Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Jærn og Metalarbejder
Udgiver: Smede og maskinarbejdernes Forbund
Udgivelsesår: 1931-1935

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 9 JULI 1932 18. Aarg.

ARKIV
ROSENØRNS ALLÉ 12
KØBENHAVN V.

Ludvig Christensen fejrer Jubilæum.

Hovedkasserer i 25 Aar.

Det var paa Former-Kongressen i Juli 1907, at det vedtoges at udnytte den foreliggende Lov om statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, og da det nødvendiggjordes, at en Hovedkasserer i den Anledning blev fast ansat, valgte Kongressen med meget stor Majoritet Ludvig Christensen, der paa det Tidspunkt alt var Medlem af Hovedbestyrelsen.

Kongressen tog ikke fejl, naar den valgte den Mand, der nu den 15. August i 25 Aar har beklædt Stillingen, paa den betydningsfulde Post, som det er at varetage en Fagorganisations økonomiske Interesser. Samtidig har han i disse 25 Aar og mere til været Forbundets Næstformand.

Den, der skriver disse Linier, tager ikke i Betænkning at udtale, at kun de, der dagligt samarbejder med Ludvig Christensen, eller f. Eks. de, der som Afdelingskasserere i et Aaremaal har haft med ham at gøre, tilfulde forstaar at vurdere hans gode Evner og Egenskaber. Han hører ikke til dem, der søger Ros, ej heller til dem, der lader sig overtale, naar han i en bestemt Sag har taget sin Stilling og føler sig overbevist om, at det er den rigtige. Uden store og unødvendige Indledninger gaar han løs paa den foreliggende Sag og siger sin uforbeholdne Mening til Medlemmer som til andre, og netop dette er maaske Aarsagen til, at enkelte har betragtet ham som en af dem, der oversaa andre, en Bedømmelse, der er saa fejlagtig, som noget vel kan være.

Et af hans første Arbejder var at udarbejde Vedtægterne for den statsanerkendte Arbejdsløshedskasse. Det bedste Bevis for, hvor godt han skilte sig fra dette Hverv, ses deraf, at adskillige Kasser, der senere søgte Statsanerkendelse, af daværende Sekretær i Arbejdsløshedsinspektoratet, Frøken Clara Black, naar de søgte Raad og Vejledning til Oprettelsen, fik det Svar: Gaa til Formernes Ludvig Christensen og se, hvad han har lavet, og De vil der kunne faa at vide alt, hvad De har Brug for. Bedre Anerkendelse kunde han ikke vente sig. Han grundlagde et Regnskabssystem, saavel i Forbund som i Arbejdsløshedskasse, som har staaet sin fulde Prøve igennem alle Aarene, og aldrig har der fra Revisorernes Side, hvad enten det gjaldt Opgør af de ordinære Kvartalsregnskaber med dertil hørende Kasse-

efterſyn til Dato eller de uanmeldte Kaſſeefterſyn været Anledning til at afgive anden Rapport til Forbundsformanden end denne ene: Alt fandtes at være i Orden.

Dette kan kun være Paaſkønnelſe værd. 25 Aar er ikke 25 Dage.

At han igennem Aarene af og til har ſkramlet ſammen med et Medlem, er ſaare forſtaaeligt, naar Medlemmet mente at være traadt for nær paa en eller anden Maade, medens det var Ludvig Chriſtenſens Opgave at vogte Loven og Kaſſen.

Danſk Former- og Støberiarbejderforbund faar Skyld for at være en af de Organiſationer, der har den bedſt udarbejdede og permanente Konſtatiſtik. Grundlæggelſen heraf ſkyldes i høj Grad Ludvig Chriſtenſen, og det bør ikke glemmes ved denne Lejlighed.

Hans Artikler i „Jern- og Metalarbejderen" i Aaret 1930 under Titlen „Arbejdsløshedslovgivningen" vil ſtaa i friſk Minde og røber et indgaaende Kendſkab til de Ting, han her har behandlet. Ikke for intet blev han afdøde Martin Olſens Afløſer i Landstinget ſom Ordfører ved Arbejdsløshedsloves Behandlinger, og paa Grund af Ukendſkab kan det ikke være, at han i Københavns Borgerrepræſentation regnes for et fremragende Medlem af dennes Skolekommiſſion.

I mangt og meget har Ludvig Chriſtenſen forſtaaet at gøre ſig nyttig, hvor det gjaldt Arbejdernes Sag, og hans politiſke Intereſſer i ſocialdemokratiſk Retning var tidlig vakt, groet op — ſom han var — i et ſocialdemokratiſk Hjem.

Paa Hovedbeſtyrelſens Vegne takker jeg for godt Samarbejde i de mange Aar. Lykke og Held følge hans Arbejde i Fremtiden til Gavn for Arbejderklaſſen.

Arnold Nielſen.

Kongressen.

Skal man kort opgøre Resultatet af Smedenes Kongres, bliver det, at den skabte Klarhed. Det var i Virkeligheden i en trykkende Atmosfære, at Optakten til den havde fundet Sted. Det var, som om der blandt Medlemmerne havde bredt sig en Følelse af, at der under Overenskomstsituationen i Aar var forøvet Attentat paa de parlamentariske Rettigheder, der ofte bliver sat i Forgrunden paa en saadan Maade, at det forhindrer at se klart paa Realiteterne.

En Opposition, der sigtede højt, men som fuldkommen havde skudt over Maalet, havde bidraget til denne Atmosfæres Dannelse. Det var som under et trykkende Uvejr, der krævede Udladning, at Kongressen traadte sammen. Spørgsmaalet var: Vilde Uvejret lave Ravage i Smedenes Organisationsbygning, eller vilde det trække over? Vilde det kræve Ledelsens Liv eller vilde Skyerne spredes? Vilde der atter blive skabt en Atmosfære, i hvilken det i Fortsættelse af det hidtil udførte Organisationsarbejde vilde være muligt for den samme Ledelse uden Eksperimenter at føre Skuden videre mellem de Skær, som det maa befrygtes, at vi paa Grund af Tidens Vanskeligheder kan komme ud for?

Man skal altid sætte Sagen over Personerne, men givet var det, at Smedenes Kongres ikke i den foreliggende Situation kunde skifte Ledelse uden ogsaa at ændre Retningslinier. Ikke fordi det vilde være umuligt at finde andre Personer, der fuldkommen lige saa godt kunde udføre det organisationsmæssige Arbejde, men fordi en ny Ledelse i denne Situation maatte blive paavirket af den voldsomme Opposition, der vilde sætte sit Præg paa Valget. Det var ganske givet, at selvom en ny Ledelse vilde forsøge at indstille sig paa at fortsætte de gamle Retningslinier, vilde det ikke være muligt, fordi en Nybesætning efter, at der paa Kongressen fuldtud var gjort Rede for Virksomheden i den forløbne Kongresperiode, maatte blive Udtryk for en Frontforandring og ikke blot en Personforandring.

Uvejret trak ikke over. I tre Dage rasede det, men saa var Luften ogsaa renset. Spændingen var udløst, og det var klart, at der hverken skete Frontforandring eller blev skiftet Ledelse. Den Revne, som den sidste Overenskomstsituation paa et givet Tidspunkt havde slaaet i Hovedbestyrelsen, og som Oppositionen gerne vilde have lavet til en dyb Kløft, viste sig at være alt for lille til, at Oppositionen kunde anbringe sin Kile i den. Den var jo forøvrigt blevet endnu mindre, efter at Hovedbestyrelsen i fuldkommen Enighed havde taget Stilling til Oppositionen, da Valgene til Kongressen fandt Sted.

Saa blev da Resultatet, at Oppositionen eftertrykkelig blev lyst hjem. Da den ekstraordinære Kongres i Fjor var afholdt, blev det fra Oppositionens Side gjort gældende, at Hovedbestyrelsen kun havde reddet sit Liv ved at tiltræde en Resolution, der i Virkeligheden indeholdt en vis Misbilligelse, idet den henstillede »til Hovedbestyrelsen i større Udstrækning at tage Hensyn til de Stemninger, der rører sig blandt Medlemmerne«.

Der skulde heri ligge en Tilkendegivelse af, at der ikke i tilstrækkelig Grad var taget Hensyn til Medlemmernes Stemninger, samtidig med, at Hovedbestyrelsen blev paalagt fremtidig at tage et saadant Hensyn.

For dem, der blot spejder efter det mindste Halmstraa for at kunne angribe Ledelsen, havde det maaske været muligt at fremkalde nogen Opfattelse af, at Hovedbestyrelsen i Oktober Maaned var misbilliget. For dem, der havde ladet sig en saadan Opfattelse paatrykke, bliver det imidlertid nødvendigt at revidere den. Den sidste Kongres har klart tilkendegivet sin Tilslutning til den Virksomhed, der i de forløbne 3 Aar er udfoldet, og paa en saadan Maade, at der ikke levnes noget som helst Grundlag for »Misforstaaelse«.

Kongressen levnede ikke Mulighed for nogen som helst Tvetydighed. Endnu engang har Oppositionen forsøgt at udnytte en overordentlig vanskelig Situation til at fremme sine Interesser. Endnu en Gang havde den faaet en Chance, som hensynsløst blev benyttet fuldtud. Vi skal ikke hovere over Oppositionens Nederlag. Den overvældende Tilslutning, som Hovedledelsens Arbejde gennem de 3 Aar har faaet, og den Tillid, der er vist ved de paa Kongressen foretagne Valg, maner til den største Ansvarsbevidsthed i den Tid, der ligger for. Den fuldkomne Sejr, som Hovedbestyrelsen vandt, kræver, at den fortsat til det yderste søger udnyttet alle Muligheder for i Fortsættelse af de gamle Retningslinier at gennemføre de Direktiver, som Kongressen har givet, men Hovedbestyrelsen vil samtidig med Kongressen bag sig staa stærkt, hvis ikke Oppositionen nu forstaar, at Tiden mere end nogensinde før kræver Enighed og Sammenhold.

Det vil ikke kunne undgaas, fremtidig saa lidt som tidligere, at Hovedledelsens Arbejde bliver kritisk bedømt, men naar kun Kritikken øves for at fremkalde det bedst mulige Resultat og for at være vejledende, vil der ogsaa være at tage Hensyn til den. Men Oppositionen bør vide, at hvis Kritikken fortsættes for at undergrave Hovedledelsens Stilling og for at ødelægge Sammenholdet blandt Medlemmerne, vil Hovedbestyrelsen staa stærkt i Bestræbelserne for at imødegaa en saadan Opposition.

Da vi efter Kongressen i 1929 skrev i nærværende Blad om dens Forløb, gjorde vi det under Overskriften: »Kursen er sat«. Den nu afholdte Kongres har godkendt den Kurs, der har været fulgt, og tydeligt givet til Kende, at den skal fortsættes, og enhver, der vil forsøge paa at bringe vort Organisationsskib ud af denne Kurs, maa vide, at han da handler paa Trods af, hvad Forbundets øverste Myndighed har givet Udtryk for.

Det er ikke Stedet her at referere Kongressen, det vil ske i den Protokol, der vil blive udsendt, og vi skal derfor ikke komme ind paa Detailler. Vi skal dog gøre opmærksom paa, at Kongressen med Hensyn til Beskæftigelsesproblemet stillede sig paa Linie med De samvirkende Fagforbund og med de Organisationer, der i Sommer har holdt Kongres, ved at tilslutte sig den af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 20. Maj vedtagne Resolution, idet Kongressen dog fandt Anledning til i Forbindelse hermed at pege paa de særlige Metalarbejderinteresser, der gør sig gældende.

Med meget stor Majoritet vedtoges følgende af Hovedbestyrelsen stillet Resolution:

Forslag til Resolution vedrørende Beskæftigelsesspørgsmaalet.

Den økonomiske Krise, der for Tiden hersker i Danmark, er ikke en Følge af dansk Industris manglende Evne til at konkurrere paa Verdensmarkedet; tværtimod har de seneste Aar forud for Krisens Indtræden bevist, at dansk Industri, naar der ellers findes normale Afsætningsmuligheder, fuldt ud er i Stand til at hævde sig i den internationale Konkurrence. Den økonomiske Krise i Danmark er en Følge af Verdenskrisen, de økonomiske Vanskeligheder stammer ude fra, og der kan i saa Henseende henvises til, at Danmark var et af de sidste Lande, der blev draget ind i Krisens Malstrøm.

Krisen har i Danmark særlig ramt Jern- og Metalindustrien paa samme Maade, som Tilfældet er i de øvrige Lande, der besidder en saadan Industri. Aarsagen hertil er, at Metalindustrien i høj Grad er en Eksportindustri, der for Danmarks Vedkommende med Held har øvet en stor Indsats for at erobre sig en Plads paa Verdensmarkedet. Metalindustrien rammes ogsaa haardt derigennem, at Skibsbygningsindustrien paa Grund af det slette Fragtmarked praktisk talt ligger stille, og paa dette Omraade har Danmark i Aarene efter Krigen oparbejdet en Beskæftigelse, saaledes at allerede paa det Tidspunkt, da bl. a. de nordtyske Værfter var ude for svære Beskæftigelsesvanskeligheder, blomstrede den danske Skibsbygningsindustri i en hidtil ukendt Grad. Krisen har nu medført, at ca. 40 pCt. af Smedeforbundets Medlemmer i længere Tid har været uden Beskæftigelse, medens et ikke ringe Antal af de øvrige Medlemmer arbejder paa indskrænket Arbejdstid. Dertil kommer, at hvilke Forholdsregler, der end tages, maa det forudsættes, at der ikke foreløbig er Udsigt til at opnaa normale Beskæftigelsesforhold.

Smedeforbundets Kongres maa i saa Henseende beklage, at Regeringens Bestræbelser for ved Hjælp af valutamæssige Foranstaltninger at skaffe Mulighed for en Oparbejdelse af Hjemmemarkedet ikke tilstrækkelig er blevet støttet fra de politiske Modstanderpartiers Side. Den Maade, som Valutaordningen er blevet gennemført paa, og den nu trufne Afgørelse om dens Afvikling, har skabt en Usikkerhed i Erhvervslivet, der hindrer, at den under disse Forhold naturlige Hjemmeindustri kan oparbejdes.

Under disse Forhold maa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund kræve, at der fra Stat og Kommuners Side bidrages til paa en forsvarlig Maade at opretholde de Arbejdsløses Eksistens, men med det Omfang, som Arbejdsløsheden har, og med den usikre Fremtid, der ligger for, maa der baade af økonomiske og moralske Grunde fra saavel Rigsdagens som De samvirkende Fagforbunds Side ogsaa sættes alt ind for, at det størst mulige Antal Arbejdere inddrages i Produktionen og Omsætningen. Det maa i saa Henseende være magtpaaliggende for alle offentlige og koncessionerede Virksomheder til det yderste at overlade den danske Jern- og Metalindustri Leverancer, som det er muligt at udføre herhjemme, samt at fremme saadanne Arbejder, som ellers maa paaregnes at skulle udføres senere.

Da det imidlertid vil være begrænset, hvad der ad denne Vej kan udrettes for at afhjælpe Arbejdsløsheden, maa der alvorligt sættes ind for en Nedsættelse af den normale Arbejdstid, og Kongressen kan i saa Henseende ganske tilslutte sig den af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 20. Maj d. A. vedtagne Resolution. Kongressen paalægger i saa Henseende den kommende Hovedbestyrelse med alle til Raadighed staaende Midler at støtte De samvirkende Fagforbund i Bestræbelserne for at gennemføre de i denne Resolution anførte Opgaver. En midlertidig Fordeling af Arbej-

det og iøvrigt en saadan Forkortelse af Arbejdstiden, at de flest mulige, naar der atter maatte blive Beskæftigelsesmuligheder, vil kunne inddrages i Arbejdsprocessen, er ikke alene et socialt, kulturelt eller sundhedsmæssigt Spørgsmaal, men et alvorligt Beskæftigelsesproblem, uden hvis Gennemførelse det ikke vil være muligt at tilvejebringe Arbejde for Befolkningen. I denne Forbindelse kræver Kongressen ogsaa, at den kommende Hovedbestyrelse i Samarbejde med Afdelingerne sætter al Kraft ind paa Indskrænkning af Overarbejde gennem Aftaler i Overensstemmelse med Overenskomstens § 8, Anmærkningen, saaledes at der værkstedsvis opnaas Overarbejdsregler med Adgang til Afspadsering af udført nødvendigt Overarbejde.

Kongressen maa ligeledes kræve, at Reallønnen bevares i størst mulig Udstrækning, da Bevarelsen af den størst mulige Købekraft maa være en naturlig Følge af den nuværende rationaliserede Produktionsteknik.

Det er iøvrigt Kongressens Opfattelse, at alle Samfundsklasser maa bære de Byrder, som en Fordeling af Arbejdet under den nuværende Krise kan medføre, og saaledes, at de faste Ydelser, som Arbejderne maa svare, kommer til at staa i rimeligt Forhold til den Indtægt, de oppebærer.

Kongressen tilsiger iøvrigt De samvirkende Fagforbund Støtte til at gennemføre alle saadanne Foranstaltninger, der maatte kunne bidrage til en Formindskelse af Arbejdsløsheden.

Kongres i det tjekoslovakiske Metalarbejderforbund.

I Tjekoslovakiet findes 2 Metalarbejderforbund; det ene nærmest omfattende de tjekisk talende Metalarbejdere, det andet de tysktalende. Det førstnævnte omfatter ca. 70.000 Medlemmer og har sit Hovedsæde i Prag, medens sidstnævnte tæller mellem 25 og 30.000 Medlemmer og har sit Hovedsæde i Komotau.

Metalarbejderforbundet i den tjekoslovakiske Republik afholdt i Dagene den 11. til 13. Juni i Prag sin 8. ordinære Kongres. Der var mødt 168 Delegerede. De udenlandske Broderforbund var trods Krisen stærkt repræsenteret. For det internationale Metalarbejderforbund mødte Konrad Ilg, for det tyske Broderforbund Tost, for det østrigske Forbund Janecek og Picker, for det ungarske Forbund Csapo, for de belgiske Kammerater Keuwet, for det danske Metalarbejderforbund Kjærbøl, for det svenske Forbund Lund. Skriftlige Hilsner var indgaaet fra Metalarbejderforbundene i England, Frankrig, Luxemburg, Norge, Polen, Jugoslavien, Rumænien og Finland.

Efter at Forbundets Formand, Hampl, havde erklæret Kongressen for aabnet, hædrede man Mindet om de afdøde Kammerater, Østrigeren Domes, Belgieren Baeck og Franskmanden Blanchard, ved at rejse sig. Forbundet selv har i de sidste 3 Aar haft et Tab af 1267 Medlemmer, som Døden har revet bort fra dets Rækker. De udenlandske Repræsentanter blev hilst med stormende Begejstring, og Kongressen vedtog en Solidaritetserklæring til Proletariatet i Tyskland, Østrig, Italien, Rumænien, Polen, Jugoslavien og Finland af følgende Ordlyd:

Hilsen til Kammeraterne i Tyskland, Østrig og de fasciserede Stater!

Metalarbejderforbundet i den tjekoslovakiske Republik, samlet til sin 8. ordinære Kongres, sender sin første Hilsen til den tyske Republiks Proletariat, som staar i en haard og afgørende Kamp med den fascistiske og adelige Reaktion, der vil tilintetgøre selv Arbejderklassens mest primitive Vinding. Repræsentanterne for de tjekoslovakiske Metalarbejdere ønsker de tyske Kammerater, at de maa bestaa ærefuldt i denne Kamp og ved Valgene til Rigsdagen maa forhindre Reaktionen i at sejre.

De mindes ved denne Lejlighed Offermodet hos de østrigske Kammerater, som har afværget Reaktionens Angreb paa det røde Wien, men som i Provinsen, og da særlig i Steiermark og i første Linje i Denawitz, er udsat for en uhørt Terror fra den brutale Kapitals Side. De beundrer Tapperheden hos Kammeraterne i Denawitz og er overbevist om, at det vil lykkes den østrigske Arbejderstand at overvinde alle Hindringer.

En Tak fra Repræsentanterne for de tjekoslovakiske Metalarbejdere tilkommer ogsaa alle dem, der under overordentlig vanskelige Forhold og trods den aabne og skjulte Vold fra de herskende Kredse i Italien, Ungarn, Polen, Rumænien, Jugoslavien og Finland kæmper for Socialismens Ide og skaber Grundlaget for et yderligere resultatrigt Arbejde. I den Overbevisning, at kun Arbejderklassens internationale Solidaritet kan forhindre en katastrofal Udvikling af Forholdene, erklærer de Delegerede, at Metalarbejderforbundet i den tjekoslovakiske Republik som hidtil moralsk og materielt vil støtte alle ramte Afsnit paa vor fælles Front.

Sekretær Kadlec aflagde Beretning. Han fremhævede særlig den stigende Arbejdsløshed blandt de tjekoslovakiske Metalarbejdere. I de 295 Bedrifter, som omfattes af Beretningen, er Antallet af beskæftigede Metalarbejdere fra 1. Juli 1930 til 31. December 1931 gaaet ned fra 156,739 til 125,652. Dertil kommer, at der i stort Omfang arbejdes med forkortet Arbejdstid paa helt ned til 24 Timer, medens kun ca. 10—12 pCt. af Medlemmerne arbejder i fuldt Omfang. Alligevel har Forbundet ført de nødvendige Kampe. I de 3 Aar, som Beretningen omfatter, har der været ført 381 Lønbevægelser, Strejker og Lockouter. Af Bevægelserne endte 361 med 339,526 Deltagere med et helt eller delvis godt Resultat, 20 med 21,497 Deltagere uden Resultat. Her drejede det sig for det meste om vilde Demonstrationsstrejker, der begyndtes af Kommunister og i Reglen endte med et Nederlag.

Kasserer Benesch aflagde Regnskab. Forbundets Indtægter og Udgifter er i stadig Stigen. Forbundets egne Indtægter er fra 1929 til 1931 steget fra 11,6 til 16,3 Mill. Kroner (1 Pragerkrone ca. 15 Øre), Indtægterne af Kontingenterne alene er steget fra 10 til 14,2 Mill. Kroner. Antallet af Medlemmer med godt 5000 til næsten 70,000. Medregnes Statsbidraget til Arbejdsløshedsunderstøttelsen, som Forbundet udbetaler og derefter faar erstattet af Ministeriet for social Forsorg, er Udviklingen af Indtægter og Udgifter endnu mere bemærkelsesværdig. Fra 1929 til 1931 er Indtægterne steget fra 12,4 til 53 Mill. Kroner. Udgifterne fra 8,6 til 45 Mill. Kroner. I det sidstnævnte Beløb er dog ikke indbefattet de forskudsvis udbetalte og endnu ikke refunderede Bidrag til Arbejdsløshedsunderstøttelser med rundt 7 Mill., saa at de faktiske Udgifter har været henved 52 Mill. Kroner, hvoraf 46,7 Mill. falder paa Understøttelser og heraf atter rundt regnet 42 Mill. til Arbejdsløshedsunderstøttelser. Medregnes Arbejderne med forkortet Arbejdstid, understøtter Forbundet i Øjeblikket rundt regnet 35,000 af sine Medlemmer eller fuldt Halvdelen.

I Strejkeunderstøttelser er der forrige Aar udbetalt ca. 1 Mill. Kroner, i andre Understøttelser over $1^1/_2$ Mill. Fagbladene kræver næsten 1 Mill., da der maa udgives et tjekisk, tysk, slovakisk, polsk og ungarsk Blad. Forbundets Formue er ikke undergaaet store Forandringer; den beløb sig ved Slutningen af 1931 til ialt 20,868,000 Kroner. Ganske vist er der i Arbejdsløshedskassen et Underskud af rundt 7 Mill. at notere, som foreløbig er dækket ved Laan fra de andre Forbundsfonds. For at skabe Orden her har Kongressen vedtaget at forhøje Kontingentet med 1 Krone i de første 3 Klasser og med 70 Heller i de næste 2 Klasser. Endvidere skal de Arbejdsløse, som modtager Understøttelse, betale et særligt Saneringskontingent paa 4 Kroner om Ugen. Endelig blev Forbundsbestyrelsen bemyndiget til om fornødent at opkræve et Særkontingent, der skal betales af alle Medlemmerne.

Beretning og Regnskab godkendtes.

Hampl aflagde Beretning om den økonomiske Krise. Den Planløshed, hvormed den teknisk-organisatoriske Rationalisering er blevet gennemført, har medført en stadig alvorligere Forstyrrelse af Kræfternes og Interessernes Ligevægt. For Øjeblikket drejer det sig ikke blot om en periodisk Krise i det kapitalistiske Samfund, men om den økonomiske Liberalismes varige Forfald. Det viser sig nødvendigt at søge nye Former for det økonomiske Liv, hvorved der som Overgangsstadium til det socialistiske Samfund tænkes paa Oprettelsen af Syndikater og Monopoler under Kontrol og Deltagelse fra Statens og Kommunernes Side. Under Kongressens Bifald konstaterede Hampl i Overensstemmelse med Metalarbejderorganisationerne i andre Lande, at Metalarbejderne trods al Meningsforskel, der skiller os fra Kommunisterne, vil vende sig meget energisk mod alle krigeriske Eksperimenter og særlig mod et Overfald paa Rusland, og dernæst i Indlandet mod alle Forsøg paa Inflation.

Sekretær Kadlec aflagde Beretning om den socialpolitiske Lovgivning, og hvorunder Kravet om Indførelse af 40 Timers-Ugen blev præciseret. For Hütte- og Valseværkerne kræves Fireholdssystemet, dernæst en Forlængelse af Ferie med Løn til 14 Dage, for Unge til 3 Uger, Medbestemmelsesret for Bedriftsraadene ved Afskedigelser, eventuel Vedtagelse af en særlig Lov mod Standsninger af Driften, Ligestilling af de faglige Arbejdsanvisningskontorer med de offentlige, Nedsættelse af Aldersgrænsen for Opnaaelse af Alderdomsunderstøttelse fra 65 til 55 Aar, Bevarelsen af Lejerbeskyttelsen, en yderligere Forbedring af Genter-Systemet ved Forhøjelse af Statens Bidrag til det seksdobbelte af Fagforeningsunderstøttelsen (mod nu det firedobbelte) og Oprettelse af et overordentlig Nødfond til Understøttelse af Arbejdsløse, der skal vedligeholdes ved Bidrag fra Arbejdsgiverne. Principielt kræves Oprettelsen af Arbejderkamre, Retsforbindende for Kollektivoverenskomster og en ensartet Arbejderlovgivning, som skal omfatte hele den arbejdsretlige og socialpolitiske Lovgivning.

Ved Bestyrelsesvalget genvalgtes de nuværende Funktionærer med Hampl i Spidsen som Formand.

Paa de udenlandske Delegeredes Vegne takkede dernæst Tost for den venlige Modtagelse og erklærede, at Forhandlingernes Forløb hos dem havde fæstnet den Overbevisning, at der ogsaa i Tjekoslovakiet virker et Metalarbejderforbund, der vil kunne gribe ind i de svære Kampe, der venter os.

Kongres i det hollandske Metalarbejderforbund.

Fra den 11. til den 13. Juni afholdtes i Haag vort hollandske Broderforbunds Kongres, hvor en Række vigtige Spørgsmaal behandledes.

Formanden, *P. Danz,* indledede Kongressen med en længere Tale, hvori han særlig henviste til de ugunstige Forhold, hvorunder Kongressen aabnedes. Ved Aabningen af den sidste Kongres kunde man endnu tale optimistisk, men nu er det ganske umuligt. Metalindustrien er meget daarligt stillet; det eneste Lyspunkt er, at Forbundets Medlemstal er i stadig Stigen. Den 1. Juni 1932 var der organiseret 46,365 Metalarbejdere i det hollandske Forbund.

Forbundets Formue er forblevet urørt trods de slette Tider; Reservefonden er endda vokset til Trods for, at Indtægterne paa Grund af de daarlige Tider er blevet mindre.

Danz beskæftigede sig endvidere indgaaende med Forholdet mellem det socialdemokratiske Arbejderparti og den faglige Landsorganisation og kunde fastslaa Fremgang paa alle Fronter. Sluttelig bød han Velkommen til de Delegerede fra Tyskland, Norge, Sverige, Danmark, Østrig, Tjekoslovakiet, Belgien og Schweiz samt fra Landsorganisationen. For Danmark var mødt Sekretær *Vilh. Christensen.*

De udenlandske Repræsentanter overbragte Hilsener

fra deres respektive Organisationer og karakteriserede i deres Indlæg Situationen i deres Hjemlande. Landsorganisationens Repræsentant opfordrede til uforsonlig Kamp imod Kapitalismen.

Kongressen gik derefter over til at drøfte den foreliggende, trykte Beretning for Aarene 1930—1931. Hovedledelsens Virksomhed blev udførlig drøftet af de Delegerede, men der rejstes ingen alvorlige Klager. Beretningen blev da ogsaa enstemmigt godkendt.

En lang Række af de indsendte Forslag blev efter Hovedledelsens Henstilling taget tilbage, andre blev henvist til den udvidede Forbundsledelse.

De vigtigste Beslutninger skal her kort omtales. Kongressen vedtog med overvældende Majoritet at forhøje Kontingentet med 10 Cents pr. Uge til Fordel for Arbejdsløshedskassen.

De Delegerede forstod Nødvendigheden af at acceptere Forhøjelsen, da man ellers maatte nedsætte Understøttelserne og disses Varighed.

Angaaende 40-Timersugen vedtog man saa kraftigt som muligt at understøtte Landsorganisationens Propaganda og Aktion og ved Afslutningen af kollektive Overenskomster at tilstræbe den kortest mulige Arbejdsuge.

Paa Hovedledelsens Anbefaling vedtoges angaaende Militarismen en Udtalelse fra Amsterdam Afdeling, hvori fremsattes Ønsket om, at man overfor Arbejderbevægelsens forskellige Instanser betonede Nødvendigheden af at gøre alle Landes Arbejdere modne for den absolutte Afrustning, om nødvendigt gennem Boykot overfor Fremstilling og Transport af Krigsmateriel.

Der var stillet forskellige Forslag om Forringelse af de fastansatte Funktionærers Myndighed; paa en Sektions Forslag vedtog Kongressen med 36,000 Stemmer imod 9,000 Stemmer ikke at ville behandle disse Forslag. Kongressen var af den Opfattelse, at en saadan Diskussion ikke var ønskelig eller i Arbejdernes Interesser.

Endvidere blev Love og Reglementer grundigt reviderede. I denne Henseende kan man sige, at det viste sig, at Kongressen stod enigt bag Hovedledelsen, hvor det gjaldt Forholdsregler overfor opløsende Kræfter.

Kongressen godkendte Budgettet for de kommende Aar.

Ved Kongressens Slutning talte Kammerat *Kaufmann*, Tjekoslovakiet. I de udenlandske Delegeredes Navn bragte han det hollandske Forbund en Tak for den hjertelige Modtagelse og for de interessante og behagelige Timer, man havde tilbragt blandt de hollandske Kolleger.

Han henviste til Situationen i Midt-Europa. I Tyskland og Østrig maa Metalarbejderne sammen med de øvrige Arbejdere kæmpe imod den fascistiske Reaktion, der er Stor-Kapitalens og Militarismens Medskyldige.

Kammerat Kaufmann beskæftigede sig med Metalarbejder-Internationalens storslaaede Opgave. Den havde haft store Vanskeligheder, men Strømmen er jo stærkt imod.

Kammerat *Danz* talte til Slut. Han fastslog, at Kongressen havde været meget vellykket og havde udført et fortrinligt Arbejde. Han sluttede Kongressen med at udtale Ønsket om, at de trufne Beslutninger maatte være i Organisationens, Medlemmernes og hele Arbejderbevægelsens Interesse.

Specialarbejderforbundets 5. Kongres.

Den 17. August og følgende Dage i „Ritz", Vesterport.

Dagsorden:

Punkt 1. Kongressens Aabning.
— 2. Valg af Kongressens Tillidsmænd.
— 3. Beretning om Virksomheden.
— 4. Regnskaberne.
— 5. Behandling af indkomne Forslag.
— 6. Behandling af indkomne Forslag til Lovændringer.
— 7. Fastsættelse af Strejkebidrag.
— 8. Fastsættelse af Lønninger og andre Ydelser.
— 9. Valg af Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg.

Hovedbestyrelsens Ændringer til Lovene.

Forbundets Love.

§ 3 a. »235« ændres til »275«.
§ 3 b. Ændres til: »Arbejdsløse Medlemmer med ordinær Understøttelse eller anden Understøttelse af samme Størrelse betaler 200«.
§ 3 c. Medlemmer med en lavere Understøttelse betaler ordinært Kontingent til Arbejdsløshedskassen og Krisekassen.
§ 3 d. Tilføjes: »og Krisekassen«.
§ 3 h. Ændres fra 25 til 50 Øre til Forbundet.
§ 4 h. Ændres til: »Ingen Landsoverenskomst maa indgaas eller fornyes« o. s. v.
§ 5 d. »8 Dage« ændres til »1 Maaned«.
§ 5 h. »eller Filial« udgaar.

Afdelingernes Love.

§ 6. »Ekstra Generalforsamling kan indvarsles af Bestyrelsen, og hvis en Fjerdedel af Medlemmerne skriftlig forlanger det, og Underskriverne skal være mødt paa Generalforsamlingen. Begæringen tilstilles Bestyrelsen« o. s. v.

Afdelingernes Ændringer til Lovene.

Forbundets Love.

§ 1 c. *Nakskov Afdeling:* Punktet tilføjes: »og i Forbindelse med Arbejderpartiet at arbejde for Normalarbejdsdagens Forkortelse«.
§ 1 c. *Københavns Afdeling:* Punktet ændres til: »At søge Søn-, Helligdags- samt Overarbejde afskaffet

og tillige at søge Arbejdstiden indskrænket paa den for Medlemmerne mest fordelagtige Maade«.

§ 1. *Odense Afdeling:* Nyt Stk. h: »At sammenarbejde med de i Stk. g nævnte Organisationer til Industriforbund«.

§ 3 a. *Københavns Afdeling:* Punktet tilføjes: »Resten af Kontingentet fordeles med 1/4 til Administrationsfonden og med 3/4 til Strejkefonden, af hvilken der kun kan hæves Midler i Konfliktstilfælde«.

§ 3. *Nakskov Afdeling:* »I Tilfælde af, at Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde forhøjer det ordinære Kontingent, maa alle Kontingentsatser Stk. a, b, c, d og 1 optages til Drøftelse og ændres saaledes, at Kontingentet svarer til Forbundets Økonomi og Medlemmernes Betalingsevne«.

§ 3 j. *Odense Afdeling:* Første Punktum ændres til: »Naar et Medlem forlader en Afdeling, skal han, før Bogen kan frameldes, have betalt alt skyldigt Kontingent, og er pligtig til at henvende sig til nærmeste Afdeling, inden nyt Arbejde paabegyndes«.

§ 4 c. *Nakskov Afdeling:* »2 Maaneder« ændres til »3 Uger«.

§ 4 h. *Nakskov og Københavns Afdeling:* Anmærkningen udgaar.

§ 4 i. *Odense Afdeling:* Punktet tilføjes: »Kassererne (Klubkassererne) er pligtige at paase, at Statistiksedlerne er udfyldt for hver Uge, før Mærkerne indsættes i Bøgerne«.

§ 5 f. *Nakskov Afdeling:* »25 Kr.« ændres til »20 Kr.«, »18 Kr.« til »15 Kr.« og »8 Kr.« til »6 Kr.«.

§ 5 f. *Odense Afdeling:* »25 Kr.« ændres til »18 Kr.«, for udenbys til »24 Kr.«, »18 Kr.« ændres til »12 Kr.«, udenbys »18 Kr.« I næste Punktum foreslaas Ordet »Provinsdelegeret« strøget.

§ 5 f. *Københavns Afdeling:* »25 Kr.« ændres til »18 Kr.«, »18 Kr.« ændres til »8 Kr.« og »5 Kr.« ændres til »2½ Kr.«

§ 6 c. *Københavns Afdeling:* Punktet ændres til: »Udebliver et Medlem uden at have anmeldt gyldig Grund fra 3 paa hinanden følgende Hovedbestyrelsesmøder, udtræder han af Hovedbestyrelsen og 1. Suppleant indkaldes«.

§ 6 d. *Københavns Afdeling:* »Ophører et Medlem at arbejde ved Faget, udtræder han af Hovedbestyrelsen, men genindtræder, saafremt han indenfor 13 Uger i samme Kongresperiode opnaar Arbejde som eller er arbejdsløs Specialarbejder«.

§ 6 a. *Odense Afdeling:* Punktet tilføjes: »Formanden maa ikke være Formand eller Kasserer for Københavns Afdeling«.

§ 7 b. *Odense Afdeling:* Første Stk. ændres til: »Formanden besørger sammen med Forretningsudvalget den daglige Ledelse og er pligtig til, hvis en Afdeling skulde ønske det, at komme tilstede paa en Generalforsamling. Vedkommende Afdeling maa mindst 8 Dage før fremføre Kravet herom samt meddele Grunden til, at Formandens Nærværelse ønskes«.

§ 7 f. *Odense Afdeling:* Punktet udgaar og erstattes med: »Hovedbestyrelsen vælger paa sit første Møde efter Kongressen en Næstformand, som, hvis Formanden fratræder mellem 2 Kongresser, straks tiltræder som Formand, indtil Hovedbestyrelsen indkalder til Kongres«.

§ 7 c. *Nakskov Afdeling:* »Ved en Majoritetsbeslutning« udgaar.

§ 7 g. *Nakskov Afdeling:* »Hovedbestyrelsen kan udsætte en paa Kongressen vedtagen Beslutnings Udførelse« udgaar.

Afdelingernes Love.

§ 6. *Nakskov Afdeling:* I Stk. 4 ændres »7 Dage« til »4 Dage«.

Begravelseskassen.

§ 1. *Odense Afdeling:* Paragraffen tilføjes: »I Tilfælde, hvor Døden skyldes Ulykkestilfælde, bortfalder ovennævnte Karenstid«.

§ 1. *Københavns Afdeling:* Sidste Stykke ændres til: »Ved Udmeldelse og Udslettelse ophører Retten til Begravelseshjælp straks. Ved Overmeldelser til en anden Organisation har Medlemmet Ret til Begravelseshjælp i 13 Uger, saafremt han ikke vil kunne opnaa saadan Hjælp i den Organisation, til hvilken han overmeldes«.

Tilføjelse: »Udbetaling af Begravelseshjælp gælder for Medlemmer, der bevislig er Forsørgere, efter samme Regler som for Gifte«.

§ 3 *Odense Afdeling:* Paragraffen ændres i Henhold til Paragraf 1, Stk. 1.

Særlige Forslag.

Odense Afdeling:

Hvor en Afdeling tæller 150 Medlemmer eller derover, skal Hovedbestyrelsen, dersom Afdelingen ønsker det, støtte Kravet overfor Arbejdsløshedskassen om selvstændig Kontrol og Udbetaling.

Odense Afdeling:

Det foreslaas, at det paa sidste Kongres vedtagne Forslag angaaende Ophold paa Arbejderhøjskolen ændres til: »Enhver Afdeling har Ret til at sende 1 Mand for hvert paabegyndt 100 Medlemmer for at deltage i et af de 8 Dages Kursus, som afholdes paa Arbejderhøjskolerne. Forretningsudvalget fastsætter Betalingen indbefattet Arbejdstab for alle Deltagere, men Afdelingen betaler Halvparten af Udgifterne for egne Deltagere«.

Københavns Afdeling:

Det paalægges den kommende Hovedbestyrelse ved enhver given passende Lejlighed at arbejde for en yderligere Styrkelse af Tillidsmandssystemet.

Københavns Afdeling:

Det foreslaas, at der foretages Lodtrækning mellem Ansøgerne til de paa sidste Kongres vedtagne Pladser paa Arbejderhøjskolen.

Københavns Afdeling:

Den nuværende Ferieordning snarlig bliver forbedret og revideret.

Københavns Afdeling:

Til den paa 4. Kongres tagne Bestemmelse angaaende Formandens Løn tilføjes: »Formandens Løn er underkastet samme Reguleringer som Fagets Lønninger«.

Nakskov Afdeling:

Da Arbejdsløsheden i vort og alle øvrige Fag er meget stor, og da det ser ud til, at den bliver af lang Varighed, opfordrer Kongressen De samvirkende Fagforbund til, som et Led i Bestræbelserne for at skaffe Beskæftigelse til vore arbejdsløse Medlemmer, at den Resolution om Indførelse af 40 Timers Arbejdsuge og alt Overarbejdes Afskaffelse, som vedtoges paa Generalforsamlingen i Maj 1931, sidst paa Repræsentantskabsmødet i Maj 1932, snarest bringes frem til Forhandling i Arbejdsgiverforeningen. Skulde disse Forhandlinger blive resultatløse, maa De samvirkende Fagforbund ved de kommende Overenskomstforhandlinger sætte Nedsættelse af Arbejdstiden med fuld Udligning af Lønnen og Afskaffelse af Overarbejde som de Krav, der først skal løses. Kongressen tilsiger vort Forbunds fulde Støtte til Gennemførelse af de nævnte Krav.

Københavns Afdeling:

Kongressen vedtager, at de i Københavns Afdeling for meget udbetalte Understøttelser i Perioden 1923—25 dækkes af Hovedkassens Midler.

Populær Samfundsøkonomi.

Hvad er Sparekasse — hvad er Bank?

»Du lovede at forklare Forskellen mellem en Sparekasse og en Bank, for jeg kan ikke faa Øje paa den. Begge to modtager Folks Penge som Indlaan og betaler Rente af dem, og begge to laaner de disse Penge ud til andre og faar en Udlaansrente for det, og denne Udlaansrente bruger de dels til Administrationsudgifter og dels til Rente af Indlaanene.«

»Ja vel, den er god nok; men der er nu en Principforskel. Se, Sparekassen modtager Sparepenge og udlaaner dem mod første Klasses Sikkerhed. Bankerne derimod modtager fortrinsvis Penge, som Industri, Haandværk og Handel ikke har Brug for i Øjeblikket og laaner dem ud til andre Foretagender eller Erhvervsdrivende, som i Øjeblikket mangler Penge. Men da nu Bankerne grundet paa Erhvervslivets Udvikling stadig har Brug for flere Penge, forsøger de med Held ved Hjælp af en højere Indlaansrente at trække Sparepenge til sig, Bankerne gaar altsaa Sparekasserne i Bedene. Paa den anden Side søger Sparekasserne at trække visse Bankforretninger til sig, for de giver større Fortjeneste end almindelig Sparekassevirksomhed. Sparekasserne gaar altsaa Bankerne i Bedene.«

»Der kan Du selv se, Du maa give mig Ret, Banker og Sparekasser flyder ud i et.«

»Nej, Du er forkert paa den, der er en virkelig Forskel, og selv om Du jo selv kunde læse Dig den til i henholdsvis Bank- og Sparekasseloven, saa skal jeg forsøge at give en nærmere Forklaring.

For saa vidt er Regnskabet for en Bank og en Sparekasse ens, det er Underposterne, der giver Forskellen, og her er Regnskabet:

Formueregnskab eller Status.

Aktiver	Passiver
Udlaan under forskellige Former.	Egenkapital. Indlaan under forskellige Former.

Driftsregnskab eller Tabs- og Vindingskonto.

Tab	Vinding
Administration. Indlaansrente. Overskud.	Udlaansrente.

Du husker nok fra den Gang, vi snakkede om Regnskaber, at Tab, skønt det jo ligner Udgift, i det dobbelte Bogholderi skal til venstre og Vinding til højre.

De gamle Sparekassers Formaal var Opsparing; men, da de var oprettede af Kredse af velhavende og velmenende Garanter, havde de ingen Egenkapital, idet Garanterne jo garanterede. Sparekasserne er altsaa ikke Aktieselskaber som Bankerne. De havde heller ingen Besvær med at anbringe Indlaanene, da Staten og Nationalbanken modtog disse til Forrentning. Det hele var altsaa nærmest en Form for indenlandsk Statslaan.

Under Krigene i 1848 og 64 var »Aanden fra 48«, som jo endnu den Dag i Dag manes frem af Kukkassen af dertil beskikkede Personer ved dertil egnede Lejligheder, dog ikke mere levende, end at Folk tog deres Penge ud og gemte dem i »Strømpeskafter« — navnlig i 1848 var Statsbankerotten jo i frisk Erindring. Du vil forstaa, at det var ubehageligt for Staten at skulle ud med Pengene, netop naar Krigen stillede store Krav om Penge til den, og i Tidens Løb svandt denne Form for Anbringelse af Sparekassernes Midler derfor bort.

I Stedet anbragtes Pengene som Laan i fast Ejendom, og da det jo var i de Aar, Bønderne købte deres Fæstegaarde, saa laante mange Bønder Penge i Sparekasserne for at betale Godsejerne for Gaardene. — Sidst omtalte vi, hvorledes en Del af disse Penge kom

ind i de nye Diskontokasser. — Flere Sparekasser manglede imidlertid en tilstrækkelig sagkyndig Ledelse, og grundet paa manglende Undersøgelse af de Gaarde, de satte Penge i, led de store Tab. Dette førte til Sparekasseloven af 1880, denne er senere bleven ændret, sidst i 1919.

Sparekasserne staar altsaa under et Statstilsyn, og dette tilser, at den overvældende Del af Midlerne udlaanes som 1. Prioritet i fast Ejendom eller anvendes til Indkøb af Stats-, Kommune- og Kreditforeningsobligationer.«

»Hov, hov, saa mange Fremmedord paa en Gang.«

»Naa ja, en Obligation er ganske simpelt en Kvittering for at have laant Pengene ud, og da Obligationer næsten altid ligesom 1. Prioriteter afbetales langsomt, de saakaldte »lange Penge«, modsat f. Eks. Veksellaan »korte Penge«, vil Du se, at Sparekasser altid vil have Vanskelighed ved øjeblikkelig at frigøre sine Udlaan, thi selv om Obligationer kan sælges, vil et stort Salg trykke deres Pris, den saakaldte Kurs.

Angaaende Egenkapitalen saa lever de fleste Sparekasser stadig paa Garanter, der kun har indbetalt en mindre Del af den Garanti, de har tegnet. Kun den indbetalte Sum maa forrentes, og kun med indtil 1 pCt. over Kassens højeste Indlaansrente. Da Loven jo i høj Grad gaar ud paa at sikre Sparerne, bestemmer den, at Overskuddet skal henlægges til en Garantifond, der altsaa træder i Stedet for Bankernes Aktiekapital, og først naar denne er over 15 pCt. af Indskudene, maa mere end 10 pCt. af Overskuddet anvendes til veldædige Formaal.«

»Nu er jeg med. Bankforretninger er altsaa noget underordnet for Sparekasserne, og de er selvejende Institutioner, hvis Overskud gaar til veldædige Formaal, de fremmer dernæst Sparsommeligheden og gør det let at faa Laan i fast Ejendom, saa Folk med smaa Penge i By og paa Land kan faa egne Hjem. Det er noget andet end Banksvindel og Børsjobberi, og sidst var det dog ligesom Du foretrak Bankerne? — Du maa undskylde, den kan jeg ikke.«

»Se først er der nu det »selvejende«, det betyder først og fremmest nogle større og mindre »Ben« til Kassernes Ledelser, der som oftest efter visse Regler supplerer sig selv, Sparerne har i alt Fald ingen Indflydelse, og det veldædige rækker heller ikke særlig vidt.

Saa er der det med at fremme Sparsommeligheden — vi gaar foreløbig ud fra, at Sparsommelighed er gavnlig. For nogle Aar siden, vist i 1925, stillede Friis Skotte Forslag om at oprette Postsparekasser, som de findes mange Steder i Udlandet. Det vil sige, at hvert eneste Postkontor og hver eneste Landpost blev et Ind- og Udbetalingssted for Sparepenge; men dette Forslag gik i Brokkassen, for Venstre skulde ikke have pillet Kødet af Sparekassebenene; selv efter, at man havde tilbudt, at Midlerne skulde indsættes i bestaaende Sparekasser, og Rigsdagen saaledes ingen Indflydelse have paa Udlaansforretningen, sagde Sparekasserne, om Forladelse Venstre, Nej.

Til Slut det med Laan i fast Ejendom. Er Du sikker paa, at det er en Fordel, at Adgangen hertil er let? Er Du saa sikker paa, at vi, der lever af, hvad vi laver med vore Hænder, er saa farlig tjent med det, og navnlig med Kreditforeningssystemet.«

»Nej Du, Du bliver mere og mere floromvunden. Gaar Du nu imod Kreditforeningerne, det System vi har hørt hele Verden beundre, og hvordan i Alverden skulde Petersen og Nielsen have faaet bygget deres Hus i Vanløse, hvis ikke de kunde have faaet Kreditforeningspenge til Afløsning af det dyre Byggelaan i Landsbanken? Det med Benene og Postsparekassen kan der være noget om; men at Kreditforeningerne ikke duer — nej stop.«

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

Grejsdal Hammerværk.

Firmaet Brødr. Brincker, Grejsdal Hammerværk pr. Vejle, stiftedes den 1. April 1867 af Brødr. Fritz og Carl Brincker, hvis Fader, Fritz Brincker, var

Øvre Hammerværk.

Leder af Redskabs-Produktionen paa Haraldskær Fabrik i Vejledalen, hvor de to Brødre modtog deres faglige Uddannelse, der for Fritz Brinckers Vedkommende blev suppleret med 2 Aars Uddannelse i Westfalen.

Fabrikken i Grejsdalen anlagdes udelukkende med Fabrikationen af Høstleer, Skæreknive og Spader for Øje, og da Haraldskær Fabrik standsede Fabrikationen i Aaret 1870—71, fulgte Udvidelser i Grejsdalen i 1872, 1874 og 1875, i hvilket Aar et nedenfor liggende Vandfald toges i Brug.

Fabrikken arbejdede med Vandkraft, der overførtes gennem Vandhjul, hvoraf der ved Overgangen til Turbiner i 1901—02 fandtes 6. Der arbejdedes indtil 1894 udelukkende med de saakaldte Swanzhamre. Disse Hamre har mange Fordele ved Smedningen af Høstleer, smedede Spader, smedede Pander m. m., men er efterhaanden blevet suppleret med Specialhamre af forskellige Konstruktioner hver til sit Formaal. Swanzhamrene fandtes i alle mulige Størrelser lige fra ganske smaa (der leverer 1800 Slag i Minuttet) til Paasætning af Figurer paa de blanke Leblade, og 6—700 Slag pr. Minut

til Opstramning af Bladet, til ret store Dimensioner som vist paa hosstaaende Billede. Denne Hammer anvendes den Dag i Dag til Smedning af Leer og fordrer 15—20 HK.

I Aarenes Løb udvidedes Fabrikationen til at omfatte først og fremmest Hakkelsemaskinknive, smedede af pressede Plade-Pander, som ikke fremstilles i Grejsdalen. Smedede Spader er for Hovedpartens Vedkommende afløst af pressede Spader, der fremstilles i stor Mængde. Artiklen Høstleer fremstilledes indtil 1892 udelukkende smedede af Jern med forlagt Staal, derefter

Smedning under Swanzhammer.

Stegepander, Haveredskaber og Grebe, derefter fra 1894 ogsaa Artiklen Vognaksler, Hesterivetænder, Radrenserskær, Roehakker og roterende Sorteremaskiner til Grus og Sten. Fabrikationen er i Aarenes Løb undergaaet store Forandringer saavel i Henseende til selve Produktionsmetoderne, som til Faconer og Typer. Som Eksempel kan nævnes følgende:

Artiklen smedede Stegepander er udgaaet og afløst smedede af Staal alene. I Aaret 1908 blev Fabrikationen af denne Artikel opgivet, da den paa Grund af Høstmaskinernes Sejrsgang blev for lille til rationel Produktion. Lefabrikken blev da ombygget og inddraget til Udvidelse for Vognaksler, der derefter omfattede baade alm. Smøreaksler med og uden Lap samt Patentaksler, og der arbejdedes paa denne Artikel med 4 Swanzhamre, 2 Faldhamre og 18—20 Drejebænke. Men saa omskif-

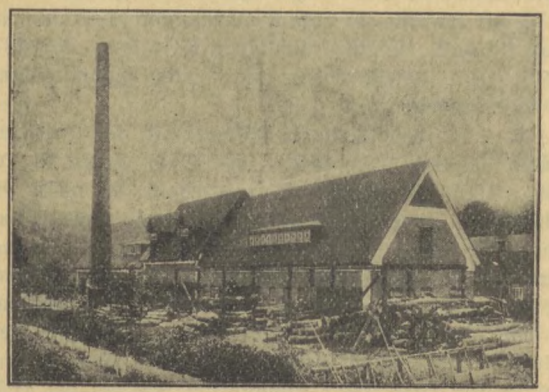

Holms Mølle, Savskæreriet.

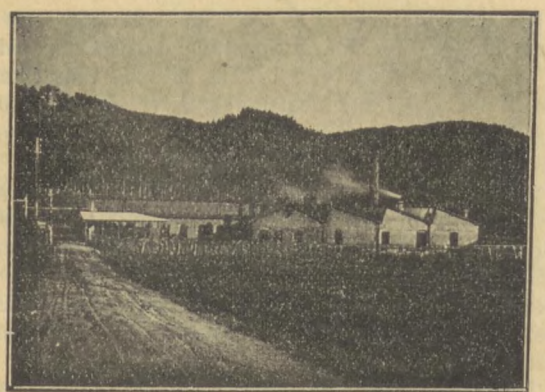

Nedre Hammerværk.

telig kan Forholdene være, at da Automobilerne efter Krigen overflødiggjorde Bygningen af lette Vogne, gik Akselforbruget saa stærkt tilbage, at end ikke Halvdelen af Maskinerne kunde beskæftiges, og da Forbruget af Høstleer paa Grund af Oprettelsen af mange Husmandsbrug i de senere Aar atter var stigende, blev den ene Akselhammer, der er vist paa Billedet, i 1923 atter omforandret til Leefabrikation. Denne gamle Specialfabrikation fortsættes altsaa nu igen i Grejsdalen.

Fabrikationen af alle andre Redskaber er selvfølgelig undergaaet betydelige Forandringer og blevet mere og mere mekaniseret som Massefabrikation. Der findes næppe en eneste betydende Artikel mere, der fremstilles paa samme Maade som for blot 25 Aar siden.

Fabrikken har saaledes maattet bringe betydelige Ofre under de skiftende Tiders Udvikling og fremstiller et stort Antal moderne Typer af Haandredskaber, hvoraf den ogsaa eksporterer til Nabolandene, Island og England. Den benytter fremdeles Vandkraften fra 3 Vandfald med 4 Turbiner (120 HK.) samt en Kraftmaskine paa 130 HK.

Lidt Værkstedsteknik.

Vor Tids Støbejern.

Det Jern, som i Almindelighed anvendes i Teknikken, er ikke rent Jern, men en *Legering* (Blanding) af Jern og forskellige andre Grundstoffer, saasom Kulstof, Silicium, Mangan, Fosfor, Svovl og mange andre Stoffer, af hvilke de her nævnte er nogle af de vigtigste. Mængden af disse Bestanddele bestemmer Jernets Egenskaber og tilsættes ofte — saa vidt de ikke allerede findes stammende fra Malmene, hvoraf Udvindingen er foregaaet.

Der gives Jern, som er meget blødt og sejgt, andet, som er haardt og sprødt; denne Forskel er i første Linie afhængig af den Mængde Kulstof, der er blandet i Jernet, det er da ogsaa derfor, man har valgt at inddele Jernet i to Hovedgrupper efter dets Kulstofindhold: 1) Raajern og Støbejern med et Kulstofindhold af over 2 pCt. og 2) almindeligt Smedejern og Staal med et Kulstofindhold, der ligger under 2 pCt.

Raajern og Støbejern.

Raajern udvindes i Reglen af de i Naturen forekommende Jernmalme, som smeltes i almindelige Højovne ved Hjælp af Cinders, Antracitkul og Trækul eller ved Elektricitet i Elektrohøjovne sammen med Tilslag, der forbinder sig med de forskellige Urenheder i Malmene og det anvendte Brændsel, hvoraf der dannes en Slagge, der flyder fra, medens Raajernet tappes ud i Barrer, der er formet i Sand i Gulvet. I de senere Aar er man gaaet over til at foretage disse Støbninger i Jernforme, saaledes at man undgaar al den paabrændte Sand, der ellers hænger ved de Raajernsbarrer, der er udstøbt i Sandform.

For at det kan betale sig at udvinde Raajern af Malme, maa disse indeholde en vis Mængde Jern, men paa Grund af de økonomiske og politiske Forhold, der er opstaaet i de forskellige Lande efter Verdenskrigen, er mange Højovnsværker blevet tvunget til at anvende daarligere Malme med Tilsætning af store Mængder Jernaffald, d. v. s. alt Slags gammelt Jern, baade Støbejern og Smedejern, særlig er en Mængde Jernaffald fra Krigen, f. Eks. Rester af Pigtraad, Granater o. s. v., vandret til Højovnsværkerne. Det er klart, at Raajernskvaliteten under disse Forhold, trods alle moderne Forbedringer af Jernudvindingsprocessen i Almindelighed, er blevet ringere i de sidste 10—15 Aar, frem for alt mangler den Ensartethed i Kvalitet, som var til Stede før Krigen hos de forskellige Raajernssorter.

Raajernet indeholder mindst 2.5 pCt. Kulstof, dog i Reglen over 3 pCt. De andre Stoffer er som forannævnt Silicium, Mangan, Fosfor og Svovl og undertiden smaa Mængder af andre Stoffer saasom Nikkel, Crom, Vanadium, Titan o. s. v.

Ved enkelte store Jernværker samles Raajernet direkte fra Højovn i en stor Samlebeholder, der opvarmes med Gas fra Højovnen, og udstøbes derpaa som Støbejern, f. Eks. til Gods til store Maskindele, til Gas- og Vandrør o. l.

Raajernet bliver, bortset fra den forældede Betegnelse efter Brudfladens Farve — hvidt, graat og meleret Raajern — og Kornstørrelse, i grove Træk inddelt i *Støberi-, Pudel-, Bessemer-, Thomas-* og *Martin-Raajern*, alt efter dets Anvendelse. Ligeledes skelner man ogsaa Raajernet efter den Art af Brændstof (Trækul, Cinders og Antracit-Raajern), der er anvendt ved dets Fremstilling samt saavel efter Fremstillingsmaaden (koldblæst og Elektroraajern) som efter Stedet, hvor det er fremstillet — Engelsk, Tysk, Skotsk, Luxemburgsk o.s.v. Hver af disse Raajernssorter har ganske vist som Helhed hver sin forskellige Karakter, men uden at kende de forskellige Raajernssorters kemiske Sammensætning, er det ikke muligt at foretage en Bedømmelse af deres Værd. Enhver Støberimand ved, at kun en *Analyse af Raajernet* kan skaffe ham fuld Klarhed over dets Sammensætning, saa at han med Sikkerhed kan fremstille tilfredsstillende Gods.

Følgende Tabel viser Gennemsnitsanalyser af nogle af de i Støberierne mest anvendte Raajernssorter:

TABEL 1.

	Silicium	Mangan	Fosfor	Svovl
Hematit	2—3	0.5—1.5	højst 0.1	højst 0.03
Tysk og skotsk Støberiraajern Nr. I.....	2.25—3	ca. 1	— 0.7	— 0.03
Tysk og skotsk Støberiraajern Nr. III	1.8—2.5	- 1	— 0.9	— 0.06
Engelsk Støberiraajern Nr. I.	2.5—3.5	- 1	— 1.0	— 0.04
Engelsk Støberiraajern Nr. III	1.0—3.5	- 1	— 1.65	— 0.08
Luxemburger Nr. III	1.8—2.5	højst 0.8	1.4—1.8	— 0.06

Som Tilsætning til Staal og Støbejern fremstilles der i Elektroovn en Del forskellige Legeringer, f. Eks. *Ferro-Silicium, Ferro-Mangan, Ferro-Fosfor, Ferro-Krom* o. s. v., der er Legeringer af Jern (»Ferrum« paa Latin) med et stort Indhold af henholdsvis Silicium, Mangan, Fosfor, Krom o. s. v.

Fremstilling af Støbejern.

Støbejern er intet andet end omsmeltet Raajern. Dette sidste har man imidlertid sjældent i den Sammensætning, som man netop i et givet Tilfælde har Brug for til Fremstilling af et Stykke Støbegods, og da dets Sammensætning desuden forandrer sig under Nedsmeltningen, er man nødt til at foretage en Blanding af forskellige Støbejernssorter med det *Returjern* (Tappe, Soer og Vrag), der stammer fra de foregaaende Støbninger, eventuelt med en Tilsætning af Ferro-Legeringer. Tillige maa der under Nedsmeltningen tilsættes *slaggedannende Midler* (Kalk, Flussspat o. l.) for dels at bortskaffe de Urenheder, som paasættes Ovnen med Jernet og Cintersen (Aske, Sod o. s. v.) og for dels at danne en Slagge, der kan beskytte Jernet mod Iltning (Forbrænding) under Nedsmeltningen.

Støbejernets Kvalitet — saavel dets fysiske som kemiske Egenskaber — er i væsentlig Grad afhængig af, hvorledes Blandingen af Raajernssorterne er, og hvorledes Nedsmeltningen og Udstøbningen foregaar.

For at kunne bedømme disse Forhold maa man kende den kemiske og fysiske Virkning af de i Jernet hyppigst forekommende Legeringsbestanddele: Kulstof, Silicium, Mangan, Fosfor, Svovl o. s. v. Af disse Stoffer har Kulstof den langt overvejende Indflydelse, og medens de andre Bestanddele kun er til Stede i en mindre Mængde — hver af dem i Reglen mindre end 1 pCt. af Vægten — er Kulstof til Stede i en betydelig større Mængde, der efter Materialets Art gerne kan variere fra 2½—4½ pCt. af Støbejernets Vægt. Man er derfor i Stand til i alt væsentlig at betragte Støbejern som en Legering af Jern og Kulstof, og ud fra den Betragtningsmaade er det da ogsaa, at hele det videnskabelige Grundlag, hvorpaa den moderne Støbejernsfremstilling hviler, er opbygget.

Til Forstaaelse heraf skal der kort gennemgaas, hvorledes Kulstof og de øvrige Bestanddele forholder sig i en saadan Legering.

Ved alm. Temperatur vil *Kulstoffet* i Støbejern kunne være til Stede paa 3 forskellige Maader:

1) i fri Tilstand som *Grafit* eller *Temperkul,*
2) i kemisk bunden Form: *Jernkarbid* som kaldes *Cementit,*
3) i opløst Tilstand.

Naar Støbejernet er smeltet, er Kulstoffet i Almindelighed for Størstedelen fuldstændig opløst og jævnt fordelt i det flydende Metal, saaledes at de 3 forannævnte Maader eller Former, hvori Kulstoffet er til Stede i Støbejernet, først fremkommer, naar dette styrkner. Køler man det flydende Støbejern hurtig af i Formen, f. Eks. ved Hjælp af en *Kokille,* d. v. s. et Formstykke af Jern, vil Godset i de fleste Tilfælde blive hvidt og haardt, saa det ikke let kan bearbejdes. Dette skyldes, at Kulstoffet for Størstedelen bliver til Cementit. Mængden heraf bestemmer i væsentlig Grad Godsets Haardhed. Hvidt Gods svinder stærkt.

Afkøler man derimod det flydende Jern ganske langsomt, vil Kulstoffet blive udskilt som Grafit i Form af Blade eller Aarer, som ligger indlejret mellem Jernkrystaller. Efter den Mængde Grafit, der dannes, bliver Brudfladen af Godset mere eller mindre graa; jo lysere desto mindre Grafit er der dannet. De tynde fine Grafitblade eller Aarer findeler Jernmassen, saa Støbejernet bliver blødt og let lader sig bearbejde. Ved mørkt, graat Jern med 3—3½ Vægtprocent Grafit, *udgør Grafittens Rumfang 12—14 pCt. af Jernets,* og man vil derfor let forstaa, hvor stor en Rolle, Grafitten spiller med Hensyn til Bruddets Udseende.

Gløder man hvidt Støbejern i længere Tid, vil Cementitten blive sønderdelt, og der dannes da *Temperkul, der er meget fint fordelt Kulstof,* og Godset bliver derved blødt. Det er den Fremgangsmaade, man anvender, ved Fremstilling af *hammerbart Støbegods.*

Næst efter Kulstoffet er *Silicium* det Stof, der har mest Betydning for Støbejernets Beskaffenhed, idet Silicium under Jernets Afkøling til Dels uddriver Kulstoffet, saa dette udskiller sig og danner Grafit. Findes der meget Kulstof og Silicium i Støbejernet, bliver Godset blødt og svinder lidt under Størkningen, og Brudfladen bliver meget mørkegraa. Er Indholdet af Kulstof og Silicium derimod mindre, bliver Godset lysere i Bruddet, haardere og mere svindende. Ved yderligere at formindske Indholdet af Kulstof og Silicium kan man til sidst opnaa, at der ikke dannes saa meget Grafit, at Godset bliver graat, men derimod faar man et hvidt eller næsten hvidt (meleret) Brud. Godset bliver da haardt og svinder meget.

I stærk kulstof- og siliciumholdigt Støbejern kan Grafitudskillelsen allerede foregaa, medens Jernet endnu er flydende, og der dannes da en slaggelignende Masse, som kaldes »Fraade« eller »Garskum«.

Mangan i Støbejernet modvirker Grafitdannelsen noget, men holdt indenfor passende Grænser har det en meget heldig Indflydelse paa Støbejernets Kvalitet, idet det modvirker Svovlets skadelige Indflydelse paa Godset, da Mangan gaar i Forbindelse med en Del af Svovlet og danner en Slagge, som udskilles paa Overfladen af det flydende Jern, naar det begynder at afkøles. For meget Mangan i Jernet gør Godset hvidt, haardt og meget svindende.

Fosfor i Støbejernet gør dette meget tyndtflydende og holder under Størkningen Jernet længe flydende i Formen. Af denne Grund anvender man stærkt fosforholdigt Jern til Kakkelovnsgods og andet Ornamentgods, der paa Trods af den tynde Godstykkelse dog skal være flydt skarpt ud i alle Kanter; men Fosfor nedsætter Jernets Styrke overfor Stød og Rystelser, af hvilken Grund man støber Maskindele, der er udsat for stærkt vekslende Paavirkninger, af Gods, der ikke indeholder mere end 0.4—0.5 pCt. Fosfor.

Svovl gør Godset haardt, men slidbestandigt; dog bevirker det ogsaa, at Jernet bliver tyktflydende, rødskørt og stærkt svindende, hvilket er Aarsagen til, at

man ved meget Svovlindhold let faar blæret og koldblæst Gods samt Varmerevner.

I visse Raajernssorter findes der undertiden *Kobber*, der har en lignende Virkning paa Støbejernet som Svovl.

Ofte benytter man *Krom* og *Nikkel* som Tilsætning til Kvalitetsstøbegods, idet Krom gør Godset meget haardt, slidbestandigt samt modstandsdygtigt overfor Varme. Nikkel gør Godset blødt, fintkornet, stærkt og modstandsdygtigt overfor kemiske Paavirkninger og har iøvrigt en lignende Indvirkning paa dette som Silicium, men ikke i nær saa høj en Grad. For under visse Forhold at modvirke Haardheden, som fremkommer ved Tilsætning af Krom, tilsætter man Nikkel. Godset bliver desuden meget let bearbejdeligt ved Nikkeltilsætning, idet det bevirker, at tynde Godstykkelser, der under normale Forhold vilde blive hvide, ved Nikkeltilsætning bliver fuldstændig graa.

Det er først i de senere Aar, at *Kemien* og *Metallurgien* har fundet Anvendelse i Støberierne, og at Jernstøberne er blevet fortrolige med at udregne Jernblandingerne efter en bestemt Analyse, svarende til de Godsstykker, der ønskes fremstillet. For ca. 30 Aar tilbage i Tiden var det endnu almindeligt, at Støbemesteren bedømte Raajernet og Godset efter Bruddets Udseende, idet Bruddets Kornstørrelse og Farve var afgørende for Materialets Brugbarhed. Til Trods herfor blev der dog støbt fortrinlige Godsstykker, fordi Støbemesteren i Reglen besad mange Aars Erfaring og Kendskab til at sammensætte en Jernblanding, og særlig fordi de forskellige kendte Raajernsmærker, der den Gang leveredes, var af en nutildags absolut ukendt Ensartethed i Kvalitet og Sammensætning. Man kunde fuldt ud stole paa, at den ene Levering altid blev som den anden. Havde man først udprøvet en bestemt Blanding, kunde man roligt gaa ud fra, at denne ogsaa forblev uforandret ved nye Leveringer af de anvendte Raajernsmærker, og man kunde derfor Aar efter Aar anvende samme Blanding med tilfredsstillende Resultat. Selvfølgelig hemmeligholdt Støbemesteren sine en Gang (ofte med dyrekøbte Erfaringer) udproberede Jernblandinger, der under de daværende herskende patriarkalske Forhold i Reglen gik i Arv fra Fader til Søn o. s. v.

Disse Forhold har nu til Dels forandret sig — Teori og Praksis har fundet hinanden i Støberierne — og de Fordringer, der nutildags stilles af Forbrugerne til Støbegodsets Kvalitet baade med Hensyn til Udseende og Styrke samt Modstand overfor saavel fysiske som kemiske Paavirkninger, har bevirket, at Støberierne nu maa tage ganske anderledes Hensyn hertil, end man tidligere har været vant til. Men uden en vis teoretisk Viden lader det sig ikke gøre.

Vil man derfor sammensætte en Jernblanding, maa man vide:

1) hvilken Sammensætning Godset skal have,
2) hvilken Sammensætning det forhaandenværende Raajern og gl. Jern har,
3) hvilke Forandringer, der foregaar i Jernblandingen under Nedsmeltningen,
4) hvad Prisen er for det forhaandenværende Raajern og gl. Jern.

Vedrørende Punkt 1) vil man, hvor det drejer sig om Fremstilling af almindeligt Støbegods, følge visse Erfaringer med Hensyn til Siliciumindholdet varierende efter Godstykkelsen ifølge nedenstaaende Tabel:

TABEL 2. **pCt. Silicium-Indhold.**

Godstykkelse mm	i Godset	gaar væk under Smeltningen ca.	i Paasætningen
under 5.....	2.8	0.5	3.3
5—10.....	2.6	0.4	3.0
10—15.....	2.4	0.35	2.75
15—25.....	2.2	0.3	2.5
25—40.....	1.9	0.25	2.15
40—60.....	1.7	0.2	1.9
60—90.....	1.5	0.15	1.65
90—140.....	1.3	0.1	1.4
140—200.....	1.1	0.07	1.17
over 200.....	1.0	0.06	1.06

Vil man fordybe sig nærmere i dette Spørgsmaal, der iøvrigt ofte er en Erfaringssag, henvises til *Haandbog for Jern- og Metalstøbere*, Side 204, hvor Sammensætning af en Jernblanding indgaaende behandles.

Med Hensyn til de *Forandringer*, der foregaar under Jernets Smeltning, afhænger disse af, hvorledes Ovnen smelter, af Cindersens Kvalitet, den anvendte Blæstmængde, og endelig af, hvorledes Ovnen bliver betjent — altsaa med andre Ord en Erfaringssag for hvert enkelt Støberi. I Reglen regner man med, at der brænder fra 10—15 pCt. Silicium bort, 15—25 pCt. Mangan, Fosforindholdet forbliver uforandret, og Svovlindholdet tiltager med ca. 100 pCt., som iøvrigt afhænger af Svovlindholdet i de anvendte Cinders. Desuden maa man regne med, at 7 pCt. af det paasatte Jerns Vægt svinder dels ved Bortbrænding og dels som Sprøjtejern.

For at udligne de fysiske og kemiske Variationer, der altid vil være tilstede i et bestemt Parti Raajern, selv om det er indkøbt som værende af samme Sort, og den foretagne Analyse af Partiet viser, at dette er i Overensstemmelse med, hvad man ønsker, vil man i Reglen sjældent nøjes med at anvende een Sort i Blandingen, men bruger 2 eller flere Sorter.

I Tabel 3 er vist, hvorledes *Udregning af en Jernblanding* foretages. Den udregnede Blanding er en for Tiden paa Grund af Prisbillighed til almindeligt Maskingods ret ofte anvendt Jernblanding.

Analysen af det med Blandingen udstøbte Gods er angivet under det udregnede Resultat. Paa Grund af det høje Svovlindhold og noget for høje Fosforindhold vilde det, hvis Prisen ikke havde været det afgørende, have været bedre, dersom man havde 20 pCt. engl. Hematit, 10 pCt. Middlesbro og 10 pCt. Støberiraajern Nr. I, hvorved Fosforindholdet var blevet noget mindre og Manganindholdet noget større; i sidste Tilfælde vilde det højere Manganindhold virke gunstigt paa det for-

TABEL 3. **Jernblanding.**

Jernsort	kg	Kulstof %	Kulstof kg	Silicium %	Silicium kg	Mangan %	Mangan kg	Fosfor %	Fosfor kg	Svovl %	Svovl kg
Engl. Hematit, Østkyst	10	3.7	0.37	3.2	0.32	1.25	0.13	0.05	0.01	0.03	0.003
Middlesbro Raajern	10	3.6	0.36	2.6	0.26	0.60	0.06	1.5	0.15	0.03	0.003
Støberiraajern Nr. I	20	3.7	0.74	2.6	0.52	1.00	0.20	0.6	0.12	0.03	0.006
Gl. Maskingods	30	3.4	1.02	2.0	0.60	0.60	0.18	0.7	0.21	0.12	0.036
Egne Tappe og Vrag	30	3.5	1.05	2.1	0.63	0.60	0.18	0.7	0.21	0.10	0.030
Sum	100		3.54		2.33		0.75		0.70		0.078
Af- eller Tilgang		0	0	10	0.23	20	0.15	∓ 0	0	+ 0.5	0.039
Efter Blanding			3.54		2.10		0.60		0.70		0.117
Efter Analyse			3.47		2.08		0.58		0.74		0.11

holdsvis høje Svovlindhold i Blandingen. Jernblandingen vil da faa følgende Sammensætning: 2,15 pCt. Silicium, 0.62 pCt. Mangan, 0.65 Fosfor og 0.11 pCt. Svovl. Selv denne Forandring af Blandingen er ikke helt tilstrækkelig til, at det kan siges, at Blandingen er, som den burde være. For at opnaa dette maatte der tilsættes noget Jern med højt Manganindhold, f. Eks. 5 pCt. i Stedet for en tilsvarende Del af det gamle Maskingods, saaledes at man fik Manganindholdet op til 0.7—0.8 pCt. og Fosforindholdet til at ligge under 0.6 pCt. Derved vilde man sikkert ogsaa kunne opnaa, at Svovlindholdet kom ned under 0.1 pCt.

De store Fordringer, som nutildags stilles til Kvaliteten af Støbegods, ikke alene med Hensyn til dets Udseende, men ogsaa med Hensyn til Styrke og Bearbejdelighed, har bevirket, at selv mindre Støberier af og til maa lade deres Støbejern kontrollere, dels igennem en Analyse af Godsets Sammensætning og dels ved en *Styrkeprøve* af dette. Ved Undersøgelsen af Styrken anvender man i Reglen en *Normalprøvestang*, der er 30 mm i Diameter og 650 mm lang, og man kan da regne med følgende Værdier*):

TABEL 4.

Godsets Art	Overbrækningsprøve kg/mm²	Overbrækningsprøve Nedbøjning i mm	Trækprøve kg/mm²	Brinells Haardhedsgrad
Almindeligt Gods	26—33	6—10	14—18	150—170
Middelstærkt Gods	33—40	9—11	18—22	170—190
Stærkt Gods	40—45	10—13	22—28	190—215
Forædlet Støbejern (Elektro-Perlitgods, Lanz-Perlit, Emmel-Gods o. l.)	50—70	13—20	28—36	200—250

(Fortsættes.)

*) Se ogsaa „Støberiet", Maj 1927.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. Svend Wæver, Haderslev og Aabenraa.
2. Jensen & Knudsen, Lavgade, Haderslev.
3. Ernst Rasmussen, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant Albertsen, Øster Vraa.
5. Smedemester H. J. Hansen, Vestergade 11, Vejle.
6. Smedemester Schwartz, Prinsessegade 27, København.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk, som har afskediget en Maskinmester til Fratrædelse 1. Juni d. A. Nævnte Mester, der tillige var Bestyrer af Værket, har efter sin Forenings Ordre nægtet at gaa med til en betydelig Lønreduktion, der vilde bringe hans Løn ned under den i Maskinmestrenes Overenskomst fastsatte for Værker af Størrelse som det heromhandlede.

Vi lader Meddelelsen gaa videre til vore Medlemmer med Anmodning om ikke at tage Ansættelse paa Højer Elektricitetsværk, før Forholdene er ordnet paa tilfredsstillende Maade.

Sympatistrejke. Hos A/S Nordisk Mosebrug & Savværk, Pindstrup, har Træindustriarbejderforbundet siden 14. August haft ca. 40 Mand i Strejke, fordi Firmaet ikke overholder den gældende Overenskomst. Efter Anmodning af nævnte Forbund har 6 af vore Medlemmer, der var beskæftiget i Virksomheden, nedlagt Arbejdet.

Nu gælder det

„Dansk Arbejde"s Sag. Alle andre Sager føjer sig som Led ind i denne store Fællessag.

Ligegyldig, hvilken Stand eller Klasse vi tilhører — om vor Virkeplads hedder Fabrik eller Værksted, om vi haandterer Plov, Hammer eller Pen . . . . . vore Skæbner knyttes sammen af de økonomiske Traade, der forbinder den danske Producent med den danske Aftager.

Enhver Industri eller Bedrift bygger i første Række paa sit Hjemmemarked. Jo rigeligere dette kan aftage, desto flere Penge tjener vi allesammen, og desto større bliver Overskudskraften til mulig Eksport. Saaledes gik det med Landbrugs-Fødevarerne, med Cementen og med Øllet. Dieselmotorerne, Centrifugerne og Støvsugerne paa samme Maade.

Nu er Eksporten ude for Modgang, fordi Verden er af Lave. Saa meget vægtigere Grund er der til at styrke Hjemmemarkedet, om Hjulene skal holdes i Gang. Eller, sagt i faa jævne Ord: Foretræk dansk Arbejde!

Dette har Bud til os alle. Men vi skal gøre det, ikke blot sige det; praktisere det til Stadighed ved, naar vi køber ind, at give danske Varer den første Chance. Til Gavn for vore arbejdende og arbejdsløse Landsmænd, til Betryggelse for vor egen Uafhængighed.

Vi vil gennem en Artikelserie i følgende Numre beskæftige os nærmere med denne Sag.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

3 Ugers Fagforeningskursus paa Roskilde Højskole fra 4. til 24. September 1932. Et Kursus, som, det der fremgaar af Overskriften, vil paa Foranledning af Arbejdernes Oplysningsforbund blive afholdt.

Deltagelsen i Kursuset koster 100 Kr. pr. Person og dækker Kost, Logi, Undervisning og Bøger.

Forbundsledelsen har besluttet at sende 3 Elever hertil. Fra en Afdeling kan kun indstilles et Medlem, og Indstilling med Anbefaling kan kun ske gennem Afdelingerne.

En Betingelse er, at Ansøgere skal have været Medlem af Forbundet de sidste 2 Aar af deres Læretid.

Udgifterne afholdes af Lærlingefondens Midler og vil ialt andrage 250 Kr. pr. Elev, heri medregnet de ovennævnte 100 Kr. for Skoleopholdet.

Ansøgninger indsendes af Afdelingerne til Forbundet og maa være dette i Hænde inden 10. August.

Brønderslev. Paany foreligger der en Meddelelse, denne Gang fra Brønderslev Afdeling, om, at der er Medlemmer, der ikke respekterer § 3 vedrørende Henvendelse til Tillidsmanden, før de besøger selve Støberierne.

Bestemmelsen gælder naturligvis, hvad enten de paagældende er arbejdssøgende, paa Ferierejse eller har lært paa den Virksomhed, de vil besøge, og Forbundsledelsen siger atter, hvad den altid har sagt: Tag Medlemsbogen fra de paagældende, indsend den til Forbundet, og de paagældende skal faa, hvad der tilkommer dem.

Faaborg. Allerede i Begyndelsen af forrige Aar henledte Faaborg Afdeling Forbundets Opmærksomhed paa, at der paa det derværende Støberi var ansat en preussisk Undersaat som Mester. Han agerede væsentligst som almindelig Former, og da der var ledige Formere nok baade der og andre Steder, var hans Ophold her i Landet absolut ikke paakrævet.

Forbundet tog straks Affære og tilskrev Direktoratet om Sagen, men uvidst hvorledes, lykkedes det at faa hans Opholdstilladelse forlænget for en Tid. Man mente herefter, at han, naar denne var udløbet, vilde blive hjemsendt.

Forbavselsen var da noget stor, da Afdelingen sidst i Juni Maaned meddelte, at Mesteren stadig var i Faaborg, at der ikke arbejdede andre Formere paa Fabrikken end ham, at der var 5 Formerlærlinge i Virksomheden, og at man gennem et Blad søgte en 6te.

Lærlingeudvalgets Formand blev straks tilskrevet, at Forbundet med alle til Raadighed staaende Midler vilde modarbejde dette, saafremt Jernindustriens Sammenslutning ikke skred alvorligt ind. Denne Henvendelse skete 1. Juli. Svar derpaa er endnu ikke modtaget. Maaske er Aarsagen, at man er i Agurketiden.

Samtidig hermed blev Arbejdsdirektoratet igen tilskrevet, og herefter ser det ikke særligt godt ud for den tyske »Mester« eller Fabrikken.

Direktoratet har nemlig tilskrevet Statspolitiet, at det ifølge Skrivelse af 19. April d. A. fra dette, har bemærket sig, at ny Opholdstilladelse ikke var givet, men at Sagen nu altsaa er, at saavel Fabrikken som den tyske Mester har ladet Statspolitiets Paabud om Udrejse være uænset.

Direktoratet anmoder derfor om en Undersøgelse, og at Tyskeren, dersom Sagen er rigtig indberettet, straks skal rejse, samt at der indledes Sag mod Arbejdsgiveren for Overtrædelse af Fremmedloven.

Faglig Voldgiftskendelse. Dansk Former- og Støberiarbejderforbund ctr. Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark.

Mellem ovennævnte 2 Organisationer er efter stedfundet Mæglingsmøde nedsat en Voldgiftsret til Afgørelse

af en mellem dem opstaaet Tvivl om Forstaaelsen af en Bestemmelse i »Fælles Værkstedsregler«. Da der ikke er opnaaet Stemmeflerhed for en Afgørelse, foreligger Spørgsmaalet nu for undertegnede Opmand til Paakendelse.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Onsdag den 9. Marts d. A. tilsagdes 3 af Former- og Støberiarbejderforbundets Medlemmer til at arbejde paa 3. Skifte Torsdag den 10. s. M. Kl. 23.30 hos A/S Burmeister & Wain. De nævnte Arbejdere gik i Arbejde til den fastsatte Tid — men efter en eller muligvis flere Afregninger er der fra deres Forbunds Side stillet Krav om, at der for de 3 første Døgn skal betales et Tillæg af 100 pCt. af Timelønnen, idet der ikke efter Reglerne i »Fælles Værkstedsregler« er givet dem 3 × 24 Timers Varsel.

Til Støtte for denne Paastand har Forbundet anført, at »Fælles Værkstedsregler« i sin Tid har faaet overenskomstmæssig Gyldighed mellem Sammenslutningen og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, medens Formerforbundet aldrig formelt har tiltraadt dem, omend de stiltiende har anerkendt Reglerne delvist.

Endvidere har Forbundet anført, at det aldrig har regnet med, at den særlige Bestemmelse i »Fælles Værkstedsregler« om et kortere — 24 Timers — Varsel ved Reparationsarbejde skulde kunne blive effektivt for Formerne, bl. andet fordi Formerne ingensinde vil komme til at arbejde i Skibe, og endelig har Forbundet anført, at dets Medlemmer i hvert Fald maa have haft Krav paa at faa at vide, at det Arbejde, de indkaldes til, var Reparationsarbejde, og at den Omstændighed, at de ikke var vidende herom, maa medføre, at et kortere Varsel end 3 × 24 Timer ikke kan betragtes som fyldestgørende.

Sammenslutningen har anført, at Arbejdet bestod i Støbning af Topstykker af Staal til Stempler til et Skib »Venus«, der ikke var Nybygning, men for et Aar siden var bygget paa et andet Værft, og at disse Topstykker skulde erstatte andre af Jern forarbejdede, der havde vist sig uholdbare. Endvidere har Sammenslutningen anført, at det afgørende for Sagen er, om Arbejdet er Reparationsarbejde eller ej, og at det ikke har nogen Betydning, om de Folk, der sættes i Arbejde, har Kendskab til, hvilket Arbejde, det drejer sig om, idet dette sidste kun vil have Betydning, naar Betalingsspørgsmaalet skal afgøres. Sammenslutningen hævder derfor, at Aktieselskabet har været berettiget til med 24 Timers Varsel at indkalde til Skiftearbejde og aflønne dette Arbejde efter Bestemmelsen i »Fælles Værkstedsregler« om et Timetillæg af 23 Øre, naar Arbejdet falder mellem Kl. 11 Aften og 6 Morgen.

Idet nu bemærkes, at »Fælles Værkstedsregler« angiver sig som gældende for de under Sammenslutningen hørende Værksteder og Arbejdspladser og ogsaa vides at have reguleret Forholdene mellem Sammenslutningen og andre Forbund end Smede- og Maskinarbejderforbundet, herunder Formerforbundet, der har erkendt, at det stiltiende har sanktioneret »Fælles Værkstedsregler«s Bestemmelser, i hvert Fald delvist, og ogsaa under nærværende Sag paaraaber sig en af »Fælles Værkstedsregler«s Bestemmelser, nemlig Reglen om 100 pCt. Tillæg, findes det uden Betænkelighed at statuere, at »Fælles Værkstedsregler«s Bestemmelser maa være bindende for Forbundet i det her foreliggende Spørgsmaal. Det maa dernæst bemærkes, at den Omstændighed, at det ikke paa bevislig og utvetydig Maade er tilkendegivet de 3 føromtalte Medlemmer af Forbundet, hvad der skulde udføres under Skiftearbejdet, er uden Betydning for Sagens Afgørelse, naar henses til at Værkstedsreglerne (Side 5) udtaler, at Arbejde kan fordres udført i Skift med mindre Varsel end fastsat, men at der i saa Tilfælde skal betales efter andre Regler, end naar behørigt Varsel er givet. — Og da der endelig ikke vel kan rejses Tvivl om, at det her omtalte Arbejde maa karakteriseres som Reparationsarbejde, til hvilket der, hvad enten det udføres »i Skib« eller paa en fra et Skib fjernet Arbejdsplads, kun skal gives 24 Timers Varsel, hvad der ogsaa er givet, findes der ikke at kunne gives Forbundet Medhold i dets Paastand, men Arbejdet vil være at afregne med et Tillæg pr. Time af 23 Øre.

Under Hensyn til, at Burmeister & Wain har betalt et noget større Tillæg, uden ved de stedfundne Afregninger at tage Forbehold med Hensyn til Afregningernes Overensstemmelse med »Fælles Værkstedsregler«, findes Aktieselskabet ikke i nærværende Tilfælde at være berettiget til at kræve det for meget betalte tilbagebetalt.

Thi kendes:

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark bør for Tiltale af Dansk Former- og Støberiarbejderforbund under denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger — herunder Salær til Opmand for Møde og Kendelse — 150 Kr., udredes med Halvdelen af Sammenslutningen og Halvdelen af Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

Frederiksberg, den 6. Juli 1932.

Parker.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomst. Mellem Københavns Afdeling 11 og A/S Den elektriske Staalrørsfabrik er der den 1. Juli indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, omfattende 3 Mand. Timelønnen for disse var 135 Øre, men blev ved Overenskomstens Indgaaelse fastsat til 150 Øre, for Værktøjsmagere efter 3 Maaneders Forløb Kr. 80,00 pr. Uge. Skifteholdsbetalingen er forhøjet til 18 og 25 Øre, og der gives 6 Dages Ferie med Løn. Overenskomsten kan opsiges til en 1. Juli med 3 Maaneders Varsel.

Mæglingsmøder. Den 13. Juni er der afholdt Mæglingsmøde hos Firmaet Fritz Hansen, Lillerød, paa Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 4 af vore Medlemmer, der beskæftiges ved Fabrikation af Staalmøbler, og hvis Timeløn var 100 Øre. Man enedes om et Tillæg af 70 Øre at fordele efter Firmaets Skøn.

Den 16. Juni afholdtes Mæglingsmøde hos A/S P. W. Hallengren & Søn, København, paa Krav om Forhøjelse af Timelønninger og Akkordpriser. Man enedes om, at der gives et Tillæg til Akkordafsavnet paa ialt 56 Øre pr. Time at fordele efter Firmaets Skøn paa 8 Mand, hvis Timelønsbetaling for Tiden er 116 Øre. Endvidere forhøjedes Akkordprislisten med 5 pCt., og det er en Forudsætning, at Firmaet giver Akkord i størst mulig Udstrækning.

Paa A. Lassens Maskinfabrik, København, mægledes den 17. Juni i Anledning af Klage fra Firmaet over, at Arbejderne havde holdt Klubmøde i Arbejdstiden, og Klage fra Forbundet over, at Firmaet nægtede at forhandle med Tillidsmanden. Sagerne diskuteredes og sluttedes med de faldne Udtalelser.

Hos Firmaet Lindholm & Ryø mægledes den 20. Juni i Anledning af forskellige Uoverensstemmelser mellem Firmaet og dets Rørlæggere ved et Arbejde paa Amager Parkgaard. Det drejede sig om 10 Stridsspørgsmaal, om hvilke der opnaaedes Enighed.

Kendelse i faglig Voldgift. Kriminalretsdommer Heide-Jørgensen har den 21. Juni afsagt Kendelse i en Sag, som af Forbundet var anlagt mod A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri. Sagen angik 2 Maskinarbejdere, der paabegyndte Arbejdet 1 Time før den paa Værftet gældende Arbejdstid og fortsatte Arbejdet efter normal Arbejdstids Slutning. For Tiden før den normale Arbejdstids Begyndelse forlangtes, at Værftet skulde betale et Tillæg til Timelønnen af 100 pCt. Kendelsen gaar Forbundet imod, idet den siger, at Værftet ikke er pligtigt til at betale Tiden før den normale Arbejdstid med 100 pCt., men efter de almindelige Regler for Overarbejde for Tiden udover 8 Timer daglig.

Teknologisk Instituts Dagskole.

Kursus for Gas- og Vandmestre og Spildevandsinstallatører.

(Fra 25. Juli til 3. September 1932.)

Betingelsen for at deltage i dette Kursus er, at vedkommende er faglært inden for et af Metalarbejderfagene.

a. Den praktiske Undervisning: Øvelser i Fejlfinding, Besøg paa Værker, Tegneøvelser med Prisoverslag.

b. Den teoretiske Undervisning: Fag- og Materiallære, Kalkulation.

Dette Kursus slutter med en Prøve, kaldet den udvidede Gas- og Vandmesterprøve, for de Elever, der maatte ønske at dokumentere, at de er i Besiddelse af de nødvendige Kundskaber for at kunne paatage sig en Autorisation som Gas- og Vandmester og Spildevandsinstallatør i en Provins- eller Stationsby.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 130,00.*

Deltagerne maa medbringe Tegnebestik og Tegnemateriel.

Det anbefales forud at anskaffe den af Instituttet udgivne »Haandbog for Blikkenslagere og Gas- og Vandmestre«, Elevpris: 4,50 Kr., der faas paa Instituttets Forlag, samt »Vejledning for Gasmestre« og »Vejledning for Vandmestre«, der faas paa Gasværkernes Ingeniørkontor, Vognmagergade 8, Kbhvn.; endvidere anbefales det forud for Kursus at sætte sig grundigt ind i det Lærestof, som indeholdes i: »Vejledning i Afløbsfagene«, der faas fra Stadsingeniørens Direktorat, Byggesagsafdelingen, Raadhuset, Kbhvn. Pris: 5 Kr. pr. Stk. Alle de nævnte Bøger benyttes ved Undervisningen.

Teknologisk Instituts udvidede Gas- og Vandmesterprøve

vil efter nøje Samraad med Stads- og Havneingeniørforeningen i Danmark blive afholdt umiddelbart efter foranstaaende Kursus og omfatter en praktisk, en skriftlig og en mundtlig Del.

Betingelsen for at kunne indstille sig til Prøven er, at vedkommende Eksaminand møder med Attest fra en stedlig anerkendt Gas- og Vandmester samt Spildevandsinstallatør for, at han har det fornødne faglige, praktiske Kendskab til Udførelsen af de under Gas- og Vandmesterfaget samt Spildevandsinstallation hørende Arbejder.

Den nævnte Attest skal paategnes af Stadsingeniøren samt, hvor denne ikke er Driftsleder af det kommunale Gas- eller Vandværk, tillige af en af Bestyrerne for disse Værker. I Kommuner uden Stadsingeniører skal Attesten paategnes af Kommunalbestyrelsen samt af en af de nævnte Bestyrere.

Om Udfaldet af Prøven gives der hver enkelt Deltager en skriftlig Udtalelse.

Gebyret for Prøven er *Kr. 45,00.*

Kursus for Fyrbødere ved Centralvarmeanlæg.

(Fra 22. August til 3. September 1932.)

a. Den praktiske Undervisning: Demonstration af forskellig Armatur. Forevisning af forskellige Typer af Centralvarmeanlæg. Fejlfinding ved Kedler. Fyring i forskellige Kedler.

b. Den teoretiske Undervisning: Gennemgang af Damp- og Varmtvandsanlæg og Ventilationsanlæg, Kedler, Brændsel, Anlæggets Økonomi, Maaleinstrumenter, Drift og Pasning, Kontrol med Anlægget og Varmtvandsforsyning.

Instituttet raader til Brug for dette Kursus dels over en righoldig Samling Vægtavler, Armatur og Materialer, dels over et fuldstændigt Undervisnings-Kedelanlæg, bestaaende af 12 forskellige Kedeltyper.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 45,00.*

Arbejdstøj til Fyringsøvelser bør medbringes.

Efter endt Kursus gives der hver af de Deltagere, der har gennemgaaet det hele Kursus, et Bevis herfor.

(Fortsættes Side 199.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
33717	Andersen, Harry Peter ...	Odense	19. 6.04	Faaborg	14. 7.30	Faaborg	2. 4.32
10325	Bach, Laurits P. Bistrup	Aarhus	21. 4 00	Aarhus	3.10.30	Aarhus	26. 9.31
21811	Balslev, Carl Chr. Severin	Stege	7. 7.96	Stege	6 11.14	Centralafd.	14.11 32
26887	Bigum, Arild	Maribo	5. 4.99	Maribo	9. 5.17	Nykøbing F.	28. 3.31
23846	Bjerregaard, Frank	København	15. 1.06	Kbhvn. Afd.	19. 6 25	Kbhvn. Afd. 13	19. 3 32
51831	Bordy, Kaj Erhard	Carlshamn	14. 8.12	„ „	3.11.31	„ „ 13	20. 2.32
36529	Bredahl, Adolf V.....	København	6. 8.95	D. Elektr. Forb.	4. 9.15	Nykøbing F.	4 7.31
52007	Christensen, Bruno Marinus.	—	8. 3.12	Kbhvn. Afd.	4. 3.32	Kbhvn. Afd. 13	12. 3.32
32931	— Henry P. M....	Maribo	19. 3.10	Nykøbing F.	5. 9.30	Nykøbing F.	4. 4 31
31439	— Ole Martin G..	København	8. 7.08	Kbhvn. Afd.	10 11.28	Kbhvn. Afd. 13	30. 1.32
39153	Christiansen, Paul	Lunderup	23. 9.05	Aabenraa	5.11.24	Aabenraa	18. 5 29
50015	Clausen, Erik Vald. P..	Frederiksberg	21. 3.10	Kbhvn. Afd.	22 4.30	Kbhvn. Afd. 14	5. 3.32
7407	— Thorkild E.....	København	2. 5 07	„ „	9. 8.29	„ „ 4	5. 3.32
31191	Devantier, Carl	—	29. 9.99	„ „	22. 9.24	„ „ 12	19. 3.32
144	Eisted, Claus A. Aage	Frederiksberg	18.10.91	„ „ 1	4. 4.11	Centralafd.	30. 1.32
6733	Faurhøj, Aron Joh. I. F. I.	København	28. 2.00	D. Elektr. Forb.	22. 9.23	Kbhvn. Afd. 13	19. 3.32
22767	Frier, Poul Erik	Aarhus	8. 3.10	Aarhus	7. 2 30	Aarhus	6. 2.32
33294	Grodt, Erik Jokumsen.	Aastrup	15 11.09	Haderslev	1. 4 31	Haderslev	26. 3.32
37949	Hansen, Carl Henry	Merløse	11.10 02	Nykøbing F.	6. 5.24	Nykøbing F.	21.11 31
11932	— Hans Peter	Nykøbing F.	11. 9.07	—	5.11.26	—	7. 5 32
50730	Hammer, Hans Børge J..	København	23. 2.11	Kbhvn. Afd.	16.11.30	Kbhvn. Afd. 17	19. 3.32
51633	Henriksen, Niels Henrik...	—	28.10.11	„ „	5 10.31	„ „ 15	5. 3 32
20226	Hermann, Ludvig	—	18.11.06	„ „	5. 5 25	„ „ 10	5. 3.32
8662	Holck, Niels Nielsen..	Trelleborg	3. 9.75	„ „ 1	5.12.97	„ „ 4	5. 3.32
51054	Hornhaver, Poul	København	30. 5.11	„ „	9. 4 31	„ „ 17	5. 3.32
1791	Jensen, Carl Peter.....	—	5. 6.06	„ „	28. 4.28	Centralafd.	13. 2 32
50461	— Heinrich.	—	14. 3.06	„ „	30. 8.30	—	20 2.32
15427	— Martin Alf.	Vejlby	14. 3.91	Randers	3. 6.11	—	7 11.31
50250	— Planch Chr. ...	København	7. 8.87	Kbhvn. Afd.	13. 6.30	—	14.11.31
51244	— Ulf.....	—	13.12.11	„ „	16. 6.31	Kbhvn. Afd. 14	19 3 32
51069	Jørgensen, Henning Rich...	—	15. 9.10	„ „	17. 4 31	„ „ 17	27. 2.32
32003	— Jens Chr.....	Tunnerup	17. 7.95	Nykøbing F.	14. 9.29	Nykøbing F.	28.11.31
16002	— Svend Helge...	København	19. 7.07	Kbhvn. Afd.	2. 6 27	Kbhvn. Afd. 5	19. 3.32
33468	Jessen, Georg Th.....	Sønderborg	22. 1.09	Thisted	9 11.30	Thisted	27. 2.32
17858	Jølm, Kaj Kragh	København	25. 8 03	Kbhvn. Afd.	20.10.22	Kbhvn. Afd. 17	26. 3.32
51884	Kachlausky, Kaj V. P.....	—	19. 7 98	„ „	11 12 31	„ „ 13	12. 3.32
51308	Kauffeldt, Johan Otto	—	3. 1.12	„ „	25. 7.31	„ „ 14	5. 3.32
23509	Keese, Friedrich Rob..	Frederiksstad	29. 1.77	„ „	2. 4.28	„ „ 6	5. 3.32
28500	Kunst, Henrik Chr. F. M.	Oreby	19. 8.75	Aarhus	2. 9.30	Aarhus	9. 1.32
26172	Kønche, Vilh. Laur. Thor	Frederiksberg	17. 1.99	Kbhvn. Afd. 1	26. 3.18	Kbhvn. Afd. 15	19. 3.32
11959	Larsen, Albert Laurits .	København	10. 2.90	„ „ 5	21.10.11	„ „ 10	27. 2.32
50438	— Alfred	Esholte	28. 5.99	„ „	30. 6 31	„ „ 14	27. 2.32
14800	— Carlo	København	11. 7.06	„ „	22. 4.27	„ „ 14	26. 3 32
39047	— Richard	—	19. 9.11	„ „	8. 4.30	„ „ 3	20. 2.32
6029	Lauritsen, Niels.....	Grundfør	5. 6.94	Aalborg	10. 3.14	Aarhus	2. 1.32
52015	Lundberg, Ernst Vald. ...	Aaker	1. 8.12	Kbhvn. Afd.	12. 3.32	Kbhvn. Afd. 2	12. 3.32
10183	Lundqvist, Paul A.	København	23. 2.05	„ „	18. 9.31	„ „ 2	6. 2.32
30183	— Viggo Vald. ...	—	23. 2.10	„ „	3. 5.29	„ „ 17	27. 2.32
25960	Løndahl, Svend Aage ...	Aarhus	15.12.97	„ „ 1	21.11.17	Centralafd.	13. 2.32
8545	Madsen, Gunnar.....	København	7. 3.05	D. Elektr. Forb.	1. 4.24	Kbhvn. Afd. 12	19. 3.32
50241	— Poul Erik	—	8. 5.08	Gørtlerforb.	17. 2.28	„ „ 15	19. 3 32
27483	— Svend Erik	Vordingborg	6. 9.07	Nakskov	17. 6.28	Nakskov	28. 3.31
12722	Martinsen, Eivind S... ...	København	3. 1.05	Kbhvn. Afd.	5. 5 23	Kbhvn. Afd. 11	16. 1.32
51666	Michelsen, Axel H. P. M..	Frederiksberg	19.11.10	„ „	16.10.31	„ „ 2	5. 3.32
15952	Mohr, Olaf.....	Bromølle	20. 4.07	„ „	30. 5 27	„ „ 13	19 3.32
35280	Mortensen, Anders C. M...	Bad Oldesloe	4. 8.11	Odense	6.10 30	„ „ 14	27. 2 32
38634	— Frederik Im. V.	København	8. 9 03	Kbhvn. Afd.	13. 2.24	Centralafd.	6. 2.32
51110	— Poul R.....	—	12. 9.09	„ „	11. 5 31	—	30. 1.32
29862	Møller, Hans Gustav ..	Magleby	25. 1.07	Storehedinge Klub	1.11.26	Køge	9. 4.32
32094	Nielsen, Carl Peter.....	Roskilde	27. 2.98	Roskilde	24. 8.29	Roskilde	29. 8.31
12750	— Carlo Rich....	København	27. 6.07	Kbhvn. Afd.	8.12.30	Centralafd.	12 3.32
37235	— Ejner Niels....	—	24 1.06	Esbjerg	31.12.24	Esbjerg	25. 4.31

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
50648	Nielsen, Herlo Børge ...	København	10. 2.12	Kbhvn. Afd.	31.10 30	Kbhvn. Afd. 15	12. 3.32
33648	— Kaj Oluf	Vejgaard	15. 8.12	Køge	28.11 31	Køge	20. 2.32
23643	— Poul Edv. .. .	Taarnby	25. 8 86	Kbhvn. Afd. 1	5. 8.16	Centralafd.	6. 2 32
52002	Noe, Carl Gunnar G.	Struer	4. 8.11	„ „	1. 3 32	Kbhvn. Afd. 12	12. 3 32
26463	Olsen, Erik Julius	København	13. 3.08	„ „	7. 1.29	„ „ 12	12. 3 32
30719	Petersen, Axel N.	Mogenstrup	27.12.08	Næstved	9 5.29	„ „ 12	27. 2 32
51536	— Carlo Johs.....	København	5.10 03	Kbhvn. Afd.	9. 9 31	„ „ 17	20 2.32
51455	— Harry A.	—	14. 1.11	„ „	7.11.10	„ „ 17	5. 3 32
11166	— Jens Jørgen....	—	24. 7 07	„ „	14 10.26	Centralafd.	9. 1.32
10476	— Johannes	Aabenraa	26. 5.07	Aarhus	1. 5 27	Aarhus	26. 9 31
16000	— Otto M.	Hvidovre	15. 4 90	Lyngby	1. 5.09	Centralafd.	30. 1 32
15627	Rasmussen, Henry Johs. ...	Viby J.	10.12 07	Aarhus	1.11.27	Struer	30. 5 31
27522	— Poul Alf.	Sandby	24. 2 08	Nakskov	7.10 28	Nakskov	8. 8 31
25348	Rom, Carl Chr. A....	København	15. 1.08	Kbhvn. Afd.	6 8 29	Kbhvn. Afd. 14	26. 3.32
26836	Rydendahl, Poul Joh. Chr..	—	15 10 05	„ „	24. 6.29	„ „ 12	27. 2.32
33545	Sørensen, Harry Th. Chr.	Allindelille	27. 4.11	Ringsted	8 5.30	„ „ 14	27. 2 32
15296	— Johannes S. . .	Storehedinge	3. 1.03	Kbhvn. Afd.	5.11 21	„ „ 14	5 3 32
25824	— Otto Jørgen ...	København	9. 3 96	„ „	14 9.28	Centralafd.	28.11 31
28947	Steinmeier, Valdemar Edm.	Bjørup	27. 4 80	Aarhus	3. 8.29	Aarhus	23. 1.32
26322	Thomsen, Leo Axel	Glostrup	29. 7.10	Kbhvn. Afd.	7. 6 29	Kbhvn. Afd. 14	5. 3 32
51148	Trandholm, Elvin P Joh....	København	11. 6.11	„ „	10. 4.31	„ „ 15	12. 3 32
9953	Vikkelssø, Hans Chr....	Frederikshavn	5. 2 93	Flensborg	15.10.11	„ „ 5	12. 3.32
16646	Zachrau, Numa Heinrich	København	30. 4.99	Kbhvn. Afd.	3.10.30	„ „ 13	12. 3.32

Kursus i Autogensvejsning.

(Fra 1. til 10. September 1932.)

Kursus staar kun aabent for faglærte Smede og Maskinarbejdere.

Kursus omfatter Forklaring af og Øvelser i Autogensvejsning af:

Tynd Plade: Pladejernsrør, Aftræksrør, Essekapper, Ventilationshætter m. m., samt Undervisning i Udfoldningsøvelser vedrørende tynd Pladefabrikation.

Tyk Plade: Tilrettelægning og Svejsning af Beholderplader, derunder den ny Højresvejsning (lodret, vandret og »under op« Svejsning), Reparation af Revner i Kedelplade m. m.

Rørsvejsning: Stutse, T-Stykker, Kryds, Strømstutse (lige og skæve), Formindskelsesstykker, Flanger og Bunde.

Endvidere: Udregning og Fremstilling af Rørbøjninger (halv-, hel-retur og S-Bøjninger).

Støbejern: Svejsning af Remskiver og Tandhjul, Opbygning af Tænder paa Tandhjul samt Svejsning af Motorcylinder i opbygget Ovn.

Andre Metaller: Kobber, Messing og Bronze.

Aluminium: Tynd Plade for Mejerikar og Mælkespande. Aluminiumsstøbegods (Krumtaphuse og Gearkasser m. m.).

Endvidere indøves *Skæring* af tynd og tyk Plade, Faconjern og Rør.

Der vil desuden blive holdt Foredrag om Svejsningens Teori, Svejseapparaternes Konstruktion og Reparation.

Instituttet disponerer over en stor Samling Snit af Svejseapparater, Vægtavler m. m. til Brug ved Undervisningen.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 80,00.* Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Instituttet udgivne »Autogen-Rørarbejde«, Elevpris: 1 Kr., og »Smedebogen«, Elevpris: 5 Kr.

Kursus i elektrisk Lysbuesvejsning.

(Fra 12. til 24. September 1932.)

a. Den praktiske Undervisning: Indøvelse i Svejsning med saavel beklædte som nøgne og dyppede Elektroder. Svejsning af tynd Plade, Tilrettelægning og Svejsning af tyk Plade, derunder: vandret, lodret og »under op« Svejsning, Paasvejsning af slidte Aksler etc., Overlapningssvejsning, T og I Svejsning, Svejsning af Jernkonstruktioner og Rør, Demonstration af Støbejerns- og Metalsvejsning samt Besøg i en større Virksomhed, hvor elektrisk Svejsning udføres.

b. Den teoretiske Undervisning: Elektroteknik og Lysbuesvejsningens Teori.

Kursus staar kun aabent for faguddannede Smede og Maskinarbejdere.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 125,00.*

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Instituttet udgivne »Elektrikerbogen«, Elevpris: 3 Kr.

Kursus i Automobilreparation.

(Fra 19. September til 21. Oktober 1932.)

I dette Kursus kan kun faguddannede Automobilmekanikere, Smede og Maskinarbejdere deltage.

Hensigten med Kursus er: at meddele *Begyndere inden for dette Omraade* saavel praktisk Undervisning i Reparation af Automobilchassis som noget teoretisk Grundlag i Automobilbygning, idet saavel den praktiske

som den teoretiske Undervisning *nøje knyttes til de Fordringer, som her i Landet stilles til Automobiler.*

a. Den teoretiske Undervisning kommer i Hovedsagen til at omfatte følgende Fag: *Automobilbygning, Materiallære og Elektroteknik.*

b. Den praktiske Undervisning vil i Hovedsagen komme til at omfatte: Reparation og Indstilling af Motorer, Reparation af Chassis, Fremstilling af Reservedele, Opretning af Chassisrammer og Aksler, Hærdning, Lodning og Undersøgelse af elektriske Anlæg i Automobiler.

I Undervisningstiden vil Deltagerne yderligere faa Lejlighed til at bese forskellige Værksteder og Fabrikker.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 180,00.*

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig de af Instituttet udgivne Bøger: »Smedebogen«, Elevpris: 5 Kr. og »Elektrikerbogen«, Elevpris: 3 Kr.

Fortsættelseskursus for Varmesmede.

(Fra 24. Oktober til 5. November 1932.)

Adgang til dette Kursus har de, der har gennemgaaet et af Instituttets tidligere Kursus for Varmesmede. Undervisningen er væsentlig anlagt for at grundfæste det tidligere lærte — navnlig hvad Kalkulation af et Varmeanlæg angaar — og endvidere at understrege Afhængigheden imellem Byggemaade og Varmeanlæg.

Undervisningen omfatter: Faglære, ca. 52 Timer, Byggemaade og Varmeanlæg, Rørsvejsning, Prøvefyring, samt Besøg paa Varmeanlæg m. m., ca. 40 Timer, *ialt ca. 92 Timer.*

Betalingen for dette Kursus er *Kr. 40,00.*

Deltagerne maa medbringe Arbejdstøj, Tegnebestik samt Regnestok.

Kursus for Pladearbejdere.

(Fra 31. Oktober til 12. November 1932.)

Der vil blive indøvet Beklædning af et Par Førerpartier og Karosserier. Der vil blive lagt Vægt paa, at dette Arbejde kan udføres med saa primitivt Værktøj som muligt, saaledes at der ikke fordres Anskaffelse af kostbare Apparater hjemme paa Værkstederne.

Betalingen for et saadant Kursus er *Kr. 75,00.*

Kursus for Varmesmede.

(Fra 7. November til 17. December 1932.)

Undervisningen er anlagt dels paa at meddele de Kundskaber, der er nødvendige, for at man kan beregne og kalkulere et mindre Varmeanlæg og lede dettes Udførelse, og dels paa at opøve visse praktiske Færdigheder, bl. a. i Rørbøjning og Rørsvejsning.

Betingelsen for Deltagelse er, at den paagældende er Svend inden for et af Metalarbejderfagene, og det forudsættes, at Kursusdeltagerne har en fleraarig Praksis som Rørlægger, Varmesmed el. lign., samt at de har gode Skolekundskaber i Dansk og Regning.

Undervisningen omfatter følgende Fag: Faglære, ca. 120 Timer, Bogføring, Kalkulation, praktiske Øvelser, Rørsvejsning, Fagregning, Kedellære, Prøvefyring og Besøg paa Varmeanlæg m. m., ca. 162 Timer, *ialt ca. 282 Timer.*

Til Brug for Undervisningen ved dette Kursus disponerer Instituttet over en righoldig Samling af Vægtavler, Armatur og diverse Materialer samt et fuldstændigt Undervisnings-Kedelanlæg, bestaaende af 12 forskellige Kedeltyper.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 125,00,* hvortil kommer 2 Kr. for Bogføringsmateriellet, heri indbefattet »Haandbog i Bogføring«.

Deltagerne maa medbringe Arbejdstøj, Tegnebestik samt en Regnestok, der dog kan fremskaffes ved Instituttets Mellemkomst.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 15258	Jacobsen,	Oluf Marius	(Kbhvn. Afd.)
- 50705	Petersen,	Knud Richardt	(— -)
- 53816	Larsen,	Helge Simon B.	(Kerteminde -)
- 10670	Christensen,	Niels Peder	(Randers -)

Medlemmerne Nr. 2471, Kaj Jensen, Nr. 6082, Carl Jensen, og Nr. 53434, Carl Andersen, har atter fundet deres Bøger.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 29603	Hansen,	Harald M. Hertz.....	5.10.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 51072	Abildskov,	Egon William	8. 8.31
- 30473	Jensen,	Ernst	9. 5.31
- 29689	—	Hjalmar Anton.....	11. 5.29
- 22860	—	Jens	23. 4.21
- 18806	Jørgensen,	Poul Frederik	5.12.31
- 15671	Knudsen,	Svend Aage	30. 3.29
- 4045	Møller,	Poul Geisler	25. 7.31
- 16678	Nielsen,	Knud G. Borgen.....	8.10.27
- 22349	—	Lars F. O. Margreen...	2. 5.25
- 23002	Nørgaard,	Kaj V. Anton.....	27. 6.31
- 32487	Petersen,	Anders Sindberg	14. 9.29
- 36669	—	Jens Hedegaard	25. 7.31
- 551	Waldmann,	Orla	31.10.25
- 33092	Wæver,	Caj	20.12.30

Specialarbejderforbundet.

Nr. 47978	Jacobsen,	Børge Wm. Thorvald..	18. 7.31

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 10 AUGUST 1932 18. Aarg.

Stem Tonen ned!

Der var engang, hvor Højsommeren, Ferietiden, var en for Pressen død Tid, fattig paa politiske og andre Begivenheder, og da den faldt nogenlunde sammen med Agurkernes Modningstid, blev „Agurketiden" mere et pressemæssigt Begreb end et havebrugsmæssigt.

Det var i den Tid, da Bladenes Historier om, at nu var den kæmpemæssige „Søslange" snart set her og snart der, var et Bevis for, at det kneb med at holde Liv i Journalistikken, fordi Aarstidens reelle Begivenheder var yderst faa.

Anderledes nu. Begivenhederne formelig vælter ind over Verden. De pressemæssige Bekymringer er nu i ringere Grad udsprungne af Mangel paa Stof, men mere af Mangel paa Plads til Stoffet. Nu behøver Journalisten ikke at ty til fantastiske Historier om „Søslangen", for at faa Bladet fyldt. Nu skrives der fra Dag til Dag Verdenshistorie i Pressen. Beskrivelsen af vore Dages store historiske Begivenheder bundfælder sig først i Dagbladenes Spalter, faar dernæst deres første Analyse i Tidsskrifter og Fagpresse, og udformes nærmere i bogmæssig Form efterhaanden som Tiden skrider frem.

Tiden kræver „Historien" serveret med det samme. Den skal ikke blot som tidligere overleveres til senere Generationer. Derfor kræver Tiden af dem, der beskæftiger sig med dens Rørelser, ogsaa dem, der gennem Pennen øver Indflydelse paa de forskellige Befolkningsaffsnits Indstilling, at Fantasien holdes nede, og at Realiteterne behandles objektivt. Vor Tid har i højere Grad Brug for Oplysning, end den har Brug for Agitation. Desværre synes den sidstnævnte at føre Løbet paa den førstnævntes Bekostning. Agitationen føres hensynsløs paa alle Omraader, skabende Uro og Forvirring, Splittelse og Fjendskab, og uddyber Kløften mellem Befolkningslag og Samfundsklasser paa en Tid, hvor der tiltrænges mere Samarbejde end nogen Sinde før. Ingen Samfundsklasse er dog ude for tilsvarende Angreb som dem, der rettes mod Arbejderne og deres Organisationer, imod den Del af Samfundets Medlemmer, der mere end andre maa bære Tidens Byrder. Er man end i de øvrige Befolkningslag pibende uenig om alt andet, en Ting er man enig om, at Arbejderne og deres Organisationsledere ganske mangler Forstaaelse af Erhvervslivets Vanskeligheder og de enkelte Virksomheders Tarv, og Gang paa Gang ser man paa Prent og hører i Tale, at hele den nuværende Misere i Virkeligheden er Fagforeningernes Skyld.

Visse Nationaløkonomer forklarer, at Gennemførelsen af „den høje Løns Teori" er Aarsagen til, at der intet er at bestille, Politikere fra samme Hold erklærer, at Fagforeningernes „doktrinære Fastholden af Tarifferne" er Aarsag til, at der er økonomisk Krise, og det arbejderfjendske Borgerskab fastslaar, at naar kun enhver fik Lov til at arbejde for den Løn, der tilbydes, vilde alle Vanskeligheder være overvundne, og Verden vilde atter falde i Lave.

At der er noget, der hedder Rationalisering, der bevirker, at stadig mere Arbejdskraft gøres overflødig, at det kapitalistiske Samfund kan producere, men ikke

fordele, at Verdenspolitikken forhindrer det frie Samkvem mellem Landene, der er en Betingelse for at komme ud af Verdensdepressionen, ser de Paagældende, naar man drøfter Beskæftigelsesspørgsmaalet, helst bort fra, blot for at slaa ned paa Fagforeningsbevægelsen og for at gøre denne misliebig i det almindelige Omdømme.

Og læg Mærke til, at man slaar kun ned paa den Del af Fagbevægelsen, som tilhører Arbejderne. Man hører næsten aldrig Kritik fra Modstanderside over Bourgeoisiets, Embedsmændenes eller Middelstandens Fagforeninger til Trods for, at disse ofte har drevet Fagforeningsprincippet ud i dets yderste Konsekvens. Lad os eksempelvis nævne Juristernes og Lægernes.

I denne mod Fagbevægelsen og dens Arbejde rettede Angrebslinie indtager Arbejdsgiverforeningens Organ „Arbejdsgiveren" en fremtrædende Plads, ikke mindst fordi den Form, under hvilken Angrebet sker, ofte ligger under det Niveau, som det efter vor Formening dog maatte være Opgaven for Arbejdsgiverforeningens særlige Organ at opretholde.

Medens de store historiske Begivenheder i tæt Rækkefølge ruller forbi vore Øjne, synes Arbejdsgivernes Medlemsblad at være inde i en Agurketid, hvorunder det paa samme Maade, som Tilfældet var for Dagspressen i sin Tid, tyer til „Søslangehistorier", d. v. s. fantaserer over, hvad der sker indenfor Fagbevægelsen paa en saadan Maade, at Tendensen synes at være at latterliggøre og misrekommandere Fagforeningerne og deres Folk i størst mulig Udstrækning.

„Arbejdsgiveren" skriver saaledes under 17. Juni om Arbejderbevægelsens Ledere:

> „Og saa er de stolte og stortalende!
>
> Blandt de Ting, d'Hrr. har ført an i og pacet frem paa Trods af vi andres Bremseforsøg, er vort monstrøse Almisseſystem. Ved dettes Hjælp og med Fagforeningsmagten i Ryggen har de paa Trods af al sund Fornuft forhindret den Tilpasning, som man i alle andre Lande har gennemført eller gennemfører for at kunne gaa kommende Opgangstider i Møde med fornøden økonomisk Styrke.
>
> Og Resultatet af denne Dumhed samt Tidens økonomiske Haardhed er bl. a. blevet den overordentlige alvorlige og truende Arbejdsløshedssituation, som vi nu staar i."

Ikke sandt! En Kon Mundfuld til den Part, som Arbejdsgiverne overenskomstmæssigt kontraherer med, som organisationsmæssigt har bidraget til ordnede Tilstande i Virksomhederne, og som er med til at bære et Arbejdsretssystem, der næppe er mere udviklet i noget andet Land.

Ganske vist synes man fra Arbejdsgiverside at ville fordele Skylden for den store Arbejdsløshed mellem de dumme Arbejderledere og „Tidens økonomiske Haardhed", men det maa dog betyde, at hvis Fagbevægelsen efter Arbejdsgivernes Mening havde været ledet med større Klogskab, vilde ogsaa Arbejdsløshedens Omfang have været mindre. I „Arbejdsgiveren" for 15. Juli søger man at dokumentere dette ved at anføre nogle Tilfælde, hvor Arbejdsgiverne har krævet Lønreduktioner for at kunne blive konkurrencedygtige overfor Udlandet, men hvor Arbejderne modsætter sig saadanne med det Resultat, at Arbejdet gaar til Udlandet eller ikke bliver udført.

Godtkøbsagitation og intet som helst andet!

Kan maaske „Arbejdsgiveren" oplyse et eneste Tilfælde, hvor det har været muligt med Arbejdsgiverforeningens Bistand at faa lagt Kortene paa Bordet, saaledes at Arbejderne fuldt ud var i Stand til at kontrollere Nødvendigheden af de krævede Reduktioner?

Har Arbejdsgiverforeningen i noget Tilfælde været villig til under en Højkonjunktur med rigelig Betalingsevne hos Virksomhederne at betale mere, end der var hjemlet Arbejderne Ret til at kræve i Følge den indgaaede Overenskomst?

Tør „Arbejdsgiveren" benægte, at Arbejdsgiverforeningen selv ved Overenskomstfornyelser under Højkonjunktur har været uvillig til at yde blot saadanne Løntillæg, som svarede til Dyrtidens Stigning?

Hvorfor anfører „Arbejdsgiveren" altid, at det er de danske Lønninger, der er i Vejen for, at den danske Industri kan konkurrere med Udlandet, men undlader ganske at oplyse om, at f. Eks. de hollandske Skibsværfter for hver Mand, de er i Stand til at antage, faar et Tilskud fra den hollandske Stat, saaledes at Staten direkte giver Tilskud til Opnaaelse af Arbejde fra Udlandet?

Hvorfor nævner „Arbejdsgiveren" ikke, at f. Eks. den tyske Industri understøttes af Staten paa en saadan Maade, at den er i Stand til at holde Udlandets Produktion ude, men samtidig kaster sin egen Overskudsproduktion ud over de tyske Grænser til Dumpingpriser?

I hvor mange Tilfælde kan „Arbejdsgiveren" dokumentere, at Arbejdslønnen pr. Produktionsenhed er højere i Danmark end i Udlandet?

Vil „Arbejdsgiveren" benægte, at Danmark var et af de sidste Lande, der industrielt blev draget ind i Krisens Malstrøm, og at den danske Industri, inden

Verdenskrisen indtraadte, var i Stand til med de bestaaende Lønninger i betydelig Grad at forøge sin Eksport?

Jovrigt vil vi henstille til „Arbejdsgiveren", naar den angriber de Beslutninger, der f. Eks. træffes af De samvirkende Fagforbunds kompetente Forsamling, da i hvert Fald at iagttage blot en begrænset Loyalitet.

Vi anser det ikke for loyalt, naar f. Eks. „Arbejdsgiveren" under 1. Juli paa perfid Maade, foranlediget af den paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde vedtagne Resolution vedrørende Beskæftigelsesspørgsmaalet, behandler Overarbejdet og Arbejdernes Krav om Afspadsering, og herunder bl. a. skriver:

„Naturligvis vil man aldrig kunne forbyde alt Overarbejde. Lad os nøjes med et Eksempel eller to: Maskiner slides og gaar til. En Dag opdager man paa en Fabrik, at Dele i en Maskine er slidt saaledes, at der kan være Fare for Brud og Ulykkestilfælde. Maskinen er et integrerende Led i hele Virksomhedens Drift. Der maa iværksættes en Fornyelse eller Reparation. Selvfølgelig foretager man, hvor det er teknisk muligt, en saadan Reparation udenfor den normale Arbejdstid. Man begynder den ene Dags Eftermiddag, naar Arbejdet er endt, for at alt kan staa klart, til Arbejderne møder næste Morgen. Dersom man ikke gjorde det, vilde det maaske medføre Arbejdsledighed for hundrede Arbejdere. Og det var jo ikke det, der var Meningen.

Eller hvis en eller anden uforudseelig Forsinkelse fører med sig, at Værdier vilde ødelægges — f. Eks. ved Forraadnelse — dersom Arbejdet ikke fortsattes udover den normale Arbejdstid, til Varen er fuldt oparbejdet!

Eller hvis et havareret Skib kommer ind og truer med at synke, dersom der ikke straks bliver taget Affære!"

Maa vi have Lov til at spørge, om „Arbejdsgiveren" virkelig tror, at nogen ansvarlig Fagforeningsleder i saadanne Tilfælde vil medvirke til, at Overarbejdet ikke udføres?

Hvorfor ogsaa her bringe et aktuelt Spørgsmaal ud i en Karikatur, i Stedet for paa loyal Maade at tage hele Overarbejdsspørgsmaalet op til en formuftig Drøftelse?

Vi tillader os at give „Arbejdsgiveren" et godt Raad: Lyt til, hvad Tiden kræver, i Stedet for at give Udtryk for ilde anbragt Overlegenhed. Husk, hvorledes det gik med Feriespørgsmaalet.

Eller tror „Arbejdsgiveren", at den i Sommerens bedste Tid, med et fra Uge til Uge stærkt stigende Arbejdsløshedstal, er i Stand til at affærdige Problemet: Den bedst mulige Fordeling af Arbejdet til de flest mulige, med følgende Bemærkninger:

„Vi*) vedtager en Resolution, som vi gaar til Regering og Rigsdag med, og i den kræver vi gennemført en Forkortelse af Arbejdstiden bort fra de nuværende 48 ugentlige Timer. Det skal ved Lov og under Straf forbydes Menneskene at arbejde mere end 40 Timer ugentlig i Haandværk, Industri og Handel, og Reglen skal ogsaa gælde alle Tjenestemænd og Arbejdere i offentlige og koncessionerede Virksomheder.

Og „Enkeltpersoners Dobbeltbeskæftigelse" skal forbydes. Den, som er stærk og oplagt og energisk og har noget at tage fat i, skal straffes, dersom han arbejder i mere end de solle 6 Timer 40 Minutter i Døgnet, som det fremtidig skal være tilladt at virke i.

Den stærke og evnerige og flittige skal skrues ned paa Niveau med den trætte Johannes, for hvem 6 Timer 40 Minutter er nok.

Og de, der har været saa uforskammede paa nogle travle Dage at arbejde over, skal under Strafansvar tvangsafspadsere Overarbejdstiden i den efterfølgende Uge. Ellers kunde der let blive bestilt for meget her til Lands."

Vi haaber trods alt, at naar det kommer til Stykket, er der mere Realitetssans hos Arbejdsgiverforeningens Ledelse, end Bladets Skriverier giver Udtryk for, men er dette Tilfældet, kan vi ikke for Arbejdsgiverforeningen se Nytten af, at Bladet boltrer sig i tillavet fagforeningsmæssig Sensation. De samvirkende Fagforbunds Organ udfordrer i hvert Fald ikke til saadanne Udgydelser.

Arbejder og Arbejdsgiver skal jo dog stadig, om ikke der skal være kaotiske Tilstande i Arbejdsforholdet i Danmark, tale med hinanden om Tingene, men muligvis tolereres Bladets Skriverier blot af Arbejdsgiverforeningen for at dokumentere dennes Samhørighed med alle de Elementer, der, i en for Arbejderklassen overordentlig vanskelig Tid, synes at have sammenrottet sig for at slaa den ned.

Endnu taler dog Arbejderklassen med, saa stem hellere Tonen ned.

*) De samvirkende Fagforbund. Red.

Stakkels finske Arbejdere.

Finlands Metalarbejderforbund oprettedes i November 1930. Man kunde ikke længere udskyde Oprettelsen af et nyt Forbund, efter at det tidligere Forbund og dets Underafdelinger ligesom de fleste andre Forbund og hele Landsorganisationen var opløst paa Grund af de indre Stridigheder og paa Myndighedernes og de reaktionæres Foranstaltning.

Allerede paa den Tid, da Forbundet oprettedes, hjemsøgtes Landet af en særdeles svær økonomisk Krise, som siden stadig har forværret sig. Med Krisen fulgte en Arbejdsløshed, som naaede en for finske Forhold tidligere ukendt Udbredelse. I Begyndelsen af Aaret 1931 opgjordes de Arbejdsløses Antal til 60—70.000, men sidste Vinter, i Begyndelsen af 1932, var de Arbejdsløses Antal efter den officielle Opgørelse over 90.000 og i Virkeligheden over 100.000. Arbejdsløsheden er udstrakt til næsten alle Arbejdsomraader, men haardest har Metal-, Træ-vare- og Bygningsindustrien været hjemsøgt. Paa Grundlag af de Opgørelser, der har været til Raadighed, er det konstateret, at de beskæftigede Arbejderes Antal i Metalindustrien, som i 1928—29 udgjorde lidt over 28.000, kun var ca. 15.500 i Begyndelsen af Aaret 1932. Tilbagegangen udgør saaledes ca. 45 pCt. Da det paa Grund af den almindelige og alle Omraader omfattende Arbejdsløshed praktisk talt har været umuligt at overgaa til andre Fag, er det aabenbart, at disse 45 pCt. er arbejdsløse. Dertil kommer, at Arbejdstiden for dem, som har Arbejde, er betydelig forkortet. I 3 Aar har f. Eks. Værkstederne ved Statsbanerne arbejdet med 5 Dages Arbejdsuge, hvilken i Sommermaanederne yderligere forkortes til 4 Dage. Ogsaa flere private Arbejdsgivere har forkortet Arbejdsugen til 4—5 Dage eller endnu kortere. I en Del Virksomheder arbejder man med 6 Dages Uge, men kun 6 Timer om Dagen. Paa mange Steder har Arbejdet kun været tilfældigt, maaske nogle Uger ad Gangen, hvorefter Arbejderne sendes hjem for at vente paa at blive tilkaldt, hvis der kommer Arbejde. I sidstnævnte Tilfælde er Arbejderne jo ikke formelt set arbejdsløse, thi de er vedblivende optagne i Arbejdsgivernes Bøger, men i selve Bedriften har de ikke noget Arbejde eller nogen Fortjeneste i disse Ventetider og er i Virkeligheden arbejdsløse. Arbejdsløsheden er saaledes meget trykkende for Finlands Metalarbejdere.

Den her omtalte Forkortelse af Arbejdstiden bør naturligvis forstaas saaledes, at Arbejdernes Løn og Fortjeneste ikke er steget i Forhold til den forkortede Arbejdstid. Tværtimod er Lønningerne Gang paa Gang reduceret over hele Linien med 10—15 pCt. ad Gangen, saa at Lønreduktionerne indenfor Metalindustrien allerede udgør 40—50 pCt., ja i en Del Tilfælde endnu mere i Forhold til det Lønniveau, som var før Krisen. Da Lønniveauet i Finland ogsaa under normale Forhold har været betydelig lavere end i de andre skandinaviske Lande, og da Leveomkostningerne ikke i nogen nævneværdig Grad er gaaet ned, kan man let forstaa, at Lønniveauet for Finlands Metalarbejdere er trykket ned under Sultegrænsen, og ligesaadan er Forholdet indenfor de fleste Arbejdsomraader i Finland med Undtagelse af den grafiske Industri. Da der ikke indenfor Metalindustrien — og ikke heller nævneværdigt indenfor de andre Industrier — er Kollektivaftaler, og da den faglige Bevægelse har været usædvanlig svag, har Arbejdsgiverne skyndt sig at drage Fordel af den nuværende Situation og iværksat Lønreduktioner med det for Arbejderne sørgelige Resultat, som her er omtalt.

Foruden Arbejdsløshed og den økonomiske Krise er der i Landet en reaktionær Bevægelse, som er meget trykkende og ødelæggende for hele Arbejderklassen. Den fascistiske Lappobevægelse har først og fremmest rettet sine Angreb imod Arbejderklassen og dennes i Grundloven garanterede Rettigheder, benyttende Løgn, Forhaanelser og Terror som Vaaben. Arbejderorganisationernes Virksomhed er paa alle mulige Omraader gjort sværere, flere af Arbejdernes Forsamlingsbygninger er blevet brændte, sprængt og lukkede og al Virksomhed i dem forhindret. Medlemmer og Funktionærer i Organisationerne er blevet forfulgte, fjernede og i en Del Tilfælde myrdede paa Foranledning af Lappoterroristerne. De reaktionære Kræfter har ogsaa øvet Tvang paa Statsmagten for paa den Maade at kunne undertrykke Arbejderklassens Handlefrihed, og Lappobevægelsen har haft Held hermed. I de sidste 2 Aar er en Mængde nye Love traadt i Kraft, og en Del tidligere Love er ændret saaledes, at de direkte eller indirekte begrænser Arbejderklassens politiske og sociale Rettigheder. Saaledes er den politiske og kommunale Stemmeret, ligesom ogsaa Presse- og Foreningsfriheden blevet begrænset. Alt dette foraarsager særlig Arbejderklassen tunge Lidelser. I Særdeleshed har den paany organiserede faglige Bevægelse i høj Grad været udsat for den reaktionære Bevægelses Angreb, og specielt for at hindre Fagforeningsbevægelsens Handlefrihed er Loven mod den saakaldte Arbejdspladsterror vedtaget. Gennem denne Lov kan Retten til Strejke begrænses, gennem den kan Organisationerne dømmes til at betale Erstatning i Anledning af Strejker, og Organisationernes Funktionærer dømmes til strenge Straffe o. s. v. Inden man vidste af det, udarbejdedes en ny Lov om Arbejdsløshedskasser, som ogsaa vedrørte den faglige Bevægelse, og som i Virkeligheden truede med at umuliggøre de faglige Organisationers Arbejdsløshedskassers Virksomhed, til Trods for, at der i Landet ikke eksisterer nogen Arbejdsløshedsforsikring eller noget andet Forsørgelsessystem for de Arbejdsløse. Takket være den socialdemokratiske Rigsdagsgruppes energiske Anstrengelser lykkedes det dog at faa denne ødelæggende Lov lagt til Side til efter Nyvalg, men i Slut-

ningen af næste Aar optages Lovforslaget til endelig Behandling, og hvis det da lykkes de reaktionære at faa Loven vedtaget, rammes Finlands Arbejderklasse igen af et haardt Slag. Gennem disse og en Mængde ikke her omtalte Foranstaltninger har den reaktionære Borgerklasse forsøgt at gøre Arbejderklassen i Finland politisk og økonomisk forsvarsløs og atter at gøre den til en Pariakaste. Man paastaar ganske vist, at disse Love er nødvendige imod Kommunisterne, men Lappobevægelsen anser hele Arbejderklassen for at være kommunistisk, og af den Grund rammer disse Foranstaltninger alle Arbejdere uden Undtagelse. I Praksis har det ogsaa vist sig, at Lappobevægelsens Raab »mod Kommunismen« i Virkeligheden kun er en Maske, bagom hvilken de arbejder paa at nedslaa Arbejderklassen og at ophæve Demokratiet.

Statsmagtens fjendtlige Indstilling imod Arbejderorganisationerne har udover det ovennævnte bl. a. ytret sig derved, at de nye Forbunds Arbejdsløshedskasser nægtedes en betydelig Del af den Statsunderstøttelse, som de ellers havde lovlig Ret til. Arbejdsløshedskasserne er nemlig berettigede til at erholde Statsunderstøttelse indtil ⅔ af den Understøttelse, de udbetaler til de af deres Medlemmer, som har Familie, og Halvdelen af det, de udbetaler til Ikke-Familieforsørgere. Myndighederne har forsøgt alle mulige Udflugter for at kunne unddrage sig sin Skyldighed, thi Lappobevægelsens fascistiske Borgere tillader ikke, at Statsunderstøttelse gives til Arbejderorganisationernes Arbejdsløshedskasser, og andre Arbejdsløshedskasser eksisterer ikke i Landet. Metalarbejderforbundets Arbejdsløshedskasse har virket fra Begyndelsen af 1931, men har ikke til Dato faaet nogen som helst Understøttelse fra Staten, til Trods for, at Kassen har virket fuldstændigt lov- og vedtægtsmæssigt, og saaledes, at Myndighederne ikke har haft den mindste Grund til Klage over Kassen og dens Virksomhed. Denne Statens negative Holdning har bragt Kassen i en meget pinlig Stilling, men allerværst har den berørt de til Kassen tilsluttede Medlemmer, hvilke allerede i Maaneder, en Del allerede i et Aars Tid, har været arbejdsløse, og hvis Erhverv hverken Statens eller Kommunernes Foranstaltninger har kunnet ophjælpe.

Arbejdsgiverne har, udnyttende den svære Arbejdsløshed og den deraf foranledigede Nødstilstand samt med den politiske Reaktions Hjælp, udøvet et stærkt Tryk, ja, Terror mod Arbejderne. Paa flere Arbejdspladser er de faglige Organisationers Tillidsmænd, ja, ogsaa andre Medlemmer, blevet forfulgt og afskediget og siden ved Hjælp af den saakaldte sorte Liste blevet forhindret i at faa nogen anden Plads. En Del Arbejdsgivere har gennem Voldshandlinger forhindret sine Arbejdere i at udøve deres politiske Stemmeret, dette skete f. Eks. ved Valgene 1930. Al Agitation eller anden Virksomhed for den faglige Bevægelse paa Arbejdspladsen eller i dens Nærhed er helt og holdent forbudt, og enhver Organisationsfunktionær eller ethvert Medlem bliver uden videre stemplet som „Kommunist", til Trods for, at han aldrig har haft det mindste at gøre med Kommunisterne og deres Virksomhed. Gennem disse Forfølgelser er det lykkedes at opskræmme en Del mindre udviklede Arbejdere til den Grad, at de ikke vover at tilslutte sig Organisationerne, selvom de ellers skulde have Lyst dertil. Dette forklarer tildels, hvorfor de nye faglige Organisationers Medlemsantal i flere Tilfælde forbliver saa lavt, og Aarsagen til, at det er lykkedes Arbejdsgiverne at presse Lønningerne saa katastrofalt langt ned. Udover de ovennævnte Vanskeligheder kan nævnes den mod den faglige Bevægelse af Kommunistagenter drevne underjordiske Agitation blandt de bredere Arbejderlag, hvori de stempler den faglige Virksomhed som unødvendig og fuldkommen betydningsløs til Varetagelse af Arbejdernes Interesser. Videre paastaar de, at Aarsagen til den Nødstilstand, hvori Arbejderne nu befinder sig, er den i Vestens Aand drevne faglige Virksomhed, samt det socialdemokratiske Parti og dets Repræsentanter. Denne Løgnepropaganda og Sværtning af Organisationen har selvfølgelig været en stor Hindring for Forbundenes Vækst, og de tidligere nævnte politiske og økonomiske Forhold i Finland har afgivet god Jordbund herfor. Det værste er, at de eneste, som har haft Nytte af denne Løgnepropaganda paa Arbejdernes Bekostning, er Arbejdsgiverne og Lappomændene.

Ovennævnte Forhold har naturligvis i betydelig Grad vanskeliggjort det nylig oprettede Metalarbejderforbunds Virksomhed og Udvikling. Første Del af det første Virksomhedsaar saa ganske lovende ud. Medlemstallet steg uafbrudt, og Virksomheden blev livligere og livligere. Denne Udvikling standsede imidlertid snart paa Grund af den tiltagende Arbejdsløshed og de her nævnte Aarsager. Ved Slutningen af 1931 var Forbundets Medlemstal 3570, deraf var imidlertid 1348 vedtægtsmæssigt helt fri for at betale Kontingent, Størstedelen paa Grund af Arbejdsløshed. Dertil kom en Del Medlemmer, som delvis var fri for at betale Kontingent. Under disse Forhold har det været særdeles svært at bestride Forbundets Økonomi, thi Indkomsterne af Kontingenterne er med den tiltagende Arbejdsløshed regelmæssigt formindsket, hvorimod Nødvendigheden af Understøttelse samtidig forøgedes. Trods de økonomiske Vanskeligheder har Forbundet dog saa godt, det har kunnet, forsøgt at øve Agitations- og Organisationsarbejde blandt Metalarbejderne. Saaledes foranstaltede Forbundet i Aaret 1931 bl. a. 302 Foredrag for ca. 27.100 Tilhørere samt 292 Konferencer med Afdelingerne eller deres Bestyrelser. I første Halvdel af sidste Aar uddeltes gratis paa Forbundets Bekostning Fagforeningernes almindelige Blad »Palkkatyöläinen« (Lønarbejderen) til alle de Forbundsmedlemmer, som ønskede at faa det, og derefter er Medlemmerne ved Abonnement bevilget

over 50 pCt. Rabat. Desuden er det svenske Broderforbunds Organ »Metallarbetaren« gratis uddelt til Forbundets svensktalende Medlemmer. Forbundet har nu 70 Afdelinger. Dets Maal og Opgaver for den nærmeste Fremtid er en Forøgelse af Medlemstallet og en forhøjet Intensitet i Virksomheden. Man er dog nu kommet i økonomiske Vanskeligheder, saa at Bestyrelsen har været tvunget til alvorligt at overveje en betydelig Begrænsning af Agitationen og den øvrige Virksomhed for paa den Maade at nedbringe Udgifterne, thi der findes ingen Mulighed for at forøge Indkomsterne, men man haaber dog i det sidste at faa den Hjælp, man behøver for at kunne undgaa en Stagnation i det nuværende Agitationsarbejde og en Svækkelse af Forbundets øvrige Virksomhed.

Begivenheder i den tyske Jernindustri.

Det er ganske naturligt, at de fleste i Øjeblikket interesserer sig mest for de politiske Begivenheder i Tyskland med de mange Valg og de dramatiske Sammenstød. Men foruden at høre om Dagens Begivenheder lønner det sig at følge lidt med i de økonomiske Forskydninger, der foregaar samtidig, og som utvivlsomt har en Betydning, der peger et Stykke ud i Fremtiden. Dette gælder i Særdeleshed Jernindustrien, der i den industrielle Udvikling og Koncentration i den sidste Menneskealder stadig har været førende.

Udviklingen i Jernindustrien i Femaarsperioden 1925—30 har været præget af Rationalisering, tekniske Udvidelser, Kapitalkoncentration og Karteldannelser. Rationaliseringen har i Tyskland været gennemført mere energisk end i noget andet europæisk Land, og Resultatet har været, at man i samme Anlæg og med samme eller formindsket Antal Arbejdere har kunnet fremstille et langt større Antal Produkter. Samtidig med Rationaliseringen blev der — for en stor Del ved Hjælp af Kapital, der var laant i Amerika til meget høje Renter — bygget nye Anlæg, der i teknisk Henseende var enestaaende, og ved Hjælp af hvilke der kunde fremstilles langt flere Produkter. Ved Siden af den tekniske Rationalisering blev der ved Sammenslutning mellem Virksomheder, der producerer samme Varer eller var henvist til hinandens Produkter, skabt Mulighed for at fordele Ordrene paa de bedst egnede og billigst arbejdende Fabrikker; der er i denne Henseende særlig Anledning til at henlede Opmærksomheden paa Dannelsen af Vereinigte Stahlwerke, der omfatter Halvdelen af Ruhrindustrien, og som foruden at betyde økonomisk Rationalisering har været en Magtfaktor i det tyske Erhvervsliv.

Med denne mægtige Udvikling af Produktionsmulighederne fulgte selv i de for Tyskland forholdsvis gode Erhvervsaar 1927—29 store Vanskeligheder med at sælge Produkterne til de af Industrien ønskede Priser, og da Kartellerne udløb omkring 1930, enedes man om at forny dem saaledes, at de sidste Muligheder for Konkurrence nogenlunde forsvandt, og de store Koncernledere dikterede Priserne paa det af høje Toldsatser beskyttede tyske Indlandsmarked. Under Forudsætning af nogenlunde Konjunkturer kunde den tyske Jernindustri se hen mod en Periode, hvor den kunde vente at høste Udbytte af de omfattende Rationaliseringsarbejder, der var gennemført.

Det gik som bekendt helt anderledes. Det lykkedes ikke at faa det internationale Staalkartel forlænget, idet særlig Belgien saa sin Interesse i at eksportere uanset de opnaaede Priser, og Følgen blev et stærkt Fald paa Verdensmarkedet. Prisfaldet fremskyndedes ved den almindelige Krise og ved, at Efterspørgselen efter Jern og Staal sank, fordi der blev sat forholdsvis faa nye Arbejder i Gang. Tager vi som typisk Stangjernsprisen paa Børsen i Bryssel (Mark pr. Ton), saa var Maanedsgennemsnittet i 1929 115,48 Mk., i 1930 var den faldet til 96,88 Mk., i 1931 til 69,27, og i Begyndelsen af Aaret 1932 var den nede paa 53,50 Mk.

Det voldsomme Prisfald ramte haardt, idet Efterspørgsel og Produktion gik tilbage samtidig, og det var meget vanskeligt for de Virksomheder, der med store Laan havde udvidet og moderniseret deres Anlæg, at skaffe de fornødne Kontanter til at betale Laangiverne de meget høje Renter. I Tyskland søgte man at holde Priserne oppe gennem Kartellerne og Toldbeskyttelsen, idet Storhandelen viste sig at være helt afhængig af Jernkartellerne, og Følgen blev, at Stangjernsprisen var 141 Mk. (Oberhausen) i Foraaret 1930 og kun faldt til 128 i Efteraaret 1931; saa kom Brünings Nødforordning med den tvungne Prisnedsættelse, og Prisen blev derefter 115 Mk., men det var ogsaa det dobbelte af Verdensmarkedsprisen. For at komme den tyske Maskinindustri, der ikke kunde konkurrere med de høje Raastofpriser, til Hjælp, blev der givet Maskinfabrikkerne en Godtgørelse, for saa vidt Jernet anvendtes til Eksport, og hele den økonomiske Byrde ved de høje Priser blev saaledes væltet over paa Forbrugerne.

Dette gav Anledning til meget skarpe Angreb fra det tyske Socialdemokrati, men heroverfor hævdede Industrien, at den endda ikke kunde klare sig. Beskæftigelsesgraden var kun 22 til 25 pCt. af Virksomhedernes Kapacitet, Verdensmarkedspriserne var nede paa Halvdelen af Forbrugsniveauet, og Salget saavel i Indland som i Udland reduceret til et Minimum, og det viste sig da ogsaa, at Virksomhederne havde meget store Vanskeligheder ved at forrente deres udenlandske Laan, og om Udbytte til Kapitalen blev der sjældent Tale. Følgen heraf var, at Selskabernes Aktiekurser sank meget stærkt, og her-

med var Basis skabt for den Magtforskydning, der nu har fundet Sted, og hvis Historie skal berettes i det følgende.

Den ubetinget største Virksomhed, Vereinigte Stahlwerke, var som bekendt dannet ved Sammenslutning mellem en Række af Ruhrindustriens største Selskaber og var saaledes organiseret, at de tidligere selvstændige Selskaber havde delt Aktiekapitalen i Vereinigte Stahlwerke imellem sig. Aktiemajoriteten beherskedes af det tidligere Stinnesselskab Gelsenkirchener Bergwerks A-G og af det store Selskab Phønix A-G. Majoriteten i disse to Selskaber blev i 1930—31 erhvervet af en forholdsvis ny Mand i tysk Erhvervsliv, Friedrich Flick. Denne var før Krigen Prokurist i Bremen, blev under Krigen Generaldirektør i Charlottenhütte, og har fra denne Stilling forstaaet at arbejde med Finanskapitalen, saaledes at han som Kapitalorganisator naaede en Anseelse, der kom noget op i Retning af Svenskeren Ivar Kreuger i dennes Velmagtsdage. Flick havde allerede fra Stinnes Dage haft ca. 20 pCt. af Gelsenkirchens Kapital, og i den siden forløbne Tid har han ved heldige Opkøb erhvervet saa mange Aktier, at han havde 44 pCt. af Kapitalen. Ved Hjælp af sine Bankforbindelser, der ogsaa havde Aktier, beherskede han dette Selskab.

Gennem Gelsenkirchen har Flick for en væsentlig Del ved Hjælp af hollandske Finansforbindelser opnaaet at købe et Flertal af Aktier i det andet store Selskab Phønix. Tilsammen har Gelsenkirchen og Phønix over 450 Mill. af Vereinigte Stahlwerkes Aktiekapital, der efter Nedskrivningen er paa 775 Mill., og Flick beherskede derfor det førende Selskab i Ruhrdistriktet, og man kan vel sige i hele den tyske Industri. Da imidlertid Vereinigte Stahlwerke som Følge af Krisen intet Udbytte kunde give, kom Flick i Mangel paa kontante Midler og kunde ikke svare sine Forpligtelser uden at sælge af sine Aktier. Der meldte sig tre Købere, nemlig en svensk, hollandsk og amerikansk Gruppe, den svenske Gruppe faldt imidlertid fra efter Kreugers Død, og baade den hollandske og den amerikanske Gruppe var ængstelige ved at sætte deres Penge ind i det noget usikre Tyskland. Fra den tyske Stats Side var der paa den anden Side store Betænkeligheder ved at lade Magten over Gelsenkirchen og dermed over Vereinigte Stahlwerke gaa til Udlandet, ligesom man var klar over, at Riget her havde en Lejlighed til at vinde en afgørende Indflydelse i den tyske Jernindustri. Den tidligere Rigsfinansminister Dr. Dietrich indledede derfor Forhandlinger med Flick angaaende Salget af Aktiemajoriteten i Gelsenkirchen; da Dietrick stillede Krav om den absolute Majoritet, maatte Flick skaffe, hvad der mangledes, ved Opkøb paa Markedet, og der blev derefter afsluttet en Handel, hvorved det tyske Rige for ca. 100 Mill. Mk. fik Flertallet i Gelsenkirchen og dermed i Vereinigte Stahlwerke.

Denne Overenskomst er gennem foretagne Betalinger godkendt af den nuværende Regering, og det tyske Rige har derigennem opnaaet en væsentlig Indflydelse i de store Jernkarteller og dermed langt ud i det tyske Erhvervsliv. Hvad denne Indtrængen af Staten i Erhvervslivet kommer til at betyde i Tyskland vil selvfølgelig være afhængig af, hvem der faar Magten i Riget i den kommende Tid.

Men selv om Magten i Tyskland i en Periode skulde tilfalde de antidemokratiske Partier, bør man med Interesse følge, hvad der sker med Vereinigte Stahlwerke, thi dette Selskab er i Virkeligheden Nøglen til det tyske Erhvervsliv, og man kan regne med den Mulighed, at Jernindustrien i Tyskland paa dette som paa adskillige tidligere Punkter vil vise Udviklingens Tendens.

P. P. Sveistrup.

Tal, der overrasker.

I disse Dage foreligger Handelsstatistikken for 1931 — et digert Værk med et Utal af Tabeller og derfor ikke Morskabslæsning for Menigmand, men alligevel en Bog, som indeholder adskillige overraskende Oplysninger for den, som giver sig i Lag med Tallene og tænker over dem.

Alene Afsnittet om Importen af Madvarer til Danmark kunde give Stof til adskillig Eftertanke i et Landbrugskriseaar; men for et Arbejderblad er det dog mere nærliggende i første Omgang at se paa Industrivaretallene.

Vi havde som bekendt i 1931 en gennemsnitlig Arbejdsløshedsprocent paa 17,9, svarende til ca. 60.000 Arbejdsløse.

Man skulde tro, at en saadan Arbejdsløshed havde sat stærke Spor i Importtallene. For det første vilde det være nærliggende at mene, at Nedgangen i Arbejdernes Købeevne vilde have presset Indførslen af færdigfabrikerede Industrivarer væsentligt ned. Dernæst kunde man tro, at de vanskelige Beskæftigelsesforhold vilde have fremmet Tendensen til at erstatte udenlandske Varer med danske, navnlig i Betragtning af, at Valutapolitiken i de sidste Maaneder understøttede en saadan Udvikling.

Forbavsende virker det derfor at se, at Landet havde Raad til at indføre færdigforarbejdede Industrivarer (altsaa ikke Raastoffer og Halvfabrikater) til et Beløb af 485 Millioner Kr. Det er praktisk talt ligesaa meget som i »Normalaaret« 1929, ja, faktisk meget mere, fordi alle Priser i Mellemtiden er faldet. Regner man hver Familie til 5 Personer, svarer Importen af færdigforarbejdede Industrivarer til 700 Kr. for hvert Hjem i Danmark!

Omtrent Halvdelen af denne Import bestod af Manufakturvarer og Beklædningsgenstande; Nips og Galanterivarer beløb sig til 10 Millioner Kr., Radiomateriel til over 5 Millioner; Cyklegummi, Møhler,

Køkkensager, Skeer og Gafler staar opført med hver over 2 Millioner, Støvsugere med 1,2 Million, Barberblade med over 1 Million(!) og Barnevogne med omtrent ½ Million.

Det er Stikprøver hentet ud af Tallenes Mangfoldighed. Kalder de ikke paa Eftertanken?

Jo, vist saa, siger Arbejderne. Der maa gøres noget imod denne meningsløse Import, saa vi kan faa vore egne Folk i Arbejde igen.

Men hvor mange gør *selv* noget for at holde Importen nede? Hvor mange gør sig den Ulejlighed at tænke over Arbejdsløsheden, *der*, hvor det nytter noget at tænke: Ved Købmandens Disk! Hvem gider have Mas i Butikkerne med at faa danske Varer frem? Gør Arbejderne?

Ja, een af hvert Hundrede! Resten bærer sig ad som Folk i Almindelighed: de lader fem og syv være lige. De bander over Udgifterne til Arbejdsløsheden, de klager over, at der gøres for lidt for at skaffe Arbejde — men selv er de ansvarsfri. »Hvad betyder dog *mine* Smaapenge?« spørger de, naar de en enkelt Gang beskæftiger sig med denne Sag.

Men hvad *andet* er det end netop disse Smaapenge, der bliver til Importstatistikkens Millionbeløb?

Skulde vi ikke en Gang se at blive enige om, at det ogsaa paa dette Omraade er et Udtryk for sløj Moral, naar vi kræver af andre, hvad vi ikke vil paalægge os selv: Pligten til at handle med Omtanke med de Værdier, som vi raader over.

S. O. S.
Overklassens Valgfond
raader over Kæmpesummer.

Socialdemokratiets Valgfond
er
Arbejdernes Kampfond.
Mærker à 50 Øre faas i alle Fagforeninger.
Køb. Agitér.

Landstingets Erobring.

Ikke en Arbejderstemme maa mangle.

Det er Udrykning til sidste Mand, der forestaar. Derom kan der ingen Tvivl være i noget Arbejderhjem.

Nu har vi Lejlighed til at gøre op med Landstingsflertallet, der, siden Ministeriet *Stauning* dannedes i 1929, atter og atter har misbrugt sin Magt imod Folketingsvælgernes store Flertal og Regeringen.

Vi sejrede i 1929, men i Kraft af et lille Flertal paa 3 (tre) Stemmer har vi set

Madsen-Mygdal „gaa igen"

i Landstinget. Aanden fra 1926 blev manet i Jorden i 1929 først og fremmest af Arbejdervælgerne, men den levede videre i Landstingets Flertal, der atter og atter nedstemte eller lemlæstede Regeringens store Programforslag.

Ved Regeringens ufortrødne Energi og ved Oppositionens Splittelse er det dog lykkedes Regeringen at gennemføre betydelige Ting. Vi nævner nogle af de vigtigste Foranstaltninger, hvorved der er skaffet *Arbejde og Fortjeneste til Tusinder og atter Tusinder* af Hjem over det ganske Land: Loven om »Vejmillionerne«, Storstrøms- og Oddesundbroerne, Elektrificering af Hovedstadens Nærtrafik, Færger, Jernbanemateriel og andre Statsarbejder til henved 150 Mill. Kr., Eksportkrediter, Millionstøtte til Kommunerne, 11½ Mill. Kr. til Privatbanernes Modernisering, Loven, hvorved Sukkerfabrikationen opretholdes, Fiskerilove, Love til Lettelse af Grundforbedringer og Mergeltransport m. m. — alt i alt nyttigt Arbejde for *Hundreder af Millioner!*

Som Magtforholdene var, *turde* Oppositionen ikke gaa blankt imod denne fornuftige Politik, men ingen Arbejder kan tvivle om, at det havde *set ganske anderledes ud*, dersom Venstre og Konservative havde haft Magten ogsaa i Folketinget.

Vi har ikke glemt Godsejer Madsen-Mygdals og hans konservative Følgesvendes Bedrifter mod Arbejderne, sidst de havde Magten!

Naar det i det sidste Aar er lykkedes at skaffe henved

50 Mill. Kr. til de Arbejdsløse,

ved vi, at det ikke skyldes de to Partiers sociale Forstaaelse, men udelukkende vore Repræsentanter og Regeringen, der *nægtede at yde den ønskede Hjælp til Landbruget, medmindre de Arbejdsløses Hjem ogsaa blev husket.* Og har Arbejdsløshedslovene end Pletter, saa ved vi, at disse udelukkende skyldes Landstingsflertallets Magt!

Det glemmer vi ikke. Og vi husker, at der gik 2½ Aar, før Landstingets Flertal bevilgede en Øre til de Arbejdsløse!

Vi husker ogsaa:

at det ene Arbejdsløshedsforslag efter det andet blev brutalt *forkastet af Landstinget* i disse Aar,

at dette Ting 3 Gange har forkastet Ophævelsen af »Tugthusloven« mod Fagforeningerne,

at det *en* Vinter forkastede ikke mindre end *tre* Forslag om at hjælpe Aldersrentenyderne og Invaliderne,

at det indtil Dato har standset den store Socialreform, der i høj Grad skulde gøre godt, hvad Nedskæringen havde forbrudt,

at det har forkastet Regeringens Afrustningsforslag,

at det stadig har holdt Haanden over de store Indtægter og Formuer,

at det for ganske nylig har standset Love, hvis Vedtagelse vilde sætte ny Fart i Byggeriet,

at Venstres Program er *Standsning af offentlige Arbejder og Nedskæring af Lønninger og sociale Udgifter med en Tredjedel*,

at Reaktionens brændende Ønske kort sagt er at vælte Krisetidens Byrder over paa Arbejdere og andre Smaakaarsfolk!

Jo, vi husker godt!

Og det skal ikke lykkes at forplumre den klare Kendsgerning, at denne Krise er *Kapitalismens ægte Barn*, og at det er Kapitalmagten, der skal bekæmpes ved stadig øget Tilslutning til Socialdemokratiet.

I de Omraader, hvor der er Landstingsvalg (Hovedstaden, Fyn, Hjørring, Thisted, Aalborg, Randers og Viborg Amter), skal vi møde alle som én — Kvinder saavel som Mænd.

Alle 35-aarige har Valgret.

Ikke én Kvinde — ikke én Mand fra Arbejderhjemmene maa svigte.

Overklassen ved, hvad Valget betyder, og gennem »S. O. S.« har den mobiliseret flere *Hundrede Tusinde Kroner til Ministeriet Staunings Bekæmpelse.*

Thi vel er der Krise — men en Check paa nogle Tusinde Kroner kunde maaske komme igen med Renter, hvis Venstre og Konservative sejrede!

Tænk paa det, Arbejderhjemmenes Tusinder!

Slaa Landstingsflertallet!

Giv Socialdemokratiet mere Magt!

Arbejdernes Fællesorganisations Gæstehjem i København.

Arbejdernes Fællesorganisation har nu faaet rejst det længe savnede Gæstehjem i Hovedstaden. *Gæstehjemmet*, der er beliggende *Nattergalevej 32*, indviedes den 4. August og er aabent for Modtagelse af Gæster fra den 9. August.

Tilrejsende arbejdsløse Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne har fortrinsvis Adgang til Optagelse paa Hjemmet. — Hvis der er Plads, vil dog ogsaa andre Arbejdssøgende kunne optages.

Betalingen for Logi, Enkeltværelse, er 75 Øre pr. Nat, dog med et Tillæg af 50 Øre for første Nat. Hvis det ønskes, er der Adgang til Hjemmet i 14 Dage. Ved Forudbetalingen herfor betales Tillægget kun for første Nat. Hjemmets Kontor er aabent for Indskrivning af Gæster til Kl. 10 Aften. Efter denne Tid modtages ingen nye Gæster. For indskrevne Gæster er Hjemmet aabent til Kl. 11 Aften.

Gæsterne er pligtige til, forinden der tilstedes Adgang til Opholds- og Sovestuer, at gaa i Bad. Da Gæstehjemmet er anlagt efter de bedst mulige sanitære Forhold, er her rig Adgang for Gæsterne til Brusebade, med varmt og koldt Vand, hver Dag.

Gæstehjemmet raader over 168 Enkeltværelser og en Sovesal til 22 Senge, ialt 190 Senge. Hjemmet er saavidt muligt opført af brandfrit Materiale. Etageadskillelserne og Trapperne er udført i Jernbeton. Til Væggene mellem Soverummene er anvendt brandfri Slaggeplader. Gulvene i de store Toiletrum er belagt med Terrasso. De øvrige Gulve og Trapperne er belagt med Linotol. I Stueetagen forefindes Kontoret, Spisesal og Opholdssal, medens Soveværelserne er paa 1., 2. og 3. Sal, med 56 Værelser paa hver Sal.

Vedrørende Forplejningen kan oplyses, at der gives fuld Kost, 3 Maaltider daglig i 7 Dage, for Kr. 9,00. — Varme Retter fra 35 Øre. Smørrebrød fra 8 Øre samt Øl til Butikspriser. Selvbetjening, ingen Drikkepenge. Gæsterne er underkastet Hjemmets Reglement.

Omkostningerne og Indretningen af Hjemmet er kalkuleret til Kr. 500.000,00. Københavns Kommune har ydet et Laan paa Kr. 250.000,00, rente- og afdragsfrit i 10 Aar. Paa samme Vilkaar har Frederiksberg Kommune ydet Kr. 50.000,00. Arbejdernes Fællesorganisations Tilskud er Kr. 136.000,00. Det manglende Beløb skal fremskaffes ved Laan.

Populær Samfundsøkonomi.

Huset i Husum!

„Jeg ser i Fagbladet, nu sidst, at ham her Vedsø ikke synes om Kreditforeningerne. Jeg synes ellers, der er Mening og Fornuft i det meste af det, Vedsø skriver; men det med Kreditforeningerne forstaar jeg ikke. — Og saa var det, jeg mente, at Du, som jo har et Hus i Husum, og som jeg altid har kendt som en forstandig Mand, der sætter sig ind i det, Du har med at gøre, kanske kunde sige noget fornuftigt om den Sag."

„Ja, nu maa Du ikke overvurdere mig, for jeg kan ikke udrede, hvordan det gik til, at de i Prøjsen efter Ødelæggelserne i Syvaarskrigen fik oprettet en Slags Kreditforeninger for at skaffe Penge til Landets Genopbygning, og jeg har heller ikke Rede paa Oprettelsen af vore egne Kreditforeninger, men mener dog, der staar en Lovgivning bag."

„Ja vel, al det gamle Sludder kan vi undvære, for det er saadan mere det i Dag, om Du ikke mener,

det er et stort Gode, at man kan faa Laan i et Hus, for hvordan skulde jævne Folk ellers faa bygget?"

„Du har vist Ret, det er en Fordel, at vi har Kreditforeningerne, paa en Maade da, og da jeg jo ved, at Du ogsaa funderer paa at faa bygget paa din Grund, kunde det vel more Dig at høre, hvordan det egentlig gaar til.

Først skal man have betalt sin Grund, og naar det er sket, ejer man noget. For de her Georgister, der mener, at Jorden er Samfundets, mens de slet ikke taler om Bygninger, Fabrikker og Skibe o. s. v., dem kan jeg nu ikke helt følge. For naar man ærligt og redeligt har betalt en Ting med Penge, man har tjent med sine Hænder, saa maa det være ens eget, enten det er en Grund eller en Frakke."

„Ja vel, Georgisternes Snak har jeg heller aldrig kunnet begribe, de er da nogle sære Stodere, med al deres Jordsnak."

„Naa ja, men det var kun en en passant Bemærkning, som man siger. — Altsaa med anlagt Vej og Kloak stod Grunden i 5 Kr. pr. m², og da der er 800 m², ejede jeg saaledes 4000 Kr.

Jeg gik saa til en Hovedentreprenør, som paatog sig at bygge Huset for 15,000 Kr. Naar man har Hovedentreprenør, skaffer han Byggelaan og sparer een for meget Besvær. Da Huset var færdigt, fik jeg det af Kreditforeningen vurderet til 20,000 Kr. med Grund, og den gav mig et Laan paa 8000 Kr., som jeg jo fik udbetalt i Obligationer, og da min Sagfører fik dem solgt, blev det til 7200 Kr. Jeg gik saa til Hypotekforeningen, som laante mig 3000 Kr.; med Kurstab blev det 2500 Kr. Jeg havde lidt Penge selv, og Resten blev ordnet ved, at Hovedentreprenøren skaffede et Banklaan paa 5000 Kr., men med Afdrag maa jeg præcis af disse 5000 Kr. svare lige saa meget som af de 9700 Kr., jeg har i Kredit- og Hypotekforeningen. Jeg mener derfor, at hvis vi ikke havde disse Foreninger, hvor alle Laantagere er solidariske, og Obligationsejerne saaledes ikke blot har Sikkerhed i det enkelte Hus, men i samtlige Ejendomme, der har Laan i Serien, saa vilde det ikke være muligt at faa Pengene saa billigt, og jeg vilde faa en større Husleje, for om Afdragene er lidt større eller mindre gør jo ikke saa meget."

„Ja, det er ogsaa det, jeg mener, og det er derfor, jeg synes, Vedsø har Uret."

Men nu ytrede Jensen, der hidtil havde været Tilhører, sig:

„Se, set fra dit personlige Standpunkt har Du sikkert Ret. Og der er jo ydermere den Fordel, at ikke blot Banklaanet, som Du jo snart bliver færdig med, vel i en 10—15 Aar, men ogsaa Kredit- og Hypoteklaanene afdrages umærkelig, og naar Du bliver gammel, kan Du ved en Omprioritering komme til at sidde for en meget lille Husleje. Og naar Du er himlet, det ske sent, kan Børnene ved en ny Omprioritering faa din Opsparing vekslet til rede Penge."

„Ja, ja, den er fin, Vedsø er forkert paa den, afgjort."

„Men tror I nu ikke, Vedsø har set det under en større Synsvinkel, tror I ikke, han særlig har tænkt paa den høje Bebyggelse og navnlig paa Landbruget."

„Landbruget — hvad kommer de Bønder os Smede ved? De gaber bare op om høje Lønninger og Fagforeningstyranni."

„Naa, naa, vi er da begge to Bondedrenge, og Bønder er da ogsaa Mennesker, og naar man snakker fornuftigt med dem, er de meget rimelige; men med Priser som nu maa det se ringe ud for dem, og der er et gammelt Ord, vi vist ikke kommer uden om: „Naar Bonden har Penge, har vi alle Penge." Men lad os nu høre Jensen."

„Hvis en Bonde i 1850 købte sin Gaard af Herremanden for 2000 Kr. pr. Td. Hartkorn og havde en Indtægt, udover Gaardens Frembringelser, paa 500 Kr. om Aaret, og han saa 1875 havde 2500 Kr. i Indtægt, vilde han mene, at en Salgspris paa 7000 Kr. pr. Td. Htk. var rimelig. Under Krigen blev det klarere end nogensinde, at Ejendomsprisen fastsattes paa Grundlag af den kapitaliserede Indtægt, og derfor steg Ejendomspriserne og dermed Gælden. Resultatet er, at Landbrugerne i vore Dage maa forrente ca. 2000 Mill. Kr. mere til Kapitalen end f. Eks. i 1910, og saa skælder de ud over vore Lønninger i Stedet for at vende sig mod det Finansieringssystem, hvis fornemste Repræsentant er Kreditforeningerne."

„Ja, det kan der være nogen Mening i; men hvad rager det os i Husum?"

„Stop nu lidt. — I var saa gale paa Georgisterne; men de vil jo blot, at Jorden skal være Samfundets, og at hver den, der vil dyrke den eller bebygge den, skal svare en Leje, en Jordrente, til Samfundet. Og denne Rente skal svare til Beliggenheden og Prislaget, havde vi haft en saadan svingende Afgift i Stedet for Prioritetsrenterne, havde Landbrugskrisen været mindre farlig."

„Naa, ja, det kan være meget rigtigt, og jeg ved ogsaa nok, at min Svoger, Husmanden, er en svær Georgist; men hvad vedkommer det os i Husum?"

„Jo, Du betaler ogsaa Jordrente. Da Du købte Jorden, maatte Du forrente Købesummen; men først da den var betalt, havde Du Raadighed over Grunden. Havde vi haft Grundskyld, havde Du sluppet med Renten, selv om denne ogsaa var steget, da Sporvognen kom. Du havde straks kunnet bygge, for Kreditinstitutionerne havde saa maattet indstille sig paa at laane i Bygninger, i Stedet for at finansiere Jordspekulation. Og dernæst vilde f. Eks. Grundene i Adelgade have faaet en saa høj Grundskyld, at de gamle Kasser derinde ikke kunde have forrentet sig, og vilde derfor have været erstattede af nye gode Huse."

„Naa det var det, Vedsø mente."

„Ja, det tror jeg da; men saa længe saadan et Par Torsk som I to, bare I har en Grund, sammen med alle gamle Kællinger, der har en Kreditforenings-

obligation, staar Vagt om Kapitalens største Sugerør, det Madsen Mygdal med et underligt, men tilpas ufatteligt og mystisk Ord kalder Realkreditten, men som paa Dansk hedder den af Kredit- og Hypotekforeninger opretholdte Jordspekulation, ja saa har Fornuften trange Kaar i Dannevang."

Men nu var Frokosten forbi.

Fred. Vedsø.

TAK.

For al den Opmærksomhed, der ved mit Jubilæum blev vist mig, fra vor egen og andre Organisationer, fra de fleste af Forbundets Afdelinger og københavnske Klubber, fra en Mængde Enkeltmedlemmer, det københavnske Formersangkor, og, hvad der var mig en ganske særlig Glæde, fra alle de aldersrentenydende gamle Formere i København, bringer jeg min varmeste Tak.

LUDV. CHRISTENSEN.

Vore Virksomheder.

Ford-Fabrikken i Københavns Sydhavn.

Ude i det yderste Sydhavnskvarter i København ved Slusen i Kalvebodstrand og Badeanstalten „Sønderstrand" ligger en af de mest kendte Virksomheder, skabt af det moderne Transportmiddel Automobilet, nemlig Ford Motor Company A/S, med sit store smukke Fabriksanlæg.

Komplekset bestaar af:

1) Hovedbygningen, der er holdt i en enkel, stilren Konstruktion, er en 2-Etages Jernbetonbygning.
2) To store Kranhaller af murstenspudset Staalkonstruktion forbundet med Hovedbygningen ved
3) den store 1-Etages Monteringshal, hvor Hovedsamlerbaandet for selve Vognene findes. Denne Hal er af Staalkonstruktion, forsynet med Glastag, der sikrer rigelig Lys og Luft.
4) Endelig findes den store Kraftstation, der leverer Lys, Kraft og Varme til hele Fabriksanlægget.

Fabrikken er bygget paa selve Sydhavnsarealet ved Kongens Enghave og er omgivet af Vand paa to Sider. Fords private Kaj har en Længde af 110 Meter, og 78 Meter Kaj paa den anden Side staar til Fabrikkens Disposition. Her fører ogsaa et dobbelt Jernbanespor, der staar i direkte Forbindelse med Landets Jernbanenet, ind til Virksomheden.

Bygningernes samlede Gulvflade er 15.600 m². Vinduesarealet maaler 2600 m², heri dog ikke medregnet de 1600 m² Ovenlysvinduer. Fabriksbygningerne er saaledes anlagt, at „lige Linje Produktion" er muliggjort, d. v. s. at alt det indkomne Materiale, efter at være udlosset ved Kajen og udpakket i Lagerafdelingen, følger en lige Linje gennem Bygningerne til disses modsatte Side, hvor de færdige og prøvede Vogne kører ud for at videresendes til Forhandlerne.

Et Tilbageblik.

Ford grundlagde sin Virksomhed i Danmark i Oktober 1919 i lejede Lokaler i Heimdalsgade i København. Det varede ikke længe, inden Produktionen havde naaet et forrygende Tempo, alt medens Efterspørgslen efter Ford Person- og Lastvogne voksede meget stærkt. Fra denne beskedne Fabriksvirksomhed i Heimdalsgade begyndte nu Udsendelsen af Tusinder af Transportenheder til saa godt som hele Nordeuropa, og det blev hurtigt Ledelsen klart, at kun ved Hjælp af et fuldt moderne og tidssvarende Fabriksanlæg vilde det være muligt i Længden at tilfredsstille Efterspørgslen.

I Sommeren 1924 stod den nye Fabrik i Sydhavnen færdig, og indtil da havde Ford Motor Company A/S fremstillet og solgt ca. 35.000 Person- og Lastvogne. Først nu blev det muligt i fuld Udstrækning at imødekomme den stadig stigende Efterspørgsel.

Det nye Fabriksanlæg er bygget efter de mest moderne Principper i alle Enkeltheder. Alle de nyeste Fabrikationsmetoder og Hjælpemidler, der er saa karakteristiske for Automobilindustrien, er her udnyttet, saaledes at Virksomheden i sig selv staar som et Udtryk for Ford-Organisationens verdenskendte Ideer og Initiativ.

En Tur gennem Fabriksanlægget.

Lad os foretage en Tur gennem dette moderne Fabriksanlæg og følge Raamaterialerne, som paa deres Vej gennem de forskellige Afdelinger efterhaanden danner det færdige Ford Automobil.

Det er virkelig en Oplevelse at foretage en saadan Tur. Vi begynder paa Kajen, hvor Damperne og Lægterne lægger til med Raamaterialerne, der nu kommer fra den store europæiske Ford Fabrik i Dagenham, England — ca. 25 km fra London ved Floden Themsen. Det er dog værd at bemærke, i hvilken Udstrækning Ford Fabrikken anvender danske Materialer i de nye Ford-Vogne. Indkøbsafdelingen har saaledes til Hovedopgave i største Udstrækning at søge lokal Forarbejdning af enhver tænkelig Art.

Nede fra Kajen ser man bl. a. ind gennem de store Lagerhaller, hvor de elektriske Kraner ustandselig er i Funktion. Fra den ene Afdeling forsynes Produktionen med Materialer, og fra den anden Afdeling forsendes Reservedele til Ford-Vognene til de autoriserede Ford-Forhandlere i hele Kompagniets Salgsterritorie.

I Karosseriafdelingerne bygges de forskellige Vognmodeller op lige fra Grunden. Man ser her bl. a. de elektriske Svejsemaskiner, der svejser Staalpladerne sammen til et Hele. Paa de kendte

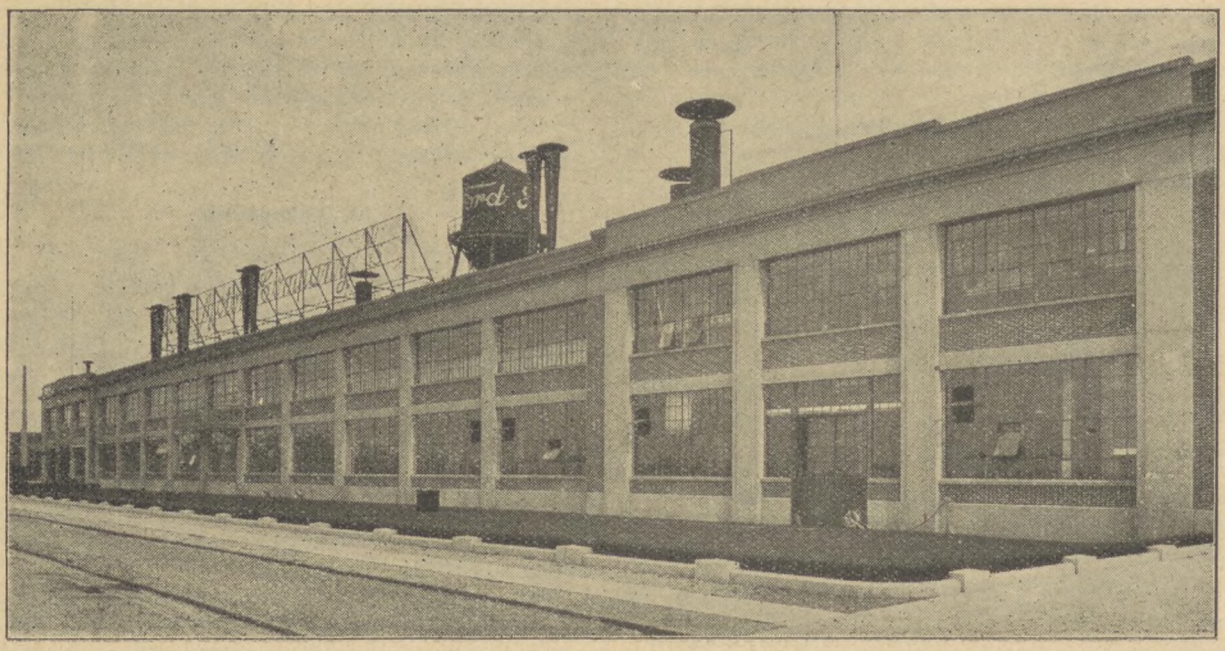

Ford-Fabrikken i Københavns Sydhavn.

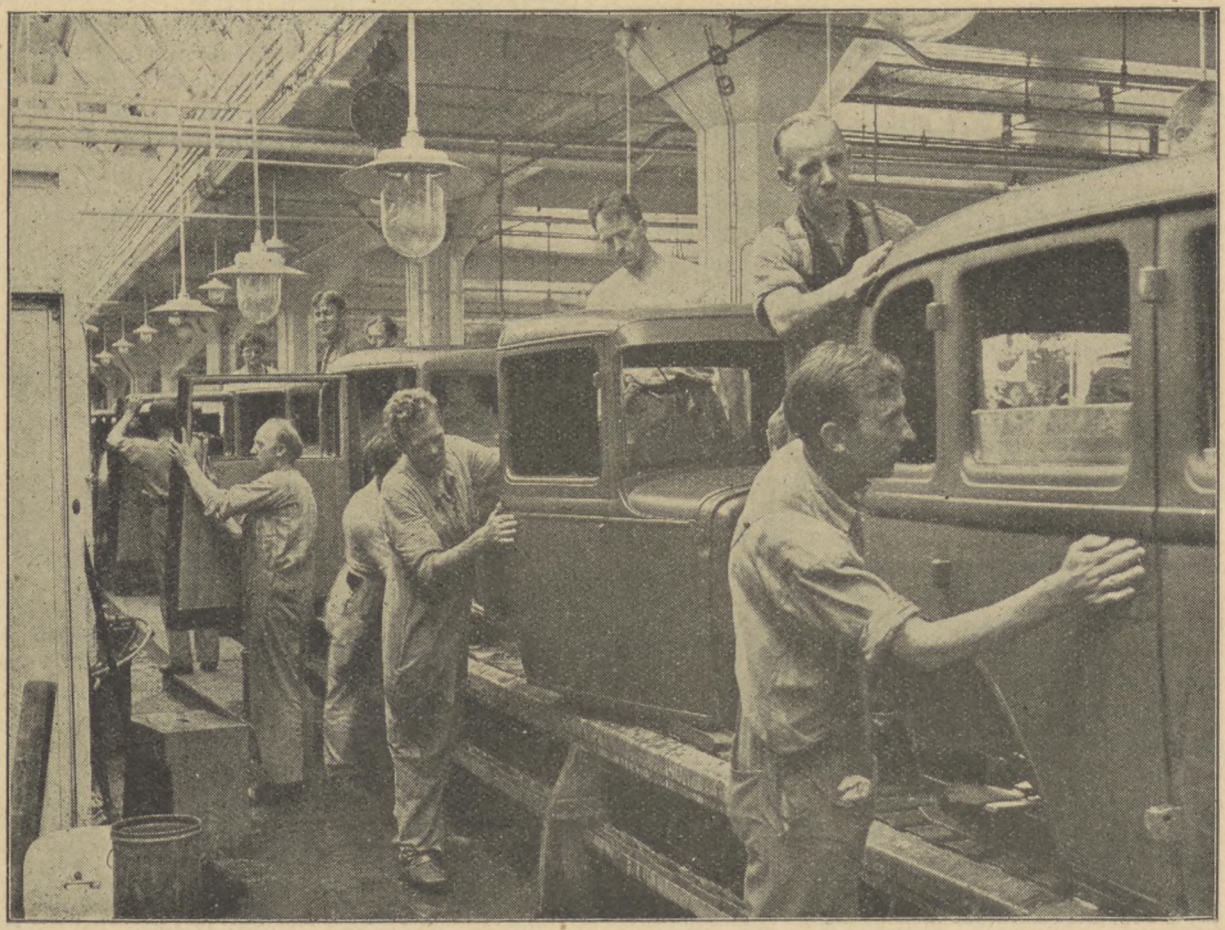

Karosseri-Linjen. Vandafslibningen.

Samlerbaand glider Staalkarosserierne fra Haand til Haand fra Bundbehandling til Maling, Polstring, Lakering og Polering. Fra Karosseriafdelingen gaar de færdige Karosserier med Elevator ned i Stuen i Monteringshallen, hvor de bringes paa det store Samlerbaand for Montering paa Chassis'erne. Paa 1. Etage findes endvidere Sadelmager-, Polstrings- og Maler-Afdelingen samt de flere hundrede Meter lange Lakerings-Tørreovne, hvor en Række Malere sprøjtelakerer med de moderne Revolver-Sprøjter.

I den store Monteringshal summer det af Liv og Foretagsomhed. Her nittes Chassisrammerne, Batterierne oplades og afprøves, Motorer, Dynamoer, Instrumentbrædt og talrige andre Dele afprøves og monteres. Der er her en Række Special-Afdelinger, hvis færdige Produkter umærkelig glider hen til det store Hovedtransportbaand, der langsomt og sikkert glider fremad. I Baandets ene Ende lægges den bare Chassisramme paa, og ved den anden Ende kører den færdige Vogn ned af „Linien".

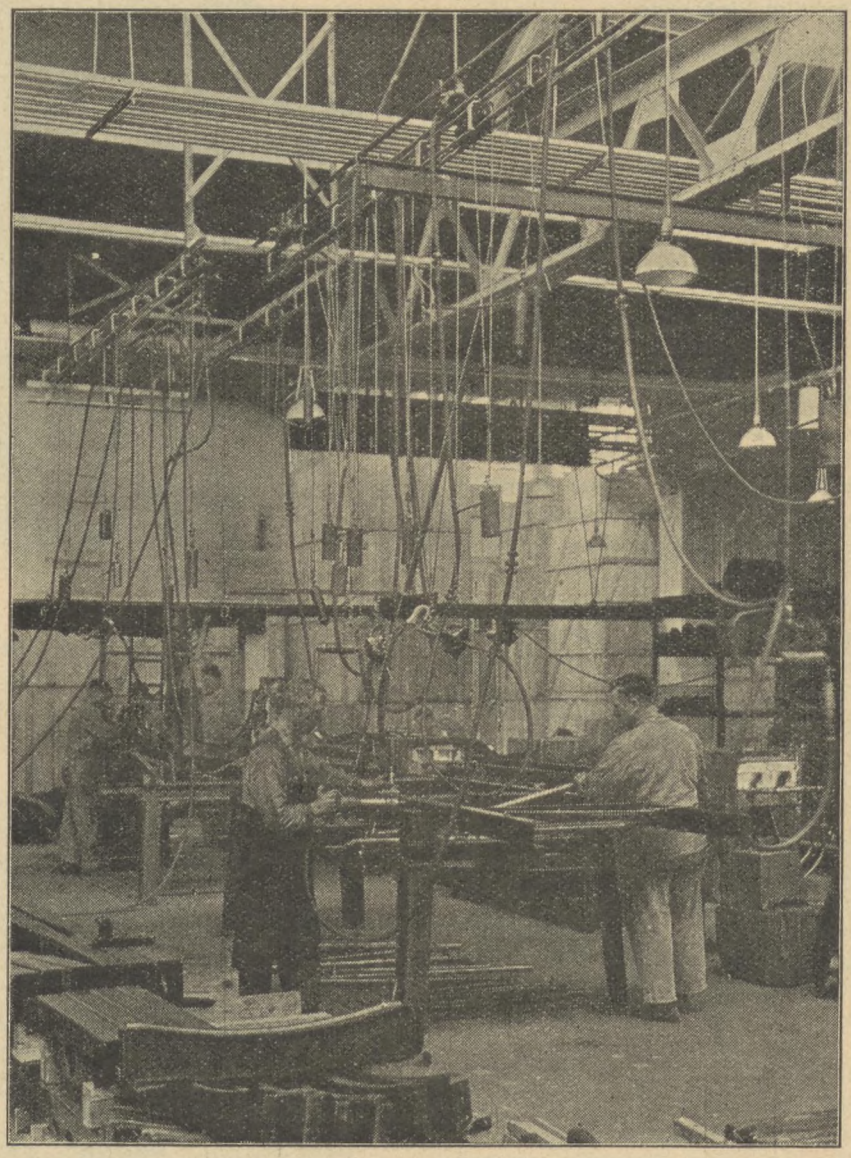

Chassisrammerne nittes.

Der er System i det Hele og en Præcision i saavel Udførelsen af Arbejdet som i Tilrettelæggelsen saaledes, at alt gaar let fra Haanden. Det mekaniske Haandværktøj, der bruges ved Transportbaandet, hænger parat over Hovedet paa Arbejderen, han behøver blot at række op; paa den Plads, han staar, hænger over ham netop det Stykke Værktøj, han skal bruge. Er han atter færdig med Værktøjet, slipper han det blot, hvorpaa Kontravægten bringer det paa Plads over hans Hoved klar til næste Gang. Man bemærker ogsaa her de mægtige Emailleovne, hvor al den sorte Lakering foretages ved Dypning. Disse Ovne er i sig selv et fint indstillet og sindrigt virkende System.

Da Ford Motor Company A/S begyndte i Heimdalsgade, var der ca. 125 Arbejdere og Funktionærer. Den gennemsnitlige Arbejdsstyrke er nu paa 600 Mand. I en enkelt Periode i Foraaret 1926 beskæftigedes der 1300 Mand.

Fabriksanlægget i Sydhavnen kostede i Opførelse ca. 5 Millioner Kroner.

Den samlede Produktion siden Fabrikkens Anlæggelse ligger omkring 155.000 Enheder. Disse Vogne er spredte væsentlig over Danmark, Norge, Sverige, Finland, Polen og Randstaterne, ligesom der i de første 5 Aar leveredes Vogne til Tyskland. Det kan sikkert siges, at disse Tusinder af Automobiler, der tilsammen repræsenterer ca. 5 Millioner Hestekræfter, har haft deres store Andel i de sidste femten Aars rivende Udvikling paa Automobilomraadet i de respektive Lande.

Lidt Værkstedsteknik.

Vor Tids Støbejern.

(Sluttet.)

Forædlet Støbegods.

Der er faa Fremskridt vedrørende Fremstilling af Materialer for Industrien, der i de sidste 10 Aar har vakt en saadan Opsigt og Opmærksomhed og bragt saa betydningsfulde Resultater, som det at forhøje Temperaturen ved Smeltning af Støbejern og derved blive i Stand til at fremstille Støbejern, der næsten besad den dobbelte Styrke af, hvad man i Almindelighed havde regnet med ved Støbejern. Foruden at være i Besiddelse af den omtalte større Styrke besad det saaledes forædlede Støbegods ogsaa andre fremragende Egenskaber særlig med Hensyn til Modstandsdygtigheden over for Slid og Tæring og fremfor alt Evnen til at udholde stærke Rystelser og Stød.

Hvad forstaas der nu ved „forædlet Støbejern", og hvad blev der tidligere gjort for at fremstille Kvalitetsstøbejern, før man lærte Princippet for den moderne Fremgangsmaade til Forædling af Støbejern at kende.

Tidligere talte man om „Halvstaal" („Semi Steel"), men denne Betegnelse er i høj Grad misvisende; det var langt bedre at betegne det med det fra Tysk oversatte *Højkvalitet-Støbegods* (hochwertiges Grauguss) eller Perlitgods*) efter Godsets Struktur, idet denne hovedsagelig var „perlitisk". Se Fig. 1 og Fig. 2. Ved saadant Gods forstaar man Gods, der har stor Styrke og Elasticitet.

Allerede saa langt tilbage som under den amerikanske Borgerkrig i Treserne forrige Aarhundrede forsøgte Amerikanerne at tilsætte Staalaffald til Støbejern, som derved tiltog i Styrke. Det fremstillede Materiale kaldte man „Halvstaal", og det viste, at en Tilsætning af mere end 35 pCt. Staalaffald gav mindre gode Resultater. Senere, efter at man havde lært Støbejernets kemiske Forhold at kende, viste det sig, at Materialet ikke besad Staalets Egenskaber, men kun var Højkvalitet-Gods. Først omkring 1890 begyndte Staaltilsætning i Kupolovnen at vinde almindelig Udbredelse, og mange Støberier opnaaede efterhaanden stor Erfaring i at fremstille Højkvalitet-Gods ved Tilsætning af Staalaffald.

Forskellen mellem almindeligt Støbejern og forædlet Støbejern fremgaar af Tabel Nr. 4. De deri opgivne Værdier for Træk- og Bøjestyrke opnaas med Lethed; ved Tilsætning af Krom og Nikkel er man endog i Stand til at opnaa betydelig højere Værdier.

Grundlaget for Fremstilling af forædlet Støbejern er den Opdagelse, som er gjort af tyske Videnskabsmænd, nemlig at graat Støbejern, der er smeltet i en Kupolovn, under normale Forhold uden at være bleet særlig overhedet allerede i flydende Tilstand indeholder mikroskopiske smaa Krystaller af Grafit, de saakaldte *Grafitkim* (Grafitsporer). Naar Jernet størkner, begynder disse Grafitkim at vokse til de grovere eller finere Grafitkrystaller, der udgør Gra-

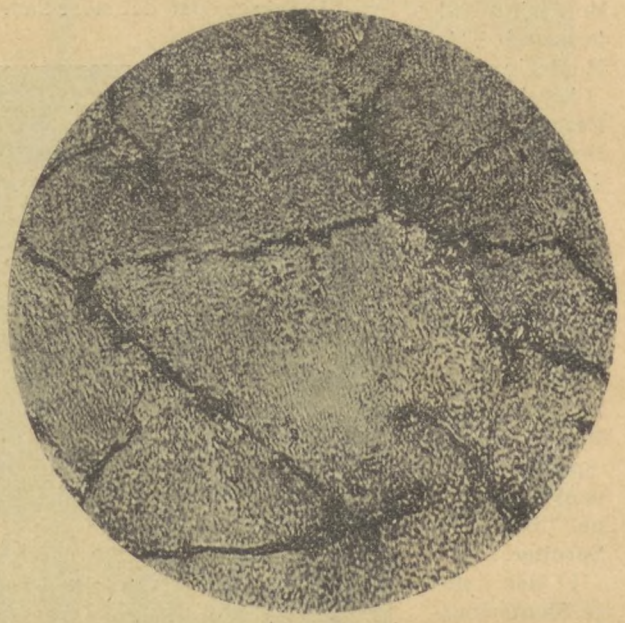

Fig. 1.
Elektroperlitgods, perlitisk Struktur gennemkrydset af Grafitaarer. Forstørrelse 500 Gange.

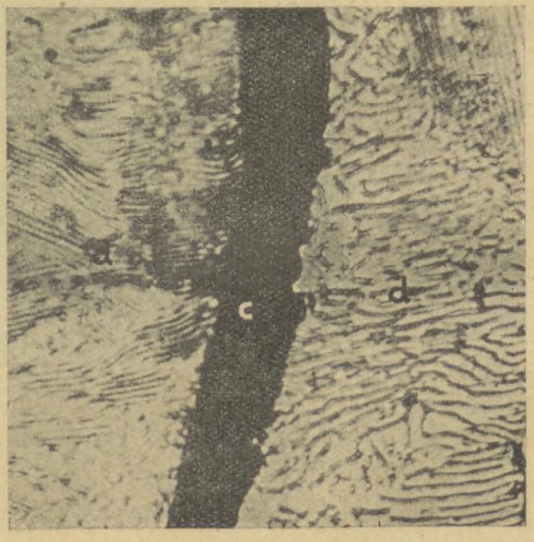

Fig. 2.
1800 Gange forstørret ætset Grafitaare c omgivet af Perlit d.

*) Ved Undersøgelse i et Mikroskop af et Stykke af et saadant Materiale, der i Forvejen er slebet, poleret og ætset, vil man kunne iagttage, at Materialets Grundmasse bestaar af Lameller, der skinner med perlemorsagtig Glans (heraf Navnet). Disse Lameller bestaar skiftevis af rent Jern og af Jernkulstofforbindelsen Cementit.

fitaarerne i Jernet, jo mere det smeltede Støbejern indeholder af saadanne Grafitkim, og jo længere Tid det tager, inden det størkner, desto grovere bliver Grafitkrystallerne, og desto mindre bliver Støbejernets Styrke.

Da man havde opdaget, at alm. Kupolovnsjern i smeltet Tilstand indeholdt Grafitkim, fandt man og-

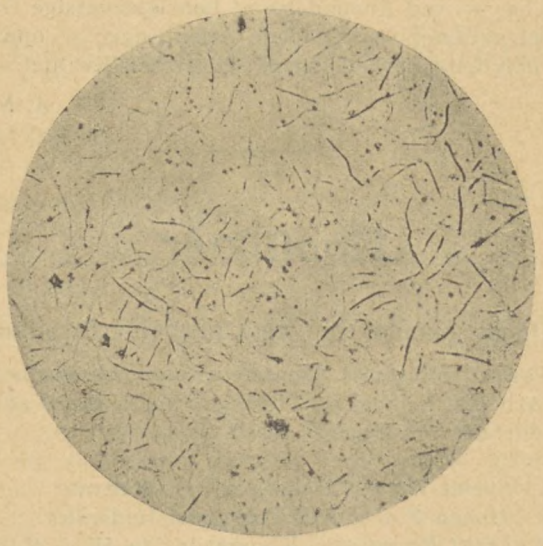

Fig. 3.
Alm. graat Støbejern, smeltet og udstøbt ved normal Temperatur.
Billedet 50 Gange forstørret. Uætset.

saa hurtigt ud af, at disse Kim opløstes mere og mere, jo højere Temperaturen af det flydende Jern steg. Ved ca. 1500 ° C var alle Grafitkim fuldstændig opløst. Da Opløsningen af Grafitkimene foruden at være afhængig af Temperaturen ogsaa er afhængig af den Tid, Smeltning og Overhedning tager, vil Maaden, hvorpaa Smeltningen foretages være af Betydning ved Fremstilling af forædlet Støbejern. Derfor vil man aldrig med Sikkerhed ved en almindelig Kupolovnsmeltning kunne opnaa at fremstille tilfredsstillende forædlet Støbejern, selvom Smeltetemperaturen er tilstrækkelig høj, idet den Tid, det smeltede Jern er udsat for den høje Smeltetemperatur, er meget kort, fordi det smeltede Støbejern jo meget hurtigt drypper ned i Kupolovnens Samlebeholder, hvor Temperaturen er lavere end det Sted i Ovnen, hvor Smeltningen foregaar. I Elektroovne, Martinovne, Flammeovne, roterende Olieovne, Digelovne o. a. er det anderledes, her forbliver hele Paasætningen, til alt er smeltet, og Overhedningen sker da lidt efter lidt, efterhaanden som Temperaturen i Ovnen stiger. Dette foregaar igennem et længere Tidsrum, og jo længere Tid det varer, desto lettere gaar det at faa alle Grafitkrystallerne opløste. Det er Grunden til, at Overhedningen bedre foregaar i en af de ovenfor nævnte Ovne end i en Kupolovn. Naar det saaledes overhedede Støbejern udstøbes og størkner i Formen, viser det sig, at Grafitten vil udskille sig i meget fine Aarer, der er jævnt fordelt i hele Godset. Fig. 3 viser Mikrofotografier af et Stykke Gods, der nedsmeltes uden at være overhedet, og Fig. 4 det samme Materiale overhedet til en Temperatur af 1480 ° i 1 Time. Billederne viser tydelig Forskellen i Grafittens Form og Størrelse før og efter Overhedningen.

Opdagelsen af den Virkning, som en Overhedning af Støbejernet havde paa Grafitkimenes Opløsning, gav Anledning til, at der blev udtaget en Mængde Patenter paa Fremstilling af forædlet og højkvalitativt Støbejern. Disse Patenter burde sikkert aldrig være tildelt og har desværre givet Anledning til mange Processer og megen Strid og har voldt Støberifolk mange Ærgrelser og Ubehageligheder. Fremgangsmaaden ved Jernets Paasætning og Smeltning for at faa højkvalitativt Støbejern med perlitisk Struktur er for mange Støberifolk som ovenfor anført ikke noget Nyt og har været kendt i mange Aar. Derfor kan intet Patent dække det, som har været almindeligt praktiseret igennem en Række Aar.

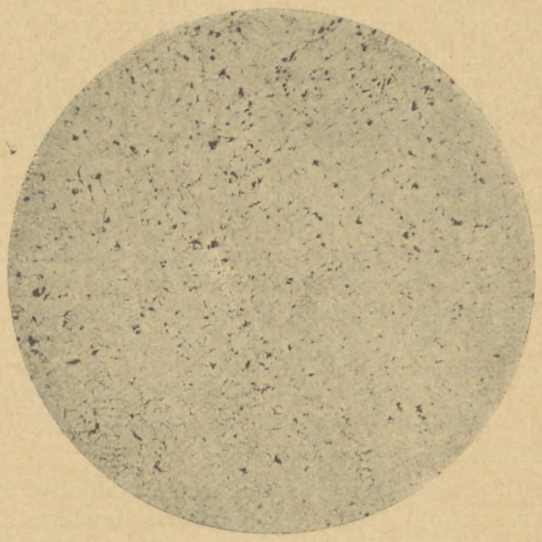

Fig. 4.
Samme Støbejern overhedet ved 1480 ° C i 1 Time og udstøbt ved ca. 1400 ° C.
Billedet 50 Gange forstørret. Uætset.

Det vil føre for vidt her at komme ind paa en fuldstændig Beskrivelse af de forskellige Fremgangsmaader til Forædling af Støbejern*). Den sikreste og bedste Metode er vel nok Smeltning i Elektroovn, idet man samtidig med, at man overheder Støbejernet, ogsaa raffinerer det ved at paasætte en særlig Slagge, der til Dels fjerner Svovlet og de i det smeltede Støbejern optagne Gasarter, hvorved det fremstillede Materiale i alle Retninger bliver af en ene-

*) Ønskes nærmere Oplysning herom henvises til „Støberiet", Marts, April, Maj, Juni og December 1926, hvor blandt andet den hos B. & W. anvendte Lanz-Perlitmetode er beskrevet.

staaende fin Kvalitet, selvom der til Fremstillingen kun udelukkende anvendes Drejespaaner og andet Affaldsmateriale; men Metoden er ret kostbar, hvor man ikke har billig elektrisk Kraft til Raadighed. Dertil kommer, at Anlægs- og Anskaffelsesomkostningerne er store, og at de dyre Elektroder hurtig tæres op. Ved først at smelte Støbejernet i Kupolovn og derefter overhede og raffinere det flydende Jern i Elektroovnen (den saakaldte *Duplexsmeltning*) kan man formindske Omkostningerne ved Fremstilling af Elektroovnsgods ret betydeligt.

Duplexsmeltning anvendes i Reglen ogsaa, hvor forædlet Støbejern fremstilles i kulstøvfyrede eller oliefyrede Smelteovne. I disse Ovne foretager man i Reglen ingen særlig Raffineringsproces, men nøjes med at lade det i Kupolovnen nedsmeltede Jern afsvovle ved Hjælp af en Sodaslagge enten i Kupolovnens Forherd eller i Kranskeen, inden det overhedes.

Som allerede tidligere anført, kan man i flere Retninger f. Eks. med Hensyn til Styrke, Slidbestandighed, Modstandsdygtighed overfor Varme og kemiske Paavirkninger forbedre det forædlede Støbegods' Kvalitet ved *Tilsætning af forskellige Stoffer* saasom Nikkel, Krom, Vanadium, Titan o. s. v., hvilket i de senere Aar har fundet stor Anvendelse særlig ved Fremstilling af Forbrændings- og Explosionsmotorer, Dampmaskiner til overhedet Damp, Kølemaskiner o. s. v. (Se „Støberiet" April og Maj 1928.)

Det er ogsaa muligt at forbedre det forædlede Støbejern ved en efterfølgende *Varmebehandling* og derved give Materialet visse særlige Egenskaber. Man har saaledes forsøgt at udgløde et Støbejern med lavt Siliciumindhold ved 800 ° C og derved opnaaet, at selv meget store Godsstykker faar lignende Egenskaber, som om de var fremstillet af smedeligt Gods. Der er Grund til at tro, at der i en Mængde Tilfælde vil være god Anvendelse for saadant Gods ved forskellige Maskinkonstruktioner.

Med Fremstillingen af forædlet, højkvalitativt Støbejern er et nyt Afsnit af Støbejernets Metallurgi begyndt, og denne Udvikling er kun blevet mulig ved et nøje Samarbejde mellem Praksis og Teori, idet de teoretiske Grundsætninger for Staalfremstillingen ogsaa her har været grundlæggende. Det vil sikkert ikke vare mange Aar, inden Støberilederen i den daglige Drift i Støberiet ved Bedømmelsen af Raajernet og ved Sammensætning af de forskellige Støbejernsblandinger ikke alene maa gaa ud fra de Oplysninger den kemiske Analyse, men ogsaa fra de Oplysninger en mikroskopisk Undersøgelse af Støbejernets Struktur kan give ham.

Man maa haabe, at denne Forbedring af Støbejernets Kvalitet, som her er sket, i Fremtiden yderligere maa udvikles og der derved maa kunne findes nye Anvendelsesomraader for Støbejern, saa Jernstøberierne derved kan opnaa forøget Beskæftigelse.

Til Slut skal det dog bemærkes, at det vil være fuldstændig forkasteligt, dersom de høje Kvalitetstal, der opnaas ved forædlet Støbejern, skulde give Anledning til, at Forbrugerne fordrer, at alt Støbegods skal leveres efter Betingelser, der svarer hertil. Man maa huske paa, at Forædling af Støbejern ikke foretages uden særlig Bekostning, hvad enten den nu sker paa den ene eller anden Maade. Den direkte Smeltning af Støbejern i Kupolovn er og bliver den billigste Smeltemetode, dog kan der ogsaa her — ved Anvendelse af hensigtsmæssige Ovnkonstruktioner og velledede Smeltninger — opnaas en betydelig Forbedring af Materialets Kvalitet.

A. N.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver,* Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen,* Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen,* Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen,* Øster Vraa.
5. Smedemester *H. J. Hansen,* Vestergade 11, Vejle.
6. *Dansk Varmekompagni,* Rørholmsgade 4, København.
7. Smedemester *Ludvig Petersen,* Gasværksvej 15, København.
8. *Auto-Reparationsværkstedet, Max Andersen,* Nordre Fasanvej 210, København.
9. Smedemester *Fr. Holst,* Vestergade, Haderslev.
10. *Christiansens Motorreparationsværksted,* Rudersdals Bakke, Holte.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk,* som har afskediget en Maskinmester til Fratrædelse 1. Juni d. A. Nævnte Mester, der tillige var Bestyrer af Værket, har efter sin Forenings Ordre nægtet at gaa med til en betydelig Lønreduktion, der vilde bringe hans Løn ned under den i Maskinmestrenes Overenskomst fastsatte for Værker af Størrelse som det heromhandlede.

Vi lader Meddelelsen gaa videre til vore Medlemmer med Anmodning om ikke at tage Ansættelse paa Højer Elektricitetsværk, før Forholdene er ordnet paa tilfredsstillende Maade.

Sympatistrejke. Hos *A/S Nordisk Mosebrug & Savværk,* Pindstrup, har Træindustriarbejderforbundet siden 14. August haft ca. 40 Mand i Strejke, fordi

Firmaet ikke overholder den gældende Overenskomst. Efter Anmodning af nævnte Forbund har 6 af vore Medlemmer, der var beskæftiget i Virksomheden, nedlagt Arbejdet.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Blokade. En tysk Ingeniør *Thöut*, der udfører noget Arbejde for et Mergelleje udenfor Holstebro, har i ca. 1 Aar været blokeret af Arbejdsmandsforbundet og af Kedel- og Maskinpasserforbundet. Fra Arbejdernes Side har man nu anmodet om, at ogsaa Smede- og Maskinarbejderforbundet og Formerforbundet vilde blokere Vedkommende, hvad Reparationsarbejde angaar.

Holstebro Jernstøberi og Maskinfabrik har saaledes før støbt nogle Lejer og Troljehjul til Ingeniør Thöut, hvorfor de fornødne Blokadevarsler er afsendt, og naar nærværende Blad modtages, kan der ikke udføres noget som helst Støbegods paa nogen som helst Virksomhed til dette Ingeniørfirma, før anden Meddelelse fremkommer.

Fag-Emblemer. Af Fag-Emblemer (forgyldt Egekrans med Fagmærket i Midten, paa rød Emaillebund) findes endnu en Del i Behold, og Afdelinger, der maatte have Brug for saadanne, kan rekvirere dem hos Hovedkassereren. Prisen er *50 Øre pr. Stk.*

Faaborg. I sidst udsendte Nummer af Fagbladet er omtalt de Forhold, der paa *Faaborg Jernstøberi* gør sig gældende vedrørende Lærlingene og den derværende tyske Støbemester. Der er os meddelt, at Fabrikanten siden den Tid er afgaaet ved Døden, men Firmaet har i en Redegørelse om Lærlingeforholdet udtalt, at der er ca. 1 Aar imellem Tiden, de vedkommende er antaget i Lære paa, og at det er Meningen, at den sidst antagne ogsaa skal være Maskinarbejder, da han skal uddannes til Ingeniør.

Sammenslutningen har imidlertid overfor Fabrikken udtalt, at der maa være en vis Rimelighed tilstede overfor Lærlingenes Antal, og da der gennemsnitlig er en Lærling for hver fire Haandformere, ligger Virksomheden i Faaborg langt over dette Gennemsnit, og at man indtrængende maa henstille, at dette Forhold rettes ved, at der ikke bliver antaget nye Lærlinge, i alle Tilfælde ikke saa længe, de faglærte Formeres Antal ikke er større end nu.

Om fortsat Opholdstilladelse for den tyske Støbemester foreligger der til Dato intet nyt fra Statspolitiets Side, men gennem Afdelingen ved vi, at han fortsat arbejder paa Støberiet, medens der ingen Svende er udover een, der — siden denne Sag blev rejst — har faaet udlært.

Næstved. Mellem A/S *De forenede Jernstøberiers* Afdelinger sker der i den senere Tid en Del større Ombytninger af Arbejdet. Der er saaledes kommet en Del Arbejde fra Støberiet i København til Næstved, og man var dér enedes om, at de i København betalte Akkordpriser ogsaa skulde være gældende i Næstved, samt at der skulde ydes den samme Arbejdsmandshjælp som i København.

Nogen Tid efter fik Ledelsen i Næstved imidlertid den Opfattelse, at der tjentes for mange Penge paa dette Arbejde, og man reducerede derfor paa Arbejdsmandshjælpen. Da en lokal Forhandling om dette Forhold ikke kunde ordne Sagen, blev Mægling begæret, men blev imidlertid ikke afholdt, da man forinden fik sluttet Sagen ved lokal Forhandling, og Aktieselskabet er indgaaet paa fortsat at yde den Arbejdsmandshjælp, som man først var enedes om skulde være den gældende.

Svendborg. Foranlediget ved forskellige Forhandlinger, der har været ført med Jernstøber *A. Nielsen*, tidligere Akselsens Støberi i Svendborg, om forskellige Forhold, derunder bl. a. Indgaaelse af en Overenskomst med Forbundet, men hvoraf intet Resultat er fremkommet, da Firmaet har stillet sig afvisende, har Forholdet nu udviklet sig til, at intet af vort Forbunds Medlemmer kan tage Arbejde paa denne Virksomhed, før anden Meddelelse fremkommer.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afd. 4 og Firmaet *Hansen & Andersen*, Valbygaardsvej 70, er der den 2. Juli indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaar. Antagelsestimelønnen er fastsat til 155 Øre, men Parterne er enige om, at der gives Akkord i saa vid Udstrækning som mulig. Over-, Søn- og Helligdagsarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Udearbejde betales med 10 Øre ekstra pr. Time, medens Skifteholdsarbejde og Rejsearbejde betales med de i Fælles Værkstedsregler fastsatte Tillæg. De i Overenskomsten med Jernindustriens Sammenslutning indeholdte Tillidsmandsbestemmelser er ogsaa indført i denne Overenskomst, og der gives 6 Dages Ferie med Løn. Overenskomsten er gældende til 1. August 1933, til hvilken Tid den kan opsiges med 1 Maaneds Varsel.

Med Firmaet Hansen & Møstl i Aabenraa har der i længere Tid været forhandlet om en Overenskomst uden Resultat, men efter at Virksomheden er overtaget af Greve Schulin og fortsættes under Navnet *Dansk Paahængsvogns-Fabrik*, er der den 29. Juni afsluttet en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, gældende til 1. Marts 1933. Overenskomsten

slutter sig nøje til den med Jernindustriens Sammenslutning gældende, ligesom der betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler for Over- og Søndagsarbejde. Desuden indeholder Overenskomsten en Bestemmelse om, at der ikke maa være mere end 2 Lærlinge for hver Svend, og at Lærlingene skal aflægge Svendeprøve ved Læretidens Udløb.

Mæglingsmøder. Den 1. Juli er der afholdt Mæglingsmøde paa Cementfabrikken *„Orienten"*, Nørresundby, i Anledning af en Klage over, at Fabrikken lod sine Maskinmestre og Formænd udføre Arbejde, som Maskinarbejderne tidligere havde udført. Sagen sluttedes med en Erklæring fra Ingeniøren om, at der i videst mulige Omfang vilde blive taget Hensyn til de tidligere beskæftigede Maskinarbejdere, saafremt Fabrikken skønnede at have Anvendelse for dem ved Reparationer og lignende.

Den 5. August mægledes paa en Uoverensstemmelse mellem Firmaet *Andreasen & Henningsen*, København, og dets Rørlæggere angaaende Betalingen for noget svejst Arbejde paa et Varmeanlæg. Firmaet indgik paa Svendenes Krav om Betaling efter Rørprislistens Afsnit A, Punkt 1, Stk. 7.

Samme Dag afholdtes Mæglingsmøde i Anledning af nogle Uoverensstemmelser mellem Firmaet *Petersen & Olsen*, København, og dets Rørlæggere angaaende Betalingen for forskellige Arbejder i en Rørakkord. Man enedes om, at Firmaet til fuld Afgørelse betaler 140 Kr.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 15. Juli behandledes følgende Sager:

1) Klage fra *A/S „Scandia"*, Randers, over, at 57 Grovsmede den 25. Maj iværksatte ulovlig Arbejdsstandsning. — Sagen sluttedes med, at der paalægges hver af de i Arbejdsstandsningen deltagende Arbejdere en Bod paa 4 Kr., som indbetales til „Scandia" af Randers Afdeling inden 1 Maaned.

2) *A/S Aarhus Oliefabrik: a)* Strid om Forstaaelsen af Aftalen paa Timandsmødet den 27. April 1932, *b)* Strid om Størrelsen af Reduktionerne i Henhold til Forligsmandens Mæglingsforslag af 26. Marts 1931 for 3 Vagtmænd. — Enighed opnaaedes ikke.

3) Strid hos *A/S Frichs*, Aarhus, om Overarbejdsregler. — Henvistes til lokal Forhandling.

4) Krav overfor *A/S De forenede Jernstøberier*, Næstved, om Regler for Overarbejde samt om Varskotime. — Vistes tilbage til lokal Forhandling.

5) Strid hos *A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri*, Christianshavn, om Gyldigheden af en af Firmaet foretagen Opsigelse af Prislisten for Boring og Skæring af Huller samt Isætning af Tappe. — Man enedes om, at der ved lokal Forhandling skulde søges opnaaet en Ordning for de omhandlede Priser.

6) Klage over, at *A/S Burmeister & Wain* afskediger Arbejdere i Værktøjsmagasinet paa Søndre Værft og lader Funktionærer udføre deres Arbejde. — Enighed opnaaedes ikke.

7) Lønkrav overfor *A/S Glud & Marstrands Fabrikker*, Carl Lundsgade, København. — Enighed opnaaedes ikke.

8) Strid hos *A/S „Vølund"*, København, om et Vejtimespørgsmaal ved et Monteringsarbejde i Dyrehaven. — Man enedes om, at der afregnes saaledes, at Tiden til Transport fastsættes til 3 Timer pr. Dag pr. Mand, hvortil kommer Rejsepenge.

Den 3. August har følgende Sager været behandlet paa Timandsmøde:

1) Klage over, at Firmaet *Ewald W. Olsen*, København, fradrager 3 Øre pr. Time i 3 Rørlæggeres Løn. — Firmaet indgik paa at efterbetale det fradragne Beløb for det efter Reduktionen udførte Timelønsarbejde.

2) Krav om Forhøjelse af Timelønningerne hos *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense. — Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling; opnaas ikke Enighed, forbeholder Forbundet sig sin Stilling.

3) Strid med *A/S Schouw & Co.*, København, om Betaling for Paaskelørdag. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

4) Klage over, at Firmaet *A. Lassen*, København, har afskediget en Tillidsmand. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forlangte Spørgsmaalet henvist til Afgørelse ved faglig Voldgift.

5) Klage over, at Firmaet *David Unmack*, København, nægter at udbetale Feriepenge til nogle Smede under Henvisning til, at disse har arbejdet for et tysk Firma. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Kendelser af Den faste Voldgiftsret. Den 29. Juni har Den faste Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag, som Arbejdsgiverforeningen havde anlagt imod Forbundet i Anledning af en paastaaet Blokade overfor Firmaet *H. V. Jensen*, Aarhus. Kendelsen gaar ud paa, at Arbejdsvægringerne har været ulovlige, og at Aarhus Afdeling i Bod skal betale 300 Kr. til Arbejdsgiverforeningen, ligesom de Indklagede skal betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Den 4. August har Den faste Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag, som Arbejdsgiverforeningen for Københavns Blikkenslagerlaug og Gas- og Vandmesterforeningen for København og Omegn havde anlagt imod Forbundet, efter at der var afgivet Strejkevarsel for at gennemføre Krav om en Sommerferieordning, tilsvarende den, der gælder for Medlemmer af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning.

Kendelsen gaar ud paa, at der ikke i Rørprislisten findes Hjemmel for Krav om Ferie, og

„Efter alt foreliggende skønnes Rørprislisten udformet i et saadant Omfang, at den efter Rettens Opfattelse maa anses som en egentlig Overenskomst, i ethvert Fald for saa vidt angaar Lønforhold,"

hvorfor de afgivne Strejkevarsler kendes ulovlige.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
37304	Andersen, Adolf Dyrholm.	Esbjerg	10. 8.09	Esbjerg	23. 2.31	Esbjerg	6. 2.32
13085	Christensen, Johs. Peter	Tørring	15. 9.09	Horsens	28. 5.29	Kolding	16. 1.32
32735	Christophersen, Albert M. H.	Holbæk	27.11.01	Holbæk	24. 5 30	Holbæk	19.12.31
31000	Drescher, Erik..... . ..	Holte	1. 8.09	Lyngby	13.12 29	Lyngby	16. 4.32
34981	Eller, Ludvig Wilh. H.	Brænderup	1. 3.09	Silkeborg	7. 7.30	Herning	5. 3.32
20979	Jensen, Jørgen Jul. T...	Ondløse	13. 4 95	D.Landarb.Fb.	18.11.17	Holbæk	7.11.31
24013	— Knud Skovlund.	Aller	2. 4.09	Kolding	4. 5 29	Sønderborg	11. 6.32
31661	Larsen, Einar.....	Tanderup	25. 9.07	Odense	16. 9.29	Odense	30. 1.32
53839	Lillevang, Eigil	Odense	5. 2.10	—	16. 4.31	—	23. 4.32
35212	Morbeck, Oskar F.	Slagelse	8. 6.03	Slagelse	4.11.22	Slagelse	4. 7.31
53490	Møller, Knud.....	Ordrup	10. 3.11	Lyngby	20. 3.31	Lyngby	9. 4.32
11627	Nielsen, Will Munksgaard	København	17. 8.07	Odense	18. 9.31	Odense	16. 1.32
53847	Pedersen, Peder Arne....	Odense	27. 4.11	—	3. 6.31	—	30. 1.32
54800	Posjelt, Oscar	Knarreborg	6. 7.12	Faaborg	6. 2.32	—	20. 2.32
32401	Sørensen, Christian	Ydby	24. 6.05	Skive	9. 5.25	Thisted	26. 3.32
37338	— Hans Friis.....	Esbjerg	25. 6.08	Esbjerg	27. 4.31	Esbjerg	30. 1.32
37306	— Niels Friis	—	3. 5.11	—	24 4.31	—	19.12.31
	Specialarbejderforbundet.						
47595	Andersen, Axel V.	Todbjerg	25. 3.01	Kbhvn. Afd.	1. 4.28	Kbhvn. Afd.	8. 8.31
48504	Hansen, Aksel Emil	Skelsbæk	17. 7.93	D.Landarb.Fb.	1.12.29	Odense	28. 5.32
49062	Nielsen, A. H.....	Ørsted	3. 5.93	Snedker-Forb.	8. 5 17	—	11. 6.32

Afsluttet Blokade. Den overfor Smedemester *Schwartz*, Prinsessegade 27, København, iværksatte Blokade er hævet, idet Smedemesteren har betalt det skyldige Beløb.

Teknologisk Instituts Aftenskole.

Kursus i Autogensvejsning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger; Undervisningen omfatter:

Værkstedsøvelser, i alt ca. 24 Timer: Mandag og Tirsdag fra Kl. 7—9½, eventuelt ogsaa Torsdag og Fredag. Der indøves Svejsning af Pladearbejde, Rørarbejde, Støbejern, Kobber, Messing, Aluminium samt Autogenskæring.

Foredrag med Lysbilleder: Fag- og Materiallære samt Svejseteknik afholdes Onsdag Aften Kl. 7½—9½, i alt 10 Timer.

Under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning afholdes Kursus 4 Gange i Vinterens Løb, og disse begynder da Onsdagene den 28. September, 2. November, 4. Januar og 8. Februar Kl. 7½.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,—*.

Fortsættelseskursus i Autogensvejsning.

Det anbefales Elever, der har gennemgaaet sidstnævnte Kursus, at deltage i et Fortsættelseskursus, udelukkende omfattende praktiske Svejseøvelser. Undervisningen strækker sig over 5 Uger, i alt ca. 24 Timer. Undervisningsaftener efter nærmere Bestemmelse.

Kursuset kan begynde Onsdagene den 28. September, 2. November, 4. Januar eller 8. Februar Kl. 7½.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,—*.

Kursus i Drejning og Fræsning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger. Undervisningen omfatter:

Værkstedsøvelser, 2 Aftener ugentlig fra Kl. 7—9½, enten Mandag og Tirsdag eller Torsdag og Fredag, i alt ca. 24 Timer.

Foredrag med Lysbilleder: Fag- og Materiallære samt Foredrag i Tilslutning til Øvelserne afholdes Onsdag Aften Kl. 7½—9½, i alt 10 Timer.

Under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning vil Kursuset blive afholdt 4 Gange i Vinterens Løb og begynder da Onsdagene den 28. September, den 2. November, den 4. Januar og 8. Februar Kl. 7½.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,—*.

Kursus i Smedning og Hærdning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger. Undervisningen omfatter:

Værkstedsøvelser, 2 Aftener ugentlig fra Kl. 7—9½, enten Mandag og Tirsdag eller Torsdag og Fredag. Øvelserne, i alt ca. 24 Timer, omfatter:

1. Smedning af Værktøjer som Drejestaal, Mejsler, Skrabere, Pladesakse o. lign. samt Redskaber og Maskindele saa vidt muligt efter eget Valg. Indøvelse i Brugen af Maskinhamre. Færdig udførte Genstande kan overtages af Kursusdeltagerne mod Betaling af Materialeprisen.
2. Hærdning og Indsætning af Værktøjer og Maskindele, saavel af Kulstofstaalene som Specialstaal, indøves dels ved primitive Metoder paa Esse, dels ved Hærdeovne og Anløbningsovne.

Foredrag med Lysbilleder i Fag- og Materiallære afholdes Onsdag Aften Kl. 7½—9½.

Under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning vil Kursus blive afholdt 4 Gange i Vinterens Løb og begynder da Onsdagene den 28. September, den 2. November, den 4. Januar og 8. Februar.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,—.*

Indmeldelse til Skolens Kursus foregaar ved Henvendelse til Teknologisk Institut, Skoleafdelingens Kontor, Hagemannsgade 2 [2]. Telefon om Dagen fra Kl. 9—5: Central 8760, Lokal 24. Fra Torsdag den 1. September til Fredag den 31. Marts er Kontoret tillige aabent om Aftenen (dog Lørdag undtaget) fra Kl. 7,30—8,30, Telefon om Aftenen: Central 50.734.

Efter Instituttets Bestemmelser er Indmeldelse til Deltagelse i de forskellige Kursus bindende for hele Kursuset.

Ved Indmeldelsen erlægges Halvdelen af Betalingen for Kursus og Resten den første Mødeaften.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Medlem Nr. 46108, Oscar W. Eriksson, har tabt sin Bog, der herved gøres ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 29543	Bilde,	Erik Aage Wagner	(Kbhvn. Afd.)
- 31624	Braarup,	Anton Poul	(—)
- 32283	Hansen,	Lauritz Frederik	(—)
- 18392	Hagemeister,	William	(—)
- 54635	Jørgensen,	Chr. Østergaard	(—)
- 22305	Leithoft,	Robert M.	(—)
- 52189	Nersting,	Viggo Harry Ernst	(—)
- 37871	Hansen,	Carl Frederik	(Nyborg Afd.)

Medlem Nr. 15258, Oluf Jacobsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er nedenstaaende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 6733	Faurhøj,	Aron J. J. F. Jensen
- 34702	Hansen,	Svend Aage
- 20226	Hermann,	Ludvig
- 8662	Holck,	Niels Nielsen
- 14800	Larsen,	Carlo
- 26463	Olsen,	Erik Julius
- 13741	—	Oskar Vilhelm
- 9953	Wikkelsøe,	Hans Chr.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 4171	Andersen,	Jens Chr. Emil	26. 9.25
- 15040	—	Richard Thor	19. 1.24
- 34927	Breum,	Peter Nielsen	7. 2.31
- 19545	Christensen,	Jens Adolf Rasmus	4. 8.23
- 37280	—	Vagn Eskild	21. 5.27
- 6733	Faurhøj,	Aron J. J. F. Jensen	19. 3.32
- 20663	Gommesen,	Hans Peder	23. 6.28
- 18758	Hansen,	Gunnar Herman	10.10.31
- 34702	—	Svend Aage	14. 2.31
- 20226	Hermann,	Ludvig	5. 3.32
- 8662	Holck,	Niels Nielsen	5. 3.32
- 6897	Jensen,	Anders Friis	26. 3.27
- 24558	—	Christian Martin	26. 7.24
- 23107	—	Ejner Harald	11.11.22
- 28670	—	Marius Peter	27. 5.22
- 15209	Jørgensen,	Henry Datis	26. 9.31
- 32334	Jeppesen,	Viggo Milna	23. 1.32
- 14800	Larsen,	Carlo	26. 3.32
- 25960	Løndahl,	Svend Aage	13. 2.32
- 50241	Madsen,	Poul Erik	19. 3.32
- 36997	Mortensen,	Andreas Mikael	4. 7.31
- 22671	Nielsen,	Jens Edmund	25. 2.22
- 26463	Olsen,	Erik Julius	12. 3.32
- 13741	—	Oskar Vilhelm	6. 2.32
- 36499	Petersen,	Thorkild Storm	4. 7.31
- 11608	Westergaard,	Martin Rasmus	2. 1.32
- 9953	Wikkelsøe,	Hans Chr.	12. 3.32

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 11 SEPTEMBER 1932 18. Aarg.

Lysner det?

Sommeren, en af de skønneste vi i en Aarrække har oplevet, er paa Hæld, og Efteraaret har varslet sin nære Ankomst. Sommerens mange sollyse Dage, i hvilke Afgrøderne formelig er væltet op af Jorden, og som har skabt en god Høst for de stærkt klagende Bønder, har staaet i skærende Modstrid til den Uvirksomhed, som omfattende Dele af Arbejderbefolkningen paa Grund af manglende Beskæftigelsesmuligheder er hensat i. Verden over har 25 à 30 Mill. Mennesker været uden Erhverv, og medens England i Kraft af særlige Omstændigheder har opnaaet en noget bedre Beskæftigelse med noget synkende Arbejdsloshedstal, har Sommerens Arbejdsløshed rundt omkring i de øvrige Lande ikke alene været konstant, men nærmest haft Tendens til Stigning. Saaledes ogsaa her i Danmark; medens Antallet af arbejdsløse organiserede Arbejdere i Begyndelsen af Juli Maaned opgøres til 83,826, var det allerede efter en Maaneds Forløb steget til 95,695, for derefter pr. 9. September at være helt oppe paa 98,371.

For Centralorganisationens Medlemmers Vedkommende er de tilsvarende Tal 12,685 og 13.114 for i September at være naaet op til 13,565, en Bevægelse, der netop for Metalarbejdernes Vedkommende er ganske modsat af, hvad Tilfældet har været tidligere, idet Arbejdsløsheden her i Reglen altid udviste de laveste Tal i Eftersommeren og de tidlige Efteraarsmaaneder. Spørgsmaalet bliver da: Vil denne opadstigende Kurve fortsætte? Vil vi komme ind i en Vinter, der vil sætte ny Rekord for Arbejdsloshedstallene, eller er Bunden naaet, og kan vi paaregne, at det atter vil gaa fremad? Spørgsmaalet rejses Mand og Mand imellem, og ikke mindst de Arbejdsløse spejder efter en Lysning, der skal tilkendegive, at Arbejdsløshedens sorte Skygger snart vil spredes. Det er aabenbart, at man venter, at selv om denne Krise har været mere langvarig og mere dybtgaaende end nogen tidligere vil den faa en Ende, og Hjulene vil atter, i hvert Fald for et Stykke Tid, komme i Gang. Der er med andre Ord en vis optimistisk Tone i den megen Diskussion, der i Skrift og Tale føres om den økonomiske Situation. Det er Haabet, der nu, efter at Krisen har raset i Aarevis, præget af sort Pessimisme, atter vækkes til Live. Det er ligesom Masserne paavirkes af de samme noget ubestemte Følelser som det enkelte Individ, og det er maaske ikke uberettiget, naar det er hævdet, at det, Tiden tiltrængte, var alene Optimisme, Tro paa, at der atter skulde og kunde komme Gang i Produktion og Omsætning. Kom der da en Anledning, vilde det Sortsyn, som har forplantet sig fra Menneske til Menneske, fra Land til Land, kunne blive afløst af Tro paa Fremtiden.

Da i 1929 den 29. Oktober det store Børskrak fandt Sted i New York, var dette simpelthen en Følge af, at Værdierne var blevet for oppustede, de svarede ikke til Virkeligheden, og da dette gik op for dem, der besad Værdierne, kunde man ikke nøjes med at foretage en nøgtern Vurdering, paa Grundlag af hvilken en ny Værdiansættelse skulde kunne finde Sted, men Kurserne, d. v. s. de Tal, der skulde give Udtryk for Værdiernes

Ansættelse, raslede ned fra de meningsløse Højder, de var kommet op paa, til ligesaa meningsløse Lavmaal. Derfor var Børskrak'et i New York ikke alene en for sent indtraadt Erkendelse af det kapitalistiske Systems spekulationsmæssige Oppusten af Værdierne, men blev Begyndelsen til en pessimistisk Bølge, der rullede hen over hele Verden, standsende Produktionen, fordi det Initiativ, som under den privatkapitalistiske Produktionsform alene skal være Drivkraften, ganske lammedes, da der nu ikke var Udsigt til med Profit at kunne holde Produktionen i Gang. Havde det været muligt under rolig Overvejelse ved Anlæggelse af et nøgternt Skøn at skrive Værdierne fornuftigt ned, vilde Krisen sikkert ikke være blevet saa omfattende og dybtgaaende, som Tilfældet er, men den privatkapitalistiske Produktions og Omsætnings tro Følgesvend, Børsspekulationen, øvede her som saa ofte tidligere sin ødelæggende Gerning og drev Værdiansættelserne saa langt ned, at de ingenlunde stod i Forhold til det Produktions- og Omsætningsapparat, der stod bagved.

I Virkeligheden er de voldsomme Svingninger, f. Eks. i Aktiekurserne, d. v. s. Værdimaaleren, der anvendes, naar en Virksomhed skal vurderes, ganske urimelige, fordi en Virksomhed, der ellers iøvrigt er levedygtig, ikke kan blive af saa meget ringere Værdi i mindre gode Tider, end Tilfældet er i Tider med Beskæftigelse, som disse Udsving angiver. Aktiekurserne er forsaavidt et levende Udtryk for kapitalistisk Pessimisme i sløje Tider og Optimisme i gode Tider, d. v. s. uden nøgtern Vurdering af den paagældende Virksomheds Produktionsmuligheder og alene givende Udtryk for, hvad den i Øjeblikket kan afkaste til Aktionærerne. Naar f. Eks. Aktierne i vort største industrielle Foretagende, Burmeister & Wain, da dette skrives, noteres omkring 39, men under Krigen har været helt oppe i 245, er der ingen som helst fornuftig Forklaring paa disse to vidt forskellige Vurderinger af Selskabets Værdi. Selvfølgelig indtjente Virksomheden under Krigen kolossale Udbytter, medens det for sidste Regnskabsaar intet gav, og selvfølgelig vil en Virksomhed, der er fuldt beskæftiget, være noget mere værd end en Virksomhed, der ligger delvis stille, men at dens Aktier reelt skulde have været over 6 Gange saa meget værd i 1917 end nu, maa forekomme ganske usandsynligt.

Heroverfor kan indvendes, at Krigstiden havde sin egen Psykologi, at Verden aldrig havde oplevet Pengespekulationer som dengang, og at der derfor ikke kan drages nogen holdbar Sammenligning mellem den Tid og Tiden før og efter. Men dette er jo kun delvis rigtigt, thi Spekulationen drives netop saa langt, som det er muligt for Spekulanterne at fremkalde henholdsvis det nødvendige Lyssyn eller Sortsyn. Under Krigen lykkedes det netop at bibringe Befolkningen en næsten ubegrænset Optimisme, der gav Raaderum for rent vanvittige Spekulationer i opadgaaende Retning, medens paa tilsvarende Maade det nu er lykkedes at fremkalde den dybeste Pessimisme, der skaber Mulighed for Spekulation i modsat Retning.

For at blive ved det før nævnte Firma, er det da ogsaa interessant at erindre sig, at i 1924 blev dets Aktier noteret i 191, i 1928 i 126, altsaa 4—5 Gange mere end nu, men betydeligt under Krigsvurderingen, og fremkommet ved, at det ikke længere var muligt at faa Folk til at tro paa de ubegrænsede Produktionsmuligheder, men samtidig paa Baggrund af Firmaets Udvidelser, dets Gennemrationalisering, altsaa dets forøgede Konkurrenceevne. Det samme Produktionsapparat er tilstede i Dag. Ganske vist er Beskæftigelsen vel rundt regnet gaaet ned til en Trediedel, men Firmaet vil fortsat være i Stand til at producere, naar blot de nødvendige Afsætningsmuligheder tilvejebringes. Men her er det, at Pessimismen spiller ind. Her er det, at Privatkapitalisterne alene bedømmer Stillingen ud fra Øjeblikket uden at vurdere Fremtiden nøgternt. Det er Udslaget af Profitbegæret, der, naar det tilfredsstilles, slipper den ubegrænsede Optimisme løs, men naar Profitten udebliver, skaber den næsten haabløse Pessimisme.

Og som det gaar med Burmeister & Wain, gaar det med en Række af dansk Industris øvrige Foretagender. Man behøver kun at kaste et Blik paa Børsnoteringerne og sammenligne Aktiekurserne med, hvad de tidligere var.

Erindrer vi os, at Krisen blev indledet med Børskrak'et i Oktober Maaned 1929 i New York, vil der maaske kunne findes et Holdepunkt for Troen paa bedre Tider i den Omstændighed, at New York nu synes paavirket af en betydelig Optimisme. Under voldige Omsætninger stiger Kurserne, hvilket altsaa vil sige, at man er i Færd med at foretage en ny Værdiansættelse, er i Færd med at opskrive de Værdier, som man utvivlsomt for 3 Aar siden nedskrev ganske meningsløst, og ligesom dengang, da enkelte Kapitalbesiddere pludselig opdagede, at deres Formue var blevet betydelig forringet, eller maaske helt var forsvundet, og dermed Haabløsheden opstod, saaledes er det jo muligt, at Kapitalisterne i Amerika, der nu for hver Dag, der gaar, ser deres Værdier stige, vil

blive mere optimistisk prægede og atter bidrage til, at Produktionen og Omsætningen kan komme i Gang. Man skal i hvert Fald ikke uden videre forkaste Muligheden af, at ligesom den nuværende Krise opstod i Amerika, kan ogsaa Redningen ud af Krisen komme derfra, d. v. s. en Redning, som vi dog stadigvæk maa regne med vil blive af midlertidig Karakter, saalænge Verdensproduktionen hviler paa det privatkapitalistiske System.

Til Karakteristik af den vaagnende Optimisme anføres det, at den store amerikanske Virksomhed, United States Steel Co., hvis Aktier har været nede i 21 1/2, er steget til 47 3/4, og at National City Bank nu ligger omkring 50 mod knapt det halve for et Par Maaneder siden. Iøvrigt anfører „Finanstidende" for 31. August, at 30 Industriaktier, der den 8. Juli stod i 41.22, den 26. August stod i 74.43, 30 Jernbaneaktier de nævnte Dage i henholdsvis 13.23 og 36.36, 20 Aktier i offentlige Værker henholdsvis 16.53 og 32.86 og 40 Obligationer i henholdsvis 70.09 og 81.88.

Paa den anden Side maa det ved Bedømmelsen af Fremtiden ogsaa tages i Betragtning, at de politiske Forhold under denne Krise har udviklet sig paa en saadan Maade, at de vil skabe uhyre Vanskeligheder for at faa Verdensproduktionen og Omsætningen i Gang igen. De vanvittig høje Toldmure, de enkelte Landes Importrestriktioner og alle de Forholdsregler, der iøvrigt er skabt for i størst mulig Grad at formindske hvert enkelt Lands Import, men samtidig at understøtte dets Eksport i højst mulig Grad, skaber naturligvis saadanne Hindringer for det frie Handelssamkvem, at Krisen alene i Kraft heraf endnu kan blive forlænget et Stykke Tid.

Det bliver ofte hævdet, at ligesom Danmark kom sidst med i Krisen, vil det ogsaa sidst komme ud af den, uden at man egentlig begrunder denne Paastand nærmere. Vi er tilbøjelige til at tro, at da dansk Industri i saa høj Grad, som Tilfældet har været, har kunnet forøge sin Afsætning, da der i det hele taget endnu var Afsætningsmuligheder, vil det ogsaa, saa snart disse Muligheder paany maatte vise sig, være i Stand til at faa Produktionen i Gang igen i Overensstemmelse med saadanne Muligheder. Dette Synspunkt falder da ogsaa sammen med, hvad Industriraadets Organ „Tidsskrift for Industri" af 1. September giver Udtryk for. Efter at have gjort opmærksom paa, at Tilbagegangen i Eksporten for første Halvaar 1932 sammenlignet med samme Tidsrum i Fjor er 22 pCt., idet den samlede Værdi kun naaede op paa 93 Mill. Kr. imod 120 Mill. Kr. i Fjor, og efter at have gjort opmærksom paa, at det særlig har været vanskeligt at opnaa en tilfredsstillende Afsætning til Udlandet af Skibe og større Maskiner under Henvisning til, at dette er foraarsaget af den Verdenskrise, hvori Skibsfarten befinder sig, skriver Bladet:

„For de øvrige Varegrupper er Eksportværdien taget under eet blevet opretholdt, men der har dog som sædvanlig fundet en vis Forskydning Sted, saaledes at nogle Varegrupper kan udvise Fremgang, medens Afsætningen indenfor andre har været vigende.

Naar det trods Verdenskrisen er lykkedes et stort Antal af vore Eksportvirksomheder at opretholde deres Afsætning i Begyndelsen af 1932, skyldes det utvivlsomt den ved Kronekursens Nedgang skabte midlertidige Bedring i Konkurrenceevnen, en Bedring, som ganske vist for Flertallet af Industriernes Vedkommende kun blev af kort Varighed, dels paa Grund af de i adskillige fremmede Lande gennemførte Valutatoldtillæg og andre Restriktioner, dels fordi den herskende Krise samtidig begrænsede Afsætningsmulighederne saa stærkt alle Vegne, at selv den bedste Vare til ekstraordinært lave Priser var vanskelig afsættelig."

Her erkendes det altsaa, at den svigtende Eksport udelukkende maa tilskrives Verdenskrisen og de Foranstaltninger, som de enkelte Lande foretager for at forhindre Indførsel fra andre Lande. Men ligesom vi stadig har givet Udtryk for Troen paa, at Danmark, naar ellers iøvrigt der blev Mulighed derfor, vilde kunne finde Afsætning for sin Produktion, saaledes giver Industriraadets Organ Udtryk for det samme ved i den paagældende Artikel til Slut at skrive:

„Selvom det maa beklages, at Forholdene har gjort det umuligt for den danske Eksportindustri at opretholde Afsætningstallene i de senere Aar, maa det dog erindres, at det Eksportresultat, der er opnaaet, i Flertallet af de udprægede Industrilande, har været endnu ringere, saaledes at der er Grund til at tro, at den danske Industrieksport atter vil vinde frem, saa snart der viser sig en Bedring i Forholdene rundt omkring i Verden."

Her maa det iøvrigt ikke glemmes, at som det lille Land, vi er, skal vi kun have en forholdsvis ringe Del af Verdensmarkedet for at kunne beskæftige vort Lands Arbejdere.

Vi vil da mene, at selvom ikke der er sket en saadan Ændring i den økonomiske Situation, at det kan

berettige til at fastslaa, at nu er Krisens Bund naaet, og at det atter bærer opad, saa er der dog saadanne Tegn til Lysning, som ikke helt maa ignoreres, som Begyndelse til, at i hvert Fald Pessimismen er mindre, end den har været. Selv om det maaske er lidt overdrevent, som „Finanstidende" for 31. August skriver: „En Bølge af Optimisme ruller i denne Tid hen over Verden," saa er alene den Omstændighed, at der nu i de kapitalistiske Lejre paapeges en vis Optimisme, af ikke ringe Betydning. Den giver ikke Udtryk for en Ændring i det System, der saalænge det bestaar vil være ude af Stand til at regulere Produktionen og afpasse den efter Behovet og ikke efter Profitten, og selvom Krisen i høj Grad har ændret Samfundets Indstilling til den privatkapitalistiske Produktionsform og skabt et Grundlag, paa hvilket der vil blive bygget videre i Retning af Samfundets Kontrol med og senere Overtagelse af Produktionsmidlerne, saa vil sikkert det nuværende Produktionssystem endnu et Stykke Tid bestaa. Antagelig skal vi gennem flere Kriser, førend det gaar op for Menneskeheden, at kun Samfundsdrift og mellemfolkelig Samhandel og Samfærdsel vil kunne skabe en Tilværelse, i hvilken dybtgaaende Kriser ikke kommer til at slaa saa dybe Bunder, som Tilfældet er nu.

Den nuværende Tilstand føles imidlertid som et saa uudholdeligt Tryk, at enhver Udsigt til Lindring maa hilses med Glæde. Er derfor end Tegnene til Opgang i beskæftigelsesmæssig Henseende svage, og er det end kun Indledningen til en bedre midlertidig Arbejdsperiode, maaske uden endda at kunne bringe tilnærmelsesvis alle de ledige i Arbejde, haaber vi alligevel, at Tegnene er rigtige.

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Ekstrakontingentet og Understøttelsen.

Ved indeværende Regnskabsaars Begyndelse havde Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse en Formue paa lidt over en Million Kroner, for omtrent Halvdelens Vedkommende tilvejebragt ved, at de respektive Forbund afgav et Ekstrakontingent paa 13 Kroner pr. Medlem. Samtidig traadte det nuværende Ekstrakontingent i Kraft, og det var Forudsætningen, at man herved og ved Forbrug af Formuen skulde kunne klare indeværende Regnskabsaar igennem.

Ekstrakontingentet fordeltes saaledes, at de Arbejdsløse fritoges, men Forbundene maatte garantere for, at det paalignede Beløb, der androg Kr. 1,50 pr. Uge for samtlige Medlemmer, indgik i Arbejdsløshedskassen. Pr. arbejdende Medlem androg dette ca. Kr. 2,75, og hvad der ikke paalignedes Medlemmerne, maatte altsaa udredes direkte af Forbundskassen.

Imidlertid har Arbejdsløsheden i Sommer holdt sig paa samme Højde, som sidste Regnskabsaar sluttede med, altsaa omkring 13,000 Arbejdsløse eller omtrent det dobbelte af foregaaende Sommers Arbejdsløshed, og det er derfor givet, at det Budget, der var lagt for indeværende Regnskabsaar, ikke kan holde. Den kommende Vinter vil utvivlsomt bringe Arbejdsløsheden langt op over sidste Vinters store Tal, og Udgiften til Understøttelse, der for hele Aaret 1932—33 var anslaaet til 6 Millioner Kroner, vil i Stedet for sikkert blive 8—9 Millioner. En Forhøjelse af Ekstrakontingentet er et Skridt, der maa næres store Betænkeligheder ved, og som desuden ikke klarer den foreliggende Situation, idet selv en Forhøjelse til det dobbelte ikke vil dække det manglende Beløb, nærmest kun Halvdelen deraf, og Forbundene er i Forvejen saa stærkt engagerede, at de ikke kan udfylde de Huller, som et saa stort Ekstrakontingent vil medføre, hvis de daarligst stillede af de arbejdende Medlemmer skal skaanes. Dertil kommer, at med Stigningen i de Arbejdsløses Tal bliver der færre Arbejdende til at betale, og det Beløb, som hver enkelt Arbejdende skulde udrede for at holde de Arbejdsløse fri, maatte derfor være forholdsmæssig større, end Tilfældet er for det gældende Ekstrakontingent. Men Muligheden for, at yderligere Ekstrapaaligning kan blive nødvendig, er ikke desto mindre i høj Grad til Stede.

Ved en i Begyndelsen af September foretagen Opgørelse viste det sig, at der for de forløbne 5 Maaneder var et Underskud paa 800.000 Kroner, og at Arbejdsløshedskassen den 1. Oktober ikke alene havde brugt alle Indtægterne og hele Formuen, men derudover godt og vel 100.000 Kroner, og Hovedbestyrelsen har derfor maattet beslutte sig til at søge Laan hos Arbejdsløshedsfonden, foreløbig paa 1 Million Kroner. Men Laan skal tilbagebetales, og Optagelsen af Laan betyder derfor kun, at Spørgsmaalet om Ekstrakontingent udskydes, med mindre det stilles som absolut Betingelse for at faa Laanet, at Ekstrakontingentet forhøjes.

Delegeretmødet i Sommer vedtog som bekendt at forhøje Arbejdsløshedskassens Kontingent med 25 Øre pr. Uge, og da Forslaget i Foraaret blev fremsat for Hovedledelsen, nærede man noget Haab om at kunne imødegaa denne Forhøjelse med en tilsvarende Nedsættelse af Ekstrakontingentet, men dette Haab er forlængst bristet, og denne Forhøjelse paa 25 Øre fra 1. Oktober er i hvert Fald en Kendsgerning.

Et andet Spørgsmaal, der nærmest kun vedrører Smedenes Gruppe i Arbejdsløshedskassen, er, at

Smedeforbundets Kongres i Sommer vedtog at fritage de Arbejdsløse for Kontingent, naar de er uden Understøttelse i Kassen og ikke ad anden Vej oppebærer tilsvarende Understøttelse. Mere korrekt udtrykkes dette med, at Smedeforbundet betaler det pligtige Kontingent til Arbejdsløshedskassen for disse Medlemmer. Men samtidig ophæves det Forhold, at Smedeforbundet betaler Kontingentet til Krisefonden for de Arbejdsløse, saaledes at de Arbejdsløse, der oppebærer vedtægtsmæssig Understøttelse eller Understøttelse af Krisefonden (fra 1. Oktober kaldet Fortsættelseskassen), kommer til at betale dette Kontingent, der ogsaa andrager 25 Øre pr. Uge, medens de Arbejdsløse, der er uden Understøttelse af Kassen, selvsagt ogsaa slipper for dette Kontingent.

Smedeforbundets Hovedledelse har med Hensyn til den kommunale Understøttelse efter den indtil 1. Maj 1933 gældende Kriselov vedtaget, at denne Understøttelse ikke skal anses som »tilsvarende« Kassens Understøttelse, uanset at der forskellige Steder, f. Eks. i København, ydes det samme, som Kassen yder. Der er imidlertid mange Steder, hvor Kommunerne ikke yder saa meget, og da Kontingentforholdene maa være ens, har Hovedbestyrelsen derfor besluttet, at Medlemmer, der oppebærer den kommunale Understøttelse, falder ind under Smedeforbundets Kontingentfritagelse.

I denne Forbindelse vil det være rigtigt at erindre om, at selve Arbejdsløshedsloven fritager et Medlem for Kontingent i 3 Maaneder, efter at han har opbrugt al Understøttelse i Kassen, for saa vidt han fremdeles er arbejdsløs i den Tid.

Om disse noget indviklede Kontingentforhold vil der inden 1. Oktober udgaa nærmere Meddelelse til Afdelingerne, ligesom en foreløbig Vejledning om samtlige ændrede Forhold vil blive udsendt. De nye Love vil derimod ikke foreligge trykt til Oktober, idet Direktoratet og Nævnet har en ny Mønstervedtægt under Udarbejdelse, og forinden denne er klar, maa Optrykning af Kassernes Vedtægter ikke finde Sted.

Specialarbejderforbundets Kongres.

I Dagene den 17.—20. August afholdt Specialarbejderforbundet sin 5. ordinære Kongres.

Formanden, *L. Møller*, aabnede Kongressen med en Velkomst til de 27 Delegerede, der var mødt, og rettede en særlig Velkomst til Formanden for Centralorganisationen, *Johs. Kjærbøl*, der deltog den første Dag som Gæst.

Naar dette læses, vil den paa Kongressen førte Protokol sikkert være Afdelingerne i Hænde, hvorfor det vil være unødvendigt her at give en længere Beretning; følgende turde være tilstrækkeligt:

Formanden aflagde Beretning for den forløbne treaarige Periode. Oversigt over de i Perioden førte Sager ved Mæglings-, Timands- og Voldgiftsmøder forelaa trykt til de Delegerede; men Formanden beskæftigede sig indgaaende med Overenskomstsituationerne i 1931 og 1932, ligesom han berørte Spørgsmaalene: Tillidsmandsinstitutionen, Arbejdstidsforkortelsen og Industriforbundstanken, i Tilknytning til de paa Kongressen liggende Forslag om disse Spørgsmaal.

Han omtalte vore Lønninger og kom i den Forbindelse ind paa vor Stilling indenfor Kartellet, som han kunde bringe en varm Tak for loyalt Samarbejde i den forløbne Tid.

Johs. Kjærbøl sluttede sig til L. Møllers Udtalelser om Situationerne i 1931 og 32 og gav i et klart og kraftigt Indlæg et udmærket Supplement til og en yderligere Uddybelse af Formandens Beretning om disse Overenskomstafslutninger.

Debatten om Beretningen strakte sig over de tre følgende Møder, men resulterede i en Godkendelse med alle Stemmer mod 4.

Hovedkasserer *K. Larsen* fremlagde Regnskabet, som han kun kunde være tilfreds med, idet vi jo havde haft en relativt set god Tid med gode Beskæftigelsesforhold; men trods dette og den stedfundne Formuefremgang maatte han meget stærkt advare mod en Overvurdering af vor økonomiske Evne, idet den store Arbejdsløshed inden for Faget nu medførte stærkt øgede Krav til Forbundets Økonomi. Saalænge vi havde den store Arbejdsløshedsprocent, maatte man være forberedt paa et mindre Underskud.

Foruden de Forskydelser i Kontingentet, som Situationen nødvendiggjorde, vedtog man, at Medlemmer med en ugentlig Indtægt paa 40 Kr. og derunder skulde have visse Lempelser i Kontingentet.

Strejkeunderstøttelsen fastsattes at skulle være af samme Størrelse som den gennem Arbejdsløshedskassen udbetalte Understøttelse.

Lønninger og andre Ydelser forblev uændrede, og paa Odense Afdelings Initiativ vedtoges en stærk Udvidelse af Forbundets Repræsentation paa Arbejder-Højskolen.

Endvidere valgte Kongressen følgende Hovedbestyrelse for de kommende 3 Aar:

Til Formand genvalgtes *L. Møller* med stor Majoritet.

Til Hovedkasserer *Knud Larsen* med Akklamation.

Endvidere fra København til Næstformand *Holger Petersen* og til Repræsentanter *Alf. Olsen* og *Poul Schütz;* fra Provinsen *Marius Thygesen*, Odense, samt *Alb. Hansen*, Nakskov.

Revisorerne *J. Møller* og *Fr. Jørgensen* genvalgtes.

Efter en alvorlig Opfordring til Sammenhold om vor Sag og vort Forbund i kommende vanskelige Tider, kunde Formanden takke for det udførte Arbejde paa Kongressen, som havde vedtaget følgende Resolution:

Specialarbejderforbundets 5. ordinære Kongres udtaler sin uforbeholdne Tilslutning til og Aner-

kendelse af de Bestræbelser, vor socialdemokratiske Regering og Rigsdagsmænd har udfoldet for at mildne Kaarene for vore Standsfæller i denne overordentlig vanskelige Tid.

Til et fortsat Arbejde for ad parlamentarisk Vej at erobre Magten paa Tinge, og dermed Mulighed for Erhvervelsen af lysere og lykkeligere Levevilkaar for Danmarks Smaakaarsfolk, tilsiger vi vor fulde Støtte i Erkendelse af Samhørigheden mellem den politiske og den faglige Del af vor Bevægelse.

I Tro paa vor Sag og i Tillid til vore Ledere gaar vi den kommende Tid i Møde.

København, i August 1932.

Hovedbestyrelsen.

Kongressen sluttede med Afsyngelse af »Internationale« og et kraftigt besvaret Leve for Specialarbejderforbundet.

H. P.

Tre udenlandske Kongresser.

I Slutningen af August og Begyndelsen af indeværende Maaned har 3 af de mere betydende udenlandske Broderorganisationer afholdt Kongres, nemlig Svenska Metallindustriarbetareförbundet, Deutscher Metallarbeiter-Verband og Schweizerischer Metall- und Uhrenarbeiter Verband. De to førstnævnte holdt endda Kongres samtidig, idet vor svenske Broderorganisations Kongres paabegyndtes den 21. August og sluttede den 28., medens vor tyske Broderorganisations begyndte den 22. August og sluttede den 25. De schweiziske Metalarbejdere holdt deres Kongres i Dagene 5.—7. September.

Naar vi betegner de herhenhørende Organisationer som 3 af de mere betydende indenfor Internationalt Metalarbejderforbund, skyldes det, at vor svenske Broderorganisation med sine over 100.000 Medlemmer i Virkeligheden er den betydeligste Metalarbejderorganisation i Skandinavien, medens Tysk Metalarbejderforbund med henimod 800.000 Medlemmer er af et saadant Format, at det medlemsmæssigt ganske overskygger de øvrige Metalarbejderorganisationer i Verden. Endelig har vor schweiziske Broderorganisation i de senere Aar gennemløbet en Udvikling, der bedst markeres ved, at Medlemstallet i 1927 var 44.650, men i 1931 var steget til 65,301, hvortil kommer, at denne Organisation faar sin særlige Karakter derved, at dens Formand samtidig er Internationalt Metalarbejderforbunds bekendte, dygtige og energiske Sekretær, *Konrad Ilg.*

Paa alle 3 Kongresser har de danske Metalarbejdere været repræsenterede, idet Centralorganisationens Formand og Sekretær, *Kjærbøl* og *Arn. Nielsen,* deltog i den tyske Kongres, medens Smedeforbundets Næstformand *P. Andersen* og Forretningsudvalgsmedlem *Harry Rasmussen* deltog i den svenske, og Smedeforbundets Formand endelig i den schweiziske.

Rent teknisk virker vor svenske Broderorganisations Kongresser paa lignende Maade som vore, d. v. s. med en stærkt fremtrædende Talelyst hos de Delegerede, hvilket medfører, at Kongresserne ogsaa varer længere, end Tilfældet er Syd paa, og det er i saa Henseende betegnende, at Tysk Metalarbejderforbunds Kongres kunde tilendebringe sine Raadslagninger paa mindre end 4 Dage, medens Schweizerne, der oven i Købet maa betjene sig af to Sprog, nemlig Tysk og Fransk, ikke engang brugte 3 Dage. Det er ogsaa betegnende, men selvfølgelig naturligt, at de største Organisationer har den forholdsvis mindste Repræsentation. Saaledes bestod Tysk Metalarbejderforbunds Kongres af „kun" 283 egentlige Delegerede, hvortil kom Hovedbestyrelsen, Distriktslederne m. m., saaledes at Kongressen fraregnet Gæsterne ialt omfattede 330. Den svenske Kongres bestod af 200 Delegerede plus 27 Hovedbestyrelsesmedlemmer og 3 Revisorer, medens Schweizerne repræsenteredes ved 192 Delegerede, hvortil kom Hovedbestyrelsens 30 Medlemmer, altsaa tilsammen 222.

Men fælles for dem alle var det, at Arbejdsløsheden kastede sin Skygge over Forhandlingerne, og Behandlingen af de Problemer, der i Forbindelse med Beskæftigelsesspørgsmaalet er fremme i Tiden, indtog en fremtrædende Plads i Kongressernes Arbejde.

For de svenske Metalarbejdere manifesterede Beskæftigelsesforholdenes Udvikling sig derigennem, at ved forrige Kongres for 3 Aar tilbage var der kun 4,8 pCt. arbejdsløse, medens disse for Tiden udgør 23 pCt., endda med Tendens til Stigning. Ved Udgangen af 1931 havde Tysk Metalarbejderforbund kun 26,1 pCt. af sine Medlemmer fuldt beskæftigede, idet 41,6 pCt. var helt arbejdsløse og 32,3 pCt. arbejdede paa forkortet Arbejdstid. For Schweiz' Vedkommende havde i 1931 ikke mindre end 36.480 Medlemmer været berørt af Arbejdsløshed. Her er der dog en Forskel, idet de egentlige Metalarbejdere ikke er ramt af Arbejdsløshed i saa høj en Grad, som Tilfældet er med Uhrarbejderne. Forholdet var saaledes i Marts Maaned, at 9 pCt. af Metalarbejderne var helt arbejdsløse, 22,6 pCt. arbejdede paa forkortet Arbejdstid, medens derimod 24,9 pCt. af Uhrarbejderne var fuldstændig ledige, og ikke mindre end 57,1 pCt. arbejdede paa forkortet Arbejdstid. Af Uhrarbejderne var altsaa tilsammen 82 pCt. ramt af Krisen, og hvad der gør Forholdet endnu mere grelt, er den Omstændighed, at der næppe er Udsigt til, at den schweiziske Uhrindustri blot tilnærmelsesvis paany vil komme i Gang i samme Omfang som tidligere. Disse Forhold afspejler sig ogsaa i Organisationernes Økonomi. I Regnskabsaaret 1930—31 har det svenske Forbund saaledes udbetalt 5.075.106 Kr. 86 Øre i Arbejdsløshedsunderstøttelse, medens Beløbet i indeværende Aar for Maanederne Januar—Juli incl. androg 2.932.568 Kr. 83 Øre. Selvfølgelig bliver de tilsvarende Summer, som

Tysk Metalarbejderforbund med sit meget store Medlemsantal udbetaler, af uhyre Størrelser, og fra og med 3. Kvartal 1929 til og med 2. Kvartal i Aar har vor tyske Broderorganisation udbetalt ikke mindre end 105 Mill. Mark i Understøttelse. Hertil kommer Udgifterne ved Agitation, Oplysningsarbejde, Konferencer, Bidrag til den tyske Landsorganisation og til Internationale, tilsammen et Beløb for samme Tidsrum paa 10.231.500 Mark. Den schweiziske Organisation havde i 1927 udbetalt 1.416.838 Schw.-Frcs., men Beløbet var i 1931 steget til 17.232.094 Frcs. og androg for 8 Maaneder i indeværende Aar ikke mindre end 16 Mill. Frcs. En betydelig Del af disse Beløb er dog udredet af Staten, de enkelte Kantoner og Kommunerne, og andrager for disses Vedkommende for 1931 11.952.989 Frcs.

For os danske knytter sig selvfølgelig den største Interesse til vor svenske Broderorganisation, der er Medkontrahent om den skandinaviske Gensidighedsoverenskomst sammen med Nordmændene, Finnerne og os, og hvis Organisationsarbejde altid vil øve en betydelig Indflydelse paa de skandinaviske Organisationsforhold.

Den svenske Metalarbejderorganisation er et udpræget Industriforbund, som, fraregnet Formerne og ganske enkelte Smaagrupper, i Virkeligheden omfatter saa godt som samtlige Arbejdere indenfor den svenske Metalindustri. Udviklingen i Sverige er jo i de senere Aar, efter at den svenske Landsorganisations Kongres i 1922 besluttede at gennemføre Industriforbundstanken, gaaet i Retning af Industriforbund, selvom der har vist sig adskillige Vanskeligheder ved at gennemføre den omhandlede Beslutning, saaledes at der stadig er visse Omraader, hvor Industriforbundstanken ikke har vist sig gennemførlig.

Til Kongressen var indsendt ikke mindre end 153 Forslag, blandt hvilke der forekom 10, der krævede højere Betaling for Arbejde indenfor Bygningsfaget, særskilte Aftaler for henholdsvis Eksport- og Hjemmeindustri, særskilt Aftale for General Motors Fabrik i Stockholm o. s. v.

Disse Krav motiveredes paa Kongressen med, at da de mekaniske Værksteder, d. v. s. den egentlige Eksportindustri, under den forhaandenværende Krise og Konkurrencen med Udlandet maaske ikke var at formaa til Forbedringer af Arbejdsforholdene, saa kunde de samme Grunde ikke anvendes paa Hjemmeindustrien.

Endvidere krævedes en anden Inddeling af de forskellige overenskomstmæssige Lønninger i Landsoverenskomsten. Denne indeholder som bekendt 3 forskellige Satser. Der krævedes ligeledes, at Landsoverenskomsten blev uafhængig af Arbejdsdomstolen, Medbestemmelsesret om Antagelse og Afskedigelse af Arbejdere, samt særlige Beskyttelser for Svejsearbejdere.

Vedrørende disse Forslag vedtog Kongressen, at Forbundet ved kommende Forhandlinger skulde gøre, hvad der var muligt, for at fremme Medlemmernes Interesser paa disse Omraader, medens en Del af det i Forslagene indeholdte, der havde Karakter af Mistillid til Forbundsledelsen, forkastedes.

En Del Forslag gik ud paa, at Forbundet ved Cirkulærer til Afdelingerne skulde bekendtgøre Stemmetallene for hver Afdeling i Stedet for de samlede Tal for og imod, samt at der skulde tilstilles Afdelingerne videregaaende Oplysninger vedrørende Overenskomstforhandlingernes Enkeltheder.

Det vedtoges, at forsaavidt der i Hovedledelsen er en Minoritet imod et Overenskomstforslag, saa skulde Oplysning herom tilstilles Afdelingerne sammen med Forslaget.

De øvrige Forslag forkastedes.

Til Forbundslovene var stillet ikke mindre end 68 Forslag om Ændringer. Næsten samtlige disse Forslag forkastedes, kun enkelte, nærmest de, der var fremsat af Forbundsledelsen, vedtoges.

Med Henblik paa de seneste Overenskomstforhandlinger var fremsendt en Del Ændringsforslag til Lovenes § 14, der omhandler Fremgangsmaaden ved Forhandlinger og Vedtagelser.

Hertil havde Hovedledelsen udarbejdet en omfattende Udtalelse, der tog Sigte paa at imødegaa de fremsendte Forslag. Kongressen tiltraadte Hovedledelsens Standpunkt.

Med Hensyn til Arbejdsløshedskassens Vedtægter var der ligeledes stillet en Række Ændringsforslag, og der vedtoges en Del, tilsigtende enkelte Forbedringer, samt nogle, der skal tjene til at fjerne visse Ulemper, der har vist sig at være ved den gældende Ordning.

Af øvrige Beslutninger kan nævnes:

1) Kongressen udtalte sig for en Forkortelse af Arbejdstiden til 40 Timer ugentlig.
2) Det paalagdes den kommende Forbundsstyrelse at lade økonomiske Afhandlinger optage i Fagbladet skrevet af dertil egnede Eksperter.
3) Der bevilgedes nogle Beløb til Studiearbejde af forskellig Art, samt til 5—8 Stipendiater ved Landsorganisationens Fagforeningsskole i Brunsvik.
4) Vedrørende Fredsspørgsmaalet vedtoges en Udtalelse, der opfordrer til at støtte Propaganda for Fred og Samarbejde for derved at skabe Mulighed for Fred mellem Folkene.

Vedrørende den egentlige Beretning om Virksomheden førtes, ligesom paa vor Kongres, en lang Diskussion, hvorunder en hidsig Opposition, væsentligst fra Göteborg, angreb Ledelsen, specielt Formanden, *Fritjof Ekman*, for den Stilling, der var taget til Overenskomsten i indeværende Aar. Straks ved Kongressens Begyndelse nedsattes et Udvalg til at undersøge alle de med Overenskomstsituationen forbundne Spørgsmaal og Oplysninger. Dette Udvalg fremsatte sit Synspunkt i en Udtalelse, omfattende 21 Punkter, hvori godtgjordes, at Forbundsledelsen under Hensyn til den foreliggende Situation havde

handlet fuldt forsvarligt og i Overensstemmelse med Forbundets Love og Medlemmernes Interesse.

Ogsaa denne Udtalelse diskuteredes indgaaende, men Beretningen godkendtes med stort Flertal.

Ved Valg af Forbundets faste Funktionærer genvalgtes de tidligere med ca. 75 pCt. af de Delegeredes Stemmer.

Hvad selve Hovedledelsen angaar, da bestaar denne af 27 Medlemmer, og her skete der nogle Ændringer. Det samme var Tilfældet med „verkställande Utskottet", der bestaar af 7 Mand og svarer til vort Forretningsudvalg.

Til sidst godkendte Kongressen et af Redaktionsudvalget udarbejdet Forslag til en Udtalelse vedrørende Arbejdsløshedskommissionen.

At Tysk Metalarbejderforbunds Kongres i særlig høj Grad var præget af de fortvivlede Beskæftigelsesforhold, der for Tiden hersker i Tyskland, er jo naturligt, og i den Beretning, som Forbundets ene Formand, *Alwin Brandes* (Forbundet har to Formænd, *Georg Reichel* og *Alwin Brandes* og 2 Hovedkassererе *Carl Schiott* og *Ernst Schäfer)* aflagde, kom han da ogsaa ind herpaa. Brandes pegede særlig paa, at hvis man ansatte den industrielle Verdensproduktion i 1928 til 100, er den i Juni 1932 gaaet tilbage til 67. Han hævdede, at de forskellige Industrilande tilsammen nu producerer 10 pCt. mindre end i 1913, endskønt Verdensbefolkningen var steget med 12 pCt. Fremstillingen af Raajern var fra 13,4 Mill. Tons i Aaret 1929 gaaet tilbage til 6,1 Mill. i 1931, Staalproduktionen fra 16,2 til 8,3 Mill. Tons. Lokomotivindustrien har for de 3 Aar 1931—33 tilsammen Ordre paa 300 Lokomotiver, medens Antallet før Krigen var 1600 aarlig. Brandes pegede paa, at man ikke havde kunnet forhindre Lønnedgang, men at man i væsentlig Grad havde modarbejdet den. Vi har tidligere i denne Artikkel gjort Rede for, i hvilken Grad disse forringede Beskæftigelsesforhold har indvirket paa Arbejdsløsheden blandt de tyske Metalarbejdere. Med megen Styrke hævdede Brandes, at skulde der være Mulighed for atter at faa beskæftiget en væsentlig Del af de Arbejdsløse, maatte ingen Virksomhed have mere end 40 Timer som ugentlig Arbejdstid. Brandes omtalte ogsaa det tyske Voldgiftsvæsen, der i høj Grad syntes paavirket af de for Arbejderne ugunstige Tider, saaledes at dets Virksomhed havde fremkaldt stærk Kritik hos Arbejderne, men Brandes hævdede, „at vore sidste Kampe har dog bevist, at en stærk sammensluttet Fagbevægelse selv i Tider som de nuværende ikke bøjer sig for Diktaturet".

I et Foredrag om Nyordningen af Økonomien med særligt Henblik paa Jernindustrien kom *Georg Reichel* ind paa en Mængde interessante Betragtninger, men Bladets Plads tillader ikke for nærværende at komme ind derpaa. Muligvis kan vi senere nærmere omtale dette interessante Foredrag, Iøvrigt behandledes en Mængde Spørgsmaal vedrørende Lovændringer, hvorunder der blev truffet forskellige Beslutninger til Styrkelse af Organisationens Økonomi og vedrørende Understøttelse til de Arbejdsløse.

Det var bemærkelsesværdigt, at der kun fandtes 6 Kommunister paa Kongressen, hvilket viser, at det trods de overordentlig svære Tider for den tyske Fagbevægelse ikke har været muligt for Kommunismen at vinde Fodfæste her. Ganske vist lavede de 6 Mand lige saa meget Spektakel paa Kongressen som de øvrige tilsammen, men nogen som helst Indflydelse opnaaede de ikke, og ved at genvælge hele sin øverste Ledelse markerede Tysk Metalarbejderforbund en Enighed og et Sammenhold, som ikke mindst i denne mægtige Organisation er af overordentlig Betydning for den tyske Fagbevægelse.

Den schweiziske Kongres var særlig præget af 2 Spørgsmaal, nemlig Understøttelse af de Arbejdsløse og den dermed i Forbindelse staaende Kontingentbetaling samt Hovedledelsens Stilling til en af Kommunisterne i Zürich iværksat Strejke af Rørlæggerne. Hvad det første Spørgsmaal angaar, skete der bl. a. det, at Understøttelsessatserne for Metalarbejdere og Uhrarbejdere nu bliver gjort ensartede, medens de paagældende Brancher tidligere har haft forskellige Satser. Endvidere blev Antallet af understøttede Dage udvidet, og i Forbindelse dermed Kontingentet forhøjet.

I sin Anbefalingstale herfor pegede *Konrad Ilg* paa de skandinaviske Metalarbejderes Offervillighed med Hensyn til at betale Kontingent og nævnte herunder særligt de svenske og danske Metalarbejdere.

Vedrørende Rørlæggerstrejken laa Forholdet saaledes, at siden 1919 havde det schweiziske Metalarbejderforbund staaet i Overenskomstforhold til Foreningen af Schweiziske Centralvarmefirmaer. I 1929 blev der afsluttet en ny Overenskomst, der indeholdt meget betydelige Forbedringer for Arbejderne, Lønningerne blev forhøjede, ligesom Ferie og forskellige Tillæg blev indført. Gennem denne Overenskomst kom Rørlæggerne med Hensyn til Løn- og Arbejdsbetingelser i Spidsen af samtlige Arbejdere, og Aarsagen til, at Arbejdsgiverne indgik paa en saadan Overenskomst, maatte søges i, at man stod midt i en Højkonjunktur, og ikke vilde paadrage sig en Arbejdsstandsning. Dog vilde de ikke tiltræde den nævnte Overenskomst, uden at der blev indført en saakaldt glidende Skala i Overensstemmelse med Pristallet. Rørlæggernes Forhandlingsudvalg accepterede sluttelig denne Skala, selv om de ikke var ganske tilfredse dermed, og ved en Urafstemning blev Overenskomsten tiltraadt med overvældende Majoritet. Kun i Afdelingerne i Zürich og Winterthur stemte man imod Overenskomsten.

Da imidlertid i Aar Levnedsomkostningerne var sunket med 10 pCt., forlangte Arbejdsgiverne en 5 pCt.'s Lønnedgang. Der kom Forhandlinger i Stand,

der resulterede i, at Lønningerne straks skulde reduceres med 2 pCt. og i Løbet af Aaret yderligere med 3 pCt. Dette gav Anledning til, at Kommunisterne iværksatte en voldsom Agitation med den Hensigt at faa en Strejke etableret. Selvfølgelig gjaldt det mindre de 5 pCt. end at søge at ramme Forbundets Ledelse, og særlig i Zürich, den største By i Schweiz, hvor et socialdemokratisk Flertal regerede, udfoldede Kommunisterne en fuldkommen ansvarsløs Agitation aabenbart med den Hensigt ogsaa at berede det socialdemokratiske Bystyre saa store Vanskeligheder som muligt. Man arrangerede Sammenstød i Gaderne, og de Montører, der tro imod Organisationen nægtede at standse Arbejdet, blev pryglede og forfulgte. Vilde Tumulter opstod, hvorunder man anvendte Stenkast og plyndrede Butikkerne, og det gik saa vidt, at man anvendte Skydevaaben med dødeligt Udfald. Efter at Kommunisterne paa denne Maade gennem 8 Uger havde terroriseret, blev Striden ved Hjælp af den socialdemokratiske Statspræsident bilagt. Resultatet blev lig Nul, man maatte akceptere 3 pCt.'s Lønnedsættelse og videre 2 pCt. fra Januar 1933, altsaa det samme, som man straks kunde have opnaaet, blot med den Forskel, at de 2 pCt. traadte noget senere i Kraft. Forbundsledelsen havde lige fra Begyndelsen stillet sig paa det Standpunkt, at naar Rørlæggerne selv gennem deres Afstemning havde tiltraadt den glidende Lønskala, kunde man ikke nægte at opfylde Overenskomstens Forudsætninger, men gennem denne Strejke er det vanskeliggjort for det schweiziske Forbund, og i det hele taget for det schweiziske Overenskomstsystem, der er forholdsvis nyt, at træffe nye Aftaler med Arbejdsgiverne, og Kommunisterne har herigennem tilføjet den schweiziske Fagbevægelse umaadelig Skade. Det var derfor intet Under, at dette Spørgsmaal indtog en fremtrædende Plads i Kongressens Diskussion, men efter at der nøje var gjort Rede for Sagens Forløb, stillede 204 af Kongressens Deltagere sig bag Forbundsledelsen og billigede dens Stilling til Konflikten, medens kun 2 stillede sig paa Kommunisternes Side. Iøvrigt gentog sig ogsaa her det samme, som har præget alle Sommerens Kongresser, indenlandske som udenlandske, at man genvalgte sin øverste Ledelse bortset fra, at der skete enkelte Personforandringer paa Grund af Dødsfald eller forandret Livsstilling. Der bestaar i Schweiz det særlige Forhold, at den saakaldte udvidede Centralledelse, der bestaar af 30 Medlemmer, vælges af Kongressen, medens den snævrere Ledelse, saakaldt Centralledelse, vælges af Afdelingen i Bern.

Som det fremgaar af disse noget kortfattede Referater, har det hverken i Sverige eller i Schweiz trods kommunistisk præget Optakt til Valgene af Kongresdelegerede, været muligt for Kommunisterne at øve nogen som helst Indflydelse, og for Tysk Metalarbejderforbunds Vedkommende synes de, trods den tyske Kommunismes politiske Udfoldelse, ganske ude af Stand til at vinde Fodfæste, et Tegn paa, at ogsaa i Udlandet ønsker vore Fagfæller ikke trods de vanskelige Tider at indlade sig paa Eksperimenter, der kan faa overmaade farlige Følger for Fagbevægelsen.

Hvad 1 Øre betyder.

Vi er nu saa vidt, at gennemsnitlig hver tredie Arbejder her i Landet er ledig. Bladene ofrer hver Tirsdag en halv Snes Linier paa Problemet, mere er det ikke værd som Stof: 2100 Arbejdsløse flere, 2500 flere, 2700 flere . . . ny Rekord hver Uge, men netop derfor uden Bladværdi; man kan ikke interessere sig for Rekorder, som Gassen gaar saa hurtigt af. Havde det været en Stangspringsrekord, der var slaaet med 2 cm — *det* havde været noget andet; saadan noget er en sikker Trespalter!

Og hvad — de Arbejdsløse hutler sig jo igennem ogsaa uden Avisreklame; de har *deres* at tænke paa, og Bladene kan jo dog ikke skaffe dem noget at bestille.

Men mon der alligevel ikke tænkes lovlig lidt paa de 125.000 Arbejdsløse? Ogsaa i de Kredse, som er nærmest til det!

Maaske, siger Arbejderen — og det er jo ham, der menes —; men der gøres dog ikke saa helt lidt for de Arbejdsløse. Og saa remses der op, hvor meget hver især maa bløde paa den ene og den anden Maade for at støtte de ledige Kammerater.

Men hvorfor ikke være med til at støtte paa *anden* Maade end alene med Penge? For Eksempel ved at skaffe Arbejde!

Arbejde, ja, men *vi* bruger jo hverken Dampskibe eller Dieselmotorer eller Mursten, hvor kan vi skaffe Arbejde til de ledige, spørger man.

Selvfølgelig kan Arbejderne ikke afskaffe Arbejdsløsheden under det nuværende System; men helt magtesløse er de dog ikke.

I Arbejder- og Smaafunktionærhjem Landet over lever omkring halvanden Million Mennesker. Hvis hver af disse Mennesker hver Dag køber for blot een Øre indførte Varer, som de ligesaa godt kunde have købt i dansk Arbejde, *saa har de unddraget 5—600 danske Arbejdere Beskæftigelse Aaret rundt.* Og omvendt selvfølgelig: Hvis De lægger Forbruget om fra udenlandske til danske Varer, sætter de et ganske tilsvarende Antal Mennesker i Arbejde her i Landet. Saa meget betyder Enørerne, saa meget har det at sige, om Smaapengene gives ud med Omtanke.

I Virkeligheden drejer det sig jo i alle Hjem om væsentligt mere end Enører. Enhver kan blot prøve paa at gaa sit Forbrug igennem. Tænk paa Klæderne, paa Fodtøjet, paa Køkkensagerne, paa Redskaberne til Kolonihaven, paa Radioen, paa Cykledelene, paa Barberbladene, paa Tændstikkerne, ja paa alting lige til Børnenes Søndagsslikkerier. Det løber op altsammen; det bliver til mange Penge i hvert Hjem, og det bliver til mange *Millioner,* naar Strømmen samles fra de hundrede Tusinde af Kilder.

Men Millionerne kommer kun danske Hænder tilgode, hvis de gives ud til danske Varer. Tænk paa Enørerne. Klat ikke Arbejdsmuligheder bort!

Populær Samfundsøkonomi.

Det gamle Jernstøberi.

Vi har nu gennem længere Tid beskæftiget os med forskellige økonomiske Spørgsmaal, og vil nu vende tilbage til Hovedspørgsmaalet, Industrien og de økonomiske Kræfter.

Men for helt at faa Rede paa den Sag, er der forskellige Forhold, vi maa have klaret; thi det, der gør det meste Skriveri om økonomiske Forhold til en Slibesten for Menigmand, er nemlig, at d'Hrr. Skribenter forudsætter Indsigt hos Læserne i en Masse Ting, som det slet ikke er Hvermands Sag at have Rede paa.

Vi vil derfor tage Sagen, som den naturligt udviklede sig for et Jernstøberi, der blev grundlagt i en Provinsby for 80 Aar siden.

Smedemester Bauer boede i Aaret 1850 i sit eget gældfri Hus. I Gaarden var Værksted m. m., paa 1. Sal boede Kordegnen for en Leje af 300 Kr., og paa Kvisten havde den gifte Smed, Pedersen, en lille Lejlighed. — (For Nemheds Skyld regner vi ikke med Rigsdaler).

1852 kom Bauers Søn hjem fra Udlandet og faar Faderen med paa Tanken om at oprette et Jernstøberi.

Der optages nu Forhandling med den ny Diskontokasse (se Juni Fagbladet). Dennes Bestyrer, Overretsprokurator Rubenstein, var mest tilbøjelig til at afvise Sagen og foreslog i Stedet, at Bauer jun. skulde starte et Handelsforetagende med Bygningsstøbegods og Landbrugsmaskiner. Den udprægede Finanskapital er altid mere tilbøjelig til at støtte Handel end Industri. Den økonomiske Risiko er nemlig lettere at overskue i Handelen end i Produktionen, og at tjene det mest mulige med den mindst mulige Risiko, uden Hensyn til Befolkningens Interesse, har altid været Finanskapitalens Ledestjerne. Konsul Hvass, Formand for Bankbestyrelsen, støttede imidlertid Sagen, og i det følgende vil vi se, hvorledes denne udviklede sig.

Støberiet skulde ejes af et Interessentskab, hvori Bauer og Konsulens Svoger indskød hver 10.000 Kr., medens Konsulen paa lige Fod med Interessenterne ydede et Laan paa 10.000 Kr. uopsigelig fra begge Sider i 10 Aar. Udbyttet skulde fordeles saaledes, at Bauer skulde bo frit i et senere omtalt Hus, hvorefter Interessenterne og Konsulen fik indtil 5 pCt. i Rente, og derpaa Konsulens Svoger som Bogholder og Bauer som Fabrikant hver 1200 Kr. aarlig. Restudbyttet skulde blive i Forretningen, men fordeles paa de tre Konti og forrentes som Interessentkapitalen. Aarsagen til, at Konsulen ikke blev Interessent, var, at Interessenterne hefter med alt, hvad de ejer, og Konsulen mente, det var nok at forstrække Svogeren med 8000 Kr., denne ejede nemlig selv kun 2000 Kr., og saa yderligere indskyde 10.000 Kr. Han var altsaa interesseret med 18.000 Kr.

Bauer skulde altsaa skaffe 10.000 Kr. Dette blev ordnet ved Hjælp af Sparekassen, der, skønt den jo kun maatte laane i fast Ejendom, dog kom til at medvirke ved det ny Foretagende. Sparekassens Formand, kgl. Borgmester v. Holck, var nemlig en god Ven af Konsulens Svigerfader, den gamle Agent (en Titel, der tidligere tildeltes ældre ansete Købmænd).

Man fik Smedeværkstedet afstaaet til Smedesvend Pedersen, der overtog Hus og Værksted for 12.000 Kr. Sparekassen satte saa en 1. Prioritet paa 5000 Kr., 4 pCt. uden Afdrag, og Diskontokassen en 2. Prioritet paa 3000 Kr., 4½ pCt. og 100 Kr. aarligt Afdrag, og endelig udstedte Pedersen et Gældsbrev, altsaa en Obligation paa 4000 Kr. til Bauer. 5 pCt. Rente, 200 Kr. aarligt Afdrag. Mod Kaution af Konsulen og Agenten belaante Sparekassen denne Obligation med 2000 Kr., og Bauer havde de 10.000 Kr.

Vi kan nu stille gamle Bauers og „Smedemester" Pedersens Forhold op mod hinanden. Bauer havde udover, hvad Værkstedet gav, de 300 Kr. i Leje fra Kordegnen. Pedersen skulde derimod svare:

1. Prioritet, 5000 Kr., 4 pCt.	200 Kr.
2. — 3000 - 4½ pCt.	135 -
Afdrag	100 -
Obligation, 4000 Kr., 5 pCt.	200 -
Afdrag	200 -
	835 Kr.

Og hertil havde han følgende Indtægter:

Leje fra Kordegnen	300 Kr.
- - Dyrlægen	350 -
	650 Kr.

Hans Nettoydelse blev altsaa ..... 185 Kr.

Pedersen fik nemlig lejet Bauers tidligere Lejlighed i Stuen med Stald og Vognport ud til den ny Dyrlæge for 350 Kr. Før han blev stillet som gamle Bauer, skulde han altsaa hvert Aar smede 485 Kr. sammen og dog som Smedemester blive boende paa Kvisten. Det var nu hans Udbytte af „den ny Tid", og fra den Dag blev det ham indlysende klart, at Svende og Læredrenge var nogle dovne fordringsfulde Kameler.

Agenten havde i Byens Udkant et Vænge med et ret godt Hus ud mod Landevejen. Her skulde Støberiet ligge, og i Huset skulde Bauer bo. Agenten solgte Ejendommen for 10.000 Kr., som skulde staa i 1. Prioritet og forrentes med 4 pCt., men ikke afdrages, og dernæst ydede Diskontokassen en Kassekredit paa 15.000 Kr. med 500 Kr. aarligt Afdrag.

Støberiets Status blev derefter:

Aktiver (Ejendele).

Grund og Beboelse	10.000	Kr.
Fabriksbygning	25.000	-
Maskiner	15.000	-
Varelager	4.000	-
Kassebeholdning	1.000	-
	55.000	Kr.

Passiver (Gæld).

1. Prioritet	10.000	Kr.
Kassekredit	15.000	-
Interessenterne	20.000	-
Konsulen	10.000	-
	55.000	Kr.

Tænker vi os nu et Bruttooverskud paa 1 Aar paa 8025 Kr., bliver Aarets Driftsregnskab saaledes:

Tab.

Rente af 1. Prioritet, 4 pCt. af 10.000	400	Kr.	
Rente af Kassekredit, 5½ pCt. af 15.000	825	-	
Afdrag	500	-	
			1725 Kr.
Renter til Interessenter, 5 pCt. af 20.000	1000	Kr.	
Konsulen, 5 pCt. à 10.000	500	-	
			1500 -
Fabrikant og Bogholder			2400 -
Nettoudbytte			2400 -
			8025 Kr.

Vinding.

Bruttofortjeneste paa udført Arbejde	8025	Kr.
	8025	Kr.

De 2400 Kr. blev altsaa staaende i Foretagendet, men deltes i 3 Portioner til henholdsvis Bauer, Bogholderen og Konsulen, og skulde for det følgende Aar forrentes til disse.

De regnskabskyndige vil straks bemærke, at der ikke er foretaget Afskrivning. Men enten vi foretager en Afskrivning paa Bygninger og Maskiner paa f. Eks. 2000 Kr., og saa sætter disse Penge i Banken, eller køber Raavarer og Maskiner for dem, eller vi lader være med at afskrive, og lader de 2000 Kr. blive i Forretningen og sætter dem i Banken, eller køber Raavarer og Maskiner for dem, det kommer ud paa et. I begge Tilfælde er der foretaget en Opsparing, som er til Raadighed den Dag, Maskiner eller Bygninger er opslidt og skal erstattes.

Et Interessentskab nærmer sig jo stærkt et privat Foretagende, og da dels hele Regnskabsmekanikken den Gang ikke var saa udformet som nu, og navnlig da man ikke den Gang havde en Indkomst- og Formueskat, hvor Afskrivninger kan nedbringe begge Dele, men kun den mere skønsmæssige Skat paa Formue og Lejlighed (Omstændigheder), saa klarede man sig godt ved jævnt og bramfrit at undlade at æde hele Udbyttet.

Saadan gik det med Jernstøberiet, indtil den store Krise fra Hamborg i 1857 rystede vore Provinsbyer. Og næste Gang skal vi se, hvordan det gik i den.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

General Motors International A/S.

I sidste Nummer af Fagbladet omtalte vi den ene store Samlefabrik for Automobiler i København, nemlig Ford-Fabrikken, og skal denne Gang omtale den anden: General Motors International A/S. Dette Selskab angives at være Verdens største Automobil-Koncern, og dens Virksomhed i København er fra en forsigtig Begyndelse i lejede Lokaler i Sydhavnen drevet op til nu at være et kæmpemæssigt Foretagende, der har til Huse i egne store, smukke og moderne Fabriks- og Kontorlokaler i Aldersrogade.

Det var i Efteraaret 1923, at Beslutningen om at lægge en Samlefabrik for General Motors populæreste Vogn, Chevrolet, her i København blev truffet. General Motors havde da allerede i en Aarrække solgt sine Vogne paa det skandinaviske Marked, men indsaa, at skulde Bilen faa den store Udbredelse, skulde den indgaa som Led i vort Samfunds private og offentlige Tjeneste og blive et nødvendigt Redskab i vort daglige Liv, saa maatte man først og fremmest arbejde hen paa at gøre Anskaffelsen overkommelig. Ved at indføre Vognene i Dele i Stedet for samlede sparede man kostbart Fragtrum; hertil kom Toldbestemmelserne, der var til Gunst for Samleprincippet, og General Motors Principper om at indkøbe lokalt saa mange af Vognenes Dele som muligt, og alle disse Faktorer virkede tilsammen derhen, at Vognene kunde reduceres i Pris og komme indenfor Rækkevidden af Befolkningens Købeevne.

Det var et ret stort Marked, der oprindelig blev lagt ind under Fabrikken i København, nemlig hele Nordeuropa, og Fabrikken blev derfor anlagt med en efter Forholdene ret stor Kapacitet, 25 Vogne om Dagen.

I Begyndelsen indskrænkede Fabrikken sin Virksomhed til at samle Chevrolet Vogne. Den første af disse lokalt byggede Vogne kørte af Samlebaandet i Januar 1924. Senere er Virksomheden blevet udvidet til at omfatte Samling af de fleste af General Motors Automobilmærker.

Fabrikkens Produktion voksede fra den forholdsvis ringe Begyndelse meget stærkt og naaede allerede i 1925 undertiden et Antal af 78 Vogne om Dagen. Foraaret 1927 satte Produktions-Afdelingen Rekord ved i et Døgn at producere 232 Vogne.

Det vil, især i Betragtning af den oprindeligt planlagte Produktion af 25 Vogne om Dagen, let forstaas, at Forholdene paa Fabrikken i Sydhavnen efterhaan-

den blev for trange, og man begyndte at se sig om efter andre Forhold for Virksomheden.

Beslutningen om Anlæget af en ny Fabrik blev derfor truffet i Marts 1929. I Begyndelsen af Maj var Grundkøbet i Orden, og i Slutningen af samme Maaned blev det første Spadestik taget.

Ved Planlæggelsen af Fabrikken har man kunnet bygge paa Erfaringer fra samtlige General Motors amerikanske og oversøiske Virksomheder, og denne Fabrik repræsenterer utvivlsomt det mest moderne, ikke mindre end 270. Desuden findes der paa Grunden en særskilt Bygning til Reparationer, et Lager i to Etager for Duco-Lak og andre brandfarlige Vædsker samt en Kraftstation til Frembringelse af Varme og Omformning af elektrisk Strøm til eget Behov.

I Lande indenfor den tempererede Zone er Automobilmarkedet underkastet ret betydelige Variationer samtidig med Aarstidernes Vekslen. En vis Elasticitet er derfor ønskelig for en Automobilfabrik.

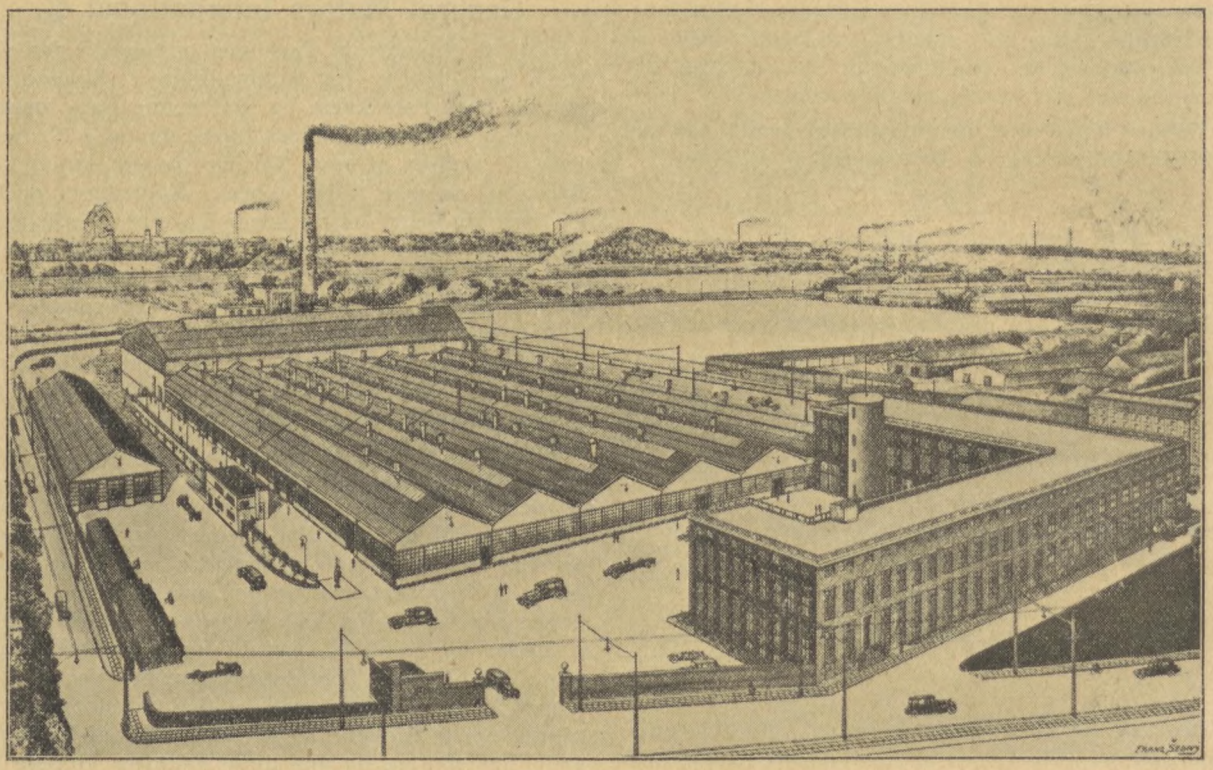

General Motors Virksomhed i Aldersrogade.

der kan præsteres ved Anlæget af en Samlefabrik for Automobiler.

Fabrikken spænder over et samlet Grundareal paa 30.298 m², af hvilke 20.107 m² er bebyggede.

Administrationsbygningen er opført i 3 Etager og rummer foruden Kontorer for ca. 200 Funktionærer tillige et stort Udstillingslokale, et moderne Marketenderi for Funktionærer og Arbejdere samt en stor Gymnastiksal med tilhørende Omklædningsrum og Badeanstalt.

Af de for Fabrikationen opførte Bygninger bør fremhæves bl. a. et meget stort Varehus med et Gulvareal paa 4032 m² samt selve Fabriksbygningen, bestaaende af 6 Stk. 16 m brede og 144 m lange Spand, som tilsammen indtager det betydelige Areal af 13.824 m², hvoraf dog omtrent 4000 m² er skaaret fra til Lager for Reservedele.

Paa Grund af Terrænets hældende Overflade har det være muligt under Produktionshallen at anlægge et betydeligt Lager for færdige Vogne med Plads til

For den nye Fabrik regnes med en jævnt normal Kapacitet paa 50 Karosserier og 75 Chassiser, under hvilke Forhold der vil blive beskæftiget godt og vel 500 Arbejdere. Imidlertid kan Produktionen med Lethed, naar som helst det kræves, og med det forhaandenværende Udstyr og Inventar, sættes op til 70 Karosserier og 117 Chassiser om Dagen, hvorved Arbejdernes Antal vil stige til 750, uden at det af den Grund vil være nødvendigt at gaa over til Drift i flere Hold, hvorved naturligvis yderligere Forøgelser af Produktionen bliver muliggjort.

Med Hensyn til Omkostningerne ved Fabrikkens Opførelse kan oplyses, at Byggegrunden kostede 450.000 Kr. og Bygningernes Opførelse 3.425.000 Kr., og at Fabrikken med Inventar og Maskiner ialt repræsenterer en Værdi af ca. 6.000.000 Kr.

Det har i denne Forbindelse sin Interesse i korte Træk at omtale den Indsats i dansk Erhvervsliv, som repræsenteres af General Motors. Firmaet beretter herom følgende: Den danske Afdelings aar-

lige Konto for Arbejdsløn beløber sig til omkring 2.000.000 Kr. eksklusive Funktionær-Lønninger. Foruden det hos General Motors direkte ansatte Personale beskæftiges naturligvis indirekte hos Selskabets Forhandlere og Leverandører et betydeligt Antal Personer.

Den Tilknytning til Landets Erhvervsliv, som Selskabet igennem Aarene har søgt, er resulteret i, at det Aar for Aar har kunnet indkøbe en stadig større Del af Hel- og Halvfabrikata her i Danmark. Det drejer sig om ret betydelige Beløb, som fra en forholdsvis beskeden Begyndelse paa 1.600.000 Kr. i 1924 er vokset i Aarenes Løb til omkring 5.000.000 Kr. aarligt. Ialt har Selskabet saaledes i de 6 Aar fra 1924 til 1929 indkøbt Varer her i Landet for en samlet Sum af 22.900.000 Kr.

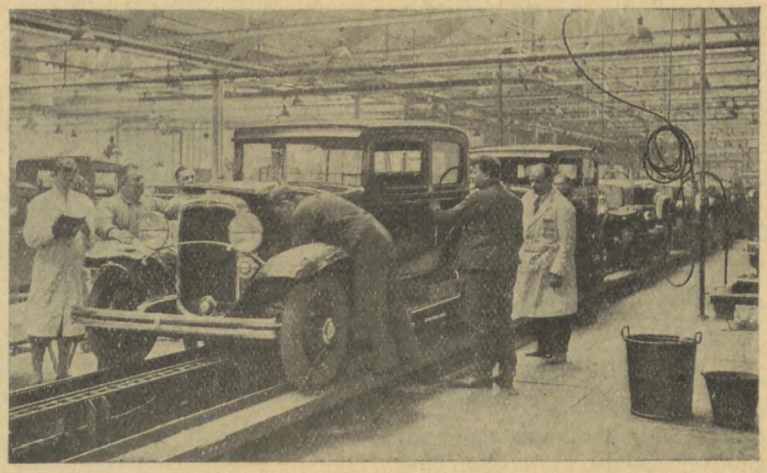

Transportbaandet. Sidste Haand lægges paa Værket.

Det er Firmaets aldeles bestemte Ønske at udstrække sine lokale Indkøb saa langt og saa vidt, som der overhovedet kan siges at være sund Basis for.

Som en yderligere Indsats i Landets Husholdning kommer hertil naturligvis Virksomhedens Generalomkostninger, og desuden er jo de tidligere nævnte Omkostninger ved den nye Fabrik for en overvejende Del kommet danske Firmaer og Industrier tilgode. I Virkeligheden er Selskabet kommet saa vidt, at ikke mindre end 60—70 pCt. af den Købesum, der betales af f. Eks. en Køber til en Chevrolet, kan siges at forblive her i Landet, for saa vidt som den udbetales til danske Firmaer, Myndigheder og Institutioner.

General Motors mener derfor med Rette at kunne hævde, at de Automobiler, der fremstilles her paa den danske Fabrik, er af dansk Fabrikat i saa stor Udstrækning, som det under Hensyn til Landets Mangel paa Raamaterialer paa nærværende Tidspunkt er muligt at opnaa.

Den Automobilindustri, som Danmark uimodsigeligt har og som væsentligst foregaar paa Samlefabrikkerne i København, forsyner ikke alene langt den overvejende Del af det danske Marked, men opretholder tillige en Eksport, der er af væsentlig Betydning for Landets Handelsbalance med Hensyn til Automobiler. De Dele og de Raamaterialer, som importeres af disse Fabrikker til Fremstilling af Automobiler med videre Eksport for Øje, repræsenterer, naar de atter udføres til de skandinaviske og nordeuropæiske Lande, der forsynes herfra, saa meget større Værdier end ved Indførslen, at de i nogen Maade betaler for de Vogne, der beholdes her i Landet.

Skønt Importtallene for Automobiler og Automobildele aarligt andrager betydelige Beløb, svingende omkring 60—70.000.000 Kr., viser det sig, at Eksport-Værdierne er saa store, at Importoverskudet f. Eks i et enkelt Aar (1927) var under 1½ Million Kroner. Under Landets store Forbrug i de senere Aar ligger det ganske vist betydeligt højere, nemlig i 1928 paa ca. 11.000.000 Kr. og i 1929 paa 19.000.000 Kr.

Det er imidlertid sandsynligt, at det, særlig ved en mere udstrakt Brug af Automobiler, samlet i Landet paa Bekostning af saadanne, som importeres i færdig Tilstand, vilde være muligt alene med de allerede eksisterende Fabrikker at forvandle Importoverskudet til et endogsaa ret betydeligt Eksportoverskud.

Vi har i det nærmest foregaaende talt om den danske Automobilindustri som Helhed, hvilket i Praksis vil sige de to store københavnske Fabrikker. Det vil utvivlsomt have sin Interesse, at vi til Slut omtaler General Motors Andel i dette Forhold.

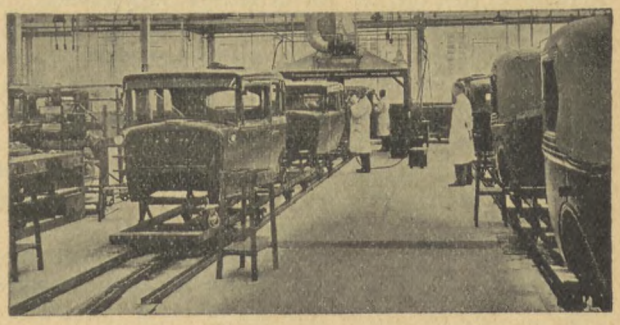

Karosserierne poleres.

Af det samlede Antal paa ca. 100.000 Vogne, der siden Oprettelsen af Fabrikken i 1924 er udgaaet herfra, er hvert Aar en betydelig Del eksporteret. Den Procentdel, som er absorberet af det danske Marked, varierer for de enkelte Aar ret betydeligt, svingende mellem 23 og 65 pCt. Som Gennemsnit for det indtil 1. Juli 1930 forløbne Tidsrum har det dan-

ske Marked aftaget 37 pCt., medens ikke mindre end 63 pCt. repræsenteres af Eksporten.

General Motors danske Fabrik i Aldersrogade peger paa disse Tal, som viser, at fornuftige Bestemmelser fra Lovgivningsmagtens Side kan give gode Vilkaar for Industrier, der normalt ikke hører hjemme i vort Land. Ikke alene har disse Bestemmelser muliggjort Forsyning af Hjemmemarkedet med Biler til overkommelige Priser, men med Basis i Hjemmemarkedet har man været i Stand til gennem den anselige Eksport at tilføre Landet store Summer, der under andre Vilkaar for Bilindustrien næppe var kommet Danmarks Handelsbalance tilgode.

Lidt Værkstedsteknik.

Kræfters Aarsager og Virkninger.

Ethvert Menneske erhverver sig gennem Erfaringen en rent instinktsmæssig »Føling« med de Kræfter, der kommer til Udvikling under det daglige Arbejde med Værktøjer og Redskaber. Den fagmæssige Rutine og Dygtighed er sikkert for en stor Del netop grundet paa en stærk Udvikling af dette Instinkt.

Naar det gælder Betjeningen af *Maskiner*, er det dog, som om det nævnte Instinkt ikke altid slaar til. Vi kan ikke mærke Spændingerne, der virker i de enkelte Dele af Maskinen, og i Tankerne kan vi ikke altid følge Kræfternes eller Hastighedernes Størrelse. Sker der en Uregelmæssighed, overraskes vi ofte over Virkningen.

Det kan derfor sikkert være nyttigt at supplere sine praktiske Erfaringer med lidt Kendskab til de Naturlove, der gælder for Kræfters Virkemaade. Vi skal forsøge i det følgende at give en kortfattet Forklaring af Begreberne Kraft, Arbejde, Energi o. s. v. og samtidig ved nogle enkelte Eksempler vise, hvilken Betydning de nævnte Naturlove har for Ydeevnen og Virkemaaden af Maskiner.

Kraft kan defineres som en Evne til at sætte et Legeme i Bevægelse eller blot til at forandre dets Hastighed.

Vi maaler Kræfter i kg — simpelt hen fordi den almindeligst kendte Kraft, Tyngdekraften, maales i kg.

Man skelner mellem *aktive Kræfter*, f. Eks. Tyngdekraften, Magnetkraften m. m., og *passive Kræfter*, f. Eks. Friktionsmodstand, Luftmodstand m. m., men de kan behandles under eet, og hvad der i det følgende siges om Kræfter i al Almindelighed, gælder om begge Arter.

Aktion og Reaktion. Hver Gang en Kraft paavirker et Legeme, maa der findes et andet Legeme, hvorfra Kraften udgaar, og som til Gengæld paavirkes af en lige saa stor Kraft, men i modsat Retning. Denne Lov om Aktion og Reaktion blev sammen med to andre grundlæggende Naturlove, som vi senere skal komme tilbage til, første Gang opstillet af den engelske Fysiker *Newton (Aar 1689)*. Vi skal først se nogle Eksempler paa denne Lovs Betydning i Praksis.

1. Naar Overstemplet i en Presse udøver en Kraft mod Arbejdsstykket paa Pressens Bord, vil Arbejdsstykket til Gengæld udøve et modsat rettet Tryk mod Overstemplet (Reaktionstrykket), der er nøjagtig lige saa stort som Arbejdstrykket. Dette Reaktionstryk skal gennem Pressens bevægelige Organer optages af Pressens Stativ, og dettes Styrke — hovedsagelig mod Trækspændinger — sætter derfor en Grænse for, hvor stort Arbejdstryk Maskinen kan yde. Da Støbejernet, som Pressens Stativ i Almindelighed er fremstillet af, ikke er særlig modstandsdygtigt mod Trækspændinger, maa man ofte styrke saadanne Støbejernsstativer med gennemgaaende Trækstænger af Staal (Stængerne T i Fig. 1).

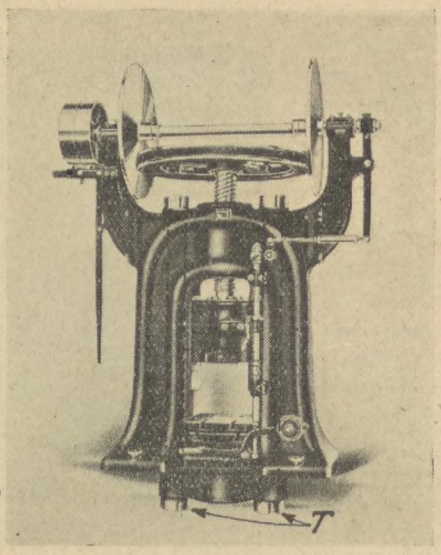

Fig. 1.

2. Under *Boring* paa en almindelig Søjleboremaskine udøver man med Boret et vist Tryk, d. v. s. en Kraft mod Arbejdsstykket. Paa Grund af Loven om Aktion og Reaktion vil Arbejdsstykket udøve et lige saa stort Tryk i modsat Retning paa Boret. Dette Tryk skal optages af Boremaskinens Stativ, og hvis dette ikke er stift nok, vil Stativet bøje sig en Ubetydelighed tilbage. En lille Bøjning af Maskinens Stativ virker i høj Grad skadelig overfor Arbejdets *Nøjagtighed*, idet Aksen for Borespindlen og dermed ogsaa Boret forskydes lidt ud fra sin oprindelige Stilling. Af den Grund er en Søjleboremaskine med Bagstøtte, som vist i Fig. 2 b, absolut at foretrække for en tilsvarende Boremaskine uden Bagstykke, Fig. 2 a.

3. Ovenstaaende to Tilfælde er Eksempler paa aktive Kræfters Reaktioner, men ogsaa for passive Kræfter gælder Loven om Aktion og Reaktion; saaledes f. Eks. ved Drejearbejdet. Naar Drejestaalet sæt-

tes for Spaan, vil Arbejdsstykket, der er i roterende Bevægelse, møde Modstand, nemlig Snitmodstanden fra Staalets Spids. Denne Modstand er en passiv Kraft, dens Reaktion er Godsets Tryk mod Staalets Spids, og denne Reaktionskraft er nøjagtig lige saa stor som Modstanden, der stræber at standse Arbejdsstykkets omdrejende Bevægelse. Hvis denne Modstand pludselig forøges, f. Eks. ved, at Æggen brydes, da vil Reaktionskraften, altsaa Trykket mod Staalets Spids, forøges lige saa stærkt, hvilket giver sig til Kende ved en Nedbøjning eller Rufling af Staalet.

4. Loven om Aktion og Reaktion kan altid give et Fingerpeg ved Undersøgelsen af en brugt Værktøjsmaskines Brugbarhed, f. Eks. med Henblik paa eventuelt Køb. Det er ikke tilstrækkeligt at bedømme Styrken af de Organer, der skal overføre de aktive Kræfter, f. Eks. Remskiver, Tandhjul, Arbejdsspindler o. lign., det er lige saa vigtigt at have Øje med, at de Organer, der skal optage Reaktionskræfterne, ikke er for svage, og man vil ofte finde, at det netop er i en Drejebænks Forsætter, en Presses Stativ eller Lejer, at der forekommer gamle Brud.

Arbejde. Virker en Kraft paa et Legeme, der bevæger sig, udfører Kraften et *Arbejde*, og dette maales i *kgm*, nemlig Kraften Gange Vejen, Legemet har bevæget sig i Kraftens Retning.

Dette gælder ogsaa, selv om Legemets Bevægelse *ikke* er en direkte Følge af paagældende Kraft. Tænker vi os f. Eks. en Motorventil, der trykkes ned mod Ventilsædet af en spændt Spiralfjeder. Fjederen udøver en Kraft mod Ventilen, og selv om Ventilens Aabning og Lukning er styret af andre mekaniske Organer, vil Kraften af Fjederen udføre nøjagtig samme Arbejde under Ventilens Lukning, som hvis Ventilen ikke var styret. Under Løftningen bevæger Ventilen sig *mod* Fjederkraftens Retning, hvorved Kraftens Arbejde bliver negativt. I dette Tilfælde er det Kraften fra Ventilløfteren, der udfører et positivt Arbejde og *spænder Fjederen.*

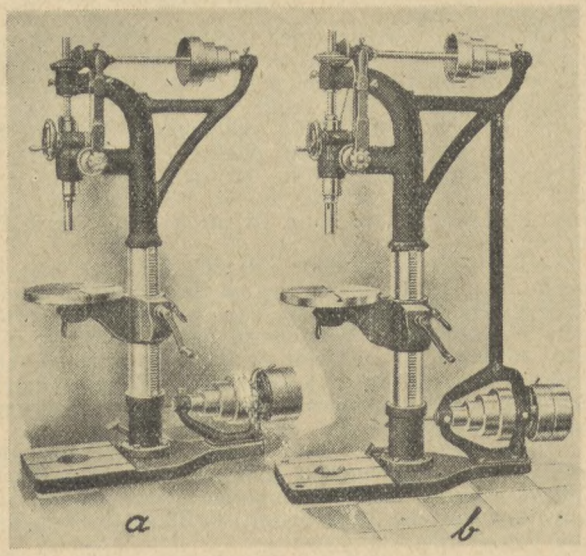

Fig. 2.

Hver Gang Ventilløftern spænder Fjederen, tager den en vis Energimængde fra Motoren og afleverer den til Fjederen. Her skal indskydes, at vi ved *Energi* forstaar alt, der kan forvandles til Arbejde; vi har Energi i en spændt Fjeder, i Damp, i Kul, i Benzin, ja selv i ethvert Legeme, der bevæger sig; men Energi opstaar aldrig af sig selv. I Tilfældet med Motorventilen tages Energien, der skal til for at spænde Ventilfjederen, fra Gassen, der brænder i Cylindrene. Hver Gang Ventilen lukkes, udfører *Fjederen* et Arbejde og afleverer dermed den nys modtagne Energimængde. Hvor bliver den af? — Ja, først og fremmest bruges den til at give Fjederen Hastighed — til at *accelerere* Fjederen, som det hedder i det tekniske Sprog —, dernæst vil noget bruges til at overvinde Friktionsmodstande, denne Energi omdannes til Varme, og i visse Tilfælde vil lidt af Energien vende tilbage til Knastakslen, idet Ventilløfteren trykker paa Bagsiden af Knasten og giver Akslen et Skub i Omdrejningsretningen. Men Størstedelen af Arbejdet, der medgaar til at spænde Ventilfjedrene, repræsenterer en Energimængde, der nok frembringes af Motoren, men som ikke afleveres af Motoren som nyttigt Arbejde — altsaa Tab. Paa dette Punkt har den ventilløse Motor et absolut Fortrin.

Vi anførte ovenfor, at man ved Kraft forstod en Evne til at sætte et Legeme i Bevægelse eller blot til at forandre dets Hastighed. Begge Dele fordrer nemlig *altid* en Kraft. Ifølge en af Naturens allervigtigste Love — *Energiens Lov*, ogsaa fundet af *Newton* — vil *et Legeme forblive i den Tilstand, i hvilken det er, Hvile eller jævn, retlinet Hastighed, saa længe ingen ydre Kræfter tvinger det til at forandre sin Tilstand.*

Den Hastighedsforandring, Kraften kan give et Legeme, kaldes *Acceleration*, og naar ingen Hindring hemmer Legemets Bevægelse, er *Accelerationen proportional med Kraftens Størrelse.*

I Tilfælde, hvor Kraften virker modsat Bevægelsesretningen, f. Eks. ved passive Kræfter, bliver Accelerationen negativ, og man kalder den en *Retardation.*

Hastighed maales f. Eks. i m/sek, d. v. s. en tilbagelagt Vej i en vis Tid.

Accelerationen maales da i Hastighedsforøgelsen pr. Sekund, altsaa m/sek/sek, hvilket skrives m/sek^2.

Inerti eller »Træghed« er en Egenskab, der giver sig til Kende som en fremaddrivende Kraft, naar Legemet retarderes, og som en Modstandskraft, naar Legemet accelereres.

Inertien er proportional med Accelerationen og med Vægten af Legemet, den virker paa. Vi skal nu se et Par Eksempler paa den praktiske Betydning af Inertiens Lov.

1. En *Høvlemaskine* forbruger uforholdsmæssig stor Motorkraft i Sammenligning med Fræsemaskinen og Drejebænken, idet Kraftforbruget regnes i For-

hold til afarbejdet Spaanmængde. Dette skyldes, at der medgaar meget Ekstraarbejde til de mange Reverseringer af den tunge Slæde med Arbejdsstykket. Baade Standsningen og Igangsætningen kræver ifølge Inertiens Lov Kraft, og denne Kraft kommer ikke til Nytte ved Spaantagningen. Jo kortere Godset er, desto større er Tabet paa denne Konto. Bortset herfra er Staalets Tomgang paa Returslaget selvfølgelig ogsaa en medvirkende Aarsag.

Ved *Shapingmaskinen* er Tabet noget mindre, da Stødslæden med Værktøjet vejer forholdsvis mindre.

2. Ved den første Igangsætning af en *Vandpumpe*, der er i Forbindelse med en lang Byledning, som endnu er tom, maa man sørge for, at Ledningen er aaben i den yderste Ende, da man i modsat Fald meget let risikerer en Rørsprængning. Dette skyldes følgende Forhold: Naar Pumpen sættes i Gang, vil Vandet strømme ud i Ledningen med en Hastighed svarende til Anlægets Ydeevne. Først naar den afspærrede Luftmængde foran Vandet er presset sammen til et Tryk, der svarer til Pumpens Maksimaltryk (ofte ca. 4—6 at), begynder Pumpens (eller Højdebeholderens) Ydeevne at aftage; men paa det Tidspunkt befinder der sig allerede en stor Vandmængde i Bevægelse i Rørene. Standsningen af denne store Vandmængde kræver ifølge Inertiens Lov en Kraft; denne Kraft maa leveres af Lufttrykket foran Vandet. Resultatet er, at Luften sammenpresses til saa højt et Tryk, at Røret sprænges.

(Fortsættes.)

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst*, Vestergade, Haderslev.
8. *Christiansens Motorreparationsværksted*, Rudersdals Bakke, Holte.
9. *A/S Nordisk Mosebrug og Savværk*, Pindstrup.

Blokade. Barnevognsfabrikken, *A/S Simon Brønd*, Vejen, har afskediget alle sine Smede, fordi de ikke vilde indgaa paa Lønreduktioner, og har nægtet enhver Forhandling med Forbundet. Firmaet er derfor blokeret for Tilgang af vore Medlemmer.

Rørarbejdet ved de for Gartner *Suhr* under Opførelse værende Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge, hvilket Arbejde udføres for Suhrs Regning, er blokeret.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk*, som har afskediget en Maskinmester til Fratrædelse 1. Juni d. A. Nævnte Mester, der tillige var Bestyrer af Værket, har efter sin Forenings Ordre nægtet at gaa med til en betydelig Lønreduktion, der vilde bringe hans Løn ned under den i Maskinmestrenes Overenskomst fastsatte for Værker af Størrelse som det heromhandlede.

Vi lader Meddelelsen gaa videre til vore Medlemmer med Anmodning om ikke at tage Ansættelse paa Højer Elektricitetsværk, før Forholdene er ordnet paa tilfredsstillende Maade.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. Den 3. September afholdtes der paa Foranledning af Forbundet et Mæglingsmøde hos Aktieselskabet *Frichs*.

Formerne i Jernstøberiet klagede over, at Støbemester Jens Hansen havde omformet de egentlige Akkordforhold til at være maskerede, idet han, naar Enighed om Pris ikke kunde opnaas, gav vedkommende en Løn og derefter i Akkordbogen indførte en Pris, som han selv fandt passende. Naar saadant Arbejde kom igen, fandtes der altsaa en Pris derpaa, og paa den Maade dalede Fortjenesten. Man krævede derfor Overgang til at arbejde i ren Timeløn.

Aktieselskabet hævdede, at selv om der maaske kunde henvises til en Fremgangsmaade som den paastaaede, saa drejede det sig kun om noget Gasværksarbejde, som ingen Fortjeneste havde givet, og som kun var taget for at holde Støberiet i Gang og ikke vilde vise sig oftere paa Fabrikken. Følgelig kunde det ikke genere Formerne, da de havde faaet en antagelig Løn for det, der var udført.

Videre klagedes der over Støbemester Hansens Optræden overfor Formerne. Han erkendte, at et stærkt Udtryk maaske kunde fremkomme, men da det var gensidigt, var der ikke Grund til Klage fra kun den ene Parts Side.

Der opnaaedes saaledes ikke Enighed, men da Akkorderne er opsagte til Udløb 1. November, maatte Forbundet forlange Timandsmøde.

Faaborg. I de to sidst udkomne Numre af Fagbladet har Forholdene vedrørende Lærlingene og en saakaldt tysk Støbemester paa *Faaborg Jernstøberi* været omtalt.

Statspolitiets Beskæftigelse med Spørgsmaalet om „Støbemesteren"s Opholdstilladelse her i Landet har endnu ikke fundet sin Afslutning. Autoriteterne gaar grundig til Værks, og derfor tager det Tid.

Man har afhørt Virksomheden, der bl. a. forklarer, at der normalt beskæftiges 5 Haandformere. Sand-

heden er 1 à 2. Videre har man meddelt Politiet, at Støbemesteren, der baade er dygtig og samvittighedsfuld (som om der ikke var andre end ham, der er det), sidder inde med stor Erfaring i det ofte meget vanskelige Arbejde, der foreligger, og derfor maa han endelig have Lov at blive her.

Al den Snak sender Politiet naturligvis til Arbejdsdirektoratet, og dette igen til Forbundet for det Tilfælde, der skulde være noget at bemærke.

Forbundet har svaret, at Firmaet er kommet væk fra Sandheden, og at vanskeligt Arbejde paa Faaborg Jernstøberi ikke findes.

Vanskeligt Arbejde paa Faaborg Jernstøberi? Da det drives med Lærlinge, maa de „Faaborg-Drenge" være mere end almindelige. Men tyske Mester Hansen arbejder som almindelig Former, og Halvdelen af Formerforbundets Medlemmer gaar ledige.

Horsens. Kobbersmedemester *Chr. Nielsens Eftflg.* i Horsens driver bl. a. et Metalstøberi, hvor man klarer sig med Gørtlere, saalænge man kan, men en Gang imellem maa man ty til en Former og betale den Timeløn, der er den mindste for Formere der i Byen.

Nylig blev en ung Former, der havde været Svend i ca. 7 Maaneder, men uden Arbejde i denne Tid, tilbudt Arbejde paa Fabrikken til 115 Øre i Timen. Han meddelte derom til Afdelingsformanden, der oplyste ham om de forskellige Timelønninger i Afdelingen og tillige, at 131 Øre var den laveste, og derefter maa Du selv om Resten, sagde Formanden.

Den unge Former meddelte derefter Firmaet, at Fagforeningen havde forbudt ham at arbejde billigere end 131 Øre i Timen, men da Fabrikanten tilstrækkelig tydeligt havde fortalt ham, at noget saadant havde Fagforeningen ikke Lov til, begyndte han Arbejdet til 120 Øre i Timen.

Næste Akt er, at Fabrikanten, som det gode Medlem af Sammenslutningen, han antagelig er, indberetter Sagen, og Sammenslutningen maa selvfølgelig have Mæglingsmøde paa al den Forfærdelighed.

Det afholdtes den 3. September, og Sagen sluttedes uden noget som helst. Firmaet havde jo Manden til, hvad det vilde betale, og naar begge Parter var yderst tilfredse, var der ingen Anledning til nogen særlig Debat.

Dernæst sker det, at den unge Mand gaar i sig selv og forlanger 131 Øre, hvilket nægtes ham, og han tager da sin Afsked.

Ny Indberetning til Sammenslutningen, og nu skal der selvfølgelig være Timandsmøde. — Selvfølgelig.

København. Paa *Orlogsværftet* er der for nogen Tid siden opført et stort Marketenderi for Arbejderne og i Forbindelse dermed en stor Badeanstalt for disse.

Tidligere var Forholdet, at kun Støberiets Arbejdere havde Adgang til varm Badning og kun i den Tid paa Aaret, hvor Opvarmningsapparaterne virkede. Badeanstalten laa umiddelbart op til Støberiet, men blev lukket, da den ny var klar til Brug. Denne ligger imidlertid flere Minutters Gang fra Støberiet, og der blev klaget over dette Forhold, som maatte anses for særlig uheldigt efter tilendebragte Støbninger, ikke mindst i den kolde Aarstid.

Der har været forhandlet og korresponderet om dette i ikke lille Omfang, og Sagen kom endog helt op i Marineministeriet.

Som sit sidste Ord i denne Sag har Værftets Direktion nu svaret, at Baderummene ved Støberiet kan bevares, og at der i disse i 8—9 Maaneder om Aaret kan faas dagligt varmt Bad, men i den øvrige Tid af Aaret maa Støberiets Arbejdere, hvis de vil have varmt Bad, benytte den ny Badeanstalt.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomst. Efter at *Slangerupbanen* er udtraadt af Jernindustriens Sammenslutning, er der mellem Banen og Københavns Afdeling 11 sluttet Overenskomst, indeholdende Bestemmelser om Løn, Arbejdstid, Ferie, Løn i Sygdomstilfælde m. v. Overenskomsten traadte i Kraft den 1. September og er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne til Ophør en 1. September.

Mæglingsmøde. Den 15. August er der afholdt Mægling hos *P. Nordsten*, Hillerød, til Behandling af følgende Spørgsmaal:

1) Krav om Indførelse af et Akkordafsavnstillæg paa 25 Øre pr. Time. Man enedes om, at Tillægget paa 20 Øre pr. Time, der hidtil har været ydet i „Sæsonen", betales hele Aaret for Arbejde paa nye Landbrugsmaskiner, paa „egne Reservedele" samt paa Modeller. Tillægget ydes for Daglønstimer udover 10 pr. Uge.

2) Krav fra 2 Arbejdere om Forhøjelse af Timelønnen. Dette Spørgsmaal blev dog ikke behandlet, idet det var bragt i Orden forinden Mæglingen.

3) Strid om Aflønningsforholdene for Rejsemontører. Firmaet hævdede at have truffet mundtlig Aftale med hver enkelt Montør, men efter at Sagen er nærmere undersøgt, har Forbundet forlangt den viderebehandlet paa Timandsmøde.

4) Krav om, at Overtid afspadseres. Der var, særlig under Hensyn til den store Arbejdsløshed i Faget, Enighed om at tilstræbe, at Overarbejde udføres i saa ringe Omfang som muligt.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 18. August har nedennævnte Sager været til Behandling:

1) Strid paa *Nakskov Skibsværft* om de af Værftet opsagte Akkordpriser i Afdelingen „De forenede Maskinfabrikker". Sagen diskuteredes, og Firmaets Repræsentant erklærede sig villig til endnu engang at søge Spørgsmaalet løst ved lokal Forhandling.

2) Strid hos *Povl Møller*, Borup, om Ferieordningen. Firmaet indgik paa at yde halv Feriebetaling for Tidsrummet 1. Maj 1931—23. Januar 1932, og hermed sluttedes Sagen.

3) Strid hos *David Unmack*, København, om Betalingen for nogle Arbejder, udført i Hillerød og Holte. Sagen sluttedes, idet Firmaet indgik paa at afregne de omstridte Arbejder med 147 Øre pr. Time.

Endvidere behandledes en Sag, som var fælles med Specialarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund, nemlig Strid om Arbejdstidens Fordeling paa *Nakskov Skibsværft*.

Man enedes om at indføre eet Stop fra 1. September d. A., og der optages lokale Forhandlinger om, hvorledes Arbejdstiden skal fordeles, herunder ogsaa Spørgsmaalet om kort Lørdag. Arbejderne forbeholdt sig, for saa vidt denne Ordning ikke bliver tilfredsstillende, at opsige den med 2 Maaneders Varsel til Udløb 1. April 1933.

Rørudvalgsmøde. Dette afholdtes den 11. August og behandlede en Række Spørgsmaal, nemlig:

1) *Hovedledningsspørgsmaalet.* Man enedes her om en Ændring til Afsnit A, Punkt 1, Side 6, nederste Stk.:

„For Rørledninger i Tunneler, Rørkanaler og gennem Bygningers nederste Etage betales dog, hvor der er 50 m mellem Afsætningerne, Oplægningen af lige Rør, der samles i hele Længder, kun med 50 pCt. af Priserne for Oplægning af trukne Rør. Saavel tilpassede Rørstykker som bøjede Rør (herunder færdige leverede Bøjninger)

(Fortsættes Side 239.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
36618	Andersen, Anders M. M.	Svedstrup	15. 2.04	Kbhvn. Afd.	26. 9.23	Kbhvn. Afd. 13	2. 4.32
51410	— Andreas Erik	Over Aastrup	19. 9 09	„ „	25. 6.30	„ „ 3	23. 4.32
33790	— Børge H. L.	Silkeborg	7. 7.10	„ „	31. 3.30	Frederikssund	20. 2 32
6861	— Gotfred R. N.	København	26. 8.05	„ „	9. 4.31	Kbhvn. Afd. 13	14. 5.32
33552	— Paul	Hømb	27. 5.11	Ringsted	23 5 30	„ „ 13	30. 4 32
6748	Ammundsen, Niels V.	København	17. 5 05	Kbhvn. Afd.	4.10.24	„ „ 17	16. 4.32
19692	Andreasen, Frode H. Edm.	Dannemare	13. 5.04	Odense	7.12.26	Odense	11. 6.32
8979	Axel, Aage Andreas	København	8. 2.07	Kbhvn. Afd.	7. 7 26	Kbhvn. Afd. 13	23. 4 32
8762	Bach, Thorvald	—	20 6.78	„ „ 1	30.10.97	„ „ 12	16. 4 32
50448	Baltoft, Robert A. G.	—	9. 9.09	„ „	26. 9.30	„ „ 17	16. 4.32
50642	Bødtker, Børge M. Jensen	Odense	14. 8.11	„ „	20.10.30	„ „ 2	2. 4.32
50136	Christensen, Chr. Graugaard	Jersie	26 9.10	„ „	7. 5.30	„ „ 14	30. 4.32
27696	— Jens Chr.	Hestehaven	14. 6.10	Præstø	27. 4.30	„ „ 9	23. 4.32
50911	Christiansen, Egon Chr. Joh.	København	26. 9.11	Kbhvn. Afd.	5.12.30	„ „ 2	30. 4.32
39337	Clemmensen, Edvard	—	7.11.04	„ „	6. 5.24	„ „ 2	9. 4.32
22414	Dahl, Jens Holther	Esbjerg	20. 9 09	Rønne	2. 6.29	Rønne	30. 4.32
24197	Eriksen, Hans Wedell W.	Slagelse	13.12.91	Slagelse	17.11.16	Slagelse	14.11.31
6594	— Viggo	Hobro	18. 4.09	Hobro	1 5.28	Kbhvn. Afd. 12	2. 4.32
8367	Fardrup, Orla K. Joh.	København	26. 2.00	Kbhvn. Afd. 1	18. 2.20	„ „ 12	9. 4.32
19815	Ford, Sidney	Devenport	14. 9.93	„ „	9. 1.23	„ „ 12	2. 4.32
20405	Foss, Svend Halfdan	København	13. 3.08	„ „	3.12 27	„ „ 3	21. 5.32
29768	Gram, Georg	—	1. 1.09	„ „	29 6.29	„ „ 2	30. 4.32
19792	Hansen, Aage Jørgen	—	5. 6 04	„ „	10. 1.23	„ „ 14	30. 4.32
51716	— Børge K.	—	5. 1.08	„ „	30.10.31	„ „ 9	9. 4.32
25920	— Carl O. Th. E.	—	25. 4.10	„ „	26. 8.29	„ „ 15	9. 4.32
842	— Hans Carl	—	10 9.87	„ „	7. 9.25	„ „ 14	30. 4 32
34124	— Hans Chr.	Vordingborg	18.10.02	Vordingborg	1.11.21	Vordingborg	26. 3.32
51846	— Holger Chr.	København	11. 3 02	Kbhvn. Afd.	4.12.31	Kbhvn. Afd. 3	16 4.32
5538	— Jørgen	Radsted	13. 7.85	„ „	30 1.26	„ „ 12	16. 4.32
776	— Rudolf	Horsens	4. 5.85	Hamborg	16. 1.07	Centralafd.	19 3 32
51516	Hermansen, Carlo	København	22. 3.12	Kbhvn. Afd.	4 9.31	Kbhvn. Afd. 17	9. 4.32
9950	Hornum, Chr. Boesen	Randers	14.10.95	Randers	23. 4 15	„ „ 18	16. 4.32
22749	Jensen, Aksel M.	Frederiksberg	10. 4.00	Roskilde	3. 5.24	Roskilde	26. 3.32
51658	— Carlo	—	22. 7.12	Kbhvn. Afd.	10.10.31	Kbhvn. Afd. 14	9 4.32
51497	— Carlo Fridjoff	København	30. 9.08	„ „	29.12.30	„ „ 14	2. 4.32
28824	— Jul. Søgaard	Ranum	16. 3.81	Løgstør	8.10 26	Løgstør	2. 7 32
17579	— Poul Bernh.	Frederikshavn	16. 3.08	Frederikshavn	10.12.26	Kbhvn. Afd. 14	30. 4.32
32804	— Poul Besnier	Odense	22. 5.08	Frederikssund	3.11.29	Frederikssund	26. 3.32
34534	— Villiam K. A. Z.	København	4. 1.09	Kbhvn. Afd.	7. 9.29	Kbhvn. Afd. 14	9. 4 32
24972	Jørgensen, Chr. Elin	Rødby Mark	18. 3.08	Rødby Havn	28. 8.27	Rødby Havn	26. 3 32
36509	— Helmuth A.	København	6. 7.10	Kbhvn. Afd.	23.10.29	Kbhvn. Afd. 13	9. 4.32
50626	— Jens P. M. L.	—	17.11.09	„ „	17.10.30	„ „ 15	23. 4.32
50917	Jessen, Eiler Vilh.	Hornbæk	12. 6 10	„ „	15. 2.31	„ „ 17	14. 5.32
51742	Johansen, Carl Vilh.	Gedser	27.10.12	„ „	3.11.31	„ „ 3	9. 4.32
51031	Kjærulff, Preben Aage	København	5.10 11	„ „	5. 4.31	„ „ 12	30. 4.32
13234	Køller, Johannes	Nyker	22. 2 06	Rønne	10. 4.26	Rønne	16. 4.32
31094	Larsen, Poul Johs. A.	København	26. 4.08	Kbhvn. Afd.	24. 1.29	Kbhvn. Afd. 14	9. 4.32
33976	Laursen, Axel M. Bech.	Vorup	22. 4.02	Randers	1. 5.27	„ „ 14	2. 4.32
8965	Lorenz, Heinrich V. W. C.	Frederiksberg	15. 4.06	Kbhvn. Afd.	5. 7.26	„ „ 17	2. 4.32
38777	Maahr, Henning	Bandholm	19. 7.10	„ „	8.11.29	Maribo	26. 3.32
51340	Madsen, Ernst v. Duhrbourgh	København	9. 8.11	„ „	4. 8.31	Kbhvn. Afd. 12	30. 4.32
53370	Marcher, Peter L.	Nyker	10. 7.74	Rønne	29. 3.31	Rønne	26. 3.32
54556	Mortensen, Theodor Chr.	Rønne	22. 4.02	D. Stenarb. Forb.	21. 3.31	—	23 4.32
20214	Mørch, Hans Jensen	Horsens	9.12.08	Kbhvn. Afd.	24. 1.30	Kbhvn. Afd. 5	30. 4.32
31460	Nielsen, Børge J. H. C. V.	Frederiksberg	20. 8.08	„ „	1.12.28	„ „ 13	16. 4.32
50391	— Carl Johs.	Næstved	9. 6.03	„ „	8. 8.30	„ „ 8	2. 4.32
30350	— Folmer	Kerteminde	17.10.08	Ringe	7. 8.27	Ringe	29. 8.31
50320	— Frithjof Ø.	København	13.11.99	Kbhvn. Afd.	8. 8.30	Kbhvn. Afd. 17	7. 5.32
51830	— Hans	—	24. 3.12	„ „	1.12.31	„ „ 13	16. 4.32
2263	— Leif Vald.	—	3. 5.06	„ „	26.10.25	„ „ 17	30 4.32
19274	— Oskar Georg	Næstved	23. 2.92	„ „	14.10.27	„ „ 14	16. 4.32
26552	— Svend Aage	Skagen	20. 3.08	Aalborg	7. 4.30	„ „ 14	9. 4.32

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
52131	Nielsen, Villy C. O. Kruuse	København	29. 7.12	Kbhvn. Afd.	29. 4.32	Kbhvn. Afd. 14	30. 4.32
2102	Neuhausen, Frederik.....	—	10. 4.70	„ „ 1	7 11.00	„ „ 13	9. 4.32
33192	Niebuhr, Christian	Aarhus	5. 5.08	Haderslev	1. 5.28	„ „ 3	30. 4.32
50400	Petersen, Einar Chr.....	Ishøj	20. 3.09	Kbhvn. Afd.	2. 8.30	„ „ 13	26. 3 32
16501	— Fritz	København	30.12.07	„ „	12. 8.27	„ „ 6	16. 4.32
50633	— Kurt Helge	—	12.11.11	„ „	4.11.30	„ „ 15	9. 4 32
8731	— Orla	Nakskov	5. 8.06	„ „	2.11.30	„ „ 14	16. 4.32
51981	— William H.	Hellerup	11. 7.06	„ „	6. 2.32	„ „ 14	16. 4.32
435	Pankchik, Emil D.	Lyngby	2. 9.10	„ „	10.12.29	„ „ 17	2. 4 32
38756	Rasmussen, Jens Herm....	København	15. 2.04	„ „	4.10.29	„ „ 14	9. 4 32
37802	— Jens P. Ejner..	Hadbjerg	23. 3.01	Aarhus	5. 1.24	„ „ 4	23. 4.32
51356	— Willy H. H.....	København	22. 3.12	Kbhvn. Afd.	7. 8.31	„ „ 14	30. 4.32
53792	Ravn, Hans Callesen.	Gram	30. 6 10	Aabenraa	9.11.31	„ „ 14	23 4.32
51983	Sørensen, Henry Em. R..	København	10.11.08	Kbhvn. Afd.	3. 2.32	„ „ 14	30 4 32
51209	— Walther H.	Hamborg	25.12.10	„ „	22. 5 31	„ „ 13	30. 4.32
27167	Svensson, Georg.....	Malmø	5. 4.90	Lybeck	1. 7 17	„ „ 2	2. 4.32
26092	Svendsen, Johannes	Aarhus	29. 3 06	Kbhvn. Afd.	3. 2.30	„ „ 2	7. 5.32
50957	Tester, Kenneth L.....	England	23. 1 08	„ „	12. 3.31	„ „ 13	9. 4 32
23942	Theisen, Vald. Alfr.....	Sundby	22. 4.97	„ „ 1	31.10 16	„ „ 12	30. 4.32
8878	Wagner, Aage Johan....	Frederiksberg	8. 3.05	„ „	26. 6.26	„ „ 14	16. 4 32
	Sliberforbundet.						
46453	Collin, Edgar Jens	Søborg	21. 9.12	Lyngby	27. 9.30	Lyngby	16. 4.32
	Specialarbejderforbundet.						
48156	Pedersen, Christian	Odense	6.11.06	Odense	13. 7.29	Odense	28. 5.32

betales med fuld Pris, og Prisnedsættelsen bortfalder helt, hvis Rør lagt i hele Længder ikke, efter at tilpassede Rørstykker og bøjede Rør er fradraget i den samlede Ledningslængde imellem 2 Afsætningen, udgør mindst 3 fulde Længder.«

2) Strid paa *Aabenraa Gas- og Vandværk* om Betalingen for Fornyelse af en 3" Gas- og Vandhovedledning med tilhørende Tilslutninger til de forhaandenværende Stikledninger.

Idet Parterne forbeholdt sig deres principielle Standpunkter, enedes man om at afgøre de 3 foreliggende Akkordarbejder derved, at der til fuld Afgørelse udbetales et samlet Overskud i alle 3 Sager paa Kr. 435,00.

Endvidere vedtoges det at søge Arbejdets Karakter belyst gennem Indsamling af tidligere eller fremtidigt Materiale (f. Eks. 10 Akkorder), hvorefter fornyet Forhandling optages til Fastsættelse af Priserne.

Den forskudsmæssige Overskudsudbetaling for ovennævnte 10 Akkorder fastsættes procentvis efter ovenstaaende Kr. 435,00.

3) *Akkordprisen for Efterspænding af Ventiler.* — Man enedes om følgende:

Som næstsidste Stykke i Afsnit A, Punkt 12, Litra a, indføjes:

„Efterspænding af Ventiler betales pr. Stk. 8 Øre."

4) *Forslag til Ændringer af Rørprislistens Afsnit A, Punkt 8, vedrørende Betaling af Rørmaalet ved P-Vandlaase, firkantede Afløbsskaale og kombinerede Vandlaase med Afløbstragt.* Man enedes om følgende:

Side 20 indføjes „Litra b" over Teksten, der begynder saaledes: For Anbringelse af 70 mm og 100 mm Vandlaase o. s. v.

Efter Litra b's Slutning tilføjes:

„I ovenstaaende Stykpriser er Tillæget for Formstykker includeret.

Rørmaalet betales efter Punkt 8, Litra a."

5) Strid hos *Evald W. Olsen*, København, om Betalingen for Overtalselementer ved Nedtagning af færdig opstillede Pladejerns-Radiatorer af Hensyn til Malerarbejde e. l. — Sagen diskuteredes, uden at Enighed opnaaedes.

6) Strid hos Firmaet *P. Lindholm & Ryø*, Aalborg, om Betalingen for forskellige Rørarbejder ved Anlægget Amager Parkgaard. — Firmaet tilbød at slutte Sagen med at udbetale Montørerne yderligere 700 Kr. til fuld Afgørelse af ethvert Mellemværende. Forbundets Repræsentanter kunde ikke akceptere Tilbudet ved Mødet, men senere er der opnaaet Enighed mellem Firmaet og Montørerne om et Beløb paa Kr. 795,00.

7) Strid hos *Firmaet Brix-Pedersen*, København, om Betalingen for Opmærkning af Huller, hvorigennem gaar flere Rør. — Enighed opnaaedes ikke.

Faglig Voldgift. Kriminaldommer *G. Heide-Jørgensen* har den 18. August afsagt Kendelse i en Tillidsmandssag, der var indbragt til Afgørelse af en faglig Voldgiftsret. Sagen angik Firmaet *A. Lassens Maskinfabrik*, København, der havde afskediget Tillidsmanden, efter vor Formening i Strid med Overenskomsten. Kendelsen gaar ud paa, at Firmaet ikke kan tilpligtes at genantage Tillidsmanden, men at denne bør have udbetalt 2 Maaneders Løn, Kr. 693,00.

Forlig i Den faste Voldgiftsret. I Februar og Marts Maaneder fandt der forskellige uvarslede Arbejdsstandsninger Sted hos *A/S Burmeister & Wain*, Sydhavnen, dels af Smede og dels af Arbejdsmænd, og

i denne Anledning indklagede Firmaet Dansk Arbejdsmandsforbund og vort Forbund for Den faste Voldgiftsret. Ved et Møde her den 23. August forligtes Sagen saaledes, at Dansk Arbejdsmandsforbund betaler 100 Kr. og vort Forbund 500 Kr. i Bod.

Kendelse af Den faste Voldgiftsret. En Sag, der gentagne Gange har været rejst, har nu faaet sin Afgørelse af Den faste Voldgiftsret ved Kendelse af 16. August i Aar. Den drejede sig om Firmaerne *Carl Christensen & Co.*, Aalborg, *Lindholm & Ryø*, Aalborg, og *O. Caspersen*, Hellerup, der har fradraget Beløb af Lærlinges Akkordoverskud under Paastand om, at der i Rørprislisten fandtes Bestemmelser, der hjemlede Ret hertil, hvad vi maatte bestride. Retten har dog givet de nævnte Firmaer Medhold i deres Paastand, idet Kendelsen gaar ud paa, at „de Indklagede vil for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være."

Afsluttede Blokader. Vejle Afdeling meddeler, at Smedemester *H. J. Hansen*, Vejle, har betalt sin Gæld, ca. 300 Kr., hvorefter den iværksatte Blokade er hævet.

Blokaden overfor Firmaet *Max Andersen*, Nordre Fasanvej 210, København, er ligeledes hævet, efter at Forholdene er bragt i Orden.

Rettelser til Rørprislisten.

I Overensstemmelse med forskellige Voldgiftskendelser vedrørende Fortolkninger af Rørprislisten og Vedtagelse i Rørudvalget om Ændringer til samme er der pr. 1. September under Benævnelsen »Udsendelse Nr. 3« udarbejdet Rettelser til Indklæbning i Rørprislisten.

Da disse Ændringer dermed er gældende, og Arbejde efter Rørprislisten skal afregnes i Overensstemmelse hermed, henstiller vi til Afdelingerne at rekvirere et Antal, svarende til det Antal Medlemmer, som beskæftiges ved dette Arbejde.

Paa samme Maade forholder det sig med lignende Ændringer, betegnet som »Udsendelse Nr. 2« af 30. April, der ikke er rekvireret i et Antal, der svarer til Antallet af de i Brug værende Rørprislister.

Begge Eksemplarer kan erholdes ved Henvendelse til Forbundets Hovedkontor.

Til Medlemmerne af Smedeforbundets københavnske Afdelinger.

I Lighed med tidligere Aar vil Centralafdelingens Fællesudvalg for Oplysningsarbejde atter i den kommende Vinter iværksætte Studiekredse og Fortsættelsesundervisning. Deltagelsen er gratis. Der holdes Møde en Aften om Ugen Vinteren igennem, og Indmeldelse sker hos Formanden for Fællesudvalget, *S. A. Svendsen*, hver Dag mellem Kl. 9—11 og 4½ og 6½.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlem Nr. 47864, Olden Sigurd Nielsen, har tabt sin Bog, der herved gøres ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 2316	Groftved,	Vald. Jens Chr. A.	(Kbhvn. Afd.)
- 37504	Hansen,	Carl Chr.	(—)
- 12618	Hamberg,	Holger Johan Erik	(—)
- 51021	Jensen,	Erik Jørgen	(—)
- 11464	Mortensen,	Gerhard	(—)
- 50171	Petersen,	Graves	(—)
- 1435	Strømberg,	Johan Hugo	(—)
- 33208	Hansen,	Christian	(Haderslev Afd.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er nedenstaaende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 26172 Køncke, Vilh. Laur. Thor
- 38808 Petersen, Aksel Albert

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

			Gl. Register.	Sidst betalt
Nr.	6683	Peitersen,	Peder Theodor.....	11. 4.08

			Nyt Register.	Sidst betalt
Nr.	18941	Andersen,	Michael.....	22. 7.22
-	29339	—	Oskar Søndergaard..	5. 9 31
-	25586	Christensen,	Poul Niels.....	6. 2.32
-	144	Eisted,	Claus Anders Aage .	30. 1 32
-	34981	Eller,	Ludvig Vilhelm H....	5. 3.32
-	25047	Hansen,	Henry Valdemar.....	27. 9.30
-	15427	Jensen,	Martin Alfred	7.11.31
-	51308	Kauffeldt,	Johan Otto.....	5. 3 32
-	26172	Køncke,	Vilh. Laur. Thor....	19. 3.32
-	17704	Lund,	Axel	31.10.31
-	12722	Martinsen,	Eivind Senius... ...	16 1 32
-	11933	Nielsen,	Axel	9. 8.30
-	32094	—	Carl Peter	29. 8 31
-	27560	—	Jes	10. 5.30
-	38808	Petersen,	Aksel Albert.....	2 1 32
-	31240	—	Jørgen Sofus.....	28. 2 31
-	32268	Præstegaard,	Lars	13. 6 31
-	11257	Sørensen,	Oluf	21.11.31
-	9388	Urithzen,	Jens Oluf	7 7 23
-	20759	Villiam,	Svend Emil	6.12.30

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 12 OKTOBER 1932 18. Aarg.

Man kan vel binde sig selv, men -

Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad beskæftiger sig i de to sidst udkomne Numre indgaaende med Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse og paa en Maade, som vi ikke mener kan være upaatalt fra Arbejderside. „Arbejdsgiveren"s Indstilling til dette Problem, et af Tidens største, forekommer os at være alt for ensidig og bringer, for saa vidt som Bladet giver Udtryk for Arbejdsgiverforeningens Ledelses Opfattelse af Spørgsmaalet, den kendte organisationsmæssige Læresætning i Erindring, at vel kan man binde sig selv, men ikke i tilsvarende Grad sin Modpart. „Arbejdsgiveren" fastslaar nemlig, at hvad enten det drejer sig om Kravet om Arbejdstidsforkortelse med Godtgørelse for det Lontab, som Arbejderne derved vil lide, eller det drejer sig om Nedsættelse af Arbejdstiden uden Kompensation for Lontab, er der ingen Mulighed for, at Arbejdsgiverforeningen indgaar paa organisationsmæssigt at medvirke ved en Fordeling af det forhaandenværende Arbejde. Bladet skriver saaledes under 7. Oktober:

„En saadan Mulighed foreligger ikke. Selv om Arbejderne var beredt til at bære hele det Lontab, der er forbundet med en Overgang fra 48 til 40 Timers Arbejdsuge, vil de støde paa Arbejdsgivernes ubetingede Modstand. Ogsaa under saadanne Forhold vil nemlig den krævede Arbejdstidsforkortelse medføre Driftsvanskeligheder, forøget Produktionsudgift og ny Arbejdsløshed."

Det forekommer os, at dette Standpunkt er baade meningsløst og uklogt; meningsløst, fordi det er en alt for overlegen Indstilling til Spørgsmaalet om Aflastning af den omfattende Arbejdsløshed, selvom det harmonerer udmærket med danske Arbejdsgiveres manglende Indsats for at beskæftige de flest mulige Arbejdere i Modsætning til, hvad Tilfældet har været i Udlandet. Forholdet er nemlig dette, at medens Arbejdstidsindskrænkningen her i Landet kun har givet sig Udslag i, at den gennemsnitlige Arbejdstid for Tiden er lidt over 47 Timer, er den i Sverige i Øjeblikket 45 Timer, i Tyskland 44 Timer og i Frankrig 43 à 44 Timer. Det vil altsaa sige, at danske Arbejdsgivere i meget ringe Grad har søgt Udveje for at fordele det forhaandenværende Arbejde mest muligt.

Arbejdsgivernes fuldkomne Afvisning af Spørgsmaalet om Nedsættelse af Arbejdstiden er endvidere uklogt, fordi det dog maa staa dem klart, at de ikke blot med et Nej kan forhindre Arbejderne i ad de Veje, der staar dem aabne, at søge Spørgsmaalet løst, og fordi Kravet om Arbejdstidens Nedsættelse har vundet Gehør paa Steder, hvor man sikkert lige saa godt som i Dansk Arbejdsgiverforening er i Stand til at bedømme Virkningerne af en Forkortelse af Arbejdstiden.

Vi tilstaar gerne, at vi ikke tilslutter os den Teori, der gaar ud paa, at Arbejdstidens Nedsættelse vil medføre en nøjagtig tilsvarende Stigning i Beskæftigelsen.

Vi vil erkende, at der her spiller saa mange Faktorer ind, at i Praksis vil det Resultat, man vil komme til ved at anlægge en matematisk Beregning af Virkningerne af Arbejdstidsforkortelsen, blive betydelig reduceret. Vi anser det i Virkeligheden for at være forkert at bibringe de Arbejdsløse den Opfattelse, at man kan lade et vist Antal af Ledige indgaa i Beregningen paa en saadan Maade, at en Nedgang i Arbejdstiden vil skaffe dette Antal i Arbejde. Men selv om Arbejdstidsforkortelsen kun er et Middel af flere, som kan bidrage til at formindske Ledigheden, bør det ikke af den Grund afvises, fordi det maa være en Pligt at anvende hvert eneste Middel, der blot kan bidrage til i nogen Grad at lindre Arbejdsløsheden.

Paa Baggrund af den kategoriske Afvisning, som „Arbejdsgiveren" giver Udtryk for, synes det ganske overflødigt, at Bladet skriver:

> „Vi vil hævde, at det danske Samfund har Føje til at faa et klart Svar fra den danske Fagbevægelses ansvarlige Mænd paa det Spørgsmaal: Vil Arbejderne ved Overgang til 40 Timers Arbejdsuge arbejde efter de hidtil gældende Tidløn- og Akkordsatser, saaledes at det ikke alene bliver deres Arbejdsmængde, men ogsaa deres Arbejdsfortjeneste, de vil dele lige med de Arbejdsløse, som Ændringen maatte skaffe Beskæftigelse?"

Vi synes endvidere, at det maa være Arbejdsgiverne ligegyldigt, om der tilstræbes en midlertidig Nedsættelse eller en varig Forkortelse af Arbejdstiden, og det maa vel derfor nærmest være af Nysgerrighed, naar „Arbejdsgiveren" anfører, at man maa „nødvendigvis blive klar over, at det er en varig Arbejdstidsnedsættelse, der er tilsigtet". Hvis „Arbejdsgiveren" ikke er klar over De samvirkende Fagforbunds Stilling til Arbejdstidsforkortelsen, havde det været ulige lettere, at den havde foranlediget, at Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter i det under Forligsmandens Forsæde nedsatte Fællesudvalg havde faaet Spørgsmaalet klaret, men muligvis nøjes man her med at stille sig afvisende og lader Arbejdsgiverforeningens Organ om Resten.

Det forekommer os ogsaa at være lidt dristigt af „Arbejdsgiveren" at insinuere, at de danske Arbejderes Krav om Nedsættelse af Arbejdstiden kun skulde være en taktisk Manøvre. Bladet skriver i saa Henseende:

> „Hvilke Tanker, der paa ledende Arbejderhold staar bag ved Kravet om 40 Timers Ugen, kan vi naturligvis ikke vide; dette betror Bevægelsens Ledere ikke os. Hvem ved, om det hele ikke indskrænker sig til at være et stort Agitationsnummer, der er sat op i den dobbelte Hensigt dels at gøre politisk Effekt dels som Kontrakrav at virke afbødende paa de Krav om Produktionens Billiggørelse, som man maatte være klar over, at Arbejdsgiverne nu maa søge gennemført?
>
> Den Uklarhed, hvormed Kravet om Indførelsen af den 40 Timers Arbejdsuge fremsættes — baade internationalt og her i Danmark — kunde godt tyde noget i den Retning."

Her maa det jo være tilstrækkeligt at henvise til, at Det internationale Arbejdsbureaus Styrelsesmøde i Januar Maaned i Aar med 15 Stemmer mod 3 vedtog en Resolution, hvori der bl. a. slaas til Lyd for Afskaffelse eller Begrænsnng af Overtidsarbejde og Nedsættelse af Arbejdstiden indenfor Virksomhederne for at undgaa Afskedigelser eller for at muliggøre Nyansættelser, og hvori der endvidere peges paa Fordelagtigheden af en Arbejdsuge paa ca. 40 Timer, fortrinsvis fordelt paa 5 Dage, samt Muligheden af at yde i hvert Fald delvis Kompensation for den af Arbejdstidens Begrænsning følgende Nedgang i Ugefortjenesten, hvilket lettes ved den Nedgang i sociale Udgifter, som følger af Genansættelsen af Arbejdsløse.

Mon ikke det vilde vække Forundring i Vestervoldgade 113, hvis Arbejderne overfor en saadan Udtalelse fra en saa kompetent Institution som Det internationale Arbejdsbureau ganske undlod at søge de i Resolutionen nævnte Problemer løst?

Maa vi iøvrigt til Bemærkningen om „de Krav om Produktionens Billiggørelse, som man maatte være klar over, at Arbejdsgiverne nu maa søge gennemført" fremføre, at de danske Fagorganisationer sikkert ingenlunde er klar over, at Arbejdsgiverne nu maa søge Produktionen billiggjort, hvis der heri skulde ligge en Antydning af, at der skal gøres Forsøg paa at dreje Lønnedskæringsskruen igen. Vi vil da meget stærkt advare derimod, idet vi vil henholde os til, hvad vi gentagne Gange her i Bladet har paapeget, at dansk Industri har vist sig at være fuldkommen konkurrencedygtig med den udenlandske.

Vi tillader os i saa Henseende at henvise til, at indenfor Metalindustrien i Sverige, hvor Opsigelse af Overenskomsterne kunde afgives ved Udgangen af September med Udløb til Nytaar, har begge Parter undladt at opsige, saaledes at Overenskomsterne løber

videre, bl. a. for 54.000 Metalarbejdere, som den saakaldte Værkstedsaftale omfatter, og 26.000 Arbejdere ved Jernbrugene.

Nu vil maaske „Arbejdsgiveren" heroverfor ræsonnere som saa, at dermed har de svenske Arbejdere bevist, at de ikke ønsker at iværksætte en Aktion, bl. a. til Fordel for Indførelse af en forkortet Arbejdstid. Heroverfor skal vi bemærke, at for det første har den svenske Industri i højere Grad end den danske gennemført en Fordeling af det forhaandenværende Arbejde og dermed bidraget til, at Arbejdsløshedstallet i Sverige er lavere end i Danmark, og dernæst har den Omstændighed, at der den 24. September blev dannet en socialdemokratisk Regering sikkert bidraget til, at de svenske Arbejdere ikke har opsagt med Henblik paa en Forkortelse af Arbejdstiden. Den nye svenske Regering har jo udtrykkelig i sin Programerklæring anført, at den ser sin største Opgave i at finde Udveje til Hjælp for Krisens Ofre, og at den vil gaa stærkt ind for at skabe nye Arbejdsmuligheder. Den vil da sikkert ogsaa paa samme Maade, som den danske Regering allerede har gjort det, søge at faa Spørgsmaalet realiseret.

Her maa det jo nemlig ikke glemmes, at naar Arbejdstidens Nedsættelse har været behandlet i det før nævnte mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund nedsatte Fællesudvalg, skyldes det den socialdemokratiske Regering, der netop under Henvisning til Det internationale Arbejdsbureaus Stilling til Spørgsmaalet foranledigede dette behandlet i det paagældende Udvalg. Regeringen har herved givet Udtryk for, at den i første Omgang vilde overlade til de direkte interesserede Parter at søge Enighed opnaaet, men skulde dette ikke lykkes, anser vi det for givet, at Regeringen ikke kan lade Spørgsmaalet ligge, ligesom dette selvfølgelig i meget høj Grad vil indgaa i de Overvejelser, der nu skal finde Sted indenfor Fagorganisationerne med Henblik paa Stillingen til Opsigelse af Overenskomsterne.

Det forekommer os iøvrigt, at Arbejdsgiverne maa gøre sig fortrolige med, at der, naar der atter kommer Gang i Produktionen, maa finde en Tilpasning Sted mellem Produktionens øgede Ydeevne og dens Overflødiggørelse af menneskelig Arbejdskraft. Det har jo netop hidtil været Produktionsledernes store Fejl, at de alene har betragtet Arbejderne som et for kostbart og for lidet rationelt Driftselement, som det drejede sig om i størst mulig Grad at indskrænke, men ganske har set bort fra, at det i langt overvejende Grad er Arbejderne, hvem det skal muliggøres at aftage den stærkt forøgede Produktion. Hvad kan det vel nytte med et yderst ydedygtigt Produktionsmaskineri, hvis Forholdene udvikler sig saaledes, at kun en ringe Del af Befolkningen har Brug for Produkterne, medens den langt overvejende Del er uden Købekraft.

Arbejdsgiverne burde derfor i Stedet for at spørge, om der med Kravet om Nedsættelse af Arbejdstiden tilstræbes en midlertidig Foranstaltning eller en varig Ordning, gøre sig klart, at enten maa den maskinelle Ydelse skrues tilbage, hvad næppe mange tror paa Muligheden af, eller ogsaa maa der bringes Harmoni mellem Produktion og Afsætning, og dette sker næppe, uden at Arbejdstiden bringes i Overensstemmelse med de rationaliserede Virksomheders Ydeevne. Mon ikke det derfor var klogt netop nu at benytte Lejligheden til at søge den størst mulige Tilpasning gennemført. Vi anser netop det nuværende Tidspunkt for at være belejligt. Mon ikke det vilde være klogere ved nu alvorligt at tage fat paa Spørgsmaalet at søge en fornuftig og organisk Udvikling gennemført, fremfor at man senere skal staa overfor, at Spørgsmaalet skal afgøres paa Grundlag af, hvem af Parterne, der er den stærkeste.

En Menneskealder tilbage forstod danske Arbejdsgivere, hvad Tiden krævede. Hvad man den Gang gennemførte, lever vi i høj Grad paa den Dag i Dag, og selv om ogsaa noget af, hvad der den Gang skabtes, er forældet, vil utvivlsomt meget kunne bruges endnu et Stykke Tid under tilpas Hensyn til, hvad Udviklingen kræver. Det forekommer os, at det Udsyn og Vidsyn, som Organisationslederne den Gang lagde for Dagen, ofte savnes nu, og at man fra Arbejdsgiverside ofte spænder sig fast paa Standpunkter, der kun kan skade baade de direkte interesserede Parter og Samfundet som Helhed. I hvert Fald tillader vi os endnu engang at erindre om, at man vel kan binde sig selv, men ikke i tilsvarende Grad sin Modpart.

Umiddelbart forinden Bladet gaar i Trykken, erfarer vi, at Arbejdsgiverforeningen foranlediger samtlige Overenskomster opsagt.

Det er paa et unødvendig tidligt Tidspunkt Optakten til en altomfattende Overenskomstsituation af uoverskuelig Rækkevidde, og Arbejdsgiverforeningen har hermed vist det danske Erhvervsliv, som den ellers synder at optræde som Vogter for, og som i Forvejen er ude for meget alvorlige Vanskeligheder, en enestaaende Hensynsløshed.

Set er imidlertid givet, at Arbejdstidsspørgsmaalet

nu vil glide fra den akademiske Diskussion ind i de Realitetsforhandlinger, som den kommende Overenskomstsituation vil fremkalde.

Nye Former for Lønnedsættelse i Tyskland.

Af *A. Kocik*, Berlin.

(Efter „Arbejderen".)

Hvis den af Arbejdsgiverne i den dertil indrettede Presse i Tide og Utide fremsatte Paastand om, at Lønreduktioner er et sikkert Middel til at overvinde Krisen og modvirke Arbejdsløsheden, idet den muliggør en billigere Produktion og dermed fører til øget Forbrug, var rigtig, maatte det nu være gyldne Tider i Tyskland. Thi i intet Land er man paa dette Omraade gaaet saa radikalt til Værks som netop i Tyskland. Det har her ikke blot drejet sig om spredte Lønreduktioner ved Overenskomsternes Udløb i de enkelte Fag. Nej, man er gaaet frem med den bekendte tyske Grundighed og har gennem Nødforordninger sænket Lønnen for samtlige Arbejdere, Privatfunktionærer, Medhjælpere og offentlige Tjenestemænd i hele Riget. Fra Juni 1930 arbejdede den forhenværende Regering Brüning systematisk paa at presse det tyske Lønniveau ned. Disse Bestræbelser gennemførtes til en vis Grad med Hjælp af det bestaaende Voldgifts- og Mæglingssystem. I Tyskland har man i det sidste Tiaar saa smaat vænnet sig til at faa Løn- og Arbejdsbetingelserne fastsat »fra oven af«. De statlige Forligsinstitutioner har haft en overordentlig stor Indflydelse paa Overenskomsternes Indhold. Dersom de modstaaende Parter nemlig ikke bliver enige ved Forhandlingsbordet, fremsætter Forligsmanden et Mæglingsforslag eller afsiger en Voldgiftskendelse, som Parterne saa tager Stilling til. Men selv om en eller begge Parter forkaster Forligsmandens Forslag, har denne Beføjelse til at erklære Forslaget eller Kendelsen for bindende, under bestemte Forudsætninger endda ogsaa for alle uorganiserede Arbejdere og Arbejdsgivere. Under de gode Konjunkturer virkede dette System i Almindelighed ikke ugunstigt for Arbejderne, idet Fagforeningerne i Reglen undgik store og oprivende Konflikter, mens de paa den Maade for Medlemmerne opnaaede Lønforbedringer sikkert ikke havde været bedre, dersom det var kommen til en Konflikt. Da imidlertid de daarlige Konjunkturer meldte sig, og Pristallet gik ned, blev der under Pres fra Arbejdsgiverne og andre reaktionære Kredse ad samme Vej dekreteret Lønnedsættelser, som ikke stod i rimeligt Forhold til Nedgangen i Pristallet og Forholdene i Almindelighed. Fra Regeringens Side blev der tilmed i den Henseende øvet et vist Tryk paa Forligsinstitutionen. Gennem denne Institution og senere gennem Nødforordningerne forkortede man ganske vilkaarligt de bestaaende Overenskomsters Løbetid til nogle faa Maaneder, saaledes at det med korte Mellemrum var muligt at dekretere nye Lønsænkninger. Paa denne Maade og gennem de senere Nødforordninger er der i Tyskland i de sidste to Aar gennemført Lønreduktioner, som i Gennemsnit for alle lønarbejdende Personer inklusive offentlige Arbejdere og Tjenestemænd andrager rundt 25 pCt., eller adskillige pCt. mere end Nedgangen i Pristallet. I hvilken Udstrækning det tyske Lønniveau er sænket, viser Beretningerne fra den tyske Invalideforsikring over Antallet af solgte Bidragsmærker.

Nedenstaaende Tabel viser Fordelingen af de indkomne Ugebidrag paa de enkelte Lønklasser:

Ugentlig Indtægt:	*1930*	*1931*	*1932*
	i pCt. af de Forsikr. 1. Halvaar		
indtil 24 Mark	46,8	51,9	60,9
over 24 indtil 36 Mark	16,9	17,9	19,2
over 36 Mark	36,3	30,2	19,9

(For at undgaa Misforstaaelser maa det dog bemærkes, at en stor Del af de i denne Statistik medtagne Arbejdere arbejder paa indskrænket Tid.)

Fra Fagforeningernes Side har man altid advaret imod denne Lønpolitik, der undergraver Købekraften paa Hjemmemarkedet, samtidig med at den tyske Eksportindustri rammes saa haardt af den af de fleste Lande førte Afspærringspolitik, men disse Advarsler blev altid slaaet hen i Vejret.

Hvorledes har nu denne Lønnedsættelsespolitik, denne systematiske Nedskæring af de brede Befolkningsmassers Købekraft virket i Praksis? Da den første Nødforordning »Til Sikring af Næringslivet og de offentlige Finanser« udstedtes i Juli 1930, fandtes der 2,7 Millioner tilmeldte Arbejdsløse. Indtil den anden Nødforordning i Juni 1931 var Arbejdsløshedstallet steget til 4 Millioner. Efter den anden Nødforordning steg Arbejdsløshedstallet til 4,6 Millioner, og da den tredie Nødforordning kom i Oktober 1931, sattes Arbejdsløshedstallet op til 5,2 Millioner. Med Henblik paa denne alvorlige Situation var Regeringen klar over, at der maatte gribes til ekstraordinære Forholdsregler, men den fulgte atter Arbejdsgivernes og ikke Fagforeningernes Raad. Den fjerde Nødforordning af December 1931 dekreterede bl. a. en generel Nedsættelse af Lønnen helt ned til det Lønniveau, der bestod den 1. Januar 1927, hvad der for samtlige lønarbejdende Personer i hele Riget betød en yderligere Lønreduktion fra 10 til 15 pCt. De af Fagforeningerne forudsagte Virkninger udeblev heller ikke: Arbejdsløshedstallet steg til 6,2 Millioner.

Disse Tal beviser, at man ikke ustraffet kan ødelægge den arbejdende Befolknings Købekraft, og at Lønreduktioner ikke er noget egnet Middel til Over-

vindelse af Krisen, og de beviser tillige Urigtigheden af Arbejdsgivernes Paastand om, at alt vilde være meget bedre, dersom Arbejderne vilde vise Forstaaelse for Industriens Vanskeligheder ved at gaa med til Lønnedsættelser for dermed at muliggøre en Nedgang i Produktionsomkostningerne. Hverken Industrien eller det tyske Næringsliv som Helhed har haft Fordel af denne Lønpolitik. Tysklands Andel i Verdensproduktionen er sunken fra 11 til 8 pCt. I Jern- og Staalindustrien udnyttes Bedrifternes Kapacitet kun med 45 pCt., i den elektrotekniske Industri med 40 pCt. og i Maskinindustrien med 32 pCt. De Ord, der er sagt om hele denne Nedskæringspolitik, nemlig at den betyder, »at Tyskland efterhaanden sparer sig tildøde«, er ikke ubegrundet.

Dersom man nu tror, at de tyske Arbejdsgivere er tilfredse med den nuværende Lønstandard, tager man dog meget fejl. Det synes i det hele taget, at der ikke findes nogen Løn, som efter disse Folks Mening ikke er for høj eller lav nok. De fortsætter deres Kampagne mod Fagforeningerne og mod Overenskomsterne, som de mener ikke er »elastiske« nok og ikke tager fornødent Hensyn til de særlig nødstedte Bedrifter og Industrigrene. Den nye tyske Regering Papen, som hovedsagelig bæres oppe af den stadig voksende politiske og sociale Reaktion, har i sin første Nødforordning imødekommet Reaktionens og Arbejdsgivernes Krav om en radikal Nedsættelse af Arbejdsløshedsunderstøttelsen, af Invalide- og Alderdomsrenten, af Krigsforsorgens Understøttelsessatser o. s. v. I disse Dage har Regeringen Papen offentliggjort sin anden Nødforordning, der er en eneste Udfordring til Arbejderklassen. Den bærer Titlen »Til Ophjælpning af Næringslivet« og angiver den Politik, Regeringen vil føre paa det økonomiske Omraade. I Virkeligheden er det en storstilet Støtteaktion til Gunst for Privatkapitalen og Storindustrien. Nødforordningens Enkeltheder turde allerede være bekendt gennem Dagspressen, og vi skal derfor her indskrænke os til en kort Omtale af de Bestemmelser, som er rettet mod Arbejderne. Formaalet med denne »12 Maaneders Plan« er som bekendt Bekæmpelse af Krisen og Arbejdsløsheden. Man vil dog ikke — i hvert Fald kun i ringe Udstrækning — naa dette Maal gennem direkte Iværksættelse af Arbejde, saaledes som Fagbevægelsen altid har fordret, men ad indirekte Vej, gennem Skattelettelser til de private Bedrifter til et Beløb af 1500 Millioner Mark, nemlig saaledes, at der ved Indbetalingen af visse produktionshemmende Skatter (Omsætningsskat, Næringsskat o. s. v.) udstedes Skattemodtagningsbeviser, som forrentes og kan belaanes paa samme Maade som almindelige Værdipapirer og i Aarene 1934—1939 modtages som Betaling for Statsskatter. Det drejer sig altsaa om en statlig Subvention til de private Bedrifter, ligesom hele Nødforordningens Tendens gaar ud paa at styrke Privatkapitalismen paa Arbejdernes Bekostning. Hvorvidt denne Statsstøtte kan virke stimulerende paa Produktionen, vil Tiden vise. Endvidere bevilges et Beløb af 700 Millioner, som skal tjene til at betale Arbejdsgiverne en Præmie paa 400 Mark for hver nyantagen Arbejder. (Denne Præmie betales ikke i rede Penge, men ligeledes i Form af saakaldte »Skattesedler«, som Statskassen senere modtager som Betaling for Statsskat.) Dersom en Arbejdsgiver udvider Arbejdsstyrken, erholder han foruden denne Præmie Ret til at nedsætte Tariflønnen efter en nærmere bestemt Skala, dog under Forudsætning af, at den af vedkommende Arbejdsgiver udbetalte samlede Lønsum under ingen Omstændigheder er mindre end forud. Det bestemmes, at en Arbejdsgiver, saafremt der i hans Virksomhed beskæftiges flere Arbejdere end den 15. August eller end Gennemsnittet for Maanederne Juni, Juli og August, er berettiget til at nedsætte de tariflige Lønsatser for de sidste 9 Timer af en Arbejdsuge paa 40 Timer. Nedsættelsen maa, saafremt Arbejdertallet er steget mindst 5 pCt., udgøre 10 pCt. Hvis Arbejdertallet er steget mindst 10 pCt., maa Lønnedsættelsen andrage 20 pCt. Ved 15 pCt.s Stigning maa der foretages en Lønnedsættelse paa 30 pCt., ved en 20 pCt.s Stigning paa 40 pCt. og ved 25 pCt. Stigning paa 50 pCt.

Med en 40-Timers Arbejdsuge betyder dette en Nedsættelse af Lønnen med indtil 12½ pCt. For den 41. og de følgende Arbejdstimer skal der imidlertid atter betales den fulde Tarifløn. Paa denne Maade vil man foranledige Arbejdsgiverne til ikke at lade arbejde længere end 40 Timer om Ugen, da de jo herved har Udsigt til at erholde flere Lønpræmier. De Arbejdsgivere, som allerede forinden Nødforordningens Ikrafttræden har indført Korttidsarbejde, for at kunne holde deres gamle Arbejdere, har beklaget sig over, at Lønpræmie-Systemet begunstiger de Arbejdsgivere, som hensynsløst har kastet deres Arbejdere paa Gaden, og bibeholdt den 48 Timers Arbejdstid. For at møde disse Indvendinger er der fassat et meget kompliceret Beregningssystem, hvorefter Procentforholdet mellem nyantagne og gamle Arbejdere, og dermed Lønnedsættelsens Størrelse, beregnes paa Grundlag af Længden af den i vedkommende Bedrift gældende Arbejdstid. De paagældende Bestemmelser i Nødforordningen er imidlertid saa uklare og uoverskuelige, at de vil afføde utallige Stridsspørgsmaal, saaledes at i hvert Fald Arbejdsretterne og Statens Forligsmænd faar nok at gøre. Den Omstændighed, at Regeringen i Strid med Forfatningens Bogstav og Aand gennem Nødforordninger uden videre sætter Overenskomsternes Lønbestemmelser ud af Kraft, er selvsagt et Slag mod selve Overenskomsttanken og vil bidrage til at forringe Tariffernes Værdi for Arbejderne.

Regeringen anslaar, at det paa Grundlag af denne Nødforordning vil være muligt at faa 1¾ Million Arbejdsløse i Arbejde; men om den selv tror paa Muligheden heraf, faar staa hen, i hvert Fald betvivles

dette i alle sagkyndige Kredse, og det vil højst blive Tilfældet, dersom det fra mange Sider varslede Konjunkturopsving virkeligt sætter ind. Hele Nødforordningen kan forøvrigt betragtes som en konjunktur-teoretisk Spekulation, som, hvis den slaar fejl, let kan føre til Inflation, naar Staten senere skal indløse de udstedte Skattebeviser til et Beløb af 2200 Millioner Mark, og Statens Udgifter ikke til den Tid er forringede gennem Nedgang i Arbejdsløshedsunderstøttelse og andre sociale Udgifter, og Indtægterne ikke er stegne. Med en Præmie af 100 Mark pr. Kvartal for hver nyantagen Arbejder skabes jo ikke nyt Arbejde, idet Arbejdsgiverne fremdeles er afhængig af Konjunkturforholdene. Der er i det hele taget mange dunkle Punkter i denne Nødforordning, men det vilde føre alt for vidt i denne Artikel at komme nærmere ind paa alle Enkeltheder. Foruden de ovenfor angivne Beløb erklærer Regeringen, at den vil anvende betydelige Beløb — der nævnes den sikkert alt for høje Sum af 750 Millioner Mark — til direkte Iværksættelse af offentlige Arbejder. Nødforordningen indeholder til Slut en Blankofuldmagt til Regeringen med Hensyn til en fuldstændig Omvæltning af den bestaaende Socialforsikring, i første Linie naturligvis Arbejdsløsheds-, Syge- og Invalideforsikringen. Navnlig denne sidste Bestemmelse har vakt voldsom Harme blandt Arbejderne. I et den 9. og 10. September i Berlin afholdt Repræsentantskabsmøde i den tyske Landsorganisation blev der kraftigt protesteret mod Regeringens arbejderfjendske Bestræbelser, og hvor det paa nogen Maade er muligt, skal der ydes kraftig Modstand mod disses Gennemførelse. Herved maa dog erindres, at de tyske Fagforeninger, trods deres talmæssige Styrke, er svækket, grundet paa Medlemmernes aarelange Arbejdsløshed, som i Gennemsnit for alle Forbund ved Udgangen af Juli, altsaa paa den bedste Tid af Aaret, androg 44,3 pCt., mens yderligere 22,3 pCt. af Medlemmerne arbejdede paa indskrænket Tid. Bygningsarbejderforbundets Arbejdsløshedsprocent er 76,8, Malerforbundets 79, Trærarbejderforbundets 66,3 plus 10,2 pCt. Korttidsarbejdere o. s. v. I Betragtning af disse Tal vil man kunne forstaa, at det falder de tyske Fagforeninger svært at gennemføre en almindelig Aktion mod Regeringen Papens arbejderfjendtlige Politik, men efter hvad der meldes fra hele Riget, nægter Arbejderne i de enkelte Bedrifter, hvor Organisationsforholdene er gunstige, og de fornødne Forudsætninger er til Stede, at gaa med til yderligere Lønnedsættelser og nedlægger Arbejdet. I talrige Tilfælde er Arbejdsgiverne blevet tvungne til at afstaa fra deres Forehavende og gaa med til fremdeles at betale de gamle Tariflønninger. Saafremt den forventede Konjunkturopgang virkelig sætter ind, og Arbejdsløsheden som Følge heraf aftager, vil de tyske Arbejdere sikkert sætte alle Kræfter ind paa at generobre de tabte Stillinger.

Den frivillige Arbejdstjeneste i Tyskland.

Den frivillige Arbejdstjeneste for Arbejdsløse i Tyskland blev indført ved Nødforordningen af 5. Juni 1931. Formaalet med denne Arbejdstjeneste er ikke i første Række at faa visse Arbejder udført, men derimod at skaffe de unge Arbejdsløse en Beskæftigelse, der kan hindre den med den varige Arbejdsløshed følgende Demoralisation. Den frivillige Arbejdstjeneste er derfor ogsaa begrænset til kun at omfatte Personer paa under 25 Aar, navnlig haaber man at faa Beskæftigelse for de helt unge paa under 21 Aar. Halvdelen af de 70.000 Arbejdere, som i Juni 1932 var beskæftiget i den frivillige Arbejdstjeneste, var derfor Personer under 21 Aar, medens Resten var mellem 21 og 25 Aar. De Arbejdsløse, som melder sig til den frivillige Arbejdstjeneste, bliver enten anbragt i Lejre eller i privat Indkvartering. I og for sig foretrækker man Anbringelsen i Lejrene, fordi man paa denne Maade lettere bliver i Stand til at gøre noget for de Arbejdsløse i deres Fritid. Man kan saaledes lettere foranstalte Kursus, Foredrag eller andet oplysende Arbejde.

Reglementet for Lejrordenen fastsættes af de unge selv, og de vælger selv en Fører, der skal overvaage Lejrordenens Overholdelse.

Deltagerne i Arbejdstjenesten modtager fortsat Arbejdsløsheds-, Krise- eller Velfærdsunderstøttelse.

For Arbejder, der er af nationaløkonomisk Værdi, kan der desforuden ydes et Tilskud paa ca. 1½ Rm. pr. Dag. Midlerne hertil skaffes ved Rigstilskud. Desuden betaler Riget 2 Rm. om Dagen til Arbejdere under 21 Aar, idet disse Arbejdere i Almindelighed ikke har Adgang til Arbejdsløshedsunderstøttelse. Af dette Beløb paa 2 Rm. regner man, at 1—1.20 Rm. gaar til Forplejning, 0.50 Rm. til Lommepenge og Resten til andre Fornødenheder.

Arbejdet er ganske frivilligt, saaledes at enhver Deltager efter frit Valg kan forlade det, uden at dette medfører, at han mister sin Ret til Understøttelse.

Det er ikke Meningen, at de unge til Stadighed skal være beskæftiget i Arbejdslejrene, idet Tilstrømningen er saa stærk, at man, for at faa saa mange som muligt ind i Arbejdstjenesten for en Tid, maa begrænse Varigheden for den enkeltes Deltagelse, saaledes at denne i Almindelighed ikke overstiger 20 Uger.

Det er naturligvis af stor Vigtighed, at man hindrer, at de Arbejder, som gennemføres i den frivillige Arbejdstjeneste, medfører en Forringelse af Mulighederne paa det frie Arbejdsmarked. De forskellige Forordninger om den frivillige Arbejdstjeneste fastsætter derfor udtrykkeligt, at de Arbejder, der udføres paa denne Maade, skal være ekstraordinære, og de afgrænses endog overfor saadanne Ar-

bejder, som man kunde tænke sig at udføre som Nødhjælpsarbejder. Desuden skal Arbejderne være almennyttige, saaledes at de ikke bliver til Fordel for enkelte private Personer. Det er klart, at naar man lægger saa stærk Vægt paa, at Arbejderne skal være af ekstraordinær Karakter og end ikke maa være anvendelige som Nødhjælpsarbejder, saa vil paagældende Arbejder undertiden ikke være af særlig stor nationaløkonomisk Betydning; men dette strider jo heller ikke imod Arbejdstjenestens Formaal, der blot er at bringe de unge Arbejdsløse i Arbejde for derved at opnaa Fordele ikke af økonomisk, men af moralsk Art. Dog forlanges det, at der udføres et egentligt Arbejde, saaledes at blot Sport eller almindelig legemlig eller aandelig Uddannelse ikke er tilstrækkelig.

Ved den frivillige Arbejdstjeneste institueres der intet Arbejdsforhold i lovmæssig Forstand, men de arbejdsfrivillige nyder dog social Forsikring og Arbejderbeskyttelse i det Omfang, som Arbejdets Natur kræver det.

Med Hensyn til den frivillige Arbejdstjenestes Organisation bemærkes det, at saadanne Arbejder i Almindelighed kun maa udføres af offentlige Korporationer, almennyttige Foreninger og Stiftelser og til dette Formaal særlig organiserede Foreninger. Dog kan ogsaa i visse Tilfælde private Foretagender gøres til Bærere af den frivillige Arbejdstjeneste, saafremt Resultatet af Arbejdet helt eller for Størstedelen kommer Almenheden til Gode.

Til Ledelse af den frivillige Arbejdstjeneste er der indsat en Rigskommissær.

Arbejdsløsheden i Norge.

Ogsaa i Norge har Krisen hærget og foraarsaget en stor Arbejdsløshed. Fra 1930 og indtil nu er Arbejdsløsheden stadig øget, og ved Udgangen af 1930 var 24 pCt. af Medlemmerne arbejdsløse og ca. 14 pCt. ledige gennemsnitlig hele Aaret. I 1931 øgedes Arbejdsløsheden yderligere, og ca. 20 pCt. var arbejdsløse gennemsnitlig hele Aaret. Arbejdsløsheden fortsættes i 1932 og er steget til 30 pCt. af Medlemstallet. I Juli Maaned i Aar, som plejer at være en af de bedste Maaneder med Hensyn til Arbejdsløsheden, var fremdeles ca. 30 pCt. ledige.

Arbejdsløsheden omfatter saa at sige alle Arbejdsgrene, dog er ogsaa i Norge Skibsbygningsindustrien haardest ramt. Norge har jo en forholdsvis stor Handelsflaade, som ved Udgangen af 1931 talte over 4 Millioner Tons. De norske Skibsredere bygger adskillig Tonnage Aar efter Aar, men Størsteparten af denne Nybygning gaar til udenlandske Skibsbyggerier. De norske Arbejdsgivere hævder som andre Landes Arbejdsgivere, at Aarsagen hertil skyldes i første Række, at udenlandske Arbejdslønninger ligger adskillig lavere end Lønningerne i Norge. Dertil kommer de mange forskellige Subventioner, som de forskellige Landes Statsmagter har indrømmet, specielt overfor deres Lands Skibsbygningsindustri.

I 1930 blev der indført Skibe for ca. 200 Millioner Kr. og i 1931 for 150 Millioner Kr. Og selv under denne Depressionstid for Skibsfarten bygger norske Redere adskillig Tonnage i Udlandet.

Forbundet har som bekendt Arbejdsløshedskasse, som understøtter de arbejdsløse Medlemmer, men denne Understøttelse er jo begrænset til et vist Antal Dage, som for Tiden er 75 i et Aar og 150 Dage i to paa hinanden følgende Kalenderaar. Størsteparten af de arbejdsløse Medlemmer har derfor nu forlængst opbrugt deres Understøttelse.

Forbundet har i 1930 og 1931 udbetalt i Arbejdsløshedsunderstøttelse Kr. 536.300,00 og 588.000,00. Denne Understøttelse er jo stor i Forhold til Forbundets Medlemstal. Forbundet faar refunderet af Staten Halvdelen af det udbetalte Beløb i Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Foruden de Medlemmer, som er helt arbejdsløse, arbejdes der for en stor Del paa forkortet Arbejdstid. Dette er ikke medregnet i de Tal, som ovenfor er nævnt.

Paa Trods af Krisen er Tilslutningen til Forbundet forøget, saaledes at Medlemstallet nu er 15.800.

Som Billedet tegner sig for Jernindustriens Vedkommende, tegner det sig ogsaa for de øvrige Arbejdere i Landet.

Nogen Bedring i Arbejdsforholdene kan for Tiden ikke øjnes. Man regner med at gaa en mørk Vinter i Møde med yderligere Stigning i Arbejdsløsheden.

Fritjof Ekman Handelsminister.

Som bekendt udnævntes der den 24. September i Sverige et socialdemokratisk Ministerium, i hvilket vor kendte Fagfælle, Formanden for Svenska Metallindustriarbetareförbundet, *Fritjof Ekman*, fik Sæde som Handelsminister.

Ekman er født i Gryta Sogn, Uppsala Len, den 23. September 1888, og det er saaledes i en ung Alder, at han er sat til at varetage de svenske Handelsinteresser.

Som ganske ungt Menneske arbejdede han i den mekaniske Værkstedsindustri, men i Aarene 1906—11 fo'r han til Søs paa forskellige Fartøjer og var Medlem af det svenske Sømands- og Maskinistforbund. I 1911 begyndte han atter at arbejde i Værkstedsindustrien i Stockholm og blev Medlem af den svenske Metalarbejderorganisation den 1. April 1911. Senere blev han Indehaver af en Del Tillidsposter, dels indenfor den Værkstedsklub, han tilhørte, dels indenfor sin Fagforening i Stockholm, og paa Metal-

industriarbejderforbundets Kongres i 1919 valgtes han til Ombudsmand (Rejsesekretær) i Forbundet og havde i denne Egenskab hovedsagelig at gøre med Forhandlingerne indenfor den mekaniske Værkstedsindustri.

Da Forbundets Formand, Johan Olov Johansson, gik over i den svenske Landsorganisation som Kasserer, blev Fritjof Ekman hans Efterfølger som For-

FRITJOF EKMAN

mand for vor svenske Broderorganisation, hvilket skete den 1. Juni 1925. I 1922 var han blevet Medlem af Landsorganisationens Repræsentantskab, og i 1926 valgtes han til Medlem af Landssekretariatet. Siden April 1930 har han været Medlem af Forretningsudvalget for Sveriges socialdemokratiske Arbejderparti, idet han her afløste den forrige Formand for Landsorganisationen, Arvid Thorberg, da denne afgik ved Døden. I 1928 var Ekman Medlem af Toldkomitéen og var siden 1929 Suppleant ved den svenske Arbejdsdomstol. I 1931 blev han Medlem af den saakaldte Ådals-Kommission, der havde til Opgave at undersøge og fremkomme med Betænkning vedrørende det svenske Militærs Beskydning af Arbejderne i Ådalen under en Strejkesituation.

Ekman var særdeles godt kendt her i Danmark, hvor han ofte aflagde Besøg, og ikke mindst vil han være kendt af de af vore Medlemmer, der siden 1926 har deltaget i Smedeforbundets Kongresser.

Ekman er en udpræget Realiteternes Mand, en stærk Personlighed, og med en repræsentativ Fremtræden, der sikkert gør ham velegnet til at sidde som Medlem af et svensk Ministerium. Selvom vi maa beklage, at han nu forlader Pladsen som Formand for vor store svenske Broderorganisation, kan det alligevel kun være med Tilfredshed, at de skandinaviske Metalarbejdere ser ham indtage denne fremragende Plads. Og saa har sikkert Ekman Ret, naar han, efter at være blevet udnævnt til Minister, til Kjærbøl skrev:

»Selvom Forholdene skulde udvikle sig saaledes, at jeg forlader Forbundets Ledelse, kommer dette ikke til at indvirke paa Samarbejdet mellem Metalarbejderne i de skandinaviske Lande. Jeg er overbevist om, at den, som eventuelt bliver min Efterfølger, paa samme Maade som jeg indser Betydningen af det indledede Samarbejdes Opretholdelse .....“

Nu, da dette skrives, har Ekman anmodet Ledelsen for det svenske Metalindustriarbejderforbund om at maatte fratræde sin Post som Formand for Forbundet, hvilket Ledelsen har imødekommet. Forbundsstyrelsen vil da træde sammen den 31. Oktober og 1. November for i Overensstemmelse med Forbundets Love at vælge hans Efterfølger.

Ned med Priserne og ned med Lønnen.

I det efterfølgende gengiver vi en Kendelse, som Den faste Voldgiftsret den 22. September har afsagt, og som giver et lille Indblik i, hvorledes mange Haandværkere ved Deltagelse i Licitationer trykker Priserne, saaledes at de forudsætter de lavest mulige Lønninger. Det heromhandlede Tilfælde er saa meget mere grelt, som det drejer sig om Arbejde til en Kommune, der ingenlunde kan være interesseret i, at Byens Borgere, det være sig Arbejdsgivere eller Arbejdere, ikke kan erholde en rimelig Avance og en anstændig Arbejdsløn. Vi har ofte kritiseret disse meningsløse Licitationspriser, der ikke levner Mulighed for en rimelig Fortjeneste til den tilbudsgivende Virksomhed eller til anstændige Lønninger til Arbejderne, og det er vor Opfattelse, at Stats- og Kommuneforvaltningerne med nødvendig teknisk Bistand bør kontrolere Tilbudene og lade saadanne ude af Betragtning, der ikke kan give Dækning af Generalomkostningerne og en forsvarlig Fortjeneste, hvad enten det skyldes Fejlberegning eller uforsvarlige Forretningsmetoder. Saadanne Tilbuds Antagelse rummer foruden en Fare for mindre godt udført Arbejde tillige, at Arbejdsvilkaarene trykkes til Skade for Arbejderne i Almindelighed.

Den afsagte Kendelse er saalydende:

Smedemester Munksgaard-Nielsen, Randers, der fra Slutningen af Maj d. A. i sin Virksomhed havde beskæftiget 5 Svende, afskedigede paa Grund af aftagende Beskæftigelse i Midten af Juli 3 af disse.

Af de ikke afskedigede havde den ene, Tillidsmand Andersen, fra den 19. Juli kun Beskæftigelse 4 Timer daglig. Den 28. Juli blev en af de afskedigede Svende genantaget og havde Arbejde til den 6. August. Tillidsmandens Timeløn var 1 Kr. 33 Øre, medens de andre Svende var lønnede med 1 Kr. 25 Øre, en enkelt dog med 1 Kr. 24 Øre. I Fagets Overenskomst er der fastsat en Minimalløn og en Mindstebetaling for Timelønsarbejde paa 96 Øre for udlærte Svende.

En Dag i Slutningen af Juli meddelte Munksgaard-Nielsen Tillidsmanden, at han var blevet lavest bydende ved Licitation over noget Jernarbejde til Randers Gasværk, og at der, hvis han fik dette Arbejde, paany vilde blive Chancer for Beskæftigelse, men at han da maatte søge sin Arbejdsløn-Konto bragt ned, saaledes at Timelønnen for Svendenes Vedkommende blev nedsat fra Kr. 1,25 og Kr. 1,24 til Kr. 1,20, for Tillidsmandens Vedkommende fra Kr. 1,33 til Kr. 1,28. Tillidsmanden vilde for sit Vedkommende ikke gaa ind paa denne Reduktion og blev den 1. August afskediget efter at have færdiggjort det Arbejde, han stod i. Den ene af de to andre hos Munksgaard-Nielsen arbejdende Svende gik ind paa at forblive for den nedsatte Løn, medens den anden nægtede at gaa ind paa Reduktionen. Den 2. August fik Munksgaard-Nielsen Besked om, at hans Tilbud paa Leveringen til Gasværket var antaget.

Senere tilbød Munksgaard-Nielsen under en Samtale med Formanden for den stedlige Afdeling af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund at genantage alle de tidligere Svende, men kun paa Vilkaar, at de vilde arbejde for den reducerede Løn, idet han i modsat Fald vilde søge andre og billigere (mindre kvalificerede) Svende. Heroverfor stillede Fagforeningsformanden sig afvisende, og et senere fornyet Tilbud fra Munksgaard-Nielsens Side om at genantage de 4 Svende for den reducerede Løn blev ikke antaget af disse. Den 12. August vilde Munksgaard-Nielsen tage to af sine egne Udlærlinge, der tidligere havde arbejdet hos ham for en Timeløn af 1 Kr. à 1 Kr. 10 Øre, i Arbejde, men de meddelte ham, at de efter Besked fra Fagforeningen ikke kunde gaa i Arbejde hos ham, forinden han havde genantaget sine tidligere Svende for den hidtidige Løn. Munksgaard-Nielsen har derefter forgæves søgt Arbejdskraft gennem Arbejdsanvisningskontoret, som sluttelig har indstillet Anvisningen.

Under Anbringende af, at der af Munksgaard-Nielsen er søgt foretaget en kollektiv Reduktion af Lønnen for samtlige hans Arbejdere ved Hjælp af Midler, der maa anses som eller sammenstilles med en Lockout, har De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, Smedemester Munksgaard-Nielsen, Randers, med Paastand om, at der idømmes Munksgaard-Nielsen en Bod, som tillige kan tjene til Dækning af de Tab, Arbejderne har lidt ved Udelukkelsen.

De Indklagede paastaar Frifindelse for Klagernes Tiltale og har derhos nedlagt Paastand paa, at den overfor Munksgaard-Nielsen iværksatte Blokade kendes ulovlig, og at Klagerne i denne Anledning idømmes en Bod.

Forsaavidt Klagerne til Støtte for deres Paastand har gjort gældende, at Munksgaard-Nielsen ulovligt har udelukket de allerede i Midten af Juli afskedigede, »midlertidigt spadserende« Arbejdere fra Genantagelse, medmindre de vilde finde sig i Lønreduktion, kan Retten ikke give Klagerne Medhold heri. Disse Arbejdere var paa Grund af aftagende Beskæftigelse *definitivt* afskedigede, og Munksgaard-Nielsens Vægring ved at genantage disse Folk paa de gamle Vilkaar kan, selv om den er fremsat i »kollektiv« Form, hverken anses som eller ligestillet med en Lockout, ligesaalidt som det vilde kunne anses som en ulovlig Blokade af Munksgaard-Nielsens Virksomhed, om alene *disse* Arbejdere »kollektivt« var enedes om at nægte at lade sig genantage, medmindre Munksgaard-Nielsen vilde indgaa paa at betale dem en vis højere Løn.

Anderledes stiller det sig med Hensyn til de i Begyndelsen af August i Virksomheden beskæftigede 3 Arbejdere, herunder efter Omstændighederne ogsaa Tillidsmanden.

Ifølge Bestemmelserne i Overenskomsten indenfor Jern- og Metalindustrien, Afsnit E, § 2, ordnes Lønnen for de dygtigere og mere betroede Arbejdere i hvert enkelt Tilfælde mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og Arbejderen uden Indblanding fra Fagorganisationens eller dens Medlemmers Side, hvorhos Parterne er enige om, at i Tilfælde, hvor Misforhold paa dette Omraade som Helhed taget skønnes at være til Stede, har begge Organisationer Paataleret ligeoverfor hinanden overensstemmende med Reglerne for Behandling af faglig Strid.

I Betragtning af de Omstændigheder, som ifølge Munksgaard-Nielsens egen Forklaring begrundede hans Krav om Lønreduktionen, findes der at have foreligget et Forhold af en saadan generel Karakter, at Sagen i Medfør af den nævnte Overenskomstbestemmelse burde have været behandlet efter Reglerne om faglig Strid, uden at det herimod kan komme i Betragtning, at de i Begyndelsen af August arbejdende Svende paa Grund af de vanskelige Beskæftigelsesforhold kun var et Faatal. Arbejdsgiverens Krav om Reduktion af Lønnen for disse Svende og Afskedigelsen af de 2 af disse har derfor været ulovlig.

Hvad Kontraklagen angaar, maa det anses for utvivlsomt, at der fra Fagforeningens Side har været etableret en Blokade, som har været ulovlig, allerede fordi den har været uvarslet, og denne Blokade bør ufortøvet bringes til Ophør.

I Bod til De samvirkende Fagforbund findes Smedemester Munksgaard-Nielsen at burde betale 200 Kr., og en Bod af samme Størrelse vil Dansk Smede-

og Maskinarbejderforbunds Randers-Afdeling have at erlægge til Dansk Arbejdsgiverforening.

Sagens Omkostninger bør betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Det af Smedemester Munksgaard-Nielsen, Randers, stillede Krav om Lønreduktion for de tre i hans Virksomhed i Begyndelsen af August d. A. beskæftigede Arbejdere og den i Forbindelse hermed skete Afskedigelse af 2 af disse har været ulovlig, og bør Munksgaard-Nielsen til De samvirkende Fagforbund betale en Bod paa 200 Kr.

Den af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Randers-Afdeling overfor Smedemester Munksgaard-Nielsen iværksatte Blokade har været ulovlig og bør straks bringes til Ophør. I Bod til Dansk Arbejdsgiverforening betaler nævnte Fagforening 200 Kr.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betaler hver af Parterne med Halvdelen.

Den faste Voldgiftsret har i Virkeligheden her betonet, at Arbejdsgiverne ikke har Ret til at foretage kollektiv Afskedigelse med den Hensigt at trykke Lønningerne.

Populær Samfundsøkonomi.

Tordenskraldet.

Det var en Eftermiddag i Slutningen af November 1857. Om Foraaret var Telegraftraaden naaet vor Provinsby, og for ret at understrege det nye Meddelelsesmiddels fænomenale Hurtighed, var den halte Skomager bleven antaget som Telegrafbud, og nu kom han hinkende over Torvet i Luntetrav med et Telegram til Diskontokassen.

Man havde hørt om Prisfald og Fallitter i Amerika og England, og nu meddelte Telegrammet, der var fra Diskontokassens Hamborgforbindelse, at Krisen var naaet Hansastaden ved Elben, hvorfor man manede til Forsigtighed. I de følgende Dage bragte Diligencen store anbefalede Breve, og i et af disse meddeltes det Konsulen, at hans Hamborgleverandør var gaaet fallit, og nu krævede Bobestyrelsen, at Konsulen inden 3 Maaneder skulde afvikle sin Varegæld paa 75.000 Kr. Da flere andre Købmænd fik lignende Breve, vil man forstaa, at det var umuligt, at Diskontokassen, hvortil de selvfølgelig alle henvendte sig, kunde hjælpe dem helt, selv om den gjorde, hvad den formaaede.

Det lykkedes Konsulen at skaffe 40.000 Kr.; men hvor stor en Interesse han end havde for Jernstøberiet, og hvor meget han end ønskede at skaane det, saa maatte han dog drage dette med ind i Affæren. Hamborg erklærede nemlig: 20.000 Kr. til eller vi erklærer Konsulen konkurs; men hvis de kommer, kan vi give Henstand med de sidste 15.000 Kr. — Det, det nu drejede sig om for Byens samarbejdende, sammenspiste og sammengiftede Kapitalejere, var at redde Konsulen, og hvis dette lykkedes, var ogsaa Jernstøberiet frelst. Smedesvend Petersen var her uden Betydning, han var endnu ikke helt optaget i Lavet, men hvis Konsulen væltede, vilde Støberiet gaa over paa tyske Hænder, og det fandt baade Apotekeren og Borgmesteren betænkeligt.

For at bedømme disse Forhold, maa vi se, hvorledes Støberiets Status havde udviklet sig indtil 31. December 1857. Der var afbetalt 1500 Kr. paa Kassekreditten, eller Banklaanet som vi maa kalde det, for Navnet Kassekredit blev først indført i Danmark efter 1871 af Landsmandsbanken, og dernæst havde Bauer, Bogholderne og Konsulen et Overskud indestaaende paa 7500 Kr.

Status 31. December 1857.

Aktiver.

Beboelse og Grund	10.000 Kr.
Bygninger	25.000 -
Maskiner	18.000 -
Varelager	5.000 -
Udestaaende	1.000 -
Kasse og Bank	2.000 -
	61.000 Kr.

Passiver.

Agenten, 1. Prioritet	10.000 Kr.
Rest af Banklaan	13.500 -
Interessenterne	20.000 -
Konsulen	10.000 -
Indestaaende Overskud	7.500 -
	61.000 Kr.

Der var siden Starten købt Maskiner for 3000 Kr. og foregaaet visse andre Forandringer paa Status' Aktivside, saa den samlede Balance var vokset med 6000 Kr. Af Kapitalen ejede Konsulen følgende:

Konsulens Indskud	10.000 Kr.
Andel i Overskud	2.500 -
Laan til Bogholderens Interessentkapital	8.000 -
	20.500 Kr.

I Støberiet var altsaa Dækning for Hamborgs Krav paa Konsulen; men da dette ingen kontante Penge ejede, kunde Hamborg, ved at erklære Konsulen konkurs, ved Hjælp af hans Indestaaende i Støberiet for 20.500 Kr. faa en overmægtig Indflydelse paa et Foretagende med betydelig Indtjeningsevne. Ja, man maatte endog, hvis Pengene ikke blev rejst, frygte den Mulighed, at Hamborg erklærede Interessentskabet fallit, hvorved Bauer og Bogholderen tabte deres hele Kapital og indestaaende Overskud, ialt Kr. 17.000, fordi de heller ikke ejede kontante Penge. Og da der i Konsulens Bo ydermere var absolut Sik-

kerhed for hans Rest-Varegæld paa 15.000 Kr., kunde den hele Aktion resultere i, at Hamborg ikke blot fik deres Tilgodehavende, men dertil Jernstøberiet for en Pris af 17.000 Kr. under dets Værdi.

For at undgaa dette maatte alle gode Kræfter mobiliseres. Først faar man Agenten til at rykke sin 1. Prioritet bag Banklaanet. Der var først Tale om, at han skulde indtræde som uansvarlig Interessent, som Konsulen havde været; men han undslog sig med, at han var en ældre Mand, der ikke vilde binde sine Arvingers Penge. Til Slut blev Ordningen, at Agenten for sin Villighed fik Renten hævet til 5 pCt. (fra 4 pCt.) og dernæst et Afdrag paa 500 Kr. aarlig, saa det blev jo ikke gratis.

Man fik saa i den nystiftede Kreditforening et Laan paa 8000 Kr., vi ser bort fra Kurstabet. Men man skulde jo skaffe 12.000 Kr. til, og dem fik man Sparekassen til at skaffe; men først efter store Betænkeligheder angaaende Sikkerheden. — Den endelige Ordning blev, at Sparekassen ydede et Kautionslaan paa 12.000 Kr. med Sikkerhed i alle Støberiets Værdier og Panteret umiddelbart efter Kreditforeningslaanet, idet saavel Diskontokassens Banklaan som Agentens Laan rykkede. Renten var 5 pCt. og Afdrag 500 Kr. aarlig af Støberiets Midler. Men dernæst stilledes som yderligere Sikkerhed Smedemester Pedersens Obligation til Bauer, der var udstedt, da Faderens Værksted blev solgt til Pedersen. Denne Obligation havde været paa 4000 Kr., men var ved Afdrag nedbragt til 3400 Kr. Den havde i sin Tid været pantsat til Sparekassen for et Laan paa 2000 Kr. til Bauer ved Støberiets Start, men dette var i Mellemtiden blevet indfriet af Bauer. Nu skulde saavel Renten som Afdrag, altsaa Afdrag 200 Kr. + Renter ca. 170 Kr., ydes som ekstra Afdrag paa det nye Sparekasselaan. Endelig maatte 4 gode Borgere tegne Selvskyldnerkaution for Laanet.

I Status for Støberiet tegnede Resultatet af Krisen sig saa paa følgende Maade: Aktiver, uforandret.

Passiver	Før Krisen	Efter Krisen
Kreditforeningslaan		8.000 Kr.
Agenten, 1. Prioritet	10.000 Kr.	
Kautionslaan i Sparekass.		12.000 -
Rest af Banklaan	13.500 -	13.500 -
Gæld til Agenten		10.000 -
Interessenterne	20.000 -	12.500 -
Konsulen	10.000 -	
Indestaaende Overskud ...	7.500 -	5.000 -
	61.000 Kr.	61.000 Kr.

Sammenligner vi derefter Ydelserne til Fremmedkapitalen, viser det sig, at de efter den gamle Ordning var 1725 Kr. aarlig, hvoraf 500 Kr. var Afdrag, efter den nye Ordning 3785 Kr., hvoraf 1660 Kr. var Afdrag. Resultatet af det Støberiet ganske uvedkommende Forhold, at en Grosserer i Hamborg gik fallit, og til hvem Konsulen havde en fuldtud rimelig og forsvarlig Gæld, blev altsaa, at det i Støberiet udførte Arbejde blev belastet med en Rentebyrde til Kapitalen paa 900 Kr., og dernæst et Afdrag, for hvilket Støberiet ingen ny Værdier havde modtaget, paa 1160 Kr., alt aarlig. Hvilke Følger disse nye Byrder fik for Støberiet, skal vi se næste Gang.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

⅘ De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg.

A/S De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder er grundlagt i Aaret 1834 og er saaledes et af de ældste Jernstøberier her i Landet, ligesom det hører til Aalborgs ældste industrielle Virksomheder. Det var Guldsmed *Henning Smith*, som i det nævnte Aar begyndte at drive Støberi i Ejendommen Algade 43, hvor Firmaet endnu har Støberi og Beslagværksted for Bygningsstøbegods tilligemed Kontor- og Forretningslokaler.

Efter Henning Smiths Død solgte hans Enke i 1857 Ejendommen med Maskiner, Værktøj, Modeller og alt Tilbehør til et Konsortium, der dannede Interessentselskabet „Det Smithske Jernstøberi og Maskinværksted", og samtidig ansattes som Direktør *C. Wendt*, der endvidere optog Fabrikationen af Landbrugsmaskiner samt Dampmaskiner og Dampkedler, af hvilke han den Gang var en fremragende Konstruktør. Da Pladsforholdene paa Algade blev for trange, byggedes i 1875 en helt ny tip-top moderne Fabrik i den saakaldte Pappegøjehave, væsentlig beregnet for Fabrikation af Kraftanlæg, og samtidig hermed antoges det nuværende Firmanavn, A/S De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder. Der blev anlagt saavel Maskinværksted som Støberi, og i de kommende Aar udgik herfra saavel Kraftmaskiner som Arbejdsmaskiner til Mejerier og den opblomstrende nordjyske Industri. I Bygningerne paa Algade fortsattes samtidig Fabrikationen af Kakkelovne, Komfurer, Bygningsstøbegods og Landbrugsmaskiner.

I Aaret 1893 døde Direktør C. Wendt, og hans Efterfølger blev Direktør *C. F. L. Sørensen*. Den Højkonjunktur, som Fabrikkerne i 70erne og 80erne var inde i, var nu afløst af en Depressionsperiode, som varede indtil Begyndelsen af dette Aarhundrede. Der blev anskaffet flere moderne Arbejdsmaskiner, og i 1910 anskaffedes et nyt Kraftanlæg i Pappegøjehaven, der bestaar af 1 Stk. 70 indic. HK Ventildampmaskine af helt ny Konstruktion. Maskinen er en Høj- og Lavtryksmaskine og har kun 2 Ventiler ialt, idet Højtryksstemplet styrer Dampindstrømningen i Lavtrykken, Dampkedlen udvikler et Tryk af 15 kg pr. cm², og Dampen overhedes til 350 ° C. Kedlen er forsynet med Underblæst, der gør det muligt at anvende billigt Brændsel, som kun andrager ca. 3

Kr. om Dagen. Paa dette Tidspunkt havde Produktionen ændret sig en Del, idet Fabrikationen af Kakkelovne og Komfurer var forladt, og Støberiet i Pappegøjehaven var nedlagt, saaledes at der nu kun drives Støberi paa Algade.

I Stedet herfor paatog Firmaet sig nu Leverancer til Statsbanerne af Sporskifter og Krydsninger, ligesom der udførtes en Del Kraner og Kullosseapparater og alle andre Slags Jernkonstruktioner, og under Krigen, da det var umuligt at fremskaffe ordentligt Brændsel, konstrueredes et Universal-Kedelfyr for Underblæst, hvorved selv det allerdaarligste Brændsel kunde udnyttes, og dette Fyr har Firmaet i den forløbne Aarrække leveret mange af spredt over det meste af Landet.

Men den Virksomhed, der særlig har gjort Firmaets Navn kendt over det ganske Land og i Kredse, der ellers ikke har synderligt Kendskab til Landets Industri, er Klokkestøbningen.

Det var en af Støberiets Formere, der gav Stødet til, at man optog denne Specialitet. Formeren, der hed Frederiksen, var Metodist, og da disse i Halvfemserne skulde bygge en Kirke i Aalborg og dertil havde Brug for en Klokke, henvendte han sig til Firmaets daværende Direktør, Sørensen, og spurgte, om „Smithske", der jo var kendt med al anden Metalstøbning, ikke ogsaa kunde støbe en Klokke. Siden den Tid er der udgaaet omkring 400 Klokker fra Støberiet, og disse Klokker er leveret rundt om i alle Egne af Landet. Ogsaa til Færøerne og Island er der sendt Klokker fra Aalborg, ja endog til saa fjerntliggende Steder som Grækenland, Vestindien, Argentina og Kina.

Klokkegalge.

Herhjemme hører Leverancen af 47 Klokker til Sønderjylland efter Genforeningen og 40 Klokker til Klokkespillet i Vor Frelsers Kirke paa Christianshavn til de mest kendte; en anden, maaske ikke saa kendt, men meget vanskelig Opgave var Støbningen af nogle Klokker til Klokkespillet paa Frederiksborg Slot, da disse skulde harmonere med nogle forhaandenværende, ikke helt gode, Klokker af belgisk Oprindelse.

Det er en Selvfølge, at efterhaanden som man har indhøstet Erfaringerne, er der sket en stor Fremgang, saaledes at der nu kan ydes det absolut ypperste saavel paa det haandværksmæssige Omraade,

som hvad Tonernes Renhed og Fylde angaar, og særlig de allerseneste Aar har været kendetegnet ved Fremgang paa dette Omraade, saaledes at Klokker til Klokkespil nu kan leveres med fuldstændig nøjagtig, forud bestemte, rene Akkorder.

Ved Direktør C. F. L. Sørensens Død i 1926 overtoges Ledelsen af Direktør *P. Broe*, som siden 1897

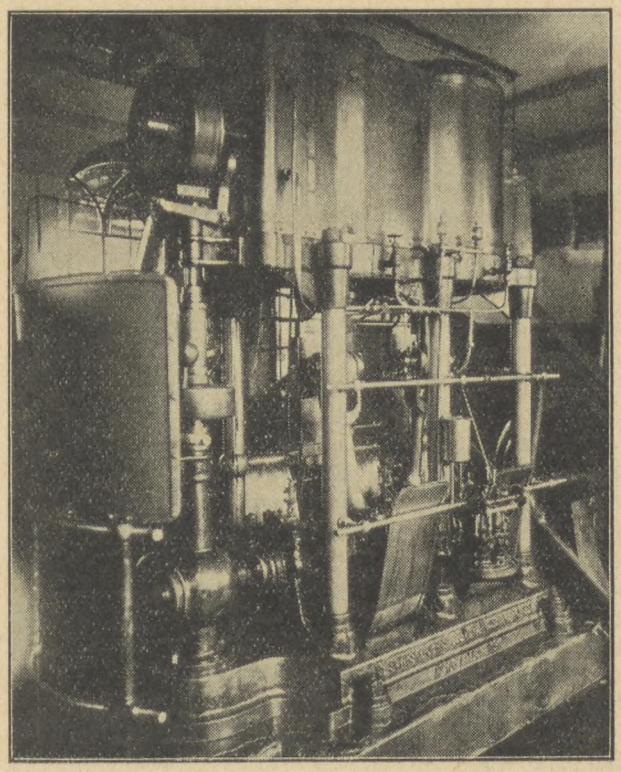

Kraftmaskine.

har været ansat i Firmaet som Ingeniør, og i 1927 foretoges en betydelig Modernisering af Maskinværkstedet i Pappegøjehaven, idet der anskaffedes moderne hurtiggaaende Drejebænke, Boremaskiner og elektrisk Svejseanlæg m. m.

I de følgende Aar er Støberiet moderniseret ved Anskaffelse af Lufttryksanlæg og dertil hørende Ryste-Formemaskiner, ligesom der er gjort vellykkede Forsøg paa Fremskaffelse af Kvalitetsstøbegods.

Til Slut skal vi anføre, at der i de sidste 5 Aar er udbetalt i Arbejdsløn til Arbejderne:

1927 Kr. 141.000,00, 1928 Kr. 150.700,00, 1929 Kr. 164.900,00, 1930 Kr. 159.000,00, 1931 Kr. 122.300,00.

Lidt Værkstedsteknik.

Kræfters Aarsager og Virkninger.

(Sluttet.)

Ved *det frie Fald* er et Legeme alene paavirket af *Tyngdekraften*. Da denne her paa Jorden praktisk talt er konstant, er Accelerationen ved det frie Fald ogsaa konstant, d. v. s. Faldet sker med jævnt voksende Hastighed.

En anden Ejendommelighed ved Tyngdekraftens Acceleration er, at den er ens for alle Stoffer, nemlig ca. 9,81 m/sek².

Dette betyder, at alle Legemer — store eller smaa — falder lige hurtigt, hvad enten de er af Træ, Jern eller andet Materiale. Naturloven gælder for det *frie Fald*, d. v. s. i det lufttomme Rum, hvor ingen Modstand hindrer Bevægelsen; men holder vi os til de tungere Materialer, hvor Luftmodstanden spiller en underordnet Rolle, viser det sig, at Loven passer ret godt ogsaa for Fald i Luften.

Naar Accelerationen er 9,81 m/sek², vil en Faldvægt, altsaa efter det første Sekunds Fald, have opnaaet en Hastighed paa 9,81 m/sek. Da Hastigheden i dette Sekund har været jævnt voksende, maa den tilbagelagte Strækning i det første Sekund være lig Middelhastigheden · 1, altsaa $\frac{0+9{,}81}{2}$ = ca. 4,9 m.

I Løbet af 5 Sekunder er Hastigheden blevet 5 · 9,81 m/sek, og Middelhastigheden gennem disse 5 Sekunder har været $\frac{9{,}81 \cdot 5}{2}$ m/sek, saaledes at den tilbagelagte Faldhøjde i 5 Sekunder bliver:

$$\frac{9{,}81}{2} \cdot 5 \cdot 5 \text{ m},$$

og i t Sekunder $\frac{9{,}81}{2} \cdot t \cdot t$,

d. s. v. Faldhøjden $v = \frac{9{,}81}{2} \cdot t^2$,

dette siger altsaa, at *Faldhøjden* vokser med 2den Potens af Faldtiden.

Heraf kan endvidere udledes, at

$$h^2 = 2 \cdot 9{,}81 \cdot v,$$

idet h betyder Hastigheden i m/sek i det Øjeblik, Vægten er faldet v Meter. Dette viser, at *Hastigheden* ikke vokser proportionalt med Faldhøjden, men i mindre Grad, saaledes naas først den dobbelte Hastighed, naar Faldhøjden er blevet 4 Gange saa stor.

Nedenfor skal vises, hvilken Betydning disse Faldlove har for Ydeevnen af en Faldhammer, men først maa man gøre sig det klart, hvad der bestemmer Slagkraften af en *Hammer*.

Betegner vi Hammerhovedets Vægt ved *Q* og dens Hastighed umiddelbart før Anslaget *h*, da skal Vægten *Q* i Løbet af en meget kort Tid retarderes fra Hastigheden *h* til *O*. I Løbet af denne korte Tid trænger Hammeren et lille Stykke *v* ned i Godset og deformerer dette. Dertil medgaar der ifølge Inertiens Lov en Kraft *K*, hvis Størrelse er proportional med *Hammerens Vægt* og med *Hastighedsformindskelsen pr. Sekund*. Det er Reaktionen af denne Kraft, som paavirker Arbejdsstykket i den korte Tid, Stødet varer. Hvis Arbejdsstykket er meget haardt, eller hvis man af Vanvare fører Slaget mod en hærdet Ambolt, vil Hastighedsformindskelsen pr. sek blive uhyre stor, da Indtrængningsdybden v er minimal.

Som Følge heraf kan *K* stige til saa stor en Styrke, at endog Staalets Brudgrænse naas, hvilket har den Følge, at der springer Splinter af Godset eller Hammeren. Anden Glæde faar man heller ikke af den store — men meget kortvarige — Kraftudvikling.

Formaalet med Hammerslaget er som Regel en Deformation af Arbejdsstykket, en Inddrivning af en Kile el. lign., og i saa Tilfælde er den *nyttige Virkning* af Slaget ikke ene afhængig af *K*, men derimod af dennes Arbejde *K . v.* Ved Hjælp af de tidligere anførte Bevægelseslove kan man udlede, at dette Arbejde forholder sig ligefrem som Hammerens Vægt *Q* og *som 2den Potens af Hammerens Hastighed* umiddelbart før Anslaget. Bliver Hammerens Hastighed dobbelt saa stor, vil Slagvirkningen altsaa blive 4 Gange saa stor.

Dette er Aarsagen til, at man med en almindelig Haandhammer kan frembringe Kræfter, der er uforholdsmæssig store i Forhold til Hammervægten. Som Eksempel kan nævnes, at en Hammer paa 1 kg, der rammer Godset med en Hastighed paa 10 m/sek, og som frembringer et Indtryk paa 1/10 mm Dybde, udøver et Tryk paa ca. 50,000 kg i den korte Tid, Kraften virker.

Paa Grund af, at alle faste Materialer har en vis Træghed mod pludselige Formforandringer — der skal en vis Tid til, selv om Kraften har den fornødne Størrelse — vil de kortvarige Kraftpaavirkninger, som kan frembringes med en Haandhammer, selv om de gentages hurtigt efter hinanden, kun strække til ved Formgivning af tyndt Gods eller til ret overfladisk Formgivning af sværere Materiale — f. Eks. Nitning. Ved Smedning af større Dimensioner, hvor Virkningen skal gaa i Dybden, er det ikke alene *Kraftens* Størrelse, der er det afgørende, ogsaa *Tiden*, hvori den udfører Arbejde. Virkningen bliver proportional med den tilførte *Energimængde*. Drejer det sig om en Faldhammer, er den Energimængde, der kan tilføres i hvert Slag, lig *Faldvægt* × *Faldhøjde*, og det er altsaa disse to Størrelser, der er afgørende for Virkningen ved Sænkesmedning, hvor Slaget skal gaa godt i Dybden.

Hvor det har Betydning at udføre saa store Formforandringer som muligt ved Anvendelse af mindste Energiforbrug, er det jævne Tryk at foretrække fremfor Slagvirkningen. Ved Slaget gaar der altid en Del Energi til Spilde, dels til Acceleration af Materialet, der undergaar Formforandringen, dels til at bevæge Underlaget. I Ambolten opstaar der Rystelser, som ofte forplanter sig til Grunden, hvilket sluger ikke saa lidt Energi. Den Energimængde, der medgaar til Opvarmning af Godset, er ikke spildt ved Smedning af varmt Jern, idet den bidrager til at holde Godset varmt længere Tid.

De ovennævnte Energitab ved Slagvirkningen undgaas fuldstændig ved Smedning under Presse.

Omdrejende Bevægelse.

De tidligere omtalte Naturlove for Kraft, Arbejde, Aktion og Reaktion, Acceleration og Inerti ved retlinet Bevægelse gælder ogsaa for omdrejende Bevægelse. Arbejdet maales saaledes ved Kraften × Vejen, Legemet har bevæget sig i Kraftens Retning. F. Eks. er *Arbejdsforbruget ved Drejearbejde lig Spaantrykket* × *Spaanens Længde*. Spaantrykket er proportional med Spaandybde × Tilspænding og med Materialets Brudstyrke, medens Spaanens Længde er lig π × Drejediameter × Antal Omdrejninger.

Herved maales det samlede Arbejde i kgm, som medgaar til Spaantagningen. Naar der hertil lægges Friktionstabene i Drejebænk og Kraftoverføring, faar man altsaa et Maal for, hvor stor Arbejdsydelse Motoren har leveret. Er det en Elektromotor, maaler man Arbejdsydelsen i *Watttimer* eller *Kilowatttimer*, hvilket er Udtryk for Arbejdsmængde i elektriske Enheder eller de Enheder, hvorefter Elektriciteten betales.

Hvor der er Spørgsmaal om, hvor kraftig en Drejebænk eller en Elektromotor skal være for at udføre et bestemt Stykke Arbejde, er det Maskinens *Arbejdsydelse pr. Sekund*, som er af Interesse. Denne Enhed benævnes *Arbejdsevne*. Den kan maales i kgm/sek, men som oftest maaler man Arbejdsevnen i Hestekraft. Denne Enhed blev i sin Tid indført af den berømte Opfinder paa Dampmaskinens Omraade, *James Watt*. Ved Forsøg fandt han, at en middelstærk Hest var i Stand til at udføre et Arbejde paa gennemsnitlig 75 kgm i hvert Sekund, naar den arbejdede jævnt Dagen igennem.

Hestekraften = 75 kgm/sek er herefter fastsat som internationalt Maal for Arbejdsevne, og kender man en Maskines Arbejdsforbrug i kgm/sek, kan man udregne Hestekraften.

$$\text{HK} = \frac{\text{kgm/sek}}{75}$$

Vil man undersøge, hvor stor Hestekraft en Elektromotor leverer til en Arbejdsmaskine, kan dette gøres ved Maaling af den elektriske Strøms Styrke og Spænding. Hvis Strømstyrken f. Eks. er 12 Amp og Spændingen 220 Volt, saa har Elektromotoren modtaget en elektrisk Energi paa $12 \times 220 = 2640$ Watt eller 2,64 KW. Nu er

1 HK = 736 Watt,

d. v. s. Motoren har modtaget en Energimængde paa

$$\frac{2640}{736} = 3{,}59 \text{ HK.}$$

Da der altid sker noget Krafttab i en Elektromotor, vil denne afgive en noget mindre Energimængde til Arbejdsmaskinen. Gennemsnitlig kan man regne, at Elektromotorens Nyttevirkning er ca. 85 pCt., dette vil sige, at Forholdet mellem Maskinens afgivne og modtagne Energimængde er 85/100. Herefter vil den af Motoren afgivne Hestekraft til Arbejdsmaskinen være:

$$\frac{3{,}59 \times 85}{100} = \text{ca. } 3 \text{ HK.}$$

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst*, Vestergade, Haderslev.
8. *A/S Nordisk Mosebrug og Savværk*, Pindstrup.
9. Barnevognsfabrikken, *A/S Simon Brønd*, Vejen.
10. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk*, som har afskediget en Maskinmester til Fratrædelse 1. Juni d. A. Nævnte Mester, der tillige var Bestyrer af Værket, har efter sin Forenings Ordre nægtet at gaa med til en betydelig Lønreduktion, der vilde bringe hans Løn ned under den i Maskinmestrenes Overenskomst fastsatte for Værker af Størrelse som det heromhandlede.

Vi lader Meddelelsen gaa videre til vore Medlemmer med Anmodning om ikke at tage Ansættelse paa Højer Elektricitetsværk, før Forholdene er ordnet paa tilfredsstillende Maade.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Faaborg. Forholdene paa *Faaborg Jernstøberi*, dels Lærlingeforholdet, dels vedrørende en tysk Støbemester, har været omtalt i ikke mindre end de 3 sidste Fagblade.

Med Henblik paa den forestaaende Konfirmation er Afdelingen foreslaaet at lade indrykke i den stedlige socialdemokratiske Presse, at Folk, som tænker paa at sætte deres Børn i Formerlære der i Byen, bør tale lidt med vore derværende Medlemmer derom, forinden de skrider til Handling. Det er i høj Grad paakrævet.

Endelig har Statspolitiet fundet sig foranlediget til at nægte Forlængelse af den tyske Støbemesters Opholdstilladelse.

Horsens. I Fortsættelse af Meddelelserne fra Kobbersmedemester *Chr. Nielsens Eftf.s* Metalstøberi i sidst udsendte Fagblad har det omskrevne Timandsmøde endnu ikke været afholdt, men Firmaet har antaget en Former og betaler Vedkommende den Timeløn, som tidligere har været oppebaaret.

Frederiksværk. Den 26. September er der afholdt Mæglingsmøde hos *A/S De forenede Jernstøberiers Afdeling* i Frederiksværk.

Man har dèr installeret nogle ny Formemaskiner, hvorpaa skal fremstilles Varmeelementer, og Firmaet har i den Anledning hos Arbejdsdirektoratet og Statspolitiet udvirket Tilladelse til, at to tyske Maskinformere skulde have Ophold her i Landet i 3 Maaneder for at lære de danske Arbejdere at betjene disse Maskiner. Den ene af de tyske Maskinformere, der iøvrigt var uorganiseret, ankom, men Formerne i Frederiksværk protesterede, idet man mente, at hans Nærværelse var ganske upaakrævet. Da Direktøren havde den modsatte Opfattelse, blev som ovenfor anført Mægling begæret, og her blev Sagen afsluttet med, at den ene tyske Maskinformer, som slet ikke var ankommet, heller ikke skulde komme, medens den anden skulde have Lov til at blive i Virksomheden indtil 1. November.

Kort Tid efter Mæglingens Afholdelse følte den paagældende Tysker sig imidlertid saa godt tilpas, at han pakkede sit Tøj sammen og rejste hjem til Tyskland.

Det er underligt at tænke sig, at en Virksomhed som De forenede Jernstøberier, med 2 Støbemestre, der har nøje Kendskab til den Art Arbejde, og med en Direktør, der selv er Former, ikke skulde kunne sætte saadan et Par Maskiner i Gang uden Assistance fra „dass grosse Vaterland".

Forbundet forespurgte Arbejdsdirektoratet, om dette overfor Statspolitiet havde sanktioneret Indrejsetilladelsen, eller om det var saaledes, at Statspolitiet uden at spørge nogen som helst havde givet Indrejsetilladelsen.

Direktoratet svarede herpaa, at det var forespurgt. Man havde opfattet Sagen saaledes, at man ikke kendte den Slags Maskiner her i Landet, og at det derfor var nødvendigt for Firmaet at beskæftige de 2 Tyskere et Stykke Tid.

Hertil er at bemærke, at Direktoratet kunde have spurgt i Forbundet, hvor der dog er Folk, der har en lille Smule Forstand paa Formerarbejde.

København. Den 24. September er der afholdt et Mæglingsmøde hos *A/S Burmeister & Wain*. En Former havde et Stykke Tid været paa fast Ugeløn og havde faaet Overtidsprocenter udbetalt som sædvanligt til en Begyndelse, men pludselig fandt Firmaet paa, at naar han havde fast Ugeløn, skulde han ikke have Overtidsprocenter.

Videre mente vedkommende Former, at der i Feriepenge maatte tilkomme ham en Ugeløn, da han var fast aflønnet, hvad enten der f. Eks. var Helligdage eller ej, hvorfor han gjorde gældende, at de almindelige Ferieregler ikke angik ham.

Nogen endelig Afslutning paa Spørgsmaalet kom ikke til at foreligge, men Direktøren erklærede, at han nærmere vilde undersøge Spørgsmaalet.

Samtidig afholdtes Mæglingsmøde paa et af Fabrikken rejst Spørgsmaal.

Siden Aarene 1925—26 har Aktieselskabet tolereret, at Overtid blev afspadseret af den normale Arbejdstid. Der er aldrig sagt noget hertil, og de paagældende Medlemmer har altid faaet deres Passérseddel udleveret. Nu har Firmaet pludselig fundet ud af, at dette ikke kan lade sig gøre.

Man gjorde fra Forbundets Side gældende, at naar den Praksis havde været fulgt i en Aarrække, maatte det anses for en Kotume, der maatte sættes i Klasse med en Overenskomstbestemmelse.

Da Firmaet ikke kunde anerkende disse Betragtninger, vilde Sammenslutningen lade Sagen indbringe til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 19. August er der afholdt Mæglingsmøde hos *A/S Burmeister & Wain*, Strandgadeværftet, paa en Klage over, at nogle Skibsbyggere ved Udearbejde paa Ørstedsværket befordredes til Arbejde indenfor den normale Arbejdstid. Skibsbyggerne forlangte at faa Befordringstiden, ca. 1 Time daglig, betalt med et Tillæg udover den fastsatte Akkordpris, medens Værftet hævdede, at Befordringstiden var indbefattet i Akkorden. Enighed opnaaedes ikke; Sagen er dog ikke videreført, men det er meddelt Sammenslutningen, at vore Medlemmer ikke i Fremtiden vil slutte Slumpakkorder paa den Maade.

Der er senere, den 20. September, afholdt Mægling hos samme Firma paa Strid om Betaling af Vejpenge ved Udearbejde paa Ørstedsværket. Man enedes her om en Ordning, hvorefter der fra 15. Oktober d. A. betales ½ Time Morgen og ½ Time Aften i Henhold til Fælles Værkstedsregler.

Hos Firmaet *Oluf Schæbel*, København, er der den 12. September afholdt Mægling i Anledning af Strid om Betalingen for Udskrivning af Materialer. Efter nogen Diskussion af Sagen enedes man om, at Firmaet yder et Beløb af 80 Kr., hvorefter Divergensen betragtes som ude af Verden.

Hos *Edmund Nielsen* i Hobro er der afholdt Mægling den 23. September til Behandling af Uenighed om Udbetaling af Feriepenge til en Maskinarbejder. Mæglingen resulterede i, at Firmaet straks betalte de omstridte Feriepenge.

Ved Mægling paa *Faaborg Jernstøberi og Maskinfabrik* den 29. September behandledes følgende:

1) Strid om, hvorvidt en Værkfører Olsen er Formand i Septemberforligets Forstand. — Firmaets Repræsentant oplyste, at Værkføreren ikke udførte andet eller mere Arbejde end hidtil, og erklærede, at man ikke agtede at afvige herfra. Sagen stilledes derfor foreløbig i Bero.

2) Strid om Betalingen for Rejsearbejde og Udearbejde. — Man enedes om, at der for Rejsearbejde ydes et Tillæg af 10 Øre pr. Time til vedkommende Arbejders Timeløn for de Timer, han arbejder ved Timelønsarbejde.

Ved et Mæglingsmøde paa *De forenede Automobilfabrikker*, Odense, den 30. September maatte Firmaet indgaa paa at betale de i Fælles Værstedsregler fastsatte 3 Øre pr. Time for Udearbejde, hvilket man havde nægtet.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 15. September behandledes 2 Sager, nemlig:

1) Klage over et af *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen, udsendt Cirkulære angaaende Overarbejde. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er derefter indbragt for Den faste Voldgiftsret.

2) Strid hos *P. Nordsten*, Hillerød, om Omfanget af et aftalt Akkordafsavnstillæg og om Aflønningsforholdene for Rejsemontører. Enighed opnaaedes ikke, og Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. En Uoverensstemmelse mellem *A/S Burmeister & Wain, Strandgadeværftet*, og dets Maskinarbejdere om Bygning af Stillads behandledes den 19. September ved et Fællesmøde. Man enedes om at optage lokal Forhandling snarest muligt, og indtil denne er tilendebragt at lave det omstridte Stillads som sket i det sidste Tilfælde.

Stiftelsesfest.

40 Aars Stiftelsesfest i Smedeforbundets Slagelse Afdeling.

Lørdag den 24. September fejrede Slagelse Afdeling sin 40-aarige Bestaaen ved en Festlighed i „Casino". Der var samlet ca. 100 Deltagere ved det festlige Bord, da Formanden, *P. Christensen*, bød Velkommen og rettede en særlig Hilsen til Forbundets Formand, *Johs. Kjærbøl*, og til Vestsjællands Socialdemokrat's Redaktør, Borgmester *Melgaard*, der efter Indbydelse var kommet tilstede.

Kjærbøl overbragte Afdelingen Hovedbestyrelsens Hilsen og Lykønskning og udtalte bl. a.:

For 40 Aar siden var det ogsaa svære Tider for Arbejderne. De Kammerater, der gik foran for at faa gennemført bedre Kaar, blev forfulgte, og man søgte overalt at ødelægge Arbejderbevægelsen. Men der var Grøde, og der var Haab og Fortrøstning. Den danske Bonde stod sammen med Arbejderen i Frihedskampen. Estrup var ved at opgive. Man indledede den sociale Lovgivning. Industrien udviklede sig, og Organisationerne rejstes.

Nu er det ligesom dengang en Kampens Tid, men Stillingen er tilsyneladende mere haabløs med de 20—30 Millioner Arbejdsløse Verden over. Men det er ogsaa en Tid, der viser, at Arbejderklassen maa samle sig om deres Organisationer. Der udkræves langt mere Tillid nu end før, thi det er uhyre vanskeligt for de mange at vurdere, hvad der sker. Vi har i Tiden, der er svundet, vundet Autoritet og dermed Ansvar. Men netop i denne Tid mærker vi ogsaa, at der er Kræfter, som vil bryde ned. Jeg advarer mod de Frasemagere, der optræder under Navnet Kommunister. Det er naturligt, at der i disse svære Tider, især blandt de Arbejdsløse, er Utilfredshed med Forholdene. Men bliv ikke hængende i den negative Kritiks Hængedynd!

Selv om Tiderne er vanskelige, maa vi erkende, at der er opnaaet Ting af Betydning for Arbejderklassen. Det var ikke lykkedes, hvis Madsen-Mygdal havde været Statsminister. Derfor er det fejlagtigt, naar det fra enkelte hævdes, at Fagbevægelsen skal holde sig fra den politiske Bevægelse. Husk, hvad Madsen-Mygdal gav os af Nedskæringer, medens de store Formueejere fik Skattegaver.

Der gør sig nu et lysere Syn gældende. Krisens Bund skal være naaet, men Krisen forlænges ved Handels-Restriktionerne Landene imellem. Ogsaa denne Krise vil dog faa sin Ende. For os gælder det blot om at bevare Sammenholdet, saa vi kan befæste vor Stilling, indtil Fremgang atter er mulig.

— Vi nærmer os nu den Tid, vi altid imødeser med spændt Interesse. Tiden for Overenskomst-Opsigelserne. Hvorledes det vil gaa, kan ingen spaa om. Men jeg vil gerne sige, at hvis nogen besidder Mulighed for at komme igennem Tidens Vanskeligheder, saa er det vort Fag. Vi kender den Styrke, vor Organisation besidder, og er der noget Fag, der har Udviklingsmuligheder, saa er det Smedefaget. Derfor har vi ved en Fest som denne Lov til et Lyssyn. Udviklingen og Forbedringen gennem de 40 Aar berettiger ogsaa dertil. Naar blot hver enkelt vil gøre sit til, at Samarbejdet vil udvikles og Sammenholdet styrkes, vil vi naa langt.

Kjærbøl sluttede med at takke for det gode Samarbejde mellem Slagelse Afdeling og Forbundet og udbragte et kraftigt besvaret Leve for Afdelingen.

Senere overbragte Borgmester *Melgaard* sin egen og Pressens Hilsen og Lykønskning til Jubilæet og takkede for godt Samarbejde. Melgaard pegede paa de stolte Resultater af Organisationernes Indsats i de

forløbne 40 Aar og manede de Unge til at værne om deres Organisationer og værne Samarbejdet. Melgaard takkede sluttelig for Smedenes Indsats for Arbejder-Pressen og udbragte et Leve for Samarbejdet.

Formanden, *P. Christensen*, takkede for Ønskerne og erindrede om Pionerernes Indsats, samt oplæste nogle indløbne Telegrammer, hvorefter Maskinarbejder *H. Andersen* takkede Bestyrelsen for Festen og udbragte et Leve for Forbundet.

Ved Bordet blev sunget 3 i Dagens Anledning forfattede Sange, der gjorde fortjent Lykke.

Da Formanden havde ønsket Velbekomme, blev Salen ryddet til Dans, og Deltagerne tilbragte nogle Timer i fornøjeligt Samvær.

Oplysnings- og Studiekredsvirksomheden indenfor vor Organisation.

Vinteren stunder til og med den de lange, mørke Aftener, som søges fordrevet paa forskellig Maade, med Teater, Film, Sport, Læsning og lignende. Der er dog i de senere Aar en Del af vore Medlemmer rundt i Landet, der benytter Vinteraftenerne til at skaffe sig Viden, saaledes at de er godt rustede til Løsning af de Problemer, der i disse vanskelige Tider rejser sig for Lønarbejderne. I dette Oplysningsarbejde kan enhver være med, der blot vil ofre Tiden dertil; særlige Forudsætninger eller Pengemidler er ikke nødvendige.

Udlandet har paa dette Omraade været forud for os, og ikke mindst Ledelserne i de udenlandske Forbund har vist Oplysningsarbejdet megen Interesse, vi kan her f. Eks. henvise til den Artikel, som vort svenske Broderforbunds nylig afgaaede Formand, Fritjof Ekman, i Fjor skrev i „Metallarbetaren", og som har været gengivet her i vort Fagblad i November 1931 under Titlen „Vor aandelige Udrustning maa ikke forsømmes".

Men ogsaa vi her i Danmark kommer med paa dette Omraade, og fra vort Forbunds Hovedledelse har det ikke manglet paa Interesse og Støtte, det er jo bl. a. de aarlige Bedriftsraadskursus et Bevis for.

Det er dog ganske givet, at det maa være gennem Afdelingerne, at Oplysningsarbejdet skal tages op, dersom det skal faa det Tag i de brede Medlemsmasser, som er nødvendigt. Den Brydningstid, som vi gennemlever, stiller Krav til enhver af os, som forudsætter et grundigt Kendskab til de faglige, politiske og kooperative Forhold og en Viden, der giver Mulighed for en saglig Vurdering.

Gennem Oplysningsforbundet og gennem de lokale Oplysningsudvalg vil der altid kunne faas den nødvendige Hjælp og Støtte til Planlæggelsen af Oplysningsarbejdet. De Emner, der kan behandles i Studiekredse, er mangeartede, her kan f. Eks. nævnes: Fagforeningskundskab, Fagbevægelsens Historie, Tillidsmandsvirksomheden i Praksis, Fortolkninger og Gennemgang af Septemberforliget og Den faste Voldgiftsrets Afgørelser. Disse Emner maa det netop for en interesseret Fagforeningsmand være tillokkende at fordybe sig i, men ogsaa andre Samfundsproblemer kan behandles, og der er jo i saa Henseende nok at tage fat paa.

En Fortsættelse og Udvidelse af vort Oplysningsarbejde er paakrævet og ønskelig, og vi opfordrer derfor enhver Kollega: *Meld Dig i Din Afdeling til Deltagelse i Oplysningsarbejdet. Fremfør Tanken herom paa Arbejdspladserne og i Klubberne. Vær med til at forøge Studiekredsenes Antal.*

For Københavns Vedkommende har Afdelingerne for 3 Aar siden nedsat et Udvalg, bestaaende af en Repræsentant for hver Afdeling, hvilket Udvalg med økonomisk Støtte af Centralafdelingen og ogsaa fra de enkelte Afdelinger har gennemført en Række Studiekredse og Aftenskoler, der aarlig har været besøgt af ca. 600 af vore Medlemmer. Udvalgets Formand er S. A. Svendsen, Formand for Københavns Afdeling 11.

Bogføringsundervisning
pr. Korrespondance.

Den store Udbredelse, som denne Undervisningsform har faaet indenfor den kooperative Bevægelse i England og Sverige, har faaet Arbejdernes Oplysningsforbund og Det kooperative Fællesforbund til at gaa ind for et Forsøg herhjemme. Kursuset oprettes med Esbjerg Arbejderhøjskole som Central for Undervisningen. Til denne Højskole er jo allerede knyttet et fire Ugers Kursus i Kooperation. Bogføring er et Fag, der i særlig Grad egner sig for Korrespondanceundervisning. Det omfattende Foreningsliv af kooperativ og anden Art, der findes indenfor Arbejderbevægelsen, stiller flere og flere af os Ansigt til Ansigt med den Opgave at skulle føre, revidere eller i det mindste aflæse og forstaa et Regnskab. Disse nyttige Kundskaber kan indhentes pr. Korrespondance, uden at man behøver at afse en eller to bestemte Aftener om Ugen til Skolegang. Alle ledige Stunder kan benyttes.

Kursuset har altsaa Bud til Folk, der er ansat indenfor Kooperation og Fagbevægelse, til Bestyrelsesmedlemmer, Deltagere i Generalforsamlinger osv. Betalingen for Kursuset er kun 10 Kr., der betales i to Rater.

Undervisningen er lagt til Rette for Begyndere, men der benyttes et klart Standardsystem, som alle kan lære noget af. Vi har haft Lejlighed til at se et af de Undervisningsbreve, der sendes ud til Deltagerne. Det syntes at være meget letfatteligt. En Mængde kooperative Foreninger og lokale Oplysningsudvalg vil i de nærmeste Dage faa Materiale tilsendt om Kursuset. Nærmere Oplysninger kan ogsaa faas ved at skrive til Forstander *Poul Hansen*, Arbejderhøjskolen, Esbjerg.

Undervisningen kommer til at sortere under Lærer Arne Jørgensen, der ogsaa underviser paa det kooperative Kursus i Maj Maaned.

Indmeldelser maa helst ske inden 20. Oktober. 1. November begynder Undervisningen.

Foredrag
paa Den polytekniske Læreanstalt.

Paa Den polytekniske Læreanstalt afholder Ingeniør, cand. polyt. *E. Mathiesen* i Vinter en Række

offentlige Foredrag over industrielle Emner. Disse Foredrag afholdes hver Torsdag Kl. 20 dels paa Teknologisk Samling, Sølvgade 83, dels paa Teknologisk Laboratorium, Østervoldgade 4 C (mellem Sølvgade og Stokhusgade) og vil sædvanligvis blive ledsagede af Demonstrationer, Lysbilleder og eventuelt Films. Foredragenes Emner og Stedet for Afholdelsen annonceres hver Torsdag i Morgenaviserne. Adgangen er gratis.

Teknologisk Institut.

Kursus for Varmesmede.

(Fra 7. November til 17. December 1932.)

Undervisningen er anlagt dels paa at meddele de Kundskaber, der er nødvendige, for at man kan beregne og kalkulere et mindre Vandvarmeanlæg og lede dettes Udførelse, og dels paa at opøve visse praktiske Færdigheder, bl. a. i Rørbøjning og Rørsvejsning.

Betingelsen for Deltagelse er, at den paagældende er Svend inden for et af Metalarbejderfagene, og det forudsættes, at Kursusdeltagerne har en fleraarig Praksis som Rørlægger, Varmesmed el. lign., samt at de har gode Skolekundskaber i Dansk og Regning.

Undervisningen omfatter følgende Fag: Faglære, ca. 120 Timer, Bogføring, Kalkulation, praktiske Øvelser, Rørsvejsning, Fagregning, Kedellære, Prøvefyring og Besøg paa Varmeanlæg m. m., ca. 162 Timer, *ialt ca. 282 Timer.*

Til Brug for Undervisningen ved dette Kursus disponerer Instituttet over en righoldig Samling af Vægtavler, Armatur og diverse Materialer samt et fuldstændigt Undervisnings-Kedelanlæg, bestaaende af 12 forskellige Kedeltyper.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 125,00,* hvortil kommer 2 Kr. for Bogføringsmateriellet, heri indbefattet „Haandbog i Bogføring".

Deltagerne maa medbringe Arbejdstøj, Tegnebestik samt en Regnestok, der dog kan fremskaffes ved Instituttets Mellemkomst.

Kursus for Smede og Maskinarbejdere.

(Fra 18. November til 22. December 1932.)

Kursus staar kun aabent for faglærte Smede og Maskinarbejdere.

a. Den praktiske Undervisning er delt i 2 Afdelinger, nemlig:

1. For Autogensvejsning og Klejnsmedearbejde, omfattende Autogenskæring samt Svejsning af tynd og tyk Plade, Støbejern, Kobber, Messing, Aluminium og Rør samt Udskæring af Rørbøjninger. Endvidere Fremstilling af forskellige Klejnsmedearbejder, f. Eks. Gelændere, Gitterdøre, Jernporte, Branddøre, Laase, Pengeskrin, Standerlamper, Lysekroner, Vindfløje og andre dekorative Genstande, Acetylengasværker etc. Instituttet disponerer over en righoldig Samling af Tegninger over Klejnsmedearbejder og Hjælpeværktøjer.

2. For Drejning, Fræsning, Slibning m. m., omfattende Skæring af spidst og fladt Gevind (enkelt- eller flerløbet), Skæring af Snekker, Anvendelse af forskellige Opspændinger ved Drejning og Udboring, Demonstration af Konusdrejning, Bagdrejning, Ovaldrejning og Fræsning, endvidere Indøvelse i de nødvendige Beregninger for Universalfræsemaskinen, som almindelig Inddeling, Differentialinddeling, Spiralfræsning, Tandhjulsfræsning, Fremstilling af Fræsere, Rivaler, Klokoblinger og Tandstænger. Endvidere Slibning paa Værktøjsslibemaskine, f. Eks. Stempelbolte, Drejedorne, Fræsere m. m.

For begge Kursusafdelinger gives der desuden Undervisning i Lodning, Hærdning og Værktøjssmedning. Endvidere gives der Øvelser ved Forbrændingsmotorer og Elektromotorer samt Fabriksbesøg.

Hver Deltager maa tydeligt angive paa Indmeldelsesskemaet, *hvilken* af disse Afdelinger han ønsker at deltage i, da han kun kan deltage i een af dem.

b. Den teoretiske Undervisning, der er fælles for alle Deltagerne i begge Afdelinger, omfatter: Materiallære, Motorlære, Bogføring og Kalkulation.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 125,00,* hvortil kommer 2 Kr. for Bogføringsmateriellet, heri indbefattet „Haandbog i Bogføring". Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Instituttet udgivne „Smedebogen", Elevpris: 5 Kr., „Motorbogen", Elevpris 4 Kr., samt eventuelt „Autogen-Rørarbejde", Elevpris: 1 Kr.

Deltagerne i Drejning, Fræsning m. m. maa helst medbringe en Skydelære, der dog under Kursus kan tilvejebringes ved Instituttets Mellemkomst.

Kunstsmedning.

Onsdag den 2. November begynder der paa *Teknologisk Institut* et Kursus i *Kunstsmedning.*

Dette Kursus maa sikkert være af den allerstørste Interesse for dem, der omfatter Smedenes Gerning med den Kærlighed, som den *sande* Haandværker nærer for sit Fag. Gennem Undervisningen i Kunstsmedning bliver det klarlagt for Kursusdeltagerne, hvor meget *personligt* Præg, der kan sættes paa et Arbejde.

Undervisningen omfatter:

1. Fremstilling af de til Kunstsmedning særlig egnede Værktøjer.
2. Smedning af Motiver fra de forskellige Stilperioder.
3. Smedning af Blade og Blomstermotiver.
4. Smedning af andre dekorative Genstande, eventuelt efter Deltagernes egne Konstruktioner og Tegninger.

Undervisningsaftener: Onsdag og Fredag.
14 Aftener à 3 Timer praktiske Øvelser.
Kursuset *indledes* med Foredrag af Hr. Kunstsmed H. Rietmann.

Kulden nærmer sig.

Nu da Kulden nærmer sig, er Spørgsmaalet om Vinterbrændslet aktuelt.

Vi benytter derfor Lejligheden til at henlede Opmærksomheden paa det System for Fællesindkøb, som Arbejdernes Brændselsforretning i København i stigende Omfang har praktiseret gennem en Aarrække. Disse Fællesindkøb ordnes paa den Maade, at Medlemmerne, saafremt Fagforeningen eller Klubben garanterer for Betalingen, straks kan faa leveret hele deres Brændselsbehov til Priser, der normalt

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
51578	Andersen, Anders	Hvilsom	13. 6.97	Kbhvn. Afd.	16. 8.31	Kbhvn. Afd. 13	30. 4.32
52084	— Ingolf Poul	København	18. 3.11	„ „	4. 4.32	„ „ 2	30. 4.32
16082	— Peter	Ødis	15. 5.95	„ „	6 4.25	„ „ 12	14. 5.32
39566	— Togo	København	11. 5 05	„ „	29. 3.30	„ „ 4	11. 6.32
25079	Besser, Carl Sigv. A. E.	Randers	25.10.87	„ „	1. 6.28	„ „ 14	28. 5.32
51470	Bech, Carl Ludv.	København	10. 5.98	„ „	31.10.30	„ „ 13	23. 4 32
51279	Bøwig, Poul	—	20. 6.12	„ „	4. 7.31	„ „ 17	28. 5.32
38016	Christensen, Aage	Aalborg	20. 9.97	Hjørring	2.11.31	Hjørring	2. 7.32
51641	— Ferdinand Alexius	København	17. 7.80	Kbhvn. Afd.	30. 9.31	Kbhvn. Afd. 13	21. 5.32
11956	Damgaard, Theodor H. B.	—	15. 7.93	„ „	16 10 26	„ „ 11	16. 4.32
5352	Dettmer, Fridan Fischer.	—	17. 7.05	„ „	8. 2.31	„ „ 13	11. 6.32
8402	Frederiksen, Thorkild Vald.	—	30. 8.99	„ „	12. 5 26	„ „ 13	13. 2.32
1531	Fogh, Christen Mortensen	Ingerslev	14. 8.85	„ „ 3	27. 1.12	„ „ 14	4. 6.32
8488	Glumsø, Kaj Aage	København	11. 9.06	„ „	8.11.24	„ „ 14	18. 6.32
51271	Guldberg, Palle Mogens	Aalborg	31. 7.10	„ „	15. 7.31	„ „ 14	14. 5.32
50666	Hansen, Johannes Vilh.	Udbyneder	22. 7.01	„ „	24.10.30	„ „ 17	18. 6.32
34186	— Svend Ove H.	Haslev	6. 3.04	Haslev	4. 5 22	„ „ 9	4. 6.32
50786	Hein, Hans Fr. G.	København	21. 1.94	Kbhvn. Afd.	11.12.30	„ „ 13	23. 1.32
34709	Hemmer, Svend	Uggerslev	19. 5.11	Odense	3.11 30	Kerteminde	9. 4.32
39909	Jensen, Børge	Horsens	9. 3 06	Kbhvn. Afd.	5.11 26	Kbhvn. Afd. 14	19. 3.32
50087	— Christian	Køge	27. 8 11	„ „	6. 5.30	„ „ 2	14. 5.32
52176	— Ejnar Harald	Helsinge	17. 6 95	„ „	10 5.32	„ „ 14	14. 5.32
37325	— Georg Johs.	Esbjerg	15. 8.11	Esbjerg	16. 3.31	„ „ 9	25. 6.32
26437	— Gunnar Peter	København	27.10.08	Kbhvn. Afd.	29.12.28	„ „ 14	11. 6.32
28966	Kloppenborg, Jens Damkær	Sinding	28.11.04	Vejen	1. 5.26	Hjørring	23. 4.32
50947	Kocman, Carl Vilh.	København	27. 1.11	Kbhvn. Afd.	6. 3.31	Kbhvn. Afd. 17	10 10.31
38788	Larsen, Guttorm E.	—	29.10.04	„ „	8. 4 24	„ „ 12	4. 6.32
31046	— Holger Johs.	Taastrup	5. 2.10	„ „	3. 4.32	Centralafd.	14 5.32
25070	— Leo Sigurd	Farum	27.12.03	„ „	29. 5 28	Kbhvn. Afd. 14	11. 6.32
4387	Lindberg, William T.	Ribe	5. 3.05	Esbjerg	26. 7.31	Esbjerg	23. 1 32
50528	Lund, Søren G. Sørensen	Melholdt	5. 1.85	Kbhvn. Afd.	15. 9.30	Kbhvn. Afd. 13	4 6.32
20426	Lundgreen, Holger	Hobro	28. 9 05	„ „	14. 2.31	„ „ 2	18. 6.32
51606	Madsen, Hans Henry B.	København	18. 8.12	„ „	9.10.31	„ „ 12	30. 4.32
7847	Møller, Poul L. Beck	—	27. 6.01	„ „	23. 5.24	„ „ 12	28. 5.32
18414	Nielsen, Alfred Peter	—	16. 3.91	„ „ 1	4. 8.11	„ „ 9	28. 5.32
50007	— Leif Willy	—	12. 3.11	„ „	14. 4.30	„ „ 9	16. 4.32
6798	Petersen, Eivind Rich.	Jydstrup	11. 6.07	„ „	31. 3.26	„ „ 13	11 6.32
24115	— Hans Georg	Odense	27. 9.02	„ „	7. 5.28	„ „ 12	14. 5.32
51584	— Johannes G. A.	København	25. 1.12	„ „	18. 9 31	„ „ 5	7. 5.32
23617	— Olaf Frederik	—	20. 4.95	„ „	8. 9.30	Centralafd.	18. 6.32
51626	— Poul Alb. B.	—	12. 1.12	„ „	8.10.31	Kbhvn. Afd. 14	7. 5.32
12205	Poulsen, Poul Johansen O.	Starup	22. 4.79	Middelfart	9. 3.20	Fredericia	23. 4.32
9632	Rasmussen, Knud Erik	København	19. 3.02	Kbhvn. Afd.	5.10 21	Kbhvn. Afd. 13	14. 5 32
1903	Sørensen, Hans Eigil	—	12 2.05	Aarhus	21. 6.31	„ „ 13	18. 6.32
25883	Scherling, Svend	—	28.10.06	Kbhvn. Afd.	3. 5.32	Centralafd.	18. 6.32
36138	Schmidt, Chr. Herman	—	24. 5.05	„ „	4. 6 23	Kbhvn. Afd. 5	23. 1 32
52115	Schwabe, Svend Aage G.	Baldersbrønde	8. 4.13	„ „	26. 4.32	Centralafd.	30. 4.32
35289	Schärfe, Hans Chr.	Verninge	13. 2.10	Odense	8.10 30	Odense	20 8.32
29616	Sølyst, Hans Em.	Odense	3. 1.10	Kbhvn. Afd.	8. 7 29	Kbhvn. Afd. 9	23. 4.32

ligger lidt under de almindelige Detailpriser. Medlemmerne indbetaler da den Sum, Brændslet koster, i Løbet af 15 Uger til Organisationens eller Klubbens Kasserer, der hver Uge afregner med Brændselsforretningen. Hos denne kan Klubber eller Medlemsgrupper, der ikke tidligere har anvendt denne Form for Brændselsindkøb, faa alle nærmere Oplysninger.

Forøvrigt kan vi oplyse, at alle de Brændselsforetagender, der her i Landet er oprettet af Arbejderne, er sammensluttede i *Fællesraadet for Arbejdernes Brændselsvirksomheder i Danmark*. Dettes Sekretariat har til Huse Gl. Kongevej 1 E, København V.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Medlem Nr. 47864, Olden Sigurd Nielsen, har atter fundet sin Bog.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 11101	Mortensen,	Henry Sofus Vilhelm	(Kbhvn. Afd.)
- 13631	Petersen,	Albert	(—)
- 15300	—	Vilhelm Marius	(—)
- 23607	Rasmussen,	Carl Frederik	(—)
- 51819	Wieth,	Holg. Michael Korni	(—)
- 34636	Andersen,	Martin	(Haderslev Afd.)

Medlem Nr. 37871, Carl Frederik Hansen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er nedenstaaende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 8762	Bach,	Thorvald.
- 20217	Hansen,	Otto Axel Emil.
- 20214	Mørch,	Hans Jensen.
- 5150	Steffensen,	Henry Thorvald.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 17737	Nielsen,	Jens Christian	12.11.10

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 33666	Andersen,	Einar Herbert	8. 8.31
- 8762	Bach,	Thorvald	16. 4.32
- 36759	Boalth,	Otto Peter Bramsen	28. 2.31
- 50642	Bødtker,	Børge Magnus Jensen	2. 4.32
- 27696	Christensen,	Jens Christian	23. 4.32
- 23928	Frantzen,	Johannes L. C.	28. 7.23
- 29847	Gustafsen,	R.	16.10.20
- 29501	Hansen,	Aage H. V. Funch	10 1 25
- 26688	—	Edvin	10.12.27
- 21161	—	Einar	13. 2.32
- 20217	—	Otto Axel Emil	23. 1.32
- 30904	Henriksen,	Hans Adolf Johs.	17. 3.28
- 27225	Jensen,	Louis Robert	12. 4 24
- 29689	—	Otto Emil	2. 2.24
- 29673	Jochumsen,	August B.	14. 2 31
- 51884	Kachlousky,	Kaj V. Petersen	12. 3.32
- 51031	Kjærulf,	Preben Aage	30. 4 32
- 4651	Larsen,	Christian	16. 8 30
- 10258	Mathiasen,	Niels E. Møller	12 4 30
- 51666	Michelsen,	Axel H. P. M.	5. 3.32

			Sidst betalt
Nr. 35280	Mortensen,	Anders Carl M.	27 2.32
- 20214	Mørch,	Hans Jensen	30. 4.32
- 18678	Nielsen,	Jørgen Chr. C.	9. 5.31
- 13406	—	Leif Køie	1. 2.30
- 33442	Olsen,	Bjarne	31. 1.25
- 50795	Otzen,	Erik	21. 3.31
- 22659	Petersen,	Hans Christian	2. 7.21
- 50822	Rasmussen,	Carl	10 10 31
- 6300	—	Sigurd Peter A.	24.10 31
- 18535	Sørensen,	Ernst	5. 4.24
- 6870	—	Søren Edvard	30. 1.32
- 32020	Scheldt,	Johan A. M.	26. 9.25
- 24672	Schou,	Chr. Jensen	2. 7.21
- 5150	Steffensen,	Henry Thorvald	19.12.31
- 26322	Thomsen,	Leo Aksel	5. 3.32

Specialarbejderforbundet.

Nr. 47930	Hammer,	Esben H. L.	1.11.30

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Fredericia: Kontoret flyttes fra 1. November til Vestervoldgade ved Danmarksporten. Kontortid Hverdage 7—7½.

Holstebro: Kontortiden er fremtidigt: Hverdage 5¼—6¼.

Køge: Kontoret er flyttet til Nørregade 110. Udbetaling Tirsdag, Torsdag og Lørdag 10—10½. Øvrige Hverdage 6¼—6½.

Skagen: Kontortiden er fremtidigt: Hverdage 6—6½.

Lær Engelsk!

Lørdag den 29. Oktober, Kl. 7½, afholdes der i Teknologisk Instituts Bibliotek et Møde, ved hvilket der vil blive gjort Rede for Undervisning i Teknisk Engelsk.

Alle Interesserede, specielt Smede, Automobilmekanikere og Maskinarbejdere indbydes venligst.

Undervisningsmetoden vil paa forskellig Maade blive demonstreret.

Tabt Lærebrev.

Paa Vejen mellem Ringsted og Slagelse er fundet et Lærebrev for Medlem Nr. 34276, Axel Frode Vald. Hansen, der er frameldt Odense Afdeling den 2. Juni 1930. Vedkommende kan ved Henvendelse til Hovedkontoret faa Lærebrevet udleveret.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 1 NOVEMBER 1932 19. Aarg.

Krise contra Købekraft - Konsolidering eller Kamp.

Da nærværende skrives, staar Folketingsvalget for Døren, og Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse er med Henblik paa den kommende Overenskomstsituation sammenkaldt til Fredag den 18. November, to Begivenheder, der kunde friste til at udsætte Fagbladets Udsendelse for at kunne kommentere deres Resultater. Men hvad nytter det? Trods al deres Betydning bliver det dog kun 2 Begivenheder af mange i en stor Tid, hvor der bogstavelig talt indtræffer en historisk Begivenhed hver Dag. Alligevel vil Folketingsvalget og de Beslutninger, som Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse formodentlig vil træffe, faa vidtrækkende økonomiske og sociale Følger for vort Land. Thi selv om vore hjemlige økonomiske Vilkaar er afhængige af de økonomiske og politiske Forhold ude i Verden, vil disses Virkninger for vort Land og Folk kunne skærpes eller mildnes gennem den Politik, der fremtidig skal føres, og som sikkert i høj Grad vil øve sin Indflydelse paa Arbejdsgivernes Stilling til de faglige Organisationer.

Hvis vi internationalt gaar bedre Tider i Møde, vil det ikke kunne forhindres, at ogsaa Danmark vil komme til at mærke Virkningen heraf, men Tidspunktet herfor kan fremmes eller udskydes, alt eftersom der føres en samfundsbetonet eller en klasseegoistisk Politik. Dersom der politisk skabes Baggrund for, at ensidige Arbejdsgiverkrav skal opstilles, vil en omfattende Storkamp ikke alene udskyde Tidspunktet for Danmarks Andel i en forbedret Konjunktur, men i det hele taget vanskeliggøre det for dansk Erhverv at udnytte de Muligheder, som det utvivlsomt har, naar først Afsætningsforholdene forbedres. Men hertil kommer det store Spørgsmaal: Er der i det hele taget Sandsynlighed for, at den økonomiske Krises Bund nu er naaet? Er de Tegn, som man paaberaaber sig for at paavise en begyndende økonomisk Bedring, ikke saa svage, at der ikke kan drages Slutninger deraf, og vil det i det hele taget være muligt i en overskuelig Fremtid atter at faa de mange Millioner Arbejdsløse beskæftigede?

Hvad er det da for Tegn, der skulde bebude en økonomisk Opgang? Ja, allerførst er der, som vi paapegede i nærværende Blads Nummer for September Maaned, de stigende Aktiekurser i Amerika og den optimistiske Tone, der i det hele taget nu synes at gøre sig gældende i dette udprægede Kapitalistland. Nogle vil mene, at det er en af de amerikanske Kapitalister kunstig fremkaldt Stemning til Brug ved det nu overstaaede Præsidentvalg, medens andre er af den Opfattelse, at selve Valget af den nye Præsident vil medføre, at Amerika vil afskrive paa Europas Krigsgæld, hvorved den europæiske Økonomi skulde blive lettet, saaledes at Europas Erhvervsliv kunde faa den økonomiske Stimulans, der skal til for atter at faa det i Gang.

Et af de følsomste Barometre for Angivelse af det økonomiske Tryk er Fragtmarkedet, og her kan det ikke bestrides, at der har fundet en vis Lettelse Sted, der betyder en noget større Omsætning, end Tilfældet hidtil har været. Nogle Tal vil belyse dette. I Følge Dansk Dampskibsrederiforenings Opgørelse var der

den 5. Januar i Aar oplagt 97 Skibe paa 314.985 Tons Dw. Den 5. April var Tallet steget til 129 Skibe med 403,444 Tons Dw. Sommeren bragte en Nedgang, saaledes at der den 4. Juli var 85 Skibe med 347,906 Tons Dw., men efter nogen Stigning i September er Antallet af oplagte Skibe nu atter gaaet ned, saaledes at der den 8. November „kun" var 68 Skibe paa 270,300 Tons Dw., eller hvad Antallet af Skibe angaar noget over Halvdelen af, hvad Oplægningen androg, da denne var paa det højeste i indeværende Aar.

Selvom muligvis Kultransporterne nu ved Vinterens Begyndelse spiller en Del ind, er disse næppe Aarsagen til hele denne betydelige Nedgang, og ved Bedømmelsen af Fragtmarkedet maa det vel ogsaa anses som et godt Tegn, at Priserne paa Skibe til Ophugning er stigende.

Dertil kommer Muligheden for, at Landbrugets Stilling efter Ottawa-Konferencen kan blive noget bedre. Ganske vist bevirker Englands kraftige Nedskæring af den danske Flæskeeksport en betydelig formindsket Afsætning, men denne vil kunne paaregnes at blive fulgt af højere Priser, der vil bidrage til at stimulere hele Prisniveauet. Men ikke iøvrigt det danske Landbrug selv i høj Grad har bidraget til den Misere, det er kommet ud i, ved sin fuldkommen uregulerede Svineproduktion, der trykkede Priserne og før eller senere maatte fremkalde en Reaktion.

Alt dette er imidlertid Betragtninger, der forudsætter, at det nuværende Produktions- og Omsætningssystem bibeholdes, og ikke regner med, at den nuværende Krise er Gennemgang til en ny og bedre økonomisk Samfundsordning. Det sidste er der imidlertid ikke Grund til at tro. Det Demokrati, der skulde bære en saadan ny Samfundsordning frem, er i allerhøjeste Grad svækket, ikke mindst paa Grund af den Splittelse, som Arbejderklassen under Kommunisternes Virksomhed har været ude for i Udlandet og særligt i Tyskland. Atter har det vist sig, at det i de højt udviklede vesteuropæiske Stater er en farlig Ting for Arbejderklassen at gaa til Yderligheder. Den Reaktion, som den italienske Fascisme, det ungarske Militær-Diktatur og det finske Voldsherredømme er Udtryk for, har nu faaet sin Parallel i den tyske Reaktion, der, fremkaldt af Kommunisternes halsløse Politik, over sin Virksomhed gennem Nødforordninger, Lønnedskæringer og Told- og Importreguleringer, der forhøjer Leveomkostningerne for den tyske Befolkning.

Den Krise, vi er inde i, har hidtil været en økonomisk Krise, i sit Udspring en Reaktion overfor Privatkapitalismens overdrevne Vurdering af Værdierne, i sit Forløb skærpet gennem hele den Uorden, der præger det nuværende Afsætnings- og Omsætningssystem, og den er gaaet dybere ned som Følge af en overdreven Rationaliserings arbejdsløshedsskabende Virkninger.

Men Krisen truer med at blive en politisk Krise, fordi de Foranstaltninger, som Kapitalisterne i de enkelte Lande har tvunget Regeringerne til at gennemføre, i sig selv er en Hindring for Krisens Afvikling, og efterhaanden, som dette gaar op for de styrende, kan medføre nye Komplikationer, hvorunder Muligheden for krigerske Forviklinger heller ikke maa overses. Selvom Krisen derfor har foranlediget Forholdsregler overfor Produktion og Omsætning, der vil medføre en stigende Samfundsindflydelse paa Erhvervene, maa man ikke deraf lade sig forlede til at tro, at den Omlægning af hele Samfundshusholdningen, der skal til for at sikre en rolig økonomisk Udvikling, og en Højnelse af Befolkningens Livsvilkaar, der staar i Forhold til Produktionsapparatets øgede Evne til at producere, samt et Værn imod Arbejdsløshed og økonomisk Stilstand, er nær forestaaende. Vi maa sikkert efterhaanden gøre os klart, at denne Krise trods alt i Karakter er tilsvarende de mange andre, som Storindustriens Tidsalder har kunnet opvise; den er blot blevet mere omfattende, dybtgaaende og langvarig end de tidligere.

I 1909 skrev Gustav Bang om den daværende Krise: „Det er en Verdenskrise, vi staar i, et af disse frygtelige økonomiske Sammenbrud, der — dybt begrundet som det er i den hele kapitalistiske Produktionsmaades Væsen — med faa Aars Mellemrum bestandig kommer igen og spreder Ødelæggelse omkring sig . . . . . Det er først den kapitalistiske Varehusholdning, som frembringer den stadig fortsatte Overproduktion, der med visse Mellemrum nødvendigvis maa udlade sig i en Række frygtelige sociale Lidelser, ikke blot for enkelte Grupper af Producenter, men for hele det produktive Samfund."

Da Verdenskrigen raasede, trøstede man sig ved, at vel var det bestialsk, men til Gengæld maatte det vel være den sidste Krig. Tør man nu, kun 14 Aar efter, haabe paa, at dette vil holde Stik? Paa samme Maade har mange trøstet sig med, at den nuværende Krise maatte føre til ændrede Samfundstilstande, fordi Krisen ellers vilde true den europæiske Civilisation med Undergang.

Vi tør næppe foreløbigt regne med saadanne ændrede Tilstande og maa derfor nøjes med at haabe paa en Bedring af Situationen, fremkaldt af, at Pri-

vatkapitalen ogsaa har Brug for „bedre Tider", og fordi den nuværende Situation indebærer en alvorlig Fare for selve Kapitalen. Vi maa desværre her lade ude af Betragtning den Indsats, som et enigt vesteuropæisk Demokrati kunde have ovet gennem en tilpas opportunistisk Politik.

En simpel Udregning af de Tab, som Samfundet lider ved Arbejdsløsheden, maa nødvendigvis bidrage til, at Privatkapitalen iværksætter alvorlige Bestræbelser for at undgaa disse Tab, eller i det mindste formindske dem. Naar det f. Eks. er opgjort, at Danmark med den nuværende Arbejdsløshed har et Nationaltab paa ikke mindre end 500 Mill. Kroner aarlig, er det givet, at en saadan Tilstand ikke kan fortsætte ret længe. Forhenværende Telefondirektør, Fr. Johannsen, der har foretaget de herhenhørende Beregninger, slaar da ogsaa til Lyd for, at „vi maa af al Magt arbejde henimod en foroget Beskæftigelse af vor Befolkning, Arbejdere og andre Samfundsklasser". Denne Appel maa jo først og fremmest være rettet til dem, der er Indehavere af Produktionsmidlerne, altsaa de danske Arbejdsgivere, der, selvom de ikke har kunnet vedligeholde Beskæftigelsen, dog maa have en Pligt til at udnytte enhver Mulighed, der maatte komme for atter at faa den i Gang.

Vi frygter imidlertid for, at det Samfundssyn, der skulde præge Arbejdsgivernes Indstilling, træder i Baggrunden for de snævrere Driftsherreinteresser, de Interesser, der i Arbejderne kun ser et Driftselement, som det drejer sig om at faa saa billigt som muligt, men som ganske glemmer, at det er den store Arbejderbefolkning, der skal aftage Produktionen, og som kun er i Stand til dette ved Bevarelsen af rimelige Lønninger.

Ser vi paa Spørgsmaalet internationalt, kan der ikke være nogen Tvivl om, at den bedst mulige Købekraft hos den brede Befolkning skaber de bedst mulige Samfundsforhold. Den store Arbejdsløshed i Centraleuropa med det højt udviklede Produktionsapparat og den elendig lønnede Befolkning er et afgørende Bevis for, at Produktion og Afsætningsmuligheder nøje er forbundet, og Afsætningsmulighederne igen er nøje afhængig af Købeevnen. Man har under Henvisning til Amerika villet bestride Teoriens Rigtighed, idet man har gjort gældende, at der var Arbejderbefolkningen i hvert Fald i Besiddelse af en højt udviklet Købekraft, men til Trods derfor er der alligevel Krise. En saadan Henvisning er imidlertid ikke rigtig, og det maa her være nok at henvise til Børs-Krak'et i 1929, hvorunder Værdierne fuldkommen forsvandt, og hvor hundred Tusinder af Arbejdere mistede deres Penge, fordi de havde fulgt Kapitalismens Lokketoner, og anbragt deres Sparemidler i de amerikanske Foretagender, hvis Værdier spekulationsmæssigt var drevet op i meningsløse Højder.

Hvad er det vel andet, der har bevirket den økonomiske og kulturelle Stigning, som Arbejderbevægelsen har kunnet notere, end dette, at Arbejderne gennem deres Organisationer tilkæmpede sig højere Løn og dermed øget Købeevne, der affødte større Omsætning, større Produktion. Allerede for et Par Menneskealdre siden blev den Teori om Nødvendigheden af den størst mulige Købekraft, der senere i Praksis har vist sig at holde Stik, fremsat, og det er i denne Forbindelse ikke uden Interesse, at en saa konservativ Mand som tidligere Landstingsmand Jul. Schovelin har givet den sin Tilslutning. I sin Bog „Fra den danske Handels Renaissance" omtaler han den heftige Pengekrise, der rasede i 1857, og anfører herunder, hvad den berømte Nationalokonom, Rodbertus-Jagetzow, har sagt om den daværende Krises Aarsag. Han siger bl. a. herom:

„Det er altsaa den Skade, som er sket: der er pludseligt indtraadt et Misforhold mellem den forhaandenværende Købe-Evne og den forhaandenværende Produktion. Men dette Svar forklarer endnu ikke meget, udtrykker egentlig kun det hidtil udviklede med andre Ord. Spørgsmaalet er: hvorfra kommer dette pludselige Misforhold mellem de to Faktorer, der hidtil saa fuldstændigt har udlignet hinanden? Hvilken af de to Faktorer har afgørende forandret sig? Aabenbart ikke Købe-Evnen, thi der er samme Forbrugs-Trang som før, Markedet, Afsætningsmuligheden er ikke bleven mindre, nej, det er Produktiviteten, som er tiltaget for stærkt, takket være de tekniske Fremskridt, i Femtiaarene ikke mindst paa Transportvæsenets Omraade. Med Rette taler derfor ogsaa almindelige Mennesker om Overproduktion. Produktiviteten er stegen — men Arbejdslønnen, Forbruger-Flertallets Indtægter, er ikke stegen i samme Forhold, og følgelig er Købe-Evnen ikke vokset i samme Forhold som Produktionen."

Hertil føjer Hr. Jul. Schovelin følgende meget interessante Bemærkning:

„Analysen heri er fin og sikker, og for Femtiaarenes Vedkommende turde Rodbertus have Ret i, at den rivende Udvikling af Tekniken forøgede Produktiviteten og dermed uforholdsmæssigt Produk-

tionen, uden at der i de forskellige Erhvervssamfund blev sørget for, at Købe-Evnen fulgte efter ved tilsvarende Stigning af Arbejdslønnen. Det var før Fagforeningernes Tid, da Arbejderklassens Indflydelse paa Lønnen som Følge deraf var uden væsentlig Betydning. Under moderne Kriseforhold vil Rodbertus' Forklaring ikke længer slaa til."

Det er den konservative daværende Landstingsmand Jul. Schovelin, der udtaler sig saaledes, men vi tør vel desværre næppe efter hans Slutbemærkning forvente, at han, hvis her i Danmark Kampen kommer til at staa om Bevarelsen af Købekraften, foranlediget af, at Arbejdsgiverne vil have denne forringet, vil staa frem og stille sig paa Siden af Arbejderne.

Har vi søgt at finde Tegn, der kan tyde paa Omslag til det bedre, er det i længselsfuld Spejden efter alt, hvad der kan bringe en Lettelse i den forfærdelige Arbejdssituation, men vi stirrer os ikke blinde herpaa og opgiver ikke at fastholde, at forringede Lønninger vil forhindre den fulde Udnyttelse af de forbedrede Konjunkturer, som maatte komme. Vi vil ogsaa i denne Forbindelse erindre om, hvad den tidligere norske Minister J. L. Mowinckel udtalte i Efteraaret i det norske Storting under Omtalen af de norske Rhederes Stilling til den norske Skibsbygningsindustri:

„Og der er ingen Tvivl om, at en saadan Ting som denne store Arbejdskonflikt i Fjor i høj Grad skadede ogsaa denne Industri, skadede den direkte, fordi en Mængde Skibe, som ellers kunde have repareret hjemme, maatte søge til Udlandet for at reparere, skadede den ogsaa, fordi den understregede den Nervøsitet, som fra mange Skibsrhederes Side naturligvis er tilstede for, at de norske Værksteder ikke kan skaffe den tilstrækkelige korte Leveringstid. Alle saadanne Forhold spiller ind her og spiller dobbelt stærkt ind i en Industri som denne, som paa alle Omraader maa være konkurrencedygtig med Udlandet."

Det er et Alvorsord af en af Norges fornemste Repræsentanter for det privatkapitalistiske System, et Alvorsord, fremsat paa Grundlag af Erfaringer fra den store Konflikt i Fjor. Det var ønskeligt, om dette Alvorsord maatte finde Gjenlyd hos danske Arbejdsgivere, medens Tid er.

Erindringer

fra 36 Aars Arbejde i Statsbanernes Værksteder i København.

Af *M. Kirketerp.*

I de stærke Brydningstider, vi i de senere Aar har oplevet, hvor Kampen mellem Socialismen og Kapitalismen staar overfor en Afgørelse, og hvor Kapitalen jo stadig har den Overvægt, der ligger i Pengemagten, medens Arbejderne kun har deres Sammenhold som eneste Vaaben, er mine Tanker ret ofte gaaet tilbage til min gamle Arbejdsplads og til de svundne Tider, da Forholdene her var af en noget anden Beskaffenhed end den Ordning, der nu er opnaaet indenfor Jernbanens Værksteder, og med det samme gamle Kendskab ogsaa til Arbejderne, er jeg heller ikke ukendt med Tanker som: „Hvad skal vi egentlig være i Organisationen for, vi er jo faste Tjenestemænd og ikke udsat for at blive arbejdsløse, vi kunde jo godt spare os for denne Udgift," og disse Tanker, selv om de ikke er saa stærke, som de tidligere har været, har da givet mig den Idé at skrive mine Erindringer fra mine Arbejdsdage paa Jernbanens Værksteder, da man først ved et saadant Tilbageblik vil være i Stand til at bedømme, hvad Organisationen har bragt af Goder for Arbejderne.

Jeg gør dog opmærksom paa, at disse Erindringer i væsentlig Grad vil være byggede op paa personlige Oplevelser og Iagttagelser, men vil muligvis ikke naa netop helt til Bunden af de Arbejdsforhold, der herskede før Organisationstanken opstod blandt Arbejderne, men dog altid danne et Grundlag til Bedømmelse af Arbejdsforholdene før og nu.

Den 15. Juli 1889 tiltraadte jeg mit Arbejde i Drejerværkstedet; jeg var lige kommet ind i Værkstedet, da Fløjten lød, og min første Velkomst var saaledes: „Naa, De er af den Slags, her skal vi snart faa Dem vænnet til at møde i rette Tid." Efter Omklædningen blev jeg anvist en Drejebænk af meget gammel Konstruktion; der sagdes, at den var lavet paa Jernbanens eget Værksted, og det var troligt nok, thi den var i høj Grad upraktisk.

I de første 3 Dage fik jeg Lov til at studere dette gamle Monstrum, der blev først den 4. Dag givet mig Arbejde. Min første Ugeløn blev Kr. 17,65. Da dette Regnskab blev opgjort, udtalte Værkmesteren, at han vilde gøre mig bekendt med, at her i Værkstedet plejede vi at holde en Ugefortjeneste af 25 Kr., og dette syntes jeg var særdeles godt. Den næste Uge mødte jeg da med et Regnskab paa godt 25 Kr., men saa sagde Værkmesteren til mig: „Hvem har sagt Dem, at De skal have 25 Kr. om Ugen." Jeg tillod mig en spagfærdig Bemærkning om, at det havde Mester jo selv sagt. „Ja, det skal jeg nok bestemme," og saa viskede han de Poster ud af mit udførte

Arbejde, som det passede ham, og saaledes blev min Ugeløn næste Fredag efter hans Forgodtbefindende.

Dette var min første Erfaring paa det lønmæssige Omraade. Iøvrigt var Lønsystemet jo vældig demokratisk, idet vi alle havde 26 Øre i Timeløn = Kr. 2,60 pr. Dag, Arbejdstiden var 10 Timer.

Efter den første Uges Forløb blev der paa Kontoret meddelt mig, at jeg nu var ansat, og da jeg ikke var i Sygekasse, skulde jeg være Medlem af Jernbanens Sygekasse, der dog var af en saa ejendommelig Art, at da jeg efter en kort Tids Forløb præsterede Bevis for at være Medlem af en anden Sygekasse, hvorfra jeg var sikret 6 Kr. pr. Uge i Understøttelse, blev jeg slettet af Jernbanens Sygekasse med den Besked, at jeg ved eventuel Sygdom kunde hæve 4 Kr. pr. Uge af Jernbanen, da jeg skulde have 10 Kr. pr. Uge.

Endvidere skulde man være tvungen Medlem af en Understøttelsesforening, der ydede et lille Bidrag til en eventuel Pension, der dengang var 600 Kr. om Aaret; det hertil ydede Bidrag var 1 pCt. af Fortjenesten.

Allerede paa det Tidspunkt, da jeg tiltraadte Arbejdet, blev den egentlige samlede Foreningsrørelse rejst indenfor denne Forening, idet man afholdt en Række bevægede Møder, hvor Bølgerne gik højt, og hvor man ret naturligt krævede fri Bestemmelse om, hvorvidt man ønskede at være Medlem eller ej. Her vandt Oppositionen en stor Sejr, idet Medlemsskabet blev frit, og hvem der nu ikke ønskede at være Medlem, vilde faa sine indbetalte Penge tilbage.

Det mærkeligste ved hele denne Sag var, at her egentlig var rejst en Bevægelse, der rigtig udnyttet kunde have ført til den første Dannelse af en Arbejderorganisation til Varetagelse af Arbejdernes Interesser, men her syntes hele den rejste Bevægelse kun at dreje sig om Udbetaling af de indskudte Penge. At tale om faglig Organisation var ganske udelukket, og Administrationen havde jo ogsaa taget sine Forholdsregler overfor Foreteelser af den Art, idet der paa Ansøgningsskemaet fandtes en Rubrik, hvor man spurgte: „Er De Medlem af nogen Fagforening.“ Enhver Ansøger fik jo herved straks den Opfattelse: Skriver jeg Ja, saa faar jeg ingen Arbejde. Derfor skrev alle Nej, saa sparede man jo de Penge, og mente sig alligevel fast forsørget, men under hvilke Forhold?

Organisation og Arbejdsforhold.

Som foran nævnt herskede der højst ejendommelige Arbejdsforhold, som egentlig kun skitsemæssigt kan beskrives. Arbejderne var naturligvis i høj Grad selv medskyldige heri, enhver Mand rugede nøje over, hvad han mente, der var hans vante Arbejde, og fik en anden saadant Arbejde tildelt, var der straks Anledning til Fjendskab. Søndagsarbejde og Overarbejde var der stærk Efterspørgsel om; det benyttedes i særlig Grad som Belønning til de mere artige og velansete Arbejdere. Havde man ikke tjent nok til den sædvanlige Ugeløn, var en Nats Arbejde et godt Middel til at bøde herpaa, ikke af Hensyn til at faa et bestemt Stykke Arbejde færdigt, det var kun den underordnede Side af Sagen, derimod drejede det sig om at faa et stort Timetal, saa kunde en Blyant udføre det fornødne til Afbalancering af Ugelønnen. Da Organisationen endelig fik en lille Smule Fodfæste, blev der indsamlet Oplysninger om, i hvor stor Udstrækning Overarbejde fandt Sted, og her stod Remisen i Struer som en flot Nr. 1 med en Mand, der havde indtil 1400 Overtimer i et Aar, hvilket nok var en Rekord.

Et personligt Tilfælde skal nævnes. En Fredag Eftermiddag meddeltes det mig, at jeg skulde fortsætte hele Natten, uden at jeg indsaa den fjerneste Hast med det, jeg havde i Arbejde; da vi naaede Lørdag Morgen, rengjorde jeg Bænken, klædte mig om og gik paa Kontoret og forlangte mit Arbejdstegn. „Gaar De hjem,“ udbrød Mesteren, „ja, jeg mente 24 Timer var nok i et Træk.“ „Ja, men nu var det jo netop, De skulde have noget ud af det, i Morgen er det Søndag, saa kan De jo sove.“ Da jeg fastholdt at ville gaa, fik jeg mit Tegn, men siden fik jeg aldrig mere Overarbejde.

En enkelt Arbejder drev det engang til 54 Overtimer i en Uge, ja, Rygtet fortalte om en Arbejder, at han havde haft saa mange Overtimer, at Døgnet var blevet paa 25 Timer.

Skulde det nu nærmere undersøges, om det præsterede Arbejde stod i Forhold til den anvendte Tid eller den udbetalte Fortjeneste, maa der svares et absolut Nej. Ikke at forstaa saaledes, at Arbejderen i Forhold til den udbetalte Løn skulde være uberettiget dertil, hans Timetal gav ham jo fuld Ret til denne Udbetaling, men hele denne Arbejdsform var en stiltiende Erkendelse af, at saavel Timeløn som Akkordpriser var ganske meningsløse lave. I en selvherskende Mesters Haand var det altid en Pisk, han kunde svinge over Hovedet paa hver enkelt Arbejder, indtil de en Dag lærte Sammenholdets Betydning at kende.

Arbejdet var jo almindeligvis Akkord; som Straffemiddel anvendtes Timeløn, ligsom Karantæne i 8—14 Dage ogsaa anvendtes som Straffemiddel for større Forseelser, som f. Eks. at hænge Arbejdstegnet op for en Kollega, være særlig uartig, eller udeblive fra Arbejdet uden anmeldt Forfald. I Lokomotiv- og Vognværkstedet var Arbejdet som nu delt i Sjak, og Sjakføreren var en ret mægtig Mand. For Arbejderne var det særlig af Betydning, at Lederen forstod at skrive et Regnskab; det var der, og ikke saa meget i Arbejde, at Pengene laa. I Drejerværkstedet var det Enkelt-Akkord, men Priser kendtes kun fra Mand til Mand, og var ikke derfor netop gyldige, idet een godt kunde faa en Pris, en anden en helt anden Pris for samme Arbejde, det var efter Mesterens Forgodtbefindende. Arbejdets Fordeling foregik ikke efter det praktiske Princip at tage Hensyn til den Bænk, der bedst egnede sig til Formaalet; man fik Indtryk af, at det var mest om at gøre at hale Tiden saa længe ud med det enkelte Arbejde

som vel muligt, saa var Mesteren saa rart fri for snart at skulle give nyt Arbejde.

Som foran nævnt var min Bænk meget gammeldags, den havde en Pinolhøjde af 9 " og med en fastsiddende Plan; her kunde jeg undertiden arbejde med ganske smaat Arbejde, medens vor allermindste Bænk blev brugt til at dreje de store tunge Trækkroge til Lokomotiverne. Til andre Tider fik jeg saa stort Arbejde, at det ikke kunde gaa rundt i Bænken, og gjorde jeg saa opmærksom herpaa, lød Ordren kort og godt: „Saa klods op, der er højt til Loftet," altsaa maatte jeg hæve saavel Pinol som Spindeldok op i passende Højde, afkorte Trækrem og rette Bænken ind, saa den drejede lige, alt dette maaske for en Akkord paa en Krone, og hvor der var nok af andre Bænke, der uden alt dette Besvær kunde tage det samme Arbejde. Fik man nu et Parti Skiver f. Eks. til Styringen, saa maatte der først skaffes en Træklods til Fastgørelse paa Planen, og heri borede man saa et Hul, hvori man inddrev den raa Skive til Udboring; dette var særlig interessant, naar det samme Parti Skiver havde forskellig Størrelse.

De daglige Forhold affødte mange pudsige Scener, thi vel var der ikke noget egentligt Kammeratskab mellem Arbejderne, men et vist Galgenhumør prægede dog Tilværelsen, og hertil bidrog vel nok i høj Grad den selskabelige Snaps, idet det var en staaende Regel at aflægge Besøg hos hinanden. Saa knæledes der ned under Bænken, og Snapseflasken gik fra Mund til Mund.

Naar man erindrer sig, hvilket Kvantum Brændevin der her blev konsumeret hver Dag, og sammenholder dette med de nuværende Forhold, saa begriber man ikke, at der er noget somhelst Grundlag for at kræve Forbud mod Nydelse af Spiritus, thi Arbejdernes eget kulturelle Oplysningsstade har jo vist sin Evne til selv at ordne denne Sag.

Værktøjet var i en meget mangelfuld Tilstand, Drejestaal, Mejsler o. l. maatte Arbejderne selv holde i Stand, det hørte med i Akkorderne. Den lille Smedie, som Maskinværkstedet havde til dette Brug, var Samlingsstedet for mange Diskussioner; om Vinteren blev den benyttet som en Art Varmecentral, idet der meget sjældent var Varme i Værkstederne, Lokomotivværkstedet havde nogle faa gamle Kakkelovne, medens Drejerværkstedet havde en Varmeledning fra Kedelhuset, og Varmen var saaledes ganske afhængig af Maskinpasseren.

Naar Mesteren nu saa, at Pladserne affolkedes, saa vidste han Besked, saa foretog han en Razzia til Smedien, men her var man jo straks averteret om Besøget, og saa legedes der Skjul med hinanden.

At overraske Arbejderne i Smedien var en særlig Fornøjelse, der gentog sig flere Gange om Dagen.

Regnskabet opgjordes paa den Maade, at hver enkelt Arbejder selv noterede sit Arbejde og Pris, og saa to eller tre Gange om Ugen stillede man paa Kontoret og opgav, hvad man havde lavet. Naar der nævnes Pris, vil dette sige, at kun faa Arbejdere opgav nogen Pris, men lod Mesteren ordne dette Spørgsmaal; saa først næste Udbetalingsdag fik man at se, hvor mange Penge, man havde tjent. De mere frække Arbejdere opgav Pris, der ofte resulterede i et større Skænderi, da man jo gerne mødtes med detteSpørgsmaal: „Hvor har De faaet den Pris fra"? Nævnte man saa tidligere Tilfælde eller, hvad sjældnere skete, Arbejdets Værdi, saa fik man gerne til Svar: „Prisen skal jeg nok bestemme". Saa blev der jo undertiden Ballade, og dette forplantede sig gerne overalt i Værkstedet.

Man var altid paa det rene med, at naar den første Mand havde været inde at faa sit Arbejde indskrevet, saa var Spørgsmaalet fra de øvrige Arbejdere straks: „Hvorledes er Mesters Humør i Dag"? Det havde jo en stor Indflydelse paa Regnskabet.

Denne Form for Regnskab var dog kun gældende indtil 1891. Da Busse overtog Ledelsen som Direktør for Statsbanerne, oprettedes der en Maskinafdeling for hele Landet; der indførtes da nogle smaa Træbrikker, der blev kridtede, og herpaa skrev man sit Arbejde og Tid.

Disse Tavler blev eftersete paa Kontoret og medførte mange pudsige Scener, thi ingen havde rigtig rolig Samvittighed, før man omtrent kunde regne med, at nu var Gennemsynet overstaaet for denne Dag.

Jeg erindrer saaledes, at en Kollega havde skrevet paa en anden Mands Tavle: „Paa Værtshus 8 Timer Akkord, andet Arbejde 2 Timer". Den paagældende Arbejder blev jo højst forarget og viste Tavlen til Mesteren, der med stor Pathos udtalte: „Hvis jeg vidste, hvem der havde skrevet dette, skulde han straks faa sin Afsked," men det kedelige ved Sagen, som vi andre kendte, var dette, at det netop var rigtigt, hvad der var skrevet, men Mesteren tænkte jo nok paa, at han her kunde faa Ram paa en af de fæle Socialister.

Hvor vanskelige Forholdene var, illustreres bedst ved at nævne et Møde, som man havde arrangeret paa Vodroflund, og hvortil de interesserede Forbund havde sendt en Repræsentant. Mødets Hensigt var naturligvis Agitation for den faglige Organisation, og det var ogsaa stærkt besøgt, men straks da man skred til Valg af en Dirigent, fik man Syn for den Frygt, der prægede hver eneste Mand; der var ingen, der turde paatage sig dette Hverv af Frygt for Dagen i Morgen. Endelig blev der foreslaaet Maler H. P. Jensen, nuværende Landstingsmand for Nykøbing Sjælland, og selv om man dengang hævdede, at Jensen var Højremand, saa mindes jeg alligevel med Tak hans resolutte Optræden som Leder af dette Møde, der ikke var uden Betydning.

Ihvorvel vi havde haft Mænd paa Jernbanen som Niels Jakobsen, Otto Smith og H. P. Hansen, saa var der paa deres Tid ikke noget at udrette. Niels Jakobsen tog allerede sin Afsked i 1885, idet det blev ham forbudt at indsamle Bidrag til Lockouten. Otto Smith kom op at skændes med en Mester om en væltet Spand Vand og forlod straks Arbejdet. H. P.

Hansen holdt noget længere ud, og levede noget nærmere de slumrende Organisationstanker.

Den første bevidste Rørelse kom egentlig fra Træarbejderne, idet en Snedker Rümenap optraadte ret aggressivt, ikke alene overfor vægelsindede Kolleger, men ogsaa overfor Ledelsen, for hvem han straks kundgjorde, at der var dannet en Forening, og at han var dens Formand, til hvem de kunde henvende sig angaaende Forhold, der berørte Arbejderne.

Hans Dristighed bevirkede en snarlig Afskedigelse, og hermed syntes netop denne Mand at være glemt indenfor sin Kreds.

Ogsaa imellem Smedene begyndte samtidig en Bevægelse henimod Organisationen, men der udvistes jo i Begyndelsen en vis Forsigtighed. Agitationen foregik i Stilhed og kun til Arbejdere, som man mente fuldt ud at kunne stole paa, og nægtes kan det jo ikke, at Forholdene var yderst vanskelige. Til Trods for yderst slette indre Arbejdsforhold var der jo det faste Arbejde, og det var, som om Arbejderne følte sig noget hævet over deres Kolleger i den private Industri. Selv om Fagforenings-Kontingentet kun var 50 Øre om Ugen, saa var det jo ganske meningsløst at betale dette beskedne Beløb, da vi jo ikke havde nogen som helst Berøring med, hvad der foregik i den private Industri. For de første Banebrydere var det en vanskelig Sag at faa indprentet et andet Syn paa dette Forhold, saa meget mere, som alt jo maatte foregaa saa skjult som muligt, og uden at nogen Tillidsmand turde træde frem i Forgrunden. Forholdet mellem Tillidsmændene indbyrdes lod ogsaa en Del tilbage at ønske.

Der findes endnu enkelte Kolleger paa Jernbanen, som ikke har kunnet forstaa, hvorfor jeg først traadte til i 1899. Uden nogen lang Forklaring vil jeg nævne, at jeg i den vanskelige Tid for de tidligere Tillidsmænd var den, der blev benyttet mest til Raadgivning og Vejledning. Belært af Erfaringen vilde jeg sikre min Stilling mod administrativ Afskedigelse, idet jeg ved at opnaa 10 Aars Ansættelse kun kunde afskediges af Generaldirektoratet, og en Afskedigelse for at arbejde for vor Organisation vilde paa dette Tidspunkt have været en farlig Sag for Administrationen. Det, Kollegerne manglede, var ikke netop personlig Dygtighed, det var kun et fast Punkt at samle sig om.

Lockouten i 1897 forløb ikke særlig gunstig for vor Klub, man stejlede over et Kontingent af 3 Kr. pr. Uge, og Organisationens Modstandere fik her Vind i Sejlene: „Der kan I se, hvad der venter Eder. I skal kun være Malkekøer.“ Med den lille Ugeløn kan det jo ikke nægtes, at man følte sig de 3 Kr. fattigere end de Kolleger, der selv beholdt dette Beløb. Tanken om, at man stillede sig solidarisk med Kollegerne i Kampen for at forbedre sin Livsstilling, var vel for nogle et Plaster paa Saaret, men endnu var denne Tanke ikke indgroet i dem alle. Naar hertil føjes Vanskeligheder med Indbetalingen og Kludder i Regnskabet, saa bragte denne Lockout os ikke aabenlyse Fordele, men den vakte samtidig en Del sløve Kolleger til bedre Forstaaelse af, hvad der foregik udenfor deres egen snævre Horisont, at det var Arbejderne, der var i Kamp for deres Livsinteresser, de forstod, at Udfaldet ogsaa kom til at berøre dem.

Lockouten i 1899 kom derimod til at betyde en Del for os. Der blev i denne Periode sat stærk Fart i Værkstedsarbejdet, vel nok i betydelig Grad for at fremme Arbejdet for nye Værksteder, og dette gav Anledning til, at en Del Kolleger, der var ude i Lockouten, blev antaget i Værkstederne. Dette var en kraftig Tilførsel af friskt Blod, og bidrog stærkt til at skabe et noget andet Syn paa Organisationen samtidig med, at det jo ogsaa skabte et stærkt Røre om de gammeldags Forhold, hvorunder vi levede paa Statsbanens Værksteder. Adskillige af disse saaledes antagne Kolleger forlod Arbejdet ret hurtigt, de kunde ikke finde sig tilrette med Forholdene, og den største Part forsvandt, da Lockouten var forbi.

Denne Invasion af friske Kræfter havde sat Sindene i Bevægelse. Timelønnen laa jo meget langt nede, og selvom man ved en Del Fiksering af sine Akkorder kunde opdrive en nogenlunde Ugeløn, saa indsaa Arbejderne det usunde og uholdbare i disse Metoder. Det varede desværre mange Aar før Administrationen blev klar over det samme.

Der afholdtes saa en Række Møder, ligesom der plejedes et nøje Samarbejde med Kollegerne i Aarhus, og vi var i alle Fag enige om, at der nu maatte gøres noget alvorligt, for at faa højnet vor Timeløn.

Man besluttede da at vælge Repræsentanter til Deltagelse i et Møde, der skulde afholdes i Fredericia i November, og hvor alle Fag skulde være repræsenterede. Da der imidlertid i Aarhus var dannet en saakaldt gul Jernbaneforening af 1898, og denne havde et betydeligt Antal Medlemmer, foreslog man fra Aarhus, at ogsaa denne Forening skulde være repræsenteret.

(Fortsættes.)

Populær Samfundsøkonomi.

Valutasnak.

„Se, det kan jo være meget sjovt med den Fortsættelsesroman, Vedsø skriver, om ham Jernstøber Bauer; men ret beset, saa er det dog noget gammelt Sludder, for baade Bauer og Konsulen og alle dem maa da være baade døde og begravede for flere Aar siden. — Og der er jo saa meget fremme for Tiden, som nu dette her Valutaspørgsmaal, for ved Du hvad, jo mere man hører og læser om det, jo mere tosset bliver man. — Vedsø skulde skrive et Par jævne Ord om det.“

„Ja, det har Du Ret i, og det var ogsaa det, jeg sagde til ham forleden Aften; men Vedsø mente nu, at der var en hel Del Spørgsmaal at faa klaret angaaende Industrien og Kapitalen, og det var nemmest at lade dem tone frem i en bestemt Rækkefølge

i en Fortsættelsesroman. Men saa sagde jeg, at vi maatte have noget om Valutaen, saa kunde han jo altid fortsætte med Bauer, og som i salig Revuen begynde med at nævne de Mord, der var foregaaet i tidligere Numre.

Saa spurgte jeg Vedsø.

1. Selv om en Seddelbank som Nationalbanken bliver løst fra sin Pligt til at indløse sine Sedler med Guld, saa mener jeg, at Kursen paa Papirpengene, altsaa den Guldmængde, man i Udlandet kan købe for dem, maa afpasses efter Forholdet mellem den Guldmængde, Banken ejer, og det Seddelbeløb, den har udstedt, og da vi, saa vidt jeg ved, kun har en ringe Seddelmængde i Cirkulation, maatte vor Krone jo staa højt.

Naturligvis er der noget om det; men jeg tror, man ofte overvurderer Betydningen af en bunden Guldbeholdning. F. Eks. havde Tyskland 1 Milliard Guldmark i Behold, selv da man kunde faa et Vognlæs Mark for en Krone, og da vor Krone for en Del Aar siden stod nede omkring 50 Øre, havde vi en meget betydelig Guldbeholdning.

Ja, forstaa det, hvem der kan, sagde jeg, og saa gav jeg Vedsø Spørgsmaal Nr. 2:

Saa vidt jeg ved, er der noget „Medicinmændene" kalder Handelsbalancen. Det er vist Forholdet mellem Ind- og Udførselen, og nu har Valutacentralen sørget for, at vi udfører mere, end vi indfører. Saa vidt jeg forstaar, vil det sige, at vi stadig har et Overskud af fremmede Penge, og det maa da ogsaa betyde, at vor Krone skulde staa højt?

Ja, ogsaa det kan der være nogen Mening i, og de fleste mener vist ogsaa, at Kronen vilde dale, hvis Udenrigshandelen blev givet fri. — Men forøvrigt er det med denne Sag som med Guldbeholdningen, at ingen er helt klar over Aarsag og Virkning. Saa stak jeg Vedsø Spørgsmaal Nr. 3:

Der bliver talt og skrevet meget om Betydningen af at holde vor offentlige Økonomi sund, at Staten og Kommunerne hvert Aar faar saa mange Skatter og Afgifter ind, at det dækker Udgifterne, for ellers vil Kronen falde, idet Udlandet mister Tillid til vor Betalingsevne. Saa vidt jeg ved, er det hidtil lykkedes at holde Orden i de Dele; men dog staar vor Krone lavt.

Ja, ogsaa den Sag har uden Tvivl Betydning, og hvis vi gav los her, vilde Kronen utvivlsomt falde yderligere.

Men jeg holdt jo ikke op, jeg gav Vedsø Spørgsmaal Nr. 4:

Naar vi hører om Forholdene ude i Verden, og da navnlig i Tyskland, fortælles det, at Arbejdsløsheden er meget værre end her, og Vanskelighederne ogsaa langt større. Man skulde jo derfor tro, at Verden maatte faa langt mindre Tillid til Tyskland end til os, og Marken vilde staa lavt og Kronen højt; men det stik modsatte er jo Tilfældet; forstaa det, hvem der kan, for jeg kan ikke.

Der er jo et gammelt Ord, der siger, at en Tosse kan spørge mere, end 10 Vismænd kan besvare; men efterdi Du ikke er nogen Tosse, men tværtimod en tænksom og fornuftig Smed, og jeg alt andet end en Vismand, saa passer Ordet slet ikke, men naar du har spurgt mig, saa har jeg jo en vis Forpligtelse til at udrede Sagen, saa godt jeg formaar.

England havde store Vanskeligheder, og paa et vist Tidspunkt blev disse saa store, at amerikanske og franske, ja vel ogsaa engelske, Finansmænd ikke var tilfreds med at faa deres Tilgodehavende i Sterling-Sedler, de vilde have Guld. Der gik derfor saa stort Svind i Guldbeholdningen i Englands Bank, at England saa sig nødsaget til at opgive Guldindløseligheden.

Nu er det jo saaledes, at næsten alle de fremmede Penge, Danmark modtager, er engelske, og under almindelige Forhold bruger vi saa disse til at betale vor Import med ogsaa fra andre Lande end England. Men da nu Pundet dalede og fik en usikker Værdi, vilde mange Importører se deres Fordel ved at faa deres danske Penge vekslede i Guldbarrer i Nationalbanken og betale med disse. Resultatet vilde da blive, at vi en skønne Dag intet Guld havde, men i Stedet en Masse Sterling af svingende Værdi.

Vi valgte derfor at ophæve Guldindløseligheden. Men naar Sikkerheden for Sedlerne ikke er Guld eller andet haandgribeligt, men Nationens almindelige Evne til at svare sine Forpligtigelser, vil en vild Spekulation sætte ind, og ingen ved, hvor man er henne, hvis ikke Seddelbanken har fuld Kontrol over Kreditgivningen, altsaa hvor mange Sedler den udlaaner, som Du maaske husker blev forklaret i Fagbladet for ca. 1 Aar siden, og Regeringen samtidig har et vist Indseende med Importen. Thi i saa Tilfælde er det muligt indenfor ret snævre Grænser at holde Møntens Værdi fast, og lægge den hvor man vil.

Tyskland driver denne Politik paa en meget haardhændet Maade og har besluttet, at Marken skal beholde sin Guldværdi. I Danmark er de økonomiske Forhold bedre, som Du sagde, og vor Pengepolitik behøver derfor ikke at være slet saa haardhændet. Men medens Tyskland holdt paa Guldværdien, men vel at mærke uden Guldindløselighed, saa valgte vi at følge Sterling, for, naar Johannes Jensen i sin Sang til „Dansk Engelsk Selskab" slutter Versene:

„Vi er i samme Baad — England,"

saa er det mere end Lyrik, det er en økonomisk Realitet. Men de Ting, Du pegede paa, Guldbeholdningen, Handelsbalancen, de offentlige Regnskaber og vore Samfundsforhold, er det nødvendig at holde i Orden, ellers kan ingen Magt i Verden bestemme, hvor Kronen havner; thi da er vi ude paa Spekulationens oprørte Hav."

„Tak skal Du have, nu har jeg da lidt Rede paa Valutaen. Du skulde sætte det Stykke i Fagbladet, Vedsø, Fortsættelsesromanen løber ikke fra Dig."

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

⅘ Ernst Voss's Fabrik, Fredericia.

Fabrikken er grundlagt den 6. November 1878 af Ernst v. Voss, der senere forfremmedes til Oberst. Ernst v. Voss grundlagde Virksomheden meget be-

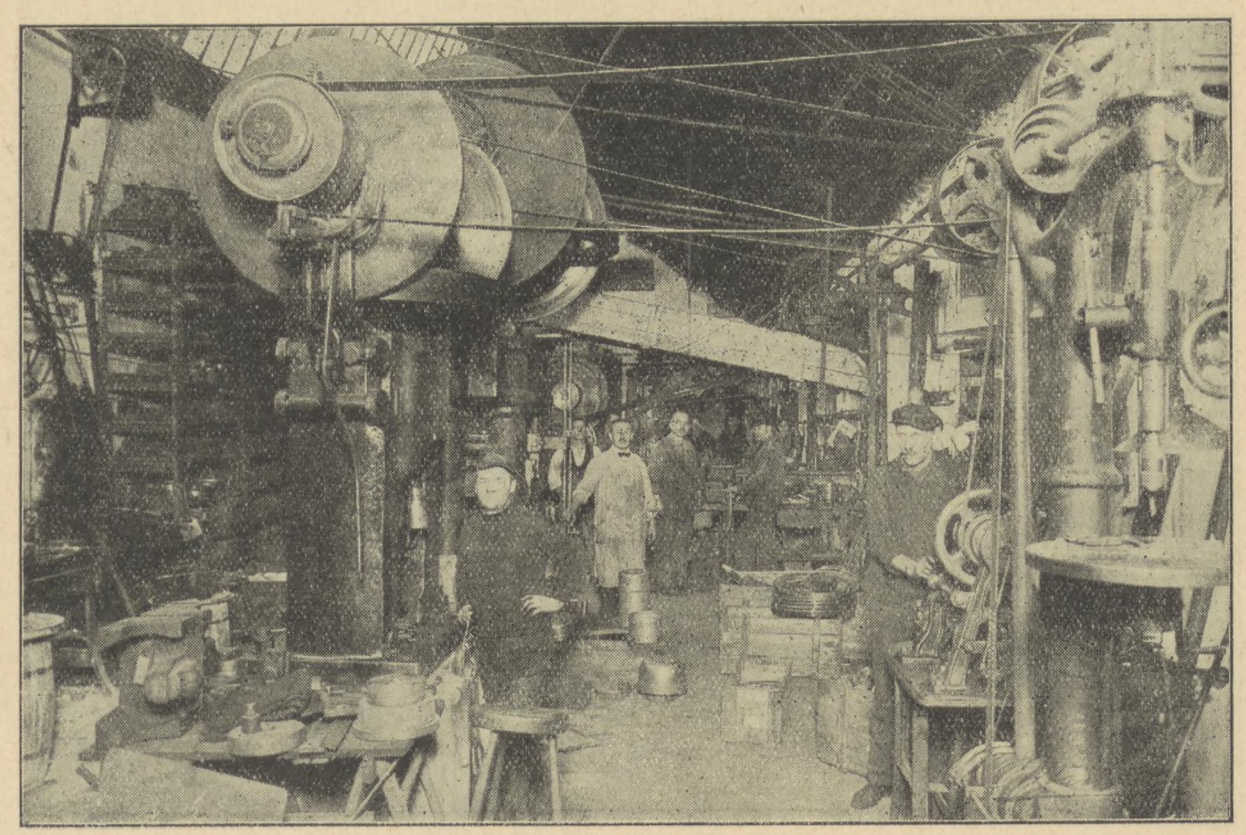

Presseværkstedet.

skeden, idet han begyndte med Fabrikation af støbte Metalvarer, hvilken Virksomhed hans Søn, den senere Direktør Ditlev v. Voss, meget snart kom til at deltage i.

Til en Begyndelse var Virksomheden meget lille, idet den nemlig kun omfattede Fader, Søn og et Par Mand, men der arbejdedes støt fremad, og i Udstillingsaaret 1888 kunde Fabrikken møde paa den store Udstilling i København med et meget anseligt og smukt Fabrikat af Hængelamper og Bordlamper samt støbte Galanterivarer. Fabrikken beskæftigede paa dette Tidspunkt ca. 50 Arbejdere, og der var i de kommende Aar meget stor Udvikling i Fabrikkens Virksomhed. Der blev i 1889 købt Grunde til Udvidelse, og herpaa opførtes en stor Fabriksbygning med et Dampanlæg paa 150 HK, og et Par Aar efter maatte en stor Lager- og Kontorbygning opføres, og flere Naboejendomme blev i de følgende Aar indkøbt for at skaffe Plads til Udvidelse.

I 1897 omdannedes Fabrikken til et Aktieselskab, medens samtidig den gamle Oberst fratraadte sin Stilling som Leder, og Ditlev v. Voss blev administrerende Direktør, hvilken Stilling han indtog, indtil Fabrikken i 1917 overtoges af A/S Nordiske Metalvarefabrikker i København.

I 1898 blev en Maskinhal opført med en samlet Maskinkraft paa 250 HK, og Tilbygningerne til Fabrikken voksede stadig; ogsaa efter at en Ildsvaade i 1899 havde ødelagt en af de største Fabriksbygninger, blev Virksomheden betydelig udvidet.

Den største Udvidelse af Fabrikken fandt Sted i Aaret 1910, idet der paa en tilstødende Kirkegaardsgrund (Mosaisk Menighed) opførtes meget store Lagerbygninger, medens der samtidig andre Steder paa Fabrikkens Grund blev opført et tilsvarende Emailleværk samt store Udvidelser af Støberi og andre Fabriksbygninger, saaledes at Fabrikken efter disse Udvidelser i det store og hele havde sin største Ydeevne.

Fabrikken raader nu over en samlet Grund paa ca. 15000 m², der for Størstedelen er bebygget. Ved en meget alvorlig Ildebrand i September 1931 nedbrændte ca. ¼ af Fabrikkens Bygninger, hovedsagentlig Lager-, Administrations- og Ekspeditionsbygninger. Efter endt Genopbygning og Nyindretning er Fabrikken i nogen Grad blevet moderniseret, særlig med Hensyn til Transportforhold, som altid har været vanskelige, idet Fabrikken oprindelig er an-

lagt paa en Voldskraaning, saaledes at der findes Niveauforskelligheder paa indtil 14 Meter indenfor Fabrikkens Areal.

Fra de oprindelig nævnte 50 Arbejdere i Tiden omkring 1888—89 voksede Fabrikken i 1916—17 under de urolige og forcerede Krigsaar til at beskæftige en Arbejderstab paa 400—450 Arbejdere. Denne Arbejdsstyrke kunde naturligvis ikke opretholdes, og

for deres Ansættelse paa Fabrikken, og en enkelt Mester har endog for et Par Aar siden kunnet holde 50 Aars Jubilæum, idet han, der nu er oppe i 70erne, har arbejdet uafbrudt paa Fabrikken siden ganske kort Tid efter Fabrikkens Grundlæggelse.

Firmaets Ledelse udtaler, at der er bevaret et vist Sammenhold mellem Fabrikkens Ledelse og de gamle Arbejdere og Funktionærer, hvilket bl. a. har gi-

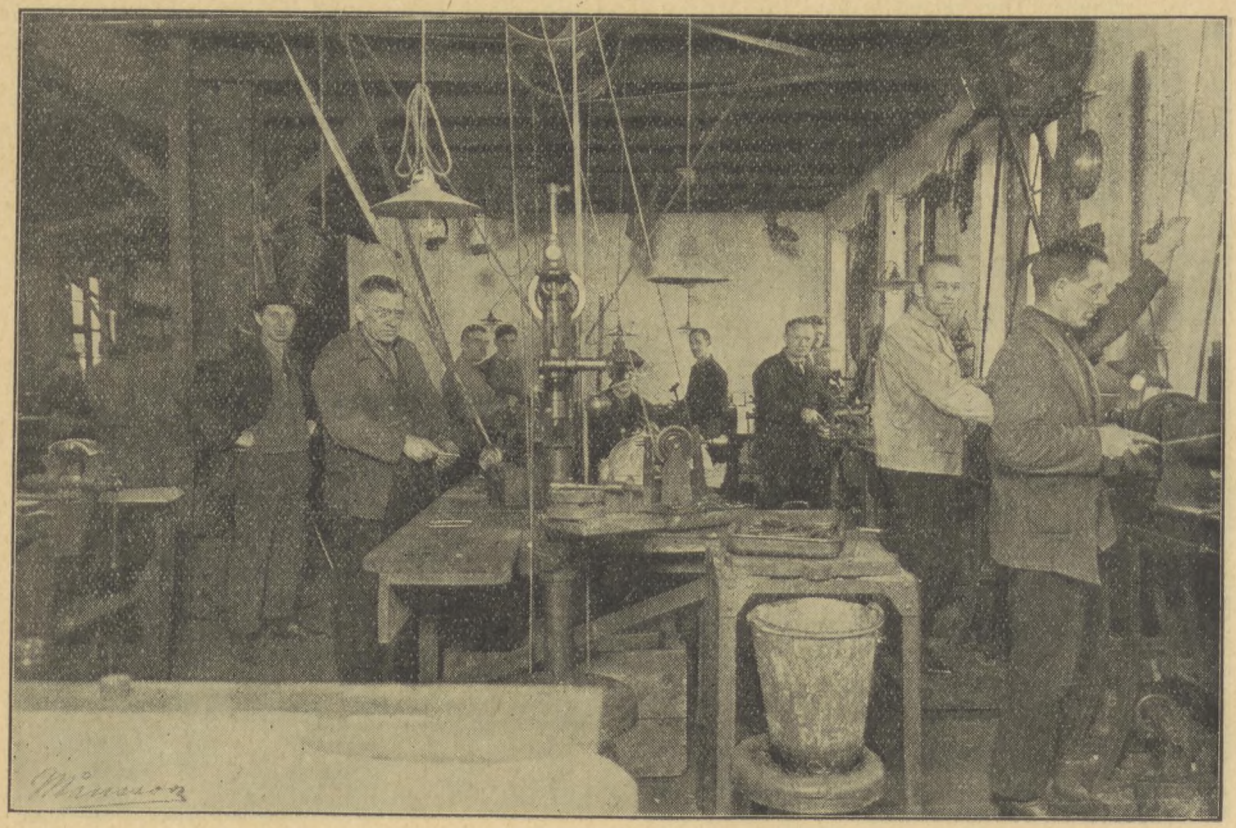

Gørtleriet.

nedenfor gives en Tabel, visende Gennemsnitstallet for Beskæftigelse i Aarene 1920—31 inklusive:

Aar	Gennemsnitsantal Arbejdere
1920	318
1921	135
1922	184
1923	240
1924	246
1925	221
1926	215
1927	203
1928	193
1929	218
1930	218
1931	196

Af Fabrikkens Arbejdere og Funktionærer har til Dato op imod 50 kunnet holde 25 Aars Jubilæum

vet sig Udslag i, at der paa Fabrikken findes en Jubilæumsforening, der hvert Aar afholder et fornøjeligt Møde, og hvis Medlemmer har forpligtet sig til ved Jubilæer og Sølvbryllupper at indbetale en lille Sum, der overrækkes den jubilerende eller den, der har Sølvbryllup.

Hovedreglen for Samarbejdet mellem Arbejdere, Funktionærer og Ledelsen paa Fabrikken har altid været og er endnu denne, at selv om man ikke kan undgaa de daglige Stød og de daglige Divergenser, gælder det om at ordne og bilægge saadanne Forhold paa bedst mulige Maade, hvorefter man ikke mere beskæftiger sig med dem, men tager fat paa det daglige Arbejde, der her som i alle andre Virksomheder maa bestaa i at sikre Fabrikkens Videreførelse, saaledes at de mange Mennesker, der er beskæftigede indenfor Fabrikkens Enemærker, til Stadighed kan finde deres Udkomme.

I Øjeblikket beskæftiger Fabrikken ialt ca. 275 Mennesker, og Fabrikken har haft det Held endnu

Støberiet.

saa sent som i disse vanskelige Tider til Stadighed at kunne arbejde med fuld Arbejdstid. I Øjeblikket beskæftiges ca. 195 Arbejdere.

Fabrikkens Hovedproduktioner er i Øjeblikket dels Fabrikation af Gasartikler (Gasapparater, Gasovne etc.), dels elektriske Belysningsartikler, indenfor hvilken sidste Artikel Fabrikken er en af de førende herhjemme. Herudover har der været god Beskæftigelse i Fabrikkens Støberi med en hel Del forskelligt Handelsstøbegods, Husholdningsartikler etc., og endelig er en ret betydelig Produktion Fremstilling af Artikler til Petroleumsbelysning og Petroleumsopvarmning, indenfor hvilket Omraade Fabrikken sikkert har den eneste nævneværdige Produktion herhjemme. I de senere Aar har Fabrikken paa Grund af Bortfald af Produktionen af Kakkelovne, Komfurer og andet Bygningsstøbegods optaget Fabrikationen af Kogekar til elektriske Varmeapparater etc. og Fabrikationen af Husholdningsartikler af rustfrit Staal, hvilken sidste Artikel sikkert har en Fremtid for sig.

Lidt Værkstedsteknik.

Svejsningens Betydning i Nutidens Smede-Haandværk.

Foredrag af Ingeniør *C. Christiansen.*

„Man skal smede, mens Jernet er varmt", siger det gamle fortærskede Ordsprog. Jeg kunde have Lyst til at foreslaa en lille Omskrivning, nemlig: „Man skal svejse, naar Jernet har Hetz". Saa kan Ordet bruges som en passende Indledning af det, jeg har at fortælle mine Fagfæller i Dag. Ordet gælder ikke alene i overført Betydning, men ogsaa i bogstavelig Forstand. Naar Smeden raaber „Hetz", er det et manende Ord til Hjælperen om at være parat, for nu skal de ophedede Jernstykker svejses sammen, og der maa ikke nøles for længe, hvis Svejsningen skal lykkes.

Det er meget sandsynligt, at mange af mine Tilhørere har haft Lejlighed til at overvære en saadan Svejsning af f. Eks. en Hjulring i en Landsbysmedie — og De vil sikkert give mig Ret i, at det er lidt af en Oplevelse at se en virkelig Smed i Funktion ved Ilden.

Desværre bliver dette Syn for Tiden mere og mere sjældent paa Grund af Arbejdsmangel. — — Grovsmedens Hovedarbejde før i Tiden var Vognbeslag og Hestebeslag; men det er jo en velkendt Sag, at Bilerne har gjort de gamle Vogne og mange Heste overflødige.

Grovsmeden maa nu lægge sig efter andre Arbejder og benytte sig af mere moderne Værktøj, end han hidtil har brugt, d. v. s. at Smedene — ligesom andre Fag og Erhverv — maa tilpasse sig efter de nye Tider.

For ca. 25 Aar siden, da jeg selv arbejdede som Svend, var det ligefrem en Sport for os unge Klejnsmedesvende at tilbyde os som Hjælpere ved en stor Svejsning — f. Eks. hvis en Fløjstang til en Vindfløj skulde svejses sammen.

Den blev som Regel smedet og sammensvejset af 3—4 eller 5" tykt firkantet Jern. Saa svært Jern maatte varmes i to Esser — et Stykke i hver Esse,

og naar der saa var Hetz, var vi 3 Mand med hver sin Forhammer til 3-Mands Slag.

Smederen fik lagt de to Stykker hetzende Materiale paa Ambolten, og vi slog til efter det bekendte 3-Mands Tempo.

Det var et Stykke Arbejde, hvor Kræfterne skulde lægges i — ingen vilde give op, saa længe Smederen anviste Slagene med sin lille Smedehammer, og vi gjorde, hvad vi kunde, for at Smeden *paa den rigtige Side af Ambolten* kunde faa Held med sin Svejsning.

I modsat Tilfælde blev han udsat for mange spøgefulde Bemærkninger, som f. Eks. „der er nok ingen Svejsning i Luften, gamle Dreng", eller „der har vist været en Sky over Skorstenen, Mester".

Smeden sagde som Regel intet, han var Sagen voksen og sit Ansvar bevidst og gav Svejsningen det, som man kalder en „Overhetz", og saa var den i Orden.

Denne gode, gamle Svejsemaade, som selvfølgelig ogsaa bruges i vore Dage, kaldes *Essesvejsning, Ildsvejsning* eller *Hammersvejsning,* og der kæmpes endnu Landet over i de gamle Smedier for at bibeholde denne Gren af det gamle Smedehaandværk; men Udviklingen har her — som paa saa mange andre Felter — fortrængt den gamle Svejsemaade og erstattet den med Autogen- og Elektrisk-Svejsning.

Svejsningen *kunde* og *burde* Grovsmeden have bibeholdt paa sit Værksted — den hører rettelig ham til —, men han burde ogsaa i Tide have anskaffet sig de moderne Svejseapparater, saa han nu havde staaet paa Højde med andre Fag indenfor Jernindustrien, Fag, der nu for Tiden fremstiller meget af Grovsmedens oprindelige Arbejde, d. v. s. virkeligt Svejsearbejde.

Klejnsmedene var nogle af de første, der anskaffede sig Autogensvejseapparater, og det er vel ogsaa for Tiden dem, der forstaar at udnytte Apparaterne bedst, saa de kan betale sig. Men Indførelsen af Autogensvejsning har lige fra Begyndelsen haft en vis Modstand at kæmpe med, navnlig blandt ældre Haandværkere, ja selv den Dag i Dag træffer man jævnlig en haardnakket Uvilje mod at benytte autogen- eller elektrisk Svejsning til visse Arbejder, navnlig saadanne, der kan henføres under Begrebet Kunstsmedearbejde. Dertil maa jeg sige, at haandværksmæssigt set forstaar jeg saa godt denne Uvilje, jeg ønsker selv saa inderlig, at det gamle Haandværk maa bestaa, men ser jeg paa det som Nutidsmenneske og tager de rent praktiske Hensyn og Konkurrencehensynene i Betragtning, er Kritikken absolut ikke holdbar eller berettiget.

Vi maa dog stadig — særlig i disse fortvivlede Tider — huske paa eller sige til os selv: bliver det ikke mig, saa bliver det en anden, der køber og bruger det nye og bedre Værktøj, saa han kan fremstille langt flere forskellige Ting og tillige til meget billigere Priser end Manden med det gamle Værktøj. Kundens Interesser er dog den væsentligste Faktor, der maa regnes med ved Arbejdets Udførelse.

Hvem har i disse sløje Tider Raad til at købe og betale det gammeldags *haandsmedede* og *hammersvejste* Kunstsmedearbejde, og hvem spørger om, hvordan det er fremstillet, naar bare Arbejdet er solidt, ser godt ud og tillige er billigt.

Hvis man ikke maa bruge Autogensvejsning til Kunstsmedearbejde, maa man vel forstaa det saaledes, at Sammensvejsningen af de forskellige Dele er den væsentlige Kunst og selve Fremstillingen af Arbejdet kommer i anden Række; men hvad kan det nytte, at Smeden kan svejse ved Essen, naar han ikke kan udføre det egentlige Kunstsmedearbejde — nemlig Udformning af Jernet til et smukt og karakterfuldt Arbejde.

Ej heller kan det nytte at være en god Autogensvejser uden at have den øvrige hensigtsmæssige Uddannelse i Orden.

Altsaa — Svejsning bør ikke udarte til at blive en Mands *eneste* Haandværk. Hvad enten det er et Kunst-, Klejn- eller Grovsmedearbejde, der skal svejses, da maa Svejsningen udføres af en Fagmand, der selv kan fremstille Arbejdet, og som har Syn og Sans for det virkelig smukke og reelle Arbejde.

Jeg skal lige nævne et Eksempel paa, hvad der kan fremstilles af kunstfærdigt udførte Sager med moderne Svejseapparater.

Da jeg en Dag kom forbi en af de store Forretninger, der handler med Lysekroner, Standerlamper. Lygter og mange andre dekorative Genstande, blev min Opmærksomhed fanget af, at der mellem alle disse ret smukke Ting ogsaa var ophængt Lysekroner af sammensvejste gamle Hestesko, Lygter og Lysestager ligeledes af forvredne, drejede og snoede gamle slidte Hestesko, der var svejst sammen i forskellige Stillinger.

Jeg tænkte jo straks, at det var en eller flere danske Smede, der havde faaet den gode Idé at benytte de gamle Hestesko til disse Arbejder, men da jeg nærmere forhørte mig om Sagen, blev det mig fortalt, at Genstandene var *importeret* — og jeg blev selvfølgelig forundret over, at Arbejdet ikke var udført af de mange ledige Smedehænder i Danmark. —

Smeden kan altid — og med god Ret — betragte sin gode gamle Svejsning for *sin Kunst,* og jeg forstaar godt Smedens Uvilje mod at forlade sin gamle Lærdom.

Men paa den anden Side maa han ikke være saa tilbageholdende over for de nye Metoder, at han knap kender det rette Navn paa det nye Værktøj.

Naar en Svejsebrænder f. Eks. bliver kaldt for en „Svejsepibe" eller en Autogensvejsning kaldes for Au-to-gen Lodning, saa trænger vedkommende virkelig til at lære det nye Værktøj og dets Brug nærmere at kende.

En Del autogen og iøvrigt ogsaa en Del elektrisk Svejsning bliver ofte kaldet for *Klisterarbejde,* d. v. s. at Materialet ikke har forbundet sig og flydt ordentlig sammen, altsaa med andre Ord en meget daarlig Svejsning.

Dette beviser jo, at det i Virkeligheden ogsaa er

en Kunst at udføre en god Svejsning med de nye Apparater — — hvis ikke dette var Tilfældet, vil det ikke tage saa lang Tid at lære autogen- og elektrisk Svejsning.

Jeg skal nu i korte Træk søge at forklare, hvad Autogensvejsning og elektrisk Svejsning er, og i hvor stor Udstrækning disse moderne Apparater benyttes indenfor de forskellige Grene af Jern- og Metalindustrien.

Ved Autogensvejsning tilvejebringes Forbindelsen i Svejsefugen ved, at Metallet smeltes med en Gas-Iltflamme.

Den Gas, der bruges almindeligst, er Acetylen. Naar Acetylen bliver blandet med Ilt i en dertil indrettet Svejsebrænder, og man tænder Blandingen ved Brænderens Mundstykke, vil der i en saadan Ilt-Acetylenflamme opnaas Temperatur paa ca. 3000—4000 ° C.

Andre Gasarter som Brint, Benzol og Lysgas anvendes sjældnere.

Temperaturerne, der kan opnaas ved disse Gasarter, naar de blandes med Ilt, er for Brint ca. 2000 °, for Benzol ca. 2700 ° og for Lysgas ca. 1600 °.

Medens Acetylen kan bruges til Svejsning af Jern i selv svære Dimensioner, er de øvrige Gasarter kun anvendelige til forholdsvis tynde Jernplader og mere letsmeltelige Metaller som f. Eks. Aluminium og Bly.

Med Acetylen- og Iltflammen kan man svejse næsten alle Metaller sammen, Smedejern, Støbejern, Kobber, Messing, Zink, Nikkel, Guld, Sølv, Bly, Aluminium og rustfrit Staal.

Fremstillingen af Acetylen foregaar ved, at Kalciumkarbid (Karbid i daglig Tale) bringes i Berøring med Vand. 1 kg grovkornet Karbid skal kunne udvikle ca. 250—300 Lt. Acetylen.

Kalciumkarbid er en kemisk Forbindelse af Kul og Kalcium. Det fremstilles i elektriske Ovne, hvor Kul og Kalk blandes sammen og opvarmes til ca. 3000 ° C. Ved denne Temperatur forbinder Stofferne sig med hinanden og danner Karbid i smeltet Tilstand. Den flydende Masse tappes af, og efter Størkning og Afkøling bliver den i et Knuseværk knust til forskellige Størrelser, og gennem et Sortérapparat af Træ ledes de forskellige Knusninger ned i Karbidtromlerne og er klar til Forsendelse. Karbidknusningen er fra 2 mm til 80 mm.

Karbid fremstilles ikke her i Landet, vor Elektricitet er for dyr. Jeg besøgte for et Par Aar siden en Karbidfabrik ved Trollhättan i Sverige, her kostede Elektriciteten 0,7 Øre pr. KWT, altsaa ikke engang 1 Øre. Fabrikken producerede ca. 10,000 Tons Karbid om Aaret.

Af Karbid fremstilles altsaa Acetylengassen, og Forbrugerne kan selv paa mindre Gasværker fremstille den Acetylen, de skal bruge; men det er mest almindeligt for Tiden at faa Acetylen leveret paa Staalflasker fra de store Gasstationer, hvoraf der findes 1 eller 2 i de større Byer her i Landet.

Ilten, der er nødvendig til Forbrænding af Acetylengassen, er en Luftart, der forekommer dels som Bestanddel af den atmosfæriske Luft og dels i Vand som en kemisk Forbindelse med Brint.

Udvindingen af Ilt foregaar baade af Luften og Vandet. Det vil tage for lang Tid at forklare Iltfremstillingen nærmere, men jeg skal fortælle lidt om Iltens Egenskaber.

Luftarten, der paa tysk hedder *Saurstoff*, har faaet sit danske Navn Ilt af den berømte Fysiker H. C. Ørsted. Navnet kommer sandsynligvis af, at denne Luftart nærer Forbrændingen, altsaa er *ildnærende*. Ilten er ligesom Luften farveløs og uden Lugt eller Smag.

Ligesaa lidt som Ilt ved vore Sanser kan skelnes fra atmosfærisk Luft, lige saa stærkt adskiller den sig fra Luften og andre Gasarter ved sit Forhold overfor brændbare Stoffer.

Brændbare Stoffer forbrænder nemlig i ren Ilt meget hurtigere, d. v. s. i kortere Tid end i atmf. Luft, og Forbrændingen sker under Udvikling af betydelig højere Temperatur og stærkere Lys. Ilten fremmer altsaa Forbrændingen i en Svejseflamme.

Iltens og Acetylenens Renhed spiller en stor Rolle for deres Anvendelse til Svejsning og Skæring.

Den fremstillede Ilt bliver komprimeret paa Staalflasker under et Tryk af 100—150 Atmf. Dette store Tryk maa reduceres ved Brugen, da de Tryk, man anvender i en Svejsebrænder, varierer fra ½ til ca. 3 Atmf., alt efter Tykkelsen af det Materiale, der skal svejses eller skæres.

For at reducere Ilttrykket, maa der derfor sættes en Reduktionsventil paa selve Flaskeventilen.

Da der ret ofte sker Gennembrænding og dermed Ulykker ved ukyndig Behandling af Reduktionsventiler og navnlig Iltventiler, og da jeg jævnlig faar Forespørgsler om, hvorfor dette sker, vil jeg gerne her forklare Brugen af Reduktionsventilerne lidt nærmere.

Paa Reduktionsventilen sidder 2 Manometre — et Højtryksmanometer, som viser Trykket paa Flasken, og et Arbejdsmanometer, der angiver det Tryk, man arbejder med i Svejsebrænderen.

Naar Reduktionsventilen er fastspændt paa Iltflasken, skal Reguleringsskruen spændes tilbage; først da maa der aabnes for Flaskeventilen, og *dette bør ske langsomt*. Aabner man Flaskeventilen for hurtigt, kan den udstrømmende Ilt fremkalde saa høj Kompressionsvarme foran det lille Ebonitventilsæde, at dette antændes. Dette kan føre til *Gennembrænding* af hele Reduktionsventilen.

(Fortsættes.)

Os selv først!

Jeg køber mine Støvler hos Jensen, fordi han køber sine Bukser hos mig. Dette fornuftige Ræsonnement har været Grundtanken for hele den britiske Udstilling, der nu har lukket sine Porte. „Køb en-

gelske Varer, *naar du ikke kan faa danske*", det har alle de Ledende, der har skabt den britiske Udstilling sagt, og de Fremmede, der har talt ved denne Lejlighed, har givet disse Udtalelser deres fulde Tilslutning.

Det er altsaa ikke Skaberne af den britiske Udstilling eller dem, der repræsenterede England, man kan bebrejde, om enkelte Danske i deres noget overdrevne Begejstring for det engelske næsten har faaet os til at glemme, at vi først og fremmest har Hensyn at tage til vore egne.

Ingen fornuftig Udlænding vil forlange, at vi skal svigte vort eget for at tækkes Fremmede. Vi har læst om de store Ordrer, der er givet paa Udstillingen, og vi har glædet os, hver Gang det har drejet sig om Varer, som vi nødvendigvis maatte have udefra. Men det skal ikke skjules, at Udstillingen kun delvis var tilrettelagt efter det gode Raad, som Prinsen af Wales har givet sine Landsmænd: „Sælg, hvad dine Kunder har Brug for, ikke hvad de selv ønsker at sælge". Danske Arbejdsløse har ikke med lige stor Glæde læst alle Ordrelisterne fra Tivoli. Man har et Indtryk af, at vore Landsmænd paa ikke saa faa Omraader har været mere tjenstivrige, end Englænderne selv har ment at have Krav paa, og derfor kan der maaske nu efter Festdagene være Grund til i al Koldsindighed at sige til disse vore Landsmænd: Vi er nødt til at hente mange *Raavarer* og i visse Tilfælde ogsaa *Halvfabrikata* fra Udlandet. Desuden er der *Færdigvarer*, som vi vanskeligt kan undvære, og som ikke fremstilles herhjemme. Lad os købe alt dette i England, for saa vidt de engelske Varer er konkurrencedygtige. Lad os gøre dette, saalænge England er god Kunde hos os; men lad os først og fremmest skrive os det gode engelske Raad bag Øre: *Først dansk!*

Johan Janecek død.

Fra østrigsk Metalarbejderforbund har vi modtaget den sørgelige Meddelelse, at *Johan Janecek*, Forbundets Formand, Natten til den 24. Oktober er afgaaet ved Døden af et Hjerteslag, kun 51 Aar gammel.

Janecek, der vil være velkendt af adskillige af Smedeforbundets Medlemmer, da han gentagne Gange har deltaget i Smedekongresser, blev i 1930 efter Franz Domes' Død valgt til Formand for vort østrigske Broderforbund. Han havde allerede da en lang Virksomhed bag sig i Metalarbejdernes Tjeneste. Som ganske ung begyndte Janecek sit Arbejde i Fagbevægelsen som Værksteds-Tillidsmand, ved sin Dygtighed og Kammeraternes Tillid førtes han frem fra den ene Tillidspost til den anden, og sluttede altsaa som sine Fagfællers øverste Tillidsmand.

At Janecek ogsaa udenfor Metalarbejdernes Kreds var værdsat fremgaar af, at han i Foraaret valgtes til Formand for den østrigske Landsorganisation. Ogsaa politisk gjorde Janecek sig gældende, han var Medlem af det østrigske Socialdemokratis Hovedledelse og Medlem af Nationalraadet. Janecek var desuden Medlem af internationalt Metalarbejderforbunds Centralkomité.

Johan Janecek stod midt i en rig Virksomhed, da Døden indhentede ham; han kunde endnu have ydet en værdifuld Indsats i Arbejdernes Frigørelseskamp. Vore østrigske Kammerater har midt i en vanskelig Tid mistet deres Fører; vi føler med dem i deres Sorg og udtaler et:

Æret være Johan Janeceks Minde.

A. C. Rasmussen, Nykøbing F., afgaaet ved Døden.

Den 9. Oktober afgik den tidligere Formand for Afdelingen i Nykøbing F. og mangeaarigt Medlem af vor Hovedbestyrelse, *A. C. Rasmussen*, ved Døden efter et langvarigt Sygeleje, kun 48 Aar.

Da vort Forbunds Kongres i 1920 udvidede Hovedledelsen, valgtes Formanden for Nakskov Afdeling, Haagensen, til Medlem af denne for Lolland-Falster, og A. C. Rasmussen som Suppleant. Haagensen udtraadte imidlertid af Hovedbestyrelsen allerede i 1922 og efterfulgtes af A. C. Rasmussen, der siden uafbrudt har været Hovedbestyrelsesmedlem.

Rasmussen var fra sin tidligste Ungdom interesseret i den faglige Bevægelse, hvilket han paa mange Maader gav Udtryk for ved Varetagelsen af de Tillidshverv, som hans Kolleger betroede ham.

At Rasmussen var afholdt af Kollegerne paa Lolland-Falster, var den store Deltagelse i Begravelsen, der fandt Sted den 14. Oktober, et Bevis for. Foruden et mægtigt Følge fra selve Nykøbing var samtlige Smedeforbundets Afdelinger paa Lolland-Falster repræsenteret ved større eller mindre Deputationer, ligesom ogsaa Afdelingerne havde sendt deres Faner.

I Kapellet talte den stedlige Præst varmfølt over den Afdøde, og efter Jordpaakastelsen bragte Sekretær P. Andersen en sidste Hilsen og en Tak fra Forbundets Hovedledelse for hans Arbejde i Forbundets Tjeneste og for Kollegernes Interesser.

En Broder til Rasmussen bragte ved Graven paa Familiens Vegne det store Følge en Tak for den udviste Deltagelse.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst*, Vestergade, Haderslev.
8. *A/S Nordisk Mosebrug og Savværk*, Pindstrup.
9. Barnevognsfabrikken, *A/S Simon Brønd*, Vejen.
10. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).

Blokade. Københavns Afdeling 9 har med Forbundets Sanktion blokeret Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, som skylder et af vore Medlemmer Kr. 142,09.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk*, som har afskediget en Maskinmester til Fratrædelse 1. Juni d. A. Nævnte Mester, der tillige var Bestyrer af Værket, har efter sin Forenings Ordre nægtet at gaa med til en betydelig Lønreduktion, der vilde bringe hans Løn ned under den i Maskinmestrenes Overenskomst fastsatte for Værker af Størrelse som det heromhandlede.

Vi lader Meddelelsen gaa videre til vore Medlemmer med Anmodning om ikke at tage Ansættelse paa Højer Elektricitetsværk, før Forholdene er ordnet paa tilfredsstillende Maade.

Organisationernes Rubrik.

Arbejdsforholdene paa Island. Fra *Metalarbejdernes Fagforening* i Reykjavik har vi modtaget Meddelelse om, at Arbejdsgiverne i Jernindustrien har opsagt den med Fagforeningen gældende Løn-Overenskomst til Udløb 1. Januar 1933, og eftersom der er Udsigt til, at Foreningens Medlemmer kommer ud i Strejke fra nævnte Tidspunkt, advarer man Kammeraterne i de skandinaviske Lande mod at komme til Island i den Hensigt at faa Arbejde der.

Formere.

Aarhus. I Fagbladet for September er omtalt et hos *A/S Frichs* paa Lønforhold afholdt resultatløst Mæglingsmøde.

Den 4. November blev der afholdt Timandsmøde paa Sagen, og der blev her fra Forbundets Side fremsat et Forslag, som gik ud paa, at de af Forbundets Medlemmer, der i Jernstøberiet arbejder efter Systemet „Akkordafsavn", skulde have en gennemsnitlig Timefortjeneste paa 160 Øre, og at Mindstetimelønnen i Staal- og Metalstøberiet skulde være 157 Øre.

Disse 2 Forslag vilde Firmaet ikke akceptere paa Trods af, at der i Aarhus paa 2 andre Steder, hvor der arbejdes i ren Timeløn, betales 160—161 Øre.

Derimod vilde Firmaet indgaa paa en Ordning om, at der ved det egentlige Akkordarbejde blev udleveret Kuponer, saaledes at det for Formerne selv var muligt at føre en Prisfortegnelse, men da en saadan Ordning naturligvis ikke kunde virke tilfredsstillende, sluttedes Forhandlingerne uden Enighed, idet Forbundet maatte forbeholde sig sin Stilling.

Brønderslev. *Brønderslev Jernstøberi*, hvis Indehaver er *N. Juel Nielsen*, er Medlem af Jernindustriens Sammenslutning. Herom har der hersket nogen Tvivl, indtil det fornylig blev opklaret, og Anledningen var følgende:

Virksomheden ejedes i 1928 af Brdr. Andersen, og mellem dem og Forbundet blev der den 14. Juli samme Aar indgaaet et Forlig ved Den faste Voldgiftsret.

Det drejede sig om, at Firmaet havde for mange Lærlinge, og der skulde finde en Afregulering Sted.

Nu har Virksomheden altsaa skiftet Ejer, og da Lærlingeantallet syntes at stige i foruroligende Grad, indgik der Klage til Forbundet, og Forbundets Formand aflagde et Besøg i Afdelingen, i den Tro, at Firmaet ikke var Medlem af Sammenslutningen.

Dette viste sig imidlertid at være Tilfældet, men trods det, at Sagen ikke var grebet rigtig organisationsmæssigt an, altsaa med Mæglingsmøde, enedes man dog om en Ordning. Fabrikken paaberaabte sig naturligvis, at Forholdene for Tiden ikke var normale, idet Antallet af Formere var en Del mindre, end det gennemsnitlig plejede at være. Støbemesterens Søn, der fornylig var kommet i Lære, kunde ikke medregnes under almindelige Forhold. Han skulde kun være i Lære i 3 Aar, og derefter var det Meningen, at han skulde læse.

Man enedes om, at Lærlingenes Antal normalt bør være 2, saaledes at naar en udlærer, kan der antages en anden, og den tredie, der i dette Forhold bliver Tale om, bør paa et saadant Tidspunkt befinde sig midt i Læretiden.

Frederiksværk. Paa *De forenede Jernstøberier* har der i den senere Tid fundet en Del Forhandlinger Sted. Disse synes nu at glide, men er ikke endelig afsluttet, idet de maatte afbrydes paa Grund af Direktørens Bortrejse.

København. Som omtalt i Fagbladet for Oktober Maaned har der den 24. September været afholdt et resultatløst Mæglingsmøde hos *A/S Burmeister & Wain*, fordi Fabrikken ikke vilde tolerere en gammel Praksis om, at der af den normale Arbejdstid blev afspadseret lige saa lang Tid, som der havde været udført Overarbejde i.

Det eneste, man enedes om, var at forbigaa Timandsmødet, da man var sikker paa, at dette ogsaa vilde blive uden Resultat, og Sammenslutningen forbeholdt sig derefter at bringe Sagen ind for Den faste Voldgiftsret.

Det forberedende Møde, der i saa Henseende skal finde Sted, har været afholdt den 25. Oktober, men endte ogsaa uden Resultat, og Arbejdsgiverforeningen har derfor indtaget det Standpunkt, at man vil lade Den faste Voldgiftsret afgøre Sagen.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 1. Oktober afholdtes Mæglingsmøde hos *P. Nordsten*, Hillerød, paa Strid om Forstaaelsen og Gennemførelsen af den paa Mæg-

lingsmødet den 15. August d. A. trufne Lønordning. Enighed opnaaedes ikke, men Sagen er i Forstaaelse med Afdelingen ikke videreført, idet man vil afvente Virkningen af den trufne Ordning.

Paa *„Scandia"* i Randers afholdtes Mægling den 12. Oktober paa følgende:
1) Strid om Akkordafsavnstillægene.
2) Krav om et Tillæg til Timelønnen for de timelønnede Arbejdere.
3) Klage over Inddragning af et Akkordafsavnstillæg for Grovsmedene.
Spørgsmaalene vistes tilbage til lokal Forhandling, og her er der opnaaet Enighed for de to førstes Vedkommende, idet Arbejderne har modtaget Direktørens Tilbud, gaaende ud paa ca. 5 pCt.s Forhøjelse af Akkordafsavnstillægget, medens man for det tredie Spørgsmaals Vedkommende ikke naaede til noget Resultat.

Samme Dag afholdtes Mægling hos *A/S Frichs*, Aarhus, der havde klaget over, at Smedene og Maskinarbejderne havde iværksat ulovlig Arbejdsstandsning den 15. September. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Hos *A/S B. F. Kjelsson*, Vester Fælledvej 76, København, er der den 3. November afholdt Mægling paa Klage over, at Tillidsmanden var opsagt med 2 Maaneders Varsel. Under Diskussion af Sagen oplystes det, at Firmaet havde forstaaet Overenskomsten saaledes, at Opsigelse af Tillidsmanden var nødvendig ogsaa i Tilfælde af Arbejdsmangel, men efter af Sammenslutningens Repræsentant at være blevet gjort opmærksom paa, at dette ikke var Tilfældet, tog Firmaet Opsigelsen tilbage, hvormed Klagen bortfaldt. Vi forbeholdt os dog at komme tilbage til Sagen, for saa vidt ny Opsigelse eller Afskedigelse af Tillidsmanden fandt Sted.

Den 5. November er der afholdt Mægling hos *A/S Burmeister & Wain*, der havde hjemsendt Tillidsmanden i Sydhavnens Afdeling 70. Sagen diskuteredes og sluttedes, idet Firmaets Underdirektør erklærede sig villig til at undersøge, om Firmaet fremdeles maatte have Anvendelse for Tillidsmanden som almindelig Arbejder i en eller anden Afdeling.

Timandsmøder. Den 6. Oktober er der afholdt et Timandsmøde, hvor følgende Sager var til Behandling:
1) Strid hos *Herman Felby & Sønner*, København, om Betaling af Feriepenge. — Enighed opnaaedes ikke.
2) Uenighed hos *A/S Fisker & Nielsen*, København, om Basis for Fastsættelse af Akkordpriser. — Under Sagens Behandling var Parterne enige om, at ingen af disse tilstræbte nogen Ændring i de bestaaende Timefortjenester, hvorfor man fra vore Medlemmers Side tiltraadte, at Akkorderne under denne Forudsætning af Firmaet udregnedes paa samme Maade som hidtil.
3) *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense. a) Strid om, hvorvidt Prøvemesteren er Formand i Septemberforligets Forstaaelse, og b) Krav om en Godtgørelse for Ventetid.
ad a) Firmaet erklærede, at Ansættelsen af den nye Prøvemester var sket med udvidet Fabrikation af egne Motorer for Øje, og at hans Funktioner kun skal være saadanne, der er forenelige med en Funktionærs Virksomhed. ad b) Sagen sluttede med de faldne Udtalelser.

Den 14. Oktober blev en Sag fra *Thomas B. Thrige*, Odense, behandlet paa Timandsmøde. Det drejede sig om Regler for Overarbejde, og Direktøren erklærede sig villig til snarest muligt sammen med Værkførerne og Arbejdernes Repræsentanter at gennemgaa hele Spørgsmaalet og søge Overarbejdet indskrænket mest muligt, eventuelt ved Indførelse af Skifteholdsarbejde.

Endvidere er der den 1. November afholdt Timandsmøde, hvor nedennævnte Sager blev behandlet:
1) *A/S Dansk Alfa-Lavals Filial i Aarhus*. Klage over, at Firmaet beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, samt Krav om Timelønsforhøjelse. Sagen diskuteredes og sluttedes, idet man enedes om at forhøje Lønnen for 2 saakaldte Forbundtere til 123 Øre pr. Time samt at fordele 24 Øre pr. Time — efter Firmaets Skøn — til de fire af Forbundets Medlemmer, der er beskæftigede hos Firmaet.
2) Klage fra *A/S Burmeister & Wain* over, at Maskinarbejderne paa Fabrikken i Sydhavnen kollektivt nægter at udføre Overarbejde, medmindre der ved Opgørelsen af Overarbejdet ses bort fra forsømt Tid af den normale ugentlige Arbejdstid. Sagen diskuteredes og vistes tilbage til lokal Forhandling, der skal finde Sted under Mæglingsmødes Form med det Formaal for Øje at faa tilvejebragt Overarbejdsregler for Firmaets Værksteder under Maskinafdelingen.
Da der under Diskussionen var divergerende Opfattelser af, i hvor stor Udstrækning Afspadsering af Overarbejde havde fundet Sted, vil der til Mødet fra begge Sider blive tilvejebragt Oplysninger herom. Opnaas ikke Enighed, gaar Sagen til Behandling paa nyt Timandsmøde.
3) Klage fra *A/S Burmeister & Wain* over, at Arbejderne i Afd. 40 paa Strandgadeværftet den 22. Oktober havde forladt Arbejdet for at holde Klubmøde, og Klage over kollektiv Overarbejdsvægring af de samme Arbejdere. Man enedes om at henføre Sagen under den foran omtalte Forhandling.
4) Strid paa *Odense Staalskibsværft* om Antagelseslønningerne. Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningen forbeholdt sig at føre Sagen videre.

Sønderborg Kommune. Ved en Mægling den 21. Oktober enedes man om, at Lønnen for Reparatører, midlertidigt antagne af Sønderborg Kommune, fastsættes til 144 Øre pr. Time.

Stiftelsesfest.

35 Aars Stiftelsesfest i Smedeforbundets Afdeling i Rønne.

Lørdag den 29. Oktober fejrede Rønne Afdeling sin 35-aarige Stiftelsesfest. Festen afholdtes i Hotel „Phønix" store Festsal og havde fundet meget stor Tilslutning fra Medlemmernes Side. Da Formanden, Smed *H. Lundgren*, ved 7-Tiden bød Velkommen, var der samlet 225 Deltagere om de festlig dækkede Borde.

Formanden bød et særligt Velkommen til de indbudte Gæster, Forbundets Sekretær, *Vilh. Christensen*, Borgmester *Nielsen* og Formanden for Fællesorganisationen, Bager *Vald. Mortensen*. Formanden omtalte kort nogle Træk af Afdelingens Historie, hvorefter han gav Ordet til

Vilh. Christensen, der overbragte en Hilsen fra Forbundets Hovedledelse. Han udtalte bl. a.: Det var i en Brydningstid, at Smede og Maskinarbejdere i Rønne i 1897 oprettede deres Fagfor-

ening. Vi havde Aaret i Forvejen haft Smedelockouten, og Aaret efter fik vi den efter Datidens Forhold største Arbejdskamp, ligesom den politiske Kamp var stærkt tilspidset. Det gamle Højre saa, at Magten var ved at glide fra dem, og Arbejdsgiverne var klar over, at Arbejdsforholdene bar mod andre Tider, derfor skulde det store Opgør finde Sted, alt skulde gøres for at sønderslaa og splitte Arbejdernes faglige Organisationer. Forsøget mislykkedes, ved Enighed og Sammenhold tilbagesloges Angrebet.

Vi fejrer i Dag 35-Aars Stiftelsesdagen under en Verdenskrise med en Arbejdsløshed saa stor og saa langvarig som ingensinde før, vi har her i vort Land ca. 135,000 Arbejdsløse; indenfor vort eget Fag, som tæller 30,000 Medlemmer, har vi ca. 14,000 uden Beskæftigelse. Det er ikke mindst sørgeligt for de unge, der efter endt Læretid i mangfoldige Tilfælde straks bliver afskediget, og mange af dem maa søge Arbejde udenfor Faget eller gaa arbejdsløse i lange Tider; den i den senere Tid gennemførte Rationalisering har indtil nu heller ikke gavnet Arbejderne, men har i mange Tilfælde været medvirkende til at forøge Arbejdsløsheden.

Under disse for hele vort Lands Befolkning saa vanskelige Tider rejser Arbejdsgiverne den stærkeste Modstand mod Kravet om Forkortelse af Arbejdstiden som et af de Midler, der i nogen Grad kan være medvirkende til at formindske Arbejdsløsheden, og i Stedet for at være med til at skaffe det mest mulige Arbejde har de nu opsagt alle Overenskomster og Aftaler og derved skabt endnu større Usikkerhed paa Arbejdsmarkedet. Ser vi paa de Anstrengelser, der udfoldes af vore politiske Modstandere paa Rigsdagen, da staar det ogsaa i Nedskæringens Tegn. Vi staar nu overfor Valg til Folketinget, og jeg har Troen paa, at de danske Arbejdere vil sørge for, at den socialdemokratiske Regering efter Valget med øget Styrke maa kunne fortsætte sit Arbejde til Gavn for hele den danske Arbejderbefolkning.

Taleren bragte de gamle Pionerer en Tak for det Arbejde, de havde udført i den første vanskelige Tid, ligesom han bragte den nuværende Ledelse af Afdelingen en Tak for det gode Samarbejde, der altid havde bestaaet mellem Afdelingen og Hovedledelsen. Han sluttede med at udbringe et Leve for Rønne Afdeling.

Borgmester *Nielsen* takkede Smedene, fordi de altid var parat til at gøre et Stykke Arbejde, naar Partiet kaldte paa dem.

Formanden for Fællesorganisationen, *Vald. Mortensen*, overbragte en Hilsen fra Arbejdernes Fællesorganisation.

Formanden, *H. Lundgren*, sluttede nu denne Del af Festen, hvorefter Dansen tog sin Begyndelse, og Dagen var begyndt at bryde frem, før den smukke og vellykkede Fest sluttede.

Regnestokkens Brug.

Paa Teknologisk Instituts Forlag er i disse Dage udkommet en lille letfattelig Pjece

„REGNESTOKKENS BRUG"

skrevet af Regne- og Matematiklærer, cand. phil. P. Larsen.

Har man først lært at benytte en Regnestok, bliver den jo en uundværlig Hjælper, og denne lille Pjece, der skal benyttes ved Undervisningen paa Institutets Kursus, men er lige saa anvendelig til Selvstudium, vil sikkert blive modtaget med Glæde af den danske Haandværker.

Prisen er 60 Øre, og Bogen faas tilsendt fra Teknologisk Instituts Forlag mod Indsendelse af 70 Øre i Frimærker.

Vejledning i Pasning af Centralvarmeanlæg.

Fra Teknologisk Institut har vi modtaget et Eksemplar af en Bog med ovenstaaende Titel og med Anmodning om at anmelde samme.

Bogen er paa 300 Sider med 144 Illustrationer, hvortil kommer 4 løse Planer med 66 Billeder af alle de almindeligt forekommende Centralvarmekedler. Bogen kan købes gennem Teknologisk Institut samt enhver Boghandel. Pris *Kr. 3,75*.

Bogen er forsynet med talrige Illustrationer, og man har gjort meget for at fremskaffe disse saa gode som muligt. Navnlig findes forskellige skematiske Fremstillinger af Varmesystemer, som særlig vil have Interesse for Fagfolk, samt originale Snittegninger af de forskellige Kedeltyper, som viser disses Indretning; det gælder baade for store Kedler, Støbejernskedler, Stuekedler og Kedelkomfurer.

Bogen omhandler alle Typer af Varmeanlæg: Vandvarmeanlæg, Dampvarmeanlæg (Højtryks-, Lavtryks- og Vacuum-Dampvarmeanlæg), Luftvarmeanlæg og Ventilationsanlæg, Varmtvandsforsyningsanlæg o.s.v. saaledes at enhver vil kunne finde den Type Anlæg, han interesserer sig for, og igennem Indholdsfortegnelse og Sagregister har man en god Nøgle til Bogen. For en Ordens Skyld skal det tilføjes, at Bogen omhandler baade store og smaa Varmeanlæg, ja selv de mindste Varmeanlæg, man finder i Gaarde, Villaer og Smaahuse, f. Eks. med Stuekedler og Kedelkomfurer.

Afsnittene *Brændsel* og *Anlægets Fyringsøkonomi* (Anlægets Virkningsgrad) er ofret en særlig udførlig Omtale i Bogen. De i dette sidste Afsnit meddelte Oplysninger er fortrinsvis baseret paa Forfatterens egne Forsøg og mangeaarige Erfaringer fra de Fyringskursus, der afholdes paa Teknologisk Institut, samt endelig og ikke mindst fra talrige Undersøgelser af Kedler foretaget i Praksis.

I Bogens Afsnit 11 findes et Resumé, som i korte Sætninger spækket med Fyndord giver Anvisning paa, hvorledes de forskellige Typer af Varmeanlæg

(Fortsættes Side 19.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
1558	Andersen, Erik Hans Rob.	Frederiksberg	25. 6 91	Kbhvn. Afd. 3	6.12.13	Kbhvn. Afd. 12	18. 6.32
28697	— Jens.....	Folby	26. 5 97	Aarhus	21. 2.32	Aarhus	26. 3 32
35862	— Lars Christian .	Hørdum	6. 8 92	—	24. 8.30	—	12. 9 31
7283	— Svend Aage ...	Hjørring	31.10 09	Hjørring	15.10 27	Hjørring	9. 8 30
26136	Adamsen, Chr. Gustav ...	København	30. 6.09	Kbhvn. Afd.	10.12.28	Kbhvn. Afd. 12	16. 7 32
33282	Baasinski, Thadæus	Polen	2. 3 09	Haderslev	20. 4.31	Haderslev	20. 8 32
16296	Blume, August C. Fredr.	Fredericia	27. 2.88	Kbhvn. Afd. 3	13.10.06	Kbhvn. Afd. 7	16 7 32
7303	Christensen, Holger.....	København	23. 3.84	„ „ 1	8. 4.04	„ „ 6	23. 7 32
50510	Caspersen, T. W. Johansen	—	10. 9.02	„ „	1. 9.30	„ „ 11	23 7.32
55007	Christiansen, Regner Carlo.	Silkeborg	11.11.08	Aarhus	3. 5.32	Aarhus	28 5.32
25247	— Gudmund O. Chr.	København	2 4 08	Kbhvn. Afd.	20. 6.28	Centralafd.	26. 3 32
38081	Clausen, Alfred Em.	Aarhus	16.10.04	Aarhus	6. 5.24	Aarhus	2. 4 32
39009	Dandanell, Carl.....	Kalundborg	18 10.10	Kbhvn. Afd.	1. 3.30	Kbhvn. Afd. 14	23. 4 32
28099	Deleuran, Carl Adolf.....	Fredericia	9.12.08	Sønderborg	4.12.28	Sønderborg	20. 8 32
32646	Endrup, Christian	Ringe	29. 4 09	Ringe	8. 3.30	Ringe	16. 4 32
27025	Frederiksen, Kaj Severin...	Køge	6. 6 04	Køge	2. 2.25	Kbhvn. Afd. 5	2. 7.32
38648	Gjørling, Svend Erik .. .	Aarhus	11. 1 02	Kbhvn. Afd.	25. 2.24	Centralafd.	4. 6 32
28168	Gjørtz, Otto Heegaard.	Klovborg	4. 4 94	Odense	14. 2 25	Kbhvn. Afd. 12	2. 7.32
5604	Hansen, Christen.....	København	25 10 99	Kbhvn. Afd.	3 12.30	Centralafd.	7. 5.32
37576	— Hans Kaj Dam.	Aalborg	12.11.93	Vejle	27. 3.24	—	23. 7 32
52297	— Harald M. Hertz	U. S. A.	27. 5.93	Kbhvn. Afd.	17. 6 32	Kbhvn. Afd. 2	18. 6.32
27100	— Johan	Udby	27. 2 08	Vordingborg	2. 7.28	Vordingborg	11. 6.32
55110	Henriksen, Hans A. Johs. .	St. Jørgensbjerg	27. 4 95	Roskilde	17. 5.32	Kbhvn. Afd. 14	11 6.32
32818	— Ib	Hillerød	10. 9 10	Hillerød	20. 1.30	Hillerød	14. 5 32
31764	Holm, Hans Peter Herm.	Allinge	22 11.09	Nørresundby	5. 5.30	Aarhus	26. 9.31
53069	— Rasmus Nielsen	Vejlby	21. 8.10	Aarhus	26. 4.31	Aarhus	13. 2.32
36390	Hornung, Knud Engelbrecht	København	24 12 04	Kbhvn. Afd.	7.11.24	Centralafd.	12 3.32
26533	Jensen, Bjørn Harald ..	Aarhus	9.11 04	Aalborg	9.12.29	Kbhvn. Afd. 2	30. 7 32
19241	— Carl Chr. Sofus	Silkeborg	9. 5.91	Arb. led. Org.	1. 6.20	Centralafd.	18. 6.32
32006	— Hans Peter Chr.	Ondløse	26. 5.99	Holbæk	27. 9.30	Holbæk	2. 4.32
52268	— Hjalmar Anton .	Frederiksberg	8.12 06	Kbhvn Afd.	4. 7.32	Kbhvn. Afd. 6	23. 7.32
17505	— Ingolf Martin ..	Øster Flade	11.11 06	Frederikshavn	2.11.26	Hjørring	13. 8 27
33011	— Jens P.....	Hundslund	19. 9.09	Odder	28. 4 30	Odder	19. 3 32
25309	— Kaj	København	22. 7 06	Kbhvn. Afd.	18. 6.30	Kbhvn. Afd. 11	2. 7 32
15427	— Martin Alfr. ...	Vejlby	14. 3 91	Randers	3. 6.11	Centralafd.	25 6 32
53542	— Sander Kreiberg	Isenvad	28. 4 08	Herning	15.12.30	Viborg	4 6.32
24022	— Thomas	Nordborg	24. 7 09	Kolding	6. 5.29	Sønderborg	18. 6.32
24151	Jørgensen, Andreas	Vollerup	22.12.10	Sønderborg	8. 4.29	—	23. 7.32
6413	Iversen, Ejler Chr.....	Risby	17. 1.05	Roskilde	31. 5.28	Kbhvn. Afd. 3	11. 6 32
23228	Jacobsen, Robert G. Ernst	København	22. 3.07	Kbhvn. Afd.	29. 5.25	Centralafd.	28. 5.32
50871	Johansen, Johan David...	—	15 10.10	„ „	30. 1.31	Kbhvn. Afd. 17	23. 7 32
1051	Jonesco, Jean.....	Rumænien	8.11.92	„ „	19. 7 24	„ „ 17	23 7.32
51352	Kofoed, Hans Vernon Jul.	København	9. 3.11	„ „	7. 8 31	„ „ 18	2. 7 32
34834	Larsen, Gerhard... ...	—	17. 9.91	„ „	14. 2.30	„ „ 13	18. 6.32
29025	— Harald Marius	Vinderød	11. 1 92	„ „ 5	31. 3.17	Frederiksværk	16. 4.32
39074	— Jens Peter	Forup	24. 4.05	Frederiksværk	3. 5 24	—	28 5 32
55101	— Vilfr. Chr. Andr.	Fredericia	16 4.12	Middelfart	9. 5.32	Middelfart	28. 5 32
31273	Lassen, Aage Frederik .	København	23.11 82	Kbhvn. Afd.	19.10 28	Kbhvn. Afd. 11	26. 3.32
25420	Laursen, Ejner Chr.....	—	12. 8.05	„ „	19. 7 28	„ „ 15	2. 7.32
33051	— Laurids	Lønborg Sogn	1. 8.11	Slagelse	4. 5.30	Slagelse	21. 3 31
51062	Leznick, Stefan	Berlin	22. 4.11	Kbhvn. Afd.	31. 3.31	Kbhvn. Afd. 2	16. 7.32
23660	Lindgreen, Harry	København	22. 8.08	„ „	7. 4.28	Centralafd.	14. 5 32
50241	Madsen, Poul Erik.....	—	8. 5.08	D. Gørtler og Metalarb.F.	17. 2.28	Kbhvn. Afd. 15	2 7.32
33221	Mathiesen, Hans Peter	Skovby v. Vedsted	21.12.08	Haderslev	1. 7 29	Haderslev	28. 5.32
7049	Møller, Hugo Groth ...	København	13.10 06	Kbhvn. Afd.	6. 4.26	Kbhvn. Afd. 2	2. 7 32
24424	— Jørgen Rudolf .	Vemb	24. 6.99	Aarhus	10.11.16	Aarhus	26. 3 32
26890	Nielsen, Evald Becher ..	Vordingborg	1.12.08	Vordingborg	1.11.27	Vordingborg	18. 6 32
36412	— Richard	København	9. 9.03	Kbhvn. Afd.	6. 7.23	Centralafd.	25. 6.32
24371	Nicolaisen, Niels.....	Ballum	27.12 08	Aabenraa	1. 1.30	Tønder	28. 5.32
20143	Nissen, Max Gunnar...	København	9. 5.08	Kbhvn. Afd.	2.11.27	Centralafd.	7. 5.32
4591	Petersen, Niels Carl M. .	Egaa pr. Hjorthøj	8.11.04	Aarhus	2.11.25	Aarhus	13. 2.32
11366	— Vagn.....	København	28.10.05	Kbhvn. Afd.	18.10.26	Kbhvn. Afd. 12	20. 2.32

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
24123	Petersen, Willy Albert...	København	15.10 08	Kbhvn. Afd.	23. 2.30	Centralafd.	28. 5 32
30506	Rasmussen, Albert.....	Kregome	23.11.08	Frederiksværk	1. 5.27	Frederiksværk	2. 4.32
39392	— Poul Robert ..	København	6.11.04	Kbhvn. Afd.	14 5.24	Centralafd.	28. 5 32
25719	Rom, Poul Børge B.	—	17. 3.08	„ „	10 10 28	Kbhvn. Afd. 9	2. 4 32
51664	Sørensen, Kaj Tage.....	Glostrup	8. 6.12	„ „	16.10.31	„ „ 2	9. 7 32
31271	Simonsen, Bruno Reinholdt	København	8. 5 09	„ „	14. 9.30	„ „ 9	27. 2 32
34721	— Johan Chr.	Ebberup	28. 2.02	Odense	9.11 30	Odense	30. 4.32
31384	Stoltzner, Carl Johan	København	10. 9.08	Kbhvn. Afd.	3.11.28	Centralafd.	26. 3.32
50187	Thomander, Arthur C. Hj. ..	Frederiksberg	10.12.78	„ „	24. 5.30	Kbhvn. Afd. 13	16. 7.32
52044	Vangskjær, Børge	København	26. 3.12	„ „	4. 3 32	„ „ 13	30 7.32
29649	Willert, Herman Aug. ..	Jesein Kønigsberg	7. 9.75	Flensborg	13 8.04	„ „ 5	23 7 32
7384	Zollfrank, Evald Andr. ...	Fensmark	6.12.89	Næstved	3 5.10	„ „ 12	2. 7.32
	Specialarbejderforbundet.						
48400	Larsen, Carl Leonardt .	Vaabensted	10.12 03	D. Arbm. Forb.	1. 8.30	Nakskov	25. 6.32

skal passes, idet der stadig vises tilbage til Bogens øvrige Tekst, hvor man kan finde Forklaringen paa, hvorfor man skal gøre saadan eller saadan.

Idet Danmark hvert Aar importerer for 40 à 50 Mill. Kr. Brændsel alene til Opvarmning, maa det siges at være en Opgave af natinal-økonomisk Betydning, som løses ved at give Anvisning paa at fyre økonomisk, ligesom det sikkert ogsaa vil være af Betydning for det enkelte Varmeanlæg.

Ved Beskrivelse af de forskellige Varmeanlæg er der givet dansk Arbejde en overordentlig Præferencestilling, og alle væsentlig danske Fabrikata er omtalt. Blot ved at gennemse Illustrationerne vil man faa et stærkt Indtryk af, hvormange forskellige Fabrikata i dansk Arbejde, der fremstilles indenfor denne Branche.

Bogen beskriver forskellige Varmesystemer og de enkelte Dele af disse: Kedler, Rørledningssystemet, Radiatorer, Armaturer o. s. v. Den giver Oplysninger om forskellige Forhold, som man ved Installationen bør tage i Betragtning af Hensyn til Anlægets Driftsøkonomi, og endelig meddeler Bogen som nævnt, hvorledes man skal passe et Anlæg, og om dette vil enhver Installatør blive spurgt af Køberen.

Bogen vil sikkert ogsaa have Interesse for vort Blads Læsere, idet der i Tabeller findes en Række Opgivelser vedrørende danske Radiatorer: Højde (med og uden Ben), Elementernes Bredde og Længde, Varmeflade, Vandindhold og Vægt pr. Element, samt paa løse Planer Illustrationer af alle de almindeligt forekommende Kedler og i Tilslutning hertil Tabeller, som angiver Kedlernes Højde, Bredde, Længde, Hedeflade, Brændselsmagasin og totalt Vandindhold.

Maskinisteksaminerne, Maskin- og Motorpasserprøven.

Til ovennævnte Eksaminer begynder 1. Januar nye Kursus paa „Kjøbenhavns Maskinistskole". Uformuende Elever kan erholde Statsunderstøttelse. Nærmere Oplysninger ved Henvendelse paa Skolens Kontor, Nørrebrogade 13.

Pas paa din kommunale Valgret.

I Marts 1933 afholdes der kommunale Valg overalt i Landet. Alle 25-aarige Kvinder og Mænd kaldes til Valgurnen for at afgøre, *hvem* der i den kommende 4-Aarsperiode skal staa for Ledelsen i By- eller Sognestyre.

Som bekendt gennemførte de Konservative og Venstre i 1928 en Række reaktionære Ændringer i den kommunale Valglov, Ændringer, som ved Valgene i 1929 kostede adskillige Titusinder af Arbejdere deres Stemmeret. Alle Kolleger bør derfor i egen Interesse paase, at de ikke bliver indrangeret i disse ikke-stemmeberettigedes Rækker. Vi gør derfor opmærksom paa, at Forudsætningerne for til de kommende kommunale Valg at kunne afgive sin Stemme er:

1. Man skal paa Valgdagen have Bopæl i Kommunen og have haft Bopæl i Kommunen *uafbrudt siden 1. Januar 1932.*

2. I *København* skal man have betalt sin Skat *fra og med Juli-Raten 1931 til Valget i Marts 1933.*

3. Paa *Frederiksberg* skal man have betalt følgen-

de Halvaar: April—September 1931, Oktober 1931—Marts 1932, April—September 1932.

4. I andre Kommuner bliver Forholdet saaledes:

a) Hvor Skatten betales *kvartalsvis*, skal der være betalt fra April Kvartal 1931 til og med Oktober Kvartal 1932.

b) Hvor Skatten betales *halvaarsvis*, er Forholdet som nævnt ovenfor under Frederiksberg.

— Vi ved, at Tiderne er vanskelige for Tusinder af Kolleger. De reaktionære Partier sætter deres Lid dertil. De spekulerer ligefrem i, at Krisen og Nøden skal blive deres *gode Forbundsfæller*, der kan røve Valgretten fra de fattige. Det var deres Haab allerede i 1929 at sejre paa denne Maade. Men Haabet brast. Arbejderhjemmenes og de andre Smaahjems Kvinder og Mænd bed Tænderne sammen, og med en beundringsværdig Kraftudfoldelse sikrede de sig Valgretten. Heller ikke denne Gang bør Overklassepolitikerne se deres Haab opfyldt.

Netop i Krisetider som nu er det af afgørende Betydning, at Smaahjemmene ikke lader sig deres bedste Forsvarsvaaben, *Valgretten*, slaa af Hænde. Trods Vanskelighederne maa derfor alle Kræfter i de kommende Maaneder sættes ind paa at faa Skattebetalingen i Orden. Det kan nemlig *blive meget dyrt at forsømme det.* Venstre og Konservative skal nok præsentere Regningen, dersom vi er letsindige nok til at give disse Partier en Chance.

Faa derfor Skattebetalingen i Orden:

Valgretten bør bevares.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 50248	Andersen,	Poul Axel	(Kbhvn. 5. Afd.)
- 37396	—	Thorkild	(—)
- 51382	Jensen,	Carl Urban	(—)
- 10373	Petersen,	Chr. Niels M.	(—)
- 8844	Svendsen,	Carl Johan S.	(—)
- 29893	Jakobsen,	R. Krogsbølle	(Brønderslev Afd.)
- 30662	Jørgensen,	Niels Peter	(Randers Afd.)

Medlem Nr. 34636, Martin Andersen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 18422	Jensen,	Chr. Julius.
- 36871	—	Thorkild A.
- 51298	Jakobsen,	Jens Finn.
- 50917	Jessen,	Eiler Vilhelm.
- 23942	Theisen,	Vald. Alfred.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betal
Nr. 19798	Andersen,	Henrik Chr.	28.11.31
- 33223	Behnke,	Joakim Bruno	13. 2.32
- 51279	Bøwig,	Poul	28. 5.32
- 30488	Christensen,	Hans Chr.	22. 2 30
- 50885	Christiansen,	Otto	13 2 32
- 31191	Devantier,	Carl	19. 3 32
- 26889	Hansen,	Harry Vilhelm	28. 3.31
- 50666	—	Johs. Vilhelm	18. 6 32
- 51633	Henriksen,	Niels Henrik	5 3 32
- 51054	Hornhaver,	Poul	5 3 32
- 18422	Jensen,	Chr. Julius	6. 2.32
- 15221	—	Knud John	15. 9.28
- 36871	—	Thorkild A.	27. 2.32
- 51298	Jakobsen,	Jens Finn	6 2 32
- 50917	Jessen,	Eiler Vilhelm	14. 5.32
- 37928	Jussjung,	Viggo A. L.	21. 6 30
- 50528	Lund,	Søren G. Sørensen	4 6 32
- 37216	Madsen,	Adolf Rigmand	28. 3 31
- 29047	Nielsen,	Carl	6.11.20
- 4811	—	Chr. Peter	1. 9 28
- 17709	Petersen,	Arnold Johannes	21. 6.30
- 14759	—	Axel Vilhelm	7. 1.22
- 24115	—	Hans Georg	14. 5.32
- 50633	—	Kurt Helge	9. 4.32
- 14419	—	Svend Aage	27. 3.26
- 9170	—	Søren Peter	1.12.28
- 435	Pankchik,	Emil Danelius	2. 4.32
- 51209	Sørensen,	Walther H.	30. 4.32
- 3177	—	Vilhelm Simon P.	4.12.26
- 23942	Theisen,	Vald. Alfred	30. 4.32

Lommebog for Arbejdere 1933.

Den for alle interesserede Arbejdere og Tillidsmænd saa uundværlige *Arbejder-Lommebog*, som foruden alt det sædvanlige Lommebogsstof ogsaa bringer en Række interessante Oplysninger om sociale Institutioner, Arbejderbevægelsen i Ind- og Udland o. l., *vil udkomme i Løbet af November Maaned.* Sidste Aar var Lommebogen fuldstændig udsolgt i December Maaned, saaledes at man i Dagene før Jul intet Steds i Landet kunde skaffe sig et Eksemplar. Vi tilraader derfor vore Læsere at sikre sig et Eksemplar ved at indgive Bestilling til Boghandler eller Tillidsmand i Tide. Tillidsmændenes Bestillinger paa Lommebogen sendes direkte til Forlaget „Fremad", Frederiksborggade 33, København K.

Prisen er Kr. 1,65; Helshirting med særlig Forsats Kr. 2,25, fuldt Skind Kr. 4,50.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 2 DECEMBER 1932 19. Aarg.

Ned med Lønnen!

Vi er i Aarets sidste Maaned, snart vil Tærskelen til det nye Aar blive overskredet, og som altid giver Aarsskiftet Anledning til Betragtninger over, hvad det forløbne Aar gav os, og hvad der kan forventes, at det nye Aar vil bringe. Vil 1932 for Eftertiden komme til at staa som Aaret, i hvilket de økonomiske Vanskeligheder kulminerede, Aaret, i hvilket Arbejdsløsheden naaede sit Højdepunkt, eller vil ogsaa 1933 indgaa i Rækken af Verdenskrisens Aar? Ingen ved det. Det er egentlig Tidens største Uhygge, at ingen blot tilnærmelsesvis kan vurdere Fremtiden. Det hele ligger mere end nogensinde i Taage, bl. a. fordi Krisen har fremkaldt saa dybtgaaende politiske Foranstaltninger, at disse i Virkeligheden i høj Grad har ændret det økonomiske Verdensbilledes Struktur og bundet de Kræfter, der under tidligere Kriser paa et givet Tidspunkt gjorde sig gældende, saaledes at bedre Tider fremkaldtes. Alle er saaledes enige om, at et af Midlerne til Ophjælpning af Verdensøkonomien er den frie Samhandel; til Trods herfor sættes der fra de enkelte Landes Side mere end nogensinde ind for at hindre, at denne Samhandel kan finde Sted, og selv om det maatte synes indlysende for Amerika, der lider under manglende Afsætning, at Krigsgældens Betaling yderligere vil forringe Europas Købeevne, fastholdes alligevel, at Pengene skal paa Bordet.

Men trods alt er der Kræfter, der før eller senere vil bevirke, at Menneskeheden befries for det Mareridt, som den nu er ude for, og selv om de Tegn, der tyder paa, at disse Kræfter er ved at gøre sig gældende, ikke paa nogen Maade maa overvurderes, saa bør man heller ikke lukke Øjnene for, at der paa visse Omraader er en om end ringe Bedring at spore.

I sidste Nummer af Fagbladet pegede vi saaledes paa de stigende Aktiekurser i Amerika, paa Lettelsen i Fragtmarkedet, samt fremsatte en Formodning om, at Landbruget vilde kunne opnaa noget højere Priser paa sine Produkter, en Formodning, der i nogen Grad har holdt Stik, selvom det vil være fejlagtigt at fastslaa, at der nu er indtraadt en blivende Bedring i Landbrugets Afsætningsforhold.

Men dertil kommer yderligere et Tegn, nemlig at Arbejdsløsheden i Tyskland er gaaet lidt ned, fra 5.392.000 i Juli d. A. til 5.100.000 i September, og efter denne Tid synes Arbejdsløsheden yderligere at have haft Tendens til Nedgang. Institutet for Historie og Samfundsøkonomi siger herom, „at man ikke bør lægge altfor meget ind i den gunstige Bevægelse i Tallene for de sidste Maaneder. Undersøger man imidlertid Udviklingen i September nærmere, vil man dog komme til det Resultat, at en Forskydning i Retning af større Beskæftigelse virkelig har fundet Sted". Det anføres derefter, at fra Slutningen af August til Midten af September steg Arbejdsløsheden med 37.000 for derefter i anden Halvdel af September at aftage med 161.000, et Tal, som ikke menes endnu at kunne være paavirket af de Foranstaltninger, som den daværende tyske Regering iværksatte med Henblik paa at faa Beskæftigelsen i Gang.

At ledende Folk indenfor Arbejdsgiverkredse har benyttet Lejligheden til at fastslaa, at Nedgangen i Arbejdsløsheden i Tyskland skyldes de reducerede Lønninger, behøver ikke at overraske. Til Gengæld er det værd at fastslaa, at Industriraadets Organ for 15. November omtaler denne Lysning i Tysklands Arbejdsløshed med at indlede: „Den tyske Arbejdsløshedsstatistik har i den sidste Tid vist Tegn til en vis Vending til det bedre. Ikke paa Grund af den ved Nødforordningerne tilsigtede Arbejdsforøgelse — der endnu ikke har kunnet naa at give sig Udslag — men som et Tegn paa en Konjunkturvending. Det menes, at Erhvervslivet har reageret for den Følge af Optimisme, som pludselig brød frem for et Par Maaneder siden samtidig med, at Tyskland nu skulde være ved at komme over Følgerne af 1931's Kreditkrise."

Det er vel forstaaeligt, at vore Arbejdsgivere efter nu at have proklameret Nødvendigheden af 20 pCt.'s Reduktion af Lønningerne, spejder efter alt, hvad der tilsyneladende kan give Holdepunkt for Rigtigheden af Teorien om Arbejdslønnens Nedskæring som Middel til Afhjælpning af Arbejdsløsheden, men svært synes det for dem, der hylder denne Teori, at finde virkelige Holdepunkter derfor. Hvis det kun var Nedskæring, der skulde til, maatte f. Eks. England ogsaa have kunnet notere Nedgang i Arbejdsløsheden. Det oplyses for Englands Vedkommende, at der i de første 9 Maaneder af 1932 er foretaget Lønnedsættelser til et Beløb af ca. 200.000 Pund Sterling om Ugen, omfattende ialt ca. 1,6 Mill. Arbejdere, men samtidig har Arbejdsløsheden nærmest haft Tendens til Stigning, idet Antallet af arbejdsløshedsramte Personer den 21. September 1931 var 2.897.000, den 25. Juli 1932 2.889.000, den 22. August 1932 2.936.000 og den 26. September 1932 2.930.000. Alligevel er ogsaa de engelske Arbejdsgivere bjergtagne af Ideen om Lønreduktioners arbejdsgivende Muligheder, og den store Konflikt i Bomuldsindustrien i Lancashire medførte saaledes 8½ pCt.'s Reduktion ligesom 4 store Jernbaneselskaber har stillet Krav om en Lønnedsættelse paa 10 pCt.

Arbejdsgivernes Lønreduktionsteori er et Udslag af det privatkapitalistiske Systems Ensidighed og Mangel paa samfundsmæssigt Udsyn. Trods manglende Afsætning, foranlediget af svigtende Købekraft, søger man yderligere denne Købekraft forringet, fordi man ensidigt stirrer sig blind paa, at Lønnen er en Produktionsomkostning, og glemmer, at af dens større eller mindre Højde er det afhængigt, om Produkterne kan afsættes. I saa Henseende er Arbejdsgivernes Bestræbelser analoge med de af Kapitalbesidderne udfoldede politiske Bestræbelser, der gaar ud paa, at det enkelte Land skal købe saa lidt som muligt ude fra, men derimod søge sin Afsætning til andre Lande øget i størst mulig Udstrækning. En fuldkommen haabløs Indstilling, der, hvis den faar Lov til fortsat at gøre sig gældende, afgjort vil føre til rene middelalderlige Tilstande.

At der heller ikke indenfor Produktionskredse er Enighed om, at Arbejdsløn og Arbejdsløshed er uadskilleligt knyttet til hinanden, fremgaar af nogle Betragtninger i Dansk Industriberetning for Aaret 1931, der nylig er udkommet. Det anføres saaledes:

„Det egentlige Krisemoment maa hverken søges i Produktionen og dermed i Forbindelse staaende Forhold eller i Forbruget og dertil knyttede Omstændigheder. Det er i selve Formidlingen mellem Produktion og Forbrug, at Krisens oprindelige Aarsag findes. I det moderne Samfund er Pengene Mellemledet og Maalestokken i al økonomisk Virksomhed, og Ulykken er, at denne Maalestok, som skulde være en fast Størrelse, pludselig er begyndt at vokse med en ødelæggende Hastighed. Hermed er Forudsætningerne for al Omsætning forskubbet, og Følgen er, at Menneskene i deres Egenskab af Producenter lider under Mangel paa Afsætning, samtidig med, at de i deres Egenskab af Konsumenter lider under Mangel paa Varer."

Men forøvrigt kunde det jo være rart at vide, hvad der egentlig skal forstaas ved den „Tilpasning", som Arbejdsgiverne og deres Folk paa Rigsdagen paastaar er en Nødvendighed for at faa Erhvervslivet i Gang. I den Skrivelse, som efter Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelsesmøde den 18. November blev tilsendt De samvirkende Fagforbund, anføres det f. Eks.: „. . . . . at det danske Lønniveau ligger som det højeste i Europa. Som et nærliggende Eksempel kan nævnes, at de danske Lønninger i Dag ligger 17 pCt. højere end de svenske."

Vi skal i denne Forbindelse ganske se bort fra de anførte 17 pCt., idet vi over at paastaa, at Dansk Arbejdsgiverforening ikke er i Stand til positivt at fastslaa, at det danske Lønniveau ligger 17 pCt. over det svenske. Men det interessante er her, at Arbejdsgiverne i Danmark under Henvisning til et lavere Lønniveau i Sverige kræver de danske Lønninger nedsat, samtidig med, at den svenske Professor Gustav Cassel anser det for nødvendigt, at de svenske Lønninger reduceres. Cassel har saaledes fornylig med Henblik

paa svenske Forhold skrevet: „En Nedsættelse af Arbejdslønnen er da uundgaaelig, hvis man effektivt vil bekæmpe Arbejdsløsheden", og han siger videre: „Vor (den svenske) Eksportindustri kæmper for Øjeblikket med overordentlige Vanskeligheder. Helt kan disse sikkert ikke overvindes gennem en Sænkning af Arbejdslønnen, men det er er i alle Tilfælde nødvendigt, at Arbejdslønnen paa dette Omraade reguleres, saaledes at vore Eksportindustrier kan bevare deres fulde Konkurrencedygtighed overfor udenlandske Industrier, der har at kæmpe med de samme Vanskeligheder paa Verdensmarkedet. . . . . De tyske Arbejdere vil selvfølgelig gerne være fri for den svenske Konkurrence, men det har sikkert en minimal Interesse for de svenske Arbejdere, der bliver stillet paa „bar Bakke" ved, at den svenske Industri mister sin Konkurrenceevne."

Altsaa i Danmark skal Lønningerne reduceres under Henvisning til, at der i Sverige er lave Lønninger, i Sverige skal Lønningerne reduceres under Henvisning til de lavere tyske. Tysk Storindustri har tidligere klaget over den haarde Konkurrence fra Tjekoslovakiet, der nødvendiggjorde, at de tyske Lønninger skulde ned, og efterhaanden som vi bevæger os ned over sydligere Breddegrader, vil der stadig kunne findes endnu lavere Lønninger, der kan bruges til Underbyggelse af Paastanden om, at Lønningerne paa de nordlige Breddegrader er for høje. Der er i saa Henseende uanede Muligheder, og vi erindrer, hvorledes Smedeforbundets tidligere Formand, J. A. Hansen, under en Lønforhandling med Arbejdsgiverne, hvorunder disse ogsaa havde henvist til de udenlandske Lønninger, sarkastisk gjorde Overbud, idet han bemærkede: „D'Herrer Arbejdsgivere er nogle rene Sinker med Hensyn til at fremskaffe Lønsammenligninger, thi jeg kan anføre, at nede i Kongo kan man faa en Neger til at arbejde for et Stykke kulort Glas eller en Ring i Næsen."

Men Arbejdsgivernes Overenskomstopsigelser og deres meningsløse Reduktionskrav, der har bidraget til at gøre den erhvervsmæssige Situation yderligere usikker, indebærer desværre Mulighed for at gøre 1933 til et Arbejdskampens Aar. Det skal nemlig siges klart og utvetydigt, at der, bortset fra, at Arbejdsgivernes Reduktionskrav er uden Rimelighed, tillige ikke er nogen organisationsmæssig Mulighed for at faa dem gennemført. Deres Fastholden vil uvægerligt betyde en Arbejdskamp, der vil skærpe dansk Erhvervslivs Vanskeligheder. Tvunget af Omstændighederne har vort lille Land maattet indrette sig efter de store Landes Forholdsregler, og efter at Valutaloven nu er gennemført, maatte der være skabt visse Muligheder for en Forøgelse af dansk Produktion paa adskillige Omraader, hvor tidligere den udenlandske har gjort sig gældende. Skal disse Muligheder nu ødelægges, paa et Tidspunkt, hvor det maa synes indlysende, at Arbejderne ikke kan indgaa paa Reduktioner? Endnu har Kronen saa nogenlunde bevaret sin indenlandske Købeevne, takket være et samtidigt med Kronens Fald stedfindende Prisfald, men er der nogen, der tror paa, at dette vil vedvare, og er det ikke mest sandsynligt, at der maa paaregnes en saadan Stigning i Leveomkostningerne, at det alene af den Grund vil være ugørligt for Arbejderne at indgaa paa Lønreduktioner.

Det er ikke Tiden til at føre Arbejdskamp, der kun vil udskyde Tidspunktet for Danmarks Delagtighed i den eventuelle Konjunkturstigning, som de svage Lyspunkter trods alt har bragt Varsel om. Der vil endda være Vanskeligheder nok. I Øjeblikket sidder en stor Delegation i London og forhandler om den dansk-engelske Samhandel. Forhandlingerne fik deres ejendommelige Optakt ved, at England den 8. November uden Forhandling udenvidere begrænsede den danske Bacon-Udførsel. Med den Overvægt, som Englænderne i Kraft af det danske Landbrugs Afhængighed af England er i Besiddelse af overfor de danske Forhandlere, er der en ikke ringe Ulighed i Stillingen. At England vil sætte stærkt ind for at forøge sin Eksport af Kul, Raamaterialer og Industriprodukter til Danmark, er givet, og her vil jo adskillige Interesser for dansk Industri og danske Arbejdere spille ind. Trods al Anerkendelse af Nødvendigheden af at tage Hensyn til vor store Aftager imod Vest, maa det heller ikke glemmes, at vi en skønne Dag atter vil have en betydelig Aftager i Syd.

Det er da under usikre Forhold, at 1932 gaar til ende. Muligheden af en omfattende Arbejdskamp kaster allerede sin Skygge over Fremtiden. Overfor Tidens Vanskeligheder har Arbejderne imidlertid nu som altid kun at støtte sig til Sammenholdet; ingensinde har det været mere paakrævet end nu. Til Gengæld vil det ogsaa kunne bære over Vanskelighederne, selvom disse iøvrigt maatte blive store.

I Troen paa vore Organisationers Styrke og i Haabet om, at den ringe Lysning, der har vist sig, maa holde, trods alle Uvejrsskyer, saaledes at det beskæftigelsesmæssige Gennembrud vil finde Sted i 1933, ønsker vi alle vore Læsere

en god Jul og et arbejdsgivende Nytaar.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Lørdag den 26. November holdt Arbejdsdirektør *Vater* det aarlige Møde med Arbejdsløshedskasserne. Der har tidligere paa Aaret været afholdt et ekstraordinært Aarsmøde, hvor den nye Arbejdsløshedslov blev gennemgaaet, og det blev derfor den almindelige Beretning om Direktoratets og Kassernes Virksomhed, der prægede det ordinære Aarsmøde.

Aarsmødet var et Slags Jubilæum, idet det var det 25. Aarsmøde, og i den Anledning havde Direktoratet samlet en Del Oplysninger, omfattende hele den forløbne Periode siden den første Arbejdsløshedslovs Vedtagelse.

Den samlede Indtægt i disse Aar har været 359 Mill. Kroner, hvoraf Medlemsbidrag har udgjort 213 Mill. Kr., medens Resten fremkommer gennem offentlige Tilskud, indvundne Renter og andre Indtægter. De samlede Udgifter i samme Aarrække har udgjort 343 Mill. Kr., hvoraf 317 Mill. var medgaaet til Understøttelse, medens omtrent 24 Mill. var medgaaet til Administration og 2½ Mill. Kr. til andre Udgifter.

For selve det forløbne Regnskabsaar, 1. April 1931—31. Marts 1932, gav Arbejdsdirektøren derpaa en meget udførlig Fremstilling, hvoraf det fremgik, at Medlemstallet var vokset fra 301,028 til 321,879, eller en Stigning paa 6,9 pCt. Det nuværende Medlemstal var det højeste, der nogensinde havde været i de anerkendte Arbejdsløshedskasser, idet det hidtil højeste Medlemsantal fra Efterkrigsaaret 1920, nemlig 313,000, nu var overfløjet. Siden den Tid havde Medlemstallet været nede paa 252,000.

Samtlige anerkendte Arbejdsløshedskassers Indtægter har i Aaret 1931—32 været ialt 29,282,809 Kr. 14 Øre, der fordeler sig saaledes:

Nydende Medlemmers Bidrag 18,914,537 Kr. 01 Øre, andre Medlemmers Bidrag 118,352 Kr. 55 Øre, Bøder, Indskud m. m. 37,794 Kr. 11 Øre, Renter af Kapital 1,037,175 Kr. 60 Øre, ordinært Statstilskud 4,794,108 Kr. 87 Øre, Kommunetilskud 4,216,142 Kr. og andre Indtægter 164,699 Kroner.

Kassernes Udgifter har været følgende: Dagpenge 30,747,722 Kr. 74 Øre, Rejsehjælp 68,585 Kr. 89 Øre, Juleunderstøttelse 590,280 Kr. 78 Øre og Flyttehjælp 24,252 Kr. 45 Øre; den ordinære Understøttelse andrager saaledes 31,430,841 Kr. 86 Øre, Arbejdsanvisning og andre Driftsudgifter har andraget 1,813,877 Kr. 58 Øre, Renteudgifter 12,021 Kr. 09 Øre og andre Udgifter 227,289 Kr. 07 Øre, saaledes at Udgifterne alt ialt beløber sig til 33,484,029 Kr. 60 Øre.

Kassernes samlede Indtægter er ca. 0,7 Mill. Kr. højere i 1931—32 end det foregaaende Aar. Nydende Medlemmers Bidrag er gaaet frem med ca. 1,2 Mill. Kr., hvoraf Halvdelen er ekstraordinært Kontingent, idet dette i 1931—32 har andraget ca. 650,000 Kroner.

Den samlede Formue er i Regnskabsaaret gaaet væsentligt ned, medens den de foregaaende 3 Aar havde været i jævn Stigning. Antallet af understøttede Dage er steget med 35 pCt., og Antallet af ledige Dage med 41 pCt.

Direktøren omtalte derefter Krisefondenes eller, som de nu fremtidig kaldes, Fortsættelseskassernes Virksomhed, der hidtil kun havde omfattet 6 Arbejdsløshedskasser, hvoraf Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse har det langt overvejende Antal Medlemmer.

Fondenes Indtægter havde været følgende: Nydende Medlemmers Bidrag 607,587 Kr. 80 Øre, Renter af Formue og andre Indtægter 88,934 Kr. 72 Øre, Statstilskud 124,464 Kr. 58 Øre, Kommunetilskud 79,638 Kr. 38 Øre og ordinært Tilskud fra Arbejdsløshedsfonden 145,925 Kr. 88 Øre, ialt 1,046,551 Kr. 36 Øre.

Udgifterne havde beløbet sig til et samlet Beløb paa 2,311,851 Kr. 83 Øre, der fordelte sig med 1,511,833 Kr. 84 Øre i Dagpengeunderstøttelser og 800,017 Kr. 99 Øre til andre Udgifter, derunder Laan til Hovedforsikringen. Krisefondenes Formue var den 31. Marts i Aar paa 1,7 Mill. Kr.

Arbejdsdirektøren omtalte endvidere Arbejdsnævnets Virksomhed og anførte, at der havde været afholdt 20 Nævnsmøder, foruden særlige Udvalgsmøder, og ialt var behandlet 134 Sager, hvoraf de 101 vedrørte Loven af 19. Oktober 1931. Ligeledes omtalte han en Række Forsøg, der var gjort med at oprette faglige Kursus for ad den Vej at afbøde Anvendelsen af udenlandsk Special-Arbejdskraft. Dette gjaldt saaledes Skjortetilskærere, Terrassoarbejdere, Handsketilskæring og Farvning.

Med Henblik paa de forløbne 25 Aars Virksomhed og Arbejdsløshedsforsikringen pegede Direktøren paa de store Vanskeligheder, som Arbejdsløshedskasserne havde haft at kæmpe med paa Grund af ekstraordinære Tider, men han haabede paa, at Kassernes Evne til at kunne klare sig gennem Skærene fortsat maatte være tilstede, og sluttede med et Leve for den danske Arbejdsløshedsforsikring, der besvaredes kraftigt af Forsamlingen.

I en efterfølgende Diskussion rejstes der af *Sophus Westergaard* fra Landarbejderne en stærk Kritik af Administrationen af Loven af 19. Oktober 1931. *Johnsen* fra Musikerne hævdede, at der blev ydet Skruebrækkere og Løntrykkere Beskyttelse.

Murer *Madsen* ankede over Kontingentordningen for de arbejdsløse, og *Karl Sørensen*, Typograferne, fandt Ordningen vedrørende Højskolerne vilkaarlig.

Efter at *A. Johansen*, Metalarbejderne, som Medlem af Nævnet havde imødegaaet Westergaard med Hensyn til Loven af 19. Oktober 1931, som han tværtimod mente, at Landarbejderne havde høstet stor Fordel af, sluttede *Arbejdsdirektøren* Forhandlingerne med en Besvarelse af de rejste Anker.

Som Medlemmer af Nævnet genvalgtes Former *Arnold Nielsen* og Typograf *P. Hvidtfeldt* samt nyvalg-

tes *Ejnar Jensen* fra Keramikernes Arbejdsløshedskasse i Stedet for Maler *Alfred Larsen*, der ikke ønskede Genvalg. Til Suppleanter valgtes *Julius Hansen*, Handels- og Kontormedhjælperne, *H. Hansen* fra Tobaksarbejderne og *Chr. Mortensen* fra Murernes Arbejdsløshedskasse.

Faneflugt.

Efterhaanden som Arbejderpartiet har erhvervet sig større og større Indflydelse i Landets Kommunalbestyrelser og procentvis naturligvis mest i Købstadkommunerne, har det ogsaa været vore Repræsentanters Opgave at sørge for, at de paagældende Kommuner betalte en anstændig Løn, hvilket næppe heller nogen vil bestride, at det er lykkedes, og i hvert Fald er de Forbedringer, der er opnaaet, blevet til med Socialdemokratiets Repræsentanter som den bedste Støtte.

Sideordnet hermed har de faglige Organisationer gjort deres Indsats for at gøre de kommunale Arbejderes Vilkaar saa betryggende og gode som muligt, og hertil kommer endvidere, at et ikke helt ringe Antal af de samme Kolleger har opnaaet Ansættelse hos Kommunerne gennem den Støtte, som Organisationerne og Partiets Repræsentanter har ydet dem.

Man skulde derefter gaa ud fra, at disse Arbejdere, og jeg henvender mig i denne Artikel direkte til Smede og Maskinarbejderne i kommunale Værker og tilsvarende Steder, i særlig Grad maatte føle sig forpligtede til at yde Fagbevægelsen, altsaa vor Organisation, og vort Parti deres Støtte, ligesom man ogsaa maatte kunne forudsætte en speciel Offervillighed hos dem i Kraft af, at de i højere Grad end andre var sikrede mod de Forstyrrelser i Eksistensmulighederne, som er raadende indenfor det private Erhvervsliv.

Nu skal det være sagt til Flertallets Ros, at saadan er Stillingen ogsaa, og som Helhed gælder det for saavel Kommunernes som Statens Maskinarbejdere, at de loyalt opfylder deres Forpligtelser overfor Forbundet, uanset at Tidernes Ugunst har medført ret store Krav til Medlemmernes Ydeevne.

Men det er desuagtet en sørgelig Kendsgerning, at der indenfor Kredsen af disse fast beskæftigede Kolleger findes en Del, der lige saa hurtigt, som de kan finde en Grund eller blot en Anledning, søger at smøge Grimen af sig og slippe over paa billigere Græsgange, hvor det ugentlige Kontingent ligger væsentligt lavere end hos os, og det er til disse Kolleger, at nærværende Artikel er henvendt.

Saa sandt som det er, at de paagældende Kolleger kun i Kraft af Sammenhold og Solidaritet blandt Arbejderne har kunnet opnaa de Goder, de har, ligesaa sandt er det, at de selv er forpligtede til den yderste Grad af Solidaritet, men det er ikke Solidaritet at løbe sin Vej, naar der er haardest Brug for ens Hjælp, og den, der gør det, er ligesaa usolidarisk som den, der under en fælles Kamp mod Arbejdsgiverne svigter sin Pligt.

Nu er jeg ganske klar over, at for den, der sætter sine egne Interesser højest, har en Appel som nærværende ingen Virkning, men saa maa Stillingen være den, at alle de øvrige, der arbejder under samme Vilkaar, og som erkender deres Pligt overfor Organisationen og de arbejdsløse Kammerater, i Fællesskab øver deres Indflydelse paa dem, der forsøger at knibe ud, og ikke overlader til Bestyrelsen eller Afdelingsformanden og Kassereren at være ene om at holde Justits. Kan det nemlig lykkes for enkelte at afryste »Aaget«, hvilket sikkert i disse Tilfælde er de paagældendes Udtryk for Solidaritet, saa vil der ligge en Fristelse for den vakkelvorne til at løbe efter, og er der noget, der ikke er Plads for i de nuværende Tider, saa er det Vaklen i Geledderne. Er der først skudt Breche i Muren og derigennem skaffet Indpas for Fremme af egoistiske Motiver, saa vil Arbejdsgiverne og de reaktionære Myndigheder meget hurtigt finde ud deraf, og det vil styrke deres Kampkraft og samtidig svække vor, og før eller senere vil Virkningen heraf give Resultater til Ugunst for Arbejderne, Resultater, der langt vil overstige de Kontingentdifferencer, som de nuværende ekstraordinære Forhold giver Anledning til.

Det er ikke ualmindeligt, at Kolleger paa en Arbejdsplads, naar Arbejdet indskrænkes, træffer Aftale med deres Arbejdsgiver om at nedsætte Arbejdstiden for samtlige Arbejdere i Stedet for at foretage Indskrænkninger ved Afskedigelse af en Del af Styrken, og for de Kammeraters Vedkommende, som under disse Forhold kunde paaregne at forblive i Arbejde, er Ofret til Solidaritet naturligvis mange Gange større end det, der kræves af Medlemmer i Form af nogle Kroners Forhøjelse i Kontingent, medens de paagældendes Fortjeneste iøvrigt ikke berøres deraf.

Det maa i nærværende Situation være alle gode Kollegers Opgave at hindre Faneflugt, ogsaa af den Grund, at jo færre, der bliver til at betale, jo dyrere bliver det for disse, men navnlig fordi, det er en i høj Grad usolidarisk Handling at løbe fra de fælles Forpligtelser, og hvor saadanne Tanker gror frem, maa de tilbagevises af samtlige organisationstro Kolleger, saaledes at de usolidariske faar at føle, at det ikke blot er en enkelt Tillidsmand, der skal forsøges paa at løbe om Hjørnet med, men at Faneflugt er ensbetydende med Brud paa godt Kammeratskab.

Hvis dette gennemføres i den rette Aand, behøver vi ikke at frygte, fordi det muligvis lykkes en eller anden særlig haardkogt at slippe igennem Maskerne. Saadanne enkeltstaaende Tilfælde har vi haft, saalænge Organisationen har bestaaet, men naar de blot er omgivet af det tilstrækkelig kolde Luftbælte, vil deres Forsøg ikke skabe Lyst til Efterligning, og det er den Fremgangsmaade, der skal til, forsaavidt man

da ikke ad andre Veje er i Stand til at give dem et Fingerpeg, som de ikke tør lade være at tage Hensyn til.

Lad os stadig have i Erindring, at uden Solidaritet blandt Medlemmerne er en Organisation værdiløs.

A. Johansen, Hovedkasserer.

Dansk Jul.

Den Mand, som i Dag kommer og fortæller os, at han kan skaffe varigt Arbejde til 100 Mand, vil blive betragtet som lidt af en Mirakelmager. Samfundet vil bevidne ham sin dybeste Respekt, Lovgiverne vil bøje sig for ham, og Pressen vil »slaa ham op« som en Velgører for Menneskeheden.

Saa sjælden er han i denne Tid! Saa stærk er Hungeren efter Beskæftigelse.

Ingen Arbejder kan i Dag skabe dette Mirakel, *men 1000 Arbejdere kunde gøre det saa let som Fod i Hose.* Det behøvede endda ikke at koste dem en Øre; der vilde ikke være et Fnug af Risiko ved Foretagendet. Der skulde hverken lejes Lokaler eller ofres Startkapital paa Sagen. Alt, hvad der skulde til, var blot et ærligt Haandslag mellem de 1000 »Aktionærer« paa, at de hver især vilde tænke sig om, naar de gør deres Indkøb, og forlange *dansk Arbejde.* Det er i Virkeligheden det hele! Saa var Hjulene i Gang, og saa var mindst 100 Par ledige Hænder i Virksomhed.

Tænk, hvad det vilde betyde, om man kunde faa lavet nogle Hundreder af den Slags »Aktieselskaber«.

— — —

December er den store Købemaaned. I Almindelighed regnes Juleomsætningen her i Danmark at beløbe sig til 100 Mill. Kr. Selv om vi blot vil anslaa, at en Trediedel af disse 100 Mill. Kr. gaar som Løn til dem, der er beskæftigede med Fremstilling af Julens Varer, giver et simpelt Regnestykke til Facit, at for dette Beløb vil en halv Snes Tusind Arbejderfamilier kunde have deres Underhold et helt Aar.

Naar I sender *jeres* Andel af de 100 Mill. ud i Omsætningen, giv saa Pengene den Anvendelse, som skaffer de største Arbejdsmuligheder for danske Arbejdere.

Lad os være enige om i Aar at fejre Julen med Bevidstheden om, at vi hver har ydet vort til at skabe Beskæftigelse og rimelig Fortjeneste til de flest mulige danske Hjem. Køb danske Julegaver!

Erindringer

fra 36 Aars Arbejde i Statsbanernes Værksteder i København.

Af *M. Kirketerp.*

(Fortsat.)

Saaledes kom det egentlige første Fællesmøde for Jernbaneværkstedets Arbejdere i Stand, og bortset fra alle de første famlende Forsøg, kan man herfra regne med Organisationens egentlige Historie paa Værkstederne.

Det er vel ret naturligt, at særlig vi fra København saa paa Repræsentanterne fra 98-Foreningen med fjendtlige Øjne. Dette gav sig stærkt tilkende under Mødet. For os var de Splittelsesmænd. Jeg erindrer saaledes, at da Rasmus Larsen i en af sine dengang bekendte flammende Taler udkastede det Spørgsmaal: „Men hvad gør vi saa ved de uorganiserede?" var der en stor kraftig Arbejdsmand, der som Tilhører havde lagt sig paa en Bænk, der rejste sig og med hul Røst raabte: „Slaa dem ihjel." Det gav et helt Sjok i 98erne, men Mødet endte da forøvrigt i Fred og med Enighed om at stille Krav om en Mindstetimeløn af 35 Øre, men her maatte 98erne jo dog til Slut erkende, at fik man nu et Afslag, saa var der intet mere for dem at sætte ind paa Spørgsmaalet, medens vi dog havde vor Hovedorganisation at støtte os til.

Om den Henvendelse, der herefter fandt Sted til Maskindirektøren, hvor dette Krav blev fremsat, findes nærmere Oplysninger i Afdeling 7's Festskrift; her skal kun nævnes det komiske til Sammenligning med de nuværende Forhold.

Vi var tre Mand, der blev anmeldt som en Deputation; straks vi slap indenfor Døren til Maskindirektøren, blev vi stillet paa Geled, jeg blev højre Fløjmand, derefter Samuelsen og saa Em. Olsen. Direktøren spurgte om vore Navne, og derpaa om vort Ærinde, som Samuelsen fremsatte. „Naa, I vil have mere i Løn," udbrød Direktøren, „ja, det vil jeg skam ogsaa gerne have," og saa vandrede han rundt paa Gulvet, men kom atter hen imod Geleddet og udtalte: „Sig til Arbejderne, at de skal bare arbejde væk og tjene Penge, medens de er unge, andet kan jeg ikke gøre for dem." Paa en Bemærkning af mig om, at dette ikke kunde lade sig gøre, da Reglen var, at der kun maatte tjenes 50 pCt. til Timelønnen, sprang han imod mig med Spørgsmaalet: „Hvem har fastsat den Regel?" hvortil jeg maatte svare, at jeg formodede, Reglen var fastsat af Ledelsen, da den praktiseredes overalt, og naar Grænsen blev overskredet, saa blev Akkordprisen egenmægtig sat ned. Ja, det skulde han nu tænke over, og dermed spurgtes paany om vore Navne, og Audiensen var forbi. Det var den første personlige Forhandling for Værkstedsarbejderne. Da der ikke blev taget fjerneste Hensyn til vor Henvendelse, indgav man Sagen

til Hovedbestyrelsen, der besluttede at iværksætte Blokade overfor Statsbanens Værksteder fra 1. Marts 1900 at regne.

Til Trods for, at alle Fagene havde været med til at tage Beslutning herom, blev det overladt til Smedene alene at føre Kampen igennem.

Blokaden sluttede i November samme Aar med, at Mindstetimelønnen forhøjedes fra 29 til 32 Øre. Mit Udbytte blev, at jeg rykkede fra højeste Timeløn til den laveste, og jeg var alligevel stolt over det første samlede vundne Fremskridt. Under Blokaden opstod en ny gul Forening paa Værkstedet i København, idet man dannede „Jernbaneforeningen af 1900" i Tilslutning til Foreningen 1898 i Aarhus. I Dansk Jernbaneblad, der dengang var Organ for alle Splittelsestendenser indenfor hele Jernbaneetaten, skrev jeg en Artikel, hvori jeg uimodsagt sigtede Maskindirektør Busse for at være det egentlige Ophav til denne Forening.

At tage Kampen op med dem, der stod i denne Forening, var jo i og for sig ikke saa vanskelig en Sag, men naar hele Administrationens Ledelse fra Direktøren til Værkmesteren tog Parti imod os, saa var Stillingen ikke saa ligetil paa dette Statsværksted. Mange bitre Minder rummer denne Tid, Minder om, hvorledes vore Folk var udsat for Sladder og Chikane fra den gule Forenings Side, hvor man ligefrem gav Anvisning paa økonomisk Forfølgelse af Kolleger, hvor enhver Henvendelse fra os var ganske betydningsløs, medens 1900-Foreningen var Pot og Pande i alt. Værst tror jeg dog nok det gjorde sig gældende i Drejerværkstedet, hvor jeg befandt mig; de Instrukser, der var givet de to derværende Mestre, var gaaet dem til Hovedet. De er begge døde, lad dem hvile i Fred. Min Tilfredshed bestaar i, at de begge oplevede Foreningen 1900's Død og vor Afdelings Indrykning som en Forhandlingsfaktor, der ganske fratog den enkelte Mester Indflydelse paa Arbejds- og Lønforhold i Værkstederne; hvad dette har betydet for Arbejderne, kan kun de dømme om, som har oplevet det.

Naturligvis bragte denne Kamp mange muntre Episoder, og selv om man i særlig Grad lagde an paa Tillidsmændene, og da særlig Formanden, stod der jo dog en Stab af gode Kammerater bagved. Det intime Forhold, der herskede blandt os, bar over mange Genvordigheder.

1900-Foreningen havde utvivlsomt en Tid de fleste Medlemmer, Protektionen fra oven i Forbindelse med et Kontingent af 25 Øre om Maaneden var jo Lokkemad, som ikke var til at staa imod. Af stor Betydning for dem var det ogsaa, at de Kolleger, der gik med Tanker om enten selv at være noget stort, eller ventede at blive det, naturligvis søgte at fremme deres Ønsker ved at staa som Medlem af denne Forening. Dette gjaldt i særlig Grad Sjakførerne, som selv mente sig hævet over almindelige Arbejdere og af Administrationen virkelig regnedes for en Art Overordnede, uden at man betalte dem noget herfor. Men selvom man nu hævder, at Æren er det fagreste Træ i Skoven, er Arbejderne alligevel bleven klar over, at Æren alene kan man ikke leve af.

1900-Foreningen blev altsaa dannet under Blokaden, muligvis i Forudfølelsen af, at man vilde blive nødsaget til at imødekomme det rejste Lønkrav, og saa maatte det ikke have Udseende af, at man havde maattet bøje af for de socialistiske Fagforeninger. At dette var rigtigt fremgik med al Tydelighed af Værkstedsbestyrerens Udtalelse til mig, da det blev mig meddelt, at vi nu vilde faa indført en Mindstetimeløn af 32 Øre, men, tilføjede han, dette skyldes ikke Deres Forening, men Foreningen af 1900; at denne Tilføjelse morede os alle, behøves vel næppe at tilføjes.

Værkstedschefen var naturligvis ogsaa Part i Striden, ogsaa han var jo som Embedsmand nødt til at følge den fra oven givne Parole. Det var dog ret ofte, at jeg følte en ren personlig Medynk med ham, thi jeg havde den Opfattelse, at han svævede i Luften uden Fodfæste nogen Steder. Direktøren sagde engang til mig, at man i Aarhus kaldte Værkstedsbestyreren for den lille Demokrat. Ogsaa han oplevede at se vor Organisations Sejr, og til Trods for alle de Forsøg, han gjorde for at gøre mig Livet surt, nærer jeg de venligste Følelser for hans Minde, fordi jeg har den Opfattelse, at han i Virkeligheden var en velmenende Mand.

Jeg erindrer saaledes, at en Kollega ved Navn Mogensen (Lummervarm) engang havde udtalt til en anden Kollega, at Fagforeningens Medlemmer var saa nederdrægtige mod ham, fordi han ikke vilde være Medlem. Da han var en Person, vi ikke ønskede som Medlem, skrev vi en Meddelelse i Fagbladet, hvori vi gjorde opmærksom paa, at vi slet ikke vilde have ham som Medlem. Man maa jo erindre, at der var strengt Forbud mod al Agitation. Denne Notits tog et Medlem ud af Bladet og opklæbede paa et Plankeværk ved W.C.'erne, og straks da Mogensen saa denne, løb han ind til Mesteren og anmeldte mig. Jeg blev saa kaldt ind paa Kontoret og i en brøsig Tone foreholdt Klagen, hvortil jeg kun havde at svare, at det var ganske rigtigt, at han ikke kunde blive Medlem. Mesteren krævede saa, at jeg skulde fjerne Sedlen paa Plankeværket, hvilket jeg nægtede, hvorefter Sagen gik til Værkstedsbestyreren, der straks indfandt sig hos mig og krævede, at jeg fjernede Sedlen, og da jeg paany nægtede dette, gik han selv ud og skrabede den af med sin Stok.

En lille Episode i vor Samtale herom skal dog nævnes. Jeg hævdede, at Mogensens Udtalelser kunde udlægges som Agitation, hvad der var forbudt, derfor maatte vi værge os mod en saadan Beskyldning; hertil udtalte Bestyreren: „Der er Agitation i alt, hvad De foretager Dem."

Jeg nævner en saa lille Begivenhed for at vise, hvor lidt der skulde til for at sætte hele Retsmaskineriet i Gang.

En anden lille Sag skete, da en af vore unge Med-

lemmer afgik ved Døden, og hans Begravelse skulde finde Sted i Vordingborg. Vi fik da udvirket til hans Transport at faa udsat en Vogn, og der blev givet Tilladelse til at smykke den med Grønt. Paa Begravelsesdagen var vi en Del Kolleger, der ønskede at rejse til Begravelsen, og vi medbragte en Krans fra Kollegerne; denne Krans, der var smukt udstyret og med røde Baand, som skar slemt i Øjnene, blev bragt ind i Værkstedet. Imidlertid kom her en Krans til uden Baand, og da det rygtedes, at den var fra 1900-Foreningen, og disse ikke selv sendte en Repræsentant, nægtede vore Medlemmer at medtage den. Dette bevirkede, at en 1900-Mand anmeldte mig til Mesteren for at have forbudt vore Medlemmer at medtage denne Krans. Mesteren kom saa ud til mig, i høj Grad ophidset og truede mig med at blive smidt paa Porten, hvortil jeg spagfærdig kun svarede, at han jo ikke kunde smide mig ud, men skulde nogen ud af den Grund, saa blev jeg muligvis medbestemmende om hvor mange, og han vilde heller ikke blive spurgt om, naar vi kom ind igen. Til Trods for denne lille private Forestilling havde man alligevel formaaet et af vore Medlemmer til at medtage Kransen, men han fik ikke Lov at være i samme Kupe som os andre, og Kransen kom aldrig paa vor Kollegas Grav, den blev lagt paa Kirkegaardens Losseplads som et Symbol paa vore Følelser for 1900-Foreningen.

Saadanne Eksempler kunde fremdrages i Snesevis, 1900-Bestyrelsen kunde holde hele Møder i Arbejdstiden, uden at der blev sagt noget til dem, kom en Kollega hen for at tale med mig eller en anden Tillidsmand, saa kom Mesteren farende henimod os med Udraabet: „Tales der Politik her". I Parentes bemærket var der nu heller ingen Mester, der gjorde sig til Grin i den Grad som han, men der skulde baade Rygrad og et godt Humør til at holde Spillet gaaende. Agitationsmøder afholdtes in legio af begge Parter, for os var det dobbelt Arbejde, vi maatte med til dem alle, og den faste Stab af vore mødte alle med højt Humør. Jeg skal nævne enkelte Møder. Paa Vodroflund afholdtes et fælles Møde, der var indvarslet af vor Afdeling, til Drøftelse af et bestemt Lønspørgsmaal. Under Mødet indfandt sig et af de dengang kendte blaa Telegrafbude og overrakte Dirigenten et Telegram. Telegrammet var fra en Forræder, og Indholdet var beregnet paa at faa Mødets Ledere til at forløbe sig, hvilket saa Dagen efter kunde refereres for Mesteren. Forræderen var tilstede paa Mødet, men gik glip af Fornøjelsen, da Telegrammet ikke blev nævnt. Et andet Møde, som jeg havde indbudt en Del af 1900-Tillidsmænd til at overvære, begyndte med, at en af disse forlangte, at jeg skulde forlade Mødet. Jeg bemærkede hertil, at jeg til Trods for at være vant til meget, alligevel aldrig havde været med til som Gæst at smide Værten ud. Herefter forløb saa Mødet i Ro. Det store Møde paa Vodroflund, som er omtalt i vort Festskrift, Side 48, hvor 1900-Foreningen havde mobiliseret alt med selve Maskindirektøren paa Tribunen, ja, man kan nu le ad saa megen Naivitet, og hvor alle organiserede Arbejdere demonstrerede ved at forlade Mødet, har en Forhistorie, idet vi 14 Dage forinden paa samme Sted havde indbudt alle til Møde om samme Sag og med Lyngsie og N. Lundby som Talere. Ved dette Møde udeblev 1900-Mændene, saa vor Aktion var kun Gengæld, men paa en mere raffineret Maade. Paa et andet Møde, ogsaa paa Vodroflund, havde Arbejdsmændene medtaget Sophus Mortensen som Taler. Da Mødet var forbi, stillede han sig op ved Udgangen og spærrede Døren med et Bord, og saa forlangte han, at alle, der passerede ham, skulde vise deres Fagforeningsbog. Dette bevirkede, at de uorganiserede, der var mødt, nægtede at forlade Salen, og Resultatet var, at det varede meget længe, inden vi igen naaede at faa nogen af dem med til vore Møder.

Et Forsøg paa at ramme mig økonomisk blev ogsaa foretaget, men ved en tilfældig Hændelse opgivet. Den dummeste af Mestrene beordrede mig fra den mindste Drejebænk, hvor jeg kun havde smaat Metalarbejde, og over til en stor Planbænk, hvortil der ikke fandtes et eneste Stykke Værktøj, ikke saa meget som et Spændejern. Her var det jo Meningen, at jeg saa skulde nøjes med min Timeløn og gaa glip af Akkordoverskud. Tilsyneladende for den Mand, der var afskaaret fra at tænke selv, var Planen god nok, og jeg beklager, den ikke blev fortsat, da jeg ikke frygtede den økonomiske Side af Sagen, men jeg vilde allerede paa det Tidspunkt have erhvervet mig et Vaaben imod denne Mand, men heldigvis opnaaede jeg adskillige Gange at ydmyge ham, indtil hans nærmeste Overordnede selv stemplede ham som et Vrag, man ikke skulde tage Hensyn til.

I al denne daglige Modgang hentede jeg Styrke og ny Forhaabning hos I. A. Hansen, Folketingsmand Chr. Rasmussen og De samvirkende Fagforbunds Formand, Maler J. Jensen. Da Hørup ved det politiske Systemskifte var bleven Trafikminister, lykkedes det Maler J. Jensen at interessere ham for Spørgsmaalet Forhandlingsret. Sagen var ret hurtigt lagt til Rette, men da Hørups Sygdom traadte til, forhindrede dette Sagens Gennemførelse, saaledes at det blev hans Efterfølger, Chr. Hage, der gennemførte det første Skridt til den Forhandlingsret, der nu bestaar for Organisationerne, men hermed var vi langt fra kommet ud af det organisationsmæssige Uføre, vi overalt paa Jernbanen var inde i, thi nu opstod Kampen om Eneretten til at indtræde i disse Forhandlinger, og alle Organisationerne mente sig jo lige berettiget dertil.

Naturligvis var Administrationen selv interesseret i den indbyrdes Uenighed, og med Generaldirektør Ambt i Spidsen var alle klar over, at her var rejst store Vanskeligheder. Alle Splittelsesorganisationer samlede sig under Navnet Samvirket, og Dansk Jernbaneforbund søgte, for at skabe den fornødne Overvægt i Antal, at knytte Værkstedsarbejderne til deres Organisation, en Tanke, der senere blev realiseret til de nuværende Forhandlingsforhold, og ingen havde

Rede paa, hvor Lokomotivmændene vilde placere sig. I alt dette Virvar vidste man hverken ud eller ind, kun dette ene, at fortsætte Kampen om at blive det bestemmende Flertal.

Endelig syntes det dog at lysne og bære imod en Ordning, idet man fra Trafikministeriet havde foranstaltet et Møde for Repræsentanter for alle de bestaaende Foreninger, og dette Møde, der lededes af nuværende Departementschef Fr. Petersen, løste Opgaven paa en Maade, som vi havde god Grund at være tilfredse med, men til Trods for, at ingen herefter kunde være i Tvivl om, hvem af Organisationerne der vilde blive den afgørende Faktor i Spørgsmaalet om Ret til Forhandlinger med Administrationen, saa var Kampen mod disse Foreninger ikke hermed endt.

Et Tilfælde herfra skal saaledes nævnes. Blandt Remisearbejderne var der dannet en saakaldt gul Forening, der omfattede saavel Haandværkere som Arbejdsmænd, ogsaa denne var repræsenteret paa nævnte Møde ved Maskinpasser Jepsen fra Langaa. Denne Repræsentant var stærkt aggressiv for at kræve lige Ret med Organisationerne blandt Værkstedsog Remisepersonalet, men blev gentagne Gange afvist af Mødets Leder. Efter Mødet slog jeg Følge med ham, da jeg mente her var noget at arbejde med, og i Cafe „Posthornet“ i Frederiksberg Alle drøftede vi en endelig Sammenslutning til de faglige Foreninger, og vi skiltes med, at han gav mig Løfte om at arbejde i sin Forening for en saadan Ordning. Da dette erfaredes i Remisen af de Gule, blev der stor Opstandelse, og Resultatet blev da, at samme Jepsen rejste rundt paa Møder og fortalte, at det var Løgn alt, hvad jeg havde meddelt.

Tilfældet var ikke enestaaende, vi havde adskillige Gange været ude for det samme, naar vi havde haft mere intime Møder med Repræsentanter for 1900-Foreningen, alt, hvad man der var enedes om, løb de fra igen, saa snart man forsøgte at udnytte det opnaaede Resultat.

Belært af denne Erfaring lykkedes det os engang at faa dem i Fælden. Man var enedes om, at 3 Mand fra hver Side skulde mødes for at finde Vej til en Ordning. Mødet fandt Sted i Slotskroen og bestod som nævnt af 3 Repræsentanter fra hver Side. Man drøftede Sagen, og der var fra vor Side ingen Vaklen, kun tilsagde vi vor Støtte saaledes, at tidligere Medlemmer skulde blive optaget som nye Medlemmer og uden Indbetaling af Restance.

Paa dette Grundlag udarbejdedes en Resolution, hvori Overgang til den faglige Organisation anbefaledes, og hvor det erklæredes, at Foreningen 1900 ikke havde faaet opfyldt de Forventninger, dens Medlemmer havde regnet med. Man erklærede sluttelig, at Forudsætningen for 1900's videre Eksistens hermed var ophørt.

Da denne Overenskomst rygtedes i Værkstederne, og vi forsøgte at udnytte Situationen, løb de 3 1900-Repræsentanter paany fra deres Ord og Underskrift, men da syntes vi alligevel, det blev for broget. Vi lod da Resolutionen trykke i et stort Antal Eksemplarer, og spredte dem ud over Værksteder, Pladser og overalt, hvor vi mente det nødvendigt, og dette Skridt vakte jo et mægtigt Røre. Hermed var Forhandlingsvejen lukket for 1900 i Fremtiden, og vi pillede derpaa Medlemmerne fra dem enkeltvis.

I Nyborg var der kun en Mand, der var organiseret (store Rasmus), i tidligere Tid havde der været betydelig flere, men Kontingentet til den mislykkede Forsamlingsbygning bevirkede stor Opløsning blandt Smedene. Saa vidt jeg erindrer, var det ugentlige Kontingent 90 Øre. At man faldt fra i denne Anledning, var ret beset ikke saa underligt, da Fortjenesten der var ualmindelig ringe.

Paa Foranledning af ovennævnte Kollega besluttede I. A. Hansen, at vi skulde tage en Tur derover for at prøve Situationen, og dette Møde lagde en god Grund til en ny Rejsning af Organisationen. Naturligvis efterfulgtes dette Møde af en Række andre Møder, hvor det til Tider gik haardt til. Jeg erindrer saaledes, at der var en ældre Kollega, som absolut ikke vilde være med. Fr. Wendel og jeg opsøgte ham da i hans Kolonihave og blev ogsaa enige med ham, og saa drak vi Forlig derpaa (Brændevin af Kopper, uha!), men selv da vi fik det hele samlet i Organisationen, kunde vi nok faa en Tillidsmand for det indre Arbejde, men officielt maatte jeg være Tillidsmand, ogsaa for Nyborg.

(Fortsættes.)

Populær Samfundsøkonomi.

Naar Krybben er tom — —.

Som i andre Fortsættelsesromaner vil vi begynde med en kort Gengivelse af det, der tidligere er passeret.

Et Jernstøberi i en Provinsby er oprettet som et Interessentskab mellem Fabrikant Bauer og Fabrikkens Bogholder. Denne sidstes Interessentkapital ejedes imidlertid delvis af hans Svoger, Konsulen, og da denne ved Krisen i 1857 kom i Vanskelighed, maatte Støberiet til høj Rente og store Afdrag rejse Penge for at redde Konsulen.

Den store Krise gjorde det naturligvis vanskeligt at skaffe Arbejde til Støberiet, og medens det sædvanlige Aarsoverskud havde været omkring 8000 Kr., saa viste Opgørelsen, at der kun var 6000 Kr. for 1858. Under de gamle Forhold havde dette ikke spillet nogen større Rolle, der var blot ikke bleven noget Nettooverskud; men Interessenterne havde kunnet faa deres Honorar og Renter. Nu var det helt anderledes, og til Belysning af dette vil vi stille Regnskab op saaledes, at første Række er de virkelige Forhold, anden derimod som de vilde have været, hvis Konsulen ikke var kommen i Vanskeligheder.

Tab- og Vindings-Konto for 1858.

Kreditfor. 4½ % af 8.000 ...	360 Kr.	0 Kr.
Sparekass. 5 % af 12.000.....	600 -	0 -
Afdrag	500 -	0 -
Banklaan 5½ % af 13.500 ...	740 -	740 -
Afdrag	500 -	500 -
Agenten 5 % af 10.000.....	500 - (4 %)	400 -
Afdrag	500 - —	0 -
Ialt Renter og Afdrag til Fremmedkapital	3.700 Kr.	1.640 Kr.
Fabrikant og Bogholder ...	2.300 -	2.400 -
Renter af Interessentkap. ...	—	1.000 -
— - Konsulens Kap. ...	—	500 -
— - Indest. Overskud .	—	375 -
	6.000 Kr.	5.915 Kr.
Nettooverskud	—	85 -
	6.000 Kr.	6.000 Kr.

Der var altsaa 2300 Kr. til Deling mellem Fabrikant og Bogholder som Godtgørelse for deres Arbejde Aaret igennem. I Følge Stiftelsesaftalerne havde de imidlertid Krav paa følgende Beløb:

	Fabrikant	Bogholder
Aarsløn	1.200 Kr.	1.200 Kr.
Renter af Interessentkap. ...	500 -	125 -
— - Overskud	125 -	125 -
	1.825 Kr.	1.450 Kr.

Nu hævdede Bogholderen, at Arbejdsløn var en privilegeret Fordring, og at de derfor maatte dele de 2300 Kr. lige. Bauer havde dog yderligere den Fordel at bo gratis i Fabrikkens Hus. Bauer for sit Vedkommende paastod imidlertid, at da deres samlede Krav var paa 3275 Kr., og der til Dækning af dette var 2300 Kr. eller ca. 70 pCt., saa burde de hver for sig have 70 pCt. af deres Tilgodehavende, og de resterende 30 pCt. næste Aar umiddelbart efter deres Løn. Det blev altsaa ca. 1020 Kr. til Bogholderen og ca. 1280 Kr. til Bauer. Og Bauer motiverede sit Synspunkt med, at han havde sat sin Faders, sine Søstres og sin egen hele Eksistens ind paa at rejse Fabrikken, og at det forøvrigt alene var hans Dygtighed og Erfaring, der havde baaret Forretningen. Bogholderen mente derimod, at havde hans Svoger ikke indskudt betydelige Beløb og gjort sin Indflydelse gældende overfor Diskontokassen, saa var der slet ikke bleven noget Støberi, og Bauer havde været Smedesvend den Dag i Dag.

Bauer antog, at naar Konsulen var gaaet ind i Foretagendet, saa var det, fordi han øjnede Profit, og ret beset saa havde han da ogsaa faaet næsten 15 pCt. i aarlig Rente og dernæst faaet anbragt Svogeren som »Pladshund« til en god aarlig Løn, og han saa sig for Resten hellere end gerne løst fra Makkerskabet, for Vanskelighederne i Fjor, som han dog kunde fralægge sig enhver Skyld for, havde vist, hvor farligt det var for ærlige Folk at komme i Kløerne paa Spekulanter.

Naa, det ene Ord tog det andet, og til Slut forlod Bogholderen i Vrede Kontoret, og paa sin Vej over Torvet mødte han Borgmesteren.

Saa langt tilbage, de fleste kunde erindre, havde gamle Kæmner Mommesen med sjælden Pligttroskab bestridt Byens Regnskaber, sidste Fredag var han begravet:

»Og alle gode Borgeres Agtelse han nød,
men der var Kassemangel, den Gang han var død.«

Og nu gik Borgmesteren og funderede over, hvem der skulde have Benet; da slog det ned i ham, at Bogholderen jo netop var Manden.

De blev enige, Lønnen skulde være 1200 Kr., og de 5000 Kr., han havde staaende i Støberiet, skulde tages god som Kaution.

Bauer var nu Eneindehaver af Støberiet, og selv om det var forgældet op over Ørene, saa var Virksomheden god nok og i stadig Udvikling. Regnskabet blev ført af en yngre Mand, der var oplært i Diskontokassen og anbefalet Bauer af denne. — Selve Regnskabet blev jo nu lidt anderledes end tidligere. Regnskabsføreren var jo almindelig antaget, og hans Løn kom derfor ikke paa Tabs- og Vindings-Konto, og heller ikke Bauer figurerede med Løn, han var Ejer, og hvad der blev tilovers, var hans. Da Aaret 1865 var til Ende, saa Regnskabet saaledes ud, idet der var indtjent 10,000 Kr.:

Tab.

Kreditforening 4½ % af 8.000	360 Kr.
Sparekassen 5 % af 5.000	250 -
Afdrag	500 -
Banklaan 5½ % af 10.000	550 -
Afdrag	500 -
Agenten 5 % af 6.000	300 -
Afdrag	500 -
Bauers Udbytte	7.040 -
	10.000 Kr.

Vinding.

Fortjeneste paa udført Arbejde	10.000 Kr.
	10.000 Kr.

Status.

Aktiver.

Grund og Beboelse	10.000 Kr.
Fabrik	25.000 -
Maskiner	18.000 -
Varelager	10.000 -
Udestaaende	6.000 -
Kasse og Bank	8.000 -
	77.000 Kr.

Passiver.

Kreditforening	8.000 Kr.
Sparekassen	4.500 -
Bank	9.500 -
Agenten	5.500 -
Bauers Formue	49.500 -
	77.000 Kr.

Bauer var altsaa ved at blive en efter Tidens Forhold velstaaende Mand. — Ja, ret beset var han i Virkeligheden langt rigere, end det saa ud til. Ganske vist havde han aldrig foretaget Afskrivninger; men til Gengæld var der næppe et Aar, hvor han ikke, navnlig efter at han var bleven Eneindehaver, enten havde købt nye Maskiner eller foretaget Bygningsforandringer, og naar Regningerne kom, var de bleven betalt; men paa Status var intet opført. Kun Varelageret blev omhyggeligt optalt og opgjort hvert Nytaar, for det havde Regnskabsføreren sagt, man skulde.

Fred. Vedsø.

Selskabets Formaal: at drive Fabrikation af Mejerimaskiner, har det stadigt og ihærdigt forfulgt, og det er lykkedes, trods skarp Konkurrence og megen Modgang at oparbejde Virksomheden fra en ringe Begyndelse til et solidt og i sin Branche stort Foretagende, der med sit omfattende Fabrikationsprogram normalt beskæftiger et Par Hundrede Mennesker (i Øjeblikket ca. 150 Mand) og aarlig omsætter et betydeligt Beløb, hvoraf omtrent Halvdelen er Eksport til saavel det europæiske som det oversøiske Udland, hvor Mejeribrug forefindes.

Selskabets Fremgang skyldes i første Linie, at det

Et Hjørne af Spandefabrikken.

Vore Virksomheder.

⅘ Paasch & Larsen, Petersen, Horsens.

Paasch & Larsen, Petersen, Aktieselskab for Fabrikation af Mejerimaskiner, er oprindelig grundlagt af W. Paasch i Aaret 1873 som en almindelig Blikkenslagerforretning. — Da Mejerierne i Firserne opstod, slog W. Paasch ind paa at lave Pasteuriseringsapparater efter Docent Fjords System.

I 1889 oprettede W. Paasch sammen med L. P. Larsen og V. C. Petersen et Maskinværksted under Firma: Larsen, Petersen & Co. De to Firmaer blev i 1894 omdannede til et Aktieselskab: Paasch & Larsen, Petersen, der i 1897 udvidedes meget betydeligt. Der byggedes eget Jern- og Metalstøberi saavel som nye Fabrikslokaler, og der oprettedes i Odense en Filial med selvstændigt Reparationsværksted. Senere er der foretaget Køb flere Gange af Ejendomme for Udvidelse af Fabrikken, og der er ligeledes i Roskilde oprettet egen Filial.

stadig har søgt at forbedre og atter forbedre sine Fabrikata og samtidig fremkomme med nye og praktiske Maskiner og Anordninger, som den moderne Mejeridrifts hurtige Udvikling stillede Krav om. Selskabet har i det Øjemed anskaffet de mest fuldkomne Specialmaskiner for denne Fabrikation, og dets Fabrikata staar særdeles vel anskrevet hos Mejerifolk saavel her i Landet som i Udlandet.

I Aarenes Løb har Firmaet bragt ikke saa ganske faa Opfindelser og Nyheder i Anvendelse paa Mejeriomraadet, og af disse er en Del patenterede saavel her i Landet som i Udlandet og anses af mejerikyndige Folk som særlig gode, praktiske og værdifulde for Udviklingen af den danske Mælkeindustri.

Af de Specialiteter, som fremstilles af Selskabet, skal nævnes: den automatiske Indvejningsvægt »Sinus«, af hvilken Type mere end 3000 Vægte er solgt over hele Jorden, »Victoria« Kærneældere med 4 eller 6 Valser, Pladepasteuren »Horsens«, »Perfect« Regenerativ-Pasteurer, Pasteuriseringsapparater og Syrekogere med Kobber- eller Nikkelbeholder, Køleapparater, Pumper, Bassiner, Smørvægte, Udvej-

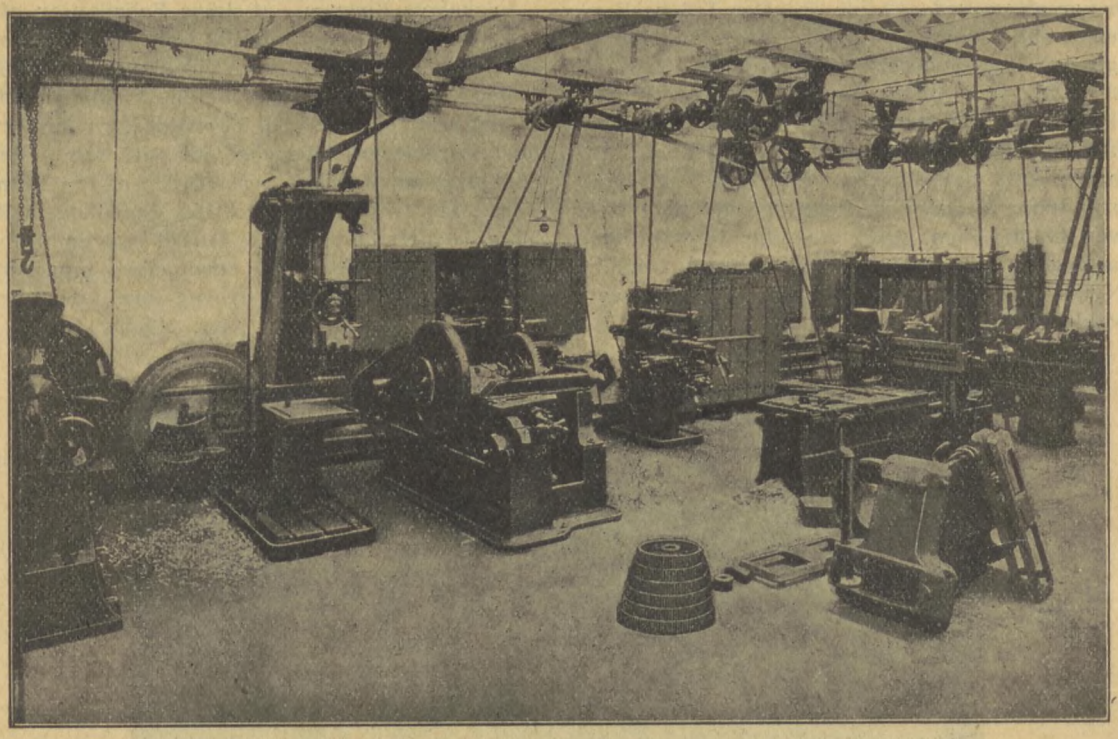

Et Hjørne af Maskinværkstedet.

ningsvægte og det automatiske Udmaalingsapparat »Præcis«; desuden mange andre af de i Mejerierne forekommende Maskiner, Maskiner for Osterier, Homogeniseringsanlæg, Iscreamanlæg og endelig Transportspande »Horsens« Model.

Tidens Krav til Konsum-Mælk, Lav-Pasteurisering til 63° C. i en halv Time og især *uden Luftens* Adgang, beskæftiger for en væsentlig Del Fabriken i Øjeblikket. Der er ogsaa hertil fremstillet Special-Maskiner, hvoraf skal nævnes: Flaskepasteuren »Avita« til *Lav-Pasteurisering* af Mælk i Flasker *uden Luftens Paavirkning.* Langtidspasteuren »Termo«, Flaskerenseren »Dana«, Tappemaskiner etc.

Selskabet er i Tidens Løb blevet tilkendt mange Udmærkelser (Guldmedailler, Sølvmedailler og Hædersdiplomer) ved Udstillinger saavel her i Landet som i Udlandet.

Lidt Værkstedsteknik.

Svejsningens Betydning i Nutidens Smede-Haandværk.

Foredrag af Værkfører *C. Christiansen.*

(Sluttet.)

Gennem flere Forsøg, vi har foretaget paa Teknologisk Institut med dertil egnede Apparater, har det vist sig, at for hurtig Oplukning *næsten altid medfører en Antændelse* af Ebonitsædet, særlig hvis det er mindre gode Reduktionsventiler. I flere nye Reduktionsventiler af godt Fabrikat er der indsat en Sikring mod Gennembrænding. Ventilerne er lidt dyrere end de almindelige, men de yder betydelig bedre Sikkerhed.

En Gennembrænding kan ogsaa indtræde ved, at Ilden kommer i Berøring med Olie eller Fedt. Derfor maa Reduktionsventiler eller Flaskeventiler for Ilt under ingen Omstændigheder berøres paa de indvendige Dele eller paa Gevindene med Olietvist, fedtede Fingre eller lignende.

Det er sket — saa utroligt det end lyder —, at en Svejser har ombyttet Ebonitten ved Afspærringsventilen med et Stykke Gummi. Dette er selvfølgelig yderst farligt, da Gummi meget lettere antændes end Ebonit.

Næst efter Svejserens Dygtighed er en *god Svejsebrænder* den vigtigste Betingelse for at faa Held med Arbejdet; men selv med den bedste Svejsebrænder bliver Resultatet daarligt, hvis ikke der bruges den *rigtige Flammeindstilling* til det foreliggende Materiale.

Jeg tør næsten paastaa, at enhver Svejsning skal behandles forskelligt, naar det da ikke ligefrem er Masseproduktion, der skal udføres. Hvis der ikke tages Hensyn til Materialets Egenskab, saa skal der som Regel spekuleres over Svejsestykkets Form, Tildannelse og Spændinger.

Man kan godt oplære en ikke faglært Mand eller Kvinde til at udføre et specielt Stykke Svejsearbej-

de, saaledes at vedkommende efter lang Øvelse bliver Specialist i samme Arbejde, men dette har kun Betydning ved Massefabrikation og kan næppe komme til at skade den faglærte Haandværker, der skal svejse forskelligt Arbejde lige godt.

Da det er mig umuligt paa denne kort tilmaalte Tid at forklare Fremgangsmaaden ved Svejsning af alle de forskellige Metaller, saaledes at Tilhørerne kan faa Udbytte af det — vil jeg hellere holde mig til Svejsning af *rustfrit Staal*, da jeg for Tiden faar mange Forespørgsler angaaende dette Emne.

Anvendelse af rustfrit Staal har i de senere Aar faaet en stor Udbredelse ikke alene til Beholdere og Apparater for den kemiske Industri og Næringsmiddelindustrien, men ogsaa til Køkkenudstyr, Restaurationsudstyr og paa forskellige andre Omraader. Materialet kan støbes, valses, presses og svejses. Pladerne bliver udvalset i varm Tilstand fra en svær Tykkelse og ned til de forskellige Dimensioner af tynde Plader, der gaar i Handelen, helt ned til 0,5 mm Tykkelse.

De sidste Udvalsninger, der foregaar i kold Tilstand mellem polerede Valser, giver Pladen et blankt Udseende.

Samlingsmaaden for rustfri Plade i Beholderarbejde, Rørarbejde o. l. foregaar hovedsagelig ved Svejsning. Nitning undgaas saavidt muligt.

Svejsning af rustfrit Staal er vanskelig og fordrer megen Øvelse. Det er af stor Betydning, at Svejseflammen er rigtig indstillet og arbejder konstant, der maa ikke være for meget Ilt i Flammen og heller ikke Overskud af Acetylen.

Ved Iltoverskud kan Svejsesømmen optage iltede Partikler, og ved Acetylenoverskud tilføres Kulstof til Svejsefugen, saa den bliver haard. Af disse to Ulemper er dog Iltningen den værste, hvorfor man hellere maa indstille sin Svejseflamme med et ubetydeligt Acetylenoverskud. Under Svejsningen er der nemlig altid mest Sandsynlighed for, at Flammen efterhaanden taber i Gasindhold, grundet paa at Varmen fra Materialet opvarmer Svejsespidsen.

Da det hovedsageligt er ret smaa Svejsebrændere, der benyttes til Svejsning af rustfrit Staal, er det af stor Betydning at benytte de gode saakaldte Konstantreduktionsventiler for Ilt og Acetylen. Uden en ligevægtig Flamme, d. v. s. en Flamme, der ikke er tilbøjelig til at skifte af sig selv mellem Overskud af Gas og Ilt, er det umuligt at faa en ensartet Svejsning. Pladerne, der skal svejses sammen, maa — hvis det er lige Stykker — fastspændes mellem 2 Stk. U-Jern, der er lagt med Fladerne mod hinanden; i den underste Skinne skal der være udhøvlet en Rille ca. 15 mm bred og 2 mm dyb, og i den øverste Skinne skal der være en aflang Udskæring af 25 mm Bredde i Midten af U-Jernet.

I andre Tilfælde maa der fremstilles særlige Opspændingsapparater, hvis Konstruktion maa afhænge af Arbejdets Form og Størrelse; men disse Foranstaltninger er absolut nødvendige, dels for at modarbejde Pladernes Sammentrækning i Svejsefugen og dels for at begrænse Pladekanternes Opvarmning og Anløbning til det mindst mulige Areal.

Iltning af Svejsefugens Underside eller Bagside hindres derved, at Luftens Adgang begrænses til den udhøvlede Rille i Apparatets Underskinne.

Svejsningen kan *ikke* udføres paa sædvanlig Maade, og navnlig kan den ikke udføres med samme Hastighed som ved Svejsning af almindelige Jernplader.

Dette er ofte uforstaaeligt selv for den erfarne Svejser, og ikke mindst for Kunder, der skal betale Arbejdet.

Det kan dog næppe undre nogen, naar man erindrer, at det er saa vidt forskellige Materialer, der her er Tale om.

Det er en absolut Betingelse, at Svejsningen bliver foretaget saa samvittighedsfuldt som muligt, d. v. s. i et langsomt Tempo og med sikker Haand.

Begyndelsesaabningen mellem Pladerne bør være mindst omtrent halv Pladetykkelse — altsaa ved 2 mm Plade mindst 1 mm Aabning, og hvis Pladerne er indspændt i det før omtalte Opspændingsapparat, skal Aabningen i den modsatte Ende være ca. 1 pCt., d. v. s. ca. 10 mm paa 1 Meters Pladelængde.

Ved almindelig Pladesvejsning regnes jo som bekendt ca. 3—5 pCt. Afstande mellem Pladerne.

Det anbefales at lægge eller fastspænde Afledningsskinner omkring enhver Svejsefuge, saavidt det lader sig gøre.

Efter Svejsningen bliver for de tyndere Pladers Vedkommende Svejsefugen overhamret, afslebet og afpudset. Tykkere Plader maa forinden Svejsningen afskærpes paa sædvanlig Maade og svejses fra en Side eller — naar det er muligt — fra begge Sider.

Ved Fremstilling af større Beholdere og Kar til f. Eks. Mejerier og Bryggerier — bruges nu den elektriske Lysbuesvejsning mere og mere, og med stor Fordel, da Svejsningen foregaar meget hurtigere, og Spændingerne i Materialet bliver mindre.

Interessen for at lære Svejsning af rustfrit Staal har de sidste Par Aar været saa levende, at *Teknologisk Institut nu har maattet indføre Undervisning i dette Arbejde ved de ordinære autogene- og elektriske Svejsekursus.*

Den forholdsvis nye Svejsemetode — den saakaldte Højresvejsning — er i den senere Tid blevet mere aktuel, da det ved forskelligt Arbejde har vist sig, at man med Fordel kan benytte nævnte Metode.

Direktøren for den schweiziske Acetylen Forening i Basel, Professor C. F. Keel, har gjort et stort Arbejde for Indførelsen af denne nye Svejsemetode, og han arbejder for Tiden med en ny Dobbeltflamme — Svejsebrænder, altsaa en Brænder der har 2 Svejseflammer, hvoraf den ene bruges til Forvarmning og den anden til Svejsning. Med denne Svejsebrænder har man bedre Mulighed for at udnytte Princpperne Højresvejsning og kan udføre Svejsningen betydelig hurtigere end paa almindelig Vis.

Indenfor *Autogenskæringens Omraade* er der ogsaa sket store Fremskridt. Ved Hjælp af en Skære-

brænder kan man — i Stedet for Sammenslejfning af Jernstænger — udskære hele dekorative Vinduesgittere af Jernplade, ja endog syvarmede Kandelabre, og meget andet kan billedlig talt „klippes" ud af Jernplade, ligesom man klipper Mønstre i Papir. Ja — jeg ved, der er ogsaa her mange gamle Fagfolk, der vil tage sig til Hovedet og sige — *skal det kaldes for Haandværk?* — Men jeg siger, prøv det selv, ogsaa Autogenskæringen kræver sin egen Teknik og Rutine. Det skal være en meget dygtig Haandværker, der kan føre Skærebrænderen saaledes, at den ikke ødelægger Kanterne af Jernet, og som har Øje for, at alle Linier flugter rigtig. Samtidig skal han selvfølgelig forstaa sig paa at bruge en Fil. Skibsværfterne har for mange Aar siden anskaffet sig de moderne Svejse- og Skæreapparater baade autogen og elektriske Svejsemaskiner, og mange mindre Virksomheder er fulgt efter. Ja, der er ogsaa en Del Smedemestre og Fabrikanter i Provinsen, der har elektrisk Svejsemaskine og selvfølgelig ogsaa Autogenapparater til at udføre deres forskellige Arbejder med.

Andre Smede har lagt det gamle Smederi helt til Side og indrettet sig en speciel Svejseanstalt, hvor der kan udføres smaa og store Reparationer af sprængte Maskindele af Støbejern og Aluminium, ja, selv revnede og itubrudte Kirkeklokker af Bronce kan repareres ved Svejsning. Mange Eksempler har vist, at Klokkerne efter *Svejsningen* genvinder deres oprindelige Tone baade i Styrke og Klangfarve.

Der hænger sikkert mange gamle Kirkeklokker Landet over, der burde ses efter og repareres. De er som Regel forsynede med indstøbte Ornamenter, Navnetræk og Fyndord fra gamle Tider og repræsenterer ofte meget smukke Prøver paa gammel dansk Metalstøberkunst. Tidligere var det almindeligt at smelte saadanne Klokker om, naar de revnede, men i vore Dage, hvor man kan svejse dem, er det en Skam at ødelægge saadanne gamle Kulturminder. Det burde være Smedens Arbejde at svejse disse Klokker, men det fordrer en Del Kendskab til Materialets Beskaffenhed og stiller *selvfølgelig* Krav til Svejserens Dygtighed.

Der kunde nævnes utallige andre Arbejdsmarker for Svejseren, men paa den anden Side maa man ikke stille *urimelige* Krav til en Svejsemester. Der kan være Arbejder, der trods alle Beregninger kan mislykkes. Derfor hører det med til den dygtige Svejsers Egenskaber, at han *kender sin Begrænsning*, han vover sig ikke kritikløst i Kast med Svejsearbejder, der ligger paa Grænsen af det tilladelige eller endog er forbudte, og hvor *Menneskeliv kommer i Fare*. Jeg tænker her f. Eks. paa Aksler, Chassis og Styretøjet til en Automobil samt Forgaflen og lignende til en Motorcykle.

Selv om Svejsningen udmærket kan holde, vil Materialet i de nævnte Tilfælde som Regel ved Opvarmningen blive paavirket af stærke Spændinger ved Siden af Svejsestedet, saa der atter kan ske Brud — og Svejseren vil da uvægerlig — og ogsaa med Rette — faa Skylden.

Jeg kan desværre ikke faa Tid til under dette Foredrag at komme nærmere ind paa den elektriske Lysbuesvejsning, men jeg vil dog bemærke, at ved denne Svejsemetode frembringes en Sammensmeltning af Materialet ligesom ved Autogensvejsning med Ilt-Acetylen, men Svejsevarmen tilvejebringes ikke ved en Flamme, men derimod ved Hjælp af en Lysbue, som bringes til at slaa over mellem Svejsestedet og en udefra tilført Elektrode.

Den elektriske Svejsning vil dog næppe nogen Sinde helt fortrænge Autogensvejsning, men den er under stadig og ret stærk Udvikling. Den benyttes i udstrakt Grad til Svejsning af Skibe, Broer, Kraner, Beholdere, Lysmaster og store Jernkonstruktioner og meget andet Arbejde, som f. Eks. Paasvejsning af svære Aksler og slidte Sporvognsskinner. Dette sidste Arbejde ses ofte paa Københavns Gader, men jeg maa bestemt fraraade interesserede Tilskuere at se direkte paa Lysbuen, da de kraftige Straaler virker meget skadeligt paa Øjnene.

En anden Form for elektrisk Svejsning er den saakaldte *Modstandssvejsning*, d. v. s. Stuksvejsning, Punktsvejsning og Liniesvejsning. Denne Svejsemetode benyttes hovedsagelig til Massefabrikation, f. Eks. *Stuksvejsning* af Kædeled og Cyklefælge. — *Punktsvejsning* bruges i Blikvareindustrien f. Eks. til Paasætning af Hanke paa Kander og Spande og lign., samt *Liniesvejsning* f. Eks. til Langsømme og Bunde i mindre cylindriske Kar og Beholdere af tynd Plade.

Det er for længe siden forstaaet, at den autogene og elektriske Svejsning betyder en indgribende Forandring og Simplificering indenfor mange Grene af Jern- og Metalindustrien. Der er Blikkenslagere, der svejser Cisterner af Zink, — Kobbersmedene bruger Svejsebrændere til Svejsning og Lodning af Kobberrør, — Rørsmedene svejser Rørledningerne sammen og fremstiller alle mulige Bøjninger og Formstykker ved Hjælp af Skære- og Svejsebrænder, Smedene svejser Pengeskabe, Varmekedler, Radiatorer og meget Gelænderarbejde, og dertil kommer, hvad de større Virksomheder fremstiller ved Svejsning.

Hvis man f. Eks. besøger Værkstederne ved Københavns Sporveje, vil man forundre sig over, i hvor stor Udstrækning den autogene og elektriske Svejsning bliver udnyttet til Fremstilling af de nye Sporvogne.

Som Følge af denne Udvikling har Interessen for at lære autogen og elektrisk Svejsning ganske naturligt været i stærk Stigning blandt Mestre og Svende indenfor de omhandlede Haandværk; som Vidnesbyrd herom kan jeg nævne, at der sidste Aar blev undervist over 600 Mand i Svejsning ved Teknologisk Institut enten i København eller ude omkring i andre Byer. Men trods dette findes der endnu mange Haandværkere indenfor Jern- og Metalbranchen, der har altfor lidt Kendskab til de nye Svejsemetoder.

Mange mener, at de ved at prøve sig frem kan opnaa den fornødne Færdighed, men det vil ofte vise sig at være en dyrekøbt Lære. Man træffer saa mange Eksempler herpaa; rundt omkring finder man Smedeværksteder, hvor gamle forsømte Rester af et Svejseanlæg er „sat paa Loftet". Spørger man hvorfor, der ikke bruges Autogensvejsning, faar man Svar: „Vi har haft det en Gang, men det kunde ikke betale sig". Jeg vil garantere for, at i 9 à 10 Tilfælde kunde det have betalt sig, hvis det var grebet rigtigt an; men her som i saa mange andre Tilfælde gælder det om at kende Grundreglerne og saa bygge videre paa dem.

Om kort Tid er vi igen inde i den lange Vinter, med det desværre alt for utilstrækkelige Arbejde. *Saa er Lejligheden der* — baade for den Mester, for hvem det ikke „kunde betale sig", og for den Svend, der vil sætte en Ære i at lære sin Profession:

Lær at svejse med de Metoder, Tiden kræver.

Et er givet, at vil vi være med i Konkurrencen, maa vi ogsaa følge med i Udviklingen, og Svejseteknikken har endnu ikke naaet Toppunktet, der kommer stadig nyt, og *der er derfor stadig nyt at lære.*

Jernindustriens Sammenslutnings Lønstatistik for Formerfaget.

Dansk Arbejdsgiverforenings Lønstatistik for Jern- og Metalindustrien for Juli Kvartal 1932 er udkommet. Der hidsættes følgende Gennemsnits-Timefortjenester herfra:

	Formere		Maskinformere		Kernemagere	
	Akkord	Timeløn	Akkord	Timeløn	Akkord	Timeløn
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København ...	191,7	167,0	181,0	149,2	179,9	149,3
Provinserne ..	142,9	139,4	142,1	119,1	151,0	108,4
Hele Landet ..	157,2	156,8	145,8	125,4	164,2	130,2

Man studser uvilkaarligt over nogle af disse Tal. Hvorledes kan f. Eks. Haandformernes Timefortjeneste for Timeløn og Akkord i hele Landet ligge saa nær op ad hinanden, som Tilfældet er?

Nogen Forklaring ligger sikkert i, at der hos A/S Burmeister & Wain i København arbejdes i Timeløn + et Akkordafsavn paa 30 Øre pr. Mand og Time, men i Arbejdsgiverstatistikken medregnes dette som ren Timeløn.

Kernemagernes gennemsnitlige Timefortjeneste, af Akkord og ren Timeløn sammenlagt, er i København 155,1 Øre, men i Provinserne kun 118,6 for 67 Mand.

Sammenholder man dette sidste med Forbundets Lønstatistik for September 1932, fremkommer der følgende:

I København, hvor samtlige Kernemagere er Medlemmer af Formerforbundet, er Gennemsnitsfortjenesten pr. Time af Akkord og Timeløn efter Forbundets Statistik 153,6 Øre. Efter Arbejdsgivernes Statistik 155,1 Øre. Det passer nogenlunde. Formentlig er det samme Tilfældet i Provinserne.

Anvender man Forbundets Septembertal paa Arbejdsgivernes Tal for Juli Kvartal, bliver det 67 Kernemagere i Provinsen, det drejer sig om. Af disse er 34 Medlemmer af Formerforbundet, og de tjener 124,7 Øre, medens de 33, der er Medlemmer af Arbejdsmandsforbundet, maa nøjes med 111,7 Øre.

A. N.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver,* Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen,* Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen,* Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen,* Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni,* Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen,* Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst,* Vestergade, Haderslev.
8. *A/S Nordisk Mosebrug og Savværk,* Pindstrup.
9. Gartner *Suhr, Taarnby.* (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
10. Ingeniør *Ivar W. Jensen,* Amaliegade 26, København.
11. Blikkenslagermester *Oskar Hansen,* Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Nørresundby Afdeling har med Forbundets Sanktion iværksat Blokade overfor Maskinfabrikken *„Nilkron"*, der skylder 2 af vore Medlemmer ca. 800 Kr.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer*

kommunale Elektricitetsværk, som har afskediget en Maskinmester til Fratrædelse 1. Juni d. A. Nævnte Mester, der tillige var Bestyrer af Værket, har efter sin Forenings Ordre nægtet at gaa med til en betydelig Lønreduktion, der vilde bringe hans Løn ned under den i Maskinmestrenes Overenskomst fastsatte for Værker af Størrelse som det heromhandlede.

Vi lader Meddelelsen gaa videre til vore Medlemmer med Anmodning om ikke at tage Ansættelse paa Højer Elektricitetsværk, før Forholdene er ordnet paa tilfredsstillende Maade.

Organisationernes Rubrik.

Arbejdsforholdene paa Island. Fra *Metalarbejdernes Fagforening* i Reykjavik har vi modtaget Meddelelse om, at Arbejdsgiverne i Jernindustrien har opsagt den med Fagforeningen gældende Løn-Overenskomst til Udløb 1. Januar 1933, og eftersom der er Udsigt til, at Foreningens Medlemmer kommer ud i Strejke fra nævnte Tidspunkt, advarer man Kammeraterne i de skandinaviske Lande mod at komme til Island i den Hensigt at faa Arbejde der.

Formere.

Frederiksværk. I sidst udsendte Fagblad blev omtalt, at paa *De forenede Jernstøberier* førtes nogle Forhandlinger om forskellige Forhold, som syntes at glide. Forhandlingerne blev imidlertid afbrudt paa Grund af Direktørens Bortrejse, men senere er meddelt, at Forhandlingerne har været genoptaget og er sluttet med Resultater, som begge Parter har tiltraadt.

Iøvrigt er der i denne By opstaaet en ikke helt almindelig Sag. For en Tid siden foretog Firmaet nogen Ombygning af Støberilokalerne, og da der ved denne Lejlighed blev nogle Formere ledige, blev disse sammen med Arbejdsmændene, der var i samme Situation, sat i Arbejde ved dette Nedrivnings- og Ombygningsarbejde.

Det passede ikke Arbejdsmændene, at Formerne skulde være med derved, at der blev gjort Forsøg paa at blande dem ind i et Lønkrav under Henvisning til, at Arbejdsmandsforbundet havde Overenskomst om højere Løn for den Slags Arbejde, end der her blev betalt.

Fra Formerforbundets Side blev der svaret, at hvis Arbejdsmandsforbundet rejste Sag herom, skulde man ikke frygte for, at Formerforbundets Medlemmer ikke skulde følge med, og kunde Arbejdsmandsforbundet gennemføre Sagen, og man ikke vilde betale Formerforbundets Medlemmer den samme Løn, som Arbejdsmandsforbundet skulde have, skulde de øjeblikkelig blive beordret væk fra det Arbejde.

Sagen blev sluttet med, at der blev efterbetalt en eller anden Sum, men det har alligevel staaet Arbejdsmændene i Blodet, at Formerne har deltaget i dette Arbejde.

For nogen Tid siden lod Kommunen udføre noget Kloakeringsarbejde ved en privat Entreprenør. Denne lovede 2 arbejdsløse Formere Beskæftigelse ved dette Arbejde, men de paagældende Arbejdsmænd nægtede Samarbejde med dem uden anden Motivering end den, at de var Formere.

Arbejdet bestod slet og ret i Gravearbejde og Nedlægning af nogle Rør, altsaa noget som enhver, der har de fornødne Kræfter, kan udføre.

Afdelingen har i denne Anledning rettet Henvendelse til Byraadets socialdemokratiske Gruppe, og de vedkommende 2 Formere overvejer at anlægge Sag med Krav om Erstatning mod de vedkommende Arbejdsmænd.

Ved noget lignende Arbejde var, før dette passerede, en tredie Former kommet i Arbejde i en Uges Tid, og da man ikke kunde være ham paa tværs paa anden Maade, gav man sig til at undersøge, om han ikke samtidig med, at han arbejdede som Arbejdsmand, havde ladet sig udbetale Understøttelse af Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Den Historie var der nu ikke noget om, men det hele peger i samme Retning som saa ofte før, at Arbejdsmændene aldrig spørger om, hvornaar de maa gribe ind i de faglærtes Arbejde, medens det helst samtidig skulde se saaledes ud, som det skulde være en Umulighed for en Faglært at blive Arbejdsmand.

København. I Københavns Socialdemokrat for 20. November d. A. fandtes følgende Artikel:

En latterlig Fremtoning. Herude paa Teglholmen har vi Arbejdere i længere Tid maattet trækkes med en tysk Støbemester af en noget ejendommelig Støbning.

Under Valgkampen udtalte han sig vidt og bredt paa haanende Maade om Fagforeningerne, Socialdemokratiet og i Særdeleshed om Stauning.

Kort før Valget løb han helt over Gevind, fordi vi med Kridt havde skrevet paa en Tørreovn »Stem paa Stauning«, og med en lang Række daarligt anvendte og lidet gennemtænkte Floskler beordrede han Ordene skuret ud.

Vi vil henstille til den paagældende Mester blot at glæde sig over, at han faar Lov at opholde sig her i Landet, og saa ellers lade være at gøre sig almindeligt til Grin ved at tale om Ting, som hans Ord røber, at han intet kender til. Husk: Tale er Sølv, men Tavshed er Guld.

Formerne paa Teglholmen.

Pas paa ham. Medlem Nr. 40244, Kaj Schaldemose Petersen, fik i sin Tid et Laan i Arbejdernes Landsbank, som 3 Kolleger kautionerede for. Resultatet blev, at den ene af Kautionisterne maatte betale Kr. 160,00 af Laanet, (de to andre var arbejdsløse, det har den 3die nu ogsaa været i lang Tid). Sagen blev

for godt 1 Aar siden overgivet til Københavns Afdeling, som da traf Aftale med Schaldemose om, at han skulde betale Kr. 10,00 pr. Uge. Det blev ikke overholdt. Trods gentagne Henvendelser fra Bestyrelsens Side, hvor han lovede Bod og Bedring, er der kun til Dato afdraget Kr. 30,00 af de udlagte Kr. 160,00.

Schaldemose er en meget stor „Diplomat" og meget veltalende. Vi siger derfor til Kollegerne, som ikke „kender" ham. Pas paa ham, for i vore Tider har enhver jo nok i at klare for sig selv.

Bestyrelsen for Københavns Afdeling.

Slagelse. Lørdag den 12. November fejrede et her i Landet godt kendt Medlem af vort Forbund, *Peder Holm* og Hustru, Slagelse, deres Guldbryllup.

Peter Holm, der nu er 76 Aar, hører til Fagorganisationens Pionerer, som har været med fra første Begyndelse.

Festdagen forløb da ogsaa for vort gamle Medlem paa en meget festlig Maade. Fra Afdelingen modtog Guldbrudeparret en Pengegave, og ligeledes en Pengegave fra en Arbejdersygekasse, af hvilken Holm har været Medlem i 46 Aar, uden nogen Sinde at faa Understøttelse derfra.

Desuden en stor Blomsterdekoration fra den stedlige Socialdemokrat, foruden en Række andre Gaver og Lykønskninger. Der kan med Sandhed siges, at det var fortjent.

Holm holdt ud ved Faget lige til den 1. April 1923.

Vejle. Hos *A/S C. M. Hess* har Forholdet i de senere Aar været, at Kedelgryder blev formet, bl. a. ved Hjælp af en Sandslynger. Ved dette Arbejde beskæftiges en Former, medens de øvrige var Arbejdsmænd.

For en Tid siden stillede Arbejdsmændene Krav om Forhøjelse af Timelønnen. Dette blev ikke efterkommet, men der indførtes en midlertidig Akkordordning. Forinden denne midlertidige Ordning udløb, standsede Firmaet Produktionen, og efter at den havde ligget stille en Tid, tilbød man Formerne Arbejdet.

Efter Samraad med Forbundet svarede Formerne, at de naturligvis ikke havde noget imod at overtage Arbejdet, men ikke saalænge der var Lønstrid med Arbejdsmændene.

Det er kun, som det skal være, men helt sikre er vi nu ikke paa, at det var forløbet paa samme Maade, hvis det var Formerne, der havde stillet Lønkrav.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 5. November er der afholdt Mægling hos *A/S Burmeister & Wain* angaaende 1) Strid om Betalingen for Arbejde ved Foringer i Akselrørene paa M/S »Nordhval«, og 2) Krav om Tillæg til Akkordprisen for et Arbejde paa samme Skib som Følge af Etablering af Skiftehold ved Arbejdet. Enighed opnaaedes ikke.

Hos Smedemester *Munksgaard-Nielsen* i Randers mægledes den 8. November paa en Klage over, at nævnte Mester forbød sin Søn, der arbejdede som almindelig Arbejder paa Værkstedet, at være Medlem af Fagforeningen. Munksgaard-Nielsen udtalte paa Mødet, at der var hengaaet for kort Tid til, at der endnu kunde træffes nogen endelig Bestemmelse om, hvorvidt Sønnen skulde ansættes som Værkfører eller Medindehaver af Forretningen, men i Løbet af et Par Maaneder vilde Spørgsmaalet være afklaret. Heroverfor gjorde Forbundet gældende, at forsaavidt Munksgaard-Nielsen junior paa legitim Maade indtraadte i Firmaet, var Sagen ude af Verden, men man kunde ikke imødekomme en Frist af 2 Maaneder, og maatte forbeholde sig at føre Sagen videre.

Imidlertid meddeler Afdelingen, at Spørgsmaalet kan betragtes som afsluttet, idet Munksgaard-Nielsens Søn har faaet Plads paa Odense Elektricitetsværk.

Hos Smedemester *H. C. Jensen,* Lyngbyvej 413, Gentofte, afholdtes Mægling den 12. November i Anledning af en Klage over, at vedkommende Mester anvender Feriepenge til Dækning af Underskud ved Akkord. Sagen sluttedes, idet Smedemesteren til fuld Afgørelse betalte Kr. 31.00.

Timandsmøde. Den 19. November er der afholdt Timandsmøde, hvor nedennævnte Sager var til Behandling:

1) Strid om Akkordafsavnstillægene i Grovsmedien og Klejnsmedien hos *A/S „Scandia"*, Randers. Sagen diskuteredes, og man enedes om følgende Ordning:

a) *Grovsmedien.* Det aftalte Akkordafsavnstillæg paa 30 pCt. betales overalt med Undtagelse af uproduktivt Arbejde, herunder Reparation af Fabrikkens Bygninger, Inventar og Værktøjer samt Flytnings- og Oprydningsarbejde. For de her nævnte Arbejder betales Tillægget kun, efter at den enkelte Arbejder derved har været beskæftiget 4 Timer i een Uge.

b) *Klejnsmedien.* Man enedes om, at de aftalte Akkordafsavnstillæg betales for alt Arbejde undtagen Flytnings- og Oprydningsarbejde, ligesom man enedes om, at det 35 pCt. Tillæg for Borekasser gælder alt Arbejde ved disse.

2) Klage over, at Værkføreren paa *Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik* i Kallundborg ikke overholder et givet Tilsagn om Akkord. — Fabrikken indgik paa at give Mesteren Paalæg om at anvende Akkord i saa stor Udstrækning som muligt, naar Fabrikken skønner, at Akkord kan anvendes.

3) *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen.* a) Klage over uberettiget Afskedigelse af en Nitter og b) Klage over, at Firmaet truer Nitternes Tillidsmand med Afskedigelse. — Sagerne diskuteredes, men Enighed opnaaedes ikke.

4) Klage over, at *Ingeniørforretningen „Trium"*, København, nægter at betale Udearbejdstillæg og Vejpenge til en Arbejder. — Enighed opnaaedes ikke.

5) Krav overfor *A/S Dansk Rekylriffel-Syndikat*, København, om Godtgørelse for at maatte hente Løning. — Enighed opnaaedes ikke.

Kendelse af Den faste Voldgiftsret. Den 17. November har Den faste Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag, Nr. 1683, der af *Kastrup Maskinfabrik* var anlagt mod Forbundet og Københavns Afdeling 17, efter at 27 Maskinarbejdere den 21. September havde forladt Arbejdet uden Varsel. Arbejdsstandsningen var foranlediget af, at Firmaet havde afskediget en ældre Arbejder, der i mange Aar havde passet Fabrikkens Gasværk, samt at Firmaet nægtede at forhandle med Afdelingsformanden, da denne og Tillidsmanden henvendte sig til Direktøren og — under Henvisning til, at det rummede en alvorlig Mare, hvis Gasværket ikke blev passet paa rette Maade — krævede den afskedigede Arbejder genantaget.

Retten kender den iværksatte Arbejdsstandsning for ulovlig, men finder ikke at burde paalægge nogen Bod, hvorimod Sagens Omkostninger betales af de Indklagede med 300 Kr.

Stiftelsesfest i 2 af Smedeforbundets Afdelinger.

Den 26. November fejrede *Brønderslev Afdeling* sin 28-aarige Bestaaen ved en smuk Fest. Da de ca. 100 Deltagere var samlede ved de smukt pyntede Kaffeborde, bød Formanden velkommen. Derefter holdt Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse, *Gotfred Larsen*, Frederikshavn, Festtalen. Gotfred Larsen henviste til, at det nu er 85 Aar siden, at Det kommunistiske Manifest udkom, og dette er det Grundlag, hvorpaa al Arbejderbevægelse hviler. Han omtalte den mægtige Indsats, som Pionererne for Fagbevægelsen havde ydet, og kom derefter ind paa en udførlig Omtale af Oplysningsbevægelsens Betydning i Arbejderklassens Frigørelseskamp. Taleren sluttede med at udbringe et Leve for den internationale Solidaritet.

Efter at Kaffen var indtaget, blev der holdt en lang Række Taler, bl. a. af Fællesorganisationens Formand, Th. Jensen, Redaktør Jakob Sørensen og Afdelingens Formand, og der blev afsunget nogle til Festen skrevne Sange.

Saa spilledes der op til Dansen, og den smukke Fest fik en munter Afslutning.

Samme Dag fejrede *Hobro Afdeling* 15-Aarsdagen for sin Stiftelse ved en Fællesspisning.

Da Deltagerne var bænkede omkring de veldækkede Borde, bød Formanden, *Ad. Rasmussen*, velkommen og gav en kort Oversigt over Foreningens Oprettelse og Historie, ligesom en i Dagens Anledning forfattet Festsang blev afsunget.

Senere holdt Formanden den egentlige Festtale, hvori han beskæftigede sig med de nuværende faglige og politiske Forhold og kom ind paa de Krav, der fra Arbejderklassens Side stilles for at skabe et nyt og bedre Samfund. Ad. Rasmussen sluttede med kraftigt at slaa fast, at Enighed og Sammenhold nu som altid er Arbejderklassens Styrke.

Saa sang man et Par gemytlige Sange, der ogsaa var skrevet i Dagens Anledning, og Dansen tog derefter sin Begyndelse. Ved 1-Tiden var der fælles Kaffebord, hvor en lang Række Medlemmer havde Ordet, og saa gik Dansen igen til hen paa Morgenstunden, kun afbrudt af en morsom og interessant Underholdning, som arrangeredes af et af Afdelingens Medlemmer.

Pas paa din kommunale Valgret.

I Marts 1933 afholdes der kommunale Valg overalt i Landet. Alle 25-aarige Kvinder og Mænd kaldes til Valgurnen for at afgøre, *hvem* der i den kommende 4-Aarsperiode skal staa for Ledelsen i By- eller Sognestyre.

Som bekendt gennemførte de Konservative og Venstre i 1928 en Række reaktionære Ændringer i den kommunale Valglov, Ændringer, som ved Valgene i 1929 kostede adskillige Titusinder af Arbejdere deres Stemmeret. Alle Kolleger bør derfor i egen Interesse paase, at de ikke bliver indrangeret i disse ikkestemmeberettigedes Rækker. Vi gør derfor opmærksom paa, at Forudsætningerne for til de kommende kommunale Valg at kunne afgive sin Stemme er:

1. Man skal paa Valgdagen have Bopæl i Kommunen og have haft Bopæl i Kommunen *uafbrudt siden 1. Januar 1932.*

2. I *København* skal man have betalt sin Skat *fra og med Juli-Raten 1931 til Valget i Marts 1933.*

3. Paa *Frederiksberg* skal man have betalt følgende Halvaar: April—September 1931, Oktober 1931—Marts 1932, April—September 1932.

4. I andre Kommuner bliver Forholdet saaledes:

a) Hvor Skatten betales *kvartalsvis*, skal der være betalt fra April Kvartal 1931 til og med Oktober Kvartal 1932.

b) Hvor Skatten betales *halvaarsvis*, er Forholdet som nævnt ovenfor under Frederiksberg.

— Vi ved, at Tiderne er vanskelige for Tusinder af Kolleger. De reaktionære Partier sætter deres Lid

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
1495	Andersen, Holger	Timring	3.11.94	Kbhvn.Afd.	26. 1.31	Kbhvn. Afd. 14	13. 8.32
24660	Albrechtsen, Hans Rich. A. Kr.	Fløng	16. 8.06	Roskilde	4. 5.29	Roskilde	25. 6.32
50950	Berggren, Svenn. Lindler.	Frederiksberg	5. 2.10	Kbhvn. Afd.	27. 2.31	Kbhvn. Afd. 13	16. 7.32
23352	Christensen, Børge	—	10 6.08	„ „	8. 3.28	„ „ 14	6. 8.32
50194	Eriksen, Ejler Mylius ...	København	15. 9.09	„ „	1. 6.30	„ „ 4	6. 8 32
39517	Gerster, Vald. Jensen...	—	14. 7.00	„ „	7. 2.30	„ „ 13	13. 8 32
6415	Hansen, Børge	—	31.10.07	Roskilde	8. 5.26	Roskilde	9. 4 32
37058	— Edmund Børge.	Solrød	5. 7.10	—	7.10 30	—	21. 5 32
51575	— Jens Peter.....	Dragør	5. 6.11	Kbhvn Afd.	12. 9.31	Kbhvn. Afd. 2	9. 7.32
23303	Holst, John Harry ...	København	4. 6.10	„ „	4 1.30	„ „ 11	20. 8.32
7103	Jensen, Edvin Fridolin .	—	28. 6.02	„ „	14. 1.30	„ „ 13	21 2.31
22381	— Ejvind P. And. Alb.	Skrøbelev	5. 4 11	Rudkøbing	10. 5 29	Odense	26. 3 32
50393	— Svend Evald...	København	13 3 09	Kbhvn. Afd.	7 8 30	Kbhvn. Afd. 2	13. 8 32
26879	Jørgensen, Christian Edv..	Nakskov	14.10 05	Nakskov	2. 5 25	„ „ 14	6. 8 32
28727	— Osvald R. Vald.	Odense	21. 1 00	Kbhvn. Afd.	1.11 24	„ „ 14	6. 8.32
39132	Jepsen, Alfred Peter ...	Forsum pr. Tarm	21. 5 06	Roskilde	22. 9.28	Roskilde	7. 5.32
21006	Kastberg, Bernhardt	Dybe v. Lemvig	26. 4 99	Odense	30. 1 28	Odense	26. 3.32
17456	Kolman, Knud Erik	Nibe	30. 3 07	Aalborg	8.11 28	Kbhvn. Afd. 17	27. 8.32
51668	Kuniss, Otto Carl	Glauchau	9. 2 05	Kbhvn. Afd.	12.10.31	„ „ 17	2. 7.32
54937	Kähler, Walther Fr. W.	Odense	5. 2.12	Odense	18. 6 32	Odense	25. 6.32
20694	Mouritsen, Aage Laurits ..	Nyborg	8.10 04	Svendborg	8 11 22	Faaborg	11. 6.32
34176	Nielsen, Kai Ravn	Odense	12 10.10	Odense	30 11.29	Odense	14. 5.32
25064	— Willy Nicolai ..	København	27 10.03	Kbhvn. Afd.	28. 5.21	Kbhvn. Afd. 15	20. 8.32
51274	Petersen, Carlo	—	15.12.12	„ „	6. 7.31	„ „ 7	13. 8.32
31610	— Holger	Holsted	13. 3 12	Vejen	8. 3.31	„ „ 2	16. 7.32
8200	Poulsen, Poul Martin ...	Ullerslev	5 3.89	Kbhvn. Afd. 1	1. 3.12	„ „ 18	4. 6.32
33740	Rasmussen, Axel H.	Sorø Landsogn	20. 3 03	Roskilde	21. 7.28	Roskilde	4. 7.31
23304	Urithzen, Olaf Jens.....	Hillerød	22. 4 93	Kbhvn. Afd.	1. 8.32	Kbhvn. Afd. 12	27. 8.32
12011	Østerbye, Aage Georg ...	København	21. 2 92	„ „	18.10.26	„ „ 14	13. 8.32

dertil. De spekulerer ligefrem i, at Krisen og Nøden skal blive deres *gode Forbundsfæller*, der kan røve Valgretten fra de fattige. Det var deres Haab allerede i 1929 at sejre paa denne Maade. Men Haabet brast. Arbejderhjemmenes og de andre Smaahjems Kvinder og Mænd bed Tænderne sammen, og med en beundringsværdig Kraftudfoldelse sikerede de sig Valgretten. Heller ikke denne Gang bør Overklassepolitikerne se deres Haab opfyldt.

Netop i Krisetider som nu er det af afgørende Betydning, at Smaahjemmene ikke lader sig deres bedste Forsvarsvaaben, *Valgretten*, slaa af Hænde. Trods Vanskelighederne maa derfor alle Kræfter i de kommende Maaneder sættes ind paa at faa Skattebetalingen i Orden. Det kan nemlig *blive meget dyrt at forsømme det*. Venstre og Konservative skal nok præsentere Regningen, dersom vi er letsindige nok til at give disse Partier en Chance.

Faa derfor Skattebetalingen i Orden:

Valgretten bør bevares.

Haandværkerens Aarbog 1933,

3. Aargang, er udkommen.

Paa Opfordring fra flere Sider har man denne Gang udeladt alt mindre væsentligt Stof, saasom Adresser, Posttakster o. l., der findes i saa godt som enhver Lommebog, og derimod lagt Vægt paa gennem en Række meget aktuelle Artikler ved Siden af en Serie (33) for Haandværkeren uundværlige Tabeller at øge Bogens Værd.

Efter Almanak og Noteringskalender findes den sædvanlige Aarsoversigt »Aaret 1932« af Redaktør Aage Sølver Schou samt en Haandværkerbiografi (»Holger Petersen«) af R. Berg. Derefter kommer en Artikel, der har Interesse for *enhver Haandværker i Landet, uanset hvilket Fag han end tilhører*, nemlig »De næringsretlige Regler om Haandværk og Industri«. Artiklen er skrevet af Politiinspektør J. L. Buch, der jo sikkert bedre end nogen anden kan gøre Rede for alle de betydningsfulde Bestemmelser, som den nye Næringslov, der traadte i Kraft i April i Aar, indeholder for Haandværk og Industri. Di-

rektør Gunnar Gregersen gør i »Nyt Land« Rede for nye Arbejdsmuligheder, og Ingeniør Preben Hempel efterlyser i en Artikel »Haandværkeren og Teknologisk Institut« en hel Del Spørgsmaal, der burde, men oftest ikke stilles af Haandværkeren. En anden Artikel, der ligeledes har Interesse over det ganske Land, er af Ingeniør E. Nordfalk: »Et Radioanlægs Virkemaade og Betjening«. Desuden skriver Ingeniør Otto Brandt »Om Brug af Gas i Husholdninger«, der findes et Uddrag af den nye Færdselslov og meget mere. Tabelserien slutter Bogen.

Bogen, der faas gennem Teknologisk Instituts Forlag eller gennem enhver Boghandler i Danmark, er indbundet i rødt Helshirtingsbind, og Prisen er som sædvanlig 2 Kr.

Undertegnede bestiller herved at sende pr. Postopkrævning.....Stk. HÅANDVÆRKERENS AARBOG 1933.

Navn .....

Adresse .....

(tydelig Postadresse)

Bestillingssedlen adresseres til *Teknologisk Instituts Forlag*, Hagemannsgade 2, København V.

For Motorfolk.

For de mange, der i deres daglige Virksomhed har med Motorer at gøre, vil der i Begyndelsen af næste Maaned blive afholdt et Aftenkursus i Pasning af Motorer paa Teknologisk Institut.

Undervisningen, der bestaar af Foredrag og praktiske Øvelser, vil omfatte Motorer med elektrisk Tænding, Glødehovedmotorer og Dieselmotorer.

Øvelserne, der suppleres med Fejlfinding, vil foregaa i Institutets store Motorlaboratorium, hvor alle gængse Motortyper forefindes.

Undervisningen begynder Torsdag d. 5. Januar Kl. 7½ og fortsætter hver Tirsdag og Torsdag til midt i Marts. Prisen for et Kursus er 25 Kr.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr.	9458	Christophersen, Juul Harry A.	(Kbhvn. Afd.)
-	1085	Jensen, Johannes	(—)
-	30395	Jacobsen, Georg	(Aarhus Afd.)
-	27355	Clausen, Henning M.	(Odense Afd.)
-	11672	Hansen, Hans Marius	(—)
-	30440	Oddershede, A. Knudsen	(Thisted Afd.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 7303 Christensen, Holger.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

			Nyt Register.	Sidst betalt
Nr.	7303	Christensen,	Holger..	23. 7 32
-	8411	Hansen	Einar Axel.....	10. 7 26
-	50320	Nielsen,	Frithjof Østergaard...	7. 5.32
-	17684	—	Henrik Bech.	18. 1 30
-	6798	Petersen,	Eivind Richard.....	11. 6.32
-	50302	—	Hans Peter.	6 9 30
-	33422	Rasmussen,	Theodor H. J.	10. 1 31
-	34434	Urban,	Georg Chr. R. J.....	21. 3.25

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Kasserere.

Esbjerg: J. C. Lauridsen, Spangsberggade 36, 2.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Grenaa Klub: Maskinarb. Alfred Rasmussen, Villa „Rota", Sdr. Møllevej. 12½—1 og 6½—7½. Ingen Udb.
Sønderborg: Chr. Matthiesen, Oehlenschlägersgade 29. Hverdage 5—6. Om Fredagen i Fagforeningshuset 6—7.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr 3 JANUAR 1933 19. Aarg.

I Ufreds Tegn.

Det er sjældent, at Optakten til en Overenskomstsituation har formet sig paa en saa rolig Maade, som Tilfældet er denne Gang. Bladene har kun i ringe Grad beskæftiget sig med de overenskomstmæssige Arbejdsforhold, og den Udveksling af Meninger, som man ellers, naar der har fundet Overenskomstopsigelser Sted, har været Vidne til, er praktisk talt udeblevet.

Sjældent er et saa omfattende Krav om Lønreduktioner, som Arbejdsgiverne har stillet op, besvaret med mere Ligegyldighed fra Offentlighedens Side, end Tilfældet har været denne Gang. Skal Aarsagen hertil søges i, at Arbejdsgiverforeningen med sit horrible Krav ganske har sat sig udenfor enhver Diskussion? Er Tavsheden fra Offentlighedens Side et Udslag af, at man ikke tager Reduktionskravet alvorligt? Eller er det de mange andre Sensationer, som vor Tid er saa rig paa, der lader Arbejdsgivernes planlagte Angreb nærmest uomtalt?

Vi har jo ofte tidligere maattet konstatere, hvorledes Modstanderpressen og hele Borgerskabet har sunget med i Arbejdsgiverkoret om Lønreduktioner, og hvorledes Fagforeningerne og de faglige Ledere blev kritiserede for deres „Mangel paa Forstaaelse af, hvad Produktionen maatte kræve for at kunne konkurrere." Naar man erindrer sig, hvorledes Fagbevægelsen ligefrem er blevet lagt for Had, naar den søgte at hindre Arbejdsgivernes Fremstød mod Lønningerne, og man nu ved, at De samvirkende Fagforbund klart og utvetydigt har stillet sig paa det Standpunkt: Ingen Lønreduktioner, Overenskomsternes Forlængelse uforandret, virker det overraskende, at den samme Presse og det samme Borgerskab undlader at applaudere Arbejdsgiverforeningen. Er det i Følelsen af, at denne nu alligevel har gabet for højt, eller er det i Erkendelse af, at Fagorganisationerne har Ret, naar de hævder, at med den højst usikre Fremtid, der ligger for, og nærmest med Udsigt til Stigning i Prisniveauet, vil det være umuligt for Arbejderne at gaa ind paa Lønreduktioner? Maaske ogsaa Burmeister & Wain-Affæren har bidraget til at kølne Gemytterne.

Der kan næppe være Tvivl om, at Ledelsen for Burmeister & Wain øvede en meget stærk Indflydelse i Arbejdsgiverforeningen, og hvem ved, om ikke dennes Krav er gjort saa omfattende bl. a. for derved at fremkalde en Konflikt, som maaske kunde have bidraget til at dække, i hvert Fald for et Stykke Tid, over de Vanskeligheder, som dette vort største industrielle Foretagende er kommet i. Man har jo før hørt industrielle Ledere bruge en Arbejdskonflikt til, naar der intet Udbytte var til Aktionærerne, at aflede Opmærksomheden fra Virksomhedernes indre Vanskeligheder. Vi ved selvfølgelig ikke, om saadanne Synspunkter har spillet med ind i Arbejdsgiverforeningens Overvejelser, men hvis man virkelig herfra har ønsket en Arbejdskonflikt for ogsaa dermed dels at dække over Burmeister & Wains Vanskeligheder, dels at vinde Tid, vel i Haab om bedre Tider, er Skæbnen desværre for d'Hrr. kommet dem i Forkøbet. Under alle Omstændigheder bidrager den Situation, som denne store Virksomhed er

kommet ud i, ikke til at skabe rimelig Baggrund for en Arbejdskonflikt.

Lad os her erindre om, at der i dette Selskab gennem Aarene er udbetalt saadanne Udbytter, at de har maattet kunne tilfredsstille selv meget vidtgaaende Aktionær-Krav. I Aarene 1909—1914 udbetaltes fra 5 til 9 pCt. Udbyttet steg derefter til et Maksimum af 25 pCt. i 1916, svingede i Aarene 1917—1924 mellem 22 og 12 pCt. og har siden til og med 1930 været 8 pCt. Tilfredsheden med Selskabets Dividender gav sig da ogsaa Udslag i, som vi har anført i Fagbladet for September Maaned, at Aktierne var helt oppe i en Kurs af 245, medens de den 13. December i Fjor, da Spekulanterne havde lugtet Lig, handledes helt ned til 15 og bidrog til at skabe et betydeligt Røre om Virksomheden.

Dette Røre var ikke længere alene et Udslag af kapitalistisk Pessimisme, fremkaldt af manglende Beskæftigelsesmuligheder, men de Indviedes Tilkendegivelse af, at Virksomheden var inde i den Katastrofe, som, efter at man gennem Aarene havde betalt de mægtige Udbytter, manifesterede sig i, at Selskabet, uden Hjælp udefra, ikke var i Stand til at udbetale tilgodehavende Arbejdsløn.

Det har sikkert forekommet Selskabets Ledelse ret naturligt at gaa til Staten, da Nøden bankede paa Porten, Staten havde jo gennem Aarene i høj Grad bidraget til at skaffe Virksomheden Beskæftigelse, og Vejen fra Burmeister & Wains Direktionskontor til den socialdemokratiske Handelsminister var i Forvejen banet, bl. a. gennem de Udtalelser, som Industriraadets Kontorchef, Hr. Ingeniør Ivar Egebjerg, offentlig fremsatte hen mod Slutningen af Aaret 1932.

Hr. Egebjerg udtalte bl. a.:

> Det kan være svært at se bort fra de tilstedeværende Vanskeligheder, som i Øjeblikket synes alt afgørende, alligevel maa det tages i Betragtning, at der ved Siden af Krisen findes andre Forhold, der i høj Grad øver Indflydelse paa Industriens Muligheder. Nævnes maa det saaledes, at Sammenspillet mellem Erhvervslivet og Staten er blevet af en hel anden Art end tidligere. Paa Omraader, der tidligere laa helt udenfor en Statsmagts Virkefelt, danner nu en Medvirkning fra Statens Side en afgørende Forudsætning for Produktionen. Denne Udvikling med dens Mangler og dens Fordele vil sikkert fortsætte sig i de kommende Aar, og den har indenfor Industrien selv noget af et Modstykke, idet ogsaa den erhvervsmæssige Indstilling er blevet en anden. Mange Foretagender har naaet et saadant Omfang og faaet en saadan Karakter, at de ikke længere kan betragtes som rene Privatforetagender og ej heller selv betragter sig saaledes. De er fra Forretninger — afhængige af en enkelt Mand og tjenende hans Interesse — blevet til Institutioner af samfundsmæssig Betydning, repræsenterende en Arbejdsorganisme, som har et selvstændigt Liv."

Om den Udvikling, som Hr. Egebjerg her peger paa, just falder sammen med den, Burmeister & Wain nu er kommet ind i, er vel nok tvivlsomt, men at Udviklingen gaar hastigt, turde vel alene den Omstændighed, at der i det Udvalg, som er nedsat til Undersøgelse af Virksomhedens Forhold, ogsaa sidder en Arbejderrepræsentant, være et eklatant Bevis for. Det blev iøvrigt for nogle Aar siden af Selskabets Værftsledelse forbudt den samme Arbejderrepræsentant at komme indenfor de paagældende Arbejdspladsers Porte.

Der er imidlertid ingen Grund til at hovere over, hvad der her er sket. Dertil er de Ulykker, som Virksomhedens Sammenbrud kan medføre for dansk Industri og for Beskæftigelsesmulighederne i vort Land, altfor vidtrækkende. Det bør ogsaa erindres, at den omfattende Beskæftigelse, som Burmeister & Wain har kunnet give direkte og indirekte, i meget stor Udstrækning har bidraget til at formindske Arbejdsløsheden, men om denne store beskæftigelsesmæssige Indsats kan opveje de Ulykker, som eventuelt kan blive Følgen af Virksomhedens Vanskeligheder, maa Fremtiden afgøre.

Det hastige Styrt fra rigt udbyttegivende Virksomhed til fuldkommen manglende Likviditet kan desværre tyde paa, at der er disponeret uden i tilstrækkelig Grad at tage Hensyn til den Krise, som man ellers fra Arbejdsgiverside paastaar for Aar og Dag siden at have været klar over vilde komme, og nu at ville kræve Lønreduktioner af Arbejderne, fordi man her og i andre Virksomheder har givet Aktionærerne de Penge, der skulde have været anvendt til at konsolidere Virksomheden for, vilde være at rette Smed for Bager. For Burmeister & Wains Vedkommende vil det i hvert Fald blive en ejendommelig Situation, der vil opstaa, hvis Virksomheden samtidig med eller i Fortsættelse af, at det har faaet Betalingshenstand, smider sine sagesløse Arbejdere paa Gaden. Trods alt kan det vel antages, at Arbejdsgiverforeningens Ledelse vil tage hele dette Problem med ind i sine Overvejelser, naar den endelig tager Bestemmelse om Krig eller Fred i Arbejdsforholdet.

Men ogsaa andre Foreteelser maatte kunne være vejledende for Arbejdsgiverforeningen paa en saadan Maade, at denne bidrog til Arbejdsfredens Bevarelse. I Sverige har man i stor Udstrækning prolongeret Overenskomsterne, bl. a. indenfor Jern- og Metalindustrien, og nu kommer der Underretning fra Norge om, at Arbejdsgiverne dèr har frafaldet 3 pCt.'s Reduktion, som de overenskomstmæssigt var berettiget til som Følge af det dalende Prisniveau, imod, at Overenskomsterne, der ellers udløb til 31. Marts 1934, forlænges yderligere et Aar, altsaa til samme Dato 1935. Det er aabenbart, at man i de andre skandinaviske Lande regner med, at det i disse Tider er mere værdifuldt at bevare Arbejdsfreden til Udnyttelse af de Beskæftigelsesmuligheder, der er tilbage, end at slaas om nogle Lønreduktioner, som er ganske uden Betydning for Beskæftigelsesspørgsmaalet. Dansk Industri har dels gennem Statens Valutaordning og dels gennem den formindskede Værdi af den danske Krone faaet en saadan konkurrencemæssig Stimulans, at sikkert alle de Beskæftigelsesmuligheder, der maatte forekomme for vor Hjemmeindustri og vor Eksport kan udnyttes. Der er ingen fornuftig Begrundelse for at tro paa, at det gennem reducerede Lønninger skulde være muligt paa en Tid, hvor Arbejdsløsheden i de store Industrilande er forholdsmæssigt langt større end herhjemme, at faa Beskæftigelsen i Gang blot i nogenlunde normalt Omfang.

Her bliver det ikke os, der som det lille Land kan give Tonen an. Her skal Lettelsen i Erhvervssituationen komme ude fra, og naar f. Eks. Metalindustrien i de store Industrilande viser en katastrofal ringe Beskæftigelse, kan intet fornuftigt Menneske tro paa, at det skulde være muligt blot gennem Lønreduktioner at faa Metalindustrien i Gang i Danmark, især naar man erindrer sig, at den Tilbagegang, der har fundet Sted i Udlandet, har været jævnsides med Nedgang i Lønningerne.

Vi kan saaledes anføre, at Nedgangen i Fremstilling af Raajern har været:

	1929 Tons	1930 Tons	1931 Tons	Jan.-Oktbr. 1932 Tons
Tyskland ...	13.442.000	9.695.000	6.061.000	3.217.000
Saar-Gebetet	2.136.000	1.914.000	1.514.000	1.112.000
Belgien.. ca.	4.000.000	3.394.000	3.230.000	2.302.000
Luxemburg .	2.928.000	2.474.000	2.052.000	1.606.000
Frankrig ...	10.465.000	10.103.000	8.226.000	4.614.000
England ...	7.677.000	6.198.000	3.757.000	3.022.000
Foren. Stater	43.064.000	31.400.000	18.273.000	7.532.000
Polen.....	730.000	478.000	347.000	162.000
Tjekoslovakiet	1.644.000	1.435.000	1.164.000	380.000

Vedrørende Fremstillingen af Raastaal er Tallene tilsvarende:

	1929 Tons	1930 Tons	1931 Tons	Jan.-Oktbr. 1932 Tons
Tyskland ...	16.204.946	11.504.379	8.263.106	4.679.191
Saar-Gebetet	2.199.121	1.923.026	1.529.967	1.194.945
Belgien	4.011.674	3.276.711	3.056.499	2.279.790
Luxemburg .	2.702.242	2.269.892	2.034.853	1.607.092
Frankrig ...	9.698.514	9.417.966	7.811.349	4.626.552
England ...	9.790.400	7.298.000	5.173.000	4.349.000
Foren. Stater	55.728.040	39.651.000	25.130.000	11.283.000
Polen.....	1.376.725	1.240.000	953.000	432.000
Tjekoslovakiet	2.050.757	1.835.980	1.527.492	576.976

Tilbagegangen illustreres iøvrigt af det Antal Højovne, der efterhaanden er gaaet ud af Drift, hvilket ses af efterfølgende Tal:

	31/12 1929	31/12 1930	31/12 1931	31/10 1932
Tjekoslovakiet.	16	14	11	4
Tyskland	95	63	46	39
Saar-Gebetet.	25	22	17	17
Belgien	57	47	44	34
Luxemburg ..	37	26	19	22
Frankrig.....	154	138	90	81
England	162	76	70	59
Foren. Stater.	177	107	56	47

Endelig kan vi som Eksempel anføre, at Arbejderantallet i Jernværkerne i det lavt lønnende Tjekoslovaki er gaaet ned saaledes:

1929	43.088
1930	41.140
1931	36.088
1932	27.164

Der gives vel næppe noget bedre Barometer til Aflæsning af Konjunkturerne indenfor Verdens Jern- og Metalindustri end Beskæftigelsen i Jern- og Staalværkerne, der er selve Fundamentet for denne Industri. Men trods alt har Virkningen af Verdensdepressionen været mindre haard i Danmark end i de store Industrilande. En Arbejdskamp kan kun bidrage til at forringe de beskæftigelsesmæssige Vilkaar i vort Land, og selv Arbejdsgiverforeningen tror næppe paa, at det paa Baggrund af den Stilstand, der herskér i de store Industrilande, skulde være muligt ved Hjælp af Lønreduktioner at fremtrylle et beskæftigelsesmæssigt Eldorado i Danmark. Det kan da kun være de mest snævre Arbejdsgiverinteresser, der i en for hele vort Samfund vanskelig Tid kan give sig Udslag i en Arbejdskamp, men Tiden er ikke inde til at pleje snævre Stands-

interesser, men kræver derimod Udnyttelse af de Beskæftigelsesmuligheder, som de enkelte svage Tegn tyder paa er ved at komme.

Lønningernes og Arbejdstidens Betydning i Bestræbelserne for at forebygge permanent Arbejdsløshed.

Af et Foredrag, holdt af *John P. Frey*,
Finanssekretær i „American Federation of Labor"s Metalarbejderdepartement.

Skal vi drage den Slutning, at en Forøgelse af Nationens Rigdomme har en Tendens til at skabe Arbejdsløshed og Stagnation i Virksomhederne? Maa vi tro, at en Forøgelse af Landbrugets Produktivitet nødvendiggør Anvendelse af Velgørenhed, for at Bønderne ikke behøver at sulte? Skal vi tro, at en Forøgelse af Arbejdernes Produktivitet maatte resultere i en Forøgelse af Antallet af permanent arbejdsløse?

Hvis vi maa tro alt dette, er det fordi, vi ikke forstaar selve Grundaarsagen til den nuværende økonomiske Uligevægt og manglende Evne til at fordele Rigdommene, som skabes af Industrien og Handelen saaledes, at Folkets store Masse kan anvende den eksisterende Overflod af producerede Varer. Med andre Ord, vi maa forklare den nuværende industrielle Depression ved at sammenligne Summen af betalte Lønninger med de nye Rigdomme, som Industrien skaber.

Vi finder da, at Industrien fejler, og en Armé af Arbejdsløse raaber paa Arbejde, imedens Industrien og Handelen, i Særdeleshed siden Krigen, har betalt Lønninger, som har været økonomisk usunde. Lønskalaen har været alt for lav.

Intet belyser Spørgsmaalet bedre end Tallene i Bedrifternes Opgørelser for 1929 sammenlignet med samme Tal for Aaret 1927. I disse 2 Aar forøgedes Antallet af beskæftigede med 393.006 Arbejdere, i 1929 betaltes i Løn 572.828.522 Dollars mere end i 1927. Dette var et stort Tilskud til Lønarbejdernes Forbrugsevne, men Produkternes Værdi forøgedes saa utrolig under denne Toaarsperiode, at Lønarbejderne i Virkeligheden var meget mindre i Stand til at købe Produkterne.

I 1927 var Totalværdien af Industriprodukter 62.718.347.289 Dollars; i 1929 var den 69.417.515.929 Dollars. I 2 Aar var Produkternes Værdi forøget med 6.699.168.640 Dollars.

For at kunne se den fulde Betydning af disse Tal bør vi sammenligne dem med Tallene fra samme Kilde for Aarene 1925 og 1923. I 1923 var Industriprodukternes Værdi 60.529.574.115 Dollars, i 1925 var den 62.668.259.591. Forøgelsen fra 1923 til 1925 var omkring 2.000.000.000 Dollars, men Forøgelsen fra 1925 til 1927 var kun lidt over 50.000.000 Dollars.

Hvorledes stiller dette sig i Sammenligning med udbetalte Lønninger i disse Aar? I 1923 betaltes i Lønninger 11.007.851.450 Dollars, i 1925 var Summen 10.727.337.623 Dollars, i 1927 10.848.802.532 Dollars. I disse Summer er ikke Tjenestemandslønninger medregnet.

Totalværdien af Produkterne var i 1923 60.529.574.115 Dollars, medens Totalsummen af Lønningerne var 11.007.851,450 Dollars. I 1929 var Totalværdien af Produkter 69.417.515.929 Dollars, medens Lønningernes Totalsum var 11.421.631.054 Dollars.

Medens Summen af udbetalte Lønninger fra 1923 til 1929 forøgedes med 413.779.604 Dollars, var Totalforøgelsen paa tilvirkede Produkter fra 60.529.574.115 Dollars for 1923 til 69.417.515.929 Dollars i 1929, en Forøgelse med 8.887.941.814 Dollars.

Disse Tal viser, at endskønt Kløften mellem Værdien af Produkterne og Totalsummen af Lønningerne efter 1923 udvidedes i hurtigt Tempo, saa udvidedes den endnu hurtigere i 1928 og 1929.

Vi har ikke forsøgt at adskille Værdien af Forbrugsvarer og Værdier af Varer til Produktion. Det har ikke været nødvendigt for at vise Udviklingens Tendens. Selv om man yderligere delte disse Tal, vilde den fremtrædende Faktor være den forøgede Hastighed, hvormed Summen af Produkternes Værdier er forhøjet i Forholdet til Summen af udbetalte Lønninger.

Yderligere Bevis for, at Afstanden stadig bliver større, giver U. S. A.'s Statistik, som viser, hvilken Procent Lønningerne udgjorde af de færdige Varer. I 1849 erholdt Løntagerne 23,3 pCt. af Værdien af de færdige Varer og 51,1 pCt. af den Værdi, hvormed Varerne forøgedes gennem deres Arbejde. I 1929 erholdt Løntagerne 16,5 pCt. af Værdien af de færdige Varer og 36,2 pCt. af den Værdi, hvormed Varerne forøgedes gennem deres Arbejde.

Da Hjemmemarkedet er det hovedsagelige Afsætningsmarked for de amerikanske Industriprodukter, er det ikke svært at se, hvorfor denne uhørte Stigning i Produkternes Værdi sammenlignet med Stigningen af Lønningernes Totalsum resulterede i et Sammenbrud af Forbrugsmarkedet, som mere end nogen anden Faktor eller alle andre Faktorer tilsammen er Aarsagen til den nuværende Stagnation af Industri og Handel.

Denne forholdsvis lille Stigning i Totalsummen af udbetalte Lønninger mod den uhørte Stigning i Værdien af tilvirkede Varer skabte en hastigt tiltagende Mangel paa Konsumeringsevne.

Industrien har i disse to Aar med Held demonstreret sin Evne til at producere, men det er i lige saa høj Grad mislykkedes for den at fordele de skabte Rigdomme saaledes, at den kunde sætte Forbrugerne i Stand til at købe, saa at Industrien og Handelen kunde arbejde normalt.

Med Henblik paa den i stadig hurtigere Tempo uddybede Kløft mellem den skabte Rigdom og de udbetalte Lønninger er det af Interesse at benytte en Del af de finansielle Resultater, som haves.

Arbejds- og Tjenestemandslønninger indenfor Industrien i første Halvaar 1930 var henved 815.000.000 Dollars mindre end i den tilsvarende Tid 1929, medens Udbyttet af Aktier i første Halvaar 1930 var 350.000.000 Dollars mere end i den tilsvarende Tid 1929.

Arbejds- og Tjenestemandslønningerne i første Halvaar 1930 formindskedes med 91.000.000 Dollars i Forhold til samme Tid i 1929, medens Udbyttet paa Jernbaneaktier forøgedes med 39.900.000 Dollars i samme Tid.

I de to første Maaneder af 1930 udbetalte samtlige Virksomheder i Renter og Udbytte 7.494.627.000 Dollars. I samme Tid i 1929 udbetalte disse Virksomheder 6.881.101.000 Dollars, en Stigning med 613.526.000 Dollars.

Det har ikke været muligt at fremskaffe ligesaa nøjagtige Tal angaaende Jordbruget, men vi ved, at den forringede Købekraft har foraarsaget utrolig Nød og økonomiske Tab for Jordbrugerne. Man maa imidlertid lægge Mærke til, at moderne og videnskabelige Produktionsmetoder har sat Jordbrugerne i Stand til at forøge deres Produktion i et Tempo, der staar fuldt paa Højde med Industriens forøgede Produktionskapacitet.

Statistikken angaaende Værdien af producerede Varer og Totalbeløbet af udbetalte Lønninger viser klart, at en af Aarsagerne til den nuværende Depression har været Mangel paa Evne hos dem, som varetager Handel og Industri, til at forstaa visse enkle økonomiske Fakta. Industrien kan lige saa lidt fortsætte med at producere uden et Afsætningsmarked, som den kan tage Penge ud af en Bank uden først at sætte dem ind.

Vore Produktionseksperter har forbavset os med de Resultater, som de har opnaaet indenfor Industrien, og nu snubler vi industrielt paa Grund af deres absolutte Mangel paa Evne til at stabilisere Produktionen eller til at tilvejebringe et sundt Forhold mellem den af Industrien producerede Rigdom og Summen af udbetalte Arbejdslønninger.

Hvis ikke Reallønnen forøges i Forhold til Industriens forøgede Produktionsevne, kan der ikke tilvejebringes nogen varig Forebyggelse af Arbejdsløsheden. Det er fordi American Federation of Labor (Amerikanske Landsorganisation) har erkendt disse Fakta, at den har godkendt en saadan Udtalelse om Lønningerne, som de gjorde i 1925. Det er ikke alene Spørgsmaalet om, hvad Arbejderne er berettigede til, men Spørgsmaalet er ogsaa, hvor stor Arbejdslønnen skal være, hvis ikke Handel og Industri ønsker at kvæle sig selv, thi Renter og Udbetalinger kan ikke i Længden udbetales, hvis ikke Reallønnen forhøjes betydeligt.

Den amerikanske Fagforeningsbevægelse har altid stræbt efter at forkorte Arbejdstiden. Først satte vi vor Kraft ind paa at indføre 10 Timers Arbejdsdag, siden har vi lidt efter lidt reduceret Timerne til 9 og 8. Vore Anstrengelser blev mødt af Arbejdsgivernes kraftigste Modstand. De hævdede, at kortere Arbejdstid vil forøge Produktionsomkostningerne, vilde hæmme Industrien i Produktionen og forøge Prisen paa Varerne for Samfundet, at kortere Arbejdsdag var usocial saavel som uøkonomisk.

Erfaringerne har vist, at de havde Uret, thi efterhaanden som Arbejdsdagen forkortedes, saa øgedes Produktionen pr. Arbejder, medens Omkostningen pr. Enhed formindskedes, endskønt Arbejdslønnen pr. Time steg.

9-Timersdagen og delvis ogsaa 8-Timersdagen var gennemført, inden den nuværende Produktionsmetode tilfulde havde vist sin revolutionerende Virkning. Den forøgede Anvendelse af Maskinkraft, Installeringen af nye Maskiner, af kemiske og tekniske Metoder, den mere forstandige Tilpasning af Produktionen, har skabt en helt ny Situation.

Begrundelsen for en kortere Arbejdsdag er ikke nøjagtig den samme nu som for 50 Aar siden. Det er ikke længere nødvendigt, at Mennesker skal arbejde lige saa lang Tid som før, for at alle kan have tilstrækkeligt til Livets Ophold.

Udnyttelsen af Kraftkilder for at erstatte Menneskenes Muskelarbejde og af Maskiner for at erstatte Fagarbejdernes Duelighed, skulde give Folkets store Masse Adgang til den Rekreation og Adspredelse, som den moderne Civilisation byder paa.

Den amerikanske Fagforeningsbevægelse tror paa, at Arbejdstiden skulde kunne nedsættes betydeligt. Humane, sociale og økonomiske Faktorer retfærdiggør denne Nedsættelse af Arbejdstiden. Vi er imidlertid lige saa overbeviste om, at dette ikke er noget Helsemiddel mod Arbejdsløsheden, hvis ikke Lønningerne forhøjes, til de naar et saadant Punkt, at deres Totalsum balancerer med Totalsummen af producerede Fornødenheder.

De Tal, paa hvilke jeg har henledt Eders Opmærksomhed, burde være nok til at tvinge dem, som er Indehavere af ledende Poster indenfor Industri og Handel, til at indse den overhængende Fare, som er fremkaldt ved deres Undladelse af at betale en økonomisk sund Løn.

Erindringer

fra 36 Aars Arbejde i Statsbanernes Værksteder i København.

Af *M. Kirketerp.*

(Sluttet.)

Tilbage har vi Organisering af Haandværkere og Arbejdsmænd i Remiserne Landet over; for begge Parters Vedkommende var Grunden lagt i København, men dette betød jo ikke ret meget, og den store Spredning med ganske faa Arbejdere i hver By gjorde jo Sagen vanskelig, men vi besluttede, at Arbejdet skulde gøres.

Som tidligere nævnt var der dannet en saakaldt gul Forening, der omfattede saavel Haandværkere som Arbejdsmænd, og den havde jo langt det største Antal Medlemmer, og deres eget Blad. Da Lønningerne var meget smaa, og den egentlige Fortjeneste baseret paa Overtimer, var det ret vanskeligt at faa disse Folk i Tale. Vi maatte her benytte alle Midler og søge dem op i deres egne Huler, men i Arbejdsmændenes daværende Formand, Jakobsen, havde jeg en sjælden loyal og trofast Medarbejder, og i Fællesskab tog vi mangen Tørn med de Gule.

Jeg skal saaledes nævne et Møde, de Gule afholdt i Roskilde, og hvortil vi var indbudt. I god Tro mobiliserede vi Kræfterne, da det var et omfattende Møde, og vi havde bl. a. faaet Mikkelsen fra Arbejdsmandsforbundet og Chr. Petersen fra Dansk Jernbaneforbund med os, og vi arriverede til Mødet, netop som den gule Formand stod og aflagde Beretning.

Da Forsamlingen saa os, blev der en mægtig Opstandelse, og da Formanden opdagede denne Misstemning, vilde han jo ikke vedstaa, at vi var indbudte, men krævede, at vi skulde forlade Lokalet. Vi tog det ikke saa højtideligt, men da jeg fra Gulvet uden videre havde taget Ordet og sagt min Mening, forlod vi atter Mødet.

Et andet Møde for Haandværkere havde jeg indvarslet i Korsør, og dette fandt Sted i et obskurt Beværtningslokale, hvor Dunster af Brændevin og Tobaksrøg var lige ved at tage Vejret fra mig ved min Indtræden. Stemningen var høj, og Protesten imod den faglige Organisation ganske enstemmig, men Frøet blev saaet, og i den fugtige Jordbund gav det sig ogsaa til at spire frodigt.

Til et Fællesmøde ogsaa i Korsør var mødt 1 Arbejdsmand og 1 Haandværker, vi var 3 Agitatorer fra København. Arbejdsmanden erklærede, at den gule Forening havde henstillet til sine Medlemmer at blive fra Mødet, men han vilde alligevel hen og høre, hvad vi havde at sige. Haandværkeren var den nuværende Formand for Remisehaandværkernes Landsklub, Struck, der har udrettet et stort Arbejde for sine Kolleger. Til et Møde, der var indvarslet i Roskilde for Haandværkere i hele Landets Remiser, var kun mødt 1 Mand fra København.

Dette tegnede ikke særlig lyst, men man benyttede saa en anden Taktik, nemlig den at søge Adgang til de Møder, disse Arbejdere selv indvarslede, og der drive vor Agitation. Et af de mest interessante af disse Møder findes omtalt i korte Træk i vort Festskrift, Side 63. Det var et overordentlig fornøjeligt Møde. Man begyndte med at protestere mod R. Larsens og min Nærværelse, idet man udtalte: „I vil bare have os i Fagforeningen, men det skal blive Løgn." Vi fik dog begge Lov at udvikle vore Anskuelser, hvorefter vi foreslog dem at drøfte Sagen videre alene, men da vi alle skulde have noget at spise, foreslog vi samtidig at bestille Mad til os alle og spise i Fællesskab, og det Forslag opnaaede enstemmig Tilslutning.

Efter en passende Tids Forløb vendte vi tilbage til Mødets Dagsorden, hvorefter vi samledes om Frokostbordet, og her meddelte Mødets Ordfører, Elektriker Nielsen, Frederikshavn, at Mødet havde besluttet, paa 1 Mand nær, at indtræde i Fagorganisationen. Resultatet var vel egentlig en Overraskelse for saavel Larsen som mig, men at vi var glade derover, siger sig selv. Dette Møde afholdtes i Fredericia, der herefter blev vor Basis for Møder med Remisehaandværkerne, og her er da afholdt en lang Række af saadanne Møder. Disse Møder var almindeligvis gratis, idet vi ikke betalte Lokaleleje, ejheller Rejse eller Diæter, det var Fritidsarbejde, der udførtes fra Lørdag Aften til Søndag Aften, undertiden Mandag Morgen, saaledes at man fra Banegaarden lige kunde naa at komme i Arbejde til Frokost, der maatte nemlig holdes godt Hus med Fridage, der ikke maatte overstige 21 om Aaret, iberegnet Ferie, og Frihed i 5½ Time regnedes for en hel Dag. Gentagne Gange ansøgte vi Generaldirektøren om Dispensation fra disse Bestemmelser for enkelte Tillidsmænd, men Ambt var urokkelig der, som forøvrigt overalt.

Jeg var personlig vidende om, at denne Regel overhovedet slet ikke blev overholdt overfor andre, men med mine Fridage blev der ført nøje Kontrol, og for rigtig at drille mig paa dette Omraade, brugte Mesteren under min Fraværelse at sætte en anden Mand til min Bænk og ind i mine Akkorder. Hans Paaskud var dette, at Bænken maatte ikke være ledig, at den Mand, der blev sat hen i min Plads, efterlod en tom Bænk gjorde ikke noget, det var kun min gamle Rok (Typen 1873), der ikke maatte staa stille.

Fra første Begyndelse var det overordentlig svært at faa Forhandlinger i Gang. Det første Forsøg, efter at der var givet os Ret dertil, varede ca. 4 Aar, der var mange helt kunstige Formaliteter, bl. a. Navnet paa vor Afdeling D. S. & M. F. Afdl. 7, der veksledes flere Skrivelser derom, og Generaldirektøren krævede, at man ved Navnet ikke maatte tilkendegive at tilhøre en Forening, der stod udenfor Jernbanens Omraade.

Skrivelserne førte ikke til noget Resultat, og jeg blev da tilsagt til personligt at møde hos Ambt.

Til dette Møde medtog jeg, som Repræsentant for Fællesorganisationen, Karetmager Em. Olsen, og her udspandt sig saa en Diskussion om vor Afdelings Forhold til Forbundet, hvor jeg forsvarede det Standpunkt, at ved en Strejke var det de paagældende Arbejdere, der selv havde Bestemmelse herom, ligesom jeg betragtede det som et Bedrag at skifte med et Navn, naar ogsaa Generaldirektøren var vidende om, at en Navneforandring ikke forandrede vor Stilling til vort Forbund. Ambt blev noget fortørnet over denne Udtalelse, men saa bad Olsen om Ordet, og han forklarede da, at man i hans Forbund havde Forbud mod at arbejde sammen med en Skruebrækker, men dette havde man taget ud af de Love, der var gældende for Træarbejderne paa Jernbanen. Dette syntes at passe Ambt, men paa mig rislede det koldt ned ad Ryggen. Naar vi to Repræsentanter var saa uenige om Principperne i Organisationslivet, saa maatte Ambt jo vinde Partiet, og vi maatte da forandre Navnet. Sagen var trukket langt ud, de øvrige Fag var utaalmodige, medens der hos vore Medlemmer var stærk Stemning for ikke at bøje sig, saa hellere opgive Forhandling, hvilket egentlig heller ikke vilde have betydet noget Tab for os.

Den første egentlige Forhandling er nærmere beskrevet i Festskriftet, og den fik næsten historisk Berømmelse, idet hele Sagen blev fremdraget i Folketinget. Det originale herved var jo dette, at den Forhandlingsprotokol, der skulde føres derover, var skrevet forinden Mødet med Tilføjelse af alle Direktørens Bemærkninger. Sagerne var saaledes afgjort i Forvejen, og der levnedes ikke os Plads for Bemærkninger. Herefter synes man, at der opstod det Forhold, at Direktøren overlod Forhandlingen om vore Sager til Generaldirektøren, og af hvem man fik det Indtryk, at Arbejderne var en Klasse Medlemmer, der var saa langt nede, at han ikke kunde tænke sig at beskæftige sig med deres Forhold. Og dog! I en Diskussion om Organisationen hævdede han, at han ikke kunde tænke sig, at Arbejderne vilde strejke, thi han regnede dem som smaa Embedsmænd. Engang der ved en Forhandling nævnedes Remisearbejdere, spurgte han: „Hvad er egentlig Remisearbejdere for Folk?“ Noget nær samme Forhold gjorde sig ogsaa gældende hos Maskindirektøren, der engang ved en Forhandling om Remisehaandværkernes Lønforhold fremdrog et enkelt Tilfælde, hvor en saadan havde en Aarsindtægt paa ca. 2000 Kr., en dengang stor Sum, og der mentes herudfra regnet, at der ikke var Spor af Grund til Klage, men paa et Spørgsmaal af mig om, hvor mange Timer den paagældende Arbejder havde for at opnaa denne Fortjeneste, blev man Svar skyldig, trods al Sogen fandtes intet Materiale, der belyste denne Side af Sagen, men de 2000 Kr. pyntede jo svært.

Dette Forhold gav Anledning til, at Afdelingen selv søgte at skabe en Statistik over disse Folks Arbejde og Lønforhold, og selv om det var besværligt Arbejde, da vi hektograferede alle Spørgsmaal, saa samlede vi paa den Maade et godt Materiale til Belysning af disse Arbejderes Forhold, som har været til stor Nytte for os under Lønforhandlingerne.

Ambt var en ubehagelig Herre at forhandle med, uforstaaende overfor de Spørgsmaal, der rejstes, og søgende at fange en Mand paa en frimodig Udtalelse. Hertil kom hans Syn paa Organisationernes Arbejde, der efter hans Skøn gik ud paa at plyndre Statskassen, medens han, særlig under den uhyksalige Lov, der tildelte visse Embedsmænd Tantieme af Statsbanens Overskud, kun levede for det størst mulige Overskud, han burde have levet i Nutiden, og saa ogsaa have været med til at bære Underskuddet. Ikke paa et eneste Punkt nærer jeg en venlig Tanke mod denne Mand.

Aldrig vil jeg glemme den fuldstændige Mangel paa Forstaaelse, som han lagde for Dagen, da Vejleresolutionen af 1908 om en Blokering af Værkstederne kom ham for Øre, og jeg blev tilkaldt og truet med Afsked. Festskriftet Side 66. Efter at være mødt efter Ordre mærkede jeg straks, at der var noget i Gære, og ved mit Foretræde for Ambt overrakte jeg ham vort Forbunds Lønstatistik, og han udtalte da: »Ja, det var ikke derom, jeg vilde tale med Dem, men jeg har her et Referat fra et Møde i Vejle, hvori De staar som Forslagsstiller til et Krav om en Blokade af Værkstederne, og jeg gør Dem bekendt med, at noget saadant ikke kan tolereres af Dem, som er Tjenestemand, og dette kan medføre Deres Afsked.“ Jeg forsøgte at forklare ham den virkelige Stilling, at Forslaget var stillet som ganske almindeligt Forslag, men da jeg ikke betragtede det afholdte Møde som værende en kompetent Forsamling i saadanne Sager, var min personlige Andel deri kun dette at henvise denne Sag til de interesserede Forbunds Hovedbestyrelser.

Vi stod op begge to, Ambt spadserede rundt paa Gulvet, kom da hen til mig og sagde: „Jeg kunde afskedige Dem straks, men vil De love mig at gaa af som Formand.“ Hertil bemærkede jeg, at saavidt mig bekendt havde Generaldirektøren endnu ikke faaet Indflydelse paa, hvem der skulde være Foreningens Formand, saa dette Spørgsmaal maatte afgøres af Medlemmerne. »Hvem er da Næstformand,« spurgte Ambt, hvortil jeg svarede, at han sikkert var værre end mig, saa det vilde intet hjælpe. Efter at have spadseret rundt paa Gulvet en Tid, kom han tilbage, og spurgte, om jeg vilde love ham at træde tilbage, hvorpaa jeg svarede, at jeg snarest muligt skulde forelægge Sagen for vore Medlemmer, og samtidig lade dem bestemme, hvem der skulde være Formand. Hermed skiltes vi, jeg blev genvalgt, og Ambt saa jeg ikke siden.

Jeg skal hertil føje et andet Tilfælde af en mere menneskelig Art. Da den nye Generaldirektør Andersen Alstrup tiltraadte sit Embede, gik jeg, i Lighed med andre Formænd, op til ham for at ønske ham til Lykke og foretage den fornødne Præsentation af Organisationen. Jeg mødte da straks i Forværelset den hjerteligste Modtagelse af den samme Sekretær,

som sad der i Ambt's Tid, og han bød mig et venligt Velkommen igen, Generaldirektøren bød mig selv ind i sit Lokale, gav mig Haanden og bad mig tage Plads ved Bordet.

Jeg stod en Tid stille, dvælende ved tidligere mørke Minder fra en heldigvis svunden Tid, og paa Generaldirektørens venlige Forespørgsel om, hvorfor jeg ikke tog Plads, svarede jeg, at jeg kun vilde sikre mig, hvor Døren var, da jeg sidste Gang, jeg var i dette Lokale, var blevet smidt ud. Generaldirektøren tog sig en hjertelig Latter herover og sagde: „Det maa De fortælle mig, hvorledes det skete, men jeg haaber, vi fremtidig skal komme godt ud af det med hinanden, saaledes at Gentagelse ikke vil finde Sted." Ja, den Tone var vi ikke vant til. Hele denne mægtige Omvæltning i Syn paa samtlige Tjenestemænds Livsinteresser skyldes saaledes kun en Ombytning af to Embedsmænd. Man spørger uvilkaarligt sig selv, hvem af de to var den klogeste, ham, der skabte en uendelig Bitterhed og Had hos os alle, eller ham, der ved en venlig og imødekommende Forstaaelse af Arbejdernes Kaar altid mødte disse paa en Maade, der skabte Fred og Anerkendelse hos os alle.

Hermed kunde jeg egentlig slutte, idet jeg her har beskæftiget mig særlig med Trængselstiden, den gode Tid oplevede jeg kun at være med til en kortere Periode. At holde Stillingen som Formand i Trængselstiden var ikke saa vanskelig, thi der var ingen andre, der vilde, da Modgangen var brudt og Medvinden i store Skyer blæste ned over os, var der mange, der vilde til, og jeg følte et stedse stærkere Tryk, der i det daglige Samvær blev mig en Pine, saa mente jeg, at jeg passende kunde sige: Nu har Moren gjort sin Pligt, og nu kan han gaa, derfor trak jeg mig tilbage. Siden da har jeg dog haft den store Glæde at se og gentagne Gange faaet Bevis for, at Smedene paa Statsbanerne ikke har glemt mig, og dette er min store Trøst i min Alderdom.

Som et talende Bevis paa, at andre nu ønskede at komme til Fadet, der iøvrigt paa min Tid ikke var særlig fedt, skal jeg her nævne en Begivenhed af stor Betydning.

Krigsperioden var jo rig paa Løfter til Arbejderne, og et af disse Løfter var 8-Timers Arbejdsdagen, og vort Festskrift indeholder saaledes en grundig Redegørelse for denne Sags gradvise Fremgang paa Statsværkstederne, medens selve Afslutningen mangler.

Det var i særlig Grad Orlogsværftets Arbejdere, der rørte sig i Sagen, vel i nogen Grad fordi deres Arbejdstid ved et Magtbud var forlænget, og paa et Møde i „Kæden" vedtog disse Arbejdere en Resolution, der krævede 8-Timers Arbejdsdagen gennemført. Formen for dette Krav var saaledes, at Statens Myndigheder nægtede at forhandle med Arbejderne derom, og man bøjede da af, og et nyt Møde fandt en anden Form, hvorefter Kravet delvis blev gennemført.

Da dette ikke indvirkede paa Statsbanens Administration, hvor man ganske vist af andre Grunde havde opnaaet nogen Forkortelse, indvarslede de til Fællesmøde, hvor Sagen blev drøftet, og her mødte to Medlemmer med en Resolution, der gik i samme Retning, som man havde prøvet paa Orlogsværftet uden Held, og der krævedes heri, at for saa vidt Kravet ikke var imødekommet til den 1. Maj s. A., da vilde man tage sig selv til Rette, og fra den Dag kun arbejde de 8 Timer.

Resolutionen blev enstemmig vedtaget, og Smed H. P. Christensen, der var til Stede, udtalte til mig, at dette var en farlig Resolution, og han vilde have faaet Ret, hvis Sagen havde faaet Lov at løbe, som tænkt.

Næste Dag underskrev alle Medlemmer paa at ville overholde Resolutionen, og samme Dag stillede to af Forretningsudvalgets Medlemmer hos mig og krævede afholdt et Forretningsudvalgsmøde straks. Dette var midt i Arbejdstiden, og jeg protesterede derimod, idet jeg paa dette Tidspunkt endnu ikke havde udfærdiget nogen Skrivelse derom til Generaldirektøren. Man erklærede da, at dette skulde jeg ikke bekymre mig om, thi der var allerede lavet to Skrivelser, som skulde behandles paa dette Møde. Jeg bøjede mig da, og ganske rigtigt var der to Skrivelser at vælge imellem, hvoraf heldigvis kun den ene blev vedtaget, og næste Dags Morgen afleveret til Generaldirektøren.

Jeg gad nu spørge, om andre har kendt en saadan Form for Behandling af en saa vigtig Sag, Formanden faar det personlige Ansvar for Sammensætningen af en Skrivelse, som andre har formet, og jeg kunde med Rette spørge, om den nuværende Formand har været udsat for noget lignende eller overhovedet tænke sig at anvende denne Form for en Henvendelse, thi Skrivelsen var i almindelig Forstand slet og ret et Truselsbrev, som det naturligvis var ganske meningsløst at sende en Generaldirektør for en Statsinstitution, som vore Organisationer iøvrigt stod i det bedste Forhold til.

Skrivelsen var da ogsaa næppe kommet Generaldirektøren i Hænde, før han pr. Telefon lod mig tilkalde, og forsynet med de fornødne Dokumenter i Sagen begav jeg mig straks derop, vel vidende, hvad Sagen drejede sig om.

Straks ved min Indtræden holdt Generaldirektøren den modtagne Skrivelse frem for mig med det Spørgsmaal: „Har jeg fortjent dette af Dem?" Jeg bad ham nu om først at høre paa mig, og saa kunde vi tale om Sagen; jeg viste ham da den egentlige Resolution og Arbejdernes Underskrifter, ligesom jeg meddelte ham, hvorledes Skrivelsen var fremkommet. Generaldirektøren udtalte da, at han meget vel saa den vanskelige Situation, jeg var sat i, men tilføjede, at saafremt den indsendte Skrivelse blev fastholdt, da vilde han ikke røre en Finger ved Sagen, saa kunde vi gøre for ham, hvad vi vilde, han kunde ikke tiltræde nogen Art af Forhandling med et Truselsbrev som Baggrund.

Havde jeg nu fastholdt denne Skrivelse, gad jeg nok set, hvorledes vore Medlemmer havde stillet sig,

naar det blev Alvor i Sagen. Billedet heraf formede sig for mig den 2. Maj s. A., da vi selv fastsatte vore Spisepauser, men ikke til Fordel for Sagen. Jeg erklærede da at ville tage den indsendte Skrivelse tilbage, men samtidig forlangte jeg et Ord af Generaldirektøren for, at vort Krav blev imødekommet. Noget Løfte herom kunde jeg naturligvis ikke erholde, men paa de faldne Udtalelser tog jeg Skrivelsen tilbage og gik straks over paa Forbundets Kontor for at faa skrevet en ny Skrivelse. Da I. A. Hansen havde læst den først indsendte Skrivelse, udbrød han: „Er I rigtig kloge, saadan kan man ikke bære sig ad," og i Fællesskab udfærdigede vi en ny Skrivelse, der krævede det samme, men paa Forhandlingsrettens Grundlag. Paa denne Skrivelse optoges Forhandling, der resulterede i, at 48-Timers Ugen var indført fra den 2. Maj 1919; 1. Maj var nemlig en Helligdag.

Hidtil havde jeg fortiet, hvad jeg havde foretaget i Sagen, men da det hele var gaaet i Orden, gjorde jeg paa et Fællesbestyrelsesmøde Rede for, hvad der var sket, og til Trods for at Sagen var fuldstændig gennemført, som krævet, uden at udsætte vore Medlemmer for noget, som maaske vilde have været vanskeligt at gennemføre, saa var de to Mand, der havde været Mestre for den første Skrivelse, straks parat med et voldsomt Angreb paa mig, der mundede ud i, at jeg efter dette ikke kunde være Formand mere. De to Mand blev ensomme i Angrebet, men Tendensen, i hvad Retning man arbejdede for at faa mig fjernet, var ikke til at tage Fejl af.

Dette som Afslutning paa de mørke Minder, der fra at være fjerne, var traadt mig paa nært Hold.

Personlig vil jeg dog sige, at den Kampens Tid, jeg der oplevede, var den skønneste Tid i mit Liv, mange, mange bitre Timer oplevede jeg, dels ved de overordnedes brutale Optræden, og ikke mindst ved alt det Luskeri og Fedteri, der fandt Sted fra Medarbejdernes Side, men det varme, inderlige Kammeratskab, der bandt os sammen, der tog den haarde Tørn, det bar over alle Besværligheder og vil altid være et lysende Minde, og i denne Mindekrans vil Navnet I. A. Hansen være det lysende Midtpunkt, som den, der ved sin altid ligevægtige Rolighed spredte de mørke Skyer og indblæste os fornyet Haab.

Jeg vil hermed slutte mine gamle Minder, men skal dog tilføje, at jeg kun i store Træk har beskæftiget mig med alle Enkeltheder, der var Tusinder af Enkeltheder, der kunde anføres, og som den nuværende Slægt vilde undres over. Man er jo indenfor de unges Kreds vant til at sige: »Aa, han er s'gu for gammel, han kan ikke tale med om vore Sager,« men Erfaringen er vi gamle altid rigere end de unge, og denne siges jo at være den bedste Læremester.

Jeg erindrer engang, en Partifælle udbragte et Leve for Utilfredsheden, og det er vel ogsaa nok rigtigt, at Utilfredsheden er en Art Drivkraft for Arbejdernes Fremskridt. De Fremskridt, Jernbanens Værksteds- og Remisearbejdere har naaet, kan ikke pege i Retning af Utilfredshed med det opnaaede, derimod har hele Arbejderklassen Grund til at være utilfredse med hele Samfundsordningen, men her maa vi alle være i Flok og Følge. I hele den internationale Arbejderbevægelse har ogsaa Jernbanens Arbejdere deres Plads og maa tage Del i Kampen, den være aldrig saa haard.

Rejserevisor Sofus Petersen død.

Tirsdag den 3. Januar afgik Smedeforbundets og Arbejdsløshedskassens Rejserevisor, *Sofus Petersen*, ved Døden, ramt af en Hjertelammelse. Sofus Peter-

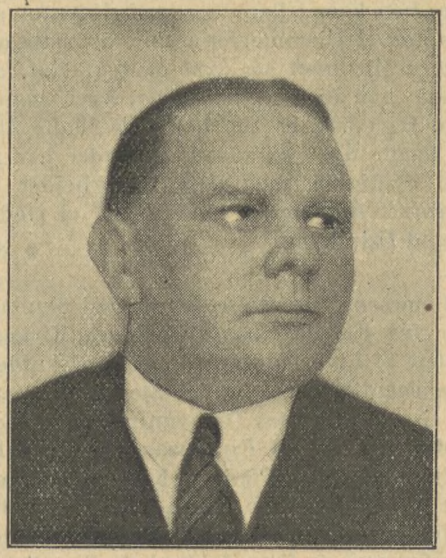

SOFUS PETERSEN

sen, der i den sidste Tid havde været beskæftiget med Kontorarbejde paa Hovedkontoret, gik om Morgenen glad og frisk til sit Arbejde, men et Par Timer senere fik han stærk Aandenød og blev kørt til sit Hjem, hvor Døden indtraadte umiddelbart efter, og inden den tilkaldte Læge naaede at komme til Stede.

Vor saa pludseligt bortrevne Kollega, der kun blev 43 Aar gammel, var forinden han ansattes som Rejserevisor Afdelingskasserer i Helsingør, hvor han i en Aarrække havde arbejdet paa Skibsværftet. Ved sin utrættelige Interesse for sin Gerning og ved sin redebonne og kammeratlige Færd erhvervede han almindelig Agtelse og Tillid, og det var med Beklagelse, at hans mange Venner i Helsingør gav Afkald paa ham, selv om de gerne saa ham blive udpeget til den større, men ogsaa vanskeligere Post som Rejserevisor.

Det var i August 1930, at Sofus Petersen tiltraadte denne Post, og som den første Udøver af

denne Gerning havde han den vanskelige Opgave at gennemføre et effektivt Tilsyn med Afdelingernes Regnskabsførelse, men samtidig gøre vore mange Afdelingskasserere forstaaelig, at han ikke kom som Bussemanden, der kun vilde lede efter Fejl hos dem, men derimod som Hovedopgave havde at vejlede dem med Hensyn til en ensartet Fremgangsmaade for alle Afdelinger i Overensstemmelse med de gældende Regler og de Instrukser, han modtog fra Hovedkontoret.

Det maa hævdes, at Sofus Petersen løste sin Opgave paa en saadan Maade, at der var almindelig Tilfredshed i Afdelingerne med den indførte Ordning. Selvfølgelig har der været Lejligheder, hvor der er opstaaet en Gnidning, hvad aldrig kan undgaas, men i sin Helhed var Sofus Petersen en afholdt Mand, hvor han kom frem, og om hans Pligtopfyldelse kan der ikke rejses nogen som helst Kritik.

Som Menneske og Arbejdskammerat var han trofast og forstaaende, og dette gjorde ham afholdt af alle, hvem han kom i Berøring med. Udenfor sit Arbejde var han et Hjemmemenneske, der satte alt ind paa at gøre Hjemmet saa lyst og lykkeligt for sin Hustru, som han formaaede, og det Savn, som hans pludselige Bortgang er for hans efterladte Hustru, vil være baade dybt og varigt. Vi andre har i ham mistet en dygtig og paalidelig Medarbejder og en god og trofast Kammerat, hvis Minde vi stedse vil bevare i god Erindring. *A. J.*

— — —

Sofus Petersens Bisættelse fandt Sted Søndag den 8. Januar fra Kapellet paa Bispebjerg Kirkegaard. Som Medlem af Ligbrændingsforeningen skulde hans Bisættelse egentlig have fundet Sted i Krematoriet, men paa Grund af dettes Ombygning var selve Højtideligheden henlagt til Kirkegaardens store Kapel, der var fyldt til sidste Plads af Kolleger, der ønskede at vise den Afdøde den sidste Ære. Fra en Række Provinsafdelinger var der sendt Repræsentanter, og Kransene fra nær og fjern fyldte hele Kapellets Midtergang. Omkring Kisten grupperede Foreningsfanerne sig, og efter Afsyngelsen af en Salme holdt Hovedkasserer A. Johansen en Mindetale over den Afdøde, hvori han fremhævede Sofus Petersens ærlige, stræbsomme Karakter, der i Forbindelse med hans gode kammeratlige Sindelag og aldrig svigtende Pligtfølelse gjorde ham til en skattet Medarbejder. For sit Hjem ofrede Sofus Petersen alt, hvad han formaaede, og Savnet der vilde det ikke være muligt at udfylde. Kun maatte de gode Minder her være Trøsten for hans efterladte Hustru. Hovedkassereren sluttede med et: Æret være Sofus Petersens Minde. Deltagerne, der staaende havde paahørt Mindetalens Afslutning, afsang endnu en Salme, hvorefter Operasanger Chr. Frederiksen sang „Der flyver saa mange Fugle". Kisten blev derefter baaret ud af Kapellet og gennem Kirkegaarden til Krematoriet, ved hvilket Afdødes Broder, Poul Petersen, bragte den Afdøde en sidste Hilsen fra Familien, ligesom han paa dennes Vegne takkede det store Følge.

Fra Sofus Petersens Enke, Fru Andrea Petersen, har Smedeforbundet modtaget en Taksigelsesskrivelse i Anledning af den Deltagelse, der var vist hende ved hendes Mands Død og Bisættelse. Fru Petersen anmoder om at viderebringe til Afdelingerne Landet over hendes bedste Tak for udvist Deltagelse, hvilket Ønske vi hermed opfylder.

Tysk Bog om Jernindustri.

Der er intet Afsnit af økonomisk Historie, der forekommer mig saa interessant som Udviklingen af Jern- og Staalindustrien i Ruhrdistriktet. I Løbet af en à to Menneskealdre blev en fattig Egn med en spredt Befolkning forvandlet til Centrum i det arbejdende Europa, og der blev skabt Arbejdsmuligheder og Levemuligheder for Millioner af Mennesker. Denne Udvikling kan ses baade under Synspunktet Menneskets Kamp med Naturen og Teknikkens Sejr over store Vanskeligheder og under Synspunktet Magtkoncentration og Kapitalkoncentration og Kamp mellem forskellige menneskelige Interessegrupper. For mig har begge Synspunkterne meget stor Interesse, kun forekommer det mig vanskeligt at finde tilstrækkelig Læsning, der forsøger at skildre Begivenhederne og Udviklingen i Sammenhæng, saaledes at den ene Begivenhed logisk griber ind i den anden og atter fører til det næste Trin i Udviklingen. Jeg tænker, det er gaaet adskillige, som det er gaaet mig, og dem vil jeg — for saa vidt de kan læse en tysk Bog, der er fyldt med mange Tal, som skal gennemarbejdes — anbefale gennem Biblioteker, Studiekredse eller paa anden Maade at faa fat i B. Dietrich: Vereinigte Stahlwerke, en Bog paa 122 Sider, der koster 3,60 Mark.

Ved Læsningen af Dietrichs Bog faar man et godt Indtryk af Begivenhedernes Sammenhæng; det centrale i Udviklingen er Sammenknytningen mellem Ruhrdistriktets Kul og Lothringens Jern. en Tid har man kørt Ertsen op til Kullene, men det har ikke kunnet betale sig, og flere og flere Værker til Jern- og Staalfremstillingen er lagt paa Grænsen mellem det gamle Tyskland og Frankrig, og da Ertsen strakte sig ind paa gammelt fransk Omraade, forsøgte f. Eks. Thyssen at anlægge et stort Jernværk paa den franske Side af Grænsen, men det fremkaldte mange politiske Gnidninger, og slige Begivenheder har vel nok været medvirkende til, at Ruhrdistriktets Industriledere ønskede Krigen blot for at faa en lille Grænseforskydning, saa at fransk Lothringens Jern helt kom under tysk Herredømme. Det gik jo anderledes, men selv Fredsslutningen, der berøvede Tyskland dets Jernbasis, kunde ikke forhindre, at Ruhrdistriktets Kul og Lothringens Jernmalm paa Grund af Naturens givne Forhold maatte samarbejde.

Baggrunden for den mægtige Udvikling er de tekniske Fremskridt, og man maa i nogen Grad kunne se de Realiteter, der ligger bag ved, naar man læser de mange — næsten for mange Tal — der viser Produktionsstigningen, de mange nye Fabrikker, der blev bygget, de mange nye Kulminer, der blev gravet ud. Der blev udført et meget stort Arbejde, Tidens Interesse var overvejende teknisk, og man havde kun liden Interesse for de Menneskeskæbner, som Udviklingens Damptromle kørte hen over. I Nutiden har man stærk Uvillie mod tidligere Aartiers Forgudelse af Teknikken, men man bør ikke være uretfærdig og glemme, hvor stort et Arbejde de tekniske Industriledere har udført. August Thyssen sagde saaledes om sig selv, at han havde arbejdet mere end nogen af sine Medhjælpere, og heri maa man vel kunne finde noget af Forklaringen paa det ejendommelige Forhold, at Thyssen, da Franskmændene i 1923 besatte Ruhrdistriktet, blev hyldet som Fører for den tyske Befolkning, hvoriblandt Arbejdere, som Udtryk for, at man vilde have Lov til at fortsætte sit Arbejde uden fransk Indblanding.

Alligevel synes jeg, at Forfatteren i sin Bedømmelse overdriver Betydningen af de førende Mænd som Thyssen, Stinnes, Kirdorf. Den mægtige Udvikling af Teknikken er dog i mindre Grad skabt af de enkelte Ledere, og i langt højere Grad af de mange, der hver har givet en lille Sten til Udviklingens mægtige Bygning. Det store Arbejde er udført af mange myreflittige Mænd, og det, de store Personligheder har gjort, er Samlingen af de eksisterende tekniske Muligheder og den faktiske Udnyttelse. Et interessant Eksempel er Udnyttelsen af Kullejerne ved Nedrerhinen. Mange Teknikere var Modstandere af, at man forsøgte det af Hensyn til Faren, der fremkom ved de store vandholdige Sandstenslag; alligevel vovede Thyssen det; han fik sine Teknikere til at finde paa nye Fremgangsmaader, men alligevel var Risikoen stor; Forsøget blev gjort, og det lykkedes. Jeg er ikke helt enig med Forfatteren, der beundrer Thyssen for hans Mod til at tage Risikoen, jeg kan ikke se rettere, end at den Foragt for Risikoen for Menneskeliv maa sættes op imod Beundringen for de mange nye Arbejdsmuligheder, som derigennem blev skabt.

Naar man gennemlæser Dietrichs Bog om Vereinigte Stahlwerke, faar man et ganske godt Billede af, at der til den forskellige tekniske Udvikling svarer forskellige økonomiske Organisationsformer. Saa længe Virksomhederne er smaa, er Konkurrencen det naturlige, men efterhaanden som Anlægene bliver større, bliver Ønsket om konstant Beskæftigelse ogsaa større, og en konstant Beskæftigelse opnaas ved økonomisk Tilknytning mellem Produktionens forskellige Trin. Man har i Tyskland mere end andetsteds maattet sande, at den store kombinerede Virksomhed, der selv fremskaffede Jern og Kul, selv foretog Bearbejdelsen af Halvfabrikataerne, selv ejede Maskinfabrikker, der fremstillede de endelige Salgsartikler, kunde spare store Mellemhandlerudgifter og kunde sørge for, at de indgaaede Ordrer blev effektuerede fra det bedst egnede Specialfabriksanlæg, vilde sejre i Konkurrencen.

Udviklingen fra den enkelte Fabrik til det kombinerede Anlæg er saaledes, hvad Tyskerne vilde kalde „Zwangsläufig", d. v. s. den kommer hvad enten ersonerne har den ene eller den anden Karakter og personlige Indstilling; dette ser man f. Eks. paa Modsætningen mellem Thyssen og Stinnes; de arbejdede begge i Ruhrindustrien med Staalværker og Maskinfabrikker; den førstnævnte krævede, at hans Kombinationer blev fast sammentømret, saaledes at der virkelig opnaaedes tekniske Forbedringer. Sidstnævnte havde en større Fantasi, ønskede at skabe Sammenslutninger og Aktieindflydelse, hvor dette kunne opnaas billigt, selv om der ingen teknisk Basis var. Stinnes forstod bedst at udnytte Inflationskonjunkturen, og han var derfor i nogle Aar Tysklands mest omtalte Mand, enten han blev fremstillet som det store kapitalistiske Uhyre eller som den store Organisator. Hans Navn spiller nu ingen Rolle mere, det hele havde ikke Kraft til at gennemgaa Krisen i 1924.

Efter at Tyskland var kommet i Orden med sit Pengesystem i 1925, følte man, at Virksomheder som Thyssen, Phonix, Deutsch Luxemburg, Gelsenkirchen m. fl. burde arbejde sammen og rationalisere Produktionen i Fællesskab, og at man gennem en Sammenslutning kunde overvinde de Vanskeligheder, der stod tilbage. Sammenslutningen blev dannet paa den Maade, at der dannedes et nyt Selskab, hvis Aktier overtoges af de tidligere Selskaber. Af det nye Selskab, Vereinigte Stahlwerkes Aktiekapital, der androg 800 Mill. Mk., overtoges 316 Mill. af Rhein-Elbe-Union, 208 Mill. af Thyssen, 208 Mill. af Phonix Gruppen og 68 Mill. af Rheinstahl. Naar man ved, at Aktierne i Rhein-Elbe-Union igen ejedes af mindre Grupper som Gelsenkirchen, Deutsch Luxemburg o. s. v., forstaar man, at Kapitalgrupper kunde beherske de enkelte Undergrupper og derigennem med forholdsvis faa hundrede Mill. Mk. beherske hele Vereinigte Stahlwerke.

Vereinigte Stahlwerke har udført et meget betydeligt Rationaliseringsarbejde og har vundet en ikke ringe Indflydelse i den tyske Maskinindustri; det er saa stort et Selskab, at der ikke er nogen Mening i at tale om det som et privat Selskab, selv om Aktierne ejes af private Kapitalister. Det er ikke alene et Led i Tysklands nationale Økonomi, det er et meget betydeligt Led i Europas Økonomi. Af hvad der indenfor det internationale Rohstahlgemeinschaft fremstilles af Koks, Raajern og Raastaal falder over en Femtedel paa Vereinigte Stahlwerke, og jeg synes derfor, det kun er et selvfølgeligt Skridt i Udviklingen og ikke noget usædvanligt og urimeligt, at det tyske Rige har overtaget en saa stor Aktiepost, at det har faaet den faktiske Ledelse af Selskabet.

Hermed er en Udvikling igennem mange Trin afsluttet. Fra det lille Jernværk med de faa Arbejdere til Vereinigte Stahlwerke med sine 200,000 Arbejdere og Funktionærer, er der en jævn Udvikling; fra den

Tid, for ikke 100 Aar siden, hvor Ruhregnen var fattig og afsides, til nu, hvor det snart er en sammenhængende By, er der ligedes en jævn Udvikling. Der er ikke saa mange dramatiske Begivenheder, som man ellers fordrer af Historiefortællingen, men har man Evne til at læse Tal, kan man igennem den lille Bog læse om noget af det mest centrale i Europas Historie i de senere Aartier. Hermed være nu ikke sagt, at Bogen bør læses uden Kritik. Forfatterens Standpunkt i hans Syn paa Begivenhederne er for ensidigt. Han ser for meget paa de førende Personligheder, han beundrer for meget den tekniske Udvikling som noget ubetinget gavnligt, og han har ikke Forstaaelsen af, at Vereinigte Stahlwerke kun er et Gennemgangsled i en organisk Udvikling, og at Staten ikke kan finde sig i ikke at have Indflydelse paa et saadant Kæmpeforetagende, saa at man har set en konservativ tysk Regering benytte en Chance til at opnaa Aktiemajoritet.

Men selv om jeg ikke tror, at Dietrichs Skildring af Vereinigte Stahlwerke er en Bog, der vil blive staaende som den rigtige Skildring af Skabelsen af Nutidens Ruhrdistrikt, saa vil jeg dog anbefale den til alle, der følger med i de spredte Meddelelser i Presse og Faglitteratur, men som trænger til at faa lidt at vide om Sammenhængen i de Begivenheder, som vi lever midt i, og som vi paa en Maade selv er en Del af.

P. P. Sveistrup.

Populær Samfundsøkonomi.

Da Boet skulde gøres op.

Med stor Interesse havde den gamle Smedemester Bauer, Jernstøberens Far, fulgt Støberiets Udvikling, og selv om vi ikke har omtalt ham siden i Fagbladet for September, saa var der næppe gaaet en Dag, hvor han ikke havde haft fat i Værktøjet ovre i Fabrikken, siden denne blev grundlagt i Begyndelsen af 1853. Ja mere end det, han havde ejet den gamle Smedeejendom, hvis Salg gav det økonomiske Grundlag for Bygning af Jernstøberiet. Og da han ud over Jernstøberen havde to Døtre, havde han ment det rigtigst rent formelt, først at staa som Ejer af Sønnens Interessentkapital og senere, da Interessentskabet blev ophævet, som formel Ejer af hele Støberiet.

Fra at være to beskedne Smededøtre, der højst kunde vente, at jævne Haandværksmestre en Dag anholdt om deres Haand, var de blevet til Frøknerne Bauer, og en skønne Dag var de blevet forlovet med henholdsvis Kapellanen og Herredsfuldmægtigen, for de var gode Partier, der kunde stille deres Fordringer, og nu havde de i adskillige Aar været velmeriterede Præste- og Herredsfogedfruer i andre Købstæder. Saa i 1870, 75 Aar gammel, tabte den gamle Smed Hammeren, og han lagdes til Hvile hos sine Fædre.

Alt for mange Aar siden havde den gamle i Samraad med Sønnen lavet et Testamente, og dette gik ud paa, at alt, hvad der ikke var mur- og nagelfast, skulde tilfalde Sønnen alene og ubeskaaret, for det var Resultat af hans Arbejde. Derimod skulde, hvad der var af fast Ejendom og Maskiner, med Fradrag af de Prioriteter, der var afbetalt efter Reglerne, deles ligelig mellem de tre Søskende.

Først i Januar var de naaet til at holde Skifteforsamling, og Bauer udtalte straks: „Den Sag er let at klare, for her kan I se Fabrikkens Status 31. December 1870, og paa Grundlag af den er jeg villig til at udbetale Eder Eders Part kontant.

Aktiver:

Grund og Beboelse	10,000 Kr.	
Fabrik	25,000 -	
Maskiner	18,000 -	
		53,000 Kr.
Varelager	11,000 -	
Udestaaende	5,000 -	
Bankbeholdning	10,000 -	
Kasse	2,000 -	
		28,000 Kr.
		81,000 Kr.

Passiver:

Kreditforening	7,000 Kr.	(8,000 Kr.)
Sparekassen	2,000 -	
Banken	7,000 -	
Agenten	3,000 -	
		19,000 Kr.
Varegæld	2,000 -	
Bauers Formue	60,000 -	
		62,000 Kr.
		81,000 Kr.

Grund, Beboelse, Fabrik og Maskiner er 53,000 Kr. værd, og Gælden er 19,000 Kr., idet Kreditforeningslaanet, hvis det blev opgjort, er paa ca. 7,000 Kr. Der bliver altsaa en Forskel paa 34,000 Kr. eller godt 22,000 Kr. til Eder begge to. Det kan I godt være tjent med. Vort gamle Hjem er netop for nogle Maaneder siden solgt for 16,000 Kr., Resultatet er altsaa, at I faar næsten 40 pCt. mere udbetalt, end hvad Fader formentlig vilde have ejet, hvis jeg ikke havde faaet lavet Støberiet.

Herredsfogeden var imidlertid ikke tilfreds med den Beregning, men mente Fabrikken burde vurderes af udnævnte Mænd, og saadan blev det.

Der blev altsaa udnævnt Skønsmænd, og efter at have besigtiget Fabrikken mente de, at Fabrikken med Maskiner til Brug for Fabrikation og under Forudsætning af de tilstedeværende Modeller, Tegninger, Værktøjer og Patenter, hvilke Værdier det, som Sagen laa, ikke var fornødent at fastsætte, i Handel og Vandel vilde have en Værdi af 75,000 Kr. for en Køber med Forudsætning for at drive Virksomheden.

Denne Vurdering fandt Bauer imidlertid alt for

høj og mente, at Ansættelsen hvilede paa et Skøn, der ikke kunde begrundes. Han havde i de sidste 8—10 Aar haft en regnskabsmæssig Indtægt paa 7—8000 Kr., og hvis han beregnede sig 2—3000 Kr. aarlig som Driftsleder, og man tog Hensyn til Varelager, Udestaaende og Driftskapital, saa blev den samlede Forrentning af Kapitalen kun 4—5 pCt., og i Betragtning af Risikoen var dette urimelig lidt, men her skal I se Driftsregnskabet for 1870.

Tab:

Kreditforening 4½ pCt. à 8,000 Kr.	360	Kr.
Sparekassen 5 pCt. à 2,000 Kr.	100	-
Afdrag	500	-
Banklaan 5½ pCt. à 7,000 Kr.	385	-
Afdrag	500	-
Agenten 5 pCt. à 3,000 Kr.	150	-
Afdrag	500	-
Bauers Udbytte	8,005	-
	10,500	Kr.

Vinding:

Fortjeneste paa udført Arbejde	10,500	Kr.
	10,500	Kr.

Ja vel, men inden De beregner Deres Udbytte, er der jo betalt Renter af 20,000 Kr., saa det bliver ikke 100,000 Kr., men kun 80,000 Kr., De selv har indestaaende, og dernæst er de 1,500 Kr. Afdrag jo en Opsparing for Dem; sætter vi Deres Driftlederløn til 3,000 Kr., bliver der altsaa ca. 6,500 Kr. til Forrentning af 80,000 Kr. eller ca. 8 pCt., og det er da ikke saa galt. — Men vi gaar en anden Vej. Vi ser ganske vist, De ikke har afskrevet, saaledes som man plejer, for saa havde det hele været klart, men naar De ikke er tilfreds med vor Vurdering, Hr. Bauer, vil vi anvende en anden Metode og dele vor Ansættelse i 3 Dele. 1. Beboelseshus og Grund, som vi ansætter til Pris i Handel og Vandel, 2. Bygningerne. Vi tænker, De hver Gang, De byggede, laante Pengene mod at afdrage dem med 3 pCt. aarlig, altsaa i 33 Aar, og saa ansætter vi Værdien til det, der vilde være tilbage af Laanet i Dag. 3. Maskinerne. Vi bærer os ad paa samme Maade, men regner med 5 pCt. og 20 Aar. Kan De tiltræde denne Vurderingsmetode. — Det kunde Bauer.

1. Beboelseshuset og Grunden. Ved Siden af havde ligget flere lignende Huse og med tilsvarende Grunde. Efter at Banen var kommen, var 2 af dem solgt til Nedbrydning, det ene for at give Plads for et Jernbanehotel, det andet for en Beboelses- og Forretningsbygning. Da Prisen havde været 20,000 Kr., maatte det være rimeligt ogsaa at ansætte Fabriksgrunden til 20,000 Kr. Da Huset var udvidet og i god Stand, burde det egentlig sættes højere, men man blev ved de 20,000 Kr.

2. Fabrikken. 1853 var denne opført for 25,000 Kr., og da den nu havde staaet i 17 Aar, skulde den nedskrives med 51 pCt., man satte den til 12,500 Kr. Men i Tiden efter 1858 var opført flere større og mindre Bygninger; ved Gennemgang af gamle Regnskaber mente Bauer, de kunde sættes til 30,000 Kr., og som vi erindrer, var disse aldrig bleven opført paa Status. Da Gennemsnitsalderen paa disse Bygninger var 5 Aar, blev de nedskrevet med $3 \times 5 = 15$ pCt. eller 4,500 Kr. Vurderingssummerne blev altsaa 25,500 Kr. og Bygningernes samlede Vurdering blev 38,000 Kr.

3. Paa lignende Maade blev de gamle Maskiner nedskrevet med $5 \times 17 = 85$ pCt., altsaa fra 18,000 Kr. til 2,700 Kr. Og da der dels var købt og dels fremstillet nye Værktøjsmaskiner for 32,000 Kr. med en Gennemsnitsalder af 6 Aar, blev disse nedskrevet med 30 pCt., altsaa 9,600 Kr. til 22,400 Kr. Den samlede Maskinvurdering blev altsaa 2,700 + 22,400 Kr. = 25,100 Kr.

De faste Aktiver blev endelig vurderet til

Beboelse og Grund	20,000	Kr.
Fabrikker	38,000	-
Maskiner	25,000	-
	83,000	Kr.
÷ Prioriteter	19,000	Kr.
Netto ...	64,000	Kr.

Det viste sig altsaa, at den Regnskabsform, Bauer anvendte, efter kapitalistiske Synsmaader havde oparbejdet en saakaldt skjult Reserve paa 30,000 Kr., idet de faste Aktiver havde været vurderet til 53,000 Kr., medens deres faktiske Værdi var 83,000 Kr.

Hvorledes Boet blev delt, maa vi vente med at se til næste Gang.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

⅘ Generator, Frederiksberg.

I Borups Allé Nr. 128 paa Frederiksberg ligger Fabrikken „Generator", en indenfor den elektrotekniske Industri efter danske Forhold ret omfattende Virksomhed, der udfører Artikler, som ligger lidt ved Siden af, hvad man i vor rationaliserede og standardiserede Tid betegner som Normaltyper.

A/S „Generator", der er grundlagt 1912, har i en længere Aarrække fremstillet elektriske Omformere, men det er dog navnlig i de senere Aar, der er sket en saadan Udvikling paa dette Omraade, at Firmaet fuldt ud har kunnet udnytte de Erfaringer, man sad inde med, til at skabe, hvad man maatte kalde en Specialfabrik for Specialfabrikata. Dette maa forstaas

saaledes, at A/S „Generator" efterhaanden har udviklet sig til en Virksomhed, der vel fremstiller almindelige „normale" Omformere, Motorer og Dynamoer, men først og fremmest har sin Styrke i at fremstille de mere „unormale" Typer, som Udviklingen efterhaanden stiller Krav om. Udstyret med moderne Præcisions-Værktøjsmaskiner og en Mængde Stanseværktøjer til Fremstilling af Anker- og Polskoplader for Jævnstrømsmaskiner og Statorer og Rotorplader for Vekselstrømsmaskiner i alle tænkelige Typer, er Fabrikken i enhver Henseende særdeles veludrustet. Montering og Prøvning, der har sine særlige Værksteder, foregaar under omhyggelig Kontrol. Til dette Brug raader Fabrikken over alle nødvendige moderne Maaleapparater samt over specialuddannede Ingeniører.

Maskinværkstedet.

I Aarenes Løb har A/S „Generator" leveret et stort Antal Maskiner til Radiotelegrafi- og telefoni, ikke blot til Danmark, men ogsaa til Sverige, Norge og Finland. Næsten samtlige de Radioanlæg, der i de sidste 15 Aar er leveret til danske Handelsskibe, Statsbanernes Færger, Fyrskibe, etc., har været og er forsynet med „Generator"s Maskiner, ligesom de fleste norske Skibsradiostationer i Kraft af et nært Samarbejde med førende norske Radioselskaber, Norsk Marconi Selskab, Lehmkuhl o.s.v., er leveret af A/S „Generator", hvad enten det har drejet sig om tidligere Gnistsendere eller nuværende Rørsendere.

Ligeledes har Firmaet udført Maskinerne til Radiostationerne paa Grønland, Island, Færøerne, Finland o. s. v. Til Statens nye Kortbølge-Sender paa Skamlebæk Radio er f. Eks. leveret 2 Jævnstrømsdynamoer paa henholdsvis 2000 og 3000 Volt og med 1,0 Amp. Medens disse Dynamoer skal forsyne Anlægget med Anodestrøm, skal Glødestrømmen leveres af en 20 Volts Dynamo med 100 Amp. Strømstyrke, et Princip, man har foretrukket fremfor det tidligere at transformere lavspændt Vekselstrøm til højspændt Vekselstrøm, som derefter gennem et Ensretteranlæg tilføres Rørenes Anodekreds som højspændt Jævnstrøm.

Som en anden netop nu fuldført Konstruktion indenfor Radioomraadet kan nævnes en for større Radiomodtagere bygget, lydsvag roterende Omformer som igennem de i Modtageren indbyggede Ensrettere forsyner Radiorørene med den fornødne Anodespænding fra 200—500 Volt Jævnstrøm samt Glødestrøm til Opvarmning af Glødetraadene.

Ogsaa som Leverandør af Omformere til Tone- og Talefilmsinstallationer i stort Tal, bl. a. i Forbindelse med Western Elektric, har A/S „Generator" skaffet Dansk Arbejde Indpas paa Omraader, hvor man paa Forhaand vil være tilbøjelig til at frygte den udenlandske Konkurrences Forspring.

De i de sidste Aar meget stærkt fremtrædende Neon-Anlæg, der anvendes til Reklamebelysning, fordrer ret høje Vekselstrømspændinger. Hvor Jævnstrøm forefindes, maa man derfor anvende Omfor-

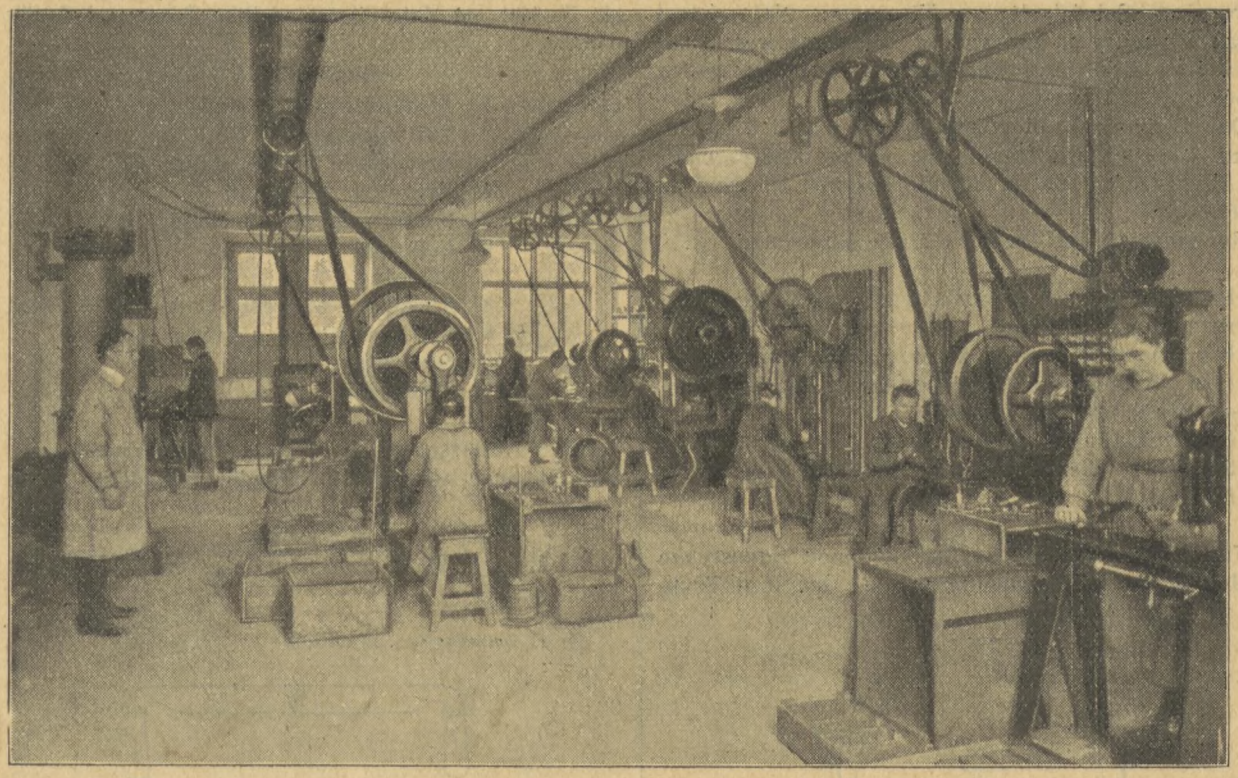

Stansemaskiner.

mere, og i betydelig Antal er hertil anvendt „Generator"s Fabrikata.

I Haandværk og Industri benyttes „Generator"s Omformere i stor Udstrækning til Galvanoplastik og til elektriske Svejseanlæg. Endelig har den moderne Damefrisørkunst skabt nye Muligheder indenfor Branchen. Ifølge ministerielt Paabud maa der ikke anvendes højere Spænding end 32 Volt ved Brugen af de overordentlig stærkt anvendte Permanentkrølleapparater og Haartørringsmaskiner, hvilket har bevirket, at der er skabt et Marked for disse Apparater samt for Omformere og Transformatorer til dette Brug, og Firmaet har i stor Udstrækning taget denne Fabrikation op.

Det vil af ovenstaaende ses, at her er Tale om en Virksomhed, som specielt indenfor den elektrotekniske Industri har taget en Række Opgaver op, som for Tiden skaffer Beskæftigelse til ca. 75 Mennesker, og uden egentlig at konkurrere med andre danske Virksomheder, idet der her er Tale om dels helt nye Artikler og dels Ting, som maaske ellers vilde blive importeret fra Udlandet. Et Fingerpeg i den Retning er ogsaa det allersidste Omraade, hvor „Generator" har sat ind, nemlig ved Fabrikation af en ganske lille Støvsuger. Denne er oprindelig et udenlandsk Fabrikat, importeret og forhandlet af et herværende Stormagasin, der nu har erhvervet Patentretten, hvorefter „Generator" har overtaget Fabrikationen.

I en Tid, hvor mange Virksomheder indskrænker eller ligger helt stille, er det værd at notere, at der dog ogsaa er Virksomheder, som er i Udvikling, saaledes som Tilfældet er med A/S „Generator".

Lidt Værkstedsteknik.

Fremstilling af Rørfjedre til Manometre.

Selv om Manometre kun fremstilles af ganske enkelte Virksomheder her i Landet, maa det antages, at nedenstaaende udførlige Redegørelse for Forarbejdningen af de almindelig kendte „Bourdon"-Rør vil interessere dette Blads Læsere, idet Beskrivelsen omfatter mange interessante — men ikke helt almindelige — Arbejdsmetoder, som man ogsaa kan drage Nytte af ved andre Produktioner. Beskrivelsen skyldes en Artikel af *H. Kobertz* i det tyske Fagskrift *Werkstattstechnick*, 1. September 1932. —

Et Manometers rigtige Visning afhænger først og fremmest af den indbyggede Fjeders omhyggelige Forarbejdning og de anvendte Materialers Egenskaber.

Trods de vedvarende Spændingsvariationer i Fjederen, maa dennes Materiale ikke blive udmattet eller undergaa anden skadelig Paavirkning, da Manometeret herved vil vise forkert og følgelig være

ubrugeligt. Selvfølgelig er Visningens Nøjagtighed ogsaa afhængig af andre Dele i Manometeret, hvorfor ogsaa disse maa være udført som Præcisionsarbejde.

Den Bourdonske Rørfjeder bliver nu til Dags anvendt i næsten alle Manometre, da den ved fagmæssig Fremstilling har en stor Holdbarhed og arbejder driftsikkert.

Rørfjedre fremstilles af følgende Materialer:

1. Profilrør af Fosforbronce til Lav- og Middeltryksmanometre.
2. Profilrør af Staal til Ammoniak-Manometre.
3. Fosforbronceplade med Loddesamling (for Lav- og Middeltryksmanometre).
4. Kromnikkelstaal til Højtryksmanometre.
5. Staalplade eller andet egnet Materiale (for Pladefjedre).

Fig. 1 viser Rørfjedren forsynet med Endestykke og loddet ind i Fjederholderen. Paa Grund af Trykket, der indføres gennem Tappen A, vil Fjederen bøje sig udad og trække i Forbindelsesstangen i den paa Figuren viste Retning. Denne Bevægelse overføres gennem en passende Udveksling til et Viserværk, der angiver Trykket paa en Skala.

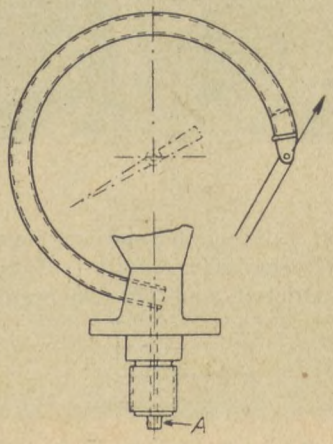

Fig. 1.

Det i Figuren viste Manometer har et Viserudslag paa 270° og en Fjedervandring paa 7—8 mm.

Rørfjedre af sømløse trukne Profilrør af Fosforbronce.

Disse Rørfjedre bliver i Almindelighed kun brugt til Manometre, der ikke udsættes for alt for store Paavirkninger. Fjedre af trukne Profilrør har aldrig saa stor og saa konstant en Fjederkraft som de Rør, der bliver fremstillet af Plade, derimod er Profilrørsfjedrene billigere at lave, hvilket er af afgørende Betydning for Instrumentets Salgspris.

Profilrørene kan faas i Handelen i Længder fra ca. 3—4 m. Inden Forarbejdningen maa Rørene prøves paa Trækbænk. Herunder maa der ikke vise sig Revner, og Materialet maa ikke flosse ved Trækningen.

Arbejdsplan 1.

Operation 1. Afsavning paa Længde.
— 2. Trækning.
— 3. Bertling af første Ende.
— 4. Fyldning med Sand.
— 5. Bertling af anden Ende.
— 6. Lokning.
— 7. Valsning.
— 8. Afskæring af første Ende og Tømning.
— 9. Afskæring paa nøjagtig Længde.
— 10. Smergling.
— 11. Mærkning.

Efter Undersøgelse af Rørets Brugbarhed bliver Rørstykkerne afskaaret i Længder ved Hjælp af en lille hurtigløbende Metalrundsav ca. 60 mm Diam. og 1,5—2 mm tyk; den kan drives ved Haandkraft. Der anvendes et fladt Bord med indstilleligt Anslag og Understøtningsrulle for Profilrøret.

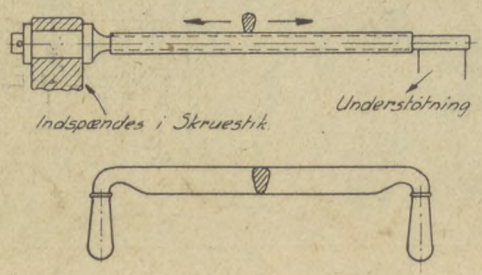

Fig. 2—3.

Rørfjedre fra de tyndeste Vægtykkelser og op til 0,25 mm bliver nu trukket med *Haandtrækjern* (Fig. 2—3), da Maskintrækning af saa tyndvæggede Rør vil medføre for mange Brud. Fjedrene bliver stukket paa en stramt passende Dorn og bearbejdet kraftigt i Længderetningen over det hele med Haandtrækjernet, indtil Fjederen er blevet haard nok. Fjederen maa indfedtes godt med Talg, saaledes at der ikke rives noget Materiale af med Trækjernet.

Fjedre af Vægtykkelse fra 0,25 mm og opefter trækkes haarde paa en Trækbænk (Fig. 4—10). Først slibes Rørenderne med Reif (Fig. 4) for at lette den senere Indføring i Trækmatricen. Derefter

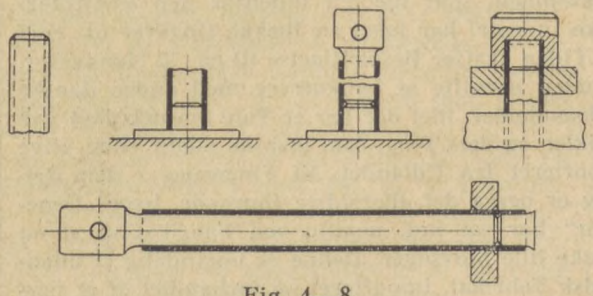

Fig. 4—8.

lægges Fjederen i smeltet Talg og sættes paa et Anslagsstykke (Fig. 5). En tilpasset Dorn bliver derpaa drevet ind i Fjederen helt ned til Anslaget (Fig. 6), hvorpaa Trækmatricen drives over den forreste Ende af Fjederen ved Hjælp af en Drivkapsel (Fig 7). Derefter forsynes Røret med en Prop, hvorom Trækbænkens Tang kan gribe (til højre i Fig. 8). Den saaledes udstyrede Fjeder bliver opspændt paa en Trækbænk (Fig. 9 og 10) og trukket i hele Længden gennem Trækmatricen, saaledes at Materialet bliver haardt. Fjederen skal opnaa den fornødne Haardhed i et enkelt Træk, da der ved 2 Trækninger let vil opstaa Revner i Materialet.

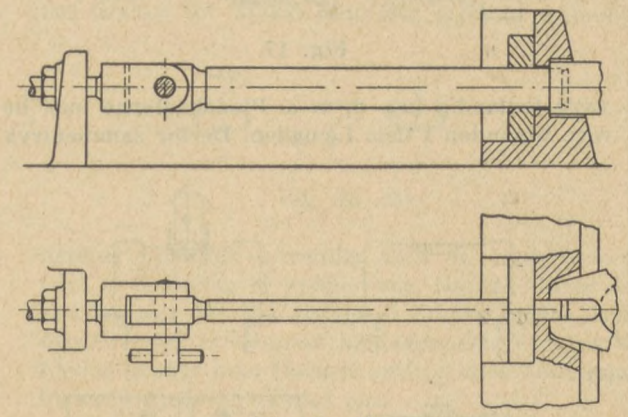

Fig. 9—10.

Efter Trækningen bliver Endestykket slaaet ud af Fjederen. Under Trækoperationen bliver en ny Fjeder gjort i Stand, saaledes at Trækarbejdet kan foregaa uafbrudt. Alle Fjedre kontrolleres efter Trækningen, om der er opstaaet nogen Revne.

Ved Fjedre med en Vægtykkelse over 0,25 mm er det tilstrækkeligt at lukke Røret for Enden ved paa et kort Stykke at presse de 2 modstaaende Bredsider sammen (Fig. 11). Er Vægtykkelsen under 0,25 mm, maa de sammenpressede Flader yderligere bertles om, som vist i Fig. 12, for at forhindre, at Fjederen aabner sig under Valsningen. Lukningen af Enderne foretages med en lille Haandpresse, medens Ombertlingen af de tynde Fjedre foretages med en smal Haandtang.

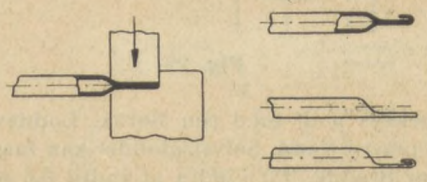

Fig. 11—13.

Herefter tager man flere Fjedre i Haanden og fylder dem med tørt, finpulveriseret Sand. Ved gentagne kraftige Stød mod et haardt Underlag opnaar man en tæt Fyldning af Fjedrene. Den anden Ende fladtrykkes og ombertles som vist i Fig. 13, foruden at der lokkes et Hul til en Fangestift, der sidder i den Valse, der senere skal anvendes.

Fig. 14 viser Valsningen, der foretages mellem en Midtervalse og en indstillelig Trykrulle. Valsen har en lodret Aksel, der drives ved et dobbelt Snekketræk. I Mangel af en særlig Maskine til dette Arbejde kan man benytte en almindelig Drejebænk, saaledes som vist i Fig. 15. Bøjningen maa foregaa langsomt. Midtervalsens Diameter maa holdes et passende Stykke mindre end det, der svarer til den ønskede Fjeder, da denne efter Valsningen vil bøje noget tilbage. Den lokkede Ende bliver slebet af med en elastisk Slibeskive af ca. 150 mm Diameter og 2 mm Bredde. Herefter tømmes Fjederen for Sand og anbringes opspændt i et Slibeapparat, som vist i Fig. 16. Ved Hjælp af samme Slibemaskine afskæres paa Længde, idet Fjederens anden Ende ligger an mod en Stoppestift. Herefter blankslibes Fjedrene med Smergel, og med Trykluft renses de indvendig for Rester af Sand og Støv. Fjedrene maa under ingen Omstændigheder afbrændes i Syre. Af Hensyn til den senere Indbygning mærkes de enkelte Fjedre med det Tryk, hvortil de skal benyttes.

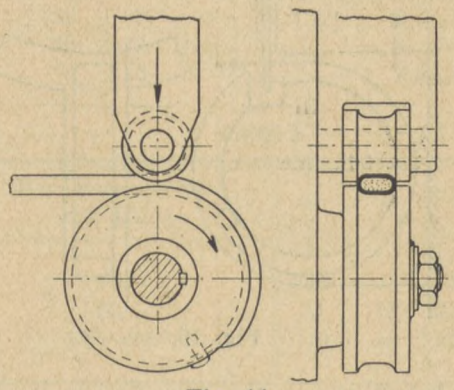

Fig. 14.

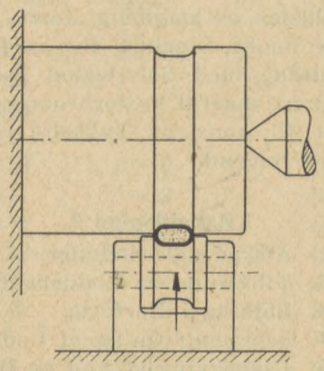

Fig. 15.

Rørfjedre af Fosforbronceplade, indtil 0,25 mm Tykkelse.

De bedst mulige Rørfjedre til Manometre fremstilles af valset Fosforbronceplade. Styrken er meget

stor, og de udsættes ikke saa tidligt for Udmattelse som Fjedre af Profilrør. Plade kan valses haardere end Rør kan trækkes, og ved den senere Trækning

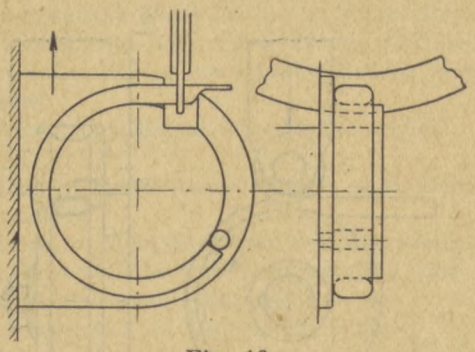

Fig. 16.

under Fabrikationen faar Materialet saadan en Fjederspænstighed, at selv pludselige Trykstigninger og vedvarende Svingninger ikke ødelægger den konstante Fjederkraft. Kontrolmanometre udstyres derfor i Almindelighed med saadane Fjedre. Fremstillingen af disse er dyrere end af Profilrørsfjedre, da der kræves mere Haandarbejde, men Holdbarheden og Nøjagtigheden er betydelig større. Loddesamlingen er ikke nogen Svaghed, thi en fagmæssig udført Slaglodning med Sølvslaglod gaar aldrig op. Materialet er halvhaardt Fosforbronceplade, der maa være valset til konstant Tykkelse. Fabrikationen foregaar efter følgende

Arbejdsplan 2.

Operation 1. Afskæring i Strimler.
— 2. Tilretning af Loddekanter.
— 3. Bøjning i Rørform.
— 4. Sammentrykning af Loddefugen.
— 5. Paalægning af Lod og Borax.
— 6. Lodning.
— 7. Opdorning.
— 8. Filning af Loddesamling.
— 9. Trækning.
— 10. Bertling af første Ende.
— 11. Fyldning med Sand.
— 12. Bertling af anden Ende.
— 13. Lokning.
— 14. Valsning (Loddesamlingen indad).
— 15. Afskæring af første Ende og Tømning.
— 16. Afskæring i nøjagtig Længde.
— 17. Smergling.
— 18. Mærkning.

Broncepladen tilskæres i Bredde og Længde paa en lille Pladesaks. Her maa man navnlig passe at holde Bredden nøjagtig ens i hele Længden.

De enkelte Strimler lægges paa en Anlægsskinne (Fig. 17) og med en Haandskraber tildanner man Pladekanterne i en Bredde af ca. 3 mm fra Kanten i hele Længden. Dette simple Arbejde er netop af stor Betydning for at opnaa en god Lodning.

Formningen af Røret foretages bedst paa en svær Spindelpresse, da Oppresning ved gentagne Tryk er bedre end ved et enkelt (Fig. 18—21). Efter at Formen er bukket, trækkes Dornen ud. Loddefugen maa

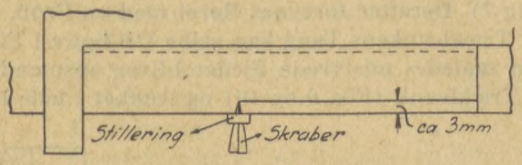

Fig. 17.

være temmelig tæt, d. v. s. Pladekanterne maa berøre hinanden i hele Længden. Derfor sammentryk-

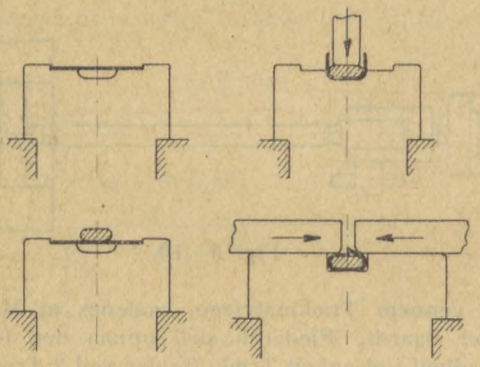

Fig. 18—21.

kes Kanterne ved Hjælp af et Apparat som vist i Fig. 22. Loddefugen stryges med Loddevand, hvorefter de enkelte nøjagtig afskaarne Strimler Sølvslaglod lægges over Fugen med en Pincet, den ene Strimmel ved Siden af den anden med en Overlapning. Til

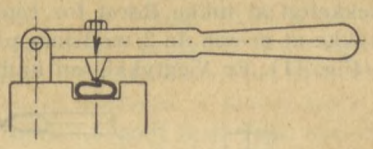

Fig. 22.

sidst dækkes godt med ren Borax. Loddevandet er Borax opløst i Vand. Sølvslagloddet kan faas i Baand i 60 mm Bredde. Til Fjedre af indtil 0,6 mm Plade maa Slagloddet afklippes i i Strimler af 0,75 mm Bredde. For tykkere Plade benyttes Strimler paa 1—1,5 mm Bredde. Denne Afklipning af Slagloddet maa foretages nøjagtigt, f. Eks. paa en lille Presse med Fodtraad. Boraxen, der strøes over Samlingen, maa være fuldstændig vandfri. For at opnaa dette bliver den rene Borax blandet med Salt og Potaske og varmet saa længe, til det bliver fuldstændig haarde Klumper. Disse bliver da støt til Pulver.

Blandingen er følgende:

500 Dele Borax
250 — Salt
250 — Potaske.

De saaledes tildannede Fjedre bliver 2 ad Gangen skubbet ind i en lille Muffelovn med en Tang. Temperaturen skal være 700°. Saa snart Sølvet flyder, tages Fjedrene ud med det samme.

Da Boraxen krystalliserer i Varmen, maa de loddede Fjedre efter Afkølingen lægges ca. 2 Timer i Vand, hvorved Boraxen opløses og let kan gnides af.

Efter Lodningen maa Fjedrene atter bringes i rigtig Form, hvilket sker ved at inddrive en passende Profildorn. Ved svære Fjedre maa Dornen drives ind Stykke for Stykke samtidig med, at man over-

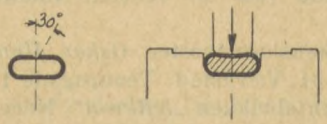

Fig. 23—24.

hamrer Fjederen udvendig med en Læderhammer mod et Underlag af Pokkenholz. Dornen bliver derved løs, saa den kan drives et Stykke videre, indtil den til sidst er kommet helt igennem. Ved tyndere Fjedre banker man Dornen kraftigt mod Underlaget, hvorved Fjederen skydes paa.

Filningen af Loddefugen foretages med Fjederen anbragt paa en Dorn, der er opspændt i en Skruestik. De øvrige Arbejder foregaar som forklaret under Arbejdsplan 1.

Rørfjedre af Fosforbronceplade, over 0,25 mm Tykkelse.

Fremstillingen sker her som forklaret under Arbejdsplan 2, kun med den Undtagelse, at Kanterne ikke loddes overlappet, men stuk mod hinanden. For at faa en bredere Loddefuge afskærpes Pladekanterne til ca. 30° (Fig. 23). Efter Formningen af Fjedrene bliver de atter sat paa Dorn og Loddefugen trykket ned, som vist i Fig. 24, for at undgaa, at Metallet flyder væk under Lodningen.

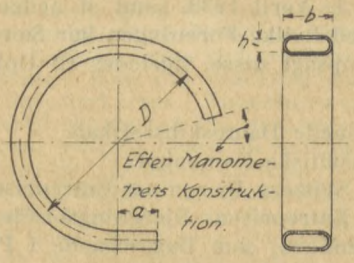

Fig. 25.

Loddefugen tætnes derefter godt, idet man med en lille Hammer driver Pladekanterne mod hinanden.

De videre Operationer er de samme som i Arbejdsplanerne 1 og 2.

I nedenstaaende Tabeller I og II er angivet Dimensionerne paa Rørfjedre til Manometre af forskellig Art. Selvfølgelig kan Vægtykkelsen ændres lidt, alt efter Overføringens Størrelse, saaledes at man ikke er bundet af de Dimensioner, der er angivet. Fjederens Udslag andrager:

ved 0,5—20 kg/cm² ..... ca. 6 —8 mm
- 20 —50 — ..... - 5 —7 -
- 50 —75 — ..... - 4 —5 -
- 75 —80 — ..... - 3,5—4 -

Tabel I.

Manometerstørrelse mm Diam.	D	a	b	h
80	55,5	13	12,25	2,75
100	73	13	15,35	5,1
130—480	115	16	16,95	6,85

Tabel II.

Manometerstørrelse 80 mm		Manometerstørrelse 100 mm		Manometerstørrelse 130 - 480 mm	
For Overtryk indtil kg/cm²	Vægtykkelse mm	For Overtryk indtil kg/cm²	Vægtykkelse mm	For Overtryk indtil kg/cm²	Vægtykkelse mm
0,5	0,08—0,1	0,5	0,11	1	0,2
1	0,12	1	0,16	2—3	0,35
2	0,16	2—4	0,27	4—6	0,4
3	0,2	5—7	0,4	7—9	0,46
4	0,25	8—10	0,43	10—12	0,53
5	0,3	11—12	0,5	13—14	0,6
6	0,35	13—16	0,6	15—18	0,65
7—8	0,38	17—20	0,65	19—22	0,7
9—10	0,4	21—24	0,7	23—25	0,8
11—12	0,45	25—30	0,78	26—30	0,85
13—15	0,5	31—40	0,85	31—35	0,9
16—17	0,6	41—50	0,88	36—40	1
18—20	0,65	51—70	0,9	41—50	1,1
21—23	0,7	71—80	0,95	51—65	1,25
24—25	0,75	81—90	1	66—80	1,4
26—40	0,8	90—100	1,15	81—95	1,6
40—60	0,85			96—100	1,8—2
60—75	0,9				
75—100	1				

E. B.

Fradrag i Skatteindtægt.

I Lighed med tidligere Aar gives nedenstaaende en Udregning af det i 1932 betalte Kontingent til Arbejdsløshedskassen, og som paa samme Maade som Sygeforsikring og Livsforsikring kan fradrages Indtægten ved Udregningen af den skattepligtige Indtægt.

For Forbunds- og Afdelingskontingentets Vedkom-

mende gælder den Regel, at ¾ af Aarets Kontingent kan fradrages selve de oppebaarne Indtægter, hvorved undgaas, at dette Fradrag kommer ind under det Maksimum af 400 Kroner, der er fastsat for Fradrag af Forsikringskontingent.

Da de respektive Forbund har forskelligt Kontingent, er der foretaget Opstilling for hvert Forbund for sig.

Kontingentet er udregnet for arbejdende fuldtbetalende Medlemmer, og Medlemmer, der paa Grund af Arbejdsløshed, Sygdom, Militærtjeneste o. l. har været helt eller delvis fritaget for Kontingentydelser, maa derfor formindske Fradragene i Overensstemmelse dermed.

	Aars-kontingent	Fradrages i Brutto-indtægt	Fradrages i skattepligtig Indtægt
Smedeforbund:	Kr.	Kr.	Kr.
Forbund	42,40	51,67	
Afdeling	26,50		
Arbejdsløshedskasse	179,85		179,85
Sliberforbund:			
Forbund	116,35	89,67	
Afdeling (Kbhvn.)	29,25	21,93	
Sygeforsikring (Kbhvn.)	13,00		13,00
Arbejdsløshedskasse	139,85		139,85
Specialarbejderforbund:			
Forbund	132,60	111,93	
Afdeling	16,64		
Arbejdsløshedskasse	139,85		139,85

For Slibere er angivet københavnske Afdelings- og Sygeforsikringskontingenter, og Medlemmer af Provinsafdelinger maa i Stedet for angive, hvad der er gældende i deres respektive Afdelinger.

Fradraget i Bruttoindtægt skal forstaas saaledes, at saafremt et Medlems samlede Indtægt har været Kr. 3200,00, og hvis ¾ af Forbunds- og Afdelingskontingentet andrager Kr. 96,45, saa udfyldes Rubriken i Skatteskemaet om Arbejdsindtægt med Kr. 3104,00, hvorimod Forsikringsfradragene sker i den dertil beregnede Rubrik paa Skemaet.

Formere og Metaltrykkere har gennem udsendte Cirkulærer og Opslag paa Værksteder givet deres respektive Medlemmer Oplysning om Skattefradragene.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst*, Vestergade, Haderslev.
8. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
9. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
10. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
11. Maskinfabrikken *„Nilkron"*, Nørresundby.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at den har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk*.

Maskinmestrenes Forening

meddeler, at den har modtaget Opsigelse af de med „Foreningen af Arbejdsgivere, der beskæftiger Medlemmer af Maskinmestrenes Forening" og „Dansk Dampskibsrederiforening" afsluttede Overenskomster til Ophør 1. April 1933, samt at nedennævnte Selskaber, med hvilke Foreningen har Særoverenskomster, har opsagt disse, ligeledes til Ophør 1. April 1933:

Det forenede Dampskibsselskab.
Det østasiatiske Kompagni.
Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise (omfattende saavel Entreprisens Bjergningsbaade, Bugserbaade i København, som Bugserbaade i Provinsen, ss „Vulcan", „Svava" og „Bien").
De forenede Bugserselskaber.
Dansk Sandpumperkompagni A/S.
Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866, Rønne.
Sydfynske Dampskibsselskab, Svendborg.
A/S Dampskibsselskabet „Ærø", Ærøskøbing.
A/S H. C. Christensens D/S, Marstal.
A/S Færgefarten Fredericia—Strib.

Organisationernes Rubrik.

Jern- og Metalarbejdernes Fagforening i Reykjavik meddeler, at Metalarbejderne dersteds er gaaet i Strejke den 1. Januar, fordi Arbejdsgiverne har opsagt den gældende Lønoverenskomst.

Danske Metalarbejdere bør som Følge heraf ikke modtage Tilbud om Arbejde paa Island.

Ligeledes maa Afdelingerne i Overensstemmelse med Smedeforbundets Cirkulære af 6. Januar være opmærksomme paa Skibe, der paa Grund af den islandske Konflikt maatte blive dirigeret til Danmark for at blive reparerede.

Formere.

Lærlingenes Undervisning. Det staaende Lærlingeudvalg indenfor Formerfaget har den 21. December f. A. afholdt Møde. Aarsagen hertil var, at der i Tilslutning til, hvad der tidligere var sket paa et Møde den 18. April 1932, i hvilket Repræsentanter for Statens Tilsyn med Haandværkerundervisningen havde deltaget, nu var fremkommet en Skrivelse derfra, vedrørende den tekniske og faglige Undervisning af Formerlærlingene, væsentligst i Provinserne.

Det, Spørgsmaalet først og fremmest drejer sig om, er, paa hvilken Maade der bedst og praktisk kan arrangeres Skoleundervisning for Lærlingene i Provinsen, herfra dog antagelig undtaget et Par større Byer. I København er Undervisningen jo i god Gænge med Fagklassen.

I Provinsen, navnlig i de mindre Byer, vil det ikke altid være lige let at finde en egnet Lærer. Maskinkonstruktører, der er meget anvendte som Lærere paa de tekniske Skoler i Provinsen, kan ikke i ret mange Tilfælde betragtes som værende i Besiddelse af tilstrækkelig Viden om Støberiforhold.

En Undersøgelse, som Statens Tilsyn har foretaget, viser, at der egentlig kun for 3 Provinsbyers Vedkommende kan siges, at der gives en tilfredsstillende Undervisning i Støberiteknik.

En Del af de tekniske Skoler erkender, at Undervisningen er mangelfuld, enten paa Grund af Mangel paa Lærer med faglige Kvalifikationer eller Mangel ved Værkstedsundervisningen.

Tanken har været fremme om at faa oprettet Fagklasser paa nogle af de større Skoler i Provinserne, og saaledes at Lærlingene fra de mindre Byer og Virksomheder skulde rejse dertil en Gang eller to om Ugen, men dette er ingen god, praktisk Løsning.

Lærlingeudvalget kom ind paa Drøftelsen af Oprettelse af et Sommerkursus i København paa f. Eks. 2 Uger, og hertil skulde saa Provinsernes Lærlinge, der ikke i Byen, hvor de hører hjemme, kan besøge Fagklasser, rejse til i de senere Læreaar.

Tanken havde Udvalgets Sympati. Dels er de rigtige Lærerkræfter tilstede i København, og dels vilde der ogsaa ved Besøg paa større Støberier kunne gives Lærlingene en Del praktisk Indsigt.

Der skal arbejdes videre paa Sagen.

Langaa. Med Udløbet af 1932 har Lederen af Langaa Jernstøberi & Maskinfabrik, Hr. Johansen, forladt sin Stilling som saadan.

Samtidigt overtages Støberiet i Forpagtning af Støbemester N. Barslund, der indtil det nævnte Tidspunkt har været Mester paa Nielsens Jernstøberi i Brønderslev.

Formerne paa Stedet, hvor han gaar fra, græder ikke.

Om de, der er, hvor han er kommet hen, vil komme til at smile, tør vi ikke udtale os om.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. I Anledning af Strid om Udearbejdstillæg ved Arbejde ombord i et Skib i Odense Havn mægledes paa *Odense Staalskibsværft* den 7. December. Sagen diskuteredes, og efter de fremkomne Oplysninger frafaldt Forbundet sin Klage.

Samme Dag afholdtes Mægling hos *A/S Sydfynske Jernbaner*, Odense, paa Krav om Forhøjelse af Timelønninger og hidtil bestaaende Akkordafsavnstillæg. Sagen stilledes i Bero indtil videre, da det oplystes, at de fremtidige Arbejdsforhold endnu ikke var afklarede.

Den 12. December afholdtes Mægling paa *Helsingør Skibsværft* i Anledning af Klage over, at Værftet havde inddraget et hidtil givet Tillæg af 2 Kr. pr. Dag ved Rejse- og Udearbejde. Man enedes om, at Værftet fremtidig yder et Tillæg af 2 Kr. pr. Dag, dog ikke udover en Maaned, i saadanne Tilfælde, hvor en Arbejder sendes fra Værftet til selvstændigt Udearbejde. Hvis Arbejderen overnatter paa det fremmede Arbejdssted, betales efter særlig Aftale for saadant Rejsearbejde. For den Kedelsmed, som for Tiden arbejdede i København, afgjordes Sagen med, at der udbetaltes ham et Beløb af Kr. 75,00.

Ligeledes afholdtes den 12. December Mæglingsmøde hos *A/S Tvede*, Helsingør, som havde truffet Aftale med Rørlæggerne om, at et Sanitetsarbejde skulde udføres uden Anvendelse af Rørprislisten. Senere ønskede Rørlæggerne ikke at vedstaa denne Aftale, og Sagen indbragtes til Afgørelse ad voldgiftsretlig Vej. Ved Mæglingen sluttedes Sagen med, at det omhandlede Arbejde betales efter Rørprislisten, samt at denne i Fremtiden stadig anvendes.

Hos *A/S Pedershaab Cementindustri, Afdelingen i København*, mægledes den 16. December paa en Strid om Betalingen af Vej- og Udearbejdspenge. Det drejede sig om Arbejde, udført paa Jord- og Betonarbejdernes Bygning i Hestemøllestræde og paa A/S Fisker & Nielsens Fabriksbygning. Man enedes om, at der ved førstnævnte Arbejde betales Udearbejdspenge og Sporvognspenge og ved sidstnævnte saavel Udearbejds- som Vejpenge.

Den 17. December er der afholdt Mægling hos Firmaet *Paasch & Larsen, Petersen* i Horsens, hvor vore Medlemmer havde klaget over, at Firmaet havde inddraget et hidtil ydet Akkordafsavnstillæg midt under Arbejdets Udførelse. Man enedes om, at der efterbetales et Beløb af ialt 100 Kr. til fuld Afgørelse af Betalingen for to Arbejder, ligesom man enedes om at optage Forhandling om Akkord for en i Arbejde værende Stansemaskine. Hvis der herunder ikke opnaas Enighed, udbetaler Firmaet et Tillæg til Timelønnen, varierende fra 5 til 8 Øre pr. Time.

Endelig er der den 29. December afholdt et Mæglingsmøde hos Firmaet *J. Bang*, Pilestræde 40, København, i Anledning af Klage over uberettiget Afskedigelse af Tillidsmanden. Denne havde faaet Tilsagn om at blive genantaget, saa snart Firmaet fik Arbejde, men ikke destomindre antog man et Par Mand og ikke Tillidsmanden. Ved Mæglingsmødet gav Firmaet en Fremstilling af Sagen, hvoraf det fremgik, at der havde været rimelige Grunde til, at de allerede antagne var kommet i Arbejde før Tillidsmanden, og Sagen sluttede med, at denne vilde komme ind, saa snart der blev Arbejde.

Timandsmøder. Der er den 5. December afholdt et Timandsmøde, hvor nedennævnte Sager behandledes:

1) Strid om Lønforholdene for 2 Arbejdere hos *A/S International Bro- og Staalkonstruktion*, Middel-

fart. Sagen sluttedes med, at de 2 Mand fik et personligt Tillæg til Grundlønnen af 9 Øre, saaledes at deres Timebetaling bliver 135 Øre. Denne Betaling gælder ogsaa for Arbejde i Pillerne.

2) *A/S Burmeister & Wain*, Strid om Fradrag i Overtidstillægene for forsømte Timer i den normale Arbejdstid og Klage fra Firmaet over Overarbejdsvægring m. v. Man enedes om følgende:

De tilbageværende Uoverensstemmelser med Hensyn til Efterbetaling gøres til Genstand for nærmere Undersøgelse af Underdirektøren med Tilkaldelse af den paagældende Mester, Tillidsmanden samt de interesserede Arbejdere. De Spørgsmaal, som ikke herved finder deres Afgørelse, vil være at afregne efter det Overarbejdsreglement, som eventuelt maatte blive Resultatet af Forhandlingerne mellem Organisationerne. En Beslutning om Nægtelse af Overarbejde uden Afspadsering var bortfaldet.

Der fastsattes nyt Timandsmøde til fortsat Behandling af Overarbejdsreglementet til den 13. December, men her opnaaedes ikke Enighed, og Mødet endte resultatløst.

Den 10. December behandledes følgende Sager paa Timandsmøde:

1) Strid om Opretholdelsen af en Formandsstilling hos *A/S Frederikshavns Jernstøberi og Maskinfabrik*. Enighed opnaaedes ikke.

2) Strid hos *A/S Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri* om Beregningen af Overtidstillæget for Arbejde paa Ørstedsværket. Værftet indgik paa til fuld Afgørelse af det rejste Krav at betale en rund Sum paa 35 Kr., samt indgik paa at forhøje den nuværende mindste ansatte Timeløn fra 80 til 85 Øre. Overtidstillæg beregnes derefter fremtidig paa Grundlag af den ansatte Timeløn.

3) Krav overfor *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense, om Udearbejdstillæg ved Arbejde paa Sydfynske Jernbaners Remiser. — Man enedes om, at der ikke tilkom de Arbejdere, der var antaget paa Arbejdspladsen (Det sydfynske Jernbaneselskab) Vejpenge eller Udearbejdspenge. Hvor derimod Arbejdere sendes fra et af Firmaets Værksteder til et andet, betales Udearbejdspenge og Vejpenge i Henhold til Fælles Værkstedsregler.

Rørudvalgsmøde. Dette afholdtes den 7. December og behandlede følgende Spørgsmaal:

1) Strid hos *A/S Andersen & Heegaards Ingeniørforretning*, København, om Betalingen for: a) Overtalselementer ved Ribeovn, Type II, b) 9 Stk. Hejseværk til Røgspjæld, c) Anbringelse af Regulatorer, d) Vandmaalere til Varmtvandsbeholder. Om a) og d) opnaaedes ikke Enighed, men med Hensyn til b) og c) enedes man om, at Firmaet til fuld Afgørelse og incl. de 10 pCt. Tillæg for Arbejde i gamle Bygninger samt de 2½ pCt. Formandssalær betaler Montørerne ialt Kr. 35,00.

2) Strid hos Firmaet *Ludvigsen & Hermann*, København, om Betalingen for: a) Røgaftræk paa Kedel, b) Hejseværk til Røgspjæld, c) Rawlplugs i Beton, d) Glasplader, e) Udskrivning af Materialer. — Enighed opnaaedes ikke i a), men de øvrige Punkter afgjordes ved, at Firmaet til fuld Afgørelse betaler Montørerne Kr. 35,00.

3) Strid hos *Carl Christensen & Co.*, Aalborg, om Betalingen for: a) Forbindelse til T'er afsat paa Hovedledninger, b) Opstilling af en Koldtvandsbeholder. Om a) opnaaedes ikke Enighed, men med Hensyn til b) enedes man om, at Opstillingen af den omhandlede Koldtvandsbeholder betales med Kr. 14,40.

Endvidere behandledes en Strid hos *A. & G. Hansen* om Betalingen af Vej- og Kostpenge ved et Arbejde paa Lyngby Stationsplads samt en Strid hos *Ewald W. Olsen*, København, om Betaling for Opfejningsarbejde, men i disse opnaaedes ikke Enighed.

Pas paa din Valgret.

Titusinder berøves Valgretten, hvis ikke —

Kollega! Vi henleder Din Opmærksomhed paa de kommunale Valg, som kommer senest 15. Marts. Store Interesser staar paa Spil for os og alle ligestillede. Større Indflydelse i de kommunale Raad for Venstre og Konservative betyder daarligere Forhold for Smaakaarsfolk. Vær derfor med i Bestræbelserne for at forberede en socialdemokratisk Valgsejr.

Det kan ikke nægtes, at dette har sine Vanskeligheder. For det første, fordi Forsøgene paa at saa Tvedragtens Sæd blandt Arbejderne stadig gøres stærkere og begunstiges af den Selvopgivelsens og Misnøjets Stemning, som er en Forudsætning for den kommunistiske Splittelses- og Desperationsagitation. Det fik nu være. Den kommunistiske Arbejdsmaade er saa horribel, at man ikke blandt oplyste danske Arbejdere kommer langt dermed. Værre er det med Reaktionens kyniske Forsøg paa at spærre Arbejdere og Smaakaarsfolk ude fra kommunal Medbestemmelsesret.

50.000 berøvedes Stemmeretten i 1929.

En af de sidste Handlinger, det forrige Ministerium Madsen-Mygdal foretog sig, var som bekendt at forringe den kommunale Valglov, saaledes at der i den indsattes urimelig vidtgaaende Bestemmelser vedrørende Skattebetaling som Forudsætning for Udøvelse af Valgret ved Kommunalvalgene. Disse Bestemmelser har altid generet og ramt Smaakaarsfolk. I 1929 blev der saaledes i Hovedstaden slettet 50.000 Vælgere paa Grund af manglende Skattebetaling, og i mange andre Kommuner var Tallet forholdsvis lige saa stort.

Efter den seneste Tids haarde Krise er der al Anledning til paa det alvorligste at varsko alle Kolleger.

Skattebetaling og Valgret.

For at kunne stemme ved de kommunale Valg i Marts 1933 skal først og fremmest følgende Betingelser være opfyldt:

1. I *København* skal man have betalt sin Skat *fra og med Juli-Raten 1931 til Valget i Marts 1933.*
2. Paa *Frederiksberg og andre Kommuner*, hvor der betales halvaarsvis, skal man have betalt følgende Halvaar:
   April—September 1931, Oktober 1931—Marts 1932, April—September 1932.
3. *Øvrige Kommuner*, hvor der betales *kvartalsvis*, skal der være betalt fra April Kvartal 1931 til og med Oktober Kvartal 1932.

Vor Opfordring lyder altsaa:

1. *Enhver Kollega maa efterse sine Skattekvitteringer* (Skattehefter) og sikre sig, at alle ovennævnte Rater, Kvartaler eller Halvaar er betalt. I modsat Fald maa Vedkommende saavidt gørligt se at indhente det forsømte. Ellers mistes Valgretten.
2. De, der i det *indeværende Skatteaar søger Skatte-Eftergivelse*, bør paa Ansøgningen bemærke, at de *ikke ønsker en større Nedsættelse, end at den kommunale Valgret bevares.*

Eftergivelse af Fattighjælp.

Vi er spurgt om efter hvilke Regler saadan Eftergivelse sker, og skal derfor give Kollegerne følgende Oplysninger:

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
31055	Andersen, Asger Sv. Alb..	Horsens	17. 8 97	Kbhvn. Afd.	13. 2.29	Kbhvn. Afd. 12	4. 7.31
52257	— Jens Tage Yde	Viksø	14. 9 11	„ „	3 7 32	„ „ 13	17. 9 32
33465	— Martin.... ...	Grurup	13 6.88	Thisted	7 11 31	Thisted	23. 7.32
24322	— Richard Henry.	Koster	10 12 08	Stege	2. 5.29	Stege	28. 5 32
15075	Angelstoft, Axel Petersen	Holbæk	22 11 92	Kbhvn. Afd. 1	27 7 15	Kbhvn. Afd. 14	24. 9 32
35561	Bruun, Arthur R. Jensen	Aarhus	14.11 03	Aarhus	11. 4 30	Aarhus	30. 4 32
33753	Christensen, Laur. Chr. Harbo	Ø. Hornum	12. 7.89	Kbhvn. Afd.	14. 3 30	Kbhvn. Afd. 13	2 4.32
11232	Clausen, Viggo Harald .	København	7. 6 07	„ „	2.11.26	„ „ 13	10. 9 32
21544	Eschen, Hans C.....	Ommel	21. 9 95	Rudkøbing	13. 1.14	Maribo	26 3 32
34277	Frederiksen, Emil	Odense	1. 7 07	Odense	1. 4.30	Odense	25 6 32
10977	— Poul Lundemann	København	21 3 07	Kbhvn. Afd.	26 8.26	Kbhvn. Afd. 13	17 9 32
39613	Gravgaard, Søren	Sdr. Vilstrup	30. 8 03	Kolding	1. 5.24	Fredericia	23 7 32
53850	Hansen, Carl Herløv ...	Højrup	28 4 12	Odense	19 6 31	Odense	14 5.32
35209	— Carlo Henry	Rønninge	17. 6.07	—	26. 8.30	—	21. 5 32
53996	Hedaa, Ethlar H. Jensen	Lemvig	1 8 12	Lemvig	2. 3 32	Lemvig	25 6 32
31457	Heinsøe, Harry N. Bøye.	København	19 2 07	Kbhvn. Afd.	27. 5 26	Kbhvn. Afd. 12	13 8 32
53922	Jensen, Aage Henry . .	—	6 12 02	Odense	12 1 32	Odense	5. 3 32
26966	— Arne Frølund .	Aulum	27. 7.07	Herning	4. 2 28	Herning	3 9 32
34569	— Charles Ad. Emil	København	1. 2 81	Kbhvn. Afd	12. 4 26	Kbhvn. Afd. 14	3. 9 32
39072	— Christian	Torped	14. 5 98	Ringsted	9. 5.24	Ringsted	14 5 32
53161	— Johannes	Nykøbing M.	7. 6 12	Aarhus	17 11.31	Aarhus	28. 5.32
21081	Jørgensen, Chr. Ejner M...	Mesinge	3. 1 09	Odense	15 11.29	Odense	26 3 32
28498	— Erik J. Bergstrøm	Auning	21. 8 09	Aarhus G.	6. 4 29	Aarhus	6. 8.32
53455	Ingemann, Carl Albert....	Sønder Broby	9 3 94	Ringsted	9 6.31	Ringsted	5. 3 32
23268	Jacobsen, Hans Chr. N...	Frederiksdal	14 6.96	Kbhvn Afd. 1	22 4.16	Kbhvn. Afd. 14	17 9 32
35558	Juncker, Tage Chr.....	Aarhus	25 11 09	Aarhus	8. 4 30	Aarhus	2. 4.32
53830	Knudsen, Niels Oluf	Særslev	23. 3 09	Odense	21. 4 31	Odense	4. 6 32
20666	— Svend Aage Edv.	Odense	17.12 08	—	9.11 27	—	3. 9.32
54455	Krogh, Jørgen	Egenmølle	6. 5 83	Sønderborg	16 11.31	Sønderborg	25 6.32
53993	Kyndesen, Bruno	Lemvig	6.10.09	Lemvig	10. 4.31	Lemvig	20. 8.32
4273	Larsen, Valdemar	Viels paa Mors	4. 3 90	Nykøbing M.	5. 4 09	Kbhvn. Afd. 14	24 9 32
51784	Madsen, Børge	Esbjerg	31. 7.12	Kbhvn. Afd.	8.11 31	„ „ 15	24 9 32
32761	— Peter Theodor.	Nørager Sogn	16 5 09	Næstved	7. 3.30	Næstved	30. 4 32
7943	Mortensen, Carl Chr.....	Frederiksberg	3 10 05	Kbhvn. Afd.	17. 4.26	Kbhvn. Afd. 11	6 8 32
19687	Nielsen, Frantz V. Malling	Odense	15.10.07	Odense	18 12 26	Odense	11 6.32
55174	— Hans V. Alexander	—	21. 6 11	—	4. 7.32	—	3. 9 32
16678	— Knud G. Borgen	København	21.10 04	Kbhvn Afd.	29 4.32	Kbhvn. Afd. 15	17 9 32
51929	— Poul Børge	—	8. 6 11	„ „	7 1.32	„ „ 14	3. 9 32
51733	— Richard	—	6.12 11	„ „	2.11 31	„ „ 12	3. 9 32
32681	— Søren Chr... ..	Skræm	6. 8 04	Skive	29 1 30	„ „ 17	27. 8 32
21488	Olsen, Aage	Maglebrænde	26. 5 93	Stubbekøbing	6. 5.13	„ „ 9	24. 9 32
51037	— Knud Valdemar	København	18 4 11	Kbhvn. Afd.	7. 4.31	„ „ 18	3. 9.32
25857	Petersen, Edvard Knud ..	—	6. 9.87	„ „	28 9.28	„ „ 15	17. 9 32
26586	— Jørgen Oluf....	Bov	8. 3.05	Aalborg	29 10.30	Aalborg	30. 4 32
51913	— Knud Frederik .	København	17. 7 12	Kbhvn. Afd.	1. 2.32	Kbhvn. Afd. 12	3 9.32
52384	Poulsen Walther	—	30.12 00	„ „	17. 8 32	„ „ 17	24 9.32
16103	Rasmussen, Rasm. Mathiesen	Nakskov	2. 1.88	Næstved	16. 9.06	„ „ 9	17. 9.32
38795	Rosenius, Richard Henry.	København	27. 9 04	Kbhvn. Afd.	25. 5 30	Hillerød	3 9.32
26864	Sørensen, Søren Nielsen .	Vorup	4.12 85	Drejerforb.	1.11.05	Aarhus	26. 3.32
37221	Sindberg, Johannes	Hurup	27. 5.03	Skive	6. 2.24	Skive	25. 6.32
31534	Søegaard, Peter Chr.....	Randers	26.11.99	Vejle	1. 5 19	Odense	4 6 32
50588	Weinnick, Salomon Wolff.	Malmø	11. 8 10	Kbhvn. Afd.	9.10 30	Kbhvn. Afd. 12	24. 9.32
19065	Wiienholt, Chr. Peter.....	Tøjbjerg, Lystrup	20. 7.82	Aarhus	18. 5 29	Aarhus	9. 4.32

Eftergivelse sker i Henhold til Fattiglovens § 35, som det er lykkedes den nuværende Regering at forbedre. Fattighjælp *skal* eftergives, naar der er gaaet 3 Aar siden Hjælpens Modtagelse. (Tidligere var Fristen 5 Aar). *Fattighjæip kan* eftergives, naar der er gaaet 1 Aar efter Modtagelsen.

I begge Tilfælde skal der indsendes Ansøgning til Forsørgelseskommunen om Eftergivelse.

Efter Kommunalbestyrelsernes hidtidige Praksis vil Eftergivelse efter 1 Aars Forløb — i alt Fald i alle socialdemokratiske Kommuner — kunne forventes i de fleste Tilfælde, hvor Hjælpen er ydet efter Fattigloven (Underhold, Husleje, Sygehjælp o. s. v.), medens der til Eftergivelse af Alimentationshjælp efter saa kort Tids Forløb gerne kræves ganske særlige Forhold (genoptaget Samliv, Giftermaal med

Barnemoderen eller ganske særlige økonomiske Omstændigheder).

Eftergivelse bevilges — som sagt — kun efter Anmodning, og saadan Ansøgning bør i alle Tilfælde indgives, naar Vedkommende har holdt sig fri af Fattigvæsenet 1 Aar.

De socialdemokratiske Foreninger overalt i Landet yder i alle saadanne Tilfælde gratis den fornødne Assistance.

— Vi anbefaler alle Kolleger at indprente sig det ovenanførte, og at lade det gaa videre til Kammeraterne paa Arbejdspladser og Kontrolsteder.

Bonusudbetaling i Arbejdernes Livsforsikring.

Resultatet af den sidste 5 Aars Bonusperiode foreligger nu opgjort og viser et udmærket Resultat. Trods stor Arbejdsløshed har Tilgangen af nye Forsikringer været stadig stigende.

Hvad er Bonus?

Det er Overskud, der fremkommer ved en mindre Dødelighed end beregnet og en større Rente af de opsparede Kapitaler end beregnet samt en fornuftig Administration uden svimlende Gager til Direktører og glubende Udbytte til Bestyrelse og Aktionærer.

Arbejdernes Livsforsikring, der er oprettet i 1903, udbetalte første Gang Bonus i 1908, nemlig ialt 3,622 Kr.., i 1923 177,148 Kr., i 1928 349,842 Kr. og i Januar—Februar 1933 vil blive udbetalt 577,154 Kr. — Ialt er der i de forløbne Aar udbetalt godt 1¼ Mill. Kr. i Bonus til de Forsikrede. Bonus stiger denne Gang med ca. 25 pCt., saaledes at en Forsikret, der for sidste Bonusperiode fik 40 Kr., denne Gang vil faa udbetalt ca. 50 Kr.

Arbejdernes Livsforsikring er stiftet af Fagforeninger og Sygekasser og administreres af en ulønnet Bestyrelse. — Alle Forsikringer er genforsikret i Statsanstalten, hvorved der bydes de Forsikrede samme Fordele som i Statsanstalten.

Arbejdernes Livsforsikring er baseret paa ugentlige Præmier med Fritagelse for at betale Præmie ved fuldstændig Invaliditet, ligesom der ydes store Restancefrister ved Arbejdsløshed o. s. v. Det gaar da ogsaa i stigende Grad op for Arbejdere og den mindre bemidlede Del af Befolkningen, at intet Selskab byder saa gode Vilkaar og saa stor Sikkerhed som Arbejdernes Livsforsikring.

Der er næppe Tvivl om, at Bonusbetalingen — ikke mindst i disse Krisetider — vil være kærkommen i mange Hjem, saa meget mere, som det i stigende Grad vides, at Arbejdernes Livsforsikring — paa lige Vilkaar — er betydelig billigere end tilsvarende Livsforsikringsselskaber.

Selskabets Bestyrelse og Repræsentanter føler sig med Rette stolte af det smukke Resultat, der er en Borgen for, at dette kooperative Selskab — i de Forsikredes Interesse — hviler paa et solidt Grundlag og kun med det forsikrede Publikums Tarv for Øje.

Man føler sig fortsat overbevist om, at Arbejderne i stedse stigende Grad ved Tegning af Konfirmations- og Livsforsikringer vil henvende sig til Arbejdernes Livsforsikring, der i Aarenes Løb — kulant i alle Forhold — har bestræbt sig for at skabe de bedst mulige og billigst mulige Forsikringsvilkaar for den mindre bemidlede Del af Befolkningen.

Angaaende de nærmere Regler for Bonusbetalingen, hvorom nærmere Meddelelse vil fremkomme, skal paa nærværende Tidspunkt meddeles, at Bonusudbetalingen, der begynder i sidste Halvdel af Januar, som tidligere vil foregaa gennem den Repræsentant, der foretager Opkrævningen af de ugentlige Præmier. — Alle Policer maa medtages til Afstempling.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr.	10738	Hansen, Hans	(Kbhvn. Afd.)
-	2331	Otto, Sofus Anker	(—)
-	20793	Petersen, Ivar E. Bülow	(—)
-	39226	Bjerring, Thorvald	(Brønderslev Afd.)
-	11924	Hansen, H. P. Olaf	(Næstved Afd.)

Medlem Nr. 31624, Anton Braarup, har atter fundet sin Bog.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr.	26368	Steffensen Robert	3. 1.20

Nyt Register.

				Sidst betalt
Nr.	859	Andersen	Chr. Andreas	19.12.31
-	16082	—	Peter	14. 5.32
-	28097	Frydenlund	Carl	10.12.21
-	34377	Hansen	Hans Holger	2. 8.30
-	34283	—	Rudolf Aagren	29. 3.30
-	4994	Henningsen	Ansgar Emil	15. 2.30
-	7103	Jensen	Edvin Fridolin	21. 2.31
-	52268	—	Hjalmar Anton	23. 7.32
-	20979	—	Jørgen Julius T.	7.11.31
-	2706	Jacobsen	Oskar Emil	19.11.27
-	14962	Knudsen	Ernst P. Chr.	7.11.31
-	26273	Laursen	Carl Martin	16. 4.21
-	35074	Madsen	Aksel	22. 5.26
-	7049	Møller	Hugo Groth	2. 7.32
-	26552	Nielsen	Svend Aage	9. 4.32
-	21104	Sennels	Hans	18 12 20
-	26689	Søndergaard	Ingvar	25. 9.20
-	23304	Urithzen	Olaf Jens	27. 8.32

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 4 FEBRUAR 1933 19. Aarg.

Hug og Parade.

Vi har tidligere fundet os foranlediget til at beskæftige os med Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad, som flere Gange har rettet Angreb paa Arbejdernes Organisationer og disses Ledere under en saadan Form, at det har ligget under det Niveau, som vi mener burde være foreneligt med Arbejdsgiverforeningens særlige Organ. Bl. a. behandlede vi „Arbejdsgiveren"s Journalistik i en Artikel her i Bladet for August Maaned i Fjor, betitlet „Stem Tonen ned", og mere affødt af den Form og den Overlegenhed, som man havde givet sine Angreb paa Arbejdernes Organisationer og Organisationslederne, end af selve Angrebet, idet det jo ikke kan undgaas, at de officielle Organer for Arbejderne og Arbejdsgiverne bliver et Udtryk for stærkt divergerende Opfattelser.

At den nævnte Artikel i vort Fagblad var blevet bemærket af „Arbejdsgiveren" fremgik af en senere Artikel i sidstnævnte Blad for 9. September i Fjor, hvori man nærmest gjorde Forsøg paa at hæve Redaktøren af nærværende Blad op i et højere Niveau og give ham en Slags velvillig Undtagelsesstilling, afvigende fra den, som Fagforeningsledere i al Almindelighed indtager hos Arbejdsgiverne. Vi opfattede det nærmest som lidt journalistisk Behændighed og var mest tilbøjelig til at anse det for et Forsøg paa at neutralisere nogle Udtalelser, som „Arbejdsgiveren" vel selv havde maattet erkende laa under hønnet Fagbladsjournalistik.

Det har dog ikke været andet end en behændig Retræte, hvilket ogsaa synes at fremgaa af, at „Arbejdsgiveren" for 10. Februar i en Artikel, betitlet „Undskyld Fejltagelsen", retter et stærkt personligt Angreb paa nærværende Blads Redaktør, i Formen meget overlegent, men i Realiteten særdeles tyndt. Anledningen er Artiklen „I Ufreds Tegn" i vort Fagblad for Januar Maaned. „Arbejdsgiveren"s Angreb er synligt paavirket af den Stemning, som Arbejdsgiverforeningen er kommet i ved Rigsdagens Forbud imod Iværksættelse af den varslede Storlockout. Men det gaar jo undertiden saaledes, at de Fejl, som nogle angriber andre for, netop er stærkt fremtrædende hos Angriberne selv, og naar nu „Arbejdsgiveren" for 10. Februar om vor Artikel skriver: „Artiklen strutter af en saa uklædelig og forloren Arbejder-Overlegenhed, at den uden Forfatterens Vidende slaar over i det modsatte af det tilsigtede", saa vil vi hævde, — og vi kan faa Medhold et godt Stykke udenfor Arbejdernes Kreds og ogsaa indenfor Arbejdsgivernes —, at „Arbejdsgiveren"s Journalistik gennem de senere Aar netop har været præget af „en uklædelig og forloren Overlegenhed", som vi bl. a. i vor Artikel i August Maaned i Fjor havde rig Lejlighed til at anføre Eksempler paa. Lad os blot erindre om et enkelt Citat, som vi dengang anførte fra „Arbejdsgiveren" for 17. Juni:

„Og saa er de*) stolte og stortalende!
Blandt de Ting, d'Hrr. har ført an i og pacet frem paa Trods af vi andres Bremseforsøg, er

*) Fagforeningsledere.

vort monstrøse Almisseſystem. Ved dettes Hjælp og med Fagforeningsmagten i Ryggen har de paa Trods af al sund Fornuft forhindret den Tilpasning, som man i alle andre Lande har gennemført eller gennemfører for at kunne gaa kommende Opgangstider i Møde med fornøden økonomisk Styrke.

Og Resultatet af denne Dumhed samt Tidens økonomiske Haardhed er bl. a. blevet den overordentlig alvorlige og truende Arbejdsløshedssituation, som vi nu staar i."

Hvad vor Artikel i Januar Fagbladet angaar, synes „Arbejdsgiveren" særlig at være blevet ilde berørt af, at vi har betegnet Arbejdsgiverforeningens Krav om 20 pCt.s Lønreduktion som „horribelt" og „udenfor enhver Diskussion". Ja, det har vi virkelig tilladt os, og det fastholder vi, og vi mener her at være i Overensstemmelse med store Dele af den offentlige Mening. Dette er tilstrækkelig konstateret ved, hvad vi i sidste Fagblad pegede paa, nemlig at Arbejdsgiverforeningen havde savnet Offentlighedens Støtte under Optakten til Overenskomstsituationen.

Vi kan ikke forhindre, at „Arbejdsgiveren" har sin Mening om Reduktionskravet; vi forbeholder os at have vor Mening og at give denne til Kende, men naar saa „Arbejdsgiveren" under denne Meningsudveksling angriber os for at være i Besiddelse af en „uklædelig og forloren Arbejder-Overlegenhed", maa vi have Lov til at spørge om, hvad man skal betegne „Arbejdsgiveren" med, naar den skriver:

„Hvorfra denne eminente Klogskab hos en Enkeltmand*) uden de Former for Uddannelse og Erfaring, der ellers er nødvendige for Erhvervelsen af økonomisk Udsyn af Værdi for Almenheden?"

Vi tror hos honnette Mennesker at faa Medhold, naar vi betegner den Slags Bemærkninger som „uklædelig Overlegenhed", affødt af den Indbildning, at naar kun man er blevet Medlem af Arbejdsgiverforeningen eller ansat i Arbejdsgiverforeningens Bureau, er man i Besiddelse af „økonomisk Udsyn af Værdi for Almenheden" og i Klogskab højt hævet over dem, der tilfældigvis ikke har akademisk Uddannelse eller har været i Stand til at faa egen Virksomhed."

Hvor er det endvidere betegnende, at man ganske gaar udenom de Tal, som vi har angivet fra Udlandets Industri til Belysning af Krisens Omfang og Udvikling, med en overlegen Bemærkning om, at Hr. Kjærbøl ikke behersker disse Tals Betydning; i Stedet for at gøre sine Læsere bekendt med Tallene, opstiller „Arbejdsgiveren" nogle andre, der skal søge at bevise, at Arbejdsgiverforeningens Reduktionskrav er „samfundsmæssigt og økonomisk forsvarligt". Man kritiserer saaledes, at naar „Engrospristallet siden 1914 er steget 5 pCt. og Pristallet for Arbejdernes Udgifter 55 pCt., saa skal Arbejdernes Løn trods Krisen blive staaende de 160 pCt. over 1914-Niveauet, som de nu klamrer sig fast til".

Vi vil her først rette det Spørgsmaal til „Arbejdsgiveren": Hvor er det fastslaaet, at Arbejdernes Lønniveau i 1914 var passende? Hvem har afgjort, at dette Niveau netop var det rigtige, alt taget i Betragtning? I saa Fald maa det da betyde, at Arbejdernes Lønniveau i Tiden forud har været for lavt, idet der gennem sidste Fjerdedel af forrige Aarhundrede og i de derefter følgende Aar skete en jævn Stigning i Lønningerne, forøvrigt under stadig og haardnakket Modstand fra Arbejdsgivernes Side. Hvad har bevirket, at 1914 er blevet Udgangspunktet for visse Sammenligninger andet, end at det nuværende Pristal udregnes paa Grundlag af et saakaldt Normalbudget for 1914?

Men „Arbejdsgiveren" tør vel ikke paastaa, at den, hvis ikke Krigen og hele den unormale Tid, som den affødte, var kommet, havde været i Stand til netop at holde Arbejderne paa 1914's Lønniveau. Hvor lidt eller hvor meget dette under „normale Tider" vilde være steget, er der selvfølgelig ingen, der kan afgøre, men ingen vil vel for Alvor tro, at den opadstigende Kurve, som Arbejdernes Lønninger beskrev i de mellem 30—40 Aar, der ligger forud for 1914, vilde være blevet afbrudt af en vandretgaaende eller nedadgaaende Kurve? Om Lønningerne, hvis Krigskonjunkturerne ikke var kommet, vilde være steget saa højt, som Tilfældet er blevet, er en Ting for sig, og vi vil være tilbøjelige til at mene, at dette ikke vilde have været Tilfældet. Men saa maa det rigtignok heller ikke glemmes, at der har fundet en Udvikling Sted ganske afvigende fra den, man var Vidne til indtil Aaret 1914, en Udvikling, der kendetegnes ved Rationaliseringen, ved en Udnyttelse af den menneskelige Arbejdskraft, som ikke kendtes i Aarene før Krigen, og ved en Usikkerhed i Arbejdsforholdet, som uden Hensyn til Lønningernes Størrelse eller Valutaens skiftende Værdi i stigende Grad har gjort sig gældende i Efter-

*) Kjærbøl.

krigsaarene og gjort store Dele af Arbejderne helt eller delvis arbejdsløse.

Vi hører til dem, der i Lighed med, hvad Tilfældet har været i udenlandske Fagorganisationer, har erkendt Rationaliseringens samfundsmæssige Betydning, hvis den gennemføres under Hensyn til hele Almenvellet; vi har erkendt, at Arbejderne og deres Organisationer maatte stille sig forstaaende til denne gennemgribende industrielle Revolution, men samtidig hævdet, at den er afgjort uforenelig med synkende Lønninger, og tværtimod kræver en øget Købekraft. Hvadenten vi mangler „de Former for Uddannelse og Erfaring, der" — efter „Arbejdsgiveren"s Mening — „ellers er nødvendige for Erhvervelsen af økonomisk Udsyn af Værdi for Almenheden" eller ej, tillader vi os, selvom „Arbejdsgiveren" paany vil stemple det som „uklædelig og forloren Arbejder-Overlegenhed", at hævde, at der er en himmelraabende Uoverensstemmelse mellem Bestræbelserne for at rationalisere til det yderste og Bestræbelserne for at faa reduceret Lønningerne mest muligt. Hvem i Alverden skal aftage den uhyre Produktion, som Rationaliseringen har skabt Mulighed for, og som ikke alene kendetegnes ved dens Masse, men ogsaa ved at omfatte Ting, som tidligere var betegnet som Luksus, hvis Lønningerne skal være de laveste mulige? Vi tillader os, trods vor ikke akademiske Uddannelse, at hævde, at en af Vanskelighederne for at komme ud af Krisen netop er, at man f. Eks. i Tyskland har skabt et fuldkommen rationaliseret Produktionsapparat, men uden at tilføre den store Befolkning Mulighed for at aftage dette Apparats Produktion.

Og saa er der Udnyttelsen af den menneskelige Arbejdskraft i den moderne Produktion. Vi har ganske vist gentagne Gange fra ledende Arbejdsgiverhold hørt, at den enkelte Arbejder i Virkeligheden ikke rent fysisk yder mere nu i samme Tidsenhed end tidligere, men her vil vi nøjes med at henvise til de Beregninger, som Kontorchef Vedel Petersen i 1927 foretog vedrørende Arbejdseffektivitetens Stigning. Kontorchefen er som bekendt Akademiker, og selvom de Tal, han kommer til, ikke kan betegnes som eksakte, hvad Kontorchefen næppe heller vil gøre Krav paa, saa viser de ganske tydeligt en saa væsentlig Stigning i den enkelte Arbejders Præstation i Forhold til Aarene før Krigen, at dette naturligt maa føre til en forholdsvis højere Betaling. Altsaa ogsaa her er der en endog meget stærk Begrundelse for, at Arbejdernes Lønniveau er steget stærkere i Efterkrigsaarene, end Tilfældet var før Krigen.

Endelig er der den forøgede Usikkerhed i Arbejdsforholdet, der dels bevirker, at Arbejderen, saa længe han har Arbejde, maa udrede betydelige Kontingenter til Opretholdelse af de Arbejdsløses Eksistens, og dels medfører, at Antallet af dem, der kan paaregne blot nogenlunde vedvarende Arbejde, stadig formindskes. Nu ved vi godt, at „Arbejdsgiveren" heroverfor vil indvende, at denne Arbejdsløshed er affødt af de saakaldte høje Lønninger, og at Bladet ser ganske bort fra den Arbejdsløshed, der skabes gennem Rationaliseringen og den mere effektive Udnyttelse af Arbejdskraften i al Almindelighed. Vi vil dog her henvise bl. a. til Otto Bauers Bog „Rationaliseringen", der giver et tydeligt Billede af den stigende Utryghed, som præger Arbejdernes Tilværelse under en Fuldkommengørelse af Produktionen, der finder Sted uden, at Fordelingsspørgsmaalet samtidig løses paa samfundsmæssig Maade.

Men om ikke Arbejderklassen fuldstændig skal proletariseres, hvad vel Arbejdsgiverne som Producenter ikke kan være interesserede i, saa er det ganske givet, at der for det menneskelige Arbejde maa betales mere pr. Tidsenhed nu end tidligere, da Risikoen for Arbejdsløshed var betydelig mindre. Dette Synspunkt er jo egentlig ogsaa tiltraadt af Arbejdsgiverne, idet vi mere end en Gang under Lønforhandlinger har hørt Udtalelser om, at den bestaaende Løn, som Arbejderne ønskede forhøjet, maatte være passende, da de paagældende Arbejdere havde Arbejde hele Aaret rundt. Logikken maa da føre til, at de, der kun delvis har Arbejde, maa have en højere Betaling, og da efterhaanden praktisk talt alle Arbejdere i Aarets Løb rammes i større eller mindre Grad af Ledighed, maa som Følge deraf hele Lønniveauet være forholdsvis højere, end Tilfældet var før Krigen, hvor det endnu var Reglen, at Arbejderne kunde paaregne nogenlunde stadigt Arbejde.

Iøvrigt betragter vi det som en ikke ringe Indrømmelse, at „Arbejdsgiveren" i sin Artikel den 10. Februar skriver:

„Vi har jo som bekendt Krise og unormalt store Vanskeligheder, og ingen kan forud se, i hvor høj Grad de vil blive overvundet ved 20 pCt. Lønnedgang for de Arbejdere, der har faaet 160 pCt. Lønopgang siden 1914. . . . . Hr. Kjærbøl siger Nej, men han er ude af Stand til at dømme derom; det skal der mere Kunnen til, end han trods sit Medlemsskab i et Udvalg raader over. Hvem kan da dømme derom? Det kan — bedre end alle andre — Arbejdsgiverne — hver paa sit Omraade. Og de siger Jo."

Altsaa, „Arbejdsgiveren" hævder, at ingen forud kan se, hvad de 20 pCt. beskæftigelsesmæssigt vil betyde. Kjærbøl underkender Betydningen, medens Arbejdsgiverne siger, at det har Betydning. Vi tillader os at spørge, om ikke Arbejdernes Nej ud fra „Arbejdsgiveren"s egne Betragtninger maa være lige saa godt som Arbejdsgivernes Jo. Her maa det ikke glemmes, at „Arbejdsgiveren" er Organ for en Organisation, hvis Opgave det er under gode Beskæftigelsesforhold at holde saa meget som muligt igen paa Lønnens Opgang, og under daarlige Beskæftigelsesforhold søge Lønnen trykket mest muligt, men det maa ogsaa tages i Betragtning, at Fagorganisationernes Repræsentanter har lige den stik modsatte Interesse, og vi skal, hvis „Arbejdsgiveren" ikke er klar derover, gøre opmærksom paa, at det virkelig er Fagorganisationernes Opgave at fremskaffe de bedst mulige Lønninger og Arbejdsvilkaar for Arbejderne.

I Modsætning til „Arbejdsgiveren", der angriber Værdien af vore Tal i den Artikel, der er gaaet den saa stærkt paa Nerverne, uden at angive selve Tallene, skal vi gerne gøre vore Læsere bekendt med de Tal, som „Arbejdsgiveren" i sin Artikel underholder sine Læsere med. Bladet anfører saaledes:

„En Sammenligning vedrørende Bygning af et 10,000 Tons d.w. Fragtskib paa dansk og tysk Værft i Foraaret 1932 gav bl. a. disse Sammenligningsresultater:

Samlet Skibsbyggerløn. Arbejdsløn pr. 1 Ton netto Staal. Dansk Løn højere end tysk 19 à 33,6 pCt. Gennemsnitstimefortjeneste. Dansk Løn 62 à 79 pCt. højere end tysk.

Nittere. Akkord pr. Stk. Luftnitning. Dansk Løn 81,9 pCt. højere end tysk. Haandnitning. Dansk Værft 43 Stk. pr. Time. Tysk Værft 50 Stk. Dansk Løn 52,1 pCt. højere end tysk.

Stemmere. Akkordsats for Tætning. Udenbords. Dansk Værft 6 m pr. Time — 27 Øre pr. m. Tysk Værft 7—8 m — 18 Øre. Dansk Løn 50 pCt. højere end tysk. Dæk, dansk Værft 7,5 m pr. Time — 23 Øre pr. m. Tysk Værft 9 m — 14½ Øre. Dansk Løn højere end tysk 58,6 pCt. . . . . .

I de i Forbindelse med ovennævnte undersøgte Eksempler var Tempoet for Nittere, Stemmere og Borere betydeligt lavere i Danmark end i Tyskland.

En i August Maaned fremskaffet Sammenligning af Akkordpriser for Nittearbejde paa Skibsværfter i Danmark og England viser de danske Priser liggende 18—25 pCt. over de engelske.

Skulde blot disse faa Eksempler, som vi kan bilægge med mangfoldige andre, ikke kunne fremkalde en Smule Overbevisning om, at det kan nytte at gaa 20 pCt. ned?"

Vi skal med Hensyn til Skibsbyggerlønnen bemærke, at „Arbejdsgiveren"s Sammenligningsgrundlag stammer fra Tallene for et enkelt dansk Værft og et unavngivet tysk, at det ikke har været muligt for de interesserede danske Arbejdere at faa Adgang til at kontrollere Tallene for det danske Værfts Vedkommende, og at det heller ikke paa Grund af manglende Materiale har været muligt for vore tyske Kolleger at opstille tilsvarende. Vi maa derfor forlange, hvis der skal tages Hensyn til de af „Arbejdsgiveren" her anførte Tal, at der gives Adgang til nøje at kontrollere dem for det danske Værfts Vedkommende, samt at det opgives, fra hvilket tysk Værft de tilsvarende Tal stammer, og paa hvilket Grundlag de er fremkomne.

Hvad angaar de opgivne Tal for Nittere og Stemmere skal vi ingenlunde benægte, at Priserne er noget højere i Danmark end i Tyskland, thi hvis dette ikke var Tilfældet, var der jo heller ikke nogen Basis for en noget højere Fortjeneste her i Danmark. Vi vil dog gerne til de tendentiøse Tal, som „Arbejdsgiveren" her fremfører, gøre opmærksom paa, at Prisen for det omhandlede Nittearbejde i Danmark varierer for de forskellige Værfter fra Kr. 7,06 til Kr. 10,48, og i Tyskland efter den nugældende Markkurs fra Kr. 6,56 til Kr. 8,67.

Man vil altsaa se, at ganske vist ligger Gennemsnitspriserne i Danmark over Gennemsnittet i Tyskland, men at der findes danske Værfter, hvor Nittearbejde udføres til Priser, der er lavere end paa nogle af de tyske. Paa samme Maade kan vi for Udenbordsstemningens Vedkommende anføre, at Priserne i Danmark paa de forskellige Værfter varierer fra 17 Øre til 28,5 Øre pr. m, medens de i Tyskland med den nuværende Markkurs varierer fra 15,4 Øre til 22,3 Øre.

Vi har dog ikke bemærket, at man paa de Værfter, hvor de lavere danske Priser gælder, har været i Stand til af den Aarsag at faa mere Arbejde i Gang.

Saa kan man spørge, om ikke de tyske og de engelske Værfter med den lavere Løn har mere Beskæftigelse, end Tilfældet er herhjemme. Det er jo imidlertid almindelig bekendt, at den tyske Værftsindustri i de senere Aar har været ude for overordentlig store Beskæftigelsesvanskeligheder, og at Værft efter Værft er nedlagt; for ikke længe siden blev det oplyst,

at det store Værft, Blohm & Voss i Hamburg overhovedet ikke havde en eneste Nybygningsordre. For Storbritanniens og Irlands Vedkommende er der i Aaret 1932 kun søsat 100 Skibe paa tilsammen 187.794 Tons, hvilket er det mindste Tal siden 1888. Til yderligere Belysning af disse Tal kan vi oplyse, at kun 25 pCt. af Verdensskibsbygningen falder paa engelske Værfter mod tidligere Aar, hvor England udførte over Halvdelen af Nybygningsordrene. Det oplyses videre, at der har været Nedgang i alle Lande, og for Tyskslands Vedkommende skal man tilbage til 1893 for at finde et Aar med færre søsatte Skibe.

Iøvrigt spiller der ved Bedømmelsen af Priserne paa de forskellige Værfter, det være sig danske eller udenlandske, en hel Række Omstændigheder ind, som bevirker, at en umiddelbar Sammenligning er meget vanskelig, og vi behøver her blot til Underretning for dem, der ikke kender Forholdene nærmere, at oplyse, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Tilspænding og Stillasbygning er includeret i Priserne for Nitning, spiller en ikke ringe Rolle.

Dertil kommer ogsaa hvilke Krav, der stilles til Arbejdets Udførelse, og her over vi at paastaa, selv med Fare for paany at blive stemplet af „Arbejdsgiveren" som værende i Besiddelse af „en uklædelig og forloren Arbejder-Overlegenhed," at der ingen Steder udføres bedre Skibsbygningsarbejde end i Danmark. Spørgsmaalet om Arbejdets Kvalitet spiller jo en meget stor Rolle ved Bedømmelsen af Arbejdslønnen, og da nu „Arbejdsgiveren" har ledet os ind paa disse Gebeter, skal vi som Eksempel anføre, at et dansk industrielt Aktieselskab, der ejer en Fabrik i Tyskland, havde paaberaabt sig de lavere tyske Priser overfor de danske Arbejdere. Disse havde, da de blev præsenteret for det tilsvarende tyske Arbejde, erklæret, at kunde de blot faa Lov til kvalitetsmæssigt at udføre Arbejdet som det tyske, var de villig til at udføre det til den samme Betaling, som de tyske Arbejdere fik.

Hvad angaar Arbejdstempoet, vil vi hævde, at dette i Danmark paa de Omraader, hvor „Arbejdsgiveren" her har anstillet Sammenligninger, er fuldt paa Højde med Udlandet.

Vi skal saa kun til Slut beskæftige os med de Betragtninger, som „Arbejdsgiveren" i den heromhandlede Artikel anlægger i Forbindelse med, at nærværende Blads Redaktør har faaet Sæde i Undersøgelsesudvalget vedrørende Burmeister & Wain. I sidste Fagblad skrev vi bl. a.:

„men at Udviklingen gaar hastigt, turde vel alene den Omstændighed, at der i det Udvalg, som er nedsat til Undersøgelse af Virksomhedens Forhold, ogsaa sidder en Arbejderrepræsentant, være et eklatant Bevis for. Det blev iøvrigt for nogle Aar siden af Selskabets Værftsledelse forbudt den samme Arbejderrepræsentant at komme indenfor de paagældende Arbejdspladsers Porte."

Hertil bemærker „Arbejdsgiveren":

„Jo denne Mand, hvis hidtil gnavende Orm har været, at Burmeister & Wain's „Værftsledelse" en Gang ikke har ønsket hans Nærværelse paa Inspektion i Virksomheden . . . . . , denne Mand kan nu takket være det Udvalgsmandat, Regeringen har ophøjet ham med, f. T. ikke formenes Adgang til at komme indenfor og blive gjort saa klog, at det i høj Grad har imponeret ham selv. For andre er der foreløbig ikke nogen Grund til at blive imponeret."

Ja, her er vi sikkert ved den egentlige Aarsag til den paagældende Artikels Fremkomst, ved „Arbejdsgiveren"s egen gnavende Orm, nemlig at Arbejdsgivernes helligste og hidtil mest ukrænkede „Vi alene vide-Princip" er blevet gaaet for nær. Uden at vente, at „Arbejdsgiveren" vil fæste Lid dertil, skal vi dog anføre, at det var ikke efter nærværende Blads Redaktørs Ønske, men tværtimod med store Betænkeligheder, at han indtraadte i det paagældende Undersøgelsesudvalg. Men hvis det for „Arbejdsgiveren" blot var et Personspørgsmaal, havde den næppe beskæftiget sig saa meget hermed, thi hvis ikke den ene Arbejderrepræsentant havde taget Sæde i Udvalget, vilde der være kommen en anden, og alle Arbejderrepræsentanter er vist efter „Arbejdsgiveren"s Formening lige umulige.

Nej, hvad der har vakt den Vrede, som „Arbejdsgiveren" nu giver Udtryk for, er sikkert ikke Spørgsmaalet om, hvilken Arbejderrepræsentant, der fik Sæde i Udvalget, men at Arbejderne overhovedet skulde være repræsenterede i dette. Vi har jo hørt Udtalelser fra ledende Folk indenfor Arbejdsgiverne om, at man ikke var tilfreds med dette Udvalgs Nedsættelse, eller at der var anmodet om Lovgivningsmagtens Bistand, og vi forstaar det saa godt. Nu har man altid kunnet hævde, at Virksomhedernes Forretningsgang var noget, som Arbejderne ikke havde Forstand paa, og ikke skulde blande sig ind i, og saa blev der pludseligt, oven i Købet i vort største industrielle Selskab, givet en Arbejderrepræsentant Mulighed for at kunne se bag Kulisserne. Vi tror dog at kunne trøste „Arbejdsgiveren" med, at den Viden, som vedkommende Arbejderrepræsentant derved erhverver sig, ikke vil blive misbrugt

til Skade for den Virksomhed, i hvilken en stor Arbejder- og Funktionærstab er dybt interesseret. Det havde i saa Henseende sikkert ikke været uden Betydning, om den borgerlige Presse i samme Forstaaelse af, hvad der bedst tjente Burmeister & Wains Interesser, havde undladt at føre op til den Pressedebat, som vi har været Vidne til. Forøvrigt maa det ikke glemmes, at det er A/S Burmeister & Wains Ledelse, der selv har paakaldt Statens Bistand.

Med Hensyn til den paagældende Værftleders for nogle Aar siden udstedte Forbud imod, at Kjærbøl kom indenfor de paagældende Arbejdspladsers Porte, skal vi bemærke, at det saamænd ikke har været nogen gnavende Orm hos Kjærbøl, men vi har anført det som Bidrag til Karakteristik af en Ledelse, paa hvilken „Arbejdsgiveren"s Udtryk „uklædelig Overlegenhed" er saare passende. Vi har tillige anført det, fordi denne, forøvrigt langt udenfor Arbejdernes Kreds kendte Overlegenhed, trods alt repræsenterer Undtagelsen fra den Regel, der er gældende for danske Arbejdsgivere og Arbejdsgiverrepræsentanter. Vi skal iøvrigt tilføje, at den Tone, som Arbejdsgiverforeningens Organ i de senere Aar har tillagt sig, heller ikke svarer til den, som vi i al Almindelighed er vant til at høre fra danske Arbejdsgivere.

Naar endvidere „Arbejdsgiveren" anfører, at man faar

> „den Mistanke fæstnet, at Hensigten ikke saa meget har været at belyse Overenskomstsituationen som noget helt andet, nemlig at benytte en Lejlighed for den ophøjede Arbejderrepræsentant til at hovere over Burmeister & Wains Ledelse, som Hr. Kjærbøl nu øjensynlig synes, at han kan se fra oven og nedefter",

skal vi hertil nøjes med at anføre, hvad vi skrev i vor Artikel, nemlig:

> „Der er imidlertid ingen Grund til at hovere over, hvad der her er sket. Dertil er de Ulykker, som Virksomhedens Sammenbrud kan medføre for dansk Industri og for Beskæftigelsesmulighederne i vort Land, alt for vidtrækkende. Det bør ogsaa erindres, at den omfattende Beskæftigelse, som Burmeister & Wain har kunnet give direkte og indirekte, i meget stor Udstrækning har bidraget til at formindske Arbejdsløsheden, men om denne store beskæftigelsesmæssige Indsats kan opveje de Ulykker, som eventuelt kan blive Følgen af Virksomhedens Vanskeligheder, maa Fremtiden afgøre."

Vi overlader ganske til Læserne at vurdere de Slutninger, som „Arbejdsgiveren" har tilladt sig at drage af vore herhenhørende Bemærkninger.

Endelig skal vi til „Arbejdsgiveren"s Imødegaaelse af vor Bemærkning, „Der kan næppe være Tvivl om, at Ledelsen for Burmeister & Wain øvede en meget stærk Indflydelse i Arbejdsgiverforeningen", anføre, at hvis man mener at kunne bilde os eller Offentligheden ind, at en Direktør i et Selskab af det Omfang, som A/S Burmeister & Wain havde naaet, og som samtidig var Formand for Industriraadet og iøvrigt i høj Grad toneangivende i det offentlige Liv, ikke skulde have øvet en meget stor Indflydelse i Arbejdsgiverforeningen, saa maa „Arbejdsgiveren" anse os og Offentligheden for at være mere end almindelig dumme. Vi har forsporet denne Indflydelse, og vi skal gerne anerkende, at den har været præget af mere Forstaaelse overfor Arbejderne, end Tilfældet har været hos andre af de ledende Mænd indenfor Burmeister & Wain.

Men naar „Arbejdsgiveren" skriver, at „Arbejdsgiverforeningen er Udtryk for alle og ikke for nogen enkelt, selv ikke for den største Virksomheds Lederes Vilje", vil vi tillade os at spørge „Arbejdsgiveren": Tror den virkelig, at en Direktør, der staar i Spidsen for en Virksomhed, der paa et givet Tidspunkt beskæftigede mellem 9 og 10,000 Arbejdere, og som har Sæde i Arbejdsgiverforeningens Hovedledelse, ikke øver en endog ganske betydelig Indflydelse? Hvis Artiklens Forfatter vil benægte dette, mangler han, for at bruge „Arbejdsgiveren"s eget Udtryk, „de Former for Uddannelse og Erfaring, der ellers er nødvendige" for at bedømme herhenhørende Forhold, thi hvis dette ikke er Tilfældet, vover vi at paastaa, at „Arbejdsgiveren" skriver imod bedre Vidende.

Vi udtrykker vor Tilfredshed med, at Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad gentagne Gange har nedladt sig til at beskæftige sig med vor lille Skribentvirksomhed, og vi er af den Opfattelse, at den sidste Behandling, vi har været ude for, afgjort er mere i Overensstemmelse med „Arbejdsgiveren"s Indstilling og Temperament, end Tilfældet var, da man i Efteraaret i Fjor søgte at lobhudle vor Skribentvirksomhed. Vi vil ogsaa fremtidig sætte Pris paa, at vor Kollega ved Vestervold viser sit sande Ansigt.

Fem Arbejdere beretter om Arbejds- og Levevilkaar i Sovjet-Rusland.

Det tyske Kommunistblad „Welt am Abend" udsendte den 17. December f. A. et Særnummer om Sovjet-Unionen, og hævede heri paa sædvanlig ukritisk kommunistisk Vis Forholdene i Rusland til Skyerne. Dette er faldet en Del Arbejdere i Moskva for Brystet, og de har sendt en Protestskrivelse til „Welt am Abend". Selvom man ikke har læst den Artikel, der protesteres imod, saa vil der i Skrivelsen, som vi nedenunder gengiver, findes adskillige interessante Oplysninger om de Forhold, hvorunder „den nye Verden" opbygges.

Moskva, den 22. Dec. 1932.

Til *Redaktionen af „Welt am Abend".*
Berlin SW 68
Kosmos Forlaget G. m. b. H.

Vedr. Særnummeret af 17. Decbr. 1932.
Sovjet-Union, Den socialistiske Verdens Opbygning.

Fem udenlandske og to russiske Arbejdere skriver i Fællesskab dette Brev. Vi har læst Deres Særnummer og er oprørt over den *usandfærdige* og frivole Maade, paa hvilken De aflægger Beretning, og opfordrer Dem i Arbejderklassens og Sandhedens Interesse at bringe følgende Berigtigelse:

I. Arbejderens Rettigheder og Pligter:

a) „Robotschik'en", d. v. s. Arbejderen, har i de russiske Bedrifter ingensomhelst Ret til at føre Tilsyn eller til at føre Klage. De Veje, ad hvilke han rent formelt kan føre Klage, fører til Partkom. Denne Instans og Bedriftdirektionen er Partibonzer, de hjælper altsaa aldrig Arbejderen, men dersom han bliver ubehagelig, sender de ham til Sibirien. Ligesom Czaren tidligere gjorde det med ubekvemme Mennesker.

b) Saakaldt Ventetid betales i de fleste Tilfælde overhovedet ikke. Men hvis den skadelidte Arbejder igennem saa og saa mange Instanser har fremtvunget, at han faar den lovmæssige Betaling af 50 pCt. af Gennemsnitslønnen („Die Welt am Abend" vil fremkalde Indtrykket af, at der skulde blive betalt 100 pCt.), saa forlanger man af Arbejderen Lønafregning over det sidste Regnskabsaar for at udregne Gennemsnittet (Fiktion). I de russiske Kontorer ser der ud som hos en Kludekræmmer, og baade Arbejderen og Funktionæren i Kontoret skifter som Følge af de elendige Lønninger Stilling 2—3 Gange om Aaret. Det vil altsaa i de fleste Tilfælde ikke være muligt at præstere et dokumenteret Bevis for hans Indkomst. Gennemsnittet af 50 pCt. lader sig altsaa talmæssigt ikke fastslaa, og dermed bortfalder Betalingen for Ventetiden efter russisk Lov og russiske Fagforeningsmetoder overhovedet. Hvor utroligt det end lyder, saa er det dog rigtigt; den nuværende Nominalløn anvendes aldrig til Udregning af 50 pCt.-Betalingen for Ventetiden; thi i Rusland, hvor kun Ydelsen pr. Stykke betales (altsaa kun Akkordsystemet har Gyldighed), er Udregningen af Gennemsnittet næsten umulig.

c) Udskudsarbejde, for hvilket Arbejderen er ansvarlig, betales ogsaa af Kapitalisterne. Der er altsaa ingen Grund til at fremhæve dette som noget, Sovjet har fundet paa. Men i denne Forbindelse kunde vi have Lyst til at henvise til, at der hos i Tyskland og i Amerika eksisterer temmelig uangribelige Metoder, efter hvilke Arbejderens Skyld eller Ikke-Skyld afgøres, medens i Rusland Bedriftspartimændene driver deres Talrekord saavidt, at de forsøger at fremstille ethvert Udskudsarbejde, altsaa enhver Mangel i Produktionen, som kontrarevolutionær. Arbejderen med Udskud faar altsaa ikke blot ingen Penge, men han bliver i mange Tilfælde endog aabenlyst brændemærket som Skadedyr, skønt den arme Fyr kun i de allersjældneste Tilfælde har Skylden.

d) Til saadanne Fagforeninger, der egentlig kun er de udøvende Organer for den her førte Afpresningspolitik, maa Arbejderen hver Maaned betale 10 pCt. af sin Løn, endvidere 5 pCt. Mopr. og 10 pCt. Skat. Det er altsaa Svindel, naar det siges, at der ikke foretages Afkortninger i Arbejderens Løn, og skulde De ikke vide dette, saa skal vi gerne sende Dem nogle Lønafregninger.

e) Den af dem anførte Løn paa mellem 800—1300 Rubler om Aaret er rigtig. Om denne Kendsgerning skal jeg minde Dem længere nede ved Levnedsmiddelpriserne.

f) Af Fondet til Bedring af Livsbetingelserne betaler man de offentlige sociale og hygiejniske Indretninger, som den borgerlige Stat dels ad privat Vej dels ved Offentligheden allerede ved Wilhelms Tid har gennemført og drevet som nødvendige. Vi forstaar altsaa ikke, hvorfor de laver et stort Nummer ud af dette, tilmed da det jo ogsaa er dem bekendt, at dette Fond ogsaa financierer de Cadillacs, Lincolns, Packards, Mercedes's o. s. v,, der købes til d'Herr. Partibonzer. Moskva alene ejer 400 Packardvogne, 300 Lincoln-, 120 Cadillacvogne, medens Arbejderen i Pjalter og Klude som Følge af Bolignøden bogstavelig vegeterer paa Gaden eller i „Oberschiedje", d. v. s. Herberge for Hjemløse, og heller ikke har noget at æde. Det er Dem ogsaa bekendt, at der i Bedrifterne og ligeiedes i Byen ikke findes et eneste „Das", der kan konkurrere med de tyske. Garderober findes enten slet ikke eller, hvis der findes en Efterligning, kan man ikke aflevere noget dertil af Frygt for Lus og Væggedyr, Sygdomskim og Tyve. De Nybygninger, som De ynder at fotografere, skulde De fotografere *indvendig.* Paa hver 20 m² kommer 4 Mennesker, paa 80 m² (altsaa 16 Mennesker) 1 Køkken paa 18 m². Tilmed er der Væggetøj og Kakkerlakker, mod hvilke selv vi Udlændinge, der er vant til Orden, staar magtesløse, fordi de paa-

ny indvandrer fra Naboboligerne gennem de indtil 1 cm store Revner i Gulve, Lofter og Vægge. I Husene er der Centralvarme, men der fyres kun hver tredje Dag, og vi sidder altid inde med vore Vinterfrakker paa og fryser. Til 16 Mennesker findes der i Køkkenet et Gaskomfur med 3 Blus, men Gas er der kun hver Formiddag i 2 Timer og hver Aften i 3 Timer. Dette Værelse er Boligen med Komfort, som De skriver (i Badeværelset bor der ogsaa 2 Mennesker). Og dette Værelse koster 36 Rubler!!! Lys, Gas, Vand betales ekstra!

g) Levnedsmiddelpriser — Løn.

Arbejderen fortjener, som De rigtigt opgiver, 700—1300 Rubler det er ca. 100 Rubler om Maaneden, 25 Rubler om Ugen. Levnedsmidlerne koster i Dag, den 22. December 1932, følgende:

1 Kilo Ost = 14 Rubler = 28 Mark.
1 „ Faarekød = 18 Rubler = 36 Mark
1 „ Smør = 28 Rubler = 56 Mark.
1 „ Svinekød = 26 Rubler = 52 Mark.
1 „ Oksekød = 22 Rubler = 44 Mark.
1 „ Æbler = 4,50 Rubler = 9 Mark.
1 „ Sukker = 14 Rubler = 28 Mark.
1 „ Fisk = 3,20 Rubler = 6,40 Mark.
1 „ saltet Sild = 6,50 Rubler = 13 Mark.
1 Løg = 35 Kopeker = 70 Pfg.
1 Mandarin = 3 Rubler = 6 Mark.
1 Pære = 2 Rubler = 4 Mark.
1 Plade Chokolade = 3,95 Rubler = 7,90 Mark.
1 Kilo Konfekt = 7,10 Rubler = 14,20 Mark.
1 Æg = 50 Kopeker = 1 Mark.
1 Liter Mælk = 5 Rubler = 10 Mark.

Disse Priser lyder saa uhyrligt, at man kunde fristes til at anse dem for Svindel. Men „Die Welt am Abend" kan ved sin Korrespondent i Moskva personligt overbevise sig om dem, og om fornødent skal vi tilstille den tyske Offentlighed officielt stemplede Prislister derover.

De regelmæssige Levnedsmiddelannoncer fra Tietz i „Rote Fahne", i „Die Welt am Abend" og i „Die Welt am Morgen" sluger Russeren som himmelsk Musik, naar vi oversætter dem for ham. Ubegribeligt er det for den russiske Arbejder, at den tyske Arbejdsløse hver Uge faar 8 Mark — saa og saa meget Smør, Kød og Brød, medens en russisk Akkordslider ikke har det. De faa Partifolk, som har et Særmagasin, er Undtagelser. Da vi læste op, at De skriver i Avisen, at Arbejderen i Bedriften for 40—50 Kopeker faar et af tre Retter bestaaende Maaltid, hvoraf den ene Ret er en Kødret, blev hele den russiske Tilhørerkreds ophidset, og en russisk Kammerat sagde: „Kuidibjer", det er den frygteligste russiske Ed. Saa ophidsede var Folkene over Deres urigtige Beretning, thi de faar i Bedriften kun en Skaal uappetitlig Ædelse (intet Kød) for 40 Kopeker, og i Tyskland vilde ingen arbejdsløs spise det.

Hvad er dog det for et Magasin, som De har fotograferet? Værsaagod ogsaa at føje til, hvad der er paa Reolerne. Til venstre for oven er det altsammen Tændstikpakker, derunder Rugbrød, hele den mellemste Reol og de 3 øverste Rum tilhøjre indeholder Cikoriepakker (forresten den skadeligste Kaffe i Verden), og tilhøjre for neden smaa Pakker med Tændstikker. *Andet er der ikke i Magasinet.* Her er De ærlig, men De maa ogsaa skrive dette til paa Billedet. I alle Magasinerne i Moskva findes der intet, og Arbejderen maa foryne sig i det frie Marked til Aagerpriser. Det frie Marked har man nu igen officielt godkendt, fordi Krakket ellers ikke mere kunde standses. Det vilde nu være en taknemmelig Opgave for Dem at fotografere det lukkede Kreml-Magasin, for at Klassemodsætningen i Rusland kan blive aabenbar. Hver tredje Dag i Teatret, det er ogsaa en ret uholdbar Angivelse. Billetterne koster fra 8—38 Rubler; ved en Ugeløn af 25 Rubler skulde nogen faa bildt mig ind, at Arbejderen kan gaa i Teatret hver tredje Dag!

Paa Artiklen: „Moskvas nye Ansigt" af Vaillant-Couturier (Paris) skal jeg ikke spilde et Ord. Thi denne betalte Skribler sidder, naar han er i Moskva, regelmæssigt med fyldt Bug i Metropol, der er det luksuriøseste Hotel i Moskva for Valuta-Inturisterne. Dér bor ogsaa Max Hølbz. Ligeledes er ogsaa vor kære Alfons Goldschmidt, som allerede nu er ved at faa Mave og blive stakaandet, en daglig Stamgæst dér.

Artiklen „En russisk Kvindes Dag" er fra først til sidst en Skandale. Thi her fremstilles en kvindelig Bonzes og Udsveders Liv, hvis Udviklings Ledetraad er Stoppeuret i Haanden og brutal Hensynsløshed, som Almenbillede paa russiske Kvinders Liv. I Virkeligheden er den russiske Kvinde et retsløst Dyr, der føder Børn som en Kanin, da hun ofte forlades af Mændene og ikke har de 50 Rubler til en Abort tilovers. Den russiske Kvinde arbejder for 70 Rubler om Maaneden og har ikke nogen Familie, saaledes som vi Tyskere og Amerikanere forstaar det. Bonzerne har forøvrigt ogsaa Tjenestepiger, der faar 25 Rubler om Maaneden og Kosten; Pigerne arbejder ligesom hos os fra tidlig Morgen til sen Aften og har 2 Udgangsdage om Maaneden. Altsaa bortset fra de Par Propaganda-Eksempler, hvor Kvinderne efter højere Ordre skubbes i Forgrunden, gaar det her Kvinden forbandet skidt.

Om Opbygningen af Industrien og Landbruget skal vi udtale: Som klassebevidste Arbejdere kritiserer vi alle Misforhold, men stiller hele vor Kunnen hensynsløst til Disposition for Industrien, fordi vi ved, hvad det vilde betyde for den internationale Arbejderklasse, hvis det mislykkedes. Men hvis den nuværende Politik føres videre, vil om kortere eller længere Tid det hele bryde sammen. Jævnsides med de daglige Sejrsmeldinger er det en Kendsgerning, at Forsyningen indtil nu er blevet slettere og slettere. I Aar er der af det samlede opdyrkelige Areal kun blevet opdyrket 58 pCt., og dette opdyrkede Areal har kun givet 52 pCt. Udbytte. Den tyske Landbruger arbejder med 5 Gange saa stort Gennemsnit pr. disponibel Hektar. Det er

Facit af alle Krigsmeldinger fra den saakaldte Agrarfront. Virkningerne af denne Kolchospolitik maa Proletaren bære, medens Generalerne i Kreml efter urgamle Forbilleder befinder sig vel med deres laasede Magasin. Med tom Mave vil den russiske Proletar aldrig faa den Arbejdsglæde, som er nødvendig, dersom han skal blive rigtig oplært i Industrien. De dyreste Maskiner gaar her i Stykker, som om de faldt ned fra Himlen. Industrien, som betaler sine Arbejdere Sulteløn, som eksporterer en stor Del af sin Produktion under Produktionsprisen (her i Moskva indrømmer Partifællerne aabent denne Dumping, fordi der ikke findes nogen anden Mulighed for at skaffe Deviser), arbejder med en Omkostning af 500 pCt. for sin Produktion. For et tænkende Menneske er disse Tal tilstrækkeligt talende. Derfor er det forbryderisk, naar „Die Welt am Abend" i Indledningen til sit Særnummer siger, at de russiske Tilstande ogsaa lader det tyske Folk kaste et Blik ud i Fremtiden. Vær ærligere, sig, hvor svært det er, og I vil meget hurtigere og grundigere vinde Eder den internationale Arbejderstands Sympati og Støtte.

(sign.) *5 Underskrifter.*

Mod Reaktionen.

Landet over toner Valgklokkerne igen. Det gælder denne Gang Valget til Byraad og Sogneraad. Det er allesammen Institutioner, som har mægtig Betydning for Arbejderklassen. Fortolkningen af en Række vigtige sociale Love bestemmes af disse Institutioner. Talen om, at Rigsdagsvalgene er de eneste Valg, som har Betydning, er urigtig. Tænk paa den Udvikling i human Retning, som takket være *Socialdemokratiets Initiativ* er foregaaet i alle Danmarks Kommuner og Sogne.

Ja, det er sikkert unødigt at minde derom. *De gamle* blandt vore Fagfæller erindrer *Fortiden* og de Forhold, den bød Arbejderklassen. Husker I *Rønnerne, Fattigskolen, Fattiggaardene* og alt det andet, som var selvfølgelige Ting for Datidens Arbejdere? — Jo, I vil erindre det, og I ved ogsaa, at Udviklingen bort fra dette ikke var foregaaet, om ikke Arbejderes og Smaakaarsfolks Repræsentanter var gaaet i Breschen derfor.

De yngre blandt Kollegerne, som ikke selv har gennemlevet denne Periode, faar en træffende Illustration af Kommunevalgenes Betydning ved at sammenligne Arbejdernes Forhold i de Kommuner, hvor Socialdemokratiet staar for Styret, og de andre. Det er en utrolig Smaalighed og Fedtethed velstillede Kommuner med konservativt eller Venstre-Flertal har lagt for Dagen overfor de socialt daarligt stillede. Tusinder af hæderlige Arbejdere er bragt paa Fattigvæsenet — takket være saadan usocial Kommunepolitik.

Tænk over Forskellen paa før og nu — og træf saa dit Valg. Spild ikke Stemmerne ved at lade dem gaa til Splittelsespartierne. De Kommunister, som nu sidder i Folketinget, vil, hvis de faar Kolleger i Byraadene, danne Skole for disse. Kommunisterne har ved alle betydende Afstemninger i Folketinget *stemt sammen med Højremændene eller Lappofolkene.* De har ganske vist ikke stemt imod Lovforslagene med samme Motivering som Højremænd og Lappofolk, undertiden har de endog stillet mere vidtgaaende Forslag end Regeringen, men altid var det Forslag, *som var ufarlige for Reaktionen, fordi det var udsigtsløst at faa dem gennemført.* Reelt har derfor den kommunistiske Rigsdagsvirksomhed været en Haandsrækning til den sureste Reaktion, og eventuelle kommunistiske Byraadsrepræsentanter skal arbejde efter samme Moskva-Recept.

Kammerater og Fagfæller.
Slaa derfor Reaktion og Splittelsesmænd ned.
Frem for en fornuftig og socialt forstaaende Kommunalpolitik.

Lad Parolen ved Kommunevalgene være:

Alle Mand af Hus

Stem socialdemokratisk.

Populær Samfundsøkonomi.

Arven deles.

Jernstøber Bauer var altsaa pludselig bleven 30,000 Kr. rigere, end han nogensinde havde anet, han var. De 10,000 Kr., Faderen og han for 17 Aar siden havde faaet rejst, var bleven til 90,000 Kr., samtidig med at hele Familien havde levet jævnt og ordentlig af Støberiet. Men denne Formueforøgelse var jo ikke konstateret for, at Bauer kunde glæde sig med at stable Sedler i Bunker, nej den var kun konstateret for at skaffe Basis for det store Rentekrav, han sidst ikke mente at kunne honorere.

De 10,000 Kr. var jo i sin Tid bleven rejst nærmest ved det, man kalder Kunstgreb overfor Smedesvend Pedersen. Som Mester havde han ved Slid og Slæb i det gamle Værksted formaaet at klare Dagen og Vejen, og nu havde han solgt Ejendom og Værksted for 16,000 Kr.; men da han havde en Gæld paa 8000 Kr., saa var det, han havde haft ud af 17 Aars Slid, ret begrænset.

Vel havde Bauer været og var vedblivende en dygtig og flittig, ja fremragende Mand; men Dygtighed og Flid havde heller ikke manglet hverken hos Former Nielsen eller Maskinarb. Jørgensen, der havde været med fra den første Dag, og som Alderen snart begyndte at trykke. Hvad kunde de imødese? En næppe helt sorgfri Alderdom. — Arbejdere og Arbejsløn var en Omkostning, en Vare som Kul, den gjorde sin Skyldighed og blev kørt bort som Aske og Slagger. — Ja, noget saa uvæsentligt var Arbejds-

løn, at det ikke en eneste Gang har været fornødent at nævne den i de Regnskaber, vi har omtalt, og som har givet en ret god Oversigt over Støberiets Udvikling.

Men Bauer var altsaa med et Slag bleven 30,000 Kr. rigere og hvorfor? Ikke fordi han selv havde ønsket det; men fordi en Lovens og en Herrens Tjener havde anset deres Fruers Indsats i Støberiet for saa betydningsfuldt, at den var langt mere værd end de 11,000 Kr., som Broderen havde tilbudt hver af dem. Disse Dannekvinder eller rettere de Dannemænd, der havde set klart, da de anholdt om deres Haand, de var de stolte Sejrherrer, over 21,000 Kr. til hver var Sejrens Løn. — Tænker vi os de 42,000 Kr. forrentede med 5 pCt., en Smeds Arbejdsløn 700, Kr. aarlig den Gang, og det Beløb, Arbejdsgiveren tjente paa en Smed, naar alle Omkostninger og Renter var betalt, 200 Kr., saa skulde altsaa 10 Svende arbejde hver Dag hele Aaret for at fodre d'Herr.

Men hvordan skulde dette Beløb nu skaffes til Veje?

Ja, havde det været rigtige Menneskepenge, eller dog et Bankindskud, saa havde det været ligetil. I første Tilfælde blot at udbetale Pengene, i det andet at lade Banken udbetale dem, eller eventuelt blot flytte dem fra en Konto til en anden.

Men det var jo hverken Menneskepenge eller Bankindskud. Det drejede sig derimod om Bygninger og Maskiner, der var livsvigtige for Støberiets Drift og derfor ikke kunde sælges.

Man overvejede at rejse et Banklaan; men dette skulde ikke blot forrentes, men ogsaa afdrages, man vilde næppe komme ned under en aarlig Ydelse af 5000 Kr., og dette mente Bauer ikke at kunne bære.

Der var dernæst Tale om at lade Pengene staa, som man siger, saaledes at Beløbet blev forrentet til Svogrene med almindelig Indlaansrente, 4 pCt., altsaa 840 Kr. til hver. Bauer mente imidlertid, at Svogrene ikke kunde kræve en fast Rente, de maatte ogsaa deltage i Risikoen. Dette var Svogrene for saa vidt villige til, men mente i saa Fald ogsaa at burde have Adgang til en højere Rente, naar Forholdene tillod det.

Da saaledes begge de to Former for Opgørelse af Arveforhold, der almindelig anvendes, naar Arven bestaar af fast Ejendom, var forkastede, maatte man overveje, om ikke en eller anden Selskabsform var anvendelig. — Tidligere havde Støberiet jo været et Interessentskab; men dette krævede, at Interessenterne var ansvarlige med alt, hvad de ejede. Dette vilde Bauer ikke gaa med til, fordi det berettigede en stadig Indblanding fra Svogrenes Side i hans Driftsledelse, hvilket han meget skulde have sig frabedt. Svogrene var i og for sig heller ikke stemt for Tanken, thi de havde begge Privatformue, der kunde tabes, hvis Støberiet kom i Vanskeligheder.

De almindelige Former for Aktieselskaber, som kendes i vore Dage, kunde ogsaa vanskelig komme i Betragtning, og man samlede sig derfor om Kommanditselskabet. Et saadant Selskab har en ansvarlig Deltager, der hefter med alt, hvad han ejer, altsaa Bauer, og saa passive Deltagere, altsaa Svogrene. Disse hefter kun med deres Indskud og faar Udbytte under Hensyn til Foretagendets Gang.

For at skabe mere Overblik over Foretagendet, gik Bauer ind paa at afløse Gælden til Sparekassen, Banken og Agenten samt Kreditforeningslaanet med et nyt Kreditforeningslaan paa 20,000 Kr. Da den derved formindskede Afdragsbyrde gav Mulighed for større Udbytte, paa Papiret, indvilligede Svogrene i at nedsætte deres Krav med hver 1000 Kr., altsaa til 20,000 Kr. hver.

Da dette var ordnet, oprettedes følgende Kontrakt:

Stiftelsesdokument

vedrørende

Bauers Jernstøberi og Maskinværksted, Kommanditselskab

1. Bauer er Firmaets Indehaver og hefter personlig for alle dettes Forpligtelser.
2. Sagfører N. og Pastor P. er passive Deltagere, med hver 20,000 Kr., der har Panteret umiddelbart efter et Kreditforeningslaan, stort 20,000 Kr.
3. Aarsregnskabet affattes saaledes, at der af Bruttooverskudet afholdes følgende Udgifter i følgende Rækkefølge:
   a. Kreditforeningsrenter og Afdrag.
   b. 2 pCt. Udbytte af N. og P.'s Indskud.
   c. 5000 Kr. til Bauer for Driftsledelse og Kapitalanbringelse.
   d. Afskrivning paa Fabriksbygninger 3 pCt. og paa Maskiner 8 pCt., disse Beløb hensættes paa Afskrivningsfond, der yder Dækning for nedbrudte Bygninger og kasserede Maskiner; alle nye Bygninger og Maskiner paaføres Status til deres Anskaffelsesværdi.
   e. Restoverskudet fordeles mellem Bauer og N. og P. i Henhold til deres Kapitalindskud efter Status.
4. Efter 1. Januar 1885 har Bauer Ret til at udbetale N og P.
5. Regnskabet skal godkendes af 3 Revisorer, valgt henholdsvis af Bauer, N. og P. i Fællesskab og af Discontokassen.

Ved Udgangen af Aaret 1871 kom det nye Kommanditselskabs Regnskab til at se saaledes ud:

Driftsregnskab for 1871.

Tab

Renter til Kreditf. 4½ pCt. af 20,000 Kr.	900	Kr.
Svogrene, 2 pCt. af 40,000 Kr.	800	-
Bauers Driftslederløn og Renteforskud...	5,000	-
Afskrivninger	3,200	-
Netto-Overskud	2,100	-
	12,000	Kr.

Vinding:

Fortjeneste paa udført Arbejde	12,000	Kr.
	12,000	Kr.

Vi ser, at skønt Renter og Afdrag ved Omprioriteringen var dalet fra ca. 2500 Kr. i 1870 til 900 Kr. i 1871, saa var det Forrentningskrav, der nu stilledes saa stort, at skønt Aarets Resultat var udmærket, blev der kun $4^1/_3$ pCt. Rente til Svogrene. (2 pCt. forlods og 2100 Kr. er $2^1/_3$ pCt. af 90,000 Kr.), naar rimelige Afskrivninger skulde foretages. Vi vil blot for en Ordens Skyld anføre Status:

Status 31. December 1871.

Aktiver.

Beboelse og Grund	20,000	Kr.
Fabrik	38,000	-
Maskiner	25,000	-
Varelager	12,000	-
Debitorer	7,000	-
Bankindskud	12,000	-
Kassebeholdning	2,000	-
	116,000	Kr.

Passiver.

Kreditforeningslaan	20,000	Kr.
Kommanditkapital, ansvarlig	50,000	-
— passiv	40,000	-
Afskrivningsfond	3,200	-
Diverse Kreditorer	2,800	-
	116,000	Kr.

Vi vil nu forlade Støberiet for næste Gang ved nogle Eksempler at forklare Problemet Afskrivning.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

Silkeborg Maskinfabrik.

Zeuthen & Larsen.

Denne Virksomhed blev grundlagt i Aaret 1854, nærmest som et Jernstøberi, af den kendte Jernstøber Stallknecht i Horsens. Fabrikationen omfattede Støbegods i Almindelighed til Forbrug i Byen og Omegnen, altsaa nærmest Kakkelovne, Komfurer, Staldvinduer og lign. Bygningsartikler. Virksomheden var dog ikke under Stallknecht i lang Tid, men overgik hurtigt til Zeltner, der drev Virksomheden videre som Jernstøberi med nævnte Fabrikation.

Det var selvfølgelig primitive Forhold, der arbejdedes under, og det kan saaledes anføres, at Blæseren til Støberiets første Smelteovn blev trukket af en Hestegang. Senere begyndte man imidlertid ogsaa at udføre almindeligt Maskinarbejde og anskaffede da en Dampmaskine og Dampkedel. Der beskæftigedes i den Tid normalt en halv Snes Mand.

I 1890 overgik Virksomheden til Blædel og Schnekloth, og samtidig optoges Fremstilling af Landbrugs- og Mejerimaskiner, thi det var jo netop i disse Aar, Oprettelsen af Andelsmejerierne tog Fart. Som bekendt kunde de danske Andelsmejerier i 1932 holde 50 Aars Jubilæum.

Som Følge af denne udvidede Fabrikation steg Arbejder-Antallet ret hurtigt til 30—40 Mand og blev staaende her, indtil Zeuthen og Larsen i Aaret 1900 overtog Ledelsen af Virksomheden, der paa dette Tidspunkt var blevet omdannet til Aktieselskab, og ledede denne som Direktører, indtil de efter faa Aars Forløb overtog Fabrikken for egen Regning.

Sammen med Mejeriernes Udvikling steg Fabrikkens Produktion af Mejerimaskiner, og kort Tid efter, at Zeuthen og Larsen havde overtaget Virksomheden, var man naaet op paa et Arbejderantal af ca. 60. Man begyndte nu ogsaa paa Eksport af Mejerimaskiner, som har været i stadig Stigen, og Fabrikken er nu naaet til en Beskæftigelse paa ca. 300 Mand.

I 1914 brændte en Del af den gamle Fabrik, men den blev atter opbygget samme Aar. Produktionen udvidede sig dog stadig, hvorfor Pladsforholdene efterhaanden blev smaa, og der var i Tidens Løb blevet saa mange Bebyggelser omkring Fabrikken, at en Udvidelse paa den gamle Grund ikke længere var mulig, hvorfor den gamle Plads blev afhændet, og en moderne indrettet Fabrik blev bygget i 1919 lige udenfor Byen, tæt op til Banen, saaledes at der kunde ledes Sidespor ind paa Fabrikkens Grund.

Som allerede nævnt omfattede Produktionen oprindelig almindeligt Bygningsgods, senere ogsaa Landbrugsmaskiner, men nu fremstilles der kun Mejerimaskiner til saavel Andelsmejerier som til Mælkecentraler i Byer samt Margarinemaskiner.

Hvad der specielt fremstilles til Byernes Mælkecentraler er de velkendte Stassaniserings-Anlæg, som er konstruerede efter en italiensk Professor, Dr. Stassano's Opfindelse. Disse Anlæg har vundet en stor Udbredelse saavel herhjemme som i Udlandet, idet der i Løbet af godt 3 Aar er solgt Stassaniseringsanlæg til 18 forskellige Lande, og ikke mindst her i Landet er der afsat mange Stassaniserings-Anlæg. Saaledes er det sikkert alle vore Læsere bekendt, at Mælkeriet „Enigheden" allerede for 3 Aar siden indførte Stassanisering i sin Virksomhed, og det er jo en Kendsgerning, at Mejeriet er særdeles tilfreds med at have indført denne Mælkebehandlingsmetode, der byder saa store Fordele, ikke mindst for Publikum.

Muligvis kan det interessere Læserne at høre, hvad stassaniseret Mælk er, og vi kan da oplyse, at stassaniseret Mælk er Mælk, der er behandlet saaledes, at den har bevaret alle den raa Mælks gode Egenskaber, f. Eks. er de saa vigtige A-, B- og C-Vitaminer bevarede, de vigtige Næringsstoffer, Kalksalte og Fosfater, forbliver i Opløsning, hvorved man opnaar den Fordel, at disse Stoffer, der er meget vigtige specielt for Børn, kan optages af den menneskelige Organisme, thi hvis nævnte Stoffer først er overgaaet i fast Form, kan de ikke optages af Organismen. Endvidere er alle de sygdomsvækkende Bakterier, som f. Eks. Tuberkelbakterier, Kalvekastningsbakterier, Colibakterier etc., dræbte. Foruden disse, om man saa maa sige indre direkte usynlige gode Egenskaber, byder den stassaniserede Mælk og-

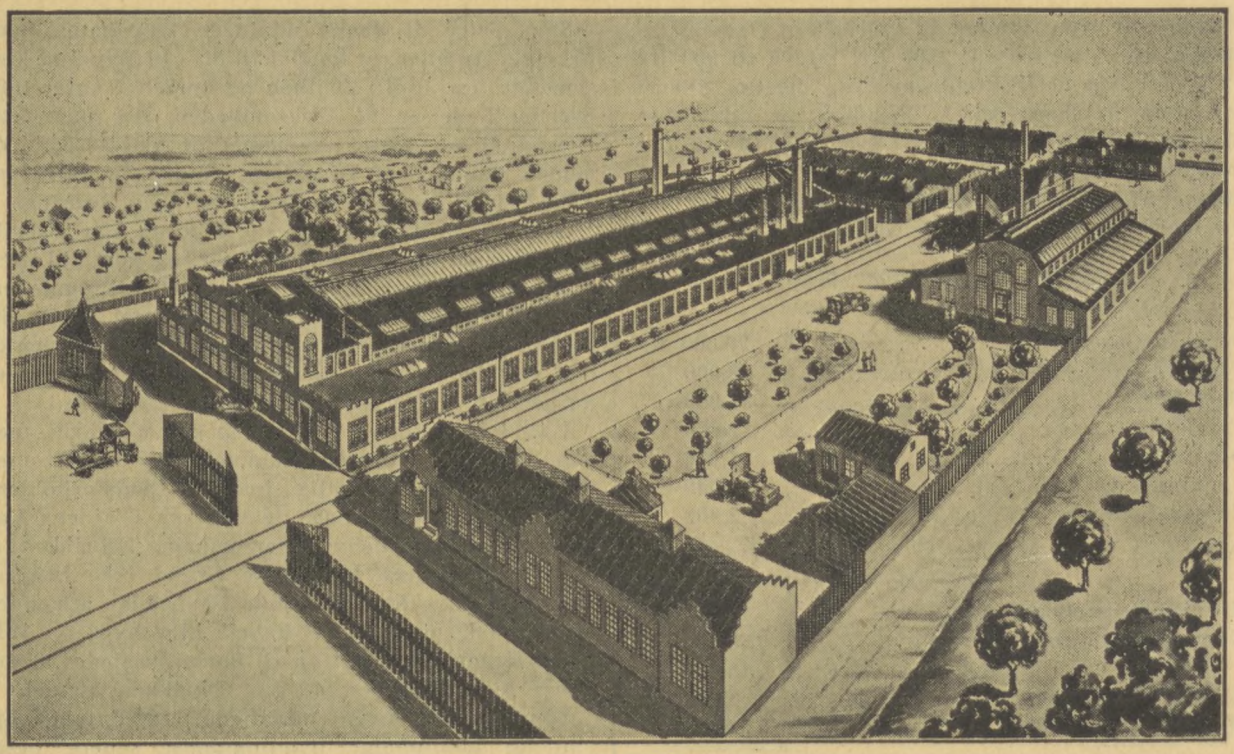

Den ny Fabrik paa Jernbanevej.

Parti fra Støberiet.

Interiør fra den gamle Fabrik.

saa ydre direkte synlige gode Egenskaber, som f. Eks. et stort Lag Fløde ovenpaa Mælken, og en frisk Smag, fuldstændig fri for denne „kogte" Smag, som hidtil har afskrækket Folk fra at drikke almindelig pasteuriseret Mælk.

Til Slut skal vi blot tilføje, at det første dieselelektrisk drevne Andelsmejeri her i Landet, maaske i hele Verden, nemlig Funder Andelsmejeri ved Silkeborg, er blevet bygget af Silkeborg Maskinfabrik, der herved er kommen ind paa et nyt Omraade, som efter alle Udsigter at dømme bærer store Muligheder i sig.

Lidt Værkstedsteknik.

Rivaler.

Ved Boring med Sneglebor faar man som bekendt ikke særlig nøjagtige Huller. I Hulvæggen efterlades Spor af Borets skærende Ægge, og ofte forløber Hullet lidt til den ene eller anden Side, foruden at Hullets Diameter varierer, afhængig af den større eller mindre Nøjagtighed, hvormed Boret er slebet. Resultatet bliver noget bedre, hvis man *for*borer Hullet med et mindre Sneglebor; men selv ved Anvendelse heraf kan man ikke med Sneglebor alene faa Hullerne tilstrækkelig nøjagtige til Pasbolte, Passtifter, Lejebøsninger, endsige til Boringer, der skal danne Leje eller Styr for Aksler.

Af denne Grund er *Rivalen* efterhaanden blevet et uundværligt Værktøj paa Maskinværkstedet, og *Oprivning* foretages baade med Haanden og med Maskine, paa Boremaskine, Drejebænk, Revolverbænk og endog paa særlig dertil byggede Specialmaskiner.

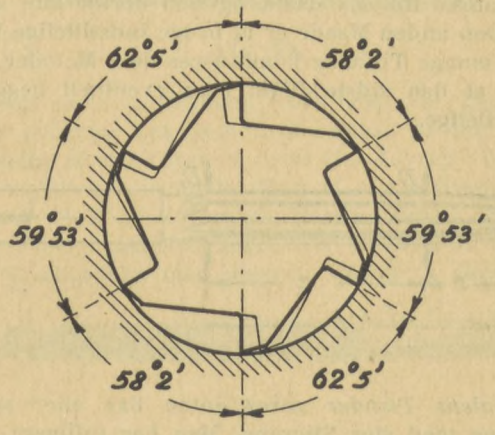

Fig. 1.

Den Oprivning af Huller, der anvendes paa Pladeværksteder, Kedelsmedier og Skibsbyggerier, er af en noget anden Art, idet Formaalet her særlig er at faa Hullerne i sammenstødende Plader og Profiler til at flugte hinanden, og Værktøjerne har en anden Form end de, der bruges paa Maskinværksteder.

Et Hul, der skal rives, maa nødvendigvis bores til en lidt mindre Diameter end den tilsigtede. Hvor stort Diameterfradrag, der maa regnes med til Oprivningen, afhænger dels af Huldiameteren, dels af de Værktøjer, der arbejdes med. Efterfølgende Tabel giver en Anvisning i saa Henseende.

Diameterfradrag for Oprivning.

(J. Dinnebier: Reiben und Senken.)

Huldiameter mm	Værktøj. Sneglebor	Borsænker med 3 Tænder	Borestang eller Borsænker med 4 Tænder	Borestang
	For- og Grund-Rival			Grund-Rival
0,8—1,2	0,05			
over 1,2—1,6	0,1			
— 1,6—3	0,15			
— 3—6	0,2			
— 6—10	0,3			
— 10—18	0,3	0,3		0,2
— 18—30		0,4	0,3	0,2
— 30—50		0,5	0,4	0,2
— 50—100			0,4	0,2
— 100—150				0,2

Paa Grund af den meget ringe Spaandybde, Rivalen arbejder med, maa dens Ægge være glat slebne og eventuelt skærpede med Oliesten. Det uundgaaelige Slid bevirker, at Rivalens Diameter i Tidens Løb bliver noget mindre. Denne Ulempe kan man afhjælpe paa 2 Maader. Enten deler man Oprivningen i 2 Operationer, idet man først tager den største Spaandybde med en „For-Rival" og derefter opriver til Maal med en „Grund-Rival", der kun fjerner ganske lidt Materiale, og som derfor kun slides lidt. Den anden Maade er at bruge indstillelige Rivaler. I mange Tilfælde kombineres de 2 Metoder, saaledes at den sidste Rival eller eventuelt begge er indstillelige.

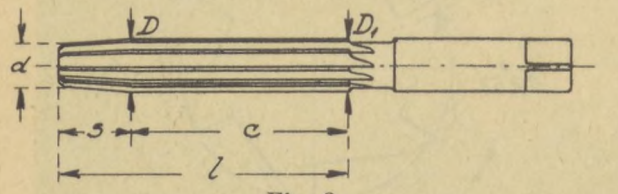

Fig. 2.

Rivalens Tænder gøres enten lige eller spiralskaarne med stor Stigning. Man har tidligere antaget, at de ligetandede Rivaler var mere tilbøjelige til at afsætte Ruflemærker i Boringen end de spiralskaarne. En lignende Virkning har man tilskrevet et lige Tandantal. Senere Undersøgelser synes at vise, at ingen af Delene har nogen Indflydelse paa Fremkaldelsen af saadanne Mærker, og man anvender nu som oftest Rivaler med lige Tænder, da disse er lettest at fremstille og at slibe; dog er man henvist til at rive Huller med Kile- eller Notgange ved Hjælp af spiralskaarne Rivaler. Endvidere bruges nu oftest Rivaler med *lige* Tandantal, da disse kan maales direkte med Mikrometer, hvilket er af stor Betydning.

Den ovennævnte Tendens, Rivaler har til at afsætte Ruflemærker eller gøre Hullerne kantede, fremkommer særlig ved Haandrivning, idet der fremkommer et Mærke, hvis den skærende Æg standses og trækkes tilbage. Da Modstanden er størst i disse Punkter, er Rivalen tilbøjelig til at standse

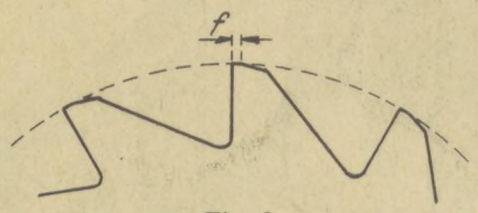

Fig. 3.

med Æggene i samme Mærker, saaledes at disse bliver endnu dybere. Denne Kalamitet afværges nu ved at gøre Afstanden mellem Rivalens Tænder ulige stor, f. Eks. som vist i Fig. 1.

Haandrivaler er som Regel lange, da de skal have dels et svagt tilspidset „Forskær" (*s* i Fig. 2), der baade skal tage Spaan og tjene som Styr, dels et cylindrisk eller næsten cylindrisk Stykke *c*, der kun skal glatte Hullet og styre Rivalen. Længden af For-

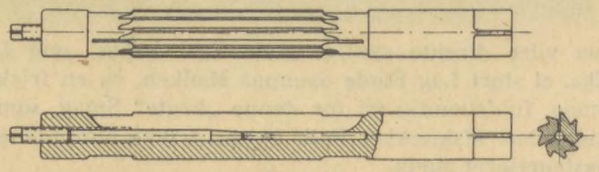

Fig. 4.

skæret gøres gerne ca. en Fjerdedel af hele Tandlængden *l*, medens Diameteren i Spidsen er ca. 0,2—0,5 mm mindre end ved D. Ved D skal Rivalen have sin største Diameter, og herfra kan den aftage ganske lidt henimod D_1, saaledes at den her bliver 0,001—0,003 mm mindre, afhængig af Diameteren. Formaalet med denne svage Tilspisning opefter er at undgaa Spaantagning paa den færdig revne Del af Hullet. Tænderne slibes med ca. 5° Frigangsvin-

Fig. 5.

kel i hele Længden (Fig. 3); dog slibes ikke helt ud til Æggen paa Stykket c, men der efterlades en rundslebet Flade *f* paa 0,2—0,3 mm Bredde, der tjener som Styreflade. Rivalens Skaft gøres ca. 0,1—0,2 mm mindre, saaledes at Værktøjet kan falde gennem det færdig revne Hul.

Fig. 4 viser en Haandrival med indstillelige *faste Tænder*, den saakaldte *ekspanderende Rival*, medens Fig. 5 viser en Haandrival med indstillelige *Knive*.

Maskinrivaler er kortere end Haandrivaler, og deres Forskær er ganske kort, idet Tænderne hælder ca. 15—50° mod Cylinderaksen, eller de er afrundede (Fig. 6). Faste Maskinrivaler af denne Art

kan faas i Handelen forsynet med Morsekonus eller med cylindrisk Skaft saavel med som uden Firkant. Til Huller af større Diameter bruges oftest de saakaldte „Skalrivaler", (Fig. 7) d. v. s. rørformede Ri-

Fig. 6.

valer, der med en indvendig Konus — som Regel 1:30 — kan anbringes paa en Holder med Morsekonus eller cylindrisk Skaft.

Blandt *indstillelige Maskinrivaler* har man saavel ekspanderende Rivaler af samme System som

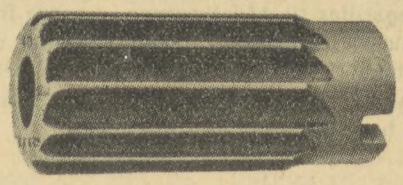

Fig. 7.

Haandrivalen Fig 4, som Rivaler med løse Knive. Fig. 8 viser en Rival, der indstilles ved at løsne Møtrikken A, hvorefter man med Møtrikken B forskyder alle Knivene samtidig med, at Diameteren justeres ved Hjælp af en Indstillingsring. Rivalen Fig. 9

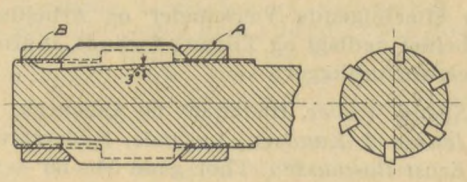

Fig. 8.

er forsynet med paaskruede Knive. Justering for Slid sker her ved at lægge Papir eller Folio under alle Knivene. Hvad enten Indstillingen foretages paa den ene eller anden Maade, maa enhver Rival slibes og skærpes efter Indstillingen.

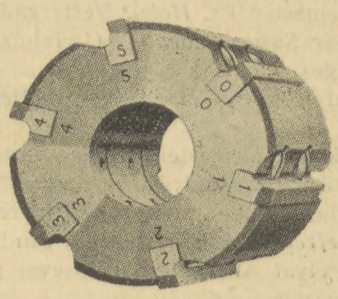

Fig. 9.

Specielle Rivaler. Til Oprivning af Boringer, der skal flugte hinanden, f. Eks. Hoved- eller Knastakselleje rne i Automobilmotorer, anvendes lange Stangrivaler med faste eller instillelige Skær udfor hvert Leje.

Til Fremstilling af Konushuller benyttes koniske Rivaler. Da Spaandybden ved saadanne Huller bliver ret stor, benyttes ofte Oprivning i 3 Operationer med henholdsvis aftrappede, afbrudte og lige Tænder, saaledes som vist i Fig. 10.

Til tynde koniske Passtifter anvendtes tidligere 5-kantede Rivaler uden Noter, de saakaldte Stubs

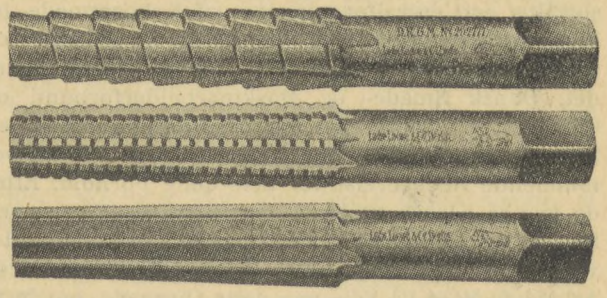

Fig. 10.

Rivaler. Nu om Stunder gaar man over til i Stedet for at anvende specielle Bor, der baade borer og opriver konisk, eller ogsaa anvendes efter Forboringen specielle Rivaler med meget lille Stigning.

Til særlig nøjagtigt Arbejde benyttes undertiden Rivaler med enkelt Tand. Rivalen bestaar af en hærdet og slebet Dorn forsynet med en Not, hvori er

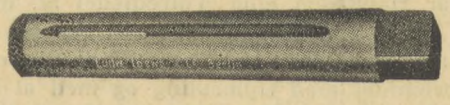

Fig. 11.

anbragt en løs indstillelig Kniv (Fig. 11). Disse Rivaler benyttes kun som Grund-Rival til den sidste Justering af et i Forvejen revet Hul. Iøvrigt vil Metoden muligvis blive helt afløst af nyere Fremgangsmaader til Fremstilling af nøjagtige Huller. Enkelte Fabrikker er saaledes gaaet over til Brug af en speciel Trækkedorn med poleret cylindrisk Skaft, der

Fig. 12.

trækkes gennem det oprevne Hul som sidste Operation. En anden Metode, som ogsaa har vundet Indpas, er Valsning af Hullerne ved Hjælp af et Værktøj forsynet med mange polerede Valser, altsaa efter samme System som en Rørvalse.

Til Oprivning af *Nittehuller i Pladearbejde* anvendes faste *venstre spiralskaarne* Rivaler, f. Eks. som vist i Fig. 12. Den venstreskaarne Rival er ikke saa tilbøjelig til at arbejde sig fast i Hullet som den højreskaarne; til Gengæld kræves der større Tilspændingstryk under Arbejdet med den venstreskaarne Rival.

E. B.

Rørprislisten skal overholdes.

Efter at Rørprislisten i Henhold til Forligsmandsforslaget af 26. Marts 1931 var udstrakt til at gælde for hele Landet og som ensartet Betalingsmaade for Medlemmer af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Centralforeningerne af Kobbersmede- og Blikkenslagermestre for henholdsvis Jylland og Østifterne paa den ene Side og Blikkenslagerforbundet, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Gas- og Vandarbejdernes Fagforening paa den anden Side, indeholdt vort Fagblad for August 1931 en udtømmende Redegørelse for hele dette Forhold. Efter de mange Klager og Krav, der igennem Aarene ved forskellige Lejligheder var tilgaaet Forbundets Hovedledelse, fordi den ikke kunde skaffe ensartede Arbejdsforhold til Veje paa dette Omraade, havde vi Grund til at vente, at nu var der Ro om denne Sag.

Helt saaledes er det dog ikke gaaet. Nogle af Provinsens Arbejdsgivere har af og til søgt at komme uden om Rørprislisten, skønt man skulde synes, at det ogsaa for dem maatte være en Fordel at vide, at de ved alt herhenhørende Arbejde var stillet paa samme Vilkaar som Konkurrenterne. Men ogsaa vore Medlemmer har været mere end villige til i en Del Tilfælde at udføre dette Arbejde for en Timeløn, der kun var Halvdelen eller Totrediedel af, hvad der kunde tjenes efter Prislisten, og i ikke saa faa Tilfælde motiveret dette med, at der var en Besværlighed forbundet med Opmaaling og med at føre det nødvendige Regnskab. Det har derfor været nødvendigt i den forløbne Tid at lade afholde en Del Møder i forskellige Byer for at faa gjort Medlemmerne begribeligt, at den trufne Ordning maa respekteres, og at det vil være ugørligt at opretholde Rørprislisten, hvis ikke saavel Arbejdsgivere som Arbejdere loyalt retter sig efter den.

Imidlertid er der i den senere Tid indtruffet nogle Tilfælde, der viser, at enkelte Medlemmer vel kan finde paa at anvende Prislisten, men paa en saadan Maade, at det ikke kan tolereres, og det maa tilføjes, at de Afdelinger, hvor saadant er indtruffet, straks har forstaaet, at her maa dæmmes op, og har spurgt Forbundet til Raads.

Hvad vi her tænker paa er, at visse Medlemmer har begyndt at optræde som Tilbudsgivende ved Centralvarmeanlæg. Dette Arbejde kræver jo ingen Værkstedsplads, Materiale købes hos Grossisten — eller man fingerer, at det er den, der skal have Anlægget, der køber dette —, Værktøjet synes ogsaa at kunne faas til Laans hos Grossisten, og saa tages Arbejde til et Beløb, som dækker Materiale og en Arbejdsløn, der i de fleste Tilfælde ikke engang svarer til en rimelig Timeløn, langt mindre noget der udover.

Paa Foranledning af Københavns Afdeling 9 behandlede Hovedbestyrelsen paa sit Møde den 31. Januar Sagen, og det paalagdes Hovedkontoret at gøre Medlemmerne bekendt med, at dette Forhold ikke kan tolereres. Medlemmer, der optræder som Installatører af Sanitets- eller Centralvarmeanlæg, kan ikke, naar dette Arbejde slipper op, oppebærer Arbejdsløshedsunderstøttelse. Saadanne Medlemmer henvises til paa legitim Maade at etablere sig som Mestre, og kan saa erholde hvilende Medlemsret.

Endvidere vil Hovedbestyrelsen ved eventuel Genindtrædelse af Medlemmer, der har taget saadant Arbejde til Priser, der betyder Smudskonkurrence ikke alene overfor andre Medlemmer af Forbundet, men ogsaa overfor Mestre, der i Henhold til Overenskomst er forpligtet til at betale efter Rørprislisten, forbeholde sig at bestemme, paa hvilke Betingelser Optagelse kan finde Sted.

Det henstilles til Afdelingerne at sørge for, at nærværende publiceres tilstrækkelig tydeligt overfor de Medlemmer, der beskæftiges indenfor denne Branche, samt at henvise til Rørprislistens Afsnit E, der anviser, hvorledes denne anvendes.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst*, Vestergade, Haderslev.
8. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
9. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
10. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
11. Maskinfabrikken *„Nilkron"*, Nørresundby.
12. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk.*

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! Et Cirkulære, som er modtaget fra Danske Musikeres Landsforbund, vil i disse Dage blive tilstillet vore Afdelinger. Man bedes have Opmærksomheden henvendt herpaa og forelægge det paa kommende Generalforsamlinger.

Aalborg. Hos Firmaet *Roos & Eriksen* i Nørresundby fik en ung Mand udlært den 9. November f. A., og da det kom Afdelingen for Øre, at han kun blev aflønnet med 119 Øre pr. Time, skred denne ind med det Resultat, at der kom nogen Korrespondance i Gang mellem Firmaet, Afdelingen og Forbundet.

Sagen er nu sluttet med, at den unge Mand fra 5. Februar erholder 129 Øre, fra 4. Marts 139 Øre og fra 4. April 143 Øre pr. Time, der er den almindelige Timeløn i Aalborg-Nørresundby.

Frederiksværk. I Fagbladet for November f. A. er omtalt nogle Prisforhandlinger, der har fundet Sted paa *De forenede Jernstøberiers derværende Afdeling,* og som imidlertid blev afbrudt, fordi Aktieselskabets Direktør skulde rejse bort.

Forhandlingerne blev senere genoptaget, og man enedes om Priser paa det omhandlede Arbejde, der i alt væsentligt var kommet fra Aktieselskabets ophævede Afdeling i København. Blandt andet blev Resultatet, at der skete nogen Efterbetaling.

I den senere Tid er der ført nogen Forhandling mellem Arbejdsmændenes derværende Afdeling og vort Forbunds dito, foranlediget ved, at nogle Maskinformere, grundet paa Arbejdsmangel udførte Arbejdsmandsarbejde midlertidigt. Disse ønskede Arbejdsmændene overmeldt til sig, og vilde saa til Gengæld give Afkald paa nogle Kernemagere og Ovnfolk.

Sagen er ikke afsluttet, men det er jo et Spørgsmaal, der først maa afklares, om de, der skulde afgaa fra Formerforbundet, vil være indforstaaet med at afgive en Del Rettigheder, som de har erhvervet sig, ligesom det selvfølgelig ogsaa vil være et Spørgsmaal, om de, der skulde overgaa til Formerforbundet, vil være indforstaaet med at betale det Kontingent, som nu engang er en Nødvendighed at betale til vor Organisation, i ganske særlig Grad til Arbejdsløshedskassen.

Odense. Hos Jernstøber *A. Birn* afholdtes der den 19. Januar et Mæglingsmøde. En Maskinformer, der arbejdede i ren Timeløn, havde vragstøbt noget Arbejde, hvilket gav Jernstøberen Anledning til at afskedige Manden, men i Stedet for at betale ham hans tilgodehavende Løn, der var Kr. 19,28, vilde han kun betale Kr. 11,97. Hr. Jernstøberen havde regnet ud, at Formeren ingen Timebetaling skulde have for den Tid, der var medgaaet til det Arbejde, der ikke duede.

Ved Mæglingsmødet indgik han paa at betale det fulde Beløb, hvilket for det første er naturligt, fordi der her var Tale om Arbejde i ren Timeløn, men den største Aarsag er sikkert, at Hr. Fabrikanten, der er faglært Former, efter Afskedigelsen selv havde forsøgt sig med det paagældende Arbejde, men med ligesaa daarligt Resultat som Formeren, og derfor nok er kommet i Tanker om, at det sikkert var Materialet og ikke Manden, der var noget i Vejen med.

En moralsk Afgørelse af denne Sag burde jo egentlig have været, at det paagældende Medlem havde faaet en Erstatning, men i Stedet for valgte Hr. Birn at rende til Anvisningskontoret og krævede Folk anvist. Disse nægtede naturligvis at paabegynde Arbejdet, naar de ingen Garanti havde for at faa deres fortjente Løn, men saa var der naturligvis ikke andet at gøre end bede Provinsfabrikantforeningen om i denne forfærdelige Sag at henvende sig til Arbejdsdirektoratet, der selvfølgelig ogsaa mener, at Nægtelsen var berettiget.

Hos *A/S H. Rasmussen & Co.,* Odense, har der den 19. Januar været afholdt Mæglingsmøde. Ved Julen 1932 hjemsendtes som sædvanlig vore Medlemmer med den Besked, at der skulde gaa Bud efter dem, naar de efter Nytaar igen skulde træde i Arbejde. Man begyndte allerede 3. Januar, men glemte at sende Bud efter Tillidsmanden, der har arbejdet paa Virksomheden en halv Snes Aar, og som kan udføre alt Arbejde paa Fabrikkens Maskiner, da han har arbejdet ved dem alle. Paa Trods af, at man til Jul hjemsendte ca. 20 Maskinformere, og der nu i Midten af Februar er ca. 40 i Arbejde, siger Direktøren, at Tillidsmanden er afskediget paa Grund af Arbejdsmangel.

Selvfølgelig er der gjort Erstatningskrav gældende, men hverken ved Mæglings- eller Timandsmødet, sidstnævnte afholdt 7. Februar, opnaaedes der Enighed.

Klage er nu sendt til De samvirkende Fagforbund med Krav om at faa Sagen indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Rønne.. *A/S Bornholms Maskinfabrik* har opsagt de gældende Priser til at ophøre 1. April 1933.

Varde. Paa det derværende *Staalstøberi* er der den 6. Februar afholdt et Mæglingsmøde. Der var stillet Krav om Lønforhøjelse til 2 Kernemagere, men det afviste Virksomheden ganske bestemt for Tiden. Videre var der klaget over Lærlingeuddannelsen. Værket beskæftiger for Tiden 6 Formere og 6 Lærlinge, og disse sidstnævnte anvendes i alt væsentlig ved en Formemaskine. Direktøren lovede at virke for, at Lærlingeuddannelsen skulde blive den bedst mulige, men denne Sag har en anden Side.

Hos A/S Burmeister & Wain, hos A/S Frichs, Aarhus, og hos Jensen & Olsen, Esbjerg, er der ogsaa Staalstøberier, men her har Lærlingene Adgang til at blive uddannet baade i Jernstøbning og Metalstøbning, medens der kun støbes Staal i Varde.

Da nu f. Eks. en Jernformer meget let kan overgaa til at være Staalformer, medens det modsatte omtrent ikke lader sig gøre, er det et Spørgsmaal, om Værket i Varde i det hele taget bør have Lov til at uddanne Lærlinge, da deres Adgang til efter endt Læretid at faa Arbejde som Staalformer er yderst begrænset. Der er derfor fra Forbundets Side truffet Foranstaltninger til at faa denne Side af Sagen behandlet i det staaende Lærlingeudvalg.

Endelig var der klaget over, at Tillidsmanden, der i August Maaned f. A. blev hjemsendt paa Grund af Arbejdsmangel, trods gentagne Løfter om Genantagelse ike var blevet antaget, men derimod andre ledige Formere.

Herom opnaaedes ikke Enighed, og dette Spørgsmaal skal til Timandsmøde, eventuelt til Voldgift.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 6. Januar afholdtes Mæglingsmøde hos *A/S Burmeister & Wain, Christianshavn,* der havde klaget over, at Arbejderne i Prøvelokalet kollektivt nægtede at udføre Overarbejde. Grunden hertil var, at Mesteren havde annulleret en Passerseddel til en Maskinarbejder, der ønskede at afspadsere Overarbejde.

Paa Mæglingsmødet oplystes, at Passersedlen til nævnte Maskinarbejder var lovlig udstedt, og Firmaet erkendte, at den maatte respekteres. Under disse Omstændigheder enedes man om, at begge de omhandlede Klager bortfaldt, idet Tillidsmandens Udtalelser om Vægring ved at udføre Overarbejde samtidig toges tilbage.

Hos *A/S Københavns Bolte- og Møttrikfabrik* mægledes den 12. Januar paa Strid om Betalingen for 2 Jernkonstruktionsarbejder. — Man enedes om, at Selskabet til fuld Afgørelse betaler de 4 Arbejdere, der kom i Betragtning, Kr. 70.00. Endvidere vedtog man, at de bestaaende Aflønningsforhold var opsagte fra Selskabets Side, og at der mellem Parterne straks skulde optages lokale Forhandlinger om, hvad der burde træde i Stedet. Ved disse lokale Forhandlinger enedes man om at fastsætte Akkord paa saa meget Arbejde som muligt, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, gives 22½ pCt. Tillæg til Timelønnen, Timelønsarbejde betales som hidtil.

Hos *A/S De forenede Automobilfabrikker,* Odense, mægledes den 19. Januar paa Klage over, at de paa Mæglingsmødet den 30. Juni i Fjor paaklagede Forhold vedrørende Benyttelsen af Vaske- og Omklædningsrummene endnu ikke var ordnet. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Hos *A/S Pedershaab Cementindustri,* Brønderslev, mægledes den 3. Februar paa Krav fra et af vore Medlemmer om, at Firmaet betaler en ham idømt Bøde af Kr. 50.00. Vedkommende Medlem var af Firmaet sendt ud for at opstille nogle Maskiner ved Dyrskuer i Jyllands forskellige Byer, og efter at have opstillet en Maskine i Æbeltoft, kom en lille Dreng for nær til den og kom til Skade med sin Haand. Sagen indbragtes for Vestre Landsret, og her idømtes Montøren den nævnte Bod.

Ved Mæglingen erklærede Firmaet sig villig til at yde vort Medlem et Laan paa 50 Kr., som han forpligtede sig til at refundere Firmaet, naar Erstatningsspørgsmaalet var endelig afgjort.

Den 9. Februar er der afholdt Mægling hos *A/S „Atlas"*, København, hvor vore Medlemmer havde klaget over, at Selskabet viste sig uvillig ved Akkordprisforhandlinger, og forlangte Arbejdet udført i Henhold til Overenskomstens § 7, 2. Stk., samt at man havde nægtet at forhandle med Tillidsmanden om Akkordpriser.

Selskabet hævdede, at det ikke paa noget Punkt var gaaet ud over den retmæssige Anvendelse af Overenskomstens Bestemmelser vedrørende Akkordansættelser, og Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Timandsmøde. Den 23. December afholdtes Timandsmøde til Behandling af følgende Sager:

1) Lønkrav overfor *A/S Anker Heegaard,* Frederiksværk. — Man enedes om et midlertidigt Tillæg paa ialt 45 Øre pr. Time at fordele med 3 Øre pr. Mand pr. Time til 15 Mand. Dette Tillæg bortfalder, naar produktionsmæssige Forhold paany indtræder.

2) Strid hos *A/S Burmeister & Wain, Christianshavn,* om Godtgørelse til Arbejdere, der har været tilsagt til Arbejde paa M/S „Pronthis" uden at kunne paabegyndte Arbejde. Sagen sluttede, idet Firmaet indgik paa, i det foreliggende Tilfælde, at betale for 1 Time den første Dag og for 2 Timer den følgende Dag.

Samme Dag afholdtes et Fællestimandsmøde vedrørende Strid hos *A/S Burmeister & Wain* om Vejpenge m. v. for Arbejdere, antaget paa H. C. Ørstedsværket. — Enighed opnaaedes ikke.

Rørudvalgsmøde. Den 7. Februar behandledes følgende Sager paa et Rørudvalgsmøde:

1) Strid hos Firmaet *Hassel & Teudt,* Københavns, om Betalingen for et Rørarbejde udenfor Prislistens Priser (Kødbyen).

Efter Diskussion af Sagen sluttedes denne derved, at Firmaet til fuld Afgørelse betaler 135 Kr. til de ved de omhandlede Daglønsarbejder beskæftigede Folk.

2) Strid hos *A/S C. M. Hess' Fabrikker,* Vejle om Betalingen for Udførelse af 100 m 2" Rør paa Fabrikkens Grund.

Man var enig om, at det paagældende Arbejde vilde være at afregne efter Rørprislisten, og Uoverensstemmelserne vedrørende Akkordopgørelsen vistes tilbage til lokal Forhandling.

3) Strid hos *Storm Hansen & Co.,* Københavns, om Betalingen for Paasætning af Rysteriste og Røgvendeplader paa National-Kedler.

Enighed opnaaedes ikke, og det vedtoges at forelægge Sagen til Afgørelse af en faglig Voldgiftsret.

4) Strid hos Firmaet *Hans Hansen,* Vanløse, om Betalingen for 73½ Daglønstime.

Sagen sluttedes med, at Firmaet til fuld Afgørelse af samtlige herunder fremdragne Uoverensstemmelser betaler Montøren Kr. 60.00

Derudover behandledes en Sag vedrørende Firmaet *Christensen & Modler,* Københavns, rejst af Blikkenslagerforbundet. Sagen angik Strid om Betalingen for a) Opstilling af Badekar paa Raabetongulve, og b) Opmærkning af Huller. Det første Spørgsmaal henvistes til Afgørelse af en faglig Voldgiftsret, medens man med Hensyn til det andet enedes om, at der foretages en Optælling af samtlige Huller med Undtagelse af Kælder og Loft.

60 pCt. af de optalte Huller betales med Rørprislistens Pris for Opmærkning.

Faglige Voldgiftskendelser. Direktør *Poul Sørensen* har den 15. Januar afsagt Kendelser i en Række Rørsager, nemlig:

1) Uenighed hos Firmaet *Andersen & Heegaard,* Københavns, om Betaling for

a) Overtalselementer ved Ribeovne, Type 2, der er en ny Type 2-søjlede Ovne. Det drejede sig om, hvor vidt disse skal betales efter Prislistens Satser for 2-søjlede Ovne med 13 Øre, eller som en 6-søjlet Claccic Ovn med 27 Øre.

Kendelsen gaar ud paa, at Ovnene skal betales som 2-søjlede.

b) Strid om Betaling for Vandmaalere, der skal bestemme Ejendommens Forbrug af varmt Vand, men er anbragt paa Koldtvandsledningen. Prisen for Opsætning af Vandmaalere er opført i Rørprislisten, Side 22 og 56.

Kendelsen gaar ud paa, at Maalerne skal betales efter Punkt 32, Side 56.

2) Uenighed hos *Ludvigsen & Hermann,* Københavns, om, hvorvidt der skal betales for Røgaftræk paa Kedel, der er samlet af løse Elementer.

Kendelsen gaar ud paa, at Paasætning af Røgaftræk skal betales særskilt i Henhold til sidste Linie i Punkt 24, Stk. a.

3) Uenighed hos Firmaet *A. & G. Hansen,* der er hjemmehørende i Københavns, om Vej- og Kostpenge til 2 Montører ved et Arbejde i Lyngby.

(Fortsættes Side 84.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
25972	Andersen, Hans Frede....	København	11. 3.10	Kbhvn. Afd.	26. 7.29	Centralafd.	12. 3 32
21852	— Peter Henry...	Aarhus	6. 8 05	Aarhus	7.11.24	Kbhvn. Afd. 13	1.10.32
34943	Bach, Henry.....	Dania pr. Mariager	4. 3.05	Hadsund-Assens	4.11 25	Hadsund-Assens	1.10 32
51853	Baernes, Ejgil Carl.....	København	15 11 12	Kbhvn. Afd.	7.12.31	Kbhvn. Afd. 5	8 10 32
36930	Bentzen, Theobald H. A. M.	Vorup	20. 3 00	„ „	7. 7.31	„ „ 14	8.10 32
9665	Christiansen, Henry Vald..	Horsens	4. 9 96	Horsens	17.11.15	Horsens	16 1.32
51180	Frobøse, Karl Hartvig...	Frederikshavn	3.12.11	Kbhvn. Afd.	18. 5 31	Kbhvn. Afd. 12	20. 8.32
7208	Green, Christian Fredr.	København	16. 1.88	„ „	28. 3 30	„ „ 17	24. 9.32
23817	Hansen, Frank Chr.	—	15. 1.09	„ „	18 4.28	„ „ 13	1.10.32
53429	— Jens Chr.....	Jetsmark	20. 9 09	Nørresundby	16. 6 32	Nørresundby	23. 7 32
54891	— Jens Chr.....	Lunde	17. 3.10	Varde	24. 2 32	Varde	30. 7.32
25593	— Knud Fredr. ...	København	20. 4 09	Kbhvn. Afd.	17. 8 28	Kbhvn. Afd. 17	1.10 32
52088	— Svend Aage Dusin	—	22. 4.12	„ „	5. 4.32	„ „ 14	15.10 32
8993	Håkonsson, Ludvig Håkon..	—	6. 6.83	„ „ 1	27. 3.03	Centralafd.	5 3 32
54591	Jensen, Arne Will. Rich.	Slagelse	21. 4 12	Slagelse	1. 1.32	Sorø	27. 8 32
51420	— Harald Sand...	Kibæk	24. 4.10	Kbhvn. Afd.	4. 7 30	Centralafd.	16. 4 32
21519	— Knud Jens Peter	Slagelse	24. 4 00	Slagelse	20 10.24	Kbhvn. Afd. 12	15 10.32
54994	— Otto Holger ...	Olstrup	27. 5 05	Sorø	27. 7.32	Sorø	6. 8.32
31676	Jørgensen, Aage Harald...	Aarhus	23. 9.95	Tønder	1. 7.29	Tønder	25. 6.32
36340	Jespersen, Jens Halvor ...	København	12. 2.09	Kbhvn. Afd.	23. 9 29	Centralafd.	6 8 32
50224	— John Reginald..	Hillerød	8. 4 11	„ „	7. 7.30	Kbhvn. Afd. 14	19. 3 32
50883	Johnsen, Charles	København	12. 7.10	„ „	6. 2.31	„ „ 13	1.10.32
30324	Larsen, Alfred.....	Odense	30. 5.08	Assens	6.11.27	Assens	16. 1.32
35036	— Jakob Peter E. A.	Roskilde	8. 8 03	Roskilde	4.11 22	Roskilde	17. 9.32
52101	Laursen, Peter Evald ...	København	22.11.10	Kbhvn. Afd.	18. 1 32	Kbhvn. Afd. 11	15 10 32
8807	Linck, Svend Aage ..	—	7. 1.95	„ „	28 12.31	„ „ 14	15.10 32
31315	Lindstrøm, Axel Angelo...	—	14. 6.09	„ „	2.11.28	„ „ 2	24. 9.32
33922	Mikkelsen, Aage.....	Horsens	1. 7 02	Horsens	5 10 21	Horsens	2. 4 32
33820	Miller, Poul	Struer	24. 2 09	Kbhvn. Afd.	3. 4.30	Kbhvn. Afd. 14	8.10.32
33457	Møller, Aksel	Sig	29. 1.10	Herning	28. 4 30	Varde	4 6.32
4045	— Poul Geisler...	Korsør	22. 3.08	Kbhvn. Afd.	14. 6.32	Kbhvn. Afd. 7	17 9.32
38659	Nielsen, Carl Henning..	København	15. 2 05	„ „	2.11.29	„ „ 4	3. 9.32
50213	— Niels Anton ...	Vejle	3. 5 98	D. Arbm. Forb.	7. 3.29	Roskilde	15.10.32
7970	— Ove Johan	København	15.12 06	Kbhvn. Afd.	22. 4.26	Kbhvn. Afd. 9	22.10 32
50779	Olsen, Axel Niels Johs..	—	1.12.11	„ „	1. 2.32	„ „ 3	29.10 32
9236	— Gustav.....	Store Fuglede	25.10.04	„ „	26.11 24	„ „ 3	1 10.32
19195	Overgaard, Verner	Aalborg	7. 2 10	Aalborg	2. 9 29	„ „ 12	27. 8 32
2041	Petersen, Carl Uldahl....	Sørup, Sct. Jørgens	14. 5 99	Kbhvn. Afd.	21. 9.32	„ „ 17	8.10.32
53577	— Hans Chr... ..	Gredsted	8.11.10	Hillerød	5. 1.31	Hillerød	8.10 32
36938	— Heinrich Adolph	Skodsborg	9.12.77	Kbhvn. Afd.	28.11.23	Lyngby	17. 9 32
14508	— Martin P. K....	Ørding, Mors	23. 4 83	Skive	1 11 01	Nykøbing M.	2. 4 32
17866	— Mourits Munk .	Barrit	20. 4 04	Horsens	25. 4 30	Horsens	26. 3.32
53523	Pihl, Conrad.....	Poulsker	13. 7 08	Neksø	4 3.31	Neksø	2. 7.32
54306	Rasmussen, Valdemar.....	Skader	6. 6 09	Horsens	27. 2 32	Horsens	16. 4.32
50611	Ritzau, Kurt	København	31. 8 09	Kbhvn. Afd.	17.10 30	Kbhvn. Afd. 2	2. 7.32
51290	Sander, August	Odense	28. 4.08	„ „	4. 7 31	Centralafd.	11. 6.32
51214	Saul, Poul	København	16. 6 10	„ „	19. 6 31	Kbhvn. Afd. 13	20 8 32
12427	Svane, Henry Chr.	Frederiksberg	16. 8.07	„ „	8.11.26	„ „ 13	15 10.32
23826	Svendsen, Børge Krogsgaard	København	28. 4.07	„ „	31 5.29	„ „ 10	1.10 32
51783	Thomsen, Emil	Sdr. Draaby	4. 1.10	„ „	7.11.31	Nykøbing M.	30. 7.32
1634	Toft, Johann Johansen	Nieder Jerstad	9. 1.69	„ „	27. 7.21	Kbhvn. Afd. 7	6. 2.32

Kendelsen gaar ud paa, at de 2 Montører er berettigede til Kostpenge i Henhold til Rørprislistens Punkt 39 d.

4) Uenighed hos Firmaet *Ewald W. Olsen*, København, om

a) Betaling for Opfejningsarbejde. Det drejede sig om et Anlæg i ældre, beboet Ejendom, udført i 2 Gange, og hvor der blev stillet Krav om, at Montørerne med det samme skulde sammenfeje og nedbære det Affald, der fremkom ved Gennembrydningen af Mure og Etageadskillelse.

Der var forlangt 32 Kr.

Kendelsen gaar ud paa, at det omstridte Arbejde skal betales med 25 Kr.

b) Endvidere var der Uenighed om Betalingen for Overtalselementer ved Nedtagning af færdig opstillede Pladejernsradiatorer af Hensyn til Malerarbejde. Montørerne krævede samme Pris som for støbte Radiatorer, d. v. s. Tillægsbetaling som ved 3- og 4-søjlede Ovne, medens Firmaet kun vilde betale som for 2-søjlede Ovne.

Kendelsen giver Firmaet Medhold i dets Standpunkt.

5) Uenighed hos Firmaet *Brix Petersen*, Københ igennem der gaar flere Rør.

Firmaet vilde i alle Tilfælde kun betale i Henhold til Punkt 2, Side 56, med 24 Øre pr. Hul, medens Montørerne hævdede, at Opmærkningen skulde betales med 24 Øre for hvert Rør, der skulde igennem Hullet, eller i alt Fald med 24 Øre for de første Rør og halv Pris for de øvrige.

Kendelsen giver Firmaet Ret i dets Opfattelse.

6) *Carl Christensen & Co.*, Aalborg.

a) Uenighed om, hvorvidt et Reparationsarbejde skulde udføres i Timeløn eller afregnes efter Rørprislisten. Det omstridte Arbejde androg efter Firmaets Opgivelse Kr. 62,00 og efter Svendenes Paastand Kr. 120.00.

Sagen forligtes derved, at Firmaet betalte ialt Kr. 95,00.

b) Uenighed om Betaling for Forbindelser til T-er, afsat paa Hovedledninger, ved Udvidelse af et Anlæg.

Montørerne paastaar sig disse Forbindelser betalt i Henhold til den i Rørprislistens Punkt 13 d, Side 26, anførte Pris for Forbinding til tidligere lagte Stammer.

Kendelsen afgør Sagen derhen, at for de Ledningsstrenge, der er paabegyndt ud fra et tidligere afsat T, bliver der ikke at yde Betaling for nogen Forbindelse, men derimod for Udtagning af Slutproppen i T-Stykket. For de Ledningsstrenge, der afsluttes med en Forbindelse til et tidligere afsat T-Stykke, bliver der for Forbindelsen at betale som af Montørerne paastaaet.

Kendelse af Den faste Voldgiftsret i Sag 1690. I Oktober Maaned f. A. indklagede *A/S Glud & Marstrands Fabrikker*, København, Forbundet for Den faste Voldgiftsret, fordi dette havde støttet Arbejderne hos nævnte Firma i, at en ung Mand, der var antaget til en Timeløn af 120 Øre, ikke fortsatte Arbejdet til denne Betaling. Forbundet konstraindklagede Firmaet for Brud paa en truffen Aftale, der fastsætter Antagelseslønnen til 142 Øre. Denne Aftale var ganske vist opsagt af Firmaet, men dette havde ikke gjort Skridt til Forhandling om noget andet. Kendelsen, der afsagdes den 22. December f. A., gaar ud paa, at „Den af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund foretagne Indgriben i Lønaftalen mellem A/S Glud & Marstrands Fabrikker og Maskinarbejder O. har været ulovlig. — Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr."

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 11167	Becker,	Ludvig A.	(Kbhvn. Afd.)
- 8315	Hauptmann,	E.	(—)
- 1734	Niebling,	Robert Silius	(—)

Medlem Nr. 1085, Johannes Jensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 10977	Frederiksen,	Poul Lundemann.
- 23268	Jacobsen,	Hans Chr. N.
- 4273	Larsen,	Valdemar.
- 26864	Sørensen,	Søren Nielsen.
- 12011	Østerbye,	Aage Georg.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

		Sidst betalt
Nr. 17262	Christensen, Hugo Konstantin	4. 3.16

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 1495	Andersen,	Holger	13. 8.32
- 34565	—	Kaj Vald. Vilh.	26. 9.31
- 10325	Bach,	Laur. Peter Bistrup...	26. 9.31
- 16296	Blume,	August Carl Fredr....	16. 7.32
- 21543	Bonde,	Thorvald Frandsen ...	28. 3 31
- 50136	Christensen,	Chr. Graugaard	30. 4.32
- 37783	—	Johan Peter.....	9.11.29
- 30319	—	Poul Ingvar	28. 3.31
- 10977	Frederiksen,	Poul Lundemann	17. 9.32
- 1908	Hansen,	Chr. Harald Julius....	24. 4.26
- 34134	—	Rasmus Hjeronimus ..	7. 3.25
- 55110	Henriksen,	Hans Adolf Johannes .	11. 6.32
- 50554	Jensen,	Erik	7.11.31
- 26371	—	Marius Jesper.....	30. 8.30
- 24972	Jørgensen,	Christian Elin	26. 3.32
- 23268	Jacobsen,	Hans Chr. N.	17. 9.32
- 50871	Johansen,	Johan David	23. 7.32
- 10619	—	Valdemar	4. 7.31
- 5	Knudsen,	Frederik	22.12.28
- 4273	Larsen,	Valdemar	24. 9.32
- 5182	—	Viktor Emilius	30.11.29
- 25529	Lindqvist,	Carl Erik	22. 8.25
- 26705	Nielsen,	Carl Andreas.....	16. 2.29
- 10889	—	Carl Christian.....	12. 1.29
- 18409	—	Carlo Christian.....	26. 7.30
- 24467	Petersen,	Carl Janus	9. 1.26
- 19335	Rasmussen,	Ernst	12. 5.28
- 5598	—	Gerhard Alfred P.....	7. 9.29
- 50336	Sørensen,	Knud Aage.....	15.11.30
- 27984	—	Svend Tage Horup...	12. 7.30
- 26864	—	Søren Nielsen	26. 3.32
- 34220	Steentoft,	Ove	7. 6.24
- 12011	Østerbye,	Aage Georg	13. 8.32

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 5 MARTS 1933 19. Aarg.

Som man reder, saa ligger man.

Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad beskæftiger sig stærkt med Loven af 31. Januar, der forhindrede Storlockoutens Iværksættelse, og i en Form, der meget minder om Ærbødigst' Ugerevue i Radioen, med Smaapluk hist og her, søger det at nedkalde al Verdens Straffe over de formastelige, der paatog sig Ansvaret for Lockoutens Afslysning. Hvis virkelig Bladets Artikler herom giver Udtryk for Stemningen blandt Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, nærmer denne sig meget en Tilstand, under hvilken den sunde Fornuft ganske tilsidesættes. Det er paa den anden Side forklarligt, at Loven straks kunde fremkalde et vist Raseri, specielt indenfor Arbejdsgiverforeningens Ledelse, naar man betænker, at den havde lagt op til en Storkamp for at gennemføre 20 pCt. Reduktion af Lønningerne, og saa pludselig blev snydt for baade Lockout og Reduktion. Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund har meget passende ironiseret herover ved at skrive:

„Ja, hvor er det ikke Synd for os alle, store og smaa, høje og lave, hele vort Samfund, at vi ikke fik vist Ind- og Udland, hvorledes man skulde bære sig ad med at ødelægge en god Portion af Landets endnu bevarede økonomiske Bærekraft — hvorledes man skulde bære sig ad med paa „mønstergyldig" Maade at „ordne" den Del af vor tilbageværende Industri, som endnu ikke ligger i Kvas."

Nu maa det imidlertid erindres, at det ikke drejede sig om et øjeblikkeligt Paahit fra Arbejdsgiverforeningens Side, men om et vel tilrettelagt Angreb paa Arbejdernes Lønninger, og Arbejdsgivernes Udgangspunkt for dette Angrebs Tilrettelæggelse er i Virkeligheden Overenskomstsituationen i 1930. Det lykkedes her Dansk Arbejdsmandsforbund at faa gennemført Overenskomsten for Entreprenørfaget i Provinsen samtidig med, at en Række lave Arbejdsmandslønninger blev ikke uvæsentligt forhøjede. Ogsaa i andre Fag, f. Eks. indenfor Papirindustrien, blev Timelønningerne forhøjede. Det var dette Forlig, der tilvejebragtes ved Forligsmandens Medvirkning, som Arbejdsgiverforeningens nuværende Formand ved en senere Lejlighed betegnede som en rent ud forbryderisk Handling. Der kan næppe være nogen Tvivl om, at Forliget i 1930 i Virkeligheden var fuldkommen i Strid med den taktiske Linie, som en Fløj indenfor Arbejdsgiverforeningens Ledelse agtede at anlægge, og at det derfor bidrog til at skabe baade Arbejdsgiverforeningen selv og Fagorganisationerne de allerstørste Vanskeligheder, da man naaede frem til Overenskomstsituationen i 1931. Arbejdsgiverforeningens Taktik maatte jo forekomme fuldkommen forvirret, naar man i Foraaret 1930 gik med til ikke uvæsentlige Lønforhøjelser og Aaret efter krævede indtil 20 pCt. Lønreduktion. At denne Sig-Zag-Kurs affatte Brydninger indenfor Arbejdsgivernes egen Lejr, kan der næppe være nogen Tvivl om, og den opmærksomme Tilskuer vil da heller ikke kunne undgaa at se visse Tegn, som tyder herpaa.

At denne Sig-Zag-Kurs ogsaa maatte øve sin Virkning paa Fagorganisationernes Medlemmer og skabe deres

Forhandlere betydelige Vanskeligheder er let forstaaeligt, men at Begivenhederne i 1930 bidrog til, at Arbejderne kom nogenlunde helskindet gennem Overenskomstsituationen 1931, bl. a. derved, at Ferie med Løn blev gennemført, er uomtvisteligt. At det opnaaede Resultat i 1931 ikke var tilfredsstillende for den Fløj indenfor Arbejdsgiverne, der ønskede at benytte de fremrykkende daarlige Tider til en Sænkning af hele Lønniveauet, er imidlertid lige saa givet. Dertil kommer, at Arbejdsgiverforeningens Ledelse ved Afholdelse af agitatoriske Kredsmøder, hvor Arbejdsgivere fra de enkelte Landsdele samledes med Ledelsen, skabte en Stemning, ikke mindst blandt Provinsens Arbejdsgivere, som maatte befrygtes at skabe Vanskeligheder for Arbejdsfreden.

Den Jhærdighed, hvormed Arbejdsgiverforeningens Ledelse angreb Lønningerne, og hele den Agitation, der blev udfoldet, maatte selvsagt øve sin Virkning, og naar derfor Arbejdsgiverforeningen atter, da Overenskomsterne skulde fornyes i 1932, rejste et generelt Krav om 20 pCt. Reduktion, var dette Frugten af det forudgaaende planmæssige og systematiske Agitationsarbejde blandt Arbejdsgiverforeningens Medlemmer. Ganske vist var det Fagorganisationerne, der denne Gang havde opsagt Overenskomsterne, men dette skyldtes som bekendt hele den Usikkerhed med Hensyn til det fremtidige Prisniveau, der var affødt af, at England var gaaet fra Guldet, og den danske Krones Værdi var blevet forringet. Arbejdsgiverforeningens Modtræk ved at kræve 20 pCt. Reduktion af Lønningerne var i Virkeligheden en ensidig Foruddiskontering af et fremtidigt Prisniveau, som man ikke paa daværende Tidspunkt var i Stand til at vurdere.

Som bekendt lykkedes det ved Forligsmandens Bistand ogsaa denne Gang at undgaa Konflikten, men den, der blot i nogen Grad havde fulgt Arbejdsgiverforeningens Virksomhed i de foregaaende Aar, maatte være klar over, at det kun drejede sig om en Vaabenstilstand, og den fuldkommen ensidige Agitation havde frataget Arbejdsgiverforeningens Ledelse enhver Mulighed for, hvis Tiden maatte kræve det, at føre en anden Politik end Lønnedskæringens.

Det er altid farligt at vove sig ud paa Agitationens Gebeter, fordi det binder dem, der agiterer, til at opfylde de Løfter, som under Agitationen afgives, og til at imødekomme de Krav, som Agitationen afføder. Derfor havde Arbejdsgiverforeningens Ledelse — naar den da ikke vilde vise det Mod paa Grund af de overordentlig vanskelige Tider, som vort Samfund var kommet i, at ændre Signalerne — ingen Mulighed for at indstille sin Taktik efter, hvad hele Situationen maatte kræve, nemlig først og fremmest at bevare Arbejdsfreden. Om Arbejdsgiverforeningens Ledelse har haft Ønsker i saa Henseende, kan vi ikke vide, men umaadelig kortsynet maatte den være, hvis den ikke paa Baggrund af, hvad der skete i 1931 og med Referaterne fra de mange Fagkongresser i Sommeren 1932 in mente, kunde indse, at et Krav om 20 pCt. Reduktion afgjort maatte afføde en Storkonflikt. Og hvis Arbejdsgiverne vel kunde se dette, men uden Hensyn til de Vanskeligheder, som vort Land iøvrigt er ude for, vilde kaste Samfundet ud i en Storkonflikt, hvis Resultat maatte være overmaade tvivlsomt for Arbejdsgiverne selv, viser det blot, at Arbejdsgiverforeningen i saa Fald ganske har manglet det Overblik og det Samfundssind, som den ellers i høj Grad kritiserer Manglen af hos andre.

Men hvadenten det var manglende Forstaaelse af, hvad Situationens Alvor maatte kræve, eller det var manglende Mod til at gaa imod den Stemning, som man selv havde oparbejdet blandt Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, viser Ledelsens Stilling klart de Farer, der opstaar, naar en stor Erhvervsorganisation ikke kender sin Begrænsning.

Arbejdsgiverforeningen havde stirret sig blind paa Kravet om Reduktion af Lønningerne uden at tage alle de Vanskeligheder i Betragtning, som vort Samfund for Tiden er inde i, og uden at lade sig paavirke af, at Fagorganisationerne ikke, som Forholdene laa, kunde indlade sig paa Forhandling om endsige gennemføre en betydelig Lønreduktion, og Arbejdsgiverne tør vel ikke driste sig til at paastaa, at en mindre for ikke at sige uvæsentlig Reduktion kunde have ophjulpet Erhvervslivet, hvilket jo skulde ligge bagved det fremsatte Reduktionskrav. Arbejdsgiverforeningens Indstilling var ensidig og hensynsløs, og derfor blev Resultatet for Arbejdsgiverforeningen som det blev.

Det vil være ubilligt at rette Bebrejdelser mod Regeringen for det Initiativ, som den her modigt viste. Men i det hele taget nogen Regering under de nuværende overordentlig vanskelige Forhold kunde sidde ganske roligt og være Tilskuer til en Storkamp af de Dimensioner, der her var Tale om. Det var — som Skrædderforbundets Formand i en fortræffelig Artikel om Konfliktssituationen skriver —

„ganske vist et usædvanligt Skridt fra Regeringens Side, men saa ekstraordinære Forhold, som Udsigten til en bitter og faretruende Lønkamp i en i

Forvejen krisehærget Tid, krævede ekstraordinære Midler bragt i Anvendelse."

Videre skriver Josef Andersson med Henblik paa Arbejdernes Stilling til Loven:

„i enhver Situation maa naturligvis Afgørelsen træffes udfra, hvad der menes at være til Arbejdernes Fordel, og at Arbejderne skulde kunne have vundet noget ved at gaa ud i en Storkamp paa et Tidspunkt, hvor Arbejdsløsheden har nedsat Modstandskraften, var der vel ingen der for Alvor kunde mene, hvis man da ikke ligefrem troede, at Lockouten skulde ende med Kapitalismens Afskaffelse, hvad der ikke var meget, der tydede paa."

Til Gengæld kunde Fagorganisationerne af principielle Grunde ikke kræve af Regeringen, at en saadan Lov blev gennemført, og det er Usandhed, naar „Arbejdsgiveren" i det for Bladet karakteristiske Boulevardbladsprog skriver, at Fagorganisationerne har krævet denne Lov. Bladet skriver saaledes, efter at have omtalt Socialdemokratiets Stilling til Tugthusloven:

„Hvilke Skrig og Skraal har dette Indgreb i Fagforeningernes Adgang til uden Fare for Dom at trække en Mand frem til økonomisk Ødelæggelse ikke fremkaldt?

Hvor er nu disse Kampfrihedens Vogtere henne med deres Protester? Ikke paa Frihedens, men paa Tvangens og Misbrugets og Diktaturets Side! Ja de har endogsaa krævet dette Diktatur. Ingen er i Tvivl om, at det er Fagforbundene, der har tvunget deres Regering til at sætte den hidtidige Lovordning til Side og gennemføre denne nye Tugthuslov. Lockoutloven, som i det væsentlige kun adskiller sig fra den gamle derved, at her er det Staten selv (Socialdemokraterne, de Radikale og Venstre), der begaar det Overgreb, som Tugthusloven straffer, d. v. s. tvinger en bestemt Kreds af Arbejdsgivere til at arbejde under opsagte Lønbetalingsforhold, hvis Fortsættelse kan føre Arbejdsgiverne til Ruin.

Overfor dette er der ingen socialdemokratisk Indignation. Naar det er Arbejdsgivere, det gaar ud over, gør det intet, at man benytter Undtagelseslove, Diktatur og Tugthuslovmetoder. En smuk Blomst i Demokratiets Have!"

Først og fremmest har Fagorganisationerne ikke krævet denne Lov, ja, de har end ikke ønsket den, og Arbejdsgiverforeningen skal faa Lov til at beholde Ansvaret for Lovens Fremkomst, fordi dens Ledelse ved en ensidig Agitation fremkaldte Krigsrusen hos Arbejdsgiverne og derved bandt sig saaledes, at den var afskaaret fra at søge andre Udveje.

Dernæst skal Arbejdsgiverbladet ikke bagefter uimodsagt kunne køre paa deres sidste Opfindelse, de uorganiserede Arbejdsgivere, med de lave Lønninger. Det Forhold, at der var Forskel paa Lønningerne, har altid eksisteret. Fabrikanten og Haandværkeren i Købstaden maatte betale højere Løn end de tilsvarende Næringsdrivende udenfor Byzonen. Storindustrielle Virksomheder betalte oftest en højere Løn end de mindre Virksomheder, og disse Uligheder udjævnedes gennem de mere udviklede Bedrifters Formaaen med Hensyn til Arbejdets Udførelse. Men selv om Klagen var rigtig, maa det sideordnet hermed hævdes, at Arbejdsgiverne jo aldrig har taget Hensyn til de Besværligheder, som Arbejderne har mødt derved, at visse Kredse af dem har været uorganiserede og brudt sig fejl om gældende Tariffer. Vi har pænt maattet finde os i Ulempen eller overvinde den, og Arbejdsgiverforeningens manglende Evne til at kunne samle Arbejdsgiverne, kan vi ikke bære nogen Skyld for.

Fagorganisationernes Standpunkt vil fremdeles være Forhandling mellem Parterne — paa lige Fod.

Nazi forbyder de tyske Metalarbejderes Fagblad.

Nazisternes Terror i Tyskland har ogsaa ramt Tysk Metalarbejderforbunds Medlemsblad, „Metallarbeiter-Zeitung", idet den nye Politipræsident i Berlin har forbudt Bladet indtil 15. Marts. Aarsagen hertil er en Artikel, der stod i „Metallarbeiter-Zeitung" for 18. Februar, og som vi gengiver i Oversættelse samtidig med en Facsimile af det paagældende Blads Forside:

Det tredie Riges første Uge.

Vi har i Tyskland ca. 7 Mill. helt arbejdsløse *Lønarbejdere*. De lever næsten alle af den offentlige Forsorgs Smuler eller endog uden disse, fordi de har opbrugt Hjælpen eller ikke kunnet opfylde Trangsbestemmelserne. Foruden disse Ofre for det daarlige kapitalistiske Styre findes der et Par Millioner *Bønder*, hvis økonomiske Forhold næppe er bedre. Man behøver blot at betragte Priserne paa Landbrugsprodukter og overveje, hvilken Andel af disse,

der tilfalder Mellemhandelen. Regnestykket viser, at Bonden bortkaster Resultatet af sit mojsommelige Arbejde, maa bortkaste det, for overhovedet at komme af med det, fordi Byernes Forbrugermasser ikke er købedygtige nok. Til de arbejdsløse Lønarbejdere og de forarmede Bønder slutter sig et Utal af *Forretningsfolk*, der forgæves venter paa Kunder. Hvor stort deres Tal er, viser Konkurslisterne og de tomme Salgs- og Fabrikslokaler.

Paa Kontrolstedet mødes de tidligere Forretningsfolk atter med deres tidligere Kunder, de arbejdsløse Arbejdere og Funktionærer. De er af Skæbnen blevet gjort til Kammerater — og vil de endnu længe vedblive at være det? Nej dog! Millioner af sultende Arbejdere, Bønder og Forretningsfolk blev fyldt af et nyt Haab. De har alle fattet nyt Mod ved Forjættelsen: Det tredie Rige. Det er Befrielsen af denne afskyelige Misere. Og Befrielsen vil begynde samtidig med Nationalsocialisternes Regeringstiltrædelse.

Nationalsocialisterne er nu i Rigsregeringen og med dem straks værdige Kræfter til den nationale Opbygning. Det tredie Rige er saaledes begyndt. Den store Fører har udtrykkelig forkyndt, at saavel Bøndernes Forarmelse som Arbejdsløsheden i Løbet af fire Aar vil være endelig afskaffet. Fire Aar, det er 208 Uger. Den første Uge af Embedstiden er forbi, det første af Regeringens 208 Skridt ad Befrielsens Vej er taget. Paa denne korte Vej har Regeringen, det kan ikke bestrides, allerede præsteret overordentlig meget. At optælle alle Præstationerne vilde volde selv den mest samvittighedsfulde Historieskriver Vanskeligheder.

Først og fremmest har den nationale Regering *opløst Rigsdagen* og udskrevet Valg til den 5. Marts. Det bliver rent ud hævdet, at Folkerepræsentationens Hjemsendelse kun er sket for at forhindre Rigsdagen i en Diskussion af *Østhjælpskandalen*. Det forlyder nemlig, at de østprøjsiske Junkere har slugt Hovedparten af de 500 Mill. Mark, Skatteydernes Penge, medens de virkelig nødlidende Bønder er gaaet mere eller mindre tomhændede bort. For at være nøjagtig: 769.000 Smaabønder i Østhjælpomraadet har ikke modtaget en eneste Øre af Østhjælpen, af 529.000 Storbønder har kun hver 45. faaet et Laan, men af de 13.000 *Stor*grundejere har hver 7. modtaget de ønskede Penge af Østhjælpen. Blandt disse Østhjælpvindere befinder sig særdeles mange, der ikke ligefrem kan anses for nødlidende. Den Slags ækle Sager kunde Regeringen ikke taale at drøfte, hvem ved, hvad der da vilde være kommet ud deraf! Derfor Rigsdagens Opløsning.

Endvidere har Regeringen i sit Herredømmes første Uge *opløst den prøjsiske Landdag*. Den voldte nogle Vanskeligheder. Landdagen selv afviste sin Opløsning. Det samme gjorde Tremands-Udvalget, der var sammensat af Ministerpræsident Braun, Landdagsformand Kerrl og Statsraadspræsident Dr. Adenauer. Rigsregeringen opholdt sig dog ikke ved saadanne Smaating. Den *afsatte* ganske enkelt *den prøjsiske Regering* og erstattede Ministerpræsident Braun med Hr. von Papen. Herved havde man Flertal i Regeringen. Landdagen kunde nu blive opløst. Det bør man ikke tage ilde op hos en Regering, der har sat sig den nationale Fornyelse til Maal.

Desuden har Regeringen udstedt en Nødforordning imod Møde- og Pressefriheden. Forordningen er i den Grad elastisk, at det med den saa temmelig lykkes at gøre ethvert Møde eller enhver Avis umulig. Enhver Tryksag kan beslaglægges og forbydes, naar den tilskynder til Ulydighed eller til *Generalstrejke* eller til *Strejke* i en *livsnødvendig Virksomhed*. Man vil kalde det et Overgreb overfor det frie Ord eller overfor Kritikken og Arbejdernes Strejkeret. Men denne Nødforordning blev udstedt „til det tyske Folks Beskyttelse", der naturligvis ligger en af Nationalsocialister og Tysknationale bestaaende Regering særligt paa Hjerte.

De af den økonomiske Nød pinte Millioner, der af det tredie Rige venter en Lettelse i deres Kvaler, vil spørge, hvad der nu egentlig i Helbredelsens første Uge er blevet foretaget for *dem*. O, særdeles meget! De skal forstaa, at saavel Opløsningen af Rigsdagen og den prøjsiske Landdag (og Prøjsens Kommunalraad) som Nødforordningen imod Møde- og Pressefriheden er Arbejdsfremskaffelse i stor Stil. Ved Nyvalgene til Parlamenterne gives der Beskæftigelse til Politikerne, Talerne, Flyvebladsuddelerne og Trykkerierne, ved Begrænsningen af Møde- og Pressefriheden gives der Arbejde til Politi, Dommere, Fangevogtere og Fangeforsorgen. Mange Tusinder bliver derved paany beskæftigede. Man tør ganske vist ikke spørge, hvem der til syvende og sidst betaler denne Art Arbejdsfremskaffelse, heller ikke, om de nye Valgkampe vil bringe den indre Ro, som Erhvervslivet saa vedholdende raaber paa.

Med Hensyn til den *direkte* Arbejdsfremskaffelse har Regeringen ligeledes været emsig. For den lange Række nationale Mænd, der som bekendt alle er ivrige efter at ofre sig for Folkets Vel, er allerede skaffet nogle anstændige Beskæftigelsesmuligheder. Saaledes er der sørget for, at en Nationalsocialist har faaet Beskæftigelse som Rigspressechef, en anden som Ministerialraad ved det prøjsiske Retsvæsen, en tredie som Referent i Kultusministeriet, endnu tre i Indenrigsministeriet, ved Radiofonien og i det prøjsiske Indenrigsministerium. Det er ganske vist kun en Begyndelse.

Marxisterne, simple som de er, vil straks igen raabe op om, at det er den rene Partibogsvirksomhed, at Nazisterne fodrer deres Partigængere med fede Embeder. Den Slags Bagtalelser vil den kommisariske Indenrigsminister for Prøjsen aabenbart komme i Forkøbet, idet han har udnævnt sig „en *personlig* Adjudant", der skal arbejde uden Løn. Det er vel muligt, at det ikke vil vedblive at være det eneste „Æresembede". Saa kommer vi til Embedsmænd, der ikke koster os noget. Hvoraf vil de vel leve? Af patriotisk Offervilje naturligvis.

For særdeles tydeligt at vise den nationalsocialistiske Uegennyttighedsverden, lader Rigskansler Hit-

Nummer 7 Berlin, 18. Februar 1933 51. Jahrgang

Metallarbeiter-Zeitung

Wochenblatt des Deutschen Metallarbeiter-Verbandes

Bezugspreis monatlich 50 Pf., Einzelnummer 15 Pf.
Postscheckkonto der Hauptkasse des DMV, Berlin Nr. 138262
Postscheckkonto der Verlagsgesellschaft des DMV, Berlin Nr. 121218

Verantwortlicher Schriftleiter Fritz Kummer, Berlin
Schriftleitung und Versandstelle Berlin SW 68, Alte Jakobstraße 148
Fernsprecher A 7 Dönhoff 6750–6753

Erscheint wöchentlich am Sonnabend
Schriftsätze ohne Freiumschlag werden nicht zurückgesandt
Eingetragen in der Reichspostzeitungsliste

Des Dritten Reichs erste Woche

Wir haben in Deutschland etwa 7 Millionen ganz erwerbslose Lohnarbeiter. Sie leben fast alle von den Krumen der öffentlichen Fürsorge, oder selbst ohne die, weil sie ausgesteuert sind oder der Bedürftigkeitsprüfung nicht standhalten. Außer diesen Opfern der kapitalistischen Mißwirtschaft gibt es noch ein paar Millionen Bauern, deren wirtschaftliche Lage kaum besser ist. Man betrachte jetzt die Preise für landwirtschaftliche Erzeugnisse und erwäge, wieviel davon auf den Zwischenhandel entfällt. Die Rechnung ergibt, daß der Bauer den Ertrag seiner mühseligen Arbeit verschleudert, verschleudern muß, um ihn überhaupt loszuwerden, weil die Masse der städtischen Verbraucher nicht kaufkräftig genug ist. Zu den erwerbslosen Lohnarbeitern und verelendenden Bauern fügt sich eine Unmasse von Geschäftsleuten, die umsonst auf Kunden wartet. Wie groß ihre Zahl ist, zeigen die Konkurslisten und die leeren Verkaufs- und Fabrikationsräume.

An den Stempelstellen treffen die einstigen Geschäftsleute mit ihren einstigen Kunden, den erwerbslosen Arbeitern und Angestellten, wieder zusammen. Beide sind zu Schicksalsgenossen geworden — und werden es noch lange bleiben? Nicht doch! Millionen von den hungernden Arbeitern, Bauern und Geschäftsleuten wurden von einer neuen Hoffnung erfüllt. Eine ermutigende Verheißung ist ihnen allen zuteil geworden: das Dritte Reich! Es sei die Erlösung von der scheußlichen Misere. Und die Erlösung werde beginnen gleich mit dem Regierungsantritt der Nationalsozialisten.

Die Nationalsozialisten sind nun in der Reichsregierung und mit ihnen gleich würdige Kräfte des nationalen Aufbaues. Das Dritte Reich hätte somit begonnen. Der große Führer hat ausdrücklich verkündet, daß die Verelendung der Bauern wie die Arbeitslosigkeit in vier Jahren endgültig beseitigt seien. Vier Jahre, das sind 208 Wochen. Die erste Woche der Amtszeit ist vorbei, der erste Schritt von den 208 der nationalen Regierung auf dem Weg zur Erlösung ist getan. Auf diesem kurzen Wege hat diese Regierung, das kann nicht bestritten werden, schon außerordentlich viel geleistet. Alle Leistungen aufzuzählen, macht selbst dem gewissenhaftesten Chronisten Schwierigkeit.

Zuvörderst hat die nationale Regierung den Reichstag aufgelöst und Neuwahlen für den 5. März ausgeschrieben. Es wird schlankweg behauptet, die Heimschickung der Volksvertreter sei nur deswegen geschehen, um eine Erörterung des Osthilfeskandals im Reichstag zu unterbinden. Es verlautbart nämlich, daß von den 500 Millionen Mark, Geld der Steuerzahler, die ostpreußischen Junker den Löwenanteil geschluckt hätten, während die wirklich notleidenden Bauern mehr oder weniger leer ausgegangen seien. Um genauer zu sein: von den 769 000 Kleinstbauern des Osthilfegebiets hätte kein einziger einen Groschen aus der Osthilfe erhalten, von den 529 000 Großbauern hätte erst jeder fünfundvierzigste ein Darlehn bekommen, von den 13 000 Großgrundbesitzern aber hätte jeder siebente aus der Osthilfe das verlangte Geld empfangen. Unter den großen Osthilfegewinnlern befinden sich gar manche, die nicht gerade als notleidend anzusprechen sind. Derart garstige Sachen zu besprechen, konnte die Regierung nicht dulden. Wer weiß, was da noch alles herausgekommen wäre! Darum die Auflösung des Reichstags.

Weiter hat die Regierung in der ersten Woche ihres Schaltens den Preußischen Landtag aufgelöst. Das machte etliche Schwierigkeit. Der Landtag selbst lehnte seine Auflösung ab. Das gleiche tat der Dreimänner-Ausschuß, der sich aus dem Ministerpräsidenten Braun, dem Landtagsvorsitzenden Kerrl und dem Staatsratspräsidenten Dr. Adenauer zusammensetzte. Bei solchen Kleinigkeiten jedoch hat sich die Reichsregierung nicht aufgehalten. Sie setzte einfach die Preußische Regierung ab und ersetzte den Ministerpräsidenten Braun durch Herrn von Papen. Dadurch hatte man die Mehrheit in dem Ausschuß. Der Landtag konnte nun aufgelöst werden. Man darf das einer Regierung nicht verargen, die auf die nationale Erneuerung aus ist.

Ferner hat die Regierung eine Notverordnung gegen die Versammlungs- und Pressefreiheit erlassen. Die Verordnung ist dermaßen dehnbar, daß es mit ihr gelingt, so ziemlich jede Versammlung oder Zeitung unmöglich zu machen. Jede Versammlung kann polizeilich überwacht und leicht aufgelöst werden. Jede Druckschrift kann beschlagnahmt und verboten werden, wenn sie zum Ungehorsam oder zum Generalstreik oder einem Streik in einem lebenswichtigen Betrieb anreizt. Man wird das eine Vergewaltigung des freien Wortes oder der Kritik und des Streikrechtes der Arbeiter nennen. Allein, diese Notverordnung wurde erlassen „zum Schutze des deutschen Volkes", der einer aus Nationalsozialisten und Deutschnationalen bestehenden Regierung natürlich besonders am Herzen liegt.

Die von wirtschaftlichem Elend drangsalierten Millionen, die vom Dritten Reich Erleichterung ihrer Qual erwarten, werden fragen, was nun eigentlich für sie in der ersten Woche der Heilswerdung getan worden sei. O, sehr viel. Sie sollten begreifen, daß die Auflösung des Reichstags wie des Preußischen Landtags (und der Gemeindevertretungen Preußens), als auch die Notverordnung gegen die Versammlungs- und Pressefreiheit eine Arbeitsbeschaffung im Großen ist. Durch die Neuwahl der Parlamente gibt es Beschäftigung für die Politiker, Redner, Flugblattverteiler und Druckereien, durch die Beschränkung der Versammlungs- und Pressefreiheit gibt es Arbeit für Polizei, Richter, Gefängniswärter und die Gefangenenfürsorge. Viele Tausende werden dadurch neubeschäftigt. Es darf allerdings nicht gefragt werden, wer diese Sorte von Arbeitsbeschaffung letztens bezahlt, auch nicht danach, ob die neuen Wahlkämpfe etwa die innere Ruhe bringen, nach der die Wirtschaft so nachhaltig ruft.

In der direkten Arbeitsbeschaffung ist die Regierung gleichfalls emsig gewesen. Aus der langen Reihe von nationalen Männern, die bekanntlich alle darauf erpicht sind, sich für das Wohl des Volkes aufzuopfern, sind schon einigen anständige Wirkungsmöglichkeiten verschafft worden. So ist einem Nationalsozialisten als Reichspressechef Beschäftigung besorgt worden, einem andern als Ministerialrat bei der Preußischen Justiz, einem dritten als Referent im Kultusministerium, drei weiteren im Reichsinnenministerium, beim Rundfunk und im Preußischen Innenministerium. Das ist freilich erst der Anfang.

Die Marxisten, ordinär wie sie sind, werden gleich wieder schreien, das sei ja die reine Parteibuchwirtschaft, die Nazis schöben ihre Parteigänger in fette Pfründen. Derartigen Verleumdern will offenbar der kommissarische Innenminister Preußens auf die Sprünge helfen, indem er sich „einen persönlichen Adjutanten" ernannt hat, der „ehrenamtlich" tätig sein soll. Es ist wohl möglich, daß dies nicht der einzige „Ehrenamtliche" sein und bleiben dürfte. So kommen wir zu Beamten, die uns nichts kosten. Wovon die wohl leben? Von vaterländischem Opfermut natürlich.

Um der Welt die Uneigennützigkeit der Nationalsozialisten besonders drastisch zu zeigen, läßt der Reichskanzler Hitler verbreiten, daß er auf sein Gehalt verzichte. Dazu sei in aller Bescheidenheit bemerkt, daß das Reichsgericht bereits entschieden hat, daß der Verzicht eines Beamten auf Gehalt, Pension oder Urlaub rechtsunwirksam ist. Diese Entscheidung wird wahrscheinlich noch mehr nationalsozialistische Beamte veranlassen, landweit ihren Verzicht auf das Gehalt zu verkünden. Die nationalsozialistischen Reichstagsabgeordneten haben auch einmal laut ausgeschrien, auf ihre Diäten verzichten zu wollen, aber . . . Die Reichstagskasse wird dartun können, welche Bewandtnis es mit dieser Hochherzigkeit hatte.

Mit der Aufzählung der Leistungen der Regierung in der ersten Woche des dritten Reichs soll es nun sein Bewenden haben. Jeder Unbefangene wird zugeben, daß sie fleißig geschafft hat, wie er auch zugeben dürfte, daß die Wirkung dieses Schaffens sehr nachhaltig sein wird. Es ist jammerschade, daß die Regierung mit Notverordnungen derart beschäftigt war, daß sie nicht an die Erfüllung einiger wenig Zeit verlangender Versprechen gehen konnte. Zum Beispiel an die Erhöhung der Bezüge der Arbeitslosen, Rentner und der Winterhilfe, an die Mietssenkung, an die Aufbesserung der Löhne und Gehälter und ähnliches mehr, von der Milderung des furchtbaren Loses der Kleinbauern und der Geschäftsleute ganz zu schweigen.

Die guten Leute, die auf die Erfüllung der heiligen Versprechen der Nationalsozialisten fest gehofft haben, werden sich noch gedulden müssen. Sie wissen doch, daß für ihre endgültige Erlösung vier Jahre oder 208 Wochen angesetzt sind. Davon verbleiben doch noch 207 Wochen, also Zeit in Masse für die aus Nationalsozialisten und Deutschnationalen gebildete Regierung, um zu zeigen, wie sie die Drangsal der Opfer der Wirtschaftskrise beseitigt. Die „nationalsozialistischste Regierung, die sich denken läßt," hat ja erst begonnen. Sie wird den verelendenden Bauern, Arbeitern und Geschäftsleuten noch viel Respekt einflößen.

„Zum Schutze des deutschen Volkes"

Wird die Versammlungs- und Pressefreiheit eingeschränkt

Unter dieser Bezeichnung hat die Regierung Hitler-Papen-Hugenberg am 4. Februar eine Notverordnung erlassen, die wesentliche Freiheiten der Bürger beschränkt. Die Verordnung gliedert sich in fünf Abschnitte. Abschnitt I bezieht sich auf Versammlungen und Aufzüge. Danach sind öffentliche politische Versammlungen sowie alle Versammlungen und Aufzüge unter freiem Himmel spätestens 48 Stunden vorher bei der Ortspolizeibehörde anzumelden. Sie können bei Besorgnis einer unmittelbaren Gefahr für die öffentliche Sicherheit verboten oder nur unter Auflagen genehmigt werden. Sie können aufgelöst werden, wenn in ihnen zum Ungehorsam gegen Gesetze oder Verordnungen aufgefordert oder angeregt wird, oder wenn in ihnen Einrichtungen oder leitende Beamte des Staates beschimpft oder böswillig verächtlich gemacht werden, oder wenn zu Gewalttat aufgefordert wird. Die Polizeibehörde kann jede öffentliche Versammlung überwachen. Der Reichsinnenminister kann für das ganze Reichsgebiet oder einzelne Teile Versammlungen unter freiem Himmel und Parteiuniformen verbieten. Die Landesbehörden dürfen Versammlungen unter freiem Himmel allgemein nur für bestimmt abgegrenzte Ortsteile verbieten, im übrigen nur im Einzelfalle, und der Reichsinnenminister kann allgemeine Verbote einer Landesbehörde aufheben.

Der Abschnitt 2 beschäftigt sich mit den Druckschriften. Druckschriften, heißt es im § 7 wörtlich, deren Inhalt geeignet ist, die öffentliche Sicherheit oder Ordnung zu gefährden, können polizeilich beschlagnahmt und eingezogen werden. Zuständig sind, soweit die obersten Landesbehörden nichts anderes bestimmen, die Ortspolizeibehörden.

Periodische Druckschriften können verboten werden, wenn durch ihren Inhalt die Strafbarkeit wegen Verrats militärischer Geheimnisse begründet ist; wenn in ihnen zum Ungehorsam gegen Gesetze oder rechtsgültige Verordnungen aufgefordert oder angereizt wird; wenn in ihnen zu Gewalttätigkeiten aufgefordert wird oder begangene Gewalttätigkeiten verherrlicht werden; wenn in ihnen zu einem Generalstreik oder zu einem Streik in einem lebenswichtigen Betriebe aufgefordert oder angereizt wird; wenn in ihnen Organe, Einrichtungen, Behörden oder leitende Beamte des Staates beschimpft oder böswillig verächtlich gemacht werden; wenn in ihnen eine Religionsgesellschaft beschimpft oder böswillig verächtlich gemacht wird; wenn in ihnen offensichtlich unrichtige Nachrichten enthalten sind, deren Verbreitung geeignet ist, lebenswichtige Interessen des Staates zu gefährden; wenn als verantwortlicher Schriftleiter jemand bestellt oder benannt ist, der nicht oder nur mit besonderer Zustimmung oder Genehmigung strafrechtlich verfolgt werden kann.

Die Dauer des Verbots darf bei Tageszeitungen vier Wochen, in anderen Fällen sechs Monate nicht überschreiten. Diese Beschränkung fällt fort, wenn eine periodische Druckschrift, die auf Grund dieser Verordnung bereits zweimal verboten war, innerhalb dreier Monate nach dem ersten Verbot erneut verboten wird; in diesem Falle darf die Dauer des Verbots bei Tageszeitungen sechs Monate, in anderen Fällen ein Jahr nicht überschreiten. Beschwerde hat keine aufschiebende Wirkung.

Von den Strafen handelt Abschnitt 4. Wer öffentlich zu Gewalttätigkeiten auffordert oder anreizt, wird, sofern nicht die Tat nach anderen Vorschriften mit einer höheren Strafe bedroht ist, mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft, bei mildernden Umständen zu Gefängnis nicht unter einem Monat.

Mit Gefängnis, neben dem auch auf Geldstrafe erkannt werden kann, wird bestraft, wer ohne die erforderliche Anmeldung oder durch falsche Angaben eine Versammlung oder einen Aufzug veranstaltet oder leitet oder dabei als Redner auftritt und den Raum zur Verfügung stellt.

Mit Geldstrafe bis zu 150 Mark wird bestraft, wer an nicht angemeldeten oder verbotenen Versammlungen oder Aufzügen teilnimmt, wer nach Auflösung der Versammlung sich nicht sofort entfernt.

Wer eine verbotene periodische Druckschrift herausgibt, verlegt, druckt oder verbreitet, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft, neben dem auf Geldstrafe erkannt werden kann.

Wer von dem Vorhandensein eines Vorrates von Druckschriften, deren Inhalt den Tatbestand einer strafbaren Handlung begründet, der Polizeibehörde nicht Anzeige erstattet oder sie nicht abliefert, wird mit Gefängnis bis zu einem Jahre bestraft.

Wer in dem dringenden Verdacht einer nach dem Gesetz gegen den Verrat militärischer Geheimnisse strafbaren Handlung oder eines Verbrechens oder Vergehens steht, das mittels einer Waffe begangen ist oder dessen Strafbarkeit durch unbefugtes Führen einer Waffe oder unbefugtes Erscheinen mit einer Waffe begründet wird, kann im Interesse der öffentlichen Sicherheit in polizeiliche Haft genommen werden.

Diese Notverordnung bezeugt beredt die Hilflosigkeit der Urheber. Eine Regierung, die des moralischen und geistigen Vermögens nicht völlig bar ist, bedarf einer derartigen Verordnung nicht, zumal nicht bei einem Volke, dessen Anspruchslosigkeit seiner Obrigkeit gegenüber sprichwörtlich ist. Das Räsonieren hat hier allerdings keinen Zweck. Die neue Herrschaft kann eben auch nicht aus ihrer Haut raus. Sie tut, was sie ihren Artverwandten abgeguckt hat.

48 000 Arbeitslose mehr

6 014 000 amtlich gebuchte Erwerbslose

Wie die Reichsanstalt berichtet, wurde in der Zeit vom 16. bis 31. Januar die Lage des Arbeitsmarktes durch den strengen Frost, der in der zweiten Januarhälfte in den meisten Teilen des Reiches herrschte, ungünstig beeinflußt. Trotzdem blieben die Zahlen der bei den Arbeitsämtern gemeldeten Arbeitslosen mit 6 014 000 auch einer Zunahme um rund 48 000 Ende Januar hinter der entsprechenden Zahl des Vorjahres (6 042 000) zurück. In der zweiten Januarhälfte 1932 hatte sich die Zunahme noch auf rund 76 000 beliefen. Die Kurve, die, nach der Reichsanstalt, dicht vor ihrem jahreszeitlichen Höhepunkt angelangt sein dürfte, hat sich also weiterhin verflacht.

In der Arbeitslosenversicherung wurden Ende Januar rund 953 000, in der Krisenfürsorge rund 1 419 000 Hauptunterstützungsempfänger gezählt. Dabei wurden insgesamt rund 2 372 000 Arbeitslose, also wieder rund die Hälfte der Unterstützten, von der Reichsanstalt unterstützt. Die Zahl der anerkannten Wohlfahrtserwerbslosen belief sich Ende Januar auf 2 427 000. Im Freiwilligen Arbeitsdienst wurden trotz planmäßiger Beendigung oder durch Frost erzwungener Unterbrechung zahlreicher Maßnahmen Ende Januar 175 000 Dienstwillige beschäftigt. Zur gleichen Zeit waren mehr als 100 000 Jugendliche vom Notwerk der deutschen Jugend erfaßt: Die Zahl der Jugendlichen, die an den beruflichen Bildungsmaßnahmen der Reichsanstalt teilnahmen, geht weit darüber hinaus.

ler udsprede, at han *giver Afkald* paa sin *Gage*. Dertil er i al Beskedenhed at bemærke, at Rigsretten allerede har afgjort, at en Embedsmands Afkald paa Løn, Pension eller Ferie er uden Retsvirkninger. Denne Afgørelse vil sandsynligvis foranledige endnu flere nationalsocialistiske Embedsmænd til vidt over Landet at forkynde deres given Afkald paa Lønnen. De nationalsocialistiske Rigsdagsmedlemmer har ogsaa en Gang højlydt udskreget at ville give Afkald paa deres Diæter, men ..... Rigsdagskassen vil kunne godtgøre, af hvilken Beskaffenhed denne Højsindethed var.

Det kan nu være nok med Optællingen af Regeringens Præstationer i det tredie Riges første Uge. Enhver uhildet vil indrømme, at der er arbejdet flittigt, ligesom han ogsaa bør indrømme, at dette Arbejdes Virkninger vil være meget varige. Det er Jammerskade, at Regeringen har været i den Grad beskæftiget med Nødforordninger, at den ikke har kunnet gaa til en ringe Tid krævende Indfrielse af nogle Løfter. F. Eks. angaaende Forhøjelserne med Hensyn til Arbejdsløse, socialt Forsørgede og Vinterhjælpen, angaaende Lejenedsættelsen, Forbedring af Lønninger og andet lignende, for ikke at tale om Mildnelsen af Smaabøndernes og Forretningsfolkenes frygtelige Skæbner.

De gode Folk, der sikkert har haabet paa Nationalsocialisternes Indfrielse af de hellige Løfter, maa endnu have Taalmodighed. De ved dog, at der er beregnet 4 Aar eller 208 Uger til deres endelige Befrielse. Deraf er endnu 207 Uger tilbage, altsaa Masser af Tid for den af Nationalsocialister og Tysknationale dannede Regering til at vise, hvorledes den vil afskaffe Erhvervskrisens Ofres Nød. Den „nationalsocialistiske Regering, som er tænkelig", har jo først begyndt. Den vil indgyde de forarmede Bønder, Arbejdere og Forretningsfolk endnu megen Respekt.

I vort tjekiske Broderforbunds Medlemsblad for 8. Marts finder vi følgende Omtale af Forbudet:

Tyskland i Nød.

Naziregeringens Terror retter sig ogsaa imod Fagforbundspressen. Hagekors-Politipræsidenten for Berlin, Admiral Levetzaw, har forbudt „Metallarbeiter-Zeitung" indtil 15. Marts og med følgende Begrundelse:

„I Nr. 7, 51. Aargang af „Metallarbeiter-Zeitung" af 18. Februar 1933, er der i Spidsartiklen „Det tredie Riges første Uge" i 4. Stykke med Hensyn til Rigsdagsopløsningen anført: „Først og fremmest har den nationale Regering opløst Rigsdagen og udskrevet Valg til den 5. Marts. Det bliver rent ud hævdet, at Folkerepræsentationens Hjemsendelse kun er sket for at forhindre Rigsdagen i en Diskussion af Østhjælpskandalen."

I den samme Artikels 5. Stykke bliver Regeringen beskyldt for, at den ved Afstemningen i det saakaldte Tremandskollegium angaaende Spørgsmaalet om den prøjsiske Landdags Opløsning ikke er gaaet frem i Overensstemmelse med Forfatningen, og der bliver i saa Henseende anført: „Rigsregeringen opholdt sig dog ikke ved saadanne Smaating", og videre: „Det bør man ikke tage ilde op hos en Regering, der har sat sig den nationale Fornyelse til Maal".

I samme Artikels 7. og 8. Stykke bliver Rigsregeringen paa ondsindet Maade gjort foragtelig ved Erklæringen om, at Opløsningen af Rigs-, Lands- og Kommuneparlamenterne er sket af Hensyn til en Arbejdsfremskaffelse for Politikere, Talere, Flyvebladsfordelere og Trykkerier, Politi, Dommere, Fangevogtere og Fangeforsorgen; i den direkte Arbejdsfremskaffelse har Regeringen ligeledes været emsig. For den lange Række nationale Mænd, der som bekendt alle er ivrige efter at ofre sig for Folkets Vel, er allerede skaffet nogle anstændige Beskæftigelsesmuligheder.

I 11. Afsnit bliver Regeringen beskyldt for intet sagligt Arbejde at have ydet. Det er Jammerskade, at Regeringen har været i den Grad beskæftiget med Nødforordninger, at den ikke har kunnet gaa til en ringe Tid krævende Indfrielse af nogle Løfter.

Ved alle de nævnte Paastande bliver Rigsregeringen forhaanet og paa ondsindet Maade gjort foragtelig. Der bliver endvidere deri udbredt aabenbart urigtige Meddelelser, hvorved Statens livsvigtige Interesser bliver truet. Omstændighederne i Henhold til § 9, 1. St., 5. Z, i Forordningen af 4. Februar 1933 er opfyldt. Forbudets Længde retfærdiggøres af § 9, 2. Stk. i den nævnte Forordning".

Altsaa, fordi vort tyske Broderblad har sagt Sandheden, er det blevet forbudt. Tyrannerne vil aldrig høre Sandheden, men den vil skingre dem i Ørerne, naar Tysklands Proletariat rejser sig imod et forrykt og vilkaarligt Diktatur.

Vore Metalarbejderkammeraters Hus i Berlin blev gennemsøgt af Politiet og en Mængde Skrifter blev beslaglagt. Den slette Samvittighed lader dem ikke sove og med Rette mærkes overalt Oprørets Aand. Og den vil intet Mødeforbud eller Husundersøgelse kunne afskaffe!

Det er en frygtelig Modgangstid, vore tyske Kolleger sammen med den øvrige tyske Arbejderklasse i Øjeblikket gennemlever. Vi kan kun ønske, at vor store, stolte Broderorganisation maa være i Stand til gennem det Sammenhold, som altid har præget de tyske organiserede Metalarbejdere, at komme igennem den stride Storm, der nu blæser imod Arbejdernes Organisationer i Tyskland, i Haabet om, at det gamle Ord fortsat maa have Gyldighed: „Strenge Herrer regerer sjældent længe".

„I Rusland er alt anderledes!"

Det bekræftes i Breve fra tyske Montører.

Den tyske kommunistiske Presse har, indtil der blev nedlagt Forbud imod den, bragt Artikler med eksempelvis Overskriften: „I Rusland er alt anderledes!" eller: „Se til Rusland!" Disse Artikler er for det meste Sammenligninger mellem tyske og russiske Forhold, Sammenligninger, der alle som en falder ud til Fordel for Rusland. I Rusland, paastaar den kommunistiske Presse, er der Levnedsmidler nok, dér behøver ingen Arbejder at sulte; dér er der ingen Arbejdsløshed, enhver kan tjene sit Brød; dér er Proletaren fri og undertrykkes ikke af noget Politi, og alt det takket være Bolsjevismen, som i Rusland opbygger et socialistisk Samfund.

Den vesteuropæiske Arbejder vilde, plaget af tusindfold Nød og Ængstelse, gerne tro, hvad han læser i den kommunistiske Presse om Rusland. Han kan ganske vist ikke selv overbevise sig om Forholdene i Rusland, men alligevel er han tilbøjelig til at tro det, da jo ogsaa borgerlige Rejsende beretter, at det i Rusland ganske vist endnu ikke staar glimrende til, men dog staar godt til, og at det Dag for Dag bliver bedre. Hvorledes det forholder sig med de fra borgerlige og andre Penne stammende Beretninger om Rusland, kan en Vesteuropæer næppe vide.

For at lære Arbejdsforholdene i et Land rigtigt at kende og for at kunne bedømme dem rigtigt, maa man *selv arbejde dér* og leve sammen med Arbejderne, og for at kunne sammenligne Arbejdsforholdene i et Land med Arbejdsforholdene i et andet Land, maa man ogsaa have tjent sit Brød som Arbejder i dette sidste Land.

Af denne Grund aftrykker vi af en anselig Pakke Breve et enkelt, der stammer fra en Montør i Rusland. Brevet er ikke skrevet med en Offentliggørelse for Øje. Dette sker uden nogen Ændring af *saglig* Art. Udeladelser (af Uvæsentligheder) er kendetegnet ved Prikker, Fremhævelserne og Undertitler stammer fra os. — Nu giver vi Ordet til vor Kollega, Montøren:

Daarlig Vægt i Butikken.

Jeg skal give en kort Beretning om Forplejningen, Tilsendelsen af Pakker og om Forholdene i Almindelighed:

I X. blev der af Værket stillet en Kokkepige til Disposition for Ingeniørerne og Montørerne. Kokkepigen har for disse Personer ogsaa de Levnedsmiddelkort, paa hvilke hun af Afhenterne faar tilstillet de forskellige Varer fra Zerapkop (Rigslevnedsmiddelforretningen). Disse Varer bestilles for det meste af Kokkepigen hos Afhenterne.

Naar jeg nu f. Eks faar 1 Kg. Smør, har jeg hver Gang i Vidners Nærværelse eftervejet Smørret og konstateret, at der *mangler* 200 til 300 Gr. Og saaledes gaar det ikke blot med Smørret. I hele det Tidsrum, i hvilket jeg har været her, har jeg, som det opgives, faaet 1 Kg. Ris, men hver Gang har jeg ved Eftervejning konstateret, at der kun var 625 Gr., men jeg har maattet betale for 1000 Gr. Da Sagen i Tidens Løb blev mig lidt for broget, klagede jeg til Forvaltersken over den manglende Vægt paa Varerne. Men det havde ganske den samme Virkning, som hvis jeg havde talt til en Mur; det er jo Skik saadan her.

De enkelte Varer gaar gennem flere Hænder, før man faar dem, og som Følge af den enorme Knaphed paa alle Varer kan man ikke undre sig over, at der altid kommer til at mangle noget, før Varerne kommer i vore Hænder. Jeg har engang været hos Zerapkop for Sukkerets Skyld og vilde se, hvorledes det gaar til dér. Det var i Begyndelsen af Februar Maaned; jeg vilde købe 1 Kg. hugget Sukker, naturligvis til forhøjet Pris, 3 Rubler for Kiloet. Naar jeg fraregner Træposen, manglede der nøjagtigt 95 Gr. i Kiloet. Da jeg gjorde Ekspeditricen opmærksom paa den knebne Vægt, gav hun mig det frække Svar: *„Hvad for noget, vil Du ikke have det? Vel, saa har Du haft det!"* og hældte Sukkeret bort igen, og jeg fik ikke noget. Nu kan man udenfor Normen ikke købe Sukker, hverken i Zerapkop eller i fri Handel. Da jeg ikke vilde vække Opsigt, gik jeg min Vej uden Sukker.

For Øjeblikket ser det mere trøstesløst ud i Zerapkoperne end for et halvt Aar siden, thi der findes hverken Købmandsvarer eller Manufakturvarer. Vi Udlændinge kan overhovedet ikke mere faa noget at købe i Zerapkoperne, for der findes intet mere ud over en ganske modbydelig Brændevin, der koster 4,60 Rubler for ½ Liter, en Flaske Vin (Sukkervand med noget Hindbærsaft og Æblemost) til 5,60 Rubler. Den bedste Flaske Druevin, der dog ikke er meget bedre end den foregaaende, koster 8 til 10 Rubler. En Flaske Cognak koster 12 Rubler, men naar man har købt en Flaske, slaar den til for hele Montagetiden. En lille Flaske Øl koster 0,60 Rubler; til Tider kan der ogsaa faas Mineralvand til 0,55 Rubler Flasken, men det faar man meget sjældent. Med Cigaretter staar det ikke meget bedre til .....

Forskudsbetaling i Rigsvarehuset.

Jeg skal endnu bemærke, at der sjældent findes Byttepenge. Hvis man køber noget for 20 til 30 Kopeker, faar man jit *slet ikke Penge tilbage*, eller man er nødt til at købe noget andet for Resten af Pengene. Prisen paa Varerne stiger fra Dag til Dag. Befolkningen selv køber i Zerapkoperne paa Bestilling. Jeg skal give et lille Eksempel paa, hvorledes Bestillingerne ser ud:

Hvis nogen i Dag vil købe noget i Zerapkop, maa han først *betale* noget paa Haanden — aldrig andet end betale! Saa først kan man gøre sin Bestilling. Vil man købe et Glas, maa man først betale en Rubel i *Forskud;* for en Petroleumskoger 8 Rubler, alt efter Genstandens Art. Saa maa man vente, ofte i Maaneder. Da ogsaa de enkelte Værker laver Udskud, regnes dette med, og naar Varen er der, ligemeget om

god eller slet, bliver den trykket i Haanden paa en, og man kan være glad ved, at man har faaet noget, ellers kan det gaa en, som det gik mig med Sukkeret. Saadan gaar det med alle Ting.

For at komme tilbage til Forplejningen, saa har jeg tilfældigvis ved Haanden Sammensætningen af den Menu, som jeg og Montør Y. faar. Omtrent i de sidste tre Uger, siden jeg sammen med Montør ... har klaget til Forvaltersken over Maden, medens paa den anden Side en vis Ingeniør M., der var i russisk Tjeneste her, og som til Julen rejste til Tyskland med Orlov, i Pressen dér skarpt angreb de økonomiske Forhold her og *ikke kom tilbage* — hvad der jo nu ogsaa har Følger her — maa jeg sige, at Maden er blevet mere velsmagende, men den er stadig den samme. Frokost og Aftensmad laver vi selv, kun Middagsmaden laves af Kokkepigen. Den bestaar af en Tallerken Suppe med noget Ris eller Semouille eller sorte Nudler (Makaroni) eller ogsaa Kartofler. Saa kommer Oksekød, til en Forandring kan det ogsaa være Kokød, men det er dog altid det samme, dertil 2 Gange om Ugen blandet Frugt. Fra den 1. Januar og til i Dag, den 24. Februar, har vi en Gang faaet Svinekød og i den Tid fire Gange Høns, men vi maatte da ogsaa for denne Luksus betale 1,50 Rubler mere. Kalvekød har vi overhovedet ikke faaet. Men ganske vist har vi i denne Tid to Gange faaet Fisk.

I de sidste to Uger har vi bedt Kokkepigen om en Gang i hver Uge at lave en Melret eller efter særligt Ønske af Y. Kartoffelpandekager. Det har i Uger været Afvekslingen i vor Middagsmad. Kokkepigen har flere Gange sagt til mig, at Fordelingen fra Zerapkops ikke overholdes, *fordi der er Mangel paa Varer.* Til Frokosten og Aftensmaden er vi henvist til *Pakkerne fra Tyskland,* thi ellers vilde det ikke være muligt at arbejde uden Skade for Sundheden og faa det, som vi faar, til at slaa til.

1 Kg. Svinekød koster 6,50 Rubler, 400 Gr. røget Flæsk kan man faa for 10 Rubler, en Høne koster 8 til 10 Rubler, en And 12 til 13 Rubler, et ungt Lam med ca. 4 Kg. Kød 18 Rubler, en Gaas 25 Rubler. Jeg antager, at disse Opgivelser er tilstrækkelige.

Pakker fra Tyskland.

Nu kommer Kapitlet *Pakker og Etpundspakker.* Sidstnævnte gaar toldfrit ind. Naar jeg nu har det Uheld, at disse *altid er udplyndrede,* hvad skal jeg saa gøre derved?? Som vedlagte Aktstykke vil bevise Dem, har jeg kun sjældent det Held, at der er noget i Pakken. Hvis De har nogen Interesse i saadanne Bevisligheder, skal jeg for Fremtiden gemme dem, skønt jeg *paa Grund af Knapheden* ogsaa bruger *Papiret* til andre Ting.

Min Kollega Y. har noget mere Held med sine Pakker, for de ankommer altid hele hertil, og saa deler vi Indholdet. Klagerne over udplyndrede Pakker kan De dagligt høre blandt de 70 Udlændinge.

Med *Sengelinned og Kroplinned* gaar det ikke synderlig anderledes. Man maa vente 2 til 3 Uger, før man efter Vasken atter har dem i sin Besiddelse. *Et Par Støvlesaaler* koster i Zerapkop-Skomageriet 4,80 Rubler, og Saalerne holder i 3 Uger. I Privathandelen maa man for et Par Saaler og Flikker betale 17 Rubler, men saa holder de ogsaa længere, og man faar dem straks tilbage, i Zerapkop-Skomageriet derimod efter tre til fire Ugers Forløb.

Som De ser, er Forholdene i al Almindelighed snarere blevet værre end bedre. Og naar vi Udlændinge klager, *hvad skal saa den herværende Befolkning sige?? Det skærer i Hjertet at se paa den Elendighed.* Naar man af og til i den tyske Presse læser beroligende Artikler af Tyskere, der staar i Sovjets Tjeneste, saa kan jeg dertil kun sige, at den Slags Artikler er underskrevet af to til tre Personer eller Tyskere, der hører til Partiet, og ledes hen over Hovederne paa de andre, hvad der ogsaa har været Tilfældet herfra, men saadanne Beretninger stemmer ikke overens med Sandheden. Hvad jeg meddeler, er et sandhedstro Spejlbillede af Forholdene her, hvad herved bevidnes af

(følger Underskrifterne af to Montører).

Splittelsesorganisationen R. F. O.

Fra et Medlem i Provinsen har vi modtaget nedenstaaende med Anmodning om Optagelse:

Som Kollegerne Landet over sikkert har mærket, er der i den senere Tid i saa godt som alle Afdelinger drevet en ihærdig Agitation for at hverve Medlemmer til en Bevægelse, der kalder sig „Revolutionær Fagopposition".

Denne Bevægelse, som beviselig er en Aflægger af kommunistisk Parti og derfra modtager sine Direktiver, maa vi Smede tage Afstand fra, da dens Arbejde jo gaar ud paa at splitte Smedeforbundets Medlemmer i to Partier og saa ved et Kup søge at tage Magten i sin Haand. Og hvad vilde Resultatet saa blive? I Løbet af kort Tid vilde vor Organisation være kørt i Grøften, saafremt vi ikke i Tide faar bremset disse Moskva-Agenter og deres lyssky og taabelige Maade at agitere paa, bl. a. ved at fortælle Mand og Mand imellem, at de ikke beskæftiger sig med Politik, men kun med Fagbevægelsen, og at Oppositionen er ganske upolitisk. Dette er bevidst Løgn; thi overværer man et af R. F. O.'s offentlige Møder, saa tales der udelukkende om Kommunisme, Nedrakning af den siddende Arbejderregering og vore faglige Ledere, og disse haanes paa en saadan Maade, at enhver ærlig Arbejder maa skamme sig over at høre derpaa.

Der raabes fra den revolutionære Fagopposition: „Væk med disse Førere; thi de er Arbejderklassens

Forrædere," men dette er jo Løgn. Havde vi ikke haft vore Førere ved Magten i Dag, hvorledes havde de Arbejdsløses Kaar saa været? Jo, saa havde ca. 60 pCt. af Smedeforbundets Arbejdsløse i Dag staaet uden Understøttelse af nogen som helst Art. Skal man ligeledes laste vore Førere, at de igennem en Lov har skaffet vore Arbejdsløse en haardt tiltrængt ekstra Hjælp (Vinterhjælpen), da ved jeg ikke, hvorledes vore Førere skulde handle; men desværre maa R. F. O.'s Tilhængere være fuldstændig forblændede af Moskvas hellige Ild, naar de mener, at Krisehjælp og Vinterhjælp ikke er Goder for den arbejdende Klasse.

Saa raabes der fra samme Side: „Vore faglige Ledere dikterer, hvorlænge vil I, Kammerater, finde Jer i disse Lederes Diktatur." Dette er jo ogsaa en dundrende Løgn. Hvornaar har vore Førere dikteret os noget; det har de endnu aldrig gjort. Vi menige Medlemmer har da altid været medbestemmende om vore Kaar. Derimod vil disse R. F. O. Folk søge at indføre Diktaturet saavel i Fagforeninger som andre Arbejderforsamlinger, og der foreligger paa nuværende Tidspunkt allerede Beviser for disse Splittelsesmænds Forsøg paa at diktere, idet R. F. O.'s Ledere og Agitatorer ved afholdte Generalforsamlinger har brugt den Taktik at uddele Sedler med Forslag til baade det ene og andet til deres faa Tilhængere og andre Kolleger, som de mener at kunne indfange i deres Magt, og disse har saa blot at stemme paa de af R. F. O.'s Ledelse opstillede Forslag, og dette maa da ethvert Menneske kalde for Diktatur i Renkultur.

Derfor Kolleger i samtlige Smedeforbundets Afdelinger Landet over: Mød op ved Generalforsamlingerne i Jeres Afdelinger, vis disse Splittelsesmænd fra R. F. O. tilbage, vis dem, at I ikke lader Jer diktere af et Mindretal, men at I ogsaa har en Mening. Lad os vise disse Moskva-Agenter, at vi anderledes tænkende Arbejdere ogsaa har et Ord at sige endnu, lad ikke disse R. F. O. Splittelsesmænd faa Overtaget, saa de kan diktere os andre ud i det glade Vanvid.

Provinssmed.

Horsens-Petersen fylder 95.

Lørdag den 11. Marts fejrede vort ældste Medlem en af sine runde Fødselsdage. Det har gennem en Aarrække været Skik at samles med vor gamle Kollega, naar et Femaar var passeret, og hver Gang har man næret en stille Tvivl om, at der virkelig blev en Gang til, men *Horsens-Petersen* byder fremdeles Tiden Trods og, hvor mærkeligt det end lyder, møder hver Gang op i rigtig Feststemning, uden at man mærker meget til Forskellen mellem 80 og 95 Aar.

Horsens-Petersen er Medlem af Københavns Afdeling 17, og indenfor denne Afdeling har Klubberne gennem en længere Aarrække ydet Forbundets Nestor en hjælpende Haand, hvorfor Afdelingsbestyrelsen havde arrangeret en Sammenkomst for Klubbernes Tillidsmænd for at give disse Lejlighed til direkte at hilse paa Fødselsdagsbarnet. Henved 100 Repræsentanter, deriblandt ogsaa for Forbundets Hovedledelse og Metalarbejdernes Centralafdeling, deltog i Festen, og der var almindelig Glæde over det af Afdelingsbestyrelsen trufne Arrangement.

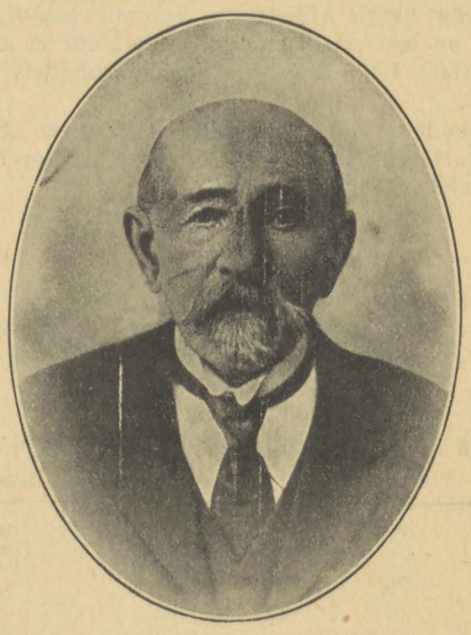

HANS PETERSEN

Afdelingens Formand, *Heinrich Wolf*, bød velkommen til Tillidsmændene og de indbudte Gæster samt Hædersgæsten og dennes Datter, hos hvem vort gamle Medlem har til Huse.

Hovedkasserer *A. Johansen* overbragte Horsens-Petersen en Lykønskning fra Hovedledelsen, ledsaget af en lille Pengegave, og under Henvisning til de vanskelige Forhold, der herskede paa den Tid, da Horsens-Petersen gjorde sin Pionergerning, bragte han ham Organisationens Tak for hans Troskab og Udholdenhed.

S. A. Svendsen ønskede paa Centralafdelingens Vegne til Lykke samt takkede H. Petersen for hans Gerning. Horsens-Petersen var Forbundets Historie, og de yngre kunde lære adskilligt deraf.

Frode Rasmussen takkede paa Klubbernes Vegne Forbundets ældste Medlem for hans Deltagelse i det grundlæggende Arbejde. Klubberne er bærende i Organisationsarbejdet, og et Samvær med en af dem, der bar Fortidens Byrder og derefter har fulgt med hele Tiden, kan kun give os andre Mod og Arbejdslyst.

Horsens-Petersen havde gentagne Gange Ordet, og dels takkede han bevæget for al den Opmærksomhed, der var vist ham, dels talte han om Fortidens Arbejde og om den Følelse af Harme, der havde grebet ham ved baade hans egen, men navnlig andres Underkuelse fra Magthavernes Side, og derved ført ham ind i Arbejdet for at skabe og opretholde et organisationsmæssigt Værn.

En ældre Kollega, *G. Winkler*, der havde været Læredreng under Horsens-Petersen, lykønskede ligeledes H. Petersen.

Før Talerne afsang man Overbyes gamle Sang: „I Flugt gaar Tiden over Livets Bølger." To Skuespillere fra Arbejdernes Teater sang og deklamerede, og til Slut bragte Afdelingens Formand samtlige Deltagere en hjertelig Tak samt motiverede et af kraftigt Bifald fulgt Leve for Smedeforbundets ældste Pioner.

Staaende afsang Forsamlingen derefter „Socialisternes March", hvorefter Deltagerne brød op fra den vellykkede Sammenkomst.

TAK!

Alle Kolleger, der glædede mig paa min 95 Aars Dag, bedes herigennem modtage min hjerteligste Tak.

HANS PETERSEN.

Populær Samfundsøkonomi.

Afskrivning og Henlæggelse.

Naar det høres, at et Foretagende er i Vanskeligheder, tales der ofte om manglende Afskrivning og Henlæggelse, og jeg tror derfor, det kan have Interesse at forsøge at udrede, hvad der menes dermed.

Hvis en Mand køber et Sæt Tøj for 150 Kr. og antager, at dette kan vare 2 Aar, altsaa ca. 100 Uger, maa han hver Uge henlægge Kr. 1,50 for at have 150 Kr. rede til at betale et nyt Sæt med, naar det gamle er opslidt, han afskriver Kr. 1,50 ugentlig paa Tøjet. Men er han nu en forsigtig Mand, lægger han ekstra 25 Øre hen hver Uge til Anvendelse, hvis han falder med sin Cykle og flænger Bukserne, før de er opslidt; han henlægger 25 Øre om Ugen.

Den jævne Mand fører jo imidlertid kun et beskedent Bogholderi, han betaler Udgifterne, naar de

Skema 1. Afskrivninger og Henlæggelser — uden Anvendelse af Afskrivningsfond — hos en Bilvognmand.

	Beløb, der skal afholdes af Driftsudbyttet, før Bilejeren faar Raadighed over dette.		Aktiver		Passiver		
	Afskrivning	Henlæggelse	Bilernes bogførte Værdi	Indestaaende i Banken	Gæld til Banken	Reservefond	Bilejerens Formue
31/12 1925. Bilejerens Formue				5000			5000
1/1 1926. Købt Bil Nr. 1			5000				5000
31/12 26. Afsk. og henl. paa 1 Bil	1000	100	4000	1100		100	5000
1/1 27. Købt Bil Nr. 2			9000		3900	100	5000
31/12 27. Afsk. og henl. paa 2 Biler	2000	200	7000	2200	3900	300	5000
1/1 28. Købt Bil Nr. 3			12000		6700	300	5000
31/12 28. Afsk. og henl. paa 3 Biler	3000	300	9000	3300	6700	600	5000
1/1 29. Købt Bil Nr. 4			14000		8400	600	5000
31/12 29. Afsk. og henl. paa 4 Biler	4000	400	10000	4400	8400	1000	5000
1/1 30. Købt Bil Nr. 5			15000		9000	1000	5000
31/12 30. Afsk. og henl. paa 5 Biler	5000	500	10000	5500	9000	1500	5000
1/1 31. Købt Erstatnings Bil Nr. 1			15000		8500	1500	5000
31/12 31. Afsk. og henl. paa 5 Biler	5000	500	10000	5500	8500	2000	5000
1/1 32. Udrangeret Bil Nr. 2			10000		3000	2000	5000
31/12 32. Afsk. og henl. paa 4 Biler	4000	400	6000	4400	3000	2400	5000
1/1 33. Udrangeret Bil Nr. 3			6000	1400		2400	5000
31/12 33. Afsk. og henl. paa 3 Biler	3000	300	3000	4700		2700	5000
1/1 34. Udrangeret Bil Nr. 4			3000	4700		2700	5000
31/12 34. Afsk. og henl. paa 2 Biler	2000	200	1000	6900		2900	5000
1/1 35. Udrangeret Bil Nr. 5			1000	6900		2900	5000
31/12 35. Afsk. og henl. paa 1 Bil	1000	1000		8000		3000	5000
1/1 36. Udrangeret Erstatn. Bil Nr. 1 ...				8000		3000	5000
Bilejerens Formue 1/1 1936				8000			8000

Skema 2. Afskrivninger og Henlæggelser — med Anvendelse af Afskrivningsfond — hos en Bilvognmand.

	Beløb, der skal afholdes af Driftsudbyttet, før Bilejeren faar Raadighed over dette.		Aktiver		Passiver			
	Afskrivning	Henlæggelse	Bilernes bogførte Værdi	Indestaaende i Banken	Gæld til Banken	Afskrivningsfond	Reservefond	Bilejerens Formue
31/12 1925. Bilejerens Formue ...				5000				5000
1/1 26. Købt Bil Nr. 1			5000					5000
31/12 26. Afsk. og henl. paa 1 Bil	1000	100	5000	1100		1000	100	5000
1/1 27. Købt Bil Nr. 2			10000		3900	1000	100	5000
31/12 27. Afsk. og henl. paa 2 Biler	2000	200	10000	2200	3900	3000	300	5000
1/1 28. Købt Bil Nr. 3			15000		6700	3000	300	5000
31/12 28. Afsk. og henl. paa 3 Biler	3000	300	15000	3300	6700	6000	600	5000
1/1 29. Købt Bil Nr. 4			20000		8400	6000	600	5000
31/12 29. Afsk. og henl. paa 4 Biler	4000	400	20000	4400	8400	10000	1000	5000
1/1 30. Købt Bil Nr. 5			25000		9000	10000	1000	5000
31/12 30. Afsk. og henl. paa 5 Biler	5000	500	25000	5500	9000	15000	1500	5000
1/1 31. Købt Erstatningsbil Nr. 1			25000		8500	10000	1500	5000
31/12 31. Afsk. og henl. paa 5 Biler	5000	500	25000	5500	8500	15000	2000	5000
1/1 32. Udrangeret Bil Nr. 2.....			20000		3000	10000	2000	5000
31/12 32. Afsk. og henl. paa 4 Biler	4000	400	20000	4400	3000	14000	2400	5000
1/1 33. Udrangeret Bil Nr. 3.....			15000	1400		9000	2400	5000
31/12 33. Afsk. og henl. paa 3 Biler	3000	300	15000	4700		12000	2700	5000
1/1 34. Udrangeret Bil Nr. 4.....			10000	4700		7000	2700	5000
31/12 34. Afsk. og henl. paa 2 Biler	2000	200	10000	6900		9000	2900	5000
1/1 35. Udrangeret Bil Nr. 5.....			5000	6900		4000	2900	5000
31/12 35. Afsk. og henl. paa 1 Bil	1000	100	5000	8000		5000	3000	5000
1/1 36. Udrangeret Erstatn. Bil 1				8000			3000	5000
Bilejerens Formue 1/1 1936				8000				8000

indtræffer, og henlægger lidt til større Udgifter, der kun indtræffer med Mellemrum. Men naar en Mand har vandret gennem Livet og været i Stand til at betale hver sit, saa har han afskrevet og henlagt det fornødne, selv om han aldrig har tænkt derover.

Gaar vi fra Privatlivet til de større Forhold, bliver det dog snart nødvendigt at have System i Sagerne. Hvis en Bilmand køber en Bil for 5000 Kr. og regner, den er anvendelig i 5 Aar, saa maa han aarlig sætte 1000 Kr. i Banken for at have 5000 Kr. rede, naar Bilen skal erstattes, han maa afskrive 1000 Kr. aarlig paa Bilen. Men som Afskrivninger og Henlæggelser i Privatlivet „indgik i Driften", saaledes indgaar de ogsaa i Driften i Erhvervslivet, og det er dette, der gør Forholdene lidt indviklede.

Vi tænker os nu, at vor Bilvognmand, naar det første Aar er omme, køber en Bil til og laaner de fornødne Penge i Banken. Han udvider nu hvert Aar Forretningen med en Bil, saa han til sidst har 5 Biler. Aaret efter beslutter han imidlertid at afvikle Forretningen, dog saaledes at han først vil slide sine Biler op, han udrangerer altsaa en Bil aarlig. For at laane ham Penge kræver Banken, at han skal afskrive hver Bil med 1000 Kr. aarlig og endvidere henlægge 100 Kr. aarlig pr. Bil til Imødegaaelse af uforudsete Begivenheder.

Skema 1.

Paa Skema Nr. 1 kan vi nu følge hans økonomiske Forhold. Ved Slutningen af hvert Aar indsætter han 1100 Kr. i Banken pr. Bil samtidig med, at Bilernes Værdi paa Status nedsættes 1000 Kr. pr. Stk., og Henlæggelserne posteres paa Reservefonden. I Begyndelsen af det følgende Aar indkøbes derpaa en ny Bil; men grundet paa Afskrivningerne og Henlæggelserne behøver han ikke at laane 5000 Kr., men ligesaa meget under 5000 Kr., som han har afskrevet og henlagt Aaret forud. Afskrivningerne ses saaledes ikke paa Status. Hvis han efter 1. Januar 1933 havde holdt Forretningen paa 5 Biler, vilde hans

Status 1. Januar have balanceret med 15,000 Kr. og 31. December med 15,500 Kr., og for hvert Aar vilde hans Bankgæld dale med 500 Kr. Da han imidlertid indskrænker Forretningen, ser vi først Banklaanet blive afbetalt, fordi der ikke skal købes Bil for Afskrivningen, og senere dukker først Reservefonden og derpaa Bilejerens Formue op som Penge i Banken. Til Slut viser det sig, at Manden har haft en Formuefremgang paa 3000 Kr., Reservefonden. — Endelig bemærker vi, at Aktiver bestaar af rørlige Værdier (Bilerne) og rede Penge eller Tilgodehavende (Bankindskud). Passivsiden er en Fortegnelse over, hvem der ejer Aktiverne, Banken, Reservefonden, Bilejeren. *Vi erindrer os nøje, at Reservefond er et Passiv.*

Skema 2.

Man kan imidlertid ogsaa anvende en anden Metode, nemlig paa Aktivsiden stadig at opføre Bilerne til deres Anskaffelsespris, og saa opsamle Afskrivningerne i en Afskrivningsfond paa Passivsiden. Hver Gang en Bil udrangeres, gaar Afskrivningsfonden ned med dennes Anskaffelsespris. Ved første Øjekast synes denne Metode at være noget kunstig og kun indrettet for at gøre Status' Balancesum større, og derved give ukyndige et falsk Indtryk af Foretagendets Størrelse. — Der er dog ogsaa en anden Fordel, nemlig at man straks kan se, hvad det er, man afskriver paa, og hvor meget man har afskrevet. F. Eks. 1. Januar 1933 har man 3 Biler, hvis Indkøbspris er 15,000 Kr., og paa disse er afskrevet 9000 Kr., deres virkelige Værdi er altsaa 6000 Kr. — Hvis vi sammenligner de to Skemaer, vil vi se, at alle de Konti, der repræsenterer virkelige Penge, er nøjagtig ens efter begge Metoder. Man vil med Rette spørge, hvor de gamle Biler bliver af, om de druknes eller de sælges for en eller anden Sum. Dette er uden Betydning, for det, vi beskæftiger os med i Dag, hvad Vognmanden kører ind, hvad han faar for de gamle Biler, eller hvilke andre Indtægter han har, er uden Interesse for os, thi vi beskæftiger os kun med hans Forhold overfor Banken som Bilejer.

Det er altsaa et rent Posteringsspørgsmaal, om man vil anvende den ene eller den anden Metode, og de anvendes begge i det praktiske Liv. Hovedstadens Brugsforening anvender saaledes overfor Inventaret den første Metode og afskrev i 1931—32 43,000 Kr. ordinært og 100,000 Kr. ekstraordinært. Ved Aarets Begyndelse var Inventaret ansat til 282,000 Kr. og ved dets Slutning til 289,000 Kr. Overfor sine Bygninger anvender samme Forening derimod den anden Metode, idet disse er opført med deres Købesum, ca. 2½ Mill. Kr., og heroverfor staar en Afskrivningsfond paa 455,000 Kr. Denne Fremgangsmaade er rimelig, hvor der som i Hovedstadens Brugsforening er fastlagt en Minimumsafskrivning for Inventar, men derimod intet for Bygninger.

Mange Aktieselskaber har imidlertid ingen faste Afskrivningsregler, og i saa Tilfælde giver den sidste Metode en langt klarere Oversigt for Udenforstaaende end den første.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

A/S Glud & Marstrand, København.

A/S Glud & Marstrands Fabrikker er ingen egentlig jernindustriel Virksomhed, men et Blikkenslagerværksted, der under Hensyn til den industrielle Udvikling og Nutidens Krav har udviklet sig til en meget moderne Fabrik, der fra at beskæftige nogle faa Folk nu beskæftiger 11—1200 Personer, deraf ca. 1000 Arbejdere. Af disse er 50—60 Maskinarbejdere, der beskæftiges som Værktøjsmagere og ved Tilsyn med Maskinerne.

Virksomhedens Skaber var Direktør *Poul Glud*, der var født i Vejle i 1850 og havde lært Blikkenslagerfaget hos sin Fader. Efter at have arbejdet nogle Aar som Svend i København nedsatte han sig i 1875 i Vejle. Han kastede sig straks over en Specialfabrikation, bestaaende af Petroleums-Kogeapparater, som dengang var en ny og efterspurgt Artikel.

Allerede Aaret efter flyttedes Virksomheden til København, hvor Glud lejede Lokaler i Korsgade Nr. 16. I 1878 flyttedes atter, denne Gang til Nordvestvej (nuværende Rantzausgade) Nr. 22, idet Forretningen samtidig udvidedes til at omfatte Husholdningsartikler i det hele taget, og Ejendommen Nordvestvej, Kapelvej og Skyttegade blev Udgangspunktet for de fortsatte Udvidelser, der har gjort Virksomheden til Landets største paa dette Omraade.

Den 1. Juli 1879 blev Isenkræmmer *T. Marstrand*, der var født i København i 1854, optaget i Firmaet, og Fabrikken antog Firmanavnet *Glud & Marstrand*. Man tog fat paa nye Arbejdsomraader: Mejeriartikler, for hvilke Andelsmejeriernes Fremvækst skabte en stor Efterspørgsel, og Legetøj, der var en Erobring fra Udlandet. Produktionen udvidedes stadig, og i 1888 opførtes en stor 5-Etages Fabriksbygning. Omtrent samtidig optoges Fabrikationen af galvaniserede Vandspande o. lign., Varer, der ogsaa var en Erobring fra Udlandet, idet disse hidtil var indført fra England. Navnlig med Henblik paa at erobre Fabrikationen af denne store Artikel erhvervedes i 1892 en Grund ude i Utterslev ved Frederiksborgvej og Løveallé, hvor der opførtes en ny stor Fabrik til Spandefabrikationen.

I 1895 omdannedes Forretningen til et Aktieselskab, og store Fabriksbygninger opførtes saavel ved Kapelvej som Frederiksborgvej, det sidste Sted til Fremstilling af emaillerede Varer. Samtidig overflyttedes Fabrikationen af Mejeriartikler til Utterslev-Afdelingen. Endelig foretoges i Aaret 1900 en ny Udvidelse af Kapelvej-Komplekset, idet der paa en ny-

erhvervet Grund opførtes en stor Fabrik for Tilvirkning af Blik-Emballage. Dermed var al disponibel Grund ved Kapelvej optaget, og den oprindelige Fabrik paa Nordvestvej 22 staar som et uanseligt Hus imellem de omkringliggende Bygningskolosser som en haandgribelig Maalestok for Virksomhedens Vækst.

For at vore Læsere kan faa et Indblik i, hvorledes den moderne Teknik virker paa Blikvareindustriens Omraade, vil vi her følge en emailleret Servantekande gennem de Stadier, den gennemgaar fra at være en cirkelrund Staalplade til færdig Kande.

Den til Servantekanden bestemte Staalplade (se vedføjede Figur 1) bringes ind mellem to Stempler paa en kraftig Trykpresse, der presser den ud i Form af en flad Skaal (Fig. 2). Derefter passerer den Stempler af en noget anden Form, der gør Skaalen noget snævrere og dybere (Fig. 3) og ved tredie Træk bliver Skaalen igen mindre i Diameter og dybere (Fig. 4).

Vi forbavses over, at det haarde Staal saaledes lader sig presse og strække uden at briste, men vi erfarer ogsaa nu, at Grænsen er naaet for, hvad det uden Bristning vil udholde. Nu maa Skaalene af Form som Figur 4 ind i en Glødeovn for at blødgøres, inden yderligere Udpresning kan foretages. Men naar de er udglødede, fortsættes Behandlingen som før, og gennem 3 andre Operationer bliver Karret gradvis smallere og højere — se Figur 5, 6 og 7 — indtil det til sidst ligner et kort Kakkelovnsrør med en Krave foroven og med Bund, selvfølgelig, drevet uden Sammenføjninger ud af den oprindelige Staalplade Nr. 1.

Men nu formaar Presserne ikke at udrette mere for den vordende Servantekande; efter en fornyet Glødning afleveres den til Metaltrykkerne. Den fæstes i en Drejebænk, og under Trykket af Staalforme vides dens nederste Halvdel ud, medens en Hals sammensnævres foroven. Dette sker paa 3 forskellige Bænke, under 3 Arbejderes Behandling, saaledes at den trinvis antager Formerne 8, 9 og 10 paa Billedet. Efter at Kanden har naaet Vaseformen, Figur 10, kan de egentlige Maskiner ikke udrette mere for den, den gaar nu over i Haandarbejdernes Hænder.

I 1931 overtog Firmaet den tidligere af A/S Carl Lund drevne Virksomhed, der er beliggende i Carl Lundsgade ved Siden af Amagerbanen, og solgte samtidig hele Komplekset paa Kapelvej. Fabrikken i Carl Lundsgade har derefter gennemgaaet en omfattende Forandring, og de mest moderne og formaalstjenlige Maskiner og Systemer er indført. Alle Materialer fra Lageret foran Fabrikationshallen føres ind i denne, der er 90 m lang og 80 m bred, og Fabrikationen foregaar da paa den Maade, at Behandlingen af de forskellige Emner, enten de loddes eller falses sammen, paabegyndes i Midten af Hallen og føres derfra paa Transportbaand fra Maskine til Maskine ud til Siderne, og saaledes at hver Maskine, betjent af en Arbejder — for saa vidt angaar Emballage mest kvindelige — besørger sin Del af Processen, indtil den som færdig Artikel forlader den sidste Maskine. Hvis den skal males, lakeres, eventuelt paasættes Navn, Vare- eller Firmamærke, transporteres Genstanden til Steder, hvor dette besørges.

I denne Hal udføres Produktion af Husholdningsartikler af Hvidblik og al Blikemballage, blank som lakeret. Navnlig Blikemballage udføres i et Utal af Størrelser og Faconer, der alt efter sit Formaal udgaar fra Værkstedet i millionvis, udstyrede med brogede Farver, Portrætter og Prospekter i Reklameøjemed, og al denne Dekoration paaføres Blikket paa Hurtigpresser i et stort Stentrykkeri. Her behandles Blikket ganske, som om det var Papir, for bagefter at vandre ned til Maskinerne, der hugger Daaser og

Laag ud af de i brogede Mønstre trykte Blikplader. For den store Emballages Vedkommende foregaar Dekoreringen paa den Maade, at saavel Maling som Lak sprøjtes paa, hvorefter de dekoreres. For hver Gang Genstanden har faaet Farve, bringes den til en Tørreovn, af hvilke der findes en Række med forskellig Temperatur efter Behovet, som saa i Løbet af kort Tid tørrer Genstanden.

I en Afdeling i denne store Hal foregaar Forfærdigelsen af Beholderen til den kendte Støvsuger „Nilfisk", hvilket sker paa den Maade, at Beholderen presses af en Plade af en særlig Legering, da der ingen Ujævnheder maa være, fordi den skal fintslibes og fornikles. Ligeledes er i denne store Hal installeret Maskinværksted, hvor Maskinarbejderne har deres Virksomhed med at tilse, forbedre eller erstatte Maskiner eller Maskindele, da det naturligvis gælder om, at disse fungerer let og nøjagtigt og af Hensyn til de Arbejdere, der betjener dem, repareres saa hurtigt som muligt, naar der gaar Brud paa dem.

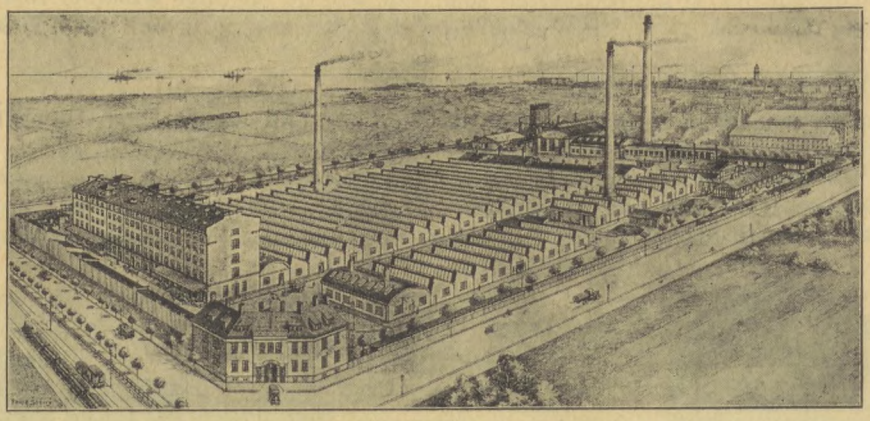

Fabrikken i Carl Lundsgade i Fugleperspektiv.

Paa den gamle Fabrik paa Frederiksborgvej forfærdiges alle emaillerede og galvaniserede Ting. Af emaillerede Artikler fabrikeres ca. 30.000 Stk. ugentlig, og Emailleovnene gaar i kontinuerlig Drift. Endvidere foregaar her al Fabrikation af Varer af sort Plade paa indtil 2½ mm. Ogsaa denne Fabrik har gennem Tiderne og navnlig i de senere Aar gennemgaaet store Udvidelser. Særlig Interesse knytter sig til den saakaldte Spandeafdeling, der bestaar af en 120 m lang Maskinhal. En Kulspand, der skal klippes, falses, ombøjes og svejses, bruger nøjagtig 45 Sekunder om at

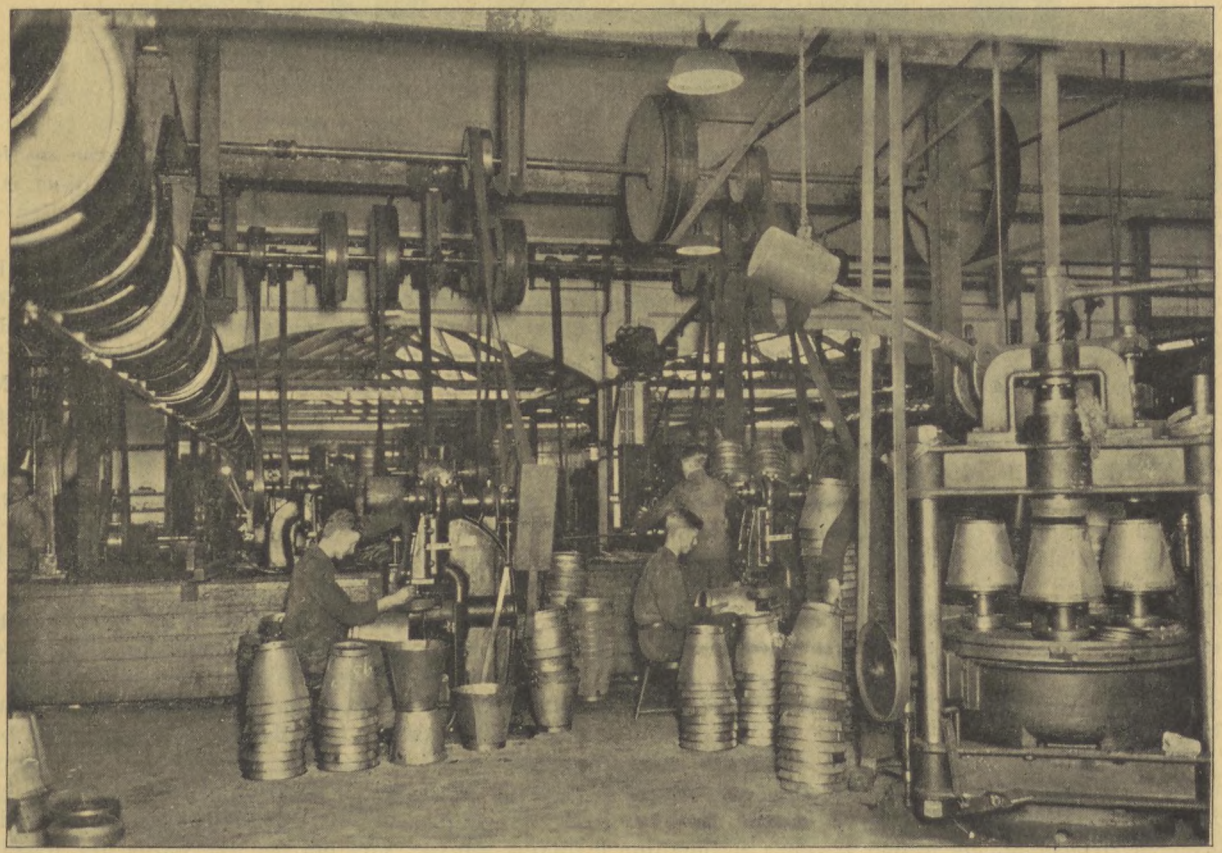

Fabrikationen af galvaniserede Spande. Under Loftet tilvenstre ses Transportbaandet med færdige Jernfustager.

passere de hertil anvendte Maskiner. Paa lignende Maade bliver en almindelig Gulvspand til, idet den i Løbet af 55 Sekunder ved at passere 8 Maskiner er forvandlet fra raa Jernplade til en Spand med en i Øskener fastgjort Hank. I de senere Aar er denne Afdeling tilført en stor Del nye Maskiner, og i en særlig Tilbygning er installeret en Fabrik for Jernfustager.

Indenfor en Række Industrier har man nu forladt de hidtil anvendte Trætønder og er gaaet over til at emballere Petroleum, Fedt, Tjære, Asfalt o. s. v. i Jerntønder, der bedre taaler den ublide Behandling ved Transport og Omlosning, samtidig med at Svindprocenten for Indholdet reduceres meget betydeligt. Medens man hidtil har maattet dække Danmarks stedse stigende Behov for Jerntønder fra Udlandet, har Glud & Marstrands Fabrikker paa dette Omraade skabt en rationel og konkurrencedygtig Produktion.

Paa store og kraftige Maskiner skæres de svære Jernplader til, der indpresses Spunsflanger, Pladerne bukkes, svejses og forsynes med de for Stivheden nødvendige Vulster, Riller og Ombøjninger, alt paa Specialmaskiner, hvis tilsyneladende lette Behandling af Materialet nærmest henleder Tanken paa Blikvarefabrikken. Bundene presses ind i en Maskine, der alene har kostet 40.000 Kr. Denne afleverer Tromlen til Trykprøvning, og naar denne er bestaaet, gaar Tromlen til Lakereboden, hvor de under faa Sekunders Rotation paasprøjtes en rustbeskyttende sort Lak. Derefter gribes den færdige Tromle af en under Loftet løbende Transportør, og paa Vejen til de i Gaarden ventende Vogne indblæses Strømme af varm Luft, der fuldstændig tørrer Farven.

Der er i 1932 fabrikeret 60.000 af disse Tromler, der rummer fra 30 til 680 Liter, og der er saaledes her skabt en ny betydelig Industri for Landet.

Virksomhedens samlede Grundareal er efter Overtagelsen af Carl Lunds Fabrikker ca. 50.000 Kvadratmeter.

Lidt Værkstedsteknik.

„Udfoldning" af Kugleflader.

Medens Cylinderflader og Keglefladerer er *enkeltkrumme* Flader, der kan dannes ved Bøjning af *plane* Flader, er dette ikke Tilfældet med Kugleflader. Disse er *dobbelt-krumme,* hvilket ogsaa kan udtrykkes ved, at de ikke er udfoldelige i et Plan. Skal man derfor fremstille en kugleformet Beholder af Plade, maa Pladen underkastes en mere gennemgribende Formforandring, f. Eks. ved Opdrivning, Oppresning eller Trykning.

Naar der i det følgende tales om Udfoldning af Kugleflader, er det derfor med det Forbehold, at man nøjes med en Tilnærmelse, idet de enkelte opmærkede og udklippede Pladestykker under den senere Formforandring ogsaa deformeres i Maal og Vinkler, afhængig af Pladematerialets Egenskaber og Tykkelse, saaledes at Konturlinierne maaske ikke kommer til at passe nøjagtigt sammen, som Tilfældet er ved Fremstilling af cylindriske og kegleformede Pladearbejder. I Praksis kan man dog opnaa fuldt tilstrækkelig Nøjagtighed, naar man deler Kuglefladen paa en saadan Maade, at den paakrævede Formgivning svarer til Pladematerialets Bearbejdelighed.

Inden vi gaar videre, skal der først gives nogle orienterende Bemærkninger om Kuglefladen. Denne kan tænkes dannet ved, at en Halvcirkel drejer sig i Rummet omkring sin Diameter. Diameteren i Cirklen bliver tillige Diameter i Kuglen. Alle Cirkler paa Kuglen, der har Diameter fælles med en Kugle-diameter, kaldes *Storcirkler,* idet disse er de største Cirkler, der kan tegnes paa Kuglen. Alle andre Cirkler, der kan tegnes paa Kuglefladen, kaldes *Lillecirkler.*

I Plan-Geometrien er som bekendt den korteste Vej mellem to Punkter en ret Linie. Holder vi os til Kuglefladen, er den korteste Vej mellem to Punkter en Storcirkelbue gennem de to Punkter. Hvis de to Punkter netop er Endepunkterne af en Kugle-diameter — saakaldte *Poler* — er Afstanden lige lang, hvilken af Storcirklerne vi end vælger.

Stilles der nu som Opgave af Jernplade at forarbejde et stort halvkugleformet Topstykke til en cylindrisk Beholder, tegner man først Halvkuglen op i fuld Størrelse set fra Siden og fra oven, saaledes som vist henholdsvis i Fig. I og II.

Den underste Pladekant A—B—C—D, der begrænser Halvkuglen, er en Storcirkel. Vi kan f. Eks. inddele denne Storcirkel i 8 lige store Stykker og fra Delepunkterne trække Storcirkelbuer op til Kuglens Toppunkt O. I vandret Billede vil disse Storcirkler afbildes som rette Linier, da deres fælles Diameter O'—O er lodret. For at undgaa at faa alle Pladesamlingerne til at løbe sammen i eet Punkt udføres Toppen af en cirkulær Plade, der kuples op til en „Kuglekalot". Man faar en passende Radius O—G af denne Kuglekalot ved at inddele Kvartcirklen A—O i 4 lige store Stykker ved Punkterne E, F og G, som vist i Fig. I. Gennem Delepunkterne trækkes vandrette Linier, der svarer til Lillecirkler, der kan tegnes i vandret Billede, idet Radierne er maalt fra Delepunkterne vandret ind til Aksen OO'. Cirklernes Skæringspunkter J, K og L med Storcirklen H—O i Fig. II kan føres op i Fig. I, saaledes at man ved at forbinde Punkterne H—J—K—L—O med en jævn Kurve kan faa det lodrette Billede af denne Storcirkelbue. Denne, der i Virkeligheden afbildes som en Ellipse, er kun medtaget for en Fuldstændigheds Skyld, og det er ikke nødvendigt at tegne den op for at konstruere Udfoldningen.

Udfoldningen af Kuglekalotten bestaar i en cirkel-

rund Plade (Fig. III), hvis Radius er den retlinede Afstand O—G. Ved Ophamringen skal Pladen nok strække sig saa meget, at der bliver Materiale nok til at give den ønskede Diameter.

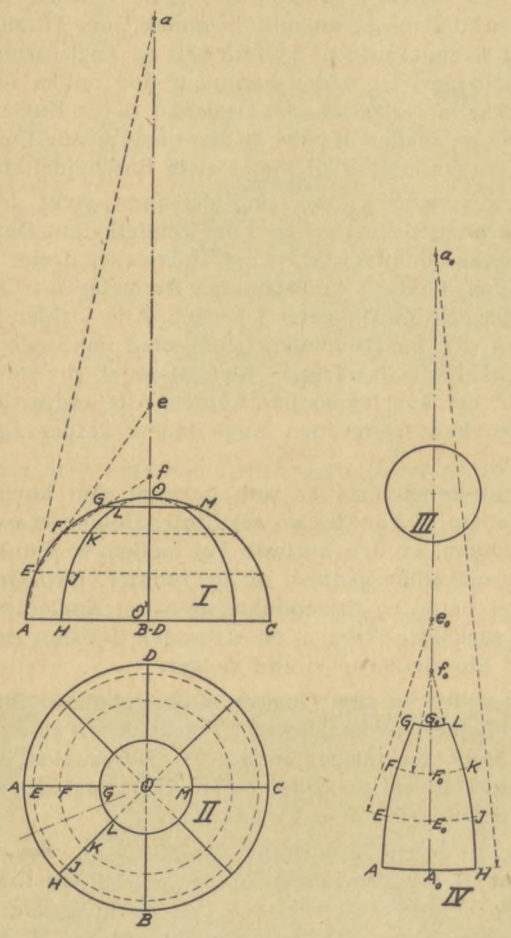

De 8 Faconstykker er nøjagtig ens, saa vi kun behøver at konstruere Udfoldningen af det ene. Man kan gøre dette ved at tænke sig Kuglefladen erstattet af 3 Keglefladers med Toppunkterne a, e og f, som vist i Fig. I, og gaar derefter frem som vist i Fig. IV. Paa en ret Linie, der skal repræsentere Midterlinien i Udfoldningen, afsættes først Pladestykkets Længde A_o—G_o, der maales i Fig. I som Længden A—E—F—G. De mellemliggende Delepunkter E_o og F_o afsættes ligeledes. Derefter afsættes Centrene f_o, e_o og a_o for de ovennævnte Keglefladers, idet Afstandene henholdsvis Ea, Fe, Gf maales i Fig. I. Gennem Delepunkterne A_o, E_o, F_o og G_o tegnes derefter Cirkelbuer repræsenterende de udfoldede Grundcirkler i Keglerne, og paa hver Side af Midterlinien afsættes Halvdelen af Buestykkerne henholdsvis A—H, E—J, F—K og G—L. Disse Buestykker maales i Fig. II, idet man ved en Halveringslinie deler alle Buerne paa Midten og benytter Korderne til den halve Bue som Maal i Udfoldningen.

Til sidst tegnes gennem Punkterne G, F, E og A samt L, K, J og H Cirkelbuer med godt og vel 3 Gange A—O i Fig. I som Radius, hvorefter Udfoldningen er færdig.

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst*, Vestergade, Haderslev.
8. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
9. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
10. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
11. Maskinfabrikken *„Nilkron"*, Nørresundby.
12. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
13. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
14. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk*.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Jura — Moral. Den 5. Marts meddelte Formernes Afdeling i Odense, at der var noget Røre hos *A/S M. P. Allerups Eftf.* Aarsagen var, at trods det, at der

gik 25—30 Maskinformere ledige dér i Byen, havde man hos nævnte Aktieselskab antaget en Mand, der var Svigersøn til Støbemesteren, til Oplæring i Maskinformning. Selvfølgelig var der Utilfredshed hermed, og nu raadspurgte man sig i Forbundet.

Derfra kunde kun svares, at Jura var ét — Moral et andet, og at Aktieselskabet havde juridisk Ret til Antagelsen, men at Forbundet kunde appellere til Jernindustriens Sammenslutnings Moral ved en Skrivelse.

Dette skete, og der modtoges ogsaa et Svar. Da det maa menes, at Medlemmerne kan have Interesse i at kende saavel Forbundets som Sammenslutningens Syn paa en saadan Sag i disse Tider, optrykker vi begge Skrivelser. De havde nedenstaaende Ordlyd:

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien,

Nørrevoldgade 30.

Vor Afdeling i Odense har meddelt, at A/S M. P. Allerups Eftf., Odense, har antaget en Mand til Oplæring i Maskinformeri.

Under almindelige Forhold vilde dette maaske være ret naturligt, men da det er saaledes, at der er 25—30 af vore Medlemmer, der er Maskinformere, der gaar ledige i Odense, maa det forekomme vort Forretningsudvalg, og naturligvis ogsaa Afdelingen i Odense, som noget ret uforstaaeligt, i de Tider, der er de nu herskende.

Vi tror heller ikke paa, at Aktieselskabet havde foretaget et saadant Skridt, hvis ikke den paagældende var Svigersøn til Aktieselskabets Støbemester Rasmussen.

Man har paatalt det skete overfor Direktøren, men her var intet andet Svar at hente, end at Manden skulde blive, hvor han var.

Da vi nu er vidende om, at Jura er ét og Moral noget andet, er det muligt, at Forbundets Protest mod denne Antagelse — som herved fremsættes — ikke faar anden Følge, end det samme som sker, naar man hælder Vand paa en Gaas, men vi vil alligevel ikke undlade at fremsætte den, bl. a. for at understrege, at vi ikke er blottet for Moral, hvad vi i nærværende Tilfælde maa anse Aktieselskabet for at være.

I Almindelighed er det vel saaledes, at den, der er oplært i et Fag eller Branche, har en Fortrinsret til at eksistere derved, fremfor den, der ikke har lært det.

Vi tror, Støbemester Rasmussen vil dele dette vort Syn, hvis altsaa paagældende Person ikke var hans Svigersøn. Vi appellerer imidlertid til den ærede Sammenslutnings Moral, som kunde gøre sig bemærket ved at meddele Aktieselskabet, at De ikke ser med Sympati paa den Slags Foreteelser.

Paa Forretningsudvalgets Vegne

(sign.) *Arn. Nielsen.*

København, den 8. Marts 1933.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund,

Vestersøgade 2.

Det ærede Forbund har i Skrivelse af G. D. tilskrevet os angaaende A/S M. P. Allerups Eftf., Odense, foranlediget ved, at dette Firma har antaget en Arbejdsmand til Oplæring i Maskinformning. Forbundet har i denne Skrivelse slaaet paa personlige Bevæggrunde til Antagelse af vedkommende Arbejder og fundet sig beføjet til at opstille moralske Betragtninger over dette Forhold samt sat sig som Vogter heraf.

Vi tillader os i den Anledning at afvise det ærede Forbunds overenskomstmæssige Ret til at blande sig i det nævnte Forhold. Naar Firmaet har antaget en Arbejder til Oplæring i Maskinformning, har det naturligvis sine Bevæggrunde dertil, for hvilke det ikke skylder Forbundet Regnskab.

De i Skrivelsen fremsatte Bemærkninger om Firmaets og Sammenslutningens Moral kunde De have sparet Dem, idet disse henhører under et Omraade, vi nok selv skal vide at varetage uden Deres Indblanding. Forbundets Appel til Sammenslutningen i nærværende og lignende Tilfælde vil derfor være uden Virkning.

Paa Sammenslutningens Vegne

(sign.) *M. A. Westh.*

(sign.) *Søren Christensen.*

Juraen og Sammenslutningens Moral
den længe leve.

Arnold Nielsen.

Observer. Der er udsendt Skemaer til Optagelse af Lønstatistik for Marts Maaned. *Husk* straks efter sidste Lønningsdag at indsende Skemaerne til Forbundet.

Sommerkursus 1933. Der vil i 1933 af Arbejdernes Oplysningsforbund blive arrangeret to 8 Dages Fagforeningskursus, et paa Roskilde Højskole i Tiden fra 2. til 8. Juli og et paa Esbjerg Arbejderhøjskole fra 16. til 22. Juli.

Det Beløb, der dækker Kost, Logi og Undervisning, udredes af Forbundet, og det er vedtaget at sende 2 Elever til hvert af disse Kursus.

Meningen hermed maa forudsættes at være, at det fortrinsvis skal være yngre Medlemmer, der skal have Adgang hertil, og en givet Regel for Ansøgerne er, at de i de sidste 2 Aar af deres Læretid har været Medlemmer af Forbundet, og videre naturligvis, at de indstilles og anbefales af den Afdeling, de tilhører.

Ansøgninger indsendes til Forbundet til senest 1. April d. A.

Opsigelse af Værkstedsprislister. Foranlediget ved, at et Firma, der havde opsagt Værkstedsprislister, paa Udløbsdagen krævede Forhandling om fremtidige Priser i nedadgaaende Retning, hvilket Formerne modsatte sig, og da forlangte Formerne til at arbejde for deres gennemsnitlige Akkordfortjeneste ÷ 20 pCt., gøres opmærksom paa, at et Firma ingen Ret har til at stille saadanne Krav.

Vedkommende Firma gjorde da heller ikke Alvor af sin Trusel, men Bestemmelsen om Afholdelse af Mæglings- og Timandsmøder er naturligvis ikke ophævet ved Lockoutloven af 31. Januar 1933.

Retten til at kræve saadanne Møder afholdt er fortsat tilstede for begge Parter.

København. Paa *Dragør Jernstøberi* afholdtes den 1. Marts et Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Maskinformernes Timeløn, der var usædvanlig lav.

Forholdet er, at den tidligere Ejer af Dragør Jernstøberi paa Amager har overtaget Støberiafdelingen af De forenede Jernstøberiers nu nedlagte Afdeling paa Christianshavn i København, og nu driver dette under foran nævnte Firmanavn.

Firmaet modsatte sig Timelønsforhøjelse, men tilbød at ville give Akkord, hvilket Maskinformerne un-

der de forhaandenværende Forhold ikke kunde modtage.

Enighed opnaaedes derfor ikke, og Sagen gaar til Timandsmøde.

Varde. I Fagbladet for forrige Maaned er refereret nogle Forhold vedrørende *Staalværket* i Varde. Der er paa disse Spørgsmaal afholdt Timandsmøde den 21. Februar, men uden afsluttende Resultat.

Spørgsmaalet vedrørende den afskedigede Tillidsmand maa derfor finde sin Afgørelse gennem Voldgift.

Vejle. Hos *A/S C. M. Hess* er der foregaaet en Historie, som er et Bevis for, at det nu om Dage gælder om at være Arbejderne alt det paa Tværs, som tænkes kan.

En Former blev taget i Arbejde, men kom straks i Ordstrid med Støbemesteren, bl. a. fordi han ikke fik det reglementerede Værktøj udleveret, hvilket endte med hans Afskedigelse, inden han fik begyndt, medens Mesteren naturligvis hævder, at han selv gik sin Vej under Paaberaabelse af, at han (Formeren) ikke havde bedt om at komme i Arbejde, og at der nu udbetaltes Vinterhjælp o. s. v. Dernæst antog man en anden Former.

Efter en saadan Optræden var der naturligvis ikke andet for det saaledes ilde behandlede Firma at gøre end at indberette Sagen for Jernindustriens Sammenslutning, der selvfølgelig straks røg i Blækhuset og indberettede videre til Arbejdsdirektoratet med Forventning om, at Understøttelsesretten toges fra den formastelige.

Det virkede derfor saa mærkværdigt 3 Uger senere at faa meddelt fra Afdelingen, at vedkommende Former nu var gaaet i Arbejde hos Aktieselskabet.

Viel Geschrei und wenig Wolle.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Paa *Helsingør Skibsværft* mæglede den 15. Februar paa en Strid om Betalingen for et Reparationsarbejde. Sagen sluttedes, idet Værftet tilbød at afgøre Sagen saaledes, at der som Tillæg for Arbejdet i den normale Arbejdstid udbetales to Arbejdere hver et Beløb af 10 Kr.

Den 7. Marts er der afholdt Mæglingsmøde paa Krav om, at *International Bro- og Staalkonstruktion* ved Lillebæltsbroen betaler Tillæg for Arbejde paa Strømpillerne og Broens Overbygning. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen viderebehandledes paa et Timandsmøde samme Dag, men heller ikke her naaedes noget Resultat.

Timandsmøde. Nedennævnte Sager behandledes paa et Timandsmøde den 11. Februar:

1) Strid hos *A/S Ringsted Jernstøberi & Maskinfabrik* om Betalingen for 5 Stk. Tagstensmaskiner. — Sagen sluttedes, idet Firmaet indgik paa til fuld Afgørelse at forhøje det paa Mæglingsmødet omtalte Beløb, Kr. 600,00 til Kr. 700,00.

2) Krav overfor *A/S Holbæk Maskinfabrik* om, at Værkstedsfunktionærerne stilles frit i deres Organisationsforhold. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er nu indbragt for Den faste Voldgiftsret.

3) Krav overfor *A/S Burmeister & Wain, Christianshavn*, om Erstatning til Arbejdere, der forgæves har maattet møde til Arbejde paa 3. Skift, og Klage fra Selskabet over, at Maskinarbejderne i Afdeling 74 og 79 uden Varsel standsede Arbejdet den 31. December 1932, ca. Kl. 14. Klagen omfattede ogsaa Arbejdsmænd i Afdeling 71. — Begge Sager sluttedes, idet Forbundene indgik paa til fuld Afgørelse tilsammen at betale Firmaet et Beløb paa 75 Kr.

4) Strid hos *A/S Burmeister & Wain, Strandgadeværftet*, om Udførelse af Lastluger, Skodder under Poopdæk, Frontskod paa Spant 91, alt paa Fisketransportskibene Nr. 601 og 602. — Enighed opnaaedes ikke.

5) Strid hos *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen*, om Betalingen for et Stykke Nittearbejde. Sagen sluttedes, idet Firmaet indgik paa for det under Bygning værende Skib (Nr. 603) at betale det af Arbejderne krævede Tillæg for Nr. 1 Lasten, hvorefter der fremtidig betales i Henhold til Ordlyden i Prislisten i Overensstemmelse med Firmaets Paastand.

6) Klage fra Firmaet *Fisker & Nielsen*, København, over, at Forbundet nægter Tilladelse til, at en Prøvemester bliver udmeldt af Fagorganisationen. — Enighed opnaaedes ikke.

Stiftelsesfest i Smedeforbundets Holeby Afdeling.

Lørdag den 11. Marts afholdt Holeby Afdeling sin 30-aarige Stiftelsesfest paa Holeby Hotel.

Trods det, at denne Afdeling er særlig haardt ramt af Arbejdsløshed, deltog et betydeligt Antal af Medlemmer med Damer. Kl. 6.30 gik Deltagerne til Bords, og Formanden, *A. M. Andersen*, bød Velkommen og føjede til, at Bestyrelsen, under Hensyn til det ringe Antal Arbejdsdage, Medlemmerne havde haft, denne Gang havde besluttet, at saavel Spisning som Ballet skulde være gratis. Et specielt Velkommen blev budt Gæsterne, der foruden et Par ældre Medlemmer var Formanden for Stiftsorganisationen paa Lolland-Falster, Kasserer *Chr. Petersen*, Nakskov, Medlem af Hovedbestyrelsen *Adolf Jensen*, den stedlige Repræsentant for den socialdemokratiske Presse, Sogneraadsformand *A. Jørgensen*, samt fra Smedeforbundet *P. Andersen*.

Festtalen holdtes af *P. Andersen*, der paa Hovedledelsens Vegne lykønskede i Anledning af Festdagen. Taleren fremsatte en Karakteristik af den forhaandenværende Krise og de formentlige Aarsager dertil, samt paaviste, hvor let Arbejdsgiverne havde haft ved at ødelægge Arbejdernes Arbejdsvilkaar i de Lande, hvor Arbejderne ikke havde forstaaet at holde sammen. I denne Forbindelse tilbageviste han ogsaa den fra visse Sider fremsatte Paastand om, at de politiske og faglige Organisationer skulde holdes skarpt adskilte; vi havde herhjemme Erfaring for, hvor nødvendigt Samarbejdet var. P. Andersen sluttede med at udbringe et Leve for Sammenholdet og adresserede dette til Holeby Afdeling.

Chr. Petersen bragte en Hilsen fra Stiftsorganisationen og udtalte sin Tilfredshed med, at Forbundets Afdelinger paa Lolland-Falster stadig havde bevaret

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
24503	Barland, Frants A. Tommerup	København	16.11.07	Kbhvn. Afd.	6. 6.28	Kbhvn. Afd. 17	5 11.32
36759	Boalth, Otto Peter Bramsen	—	13.10.04	„ „	30. 9.32	„ „ 13	5.11.32
9358	Bruun, Jørgen Ivar Tarp	Nakskov	15. 5.08	Hillerød	1. 3.27	„ „ 17	27. 8.32
51568	Christensen, Aksel A. Offersen	Aarhus	6. 8.01	Kbhvn. Afd.	10. 9.31	„ „ 13	6. 8.32
50407	— Kaj..	København	24. 5.92	„ „	12. 9.30	„ „ 9	2. 1.32
3536	Christiansen, Chr. Ejner....	Skagen	17. 7.01	Frederikshavn	1. 4.20	Skagen	13. 8.32
52407	— Max Fr. Praefche	København	27. 2.12	Kbhvn. Afd.	24. 8.32	Kbhvn. Afd. 9	12.11.32
54258	Groth, Hugo Jacob....	Odense	14. 3.98	Ringe	7. 3.32	Nørresundby	28. 5.32
23642	Gundelach, Kai Vinzentius N.	København	25.10.97	Kbhvn. Afd. 1	8. 6.18	Kbhvn. Afd. 13	19.11.32
1477	Hansen, Georg Vilhelm	—	11. 4.93	„ „ 3	27. 9.13	„ „ 6	29.10.32
6916	— Poul Wagner..	Ebeltoft	13. 2.06	Holstebro	1. 4.27	„ „ 17	26.11.32
53906	Holm, August Fibiger.	Løkken	21.11.11	Odense	3.11 31	Kolding	20 8.32
50711	Jensen, Carl Emil	København	3. 5.11	Kbhvn. Afd.	17.11.30	Kbhvn. Afd. 5	12.11.32
19561	— Enevold	Horsens	6.12.02	Horsens	31. 8.22	„ „ 12	26.11.32
51286	— Kaj Anders....	København	1. 9.96	Kbhvn. Afd.	17. 7.31	„ „ 6	29.10.32
17442	— Niels..... ..	Bevtofte, Slesvig	4.11.84	Odense	3.10.26	Odense	22.10.32
50505	— Oluf Julius.....	København	13. 1.11	Kbhvn. Afd.	6.10.30	Kbhvn. Afd. 2	19.11.32
37947	Johansen, Frode Ferdinand	—	22. 2.10	„ „	28 2.30	„ „ 13	5.11.32
9321	Knudsen, Hjalmar Chr....	—	13. 9.95	„ „	21. 9.31	„ „ 11	5.11.32
19863	Lyhne, Knud.....	—	27. 9.83	„ „	24. 1.23	„ „ 13	5.11.32
14801	Løbner, Johannes	Bedsted	6. 2.02	Kolding	9. 1 27	Kolding	16. 4.32
50413	Nielsen, Ivar Juel Hedegaard	København	27.12.10	Kbhvn. Afd.	10.10 30	Kbhvn. Afd. 12	5.11.32
32665	— Niels Peter Fredr.	Damsholte	31. 8 89	Stege	30. 3.30	Stege	27. 8.32
24442	— Rasmus Odsgaard	Viborg	8.10.97	Fredericia	10. 2.17	Kbhvn. Afd. 9	5.11.32
33455	Olsen, Jens Ove.....	Vordingborg	23.11.01	Kbhvn. Afd.	30. 1.31	„ „ 2	19.11.32
38207	— Olav Jacob Aug.	København	13. 5.94	„ „	10 3 30	„ „ 12	19.11.32
39739	Petersen, Fritz R. H. Hother	—	7.11.10	„ „	8. 4.30	„ „ 14	19.11.32
26774	Paustian, Aage Ejner Vald.	—	25. 3.99	„ „ 3	25. 8.17	„ „ 3	29.10 32
19825	Rasmussen, Anders Vilh....	Tommerup	20. 9.92	Næstved	10 11.11	„ „ 3	11. 6.32
20261	— Hans Carl	København	19. 2.06	Lyngby	22. 5.31	„ „ 17	19.11.32
50916	Røder, Vagn Johannes.	Taastrup	26. 4.09	Kbhvn. Afd.	9. 2.31	„ „ 13	12.11.32
22445	Sørensen, Hans	Bramdrup, Kolding	23. 1.08	Fredericia	18. 3.29	Fredericia	15.10.32
51165	Sonne, Poul V. Jørgen.	København	5. 6.08	Kbhvn. Afd.	29. 6.31	Kbhvn. Afd. 15	12.11.32
12869	Wulff, Torben Vilh. Jul.	Gentofte	6. 6.99	„ „	6. 1.27	„ „ 12	7. 5.32

det Bindeled mellem Afdelingerne, som Stiftsorganisationen havde vist sig at være, og som gav Anledning til, at Kollegerne i denne Landsdel ligesom kom hinanden nærmere og i alt Fald en Gang om Aaret kom sammen for at drøfte fælles Interesser. Paa Stiftsorganisationens Vegne overrakte han Afdelingen en smukt forarbejdet Dirigentklokke.

Maskinarbejder *Aksel Lund* talte for Damerne, og *A. Jørgensen* takkede Smede og Maskinarbejderne i Holeby for Samarbejdet med de øvrige Fag og for deres Støtte af den socialdemokratiske Presse. Jørgensen sluttede med at udtale Ønsket om, at den ret store Virksomhed, Holeby Maskinfabrik, af hvis Beskæftigelsesmuligheder man i høj Grad var afhængig, snart igen maatte være i Stand til at beskæftige de ledige Smede og Maskinarbejdere.

Medlem af Afdelingen, *Evald Petersen*, oplæste under stort Bifald en af ham udarbejdet Festavis, hvori de Kolleger, der havde gjort sig fortjent dertil, fik belyst deres gode og mindre gode Egenskaber, saadan som disse havde givet sig Udslag i den forløbne Tid.

Imellem Talerne blev afsunget flere i Dagens Anledning forfattede Sange, der ogsaa indeholdt smaa Hip til forskellig Side. En af disse, der var tilegnet Damerne, gjorde særlig Lykke og maatte synges en Gang ekstra.

Karl Theisen, en af de gamle Veteraner, takkede paa de gamles Vegne, fordi man havde vist dem den Opmærksomhed at invitere dem med til Festen.

Sluttelig tog *Formanden* Ordet og takkede de forskellige Talere og andre, der havde bidraget til at sætte Humøret op, og han bad Chr. Petersen bringe Stiftsorganisationen en Tak for den smukke Klokke.

Dermed sluttede denne Del af Festen, og efter at Salen var ryddet, spilledes der op til Dans, som fortsattes med Liv og Lyst et godt Stykke ud paa Natten.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 29505	Breum,	Einer Niels Nielsen	(Kbhvn. Afd.)
- 17961	Olsen,	Ole	(—)
- 36748	Petersen,	Kaj Axel	(—)
- 32170	Bjørkmann,	Kai Aage	(Nakskov Afd.)
- 5608	Hansen,	Claus Fredr.	(—)
- 7190	—	Erhardt J.	(—)
- 2575	Nielsen,	Hans Richter	(—)
- 30774	Ottesen,	Rasmus	(—)
- 33601	Hansen,	Juul A.	(Roskilde Afd.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 21852 Andersen, Peter Henry
- 51180 Frobøse, Carl

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

		Nyt Register.	Sidst betalt
Nr. 22590	Andersen,	Viggo Einar Nissen ...	23.11.29
- 24709	Albech,	Anton Christian Hansen	25. 2.28
- 36930	Bentzen,	Theobald Henry A. M.	8.10.32
- 28099	Deleuran,	Carl Adolf	20. 8.32
- 51180	Frobøse,	Carl Hartvig	20. 8.32
- 52883	Frost,	Robert Christian	27. 2.32
- 52811	Hansen,	Poul Christen	30. 9.22
- 55944	Hald,	C. P. Moeskær Petersen	6. 2.32
- 52892	Jørgensen,	Orla Magnus	1. 8.31
- 33820	Miller,	Poul	8.10.32
- 55717	Munthe,	Albert Chr.	8.12.23
- 37044	Poulsen,	Otto Herman	29. 8.31
- 53845	—	Peter Johannes	20. 6.31
- 17439	Rasmussen,	Christian	24.10 31
- 27308	Sørensen,	Aage Sigfred	28. 5.27
- 54941	—	Arne Henry	24.10.31

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Afd. 1, København: Formand: Svend Hansen, Faaborggade 13, 3., Ø.
— *1,* — Kasserer: John Nordell, Parkstykket 5, 1., Brønshøj.

Afd. 2, Raadvad: Formand: Georg Ljungløv, Hjortekærvej 146, Hjortekær pr. Klampenborg.

Medlemmernes Bopæl 31. Marts.

Som det vil være bekendt for Medlemmerne, skal der hvert Aar pr. 31. Marts afgives en Medlemsfortegnelse til Staten over Arbejdsløshedskassens Medlemmer med Angivelse af Opholdskommune den 31. Marts, og af denne Fortegnelses Nøjagtighed er Kommunernes Tilskud til Arbejdsløshedskassen afhængig.

En fejlagtig Angivelse eller en Udeladelse betyder Tab af Kommunetilskud for et Medlem, og dette andrager som nedenfor anført et betydeligt Beløb.

Hovedkontoret og Afdelingskassererne har i de sidste Aar haft meget Besvær med at efterspore Adresser fra de foregaaende Aar, da Kommunerne og navnlig Landkommunerne rask væk nægter at betale, naar vi senere ikke kan fremskaffe bestemt Adresse paa Medlemmerne.

Saavel Kasserere som Medlemmer maa derfor drage Omsorg for, at Afdelingerne kommer i Besiddelse af ikke alene den *Kommunes* Navn, hvor Medlemmet har Ophold den 31. Marts, men ogsaa nøjagtig betegnet Adresse. For Landkommuners Vedkommende, der bestaar af flere Sogne, maa ogsaa *Sognets* Navn, samt eventuel særlig *Stedbetegnelse* eller Navn paa Ejendommen, Medlemmet bor i, angives.

Medlemmerne maa selv indgive dette til Afdelingskassereren, da det ikke i alle Tilfælde kan lykkes denne at komme i Forbindelse med de enkelte Medlemmer inden 31. Marts.

Send en lille Seddel med Nummer, Navn og fuldstændig Adresse- og Kommuneangivelse pr. 31. Marts til Afdelingskontoret.

Kommunetilskudet for et Medlem andrager ⅓ af det samlede offentlige Tilskud, eller for vor Kasses Vedkommende ca. 40 Kr., og da Kommunerne skal bidrage i Forhold til det Antal Medlemmer, der den 31. Marts har Ophold i dem, paahviler det Afdelingerne at godtgøre hvert enkelt Medlems Opholdssted den paagældende Dato.

Bemærk Vedtægtens § 34, Stk. 3, hvorefter Forsømmelser med Bopælsangivelse kan medføre *Tab af Understøttelsesret.*

Hovedkassereren.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 6 APRIL 1933 19. Aarg.

Rød Front — Heil Hitler.

„Heil Hitler"-Raabene har gjaldet over Tyskland. Nazismen har brudt den røde Front, Diktaturet har sejret, ikke det røde, det kommunistiske, men den sorteste Reaktions Diktatur. Det er svært at blive fortrolig med, hvad der er sket i Tyskland, men Kendsgerningen taler sit ubønhørlige Sprog. Det tyske Socialdemokrati er slaaet ned af Nazismens skabede Haand, og den frasefyldte Kommunisme har paany manifesteret „sin revolutionære Kraft". Ligesom den finske Lappobevægelse blot med en Gestus var i Stand til at mane det kommunistiske Spøgelse i Jorden, saaledes har nu det tyske Kommunistparti uden Sværdslag kapituleret.

Vil man her indvende, at det samme har ogsaa Socialdemokratiet gjort, maa det erindres, at det tyske Socialdemokrati søgte ved en maadeholden Politik at værne den tyske Republik og de demokratiske Principper, medens Kommunisterne med hadefulde Angreb paa Socialdemokratiet og dets Ledere idelig gjorde Overbud og saaede Splittelsens Sæd i den tyske Arbejderbefolkning.

Og hvor var saa hele dette halsende Kobbel af kommunistiske Moskva-Agenter henne, da Maler Hitler begyndte at reformere? Tog de Konsekvensen af deres Oppigleri? Prøvede de at føre deres salonrevolutionære Ideer ud i Livet? Nej, der skete saamænd intet. Som en Hund, der viser Tænder, men ikke tør bide, tog Kommunisterne mod de Prygl, som med næsten sadistisk Grusomhed og i en Rus af utæmmelig Magtbrynde blev givet af Nazisterne.

Havde man ikke vidst det før, maa det da nu være blændende klart belyst, at Kommunismen er en enestaaende lognagtig Form for Arbejderbevægelse.

For saa vidt kunde man unde de tyske Kommunister de Klø, de har faaet, hvis ikke samtidig Nederlaget for Kommunisterne var en dyb Tragedie for den tyske Arbejderbefolkning som Helhed og for det tyske Demokrati. Thi vel er det rigtigt, at Arbejderbevægelsen ikke lader sig kue, og lige saa lidt som det var muligt for Verdenskrigens Sejrherrer at gøre den tyske Befolkning til Heloter, lige saa umuligt vil det være i det lange Løb at beholde Foden paa den tyske Arbejderklasses Nakke, men hvilke Trængsler skal den tyske Arbejder igennem, forinden han atter kan rejse Hovedet, og hvilke Ofre skal han bringe?

Og alt dette, fordi man ovre i Moskva havde Interesse i at benytte en af Krig og Arbejdsløshed, Nød og Elendighed forpint Arbejderklasse som Murbrækker for nogle Ideer, som det selv i Rusland under politisk Diktatur og med en gennem Aarhundreder underkuet Befolkning har været forbundet med uhyre Vanskeligheder at opretholde.

Hvad der nu er sket i Tyskland, er et dyrekøbt Eksempel for den øvrige Verdens Arbejdere og et Stød i Hjertekulen for den vesteuropæiske Kommunisme.

Man forsøger nu at give det tyske Socialdemokrati Skylden og hævder, at dets Politik har været forfejlet. Ja, maaske er der begaaet Fejl, det vilde vel have været umuligt at undgaa saadanne, thi det maa ikke glemmes, at det tyske Socialdemokrati havde en

uhyre vanskelig Stilling, der blev yderligere besværliggjort af Kommunisterne, men givet er det, at begaaede Fejl ikke vilde have faaet de Virkninger, som man nu er Vidne til, hvis hele den tyske Arbejderklasse havde staaet enigt sammen.

De samvirkende Fagforbunds tidligere Formand, Martin Olsen, har engang saa træffende skrevet: „Fagforeningerne har Kapitalismen til Fader, og Nøden til Moder". Med Henblik paa den tyske Nazisme kan Martin Olsens Ord omskrives til: „Nazismen har Kapitalismen til Fader, og Kommunismen til Moder". Det er den tyske Storindustri og de store Godsbesiddere sammen med hele det militære Slæng fra Verdenskrigen, der havde Brug for en Bevægelse som den nazistiske, og som blev financieret af den tyske reaktionære Overklasse, men det var Kommunismen, der gav Nazismen Vækstmuligheder. Det var Kommunismens Tøjleløshed og Udskejelser, der i store Dele af Befolkningen vakte Frygten for, hvad der vilde ske, hvis Kommunismen sejrede, og fremkaldte den sorte Reaktion, som er Nazismens Særpræg.

Det var Kommunisterne, der med deres revolutionære Fraseologi forvirrede Begreberne hos en stor Del af den tyske Arbejderklasse og den nødlidende Mellemstand og vakte et forfængeligt Haab om, at Kommunismen vilde være Redningen ud af Nøden. Det var Kommunisternes modbydelige og løgnagtige Agitation, der splittede Arbejderklassen og udleverede den til en hensynsløs Behandling af den tyske Overklasses Lejesvende.

Intet Samfund vil roligt finde sig i, at et Mindretal med Terror og Vold forsøger at diktere sine Betingelser. Det var det, som Kommunisterne slog til Lyd for, og som naturligt maatte fremkalde Reaktionen og Nederlaget, i Særdeleshed, naar Kommunisternes Modstand i Usselhed stod i omvendt Forhold til Fraserne.

Og med Ængstelse spørger de fagorganiserede Arbejdere udenfor Tyskland: Hvorledes gaar det med de tyske Fagorganisationer under Nazismens Diktatur? Der er næppe nogen udenfor Tyskland, der er ganske klar herover, maaske heller ikke de tyske Fagforeningsledere selv. Men det maa desværre befrygtes, at den tyske Fagbevægelse gaar svære Tider i Møde. Det har ikke hidtil været muligt at faa Klarhed over Stillingen, men Stemningen i Fagforeningskredse er meget trykket. At man fra Fagforeningernes Side søger at opnaa en vis Placering, ved hvilken det skulde være muligt at opretholde dem som „frie Fagforeninger", synes at fremgaa af en Erklæring, som de tyske samvirkende Fagforbund „Allgemeine Deutsche Gewerkschaftsbund" har udsendt, saalydende i Oversættelse:

„I den store Almenhed debatterer man meget Fagforeningernes Opgave og Stilling til de ved Rigsdagsvalgene fremkaldte Forandringer i Statsvæsenet. Fagforeningernes Meningstilkendegivelser om deres fremtidige Virksomheds Art og Retning modtages i vide Kredse med den største Opmærksomhed. Bindende Udtalelser fra enkelte Hovedrepræsentationer og store Organisationer har afgivet Grundlaget for talrige Overvejelser i Pressen. Til disse Diskussioner har nu Allgemeine Deutsche Gewerkschaftsbund taget Stilling ved en af dets Hovedbestyrelse vedtagen Erklæring. Denne har følgende Ordlyd:

Fagforeningerne er Udtryk for en uafviselig social Nødvendighed, en absolut nødvendig Bestanddel af selve den sociale Ordning. Fagforeningerne er traadt ud i Livet som Arbejderstandens organiserede Selvhjælp og er i deres historiske Udvikling af naturlige Grunde ogsaa mere og mere vokset sammen med Staten. Fagforeningernes sociale Opgaver maa opfyldes, ligegyldigt af hvilken Art Statsstyret end er.

De store Tarifoverenskomster til Regulering af den tyske Arbejderstands Løn- og Arbejdsforhold er et usvigeligt Bevis for, at Fagforeningerne ledes af Viljen til at opfylde den dem paahvilende Forpligtelse til Varetagelse af Arbejdernes Interesser gennem fri Overenskomst med Arbejdsgiverne. Trods alle Forvirringer og økonomiske Vanskeligheder har Tarifoverenskomsterne holdt sig gennem Aartier og i vidt Omfang været til Gavn for den økonomiske Fred.

Ved Anerkendelse og Benyttelse af Statens Forligsvæsen har Fagforeningerne vist, at de anerkender Statens Ret til at gribe ind i Forhandlingerne mellem de organiserede Arbejdere og Arbejdsgiverne, naar Almeninteresserne kræver det.

Fagforeningerne har altid givet den frivillige Overenskomst med Arbejdsgiverne Fortrinet for tvungne Lønoverenskomster og fastholder ogsaa fremtidigt denne Opfattelse. De er absolut villige til ad denne Vej ogsaa fremtidigt varigt at samarbejde med Arbejdsgiverorganisationerne, ogsaa ud over Løn- og Arbejdsforholdenes Omraade, med det økonomiske Selvstyre som principielt Grundlag. Statens Tilsyn med et saadant Samarbejde mellem det økonomiske Livs frie Organisationer kan under visse Omstændigheder være til absolut Gavn for dette, forhøje dets Værd og lette dets Gennemførelse.

Fagforeningerne stiller ikke noget Krav om direkte Indflydelse paa Statens Politik. Deres Opgave i saa Henseende kan kun være overfor Regeringen og

Lovgivningsmagten at fremsætte Arbejderklassens berettigede Ønsker med Hensyn til social- og erhvervspolitiske Forholdsregler og at staa til Tjeneste for Regeringen og Parlamentet med deres Kundskaber og Erfaringer paa disse Omraader.

Fagforeningerne kræver intet Monopol for sig. Over Organisationens Form staar Varetagelsen af Arbejdernes Interesser. Men en sand Fagforening kan kun hvile paa Medlemmernes frivillige Sammenslutning, den maa være uafhængig saavel af Arbejdsgiverne som af de politiske Partier."

Erklæringen giver ved hele sin forsigtige, man kan næsten sige loyale Form et godt Udtryk for de overordentlig store Vanskeligheder, som de tyske fagorganiserede Arbejdere lever under for Tiden. De fagorganiserede Arbejdere udenfor Tyskland kan kun paa det inderligste haabe, at det maa lykkes de tyske Fagorganisationer at komme igennem Tidens Farer, bevare deres Selvstændighed og forblive intakte.

Og dette Haab støttes af den Omstændighed, at de tyske Fagorganisationer i overvejende Grad har holdt sig Kommunisterne fra Livet. De tyske fagorganiserede Arbejdere udgør Kernen i den tyske Arbejderbevægelse og har som Helhed afvist Kommunisternes Forsøg paa at bemægtige sig Fagorganisationerne. Det var f. Eks. saaledes bemærkelsesværdigt, at da den største tyske Fagorganisation, Tysk Metalarbejderforbund, i August Maaned i Fjor holdt Kongres i Dortmund, var der blandt 330 Kongresdeltagere kun 6 Kommunister.

Man kan undre sig over, at det har været muligt under saa desperate Forhold, som siden Krigen har herskет i Tyskland, at holde Kommunisterne ude fra Fagorganisationerne, men Forklaringen er egentlig ret nærliggende. Paa Baggrund af den tyske Bedriftsraadslov har Fagorganisationerne, og her bl. a. i fremragende Grad Tysk Metalarbejderforbund, søgt at dygtiggøre Arbejdernes Tillidsmænd og Organisationernes Repræsentanter, saaledes at de paa den mest virkningsfulde Maade kunde være med i Opbygningen af det økonomiske Demokrati gennem den størst mulige Udbygning af Værkstedsparlamentarismen, af Bedriftsraadene. Men et saadant Arbejde og en saadan Indsats er ganske uforenelig med de kommunistiske Ideer, der nærmest gaar ud paa i størst mulig Grad at bryde Arbejdsroen paa Værkstederne, at hindre den Orden, som nu engang er nødvendig for Produktion og Afsætning, og at skabe en saadan Usikkerhed i hele Produktionslivet, at det kun kan blive til Skade for de Arbejdere, som til syvende og sidst kun kan opretholde deres Eksistens, naar dette Produktionsliv har gode Kaar.

Fagbevægelsen kan derfor ikke baade sætte ind for Bedriftsraadstankens Gennemførelse, for Konsolidering af Tillidsmandssystemet og samtidig give Raaderum for kommunistiske Eksperimenter. Værkstedsparlamentarisme og Kommunisme forholder sig som Ild til Vand. Tillidsmands- og Bedriftsraadsvirksomhed er Stræben efter at opnaa Indflydelse, men samtidig ogsaa at tage et efter Indflydelsens Omfang tilsvarende Ansvar, og er der noget som Kommunismen, saaledes som den har udfoldet sig i de vesteuropæiske Lande, ikke har villet gaa ind paa, er det Medansvar.

Ansvar kræver Ærlighed, men Kommunismen er uærlig og tvetydig, den camouflerer sig under Begrebet Marxisme for først og fremmest at ødelægge det Parti, som under Modstand og Trængsler har søgt at føre Karl Marx' Teorier ud i Livet, det Parti, som i intimt Samarbejde med Fagbevægelsen har gennemført en Højnelse af Underklassens Vilkaar, som ikke mindst i Betragtning af det korte Tidsrum, i hvilket det er foregaaet, er enestaaende i Historien.

Lad os da lære af, hvad der er sket i Tyskland. I Danmark har en strid Vind blæst imod Forsøgene paa at føre Kommunismen ind i den danske Fagbevægelse. Lad fortsat den sunde danske Arbejderfornuft som en fejende Foraarsvind rydde den kommunistiske Svamp ud af den danske Fagbevægelses Hus.

Vi gaar Maj i Møde. Snart vil vi atter samles under de røde Faner. Nogle kunde maaske mene, at der var Grund til at hænge Sorgeflor paa dem i Aar i Sorgen over den tyske Tragedie. Det gør vi ikke, vi er fortsat i Pagt med Foraaret og med Udviklingen, og hvadenten de hæse Raab lyder „Rød Front" eller „Heil Hitler", agter vi ikke derpaa. I Troen paa, at den Linie, som den fagorganiserede Arbejder i Vesteuropa har fulgt gennem mere end to Menneskealdre, er den rigtige, udfolder vi de røde Faner og synger med Digteren:

Vil hilser Dig Majdag, og svinger vor Hat imod Solen,
nu spirer i Mulden den Sæd, som Du engang har lagt,
der lysner en Frihedens Tid bag de vintergraa Dage
for Hytternes Folk i den blankslidte Arbejdets Dragt;
og derfor vi synger i Dag vore kampkendte Sange,
og hilser Dig, Majdag, der fører fra Vinterens Graa,
der lysner en Dag bagom alle de vaarlige Vange,
og Du tænder Solen, der viser den Vej, vi skal gaa.

Arbejdsløshedskassens Budget for 1933—34.

Regnskabet for det pr. 31. Marts forløbne Regnskabsaar er ikke opgjort endnu, men saa vidt det kan skønnes, vil Resultatet blive omtrent som forudset i Efteraaret, nemlig at Arbejdsløshedskassen har et Underskud paa 2½ à 3 Millioner Kroner, som er dækket gennem et Laan hos Arbejdsløshedsfonden paa Kr. 2,800,000,00.

Det kan derefter se forholdsvis trøsterigt ud, naar Kassens Hovedledelse mener at kunne anslaa det kommende Aars Underskud til „kun" at ville andrage noget over ¾ Mill. Kr. regnet efter en Arbejdsløshed af samme Omfang som det forløbne Aars. Aarsagen til det forringede Underskud er naturligvis først og fremmest det forøgede offentlige Tilskud i Henhold til Arbejdsløshedsloven af 1932, men dernæst har vi ikke, saaledes som i det forløbne Aar, Udgiften til den forlængede vedtægtsmæssige Understøttelse at regne med. Udgiften til sidstnævnte kan for Arbejdsløshedskassens Vedkommende anslaas til Kr. 600,000,00, idet Kassen selv skal udrede 1/5, og den samlede Udgift rundt regnet vil blive 3 Millioner Kroner. Kassens Udlæg er dog noget større i Øjeblikket, idet der midlertidigt kun er refunderet 70 pCt. af Udgiften, og de resterende 10 pCt. er tilbageholdt, til Revisionen af Understøttelsen er foretaget af Arbejdsløshedsfonden, og den endelige Afregning kan ske. Det offentlige Tilskud, det vil sige Stats- og Kommunetilskud sammenlagt, for det forløbne Aar vil under Hensyn til det af Medlemmerne ydede Ekstrakontingent blive mere end fordoblet, idet det ordinære Kontingent til selve Arbejdsløshedskassen udgør Kr. 1,20 pr. Uge, medens Ekstrakontingentet fordelt paa saavel arbejdende som arbejdsløse Medlemmer udgør Kr. 1,50 pr. Uge, men hertil kommer, at Skalaen for de offentlige Tilskud ved Arbejdsløshedslovens Revision i 1932 blev forøget fra ca. 45 pCt. til ca. 70 pCt. af Medlemmernes indbetalte Bidrag. Det samlede offentlige Tilskud vil derefter komme til at andrage ca. 3 Millioner Kroner eller mere end det 3-dobbelte af, hvad der tidligere med 45 pCt.s Tilskud til ordinært Kontingent alene tilgik Kassen.

Naturligvis er dette Resultat kun naaet gennem den ret stærke, men navnlig langvarige og desværre ogsaa fortløbende Beskatning af Medlemmerne, men vi vil alligevel tro, at det i nogen Grad maa kunne virke velgørende paa Medlemmerne at faa oplyst, at der for hver Krone, som de udreder, kommer 70 Øre til Hjælp, ganske bortset fra, at Ekstrakontingentet var og er en bydende Nødvendighed, hvis Kassen skal kunne opfylde de af os selv vedtagne Forpligtelser overfor vore arbejdsløse Kolleger.

Vi har i foranstaaende saavel som i efterfølgende Betragtninger udelukkende holdt os til selve Arbejdsløshedskassen med den ordinære Understøttelse og holdt Fortsættelseskassen (Krisefonden) udenfor. Til denne betales der som bekendt 25 Øre pr. Uge, men det har hidtil ikke været nødvendigt at skaffe særlige Midler dertil, selv om det samtidig maa oplyses, at ogsaa i denne Kasse kan Bunden ses.

Arbejdsløshedskassen har som allerede nævnt maattet stifte en Gæld paa Kr. 2,800,000,00 for at komme gennem det forløbne Aar, og for at have fornøden Kapital til Udbetalingen i det nye Regnskabsaar indgav Hovedledelsen i Slutningen af Marts Maaned Andragende til Arbejdsløshedsfonden om et yderligere Laan paa Kr. 1,200,000,00, hvilket altsaa vil bringe Gælden op paa 4 Millioner Kroner eller et Beløb noget større end det højeste Beløb, som Kassen nogensinde har haft i Beholdning. Det ansøgte Laanebeløb er større end det for hele Aaret anslaaede Underskud, men da det offentlige Tilskud først kommer til Udbetaling omkring November Maaned, vil det til de første 7 Maaneders Udbetaling være nødvendigt at have Laanet saa stort som angivet. Til Begrundelse heraf indsendte Hovedledelsen til Arbejdsløshedsfonden en Kalkulation over Indtægter og Udgifter for Aaret 1. April 1933 til 31. Marts 1934, og vi gengiver her den foretagne Opstilling.

Udgifter.

Understøttelser	Kr.	7,500,000
Administration	„	250,000
Afdrag paa Laan	„	175,000
Renter af Laan	„	125,000
Udlæg til Kursus	„	200,000
	Kr.	8,250,000

Indtægter.

Kontingent, ord.	Kr.	2,000,000
— ekstra	„	2,550,000
	Kr.	4,550,000
Frikontingent fradraget	„	400,000
Samlet Kontingent	Kr.	4,150,000
Statstilskud	„	3,000,000
Andre Indtægter	„	250,000
Underskud	„	850,000
	Kr.	8,250,000

Af de anførte Udgifter er saavel Afdrag paa Laan som Udlæg til Kursus ikke virkelige Driftsudgifter og har derfor ingen Indflydelse paa en eventuel Formueopstilling, men det er Penge, der skal udbetales af Kassen, og det er derfor nødvendigt at regne med dem, naar det skal opgøres, hvormeget der skal bruges i Aarets Løb.

Naar man erindrer tidligere Normalaars Udgifter, som har bevæget sig omkring 2 Millioner Kroner, ja selv om man tager de tidligere værste Arbejdsløshedsaar, hvor Understøttelsen var noget over 4 Millioner Kroner, og som det tog adskillige Aar med at faa oprettet, fristes man uvilkaarligt til at spørge, om det ogsaa er Virkelighed med en Kalkulation

som ovenstaaende. Det er imidlertid ganske nøgne Fakta, der ligger til Grund, og eftersom Arbejdsløsheden ligesaavel kan regnes at blive større som mindre end den er, vil det financielle Resultat ogsaa meget vel kunne blive værre end her fremstillet. Haabet og Ønskerne om en Bedring kan ihvert Fald først noteres paa Regnskabet, naar de er sket Fyldest, men overfor alt Sortseen maa man stille den Situation op, der vilde have foreligget, hvis vi ikke havde været i Stand til at fremskaffe de fornødne Midler til vore mange Tusinder af Arbejdsløse, eller eventuelt have været nødsaget til — som vore Broderorganisationer i adskillige Lande — at skære Understøttelsen ned, og anerkender man, at den Situation var mange Gange værre end de Besværligheder, som Fremskaffelsen af Midlerne volder, saa vil den Andel af Arbejdsløshedskrisen, der er lagt paa de arbejdende Medlemmer, ikke kunne føles at være for tung, heller ikke om den, som Tilfældet er, ogsaa desværre maa opretholdes en Tid lang endnu.

Der er mange Medlemmer og Tillidsmænd, der med Forundring spørger om, hvordan der dog kan fortsættes med at skaffe de mægtige Beløb, der rundt om i Afdelingerne udbetales Uge efter Uge. I store Træk er det angivet i foranstaaende Fremstilling, der ogsaa samtidig viser Forholdet mellem, hvad vi gennem Medlemmerne kan fremskaffe, og hvad der maa trækkes Veksler paa Fremtiden med. Der siges os ogsaa, at skal vi klare Pynten, saa maa ingen knibe ud af dem, som har Arbejde og dermed Evnen til at betale, og vi maa haardhændet stille os paa det Standpunkt, at den, der kniber ud, læsser sin Del af Byrden over paa de andre Kolleger. Vort Feltraab maa derfor være: Den, der ikke er med os, er imod os — og vor Handlemaade maa indrettes derefter.

Arbejdsløshedsforsikringen i Sverige.

Som bekendt har Sverige ingen Arbejdsløshedsforsikring, og Spørgsmaalet om Indførelse af en saadan har i Aarevis været stærkt diskuteret. Forskellige Forsøg, bl. a. fra tidligere socialdemokratiske Regeringers Side, paa at løse Spørgsmaalet er strandet paa de borgerlige Partiers Modstand. Den socialdemokratiske Regering i Sverige har nu paany taget Sagen op og i den svenske Rigsdag indbragt et Lovforslag om Indførelse af Arbejdsløshedsforsikring. Forslaget er udarbejdet i Overensstemmelse med visse Principper, der er blevet fastslaaet ved Samarbejde mellem den svenske Socialminister og en i 1932 nedsat sagkyndig Komité.

Forslaget har været forelagt en Række Myndigheder og Sammenslutninger til Udtalelse, og adskillige af disse har udtalt sig i Favør af en frivillig Arbejdsløshedsforsikring efter de i Betænkningen foreslaaede Hovedprincipper. Andre har ikke i Princippet villet modsætte sig Forslagets Gennemførelse, men har anset det for uhensigtsmæssigt i Øjeblikket at indføre Arbejdsløshedsforsikringen. Atter andre har af specielle Grunde udtalt sig imod Forslaget.

Det er interessant at bemærke, at mange af de Indvendinger, der fra borgerlig Side i Sverige fremføres imod Gennemførelse af en Arbejdsløshedsforsikring, er ganske tilsvarende dem, som vi herhjemme gennem Aarene har hørt fremsat fra Arbejdsgiverside og fra borgerlig politisk Side.

Socialministeren anfører i sine Bemærkninger til Forslaget, at det som Udgangspunkt for Diskussionen maa fremholdes paa den ene Side, at Forsikringen tydeligvis ikke kan og ikke bør tilstræbe at skaffe mere end et begrænset Maal af Tryghed og Hjælp; den virkelige Krisearbejdsløshed, som omfatter en større Del af Arbejderstyrkerne og varer i Aarevis, maa bekæmpes med andre Midler. Men paa den anden Side kan det konstateres, at dersom man kompletterer et vel udført Program for offentlige Arbejder til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden med en velordnet Arbejdsløshedsforsikring, vil man kunne opnaa et System, som vil være tilstrækkelig omfattende og tilstrækkelig smidigt til under normale Konjunktursvingninger at skaffe alle, der uden egen Skyld er blevet arbejdsløse, Hjælp, saaledes at dette System kun i svære Krisetider skulde behøve at kompletteres ved kontante Understøttelser under den ene eller den anden Form.

Socialministeren imødegaar derefter udførligt alle de Indvendinger, der er anført imod Forslaget.

Den hyppigst anførte Indvending er den, at Forsikringen vil indvirke paa det almindelige Lønniveau, saaledes at den forhindrer en Sænkning af Lønnen, naar en saadan af Hensyn til Konjunkturerne og den økonomiske Ligevægt maa anses for nødvendig eller beføjet. At en vis Sammenhæng altid findes imellem Lønniveauet og Arbejdsløsheden, og at en Forsikring vil kunne vanskeliggøre en umiddelbar Sænkning af Lønniveauet, kan ikke nægtes. Men det vilde — fortsætter Ministeren — være altfor ensidigt at tillægge denne Omstændighed nogen nævneværdig Betydning som et Moment, der vilde være egnet til at skærpe Krisen eller vanskeliggøre dens Afvikling. I de forskellige europæiske Lande er Lønniveauet i høj Grad afvigende — fra Lønninger, som alle i Sverige vilde anse for urimelig lave, til Lønninger, som ligger paa næsten samme Niveau som i Sverige, og for i hvert Fald eet Lands Vedkommende endog derudover. Under den nuværende Krise er imidlertid alle Lande blevet ramt af Arbejdsløshed. Lande med lave Lønninger og Lande med høje Lønninger har set deres Hære af Arbejdsløse vokse, uden at man har kunnet spore nogen særlig Forbindelse imellem Arbejdsløshedens Udbredelse og Lønniveauet. Et Land som *Tyskland*, hvori Lønniveauet er særlig lavt, har opvist de højeste Arbejdsløshedstal. Sverige har, trods et højt Løn-

niveau, endnu i Dag lavere Arbejdsløshedstal end visse Lande med meget lave Lønninger. Det er ogsaa klart, at endog uden enhver Arbejdsløshedshjælp vilde for Tiden, dersom Arbejderne overhovedet skal tænkes at kunne eksistere paa deres Arbejdsfortjeneste, ingen Lønsænkning kunne være stor nok til væsentlig at ændre Karakteren af det nuværende Leje.

En anden Indvending gaar ud paa, at Funktionærerne sandsynligvis vil blive de samme i Arbejdsløshedskasserne som i Fagforbundene, og at disse sidste saaledes gennem deres Folk vil kunne beherske Udførelsen i Praksis af Forsikringsreglerne. Socialministeren anfører herimod, at i det Omfang, Funktionærerne bliver de samme, vil dette medføre overvejende Fordele paa Grund af det Kendskab til de forsikrede, som Kassernes Ledelse derigennem vil faa. Det er sikkert et fuldstændigt Fejlsyn, naar man antager, at Funktionærerne af saakaldte humanitære Hensyn skulde handle uden om de fastsatte Bestemmelser. De er Repræsentanter ikke blot for de Arbejdsløse, men ogsaa for deres forsikrede Kammerater, som har enhver Interesse i, at deres Forsikringsafgifter ikke medgaar til Bidrag, hvortil de paagældende ikke er berettigede.

Der er endvidere udtalt Frygt for, at en Forsikring vilde formindske Arbejdskraftens Bevægelighed og virke fastlaasende paa et foreliggende Overskud paa Arbejdskraft indenfor deraf berørte Industrier, ogsaa naar Overskudet er permanent. I Forbindelse hermed anføres det, at det i Sverige skulde stille sig vanskeligere end i andre Lande at gennemføre en Forsikring paa Grund af de store Afvigelser i Lønningerne ikke blot indenfor de forskellige Fag, men ogsaa i de forskellige Dele af Landet. Herimod indvendes det navnlig, at det kan forventes, at de paatænkte Arbejdsløshedskasser for største Delen vil blive Rigskasser, organiserede efter faglige Linier. Da Arbejdskraftens Bevægelighed er betydelig større rent lokalt set, end de forskellige Fag imellem, behøver man ikke at frygte større Konsekvenser med Hensyn til den lokale Bevægelighed.

Af Socialstyrelsen og visse andre Myndigheder var det blevet anført, at man burde afstaa fra Forslagets Fremlæggelse ogsaa af den Grund, at Forsikringen vilde komme til at forvolde dem, der skulde hjælpes, bitre Skuffelser. Socialministeren betegner disse Bekymringer som overflødige. Alle de, som vil faa med Ledelsen af den kommende Forsikringsorganisation at gøre, er sikkert klare over, at Forsikringen, navnlig i en Tid som den nuværende, kun kan bringe Hjælp til en Del af de Arbejdsløse, men desuagtet har fra deres Side ikke een Røst hævet sig imod den Opfattelse, at man dog med Taknemlighed bør modtage, hvad der tilbydes, og hvad selve de store Arbejderskarer angaar, da vilde hos dem Skuffelsen først da blive stor og bitter, ifald dette Forsøg paa Gennemførelse af en Forsikring skulde mislykkes, til Trods for, at Arbejdsløshedens frygtelige Alvor nu maa staa enhver klart.

Med Hensyn til Arbejdsløshedsforsikrings Udbetaling ved Konflikter bryder Socialministeren med de nu gældende Principper for Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse.

I Medfør af disse skal, naar Konflikt udbryder, de Arbejdsløse, som nyder Understøttelse fra Stat eller Kommune eller er sysselsat ved Reservearbejder, unddrages videre Hjælp, dersom de tilhører det Fag, indenfor hvilket Konflikten paagaar, og dersom denne Konflikt er almén. Man har med Hensyn til dette Spørgsmaal været af den Opfattelse, at Staten alene ved saadanne Udelukkelsesforanstaltninger kunde opretholde den fornødne Neutralitet. Socialministeren kan ikke anerkende Rigtigheden af dette Ræsonnement. Man bør ikke overse det Faktum, at ved Anvendelsen af saadanne Regler Arbejdsgiverne gennem en fælles Aktion („Sympatilockouter") vilde kunne sætte hele den statslige Hjælpevirksomhed ud af Funktion. Socialministeren mener, at afgørende for Spørgsmaalet om, hvorvidt de Arbejdsløse skal anses som staaende udenfor eller være indblandede i Konflikterne, bør være, om de paa den ene eller anden Maade støtter den ene af de stridende Parter, og ikke om de eventuelt engang i Fremtiden kan faa Skade eller Gavn af Udfaldet af Konflikten. I Socialministerens Forslag gaar den paagældende Bestemmelse derfor ud paa, at Understøttelse i den Tid, Konflikten staar paa, ikke maa tilgaa den, som deltager i Strejke eller er Genstand for Lockout, en Formulering, der efter den borgerlige Presses Opfattelse er altfor snæver.

Socialministeren belyser til sidst i en Sammenstilling Omkostningerne ved Forslagets Gennemførelse ifølge de nu vedtagne Lempelser og Modifikationer. Beregningen, som selvfølgelig er behæftet med forskellige Usikkerhedsmomenter, viser, at Omkostningerne ved Daghjælpen beløber sig til omtrent 33,2 Mill. Kr., hvoraf 15,5 Mill. Kr. falder paa Statskassen og 17,7 Mill. Kr. paa de Forsikrede. Ifølge de Sagkyndiges Forslag skulde Omkostningerne ved Daghjælpen beløbe sig til 26,6 Mill. Kr., hvoraf 12,5 Mill. Kr. falder paa Statskassen og 14,1 paa de Forsikrede. Omkostningerne forøges altsaa med et rundt Tal med 6,6 Mill. Kr. — en Stigning, som foraarsages af Forsikringens forøgede Effektivitet som Følge af den vedtagne Lempelse af Bestemmelserne om erlagte Afgifter for Ret til Understøttelse. Med Hensyn til Omkostningerne for Statskassen forøges disse, som det ses, med 3 Mill. Kr., beroende paa de vedtagne Modifikationer i Bestemmelserne vedrørende Statsbidraget. Imidlertid maa det bemærkes, at Socialministeren har ment at burde anbefale en Forhøjelse af Arbejdsgivernes Bidrag til Arbejdsløshedsforsikringen.

Ifølge de Sagkyndiges Forslag skal Arbejdsgiverne bidrage til Omkostningerne ved Arbejdsløshedsforsikringen med et Beløb af 2 Kr. for hver Aarsarbejder. I Departementsforslaget forhøjes denne Afgift til 3 Kr. Ved denne Forhøjelse skulde den beregnede Omkostningsforøgelse formindskes med 0,9 Mill. Kr.

Nettoforøgelsen i Departementsforslaget i Forhold til de Sagkyndiges Forslag udgør altsaa 2,1 Mill. Kr. for Statskassens Vedkommende. Det maa bemærkes, at disse Beregninger gælder et fuldt gennemført Forslag.

Ifølge Forslaget skal de nye Forsikringsbestemmelser træde i Kraft fra den 1. Januar 1934.

Majdagen.

Opraab fra De samvirkende Fagforbund.

Til Fagorganisationerne i
Danmark og Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har vedtaget, i Lighed med tidligere Aar, at søge afholdt Majdemonstrationer overalt i Landet, hvor Muligheder herfor er til Stede. — Den omfattende Krise, der hersker overalt i Verden, er en Følge af det privatkapitalistiske Produktionssystem. Dette System har fremkaldt en Arbejdsløshed større end nogensinde tidligere. Millioner af Arbejdere er Verden over uden Arbejde, uden Erhverv; for vort Land omfatter Arbejdsløsheden omkring 160.000 Arbejdere.

Denne omfattende Arbejdsløshed er en Følge af det Produktionssystem, som vel har kunnet bringe de mest fuldkomne Maskiner ind i Produktionen og gennemføre de mest fuldkomne Former for Rationalisering, men Systemet har ikke evnet at skaffe en Form, hvorved Fordeling af de skabte Værdier kunde foregaa saaledes, at Arbejderne fik deres Andel.

Under disse fortvivlede Forhold er det fortsat nødvendigt at demonstrere for en Tilpasning af Arbejdstiden, hvorved et større Antal Arbejdere kan finde Beskæftigelse.

40 Timer som Maksimum for den ugentlige Arbejdstid maa være det Krav, Arbejderne stiller.

Det maa ligeledes være Majdagens Krav, at der sikres de Arbejdere, der ikke kan finde Beskæftigelse, en Understøttelse, saaledes at de ved Hjælp af en saadan kan sikre sig deres egen og deres Families Eksistens.

Forretningsudvalget retter derfor en kraftig Opfordring til alle Arbejdere — i By som paa Land — om at fejre Majdagen i saa stor en Udstrækning som muligt, og henstiller til Fagforeningerne i Forbindelse med de socialdemokratiske Foreninger og gennem Fællesorganisationerne at foranstalte Møder den 1. Maj, og overalt, hvor det lader sig gøre, i Forbindelse med Procession gennem Gaderne.

Festtegn og Sange vil som i tidligere Aar kunne faas til Anskaffelsespris hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, *Hans Jacobsen*, Rosenørns Allé 12, 2., København V.

P. F. V.
Vilh. Nygaard *Chr. Jensen.*

En Udstilling.

Det plejer ikke at være en Opgave for vort Blad at anmelde Udstillinger, og sandt at sige er der heller ikke stort at skrive om ret mange af dem; men „Dansk Arbejde"s Jubilæumsudstilling, som lukkede den 2. April, fortjener dog et Par Ord ogsaa i dette Blad.

„Finanstidende" skriver om denne Udstilling, at den vil staa i Erindringen som en Mærkepæl i dansk Industris Historie.

Maaske er det at tage Munden lovlig fuld; men Redaktør *Thalbitzer* har Ret, naar han fortsætter: Der var Liv og Fart over denne Udstilling, og den vil have efterladt et stærkt Indtryk hos alle, som besøgte den, af, hvad vi selv mægter at fremstille.

Det er sandt. Selv de, der mente sig bedst bevandret i, hvad dansk Industri nu om Dage fremstiller, blev forbavset over, hvor godt og smukt — og navnlig hvor alsidigt — det danske Arbejde præsenterer sig.

Hvor mange af os gaar ikke omkring med den Tro, at vi bringer Ofre, naar vi køber dansk? Man har faaet os til at tro, at de *helt* rigtige Varer altid er udenlandske. Og saa kommer vi ind paa denne Udstilling og opdager, at det snarest er saaledes, at danske Varer ligger i Spidsen. De udstillede Ting var for de halvfemsindstyve Procents Vedkommende Kvalitetsvarer, der vilde kunne hævde sig overfor enhver normal Konkurrence fra et hvilket som helst Land. Og ikke alene var selve Produkterne all right, de var ogsaa udstyret efter al den moderne Salgstekniks strengeste Fordringer. Der var ikke mere noget om, at „Prikken over i'et" manglede i nogen Henseende.

Men Priserne da? Ja, Priser var der selvfølgelig ikke paa Varerne, men spurgte man sig for i Standene, fik man Priser opgivet, som meget vel vil kunne tage det op med Priser paa tilsvarende udenlandske. Ikke saa sjældent var Oplysningen den, at de danske Varer var 20—30 pCt. billigere end de udenlandske. Den Mand, som havde arrangeret den lille morsomme Afdeling „Er De Kender?", betroede os, at man havde maattet give dobbelt saa meget for et udenlandsk rustfrit Kogekar som for et tilsvarende dansk købt i den samme Butik, og man havde forgæves stormet Byen rundt for at finde en strikket Damejumper, der var ligesaa billig i udenlandsk Fabrikat som i dansk.

Man kan under disse glædelige Omstændigheder fristes til at spørge, om det da var nødvendigt at

holde en saadan Udstilling for at slaa paa Tromme for Landets egne Produkter.

Men selvfølgelig var det rigtigt at holde Udstillingen. Naar man har saa meget godt nyt at fortælle Offentligheden, skal man ikke forsømme nogen Lejlighed til at gøre det.

Maatte nu alle vi „Publikummere" blot drage den rette Lære af dette store og smukke Opbud. Det var Udstillingens Opgave at ramme en Pæl igennem den gamle Overtro, at man maa købe udenlandske Varer, hvis man vil købe godt og billigt. Denne Opgave er vel desværre ikke løst med denne Udstilling alene, men den har i hvert Fald været et virkningsfuldt Slag mod det dumme Snobberi, som saa mange har ligget under for — og en glædelig Opmuntring for dem, der tror paa den danske Produktion og arbejder for den.

Den faste Voldgiftsret dømmer.

I Fagbladet for Februar Maaned refererede Formerforbundet et den 19. Januar afholdt Mæglingsmøde og et den 7. Februar afholdt Timandsmøde vedrørende en Jule-Hjemsendelse, bl. a. af en Tillidsmand hos *A/S H. Rasmussen & Co.*, Odense, og medens man ret hurtigt efter Nytaar igen fik Brug for Tillidsmandens Kolleger, var dette ikke Tilfældet for hans eget Vedkommende.

Da der ved voldgiftsretlig Behandling ikke kunde opnaas Enighed, har Forbundet indbragt Sagen for Den faste Voldgiftsret, der under 23. Marts afsagde følgende Kendelse:

Under nærværende Sag har De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Former- og Støberiarbejderforbund indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S H. Rasmussen & Co., Odense, for Brud paa den gældende Overenskomsts Bestemmelser om Afskedigelse af Tillidsmænd.

Den af Klagerne givne Fremstilling gaar nærmere ud paa følgende:

Hos A/S Rasmussen & Co., Odense, saavel som paa en Række andre Virksomheder har det været det almindelige, at Virksomheden standsede umiddelbart før Jul, og at Arbejderne blev hjemsendt med den Besked, at de vilde modtage Meddelelse om den Dag, paa hvilken de efter Nytaar atter skulde træde i Arbejde. Dette skete ogsaa før Julen 1932, og mellem de fra Firmaet hjemsendte Arbejdere var ca. 20 Maskinformere og mellem disse igen Maskinformernes Tillidsmand Roat Nielsen, der har arbejdet i Støberiet i henved en halv Snes Aar og siden 15. September 1931 været Tillidsmand. Til den 3. Jan. 1933 blev der tilsagt 9 Maskinformere og i de nærmest derefter følgende Dage yderligere 3—4 Mand, medens der ikke sendtes Bud efter Tillidsmanden, hvilket foranledigede Tillidsmanden for den anden Branche (Haandformerne) til at forespørge Selskabets Direktør om Sammenhængen hermed, hvortil der blev svaret, at Aarsagen var Arbejdsmangel. Den paagældende Tillidsmand er imidlertid ikke heller i den følgende Tid bleven taget i Arbejde, skønt Antallet af Arbejdere efterhaanden er bleven forøget, saaledes at Firmaet den 7. Februar d. A. havde 34—35 Maskinformere i Arbejde mod de ca. 20 Formere, der hjemsendtes før Jul. Klagerne kan — som af dem videre udviklet — ikke erkende, at der har foreligget nogen berettiget Grund til at afskedige Tillidsmanden, der har arbejdet i Virksomheden i længere Tid end flere af de genantagne, er en dygtig Arbejder og ved Hjemsendelsen før Jul havde Arbejde i Ordre, der ikke var færdigt, og de har søgt den virkelige Grund til Firmaets Holdning der, at man har ønsket at komme af med Tillidsmanden, der ved en nærmere angiven Lejlighed skal have paadraget sig Direktørens Uvilje. Det hedder i den mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Forbundet gældende Overenskomst Afsnit A § 2, sidste Stykke:

> „En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og Arbejdsgiveren er pligtig til at give ham 2 Maaneders Varsel. Er Afskedigelsen begrundet i Arbejdsmangel, bortfalder Varselspligten.
>
> Hvis den paagældende Arbejderorganisation skønner, at Afskedigelsen er uberettiget, er Modparten pligtig at underkaste sig voldgiftsretlig Afgørelse af Sagen."

Klagerne gør gældende, at der til Grund for Tillidsmandens Afskedigelse ikke har foreligget saadanne Aarsager, som efter den citerede Bestemmelse alene har kunnet berettige Firmaet til et saadant Skridt, og de hævder derfor, at der fra Firmaets Side foreligger et Brud paa den nævnte Overenskomstbestemmelse. Klagerne har imidlertid modsat sig, at Spørgsmaalet forelægges en faglig Voldgift til Afgørelse, og de henviser til Støtte herfor til, at det i de mellem Sammenslutningen og Forbundet gældende Regler for Behandling af faglig Strid hedder i § 4, sidste Stykke:

> „Er Parterne enige om at henvise Spørgsmaalet til Voldgiftsretten, skal denne dog kun træde i Virksomhed under Forudsætning af, at begge Udvalg paa deres Organisationers Vegne og begge de stridende Parter skriftlig forpligter sig til at underkaste sig Voldgiftsretten eller den til denne valgte Opmands Kendelse, samt fraskriver sig Retten til at søge Stridsspørgsmaalet paakendt ad almindelig retslig Vej."

Bestemmelsen i Overenskomstens § 2 hjemler herefter ikke — hævder Klagerne — en Ret til under alle Omstændigheder at kræve faglig Voldgift. Hvis en Afskedigelse af en Tillidsmand foreligger under Omstændigheder, der skønnes uberettiget, er Parterne vel efter § 2 forpligtede at underkaste sig voldgiftsretlig Afgørelse, men kun efter de almindelige Regler, hvorom der iøvrigt er truffet Aftale mellem Parterne, altsaa § 4, sidste Stykke, og i det her foreliggende Tilfælde er der ikke Enighed om faglig Voldgift. Klagerne paastaar herefter Sagen afgjort ved nærværende Ret og har paa Tillidsmandens Vegne nedlagt Paastand om, at det indklagede Aktieselskab for Tiden fra Jul 1932 til 7. Februar d. A. dømmes til Betaling af 400 Kr., hvilket Beløb svarer til hans gennemsnitlige Fortjeneste, og for Tiden efter 7. Februar d. A. og indtil hans Genantagelse som Maskinformer og Genindtrædelse som Tillidsmand dømmes til Betaling af en til hans gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste 14 Kr. 25 Øre pr. Dag svarende Erstatning. Klagerne har endelig nedlagt Paastand om, at Selskabet idømmes en efter Rettens Skøn fastsat Bod for det paastaaede Overenskomstbrud.

De Indklagede har paastaaet Sagen henvist til Afgørelse ved faglig Voldgift og har til Støtte herfor nærmere anbragt følgende:

Det er vel rigtigt, at man i tidligere Aar i overvejende Grad indenfor Selskabet har fulgt den Fremgangsmaade, at lade Arbejdet ligge stille mellem Jul og Nytaar og at tilkendegive Arbejderne før Jul, at der vilde tilgaa dem Meddelelse om Dagen for Arbejdets Genoptagelse efter Nytaar. Ved Juletid 1932 var Stillingen imidlertid en ganske anden. Beskæftigelsesforholdene havde i Løbet af Aaret vist sig meget vanskelige, og da man var naaet hen i December og dermed kunde overse Aarets Driftsresultat, viste dette sig saa daarligt, at det var nødvendigt at træffe ekstraordinære Foranstaltninger. Der forelaa ikke flere Ordrer, og det var derfor Hensigten saavidt muligt at lade Virksomheden ligge stille. Det blev som Følge heraf tilkendegivet Funktionærerne, at disse enten maatte afskediges eller gaa ned i Løn, og det blev den 22. December ved Arbejdernes Afskedigelse meddelt disse, at der ikke var mere Arbejde, og at man ikke kunde sige noget nærmere om, naar der igen vilde være noget Arbejde. Forholdet er altsaa det, at Selskabet ved Juletid 1932 var udgaaet for Ordrer, og at Selskabet standsede Virksomheden paa Grund af Arbejdsmangel. Det viste sig imidlertid lige efter Nytaar, at Virksomheden, hvis Produkter forhandles fra adskillige Hundrede Udsalg, ikke besad det ønskelige fyldige Lager af Reservedele, og da herhos dels en truende Arbejdsstandsning og dels Rygter sidst i Januar om en ny Devaluering af den danske Valuta bevirkede, at Udsalgene og en Række af Firmaets Kunder ønskede at være saa forsynede som muligt, besluttede Selskabet sig til at sætte en Del Arbejde i Gang igen og indtil videre at fortsætte Virksomheden. Som Forholdene saaledes efter det foranstaaende har udviklet sig, har der efter de Indklagedes Opfattelse ikke foreligget nogen overenskomststridig Afskedigelse af Tillidsmanden. Virksomheden er som nævnt ved Juletid standset paa Grund af Arbejdsmangel; der eksisterer ingen Pligt for Virksomheden til, da Arbejdet kommer i Gang igen, fortrinsvis at antage den tidligere Tillidsmand; der er i det Øjeblik, da ingen Arbejdere er inde, ingen Tillidsmand, og der er som Følge heraf heller ikke nogen organisationsmæssig Beskyttelse for en saadan. Det foreliggende Spørgsmaal skal imidlertid, hævder de Indklagede endelig, afgøres ved faglig Voldgift. De henviser i saa Henseende til Overenskomstens Afsnit A § 2, og Bestemmelserne i § 4, sidste Stykke, kan efter de Indklagedes Opfattelse ikke gøre nogen Forandring heri, idet § 2 netop maa forstaas saaledes, at Parterne i dette Tilfælde paa Forhaand er enige om, at Afgørelser af den Art skal ske ved faglig Voldgift.

Selv om de foranciterede Bestemmelser ikke kan antages at afskære Den faste Voldgiftsret fra i givet Fald at paakende Spørgsmaal vedrørende en Tillidsmands Afskedigelse, finder Retten efter alt foreliggende at maatte give de Indklagede Medhold i, at Spørgsmaalet om, hvorvidt den paagældende Tillidsmands Afskedigelse under de i det foregaaende beskrevne nærmere Omstændigheder har været overenskomstmæssigt berettiget, bør henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift. Som det fremgaar af den foran citerede Bestemmelse i Overenskomstens Afsnit A § 2, angiver denne i sit første Stykke de Omstændigheder og Vilkaar, under hvilke en Tillidsmand kan afskediges, og naar Bestemmelsen hertil i sit andet Stykke overfor en opstaaet Uoverensstemmelse knytter en Forskrift om Sagens voldgiftsretslige Afgørelse, der naturligt maa forstaas som faglig Voldgift, maa Grunden hertil bl. a. søges i, at man efter Arten af de relevante Omstændigheder har anset den nævnte Form for Stridens Afgørelse som den efter Forholdenes Natur i al Almindelighed bedst egnede. Herefter saavelsom under Hensyn til Bestemmelsens hele selvstændige Stilling indenfor Overenskomsten findes den ikke fortolkningsmæssig at kunne underlægges nogen Begrænsning af Hensyn til de i § 4, sidste Stk. indeholdte Bestemmelser. Som Følge af det anførte vil den af de Indklagede nedlagte Paastand være at tage til Følge, hvorhos Klagerne vil have at betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Det ovenfor omhandlede Spørgsmaal angaaende Berettigelsen af Tillidsmandens Afskedigelse henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 300 Kr.

Formerforbundet havde altsaa ikke ønsket, at denne Sag blev afgjort i en faglig Voldgift, bl. a. med den Begrundelse, at man betragtede det skete som et Overenskomstbrud, som det maatte være Den faste

Voldgiftsrets Opgave at dømme i. Efter Rettens Kendelse skal Sagen imidlertid afgøres af en faglig Voldgift, men det interessante ved Kendelsen er, at Den faste Voldgiftsret ikke afskærer sig „fra i givet Fald at paakende Spørgsmaal vedrørende en Tillidsmands Afskedigelse". Iøvrigt vil vi antagelig i næste Nummer af Fagbladet kunne meddele, hvilket Resultat den faglige Voldgiftsret kommer til.

Populær Samfundsøkonomi.

Nogle Betragtninger om Regnskaber.

Vi gjorde sidst rede for Afskrivningsforholdene hos en Bilvognmand, og gik ud fra, at han for hver Bil skulde afskrive 1000 Kr. og henlægge 100 Kr. aarlig. Det vil altsaa sige, at han hver Uge efter at have betalt Chaufførløn, Benzin, Garageleje, Bilskat, Reparationer, Telefon o. s. v., eller lagt passende Beløb til Side til disse Driftsudgifter, yderligere af det indkørte Beløb maatte henlægge ca. 21 Kr. pr. Bil, før han til sin private Husførelse kunde disponere over Restbeløbet. — I en saa let overskuelig Forretning som en Bilvognmands kan hele Afskrivningsspørgsmaalet og det fornødne Beløbs Fremskaffelse ikke volde nogen Vanskelighed, selvfølgelig forudsat, at han har nok at køre med og kan opnaa passende Takster.

Men saa snart vi fra Bilvognmanden vender os til Bilreparatøren f. Eks., bliver Vanskelighederne større. Hvor meget udover Arbejdsløn og Materiale skal han skrive paa sin Regning for ved Aarets Udgang at have nok til sine Afskrivninger, og skal han i alle Tilfælde skrive samme Procent? — Vi ser bort fra Mestersalæret.

Kan det nu være saa vanskeligt? Bilkørselen opløser sig jo i Bildage og Biltimer. Naar der skal afskrives 21 Kr. pr. Uge, bliver det 3 Kr. pr. Dag, for en Biluge har 7 Dage. Kører Bilen nu i Gennemsnit 12 Timer pr. Døgn, bliver Afskrivningen 25 Øre pr. Biltime, kan man derimod kun regne med 6 Timer, bliver det 50 Øre. Paa ganske samme Maade maa Reparatøren vel kunne fordele sine Afskrivninger paa Arbejdstimerne. Beskæftiger han saaledes en Mand hele Aaret, altsaa ca. 2500 Timer, bliver 20 Øre paa Regningen til 500 Kr., 40 Øre til 1000 Kr. aarlig, og saaledes er faktisk mange Overslag beregnet og mange Regninger skrevet. — Det samlede Regningsbeløb fremkommer altsaa ved at lægge en fast Procent paa Materiale og Arbejdsløn.

Ved første Øjekast kunde denne Fremgangsmaade synes meget rimelig, men nærmere Overvejelser vil vise, at den lader meget tilbage at ønske. Vi tænker os en Fabrik, der har det Princip i sine Tilbud stadig at regne med en fast uforandret Procent paa Arbejdsløn og Raavarer, passende til at dække Afskrivninger, Omkostninger og Driftsejergevinst, og grundet paa, at der i Byen ikke var nogen egentlig Konkurrence, voldte Fremgangsmaaden ikke større Besvær. — Der blev nu startet et nyt Maskinværksted i Byen, og der blev til begge Værksteder rettet Forespørgsel om fire Arbejder.

1. Et Tagværk til et større Skur ved Havnen.
2. Bearbejdning af en Del mindre Maskindele til Elektricitetsværket, hvortil Værket selv leverede det staalstøbte Materiale.
3. Afdrejning af store Valser til Oliemøllen.
4. Konstruktion, Forarbejdning og Montage af et større Transmissionsanlæg til Væveriet.

Begge Værkstederne udarbejdede nu Tilbud, og medens det gamle Firma fik de to sidste Arbejder, saa fik det ny de to første. — Den gamle Fabrikant blev noget forundret over dette, og Forundringen blev ikke mindre, da han erfarede, at det ny Værksteds samlede Tilbudssum var betydelig højere end hans Tilbud paa alle 4 Arbejder tilsammen.

Ved nærmere Eftertanke vil vi imidlertid finde, at der intet mærkeligt er ved Sagen.

1. Tagværket er konstrueret af andre, der kommer altsaa ingen Tegnestueudgifter paa det, det laves under et Halvtag, og de Maskiner, der skal bruges, er hverken mange eller kostbare. De Afskrivninger, Arbejdet nødvendiggør, er derfor ikke store. — Ved Centralvarmearbejde kommer disse Forhold forøvrigt endnu mere frem. — Resultatet er, at et saadant Arbejde kan laves med en tilsyneladende beskeden Bruttoavance og dog give en smuk Nettoavance.

2. Heller ikke ved dette Arbejde er der Tegnestueudgifter, Modeludgifter og lignende Omkostninger at afholde, og da Bearbejdningen foregaar ved mindre Maskiner, bliver Afskrivningsbeløbet heller ikke stort, og dette Arbejde kan ogsaa udføres med en tilsyneladende beskeden Bruttoavance og dog give en smuk Nettoavance. Dette havde det nye Værksted Rede paa og snuppede Arbejdet fra det gamle Firma.

Men med Arbejderne 3 og 4 var det stik modsatte Tilfældet.

3. Der var intet Materiale at tjene paa, men der skulde en meget stor og kraftig Drejebænk til at udføre Arbejdet. Det nye Firma var derfor klar over, at man burde beregne sig en betydelig Afskrivning paa den kostbare Drejebænk. Resultatet blev, at den gamle Fabrik fik Arbejdet til en Pris, der i Virkeligheden var alt for lav.

4. Det nye Firma saa, at her vilde medgaa betydelige Beløb til Beregninger, Tegninger og Konstruktioner, og regnede med en rimelig Godtgørelse for dette Arbejde. — Den gamle Fabrik fik Arbejdet, og hvis det blev gjort rigtigt op, satte den Penge til derpaa.

Hvis nu en Fabrik i længere Tid udsættes for disse Forhold — den faar kun saadanne Arbejder, hvor den faktisk uden at være klar over det har regnet forkert, — vil den før eller senere komme i Vanskeligheder. Og hvis vi ser ud over Landet, tror jeg,

vi i dette simple Forhold har Forklaringen paa den mærkelige Kendsgerning, at mange Firmaer, der havde Førstefødsretten og tilsyneladende arbejdede godt, Tid efter anden sygnede hen og ofte helt forsvandt; medens andre Firmaer skød op og fyldte deres Plads. Det er utvivlsomt saaledes i vor hele Industri, at Bogholderiet ikke tillægges den Betydning, det har. Ikke Bogholderi i den Forstand, at man har Orden i sine Regnskaber og ved, hvor mange Penge der skal være i Kassen. Men dette, at man ikke har anlagt Bogholderiet saaledes, at det skaber Klarhed og Oversigt over Foretagendets Virkemaade, saa man er i Stand til at bestræbe sig for at faa Indtægterne paa de Poster, hvor Udgifterne virkelig har været, i Stedet for at lade det hele gaa paa bedste Beskub.

Man kunde synes, at det er Forhold, der ikke rager os Arbejdere, men dette er et Fejlsyn. Vi er dybt interesseret i, at Virksomhederne ledes rigtigt, og videre ud giver det os Mulighed for Indseende i vore kooperative Foretagender, saa ogsaa disse gaar, som de skal. — Og endnu videre ud giver det os Mulighed for en Bedømmelse af den offentlige Økonomi, der er af stor Værdi for Bevarelse og Styrkelse af vor kommunale og politiske Magt.

Bogholderi og Regnskabslære er ikke for de Lærde blot, men Sager, hvortil det er fornødent at have noget Kendskab for hver den, der vil gøre sin Indsats i Tidens Virke.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

A/S Recks Opvarmningskompagni, København.

At opvarme Boligen med Centralvarme er nu ved at blive almindeligt. Et Bevis herpaa er bl. a. den Omstændighed, at saa godt som alle vore større Kakkelovnsstøberier kun er delvis beskæftigede, medens i alt Fald nogle af de mindre er ophørt eller, som f. Eks. den gamle og ret betydelige Anker Heegaards Fabrik i Frederiksværk, gaaet over til anden Produktion. Denne Fabrik er i Færd med at forberede en Fabrikation af Kedler til Centralvarmeanlæg.

Selv forholdsvis smaa Lejligheder paa 2 Værelser for ikke at tale om de nu i ret stort Tal projekterede og opførte 1-Værelsers Lejligheder med Alkove opvarmes paa denne Maade. Fritagelse for Arbejdet med hver Dag at fyre op i en Kakkelovn og Adgang til at kunne lukke op for Vandhanen og til enhver Tid erholde det nødvendige Kvantum varmt Vand hører til de Fornødenheder, Befolkningen efterhaanden har vænnet sig til.

Denne Behagelighed opnaas ved, at der paa et Sted fyres for en eller flere Ejendomme eller et Kompleks, eller derved, at Kommunen overtager Leveringen af Varme, saaledes som det i de senere Aar er sket i København, Aarhus, Odense og endnu flere Byer. Ved den sidste Fremgangsmaade oprettes store komplicerede Anlæg — som oftest i Forbindelse med kommunale Elektricitetsværker, der paa denne Maade udnytter Spildevand eller Spildedamp. Ved denne Fremgangsmaade er der endvidere den

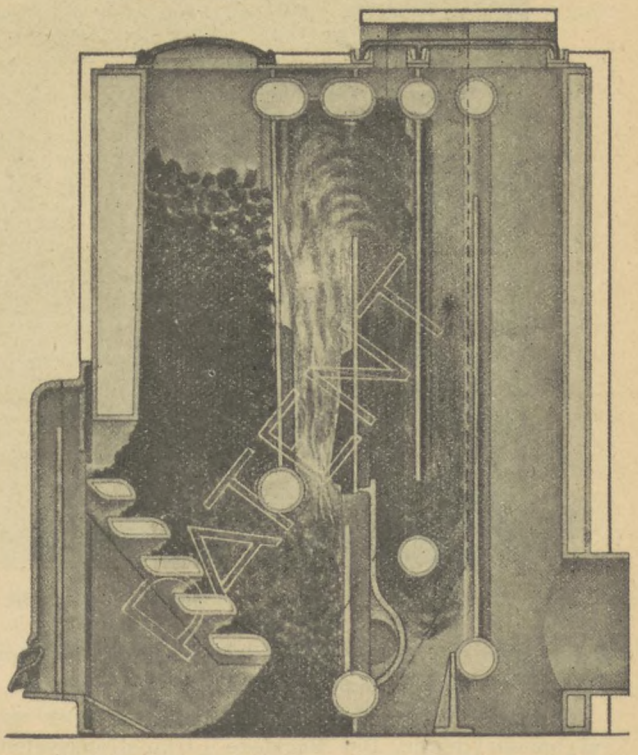

Lodret Snit af en opretstaaende Vandrørs Staalplade Universalkedel.

Fordel, at man i den enkelte Ejendom sparer Plads til Fyrrum og Kulrum, og i Stedet for har et mindre Rum, hvor en Reduktionsventil regulerer fra Højtryk til Lavtryk. I de senere Aar har man endda i udstrakt Grad erstattet den tidligere Kul- eller Koksfyring med automatisk Oliefyring, hvilket er baade renligere og billigere.

Et af de førende — og vistnok ogsaa et af de ældste — Firmaer paa dette Omraade er A/S Recks Opvarmningskompagni. Allerede den 1. Marts 1878 startede daværende Premierløjtnant i Ingeniørkorpset, *A. B. Reck*, den Forretning for Opvarmnings- og Ventilationsanlæg, som bærer ovenstaaende Navn.

Selskabets første Fabrik laa paa Jagtvejen, i København, hvor senere det store katolske Klosterkompleks opførtes, medens Hovedkontor og Tegnestue fandtes i Gothersgade 155. I Aaret 1900 flyttedes den samlede Virksomhed til Esromgade paa Nørrebro, hvor den stadig har til Huse.

A. B. Reck drev Forretningen i 20 Aar, indtil den i 1898 omdannedes til et Aktieselskab. Kaptajn Reck forblev som administrerende Direktør indtil sin Død i 1927, og Ingeniør *Michael Treschow* fungerede som

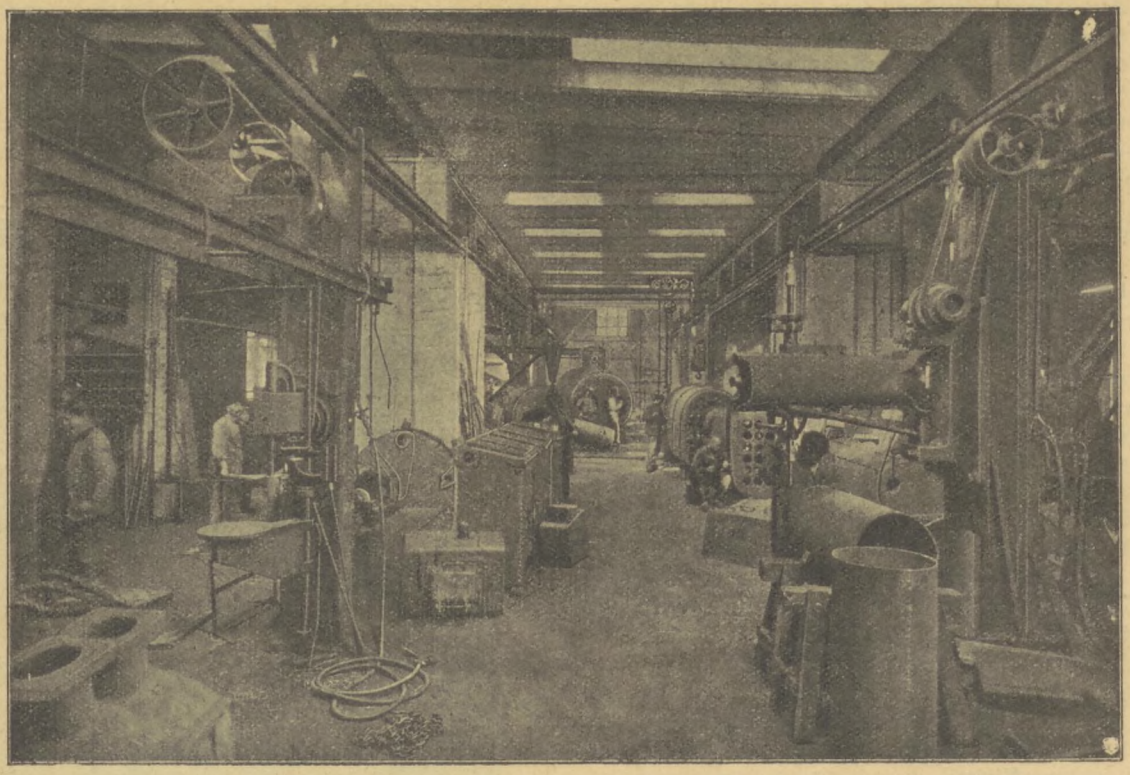

Interiør fra Kedel- og Beholderværksted.

Fabriksdirektør. Efter A. B. Recks Død overtog Treschow Ledelsen som administrerende Direktør.

Selskabets Virksomhed har paa mange Maader været banebrydende. Det Reck'ske Cirkulationssystem for Varmtvandsanlæg har fundet Anvendelse i de fleste Lande, endogsaa saa langt borte som i Amerika, Kina og Japan, i hvilke Lande — blandt andre — ligeledes A/S Recks patenterede Magasinkedler for Kulfyring har fundet Anvendelse.

Navnlig i de senere Aar er det i mange Tilfælde lykkedes Selskabet at holde den udenlandske Kedelkonkurrence Stangen. Tyske Fabrikanter leverer her i Landet Støbejernskedler til Underpriser, der meget nær svarer til de danske Støberiers Pris paa tarvelige Ristestænger. Særlig de patenterede, opretstaaende Staalpladekedler er blevet anvendt i stor Udstrækning. Firmaet har alene i sidste Aar, trods haard Konkurrence, leveret Kedler af denne Type med tilsammen 3300 m² Hedeflade.

Firmaet har igennem Aarene lagt Vægt paa, udtaler Hr. Direktør Treschow, at udbetale en rimelig Avance og holde sig fjernt fra alle Vidtløftigheder, selv i Gullaschperioden betalte det aldrig mere end 6% i Udbytte.

Af Funktionærer og Arbejdere er der hos Firmaet et forholdsvis stort Antal, der har været beskæftiget en lang Aarrække. Direktøren og 2 af Smedene har virket i Selskabet i over 40 Aar, og 7 Funktionærer og 6 Arbejdere har holdt 25 Aars Jubilæum.

Har der paa dette Omraade kunnet paavises en rig Udvikling, kan der dog ogsaa peges paa visse Foreteelser indenfor Branchen, som ikke er af de gode. Det er saaledes en Kendsgerning, at en hel Række Smaamestre i By og paa Land har kastet sig over at udføre Centralvarmeanlæg, uden at have Betingelser for at projektere eller kalkulere saadanne Anlæg; at dette virker til Skade baade for de gamle reelle Firmaer og for de Arbejdere, der beskæftiges derved, er givet.

Lidt Værkstedsteknik.

Opmærkning og Udfoldning af koniske Knærør.

Skal man af Plade forfærdige et konisk Knærør, kan man foretage Opmærkningen efter nedenstaaende Fremgangsmaade, der i Princippet gælder for alle Størrelser af Vinklen v i Fig. I og ligegyldig, hvormange Knæ man vil benytte.

Ethvert konisk Knærør kan nemlig fremstilles af en Keglestub — se Fig. II — naar man blot skærer denne over paa de rigtige Steder og i de rigtige Retninger og derefter samler de enkelte Stykker ved at dreje hverandet af dem en halv Omgang.

Her er som Eksempel valgt et 4-leddet Knæ (G—H—J—K), idet T er en senere Tilføjelse, som vi

foreløbig ser bort fra. Paa Stedet, hvor Røret skal anvendes, tilpasser man paa Øjemaal et tyndt Stykke Rundjern, saaledes at det danner Cirkelbuen O'—b—d—O" (Fig. I). Denne Cirkelbue vil i Virkeligheden faa sit Centrum i M, der ligger forskudt et Stykke under N, som er Toppunktet for Vinkel v. Hvis man bruger mange Led til Røret, vil M og N

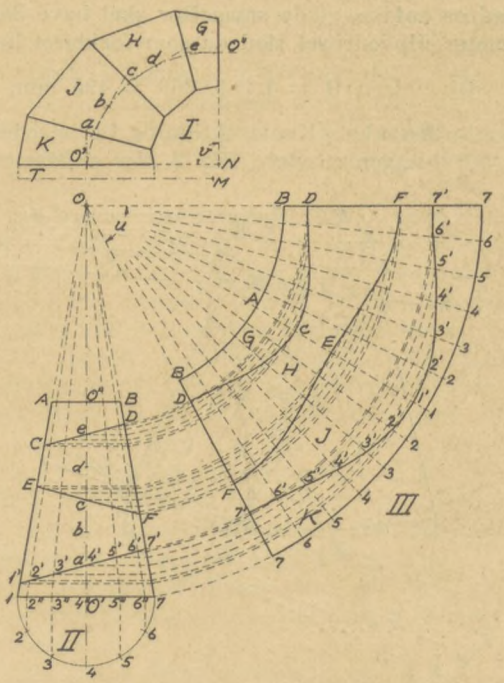

omtrent falde sammen, og omvendt, jo færre Led desto større Forskydning. I Praksis kommer man dog til det rigtige Resultat ved at maale Længden af den Jerntraad, man som sagt har bukket paa Øjemaal.

Denne Længde O'—O" afsættes — som vist i Fig. II — som Højden i en Keglestub, hvis Grundflade har Diameteren 1—7, og hvis Topflade har Diameteren A—B. Sidelinierne tegnes og forlænges, til de skærer hinanden i Punktet O, som bliver Toppunktet i den Kegleflade, som man derefter gaar ud fra ved den videre Konstruktion.

For nu at kunne dele Keglefladen paa de rigtige Steder tæller man altid et Endestykke for 1 og et Mellemstykke for 2. Med 4 Knæ tælles altsaa: 2 Endestykker giver $2 \cdot 1 = 2$, og 2 Mellemstykker giver $2 \cdot 2 = 4$, altsaa ialt 6, og i dette Antal deler man Højden O'—O" (Fig. II) i lige store Stykker ved Punkterne a, b, c, d og e. Hvis der var 7 Knæ, skulde man ifølge denne Regel dele i $2 \cdot 1 + 5 \cdot 2 = 12$ lige store Stykker. Hvert Mellemled skal have dobbelt saa stor Længde som et Endeled.

De Vinkler, hvorefter Snitlinierne (C—D, E—F og 1'—7') skal trækkes, regner man sig til ved at dividere den givne Vinkel v med det Tal, man er kommet til ved den beskrevne Tællemaade. I det viste Eksempel er Vinkel $v = 90^0$ divideret med 6 giver 15^0 for Hældningen af Snitlinierne i Forhold til Grundlinien. Hvis Vinklen var 60^0 og Deletallet 12 (hvilket — som ovenfor vist — svarer til 7 Knæ), vilde Snitvinklerne blive $60^0 : 12$, altsaa 5^0.

Her skal Snitvinklerne altsaa være 15^0 og skiftevis falde til højre og til venstre; de afsættes gennem Punkterne a, c og e ved Hjælp af en Transportør eller paa anden Maade, saaledes som det tidligere har været beskrevet her i Bladet.

Nu har vi altsaa i Fig. II faaet tegnet hele den Keglestub, som vi skal bruge, med dens afsatte Snitlinier og kan gaa over til Udfoldningen. Til dette Brug tegnes (i Fig. II) med O' som Centrum det nedfældede Billede af den halve Grundflade, der bliver en Halvcirkel over Diameteren 1—7. Halvcirklen deles i f. Eks. 6 (flere Delepunkter giver større Nøjagtighed) lige store Dele, og Delepunkterne føres lodret op til 2", 3", 4", 5", 6". Herfra tegnes Frembringerlinier op til Keglens Toppunkt O, og Skæringspunkterne 1', 2', 3', 4', 5', 6' og 7' mellem Frembringerne og de forskellige Snitlinier afmærkes.

Selve Udfoldningen, som er vist i Fig. III, tegnes paa følgende Maade: Længden 0—7 i Fig. II svinges et Stykke ud til 0—7 i Fig. III og maales. Da Grundcirklen skal have den rigtige Længde i Udfoldningen, skal den altsaa have en Længde paa $\pi \cdot d$ eller $3{,}142 \cdot$ Diameteren (1—7). I Fig. III er imidlertid Cirkelbuen 7—6—5 o. s. v. — $7 = \pi \cdot D \cdot \frac{u}{360} =$ $3{,}142 \cdot 2 \cdot (0—7) \cdot \frac{u}{360}$ hvoraf $3{,}142 \cdot (1—7) = 3{,}142 \cdot 2 \cdot (0—7) \cdot \frac{u}{360}$ hvorved u kan beregnes.

Som Hovedformel gælder:

$$\text{Topvinklen } u = 360^0 \cdot \frac{\text{Grundcirklens Radius}}{\text{Udfoldningens Radius}}$$

I det valgte Eksempel bliver Topvinklen $u = 61{,}3^0$, som afsættes i Fig. III, hvorefter de 14 udfoldede Frembringere tegnes. Konstruktionen af Snitkurverne foregaar nu ganske simpelt ved, som vist paa Figurerne, først i Fig. II ved Hjælp af vandrette Linier at føre de enkelte Punkter 1', 2', 3' osv. ud til Sidefrembringeren 7—7' og derfra ved Cirkelbuer med O som Centrum over i Billede III. Ved Hjælp af de paaskrevne Tal ser man let, hvorledes 7', 6', 5' o. s. v. overføres. En jævn Kurve gennem disse Punkter giver den øverste Begrænsningslinie for Knæstykket K og samtidig den underste Begrænsningslinie for Stykket J. De andre Snitkurver tegnes paa tilsvarende Maade ved Hjælp af de samme Frembringeres Skæringspunkter med Snitlinierne C—D og E—F.

Hvis de enkelte Rørstykker skal overlappe hinanden, maa man selvfølgelig først udklippe Mønstre og ved Opmærkningen give det sædvanlige Overlapningstillæg.

Som omtalt ved Begyndelsen vil Centrum M i Fig. I blive forskudt et Stykke ned under N. Hvis Punktet O" derfor ikke rammer helt nøjagtigt paa det

ønskede Sted, kan det blive nødvendigt at tilføje et cylindrisk Rørstykke T, som vist paa Billedet. Højden af dette Stykke kan man maale paa Stedet, og Længden af det bliver selvfølgelig π · Grundcirklens Diameter. Det udfoldes som bekendt som et Rektangel.

C. R.

Udfoldning af Grenrør.

I en tidligere Artikel her i Bladet er der beskrevet Udfoldningen af et Grenrør bestaaende af 3 Grene med lige store Diametre. I det følgende skal forklares, hvorledes Udfoldningen kan foretages i det almindeligste Tilfælde, hvor de 2 Grene har mindre Diametre end det tredie.

Vi skal først se, hvorledes man kan bestemme Diametren af Hovedrøret, naar dettes Tværsnitsareal skal være lig Summen af de 2 Grenes. Derved kan opnaas, at Gennemstrømningshastigheden omtrent bliver ens, saaledes at Tryktabet bliver mindst muligt. I Grenrøret, der er vist i Fig. 1, er de 2 smaa Rørs Diametre betegnet ved *d* og Hovedrøret ved D.

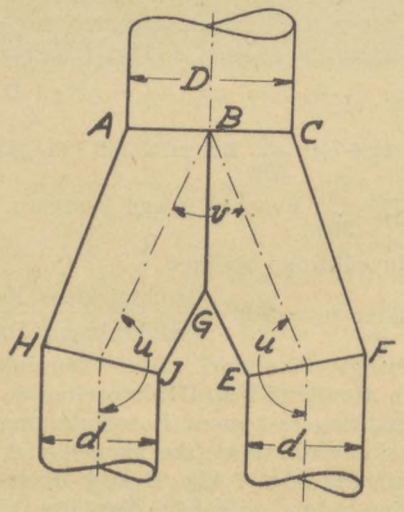

Fig. 1.

Da Arealet af en Cirkel med Diametren D som bekendt er lig $\frac{1}{4} \cdot \pi \cdot D^2$, har vi i foreliggende Tilfælde følgende Betingelse:

$$\frac{1}{4} \cdot \pi \cdot D^2 = 2 \cdot \frac{1}{4} \cdot \pi \cdot d^2.$$

Her kan $\frac{1}{4} \cdot \pi$ forkortes bort paa begge Sider af Lighedstegnet, saaledes at der tilbage staar $D^2 = 2 \cdot d^2$. Denne Betingelse er opfyldt, naar

$$D = 1{,}414 \cdot d$$

(idet $\sqrt{2} = 1{,}414$).

Ved den Konstruktion, som her skal beskrives, maa Vinklen *v* mellem de 2 Grenes Midtlinier ikke være større end 90°. Hvor Pladsforholdene tillader det, bør Vinklen vælges saa lille som muligt, da dette vil give den mindste Modstand mod Gennemstrømningen. Endvidere bør Samlingerne HJ og EF lægges saaledes, at Snitplanerne halverer de viste Vinkler *u*.

Da Udfoldningen af de cylindriske Rør forudsættes bekendt, skal vi nedenfor indskrænke os til at udføre Udfoldningen af selve „Bukserøret" bestaaende af de 2 symmetriske Stykker, hvoraf A—B—G—J—H er det ene.

Lad os antage, at de smaa Rør skal have 350 mm Diameter, Hovedrøret skal da som forklaret have

Diametren D = 1,414 · 350 = 495 mm.

Samlingsstykkets Konstruktion og Forberedelserne til Udfoldningen er vist i Fig. 2. Her er Maalet D =

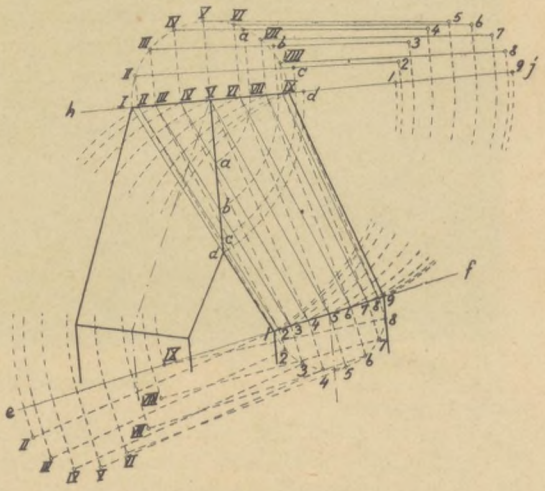

Fig. 2.

495 mm afsat paa en ret Linie I—IX. Fra Midtpunktet *V* tegnes de 2 Midtlinier i Forgreningerne under den forlangte Vinkel. De 2 smaa Rør tegnes op i den forlangte indbyrdes Afstand og med deres Radius 175 mm afsat vandret ud til hver Side af Midtlinierne. Gennem Punktet 5 tegnes Halveringslinien *e*—*f* for Vinklen u. Fra dennes Skæringspunkter 1 og 9 med højre Grenrørs Konturlinier trækkes rette Linier op til Punkterne I og IX, hvorved Begrænsningen af Forgreningsstykkets højre Side fremkommer. Da de 2 Halvdele af Forgreningsstykket er symmetriske og deres Udfoldninger nøjagtig ens, er det tilstrækkeligt kun at gennemføre Konstruktionen for den ene Halvdel som vist.

Grundcirklen i det store Rør nedfældes i Tegningens Plan, idet den tænkes drejet om sin Diameter I—IX, og Halvcirklen deles ved Punkterne II, III, IV ..... i f. Eks. 8 lige store Dele.

Hver af de underste Kanter, der jo skal passe til de skraat afskaarne cylindriske 350 mm Rør, vil derimod danne Ellipser, hvis lille Akse maa blive 350 mm, medens den store Akse bliver noget større. Den sande Længde bliver nemlig Længden 1—9. Over denne Akse tegnes nu en saadan Halv-Ellipse, hvis Konstruktion forudsættes bekendt (se „Smedebogen" Side 264). Dernæst inddeles den halve

Ellipse ved Punkterne 2, 3, 4 ..... i lige saa mange Dele, som den øverste Halvcirkel blev delt i.

For at faa en nøjagtig Konstruktion maa det tilraades altid at vælge tilstrækkelig mange Delingspunkter, saaledes at Forvrængningen paa Grund af Fladens Krumning ingen Indflydelse kan faa.

Derefter indtegnes paa Fladen et Net af Linier, dels Frembringere, der forbinder Punkterne I, II, III ..... i den øverste Kant med tilsvarende Punkter 1, 2, 3 ..... i den underste Kant, dels ved at tegne Diagonalerne II—1, III—2, IV—3 ..... Ude paa Fladen er disse Diagonaler i Virkeligheden ikke rette Linier, da de følger Fladens Krumning, men naar der benyttes en tilstrækkelig tæt Inddeling, bliver Afvigelsen saa lille, at den ingen praktisk Betydning faar.

For at kunne konstruere Udfoldningen faar vi Brug for sand Længde af de forskellige Frembringere og Hjælpediagonaler, der udgør Linienettet paa Fladen. Hertil benytter vi nu 2 Hjælpekonstruktioner. Den ene bestaar i at forlænge Linien I—IX til *h*—*j* og derefter med Punkterne I, II, III ..... paa Diametren som Centrer og de tilsvarende Liniestykker I—1, II—2, III—3 ..... som Radier tegne Cirkelbuer op til Punkterne 1, 2, 3 ..... paa Linien *h*—*j*. Fra disse Punkter afsættes vinkelret op fra *h*—*j* de forskellige Højder 2—2, 3—3, 4—4 ..... maalt i Ellipsen ved den underste Snitflade. Dernæst forbindes i Billedet ovenover *h*—*j* Punkterne II—2, III—3, IV—4 ....., hvorefter disse Linier vil repræsentere sand Længde af Frembringerne med de tilsvarende Betegnelser.

Til den anden Hjælpekonstruktion, der gaar ud paa at finde sand Længde af Hjælpediagonalerne, benyttes Linien *e*—*f*. Paa denne benyttes 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 8 som Centrer og 1—II, 2—III, 3—IV ..... 8—IX som Radier til at overføre Punkterne II, III, IV ..... IX paa *e*—*f*. Vinkelret paa *e*—*f* afsættes dernæst Højderne II—II, III—III, IV—IV ..... maalt i Halvcirklen foroven. Nu skal Hjælpediagonalerne indtegnes i Billedet under Linien *e*—*f*, og her skal man lægge Mærke til, at de skal trækkes som 1—II, 2—III, 3—IV .....; idet Romertallet hele Tiden skal være 1 større end det andet Tal, saaledes som Diagonalerne jo ligger paa selve Keglefladen.

Medens vi er ved Fig. 2, kan vi med det samme forklare, at Punkterne *a*, *b*, *c* og *d* er ført op paa Linien *h*—*j* paa følgende Maade: Med Punkterne IV, III, II og I paa *h*—*j* som Centrer og henholdsvis IV—*a*, III—*b*, II—*c* og I—*d* som Radier er tegnet Cirkelbuer, der fører *a*, *b*, *c* og *d* op paa Linien *h*—*j*, hvorfra de føres lodret op paa de tilsvarende Frembringere IV—4, III—3 ..... og altsaa muliggør Maaling af deres sande Afstande fra den øverste Snitlinie.

Saa er vi endelig klar til at tegne Udfoldningen som vist i Fig. 3, hvor vi begynder med ud ad en vilkaarlig ret Linie at afsætte Længden IX—9, maalt i Fig. 2 som Frembringeren IX—9 paa Linien *h*—*j*. Med 9 som Centrum tegnes derefter en Cirkelbue, der som Radius skal have Længden 9—8, maalt paa Ellipsens Bue i Fig. 2, og med IX som Centrum tegnes en anden Cirkelbue med Radien IX—8, maalt paa den sande Længde af Hjælpediagonalen IX—8 i

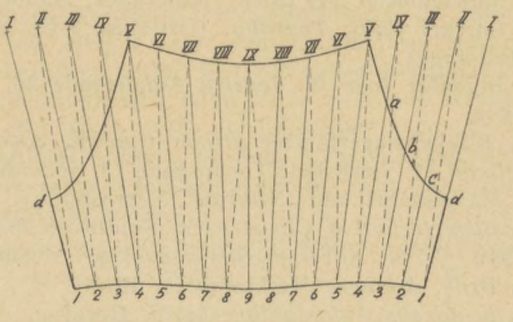

Fig. 3.

Billedet under Linien *e*—*f* i Fig. 2. Derved har vi udfoldet den første Trekant IX—9—8. Med IX som Centrum tegnes en Cirkelbue med Radius IX—VIII, maalt paa Buestykket af den tilsvarende Halvcirkel i Fig. 2, og med 8 som Centrum tegnes en Cirkelbue med den sande Frembringerlængde 8—VIII, maalt paa det tilsvarende Billede over *h*—*j* i Fig. 2. Saaledes kom vi videre med Trekanten IX—8—VIII, og paa denne Maade fortsætter vi med at bygge den ene Trekant op efter den anden, indtil alle Punkterne IX—VIII—VII ....., 9—8—7 ..... og deres tilsvarende Modpunkter paa den anden Side af Udfoldningens midterste Frembringer IX—9 er indtegnet.

For at overføre Punkterne *a*, *b*, *c* og *d* behøver vi kun at maale deres Afstande fra Endepunkterne IV, III, II og I i det sande Billede over *h*—*j* i Fig. 2.

Gennem alle de overførte Punkter tegnes derefter de svært optrukne jævne Kurver, og Udfoldningen er færdig — dog maa man huske om fornødent at give Tillæg for Overlapninger.

Til Slut gøres opmærksom paa, at den her benyttede Trekantmetode kan anvendes til Udfoldning af en Mængde vanskelige Flader.

C. R.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).

4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Smedemester *Fr. Holst*, Vestergade, Haderslev.
8. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
9. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
10. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
11. Maskinfabrikken *„Nilkron"*, Nørresundby.
12. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
13. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
14. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
15. *Automobilreparationsværkstedet „Auto"*, Ringsted.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Maskinmestrenes Forening. Som meddelt i Fagbladet for Januar i Aar havde Maskinmestrenes Forening modtaget Opsigelse af en Række Overenskomster til Ophør 1. April 1933, deriblandt Overenskomsten med A/S Dampskibsselskabet „Ærø", Ærøskøbing. En Anmodning fra Maskinmestrenes Forening om Forhandling er blevet afvist af Selskabet, som fastholder Opsigelsen af Maskinmestrene til Fratrædelse af deres Pladser henholdsvis 1. Maj og 1. Juni. Foreningen har derefter forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse i D/S „Ærø".

Det er ligeledes forbudt Medlemmer af denne Forening at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! Hvis Medlemmerne for Fremtiden ikke føler sig tilfredsstillet ved den Maade, de Sager, der henhører under denne Rubrik, er refereret paa, vil de sikkert kunne faa bedre korrigerede og mere udtømmende Forklaringer i Opløsningsbladet, da det ser ud til, at der til dette Organ er blevet knyttet en Medarbejder med saadan særlig Opgave.

Arnold Nielsen.

Esbjerg. Til Udløb den 1. Marts d. A. havde Firmaet *Christoffersen & Larsen* opsagt de gældende Akkordpriser, og da Udløbstiden var naaet, stillede Firmaet gennem sin Støbemester Krav om Reduktioner. Da Formerne ikke mente at kunne være med til noget saadant, erklærede Mesteren, at Aflønningsmaaden for Fremtiden for den enkelte vilde være hans Gennemsnitsfortjeneste minus 20 pCt. i Henhold til Overenskomstens Afsnit A, § 7.

Der blev derefter aflønnet efter de opsagte Akkordpriser, og dernæst afskedigede man de to Formere, der var i Arbejde.

Da dette var overstaaet, afskedigede man ogsaa Støbemesteren og antog en Former til fast Ugeløn. Han skulde saa være en Slags Leder af Støberiet.

Det næste, som skete, var, at Jernindustriens Sammenslutning klagede over Formernes Protest mod Opsigelsen, idet de havde gjort gældende, at i Henhold til Lockoutloven af 31. Januar kunde der ingen Ændring ske i Lønvilkaarene. Som Følge deraf begærede man Mægling, og en saadan afholdtes den 8. April.

Her erkendte Forbundet, at Firmaets Ret til at opsige paa vanlig Maade naturligvis var tilstede — og selvfølgelig ogsaa for Formerne —, men kunde man ikke enes om noget nyt ved Mæglings- og Timandsmøde, ja — saa var Lockoutloven et Forbud mod at gaa i Konflikt, og Resultatet maatte derfor efter disse Møders Afholdelse blive uforandrede Lønvilkaar.

Fabrikanten erklærede imidlertid, at han var ved at installere en lille ny Smelteovn, og naar den var brugbar, mente han at kunne klare sig med den fastlønnede Former og den ene Lærling, han havde. Skulde han ved Lejlighed faa Brug for en Former eller to, var Forholdet derfor saaledes, at disse hellere maatte arbejde i Timeløn.

Dette havde Forbundet og Formerne intet imod, blot Fabrikanten kunde enes med Formeren om, hvad Timelønnen skulde være, og det mente han nok, at han kunde.

Dermed sluttede denne Sag, og Tillidsmanden bemærkede meget rigtigt, at han ikke forstod, det havde været nødvendigt at sætte hele Apparatet i Gang af den Grund.

Ribe. *A/S Ribe Jernstøberi* spekulerer for Tiden paa Oprettelse af en helt ny Virksomhed, nemlig Fabrikation af Faldrør efter sidste ny udenlandske Metoder.

Da Forholdet er, at langt det meste af den Slags Gods, der anvendes her i Landet, indføres fra Udlandet, vilde det være ønskeligt, om en saadan Produktion med Held kunde komme i Gang.

Aktieselskabet har søgt Justitsministeriet og Arbejdsdirektoratet om Opholdstilladelse for en tysk Former, der er Ekspert i denne Fabrikation, for at han kan sætte det hele i Scene.

Forbundet har sanktioneret, at en saadan Opholdstilladelse gives for et Tidsrum, der ikke endelig fastsættes.

Vejle. Hos *A/S C. M. Hess* er man for Tiden i Gang med at optage en Fabrikation af Badekar. En meget stor Del af de Badekar, der opstilles her i Landet, kommer fra Udlandet, og Konkurrencen er haard.

To Medlemmer var gaaet i Gang med dette Arbejde for saa lille en Timeløn som 95 Øre, men den skulde kun gælde for Prøvetiden. Da de syntes, at denne kunde være forbi, krævede de Forhøjelse, men afvistes, da de ikke efter Fabrikkens Formening præsterede Arbejde nok.

Timelønnen blev ved et Mæglingsmøde den 8. April forhøjet til 105 Øre og skal stige til 115 Øre, naar Produktionen har naaet et vist Minimum. Naar det er sket, forbeholder Firmaet sig at søge Akkordpriser indført.

Hermed sluttede Sagen indtil videre. Hele Produktionsmaaden er meget snildt og enkelt tilrettelagt efter moderne tysk Mønster med Faconkasser, Luftstødere o. s. v. Efter Sigende skal en Støbemester i Vejle — ene Mand — have opnaaet at forme et saadant Badekar paa 2½ Time.

Specialarbejdere.

Faglig Voldgift. Landsdommer *C. Bærentsen har* i en af Forbundet mod Burmeister & Wain, Refshaleøen, rejst Sag angaaende Afskedigelse af Tillidsmanden for Forholdere og Naglevarmere afsagt Kendelse.

Forbundet førte Sagen til voldgiftsretlig Behandling, idet det gjorde gældende, at Firmaet havde begaaet Brud paa bestaaende Aftale ved ikke, som det tidligere var sket, at genantage den paagældende Tillidsmand sammen med det Sjak, han i en længere Aarrække havde tilhørt.

Grunden hertil formente vi laa i, at Paagældende i sin Egenskab af Tillidsmand var kommen i Miskredit hos Ledelsen af Firmaet ved en tidligere opstaaet Divergens angaaende et Overarbejdsspørgsmaal, og Forbundet krævede Firmaet dømt til at betale Tillidsmanden en Sum svarende til to Maaneders Fortjeneste.

Firmaet bestred, at der havde bestaaet nogen Aftale som ovenfor nævnt, og hævdede, at selv om en saadan havde været, kunde den kun gælde, saalænge Firmaet havde Brug for Tillidsmandens Arbejdskraft, og det havde man ikke haft siden Afskedigelsesdatoen. Da Opmanden ikke finder, at Overenskomstens § 2 kan finde Anvendelse i dette Tilfælde og ejheller finder Bevis for økonomisk Forfølgelse af Tillidsmanden, afsiger han følgende Kendelse:

Sammenslutningen indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark bør for Tiltale af Specialarbejderforbundet i Danmark i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger afholdes med Halvdelen til hver af Parterne.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 14 og Firmaet *Dansk Crysler Samlerfabrik*, København, er der den 2. Marts indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Antagelseslønnen er fastsat til 165 Øre, efter 4 Ugers Arbejde 185 Øre. Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler, hvis øvrige Bestemmelser ligeledes er gældende. Arbejderne har Ret til at vælge en Tillidsmand, der kan forebringe deres Klager og Krav overfor Arbejdsgiveren, og eventuelle Stridsspørgsmaal skal behandles ad voldgiftsretlig Vej.

Overenskomsten kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar.

Vor Afdeling i *Sønderborg* har med den stedlige *Gas- og Vandmesterforening* truffet Aftale om, at Overenskomsten med Jernindustriens Sammenslutning, Fælles Værkstedsregler og Rørprislisten af 1931 er gældende for denne Forenings Medlemmer. I Tilfælde af Uoverensstemmelser mellem Mestrene og deres Arbejdere er Parterne pligtige til at søge Striden bilagt ved Forhandling med Organisationernes Bistand, og opnaas der ikke herved Enighed, nedsættes en Voldgift, bestaaende af to Repræsentanter fra hver Side, til at træffe Afgørelsen, der er bindende for begge Parter.

Aftalen traadte i Kraft den 15. Marts og er gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar, dog tidligst til 1. Februar 1935.

Mæglingsmøde. Den 31. Marts er der afholdt Mægling paa *Nakskov Skibsværft*, hvor der var opstaaet Strid om Betalingen for Boring og Paasætning af Navn paa Skibe. Værftet indgik paa at betale dette Arbejde med den hidtil gældende Pris.

Timandsmøder. Nedennævnte Sager er den 10. Marts behandlet paa Timandsmøde:

1) *A/S Frichs*, Aarhus. Klage over, at Firmaet nægter at overholde Prislisten for Skære- og Svejsearbejde, at Firmaet ensidigt fastsætter Akkordpriser paa Borearbejde, og at det nægter at give Akkord paa Arbejde, hvorpaa der tidligere har været Akkord. — Man enedes om at henvise Sagen til lokal Forhandling.

2) Lønkrav overfor *A/S A. Tvede* og *H. Ipsen & Co.*, Helsingør. Enighed opnaaedes ikke.

3) Krav fra *A/S Dronningborg Maskinfabrik*, Randers, om Nedsættelse af Akkordpriserne. Ogsaa denne Sag vistes tilbage til lokal Forhandling.

Dagen efter, den 11. Marts, behandledes en Sag fra *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense, paa Timandsmøde. Det drejede sig om Strid om Betalingen for Arbejdet ved Fremstilling af 7 Omnibusser. Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er derefter indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Konflikten ved Lillebæltsbroen. Som meddelt i sidste Fagblad havde der uden Resultat været afholdt Mæglings- og Timandsmøde paa Krav om, at *International Bro- og Staalkonstruktion* ved Lillebæltsbroen betaler Tillæg for Arbejde paa Strømpillerne og Broens Overbygning. Da de paagældende Arbejdere derefter nægtede at udføre dette Arbejde, klagede Firmaet til Arbejdsgiverforeningen, som forlangte Spørgsmaalet indbragt for Den faste Voldgiftsret. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Marts blev Konflikten dog bilagt, idet man enedes om følgende:

„For Montagearbejde ved Frimontage gives et Tillæg af 16 Øre pr. Time.

Der finder en Efterbetaling Sted fra det Tidspunkt, da dette Arbejde paabegyndtes.

Kranføreren aflønnes med 126 Øre pr. Time og har iøvrigt samme Vilkaar som de øvrige Kranførere. Deltager Kranføreren i selve Montagearbejdet, aflønnes han som de øvrige Arbejdere.

Klagen over Arbejdsstandsningen tages tilbage, og Arbejdet genoptages Mandag Morgen den 27. Marts."

Kendelse af Den faste Voldgiftsret. Sammen med Træindustriarbejderforbundet indklagede vort Forbund *A/S Holbæk Maskinfabrik* for Den faste Voldgiftsret med Krav om, at 4 Værkførere og 1 Forvalter, der alle beskæftigedes som almindelige Arbejdere, stilledes frit med Hensyn til at indmelde sig i deres faglige Organisationer. De paagældende har indtil 1. Januar været ansatte paa Kontrakt med fast Aarsløn, men Kontrakten var med et halvt Aars Varsel opsagt til nævnte Dato, hvorefter der var truffet nye Aftaler, som endnu ikke var skriftligt fastlagte. Paa Grund af Krisen har Fabrikkens Virksomhed i Aaret 1932 været stærkt reduceret, og dette har bevirket, at Funktionærerne, og navnlig Forvalteren, har været benyttede til produktivt Arbejde, men de har dog ikke deltaget i Akkorder. Da det ikke drejer sig om Ny-Oprettelser af Formandsstillinger, eller om Udvidelse eller Deling af hidtil bestaaende Stillinger, men om en Foranstaltning under exceptionelle Kriseforhold, giver Retten Firmaet Medhold for de 4 Værkføreres Vedkommende, medens Forvalteren, hvis han i større Udstrækning anvendes ved Arbejde, der ikke staar i naturlig Forbindelse med hans egentlige Forvaltervirksomhed, maa have Frihed til at indmelde sig i sin Organisation.

Stiftelsesfest i Smedeforbundets Skive Afdeling.

Lørdag den 25. Marts afholdt Skive Afdeling sin 40-aarige Stiftelsesfest i Haandværkerforeningens Lokaler.

Denne Afdeling er særlig haardt ramt af Arbejdsløsheden, idet 70% af Medlemmerne er uden Beskæftigelse. Ikke destomindre var Medlemmerne med Damer troppet op i stort Antal, da Formanden, *Poul Olesen*, ved Bordet bød Velkommen. Formanden drog nogle Sammenligninger mellem Smedenes Løn- og Arbejdsforhold paa det Tidspunkt, da Afdelingen stiftedes, og nu. Han priste det gode Sammenhold, der altid havde hersket iblandt Kollegerne, og udtalte, at Hovedkontoret altid havde været rede med Raad og Hjælp, naar det var forlangt.

Festtalen holdtes af Forbundets Næstformand, *P. Andersen*, der overbragte Hovedledelsens Lykønskning i Anledning af Festen og takkede for Samarbejdet i de forløbne Aar. Taleren omtalte den forhaandenværende svære Krise og formentlige Aarsager dertil, samt pegede paa, at man ogsaa udenfor Arbejdernes Kreds i stedse stigende Grad fik Øjnene op for det uholdbare i de nuværende Samfundstilstande, men skal det lykkes at bevare vore Medlemmers nuværende Levestandard, er ubrydeligt Sammenhold nødvendigt, det skorter i visse Tilfælde paa Forstaaelsen heraf. Han gennemgik i store Træk Smedeforbundets Historie og paaviste, hvorledes det ved Sammenholdets Magt var lykkedes hidtil baade at skabe en Jernindustri og at skaffe Fagets Udøvere en rimelig Løn. P. Andersen sluttede med et Leve for Samarbejdet og Sammenholdet og adresserede dette til Skive Afdeling.

Afdelingens ældste Medlem, den 81-aarige Smed *Mogensen*, tog derefter Ordet og drog en Sammenligning mellem Tiden for 40 Aar siden og nu, og fastslog, at Forandringen var saadan, at man knapt kunde forstaa det, ikke mindst med Hensyn til de arbejdsløse, som dengang ingen Steder kunde vente Hjælp.

Formanden for Fællesorganisationen, *Wolhardt Madsen*, sammenlignede den nuværende svære Tid med tidligere Kriser og paaviste, at det stadig gik fremad. Vel, udtalte Taleren, kan vore Organisationer blive nødt til at marchere paa Stedet en Tid, men hver Gang, det er blevet bedre Tider, har vi kunnet notere nye Fremskridt. Han takkede Smedene for Samarbejdet og udbragte et Leve for, at det blev Arbejderne, der kom til at præge den kommende Udvikling.

Næstformanden for Afdelingen, *Tage Schønning*, talt for de unge kommende Kolleger, Lærlingene, og paa Lærlingeklubbens Vegne overrakte han i Dagens Anledning en Sølvplade til Afdelingens Fanestang.

Imellem Talerne blev afsunget forskellige Sange saavel til Smedenes som Damernes Pris, ligesom en i Dagens Anledning udgivet Avis oplæstes ved Bordet. I denne fremhævedes adskillige af Medlemmernes gode Sider, — kanhænde der ogsaa blev draget Ting frem, som man forlængst troede glemt.

(Fortsættes Side 124.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
54228	Andersen, Thorvald Willy	Nyborg	5. 5.11	Nyborg	7. 7.31	Anvisningskt.	31 10.31
50533	Bardram, Preben Frederik	Frølund	14. 5.10	Kbhvn. Afd.	26. 9 30	Kbhvn. Afd. 13	3 12.32
50782	Bendtsen, Anders Joh. H.	København	7. 1.88	„ „	14.12.30	„ „ 2	27. 8 32
29815	Bertramsen, William G. H.	Aarhus	31. 5 08	Aarhus	1. 6.29	Aarhus	23. 4.32
21952	Burmeister, Egon Winblad	—	18. 9.04	—	11.11.24	—	26. 3 32
5101	Christensen, Arne M. Højer	København	7. 3.01	Kbhvn. Afd.	27. 7 30	Kbhvn. Afd. 9	3.12 32
35006	Frederiksen, Evald	Frederikshavn	14 9.03	Frederikshavn	7. 4 23	Frederikshavn	18. 7 31
26652	— Hans Peter	—	27. 9.08	—	10.10.27	—	12.12 31
33091	— Willy R.	København	16. 5.01	Fredericia	1.11.20	Aalborg	18. 6.32
2316	Groftved, Vald. J. Chr. A.	Flade	17.11 86	Kbhvn. Afd.	9.11 25	Kbhvn. Afd. 14	3.12.32
22242	Hansen, Carl Chr.	St. Jørgensbjerg	12. 9 95	Roskilde	6.11.15	Roskilde	19.11 32
11672	— Hans Marius	Haarslev	11.12 86	Odense	18.11.28	Odense	19.11 32
593	— Martin	Odense	11. 3 74	Kbhvn. Afd. 1	1. 3.00	Kbhvn. Afd. 9	3.12.32
38394	— Oskar	Aarhus	26. 9.05	Svendborg	15. 4.24	„ „ 14	10.12.32
17339	— Otto	Kindertofte	27. 5.08	Slagelse	15. 1.28	Slagelse	3. 9 32
24620	— Thorkild Lars	Gørlev	13. 7.09	—	1. 5.29	—	18. 6.32
3383	Heerwagen, Fredr. Aug. P.	Nakskov	11.10 89	Nakskov	9. 5.08	Kbhvn. Afd. 3	3.12.32
53862	Holst, Carl Albert	Odense	23.11.98	Odense	4. 7.31	Odense	19.11.32
37818	Horney, Fredr. Christian	Kværs	29. 7 69	Arbejdsl. Org.	1. 4.24	Slagelse	28 5 32
2553	Jensen, Aksel Jens Chr.	Aalborg	11. 4 05	Aalborg	20. 7.25	Aalborg	5 3.32
51397	— Carsten Jørgen	Frederiksberg	23.11.11	Kbhvn. Afd.	24. 8.31	Kbhvn. Afd. 17	29 10.32
2786	— Chr. Fr. Ingvard	Østerby-Tranbjerg	5. 4.03	Aarhus	21. 8 25	Aarhus	12. 3.32
4002	— Gunnar	Finderup	8.11.06	Slagelse	15. 8.26	Slagelse	28. 5 32
6591	— Herluf Hartmann	Hobro	15. 8.07	Hobro	1.11.27	Silkeborg	30. 7.32
19373	— Jens Chr.	Søllested	24. 1.88	Nykøbing F.	15. 5 11	Kbhvn. Afd. 12	3.12.32
55045	— Marius Peter	Vejstrup	26. 3 82	Svendborg	1. 6.32	Svendborg	16 7.32
3846	— Milton Carl	Slagelse	30. 7.06	Slagelse	7.12.25	Slagelse	11. 6.32
52415	— Poul Henry	Ottestrup	5. 4.09	Kbhvn. Afd.	9 9.32	Kbhvn. Afd. 13	29 10.32
24635	— Svend Edv. Julius	Kindertofte Sogn	26. 4 04	Slagelse	1. 7.29	Slagelse	12. 3.32
25151	Jacobsen, Carl Chr. Martin	København	7. 4 93	Kbhvn. Afd.	7.12.23	Kbhvn. Afd. 13	3 12 32
29788	— Chr. Emil H. Bumbech	—	9. 5.10	„ „	24 6 29	Sønderborg	7. 1.33
29612	Jansen, Peter Thorvald	Dragør	18 6.71	„ „ 1	26. 8.18	Kbhvn. Afd. 11	15 10.32
51167	Knudsen, Leo Rasmus	Troense	11.12 91	„ „	15. 6.31	„ „ 13	19.11.32
39919	Larsson, Carl Vitus	Vestergøtland	11. 7.70	Sandviken, Afd. 135	11. 5.24	Lyngby	24.12.32
6429	Larsen, Hans Sofus	Kattinge	3. 8 01	Roskilde	7. 7.20	Roskilde	1.10 32
23406	Lindroth, R. E. A.	Stockholm	28.10.77	Stockholm	27. 8 98	Kbhvn. Afd. 18	10 12.32
35131	Madsen, Kaj Ove	Maribo	2. 9.11	Maribo	2.10 30	Maribo	24.12.32
34469	Matthiesen, Peter	Smøl-Broager	17. 4.09	Odense	10. 6.30	Sønderborg	1.10.32
21411	Mikkelsen, Martin	Tvenstrup	15. 1.94	Slagelse	12.12.22	Slagelse	2. 4 32
10763	Molberg, Børge August	Aarhus	4. 4.08	Aarhus	1. 5.27	Aarhus	14. 5 32
18520	Mortensen, Hans Edv.	Ruds-Vedby	8. 7.00	Slagelse	2.11 21	Slagelse	14. 5 32
24607	Nielsen, Bernhard Grube	Vedde	7. 8.06	—	19. 5 29	—	30. 5 31
19128	— Carl Johannes	Nyborg	5. 6 08	Kerteminde Kl.	6.11 26	Nyborg	26. 3.32
17513	— Sv. Th. Normann	Frederikshavn	22. 7.07	Frederikshavn	8 10.26	Frederikshavn	5. 3.32
19934	— Valdemar Mau.	Nyborg	17. 2.86	Nyborg	2. 5.15	Nyborg	26. 3 32
20997	Olesen, Christian Michael	Vejle	24. 7.06	Middelfart	10.10.31	Kbhvn. Afd. 14	17 12 32
32975	Petersen, Kaj	Nyborg	17. 2 10	Svendborg	27. 6.30	Svendborg	22.10 32
54377	— Svend Aage	St. Mikkels Landsogn	1. 1.11	Slagelse	24 1.32	Slagelse	13. 8 32
33236	Stamerjohann, Johs.	Aabenraa	7 11 08	Haderslev	31. 3 29	Haderslev	14. 1.33
55427	Svendsen, Peter Guldbrand	Felballe Sogn	21. 5 94	Aarhus	27. 9.32	Aarhus	1.10 32
9812	Tandrup, Aksel	København	23. 5 94	Aalborg	25. 8.27	Aalborg	19 11.32
2327	Thorup, Aage Bjørn	Holbæk	17.11 04	Kbhvn. Afd.	2. 5.23	Kbhvn. Afd. 3	17.12 32
39858	Tramm, Carl	Aabenraa	23.12 04	Haderslev	1. 1.25	Haderslev	7. 1.33
38453	Willadsen, Georg Valdemar	Aalborg	18.11.04	Aalborg	19. 4.24	Aalborg	10. 9 32
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46232	Jørgensen, Christian Aksel	København	13. 3.00	Kbhvn. Afd.	17.10 31	Kbhvn. Afd.	20. 8.32
46397	Landgreen, Thure J. A.	—	1. 7 84	„ „	27. 3.20	„ „	1. 8.31
46300	Nielsen, Hjalmar A.	Odense	22.10.96	Odense	3.10 15	„ „	21.11.31
46044	Petersen, Chr.	København	8.11.82	Kbhvn. Afd.	14. 7.28	„ „	28. 5.32
	Specialarbejderforbundet.						
48179	Norvin, Peter Sahl	Aalborg	5 10.12	Aalborg	10 11.30	Aalborg	31.12.32

Ved Desserten tog Formanden atter Ordet og takkede de forskellige Talere for de fremsatte Udtalelser. Specielt takkede han Lærlingeklubben, fordi den ved at skænke Afdelingen den nævnte Sølvplade havde vist sin Interesse for Fagforeningen. Formanden sluttede med at udbringe et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Til Festen var indløbet nogle Telegrammer, som oplæstes.

Derefter hævedes Bordet, og Salen ryddedes, men inden Dansen begyndte, forevistes en Række Lysbilleder af en ikke helt almindelig Art. Festkomitéen havde nemlig paa en Række Figurer, samlet sammen fra Blade og Tidsskrifter, anbragt Fotografier af en Række af Afdelingens Medlemmer, og til hvert Billede var knyttet et Vers paa 4 Linier, der paa denne Maade karakteriserede den paagældende. At Billederne gjorde Lykke, er det vist overflødigt at tilføje.

Efter Forevisningen af Lysbillederne tog Dansen sin Begyndelse og fortsattes med Liv og Lyst til Morgentimerne, dog afbrudt af et Kaffebord hen paa Natten.

Alt i alt en vellykket Fest, hvor Medlemmerne for en Aften gjorde Forsøg paa at lade Dagens triste Beskæftigelsesproblem hvile.

Jordolien.

Brændsels- og Smøreolie.

Ved *J. A. J. D. Fischer.*

Fra Maskinmestrenes Forening har vi modtaget et Eksemplar af en af Foreningen udgivet Pjece om Jordolien.

Pjecen, der er udarbejdet af et af Foreningens Medlemmer, Hr. Maskinmester J. A. J. D. Fischer, er et Led i Foreningens Bestræbelser for at vedligeholde og fremme Maskinmestrenes teoretiske Uddannelse. Den her nævnte Pjece har dog i Virkeligheden Adresse langt ud over Maskinmestrenes Kreds. Pjecen giver udmærkede Oplysninger om Jordolien og dens Produkter, og for vide Kredse indenfor Metalarbejderne maatte det have Interesse at udvide Kendskabet til Olien, fra den dannes i Jordens Indre, til den finder Anvendelse i Teknik og Industri.

Ved Velvilje fra Maskinmestrenes Forening kan vi tilbyde Pjecen, der er paa 112 Tekstsider, til en Pris af 1 Kr. Bestillinger kan gennem de respektive Forbundsafdelinger ske til Smedeforbundets Hovedkontor.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr.	5755	Christoffersen, Niels Holger	(Kbhvn. Afd.)
-	25986	Eriksen, Sv. Erik Vander	(—)
-	31904	Rasmussen, Frederik	(Frederikshavn Afd.)

Medlem Nr. 11167, Ludvig A. Becker, har atter fundet sin Bog.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

		Nyt Register.	Sidst betalt
Nr.	8601	Andersen, Boris Charles Henry	26. 9 31
-	13943	Christensen, Thomas	6.11.20
-	23642	Gundelach, Kaj Vinzentius N.	19.11.32
-	25425	Halberg, Knud Vilhelm	3. 6 22
-	39572	Holmstrup, Knud Albert	21.11.31
-	50711	Jensen, Carl Emil	12 11.32
-	33768	— Frode Axel	20 6 31
-	36340	Jespersen, Jens Halvor	6. 8.32
-	15509	Johansen, Anders	1. 7.22
-	31002	Nielsen, Orla Emil Hvid	4. 1.30
-	27162	— Peter Emil	3. 8 29
-	51037	Olsen, Knud Valdemar	3 9 32
-	33882	Petersen, Aage Verner	12 9 31
-	51455	— Harry Arnold	5 3 32
-	7689	— Theodor Aage	30. 6 23
-	23546	Rasmussen, Hans Aage Holger	24 10 31
-	20261	— Hans Carl	19.11 32
-	39980	Schøler, Robert Elberfeldt	26 11 27
-	25566	Tybring, Evald Maardal Oluf	3. 1.31

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Skanderborg Afd.: Kassereren, P. Wittus, er flyttet til Borgergade 1.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 7 MAJ 1933 19. Aarg.

Under Hagekorset.

Da Tysk Metalarbejderforbunds Medlemsblad, „Metallarbeiter-Zeitung", Nr. 17 udkom den 6. Maj, stod Fritz Kummer, Bladets mangeaarige Redaktør, endnu som ansvarshavende, men med næste Nummer, den 13. Maj, har Nazisternes Voldshandling overfor Tysk Metalarbejderforbund saa vel som overfor de øvrige tyske Fagorganisationer ogsaa givet sig Udslag deri, at Fritz Kummers Navn er forsvundet og erstattet med en nazistisk Redaktør ved Navn W. Jäzosch. Samtidig afspejler hele Bladets Indhold den aandelige Voldtægt, der har fundet Sted, og bl. a. markeres det ved en Proklamation til de tyske Metalarbejdere, der lyder saaledes i Oversættelse:

Til Medlemmerne
af det tyske Metalarbejder-Forbund!
Folkefæller, Kvinder og Mænd!

Den nationalsocialistiske Revolution har den fanatiske Vilje til ikke at lade denne Revolution blive kvalt i Sandet, men til at drive den videre fremad med alle optænkelige Midler. Under Nationalismens store Tanke skal Fundamenterne for det tredje Rige være:

Aandens og Haandens tyske Arbejder
og den tyske Bonde!

Den tyske Arbejderklasses Organisationsformer har befundet sig indenfor Rammerne af den marxistiske, internationale Politik. Den tyske Arbejder er blevet haardt og bittert skuffet af Fagforeningsledelsen.

De marxistiske Fagforeningers smaa Erobringer vejer intet til ved Siden af den store politiske Skyld ved en Bankerotlinje, der fra Ammunitionsarbejderstrejken i 1917 gik over Versailles, Dawes, Geneve, Locarno, Thoiry, Youngplanen, Brüning-Politikken, og Valget af det mindre Onde.

Troen paa Marxismens vildledende Lære er blevet til den største Skuffelse.

Den tyske Arbejder har kun een Ven i Verden, det er hans Fædreland og hans Hjemland. Han er ikke mere et degraderet Proletariat, men har fuldført Opstigningen fra Proletariatet til den tyske Arbejderstand.

Efter Adolf Hitlers Vilje skal de tyske Fagforeninger, som Organisationsformer for det arbejdende og skabende Menneske, være de vigtigste Bygningssten i det tredje Riges Fundament.

Den Mistroens Mur, der bestaar mellem de marxistisk forgiftede Folkefæller og den nationalsocialistiske Bevægelse vil fuldt og helt blive revet ned ved vore Handlinger. Medlemmerne af det tyske Metalarbejder-Forbund opfordres til ogsaa fremdeles at gøre deres Pligt mod Organisationen og regelmæssigt betale deres Kontingenter, for at Organisationen kan opfylde sine Forpligtelser mod dem, der trænger til Understøttelse. Under ny nationalsocialistisk Ledelse, under Adolf Hitlers Befaling og Protektorat vil vi gennemføre Opbyggelsen af et

nyt Arbejdets, Frihedens, Ærens og den sociale Retfærdigheds Tyskland. Vi ved, at den ærlige tyske Arbejder i sit Hjerte aldrig har været Marxist. Vort Valgsprog er:

Ær Arbejdet og respekter Arbejderen,
saa ærer Du dit Folk!

Kommissæren for N. S. B. O.:
Johannes Engel, Medlem af Landdagen,
Distriktsbedriftscelleforer for Distriktet Berlin.
Som Stedfortræder: Jäzosch, Borgerrepræsentant.

Proklamationen virker nærmest som en middelalderlig pavelig Bulle til en uvidende Befolkning, og Indholdet kan næppe saa lidt som den øvrige Række højstemte Proklamationer, som Nazisterne har fundet sig foranlediget til at udstede til det tyske Folk, ændre Arbejdernes politiske Indstilling, men den er et Udtryk for, i hvilket Omfang det er lykkedes rent forvaltningsmæssigt at gennemføre Hitlers Diktatur. Vi havde, som vi gav Udtryk for i Fagbladet for April Maaned, haabet, at de tyske Fagorganisationer skulde have kunnet bevare deres Selvstændighed, selvom de ikke kunde blive upaavirkede af den hensynsløse Politik, som de nye Magthavere fører. Vi delte dermed Opfattelse med mange andre, der ogsaa mente, at Fagorganisationerne maatte kunne paaregne en vis Hensyntagen fra de tyske Nazisters Side, ud fra rent retfærdighedsmæssige Synspunkter, affødt af Kendskabet til det samfundsopbyggende Arbejde, som disse Organisationer gennem Aarene havde øvet.

Da vi imidlertid i Slutningen af April Maaned havde Lejlighed til at drøfte Situationen med Tysk Metalarbejderforbunds øverste Ledelse, blev vi klar over, at Nazisterne ogsaa vilde sætte ind overfor de tyske Fagorganisationer, selvom hverken vi eller de tyske Ledere havde ventet, at det vilde ske paa en saa brutal Maade, som Tilfældet blev.

Det er forsaavidt rigtigt, hvad en Forfatter nylig skrev, at „en Revolution er ingen Retfærdighedsakt, men et Stykke Nemesis i historisk Dragt". Imidlertid kan den tyske Nazisme ikke, naar den nu ogsaa over Terror overfor den tyske Fagbevægelse, med Ret paaberaabe sig, at den har nogen som helst Adkomst til som en Nemesis at overvaage de tyske Fagorganisationers fremtidige Virksomhed, thi intet Lands Fagbevægelse har i højere Grad end den tyske, under Jagttagelse af bestaaende Love og rimelige Samfundshensyn, øvet en social og kulturel Indsats, som nok saa mange nazistiske Proklamationer ikke vil kunne tilsløre.

Skulde der iøvrigt tales om Nemesis i Forbindelse med den nu stedfundne Revolution i Tyskland, maa den i første Række ramme Verdenskrigens Sejrherrer, der i umaadeholden Sejrsrus søgte at lægge det tyske Folk i Lænker. Der er i saa Henseende en himmelraabende Uoverensstemmelse mellem de Krav, paa Baggrund af hvilke den tyske Nazisme er vokset op, nemlig Retfærdighed fra Verdenskrigens Sejrherrers Side overfor det tyske Folk, og den blodige Uretfærdighed, som Nazismen øver indadtil, og hvor det er tilstrækkeligt at henvise til Jødeforfølgelserne og Terror'en overfor Arbejderbevægelsen.

Forsaavidt har det tyske nazistiske Diktatur kun paany bekræftet, hvad Historien saa ofte fortæller, at Magten er til for at misbruges. Men det maa dog synes umiddelbart indlysende, at det er uklogt fra de øjeblikkelige tyske Magthaveres Side at føre et Voldsregimente, som det man nu er Vidne til, samtidig med, at man kræver Hensyntagen fra de Magters Side, der efter Verdenskrigen foreskrev det tyske Folk Fredsbetingelserne.

I det første Nummer af det nazificerede „Metallarbeiter-Zeitung" findes iøvrigt de Anordninger, paa Grundlag af hvilke de tyske Fagorganisationer fremtidig skal ledes, og som det sikkert vil have Interesse for vore Læsere at gøre sig bekendt med. De lyder saaledes i Oversættelse:

Anordningerne
fra Føreren for Aktionskomiteen
til Værn for det tyske Arbejde.

Berlin, 4. Maj.

De Anordninger, som Føreren for Aktionskomiteen til Værn for det tyske Arbejde, Partifælle Dr. Ley, har udstedt, har følgende Ordlyd:

Anordning 1.

Lederen af Arbejderforbundene, Partifælle Walter Schuhmann, M. D. R. (d: Medlem af Rigsdagen), overtager fra i Dag at regne hele Ledelsen af „Det Almindelige Tyske Fagforbund", „Fagforbundet af Kristelige Fagforeninger i Tyskland", „Fagforbundsringen af Fagforeninger af Tyske Funktionærer, Arbejdere og Tjenestemænd" samt af mindre Forbund, og har af mig faaet de nødvendige Fuldmagter. — Denne Anordning træder straks i Kraft i samme Øjeblik, som den forkyndes.

Anordning 2.

Jeg beordrer hermed Skatmesteren for Arbejderfagforeningerne, Partifælle Paul Bringmann, og Lederen af „Banken for Arbejdere, Funktionærer og Tjenestemænd A/S" til at overtage Kasse- og Finansindretningerne ved „Det Almindelige Tyske Fagforbund", „Fagforbundet af Kristelige Fagforeninger i Tyskland", „Fagforbundsringen af Fagforeninger af tyske Funktionærer, Arbejdere og Tjenestemænd", „Funktionærernes Fagforbund" [1]) samt ved mindre Forbund, føre Tilsyn med dem og kontrollere dem og giver begge disse de dertil nødvendige Fuldmagter. — Denne Anordning træder straks i Kraft i samme Øjeblik, som den forkyndes.

Anordning 3.

Til at afgøre alle Organisationsspørgsmaal vedrørende „Det Almindelige Tyske Fagforbund", „Fagforbundet af Kristelige Fagforeninger i Tyskland", „Fagforbundsringen af Fagforeninger af tyske Funktionærer, Arbejdere og Tjenestemænd", „Funktionærernes Fagforbund" samt mindre Fagforbund udnævner jeg Organisationslederen i „Aktionskomiteen til Værn for det tyske Arbejde", Partifælle Reinhold Muchow, og beordrer ham samtidigt til at begynde paa Udarbejdelsen og Forberedelsen af Opbygningen af den nye Organisation af de to Enhedsforbund af Arbejdere og Funktionærer. — Denne Anordning træder straks i Kraft i samme Øjeblik, som den forkyndes.

Anordning 4.

Ledelsen af den samlede Fagforeningspresse for „Det Almindelige Tyske Fagforbund", „Fagforbundet af Kristelige Fagforeninger i Tyskland", „Fagforbundsringen af Fagforeninger af tyske Funktionærer, Arbejdere og Tjenestemænd", „Funktionærernes Fagforbund" samt mindre Fagforbund overtager Presse- og Propagandalederen ved „Aktionskomiteen til Værn for det tyske Arbejde", Partifælle Hans Biallas.

Denne Anordning træder straks i Kraft i samme Øjeblik, som den forkyndes.

Anordning 5.

Som det er blevet meddelt mig, har nogle uansvarlige Elementer i Arbejdsgiverlejren benyttet den vældige Enhedsaktion af Arbejder- og Funktionærklassen til at skride til Opsigelse af Lønoverenskomsterne for dermed at gavne deres Profitbegær.

Jeg advarer herimod og erklærer, at indtil den endelige Dannelse af den tyske Arbejdsfront skal alle Lønoverenskomster ubetinget overholdes, og anmoder N. S. B. O.'s ansvarlige Ledelser i Bedrifterne om i Gentagelsestilfælde ufortøvet at tilstille mig Meddelelse herom til Centralkontoret, Berlin C, Inselstrasse 6.

Anordning 6.

Efterat „Det Almindelige Tyske Fagforbund", „Det Almindelige frie Funktionær-Forbund", „Fagforbundet af Kristelige Fagforeninger i Tyskland", Fagforbundsringen af Fagforeninger af tyske Funktionærer, Arbejdere og Tjenestemænd", „Funktionærernes Fagforbund" samt mindre Fagforbund er undergivet Ledelsen af „Aktionskomiteen til Værn for det tyske Arbejde", anordner jeg, at Enkeltforhandlinger af almindelig Art, Afslutningen af Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold o. s. v. er strængt forbudt og fremtidigt kun maa føres centralt af „Aktionskomiteen til Værn for det tyske Arbejde".

(sign.) Dr. Ley,
Leder af
Aktionskomiteen til Værn for det tyske Arbejde.

Man vil straks bemærke, at det ikke hedder „Anordningerne fra Føreren for Aktionskomiteen til Værn for de tyske Arbejdere", men derimod til „Værn for det tyske Arbejde", og bortset fra det fuldkommen ensidige Diktatur, som disse Anordninger indeholder, er det særlig Anordning 5, der paakalder Opmærksomheden. Her optræder Nazisterne tilsyneladende som Værn for de stakkels Arbejdere imod de grumme Arbejdsgivere, en teatralsk Gestus af de mange, som Nazisterne synes at være Mestre i, men som sikkert ikke indeholder nogen som helst Realitet. Derimod har Nazi klogeligt afholdt sig fra at give Arbejderne Løfte om mere Beskæftigelse eller lønmæssig Fremgang. Nazisterne ønsker aabenbart ikke at fremkalde Forventninger, som, naar de ikke bliver indfriede, vil skabe dem selv yderligere Vanskeligheder. Alligevel spiller man højt Spil. Den tyske Storindustri, der siges i omfattende Grad at have finansieret Nazist-Bevægelsen, vil utvivlsomt kræve Resultater, selvom det skulde synes umuligt yderligere at forringe den tyske Arbejderklasses Livsvilkaar, og omvendt maa det betyde øget Tilslutning til den Virksomhed, som den tyske Fagbevægelse gen-

[1]) Dette Fagforbund maa være glemt i Anordning 1.

nem Aarene har ført, hvis Nazisterne maa melde pas med Hensyn til at fremskaffe blot nogen Forbedring for den arbejdende Befolkning.

Dertil kommer, at Hitler nærmest synes at have Udsigt til at komme i Klemme mellem de tyske Landbrugsinteresser og den tyske Industris. En af Hitlers Hovedopgaver er at hævde højere Priser paa de tyske Landbrugsprodukter, og til Opnaaelse heraf har Tyskland indført haardhændede Restriktioner overfor andre Landes Landbrugseksport. Disse drastiske Forholdsregler skaber selvfølgelig store Vanskeligheder for den tyske Industri, hvis Afsætning ogsaa skal fremmes, hvilket kun kan ske i Forbindelse med det frieste mulige Handelssamkvem.

Har det end været muligt at begrænse den tyske Import til et Minimum, er til Gengæld den tyske Eksport gaaet katastrofalt tilbage. Ifølge Statistikken over Tysklands Handelsomsætning med Udlandet havde Tyskland endnu i 1931 et Eksportoverskud paa 2,872 Mill. Mark. Dette Eksportoverskud gik i 1932 ned til 1,073 Mill. Mark, i Maanederne Oktober—December 1932 androg det endnu henholdsvis 84, 82 og 68 Mill. Mark, men i de første 3 Maaneder af 1933 har Udførselsoverskuddet kun været 22, 27 og 64 Mill. Mark, medens det i Marts 1932 var 216 Mill. Mark.

Ubegribeligt er det, at de tyske Nazister paa denne Baggrund har turdet vove voldelig Fremfærd overfor Jøderne og de tyske Arbejdere og dermed bevirket, at Tyskland i Øjeblikket staar fuldkommen isoleret.

Da nærværende skrives, er det endnu ikke blevet klart, hvorledes Hitler vil stille sig med Hensyn til Rustningsspørgsmaalet, men tænkes kan det jo, at Hitler med en desperat Udenrigspolitik paaregner at fremkalde saadanne Følger, at de kan aflede Opmærksomheden fra de uhyre Vanskeligheder, som han har at kæmpe med indadtil. Det er derfor umuligt, specielt med Hensyn til den tyske Fagbevægelses Fremtid at anlægge nogen holdbar Bedømmelse. Glemmes maa det imidlertid ikke, at den tyske Arbejders Mentalitet, trods Krig, Nød og Elendighed, er en ganske anden end den russiske og italienske, og vi nærer trods alt Tro paa, at Bebel og Liebknecht, Legien og Ebert ikke har øvet deres historiske Indsats i Karl Marx Fædreland forgæves. I deres Aand vil den tyske Arbejderklasse atter rejse sig og maaske før, man i Øjeblikket er tilbøjelig til at tro.

Tyskland — Italien.

Fagforeningerne i den italienske fascistiske og i den tyske nationalsocialistiske Revolution.

Af *Franz Grosse.*

I de tyske samvirkende Fagforbunds Organ, „Gewerkschaftszeitung", for 15. April har vi heftet os ved en Artikel vedrørende Fagforeningernes Stilling i Italien og Tyskland. Vi har ment, at den havde Interesse for vort Blads Læsere, men det maa ved Læsningen erindres, specielt hvad angaar det Afsnit, der vedrører de tyske Fagorganisationer, at Artiklen er skrevet forinden Nazisterne øvede deres Voldshandling over Fagforeningerne, ligesom de Synspunkter, der fremsættes sikkert er paavirkede af, at de tyske Fagforeninger endnu paa det Tidspunkt søgte at placere sig bedst muligt overfor Hitler.

I Diskussionen om Fagforeningsvæsenets Nyordning er der fra de forskellige Sider stadig bleven henvist til, at en Løsning i italiensk Aand, d. v. s. Fagforeningernes fuldstændige Indordning i Staten uden vidtgaaende Hensyntagen til og Opretholdelse af den organisk skabte Selvforvaltning, ikke kunde komme i Betragtning, fordi Forholdene i Tyskland laa væsentlig anderledes end i Italien. Hvori dog denne Forholdenes Forskellighed er begrundet er næppe noget Sted drøftet. Og dog lønner en nærmere Betragtning sig her. Den viser nemlig, at de *økonomiske Forudsætninger* for den fascistiske Revolutions Opstaaen var væsentlig andre end for den nationale Revolutions Opstaaen i Tyskland, men endvidere ogsaa, at de italienske *Fagforeningers* Rolle i denne Udvikling var en ganske anden end de tyske Fagforeningers. Og denne viser videre, at de Problemer, der paa det økonomiske og sociale Omraade fordrer en Løsning, derfor ogsaa er væsentlig anderledes i Tyskland i Aaret 1932—33 end i Italien i Aarene 1921—24.

Det er blot indenfor denne Artikels Rammer ikke muligt at give en i Enkeltheder gaaende sammenlignende Analyse af den fascistiske og den tyske nationale Revolution. Vi maa forbigaa alle de i snævrere Forstand inden- og udenrigspolitiske Spørgsmaal, uden derfor at undervurdere deres Betydning. (Vi vilde ogsaa her kunne fastslaa væsentlig Forskel mellem de tyske og italienske Forhold.) Vi nøjes imidlertid med en sammenlignende Analyse af de økonomiske Forhold.

I.

Da den fascistiske Revolution udbrød, stod Italien akkurat ligesom Tyskland i en økonomisk Krise af uhørt Omfang. Men den viste sig i Modsætning til de sidste Aars tyske Krise som en Krise, der udelukkende kan forklares som en *Følge af Krigen.*

Ved Demobiliseringen er Spørgsmaalet om Arbejdernes Genindordning i Erhvervslivet *ikke* løst, saaledes at Arbejdsløsheden antager et for italienske Forhold ganske overordentligt Omfang. I Begyndelsen af 1922 viser Statistikken opimod 600.000 arbejdsløse. Den saaledes opstaaede *Arbejdsløshed* bliver for det første forstærket derigennem, at den for Italien saa nødvendige Udvandringsventil er tilstoppet, ja, at der endda under og efter Krigen fandt en Tilbagevenden Sted til Italien af italienske Udvandrere, for det andet derigennem, at den under Krigen mægtigt fremvoksede Krigsindustri nu vanskeligt kan gennemføre Omstillingen til Fredsbehov, ligesom en følelig Kapitalmangel snart gør sig gældende i Italien. En Tidlang kan man tale om en udpræget Underforbrugskrise. Da Produktionen saa stiger i enkelte Grene, mangler de brede Masser *Købekraften.* Hertil kommer, at Valutaen er rokket — Liren staar paa mellem en Fjerdedel og en Femtedel af før Krigskursen — og at *Statsfinanserne* kommer i stadig større Uorden. Det er saaledes ikke som i Verden i Dag den kapitalistiske Erhvervskrise, „Nød af Overflod"-Krisen, der bryder ind over Italien. *Det er en af den særlige Situation, den umiddelbare Efterkrigstid opstaaede Krise.* Den er for Størstedelen en umiddelbar Følge af Krigen, akkurat som ogsaa dens moralske Følgesymptomer finder deres endelige Forklaring i Krigen, de Følgesymptomer, der dengang i Italien blev karakteriseret med Slagordet crise de paresse, Dovenskabskrisen.

I denne Situation var der kun én Udvej for Italien: at genoprette Ordenen paa alle Omraader. Hertil var nødvendigt paa den ene Side den yderste Indskrænkning, paa den anden Side Stigning i Produktionen eller endnu bedre Stigning i det italienske Erhvervslivs Produktivitet.

Naar man i Dag ser tilbage paa den italienske Udvikling indtil den fascistiske Magtovertagelse, saa maa man fastslaa, at den italienske Arbejderklasse i sine Organisationer fuldstændig har miskendt Situationen. Arbejderklassen var for Størstedelen kun modvilligt gaaet med i Krigen. Fra alle Sider var der givet den Løfter derfor. Og den ventede derfor Socialismens snarlige Virkeliggørelse. De store Strejker, der i Begyndelsen havde en ren økonomisk Karakter og ogsaa bragte Resultater paa det lønpolitiske Omraade, slog mere og mere om i Proteststrejker og fik under Indflydelse af anarkosyndikalistiske Elementer stadig stærkere *politisk* Karakter. Fra Midten af Aaret 1920 blev næsten alle Strejker til store nationale Bevægelser, der rystede Landet stærkt, uden dog i de fleste Tilfælde overhovedet at bringe de deltagende Arbejdere et Resultat. De fik ogsaa, som det fremgaar af nedenstaaende Tal, et stort Omfang i Landbruget, og dette blev lige saa skæbnesvangert for Nationens Liv som Post- og Jernbanefunktionærernes store Strejker. Og der voksede saaledes i den offentlige Mening i Italien en stadig stærkere Modvilje mod denne fortsatte Strejkebevægelse.

Hvor mægtig Strejkebevægelsen var i Aarene 1919 til 1921 viser iøvrigt Strejkestatistikken. Antallet af Strejkedage androg saaledes i et treaarigt Gennemsnit for Aarene 1911, 1912 og 1913 i Landbruget 1.163,000, i Industrien 2.762,000, ialt altsaa 3.925,000. Statistikken for Aarene 1919, 1920 og 1921 viste derimod følgende Tal for Strejkedagene:

	I Landbruget	I Industrien	Ialt
1919	3.436,829	18.887,917	22.324,746
1920	14.170,961	16.398,227	30.569,188
1921	407,393	7.772,870	8.180,263

Desuden maa tages i Betragtning, at denne Vurdering sandsynligvis ikke paa langt nær naar Virkeligheden, da et stort Antal Strejker netop i 1919 til 1921 ikke blev omfattet af Statistikken. [1])

Til alle disse Strejkebevægelser kom da endnu i Løbet af Aaret 1920 de bekendte Fabriksbesættelser af Metalarbejderne i hele Norditalien. Eksperimentet maatte slaa fejl.

„De producerende Metalarbejdere var blottet for Kreditter og Kapital til Udbetaling af Lønninger..... Ogsaa de for Produktionen nødvendige Varer og Raamaterialer gik efterhaanden ud..... Derfor nødvendiggjordes Overgreb ved Besættelser ogsaa af andre Fabrikker, der ikke tilhørte Metalindustrien..... Udlandet leverede ikke i Betragtning af de usikre Forhold, ligeledes var Afsætningsmulighederne meget begrænsede, da Aftagerne maatte befrygte at kunne blive anklaget som Hælere. Arbejderne stødte paa en Mur af — omend ikke i bogstavelig Forstand — organiseret Solidaritet fra international Arbejdsgiverside i Handel og Industri". [2])

Eksperimentet strandede, men dermed var ogsaa den italienske Arbejders mystiske Tro paa Socialismens snarlige Virkeliggørelse brudt. Allerede i 1921 sløjede Strejkebevægelsen af, som de ovenstaaende Tal viser. De italienske Arbejderes Modstandskraft imod den nu opstaaende Fascisme er ikke alene udadtil, men ogsaa indadtil brudt. I Stedet for den socialistiske Myte traadte nu den fascistiske Produktions-Myte. Gamle syndikalistiske Tanker vandt i Fascismen en ny Klang, der ogsaa fandt Genklang i vide Kredse indenfor Arbejderklassen. De besindige *italienske Fagforeningsførere* har sikkert erkendt Farerne i Aarene 1919 til 1921. Men de kunde ikke hævde sig overfor de mere radikale Elementer, som havde tilrevet sig Føringen af Strejkebevægelserne og Fabriksbesættelserne. Fagforeningerne blev saaledes i første Linie anset for at være de skyldige i Landets Ødelæggelse, og den fascistiske Modrevolution ramte dem med al Styrke. Parolen om Produktionsstigning, Erhvervslivets Renselse for Fagforeningernes skadelige erhvervsfjendtlige Indvirkning, Afslutning paa disse rent faglige Organisationers for

[1]) Disse Tal er taget fra en Publikation fra det italienske Erhvervsministerium for Aaret 1924, citeret i Det intern. Arbejdsbureaus Publikation: „Retten til faglig Sammenslutning", Bd. IV, S. 26.

[2]) R. Michels: „Socialismen i Italien", Bd. II, S. 231 ff.

rent politiske Formaal førte Klassekamp virkede ved Siden af de udenrigs- og indenrigspolitiske Paroler voldsomt, ogsaa i Landbrugsdistrikterne.

Fagforeningerne, som de største Urostiftere paa det økonomiske og politiske Omraade, maatte forsvinde. Saa betraadte Mussolini sin Vej til Nyordning af det italienske Samfund uden at tage Hensyn til de bestaaende Fagforeninger. Et Forsøg paa Forstaaelse blev prøvet, men strandede. De fascistiske Organisationer blev monopoliserede, de gamle Organisationer udhulede og knuste.

II.

Den økonomiske Situation i Tyskland i Aarene 1930 til 1933 var en væsentlig anden end i Italien i Aarene 1919 til 1922. Den økonomiske Krise, der hjemsøger Tyskland, skyldes *ikke* Massernes Mangel paa Disciplin. Den er *ikke* ledsaget af en crise de paresse. Den økonomiske Krise i Tyskland er til syvende og sidst en af disse typiske Kriser, som den kapitalistiske Økonomi periodisk udvikler ud af sig selv, en af disse „Nød af Overflod-Kriser", selv om ogsaa i Enkeltheder politiske Aarsager, som f. Eks. de økonomiske Virkninger af det ulykkelige *Fredsdiktat i Versailles*, har været bestemmende for denne tyske Krises særlige Voldsomhed. Denne Økonomis Produktionsapparat er uskadt, Produktionsmulighederne er forøget i en vældig Grad, men der findes som Følge af den frygtelige Ødelæggelse af Købevnen i alle Folkets Lag ingen *Afsætningsmulighed*. Ingen politisk og — vi betoner det udtrykkeligt — ikke engang en økonomisk Strejke, ingen Besættelse af Fabrikker har, som i Italien, i de sidste tre Aar rystet Tysklands økonomiske Forhold. Heller ikke paa Landbrugsomraadet kan der nogetsteds i Tyskland konstateres nogen Paavirkning fra Fagforeningernes Side i produktionsforstyrrende Retning. Fra det første Øjeblik, da Krisen tog sin Begyndelse, har de tyske Fagforeninger af alle tre Retninger i et for deres Medlemmer ofte kun vanskeligt forstaaeligt Omfang taget Hensyn til de økonomiske Forholds Krav. Ingen Haan, intet nok saa hadefuldt Angreb fra de kommunistiske Katastrofepolitikeres Side har formaaet i mindste Maade at rokke de tyske Fagforeningsledere i denne Holdning. Fagforeningerne viste sig netop i den frygteligste Nødstid *som de ordnende Kræfter*, uden hvis Bestaaen der forlængst vilde være brudt Kaos ind over Tyskland. Alle deres Bestræbelser var rettet paa at opnaa en Mildnelse af Krisen, at finde Udvej ud af Krisen, uden derved at udsætte de økonomiske Forholds Bestaaen for Fare. Derfor synes det os heller ikke saa underligt, at de tyske Fagforeninger, ganske modsat Forholdene i Italien, ikke i den Grad blev Genstand for Angreb fra den nationale Revolutions Side. De ledende Kredse i den nu herskende Bevægelse maatte, trods alt, anerkende Fagforeningerne, forsaavidt deres Arbejde og deres Væsen overhovedet har været dem bekendt, og værdsætte dem som levende Kræfter i Nationen.

III.

Er saaledes den økonomiske Situation og den Rolle, som Fagforeningerne har spillet for den politiske Omvæltning, nu i Tyskland en ganske anden end i Italien før den fascistiske Revolution, saa *maa ogsaa Nyordningen af Fagforeningsvæsenet ske ud fra ganske andre Synspunkter*. Ved Nyordningen i Italien kom det an paa at skabe en Organisation, der kunde garantere Genrejsningen af det ødelagte Produktionsapparat. Dette var kun muligt ved en meget stramt centraliseret Ordning, der paa Forhaand bandlyste alle den forudgaaende Periodes Farer. En korporativ Nyordning med vidtgaaende Selvstyre for de enkelte Dele, saaledes som den blev foreslaaet af det af Kamret nedsatte Udvalg til Ordning af Forfatningsspørgsmaalene [1]), syntes ikke tilstrækkeligt for Mussolini. Han afviste den og bestemte sig for den helt stramme *Indbygning* af Fagforeningerne i Staten. Kun denne syntes ham, fremfor alt ogsaa under Hensyntagen til den italienske Mentalitet, at yde Garanti for Opnaaelsen af de højeste Maal for den italienske økonomiske Politik i de nærmest paafølgende Aar, nemlig den absolute Produktions*forøgelses* Politik. Vi har i tidligere Afhandlinger[2]) forsøgt at vise, at denne Politik har undgaaet at gøre noget Indgreb i de økonomiske Forhold. Det var en *liberal økonomisk Politik*, som den italienske Stat førte, en Politik, der som Maal kun havde Bevarelsen af alle individuelle Kræfter til Forøgelse af Produktionen. Denne Politik var en naturlig Følge af Efterkrigstidens Situation i et Land, som i økonomisk Henseende paa mange Omraader var blevet tilbage i Udvikling i Sammenligning med de andre Stormagter. Denne Politik maatte finde sin Grænse i det Øjeblik, da de produktive Kræfter var tilstrækkeligt udviklede, da de økonomiske Forhold i Italien viste deres indre kapitalistiske Modsætninger. I henved et halvt Aar har man i Italien tydeligt kunnet spore *Tendensen til planøkonomiske Indgreb* i Erhvervsforholdene. De Love, som Kamret har vedtaget i December Maaned, giver Regeringen Bemyndigelse til saadanne vidtgaaende Forholdsregler.

Netop paa det Tidspunkt, da denne betydningsfulde Vending kan noteres i den økonomiske Politik i Italien, vinder den nationalsocialistiske Bevægelse Sejr i Tyskland. Vil den forstaa, at dens Overtagelse af Magten foregaar i en ganske anden økonomisk Situation end den, der fandtes, da den fascistiske Bevægelse i Italien overtog Magten? Samarbejdet med det politiske Parti, altsaa S. P. D., har aldrig, som i Italien, ført Fagforeningerne til en politisk Indsats, der i nogen Maade gav sig Udslag i Forstyrrelse af Produktionen. Men selv om de tyske Fagforeninger havde stillet sig fjendtligt til Produktionen, som nogle reaktionære Kredse paastaar ud fra me-

[1]) Se den udførlige Fremstilling af disse Forslag i det internationale Arbejdsbureaus Publikationer: „Retten til faglig Sammenslutning", Bd. IV, S. 41 ff., Anm. 2.

[2]) Grosse: „Den italienske Fascismes økonomiske System og økonomiske Politik", i Gewerkschafts-Zeitung 1932, S. 632 ff. og 651 ff.

get gennemsigtige Motiver, behøvede Omsorgen for en Forøgelse af Produktionen, for Genrejsningen af et ødelagt Produktionsapparat ikke at foranledige den tyske Regering til en Ødelæggelse af de bestaaende Fagforeninger. Det kommer for Tiden ikke an paa at fremme alle kapitalistiske økonomiske Kræfter eller paa at slippe dem løs, men netop paa *at tæmme og indordne disse Kræfter til Nationens Vel.* Vi staar nu foran de samme Opgaver, hvis Løsning Mussolini efter 10 Aars Fascistherredømme ogsaa staar foran, og som er meget vanskeligere end de, som Italienerne skulde løse i 1922. Det kommer an paa at *finde en Udvej af denne frygtelige kapitalistiske økonomiske Krise* og samtidig skabe *Forudsætningen for Forebyggelsen af fremtidige Kriser.* Den planøkonomiske Ordning, der for Øjeblikket baner sig Vej i Italien, vil det ogsaa være nødvendigt at gennemføre i Tyskland, hvor lidt man end mærker dertil i Øjeblikket. Men til dens Gennemførelse er hele den tyske Arbejderklasses ansvarsbevidste Medvirkning nødvendig, og navnlig ogsaa Medvirkningen af de Dele, som for Øjeblikket er organiseret i Fagforeningerne. Skal man undgaa en Centralisation, der dræber alt virkeligt nationalt Liv, saaledes som Nationalsocialismen netop atter og atter har bebrejdet den marxistiske Socialisme, saa maa det italienske Eksempel forkastes og i Modsætning dertil maa det forsøges at gennemføre Nyopbygningen paa Grundlag af de store sociale Gruppers Selvstyre. Og her kan Fagforeningsbevægelsen med indre Berettigelse forlange, at de Erfaringer og Kundskaber, som den i Aartiers Arbejde paa det økonomiske og det sociale Omraade har samlet, ikke forspildes, men gøres nyttige til Nationens Vel. Dette forudsætter i Modsætning til Italien Fagforeningernes Bevarelse med deres nye Selvstyre, selv om der i det enkelte foretages Forandringer og Forenklinger. Kun da kan, under Hensyntagen til de paa det egne folkelige Grundlag opvoksede Kræfter, den nationale Regering ikke blot naa det fremmede Forbillede, men ogsaa *overgaa* det, hvad der nu synes mere nødvendigt end nogensinde før.

Kongres i Østrigsk Metalarbejderforbund.

For den, der gennem en Aarrække har haft Lejlighed til at overvære de østrigske Metalarbejderes Kongres, var det bemærkelsesværdigt, at den sidste, der aabnedes i Wien den 22. April, alene hvad selve Rammen angik var stærkt afvigende fra de tidligere. Ved Ankomsten til „Arbeiterheim", hvor Kongressen afholdtes, savnede man straks de lange røde Faner, der tidligere ud ad til markerede, at de østrigske Metalarbejderes øverste Myndighed traadte sammen, men kom man ind i Kongreslokalet, der denne Gang var en lille Sal, medens man tidligere har benyttet „Arbeiterheim"s store Festsal, virkede det straks paafaldende, saa lidt der var gjort for at skabe en festlig Ramme om Kongressen. Medens Kongreslokalet forhen var smykket med de røde Faner i overdaadig Mængde, hvoriblandt mange gamle fra de østrigske Arbejderes Kampaar, og medens Buster af det østrigske Socialdemokratis og de østrigske Metalarbejderes Førere var opstillet mellem Blomster og grønne Træer, var der denne Gang intet udover et rødt Klæde omkring Talerstolen, som markerede, at det var en Arbejderforsamling, der holdt Raadslagning. Det var Tidens Alvor, der her gav sig Udslag, ikke alene i det ydre Apparat, men ogsaa i Kongressens Stemning, selvom alle Talerne gav Udtryk for Kampmod og Kampvilje for at forhindre, at de Tilstande, som allerede paa daværende Tidspunkt var indført i Tyskland, ogsaa skulde komme til at raade i Østrig.

Samme Dag som Kongressen aabnedes, havde den østrigske Regering udstedt Strejkeforbud. Den østrigske Arbejderbevægelses Organ „Arbeiter-Zeitung" var sat under Censur, Rigsdagen var hjemsendt, og hele Situationen mindede om den, der raadede i Tyskland, forinden Hitler gennemførte sit Diktatur. Det gjorde ogsaa et dybt Indtryk, da paa Kongressens 2. Dag Kommunevalget i Insbruck fandt Sted, og Resultatet blev, at Socialdemokraterne mistede 3 Mandater, medens Nationalsocialisterne opnaaede Flertal. Selvom dette Valg ikke kunde danne Strømpil for de senere Valg, der skal finde Sted, paa samme Maade som Valget i det lille Lippe-Detmold i Tyskland blev Strømpilen for Nationalsocialisternes vældige Fremgang, kunde man ikke undlade at drage visse Sammenligninger. Men man haabede dog paa, at den ubrydelige Enighed og Fasthed, som har kendetegnet det østrigske Socialdemokratis og Fagforeningers Arbejde i Efterkrigstidens svære Aar, maatte kunne danne tilstrækkeligt Bolværk mod Reaktionens Angreb. Ganske vist lød der ogsaa Røster om, at den noget radikale Kurs, som det østrigske Socialdemokrati under *Otto Bauers* Ledelse i den senere Tid har anlagt, havde skræmt en Del af Borgerskabet, der iøvrigt saa med Velvilje paa Arbejderbevægelsen, og isoleret Arbejderpartiet for stærkt, men Tiden maa jo vise, om disse Røster er Udtryk for den rigtige Opfattelse. Hvorom alting er, maa det sikkert fastslaas, at Situationen er meget alvorlig for vore østrigske Klassefæller og for de østrigske Metalarbejdere.

Men ikke alene de politiske Forhold kastede deres mørke Skygge over den østrigske Metalarbejderorganisations Kongres. Ogsaa Arbejdsløsheden talte sit forfærdelige Sprog, baade gennem den trykte Beretning og gennem de Repræsentanter, der havde Ordet paa Kongressen, en Arbejdsløshed, der trods lave Lønninger har sin Aarsag i den almindelige Krise, men for Østrigs Vedkommende forstærket der-

ved, at Landet ifølge Versailles-Traktaten mistede sine naturlige økonomiske Forbindelseslinier. Arbejdsløsheden havde indvirket stærkt paa Medlemsantallet; i 1929 talte vor østrigske Broderorganisation over 118.000 Medlemmer, Tallet gik i 1930 ned til 100.000, i 1931 til ca. 86.000 og blev for 1932 opgjort til 76.399. Man regner med, at der i Østrig findes ca. 75.000 arbejdsløse Metalarbejdere, deraf alene i Wien 40.000, af hvilke ved Aarsskiftet 28.000 oppebar Understøttelse af Staten. Det kan i denne Forbindelse have sin Interesse at erfare, at officielt blev Antallet af forsikrede Arbejdere indenfor Jern- og Metalindustrien opgjort til 122.790 i 1929, medens det i Juni 1930 var sunket til 102.344, og Tallet er derefter yderligere formindsket.

Tilbagegangen i Medlemsantallet gav sig ogsaa Udslag i Antallet af Delegerede; der var 55 egentlige Delegerede, 42 saakaldte Gæstdelegerede, 25 Hovedbestyrelsesmedlemmer, samt 19, der paa anden Maade var tilknyttet Organisationen, hvortil kom 12 udenlandske Gæster samt en Del indenlandske. Ved Kongressen i 1930 var Antallet af Kongresdelegerede 115.

Som Følge af Krisen havde Forbundet maattet foretage betydelige Indskrænkninger i sit Administrationsapparat. Saaledes havde man i den afvigte Kongresperiode afskediget ikke mindre end 73 mandlige og kvindelige Funktionærer, medens Medlemsbladet, der tidligere udkom hver Uge, nu kun udkommer hver 14. Dag. Kongressens Forhandlinger var ogsaa i høj Grad præget af Sparebestræbelser, og der vedtoges forskellige Ændringer vedrørende Kontingentbetalingen, ligesom der som noget nyt indførtes en særlig Afgift paa 10 Groschen, hvad der i danske Penge svarer til 8—9 Øre, pr. Uge for saadanne, som erholder Arbejdsløsheds-, Syge-, Alders- og Invalideunderstøttelse. Det blev ligeledes besluttet at nedsætte Understøttelsesbeløbene saavel under Arbejdsløshed som i Konfliktstilfælde.

Betydelig Opmærksomhed vakte et Foredrag, som blev holdt paa Kongressen af Dr. *Karl Renner* om Krisen, og som vi muligvis senere kan vende tilbage til her i Fagbladet.

Som bekendt døde Østrigsk Metalarbejderforbunds mangeaarige Formand, *Franz Domes*, i 1930 og blev efterfulgt af *Johan Janecek*, der i en Aarrække havde staaet ved Domes' Side, men, som omtalt i Fagbladet for November Maaned i Fjor, allerede døde den 24. Oktober 1932, kun 51 Aar gammel. Disse Tab af mangeaarige, stærke og erfarne Førere i en saa overordentlig svær Tid, som der nu er Tale om, har bidraget til at øge Vanskelighederne for vor østrigske Broderorganisation, men med det Valg, som Kongressen foretog af Forbundssekretær *Fr. Kogler*, tror vi, at vor østrigske Broderorganisation har faaet en baade besindig, indsigtsfuld og solid Mand i Spidsen, en Mand, der sikkert i loyalt Samarbejde med Forbundsstyrelsen vil være i Stand til at hævde de østrigske Metalarbejderes gode Traditioner.

Af de andre Nyvalg kan nævnes, at man til Redaktør valgte *Richard Fuchs* i Stedet for „Metall- und Bergarbeiter"s mangeaarige Redaktør *Viktor Stein*.

Som Repræsentanter for de danske Metalarbejdere overværedes Kongressen af Smedeforbundets Formand, *Johs. Kjærbøl*, og Sekretær i Metalarbejdernes københavnske Centralafdeling, *Otto Wolf*.

Horsens Petersen død.

Vor gamle Kollega er nu gaaet til Hvile. Som vore Medlemmer ved, fyldte han den 11. Marts 95 Aar og var ved denne Lejlighed Genstand for megen Opmærksomhed og Hyldest fra Tillidsmændene i sin Afdeling, saavel som fra Centralafdelingen og Forbundet. Dem, der ved denne Lejlighed var sammen med ham, havde intet Indtryk af, at det lakkede mod Enden, og det er rimeligt, at Horsens Petersen heller ikke tænkte sig denne saa nær, men overfor de gentagne fremsatte Ønsker om atter at kunne samles med ham, naar han rundede de 100, sagde han alligevel stilfærdigt, at han ikke troede derpaa, og at han nu ogsaa var træt. Hans Glæde ved at være sammen med Kollegerne var dog virkelig og stor, og det var med Interesse og Beundring, at de yngre Kolleger, der ikke tidligere havde været sammen med ham, hørte hans Skildringer af Fortiden og hans Deltagelse i Afsyngelsen af de gamle Kampsange.

Den 27. April lukkede Horsens Petersen sine Øjne, og den 3. Maj fandt hans Baalfærd Sted paa Bispebjerg Krematorium. Kapellet var fyldt af Kolleger, der vilde vise ham den sidste Ære, og om Kisten var samtlige københavnske Afdelingsfaner med flere opplantet. Hovedkasserer Johansen holdt Mindetalen og dvælede særlig ved Horsens Petersens ubrydelige Troskab overfor Organisationen og vort Parti. Troskabsfølelsen var hans mest fremherskende Egenskab; hvad han en Gang havde givet sin Tilslutning, fulgte han Livet igennem, og derfor var ogsaa vor Organisation, som han havde været med til at opelske, i hans Tanker til det sidste.

Vi bringer her den gamle Medkæmper den sidste Hilsen.

Æret være hans Minde.

Kontorbestyrer Chr. Christensen er afgaaet ved Døden.

Atter har Døden bortrevet en af Organisationens Tillidsmænd. For ikke længe siden fulgte vi Rejserevisor Sofus Petersens Baare og den 23. April flok-

kedes Kollegerne paany for at sige Lederen af det københavnske Kontrolkontor det sidste Farvel. Chr. Christensen havde i længere Tid lidt af en uhelbredelig Kræftlidelse, og siden Jul havde han været sengeliggende, dels paa Sygehus og for den sidste Tids Vedkommende i Hjemmet.

Selv troede han ikke paa en dødelig Udgang, men blandt de Kolleger, der besøgte ham, var der ingen Tro paa, at han vilde komme til at se Kontoret mere, og 2. Paaskedag afgik han ved Døden.

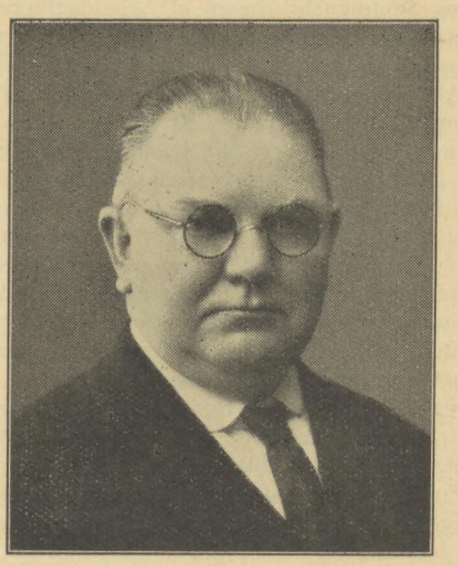

Chr. Christensen havde et langt og virksomt Organisationsliv bag sig. Han blev Svend i 1888 og straks efter indmeldt i Forbundet. Allerede før Aarhundredskiftet var han en kendt Mand blandt Kollegerne, og fra 1900, da vi fik Overenskomsten med Tillidsmandssystemet, var han næsten uafbrudt Tillidsmand i de Virksomheder, hvor han arbejdede. Sit væsentligste Arbejde som Tillidsmand havde han hos Burmeister & Wain, Christianshavn, hvor han tillige var Fællestillidsmand for samtlige Klubber. Chr. Christensen plejede at anlægge en noget robust Taleform, men at han ogsaa forstod i Kammeraternes Interesse at anvende den fornødne Smidighed i Forhandlinger fremgaar af, at det gennem en lang Aarrække lykkedes ham at klare de mange opstaaende Skær og alligevel at kunne afslutte sin Virksomhed med fuld Anerkendelse af denne fra Firmaets Side.

I 1916 ansattes han som Ekspedient i den store Københavns Afdeling 1, i hvilken Stilling han fortsatte, efter at samtlige københavnske Afdelinger administrativt var sammensluttede i Metalarbejdernes Centralafdeling. I 1924 afløste han Johs. Kjærbøl som Kontorbestyrer for det københavnske Anvisnings- og Kontrolkontor og har saaledes virket her i en Periode, hvor Arbejdsløshedskriserne har givet sig de stærkeste Udslag.

Chr. Christensens Baalfærd fandt Sted paa Sundby Krematorium. Et mægtigt Følge og en Skov af Faner var Vidnesbyrd om, at hans Gerning havde været paaskønnet. Efter at Pastor Holg. Sørensen havde talt om Menneskets Trang til at søge Hjælp, naar det var i Nød, holdt Hovedkasserer A. Johansen en Mindetale, hvori han fremdrog Chr. Christensens lange Virksomhed og bragte ham Organisationens Tak derfor.

En Kvartet sang, og medens Fanerne sænkedes, gled Kisten i Dybet. Afdødes Søn, Leo Christensen, bragte paa Familiens Vegne det store Følge en Tak for Deltagelsen.

Den nye Rejserevisor.

Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse har paa sit Møde den 6. Maj ansat Formanden for Smedeforbundets Odense Afdeling, *Carl Frank*, som Rejserevisor. Ligesom Tilfældet var med Sof. Petersens Ansættelse, har Stillingen ikke forud været opslaaet ledig, idet Hovedledelsen med sit Kendskab til de fungerende Afdelingstillidsmænd har regnet med dem alle i de Overvejelser, der har fundet Sted. Hovedledelsen har i Carl Frank ment at finde den Mand, der var Brug for, idet hans Stilling i Odense Afdeling gav ham Lejlighed til at deltage i den daglige Administration for den store Afdeling, hvad der ikke er af mindst Betydning for en Mand, der ved Siden af selve Regnskabsrevisionen skal kunne være Vejleder for Afdelingernes Kasserere i de mangeartede Forhold, som de nu til Dags maa beskæftige sig med. Forretningsudvalget for Dansk Smede- og Maskinarbejder Forbund, hvis Afdelinger er direkte forbundet med Arbejdsløshedskassen, havde forud tiltraadt Carl Franks Ansættelse.

Tiltrædelsen sker i Slutningen af Maj Maaned.

Ny Kontorbestyrer i København.

I Stedet for vor afdøde Kollega, Chr. Christensen, har Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse ansat hidtilværende Assistent paa Anvisnings- og Kontrolkontoret, *A. P. Jørgensen*, som Kontorbestyrer. Jørgensen har været ansat paa Kontrolkontoret siden 3. Januar 1919 og har under Chr. Christensens Sygdom, saavel som ved andre Lejligheder, været hans Stedfortræder. Det faldt derfor nærmest som en Selvfølge, at han ogsaa blev Chr. Christensens Efterfølger.

Den faste Voldgiftsret afgør et vigtigt principielt Spørgsmaal.

Da Loven af 31. Januar om Forlængelse af Overenskomster og om Forbud imod Arbejdsstandsninger var gennemført, opstod specielt for Jernindustriens Vedkommende det Spørgsmaal, hvorledes Loven vilde virke med Hensyn til Værkstedsprislister. Smedeforbundet indtog den Stilling, at der maatte være Adgang til som sædvanligt at opsige Værkstedsprislisterne med de lovlige Opsigelsesfrister og til de aftalte Udløbsterminer, at der kunde forhandles om Ændringer i de bestaaende Akkordpriser, men hvis Enighed ikke kunde opnaas, maatte Priserne uforandret være gældende ifølge forannævnte Lov. Ganske vist havde Den faste Voldgiftsret i Sag Nr. 840 — den saakaldte Middelfartkendelse — givet Arbejdsgiverne Ret til, naar der resultatløst var forhandlet om Ændringer i Værkstedsprislisterne, at sætte Arbejderne paa Timeløn, men til Gengæld havde Retten givet Arbejderne Adgang til i saa Fald ved lovligt Varsel at etablere Strejke. Det hedder i denne Henseende i Rettens Kendelse:

„Rettens Opfattelse er altsaa den, at en Værkstedsprisliste som den for Middelfart-Fabrikken foreliggende udløber eller bortfalder ved lovlig Opsigelse fra en af Siderne uden særlige Frigørelsesvarsler, og at det af den omfattede Arbejde efter dens Udløb indtil videre undergives Timeløn, men at det staar den af Parterne, der ikke er tilfreds hermed, frit for at søge dette Forhold ændret ved behørig varslet Arbejdsstandsning."

Endvidere havde Retten i Sag Nr. 1362 med Henblik paa, naar Arbejderne ønskede Ændringer i Prislisten, givet disse Ret til paa samme Maade, efter at resultatløse Forhandlinger var ført, at kræve sig sat paa Timeløn, for derefter med behørigt Varsel at iværksætte Arbejdsstandsning. Imidlertid blev det ved Loven af 31. Januar forbudt i Tiden indtil 1. Februar 1934 at iværksætte Lockout eller Strejke, hvor der er kollektive overenskomstmæssige Aftaler, og dermed var den ved før nævnte Kendelser givne Ret til at iværksætte Arbejdsstandsning paa Krav om Ændring i Prislister ophævet for det nævnte Tidsrum, men samtidig maatte ogsaa den Forudsætning for Arbejdsstandsning, der indeholdtes i Den faste Voldgiftsrets Afgørelse, være bortfaldet. Dette Synspunkt vilde Arbejdsgiverne imidlertid ikke anerkende, og der opstod hurtigt nogle Tilfælde, bl. a. vedrørende Dansk Arbejdsmandsforbund hos Firmaet H. Hollesen i København og vedrørende Smedeforbundet, Snedkerforbundet, Træindustriarbejderforbundet og Malerforbundet hos Dronningborg Maskinfabrik, Randers. Arbejdsgiverne hævdede deres Ret til, naar der var forhandlet resultatløst om opsagte Værkstedsprislister, at sætte Arbejderne paa Timeløn, og gennemførte det bl. a. hos de 2 nævnte Firmaer. Resultatet blev, at Dansk Arbejdsmandsforbund anlagde Sag ved Den faste Voldgiftsret, der under 19. April afsagde følgende Kendelse:

Mellem Firmaet H. Hollesen og de hos dette Firma beskæftigede Arbejdsmænd er der i Henhold til Afsnit A § 6 i den mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien gældende Hovedoverenskomst oprettet en Værkstedsprisliste med fastsatte Akkordbetalinger for forskellige paa Firmaets Virksomhed forekommende Arbejder.

Denne Prisliste, der har bestaaet uændret siden Marts 1932, har Firmaet opsagt til Ophør den 1. Marts d. A., hvorefter der er blevet forhandlet om Ændringer i Priserne. Under disse Forhandlinger krævede Firmaet Reduktioner paa forskellige Poster. Arbejderne stillede sig delvis imødekommende og tilbød paa enkelte Poster Reduktioner indtil 15 pCt., men Enighed opnaaedes ikke, heller ikke paa et den 17. Marts afholdt Timandsmøde.

Firmaet lod derefter følgende Meddelelse opslaa paa Virksomheden:

„Eftersom det ved lokale Forhandlinger og senere ved Forhandlinger gennem Organisationerne har vist sig umuligt at opnaa Overenskomst om Akkorderne for følgende Arbejder:

Ringpressen,
Slibning,
Sammenskruning,
Prøvning.
Langsvejsning af Panel Ovne,

betragter jeg fra og med Mandag den 20. Marts de bestaaende Akkordsatser som bortfaldne, og skal disse Arbejder saaledes foreløbigt udføres som sædvanligt Timelønsarbejde."

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Firmaet H. Hollesen med Paastand om, at Firmaet kendes uberettiget til saaledes at sætte Arbejderne paa Timeløn, og at den omstridte Prisliste anses som fortsat gældende, subsidiært, at Arbejderne i modsat Fald bevarer Adgang til gennem Arbejdsstandsning at søge gennemført nye Akkordsatser til Afløsning af den for dem ugunstigere Timelønsordning.

Klagerne erkender, at begge Parter ifølge Hovedoverenskomstens Afsnit A § 6 har Ret til i en løbende Overenskomstperiode at opsige en Værkstedsprisliste med 2 Maaneders Varsel til den 1ste i en Maaned med den Virkning, at Timelønsordning indtræder. Denne Overgang til Timeløn er imidlertid — som det er statueret ved Den faste Voldgiftsrets

Kendelse i Sagerne Nr. 840 og 1362 — forbundet med Adgang for begge Parter til, saafremt der ikke ad Forhandlingens Vej opnaas Enighed om nye Akkordsatser, gennem Arbejdsstandsning at søge nye Priser gennemført. Ved Loven af 31. Januar 1933 er det nu bestemt, at samtlige mellem Arbejderorganisationen og Arbejdsgiverne indgaaede Overenskomster om Arbejdsforhold, der er opsagt eller kan opsiges til Ophør inden 1. Februar 1934, i Mangel af Enighed om ny Overenskomst skal forblive i Kraft som gældende indtil nævnte Tidspunkt, og i Forbindelse hermed, *at* Iværksættelse af Lockout eller Strejke i Tiden indtil 1. Februar 1934 skal være forbudt, hvor der er kollektive overenskomstmæssige Aftaler. Efter Klagernes Formening maa den heromhandlede Værkstedsprisliste anses som en af den nævnte Lov omfattet Overenskomst, hvis Gyldighed — med Forbehold af Ændringer, om hvilke Parterne maatte kunne enes — er sikret indtil 1. Februar 1934. Saafremt Arbejderne skulde være pligtige at taale Overgang til Timelønsordning, maatte de i hvert Fald have Krav paa at bevare deres Strejkeret, hvilket imidlertid vilde komme i Strid med Lovens Forbud imod Etablering af Arbejdsstandsning.

De Indklagede, der paastaar Frifindelse, gør til Støtte herfor gældende, at Værkstedsprislisten overensstemmende med selve Hovedoverenskomstens Indhold paa lovlig Maade er bragt til Ophør. Det organisationsmæssige Grundlag for Parternes Mellemværende findes i Hovedoverenskomsten, der forudsætter, at der mellem Parterne kan træffes Aftaler om Akkorder og oprettes Værkstedsprislister, men disse lokale Aftaler kan ikke antages forlængede ved Loven af 31. Januar 1933, hvilket vilde være ensbetydende med, at Værkstedsprislisterne vilde faa et nyt Indhold og vilde blive bindende for Parterne paa en helt anden Maade end hidtil.

Retten maa finde, at en Værkstedsprisliste som den under nærværende Sag omhandlede, der ifølge den organisationsmæssige Hovedoverenskomsts Indhold er opsigelig med 2 Maaneders Varsel og indtil Opsigelse har fundet Sted er bindende kollektiv Lønningsnorm paa vedkommende Arbejdsplads, udgør et saadant Supplement til Hovedoverenskomsten, at den maa anses omfattet af de i Loven af 31. Januar 1933 omhandlede kollektive Overenskomster, der i Mangel af en ny Aftale maa forblive gældende indtil 1. Februar 1934. Med Hensyn til de Indklagedes Anbringende om, at Værkstedsprislisterne herved vilde faa en anden Betydning end hidtil, skal det fremhæves, at Forholdet i saa Henseende ikke skønnes at stille sig *principielt* forskelligt fra, hvad der gælder om opsigelige Hovedoverenskomster, naar disse selv indeholder Prislister; og forsaavidt de Indklagede særlig har anført, at en Opretholdelse af Prislisten vilde være urimelig i Tilfælde af, at der indføres nye Konstruktions- eller Fabrikationsmetoder, skal det fremhæves, at Arbejdsgiveren i saadanne Tilfælde, naar Enighed om ny Akkord ikke opnaas, vil kunne benytte den ved Hovedoverenskomstens § 6, 3. Stk., angivne Udvej: at kræve Arbejdet udført for en Betaling, der er 20 pCt. mindre end vedkommende Arbejders gennemsnitlige Akkordfortjeneste paa Arbejdsstedet.

I Henhold til det anførte vil Klagernes principale Paastand være at tage til Følge, medens Sagens Omkostninger paa Grund af dens særlige Beskaffenhed vil være at udrede med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Den ovennævnte af Firmaet H. Hollesen ensidigt foretagne Ophævelse af den i Firmaets Virksomhed hidtil gældende Værkstedsprisliste og den i Forbindelse hermed indførte Timelønsordning har været i Strid med Loven af 31. Januar 1933.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Retten giver altsaa i Princippet Arbejderne Medhold, og Resultatet er bl. a. blevet, som nævnt under Organisationernes Rubrik, at Sammenslutningen og Dronningborg Maskinfabrik har taget Konsekvenserne af Dommen og efterbetalt, hvad der var reduceret i Lønningerne. Det maatte jo ogsaa forekomme som en fuldkommen Urimelighed, at der skulde være givet Arbejdsgvierne Adgang til uden videre ved Opsigelse af Værkstedsprislisterne at kunne sætte Arbejderne paa Timeløn og dermed i meget betydelig Grad reducere deres Fortjeneste, til Trods for, at Loven af 31. Januar jo netop tilsigter at opretholde de engang trufne Aftaler.

Interessant Voldgiftskendelse i en Tillidsmandssag.

Under Overskriften: „Den faste Voldgiftsret dømmer", indeholdt Fagbladet for forrige Maaned en Artikel om en Tillidsmandssag fra Odense, og Retten havde henvist selve Klagespørgsmaalet til Afgørelse ved faglig Voldgift. Artiklen siger, at man antagelig i nærværende Nummer af Bladet vil kunne meddele om Sagens endelige Afslutning.

Da Sammenslutningen og Forbundet ikke kunde enes om en Formand til den faglige Voldgiftsret, blev en saadan udpeget af Formanden for Den faste Voldgiftsret. Den udpegede blev Landsdommer Carl E. Nielsen. Sagen er nu afgjort med følgende:

Kendelse i Voldgiftssag:

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund mod Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark paa dens Medlem A/S H. Rasmussen & Co.'s Vegne.

Den 4. April 1933 har den fungerende Formand for Den faste Voldgiftsret udnævnt undertegnede Lands-

dommer C. E. Nielsen til Opmand i en faglig Voldgiftsret, nedsat til Paakendelse af den nedenfor omhandlede Tvist mellem Dansk Former- og Støberiarbejderforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark paa dens Medlem A/S H. Rasmussen & Co.'s Vegne.

I den mellem de nysnævnte to Organisationer gældende Overenskomst hedder det i Afsnit A § 2:

„En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og Arbejdsgiveren er pligtig til at give ham 2 Maaneders Varsel. Er Afskedigelsen begrundet i Arbejdsmangel, bortfalder Varselspligten".

Forbundet hævder, at A/S H. Rasmussen & Co., Odense, har overtraadt denne Bestemmelse, og har i saa Henseende anført følgende:

Hos A/S H. Rasmussen & Co. har man i de sidste ca. 20 Aar, bortset fra 1916, fulgt den Fremgangsmaade, at man har ladet Arbejdet ligge stille mellem Jul og Nytaar, saaledes at man umiddelbart før Jul har hjemsendt Arbejderne med den Besked, at de vilde modtage Meddelelse om Dagen for Arbejdets Genoptagelse efter Nytaar. Dette skete ogsaa før Julen 1932; mellem de da hjemsendte Arbejdere var der ca. 20 Maskinformere og mellem disse igen Maskinformernes Tillidsmand Roat Nielsen, der har arbejdet i Aktieselskabets Støberi i henved 10 Aar og været Tillidsmand siden den 15. September 1931. Hjemsendelsen skete, forsaavidt angaar Maskinformerne, paa den Maade, at Støbemesteren den 22. December 1932 sagde til Roat Nielsen: „Der standses i Aften, og der vil blive sendt Bud til Jer efter Nytaar om, hvornaar I skal begynde igen". Til den 3. Januar 1933 blev der tilsagt 9 Maskinformere og i de nærmeste derefter følgende Dage yderligere 3—4 Mand. Roat Nielsen blev imidlertid ikke indkaldt, hvilket foranledigede Tillidsmanden for Haandformerne til den 5. Januar at forespørge Selskabets Direktør om Sammenhængen hermed; Svaret var, at Aarsagen var Arbejdsmangel. Roat Nielsen er heller ikke i den følgende Tid blevet taget i Arbejde, skønt Antallet af Arbejdere efterhaanden er blevet forøget, saaledes at Firmaet den 7. Februar 1933 havde 34 eller 35 Maskinformere i Arbejde, medens Antallet af de før Jul hjemsendte som anført kun var ca. 20. Der foreligger saaledes, hævder Klagerne videre, en Afskedigelse af Tillidsmanden, men denne Afskedigelse var ubeføjet, idet den ikke var begrundet i tvingende Aarsager. Det er nemlig ikke rigtigt, at Afskedigelsen, saaledes som af Firmaet paaskudt, var begrundet i Arbejdsmangel; den virkelige Grund var, at Roat Nielsen — som er en dygtig Arbejder, der har arbejdet i Virksomheden i længere Tid end flere af de genantagne og som ved Hjemsendelsen havde Arbejde i Ordre, der ikke var færdigt — havde paadraget sig Direktørens Uvilje i saa høj Grad, at denne ved en nærmere angiven Lejlighed havde ladet ham vide, at om det saa skulde koste 10.000 Kr., skulde han nok faa ham — Nielsen — ud af Fabrikken.

Idet Forbundet saaledes hævder, at Firmaet har gjort sig skyldigt i et mod den foran anførte Bestemmelse om Afskedigelse af Tilllidsmænd stridende Forhold, nedlægger det Paastand paa, at der fastslaas at være sket en uberettiget Afskedigelse af Roat Nielsen, og paa, at Aktieselskabet tilpligtes at betale ham dels en Erstatning af 932 Kr., nemlig for Tiden fra 3. Januar til 17. Marts 590 Kr. og forTiden 18. Marts til 19. April 342 Kr. = 24 Gange hans gennemsnitlige daglige Arbejdsfortjeneste som Maskinformer hos Firmaet 14 Kr. 25 Øre, dels yderligere 14 Kr. 25 Øre pr. Dag for Tiden fra den 20. April 1933 indtil hans Genantagelse som Maskinformer og Genindtrædelse som Tillidsmand.

Sammenslutningen har nedlagt Paastand paa Frifindelse, idet den har anført følgende:

Det er rigtigt, at Firmaet tidligere i overvejende Grad har ladet Arbejdet hvile mellem Jul og Nytaar og at hjemsende Arbejderne med Besked som foran angivet. Ved Juletid 1932 var Stillingen imidlertid en ganske anden. Firmaets Omsætning var i 1932 sunket med ca. 40 pCt., og der forelaa ikke flere Ordrer; der blev derfor truffet Beslutning om, at to af Firmaets 3 Afdelinger, nemlig Afdelingen for Bygningsstøbegods og Kakkelovne, — Maskinformeriet — i hvilken Roat Nielsen var beskæftiget, og Afdelingen for Radiatorer, fra Nytaar skulde lukkes indtil videre, medens Afdelingen for Maskingods — Haandformeriet — under alle Omstændigheder skulde holdes i Drift. Den 22. December 1932 blev det meddelt bl. a. Maskinformerne, at der ikke var mere Arbejde, og at der intet kunde siges om, naar der igen vilde være noget Arbejde. Maskinformerne, bl. a. Roat Nielsen, blev altsaa afskediget paa Grund af Arbejdsmangel. Men allerede før Nytaar forandrede Situationen sig. Mellem Jul og Nytaar og i den nærmest følgende Tid indløb der saa mange og store Bestillinger til Maskingodsafdelingen, at denne i Begyndelsen af Januar 1933 var fuldt beskæftiget, og dette medførte, at ogsaa Maskinformerafdelingen kunde beskæftiges i nogen Grad; der blev derfor straks indkaldt nogle Maskinformere; senere i Januar Maaned viste det sig derhos, at Firmaet, hvis Fabrikata forhandles fra flere Hundrede Udsalg, ikke laa inde med et saa fyldigt Lager af Reservedele som ønskeligt; endelig bevirkede en truende Arbejdsstandsning og sidst i Januar Rygter om en ny Devaluering af den danske Valuta, at Udsalgene og en Række af Firmaets Kunder ønskede at være saa forsynede som muligt; som Følge deraf øgedes Beskæftigelsen i Maskinformerafdelingen efterhaanden. Roat Nielsen var imidlertid som anført lovligt afskediget paa Grund af Arbejdsmangel, og nogen Forpligtelse til fortrinsvis at antage en lovligt afskediget Tillidsmand paahviler der ikke Firmaet.

Ved Voldgiftsmændenes Afstemning er der ikke fremkommet Flertal for Sagens Afgørelse til Fordel for den ene eller den anden af Parterne, og den bliver følgelig at paakende af Opmanden.

En af Aktieselskabets Direktør for Voldgiftsretten afgiven Forklaring gaar bl. a. ud paa, at saafremt han, hvad han ikke erindrer, har truet Roat Nielsen med nok at skulle faa ham ud af Fabrikken, kan der ingen Vægt lægges derpaa, idet han intet Nag har baaret til Tillidsmanden. Direktøren har videre forklaret, at da den foran omtalte Beslutning var truffet, gav han Mestrene Besked om at meddele Arbejderne, at der standsedes, og at der intet kunde siges om, naar man paany kom i Gang, at denne Besked er givet videre til Arbejderne, betvivler han ikke. Heroverfor staar Forbundets Benægtelse af, at der blev givet nogen Besked, hvoraf fremgik, at der forestod andet end den sædvanlige midlertidige Julestandsning.

Hvad enten nu en Beslutning om Driftsindskrænkning er blevet truffet og tilkendegivet eller ej, stiller det sig saaledes, at nogen egentlig Driftsindskrænkning faktisk ikke blev gennemført, men at Driften efter Nytaar i det store og hele ikke artede sig anderledes, end om saadan Beslutning ikke var blevet truffet, at Arbejdet i Maskinformeriet ikke straks kom i Gang i fuldt Omfang, var formentlig ikke andet, end hvad der ogsaa kunde være sket ved sædvanlig Julestandsning. Under disse Omstændigheder kan Firmaet ikke anses at have været beføjet til efter Nytaar at forholde sig overfor Roat Nielsen, som om han var lovligt afskediget. Dette gælder, hvis Driftsindskrænkning ikke har fundet Sted, fordi den, saaledes som af Forbundet hævdet, overhovedet ikke er blevet besluttet, men det gælder ogsaa, hvis Beslutning om Driftsindskrænkning er blevet truffet og Tillidsmanden afskediget i Medfør deraf. Thi i sidste Fald maa Beslutningen betragtes som opgivet, før den blev iværksat, og det skønnes ikke rettere, end at Firmaet da maa være stillet overfor Tillidsmanden, som om han ikke var afskediget, altsaa være pligtigt at indkalde ham.

Subsidiært har Sammenslutningen gjort gældende, at Firmaet ikke har været pligtigt at indkalde Roat Nielsen, saa længe Arbejde som det, han indtil Jul havde været beskæftiget med, nemlig Formning af Kakkelovnsrør, endnu ikke var genoptaget; vel tør det ikke bestrides, at han den 22. December 1932 havde et Arbejde i Ordre, som ikke var fuldført, nemlig Formning af et vist Antal Rør, men da Kravet om hans Genantagelse blev fremsat den 5. Januar, var der endnu intet Rørformningsarbejde sat i Gang. Heroverfor har Forbundet hævdet, at Roat Nielsen ikke var Specialarbejder, men kunde betjene en hvilken som helst Formemaskine, der findes paa Fabrikken, og dette Anbringende er ikke modsagt af Sammenslutningen, i hvert Fald ikke med tilstrækkelig Bestemthed.

Idet der herefter gaas ud fra, at der allerede den 3. Januar har været Arbejde at udføre, som Tillidsmanden kunde bestride, maa det statueres, at Firmaet har været pligtigt at indkalde ham til den nævnte Dag.

Hvad angaar Størrelsen af den Roat Nielsen herefter tilkommende Erstatning, har Sammenslutningen gjort gældende, at da Kravet om hans Genindtrædelse som Tillidsmand blev fremsat, var Firmaet afskaaret fra at indgaa derpaa, idet det i saa Fald vilde kunne hævdes, at Firmaet havde erkendt Kravets Rigtighed; man lovede derimod at genantage ham som Maskinformer, naar der blev noget mere at bestille, og paa et den 19. Januar 1933 afholdt Mæglingsmøde fastholdt man dette Standpunkt; ved at afslaa Tilbudet har Roat Nielsen selv bevirket, at han har været ubeskæftiget hos Firmaet ud over en ganske kort Tid. Det følger imidlertid af det foran anførte, at Roat Nielsen uden at skade sin Retsstilling har kunnet afslaa et Tilbud, der ikke omfattede hans Genindtrædelse som Tillidsmand. Derimod maa det tages i Betragtning til Ugunst for ham, at der i Anledning af hans Afskedigelse ved Klageskrift af 2. Marts 1933 fra De samvirkende Fagforbund blev rejst Sag ved Den faste Voldgiftsret, der i Kendelse af 23. s. M. henviste Tvisten til Afgørelse ved faglig Voldgift; for den ved dette fejlagtige Sagsanlæg skete Forlængelse af det Tidsrum, i hvilket Roat Nielsen har været arbejdsløs, maa Firmaet være ansvarsfrit.

Efter alt foreliggende findes den ham hos Firmaet tilkommende Erstatning at kunne fastsættes til 600 Kroner, saaledes at han derved anses fyldestgjort for Tiden, indtil han genantages som Maskinformer hos Firmaet og genindsættes som Tillidsmand forudsat, at dette sker ikke senere end 15 Dage fra nærværende Kendelses Dato at regne.

Sagens Omkostninger, deriblandt Honoraret til Opmanden, hvilket bestemmes til 150 Kr., vil være at afholde med Halvdelen af hver af Parterne.

Herefter afsiges saalydende

Kendelse:

Den foran omhandlede Afskedigelse af Maskinformer Roat Nielsen kendes uberettiget.

A/S H. Rasmussen & Co., Odense, bør til Roat Nielsen betale 600 Kr. inden 15 Dage fra nærværende Kendelses Afsigelse at regne.

Med Hensyn til Voldgiftssagens Omkostninger forholdes som ovenfor anført.

København, den 26. April 1933.

C. E. Nielsen.

Det bemærkelsesværdige ved Kendelsen er, at Tillidsmanden ikke alene skal genantages til,Arbejde, men ogsaa genindsættes som Tillidsmand.

Det maa dermed være fastslaaet, at man alligevel ikke kan behandle en Tillidsmand, der ikke har forset sig, ganske efter Forgodtbefindende.

Arnold Nielsen.

Lokomotivmandskongresser.

I denne og afvigte Maaned har Lokomotivmændene afholdt deres Kongresser, idet Dansk Lokomotivmandsforbund, der omfatter Privatbanernes Lokomotivmænd, afholdt sin den 29. April, medens Dansk Lokomotivmandsforening, der omfatter Statsbanernes Lokomotivmænd, afholdt Kongres den 4., 5. og 6. Maj.

Mellem de 2 Organisationer og Smedeforbundet har der som bekendt gennem Aarene været et udmærket Samarbejde, der gav sig Udslag i, at Privatbanernes Lokomotivmænd indmeldte sig i Centralorganisationen af Metalarbejdere i 1925. Indenfor Dansk Lokomotivmandsforening har der senere været Overvejelser i Gang om ligeledes at indmelde sig i Kartellet, uden at dette dog endnu er sket, men det gælder saavel for Statsbanernes som for Privatbanernes Lokomotivmænd, at de føler en vis Stolthed over at være udgaaede fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og ved Siden af det Samarbejde, der stadig finder Sted mellem Lokomotivmændene og Smedene, har Organisationerne gennem en Aarrække gensidig været repræsenteret paa hinandens Kongresser.

Dansk Lokomotivmandsforbunds Kongres.

Kongressen afholdtes den 29. April i Restaurant „Ritz", København.

Formanden, *N. Th. Brix*, bød Velkommen til de fremmødte 61 Delegerede og til Kongressens Gæster, *Johs. Kjærbøl* og *Arn. Nielsen* fra Centralorganisationen af Metalarbejdere, *Sofus Jensen*, Dansk Lokomotivmandsforening, *Rosén* fra Sveriges og *Robert Lund* fra Norges Lokomotivmandsforbund.

Efter at Gæsterne kort havde hilst paa Kongressen og ønsket Held og Lykke med Forhandlingerne, aflagde Formanden en udførlig Beretning. Det fremgik af denne, at der havde været en lille Nedgang i Medlemstallet, og at Antallet af hvilende Medlemmer var stigende.

Det afvigte Kongresaar har været præget af, at det er Krisetid for Banerne. I det i Fjor vedtagne Lønforlig var der en Passus om, at der ved Baner, hvor Hensynet til Driften nødvendiggjorde det, kunde optages Særforhandlinger. Denne er af mange Baner blevet udnyttet paa den Maade, at der er stillet Krav om, at Personalet skal yde Tilskud til Dækning af Banernes Underskud. Da dette Krav ofte stilles af de bidragydende Kommuner, og dets Opfyldelse gøres til en Forudsætning for Kommunernes Tilskud, der er en Betingelse for Banernes fortsatte Drift, føler Funktionærerne sig ofte tvunget til at indgaa paa at yde disse Tilskud. Den store Arbejdsløshed og Usikkerheden i Pensionsspørgsmaalet er her stærkt medvirkende Aarsager. Der har rundt omkring ved Banerne været forhandlet om de særlige Ydelser, og man har her ogsaa under Hensyn til Banernes Nødstilstand maattet tage imod Reduktioner.

Den i Anledning af Kolding-Egtved Banens Lukning rejste Pensionssag har ved Landsretten faaet en foreløbig Afslutning, idet Landsretten har kendt, at de ved en Banes Lukning afskedigede Funktionærers Pension skal udredes af Banens Bo. Denne Afgørelse er jo ret farlig, og Sagen vil blive viderebehandlet ved Højesteret.

Brix omtalte endnu et Par Auditørsager og nogle Sager angaaende Forfremmelser og sluttede Beretningen med en Tak til Medlemmerne og de Organisationer, der i det forløbne Aar var samarbejdet med.

Beretningens Aflæggelse blev efterfulgt af en livlig Diskussion, og der blev i Tilslutning til Beretningens enstemmige Godkendelse vedtaget et Par Resolutioner, dels angaaende Motorvognsførernes lønmæssige Normering, dels angaaende Nedsættelsen af en Kommission til Undersøgelse af Forholdene ved de Baner, der maatte kræve Funktionærernes Deltagelse i Dækning af Underskud ved Banens Drift.

Regnskabet blev ligeledes enstemmig godkendt. Det blev under „Indsendte Forslag" vedtaget, at Medlemsbladet fremtidig udsendes til Medlemmerne pr. Post, og at Forbundet indmelder sig i Internationalt Transportarbejderforbund.

Saavel Formanden, *N. Th. Brix*, som Hovedkassereren, *J. N. Handberg*, og Næstformanden, *Chr. Olsen*, genvalgtes. Til Hovedbestyrelsen genvalgtes *Thorsen*, Rønne, og *Vorborg*, København, medens *Østergaard*, *Aalborg*, nyvalgtes. Til Revisorer valgtes *Carlsen*, Odense, og *Jakobsen*, Nakskov.

Det vedtoges at afholde næste ordinære Kongres i Aarhus.

Under „Eventuelt" tog Lokomotivførerne *Bondo Petersen* og *Skov* fra Sydfynske Jernbaner Afsked med Organisationsarbejdet, idet de begge er blevet pensionerede. Der blev fra Kongressen udbragt et Leve for de 2 Pensionister, idet Kongressen dermed sagde dem Tak for deres mangeaarige Arbejde i Organisationens Tjeneste.

Til Slut takkede Brix paa egne og de øvrige Tillidsmænds Vegne for den ved Valget viste Tillid, og han udtalte Haabet om, at det i den kommende Tid maattet lykkes at praktisere et Samarbejde til Gavn for Organisationen.

Kongressen sluttede med kraftige Leveraab for Dansk Lokomotivmands-Forbund.

Dansk Lokomotivmandsforenings Kongres.

Kongressen fandt Sted i Østergades Forsamlingsbygning i Aarhus og aabnedes den 4. Maj. Der var mødt 117 stemmeberettigede Delegerede samt en

Række Gæster, hvoriblandt Smedeforbundets Formand, *Johs. Kjærbøl*, der dog kun var tilstede paa Kongressens første Dag, medens Smedeforbundets Næstformand, *P. Andersen*, deltog de øvrige Dage. Endvidere Næstformanden for Smedeforbundets Aarhus Afdeling, *Carl Esbensen;* Leonhard Hansen var ogsaa indbudt, men var forhindret paa Grund af Møder i København.

Kongressens Forhandlinger var selvfølgelig prægede af de overordentlig vanskelige Forhold, som Statsbanerne arbejder under, og som paa Grund af Trafiknedgangen har været af en næsten katastrofal Karakter.

Under sin Beretning oplyste Formanden, Lokomotivfører *Sofus Jensen* saaledes, at sidste Aar androg Nedgangen i Godsbefordringen 23 pCt, den har dog knapt været saa stærk for Personbefordringen, hvor Nedgangen har været 14-15 pCt. Dette i Forbindelse med, at Tekniken omlægges, betyder, at Avancementsmulighederne for Lokomotivfyrbøderne bliver forsinkede, og i denne Forbindelse anførte Formanden bl. a., at Benyttelsen af Traktorer ved Rangeringerne har spillet ind i en betydelig Grad. Ogsaa Motordriften har spillet ind, idet den overflødiggør Damptogene og bevirker Personaleindskrænkninger. Formanden pegede endvidere paa, at Opførelsen af de nye Broer samt Elektrificeringen af Københavns Nærtrafik vil betyde Personalereduktioner.

Iøvrigt var Formandens Beretning præget af de mange forskellige Spørgsmaal, der er særegne for Statsbanetjenesten, og som det her vil føre for vidt at komme ind paa. Formanden opgjorde den sidste Kongresperiode derhen, at den havde budt adskilligt godt, ogsaa noget daarligt, men at man var kommet saaledes gennem den, at der ikke kunde være Grundlag for altfor megen Kritik fra Medlemmernes Side, men han pegede paa, at den Periode, der ligger for, vil kræve en meget stærk Ledelse, som ikke faar Tid til at spilde Kræfter paa indbyrdes Uenighed.

Der forelaa et meget stort Antal Lovændringer, hvoriblandt særlig et enkelt, der indeholdt Forslag om, at Motorvognsførernes særlige Kreds ophæves og lægges ind under Lokomotivførerkredsen, gav Anledning til en meget lang Diskussion. Et Forslag om at lade Spørgsmaalet hvile til næste Kongres, og saa helt ophæve Kredsinddelingen, vedtoges med stor Majoritet. Dette medførte, at praktisk talt hele Komplekset af Lovforslag bortfaldt, og de forskellige Afdelinger, der havde stillet Forslag til Lovene, trak deres Forslag tilbage til næste Kongres, medens forskellige mindre væsentlige Forslag henvistes til Hovedbestyrelsen.

Til Formand genvalgtes *Sofus Jensen* med Akklamation og til Redaktør af „Dansk Lokomotiv-Tidende" genvalgtes *C. M. Christensen*, ligesom Hovedkasserer *Schmidt* genvalgtes uden Afstemning.

Efter at Gæsterne havde taget Afsked med Kongressen, takkede Formanden, idet han bl. a. udtalte: „Lad os holde den internationale Fane højt og faa knyttet de Baand igen, der nu tilsyneladende er bristede. De danske Smede og Maskinarbejderes Organisation er naaet saa højt, at vi med Glæde har Repræsentanter for dem tilstede. Vi haaber, at det gode Samarbejde maa bevares."

Han pegede endvidere paa, at det jo nu skulde bære mod Ophævelsen af Kredsinddelingen, der er det store Ideal, men han var dog ikke helt sikker paa, at det kunde lade sig gøre inden næste Kongres.

Alt i alt bar Kongressens Forhandlinger Vidne om først og fremmest et godt Sammenhold mellem Statsbanernes Lokomotivmænd, men dernæst ogsaa om, at de er klar over, at ikke mindst i disse vanskelige Tider bør Samarbejdet styrkes til alle Sider, ogsaa med Privatindustriens Arbejdere.

En haard Dom over Smedeforbundets Afdeling i Nykøbing M.

Under 7. April i Aar har Vestre Landsret afsagt en Dom, der viser, hvor forsigtige Fagforeningerne skal være, ogsaa rent formelt, naar det drejer sig om at opretholde Disciplinen og formaa saadanne Medlemmer, der gerne vil knibe udenom, til at opfylde deres organisationsmæssige Forpligtelser.

Retssagen mod Smedeforbundets Afdeling i Nykøbing M. er anlagt af Smed Valdemar Simonsen, og Sagens Forhistorie er følgende:

I 1929—30 lod Foreningen Arbejdernes Forsamlingsbygning i Nykøbing M. opføre et Hus, der kostede ca. 160.000 Kr., og indeholdende Forsamlings- og Kontorlokaler m. m. Da Huslejen her vilde andrage ca. 8 Øre pr. Medlem, vedtog Afdelingen paa den ordinære Generalforsamling den 14. Januar 1930 at forhøje Kontingentet med 10 Øre pr. Medlem, men Simonsen var Modstander af Byggeforetagendet og nægtede at betale mere end det ordinære Kontingent. Paa et senere Bestyrelsesmøde vedtoges det at henstille til Simonsen at betale det vedtagne Kontingent, da man ellers saa sig nødsaget til at slette ham. Afdelingsformanden, der sammen med Simonsen arbejdede hos A/S N. A. Christensen & Co., rettede Dagen efter Bestyrelsesmødet Henvendelse til Simonsen og spurgte, om han vilde betale det nævnte Ekstrakontingent, og da Simonsen svarede benægtende, meddeltes det ham, at han herefter var slettet. Samme Dag henvendte Simonsen sig imidlertid til Kassereren og betalte det fulde Kontingent for tre Uger og meddelte samtidig, at han var blevet enig med Formanden. Da Afdelingsformanden fik dette at

vide, sagde han til Simonsen, at han kunde hente Pengene igen for de Mærker, han under falsk Foregivende havde faaet udleveret hos Kassereren, da han var slettet af Afdelingen, dengang Betalingen fandt Sted. Dette gav Anledning til Skænderier paa Arbejdspladsen og medførte en Arbejdsstandsning for at faa Simonsen fjernet fra Fabrikken. Direktionen vilde dog ikke indgaa herpaa, og Arbejdet blev paa Forlangende af Forbundet genoptaget.

Paa Generalforsamlingen i April redegjorde Afdelingsformanden for det passerede, og Generalforsamlingen godkendte enstemmigt det af Bestyrelsen foretagne, hvorefter det i Fagbladet meddeltes, at Simonsen var udelukket af Forbundet.

Simonsen fortsatte dog Arbejdet hos A/S N. A. Christensen & Co., men Forholdet mellem ham og de øvrige Arbejdere var naturligvis spændt. Den 14. Januar 1932 blev Simonsen tillige med en Del andre af Arbejderne afskediget paa Grund af Indskrænkninger i Driften og er siden ikke blevet antaget. Han indgav da Ansøgning om Krisehjælp, men Byraadet afslog hans Anmodning, og da han herover klagede til Thisted Amt, afgav Byraadets Udvalg for Krisehjælp til Arbejdsløse overfor dette en Erklæring, hvori det bl. a. hed, at paagældende havde udvist Ufordragelighed i en saadan Grad overfor sine Arbejdskammerater, at han var ekskluderet af Fagorganisationen samt Arbejdsløshedskassen, hvilket havde til Følge, at han ikke vilde kunne modtage anvist Arbejde paa de Pladser, hvor Arbejderne er organiserede. Udvalget maatte derfor holde for, at han ikke opfyldte Betingelserne for at oppebære Krisehjælp, men uanset dette kunde Simonsen ikke anses for ubemidlet, og Amtet meddelte ham derefter, at han under Hensyn til sine økonomiske Forhold ikke kunde anses for berettiget til at faa Krisehjælp, og skønt Simonsen atter klagede til Amtet, fastholdt dette den engang trufne Afgørelse.

I Juni 1932 fik Simonsen noget Havearbejde hos en Uddeler i Nykøbing M. og henvendte sig til Havne- og Transportarbejderforbundet om Optagelse, men efter at det var oplyst, at han havde Gæld til vor Afdeling, blev Optagelse nægtet, og han blev derefter afskediget. I September rejste han til København, hvor han fik Beskæftigelse ved Jordarbejde og blev optaget i Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse. I November rejste han tilbage til Nykøbing M. og blev ved Arbejdsdirektoratets Mellemkomst optaget i Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasses derværende Afdeling.

Men nu anlægger Simonsen Sag imod Smedeforbundets Afdeling under Paastand om, at man har handlet retsstridigt ved at udelukke ham af Afdelingen, at det skyldtes dette Forhold, at han ikke blev genantaget paa Jernstøberiet, at han har haft Vanskeligheder ved at skaffe sig andet Arbejde, og at han ikke har kunnet opnaa Arbejdsløshedsunderstøttelse i det forannævnte lange Tidsrum. Han forlangte en Erstatning paa 5000 Kr. samt 5 pCt. Renter heraf fra 26. Oktober 1932 til Betaling skete.

I Dommens Præmisser siges det, at med Hensyn til, hvad der skete i 1930, maatte Formanden, hvis han vilde fastholde Slettelsen, have tilkendegivet Simonsen, at Grunden til Afvisningen af Betalingen var, at der ikke var betalt alt, hvad der krævedes i Tilfælde af Genoptagelse; herom blev intet meddelt ham, og Simonsen havde, efter det, der senere skete, god Grund til at antage, at han var ekskluderet, og da Meddelelsen om Eksklusionen fremkom i Fagbladet, burde Forholdet været berigtiget, forsaavidt Afdelingen mente, at Bekendtgørelsen ikke stemte med de virkelige Forhold. Da saadan Berigtigelse ikke har fundet Sted, maa Afdelingen anses for ansvarlig for, at saavel Simonsen betragtede sig selv og af andre betragtedes som ekskluderet af Afdelingen, og da der ikke har foreligget noget Grundlag for en Eksklusion, for hvis Foretagelse de formelle Betingelser iøvrigt ikke var iagttagne, finder Retten, at Afdelingen maa være ansvarlig for de Tab og Ulemper, Simonsen har haft, og tilkender ham en Erstatning paa 1200 Kr. tilligemed Renter heraf, 5 pCt. p. a. fra den 26. Oktober 1932, indtil Betaling sker.

Iøvrigt idømtes Afdelingen Sagens Omkostninger, 570 Kr., der sammen med Afdelingens øvrige Udgifter ved Sagens Førelse andrager 970 Kr.

Populær Samfundsøkonomi.

Told og Valutakontor.

Der kan være Rimelighed i, at vi under de nuværende økonomiske Forhold maa have visse Importbestemmelser, en Regulering kan vel hjælpe til at holde Kronen, hvor vi vil have den, og en Begrænsning skaffer vel ogsaa mere Arbejde i Landet; men jeg synes hele den Historie med Valutakontoret, hvor man skal spørge, om man kan faa Penge til Indkøb af et Brev Knappenaale eller en Daase Tyggegummi, er et urimeligt Omsvøbsdepartement; kunde man ikke meget lettere ved Hjælp af Toldpaalæg klare den Historie?

Dette vilde uden Tvivl være en besværlig og lidet farbar Vej, og dertil vilde den virke urimelig og uretfærdig i mange Tilfælde; men for at klare dette maa vi dele Spørgsmaalet i 3.

1. Varer, der ikke fremstilles her i Landet. For saadanne Varer, som kun bruges af et Faatal af Velhavere, vil det være muligt ved en betydelig Indførselsafgift, 1) at skaffe Penge i Statskassen og 2) ved den derved opstaaede Prisforhøjelse vil Forbruget rimeligvis gaa noget ned, og den til Indførselen paa-

krævede Valutamængde derfor dale. — Indførselsregulering ved Hjælp af Told er altsaa mulig og paa flere Maader rimelig; men Sikkerhed for hvor meget, der kommer ind, kan ikke faas.

2. Varer, der ikke fremstilles her i Landet, men som paa en rimelig Maade indgaar i det almindelige Forbrug. En Told af en saadan Størrelse, at den virkelig mindsker Forbruget, maa som Regel være ret betydelig og vil lægge uensartede Byrder paa fattig og rig; men hertil kommer, at Handelen har en Tilbøjelighed til at fordele sin Avance som Procent af Indkøbsprisen, altsaa ogsaa af Tolden, og derved vil en saadan Fremgangsmaade forhøje Prisniveauet. — Indførselsregulering ved Told har altsaa her store Mangler, og et System med Valutaattester vil virke langt bedre, navnlig hvis man kan holde den indenfor saadanne Grænser, at ikke en egentlig Mangel paa Varen fremelsker en Prisstigning. Endelig maa man erindre, at man ved Valutaattester modsat Told kan bestemme, hvorfra Varen skal importeres.

3. Varer, der baade fremstilles her i Landet og indføres. Her har man fra gammel Tid ved Hjælp af den saakaldte Beskyttelsestold ment sig i Stand til at begrænse Indførselen og saaledes fremme den hjemlige Produktion. Om dette i det lange Løb er muligt turde dog være tvivlsomt, hvilket jeg skal belyse ved et Eksempel.

Vi tænker os en Toldgrænse lagt uden om København, og vi paalægger en Told af 2 Øre pr. Æg og 50 Øre pr. slagtet Høne. I Løbet af kort Tid vil Prisen stige paa Æg og Høns i Byen, og Hønserier i Vigerslev og Husum vil kunne producere med bedre Fortjeneste. I Løbet af nogle Aar vil imidlertid Prisen paa Rugeæg og Tillægshøns stige tilsvarende, og alle nyoprettede Hønserier vil blive lige saa vanskeligt stillede som før, og Hønserier i Hvidovre og Herløv vil hverken være stillede værre eller bedre paa det københavnske Marked end før Tolden. — I Sukker har vi dette Eksempel overført paa det praktiske Liv. Gennem mange Aar har vi haft en Beskyttelse paa Sukker, og Resultatet var, at Sukkerroejorden paa Lolland steg i Pris (1000 Kr. mere pr. Td. Hartkorn end tilsvarende Jord paa Fyen) og Fabrikkernes Aktier i Kurs. Saa kom det store Prisfald paa Sukker, og Fabrikationen maatte støttes paa forskellig Maade, ganske som der ingen Told havde været. Men naar Forholdet er saadan i Sukker, hvor Sagen kan overses, er der Grund til at formode, at den ikke stiller sig væsentlig anderledes for Skotøj og Maskiner. Told bundfældes som Kapitalavance og giver hverken Fordel eller det modsatte for Arbejderne. Lønnen her i Landet fastsættes ved Overenskomster og er uafhængig af, om Industrien har Toldbeskyttelse eller ikke.

Vil man derfor holde Arbejdet her i Landet, er der ikke andet at gøre, end at se paa, om de danske Varer sælges til en rimelig Pris og i saa Fald foretrække disse. Prisdannelsen navnlig i Detail, og det er den, der har Interesse for den almindelige Mand, foregaar formentlig ofte saaledes, at Prisen er den danske Vare tillagt en passende Avance, og det, den udenlandske Agent har at gøre, er kun at tilbyde Varen saa meget billigere, at Detailavancen kan blive saa meget større, at Købmanden hellere rækker den over Disken.

Dette kan ikke forhindres ved Hjælp af Told, hvorimod en Importregulering ved Hjælp af Valutaattester kan naa meget vidt frem paa disse Felter.

Hele denne Ordning fører jo forøvrigt mere og mere til, at ikke blot Danmark, men praktisk talt alle Lande optræder som Handelshuse overfor hverandre. Set ud fra et socialistisk, et samfundsmæssigt Synspunkt kan der intet indvendes mod denne Metode; kunde vi faa ophævet alle de urimelige Toldskranker, der skaber saa store Vanskeligheder og saa forskellige Prisniveauer Verden over, og i Stedet faa en Ordning, saa Nationerne handlede indbyrdes paa en fri og lige Basis, saa var meget vundet.

Det næste og sidste Spørgsmaal, der rejser sig, og det sidste, jeg vil omtale i Dag, er dette: Naar Danmark optræder udadtil som et eneste Handelsfirma, hvad Mening er der saa i at have Tusinder af Grossister til at formidle denne Ordning. — Svaret maa blive, der er ingen Mening. Og her er vi ved Sagens Kerne, Valutakontoret synes kun urimeligt, forvirrende og tidsspildende, fordi vor Udenrigs- og Grossisthandel er uorganiseret og tænker som i Frikonkurrencens Guldalder for 50 Aar siden.

I vort — heldigvis — demokratiske og folkestyrede Samfund vil et Statsmonopol dog næppe være Vejen. Men hvorfor skal vi danske Arbejdere — Landsmænd til dem, der har skabt vor verdensberømte Andelsbevægelse — have nødigt at gaa til Udlandet, til Sverige, til Finland og til England, for at finde Klassefæller, der for Alvor har fattet, at den Krone, der spares i Brugsforeningen, er mindst lige saa værdifuld som den, der skaffes af Fagbevægelsen. Brugsforeningen Danmark maa blive den direkte Følge af Valutakontoret. — Og her er Grundlaget i Orden, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Hovedstadens Brugsforening og alle de mange Brugsforeninger Landet over er beredt til at løse Opgaven. Der mangler kun lidt mere Plan og Organisation og saa Byarbejderens Tilslutning. Hvorfor skulde ikke Smedene som saa ofte før kunne vise Vejen frem ogsaa i denne Sag?

Fred. Vedsø.

Lidt Værkstedsteknik.

Autogensvejsning af Støbejern.

Naar en Støbejernssvejsning skal udføres, maa den Mand, der skal udføre Svejsningen, og forinden dette sker, danne sig et klart Billede af, hvor og

hvordan Godset vil udvide og sammentrække sig under og efter Svejsningen.

Hvis en Svejser ikke forstaar at beregne de Spændinger, der i de fleste Tilfælde opstaar under Opvarmning og Afkøling af Støbegodset, vil der som Regel atter fremkomme Brud enten i Svejsefugen eller et andet Sted i Godset.

Man kan ved Svejsning af Støbejernsrammer, Remskiver, Tandhjul, Maskinfundamenter m. m. næsten altid ved en lokal Opvarmning forinden Svejsningen begrænse eller modarbejde de opstaaende Spændinger.

Fig. 1 viser en Støbejernsramme eller et Vindue hvor den midterste Sprosse er knækket og derfor

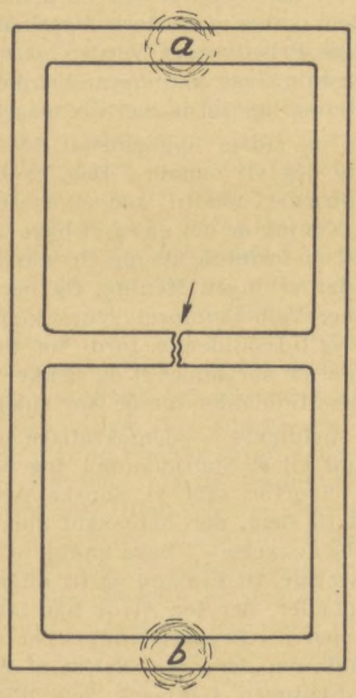

Fig. 1.

skal sammensvejses. For nu at faa denne Svejsning til at holde, maa de 2 yderste Sprosser *a* og *b* opvarmes lidt med Svejseflammen, saaledes at Bruddet paa Midten trækker sig fra hinanden ca. 1—2 mm.

Naar Bruddet gaber, kan Svejsningen foregaa, og efter Svejsningen opvarmer man atter med Svejsebrænderen de 2 yderste Sprosser, saa alle 3 Sprosser kan trække sig sammen samtidig.

Skal man svejse en Remskive eller et Tandhjul, der er knækket i en af Egerne, maa man ogsaa her ved en lokal Opvarmning sørge for, at Revnen kommer til *at gabe* forinden Svejsningen. Dette sker ved som vist paa Fig. 2 at opvarme Kransen og lade Navet være koldt, derved udvider Kransen sig, Bruddet gaber, og Svejsningen kan foregaa. Efter Svejsningen vil Kransen trække sig sammen og fremkalde en Stukning paa Svejsningen.

Det er en forkert Opfattelse, som mange Smede har, at man for at svejse en itubrudt Eger er nødsaget til at overskære Kransen og saa svejse Kransen

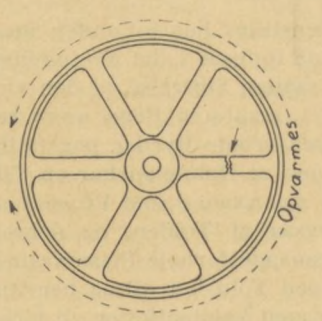

Fig. 2.

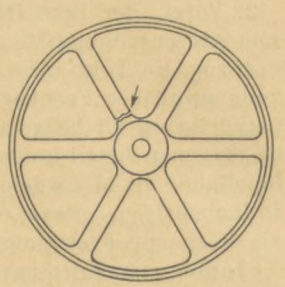

Fig. 3.

efter Eger-Svejsningen. Denne Fremgangsmaade er selvfølgelig forkert, da den giver dobbelt saa meget Arbejde, eventuelt Forandring af Kransens Form, og den *kan* være lige saa farlig at udføre med Hensyn til Spændinger, da Materialet absolut maa faa en forkert Opvarmning.

Ligger Bruddet helt inde ved Navet som vist i Fig. 3, maa Kransen først varmes som før omtalt, men Navet kan selvfølgelig ikke holdes koldt, da Svejsningen skal foregaa nær op til dette.

Opvarmningen af Navet vil bevirke, at det vil trække sig sammen efter Svejsningen, og Kransen maa derfor kunne følge med, hvorfor man efter Svejsningen atter maa opvarme Kransen og Egerne lidt, saaledes at det hele kan trække sig.

Hvis Bruddet ligger i Kransen (hvad enten det er et Tandhjul eller en Remskive) som vist i Fig. 4,

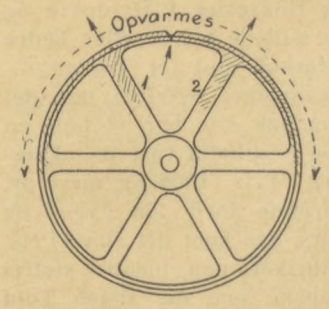

Fig. 4.

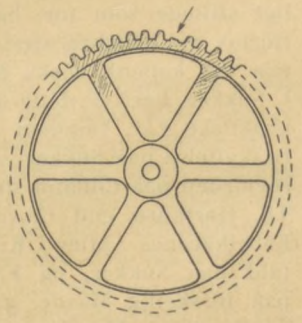

Fig. 5.

maa man for at faa Bruddet til at gabe, opvarme de to nærmest ved Bruddet liggende Eger (Nr. 1—2 paa Fig. 4) samtidig med, at Kransen opvarmes, men dog kun til de 2 efterfølgende Eger. Ved denne Fremgangsmaade vil Kransen kunne fjedre sig, naar de 2 opvarmede Eger strækker sig, saa Bruddet gaber.

Svejsningen kan nu foregaa, og ved Afkølingen vil Egerne trække sig tilbage og derved bevirke en Stukning i Svejsefugen.

Enhver Svejsefuge maa afskærpes enten med Fil, Slibemaskine, Bor eller Hammer og Mejsel. Hvis Bruddet ligger et saadant Sted, at det er vanskeligt at komme til at afskærpe forinden, maa Bruddet, efter at Revnen gaber, opvarmes til Smeltevarme, og *det flydende Materiale bortskrabes* med en Jernstang, indtil den rigtige Afskærpning er fremkommet.

Hvis det er et Tandhjul, der er revnet i Tandkransen, bør Svejsningen foregaa fra den indvendige Side, saaledes at Tænderne ikke bliver ødelagte.

Er en Tand sprængt af et Tandhjul (Fig. 5), kan det godt lade sig gøre at opbygge en ny (ikke paasvejse den gamle).

Opbygning af en ny Tand foregaar paa følgende Maade: Kransen og de 2 nærmeste Eger opvarmes ligesom i Fig. 4, og Opbygningen kan begynde.

Man maa nøje passe paa, at Materialet i Bunden af Tanden flyder rigtigt, inden Tilsatsmaterialet paafyldes.

Saasnart Materialet flyder, maa Flamme og Traad

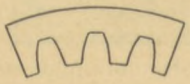

Fig. 6.

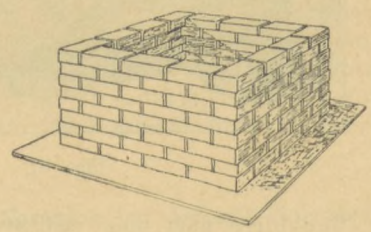

Fig. 7.

holdes paa langs af Tanden, d. v. s. parallel med de øvrige Tænder.

Tilsatsjernet skal skrabe henad Bunden af Tanden, saaledes at eventuelle Lufthuller kan ødelægges.

Opbygning af en saadan Tand fordrer en Del Øvelse, da man nøje maa passe paa, at det flydende Materiale ikke løber ned i Mellemrummene mellem Tænderne. Det anbefales den uøvede Svejser at tildanne 2 Stykker Retortkul, som kan sættes ned paa hver Side af den Tand, der skal opbygges, saaledes at Rummet mellem Stykkerne har Form som den Tand, der skal opbygges. Den opbyggede Tand skal være lidt større end de øvrige Tænder, saaledes at den senere kan arbejdes af til sin rigtige Størelse. Afkølingen bør foregaa langsomt, helst i Trækulsgløder.

For at den nye Tand kan faa sin rigtige Form, laver man sig en Pladeskabelon (Fig. 6), som passes over 3 af de gode Tænder, altsaa med 3 Udskæringer. De 2 yderste sættes over de 2 nærmeste gode Tænder, hvorefter den nye Tand files til efter den 3. Udskæring, helst den midterste. Hvis Materialet er flydt godt sammen, bliver den nye Tand praktisk talt lige saa stærk som de øvrige.

Ved Svejsning af mere kompakte Godsstykker som Motorcylindre, Cylinderblokke, Cylindertopstykker eller lignende, er man nødsaget til at varme hele Stykket op, da det ellers uvægerlig vil revne igen, som Regel meget mere, end det har været i Forvejen.

Til Opvarmning af Godset maa man bygge en Ovn af løst opstablede, *ildfaste Sten* som vist i Fig. 7.

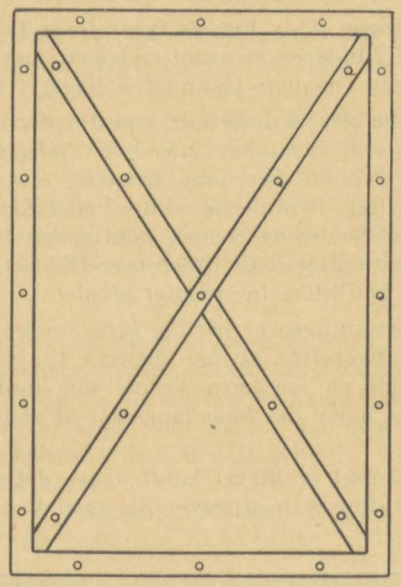

Fig. 8.

I Bunden af Ovnen lægges først et Lag Sten, disse Sten bør lægges paa en *svær* Jernplade eller en anden plan Flade, der taaler Varmen, og Ovnen bygges saa stor, at der er ca. 10—15 cm Luft mellem Støbegodsets Sider og Ovnens indvendige Side.

Stenene lægges med Bredsiderne opad og nedad (ikke paa Kant, da Ovnens Vægge saa let vil vælte).

Ovnen behøver ikke at være firkantet, den kan godt bygges efter Arbejdsstykkets Form, vel at mærke, hvis Arbejdsstykket ikke skal drejes og vendes under Svejsningen. I saa Tilfælde maa Ovnen være saa stor, at man uden at vælte Ovnens Sider kan foretage Drejningen.

Da Svejsefugen stadig skal ligge vandret under Svejsningen, maa man under Arbejdet med svært Gods have en Talje hængende ovenover Ovnen, saa man ved Hjælp af denne kan dreje Godset.

En betydningsfuld Del af Forberedelserne til Svejsningen er Afskærpningen af Svejsestederne. Fig. 9 viser Afskærpningen af en sprængt Konpressorcylinder. Billedet viser, hvorledes man har afskærpet den indvendige Revne i Flangen ved Udboring paa Drejebænk. Fig. 10 viser den færdig svejste Cylinder.

Efter Afskærpningen sættes Arbejdsstykket i Ovnen paa 2—3 halve ildfaste Sten, saaledes at den er hævet over Ovnens Bund, saa der kan komme Trækul ind under Godset. Der fyldes nu nogle Trækul ned i Ovnen, ikke for mange — kun saaledes at Ov-

nens Bund er godt dækket. *For mange Trækul giver for hurtig Opvarmning.*

Trækullene overhældes med Petroleum eller lignende, og derefter stikkes der Fyr.

Naar der nu er kommet godt Ild i Trækullene, d. v. s. de er begyndt at gløde, lægges en Asbestplade over Ovnen, saa den bliver helt lukket.

Efter nogen Tids Forløb fyres flere Trækul paa, og naar Cylinderen er svagt rødvarm, kan Svejsningen foregaa (medens Cylinderen ligger i Ovnen).

Det anbefales at beskytte Asbestpladerne med en Jernramme af Baandjern paa hver Side, da Pladen derved vil holde betydelig længere, end hvis den er ubeskyttet. Rammerne samles med Skruer (Fig. 8). Under Svejsningen maa man sørge for, at saa meget som muligt af Cylinderen er tildækket, da den ellers let kan blive for hurtigt afkølet.

Naar Svejsningen er færdig, fyres endnu lidt Trækul paa, hvorefter Ovnen dækkes til, saaledes at Godset faar en saa jævn Varme som muligt, hvorefter man lader det køle langsomt af sammen med Ovnen.

Naar Godset er blevet koldt, tages det ud af Ovnen, hvorefter man afprøver det med Vandtryk paa

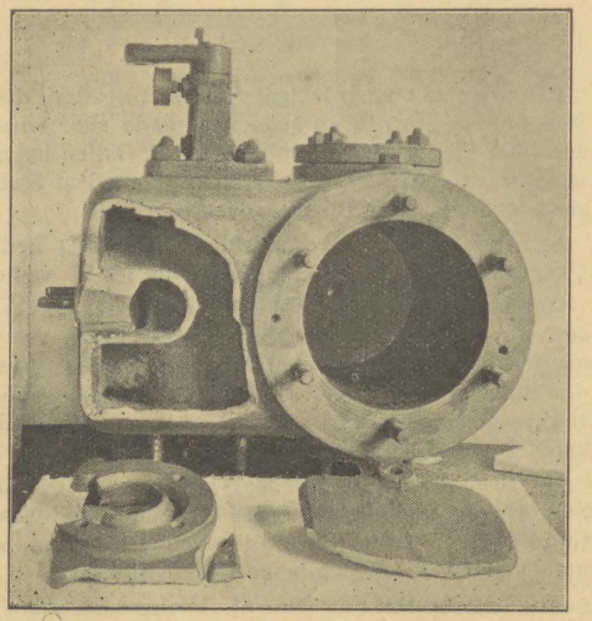

Fig. 9.

3—4 Atm. for at sikre sig, at Svejsningerne er tætte overalt.

For at faa en god Støbejernssvejsning, d. v. s. en *tæt* og *filbar* Svejsefuge, maa man have gode Materialer eller Tilsatsstænger at komme i Fugen.

Ved enhver Støbejernssvejsning undgaar man ikke at bortbrænde en Del af Jernets Silicium-Indhold; derfor er det nødvendigt, at de Tilsatsstænger, der benyttes, indeholder rigelig Silicium (helst ca. 4—5 pCt.), saa man paa denne Maade erstatter det bortbrændte.

Hvis Tilsatsjernet er daarligt, faar man haarde Svejsninger, hvilket er meget ubehageligt, hvis man efter Svejsningen skal arbejde i Svejsefugen.

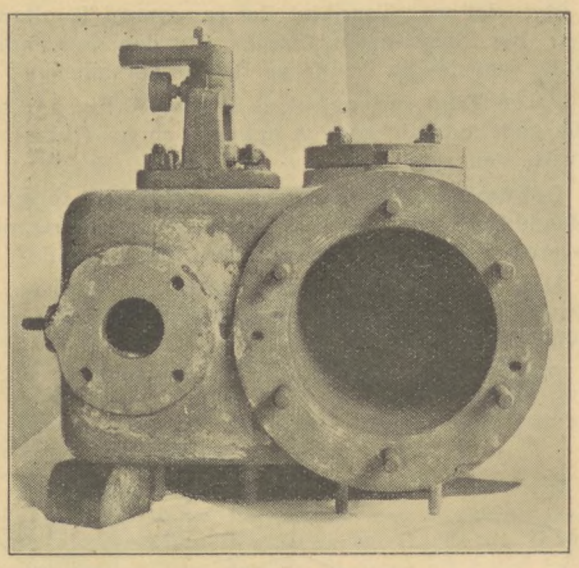

Fig. 10.

Endvidere maa man ved Svejsning af Støbejern benytte et Flusmiddel eller Svejsepulver for at faa Metallet til at flyde lettere sammen, d. v. s. ødelægge Ilterne. Et godt Svejsepulver faar man ved at blande følgende Dele sammen:

50 Dele vandfri Soda
50 — tvekulsurt Natron
20 — vandfri Borax.

C. C.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver,* Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen,* Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen,* Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen,* Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni,* Rørholmsgade 4, København.

6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
8. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
9. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
10. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
11. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
12. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
13. *Automobilreparationsværkstedet „Auto"*, Ringsted.
14. Installatør *C. C. Elkjær*, Kolding.
15. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

»Hindsgavl«. Den 20. April udsendte Forbundet et Cirkulære til Afdelingerne og heri meddeltes, at Foreningen „Norden"s 2. nordiske Kursus for Arbejderrepræsentanter i de nordiske Lande vilde blive afholdt paa Herregaarden „Hindsgavl" ved Middelfart i Dagene 21.—27. Maj, og at Forbundsledelsen havde vedtaget at sende 3 Medlemmer som Elever hertil.

Der indkom Ansøgning fra 12 Medlemmer, og ved Lodtrækning mellem disse blev de heldige:

Nr. 42905, Viktor L. Jensen, Randers,
Nr. 41422, Chr. Ryborg, Vejle, og
Nr. 40643, Carl Hansen, København.

Til de to Fagforeningskursus, der afholdes henholdsvis paa Arbejderhøjskolerne i Esbjerg og Roskilde, og som der var averteret om i Fagbladet for Marts Maaned, og hvortil Forbundet vilde sende 3 Repræsentanter, indkom 5 Ansøgninger.

Til Skolen i Esbjerg valgtes:

Nr. 42857, Tage Kruse, Aalborg,
Nr. 42812, Harald Jensen, Aalborg.

Til Skolen i Roskilde valgtes:

Nr. 42992, Louis Madsen, København,
Nr. 42308, Bruno Hansen, København.

Aarhus. Den 17. Maj afholdtes der paa Foranledning af Jernindustriens Sammenslutning et Mæglingsmøde i Aabyhøj hos Jernstøber *Johs. Petersen*, der havde klaget over Nægtelse af Overarbejde.

Modsat erklærede Formerne, at Overarbejde var ved at blive systematisk, og at man havde Overtidsprocenter tilgode for ca. 200 Timer.

Jernstøberen indgik paa at betale dette Tilgodehavende, og Overarbejdet skal søges stærkt indskrænket.

Helsingør. Ved Majdemonstrationen i Helsingør vakte et Medlem, nemlig Nr. 40926, *Emilius Hansen*, berettiget Opsigt i Formernes Rækker, idet han var prydet med et bredt rødt Skærf, der med Guldbogstaver meddelte, at han den Dag havde været organiseret i 50 Aar.

Forbundets Formand, der den Dag var Taler i Helsingør, fik Lejlighed til at ønske ham til Lykke.

Vejen. Med Jernstøber *Anton Christensen*, der har købt Støberiet „Haabet" i Vejen, har Forbundet opnaaet Overenskomst om, at den med Jernindustriens Sammenslutning — af hvilken Christensen ikke er Medlem — og Forbundet gældende Overenskomst og Ferieordning ogsaa bliver gældende for hans Virksomhed.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Ved et Mæglingsmøde den 7. April hos Fabrikant *Carl B. Hoffmann*, Esbjerg, i Anledning af Strid om Betalingen for et Svejsearbejde enedes man om at afgøre Sagen saaledes, at Firmaet betaler Halvdelen af det omstridte Beløb med Kr. 18.25.

Den 20. April afholdtes Mægling hos *A/S De forenede Jernstøberier*, København, paa Klage over, at en Konstruktør udfører Reparationsarbejde ved Centralvarmekedler. Man enedes om følgende:

Firmaet forbeholder sig at anvende Funktionærer til Tilsyn, og hvis der herunder, af en eller anden Aarsag, er Fejl, der øjeblikkelig skal rettes ved Anlægget for at opretholde Driften, da at lade dette udføre ved ovennævnte Funktionærer, men lover, at Reparationsarbejder udføres af Montører.

I Anledning af Strid hos *J. Chr. Mikkelsen*, Horsens, om Arbejdstidens Fordeling for saa vidt angaar de Maskinarbejdere, der er beskæftigede ved

(Fortsættes Side 147.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
23552	Andersen, Carl Walther ..	København	17. 9.02	Kbhvn. Afd.	10. 6.25	Centralafd.	1.10.32
13395	— Knud Olof.....	Aarhus	12. 2.97	Aarhus	28. 6 27	Aarhus	3.12.32
28473	Aagesen, Svend Leo.....	—	30. 3.08	—	9. 3.29	Kbhvn. Afd. 14	10.12.32
51072	Abildskov, Egon William..	København	6. 1 10	Kbhvn. Afd.	13. 5 32	Centralafd.	21. 1.33
34012	Andreasen, Christian	Kongerslev	6. 4.12	Hads.-Assens	24 10 31	Aarhus	15. 9.32
34372	Autzen, Peter.....	Felstedskov	14. 7.96	Aabenraa	21. 4.23	Aabenraa	19. 3.32
15034	Bauerfeind, Frantz Julius...	København	25. 7.95	Kbhvn. Afd. 1	19. 3.15	Kbhvn. Afd. 2	27. 8.32
16925	Bentzen, Erik Peter	—	27. 2.06	„ „	21. 4.25	„ „ 6	14. 1.33
32745	Bendtsen, Jens Rudolf....	Aaker	9. 7 09	Neksø	30.10.30	Neksø	28. 1.33
39401	Bøjsen, Svend Helge...	København	6 1.06	Kbhvn. Afd.	29. 4.24	Centralafd.	8.10.32
16124	Bostrup, Niels H. Georg	—	31. 5.04	„ „	6. 4.25	Kbhvn. Afd. 5	21. 1.33
36217	Buhl, Arnold Vilhelm	—	21. 5.03	„ „	6. 1.25	„ „ 17	7. 1.33
1723	Christensen, Charles Leo...	Helsingør	5. 6 82	„ „	6. 8.21	„ „ 8	28. 1.33
8218	— Ernst Villy	København	1. 8.05	„ „	8. 5.26	„ „ 17	28. 1.33
30857	— Hans Villiam ..	Randers	6.10.98	Lyngby	2. 3.19	Viborg	28. 1.33
31063	— Holger Viggo ..	København	30. 8.09	Kbhvn. Afd.	4. 2.29	Centralafd.	27. 8.32
26790	— Kai Poul	—	12. 1.10	„ „	16. 7 29	—	27. 8.32
25586	— Poul Niels.....	—	20. 6.01	D. Arbm. Forb.	27. 2 28	Kbhvn. Afd. 14	17.12.32
36438	— Villy Holm	Kallundborg	20. 7.10	Kbhvn. Afd.	2.10.29	Centralafd.	29.10.32
10147	Christiansen, Albert Laur...	Nyborg	17.12.07	„ „	19. 3 31	Kbhvn. Afd. 9	28. 1.33
52374	— Charles Willy..	Berlin	18. 3.13	„ „	18. 8 32	„ „ 14	31.12.32
4322	Egholm, M. Nielsen	Bramminge	24. 5.07	Esbjerg	12. 5.26	Holstebro	1.10 32
33289	Fauerskov, August	Haderslev	5.10.12	Haderslev	1. 4.31	Haderslev	4. 3.33
50920	Fredsgaard, Jens Robert....	Holbæk	8. 3.10	Kbhvn. Afd.	20. 2.31	Holbæk	31.12.32
36923	Gabrielsen, Christian Johan	Slagelse	1.11.66	„ „	24.11.23	Kbhvn. Afd. 12	14. 1.33
19763	Grufstedt, Jens Marius ...	Esbjerg	1.10.10	Esbjerg	7. 9.30	Esbjerg	3. 9.32
5864	Gundersen, Hans Lauritz ..	København	23. 2.02	Kbhvn. Afd.	12. 8.21	Kbhvn. Afd. 14	28. 1.33
12422	Hansen, Anders Jørgen.	—	9. 7.80	„ „ 2	15. 1.10	„ „ 2	21. 1 33
38995	— Gunnar Osvald	—	20.10 10	„ „	13.11.29	„ „ 4	31.12.32
54268	— Harald Viggo ..	Sct. Hans, Sct. Olai	17. 5.12	Hjørring	24. 1.33	Hjørring	28. 1.33
8173	— Johs. Niels Chr.	København	30. 3.07	Kbhvn. Afd.	29 4.26	Centralafd.	20. 8.32
38852	— Kai V. Marius .	—	10. 1.05	„ „	16. 4.24	—	1.10 32
54973	— . Niels Peter....	Vilstrup	6. 5.83	Kolding	1. 8.32	Kolding	17. 9.32
39470	— Peter A. Severin	Bramdrup	7. 3.93	Kbhvn. Afd.	22.11.29	Kbhvn. Afd. 9	20. 8.32
16406	— Willy Joh. H...	København	3.11 06	„ „	4. 4.25	Centralafd.	1.10.32
51557	Hagengaard, K. H. Bøgelund	Frederiksberg	3. 4.04	D. Funktionær Forb.	1. 3.29	Kbhvn. Afd. 17	19. 3.32
38151	Hardbjerg, Ernst	København	5. 3.11	Kbhvn. Afd.	28 2.30	„ „ 13	14. 1.33
8315	Hauptmann, Ehlardt August.	—	17.11.06	„ „	8. 5.26	„ „ 15	28. 1.33
50828	Henrichsen, Aa. A. Neergaard	Frederiksberg	20. 8 11	„ „	21. 1.31	„ „ 2	21. 1.33
1940	Jensen, Edm. C. Hans .	København	21. 5 95	„ „ 5	1. 9.19	„ „ 12	7. 1.33
27808	— Gunnar Sigfred	—	2. 7.10	„ „	10. 1.30	„ „ 15	26. 3 32
53033	— H. Rich. Otto ..	Aarhus	16. 1.10	Aarhus	6. 1.31	Aarhus	9. 1.32
52268	— Hjalmar Anton .	Frederiksberg	8.12.06	Centralafd.	19.12 32	Kbhvn. Afd. 6	24.12.32
29394	— N. Mich. Aage.	Aarhus	3. 3 07	Sorø	1. 4 27	Aarhus	29.10.32
55655	— Søren Lund....	Borbjerg Sogn	25. 2.06	Varde	25.10 32	Varde	10.12.32
8451	— Vald. Chr. Laur.	København	20. 8.86	Kbhvn. Afd.	7.11.24	Kbhvn. Afd. 13	17.12.32
50401	Jørgensen, Andreas Edv...	Slagelse	19. 2.77	„ „	14. 9.30	Centralafd.	18. 6.32
50775	— Poul V. Viktor	København	27.10.10	„ „	2. 1.31	Kbhvn. Afd. 2	7. 1.33
15102	Jacobsen, Leo Griffenfeldt	Vejle	26.10.06	Vejle	19. 6 27	„ „ 14	31.12.32
29446	Jonassen, Arthur.....	København	10. 8.85	Kbhvn. Afd. 8	5. 4.19	„ „ 8	21. 1.33
52125	Johnsen, Knud B. Alfr...	—	22. 9.12	„ „	2. 5.32	„ „ 12	14. 1.33
52738	Knudsen, Ernst P. Chr...	—	8. 9.06	„ „	2.12.32	„ „ 2	17.12.32
5057	Larsen, Morten Martin.	—	17.11.82	„ „ 3	12. 4.02	„ „ 3	7. 1.33
2804	Lungholdt, Johannes	Esbjerg	10.12.04	Esbjerg	7.10.25	Esbjerg	9. 4.32
34301	Lyhr, Niels Peter....	Boeslunde	23.12.02	Slagelse	1. 5.22	Kbhvn. Afd. 12	14. 1.33
23039	Mikaelsen, Niels Eiler	Gandløse Mørke	2. 3.05	Kbhvn. Afd.	5. 9.30	Centralafd.	8.10.32
33459	Mikkelsen, Niels	Villerslev	5. 6.11	Thisted	6. 5.30	Thisted	8. 4 33
51629	Mogensen, Alb. Jens Chr..	Nexø	11.10.11	Kbhvn. Afd.	5.10.31	Kbhvn. Afd. 14	26. 3.32
31280	— Marius	Hobro	20. 8.86	D. Arbm. Forb.	2. 3.27	Centralafd.	10 9.32
25779	Mortensen, Egil Martin	København	13. 9.09	Kbhvn. Afd.	5.10.28	Kbhvn. Afd. 12	31.12.32
36539	Møller, Chr. Emil.....	Næstved	27. 6.97	„ „	8. 6.28	„ „ 3	24.12.32

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
32273	Nielsen, Hans P. Guido.	Haslev	24. 2.00	Næstved	3. 5.19	Kbhvn. Afd. 12	10.12.32
31461	— Henning Evald.	Middelfart	12.10.09	Kbhvn. Afd.	29.11.28	„ „ 9	7. 1.33
31787	— Niels Chr. G...	Nr. Sundby	25.11.02	Nørresundby	8. 1.30	Nørresundby	14. 5 32
38650	— Oskar Julius...	København	3 3.04	D. Elektr. Forb.	3. 5 29	Kbhvn. Afd. 12	24 12 32
24800	— Rasmus Peter .	Aarhus	29.12 95	Aarhus	29. 1.17	Aarhus	12 11.32
50652	— Rogert Chr.....	Esbjerg	1. 5.02	Kbhvn. Afd.	24.10.30	Kbhvn. Afd. 13	26. 3.32
15354	— W. A Bonnesen	Bagenkop	2. 6 02	„ „	23. 3.30	„ „ 14	21. 1.33
15865	Nygaard, Lauritz.....	Nordby, Samsø	22. 6 85	Aarhus	2.10.32	Aarhus	22.10.32
30440	Oddershede, A. Knudsen....	Øster Jølby, Mors	17. 5.07	Thisted	9. 5 28	Thisted	23. 7.32
22048	Olesen, Olav	Høver	2. 8.09	Kolding	2. 3.29	Varde	26.11.32
54274	— Jeppe Nielsen .	Esbjerg	7.10.08	Middelfart	4. 4.32	Middelfart	31.12.32
29919	Petersen, Ernst Robert ..	Roskilde	4. 6.07	Roskilde	3.11.26	Kbhvn. Afd. 17	31.12.32
54710	— Gustav	Gedser	23. 9.04	Korsør	25. 7.32	Holbæk	27. 8.32
5991	— Holger Chr. ...	Petersborg	2. 8.93	Kbhvn. Afd. 3	12.12.14	Centralafd.	6. 8 32
33840	— K. Aage Andreas	Lyngby	22. 6.10	„ „	1. 4.30	—	19 11.32
34838	— S. Lindberg ...	Torstrup pr. Sig	15. 8.08	Varde	23. 7.30	Varde	26.11.32
35065	— Simon Dejberg	Sjørup	6. 1.03	Holstebro	28. 6 30	Thisted	1.10.32
51063	— Svend Chr.....	Nykøbing F.	5. 3.98	Kbhvn. Afd.	9. 3.31	Kbhvn. Afd. 14	24.12.32
33338	Pieper, Wilh. M. Wolf..	Sønderborg	16. 2.07	Sønderborg	3. 5.27	„ „ 17	17 12 32
51241	Rasmussen, Carl Sofus	Frydendal	12. 7.92	Kbhvn. Afd.	30. 5 31	„ „ 17	3 10.31
3487	— Einar.....	Idestrup Sogn	30. 9 88	Nykøbing F.	8. 5.07	Centralafd.	27. 2.32
33015	Randers, Søren Petersen	Vilsager pr. Mørke	3. 4.07	Odder	1. 4 30	Odder	7. 1.33
19943	Sørensen, Albert Johs.....	Aarup	12.10.95	Nyborg	25. 9.15	Kbhvn. Afd. 13	7. 1.33
4156	— Erik Michael ..	Aarhus	7.10.06	Aarhus	12. 9.25	Nørresundby	4. 6.32
11257	— Oluf.....	Vejle	22. 4.80	Kbhvn. Afd.	10. 7.32	Kbhvn. Afd. 4	24 12.32
13593	— Otto	København	8 1.01	„ „	15. 2 27	„ „ 14	31.12.32
50122	— Ove Vilhelm....	Skørping	1 11.00	„ „	12. 5.30	„ „ 13	24.12.32
29890	Schmidt, Carl Johan	Kolding	11. 8 04	Kolding	6. 6.31	Kolding	18. 6.32
2181	Schrøder, Helmuth R. V. .	København	14. 6.06	Kbhvn. Afd.	30.10.32	Kbhvn. Afd. 15	14. 1.33
51595	Spannheimet, Carl Rolf	Plauen	3. 3.12	„ „	23. 9.31	„ „ 15	24.12 32
13292	Svendsen, Frode Herm....	København	3. 5 03	„ „	13.10 22	„ „ 13	7. 1.33
17274	Therkildsen, Arthur M.	Egense pr. Rønde	19. 2.98	Kolding	10.10.16	Aarhus	3.12 32
19230	Thomsen, Robert Em.....	Hørmested	3 3.11	—	3. 1.31	Kolding	6 8.32
54362	Weber, Johan Schroll..	Nybølle	14.12.08	Ringe	8.11.31	Ringe	31.12.32
25176	Wiese, Edmund Siegfr..	København	11.12.00	Kbhvn. Afd.	4. 6.21	Centralafd.	1.10.32
31404	Østergaard, Kai Emil Alb...	—	25. 1.00	„ „ 1	17. 5.19	—	1.10.32
9428	Østrup, Niels P. Nielsen	Aarhus	11. 8.94	Aarhus	16.10.26	Aarhus	22.10.32

Reparationsarbejder i Gummifabrikken, mægledes den 22. April, og man enedes om, at Arbejdstiden for disse Arbejdere fremtidig er 8 Timer daglig, fra Kl. 8—12 og fra Kl. 13—17. Der var endvidere Enighed om, at Firmaet skulde sende Bud efter en afskediget Arbejder, saaledes at denne begyndte at arbejde Mandag Morgen den 24. April.

Den 25. April er der afholdt Mægling hos *A/S Burmeister & Wain*, Teglholmen, i Anledning af Strid om Betalingen for Udearbejde, udført paa Slangerupbanen af en Elektriker. Firmaet indgik paa at betale Overtidstillæg for een Dag samt Vej- og Udearbejdspenge for 4 Dage i Henhold til Fælles Værkstedsregler.

Timandsmøder. Nedennævnte Sager har den 11. April været til Behandling paa Timandsmøde:

1) Strid hos *Carl Seifert*, København, om Udbetaling af Akkordoverskud til Lærlinge. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Strid paa *Faaborg Jernstøberi* om, hvorvidt en Værkfører er Formand i Septemberforligets Forstaaelse. — Enighed opnaaedes ikke.

3) Strid hos *A/S De forenede Automobilfabrikkers Filial*, Aarhus, om, hvorvidt en Værkfører er Formand i Septemberforligets Forstaaelse. — Enighed opnaaedes ikke.

4) Krav fra *Odense Staalskibsværft* om Reduktion af Akkordpriserne i Grovsmedien. — Enighed opnaaedes ikke.

5) Strid hos *F. L. Smidth & Co.*, Valby, om Aflønningen af en Maskinarbejder, beskæftiget fra Kl. 7.30—12 og fra Kl. 16—21. — Enighed opnaaedes ikke.

6) Klage over, at *F. L. Smidth & Co.*, Valby har opsagt Tillidsmanden, og Klage fra Firmaet over, at Svejserne, deriblandt Tillidsmanden, har nægtet at udføre 192 Kædeled og blokeret dette Arbejde. — Man enedes om, saafremt tilsvarende Kædearbejde igen fremkom, og Parterne ikke kunde blive enige om Betalingen, at Arbejdet udføres i Henhold til Overenskomstens § 7, 2. Stk. — Under denne Forudsætning tog Firmaet sin Opsigelse af Tillidsmanden tilbage.

Samme Dag afholdtes Fællestimandsmøde paa Krav om, at *Dronningborg Maskinfabrik*, Randers, opretholder de hidtidige Lønforhold. — Enighed opnaaedes ikke, men Sagen er dog senere gaaet i Orden ved lokal Forhandling, idet Sammenslutningen og Firmaet har taget Konsekvensen af den andet Sted her i Bladet omtalte Kendelse i Sag Nr. 1754.

Endvidere er der den 26. April afholdt Timandsmøde til Behandling af 2 Sager, nemlig:

1) Krav fra *A/S C. M. Hess*, Vejle, om Reduktion af Akkordpriserne paa Staalvinduer. — Man enedes om at henvise Sagen til fornyet lokal Forhandling, der fandt Sted den 4. Maj. Denne resulterede i en ny Prisliste, som traadte i Kraft straks, og som af hver af Parterne kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

2) Klage over, at *A/S Frichs*, Aarhus, nægter at overholde Prislisten for Skære- og Svejsearbejde, og at give Akkord paa Arbejde, paa hvilket der tidligere har været arbejdet i Akkord. — Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling.

I Tilslutning til dette Timandsmøde afholdtes Fællestimandsmøde vedrørende *A/S Nakskov Skibsværft*. a) Strid om Arbejdstidens Fordeling og b) Strid om Regler for Overarbejde. Om det første Spørgsmaal opnaaedes ikke Enighed, og det andet henvistes til fornyet lokal Forhandling.

Den 6. Maj er der afholdt Timandsmøde paa en Sag vedrørende *A/S „Generator", Viggo Jensens elektromekaniske Etablissement*, København, Krav om Reduktion af Akkordpriserne. — Man enedes om at vise Sagen tilbage til fornyet lokal Forhandling, og saafremt Enighed ikke opnaas her, viderebehandles Sagen paa et nyt Timandsmøde.

Endelig er der den 9. Maj afholdt Timandsmøde til Behandling af Strid hos *A/S Frichs*, Aarhus, om Antagelseslønningerne. — Enighed opnaaedes ikke.

Hævede Blokader. Den overfor Smedemester *Holst* i Haderslev iværksatte Blokade er hævet, efter at Mesteren er indgaaet paa at antage de af vore Medlemmer, der har deltaget i Strejken, at betale mindst 110 Øre pr. Time og at afskedige den Skruebrækker, han under Strejken har haft i sin Virksomhed.

Ligeledes er Blokaden overfor *„Nilkron"*, Nørresundby, hævet, idet man ved en Forhandling den 28. April enedes herom, imod at „Nilkron" betaler vort Medlem 200 Kr. samt derefter 10 pCt. af Salget af Remskiver for hver Uge udover den indtjente Ugeløn, idet vedkommende erholder Arbejde i den Udstrækning, der er Brug for ham.

Ved Blokadens Iværksættelse var der to af vore Medlemmer, der havde Penge tilgode hos „Nilkron", men den ene havde, før Konflikten blev afsluttet, faaet udbetalt sit fulde Tilgodehavende.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 53000	Engquist,	Thorkild Hans	(Kbhvn. Afd.)
- 53353	Nielsen,	Hans Erling	(—)
- 6682	Ernst,	Peter Johs.	(Helsingør Afd.)
- 10930	Jensen,	Hans Chr.	(—)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 593 Hansen, Martin

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 12872	Pehrson,	Poul Lasalle	4. 4.14
- 4362	Svendsen,	Jørgen	31. 7.15
- 6226	Tillisch,	George Frederik	12. 4.13

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 37304	Andersen,	Adolf Dyrholm	6. 2.32
- 38104	—	Henning Carl Vilh.	29.11.30
- 28926	Arnholtz,	Svend Aage Niels P.	26. 6.31
- 51853	Baernes,	Ejgild Karl	8.10.32
- 9358	Bruun,	Jørgen Iver Tarp	27. 8.32
- 50982	Christensen,	Johannes Erh.	28.11.31
- 15496	Flindt,	Ivan Erik	4. 8.28
- 33091	Frederiksen,	Willy R.	18. 6.32
- 39517	Gerster,	Valdemar Jensen	13. 8.32
- 698	Hansen,	Frede Algot	13. 2.26
- 2907	—	Jacob	8. 8.31
- 51575	—	Jens Peter	9. 7.32
- 593	—	Martin	3.12.32
- 25380	Jensen,	Svend Aage Vilhelm	6. 2.32
- 51312	Joensen,	Henry	19. 9.31
- 23509	Keese,	Friedrich Robert	5. 3.32
- 51733	Nielsen,	Richard	3. 9.32
- 39303	—	Robert	8. 5.26
- 50779	Olsen,	Axel Niels Johannes	29.10.32
- 1895	Petersen,	Anders Peter	15. 5.20
- 24323	—	Carl Axel Godthard	23. 4.21
- 51536	—	Carlo Johannes	20. 2.32
- 28321	—	Johan Chr. Nicolaus	5. 6.20
- 51913	—	Knud Frederik	3. 9.32
- 39170	—	Levy Johannes	8.11.30
- 27700	—	Theodor Ejner	13. 2.32
- 37754	Poulsen,	Svend Aage	14. 8.26
- 11918	Suhr,	Ole Bernhard Marius	11. 3.22
- 28249	Svenning,	Christian Mikael	25. 9.20
- 29232	Thisted,	Arnold Jensen	3. 9.27
- 50187	Thomander,	Arthur Carl Hj.	16. 7.32
- 51060	Thomsen,	Svend Otto	23. 1.32
- 2327	Thorup,	Aage Bjørn	17.12.32

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 8 JUNI 1933 19. Aarg.

Forny Flaaden.

Da nærværende skrives, opgøres Antallet af Arbejdsløse i Danmark til 92.148, deraf 12.555 uorganiserede. De tilsvarende Tal var den 3. Marts 193,140, deraf 47,031 uorganiserede, og Arbejdsløsheden er altsaa i Løbet af godt 3 Maaneder dalet med 100.992. Trods denne betydelige Nedgang, der sikkert vil fortsætte et Stykke Tid, er det et foruroligende stort Antal Arbejdere, der endnu ved Sommerens Indtræden er ledige. Der er dog ingen Tvivl om, at Antallet vilde have været større, og at i Særdeleshed den Nedgang, der yderligere kan forventes, ikke vilde have kunnet finde Sted, dersom ikke Regeringen og Lovgivningsmagten gennem Kriselovgivningen havde øvet en værdifuld Indsats til Fremhjælpning af Beskæftigelsen og til Fremskaffelse af nogen Købekraft hos de mange, der ikke kan faa Arbejde. Men netop fordi Lettelsen i Beskæftigelsen her hjemme i ikke ringe Grad er og i den nærmeste Tid yderligere vil være fremkaldt af en politisk betonet Stimulans, opstaar Spørgsmaalet, om Bedringen i de danske Beskæftigelsesforhold vil kunne holde, indtil den almindelige Lysning i Verdensøkonomien indtræffer, eller om den kun kan bevares ved, at det danske Erhvervsliv yderligere stimuleres.

Herom er det i Øjeblikket vanskeligt at profetere. Ser vi paa Forholdene i Udlandet, hvis Virkninger vi ikke vil kunne frigøre os for i vort lille Land, synes Udsigterne for en forøget Beskæftigelse af Udlandets Arbejdere ikke at være de allerbedste. Arbejdsbureauet i Geneve har i hvert Fald for Januar Kvartal i Aar konstateret en Stigning i Ledigheden i en Række Lande i Sammenligning med Januar Kvartal i Fjor. Sverige viser ved denne Sammenligning en Opgang paa 77 pCt., Tjekoslovakiet 61 pCt., Belgien 35 pCt., Danmark 30 pCt., Holland 26 pCt. og Svejts 20 pCt. En noget ringere Opgang har Italien med 12 pCt., Norge, Finland og Østrig 11 pCt., Frankrig 9 pCt. og England 4 pCt. Tyskland noterer nogen Nedgang, hvad dog nærmest skyldes de drastiske Forholdsregler fra Naziregeringens Side, som intet har med en Lettelse af Erhvervslivet at gøre, saaledes den omfattende Indrullering i Nazitropperne, tvangsmæssig Udskrivning til den saakaldte „Frivillige Arbejdstjeneste", og Udelukkelse fra Understøttelse af en Mængde tyske Statsborgere, som derved ikke gaar ind i de officielle Tal for Arbejdsløsheden. Kyndige Folk regner med, at Tyskland til Vinter vil have 10 Millioner Arbejdsløse.

Til Gengæld skulde en Stigning i Produktionen af Jern og Staal tyde paa Bedring af Krisen, og en saadan Stigning har i Følge „Tidsskrift for Industri" fundet Sted i indeværende Aars første Kvartal. I Henhold hertil ser Billedet af Jern- og Staalproduktionen saaledes ud:

Tyskland („Stahl & Eisen"):

1932 Jan.—Marts (91 Arbejdsdage) 1.002.510 Tons Raajern.

1933 Jan.—Marts (90 Arbejdsdage) 1.168.857 Tons Raajern.

Stigningen fra 1932 for hele første Kvartal er saaledes 17 pCt. En Sammenligning for Marts Maaned alene viser en Fremgang paa 35 pCt. fra 1932.

For Fremstilling af Staal er de tilsvarende Tal:

1932 Jan.—Marts (75 Arbejdsdage) 1.287.625 Tons.
1933 — (77 —) 1.592.350 —

En samlet Fremgang paa 24 pCt.; men ogsaa her viser Marts alene en Stigning paa 35 pCt. fra Aaret forud.

Frankrig („Journee Industrielle"):

1932 1. Kvartal 1.419.000 Tons Raajern.
1933 — 1.465.000 —

Den samlede Stigning er kun 3 pCt. for hele Kvartalet, men næsten 12 pCt. alene for Marts.

Endvidere 1932 1. Kvartal 1.496.000 Tons Staal
mod 1933 — 1.586.000 —

For Staalet er Stigningen saaledes noget større med 6 pCt. for hele Kvartalet, men Marts alene yder en Stigning paa 26 pCt.

Fra sidstnævnte Kilde oplyses yderligere, at Englands Produktionstal viser en lignende Fremgang. I Polen har Produktionen i henholdsvis 1. Kvartal 1932 og 1933 været Raajern 33.500 og 67.000 Tons og for Staalet 169.700 og 282.900. En procentvis Fremgang paa 100 pCt. og 67 pCt. I Belgien skal Tallene paa det nærmeste være uforandrede.

Helt modsat for U. S. A.'s Vedkommende, hvor Produktionen angives at være fortsat nedadgaaende. Hvor katastrofalt Nedgangen har været gennem Kriseaarene, belyses skarpt af nedenstaaende Tal:

U. S. A. („The Iron Age") Raajern:

Aarene	1928	1929	1930	1931	1932
i Mill. gross Tons	38,2	42,6	31,8	18,4	8,8

Der er dog en meget betydelig Faktor i den internationale Økonomi, som stadig har svært ved at gøre sig gældende, og som har den allerstørste Interesse specielt for Metalarbejderne, nemlig Skibsbygningsindustrien. Denne Industri, der, naar den er i Gang, direkte og indirekte yder et meget væsentligt Kontingent til Beskæftigelsen, er paa Grund af det slette Fragtmarked stadig ude for en yderst daarlig Konjunktur, som ogsaa i høj Grad mærkes blandt de danske Metalarbejdere. Naar saaledes Antallet af ledige indenfor Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse endnu den 9. Juni androg 11.567, skyldes dette høje Tal bl. a., at den danske Skibsbygningsindustri mangler Beskæftigelse. Dette illustreres ogsaa nærmere derved, at Skibssmedeforeningen i København den 14. Juni havde 817 ledige, Afdelingen for Maskinarbejdere ved Skibsværfterne 1229, Specialarbejderforbundets københavnske Afdeling 519, hvortil kommer ca. 200 Formere og derudover andre Metalarbejderbrancher, der direkte og indirekte beskæftiges af Værftsindustrien, naar denne har noget at bestille. Nu er der ganske vist en betydelig Bedring at notere for det danske Fragtmarkeds Vedkommende, men Spørgsmaalet bliver, om det ikke mere er en forbigaaende Lettelse end Begyndelsen til en almindelig Opgang.

Vi kan anføre, at den 6. Juni 1932 var der i Følge Dampskibsrederiforeningens Opgørelse oplagt 87 Skibe med tilsammen 306.989 Tons, den 6. September var Antallet af oplagte Skibe steget til 103 med tilsammen 402.210 Tons, men dette Tal var den 6. Juni i Aar dalet til 56 Skibe med tilsammen 233.678 Tons.

Man kunde jo nu nøjes med at haabe, at denne Udvikling vil fortsættes, og at den efterhaanden vil animere Rederne til at bygge nye Skibe og dermed hjælpe Skibsbygningsindustrien igang paany. Der er dog adskilligt, der tyder paa, at Redernes Lyst og muligvis ogsaa Evne til at sætte Værfterne igang er stærkt begrænset, og imidlertid gaar Tusinder af Arbejdere, der søger Beskæftigelse ved Skibsbygningen, ledige.

Er der da ingen Mulighed for at komme denne Industri til Hjælp, ikke blot ved en almindelig Forøgelse af den danske Handelsflaade, om hvis Formaalstjenlighed der maaske kan diskuteres, men ved en delvis Fornyelse gennem Ophugning af gamle Skibe og Bygning af nye og ved økonomisk Bistand af Staten?

Som bekendt har Staten gennem sin Eksportkredit i høj Grad bidraget til, at de danske Skibsværfter gennem Aarene har kunnet bygge Skibe til Udlandet og ikke mindst til Norge, der i Virkeligheden gennem Statsstøtten til de danske Værfter i udstrakt Grad har faaet sin Handelsflaade fornyet paa favorable Kreditbetingelser.

Samtidig maa det erkendes, at den danske Handelsflaade ikke tilsvarende har holdt Trit med Udviklingen, og at en stor Del af dens Skibe er af forældede Typer, der vil have Vanskelighed med at konkurrere med Udlandets mere moderne.

Der er nu gennem Kriselovgivningen øvet en betydelig Indsats for at ophjælpe Landbruget og paany igangsætte Boligbyggeriet. Skulde der ikke ogsaa være Mulighed for gennem Statstilskud til Ophugning af gamle Skibe og gennem Statsstøtte til Kreditgivning ved Bygning af nye at faa Skibsbygningsindustrien igang

igen. Er der Mulighed i saa Henseende, vil Regeringen og Lovgivningsmagten sikkert paany vise deres gode Vilje, og Værfterne maa selvsagt være levende interesseret heri. Tilbage er der Rederne, der her synes at have vist en paafaldende Passivitet, der maaske ogsaa er affødt af indbyrdes modstridende Interesser. Rederne kan dog næppe i det lange Løb undlade i egen Interesse at yde deres Medvirkning til at gøre den danske Handelsflaade konkurrencedygtig og derved paany igangsætte vor Værftsindustri, der har øvet fremragende teknisk Indsats, som Udlandet hidtil i Kraft af Forholdene i højere Grad har kunnet benytte sig af, end Tilfældet har været herhjemme.

Ganske vist synes der i internationale Rederkredse at være en stærk Modstand imod, at de enkelte Lande yder Statsstøtte til Bygning af Skibe, men denne Modstand er bl. a. fremkaldt af, at der ved saadan Statsstøtte er sket en Udvidelse af Verdensflaaden, der staar i omvendt Forhold til Behovet. Ogsaa under Hensyn hertil er det vor Opfattelse, at en af Staten støttet Kreditgivning til Bygning af nye Skibe bør kædes sammen med Støtte til Ophugning af gamle. Dermed forhindres en unaturlig Udvidelse af Handelsflaaden samtidig med, at det maa paaregnes, at Redernes Modstand mod at lade Staten, ogsaa paa dette Omraade, øve en Indsats svækkes.

Lovforslag til Afhjælpning af Arbejdsløsheden.

Af *Leonhard Hansen.*

Den 22. Marts forelagde Socialminister Steincke 3 Lovforslag, tagende Sigte paa at afhjælpe Arbejdsløsheden, nemlig:

Forslag til Lov om Tilskud til Merbeskæftigelse, Forslag til Lov om midlertidig Indførelse af 40 Timers Arbejdsuge ved visse offentlige og private Arbejder, der udføres i Anledning af Arbejdsløsheden, og Forslag til Lov om Forbud mod Overarbejde.

Hermed paabegyndtes en Lovgivning, hvorved det muliggjordes at omsætte Arbejdsløshedsunderstøttelse til Tilskud til Igangsættelse af Arbejde, et Problem, som har intereseret og beskæftiget mange, ud fra den naturlige Betragtning, at Arbejde er bedre end Understøttelse.

De Arbejdsløses Antal var dengang ca. 185.000, et Tal, som for vort Land vel maa betegnes som katastrofalt, og som man vel skulde have Grund til at tro talte et saa tydeligt Sprog, at *alle* Partier i Rigsdagen maatte kunne enes om at træffe saadanne Foranstaltninger, at dette Tal blev nedsat betydeligt og hurtigt, men Resultatet blev et ganske andet.

Venstre og Konservative stillede sig lunkne og afvisende, ønskede nærmest at sabotere disse Forslag saaledes, at der intet skete i denne Samling.

Og det lykkedes dem — de Konservative ved blankt Afslag — og Venstre ved at stille saadanne Ændringsforslag, som det var umuligt for Socialdemokratiet at antage.

Lovforslagene blev i Folketinget behandlet under eet, og blev efter 1. Behandling henvist til et Udvalg, som beskæftigede sig med Forslagene ligeledes under eet.

Selvfølgelig var man klar over, at Lovforslagene om 40 Timers Ugen og Forbudet mod Overarbejde vilde møde Modstand, fordi Oppositionspartierne her vilde faa sine Instrukser fra Arbejdsgiverforeningen, som i disse Forslag saa et Indgreb i deres hellige Ret til at lede og fordele, og som, dersom Forslaget blev Lov, vilde have Vanskeligheder ved at opretholde deres stejle Afvisning af Arbejdernes Krav om yderligere Arbejdstidsforkortelse i den private Industri, men forbavsende nok gik Oppositionspartierne ogsaa imod Forslaget om *Tilskud til Merbeskæftigelse.*

Naar det højtpriste private Initiativ og det kapitalistiske System svigter paa en saadan Maade, at der intet Arbejde er til Tusinder af Medborgere, maa Lovgivningsmagten selvfølgelig træde til og forsøge at træffe saadanne Foranstaltninger, at der ikke alene skabes menneskeværdige Levevilkaar for den Arbejdsløse, men ogsaa at Forudsætningen for, at det tillærte, særlig for Ungdommen, ikke forflygtiges, at den Arbejdsløse ikke taber Modet, hvorved let den demoraliserende Lediggang kan give Resultater, som Samfundet i allerhøjeste Grad er interesseret i at afværge.

Lovforslaget gik ud paa, at en Virksomhed eller Institution, hvor det maatte anses for tilraadeligt at forøge Beskæftigelsen ved Hjælp af offentlige Tilskud, efter Undersøgelse af Handelsministeren kunde tilstaas saadanne, dog at Tilskudene udgør et mindre Beløb end det, der skønnes at ville spares i Arbejdsløshedsunderstøttelse, som Følge af den forøgede Beskæftigelse. Det skulde, forinden saadanne Tilskud ydedes, være godtgjort, at der virkelig var Garanti for, at Beskæftigelsesgraden effektivt forøgedes, og at saadan Forøgelse ikke medførte, at *andre* Virksomheder maatte indskrænke *deres* Produktion af den Grund, og at der i det hele taget ikke gennem Tilskudet blev Tale om en Forringelse af andre foreliggende Produktionsmuligheder.

Dersom Merbeskæftigelsen vilde medføre en betydelig Nedsættelse i en Kommunes Udgifter til Understøttelse til de Arbejdsløse, skulde Socialministeren kunne gøre det til en Betingelse for Ydelse af Tilskud, at en vis Brøkdel af dette betaltes af Kommunen, dog saaledes, at denne Brøkdel altid skulde fastsættes til et Beløb, der var *mindre* end den Ar-

bejdsløshedsunderstøttelse eller anden offentlig Hjælp, som Kommunen i modsat Fald maatte antages alligevel at skulle udrede i Understøttelse.

Dette betød altsaa, at Kommuner, som vilde benytte denne Lov, herigennem opnaaede reelle Besparelser paa deres Understøttelsesbudget.

Hvor ofte har vore politiske Modstandere ikke beskyldt de Arbejdsløse for ikke at ville tage Arbejde, men hellere hæve Understøttelse, hvor ofte er ikke Arbejdsløshedskasserne blevet beskyldt for Misbrug af de offentlige Midler; ved denne Lov blev der skabt Mulighed for at standse disse paastaaede „Misbrug" Mulighed for, i Stedet for Understøttelse, at skaffe Arbejde til Tusinder og derved Forøgelse af Købeevnen og Omsætningen.

Men disse Muligheder har hverken Venstre eller de Konservative villet være med til at skabe. Disse Lovforslag var ikke med i Kriseforliget med Venstre, man følte sig ikke bundet og var vel nærmest utilfreds med, at man var trukket saa langt, som man var, med Hensyn til Beskæftigelses- og Understøttelseslove i denne Samling. Den Omstændighed, at Arbejdsløsheden — maaske væsentlig som Følge af disse Love — var i Dalen, (en Nedgang til ca. 168.000), gav Venstres Ordfører Anledning til at udtale som sin Opfattelse, at han godt kunde tænke sig, at Beskæftigelsen blev saa omfattende, at der muligvis ikke blev ledige Arbejdere nok, og hvorfor saa skride til Gennemførelse af Love som de forelagte, hellere vente og se, om Arbejdsløsheden ikke ophævedes af sig selv!

Det konservative Folkepartis Ordfører var rent personlig velvillig stemt overfor Lovforslaget, men kunde ikke opnaa Flertal i sit Parti for at give det Tilslutning. Det var Arbejdsgiverforeningen, der ikke ønskede det. Det skal huskes, at Arbejdsgiverne ikke selv ønsker Beskæftigelsen øget paa deres Virksomheder, og nærmest med Beklagelse maa indrømme, at Regeringens Foranstaltninger har bragt Arbejdsløshedstallet betydeligt ned, hvilket Arbejdsgiverforeningens Formand, Julius Madsen, paa sin Generalforsamling saa sig nødsaget til at indrømme.

Retsforbundet talte naturligvis ved denne Lejlighed, som ved saa mange andre, om helt andre Ting og erklærede kategorisk, at man vilde stemme imod, da det efter deres Opfattelse var ganske umuligt at skaffe mere Arbejde ved Hjælp af den Slags Love, der her er Tale om, ved Hjælp af Tilskud til Arbejde. For Retsforbundet gælder som bekendt kun eet Middel til Afhjælpning og Mildnelse af Arbejdsløsheden — Grundskyld — Løfter paa Saligheden, som nok skal fylde i Arbejdsløses slunkne Maver *nu*, og det er *nu*, Arbejdsløsheden hærger, og det er *nu*, der skal hjælpes.

For Kommunisterne kom dette Lovforslag øjensynligt meget ubelejligt — hvordan skulde Repræsentanter for et „Arbejderparti" komme udenom dette, uden at alt for mange opdagede, at Kommunisterne netop *ikke* ønsker Arbejdsløsheden afskaffet? — Jo — Aksel Larsen erklærede, „at dette Lovforslag ikke vilde blive vedtaget i Landstinget", saa fandt han heller ingen Anledning til at stemme for det!

Det var en Politik, udtalte han, som det kommunistiske Parti under ingen Omstændigheder kunde understøtte, en Politik, der ikke var i Arbejderklassens Interesse, en Politik, *som kun førtes for at sikre Virksomhedernes Aktionærers Udbytte!* Han var meget betænkelig ved de mange Penge, som skulde bruges ved Praktiseringen af denne Lov, og nogen skulde jo betale disse Penge — ja, tænk om det skulde komme til at gaa ud over Kapitalisterne — man ønsker jo da ikke direkte at skade dem, hvis Interesser man varetager.

Saadan modtog altsaa Oppositionspartierne dette Lovforslag — et Forslag, som indenfor Rammerne aabnede mange Muligheder for at skabe ny og forøget Produktion, og som i Stedet for Understøttelse vilde have givet Arbejde til Tusinder.

Det andet Lovforslag, omhandlede Indførelse af 40 Timers Arbejdsuge ved saadanne offentlige og private Arbejder, der udføres i Anledning af Arbejdsløsheden, tog kun Sigte paa saadant Arbejde, hvortil Staten ydede Laan eller anden Støtte, og ikke, saaledes som fejlagtig opfattet af adskillige, forinden Forslagets Fremkomst, en almindelig Nedsættelse af Arbejdstiden overalt.

Lovforslaget tilsigtede en Fordeling af iværksatte Arbejder og maa betragtes som en midlertidig Nødhjælp i Bestræbelserne for at afhjælpe Arbejdsløsheden.

Selve Spørgsmaalet om Nedsættelse af Arbejdstiden har man beskæftiget sig med i det internationale Arbejdsbureau i 1932, hvor man udtalte sig derfor, ligesom der herom har været afholdt en teknisk Konference i Geneve. Endvidere er Spørgsmaalet sat paa Dagsordenen for den internationale Arbejdskonference i 1933, men foruden disse Steder beskæftiger adskillige Lande sig med Problemet, og det er derfor kun naturligt, at ogsaa Danmark forsøger ad denne Vej at lovgive, for at fordele iværksatte Arbejder.

Efter Anmodning fra Socialministeren har det Udvalg, som blev nedsat i 1932, i Henhold til Forligsmandens Mæglingsforslag, haft Spørgsmaalet til Behandling, men Forligsmanden maatte meddele, at enhver Bestræbelse herfor var endt resultatløst, væsentlig grundet paa Modstand fra Arbejdsgiverforeningens Side.

Det havde været naturligt og ønskeligt, om man var kommet til et Resultat indenfor de faglige Hovedorganisationer, men danske Arbejdsgivere har paa dette Punkt intet villet lære af, hvad man i andre Lande mener om dette Spørgsmaal, har stejlt og stupid sat sig fast, har gjort det til et Princip, og afviser blankt ethvert Forsøg fra Arbejderorganisationens Side paa at finde en Løsning. Nuvel — Tiden er maaske heller ikke inde endnu til at lovgive paa dette Omraade for *alt* Arbejde, men *der*, hvor Staten skal yde sin Støtte, skulde det dog synes

ret og rimeligt, at man gør Begyndelsen, og fordeler Arbejdet paa saa mange som muligt.

Lovforslaget tog alle mulige Hensyn, det foreslog at give Socialministeren Beføjelse til at afgøre om det Arbejde, hvortil der var givet Støtte, som *Helhed* skulde underkastes Lovens Bestemmelser om nedsat Arbejdstid, saaledes at en Virksomhed f. Eks. ikke kom i Vanskelighed med at have forskellige Arbejdstider, dersom det kun var til en Del af Arbejdet, der ydedes Tilskud. Forøvrigt skulde Tvivlspørgsmaal afgøres af vedkommende Minister, efter Forhandling med Socialministeren, ligesom der var givet rigeligt Raaderum for Dispensation, saaledes at man ikke skulde synes, at nogen af Rigsdagens Partier, med nogen Vægt, skulde kunne opponere mod Forslaget, forsaavidt man da overhovedet var interesseret i at søge at skaffe Udveje for, at saa mange som muligt blev beskæftiget.

Det konservative Folkeparti afviste enhver Forhandling om dette Forslag, det interesserede dem ikke det fjerneste, og Grunden dertil var tydelig et Diktat fra Arbejdsgiverforeningen, som i lange Cirkulærer til Rigsdagens Medlemmer indtrængende advarede imod at vedtage et saadant Lovforslag, som „vilde bryde Isen paa dette Omraade", saa hellere lade de Arbejdsløse fortsætte i haabløs Lediggang.

Kommunisten Aksel Larsen udtalte i Tinget: „Naturligvis kan der skaffes en vis Afhjælpning ved en effektiv Arbejdstidsforkortning, men Forholdene er saa fortvivlede, at en saadan i hvert Fald ikke kan *afskaffe* Arbejdsløsheden". Nej selvfølgelig ikke — men Forslaget var jo netop baseret paa Afhjælpning, men paa Trods af, at Kommunisterne altsaa selv indrømmer, at dette vilde ske, erklærede de, at de vilde stemme imod Forslaget.

Men Venstres Folk vilde „overveje" og erklærede sig rede til objektivt at deltage i Udvalgsarbejdet, og det gjorde de, de overvejede, erklærede og ændrede saa længe, at Forslaget ikke naaede at blive behandlet i denne Samling.

Selve Betegnelsen „Indførelse af en 40 Timers Arbejdsuge" mishagede Venstre i højeste Grad, — der findes formentlig ogsaa Venstremænd indenfor Arbejdsgiverforeningen. Denne Uoverensstemmelse var sikkert blev overvundet, men det, Forhandlingerne strandede paa, var Lovforslagets § 2, hvori foresloges, at Lønnen for saadan nedsat Arbejdstid skal være den, der i Henhold til *gældende Overenskomst* mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er fastsat for saadant Arbejde, og hvor saadan Overenskomst ikke foreligger, betales den for tilsvarende Arbejde paa Egnen gældende *overenskomstmæssige* Løn. Ordet „overenskomstmæssige" forlangte Venstre ændret til „sædvanemæssige" og Venstre viste hermed tydeligt sit Sindelag, specielt overfor Arbejderne paa Landet, man havde nok ikke noget imod, at Arbejdstiden blev nedsat, men Lønnen pr. Time skulde sandelig være den sædvanlige. Naar man ved, hvad Venstresogneraad f. Eks. mener er passende Løn, og hvormeget disse „sædvanemæssig" betaler for udført Arbejde, og tager i Betragtning, at der ofte benyttes uorganiseret Arbejdskraft til meningsløs lav Betaling, forstaar man, at Socialdemokratiet ikke ønskede ad Lovgivningens Vej at give karrige Arbejdsgivere Ret til fortsat Udbytning af daarligt stillede Arbejdere, hvilket vilde være sket, dersom Ordet „sædvanemæssig" var blevet akcepteret.

At det tredie af de forelagte Lovforslag — *Forslag til Lov om Forbud mod Overarbejde* — fremsattes, var en Selvfølge. Naar der ved Gennemførelse af 40 Timers Ugen ved visse Arbejder søgtes skaffet flere Arbejdere i Arbejde, maa det naturligvis være en Forudsætning, at der samtidig træffes Foranstaltninger til at afskaffe Overarbejde ud over den 48 Timers Arbejdsuge i videst mulige Omfang.

Lovforslagets Fremkomst var imødeset med overordentlig stor Interesse indenfor Fagforeningerne, idet Overarbejdsspørgsmaalet altid har været et Irritationsmoment for alle dem, som intet Arbejde har, og som ikke kan forstaa, at det er nødvendigt at fordele Arbejdet paa den Maade, at nogle Arbejdere ikke alene skal udføre Arbejde i fuld Tid, men derudover skal udføre det Arbejde, som den Arbejdsløse med en vis Ret mener burde være hans. Arbejderorganisationerne har gentagne Gange krævet at faa Overarbejdet afskaffet, eller hvor dette ikke kan lade sig gøre, at der finder „Afspadsering" Sted, men er altid stødt paa den voldsomste Modstand fra Arbejdsgiverforeningens Side, idet man har betragtet det som et formasteligt Indgreb i Arbejdsgivernes „hellige" Ret til at lede og fordele Arbejdet.

Lovforslaget gik ud paa at forbyde Overarbejde i Fabrikker, Haandværks- og Industrivirksomheder, Stenbrud, Kalkbrud o. l., ved Vejarbejde — Transport — Kontor og Bankvirksomhed, og var saaledes ret omfattende, men tog skyldigt Hensyn til saadanne Arbejder, hvor Overarbejde ikke helt kan afskaffes, som f. Eks. ved industrielle Reparationsvirksomheder, hvor Overarbejdets Afskaffelse for nogle Arbejdere vil betyde Arbejdsledighed for andre.

Den Omstændighed, at en Arbejdsgiver eller Arbejder ikke tilhører vedkommende Organisation, kan *ikke* fritage ham for Overholdelse af de Regler, der i Henhold til Bestemmelserne i Lovforslaget gælder for Personer, der *er* Medlemmer af Organisationerne.

Arbejdsgiverforeningen har jo gentagne Gange besværet sig over, at f. Eks. Loven om Forbud imod Arbejdsstandsninger virkede uretfærdigt, fordi den ikke var gældende for saadanne Firmaer og Mestre, som ikke var Medlemmer af nogen Organisation. Denne Begrundelse kunde ialtfald ikke føres i Marken overfor dette Lovforslag, hvori Reglerne var ens for alle.

Alle er enige om, at Overarbejde ikke helt kan afskaffes, og saadant skulde da ogsaa være tilladt, hvor det skønnedes nødvendigt, at enkelte Arbejdere anvendes til Overarbejde, men *en* Betingelse herfor skulde være, at Enighed derom kan opnaas med paagældende Arbejdere.

Kommunisternes Ordfører var meget betænkelig

ved en saadan Ordning, og hans Tro og Tillid til Arbejdernes Selvstændighed gav sig Udslag i en Udtalelse af ham, gaaende ud paa, at Arbejderne ikke vilde være i Stand til at modsætte sig Overarbejde i det Omfang, som Arbejdsgiverne ønskede. D'Hrr. kommunistiske Repræsentanter har øjensynlig meget lidt Føling med, hvad der sker ude paa Arbejdspladserne, hvor Regulering og Indskrænkning i Overarbejdet jo ret ofte finder Sted. At Kommunisterne vilde stemme imod Forslaget var givet, om ikke for andet, saa fordi dette var fremsat af de forhadte Socialdemokrater; at det vilde være til Gavn for Arbejderne, kom jo ikke Sagen ved.

Det mest interessante ved Lovforslaget var, at der derigennem fastsloges, at nødvendigt Overarbejde *skulde* afspadseres, d. v. s. udlignes med et tilsvarende Antal Arbejdstimer *indenfor* den normale Arbejdstid.

Udligningen skulde paabegyndes snarest muligt og om muligt være afsluttet inden 14 Dage efter Overarbejdets Afslutning.

Denne Bestemmelse er i nøjeste Samklang med den Opfattelse, som gør sig gældende hos langt den største Del af de organiserede Arbejdere, som nok vil præstere Overarbejde, hvor saadant er absolut nødvendigt, men til Gengæld kræver tilsvarende Afdrag i den normale Arbejdstid, for derigennem at skabe Adgang til Arbejde til arbejdsløse Kammerater.

Der er sagt fra Arbejdsgiverside, at Afskaffelse af Overarbejde kun betød 2% af det samlede Timetal, men rent bortset fra, at disse 2% kun omfatter Arbejde, som udføres for Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, maa det være Samfundets Pligt i en Nødssituation at skaffe Arbejde til saa mange som muligt, og en *fuldstændig* Ophævelse af Overarbejdet i Industrien vilde dog aabne Mulighed for en Indskrænkning af Arbejdsløsheden blandt de organiserede Arbejdere paa indtil 4%, saaledes, at ca. 4000 Mand paa denne Maade kunde have faaet Beskæftigelse, saa helt uden Betydning var dette Lovforslag dog ikke.

Socialminister Steincke fortjener Fagorganisationernes Tak, dels fordi han med dette Forsøg er i den nøjeste Samklang med den Opfattelse, som gør sig gældende hos de organiserede Arbejdere, men ogsaa fordi han dermed følger den Linie, som er trukket af Styrelsen for det internationale Arbejdsbureau, som paa sit Møde i Januar 1932 vedtog en Resolution, hvori det i Punkt 1 hedder: „Alt Overarbejde skal afskaffes. I de Undtagelsestilfælde, hvor dette paa Grund af tekniske Hindringer, Sæsonkrav og Leveringsfrister ikke kan lade sig gøre, skal Overarbejde reduceres til det strengeste Minimum."

Med Undtagelse af Venstre, som vel i Kraft af sin demokratiske Fortid, og grundet paa det i Aar stedfundne Samarbejde med Regeringspartierne, maatte vise nogen Velvillie overfor Forslaget, men alligevel saboterede det, bebudede alle andre Partier at ville stemme imod.

Saa stor er Interessen hos disse for at hjælpe den arbejdende Befolkning og Landet udover en Nødstilstand, som Forholdene ude i den store Verden har paaført os.

Ingen af disse 3 Lovforslag blev fremmet til Lov i denne Samling, men Regeringen vil forhaabentlig fortsætte med sine Bestræbelser for Afhjælpning af Arbejdsløsheden og atter fremsætte Forslagene, dersom Arbejdsløshedens Omfang nødvendiggør det.

Kampen mod de ødelæggende Kræfter.

Svenska Metallindustriarbetareförbundets Malmøafdeling holdt Kristi Himmelfartsdag et Møde i Koncerthallen i Malmø, hvor Forbundets tidligere Formand, nuværende Handelsminister Fritjof Ekman, holdt et Foredrag, rettet imod de Kræfter, som har taget Ødelæggelsesarbejdet indenfor Arbejderbevægelsen i Entreprise.

Indledningsord.

Indledningsvis erindrede Handelsministeren om, at Drivfjederen til Arbejdernes Organisationsbestræbelser var og bestandig er Misfornøjelsen med de bestaaende Forhold og Erkendelsen af, at den enkelte Medborger savner Evnen til i nogen Grad at ændre disse. Gennem fælles Arbejde kan Forholdene derimod ændres og forbedres, men for at en Samvirken for dette Formaal skal være mulig, maa visse Normer for det fælles Arbejde være vejledende og bestemmende. Erkendelsen heraf gav Stødet til Organisationerne, hvilke paa det faglige Omraade til at begynde med opdeltes efter rene Faglinier i lokale Fagforeninger, men siden centraliseredes disse efter indvundne Erfaringer i landsomfattende Fag- eller Industriforbund. Dermed naaede man ogsaa til det Stadium i Udviklingen, hvor det blev nødvendigt igennem Program og Love at optrække Retningslinierne for Virksomheden og for saavel Ledelsernes som Medlemmernes Forpligtelser overfor Organisationen og overfor hverandre. Disse Love vedtoges og vedtages stadig paa fuldt demokratisk Vis, nemlig paa Kongresserne af de paa fuldt betryggende demokratisk Maade valgte Kongresdelegerede. De saaledes vedtagne Love og Bestemmelser gjaldt og maa stadig gælde til ubetinget Efterlevelse, dersom en demokratisk Arbejdsmaade og en Varetagelse af Medlemmernes Interesser paa bedste Maade skal kunne være mulig.

Love og Bestemmelser maa respekteres.

Det maa være klart for alle, der vil se Forholdene i deres Sammenhæng, at der ikke vil kunne fremsæt-

tes nogen vægtig Indvending imod det nuværende Organisationssystem. Dersom der imidlertid hersker Misfornøjelse med Formerne, saa har den misfornøjede selvfølgelig Ret til at give Udtryk for sin Misfornøjelse og paa saavel Kongresser som ellers at anbefale de Ændringer, som han maatte anse for ønskelige. Men hvor kritisk han end maatte være, og hvilke Forandringer han end maatte ønske, saa har han dog ubetinget Pligt til at respektere de Love og Bestemmelser, som er vedtaget af Organisationen, og som han selv gennem sin Tilslutning til Organisationen har lovet at holde sig efterrettelig. At han tilfældigvis bekender sig til en anden politisk Opfattelse end et Flertal af Medlemmerne indenfor Organisationen kan ikke under noget Forhold medføre, at han har Lov til at sætte sig udover de Love og Bestemmelser, som er vedtaget paa demokratisk Vis af valgte Kongresdelegerede. Det maa ganske simpelt betragtes som usolidarisk at konspirere imod den Organisation, man tilhører, at vanskeliggøre dens Arbejde og bevidst og med Hensigt at bryde dens Love og Bestemmelser. Det er, fordi vi er Demokrater og vil bevare Demokratiet indenfor vore Organisationer, at vi ikke alene har Ret, men ogsaa ubetinget Pligt til at reagere imod saadanne Solidaritetsbrud.

Fagorganisationerne maa ikke blive Forsøgsmarker.

I de sidste Aar er der i Sverrig opstaaet nogle Organisationer, hvis Medlemmer og Ledere anser Fagforeningsbevægelsen for at være en overordentlig god Forsøgsmark for de politiske og andre Interesser, de repræsenterer. Det er ikke Omsorgen for Organisationerne eller nogen Interesse for Arbejderklassens Anliggender i al Almindelighed, der ansporer dem til Anstrengelserne — de har helt andre Interesser at varetage. Hvorledes det vilde gaa, om Koryfæerne for denne Politik skulde komme til Magten, har vi nu set Eksempel paa i Tyskland.

De Organisationer, jeg nærmest sigter til, er de sillénkommunistiske, kilbomskommunistiske og nazistiske Partier. Uanset Navneforskellen har disse samme principielle Indstilling og samme Maal for deres Bestræbelser. Maalet er i første Række at vinde tilstrækkelig Indflydelse til at kunne herske, og har man naaet dette Maal, saa begynder man Magtudøvelsen med at udrydde enhver, som tænker anderledes, som læser andre Bøger, eller som har en anden Farve paa Skjorten. Og kan han ikke udryddes, saa sender man ham til en Koncentrationslejr, hvor han behandles som en fangen Forbryder, til han afsværger sin Opfattelse, frasiger sig Retten til at tænke selvstændigt og bekender sig til den godkendte Mening. Saaledes er man gaaet til Værks i Rusland og saaledes gaar man nu til Værks i Tyskland. Det er en saadan Udvikling, vi som Demokrater har Pligt til at bekæmpe og forebygge.

Forskellen mellem Demokrati og Diktatur.

Demokraterne og Diktaturets Tilhængere har kun det fælles, at begge Parterne ønsker en Forandring af de nuværende Samfundsforhold. Saasnart der bliver Tale om Midlerne, skilles Linierne imidlertid. Demokraterne holder for, at Folkets brede Lag ved at skaffe sig forøget Indsigt og forøget Indflydelse, Skridt for Skridt skal paavirke Udviklingen i en for Samfundet og Befolkningsflertallet gunstig Retning frem imod en retfærdig Fordeling af det, Samfundet har at byde sin Befolkning, og en fornuftig Produktionsordning, som tillader, at Samfundets Hjælpekilder benyttes til at forsørge dets Befolkning paa den bedste og mest effektive Maade. Kommunisterne og Diktaturtilhængerne i al Almindelighed betragter alle Reformbestræbelser som skadelige, medens de afstumper Klassekampen og vanskeliggør Mulighederne for revolutionært at omstyrte Samfundet. Talen om Kamp og Kamp under alle Forhold er et Udtryk for denne Opfattelse. Demokraterne maa ingenlunde være bange for Kampen, men de maa undersøge Forudsætningerne for at vinde noget med en Kamp. De maa ikke som Tyren i blind Overvurdering af egen Magt stanges med Lokomotivet og derigennem gøre sig fortjent til samme Skudsmaal: „Jeg beundrer dit Mod, men foragter din Forstand."

At undersøge og bevise, at Forudsætningerne for Fremgang er til Stede ved en Kamp, anser de kommunistiske Hærførere sig mindst af alt forpligtede til. De kan være fuldt paa det rene med, at den Kamp, de med al tænkelig Iver tilraader, maa føre til Nederlag, men de ved, at de selv kan unddrage sig Ansvaret. Hvis Aktionen tilfældigvis skulde lykkes, priser de i brovtende Udtryk deres egen Taktiks Fortræffelighed, og mislykkes den, hvilket som Regel er Tilfældet, saa lægger de Ansvaret paa Ledelsen, paa de „Forrædere", som man ikke i Overensstemmelse med deres Raad har villet sætte ud af Spillet.

Kommunisterne kæmper imod Kammeraterne.

Efter derpaa i drastiske Udtryk at have karakteriseret den traditionelle, personlige Tilsmudsning, den hensynsløse Mødeterror og Lejlighedsbladene, som, trækkende Veksler paa Folks Ligegyldighed med Hensyn til at skaffe sig virkeligt Kendskab til, hvad der er sket, giver en fuldstændig karikerende Fremstilling af, hvad der er passeret, slog Hr. Ekman fast, at den kommunistiske Virksomhed i Grund og Bund retter sig imod Kammeraterne indenfor Organisationerne og imod Organisationernes Virksomhed, men derimod ikke imod Samfundsforholdene. Deres Taktik er fra Begyndelse til Slut en udspekuleret Forfølgelse af Kammeraterne indenfor Organisationerne — og med Kammerater mener jeg ikke blot Funktionærerne, der jo paa Forhaand betragtes som mistænkte Personer, men frem for alt de Kammerater i Fagforeningerne og paa Arbejdspladserne,

som ikke vil bekende sig til den kommunistiske Lære eller lade sig engagere i det kommunistiske Splittelsesarbejde.

Tyskland, et Skoleeksempel.

Hvor en saadan Virksomhed fører hen, har Tyskland nu givet Eksemplet paa. Der fandtes en enig Arbejderklasse og en Arbejderbevægelse med stor Indflydelse. De moskvainspirerede drev imidlertid et heldigt Splittelsesarbejde og sluttelig opstod Modbevægelsen, Nazismen, til hvilken forøvrigt en stor Del af de tidligere Kommunister efterhaanden er overgaaet. Nu har Nazismen kæmpet sig frem til Magten, og hvorledes den benytter sin Magt, behøver jeg ikke at skildre her. Et er imidlertid sikkert, og det er, at Nazismen ikke har noget fælles med Demokratiet.

Efter en Sammenligning mellem Nazister, Sillenkommunister og Kilbomskommunister, sam gav Anledning til gennem drastiske Eksempler at bekræfte Kilbomskommunisternes Slægtskab med Nazismen, konstaterede Taleren, at ogsaa Nazisterne til en vis Grad repræsenterer Viljen til at fremkalde en Forandring af de nuværende Samfundsforhold. Da det imidlertid gjaldt at vise, hvad man virkelig vilde, allierede Tysklands Nazister sig med Kapitalistklassen og har nu „udryddet" eller er ved at udrydde ikke blot det kommunistiske, men ogsaa det socialdemokratiske Parti, alle Blade, der repræsenterer en Opfattelse, som i nogen Grad afviger fra Nazisternes, altsaa ogsaa beskedne frisindede og liberale Blade, den frie Fagforeningsbevægelse og alle andre forhadte Organisationer — og nu begynder man ogsaa at tage sig af Kooperationen. Og det er just betegnende, at de frem for alt eller udelukkende vil udrydde alt, som er bygget op af Arbejdere med det Formaal at forbedre Arbejderklassens Stilling eller bevare allerede opnaaede Resultater.

Hvert enkelt Medlem er ansvarlig.

For os gælder det nu om at afgøre, hvad vi selv vil. Ogsaa her vil maaske de nazistiske Organisationer brede sig. Man viser sig jo fra Højres Side mistænksom imod Nazismen, men lykkes det den blot at slaa sig igennem til Magten, saa vil man her som i Tyskland kaste sig i Armene paa Bevægelsen. Hvis vi vil bevare vort Demokrati, saa gælder det derfor om, at vi allerede nu træffer Foranstaltninger til at forsvare det, thi naar dets Fjender har sejret, er det for sent. At medvirke til dette Forsvar paahviler alle Demokratiets Venner og Tilhængere. Ingen bør være ligegyldig, og den, der er ligegyldig, bliver maaske den første til at dadle, at der intet gjordes, medens der endnu var Tid dertil. Er vore Organisationer ansvarlige for Udviklingen, saa er ogsaa hvert enkelt Medlem af Organisationen ansvarlig.

Tolerance overfor Kommunismen og Nazismen betyder Demokratiets Undergang. Linierne maa gøres klare, Grænsen maa trækkes op mellem Demokratiets Venner og dets Fjender, og det maa gøres, medens Demokratiet endnu er stærkt.

De faglige Organisationers Vej.

Indenfor vore faglige Organisationer findes der ingen anden Vej at gaa, end at sætte dem, der konspirerer og ødelægger, udenfor Organisationerne. Retten og Friheden til at øve Kritik skal ikke berøves nogen, det vilde være at krænke Demokratiet, men illoyal Virksomhed indenfor Organisationerne kan ikke tolereres. Det er altsaa fuldkommen klart, at jeg for min Part anser det Initiativ, som Landsorganisationen har taget gennem Cirkulære Nr. 807, for at være rigtigt — det eneste man muligvis kan bemærke er, at det skulde være kommet endnu tidligere. Dette Initiativ betyder ingenlunde, som man fra kommunistisk Side paastaar, og som det i enkelte Tilfælde ogsaa er lykkedes at indbilde ikke-Kommunister, at Landsorganisationen er gaaet ind for at splitte Organisationerne, det betyder tværtimod, at Landsorganisationen har taget et Initiativ til at genoprette den Enighed, som Kommunisterne gennem deres Virksomhed har sat paa Spil. I Stedet for at protestere, som det er sket i visse Tilfælde, burde man hilse dette Initiativ med Tilfredshed.

Krisens Vej.

Foredrag af Dr. *Karl Renner.*

Holdt den 23. April 1933 paa det østrigske Metal- og Bjergarbejderforbunds 16. Kongres.

Verden har allerede i lange Tider været hjemsøgt af en Krise, der er uden Sidestykke i Historien. Mange Enkeltheder, mange Aarsager og Virkninger i denne Krise kender De. Alligevel vil det være af Betydning at fremstille alle Kendsgerningerne, der for Øjeblikket er bestemmende for den nuværende økonomiske Situation, i hele deres Sammenhæng som et Totalbillede. Vi maa betragte den økonomiske Proces i sin Helhed for at opnaa et ordnende Indblik i den. Foreløbig maa vi fastholde, at de økonomiske Forhold er delt i Afdelinger. Vi har den egentlige Produktionsproces, Frembringelsesprocessen, de producerede Varer gaar over i en Omløbs-, en Cirkulationsproces, for tilsidst paa et eller andet Sted at gaa over i Forbruget. Disse Processer maa vi følge, thi de tre Faser i det økonomiske Liv hænger umiddelbart sammen.

Der findes Sygdomme i Socialøkonomien, som indskrænker sig til en af disse Faser. Der findes rene Produktionskriser, i hvilke Omløbet og Forbruget ikke bliver umiddelbart inddraget; der findes Cirkulationskriser og der findes ogsaa Forbrugskriser.

Det ejendommelige ved den nuværende Rystelse af Verden er det, at vi har alle tre Kriser paa engang.

Dernæst maa man skelne mellem de enkelte Hovedgrene af Produktionen, altsaa for det første mellem Landbruget og Industrien. I 80'erne og 90'erne fandtes der en europæisk Landbrugskrise af stor Voldsomhed, men denne Landbrugskrise var ikke ledsaget af en Industrikrise, d. v. s. Forstyrrelsen i Industrien var uvæsentlig; tværtimod har Industrien i dette Tidsrum efterhaanden udviklet sig til en særlig Højde, paa hvilken den stod ved Aarhundredskiftet. Betegnende for vor Tid er nu igen, at Krisen ikke blot samtidig omfatter alle Faser i det økonomiske Liv, men ogsaa alle dets Grene. Vi har samtidig en Landbrugs- og Industrikrise, saa at Sygdommen ikke blot er en partiel Sygdom, men en Sygdom i hele det økonomiske Legeme. Det forklarer tillige Krisens Voldsomhed og Langvarighed.

Men denne Krise karakteriseres fremfor alle andre ved en bestemt Omstændighed. Der er netop forløbet 100 Aar siden, at Nationaløkonomen Malthus vakte stor Opsigt i England. Han forkyndte i sin Lære, at Antallet af Mennesker tiltager stærkere end Mængden af Levnedsmidler, at som Følge deraf paa Grund af de eksisterende Forraads Utilstrækkelighed et vist Maal af Elendighed uafladeligt er nødvendigt og uundgaaeligt, at Bordet, som det hedder, ikke er dækket til alle, fordi simpelthen Naturen ikke følger den menneskelige Tilvækst. Som Følge deraf maa der ske en Udvælgelse gennem Krig, Hungersnød o. s. v., for at holde Menneskene i Ligevægt med de tilstedeværende Produktionsmidler. Der var altsaa forkyndt en Forstyrrelse af det menneskelige økonomiske Liv og det menneskelige Samfundsliv som Følge af Produktionens Utilstrækkelighed, og den Tids Problem var altsaa at forøge Produktionen saaledes, at den fulgte med Folkemængdens Tilvækst. I Dag ser vi nøjagtig Modstykket hertil. Vi har et Overmaal af Varer i Verden, og af dette Overmaal af Varer følger et Overmaal af Nød. Denne vanvittige Tilstand er, saaledes som den er forudsagt af Karl Marx, nu indtraadt paa den utroligste Maade.

Efter denne almindelige Karakteristik af vort økonomiske Liv skal vi nu gaa nærmere ind paa Enkelthederne, og vi vil da først paa Produktionens Omraade stille os det Spørgsmaal: Hvorledes opstaar da denne overordentlige Stigning i den menneskelige Produktion, denne Forøgelse af det menneskelige Arbejdes Produktionskraft? Lad os da først betragte Arbejdets Mekanisering, Maskinernes Indtrængen paa Omraader, hvor de tidligere ikke kunde yde noget væsentligt, Mekaniseringen af hele Landbruget, og fremfor alt paa vore Omraader — omend denne Foreteelse ogsaa optræder her, men særlig i Kolonilandenes store Landbrugsomraader — Kemiseringen. Kemien begynder egentlig først nu sit Sejrstogt i det økonomiske Liv. Dertil kommer som det tredje tillige det, som man i Almindelighed kalder „Valget af Sorter", Typiseringen af Industrien, det omhyggelige Udvalg af bestemte Frugtsorter, der har forøget Udbyttet i en uhyre Grad. Mekaniseringen, Kemiseringen og Sorteringen udgør tilsammen Rationaliseringen i Industrien og i Landbruget.

Rationaliseringen har fremkaldt en Omvæltning i Produktionsprocessen og har i den sidste Tid skabt en egen Ideologi, der først fremtraadte i Amerika, og som forudsiger de videnskabelige Bedriftsmetoders, Teknikkens absolutte Herredømme over hele det menneskelige Samfund; det saakaldte Teknokrati, om hvilken De allerede har hørt.

Foruden denne Forøgelse af Produktionskraften kommer ogsaa i Betragtning den uhyre Udvidelse af den kapitalistiske Økonomi og den industrielle Teknik over hele Verden. I Sandhed er alle fem Verdensdele under og efter Krigen meget hurtigt blevet aabnede, og denne Udvidelse af Omraadet supplerer den intensive Forøgelse af den menneskelige Produktion.

Denne Udvikling har først vist sig i en Ophobning af Forraad, som man efter et Billede fra Bjergværksdriften kalder Socialøkonomiens „Haldenbestande". Jeg skal nu vise Dem, hvorledes disse saakaldte „Haldenbestande" i Socialøkonomien er vokset.

Rationaliseringen medfører altfor stor Ophobning af Forraad.

Jeg tager Aarene 1926, 1927 og 1932 til Sammenligning og som Tal Enheder paa 1000 Tons. Vi havde i Juni Maaned 1926 et Verdensforraad af Hvede (angivet i 1000 Tons) paa 3802, i Juni Maaned 1932 allerede paa 13,286, i December 1932 paa 16,130. De ser, en vældig Stigning i Løbet af 6 Aar. Det er Hvedeforraadene paa første Haand, ganske bortset fra dem, der allerede er i Omløb i Engros- og en Detailhandelen.

Af Sukker fandtes der i Juni 1927: 4965 og i Marts 1932: 10,014; Kaffe i Juni 1926: 444, i December 1932: 1619; Kobber i Juni 1926: 60, i Juni 1931: 375; Zink i Juni 1926: 24, i Januar 1932: 343; Bomuld i Juni 1926: 979, i December 1932: 2393, og Kautschuk i Juni 1926: 183, i December 1932: 621.

Denne uhyre „Halden"-Dannelse (Ophobning af Forraad) i Verdensøkonomien betyder selvfølgelig et uhyre Tryk paa hele Produktionen Vi maa nu først stille os det Spørgsmaal: Kan det antages, at denne Forraadsdannelse vil ophøre en eller anden Gang i Fremtiden?

Kan det antages, at denne tekniske Merproduktion paa nogen Maade vil aftage? At holde sig dette for Øje er overordentlig vigtigt til Bedømmelse af Udviklingen. Den fremragende og skarpsindige Økonom Schmalenbach siger: Vi staar denne Gang ikke i en Tilbageskridtskrise, men i en Fremskridtskrise. Vi staar ved Begyndelsen af et teknisk Fremskridt, som ingen Magt kan faa til at ophøre. Forraadsdannelsen og „Halden"-Dannelsen kan altsaa sandsynligvis ikke skaffes ud af Verden. Selv ved en hurtigere Afsætning, ved en fremskyndet Udtømning af Lagrene er der Udsigt til en altfor hurtig ny Opfyldning af disse

Lagre. Det er klart, at et saa uhyre Forraad af oplagrede Varer maa udøve et Tryk paa Priserne.

Store Forraad trykker Priserne.

Medens vi hidtil har beskæftiget os med Mængden, gaar vi nu over til en Betragtning af Priserne paa disse Varemasser. Vi vil nu se paa Udviklingen af Priserne for de enkelte Hovedartikler i de sidste Aar. Her har vi for os et Fald i Raastofpriserne, hvis Lige aldrig har eksisteret i den økonomiske Historie. Dette voldsomme Fald i Priserne paa Raastoffer er den nødvendige Følge af Dannelsen af „Halden". For at vi kan faa en Forestilling om, hvad der her er sket paa det socialøkonomiske Omraade, maa vi anskueliggøre os, hvor stort dette Prisfald er. Tidspunkterne for Sammenligningen er Aarene 1927 og 1931, Tallene er angivet efter vedkommende Landes Valuta.

Indenfor Aarene 1927 til 1931 faldt:

Hvede, New York, fra 152,24 til 63,50, et Prisfald til næsten en Tredjedel.

Rug, Rotterdam, fra 12,46 til 4,63 — det er saa uhørte Rugpriser, at faktisk ingen kontinental Landbruger er i Stand til ved disse Priser at producere med Udbytte.

Kaffe, Rio, 14,75 til 8,01;
Rørsukker, Kuba, 15,82 til 4,38;
Bomuld, New York, 17,48 til 6,44;
Kautschuk, New York, 31,45 til 4,26;
Kobber, London, 62,00 til 26,00.

Denne Nedgang i Priserne for Raastoffer, nemlig industrielle Raastoffer og Næringsmidler — og det er de fundamentale Raastoffer for hele Økonomien — er et fuldstændigt Jordskred af Priserne. Naar Jorden paa et eller andet Sted begynder at skride, maa den andre Steder nødvendigvis skride efter. Nu har vi indtil Krigen haft Priser, der i socialøkonomisk Henseende var indstillet paa hverandre og var udlignet mod hverandre. Ved en stadig Udvikling gennem Aartier var Priserne afstemt efter hverandre. Naar f. Eks. Kobber har en bestemt Pris, maa ogsaa den Artikel, der fremstilles af Kobber, Fabrikatet, have en tilsvarende Pris. Naar Korn og Kød har en staaende Pris, kan Lønningerne ogsaa være faststaaende, thi Lønningerne er jo, socialøkonomisk set, kun omsatte Levnedsmidler og Nødvendighedsartikler for Arbejderklassen. Vi havde altsaa en saakaldt Enhedsværdibalance (Wertgleiche) og Ændringer, som indtraadte hist og her, meddelte sig efterhaanden videre. En langsom Stigning af Levnedsmiddelpriserne medførte en langsom Stigning af Lønningerne, ikke automatisk, men ved Hjælp af Fagforeningsbevægelsen. Thi det er jo Fagforeningernes Funktion altid at tilvejebringe denne Prisbalance og Værdibalance mellem Løn og Levnedsmiddelbehov og om muligt skabe en Bedring til Fordel for Lønninger og Gager.

Fagforeningerne opretholder Lønningerne.

Denne Værdibalance er nu ødelagt ved Raastofprisernes Jordskred, vi har nu et Skred efter Raastofpriserne, og der fremtræder for os ikke en Balance, men en Pristrappe. Tingene ligger saaledes, at de industrielle Raastoffer er faldet dybest; ligeledes meget dybt, men ikke helt saa dybt, er Næringsstofferne faldet; i yderligere Følge er Priserne paa Huse, dernæst Aktiekurserne; meget langsomt fulgt efter — der kan De ikke regne med Østrig, men maa betragte de store økonomiske Lande — Rentefoden og, langsomt, Lønningerne og Gagerne. De vil nu forstaa, at ved dette Jordskred, selv om der sker en trinvis Nedadgliden af Priserne og Værdierne, maatte tilsidst ogsaa Lønningerne og Gagerne følge efter, selv om denne Udvikling, takket være den ved Fagforeningerne skabte Modstandskraft hos Arbejderklassen, er bleven noget opholdt, og De vil nu ogsaa begribe, **hvorfor Kapitalistklassen lægger saa overordentlig Vægt paa netop at bryde Fagforeningernes Modstand og derved udvide dette Jordskred ogsaa til de arbejdende Klassers Levefod.**

Kampen om Priserne.

Denne Udvikling i Produktionen, som jeg her har fremstillet den, har nu fremkaldt Midler til Kampen mod disse Foreteelser, saaledes først det Middel, som bestaar i Ødelæggelse af Raastofferne. De ved jo, at denne Ødelæggelse af Raastoffer gentagne Gange er blevet gennemført for at støtte Priserne, at man har brugt Hvede som Brændsel til Maskiner, at man har kastet Tusinder og atter Tusinder af Sække Kaffe i Havet o. s. v. Det andet Middel er den af den enkelte Stat foretagne voldelige Indskrænkning af Produktionen. Det mest fremtrædende Eksempel af denne Art er Indskrænkningen af Kautschukproduktionen i de malaiiske Stater under Englands Ledelse.

Jeg har jo vist Dem, i hvilken overordentlig Grad Kautschukprisen er faldet (fra 31 til 4). Dette voldsomme Fald er Følgen af, at Priserne først blev holdt oppe ved Indskrænkning af Plantningen af Gummitræer og Gummiplantager. England og Holland havde i Østasien, i de malaiiske Stater, anlagt uhyre Kautschuktræplantager og derved fremkaldt en vældig Produktion af Kautschuk. De Forenede Stater havde indtil da ikke haft nogen Kautschukproduktion, men som Følge af den overordentlig Udvidelse af Automobilismen det største Behov af Gummi. For nu at holde Markedet oppe har den engelske Regering sammen med den hollandske i de malaiiske Stater givet nøjagtige Forskrifter for, hvormeget Kautschuk der maa dyrkes, hvor meget Kautschuk der maa bringes paa Markedet, til hvilken Pris den maa sælges, og det har sat Amerikanerne i Skak. De har i Aarevis betalt Overpris, hvorefter de amerikanske Kapitalister er gaaet i Gang med at anlægge Kautschukplantager i Amazonomraadet, men ogsaa i den sydlige Del af selve Unionen. Det er nu lykkedes i omtrent en halv Snes Aar at holde Kautschukpriserne oppe.

Det kan en Stat gøre paa sit Omraade, men ikke paa Verdensmarkedet. Anlægget af Kautschukplantager i Sydamerika har bevirket, at Indskrænkningen af den engelske Gummiproduktion blev opgivet og at den uhyre Nedgang i Kautschukpriserne, som jeg har bevist, begyndte.

Det viser sig nu, at man ved saadanne Midler vel kan udskyde Prissænkningen, men ikke kan forhindre den. Der kommer det Øjeblik, da dette System bryder sammen og Priserne saa netop styrter ned for Alvor. Et kombineret System af Produktionsindskrænkning, Ødelæggelse af Raastoffer og Priskartel-ler er den saakaldte Valorisation, som man i Argentina allerede før Krigen med et godt Resultat har prøvet for at holde Kaffeprisen oppe. Saadanne Forsøg har den amerikanske Regering i de sidste Aar gentagne Gange foretaget for at støtte Hvedeprisen, fordi den amerikanske Farmer ved denne Hvedepris absolut ikke er i Stand til at faa det til at løbe rundt.

Alle disse Midler tilsammen har hist og her sinket Udviklingen, har maaske for en Tid udsat Ondet, kun for at det saa skal fremtræde saa meget stærkere, har afledet Virkningerne fra det ene Land til det andet. Men i Virkeligheden har alle disse Midler ikke formaaet at udrette noget mod den almindelige Verdensudviklings forbløffende Overproduktion.

Industrien i hele Verden vokser.

Denne Forstyrrelse af Produktionen og Priserne, denne Prisrevolution gør sig nu her hos os i Østrig og i Europa bemærket i endnu forstærket Grad som Følge af Udviklingen af den industrielle Produktion, som igen er en Følge af Udvidelsen til større Omraader i Verden. Industrialiseringen af de Lande, der var tilbage i Udviklingen, er efter Krigen foregaaet hurtigt. Ogsaa her skal nogle Tal vise, i hvilken Grad vi i Europa, i de gamle Lande, bliver sat i bageste Række. Denne Udvikling er endnu yngre og den er fremfor alt blevet forstyrret ved, at store Dele af Verden derude er blevet hæmmet ved krigeriske eller revolutionære Begivenheder. Tilvejebringelsen af Fred i Østasien, en Pacificering af Indien vilde lade denne Udvikling fremtræde endnu stærkere.

Men lad os nu gaa over til Industrialiseringen af de Lande, der hidtil har staaet tilbage i Udvikling. Her sætter vi Tilstanden i 1913 til Hundrede og søger Indekscifre for, hvorledes Tingene har udviklet sig siden Aaret 1913. Naar altsaa Europa i Aaret 1913 havde en samlet Produktion til en Værdi af 100, saa havde det efter Krigen — og her maa jeg bede Dem passe godt paa Tallene — i Aaret 1920 kun 77, i Aaret 1928 ved stigende Konjunkturer igen 115, havde altsaa overskredet Standpunktet af 1913, i Aaret 1929 120 og i Aaret 1931 igen kun 98. Vi tager saa de Forenede Stater. Naar 1913 er 100, saa er 1920 allerede 126, medens Europa gik ned til 77. 1928 161, 1929 171 og 1931 115, medens Europa var gaaet tilbage til 98. Men lad os tage Kanada. 1913 er atter lig 100, samme Aar stigende til 121, 213, 1929 til 234, altsaa næsten 2½ Gang saa meget, og i Kriseaaret 1931 dog endnu 166. Australien: Fra 100 til 150 i 1929, i 1931 endnu 133. Men det er nu særlig interessant. For Britisk-Indien, som tidligere kun kom i Betragtning som Raastofland, er der i disse Aar en Stigning til 124, i Aaret 1929 til 182 og i 1931 til 200. Japan fra 134 til 162 i 1920, 323 i 1929 og i Kriseaaret 1931 stadig endnu 303, altsaa en Tredobling.

Disse Tal udtrykker en Tendens til Udvidelse af Kapitalismen ud over den nye Verden og til Tilbagegang af den kapitalistiske Udvikling i den gamle Verden. **Det er en stor, omend kun forbigaaende Skuffelse for Socialismen. Thi Socialismen opstaar ikke af en ødelagt, men vil opstaa af en fremadskridende, fuldt kapitalistisk Produktionsmaade, i hvilken Arbejderklassen er stærk nok til at overtage den styrkede Socialøkonomi.** Derved at Industrialiseringen af Europa nu er tilbage i Sammenligning med den nye Verden, lider Arbejderklassen og Socialismen paa det europæiske Kontinent, medens man paa den anden Side først maa afvente den Tid, da i de nye kapitalistiske Lande Arbejderbevægelsen, Fagforeningerne og Arbejderklassens politiske Bevægelser styrkes. **I denne trøstesløse Overgangstid er vi desværre de svageste og maa tilstaa dette for os for ikke at foretage en fejlagtig Indstilling af vor Taktik, en fejlagtig Indstilling af vor Tænkning og i paakommende Tilfælde ligge under for den.** Men der udtrykkes deri ogsaa noget andet. Efter Nationaløkonomernes gamle Forestillinger skulde den tempererede Zone, altsaa fremfor alt Europa, egentlig være Verdens Værksted, og de subtropiske Omraader (Grænseomraaderne mellem den tropiske og den tempererede Zone. Red.), Koloniomraaderne, skulde være Verdens Agerland og Have. De skulde ikke levere andet end Raastofferne, som skulde forarbejdes i Europa og atter tilbageleveres som færdige Produkter. Denne Verdensarbejdsdeling mellem Europa og de andre Lande er rystet, Industrien foretager en Omorientering efter den saakaldte Raastofbasis. Medens man tidligere har tilført Raastofferne fra Kolonierne, forarbejdet dem her og leveret de færdige Produkter til Kolonierne, gaar nu den forarbejdende Industri ud i Raastoflandene. Denne Foreteelse er endnu i sin Begyndelse, men den lader sig ikke standse og betyder en Omlægning af Verden, som vi maa rette vor Opmærksomhed paa.

Europas Industri forskyder sig.

Industrialiseringen af de Lande, der er tilbage, indtræder ikke blot med Hensyn til Europa og Koloniomraaderne, men ogsaa i Forholdet mellem de enkelte Stater i Europa til hverandre. Vi bemærker navnlig hos vore Nabolande, at adskillige Industrier, der har haft hjemme hos os og som forsynede Nabolandene, udgaar, fordi disse forsyner sig selv. Ogsaa herpaa gives der Eksempler. Hvis man sætter Aaret 1928 til 100, saa er Industrien fra

1928 til 1929 steget til 103, fra 1929 til 1930 til 104, men har saa ganske vist i Aaret 1931 oplevet et Tilbageslag til 88. I Jugoslavien er Industrien i Aaret 1928 til 1929 steget til 110, i 1929 til 1930 til 120 og i Aaret 1931 til 105, d. v. s. disse Omraader har i voksende Grad industrialiseret sig, medens vi maa notere et Bagslag i Industrien. Det behøver man jo ikke at bevise ved Tal, det ved alle Arbejdere af egen Erfaring.

Denne Verdensudvikling er Skæbne for os. Hvis vi ser paa Bomuldsspindelen, der er typisk for Tekstilindustrien, ja, for hele Industrien, saa maa Svejts i Aarene 1927 til 1933 notere en Tilbagegang i Antallet af Spindler fra 109 til 90, Østrig fra 102 til 84, Storbritannien fra 102 til 89, Spanien har en Stigning fra 100 til 110, Kina fra 102 til 122 og Britisk-Indien en Tilbagegang fra 110 til 108. Disse Tal beviser Omlægninger i Verdensøkonomien og i Produktionen, over hvilke ingen enkelt Stat og fremfor alt ikke det lille Østrig har nogen Magt. Det er Verdensforeteelser, paa hvilke Enkeltstaterne, Enkeltpartierne og de enkelte Fagforeninger ikke har nogen Indflydelse. **At erkende dette og at bibringe Arbejderne denne Erkendelse, hvor smerteligt det end er, er en væsentlig Opgave i Arbejderklassens Opdragelse til Kamp.**

Handelskapitalens Indflydelse.

Vi har nu belyst Produktionen ved Strejflys. De producerede Ting kommer nu som Varer gennem Engros- og Detailhandelen paa Markedet. Her tages de i Besiddelse af Handelskapitalen og Trafikmidlerne, Jernbanerne, Skibsfarten o. s. v. Vi har saa uhyre forøgede Vareforraad, at vi maa stille os det Spørgsmaal: Betyder dette altsaa ogsaa en Forøgelse af Handelen?

Vi har set de nedadgaaende Priser, vi har set, at f. Eks. Kobber i Aarene 1927 til 1931 faldt fra 62 til 26, det betyder, at den Købmand, som har Kobberhandelen i sin Haand, har købt Kobber til 62 og nu sælger det til 26. Det kan være, at en eller anden har vundet derved, men i det store og Hele betyder det, at Handelskapitalen, Verdenshandelskapitalen ved de fortsatte Prisfald for en Del maa have fortæret sig selv. Og da Handelen kun har Interesse i Omsætningen, naar den tjener derved, saa forstaar De, at Handelen trækker sig tilbage og lader Lagrene være Lagre, at Handelskapitalen mangler Opfordring til at sætte Lagrene i Bevægelse, thi den taber saa meget paa Varerne, at den ikke vil tabe mere.

Men det betyder i sin videre Følge en Ændring af Produktionen, Nødvendigheden af Standsningen af mange Bedrifter, det betyder for Verden tiltagende Arbejdsløshed. Der findes i Verden over 30 Millioner Arbejdsløse, hvad der med deres Familier mindst betyder 100 Millioner Mennesker; et Kæmpefolk, større end hele den tyske Nation, er arbejdsløs i Verden og forbruger mindre end ellers eller næsten intet, og de andre faar mindre i Løn, forbruger atter mindre. De ser, hvorledes Handelen opererer mellem 2 Klipper: paa den ene Side Lagre, der vedvarende synker i Værdi, og paa den anden Side mindre købedygtige Konsumenter, færre Konsumenter overhovedet. Handelen har ingen Spore til at købe eller sælge. Følgen deraf er altsaa en Handelskrise. Den videre Følge deraf er, at Købmandsforetagender, Storhandelshuse, f. Eks. i vort Tilfælde et Storhandelshus, der beskæftiger sig med Metaller, med Kobber, er tvunget til at likvidere eller erklære sig fallit. Saa og saa mange Industriforetagender, Landbrugsforetagender, Købmandsforetagender kommer i Vanskeligheder.

(Fortsættes.)

Thi kendes for Ret.

Aar 1933 den 20. Maj blev afsagt følgende Dom:

„De Sagsøgte, Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening (ved kommunale Virksomheder), bør anerkende Sagsøgerne, A. P. Andersen, Th. Christiansen, O. Franck, V. Hansen, J. Jensen, J. Nielsen, J. Petersen, S. Skytte og J. Steines, som behørig udmeldt af Foreningen, O. Franck og V. Hansen fra den 20. November 1932 og de øvrige Sagsøgere fra den 10. December 1932 samt paaføre Sagsøgernes Fagforeningsbøger Kvittering herfor og for Betaling af Kontingent til Udmeldelsesdagen.

Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 400 Kr. at efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven."

Dommen er efterkommet, Medlemsbøgerne paategnet og Sagsomkostningerne betalt, men er nu ogsaa Retfærdigheden sket Fyldest paa en Maade, som Samfundet kan være tjent med?

De udtraadte „Kolleger" stod som Medlemmer af en Organisation, hvis Arbejdsløshedskasse foruden løbende Udbetalinger af hidtil ukendt Størrelse har en Gæld til det Offentlige paa 4 Millioner Kroner, hvilket sidste vil sige, at de offentlige Tilskud til Arbejdsløshedskassen er delvis baandlagte for længere Tid, og atter igen vil sige, at Medlemmerne i en Periode af uvis Varighed vil komme til at betale det forhøjede Kontingent, som virker særdeles trykkende selv paa Medlemmer med god Indtægt, men næsten er ødelæggende for de mange Medlemmer, hvis Indtægter er smaa, ja saa smaa, at de kommer ned til omkring Halvdelen af den Indtægt, som de 9 sagsøgte „Kolleger" oppebærer.

Hvad vilde der ske, hvis alle Kolleger med ingen eller ringe Arbejdsløshedsrisiko unddrog sig Medlemsskabet i Arbejdsløshedsforsikringen? Simpelthen dette, at denne ikke kunde bestaa, og at de Arbejds-

løse ingen Understøttelse fik eller dog kun, hvad de kunde opnaa gennem det Offentlige. Tiden har kunde opnaa gennem det offentlige, og Tiden har vist, at denne Understøttelse er blevet stærkt beskaaret, og den vilde være blevet det i endnu højere Grad, hvis ikke de organiserede Arbejdere gennem Arbejdsløshedsforsikringen havde taget det første store Stød af.

Men dernæst vilde der utvivlsomt ogsaa ske noget andet, og det var, at de Arbejdsløse, som nu under Hensyn til Organisationernes Anstrengelser for at skaffe Understøttelser føler sig bundet til at staa solidarisk med de Kolleger, der har Arbejde, meget snart vilde finde den Udvej at skaffe sig noget Arbejde, selv om det skulde tages under den tarifmæssige — eller skal vi i nærværende Tilfælde sige „budgetmæssige" — Betaling, i hvert Fald vilde saa mange af de Arbejdsløse gøre det, at Overholdelse af Tariffer meget snart vilde være en Saga blot, thi hvorledes skulde Organisationerne kunde skaffe aftalte eller hævdvundne Lønforhold respekterede, naar Rygraden i Organisationerne — Solidariteten — var knækket. Og den Dag vilde da ogsaa komme, da disse „frie" Arbejdere fik Virkningerne at føle.

Men nu med Hensyn til det Offentliges Interesser, som et Lands dømmende Myndigheder almindeligvis ikke sætter sig ud over. Stat og Kommuner er belastede, i visse Tilfælde overbelastede, paa Grund af Hjælpeforanstaltninger, dels til Arbejdsløse dels til Landbrug. De anspændte Budgetter i Forbindelse med hele Krisen danner Baggrunden for, at Pengene har tabt i Værdi, og alle maa spændes for med saavel direkte som indirekte Skatter for at holde Skuden paa ret Køl. Og i Følelsen af Nødvendigheden heraf tager de fleste deres Part uden alt for megen Knurren. Men der er altsaa nogle enkelte, der har haft det Held at faa Foden indenfor hos det Offentlige — i dette Tilfælde Frederiksberg Kommune — og som mener, at de nu kan hyppe deres egne Kartofler og i Kraft af en formentlig varig Beskæftigelse smide de Forpligtelser over Bord, som deres Fagfæller maa bære, og Kommunen blander sig ikke deri, ser maaske til med den tilfredstillende Følelse senere at kunne høste Fordel af Splittelsen, og Domstolen kender for Ret, at den, der i en vanskelig Tid vil løbe sin Vej, skal have Lov dertil.

Vi tror imidlertid paa, at den almindelige Moral, ogsaa kaldet den offentlige Mening, vil være stærkere end Østre Landsret. Den Paategning, Medlemsbøgerne har faaet, bliver ikke et Frigivelsesbevis, men et Brændemærke, der blandt alle ærlige Arbejdere vil blive værdsat lig med Judas' 30 Sølvpenge. Ved Hjælp af det sikre Instinkt til at kunne skelne mellem en god Kammerat og en egenkærlig Snylter har Arbejderbevægelsens Tilhængere hidtil kunnet holde Justits indenfor Organisationernes Omraade og vil fremtidig gøre dette uanset Domstolsafgørelser.

Det er jo heller ikke altid saadan, at fordi en Person „klarer Frisag", saa er Retten overbevist om hans Uskyldighed. Tværtimod!

Og for de organiserede Arbejderes Vedkommende kan der for de 9 frederiksbergske Udbrydere kun være Tale om, at de har „klaret Frisag" i dette Ords almindeligt anvendte Betydning.

Faglig Voldgiftskendelse.

Formerfaget.

I sidst udsendte Nummer af Fagbladet fandtes en faglig Voldgiftskendelse, der var afsagt i en Sag fra A/S H. Rasmussen & Co., Odense.

Vi kan fortsætte i dette Nummer med en ny, og til en vis Grad er de to Sager i Familie med hinanden, idet de begge drejer sig om, hvorvidt Hjemsendelse af en Tillidsmand i Tilfælde af Arbejdsmangel forpligter til Genantagelse eller ikke.

Medens Forbundet vandt Sagen fra Odense, er det modsatte Tilfældet med den her nævnte, der er hjemmehørende paa Varde Staalværk.

I Lighed med den forrige Sag er den afgjort med en Opmandskendelse paa følgende Maade:

Mellem Dansk Former- og Støberiarbejderforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark er der opstaaet nedenomhandlede Uoverensstemmelse vedrørende en fra Staalværket afskediget Tillidsmand Jens Nielsens Genantagelse, og da der ikke i vedkommende faglige Voldgiftsret har kunnet opnaas et Resultat ved Stemmeflerhed blandt Voldgiftsmændene, paahviler det underskrevne Opmand at afgøre Sagen.

Det er oplyst, at Jens Nielsen er en rask og rørig 48-aarig Former, som har arbejdet paa Staalværket fra 1928 til sidst i August eller rettere 5. September — 1932. Han har været beskæftiget ved „større og mere betroet Arbejde" og var i Tiden April 1929 til April 1930 Tillidsmand, hvilket Hverv han selv opgav, fordi han følte Stillingen utilfredsstillende. I Maj 1932 blev han atter Tillidsmand.

Den 5. September 1932 meddelte Værkets Ledelse Jens Nielsen, at der ikke var mere Arbejde til ham; det tilføjedes, at naar der kom mere Arbejde, skulde han blive beskæftiget paany. Jens Nielsen erfarede senere, at der var antaget nogle Formere til et vist Arbejde — antagelig i November 1932 —, og da han i Begyndelsen af December s. A. hørte, at der nu atter var antaget en eller flere, uden at der var blevet sendt Bud efter ham, gik det op for ham, at det drejede sig om Afskedigelse, og han henvendte sig da til Værkets Direktør og beklagede sig. Han skal ved denne Lejlighed have faaet det Svar, *at* han skulde ikke bestemme, hvem der skulde arbejde i Støberiet, men *at* der, naar det kunde lade sig gøre, skulde blive sendt Bud efter ham.

Den 12. December 1932 klagede han til Forbundet

under Henvisning til Tillidsmandsbestemmelsen i den gældende Overenskomst, Afsnit § 2:

„En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og Arbejdsgiveren er pligtig at give ham 2 Maaneders Varsel. Er Afskedigelsen begrundet i Arbejdsmangel, bortfalder Varselspligten."

Han mente sig holdt hen med Talemaader og ansaa Værket pligtigt at genantage ham som Arbejder og Tillidsmand. Den 14. Januar 1933 tilskrev Forbundet Sammenslutningen om Sagen og krævede Mægling. I Mæglingsmødet den 6. Februar 1933 „fastholdt Forbundet Klagen over, at Tillidsmand Nielsen ikke var bleven genantaget, hvorfor man rejste Krav om Erstatning herfor."

I Timandsmøde den 21. Februar s. A. „forbeholdt Forbundet sig sin Stilling."

Imidlertid forelaa der i Odense en Tillidsmandsuoverensstemmelse, som Forbundet fandt lignede Uoverensstemmelsen fra Varde, og da Odense-Sagen indklagedes for Den faste Voldgiftsret, hvorfra den dog henvistes til faglig Voldgiftsret, afventede man Resultatet af denne Voldgiftssag, hvori Kendelsen afsagdes den 26. April 1933.

Derefter har Forbundet i nærværende Sag nedlagt Paastand om, at Varde Staalværk som havende tilsidesat ovennævnte Overenskomstbestemmelse tilpligtes at genantage Jens Nielsen til Arbejde og genindsætte ham i Stillingen som Tillidsmand samt betale ham en Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste, i hvilken Henseende det fremhæves, at hans gennemsnitlige Timefortjeneste har været 1 Kr. 85 Øre, og at han har gaaet ledig i ca. 200 Arbejdsdage à 8 Timer.

Sammenslutningen paastaar Frifindelse under Henvisning til, *at* Jens Nielsen er lovlig afskediget paa Grund af Arbejdsmangel den 5. September 1932, *at* der herefter ikke paahviler Værket nogen Genantagelsespligt, samt *at* den Besked, der er givet ved Afskedigelsen — og senere — om, at Jens Nielsen skulde komme i Arbejde igen, naar der kom Arbejde, ikke er andet og mere end den Besked, alle faar, naar Arbejdet hører op.

Sammenslutningen har derhos paa forskellig Maade protesteret mod Erstatningskravet og kritiseret dets Beregning.

Former Jens Nielsen har afgivet personlig Forklaring for Voldgiftsretten og har herunder bl. a. fremhævet, at det ikke er rigtigt, at der forelaa Arbejdsmangel paa Værket den 5. September 1932. Han mener, at Værkets Direktør, der ellers altid har været glad for ham og hans Arbejde, engang i Efteraaret 1931 har faaet Uvilje imod ham bl. a. fordi, han modvirkede en af Direktøren ønsket Lønningsnedsættelse og nægtede „at arbejde i Kompagni" med en nærmere angiven Mand. Direktøren har derfor villet have ham bort som Tillidsmand. Jens Nielsen vil iøvrigt ikke have opfattet det den 5. September 1932 passerede som en „Afskedigelse", men kun som en „Hjemsendelse", idet der ikke i Øjeblikket var nok at bestille, men ret snart vilde komme noget nærmere angivet Arbejde (Bunde?). Først hen i December 1932 gik det op for ham, at det havde drejet sig om Afskedigelse, idet man holdt ham ude og ikke opfyldte sine Løfter.

Værkets daværende Direktør er i Mellemtiden fratraadt, og der er ikke af ham afgivet nogen personlig Forklaring for Voldgiftsretten. Sammenslutningen har oplyst, at den fra Værket modtog omkring 5. September 1932 sædvanlig Indberetning om, at Jens Nielsen var afskediget den 5. September, og har derhos fremlagt den skriftlige Forklaring — dateret 18. Februar 1933 —, som Staalværket har afgivet til Sammenslutningen i Anledning af det da indvarslede Timandsmøde.

Heri findes bl. a. følgende:

„Tillidsmandens Afskedigelse foretoges paa Grund af Arbejdsmangel den 5. September 1932. Der var paa dette Tidspunkt, hvor Tillidsmanden meldte sig færdig med sit Arbejde, overhovedet ikke en Model, der kunde sættes i Arbejde. Vel var der Formere, som havde noget at bestille, men de kunde paa dette Tidspunkt ikke afskediges til Fordel for Tillidsmanden, da de havde Akkordsedler paa det Arbejde, der var under Formning, og hvilket Arbejde var tildelt dem flere Dage forinden, og da som bekendt den Mand, der er i Besiddelse af Akkordsedler paa et vist Antal Stykker Arbejde, ikke uden særlig graverende Grunde kan afskediges, før Akkorden er færdig, var det umuligt at tage Arbejdet fra betræffende Formere og give det til Tillidsmanden. — — —

Det er rigtigt, at der blev meddelt Tillidsmanden, at naar der kom mere Arbejde, skulde han blive beskæftiget igen. Vi havde ogsaa paa dette Tidspunkt Udsigt til en større Levering af Gods til England, men denne Levering blev indskrænket til nogle faa Stykker Bunde, som blev udført hos os, medens Godset til den store Del af Leveringen, paa Forlangende af Englænderne, blev udført i deres eget Land. Da Modellerne til den indskrænkede Ordre ankom til os, stod der flere af de i Arbejde værende Formere og var færdige med det Arbejde, de havde, hvorfor Arbejdet blev overdraget til dem, og hele Formerarbejdet hertil androg højst en Uges Arbejde for 2—3 Mand.

Ved Tillidsmandens Afskedigelse kom han over paa Kontoret — — — og der blev det ogsaa paatalt, at han jo som Tillidsmand havde visse Præferencer med Hensyn til Beskæftigelse i Henhold til Overenskomsterne, men da der paa daværende Tidspunkt intet Arbejde var at give ham, sagde han selv, at han ikke kunde forlange noget med Hensyn til nogen Art Erstatning, naar der intet Arbejde var.

Det var senere nødvendigt at tage 2 Formere ind, nemlig den 9. November 1932. De to, der fik Arbejde, havde været arbejdsløse i lang Tid og boede i Vær-

kets Arbejderboliger, hvor de skyldte for flere Maaneders Husleje, som de nu har faaet arbejdet af. Desuden har der været beskæftiget en anden Former fra 5. December 1932 og i ca. 4 Uger med flere Afbrydelser, som paa Grund af Arbejdsmangel ligeledes har maattet afskediges helt.

Tilgangen af Arbejde har ikke siden været saaledes, at vi til Stadighed har kunnet indstille flere Formere, og de, der har været her, har arbejdet, som man siger „fra Haanden og i Munden", idet der ikke er indgaaet større Ordrer for haandformet Gods, og de daglige indgaaede Ordrer herpaa ikke engang har været tilstrækkelige til at beskæftige de Formere, der blev tilbage i Arbejde, helt.

Den Besked, der blev givet Tillidsmanden ved Afskedigelsen eller Hjemsendelsen, hvad man nu vil kalde det — at naar det blev bedre med Arbejdet, skulde han kunne komme igen, er den Besked, som alle faar, naar Arbejdet hører op, men vi kan ikke i Overenskomsterne finde noget om, at en paa Grund af Arbejdsmangel afskediget Tillidsmand skal være den første, der genantages."

Ingeniør Kruse, der her i Byen har med Varde Staalværks Sager at gøre, har for Voldgiftsretten forklaret, at det, om Arbejdsmængden meddelte, stemmer med, hvad han ved, navnlig ogsaa, at det i September 1932 ventede Arbejde i det væsentlige forblev i England.

Som Sagen saaledes foreligger, maa Opmanden gaa ud fra, at Former Jens Nielsen er afskediget den 5. September 1932 paa Grund af, at der da ikke forelaa mere Arbejde til ham.

At Jens Nielsen ikke vil have opfattet det passerede som en Afskedigelse før i December 1932 — efter ca. 3 Maaneders Arbejdsløshed — ses ikke heroverfor at kunne komme i Betragtning. Naar Jens Nielsen, som han selv har forklaret, troede, at Direktøren vilde fjerne ham paa Grund af Uvilje imod ham, havde han al Grund til straks den 5. September 1932 at søge konstateret, om den angivne Afskedigelses- eller Hjemsendelsesgrund ikke var i Overensstemmelse med de virkelige Forhold.

Da der, naar en Tillidsmand er *lovlig* afskediget — her altsaa paa Grund af Arbejdsmangel —, ikke tilkommer ham nogen overenskomstmæssig Ret til Genantagelse være sig som Tillidsmand eller almindelig Arbejder, vil allerede som Følge af det her anførte de Indklagedes Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Opmandshonoraret 150 Kr. vil — efter Voldgiftsmændenes Bestemmelse — være at betale med Halvdelen af hver af Parterne.

Herefter dømmes:

De Indklagede Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark paa dens Medlem A/S Varde Staalværks Vegne bør i denne Sag være fri for Tiltale af Klagerne Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

Sagens Omkostninger betales som ovennævnt.

København, den 22. Maj 1933.

Poul Hansen.

Niels Jakobsen død.

Nekrologer over afdøde kendte Medlemmer af Smedeforbundet synes desværre i indeværende Aar at skulle blive en staaende Rubrik i vort Fagblad.

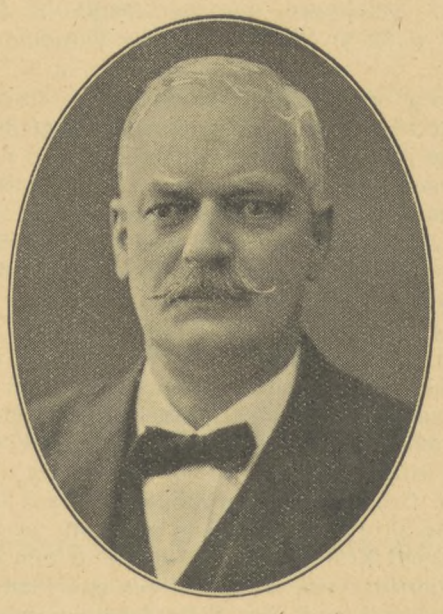

Lige efter Nytaar døde Smedeforbundets og Arbejdsløshedskassens Rejserevisor, *Sofus Petersen*, i en ung Alder. Den 17. April blev Bestyreren af Anvisningskontoret i København, *Chr. Christensen*, efter en haabløs Sygdom bortrevet. Den 27. April døde *Horsens-Petersen* i en Alder, der dog maatte berettige til at bruge Udtrykket mæt af Dage, og endelig er nu *Niels Jakobsen*, ogsaa efter en haabløs Sygdom, afgaaet ved Døden den 27. Maj i en Alder af 71 Aar, idet han var født den 16. Maj 1862.

Siden 1. Januar 1898 havde Niels Jakobsen virket for Smedeforbundets Medlemmer i København, først i den gamle Afdeling 1 og senere i Metalarbejdernes Centralafdeling, i hvis Tilblivelse han havde en meget væsentlig Andel. I sin Egenskab af Kasserer i Afdeling 1 blev Niels Jakobsen kendt af et meget stort Antal Medlemmer, og var i Virkeligheden gennem mange Aar en Centrumsfigur, som ikke mindst gjorde sig gældende paa Afdelings 1's efterhaanden mere og mere stormende Generalforsamlinger. Der var imidlertid intet, som kunde bringe Niels Jakobsen ud af Fatning, og dette bevirkede, sammen med hans

klare Syn og hans afgjort logiske Tænkemaade, at hans Anvisninger blev fulgt, ikke alene af Flertallet af Medlemmerne, men ogsaa af de ledende indenfor Organisationen. Hans værdifulde menneskelige Egenskaber kom ikke mindst til Udfoldelse, da Afdeling 1 som Følge af den Afdelingen overgaaede Dom i Flydedok-Sagen i 1919 blev erklæret konkurs, og hvor den daværende Opposition søgte at skabe en Separatorganisation. Stillingen var uhyre vanskelig, fordi Medlemmerne i den opløste Afdeling savnede et Holdepunkt, men her kom Niels Jakobsens store Kendskab til Medlemmerne og Tillidsmændene og hans Menneskekendskab i Almindelighed ham til Hjælp. Det var i Virkeligheden under hans Førerskab, at der i Løbet af kort Tid blev kaldt en Række Tillidsmænd frem, der kunde tage Ledelsen i hver af de 8 Afdelinger, som man fandt det formaalstjenligt at danne til Erstatning for den opløste Afdeling 1.

Det var ogsaa Niels Jakobsen, der i fremragende Grad havde Æren af at have tilrettelagt de københavnske Afdelingers Fællesadministration i Centralafdelingen, og selvom han paa Grund af en senere Omlægning af dennes Administration ikke kom saa meget i personlig Berøring med Medlemmerne som tidligere, udførte han stadig sit Arbejde i den store Virksomhed, indtil Sygdommen tvang ham ned paa det Sygeleje, hvorfra han ikke mere rejste sig.

Niels Jakobsen var en særpræget Person, hensynsløs overfor dem, som han maatte anse for at være Organisationens Fjender, og meget krævende af sine Medarbejdere. Til Gengæld var han selv en overmaade flittig Mand, der aldrig sparede sig i Arbejdet for den Organisation, der var blevet hans Livs Indhold, og altid rede til at yde sin Støtte ogsaa til de unge, som i Kraft af Tidens Udvikling kom ind i Organisationens Ledelse, undertiden paa Pladser mere fremtrædende end den, Niels Jakobsen selv indtog. Han var i det hele taget aldrig bange for at lade den Ungdom, han ansaa for at have Kvalifikationer, komme frem og udføre et Stykke Arbejde.

Efter hans eget Ønske blev han bisat i dybeste Stilhed, og Organisationen fik saaledes ikke Lejlighed til at vise ham den Erkendtlighed, som ellers vilde have været naturlig overfor en af dens Pionerer.

Populær Samfundsøkonomi.

Rentenedsættelse.

Vi har flere Gange i disse Artikler talt om Renter, og en og anden husker maaske en Drøftelse fra en Spilleaften, der blev omtalt for ca. 1 Aar siden.

Nu er Spørgsmaalet om Renten fra Diskussionernes Rige traadt ind i den praktiske Politik, og det var det, vi skulde tale lidt om i Dag.

Alle har vi vist mærket, det er Krisetid, og adskillige af os har ogsaa mærket, at Regering og Rigsdag paa forskellig Maade har søgt at bekæmpe Krisen, og i Erindring om det kloge Ord: „Naar Bonden har Penge, har vi alle Penge", har Bestræbelserne for en stor Del gaaet ud paa at lette Krisen for os alle ved at lette den for Landbruget.

Vi ved, at næsten alle Bønder kalder sig Selvejere, men de er det kun paa Papiret, for i de allerfleste Tilfælde er største Delen af Ejendommens Købesum laant. Og som Maal for en Ejendoms Pris tages det Beløb, den under fornuftig Drift er i Stand til at forrente med normal Rente efter, at Skatter og Afgifter er betalt, og Manden har faaet en rimelig Betaling for sit Arbejde. Naar nu Prisen paa Landbrugets Salgsvarer falder stærkt, som i de senere Aar, og Gæld og Renter ligger fast, vil det være Mandens Arbejdsudbytte og dermed hans Købekraft, der daler. — Vi ser bort fra, at han ogsaa vil være tilbøjelig til at trykke sin Folkeløn. — Problemet bliver derfor at finde Former, hvorunder Renten af de faste Laan kommer til at tage sin Part, og helst Hovedparten af det dalede Driftsudbytte.

Nu maa vi erindre os, at de fleste Laan er af Kreditforeningstypen. Det vil sige, at Laantageren i Stedet for Penge faar udleveret Obligationer, som han maa sælge til den Pris, han kan opnaa (Kurstab) for at faa Penge til Betaling af Købesummen, men i Løbet af 60 Aar indfri dem til deres fulde Paalydende (Parikurs). Kreditforeningsobligationerne er jo spredt paa umaadelig mange Hænder, og da de er købt under Forudsætning af en fast Rente (som Regel 4½ pCt.), er det tvivlsomt, om det vilde være muligt selv ved en Lovgivning at nedsætte denne Rente, og en Forhandling med Obligationsejerne er i Følge Sagens Natur uigennemførlig.

Nu mener man imidlertid at have funden en Omvej, man haaber fører til Maalet, Nedsættelsen af Renter i Almindelighed og af den for Laan i fast Ejendom i Særdeleshed. Det er de Lovbestemmelser, der er givet herom, jeg vil søge at forklare.

Den første Bestemmelse gaar ud paa, at alle Banker, Sparekasser og andre Pengeinstitutter skal nedsætte deres Indlaansrente til 3 pCt. af Penge, der staar uden Opsigelsesfrist, og 3½ pCt., naar de staar med Opsigelse. — Da nu samtidig Nationalbankens Diskonto (det vil sige den Rente, Nationalbanken beregner sig af Udlaan til Banker og Sparekasser) nedsættes, er Vejen banet for en Nedsættelse af Udlaansrenten i Almindelighed.

Nu er det jo imidlertid saaledes, at Kreditforeningsobligationer kan købes og sælges, og man maa derfor formode, at en Del Sparere vil tage deres Penge ud for at købe Obligationer. Da Obligationernes Kurs for Tiden ligger mellem 82—83 og 93—94 (det vil sige, at en Obligation paa 1000 Kr. koster mellem 820 og 940 Kr.), vil man se, det er en fin Forretning at tage Penge til 3—3½ pCt. ud og f. Eks. købe Obligationer til Kurs 90 og 4½ pCt., thi 4½ af 100 er 5 pCt af 90. — Sker dette i større Udstræk-

ning, kan det befrygtes, at Banker og Sparekasser kan komme til at mangle Penge, og de kan ikke yde nye Laan til Byggeriet f. Eks., ja der kunde endog blive Fare for, at de maa opsige Laan, de har ydet.

Denne Udvikling vilde selvfølgelig kun føre os fra Asken og i Ilden; men derfor opretter Loven en saakaldt Krise- eller Likviditetsfond. — Likvid betyder flydende, og en Banks likvide eller flydende Kapital er de Penge, den har i Kassen, og de Værdipapirer, der kan sælges fra Dag til Dag. — Likviditetsfonden skal altsaa sætte Penge ind, hvis et Pengeinstituts Udtræk bliver for store.

Naar der nu kommer mange og vil købe Kreditforeningsobligationer, vil Sælgerne forlange højere Pris, Kursen vil stige og formentlig snart naa ganske nær 100, Pari. Naar dette er sket, kommer Kreditforeningerne og siger: D'Hrr. Obligationsejere (ja, for Resten de gamle Damer med Hængekrøller med) kan vælge, for Fremtiden er Renten kun 4 pCt., og er De ikke tilfreds med det, kan De faa Obligationernes Paalydende udbetalt. — De hertil fornødne Penge faar Kreditforeningerne fra Likviditetsfonden.

Men nu Likviditetsfonden? Hvor faar den sine Penge fra? Kommer „En sydafrikansk Ven" med dem?

Det er jo ikke givet, der skal bruges saa svært mange Penge, fordi

1) Der findes kun en vis Mængde Obligationer, og Betingelsen for at købe, er, at der er nogen, der vil sælge. Og det kunde godt tænkes, at de fleste Obligationsejere hellere selv vil tage Stigningen i Kurserne, end de vil sælge. — I saa Fald bliver der kun Obligationerne fra nye Laan paa Markedet, men disse opvejes delvis af de til Indfrielse udtrukne Obligationer af ældre Laan.

2) De, der sælger Obligationer, gemmer næppe Salgssummerne i Strømpeskafter, de indsætter dem i et Pengeinstitut. — Denne Side af Sagen bliver altsaa et Kredsløb, der sikkert kun vil kræve ringe Tilløb fra Likviditetsfonden for at holdes i Gang.

3) Naar Renten paa Obligationer skal nedsættes — denne Foranstaltning kaldes en Konvertering —, er det næppe sandsynligt, at ret mange Obligationsejere ønsker deres Obligationer omsat i rede Penge, da de jo kun kan faa 3—3½ pCt. i Pengeinstitutterne.

4) Nogle vil selvfølgelig kræves indløst, og de Indskud, Pengeinstitutterne derved faar, kan anvendes til Tilbagebetaling af mulige Laan fra Likviditetsfonden.

Vi har altsaa her et nyt Kredsløb, der rimeligvis heller ikke vil kræve større Tilløb.

Dog maa man selvfølgelig stadig sikre sig, at der er de fornødne Midler til Raadighed i Likviditetsfonden, og derfor formoder man, at Fonden mod Statens Kaution kan faa de fornødne Midler fra Dag til Dag hos Nationalbanken. Dette behøver dog ikke at betyde en øget Seddeludstedelse; thi som paavist forudsætter hele Manøvren ikke Forbrug af nye Penge. Og som omtalt i en tidligere Artikel afhænger Seddelmængden af Forholdet mellem den samlede Størrelse af de Laan, Nationalbanken yder, og de den faar tilbagebetalt.

Den her forklarede Ordning synes altsaa at muliggøre to Ting:

1) En Nedsættelse af Landbrugets Renteudgift og dermed en Forøgelse af dets Købekraft.

2) En Formindskelse af den umaadelige Rentebyrde, der hviler paa det arbejdende Folk som Helhed.

Lykkes denne Manøvre, har vi ført Bevis for, at en handlekraftig Regering bevidst kan gribe ind i de økonomiske Kræfters „frie Spil", og dette er af uoverskuelig Værdi for vor Bevægelses, for Socialismens Fremtid. Vi bør dog ikke glemme, at denne Lovgivning har til Forudsætning de til Valutakontoret knyttede Indskrænkninger i Kapitalejernes frie Dispositionsret. Fandtes disse ikke i Kraft, kunde man nemlig befrygte, at store Dele af den egentlige Finanskapital forsvandt ud af Landet, til Egne, hvor Indskrænkninger i Rentefriheden ikke er indført. Men dette er jo kun en Grund mere til at opretholde Valutaordningen.

Tilbage bliver Sagens Indflydelse paa visse Forhold i Byerne, navnlig hvad angaar Byggeriet og Huslejen; men derom ved en anden Lejlighed.

Fred. Vedsø.

Lidt Værkstedsteknik.

Nogle Metoder og Hjælpeværktøjer ved Gelænderarbejde.

Smedejernsgelændere og -Gitre hører til de Arbejder, som enhver udlært Smed, selv om han ikke netop er Klejnsmed, giver sig i Kast med uden at gøre sig synderlige Skrupler med Hensyn til Vanskeligheder. Det er saa „lige til" — i hvert Fald forinden man faar begyndt. Men kommer man først i Gang, viser det sig gerne ved nærmere Eftertanke, at enhver Ting kan laves paa forskellige Maader, og Resultatet bliver forskelligt, naar man tager Hensyn til Arbejdets Kvalitet og den medgaaede Tid. .

Arbejdet i sin Helhed omfatter saa mange Former og Kombinationer, at man ikke i en enkelt Artikel kan give nogen samlet Vejledning. Der skal her kun plukkes nogle Eksempler ud, omhandlende en Del Arbejder, der ofte gentager sig.

Først nogle Benævnelser: Et Gelænders vigtigste Bestanddele er:

Balustre, d. v. s. de lodrette Stænger eller *Sceptre*, der er gjort fast i Fundamentet, bærer Gelænderet og giver det den fornødne Stivhed.

Løsholter eller *Samlingsskinner*, d. v. s. de Stænger, der sammenholder Balustrene og eventuelt mellemliggende Stænger.

Haandlisten, der er den øverste paa Gelænderet

liggende Skinne. Den kan være fremstillet af et Profil, f. Eks. et Haandlistejern, eller den kan eventuelt være en Træhaandliste.

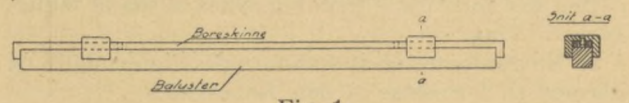

Fig. 1.

Udfyldningsstænger, hvis Anvendelse ikke kræver særlig Forklaring.

Ved Udførelse af korte Gelænderstykker *kan* alle Dele opmærkes med Maalestok; men skal der fremstilles større Længder, maa man helst undgaa den ret sene Opmærkning med Maalestok og Ridsestift. Ved saadant Arbejde afklippes eller afskæres Balustre og Udfyldningsstænger efter Lærer, f. Eks. Baandjernsmaal, og affiles eventuelt paa nøjagtig Længde.

Naglehullerne i Balustrene bores derefter i en Boreskinne med Styr for Siderne og Enderne som vist i Fig. 1 og forsynes eventuelt med Borebøsninger.

I Stedet for at bruge en speciel Boreskinne kan man benytte et Apparat som vist i Fig. 2. Stangen,

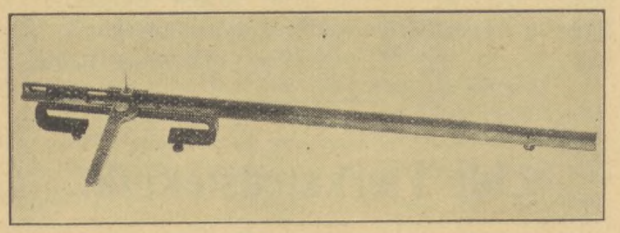

Fig. 2.

der skal bores, lægges i Apparatet, saaledes at Enden støder mod det indstillelige Stop. Derefter spændes Stangen fast ved Hjælp af Haandtaget. Apparatet er indrettet saaledes, at det kan fastspændes paa Boremaskinens Bord. Naar alle Stængerne er borede i

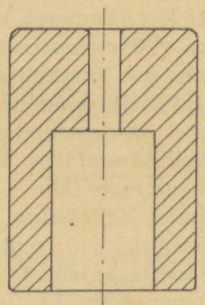

Fig. 3.

den ene Ende, kan man ved Hjælp af samme Borebøsning bore dem i den anden Ende, idet Stængerne ved den anden Opspænding sikres i rigtig Stilling ved Hjælp af den Skrue, der fra neden er skruet igennem Vinkelhjernets vandrette Flig, og som ses paa Billedets højre Side. Omtalte Skrue saavel som Holderen for Borebøsningen maa anbringes i rette Stilling for hver ny Model af Stænger, der skal bores. Derved bliver Apparatet anvendeligt til Jern fra ca. 10—20 mm i Firkant.

Skal der bores Huller i Enden af Balusteren til Gevind eller til Fastlodning af Tappe, undgaar man Opmærkning og Kørning ved at benytte en Borebøsning — Fig. 3 —, der passer ned over Hjørnerne af det firkantede Jern. Boret vil da altid træffe i Midten af Jernet.

Er Balustrene afsavet skraat som f. Eks. til Trappegelændere, maa Endehullerne bores, idet Balusteren

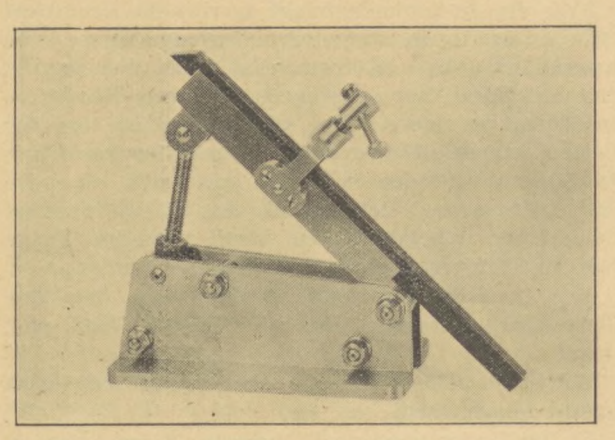

Fig. 4.

spændes skraat op under den rigtige Vinkel i en Skruestik eller lign. Har man ofte med den Slags Arbejde at gøre, kan det betale sig at fremstille et specielt Opspændingsapparat som vist i Fig. 4. Naar Apparatet er indstillet, saaledes at den skraat afskaarne Flade ligger vandret, fastspændes Balusteren med en Spændeskrue, og Boringen kan foregaa. I Forbindelse med dette Apparat kan man eventuelt ogsaa benytte Borebøsning. Apparatet kan fremstilles saaledes, at det kan bruges til forskellige Dimensioner Balustre.

Skal Balustrene eller Udfyldningsstængerne fastnittes i Fladjern som vist i Fig. 5, kan man — hvis det er tyndere Samlingsskinner — fræse en Tap

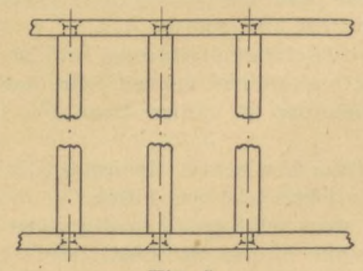

Fig. 5.

paa Enderne af Stængerne. Dette kan udføres paa en almindelig Søjleboremaskine ved Hjælp af en saakaldt Tapfræser (Fig. 6), i hvis Væg der kan opspændes 2 Knive. Fræseren er forneden forsynet

med en udskiftelig Styrebøsning, der bevirker en nøjagtig Centrering, saaledes at den udfræsede Tap kommer til at sidde i Midten af Jernet.

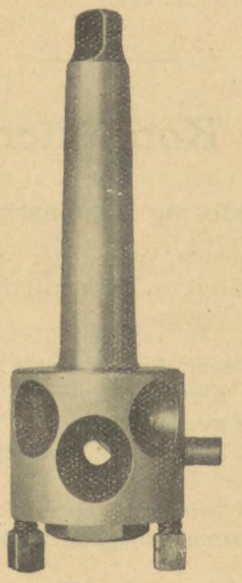

Fig. 6.

Hvis der benyttes en Tapfræser uden Styrebøsning, saaledes som vist i Fig. 7, kan Enden af Jernet tildannes konisk ved Slibning eller Filning for at faa Fræseren til at „fange" i Midten.

Hvis Samlingsskinnerne har f. Eks. samme Tykkelse som Udfyldningsstængerne eller Balustrene, kan det ikke betale sig at fræse de lange Tappe, der bliver nødvendige til Nitningen. I dette Tilfælde kan man ganske vist benytte Skruer til Samlingen, men

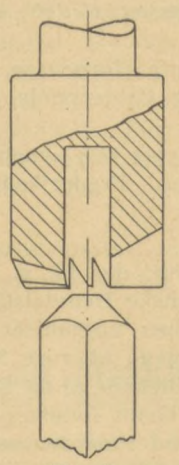

Fig. 7.

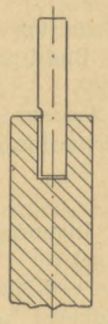

Fig. 8.

det giver ikke den fornødne Fasthed, da Skruerne kan gaa løse, saa Stængerne kan drejes. Derfor benytter man som Regel *Fastlodning af Tappe.*

Hullerne bores som før forklaret efter den ønskede Traaddiameter, saaledes at Traaden gaar let i Hullet. Traaden afklippes i bestemte Længder med Tillæg for Nitning. Skal Tappen fastloddes i et Bundhul, maa man file en Flade paa den Del af Traaden, der gaar ned i Bundhullet (se Fig. 8), saa Luft og Damp, der udvikles under Lodningen, kan slippe ud. Ellers vil Lufttrykket kaste Tappen ud af Hullet.

Der lægges lidt Slaglod blandet med Boraks og Vand ned i Bunden af Hullet. Tappen sættes i, og Opvarmningen foretages langsomt med Svejsebrænder eller i Essen, indtil Slagloddet flyder. Naar dette sker, maa man helst med et Stykke Jern el. lign. trykke ganske let mod Enden af Tappen, saa den kommer helt i Bund, og dernæst med en lille Staalbørste rense Loddestedet for Boraks og Glødskaller.

Alle Forsænkninger til Nitning udføres med en spids Forsænker — ikke over 60°. Skal Balustrene sammen med andre Stænger omsluttes af Baand, kan disse samles af 2 Dele ved Autogensvejsning. Fig. 9 og 10 viser 2 Eksempler herpaa.

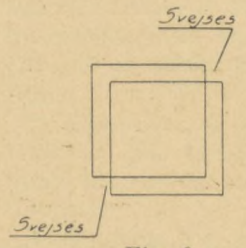

Fig. 9.

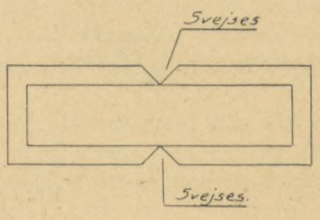

Fig. 10.

Ved *Samling* af Gelænderet gælder det om at faa Samlingerne saa usynlige som muligt. Dertil er Autogensvejsning blevet et godt Hjælpemiddel.

Ved *Sammennitning* af Balustre og Løsholter kan bruges *Traadnagler* (Fig. 11 og 12), hvis Nitningerne ikke maa være synlige; *Dimensionsnagler* (Fig. 13), hvis Nitningerne kun skal være usynlige paa den ene Side, eller *Gitternitter* med halvrunde Hove-

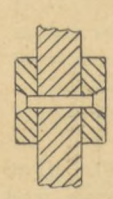

Fig. 11.

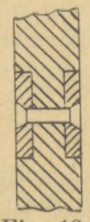

Fig. 12.

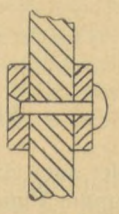

Fig. 13.

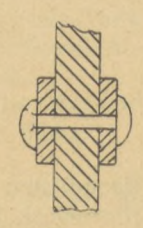

Fig. 14.

der og *Annitter,* hvis der skal være Naglehuller synlige paa begge Sider (Fig. 14). I sidste Tilfælde maa man ved Nitningen benytte et Underlag, der passer efter Hovedets Form.

Skal Løsholterne ligge lige med Balustrene, maa der i Almindelighed paaloddes *Samlingsknaster* som vist i Fig. 15. Samlingen, der er vist i Fig. 12, svækker som Regel Balustrene for meget.

Haandlistens Befæstigelse paa Balustrenes Overende sker som Regel med et fladt eller firkantet Løsholt som Mellemled. Fig. 16 viser en almindelig Metode, hvor Enden af Balusteren nedfræses til en

Tap, der gaar gennem Løsholtet, og nittes til. Haandlisten skrues direkte paa Løsholtet ved gennemgaaende Skruer. Figuren viser tillige, hvorledes man ud-

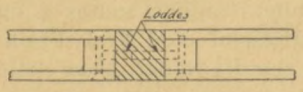

Fig. 15.

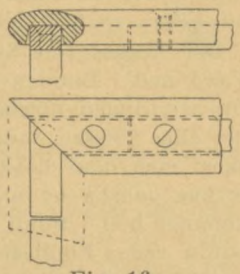

Fig. 16.

fører en Hjørneforbindelse ved Hjælp af en Vinkellask tildannet efter Løsholtets Dimension. Fig. 17 viser en Udførelse med Fladjernsløsholt, hvor der paa dette med bestemte Mellemrum paanittes en

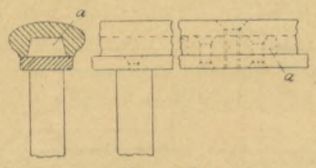

Fig. 17.

Mellemlagsklods a, der tjener som Befæstigelse for Haandlisten. I Fig. 18 bestaar det øverste Løsholt af 2 Stk. Fladjern. Toppen af Balusteren er forsynet med paafræset Tap, der enten er nittet direkte i

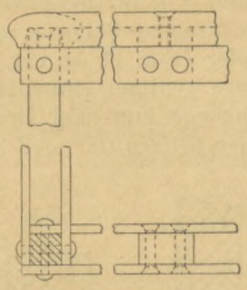

Fig. 18.

Haandlisten eller som vist paa Tegningen nittet til en Hjørnelask. Samme Figur viser, hvorledes man med bestemte Mellemrum kan fæstne Haandlisten til de 2 Løsholter ved Hjælp af et kort Stykke Fladjern.

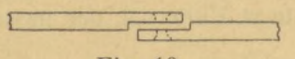

Fig. 19.

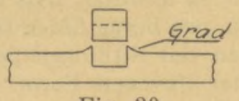

Fig. 20.

Hvis Løsholterne skal forlænges ved Ligeløbsgelændere, maa Samlingen enten foregaa ved Svejsning eller ved *Slejfning* som vist i Fig. 19.

Skal 2 Stænger firkantet eller fladt Jern krydse hinanden i samme Plan, udføres Samlingen ligeledes enten ved Svejsning eller ved Slejfning. Ved fint Slejfearbejde opstukkes Grader ved Kanterne, saaledes at man efter Sammennitningen kan penne disse Grader ned over Samlingen for at faa denne usynlig ved Affilningen (Fig. 20).

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
8. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
9. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
10. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
11. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
12. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
13. *Automobilreparationsværkstedet „Auto"*, Ringsted.
14. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
15. *H. C. Jensen*, Lyngbyvej 413, Lyngby.
16. Smedemester *Jensen*, Frederiksdalsvej 154, Lyngby.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Frederiksværk. Paa *De forenede Jernstøberiers* derværende Afdeling blev der for nogen Tid siden Glæde mellem Arbejderne. Aarsagen var, at Fabrikkens Direktør paatænkte Oprettelse af et Marketenderi, hvilket i høj Grad tiltrængtes.

Skuffelsen er nu saa meget større, idet Direktørens Overvejelser er resulteret i, at Fabrikkens Portner har faaet Lov til at sælge Mælk til Arbejderne og intet andet — ikke engang en Bajer.

Det er en mærkværdig Stilling, Direktøren har indtaget, set i Forhold til, hvad der paa andre større Virksomheder findes af denne Art.

Forbundet har nu gjort Sammenslutningen bekendt hermed og bedt om, at Direktøren i Frederiksværk maa blive bevæget til at se lidt anderledes paa Tingene.

Vi lever dog i 1933, og alle er jo ikke Mælkeelskere.

Horsens. Den 5. Maj afholdtes der hos *A/S Paasch & Larsen, Petersen* et Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Timelønnen til to Metalformere.

Firmaet afviste pure Kravet under Henvisning til, at de omskrevne Timelønninger, der var henholdsvis 131 og 136 Øre, kun i Aarenes Løb havde været underkastet de overenskomstmæssige Reguleringer.

Afdelingen har vedtaget at stille Sagen i Bero indtil videre.

København. Den 7. Juni afholdtes Mæglingsmøde hos *A/S „Vølund"* paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne for Virksomhedens Kernemagere.

Aktieselskabet henviste til, at Gennemsnittet af Kernemagernes Timelønninger var paa Højde med Gennemsnittet for de rene Timelønninger for de saaledes aflønnede Kernemagere i København og fandt derfor ingen Anledning til at imødekomme Kravet, idet man iøvrigt henviste til Tidernes Ugunst.

Mødet forløb derfor uden Resultat, og Forbundet maatte forbeholde sig sin Stilling.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomst. Mellem Københavns Afdeling 13 og *Det danske Luftfartsselskab* er der den 22. April indgaaet Overenskomst om Arbejdstid, Lønninger m. m. Overenskomsten indenfor Jern- og Metalindustrien samt Fælles Værkstedsregler er gældende, herfra dog undtaget de senere trufne protokollerede Særaftaler. Der gives 6 Dages Ferie med almindelig Løn, for midlertidig antagne Mekanikere er Ferien 4 Dage. For Mekanikere, som har haft uafbrudt Beskæftigelse hos Selskabet i mindst 18 Maaneder, betaler Selskabet Sygepenge, 3 Kr. pr. Dag i indtil 13 Uger.

Overenskomsten kan opsiges fra begge Sider med en Maaneds Varsel til Ophør en 31. Marts.

Mæglingsmøder. Hos Firmaet *Fischer & Ravn*, Brobergsgade 2—4, København, mægledes den 22. Maj paa forskellige Spørgsmaal, nemlig:

1) Klage over Afregningen for et Arbejde paa Paladshotellet. Tillidsmanden havde truffet Aftale om 160 Øre i Timen, og Forudsætningen var, at denne Aftale skulde gælde for hele Arbejdet, men ved Afregningen vilde Firmaet kun betale denne Timeløn for de Timer, hvor der var arbejdet udenfor Værkstedet. Paa Mæglingsmødet tilbød Firmaet at betale Tillidsmanden 2 Kr. til fuld Afvikling.

2) Klage over, at Firmaet kun vilde betale ½ Times Vejpenge efter Grundlønnen 1 Kr. i Timen, i Stedet for efter normal Timeløn 150 Øre, til et Medlem, der havde ½ Times Overarbejde paa et Stykke Udearbejde. Ved Mæglingen erklærede Firmaet sig villig til at betale Vejpenge efter Fælles Værkstedsregler.

3) Klage over, at der ved Afskedigelser eller Hjemsendelser paa ubestemt Tid nægtes Afregning før første Udbetalingsdag. Sagen sluttede med de faldne Udtalelser.

4) Endelig var der klaget over Firmaets Indehavers Tiltaleform, og at han uden Konference med vore Medlemmer retter paa de Arbejdssedler, som disse indleverer. Ogsaa denne Sag sluttedes med de faldne Udtalelser.

Hos *A/S De forenede Automobilfabrikker* i Odense afholdtes Mægling den 7. Juni i Anledning af Krav om Smudstillæg for Arbejde ved Reparation af Motorvogne. Man enedes om, at Smudstillæg maatte komme i Betragtning ved følgende Arbejder: Udtagning, Adskillelse og Isætning af Dieselmotorer ved Hovedrevision af Maskintrucks paa Firmaets Værksteder samt dagligt Eftersyn af Diesel- & Benzin-Motorvogne i Sydfyenske Jernbaners Remise.

Endvidere enedes man om, at der for disse Arbejder ydes et Smudstillæg af 10 Øre pr. Time.

Timandsmøde. Ved et Timandsmøde den 23. Maj har nedennævnte Sager været til Behandling:

1) Krav overfor *Maskinfabrikken „Grand", Nørre Aaby*, om Forhøjelse af Timelønnen. Firmaet indgik paa at fordele 18 Øre til de ved Timelønsarbejde beskæftigede Arbejdere.

2) Krav overfor *A/S Pedershaab Cementindustri, Brønderslev*, om et Akkordafsavnstillæg. Enighed opnaaedes ikke.

3) Strid hos *A/S J. S. Hess & Søn, Middelfart*, om Akkordpriser paa nye Ovntyper. — Enighed opnaaedes ikke, og Firmaets Repræsentant meddelte, at de Ovntyper af den omhandlede Art, der var i Arbejde, vilde blive afregnet efter Overenskomstens § 7, 2. Stk.

4) Strid hos *A/S Pedershaab Cementindustri, København*, om Betalingen for Rejsetid fra København til Bukarest og tilbage. Man enedes om til fuld Afgørelse af det rejste Spørgsmaal at efterbetale Montøren Kr. 35,00.

5) Strid hos *Accumulatorfabrikken, København*, om Aflønningen af Accumulatormontører paa Udearbejde. Man enedes om fra d. 1. Juli d. A. at ændre de i Fabrikkens Lønregulativ af 21. April 1927 omtalte Kostpenge til henholdsvis 9 og 7 Kr. pr. Døgn.

Faglig Voldgiftskendelse i en Rørsag. Firmaet *H. Chr. Hansen* i Aarhus havde nægtet at betale for Paaskruning af Plader paa Gulv. Sagen behandledes den 3. Maj paa Rørudvalgsmøde, men da Enighed ikke opnaaedes, henvistes den til faglig Voldgift, hvor den blev afgjort ved Opmandskendelse, afsagt af Direktør *Poul Sørensen* den 13. Maj. Kendelsen gaar ud paa, at

„For Forfærdigelse af Bøsninger med Gevindroset paa Byggeplads, heri indbefattet Afskæring af Rørene, Gevindskæring og Paasætning af Rosetten:

indtil og med 50 mm Bøsning..... 60 Øre
for 64 og 76 mm Bøsninger..... 71 „

Rørmaalet betales ikke."

Jubilæum i Formerforbundets Frederiksværk Afdeling.

Ved en i alle Maader smuk og fornøjelig Sammenkomst paa „Skovlyst" fejrede Formernes Fagforening Lørdag den 20. Maj 36 Aars Stiftelsesfest. Festen var planlagt til i Fjor, da det var 35 Aar, men paa Grund af den store Arbejdsløshed enedes man om at udsætte den til i Aar.

Kl. 7 samledes ca. 80 festklædte Damer og Herrer ved Hr. Christensens veldækkede Bord i Pavillonen. Formanden, *Johs. Petersen*, bød alle et hjerteligt Velkommen og meddelte, at Forbundets Formand, Arnold Nielsen, var forhindret i at komme, og at Medlem af Forretningsudvalget, *Herman Hansen*, var mødt som Forbundets Repræsentant sammen med Hovedkasserer *Ludvig Christensen*. Af andr Gæster var mødt Redaktør *Bram*, Formanden for Fællesorganisationen, *Sv. Bram*, og Formanden for Smedene, *Oskar Hansen*.

Efter at den værste Sult var stillet, fik *Herman Hansen* Ordet for at holde Aftenens Festtale. Han sluttede under stærkt Bifald med at udtale de bedste Ønsker for Afdelingens Fremtid.

Efter at Formernes Organisationssang var afsunget, fik Redaktør *Bram* Ordet for en kort Tale om den politiske Magts Betydning for Fagbevægelsen, og sluttede under Bifald med et Leve for Formernes Fagforening.

Formanden for Fællesorganisationen, *Sv. Bram*, rettede en Tak til Formerne for den Velvilje, Fællesorganisationen altid mødte.

Maskinarb. *Oskar Hansen* bragte en Hilsen fra Smedene med Tak for det gode Samarbejde, der var mellem Smede og Formere, og udbragte et Leve for Sammenhold og Samarbejde.

Saa blev „Formernes Honnørmarch" sunget, hvorefter Landstingsmand, Hovedkasserer *Ludvig Christensen* fik Ordet. I en glimrende Tale trak Taleren Linjen op i det store og betydningsfulde Arbejde, der var udført paa Rigsdagen.

Senere talte Ludvig Christensen for Damerne, og efter at Formanden havde rettet en Tak til Talerne, oplæste han en Række Telegrammer, der var indløbet til Festen, og bød Velbekomme.

Et Duettistpar sang nogle Duetter samt opførte et Par fornøjelige Sketch, og saa spillede Musiken op til Dansen, der gik lystig til Kl. 2, hvorefter der sluttedes af med Frokost i Pavillonen.

Det blev en i alle Maader smuk og stemningsfuld Fest.

8 Dage paa Skandinavisk Arbejderhøjskolekursus.

Søndag den 21. Maj 1933 paabegyndte Foreningen „Norden", i Forbindelse med Arbejdernes Oplysningsforbund i Danmark, et 8 Dages Arbejderkursus paa Hindsgavl. Dette var det første Kursus af denne Art, som Foreningen „Norden" har afholdt i Danmark; et tidligere lignende Kursus var derimod afholdt i Sverige i Aaret 1931. Denne Gang var det altsaa os Danske, der skulde være Værter.

Finansminister *Bramsnæs* bød som Mødekomiteens Formand Kursusdeltagerne Velkommen og udtalte bl. a.: „Det er første Gang, Foreningen „Norden" i Forbindelse med Arbejdernes Oplysningsforbund har arrangeret et skandinavisk Arbejderkursus her i Danmark. Vi maa haabe, at det ikke bliver det sidste. Naar Foreningen „Norden" har taget Initiativet til disse Møders Afholdelse, er det, fordi Foreningen gennem saadanne Møder ønsker at udvide Samarbejdet mellem de skandinaviske Lande og give de skandinaviske Folk Anledning til at lære hinanden nærmere at kende og derved videreudvikle den nordiske Kultur og Broderskabsfølelsen Landene imellem."

Herefter bød Forstander *Hj. Gammelgaard*, der skulde være Kursusets Leder, Deltagerne Velkommen.

Elias Volan takkede paa den norske Gruppes Vegne for den hjertelige og kammeratlige Modtagelse af de udenlandske Kammerater. Endvidere udtalte han, at det sikkert var første Gang, at norske, islandske og svenske Arbejdere var blevet budt Velkommen til et saadant Kursus af et Lands Finansminister, men dette var ogsaa et Bevis paa, hvor langt den danske Arbejderstand var naaet i politisk Udvikling. Det er ogsaa første Gang,at skandinaviske Arbejdere forsamles i Danmark til et Kursus, hvis Grundtanke er Samarbejdets Aand. Naar nu svenske, islandske og norske Arbejdere stævner hid for at deltage i

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
50879	Andersen, Edv. E. Granberg	Helsingør	8. 1.05	Kbhvn. Afd.	20. 1.31	Kbhvn. Afd. 14	4. 2.33
51688	— Kaj Johannes ..	København	19 2.12	„ „	12.10.31	„ „ 14	4. 2.33
28925	— Svend Sofus...	Birket, Lolland	14 2 84	„ „	22 11.24	„ „ 9	28. 1.33
31171	Bachmann, Willy Arnold ..	København	1. 4.09	„ „	8. 3.29	„ „ 12	4. 2.33
20849	Beck, Ths. Petersen .	Ulfkjær	2. 4 07	Odense	17. 7 28	Odense	21. 5.32
632	Berg, Louis Albert...	København	22. 4.01	Kbhvn. Afd.	27. 5.29	Kbhvn. Afd. 7	7. 1.33
29505	Breum, Einer N. Nielsen	—	19. 3.10	„ „	3. 4.29	„ „ 9	4. 2.33
9438	Christensen, Bernhard.....	Aarhus	5. 6.05	Aarhus	2.11.26	Aarhus	29.12.28
54925	— Carl N. Tage..	Odense	6. 3.13	Odense	6. 5 32	Odense	4. 2.33
15357	Carlsen, Hans E.....	København	11.10.92	D. Arbm. Forb.	26. 4.16	Kbhvn. Afd. 2	31.12.32
36162	Djurhuus, Johan	Færøerne	12. 3 08	Kbhvn. Afd.	27. 9.29	Centralafd.	4. 2.33
26215	Grundahl, Emil	Esbjerg	29. 5.09	„ „	10. 8.29	Kbhvn. Afd. 15	4. 2.33
50816	Grønvall, Knud Erik.....	Rønne	3. 3.10	„ „	4. 3.31	„ „ 12	4. 2.33
52457	Hansen, Axel	København	29. 3.12	„ „	15. 9 32	„ „ 13	4. 2.33
34783	— Hans.....	Dalby	13. 7.79	Odense	1. 2.31	Odense	22.10.32
25308	Jensen, Georg Aksel ..	København	2.10 02	Kbhvn. Afd.	7. 4.22	Kbhvn. Afd. 6	27. 8.32
14347	— Jens Peter.....	Jyllinge	10. 2 00	„ „	26. 4.28	„ „ 14	11. 2.33
4676	— Olaf Vang.....	Hjørring	6. 2.05	Aarhus	3.11.25	Aarhus	11. 8.30
14695	— Tscherning Julius	Harburg an d. Elbe	13. 4.06	—	4.10.27	—	28. 7.28
39710	Jørgensen, Leo Rahbek ...	Aarhus	12. 1 05	—	12. 5.28	Odense	25. 7.31
51491	Johannesen, Hans A. Ingolf.	Spettrup Sogn	23.10.05	Kbhvn. Afd.	28.11.30	Kbhvn. Afd. 17	28. 1.33
30318	Larsen, Viggo	Odense	28. 6.99	Odense	9. 9.29	Odense	3.12.32
11245	Lindgreen, Georg.....	København	31.12.00	Kbhvn. Afd.	21.11.30	Kbhvn. Afd. 14	31.12.32
51655	Madsen, Helmuth K. B. .	Faaborg	19. 2.09	„ „	9.10.31	„ „ 14	4. 2.33
55428	Mathiasen, Niels E. M. ...	Aarhus	5. 2 07	Aarhus	23. 9.32	Aarhus	24. 9.32
5579	Meyer, Georg Nielsen	København	31. 8.94	Kbhvn. Afd. 1	12. 1.20	Kbhvn. Afd. 13	11. 2 33
23118	Mikkelsen, Johs. Kaj.....	—	16. 3.07	„ „	9. 2.28	„ „ 9	11. 2.33
22762	Munkholm, Otto Evald	Brabrand	15. 9 09	Aarhus	7. 2.30	Aarhus	23. 7.32
12898	Nielsen, Andreas R. Fr.	Sundbyerne	26.10.81	Kbhvn. Afd.	5.12.30	Kbhvn. Afd. 2	18. 2.33
50135	— Frits Holger ...	Lemvig	9. 2 07	„ „	21. 5.30	„ „ 12	27. 8.32
35656	— Gustav B. C. Chr.	Middelfart	20.12 05	Middelfart	3.11.23	„ „ 3	11 2.33
34254	— Niels Chr.....	Vissenbjerg	9. 3.93	Odense	16. 1.30	Odense	1.10 32
22664	Olsen, Carl Leon Emil	Aarhus	30. 6.01	Aarhus	3. 1.30	Aarhus	31.12.32
33784	Petersen, Charles R. H. V.	Bobjerg	7 5.95	Kbhvn. Afd.	24. 3.30	Kbhvn. Afd. 12	28. 1.33
23446	— Ejnar N. Laur.	Frederiksberg	16. 8.01	„ „	18. 4.21	„ „ 11	18. 2.33
7678	— Magnus Rasmus	Aarhus	21. 2.90	Aarhus	9. 5.08	„ „ 6	4. 2 33
34795	Rasmussen, Chr. Jens Peter	Odense	26. 2.03	Odense	3. 1.31	Odense	30. 7.32
11798	Rosensted, A. Hillebrand ..	Brødsarp.	20.11.89	Aarhus	14. 9.12	Aarhus	23. 7.32
52839	Sørensen, Knud Aage	Frederiksværk	25. 3.00	Kbhvn. Afd.	3. 2.33	Kbhvn. Afd. 13	4. 2.33
25569	— Søren Johs.	København	16.11.98	„ „	10. 4.20	„ „ 14	31.12.32
23963	Saxosen, Leo Vald. Saxo	Frederiksberg	18. 2.09	„ „	21. 4.28	„ „ 6	28. 1.33
7354	Skeel, Mogens	København	6. 2.00	„ „ 1	26. 1.20	„ „ 13	11. 2.33
1435	Strømberg, Johan Hugo....	Sverrig	30. 1.97	„ „	7.11.25	„ „ 2	18. 2.33
50392	Stuhr, Vilhelm	København	27. 5.04	„ „	8. 8.30	„ „ 14	28. 1.33
50192	Wahl, Axel Georg....	—	25 10.95	„ „	30. 5 30	„ „ 13	28. 1.33
10302	Walther, Carl Johan ...	Horsens	14. 7 89	Aarhus	26 3.27	Aarhus	13. 8.32
13393	Wedler, Vedel Viggo Vm.	Aarhus	24. 6.81	—	1.10.99	Kbhvn. Afd. 18	28. 1.33
21946	Wilhelmsen, Vald. Julius....	—	25.10.05	—	7.11.24	Aarhus	29.12.28

dette af de 3 nordiske Landes Oplysningsforbund arrangerede Stævne, saa haaber vi inderligt, at det maa blive til Gavn og Styrkelse af Samarbejdet mellem Nordens Arbejdere.

Sluttelig holdt Sekretær *Netterstrøm*, Foreningen „Norden", et Foredrag om Foreningens Tilblivelse og dens Arbejde. I dette oplyste han, at Foreningen var blevet dannet i Aarene 1918—19. Tanken var opstaaet under Krigen, hvor det havde vist sig, at et intimt Samarbejde havde været nødvendig for de 3 skandinaviske Lande for nogenlunde at komme igennem den vanskelige Tid med dens Varemangel og andre Indskrænkninger. Dette Samarbejde havde givet saa smukke Resultater, at Foreningen „Norden" var blevet dannet med det Formaal at føre det videre til ogsaa at gælde i Fredstid. „Norden" søgte nu gennem skandinaviske Kursus at videreudvikle denne Fællesaand mellem de nordiske

Landes Befolkning, hvorfor han vilde slutte med at udtale Haabet om, at Kursuset maatte blive frugtbringende for Kursusdeltagerne.

Efter denne Indledning paabegyndtes Kursuset Mandag den 22. Maj med Foredrag af Finansminister *Bramsnæs*, hvorefter fortsattes af Fuldmægtig i Ministeriet *Sv. Netterstrøm*, Højskoleforstander *Lars Bækhøj*, Forstander *Hj. Gammelgaard*, Roskilde Arbejderhøjskole, Forretningsfører *Chr. Christiansen*, Dr. phil. *Victor Madsen*, Sekretær *Oluf Bertolt*, Folketingsmand *Julius Bomholt*, Kontorchef i Socialministeriet *H. d. Jonquières*. Foredragsrækken sluttede med Foredrag af Handelsminister *Hauge* om Danmarks Erhvervsliv.

Som man kan se af ovenstaaende, var det dygtige Foredragsholdere. Foredragenes Emner var tilrettelagt saaledes, at der blev givet de skandinaviske Kammerater et Kendskab til danske Samfundsforhold og især til dem, der maatte interessere Arbejderne mest. Imellem Foredragene var der en meget livlig Tankeudveksling mellem Kursusdeltagerne om de forskellige Organisationers særskilte Forhold i de skandinaviske Lande. Der herskede paa Kursuset glimrende kammeratlig Aand, denne fik ogsaa rig Næring gennem sociale litterære Aftener, hvor de skandinaviske Arbejder-Forfatteres Værker fortolkedes, og hvor de skandinaviske Arbejdersange blev afsunget.

Medlem 40634, Carl C. Hansen.

Maskinisteksaminerne, Maskin- og Motorpasserprøven.

Til ovennævnte Eksaminer begynder 1. August nye Kursus paa „Kjøbenhavns Maskinistskole". Nærmere Oplysninger ved Henvendelse til Skolen, Nørrebrogade 13.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Faaborg: Maskinarbejder A. E. Nielsen, Chr. IX Vej 7 St. tv.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 3516	Christensen,	Chr. Abel	(Kbhvn. Afd.)
- 52605	Jensen,	Sven E. Egmont	(—)
- 8052	Nielsen,	Knud Anker	(—)
- 15104	—	Peter Martin	(—)
- 4381	Jørgensen,	Robert Edvard	(Esbjerg Afd.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 36217	Buhl,	Arnold Vilhelm
- 1723	Christensen,	Charles Leo
- 50775	Jørgensen,	Poul Viggo Viktor
- 52125	Johnsen,	Knud Børge Alfred
- 31461	Nielsen,	Henning Evald
- 12869	Wulff,	Torben Julius

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

		Sidst betalt
Nr. 3319	Hansen, Hans Marius	23. 5.03

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 23552	Andersen,	Carl Walther	1.10.32
- 39483	Bærentz,	Knud Kaspar Christian	22.11.30
- 51852	Christensen,	Henry Edmund	13. 2.32
- 8819	Danielsen,	Erik	2 4 21
- 5538	Hansen,	Jørgen	16. 4 32
- 34704	—	Otto Peter	26.10.31
- 33878	—	Preben Evald	6.12.30
- 23153	Jensen,	Kai Julius Sofus	30. 5.31
- 18434	Jørgensen,	Georg A. C. Lebrecht	28.11.25
- 1307	Jacobsen,	Joen	25. 7.31
- 29446	Jonassen,	Arthur	21. 1.33
- 10185	Køneke,	Gerhard Einer	8. 2.30
- 50798	Larsen,	Egon Børge Volmer	25. 7.31
- 9337	Lundahl,	Ernst	30. 6 28
- 23797	Madsen,	Niels Egon	22. 8.31
- 26331	Nielsen,	Holger Imanuel	19.10.29
- 23198	Petersen,	Robert Henry	31. 3.28
- 25777	Padborg,	Carl Arne	4. 4 31
- 26774	Paustian,	Aage Ejner Valdemar	29.10.32
- 33338	Pieper,	Wilhelm Martin Wolf	17 12.32
- 33740	Rasmussen,	Axel H.	4. 7.31
- 13271	Rohde,	Anders	9 8.30
- 36040	Wilmar,	Albert Willy	4. 4.31

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 9 JULI 1933 19. Aarg.

En national Opgave.

Da vi i Fagbladet for Juni Maaned slog til Lyd for Statstilskud til Ophugning af gamle Skibe og Statsstøtte til Kreditgivning ved Bygning af nye som et virksomt Bidrag til Afslætning af Arbejdsløsheden, ikke mindst indenfor Jerninduſtrien, var det ikke for os nogen ny Ide, vi her fremsatte. Allerede i Fjor Efteraar fremsatte vi den underhaanden paa Steder, hvor Arbejdsløshedsproblemet blev droftet, og hvor det kunde forventes, at der vilde kunne blive skabt Muligheder for en Realisation af Tanken, for saa vidt den afgørende Faktor, nemlig Rederne, vilde medvirke.

Vi er ogsaa vidende om, at der fra indflydelsesrig Side har været iværksat Bestræbelser for at vække Redernes Interesse for dette for dansk Erhvervsliv som Helhed meget betydningsfulde Spørgsmaal, uden at det dog er lykkedes, og for saa vidt maatte vi forvente, at en offentlig Fremdragen af Spørgsmaalet heller ikke vilde føre til noget Resultat. Naar vi alligevel gennem Fagbladet har rejst det, og derigennem givet Anledning til, at ogsaa Dagspressen har beskæftiget sig med Problemet, er det dels for at yde et Bidrag til den Diskussion, der har været ført om Fremskaffelse af Midler til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, dels fordi Udsigten for den danske Skibsværftsinduſtri tegner sig overmaade mørk, hvis ikke der drístigt tages fat paa at gennemføre den Fornyelse af den danske Handelsflaade, som vi stadig anser for paakrævet, og endelig, fordi det maa være en naturlig Opgave for de Fagorganisationer, der stadig er haardt ramt af Arbejdsløsheden, og hertil hører jo desværre i første Række Metalarbejderne, at medvirke ved Anvisningen af farbare Veje til at fremskaffe Beskæftigelse for de mange ledige Hænder.

Fagorganisationernes naturlige Indsats har gennem Tiderne bestaaet i, naar Privatkapitalen gav Mulighed for Beskæftigelse, at sikre Arbejderne den størst mulige Andel i det deraf flydende Udbytte, og, naar Systemets Planløshed medførte de regelmæssig tilbagevendende Arbejdsløshedskriser, da i størst mulige Udstrækning at afbøde Arbejdsløshedens ødelæggende Virkninger for Arbejderstanden. Hos Arbejderne har der stadig været en levende Interesse for at øve en mere positiv Indsats, hvilket bl. a. har givet sig Udslag i Kravet om Gennemførelse af Værkstedsparlamentarismen, det økonomiske Demokrati, men selv om det i saa Henseende maa paaregnes, at Udviklingen vil gaa langsomt, maa Fagorganisationerne som saadanne sikkert i de kommende Tider indstille sig paa at føre en mere positiv Politik, specielt med Henblik paa at fremskaffe Beskæftigelse.

Paa den internationale Metalarbejderkongres, der afholdtes i København i August Maaned 1930, udtalte den, der skriver nærværende:

„Vi har hidtil rent organisationsmæssigt ikke kunnet skabe Værdier. Det har været Organisationernes Opgave at flytte Værdierne og sørge for, at Arbejderne fik, hvad der kunde tilkomme dem. Jeg tror, at Arbejdernes Organisationer i Fremtiden ved større

Indflydelse paa Virksomhedernes Ledelse og dermed ogsaa foroget Ansvar vil glide over fra udelukkende at varetage en retfærdig Fordelings Opgaver til ogsaa at bidrage direkte til en mere planmæssig Produktion og Afsætning."

Ikke mindst med de nuværende økonomiske Forhold, hvorunder de enkelte Lande i stedse stigende Grad lægger an paa Selvforsyning og Udnyttelse af alle hjemlige beskæftigelsesmæssige Kilder, vil Fagorganisationerne have betydelige Opgaver at varetage; ogsaa her i Danmark maa vi i stigende Grad indstille os paa at opretholde og udbygge vort Erhvervsliv ved egne Kræfter. Her vil det i det lange Løb ikke være muligt for nogen Del af Erhvervslivet at undlade at yde sin Medvirkning, og vi gentager, at der i Spørgsmaalet om Beskæftigelse for vor Skibsbygningsindustri ligger meget betydelige Muligheder.

Det er da ogsaa interessant, at Dagbladet „Børsen", der betegner sig som „Danmarks Handels- og Sofarts Dagblad", altsaa Handelens og Redernes særlige Organ, beskæftiger sig med Spørgsmaalet paa Foranledning af vor paagældende Artikel i Fagbladet, uden paa nogen Maade at benægte, at der her vil være en farbar Vej til i betydelig Grad at bringe Arbejdsløsheden ned. Bladet skriver saaledes, efter at have citeret en Del af vor Artikel:

„Hr. Kjærbøl rører her ved det mest aktuelle Skibsfartsproblem, der netop er Hovedemnet paa det store internationale Redermøde, som i Dag (den 21. Juni, Red.) afholdes i København. Flertallet af Redere Verden over har som bekendt ønsket Problemet Ophugning eller Oplægning løst paa Basis af en international, frivillig Overenskomst mellem de forskellige Landes Redere, og der har hidtil i de fleste Lande været en absolut Modstand mod Statsstøtte til de fremsatte Rationaliseringsplaner paa Skibsfartens Omraade — i Særdeleshed da mod Statsstøtte til Nybygning — ud fra den rigtige Betragtning, at man ikke ønsker Handelsflaaden kunstigt foroget, som Tilfældet U. S. A. saa grelt illustrerer.

Selvom der kan være noget bestikkende i den Kombination, Hr. Kjærbøl fremsætter — paa den ene Side Ophugning med Statstilskud og paa den anden Side Statsstøtte til Kreditgivning til Nybygning — kan man ikke se bort fra, at der ogsaa over for en saadan Kombination maa gøre sig Betænkeligheder gældende. Dansk Skibsfart har trods Tidens store Vanskeligheder, og skønt man har været Vidne til det urimelige Forhold, at danske Værfter ved Statens Hjælp har kunnet byde udenlandsk Skibsfart betydelige Faciliteter, som ikke er kommet danske Redere til Gode, hidtil holdt sig fri af al Statsstøtte. Og man tør gaa ud fra, at Skibsfarten paa dette Punkt stedse vil optræde meget forsigtig, i Erkendelse af, at den Krisehjælp, man faar fra Staten, er dyrt betalt, dersom den samtidig skal gaa ud over Erhvervets Selvstændighed."

Det erkendes her, at Spørgsmaalet Ophugning ikke er fremmed for Rederne, men at det er et Led i Bestræbelserne for at rationalisere Skibsfarten. Redernes Ønske om ikke kunstigt at forøge Flaaden har vi paa Forhaand imødekommet ved at kompensere Nybygning med Ophugning.

Men uden iøvrigt at gaa ind i Realitetsdrøftelse af Sagen afviser Redernes Organ ganske simpelt Spørgsmaalet af Frygt for, som det hedder, at det „skal gaa ud over Erhvervets Selvstændighed". Nu skulde man jo mene, at det med Hensyn til en Kreditgivning til Bygning af nye Skibe ikke kunde blive mere generende for de danske Rederes Selvstændighedstrang, end Tilfældet har været f. Eks. med de norske Redere, der som bekendt i udstrakt Grad har benyttet sig af dansk Kreditgivning, og Nordmændene er dog med Hensyn til Selvstændighedstrang mindst paa Højde med Danskerne. Vi kan altsaa ikke indse, at en af den danske Stat støttet Kreditgivning til danske Redere skulde kunne genere disse mere end en tilsvarende Kreditgivning til norske. Og om der til Gengæld for den direkte Statsstøtte til Ophugning af gamle Skibe blev stillet Krav om, at der skulde bygges tilsvarende nye, kan vi heller ikke se, at der skulde være nogen Fare for den erhvervsmæssige Selvstændighed, som for Tiden manifesterer sig stærkest gennem Mangel paa Evne til at regulere Produktion og Omsætning paa en fornuftig Maade, idet vi her tager det kapitalistiske System som Helhed og i international Betydning.

I Sofartens eget Blad gaar man jo heller ikke imod den Betragtning, vi har fremsat, at den danske Handelsflaade ikke har holdt Trit med Udviklingen, og at en stor Del af dens Skibe er af forældede Typer, der vil have Vanskelighed ved at konkurrere med Udlandets mere moderne. I saa Henseende vil der maaske gøres gældende, at det jo dog viser sig, at Oplægningen af danske Skibe stadig tager af. Medens vi saaledes i sidste Fagblad kunde anføre, at der den 6. Juni var oplagt 56 Skibe med tilsammen 233.678

Tons, saa var dette Tal pr. 13. Juli dalet til 36 Skibe paa tilsammen 150.155 Tons. Nu er imidlertid 36 Skibe i sig selv et betydeligt Antal, men dertil kommer, at det kan være tvivlsomt, om Nedgangen i Oplægningen kan ventes fortsat, eller om Antallet af igangværende Skibe kan opretholdes, da det ikke er en almindelig Lettelse i det internationale Fragtmarked, der har bevirket den iøvrigt glædelige Nedgang i Oplægningen, men mere øjeblikkelige Forhold, der ikke kan forventes at vedvare.

Naar vi dernæst gennemser Danmarks Skibsliste for 1933, viser det sig, at af Dampskibene er 246 byggede før 1914, 87 i Aarene 1914—19, altsaa de egentlige Krigsaar, og 210 er byggede i Aarene efter Krigen. Tager vi Motorskibe paa over 1000 Tons, var 3 byggede før Krigen, 8 under Krigen og 59 i Efterkrigsaarene, altsaa de Aar, hvor den internationale Handelsflaade i høj Grad er blevet fornyet og rationaliseret. Tallene burde være tilstrækkelige til at vise, at naar der af en Flaade paa 616 Skibe er 246 Dampskibe eller mere end en Trediedel paa 20 Aar og derover, er det ikke blot et Postulat, at den danske Handelsflaade i fremtrædende Grad er forældet, specielt i Sammenligning med den norske.

Det maa her erindres, at den Modernisering, der kendetegnes ved Bygningen af hurtiggaaende Motorskibe med forøget Lasteevne og mere hensigtsmæssige Losegrejer først er foregaaet i Efterkrigsaarene.

Forøvrigt er det ikke uden Interesse, at endnu medens Antallet af oplagte Skibe androg 42, skriver „Børsen":

> „Ved en Gennemgang af Listen over disse Skibe vil det ses, at det virkelige Oplægningstal ligger betydeligt lavere, idet der findes Skibe, som har været oplagt 2 à 3 Aar, ja, enkelte endog i længere Tid. Det er Skibe, der nærmest maa siges at være oplagt for Salg og som kun under meget gunstige Fragtkonjunkturer kan vente at komme i Fart — og næppe under dansk Flag."

Det er ogsaa værd at bemærke, at samtidig med, at Reder-Organet stiller sig koligt til Beskæftigelsesproblemet i Skibsbygningsindustrien, har det meget godt Øjet aabent for den Del af Arbejdsløsheden, der vedrører Søfolkene. Bladet skriver saaledes:

> „Blandt de Kategorier, der hører til i Sømændenes og Søfyrbødernes Forbund, er Arbejdsløsheden ogsaa meget betydelig. Tilgangen i de gode Tider har været stor — det er jo nemt at erhverve sig en Søfartsbog —, og da der foreløbig ikke er Udsigt til Beskæftigelse i udenlandske Skibe, maa man vel ogsaa for Sømændenes og Søfyrbødernes Vedkommende haabe, at der sker en Udtynding af Rækkerne ved, at en Del søger Beskæftigelse i Land."

Altsaa, Bladet henviser Søfolkene til at søge Beskæftigelse i Land, samtidig med at det afviser en betydelig Mulighed for at fremme Beskæftigelsen her, en Dobbeltstilling, der viser, at det ikke er almen Samfundsinteresse, der er ledende for Bladet, men at det kun er snævre Kapitalinteresser, der skal varetages.

Før Krigen formede den danske Skibsbygning, i hvert Fald hvad Staalskibene angaar, sig nærmest som et Supplement til Reparationsarbejdet for derved at skabe den størst mulige Kontinuitet i Beskæftigelsen. Under Krigen og i de nærmeste Aar derefter blev Skibsfartsindustrien et hasarderet Spekulationsobjekt for den gullasch-prægede Krigskapital. Omtrent hver By, der havde lidt Adgang til Havet, skulde have sit eget Skibsværft. Arbejdere og Funktionærer lokkedes ved Hjælp af lønmæssige Overbud fra den ene By til den anden, og Antallet af Arbejdere, der søgte deres Erhverv paa Værfterne, øgedes i disse Aar ganske betydeligt, indtil Kraket kom og den nødvendige Tilpasning af en Skibsbygningsindustri, svarende til Landets Behov, blev gennemført. Men Udviklingen gav Stødet til, at Skibsværfterne i højere Grad blev baserede paa Nybygningsarbejde, samtidig med, at der fandt en gennemgribende Rationalisering Sted, der bl. a. gav sig Udtryk i, at Burmeister & Wain blev en Slags fælles Maskinfabrik for Dieselmotorer til samtlige danske Værfter.

Der indtraadte derefter en Slags Renæssance, og i nogle Aar kunde vi glæde os over en meget betydelig Beskæftigelse ved Bygning af Skibe, hvoraf en meget stor Del gik til Udlandet, medens danske Redere beskedent holdt sig tilbage. Saa kom Krisen og skabte nye Vanskeligheder for den for vort Land naturlige Industri, Vanskeligheder, der dog ikke er større, end at de i hvert Fald for en Tid vil kunne overvindes. I Virkeligheden er det en national Opgave, der her venter paa sin Løsning til Gavn for en betydende Industrigren, til Hævdelse af vor Handelsflaades Prestige og til Udbyggelse af det Værn, der gennem Samfundsforanstaltninger allerede er skabt for i størst mulig Grad at afbøde Krisens ødelæggende Virkninger for vort Land.

Krisens Vej.

Foredrag af Dr. *Karl Renner.*

Holdt den 23. April 1933 paa det østrigske Metal- og Bjergarbejderforbunds 16. Kongres.

(Fortsat.)

Kreditkrisen skærper Situationen.

Paa dette Punkt sætter et nyt og særligt Udtryk for den almindelige Krise ind, den saakaldte Kreditkrise. Det er den øjeblikkelige Situation i de Forenede Stater. Her har under Krigen og i Efterkrigstiden Landbruget gjort stormende Fremskridt, utalte Millioner Hektarer Jord er taget under Opdyrkning, ogsaa Farmerne har taget nye Maskiner i Brug, overalt ved at tage Kreditten til Hjælp. Vel er de amerikanske Banker meget forsigtige og yder ikke Grundlæggelseskreditter, men kun Hypothekkreditter (Prioriteter) paa Jord og Grund, og da altid i begrænset Omfang. Men nu kan Farmerne overhovedet ikke sælge til de nugældende Priser, de kan ikke betale Renterne af Prioriteterne, Jorden bliver værdiløs. Bankerne faar ingen Renter, de har ingen Muligheder for at kræve Kapitalen tilbage, Pantet, Jorden, er værdiløs. Men saaledes gaar det ogsaa med Købmanden, med den Industridrivende. Og paa engang ser de amerikanske Banker, at alle deres Tilgodehavender er blevet daarlige. Indskyderne mærker, at der er Fare paa Færde, de begynder at opsige, Bankerne kan ikke faa de udlaante Penge ind, der indtræder altsaa en Bankkrise og en almindelig Rystelse af det økonomiske Liv. Denne Bankkrise er i Amerika først indtraadt sent og kom egentlig overraskende for Verden.

Medens hos os og i andre Lande Bankerne allerede tidligt er bukket under for Krisen, er den amerikanske Bankkrise kommet paa et Tidspunkt, da mange mente, at nu endelig havde Sølvstriben vist sig i Horisonten. Bagefter blev hele Produktionskrisen, hele Handelskrisen oprullet paany og skærpet ved Bankernes Krise, og saaledes maa De forstaa, at den amerikanske Regering nu forsøger at kæmpe mod denne Foreteelse. I det Øjeblik, da alle Banker er spærrede, da ingen kan hæve sine Indskud eller sine Deposita, kan man jo ikke grundlægge noget nyt Foretagende, kan man ikke engang blive ved med at betale Lønninger, kan man heller ikke købe Raastoffer. I det Øjeblik, da Krisen er fremskredet til en Kredit- og Bankkrise, betyder den først for Alvor en Standsning af hele Udviklingen.

Amerika i Kamp mod Krisen.

Hvorledes skal man nu overvinde det døde Punkt? De Forenede Stater saa sig tvunget til at udstede et Moratorium, Bankerne til at afvise Opsigelserne og lukke deres Skranker. Men det gaar ikke i Længden. Hvad er der altsaa at gøre? I denne Situation har den amerikanske Regering besluttet sig til igen at aabne de bedste af Bankerne eller, skal vi sige de mindst daarlige af Bankerne, idet man simpelthen stillede trykte Dollars til deres Disposition uden Hensyn til, om den nødvendige Gulddækning var til Stede. Men den kamouflerer dette. Den har oprettet et særligt Institut, en særlig Korporation, ved hvilken den kontrollerer Bankerne og tilfører dem Midler. Men i Virkeligheden sker der en Indskydning af Notetrykningen, og Følgen deraf er en Værdiforringelse af Dollaren. Dollaren, der næsten var det sidste Holdepunkt i Verdens Prisrelation, begynder nu ogsaa at vakle. Hvor er altsaa nu Prismaalestokken, efter hvilken Priserne i Verden skal orientere og rette sig? For omtrent et Aar siden har Krisen for det engelske Pund fremkaldt den samme Foreteelse, kun har Pundkrisen en anden verdensøkonomisk Betydning. England saa sig paa et bestemt Tidspunkt — det var ikke nogen vilkaarlig Forholdsregel, men den var fremtvunget af Forholdene — nødsaget til at indstille Indløseligheden af Pundsnoten mod Guld. Indtil da var det en Selvfølge, at den, der præsenterede en Pundsnote i den engelske Bank, fik den bestemte Guldværdi for den. Guldbetalingen blev suspenderet, Pundet faldt ude i Verden. Sænkningen af Pundet betyder nu, at Arbejderen i England faar samme Løn, at Priserne for alle indenlandske Artikler betales med samme Beløb i Pund, men at Pundet ude paa Verdensmarkedet har en ringere Værdi. At Englænderen i det Øjeblik, da han eksporterer Produktet og faar de samme Beløb som tidligere i udenlandsk Mønt, bringer mere hjem i indenlandske Penge, at han altsaa tjener derved og kan underbyde Udlandet. Den engelske Pundkrise, Englands Overgang fra fuld Dækning af Valutaen til Papirsvalutaen, Inflationen, har forskudt Prisniveauet i hele Verden. Altsaa ikke blot indtræder denne almindelige Tendens til Nedgang, men der kommer ogsaa denne midlertidige Rystelse, at hele det engelske økonomiske Omraade næsten paa en Gang gaar bort fra Guldmøntfoden og har en Dumpingvaluta, kan sælge til Dumpingpriser. Det reducerer igen alle Priser i Verden.

Dollaren falder.

Denne Valutakrise har nu ogsaa grebet Amerika. Men i Amerika er det ikke saa meget Tanken om at fremkalde en Dumping i Verden for at underbyde de andre, det er ikke saa meget denne Tanke som den, overhovedet at sætte Landet i Bevægelse, efterat alle Banker er standsede. Det er et andet Motiv, men det slaar dog ind. Motivet er Socialøkonomiens Genoplivelse ved, at Bankerne atter udleverer deres Deposita, at der atter kan arbejdes, atter kan købes Raastoffer, at der kan betales Lønninger. Men dertil kommer igen noget andet, og dette andet udtrykker de amerikanske Økonomipolitikere nu saaledes: De tilsigter ikke nogen Inflation, de tilsigter en Prisregulering, de vil hæve Raastofpriserne. De tager altsaa virkelig det økonomiske Problem ved Hornene. Amerika er jo i første Række Produktionslandet for industrielle Raastoffer og for Næringsstoffer, og Forhøjelsen af Raastofpriserne er altsaa et Maal, som

muligvis kan faa Indflydelse paa hele Verdenskrisen. Men der er noget, der taler herimod. Ved at man udsteder Dollars i større og stadig voksende Tal, vil det være muligt at genoprette Bevægelsen i Landet, den økonomiske Opdrift. Men derved, at Dollaren i Indlandet har faaet en ringere Værdi, stiger tilsyneladende i det amerikanske Indland alle Priserne. Thi hvis jeg f. Eks. maaler et Stykke Lærred med den fulde Alen, faar jeg et bestemt Antal Alen ud af det, lad os sige 20. Men hvis jeg skærer et Stykke af denne Alen og gør den mindre, faar jeg 25 Alen ud af det, men jeg har derfor ikke mere Lærred. Og Forholdet er det samme med den forringede Dollar. Jeg maa jo tage Dollar for at betale Lærredet. Tilsyneladende faar Farmeren, faar Kobberminen højere Priser. I Indlandet kan dette gøres, kan det blive virksomt. Men man maa dog spørge sig selv, om det ikke er at gøre noget af Intet. Denne kunstige Inflation minder virkelig om Trolderi. Paa engang er Landet rigt paa Noter og rigt paa Penge. At trykke Noter er altsaa det simpleste Middel til at gøre en Nation rig, og mange Kvaksalvere forfalder ogsaa til denne Idé, selvom den ogsaa mangen en Gang er skjult, ikke er lige haandgribelig. Men hvorledes staar det til dermed? I Indlandet købes der for flere Dollars, men den enkelte Dollar har mindre Værdi, der hugges et Stykke af den, og enhver udmaaler sit Lærred i flere Alen, men han har dog kun nøjagtig lige saa meget som før. Denne Alen er det almindelige Betalingsmiddel. Men skabes der her nogensomhelst nye Værdier? Det maa vi betænke. Derpaa maa der nu svares følgende: Den, som har sat sine Penge i en Bank, lad os sige en Tandlæge, som har opsparet 2000 Dollars, faar atter 2000 Dollars; men Alenen er beskaaret, disse 2000 Dollars er mindre værd og har mindre Købeevne. Hvad den ene vinder, tages fra den anden. Kreditoren, Deponenten, Spareren bliver skaaret ned, man tager noget fra ham, og det er det, som den anden kan vinde. Men for det andet: Kreditorerne i socialøkonomisk Forstand, d. v. s. de, som altid har Penge at fordre og aldrig kan komme til at skylde dem, fordi ingen laaner dem noget, er i hele Verden Arbejderne og Funktionærerne. Deres Løn er et Pengekrav. Gennem Nedskæringen, gennem Forringelsen af Dollarens Værdi bliver altsaa Arbejderen og Funktionæren snydt for en Del af sin Løn, uden at han mærker det! Det, som man tager fra Kreditoren, det, som man tager fra Arbejderen, giver man til Farmeren, giver man til Bomuldsproducenten, til den Industridrivende. Landet bliver ikke rigere, men et saadant Eksperiment betyder kun en Formueforskydning, en kunstig Forskydning af Købekraften indenfor selve Landet. Det er desuden et Spørgsmaal, om denne Værdiforskydning indenfor Landet hos Amerikanerne nytter synderligt. Der er her en fundamental Forskel paa det engelske Pund og den amerikanske Dollar. England har altid været et Kreditorland, der havde Tilgodehavender i hele Verden. Men England er nu tillige et Debitorland og maa Aar for Aar udbetale store Summer ud til Verden. I det store og hele maa England som Følge af Krigen allerede nu udbetale mere end det faar ind. Følgen deraf er, at naar Pundet falder, kan England lettere betale sin Gæld. Hvorledes er det saa i Amerika? Hvis Dollaren falder, kan alle lettere betale deres Gæld til Amerika. Saaledes synes det i alt Fald. Amerikanerne vilde derfor ikke have nogen Interesse i at lade Dollaren falde. Men det vil heller ikke lykkes dem, thi der skal af hele Verden præsteres saa mange Betalinger til de Forenede Stater, at Dollaren altid vil være efterspurgt i hele Verden, og at Dollar og Pund derfor ligger forskelligt. Da man ophævede Gulddækningen for Pundet, faldt dette straks 20 Procent og er næppe kommet højere op. Dollaren har man ladet være udækket, man erklærede, at man ikke mere vilde give Guld for Dollar, i første Øjeblik skete der en Nedgang, men kun en ringe, og i de næste Dage indtraadte allerede Opgangen. Enhver maa betale Dollar og søge dem, som Følge deraf er denne Værdiforringelse af Dollaren slet ikke saa virksom som Værdiforringelsen af Pundet. Ogsaa det giver i Øjeblikket den verdensøkonomiske Udvikling igen et overordentligt Stød og en ny Krise. Jeg skal gøre opmærksom paa, at i samme Øjeblik, som Pundet havde mistet i Værdi, maatte en hel Række Eksporthuse og Industridrivende i Wien simpelthen lukke. Dollarkrisen nu vil ganske vist ikke berøre os ganske paa samme Maade, fordi Udførslen dertil ikke var helt saa betydelig som til England. Men den vil fælde en hel Række Firmaer i England og Tyskland. Nu maa De imidlertid betænke, at alle og enhver i Verden, der har sparet, fremfor alt altsaa Bankerne og Forsikringsanstalterne, for endelig at have sikre Penge, har erhvervet sig Dollartilgodehavender. I alle Pengeinstitutter ligger der Dollars, og for alle Pengeinstitutter er denne Dag en Ulykkesdag, thi de er alle i Nattens Løb ved den amerikanske Regerings Beslutning blevet fattigere. Saaledes forholder det sig. Da Pundet blev styrtet, blev f. Eks. den franske Nationalbank i Løbet af en Nat mange Milliarder fattigere. Disse Tab var saa store, at Staten maatte erstatte dem for overhovedet at bevare Bankerne. De ser deraf, hvorledes det ene er afhængig af det andet, hvorledes den enkelte i sit eget Land formaar saa overordentlig lidt imod et saadant Verdensuvejr, som ikke vil høre op og som tilsidst har naaet det allerfasteste, nemlig den amerikanske Valuta.

Krisens Dybdepunkt.

Naar altsaa dette System er naaet saa vidt, at ogsaa Amerikanerne har gjort deres Valuta bevægelig og nu kun Schweiz og Holland, som dog kun er Dværgbedrifter, bliver tilbage som helt sikre Lande — thi alt andet er allerede medinddraget —, saa kunde man spørge sig selv, om man da ikke allerede har naaet Krisens Lavpunkt, fra hvilket det igen maa gaa opad. Dette Spørgsmaal: Hvornaar er det laveste Punkt naaet? Hvornaar gaar det atter opad? beskæftiger alle. Det laveste Punkt er naaet, naar Priserne er

faldet til det laveste Punkt, naar de ophobede Lagre efter en længere Standsning af Produktionen eller Indskrænkning af Produktionen begynder at tømmes, naar Pengene, der ved Standsningen af Produktionen ogsaa kommer til at ligge stille, ligger uvirksomme i Bankerne og Rentefoden synker. Saa er det laveste Punkt naaet, og ud fra dette det laveste Punkt begynder saa lidt efter lidt Bedringen. Det kunde nu antages, at dette det laveste Punkt faktisk er naaet eller maaske allerede var naaet for et Aarstid siden. Men Verdensøkonomien er ikke nogen Automat, der er overladt til sig selv. Hvis hele Verden var én Stat med én Ret og med frit Samkvem over hele Verden, saa vilde denne Krise for længe siden være overvundet, saa vilde Arbejderne være udvandret fra de Lande, hvor Produktionen er standset, derhen, hvor Produktionen kan rejse sig. Saa vilde alt forlængst være lagt om, saa vilde den Kendsgerning have vist sig, at Livet, naar alle Priser er meget lave, ogsaa maa være meget billigt, saa at man atter er i Stand til at producere billigere, med ét Ord: der vil over hele Verden have fuldbyrdet sig en Tilpasningsproces. Men det er den anden Del af vor Ulykke og den anden Aarsag til vor vedvarende Nød og Trængsel, at Verden ikke er denne Enhed, men at den er delt i lutter større og mindre Stater. Disse større og mindre Stater begynder nu overfor Krisen at gribe til Modforanstaltninger, og enhver af disse Modforanstaltninger forøger kun Ondet, men ophæver det ikke.

(Fortsættes.)

Valdemar Olsen død.

Lørdag den 8. Juli afgik Smedeforbundets første Formand og senere Hovedkasserer, Forretningsføreren for Arbejdernes Livsforsikring, *Jens Valdemar Olsen*, ved Døden i en Alder af 71 Aar. Dødsaarsagen var en Hjertesvækkelse i Forbindelse med Lungebetændelse. Han var født samme Dag og Aar som Niels Jacobsen, nemlig 16. Maj 1862, og ligesom „Smedenes Tvillingbrødre", som de kaldtes, havde fulgt hinanden i Livet, saaledes fulgtes de ogsaa ad i Døden med kun 6 Ugers Mellemrum. Forøvrigt døde Vald. Olsen paa 7 Aars Dagen for J. A. Hansens Død.

Hvilken Smed og Maskinarbejder af nogenlunde sat Alder kendte ikke Vald. Olsen. I 51 Aar var han Medlem af Smedenes Organisation og var blandt de første, der tog Arbejdet med Genrejsningen op, efter at Halvfjerdsernes Organisation var skrumpet ind til nogle enkelte Medlemmer. Da Oprettelsen af et Landsforbund for Smede gennemførtes, var Vald. Olsen Centrum i Bevægelsen, og blev Forbundets første Formand. Han afløstes af Ferd. Hurup, og denne igen af H. P. Hansen, men da Forbundets Udvikling krævede Ansættelse af en Hovedkasserer, var Vald. Olsen selvskreven til denne Stilling, som han beklædte fra 1897, til han i 1903 valgtes til at føre det nye Arbejdernes Livsforsikringsselskab ud i Livet, ligesom han havde været den førende Kraft ved det store forberedende Arbejde for Oprettelsen af Selskabet. Men uafbrudt fra 1882 til 1908 sad han i Smedenes Hovedledelse — indtil 1889 i Ledelsen for Moderorganisationen, Smede- og Maskinarbejdernes Forbund i København, hvis Formand han var fra 1887 —, og enhver, der kendte Vald. Olsen, ved, at han aldrig var passiv Tilskuer ved det Ar-

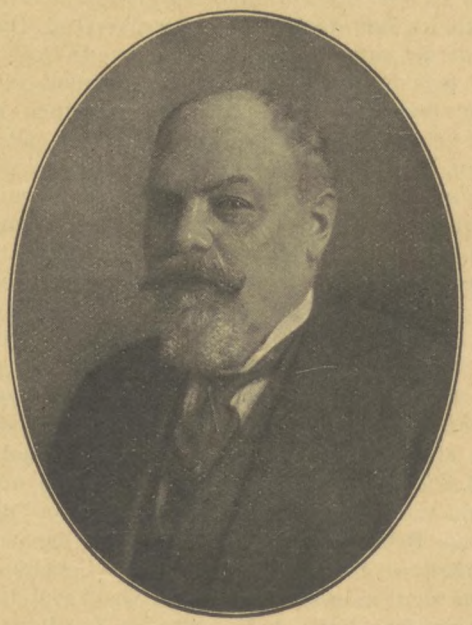

bejde, der foregik. Med en Grundighed, der kunde nærme sig til Stædighed, gik han i Gang med de foreliggende Problemer, og det var ikke altid lige let at arbejde Side om Side med ham, naar hans og andres Opfattelse ikke stemte overens. Navnlig i Diskussioner kunde han være meget bidsk, men paa den anden Side var han altid parat til at bøje af for Realiteter. Fra Firsernes første Tid er der saa godt som ingen af de gamle Pionerer tilbage, og det lyder derfor som lidt af et Eventyr, at en Mand, der var med i hin Tid og 20 Aar derefter sad som Smedeforbundets Hovedkasserer, efter den Tid starter et Partiforetagende paa et helt nyt og ukendt Omraade og nu i 30 Aar har været dettes ubestridte Førsterangskraft og Leder.

Smedeforbundet og dets Interesser glemte Vald. Olsen aldrig, og det hørte til hans bedste Glæder at komme sammen med Mænd fra Smede- og Maskinarbejdernes Lejr og drøfte ældre Tiders Begivenheder, og i ikke mindre Grad de for Tiden herskende Forhold.

Vald. Olsen var den fødte Økonom, og dette prægede saavel hans Administration som iøvrigt ogsaa hans private Liv. Ikke saaledes at forstaa, at Penge ikke maatte bruges, og saavel Organisationslivets Udvikling som hans personlige Deltagelse i mangfoldigt Partiarbejde førte med sig, at der baade

foreningsmæssigt og personligt maatte gives Penge ud, men alle Udgifter blev vejet i Forhold til deres Anvendelse, hvad der ofte i Omgivelsernes Øjne kunde faa Karakteren af lidt Smaalighed. Han var imidlertid saa langt fra smaalig og smaatseende, som han tværtimod havde et ikke helt almindeligt Udsyn og sædvanligvis var blandt de første, der havde Øje for, naar der skulde gøres et Fremstød og bringes Ofre for at naa et Resultat heraf.

Vald. Olsen var og havde gennem Tiderne været Indehaver af en Mængde Tillidshverv, som vi dog skal undlade at opremse, og blot anføre, at han over 20 Aar sad i Folketinget som Repræsentant for Nykøbing Falster-Kredsen, hvilket Hverv han maatte afgive, da Livsforsikringens Vækst krævede hans fulde Arbejdskraft.

Skønt Vald. Olsen ikke gennem en lang Aarrække havde deltaget i Forbundets Arbejde, var dette paa saa mange Maader knyttet til hans Person, at han til Stadighed ligesom levede med i Arbejdet, og blandt saavel tidligere Arbejdsfæller som de mange Medlemmer, han i sin Virksomhed kom i Berøring med, vil han staa som en Mand, hvem Smedeforbundet er Tak skyldig for hans virksomme Indsats i Arbejdet, og dette Minde vil blive bevaret i lange Tider.

A. J.

Kontingentet forhøjes med 25 Øre.

De afsluttede Regnskaber for Regnskabsaaret 1932—33 viste, som det ogsaa var forudset, at det Budget, der var lagt, ikke kunde holde overfor den mægtige og navnlig langvarige Arbejdsløshed, som vort Fag er Genstand for. Som tidligere meddelt, har Arbejdsløshedskassen derfor maattet optage ret betydelige Laan, hvoraf Regnskabet udviser en Gæld til Statskassen paa 2.800.000 Kr., hvilken efter 1. April er forøget til 4.000.000 Kr. Men medens det hidtil kun har været Arbejdsløshedskassen alene, der har været i Bekneb og maattet laane, og Fortsættelseskassen (Krisefonden) i Kraft af sin fra tidligere Tid opsamlede Kapital var i Stand til uden Laan at klare sine Forpligtelser, saa viste det sig straks ved det nye Regnskabsaars Begyndelse, at Fortsættelseskassens Udbetalinger voksede med saa store Beløb, at de endda oversteg selve den ordinære Understøttelse. Grunden hertil var den, at den forlængede vedtægtsmæssige Understøttelse, der var gældende indtil 1. April, i ikke ringe Grad havde forskudt Fortsættelseskassens Udbetalinger, idet den forlængede Understøttelse skulde udbetales først til Medlemmerne, inden Fortsættelseskassen toges i Brug.

Da Loven om den forlængede Understøttelse udløb den 31. Marts, betød det derfor, at et meget stort Antal Medlemmer ikke havde opbrugt deres fortsatte Hjælp og derfor straks kom over paa denne Understøttelse, og medens Fortsættelseskassen vel hidtil havde kunnet opfylde sine Forpligtelser, dog med Optagelse af et Laan paa 100.000 Kr., var det kun muligt efter den Tid at holde Udbetalingen i Gang ved at optage et Laan hos Smedeforbundet paa yderligere 900.000 Kr., saaledes at Fortsættelseskassen nu skylder Forbundet 1.000.000 Kr. Herudover er yderligere udbetalt 255.000 Kr., som der ikke findes Dækning for i Fortsættelseskassen, og selvom de hos Smedeforbundet laante Penge kan dækkes af de Beløb, som Fortsættelseskassen skal have refunderet hos Staten, er Forholdet alligevel saaledes, at den fremtidige Drift ikke kan opretholdes, medmindre der skaffes yderligere Dækning.

Det nuværende Kontingent til Fortsættelseskassen udgør 25 Øre pr. Uge, men for blot at bringe Balance paa Regnskabet er det nødvendigt at forhøje dette Kontingent til det dobbelte, altsaa 50 Øre pr. Uge, og denne Foranstaltning er allerede iværksat med tilbagevirkende Kraft til 1. April, idet de respektive Forbunds Hovedbestyrelser saa maatte tage under Overvejelse, om Beløbet kunde afholdes af Reservefonden eller maatte dækkes ved direkte Forhøjelse af Medlemskontingentet.

For Smede og Maskinarbejderne er Reservefonden imidlertid i Forvejen saa stærkt belastet med Dækning af Ekstrakontingent for Arbejdsløse, at en Belastning paa 25 Øre pr. Medlem eller noget over 400.000 Kr. paa et Aar ikke alene vilde sluge Resten af Reservefondens Indtægter, men fremkalde et betydeligt Forbrug af Formuen, saaledes at Forbundets Understøttelsesevne under en eventuel kommende Konfliktssituation vilde blive stærkt forringet.

Det maa bemærkes, at foruden de ekstra Udgifter, som Arbejdsløsheden har paaført Reservefonden til Dækning af de Arbejdsløses Kontingent og Ekstrakontingent, saa er selve Reservefondens Indtægter formindskede derigennem, at der kun tilflyder den Bidrag fra de arbejdende Medlemmer. Medens Reservefondens Indtægter pr. Aar med et Medlemstal paa 30.000 normalt skulde udgøre 1.092.000 Kr., saa kan vi under de nuværende Forhold kun regne med Bidrag fra 17.000 Medlemmer eller en Indtægt paa 620.000 Kr., hvoraf Reservefondens almindelige Formaal kræver 200.000 Kr., og der til Dækning af Ekstrakontingent og Medlemskontingent medgaar over 300.000 Kr.

Til Rest er der altsaa kun ca. 100.000 Kr. af Reservefondens Indtægter, men da der ogsaa her paa den Konto indtræffer ekstraordinære Udgifter, og bl. a. meget let kan indtræffe forøgede Konfliktsbidrag til vore egne Medlemmer eller Udlandet, saa vil praktisk talt enhver yderligere Belastning af Reservefonden betyde Angreb paa Formuen, d. v. s. de Midler vi skal have til Raadighed under en eventuel kommende Konfliktssituation. Det vil derfor sikkert staa alle Medlemmer klart, at Reservefonden maa

spares for yderligere store Belastninger, og som en Følge deraf er der ingen anden Udvej, end at paaligne Medlemmerne den Forhøjelse af Kontingentet, som har fundet Sted for Fortsættelseskassens Vedkommende. Det skal imidlertid ogsaa her bemærkes, at de allerfleste af de ny oprettede Fortsættelseskasser (Krisefonds) har maattet begynde med et betydelig højere Kontingent end de 25 Øre, som vi i de senere Aar har nøjedes med. Almindeligvis ligger Kontingentet i tilsvarende Fortsættelseskasser som vor omkring 40—45 Øre pr. Uge, og med den store Arbejdsløshed, som gennem Aar har præget vort Fag og fortsat synes at skulle være tilstede, vil de 50 Øre pr. Medlem og Uge, der nu er fastsat, ikke ligge særdeles højt, og vil paa den anden Side heller ikke mere end lige netop kunne faa Regnskabet til at balancere. At vi saa længe har kunnet klare os med det lave Kontingent, skyldes som ovenanført, at der i sin Tid blev givet et betydeligt Tilskud fra Forbundene, og at der i Kraft af, at der hidtil kun var nogle enkelte Fortsættelseskasser, har kunnet oppebæres et betydeligt saakaldt Rentetilskud fra Arbejdsløshedsfonden, hvilket Tilskud iøvrigt efter den nye Lov nu bortfalder og erstattes af andre Tilskudsformer.

De enkelte Forbund, hvis Medlemmer er tilsluttede Arbejdsløshedskassen, bestemmer selvsagt hver for sig, hvorledes de 25 Øres Kontingentforhøjelse skal udredes, men for Smedene, Specialarbejderne og Slibernes Vedkommende er det i hvert Fald nødvendigt at paaligne Kontingentet paa Medlemmerne, og da Forhøjelsen maa betragtes som blivende, vil den være at udrede af saavel arbejdende Medlemmer som af Arbejdsløse. De Forbund, som har vedtaget Frikontingent for arbejdsløse Medlemmer uden ordinær eller tilsvarende Understøttelse, vil formentlig ogsaa udrede Frikontingentet for disse Medlemmer for Forhøjelsens Vedkommende.

Smedeforbundets Hovedbestyrelse har i hvert Fald for sit Vedkommende følt sig bundet af Lovene til at gøre dette. Regnes der med, at 6.000 af de arbejdsløse Medlemmer er uden ordinær Understøttelse, hvilket for Tiden er et for lavt Tal, vil Merudgiften for Reservefonden andrage 78.000 Kr. pr. Aar, hvad der altsaa kan afholdes, hvis ingen ekstraordinære Udgifter af anden Art støder til.

Forhøjelsen træder i Kraft fra og med Uge 24 — 2.—9. September.

De 9 kommunale Smede.

Saa faldt da Afgørelsen i Sagen med de 9 kommunale Smede, og ingen var vel i Tvivl om, hvorledes denne Afgørelse vilde blive, thi det er jo ikke noget nyt i vort Samfund at se den personlige Egoisme i Højsædet, saaledes at man kan benytte andre til Trappestige for at naa det Maal, man har sat sig, og derefter sparke Stigen væk.

De 9 Smede har ved Domstolens Hjælp faaet Ret til at løbe deres Vej fra den Forpligtelse, der paahviler enhver ærekær Arbejder: at hjælpe sine nødstedte Kammerater; nu har de faaet en god og sikker Stilling, saa Pokker med alle dem, der intet har.

Hele denne Sag minder mig om et lignende Tilfælde i min Organisations Virksomhed paa Statsbanerne. Ogsaa her arbejdede fast ansatte pensionsberettigede timelønnede Arbejdere, og ogsaa her var den Tanke stærk, at vi ikke behøvede at være Medlemmer af den faglige Organisation; det førte jo ogsaa til, at der saavel i København som i Aarhus dannedes særlige Foreninger med et Kontingent af 25 Øre om Maaneden.

Disse Foreninger nød i særlig Grad Ledelsens Bevaagenhed, fordi man jo indsaa, at de vilde være ganske uden Betydning, medens man ved alle Midler søgte at fortrædige Fagforeningens Medlemmer.

Takket være en Række brave, trofaste Kolleger blev der jo dog drevet en kraftig Agitation for den faglige Organisation, og i Arbejdet for at fremskaffe Resultater for Medlemmerne stillede de Gule jo langt videregaaende Krav end Fagforeningen, men da der intet stod bag disse Krav, blev der jo intet Hensyn taget hertil, og efterhaanden tabte disse særlige Foreninger mere og mere Terræn, men som en sidste Kraftanstrengelse besluttede man at sende en Deputation til Trafikministeren, der dengang var Hr. Jensen Sønderup.

Man forelagde her bl. a. Spørgsmaalet, om Arbejderne kunde tvinges til Indmeldelse i Fagorganisationen og herved tvinges til at betale Bidrag til Arbejdsløse, naar man ikke selv havde Udsigt til at kunne blive arbejdsløs.

Ministerens Svar var et bestemt Nej, hertil kunde ingen tvinge dem, men, sagde han, synes De nu ikke, at naar De nu er kommet paa den sikre Side og har godt lønnet og fast Arbejde, at saa burde det jo ogsaa være en Pligt for Dem at støtte Deres daarligere stillede Kammerater?

Jeg ved ikke, om Dommeren i sine Præmisser har sagt noget lignende til de 9 Mand, men det vilde have været fornuftig Tale.

Ministerens Svar havde den Betydning for Arbejderne, at man efterhaanden maatte godkende hans Udtalelse, ligesom det betød, at Tanken om som Særorganisation at opnaa nogen Tilslutning enten til en anden Tjenestemands-Organisation eller nogen Organisation i den private Industri, blev skrinlagt for stedse. De kunde simpelthen ikke blive optaget, fordi de havde svigtet deres naturlige Forbindelse.

I samme Forbindelse erindrer jeg en anden Sag, hvor jeg personlig blev truet med et Sagsanlæg, fordi jeg forhindrede en Mand i at arbejde 2 Steder i 8 Timer hvert Sted, dette var hans Forstaaelse af 8

Timers Arbejdsdag. Jeg tilraadede Manden at gaa denne Vej, idet jeg forsikrede ham, at han ganske bestemt vilde vinde sin Sag, og jeg blive dømt, men formentlig af Hensyn til egne Kolleger vovede han dog ikke at foretage dette Skridt.

Som tidligere Tillidsmand for den største Gruppe af timelønnede fast ansatte Arbejdere tror jeg at turde paastaa, at der ikke blandt disse Arbejdere er Ønsker i Retning af at skille sig ud fra det Forbund, de har søgt Forbindelse med, og som i de trange Tider var deres gode Støtte i Kampen for deres Medbestemmelsesret i Løn- og Arbejdsforhold. Vel er der trange Tider for Statsbanerne, men netop i trange Tider har vi haft den største Nytte af vort Forbunds Hjælp, og selv om man føler, at det store Kontingent kan virke trykkende, saa ved de ogsaa, at det for Tusinder andre Kolleger virker langt haardere, og fremfor alt ved de, at det er til en ringe Hjælp for vore aller uheldigste Kammerater, der er fordømte til Lediggang, og her er vor egen Hjælp den, der i første Række er paakrævet; denne Pligt vil ingen Kolleger paa de danske Statsbaner løbe fra.

Jeg er derfor af den Opfattelse, at der indenfor de fast ansatte timelønnede Kommunal- eller Statsarbejderes Kreds kun vil findes de 9 Mand, der ønsker at udtræde af den Solidaritetens Kæde, der hidtil og fremdeles maa være Arbejdernes Enhedsmærke.

M. Kirketerp.

Populær Samfundsøkonomi.

I Geologisk Museum.

Geologi er jo Læren om Jordklodens Bygning, om Jordlag og Stenarter, om Malmes og Kuls Aflejring og saadan noget. Geologen maa derfor grave og bore for udfra det Kendskab, han derved faar til det underjordiske, at danne sig et Skøn, hvorpaa han kan bygge, og hans Bygninger, eller vel rettere Slutninger, bliver ofte af stor praktisk og økonomisk Værdi.

Det synes derfor, hvis man da er overtroisk, være et Tilfælde, der nærmer sig en Tanke, at der ovre i London stod et flunkende nyt geologisk Museum, som endnu ikke var taget i Brug, og at den engelske Regering fik den Tanke, at dette Hus maatte være Stedet for „den økonomiske Verdenskonference". For hvis denne Konference skal føre til noget, maa den søge Ondets Rod, gaa geologisk til Værks.

Det fortælles, at der var en Faarehyrde eller en anden jævn Mand, der for henved 100 Aar siden nede i Schweiz havde funderet over det mærkelige i, at man langt nede i Dalene, milevidt fra Stederne, hvor den „evige Sne" nu ender, fandtes Stenbunker, der forbløffende lignede dem, hvormed vor Tids Gletchere ender. Og deraf sluttede han saa, at Gletcherne i meget gamle Dage maatte have gaaet meget længere ned. Tilfældigvis hørte nogle Geologer af Fag om denne mærkelige Mand, og efter moden Overvejelse maatte de jo give ham Ret, og fra da af gik Teorien om Istiden sin Sejrsgang over Verden, og er vist anerkendt af alle.

Til Geologisk Museum stævnede Alverdens Vismænd, og som man tidligere saa, at mægtige Kræfter maatte have flyttet om paa Jordlagene, saa vidste dog ingen ret, hvad det var for Kræfter; saaledes saa alle Vismændene ogsaa, at det økonomiske Liv var i Uorden, og at det maatte være mægtige Kræfter, der lavede denne Uorden, men hvilke? For 30 Millioner Arbejdsløse, oplagte Skibe, stoppede og øde Miner og Fabrikker, pjaltede og sultende Mennesker, taler højt om, at Verden er i Uorden.

Og Vismændene drøftede og drøftede, for selv om der vist nok i Forsamlingen var enkelte „Faarehyrder", der vidste Besked, saa lyttede ingen til dem, de vise bare drøftede og drøftede. For selv om det er noget beskæmmende for en Professor i Geologi at lade sig belære af en jævn Faarehyrde, saa kan det dog tit lade sig gøre, for Professoren mister jo hverken Løn eller Embede af den Grund. Faarehyrder kan nemlig hverken sige „Abrakadabra" for fra eller bag fra, og det skal der nu til for at blive Professor.

Men med Nationaløkonomien er det en hel anden Sag, der vil Gennemførelsen af et og andet sige, at nogen skal miste noget, eller dog at nogen tror, de skal miste noget. Hvis Krigsgælden skal ophæves, er der saa og saa mange i Amerika, der siger: Det manglede bare, at vi ingen Renter skulde have af vore Penge, for at nogle Europæere, vi aldrig har set, skal slippe for at betale det, de har paataget sig. — Og det er vanskeligt at forklare dem, at de rimeligvis paa anden Maade faar rigelig Erstatning for de mistede Renter. Et Land har høje Toldmure, og Industriledere og Storbrugere, ja mangen fattig Per Eriksen med, Husmand saavel som Arbejder tror, at naar de dog har baade til at bide og brænde, saa kan de takke disse Toldmure derfor, og hvis de falder, vil de alle komme paa Sognet. Nogle tror ganske vist, at det er en sørgelig Vildfarelse, men at faa de direkte interesserede til at tro det, det er en stor og vanskelig Opgave. Et andet Land har ved at sænke sin Mønts Værdi søgt at skabe to Prislag, et for indenlandske Varer og Arbejdsløse og et for importerede Varer, og mener derved at have været meget fiffige; nogle mener ganske vist, at dette er en Vildfarelse, og at „Nissen er flyttet med"; men at faa Folk til at tro det, det er en anden Sag.

Nu drøfter Vismændene i Geologisk Museum, og alle har de deres Standpunkter bestemt af Hensyn som ovenomtalte; men Standpunkterne er forskellige eftersom den ene eller den anden Vildfarelse,

eller Opfattelse eller Fremgangsmaade er „den rette Tro paa Bjerget" i det Land, de nu kom fra, og de drøfter og drøfter.

Dybt bekymret kom en Faarehyrde ud fra Museet, og se, Solen skinnede og Træerne var grønne paa Exhibition Road. Nølende gik han til højre og Døren til Nationalhistorisk Museum stod aaben, og han undredes saare. I lange Rækker stod Skeletter, der viste, hvorledes Dyrene havde ændret sig i Tidernes Løb. Og han standsede foran det store Træ: Da Romerne regerede ved Themsen strakte det sine første spæde Spire mod den samme Sol, der skinner paa Exhibition Road; da Wilhelm Erobreren kom over Kanalen, stod det i sin fejreste Kraft, og først i Victorias Dage faldt det for Øksen. — Naturen gaar sin Gang trods Menneskers Daarskab og Klogskab.

Faarehyrden vilde ind at fortælle dette til Vismændene; men i sin Iver løb han for langt og standsede først ved Søjlerne foran „Videnskabens" Museum. Men hvad var dog dette for et mærkeligt Museum? Det var jo Fortællingen om en Tid for 100—150 Aar siden, da den økonomiske Nødvendighed krævede et helt nyt Produktionssystem i England, og medens alle Datidens Vismænd lagde alle de Hindringer i Vejen, de kunde, skabte „Faarehyrder" i Løbet af to Menneskealdre den industrielle Revolution.

Paa Bænken under James Watt's Buste faldt Faarehyrden i Tanker. Se, Naturen dækker hver Dag Menneskenes Bord, og den industrielle Revolution lærte os at udnytte og udvikle disse Naturens Gaver, saa der ingen Ende var paa vor Evne til at frembringe Livsgoder. Hvad om vi lærte os at fordele disse?

Det var Lukketid, og idet han stod i Døren, kørte en Lastbil forbi. London, Cooperative Society stod der malet paa den, den største af de 4 store Londonbrugsforeninger med ½-¼-⅛ Mill. og 30-40,000 Medlemmer henholdsvis. — I 15 Aar har jævne Mænd rejst denne Londons Brugsforening fra næsten intet og til en Organisation med over ½ Mill. Medlemmer og en Omsætning paa ¼ Milliard Kroner, produceret og fordelt udfra Forbrugernes Interesser, for at tjene dem. Er det ikke netop i de Lande, hvor Brugsforeningerne gaar frem med „Horn og Flag" som i Sverige, Finland og England, at Arbejderklassen staar stærkest? Burde den stærke, den mægtige, den sejrrige danske Arbejderklasse ikke slutte op her og gøre sig endnu stærkere derved?

For det er jo Forbrugets Organisering, og Produktionen afpasset efter Forbruget, og Produktionens Ledelse under Hensyn til Forbruget og ikke under Hensyn til Fortjenesten, der er Løsningen paa den Kryds og Tværsopgave, de Lærde forgæves sveder over i Geologisk Museum.

Fred. Vedsø.

Lidt Værkstedsteknik.

Valg af Skærehastighed.

Ved *Skærehastighed* forstaas som bekendt den Hastighed, hvormed Værktøjet skærer Spaanerne ud af Arbejdsstykket. Den erfarne Maskinarbejder kan i Reglen nogenlunde rigtigt paa Øjemaal vælge den Skærehastighed, der skal køres med ved de forskellige daglig forekommende Arbejder, men ved uvant Arbejde eller ved Brugen af nye Værktøjer kunde der dog ofte spares megen Tid, hvis den praktiske Fagmand vilde tage Teorien til Hjælp; det samme gælder i endnu højere Grad den unge Svend, som endnu ikke har mange Aars Erfaring at støtte sig til. Det vil utvivlsomt kunne blive til Gavn for Faget og for den enkelte Maskinarbejder, hvis han virkelig lærte at *regne* med Skærehastighed og lignende Begreber.

Lad os f. Eks. antage, at en Drejer i Morgen begyndte at notere op i sin Lommebog, hvilke Farter han efterhaanden anvender til de forskellige Arbejder, han kommer ud for. Det vilde da ikke vare ret længe, førend han vilde opdage, at saadanne Notater ligefrem blev en Samling af *Opskrifter*, som han med Fordel kunde slaa op i for at finde, hvorledes han i de forskellige Tilfælde helst skulde arbejde for at blive færdig paa den kortest mulige Tid — og altsaa ved Akkordarbejde kunne tjene mest. Tillige vilde saadanne Opskrifter være af stor Betydning til Vejledning for yngre Kolleger. For virkelig at blive noget værd maatte saadanne Opskrifter dog være saa udførlige som muligt. Det er f. Eks. ikke tilstrækkeligt at notere, at man ved Skæring af et bestemt Gevind kørte paa den langsomste Fart uden Udveksling. Dette vilde jo kun gælde for netop det Gevind og den Drejebænk, og det vilde ikke give Oplysning for lignende Arbejders Udførelse paa en anden Maskine.

Det eneste rigtige vil være at notere Skærehastigheden, Antallet af Spaaner, der dengang var nødvendigt for at udføre et ordentligt Stykke Arbejde, samt Materialets Art.

Maskinarbejderen, der stræber efter at *mestre* sit Fag, maa derfor lære at regne Skærehastigheden ud, og det er i Virkeligheden slet ikke saa vanskeligt. Vi skal i det følgende vise, hvorledes Skærehastigheden beregnes for roterende Arbejder som Drejning, Boring og Fræsning.

Som tidligere anført er Skærehastigheden den Hastighed, hvormed Spaanen eller Spaanerne skæres ud af Arbejdsstykket. Man kunde ogsaa forklare Skærehastigheden som den Hastighed, hvormed Spaanen glider forbi Værktøjets skærende Æg — eller omvendt ved Fræsning og Boring, hvor Arbejdsstykket staar stille, og Værktøjet løber rundt.

Da Skærehastigheden i Reglen angives i m pr. Min., gælder det altsaa om at finde, hvor mange m

af Arbejdsstykkets Omkreds der i hvert Minut farer forbi Værktøjet.

Hvis et Baandmaal, lagt omkring Arbejdsstykket, viser, at Omkredsen netop er 1 m lang, og man har talt, at Maskinen løber 26 Omdr. pr. Minut, ja saa er det indlysende, at Spaanen afskæres med en Skærehastighed af 26 m pr. Min. Hvis Omkredsen er ½ m og Omdrejningstallet stadig 26 pr. Min., vil Skærehastigheden blive ½ · 26 = 13 m pr. Min. o. s. v.

Man kan altsaa udregne Skærehastigheden ved at gange Omkredsen (maalt i Meter) med Omdrejningstallet (pr. Min.).

Dette er nemt nok, naar Omkredsen netop er 2—1—½ eller ¼ m; men hvis den ikke har saa pænt et Maal, maa vi regne Omkredsens Længde ud paa den kendte Maade ved at gange Diameteren med $^{22}/_{7}$ eller 3,142. (Forholdet mellem Cirklens Omkreds og dens Diameter betegnet ved π).

Her maa vi tage Hensyn til, at Diameteren maalt i mm skal omsættes til m ved at divideres med 1000. Disse 2 Udregninger kan slaas sammen til en enkelt, og Reglen for Beregning af Skærehastigheden udtrykkes ved en Formel, der gør det lettere at huske den, nemlig paa følgende Maade:

Vi betegner *Skærehastigheden* med *v* m pr. Min., Diameteren (Dreje-, Bore- eller Fræser-) med *d* og maaler den efter sædvanlig Værkstedspraksis i mm. Omdrejningstallet betegnes med *n* og skal gælde pr. Min.

Som vi saa ovenfor, er Skærehastigheden lig med Omkredsen i m gange Omdrejningstallet pr. Min., altsaa:

$$v = \frac{\pi \cdot d \cdot n}{1000} \qquad (1)$$

Ved at indsætte Værdien for π faar man:

$$v = \frac{3{,}142 \cdot d \cdot n}{1000} \text{ eller } v = \frac{d \cdot n}{318{,}3} \qquad (2)$$

eller med tilstrækkelig Nøjagtighed for Praksis:

$$v = \frac{d \cdot n}{320} \qquad (3)$$

Eksempel 1.

Ved Skrubdrejning af en Aksel af almindelig blødt Staal (0,20% Kulstofindhold) med Diam. 203 mm finder vi maaske, at den kan skrubbes ned til lidt over Færdigmaalet 185 mm ved en enkelt Spaan med en Tilspænding paa 0,6 mm og 31 Omdr. pr. Min. Der anvendes alm. Hurtigstaal, men ikke Køling. Hvor stor er Skærehastigheden?

I Formel (3): $v = \frac{d \cdot n}{320}$ indsætter vi Tallene i Stedet for de tilsvarende Bogstaver og faar derved:

$$v = \frac{203 \cdot 31}{320} = \frac{6293}{320} = 19{,}7 \text{ m pr. Min.}$$

Derefter udregner vi *Spaandybden*, der jo er den halve Forskel mellem Diametrene før og efter Spaantagningen. I dette Tilfælde altsaa $\frac{203 - 185}{2} = 9$ mm; herefter indrettes paa en ny Side i vor Lommebog en Tabel som antydet nedenfor:

Drejning i Staal 0,20 med Hurtigstaal; uden Køling.

Dato	Diam. før Spaan	Spaan-dybde	Til-spænding	Skære-hastigh.	Bemærkninger
21/1-33	203	9	0,6	19,7	
23/1-33	147	5	0,5	26,1	Rummen var tilbøjelig til at glide
28/1-33	220	14	0,5	16,0	
3/2-33	80	2	0,25	42,6	

Som antydet udfyldes Tabellen efterhaanden med de forskellige Observationer, der gøres under det daglige Arbejde. Ligeledes opstilles der tilsvarende Tabeller for Drejning med Køling, for andre Materialer eller med andre Værktøjer, som vist i de 3 nedenstaaende Tabeller.

Drejning i Staal 0,20 med Hurtigstaal; med Køling.

Dato	Diam. før Spaan	Spaan-dybde	Til-spænding	Skære-hastigh.	Bemærkninger
24/1-33	110	8	0,7	24,2	Staalet holdt 1½ Time uden Slibning
26/1-33	94	0,5	0,3	75,0	

Drejning i alm. Støbejern med Hurtigstaal; uden Køling.

Dato	Diam. før Spaan	Spaan-dybde	Til-spænding	Skære-hastigh.	Bemærkninger
4/2-33	307	10	1,2	15,1	
5/2-33	287	0,5	4	20,0	

Drejning i alm. Støbejern med „Widia"; uden Køling

Dato	Diam. før Spaan	Spaan-dybde	Til-spænding	Skære-hastigh.	Bemærkninger
7/3-33	307	10	1	48,0	Bankede nyslebne altfor meget
10/3-33	287	0,5	0,5	120,0	

Paa denne Maade faar man efterhaanden samlet sig en Del Opskrifter, som har den Fordel, at man *selv* har prøvet dem. Ved at sammenligne dem med de Tabeller, der fra Tid til anden fremkommer i tekniske Bøger og Tidsskrifter, faar man Lejlighed til at udvide sine Kundskaber og til at kontrollere Rigtigheden af de fremsatte Teorier. Herved bliver man bedre i Stand til at vurdere sine egne Præstationer og de forskellige Maskiners Ydeevne.

I kommende Numre skal vi her i Bladet gøre Rede for nogle af disse Teorier og allerede nu understrege, at de Tabeller, vi derved kommer ind paa, netop først faar praktisk Værdi, naar Praktikeren selv forstaar at omforme dem efter sine bestemte Forhold i Værkstederne.

I al Almindelighed kan man sige, at Skærehastigheden i hvert enkelt Tilfælde er afhængig af en Mængde forskellige Faktorer, som i det følgende vil blive nærmere forklaret.

Skærets Standtid.

Ved Standtiden forstaar vi den Tid, man forlanger, at Værktøjet skal holde sig skarpt mellem 2 Slibninger. Selvfølgelig faar denne Tid Indflydelse paa Valget af Skærehastigheden, idet en lav Skærehastighed altid vil give en lang Standtid — og omvendt. Men Forholdet er ret indviklet, saaledes at man i nogle Tilfælde ved blot at reducere Skærehastigheden fra 25 til 20 m pr. Min. (eller 25%) kan faa Standtiden forøget til det dobbelte (altsaa 100%), medens i andre Tilfælde en tilsvarende Nedsættelse af Skærehastigheden kun vil forøge Standtiden ret ubetydeligt. Som Regel regner man med, at der skal køres saa hurtigt, *at Standtiden bliver ca. 20 Gange saa stor som Slibetiden.*

Hermed menes, at hvis Slibetiden, d. v. s. den Tid, der medgaar til at standse Maskinen, spænde Værktøjet ned, gaa til den nærmeste Slibesten, slibe Skæret, gaa tilbage igen, opspænde og indstille Værktøjet, starte Maskinen og igen sætte Spaanen for — hvis der til alt dette f. Eks. er medgaaet 3 Minutter — saa maa Skærehastigheden indstilles saaledes, at man virkelig kan *køre* med Maskinen i ca. $3 \cdot 20 =$ 60 Min. = 1 Time, førend det igen bliver nødvendigt at slibe.

Hvis Staalet under disse Forhold først trænger til ny Slibning efter 2 Timers effektiv Spaantagning, har man i Virkeligheden kørt for langsomt og kan heller ikke vente at tjene Topnoteringen, hvis Akkorden da ikke er særlig god.

Ved Revolverbænke og Automater eller med fine Faconfræsere tager det maaske mellem ¼ og 2 Timer at udføre en Skiftning og ny Indstilling af Værktøjet, selv om man kan hente et nyslebet Stykke i Værktøjsafdelingen — i saa Tilfælde maa Farten ogsaa vælges saaledes, at Standtiden kan blive ca. 20 Gange saa stor, altsaa 5 til 40 Timer.

Spaanens Form og Tværsnitsareal.

Tværsnitsarealet, som sædvanligvis betegnes med q, maales i mm² (Kvadratmillimeter) og udregnes ved at multiplicere Tilspændingen s med Spaandybden y.

Vi noterer til senere Brug: $q = s \cdot y.$ (4)

Ved et bestemt Tværsnitsareal vil Skærehastigheden ved Arbejde i Staal og lignende Materialer i Reglen kunne vælges størst, naar Længden af den skærende Æg er saa stor som mulig. Derfor staar man sig i Reglen ved at vælge en stor Spaandybde og en forholdsvis lille Tilspænding samt at indstille Staalet skraat (vi tænker her paa Drejearbejde) med en Sidestillingsvinkel paa ca. 45—65°, saaledes som antydet paa nedenstaaende Skitser.

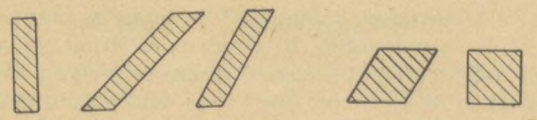

Gode Spaanformer Mindre gode Spaanformer

Ved Arbejde i Støbejern og andre sprøde Materialer synes det at være mest fordelagtigt at vælge forholdsvis større Tilspænding.

Spaanens Tværsnitsareal har den Indflydelse paa Skærehastigheden, at denne kan vælges større ved mindre Tværsnitsarealer — og omvendt. Men heldigvis falder den tilladte Skærehastighed ikke nær saa hurtigt, som Arealet stiger. Dette Forhold belyses nærmere af nedenstaaende Tabel, hvor q betegner Tværsnitsarealet (se Ligning 4) og v Skærehastigheden.

Tabel over Skærehastigheder ved Drejning i blødt Staal med Værktøj af Hurtigstaal, uden Køling.

q	v	q	v
0,25	54	3	24
0,5	43	4	22
0,75	37,5	6	19
1	34,5	8	17,5
1,5	31	10	16,5
2	27,5	15	15
2,5	25,5	20	13

Med god Køling kan Skærehastigheden forøges 25—30 pCt.

Af Tabellen fremgaar det, at Tværsnitsarealet kan forøges til det 8-dobbelte, førend det bliver nødvendigt at formindske Skærehastigheden til det halve.

Arbejdsstykkets Materiale.

Den tilladelige Skærehastighed afhænger ikke alene af Tværsnitsarealet, men ogsaa i høj Grad af Materialets Egenskaber. Man maa saaledes køre betydelig langsommere i haardt Krom-Nikkelstaal end i almindeligt blødt Staal og kan arbejde meget hurtigere i Aluminium end i f. Eks. Støbejern.

Værktøjets Materiale.

I „Jern- og Metalarbejderen" for Maj 1932 blev det i en Artikel om Skæremetallerne paapeget, at Overgangen fra almindeligt Værktøjsstaal (Kulstofstaal) til Hurtigstaal med ca. 18% Wolfram-Indhold satte Skærehastigheden 50—100% op, og at Skæremetaller af Wolframkarbid nu antagelig vilde give en endnu større Stigning i Skærehastighed.

Dette har vist sig i høj Grad rigtigt, idet man nu roligt kan regne med at kunne køre 3—3½ Gange saa hurtigt med „Widia", som vi for nogle Aar siden kørte med gode Hurtigstaal, forudsat at Skæremetallet behandles med den rette Omhu. Uden at komme nærmere ind herpaa skal vi blot anføre, at Navnet „Widia" kommer fra det tyske „Wie Diamant", der betyder „som Diamant", og at denne Betegnelse baade er vejledende med Hensyn til dets Egenskaber og tillige giver en udmærket Forskrift for dets Behandling. — Diamanter er haarde og skøre og skal skaanes for Stød og Slag. Det samme gælder for „Widia".

Nedenstaaende er gengivet en Tabel for Drejning i alm. Støbejern med Widiaværktøj.

Tabel over Skærehastigheder ved Drejning i alm. Støbejern med „Widia", uden Køling.

q	v	q	v
0,25	130	3	62,5
0,5	108	4	60
0,75	95	6	55
1	89	8	50
1,5	80	10	47
2	74	15	42,5
2,5	69	20	39

Af denne og den foregaaende Tabel fremgaar det vel, at det ikke siger noget som helst, hvis en Mand angiver, at han har kørt med 100 m Skærehastighed, hvis han ikke samtidig fortæller, hvor stort Spaantværsnittet var. Lad os holde fast ved, at *Materiale, Værktøj og Spaantværsnit altid maa opgives sammen med Skærehastigheden* — ellers bliver det hele kun tomme Ord.

C. R.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver,* Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen,* Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen,* Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen,* Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni,* Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen,* Gasværksvej 15, København.
7. Gartner *Suhr, Taarnby.* (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
8. Ingeniør *Ivar W. Jensen,* Amaliegade 26, København.
9. Blikkenslagermester *Oskar Hansen,* Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
10. *Bauerfreund & Christensen,* Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
11. *Brdr. Anchers Maskinfabrik,* Hasle.
12. *Knudsens Automobilværksted,* Herning.
13. Smedemester *Laurits Jørgensen,* Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
14. *H. C. Jensen,* Lyngbyvej 413, Lyngby.
15. Smedemester *Jensen,* Frederiksdalsvej 154, Lyngby.

Blokader. Ingeniør Thöut, der bl. a. har Transport af Mergel for Det danske Hedeselskab i Entreprise, og herved beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft, er blokeret for Tilgang af vore Medlemmer. Samtidig er der iværksat Blokade af alt Reparationsarbejde, der af Ingeniør Thöut forsøges udført paa andre Virksomheder, saavel indenfor som udenfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Hans Larsen, Nakskov. Pr. 15. Juni modtog Forbundet Meddelelse fra Nakskov Afdeling om, at gamle Hans Larsen var afgaaet ved Døden.

En saadan Meddelelse kalder Fortidsminderne frem. Fraregnet den yngre Generation er der ikke mange af Forbundets Medlemmer, der ikke huskede Hans Larsen; i alle Tilfælde kendte de ham af Navn.

Han var en af Forbundets Medstiftere og gjorde i de yngre Dage et Stykke Organisationsarbejde i de Afdelinger, hvor han havde sit Arbejde. I Nakskov har han tilbragt sin meste Tid, og allerede for en Aarrække siden maatte han paa Grund af Alder trække sig tilbage fra Faget.

Paa Kongressen i Svendborg i 1899 valgtes han ind i Hovedbestyrelsen, i hvilken han havde Sæde i en Aarrække.

En gammel Forkæmper er ikke mere. Forbundet lagde en Krans paa hans Grav.

Ære være Hans Larsens Minde.

Frederiksværk. Den 10. Juli afholdtes der Mæglingsmøde hos Aktieselskabet *De forenede Jernstøberier,* Frederiksværk.

Der var stillet Krav om Timelønsforhøjelse til 4 Kernemagere samt til 2 andre timelønnede Arbejdere, Omordning af Akkordforholdene ved en Formemaskine samt Krav om en Ordning paa de i forrige Fagblad omtalte Forhold ved Marketenderiet.

Der førtes en lang Debat om de forskellige Spørgsmaal, men sluttelig løb det hele ud i intet, hvorfor Forbundet maatte kræve Sagerne henvist til Timandsmøde og endvidere henstille, at Aktieselskabets Chef-Direktør kom til Stede ved den Lejlighed.

Københavns. Den 17. Juni afholdtes hos *A/S Burmeister & Wain* et fælles Mæglingsmøde i Anledning af, at Aktieselskabet ikke, som det havde gjort forrige Aar, vilde udarbejde en Liste over de enkelte Arbejderes Feriebetaling.

Firmaet hævdede, at de gældende Ferieregler ikke forpligtede dertil, og deri maatte der gives det Ret.

Imidlertid sluttedes Sagen med, dels fordi det er en større Virksomhed, og dels fordi der holdtes Ferie af alle Arbejderne paa samme Tid, nemlig fra 17. Juli, at der paa hver Arbejders Lønpose den 7. Juli skulde være anført Feriebeløbets Størrelse, saaledes at eventuelle Fejl kunde blive rettet inden Feriens Indtræden.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 8. Maj mægledes hos *A/S Dansk Alfa Laval*, København, i Anledning af, at Firmaet i Strid med truffen Aftale og mangeaarig Kotume nægtede at betale ugelønnede Arbejdere for Helligdage. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, og den 14. Juni meddelte Sammenslutningen, at Firmaet havde frafaldet sit Standpunkt, og at de omstridte Beløb vilde blive tilbagebetalt.

Hos *L. Lange & Co.*, Svendborg, er der mæglet den 1. Juni paa Strid om Betaling for Nedtagning af gamle Rør. Man enedes om, at Firmaet for Nedtagning og Opbæring af Kedlerne betaler 66 Kr. plus et Tillæg paa 10% af Akkordsummen, idet det præciseres, at dette ikke er præcedensskabende. I denne Afgørelse includeres Betalingen for Nedtagning af de omstridte Rør.

I Anledning af Krav fra Arbejderne hos *A/S Burmeister & Wain*, Teglholmen, om at faa udleveret en Liste over de enkelte Arbejderes Feriebetaling afholdtes Fællesmægling d. 17. Juni. Sagen sluttedes, idet Firmaets Repræsentanter erklærede sig villige til at foranledige, at der Fredag d. 7. Juli paa hver Arbejders Lønningspose bliver anført Størrelsen af hans Feriepenge. Ordningen er forsøgsvis for indeværende Sommer.

Hos Gas- og Vandmester *Otto Petersen* i Aarhus afholdtes Mægling d. 23. Juni paa Strid om Betalingen for Opsætning af Lamel-Kaloriferer. Svendene krævede et Overskud paa Kr. 350.00, men Sagen sluttedes med, at Firmaet betaler Kr. 230.00.

Samme Dag mægledes hos *Thomas B. Thrige* i Odense, hvor vore Medlemmer havde klaget over, at Firmaet nægtede at lade en Transformator-Beholder udføre i Akkord. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 21. Juni har følgende Sager været til Behandling:

1) Lønkrav overfor *A/S Paasch & Larsen, Petersen*, Horsens. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Klage over, at *Odense Staalskibsværft* har taget Reservation overfor Valget af Tillidsmanden for Grovsmedene og Tillidsmanden for Maskinarbejderne. — Enighed opnaaedes ikke, og der er gjort Skridt til Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

3) Krav overfor *A/S Anker Heegaard*, Frederiksværk, om et Akkordafsavnstillæg paa 40%. Man enedes om at henvise Sagen til lokal Forhandling, og en saadan afholdtes den 27. Juni, men heller ikke her opnaaedes Enighed, hvorefter Sagen paany behandledes ved et Møde den 30. Juni. Ved dette Møde enedes man om en Overenskomst, og Sagen er dermed i Orden.

Fællesmøder i Arbejdsgiverforeningen. En Klage over, at Firmaet *Petersen & Albeck*, København, ikke aflønner en ny Kranfører i Henhold til Overenskomsten, behandledes ved et Fællesmøde den 28. Juni. Firmaet indgik paa at efterbetale et Beløb af Kr. 15,84, og Sagen er dermed ude af Verden.

Som meddelt i Fagbladet for Maj Maaned havde der den 9. Maj været afholdt Timandsmøde, hvor bl. a. en Strid hos *A/S Frichs*, Aarhus, om Antagelseslønningerne havde været til Behandling. Enighed opnaaedes ikke, og vi anmodede De samvirkende Fagforbund om at indbringe Klagen for Den faste Voldgiftsret. Ved Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen, der afholdtes den 3. Juli, blev Parterne dog enige om, efter at Aftalen om en ensartet Antagelsesløn hos Aktieselskabet er udløben, at Lønnen ved fremtidige Antagelser fastsættes i Overensstemmelse med Overenskomstens Bestemmelser herom, idet Firmaet erklærer, at der ikke er — og ikke vil blive — givet Værkstedsledelsen Direktiver om kun at antage Folk paa Minimalløn.

Endvidere enedes man om, at der for de Arbejdere, der siden Aftalen udløb er antagne, optages en Forhandling om en Forhøjelse af Lønningerne for en Del af disse. — Forhandlingerne finder Sted under Medvirkning af Repræsentanter for Organisationerne.

Forlig i Den faste Voldgiftsret. Ved et forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret den 3. Juli forligtes en Sag vedrørende *A/S Frichs*, Aarhus, Klage over, at Firmaet nægter at overholde Prislisten for Skære- og Svejsearbejde, og at det nægter at give Akkord paa Arbejde, paa hvilket der tidligere har været arbejdet i Akkord (Rettearbejde til Tagkonstruktion). Med Hensyn til det første Spørgsmaal er Parterne enige om, at de hidtil gældende Stykpriser for Svejse- og Skærearbejde fortsat bestaar.

Hvor Arbejdet fremkommer i flere Stykker, forhandles i Overensstemmelse med Overenskomstens Afsnit A, § 7.

Hvor Rettearbejde ikke udføres i Akkord, betales der udover det gældende Akkordafsavnstillæg et yderligere Tillæg af 10 Øre pr. Time. Dette Tillæg efterbetales ogsaa for det i Sagen omhandlede Arbejde.

Denne Ordning udelukker ikke, at der kan forhandles om Akkord i Overensstemmelse med Overenskomsten.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
31276	Andersen, Agdur Mourits.	Ystad	25. 4.02	Kbhvn. Afd.	22 10.28	Kbhvn. Afd. 18	11. 3 33
1842	— Frode Georg ..	København	1. 7.06	„ „	17.10 25	„ „ 8	28. 1.33
36143	— Hilmer Lorens.	Frederiksberg	26. 1.10	„ „	13. 9.29	„ „ 5	25. 2.33
52810	— Sofus	København	16. 3.13	„ „	6. 2 33	„ „ 14	4. 3.33
23271	Albrechtsen, Otto Peter	Glostrup	11.12.08	„ „	18. 2.28	„ „ 14	18. 2.33
51880	Brettschneider, Henry Andr.	København	22.12 12	„ „	5. 1.32	„ „ 7	14. 1.33
24237	Dalland, Arne	Viborg	13. 4.10	Viborg	4. 5.29	Viborg	1. 4.33
36021	Dyhr, Holger Lorentz	København	2. 3 80	Kbhvn. Afd.	4. 5 23	Centralafd.	4. 2.33
12028	Christensen, Niels Einar....	Horsens	23. 2.96	„ „ 3	19. 2 16	Kbhvn. Afd. 3	18. 3.33
26817	— Robert J. Fr. ..	København	23. 7.01	Instrumentm. Fagf.	7. 5.21	Centralafd.	18. 2.33
38518	Carlsen, Svend Schou ..	Korsør	14 3.04	Kbhvn. Afd.	3. 1.24	Kbhvn. Afd. 5	11. 3.33
52152	Christiansen, Ernst	København	5.12.12	„ „	7. 5.32	„ „ 14	11. 3.33
51314	Hansen, Adolf Peter....	Reykjavik	31. 8 12	„ „	2. 8 31	„ „ 10	4. 3.33
18140	— Albert Chr. O.	Gilleleje	23.10.86	„ „ 1	2. 1.11	Centralafd.	7. 1.33
11557	— Bruno	København	8. 2.00	Kleinsm. Fagf.	6. 4.18	—	25. 2.33
11305	— Einar Christian	—	10. 1 87	Kbhvn. Afd.	20. 5.31	Kbhvn. Afd. 5	12.11.32
6328	— Frits Oluf	Silkeborg	18. 9.08	Esbjerg	7. 7.28	Roskilde	25. 2.33
2	— Jens Henning F.	Frederikssund	10. 1.05	Kbhvn. Afd.	8. 6.29	Centralafd.	3.12.32
29597	— Marius Aage ..	København	1. 6 03	„ „	9. 6.22	Kbhvn. Afd. 15	18. 3.33
5231	Hagen, Otto Lauritz T.	—	14. 8.07	„ „	12. 1.29	„ „ 14	25. 2.33
4994	Henningsen, Ansgar Emil...	Randers	22. 2.95	„ „	5. 1 33	„ „ 11	18. 3.33
23712	Jensen, Jens Chr.....	København	2. 9.96	„ „ 1	25. 8.16	„ „ 11	25. 2.33
18684	— Jens Peter	Ørslevvester	22. 3 87	Sorø	1.10.10	Sorø	25. 3.33
31347	Jørgensen, William P. Chr.	København	21. 6.00	Kbhvn. Afd.	15. 1.24	Kbhvn. Afd. 14	18. 3.33
26273	Jacobsen, Alfred Ehrhardt	Ordrup	10. 5 11	„ „	9. 8.29	„ „ 14	11. 3.33
52731	— Gunnar Holm ..	Thorshavn	29.10.11	„ „	8.12.32	„ „ 12	18. 3.33
36979	Jansen, Poul Curt	København	17.10.10	„ „	6.11.29	Centralafd.	7. 1.33
51713	Jochumsen, Carl Richard...	—	27. 6.12	„ „	6.11.31	Kbhvn. Afd. 12	4. 3.33
36873	Kanstrup, Marinus	Helsingør	2.10 95	„ „	7. 5.31	„ „ 12	5.11.32
52004	Larsen, Carl Johan R...	København	27. 8.11	„ „	2. 3 32	Centralafd.	11. 2.33
15900	Ljungdell, Poul Albin.....	—	7. 8 00	„ „	25. 5.27	Kbhvn. Afd. 13	18. 3.33
12403	Madsen, Einer A. Olsen	—	8.12.98	„ „	18. 2.32	„ „ 2	11. 3 33
22228	— Hans Ditmar...	Bandholm	17. 5.09	Maribo	7. 3.30	„ „ 14	11. 3.33
11315	Mogensen, Louis	Stettin	11. 3.83	Kbhvn. Afd. 1	23. 1.14	„ „ 9	25. 2 33
52831	Møller, Trygve Torleig	København	13.11.04	„ „	3. 2.33	„ „ 13	25. 2 33
53376	Nielsen, Chresten	Svenstrup	14. 5.12	Sønderborg	13 4.31	Sønderborg	15. 4.33
51115	— Jens Froberg ..	Aarhus	23.11.11	Kbhvn. Afd.	8. 5.31	Kbhvn. Afd. 13	25. 2.33
18352	— Oluf Marius ...	København	16. 5.95	„ „ 1	30. 1.15	„ „ 8	7. 1 33
31002	— Orla Emil H. ..	—	17 10.97	„ „	20.11.32	„ „ 6	11. 3.33
50335	— Poul Alfred...	—	12. 3.11	„ „	15. 8 30	„ „ 18	25. 2.33
3788	Nørlund, Søren	Ejstrup	5 12.06	Silkeborg	31. 3.26	Silkeborg	19.11.32
861	Olsen, Laurits Mathias	København	25. 2.96	Kbhvn. Afd	17. 7.24	Centralafd.	11. 2.33
3832	Petersen, Alfred.....	Slagelse	28.10.94	Slagelse	14. 9.13	—	4 2.33
51751	— Andre Peter ...	Stettin	1.12.00	Kbhvn. Afd.	8 11.31	Kbhvn. Afd. 9	11. 3.33
26027	— Georg F. Peter	København	4. 5.98	„ „ 1	7. 1 18	Centralafd.	17.12.32
12958	— Peter C. Oluf H.	Horsens	13. 4 92	„ „	9 9.30	Kbhvn. Afd. 6	25 2.33
52549	Ponsaing, Arne	København	11 12.12	„ „	11.10.32	„ „ 2	18. 3.33
55168	Rasmussen, Chr. William ..	Ølsted	21.11.08	Horsens	15. 9.32	Horsens	1. 4.33
38020	— Niels Jørgen A.	Maribo	23. 7.04	Rødby Havn	7. 5.24	Kbhvn. Afd. 14	18 3.33
33422	— Theodor H. J. .	Hvidovre	7. 2.10	Kbhvn. Afd.	10.10.32	„ „ 2	18. 3.33
4563	Sørensen, Alfred Juul	Aarhus	18. 4.02	Horsens	1. 2 33	Horsens	4. 2.33
53991	Sonne, Johannes Chr...	Hasle	24.10.82	Rønne	3. 4.32	Rønne	11 2.33
297	Steinlein, Ludvig Edm....	København	10.12 99	Kbhvn. Afd.	4. 9 25	Kbhvn. Afd. 5	3. 5.30
16404	Stoltz, Oluf Rosenius .	Rønne	3. 6 81	„ „	6.12.32	„ „ 5	25. 2.33
7193	Wilspang, Poul Frode	Nakskov	27. 8.01	Nakskov	4.10.20	„ „ 14	4. 3 33
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46465	Møller, Hans.....	Bjødstrup	20. 5.10	Aarhus	20. 3 31	Aarhus	11. 3.33

Autogensvejsekursus i Provinsen.

I Slutningen af Juli og Begyndelsen af August vil Teknologisk Instituts Konsulent, Værkm. C. Christiansen, foretage en Konsultationsrejse gennem Fyn og Jylland.

Ved denne Lejlighed kan Hr. Christiansen samtidig besøge de Foreninger eller Organisationer, som kunde ønske at faa arrangeret Kursus, og han kan derved give nyttige Oplysninger og Vejledning med Hensyn til Planlæggelsen. Der kræves intet Vederlag for et saadant Besøg, og det bemærkes, at der kan afholdes Kursus hvor som helst i Landet, dels Aftenkursus for arbejdende og dels Dagkursus for arbejdsløse.

De Foreninger eller Organisationer, som kunde ønske Hr. Christiansens Besøg i Anledning af eventuelle Kursus, bedes omgaaende — gennem Formanden — skrive herom til Teknologisk Institut.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 50610	Klamer,	Erik Otto	(Kbhvn. Afd.)
- 53382	Nommensen,	Meinhardt	(—)
- 25471	Petersen,	Max Ritter Louis	(—)
- 52862	Rasmussen,	Jens Erik Chr.	(—)
- 55067	Dahlstrøm,	Svend Oluf Leo	(Helsingør Afd.)
- 9716	Hansen,	Ole	(—)
- 53566	Rasmussen,	Jens P. Erhardt	(Holbæk Afd.)
- 17647	Petersen,	Carl	(Sorø -)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 36923	Gabrielsen,	Christian Johan
- 52088	Hansen,	Svend Aage D.
- 50828	Henrichsen,	Aage Ahrendt N.
- 1940	Jensen,	Edm. C. Hans

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 26349	Andersen,	Reinhold	12. 4.30
- 16925	Bentzen,	Erik Peter	14. 1.33
- 36217	Buhl,	Arnold Vilhelm	7. 1.33
- 1723	Christensen,	Charles Leo	28. 1.33
- 32196	Eriksen,	Theodor Emanuel	18. 4.25
- 36923	Gabrielsen,	Christian Johan	14. 1.33
- 52457	Hansen,	Axel	4. 2.33
- 30822	—	Friedrich	30. 8 30
- 52088	—	Svend Aage D.	15.10.32
- 50828	Henrichsen,	Aage Ahrendt N.	21. 1.33
- 26533	Jensen,	Bjørn Harald	30. 7.32
- 23201	—	Carl Johan	26. 5.23
- 1940	—	Edm. C. Hans	7. 1.33
- 14391	—	Jens Albert	3. 8.29
- 50775	Jørgensen,	Poul Viggo Viktor	7. 1.33
- 37947	Johansen,	Frode Ferdinand	5.11.32
- 52125	Johnsen,	Knud Børge Alfred	14. 1.33
- 4458	Lund,	Adolf Otto Hansen	29. 5.20
- 20426	Lundgreen,	Holger	18. 6.32
- 34301	Lyhr,	Niels Peter	14. 1.33
- 33221	Mathiesen,	Hans Peter	28. 5.32
- 29862	Møller,	Hans Gustav	9. 4.32
- 4045	—	Poul Geisler	17. 9.32
- 31461	Nielsen,	Henning Evald	7. 1.33
- 14738	—	Henry Laurits	12. 7.30
- 38267	—	Knud Axel	23. 1.31
- 35576	Petersen,	Peter Axel	27. 2.26
- 5535	—	William Chr. Victor	30. 6.28
- 20864	Rasmussen,	Johannes Søren	31. 3.28
- 51356	—	Willy Hother Hvidt	30. 4.32
- 51664	Sørensen,	Kaj Tage	9. 7.32
- 496	Uggerholt,	Søren Sørensen	15. 8.31
- 12869	Wulff,	Torben Julius	7. 5.32

Den internationale Højskoles Vinterkursus.

Da et stort Antal unge, der sidste Aar vilde benytte deres Arbejdsløshedsunderstøttelse til et Studieophold paa den internationale Højskoles Vinterkursus, ikke kunde optages af Mangel paa Plads, tilraades det enhver, der ønsker Optagelse paa det kommende Vinterkursus fra 3. November, saa tidligt som muligt at skrive til Skolen efter Program og Ansøgsningsblanket og at indgive Ansøgning om Amtsunderstøttelse.

Kursuset varer fra 3. November 1933 til 30. Marts eller 20. April 1934. Der undervises i Dansk, Regning, Engelsk, Tysk og Fransk for Begyndere, Fortsættere og viderekomne i Klasser eller i Konversationstimer med udenlandske Elever. I Foredrags- eller Studiekredsform undervises der i internationale og sociale Forhold, samt Aandslivets Historie i de moderne Kulturlande.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 10 AUGUST 1933 19. Aarg.

For Fred og Frihed.

Som en festlig Ouverture til den internationale Fagkongres, der aabnedes i Brysel den 31. Juli, fandt der Dagen forud, Søndag den 30. Juli, en Kæmpedemonstration Sted i Antwerpen for at manifestere Arbejderklassens Vilje til at søge Krig hindret og at bekæmpe Nazismen. For den, der havde Lejlighed til at overvære det store Masseopbud, i hvilket deltog mange Tusinde hollandske Arbejdere sammen med de belgiske, blev det en uforglemmelig Oplevelse. Naar man har overværet og deltaget i Demonstrationer, der maaske talmæssigt set har været lige saa store som den belgisk-hollandske, og har maattet beundre de østrigske Arbejderes af en enestaaende Disciplin gennemførte Processioner i Wien, naar man har maattet erkende, at vi herhjemme, hvad Præcision og Orden angik, stod tilbage for Tyskerne, maatte det til Gengæld fastslaas, at vi ikke mindes nogen Demonstration, der har givet skønnere Udtryk for Vilje til at bekæmpe de Farer, der lurer paa Arbejderklassen og Middelstanden, end Fredsdemonstrationen i Antwerpen. De mange Hundreder af Faner i alle mulige Kulører frembød en festlig Farvepragt, som vi ikke har set tilsvarende, og opildnet af en næsten overdaadig Anvendelse af Musik foregik Demonstrationen i et Tempo, der svarede til „de flyvende Faner og klingende Spil".

Men hvad der i Forbindelse med hele den festlige Kolorit adskilte denne Demonstration fra saa mange andre, var en egen alvorlig Tone, hvis Baggrund var Begivenhederne i Tyskland, og som blev understreget af, at det ikke alene var Arbejderne, der deltog, men ogsaa upolitiske Organisationer; det hele et skønt, men dybt alvorligt Masseudtryk for Viljen til at kæmpe for Demokrati og Folkefrihed. Vor Tanke gik uvilkaarligt 3 Aar tilbage, da Tysk Metalarbejderforbund i August Maaned 1930 afholdt Kongres i Berlin, i Tilslutning til hvilken de berlinske Metalarbejdere foretog en Mønstring, fyldte det kæmpemæssige Sportspalads til Trængsel, og i en Ramme af sportstrænet og socialistisk indstillet Ungdom skabte en uforglemmelig Festaften, givende Udtryk for Tro paa Arbejderklassens Evne til at overvinde alle Farer, en Tro, som desværre viste sig at være en Overvurdering. Maaske det dog er rigtigere at sige, at det var en Undervurdering af Modstanderen, en Undervurdering, der blev til Ulykke for den tyske Arbejderbevægelse, men hvis Resultat bl. a. er blevet, at andre Landes Arbejdere er blevet fuldt klar over Faren, men samtidig ogsaa indstillet paa til det yderste at være paa Vagt og rede til at anvende ethvert Middel, som maatte være nødvendigt for at forhindre, at Tyskland kommer til at danne Skole. Antwerpen-Demonstrationen var et fuldgyldigt Udtryk herfor.

Selvfølgelig prægede Begivenhederne i Tyskland ogsaa i fremtrædende Grad Forhandlingerne paa Faginternationalens Kongres, og Nazismen kastede en Skygge over den ved, at de tyske Fagorganisationer ikke var repræsenterede. Der var dog en enkelt Repræsentant for de tyske Arbejdere, Fritz Dobisch, der repræsenterede de tyske fagorganiserede Arbejdere i Saar-Gebetet, som

ifølge Versailles-Traktaten staar under Nationernes Forbund. I en gribende Tale dybt bevæget gav Dobisch en Skildring af Arbejderklassens Lidelser i Tyskland. Det gjorde et dybt Indtryk paa Kongressens Deltagere, da han indtrængende anmodede enhver om paa sit Omraade at søge fremkaldt økonomisk Støtte for, at Kammeraterne i Saar-Gebetet kunde fortsætte med Hjælpen til de Hundreder af Arbejdere, der under Flugten for Hitlers Rædselsherredømme søgte ind paa Saar-Omraadet. Dobisch' Tale efterlod en dyb Harme mod de tyske Bødler, Medlidenhed med deres Ofre, skærpede Viljen til at hjælpe og befæstede Enigheden blandt Kongressens Deltagere om hver paa sit Omraade at kæmpe til det yderste mod Reaktionen.

Hovedspørgsmaalet paa Kongressen var iøvrigt Kampen mod Fascismen, navnlig med Henblik paa Tyskland og Østrig. Forhandlingerne herom resulterede i Vedtagelsen af en Resolution, hvori det bl. a. hedder:

„Kongressen appellerer til organiserede Arbejdere og til alle Mennesker, der sympatiserer med disse Tanker, om at slutte sig til Boykotten og støtte Ofrene for Kampen mod Fascismen med rundelige Bidrag til Matteotti-Fonden.

Kongressen appellerer til alle Mennesker, der ønsker Frihed og Ret, og opfordrer dem til at kæmpe sammen med den internationale Arbejderbevægelse i Forsvaret for Frihed, idet Kultur kun kan bestaa under Frihed."

I klar Forstaaelse af, at Nazismen ogsaa rummer en alvorlig Fare for Bevarelsen af Freden mellem Landene, besluttede Kongressen at benytte ethvert virksomt Middel, herunder ogsaa Generalstrejken, for at forhindre Udbrudet af nye Krige. Den udtaler bl. a., at der bør

„i de forskellige Lande — saa vidt muligt i Grænsedistrikterne — samtidigt foranstaltes Demonstrationer med Talere fra forskellige Lande for paa denne Maade at forberede internationale „Anti-Krigsuger". Maalet bør være den fuldstændige Afskaffelse af den private Rustningsindustri og en effektiv national Kontrol med Krigsmaterialefabrikationen samt med Vaaben- og Ammunitionshandelen. Arbejderbevægelsen i hele Verden opfordres til at slutte sig sammen i sin Kamp mod Krigen og yde den finansielle Hjælp, som er nødvendig for at understøtte den Del af Arbejderbevægelsen, som eventuelt opfordres til effektive Skridt mod Angriberstaterne. Vi er os den Kendsgerning bevidst, at Generalstrejke er Arbejderklassens sidste Vaaben mod Krigen, men vi ved ogsaa, at Arbejderklassens Aktion maa sættes ind i det psykologisk rigtige Øjeblik, hvis den skal have et Resultat.

. . . . . .

Ethvert Land, som nægter at underkaste sig Voldgift, vil af den internationale Arbejderbevægelse blive betragtet som Angriber. Fra det Øjeblik at regne bliver det en Pligt for enhver organiseret Arbejder i dette Angriberland at gennemføre Generalstrejke, og det er en Pligt for Organisationerne i de øvrige Lande at understøtte denne Strejkebevægelse og organisere Boykot mod Angriberstaten.

Kongressen har indgaaende undersøgt den Situation, som er opstaaet gennem Diktaturregeringerne i de forskellige Lande, og som ikke blot betyder Undertrykkelse af de personlige Friheder, men derudover en Trusel mod Nationernes Frihed, og paalægger Bestyrelsen for I. F. C. at foretage alle Skridt, der kan tilvejebringe den politiske og økonomiske Isolering af ethvert diktatorisk Regime, der truer Freden. Den er af den Anskuelse, at Modstanden ikke blot bør vækkes indenfor den organiserede Arbejderklasse, men at alle Mennesker i hele Verden og i alle Befolkningsklasser, som er Tilhængere af Frihed og Fred, og især Ungdommen og Kvinderne, skal opfordres til at forsvare deres Rettigheder samt moralsk og materielt understøtte alle Arbejderklassens Aktioner mod Krigen."

Fagforenings-Internationalens Evne til at varetage Arbejderklassens internationale Fællesinteresser er selvfølgelig i høj Grad afhængig af den Styrke, hvormed de enkelte til Internationalen hørende Landsorganisationer kan hævde sig i deres Hjemland. Den faglige Internationale er derfor nødt til at tage Hensyn til de enkelte Landes særlige Forhold og vise en vis Tolerance, fordi Udviklingen har været forskellig i de forskellige Lande, og det derfor er nødvendigt i videst mulige Udstrækning at indrømme de enkelte Landsorganisationer den størst mulige Frihed. De Beslutninger, som de internationale faglige Kongresser træffer, bliver derfor nærmest Retningslinier. Paa den anden Side er det indlysende, at Tiden kræver den størst mulige Manøvredygtighed og i højere Grad et intimt Samarbejde mellem Landsorganisationerne end nogensinde før. For at skabe en saadan snævrere Kontakt mellem Faginternationalens enkelte Led, stillede Landsorganisationen i Holland Forslag om, at saa snart den internationale Situation gjorde det nødven-

digt, skulde der afholdes Repræsentantskabsmøde for at afgøre, hvilke Midler der i den givne Situation skulde anvendes.

Kongressen besluttede derfor, at

„Da internationale Problemer i de senere Aar ifølge deres Art og Betydning indtager en stadig vigtigere Plads, og Løsningerne af de forskellige Spørgsmaal stadig mere sker paa det internationale Omraade, er den internationale Fagforeningskongres af den Mening, at en snævrere og mere mangesidig Forbindelse mellem den internationale faglige Central og de tilsluttede Landsorganisationer kan bidrage til en kraftigere Optræden udadtil og saaledes medføre øget Aktivitet.

Kongressen paalægger derfor Bestyrelsen for I. F. C., naar den internationale Situation gør dette nødvendigt, øjeblikkeligt at indkalde Repræsentantskabet til Møde for at undersøge, paa hvilken Maade den internationale Fagbevægelse — eventuelt i Samarbejde med den socialistiske Arbejder-Internationale — kan gøre sin Indflydelse gældende."

Otte Dage før den internationale faglige Kongres aabnedes, paabegyndte vor belgiske Broderorganisation sin 38. Kongres i Folkets Hus i Brysel. Den belgiske Metalarbejderorganisations Opbygning afviger i betydelig Grad fra den Organisationsstruktur, som vi er vant til, idet det belgiske Forbund nærmest er en føderativ Sammenslutning af en Række selvstændige Metalarbejderorganisationer, der virker som Industriforbund for hver sit geografiske Omraade. Selvstændigheden for disse Forbund er saa udpræget, at nogle af dem oven i Købet udgiver eget Medlemsblad. Ledelserne for disse enkelte Forbund danner en Centralledelse, i Spidsen for hvilken staar en Generalsekretær, ligesom der af Centralledelsen udgives et fælles Fagblad. Generalsekretæren vælges af Centralbestyrelsen, men betragtes iøvrigt som værende genvalgt, naar hans Beretning bliver godkendt af Kongressen. Den nuværende Generalsekretær hedder G. Keuwet, der i 1930 afløste den mangeaarige Generalsekretær G. Solau, der paa Grund af Alder trak sig tilbage, men som deltog i Kongressen. Forøvrigt maa Solau betragtes som den sidste af den Kreds af Førere, der skabte det intime Samarbejde mellem Organisationerne indenfor Metalarbejder-Internationalen, og hvortil Smedeforbundets mangeaarige Formand J. A. Hansen hørte.

Kongressen bestod foruden af Centralledelsen af 110 Delegerede, repræsenterende 116,000 Medlemmer, og den blev tilendebragt i Løbet af mindre end 2 Dage. Med al Respekt for vore belgiske Kollegers Evne til at gennemføre Forhandlingerne paa en Tid, der kun andrager en Trediedel af, hvad man almindeligvis herhjemme anser for nødvendigt for at faa tilendebragt en Kongres, tror vi alligevel ikke, at det vil være ønskværdigt at tilstræbe en saa hastig Gennemgang af de foreliggende Spørgsmaal. Det hele kommer ligesom til at ligge lidt for meget i Toppen, uden at Medlemmerne faar tilstrækkelig Føling dermed. I sin Beretning fremhævede Generalsekretær Keuwet, at Medlemstallet var steget fra 96.643 i 1930 til nu som anført at være 116.000. Arbejdsløsheden har ogsaa i Belgien ramt Metalarbejderne haardt. I Januar 1933 var Antallet af Arbejdsløse steget til 63.147, hvilket Tal dog i Maj Maaned var sunket til 58.293. Antallet af tabte Arbejdsdage for denne Maaned var 831.460.

Ogsaa i Belgien har Arbejdsgiverne forsøgt at reducere Lønningerne, men Keuwet kunde dog konstatere, at naar man tog Nedgangen i Pristallet i Betragtning, havde det været muligt at opretholde Metalarbejdernes Købeevne. I de sidste 2 Aar har den borgerlige Presse ført en voldsom Kampagne mod de sociale Forsikringer og især mod Arbejdsløshedsforsikringen, og det var lykkedes at skabe en Opinion, der ogsaa havde paavirket Regeringen. Denne havde da ogsaa, trods stærk Modstand fra Fagorganisationernes Side, udstedt Anordninger, i Henhold til hvilke Arbejdsløshedsunderstøttelsen var nedsat betydelig. Dette havde givet Anledning til, at Spørgsmaalet om gennem Aktion at hævde Arbejdernes Interesser var opstaaet, og der var fremkommet Forslag om at organisere en Urafstemning paa Spørgsmaalet om Etablering af Generalstrejke. Keuwet gjorde heroverfor gældende, at han ikke vilde forkaste Strejken som Vaaben, men det var et Vaaben, der maatte anvendes med Omtanke og ikke under alle Omstændigheder. Hans Opfattelse var, at Arbejderklassens traditionelle Metoder ikke havde spillet Fallit, og han opfordrede til fortsat at kæmpe i Enighed og i Tillid til Organisationen.

Diskussionen kom i høj Grad til at staa i Tegnet af Spørgsmaalet om Generalstrejke, og det gjorde et dybt Indtryk paa Kongressen, da Repræsentanten for Liege, Delvigne, stod op og med stærk Bevægelse holdt en Tale imod Generalstrejken. Han fremhævede, at det var Socialismen, der havde skaffet Arbejderne For-

enings- og Talefriheden. Hvis der slaas en Breche i denne Vold, er det ude med disse Friheder. Der hører ofte mere Mod til at bekæmpe en Generalstrejke end til at forsvare den. Tilhængerne af Generalstrejken siger, at en Generalstrejke under de nuværende Forhold ikke er rettet imod Arbejdsgiverne, men imod Regeringen. Han henviste til de franske Arbejdere, der ikke talte om Generalstrejke, og hævdede, at Socialismen maa hvile paa Demokratiet og paa Arbejderklassens Organisation. I sin Tale pegede han ogsaa paa, at der var 900,000 uorganiserede Arbejdere i Belgien, og hævdede, at Socialismen ikke er en Erobring, der skal tages i Løbet af 100 Aar, af 1000 Aar, den gaar frem hver Dag, og han sluttede med at sige: Hvis de unge har videre Tanker, som de vil foreslaa vort Proletariat, saa lad dem komme til os med dem, men de maa ikke betragte os som Modstandere, men som Venner, der arbejder paa et og samme Storværk."

Kongressen lønnede Delvignes Tale med meget stærkt Bifald, og det var øjensynligt, at den var meget grebet af hans Appel til Enighed. Kongressen tiltraadte da ogsaa en Resolution, der enstemmigt gav Tilslutning til de af ham fremsatte Synspunkter, idet en ganske ringe Minoritet undlod at stemme. Dette Resultat vakte megen Opmærksomhed i Belgien, hvor Spørgsmaalet om at komme ind paa nye Metoder for Arbejderklassens Virksomhed efterhaanden var kommet stærkt i Forgrunden.

Internationalt Metalarbejderforbunds Sekretær holdt paa Kongressen en stor Tale, hvorunder han slog fast, at Øjeblikkets vigtigste Problem er at spærre Vejen for Fascismen, hvor denne synes at ville rejse Hovedet. Arbejderstanden maa koncentrere alle sine Kræfter i Kampen mod Diktaturet og for Demokratiet.

Mertens bragte en Hilsen fra de under de belgiske samvirkende Fagforbund staaende 600.000 Arbejdere, og det belgiske Socialdemokratis mangeaarige Fører, den i internationale Kredse højt ansete Vandervelde, holdt ligeledes en vægtig Tale, specielt vedrørende Generalstrejkespørgsmaalet, Fascismen og Krigen. Han udtalte bl. a., at han ikke vilde fravige den Stilling, som han altid havde indtaget til Spørgsmaalet Generalstrejke, nemlig at Ordren til en saadan ikke maa komme fra politiske Førere, men den maa heller ikke komme fra Arbejdsløse, hvis Oprør berettiges ved deres Elendighed, men som ikke er berettigede til at sige til de Arbejdere, der er i Arbejde, at de skal forlade Værkstederne. Det er Arbejderne selv, der indenfor deres Fagorganisationer skal træffe Bestemmelse om, hvilken Holdning man skal indtage. Vandervelde udtalte videre: Kapitalismen kan tage sin Tilflugt til Fascisme og Diktatur, men den kan ikke tilintetgøre Proletariatet, og Socialismen er dette Proletariats uundgaaelige revolutionære Filosofi i dets Kamp for Befrielse.

Efter Talen hyldede Kongressen Vandervelde ved under et langvarigt Bifald at rejse sig til Ære for den socialistiske Fører.

Kongressens Forhandlinger og en videre Fordybelse i vor belgiske Broderorganisations Forhold gav Indtryk af en stærk Organisation i stadig Vækst og en meget betydelig Faktor indenfor den belgiske Fagbevægelse.

Efter at den belgiske Metalarbejderkongres var sluttet, og inden den internationale faglige Kongres paabegyndtes, afholdt Internationalt Metalarbejderforbunds Bestyrelse, Centralkomiteen, der bestaar af en Repræsentant for hver af de til Metalarbejder-Internationalen tilsluttede Landsorganisationer, et Møde, hvor 13 Lande var repræsenteret. Man havde haabet, at Formanden for Tysk Metalarbejderforbund, indtil Nazisterne ødelagde dette, Alwin Brandes, havde kunnet deltage, men dette blev dog ikke Tilfældet, fordi han er under Kontrol af det tyske Politi, hos hvilket han hver Dag skal give Møde. Ogsaa Centralkomiteens Forhandlinger maatte i fremtrædende Grad være præget af Forholdene i Tyskland, og resulterede bl. a. i, at det vedtoges at iværksætte en Aktion for at komme nødlidende Kolleger i Tyskland til Hjælp. Paa Forhaand havde Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark til en saadan Hjælpeaktion bevilget 10.000 Kr., den svenske Metalarbejderorganisation 10.000 Kr. og den norske 5.000 Kr. Det østrigske Metalarbejderforbund havde trods sine overordentlig vanskelige Forhold bevilget 10.000 Schweizer-Franc, ligesom ogsaa den belgiske Organisation havde ydet Bidrag. Der er nu efter Centralkomiteens Beslutning tilgaaet alle Landsorganisationer Opfordring til at deltage i den herhenhørende Hjælp.

Endvidere besluttedes det at afbryde enhver Forbindelse med det nazificerede tyske Metalarbejderforbund, saaledes at der ikke finder Overflytning Sted fra dette Forbund til andre Landes Metalarbejderorganisationer, og at ingen arbejdsløse Medlemmer af Tysk Metalarbejderforbund kan oppebære Understøttelse hos

de til internationalt Metalarbejderforbund hørende Organisationer.

Jovrigt gav Forhandlingerne et sørgeligt Billede af Forholdene rundt omkring i Europas Lande, hvor Arbejdsløsheden hærger i en frygtelig Grad samtidig med, at de politiske Forhold er yderst vanskelige for Arbejderne. Formanden for vor østrigske Broderorganisation oplyste saaledes, at man anslaar Antallet af ledige i Østrig til i Øjeblikket at være 600.000, og at en Femtedel af samtlige ledige er Metalarbejdere. Over 50 pCt. af det østrigske Metalarbejderforbunds Medlemmer er uden Arbejde, og af de resterende arbejder den langt overvejende Del paa forkortet Arbejdstid under 40 Timer om Ugen. Det tidligere demokratiske østrigske Borgerskab mister under de fortvivlede Forhold Følingen med Arbejderklassen og bliver drevet i Armene paa Fascisterne. Ganske vist modarbejder Magthaverne i Østrig den tyske Fascisme, men kun for at kunne gennemføre det sorte klerikale Diktatur.

Som Bevis paa de fortvivlede Forhold i Centraleuropa kan anføres, at Centralkomiteen besluttede af en Fond, som er oprettet for at komme svage Organisationer til Hjælp, at bevilge Organisationen i Ungarn 5000 Schweizer-Franc. Forsaavidt der var Sandsynlighed for at opretholde Organisationen i Polen, skulde denne have 2.000 Frc., som dog, hvis man maatte finde det formaalsløst at understøtte her, skulde tildeles Ungarn, der saaledes vilde faa en Støtte paa 7.000 Schweizer-Franc.

Endvidere blev det besluttet at hjælpe Organisationen i Jugoslavien, saaledes at den samlede Hjælp til disse 3 Lande androg 10.000 Schw.-Frc.

I Spørgsmaalet om Metalarbejder-Internationalens fremtidige Virksomhed blev der vedtaget nogle Retningslinier, der nøje falder sammen med de paa den internationale faglige Kongres vedtagne, og som slutter med, at internationalt maa Proletariatet koncentrere sig om en gensidig Hjælpevirksomhed, et ideelt Samarbejde og en ubrydelig Solidaritet. Den internationalt organiserede Arbejderklasse er for Tiden ude for uhyre Vanskeligheder, fremkaldt af det privatkapitalistiske System, og forstærket gennem politisk Reaktion. Til Gengæld tror vi, at Arbejderklassen mere end nogensinde før har Øjet aabent for Farerne og har Vilje til at kæmpe imod dem til det yderste. Herom er Forhandlingerne i Brysel et levende Vidnesbyrd.

Arbejderbevægelsen og Marxismen.

Vi oplever i Øjeblikket det ejendommelige at se Arbejderbevægelsen angrebet fra en Side, fordi den anses for marxistisk, og fra en anden Side, fordi den efter Angribernes Mening ikke er det: I Tyskland opfatter Nazisterne enhver Sammenslutning af Arbejdere, hvadenten den er af politisk, faglig, kooperativ eller oplysende Art, som marxistisk og opløser dem, frarøver dem deres Ejendomme, fængsler og mishandler deres Tillidsmænd. Samtidig dermed hører vi Gang paa Gang fra de saakaldte Kommunisters Side den Paastand, at Arbejderbevægelsen slet ikke er marxistisk, men en rent borgerlig Bevægelse.

Det kunde muligvis derfor have nogen Interesse at søge at komme til Klarhed over, hvad der er rigtigt i disse modstridende Paastande. Ganske vist er det jo i Almindelighed ikke teoretiske Spørgsmaal, vi beskæftiger os med indenfor Fagbevægelsen, men mere nærliggende Emner som Løntariffer, Arbejdsløshedsunderstøttelse og lignende. Men det hindrer dog ikke, at vi baade enkeltvis og organisationsvis danner os Meninger om den Udvikling, der foregaar i Samfundet i vore Dage, og vor egen Stilling dertil; tværtimod maa Problemer som Rationalisering, Kriser, Arbejdsløshed, Valutaforholdene, Landenes økonomiske Afspærring osv. tvinge os dertil. Men har disse Meninger, som vi saaledes danner os eller slutter os til, noget med Marxisme at gøre?

Da der i vor Tid tales saa meget om Marxisme baade af dens Tilhængere og Modstandere, kunde man jo antage, at den er saa almindelig bekendt, at det ikke var nødvendigt at skrive Artikler derom. Dette er dog ikke Tilfældet. Det gælder endnu, hvad Karl Kautsky skrev i sin Nekrolog over Karl Marx: „Marx' Værker er bleven mere omtalte end læste og mere læste end forstaaede". Det er derfor ogsaa ofte nogle ganske mærkelige Fremstillinger af Marxismen, man hører baade fra Tilhængere og Modstandere af Marx.

Saaledes hørte jeg en Gang en af Folkets Lærere, oven i Købet en Højskolelærer, docere, at „efter de marxistiske Doktriner var Akkordarbejde bandlyst". Selvfølgelig har Marx aldrig bandlyst Akkordarbejde, han opstillede overhovedet ingen Principper, hvorefter Arbejderbevægelsen skulde formes, men han har undersøgt, hvad der ligger til Grund for Akkordarbejde, og hvorledes det virker, og han har paavist, at Akkordløn kun er en anden Form for Tidløn. Enhver Arbejder ved sikkert ogsaa af Erfaring, at hvis han tjener betydeligt mere ved en Akkord end den almindelige Dagløn, saa „sprænger han Akkorden", d. v. s. saa vil Arbejdsgiveren hævde, at Akkordsatsen er for høj og kræve den nedsat.

Eller lad mig nævne et andet Eksempel: I en nylig udkommen kommunistisk Pamflet angribes Soci-

aldemokratiet særligt, fordi det har samarbejdet med borgerlige Partier for at faa gennemført Reformer til Fordel for Arbejderklassen, hvad der — efter den kommunistiske Forfatters Mening — er „stik i Strid med Marxismen". Der nævnes dog af gode Grunde ingen Udtalelse af Marx, hvorefter en saadan Taktik skulde være forbudt hans Tilhængere. Det vil ogsaa være lettere at citere en Udtalelse, der godkender den: I Slutningen af „Det kommunistiske Manifest" taler Marx om den Stilling til de den Gang bestaaende Partier, som de, der i 1848 kaldte sig Kommunister (men som var væsensforskellige fra dem, der nu har antaget dette Navn), maatte indtage, og han fastslaar, at „de kæmper for Arbejderklassens nærmestliggende Maal og Interesser" og derfor i de forskellige Lande maa støtte de mest radikale Partier, og „Kommunisterne arbejder endelig overalt paa Forbindelse og Forstaaelse mellem de demokratiske Partier i ale Lande".

Marx var hverken en Religionsstifter eller en Lovgiver, der foreskrev sine Tilhængere, hvad de skulde gøre, eller hvad de ikke maatte gøre. Han var i første Række en Videnskabsmand, der undersøgte Grundlaget for Samfundet og de Forandringer, som det er underkastet. Den Grundbetragtning, som han derved naaede til, og som han selv kaldte *den materialistiske Historieopfattelse,* gaar ud paa, at det vi kalder Historien, ikke er en Række tilfældige Begivenheder, men Menneskeslægtens Udvikling fra lavere til højere Former, og Aarsagen til denne Udvikling søger han i de Forandringer i Menneskenes Levevis, der er en Følge af nye Næringsvejes og nye Produktionsmaaders Opstaaen. „Den Maade, hvorpaa de materielle Livsbetingelser frembringes, betinger den sociale, politiske og aandelige Livsproces. Det er ikke Menneskenes Bevidsthed, som betinger deres Tilværelse, men det er ganske modsat deres sociale Tilværelse, som betinger deres Bevidsthed". Den materialistiske Historieopfattelse er altsaa en Udviklingslære, der forklarer os Forandringerne i Samfundsforholdene som en Følge af den økonomiske og tekniske Udvikling og ikke som Udslag af en Stormands Luner eller rene Tilfældigheder. Naar han f. Eks. skildrer Gennembrudet af det nuværende kapitalistiske Samfund, saa søger han ikke Aarsagen hos de store Filosoffer i det 18. Aarhundrede eller hos Dalton, Robespierre eller andre af den store franske Revolutions ledende Mænd, men derimod i det Opsving i Handel, Skibsfart og Industri, der var en Følge af Opdagelsen af Amerika, og som skabte Muligheder for en Storindustri paa det lavsmæssige Haandværks Bekostning. Paa samme Maade venter han ikke Socialismens Sejr over Kapitalismen som et Resultat af hans egne Ideer eller andre fremragende Mænds Ideer, men som et Resultat af den økonomiske Udvikling. Han troede med andre Ord ikke paa Muligheden af at skyde Genvej til Maalet, tværtimod hævdede han i „Kapitalen", at „selv om et Samfund er kommet paa Spor efter Naturloven for dets Udvikling, kan det hverken overspringe eller bortdekretere de naturlige Udviklingstrin. Men det kan forkorte og mildne Fødselsveerne".

Paa den anden Side er Marxismen ikke en fatalistisk Skæbnetro, der opfordrer os til at lægge Hænderne i Skødet og lade „Udviklingen" besørge, hvad der skal ske. Det, Marx forstod ved Udvikling, er ikke en mekanisk virkende Kraft, men Resultatet af en Kamp mellem Samfundsklasserne. „Alle hidtidige Samfunds Historie er en Historie om Klassekampe, der hver Gang er endt med en revolutionær Omformning af hele Samfundet", hedder det i det kommunistiske Manifest. Men ved Klassekamp forstod Marx en Kamp mellem Underklassen og Overklassen, og ikke, som vore Dages Kommunister praktiserer det, en Kamp mellem en Del af Arbejderklassen og en anden Del. Det var en forenet Arbejderklasse, Marx kaldte paa i 1848, da han sluttede det kommunistiske Manifest med Ordene: „Proletarer i alle Lande forener Eder". Det var en forenet Arbejderklasse, han søgte at skabe, da han i 1864 samlede Europas og Amerikas Arbejdere uden Hensyn til deres forskellige Standpunkter og Anskuelser i 1. Internationale.

Marx forudsaa, at den kapitalistiske Produktionsmaade og Samfundsorden ikke kunde vedblivende bestaa, men maatte afløses af en samfundsmæssig Produktionsmaade. Han har vist os, at de økonomiske Kriser, der siden 1825 med gennemsnitlig en halv Snes Aars Mellemrum har rystet hele Samfundet, ikke er tilfældige Fænomener, men følger den kapitalistiske Produktionsmaade, som Skyggen følger Legemet, og at de hver Gang, de indtræffer, bliver voldsommere og mere langvarige. Og han har forstaaet og bevist os, at Kapitalen har en Tendens til at samle sig paa færre og færre Hænder og derved gøre en stadig større Del af Befolkningen besiddelsesløse og dermed afhængige af et Mindretal af Kapitalister. Han forstod, at Kapitalmonopolet vilde blive en Lænke for den Produktion, som er opvokset under det, og derfor maatte sprænges, men han forstod ogsaa, at det var Arbejderklassen, der maatte gennemføre denne Omdannelse, at „Arbejderklassens Frigørelse maa være Arbejderklassens eget Værk".

Dette er i meget kort Form en Fremstilling af Marxismen. Vi skal nu i en følgende Artikel undersøge, hvilken Indflydelse den har øvet paa Arbejderbevægelsen.

Hans Palbo.

Krisens Vej.

Foredrag af Dr. *Karl Renner.*

Holdt den 23. April 1933 paa det østrigske Metal- og Bjergarbejderforbunds 16. Kongres.

(Sluttet.)

Østrigs Forholdsregler mod Krisen.

Hvad gør nu Østrig mod dette katastrofale Fald af Levnedsmiddelpriserne paa Verdensmarkedet? Det

siger: til disse Priser kan en Bonde hos os umuligt producere Rug, altsaa højere Told, Forhøjelse af Rugprisen. Højere Priser paa Raastoffer er et Tegn paa, at Krisen mildnes — siger man. Ogsaa for alle andre Artikler sker der en Forhøjelse af Toldsatserne, en Forhøjelse af Prisniveauet. Er Priserne atter højere, saa er der et Krisefænomen mindre. En meget populær Slutning. Man kan ogsaa indrømme, at man ikke kan andet. Hvis der f. Eks. overfor en Metalbedrift, der producerer en Specialartikel, pludselig optræder en udenlandsk Konkurrence, som vil ødelægge denne Bedrift, saa griber man naturligvis til det Middel at forhøje Tolden. Det forstaar man da. Den enkelte kan ikke andet. Men hvorledes er det da, hvis vi forhøjer alle Toldsatser, alle Priser? Saa fortjener vel alle meget mere? Saa bliver vi vel alle igen rigere? Kun ved det kunstige Middel, som en Toldgrænse er? Er det nøjagtig det samme som med Inflationen? Det er nøjagtigt det samme. Det betyder ikke nogen almindelig Berigelse. Hvad betyder da en Forhøjelse af Korntolden? Landbrugeren, som producerer Kornet, faar mere, men dette mere kommer da ikke ud af Luften, det skabes da ikke af intet, skønt Taaben maaske bilder sig det ind. Dette mere kommer fra, at nu enhver maa betale Brødkornet dyrere, altsaa faar mindre Løn. Han beskatter Forbrugeren for at beskytte Producenten. Tolden er altsaa nøjagtig saaledes som Inflationen et Middel til Forskydning af Købeevnen. Nu kan dette Middel, Værdi- og Prisforskydningen, være berettiget. Lad os f. Eks tage et Landbrugsland, der staar ved Begyndelsen af en industriel Udvikling og er ved at bygge sin egen Industri op. Denne Landets egne Industri skrider godt frem, det industrielle Opsving giver Beskæftigelse til flere Arbejdere, med stigende Lønninger og en bedre Forrentning af Kapitalen. Vi har saa en Blomstring af Industrien, men samtidig en Landbrugskrise. Vel, den blomstrende Industri tager denne Byrde paa sig. En rask Mand kan til Nød slæbe en Mand, der er træt af Vejen eller ødelagt, med sig. Alt i alt kommer begge dog frem. Den ene Del af Økonomien overtager altsaa Forsorgen for den anden. Men da vi for Øjeblikket har baade en Industrikrise og en Landbrugskrise, saa narrer vi kun gensidig hverandre. Vi ødelægger Økonomien som Helhed, vi beskytter Landbrugerne ved højere Toldsatser og vil beskytte Industrien ved højere Toldsatser. Alt i alt er det ikke andet end at til syvende og sidst ingen af dem bliver hjulpet. Det er kun tilsyneladende, at der hersker en vis Blomstring. Men Arbejderen bliver skadet i sin Levestandard, da hans Løn bliver den samme, og den almindelige Prisforhøjelse tager fra den ene, hvad der er til Fordel for den anden. Det er altsaa igen kun udskudt, ikke ophævet. Indskrænkningen i Arbejderens Levestandard betyder en Tilbagegang i Forbruget, betyder i det videre Forløb en Forbrugskrise og sluttelig en Arbejdskrise. Vi staar igen overfor en Skinmanøvre. Hvad paa den ene Side den fremadskridende Industri faar, det bliver paa den anden Side taget fra Landbruget, og hvad paa den ene Side Landbruget faar af øjeblikkelige Begunstigelser, det bliver i samme Øjeblik taget bort fra Industrien. Dette Middel har kun det Resultat, at Krisen bliver udskudt og for en Tid kamoufleret, men at den saa bryder saa meget stærkere frem.

De ser altsaa, at den enkelte Stat kan foretage saadanne Redningsmanøvrer, hvad enten det er en Inflation eller en Forhøjelse af Toldsatserne. Det er Hovedmidlerne. Men lad os nu betragte Følgerne.

Verdensondet forøges ved Statssystemet.

Hvert Land har indkapslet sig, hvert Land har sine Toldmure, og over Toldmurene kan Varestrømmen ikke flyde frit frem og tilbage. Som Følge deraf finder der ingen Verdensudligning af Priserne og Produktionsbetingelserne Sted eller kun meget tøvende, og Krisen kan ikke helbredes ud fra sig selv, naar der er lutter Grænsepæle, der hindrer Værdiernes frie Udligning. Hvert Land har sin egen Valuta. Denne Valuta er en Papirsvaluta. Udadtil kunstig Opretholdelse ved Deviseordning. Man kan ikke mere sende Varer over Grænserne, man kan ikke mere betale Penge ud over Grænserne, undtagen under de største Vanskeligheder. Det altsaa, der kunde ophæve Krisen, den frie Udvikling af Verdenssamkvemmet, bryder for Alvor sammen.

Til alle disse Ting, som vi nu har lært at kende, kommer endnu en Kendsgerning, der igen i ganske særlig Grad virker tilbage paa Evropa og Evropas Økonomi. Evropa bliver jo mere og mere Verdens Stedbarn, medens det engang har været Lærer og Fører for hele Verden. Den Aarsag, som lader Krisen synes saa haard og næsten utaalelig, er Verdensforgældethedens Kendsgerning. Tidligere har man engang som Mønster paa den ældste og den mest hadefulde Klassemodsætning fremstillet ikke Arbejdsgiveren og Arbejderen, men Kreditor og Debitor, den Kreditor, der holder fast ved sit Gældsbevis og under visse Forhold kræver sit Skaalpund Kød, som det er fremstillet i „Købmanden i Venedig“ af Shakespeare. Klassemodsætningen mellem enkelte Mennesker, Kreditorer og Debitorer eller en hel Klasse af Kreditorer og Forgældede vender tilbage i Verdensformat. Man skelner nu mellem Kreditorstater og Debitorstater. Staterne er paa forskellig Maade forgældede til hverandre. Der findes politisk Gæld, d. v. s. den Gæld, som Stat, Land og Kommuner har optaget ved udenlandske Laan. Saaledes har den østrigske Stat optaget Genfer Laanet, saaledes har Wiens Kommune og hver enkelt By i Østrig optaget Laan. Dertil kommer den private Gæld. Vore store Industriforetagender er forgældede og har for en stor Del ogsaa optaget udenlandske Laan, selv om ikke direkte, saa med Banken som Mellemmand. Banken har givet dem Schillinge og har til Gengæld optaget Dollars i Udlandet. Man skelner altsaa mellem politisk og privat Gæld. Dertil kommer ogsaa den saakaldte Reparationsgæld, der nu skal være skaffet ud af Verden ved, at Repara-

tionerne er eftergivet Tyskland. Men Reparationsgælden alene har allerede fremkaldt uhyre Ulykke.

Verdens Forgældethed.

Jeg skal nu vise Dem, hvorledes disse Gældsforhold virker saa overordentlig ødelæggende paa de økonomiske Forhold. Først noget om Gældens Omfang. De evropæiske Stater, bortset fra Tyskland, har en politisk Gæld paa ca. 34 Milliarder, en privat Gæld paa ca. 92 Milliarder, ialt rundt regnet 126 Milliarder, alt udtrykt i Reichsmark. Tyskland alene har en privat Gæld paa 18½ Milliarder, og Tyskland har sammen med de oversøiske Lande en politisk Gæld paa 20 og en privat Gæld paa 142 Milliarder.

Naar vi sammenfatter dette, faar vi følgende Resultat: den politiske Gæld udgør ialt rundt regnet 55 Milliarder, den private Gæld rundt regnet 253 Milliarder Reichsmark, ialt er dette over 307 Milliarder Rm. Gæld, som den ene Stat skylder den anden, enten under en politisk eller en anden Titel. Af alle Lande i Verden er i Dag de Forenede Stater det Land, som pr. Saldo hverken har nogen politisk eller nogen samfundsmæssig Gæld i Udlandet, det er altsaa et rent Kreditorland. Alle andre Lande, med Undtagelse af Holland og Schweiz, er Skyldnere.

Denne Gæld skal nu betales i Løbet af et bestemt Antal Aar, i Løbet af 25, 30 Aar. Der skal altsaa Aar efter Aar betales en Mængde Guld eller Varer med Guldværdi til Kreditorlandet. Desuden skal der Aar for Aar betales Renter, altsaa atter Guld eller Varer med Guldværdi. Følgen deraf er, da der jo ikke findes saa meget Guld og da Udlandet ingenlunde lader sig betale med intet, med Papir, at der maa oversendes Varer med Guldværdi. Det betyder, at ethvert Skyldnerland i Forhold til sin Gæld er tvunget til Aar efter Aar at yde en Tribut af Varer til Kreditorlandet. Hele Evropa maa altsaa levere saa og saa mange Varer til Amerika, for at betale, da det ikke kan levere Guld. Men Amerikas Forenede Stater siger: „Hvad? I vil levere Varer? Varer har vi jo i Forvejen, se kun paa vore Lagre. Det gaar ikke". Amerika lukker mod den fremmede Konkurrence ved høj Told. Hvorledes skal nu den stakkels Skyldner betale? Betale skal han, men han kan ikke betale. En Del har Amerikanerne f. Eks. faaet, ved at de en Tidlang har rejst meget i Evropa. Naar jeg har set Amerikanerne her, har jeg altid tænkt paa en Begivenhed i mit Fædrenehjem. Min Fader var Bonde, der var halvandet Dusin Børn, og Fader betalte aldrig Skatterne i rette Tid. Tidligere har man nu ikke gjort Eksekution paa den Maade, at man tog et Par Stykker Kvæg, men man har lagt Beslag paa dem. Man har sendt et Par Soldater, som skulde forplejes, det var Beslaglægningen. Amerikanerne har nu sagt til sig selv: Evropæerne sender os ikke Varer, lad os tage til Evropa og selv fortære det dér, og ved denne Fremmedtrafik har de skaffet sig en Del af Gælden betalt. Men nu er de økonomiske Forhold i Amerika saaledes, at de ikke engang kommer her over og spiser op, hvad vi skal betale. Debitorlandene og Kreditorlandene kommer i forfærdelige Vanskeligheder, thi Kreditorlandene er tvunget til at indføre høje Toldsatser for at redde sin egen Industri, men egentlig skulde det være tvunget til at aabne Portene for Debitorlandet for at faa Renterne betalt. Saaledes ser det ud fra Kreditorlandets Synspunkt. Men hvorledes ser det ud fra Debitorlandets Synspunkt? Nu ved De jo, at et Folks Merprodukter, der produceres i et Aar og udvindes fra ny, gaar til Lønninger og Gager, dernæst til Arbejdsgiverfortjeneste, og saa bliver der en Overskudsværdi tilbage, som skal opsamles. Den bliver af Arbejdsgiverne lagt op, sat i Bankerne, og Arbejdsgiverne benytter den til at købe nye Maskiner og udvide Produktionen.

Opsamlingen vandrer over til Kreditorlandene.

Med et Ord: Denne Del af Overskuddet, den saakaldte Akkumulationsrate, er den Kilde, af hvilken der skabes nye Industrier, nye Investioner, beskæftiges nye Mennesker. Hvorledes staar det nu, naar Gældbundetheden er saa stor, at hele Akkumulationsraten ikke bliver i Landet, men maa sendes til Udlandet? Saa kan den hjemlige Industri ikke udvides, saa staar den stille, men de andre, de som faar Debitorlandets Akkumulationsrate, kan bygge nye Industrier, men de bygger dem ikke hos sig selv, men i Kolonilandene. I sidste Instans strømmer disse Penge fra Kreditorstaterne til det Punkt i Verden, hvor der med Nytte kan anlægges Plantager, Havne, Baner, Skibsfartslinier osv. Debitorlandene er dømt til økonomisk Stilstand. Men de kan ikke betale. I nogen Tid har Verdenskapitalen sat store Forhaabninger til Tyskland, og man har ydet Tyskerne vældige Millionkrediter. Men saa snart det viste sig, at Tyskerne slet ikke kan betale, fordi man ingen Steder tager mod deres Varer, ikke lader dem slippe ind noget Steds, saasnart man saa, at Tyskland selv kom ind i en Krise, har de trukket deres Penge tilbage, saavidt det var gørligt. For Øjeblikket er det saaledes, at der under normale Forhold overhovedet ikke ydes Kredit fra det ene Land til det andet. Men det betyder, at de Guldforraad, der dels i de Forenede Stater, dels i Schweiz og i Holland, nu ligger fast i Kældrene, bliver ganske ubevægelige og ikke kan gives ud. At paa den ene Side Guldet i Form af Guldbeholdningerne og paa den anden Side „Halden"-Forraadene, Varerne, er indefrosset, og at der ikke kan tilvejebringes nogen Forbindelse mellem dem, og det fører nu til Kernen i Kriseproblemet. For hundrede Aar siden herskede der stor Elendighed, og der fandtes flere Mennesker end Levnedsmidler. Den store industrielle Udvikling, den tekniske Udvikling har løst Problemet og overløst det. Der findes for mange Levnedsmidler. Vi kommer til en Krise, til Underernæring, til Indskrænkning af Børnetallet, til Fødselskontrol, vi kommer dertil, at hele Menneskeheden lider frygteligt *som Følge af Overflod.*

Teknokrati eller Socialisme?

For kort Tid siden har Amerikanerne opstillet et særligt System, Teknokratiet, som Midlet til Samfundets Redning. De amerikanske Ingeniører har forkyndt Teknikkens Triumf og Herredømme. Teknokrati. Men Teknokraterne kan ikke bringe det menneskelige Samfund i Orden igen. Tværtimod, mange siger, at hvert teknisk Fremskridt kun forøger vor Ulykke, hvad der i og for sig ikke er ganske rigtigt, thi til syvende og sidst er denne Krise dog en Fremskridtskrise. Men vi erkender de negative Faktorer, som bevirker, at Verden i Dag behøver noget andet end for hundrede Aar siden.

Den første negative Faktor er den, at den enkelte Nation, hvad enten den er stor eller lille, paa egen Haand handler imod den almindelige Verdensudvikling, idet den ved Told og Devisebestemmelser lukker sig af og hylder Autarkiets Idé, Selvforsyningen. I vor Tid er den økonomiske Nationalisme, der aflukker Nationalstaterne, den mod al Udvikling mest fjendtlige, og det er saa overordentlig sørgeligt, at paa et Tidspunkt, hvor f. Eks. den tyske Nation kun kan komme frem i Verden i Forbindelse med andre Nationer, hvor den tyske Nation som sit Program burde opstille Afskaffelsen af al Told, af alle Hindringer for Vandringer, et frit Arbejdsmarked over hele Verden, et frit Kapitalmarked i hele Verden — paa et saadant Tidspunkt gør den tyske Nation sig skyldig i det Vanvid at tage yderliggaaende Nationalister som Adolf Hitler til Førere. Det er en Ulykke for den tyske Nation. Alle Nationers sande Program, men fremfor alt for de to tyske Stater Tyskland og Østrig, maa være et internationalt økonomisk Fællesskab og ikke at lukke sig inde. Vi maa forkynde og repræsentere dette Program overfor Verden. Der gives kun en Udvej ud af Krisen, dersom dette internationale økonomiske Fælleskab skal genoprettes. Vi Socialdemokrater har Programmet, men desværre ikke Magten til at gennemføre det, vi har det Program, ved et internationalt økonomisk Fællesskab, ved en international Planøkonomi at blive Herre over de økonomiske Vanskeligheder. Men netop i en Tid, hvor dette var mest nødvendigt, forfalder næsten alle Folkeslag til Autarkiets Daarskab. Det er en kort Daarskab. De kan være forvissede om, at Absurditeten i et saadant Program meget snart vil vise sig. Tyskerne vil erfare det ved, at deres Varer vises tilbage, ved deres absolutte Mangel paa Kredit. Ved Indskrænkning af 60 Millioner til et Leveomraade, der maaske kun kan ernære 50 Millioner, vil det meget snart vise sig, at de fører en falsk Politik. Vi Socialdemokrater ved det, men vi har for Tiden ikke Magten til at hjælpe Sandheden til Sejr.

Men hvad skal denne internationale Regulering af det økonomiske Liv bevirke? Hvis De har fulgt mine Udtalelser her, saa vil De vide, hvad den økonomiske Internationale skal. De ved, at netop nu mødes i Washington i de Forenede Stater som Gæster hos Præsidenten for de Forenede Stater Repræsentanter for England, Frankrig og alle store Stater i Verden til Forberedelse af den økonomiske Verdenskonference. Netop i det Øjeblik indbyder Amerika Folkene til Forberedelse af den verdensøkonomiske Konference, da det selv ved at prisgive Dollaren tilføjer Verdensøkonomien et haardt Slag. Det siges, at det har gjort det med Vilje for at bringe de andre til Fornuft — jeg ved det ikke.

Hvad er nu fornødent for at tilvejebringe en saadan økonomisk Overenskomst og derved fjerne alle Hindringer for en Løsning af Krisen? For det første en Ting: uden en faststabiliseret Valuta lader Problemet sig overhovedet ikke løse. Det drejer sig altsaa først om at tilvejebringe en international Valutaoverenskomst. Denne Valutaoverenskomst betyder ikke, at alle Lande skal opgive deres Valuta — det maa ikke ske —, men i alt Fald de tre store Stater England, Amerika og Frankrig maa slutte en Overenskomst, hvorved deres Valuta stilles paa en bestemt Metalbasis. Det kan være rent Guld eller et Blandingsforhold af Guld og Sølv, men uden en faststabiliseret Valuta kan Verdensøkonomien ikke komme i Orden, fordi Handel og Vandel i Verden ikke er mulig uden en ensartet Værdimaaler.

Det andet er det, at der maa sluttes en international Gældsoverenskomst ikke blot for politisk, men ogsaa for privat Gæld. Den private Gæld er langt større end den politiske Gæld. Den politiske Gæld beløber sig ialt til 55,000 Millioner Reichsmark og den private Gæld derimod til 253 Milliarder, den private Gæld er altsaa langt, langt større. Hvilken Gældsoverenskomst maa nu afsluttes? Det bedste vilde være, hvis man sagde: Væk med det Hele. Verden vilde dermed være forløst. Men Kreditorlandene kommer derved i stor Fare. Og de Forenede Stater værger sig derimod. De tyske Reparationer har man jo eftergivet under den Forudsætning, at Frankrig og England faar Krigsgælden eftergivet af Amerika. Men Amerikanerne siger: Vi forærer intet bort, I er selv rige. At I har skænket Tyskland det, er i sin Orden. Men vi gør det ikke. Og saaledes er ikke engang Krigsgældsspørgsmaalet mellem England og Frankrig paa den ene Side og Amerika paa den anden Side løst.

Men det drejer sig om en Gældsoverenskomst. Det kan kun have følgende Formaal: For det første Udsættelse. I et Par Aar skal der overhovedet ikke betales noget tilbage. For det andet Tilbagebetalingsterminer med lang Frist. Og for det tredje Rentenedsættelse. Indenfor denne Ramme kan man haabe, at Penge- og Kreditforholdene i Verden atter bliver bragt i Orden.

Men dertil kommer endnu en tredje Ting, der er meget vigtig, en rigtig Stabilisering af Raastofpriserne. Hvorledes naar man nu til at stabilisere Verdenspriserne paa Kobber, Korn, Hvede og at muliggøre en Produktion? Det er kun tænkeligt i Verdensmaalestok. Produktionen maa inddeles i en Verdensmaalestok. Saaledes maa altsaa f. Eks. Hvedeproduktionen kontingenteres, for at Overproduktionen kan

ophøre. Og det kan en enkelt Stat ikke gøre, det kan atter kun ske internationalt. Det vil altsaa sige: planmæssig Tildeling af Produktionskvoterne. Jeg tror ikke, Kammerater, at den kapitalistiske økonomiske Metode er i Stand til at løse dette Spørgsmaal. Der er jo allerede paa de økonomiske Verdenskonferencer stillet den Slags Forslag. Hvis de kunde det, vilde meget være vundet. Det er nu ikke udelukket, at f. Eks. Verdens Kobberproducenter indenfor Folkeforbundets Rammer kunde blive ført sammen til et Verdenskartel, som skulde opdele Produktionskvoterne og tilvejebringe faste Kobberpriser for hele Verden.

Men for det fjerde maa ogsaa det Problem løses, hvorledes det menneskelige Arbejdes produktive Kræfter skal ordnes, d. v. s. en tilsvarende Indskrænkning af Arbejdstiden, svarende til det menneskelige Arbejdes Produktionsevne, hvorved paa den ene Side enhver Overproduktion, paa den anden Side enhver Arbejdsløshed udelukkes. Men ogsaa det kan kun gøres internationalt, ved en alt beherskende international Magt. Sammen med denne Regulering af Arbejdstiden maa der gaa en Regulering af Arbejdslønningerne. For at gennemføre dette, maatte man berøve Staterne Muligheden af at dekretere Toldforhøjelser uden Maade og derved forringe Massernes Levefod. Staterne maatte stilles under Folkeforbundets eller en anden Korporations økonomiske Overhøjhed. Autarkilysten maa fratages dem. Uden disse Ting kan den verdensøkonomiske Krises Onder ikke fjernes. Nu kunde man maaske mene, at der blandt de kapitalistiske Førere og de Lærde i Verden findes saa megen Forstand, at de kunde erkende dette og tilstræbe det. Og der findes virkelig borgerlige Lærde, som forstaar dette. Men det er udelukket, at denne Erkendelse trænger ud over deres Kreds ind i de kapitalistiske Klasser. De kapitalistiske Stater vil ikke kunne magte dette Problem, og saaledes staar vi foran den Kendsgerning, at denne Krise, der, som jeg antager, er en af de sidste eller den sidste Krise i det kapitalistiske Samfund, endnu i lang Tid vil skabe os Lidelser. Det maa vi regne med. Men vi maa paa den anden Side ogsaa vide, at vi som Proletariat, som internationalt Socialdemokrati, som Tilhængere af en Planøkonomi, ikke blot en Statens, men en overstatlig Planøkonomi, som Tilhængere af et Økonomiens Verdensfællesskab, alene har Nøglen til Løsningen i vor Haand.

Saaledes maa, det er jeg overbevist om, i en ikke altfor fjern Fremtid i alle Folkeslag den Overbevisning kæmpe sig igennem, at kun Planøkonomi og Internationalisme og fredelig Forstaaelse i Menneskeheden kan føre ud af denne Jammer. Schmalenbach har kaldt denne Krise en Fremskridtskrise. Det er virkelig en Fremskridtskrise. Rigdommen banker paa vore Døre. Aldrig nogensinde har Verden været saa rig. Men at løse denne Krise er ikke noget teknisk Problem, det er et socialt Problem, et Fordelingsproblem. Derfor behøver vi til Løsningen ingen Teknokrater, men Sociokrater, d. v. s. Kunstnere, Kloge, Vise i den sociale Fordeling. Ikke Produktionen er Spørgsmaalet, men Fordelingen. Men det kan kun Socialismen, det kan kun Socialdemokratiet, det kan kun det internationalt orienterede Proletariat blive. Derfor, Kammerater, maa vi i alle disse tunge Tider holde fast ved vor Grundopfattelse, og vi maa trods alt Tryk og alle Vanskeligheder agitatorisk fylde Arbejderstanden med vore Grundsandheder. De som Fagforenings-Tillidsmænd, som har det nærmeste Øre i Bedrifterne og den nærmeste Adgang til selve Arbejdernes Hjerter, De har den Opgave at fylde Masserne med økonomisk Erkendelse. Og den økonomiske Erkendelse er, selv om den for Øjeblikket ikke er meget trøstelig, selv om den tværtimod for Øjeblikket er meget haard: Menneskehedens Fremtid ligger i Socialdemokratiets Haand.

Den økonomiske Krise i United States.

Fra gamle *Ferd. Hurup*, der var Formand for Smedeforbundet fra 1890—1892, som nu er bosiddende i Amerika, og som i November Maaned fylder 80 Aar, har vi modtaget det i det efterfølgende gengivne Brev, som vi tror vil have Interesse for vort Blads Læsere.

American Federation of Labor er det officielle Navn for den største fælles Organisation af Arbejdere i Amerika. Den omfatter, ifølge *Aarsrapport for 1932*, 106 nationale og internationale Unioner, 26.362 lokale Afdelinger, 4 Departementer, 49 Statsorganisationer, 619 Centralorganisationer i Storbyer og *2.532.261 Medlemmer*. Aarets Indtægt var 466.350 Dollars 18 Cents, Udgift 368.444 Dollars 97 Cents og Kassebeholdning 468.747 Dollars 28 Cents. Federationens Formaal omfatter ogsaa Syge- og Begravelseshjælp. I Tilfælde af Kriser, Lønspørgsmaal og andre Uoverensstemmelser træder Hovedledelsen eller Branchernes Ledelse til ved Forhandling om Konflikten — men Finanserne strækker ikke til til at yde økonomisk Støtte under større Stridigheder.

Federationens Styrke hæver og sænker sig i Forhold til Konjunkturerne. Som Eksempel tjener, at i et af de økonomiske gode Aar, 1920, var Medlemstallet 4.078.740, men i Kriseaaret 1932 ca. en og en halv Million mindre. Styrken savnes, naar den tiltrænges mest. Federationen har ikke Arbejdsløsheds-Understøttelse (Assurance). Følgen deraf er, blandt andet, at Tilgangen til de føderale Unioner lukkes, naar et større Antal af Medlemmer er uden Beskæftigelse. Federationen er upolitisk. Ved Valgene til lovgivende Forsamlinger appelleres til Partier og Kandidater, som viser Arbejderne Sympati. De valgte Folkerepræsentanter tilhører som Regel ikke Arbejderklassen, selv om der blandt dem findes et vel-

villigt Mindretal, der dog ikke evner at gennemføre Love, som i særlig Grad beskytter Arbejderklassen under ugunstige Forhold.

Beskyttelseslove, der faar virkelig Betydning, maa være *nationale Love*, der omfatter alle Staterne, men i United States er der 48 Stater, der hver for sig har den lovgivende Myndighed for eget Omraade. Naar der i en Stat stilles Forslag om ved Lov at ordne Arbejdsløshedsunderstøttelse, Alderspension og lignende for Arbejderklassen vigtige Problemer, saa rejses Betænkninger mod at være for liberal, af Frygt for, at Konkurrenterne i andre Staters Erhverv vil profitere af Nabostatens Velvilje. Dette viser sig blandt andet ved den i mange Aar førte Agitation for Afskaffelse af *Børnearbejde*. Af ca. fjorten Millioner Børn i U. S., 1930, i 10—15 Aars Alderen, var 687.118 beskæftiget som Lønarbejdere. Af ca. fire og en halv Million unge Mennesker i 16—17 Aars Alderen var 1.478.841 beskæftiget som Lønarbejdere. Alle i forannævnte Aldre er skolepligtige. Da dette skrives, synes Betingelserne for fuldstændig *Afskaffelse af Børnearbejde ved national Lov*, gældende for alle Stater, at være særdeles lyse, hvis mindst 36 Stater er i Favør af Forbudet. United States Autoriteter i Arbejder-Statistik anslaar, at ca. 48 Millioner Mennesker under normale Forhold beskæftiges ved Lønarbejde. For 6—7 Aar siden, da et Par Millioner var uden Beskæftigelse, anbefalede den daværende Arbejdsminister for U. S. at tage kraftige Forholdsregler mod den voksende Krise.

Den ultra-konservative Regering, der var ved Statsroret 1929—1932, magtede ikke Opgaven. Arbejdsløsheden bredte sig til over elleve Millioner, hvoraf en større Part maatte forsørges ved offentlig og privat Velgørenhed. Under den Periode forsøgte man at *redde Situationen ved Lønnedsættelser*. Trusterne i Staal- og Jern-Produktion nedsatte Lønnen 10 Procent, det samme gjorde Jernbane-Kompagnierne og i alle andre Brancher fulgtes Trop helt til 50 Procent Reduktion samtidig med, at Arbejdstiden blev indskrænket til faa Dage om Ugen, og enkelte Virksomheder lukkedes paa ubestemt Tid. Da disse fortvivlede Forsøg ruinerede Publikums Købeevne, forsøgte enhver at redde sig selv ved at sælge, hvad sælges kunde, til de laveste Priser kendt i Staternes Historie. Nybygninger i alle Brancher hørte op eller svandt ind til et Minimum.

Tusinde af Banker gik fallit. „Værdipapirer" mistede Værdien og de sørgende Besiddere mistede baade Kapital og Renteprofit. Den finansielle Destruktion ramte fra Top til Bund, og for første Gang gik det op for den hele Nation, *at den producerende Klasses Velfærd er det bærende Fundament for hele Samfundet.*

Den første Virkning var, at det konservative Parti ved Valgene i November 1932 led et saa knusende Nederlag, at det tabte al Indflydelse baade i Kongressen og i de enkelte Staters lovgivende Forsamlinger, samt i al offentlig Administration. Den 4. Marts 1933 blev det sejrende Partis Kandidat *Franklin D. Roosevelt* indsat som De forenede Staters Præsident. Kongressen gav ham Fuldmagt til at paabegynde de Reformplaner, han havde været Talsmand for, deriblandt Iværksættelsen af store offentlige Anlæg, Veje, Kraftstationer m. m., og at Arbejdstiden i Industrien indskrænkes til 35 Timer pr. Uge, ved Handel og Kontorarbejde til 40 Timer. Der er fastsat en Minimalløn, som i Valuta Værdi nærmest er lig Danmarks. Planen har vundet Bifald Landet over, og Staternes Guvernører har givet den uforbeholden Støtte, og det har ogsaa den store Majoritet af Forretningsdrivende. Planen har vundet Tillid, men Resultaterne maa afventes, thi endnu regerer Pengene. Jeg har ikke positive Oplysninger om Tilstanden i Jern- og Metalindustrien, der kan udtrykkes i Tal, kun saa meget er afgjort, at det er det største af Industrifagene, og at det er det, som haardest er ramt af Krisen paa Grund af den forsvindende Efterspørgsel paa nyt Maskineri.

Nogle Tal af Statistiken for 1929 vil give en Ide om de sammenlignede Forhold:

Den nævnte Statistik oplyser, at der i seksten klassificerede Brancher af Industri er 210.959 Etablissementer, hvis Aarsproduktion vurderes til *70.434.863.443 Dollars*. Det gennemsnitlige Antal beskæftigede Lønarbejdere var *8.838.743* og den til dem udbetalte Arbejdsløn var *11.620.973.254 Dollars*. Det gav for fuld Tid i Løbet af Aaret en *Gennemsnitsløn af 1315 Dollars*, og *Arbejdslønnen svarer til ca. seksten Procent af Produkternes Fabrikspriser*. Det svarer ogsaa til de normale Aars Forhold mellem Arbejdsløn og Vareværdi.

Blandt de klassificerede Virksomheder, som væsentlig beskæftiger Smede, Maskinarbejdere, Metalarbejdere, Formere, Modelarbejdere og anden dertil beslægtet Hjælp, anføres *13.656 Virksomheder*, hvis Produktionsværdi angives til ca. *22.653 Millioner Dollars* og udgjorde omkring *30 Procent* af den normale Værdi.

I den Forbindelse maa bemærkes, at *1929 var det sidste af de nogenlunde normale Aar*, og at det væsentlig var *de paafølgende Aar* som led under den frygtelige Depression og bragte saavel Produktion som Værdier, Arbejdstid og Arbejdsløn ned til det laveste Punkt, man har kendt i Unionens Historie, og som følgelig gav Stødet til de fælles forenede Anstrengelser for at genvinde national Ligevægt.

Begrænsningen af Arbejdstiden i Canada.

40 Timers Arbejdsugen i Provinsen Quebec.

(Indberettet af Generalkonsulatet i Montreal).

Under den nylig afsluttede Session i Provinsen Quebec's lovgivende Forsamling blev der paa For-

slag af Arbejdsministeren vedtaget en Lov vedrørende Begrænsning af Arbejdstiden i nævnte Provins.

I Indledningen til Loven udtales det, at den i Provinsen Quebec, som i det øvrige Canada, herskende økonomiske Krise har berøvet mange Arbejdere Mulighederne for at finde Beskæftigelse og nødsaget det Offentlige til at understøtte saadanne Arbejdere og deres Familier. Dette har givet Anledning til alvorlige Ulemper af økonomisk og social Natur, og man har, for at raade Bod herpaa, fundet det hensigtsmæssigt gennem en bedre Arbejdsfordeling at skaffe Virksomhed til et større Antal Arbejdere.

Med dette Formaal for Øje bemyndiges Provinsens Guvernør ved Loven til administrativt at træffe Bestemmelse om, hvor mange Timer, daglig eller ugentlig, en ved manuelt Arbejde beskæftiget Person maa arbejde. Timeantallet maa dog ikke fastsættes til under 6 Timer daglig eller 33 Timer ugentlig; Arbejde i to eller flere Skifter skal saavidt muligt gennemføres. Guvernøren afgør, for hvilke Dele af Provinsen, for hvilke Industrier eller Arbejder, for hvilke Kategorier af Arbejdere og for hvilke Tidsrum de paagældende Bestemmelser skal gælde. Bestemmelser om Begrænsning af Arbejdstid skal dog ikke kunne træffes for saavidt angaar Landbruget eller Industrier eller Arbejder, der er underkastet Konkurrence med fremmede Lande eller andre canadiske Provinser. Ved den paagældende Order-in-Council kan det derhos — om det maatte skønnes nødvendigt — gøres Undtagelse for saavidt angaar Arbejde af bl. a. hastende Karakter.

Vedkommende Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer skal raadspørges, forinden der udgives Bestemmelser om Begrænsning af Arbejdstid.

Loven traadte i Kraft den 10. Juni d. A., og den 14. s. Md. udstedtes en Order-in-Council, ved hvis Artikel 1 Arbejdstiden i Byggeindustrien i den vestlige Del af Provinsen („Montreal-Division") fra og med den 1. Juli d. A. fastsættes til ikke over 8 Timer daglig og ikke over 40 Timer ugentlig (effektiv Arbejdstid). Det staar enhver Entreprenør (contractor) frit for at anvende det i Artikel 2 nærmere omhandlede to-Skifte-System. Ifølge Artikel 2 skal — uanset Bestemmelsen i første Artikel — en Entreprenør, der udfører Arbejder for Provinsregeringen, Kommunalbestyrelser og forskellige andre offentlige Institutioner, indføre to-Skifte-Systemet, saaledes at hvert Skifte har 6 effektive Arbejdstimer daglig i Ugens 6 Arbejdsdage, og tilsvarende Bestemmelse finder Anvendelse for saavidt angaar Arbejder udførte for Institutioner, Foreninger o. l., naar mindst 50 pCt. af Udgifterne ved saadanne Arbejder udredes eller garanteres af Provinsregeringen eller en Kommunalbestyrelse eller af begge i Forening. Ifølge Artikel 3 finder de i nævnte Artikel 2 indeholdte Bestemmelser kun Anvendelse i Tiden fra hvert Aars 1. Maj til 1. Oktober og kun, saafremt Omkostningerne ved det paagældende Arbejde overstiger $ 20.000,00.

I Artikel 4 fastsættes det, at den omhandlede Order-in-Council ikke skal finde Anvendelse, naar Kontrakt om det paagældende Arbejdes Udførelse var undertegnet før Ordrens Ikrafttræden, ej heller hvis Omkostningerne ved Arbejdet (incl. Arbejdsløn og Materialer) ikke overstiger $ 500.00, eller hvis det drejer sig om personligt Arbejde paa egen Ejendom. Da den til Grund for nævnte Order-in-Council liggende Lov ikke finder Anvendelse for saavidt angaar Landbruget, er dettes Byggearbejder undtaget fra Begrænsning af Arbejdstid.

„Byggeindustrien" omfatter Opførelse, Reparation og Nedbrydning af Bygninger af enhver Art.

(Efter Udenrigsministeriets Tidsskrift.)

Norsk Formerforbund.

Ludvig Johansen — 60 Aar.

Norsk Formerforbunds Formand, *Ludv. Johansen*, fyldte den 23. Juli 60 Aar.

Han blev Medlem af sin Fagforening 1892 og har saaledes 41 Aars Medlemsskab bag sig. Allerede 1894

blev han Medlem af Fagforeningens Bestyrelse og har saa at sige siden uafbrudt indtaget forskellige Tillidsposter indenfor Foreningen, herunder Formandspladsen i flere Perioder, indtil han i 1916 paa en Kongres valgtes til Forbundets Formand. Siden 1899 havde han i flere Perioder været Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse, ligesom han igennem de mange Aar har haft en Række forskellige Tillidsposter indenfor den faglige Bevægelse i Norge.

I en lang Aarrække virkede den norske Fagbevægelse under vanskelige Forhold, men Ludv. Johansens bramfri og ærlige Natur stod stolt det hele igennem.

Selskrevet var han naturligvis til at indtræde i

Skandinavisk Formersekretariats Ledelse, da Forbundets tidligere Formand, M. Nygaard, trak sig tilbage.

Ganske naturligt var det derfor, at Sekretariatets Ledelse fra Stockholm hilste Fødselsdagsbarnet paa Højtidsdagen, ligesom det svenske og det danske Broderforbund sendte ham deres telegrafiske Hilsen.

Han har altid været Typen paa en retlinet Person, der ikke kendte til Krogveje. Det er saa betegnende for, hvad han indeholder, naar han efter at Højtidsdagens Besværligheder var overvundne, i en Skrivelse til os, hvori han takker for al Hæder og Ære, sluttelig siger: „Det hele er ufatteligt — jeg har kun gjort min Pligt."

Maatte vore norske Kolleger endnu i mange Aar kunne drage Nytte af hans sunde og stærke Arbejdsevne.

A. N.

Populær Samfundsøkonomi.

Da Jernstøberiet blev Aktieselskab.

De af Fagbladets Læsere, der har fulgt mine Artikler om populær Samfundsøkonomi — og jeg har fra forskellig Side hørt, at det er en Del —, vil erindre, at jeg til Belysning af de forskellige Maader, hvorpaa en Virksomheds Økonomi kan ordnes, har skildret et Jernstøberis Udvikling.

Det blev startet som Interessentskab; men da Interessenterne jo hefter med alt, hvad de ejer, og der saaledes er en uløselig Forbindelse mellem Selskabets Økonomi og hver enkelt Interessents private Økonomi, var det hele nær gaaet i Stykker, fordi en af Interessenterne havde laant Penge hos sin Svoger, der af Støberiet ganske uvedkommende Grund kom i Vanskeligheder.

Fabrikken var derpaa i Jernstøberens (Bauer) private Eje i en Aarrække. Men grundet paa, at de økonomiske Forhold mellem Fabrikanten og hans Fader aldrig havde været helt klart, blev det ved Faderens Død muligt for to Svigersønner at stille deres Krav saa vidtgaaende, at sikkert hverken Fabrikanten eller hans Fader nogensinde havde tænkt sig Muligheden deraf.

Den bedste Maade at løse disse Problemer paa viste sig at være Oprettelse af et Kommanditselskab. Det vil sige et Selskab, hvor Fabrikanten ene har Bestemmelsesretten og er ansvarlig med al sin Ejendom, medens Medejerne, her altsaa Svogrene, har en fast indestaaende Kapital, hvis Udbytte kan svinge med Selskabets økonomiske Resultat. Der var den Bestemmelse, at Fabrikanten naar som helst efter 1885 havde Ret til at udbetale Svogrene.

Vi er nu i Aaret 1888. — Fabrikant Bauer var op i 60-erne og havde 2 Sønner, hvoraf den ene var Ingeniør, han var nu efter flere Aars Ophold i Udlandet kommen hjem. Den anden Søn var i et københavnsk Handelshus, og desuden var der 2 Døtre. Virksomheden havde udviklet sig godt, og udover den gamle Forretning med Bygningsstøbegods og Landbrugsmaskiner var man slaaet ind paa at bygge Andelsmejerier.

Fabrikken var imidlertid kommen til at ligge indeklemt, og Naboerne klagede meget over Spektaklet fra Kedelsmedien. Fabrikanten og Sønnen blev derfor enige om, at det bedste jo egentlig vilde være at flytte Fabrikken. Men dette kunde ikke gøres uden ny Kapital, og man henvendte sig derfor til Fabrikkens gamle Bankforbindelse, Diskontokassen. Denne var villig til at skaffe Kapital, men mente, at den bedste Maade var at forandre Firmaet til et Familieaktieselskab. Før vi behandler dette, vil vi dog kaste et Blik tilbage og begynde med Status 1888.

Status 1888.

Aktiver.

Beboelse og Grund	20,000 Kr.
Fabriksbygninger	60,000 —
Maskiner	50,000 —
Varelager	35,000 —
Debitorer	20,000 —
Bankindskud	40,000 —
Kasse	5,000 —
	230,000 Kr.

Passiver.

Kreditf.	20,000 Kr.
Bauers Indestaaende	100,000 —
Svogrene	40,000 —
Afskrivningsfond	60,000 —
Kreditorer	10,000 —
	230,000 Kr.

Vi vil se, at Familien Bauers Indestaaende er 140, 000 Kr. og af disse er Bankindskudet 40,000 Kr. og Kassen 5,000 Kr. kontante Penge. Hvis vi gaar tilbage til 1853, ser vi, at Bauers indestaaende er 12,000 Kr., af hvilket ikke en Øre er kontante Penge. Havde disse staaet i en Bank, var de blevet til ca. 45,000 Kr. Men dertil kommer, at i alt Fald Svogrene havde siden 1875 faaet Renter udbetalt, som ikke fremgaar af Status.

Forøvrigt kan man sige, at man ved at betragte Status i Interessentskaber og Kommanditselskaber og sammenligne dem for en Aarrække nogenlunde er i Stand til at se, hvad Firmaet har afkastet udover Indehaverens Privatforbrug; som vi senere skal se, er dette ikke Tilfældet med Aktieselskaber.

Eftersom Overvejelserne angaaende den ny Fabrik skred frem, viste det sig, at Bygningerne vilde koste ca. 100,000 Kr., og at det var nødvendigt at anskaffe ny Maskiner for 90,000 Kr. Før man kunde fastslaa, hvor meget ny Kapital, der skulde bruges, maatte man se, om det var muligt at afhænde den gamle Fabrik og til hvilken Pris. Fabrik og Maskiner var bogført for 110,000 Kr., og naar Afskrivningsfonden

blev trukket fra, blev dens egentlige Værdi 50,000 Kr. Man mente nu, at det var formaalstjenligt at tage en Del af Maskinerne med til den ny Fabrik, hvorfor det blev besluttet at overtage samtlige Maskiner til 30,000 Kr. — Til Rest var saaledes 20,000 Kr., hvortil kom Grund og Bolig 20,000 Kr., altsaa 40,000 Kr., hvori dog stod et Kreditforeningslaan paa 20,000 Kr. — Da Bolig og Fabrik skulde nedbrydes, medens paa den anden Side Grunden var mere værd end 20,000 Kr., og Kreditforeningslaanet var nedbragt noget, gik Diskontokassen ind paa at overtage det hele for 20,000 Kr. kontant, mod til sin Tid at faa Lov til at tegne Aktier for 40,000 Kr.

Det næste Spørgsmaal var Svogrene. Vilde de have deres Fordring paa 40,000 Kr. udbetalt? Man enedes om at lade dem gaa over som Aktiekapital.

Efter disse Opgørelser havde man altsaa til Raadighed Salgssummen 20,000 Kr., Bankindskud 40,000 Kr. og Kasse 5,000 Kr., ialt 65,000 Kr. Der skulde altsaa skaffes 190,000 Kr. ÷ 65,000 Kr., altsaa mindst 125,000 Kr. — Disse skaffedes paa følgende Maade: Diskontokassen indbetalte 40,000 Kr. i Aktiekapital, ordnede et Partialobligationslaan paa 80,000 Kr. og ydede endelig en Kassekredit, paa hvilket der, da Aktieselskabet begyndte Virksomheden, for at have Driftskapital var optaget 20,000 Kr. — Svogrenes Indskud blev til 40,000 Kr. i Aktiekapital, og Bauers 100,000 Kr. fordeltes som Aktier mellem ham og Børnene. — Man købte dernæst en Grund til 30,000 Kr., og da Bygningerne var færdige, fik man et Kreditforeningslaan paa 30,000 Kr., vi ser bort fra Kurstab, og idet vi forudsætter, for Nemheds Skyld, at Varelager, Debitorer og Kreditorer er uforandrede, fik Aktieselskabet Bauers Maskinfabrik følgende Aabningsstatus:

Bauers Maskinfabrik A/S.

Aabningsstatus.

Aktiver.

Grund	30,000	Kr.
Bygninger	100,000	—
Maskiner *)	120,000	—
Varelager	35,000	—
Debitorer	20,000	—
Bank og Kasse	15,000	—
Balance	320,000	Kr.

Passiver.

Kreditforeningslaan	30,000	Kr.
Aktiekapital	180,000	—
Partialobligationslaan	80,000	—
Kassekredit	20,000	—
Kreditorer	10,000	—
Balance	320,000	Kr.

Fred. Vedsø.

*) Heraf 30.000 Kr. gamle Maskiner.

Lidt Værkstedsteknik.

Valg af Tilspænding ved Drejning.

I forrige Nummer paaviste vi de forskellige Faktorer, der har Indflydelse paa Valget af den rigtige Skærehastighed. I det følgende vil vi opstille nogle Betragtninger angaaende Valget af Tilspænding ved forskellige Drejearbejder.

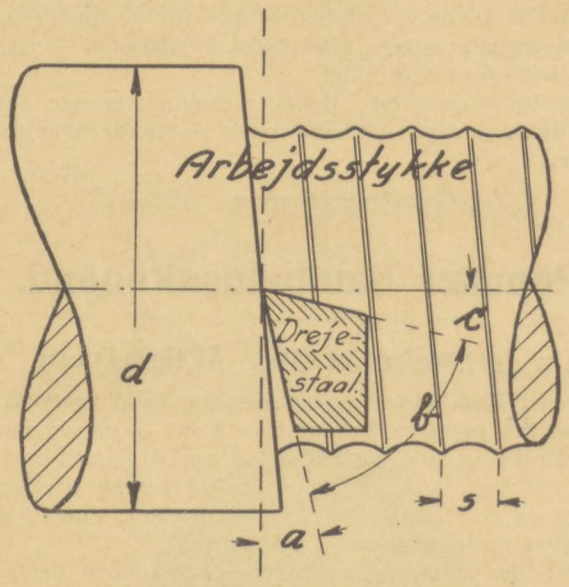

Fig. 1.

Som antydet i Fig. 1 vil Drejestaalet — mere eller mindre udpræget efter Formen — altid danne en Skruelinie (et Slags Gevind) paa Arbejdsstykkets Overflade, og denne Skruelinies Hældning i Forhold til den lodrette Linie nødvendiggør jo netop den *Frigangsvinkel,* som enhver Drejer ifølge sin praktiske Erfaring sliber paa sit Staal.

Af Skitsen fremgaar det, at jo større Stykket *s* er i Forhold til Diameteren *d,* desto større vil Skruelinens Hældning være, og at Frigangsvinklen *a* nødvendigvis maa forøges tilsvarende, for at Staalet ikke skal „slæbe paa" med Underkanten. Heraf maa man have Lov til at drage den Slutning, at Stykket *s* — *altsaa Tilspændingen — helst skal staa i et bestemt Forhold til Diameteren,* naar man arbejder med den sædvanlige Frigangsvinkel, der f. Eks. for Drejning i blødt Staal ligger paa omkring 6°.

Ved Skrubdrejning kan dette næsten altid gøres. Til en vis Grad sker det ogsaa, men vel at mærke rent paa Slump, og det skulde man se at komme bort fra. Ligesom det i forrige Artikel blev anbefalet Maskinarbejderen at vælge sine Skærehastigheder efter paalidelige, helst selvkontrollerede Opskrifter, vil vi her anbefale en lignende Omtanke ved Valget af Tilspænding. Ogsaa her er en flittig Brug af Notesbogen til Gavn.

Tilspænding pr. Omdr. ved forskellige Drejearbejder paa alm. Drejebænk med indtil ca. 1,5 E. H. K.

Ved Skrubdrejning af større Diam. end ca. 50 mm kan paa kraftigere Maskiner Tilspændingen forøges i samme Forhold som Trækkekraften. Maksimalt dog 100 pCt.

Drejediameter i mm		10—20	21—40	41—80	81—160	161—320	321—640	over 640
Skrubdreje	Støbejern	0,20—0,45	0,45—0,60	0,60—0,78	0,78—1,00	1,0—1,3	1,3—1,7	2,0
	Støbt Metal	0,17—0,38	0,38—0,50	0,50—0,66	0,66—0,85	0,85—1,1	1,1—1,4	1,7
	Blødt Staal	0,13—0,32	0,32—0,41	0,41—0,54	0,54—0,70	0,70—0,90	0,9—1,2	1,4
Sletdreje	Støbejern Støbt Metal Blødt Staal	0,10—0,20	0,20—0,25	0,25—0,31	0,31—0,39	0,39—0,49	0,49—0,6	0,7
Dreje til Slibning	Støbejern Støbt Metal Blødt Staal	0,13—0,27	0,27—0,35	0,35—0,45	0,45—0,58	0,58—0,73	0,73—0,95	1,1
Sletdreje til Pasmaal	Støbejern Støbt Metal Blødt Staal	0,08—0,14	0,14—0,20	0,20—0,25	0,25—0,30	0,30—0,40	0,40—0,50	0,6

Tallene bør revideres efter Forholdene i egen Virksomhed.

I ovenstaaende Tabel anføres som Forslag nogle Tilspændinger i Forhold til Drejediameter for forskellige Materialers Skrubdrejning samt for Drejning til Slibning og Sletdrejning af blødt Staal.

Prøv paa at gennemføre disse Tilspændinger i Praksis og ret kun paa dem, hvis det absolut ikke vil gaa under Deres specielle Forhold.

Snitmodstand og Trækkekraft.

De tidligere angivne Tal for Skærehastighed i Forhold til Spaantværsnitsareal skulde altid kunne gennemføres, hvor den tilsvarende nødvendige Trækkekraft staar til Raadighed. Lad os nu forsøge paa at udregne, hvor stor denne skal være.

Det bliver da først nødvendigt at forklare lidt om *Snitmodstanden*, d. v. s. den Modstand, som Spaanen gør mod at blive skaaret ud af Arbejdsstykket. Snitmodstanden er først og fremmest afhængig af Materialets Styrke og andre Egenskaber og tillige af Værktøjets Form og Spaanens Tværsnit, hvorimod den er uafhængig af den anvendte Skærehastighed.

Værktøjets Form og især Størrelsen af *Ægvinklen — b* i Fig. 1 — har den Indflydelse, at en lille Ægvinkel giver en mindre Snitmodstand end en større. Da den lille Ægvinkel imidlertid ogsaa giver en kortere *Standtid* for Skæret, gælder det i Praksis altid om at finde den gyldne Middelvej, der kan give en passende Standtid og alligevel ikke byder alt for stor Snitmodstand. Dette opnaar man i Reglen ved at give Værktøjet Form efter de i hosstaaende Tabel opførte Vinkler (se Fig. 1).

De forskellige Vinkler paa Drejestaal (Efter Werkstattstechnik).

(Kun gyldig for Værktøjstaal og Hurtigstaal; ikke for Skæremetaller).

Skrubstaal:

Frigangsvinkel a	Ægvinkel b	Skær c	Anvendelse
6°	84°	0°	Særlig haardt Støbejern „ „ og sprødt støbt Metal „ „ „ „ Messing
8°	74°	8°	Staal 0,70 og støbt Staal med Trækstyrke over 70 kg/mm² Haardt Støbejern med Brinelltal over 200 Rødgods, Bronce, Messing
8°	68°	14°	Staal 0,45 og støbt Staal med Trækstyrke 50 til 70 Støbejern med Brinelltal under 200 Blødt Messing
8°	62°	20°	Staal 0,20 og støbt Staal med Trækstyrke 34 til 50
8°	55°	27°	Staal 0,10 Sejg og blød Bronce
10°	40°	40°	Kobber, Aluminium, hv. Metal

Stikstaal:

a	b	c	Sidefrigangsvinkel	Anvendelse
8°	77°	5°	1°	Staal og Støbejern
8°	62°	20°	1°	Kobber, Aluminium, hv. Metal

Snitmodstanden, der betegnes ved k_S, maales i kg pr. mm² (Kvadratmillimeter) af Spaanens Tværsnitsareal og kan findes ved Metoder, som vi ikke her skal komme nærmere ind paa. For 3 almindelig anvendte Materialer kan opstilles vedføjede Tabeller, der gælder under den Forudsætning, at Staalet er slebet som angivet ovenfor.

Tabel over Snitmodstanden pr. mm² ved Drejning i blødt Staal.

Spaantværsnit i mm² (q)	Snitmodstand i kg/mm² (k_S)	Spaantværsnit i mm² (q)	Snitmodstand i kg/mm² (k_S)
0,25	195	3	136
0,5	180	4	130
0,75	169	6	120
1	160	8	116
1,5	151	10	111
2	143	15	104
2,5	140	20	100

Tabel over Snitmodstanden pr. mm² ved Drejning i alm. Støbejern.

Spaantværsnit i mm² (q)	Snitmodstand i kg/mm² (k_S)	Spaantværsnit i mm² (q)	Snitmodstand i kg/mm² (k_S)
0,25	168	3	100
0,5	151	4	94
0,75	138	6	86
1	129	8	80
1,5	117	10	76
2	109	15	70
2,5	104	20	65

Tabel over Snitmodstanden pr. mm² ved Drejning i støbt Metal.

Spaantværsnit i mm² (q)	Snitmodstand i kg/mm² (k_S)	Spaantværsnit i mm² (q)	Snitmodstand i kg/mm² (k_S)
0,25	101	3	64
0,5	92	4	60
0,75	86	6	56
1	80	8	53
1,5	74	10	50
2	70	15	46
2,5	66	20	44

Det ses heraf, at Snitmodstanden paa lignende Maade som den tilladte Skærehastighed falder ved voksende Spaantværsnit, og dette er jo kun af det gode. En Spaan paa 1 mm² i alm. Støbejern trykker saaledes med en Kraft paa 129 kg, medens en Spaan paa 20 mm² kun trykker med 65 kg, eller halvt saa meget, pr. mm². Af denne Grund er det mest økonomisk at afdreje „fede" Spaaner.

Vi gaar videre for at finde, hvorledes Trækkekraften kan beregnes. Almindeligvis angiver man jo en Maskines Gennemtrækevne i *Hestekræfter (HK)* og udvikler det yderligere til *effektive Hestekræfter* (E. HK), d. v. s. den Trækkekraft, der virkelig kommer Spaantagningen tilgode, efter at Tabene til Gnidningsmodstand i Maskinens Lejer og Glideflader er fradraget. Definitionen siger:

$$1 \text{ HK} = 75 \text{ mkg pr. Sek.}, \qquad (5)$$

hvilket svarer til at løfte en Byrde paa 1 kg en Højde af 75 m, eller en Byrde paa 75 kg en Højde af 1 m, eller 150 kg løftet ½ m — stadig i Løbet af 1 Sek.

Ved Spaantagning løftes paa en vis Maade ogsaa Byrder, idet Spaantrykket eller Snitmodstanden netop kan betragtes som en Vægt, der lægges paa Værktøjets Skær; og den Vejlængde, som Spaanen tilbagelægger pr. Sek., kommer her til at svare til den Højde, som Byrden skal løftes ved Hestekraftformlen (5). Den samlede Byrde maa nødvendigvis blive Snitmodstanden pr. mm² × Spaantværsnittet, og Vejlængden faar vi ved at tage Skærehastigheden — ikke pr. Min., som vi i de tidligere Tabeller har gjort — men pr. Sek., hvilket sker ved at dividere med 60.

Ved at anvende de samme Bogstavbetegnelser som hidtil, nemlig:

q = Spaantværsnit i mm²
v = Skærehastighed i m pr. Min.
k_S = Snitmodstand i kg pr. mm²,

kan vi opstille følgende Formel for Spaantagningsarbejde A

$$A = \frac{v}{60} \cdot k_S \cdot q \text{ mkg pr. Sek.} \qquad (6),$$

og da vi af Ligning (5) ser, at 1 HK = 75 mkg pr. Sek., vil vi altsaa ved at dividere Ligning (6) med 75 faa udtrykt den til Spaantagningen nødvendige Trækkekraft N_e i E. HK. Altsaa:

$$Ne = \frac{k_S \cdot q \cdot v}{60 \cdot 75} = \frac{k_S \cdot q \cdot v}{4500} \qquad (7).$$

Følgende Eksempel forklarer, hvorledes denne Formel skal anvendes:

Find den nødvendige effektive Hestekraft for Skrubdrejning af en Aksel af blødt Staal, naar Spaantværsnittet er 6 mm² og Skærehastigheden 19 m pr. Min.

I Formlen (7) indsættes de opgivne Værdier for q og v samt den tilsvarende Værdi for k_S udtaget af ovenstaaende Tabel. Herved faar vi:

$$Ne = \frac{120 \cdot 6 \cdot 19}{4500} = \textit{ca. 3,1 E.HK.}$$

Maskinen skal altsaa være paa mindst 3,1 E.HK. for at kunne præstere dette Arbejde.

Spaanmængde pr. Minut.

Det er indlysende, at man for at blive hurtigt færdig med et Stykke Skrubarbejde maa søge at afdreje den størst mulige Spaanmængde pr. Min. Lad os betegne denne med Q cm³ (Kubikcentimeter) og undersøge, hvorledes den kan udregnes.

Hvis Spaanens Tværsnitsareal var 1 Kvadratcentimeter, og dens Længde i hvert Minut kun var 2

Centimeter, saa vilde Spaanmængden blive 1 · 2 = 2 Kubikcentimeter. Man kan altsaa finde Spaanmængden ved at gange Spaanens Tværsnitsareal (maalt i cm²) med Længden, som jo netop svarer til Skærehastigheden (maalt i cm). Hidtil har vi maalt Tværsnitsarealet i mm² og betegnet det med *q*, følgelig vil det, hvis det maales i cm², blive $\frac{q}{100}$, fordi der gaar 100 mm² paa 1 cm². Paa lignende Maade har vi hidtil kaldt Skærehastigheden for *v* og maalt den i m pr. Min. Hvis den maales i cm, maa den blive 100 · v, fordi der gaar 100 cm paa 1 m.

Formlen for Spaanmængde pr. Min. maa altsaa blive

$$Q = \frac{q}{100} \cdot (100 \cdot v) \text{ eller } Q = q \cdot v \qquad (8)$$

Et Spaantværsnit paa 4 mm² afdrejet med 22 m Skærehastighed vil saaledes give en Spaanmængde Q = 4 · 22 cm³ pr. Min.

Til Oversigt over det hidtil beskrevne vedrørende Spaantværsnit, Skærehastighed, Snitmodstand, Trækkekraft og Spaanmængde kan man nu samle de forskellige vejledende Tabeller til nedenstaaende Oversigt, der gælder for Drejning i blødt Staal under normale Forhold.

Oversigtstabel over Drejning i blødt Staal med Værktøj af Hurtigstaal, uden Køling.

q	v	k_s	N_e	Q	q	v	k_s	N_e	Q
0,25	54	195	0,6	13,5	3	24	136	2,2	72
0,5	43	180	0,9	21,5	4	22	130	2,6	88
0,75	37,5	169	1,1	28	6	19	120	3,1	114
1	34,5	160	1,3	34,5	8	17,5	116	3,6	140
1,5	31	151	1,6	46,5	10	16,5	111	4,1	165
2	27,5	143	1,7	55	15	15	104	5,2	225
2,5	25,5	140	2,0	63,5	20	13	100	8,9	260

q = Spaantværsnitsarealet i mm²
v = Skærehastigheden i m pr. Min.
k_s = Snitmodstanden i kg pr. mm²
N_e = Den nødvendige Trækkekraft i E.HK
Q = Spaanmængde i cm³ pr. Min.

Ved Betragtning af denne Tabel indser vi nu let, hvorfor den Akkord paa et decideret Skrubarbejde, der i sin Tid blev sat ved en Drejebænk med 3 E.HK, bliver helt umulig, hvis den forlanges udført paa en Bænk med f. Eks. kun 2 E.HK. Ved 3 E.HK. kan Spaanmængden jo blive ca. 110 cm³, men ved 2 E.HK kan den kun blive ca. 55 cm³ pr. Min. — altsaa kun Halvdelen. Ganske vist er den store Maskine lidt tungere og senere at betjene, men hvis Drejelængden da ikke er altfor kort, vil den jo have et betydeligt Fortrin ved den dobbelte Ydelse i Spaanmængde.

Mon det ikke er Ulejligheden værd at studere den Værkstedsteori, vi i disse 2 Artikler har skitseret. Det kunde vist i mange Tilfælde hjælpe Maskinarbejderen i saglige Diskussioner om Akkordpriser.

C. R.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
8. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
9. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
10. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
11. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
12. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
13. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
14. *H. C. Jensen*, Lyngbyvej 413, Lyngby.
15. Smedemester *Jensen*, Frederiksdalsvej 154, Lyngby.
16. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
17. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Forbundslovenes § 3. Den seneste Tid har igen vist et Par Eksempler paa, at der er Medlemmer, der glemmer, hvad Forbundslovenes § 3 paabyder, naar der søges om Arbejde, nemlig at henvende sig til Afdelingen først.

Dette gælder naturligvis ogsaa, hvis et Medlem indlægger Billet paa en Annonce og paa den Maade faar Tilbud om Arbejde.

Det bringes derfor i Erindring, at den Slags Tilfælde ikke gaar ustraffet hen, og at de vedkommende Afdelinger bør fratage saadanne Medlemmer deres Bøger og med en fornøden Redegørelse indsende dem til Forbundet.

Aalborg. Hos Jernstøber *Roos*, Nørresundby, gælder de samme Forhandlingsregler, som Overenskomsten med Sammenslutningen fastsætter, Fælles Værkstedsregler samt tillige Ferieordningen.

Aarhus. Hos Jernstøber *Johs. Petersen*, Aabyhøj, opstod for nogen Tid siden Spørgsmaalet, om der var udbetalt de Feriepenge, som der tilkom de dér arbejdende Medlemmer. Ved en Undersøgelse viste det sig, at der i en Række Tilfælde var en Del Medlemmer, der havde paabegyndt Arbejdet senere, end den egentlig normale Arbejdstid tog sin Begyndelse, men havde til Gengæld arbejdet tilsvarende Tid over.

Da der var betalt Overtidsprocenter for den Tid, der kom efter den normale Arbejdstids Afslutning, kunde de ikke regnes som normale Arbejdstimer, og der tilkom derfor ikke de paagældende Feriepenge for den Tid.

Angaende samme Firma skulde der den 15. August slaas et større Slag i Arbejdsgiverforeningen med tilhørende Krav om Erstatning.

Støberiets Arbejdsmænd havde, grundet paa en Lønstrid, uvarslet nedlagt Arbejdet, og Formerne var derfor nødsaget til at slutte, efterhaanden som Materiel og fornøden Hjælp holdt op.

Firmaet mente imidlertid, at Formerne skulde fortsætte og støbe, naar Fabrikanten, Støbemesteren og de 2 Lærlinge, som fandtes, skulde optræde som Stedfortrædere for Arbejdsmændene.

Her overfor gjorde Formerne gældende, at Støbemesteren var optaget paa anden Maade, og kunde ikke medtages, de 2 Lærlinge heller ikke, i ganske særlig Grad fordi den ene ikke var mere end 15 Aar, men de kunde jo iøvrigt ikke passe Støbningen af deres eget Arbejde og tillige være Arbejdsmænd. Der var saa Fabrikanten til Rest, hvis Værdi som Arbejdsmand man tvivlede stærkt paa, og Formerne maatte derfor ogsaa forlade Arbejdet.

Sagen kom saa derhen, at den skulde behandles mellem Hovedorganisationerne, og det hjalp ikke, at Forbundet henviste til, at Formerne ikke kunde have handlet anderledes, end de gjorde. De skulde alligevel indklages for Den faste Voldgiftsret men paa det forberedende Møde under Hovedorganisationernes Medvirken fandt Arbejdsgiverforeningen det alligevel klogest at trække Klagen tilbage for Formernes Vedkommende.

At det maatte ende saaledes, kunde man have sagt sig selv, men man har formentlig ikke andet at bestille i Dansk Arbejdsgiverforening.

Fredericia. *A/S Ribe Jernstøberi* er for Tiden i Færd med at indrette en Maskinfabrik i Fredericia, der ligger stille, til Støberi for Fabrikation af Faldrør efter tysk Mønster.

Direktøren er saavel fra Arbejdsmandsforbundet som fra Formerforbundet tilskrevet om Forhandling, inden Arbejdet skal paabegyndes, men har til Dato ikke ladet høre fra sig.

Da der er nogen Grund til at tro, at Firmaet averterer efter Arbejdskraft, henledes Medlemmernes Opmærksomhed paa Forbundslovenes § 3.

Frederikssund. Overfor et Medlem, der i ca. 6 Aar havde arbejdet i ren Timeløn paa den derværende Virksomhed, opsagde Fabrikken den bestaaende Ordning med ham og forlangte, at han skulde arbejde i Akkord, hvilket han protesterede imod.

Forbundet blev raadspurgt og maatte svare, at vedkommende naturligvis havde sin egen fri Vilje med Hensyn til at arbejde i Akkord eller ikke, men nogen organisationsmæssig Indgriben kunde der ikke være Tale om, saafremt det ikke drejede sig om Arbejde, der overhovedet ikke kunde udføres i Akkord.

Afdelingen var ogsaa efter fornøden Korrespondance om Sagen indforstaaet med, at der ikke kunde rejses Sag derpaa.

Paa samme Fabrik opstod en anden Sag. Da den samlede Ferie skulde paabegyndes, havde Formerne Løn tilgode for 3 Dage, og disse Penge nægtede Firmaet at udbetale og hævdede, at Pengene først forfaldt til Udbetaling den første Lønningsdag efter Feriens Udløb og Arbejdets Genoptagelse.

Naturligvis kunde Fabrikkens Standpunkt ikke holde.

Frederiksværk. I forrige Nummer af Fagbladet er omtalt et hos *De forenede Jernstøberier* afholdt resultatløst Mæglingsmøde. Spørgsmaalet blev behandlet ved Timandsmøde den 5. August.

4 ganske unge Kernemagere fik deres Timeløn forhøjet fra 95 til 98 Øre. Et Medlem, der passer en Sandmølle, fik forhøjet Timelønnen fra 95 til 100 Øre.

Der var Krav om Timelønsforhøjelse for et Medlem, der havde været beskæftiget ved at støbe Elementer. Det oplystes, at han ikke mere var ved dette Arbejde, men der skal ske en Efterbetaling til ham.

Om Akkordforholdene ved en bestemt Maskine havde der været resultatløst forhandlet, men der var dog opnaaet Enighed om en Del Priser. Disse gøres gældende med tilbagevirkende Kraft fra 15. Juli.

Nogle andre Priser gøres foreløbig gældende med ÷ 10 pCt. af det, der tidligere er betalt paa den nu nedlagte Virksomhed i København. Det er en anden Slags Maskiner, der anvendes i Frederiksværk.

Spørgsmaalet om Marketenderiforholdene vistes tilbage til lokal Forhandling med samtlige interesserede Fag, og et Krav om Betaling af 16 Kr. for Vraggods sluttede med, at Firmaet betaler Halvdelen.

Hillerød. Paa *Nordstens* Fabrik findes en Støbemester Frandsen, som nu, efter at der igen er blevet noget at bestille paa Fabrikken, gør alt hvad han kan for, at de i Hillerød ledige Formere ikke bliver genantaget.

Det er Takken for mange Aars tro Tjeneste.

Holstebro. Den 13. Juli er der afholdt Mæglingsmøde hos Fabrikant *Vald. Birn.* Det drejede sig om, at Fabrikanten ensidigt havde fastsat Akkordpriser i 2 bestemte Tilfælde.

I det ene Spørgsmaal opnaaedes ikke Enighed. I det andet Tilfælde var Arbejdet vragstøbt. I det hele ligger Sagen saaledes, at den ikke skal fremmes til Timandsmøde.

Middelfart. Fra denne Afdeling er der 13. Juli meddelt, at Arbejds- og Lønforholdene paa Fabrikken stedse bliver daarligere for Arbejderne.

Efter fornøden Overvejelse har Forretningsudvalget tilraadet de paagældende Medlemmer at opsige hele Akkordforholdet med behørigt Varsel.

Odense. 1. August meddeltes pr. Telefon fra Jernindustriens Sammenslutning, at samtlige Medlemmer, der arbejdede hos *A/S H. Rasmussen & Co.*, uvarslet havde standset Arbejdet. Det drejede sig om ialt 83 Mand. Der arbejdedes i 2-Holdsdrift.

Som Hovedaarsag angaves, at en Former umotiveret var blevet afskediget efter kun at have været i Fabrikkens Arbejde i 4 Dage.

Den 4. August behandledes Sagen i et Møde mellem Hovedorganisationerne, hvor man enedes om, at Arbejdet skulde genoptages Lørdag den 5. August, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at føre Klage med Krav om Erstatning overfor Den faste Voldgiftsret.

Naar denne Ret har behandlet Sagen, skal man her i Fagbladet vende tilbage til den i Enkeltheder, men iøvrigt skal der meget snart afholdes et Mæglingsmøde paa Fabrikken paa en Række Klagespørgsmaal.

Rønne. Paa *Borholms Maskinfabrik* har der i længere Tid været meget smaat med Arbejde, hvilket bl. a. medførte, at Lærlingene ikke blev beskæftiget ved Faget.

Just som man var i Færd med at frembringe Klage herover, formede det sig saaledes, at der kom noget Gang i Arbejdet til Glæde for saavel Formere som Lærlinge og vel sagtens ogsaa for Fabrikken.

Svendborg. Det tidligere Axelsens Støberi, som i nogle Aar har været drevet af en Former A. Nielsen, er nu bortforpagtet til Støberiingeniør Jens Hansen, som endnu ikke er klar over, om han vil indmelde sig i Jernindustriens Sammenslutning eller ikke.

Imidlertid er han overfor Forbundet indgaaet paa indtil videre, at de samme Forhandlingsregler, Ferieordning o. s. v., som er gældende med Sammenslutningen, ogsaa er gældende for ham.

Vejle. I Fagbladet for April Maaned er omtalt et Mæglingsmøde, der den 8. April havde fundet Sted hos *A/S C. M. Hess.* Sagen drejede sig om Formning af Badekar. Firmaet vilde indføre Akkord, men man havde ikke kunnet enes om Akkordprisen. Man enedes da om en mindre Timelønsforhøjelse i den Hensigt, at der skulde forhandles videre om Akkordpris.

Da dette intet Resultat gav, er der den 25. Juli afholdt et nyt Mæglingsmøde, ligeledes med Henblik paa Akkordindførelse, men uden Resultat. Aktieselskabet tilbød da at ville yde et Ekstratillæg paa hvert godt støbt Badekar, og om Størrelsen heraf skulde der forhandles lokalt.

Disse Forhandlinger er nu ogsaa strandede, idet de Tillæg, Firmaet vilde yde, er saa minimale, at man overhovedet ikke vil modtage dem. Der maa saaledes fortsættes med Timeløn, hvis Firmaet vil opretholde Fabrikationen.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 29. Juni er der afholdt Mæglingsmøde i Aalborg i Anledning af, at der hos *Buaas' Mejerimaskinfabrikker* ikke har kunnet opnaas Enighed om Regler for Overarbejde. Sagen sluttedes, idet det henstilledes til Parterne at optage en Forhandling for at faa tilvejebragt en Ordning.

Ved et Mæglingsmøde den 5. Juli paa *Odense Staalskibsværft* behandledes forskellige Stridsspørgsmaal, nemlig:

1) Forskudsbetalingen til Skibsbyggere,
2) Betalingen for Nitning af Stringer og
3) Betalingen for Nitning i For- og Agterlast,

uden at Enighed opnaaedes. Ved lokal Forhandling er Spørgsmaalene 2) og 3) gaaet i Orden, medens man for det første Spørgsmaals Vedkommende endnu ikke har faaet en tilfredsstillende Ordning.

Paa *Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri* mægledes den 18. Juli paa Krav fra Skibsbyggerne om Tilskud til en Akkord og Strid om Betalingen for et Jernkonstruktionsarbejde. Begge Spørgsmaal henvistes til lokal Forhandling, og der er her naaet Enighed om, at Værftet i førstnævnte Tilfælde betaler et Tilskud af 150 Kr. og i sidstnævnte et Tilskud af 70 Kr.

Timandsmøder. Den 1. Juli afholdtes et Timandsmøde til Behandling af en Række Spørgsmaal vedrørende *A/S Burmeister & Wain*, nemlig:

1) Klage over, at Maskinarbejderne paa Refshaleøen havde iværksat uvarslet Arbejdsstandsning og Krav om Erstatning herfor.

2) Klage over, at Maskinarbejderne paa Refshaleøen kollektivt nægter at udføre Overarbejde samt Krav om Erstatning for det Tab, der herved foraarsages Værftet.

3) Krav fra en afgaaet Maskinarbejder om Udbetaling af 3 Timers Timeløn.

4) Strid om Udbetaling af Overtidstillæg til Arbejderne.

5) Strid i Maskinafdelingen om Betaling til Hjælpeformænd.

Enighed opnaaedes ikke i noget af disse Spørgsmaal.

Endvidere er der afholdt Timandsmøde den 21. Juli, og her var følgende Sager til Behandling:

1) Strid hos *A/S C. M. Hess*, Vejle, om Akkordprisen for Beslag af emaillerede Ovne. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen blev den 8. August viderebehandlet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen med det Resultat, at der til Grundprisen ydes et Tillæg af 12 pCt.

2) Krav overfor *A/S C. M. Hess*, Vejle, om Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste den 8. Juli. — Enighed opnaaedes ikke.

3) Strid paa Svovlsyrefabrikken *„Limfjorden"*, Nørresundby, om en Akkord. Man enedes om at afregne Arbejdet i Henhold til den af Firmaet fremlagte Opgørelse.

Rørudvalgsmøde. Ved et Rørudvalgsmøde den 11. Juli behandledes en Strid hos Firmaet *Storm Hansen & Co.*, København, om Betalingen for forskelligt Arbejde i Kødbyen, og en Strid hos *A/S „Vølund"*, København, om Efterspænding af Ventiler. Enighed opnaaedes ikke, og Spørgsmaalene er henvist til faglig Voldgift. Endvidere behandledes en Strid hos Firmaet *H. Chr. Hansen*, Aarhus, om Betalingen af 30 pCt. for Svejsearbejde, udført paa Værksted, om Monteringen af Varmtvandsbeholder og Forbindelse til Blandingsbatteri og om Tillæg for færdige Slangeovne. Svejsearbejdet indgik Firmaet paa at betale, medens de øvrige Spørgsmaal henvistes til lokal Forhandling.

For H. Chr. Hansens Vedkommende var der ligeledes Strid om Betalingen af Sommerferiepenge, men dette Spørgsmaal laa udenfor Rørudvalgets Kompetence, og der er derfor gjort Skridt til dets Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Som meddelt i Fagbladet for Juli havde en Klage over, at *Odense Staalskibsværft* havde taget Reservation overfor Valget af Tillidsmanden for Grovsmedene og Tillidsmanden for Maskinarbejderne, været behandlet paa Mæglings- og Timandsmødet, uden at noget Resultat var opnaaet. Samtidig opstod et tilsvarende Spørgsmaal hos *A/S Ulrichs Metalstøberi* i København, og samtlige Klager behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Juli, hvor begge Parter forbeholdt sig deres principielle Stilling, for Forbundets Vedkommende dets fulde Paataleret, saafremt det senere maatte finde Anledning til Indsigelse mod eventuel Afskedigelse af en Tillidsmand.

Afsluttet Blokade. Den overfor Ingeniør *Theut*, Holstebro, iværksatte Blokade er hævet, efter at denne er indgaaet paa en Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaarene og har forpligtet sig til kun at anvende Smede og Maskinarbejdere, der er Medlemmer af vort Forbund.

Stiftelsesfester.

Smedeforbundets Nyborg Afdeling.

Lørdag den 22. Juli afholdt denne Afdeling sin 35-aarige Stiftelsesfest. Festen begyndte med, at Deltagerne i et Antal af ca. 130 gik til Bords Kl. 19 i den nyopførte Sommerrestaurant „Christianslund", ved Nyborg Strand.

Ved det festlig dækkede Bord bød Formanden, *Rasmus Hansen*, Velkommen, og specielt til Gæsterne, der var Folketingsmand *Bjerring* og Forbundets Næstformand, *P. Andersen*. Den mangeaarige Bestyrer af den offentlige Arbejdsanvisning, *Hvidtfeldt*, og Borgmester *Ludvig Hansen* var ogsaa inviteret, men var paa Grund af Sygdom forhindrede i at være til Stede.

P. Andersen holdt Festtalen og nævnte herunder i store Træk Organisationens Arbejde igennem Tiderne, og dvælede særlig ved Forholdene, saaledes som disse havde udviklet sig i de senere Aar, hvilket i høj Grad havde hæmmet Arbejdet for fortsat Fremgang. Han pegede paa det intime Samarbejde mellem de politiske og faglige Organisationer, hvilket indtil nu havde gjort det muligt at modstaa de Anslag, som fra mange Sider gøres for at fravriste Arbejderklassen de vundne Fordele. Han sluttede med at mane til Sammenhold og udbragte et Leve for Nyborg Afdeling.

Folketingsmand *Bjerring* hilste fra den syge Borgmester og udtalte, at han følte sig som Kollega, da det var blevet hans Opgave at svinge Hamren paa de mange Møder i Nyborg-Kredsen og andet Sted, hvor de politiske Forhold drøftes, og hvor Arbejdernes Interesser varetages. Taleren mindedes de Mænd, der tidligere i Smedeforbundets Historie havde været med til at tage en Tørn. Han havde haft Lejlighed til at tale med Ferd. Hurup ved hans Besøg her i Landet efter en Del Aars Fraværelse om dennes Forbavselse over de betydelige Fremskridt, der var sket. Endvidere nævnte han J. A. Hansens store Indsats. Bjerring sluttede med at udtale: „Vi kan ikke alle være Generaler, men vi kan alle være med at

bygge vor Organisation op og værne om de opnaaede Fordele". Han motiverede derefter et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Formand *Hansen* omtalte Afdelingens Oprettelse og de af Forbundet arrangerede Bedriftsraadskursus, som han fandt heldige og nødvendige.

Kassereren talte for de indbudte, specielt de fraværende, og mindedes deres Virksomhed hver paa sit Omraade for at gavne Arbejderklassen.

Som Slut paa Talernes Række talte *Bjerring* for Damerne og udbragte et Leve for disse.

Imellem Talerne blev sunget Sange for Foreningen og for Damerne, en humoristisk Sang om Brokkasse, samt en Sang, der var en Tak til Værten, Hr. Sass, for Maden og den smukke Anretning.

Endnu en Gang tog Afdelingens Formand Ordet for at oplæse en lang Række Telegrammer, der var indløbet under Festen, og derefter hævedes Bordet, og medens Kaffen indtoges i de tilstødende Lokaler, spilledes op til Dans i den nye festlige Balsal. Dansen fortsattes til Kl. 2½, hvor et Frokostbord afsluttede den vellykkede Fest.

Smedeforbundets Kolding Afdeling.

Lørdag den 29. Juli afholdt Kolding Afdeling sin 40-aarige Stiftelsesfest i Haandværker- og Industriforeningens store Sal. Festen indledes med en Fællesspisning og havde samlet et meget stort Antal af Afdelingens Medlemmer med Damer. Ved Bordet bød Formanden for Festudvalget, *Harald Andersen*, Velkommen til Deltagerne og til de indbudte Gæster.

Forbundets Sekretær, *Vilh. Christensen*, holdt derefter Festtalen og overbragte en Hilsen fra Forbundets Hovedledelse. Han skildrede i korte Træk Forbundets Arbejde i de 40 Aar og mindede om, at Kolding Afdeling stiftedes i en Brydningstid, hvor de faglige Organisationer begyndte at faa Fodfæste. Den ene faglige Organisation blev stiftet efter den anden, og den daværende Regering med Estrup i Spidsen saa med en vis Skepsis paa den hurtigt voksende Arbejderbevægelse og søgte med de Midler, der var til Raadighed, at bremse op for denne Bevægelse, bl. a. ved at iværksætte en Forfølgelse af de ledende Mænd indenfor Arbejderbevægelsen, saavel den faglige som den politiske. Det var derfor ingen let Opgave de Folk, der stillede sig i Spidsen for de nydannede Fagforeninger, paatog sig. Arbejdsgiverne søgte ved økonomisk Forfølgelse af de Mænd, der paa Arbejdspladsen talte Kammeraternes Sag, at gøre dem modløse og paa den Maade hindre Organisationens Arbejde.

En af de vigtigste Opgaver indenfor Organisationen er Beskyttelse af vore Tillidsmænd, saaledes at de nu uden at risikere at blive brødløse kan tale Kammeraternes Sag. Værkstedsklubber og Tillidsmandsinstitutionen er det bærende i vor Organisation. Her i Kolding Afdeling havde de været i det heldige Tilfælde at have haft Folk, som ikke var bange for at lægge Ryg til. Taleren nævnte her Afdelingens første Kasserer, *Lorentsen*, som var tilstede ved Festen, *Frants Sørensen* og *Therkel Hansen*, som virkede henholdsvis som Formand og Kasserer i mere end 25 Aar, og bragte dem en Tak for det Arbejde, de gennem de mange Aar havde udført for Forbundet og for deres Kammerater i Kolding Afdeling.

Vilh. Christensen omtalte den vanskelige Tid, vi var inde i; en Arbejdsløshed, som ingensinde før, hærger over hele Verden. Her i vort Land havde vi sidste Vinter ca. 200.000 Arbejdsløse, indenfor vort Forbund var der 12.000 Arbejdsløse, og for at holde den værste Nød fra Døren har vi maattet paalægge vore arbejdende Kammerater store Kontingenter. Under disse Forhold skulde man tro, at hele Samfundet maatte være interesseret i at bevare Arbejdsfreden, men Arbejdsgiverne var ikke indstillet herpaa, de opsagde Overenskomsterne og krævede 20% Nedslag i Akkordlønningerne, og hvis vi ikke indgik herpaa, skulde der etableres Storlockout. Men det lykkedes ikke for Arbejdsgiverne, Lovgivningsmagten forhindrede, at hele vort Erhvervsliv kom ud i Kaos, idet der vedtoges en Lov, der sikrede Arbejdsfreden og dermed de bestaaende Lønninger 1 Aar frem i Tiden. Skal vi fortsat kunne bevare vor Organisation, saaledes at vi er i Stand til at tilbagevise Arbejdsgivernes Angreb paa vore Arbejdsforhold, er det mere nødvendigt end nogensinde at bevare Enighed og Solidaritet indenfor vor faglige Organisation.

Til Slut bragte Vilh. Christensen den nuværende Formand og Bestyrelse for Kolding Afdeling en Tak for det gode og loyale Samarbejde, der altid havde været mellem Afdelingen og Forbundet, og udbragte et Leve for Kolding Afdeling.

Afdelingens Formand, *Carl Gossmann*, mindede om, at det netop den Dag var 40 Aar siden, at Forbundets daværende Forretningsfører, *H. P. Hansen*, var tilstede i Kolding og sammen med 15 Kolleger stiftede Afdelingen, og nævnte nogle af de vigtigste Sager i Afdelingens Historie.

Fru Laumann overbragte paa Kvindernes Vegne en Lykønskning til Afdelingen, og efter at have oplæst et Kolding-Digt, overrakte hun paa Kvindernes Vegne Afdelingen en meget smuk Sølv-Dirigentklokke med Inskription og en kaligraferet Adresse med Bidragsydernes Navne.

Afdelingens *Formand* takkede paa Afdelingens Vegne for den smukke Gave, og samtidig paalagde han Kvinderne at sørge for, naar Klokken kaldte de Kolding Smede til Samling, at Mændene fulgte dens Kalden.

Frants Sørensen og *Therkel Hansen* omtalte forskellige af de Sager, de i deres lange Funktionstid som Formand og Kasserer havde været med til at behandle, og genopfriskede mange muntre Erindringer fra gamle Dage.

Endnu talte Redaktør *Knud Hansen* og Formanden for Fællesorganisationen, der begge takkede Smedene for godt Samarbejde gennem de mange Aar.

Mellem Talerne blev der afsunget forskellige Sange, hvorefter Festudvalgets Formand oplæste en Række indløbne Lykønskningstelegrammer. Derefter hævedes Bordet, og den alvorlige Del af Festen var forbi. Man tog fat paa Dansen til langt hen paa de smaa Timer.

Festen var i hele sit Forløb præget af en fornøjelig og kammeratlig Stemning.

Teknologisk Institut.

Kursus for Automobilmekanikere.
(Fra 11. September til 7. Oktober 1933.)

I dette Kursus kan *kun* faguddannede Automobilmekanikere, Smede og Maskinarbejdere deltage.

Kursuset er særlig beregnet for saadanne *Fagfolk, der tidligere har været beskæftiget inden for Automobilfaget,* og Hensigten med Kursuset er i Hovedsagen at give Deltagerne Lejlighed til at blive kendte og fortrolige med de ved den almindelige Service forefaldende Arbejder.

Undervisningen omfatter saavel praktisk Arbejde som Foredrag.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 125,—.*

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig de af Instituttet udgivne Bøger: „Smedebogen", Elevpris: 5 Kr., „Motorbogen", Elevpris 4 Kr., og „Elektrikerbogen"; da ny Udgave er under Arbejde, kan Prisen ikke angives nu.

Borups Højskole lægger ud.

Torsdag den 14. September afholdes et offentligt Møde paa Højskolen, Frederiksholms Kanal 24, hvortil alle har gratis Adgang. Skolens Forstander, *J. Rosenkjær,* vil forelægge Arbejdsplanen og besvare eventuelle Spørgsmaal.

Den 3. Oktober afholdes Skolens Aabningsmøde i Festsalen; hertil har alle gratis Adgang, ogsaa udenfor Elevernes Kreds; Onsdag den 4. Oktober begynder Undervisningen, og den varer i syv Maaneder indtil Udgangen af April. Skolen er statsanerkendt og er beregnet for saavel Nybegyndere som Viderekomne.

Undervisningen omfatter danske Fag, fremmede Sprog for Begyndere og Viderekomne, Bogholderi, Skrivning, Regning, Matematik.

Gennem Studiekredse i Foredrag og Taleform undervises der i sociale Fag, Naturkundskab, Sundhedslære, dansk Historie, Verdenshistorie, Kulturgeografi, Religionernes Historie, Psykologi, Biologi, Literatur og Kunst.

Skolen har i det forløbne Aar været besøgt af ca. 350 Elever, desuden har der været afholdt særskilte Kursus for Arbedsløse.

Organiserede Arbejdere har følgende Moderation: For den samlede Undervisning betales — foruden 2 Kr. i Indmeldelsespenge — 12½ Kr. maanedlig; tages enkelte Fag, betales for det første, med 2 ugentlige Timer, 3 Kr. pr. Maaned, med een Time 1½ Kr., de følgende efter nedadgaaende Skala.

Indmeldelserne er bindende til Udgangen af April.

Amtsunderstøttelse kan søges, i København Magistratens første Afdeling, eller hos Amtets Skoleraad.

Programmet udleveres i Telefonkioskerne og paa Skolens Kontor, Frederiksholms Kanal 24.

Indmeldelser modtages paa Skolens Kontor, aabent Kl. 12—1 og 6—8 Aften, Telefon Byen 4617, og hos Forstander Rosenkjær, Telefon Central 3445.

Det tekniske Selskabs Skoler.

Undervisningen begynder Tirsdag den 3. Oktober.

Indskrivningen til Aftenskolerne begynder Fredag den 8. September, hvorom nærmere Bekendtgørelse vil blive indrykket i Bladene.

For at regulere Tilstrømningen af Elever vil der blive udleveret Nummerkort, der giver Adgang til Indskrivningen, og som er forsynet med et Nummer og den Dato, paa hvilken Indskrivningen skal finde Sted, samt desuden med et særligt Indmeldelseskort, hvis *nøjagtige* og *ordentlige* Udfyldelse er en Betingelse for at blive indmeldt.

Disse Kort udleveres saaledes:

Fredag den 1. September: Til Elever der *ikke* tidligere har gaaet paa Teknisk Skole,
Lørdag den 2. September: Til alle Elever, der tidligere *har* gaaet paa Teknisk Skole.

De følgende Dage udleveres eventuelt resterende Kort til Elever, der maatte være forhindrede i at møde de to nævnte Dage.

Kortudleveringen foregaar hver Dag fra Kl. 6—19 paa Skolerne i Ahlefeldtsgade 2, Kochsvej 34, Prinsesse Charlottegade 38, Øresundsgade 15, samt i Tiden fra Kl. 17—19 paa Skolerne Sundholmsvej 2, Vanløse Kommuneskole og Brønshøj gamle Kommuneskole.

Paa *Kunsthaandværkerskolen,* Bredgade 66, udleveres ligeledes Adgangskort den 1. og 2. September fra Kl. 6—19, men kun til Elever, der er færdig med „Forberedende Tegning". Alle Lærlinge indenfor *Kunsthaandværksfagene,* der *ikke tidligere* har besøgt Teknisk Skole, skal hente Adgangskort og senere indmeldes paa Skolen i *Ahlefeldtsgade 2.*

Til *Kunsthaandværksfagene* regnes Fag som: *Videregaaende Snedkere, alle Guld- og Sølvarbejdere,*

(Fortsættes Side 212.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
176	Andersen, Boris Ch. Henry	København	3. 5.98	Kbhvn. Afd.	26. 3.33	Kbhvn. Afd. 2	8. 4.33
10884	— Carl Marinus ..	Larvig	15. 5.93	Hobro-Assens	16. 1.14	„ „ 13	1. 4 33
30896	— Friederich	Sønderborg	10. 1.10	Sønderborg	13. 2 30	Sønderborg	25 3.33
12742	— Herman Chr. ..	København	9.12 97	Kbhvn. Afd.	11.12 26	Kbhvn. Afd. 14	25. 3.33
31520	Bang, Richard	Tommerup	9.11 05	Odense	30 4.25	„ „ 6	25. 3 33
36930	Bentzen, Theobald H. A. M.	Vorup	20. 3 00	Kbhvn. Afd.	7. 7 31	„ „ 14	8. 4.33
25153	Berg, Knud Erik	København	13. 2.01	„ „	26. 4 31	Centralafd.	17.12.32
21742	Blücke, Oskar Peter ...	Main-Walsbüll	1. 3.98	Flensborg	29. 4.17	Kbhvn. Afd. 17	25. 3.33
38619	Boyesen, Børge Harald ..	København	17. 6.10	Kbhvn. Afd.	2.11 29	„ „ 17	15. 4 33
23762	Christensen, Carl Henry	—	6. 7 95	„ „	19. 6 25	„ „ 13	29. 4 33
24833	— Jens John	Fuur	26. 3.01	Randers	28.11.24	Thisted	11 3 33
51440	— Niels Adolf....	København	15. 1 10	Kbhvn. Afd.	17. 6 30	Kbhvn. Afd. 15	29. 4.33
25562	Carlsen, Carl Einer.....	Holsted	17. 9 95	„ „	20. 8.28	„ „ 14	25. 3 33
16543	Dietricksen, Carl Anton	København	29 1 93	„ „ 1	24. 1 14	„ „ 13	4. 5.29
50937	Doreng, Oskar.....	Slagelse	6. 4.04	„ „	7. 2.31	„ „ 14	15. 4 33
10915	Hansen, Axel Julius	København	21. 9.05	„ „	17 11.23	„ „ 14	25. 3.33
19992	— Carl Bjerregaard	Durup	20. 4.07	Nyborg	16. 9 29	Hobro	19.11.32
18117	— Henning I. Ch..	København	10. 6.07	Kbhvn. Afd.	26. 9.27	Kbhvn. Afd. 17	29. 4 33
35341	Hedegaard, Christen.....	Ikast	23. 8 03	Herning	7. 5 23	„ „ 13	1. 4.33
35 62	Henriksen, Henrik Johan ..	København	30. 8.03	Svendborg	4. 1.23	„ „ 17	21. 5 32
35089	Jensen, Amund Leopold	Korsør	19. 9.03	Helsingør	1. 4 23	„ „ 7	25. 3 33
31664	— Arne Richard ..	Otterup	15. 2 10	Odense	16.10 29	Odense	25. 3.33
4128	— Ejner Viliam ..	Hatting	17. 6.94	Horsens	1.11.14	Kbhvn. Afd. 12	1. 4.33
52501	— Kaj Chr. T. Fr.	København	27. 5 13	Kbhvn. Afd.	3 10.32	„ „ 14	15. 4.33
1366	— Kaj E. Schiødt.	—	17. 6.06	„ „	3.11.25	„ „ 13	22. 4.33
26188	— Kaj Olaf	—	16.11.98	„ „	12. 6 29	„ „ 4	8. 4 33
26371	— Marius Jesper.	—	25. 4.09	„ „	9 12 32	„ „ 14	22. 4 33
14631	— Peter	Vallerød	15. 7.08	Helsingør	10 9 27	Helsingør	1. 4 33
51851	— Robert K. Vald.	København	21. 1.12	Kbhvn. Afd.	6.12 31	Kbhvn. Afd. 17	1. 4.33
18149	Jacobsen, Anker Carlo ...	—	8. 1.06	„ „	2. 5 25	„ „ 4	15. 4 33
36605	— August Oskar..	—	15. 9 10	„ „	17. 7 31	„ „ 2	1. 4.33
16961	— Jens Peter M. .	Ørslevvester	19. 1.95	„ „ 1	31. 3.17	„ „ 11	1. 4.33
29841	Jæger, Albert Viktor .	London	4. 4 94	Aarhus	21. 9 29	„ „ 2	25. 3.33
18333	Koldberg, Alfred V. Karlo	Aarhus	28 4.07	Kbhvn. Afd.	7.10.27	„ „ 2	1 4 33
6467	Kragh, Leonhard Wilmar	—	13 6 07	Hillerød	14. 5.26	„ „ 17	29. 4.33
8981	Kurland, Salmon.....	Griva, Rusland	29 12.87	Kbhvn. Afd.	8. 7.26	„ „ 14	15. 4 33
15052	Larsen, Edvin Vilh.	København	28. 8.02	„ „	18.10.21	„ „ 12	15 4 33
36836	Lindkvist, Gunnar Carl ..	Hillerød	24. 9.10	„ „	16.10.29	„ „ 13	25. 3 33
30903	Lundt, Bruno	København	22. 6.11	Sønderborg	5. 4.30	Sønderborg	25. 3 33
15725	Madsen, Knud O. Møller	Frederiksberg	3. 4.04	Kbhvn. Afd.	5 11.23	Kbhvn. Afd. 7	22. 4.33
8833	Meyer, Viggo O. Max .	København	23. 6.05	„ „	18.11 24	„ „ 12	25. 3.33
12780	Nielsen, Ingo Stanley S.	—	31. 5 07	„ „	15 12.26	„ „ 15	22. 4.33
2905	— Kai Christian ..	Helsingør	16. 9 06	Helsingør	15 10 25	Helsingør	27. 5.33
51727	— Niels Juul	København	27.10 12	Kbhvn. Afd.	13 11 31	Kbhvn. Afd. 3	25. 3 33
55408	— Ulf Ebbesen.	Fredericia	9.11.10	Fredericia	6.11 32	Fredericia	25. 3.33
31427	Nissen, Viggo A. W. Joh.	København	2. 7 10	Kbhvn. Afd.	5 11.28	Kbhvn. Afd. 6	25 3.33
8899	Olsen, Laurits Henry	—	16. 2.06	„ „	3. 7 26	„ „ 2	29. 4 33
15967	— Oluf Lauritz C.	Frederiksberg	22. 6 03	„ „	15. 5 24	„ „ 14	14. 5.32
50831	Petersen, Børge C. Kastrup	København	4. 9 10	„ „	16. 1 31	„ „ 17	15 4 33
51458	— Henry Niels ...	—	1. 8.11	„ „	12.11 30	„ „ 15	8 4 33
32449	— Otto Gunner...	Skaverup	16. 2.09	Kalundborg	9 11 29	Holstebro	14. 1 33
51510	— Vilmer A. Silberg	København	17 12 10	Kbhvn. Afd.	3. 9 31	Kbhvn. Afd. 15	15. 4 33
9375	Poulsen, Laurits E. A. H.	Vejby	18. 4 09	„ „	30 4.31	„ „ 14	8. 4 33
2765	Rosentrætter, Nicolaj P. G.	København	26. 1.97	„ „	2. 7.27	„ „ 17	20. 5 33
51957	Rømer, Walter G. Hans	London	26. 8.04	„ „	23. 2.32	„ „ 14	8. 4 33
25582	Sørensen, Henning Vald. .	København	7. 9 07	„ „	24. 8 28	„ „ 15	25 3.33
28607	Schumann, Robert August .	—	1. 8 86	Nakskov	12. 9.25	„ „ 17	30. 8 30
26998	Simonsen, Georg F. Jensen	Nysted	16. 1 09	Kbhvn. Afd.	15. 8.32	„ „ 13	25. 2 33
51914	Strøm, Jørgen Edvin ..	Trangisvaag	7.11.10	„ „	30. 1 32	„ „ 17	29 4 33
18049	Svendsen, William Ernst .	København	28. 6 93	„ „	20 2.31	„ „ 12	3 12.32
4271	Thygesen, Emil Søren	—	5. 4.05	Aalborg	24.10.32	„ „ 9	15. 4 33
31473	Villadsen, Villads Peter ..	Volstrup	8 1.72	Kbhvn. Afd.	26.11.28	„ „ 2	22 4 33
31072	Worm, Jens Mathias ..	Skyum	1. 7.82	„ „	2. 2 24	„ „ 12	6. 8.32
12869	Wulff, Torben V. Julius	Gentofte	6. 6.99	„ „	6 1 27	„ „ 12	4 2.33

Metaltrykkere, Kunst- og Kobbersmede, Gørtlere, Drejere, Kemi- og Litografer, Billedskærere, Stukkatører m. fl.

Eleverne behøver ikke personligt at give Møde for at hente Kort, men der udleveres kun eet Kort til hver Mødende.

Man henleder samtidig Opmærksomheden paa, at der ligesom i de nærmest foregaaende Aar vil blive ført nøje Kontrol med, at samtlige de til Arbejdsdirektoratet anmeldte Lærlinge efter Lærlingelovens Bestemmelser følger den anordnede Undervisning paa Teknisk Skole i dennes fulde Udstrækning og udbeder sig velvillig Medvirken fra alle Interesserede til Gennemførelsen heraf.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 8877	Berg,	Oluf Chr. Laurits	(Kbhvn. Afd.)
- 20672	Bjerregaard,	Martin	(—)
- 35026	Christensen,	Viggo E. Hans P.	(—)
- 5260	Juul,	Jens Chr. Jensen	(—)
- 13690	Oppenby,	Aage Thorvald	(—)
- 31470	Petersen,	Frands Mathias	(—)
- 52547	Rasmussen,	Poul Stig Andreas	(—)
- 9519	Lauritsen,	Peter	(Fredericia Afd.)

Medlem Nr. 55067, Svend Oluf Leo Dahlstrøm, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 11245 Lindgreen, Georg
- 52549 Ponsaing, Arne
- 13393 Vedler, Vedel Viggo William

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 31525	Andersen,	Emil	13. 6.25
- 30744	Andreasen,	Carl Jacob	29. 3.30
Nr. 29690	Arnesen,	Martin Peter	5. 3.21
- 15469	Bjerregaard,	Carl Aage	22.10 21
- 22797	Christensen,	Sigurd	29 8.31
- 26317	Gelvan,	Meyer	6. 9.30
- 50816	Grønvall,	Knud Erik	4. 2 33
- 15386	Hansen,	Carl Andreas	28 6.30
- 11305	—	Einar Christian	12 11.32
- 6454	—	Hans Alfred	29 6 29
- 22789	—	Rasmus Peter	25 2 22
- 10318	Jensen,	Albert Gustav Aage	5. 5 28
- 19241	—	Carl Chr. Sofus	18. 6.32
- 31665	—	Harald	2.10.26
- 22501	—	Peter Einer	26. 9.31
- 36548	Jørgensen,	Peter Damsgaard	20 6.31
- 3997	—	Paul S.	2 3.29
- 7178	Jacobsen,	Aksel Ludvig	31. 7.20
- 16151	Kahlen,	Otto	11. 3.22
- 33547	Kruse,	Vilhelm	25. 9.26
- 11245	Lindgreen,	Georg	31 12.32
- 39068	Nielsen,	Johannes	7. 5 27
- 29412	Naamansen,	Anders Chr. Sølund	24. 3 28
- 15865	Nygaard,	Laurits	22 10.32
- 861	Olsen,	Laurits Mathias	11. 2 33
- 30381	Petersen,	Carl Frederik	27. 4 29
- 14466	—	Ejner Jørgen	29. 3.30
- 52549	Ponsaing,	Arne	18. 3 33
- 39392	Rasmussen,	Poul Robert	28 5 32
- 23084	—	Rasmus Gunnar	29. 5 26
- 35289	Schärfe	Hans Chr.	20. 8.32
- 26938	Therkildsen,	Holger Max Mathias T.	5. 7.30
- 13393	Wedler,	Vedel Viggo Villiam	28. 1 33
- 51634	Voigt,	Martin Carlo Christian	9 1.32

Plade-Udfoldninger.

Under denne Titel er paa Teknologisk Instituts Forlag udkommet en Bog, der giver en praktisk Vejledning i Konstruktion og Opmærkning af Udfoldninger til forskellige Pladearbejder. Enhver, der har haft med Fremstilling af Beholderarbejder, Rørforgreninger o. lign. at gøre, ved, at man herved ofte støder paa Problemer, hvis Løsning kræver særlig Træning i geometriske Konstruktioner.

Bogen er bestemt for Klejnsmede, Kobbersmede og Blikkenslagere uden andre geometriske Forkundskaber end de, der blev erhvervet i Læretiden ved de tekniske Skoler. Disse Kundskaber faar dog en lille Opfriskning i det første Afsnit: Lidt Geometri, der bl. a. indeholder Tabeller om Kordelængder og Buelængder i Cirklen. Derefter gennemgaas en Række Eksempler paa Udfoldning af forskellige Pladearbejder lige fra de simpleste Bøjninger og Forgreninger i cylindriske Rør til Formstykker og Beholdere af mere kompliceret Form, afsluttende med et Eksempel paa Fremstilling af Skruefladen i en Vandsnegl.

Bogen indeholder 78 Sider med ialt 56 Illustrationer, og Prisen er Kr. 2,00.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 11 SEPTEMBER 1933 19. Aarg.

Krise, Konkurrence og Købeevne.

Da det politiske Kriseforlig mellem Regeringspartierne og Venstre blev indgaaet i Vinter, dæmpedes en Tone, der skurrende havde lydt i det politiske Orkester, den af Madsen Mygdal anslaaede Tone, fremkaldt af Uvilje overfor Industrien og de til denne knyttede Arbejdere. Det var den Tone, som man hørte i de bekendte Udtalelser: „Spænd Livremmen ind" og — med Hensyn til Industriens Vanskeligheder — „Lad ramle, hvad ikke kan bestaa". Den gav Udtryk for en af Selvbevidsthed og Overlegenhed udsprunget Misforstaaelse af Industriens og Bybefolkningens Vilkaar, krævende Lønningerne reducerede og Understøttelsen til de ubeskæftigede indskrænket mest muligt. Det var en hoven Tone fra Bondestandens daværende Førstemand overfor den Del af vort Erhvervsliv, der alene var i Stand til at bøde paa de beskæftigelsesmæssige Vanskeligheder, som Landbruget i Kraft af Udviklingen selv fremkaldte. Naar Bønderne stirrede sig blinde paa den omfattende Arbejdsløshed og gav de høje Lønninger Skylden derfor, glemte de samme Bønder, at det var den ved Landbrugets Industrialisering overflødiggjorte Befolkning, der i høj Grad bidrog til, at Tallene paa de Arbejdsløse voksede, og at disse Tal ofte mere gav Udtryk for de Krav, der stilledes til Industrien om Beskæftigelse, end for, at Industrien forsømte sine Opgaver.

I 1911 fandtes der i København 559.398 Personer, i 1930 771.168, i Provinsbyerne henholdsvis 550.328 og 787.747, og i Landdistrikterne henholdsvis 1.647.350 og 1.991.736, hvilket vil sige, at Indbyggerantallet i Aarene 1911—1930 i København steg med 37,8 pCt., i Provinsbyerne med 43,1 pCt. og i Landdistrikterne med 20,8 pCt., medens hele Befolkningstilvæksten er ca. 29 pCt.

I Begyndelsen af Firserne var der her i Danmark rundt regnet 2 Mill. Indbyggere, hvoraf 1 Mill. eller Halvdelen var beskæftiget ved Landbruget. Ved Erhvervstællingen i 1921 er Indbyggerantallet, fraregnet Sønderjylland, 3.100.000, hvoraf 925.000 levede af Landbrug. I Firserne udgjorde Landbefolkningen Halvdelen af det samlede Indbyggerantal, i 1921 under en Trediedel og er stadig i Tilbagegang.

Det fremgaar tydeligt heraf, at Industrien sammen med de Erhvervsmuligheder, der iøvrigt knytter sig til Byerne, er den Faktor, man har maattet og i Fremtiden i stigende Grad vil komme til at regne med, naar Talen er om at beskæftige Landets Befolkning.

Ikke alene var Kritikken af Byernes Stilling til Lønproblemet og Bøndernes Vurdering af Industriens Stilling fejlagtig, men den ovedes af Repræsentanter for et Erhverv, der efterhaanden viste sig at være ganske ude af Stand til at indrette sig efter de ændrede Vilkaar, som hele Verdenskrisen fremkaldte. Man har bebrejdet Industrien, at den skabte et overordentlig ydedygtigt Produktionsapparat, uden at tage Hensyn til de Afsætningsmuligheder, der forefandtes, men den danske Industri har dog næppe nogensinde bragt en saa stor Uoverensstemmelse mellem Produktion og Af-

sætningsmuligheder, som det danske Landbrug har præsteret, ikke mindst gennem sin Flæskeproduktion. Uden Hensyn til Efterspørgslen gennemførte man fuldkomne Flæskefabrikker, der tvang Priserne ned paa et saadant Niveau, at Produktionen ikke kunde svare Regning, og Beviset for det danske Landbrugs manglende Evne til selv at organisere sit Afsætningsapparat har man jo nu, da England gennem Kontingentering tvinger Produktionen ned, hvilket medfører stigende Priser paa Landbrugsprodukter og derigennem atter Rentabilitet for Landbrugsejendommene.

Men saalænge Vanskelighederne stod paa, var der ingen, der i højere Grad dels klynkede og dels kritiserede end Bønderne, der samtidig med, at de skældte ud paa Fagorganisationerne, fordi disse søgte at opretholde de bedst mulige Lønforhold, afleverede Bevis for, at et Erhverv ikke reddes gennem lave Lønninger. Bønderne har den billigste Arbejdskraft, der findes i dette Land, og yder Lønninger, der kun giver Raaderum for et Eksistensminimum; alligevel kunde dette ikke redde Landbruget. I Troen paa, at det fortsat vilde være muligt at afsætte alt, hvad det danske Landbrug var i Stand til at producere, og uden at gøre sig klart, at en købedygtig Bybefolkning i Danmark ogsaa havde Betydning for Landbrugets Afsætningsmuligheder, søgte man at paavirke Stemningen til Ugunst for de Fagorganisationer, i hvis Virksomhed ikke mindst Bønderne maa være interesserede, fordi Fagbevægelsen søger opretholdt en Købekraft, uden hvilken Landbruget, særlig under de nuværende Forhold, faar forøgede Afsætningsvanskeligheder.

De danske Bønder var interesserede i, at Befolkningen i Englands Byer, d. v. s. de engelske Arbejdere, havde Mulighed for at købe Smør og Flæsk, men saaledes som Udviklingen nu er foregaaet, maa Bønderne ogsaa i stigende Grad være interesseret i, at den danske Bybefolkning, de danske Arbejdere, i størst mulig Grad kan være Aftagere af Landbrugets Produktion. Derfor var det i Virkeligheden imod Landbrugets egne Interesser, naar den nu som Politiker fallerede Madsen Mygdal krævede Lønningerne sat ned og dermed ogsaa Bybefolkningens Forbrug sat ned. Selvom det ikke er af ligefrem Kærlighed til de danske Arbejdere, at Venstre gik med til Lockout-Loven, saa har Bønderne dog derigennem bidraget til Opretholdelsen af de danske Arbejderes Købeevne, altsaa medvirket til Gennemførelsen af en Foranstaltning, der er i diametral Modsætning til den Linie, som Venstre tidligere havde fulgt i dets Stilling til Arbejderne.

Derfor er Raabet fra den Side om Lønreduktioner forstummet, og Arbejderne kan kun være tilfredse med Nederlaget, som Venstres Politik her har lidt, men den Agitation, der er ført paa dette Spørgsmaal, har alligevel øvet sin Virkning, og ude omkring i Landdistrikterne vidner bl. a. en proletariseret Haandværkerstand om Bøndernes meningsløse Indstilling: at ville have Priserne paa deres egne Produkter saa højt op som muligt, men samtidig ikke vil betale for de Ydelser, som Landbruget har Brug for. Om det var lykkedes paa samme Maade i Byerne at proletarisere Befolkningen, havde det ikke været muligt for Landbruget at søge Støtte paa Hjemmemarkedet.

At Arbejdsgiverforeningen har benyttet de uorganiserede og underbydende Landhaandværkere til Støtte for sit Krav om Reduktioner, er vel forklarligt, thi naar man ønsker noget opnaaet, bruger man de Midler, der er til Raadighed, og der er saavist ikke for Tiden i Overflod af Materiale at benytte til Støtte for Kravet om forringede Lønninger.

Det nytter jo ikke at henvise til lave tyske Lønninger som Hindring for dansk Industris Evne til at kunne konkurrere, naar den danske Krones Værdisænkning til henimod Halvdelen ikke alene borteliminerer Forskellen mellem danske og tyske Lønninger, men derudover giver vor Industri en Konkurrencemulighed, som blot ikke kan udnyttes paa Grund af de Afspærringsforanstaltninger, som de enkelte Lande foretager.

Under den sidste Overenskomstsituation henviste Arbejdsgiverne til Sverige, hvor man paastod, at Lønningerne laa ca. 15 pCt. under de danske, hvilket er i højeste Grad problematisk, da en Sammenligning mellem danske og svenske Lønninger er overmaade svær paa Grund af den vidt forskellige faglige Opdeling. Men rent konkurrencemæssigt vil det heller ikke i Øjeblikket have nogen Betydning, selvom Arbejdsgivernes Paastand er rigtig, idet de svenske Kroner nu ligger 15 pCt. over de danske, og dermed har øget den danske Industris Konkurrencemuligheder i Sammenligning med den svenskes. Heri skal der ikke fra vor Side ligge en Tilslutning til Bestræbelserne for at forringe Pengeværdien, men kun en Paavisning af, at om ellers der var Mulighed for at finde Afsætning paa Verdensmarkedet, maa dansk Industri i Kraft af den lavere Pengeværdi fuldt ud være i Stand til at udnytte saadanne Muligheder.

Nu er det maaske heller ikke saa meget Industrien som saadan, der i Diskussionen om Lønningernes Størrelse benytter Henvisningen til Landhaandværkerne,

men mere den indenfor Arbejdsgiverforeningen organiserede Haandværkerstand, der paastaar, at den bliver slaaet ud i Konkurrencen med de uorganiserede. Det er denne Haandværkerstand, der fremkommer med forblommede Udtalelser om at komme bort fra Overenskomstsystemet, saaledes at det overlades den enkelte Arbejdsgiver „frit" at aftale Lønnen med den enkelte Arbejder. Tendensen fremgaar tydeligt af en Resolution, som Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri har vedtaget og tilstillet Ministeriet og de politiske Partiers Formænd, og hvori det hedder:

„Fællesrepræsentationen skal derfor indtrængende henstille til Dem at medvirke til at faa gennemført, at i alt Fald de faglige Overenskomster udløber til deres Opsigelsesdato og at Frigørelse fra den faglige Overenskomst for at være gyldig ikke skal understreges af en Strejke eller Lockout."

Ved Fællesrepræsentationens Delegeretmøde i Svendborg i Aar har man yderligere uddybet sin Stilling gennem Vedtagelsen af en Resolution, hvori det hedder:

„Det paalægges ydermere Bestyrelsen at søge fjernet den ganske urimelige Bestemmelse, at en Overenskomst ikke kan opsiges og udløbe paa den kontraktmæssig fastsatte Udløbsdag, uden at Udløbstiden understreges ved en erklæret og praktiseret Lockout eller Strejke, samt at søge dette bragt i Orden inden 31. Januar 1934, saa at vore Opsigelser til den Tid bliver gældende, og Haandværkets Udøvere bliver ens stillede i denne Henseende."

Det er egentlig ejendommeligt at se, hvorledes Arbejdsgivere og Bønder reagerer ensidigt og hensynsløst, naar Tidens Vanskeligheder er over dem. Vi har paapeget det for Bondestandens Vedkommende, og vi vil for Haandværkerstandens Vedkommende erindre om en Tid, hvor der ikke var Tale om at ophæve bestaaende Aftaler med Arbejderne, men hvor man f. Eks. for Bygningsindustriens Vedkommende gik ind i et saa intimt Samarbejde med Arbejderne, at det i høj Grad bidrog til at skabe en Lønstandard, som Bygningsarbejdernes Lønninger nu kun er en svag Afglans af. Vil man heroverfor gøre gældende, at dengang havde man Raad til at betale, er dette vel rigtigt, men man kan ikke med Rette anerkende Rigtigheden af i gode Tider at yde Lønninger, der ligger himmelhøjt over dem, som den danske Industriarbejder kan opnaa, og i daarlige Tider benytte nogle uorganiserede og slet betalende Landhaandværkere som Murbrækkere for en stik modsat Lønpolitik.

Vi vil tilraade Fællesrepræsentationen med dens højttalende Formand i Spidsen at benytte Tiden og Talegaverne til at søge de paagældende uorganiserede Landhaandværkere bibragt Forstaaelsen af Organisationens Betydning paa samme Maade som Fagorganisationerne i sin Tid, da de i Bestræbelserne for at faa Lønningerne hævede følte sig truet af et Befolkningselement uden organisationsmæssig Forstaaelse og med urimelig lave af de daværende Arbejdsgivere dikterede Lønninger. Dengang tog de da svage Fagforeninger Kampen op, agiterede blandt de uorganiserede Arbejdere, skabte Organisationsforstaaelse og dermed Mulighed for med Hensyn til Overenskomstforholdet at blive en ligeberettiget Faktor.

Vil Haandværkerne nu hævde, at dette har været til Skade for dansk Industri, gør man det mod bedre Vidende, thi bl. a. i Kraft af det kollektive Overenskomstsystem blev det efter Aarhundredskiftet muligt for dansk Industri og Haandværk at arbejde sig op, og hvis man tror, at de kaotiske Tilstande, der vil opstaa, hvis man gaar bort fra det kollektive Overenskomstprincip, vil være til Gavn for dansk Industris og Haandværks Evne til at kunne disponere, vover vi at paastaa, at det beror paa et Fejlsyn, fremkaldt af Tidens øjeblikkelige Vanskeligheder. Vi henstiller til Overvejelse, om ikke det vilde være rigtigere for de organiserede Arbejdsgivere at følge Bøndernes Eksempel, stemme den Tone ned, der hedder Lønreduktioner, og i Stedet for blæse til Samling for hele den danske Haandværkerstand.

Der er saa meget mere Grund dertil, som det synes, at Landbrugets Indtjeningsevne nu igen er tilvejebragt, trods den Belastning, der ligger i, at Landbruget paa et Tidspunkt, hvor man vel nærmest bedømte dets Indtjeningsevne alt for optimistisk, selv drev Priserne paa Landejendomme op paa nogle Højder, der ikke paa nogen Maade svarede til, hvad der senere kunde indtjenes. Det landøkonomiske Driftsbureau har udregnet, at medens Netto-Udbyttet i 1931-32 var negativt og Forrentningsprocenten ÷ 0,08, var Forrentningsprocenten for 1932-33 2,9, og hertil kommer den Støtte, som Landbruget har faaet gennem Statens Kriseforanstaltninger, og som næppe endnu har kunnet øve fuld Virkning paa de her foretagne Beregninger. Det maa saaledes fastslaas, at Landbruget er i Stand til at yde rimelig Betaling for Industriens og Haandværkets Ydelser.

Landbrugets forbedrede Stilling fremgaar ogsaa af, at Priserne paa Landejendomme er stigende, — vi skal ikke for nærværende komme ind paa dette urimelige Forhold — og det vilde derfor være meningsløst, om Arbejderne skulde betale med Forringelse af de bestaaende Lønninger for Arbejdsgivernes manglende Evne til at organisere sig. Dette vilde være saa meget mere meningsløst, som det Prisfald paa Verdensmarkedet, der har forhindret, at Kronens forringede Købeevne har skabt Dyrtid, vel nu maa betragtes som værende standset, og den Stigning i Raavarepriserne, som er indtraadt, sikkert vil medføre en Stigning i det almindelige Leveniveau.

Tager vi Industriens Stilling som Helhed, og tager vi de af Krisen affødte Vanskeligheder i Betragtning, kan man ingenlunde betegne Forholdene for Industrien som værende særlig daarlige, selvom den stillestaaende Skibsværftsindustri, specielt for Metalarbejderne, bidrager til, at disse har en uforholdsmæssig stor Arbejdsløshed. Det statistiske Departement har udregnet, at hvis man sætter Industriens Produktionsindex for 1927 til en Værdi af 100, steg dette til 108 i 1928, 117 i 1929 og 127 i 1930, for derefter at gaa ned til 117 i 1931 og til 106 i 1932. Stillingen har altsaa i 1932 været lidt bedre end i 1928, og den danske Industri har i Virkeligheden i saa Henseende klaret sig bedre end Tilfældet er i de store Industrilande.

I Amerika bevægede det tilsvarende Tal sig imellem 52 og 65, i Sammenligning med 1928, i Tyskland mellem 58 og 63, i Frankrig mellem 72 og 83, medens England havde et Kvartalstal mellem 83 og 90.

Det er interessant at se, at Modstanderblade giver Tilslutning til den Bedømmelse, at naar Industrien her i Danmark har kunnet klare sig saa forholdsvis godt, er det „fordi Købeevnen i Krisens første Aar har vist større Modstandsdygtighed, navnlig i Bybefolkningen". Det er altsaa den af Fagorganisationerne beskyttede Købeevne, der har forskaanet den danske Industri for en lignende Tilbagegang som i Udlandets Industrier, og der er vel næppe nogen Tvivl om, at om den Beskyttelse, som Valutareguleringen har fremkaldt for Industrien paa det danske Hjemmemarked, kunde blive fastlagt for et længere Tidsrum og dermed miste Midlertidighedens Karakter, vilde der yderligere kunne vindes Land paa Hjemmemarkedet for dansk Industris Produkter. Under de herskende Forhold, hvor de frie Afsætningsmuligheder ødelægges af de forskellige Landes Beskyttelsesforanstaltninger, maa Danmark i stigende Grad indstille sig paa at være selvforsynende, og den Industri, der fortrinsvis er baseret paa Eksport, maa i samme Udstrækning, som dens Muligheder for Afsætning paa Verdensmarkedet forringes, eventuelt med Statens Støtte sættes i Stand til at producere for Hjemmemarkedet.

Vi har tidligere, desværre indtil nu forgæves, slaaet til Lyd for Foranstaltninger til Ophjælpning af den danske Skibsværftsindustri, men vi har endnu ikke tabt Troen paa, at der ogsaa paa dette Omraade vil kunne øves en Indsats, i hvert Fald betragter vi ikke endnu alle Muligheder her for at være udtømte. Det er ofte konstateret, hvorledes Opgang i et Erhverv øjeblikkelig har affødt Beskæftigelse i et andet, og naar nu Antallet af oplagte danske Skibe siden 6. September i Fjor er gaaet ned fra 103 Skibe med 402,210 Tons dw til 28 Skibe paa 100.771 Tons den 5. September i Aar, vil det vel ikke være urimeligt at paaregne en mere velvillig Indstilling fra den danske Rederstand overfor Skibsbygningsindustrien.

Med Hensyn til Arbejdslønningerne vil det sikkert blive vanskeligt at faa den danske Offentlighed til at forstaa, at samtidig med at man i Amerika proklamerer højere Løn og kortere Arbejdstid som Lægedom for Industrien, skulde det eneste saliggørende for den danske Industri være lavere Lønninger, og tager vi den danske Erhvervssituation under eet, maa den, saaledes som den former sig i Øjeblikket, og med de Erfaringer, der er indhøstede, ikke mindst gennem de senere Aar, pege i Retning af Opretholdelsen af den bedst mulige Købekraft hos den forbrugende Befolkning.

Vor Presse.

En udmærket Agitator sagde i sin Tid, at Manden, der støtter Modstanderpressen, ikke er klogere end det Fæ, der paa Markedet putter sin Tiøre i en Automat for at faa en Lussing. Billedet har vedvarende Gyldighed. Men det maa ganske vist tilføjes, at den Presse, der for de modtagne Tiører uddeler varme og ærlige Lussinger, ikke er den farligste. Der er mere Grund til at holde et vaagent Øje med den Modstanderpresse, der smører Arbejderen om Munden for hans Tiøre.

Den borgerlige Presse, der smidskende sniger sig ind paa Arbejderne, er et forholdsvis nyt Fænomen. Denne Presse, der for blot en lille Snes Aar

siden altid viste Smaakaarsfolk sine bidske Tænder, viser dem nu til Hverdagsbrug en logrende Hale. Forklaringen er naturligvis ikke blidere Følelser, Aarsagen er, meget simpelt, denne: Der er efterhaanden i de industrialiserede borgerlige Blade bundet saa store Privatkapitaler, at de for at kunne finde Forrentning og Udbytte til en snæver Udgiver-Klike eller Familie maa strække Fangearmene langt udover deres temmelig snævre politiske Basis. Og i vid Udstrækning er denne Udvidelse af Geschæften lykkedes. En kapitalstærk borgerlig Presse, udrustet med fremragende Teknik, med vældige Kapitaler til Raadighed, er trængt frem ved at kamouflere sine virkelige Hensigter, ved at lægge Stemmen om, begrænse og affarve sit politiske Stof og udvide Underholdnings-, Sensations- og Billedstoffet, endvidere ved en rundhaandet Uddeling af Favører til Abonnenter gennem Præmiekonkurrencer og Tilgift. Ved Hjælp af al denne Lokkemad fisker disse Blade efter Arbejdernes Tiører. Og det er netop disse sidste Tiører, der betinger Forretningens Rentabilitet og giver det Overskud, som muliggør nye Erobringer. Det lyder paradoksalt, men det er kun den nøgne Sandhed, at f. Eks. den københavnske antisocialistiske Presses Position og Aktionsdygtighed i væsentlig Grad afhænger af socialistiske Tiører! Og hvortil denne Presse benytter sin Position og Magt er trods al Kamouflage klart nok: Naar det virkelig gælder, naar de store Situationer indtræffer, afører Ulven sig Faarepelsen.

Holder Du SOCIAL-DEMOKRATEN

Modstanderpressen kan imidlertid kun bekæmpes med de Vaaben, den selv bruger. Og det er just herpaa det Fremstød, den socialdemokratiske Presse nu forbereder, tager Sigte. Den raader ikke over saadanne Millionkapitaler, som Rigmænd og Spekulanter er villige til at stikke i borgerlige Bladforetagender, den kan heller ikke gaa med til ethvert Sensations-Opløb og ikke basere sin Eksistens paa Døgnets tilfældige Sjov. Men over hele Landet, lige fra Hovedorganet til det mindste af Provinsbladene, vil Bestræbelserne nu gaa ud paa at levere Læserne et større og fyldigere, mere underholdende og lødigt Blad. For Hovedstadens Vedkommende bliver *Social-Demokraten* ikke blot væsentlig udvidet, saa Stoffet kan faa større Fylde og Alsidighed, men tillige vil Søndagstillæget „Hjemmets Søndag" — der jo har Tusinder af Læsere ud over Landet — blive trykt i bekvemt Magasin-Format og udvidet, saa det opnaar Konkurrencedygtighed overfor de borgerlige Blades Søndagstillæg. Men ikke nok dermed: I nær Fremtid vil der blive budt *alle* den socialdemokratiske Presses Abonnenter en ganske enestaaende Favør: Levering af en hel Haandbogs-Serie *„Hjemmets Bibliotek"* til den billige Pris af 1 Kr. 25 Øre pr. Bind (300 Sider). Det bliver en Serie paa 12 lødige Bøger, som der vil være Brug for i ethvert Hjem, skrevet af udmærkede Specialister og spændende over Emner som Radio, Madlavning, Lægebog, Lovbog, Haandarbejdsbog, Havebog, de Unges Lejrliv o. s. v.

En vældig Spredning af almennyttig Haandbogs-Literatur til de tusinde Hjem.

Det er for en Gangs Skyld et virkeligt billigt Tilbud, som Arbejderne kan modtage uden Mistanke. Det er *deres egen Presse,* der byder dem en haandgribelig Fordel og samtidig opfylder en kulturel Mission.

Det er derfor vor Anmodning: *Støt den socialdemokratiske Presse.* For 60 Aar siden startede de første Fagforeninger det første socialdemokratiske Blad.

Siden da er Pressen vokset ud over hele Landet. I alle disse Aar har Pressen været Arbejderklassens stærkeste Vaaben i faglig og politisk Kamp.

Tiderne er alvorlige paa alle Omraader. Kun en stærk socialdemokratisk Presse, parat til at optage Kampen til alle Sider, kan værne og fæstne Arbejderklassens Magtposition for kommende Tider.

Arbejderbevægelsen og Marxismen.

Naar vi nu skal undersøge, hvilken Indflydelse Marx og hans Ideer har haft paa Arbejderbevægelsen, maa vi først gøre os klart, hvorledes Arbejderbevægelsen var før Marx' Tid. Det er nemlig ikke Marx, der har skabt Arbejderbevægelsen, den er betydeligt ældre. Det er de Samfundstilstande, der opstod, da den kapitalistiske Storindustri brød igennem, den forstærkede Udbytning af Arbejderne og den Usikkerhed i deres Eksistens og forringede Udsigt til at opnaa økonomisk Selvstændighed, der skaber en forstaaelig Utilfredshed i Arbejderklassen. Allerede i Slutningen af det 18. og Begyndelsen af det 19. Aarhundrede indtræffer der derfor ogsaa Gang paa Gang som Udslag af denne Utilfredshed spontane Strejker og revolutionære Rejsninger i de Lande, hvor Storindustrien tidligst var kommet til Udvikling, først og fremmest i England.

Disse første Udslag af Arbejdernes Misfornøjelse med Samfundstilstandene er imidlertid væsensforskellige fra vore Dages Arbejderbevægelse. Man kan med nogen Ret om dem anvende Drachmanns Ord, „der var Galskab nok, men System var der ikke". Det gælder saaledes om den saakaldte *Ludditbevægelse*, der opstod i England omkring Begyndelsen af det 19. Aarhundrede, og havde til Formaal at ødelægge Maskiner og Fabrikker i Haab om derved at umuliggøre Storindustrien og genindføre den haandværksmæssige Produktionsmaade. Naturligvis mislykkedes denne Kamp mod Maskinernes Fremtrængen, den havde kun til Følge, at man i England i 1812 indførte Dødsstraf for Ødelæggelse af Maskiner. Men det er betegnende for Arbejderbevægelsen paa dette Stadium, at den i Virkeligheden optræder reaktionært, idet den baade ved Ødelæggelsen af Maskinerne og ved Petitioner til Regeringen og Parlamentet om Forbud mod Anvendelse af Maskiner og Genindførelse af gamle Lovbestemmelser om Haandværkets Ordning søger at dreje Udviklingens Hjul tilbage, hvad der dog viste sig at være en umulig Opgave.

Ogsaa ved Deltagelse i Revolutionerne i 1789, 1830, 1832 og 1848 i Frankrig, England og Tyskland viser Arbejderne deres Utilfredshed med de bestaaende Samfundsforhold og deres Ønske om at forandre dem, men det er en anden Samfundsklasses, Borgerskabets, Formaal, de kæmper for. Det er under alle disse Revolutioner hovedsagelig Arbejdere, der ofrer Livet paa Barikaderne, men det er deres Udbyttere, Borgerskabet, der tager Fordelene af Revolutionen. Arbejderklassen manglede endnu Kendskab til Lovene for Samfundets Udvikling og kunde derfor ikke opstille et gennemførligt Program for deres Bevægelse.

Der var ganske vist allerede i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede opstaaet en Række intelligente og idealistiske Mænd af Overklassen eller i hvert Fald af Middelstanden, der klart saa Skyggesiderne ved den bestaaende Samfundsorden og ønskede Samfundet forandret saaledes, at det kunde sikre alle sine Medlemmer en tilfreds Tilværelse. Det er de Mænd, som vi med et Fællesnavn kalder *de utopiske Socialister*, Mænd som *Saint Simon, Fourier, Robert Owen, Cabet* o. fl. Om dem alle gælder det, at de fremsætter en sønderlemmende Kritik af Samfundsforholdene, og som Modsætning til dette Samfund, som de betegner som ufornuftigt og uretfærdigt, møder de med hver sit Forslag til et idealt Samfund. Fælles for Utopisterne er det, at de i Arbejderklassen kun saa en lidende Masse, som det var en human Pligt at hjælpe ved Virkeliggørelsen af deres Planer, men det er efter deres Opfattelse Overklassen, der skulde realisere disse Planer. (Fourier sad saaledes i en halv Snes Aar hjemme flere Timer hver Dag og ventede — forgæves — paa, at en Kapitalist skulde komme og give ham Penge til Realisationen af hans Plan). De ansaa med andre Ord ikke Arbejderklassen for at være i Stand til selv at yde nogen Indsats for en Forandring af Samfundsforholdene, tværtimod saa de almindeligvis med Mistillid for ikke at sige Uvilje paa den af Arbejderne selv rejste Bevægelse. Der var derfor som Regel ingen Forbindelse mellem den utopiske Socialisme og den samtidige Arbejderbevægelse.

Den utopiske Socialisme er med andre Ord *konstruktiv*, d. v. s. den mener, at Samfundet kan konstrueres, som man ønsker det, ligesom man kan indrette et Hus efter en hvilken som helst rimelig Plan. I Modsætning dertil er den af Marx grundlagte Socialisme *evolutionær*, d. v. s. den opfatter nærmest Samfundet som en Organisme, der forandres gennem Tiderne, men ikke kan forandres vilkaarligt. Og medens Utopisterne mente, at Midlerne til Samfundets Omdannelse skulde fremskaffes ved en Appel til Overklassens bedre Følelser, mente Marx, at „Arbejderklasens Frigørelse maa være Arbejderklassens eget Værk". I Overensstemmelse med denne Opfattelse søgte Marx at samle Arbejderne om den Opgave at forandre Samfundet fra et kapitalistisk til et socialistisk Samfund, og det er hans store historiske Betydning, at han har forenet de tidligere adskilte Bevægelser, Arbejderbevægelsen og Socialismen.

Denne Forening af Arbejderbevægelsen og Socialismen foregik dog ikke pludselig. Det varede tværtimod mange Aar, inden den marxistiske Opfattelse trængte igennem i Arbejderklassen. Da Marx og Engels i 1848 udviklede deres Opfattelser i Det kommunistiske Manifest, var det kun nogle faa Hundrede, der sluttede sig til dem, og efter Revolutionerne i 1848 fulgte der en lang Reaktionsperiode. Først i 1864 kunde det næste Forsøg paa en international Samling af Arbejderklassen finde Sted i 1. Internationale, men ogsaa da viste det sig, at Opfattelserne hos de tilsluttede Arbejderorganisationer var meget forskellig: Englænderne, der havde faaet forholdsvis stærke Fagorganisationer, ansaa dem for tilstrække-

lige og vilde for Flertallets Vedkommende ikke være med til en selvstændig politisk Virksomhed, de sluttede sig i Almindelighed til det liberale Parti. De franske Arbejdere var ogsaa gennemgaaende Modstandere af politisk Aktion, de kaldte sig Mutuellister og mente at kunne løse det sociale Spørgsmaal ved Samvirken af en Art selvstændige Produktionsforeninger. Og de tyske Arbejdere under Lassalles Ledelse var ganske vist i høj Grad stemt for politisk Virksomhed, men deres Program anerkendte ikke Samfundets Overtagelse af Produktionsmidlerne, men krævede kun Statsstøtte til Oprettelse af Produktionsforeninger. Det samme var forøvrigt Tilfældet for Danmarks Vedkommende, endnu i det Program, der i 1876 blev vedtaget paa Kongressen paa „Gimle", kræves der „Indrettelse af Produktionsforeninger med Statshjælp under det arbejdende Folks Kontrol" som Middel til at løse det sociale Spørgsmaal.

Disse Krav om Statshjælp til Oprettelse af Produktionsforeninger som Middel til at løse det sociale Spørgsmaal er naturligvis ikke det samme som vor egen Tids Oprettelse af kooperative Foretagender. Det har Marxisterne aldrig været Modstandere af, lige saa lidt som de har været imod Fagforeninger, men Marx og hans Tilhængeres Opfattelse var, at ingen af disse Midler var tilstrækkelige, men at Arbejderne skulde søge at erobre Magten i Samfundet og benytte denne Magt til at gøre Produktionsmidlerne til hele Folkets Fælleseje, og denne Opfattelse har ubestrideligt i Tidens Løb faaet Overtaget i Arbejderbevægelsen i alle Lande. De engelske Fagforeninger har sluttet sig sammen og dannet et politisk Parti, Arbejderpartiet, der nu et Par Gange har haft Regeringsmagten. De franske Mutuellister eksisterer ikke mere, de franske Arbejdere er nu Socialdemokrater, hvilket vil sige Marxister. De tyske og danske Socialdemokrater har opgivet Kravet om Statshjælp til Oprettelse af Produktionsforeninger og arbejder nu for en samfundsmæssig Ordning af Produktionen. Anarkisterne, der vilde have al Regering og al Statsmagt afskaffet og som paa dette Program fik sprængt 1. Internationale i 70'erne, eksisterer nu kun i Historien. Det samme er Tilfældet med deres Efterkommere Syndikalisterne, der i Begyndelsen af indeværende Aarhundrede ivrede imod politisk Aktion og opstillede den „direkte Aktion", Strejken og særligt Generalstrejken, som Universalmiddel.

Arbejderbevægelsen er altsaa i stadig højere og højere Grad blevet marxistisk præget, og det forklarer baade, hvorfor de saakaldte Kommunister, der dog har meget lidt med Marxisme at gøre, søger at fremstille sig selv som vaskeægte Marxister, og hvorfor Nazisterne gør sig saa krampagtige Anstrengelser for at „udrydde" Marxismen. Begge Parters Bestræbelser vil dog sikkert blive lige frugtesløse, for det maa jo ikke glemmes, at Marxismens Sejrsgang ikke er en Følge af teoretisk Paavirkning. Kautsky har Ret i, at Marx' Værker er læst af faa og forstaaet af færre, men den økonomiske Udvikling er gaaet efter de Linjer, som Marx forudsaa, og har derved virket som en Anskuelsesundervisning i Marxisme. Det er saa at sige gennem egne Erfaringer, Arbejderne er blevet Marxister, og det vil derfor blive lige haabløst at udrydde Marxismen og at forfalske den.

Hans Palbo.

Egoisme i Renkultur.

Hvor er det opløftende at se Egoismens Blomst udfolde sig i disse for Arbejderklassen saa vanskelige Tider, og her skal præsenteres en saadan Pragtblomst.

Forbundets Medlemmer fik i Juni Fagbladet Meddelelse om, at 9 Mand ved Frederiksberg Gasværk har faaet Dom over Afdeling 6, gaaende ud paa, at disse Kolleger var berettiget til at blive udmeldt af Forbundet, og nu kommer der en Efterløber og stiller det samme Krav, idet det er lykkedes ham, paa Grund af Afdelingens tidligere Arbejde, at blive vedtægtsmæssig ansat.

Motiveringen er, at den i Personalvedtægten normerede Overtidsbetaling paa Kr. 2,12 pr. Time giver for lidt, naar Overarbejdet skal afspadseres, hvilket der som bekendt er truffet Aftale om ogsaa med Frederiksberg Kommune, og naar han og de øvrige ligesindede derude er udmeldt af Forbundet, venter de at kunne arbejde over i ubegrænset Omfang, uden Fagforeningens snærende Baand.

Det er en køn Tak at give sin Organisation for vel udført Arbejde, idet samme Mand (Nr. 22060, P. Halse) kom i Arbejde paa Frederiksberg Gasværk i 1919 og var med enkelte Afbrydelser beskæftiget til 1925. Da var der en sløj Periode derude, og det lykkedes da Afdelingens daværende Formand, Thorlund, at faa ham ind paa Sporvejenes Hovedværksted, indtil han i 1929 fik ham ind paa Gasværket igen, hvor han siden har været og for kort Tid siden har faaet vedtægtsmæssig Ansættelse.

Altsaa, efter at have udnyttet Organisationen fuldtud, baade økonomisk og gennem det Arbejde, der er udført, giver han den Organisation, hvem han skylder en nu betrygget Tilværelse, et Spark og de Arbejdsløse en kold Skulder.

Ikke sandt! Egoisme i Renkultur.

A. Hansen.

Kongres i Internationalt Metalarbejderforbund i Tjekoslovakiet.

Som bekendt findes der i Tjekoslovakiet 2 Metalarbejderorganisationer, en, der omfatter de tjekisktalende med ca. 60.000 Medlemmer, og Internationalt Metalarbejderforbund (ikke at forveksle med

Metalarbejder-Internationalen), der omfatter de tysktalende, og som tæller ca. 30.000 Medlemmer.

Det var dette sidste, som afholdt Kongres i den gamle Kurstad Teplitz-Schönau i Dagene 2.—6. September med Deltagelse af en Del Gæster fra Ind- og Udland. Fra Danmark deltog Smedeforbundets Næstformand, P. Andersen.

Forbundet omfatter alle indenfor Industrien beskæftigede Arbejdere, altsaa ogsaa ufaglærte og Kvinder, for hvilke der var en Del Delegerede, og Forbundet er altsaa bygget op paa den Maade, som vi her i Danmark tænker os Industriforbundstanken gennemført.

Efter at Gæsterne havde hilst paa Kongressen, udtalte Formanden, *Frantz Kaufmann*, i sin Aabningstale Beklagelse over ikke ved denne Kongres at kunne byde Velkommen ogsaa til Repræsentanter for Tysk Metalarbejderforbund, og udtrykte sit Forbunds Deltagelse i de svære Lidelser, de tyske Kolleger for Tiden maatte gennemgaa.

Det fremgik iøvrigt af Beretningen, at Forbundet og dets Medlemmer havde været ude for en meget svær Belastning, idet man havde været oppe paa 70 pCt. Arbejdsløse. Arbejdsgiverne havde benyttet Lejligheden til at foretage en Række Angreb paa Lønningerne. Disse var dog, takket være det gode Samarbejde mellem Forbundsledelsen, Tillidsmændene og Medlemmerne, i det store og hele afslaaet. Som Bevis for Sammenholdet indenfor Organisationen nævnte Formanden, at Medlemstallet siden sidste Kongres i 1929 var steget fra 25.000 til 30.000.

Selve Beretningen om Virksomheden aflagdes af Sekretær *Pretsch*, der herunder omtalte de enkelte Tilfælde, hvor det fra Arbejdsgiverside var forsøgt at trykke Lønnen samtdig med, at man ved Prisaftaler søgte at fordyre Varerne for Forbrugerne. Der vedtoges en Resolution, der tog Sigte paa en Ændring af dette Forhold, samt krævede en Arbejdstid paa højst 40 Timer ugentlig.

En anden Sag, som drøftedes indgaaende paa Kongressen, var Ungdommens Stilling til Organisationen, samt Kravet om, at der skaffes Mulighed for Beskæftigelse af Ungdommen. Af samtlige Arbejdsløse var en Trediedel i Alderen 15—21 Aar. Der henvistes bl. a. til, at naar det havde været muligt at ødelægge de tyske Fagorganisationer, saa var Grunden den, at Nationalsocialisterne ved deres demagogiske Agitation havde været i Stand til at drage Ungdommen til sig og opdrage den til Vold og Undertrykkelse af Klassefæller i Stedet for til fredeligt Samarbejde udover Landegrænserne.

Der vedtoges en Udtalelse, der fastlægger Arbejdet med Hensyn til Agitationen blandt Ungdommen, herunder indskærpes ogsaa Samfundets Pligt overfor denne.

Endelig var Forbundets Økonomi Genstand for en indgaaende Debat. Den vældige Arbejdsløshed havde udtømt Forbundets Arbejdsløshedsfond. Der var fortsat mellem 14 og 15.000 af Medlemmerne, der erholdt Arbejdsløshedsunderstøttelse. Hertil kom, at Statens Bidrag fra Midten af indeværende Aar var forringet. Dette skete paa et Tidspunkt, hvor mange Medlemmer havde en lang Arbejdsløshedsperiode, og det Spørgsmaal var da rejst, om man ved at forhøje Kontingentet skulde holde Understøttelsen oppe paa den hidtidige Størrelse.

Under Debatten herom faldt en Række skarpe Udtalelser imod Kommunisterne og Nationalsocialisterne, der i de sidste Aar havde ført en Kampagne imod den bestaaende Understøttelse, og i visse Tilfælde ogsaa havde misbrugt denne, hvorved det var gjort lettere for Reaktionen at gaa imod den socialpolitiske Lovgivning.

Et af Hovedledelsen udarbejdet Forslag, der forhøjer Kontingentet saaledes, at den hidtidige Understøttelsesskala kunde bibeholdes, vedtoges.

Man vil af ovenstaaende se, at de Vanskeligheder, som vore Kolleger i Mellemeuropa har at kæmpe med, er de samme som vore faglige Organisationer herhjemme er stillet overfor, nemlig Beskæftigelsesspørgsmaalet, specielt for de unge, samt Reaktionens Angreb paa Arbejdernes Levevilkaar.

Iøvrigt genvalgtes den tidligere Ledelse, og der vedtoges sluttelig en Udtalelse om fortsat Samhørighed med den internationale Arbejderbevægelse.

Lidt Grovsmedehistorie.

Af *Nummer 15.*

„Grovsmedeforeningen af 1873" i København har i denne Maaned fejret sin 60-aarige Bestaaen, og i den Anledning udgivet et smukt og historisk meget interessant Festskrift, som ikke fortjener at forbigaas i Tavshed.

Foreningen har jo en Historie, den er det ikke Hensigten at komme nærmere ind paa her, skønt den ogsaa er en Del af Arbejderbevægelsens Historie; de Smede, udenfor den jubilerende Forenings Medlemmer, som interesserer sig herfor, kan læse den i *„Bidrag til Arbejderklassens og Arbejderspørgsmaalets Historie i Danmark fra 1864—1900"*, som er udgivet af „Institut for Historie og Samfundsøkonomi" og kan laanes paa Bibliotekerne.

Festskriftet er nemlig kun tilgængeligt for Foreningens Medlemmer; men der er deri opsamlet en hel Del aarhundredgammel, meget interessant Grovsmedehistorie, og saa benytter vi Lejligheden til ogsaa at tage lidt nyere med, som ikke findes i Festskriftet, og endnu paa Tryk heller ingen andre Steder.

Lavstidens Smedesvende.

„Selv om man ikke længere tror paa den gamle Beretning i 1. Mosebog, hvorefter Tubalkain var den første Smed, behøver man alligevel ikke at tvivle om Smedefagets høje Ælde."

Saaledes indledes Festskriftet, og det er jo en gan-

ske pompøs Indledning om Smeden. End ikke Holger Drachmann havde behøvet at skamme sig over at have skrevet den som Forspil til Sangen med Strofen: „— og naar han i Pudset om Søndagen gaar, saa har han de stæ-æ-rkeste Kræ-æ-fter."

Og saa fortsættes der:

„Herhjemme kan vi gennem Fund af Ambolte, Forhamre og Tænger følge dets (Smedefagets) Spor helt tilbage i forhistorisk Tid. Tidlig var det tilmed et anset Haandværk; at Vikingetidens Vaabensmed var Genstand for Respekt, kan man sige sig selv, og det er betegnende for Smedens Stilling i det gamle Nordbosamfund, at det oldnordiske *smiðr* betyder paa en Gang Smed, Haandværker og Kunstner.

Naar vi kommer frem til den Tid, da smaa Købstæder begynder at skyde frem langs de danske Kyster, er Smedene da ogsaa paa Pletten blandt de første Haandværkere, der slaar sig ned i dem.

Ligesom de andre Fag boede de samlet for sig selv, derom minder endnu flere Provinsbyers „Smedegader"; samme Navn bar i Middelalderens København den Del af Vestergade, der laa nærmest ved Gammeltorv. Ud af dette snævre Sammenhold og Bevidstheden om Fagets høje Ælde voksede en udpræget faglig Selvfølelse, der kunde give sig et noget ubeskedent Udtryk, som naar Smedene i det danske Ystad 1496 udbryder:

„Hør dette, som nu kommer! Smedelav, det er et Embede, som Verden ej kan undvære, det er det værdigste Embede af Ligemænd, som er i Verden, det er en Støtte og Hjælp til alle Embeder; uden Smed kan ingen bjerge sig; saasom Grammatika er til anden Kunst, der viser Vej til andre Kunster, saa viser Smedekunst Vej til Verdens Kunster; af Smede er komne Pave, Kardinaler, Biskopper og den hellige Kirkes Formænd, af Smede have været Kejsere og Konger."

Tubalkains Efterkommere i Ystad satte ikke deres Lys under en Skæppe; men de havde nu ogsaa deres egen Værnehelgen, ligesom Smedene i Roskilde havde deres egen „Skraapræst", der hver Uge læste Messe for Brødrenes Sjæle.

Ja — hvad er vi Nutidens Fagforenings-Smede ikke gaaet tabt af; det maa vi vistnok for Resten sige to Gange, naar vi derefter erfarer hvordan Smedene i Roskilde kunde „feste" for 500 Aar siden. Der fandtes i deres Gildes-Skraa følgende Straffebestemmelse, som vel har været nødvendig:

„Hvilken som drikker, saa han spyr i Gildehus, han skal give Brødrene ½ Td. Øl; drikker han saa, at han spyr i Gildesgaard eller paa hans Hjemvej, da skal han give dem en Fjerdings Øl, eller: Hvilken Broder eller Søster, som bepisser sit Sæde, han skal give Brødrene ½ Td. Øl, hvilken som pisser paa den anden, han skal bøde ½ Td. Øl, om han gør det med Vilje."

Vi maa her stoppe et Øjeblik for at fortælle, at der ogsaa i vor Tid *har været* „vaade Smede" i Dannevang.

I Begyndelsen af 1880'erne havde vi Grovsmede i København en gammel Kammerat, hvis populære Navn var Anders Drat..., formedelst hans altid hængende vældige, men forholdsvis tomme Buksebag. Det var i Afholdsbevægelsens Vorden, og det kan jo ikke nægtes, at lidt „Afhold" i *de* Tider nok kunde paakræves mellem Smedene. Bestyrelsen for Smede og Maskinarbejdernes Fagforening, der havde ondt ved at faa Gang i de faglige Galoscher, fandt saa paa, at noget maatte der gøres, og da cand. phil. Herman Trier (den senere Borgerrepræsentant og Folketingsmand) netop var en Stjerne i Opgang paa den politiske og Afholdssagens Himmelhvælving, saa indbød man ham til at tale Afhold for Smedene, i den lille Sal i Rømersgade. Der var kommen 20—30 Smede, Smed Hvistendal valgtes til Dirigent, og Herman Trier tog fat. Han var en meget formel Mand, en rolig Mand, men med et heftigt Talertemperament. Da han havde talt et Kvarters Tid, rejste Anders sig fra Midten af en af Bænkene og sagde, med dyb Brændevinsrøst: „Saadan noget Vrøvl." Derpaa vendte han sig halvhøjre om, traadte med sine Træsko de nærmest siddende over Tæerne, mens Anders skramlede frem mellem Rækkerne hen mod Udgangsdøren. Han tog med den ene Haand i Dørens Haandtag, aabnede denne halvt, vendte sig en halv Omgang, saa op mod Taleren og udraabte med hele sin dybe Erfarings Smerte, spædt op med Indignationens Patos: „Mennesket *kan* ikke leve uden Spæritos!" Der var altsaa dog endnu en Rest af de gamle Roskilde-Smedes Heltekraft tilbage. Ak — men „sikke Tider vi nu lever i!" — Jeg har ikke set en værdig Efterkommer af vor Anders Drat— i den sidste Menneskealder. I den Henseende er det gaaet forfærdende tilbage med „— de stæ-æ-rkeste Kræ-æ-fter," der ogsaa gav sig Udslag i det saakaldte Sømbid.

Det er kun vi ældre, ja, rent ud sagt, gamle Svende af Lauget (Faget), der har kendt en zünftig Grovsmed, vi er ikke gamle nok til selv at have været zünftige. Zünftigheden forsvandt med Næringsloven af 1857, og dermed den „Kraftprøve", der gjorde de forskellige Smedehaandteringers Udøvere: Kedelsmede, Grovsmede, Klejnsmede, Knivsmede, Ankersmede, Tøjsmede, Sporemagere, Naglesmede o. s. v. til zünftige Svende. Hos Grovsmedene skulde man forsøge (altsaa dog kun forsøge) at bide et Hesteskosøm over. Det var en skrap Kost, men vi maa huske, at gammelt Brød og Brændevin den Gang var daglig Kost, saa Tænderne sad ikke saa løse i Munden som nu til Dags.

Populær Samfundsøkonomi.

Brugsregnskabet.

„Jeg var henne at hente Brugsregnskabet i Gaar. Min Kone køber et og andet der; men hun snakker altid om, at det er for dyrt, og jeg har nu heller

aldrig kunnet faa i mit Hoved, at Brugsen kan sælge Varer, som den siger, er de bedste, til en Pris, der er lavere end Købmandens, for vi ved da, at Brugsen maa betale en prima Løn, og at der vel er en Del Pampere, der lever af den. Og der er da Købmænd nok, een paa hvert Gadehjørne og to midt i Gaden, og de skal nok af Konkurrence og Brødnid holde Priserne nede; men min Svoger er en stor Brugsprofet, og for at føje ham køber vi lidt derhenne i Ny og Næ. Nu har jeg altsaa været henne efter Regnskabet, og min Sandten, der staar, at Brugsens Priser er 11 pCt. under Handelens, og dertil kommer Overskudet 5 pCt., forstaa det hvem der kan; men — Papir er jo taalmodigt."

„Er Du nu sikker paa, at Købmændene tvinges til at holde Priserne nede, fordi de er saa mange? Jeg har hørt det modsatte Synspunkt, at netop fordi der er altfor mange Købmænd, kan Priserne ikke komme ned."

„Det var Pokkers, det har da altid været god Latin, at Konkurrence drev Priserne ned, og havde vi ikke haft Fagforeninger og Arbejdsløshedskassen, hvor tror Du saa, vore Lønninger havde ligget i disse Tider?"

„Jo vel, men vi skal jo da kun leve, og naar det kniber, saa kan man leve af lidt. Du har derfor fuldstændig Ret; hvis ikke Fagforeningen havde lært os Sammenhold, og hvis ikke Arbejdsløshedskasserne havde styrket dette, saa havde det været Nat med os. — Men ser Du, en Købmand har store faste Udgifter, der skal ud. Først og fremmest er der nu Huslejen. Jeg har hørt, at Hovedstadens Brugsforening sælger for ca. 100,000 Kr. i hver Butik, medens derimod Handelens Gennemsnitssalg kun er ca. 35,000 Kr. pr. Butik om Aaret. Og dernæst kan Personalets Tid bedre udnyttes ved en større end en mindre Omsætning, saa selv om H. B.-Lønnen er bedre, kan det mere end opvejes af, at en Person i H. B. sælger for ca. 33,000 Kr. aarlig medens en i Privathandelen kun sælger for 18,000 Kr."

„Det kan der naturligvis være noget om, men at det skulde kunne give 16 pCt., det faar ingen mig til at tro; men det er vel ogsaa det Pristal, der er noget Sludder, saa det er vist slet ikke Handelens virkelige Priser, der kommer frem?"

„Ja det Pristal, det er en løjerlig Graaspurv. Kan Du huske, hvor der paa Generalforsamlinger i Fagforeninger er raabt op om, at det var alt for lavt, at det var ren Svindel fra Arbejdsgivernes Side o. s. v. Naar nu de samme Mennesker skriger op paa Møder i Hovedstadens Brugsforening om Pristalssvindel, mener de, det er for højt, saa mon ikke Sandheden ligger midt imellem, saa Priserne i Pristallet er rigtige. Men ser Du, der er Folk, der siger, at Fagforeningerne ingen Gavn gør, men de husker ikke, at ingen kan sige, hvorledes vore Kaar vilde have været, hvis Fagforeningerne ikke havde været. Naa, heldigvis er vi tilstrækkelig mange, der tænker paa den Side af Sagen, og Fagforeningerne staar fast. Paa samme Maade er Brugsforeningerne en Kendsgerning, og alene ved deres Eksistens har de trykket Priserne, saa de Handlende, med den ringe Omsætning, de har pr. Butik, ikke kan komme stort længere ned, og 10—15 pCt. under denne Pris ligger Brugsforeningerne paa Land og i By, hvor Brugsen da drives fornuftig.

Men det Du, din Kone og alle de andre Skvaderhoveder, der snakker om Brugsforeningernes høje Priser, lader Eder vildlede af, det er det, at en Uge sælger Købmand Petersen Svesker og Rosiner uden Fortjeneste, og en anden Uge Mel og Gryn, og naar saa Mutter kommer ind med Tasken, skal hun nok blive taget paa andre Ting, og se — det siger hun ikke til Dig, for man fortæller ikke, at man er dum.

Jeg skal dernæst sige Dig, Brugsen har ogsaa andre Muligheder for at sælge billigt, og jeg skal nævne nogle.

1. Jo større en Forretning er, jo mindre kan dens Varelager være i Forhold til Omsætningen, og derved spares Renter, Svind og meget mere, derfor gælder det som i Sverige og England og som H. B. om at tage Fordelen ved at være stor.

2. Naar det solidariske Ansvar er væk, har man i Stedet Medlemmernes Indskud som billig Driftskapital, og naar man en enkelt Gang fraviger det Kontantprincip, der er den Klippe, hvorpaa al sejrende Brugsforeningsbevægelse har hvilet lige siden Rochdalepionerernes Dage, saa danner samme Indskud Garanti imod Tab ved usolide Skyldnere.

3. Dernæst køber Brugsforeningerne deres fleste Varer i Fællesforeningen, og derved undgaas først og fremmest den urimelige og latterlige Agentprovision, men dernæst er Fællesforeningen saa langt Danmarks største Grossererforretning og kan derfor levere sine Varer langt billigere, end Urtekræmmerne kan købe sine. Og naar navnlig en stor Brugsforening som Hovedstaden, Aalborg eller Randers f. Eks. køber enkelte Varer udenfor Fællesforeningen, kan de ved at lægge Pengene paa Bordet og ved det store Køb faa Priser frem, som vilde faa Urtekræmmerne til at stejle."

„Du sagde Fællesforeningen, det har jeg nu aldrig kunnet forstaa, at vore „de klassebevidste Arbejderes" Brugsforeninger skal staa tilsluttet den „Bondeforening", nej, nu maa Du have mig undskyldt."

„Hør nu en Gang, fryder Du Dig ikke, naar Du ved Valget ser vort Partis Udbredelse ud over Landet? Der er intet Amt, hvor Socialdemokratiet er det mindste Parti, og i de fleste er det det største, tror Du ikke, alle de Partifæller er i Brugsen, jo Du kan tro, det er bare os „overklassebevidste" Vrøvlehoveder i Byerne, der holder os tilbage. En Brugsforenings Ledelse, og Fællesforeningens Ledelse med, bliver selvfølgelig et Spejlbillede af Medlem-

merne, og medens vi i Fagforeningen og Politik har stærke af Interesse baarne Modstandere at kæmpe mod, saa har vi i Brugsforeningerne kun „Urtekræmmeren paa Hjørnet“ og vore Kammeraters Dumhed som Modstandere.

Brugsforeningens Opgave er at fremskaffe billige og gode Varer til den billigste Pris, og derom kan Højre- og Venstremænd, Radikale og Socialdemokrater, ja selv Kommunister og Retsstatsmænd enes. De bedste og de mest interesserede Folk faar Ledelsen overalt i Brugsforeningerne og i Fællesforening, og udover Landet sidder der i Hundredevis af Socialdemokrater, der nok skal hindre det, hvis nogen vil prøve at anvende Brugsforeningernes Magt mod os. Men ud over det saa maa Du erindre, at Fællesforeningen modsat Grosserere og Fabrikanter efter Overenskomst kun beskæftiger organiserede Folk, og Fællesforeningen beskæftiger mange. For eftersom dens Salg er vokset, har den kunnet overse Markedet og derfor sætte Fabrikation i Gang uden Hensyn til Spekulation, men med Forbruget for Øje og derfor med temmelig konstant Beskæftigelse. Den driver nogle af Danmarks største Fabrikker i Mølleri, Margarine, Sæbe, Chokolade, Kaffebrænding, Rebslageri, Garveri, Skotøj, Konfektion og Tricotage m. m. Den udfører i Praksis det at udskyde Mellemled mellem Producent og Forbruger, det at arbejde med Forbruget for Øje, denne „Bondeforening“ peger ind i Fremtidens Land.“

„Ja, det kan der vist alligevel være noget om, det kan godt være, man skulde fundere lidt mere paa de Sager, for hvis det er rigtigt, at Varerne i Brugsen er billigere, og efter din Udredning synes jeg, der kan være nogen Sandsynlighed for det, saa kunde man jo ligesaa godt lægge sit Køb der. Der var en Gang en, der sagde, at den Krone, man sparer i Brugsen, er lige saa god som den, Fagforeningen skaffer mere i Løn. Og kunde man derved samtidig bidrage blot lidt til at skabe Balance i Produktion og Forbrug, ja, saa havde man jo været med at lave store Ting. Der er dog bare en Betænkelighed, jeg har, se det Du ønsker er jo en Rationalisering af Omsætningen, og vil den ikke blot skabe Arbejdsløshed?“

„Du bruger jo din Løn, ikke? Men hvis Du nu slipper billigere hos Brugsen end hos den private Handel, saa køber Du andre Ting for det, Du sparer, og skaber ny Omsætning. Privathandelens store Post er Husleje, og den gaar for en stor Del lige i Bankerne og skaber Rentebyrde i Stedet for Omsætning og Arbejde.“

„Det maa Du forklare mig lidt nærmere en anden Dag; men nu tror jeg, jeg kan forklare Mutter, at hun er forkert paa den med Brugsens Priser, og at hun tjener sig selv ved at gaa derhen og købe.“

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

Tuxham A/S Maskinfabrik, København.

Virksomheden blev grundlagt som Interessentskab den 16. November 1905 af Ingeniørerne R. G. Andersen og A. B. C. Hansen og var i Begyndelsen en Ingeniørforretning, der paatog sig at udføre saavel Dampanlæg, Køleanlæg og navnlig Sugegasmotoranlæg paa den Maade, at Firmaet lod de enkelte Dele udføre paa herværende Maskinfabrikker efter sine egne Tegninger og Konstruktioner.

Imidlertid viste det sig hurtigt at være mere formaalstjenligt, at Firmaet selv tog Fabrikationen i sin Haand, og som den første Begyndelse hertil lejede Firmaet allerede nogle Maaneder efter Starten et mindre Maskinværksted i Baggaarden Vesterbrogade 70. Det var under meget beskedne Forhold, at Fabrikationen tog sin Begyndelse, og hvor beskedne de var kan bedst illustreres derved, at der som Drivkraft i Værkstedet blev anskaffet en 2 HK. Lysgasmotor; men allerede i Aaret 1907—08 byggedes den første Del af den nuværende Fabrik i Trekronergade, Valby, hvor Firmaet fremdeles har til Huse.

Den første Fabriksbygning var af ret beskedne Dimensioner, og allerede efter 3 Aars Forløb maatte den første Udvidelse foretages. Senere har gentagne Udvidelser været nødvendige. Den sidste er foretaget i 1930, og herefter kan Fabrikken beskæftige en Arbejdsstyrke paa ca. 300 Mand, hvortil kommer ca. 50 Mand, der paa Støberier er beskæftiget med Fremstilling af Fabrikkens Støbegods. Grunden til Firmaets stadige og støtte Fremgang er hovedsagelig den, at Firmaet allerede paa et tidligt Tidspunkt indsaa Nødvendigheden af at specialisere sig, og det koncentrerede derfor mere og mere sit Arbejde om Fremstilling af Motorer, og særlig Raaoliemotorer.

Raaoliemotoren (eller Semi-Diesel Motoren, som den undertiden kaldes) var for 20 Aar siden endnu i sin Barndom og var behæftet med væsentlige Mangler, som gjorde, at den vanskeligt kunde konkurrere med de da anvendte Motorer. En af disse Mangler var den, at Motorens Glødehoved ikke uden ydre Opvarmning kunde holde sig varmt, naar Motoren i længere Tid arbejdede Tomgang eller med lille Belastning, og det var derfor nødvendigt, naar Motoren skulde arbejde under disse Forhold, at holde den opvarmet ved Hjælp af en brændende Lampe. Dette var selvfølgelig en stor Ulempe, og det var derfor et betydeligt Fremskridt, da *Tuxham A/S* paa Fiskeriudstillingen i 1912 kunde møde frem med en Motor, der ved alle Belastninger — ogsaa ved Tomgang — kunde arbejde uden Anvendelse af en saadan Lampe, og Firmaets Fabrikat blev da ogsaa ved denne Lejlighed prisbelønnet med Udstillingens Guldmedaille. En anden Ulempe var den, at Raaoliemotoren paa dette Tidspunkt maatte bruge Vandindsprøjtning i Cylinderen. Dette var en alvorlig Ulem-

Fabrikken, Trekronergade.

pe, dels fordi Regulering af Vandindsprøjtningen maatte ske med Haanden, da det ikke var muligt paa tilfredsstillende Maade at regulere den automatisk, og dels fordi Vandindsprøjtningen bevirkede et unormalt stort Slid i Cylinderen, og endelig fordi det ved Skibsmotorer nødvendiggjorde, at Fartøjerne maatte medføre betydelige Mængder Ferskvand til Vandindsprøjtningen. Der blev derfor af alle betydelige Raaoliemotorfabrikker arbejdet stærkt paa at fremstille en Motor, hvor Vandindsprøjtningen var undgaaet, og der fremkom i Aarenes Løb adskillige Konstruktioner, hvoraf dog ingen var tilfredsstillende. Ogsaa *Tuxham* arbejdede i mange Aar med dette Problem og foretog et stort Antal Eksperimenter i den Anledning, og i 1922 lykkedes det Firmaet at løse Opgaven og at fremstille en Raaoliemotor, der ikke alene ved alle Belastninger og med fuldstændig automatisk Regulering arbejdede tilfredsstillende uden Anvendelse af Vandindsprøjtning, men som ogsaa kunde udvikle et effektivt Middeltryk i Cylinderen, større end det, der hidtil var opnaaet, selv ved Motorer med Vandindsprøjtning. Ogsaa i Arbejdet for paa andre Punkter at fuldkommengøre Raaoliemotoren har *Tuxham A/S* været blandt de første, og naar Raaoliemotoren nu fremstilles som en Kvalitetsmotor, har *Tuxham* sin store Andel heri, og dets Arbejde har været i høj Grad medvirkende til denne Motors nuværende Standard.

Jævnsides med Udviklingen af Raaoliemotoren er der sket en Udvikling af det hjemlige søgaaende Fiskeri, en Udvikling, der har bevirket, at der er blevet stillet stadig større og større Krav til Fiskekutterens Drivkraft — Raaoliemotoren —, saavel hvad Kvaliteten som hvad Kraften angaar, og Bestræbelserne for altid at kunne opfylde disse Krav har i høj Grad bidraget til Raaoliemotorens Udvikling. Af en moderne Fiskerimotor fordres stor Enkelhed, god Brændolieøkonomi, en god Reguleringsevne og først og sidst en stor Driftsikkerhed, og da der ved *Tuxham* Motorens Konstruktion netop er lagt stor Vægt paa disse Egenskaber, er det intet Under, at den har fundet overordentlig stor Udbredelse saavel i den danske som i udenlandske Fiskeflaader. Som ovenfor nævnt er Fiskernes Krav gaaet i Retning af stadig større og større Motorer, saaledes at der til Kuttere, der driver Vaadfiskeri i Nordsøen, nu anvendes Motorer med over 100 HK, medens der i tidligere Tider dertil kun brugtes ca. 20-30 HK. Motorer. I danske Kuttere foretrækkes 1-cyl. Motorer, og hosstaaende Fig. 2 viser en 105 eff. HK *Tuxham* Motor til dette Øjemed, medens Fig. 3 viser en 210 HK 2-cyl. *Tuxham* Motor til Anvendelse i de noget større

Fiskefartøjer, der benyttes blandt andet til Islands- og Grønlandsfiskeri. Firmaet har imidlertid ikke nøjedes med at fremstille Motorer, specielt til Brug for Fiskeriet, men fremstiller ogsaa Motorer til alle andre Arter Fartøjer — Fig. 4 viser saaledes en 4-cyl. 300 eff. HK Motor, installeret i Øresundsselskabets Fartøjer, der besørger Kysttrafikken.

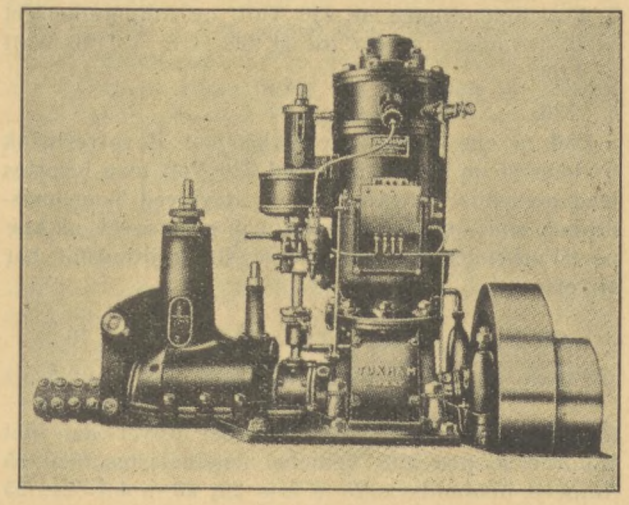

Fig. 2.

Foruden Marinemotorer fremstiller Firmaet ogsaa i stor Udstrækning stationære Motorer, der finder Anvendelse saavel til den mindre Industri, som til Elektricitetsværker, Drift af Møllerier, Savværker, Teglværker etc.

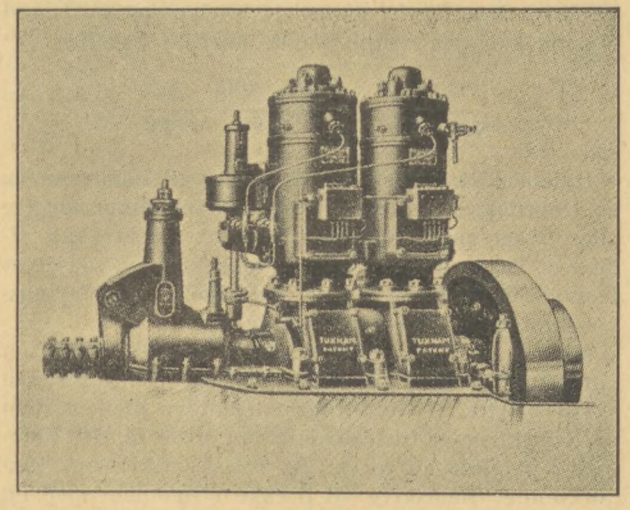

Fig. 3.

Disse Illustrationer giver et godt Indtryk af, paa hvilket Standpunkt Raaoliemotoren, og specielt *Tuxham* Motoren staar.

Allerede før Krigen havde *Tuxham* oparbejdet et stort Eksportmarked og leveret Motorer til alle 5 Verdensdele. Denne Eksport blev selvfølgelig ødelagt under Krigen, og en ny Eksport maatte efter Krigen oparbejdes fra saa godt som bar Bund. Arbejdet herpaa har ikke været forgæves, og det lykkedes Firmaet ikke alene at erobre sig Eksportmarkedet tilbage, men ogsaa at udvide det betydeligt, en Eksportvirksomhed, som den nuværende Verdenskrise med deraf følgende Valutaindskrænkninger og andre Restriktioner selvfølgelig i høj Grad har hæmmet. For at en Eksport af Motorer skal lykkes, er det nødvendigt, at Motorens Konstruktion er enkel, saaledes at Motoren bliver let at passe. Det er tillige nødvendigt, at den udføres med største Nøjagtighed, thi kun derved vil det være muligt at kunne levere

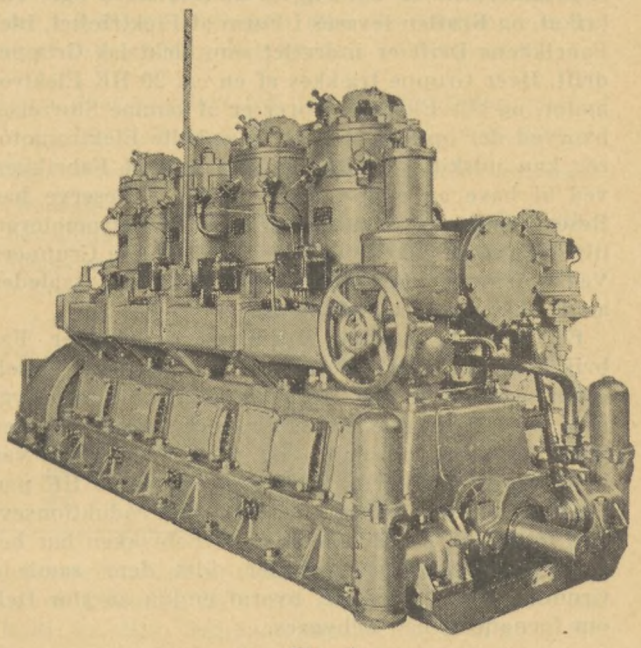

Fig. 4.

Reservedele, der uden Tilpasning paa Stedet kan udskiftes, og Fabrikationen af *Tuxham* Motoren er lagt tilrette med dette for Øje.

Fabrikationen af *Tuxham* Motoren er en decideret Seriefabrikation og sker selvfølgelig ved Hjælp af de nyeste og bedste Værktøjsmaskiner og ved Anvendelse af moderne Tolerance-Maaleværktøjer. Fabrikkens Hovedhal er 100 m lang og ca. 20 m bred, og den er i hele sin Længde forsynet med et Galleri i hver Side. De store Værktøjsmaskiner er selvfølgelig anbragt paa Gulvet i Hovedhallen. Gallerierne benyttes til Fremstilling af de mindre Dele, der indgaar i Fabrikationen, og indeholder tillige et stort Færdiglager. Da Fabrikationen er Seriefabrikation, bliver de enkelte fabrikerede Dele henlagt paa dette Færdiglager, hvorfra de gaar til Monteringsværkstedet, naar Opbygningen af Maskinerne skal finde Sted. Monteringsværkstedet findes ved Siden af selve Hovedhallen. Fra Monteringsværkstedet gaar Motorerne til Prøverummet, der er en særlig Bygning, adskilt fra selve Maskinværkstedet. I Prøverummet afprøves enhver Motor omhyggeligt, saavel hvad angaar Kraftydelse som Brændselsforbrug, Reguleringsevne etc.,

og efter Afprøvningen gaar Motorerne ind i et tilstødende Lokale, hvor de bliver malet og emballeret for Afsendelse.

Fabrikkens Kraftstation indeholder 2 Motorer med tilkoblede Dynamoer. Kraften fra den ene Motor benyttes dels som Supplement til Kraftydelsen og dels til Opladning af Fabrikkens Akkumulatorbatteri samt til Belysning af Virksomheden i den Tid, Belysning er nødvendig. I Kraftstationen er Plads til endnu en Maskine, for hvilken der er udført Fundament, saaledes at Kraftstationen, naar den er fuldt monteret, kan præstere en Kraftydelse af 400 eff. HK. Motorerne er naturligvis af *Tuxham's* eget Fabrikat, og Kraften leveres i Form af Elektricitet, idet Fabrikkens Drift er indrettet som elektrisk Gruppedrift. Hver Gruppe trækkes af en ca. 20 HK Elektromotor, og alle Elektromotorer er af samme Størrelse, hvorved der opnaas, dels at de enkelte Elektromotorer kan udskiftes indbyrdes, og dels at Fabrikken ved at have en enkelt Elektromotor i Reserve har Reservemotor til samtlige Grupper. Elektromotoren til Træk af de enkelte Grupper er for flere Gruppers Vedkommende anbragt under Gallerierne, saaledes at de ikke optager Gulvplads.

Foruden de nævnte Bygninger indeholder Fabrikskomplekset en Modelsnedkeri-Bygning, Modellager samt en Kedelsmedie og desuden Kontorbygning med Tegnestue. Alt ialt raader Fabrikken over 5000 m² Værkstedsplads, og dens Produktion var umiddelbart før sidste Udvidelse ca. 10.000 HK paa 1 Aar. Efter den sidste Udvidelse er Produktionsevnen fordoblet, hvortil kommer, at Fabrikken har betydelige Udvidelsesmuligheder, idet dens samlede Grundareal er 15.000 m², hvoraf endnu en stor Del, om fornødent, kan bebygges.

Lidt Værkstedsteknik.

Beregning af en Værktøjsmaskines Trækkekraft.

I forrige Nummer blev det forklaret, hvorledes man kan beregne den til Spaantagningen *nødvendige* effektive Hestekraft. Imidlertid er det jo ikke altid givet, at Maskinen er i Stand til at præstere denne. Det bliver derfor af Betydning at kunne beregne den Trækkekraft i E. HK., som den forhaandenværende Maskine virkelig kan overføre, thi først derved vil Tabeller — som f. Eks. den tidligere anførte Oversigtstabel over Drejning i blødt Staal — kunne fortælle Drejeren, hvorledes han fuldt ud kan udnytte sin Maskine.

Ved Maskiner, som trækkes af en Elektromotor, kan den effektive Hestekraft bestemmes ved een Gang for alle at maale Ampère-Forbruget ved de forskellige Omdrejningstal med Tilspændingen tilkoblet, men uden Spaantagning, idet man i Reglen kan regne med en konstant Spænding (Volt).

Det teoretiske Omsætningsforhold mellem Elektricitet og mekanisk Arbejde er som bekendt, at 736 Watt (Volt × Ampère) er lig med 1 Hestekraft. Hvis f. Eks. Spændingen er 220 Volt, og Ampèremeteret viser 5 Ampère, er der tilført 220 × 5 = 1100 Watt $= \frac{1100}{736} = 1{,}49$ HK.

Lad os nu antage, at en bestemt Revolverbænk trækkes af en Motor, som ved 220 Volt maa belastes med maksimalt 25 Ampère, og at vi ved Tomgangsprøver, som ovenfor antydet, har observeret, at Ampère-Forbruget ved forskellige Omdrejningstal har været:

Omdr. pr. Min.:	200	150	100	70
Ampère:	5	4	3	2,5

til Rest for Spaantagningsarbejdet bliver da, idet Motoren jo paa alle Trinene maa belastes med 25 Ampère, henholdsvis 25 ÷ 5 = 20; 25 ÷ 4 = 21; 25 ÷ 3 = 22 og 25 ÷ 2,5 = 22,5 Amp.

Formlen: $HK = \frac{\text{Volt} \times \text{Ampère}}{736}$ bliver ved 220 Volt til $HK = \frac{220 \times \text{Ampère}}{736} = 0{,}3 \times$ Ampère-Forbrug (9).

Ved at multiplicere det Ampère-Forbrug, der staar til Raadighed for Spaantagningen, naar Tomgangsforbruget er trukket fra, med 0,3, finder vi altsaa den effektive Hestekraft, som vi hidtil har betegnet med N_e, og kan paa denne Maade opstille Tabellen:

n:	200	150	100	70
N_e:	6,0	6,3	6,6	6,75

Hvis Værktøjsmaskinen trækkes ved Remtræk fra en Hovedaksel, saaledes at vi ikke ved Ampèremetre eller noget andet Maalerinstrument direkte kan aflæse et Tal som Udtryk for Trækkekraften, saa er vi henvist til at finde denne ved Hjælp af Erfaringskonstanter paa følgende Maade:

Naar en Drivrem kan overføre Bevægelsen fra en „drivende" Remskive til en „dreven" Remskive, saa skyldes dette, at Gnidningsmodstanden mellem Rem og Remskiver er tilstrækkelig stor til at hindre Remmen i at glide alt for meget paa Remskiverne. Den „drivende" Remskive vil trække i Remmen med en Kraft, som gennem Remmen føres over til den „drevne" Remskive. Størrelsen af denne Kraft: *Remtrækket* er afhængig af Remmens og Remskivens Materialer og Dimensioner samt i nogen Grad af Remhastigheden. Vi vil anvende følgende Betegnelser:

D = Remskivens Diameter i mm
n_D = Remskivens Omdr. pr. Min.
b = Drivremmens Bredde i mm

p = Remtrækket i kg pr. mm Rembredde
g = Maskinens mekaniske Virkningsgrad
V_R = Remhastigheden i m pr. Sek.

Remskivens Diameter D har Betydning, idet en Rem selvfølgelig kræver et kraftigere Træk for at blive trukket rundt, indtil den glider, paa en stor Remskive end paa en lille, der jo frembyder en mindre Overflade til at holde paa Remmen. Af samme Grund gaar man ved Beregningen altid ud fra den mindste af de to benyttede Remskiver, da det er denne, der begrænser Remtrækkets Størrelse.

Omdrejningstallet n_D benyttes til Udregning af Remhastigheden V_R, der ifølge Skik og Brug altid maales i m pr. Sek., og har den Indflydelse, at en større Remhastighed tillader et større Remtræk end en mindre.

Drivremmens Bredde b har den Betydning, at en Fordobling af Bredden ogsaa giver den dobbelte Trækkekraft.

I Haandbøger og Fagskrifter kan man nu finde forskellige Tabeller, der angiver Størrelsen af det tilladte Remtræk pr. mm Bredde i Forhold til Remskivediameter og Remhastighed. Det bliver derfor altid nødvendigt at udregne den foreliggende Remhastighed. Dette foregaar paa lignende Maade som anvendt ved Beregning af Skærehastigheden (se Formel (1) i Juli-Nummeret), idet Formlen bliver:

$$V_R = \frac{\pi \cdot D \cdot n_D}{1000 \cdot 60} \text{ m pr. Sek.} \qquad (10).$$

Naar nu det tilladte Remtræk p kg pr. mm Rembredde er fundet i en Tabel, saa kan Hestekraftberegningen udføres, idet vi igen henviser til en tidligere Artikel, nemlig August-Nummeret, hvor Formel (5) siger, at 1 HK = 75 m kg pr. Sek. Udtrykket Kilogram × Meter pr. Sek. faar vi her frem ved at gange Remtrækket pr. mm med Remmens Bredde, hvilket giver Kilogrammene, som derefter skal ganges med Remhastigheden, som ifølge (10) netop er udtrykt i m pr. Sek., altsaa

$$HK = \frac{p \cdot b \cdot V_R}{75} \qquad (11).$$

Tilbage staar derefter at omsætte denne HK, som jo repræsenterer den *tilførte* Hestekraft, til den *effektive* Hestekraft, som kommer til Nytte ved selve Værktøjets Spaantagning. Dette opnaas ved Multiplikation med Virkningsgraden g, som angiver, hvor stor en Del af den tilførte HK der er tilbage, naar alle Gnidningstab i Lejer, Tandhjul, Glideflader o. s. v. er trukket fra. Ved almindelige Drejebænke med Trappeskiver kan Virkningsgraden uden Udveksling sættes til 0,8—0,9 og med Udveksling til 0,7—0,8. Ved komplicerede Maskiner med mange Tandhjul bliver Virkningsgraden endnu lavere. For Boremaskiner falder den saaledes ofte helt ned til 0,5.

Den effektive HK, som vi hidtil har betegnet med N_e (se Formel (7)), bliver altsaa:

$$N_e = \frac{p \cdot b \cdot v_R}{75} \cdot g \qquad (12).$$

og kan herefter udregnes for de forskellige Koblingstrin paa Maskinen.

I hosstaaende Tabel er anført nogle brugbare Værdier for den tilførte Hestekraft pr. 10 mm Rembredde ved forskellige Remskivediametre og Remhastigheder. Ved at multiplicere Værdierne herfra med Rembredden i cm og med den sandsynlige Virkningsgrad kan man altsaa paa en nem Maade faa et Begreb om, hvor stor en effektiv Hestekraft N_e man har Lov til at regne med paa sin bestemte Maskine, idet Tabellen er beregnet efter Konstanter, som har staaet Prøve i lang Tids Praksis i Maskinværksteder.

Tabel over overført HK for enkelte Drivremme af Læder med normal Tykkelse og god Kvalitet.

Mindste benyttede Remskives Diam. i mm	I Tabellen er angivet den overførte HK pr. 10 mm Rembredde, naar Remhastigheden i Meter pr. Sek. er:				
	2	4	6	8	10
100	0,20	0,42	0,66	0,92	1,20
200	0,31	0,64	0,99	1,36	1,76
300	0,38	0,80	1,23	1,68	2,17
400	0,44	0,91	1,42	1,93	2,48
500	0,49	1,01	1,56	2,12	2,72

Eksempel: Den mindste Remskive, som er i Brug, har en Diameter D = 200 mm og løber n_D = 300 Omdr. pr. Min. Remmens Bredde er 90 mm, og Maskinens Virkningsgrad kan sættes til 0,75. Hvor stor effektiv HK = N_e kan da ventes overført ved Værktøjet?

Ifølge Formel (10) har vi:

$$v_R = \frac{\pi \cdot D \cdot n_D}{1000 \cdot 60} = \frac{3{,}142 \cdot 200 \cdot 300}{1000 \cdot 60}$$

$$= 3{,}142 \text{ m pr. Sek.}$$

Da denne Remhastighed ikke er opført i Tabellen, som derimod indeholder Remhastighederne 2 og 4 m pr. Sek., maa vi *interpolere* os frem til det søgte Tal paa følgende Maade, der kan benyttes i alle andre lignende Tilfælde, ved at sige:

Til 4 m svarer (ved D = 200) HK = 0,64
- 2 - — — — HK = 0,31

Til Forskel 2 m svarer altsaa HK = 0,33

De udregnede 3,142 m er 1,142 m større end 2 m (det mindste af de to Tal vi gaar ud fra) og maa derfor forhøje HK med

$$0{,}33 \cdot \frac{1{,}142}{2} = 0{,}19, \text{ saaledes at}$$

Boring uden Køling med Spiralbor af Værktøjsstaal.

Bor-diam.	S. M. Staal 0,10			S. M. Staal 0,35			Værktøjsst. 0,90			Krom-Nikkel-St.			Støbejern		
	n	s	Ne	n	s	Ne	n	s	Ne	n	s	Ne	n	s	Ne
2	1520	0,022		1300	0,022		1140	0,018		1140	0,018		1520	0,018	
4	1160	0,038		950	0,038		640	0,031		640	0,031		920	0,046	
6	880	0,052		680	0,052		440	0,042		440	0,042		640	0,084	
8	730	0,066		510	0,066		325	0,054		325	0,054		425	0,12	
10	536	0,078		405	0,078		260	0,064		260	0,064		380	0,155	
12	436	0,09		325	0,09		215	0,074		215	0,074		310	0,19	
14	366	0,10		275	0,10		182	0,083		182	0,083		260	0,22	0,4
16	316	0,11	0,4	236	0,11	0,4	159	0,093	0,4	159	0,093	0,4	220	0,25	0,5
18	276	0,125	0,45	206	0,125	0,45	138	0,10	0,4	138	0,10	0,45	190	0,28	0,6
20	241	0,135	0,5	185	0,135	0,5	120	0,11	0,45	120	0,11	0,5	170	0,31	0,7
22	216	0,145	0,6	164	0,145	0,55	108	0,12	0,5	108	0,12	0,55	150	0,33	0,8
24	193	0,155	0,65	149	0,155	0,6	96	0,125	0,55	96	0,125	0,6	135	0,35	0,9
26	177	0,165	0,75	134	0,165	0,7	88	0,13	0,65	88	0,13	0,7	124	0,37	1,0
28	160	0,17	0,85	122	0,17	0,8	80	0,14	0,7	80	0,14	0,75	114	0,39	1,2
30	148	0,18	0,9	111	0,18	0,85	74	0,145	0,75	74	0,145	0,8	103	0,40	1,3
32	134	0,19	1,0	102	0,19	0,9	67	0,15	0,8	67	0,15	0,85	95	0,42	1,4
34	126	0,195	1,1	95	0,195	1,0	63	0,16	0,85	63	0,16	0,95	88	0,43	1,5
36	116	0,20	1,2	89	0,20	1,1	58	0,165	0,9	58	0,165	1,0	82	0,45	1,6
38	108	0,205	1,3	83	0,205	1,2	54	0,17	1,0	54	0,17	1,1	77	0,46	1,7
40	100	0,21	1,4	77	0,21	1,3	50	0,175	1,1	50	0,175	1,2	72	0,47	1,8
45	88	0,225	1,5	66	0,225	1,4	44	0,185	1,2	44	0,185	1,3	62	0,50	2,0
50	76	0,235	1,7	57	0,235	1,5	38	0,19	1,3	38	0,19	1,4	54	0,52	2,2
55	67	0,24	1,9	51	0,24	1,7	33	0,20	1,4	33	0,20	1,6	48	0,54	2,4
60	59	0,25	2,0	45	0,25	1,8	29	0,205	1,6	29	0,205	1,7	43	0,56	2,6
65	53	0,255	2,1	40	0,255	1,9	26	0,21	1,7	26	0,21	1,8	39	0,57	2,8
70	48	0,26	2,3	37	0,26	2,1	24	0,215	1,8	24	0,215	2,0	35	0,58	3,0
75	43	0,265	2,4	34	0,265	2,2	21	0,22	1,9	21	0,22	2,1	32	0,60	3,2
80	40	0,27	2,5	30	0,27	2,3	20	0,225	2,0	20	0,225	2,2	29	0,61	3,4
85	37	0,275	2,6	28	0,275	2,4	18	0,225	2,1	18	0,225	2,3	27	0,62	3,5
90	34	0,28	2,7	25	0,28	2,5	17	0,23	2,2	17	0,23	2,4	25	0,63	3,7
95	32	0,28	2,8	23	0,28	2,6	16	0,23	2,3	16	0,23	2,5	23	0,64	3,9
100	29	0,285	2,8	22	0,285	2,6	14	0,235	2,3	14	0,235	2,5	22	0,65	4,0

Boring uden Køling med Spiralbor af Hurtigstaal.

Bor-diam.	S. M. Staal 0,10			S. M. Staal 0,35			Værktøjsst. 0,90			Krom-Nikkel-St.			Støbejern		
	n	s	Ne	n	s	Ne	n	s	Ne	n	s	Ne	n	s	Ne
2	1520	0,034		1300	0,034		1200	0,025		1200	0,025		1520	0,025	
4	1440	0,057		1100	0,057		955	0,044		955	0,044		1300	0,07	
6	1320	0,08		970	0,08		775	0,06	0,45	775	0,06	0,5	1180	0,13	
8	1190	0,10	0,4	880	0,10	0,5	640	0,075	0,6	640	0,075	0,6	900	0,185	0,4
10	1040	0,12	0,6	790	0,12	0,7	540	0,09	0,7	540	0,09	0,7	760	0,245	0,6
12	860	0,14	0,8	655	0,14	0,8	440	0,105	0,8	440	0,105	0,8	620	0,30	0,9
14	715	0,16	1,1	550	0,16	1,0	370	0,12	0,9	370	0,12	1,0	515	0,35	1,2
16	615	0,175	1,3	480	0,175	1,2	320	0,13	1,1	320	0,13	1,2	445	0,39	1,6
18	540	0,19	1,5	416	0,19	1,4	280	0,145	1,3	280	0,145	1,4	385	0,44	1,9
20	475	0,21	1,8	360	0,21	1,7	245	0,16	1,5	245	0,16	1,6	335	0,48	2,2
22	425	0,225	2,0	330	0,225	1,9	220	0,17	1,7	220	0,17	1,8	300	0,51	2,6
24	385	0,24	2,3	300	0,24	2,1	196	0,18	1,9	196	0,18	2,0	273	0,54	2,9
26	345	0,25	2,6	268	0,25	2,4	180	0,19	2,1	180	0,19	2,3	247	0,57	3,3
28	320	0,265	2,8	245	0,265	2,6	162	0,20	2,3	162	0,20	2,5	225	0,60	3,6
30	290	0,28	3,1	222	0,28	2,8	150	0,21	2,5	150	0,21	2,7	208	0,62	4,0
32	268	0,29	3,4	205	0,29	3,1	136	0,22	2,7	136	0,22	2,9	190	0,64	4,3
34	245	0,30	3,6	190	0,30	3,3	128	0,225	2,9	128	0,225	3,1	179	0,66	4,5
36	229	0,31	3,8	176	0,31	3,5	118	0,23	3,1	118	0,23	3,3	166	0,68	4,8
38	215	0,32	4,1	165	0,32	3,8	110	0,24	3,4	110	0,24	3,6	155	0,70	5,0
40	200	0,33	4,4	154	0,33	4,0	103	0,245	3,6	103	0,245	3,8	146	0,72	5,4
45	172	0,35	5,0	134	0,35	4,5	89	0,26	4,0	89	0,26	4,3	125	0,77	6,0
50	150	0,36	5,5	114	0,36	5,0	77	0,275	4,5	77	0,275	4,8	110	0,80	6,6
55	134	0,38	6,0	100	0,38	5,6	68	0,285	4,8	68	0,285	5,2	97	0,84	7,3
60	120	0,39	6,5	90	0,39	6,0	60	0,295	5,4	60	0,295	5,7	86	0,87	8,0
65	105	0,40	7,0	80	0,40	6,4	54	0,30	5,7	54	0,30	6,1	78	0,88	8,5
70	95	0,41	7,5	72	0,41	6,8	49	0,31	6,0	49	0,31	6,4	72	0,90	9,3
75	87	0,42	7,7	66	0,42	7,0	44	0,315	6,3	44	0,315	6,7	65	0,92	9,8
80	79	0,42	8,2	60	0,42	7,4	40	0,32	6,5	40	0,32	7,0	60	0,94	10,5
85	72	0,43	8,5	55	0,43	7,8	37	0,32	7,0	37	0,32	7,4	55	0,95	11,1
90	66	0,43	9,0	50	0,43	8,2	34	0,325	7,3	34	0,325	7,8	51	0,97	11,8
95	61	0,44	9,3	46	0,44	8,4	32	0,325	7,5	32	0,325	8,0	47	0,98	12,3
100	56	0,44	9,5	42	0,44	8,6	29	0,33	7,7	29	0,33	8,2	44	1,00	12,7

Med Køling forøges „n“ 15%, „s“ 10% og „Ne“ 25%.

3,142 m maa give en HK = 0,31 + 0,19 = 0,5 pr. 10 mm Rembredde.

Den søgte effektive Hestekraft bliver derfor:

$$N_e = 0{,}5 \cdot 9 \cdot 0{,}75 = 3{,}4 \text{ E. HK.}$$

Spørger vi nu om, hvad en saadan Maskine vilde kunne præstere ved Drejning i blødt Staal, saa behøver vi kun at slaa tilbage i den tidligere anførte Oversigtstabel og kan deraf for $N_e = 3{,}4$ enten ved Interpolering eller efter Skøn aflæse, at den kan afdreje en Spaan paa ca. 7 mm² med en Skærehastighed af ca. 18 m pr. Min., hvorved Spaanmængden vil blive 126 cm³ pr. Min.

Til Oplysning for de Læsere, der maatte ønske at kontrollere nogle af vore Tabeller i egen Virksomhed, skal det yderligere bemærkes, at det i Reglen vil være lettest at veje den Spaanmængde, der er afdrejet paa nøjagtig 1 Min. ved at dividere med Materialets Vægtfylde, som for blødt Staal kan sættes til 7,82. — I vort Eksempel vilde de 126 cm³ veje ca. 985 Gram.

Oversigtstabeller over Boring.

(Se Siderne 228 og 229.)

n = Antal Omdrejninger pr. Min.
s = Tilspænding i mm pr. Omdr.
N_e = Nødvendig effektiv Hestekraft.

Disse Boretabeller er fremkommet, dels ved praktiske Forsøg og dels paa Grundlag af lignende teoretiske Betragtninger og Udregninger, som vi i de tidligere Artikler har anvendt for Drejning. De angiver, hvad Borene kan *taale*. Et 20 mm Spiralbor af Hurtigstaal opgives saaledes til ved Boring i S. M.-Staal 0,35 at kunne taale en Tilspænding paa 0,21 mm ved 360 Omdr., naar der arbejdes uden Køling. Endvidere siger Tabellen, at det effektive Hestekraftforbrug derved vil blive ca. 1,7. Disse Opgivelser skal forstaas saaledes, at selv om Maskinen godt kunde udvikle en større Hestekraft, maa man alligevel ikke køre haardere (uden Køling), fordi Boret ikke kan „taale" mere. Omvendt, hvis Maskinen ikke er kraftig nok, men f. Eks. kun kan overføre 1,2 E. HK — i saa Tilfælde maa Tilspændingen nedsættes i samme Forhold, altsaa til

$$0{,}21 \times \frac{1{,}2}{1{,}7} = 0{,}15 \text{ mm pr. Omdr.}$$

Endnu bedre vil det maaske være i det valgte Eksempel at ræsonnere som følger:

Hestekraften skal nødvendigvis nedsættes fra 1,7 til 1,2, hvilket er $\frac{1{,}2}{1{,}7} = 0{,}7$ eller 70% af den oprindelige. Den nødvendige Nedsættelse paa 30% vil ved Fordeling med 15% paa Tilspændingen og 15% paa Farten skaane Værktøjet mest, hvorfor disse to Tabelangivelser begge multipliceres med 0,85 (hvorved de 15% fradrages). Man vælger altsaa for den svagere Maskine:

$s = 0{,}21 \times 0{,}85 = \mathit{0{,}18}$ og $n = 360 \times 0{,}85 = \mathit{306}$.

Som antydet ved dette Eksempel, kan man til Maskiner med forskellig Trækkekraft paa Grundlag af de her opstillede Tabeller opstille specielle Tabeller til Brug for det daglige Arbejde, hvorved megen Tid vil kunne indvindes, og mange Bor-Havarier undgaas.

C. R.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Jensen & Knudsen*, Lavgade, Haderslev.
3. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56 — tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
4. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
5. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
6. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
7. Gartner *Suhr, Taarnby*. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
8. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
9. Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Joachim Larsensvej 31, Værksted: Torupsgade 13, København.
10. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
11. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
12. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
13. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
14. Smedemester *Jensen*, Frederiksdalsvej 154, Lyngby.
15. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
16. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Frederiksværk. Den 10. August blev der paa forskellige Spørgsmaal begæret et Mæglingsmøde afholdt hos *De forenede Jernstøberier.*

Aktieselskabet protesterede imidlertid mod Mødets Afholdelse under Paaberaabelse af, at lokale Forhandlinger ikke var ført, og at saadanne nu skulde optages.

Dette skete, og samtidig behandledes nogle Spørgsmaal, der fra et den 4. August afholdt Timandsmøde var vist tilbage til lokal Forhandling.

De Resultater, Forhandlingerne sluttede Sagerne med herfra, kan summeres op i følgende:

Et Medlem, der havde været beskæftiget ved Støbning af Elementer, fik efterbetalt 30 Kr.

Et Krav om Efterbetaling til et Medlem, der var beskæftiget ved en Formemaskine, blev efterkommet ved at tilkende Vedkommende 40 Kr.

Et Krav om Betaling for Vragstøbning var ved Timandsmødet afgjort med, at Aktieselskabet skulde betale 8 Kr. Et lignende Krav rejstes ved de lokale Forhandlinger og sluttede med, at Firmaet betalte vedkommende Former 11 Kr.

Iøvrigt blev ved den lokale Forhandling en længere Række Akkordpriser ved Vendemaskiner forhøjet med 7 pCt. Arbejdsmandshjælpen ved samme blev udvidet, og en Mangel ved Kernernes rettidige Levering skulde afhjælpes.

Ellers gaar Virksomheden for fuld Damp med ca. 350 Arbejdere, mod sædvanlig ca. 220. En af Aarsagerne hertil er dog, at De forenede Jernstøberier har trukket en Del Arbejde fra dets Afdelinger i andre Byer til Frederiksværk.

København. Paa *Sundby Jernstøberi* har 3 der arbejdende Medlemmer faaet hævet deres Timeløn med 3 Øre hver.

3 Kernemagere med laveste Løn hos *A/S Burmeister & Wain,* Jernstøberiet, har hver faaet hævet deres Timeløn med 3 Øre.

Odense. Den 24. Juli afholdtes Mæglingsmøde paa Maskinfabrikken *„Phønix".*

Der opnaaedes ikke paa Mødet Enighed om de foreliggende Spørgsmaal, der alle vistes tilbage til ny lokal Forhandling.

Der er herefter opnaaet Enighed om, at Koblinger skal betales ekstra med 15 Øre pr. Stk., naar de forlanges formede med hele Stykket i Overparten.

Et Krav om Betaling for 4 Timer til en Former, fordi Formkassen under Arbejdets Udførelse var gaaet itu, var der ogsaa krævet Mægling paa, men inden Mødets Afholdelse var Fabrikken kommet i Tanker om, at det var bedre at betale.

Videre havde Virksomheden stillet Krav om Reduktion af Akkordpriserne paa Skyllecisterner, under Henvisning til, at der betaltes betydeligt mere her end andre Steder, og at vedkommende Maskinformer havde erklæret, at han kunde præstere flere Cisterner, end han gjorde.

Resultatet af de lokale Forhandlinger er her blevet, at Akkordpriserne er reduceret med 6 pCt., og hertil en yderligere Reduktion paa 7½ pCt. mod, at Fabrikken paatager sig alt, der vedrører Udslagningen.

Naar der bliver mindre at bestille, kan der forhandles om, at Udslagningsarbejdet gaar tilbage til Maskinformerne.

Den 30. August afholdtes Mægling hos *A/S H. Rasmussen & Co.* Maskinformerne ved Radiatorarbejde erholdt ikke Skifteholdstillæg. Aktieselskabet paaberaabte sig en lokal Overenskomst for dette Arbejde, hvorefter saadant Tillæg ikke skulde betales, idet der var Enighed om, at Priserne var gældende uden Hensyn til Arbejdstidens Fordeling, og man henviste yderligere til, at der aldrig var betalt og heller ikke krævet Tillæg siden Overenskomstens Oprettelse før nu.

Sagens videre Undersøgelse viste, at Firmaets Paastand er rigtig.

Der klagedes over for meget Overarbejde. Firmaet lovede at indskrænke det til det mindst mulige, men saalænge der var saa travlt i Radiatorformeriet, kunde Overarbejde ikke undgaas paa Grund af, at Ovnenes Smelteevne var for ringe. Man havde under Overvejelse at installere en ny Ovn.

Klage over nogle foretagne Afskedigelser bortfaldt i Henhold til det paa Mødet oplyste.

Et Krav fra Firmaet om Reduktion af Akkordpriserne paa Radiatorer og Kerner hertil overgik til lokal Forhandling. Enes man ikke her, vil Firmaet forlange Timandsmøde afholdt.

Vejle. I Fagbladene for April og August er omtalt to hos *A/S C. M. Hess* afholdte Mæglingsmøder paa Krav om Indførelse af Akkord ved Formning af Badekar.

Forhandlingerne paa det Grundlag, som er skitseret i Bladet for August, er forløbet uden Resultat. Aktieselskabet fremstiller 3 forskellige Kar. Der var opnaaet Enighed om Pris paa det ene, men dog saaledes, at Klubben havde taget Afstand fra, at Prisen skulde gælde for andre end den Mand, den var sat med.

Firmaet mente nu, at Formerne søgte at blokere Tilgang af Arbejdskraft, hvilket blev bestridt ved et nyt Mæglingsmøde den 9. September.

Man kom paany ind paa Fastsættelse af Priser, men der opnaaedes ikke Enighed om noget. Firmaet vil kun betale 525 Øre pr. Kar, medens der forlanges 700 Øre.

Mødet endte uden Resultat, og Aktieselskabet erklærede, at det muligvis vilde forsøge paa at oplære Arbejdsmænd til dette Arbejde, hvilket forhaabentlig vil mislykkes grundigt.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Paa et Mæglingsmøde den 23. Juni hos Firmaet *Lindholm & Ryø,* Aalborg, vistes en Sag vedrørende Betaling af Panelradiatorer tilbage til lokal Forhandling, og der er ved denne opnaaet Enighed om en Betaling af 5 Kr. pr. Stk.

Hos *Dansk Karosserifabrik,* Drejøgade 12—14, København, er der afholdt Mægling den 31. August paa Klage over Afskedigelse af Tillidsmanden. Sagen sluttedes med, at Firmaet genantager Tillidsmanden og betaler ham et Beløb af 100 Kr.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 11. Juli behandledes forskellige Spørgsmaal vedrørende *International Bro- og Staalkonstruktion,* Middelfart, nemlig:

1) Klage fra Firmaet over en ulovlig Arbejdsstandsning den 1. Juli og 2) Klage fra Arbejderne over, at Firmaet nægter at opfylde trufne Aftaler om Betaling for Monteringsarbejde.

Vedrørende 1) enedes man om et Fradrag af 1 Times Løn pr. Arbejder for Dagholdet og 1½ Times Løn pr. Arbejder for 2. Hold, idet fornøden Regulering foretages i Henhold hertil.

Med Hensyn til 2) enedes man om at udsætte Sagens Afgørelse, for at Firmaet kunde faa Lejlighed til at undersøge Rækkevidden af Arbejdernes Krav, men Sagen kan nu betragtes som afsluttet, idet Firmaet betaler det Tillæg, som man i sin Tid aftalte ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Hos *A/S Fisker & Nielsen,* København, har der i nogen Tid verseret en Strid om en Formand, idet Firmaet mente, at hans Stilling var saaledes, at man maatte kræve ham udmeldt af Fagforeningen. Vore Medlemmer var af en anden Mening og nægtede ham Udmeldelse, men ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 18. August er Sagen blevet forligt, idet Forbundet — efter den Udvikling den paagældende Formands Stilling var undergaaet — erklærede sig rede til at anerkende ham som Formand i Septemberforligets Forstand. Man forbeholdt sig dog Ret til at genoptage Spørgsmaalet, hvis Forholdet ændres.

Afsluttede Konflikter. Overfor *A/S Nordisk Brown Boveri,* Krystalgade 24, København, iværksatte Københavns Afd. 13 Strejke den 11. August, idet det ikke havde været muligt for Afdelingen at faa en antagelig Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaarene ved det Arbejde, som Firmaet for Tiden udfører ved Statsbanernes Elektricificering af Københavns Nærtrafik.

Samtidig med Blokadens Iværksættelse indmeldte Firmaet sig i Jernindustriens Sammenslutning, som straks rettede Henvendelse til Forbundet med Krav om Arbejdets Genoptagelse. Vi maatte dog betragte Konflikten som Sammenslutningen uvedkommende og hævde vor Ret til at forsøge antagelige Løn- og Arbejdsbetingelser tilvejebragt hos dette Firma ved Hjælp af Strejke, eftersom Uoverensstemmelserne var opstaaet, forinden Firmaet blev optaget som Medlem af Arbejdsgiverorganisationen. Sammenslutningen indvilgede da i at medvirke til Sagens Bilæggelse ved et Møde, der afholdtes den 22. August, og hvor man enedes om, at Arbejdet skulde genoptages Dagen efter, den 23. August, og hvor man iøvrigt enedes om Betalingen for det Arbejde, der havde givet Anledning til Konflikten.

Den overfor Smedemester *H. C. Jensen,* Lyngbyvej 413, iværksatte Blokade er hævet af Lyngby Afdeling, efter at Smedemesteren har betalt det skyldige, saavel Akkordoverskud som Feriepenge.

Stiftelsesfest.

Lørdag den 9. September fejrede Smedeforbundets Afdeling i Stege sin 40-aarige Bestaaen. Det var dog ikke omkring selve Stiftelsesdagen, at Festligheden fandt Sted, idet Afdelingen er stiftet i November Maaned, men af Hensyn til det betydelige Antal af Afdelingens Medlemmer, der er beskæftigede paa den stedlige Sukkerfabrik, hvor man i November Maaned er inde i Sukkerkampagnen, havde man for at samle det størst mulige Antal Medlemmer besluttet at tage Forskud paa Stiftelsesdagen. Afdelingen tæller 63 Medlemmer, og da der i Festen var ca. 90 Deltagere, altsaa Medlemmer med Damer, vil man kunne forstaa, at det drejede sig om en ikke helt sædvanlig Tilslutning, der var saa meget mere bemærkelsesværdig, som Medlemmerne bortset fra de, der er beskæftigede paa Sukkerfabrikken, praktisk talt er spredt over hele Møen.

I Fællesspisningen, der fandt Sted paa Hotel „Skandinavien", deltog som Gæster Borgmesteren i Stege, Folketingsmand *H. P. Hansen* med Frue samt Forbundets Formand, *Johs Kjærbøl.* Denne holdt, efter at Afdelingens Formand *Aage S. Balslev* havde budt Velkommen, og den værste Sult var stillet, den egentlige Festtale, der traditionsmæssigt formede sig som et lille Vue over Krisen og de dermed forbundne Problemer. Kjærbøl takkede de gamle, der under Datidens vanskelige Forhold havde stiftet Organisationen, og gjorde de Unge opmærksomme paa, at de maatte indstille sig paa at kæmpe videre i den Aand, der havde besjælet Organisationens Pionerer, for gennem Enighed og Sammenhold at søge Tidens Vanskeligheder overvundne. Han pegede paa, at trods al Mørketid besad vi i vor gode sammentømrede Organisation, der fortsat hvilede paa de Traditioner, som ikke mindst Forbundets mangeaarige Formand, J. A. Hansen, havde skabt, et virksomt Middel i Kampen mod Tidens Vanskeligheder, og vi maatte heller ikke glemme, at Smede og Maskinarbejderne tilhørte et Fag, der maaske mere end noget andet var i Pagt med Tidens Udvikling. Med en Tak til Stege Afdeling for godt Samarbejde gennem Aarene sluttede han med at udbringe et Leve for Afdelingen.

Borgmester *Hansen* tog derefter Ordet, idet han bemærkede, at hans Tilstedeværelse vel maatte opfattes som et Bevis paa den intime Forbindelse, der er mellem den faglige og den politiske Bevægelse i Danmark. Han takkede Smedene for godt Samarbejde og god politisk Forstaaelse og nævnte bl. a., at da Lockoutloven var gennemført, havde det vel nok her og der fremkaldt nogen Overraskelse indenfor Fagbevægelsen, men bemærkelsesværdigt var det, at det var Arbejdsgiverne, der med næsten Raseri havde ført Angrebet mod denne Lovs Vedtagelse. Det tjente de danske Arbejdere til Ære, at de havde vist Forstaaelse af, hvad en vanskelig Situation maatte kræve. Borgmesteren sluttede med et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, idet han adresserede det til Forbundets Formand.

Efter at Afdelingens tidligere mangeaarige Formand, *Wivel,* havde givet en Fremstilling af de Vanskeligheder, der var forbundet med at faa Smedene paa Møen organiseret, motiverede Afdelingens Formand et Leve for Kjærbøl. Afdelingens Husdigter, unge Wivel, havde skrevet et Par Sange til Lejligheden.

Da Bordet var hævet, spilledes der op til Dans, og de gæve Møens Smede lod for en Stund Tidens Vanskeligheder være ude af Betragtning og Bekymringerne hvile.

Til syngende Smede!

Fra Formanden for Smede og Maskinarbejdernes Sangkor af 1919, hvilket bestaar af 20 Maskinarbejdere fra A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, under Ledelse af Dirigent *Wexø,* har vi modtaget en Anmodning om at slaa til Lyd for Korsangens Udbredelse indenfor Smedeforbundet. Korets Formand henviser til, at Koret ogsaa er berørt af den store Arbejdsløshed indenfor Metalarbejderne, for Tiden er alle Korets Medlemmer arbejdsløse, og det er ret vanskeligt at faa nye Kræfter indenfor Korets hidtidige Omraade. Man har derfor vedtaget at udvide Sangkoret, saaledes at alle sanginteresserede Medlemmer indenfor de københavnske Afdelinger af Smedeforbundet kan optages, og hvis det lykkes at faa startet et Kor paa 40—50 Mand, er det Hensigten at lade

dette bistaa ved Stiftelsesfester, Majfester og andre Lejligheder. Endvidere vil man i saa Fald søge Samarbejde med de forskellige Smede-Sangkor i Provinserne, og man tænker sig ogsaa et Samarbejde med tilsvarende Kor i vore Nabolande.

Formanden for Sangkoret er *L. Gregersen*, St. Poulsgade 72, 1. Sal, København K., Telf. Palæ 657 v, til hvem Henvendelse om yderligere Oplysninger og eventuel Indmeldelse kan ske.

Rørprislisten.

Ved Forhandling i Rørudvalget og ved Voldgiftskendelser af henholdsvis 15. Januar og 13. Maj 1933 er der paany sket en Række Ændringer vedrørende Rørprislistens forskellige Afsnit.

Disse Ændringer, der betegnes „Udsendelse Nr. 4", er dermed gældende, og Afdelingerne opfordres til at rekvirere disse paa Hovedkontoret i det Antal, som man i hver enkelt Afdeling har Brug for.

Foredrag over industrielle Emner.

Paa den polytekniske Læreanstalt paabegynder Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen i Oktober Maaned en Forelæsningsrække over forskellige industrielle Emner. Foredragene afholdes dels paa Teknologisk Samling, Sølvgade 83, dels paa Teknologisk Laboratorium, Østervoldgade 6 F, og ledsages sædvanligvis af Demonstrationer, Lysbilleder eller Films.

Foredragene afholdes hver Torsdag i Vinterhalvaaret og deles i to Forelæsningsrækker, af hvilke den ene vil omhandle Emner indenfor den mekaniske Teknologi. Denne indledes Torsdag den 5. Oktober, Kl. 20 pr., paa Teknologisk Samling med et Foredrag omhandlende *Staalfremstilling* og fortsættes derpaa hveranden Torsdag. Af andre Emner indenfor denne Forelæsningsrække kan nævnes:

Staal som Værktøjsmateriale,
Hydrauliske Transmissioner,
Fremstilling af metalmikroskopiske Præparater,
Sikkerhedsforanstaltninger og Nødhjælp.

Den anden Forelæsningsrække paabegyndes Torsdag den 12. Oktober og fortsættes ligeledes hveranden Torsdag med Emner af særlig Interesse for Værkstedsfolk, specielt indenfor Jern- og Metalindustrien. I denne sidste Foredragsrække er foreløbig fastsat følgende Emner:

12. Oktober: Industriel Virksomheds-Organisation.
26. — : Arbejdsbeskrivelse og Arbejdstidsberegning.
9. November: Arbejdslønningssystemer.
23. — : Arbejdskontrol.
7. December: Skæremetaller.

Emnerne for hvert enkelt Foredrag samt Stedet for deres Afholdelse bekendtgøres hver Torsdag i Dagbladene.

Adgangen til Foredragene er gratis.

Teknologisk Instituts Aftenskole.

Kursus i Autogensvejsning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger; Undervisningen omfatter:

Værkstedsøvelser, i alt ca. 24 Timer: Mandag og Tirsdag fra Kl. 19—21½, eventuelt ogsaa Torsdag og Fredag. Der indøves Svejsning af Pladearbejde, Rørarbejde, Støbejern, Kobber, Messing, Aluminium samt Autogenskæring.

Foredrag med Lysbilleder: Fag- og Materiallære samt Svejseteknik, afholdes Onsdag Aften Kl. 19½—21½, i alt 10 Timer.

Under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning afholdes Kursus 4 Gange i Vinterens Løb, og disse begynder da Onsdagene den 27. September, 1. November, 3. Januar og 7. Februar Kl. 19½.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,00.*

Fortsættelseskursus i Autogensvejsning.

Det anbefales Elever, der har gennemgaaet sidstnævnte Kursus, at deltage i et Fortsættelseskursus, udelukkende omfattende praktiske Svejseøvelser og Svejsning af rustfrit Staal. Undervisningen strækker sig over i alt ca. 24 Timer.

Undervisningsaftener efter nærmere Bestemmelse.

Første Kursus kan begynde Mandag den 25. September Kl. 19.

Der oprettes hele Vinteren igennem Fortsættelseskursus saa vidt muligt umiddelbart efter Afslutningen af et af de ovenfor nævnte Kursus.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,00.*

Kursus i elektrisk Svejsning.

Kursuset omfatter i alt 60 Timer praktiske Øvelser og 8 Timer Forelæsning.

Den praktiske Undervisning omfatter Indøvelse af elektrisk Lysbuesvejsning i Jern og Staal samt Pasning og Betjening af de ved Arbejdet anvendte elektriske Anlæg.

Forelæsningerne omfatter de elektriske Svejsemaskiners Indretning, Virkemaade og Anvendelse.

Undervisningen begynder, saa snart et tilstrækkelig stort Antal Elever har meldt sig.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 120,00.*

Kursus i Autogensvejsning for Rørlæggere.

Undervisningen vil omfatte Værkstedsøvelser, i alt 24 Timer:

1. Kort Forklaring af Principperne for Autogensvejsning.
2. Sammensvejsning af Rørledninger.
3. Paasvejsning af Stutser.
4. Udskæring og Sammensvejsning af Rørledninger, T-Stykker og Kryds.

Undervisningen begynder efter nærmere Meddelelse.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,00.*

Kursus i Drejning og Fræsning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger. Undervisningen omfatter:

Værkstedsøvelser, 2 Aftener ugentlig fra Kl. 19—21½, enten Mandag og Tirsdag eller Torsdag og Fredag, i alt ca. 24 Timer.

Foredrag med Lysbilleder: Fag- og Materiallære samt Foredrag i Tilslutning til Øvelserne, afholdes Onsdag Aften Kl. 19½—21½, i alt 10 Timer.

Under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning

vil Kursuset blive afholdt 4 Gange i Vinterens Løb og begynder da Onsdagene den 27. September, den 1. November, den 3. Januar og 7. Februar Kl. 19½.
Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,00.*

Kursus i Smedning og Hærdning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger; Undervisningen omfatter:
Værkstedsøvelser, 2 Aftener ugentlig fra Kl. 19—21½; enten Mandag og Tirsdag eller Torsdag og Fredag. Øvelserne, i alt ca. 24 Timer, omfatter:

1. Smedning af Værktøjer som Drejestaal, Mejsler, Skrabere, Pladesakse o. lign. samt Redskaber og Maskindele saa vidt muligt efter eget Valg. Indøvelse i Brugen af Maskinhamre. Færdig udførte Genstande kan overtages af Kursusdeltagerne mod Betaling af Materialeprisen.
2. Hærdning og Indsætning af Værktøjer og Maskindele, saavel af Kulstofstaalene som Specialstaal, indøves dels ved primitive Metoder paa Esse, dels ved Hærdeovne og Anløbningsovne.

Foredrag med Lysbilleder i Fag- og Materiallære afholdes Onsdag Aften Kl. 19½—21½.
Under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning vil Kursus blive afholdt 4 Gange i Vinterens Løb og begynder da Onsdagene den 27. September, den 1. November, den 3. Januar og den 7. Februar.
Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,00.*

Kursus i Automobilreparation.

Foredrag over Chassis- og Motorkonstruktioner, samt Værkstedsundervisning i Reparation ved Hjælp af moderne Værktøj.
Særlig gennemgaas Motorer, Styreapparater, Bremseapparater, Karburatorer, Brændselsanlæg, Tændingssystemer, samt i mindre Omfang Lysanlæg.
Det forudsættes, at Eleverne har arbejdet ved Automobilreparation.
Dette Kursus er lagt saaledes til Rette, at det dels vil kunne give en Oversigt over de alm. forekommende Typer, dels give de Kursusdeltagere, der har speciel Uddannelse, Lejlighed til at lære andre Typer at kende end dem, de hidtil har beskæftiget sig med.
Undervisningen foregaar 2 a 3 Aftener ugentlig.
Første Aften: Mandag den 2. Oktober.
Sidste Aften: Fredag den 15. December.
Betalingen for et Kursus er *Kr. 80,00.*

Kursus i elektriske Installationer i Automobiler.

Elektriske Installationer i Automobiler, Tændingssystemer, Lade- og Starteaggregater, Akkumulatorer og deres Behandling.
Undervisningen foregaar 2 Aftener ugentlig.
Første Aften Mandag den 2. Oktober.
Slutter inden Jul.
Betalingen for et Kursus er *Kr. 50,00.*

Kursus i elementær Elektroteknik.

Grundbegreberne i Jævnstrøms- og Vekselstrømsteknikken. De i Praksis anvendte Maaleinstrumenters Indretning og Virkemaade. Almindelig forekommende Maalemetoder. Elektrisk Opvarmning og Belysning. Elektriciteten anvendt som Meddelelsesmiddel. Forbindelsesskemaer for almindelige Lysinstallationer. Ringe-Anlæg. Telefon- og Telegraf-Anlæg.
Undervisningsaftener: Tirsdag og Torsdag Kl. 19½—21½.
Første Aften: Tirsdag den 3. Oktober Kl. 19½.
Sidste Aften: Torsdag den 14. December.
Betalingen for et Kursus er *Kr. 20,00.*

Kursus i Ankervikling.

Undervisningen er nærmest beregnet for Maskinmestre, Installatører o. l., men omfatter absolut ikke Fabrikation eller nye Konstruktioner af elektriske Maskiner.
Forud for de praktiske Øvelser bliver der i Foredragsform givet Vejledning i Beregning, Maaling og Fejlfinding i Beviklingerne, Forandring af Beviklingen ved forskellige Spændinger, Omdrejninger og Hestekraft, Udmaaling af den rette Børstestilling.
De praktiske Øvelser omfatter: Reparation af Anker- og Magnetbevikling og ny Bevikling i Tilslutning til ovenstaaende Forelæsninger, Reparation af Kommutatorer. Undervisningen omfatter kun Jævnstrømsmotorer.
Undervisningen begynder efter nærmere Bestemmelse.
Betalingen for et Kursus er *Kr. 40,00.*

Kursus i Brugen af Regnestok samt kort Forklaring af Konstruktioner med Bjælker og Dragere.

10 Aftener ialt.

Undervisningen omfatter særlig Vejledning i almindelig Multiplikation, Division, Kvadrering og Kvadratudregning. Kort Forklaring af den praktiske Beregning af de alm. forekommende Konstruktioner med Bjælker og Dragere.
Undervisningsaftener: Tirsdag og Torsdag.
Første Aften: Tirsdag den 3. Oktober Kl. 19—21.
Betalingen for et Kursus er *Kr. 15,00.*

Forlaget „Fremad".

Politiske Smaaskrifter.

Arbejderpartiets Forlag „Fremad" har i Aar udsendt flere interessante Smaaskrifter, som det vil have stor Interesse at stifte nærmere Bekendtskab med. Vi nævner „Kommunisterne splitter" af Hans Hansen, Sekretær i Socialdemokratisk Forbund, Pris 0,35; „De politiske Fanger i Rusland" af R. Abramowitsch, Pris 1,00; „Rustningsindustriens blodige Internationale" af Otto Lehmann-Russbüldt, Pris 1,25, og „Sandheden om Tyskland", skrevet af en tysk Socialdemokrat, hvis Navn af gode Grunde ikke kan nævnes, da han endnu opholder sig i Tyskland. Prisen for sidstnævnte Pjece er trods det store Stofindhold kun 25 Øre. Bøgerne kan forlanges gennem alle Boglader.

Industriforbund.

Under denne Titel har Højskolelærer Otto Jensen paa „Fremad"s Forlag udsendt en lille Bog, der har den største Interesse for alle organiserede Arbejdere. I en let og livlig Form skildrer han alle her henhørende Forhold og begynder med en historisk Oversigt „Fra faglig til industriel Produktion" med „Lavstidens Arbejdsdeling", „Fra Karetmagerværksted til Automobilfabrik", samt „Koncerner", behandler „Grænsestrid" ved udflydende Faggrænser, særlig Forholdet mellem Arbejdsmænd og andre Organisationer, endvidere „For og imod Industriforbund" og „Industriforbundets Former". Endelig giver Forfatteren en meget interessant Oversigt over praktiske Forsøg fra Tyskland, Sverige, Norge, Danmark, England, Rusland og forskellige andre Lande. Det er første Gang, der paa Dansk foreligger en

(Fortsættes Side 236.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
5889	Andersen, Anton Edvard..	København	19.10.00	Kbhvn. Afd.	16. 3.26	Kbhvn. Afd. 13	27. 5.33
5062	— Hans Steffen ..	—	5. 5 08	„ „	27. 5.33	„ „ 14	27. 5.33
50076	— Niels Hartvig D.	Torpen	5. 3.11	„ „	4. 5.30	Centralafd.	25. 3.33
32537	Andreasen, Poul Iversen B.	Hillerød	17. 5.93	Sorø	15. 4.30	Odense	25. 3.33
15734	Benthin, Kaj Georg.....	København	26. 6.02	Kbhvn. Afd.	18.10.21	Kbhvn. Afd. 6	20. 5.33
19874	Bregnvig, Hans Thorkild.	—	24.12.82	„ „ 7	3. 2.12	„ „ 7	13. 5.33
34342	Christensen, Frode Walther.	Ormslev	26. 7.08	Odense	1. 5.30	„ „ 2	13. 5.33
271	— Hans	Glæsborg	3.11.78	Kbhvn. Afd. 1	4.12.11	Centralafd.	4. 3 33
26165	— Harry Richard E.	Næstved	2. 2.07	„ „	24.12.28	—	6. 5 33
8263	— Søren Grægers	Varde	14. 2.93	„ „	1.11.30	Kbhvn. Afd. 17	13. 5 33
25266	Carlsen, Vald. Axel.....	Birkerød	1.11.74	„ „ 1	9. 3.17	„ „ 8	13. 5 33
39756	Christoffersen, Axel Sv. Aa. P.	København	2. 3.11	„ „	9. 4.30	„ „ 12	20. 5.33
13331	— Johs. Nielsen ..	Særslev, Holbæk	8. 8 06	Nørresundby	31.10.27	Nørresundby	18. 2.32
13912	— Jørgen Ole .. .	Menstrup	18. 4.05	Kbhvn. Afd.	21. 2.25	Kbhvn. Afd. 14	13. 5.33
11280	Clement, Harald	Helsingør	1. 7.06	„ „	1.12.29	„ „ 14	13. 5 33
11670	Deleuran, Walther	Kolding	29 8.99	Odense	14. 3.26	„ „ 13	20. 5.33
14227	Dimsitz, Abraham	Rusland	5. 3.91	Kbhvn. Afd.	29.10.21	Centralafd.	25. 3.33
144	Eisted, Claus And. Aage	Frederiksberg	18.10.91	„ „ 1	4. 4.11	—	4 3 33
674	Flint, Ivan Erik.....	København	30. 5 04	„ „	24. 4.33	Kbhvn. Afd. 14	29. 4 33
52283	Hansen, Carlo Hans	—	2. 4 04	D. Arbm. Forb.	7.11.24	„ „ 2	6. 5 33
20475	Hyllested, Alex Juel.....	—	30.10.98	Kbhvn. Afd.	10.12.27	„ „ 13	25. 3.33
36660	Jensen, Edmund Aug. J.	—	3. 6 88	„ „	6.10.23	„ „ 7	27. 5.33
53462	— Emil Jul.	Mannheim	6. 2 94	Slagelse	5. 4.31	„ „ 15	13. 5.33
52902	— Frode Axel	København	6. 5.75	Kbhvn. Afd.	18. 3.33	„ „ 10	13. 5 33
52173	— Henning Laurits	—	10. 8.13	„ „	20. 5 32	„ „ 14	29. 4.33
7483	— Jens Gunder...	Elsborg pr. Kellerup	29. 3 82	Silkeborg	15. 4.07	„ „ 18	20. 5 33
51353	— Kaj Lykke.....	København	23. 3.12	Kbhvn. Afd.	7 8.31	„ „ 9	20. 5.33
52631	— Vilhelm Chr. A.	—	22. 8.13	„ „	4 11.32	„ „ 2	27. 5 33
33233	Jørgensen, Carl Christian.	Lundager	7. 4 98	Haderslev	31. 3.29	Haderslev	4. 3 33
5802	— Georg Adrian C. L.	København	1.12.99	Kbhvn. Afd.	12. 5.33	Kbhvn. Afd. 6	27. 5.33
36508	— Hardy Tage R..	—	22. 9 09	„ „	24.10.29	„ „ 13	6. 5.33
11538	Jakobsen, Christian	Svendborg	6. 1.08	Svendborg	1. 5.29	Centralafd.	25. 3.33
51995	— Harry Villum ..	København	6.12.12	Kbhvn. Afd.	5. 2.32	Kbhvn. Afd. 14	29. 4.33
16266	— Paul	—	15.10.99	„ „	3. 7.31	Centralafd.	25. 2.33
54628	Jeppesen, Orla Egon.....	Studsgaard	2. 1.13	Herning	7. 5 32	Herning	1. 4.33
51078	Kastrup, Carlo Strø.....	Dragør	8 3.12	Kbhvn. Afd.	28. 4.31	Kbhvn. Afd. 13	20. 5.33
52338	Klitboe, Svend Aage ...	Rubjerg	14. 8.10	„ „	3. 8 32	„ „ 12	1. 4.33
5255	Knudsen, Jens Chr.....	Regnemark	20. 9.96	„ „ 1	3 8.15	Centralafd.	4. 3 33
54210	Larsen, Helge Axel M.	Helsingør	15. 6 13	Helsingør	7.10.31	Helsingør	6. 5.33
27199	— Svend Aage Kaas	Vordingborg	22. 6.09	Kbhvn. Afd.	6. 8.29	Kbhvn. Adf. 15	6. 5.33
52787	— Viktor Emilius.	København	19. 4.82	„ „	6. 1.33	„ „ 18	6. 5 33
54607	Lindvold, Helge Folmer..	Lyngby	13. 6.10	Lyngby	8 10.31	Lyngby	22. 4.33
39482	Mathiasen, Aksel Louis ...	København	4. 5.04	Kbhvn. Afd.	9. 3.31	Kbhvn. Afd. 17	6 5.33
52301	Nielsen, Helge Dyreborg	Kalundborg	27. 4.12	„ „	9. 7 32	„ „ 12	9. 7.32
52747	— Herold	Juelsminde	2. 7.13	„ „	19.12.32	„ „ 17	20. 5.33
5974	— Peter.....	Rend, Herning	7. 7.10	„ „	10. 1.30	„ „ 13	6. 5 33
9602	Norlin, Jarl Joseph	København	28. 4.97	„ „	25. 7.31	„ „ 13	27. 5.33
54567	Olsen, Walther Georg Chr.	Ringsted	23.10.11	Hillerød	1.10.31	Hillerød	10. 6.33
28691	Petersen, Axel Jørgen . .	København	14. 4.93	Horsens	2.10.18	Vejle	1. 4.33
52195	— Johs. Emanuel.	Odense	6. 3.12	Kbhvn. Afd.	8. 5.32	Kbhvn. Afd. 14	13. 5.33
36499	— Thorkild Storm.	København	13.11.09	„ „	1.11.29	„ „ 13	6. 5.33
5730	Richardt, Sofus Gotthardt	Ønslev	1. 2.94	„ „	13. 1.28	„ „ 13	6. 5.33
20430	Sørensen, Søren Chr. Holm	Hanbjerg	6. 5.98	„ „	10. 1.30	Centralafd.	25. 3.33
22000	Schneider, Bruno Villy Vald.	Berlin	14. 9.96	„ „	7. 6.31	Kbhvn. Afd. 9	27. 5.33
55312	Skjødt, Marius Viggo K.	Ørsted	17. 4.11	Randers	2.11.32	Herning	13. 5.33
51157	Streander, Poul Werner ..	København	15. 7.04	Kbhvn. Afd.	18. 5 31	Centralafd.	4. 2.33
51814	Svensson, Hans	—	6 9.12	„ „	21.11.31	Kbhvn. Afd. 14	2. 7.32
52753	Topp, Erik Laurits ...	—	3. 8.12	„ „	2. 1.33	„ „ 2	6. 5.33
25502	Troedsson, John	Frederiksberg	24. 2.03	„ „	12. 4 22	„ „ 13	6. 5.33
	Specialarbejderforbundet.						
48010	Christiansen, Johannes	Odense	5. 8.90	Odense	9.11.30	Odense	1. 7.33
48687	Jensen, Svend Frederik	Stokkemarke	18.12.04	Rødby Havn	13. 3.24	—	1. 7.33

samlet Oversigt over dette Spørgsmaal, og Prisen for det nyttige, lille Skrift, der kan faas gennem alle Boglader, er kun 1 Kr.

Arbejdersangbogen.

Denne udmærkede Samling folkelige Sange, spændende fra vor Literaturs Gulalder-Digtere til de senere Aars nyeste Digterkuld, har haft en sjælden Succes, idet Forlaget „Fremad" i disse Dage udsender 5. Oplag, og Bogen dermed i Løbet af faa Aar er trykt i 35,000 Eksemplarer.

Arbejdernes kooperative Skotøjsfabrik.

Under de nuværende og for Arbejderklassen særdeles uheldige Samfundsforhold, som er en Følge af Kapitalismens hensynsløse Spekulation i at tilvende sig en meningsløs Profit af Produktion og Omsætning, maa det være enhver Arbejders Opgave at medvirke til at forandre disse Forhold, ved at støtte alle kooperative Arbejderforetagender, der har til Maal: Arbejdernes Overtagelse af Produktionsmidlerne og direkte Salg til Forbrugerne. Som et Led i disse Bestræbelser er oprettet Arbejdernes kooperative Skotøjsfabrik, hvis Opgave er at fremstille al Slags nyt Fodtøj, samt Reparationer, til en efter Kvaliteten billig Pris.

Derfor henstiller vi til alle Arbejdere: *Støt Kooperationen og støt Dig selv.* Bliv Medlem af „A. K. S.", der er et Andelsselskab. (Indskud 25 Øre). Gør dit Indkøb af Fodtøj fra egen Fabrik, der har Du Garanti for, at Du faar den rigtige Vare til billigste Pris.

Arbejdernes kooperative Skotøjsfabrik („A. K. S.") er Stengade 6, ved Nørrebrogade.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlem Nr. 48059, Hans Lind Madsen, har tabt sin Bog, der herved gøres ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 11446	Albrechtsen,	Niels	(Kbhvn. Afd.)
- 1604	Bruun,	Jørgen Iver Tarp	(—)
- 2444	Florin,	Poul Henry Peter	(—)
Nr. 14764	Hansen,	Jens Chr. Peter	(Kbhvn. Afd)
- 2264	Larsen,	Oskar Vilhelm	(—)
- 27761	Ravn,	Edmund Carsten	(—)

Medlemmerne Nr. 8877, Oluf Berg, Nr. 5260, Jens Juul, og Nr. 9519, Peter Lauritzen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 38020 Rasmussen, Niels Jørgen Axel
- 12869 Wulff, Torben Wilhelm Julius

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 26812	Larsen,	Knud Alfred	6. 7.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 25972	Andersen,	Hans Frede	12. 3.32
- 51072	Abildskov,	Egon William	21. 1 33
- 25562	Carlsen,	Carl Einer	25. 3.33
- 9756	Clausen,	Niels Marius	26. 6 20
- 50194	Eriksen,	Ejler Mylius	6. 8 32
- 4383	Færgemann,	Hans Josias	5. 9.31
- 35924	Hansen,	Albert Vigilius Carl	29. 3.30
- 28846	—	Christian Ancher	12 11 21
- 11672	—	Hans Marius	19.11.32
- 16430	—	Robert	28.11.31
- 10980	Jensen,	Johannes	2. 1.32
- 1366	—	Kai Eduard Schiødt	22 4 33
- 50505	—	Oluf Julius	19.11.32
- 20942	—	Valdemar Anthon	25. 9 26
- 50939	Jørgensen,	Hans Carl Arne Otto	15. 8.31
- 28832	Jacobsen,	Jens Marius	27. 5.22
- 25148	Jessen,	Erik Bergishagen	26. 8.22
- 13234	Køller,	Johannes	16. 4.32
- 31661	Larsen,	Einar	30. 1.32
- 9024	Madsen,	Villy Stenkilde	15.11 30
- 33922	Mikkelsen,	Aage	2. 4.32
- 26341	Nielsen,	Jens Bonde	26.10.29
- 55408	—	Ulf Ebbesen	25. 3 33
- 31192	Olsen,	Carl Axel Edvard	12.12.31
- 33840	Petersen,	Kaj Aage Andreas	19.11.32
- 12958	—	Peter Chr. Oluf Harry	25. 2.33
- 5766	Rasmussen,	Børge Helge	10. 4.26
- 35231	—	Edvard Marius Bjørn	24. 7.26
- 38020	—	Niels Jørgen Axel	18. 3.33
- 35555	—	Rasmus Jens	9. 5.31
- 53990	Riis,	Carl A.	7.11.31
- 25582	Sørensen,	Henning Valdemar	25. 3 33
- 51290	Sander,	August	11. 6 32
- 23963	Saxosen,	Leo Valdemar Saxo	28. 1.33
- 34974	Schuchardt,	P. Julius Henrik Nasted	1. 5.26
- 51914	Strøm,	Jørgen Edvin	29. 4.33
- 53251	Tolbod,	Jens Chr. Qvist	13. 6.31
- 5386	Tribler,	Holger	3 12 21
- 12869	Wulff,	Torben Vilhelm Julius	4 2.33
- 7384	Zollfrank,	Evald Andreas	2. 7.32

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Nr. 46462	Larsen,	Helge	23. 5.31
- 46465	Møller,	Hans	11. 3 33
- 46044	Petersen,	Chr.	28 5 32

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 12 OKTOBER 1933 19. Aarg.

Tvungen Voldgift.

I Loven af 31. Januar d. A. om „Forlængelse af Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere og om Forbud imod Arbejdsstandsninger" indeholdes der som bekendt en Bestemmelse om, at der under Statsministerens Ledelse nedsættes et Udvalg, der skulde foretage en Gennemgang af de bestaaende Love og Regler for Bilæggelse af Arbejdsstridigheder, og som det hedder, „tilvejebringe Forslag til Forelæggelse for Rigsdagen i Oktober 1933, hvorved Samfundets Interesse under Konflikter vedrørende Arbejdsforhold paa behørig Maade sikres".

Dette Udvalg er det sidste i en Række, som siden Storkampen i 1925 har forsøgt at gennemføre Regler for Overenskomstforhandlinger mellem Hovedorganisationerne og Behandling af de derved fremkomne Forslag i Organisationerne. Ved Overenskomst af 6. Juni 1925 enedes Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund om at nedsætte et Fællesudvalg til at udarbejde Forslag til fremtidige Forhandlingsregler, og Udvalgsarbejdet skulde være tilendebragt inden Aarets Udgang. I April 1926 var man dog ikke naaet videre, end at man var enedes om at afgive Meddelelse om det Standpunkt, hvorpaa Forhandlingerne befandt sig, til den Arbejdskommission, som Regeringen havde nedsat i 1925. Som bekendt resulterede denne Kommissions Arbejde i en Række Betænkninger, der ikke affødte andre Ændringer i det bestaaende arbejdsretlige Forhold end de, som Loven om Mægling i Arbejdsstridigheder blev underkastet i 1927.

Den 31. Oktober 1928 blev der paany truffet Aftale mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund om Nedsættelse af et Fællesudvalg med det Formaal at optage en almindelig Drøftelse af Samarbejdet, og herunder navnlig undersøge, „om det maatte være muligt at bortrydde de Hindringer, som for Tiden gør sig gældende for Tilvejebringelsen af fleraarige Overenskomster", men heller ikke her opnaaedes noget Resultat.

Paa Arbejdsgivernes Foranledning blev der i det Forlig, der afsluttede Overenskomstsituationen 1931, optaget en Bestemmelse om, at „der snarest muligt optages Forhandlinger om det almindelige Samarbejde mellem Organisationerne". Ogsaa disse Forhandlinger bristede, men genoptoges under Forsæde af Statens Forligsmand i Forbindelse med, at man i 1932 forlængede Overenskomsterne paa 1 Aar. Forligsmandens Medvirkning i Bestræbelserne for at løse Problemet førte heller ikke til en Ordning, og nu er altsaa ogsaa Forhandlingerne i det ifølge Lockout-Loven nedsatte Udvalg endt resultatløse.

Spørger man nu, om der i det hele taget er Grund til at ændre ved de Former, under hvilke de kollektive Overenskomster her i Danmark er indgaaede siden Aarhundredskiftet, kan dette ikke besvares benægtende, og ikke mindst Overenskomstsituationen i 1931 viste i saa Henseende en aabenbar Brist. Der er her 2 Faktorer, der spiller ind. Den ene er Arbejdsgiverforeningens bevidste Bestræbelse for at koble de forskellige Fags Overenskomstforhold sammen, hvilket

ikke mindst i Tiden efter Krigen har gjort sig stærkt gældende, den anden er den Decentralisation, der er et Særkende for dansk Fagbevægelse. Saalænge de enkelte Fag kunde komme i direkte Forhandling med deres modstaaende Arbejdsgiverorganisation, var der egentlig ikke større Vanskeligheder med Hensyn til Overenskomstforhandlingerne, bortset fra dem, der afsødtes af selve Interessemodsætningerne, hvortil jo ogsaa kom, at man tidligere havde fleraarige Overenskomster. Imidlertid har Arbejdsgiverforeningens tilstræbte Sammenkobling af de forskellige Fags Overenskomstforhandlinger tydeligt aabenbaret Arbejdsgiverforeningens udprægede Manøvredygtighed, takket være dens stærke Centralisation, men samtidig gjort det klart, at overfor disse store komplicerede Overenskomstsituationer slaar Fagforeningernes Forhandlingsapparat ikke til. Forholdene er i Virkeligheden ikke ens for de to Parter; Arbejdsgiverne er ikke saa talrige, de kan forholdsvis let overdrage Myndigheden til at træffe Afgørelse til deres Repræsentanter, medens de mange Tusinde Arbejdere ikke har samme Adgang til personligt at træde i Forbindelse med deres Repræsentanter, hvorfor Arbejderne nærer Betænkelighed ved at overdrage den fulde Myndighed til dem. Til Gengæld har Udviklingen medført, at den enkelte Arbejder vanskeligere end tidligere kan overse og bedømme en Situation, der præges af saadanne økonomiske Problemer, som det ikke er hver Mands Sag at trænge til Bunds i.

Medens Arbejdsgiverforeningens Styreform hviler paa et stærkt begrænset demokratisk Grundlag, er Fagorganisationernes det bredest mulige: den enkelte Arbejders Medbestemmelsesret.

Nu kan det i og for sig være ligegyldigt, om et af Forligsmanden stillet Mæglingsforslag forkastes af en snæver kompetent Forsamling eller ved en Urafstemning, og for saa vidt kan Arbejderne hævde, at udenforstaaende, herunder ogsaa Staten, maa være uberettiget til at blande sig ind i Organisationernes indre Forhold. Naar Samfundet ved sin Repræsentant, Forligsinstitutionen, har mæglet, maa dermed Samfundets Adgang til at øve Indflydelse i Overenskomstsituationer være endt.

Imidlertid er Forholdet jo dette, at Virkningen af Arbejdskonflikter ikke undlader at berøre betydelige Samfundsinteresser, og naar oven i Købet Samfundet paa Grund af de usikre økonomiske Forhold maa paaregne næsten hvert Aar at komme ud for faglige Komplikationers Risiko, er det forklarligt, at det samme Samfund føler sig berettiget til at øve Indflydelse med Hensyn til, hvorledes disse Overenskomstsituationer afvikles. Naar det saa samtidig viser sig, at de af Forligsinstitutionen fremsatte Mæglingsforslag ikke alene udsættes for en meget uensartet Behandling i de forskellige Organisationer, men at Medlemmerne ved en forholdsvis ringe Deltagelse i Urafstemningen manifesterer en udbredt Ligegyldighed for de Betingelser, under hvilke de selv skal arbejde, er det forklarligt, at der ræsonneres som saa: Naar en stor Del af Arbejderne ikke interesserer sig for de faglige Spørgsmaal, men overlader til et Mindretal at bestemme, hvorvidt et Mæglingsforslag skal tiltrædes eller ej, maa det være berettiget for Samfundet at værne sine Interesser ved direkte at gribe ind i Arbejdsforholdet. Det er saadanne Betragtninger, der bl. a. er Aarsagen til, at Forslag om tvungen Voldgift i Arbejdsstridigheder har spøget, og det er disse Opfattelser, som Fagorganisationerne er saa overordentlig agtsomme overfor.

Hvis Fagorganisationerne imidlertid fortsat skal kunne bevare Adgangen til gennem Medlemmernes uindskrænkede Medbestemmelsesret at tage Stilling til Forligsinstitutionens Mæglingsforslag, kan dette sikkert kun opnaas gennem en saadan Tilkendegivelse fra Medlemmernes Side, at Flertallets Synspunkt tydeligt afspejles. Naar de Beslutninger, der skal træffes i Organisationerne, ikke alene har Virkninger for Arbejderne, men ogsaa for det øvrige Samfund, og naar man forlanger af dette Samfund, at de saaledes trufne Beslutninger skal respekteres, kan dette kun ske ved, at et virkeligt Flertals Standpunkt markeres. Her maa det dog tages i Betragtning, at der, ikke mindst i de store Organisationer, vil være et betydeligt Antal af Medlemmerne, der er forhindret i at deltage i Afstemningen, og dette maa ved Bedømmelsen tages i Betragtning, hvad Arbejdsgiverne er utilbøjelige til, men ellers maa det være en Pligt for enhver at tilkendegive sit Standpunkt til et foreliggende Overenskomstforslag. Det kan her blive farligt at spekulere i øjeblikkelige politiske Magtforhold eller i, hvad en given Situation vil kunne yde Arbejderne af Fordele gennem en tvangsmæssig Afgørelse. Kommunisterne i Norge muliggjorde Gang paa Gang, at den tvungne Voldgift blev anvendt, men Resultatet blev jo ogsaa, at Arbejderne senere maatte gaa skarpt imod Anvendelsen af dette System.

Naar man ønsker det demokratiske Princip bevaret som Grundlag for Fagorganisationernes Virksomhed, er det ikke nok ved en Beslutning at knæsætte dette, hvis samtidig Flertallet overlader til et endda i visse Situationer meget ringe Mindretal at træffe Afgørel-

sen. Det er et for Samfundet selv overmaade farligt Indgreb at fastsætte Løn- og Arbejdsbetingelserne, og det kan sikkert ogsaa undgaas, hvis Arbejderne deltager i Afstemningen om Overenskomstforslagene paa en saadan Maade, at det bliver et virkeligt Udtryk for Flertallets Vilje. Dette Synspunkt er jo allerede knæsat i nogle Organisationer derved, at Medlemmer, der uden gyldig Grund undlader at deltage i en Afstemning, maa erlægge en Bøde, men dels er en saadan Bestemmelse i sig selv utiltalende, og dels er den ikke praktisk gennemførlig i større Organisationer.

Men lige saa urimelig som det er, at Arbejdsgiverne har Tilbøjelighed til at ville kræve den i Septemberforliget angivne Majoritet af $^3/_4$ for at kunne iværksætte Arbejdsstandsning overført paa Organisationernes Urafstemning, lige saa urimeligt er det, at et Mindretal, som maaske kun repræsenterer betydeligt under Halvdelen af en Organisations Medlemmer, paa Grund af en ringe Deltagelse i Afstemningen kan forkaste. Det maa derfor være naturligt, at der indenfor en vis Grænse, hvorved der tages Hensyn til, at det vil være praktisk umuligt at kalde samtlige Medlemmer til Stemmeurnen, fastsættes en vis Forøgelse af Nej-Stemmerne i Forhold til det Antal Medlemmer, der deltager i Afstemningen. Saa vidt os bekendt har Arbejdernes Repræsentanter i Lockout-Udvalget da ogsaa været inde paa denne Tanke, som vistnok har fundet en vis Sangbund indenfor Udvalget, men naar der alligevel ikke opnaaedes Enighed, skyldtes det, at man fra anden Side vilde have Systemet udformet paa en saadan Maade, at det efter Arbejderrepræsentanternes Formening blev saa vanskeligt at forkaste Forligsmandens Forslag, at man i Virkeligheden indførte en Slags tvungen Voldgift, nemlig Forligsinstitutionen. Selvfølgelig kunde Arbejdernes Repræsentanter ikke medvirke til Gennemførelse af tvungen Voldgift, men heller ikke gaa med til et Afstemningssystem, der i sine Virkninger vilde blive af samme Karakter som tvungen Voldgift.

Antagelig vil Regeringen fremsætte Forslag paa Rigsdagen, tilsigtende en betryggende Behandling af Forliasmandens Mæglingsforslag, men det er vor Tro, at Regeringen her vil tage fornødent Hensyn til den Medbestemmelsesret, som de fagorganiserede Arbejdere kræver for sig. Lige saa vist som det vil være naturligt at komme den Ligegyldighed, der giver sig til Kende ved Urafstemningerne, til Livs, lige saa vist maa de fagorganiserede Arbejdere — og her er de heldigvis for en Gangs Skyld enige med Arbejdsgiverne — bekæmpe, at Faktorer, som i Virkeligheden er ude af Stand til at bedømme Løn og Arbejdsbetingelser indenfor de enkelte Fag, faar en afgørende Indflydelse herpaa.

Statens Eksportkreditordning.

Af Sekretær i Handelsministeriet, cand. polit.
E. Svejnbjørnsson.

Da der sikkert blandt den langt overvejende Del af vort Blads Læsere hersker nogen Uklarhed med Hensyn til, hvorledes Statens Eksportkreditordning virker, og da denne har haft en overmaade stor beskæftigelsesmæssig Betydning, ikke mindst for Metalindustrien, har vi ment, at det maatte interessere vore Læsere at blive gjort bekendt med denne Ordning, i Særdeleshed, naar vi kunde formaa en saa kyndig Mand som Hr. Svejnbjørnsson til at give en Fremstilling af den.

Det er almindelig kendt, at Statsmagten i stigende Grad og paa mange Omraader er traadt til for at støtte Erhvervslivet. Der tænkes i denne Forbindelse ikke i første Række paa de særlige Opgaver, som Staten under de foreliggende vanskelige Erhvervsforhold naturligt har maattet tage op, og som maa antages i større eller mindre Omfang at falde bort, dersom Forholdene glider tilbage i mere normalt Leje. Ogsaa inden Vanskelighederne tilspidsedes, var der Omraader, hvor Staten stillede sig bag Erhvervslivet for at yde sin Hjælp overfor Opgaver, som vanskeligt kunde løses af Erhvervslivet alene. Et af de Omraader, hvor Staten igennem flere Aar har ydet saadan Hjælp, er ved *Eksporten* af danske Produkter, først og fremmest Industriprodukter, hvor Statens Medvirken bl. a. sker gennem *Statens Eksportkreditordning*, der nedenfor skal gøres til Genstand for nærmere Omtale.

Fremme af Eksporten har altid været anset for noget særlig fortjenstfuldt. I Merkantilismens Dage ansaa man det for et sikkert Tegn paa Velstand, at et Land havde en stor Overskudseksport, og i Konsekvens heraf støttedes Eksporten paa enhver tænkelig Maade, samtidig med at man hindrede Importen fra andre Lande mest muligt. Nu ved vi, at det faktisk er meget lidt, man kan aflæse direkte af Eksport- og Importtallene. Man maa kende de dybereliggende økonomiske Foreteelser for at drage rigtige Slutninger om Landenes Tilstand og Udvikling i økonomisk Henseende. Vi ved, at man ikke kan eksportere uden at importere, og vi ved, at man ogsaa kan fremme Velstanden i et Land ved at styrke de Erhverv, der i første Række tager Sigte paa Hjemmemarkedets Forsyning.

Ikke destomindre har man dog vedblivende Opmærksomheden henvendt paa Eksporten, og Stater-

ne støtter den, og har længe støttet den, paa forskellige Maader. At den „naive" merkantilistiske Motivering for at støtte Eksporten endnu kan ligge bag disse Bestræbelser, vil man næppe i alle Tilfælde kunne benægte. For disse Bestræbelser er der dog imidlertid gode Grunde nok, for saa vidt som det maa være en Fordel at fremme og støtte den Eksport, der er eller kan blive fortjenstgivende for Samfundet, hvilket er noget andet end at sige, at al Eksport, blot fordi det er Eksport, bør støttes for enhver Pris.

Langt den overvejende Del af Danmarks Eksport, ikke alene Landbrugseksporten, men ogsaa Industri eksporten, foregaar naturligvis uden Statens Medvirken, idet Erhvervslivet paa egen Haand kan udnytte de Chancer for lønnende Eksport, som frembyder sig paa det internationale Marked. Men dette forhindrer ikke, at der kan være Omstændigheder, hvorunder en vis Medvirken fra Statens Side kan være af Betydning, saaledes som Tilfældet er med de heromhandlede Forhold.

Formaalet med nærværende Artikel er at forsøge i store Træk at redegøre for, hvorledes Statens Eksportkreditordning er organiseret og virker i Praksis, og saaledes overfor en Læsekreds, der maa antages at have særlig Interesse i Spørgsmaalet, give et Bidrag til Forstaaelsen og dermed Mulighed for Bedømmelse af Ordningens Betydning i Henseende til at støtte en for Samfundet gavnlig Eksport.

Statens Eksportkreditordning, der oprettedes i 1922 efter engelsk Forbillede, er i den forløbne Tid blevet udbygget paa forskellig Maade. Hvor interessant det end kunde være, bliver der ikke her Anledning til en nærmere historisk Udredning af Institutionens Udvikling og Vækst siden Starten. [1]) Det skal blot nævnes, at det Beløb, inden for hvilket der er Hjemmel til at yde Eksportkreditstøtte, gentagne Gange er blevet forhøjet, saaledes at man fra det oprindelige Beløb af 5 Mill. Kroner nu er kommet op paa et Beløb af 70 Mill. Kroner, hvilket er det højeste Beløb, for hvilket Staten paa noget enkelt Tidspunkt kan have løbende Garantier.

Eksportkreditordningen, saaledes som den er i Dag — og det er det, vi her skal beskæftige os med — hviler paa Bestemmelserne i *Lov af 15. April 1930 om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser*, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 143 af 15. April 1932, hvis §§ 16 og 17 er affattet saaledes:

§ 16.

Til Fremme af Eksporten af danske Produkter kan Ministeren for Handel og Industri indenfor et samlet Beløb af 70 Mill. Kr. (heri indbefattet tidligere Bemyndigelser til Ydelse af Eksportkredit) yde Garanti for Eksportørers Tratter og for Tab ved Udsendelse af Varer i Konsignation, Overtagelse af Leverancer til Udlandet m. v. Garanti kan efter Omstændighederne allerede ydes under Forberedelserne til Eksporten, ligesom Ministeren er bemyndiget til indenfor Garantiens Beløb at bistaa de laansøgende Virksomheder med Hensyn til Tilvejebringelsen af den nødvendige Kapital.

De for Ydelsen af Garantier til Fremme af Eksporten her fra Landet erlagte Risikopræmier henlægges til „Statens Eksportkredit-Fond" til Imødegaaelse af eventuelle Tab og Udgifter.

De af Ministeriet for Handel og Industri i Anledning af Ydelse af Eksportkredit udstedte Dokumenter vil kunne udfærdiges uden Brug af Stempel.

§ 17.

Til Bistand med Hensyn til Iværksættelsen af de i § 16 ommeldte Foranstaltninger nedsætter Ministeren for Handel og Industri et Udvalg, bestaaende af 1 Repræsentant for Ministeriet for Handel og Industri, 1 Repræsentant for Landbrugsministeriet, 1 Repræsentant for henholdsvis Bankerne, Grosserer-Societetets Komité, Industriraadet og De samvirkende Fagforbund alle med Suppleanter. Ministeren udnævner et af Medlemmerne til Udvalgets Formand og fastsætter dets Forretningsorden.

Med Hensyn til Udvalgets Beføjelser og Forpligtelser m. v. finder Forskrifterne i § 8 tilsvarende Anvendelse.

I Forbindelse med de i selve Loven indeholdte Hovedregler findes der naturligvis en Række mere detaillerede *Regler*, der er fastsat af Handelsministeriet, og som er baseret paa de i den forløbne Tid indvundne Erfaringer, ligesom der selvfølgelig i de forløbne Aar har fæstnet sig en vis *Praksis* ved Behandlingen af de herhen hørende Sager.

Det karakteristiske for hele Eksportkreditordningen er, at Statens Medvirken sker ved Afgivelse af *Garantier* af forskellig Art, nærmere afpasset efter de i hvert enkelt Tilfælde foreliggende Forhold.

For at en Eksportforretning skal kunne komme i Stand, maa mange saavel tekniske som økonomiske Betingelser være opfyldt. Den produktionstekniske Side af Sagen vedrører ikke direkte den heromhandlede Ordning. Det er alene Tilvejebringelsen af visse for Forretningens Gennemførelse nødvendige Forudsætninger af *økonomisk* Art, som Ordningen tager Sigte paa. Den nødvendige Kapital til at gennemføre selve Fabrikationen maa saaledes først og fremmest være til Stede, og endvidere maa der, saafremt Salget til den udenlandske Køber ikke sker mod kontant Betaling, være nogen, der kan og vil stille Kapital til Raadighed til Financiering af Kreditydelsen. Paa disse Omraader er det, at Staten ved at afgive Garantier medvirker til at bringe Eksportforretninger, der ellers ikke kunde gennemføres, i Stand.

Hvis en Eksportvirksomhed ikke selv raader over eller ved Optagelse af Laan i et Pengeinstitut paa egen Haand kan faa Raadighed over den til selve *Fabrikationen* nødvendige Kapital, vil Staten, dersom Betingelser for at yde Støtte skønnes at være til Stede, kunne medvirke til at fremskaffe den nødvendige Kapital ved overfor et Pengeinstitut at garantere for et Laan, som Institutet ikke tør yde uden Statens Garanti af Hensyn til den med Laanet forbundne *Risi-*

[1]) Interesserede henvises til »Dansk Industriberetning for Aaret 1927«, udgivet af Industriforeningen i København.

ko. Endvidere kan Forholdene i de Tilfælde, hvor der er Tale om *Kreditydelse* til den udenlandske Køber, ligge saaledes, at Eksportøren ikke kan afse Kapital til Kredittens Financiering, enten fordi Eksportøren ikke selv har de nødvendige Midler til at lægge Pengene ud, eller fordi Eksportøren — selv om han i og for sig har Pengene — ikke tør paatage sig at løbe den dermed forbundne *Risiko*. Anser Eksportørens Bankforbindelse ligeledes Forretningen for at være for risikabel, vil der heller ikke ad den Vej kunne rejses de til Kreditydelsen fornødne Midler, og Forretningen kan da ikke komme i Stand, med mindre Staten, ved i større eller mindre Omfang at afdække Risikoen, gør det muligt for Eksportøren at indlade sig paa Forretningen, enten det nu er, fordi han gennem Statens Garanti for en Del af Risikoen dækkes saa vidt, at han selv tør løbe den mindre Del af Risikoen, som Statens Garanti ikke dækker, eller — hvis det er de nødvendige Midler til Kredittens Financiering han ligefrem mangler — sættes i Stand til at skaffe sig Forskud paa den af Staten garanterede Fordring paa den udenlandske Køber.

Det vil ses, at det i alle Tilfælde drejer sig om *Garanti* mod *Risiko*, og Statens Eksportkreditordning er i Virkeligheden at opfatte som en af Statsmagten i ganske særligt Øjemed oprettet Forsikringsordning til Afdækning af forskellig forretningsmæssig Risiko i Forbindelse med Eksportforretninger, altsaa i Realiteten en særlig *Kreditforsikringsordning*. Paa denne Maade kan man give en sammenfattende Betegnelse for de forskellige Forhold, der kommer ind under Ordningen. For at forstaa Sagen kan det imidlertid være praktisk at betragte den nærmere ud fra de i det foregaaende antydede to *Hovedsynspunkter*, selvom der som sagt er det fælles Kendemærke, at der i alle Tilfælde er Tale om *Risikoafdækning* af en eller anden Art.

Delingen i de to Hovedsynspunkter kommer naturligt frem, idet man spørger om, *hvem* Statens Garanti skal afgives overfor. Skal den afgives overfor en *Bank* for hos denne at rejse Kapital til Forretningernes Gennemførelse, saaledes at altsaa det laantagende Eksportfirma selv hæfter fuldtud for Laanets Tilbagebetaling, eller skal Garantien afgives med det Formaal for Øje at dække *Eksportøren* mod den med Salg til en udenlandsk Køber forbundne Risiko? Denne Sondring er hensigtsmæssig af den Grund, at Sagernes Behandling i Praksis er noget forskellig i de to Tilfælde. Paa den anden Side er det faktisk ofte saaledes, at en Sag maa ses under *begge* Synsvinkler, idet det f. Eks. kan dreje sig om at skaffe en Virksomhed Laan, for hvilket den selv hæfter, paa Basis af Tilgodehavende hos en udenlandsk Køber; men for Fremstillingens Skyld er det hensigtsmæssigt at tænke sig Forholdene noget forenklede.

Vi vil først se paa det Tilfælde, hvor det drejer sig om at tilvejebringe den nødvendige Kapital ved Laan med det Formaal for Øje at opretholde eller udvide en Virksomheds Eksportforretning. Grundene til, at Virksomheden ønsker mere Kapital, kan selvfølgelig være mangfoldige, men i denne Forbindelse er det ikke nødvendigt at gaa nærmere ind herpaa. En saadan Virksomhed kan ansøge Handelsministeriet om paa Statens Vegne at ville afgive Garanti til Opnaaelse af et *Laan til Indkøb af Raavarer* og lign. med Eksport for Øje. Forinden et saadant Andragende bevilges, maa Virksomheden naturligvis godtgøre, at den virkelig er i Stand til at eksportere, ligesom det er en Forudsætning, at Laanet skønnes at være af Betydning for Opretholdelse eller Udvidelse af Virksomhedens Eksport. Andragendets Imødekommelse er desuden afhængig af, at der faktisk foregaar en virkelig Fabrikation, der skaffer *Beskæftigelse* her til Landet. Fabrikationen forudsættes saaledes at opfylde Kravet om i videst muligt Omfang at være *dansk*, hvorved man selvfølgelig altid maa tage Hensyn til Nødvendigheden af i et vist Omfang at anvende udenlandske Raa- og Hjælpestoffer. Det Skøn, der i disse Henseender udøves, er bestemmende for om og paa hvilke Vilkaar, Statens Garanti vil kunne opnaas. Alt andet lige støtter man fortrinsvis den Virksomhed, der giver Mulighed for stor indenlandsk Beskæftigelse fremfor den, hvor den egentlige indenlandske Arbejdspræstation er mindre.

Saadanne Laan har til en vis Grad Karakteren af *almindelige Driftslaan*, dog at de altsaa alene tager Sigte paa Eksporten. Statens Garanti afgives for en relativ kort Periode, almindeligvis blot 2 Aar, hvilket staar i Forbindelse med, at man i første Række yder Støtte til Eksportens *Indarbejdelse* og i nogen Grad regner med, at det senere, naar Virksomheden har faaet Fodfæste paa det paagældende Eksportmarked, vil være muligt at skaffe Kapital til Fortsættelsen paa anden Maade, uden Statens Garanti. Hvor dette alligevel ikke lader sig gøre, eller hvor Pengene ikke i Løbet af de to Aar kan frigøres uden Vanskelighed for Virksomheden, kan Garantien, hvis Forholdene iøvrigt taler derfor, fornyes, dog saaledes at man som oftest betinger sig en successiv Afbetaling af Laanet. Ved Fastsættelse af Vilkaarene for Afbetalingen tages der Hensyn til, i hvilket Omfang Virksomheden faktisk har vist sig at være i Stand til at udvikle eller opretholde sin Eksport.

Statens Garanti er *altid* gjort afhængig af en vis *speciel Sikkerhedsstillelse* af en passende Størrelse for derved at begrænse Statens Risiko. Sikkerheden kan stilles paa mange Maader; i Ejendom, Maskiner eller Inventar, i Varer, Værdipapirer eller i visse Fordringer, Kaution af solid Tredjemand m. m. Hertil kommer, at Staten jo i alle disse Tilfælde desuden under alle Omstændigheder har *almindeligt Regreskrav* overfor Laantageren for hele Laanet. Over Værdien af de tilbudte Sikkerheder bliver der i hvert enkelt Tilfælde skønnet paa Grundlag af de Oplysninger, der i saa Henseende maa anses for nødvendige, og Betydningen af Regreskravet overfor den laantagende Virksomhed belyses gennem Indhentelse af Oplysninger om Laantagerens økonomiske Stilling og gennem en Bedømmelse af indsendte Regnskabs-

opgørelser m. m. Undersøgelserne er her principielt af ganske samme Art som ved al anden Kreditydelse. Ofte kan man ikke nøjes med Sikkerhed af en enkelt Slags, men maa, alt efter Forholdene, kombinere flere forskellige Slags Sikkerheder. I det hele taget er Eksportkreditordningen overordentlig *elastisk*, hvilket gør det muligt at behandle hvert enkelt forekommende Tilfælde ud fra de foreliggende ganske særlige Forudsætninger. Der gaaes altsaa ikke frem efter skematiske Regler, som man saa tvinger de foreliggende Forhold ind i, men man afgør tværtimod hvert enkelt Tilfælde for sig og søger at tilpasse sig efter Forholdene, saa vidt som det er ønskeligt, og Hensynet til Statens Risiko gør det forsvarligt. En saadan Smidighed er afgørende for Institutionens praktiske Anvendelighed og Betydning. At det her vil være ganske uoverkommeligt — og for Forstaaelsen tillige unødvendigt — at gaa nærmere ind paa alle Enkeltheder, siger sig selv.

Som en særlig — og i Praksis meget betydelig — Gruppe af Tilfælde, der har nær Tilknytning til det ovenfor behandlede, skal nævnes saadanne specielle Forretninger, hvor Eksportøren søger Financieringsstøtte for at kunne faa *financieret Kreditydelser* til Udlandet. Det drejer sig her om de Tilfælde, hvor Virksomheden i og for sig godt selv tør løbe Risikoen ved Kreditydelsen, men blot ikke kan faa Fordringen paa den udenlandske Køber belaant i en Bank eller opnaa anden Støtte uden Statens Medvirken. I saa Fald kan Statens Garanti afgives paa Vilkaar, at der, foruden Regreskravet mod Eksportøren, gives Staten Sikkerhed bl. a. i den paagældende udenlandske Fordring, hvis Godhed da nærmere undersøges. Medens de tidligere omhandlede Laan som nævnt har Karakter af egentlige Driftslaan, er der altsaa her Tale om at yde Laan til en ganske *speciel* Forretnings Gennemførelse, og det paagældende Laans Løbetid vil i saadanne Tilfælde være afpasset efter Længden af den Kredit, der er ydet Køberen, saaledes at Laanet afvikles jævnsides med Afviklingen af den ydede Kredit til Køberen, eventuelt hurtigere. Saadan Støtte har bl. a. været ydet i de Tilfælde, hvor det har drejet sig om Bygning af Skibe for udenlandsk Regning.

I andre Tilfælde, hvor Eksportøren eksporterer med en vis *Regelmæssighed*, saaledes at der til Stadighed udstedes Veksler, kan Statens Garanti for et Laan paa disse Veksler („Diskonteringskredit") være betinget af, at der, efterhaanden som Vekslerne indfries, hensættes en vis Del af Vekselbeløbene paa en særlig Konto, der tjener Staten til Sikkerhed. Her oparbejdes altsaa ved selve Eksportforretningen et vist Fond, der tjener Staten til Sikkerhed mod saavel den udenlandske *Købers* som *Eksportørens* Insolvens.

Med Hensyn til den anden Hovedgruppe: *den rene Afdækning af Eksportørens Risiko* ved Ydelse af Kredit til Udlandet, bemærkes, at langt det *almindeligste* her er, at Eksportøren har solgt sin Vare til den udenlandske Køber, mod at denne helt eller delvis betaler med *Veksler*. Hvis Vekslernes Løbetid er lang, eller Sælgeren af anden Grund ikke selv tør løbe Risikoen, kan Staten muliggøre Forretningens Gennemførelse ved at garantere Sælgeren en vis Procentdel af Vekselbeløbet. Det er ogsaa ved Afgivelse af disse Garantier en Forudsætning, at det drejer sig om Eksport af *danske* Varer, og ved Fastsættelse af Garantiens Størrelse tages der Hensyn til, hvilken Betydning den paagældende Forretning skønnes at have rent *beskæftigelsesmæssigt* set. Virksomhedens Evne til at fremstille konkurrencedygtige Eksportvarer behøver ikke nærmere at undersøges, idet dette for saa vidt foreligger bevist i det Øjeblik, der udstedes og accepteres Veksler for de solgte Varer. Statens Garanti afgives ikke, uden at Staten forud har undersøgt Køberens økonomiske Forhold og hans Evne til at opfylde paatagne Forpligtelser. Der er paa dette Punkt etableret et Samarbejde mellem Handelsministeriet og Udenrigsministeriet, der indhenter de nødvendige Oplysninger gennem de forskellige danske Repræsentationer i Udlandet, og de saaledes indhentede Oplysninger om Køberens Forhold danner Grundlaget for Fastsættelsen af Betingelserne for Statens Garanti. Hvis Oplysningerne er daarlige, giver Staten naturligvis intet Tilsagn om Garanti, medens man, hvor Oplysningerne er acceptable, i hvert enkelt Tilfælde fastsætter, hvor stor Statens Garanti kan blive, alt efter hvor gode Oplysningerne om Køberen er. I mange Tilfælde betinger man sig særlig *Sikkerhedsstillelse* for Køberens Forpligtelser. Saadan Sikkerhed kan stilles i Form af Bankgaranti fra en udenlandsk Bank, eller ved Kaution for Vekselforpligtelsen derved, at en anden foruden Køberen tegner sig paa Vekslerne. Det forekommer ogsaa jævnligt, at der stilles Sikkerhed paa den Maade, at Ejendomsretten til den solgte Vare, indtil Køberen har opfyldt sine Forpligtelser, forbeholdes Sælgeren, der maa transportere sine Rettigheder overfor Køberen til Staten. Til Sikring af Statens Garanti i saadanne Tilfælde, hvor Eksportøren har en nogenlunde regelmæssig Eksport med Statsstøtte, har man i visse Tilfælde — paa tilsvarende Maade som foran i anden Forbindelse nævnt — stillet den Betingelse, at der ved Vekslernes successive Indfrielse hensættes en vis Del af Vekselbeløbet paa en Spærrekonto, som der kun kan disponeres over med Handelsministeriets Samtykke. Her er det altsaa Eksportøren selv, der til Fordel for Staten oparbejder et vist Fond til Sikring mod, at *Køberen* ikke opfylder de Forpligtelser, hvis Opfyldelse Staten har garanteret overfor Eksportøren.

Statens Garanti for Veksler andrager altid kun en vis Procentdel af Vekselbeløbene, og ydermere bestemmes det ofte i de Tilfælde, hvor der for en Forretning udstedes flere Veksler, at Statens Garanti først bliver effektiv, naar Eksportøren selv har lidt et Tab svarende til en vis Del, sædvanligvis 25 til 30 pCt. af den samlede Leverancesum. At Staten saaledes lader Eksportøren løbe den sidste Del af Risikoen er et sundt Princip, der medfører, at Sælgeren

selv er interesseret i ikke at indlade sig paa alt for risikable Forretninger. Dette Resultat opnaas ogsaa ved at fastsætte en forholdsvis lav Garantiprocent paa særlig langtløbende Veksler, hvis man da ikke gaar den Vej helt at holde de længstløbende Veksler udenfor Statsgarantien. Man stræber efter at lade Eksportøren løbe Risikoen for noget mere end den egentlige Fortjeneste paa Forretningen og tager i denne Forbindelse i Betragtning, at Eksportøren ikke i alle Tilfælde kan regne med at faa Dækning for meget mere end de løbende Omkostninger ved Varens Fremstilling (Materialer + Arbejdsløn).

Ofte vil de af Staten garanterede Veksler blive belaant i en Bank, saaledes at der altsaa bliver Tale saavel om Afdækning af Eksportørens Risiko som om Financieringsstøtte. I saadanne Tilfælde kan det under visse Betingelser forekomme, at Statens Garanti overfor den Bank, der yder Laanet, er større end Garantien overfor Eksportøren, saaledes at Staten faar et vist Regreskrav overfor Eksportøren, hvis Vekslerne bliver nødlidende, og Staten som Følge deraf maa indfri sin Garanti overfor Banken, og i saadanne Tilfælde har Staten til Sikring af dette eventuelle Regreskrav ofte stillet forskellige særlige Betingelser.

I det foranstaaende er givet nogle Antydninger af de Problemer, som kan ligge for. Nogen Anledning til at gaa i Detailler er der heller ikke her, og det skal blot tilføjes, at man i det hele taget ogsaa ved denne Slags Garantier lemper sig efter Forholdene og indretter sig som det passer bedst i hvert enkelt Tilfælde, og det vil af det anførte ses, at Forholdene ofte i Praksis kan være temmelig komplicerede.

Som en særlig Art af Tilfælde, der i visse Henseender ligger paa Linie med de egentlige Vekselgarantier, kan nævnes, at Staten kan yde en Eksportør Støtte til Udsendelse af Varer i *Konsignation* paa den Maade, at Staten paa visse Betingelser giver Tilsagn om at ville deltage i det med Lagerets Udsendelse eventuelt forbundne Tab, men disse Tilfælde har i de senere Aar ikke spillet nogen større Rolle i Praksis.

Det bør nævnes, at de sidste Aars store *Forskydninger paa Valutamarkederne* har føjet yderligere et Risikomoment til de allerede eksisterende. Hvor en Vare er solgt i fremmed Valuta og paa lang Kredit, kan eventuelle Forskydninger i Valutakurserne faa meget stor Indflydelse paa, om en Forretning, naar den er endelig afviklet, giver den Fortjeneste, der i sin Tid er regnet med. Ofte vil der kunne indtræde meget følelige Tab. Mod Risiko af denne Art er der ingen Hjemmel til at yde Garanti, idet Eksportkreditordningen alene tager Sigte paa at afdække mere normal, forretningsmæssig Risiko, og ikke en Risiko, hvis Størrelse overhovedet ikke kan bedømmes. I de Tilfælde, hvor en Forretning kun kan afsluttes i udenlandsk Valuta, maa Staten derfor tage Forbehold, saaledes at den tilstedeværende Valutarisiko i saa stort Omfang som muligt bortelimineres for Statens Vedkommende. Paa dette Omraade maa Eksportøren altsaa selv løbe Risikoen, hvis han tør gøre Forretningen. I Forbindelse hermed skal anføres, at Staten heller ikke paatager sig nogen Garanti for, at der ikke i det fremmede Land indføres *Valutarestriktioner*, der griber forstyrrende ind i en normal Afvikling af indgaaede Engagements.

Endnu skal nævnes et Risikomoment, selvom dette i Praksis ikke hidtil er blevet aktuelt. Hvor Staten har givet Tilsagn om Garanti for Veksler i Anledning af Salg til en udenlandsk Køber, er der en vis Risiko til Stede, idet Køberens eventuelle Betalingsstandsning, inden de paagældende Varer er leverede, og Vekslerne udstedte og garanterede, kan bevirke, at Virksomheden ikke kan komme af med sine Varer og erholde Veksler, som kan garanteres af Staten. Dersom Varerne er fabrikerede med et specielt Formaal for Øje, kan de maaske slet ikke, eller kun med større eller mindre Tab, afhændes til andre. Almindelige Regler for, i hvilket Omfang Statens Garanti vil kunne opnaas under saadanne Omstændigheder, er ikke fastsatte, og Afgørelsen maa bero paa nærmere Forhandling mellem Staten og Eksportøren i hvert enkelt Tilfælde.

For alle de af Staten afgivne Garantier, det gælder saavel ved Financieringsgarantierne som ved Vekselgarantierne, maa Eksportørerne erlægge en vis *Risikopræmie*, der fastsættes i hvert enkelt Tilfælde under Hensyntagen til de foreliggende Omstændigheder. De indbetalte Præmiebeløb opsamles i en Fond, *Statens Eksportkreditfond*, der for Tiden andrager ca. 2 Mill. Kroner. Af denne Fond dækkes *Udgifterne* ved Eksportkreditordningen samt de *Tab*, som maatte lides som Følge af de Garantier, Staten har paataget sig. Tab indtræder naturligvis af og til, men har dog hidtil kunnet holdes indenfor minimale Beløb. Paa den anden Side er Staten jo til Stadighed ude i Risiko med et betydeligt Beløb, og Fonden tjener til Imødegaaelse heraf. Fonden fører særligt Regnskab, der er optaget i de aarlige Statsregnskaber.

Eksportkreditordningen kan principielt bringes i Anvendelse ved Eksport af *alle danske Varer*. Som nogle spredte Eksempler paa, hvilke Varer der har været Tale om at eksportere med Eksportkreditstøtte, kan nævnes: Maskiner af forskellig Art. (Slagterimaskiner, Mejerimaskiner, Vaskerimaskiner, Drejebænke, Skotøjsmaskiner, Dieselmotorer, Raaoliemotorer, Elektromotorer og Dynamoer, forskellige elektriske Spil, Cementmaskiner, Margarinetromler m. m.), endvidere Vægte, Automater, Ovne, Køleanlæg, Køkkenanlæg, Mælkespande, Drittelstaver, Jernbanevogne, Diesellokomotiver, Skibe, Cykler, Plove, Radrensere, Jordfræsere, Halmpresser, forskellig Slags Frø, Konserves, Fisk, Skotøj, Kridt, Superphosphat, Farver og Lakker, Margarine, forskellige Slags Olie, Isolatorer, Lædervarer, Økser, Savblade, Drivremme og meget mere. Endvidere er der ydet Støtte til Overtagelse af Entrepriser i Udlandet, hvortil der i betydeligere Omfang præsteredes danske Leverancer. Det vil ses, at der i overvejende Grad er Ta-

le om *Industrivarer*, af den Grund at Landbrugsvarerne jo i Reglen sælges paa saadanne Markeder og paa saadanne Betingelser, at Støtte er ufornøden.

Med Hensyn til hvilke *Lande*, der særlig kan være Tale om at eksportere til med Eksportkreditstøtte, bemærkes, at der ikke gælder nogen Begrænsning i denne Henseende, men at Støtten vil kunne ydes til at eksportere danske Varer til et hvilket som helst Land. Det er naturligt, at der i første Række har været Tale om at støtte Eksporten til Markeder, hvor dansk Eksport ikke tidligere har vundet fast Fodfæste, eller hvor Forholdene har ændret sig saaledes, at Handelssamkvem uden en vis Støtte fra Statens Side vanskeligt har kunnet etableres. Det er paa disse Omraader, at Støtte er fornøden, medens Eksporten til de gamle Markeder i højere Grad formidles uden Statens Støtte.

For hvor stort et *Beløb*, der er eksporteret Varer med Statens Eksportkreditstøtte, er det vanskeligt at udtale sig om, men Beløbet ligger antageligt omkring et Par Hundrede Millioner Kroner tilsammen for de forløbne 10 Aar.

Det er i det foregaaende forsøgt at give et Billede af Institutionen, saaledes som den er i Dag, og i visse Hovedtræk at give en Skildring af dens Virkemaade. Tilbage staar Spørgsmaalet om dens *samfundsmæssige Betydning*. Besvarelsen af dette Spørgsmaal er for saa vidt af Interesse, som Institutionens Eksistensberettigelse i sidste Instans afhænger af Svaret og den Vurdering, dette giver Udtryk for. Nedenfor skal anføres nogle af de Betragtninger, som i saa Henseende maatte kunne anføres.

Det vilde ikke være rigtigt at mene, at Eksportkreditordningens samfundsmæssige Nytte ligefrem kan maales ved Størrelsen af det Beløb, for hvilket der i Aarenes Løb er eksporteret med Eksportkreditstøtte. Herved maatte man nødvendigvis forudsætte, at de Kapitaler, der har fundet Anvendelse ved Gennemførelsen af de paagældende Forretninger, vilde have ligget uudnyttede hen, hvis Ordningen ikke havde eksisteret, og at de Arbejdere, der har fundet Beskæftigelse, ellers vilde have været ledige. At noget saadant skulde være blevet Tilfældet, er det ikke rimeligt at antage. Langt snarere maa man vel tænke sig, at de produktive Kræfter, som Ordningen har lagt Beslag paa, i et vist Omfang vilde have fundet anden Anvendelse, hvis Ordningen ikke havde været der. Dette er det naturligvis vanskeligt at udtale noget sikkert om, men ren „Nettofortjeneste" er det Par Hundrede Millioner Kroner, som Ordningen har hjulpet med til at faa eksporteret for, i hvert Fald næppe, og det er vist i det hele taget umuligt i Kroner og Øre eller paa anden Maade at maale det Plus for Samfundet, som Ordningen kan have betydet. Der kan vel iøvrigt tænkes dem, der ud fra en ortodoks liberal økonomisk Tankegang oven i Købet vil mene, at Ordningen, set fra et samfundsmæssigt Synspunkt, kun har bevirket, at man har draget Kapital og Arbejde hen til Omraader, hvor disse produktive Kræfter ellers *ikke* vilde være søgt hen, og at dette — ligesom alle andre — Indgreb fra Statens Side i Erhvervslivets frie Udfoldelse altsaa har betydet en *mindre effektiv* Udnyttelse af Samfundets produktive Kraft. Overfor en saadan Betragtning kan det naturligvis ikke have nogen Vægt at anføre, at *Eksportindustrien* har været tilfreds med Ordningen, idet det jo i særlig Grad er Eksportindustrien, der har haft den direkte Fordel af den. Nu maa det erindres, at Eksportkreditordningen ved sin Oprettelse i 1921—22 var et Led i den Række af Foranstaltninger, som de da herskende Forhold nødvendiggjorde. Ordningen var paa dette Tidspunkt utvivlsomt en nyttig Hjælp til Eksportindustrien, som paa Grund af de urolige politiske og økonomiske Forhold paa mange Eksportmarkeder havde vanskelige Kaar og havde Støtte behov, og som gennem den ydede Støtte blev sat i Stand til at fastholde den størst mulige Del af Eksportmarkedet og holde sine Arbejdere beskæftigede, men man kan selvfølgelig være af den Mening, at medens extraordinære Forhold vel kan motivere, at man griber til extraordinære Foranstaltninger for at afsvække de voldsomste af de Stød, som Erhvervslivet under vanskelige Forhold udsættes for, kan det ikke være rimeligt at opretholde disse Foranstaltninger, naar Forholdene atter er normale; et Synspunkt, der iøvrigt straks rejser Spørgsmaalet om, hvornaar Forholdene er blevet saa normale, at yderligere Støtte kan undværes. Men i det hele taget maa den strengt liberale Synsmaade, i Henhold til hvilken Statens Optræden paa Erhvervslivets Omraade *kun* kan virke skadeligt, vel siges at være baade for eensidig og for teoretisk.

Hvad Eksportkreditordningen angaar, er der iøvrigt allerede foran nævnt Momenter, som paa mange Punkter afsvækker de Indvendinger, som eventuelt kunde tænkes fremført ud fra en streng liberal Tankegang. Der skal i denne Forbindelse peges paa, at Staten, som nævnt, ikke dækker Eksportøren i større Omfang, end at han *altid* selv er interesseret i kun at indlade sig paa forsvarlige Forretninger og at søge disse gennemført paa de for Eksportøren selv, og dermed ogsaa for Staten, bedst mulige Betingelser, fordi det altid er ordnet saaledes, at Statens Garanti ikke bliver effektiv, førend Eksportøren selv har lidt et vist Tab. Endvidere skal der her peges paa, at Staten ved Bevillingen af Garantierne bistaas af *Eksportkredit-Udvalget*, der repræsenterer selve det eksporterende Erhvervsliv, saaledes som det fremgaar af, hvad foran er anført. Der er i de her nævnte Henseender skabt en sund Vekselvirkning mellem Statsmagten og det privatøkonomiske Initiativ til Løsning af Opgaver, der er af Betydning for Erhvervslivet og dermed ogsaa for Staten.

Til Slutning bemærkes, at *Kreditforsikringen* — og det er jo, som vi har set, det karakteristiske ved Eksportkreditordningen — antagelig i de kommende Aar vil blive udvidet lidt efter lidt i Overensstem-

melse med den Specialiseringstendens, som paa saa mange Omraader gør sig gældende i det moderne Samfund. At gøre sig til Speciale at kautionere, afgive Garantier, eller hvordan man nu vil udtrykke det, er ikke noget nyt. I England opstod der i forrige Aarhundrede særlige Firmaer, som gav sig af med Forretninger af denne Art. Men det er naturligt, at disse Forretninger forholdsvis sent kan overtages af egentlige Forsikringsinstitutter, idet Basis for saadanne maa være, at der kan opstilles nogenlunde *sikre Beregninger* over Sandsynligheden for Indtrædelsen af de Begivenheder, mod hvilke der ønskes forsikret. Paa en Række Omraader kan saadanne Beregninger foretages, f. Eks. Livsforsikring og Brandforsikring, hvor man gennem statistiske Undersøgelser kan skaffe sig et brugbart Beregningsgrundlag, men det vil være vanskeligere at skaffe sig et saadant Grundlag, hvor Talen er om at forsikre mod, at en Køber viser sig ikke at være i Stand til at opfylde indgaaede Forpligtelser. De Forhold, der i denne Henseende er af Betydning, er yderst komplicerede og gøres ikke mindre komplicerede derved, at *politiske Forskydninger* eller Forandringer i den *almindelige økonomiske Udvikling* kan komme til at øve en afgørende Indflydelse. Det er netop saadanne Forhold, som i Aarene efter Verdenskrigen i særlig Grad har gjort sig gældende, og som gør en egentlig forsikringsmæssig Beregning særdeles vanskelig, for ikke at sige umulig, og dette gælder maaske Eksporthandelen mere end noget andet.

Under disse Omstændigheder, hvor Risikoen er saa vanskelig at beregne, er det naturligt, at det private Erhvervsliv i mange Tilfælde viger tilbage for selv at løbe Risikoen, og dersom de paagældende Forretninger skal kunne gennemføres, er der næppe anden Vej at gaa, end at lade Staten træde hjælpende til. Statens Resourcer er saa omfattende, at *Staten* kan løbe en Risiko, som det private Erhvervsliv fornuftigvis ikke kan løbe, og det er formentlig denne Betragtning mere end nogen anden, der maa danne Basis for Statens Eksportkreditordning. Hvis man udfra beskæftigelsesmæssige Synspunkter og ud fra den Betragtning, at der kan være Tilfælde, hvor Staten ikke bør vige tilbage for at paatage sig en Risiko, som det private Erhvervsliv ikke kan løbe, anser det for formaalstjenligt, at Staten gaar ind i visse Risici — og her kan man ifølge Sagens Natur *i sidste Instans ikke komme udenom et Skøn* — saa er Opgaven faktisk begrænset til at fastsætte saadanne almindelige Retningslinier for Ordningens Gennemførelse i Praksis, at *Erhvervslivets Tarv* varetages paa bedste Maade, uden at *Staten* bringes ud i alt for stor Risiko, og ved det Samarbejde mellem Staten og Erhvervslivet, som danner Grundlaget for den danske Eksportkreditordning, synes der at være skabt en Ordning, der er velegnet til at løse de Opgaver, man har stillet sig, og som man antagelig ogsaa i Fremtiden vil blive stillet overfor.

Arbejderbevægelsen og Marxismen.

Karl Marx har flere Steder i sine Skrifter fremsat sine Meninger om Fagbevægelsens Betydning og Opgaver. Klarest kommer hans Meninger dog maaske frem i et Foredrag, han i 1865 holdt i 1. Internationales Generalraad, og hvori han særligt imødegik den Paastand, at faglig Aktion var unyttig, fordi Varepriserne vilde stige tilsvarende, naar Arbejdslønnen forhøjedes. Han sluttede dette Foredrag med at foreslaa følgende Resolution:

1. En almindelig Forhøjelse af Arbejdslønnen vil fremkalde en Nedgang i den almindelige Profit, men i det store og hele ikke berøre Varernes Priser.
2. Det er den kapitalistiske Produktions almindelige Tendens ikke at hæve, men at sænke den almindelige Lønstandard.
3. Fagforeningerne er virksomme Centrer for Modstanden mod Kapitalens Overgreb. I visse Tilfælde viser de sig dog virkningsløse som Følge af ufornuftig Brug af deres Magt. De forfejler i Almindelighed deres Formaal, fordi de indskrænker sig til Guerrillakrig mod Virkningerne af det nuværende System i Stedet for samtidig at arbejde henimod dets Omdannelse og bruge deres organiserede Kraft som Løftestang for Arbejderklassens endelige Befrielse, det vil sige Lønsystemets Afskaffelse.

Denne Udtalelse synes maaske ikke at sige andet, end hvad vi alle var klare over i Forvejen, men det beviser jo kun, at Arbejderbevægelsen som Helhed har antaget den marxistiske Opfattelse af, hvilke Maal den bør sætte sig, og hvilke Midler den maa anvende for at naa dem. Men det er naturligvis ikke ensbetydende med, at enhver Deltager i Arbejderbevægelsen deler Marx' Opfattelser paa alle Omraader. At man i borgerlige og akademiske Kredse Gang paa Gang har slaaet Marxismen ihjel eller i hvert Fald „revideret" den, er der ingen Anledning til her at komme nærmere ind paa, derimod maa vi ikke se bort fra, at der endnu i vor Tid findes større eller mindre Grupper af Arbejdere, der lader sig lede af andre Teorier og forsøger at gaa andre Veje end den øvrige Del af Arbejderklassen. Saaledes findes der jo baade herhjemme og andre Steder kristelige Arbejderorganisationer, der som Følge af deres religiøse Indstilling ikke tilstræber en Forandring af Samfundsforholdene, men mere aktuelle er dog de to Retninger, Fascismen og Bolschevismen, der begge er opstaaede under Efterkrigstidens forvirrede Forhold. Ud fra en marxistisk Opfattelse er der i og for sig ingen Grund til at forundre sig over, at forvirrede Forhold skaber forvirrede Begreber, og der er heller ingen Grund til at tro, at det vil være andet

end et Tidsspørgsmaal, naar Arbejderne i de forskellige Lande bliver klare over deres virkelige Stilling og paa ny samler sig til Kamp for en Forandring, men det enkelte Menneskes Liv er jo ogsaa tidsbegrænset, og for den nulevende Slægt er det unægtelig en Ulykke, at en Del af Arbejderklassen har taget fejl af Vejen.

Fascisterne og deres tyske Efterabere Nazisterne erkender selv, at de ikke er Marxister — Nazisterne har jo oven i Købet sat som deres Hovedformaal at „udrydde" Marxismen. Det er imidlertid ikke første Gang, Marxismen er blevet slaaet ihjel, og den, der ofte er blevet dræbt, lever som bekendt længe. Hvis man virkeligt vil udrydde den marxistiske Anskuelse, at Udviklingen i Samfundet fører til større og større Modsætningsforhold mellem Overklassen og Underklassen, saa maa man naturligvis først forandre Retningen af Samfundets Udvikling, og det gør man vist hverken ved Hjælp af Koncentrationslejre eller ved at indføre en ny Form for Hilsen. Under en lignende Reaktionsperiode, nemlig efter Kommuneopstanden i Paris 1872, skrev Karl Marx: „En Hær af Lejetropper kan for en Tid holde Proletariatet nede med Vold, men Kampen vil Gang paa Gang bryde ud paa ny og i stadig større Omfang, og der kan ikke være Tvivl om, hvem der vil blive Sejrherre til sidst, de faa Udbyttere eller det store arbejdende Folk." Marx fik Ret i sin Profeti den Gang, og han vil sikkert ogsaa faa det nu.

I Modsætning til Fascister og Nazister hævder Bolschevikerne som bekendt, at de netop er de rigtige ægte Marxister. Hvis Marx havde levet nu, vilde han sikkert have sagt, som han en Gang før skal have sagt: „Gud ske Lov, jeg er ikke Marxist", thi der er ubestrideligt en iøjnefaldende Forskel paa *hans* Virksomhed, der i første Række gik ud paa at samle Arbejderne til en fælles Optræden, og disse „Marxisters" Virksomhed, der særligt gaar ud paa at danne „Celler" indenfor Arbejderorganisationerne for at svække og splitte disse. De har ganske vist lagt sig efter at bruge en Del Udtryk, som Marx og Engels ogsaa brugte, men de bruger dem principmæssigt i en helt anden Betydning: De har f. Eks. antaget Navnet Kommunister, fordi Marx og Engels i 1848 kaldte sig saaledes af Grunde, som de i et senere Forord til „Det kommunistiske Manifest" har gjort Rede for, men de handler ikke efter den Parole, som Marx og Engels udstedte i Manifestet:

> „Kommunisterne er intet særligt Parti i Modsætning til de andre Arbejderpartier. De har ingen Interesser, som afviger fra hele Proletariatets Interesser. De opstiller ingen særlige Principper, hvorefter de vil forme Arbejderbevægelsen."

Ligeledes taler vore Dages Kommunister stadigt om Klassekamp, ogsaa et marxistisk Udtryk, men de praktiserer det som en Kamp mod den Samfundsklasse, som de selv tilhører, medens Marx med dette Ord mente Arbejderklassens enige og samlede Kamp mod Overklassen. Paa lignende mærkelige Maade bruger de Ordet „Enhedsfront" — ikke som en Bestræbelse for at optræde med samme Front som den øvrige Arbejderklasse, men tværtimod med Front *mod* deres Klassefæller. Man tør vel nok sige, at det „kommunistiske" Sprog afviger lidt fra det almindelige.

Vil man imidlertid se bort fra disse vore Hjemmebolschevikers meningsløse og forvrøvlede Fraser og Slagord, for at søge at finde en principiel Uoverensstemmelse mellem vore Dages Kommunister og den øvrige Arbejderbevægelse, saa maa man særligt fæste Opmærksomheden ved to Punkter: Spørgsmaalet om vi skal tilstræbe Demokrati eller Diktatur, og om det er muligt at indføre socialistiske Samfundstilstande uanset hvilket økonomisk Udviklingstrin, vi er naaet til.

Kommunisternes Anskuelser om disse Spørgsmaal kan vel anses for bekendte, og da de plejer at paaberaabe sig Marx, kan vi jo begynde med at undersøge, om de er i Overensstemmelse med ham paa disse Punkter — selvfølgelig er det ikke dermed Meningen, at vi bare kan slaa op i Marx Værker for at finde, hvorledes vi skal stille os til et aktuelt Problem.

Lad os altsaa begynde med at undersøge, om Marxismens Grundlæggere, Marx og Engels, var Tilhængere af Demokrati eller af et Mindretalsdiktatur: Allerede i „Det kommunistiske Manifest" fastslaar de, at „det første Skridt i Arbejderrevolutionen er Proletariatets Ophøjelse til herskende Klasse, *Tilkæmpelsen af Demokratiet*", ligesom der opfordres til „Forbindelse og Forstaaelse mellem de demokratiske Partier i alle Lande". Overensstemmende hermed gav Marx det Blad, som han i 1848 udgav i Køln, „Neue Rheinische Zeitung", til Undertitel „Organ for Demokratiet". Der kunde anføres mange andre Citater af Marx og Engels, men det nævnte maa vist være tilstrækkeligt til at vise, at de aldrig har tænkt sig, at Arbejderklassens Frigørelse kunde gennemføres af et Mindretalsdiktatur.

Men lad os derefter overveje, hvorledes Arbejdernes egen Stilling til Spørgsmaalet er. Er Arbejderne ikke stærkt demokratisk indstillet? Er der nogen, der vil paastaa, at vi vilde finde os i et Diktatur indenfor vore Organisationer? Eller er det ikke saadan, at netop Tilhængerne af Diktaturet er de ivrigste til at kræve Urafstemninger? Kunde vi tænke os at føle os tilfredsstillede i Nazisternes „ensrettede" Fagforeninger eller i Sovjetunionens „socialiserede" Fagforeninger, hvis Formaal ikke er at varetage Medlemmernes Interesser, men at „vende deres Ansigter mod Produktionen", det vil sige faa dem til at morakke for at fremme Produktionen.

Med Hensyn til det andet Spørgsmaal, Socialisering af Produktionsmidlerne (Jorden, Fabrikkerne og Samfærdselsmidlerne), har jeg allerede vist, at Marx og Engels kun tænkte sig dette som et Resultat af en økonomisk Udvikling. I „Socialismens Udvikling fra Utopi til Videnskab" fastslaar Engels saaledes, at

„kun i det Tilfælde, at Produktionsmidlerne virkeligt er vokset fra Aktieselskabernes Ledelse, saa at altsaa Statsproduktion er blevet økonomisk uafviselig, kun i dette Tilfælde bliver det et økonomisk Fremskridt, at Samfundet selv overtager Besiddelsen af alle Produktionskræfter". Og i Forordet til „Kapitalen" udtaler Marx, at „selv om et Samfund er kommet paa Spor efter Naturloven for dets Udvikling, kan det hverken overspringe eller bortdekretere de naturlige Udviklingstrin. Men det kan forkorte og mildne Fødselsveerne". Disse Citater kan vel gælde som Bevis for, at heller ikke de russiske Kommunisters Socialiserings-Eksperimenter er i Overensstemmelse med Marxismen. Det er naturligvis ikke ensbetydende med, at de er forkastelige — det kan jo være Marx og Engels, der har set forkert — men ser man paa de Lidelser, det russiske Folk har gennemgaaet i de forløbne 15 Aar under Sovjetdiktaturet, kan vi vel ikke opfatte det som en Mildnen eller Forkortelse af „Fødselsveerne". Der kan selvfølgelig indvendes, at vi ikke kender meget til Forholdene i Rusland, men man behøver vel heller ikke at tro, at det er for at skjule, hvor herlige Forholdene er, at man vedblivende opretholder Censuren i Rusland.

Hvis jeg nu kort skal resumere Indholdet af disse tre Artikler om Arbejderbevægelsen og Marxismen, maa jeg først fastslaa, at de Retningslinjer, som Marx i sin Tid opstillede for Arbejderbevægelsen, i stedse højere og højere Grad er blevet anerkendte og fulgte af denne og endvidere, at de Anskuelser, som vi med et Fællesnavn kalder Marxismen, er blevet fuldtud bekræftede af den Udvikling, der er foregaaet i de 50 Aar, der er forløbet siden Marx Død. Der er derfor ogsaa Grund til at antage, at de marxistiske Opfattelser vil vise sig rigtige i de kommende Aar, og at vor Tids Forsøg paa enten at udrydde eller forvanske Marxismen vil faa samme kranke Skæbne som tidligere Tiders Forsøg i samme Retning.

Hans Palbo.

Medlemsskab i Arbejdsløshedsforsikringen.

Under den sidst foretagne Ombytning af Medlemsbøger, der for hele Arbejdsløshedskassens Vedkommende omfattede mere end 33,000 Medlemsbøger, blev der paa samme Maade, som det altid sker, naar Medlemsbøger indsendes til Hovedkontoret, foretaget en Revision af hver enkelt Medlemsbog baade med Hensyn til Kontingentbetaling, udbetalt Understøttelse og Medlemmernes Tilknytning til Faget, og med Hensyn til det sidste viste det sig, at der var nogle Medlemmer, som gennem en længere Aarrække enten slet ikke eller kun ganske lidt havde haft Beskæftigelse, eller hvis Beskæftigelse ingen Forbindelse havde med Faget.

Nu har det altid været en Pligt at paase, at nydende Medlemmer i Arbejdsløshedskassen hørte til den Kreds af regelmæssigt arbejdende, for hvilke Kassen er bestemt, men med Hensyn til saadanne Medlemmer, der maa anses for uskikket til regelmæssig Erhvervsvirksomhed, er Arbejdsløshedsloven blevet skærpet, saaledes at der vedrørende Ledelsens Forpligtelser ikke længere staar *kan* men *skal*. Statens Tilsynsførende har da ogsaa i Tilfælde af den Art, der kom dem for Øre, straks afæsket Kassens Ledelse en Erklæring om, hvormed den begrundede de paagældendes Forbliven i Kassen som nydende Medlemmer, og for saa vidt Hovedledelsen ikke skal være Genstand for Tiltale for Forsømmelighed, maa den have et Øje med disse Forhold.

Egentlig ligger denne Pligt hos Afdelingerne, der paa nært Hold kan følge det enkelte Medlems Forhold, og i de Tilfælde, hvor Afdelingerne indbringer et saadant Medlemsforhold for Hovedkontoret, træffes den enkelte Afgørelse paa det givne Tidspunkt, og uden at der plejer at ske andet, end at et Medlem, der er gledet bort fra Faget, ophører at være Medlem saavel af Arbejdsløshedskasse som Forbund.

Ved Ombytningen af Medlemsbøgerne viste det sig imidlertid, at Afdelingerne ikke har været tilstrækkelig opmærksomme paa dette Forhold, og en hel Del af Medlemsbøgerne blev derfor henlagt til nærmere Undersøgelse efter Bogombytningens Tilendebringelse. Et af Hovedbestyrelsen nedsat Udvalg fik derefter den Opgave at foretage nævnte Undersøgelse og at gøre Indstilling til Hovedbestyrelsen.

Resultatet var, at 52 Medlemmer, som i den for Medlemsbøgerne gældende Periode af 8 Aar, nogle endda i længere Tidsrum, kun ganske minimalt havde været beskæftiget ved Faget, blev indstillet til Udelukkelse, medens der for et mindre Antals Vedkommende blev truffet andre Dispositioner, saasom Udelukkelse fra Kontrol. En Del ældre Medlemmer henvistes til at søge Kontingentfrihed i Forbundene, og for de øvrige undersøgtes Vedkommende forblev Medlemsforholdet uforandret. Hovedbestyrelsen tiltraadte Udvalgets Indstilling, som derefter gennem Afdelingerne blev meddelt de paagældende med udtrykkelig Angivelse af, at de, saafremt de ønskede at appellere Hovedbestyrelsens Afgørelse, maatte indanke denne for Arbejdsdirektoratet, hvilken Henvisning iøvrigt de fleste af de paagældende har benyttet sig af. I de indtil nu afgjorte Sager har Arbejdsdirektoratet med en enkelt Undtagelse fulgt Hovedbestyrelsens Afgørelse.

Den Omstændighed, at et halvt Hundrede Medlemmer omtrent samtidig udelukkedes, vakte naturligvis en Del Opmærksomhed, specielt i de Afdelinger, hvor der blev flere udelukkede, og dette har nogle Steder udviklet sig til Vedtagelsen af Protestresolutioner, samtidig med at der, formentlig ikke uden Medvirkning fra den Side, der aldrig lader en Lejlighed gaa ubenyttet hen til at skabe Uro, rejstes

forskellige umotiverede og urimelige Paastande om, t. Eks., at Medlemmerne skulde smides ud, naar de havde faaet Understøttelse i 3 Aar.

For at disse Paastande ikke skal staa uimodsagt, skal vi ved nærværende gøre opmærksom paa, at hverken Optagelse af Understøttelsens 4-aarige Maksimum eller manglende Beskæftigelse i 3 Aar er afgørende for Bevarelse af Medlemsskabet.

De foretagne Udelukkelser hviler som anført paa Forholdene gennem en længere Aarrække, og dette vil jo iøvrigt fremgaa alene af det Forhold, at Udelukkelserne kun omfatter 52 af et samlet Medlemstal paa over 33.000, hvoraf en meget betydelig Del har været ramt af den store Arbejdsløshed gennem lange Tider, men Arbejdsløshedskrisen har ikke strakt sig over de 8—10 Aar, som Undersøgelsen omfattede.

Paa sidste Kongres vedtoges det at udvide Forbundets Forpligtelser til at betale Kontingent for alle arbejdsløse Medlemmer uden Understøttelse, og saalænge et Medlem staar opført blandt Arbejdsløshedskassens nydende Medlemmer, maa Forbundet udrede Kontingent og til Dels Ekstrakontingent til Arbejdsløshedskassen for disse Medlemmer, idet den Krone, som er paalignet de arbejdende Medlemmer udover de Kr. 1.50, som Ekstrakontingentet lyder paa for samtlige Medlemmer i Arbejdsløshedskassen, ikke er tilstrækkelig til at dække Ekstrakontingentet for de arbejdsløse.

Lige saa naturligt det er, at Forbundet kommer de arbejdsløse Medlemmer til Hjælp ved Vedligeholdelsen af Medlemsskabet, lige saa unaturligt er det at lade Forbundet vedblive med denne Beskatning, naar Forbindelsen mellem de paagældende og Faget ikke længere eksisterer, og der er naturligvis Grænser for, i hvor høj Grad man kan beskatte de arbejdende Medlemmer og Forbundets Kampfond.

Udelukkelserne er kun sket for Arbejdsløshedskassens Vedkommende, og almindeligvis plejer Afbrydelsen af Medlemsforholdet der ogsaa at medføre Medlemsskabets Ophør i Forbundet, men for de af de udelukkede, der fremsætter Krav om Bevarelsen af Medlemsskabet i Forbundet, har Smedeforbundets Hovedbestyrelse for sit Vedkommende fastslaaet en Ordning, hvorefter de paagældende kan bevare Medlemsretten i Forbundet ved at betale Forbundskontingentet 80 Øre plus det i Afdelingen gældende Kontingent, altsaa i Tilfælde, hvor Kontingentet til Afdelingen er 50 Øre, et samlet Kontingent af Kr. 1,30 pr. Uge, men dette Kontingent maa ogsaa udredes indenfor sædvanlig Restancefrist, da de paagældende ikke længere er Medlemmer af Arbejdsløshedskassen og derfor ikke, fraset Sygdom, har Adgang til Gratismærke eller Restancestempler.

I en Arbejdsløshedskasse som vor, hvor Understøttelsen saavel i Størrelse som i Udstrækning ligger paa et højt Niveau, vil der altid være stærke Bestræbelser hos det enkelte Medlem for ikke at komme ud af Kassen, og dette gælder ogsaa, hvor Talen er om at blive overført til en anden Arbejdsløshedskasse, fordi man har sin væsentligste Beskæftigelse indenfor dennes Omraade, men hvis Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse ikke skal være stadigt Hjemsted for enhver, der engang i Tidens Løb har tilhørt Faget — og vore arbejdende Medlemmer kan ikke taale den Overbelastning som dette vil medføre, — saa maa der ogsaa finde naturlig Afgang fra Faget Sted til Imødegaaelse af den Tilgang, vi har, i modsat Fald vil vi selv under jævnt gode Beskæftigelsesforhold til Stadighed have en Hær af arbejdsløse, og vel har Metalarbejderne altid vist sig at være meget offervillige, naar Nødvendigheden kræver det, men til Gengæld er det ogsaa Hovedledelsens Pligt at paase, at Offervilligheden ikke misbruges, og Hovedledelsens Pligter bliver stærkere i jo mindre Grad, Afdelingerne tager deres Part af Opgaven.

Ingen Feriebetaling.

En Voldgiftskendelse.

Onsdag den 20. September 1933, Kl. 13½, sattes Nørrevoldgade 30, 2. Sal, en Voldgiftsret til Afgørelse af en Strid mellem Dansk Jern- og Metalsliberforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark vedrørende Spørgsmaalet om Udbetaling af Feriegodtgørelse til en Sliber, som var beskæftiget hos Firmaet J. Chr. Mikkelsens Cyklefabrik, Horsens, indtil Juni 1933. Voldgiftsmændene var for Dansk Jern- og Metalsliberforbund Forbundets Formand, Aage Sørensen, samt Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Johs. Kjærbøl, og for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark Fuldmægtig Vald. Jensen og Direktør Hans L. Larsen. Formand og Opmand var undertegnede Professor Poul Andersen, hvem det tilfaldt at træffe Afgørelse i Sagen, idet der ikke opnaaedes noget Resultat ved Voteringen mellem de af Parterne hver for sig valgte Voldgiftsmænd.

Til Stede i Voldgiftsmødet var yderligere Afdelingsformand Schwabach.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund nedlagde Paastand paa, at Firmaet kendes forpligtet til at udbetale den omhandlede Sliber Feriegodtgørelse i Overensstemmelse med de i Forbundets Overenskomst med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien fastsatte Feriebestemmelser. Sammenslutningen paastod sig frifundet for dette Krav.

Under Sagen er det oplyst, at Firmaet J. Chr. Mikkelsens Cyklefabrik, Horsens, indtil August 1932 ikke var Medlem af nogen Arbejdsgiverorganisation. Firmaet beskæftigede ligesom nu Medlemmer af Dansk Jern- og Metalsliberforbund, men der var ikke mellem Firmaet og disse Arbejdere oprettet nogen egentlig Overenskomst. Arbejderne arbejdede aldeles

overvejende paa Akkord, og der førtes af Firmaet en Akkordbog, hvori de aftalte Akkorder blev indført. Disse Akkorder blev imidlertid ofte ændret, bl. a. under Hensyn til Materialets Art.

Efter Vedtagelsen af Forligsmandens Mæglingsforslag af 26. Marts 1931 førtes der mellem Firmaet og Arbejderne Forhandlinger vedrørende Indførelse af en Lønnedsættelse for Arbejderne, svarende til den i Mæglingsforslaget fastsatte, samt Indførelse af den i Mæglingsforslaget omhandlede Sommerferieordning. Disse Forhandlinger førte dog ikke til noget Resultat, hvorfor Arbejdet fortsattes paa de hidtidige Vilkaar.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund gør nu gældende, at fra det Tidspunkt, Firmaet indmeldte sig i Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien, er Firmaet underkastet Bestemmelserne i Sammenslutningens Overenskomst med Dansk Jern- og Metalsliberforbund, herunder Feriebestemmelserne. Derimod kan Firmaet ikke paa Grundlag af sin Indmeldelse forlange, at Arbejderne skal underkaste sig en Lønreduktion, svarende til den i Forligsmandens Mæglingsforslag af Marts 1931 fastsatte. Dels kan en Arbejdsgiver overhovedet ikke, hævder Forbundet, ved sin ensidige Disposition forringe Arbejdernes Lønvilkaar, dels er der nu gaaet saa lang Tid efter Vedtagelsen af Forligsmandens Mæglingsforslag af 1931, at den ved Mæglingsforslaget fastsatte Lønnedsættelse kan være udlignet i Forhold til de i nærværende Sag omhandlede Arbejdere.

Heroverfor anfører Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien, at Timefortjenesten for de hos Firmaet J. Chr. Mikkelsens Cyklefabrik, Horsens, beskæftigede Medlemmer af Dansk Jern- og Metalsliberforbund faktisk er højere end i andre tilsvarende Virksomheder. Det afgørende er imidlertid efter Sammenslutningens Opfattelse, at Bestemmelserne om Sommerferie i Forligsmandens Mæglingsforslag af Marts 1931 staar i saa nøje Sammenhæng med de ved Mæglingsforslaget fastsatte Lønnedsættelser, at Firmaet ikke kan have nogen Forpligtelse til at indrømme Arbejderne Sommerferie med Betaling i Henhold til Mæglingsforslagets Bestemmelser, saalænge Arbejderne fastholder det hidtil gældende Lønniveau.

Efter Opmandens Opfattelse vilde Firmaet ikke paa Grundlag af sin Indmeldelse i Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien kunne stille Krav om, at Arbejderne skal underkaste sig en Lønreduktion svarende til Mæglingsforslagets Bestemmelser. Den foreliggende Sag drejer sig imidlertid kun om, hvorvidt Arbejderne samtidigt kan fastholde det hidtil bestaaende Lønniveau og kræve Sommerferie med Betaling i Henhold til Mæglingsforslagets Bestemmelser. Dette Spørgsmaal mener Opmanden at maatte besvare benægtende. Det maa ganske vist antages, at Firmaet ved sin Indmeldelse i Sammenslutningen er blevet underkastet de almindelige Bestemmelser i den mellem Sammenslutningen og Forbundet bestaaende Overenskomst — herom er der iøvrigt Enighed under Sagen — men Bestemmelserne om Indførelse af Sommerferie med Betaling i Mæglingsforslaget af 1931 havde i saa høj Grad Karakter af et delvist Ækvivalent for den i Mæglingsforslaget fastsatte Lønnedgang, at Krav paa Sommerferie efter Mæglingsforslagets Bestemmelser ikke kan rejses af en Arbejder, der — som Tilfældet her er — hverken har faaet sin Løn reduceret umiddelbart i Henhold til Mæglingsforslagets Bestemmelse eller i Henhold til særskilte, senere Forhandlinger. Det kommer herved ogsaa i Betragtning, at medens generelle Lønreduktioner tidligere i Reglen har faaet Virkning ogsaa for de i Sagen omhandlede Arbejdere i Henhold til Forhandlinger, som Firmaet har krævet optaget, førte de i 1931 førte Forhandlinger — som foran nævnt — ikke til noget Resultat.

Herefter dømmer Voldgiftsretten:

> Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark bør være fri for Dansk Jern- og Metalsliberforbunds Tiltale i denne Sag.
>
> *København, den 26. September 1933.*
>
> P. V. V.
>
> *Poul Andersen.*

Vi har vanskeligt ved at forstaa, at uorganiserede Arbejdsgivere, der indmelder sig i en Arbejdsgiverorganisation, skal kunne paaberaabe sig tidligere gennemførte generelle Reduktioner for at opfylde Overenskomstens Bestemmelser. Vi har altid haft den Opfattelse, at hver af Parterne var bundne til Overenskomsten, naar der ikke forelaa specielle Aftaler, og vi finder det mærkeligt, at en tidligere uorganiseret Arbejdsgiver netop i Kraft af, at han ikke har staaet i Organisationen paa det Tidspunkt, da Lønreguleringen fandt Sted, nu opnaar en Preference derved, at han ikke skal yde Feriebetaling.

Den faste Voldgiftsret.

Formerforbundet — Forlig.
A/S H. Rasmussen & Co., Odense.

Fagbladet for August Maaned indeholdt under „Organisationernes Rubrik“ for Formerforbundet følgende:

1. August meddeltes pr. Telefon fra Jernindustriens Sammenslutning, at samtlige Medlemmer, der arbejdede hos *A/S H. Rasmussen & Co.*, uvarslet havde standset Arbejdet. Det drejede sig om ialt 83 Mand. Der arbejdedes i 2-Holdsdrift.

Som Hovedaarsag angaves, at en Former umotiveret var blevet afskediget efter kun at have været i Fabrikkens Arbejde i 4 Dage.

Den 4. August behandledes Sagen i et Møde mellem Hovedorganisationerne, hvor man enedes om, at Arbejdet skulde genoptages Lørdag den 5. August, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at føre Klage med Krav om Erstatning overfor Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsgiverne indsendte Klage til Retten, og den 11. Oktober blev Sagen behandlet der.

Klagen lød som følger:

Den 1. August d. A. nedlagde samtlige de hos A/S H. Rasmussen & Co. paa Dagholdet beskæftigede 64 Formere, Maskinformere og Kærnemagere uden noget Varsel Arbejdet. Arbejderne gik, uden at der forud havde været ført nogen som helst Forhandling med Fabrikkens Direktion, og uden at der overfor den var oplyst nogen Grund til Arbejdsstandsningen. Saa vidt Virksomheden har kunnet faa oplyst, havde Formernes Tillidsmand overfor Støbemesteren den foregaaende Dag stillet Krav om, at en Haandformer, der var beskæftiget med Fremstilling af Formekasser til eget Brug, og som nævnte Dag var blevet afskediget paa Grund af Arbejdsmangel, igen skulde antages. Den paagældende Haandformer var den sidst antagne og har i adskillige Aar ikke været beskæftiget hos Virksomheden.

Skønt Fabrikkens Direktør som sædvanlig var til Stede paa sit Kontor lidt før Kl. 9, gjorde Arbejderne ikke en Gang Forsøg paa at henvende sig, saa man maa formode, at det har været Hensigten for enhver Pris at skabe en Aktion uden først at komme i Realitetsforhandlinger. Kl. 22 skulde Natholdet, 19 Mand, begynde, men disse udeblev, og Arbejdsstandsningen omfattede derefter de paa ovenomtalte Fortegnelse opførte 83 Arbejdere.

Allerede da Dagholdets Arbejdsstandsning var en Kendsgerning, modtog Jernindustriens Sammenslutning telefonisk Indberetning herom og satte sig straks i Forbindelse med Dansk Former- og Støberiarbejderforbund, der lovede at gøre sit til, at Arbejdet omgaaende kunde blive genoptaget. Dette skete imidlertid ikke, og Sagen indberettedes derefter til Dansk Arbejdsgiverforening, der med De samvirkende Fagforbund traf Aftale om Fællesmøde, der afholdtes den 4. August. Man enedes her om, at Arbejdet skulde genoptages Lørdag Morgen den 5. s. M., men da man ikke kunde blive enig om en Erstatning for den skete Arbejdsnedlæggelse, forbeholdt Arbejdsgiverne sig at føre dette Krav frem til Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsstandsningen har som sagt omfattet 83 Mand i Dagene fra den 1. til den 4. August begge Dage incl. Ved Arbejdsstandsningen er der forvoldt Firmaet et Tab, som dette opgør til *Kr. 13,128,00.*

I Tilsvaret herpaa gjorde Forbundet følgende gældende:

I 1923 ansattes der hos A/S Burmeister & Wain i København en tysk Støbemester Chr. Jensen (tysk Undersaat, men danske Forældre). Da Aktieselskabet brød sammen, og Jensen maatte afgaa, blev han kort Tid efter antaget af A/S H. Rasmussen & Co., Odense.

Der har i den Tid, Jensen har været ansat hos A/S Burmeister & Wain, altid været Utilfredshed tilstede med ham hos vore Medlemmer, og man maa sikkert søge Grunden til, at han blev saa længe i Virksomheden, som Tilfældet var, i, at daværende Direktør Overgaard holdt sin Haand over ham.

En tilsvarende Utilfredshed meldte sig meget hurtigt i Odense, da han havde forlagt Virksomheden dertil. De mange Bække, der danner Aaen, gjorde ogsaa Udslaget her. Jensen hører til de Mennesker, der har syv Sind over en Dørtærskel. Den ene Dag venlig og nedladende overfor en eller flere Formere. Den næste Dag maaske afskedigede.

Dygtige Folk i deres bedste Alder, som havde staaet i Fabrikkens Arbejde i 15—20 Aar, udsattes for saadan Behandling, og ganske naturligt arbejder der sig en Antipati op mod en saadan Mand.

Hertil kommer, at Direktør Bakkekilde, i særlig Grad fra Begyndelsen af Aaret 1933, har vist sig meget umedgørlig under førte Forhandlinger. Direktør Bakkekilde kommer nemt ud af Ligevægt. To Gange har han i den senere Tid paa staaende Fod afskediget Støbemestre og maattet betale dem Løn for Fremtiden, da det skete uden lovligt Varsel.

En Tillidsmand blev tilkendt 600 Kr. i Erstatning og blev genindsat som Arbejder og Tillidsmand i Henhold til en Voldgiftskendelse.

Vi nævner dette, fordi det illustrerer det daglige Liv paa Fabrikken.

Folk sendes hjem fra Arbejdet, fordi Virksomheden ikke sørger for, at der er fornødent Materiale tilstede. Overarbejde kræves præsteret i uhørt Mængde. Overenskomstmæssige Tillægsbetalinger herfor præsteres ikke. Forhandlinger kan ikke finde Sted. Direktøren er bortrejst i maanedsvis o. s. v., o. s. v.

Man vil sikkert forstaa, at der paa den Maade meget let holdes en Gæring vedlige i Folk, og de har da ogsaa før Tilfældet den 1. August været sindet at ville forlade Arbejdet, og kun ved Tillidsmændenes energiske Indskriden er det lykkedes at hindre det.

Efter at Støbemester Jensen i Juli d. A. havde afskediget 2 af Fabrikkens veltjente Formere, der i Almindelighed var beskæftiget med det mere betroede Arbejde, og som Grund angivet Mangel paa den Slags Arbejde, og samtidig overfyldte en 3die Former, der ogsaa var ved den Slags Arbejde, med mere end han kunde overkomme, forlangte han Tillidsmanden til at skaffe sig en Former, der kunde alt, men ikke nogen af de 2 forannævnte.

Afdelingens Formand, som var ledig, og som man havde Arbejdsgiverne i Odense mistænkt for ikke gerne vilde have i Arbejde, blev anvist. Hans faglige Kvalifikationer er der intet i Vejen med. Bevis herfor er, at han i de 4 Nætter, han arbejdede, tjente 68 Kr.

Han begyndte at arbejde paa Nathold den 28. Juli, Kl. 12 Aften. 2den Mesteren dirigerede Natar-

bejdet. Om Morgenen kom Mester Jensen, hilste paa den ny Former og udtalte Haabet om godt Samarbejde.

Efter at have arbejdet i 4 Nætter blev han afskediget og — efter hvad man opgav — paa Grund af manglende Arbejde.

Der var ikke én Former i Støberiet, der troede paa, at det var Aarsagen, og det gør Forbundsledelsen heller ikke.

Vore Medlemmer vedtog saa i Frokostpausen, at Andersen — det er Afdelingsformandens Navn — skulde genantages.

Om Aftenen, som Afskedigelsen havde fundet Sted om Morgenen, afholdt Odense Afdelings Bestyrelse Møde. Begge Tillidsmændene fra Fabrikken var tilstede. Bestyrelsen, med Formanden i Spidsen, fraraadede meget stærkt at skride til Arbejdsstandsning, som der havde været stærk Tale om paa Støberiet hele Dagen.

Den følgende Dag henvendte Tillidsmanden sig til Mester Jensen og forlangte Andersen genantaget. Det vilde Jensen ikke indlade sig paa, hvorfor Tillidsmanden meddelte, at han da vilde gaa til Direktøren.

Jensen svarede herpaa, at det vedkom ikke Direktøren, og han var heller ikke hjemme, og iøvrigt var det vel voksne Folk, der ikke rendte fra den ene til den anden.

Herefter vedtog man at standse Arbejdet.

Tirsdag den 1. August, Kl. 9,23, meddelte Sammenslutningen pr. Telefon, at Formerne hos H. Rasmussen & Co., Odense, ikke var mødt til Arbejde, og at der arbejdedes i 2-Holdsdrift.

Der afsendtes straks Telegram til Afdelingen om, at Arbejdet straks skulde genoptages.

Umiddelbart derefter telefonerede Odense Afdeling om Aarsagen til Standsningen.

Samtidig meddeltes, at Arbejderne i Løbet af en Times Tid skulde have Møde, og det paalagdes Afdelingsformanden paa Forbundets Vegne at gøre, hvad han kunde, for at faa Arbejdet genoptaget snarest. Heri erklærede han sig indforstaaet og vilde senere paa Dagen telefonere om Resultatet af Mødet.

Mødet blev resultatløst, og næste Dag forløb et Møde paa samme Maade, selv efter, at der fra Forbundet var modtaget en kraftig skriftlig Opfordring om Arbejdets Genoptagelse.

Iøvrigt er Klagen stillet op saaledes, at det meget let kan læses, som Forbundet intet har foretaget sig for at faa Arbejdet genoptaget. Foranstaaende Redegørelse siger noget andet, og vi kan ikke indse, at der paa noget Omraade kan gøres Ansvar gældende overfor Forbund eller Afdeling.

Paa Klagens Side 1 er anført:

„Skønt Fabrikkens Direktør som sædvanlig var tilstede paa sit Kontor lidt før Kl. 9, gjorde Arbejderne ikke en Gang Forsøg paa at henvende sig, saa man maa formode, at det har været Hensigten for enhver Pris at skabe en Aktion uden først at komme i Realitetsforhandlinger."

Vi gør i den Anledning opmærksom paa Støbemester Jensens Udtalelse om, at Direktøren iøvrigt ikke var hjemme.

Ved Forligsprøven i Den faste Voldgiftsret gjorde Rettens Formand opmærksom paa, at Erstatningskravets Størrelse maatte anses for fantastisk, ligesom et deri indeholdt Krav paa 6000 Kr. i Erstatning for Ordrer, der var gaaet tabt paa Grund af Arbejdsstandsningen, ikke kunde anses for bevist.

Der henstilledes til Parterne at træde i Forhandling om en forligsmæssig Ordning gaaende ud paa, at de 82 Medlemmer af Forbundet betalte en Sum til Firmaet. Det oplystes under Sagen, at det ikke som nævnt i Klagen var 83, men 82 Medlemmer, det drejede sig om.

Forligsforhandlingerne gik trægt. Der fremkom Tilbud fra begge Parter, men man var stadig for langt fra hinanden. Sluttelig blev Forhandlingerne afbrudt, og Retten anmodet om at optage Sagen.

Da Retten var sat, henstillede denne enstemmigt til Parterne at forlige Sagen ved, at hvert af de 82 Medlemmer af Forbundet betalte 30 Kr. eller ialt 2,460 Kr. Kravet var paa ca. 158 Kr. pr. Mand.

Efter nogen Overvejelse hos begge Parter antoges Forligsforslaget, og Sagen var dermed sluttet.

Retten vedtog endvidere at fritage Forbundet for Sagsomkostninger.

Forannævnte Støbemester Jensen blev imidlertid, ligesom de to andre i Forsvaret nævnte Støbemestre, en skønne Dag — kort før Mødet i Voldgiftsretten — sat paa Porten uden forudgaaende Varsel o. s. v.

A. N.

Ferdinand Hurup fylder 80 Aar.

Ferdinand Hurup: Hvem er det? vil mange af de yngre spørge, medens sikkert adskillige af de ældre med Forundring vil fremsætte det Spørgsmaal: Lever Hurup virkelig endnu? Til Underretning for de førstnævnte kan vi oplyse, at Ferdinand Hurup var Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fra 14. Juli 1890 til 1. April 1892, og til de ældre, som kan mindes Hurups Virksomhed, kan vi fortælle, at Hurup lever i bedste Velgaaende ovre i Enumclaw i Staten Washington, ikke særlig langt fra Stillehavskysten og den canadiske Grænse, og at han den 18. November fylder 80 Aar. Af Artikler, der har været offentliggjort her i Bladet, vil Læserne have set, at han trods den høje Alder stadig er i Besiddelse af den Interesse for de sociale og økonomiske Problemer, der i Organisationens Barndom gjorde ham til en fremtrædende Mand indenfor Smede og Maskinarbejderne og anerkendt indenfor den øvrige Arbejderbevægelse. Vi staar stadig i Brevveksling med Hurup og maa ofte beundre den ungdommelige Indstilling, han trods sin høje Alder er i Besiddelse af, og den journalistiske Færdighed, hvor-

med han behandler særlig Nutidens økonomiske Problemer i Amerika.

I Anledning af den forestaaende Fødselsdag har vi anmodet Hurup om at give os nogle Data for sit Liv, og det fremgaar deraf, at han er født i København, men at han med forholdsvis korte Mellemrum skiftede Opholdssted. Familienavnet er Hurup,

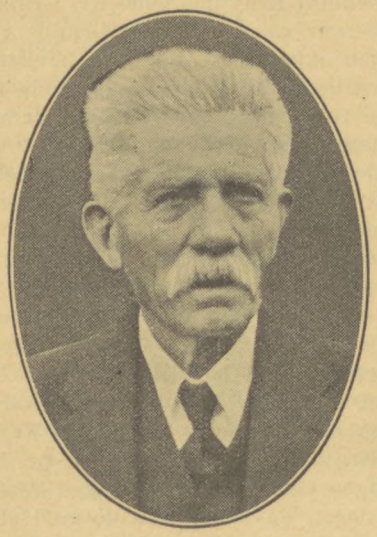

FERDINAND HURUP
September 1933.

men ved Udfærdigelsen af hans Døbeseddel er der begaaet den Fejl, at Navnet er stavet Hurop. Det var først efter, at han var kommet til Amerika, at han rettede Navnet til det originale Hurup, fordi som han siger, „man i Amerika ikke benytter Døbesedlen som Identification i den almindelige Tilværelse".

Om sine Omskiftelser som Barn skriver han:

„Sex Maaneder gammel flyttedes jeg fra Fødebyen København til Kristrup ved Randers. Tre Aar gammel flyttede jeg til Ishøj ved Taastrup Station, Sjælland, hvor min Bedstefader, Snedkermester Hurup, der var en belæst Mand, besad et lille Bibliotek. Jeg havde en medfødt Lyst til at læse, saa min tolvaarige Tante Margrethe Hurup lærte mig at læse, da jeg var omkring fem Aar gammel. Da jeg syntes, det var „Sjov" at gaa i Skole, som andre Byesbørn, tog jeg en Bog og mødte i Skolen, der laa lige over Vejen. Læreren i Ishøj, „gamle Mengel", der saa mig sidde paa Skolebænken, erklærede, at jeg var „for ung" til at gaa i Skole og sendte baade mig og min Bog hjem igen. Da jeg hverken kendte Skoleloven eller Tidsgrænser, men vidste, at jeg var ældre Dagen efter, saa mødte jeg igen, og efter en længere Parlamentering fik jeg Lov til at blive."

Hurup var i det hele taget en meget lærelysten og velbegavet Dreng, og han fortæller morsomt om, hvorledes han hos forskellige Bekendte, der besad Bøger, fik saadanne forærede, og studerede dem med megen Flid. Dertil kom en fænomenal Hukommelse, som bl. a. medførte, at han senere, da han blev Organisationsmand, kunde huske Navnene paa alle de Mennesker, han kom i Berøring med.

6¾ Aar gammel blev han anbragt hos sine Bedsteforældre, og han erindrer 9 Aar gammel, at Bedstefaderen en Dag erklærede: „Saadan en Knægt spiser saa meget", og det var Aarsagen til, at Hurup som saa mange andre af Datidens fattige Børn blev hyret ud om Sommeren til at passe Kreaturer. Senere blev han Bydreng, og efter at være konfirmeret kom han i Smedelære hos en Onkel, der havde Virksomhed paa Roskildevej ved Brøndbyøster. Hurup skriver herom:

„Men i de Dage blev en Læredrengs Ører holdt varme af Mestrenes, Svendenes og de ældre Drenges tildelte Lussinger. Arbejdstiden var fra fem Morgen til syv Aften. Den medfødte Oprørsaand virkede ikke mod Overmagten. Læredrengene kunde faa Overarbejde efter Fyraften og Søndag Eftermiddag ved at bore Hjul — en Skilling for Hullet — det gav mig en Idé. Jeg borede og borede, til jeg havde samlet mig nogle faa Rigsdaler, saa løb jeg min Vej, vandrede pr. Fod til Korsør, lidt over tretten danske Mile. Tog med Dampskib og paa Dæksplads til Aarhus og havde ogsaa Penge nok til pr. Jernbane at naa Randers, hvor jeg havde en venligsindet Onkel. Jeg kom saa 15 Aar gammel i Smedelære i Mariager."

Da vedkommende Mester gik over til at blive Værtshusholder, kom Hurup endelig i Smedelære i Randers, hvor han blev udlært og en Tid arbejdede som Svend. Hurup har i efterfølgende Artikel givet en levende Skildring af de Kaar, som Datidens unge Arbejdere var underkastet, og vi skal blot kort berøre Hurups Indsats som Organisationsmand.

Den 9. Januar 1883 valgtes han til Medlem af Bestyrelsen for Smedenes Organisation i København, Smede og Maskinarbejdernes Forbund af 1873, for hvilken han blev Formand, hvad der var en betydelig Gevinst for Organisationen. Hurup var veltalende, havde en elskværdig Optræden, en tillidsvækkende ærlig Karakter, hvortil kom en betydelig Kundskabsmængde, som han tildels havde erhvervet sig i sin Tjenestetid som Underofficer, og som før nævnt en ualmindelig Hukommelse. Yngre og ældre Kræfter flokkedes om ham, og han havde let ved at finde paa nye Midler til at vække de sovende Kolleger og holde Interessen vaagen hos de alt vundne Tilhængere. Hans Foredrag var fængslende og anlagt saaledes, at enhver af Tilhørerne kunde følge med. I Begyndelsen af 1884 blev Hurup fast ansat med en Løn af 25 Kr. ugentlig. Det var ogsaa Hurup, der allerede i 1883 havde udkastet Planen til Dannelse af et Forbund for Smede og Maskinarbejdere over hele Landet, og det var Hurup, der var Samlingsmærket for Smedene og Maskinarbejderne under den store Lockout i 1885, som ganske vist endte med et Nederlag for Svendene, men som ikke for-

maaede at slaa Organisationen ned, takket være ikke mindst Ferdinand Hurup.

Den 9. Oktober 1887 afgaar han som Formand, og Valdemar Olsen vælges i Stedet, men efter at Forbundet var dannet i 1888 og Vald. Olsen havde været Formand et Par Aar, afløste Hurup ham den 14. Juli 1890.

Senere udvandrede han til Amerika, og 40 Aar gammel arbejdede han paa en Maskinfabrik i Staten Maine. Som saa mange andre Emigranter prøvede Hurup lidt af hvert, arbejdede for et Tømmerkompagni i Staten Washington, for et Guldminekompagni i Alaska. Ejede, da han var 50 Aar, en Mejerifarm og samtidig en Smede- og Maskinforretning i Byen Black Diamond. 60 Aar gammel er han Redaktør af Ugebladet Social-Demokraten i Chicago, og 70 Aar gammel er han Maskinmester paa en elektrisk Kraft- og Lysstation ved Enumclaw.

I Mellemtiden havde Hurup været en Tur i Danmark, hvor han deltog i de store Festligheder i 1913 i Anledning af Smedeforbundets 25-aarige Bestaaen. Han blev Forretningsfører for Social-Demokraten i Nakskov, men Udlængslen drev ham til Amerika igen; først da han var 75 Aar ophørte han med Arbejdet og nyder nu sit Otium paa en lille Ejendom. Mange af vort Blads ældre Læsere vil sikkert sende Hurup en venlig Tanke, og fra den Organisation, for hvilken han var en overordentlig værdifuld Banebryder, skal der ved denne Lejlighed lyde en oprigtig og hjertelig Tak med Ønsket om, at Hurup endnu i en Aarrække maa være i Stand til som hidtil at følge Begivenhederne ogsaa herhjemme i vort lille Land, hvis faglige og politiske Arbejderbevægelse han stadig er levende interesseret i.

Unge Arbejderes Kaar for 60 Aar siden.

Af *F. Hurup.*

En Dag i Aaret 1873 vandrede jeg paa Roskilde Landevej over Frederiksberg Bakke og ind mod København for at søge Arbejde. Jeg havde blot to Skilling paa Lommen — men som ung er man sangvinsk og stoler mere paa individuel Lykke, end man grubler over Livets kommende Besvær.

En Time senere blev jeg antaget til Arbejde paa et Smedeværksted Vesterbrogade 24, hvor der var beskæftiget syv Svende og to Lærlinge. Arbejdstiden var fra Kl. 6 Morgen til Kl. 7 Aften, afbrudt af to Timer for Frokost, Middag og Vesperkost. De elleve Timers Arbejde betaltes efter Alder og Duelighed og varierede fra en Rigsdaler (to Kroner) til ti Mark (3 Kr. 33 Øre), 18 til 31 Øre pr. Time, og kun en Svend (Storsmederen) var vurderet til 31 Øre. Jeg begyndte paa Minimalløn.

1873 var et Brydningsaar for Arbejderbevægelsen. En Række Fag dannede Fagforeninger, men ingen af dem havde mærkbar Indflydelse paa Arbejdsforhold og Løn.

I Smede- og Maskinarbejderfaget blev oprettet to Organisationer, Grovsmedeforeningen af 1873 og Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening af 1873. Den *førstnævnte* var de konservative Borgeres Kæledægge, fordi der ingen Fordringer stilledes udover det, Mesterklassen i venlig Sympati vilde yde. Den *sidstnævnte* var en Torn i Øjet, fordi den fordrede Medbestemmelsesret i egne Affærer. Fortidens Laug, der var Samlingsmærker i et Fag, var ophævet og tildels gledet over til at være Syge- og Begravelseskasser og ansaa sig for hævet over den yngre Slægts Lønkonflikter.

Følgen var et køligt Forhold mellem de gamle og de nye Idealer.

Et gammelt Ordsprog lyder: *„Del og hersk"*. Arbejderne delte sig — og Mestrene herskede.

Individualismen fornægtede sig dog ikke. Alle var villige til enkeltvis at forlange Lønforhøjelse, enkelte fik den, og Resten blev ignoreret og maatte nøjes med at skumle. Datidens ledende Aander levede paa *Klasseinteresse* og *Klasseprofit*. Naar disse to Prærogativer var truet, slumrede Sympatien for de Fattiges Velfærd, hvorimod Ordensmagten var lysvaagen, naar det gjaldt om at kue demonstrative Arbejdere.

Lovene var friere — men Aanden af Fortidens Kancelli regerede i det offentlige Liv, naar det gjaldt Arbejderne og deres Organisationer. Københavns Gasværk betalte paa den Tid to Kroner for et halvt Døgns Arbejde. Arbejderne blev da enige om at forlange et Tillæg af 33 Øre. Det blev nægtet, og da Arbejderne truede med Strejke, var en Politistyrke rede til med Knipler at jage Arbejderne opad Gasværksvejen mod Vesterbrogade. Jeg passerede just Gastorvet, da de flygtende Arbejdere blev kniplet af Politiet, og mindes det modbydelige Billede af Klassejustits.

Selv om den brutale Magts Anvendelse kun var sporadisk, saa anvendtes andre Midler mod de organiserede Arbejdere for at gøre dem brødløse. Det var ret almindelig at spørge en Arbejdssøgende, om han var Medlem af Fagforeningen. Hvis det blev indrømmet, var Svaret: „Saa har jeg ingen Brug for Dem."

I Aarene 1874, 75, 76 og 77 var Konjunkturerne nedadgaaende, og det sidste Aar blev bl. a. uddelt Rugbrød til Arbejdsløse. De sløje Forhold virkede deprimerende paa Fagforeningerne.

Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening af 1873 sank ned til tre Medlemmer (Horsens-Petersen, Johannes Broch og Adam Petersen). De havde alle tre Beskæftigelse, og Foreningen havde et Par hundrede Kroner staaende i „Bikuben"s Sparekasse. Den Beholdning forblev urørt og kom til Nytte, da Organisationen atter kom til Live i Begyndelsen af Firserne.

Et Par Eksempler om Lønnen, der betaltes paa den Tid, vil vise, at selv stadigt Arbejde balancerede paa Randen af Elendigheden. Der var Maskinfabrikker, som betalte unge udlærte Svende 18 Øre i Timen. Med ti og en halv Times daglig Arbejde blev det 11 Kroner 34 Øre pr. Uge, og da nogle højhellige Dage i Aarets Løb gik tabt, saa var Aarets Fortjeneste i bedste Tilfælde 575 Kroner. En Smed af mit Bekendtskab arbejdede paa Statsbaneværkstedet for 14 Kroner om Ugen. Husleje slugte den ene Trediedel, og paa Restbeløbet maatte han forsørge sig selv, Hustru og fem Børn. Kommentarer overflødige.

Al Depression tiltrods voksede Smede- og Maskinarbejdernes Organisation i den første Halvdel af Firserne, og en Del Lønforbedringer blev opnaaet. Dette medførte dog ogsaa, at Fabrikanterne i Jernindustrien i 1885 organiserede sig, og en af deres første Handlinger var en Deklaration om, at de af deres Arbejdere, som var Medlemmer af Smede- og Maskinarbejdernes Forbund, om ikke udmeldte senest den 14. Juli 1885, vilde blive afskedigede. Det havde dog den modsatte Virkning, og paa faa Undtagelser nær meldte Arbejderne sig ind i Forbundet. Den 14. Juli 1885 var 24 Maskinfabrikker (tilhørende Medlemmer af Fabrikantforeningen) uden Smede og Maskinarbejdere, og Kampen førtes med fuld Kraft indtil 15. November, da den afsluttedes med et magert Forlig for begge Parters Vedkommende. Det var en Styrkeprøve, som fik sin Betydning senere ved at vise, hvad Sammenhold formaaede.

Selve Lockouten er publiceret i Smedenes Historie, saa jeg vil indskrænke mig til en af de Samtaler, jeg havde med Fabrikantforeningens Formand, Th. Hüttemeyer, paa hans Kontor.

I Samtalens Løb bemærkede jeg, „at Arbejderne ogsaa havde Ret til at leve, og at Betingelsen herfor var bedre Lønvilkaar", hvortil Hüttemeyer svarede: „Ret til at leve lyder pænt — men det kan vi dog ikke tage Hensyn til — vi skal møde Konkurrence, og den fordrer billig Arbejdskraft". Hüttemeyer var dog ikke Datidens daarligste Betaler. Han talte aabenbart paa Standens og Konkurrencens Vegne.

Argumentet ledsagede han med den Bemærkning: „Det er Pengene, det drejer sig om — vi har Pengene, og I har ingen, saa vi vinder, og I taber."

Den senere industrielle Historie har dog ogsaa vist, at *en vellønnet Arbejderstand er Kærnen i en Nation, fordi det bringer Købeevne, Intelligens og national Velvære og ikke mindst, at det er det mest virksomme Middel mod den usunde Konkurrence,* som var Fortidens største Forbandelse.

Der var idelige Kampe i Aarene, der fulgte 1885, men den fortsatte Vækst af Arbejdernes Organisationer førte endelig til det mest værdifulde Resultat, at de anerkendtes som en ligeberettiget Kontrahent i Forhandling og Bestemmelsesret om gensidige Kontraktforhold. Andre og meget virksomme Faktorer i Arbejdernes Favør var den frisindede Presse og de under Firsernes provisoriske Regering opvoksende politiske frisindede Organisationer, der stod sammen med *Arbejderpartiet og dets Presse* i Kampen for det danske Folks Frihed, og sluttelig medførte en Udviklingsperiode i praktiske Love, Intelligens, Uddannelse, Dygtighed og Levevilkaar, som gjorde Danmark til et Mønster ogsaa for andre Nationer. Det er Resultatet af de Gamles ihærdige Kampe. Det er *Arven, de efterlader Ungdommen, at bevare og føre videre til Efterslægten.* Idealet er frit at tænke, tro og tale. Den nuværende Tid maner til Enighed, appellerer til Ofre af Evner, Tid og Midler, og kun *Sammenhold bliver det sikre Værn ogsaa i Fremtidens Modgang. DET GÆLDER IKKE EEN, MEN ALLE.*

Smede og Maskinarbejdernes Fagforening i Aarhus fylder 50 Aar.

Den 13. Oktober 1883 stiftedes i Østergades Forsamlingsbygning i Aarhus Smede og Maskinarbejdernes Fagforening for Aarhus. Der havde tidligere i den jydske Hovedstad været gjort Forsøg paa at samle Smedene til Arbejdet for Forbedring af egne Kaar, idet der allerede i 1877 blev stiftet en Fagforening for Smede, men selvom denne Forening formelt levede i ca. 3 Aar, saa udøvede den ingen reel Virksomhed. Der kunde ikke samles saa mange Medlemmer til Møderne, at disse var beslutningsdygtige, Formanden maatte nedlægge sit Mandat paa Grund af Pres fra forskellig Side, der var ingen socialdemokratisk Bevægelse at hente Støtte hos, intet Blad at bruge som Talerør. I Marts 1880 opgav man Ævret, og Foreningens sammensparede Midler, 70 Kr., blev skænket til Forsamlingsbygningen i Rømersgade i København.

I Begyndelsen af 80'erne tog Arbejderbevægelsen i Aarhus Form. *Harald Jensen* begyndte sit banebrydende Arbejde, „Socialdemokratisk Ugeblad", det senere „Demokraten", saa Dagens Lys, bragte nye Tanker ud til Diskussion i Arbejderkredse, vakte de fortrykte til Daad. Ogsaa Smedene blev revet med af denne nye Strømning, Tankerne om at danne Fagforening tog fastere Form, og man indkaldte *Ferdinand Hurup* fra København til at holde et Foredrag om Organisationens Betydning. Hurups Foredrag, der holdtes den 22. September 1883, bevirkede, at der blev nedsat et Udvalg til at forberede Indkaldelsen af en stiftende Generalforsamling, denne fandt Sted den 13. Oktober, og Smede og Maskinarbejdernes Fagforening blev startet med 40 Medlemmer.

Som Formand for den nye Forening valgtes *Elias Petersen,* der i to Aar havde denne Tillidspost, og som senere fra 1888—89 atter stod i Spidsen for Organisationen. Elias Petersen var en evnerig og vidt-

skuende Mand, der tillige var meget kundskabsrig. Han var klar over, at Arbejderklassen i sin Kamp for bedre Livsvilkaar havde Brug for Oplysning, og han oprettede derfor sammen med en anden af Fagbevægelsens Pionerer i Aarhus, *Boeslund*, en Aftenskole, hvor han bl. a. underviste i Matematik. Den første Bestyrelse bestod iøvrigt af Viceformanden *Chr. Jensen*, Kassereren *S. Andersen*, og Bestyrelsesmedlemmerne *Martens, N. P. Nielsen, J. Petersen* og forannævnte *N. Boeslund*. Af denne første Bestyrelse lever nu ved Jubilæet kun *N. P. Nielsen*, der indtil Jubilæet var beskæftiget ved A/S Frichs som Drejer, og som stadig er levende interesseret i Fagforeningens Trivsel.

Afdelingens Ejendom.

Den unge Fagforenings første Virksomhed synes at have været mere af politisk end af faglig Karakter. Efter at man i Maj 1884 havde anskaffet sig en rød Fane, deltoges med denne i en Grundlovsfest i Riis Skov sammen med Venstre, der jo dengang var arbejdervenligt og revolutionært. Den 31. August deltog man igen i et offentligt Møde i Riis Skov, denne Gang for at vække Interesse for Socialdemokratiet og for Udbredelsen af „Socialdemokratisk Ugeblad", og med F. Hurup og P. Holm som Talere.

Snart begyndte dog ogsaa de faglige Opgaver at trænge sig paa, og efter at Kongressen i 1891 havde vedtaget det saakaldte „Odense-Program", hvori stilledes Krav om Arbejdstidens Længde, Overarbejdets Betaling og en Minimumsløn paa 27 Øre pr. Time, var der skabt et Grundlag for Arbejdet. Der rejstes en kraftig Lønbevægelse, der førte til Arbejdsnedlæggelse paa mange Arbejdspladser, bl. a. Caroc & Leth, H. P. Jensen og Statsbanernes Centralværksted. Strejken blev ført meget skarpt, men da Midlerne til Kampens Førelse manglede, endte Kampen uden Resultat. Ikke mindst paa Statsbanerne, hvor Maskinchef Busse optraadte som Selvhersker, gik det haardt til, og da Arbejderne mødte for at genoptage Arbejdet, fik de at vide, at der ingen blev antaget de første 8 Dage, og at hver enkelt Mand derefter maatte søge Arbejde.

Denne sørgelige Strejke førte til, at over 200 af Foreningens Medlemmer meldte sig ud, og der blev kun 32 tilbage. Smedene, der kom i Arbejde, maatte underskrive strenge Kontrakter, der bl. a. indeholdt fuldstændigt Forbud mod at tilhøre Fagforeningen eller socialistiske Foreninger. Og nu begyndte Aarhus-Smedenes Kamp for at faa Fagforeningsretten anerkendt. Langsomt vendte Smedene tilbage til deres Organisation paa Trods af Forbudet, og efter en langvarig Konflikt i 1895 opnaaedes en Overenskomst med Mestrene, der foruden adskillige Forbedringer af Løn og Arbejdsforhold tillige indeholdt Retten for Arbejderne til at slutte sig til hvilken Forening, de ønskede.

Efter denne Sejr begyndte et rigt indre Organisationsliv, de Kolleger, der endnu stod udenfor, og det var op imod Halvdelen af Fagets Udøvere, organiseredes, Værkstedsklubber dannedes, og faglige Forhandlinger førtes. De store Kampe i 1897 og 1899 styrkede det indre Sammenhold, Organisationen havde haft sit store Gennembrud, og Arbejdet gik nu sin stødte Gang. Aarhus Afdeling har ikke mindst udnyttet Overenskomstens Løfteparagraf, og har herved og ved Indgaaelsen af mange Særoverenskomster ført Aarhus Smedene frem til at staa med nogle af

Den nuværende Bestyrelse.

Provinsens bedste Lønninger, og det har naturligvis for Forbundets Lønniveau en stor Betydning, at det er en Afdeling med 2400 Medlemmer, der ligger i Spidsen.

Ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om Lærlingenes Organisering under Fagforeningen har Aarhus Afdeling hørt til de førende. Allerede i 1884 beskæftigede man sig hermed, men der skulde gaa 38 Aar, inden Tiden var moden for dette Arbejde. I 1922 oprettedes i Aarhus den første Lærlingeklub under Smedeforbundet, og Afdelingen stillede Forslag til Kongressen om at oprette Underafdelinger for Lærlinge under Forbundet, og paa Kongressen i 1923 blev dette vedtaget, dog saaledes, at det overlades til de enkelte Afdelinger at bestemme, hvorvidt man vilde oprette saadanne Afdelinger.

Afdelingens stærke Vækst og det derved forøgede Administrationsapparat har gjort det nødvendigt for at skaffe egnede Kontor- og Kontrollokaler, at Afdelingen selv er blevet Husejer; i 1920 købtes Ejendommen Fredensgade 26. Paa en Generalforsamling i 1929 vedtoges det at lade denne overgaa til Smede og Maskinarbejdernes Stiftelse, hvorved det er Hensigten at skaffe billigere Lejligheder til gamle Medlemmer og Enker. Det viste sig dog hurtigt, at Ejendommen ikke egnede sig hertil, og det vedtoges derfor i Maj 1933 at opføre en Bygning hertil i Nærheden af Marselisborg Skov, og det er Meningen, at denne skal staa færdig i Løbet af 1934.

— — —

Ganske naturligt ønskede Aarhus Afdeling at fejre Jubilæet, og dette skete ved en pompøs og stilfuld Fest paa Aarhus Stadion Søndag den 15. Oktober. Den store Tennishal var festligt smykket med Blomster, Flag og røde Bannere, og en festklædt, tusindtallig Forsamling var mødt, da Festen indlededes med Musik af et 32 Mands Orkester.

Formanden *Leonhard Hansen* bød Velkommen til Forsamlingen og til de særligt indbudte Gæster, Foreningens Veteran *N. P. Nielsen*, Værkfører *E. Jacobsen*, der har været Formand for Afdelingen, Forretningsfører *Martin Nielsen*, Arb. Fællesorganisation, Borgmester *H. P. Christensen*, Landstingsmand, Redaktør *M. Simonsen*, og Forbundsformand *Johs. Kjærbøl*. Ligeledes bød han i hjertelige Ord Repræsentanter for Grenaa Klub, der i næsten 25 Aar har været tilsluttet Afdelingen, et særligt Velkommen.

Leonhard Hansen udtalte videre: „Det er en stolt Dag for vor Organisation efter 50 Aars Bestaaen at kunne mødes under Former som i Dag. Alle, der har fulgt vor Organisations Historie, ved, hvilken Udvikling der har været, og hvilke mægtige Resultater vi har kunnet opvise som Led af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Alt dette er naaet gennem Sammenhold. Jeg er stolt af vort Sammenhold og Kammeratskab, det har været det bærende. Jeg takker Kammeraterne og Tillidsmændene, der hver paa sit Felt har været med til at føre Arbejdet frem.

Tillidsmændene faar sjældent Tak for deres Arbejde, det skal de have i Dag.

Men først og fremmest skal der lyde en Hyldest og Tak til vor gamle Kammerat, N. P. Nielsen, den eneste nulevende Medstifter. Han har ofret sig for vor Sag. I Dag sender Arbejdsgiverne os Blomster og Gaver, men for 50 Aar siden, da Nielsen tog fat, kastede man Folk paa Gaden, naar de tog Del i Fag-

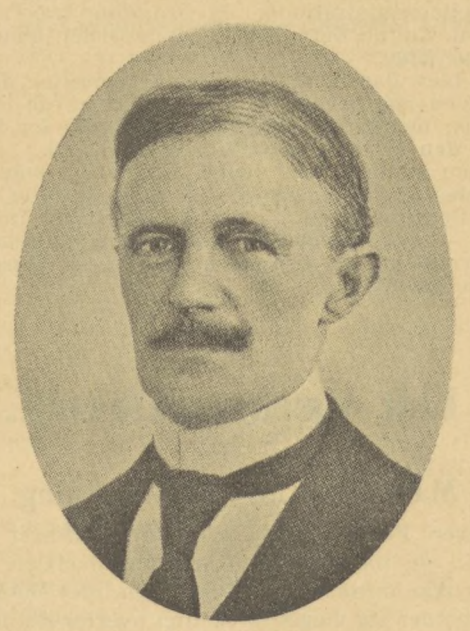

N. P. NIELSEN

foreningsarbejdet. Nielsen blev da ogsaa afskediget fra Statsbanerne, fordi han ofrede sig for Kammeraternes Sag. Det er sjældent, at en Mand med Interesse følger sit Arbejde igennem 50 Aar. Ogsaa Nielsens opofrende Hustru fortjener en Tak. Jeg haaber, at de faar en lys og god Livsaften med gode Tanker fra dem, de var med at skabe gode Kaar for. Et Leve for N. P. Nielsen!"

Efter at Orkestret havde spillet et Nummer, fik Forbundsformand *Johs. Kjærbøl* Ordet for Festtalen.

Kjærbøl omtalte Arbejderbevægelsens Historie fra de første svage Spirer, hvor Mænd med staalsat Mod under uhyre Vanskeligheder byggede Organisationerne, til Dagen i Dag, da vi staar med de fasttømrede Organisationer og den udbyggede Sociallovgivning, men hvor Tidens mangeartede og dybtgaaende Vanskeligheder stiller Organisationerne overfor Opgaver af en saadan Karakter, at deres Løsning ofte synes umulig. Kjærbøl sluttede med at udtale:

„Den forvirrede Tid har skabt et Virvar af Problemer, der er svære at finde Rede i. Derfor kræver Tiden Tillid til dem, der skal lede Arbejdet fremad og føre Organisationerne frelst gennem Skærene. Jeg frygter ikke Fremtiden, thi jeg ved, at Smedene holder sammen, og at vort Fag er i Pagt med Tiden og den tekniske Udvikling.

Ved Starten talte vort Forbund 2.000 Medlemmer, nu 31.000, og trods den store Arbejdsløshed er der i Dag 8.000 flere Smede i Arbejde end i 1914.

Under skiftende Tider har Organisationen i Aarhus bestaaet. Den er Forbundets største Afdeling, og dens Linje har været den samme som den samlede Arbejderbevægelses. Paa Forbundets Vegne siger jeg Aarhus Afdeling Tak for den Indsats, der er ydet.

Vi er inde i en Brydningstid. Vi maa agte paa Udviklingen og holde Fingeren paa Tidens Puls, men undlade at eksperimentere.

Et Leve for Aarhus Afdeling!"

Saa talte Veteranen, *N. P. Nielsen*, og han rettede især en Appel til Ungdommen om at følge i de ældres Fodspor. Han takkede de forskellige, han havde arbejdet sammen med, og sluttede med at udbringe et Leve for Kammeratskabet.

Derefter fremførtes en Kantate, som Leonhard Hansen havde skrevet Teksten til, medens Musikken var komponeret af Carl Christensen. Kantaten bestod af 3 Kor, 2 Recitationer og 2 Soli. Vi hidsætter det første Vers, der paa en udmærket Maade karakteriserer Værket, der da ogsaa modtoges med bragende Bifald.

„Et halvt Aarhundrede er gaaet, siden
vi slog til fælles Værn det Bolværk op,
hvorom saa mangen Gang igennem Tiden
vi Smede slutted' op i fælles Trop.
Fra Trældommens Kaar gennem Kampgny og Slag,
hvor knap der var Tid til at bede,
vi staar som en fribaaren Skare i Dag
og glædes, fordi vi er Smede."

De indbudte Gæster fik nu Ordet. Forretningsfører *Martin Nielsen* overbragte en Hilsen fra Fællesorganisationen og takkede for mange Aars godt Samarbejde, idet han bragte Leonhard Hansen en personlig Tak og sluttede med at udbringe et Leve for Sammenholdet og Kammeratskabet.

Værkfører *Jacobsen* glædede sig over, at Kammeratskabet stadig holdes i Hævd, ønskede Held og Lykke for Organisationen, og at den maatte være med at skabe et Samfund, hvor ingen er til overs.

Borgmester *H. P. Christensen* bragte en Hilsen fra det aarhusianske Socialdemokrati og udbragte et Leve for Socialismen, og Redaktør *Simonsen* overbragte en Hilsen og Lykønskning fra „Demokraten".

Efter et Musiknummer og Afsyngelsen af en for Lejligheden skrevet Fællessang, tog Leonhard Hansen Ordet for Afslutning. Han takkede de mange, der havde sendt Blomster og Telegrammer og Gæsterne for deres smukke Ord om Smedenes Sammenhold og sluttede med et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Saa lød Lumbyes „Champagnegalop", og Festen sluttede med, at Forsamlingen staaende paahørte „Internationale", som blev sunget af Sangkoret „Vulcan".

Om Aftenen gik Dansen lystigt i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Amaliegade.

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Herning Afdeling.

En Aften i Januar 1908 samledes nogle Smede i Herning for at drøfte, om Tiden snart var inde til at danne en Fagforening, og Resultatet blev, at der oprettedes en Klub paa 13 Mand, staaende under Holstebro Afdeling. I August Maaned var Klubbens Medlemstal vokset til 29, og man vedtog da at anmode Hovedbestyrelsen om at faa en selvstændig Afdeling, hvilket ogsaa bevilgedes. Den 15. September holdtes den konstituerende Generalforsamling, og da denne Dato maa regnes for den egentlige Stiftelsesdag, kunde Afdelingen altsaa den 15. September i Aar fejre sin 25 aarige Bestaaen.

Afdelingens første Formand var *J. P. Sørensen*, men han fungerede kun til 1910. Afdelingen har jævnlig skiftet Formand, har i de forløbne 25 Aar haft en halv Snes Stykker, medens der kun har været 2 Kasserere, *Jens Kjær*, der valgtes paa den første Generalforsamling, og *H. Lindholm*, der siden 1919 har varetaget Afdelingens regnskabsmæssige Anliggender.

Den jubilerende Afdeling har arbejdet støt og sikkert paa Højnelse af sine Medlemmers Løn- og Arbejdsvilkaar, og er ved Sammenhold og Kammeratskab kommet gennem de senere Aars Vanskeligheder. Arbejdsløsheden har været særlig haard ved denne Afdeling, der i 1932 havde ca. 85 Medlemmer ledige, Tallet var den 9. September i Aar 23; Afdelingen havde paa selve Stiftelsesdagen 122 Medlemmer.

I Anledning af Jubilæumsdagen holdt Smedene Fridag den 16. September, og det blev en i alle Maader smuk Festdag. Om Eftermiddagen var der Medlemsmøde, hvor Forbundets Formand, *Johs. Kjærbøl*, talte, og Kl. 6 samledes Smedene med deres Damer og de indbudte Gæster til Fællesspisning i Haandværkerforeningens Sal.

Afdelingens Formand, *Chr. Rasmussen*, bød her Velkommen og gav en lille Oversigt over de Kaar, hvorunder Smedene havde virket i de 25 Aar, og fremhævede særlig Jens Kjærs og de øvrige Pionerers banebrydende Arbejde, idet han takkede dem for deres Virksomhed i Fagforeningens Tjeneste.

Johs. Kjærbøl holdt Festtalen og bragte en Hilsen og Tak fra Hovedledelsen for det gode Samarbejde, der altid har været mellem Forbundet og denne Afdeling. — 25 Aar er ikke nogen lang Tid, men vi maa indrømme, at der i disse Aar er sket en hel Del. For 25 Aar siden var vi fagligt set inde i en god Tid, hvor det altid gik opad. Senere har vi gennemlevet lidt af hvert og har været nødt til paa forskellig Maade at resignere. Der er næppe nogen, der kan sige, hvad Udgangen af denne Krise bliver. Et tragisk Eksempel har vi mod Syd, lad os danne et Bolværk mod saadanne Tilstande.

Vi Smede lever paa de gamle Traditioner, vil ogsaa fortsat leve paa dem, vi mangler blot en Forbundsfælle: Arbejdet.

Kjærbøl advarede de unge mod at lade sig lokke af de kommunistiske Lygtemænd, og sluttede med en Tak til de gamle og en Tak til dem, der har maattet bære Krisens Byrder som arbejdsløse, saavelsom til dem, der har haft Arbejde, fordi de forstod Nytten af de høje Kontingenter.

Der blev holdt en Række Taler, og ind imellem blev der sunget Sange, forfattede i Dagens Anledning. Efter en lille Pause talte Foreningens Kasserer, *H. Lindholm*. Han fortalte interessant om den første Tid, da det mest gik ud paa at hæve Pokalen, men Smedene blev hurtig klar over, at det ikke gik paa den Maade, og *Jens Kjær* tog da fat for at skabe det rette Grundlag. Da Fagforeningen blev stiftet, var Kontingentet 75 Øre om Ugen, nu er det Kr. 5,50 for arbejdende Medlemmer. Afdelingens første Maanedsregnskab balancerede med Kr. 74,65, nu balancerer et Maanedsregnskab med ca. 7.000 Kr. I de sidste 5 Aar har Afdelingen solgt Mærker for 74,000 Kr., men der er i samme Tidsrum udbetalt 147.000 Kr. i Understøttelser.

Derefter talte *C. Landt* for Smedens Kone, *Thomsen* for Bestyrelsen. *Krohn Jensen* bragte Hilsen fra Fællesorganisationen og *Brøndum* fra Partiforeningen. Endnu flere Talere havde Ordet, blandt andet *Jens Kjær*.

Der blev danset et Par Timer, hvorefter der var Optræden paa Scenen af Smede, der havde lavet to Sketchs; den første foregik i en Smedie for 25 Aar siden, den anden i et Nutids-Bilværksted.

Festen sluttede med fælles Kaffebord, men imod Smedenes Ønske maatte de allerede slutte af Kl. 1., fordi Politimesteren — for Resten noget uforstaaeligt — havde nægtet at lade Festen vare længere paa Grund af den paa Egnen herskende Børnelammelsesepidemi.

Lidt Værkstedsteknik.

Materialer for Metaltrykning.

Enhver Forarbejdning af Metaller kræver Kendskab til de paagældende Arbejdsmaterialer. Dette gælder ikke mindst Metaltrykningen, idet Materialerne forholder sig meget forskelligt overfor denne særegne Bearbejdning.

Naar Pladen ved Hjælp af Staalet trykkes ned over Patronen eller ind i en indvendig Patron, undergaar Materialet en meget gennemgribende Formforandring. Tænker man sig, at der paa den oprindelige Plade er tegnet et Net af Linier, der inddeler Pladen i lutter smaa Kvadrater, vil alle disse Kvadrater under Optrykningen forandres i Form, saaledes at de bliver til Rektangler, Trapezer eller end- og krumlinede Figurer. Tillige undergaar Pladetykkelsen Formforandringer; den kan blive meget forskellig paa den færdige optrykkede Genstand.

Dette viser, at Pladen udsættes for saa stærke Kraftpaavirkninger, at den maa have baade god Styrke og Sejghed for ikke at revne eller folde. Enhver Uensartethed i Pladen, f. Eks. forskellig Haardhed, forskellig Tykkelse eller Ridser i Overfladen, giver sig til Kende under Arbejdet, hvorfor saadanne Fejl maa indskrænkes til det mindst mulige.

Da Brudgrænse og Brudforlængelse er Materialeegenskaber, der maales under rene Trækpaavirkninger, giver disse Tal ikke fyldestgørende Besked om, hvor holdbart Materialet er overfor de mere sammensatte Paavirkninger, der optræder under Trykning. Denne Egenskab har man en bedre Maalemetode for i *Erichsens Pladeprøvemetode*, ved hvilken man med et dertil konstrueret Prøveapparat presser en afrundet Dorn mod et Stykke af Pladen, der opspændes fast mellem en Trækring og en Tilholder.

Paa Apparatet maales, hvor dybt Indtryk Dornen kan trække i Pladen, indtil en Revne begynder at dannes. Dette Maal, der betegnes *Erichsens Konstant*, er større ved tykkere Plade end ved tyndere. I nedenstaaende Tabel er til Sammenligning angivet Konstanten for de vigtigste Pladematerialer, alle maalt ved 1 mm Pladetykkelse, tilligemed Materialets Brudgrænse og Brudforlængelse.

Styrkeegenskaber for udglødet Plade.

	Træk-Brudgrænse kg/mm²	Brudforlængelse	Trækdybde paa Erichsens Prøveapp. med 1 mm Plade
Messing 63 %.....	32	45—50 %	13,3
Gul Tombak.....	28	54 %	14,25
Rød Tombak.....	24	45—50 %	
Kobber.....	21—23	45—60 %	11,8
Nysølv.....	35—45	20—40 %	10,5
Silveroid.....	40—42	45 %	10—12
Nikkel.....	40—45	40—50 %	12,7
Aluminium.....	7—11	30—45 %	10,4
Zink.....	17—19	15—18—30 %	8,1
Jern:			
Enkelt dekap. Stansepl.	31—35		9,7
Dobbelt — —	31—35		9,9
Dybstanseplade.....	31—35		10,0
Karosseriplade.....	35—40		11,8

Messing. Til Trykkearbejde bruges almindeligst Messing med 63 % Kobber + 37 % Zink; en Kvalitet med 67 % Kobber + 33 % Zink betegnes ogsaa *Halvtombak*. Begge anvendes meget som Trykkemetal, dels fordi de let lader sig optrykke, dels fordi de er forholdsvis billige, og endelig fordi man let kan give dem forskellig Overfladebehandling saasom Polering, Metalfarvning, Fornikling m. m.

Ved dybe Trykkerarbejder i Messing maa man gaa trinvis frem og foretage Udglødning med passende Mellemrum, da Pladen ellers bliver for haard og fjedrende. Udglødningen foretages bedst i Ovn, saaledes at man faar en jævn Varme over det hele. I Mangel af en Ovn kan man udgløde i en Trækulsild, eventuelt under samtidig Anvendelse af en Gaspistol. Udglødningen foretages ved en brunrød Varme (550—580° C). Hvis man ikke har Glødeovn, hvori man kan foretage Opvarmningen langsomt, bør man forinden Udglødningen overhamre Arbejdsstykket med en Træhammer for at udløse en Del af Spændingerne, da disse ellers kan fremkalde Revner i Pladekanten.

Gul Tombak er en Legering af ca. 72 % Kobber + 28 % Zink. Det er blødere og sejgere end Plademessing. Paa Grund af Materialets store Smidighed er det særlig godt egnet til Trykkemetal, ligesom det taaler stærke Optrækninger i Trækpresse. Det gaar derfor ogsaa under Navn af „Dybtryk Messing" og „Patron Messing". Det udglødes paa samme Maade som Messing.

Rød Tombak er sammensat af ca. 90 % Kobber + 10 % Zink. Det er udmærket egnet som Trykkemetal, har en smuk rød Farve og bruges derfor meget som Materiale for Lysestager, Askebægere, Smykker o. lign. For at faa en smuk blank Overflade anbefales det inden Færdigtrykningen at afbejdse Oxydhinden ved at dyppe Arbejdsstykket 8—10 Sekunder i ren ufortyndet Salpetersyre og derefter skylle efter i rent Vand. Udglødningen foretages som af Messing.

Kobber. Paa Grund af Kobbers store Sejghed og Smidighed er det udmærket egnet til Trykkemetal. Det er ikke som Messing saa tilbøjeligt til at faa Spændinger og Revner under Trykningen eller Udglødningen. Dog maa ogsaa Kobber udglødes ved dybe Tryk. Efter Udglødningen (650°) afkøles i Vand, hvorved den dannede Ilthinde springer af. Afstikningen kræver et meget skarpt slebet Staal.

Nysølv. Dette Metal er en Kobber-Zink-Nikkellegering med 60—65 % Kobber, 18—23 % Zink og 12—22 % Nikkel. Det anvendes i udstrakt Grad til Bordservice, Toiletgarniture o. lign. Som Regel gives det efter Forarbejdningen et galvanisk fældet Overtræk af Sølv og kaldes da *Elektroplet*. Anvendt *uden* Sølvovertræk eller med et meget tyndt Sølvovertræk kaldes det *Alpakka*, der bruges meget til billige Bestik. *Argentan* er en sjældnere anvendt Betegnelse for Nysølv.

Nysølv er meget haardere end Messing og Tombak og derfor vanskeligere at trykke op, idet der ved samme Pladetykkelse skal anvendes betydelig større Kraft. Tillige har Nysølv Tilbøjelighed til at revne langs Kanten. Før Udglødningen overhamres med Træhammer, og Opvarmningen maa foretages langsomt og forsigtigt. Da Nysølv — ligesom Kobber — har Tilbøjelighed til at „fedte" ved Afstikningen, maa der bruges et skarpt slebet Staal.

Silveroid er en Legering af 54 % Kobber, 45 % Nikkel og ca. 1 % Mangan. Det er et meget stærkt og sejgt Metal, der kan modtage en høj sølvlignende Politur, og som derfor gør Metallet velegnet til Kedler, Fade og lignende Udstyr i Restaurationer. Metallet er et godt Materiale for Trykkearbejder. Til dybe Arbejder anvendes Udglødning ved ca. 750° C. Efter Udglødning bejdses Oxydhinden af i varm Svovlsyrebejdse (1 Del fortyndet Svovlsyre til ca. 6 Dele Vand), hvorefter der skylles i varmt Vand og renskures med fint Sand.

Nikkel er et meget haardt Metal. Det bruges bl. a. til Kogekar o. lign., hvorfor Nikkelplade ogsaa tælles blandt Metaltrykkernes Raamaterialer, og det er i Virkeligheden udmærket egnet dertil, da det kan underkastes en stor Formforandring uden at gaa itu. Det kræver saaledes kun sjældent Udglødninger.

Aluminium. Dette Metal er et særdeles velegnet Trykkemetal. Med en enkelt Patron kan man trykke det op i dybe Former, og Glødning er kun sjældent nødvendigt. *Er* man nødsaget til at udgløde, maa man for enhver Pris passe paa, at Glødetempe-

raturen ikke overskrider 400° C. Allerede ved 350° genvinder Metallet sin oprindelige Blødhed. Endvidere maa man iagttage, at Aluminium skal glødes længere Tid end andre Metaller. Glødetemperaturen skal holdes mindst 10 Minutter. Disse Krav opfyldes lettest ved at nedsænke Arbejdsstykkerne i Blybad, hvis Temperatur kan kontrolleres med Pyrometer.

Medens man ved Trykning af Messingmetallerne og Nysølv almindeligst bruger Klaret eller Staufferfedt som Smøremiddel, er det ikke tilstrækkeligt ved Trykning af Aluminium; her maa man smøre med en Olie, f. Eks. Dynamoolie eller Rapsolie.

Zink er ejendommeligt derved, at det ved en Temperatur paa ca. 150° er særlig smidigt, medens det ved Stuetemperatur har en meget lav Strækbarhed. Af denne Grund forarbejder Trykkeren Zinken i varm Tilstand. Dette kræver stor Rutine, da den forvarmede Plade ret hurtigt mister Varmen. Naar man forvarmer baade Zinkpladen og Trykkepatronen, som i saa Tilfælde maa være af Jern, lettes Arbejdet betydeligt. Undertiden vedligeholdes Varmen ved Hjælp af en under Arbejdet anbragt Lampe eller ved Hjælp af en ringformet Gasbrænder, der omslutter Arbejdsstykket. Men ogsaa dette kræver Paapasselighed, da Zinken ogsaa mister sin Smidighed ved for høj Temperatur.

Jern. Da dette Materiale er temmelig haardt og sprødt, er det kun særlig bløde og sejge Kvaliteter, der egner sig til Trykkerarbejder. Ovenstaaende Tabel angiver de almindeligst anvendte. Ved dybe Arbejder maa man gaa trinvis frem. Patronerne fremstilles bedst af Jern, og Arbejdet udføres bedst ved Overrulning med en hærdet og poleret Staalrulle. Pladen maa under alle Omstændigheder indfedtes godt.

Udglødningen foretages ved 650—850°, d. v. s. rødbrun til rød Varme. Glødningen bør foretages i en Ovn med *reducerende* Atmosfære, d. v. s. med Overskud af uforbrændt Gas, saaledes at det tilstedeværende Iltindhold ikke angriber Jernet og danner Glødskal.

Hvidblik er som bekendt tynd Jernplade, der er fortinnet paa begge Sider. Da de 2 Metaller, der her er forenede, er meget forskellige i styrkemæssig Henseende, idet Tinnet er mere smidigt og strækkeligt end Jernet, er der en Grænse for, hvor store Formforandringer der kan opnaas ved Trykning; hertil kommer ogsaa den Omstændighed, at man er afskaaret fra at blødgøre Jernet ved Udglødning. De almindelige Kvaliteter Blik, der bruges til bukkede og falsede Arbejder, kan ikke bruges til Trykkerarbejder; derimod faas særlige Sorter, hvor Jernet er af lignende blød og sejg Kvalitet som det, der ovenfor benævnes Dybtrykplade. Ved Optrykningen maa man særlig undgaa at danne skarpe Kanter, da det tynde Tinovertræk meget let rives af saadanne Steder.

Til Trykkerarbejder i Blik anvendes næsten udelukkende Pladetykkelserne:

Mærke	2 L	1 L	C	1 x	2 x
Tykkelse mm	0,24	0,28	0,32	0,37	0,42
Mærke	3 x	4 x	5 x	6 x	
Tykkelse mm	0,46	0,52	0,58	0,64	

Blik, der tillige bærer Betegnelsen W, er en Kvalitet, der paa Grund af en eller anden mindre Fejl særlig i Fortinningen, sælges som en billigere Sortering. Blik med Betegnelsen M er en ekstra blød og fin Kvalitet, der særlig egner sig til Stanse- og Trykkerarbejder.

E. B.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Esbjerg. I den senere Tid har der svirret en Del Rygter om Anlæg af et større Staalstøberi m. m. i Esbjerg. For om muligt at faa noget at vide herom fra nogenlunde kompetent Side, tilskrev Forbundet Afdelingen i Esbjerg desangaaende og har modtaget nedenstaaende Oplysninger.

Ideens Fader skal være den tidligere Direktør R. Nielsen fra Varde Staalværk, og han skal efter Forlydende have ført Forhandlinger med de tre derværende Støberivirksomheder om Nedlæggelse af disse, men saaledes, at de skulde genopstaa som et Hele i tidssvarende Skikkelse og baade være Jern-, Staal- og Metalstøberi.

Forhandlinger skal ogsaa være ført med Esbjerg Kommune om Kapitalanbringelse derfra i Foretagendet, og der er nævnt 150,000 Kr.

Sagen synes til en Begyndelse at have stærk Interesse for de interesserede Parter, og Pressen beskæftigede sig ogsaa en Del dermed.

Interessen synes imidlertid nu at være kølnet en Del, og navnlig skal dette være Tilfældet indenfor Kommunalbestyrelsen.

Man mener dog, at der stadig foregaar Forhandlinger, vist ikke mindst om at skaffe Kapital andet Steds fra.

Frederikshavn. Fra denne Afdeling er meddelt, at der paa *A/S Brdr. Houmøllers Maskinfabrik og Jernstøberi* den 26. September skulde afholdes Tvangsauktion.

Virksomheden er anlagt 1883 af 2 Brødre Houmøller, og den ene af dem, der iøvrigt var Former og Fader til den Direktør, der nu har forladt Skansen, ledede Fabrikken i mange Aar. I 1898 overgik Virksomheden til at være Aktieselskab og har i en Aarrække været af ikke lille Betydning for Fabrikation af Motorer til Fiskerifartøjer.

Der gaar Rygter om, at Fabrikken skal rekonstrueres ved Hjælp af ny Kapital og ny Ledelse.

Den 25. September blev hele Arbejdsstyrken afskediget.

Fredericia. I Fortsættelse af Meddelelsen i nærværende Blads Nummer for August kan meddeles, at den Virksomhed, som *A/S Ribe Jernstøberi* anlægger i Fredericia for Fabrikation af Faldrør, sikkert snart skal i Gang. Alt tyder derpaa, og Fabrikken er under Navnet „Dansk Rørindustri" indmeldt i Jernindustriens Sammenslutning.

Mellem Forbundet og Direktør Obbekjær er der Aftale om, at der før Fabrikken sættes i Gang skal finde en Forhandling Sted om Løn- og Arbejdsforhold, og da dette ikke er sket endnu, kan intet Medlem tage Arbejde paa den ny Virksomhed, før der er hørt fra Forbundet derom.

Holstebro. Allerede den 8. August tilskrev Forbundet Jernindustriens Sammenslutning om, at der i Holstebro hos Fabrikant *V. Birn* var vragstøbt et Stykke Arbejde, som skulde betales med Timeløn. Akkordprisen var 9 Kr. Sagen var ligetil, men skulde Hr. Birn gaa i Baglaas, maatte der et Mæglingsmøde til.

Sammenslutningen tilskrev Hr. Birn Dagen efter, men den 15. September var der endnu ikke hørt fra ham.

Endelig kunde Sammenslutningen, efter at der var rykket for Svar i Sagen, den 25. September meddele, at Fabrikanten nu havde besindet sig og betalt Vragstøbningen med 6 Kr.

Iøvrigt er den gældende Akkordprisliste opsagt til at udløbe 1. December.

Svendborg. Hos *A/S L. Lange & Co.* afholdtes den 22. September et Mæglingsmøde, foranlediget ved, at Formerne ved nogle Maskiner havde stillet Krav om Arbejdsmandshjælp paa samme Maade, som Tilfældet var ved nogle andre Maskiner, idet de vilde give Afkald paa en bestemt Del af Akkordprisen derfor.

Direktør Lange vilde ikke høre Tale herom, men stillede et andet Forslag vedrørende Arbejdsmandshjælp, men det var ganske uantageligt for Formerne.

Disse ændrede da deres Krav til at være en Forhøjelse af Akkorderne paa 10 pCt. ved det paagældende Arbejde, men dette Krav blev ganske afvist, og Mæglingsmøde blev derefter afholdt.

Ved dette opnaaedes heller ingen Enighed, men Direktøren fastholdt, at en ny lokal Forhandling burde forsøges, og skønt der ikke var megen Tiltro til noget afsluttende Resultat paa den Maade, blev den dog iværksat, og Sagen er ogsaa sluttet derved, idet en Del lave Priser blev forhøjet, og Prisen paa nyt tilsvarende Arbejde skal sættes til Priser i Analogi hermed.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 4 og Firmaet *Andersen & Jensen,* Titangade 1, er der indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Overenskomsten fastsætter Grundtimelønnen til at være fra 90—105 Øre; Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler, og der gives 6 Dages Ferie med Løn, ligesom Tillidsmanden har samme Beskyttelse som Tillidsmænd hos Firmaer under Jernindustriens Sammenslutning.

Mellem Københavns Afdeling 18 og *A/S Ginge Fabrikker,* P. Bangsvej 34, er der den 20. September indgaaet Overenskomst, der fastsætter Løn og Arbejdstid og indeholder Bestemmelser om Ferieordning, svarende til Jernindustriens, samt at opstaaede Uoverenstemmelser behandles i Henhold til de gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

Overenskomsten kan tidligst udløbe 1. Oktober 1934.

Mæglingsmøder. Den 12. September afholdtes Mæglingsmøde hos *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen,* i Anledning af forskellige Stridigheder vedrørende Fastsættelse af Prisen paa nogle Sænkekasser til Storstrømsbroen. — Man enedes om, naar Arbejdet paa en Sænkekasse er tilendebragt, og Tiden derfor oplyst, at optage Forhandling om Prisen for senere tilkommende Sænkekasser.

Hos *A/S Hede Nielsen,* Horsens, mægledes den 15. September i Anledning af Strid om en Akkordpris for Affiling og Samling af Forgafler. Man enedes om en Pris paa 10 Øre pr. Forgaffel for Samling, Affiling og Retning. Endvidere, at en afskediget Maskinarbejder genantages, idet Firmaet betonede, at hans Arbejde maatte være fejlfrit.

Den 19. September afholdtes Mægling paa Lønkrav hos Firmaet *H. P. Larsen,* Thorshavnsgade 3, København. Der opnaaedes Enighed om, at 2 Svende aflønnes med 145 Øre pr. Time, medens 2 unge Svende senest fra 3. Lønningsuge i Oktober faar 100 Øre pr. Time. Lønningerne var tidligere 143, 140 og 96 Øre pr. Time.

Hos Firmaet *C. F. Riedel & Lindegaard,* København, afholdtes Mægling den 20. September paa Klage over Reduktion af en Akkordbetaling. Sagen henvistes til lokal Forhandling, og der foreligger nu Meddelelse fra Afdelingen om, at den kan betragtes som afsluttet.

Hos *A/S Allerups nye Maskinfabrik,* Odense, mægledes den 22. September paa Strid om Akkordprisen paa en Serie Skinnedragere. Man enedes om, at Firmaet til fuld Afgørelse af denne Sag betaler et Beløb af Kr. 220,00.

Den 3. Oktober er der afholdt Mægling hos *A/S „Vølund"*, København, hvor der var klaget over, at Firmaet havde adskilt visse gamle Fællesakkorder i Kedelsmedien, saaledes at Bore-, Lokke- og Klippearbejde er udskilt fra den oprindelige Akkord. Man enedes om, at Prisen paa de omtalte Akkorder blev staaende, dog saaledes, at ovennævnte Arbejder kan udskilles fra den samlede Akkord, mod at Firmaet forhandler med Arbejderne om den resterende Del. — Forsaavidt man skulde gaa tilbage til den gamle Ordning, hvor Arbejdet udføres paa den gamle Maade, bibeholdes de Priser, der har været gældende fra Fællesakkorden.

Ved en Mægling den 3. Oktober hos *A/S Aalborg Portland Cementfabrik* enedes man om en Lønforhøjelse af ialt 84 Øre at fordele efter Fabrikkens Skøn. Ordningen traadte i Kraft den 4. Oktober.

Timandsmøder. Nedennævnte Sager har den 21. September været til Behandling paa Timandsmøde:

1) Klage over, at *A/S Burmeister & Wain,* Christianshavn, hjemsender Montører paa Arbejde i Odense, uden at yde dem Godtgørelse herfor. — Firmaet indgik paa at betale Montørernes Ventetid med deres ansatte Timeløn.

2) Lønkrav for Værktøjsarbejdere og Revolverdrejere samt Maskinarbejdere i Forsøgshuset hos *F. L. Smidth & Co.,* Valby. Enighed opnaaedes ikke.

3) Klage over, at *A/S „Vølund"*, København, ved et Montagearbejde paa Vagtselskabets Bygning nægter at betale Vej- og Udearbejdspenge. — Enighed opnaaedes heller ikke her.

4) Krav overfor *Maglekilde Maskinfabrik og Jernstøberi,* Roskilde, om Regulering af Overarbejde. — Sluttedes med de faldne Udtalelser.

5) Strid hos *A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri* om Betaling af Rejse- og Kostpenge ved Jernkonstruktionsarbejder i København. — Enighed opnaaedes ikke.

Den 7. Oktober er der ligeledes behandlet en Række Sager ved Timandsmøde, nemlig:

1) *A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri,* a) Strid om Kostpenge ved et Udearbejde i Ka-

lundborg, og b) Klage over, at Firmaet lader Afstikningsarbejde ved Vandrør overgaa til Arbejdsmænd.

Med Hensyn til a) diskuterede man Sagen og enedes om, at der for Rejsearbejde udbetales Hjælpemontører et ekstra Beløb pr. præsteret Arbejdstime af 10 Øre, hvoraf der ikke beregnes Overtidstillæg. Som Kostpenge for saadanne Arbejdere fastsættes et Beløb af Kr. 6,00 pr. Døgn. Angaaende det paaklagede Tilfælde fra Kalundborg indgik Firmaet paa at betale det forlangte Beløb. b) diskuteredes og sluttedes med de faldne Udtalelser.

2) *A/S International Bro- & Staalkonstruktion*, Snoghøj. Strid om Nitternes Akkordpriser. Vistes tilbage til lokal Forhandling.

3) *A/S Odense Staalskibsværft.* Strid om Nittepriser paa Nybygning Nr. 51 og Krav om et Tillæg af 7 Øre pr. Time for Arbejde i lukket Tank.

Striden om Nittepriserne vistes tilbage til lokal Forhandling, idet Værftet vil optage Forhandling vedrørende Nitning af: Maskinfundament, Intercostalplader under Maskine og i forreste Del af Bundtanke; med Hensyn til Tillæget opnaaedes ikke Enighed.

4) Krav fra *A/S Odense Staalskibsværft* om Ændringer i Priskuranten som Følge af de af Værftet foretagne Forandringer vedrørende Arbejdets Udførelse. — Enighed opnaaedes ikke.

Forlig i faglig Voldgift. Ved et Voldgiftsmøde den 7. Oktober, hvor forskellige Rørsager behandledes, opnaaedes Enighed i en Strid hos *A/S „Vølund"*, København, om Betalingen for Efterspænding af Ventiler, idet Voldgiftsretten traf følgende Afgørelse:

„Der bliver at betale Efterspænding for det Antal Ventiler, hvor Efterspænding senere maa finde Sted, og Montørernes Angivelse af Antallet af Efterspændinger lægges til Grund for Betalingen."

Forlig og Kendelse i Den faste Voldgiftsret. Den 8. September blev der indgaaet Forlig i en Sag, hvor Smedeforbundet havde indklaget 7 *Smedemestre paa Bornholm* for Brud paa bestaaende Overenskomst ved Antagelse af uorganiseret Arbejdskraft. Smedemestrene indgik paa inden 1. Oktober at ordne Forholdet med de uorganiserede, og Bornholms Smedemesterforening betaler i Bod til Smedeforbundet 100 Kr.

A/S Burmeister & Wain havde indbragt Klage til Den faste Voldgiftsret over, at 92 Smede og 14 Arbejdsmænd paa Firmaets Værksted i Sydhavnen den 20. Februar uvarslet havde nedlagt Arbejdet, fordi Temperaturen i Maskinhallen var for lav. Kendelsen afsagdes den 13. September og idømte Arbejderne en Bod paa 10 Kr. pr. Mand og Forbundene 300 Kr. i Sagsomkostninger.

Hævet Blokade. Den overfor Blikkenslagermester *Oskar Hansen*, Værksted Thorupsgade 13, Bopæl Joachim Larsensvej 31, iværksatte Blokade er hævet.

Smede og Maskinarbejdernes Sygekasse,

Gl. Kongevej 19, København,

optager Metalarbejdere og deres Hustruer.

Efter den ny Folkeforsikringslov skal alle være sygeforsikrede.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Formænd.

Lyngby: Lemong Nielsen, Nøjsomhedsvej 6, Lundtofte pr. Lyngby.
Nørre Aaby: Johannes Petersen, Byllerup pr. Nørre Aaby.
Raadvad: Georg Ljungløv, Dannebrogsallé 8, Hjortekær pr. Klampenborg.

Kasserere.

Fredericia: Fr. Nielsen, Laalandsgade 1, St.
Nørre Aaby: Ejner Madsen, Nørre Aaby.

Dansk Metaltrykkerforbund.

København: Kasserer Carl Hansen, Humlebækgade 32, 3.
Fredericia: Aage Bendixen, Danmarksgade 3.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Aabenraa Afd.: Fr. Høhne er flyttet til Gildegade 13.
Fakse (Klub): Peter Jensen, Carstensensvej 2. Hverdage 5½—6½. Ingen Udbetaling.
Frederiksværk Afd.: Johs. F. Johansen, Skolegade 4. Hverdage 4—4½. Lørdag 4½—5½.
Hobro Afd.: Johs. Eriksen er flyttet til Adelgade 5, 2. Sal o. G.
Korsør Afd.: Simon Simonsen er flyttet til Jørgensgade 18.
Køge Afd.: Udbetaling Tirsdag, Torsdag og Lørdag, 10—10½, de andre Hverdage 5—5½ paa Vandværket, samt hver Lørdag Aften paa Kontoret, Nørregade 110. 6¼—7¼.
Storehedinge (Klub): Niels A. Jensen, Bjælkerup. Hverdage 5½—6½. Ingen Udbetaling.
Vordingborg Afd.: O. Hermansen er flyttet til Amalievej 20, Masnedsund.

Teknologisk Institut.

Kursus for Varmesmede afholdes i Tiden 6. November—16. December.

Prisen for Kursus er Kr. 125,00, hvortil kommer 2 Kr. for Bogføringsmateriellet, heri indbefattet „Haandbog i Bogføring".

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig de af Instituttet udgivne „Regnestokkens Brug", Pris: Kr. 0,50, og „Pasning af Centralvarmeanlæg", Elevpris: Kr. 3,00.

Indmeldelse sker ved Henvendelse til Skoleafdelingens Kontor.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
34565	Andersen, Kaj V. Vilh. . .	København	20. 9 03	Rønne	12. 2 33	Rønne	22. 4.33
4625	— Poul Chr.	Vallø	11. 3.08	Horsens	3. 5.28	Køge	27 8 32
37250	— Sofus Johs. .	Hillerød	7. 1 04	Hillerød	12.10.23	Kbhvn. Afd. 9	24 6 33
10325	Bach, Laurits P. Bistrup	Aarhus	21. 4.00	Aarhus	15. 1 33	Aarhus	25. 3.33
26256	Bonnesen, Urban E. Johs.	Gentofte	4 4 08	Kbhvn. Afd.	10. 8 29	Kbhvn. Afd. 17	5 4.30
32959	Bøgh, Henrik Andreas P.	København	17 4.10	Svendborg	30 5.30	Svendborg	4 3 33
12161	Christensen, Leo	Skanderborg	22. 2 08	Skanderborg	1 11.27	Skanderborg	15 4 33
55666	— Søren Toftman.	Egense	14. 4.12	Svendborg	20. 1 33	Svendborg	15. 7 33
2595	Christoffersen, Hans Larsen	Oppelstrup	7.11.84	Kbhvn. Afd. 1	19. 2.10	Kbhvn. Afd. 12	3. 6.33
53992	Clausen, Carl Chr.....	Lomborg	14. 8 10	Rønne	20.12.31	Rønne	6. 5.33
51511	— Erik Niels P..	København	5. 1 12	Kbhvn. Afd.	4. 9.31	Kbhvn. Adf. 15	10. 6.33
52269	Fløystrup, Carl Chr. Erik	—	18 11.12	„ „	5. 7.32	„ „ 3	10. 6 33
54581	Frederiksen, Arne Peter ...	Storehedinge	4 11.13	Køge	7 5.32	„ „ 3	10 6 33
1352	Gyldstrand, Eigil Engelh....	Frederiksberg	22. 9 06	Kbhvn. Afd.	3.11.25	„ „ 17	10. 6.33
25218	Hansen, Emil H. Skovsø	København	31. 8.03	„ „	23. 6.28	„ „ 15	10. 6.33
20140	— Jens Rasmus ..	Brøndbyøster	24. 3.79	„ „	15.11.20	„ „ 9	24. 6 33
52048	— Thorkild Barnh.	Rungsted	11. 3.12	„ „	3. 3.32	„ „ 3	10. 6.33
8140	Hildebrandt, Viggo	København	26. 8.92	„ „ 1	27. 2 12	„ „ 17	10. 6.33
33566	Hyllested, Jens Peter	Kolind	18. 2.11	Fredericia	5. 4.31	Aarhus	7. 1.33
51956	Jensen, Hans Kleving H.	København	19. 1.12	Kbhvn. Afd.	19 2 32	Kbhvn. Afd. 7	6. 5 33
53557	— Hans Richardt .	Kværkeby	17.12 12	Kalundborg	5. 8.31	Sorø	24. 6.33
23707	— Nicolai Lauritz.	Sundby	25 10 80	D. Arbm. Forb.	1. 8 14	Kbhvn. Afd. 4	10. 6.33
37753	— Poul Einer	Sorø	24.11.04	Kbhvn. Afd.	7. 5 29	„ „ 6	3. 6.33
52140	— Svend.....	København	30.10.12	„ „	4. 5.32	„ „ 14	13. 5.33
5686	Jørgensen, Ouf.	Horsens	5.10.01	„ „	11. 6.33	„ „ 13	17. 6.33
36960	Johansen, Edmund H....	København	4. 6.10	„ „	24.10.29	„ „ 13	17. 6.33
23694	Jænnings, Ernst Heiman.	—	12. 2.08	„ „	10 4 28	Sønderborg	17. 6.33
34298	Larsen, Jørgen Chr. ..	Odense	24. 7.08	Odense	17. 3 30	Kbhvn. Afd. 14	10. 6.33
36077	— Martin Knud...	København	31. 3.04	Kbhvn. Afd.	14. 8.31	„ „ 13	3. 6 33
52052	Lyngbye, Fritz Vilh. R. .	—	1. 7.12	„ „	5. 4.32	„ „ 15	3. 6.33
4594	Lyrum, Peter Emil . ..	Thorup	3. 6 01	Aarhus	11. 5 20	Aarhus	11. 3.33
55211	Madsen, Henry Daugaard	Forlev	7 6.10	Skanderborg	1. 5 33	Skanderborg	. 5.33
12791	Mortensen, Frederik Chr..	Taarbæk	19. 7.78	Kbhvn. Afd.	7. 7 30	Kbhvn. Afd. 9	17. 6 33
53179	Møller, Wagner Birkelund	Aabyhøj	3 9 11	Aarhus	22. 1.32	Aarhus	25. 2.33
24966	Nielsen, Carl Henrik ...	Store Salby	25.10.09	Køge	2. 5 28	Køge	25. 3.32
10000	— Carl Tage.....	Glostrup	24 9.05	Kbhvn. Afd.	1 12.24	Centralafd.	25. 2.33
50752	— Hans Peter G.	København	24. 6.95	„ „	4. 9 31	Kbhvn. Afd. 11	10. 6.33
19862	— Herman . . .	Hobro	13. 4.99	Hobro-Assens	11. 2 17	Aarhus	23. 5 31
4830	— Ole Leo Ulf...	Bagsværd	13 12 09	Kbhvn. Afd.	25. 5 33	Kbhvn. Afd. 14	24. 6.33
25483	Olsen, Alfred Viggo...	Karise	11.12 97	„ „ 1	5 5.17	Centralafd.	20. 5 33
52802	— Kaj Einar	Frederiksberg	20. 7.13	„ „	22. 1.33	Kbhvn. Afd. 2	3. 6 33
7456	— Roar	Trans	24 8.07	Lemvig Kl.	4. 7 27	Lemvig	13 5.33
52233	Otto, Svend Frantz..	København	17 8 12	Kbhvn. Afd.	7. 6.32	Kbhvn. Afd. 14	24 6.33
50795	Otzen, Erik.....	—	20 4.09	„ „	30 8.32	Centralafd.	20. 5 33
26451	Petersen, Folmer	Herfølge	30. 5.93	„ „ 1	8. 6 18	Kbhvn. Afd. 17	10 6 33
24024	— Niels Chr. Fahrsen	Bording	29 6 91	Kolding	2. 6.29	Aarhus	25. 3.33
51500	— Theodor Frede.	Vallekilde	3. 7.11	Kbhvn. Afd.	9.11.30	Kbhvn. Afd. 17	10. 6.33
7033	Rasmussen, Ejner.	Frederiksberg	16. 6 06	„ „	6. 4 26	„ „ 9	30. 7 32
37262	Sørensen, Arne	Esbjerg	9. 4 11	Esbjerg	9. 5 31	„ „ 11	10. 6 33
17025	— Christian Brix .	Aalborg	4. 6 08	Hjørring	1. 4.29	Centralafd.	27. 5.33
51209	— Walther H.	Hamborg	25 12.10	Kbhvn. Afd.	22. 5.31	Kbhvn. Afd. 13	24. 6.33
51288	Seibæk, Arthur Carl....	København	13. 8.82	„ „	3. 7 31	„ „ 11	3. 6.33
28097	Sturm, Ernst	Dienze	23. 2.92	D.Landarb.Fb.	1. 5 26	Sønderborg	10. 6 33
2470	Svendsen, Edmund Niels J.	København	20. 7.98	Kbhvn. Afd.	3.12.28	Kbhvn. Afd. 9	24. 6.33

„Fordum var Haandværket Broder til Kunst" —

hedder det; men Ordene siger ikke den fulde Sandhed —

endnu er Haandværket Broder til Kunst.

Viser ikke alt det, der udføres af Kunstsmedning, at Haandværk og Kunst ikke alene er Brødre, men endogsaa Tvillingbrødre.

Paa

Teknologisk Institut

begynder der Onsdag den 1. November et Kursus i

Kunstsmedning!

Der er praktiske Øvelser 14 Aftener à 3 Timer.
Hvad foregaar der?
Ja, Undervisningen omfatter:

1. Fremstilling af de til Kunstsmedning særlig egnede Værktøjer.
2. Smedning af Motiver fra de forskellige Stilperioder.
3. Smedning af Blade og Blomstermotiver.
4. Smedning af andre dekorative Genstande, eventuelt efter Deltagernes egne Konstruktioner og Tegninger.

Undervisningsaftenerne: Onsdag og Fredag.
Altsaa: Onsdag den 1. November, Kl. 19½, paa Teknologisk Institut.
Indmeldelser modtages ved Henvendelse til Teknologisk Instituts Skoleafdeling, Hagemannsgade 2, 2. Sal. Telefon: Central 8760, Lokal 24.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 568	Skov,	Hans Erik	(Kbhvn. Afd.)
- 51370	Vaalev,	Poul Falch	(—)
- 54906	Petersen,	Børge	(Odense Afd.)
- 55118	Nielsen,	Hans Robert	(Vordingborg Afd.)
- 39005	Jacobsen,	Vidar George	(Anvisningskt.)

Medlem Nr. 31470, Frands Mathias Petersen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 51851	Jensen,	Robert Knud Valdemar	
- 51713	Jochumsen,	Carl Richard	
- 23446	Petersen,	Einar Niels Laur.	

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 11318	Nielsen,	Niels Rasmus Gert.	25. 8.17

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 31276	Andersen,	Agdur Mourits	11. 3 33
- 17202	—	Ludvig Vilhelm	6. 8.27
- 18725	Albrecht,	Poul	29 6.29
- 15734	Benthin,	Kaj Georg	20. 5 33
- 5075	Bistrup,	Arthur Leon Chr. A.	20 6.25
- 51831	Bordy,	Kaj Erhardt	20 2.32
- 19874	Bregnvig,	Hans Thorkild	13. 5.33
- 9484	Christensen,	Ejner Thv.	17. 1.31
- 4310	—	Hans Jørgen Nicolai	8. 8.31
- 26165	—	Harry Richard Edvin	6 5.33
- 33753	—	Laurits Chr. Harbo	2. 4.32
- 9839	—	Rikard Elof Dam	3. 5 30
- 39756	Christoffersen,	Axel Svend Aage P.	20. 5 33
- 22414	Dahl,	Jens Holther	30. 4 32
- 144	Eisted,	Claus Anders Aage.	4. 3.33
- 51314	Hansen,	Adolf Peter	4. 3 33
- 2199	—	Hans Peter	25. 3.22
- 33387	—	Jens	2. 6.28
- 39470	—	Peter Arnold Severin	20. 8 32
- 34186	—	Svend Ove Heinrich	4. 6.32
- 17372	Hjorthøj,	Poul Ernst	28. 3 31
- 1791	Jensen,	Carl Peter	13 2.32
- 21358	—	Chr.	30. 4 21
- 36660	—	Edm. August Julius	27. 5 33
- 26437	—	Gunnar Peter	11 6.32
- 32106	—	Hans Peter Chr.	2. 4 32
- 51851	—	Robert Knud Vald.	1. 4.33
- 17080	—	Svend Aage	3. 1.31
- 52631	—	Vilh. Chr Agerbeck	27 5 33
- 22288	Jørgensen,	Ehkardt Chr.	27. 6 31
- 25005	Jacobsen,	Harry Morten	29 3.24
- 51995	—	Harry Villum	29. 4.33
- 23296	Jappe,	Carl Georg	26. 3.21
- 51713	Jochumsen,	Carl Richard	4. 3 33
- 1062	Larsen,	Carl Chr. Magnus	10.12 27
- 29864	—	Holger Johannes	1 8 31
- 22756	Lassesen,	Harry	6 8.21
- 31028	Lauridsen,	Laurids Alfred	26. 3.21
- 19806	Madsen,	Kaj Landinus	19. 2 27
- 34103	Michaelsen,	Christen Peter	28. 6 24
- 51366	Nielsen,	Orla Ingolf	22. 8.31
- 5974	—	Peter	6. 5.33
- 15354	—	W. A. Bonnesen	21 1 33
- 51993	Olsen,	Carl Gustaf	6 2 32
- 23446	Petersen,	Ejnar Niels Laur.	18. 2.33
- 7678	—	Magnus Rasmus	4. 2.33
- 51063	—	Svend Chr.	24.12 32
- 26082	Piasecki,	Honorek	18 10 30
- 51595	Spannheimet,	Carl Rolf	24 12.32
- 50392	Stuhr,	Vilhelm	28. 1.33
- 17274	Therkildsen,	Arthur Marinus	3.12.32
- 30063	Tingsted,	Kjeld Rudolf	1. 8.31
- 16152	Ulrich,	Georg Niels Broch	2. 7.27

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 1 NOVEMBER 1933 20. Aarg.

Ulven kridter Mælet.

Og Ulven i Eventyret spiste Kridt for at gøre sit Mæle tint.

Den 20. Oktober vedtog Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse en Resolution, der maa betragtes som Optakt til en Overenskomstsituation, hvis Forløb ingen i Øjeblikket er i Stand til at forudse, men som rummer en alvorlig Fare for, at der vil ske Brud paa den Fredslinie, som har været et fremtrædende Træk i de danske Arbejdsforhold siden Storkampen i 1925. I Resolutionen „paabyder Hovedbestyrelsen samtlige Organisationer og Enkeltvirksomheder, hvis Overenskomster ved Lov af 31. Januar d. A. er holdt i Kraft indtil 1. Februar 1934, at opsige disse inden 1. November 1933". Begrundelsen herfor er:

1) at Kravet om en Ophævelse af de gældende Tarifløninger i Tilfælde, hvor organiserede Arbejdsgivere staar overfor en direkte Konkurrence med uorganiserede Arbejdsgivere foreligger „stadig med uformindsket Styrke".

2) Spørgsmaalet om Fastsættelse af „betryggende Afstemningsregler" skal være „et af Hovedpunkterne i Foraarets Forhandlinger".

3) Lønreduktioner.

I Fagbladet for September Maaned henledte vi Opmærksomheden paa den aggressive Tone, der førtes fra Haandværksmestrenes Side, repræsenteret ved Fællesrepræsentationen for Dansk Haandværk og Industri, der bl. a. krævede, at de faglige Overenskomster, naar de blev opsagt, skulde være at betragte som ophørt at eksistere ved deres Udløbstermin, uden at der behøvedes Frigørelse gennem Etablering af Konflikt. Allerede under den forrige Overenskomstsituation gjorde Fællesrepræsentationens Formand, Oldermand Claus J. Olsen, sig til Talsmand for en saakaldt „overenskomstfri Periode". Meningen hermed er formentlig ved en Tilbagevenden til Metoder, som var fremherskende i sidste Fjerdedel af forrige Aarhundrede, der blev betegnet som „de smaa, raske Strejkers Tid", at søge Haandværkernes Formaal, nemlig Lønreduktioner, gennemført. En absurd Idé, der i Virkeligheden er en fuldkommen Underkendelse af den Værdi, som det bestaaende Arbejdsretsgrundlag har, og en Tilbagevenden til Metoder, som vil være aldeles uforenelige med, hvad Nutidens fremskredne Produktion maa kræve.

Hvorvidt denne Tanke om at vende tilbage til mere primitive Kampmetoder imellem Arbejder og Arbejdsgiver har fundet Sangbund i Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse, ved vi selvfølgelig ikke, men vi er dog tilbøjelige til at tro, at Flertallet af Arbejdsgiverne i Forstaaelse af, hvad Haandværkets og Industriens sande Interesser maa kræve, ikke kan være Tilhængere af at skabe kaotiske Tilstande i Arbejdsforholdet. Man nøjes da ogsaa med i Resolutionen at fastslaa, at Kravet foreligger med uformindsket Styrke.

Uden at indgaa paa en ny Bedømmelse af de herhenhørende Forhold, hvorunder vi kun vilde komme ind paa visse Gentagelser af de Synspunkter, vi frem-

satte i Fagbladet for September Maaned, vil vi dog ikke undlade at pege paa, at Henvisningen til den indbyrdes Konkurrence mellem danske Arbejdsgivere for at kræve Lønreduktioner aabner et meget vidt Perspektiv, thi de organiserede Arbejdsgivere konkurrerer jo ikke alene med de uorganiserede, men ogsaa indbyrdes, og meget ofte paa en saadan Maade, at det er fuldkommen uforsvarligt. Vi har mere end een Gang peget paa, hvorledes Arbejdsgivere, der tilhørte samme Organisation, ved Arbejde, hvor den udenlandske Konkurrence var udelukket, har underbudt hinanden i en saadan Grad, at der ikke engang var Dækning for Generalomkostningerne. Hvis det altsaa er Meningen, at Arbejdslønningerne skal afpasses efter de Konkurrencemetoder, som Arbejdsgiverne anvender indbyrdes, vilde vi efterhaanden komme ned paa et saadant lønmæssigt Lavmaal, at det kom til at gaa ud over Arbejdsgiverne selv, idet disse dog til sydende og sidst maa være interesseret i en købedygtig Arbejderbefolkning.

Det næste Spørgsmaal, som Arbejdsgiverforeningen kommer ind paa i sin Motivering for at paabyde sine Organisationer og Enkeltvirksomheder at sige Overenskomsterne op, er det, som hedder „Spørgsmaalet om Fastsættelse af betryggende Afstemningsregler". Det forekommer imidlertid os, at Arbejdsgiverforeningen her fuldkommen uberettiget beskæftiger sig med noget, der er den ganske uvedkommende. I saadanne Tilfælde, hvor den enkelte Arbejderorganisation forhandler direkte med den modstaaende Arbejdsgiverorganisation, maa Arbejderne være fuldkommen suveræne med Hensyn til, paa hvilken Maade de vil tage Stilling til, hvad Forhandlerne er blevet enige om. Hvor det drejer sig om de store samlede, faglige Situationer, der med den Udvikling, som har fundet Sted, altid bliver tilendebragt under Forligsmandens Medvirkning, bliver det i hvert Fald ikke Arbejdsgiverne, der bestemmer, hvorledes Arbejderne skal tage Stilling til fremkomne Mæglingsforslag indenfor de Rammer, som den til enhver Tid gældende Lov fastsætter. At Forligsmanden har stillet visse Krav, og at dette har givet sig Udslag i et „Forslag til Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder", er en Ting for sig. Herom har vi sagt vor Mening i Fagbladet for Oktober Maaned, og det vil sikkert være rigtigt at afvente Resultatet af Rigsdagens Behandling heraf. At Arbejdsgiverne ikke er tilfredse med dette Forslag er en Ting for sig. I det Udvalg, der blev nedsat i Henhold til Loven af 31. Januar, har de jo tydeligt givet tilkende, hvad de ønsker, men at der nu skulde forhandles yderligere mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund om Afstemningsregler, smager lidt for meget af Formynderskab.

Endelig har Arbejdsgiverforeningen luftet sit Krav om Lønreduktioner, men paa en betydelig mere afdæmpet Maade, end Tilfældet var i Fjor og i Forfjor, hvor man, som det erindres, krævede 20 pCt. Reduktion over hele Linien. Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse siger herom:

> „Hertil kommer, at en Række Organisationer udover Kravet om Lønreduktioner har meddelt Arbejdsgiverforeningen, at de ønsker Forhandlinger optaget med Forbundene med det Formaal for Øje at faa gennemført visse Ændringer i de bestaaende Overenskomster."

Om Arbejdsgiverne hermed vil camouflere deres virkelige Hensigter for muligvis derved at undgaa at faa den offentlige Mening imod sig, saaledes som Tilfældet var tidligere, er muligt. Det kan jo ogsaa være, at den forsigtige Form, hvori Kravet er formuleret, virkelig giver Udtryk for en mere moderat Indstilling. Det sidste er vi nu ikke saa tilbøjelige til at tro, men har vi Ret i det første, er det jo kun et Bevis for, at Arbejdsgiverne nu i Modsætning til tidligere tager den offentlige Mening med i Betragtning. Offentligheden vil dog sikkert bedømme Arbejdsgivernes Stilling paa Baggrund af, at samtlige til De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer med Undtagelse af een har undladt at opsige og dermed markeret Arbejdernes Forstaaelse af, at de vanskelige Tider, vi er inde i, maa kræve Resignation.

Vi vil gaa ud fra, at Ønsket om „visse Ændringer i de bestaaende Overenskomster" ikke er møntet paa Centralorganisationens Overenskomst, da vi mere end een Gang fra fremtrædende Side indenfor Jernindustrien har faaet at vide, at der næppe kunde være Grund til at røre ved Overenskomstens saakaldte almindelige Bestemmelser.

At Arbejdsgiverne forsøger at placere sig med Henblik paa den udenfor Arbejdsgiverforeningen værende Offentlighed synes iøvrigt at fremgaa af de Kommentarer, som dens Medlemsblad knytter til den af Den faste Voldgiftsret den 25. Oktober afsagte Kendelse i Sagen vedrørende Fortolkning af Loven af 31. Januar. Som bekendt gjorde Arbejdsgiverforeningen her gældende, at Loven gav Arbejdsgiverne Adgang til at opsige samtlige Overenskomster til Udløb 1. Februar, uanset hvilken Udløbstermin de enkelte Overenskomster ellers havde, men Retten gik herimod,

og det Maal, som Arbejdsgiverforeningen gennem en Menneskealder har sat sig: at kunne faa samtlige Overenskomster til at udløbe samtidig, naaede man ikke. Men det er betegnende, at „Arbejdsgiveren" i Tilslutning hertil skriver: „de Opsigelser, Arbejdsgiverforeningen har besluttet og effektueret, er naturligvis ikke nogen Udæskning til det danske Samfund, end ikke til Arbejderorganisationerne, men kun en Foranstaltning af praktisk Nødvendighed under Forhold som de nu raadende". Det lyder ligefrem rørende.

At det skulde være praktisk nødvendigt i Danmark at foretage Massеopsigelse af Overenskomster har vi svært ved at forstaa, naar man i Norge og Sverige ganske roligt lader Overenskomsterne løbe videre, og Forholdene som Helhed næppe er vanskeligere her end der. I Sverige har man indenfor den store Metalindustri prolongeret Overenskomsterne, i Norge har man som bekendt forlængst været enige om at forlænge til 1. April 1935. Det kan saa meget mindre være en Nødvendighed for os, som vor Krone, der giver Arbejdsgiverne en forbedret Stilling med Hensyn til Eksportindustrien, staar lavere end den norske og svenske. Den danske Industri har endvidere haft en betydelig Fordel af, at Valutareguleringen har medført en betydelig Merbeskæftigelse, der for Jernindustrien betyder, at den — bortset fra Skibsværfterne — beskæftiger lige saa mange Arbejdere nu som i 1924, da den danske Jernindustri havde det største Antal Arbejdere, den nogensinde har beskæftiget. At Skibsværfterne er ude i beskæftigelsesmæssige Vanskeligheder har sin naturlige Aarsag, nemlig det daarlige Fragtmarked. Det er dog et glædeligt Tegn, at Skibsbygningen nu gaar saa smaat frem i England, og at trods alle Vanskeligheder har det været muligt at faa nogle Ordrer ind paa de danske Værfter, i flere Tilfælde til Udlandet, selvom der endnu er langt igen, inden man naar at komme op paa blot nogenlunde god Beskæftigelse.

Vi vil altsaa ikke anerkende nogen praktisk Nødvendighed for Arbejdsgiverne til at sige op. Paa den anden Side har det vel været svært at blæse fuldkommen Retræte, naar man har været saa højt oppe med Hensyn til Kravet om Lønreduktioner, som Tilfældet har været de 2 foregaaende Gange.

Opsigelsen af Overenskomsterne motiveres ogsaa med, at Arbejdsgiverforeningen ikke kan overse, hvorledes Forholdene kommer til at arte sig nogle Maaneder frem i Tiden. Dette er en meget søgt Begrundelse, thi hvem har i Virkeligheden i de sidste Aar kunnet se nogle Maaneder frem i Tiden? Opsigelsen af Overenskomsterne med en deraf følgende Storkonflikt kan dog næppe gøre Arbejdsgiverne mere fremsynte, end Tilfældet har været hidtil under denne ulykkelige Krisesituation. Begrundelsen kommer da ogsaa bedre frem, naar „Arbejdsgiveren" skriver:

„Det skal dog ikke skjules, at der ogsaa foreligger konkrete Ting, som nødvendiggjorde Opsigelserne, og som maa ordnes, før Overenskomsterne igen forlænges for længere Tidsrum. Hvad disse allerede paa Bordet liggende Emner angaar, haaber Arbejdsgiverforeningen paa at naa frem til taalelige Tilstande gennem venskabelige og forstaaende Forhandlinger med Fagforbundene.

Vi skal i denne Forbindelse kun lige nævne, at der for omfattende Arbejdsgiverkredse nu som sidste Aar foreligger Nødvendighed for at faa gennemført økonomikonsoliderende Lønreguleringer nedefter mod det Niveau, der foreligger i andre Lande."

Ja, der er mange Hensyn at tage! Der er altsaa Hensynet til andre Lande, som vi iøvrigt paa de Omraader, hvor der i det hele taget er Afsætningsmuligheder, ret godt konkurrerer med. Der er Hensynet til de norganiserede Arbejdsgivere og Hensynet til den Konkurrence, som man indbyrdes paafører hinanden indenfor Arbejdsgiverforeningen. Mon det ikke ogsaa var forsvarligt at tage noget Hensyn til den Arbejderklasse, som først og fremmest maa døje Krisens Tryk, dels gennem langvarig Arbejdsløshed, dels gennem store Kontingenter for dem, der har Arbejde, for derigennem at medvirke til Opretholdelsen af de Arbejdsløses Eksistens. Her maa det ogsaa erindres, at de nuværende ustabile Arbejdsforhold rammer et langt større Antal Arbejdere, end Arbejdsløshedsstatistikken giver Udtryk for, da det ikke er de samme Arbejdere, som de periodiske Tal omfatter, men at mange flere rammes af Arbejdsløshed for kortere eller længere Tid.

Med en Tendens til Stigning i Leveomkostningerne, paa Baggrund af en øget Beskæftigelse, der for store Dele af Industrien sikkert vil give sig Udslag i forbedrede Aarsudbytter, forekommer det os, at Arbejdsgiverforeningen passende kunde have stillet sig ved Siden af De samvirkende Fagforbund i Bestræbelserne for at undgaa faglige Komplikationer.

Men maaske det dog alligevel er et Tegn, som ikke helt skal lades ude af Betragtning, hvis ikke det hele blot er Talemaader, at „Arbejdsgiveren" synes at være noget mere venlig i Tonen end tidligere.

Bladet rutter jo ellers ikke med Venlighed overfor Arbejderne. Efter at have omtalt Konkurrenceforholdet mellem de organiserede og de uorganiserede Arbejdsgivere, skriver „Arbejdsgiveren":

„Overfor dette Forhold, som er Fagforeningerne vel bekendt, staar disse, deres Medlemmer og Arbejdsgiverne med saa megen Fællesinteresse, at det ikke skulde synes for optimistisk at haabe paa, at der her kan naas gode Resultater gennem venskabelig og saglig Forhandling om de indvundne Erfaringer."

Om Fagorganisationernes Stilling kan Arbejdsgiverforeningen ikke være i Tvivl, dertil har Arbejdernes Repræsentanter i Fjor og i Forfjor tilstrækkeligt tydeligt sagt deres Mening, og der er intet som helst sket siden den Gang, som kan berettige Arbejdsgiverne til at tro, at Stillingen indenfor den danske Fagbevægelse skulde være ændret. Tværtimod!

Er der indtraadt en Bedring i Verdenskonjunkturerne?

Af *Paul Ufermann*,
tidligere Redaktør af „Metallarbeiter-Zeitung".

Siden Aaret 1929 er det stadig gaaet nedad med Verdensøkonomien, Verdenshandelen og Verdenssamkvemmet. Som Følge af en omfattende Landbrugskrise samtidig med Depressionen i Industrien er der indtruffet en stor Standsning i Produktionen, Afsætningen og alle andre Faktorer i det økonomiske Liv. Arbejdsløsheden har i næsten alle Stater antaget et Omfang, som hidtil ikke har været kendt. I Vinteren 1932/33 beløb *Verdensarbejdsløsheden* sig til 30—32 Millioner. Derved maa man ikke glemme, at de sydamerikanske Lande, Japan, Indien osv. ikke er indbefattet i Verdensarbejdsløshedens Statistik. Ved det kapitalistiske Systems Sammenbrud er der i *Verdenspolitikken* opstaaet en Tilstand, hvis Lige ikke har eksisteret siden 1913/14. Men ogsaa i Indenrigspolitikken i de af Krisen haardest hjemsøgte Lande er der som Følge af den økonomiske Depression indtraadt en saadan Omvæltning, at der er opstaaet fuldstændig nye Forhold. Det økonomiske Livs slette Stilling og den dermed forbundne Arbejdsløshed har kastet ikke blot enkelte Personer, men ogsaa hele Folkeslag ud af deres Bane. Hvis Krisen skal vedvare endnu længere i dette Omfang, vil Demokratiet komme til at føre den haardeste Kamp om Bevarelse af de opnaaede Fremskridt.

I nogle Maaneder er der nu fremkommet Beretninger om en Bedring af *Verdenskonjunkturerne*. Efter Meddelelse fra Direktøren for Folkeforbundets Finansafdeling beløber Stigningen i den industrielle Produktion i De Forenede Stater i Sammenligning med det foregaaende Aar sig til 70 pCt., i Frankrig 22 pCt., i Tyskland 18 pCt., i Kanada 11 pCt., i Japan 8 pCt. osv. Efter Beregninger, som Det Tyske Institut for Konjunkturforskning har foretaget, er den *industrielle* Beskæftigelsesgrad siden Lavpunktet bedret paa følgende Maade: i De Forenede Stater med 24 pCt., i Japan med 20 pCt., i Tyskland med 15 pCt., i Italien med 7 pCt., i Storbritannien med 4 pCt., i Frankrig med 2 pCt. osv. Men udover dette er *Verdensproduktionens Omfang* tiltaget. Thi den industrielle Beskæftigelses Index afviger meget væsentligt fra Produktionens Udbytte. Verdensproduktionens Bruttoproduktion pr. Maaned udgjorde i Midten af Aaret 1929 rundt regnet 70 Milliarder Mark, den faldt, maalt med Priserne i 1928, indtil Midten af 1932 til 45 Milliarder Mark. For Tiden anslaas den til rundt regnet 50 Milliarder Mark. Antager man, at Verdensindustrien i Aaret 1929 var fuldt udnyttet, saa er *Udnyttelsen af Industrianlæggenes Kapacitet* fra 60 pCt. i Efteraaret 1932 steget til 80 pCt. i August 1933.

Den industrielle Produktions Tilvækst siden 1932 udgjorde i De Forenede Stater i Nordamerika 53 pCt., i Japan 47 pCt., i Kanada 36 pCt., i Tyskland og Frankrig 22 pCt. og i Storbritannien 10 pCt. Der er altsaa, hvis man betragter de af Konjunkturforskningsinstituttet foretagne Udregninger som afgørende, for nogle Lande gode Resultater at notere med Hensyn til den industrielle Produktions Fremgang. Men Forholdene paa Arbejdsmarkedet har ikke bedret sig i samme Rhytme. I nogle Lande er *Arbejdsløsheden* i Sammenligning med det foregaaende Aar eller med dens Højdepunkt gaaet meget væsentligt tilbage. Verdensarbejdsløsheden er i Juli d. A. anslaaet til ca. 25 Millioner. Nedgangen i Arbejdsløsheden i Juli Maaned i Aar sammenlignet med det foregaaende Aar har været i Letland 48 pCt., i Rumænien 32 pCt., i Tyskland 17 pCt., i Irland 28 pCt., *i Danmark 23 pCt.*, i Storbritannien 14 pCt. osv. Kun lidet er Forholdene paa Arbejdsmarkedet bedrede i Østrig, Sverige, Norge, Polen, Holland, Schweiz og Czekoslovakiet.

Denne Bedring i den økonomiske Situation i nogle Lande er sket efter andre Maalestokke end man hidtil har været vant til. Den foregik fremfor alt paa det *indenrigske økonomiske* Omraade, den skyldtes for det meste kunstige Indgreb fra Regeringens og andre offentlige Myndigheders Side. Privatkapitalismen har hidtil kun i ringe Omfang udviklet egne Kræfter for at komme ud af den vanskelige Situation. En gensidig Befrugtning af de enkelte Stater har der næppe fundet Sted. *Verdenshandelen* er nu som før meget lille. Fra Midten af Aaret 1932 til Midten af 1933 har den forholdsvis bevæget sig paa samme Højde som i Aartiet 1860 til 1870. Naar man

betænker, hvilken Udvikling Industrien siden dengang har gennemgaaet, kan man deraf udmaale Verdenshandelsforbindelsernes Forfald. Af denne Bortgang fra det mellemstatlige Samkvem og Handel er især *Europa* blevet ramt. Her, hvor *Modsætningerne mellem Folkene* fremtræder skarpest, er ogsaa Bedringen i den økonomiske Situation og den indbyrdes Handel den ringeste, her tilintetgøres Forbindelser, som man med stort Besvær har været Aartier om at knytte. Et *Tilbagefald i Verdenshandelen paa 70 Aar* kendetegner Situationen paa en meget træffende Maade. I den gamle Verden synes Kapitalismen at være sin Ende nær. Thi naar Vareudvekslingen mellem saa højt udviklede Stater som de europæiske er sunket i den Grad, og naar man her trækker sig tilbage til den indenlandske Økonomi, saa kan man ganske vist tale om et Forfald i fremrykket Stadium. Europa synes mere og mere at sønderflænge sig selv.

Hertil kommer saa endnu den truende *Fare for en ny Krig*. Den eneste Del af Industrien, som det for Tiden virkelig gaar godt, er de Grene, som arbejder for Rustningerne til Lands og til Vands. *Rustningsgalskaben* er saa stærk, at den endog overgaar Aarene før Krigen. Dertil kommer saa yderligere *Tysklands Udtrædelse af Folkeforbundet*. Derved er Situationen, der i Forvejen var indviklet, nu blevet fuldkomen indviklet. En Udvej ud af dette frygtelige Dilemma lader sig intetsteds øjne. Det synes næsten, som om en ny Krig vil blive det eneste Resultat af denne fortvivlede Situation. Vi behøver her paa dette Sted ikke at give nogen nærmere Redegørelse for, hvilke Erobringer der staar paa Spil for Arbejderklassen. Demokratiet og *Folkenes Selvbestemmelsesret* staar paa Spil ogsaa i de Stater, i hvilke man hidtil med et godt Resultat har kunnet afværge fascistiske Diktaturlyster. En forbandet Situation!

Dersom det ikke lykkes den organiserede Arbejderklasse at mobilisere en energisk *Modstand mod dem, der ophidser til Krig*, saa staar det meget slemt til for Verden. Vi vil gerne tage til Efterretning, at den verdensøkonomiske Situation begynder at bedre sig. Men hvad betyder dette Lysglimt paa den mørke Horisont, naar samtidig Krigsskyer taarner sig op og truer med at formørke alt og stræber efter at fremkalde et Uvejr, der vil medføre en redningsløs Ødelæggelse af Menneskehedens Civilisation. Endnu er *Fagforeningerne* i de fleste Lande intakt. Her findes der endnu Magtfaktorer, der kan sætte ind mod de truende Farer. Det gælder for Arbejderne i alle Lande om netop i dette Øjeblik at slutte op om deres Fagforeninger, for at der ud fra disse kan sættes en Stopper for Ulykken. Ved Siden af Fagforeningerne staar det *socialdemokratiske Parti* som et Værn for Freden og en Vold mod Fascismen. Maatte Arbejderne blive klare over, at alle Farerne kun kan overvindes ved Hjælp af disse to gamle og kamprøvede Formationer.

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Arbejdsløshedskassens Repræsentantskabsmøde afholdtes den 10. Oktober med følgende Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne for 1932—33.
3. Valg af Repræsentanter til Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Af den af Hovedkassereren under Punkt 1 afgivne Beretning fremsættes her et Uddrag.

Medlemsantal:

For Aaret 1932—33 er der en Stigning paa 535 Medlemmer, der fordeler sig paa følgende Maade paa de enkelte Brancher:

	1. April 1932	31. Marts 1933	Fremgang
Smede og Maskinarbejdere ...	29695	30274	579
Formere	2021	2018	÷ 3
Slibere	286	300	14
Specialarbejdere	1058	1003	÷ 55
Tilsammen...	33060	33595	535
Medlemmer med hvilende Medlemsret	625	680	55
Medlemmer, der ikke tilhørte nogen af de 4 tilslut. Forb.	35	34	

Den samlede Tilgang har været 2519 Medlemmer og Afgangen 1984 Medlemmer.

Formuen:

1. *Arbejdsløshedskassens* Formue udgjorde ved Regnskabsaarets Slutning et Minus paa Kroner 1.168.980,38 eller en Gæld pr. Medlem paa Kr. 34,80. De forudgaaende 6 Aar havde Formuen været følgende:

	Samlet	pr. Medlem
31. Marts 1927	Kr. 467.715,48	Kr. 16,65
31. — 1928	- 1.139.543,12	- 39,72
31. — 1929	- 2.315.626,47	- 79,06
31. — 1930	- 3.953.233,29	- 127,15
31. — 1931	- 3.559.683,59	- 109,80
31. — 1932	- 1.092.445,93	- 33,04

De 3 sidste Regnskabsaar har altsaa forringet Formuen med over 5 Mill. Kroner eller ca. 162 Kroner pr. Medlem, og foruden den Gæld, Kassen havde ved sidste Regnskabsaars Slutning, har den yderligere maattet laane Kr. 1.200.000,00, saaledes at den samlede Gæld til Statskassen er 4 Millioner Kroner, for hvilke de 4 Forbund er Garanter, og som skal afdrages i de aarlige Statstilskud efter bestemte Aftaler.

Formuens stærke Nedgang i disse 3 Aar har intet Sidestykke, selv om Aarene 1926 og 1927 nærmer sig stærkt dertil, og kun en Gang tidligere, i 1922, har Formuen været under Nulpunktet, men den hævede sig da hurtigt igen.

Arbejdsløshedskassens Obligationer er fremdeles belaant i Forbundene. Den samlede Obligationsbeholdning udgør efter Indkøbspris Kr. 1.251.022,06, men havde pr. 31. Marts 1933 en Kursværdi paa Kr. 1.377.178,75 og var belaant med Kr. 1.320.555,55.

2. *Fortsættelseskassens* Formue udgjorde ved Regnskabsaarets Slutning Kr. 784.683,38 eller Kr. 23,36 pr. Medlem.

Siden Fortsættelseskassens Oprettelse i Oktober 1927 stiller Formueforholdet sig saaledes:

	Samlet	pr. Medlem
Ved Fondens Oprett.	÷ Kr. 561.920,00	÷ Kr. 20,00
31. Marts 1928	÷ - 279.736,16	÷ - 9,75
31. — 1929	- 848.263,09	- 28,79
31. — 1930	- 1.401.134,40	- 45,07
31. — 1931	- 1.630.282,13	- 50,29
31. — 1932	- 1.089.658,56	- 32,96

Siden Starten, der begyndte med et Laan hos Forbundene, der senere overførtes som Tilskud, har Fortsættelseskassen faaet forskellige Starttilskud fra Staten, det sidste i indeværende Regnskabsaar, og tilsammen andrager disse 25 Kr. pr. Medlem. Det i 1928 modtagne rentefri Laan paa 5 Kr. pr. Medlem er forfaldent til Tilbagebetaling i Oktober 1933.

Medens Fortsættelseskassens Status saa meget tillidsvækkende ud pr. 31. Marts d. A., har de følgende Maaneder ogsaa bragt denne Kasse under Nulpunktet, saaledes at man har set sig nødsaget til at søge Forskud paa Refusion af udbetalt Understøttelse for indeværende Aar og derved beslaglægge Indtægter, der skulde være til Brug næste Aar, ligesom Kontingentet har maattet fordobles fra 1. April d. A.

Kontingentet:

Det ordinære Kontingent for Arbejdsløshedskassen, der i første Halvaar var 95 Øre pr. Medlem og Uge og i andet Halvaar Kr. 1,20, androg i samlet Sum Kr. 1.819.447,45, medens det fra 1. April 1932 gældende Ekstrakontingent a Kr. 1,50 pr. Medlem og Uge udgjorde Kr. 2.572.494,00 eller tilsammen rundt regnet Kr. 4.400.000,00.

Fortsættelseskassens Kontingent (25 Øre pr. Uge) androg Kr. 425.761,75.

Det Frikontingent, som Arbejdsløshedsloven fastsætter for Medlemmer med opbrugt Understøttelse, og som ikke er nogen Indtægt for Kassen, men formindsket Kontingentindbetaling, hvoraf vi imidlertid faar beregnet Statstilskud, er opgjort til: for Arbejdsløshedskassen Kr. 69.298,20 og for Fortsættelseskassen Kr. 6.416,50, regnet med Halvaaret 1. Oktober—31. Marts.

Offentlige Tilskud: Det i Regnskabsaaret 1932/33 modtagne Statstilskud, der er beregnet efter Kassens Indtægter i 1931/32, i hvilket vi ikke havde Ekstrakontingent, udgjorde Kr. 505.778,34 og Kommunetilskudene Kr. 233.602,97. Tilskudene er ydet i Henhold til den tidligere Arbejdsløshedslov, hvor man regnede med gennemsnitligt ca. 48 pCt. af Medlemsbidraget i samlet Stats- og Kommunetilskud, men hvor vor Kasse har været helt nede paa 35 pCt. Efter den nye Lov vil Tilskudene, der regnes fra April 1932, blive gennemsnitligt 70 pCt., og de vil for vor Kasses Vedkommende blive 85 pCt. eller omtrent Kr. 3.800.000,00.

For Fortsættelseskassens Vedkommende har Statstilskudet udgjort Kr. 107.797,19 og Kommunetilskudet Kr. 60.875,10, og derhos har vi i Tilskud fra Arbejdsløshedsfondens Renter modtaget et Beløb af samme Størrelse som Statstilskudet. Sidstnævnte Tilskud bortfalder efter den nye Lov.

Andre Indtægter.

Renteindtægten af Kassens Formue, der tidligere androg et ret betydeligt Beløb, er selvsagt forringet, og den androg for Arbejdsløshedskassen ca. Kr. 86.000,00 og for Fortsættelseskassen ca. Kr. 18.000,00 mod henholdsvis Kr. 145.000,00 og Kr. 65.000,00 det foregaaende Aar. Med den Minus-Formue begge Kasser nu har, falder Renten helt bort og i Stedet for kommer en betydelig Renteudgift.

Understøttelsen.

1. Arbejdsløshedskassen: Den samlede Understøttelse har for Kassens eget Vedkommende andraget Kr. 6.673.588,70, der fordeler sig med:

Kr.	6.400.121,00	paa Dagpenge
-	3.292,20	- Flyttehjælp
-	6.060,50	- Rejsebidrag og Overfartspenge
-	264.115,00	- Juleunderstøttelse.

Ved Siden heraf har Arbejdsløshedskassen i forlænget vedtægtsmæssig Understøttelse (Lov Nr. 180 af 23. Juni 1932) udbetalt Kr. 2.998.889,50, hvoraf 80 pCt. refunderes af Staten.

2. Fortsættelseskassen har udbetalt Kr. 2.063.905,30. Heraf har vi faaet Halvdelen refunderet af Arbejdsløshedsfonden og faar iøvrigt direkte Tilskud efter samme Regler, som gælder for Arbejdsløshedskassen.

Understøttelsen fordeler sig paa de 4 Hovedbrancher med følgende Beløb:

Arbejdsløshedskassen.

S. & M.	Kr.	5.715.284,05
F.	-	555.094,05
Sl.	-	53.763,50
Sp.	-	350.160,10

Fortsættelseskassen.

S. & M.	Kr.	1.751.907,85
F.	-	169.070,40
Sl.	-	13.083,65
Sp.	-	129.843,40

Forlænget vedtægtsmæssig Understøttelse.

S. & M.	Kr.	2.559.635,25
F.	-	230.298,50
Sl.	-	15.222,50
Sp.	-	193.733,25

eller pr. Medlem

Arbejdsløshedskassen.

S. & M.	Kr.	190,61
F.	-	274,87
Sl.	-	183,49
Sp.	-	339,80

Fortsættelseskassen.

S. & M.	Kr.	58,43
F.	-	83,72
Sl.	-	44,65
Sp.	-	126,00

Forlænget vedtægtsmæssig Understøttelse.

S. & M.	Kr.	85,37
F.	-	114,04
Sl.	-	51,95
Sp.	-	188,00

Specialarbejdernes uhyggeligt store Arbejdsløshed viser sig tydeligt i disse Tal, der betænkeligt nærmer sig Maksimumsunderstøttelse for samtlige Medlemmer.

Arbejdsløsheden.

Antallet af arbejdsløse Medlemmer, som ved Udgangen af Marts Maaned var 13.167, udgjorde ved Slutningen af Marts 1933 13.747, altsaa omtrent samme Tal, men medens der ellers i Sommerens Løb plejer at være nogen Nedgang, holdt Arbejdsløsheden sig i Sommeren 1932 haardnakket over 12.000 og gik i Løbet af Vinteren op til omtrent 16.000 eller tæt ved 50 pCt. Siden April 1933 er Arbejdsløsheden dog atter dalet til ca. 10.000 Medlemmer.

Tallene for de enkelte Maaneder, regnet med sidste Fredag i hver Maaned, er iøvrigt følgende:

Marts	1932	13.167
April	—	12.231
Maj	—	12.052
Juni	—	12.733
Juli	—	12.963
August	—	13.280
September	—	13.429
Oktober	—	14.214
November	—	14.660
December	—	15.659
Januar	1933	15.073
Februar	—	14.755
Marts	—	13.747

Kursus for Arbejdsløse.

Omfanget af Kursusunderstøttelse har i det forløbne Aar været betydelig større end de foregaaende Aar. Medens der i 1931/32 blev udbetalt ca. Kr. 180.000,00, var Beløbet i 1932/33 ca. Kr. 212.000,00. I disse Beløb er endda ikke indbefattet Understøttelse til de Medlemmer, der tager Højskoleophold, idet Afregning for disse Medlemmers Vedkommende foretages direkte af Arbejdsløshedsfonden. For 1931/32 androg Understøttelse til Højskoleelever Kr. 51.328,00, og den maa for 1932/33 regnes adskilligt højere, saaledes at den samlede Kursusunderstøttelse for Medlemmer af vor Arbejdsløshedskasse næppe kan anslaas til mindre end Kr. 275.000,00.

Fondens samlede Udgift til disse Formaal for Medlemmer af Arbejdsløshedskasser var i Aaret 1931/32 Kr. 606.000,00, og selv om dette Beløb for 1932/33 sættes op til Kr. 750.000,00, er Forholdet stadig dette, at Metalarbejderne udnytter mere end en Trediedel af Fondens samlede Udbetaling.

Det er vore mange Deltagere i Maskinistundervisningen, der bringer Udbetalingen saa højt op for vort Vedkommende, ikke mindst paa Grund af den lange Varighed af disse Kursus. Understøttelsen til Maskinisterne udgjorde i 1931/32 noget over Kr. 115.000,00, medens der til vore Medlemmer paa tekniske Skoler kun var udbetalt ca. Kr. 44.000,00 og til andre Kursus for Arbejdsløse Kr. 25.000,00. Maskinistkursuset alene andrager saaledes Halvdelen af den samlede Kursusunderstøttelse for vort Fags Vedkommende, og det samme Forhold, som gjorde sig gældende i Aaret 1931/32, maa regnes med at være gældende for Aaret 1932/33.

Den administrative Virksomhed.

Det, som har præget Aarets Virksomhed, er selvsagt Ombytningen af de ca. 33.000 Medlemsbøger, og dette i Forbindelse med den meget omfattende Arbejdsløshed har medført en meget betydelig Udvidelse af det paa Hovedkontoret ansatte Personale. Arbejdet med Bogombytningen var desuden i høj Grad forøget gennem de store Udbetalinger af Understøttelse, der har fundet Sted i den forløbne Bogperiode.

Hvad selve Understøttelsesadministrationen angaar har de forskellige skiftende Love bidraget stærkt til at vanskeliggøre Arbejdet, men paa den anden Side har Medlemmerne i det afsluttede Regnskabsaar ogsaa haft Adgang til en mere vidtrækkende Understøttelse, end de i forudgaaende Aar har kendt til.

Ved Bøgernes Ombytning maatte der samtidig foretages en Revision af Forholdet vedrørende Medlemmernes Tilknytning til Faget, idet vore Afdelinger ikke har beskæftiget sig med denne Side af Sa-

gen, og kun naar en Medlemsbog tilfældig kom ind paa Hovedkontoret, eller der fra Statstilsynet paa Foranledning af Klage andetsteds fra rejstes Spørgsmaal derom, var der Lejlighed for Hovedkontoret til at foretage en Undersøgelse.

De ved Bogbytningen i dette Øjemed udtrukne Medlemsbøger blev henvist til et af Hovedbestyrelsen nedsat Udvalg, som derefter foretog en nærmere Undersøgelse og gjorde Indstilling til Hovedbestyrelsen. Resultatet af denne i 2 Omgange foretagne Undersøgelse var, at 52 Medlemmer blev udelukket af Arbejdsløshedskasen, medens andre, tildels ældre Medlemmer, henvistes til hvilende Medlemsret eller til at søge Kontingentfrihed, og atter andre fik Spørgsmaalet om Medlemsforholdet udskudt til en senere Behandling.

Saavel Beretning som Regnskaber godkendtes enstemmigt, og Repræsentanterne til Aarsmødet genvalgtes. I Stedet for afdøde Chr. Christensen valgtes A. P. Jørgensen.

Tiden maner til at skærpe Vaabnene!

Afdøde *Marinus Kristensen* fortalte i sin Tid Historien om, at den Arbejder, der læser og støtter Modstanderpressen, bærer sig ad som den Mand, der paa Landsbymarkedet lægger en Tiøre i Automaten og prompte faar langet en Næsestyver ud.

Billedet er drastisk, men rigtigt. Og det er værd at tage Lære deraf. Thi hvem bryder sig egentlig om at staa som den naive Tjenestekarl, der nysgerrig ofrer sin Tiøre og kun faar Kammeraternes Lattersalve i Tilgift til Overraskelsen!

Men de borgerlige Blade er da egentlig ikke agressive overfor Arbejderne, vil en og anden maaske sige, og de er større end vore egne Blade, og der er saa meget deri, vore Koner gerne vil læse.

Det er vistnok disse Betragtninger, der er de mest almindelige, naar vi skal vælge et Blad. Men det er just derfor, de ogsaa er saa farlige.

Til daglig er det til Dels rigtigt, at den kapitalistiske Presse ikke lægger Vægt paa at angribe Arbejderne, men tværtimod ved deres Valg af Stof har til Opgave at vinde Læsere blandt vore Folk. Men selv til daglig er *Retningslinien* dog ikke til at tage fejl af. Ser vi ikke altid „de høje Understøttelser" figurere i de kapitalistiske Blades Spalter? Hører vi ikke Hylene om de vældige Skatter, der forarmer den stakkels Overklasse, om „Organisationstyraniet", og rejser Arbejdsgiverforeningen Kravet om Lønnedsættelser for Arbejderne, har den straks næste Dag en ensrettet kapitalistisk Presse.

Tendensen er der, baade fagligt og politisk. Men kommer saa Kampsituationen en Dag, saa kastes Masken og man ser det rette Ansigt. Den Dag, da Arbejderklassen staar i Kamp, enten det er politisk eller faglig Kamp, da har den kun sin egen Presse at regne med og stole paa. Naar Fagorganisationerne gaar i Strejke eller deres Medlemmer kastes ud i Lockout, da er det ikke den borgerlige Presse, der fører Arbejdernes Kamp, men det er *Social-Demokraten*, og ene den.

Naar den socialdemokratiske Presse er den eneste, som fører Arbejdernes Kamp, maa det derfor ogsaa være enhver Arbejders Pligt at støtte denne Presse.

Den anden Betragtning, at der er saa meget mere Læsestof i den borgerlige Presse er til Dels rigtig, eller *har været*. Blandt andet derfor foretager den socialdemokratiske Presse nu Udvidelser over hele Landet.

Pressen i Danmark har været underkastet en rivende Udvikling de sidste 20 Aar. Den borgerlige Presse har som Enkeltvirksomheder lagt an paa at

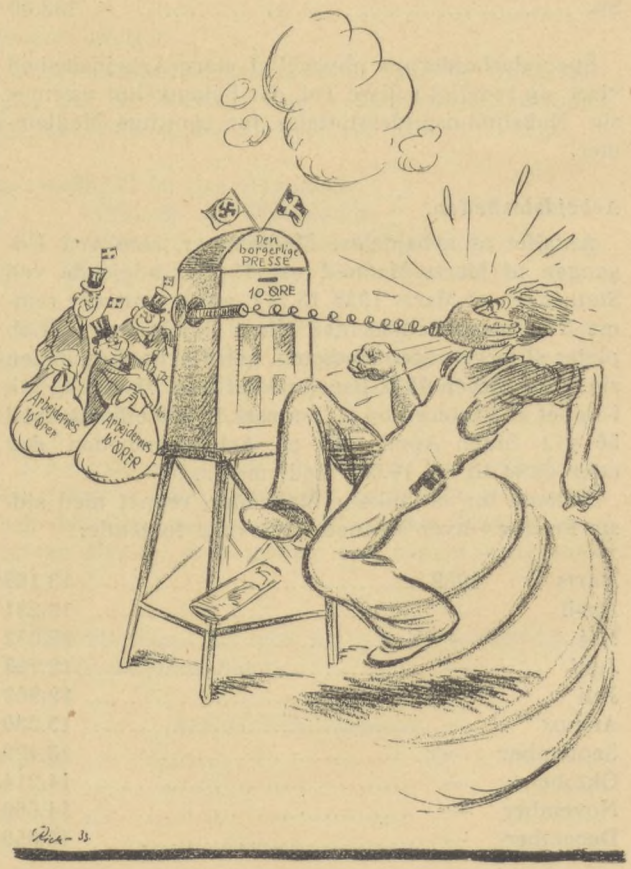

udvikle det enkelte Blad til størst mulig Højde. Den socialdemokratiske Presse har koncentreret sig om at skabe et socialdemokratisk Blad i hver By, at *dække* hele Landet med „Social-Demokrater". Dette var nødvendigt og har været en væsentlig medvirkende Faktor til, at f. Eks. de danske Fagorganisationer staar med saa procentvis højt et Medlemstal, som de gør.

Nu er dette gjort. Og nu tager den socialdemokratiske Presse fat paa at udvide Indholdet i det enkelte Blad.

Et Blad er nu om Stunder andet end for 20 Aar siden. Der skal foruden Livets Alvor ogsaa være Aftenens Underholdning og Søndagens Smil. Der skal være noget for de Smaa, for de unge Mænd og unge Kvinder, noget for Hjemmets Herskerinde og noget for Manden, der skal hvile sig efter Dagens Gerning.

Det er dette, som nu foregaar. *Social-Demokraten* i København og den socialdemokratiske Presse ud over Landet udvides nu efter disse Linier, og Pressens Ejere, de danske Fagforeninger, de danske Arbejdere selv, har stillet Midler til Disposition dertil.

For Fremtiden kan og skal der ikke være nogen Motivering for, at Arbejderne køber de borgerlige Blade.

Men saa kommer dertil naturligvis *det vigtigste.* Den socialdemokratiske Presse indtager *det rigtige Standpunkt* og kæmper for *den rigtige Sag. Social-Demokraten* i hver By i Landet er et Kamporgan for Arbejderklassens Sag og for Socialismen, et Sværd, altid draget, beredt til Kamp mod Uretten, til Forsvar for det arbejdende Folk og dets Organisationer.

Netop i disse Tider er denne Side af Pressens Virksomhed afgørende. Vi ser en reaktionær Bølge gaa over Europa. De tyske Arbejdere har med deres Blod og i Fængsler og Koncentrationslejre erfaret, hvad nazistisk Reaktion betyder. Paa den anden Side truer kommunistisk Splittelse den Enhed, uden hvilken Arbejderklassen uvægerligt bliver Reaktionens Bytte.

Hverken Nazisme eller Kommunisme skal dog faa Lov til at knuse den socialdemokratiske Arbejderbevægelse og de faglige Organisationer. Vi skal slaa deres Angreb tilbage, vi skal sejre over dem, fordi vi *vil,* og fordi vi er de mange. *Men det kan kun gøres med en stærk, udbredt, altid vaagen, kampberedt, socialdemokratisk Presse.*

Tiden er nu kommet, hvor Lunkenhed ikke duer længere. Intet Sløvsind mere! Ud med de borgerlige Giftsprøjter af Hjemmene! Frem for den socialdemokratiske Presse! Den er Vaabnet! Skærp det, gør det stort og stærkt! Saa er Sejren vor!

Interview med Kedelsmedenes tidligere Kasserer, Peter Nielsen.

I 1910 rejste de københavnske Kedelsmedes daværende Kasserer, P. Nielsen, til Amerika, hvor han efterhaanden har arbejdet sig op til at være Indehaver af en Maskinfabrik. I de senere Aar har han tilbragt sin Sommerferie her i Danmark, og umiddelbart før han rejste til Amerika igen, ved Udgangen af September Maaned, underkastede vi ham et lille Interview om Forholdene i Amerika. Idet vi gaar ud fra, at det vil kunne interessere vort Blads Læsere at vide, hvorledes en Mand, der stadig har levende Interesse for sin gamle Organisation, men som Arbejdsgiver ogsaa har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med de amerikanske Forhold, ser paa disse, gengives en Del af Interviewet med P. Nielsen.

Vi spørger: Hvordan slog Du Dig igennem, da Du kom derover?

P. Nielsen svarer paa det ejendommelige Sprog, der er et Særkende for mange Dansk-Amerikanere, og som uundgaaeligt bliver isprængt en Del engelske Gloser: Jeg kom til U. S. A. uden Penge og nogen Ting, og efter at have drysset rundt et Stykke Tid fik jeg Arbejde for et Par Danskere, som selv havde Smedeværksted, og arbejdede som Grovsmedehjælper for 8 Dollar om Ugen. Kort Tid efter blev jeg Smeder og fik 18 Dollar om Ugen, men jeg skulde tjene mere og begyndte saa som Brolægger. Derovre lægger man ikke Brosten paa samme Maade som her, der skal man staa op og bøje Ryggen, og da jeg havde været Brolægger en halv Dag, kunne jeg ikke rette Ryggen igen, Jeg gik dog paa'en Dagen efter, jeg fik nemlig 4 Dollar om Dagen, men det varede kun 3 Dage. Saa gik jeg tilbage til Professionen igen. Jeg arbejdede et halvt Aars Tid, fik andet Arbejde og blev Formand for Grovsmedene. Jeg gik paa Aftenskole hver Aften i 2 Aar, og efter at jeg havde været i Amerika i 3 Aar, var jeg Værkfører. I 1918 startede jeg et lille Smedeværksted for mig selv i Brooklyn; jeg arbejdede 24 Timer om Dagen og havde to Drenge til Hjælp.

Vi spørger, om Døgnet da er længere i Amerika end her.

P. Nielsen svarer: Jeg arbejdede uafbrudt. Det var i de Dage, da Krigen stod paa, og Venner og Bekendte sagde, at jeg var tosset. Ugelønnen var dengang 125—150 Dollar. Saa opfandt jeg en Maskine til at holde Gaderne rene for Sne, det varede nogen Tid før den blev anerkendt, men jeg blev ved at demonstrere og solgte en Del af dem. I 1925 var jeg saa vidt, at jeg kunde købe lidt Jord udenfor New York, hvor jeg byggede Værksted. I Brooklyn var Værkstedet paa 900 Kvadratfod, i 1929 havde vi omtrent 100.000 Kvadratfod Gulvflade.

Hvormange Mand havde Du, da Du begyndte som selvstændig?

Jeg havde en Mand, han var Jyde. I 1925 havde jeg 20—25 Mand, og nu før Kraket 100 Mand. Vor Omsætning var 750.000 Dollar om Aaret. Mit Maal var at naa en Million i Omsætning, men før vi kom saa vidt, kom Kraket, og nu søger vi at holde den gaaende; der er kun 16 Mand, alle Danskere, med amerikanske Ingeniører og amerikanske Kontorfolk.

Hvordan mener Du, Udsigterne ligger med Hensyn til Produktionen i Amerika?

Jeg mener, svarer P. Nielsen, at alle Virksomheder, som før beskæftigede 100 Mand, højst beskæftiger Halvdelen nu. Det vil nok blive nødvendigt at forkorte Arbejdstiden fra 48 til 30 Timer.

Men det maa saa medføre en Forhøjelse af Lønnen?

Det er det store Spørgsmaal. Kontorfolk, Mænd i faste Stillinger, som er maanedslønnede, har lige i Øjeblikket Fordelen. Arbejderne faar betalt saa og saa meget i Timen, og de arbejder maaske kun 2—3 Dage om Ugen. Kontormanden, som før havde 75 Dollar om Ugen, er nu nede paa 25—30 Dollar, men tjener dog mere end Arbejderne.

Hvad er din Mening om Roosevelts Bestræbelser for at faa hele Erhvervslivet i Gang?

Jeg frygter for, at der ikke kommer meget ud af det, svarer P. Nielsen. De mange Penge, som i Følge hans Program er givet ud, er opsuget af Banker og Truster. Privatkapitalen har i Virkeligheden opslugt alle de Penge, der skulde komme Arbejderbefolkningen tilgode. Pengene bliver brugt som Laan til at dække Underskud, og de kommer ikke ud i Befolkningen.

Bliver en Forkortelse af Arbejdstiden da ikke gennemført?

Det er den i Virkeligheden. Arbejdsgiverne har afskediget i stor Stil; for Resten søger man at holde de gamle Arbejdere saa længe som muligt, men naar der ikke kan blive til en hel Uge, maa de nøjes med 2 à 3 Dage.

Det vil med andre Ord sige, at Arbejdstidsforkortelsen gennemføres paa Grund af Forholdene?

Ja, der er ikke Arbejde til mere end saa og saa mange Mand.

Har Arbejderne nogen Indflydelse paa Forholdene, spørger vi.

Nej, de amerikanske Arbejdere mangler Organisationer. Amerikas Befolkning bestaar af forskellige Racer og Folkeslag, der ikke egner sig for Organisering, saaledes som Tilfældet er her i Danmark. Arbejderne mangler ogsaa en Presse, der er ikke nogen Arbejderpresse, hele Pressen er i Kapitalens Tjeneste. Arbejderne bliver derfor ikke oplyst om de virkelige Aarsager til Miseren, hertil kommer ogsaa, at Sprogforskellen gør sig saa stærkt gældende, der findes endnu Befolkningslag, der ikke kan læse eller tale Engelsk, daarligt nok at Børnene kan det. Der er ingen Tillid mellem de forskellige Afskygninger indenfor Befolkningen. En amerikansk Arbejderbevægelse er et Virvar.

Vi spørger P. Nielsen om hans Syn paa amerikansk Politik.

Han siger herom, at: vel kender man Ordet „Demokrati", men jeg ved ikke, hvor de har faaet fat paa det Ord, det er kun Betegnelse for en politisk Bevægelse, Demokrati kendes ikke i Amerika. Fremgangsmaaden overfor Arbejderne er meget brutal. Jeg saa for nogle Aar siden, der kom en Deputation op og skulde tale med Jim Walker, Borgmesteren i New York, men i Stedet for at komme frem for ham, kom de ind hos hans Sekretær, hvorefter der rykkede en halv Snes Politibetjente frem og gennembankede dem, de blev derpaa kørt til Politistationen.

Det er ikke noget lyst Billede, Du tegner af Forholdene, indskyder vi.

Nej. Arbejdsgiverne er heller ikke sammensluttede, ganske vist er vi organiseret paa den Maade, at den ene ikke maa underbyde den anden, og hvis det sker, maa vi betale en lille Bøde, og Resultatet er, at den ene Arbejdsgiver underbyder den anden hver Dag.

Der er heller ingen sociale Understøttelser, bemærker vi.

Nej, saa vidt jeg ved, svarer P. Nielsen, er der kun 2 Sociallove, i Henhold til hvilke Staten New York yder en lille Alderdomsunderstøttelse, naar vedkommende bliver 70 Aar, og Understøttelser til Enker og Børn efter Familieforsørgere, der er blevet dræbt under Arbejdets Udførelse. De forskellige Stater bevilger ganske vist Penge til de arbejdsløse. New York bevilgede saaledes 40 Millioner, men før de kommer Arbejderne tilgode, gaar de først til de politiske Organisationer. For hver 2—3 Gader er et Distrikt og en Distriktskaptajn, som modtager disse Penge, eller som gaar og ser paa Familiernes Forhold. Hvis de f. Eks. træffer en Familie, der har en lille Radio eller en Grammofon, eller Klaver — alle den Slags Ting er Luksus —, saa kan Familien ingen Hjælp faa. Naar de faar Hjælp, skal vedkommende Familiefader bevise, at han — for New Yorks Vedkommende — er Demokrat, og at han ved sidste Valg stemte i Demokraternes Favør. (Det kan bevises af Valglisten, Afstemningen er ikke hemmelig.) Arbejderne sælger deres Stemmer. I 1932, da var der paa Valgaftenen et Distrikt, hvor Valgstedet lukkedes Kl. 10, men da Kl. var 9, var der 50 pCt. af denne Kreds Vælgere, som ikke havde stemt endnu. Saa kom der Bud fra Nabodistriktet, at Prisen for Stemmer dér var 7 Dollar, hvorimod deres eget Distrikt kun gav 5. Saa solgte de deres Stemmer for 7 Dollar.

Altsaa, hvis de er gode Partifæller, saa faar de tildelt et Kort og kan saa gaa til en Kolonialforretning, Slagterbutik og lign. og faa Kød, Kul og Mel. Det tager Manden flere Uger for at faa et saadant Kort udstedt. Naar Kortene endelig kommer, samler vedkommende Købmand dem sammen og faar sine Penge fra Administrationen, men han skal betale 10, 20, 30 pCt. for at faa Handelen.

Medfører disse Forhold ikke Dannelsen af et Proletariat, der kan blive farligt for Amerika og de besiddende?

Det er der ingen Tvivl om, svarer P. Nielsen, det er gennem Nød og Elendighed, at Proletariatet arbejder sig op.

Betyder det ikke noget, at Fagorganisationerne har faaet en mægtig Tilgang, vil man ikke være i Stand til at organisere Proletariatet mod Magthaverne?

Ikke i første Slægtled, ikke før der bliver en ny Generation. Arbejderne har faaet et Vaaben ved, at der er lukket for Tilgang fra andre Nationer, og hvis Amerika fortsat gennem 25 Aar kan holde lukket for Indvandring, og en ny Generation er vokset op, er det muligt, at Arbejderbevægelsens Tid for Alvor er kommet.

Er der ikke indenfor selve Amerika en Spænding mellem Syd- og Nordstaterne?

Jo, Sydstaterne ligger med den lave Løn. Mange Industridrivende tager syd paa, der kan de faa Arbejdet udført til 10—12 Cent i Timen, og saa sender de Produktionen op i Nordstaterne til Salg.

Hvad tjener i Øjeblikket en kvalificeret Maskinarbejder i New York?

Ca. 72 Cent i Timen og 55—60 Cent for en Hjælper.

Hvad var Lønnen i 1929?

Gennemsnitlig 85 Cent, iøvrigt er Lønnen for de timelønnede Arbejdere meget daarlig. Roosevelts Bestræbelser gaar ikke saa meget ud paa at hæve Lønnen, som at faa flere Folk i Arbejde.

Populær Samfundsøkonomi.

Paa Grund af overvældende Stofmængde maatte „Populær Samfundsøkonomi" udgaa af sidste Nummer.

⅘ Bauers Maskinfabrik.

Naar en Virksomhed, der ejes og drives af en Privatmand, skal opfylde det Formaal, at Indehaveren Aar efter Aar kan regne med en absolut fast Mindsteindtægt, maa han ordne Forholdene saaledes, at han i højere og højere Grad selv bliver virkelig Ejer af Virksomheden. For derved kommer de faste Renter og Afdrag til Kapitalen til at spille en mindre og mindre Rolle og kan ikke overbelaste Virksomheden i et enkelt daarligt Aar.

Det var denne økonomiske Linje, Bauers Jernstøberi og Maskinfabrik havde fulgt fra den første Dag. Stadig havde man nedbragt Gælden og endvidere, efter at Kommanditselskabet var dannet, oprettet en Afskrivningsfond.

Nu var Virksomheden imidlertid blevet et Aktieselskab, og vi erindrer, at Status, efter at den ny Fabrik var bygget, saa saaledes ud:

Bauers Maskinfabrik A/S.

Aabningsstatus.

Aktiver.

Grund	30,000	Kr.
Bygninger	100,000	—
Maskiner	120,000	—
Varelager	35,000	—
Debitorer	20,000	—
Bank og Kasse	15,000	—
Balance...	320,000	Kr.

Passiver.

Kreditforeningslaan	30,000	Kr.
Aktiekapital	180,000	—
Partialobligationslaan	80,000	—
Kassekredit	20,000	—
Kreditorer	10,000	—
Balance...	320,000	Kr.

Havde det været paakrævet for Bauer som Privatmand at sikre sig en Mindsteindtægt, var det nu, da Aktiekapitalen var delt mellem Familiemedlemmer, endnu mere paakrævet at sikre disse en fast Rente, thi for flere af Familiens Medlemmer var Aktieudbyttet et Beløb, de maatte regne med i deres daglige Husholdning. For utallige gamle Damer gør det Forhold sig jo forøvrigt stadig gældende, at de lever af Udbytte af Aktier i et Familieaktieselskab.

Vi skal nu se hvilke Poster, der vil være at afholde af det aarlige Bruttooverskud, før Nettooverskudet fremkommer.

1. Administration. Vi har ikke tidligere opført Udgiften hertil særskilt, for Ejer og Leder havde stadig været samme Person. Men nu var den unge Ingeniør Bauer Leder og skulde selvfølgelig have en Løn. Dernæst dannede gamle Bauer, hans Svoger, Herredsfogeden og endelig Bankdirektøren Bestyrelsen, der ogsaa skulde have et Honorar, og samtidig besluttede man at føre visse Udgifter, som det var vanskeligt at fordele paa de udførte Arbejder, paa Administrationskontoen, navnlig Tegnerens og Bogholderens Løn samt Kontorartikler o. l. Alt i alt blev dette ca. 12,000 Kr. aarlig.

2. Renter og Afdrag af Kreditforeningslaanet, 4½ pCt. af 30,000 Kr.

3. Renter af Partialobligationslaanet, 5 pCt. af 80,000 Kr.

4. Afdrag paa Partialobligationslaanet, 8,000 Kr.

5. Da Bankdirektøren som Bestyrelsesmedlem havde nøje Indseende med Foretagendet, blev Kassekreditten ordnet saaledes, at Virksomheden skulde have 3½ pCt., hvis den havde Penge indestaaende, mod til Gengæld at betale 5 pCt., hvis den skyldte Ban-

ken Penge. Der blev saaledes kun betalt Rente af Forskellen (Saldoen).

6. Men dernæst skulde der afskrives, og Afskrivningerne, 3 pCt. af Bygningerne, 10 pCt. af Maskinerne, opsamles i en Afskrivningsfond.

7. Man vilde dernæst bestræbe sig for, at Renten af Aktiekapitalen kunde blive 6—8 pCt., og dette søgtes sikret ved, at Halvdelen af det Beløb, hvormed Udbyttet oversteg 5 pCt., skulde henlægges til en Reservefond og alt over 8 pCt. til en Udbytteudligningsfond. Dog saaledes, at Bestyrelsen, naar der var udbetalt 5 pCt., kunde disponere over indtil 3000 Kr. til Tantième.

Da det første hele Regnskabsaar 1890 var gaaet, viste det sig, at Bruttooverskudet var 53,000 Kr. Og i Henhold til ovenstaaende kom Driftsregnskabet, altsaa Tabs- og Vindingskonto, til at se saaledes ud:

Tab.

Administration	12,000	Kr.
Kreditfor. 4½ pCt. af 30,000	1,350	—
Partialob. 5 pCt. af 80,000	4,000	—
— Afdrag	8,000	—
Bankrenter	1,500	—
Bygningsafskrivning	3,000	—
Maskinafskrivning	14,000	—
5 pCt. Udbytte	9,000	—
At overføre	150	—
Balance...	53,000	Kr.

Vinding.

Fortjeneste paa udført Arbejde	53,000	Kr.
Balance...	53,000	Kr.

Og efter at Udbyttet til Aktionærerne var udbetalt, saa Status saaledes ud:

Aktiver.

Grunden	30,000	Kr.
Bygninger	100,000	—
Maskiner *)	140,000	—
Varelager	40,000	—
Debitorer	27,000	—
Kasse	2,000	—
Balance...	339,000	Kr.

Passiver.

Kreditforeningslaan	30,000	Kr.
Aktiekapital	180,000	—
Partialobligationslaan	72,000	—
Bankgæld	25,000	—
Kreditorer	14,850	—
Afskrivning: Bygninger	3,000	—
— Maskiner	14,000	—
Overført	150	—
Balance...	339,000	Kr.

*) I Aarets Løb var købt for 20,000 Kr. nye Maskiner.

Paa et Bestyrelsesmøde hævdede Herredsfogeden, at det egentlig var et daarligt Resultat, Bankgælden steget med 5000 Kr., Kreditorer med 4850 Kr., Bank- og Kassebeholdning dalet med 13,000 Kr., kun 5 pCt. i Udbytte og ikke en Øre henlagt til Reservefond, hvis det gik saadan i flere Aar, var Virksomheden snart til Rotterne.

Heroverfor hævdede Bankdirektøren, at overfor den voksende Gæld stod, at Partialobligationslaanet var nedbragt med 8000 Kr., hvilket i og for sig var ligesaa godt, som Beløbet var henlagt til en Reservefond, og Partialobligationslaanet uforandret. Overfor Nedgangen i Kassebeholdningen stod Køb af ny Maskiner for 20,000 Kr. Og selv Varelageret var vokset med 5000 Kr., saa var det kurante Varer, og selv om Debitorernes Skyld var vokset med 7.000 Kr., saa var de fuldt paalidelige. Disse to Poster var derfor ligesaa gode som rede Penge.

Havde vi f. Eks. ikke købt de ny Maskiner, havde det hele set noget anderledes ud; men Hr. Bauer hævder ganske vist, at vi saa heller ikke havde været i Stand til at indtjene 53,000 Kr. Vi maa forøvrigt erindre, at det er første Aar. Næste Aar bliver nok bedre.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

A/S Dansk Pressefabrik.

(Efter „Tidsskrift for Industri".)

Dansk Pressefabrik er en af de faa Industrivirksomheder, skabt af Verdenskrigen, som efter dennes Ophør ikke blot har kunnet fortsættes, men endog kunet udvides i meget betydelig Grad. Forsaavidt er Aarsagen til denne Forskel fra mange andre i de samme Aar grundlagte Virksomheder ikke svær at efterspore; Fabrikken er fra første Begyndelse oprettet med det for Øje at fabrikere Maskiner, der ikke fremstilles af andre danske og i mange Tilfælde heller ikke af andre udenlandske Virksomheder.

Ønsket om at fabrikere Maskiner, ingen anden Fabrik var indrettet paa, i Forbindelse med Kendskabet til Rusland som Aftager for store Mængder af Maskiner, førte i 1915 Fabrikkens nuværende Direktør ind paa Fabrikation af flere forskellige Typer af Presser for industrielt Brug, først og fremmest for Jern- og Metalbearbejdning. Begyndelsen blev gjort i Odense, og indtil Slutningen af 1917, da Revolutionen i Rusland kuldkastede saa mange store Forretninger paa dette indtil da umættelige Aftagerland, blev der ikke solgt en eneste Maskine i Danmark. Med eet Slag standsede da i Foraaret 1918 hele Forretningen; men allerede paa dette Tidspunkt var man fuldt paa det rene med, at der i Virkeligheden laa et meget stort Afsætningsfelt langt nærmere indenfor Rækkevidde, idet dansk Industri og Haandværk

Gang paa Gang stod overfor Nødvendigheden af at gaa til Udlandet efter Presser, ikke blot af saadanne almindelige Typer, der fremstilles i Serier paa adskillige udenlandske Fabrikker, men ogsaa i meget vidt Omfang efter Specialmaskiner, hvis Konstruktion og Arbejdsmaade i hvert enkelt Tilfælde maatte fastlægges ved nært Samarbejde mellem Maskinens Bruger og dens Konstruktør. Tanken om at udnytte de Chancer, dette Forhold nødvendigvis maatte byde en ydedygtig og velindrettet dansk Fabrik, modnedes i Aarene efter 1918, da det nuværende Aktie-

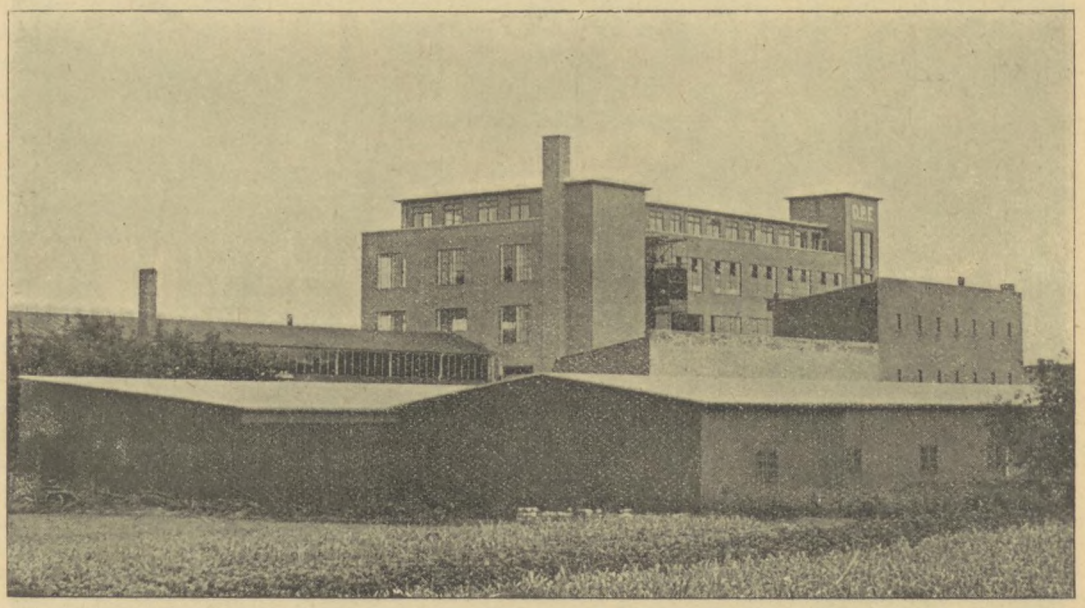

Det nye Fabrikkompleks.

selskab Dansk Pressefabrik blev startet i København og i Kløverbladsgade fortsatte den paabegyndte Fabrikation af normale Maskiner. Der var Købere nok til disse i de gyldne Aar 1918—19—20; men Krisen, der i Efteraaret 1920 lagde sin klamme Haand over alt Erhvervsliv, kvalte i Løbet af ganske kort Tid for anden Gang Fabrikkens Afsætningsmuligheder, og under disse Omstændigheder blev Ledelsen saa at sige tvunget til at realisere Ideen om Udvidelse af Produktionsomraadet. Det var ikke Værksteder og Arbejdsmaskiner, man her maatte stole paa — denne Side af Sagen var i god Orden fra Seriemaskinproduktionen. Afgørelsen af, hvorvidt den nye Kurs skulde føre til Maalet, laa under disse Omstændigheder i Kontor og paa Tegnestuer, hos Ledelsen og hos de Mænd, hvis Evner til at løse Specialproduktionernes maskinelle Problemer paa en teknisk og økonomisk tilfredsstillende Maade skulde sættes paa en Række af haarde Prøver.

Det viste sig hurtigt, at Dansk Pressefabrik raadede over saadanne Kræfter, at Opgaven eller rettere de mange Opgaver blev løst paa en Maade, som i Løbet af et forholdsvis kort Aaremaal har befæstet Fabrikkens Position og Ry langt ud over Landets Grænser og skabt Basis for den ikke helt almindelige Kombination af Maskinindustri og Konsumvarefabrikation, som nu er indordnet under fælles Ramme paa det store og netop i den sidste Tid stærkt udbyggede Fabrikkompleks i Valby, hvor der nu beskæftiges ca. 200 Mand og 30 Funktionærer.

Stagnationen i Salget af Seriemaskiner, der som omtalt gav den endelige Impuls til Fabrikationens Supplering med Specialmaskinerne, blev dog ikke af særlig lang Varighed, og baade her i Landet og til Eksport er der siden da solgt i hundredvis af seriefremstillede Presser for al Slags Jern- og Metalindustri. Men endnu større — og sikkert ulige mere interessant at arbejde med — er de nye Produktioner blevet. Det begyndte med et komplet Anlæg til Fabrikation af Kapsler til Ølflasker, Crown Corks. For imidlertid fra første Haand at have Kendskab til denne Fabrikations Detailler og for at gøre Studier over de anvendte Maskiners mest hensigtsmæssige Indretning betraadte man straks den Vej, som siden skulde vise sig ogsaa paa andre Omraader at føre til Maalet, idet Maskinfabrikken blev udvidet med en komplet udstyret og siden da stadig arbejdende Crown Cork-Fabrik. I denne, som iøvrigt kort efter blev suppleret med et Lakereri for de her anvendte Blikplader, har Dansk Pressefabrik siden da kunnet kontrolere sine Maskiners Ydeevne og udarbejde de konstruktive Ændringer, som til Stadighed er nødvendige, naar Fabrikkens Ry som førende indenfor denne Art Produktionsmaskineri har skullet opretholdes. Her har man kunnet gøre sine Eksperimenter og vinde sine Erfaringer uden at være afhængig af Fremmede — paa egen Bekostning, men ogsaa til egen Fordel. Som en enkelt af disse kan nævnes, at Dansk Pressefabrik netop ud fra sine

egne Driftsresultater er i Stand til at give en virkelig Garanti for et komplet Crown Cork-Anlægs Produktionsevne, saaledes at Køberne ikke, naar Fabrikken gaar igang, udsættes for den ubehagelige Overraskelse, at den beregnede og ofte for Maskinerne enkeltvis garanterede Produktion ikke kan præsteres af Anlæget i dets Helhed.

Det var ret nærliggende, at Fabrikationen af Crown Corks og Maskiner hertil blev efterfulgt af Konstruktioner af særlige Crown Cork-Lukkemaskiner til Bryggerierne. Og ligesaa logisk var i Virkeligheden den videre Udnyttelse af Erfaringerne med Flaskelukning og Flaskebehandling til Konstruktion af Maskiner for Aftapning af Mælk og Lukning af Mælkeflasker med de i de senere Aar fremkomne forskellige Kapsellukker. Med disse forholder det sig som bekendt saaledes, at saa godt som alle Mælkeflasker indtil for faa Aar siden blev fremstillet med en i Flaskens Hals indvendig værende Rille, hvori for Lukning blev nedpresset en Papskive. De stigende Fordringer til Hygiejnen krævede imidlertid, at Flaskerne kunde fremstilles saa glatte som muligt, altsaa ogsaa uden den nævnte Rille. Et Lukke, som muliggør Anvendelse af indvendig glathalsede Flasker maatte selvfølgelig have Form af en Kapsel, der udvendig omslutter Flaskens Hals, men som desuden maatte kunne tilfredsstille en Række yderligere Krav til Stabilitet, Paasætnings- og Aftagningsmuligheder o. s. v.

Resultatet af den første Ordre paa Tappe- og Kapsellukkemaskiner, som Dansk Pressefabrik modtog i 1928, blev, at Fabrikken i Løbet af kort Tid ogsaa konstruerede Specialmaskiner til Fremstilling af to forskellige Slags Kapsler, der hver for sig imødekommer alle de ovenfor nævnte Fordringer til Mejeriernes og Forbrugernes fælles Tilfredshed og til Mælkehygiejnens Fremme. I 1929 overgik Fabrikationen af de saakaldte Patentkapsler og Aluminium Crowns til Dansk Pressefabrik, som nu driver denne Fabrikation i en særlig Afdeling, hvis Størrelse og Betydning maaske bedst illustreres ved Oplysningen om, at der i Maskiner og Mærkestempler for de forskellige Mejerier og forskellige Mælkekvaliteter er investeret ca. 300,000 Kr. Her fremstilles nu Patentkapsler, bestaaende af en cirkulær Papskive, der ved en Ring af tyndt, forskelligfarvet Blik kan fastgøres over Flaskehalsen og aabnes med den største Lethed til Trods for, at den lukker hermetisk, saavel som Aluminium Crowns i ensfarvede eller stribede Mønstre, pressede ud i eet af tyndt Aluminiumsblik. Alene hertil bruges aarlig ca. 5,000 km Aluminiumsstrimler. Hele Produktionen af Kapsler, som foregaar paa denne Afdelings helautomatiske Maskiner, andrager i Øjeblikket ca. 150 Mill. Stk. aarlig — et Tal, der antagelig inden længe vil vise sig at være betydelig overskredet.

Det Arbejde med Emballeringsproblemer, de foran beskrevne Produktioner har betinget, og hvis Oprin-

Interiør fra Pressefabrikken.

delse til Stadighed kan findes i Konstruktionen af hertil hørende Maskiner, motiverede i 1932, at Dansk Pressefabrik erhvervede Aktierne i Dansk Papdaasefabrik, hvis Administration og Fabrikation derefter i Løbet af 1933 er overflyttet til de samtidig stærkt udvidede Bygninger i Valby. Under Forhold, som muliggør en langt bedre og mere rationel Udnyttelse af Maskiner og Anlæg, arbejdes der nu her med Fremstilling af alle de Typer af Papemballage, den moderne Konsumvareindustri i stadig stigende Omfang bruger. Fra Hylstre til Tørelementer over Fluefangere til Saltbøsser og Icecream-Bægre ligger her et Millionbehov, hvis Tilfredsstillelse fra danske Fabrikker i haard Konkurrence med Udlandet først og fremmest er et Spørgsmaal om rationel Fabrikorganisation og hensigtsmæssig Konstruktion af de nødvendige Maskiner — der i overvejende Grad er Presser. Presser, som de kan købes i Handelen, og Presser, som ved snildt udtænkte Specialkonstruktioner løser Formgivningsproblemer af ofte højst ejendommelig Slags — men stadig Maskiner indenfor den Rayon, hvor Dansk Pressefabriks Konstruktioner og Værksteder har vundet sine Sejre.

Fra Produktionsmaskinerne over Fremstillingen af Konsumvarer og tilbage til Maskinfabrikken, saaledes har Dansk Pressefabrik som et Værn mod Tidernes Omskiftelighed og som Basis for stadige Fremstød opbygget sin Virksomhed. Af Maskinfabrikkens Produktion gik i 1932 75 pCt. til Eksport, og Salget til Udlandet har aldrig været mindre end 65 pCt.; men Erkendelsen af Anlægsproduktionernes Saarbarhed under økonomisk usikre Tider har, trods det store Afsætningsfelt, affødt en intensiv Bestræbelse for gennem beslægtet Konsumvarefabrikation at skaffe Udligning for den i daarlige Tider uundgaaelige Stagnation i Maskinsalget. Og omend den konstruktive Tilfredsstillelse, som netop den her udviklede Maskinproduktion Gang paa Gang maa udløse hos Ledelsen, har nok saa stor personlig Værdi, er der dog ingen Tvivl om, at en Sammenkobling af forskellige Industrier som den, Dansk Pressefabrik i udpræget Grad repræsenterer, trods meget betydelig Kapitalanbringelse medfører en større Sikkerhed for økonomisk Stabilitet, end Maskinfabrikken alene kan give, samtidig med, at den yderligere udvikler Mulighederne for Eksport af Specialmaskiner. Med Tyngdepunktet i Maskinfabrikationen er det lykkedes at opbygge en Fabrikorganisation, hvor Impulserne gaar i Ring fra Afdeling til Afdeling, og som indenfor sine egne Mure har Fremskridtets bedste Incitament, Vekselvirkningen mellem Forbruger og Producent.

Lidt Værkstedsteknik.

Fremstilling af Skillepatroner af Jern.

Ved Trykning af Bægere og Kander, der foroven snævrer sig ind til en Hals, maa der som Regel til sidste Operation bruges en Skillepatron, da man ellers ikke kan faa det færdige Arbejdsstykke af Patronen. Saadanne Skillepatroner kan laves af haardt Træ, f. Eks. Bøgetræ, hvis der ikke er Tale om et særlig stort Antal Arbejdsstykker. Ved Massefabrikation maa man lave Patronen af et mere holdbart

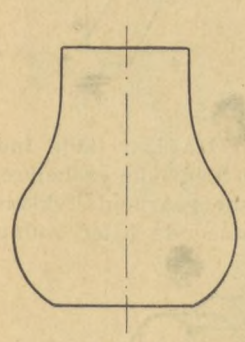

Fig. 1.

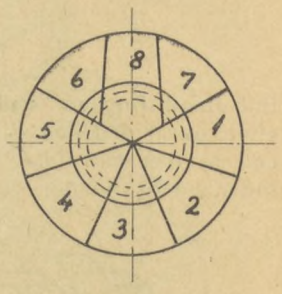

Fig. 2.

Materiale, oftest bruges Smedejern eller Støbejern. Er Patronen af stor Diameter, gælder det at faa de enkelte Dele saa lette som muligt, hvorfor man bygger saadanne Patroner med Udsparinger.

Nedenfor skal i Henhold til „Illustrierte Zeitung für Blechindustrie und Installation" forklares Fremgangsmaaden ved Forfærdigelsen af en „Skillepatron" af Smedejern til et Bæger som vist i Fig. 1. En saadan Patron bestaar af *Dornen A, Kilerne B* og *Slutskiven C* (Fig. 6). Dornen er forsynet med Gevindhul passende til Trykbænkens Spindel. Under Optrykningen af Pladen sikres Patronen mod at skilles ad derved, at Pinolen holdes an mod Pladen, saaledes at Slutskiven C stadig holder Patronens Kiler paa Plads. Efter at Arbejdsstykket er færdig optrykket, trækker man dette tilligemed Kilerne og Slutskiven af Dornen, og man kan senere hælde de enkelte Patrondele ud af Arbejdsstykket.

Ved *Fremstillingen* af en saadan Skillepatron opmærker man først en Pladeskabelon som vist i Fig. 2. Skabelonens Diameter maa være nogle Millimeter større end Arbejdsstykkets største Diameter, saaledes at der er Materiale nok til Drejningen. Man deler Cirkelperiferien i 5 eller flere Dele paa en saadan Maade, at 2 Nabofelter bliver større end de andre, der ellers holdes lige store. Nu tegner man Slutskivens Omkreds ind. Dennes Diameter maa være *mindre* end Lysningen i Halsen paa den færdige Vare. Derefter tegner man Slutskivens indvendige Randcirkel, hvorefter man kan vælge Dornens Diameter og Tykkelsen af Slutkilen (8). Dornens Diameter maa vælges saa stor som mulig, dels for at

gøre den tilstrækkelig stiv, dels for at gøre Kilerne saa lette som muligt. Dog maa Kilerne selvfølgelig ogsaa have en Tykkelse, der gør dem stærke nok. Man maa tillige sørge for, at Slutkilen bliver bredest

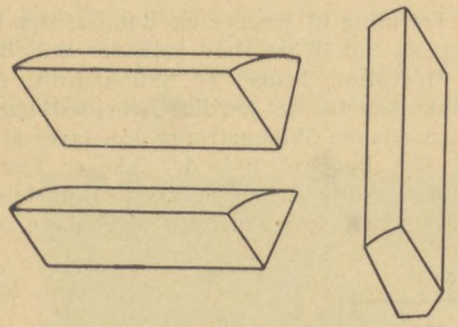

Fig. 3.

ind imod Dornen, saaledes at den kan falde ind efter, og at den paa sit højeste Sted ikke er højere, end at den kan falde ud gennem Arbejdsstykkets Indsnævring, medens de modstaaende Kiler endnu

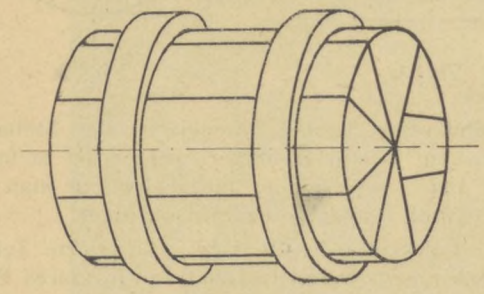

Fig. 4.

sidder paa deres Plads. I modsat Fald faar man ikke Kilerne ud.

Naar Skabelonen er opmærket, klipper man de enkelte Dele fra hinanden og tildanner Kilerne,

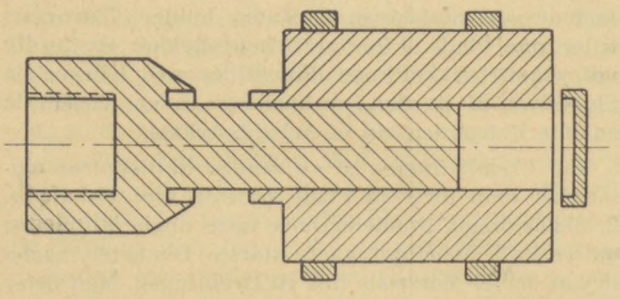

Fig. 5.

hvoraf 3 er vist i Fig. 3. Man kan enten smede dem eller save dem ud af et Stykke Rundjern og tilpasse dem nøjagtigt ved Høvling og paafølgende Slibning eller Sammenskrabning. Derefter krymper man 2 Ringe omkring som vist i Fig. 4, borer Hullet paa Drejebænk og tilpasser dette stramt paa Dornen som vist i Fig. 5. Herefter udføres Recessen for den i Forvejen drejede Slutskive. Man maa her iagttage, at Slutskivens indvendige Rand skal være svagt konisk og bære paa en tilsvarende udvendig Konus i Recessen.

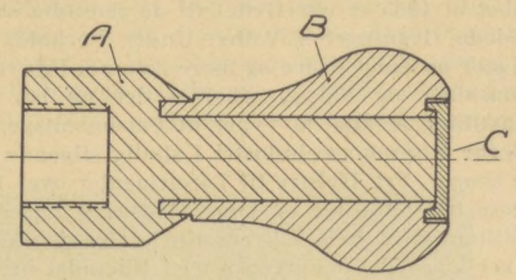

Fig. 6.

Naar dette er rigtigt udført, kan Ringene drejes af og Patronen gives den ønskede ydre Form. Herefter kan man med en Træhammer adskille Patronen og paa Drejebænk file eller slibe en Ubetydelighed af Dornen, saaledes at Adskillelsen under Brugen foregaar lettere. Fig. 6 viser den færdige Patron i Snit.

E. B.

Reparation og Vedligeholdelse af Svejseapparater.

Et komplet Sæt Svejseudstyr til Højtryksgas bestaar af:

1 Iltreduktionsventil.
1 Gasreduktionsventil.
2 Slanger med Slangeklemmer.
1 Svejsebrænder med forskellige Spidser eller Mundstykker.
1 Skærehoved eller Specialskærebrænder.

Anvendes Lavtryksgas — d. v. s. Gas med lavt Tryk fra et almindeligt Acetylengasværk — behøves ingen Gasreduktionsventil. Det maa bemærkes, at til Lavtryksgas maa Brænderen nødvendigvis være en Injektorbrænder, hvorimod der til Højtryksgas kan bruges baade Injektorbrændere og de særlige Højtryksbrændere. Ved Højtryksbrændere udskiftes kun selve det lille Mundstykke, men ved Injektorbrændere udskiftes Injektor, Blandingskammer og Mundstykke i et samlet Hele, hvori alle Dimensioner er afpassede efter hinanden.

Reparation og Vedligeholdelse af Svejsebrænderen er omtalt i en tidligere Artikel, og nu skal derfor kun de øvrige Dele behandles.

Naar en ny Flaske skal tages i Brug, bør man altid først gennemblæse Flaskeventilen for straks at faa fjernet eventuelle Urenheder, som ellers vilde komme ind i Reduktionsventilen eller Brænderen. Gennemblæsningen udføres ved at aabne Flaskeventilen lidt og straks lukke den igen.

Ved Paasætning af nye — og forøvrigt ogsaa gamle — Slanger bør man altid gennemblæse dem, inden Brænderen sættes paa. Slangen sættes derfor først paa Studsen ved Reduktionsventilen, derefter aabnes der lidt for Flaskeventilen, saaledes at en Strøm af henholdsvis Ilt eller Gas blæser gennem Slangen og bortfører eventuelle Urenheder, og endelig sættes Brænderen paa den fri Slangeende.

Slangerne maa altid spændes godt fast med Slangeklemmer om Slangestudsene paa Reduktionsventil og Brænder.

Reduktionsventilernes udvendige Form kan være meget forskellig, men Virkemaaden er som Regel nogenlunde ensartet. Paa Ventilen findes et Højtryks- og et Lavtryksmanometer. Det hænder af og til, at Lavtryksmanometret bliver overbelastet, fordi Svejseren glemmer at spænde Reguleringsskruen tilbage, inden han aabner for Flaskeventilen. I de fleste Tilfælde vil da den hule Manometerfjeder og Viseren blive komplet ødelagt. I andre Tilfælde faar den hule Fjeder kun et Knæk uden at sprænges. Man

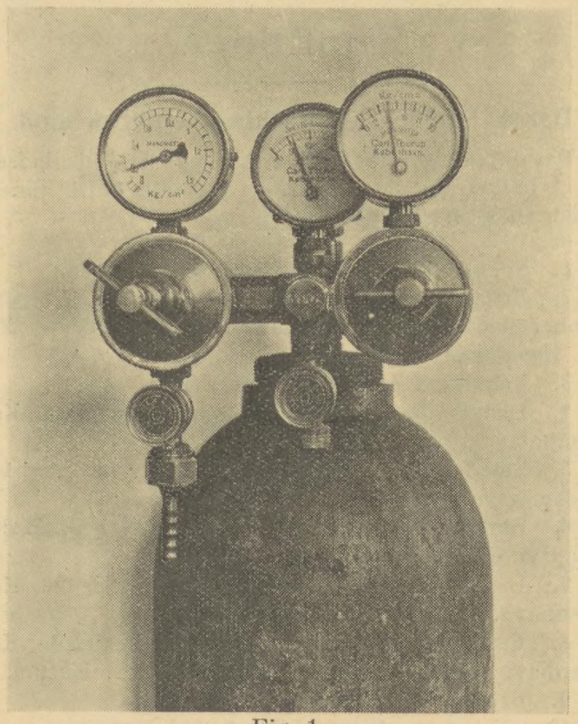

Fig. 1.

bør da ikke forsøge at reparere Manometret, men hellere straks anskaffe et nyt. I heldigste Tilfælde holder den hule Fjeder trods Overbelastningen, men det kan ske, at Lodningen, der holder Fjederen paa Plads, gaar i Stykker. I saa Fald kan man med Forsigtighed lodde Fjederen fast igen ved Hjælp af dertil indrettede smaa Loddekolber eller Blæserør. Den udførte Lodning bør altid afprøves — inden Manometret samles — ved at skrue Gevindstykket med Manometerfjederen fast i Reduktionsventilen, aabne lidt for Flasken og kontrollere Loddestederne med Sæbevand.

Ved nogle moderne Reduktionsventiler, de saakaldte Konstantreduktionsventiler *(Fig. 1)*, findes der et Mellemtrykskammer med sit særlige Manometer. Denne Ventil har altsaa 3 Manometre, og Fla-

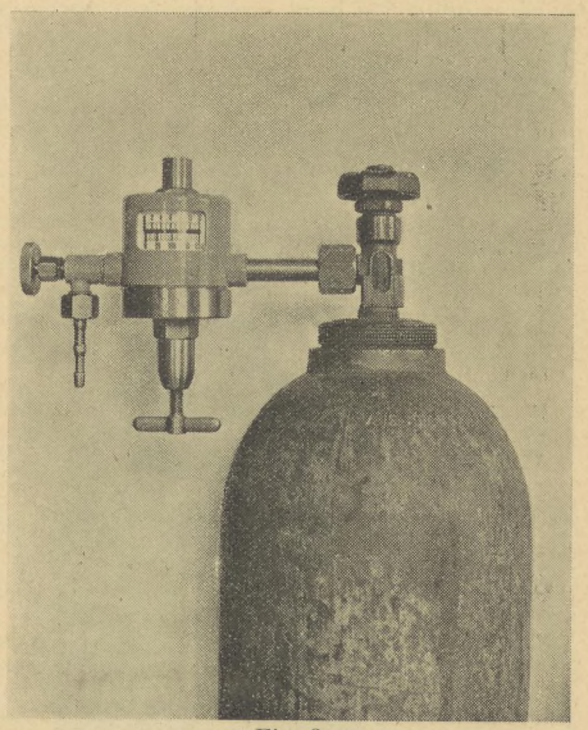

Fig. 2.

sketrykket reduceres i 2 Trin, saaledes at Mellemtrykket bliver ca. 10 kg/cm² ved Ilt og ca. 1,5 kg/cm² ved Gas. Fordelen herved er, at Svejseflammen bliver mere konstant.

Ved andre moderne Reduktionsventiler er Manometrene indbygget i selve Ventilhuset *(Fig. 2)*, og Trykket aflæses gennem Beskyttelseskappen.

Endvidere findes den saakaldte Skruereduktionsventil uden Manometre *(Fig. 3)*. Den er meget let at betjene og har en god Driftssikkerhed, men da den ikke har noget Manometer, er Svejseren afskaaret fra at aflæse Flaskeindholdet.

Efter nogen Tids Brug vil den almindelige Reduktionsventil ofte virke daarligt paa Grund af, at der er fremkommet en eller anden Utæthed. Meget almindeligt forekommer:

1) Utæthed ved Ebonitventilsædet, der lukker mellem Højtryks- og Lavtrykskammer.
2) Utæthed ved Afspærringsventilen.
3) Utæthed ved Gummimembranen.

1. *Utæthed ved Ebonitsædet* viser sig ved, at Arbejdsmanometret (Lavtryksmanometret) stiger, selv om Reguleringsskruen er spændt tilbage, d. v. s.

selv om der skulde være lukket for Tilgang til Lavtrykssiden.

For at reparere denne Utæthed maa man først adskille Ventilen og udtage Ebonitproppen.

Hvis Ebonitfladen ikke er særlig medtaget, kan man nøjes med at file det gamle Ventilleje bort med

Fig. 3.

en lille, fin Fil, saaledes at der kan dannes et nyt Leje paa den glatte Ebonitflade. Er Ebonitten mere medtaget, maa den udveksles med et nyt Stykke Ebonit, som tilpasses nøjagtigt og presses ned i Hullet, hvorefter den fri Overflade af den nye Ebonitprop files plan og glat. Det nye Leje i den glatte Ebonitflade dannes ved et forsigtigt og omhyggeligt Tryk eller Slag mod Ventilsædet.

Gummi maa aldrig benyttes som Erstatning for Ebonitten, fordi Gummi meget let antændes ved den Kompressionsvarme, der fremkommer, naar Flaskeventilen aabnes en lille Smule for hurtigt. Er der først sket en Antændelse, bliver Varmeudviklingen saa stor, at Iltstrømmen straks vil brænde igennem Ventilens Metaldele, saaledes at Ventilen ødelægges.

2. *Afspærringsventilen* er den Ventil, der sidder ved Slangestudsen. Den har en Gummipakdaase, som kan blive utæt, fordi Gummipakningen efter nogen Tids Forløb bliver haard og porøs. Ved selve Ventilsædet er der en Tætningsflade af Ebonit eller Fiber. Denne Ebonit eller Fiber maa aldrig erstattes med Gummi, fordi et Tilbageslag i Slangen vil fremkalde en stærk Kompressionsvarme ved dette Ventilsæde, saaledes at Gummien kan antændes.

3. *Membranen* er som Regel af Gummi. Med Tiden bliver Gummien haard og stiv, saaledes at Ventilen mister sin bløde Bevægelse, eller den kan ligefrem revne, saaledes at Arbejdstrykket blæser ud ved Dækslet, der holder Membranen paa Plads. I nogle Ventiler er Membranen af Staal eller Bronce, men den er da udsat for at faa Buler, naar Reguleringsskruen bliver spændt for haardt i Bund, og dermed mister Ventilen sin bløde Bevægelse. Gummimembraner er derfor de mest anvendte.

Ved at skrue Dækslet af kan man let tilse Membranen og eventuelt udveksle den med en ny, som kan udskæres af et Stykke Gummiplade. Alle Reservedele til Reduktionsventiler, som f. Eks. Ebonit, Fiber, Gummipakninger, Membraner, Fjedre og Skruer, kan købes hos den Forhandler, der har solgt Apparatet. Man kan derfor let holde et lille Lager af de forskellige Reservedele, saaledes at man hurtigt kan udføre en eventuel Reparation.

(Fortsættes.)

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. Smedemester *Jensen*, Frederiksdalsvej 154, Lyngby.
13. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
14. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.
15. *Verner Jensen*, Hadsund.
16. Smedemester *Carl Andersen*, Ny Carlsbergvej 80, København.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. I Fagbladet for August Maaned omtaltes en Sag fra Jernstøber *Johs. Petersen,* Aabyhøj. Støberiets Arbejdsmænd havde iværksat en uvarslet Arbejdsstandsning. Den varede kun nogle faa Dage og afsluttedes ved et Møde mellem Hovedorganisationerne. Jernindustriens Sammenslutning inddrog imidlertid Formerne i Sagen, fordi disse, grundet paa manglende Arbejdsmandshjælp, havde maattet ophøre med Arbejdet. Ved Mødet maatte Arbejdsgiverforeningen fuldstændig frafalde Klagen overfor Formerne.

Sagen har imidlertid faaet et Efterspil. Tillidsmanden, der deltog i det forannævnte Møde, besøgte paa Hjemrejsen en Broder i Odense og mødte derfor til Arbejde en Dag senere, end han kunde være mødt, og det benyttede Jernstøberen, hos hvem Tillidsmanden ikke stod særlig godt anskrevet, til at afskedige ham. Firmaet har under Sagens videre Gang gjort gældende, at han selv tog sin Afsked, men har ikke kunnet bevise det.

Fra Afdelingens Side kunde man ikke erkende, at her, som der staar i Overenskomsten, var „tvingende" Afskedigelsesaarsag til Stede.

Efter en større Korrespondance i Sagen enedes Forbundet og Sammenslutningen om at lade en

Faglig Voldgift

afgøre Sagen.

Retten afholdt Møde den 9. November, hvor Sagen afsluttedes med et Forlig, efter hvilket der tilkendtes Tillidsmanden et Beløb paa 250 Kr. Der var under Sagens Behandling Tale om Genantagelse, men herom vilde Rettens Formand overhovedet ikke stille Forslag, da han ansaa Tillidsmanden og Jernstøberen for absolut uegnede til fortsat Samarbejde.

Hermed var denne Sag dog ikke sluttet, idet sidste Akt er foregaaet i

Den faste Voldgiftsret,

men Kendelse derfra foreligger ikke endnu paa det Tidspunkt, disse Linier skrives. Den kan derfor først fremkomme i næste Nummer af Fagbladet.

Samme Dag, Tillidsmanden blev afskediget, rekvirerede Jernstøberen 2 Formere fra det offentlige Anvisningskontor i Aarhus.

Den ene af dem, der forlangtes, var bortrejst, men bragtes til Veje i Løbet af et Par Dage. Den anden sattes til at arbejde i Akkord ved et Stykke Arbejde til 14 Kr. i Akkordpris pr. Stk. Det foregik paa den Maade, at han fik 6,50 Kr. for at støde Formen op, medens den mere behagelige, men ogsaa mere ansvarsfulde Del af Arbejdet, nemlig Færdiggørelsen med tilhørende Ilægning af Kerner, var overladt Støbemesteren. Hvordan han og Jernstøberen fordelte de resterende 7,50 Kr. melder Sagen intet om, men givet er det i alle Tilfælde, at det var overladt Støbemesteren at vragstøbe Arbejdet for Formerens Regning og Risiko for den Del af Arbejdet, der var Slidet, og som han udførte.

Ked af dette forlangte han ren Timeløn, men det var der naturligvis ikke Tale om, skønt han tidligere havde arbejdet i Virksomheden for ren Timeløn, og han forlangte kun, hvad han tidligere havde haft.

Derefter slap en tilrejsende Former ind paa Virksomheden, men han meldte sig syg nogle Dage senere og foretrak ikke at begynde igen. Han har under Sagens Gang skriftligt undskyldt sig overfor Jernstøberen med, at han af Afdelingens Formand var forbudt at arbejde paa Fabrikken, men han havde skrevet til Forbundet, der havde svaret, at der intet Forbud forelaa, dog syntes han, at Stemningen mellem ham og Kollegerne i Aarhus ikke var god, og han foretrak derfor ikke at begynde igen.

Derefter rekvireredes der hele 8 Mand, 1 à 2 ad Gangen, fra den offentlige Arbejdsanvisning, men da de alle, belært af det den før nævnte Former havde været udsat for i Kompagniskabet med Støbemesteren, forlangte ren Timeløn, var der ingen Brug for dem, dog med Undtagelse af een. Saa standsede det Offentlige Anvisningen og sendte Beretning om Sagen til Forbundet.

Derfra var der imidlertid straks, da det fik Kendskab til Sagen, meddelt Afdelingen, at der ikke maatte blokeres, og at anvist Arbejdskraft skulde begynde, ogsaa i Akkord, og var der noget i Vejen, maatte der klages paa regelret Maade. Dette meddeltes Arbejdsdirektoratet, der derefter for sit Vedkommende betragtede Sagen som afsluttet.

Den 14. November blev Sagen procederet i Den faste Voldgiftsret. Jernstøber Johs. Petersen vurderede sit Tab ved den paastaaede Blokade til at være 6,000 Kr., og det skulde han gerne have af Aarhus Afdeling. I den Anledning støttede han sig til to Skrivelser fra Firmaer, som han leverede Gods til, og de bebrejdede ham deri, at han ikke var rettidig leveringsdygtig.

Det oplystes imidlertid, at Jernstøberen var økonomisk afhængig af de to Firmaer og disse derfor financielt interesseret i Støberiets Drift.

Det forklarer naturligvis en hel Del. Forbundet maatte protestere mod, at der havde været etableret Blokade, og hvis Jernstøberen virkelig en enkelt Dag eller to maatte have manglet en Former eller to, var det af ganske minimal Betydning.

Frederikshavn. Som meddelt i forrige Nummer af Bladet skulde *A/S Brdr. Houmøllers Maskinfabrik* stilles til Tvangsauktion. Dette er nu sket. Den er vurderet til 800,000 Kr. og tilstaaet Sparekassen i Frederikshavn for 200,000 Kr. Det er da en Nedgang, der betyder noget. Dermed er Navnet Houmøller ude af Sagaen for denne Virksomhed.

Den nye Direktør er fra Horsens, hvor han tidligere har været ansat hos Møller & Jochumsen, og det forlyder, at han har indskudt 50,000 Kr. i Virksomheden.

Der er kommet 9 Formere i Arbejde, og det synes, som Salget af Fabrikkens Produktion gaar ganske godt.

Gid det maatte fortsætte.

Den her fra Bladets Spalter kendte Støbemester Augustesen har overtaget Mesterpladsen. Det maa haabes, at han har lært noget af Fortiden.

Odense. August-Nummeret for nærværende Blad indeholdt en Meddelelse om, at 83 (det viste sig at være 82) Medlemmer, der arbejdede i 2-Holds-Drift hos *A/S H. Rasmussen & Co.*, uvarslet havde standset Arbejdet, motiveret med en efter deres Formening uberettiget Afskedigelse af en Former.

Standsningen, der varede i 4 Dage, skete den 1. August, og Arbejdet blev genoptaget den 5. August.

Sammenslutningen forbeholdt sig at indbringe Klage med Krav om Erstatning for Den faste Voldgiftsret, og det er senere sket. Forløbet heraf er omtalt i Bladet for Oktober.

Imidlertid var der Uenighed om en Række Spørgsmaal, væsentligst vedrørende Radiatorfabrikationen. Der var saaledes Krav om Skifteholdsbetaling, som Firmaet, trods Fælles Værkstedsreglers Bestemmelse, pure nægtede at betale, Klage over for meget Overarbejde, samt Klage over foran nævnte Afskedigelse.

Til dette kom Krav fra Aktieselskabet om Nedsættelse af Akkordprisen paa Radiatorer og Kerner dertil.

Spørgsmaalet om Afskedigelsen bortfaldt. Vedrørende Overarbejdet erklærede man, at det indtil videre ikke kunde undgaas. Der var for meget at bestille for Tiden, og sige nej til Arbejdet gik ikke an. Man tænkte paa Udvidelse.

I Betalingsspørgsmaalet for Skifteholdsarbejde enedes man ikke, og Firmaets Krav om Reduktion overgik til ny lokal Forhandling. Det viste sig nemlig, at det ikke drejede sig saa meget om Akkordernes Nedsættelse som om at faa Arbejderne til at overtage Risikoen for de vragstøbte Radiatorer. Risikoen paahvilede Fabrikken, men denne paastod, at der udvistes Ligegyldighed med Arbejdets Udførelse, ja, at der ligefrem blev støbt i Forme, som man paa Forhaand vidste om, at det vilde blive Vraggods.

Man enedes ikke om noget, og den 29. September afholdtes Timandsmøde. Der opnaaedes heller ikke her Enighed, men Direktøren skitserede en ny Aflønningsmaade, og paa dette Grundlag gik Sagen tilbage til Forhandling i Klubben. Firmaet fastholdt stadig som en Nødvendighed, at Ansvaret for Vraggods lagdes paa Maskinformerne.

Da de nye Forhandlinger heller intet bragte, begyndte Aktieselskabet i Modstrid med den gældende Aftale at afdrage for Vrag, og saa afholdtes der den 11. November et nyt Mæglingsmøde.

Her var foruden dette rejst Krav om Betaling for 50 Ventetimer og tillige behandledes Spørgsmaalet om Betalingen for Skifteholdsarbejdet, hvortil Direktøren stadig har haft den Stilling, at der intet ekstra skal betales for dette, da det er inkluderet i Akkordprisen paa Trods af, at der ikke staar et Ord derom i den stedlige Prisfortegnelse med Tilbehør.

Iøvrigt var Debatten nærmest om Arbejdernes Overtagelse af Risikoen, og nu stilledes der i Udsigt en Forhøjelse af Akkorderne, mod at Maskinformerne overtog Ansvaret for Vraggods.

Herom skal der forhandles med et Udvalg for de paagældende Arbejdere, og saa længe det staar paa, er de to foran nævnte Spørgsmaal stillet i Bero.

En tysk Støbemester, der i en Aarrække har været ansat hos A/S Burmeister & Wain, dukkede under denne Sag pludselig op som Mester paa Fabrikken i Odense, men forsvandt lige saa pludselig, som han var kommet.

Med Hensyn til den her i Artiklens Begyndelse omtalte Sag om Arbejdsstandsningen afgjordes den med en Bod paa 30 Kr. pr. Mand, som man hjemme i Odense enedes om at fradrage med 5 Kr. pr. Uge og Mand, og der er Orden i Tingene. Firmaet har nemlig i den Anledning ladet trykke Afregningsblanketter. En saadan ser saaledes ud:

Odense, d. 3./11. 1933

Modtaget Afdrag paa Bod ifølge
Overenskomst ..... 5 Kr.
Restgæld ..... 15 Kr.

A/S H. RASMUSSEN & CO.

Varde. Den 4. November afholdtes der paa *Varde Staalværk* et Mæglingsmøde paa Foranledning af Forbundet.

Der forelaa Klage over en der ansat tysk Ingeniør Conradt. Dels klagedes der over hans ubeherskede Optræden overfor Formerne, dels over hans manglende Indsigt i Bedømmelse af, hvad Akkordpriser skulde sættes til.

Det oplystes, at der i nær Fremtid skulde ansættes en Støbemester, og at Formerne derefter kun vilde faa meget lidt med paagældende Ingeniør at gøre. Hermed sluttede det Spørgsmaal foreløbigt.

Hvad Klagen over Ingeniøren manglede Evne til at kunne bedømme Akkorderne angik, henviste Firmaet til, at der i Oktober Maaned gennemsnitlig var tjent 187 Øre i Timen, men Prisen skulde ogsaa i Fremtiden sættes med den nye Mester og ikke med Ingeniøren.

Der havde været Strid om Prisen paa en Stenknuser. Ingeniøren havde forhøjet sit Tilbud med 40 Kr., men det rakte endda ikke. Prisen sattes til 440 Kr. + Hjælp af en Lærling i 110 Timer.

Der klagedes over, at der var krævet af Formerne, at de skulde arbejde for Priser, der var fastsat for Lærlinge. Aktieselskabet skal give Formerne Adgang til at se, hvem en tidligere Pris er fastsat med, og Lærlingepriser skal i Fremtiden i Priskuranten betegnes med et L.

Forskellige andre Forhold var til Behandling, saaledes Overtidsprocenter m. m. Antagelig vil disse Spørgsmaal gaa i Orden efter den Behandling, de fik ved Mæglingen.

Direktøren oplyste, at man var i Lag med at bygge et nyt Omklædningslokale, W. C. m. m.

Vejle. I Fagbladet for April, August og September er meddelt om en løbende Sag om Formning af Badekar.

Det var stedse umuligt at enes om Akkordpris. Paa Virksomheden fremstilles 3 forskellige Typer. Endelig lykkedes det Direktør Hess, der med Djævelens Vold og Magt vilde have Akkordpriser frem, at enes med en Former om den ene Type, men dermed var han jo lige vidt med de to andre, som stadig udførtes i Timeløn.

Langt om længe fik han dog ogsaa sin Vilje her, men forinden havde han fundet ud af, at Formerne forhindrede ham i at faa den fornødne Arbejdskraft. Det hele var, at de ikke vilde gaa Direktørens Ærinde for at skaffe ham udenbys Formere til Badekar til 115 Øre i Timen.

Den 9. September afholdtes atter Mægling (Gud ved for hvilken Gang), men da Enighed ikke opnaaedes, meddelte Direktøren, at han nu vilde oplære Arbejdsmænd til at forme Badekar.

Da han var naaet dertil, sker det, at man enedes om Pris for de 2 sidste Badekar, men det var ikke nok for Direktøren.

Han satte Arbejdsmænd til Arbejdet, og da For-

merne heroverfor, skønt Overenskomsten siger noget andet herom, vedtog ikke at reagere, men lade Direktøren derom, og kun krævede, at enten skulde Formere helt og fuldt lave Arbejdet eller ogsaa Arbejdsmændene, ja — saa var der vel nok Blokademad lige til at sætte paa Den faste Voldgiftsrets Bord, og det skete med al den Bistand fra Sammenslutningen, som Direktøren iøvrigt kunde ønske sig.

Den 9. November afsagde Retten en Kendelse, hvori man fastslaar, at der har været Blokade. Den skal ophæves. Der var ikke Anledning til at give hverken Forbund eller Afdeling Bod, men Forbundet skulde betale 300 Kr. i Sagsomkostninger.

Tilbage staar et Spørgsmaal, nemlig om Arbejdet er Brædtarbejde, som Firmaet paastaar, og er det saaledes, har Firmaet ogsaa Ret til at lade Arbejdsmænd udføre Arbejdet — eller det som Forbundet paastaar er løst Arbejde, som i Henhold til Overenskomsten skal udføres af Forbundets Medlemmer.

Herom turde Den faste Voldgiftsret ikke udtale sig, men det maa en faglig Voldgift afgøre, og netop fordi man ikke paa den Maade har ladet Sagen afgøre forinden, har Blokaden været ulovlig.

Nu skal den faglige Voldgiftsret sættes paa Aastedet, altsaa i Vejle.

Smede og Maskinarbejdere.

Lidt Værkstedsteknik. Som det vil være Afdelingerne bekendt, foreligger „Lidt Værkstedsteknik" 1. Hefte nu i 2. Oplag. Da Forbundet har en lille Restbeholdning, vil der kunne indsendes Bestillinger. Prisen er 50 Øre pr. Hefte.

Da der ogsaa er modtaget Bestillinger paa et betydeligt Antal af 2. *Hefte*, der ligeledes er udsolgt, vil ogsaa dette blive optrykt, og Afdelingerne kan indsende Bestillinger til Hovedkontoret *inden den 27. November*. Prisen for 2. Hefte bliver mindst 50 Øre og højst 75 Øre.

Observer! Paa given Foranledning undlader vi ikke at henlede Opmærksomheden paa Forbundslovenes § 13 b, der er saalydende:

„Ethvert Medlem skal, forinden Arbejde tiltrædes, henvende sig paa Afdelingskontoret. Henvendelse skal ske til det Afdelingskontor, indenfor hvis Omraade Arbejdsstedet er beliggende, selv om Medlemmet tilhører en anden Afdeling."

Overenskomster. Mellem Haderslev Afdeling og *Automobilværkstedet Jensen & Knudsen*, Haderslev, er der indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Mindstelønnen er fastsat til Kr. 1,30 pr. Time, for Udlærlinge det 1. Aar Kr. 1,10. Den normale Arbejdstid er 8 Timer daglig, Overarbejde betales i Henhold til det i Fælles Værkstedsregler indeholdte, Lærlingeantallet er fastsat til højst 1 Lærling for hver 2 Svende, og eventuelle Uoverensstemmelser behandles i Henhold til „Regler for Behandling af faglig Strid."

Med Indgaaelsen af denne Overenskomst er Konflikten hos nævnte Firma bragt til Ophør.

Den mellem *Firmaet F. Bülow & Co.* og Københavns Afdl. 14 gældende Overenskomst er forlænget med nogle Ændringer i Arbejdstidens Lægning, endvidere er Antagelseslønnen forhøjet fra 140 til 150 Øre pr. Time, for Udlærlinge fra 120 til 125 Øre pr. Time, og en hos Firmaet gældende Ferieordning er afløst af den med Sammenslutningen gældende.

Mæglingsmøder. Den 2. Oktober afholdtes Mægling paa *Sukkerfabrikken „Vestsjælland"*, Gørlev, i Anledning af Strid om Vej- og Udearbejdspenge for en Arbejder, der var antaget til Arbejde ved Mullerup Havn. Der opnaaedes ikke Enighed ved Mæglingen, men Sagen er senere gaaet i Orden ved, at den paagældende har faaet udbetalt 25 Kr.

Ved et Mæglingsmøde den 17. Oktober i Odense behandledes en Sag vedrørende Betalingen for Gasmaalerarrangementer. Enighed opnaaedes ikke, idet dog Smedeforbundets Repræsentant indgik paa at lade Sagen falde, saafremt Formanden for *Odense Gas- og Vandmesterforening* fremskaffede en Erklæring fra Gasværket om, at der ikke krævedes Millimeters Nøjagtighed ved Arrangementet. En saadan Erklæring er senere fremskaffet, og Sagen kan derfor betragtes som afsluttet.

Paa et Mæglingsmøde den 18. Oktober behandledes en Klage over, at en Arbejdsleder hos *A/S F. L. Smidth & Co.*, København, havde optraadt ubehersket overfor en Arbejder og afskediget denne uden Grund. Sagen forligtes ved, at den Afskedigede gik i Arbejde Dagen efter Mæglingen.

Den 21. Oktober mægledes vedrørende *A/S „Titan"*, København, hvor der var krævet Efterbetaling paa en Akkord, der tidligere er udført. Spørgsmaalet vistes tilbage til lokal Forhandling og er her gaaet i Orden.

Den 31. Oktober afholdtes Mægling hos *A/S Nordisk Radiatorfabrik*, Odense, paa Krav om Forhøjelse af Timelønnen, der for 8 Mand var gennemsnitlig 111 Øre. Man enedes om en Forhøjelse paa 60 Øre at fordele efter Firmaets Skøn.

Paa Klage fra *Odense Staalskibsværft* over, at Nitterne og Specialarbejderne havde iværksat ulovlig Arbejdsstandsning den 24. Oktober paa Nybygning Nr. 51, afholdtes Mægling den 31. Oktober. Værftet frafaldt Krav om Erstatning, men forbeholdt sig at rejse det paany, saafremt der atter iværksattes ulovlig Arbejdsstandsning.

Timandsmøder. Den 19. Oktober afholdtes Timandsmøde, hvor en Sag vedr. *A/S Nordisk Brown Boveri* var til Behandling. Det drejede sig om 1) Klage over, at Firmaet ikke betaler den overenskomstmæssige Timeløn for 2 Reparatører og 2) Strid om Betalingen under forskudt Arbejdstid. Der opnaaedes for begge Spørgsmaal en akceptabel Ordning.

Den 1. November afholdtes Timandsmøde vedrørende *A/S International Bro- og Staalkonstruktion*, Middelfart, hvor en Strid om Nitternes Akkordpriser behandledes. Man enedes om en Ordning, der traadte i Kraft den 2. November.

En Strid om Regler for Overarbejde paa *A/S Nakskov Skibsværft* behandledes den 3. November. Man enedes om forskellige Ændringer i Overarbejdsreglerne af Juli 1929.

Paa et Timandsmøde den 6. November behandledes følgende Sager:

1) Krav overfor *A/S J. S. Hess & Søn*, Middelfart, om, at Arbejdet med de nye Ovntyper betales efter Overenskomstens § 7, 2. Stk. — Man enedes — under visse Forudsætninger — om en Pris af Kr. 4,75 pr. Ovn.

2) Klage fra Firmaet *Edmund Nielsen*, Hobro, over ulovlig Arbejdsstandsning og Krav om Erstatning herfor. — Enighed opnaaedes ikke.

3) Strid hos *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen, om Betalingen for Stemning af Pladerang paa Sænkekassen til Storstrømsbroen. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen henvises til faglig Voldgift.

4) Klage fra *A/S „Vølund"*, København, over, at Forbundet har paalagt en Elevatormontør at forlade

Arbejdet, saafremt hans Krav om Vejpenge ikke imødekommes. — Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling.

5) Lønkrav for 6 Revolverdrejere hos *A/S Dansk Rekylriffelsyndikat*, Københavns. — Enighed opnaaedes ikke.

6) *A/S Thomas B. Thriges Filial*, Københavns. Krav fra en Arbejder, der er afskediget i en Enkeltakkord, om Udbetaling af Akkordens Restbeløb. — Sagen sluttedes med, at Firmaet betaler vedkommende Montør ialt 90 Kr.

Lønforhøjelse. Hos *Firmaet Vognsgaard & Nielsen*, Struer, er det efter en Del Forhandlinger og Trusel om Blokade lykkedes at faa et Medlems Timeløn forhøjet fra 1 Kr. til Kr. 1,25.

Kortvarige Strejker. Den 17. Oktober forlod 6 Mand hos Fabrikant *H. F. Jensen*, Korsgade 16, Københavns, Arbejdet, fordi Fabrikanten havde sat en Arbejdsmand til at udføre Arbejde, som Smedene sædvanligvis udfører. Strejken varede 5 Dage og sluttede med, at Fabrikanten indgik paa for Fremtiden ikke at beskæftige Arbejdsmænd ved det paagældende Arbejde.

Fra den 7. November var der iværksat Arbejdsstandsning af 12 Mand hos *Firmaet Jacob Nielsen & Co.*, Adelgade 17, Københavns, der havde krævet en Reduktion paa 10 pCt. paa alle Akkordpriser. Strejken sluttede efter 2 Dages Forløb, idet Firmaet frafaldt sit Reduktionskrav.

Blokade. Efter Anmodning af Københavns Afdl. 2 har Forretningsudvalget godkendt, at Smedemester *Carl Andersen*, Ny Carlsbergvej 80, Københavns, blokeres i Anledning af, at han nægter at overholde en indgaaet Sommerferieordning.

Smedene fester.

Det er næppe nogen Tilfældighed, at en Mængde Fagforeninger er blevet stiftede i Efteraarsmaanederne. Forklaringen er sikkert den, at naar Mørketiden begyndte at indfinde sig, naar man begyndte at samles indendørs, efter at Sommerens lyse Tid var forbi, var der ligesom en bedre Jordbund for Gennemførelsen af Organisationstanken. I Bladet for Oktober Maaned omtaltes Aarhus og Hernings Afdelingers Jubilæum, og siden har 4 andre af Smedeforbundets Afdelinger fejret Stiftelsesfest med Deltagelse af Repræsentanter for Forbundet. Det drejer sig om Rønne, Nykøbing F., Rødby Havn og Odense Afdelinger.

I Rønne var det ikke et „rundt" Tal, det drejede sig om, Afdelingen har bestaaet i 36 Aar, men det er blevet en ufravigelig Regel, at Afdelingens Fødselsdag fejres hvert Aar, og Medlemmerne kan vanskeligt tænke sig at undvære denne aarlige, gemytlige Sammenkomst. I Forbindelse med nogle faglige Forhandlinger i Rønne var Forbundets Formand kommet til Stede og talte ved det Fælleskaffebord, der indledede Sammenkomsten, som afholdtes den 28. Oktober.

Otte Dage i Forvejen havde Forbundets Formand været i Rødby Havn i Anledning af denne Afdelings 15-aarige Bestaaen; med sine 15 Medlemmer er den Smedeforbundets mindste Afdeling og vel nok den, der organisationsmæssigt maa arbejde under de vanskeligste Forhold. Rødby Havn Afdeling blev til under Gullaschtiden, da omtrent hver By i Danmark, der havde Adgang til en Vandrende, skulde have et Skibsværft, ogsaa Rødby Havn fik sit. Historien var den samme som saa mange andre Steder: en Del Arbejdere og Funktionærer blev med gyldne Løfter trukket fra de gamle Værfter og Arbejdspladser, hvor de ellers havde haft Mulighed for at fortsætte Virksomheden; en skønne Dag brast Sæbeboblen, og mange Mennesker stod uden Eksistens. Rødby Havn er et udpræget Eksempel fra denne Gullaschtid, og Vanskelighederne ramte Arbejderne saa meget haardere her, idet der praktisk talt ikke var andre Beskæftigelsesmuligheder, da Værftet var lukket. Tid efter anden lykkedes det dog de fleste at komme væk, i visse Tilfælde blot for at fortsætte Arbejdsløsheden i andre Byer, kun de færreste kom nogenlunde helskindet fra Eksperimentet, og tilbage er der altsaa nu 15 Smede og Maskinarbejdere, hvoraf rundt regnet Halvdelen er arbejdsløse. Alligevel havde man ønsket at fejre Afdelingens 15-aarige Bestaaen, man er jo klar over, at det muligvis kun er et Tidsspørgsmaal, naar Afdelingen helt ophæves, men til Gengæld skal det indrømmes, at trods alle Vanskeligheder fornægtede det gode Smedehumør sig heller ikke i Rødby Havn, man havde længe sparet sammen til denne Sammenkomst, og det var øjensynligt, at man var glade for, at Forbundet havde ladet sig repræsentere. Festen forløb traditionsmæssigt med Fællesspisning, Sang og Dans, og det første svage Lysskær havde vist sig i Øst, da Musikken endelig blæste af for en Fest, der var en munter Adspredelse fra Dagliglivets Graa, som i Rødby Havn er en Tone mørkere end de fleste andre Steder.

Den 4. November var der Fest baade i Odense og Nykøbing F. Afdelinger. Førstnævnte er nu paa Vej til et Stor-Jubilæum, idet Afdelingen har bestaaet i 45 Aar, medens Nykøbing F. maa nøjes med 40 Aar. I Odense var Forbundet repræsenteret ved Næstformanden P. Andersen, der, efter Velkomsttale af Festudvalgets Formand, Kasserer Jens Jensen, Fremsigelse af en Prolog og Uddeling af Diplomer til 27 Medlemmer, der havde staaet 25 Aar i Organisationen, holdt den egentlige Festtale. Det er jo umuligt i Tider som de nuværende selv ved en festlig Lejlighed at undgaa Omtalen af de alvorlige Problemer, som Fagbevægelsen er stillet overfor, og det er jo ogsaa kun naturligt at gøre dette ved Lejligheder, som de her omtalte, hvor der er Adgang til at faa et større Antal Medlemmer i Tale end Tilfældet er ved de almindelige Medlemsmøder og Generalforsamlinger.

I Nykøbing F. var det Forbundets Formand, der havde denne Opgave. Festen blev holdt i den store og overordentlig smukke Sal i Hotel Valdemar, der ikke kunde rumme alle Festdeltagerne, saa man havde maattet anbringe flere af Gæsterne i de tilstødende Lokaler; gennem Højttaleranlæg lykkedes det dog at bevare Forbindelsen mellem Festens forskellige Afdelinger. Under Tidens Vanskeligheder er det et glædeligt Tegn at se, i hvilken Grad ikke mindst Ungdommen deltager i disse Sammenkomster, hvor Alvor og Gemytlighed veksler mellem hinanden, hvor Kammeratskabet styrkes, og hvor de gamle faar Lejlighed til at fortælle Ungdommen om Tiden i Organisationens Barndom, der ogsaa var vanskelig, selvom Vanskelighederne var af en anden Art. Det er ogsaa betegnende for den hurtige Vækst, der har været i Fagbevægelsen, at der endnu lever adskillige af dem, der var med til at stifte de enkelte Foreninger, det gælder saaledes Drejer Jensen i Rønne (Jerndrejeren), og det gælder Mads Frandsen i Nykøbing F., som sikkert vil erindres af dem, der har været Deltagere i tidligere Tiders Kongresser.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
14566	Andersen, Aage Chreutsberg	Vejle	20. 4.96	Vejle	1. 2.16	Kbhvn. Afd. 12	1. 7.33
16351	— Carl Einer ...	København	10. 6 87	Kbhvn. Afd.	11. 5.28	„ „ 11	29. 7.33
25937	— Carl Johan Vald.	—	15. 5 07	„ „	31. 7.31	„ „ 8	22. 7 33
32552	— Helge Lystrup .	Svansbjerg	16.12.09	Køge	3. 5.30	Køge	24. 9.32
5820	Andreasen, Ejnar A. Peter.	Kvistrup	6. 7 07	Kbhvn. Afd.	7. 6.29	Kbhvn. Afd. 14	8. 7.33
52893	Beck, Harry Helge Hoin	Hellerup	16. 4.11	„ „	3. 3 33	„ „ 15	8. 7.33
241	Beyrich, Otto Alfred....	Ertmannsdorf	22. 3.76	„ „	29. 7 33	„ „ 14	29 7 33
55464	Brock, Franz	Emmerlev	8. 7.13	Tønder	27. 9.32	Tønder	1. 7.33
10364	Brodersen, Orla Bendt	København	24. 5 07	Kbhvn. Afd.	7. 8 26	Kbhvn. Afd. 17	22. 7.33
50198	Brüsch, Herman Hans..	Berlin	22. 4 84	„ „	20. 6.30	„ „ 12	8. 7.33
31433	Burmeister, Hans A. Thomas	København	16. 9.09	„ „	2.11.29	„ „ 12	17. 6 33
8068	Gjøl, Poul Harry F. E.	—	23. 4.89	D. Arbm. Forb.	29. 1.09	„ „ 4	17. 6.33
51795	Gustavsen, Børge Helge R.L.	—	17.11.13	Kbhvn. Afd.	13.11.31	„ „ 14	15. 7.33
54604	Hansen, Axel Henry....	Branderslev, Nakskov	31. 8 98	Saxkøbing	7. 1.33	Nakskov	13. 5 33
39142	— Børge Eigil....	København	24.10.10	Kbhvn. Afd.	9. 3 30	Kbhvn. Afd. 14	8. 7.33
18253	— Erik Steen	Borup pr. Gørløse	28. 4.07	„ „	4.10.27	Centralafd.	25. 3.33
34647	— Hans Peter	Holdagermagle	18. 3.04	Slagelse	18. 7.22	Kbhvn. Afd. 3	8 7.33
6414	— Hans Thurøe ..	Roskilde	10.12.05	Roskilde	2. 1 26	„ „ 9	22. 7.33
26412	— Harry Viggo A.	København	23. 5.98	Kbhvn. Afd. 1	25. 5.18	„ „ 6	29. 7.33
17630	— Niels Carlo F.	Holbæk	23.10.09	Holbæk	7.10.27	„ „ 14	1. 7.33
25685	Hammer, Gudmund. .. .	København	6. 9.11	Kbhvn. Afd.	9.12.29	„ „ 13	29. 7.33
5189	Hellmann, Berthold.....	Frankfurt a/Oder	25. 5.01	„ „	29. 5.33	„ „ 11	15. 7.33
52292	Hemmingsen, Volmer	København	6. 2.11	„ „	12. 7.32	„ „ 17	29. 7 33
16284	Jensen, Anders P. Andersen	Seierby	28. 6.89	„ „	9. 9.20	„ „ 12	29. 7 33
14302	— Hans Peter	Flensborg	28.10.92	„ „ 5	20. 1.12	Nakskov	25. 2.33
16048	— Lyder Marinus.	Herning	9. 6.98	„ „	8. 6.27	Kbhvn. Afd. 14	29 7.33
77	Jørgensen, Chr. Vilhelm...	Frederiksberg	4. 1.94	„ „	27. 6.25	„ „ 14	8. 4 33
53383	— Otto Bredahl .	Lynge pr. Sorø	18.11.12	Sorø	2. 5 31	Roskilde	24.12.32
7224	Kronenberg, Hermann Heinr.	Wintherthur	19. 4.90	Kbhvn. Afd.	7. 9 29	Kbhvn. Afd. 12	15. 7.33
52686	Larsen, Ejnar Valdemar	København	7.10 99	„ „	20.11.32	„ „ 2	1. 7.33
28799	— Ernst Chr. H...	—	7. 6 11	Lyngby	19. 5 33	„ „ 14	15. 7.33
13780	Lund, August Madvig	Rønne	28. 8.88	Kbhvn. Afd.	19. 3.27	Roskilde	22. 4.33
50144	Lutz, Johannes	København	20. 3.10	„ „	8. 5.30	Kbhvn. Afd. 13	15. 7 33
5505	Madsen, Niels Egon	—	26.12.08	„ „	7. 6.33	„ „ 14	29. 7.33
18792	Magnussen, Carl Hans P. H.	—	30 12.99	„ „	6.11 22	„ „ 11	29. 7.33
51756	Nielsen, Eigil	—	24. 1 12	„ „	9.11.31	„ „ 15	29 7.33
26696	— Niels Jørgen...	Næstelsø	23. 6 85	Frederiksværk	4. 8 28	Frederiksværk	24.12.32
1806	Olsen, Eigil William ..	Hellerup	17 12 98	Kbhvn. Afd.	26. 4.33	Kbhvn. Afd. 14	8. 7.33
21816	— Erik Vilhelm...	København	21. 5.96	„ „ 5	22. 2.19	„ „ 5	22. 7.33
2116	— Michael Ferslev	—	20. 6 06	„ „	5 8.25	„ „ 15	22. 7.33
51507	Petersen, Carl Geirshøj..	—	2. 7.11	„ „	2. 9.31	„ „ 17	29. 7.33
54162	— Laur. H. Ingemann	Viverup Overdrev	18 11 11	Lyngby	9. 5 31	Lyngby	26. 8 33
33672	— Niels	Svingelbjerg	2 3 06	Middelfart	11. 8 30	Middelfart	1 7.33
5483	Prinz, Konrad	Oberhausen	8.11.00	Kbhvn. Afd.	29. 5.33	Kbhvn. Afd. 11	1. 7.33
55201	Rasmussen, Poul Erland ...	Maribo	27. 9.13	Maribo	31.10.32	Maribo	8 7.33
25668	Rudoltsson, Henry	København	30. 3 09	Kbhvn. Afd.	7. 9.28	Kbhvn. Afd. 14	22. 7.33
31493	Schmidt, Kaj Henry	—	19. 6 09	„ „	6. 4.29	„ „ 6	15. 7.33
28969	Schrøder, Erik Axel	Viborg	5. 7 07	Vejen	1. 4.26	„ „ 11	24. 6.33
52367	Stensen, Freemann	København	1. 2.13	Kbhvn. Afd.	20. 8.32	„ „ 14	29. 7 33
5328	Sømoe, Carl Frants....	—	6. 3 12	„ „	23. 5.33	„ „ 14	15 7.33
55465	Thomsen, Johannes Emil.	Agerskov	26 9 09	Tønder	29 10.32	Tønder	17. 6.33
13845	Øster, Victor Alexius .	København	17. 7.93	Kbhvn. Afd. 1	6 1.14	Kbhvn. Afd. 5	22. 7.33

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkommen Bog.

Medlem Nr. 47910, Jens Viggo Albert Petersen, har tabt sin Bog, der herved gøres ugyldig.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 52763	Christensen,	Knud	(Kbhvn. Afd.)
- 9735	Hansen,	Tage	(—)
- 16132	—	Viggo	(—)
- 51918	Holm,	E. V. Thomsen	(—)
- 7572	Lohmann,	Godtf. Vilh. Laur.	(—)
- 50043	Nissen,	Svend Holger Jens	(—)
- 54680	Nielsen,	Poul Iver	(Frederiksværk Afd.)
- 55722	Petersen,	Theodor Aage	(Skagen Afd.)
- 27199	Larsen,	Sv. Aage Kaas	(Anvisningskt.)

Medlem Nr. 51370, Poul Falch Vaalev, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 26451 Petersen, Folmer

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 13718	Christensen,	Peter Alfred	10.11 06
- 15077	Jørgensen,	Marius Chr.	27. 3 20
- 16564	Jacobsen,	Carl Robert	16. 3.12
- 15002	Nielsen,	Alfred	29. 3.19
- 10557	—	Hans Marinus	29. 6.18

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 8104	Andersen,	Kaj Aage	5 6.26
- 52810	—	Sofus	4 3 33
- 33506	Andresen,	Boy	7 9 29
- 52007	Christensen,	Bruno Marinus	12 3.32
- 27764	—	Hans Carl Holger	18. 1.30
- 15897	—	Jens Peter	21. 4.23
- 26817	—	Robert Jørgen Fr.	18. 2.33
- 8790	Find,	Niels Henrik	21. 7.28
- 50478	Gjerlufsen,	Niels Ove	25.10.30

			Sidst betalt
Nr. 9643	Hansen,	Albert Bern. Peter	9.12 22
- 10207	—	Albert Johannes	17.12.27
- 51716	—	Børge Kærumgaard	9 4.32
- 18117	—	Henning Ingem. Charl.	29. 4.33
- 23967	—	Holger	8.10.27
- 20011	—	Holger Hartmann	30. 4.21
- 33760	Halberg,	Louis Emil Drejer	8.11.30
- 38151	Hardbjerg,	Ernst	14. 1.33
- 5453	Heinel,	Sofus Johs. Gustav	27. 2.26
- 35373	Holk,	Aage Th. Christiansen	2. 8.30
- 39315	Holst,	Hans Albert	28. 7.28
- 9950	Hornum,	Christian Boesen	16. 4.32
- 35089	Jensen,	Amund Leopold	25. 3.33
- 3980	—	Frederik	26. 6.26
- 19803	—	Jens Chr.	26. 5.23
- 13193	—	Jens Otto	2.10 26
- 52501	—	Kaj Chr. Thor Frederik	15. 4.33
- 55655	—	Søren Lund	10.12.32
- 28123	Jacobsen,	Holger Arnold	28. 2.31
- 29710	—	Johannes Fr.	7. 9.29
- 52738	Knudsen,	Ernst Peter Christian	17.12.32
- 50164	Larsen,	Knud	12. 7.30
- 31094	—	Poul Johs. Antonius	9. 4.32
- 27199	—	Svend Aage Kaas	6 5.33
- 7989	Laustsen,	Lauritz Chr. Edvard	24.10.31
- 54556	Mortensen,	Theodor Chr.	23. 4 32
- 24623	Nielsen,	Ejner Thyge	18 6.27
- 52747	—	Herold	20. 5.33
- 50469	—	Villy	29. 8.31
- 15081	Neerup,	Otto	1. 2.30
- 25857	Petersen,	Edvard Knud	19. 9 32
- 8012	—	Ferd. Dencker	17. 4.26
- 16501	—	Fritz	16 4 32
- 26451	—	Folmer	10. 6 33
- 52195	—	Johannes Emanuel	13. 5.33
- 6503	—	Knud	2. 9 22
- 50029	—	Ove	15.11.30
- 25440	—	Valdemar	4. 1 30
- 51981	—	William Hans	16 4 32
- 26916	Persson,	Arthur	15. 6.29
- 55168	Rasmussen,	Christian William	1. 4.33
- 18634	Richter,	Eigil Esper	2. 8.30
- 2265	Rosentrætter,	Nicolaj Poul Gotfred	20. 5.33
- 26053	Sørensen,	Chr. Ferd. Henning	2. 5.31
- 9180	Schneider,	August Adelhardt L.	9. 4.27
- 15899	Steffensen,	Carl August	11. 4.25
- 51814	Svensson,	Hans	2. 7 32
- 52753	Topp,	Erik Laurits	6. 5.33

Overskud. Paa Kontoret i Frederiksværk Afdeling henligger Overskud til nedenstaaende Medlemmer:

Nr. 53772	Frederik Clausen	Kr. 13,05
- 24837	Knud Jensen	- 4,93
- 33000	Olav Dalgaard Hansen	- 1,68

Maskinisteksaminerne, Maskin- og Motorpasserprøven.

Til ovennævnte Eksaminer begynder 1. Januar nye Kursus paa „Kjøbenhavns Maskinistskole". Uformuende Elever kan erholde Statsunderstøttelse. Nærmere Oplysninger ved Henvendelse paa Skolens Kontor, Nørrebrogade 13.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 2 DECEMBER 1933 20. Aarg.

Gør det rigtige og frygt ingen!

Det kan ikke forekomme mærkeligt, at de Vilkaar, som den nuværende Samfundsordning byder en Mængde Arbejdere, der maa døje meget ondt under Lediggang og Fattigdom, afsætter en saadan Bitterhed og Utilfredshed, at Følelserne maa have Afløb. Det kan heller ikke undre, at Afløbet undertiden faar en forkert Retning, thi naar man ser, hvor svært det er for dem, der har paataget sig at analysere den nuværende Krise, at finde ud af, hvad der er Aarsag, og hvad der er Virkning, bør man være varsom med at kritisere den jævne Mand, der kommer ud for Krisens haarde Virkninger, men er udelukket fra klart at se Aarsagerne. Hertil kommer, at Krisen fremkalder en Atmosfære, i hvilken de Mennesker bedre kan vinde Grenlyd, der fra Naturens Side er blevet belastede med Hang til Sortsyn, de fødte Kværulanter, Ærgærrighederne, der ikke faar deres Drømme om at komme frem paa andres Bekostning opfyldt, og dem, hos hvem Hensynsløsheden og Ondskaben er særlig fremtrædende Karaktertræk.

Saaledes har det ogsaa været under tidligere Stilstandsperioder, og jo mere langvarige og dybtgaaende de var, jo mere bredte Utilfredsheden sig, befordret af skiftende Tiders Separatistbevægelser, som dog altid i Karakteren var de samme. Hvad enten Betegnelsen var Syndikalisme, Kommunisme eller Nazisme, var Bevæggrundene de samme, og Midlerne, der søgtes anvendt, i det store og hele ens.

Hvert lille tilsyneladende Fremskridt, som disse Bevægelser kunde notere, brøltes ud, som om Revolutionen var nær, medens Modstanderpressen skadefro meddelte sine Læsere, at nu begyndte den saa fast sammentømrede Arbejderbevægelse at slaa Revner. Men det gamle Ord: „At saa længe det knager, holder det", viste sig dog stadig at være rigtigt. Der var altid trukket snævre Grænser for Katastrofeteoriernes Udbredelse, Grænser, som Arbejdernes sunde Fornuft afstak. Ældre Læsere, som f. Eks. kan huske, hvorledes det formede sig for Arbejderbevægelsen i 1911, vil erindre dette Aar som i mange Henseender svarende til den Tid, vi nu lever i. Der var store, faglige Uoverensstemmelser, megen Arbejdsuro, der skabte rørt Vande for de daværende „revolutionære" Elementer, Syndikalister, Fagopposition eller hvad de nu kaldte sig. Det var dengang Sporvognsfunktionærerne paa Frederiksberg og ved Strandvejens Linier gik i Strejke med det Resultat, at Pladserne næsten øjeblikkelig blev besat med Skruebrækkere, og naar det fornylig vakte Opmærksomhed, at Kommunisterne havde „erobret" en Fagorganisation, saa kunde Syndikalisterne i sin Tid notere en lignende Sejr, da de erobrede Jord- og Betonarbejdernes store Fagforening i København. Det varede dog kun kort, at Syndikalisterne kunde nyde Sejrens Frugter, de maatte vige under Presset af den sunde Fornuft.

I en Artikel i Fagbladet for Januar Maaned 1912 skrev J. A. Hansen om den daværende Situation:

„Det er ikke mindre lærerigt at se paa Jord- og Betonarbejderkonflikten, som slutter dette Aars Kam-

pagne. Jord- og Betonarbejdernes gamle og veltjente Ledelse har med Støtte af Arbejdsmandsforbundet og De samvirkende Fagforbund med meget Besvær opnaaet en Overenskomst, som man mente at kunne anbefale Jord- og Betonarbejderne at antage. Arbejderne forkastede imidlertid Overenskomsten, og straks ser man den københavnske „Syndikalisme" paa Tærne for at udnytte denne Situation. Denne Gang er det ikke Arbejdsgiverne med Støtte af Kapitalistpressen, der angriber vort Parti, dets Organisationer og Ledelse. Nej, det er Folk, der udover de ovenfor gentagende nævnte Betegnelser, kalder sig Arbejdere. Nu gør det slet ikke noget, at disse ganske officielt slaar til Lyd for Anvendelsen af Kampmidler, som intet velorganiseret Samfund vil eller kan finde sig i. Kapitalistpressen er velvilligt refererende. Al den Ondskab, der er kommet til Orde under Sporvejskonflikten imod vort Partis Presse og dets Ledelse, er lagt paa Hylden. Overklassen er for en Gangs Skyld velvillig stemt. Det er Ekstremerne, der mødes i fælles Ønske om, at kan man end ikke ødelægge vore Organisationer, saa skal man dog se at svække dem det mest mulige.

Arbejdernes sunde Sans har dog altid vist sig at være den sejrende, og den vil ogsaa være det i nærværende Tilfælde."

Tiden gav J. A. Hansen Ret, og hans Vurdering af Arbejdernes sunde Fornuft har stadig Gyldighed.

Her gælder det blot om at støtte Arbejdernes fornuftige Indstilling, saaledes at de, der har paataget sig Arbejdernes Sag, ogsaa er sig Ansvaret bevidst og fast og beslutsomt med alle til Raadighed værende Midler søger at fremkalde de bedst mulige Resultater til Gavn for dem, de repræsenterer, men uden at lade sig paavirke af den Opposition, som altid har været klar med Overbud, der ikke kan indfries. Vel skal der agtes paa Udviklingen, men der maa ikke eksperimenteres med Arbejdernes dyrebareste Vaaben: Organisationen. En fornuftig Afstikning af de Grænser, der ogsaa er for organisationsmæssig Udfoldelse, maa foretages, men der maa ikke vækkes Tvivl om Arbejderbevægelsens Berettigelse efter de Linier, som nu gennem et halvt Hundrede Aar er fulgt her i Danmark.

Naar vi hæfter os ved disse Selvfølgeligheder er det, fordi der i den senere Tid indenfor Fagpressen er kommet Synspunkter til Orde, som kunde tyde paa en vis Nervøsitet og en Opfattelse, der er i fuldkommen Modstrid med den, der har været raadende gennem Tiderne, og som har baaret Fagbevægelsen frelst gennem Tidens Vanskeligheder.

Vi ser her ganske bort fra de Tilfælde, hvor man mener at tjene Organisationens Interesse ved at lade Indsendere regalere Regeringen, vort Partis Repræsentanter paa Rigsdagen eller vor Presse, endda uden at kommentere saadanne Indlæg. Det skal vistnok være Udtryk for den saakaldte organisationsmæssige Ytringsfrihed, men er i Virkeligheden Udslag af en Liberalitet, som er uforenelig med god Organisationskultur. Uden noget som helst gavnligt Formaal kan saadanne Skriverier kun skade. Vil nogen hævde, at det er til Gavn for Arbejderbevægelsen, maa de enten tale imod bedre Vidende eller være uden Forstaaelse af, hvad der fremmer Arbejdernes Interesser, men er man fra ansvarlig Side klar over, at saadanne Skriverier skader, er det at tilsidesætte Ansvaret at tolerere dem.

Men der findes ogsaa Ledere, som nu og da anser det for opportunt at agere for aabent Tæppe. Vi har nylig været Vidne til, at en højtstaaende Embedsmand, tidligere Fagforeningsleder, i et Tidsskrift rettede et Angreb paa Københavns Kommunes Tjenestemænd med det Resultat, at den borgerlige Presse først frydefuldt refererede Udtalelserne, der derefter blev kraftigt imødegaaet af Tjenestemændenes Repræsentant, en Dialog til god Underholdning for Publikum i Parket og Galleri.

En socialdemokratisk Fagbladsredaktør kritiserer i Anledning af Lovforslaget om Ændringer i Forligsmandsloven Regeringen, fordi den „blander Politik og Fagforeningsanliggender sammen". Har samme Redaktør da ganske glemt, at netop det intime Samarbejde mellem Fagbevægelse og Parti har ført danske Arbejdere længere frem end i noget andet Land. Eller er det kun god Latin at lade dette Samarbejde raade, naar det kan bifaldes af Fagforeningerne, men ikke naar det samme Parti søger at raade Bod paa de Skavanker, som Fagbevægelsen lider af, og som den indtil nu ikke har været i Stand til at rette. Saadanne Synspunkter kan kun bidrage til at vildlede, men ikke til at vejlede, saaledes som det bør være en Fagbladsredaktørs Opgave.

Men ogsaa visse Fagforeningsledere synes at mangle pædagogisk Sans.

En af vore yngre, dygtige og partitro Organisationsledere har for nylig i Organisationens Fagblad fremsat nogle Betragtninger, der forekommer os at være overmaade farlige, fordi de kun kan saa Tvivlens Frø i Læsernes Sind og give Arbejderklassens

Fjender Opfattelsen af, at de er langt farligere, end Tilfældet er. At Omvæltningerne ude omkring i Verden og ikke mindst i Tyskland sætter deres Dønninger ind over vort Lands Grænser er ikke noget nyt. Det var bl. a. ogsaa Tilfælde med den franske Revolution, men Historien fortæller os, at Danmark var Nordens Bolværk imod yderliggaaende Bevægelser syd fra. Vi tror ikke paa, at nazistiske Metoder er forenelige med dansk Naturel, selvom nogle Hundrede Arbejderfjender latterligt efteraber Tyskerne, og vi tror virkelig, at man gør for megen Stads af dem med at skrive:

„For Nazismen, hvilke Klæder den end har paa, brune, sorte, grønne eller røde, har den samme Egenskab som Bøgetræet, der kan vokse sig stort og kraftigt i Skyggen af Egetræet, for saa, naar det er blevet det største, at kvæle Egen.

Paa ganske samme Maade forholder det sig med Nazismen, den vokser sig stor og kraftig i Kraft af vor demokratiske, aah saa demokratiske, Tolereringspolitik, Frihed for Loke som for Thor, og hensynsløs, som den er, slaar den Plejemoderen ihjel gennem Mishandling og Koncentrationslejr."

Vi tillader os at anlægge samme Syn paa Nazisterne som paa Kommunisterne. De er begge, for at blive i Lignelsen, Planter opvoksede under andre Himmelstrog og krævende en anden Jordbund og Luft end den, der kan bydes dem ved deres Omplantning til Danmark.

Den samme Forfatter beskæftiger sig ogsaa med de Foranstaltninger, som er gennemført for at ophjælpe Landbruget, og skriver bl. a.:

„Ser I vel, I Arbejdsløse, I, der som Følge af en tom Pengepung har en sulten Mave og derfor med længselsfuldt Blik i Slagterforretningerne ser paa de store og bugnende Lagre af fedt og saftigt Oksekød, saadant Kød er det, som i tusindvis af Kroppe hver Uge bliver kogt i Destruktionskedlerne Landet over, men det gøres dog hverken gratis eller forgæves, Kreaturerne, som gaar til Destruktionskedlerne, betales gennem en Slagteafgift for de Kreaturer, som sælges i Forretningerne, og det er derfor det forbrugende Publikum, der betaler for Ødelæggelsen, og Ødelæggelsen tilsigter intet andet end en kunstig Forhøjelse af Priserne paa det Kød, der anvendes til Menneskefoede, altsaa ret og slet en Hjælp til Landbruget paa Byernes Bekostning.

Jeg siger aabent, er dette Socialisme: Ødelæggelse af Menneskefoede i en Tid, hvor vore Medmennesker sulter, saa bevar mig for Socialisme. Maa jeg saa ikke faa Lov til at beholde min Barnelærdom om Socialismen, for den var baade smukkere og mere solidarisk."

Vi kan ikke lade være med at betegne en saadan Udtalelse som Demagogi. Hvem i Alverden har paastaaet, at Kødordningen var Socialisme. Den har ikke mere med Socialisme at gøre, end Hitler har. Det er en Foranstaltning, der var et Led i det store Krisefor lig i Januar Maaned, der tilsigtede at hjælpe nødstedte Bønder og Arbejdere. Dets Tilblivelse var et Udtryk for de fuldkomment forrykte Samfundsforhold, vi lever under, men fordi det tilvejebringes ved en socialdemokratisk Regerings Medvirken, faar det da intet med Socialisme at gøre. Og er det rigtigt ensidigt at angribe den Del af Forliget, som kan være generende for Bybefolkningen, men undlade at nævne, hvad der er opnaaet til Gavn for Arbejderne? Vi ved bestemt, at Forfatteren ikke ønsker at skade Regering, Parti eller Fagbevægelse, men kan det undgaas, hvis man fortsætter paa samme Maade, som vi her har fremdraget nogle Eksempler paa. Det er os umuligt at forstaa, at det skulde fremme Sammenholdet, forstærke Tilliden til de Mennesker, der under store Vanskeligheder maa øve Tidens Gerning til størst mulig Gavn for Arbejderne, eller styrke Troen hos Arbejderne til deres Bevægelses Berettigelse, at der rettes den Slags Angreb. Det kan kun skabe Forvirring, Mistillid og Tvivlraadighed i en Tid, hvor der mere end nogensinde kræves Fasthed og organisationsmæssig Ensrettethed.

Ved Behandlingen af Budgettet i Københavns Borgerrepræsentation udtalte Socialdemokratiets Ordfører: „Gør det rigtige og frygt ingen." Denne Sentens bør ogsaa alle Fagforeningsledere erindre sig.

Vi ønsker vore Læsere en god Jul, og at det Nytaar, der snart staar for Døren, maa bringe Beskæftigelse til alle ledige Hænder.

To Alen af samme Stykke.

Af *Paul Ufermann.*

Den af Nationalsocialisterne opbyggede saakaldte Tyske Arbejdsfront skal ikke blot omfatte Arbejdere og Funktionærer, men ogsaa Arbejdsgiverne. Derfor finder man i de betydende Korporationer ved Siden af Fagforeninger med nationalsocialistisk Præg ogsaa Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningerne. Formanden for Sammenslutningen af tyske Arbejdsgiverforeninger, Generaldirektør *Carl Köttgen,* er tillige Medlem af den tyske Arbejdsfronts lille Konvent. I Bladet „Arbeitertum" Nr. 15 skriver Herr Dr. Köttgen om Arbejdsgivernes Forhold til Arbejdsfronten. Saadan noget maa man lægge Mærke til for at erkende den inderlige Sammenknytning af Nazifagforeningerne med Arbejdsgiverne. Lad os først citere nogle Steder af denne Artikel.

„I 14 Aar har Arbejdsgiverne indtaget en Forsvarsstilling mod den sociale Tvedragts Aand, som er bragt ind i vort Folk. Det var paatvunget dem. De hilser med Glæde den nye Aand, der har skabt Arbejdsfronten, Sammenslutningen af alle dem, der virker skabende i det økonomiske Liv, til en Enhed ... For Arbejderne betyder den tyske Arbejdsfront Befrielsen fra Lænkerne af en Ledelse, som er væsensfremmed for den tyske Arbejder, og som ikke søger det fælles, men det skillende. Men for Arbejdsgiverne betyder den tyske Arbejdsfront Fjernelsen af en Kløft, der er skabt ad kunstig Vej og med alle Ophidselsens Midler, mellem de Mennesker, der samvirker i Fællesskab, og dermed Genoprettelsen af den indre Forbindelse med deres Medarbejdere, en Forbindelse, der ofte var gaaet tabt som Følge af Klassekampens underminerende Arbejde ... Opgaven lyder: Opdragelse til Fællesskab. Dens Forudsætninger er Kammeratskab og Disciplin. I denne Retning maa hele det opdragende Arbejde gøres af den tyske Arbejdsfront, indenfor selve Bedrifterne saavel som i Skolingen efter Arbejdet. Fællesskab kan ikke paatvinges ... Naar Arbejdsgiverne atter og atter har krævet Genoprettelsen af Selvansvarligheden paa Grundlag af Samarbejde mellem alle Bærerne af det økonomiske Liv, saa var de klare over, at der hertil nødvendigvis kræves et opdragende Arbejde ogsaa indenfor deres egne Rækker. Befrielsen for den tunge Byrde, som den Arbejdsgiverne paatvungne Forsvarskamp mod Bærerne af Klassekampens Princip var, udvider Mulighederne for dette Opdragelsesarbejde i et Omfang, som man tidligere næppe har kunnet forestille sig, og som af hele Arbejdsgiverklassen hilses med den største Glæde."

Lad os atter erindre: Udtoget hidrører fra en Artikel, som er skrevet af Formanden for Sammenslutningen af tyske Arbejdsgiverforeninger. Det var og er en af disse Hovedorganisationer, hvis Lige ikke har eksisteret i hele Verden. Sammenslutningen omfattede alle Arbejdsgiverforeninger, forsaavidt de forfulgte socialpolitiske Maal. Rundt regnet 60 Rigsforeninger, ca. 80 Distriktsforeninger og 2000 lokale Foreninger var samlede i denne Sammenslutning. Ved Siden heraf bestod det almægtige Rigsforbund for den tyske Industri, som omfattede ikke mindre end 1500 Foreninger, store Firmaer osv. Ved Siden af disse to vældige Kraftcentre af tyske Arbejdsgivere i Industrifagene bestod der Foreninger for Haandværk, Storhandelen og Detailhandelen, for Trafikvæsen, Banker, Landbrug, Forsikringsvæsen osv. Alle Hovedorganisationer af denne Art var sammensluttede i Centralforeningen af tyske Arbejdsgiverforeninger. Her var Hovedet for alle Hoveder. Her laa Nervecentret for en organisatorisk Magt, hvis Lige ikke eksisterede i noget andet Land paa hele Jorden. Arbejdsgiverne i Tyskland var dobbelt og tredobbelt organiseret efter Egn og centralt, bedriftsmæssigt og fagligt. De tordnede mod Myndighedernes Bureaukratisme og opretholdt selv et Apparat, der kunde kaldes en Stat i Staten. Kløften mellem Arbejde og Kapital er ikke blevet betonet saa stærkt ved noget andet som ved denne Organisationskolos, der i samme Grad var rettet mod Arbejderne som mod Statsmagten. Man raadede over Konfliktskasser, Konfliktsforsikringer og hvad der findes af den Slags.

Medens Arbejdere og Funktionærer var splittede i politiske og konfessionelle Retninger og gensidigt bekæmpede hverandre, dannede Arbejdsgiverne en sluttet Falanks. Her fandtes der ingen Retninger, hverken Kommunister, Socialdemokrater, liberale eller katolske Foreninger, men kun Arbejdsgivere. Strejker blev besvaret med Lockouter, enhver Aktion fra Fagforeningernes Side blev mødt med de skarpeste Midler. Arbejdsgiverne var Arbejderne langt overlegne, naar Statsmagten ikke stod ved disses Side. Saaledes var Forholdene.

Man sammenligne nu det ovenfor gengivne Skriveri hermed. Naar der i det tyske Folk bestod en Kløft, saa skyldtes dette ikke mindst Arbejdsgivernes folkefremmede Metoder. Køttgen taler om Klassekampens underminerende Arbejde, men Klassekampen blev af Arbejdsgiverne og deres Organisationer drevet ud i det yderste. Foreningen af Arbejdsgivere i den tyske Metalindustri var et Mønster paa Modstandskraft mod ethvert Krav fra Arbejdernes Side. Eller navnlig den nordvestlige Gruppe af Arbejdsgivere i den tyske Jern- og Staalindustri. Her sad Sværindustriens Herrer, de Vældige fra Gruberne og Hytteværkerne, i Spidsen for dem Nazihøvdingen Thyssen og Konsorter. De store Kampe 1928 og 1930 er endnu i friskt Minde. Selv borgerlige Folk langt til højre ansaa en Indgriben fra Rigsregeringens Side i Konflikterne i den vestlige Sværindustri for nødvendig. Herr Køttgen taler om Ophidselsens Aand. De største Ophidsere sad i disse „Arbejderæderes" Rækker.

Naar disse Herrer angiver Tonen i den saakaldte Arbejdsfront, saa ved enhver, hvad man skal mene

om denne. Den er god nok til at gøre „Opdragelsesarbejdet" indenfor Bedrifterne og „Skolingen efter Arbejdet". Køttgen er dog ærlig nok til at anerkende, at Fællesskabet ikke kan paatvinges. Han indrømmer desuden ogsaa, at „Opdragelsesarbejde er nødvendigt indenfor de egne Rækker". Her synes det os at være allermest nødvendigt. Det kan foregaa under Beskyttelse af Arbejdsfronten og andre Naziorganisationer, fremfor alt af det brutale, politiske Apparat.

Nu sidder de tyske Arbejdsgiverforeningers Høvdinge sammen med folkefremmede og fagforeningsfjendtlige Demagoger i Arbejdsfrontens Konvent. Her kan de tale et vægtigt Ord med. Maalet er naaet. Ubesværet af nogensomhelst Modstand kan de her udarbejde Retningslinjerne for „Opdragelsesarbejdet" og holde Tilsyn med dets Gennemførelse. Om en Opløsning af Arbejdsgiverforeningernes vældige Apparat har man endnu ikke hørt noget, men hvorfor skulde man det? Man kan ganske roligt holde det intakt for alle Tilfældes Skyld. Sekretæren for den tyske Industris Rigsforbund Dr. Herle har for nylig erklæret, at den nuværende Rigsregering netop lægger Vægt paa stramt organiserede Arbejdsgiverforeningers Eksistens. De tyske Arbejdsgivere har ikke haft nogen Regering at takke for saa meget som den nuværende. De Herrer føler sig. Hvad de ikke vovede at drømme om, er i Løbet af faa Maaneder blevet en Kendsgerning. Men nede i Dybet koger de Knebledes og de Pintes Vulkan, udelukket fra al Selvhjælp. Ve, hvis den kommer til Udbrud!

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

I sidst udsendte Fagblad, November d. A., gives en udførlig Beretning om Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasses Virksomhed i Regnskabsaaret 1932—33, afgivet paa Kassens Repræsentantskabsmøde den 10. Oktober.

For dem, der interesserer sig for Kassens Virksomhed, er denne Beretning meget udtømmende, men Metalarbejdernes Kasse er jo ikke det hele.

Den 25. November har Arbejdsdirektøren afholdt det aarlige Møde, som han i Henhold til Loven skal afholde med Kassernes Tillidsmænd. Et Uddrag af den ved denne Lejlighed af Direktøren aflagte Beretning kan sammentrænges i følgende:

Den 31. Marts 1933 var Antallet af Kasser 70 mod 69 Aaret forud, idet en Kasse (Landmejeristernes Arbejdsløshedskasse) i Aarets Løb har opnaaet Statsanerkendelse. Det samlede Medlemsantal var ca. 342.000 mod ca. 320.000 det foregaaende Aar, og Stigningen har altsaa i Aarets Løb været ca. 6,4 pCt.

Det samlede Udgiftsbeløb i Regnskabsaaret har andraget ialt 49,8 Mill. Kr., heraf har Understøttelserne indenfor den almindelige Forsikring udgjort ca. 43,1 Mill. Kr., Kassernes Andel i den ekstraordinære Understøttelse i Henhold til Lov Nr. 180 af 23. Juni 1932 ca. 4 Mill. Kr., og Administrationsudgifterne ca. 2,4 Mill. Kr.

Til Dækning af Udgifterne har Kasserne i Aarets Løb haft følgende Indtægter:

Medlemsbidrag	27,5	Mill. Kr.
Statstilskud	5,4	— -
Kommunetilskud	3,9	— -
Andre Indtægter (herunder Renteindt.)	1,2	— -
Ialt...	38,0	Mill. Kr.

Driftsunderskudet, der saaledes har været paa 11,8 Mill. Kr., har maattet dækkes af Kassernes Formuer, hvis Totalbeløb den 31. Marts 1932 udgjorde 16,8 Mill. Kr., men som 31. Marts 1933 er faldet til 6,7 Mill. Kr. Naar Formuen ikke er gaaet tilbage med hele Driftsunderskudets Beløb, skyldes dette, at der i Aarets Løb er eftergivet Kasserne Gæld til Beløb af 1,6 Mill. Kr., og at Landmejeristernes Arbejdsløshedskasse i Aarets Løb er kommet til med en Formue paa ca. 100.000 Kr. Den gennemsnitlige Formue pr. Medlem androg herefter den 31. Marts 1933 Kr. 19,57 mod 52,20 Aaret forud. Kassernes Beholdning 31. Marts 1933 beløb sig til 17,4 Mill. Kr., Tilgodehavender udgjorde 4,5 Mill. Kr., og Kassernes samlede Gæld androg 15,2 Mill. Kr., hvoraf 7,3 Mill. Kr. til Staten og 6,1 Mill. Kr. til Arbejdsløshedsfonden.

Ca. 200.000 Medlemmer har i Aarets Løb modtaget Understøttelse i tilsammen ca. 20 Mill. Dage, saaledes at hvert understøttet Medlem i Gennemsnit har faaet Understøttelse i ca. 100 Dage.

I 1931—32 fik ca. 165.000 Medlemmer Understøttelse ialt i ca. 10 Mill. Dage og hvert understøttet Medlem gennemsnitlig i 62 Dage.

Der maa ved Sammenligning af Tallene tages Hensyn til, at medens disse for Aaret 1932—33 er paavirket af den i paagældende Aar udbetalte ekstraordinære Understøttelse i Henhold til Lov Nr. 180 af 23. Juni 1932, hvoraf Kasserne selv skulde bære 20 pCt. af Udgifterne, er Tallene for 1931—32 upaavirket af den i dette Aar udbetalte ekstraordinære Hjælp, om hvilken Kasserne, der hverken helt eller delvist skulde deltage i Udgifterne, derfor ikke har medtaget Oplysninger til Brug for Statistikken.

Antallet af samtlige ledige Dage har i 1932—33 været ialt ca. 33 Mill. mod 18,5 Mill. i 1931—32.

Medens der fra tidligere Tid kun har været 6 Arbejdsløshedskasser, der havde oprettet Fortsættelseskasser, har samtlige Arbejdsløshedskasser i Aarets Løb oprettet Fortsættelseskasser. Indbetaling af Kontingent til disse begyndte 1. Oktober 1932, medens Udbetalingsvirksomheden først er paabegyndt 1. Oktober 1933.

Fortsættelseskassernes Indtægter har i Regnskabsaaret 1932—33 andraget ca. 2,7 Mill. Kr., hvoraf 2,3 Mill. udgøres af Medlemsbidraget, Resten væsentligst

af Tilskud fra Stat, Kommune og Arbejdsløshedsfond til de 6 tidligere oprettede Fortsættelseskasser. Disse 6 Fortsættelseskasser har i Aarets Løb udbetalt ca. 2,4 Mill. Kr. i Understøttelse, hvoraf Halvdelen vil være at refundere af Arbejdsløshedsfonden.

Samtlige Fortsættelseskassers Formue udgjorde 31. Marts 1933 ialt ca. 3,2 Mill. Kr.

Aarslønnen i Fagene, der er afgørende for Tilskudssatsen fra det Offentlige, er for Aarene 1932—33 for de allerfleste Kassers Vedkommende faldet betydeligt i Forhold til foregaaende Aar, hvad der bevirker en Stigning i Tilskudssatserne. Den lavere Aarsfortjeneste skyldes den Omstændighed, at Arbejdsløsheden tages i Betragtning ved Beregningen. Kun for ganske enkelte Fag er der en lille Stigning i Aarslønnen.

32 af Kasserne med ialt ca. 235.000 Medlemmer eller ca. 70 pCt. af det samlede Medlemstal — mod 20 pCt. Aaret forud — har haft Aarsløn paa under 2.000 Kr. 25 Kasser med ca. 25 pCt. af Medlemsantallet har haft Aarsløn 2.000—2.500 Kr., og 13 Kasser med kun ca. 5 pCt. af Medlemmerne har haft over 2.500 Kr.

I 1931—32 var der 22 Kasser med henved Halvdelen af Medlemmerne i Gruppen 2.000—2.500 Kr., og 34 Kasser med ca. 1/3 af Medlemmerne i Grupperne over 2.500 Kr.

Svensk Formerforbund.

40 Aar.

Svenska Gjutareförbundet er den 30. December d. A. 40 Aar gammelt.

I Dagene 28.—30. December 1893 samledes 7 Repræsentanter — tilsammen repræsenterende 362 Fagforeningsmedlemmer — i Stockholm for at danne det svenske Formerforbund.

2 Aar efter talte Forbundet 1.000 Medlemmer, fordelt paa 19 Afdelinger, og i 1908 kunde man regne med, at ca. 90 pCt. af Sverrigs Formere var organiseret. Forbundets Medlemstal er nu 6.410.

Indenfor Støberibranchen er Forbundet for saa vidt et Industriforbund, idet saavel Formere, Maskinformere, Kernemagere, Ovnfolk som Rensere og Hjælpearbejdere kan være Medlemmer af Forbundet. Disse nævnte Grupper er organiseret i et Antal af 97,1 pCt., og af dette Procenttal er igen 84,9 pCt. i Formerforbundet.

Selve Formernes Procenttal af organiserede er 99,5.

Allerede omkring 1860 forsøgte man at organisere Formerne i Sverrig, og før Forbundet blev stiftet, fandtes der 8 Fagforeninger forskellige Steder i Sverrig.

Spørgsmaalet om Fag- eller Industriforbund har siden 1909 været et staaende Spørgsmaal paa Forbundets Kongresser. Indtil 1918 var Organisationen slet og ret et Formerforbund, men paa Kongressen det nævnte Aar vedtoges det, at de ovennævnte Grupper ogsaa kunde optages i Formerforbundet.

Industriforbundstanken har som Helhed aldrig kunnet slaa rigtig Rod mellem de svenske Støberiarbejdere, og Spørgsmaalet om Forbundets Opgaaen i Metalindustriarbejderforbundet har stedse været fremme. Paa Landsorganisationens Møde i 1922 erkendtes det, at Formerforbundet med dets tilhørende Grupper maatte have Ret til at bestaa som selvstændigt Forbund, idet hele Udførelsen af Arbejdet i det Fag var noget for sig selv i Sammenligning med Udøvelsen i de øvrige Fag i Jern- og Metalindustrien, men man vedtog samtidig, at i Spørgsmaalet om kollektive Overenskomster maatte Formerforbundet, hvis f. Eks. dets Medlemmer havde stemt med Flertal mod en Overenskomst og det modsatte var Tilfældet f. Eks. med det langt større Jern- og Metalarbejderforbund, bøje sig.

Muligt er det — siger man i det svenske Formerfagblad —, at Udviklingen en Gang med Tiden medfører Virkeliggørelse af Industriforbund indenfor den svenske Fagforeningsbevægelse, men for Tiden savner Spørgsmaalet Aktualitet.

Forbundet har, siden Overenskomsten mellem de skandinaviske Formerforbund om gensidig Understøttelse under større Konflikter blevet oprettet i 1907, været med i denne, og siden 1. Juli 1908, da Skandinavisk Formerforbund blev oprettet, været Medlem heraf og fra 1. September s. A. tilhørt Internationalt Metalarbejderforbund. Iøvrigt har Forbundet, i Lighed med det norske og det danske Forbund, Overenskomst med Nordamerikas Formerforbund om gratis Overmeldelse med tilsvarende Rettigheder, som de vedkommende Medlemmer møder frem med.

I 1906 oprettede Svensk Formerforbund Arbejdsløshedskasse og har siden den Tid udbetalt i Understøttelse Kr. 2.144.577,00. Et Fond, Forbundet har for Understøttelse til syge og i Nød værende Medlemmer, har udbetalt ca. Kr. 150.000,00.

Til Landsorganisationen er der i Kontingent og Konfliktsbidrag indbetalt Kr. 376.950,00, og til Strejker, som Forbundet selv har ført, er der udbetalt i Understøttelse ca. Kr. 1.785.191,00.

I de svundne 40 Aar har Forbundets Regnskab sammenlagt balanceret med 12 Millioner Kroner.

En Opgørelse over Arbejdsløshedsprocenter i Aarene fra 1911 til og med 1932 viser en Gennemsnitsprocent paa 10,6.

Aaret 1915 viser den mindste Procent, nemlig 0,6, medens den største Procent findes for 1922, nemlig 43,8, altsaa ca. Halvdelen af Forbundets Medlemmer.

Tidligt var man i Forbundet klar over, at Optagelse af Lønstatistik var en Nødvendighed, og næsten mere end ventet har dette fundet Forstaaelse hos Medlemmerne.

Spørgsmaalet om sanitære og andre Beskyttelsesforhold paa Arbejdspladserne for Forbundets Medlemmer har spillet en ikke lille Rolle i Forbundets Virksomhed, og man har i saa Henseende i Aarene 1898, 1911 og 1930 indsamlet Materiale vedrørende Støberiernes Beskaffenhed Landet over, f. Eks. om Belysning, Varme, Ventilation, Beskyttelsesforordninger paa sanitære Forhold, og Resultatet viser, at Arbejdet paa dette Omraade har baaret god Frugt.

I Festartiklen, som findes i Forbundets Fagblad for November—December, gør man dernæst Rede for en Række større Konflikter, som Forbundet har været inddraget i, og det gaar som en rød Traad gennem disse, at der i stort Maal har været øvet Modstand mod Indførelse af Akkord. Man kommer til det Resultat, at der i Tiden er ført 138 Strejker, og at Forbundets Medlemmer har været udsat for 41 Lockouter, men en Del af disse har været lokalt begrænset.

Sammen med Forbundet fejrer Fagbladet „Gjutaren" ogsaa 40 Aars Jubilæum, idet Udgivelsen heraf blev besluttet samtidig med Forbundets Oprettelse.

Med Hensyn til Pionerarbejdet — skrives der i „Gjutaren" — vil det være umuligt at gaa i Enkeltheder, men man peger paa, at for Forbundets nuværende yngre Medlemmer er der al Anledning til at give de gamle en erkendende og ærlig Tak for deres Selvopofrelse, men nogle enkelte nævner man. Forbundets første Formand, Elof Svensson, afløstes i 1902 af J. E. Blomkvist, som døde i 1925. Denne sidstnævnte vil være godt kendt mellem de af vore Medlemmer, som har været Kongresdelegerede.

Sluttelig siger man, at Forbundet og dets Medlemmer paa 40 Aars Dagen kan kaste Blikket tilbage paa en Tid, hvor fortjenstfuldt Arbejde er udført, og hvor Fremgang har sat sine store Spor, men dermed er Maalet endnu ikke naaet, og man slutter med en Udtalelse om, at Maalet nok vil blive naaet, hvis Medlemmerne vil følge den store, afdøde Høvding, Hjalmar Brantings Ord, som han udtalte paa Dødslejet, nemlig: „Holder I bare sammen, saa gaar det nok, trods alle Besværligheder".

Disse Ord kan Dansk Former- og Støberiarbejderforbund give sin Tilslutning i Følge med et: Lykke til paa Vejen frem over!

A. N.

Valdemar Walther.

Nogle Dage efter, at Valdemar Olsen, Smedeforbundets første Formand, den 8. Juli var afgaaet ved Døden, udtalte Walther til den, der skriver disse Linier: „Den næste bliver mig", og saaledes blev det ogsaa og vel trods alt til Befrielse for ham selv. Walthers svulmende Livslyst var uforenelig med det svigtende Helbred, som han i de senere Aar kæmpede med, men selv paa Sygelejet, hvor han laa forberedt paa Døden, kunde det djærve Vid, der var typisk for ham, af og til blusse op som de sidste svage Flammer fra en lysende Baune.

VALDEMAR WALTHER

Walther var født samme Dato som „Smedenes Tvillinger", Vald. Olsen og Niels Jakobsen, nemlig den 16. Maj 1871, men Walther var 9 Aar yngre. Efter at han var udlært i 1890, opholdt han sig i Udlandet fra 1891 til 1894, kom derefter hjem til Danmark, og blev snart en livfuld Deltager i det faglige og politiske Arbejde. I 1903 kom han ind i Smedeforbundets Hovedbestyrelse, hvor han havde Sæde indtil Rekonstruktionen i 1920; i 1906 blev Walther, der paa det Tidspunkt var Tillidsmand for Maskinarbejderne paa Københavns Flydedok og Skibsværft og samtidig Fælles-Tillidsmand, Leder af Smedenes kooperative Virksomhed, A/S „Aurora", hvor han kom til at øve sin egentlige Livsgerning under skiftende Forhold, i daarlige som i gode Tider, men aldrig tabende sit gode Humør, selv om det til Tider kunde se noget broget ud for Forretningen. Walther var en dygtig Forretningsmand, og han erhvervede sig efterhaanden en saadan almen Kundskab og teknisk Indsigt, at han fra alle Sider blev respekteret, det gjaldt saavel Konkurrenter som Arbejdsgivere i Almindelighed, det gjaldt de Arbejdere, der fik deres Beskæftigelse paa „Aurora", og øvrige Medarbejdere; ja, selv dem, der kom ud for Walthers elskværdige Paagaaenhed, naar der skulde skaffes Penge, maatte strække Gevær.

I 1903 var Forbindelsen mellem Smedeforbundet og „Aurora" blevet afbrudt, og Virksomheden var overgaaet til de københavnske Afdelinger. Det første Aar under Walthers Ledelse var Virksomhedens Omsætning 18.259,32 Kr., i 1920, da Omsætningen var paa sit højeste, 1.500.000 Kr. Det er ikke Stedet her at skrive „Aurora"s Historie, til hvilken Walthers

Navn er uløseligt knyttet, men trods skiftende Tiders Kritik kunde ingen benægte, at Walther omfattede denne Virksomhed med en næsten rørende Kærlighed. Ved Bedømmelsen af Walthers Forretningsledelse maa det heller ikke glemmes, at der var en Tid, hvor der var et komplet Misforhold mellem Virksomhedens Omsætning og dens økonomiske Grundlag. Nu, da vi ikke mere skal se hans lyse Smil og opmuntres af hans glade Sind, gaar Erindringen tilbage til en Mand, med hvem Walther havde meget tilfælles, nemlig Otto Schmidt, gamle Afdeling 1's Formand gennem en Aarrække. Han døde den 14. December 1916 som Sekretær i De samvirkende Fagforbund kun et halvt Hundrede Aar gammel. Walther og Schmidt, 2 herlige Mennesker, begge meget dygtige Fagfolk, i Besiddelse af megen Kultur og prægede af en Livsglæde, der bevirkede, at ingen kunde kede sig i deres Selskab. I lystigt Lag slog deres Vid Gnister, og hvor de kom frem, skabte de Fest omkring sig; begge var de i Besiddelse af en poetisk Aare, der fik et smukt Fællesudtryk i Kantaten, der opførtes ved Smedeforbundets Jubilæum i 1913. Det er blevet sagt, at Walther „vadede" ind i Folks Hjerter, han havde sikkert ikke en eneste Fjende, men en usædvanlig stor Vennekreds. Blandt dem, der lærte Valdemar Walther at kende, vil Mindet om hans vennesæle Sind, hans Kærlighed til Arbejderbevægelsen og hans Trofasthed mod de københavnske Smedes kooperative Virksomhed leve og blive holdt i Ære.

Populær Samfundsøkonomi.

Gennem en Jerntid.

I over to Aar har Undertegnede nu hver Maaned efter Evne søgt at orientere „Smedebladet"s Læsere lidt i Tidens Vanskeligheder.

For selv om vi Mennesker ofte er tilbøjelige til at se Vanskeligheder, hvor der ingen er, og mene, at netop de Besværligheder, vi møder, er blandt de største Verden saa, saa vil vel ogsaa en Eftertid indrømme, at man skal Menneskealdre tilbage for at træffe en Tid, hvor Problemer af en saadan Rækkevidde, som i Tiden efter 1914, rejser sig.

Før Krigen levede de fleste i en usvækkelig Tro paa, at Menneskeheden gik frem og atter frem, og over Grænserne blev knyttet Forbindelse efter Forbindelse. Paa mange, mange Maader „slog Internationale Bro fra Kyst til Kyst". Alle havde en lys Tro paa Fremtiden, hvad enten de hyldede hine Ideer, om de frie Kræfters Spil, der havde taget Navn efter hin mægtige, røgsværtede By derovre i England, Manchester, eller deres Ledestjerne var de Tanker om et Samfund med Orden og Plan, som Marx havde skitseret, og Engells i det samme Manchester havde fundet den praktiske Begrundelse for. Ja, selv de, der hverken lod sig lede af Tanker eller Ideer, men kun af et umiddelbart Instinkt, ja selv de og maaske navnlig de havde den lyse Tro.

Saa kom Krigens og Vanviddets Aar. Alt dette brast, og hver eneste af os blev hver eneste Dag stillet overfor Problemer, ingen havde tænkt sig Muligheden af før. Navnlig i de krigsførende Lande var dette Tilfældet, og det sled og sled paa Nationernes Nerver; men ogsaa vi Nevtrale tog sikkert Skade, og hvad enten vi vil indrømme det for os selv eller ej, saa er vi alle helt anderledes end før Krigen.

Vi havde jo haabet, at alt dette var noget forbigaaende. Vel vidste vi, eller mente at vide, at som der efter en legemlig Sygdom kommer en Rekonvalescentperiode, saaledes var det ogsaa rimeligt, at den sjælelige Sygdom, Krigen var, blev fulgt af en lignende Rekonvalescentperiode, før Menneskeheden paany kom i Ligevægt, paany fandt sig selv. Og i Tiden 1925—30 synes det mere og mere indlysende, at Verden i Virkeligheden var ved at komme i Ligevægt. — Da satte den store Krise ind, og efter som denne udviklede sig, blev det mere og mere klart for flere og flere, at vi vist skulde gennem endnu flere Prøvelser.

Som de „Lærde" før Krigen var uenige om Maal og Vej, men dog enige om, at denne sidste gik frem, saaledes er de „Lærde" maaske mere uenige end nogen Sinde, og i al Fald slet ikke enige om, at Vejen netop gik frem. — En Bog som den tyske „Aftenlandenes Undergang", vilde have været utænkelig før Krigen, og hvis en forskruet Professor trods alt havde skrevet en saadan Bog, havde ingen læst den. Nu diskuterer man for Alvor Muligheden af den vesteuropæiske Kulturverdens Undergang. — Før Krigen drømte man omkring Petroleumslampen om den menneskelige og da specielt den europæiske Aands uendelige Muligheder og Evner til at overvinde Vanskeligheder, og troede derpaa. — Nu gruer mange i det elektriske Lys' Skin for, at en Tid skal komme, da Junglen breder sig ved Themsen og Seinen og Arkæologer om 1000 Aar ved Udgravninger kan paavise, at her laa engang Britisk Museum og her stod Eifeltaarnet, og nu tror de paa det. — Og det farligste ved det hele er, at de Millioner, der før instinktmæssigt troede paa Fremtiden, nu lige saa instinktmæssigt tvivler paa denne, og derfor kaster sig i Armene paa tilfældige Tungetalere, Nazister, Kommunister, Retsstatsfolk, L. S.-Folk, Andelspengefolk o. s. v.

Nu synes det dog heldigvis saa, at selv om ogsaa vi har Bevægelser nok, saa er det ligesom, at vort nordiske Klima ikke rigtigt giver Grokraft. Midt i Virvar staar Norden og England fast paa Fornuftens Skanse. Skrevet under helt andre Forudsætninger for snart 65 Aar siden synes Jonas Lie's skønne Sang at have en mærkelig Aktualitet i vor Tid.

Midt i en Jerntid, der ikkun tror
den Magt, som Vaabnene vinder,
du ligger rolig, du høje Nord,
i Aandens Sollys og skinner;
din Storhed er ej Guld og Pragt
og ej Kanoners Torden, —
du er den stille Verdensmagt
for Hjertets Sag paa Jorden.

Men skal denne Fornuftens Skanse holdes, maa vi, der, maaske i Forfængelighed, tror at have vor aandelige Ligevægt i Behov, ogsaa kende vor Pligt.

Vi maa ikke blot søge at forstaa Tiden, men vise den Vej, og denne Vej maa lægges lige langt fra alt Sortseeri som Aftenlandenes Undergang og fra nazistisk og kommunistisk Fantasi.

Vi maa tage de Problemer op, der kommer, undersøge dem og løse dem efter vor Evne, og saaledes at Løsningerne ikke danner Hindringer for en videre Udbygning af en Planøkonomi paa folkelig Grund. — „Danmark helt ud et Demokrati gennemsyret af en stedse stærkere Socialisme", som Borgbjerg en Gang udtrykte det.

Det er paa denne Linie, jeg har søgt at skrive disse Artikler. Et eller andet Samfundsspørgsmaal er taget op og belyst saa jævnt og bramfrit som muligt. Snart har det været et lille Spørgsmaal, vi har drøftet i Enkeltheder, og snart er vi ligesom gaaet op paa et Bjerg for at faa Overblik over Forholdene. Maaske kan det indvendes, at det har manglet noget paa Sammenhæng mellem Artiklerne; men en lang Række Artikler i et Maanedsskrift fører tit til, at Folk taber Traaden, kun Jernstøberiets Udvikling har det været nødvendigt at følge gennem en længere Række.

Naar jeg med Redaktionens Tilladelse ogsaa i det kommende Aar agter at skrive disse Artikler, er Aarsagen den, at jeg har Indtryk af, at de har en Læsekreds. Og hvis dette er Tilfældet, er det mit Haab, at de ved at kaste Lys over forskellige Samfundsspørgsmaal vil styrke os i den Kamp, det koster at føre den Arbejderbevægelse, de gamle rejste, og dermed vort hele Folk frelst gennem en Jerntid og ind i Dagen ny.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

A/S Althuon & Nielsen.

Blandt de Virksomheder, der herhjemme har vundet ubetinget Anerkendelse i de senere Aar, er *A/S Althuon & Nielsen.* Firmaet har som sit specielle Felt valgt Fremstilling af Bryggerimaskiner og har paa dette Omraade fabrikeret saadanne Maskiner i saa fremragende Konstruktioner og Udførelse, at det staar fuldt paa Højde med Udlandets Frembringelser. Følgen heraf er derfor naturligt blevet, at vort Lands højtudviklede Bryggeriindustri saa godt som udelukkende forsynes med Maskiner og andet Materiel af hjemlig Fabrikata.

Firmaet har imidlertid ikke alene fundet Afsætning af Bryggerimaskiner til Brug i Indlandet, men har ogsaa formaaet at oparbejde en betydelig Produktion til Eksport og har særlig i de senere Aar kunnet glæde sig ved et betydeligt Opsving.

Althuon & Nielsens Konstruktioner hviler hovedsagelig paa egne Patenter. Maskinerne fremstilles saaledes, at de danner „Kolonner", bestaaende af en Række med Transportbaand forbundne Specialmaskiner, der udfører Rensning, Tapning, Propning og Etikettering. Saa fuldkomne er disse Maskinkolonner i teknisk Opbygning og indbyrdes ensartet Samarbejde, at alle Processer kan foregaa automatisk, fra det Øjeblik de snavsede Flasker anbringes i Rensemaskinen, og til de rene Flasker er fyldt, proppet samt forsynet med Etiketter, og dette i et saa betydeligt Arbejdstempo, at der kan behandles indtil 6400 Flasker i Timen.

Som antydet indledes en Kolonnes Arbejde med Vask af Flaskemateriellet. En betryggende Løsning af dette Problem er selvsagt af den største Vigtighed, men hvor vanskeligt det end kan synes at løse dette i Praksis udelukkende ved Hjælp af en Maskine, maa dog enhver Skepsis vige, naar man har set, hvor grundigt Flaskerne behandles udvendig og indvendig med kogende Sodalud, for til Slut at blive skyllet eftertrykkeligt i koldt Vand.

Fra Rensemaskinen afleveres Flaskerne paa et Transportbaand, som fører dem til Tappemaskinen. Forinden den hastigt glidende Række af Flasker naar saa langt, passerer den et Par Menneskeøjne, hvis Opgave bestaar i at kontrollere, om der skulde være Flasker imellem, som af Publikum er benyttet til Opbevaring af et Stof, hvis Rester vanskeligt lader sig fjerne selv ved en nok saa probat Renselsesproces, og sandt at sige, det hænder, at Kontrollen ikke spejder forgæves; *men nok om det,* enhver uren Flaske fjernes straks, medens de rene Flasker føres videre for kort efter at naa Maskinen, hvori Paafyldningen foregaar. En for en glider Flaskerne ind i Fyldemaskinen og placeres saaledes, at et Tapperør befinder sig lige over Flaskehalsens Munding. Dette træder derefter automatisk i Funktion og paafylder nøjagtig det ønskede Kvantum. Straks efter skubbes Flaskerne paany ud paa et Transportbaand, som udgør Forbindelsesledet mellem Tappe- og Lukkemaskinen. Turen er ikke lang, kun nogle Meter, saa indfanges de fyldte Flasker af en Maskine, hvori de lukkes enten med Prop eller med Crown-Cork-Kapsel. Herfra gaar Turen atter ad Transportbaand til Kolonnens sidste Maskine, hvis Opgave det er at paaklistre Etiketter, og først naar dette Arbejde er overstaaet, træder menneskelig Arbejdskraft til og lægger Flaskerne i Kasser.

Foruden disse Kolonner fremstiller Althuon & Nielsen Transportanlæg til Befordring indenfor Virksomheden af det færdige Produkt i Kasser. Endvi-

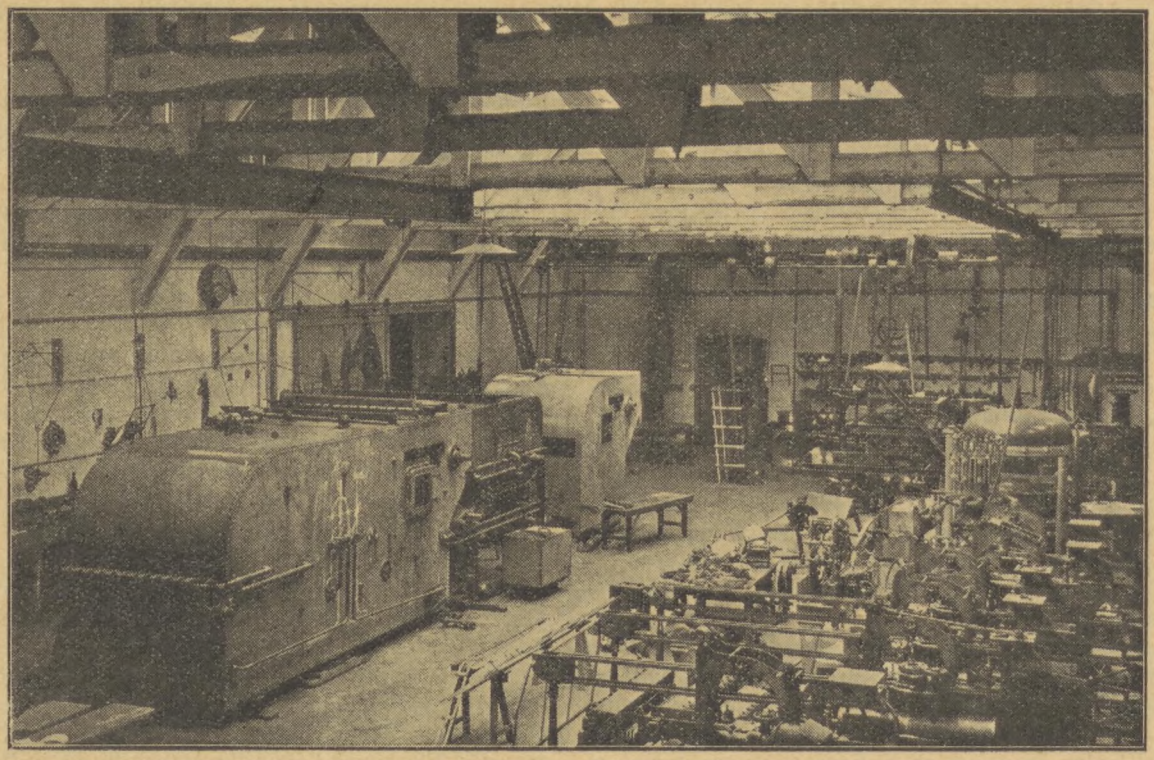

Interiør fra Althuon & Nielsens Fabrik.

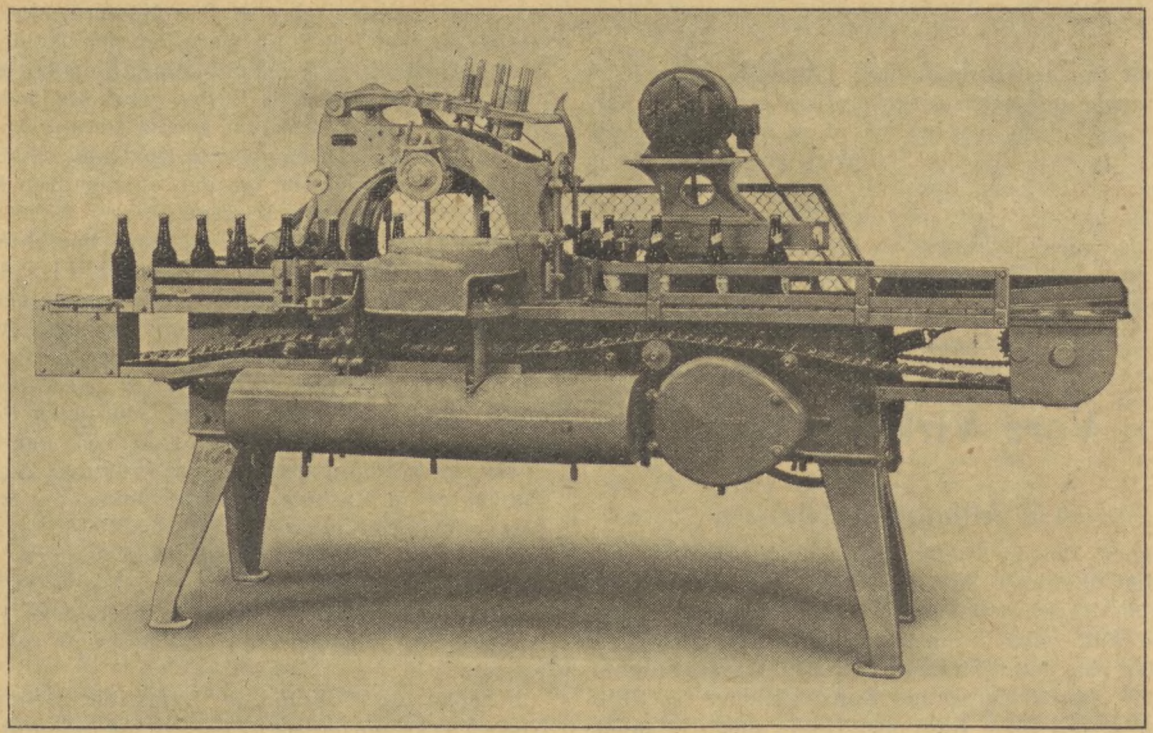

Etiketteringsmaskinen „Nova Danica".

dere er Fremstilling af Mineralvands- og Saftvandsmaskiner til Aftapning og Lukning inddraget under Firmaets Virkefelt, ligesom der er opnaaet en ikke ringe Afsætning af Vaskemaskiner til Rengøring af det Kassemateriel, som Bryggerier og Sodavandsfabrikker anvender.

Hvad Konstruktionen af Maskiner og Transportanlæg angaar, har Althuon & Nielsen ved sit Kvalitetsarbejde og ved at gøre Maskinerne saa lidet komplicerede som muligt opnaaet en nøjagtig Funktion og en overordentlig Arbejdsydelse forbundet med stor Økonomi i Driften. *At disse Egenskaber giver sig Udslag i Praksis, kan med Rimelighed forudsættes, og dette har ogsaa vist sig derved, at Firmaet har leveret Anlæg, ofte endog i betydeligt Antal, til Landets førende Bryggerier, ligesom det har kunnet oparbejde Eksport til mange europæiske Lande.*

Lidt Værkstedsteknik.

Reparation og Vedligeholdelse af Svejseapparater.

(Sluttet.)

En *Skærebrænder* er et uundværligt Stykke Værktøj ved Autogen-Arbejde; den benyttes dels til Afskæring og Afskærpning af Materiale for Svejsning, dels til Udskæring af Nagler og forskellige Konstruktioner af Faconjern og Rør, ja selv til dekorative Genstande som *Fig. 4* (Kandelaber udskaaret med Skærebrænder) benyttes den nu ret ofte; men for at udføre et reelt Arbejde, er det absolut nødvendigt, at Skærebrænderen er i Orden.

Man bruger Skærebrændere, der er indrettet enten som de saakaldte Vexelbrændere (kombineret Svejse- og Skærebrænder) *Fig. 5* eller Specialskærebrændere *Fig. 6*, der er konstrueret særskilt for Skæring.

Af begge Systemer findes der mange forskellige Udførelser, og det gælder her som ved Reduktionsventilerne, at Formen paa Brænderne kan være meget forskellig, men den indvendige Konstruktion er temmelig ensartet.

Skærebrændere med central Skæreiltdyse, omkring hvilken Forvarmeblandingen strømmer ud gennem et ringformet Mundstykke, er de mest almindelige, og de har den Fordel at kunne udføre Skæring i alle Retninger.

Tænding og Indstilling af Skærebrænderen foregaar paa samme Maade som ved Svejsebrænderen dog med den Forskel, at Ilttrykket paa Reduktionsventilen som Regel indstilles noget højere end ved Svejsning, stigende efter Materialets Tykkelse. Jo tyndere Plade, der skal skæres, desto mindre maa Varmeflammen være, da denne ellers vil bevirke, at Skærefugen smelter sammen umiddelbart efter Skæreiltstraalens Passage gennem Materialet.

For at faa et fint Snit maa først og fremmest Skærebrænderen være i Orden, og desuden maa Iltstraalens Hastighed være rigtigt afpasset efter Materiale-

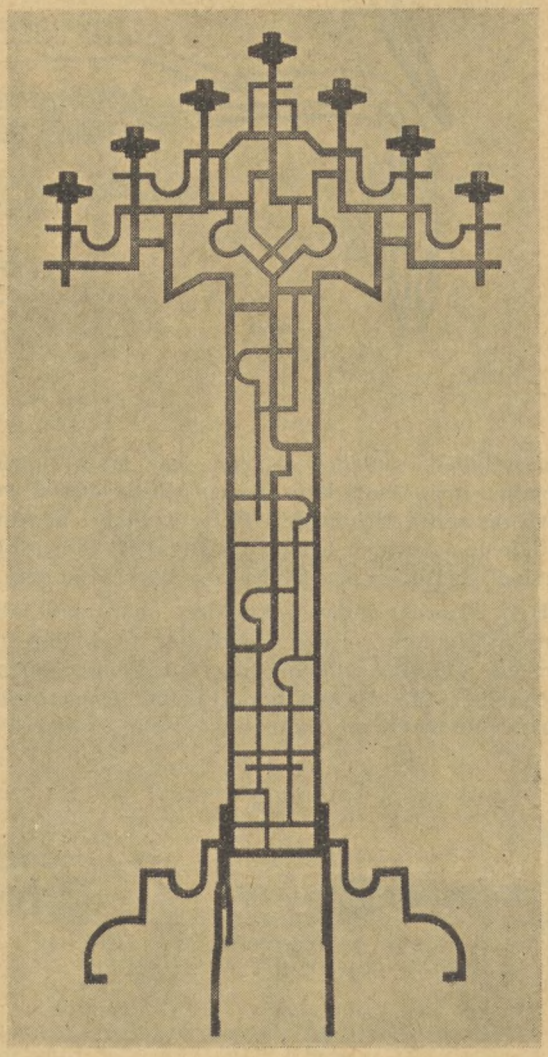

Fig. 4.

tykkelsen, og Fremføringen af Brænderen maa foregaa jævnt og roligt med passende Hastighed.

Er der noget i Vejen med Skærebrænderen, maa den efterses og renses. Herved maa man navnlig have Opmærksomheden henvendt paa *Mundstykket med Skæreiltdysen* og paa *Dyse og Blandingskammer for Varmeblandingen.*

Det er ganske naturligt, at Mundstykket er det Sted paa Brænderen, der er mest udsat for at blive forstoppet og ødelagt, fordi det under Skæringen kun er fjernet 4—6 mm fra Arbejdsstykket. Fra Tid til anden maa man derfor aftage Mundstykket og rense det med lidt Smergellærred eller en slank Rival.

Bruges en Rival maa den benyttes med yderste

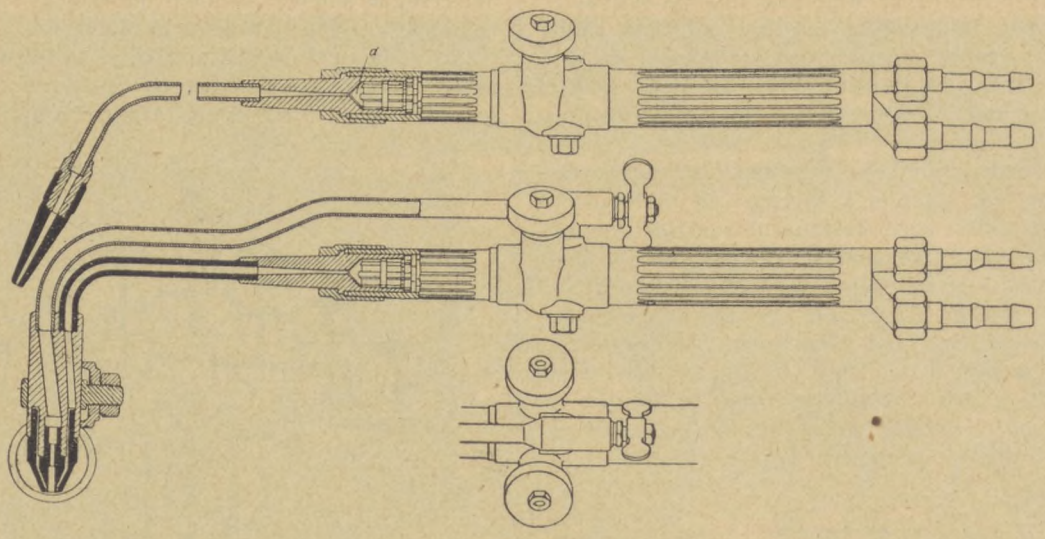

Fig. 5.

Forsigtighed, saaledes at man ikke river noget af Metallet bort, men kun fjerner fastbrændte Jernkorn og andre Urenheder. Dette gælder i al Almindelighed, naar man bruger en Rival til Rensning af forskellige Huller paa Svejse- og Skærebrændere.

Hvis Skærebrænderen knalder, naar man lukker for Gasflammen, er det som Regel, fordi den ringformede Aabning omkring Skæreiltdysen er for stor. I enkelte Tilfælde kan man hjælpe herpaa ved at stukke Mundstykket sammen — som forklaret ved

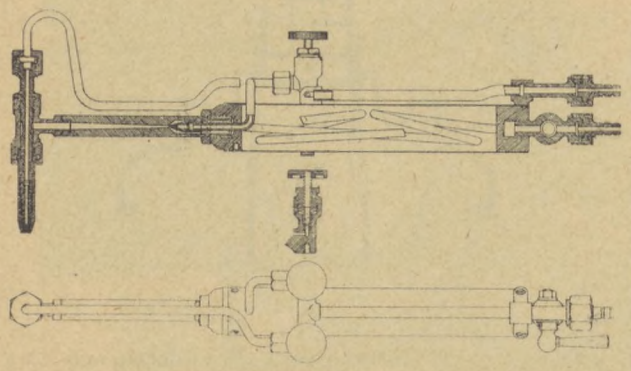

Fig. 6.

„Reparation af Svejsebrændere" —, men er Aabningen meget for stor, bør man udveksle Mundstykket med et nyt.

Hvis der har sat sig Urenheder i selve Skæreiltdysen, faar Iltstraalen ofte en spiralformet Bevægelse, og Snitfugen bliver bred og uregelmæssig. Skæreiltdysen renses bedst med et Spiralbor, der passer efter Hullet.

I Dyse og Blandingskammer for Varmeblandingen kan der ogsaa sætte sig Sod og andre Urenheder, og for at foretage en Rensning maa Brænderen skilles ad.

Hullet ved Blandingskammeret renses bedst med et passende Spiralbor.

Iltdysen afpudses med Smergellærred, og Iltdysekammeret renses med en tilspidset Træpind, hvorom der er viklet lidt Tvist.

Ved Samling af Brænderen maa man endelig passe paa, at Iltdysen ikke berører Dysekammerets Vægge, da Gassen i saa Fald ikke kan passere frit ind i Blandingskammeret. Afstanden bør indstilles saaledes, at Brænderen ved Antændelse kan give tilstrækkeligt Gasoverskud ved et forholdsvis normalt Iltryk.

Til Slut maa det bemærkes, at Pakninger ved Varme- og Skæreiltventiler samt eventuelle Hanetolde ligeledes bør efterses.

C. C.

Meddelelse fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Københavns Afdeling 6.

Hvad er der nu sket i Afdeling 6, er vel det første Spørgsmaal man stiller sig, naar man ser Overskriften, og ikke uden Grund, thi det er jo sjældent glædelige Nyheder, der kommer derfra.

Denne Gang er det Afdelingens mangeaarige Næstformand, Nr. 410 Licht Larsen, der har begæret og faaet Afmeldelse fra Forbundet. Efter at have været Medlem i over 35 Aar og Tillidsmand paa Arbejdspladsen fra 1906 svigter ogsaa han sin gamle Organisation, fordi Afspadsering af Overarbejde blev gennemført her.

Efter hans eget Opgivende var han blevet opfordret af de 9 Kolleger, der opnaaede at faa Dom til Afmeldelse ved Østre Landsret, til fortsat ogsaa

at være deres Tillidsmand overfor Ledelsen, og hvor utroligt det lyder, havde han indvilget deri. Dette kunde Bestyrelsen selvfølgelig ikke godkende, og ved et Møde den 6. September erklærede han da, at han vilde meddele de fratraadte, at han ikke ogsaa kunde være deres Tillidsmand.

Ikke desto mindre modtoges fra ham den 20. September en anbefalet Skrivelse med Krav om Afmeldelse fra Forbundet, og Motiveringen er den, at Afspadseringen ikke skulde have været gennemført, førend Reglerne for Overarbejdsbetaling var ændret i Personalvedtægten. Det turde vel være et ret horribelt Krav, da der sikkert vil gaa en Aarrække, før en saadan Mulighed foreligger, og i al den Tid skulde han og hans Kammerater have en Undtagelsesstilling fremfor de øvrige Medlemmer, som naturligvis Tid efter anden ogsaa vilde kræve sig undtaget af den ene eller anden Grund, og dermed vilde denne i vore Tider saa paakrævede Reform være dødsdømt.

Kammeratskabs- og Samfundsfølelse fra disse Kolleger kan altsaa ikke ventes, og de vender deres Forbund Ryggen, naar deres snævre egoistiske Interesser ikke kan finde Medhold.

A. Hansen.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfreund & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. Smedemester *Jensen*, Frederiksdalsvej 154, Lyngby.
13. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
14. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.
15. *Verner Jensen*, Hadsund.
16. Smedemester *Carl Andersen*, Ny Carlsbergvej 80, København.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. I sidst udsendte Nummer af Fagbladet er refereret en Sag fra Jernstøber *Johs. Petersen*, Aabyhøj, som bl. a. meddeler, at et Spørgsmaal derfra, nemlig om Berettigelsen af Tillidsmandens Afskedigelse, var afgjort ved faglig Voldgift gennem et Forlig, men tilbage stod en Klage fra Firmaet over, at dette mente at have været blokeret.

Sagens Forhistorie er nærmere refereret, men Afgørelsen ved Den faste Voldgiftsret var ikke faldet endnu paa det Tidspunkt.

Firmaet krævede en Erstatning paa 6000 Kr., at Blokaden blev kendt ulovlig, og at de indklagede blev idømt en Bod.

Retten kom til det Resultat, at der savnedes Holdepunkter for, at der kan være Tale om Blokade før 8. September, og derfor kunde der ikke lægges synderlig Vægt paa Firmaets Tabsopgørelser, men at der havde været iværksat Blokade. Forbundet kunde ikke drages til Ansvar herfor, men derimod Aarhus Afdeling, som paalagdes en Bod paa 200 Kr.

Dernæst kommer Forbundet, som i alle Sager, hvor Afgørelsen gaar imod Arbejderne, til at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Fredericia. Saavel i dette Blads Nummer for August som for Oktober er sket en Omtale af en ny Virksomhed, som *Ribe Jernstøberi* skulde sætte i Gang i Fredericia. Fabrikationen skulde være Faldrør efter moderne, tysk Mønster.

Ved en Konference, der for lang Tid siden var afholdt mellem Formerforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund, var man enedes om, at alt Formeri og Kernemageri, af hvad Art det end var, skulde tilfalde Formerforbundets Medlemmer, medens alt andet Arbejde paa Virksomheden ikke tilkom disse, og der var truffet Aftale med Direktør Obbekjær om en Forhandling om Løn- og Arbejdsforhold, inden Virksomheden tog sin Begyndelse.

Formerforbundet søgte paa bedste Maade at holde sig à jour i Sagen, og da man fra Fredericia Afdeling fik Meddelelse om, at Virksomheden — uden at foran nævnte Forhandling havde fundet Sted — var i Gang, blev der til den 4. November berammet et Møde mellem Forbundet og dets Afdeling paa den ene Side og Direktør Obbekjær paa den anden Side.

Arbejdsmandsforbundet fik Meddelelse om, at dette Møde skulde finde Sted og blev anmodet om at sende en Repræsentant dertil, idet Mødet skulde afholdes paa Jernbanehotellet i Fredericia. Fra Arbejdsmandsforbundets Side ønskede man imidlertid ikke at sende nogen Repræsentant fra Hovedkontoret, men — sagde man — der kunde komme Repræsentanter fra dets Afdeling i Fredericia til Stede.

Da vort Forbunds Formand ankom til Fredericia, blev hans Forbavselse unægtelig stor ved at høre, at Arbejdsmandsforbundet — trods Aftale om, at ingen af Forbundets Medlemmer skulde paabegynde Arbejde paa Virksomheden, før Forhandlingerne med Direktøren havde fundet Sted — alt havde 8—10 Mand beskæftiget ved Oplæring af det paagældende Formerarbejde.

Det er altsaa den Maade, hvorpaa Dansk Arbejdsmandsforbund overholder givne Løfter.

Det lykkedes at faa en Overenskomst med Firmaet, men selvfølgelig er denne i høj Grad paavirket af det, Arbejdsmandsforbundet havde tilladt sine Medlemmer at gøre.

Der er nu afsendt Klage til De samvirkende Fagforbund over Sagen, og Møde derom skal afholdes, men Dansk Arbejdsmandsforbund har indtil videre i en Skrivelse undskyldt sig med, at „det ikke kan holde Styr paa sine Medlemmer".

Naar det er Tilfældet, kan det nok hjælpe at træffe Aftaler med dette Forbund.

Videre forlyder det, at Direktøren delvis lader haant om Overenskomsten, idet han skal have antaget endnu flere Arbejdsmænd til Oplæring, og det er derfor for Tiden et Spørgsmaal, der er under Overvejelse, om denne Side af Sagen ikke bør sendes til Den faste Voldgiftsret.

Vi skal i det følgende Nummer af Fagbladet vende tilbage til Sagen.

Holstebro. Hos Firmaet *Vald. Birn* er der den 2. December afholdt Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Akkordpriserne, begrundet i, at Fortjenesten stadig var dalende.

Firmaet kunde ikke vise nogen Imødekommenhed, og Sagen gaar derfor til Timandsmøde.

Videre var der klaget over Opvarmning af Støberiet og Renholdelse af Vaskerum. Fabrikanten gav Tilsagn om, at Støberiet skulde blive opvarmet bedst muligt, og at han vilde drage Omsorg for, at Vaskerummene blev istandsat og tilbørligt renholdt.

Middelfart. Hos *A/S J. S. Hess & Søn* er der den 13. November afholdt et Mæglingsmøde.

Akkordpriser og Timelønninger var opsagte og udløbne pr. 1. November, og der var krævet Forhøjelser. Fortjenesten var meget langt nede, men Aktieselskabet mente, at en Del af Aarsagen hertil maatte søges i, at af Firmaets 20 Formere var 8 over 60 Aar gamle, og disse virkede i nedadgaaende Retning paa Fortjenesten.

Man kunde ikke enes om noget ud over at forsøge en ny lokal Forhandling, men denne har intet Resultat givet, og Sagen er derfor paa Vej til Timandsmøde.

Næstved. Den 27. Oktober afholdtes paa *A/S De forenede Jernstøberier* et Mæglingsmøde i Anledning af, at der fra Forbundets Side var rejst Krav om Forhøjelse af Akkordpriserne, idet Fortjenesten var for lav. Priserne var opsagt og udløbet 1. December.

Der opnaaedes ingen Enighed, hvorfor Sagen blev viderebehandlet ved Timandsmøde den 24. November.

Man enedes her om at optage en ny Forhandling, idet Firmaet gav Tilsagn om Regulering af Akkordpriserne, hvoraf Slutresultatet skulde blive i opadgaaende Retning.

Iøvrigt var nogle Makker-Forhold ved noget af Maskinformeriet af meget uheldig Natur. Disse skulde rettes, og endelig skulde der, naar denne Forhandling var sluttet, ske en Omskrivning af Priskuranten, saaledes at denne kunde komme til at indeholde Nettopriser.

Odense. *A/S H. Rasmussen & Co.* har givet Anledning til Omtale i flere af de sidst udsendte Fagblade, bl. a. saaledes i Bladet for Oktober, hvor en Sag fra Den faste Voldgiftsret blev afsluttet ved et Forlig.

Imidlertid stod der stadig nogle Spørgsmaal tilbage, og disse er skænket Omtale i Bladet for November.

Virksomheden hævder til Stadighed, at der ikke udvises Agtpaagivenhed nok for at undgaa Vragstøbninger af Radiatorerne, og disse Spørgsmaal har været efterbehandlet baade ved Mæglings- og Timandsmøder og synes nu at have fundet deres Afslutning gennem lokal Forhandling, idet man er enedes om en ny Priskurant med tilhørende Bemærkninger, og som bl. a. indeholder den Bestemmelse, at de nye Akkordpriser kun gælder for gode og salgbare Elementer, for saa vidt de ikke er vragstøbte paa Grund af Fejl, der ikke kan tillægges Formerne.

Afdelingen meddeler, at man er kommen temmelig godt fra disse Forhandlinger, og at Forholdet i nogen Grad er, at Priserne paa de mindre Radiatorer er reduceret med 5 pCt., medens der er tillagt 5 pCt. paa de større.

Videre er et Spørgsmaal om uberettiget Afdrag for Vraggods og for ikke betalt Ventetid afgjort med 60 Kr. til Formerne til fuld Erstatning.

Tilbage staar et Spørgsmaal, der antagelig kun bringes til Afslutning gennem faglig Voldgift, idet Formerne hævder at have Tillægsbetaling tilgode i et ikke saa lille Maal for Arbejde i Skiftehold, medens Firmaet fortsat hævder, at de gamle, nu ikke mere gældende Akkordpriser, var af den Beskaffenhed, at der ikke skulde ydes Tillæg for Skifteholdsarbejde.

Vejle. I en hel Række af de sidst udsendte Fagblade er omtalt en Sag, der angaar Formning af Badekar hos *A/S C. M. Hess*, og det sidste, der er meddelt, er en Side af Sagen, som er afgjort ved Den faste Voldgiftsret.

Et Spørgsmaal vilde Den faste Voldgiftsret ikke afgøre, men henviste det til faglig Voldgift. Her er Forholdet, at Aktieselskabet paastaar, at det paagældende Arbejde er Brædtformeri, medens man fra vor Side maa hævde, at det er løst Arbejde, og der er gjort gældende, at Formanden for en saadan faglig Voldgift skulde være en Fagmand.

Naar næste Nummer af Bladet fremkommer, vil Sagen være sluttet. Støbemesterforbundets Formand, A. Bull Schmidt, har paataget sig Opgaven som Formand i Retten og Opmand i Sagen.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Københavns Afdeling 2 har indgaaet Overenskomst med Firmaet *Jacob Nielsen & Co.*, Adelgade 17, Københavns Afdeling 9 har indgaaet Overenskomst med Firmaet *Ingeniør Siim Marcussen*, og endelig er det efter mange Forhandlinger lykkedes at faa underskrevet Overenskomst med *Dansk Staalvindueindustri (Fabrikant P. Hansen), Lem.* For disse Overenskomster gælder det, at de i alt væsentligt hviler paa samme Grundlag som den mellem Forbundet og Jernindustriens Sammenslutning gældende, og at de indeholder Voldgiftsregler.

Mæglingsmøder. Den 13. Oktober afholdtes et Fællesmæglingsmøde i Anledning af en Strid med *Andersen & Bruuns Fabrikker*, Københavns, om Benyttelsen af Kontrolure. — Man enedes om en Respittid paa 2 Minutter uden Fradrag, fra 3—8 Minutter fradrages ¼ Times Løn. Stemples Kontroluret 9 Minut-

ter over normal Arbejdstids Begyndelse, fradrages ½ Times Løn.

Angaaende Uenighed mellem Firmaet *Holger Petersen*, København, og en Montør om Betalingen for et Sanitetsanlæg i De gamles By mægledes den 3. November. — Man enedes om, at der til fuld Afgørelse af Sagen betales Montøren 104 Kr.

Hos *A/S Helsingør Skibsværft* mægledes der den 22. November i Anledning af Strid om Betaling for Overhederør til S/S „Nordlys". — Værftet indgik paa i det foreliggende Tilfælde at afregne med et paa Mødet aftalt Grundlag. I fremtidige Tilfælde optages Forhandling om nye Akkordpriser med Hensyntagen til nye Arbejdsmetoder.

Den 27. November afholdtes Mæglingsmøde hos *A/S Grenaa Dampvaskeri* i Anledning af Strid om Arbejdstidens Lægning og Betaling for Arbejde udenfor den normale Dagarbejdstid. — Firmaet indgik paa, at en Maskinarbejder, der til Stadighed arbejder fra Kl. 15—24, betales med de halve Tillæg for Overarbejde, medens en anden, der fra 24. Oktober—27. November har arbejdet paa denne Tid, faar efterbetalt et Beløb i Overenstemmelse med denne Aftale.

Rørudvalgsmøde. Den 8. November afholdtes Rørudvalgsmøde, hvor efterfølgende Sager behandledes. Medlemmer, der beskæftiges ved Rørarbejde, bedes mærke sig de Tilfælde, hvor der er truffet Aftale om Ændringer i Rørprislisten.

Med *A/S Andersen & Heegaard*, Havnegade 37, København, var Strid om et Akkordregnskab. — Sagen sluttedes med, at der til fuld Afgørelse betales Montøren et Beløb af Kr. 15,00.

Strid med Firmaet *P. Jensen*, Vestergade 32, Faaborg, angaaende Betaling af Vejpenge ved et Varmeanlæg i Holte. — Sagen diskuteredes. Man enedes om, at de af Montør Vergmand antagne Rørlæggere, der er bosiddende i Faaborg, erholder de i Rørprislistens Afsnit D, Punkt 41, nævnte Vej- og Kostpenge, som om de var udsendt fra Faaborg, medens den i Vejle bosiddende Montør betragtes som antaget paa Arbejdsstedet i Holte og skal saaledes ingen Vej- og Kostpenge have.

Strid med Firmaet *Carl Brade*, Odense, angaaende et Fradrag paa 15. Kr. ved en Akkordopgørelse. — Sagen diskuteredes og sluttedes med, at den paagældende Montør af det tilbageholdte Beløb faar udbetalt Kr. 11,00.

Strid med Firmaet *O. Sivertsen*, København, om et Regnskab for Udførelse af et Varmeanlæg. — Det vedtoges at optage Sagen til fornyet Drøftelse ved et Møde, hvor Arbejdsgiverforeningens og Forbundets Mæglingsmænd samt Parterne er til Stede. Opnaas ikke Enighed herved, forbeholder Forbundet sig at lade Uoverensstemmelsen afgøre ved en faglig Voldgift. — Dette Møde er senere afholdt, og der opnaaedes Enighed.

Klage over, at Blikkenslagermester *Georg Larsen*, Smedestræde 12, København, nægter at betale Tillæg for Anbringelse af firkantede Afløbsskaale. — Rørudvalget enedes om, som sidste Stykke i Prislistens *Afsnit A, Punkt 8, Litra b, Side 20*, at indsætte følgende:

For kombineret Vandlaas med firkantet Afløbstragt betales Kr. 3,30.

Strid med Firmaet *S. H. Kjeldfelt*, Strandboulevard 9, København, om Betaling for dobbelte Grenrør. — Rørudvalget vedtog at indsætte følgende i Prislistens *Punkt 8, Litra b, første Stykke (Side 20) 8. Linie foroven:*

„Opsætning af dobbelte lige Grenrør betales med Prisen for Formstykker plus et Tillæg af 50 pCt. pr. Stk."

Til Medlemmer, der beskæftiges ved Rørarbejde. Gang paa Gang maa vort Hovedkontor begære voldgiftsretlig Behandling, fordi det i Rørprislistens Afsnit D fastsatte Vederlag til Dækning af Vejpenge, Befordring og Kostpenge ikke betales. Ofte lykkes det ikke ved disse Forhandlinger eller ved faglig Voldgift at faa disse Penge udbetalt, fordi enkelte Rørlæggere faktisk spekulerer i at sikre sig Arbejde ved at tilbyde at rejse, hvorhen i Landet det skal være, uden dette Tillæg.

Da Godtgørelsen for Vejpenge, Befordring, Kost og Logi holdes udenfor den samlede Akkordopgørelse, har Forbundet og Afdelingerne vanskeligt ved at konstatere dette Forhold, og som oftest kommer det først frem derved, at en af de i Sjakket staaende Rørlæggere af Mesteren gøres bekendt med, at der intet udbetales efter Afsnit D, da de øvrige Montører er indgaaet herpaa.

Et særligt grelt Tilfælde paa Rigtigheden af ovenstaaende er refereret i nærværende Blad, idet Firmaet P. Jensen, Vestergade 12, Faaborg, havde antaget 3 Rørlæggere til et Anlæg i Holte og ved Antagelsen uden videre tilføjet, at der intet udbetaltes i Henhold til Afsnit D.

Vi vil indtrængende advare Forbundets Medlemmer imod at indlade sig paa Aftaler i denne Retning eller stiltiende finde sig i, at enkelte Arbejdsgivere antager Arbejdere paa Basis af saadan Aftale eller Diktat.

Godtgørelse for Vejpenge, Befordring og Kostpenge er Dækning for Udgifter, som den Montør, der sendes paa Ude- eller Rejsearbejde nødvendigvis maa afholde, netop fordi hans Arbejdssted ikke falder sammen med det Sted, hvor hans Mester bor, og den Arbejder, som har Familie, kan ikke unddrage sig Udgiften til Husholdning paa sit Hjemsted, naar han rejser, og maa altsaa betale Husholdning 2 Steder.

Desuden bliver den Arbejdsgiver, der beregner sit Tilbud ud fra en loyal Overholdelse af Rørprislisten, handicappet til Fordel for den, der spekulerer i ikke at overholde Rørprislisten.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

Aarhus Afdeling — 50 Aar.

Lørdag den 2. December fejrede Afdelingen i Aarhus sin 50-aarige Fødselsdag. Selve Fødselsdagen er den 1. December.

Festen afholdtes i Arbejdernes Forsamlingsbygning, hvor man Kl. 19 Aften gik til Bords. Formanden, *Th. Petersen*, præsiderede.

Det er tyndet ud i Rækkerne blandt Medstifterne, og ingen af de faa, der endnu lever, var tilstede trods Indbydelse. Sygdom og Alderdom tager sin Mand. Nogle enkelte ældre, der ikke mere er ved Faget, var dog kommet til Festen. De daarlige Tider havde imidlertid sat sit Præg. Aarhus Afdeling hører

til dem, der i de senere Aar har været stærkest ramt af Arbejdsløsheden, og Deltagernes Antal, der, Damerne iberegnet, var ca. 100, vidnede tydeligt herom.

Trods dette blev Festen en glimrende Begivenhed. Af Gæster fandtes den stedlige socialdemokratiske Redaktør, Hr. *Eiby Ernst*, og Fællesorganisationens Ledelse var repræsenteret ved Hr. *Vodtmann*. Fra denne Organisation var sendt en prægtig Blomsterkurv.

Sent paa Aftenen vedtog Bestyrelsen at overlevere Blomsterkurven til Afdelingens mangeaarige, pligttro Kasserer, P. Nielsen.

Forbundets Formand, *Arn. Nielsen*, og Hovedkasserer *Ludv. Christensen* var ogsaa indbudte og kommet tilstede.

Efter at *Th. Petersen* havde budt Velkommen, og der var gjort et godt Indhug i Bordets Herligheder, holdt Forbundsformanden Festtalen. Redaktør *Ernst* talte paa Pressens Vegne og takkede Afdelingen for dens Indsats gennem Aarene i det politiske Liv, og for Samarbejdet paa det faglige Omraade i Byen lød Takken fra Hr. *Vodtmann*.

En ældre Kollega, *Kjær Sørensen*, takkede paa de gamles Vegne, og endelig talte Hovedkasserer *Ludvig Christensen* for Damerne.

Da Fællesspisningen var sluttet, tog Dansen sin Begyndelse. Kl. ca. 1 var der fælles Kaffebord, og den derefter fortsatte Dans skulde afsluttes Kl. 3 med fælles Frokost, men Programmet ændredes. Først dansede man væk til Kl. 4 og derefter til Kl. 5, og da der dernæst skulde spises Frokost, blev Klokken 6 Søndag Morgen, før det — som det populært hedder — blev Fyraften.

Foruden de foran nævnte Taler blev der selvfølgelig saavel ved Festmaaltidet som ved Kaffebordet og iøvrigt ogsaa ved Frokosten sagt adskilligt, alvorligt og morsomt imellem hinanden, ligesom en Række Sange, derunder Formernes Honnørmarch, blev afsunget under fortjent Lykke og Bifald.

Alt i alt en stilfuld Fest, der gjorde Afdelingen megen Ære.

Paa Grundlag af et til 25 Aars Festen i 1908 udgivet Festskrift har Afdelingens Formand udarbejdet et Festskrift for alle de forløbne 50 Aar, men han hører ikke til dem, der udleverer det hele paa én Gang. Man saa i alle Tilfælde ikke noget til Værket paa selve Festaftenen, saa vi gaar ud fra, at han har det i Baghaanden som en ekstra Overraskelse.

Iøvrigt indløb der Telegrammer fra Støberiarbejdsmændenes Fagforening og Malernes Fagforening i Aarhus; fra Formerforbundets Afdelinger i: Esbjerg, Frederikshavn, Frederiksværk, Helsingør, Hjørring, Horsens, Holstebro, København, Langaa, Middelfart, Næstved, Nykøbing F., Odense, Slagelse, Silkeborg, Skanderborg, Varde og Vejle, samt fra følgende Enkeltpersoner: Værten i Forsamlingsbygningen, Støbemester Jens Hansen, ældre Kollega udenfor Faget, Ludv. Lassen, og fra Folketingsmændene Kammersgaard, Simonsen, Sneum og Leonhard Hansen. Sidstnævnte er Formand for Smede- og Maskinarbejderforbundets Afdeling i Aarhus.

Fradrag i Skatteindtægt.

I Lighed med tidligere Aar gives nedenstaaende en Udregning af det i 1933 betalte Kontingent til Arbejdsløshedskassen, hvilket paa samme Maade som Sygeforsikring og Livsforsikring kan fradrages Indtægten ved Udregningen af den skattepligtige Indtægt.

For Forbunds- og Afdelingskontingentets Vedkommende gælder den Regel, at ¾ af Aarets Kontingent kan fradrages selve de oppebaarne Indtægter, hvorved undgaas, at dette Fradrag kommer ind under det Maksimum af 400 Kroner, der er fastsat for Fradrag af Forsikringskontingent.

Da de respektive Forbund har forskelligt Kontingent, er der foretaget Opstilling for hvert Forbund for sig.

Kontingentet er udregnet for arbejdende fuldtbetalende Medlemmer, og Medlemmer, der paa Grund af Arbejdsløshed, Sygdom, Militærtjeneste o. l. har været helt eller delvis fritaget for Kontingentydelser, maa derfor formindske Fradragene i Overensstemmelse dermed.

	Aars-Kontingent	Fradrages i Brutto-indtægt	Fradrages i skattepligtig Indtægt
Smedeforbund:	Kr.	Kr.	Kr.
Forbund	41,60	50,70	
Afdeling	26,00		
Arbejdsløshedskasse	207,15		207,15
Sliberforbund:			
Forbund	67,60	70,20	
Afdeling (Kbhvn.)	26,00		
Sygeforsikring (Kbhvn.)	13,00		13,00
Arbejdsløshedskasse	207,15		207,15
Specialarbejderforbund:			
Forbund	63,96	60,45	
Afdeling	16,64		
Arbejdsløshedskasse	207,15		207,15

For Slibere er angivet københavnske Afdelings- og Sygeforsikringskontingenter, og Medlemmer af Provinsafdelinger maa i Stedet for omregne efter, hvad der er gældende i deres respektive Afdelinger.

Fradraget i Bruttoindtægt skal forstaas saaledes, at saafremt et Medlems samlede Indtægt har været Kr. 3200,00, og hvis ¾ af Forbunds- og Afdelingskontingentet andrager Kr. 96,45, saa udfyldes Ru-

briken i Skatteskemaet om Arbejdsindtægt med Kr. 3104,00, hvorimod Forsikringsfradragene sker i den dertil beregnede Rubrik paa Skemaet.

En Sag, der vedrører ethvert Arbejderhjem.

En Udtalelse af Statsminister Th. Stauning.

Hvis vi levede i et Samfund bygget op paa logiske og retfærdige Grundsætninger, vilde dette Samfund sikre enhver, der bidrog til at sikre Samfundet, det fornødne under alle Livets Forhold. Samfundet vilde af Arbejdsudbyttet sikre Henlæggelse til Imødegaaelse af Sygdom, Ulykker, Alderdom, Efterlevendes Pensionering eller Støtte o. s. fr.

Men vi lever ikke i et saadant Samfund. Fællesfølelsen ligger under for Egoismen, og der er stadig Kamp om Bidragene til den Sikring, som Samfundet har etableret paa visse Omraader, hvor det var mest paatrængende. Man maa derfor indrette sig i nogen Grad efter de Vilkaar, som Samfundet byder, selv om det er stærkt begrænset, hvad den enkelte i de store ubemidlede Befolkningslag kan præstere.

Familiefølelsen og ganske særlig Følelsen for Børnene er glædeligvis stærk og levende, og det forekommer mig at være smukt, at gode Tanker omfatter Børnene, ogsaa udover deres første Aar.

Med det moderne Forsikringsvæsen er mange Tusinde af Landets Borgere — trods alle Vanskeligheder — i Stand til at skabe et lille Værn, en lille Hjælp, som netop paa Grund af de økonomiske Forhold i det bestaaende Samfund er af saa stor Betydning for Enken eller for Børnene, naar den ubønhørlige Sygdom eller Død melder sig.

Mange er i Stand til at tilvejebringe en særdeles god Sikring i Tider, hvor store Indtægter strømmer ind, og de kunde endda derigennem ogsaa bidrage til Dannelse af den Samfundskapital, som er af saa stor Betydning for det lille Samfund, der er kapitalfattigt i Forhold til de store Handels- og Industrisamfund.

Men ogsaa de store Masser kan gøre en Indsats, og særlig bør Ungdommen tænke paa den Tid, da Livet skal afsluttes. Den unge Mand og Kvinde ved ikke, hvordan Livet vil forme sig, men det ved enhver, at Indbetaling af et lille Beløb til en anerkendt Forsikring er en Foranstaltning, som i visse Tilfælde kan komme den paagældende selv til gode, hvis Livet ikke giver Ægtefælle og Børn, eller i ugunstigste Tilfælde tilfalde Slægtninge, der maaske ogsaa trænger, hvis Døden kommer uventet tidlig. For den store Masse vil den lille Opsparing være af saare stor Værdi i en af de mange Situationer, som Livet byder de allerfleste af os — med Bekymringer og Tiggergang som almindelig Udgang.

Jeg ser ikke bort fra de fortvivlede økonomiske Vilkaar, som Samfundet byder de store Masser, men jeg bemærker ogsaa, at moderne Forsikringsvæsen har indrettet sig med Hensyntagen til disse Forhold, og man kan, under Bestræbelserne for i heldigste Tilfælde at skabe Lys og Glæde for Børn eller andre, der lades tilbage, sikre sig, at Bestræbelserne aldrig bliver helt spildte, selv om Forholdene skulde gøre det umuligt at opretholde en paatænkt Betalingspligt.

Man kan arbejde for den nødvendige Reform af Samfundet uden at glemme Hensynet til dem, man paatog sig Pligter overfor, og saaledes bør man handle.

Th. Stauning.

Vi vil gerne understrege Statsministerens Ord og tilføje en Opfordring til alle vore Læsere om at benytte det af Arbejderne selv (Fagforeninger og Sygekasser) oprettede Livsforsikringsselskab, *A/S Arbejdernes Livsforsikring*, for hvilket iøvrigt Statsminister Stauning har været Formand i 13 Aar, indtil han blev Statsminister første Gang.

Dette Selskab byder en Række Fordele, som gør det til det førende Folkeforsikringsselskab, f. Eks.: Statsgaranterede Forsikringssummer, samme store *kontante* Bonus hvert 5. Aar som Statsanstalten for Livsforsikring, billige Præmier, lang Restancefrist, Præmiefritagelse ved Invaliditet og langvarig Sygdom, ugentlig Opkrævning i Hjemmet m. v.

Selskabets Agenturer, der findes over hele Landet, saavel som dets Hovedkontor (Rosenørns Allé 12, St., Tlf. Central 7927 og 7973) giver beredvilligt og omgaaende nærmere Oplysninger.

Arbejdernes Radio-Forbund.

Der er over 500.000 Radio-Apparater i Brug i Danmark, hvilket vil sige, at næsten hele Landet lytter Radio. Danmark er da ogsaa det Land i Verden, hvor Radioen er mest udbredt.

Radioen her i Landet er i Modsætning til mange Lande et Statsforetagende. Den ledes af et Radioraad paa 15 Medlemmer, valgt for 4 Aar ad Gangen, og hvoraf 6 udpeges af Lytterne, 4 af Rigsdagen, 2 af Pressens Organisationer og Resten gennem Ministeriet.

De 6 Lytterrepræsentanter fordeles mellem Radioklubberne efter disses Medlemstal. For 4 Aar siden sluttede alle de ikke-socialistiske Klubber sig sammen i et Listeforbund. Derved opnaaede de at faa 5 Mandater, medens Arbejdernes Radio-Forbund kun fik 1 Mandat.

I Aarene siden da har disse 5 Repræsentanter sammen med Højres og Venstres Rigsdagsrepræsentanter og Redaktør Jordan, Aalborg, der er den ene af Pressens Repræsentanter, dannet en Flertals-Blok,

hvis Afgørelser paa mange Punkter har været reaktionære.

Derfor gælder det nu ved Indmeldelser i Arbejdernes Radio-Forbund at gøre denne Organisation saa stærk, at mindst et Mandat erobres og Flertallet dermed ændres.

Paa en Kongres i August nedsattes Kontingentet til Arbejdernes Radio-Forbund til 1 Kr. for 1933, men man kan ogsaa indmelde sig for baade 1933—1934 for ialt 2 Kr. eller som nu den stedlige Klub har fastsat det.

Medlemmerne i Arbejdernes Radio-Forbund er Antenne-Ansvarsforsikrede, hvortil kommer teknisk Vejledning, som ydes gratis, og betydelig Bonus ved Indkøb gennem Klubberne, i København det kooperative Foretagende ARAKO, og i mange Klubber ved Laboratorier og Teknikere.

Indmeldelse skal ske de sidste Dage i December inden Nytaar, da Medlemsantallet opgøres til den Tid.

Offentlige Foredrag.

Den af Ingeniør, cand. polyt. E Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt i København afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner fortsættes Torsdag den 11. Januar 1934 og følgende Torsdage Kl. 20 pr., idet nedennævnte Emner foreløbig er fastsat:

Den 11. Januar: Værkstedsorganisation.
Den 18. Januar: Pressestøbning.
Den 25. Januar: Moderne Drejebænke.
Den 1. Februar: Sikkerhedsforanstaltninger og Nødhjælp.

Stedet for Foredragenes Afholdelse bekendtgøres hver Torsdag i Dagbladene.
Adgangen til Foredragene er gratis.

En god Bog er altid en velkommen Gave.

I Anledning af Julen med den store Gaveflod føler vi Trang til at henlede Opmærksomheden paa den store Virksomhed, vort eget Forlag „Fremad" har udfoldet i de senere Aar for at bringe Bøger, der viser os Tilværelsen set med Arbejderøjne, en længe tiltrængt Modvægt mod den Flom af Overklasse-Litteratur, der flyder fra de kapitalistiske Forlag. Ganske kort skal vi pege paa nogle af de Bøger, som udmærket egner sig til Gaver. I Aar har Forlaget saaledes udsendt af Romaner: Kræn Bjergen: *„Jeg kan selv."* En humørfyldt Fortælling om Livet blandt Teglbrændere, Forfatteren er af Pressen blevet betegnet som Andersen Nexøs Arvtager. *„En Stribe Sol i Mørket"* af Valborg Glentoft, en Skildring af Fattigfolks Liv i København, af Jul. Bomholt betegnet som det ypperste, der er skrevet om Fattigfolk. *„En Bygning vi rejser —"* af Martin Sørensen og Victor Rasmussen, der i en spændende Romans Form giver hele Arbejderklassens Fremmarch fra Halvfjerdserne til vore Dage. *„Dokken"* af Nils Nilsson. Romanen om Arbejderen af i Dag. Handlingen foregaar paa et stort Skibsværft. Vilhelm Rasmussens udmærkede Roman *„Paa Kontrakt"*, der skildrer Landarbejdernes Kaar. *„Kun en Kvinde"* af Agnes Smedley, denne mærkelige Livsroman, der er oversat til alle Kultursprog. *„Den hvide Rose"* af B. Traven. Romanen om Olie og Jord, der er blevet lige saa vel modtaget som Forfatterens *„Dødsskibet"*, der af Forlaget er udsendt i 4. Oplag. Af tidligere udsendte Romaner skal vi nævne: *„Der er lang Vej —"* af Juel Hansen, den første rigtig sociale Roman om Søens Folk. *„Kværnen maler"* af Erling Kristensen, hans hidtil bedste, *„Familien i Smedegade"* af N. Alfr. Nielsen, en livfuld Københavner-Roman i Arbejderkredse. Josef Maria Franks alvorlige Storstadsroman *„Marie"*. Den meget efterspurgte *„En Nutids Proletar"* af Hemmershøj Nielsen og endelig den kendte Novellesamling *„Skyggebilleder"* af Caja Rude.

Af Digte har Forlaget i Aar kun udsendt *„Nøgne Digte"* af Harald Herdal, en social Digtsamling af blivende Værd, men fra tidligere Aar foreligger Bergsteds *„Børnesange"* og *„Dommedagsnatten"*, Oluf Bertolts glimrende Samling *„Vers og Værktøj"*, H. C. Hansens *„Tro og Trods"*, Mikkel Christensens *„Mod en ny Tid"*, Allan Larsens *„Sol i Strædet"* og ikke at forglemme *„Arbejdersangbogen"*, som Forlaget i Aar har udsendt i 5. Oplag.

Af oplysende Litteratur har Forlaget udsendt et nyt meget interessant Arbejde *„Moderne Skribenter"* af Jul. Bomholt, hvis to tidligere Arbejder *„Dansk Digtning"* og *„Arbejderkultur"* vil være velkendte. Højskolelærer Arne Sørensen møder med et meget stort og flot illustreret Værk: *„Funktionalisme og Samfund"*, om hvilket Hartvig Frisch udtaler, at det er ualmindelig friskt og fængslende, og Forfatteren vittig og kundskabsrig. Karl Marx *„Kapitalen"* i almenfattelig Udgave maa nævnes som en af Aarets fortjenstfuldeste Udgivelser. Johs. Sperling: *„Strejflys over det nye Kina"* hører ligesom samme Forfatters tidligere udgivne: *„Indien i Smeltediglen"* til de virkelig populære Samfundsskildringer. Endelig skal vi nævne *„Ene Hvid gennem Liberia"*, Olga Egger's livfulde Rejseskildring med mange Billeder, og *„Det danske Socialdemokratis Historie"*, som ikke burde savnes i noget Arbejderhjem.

Aarets sidste Udgivelser bliver de to velkendte: *„Arbejderens Almanak"* og *„Lommebog for Arbejdere"*, der spredes i Titusinder over Landet.

„Fremad"s Bøger vil kunne faas til Gennemsyn i alle Landets Boglader, saa ingen behøver at „købe Katten i Sækken". Forlagets nye Katalog udleveres gratis sammesteds. Køb fortrinsvis „Fremad"s Bøger, saa Forlaget bliver i Stand til yderligere at forøge sine Udgivelser.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
12801	Andersen, Jens Vilh. B.	Brøndersiev	7.11.01	Kbhvn. Afd.	26. 1.25	Kbhvn. Afd. 17	5. 8.33
1298	Ahl, August Chr.	København	16. 9.94	„ „	23. 5.30	„ „ 2	26. 8.33
50992	Bertelsen, Bruno Chr. W.	—	15.12.11	„ „	17. 4.31	„ „ 4	29. 7.33
52971	Borggren, C. Joh. Edvard	—	3.10.85	„ „	26. 3.33	„ „ 9	19. 8.33
52039	Christensen, Johannes	—	10. 1.12	„ „	11. 3.32	„ „ 17	3. 6.33
50613	Carlson, Carl	—	14. 3.11	„ „	17.10.30	„ „ 17	19. 8.33
52354	Christiansen, Rud. Helmuth.	Flensborg	9. 1.13	„ „	15. 7.32	„ „ 14	5. 8.33
25710	Djerberg, Jørgen Eiler	Horserød	24.10.08	„ „	8. 9.30	„ „ 9	26. 8 33
51726	Drejøe, Kurt	København	21. 8.12	„ „	29.10.31	„ „ 15	19. 8.33
265	Eriksen, Willy Albert	Randers	5. 8.04	„ „	29. 8.25	Randers	27. 5.33
644	Fremming, Knud	København	22. 7.07	„ „	20. 7.30	Kbhvn. Afd. 7	26. 8.33
36229	Grønvold, Svend Aage	—	13.12.03	„ „	10. 4.23	„ „ 13	5. 8.33
12928	Hansen, Egon Arne	—	8 2 07	„ „	8 1.27	„ „ 12	19. 8.33
6193	— Leo E.	Maribo	13. 8.01	Randers	3. 5.20	Randers	15. 4 33
54238	— Poul Evald	Sageby	5. 3.12	Vordingborg	6.11.31	Vordingborg	29. 4 33
16583	Henriksen, Carl Ove	København	12. 1.10	Kbhvn. Afd.	16. 1 30	Kbhvn. Afd. 13	19. 8.33
50374	Hobert, Børge Herts	—	26 5.10	„ „	9. 8.30	„ „ 18	5. 8.33
23117	Hüffeldt, Hellmuth G. C.	—	28. 5.08	„ „	4. 2.28	„ „ 12	22. 7.33
23839	Jensen, Carsten Gurre	—	29. 6 08	„ „	21 4.28	„ „ 15	5. 8.33
23644	— Chr. Michael	Selde	14.10.02	„ „	23. 6.25	„ „ 8	12. 8.33
26262	— Robert Svend A.	Sundby	5.12.98	„ „	13 7.28	„ „ 12	8. 4.33
747	Jørgensen, Hans C. A. O.	Frederiksberg	7.12.11	„ „	3. 8.33	„ „ 14	5. 8.33
29673	Jochumsen, Aug. Bjerregaard	København	6.11.09	„ „	30. 9.32	„ „ 18	19. 8.33
16434	Larsson, Carl Johan	Sverrige	15. 7.00	„ „	15. 5.27	„ „ 5	19. 8.33
1866	Larsen, Henry	Frederiksberg	5. 3.05	„ „	5. 8.24	„ „ 11	26. 8.33
39559	Lindgreen, Aksel	Allerslev	12. 8.99	D. Arbm. Forb.	9 11.23	„ „ 14	12. 8.33
558	Mathieu, Georg Janny	København	4. 3.13	Kbhvn. Afd.	10. 8.33	„ „ 13	10. 8.33
29345	Michelsen, Michael	Aabyhøj	9.10.00	Thisted	1. 7.26	„ „ 3	19. 8.33
11101	Mortensen, Henry Sofus Vilh.	København	27. 4.08	Kbhvn. Afd.	9. 9.26	„ „ 13	5. 8.33
23400	Müller, Rich. Oscar Em.	—	25. 8.90	„ „	13. 6.25	„ „ 6	3.10.31
26612	Nielsen, Carl B.	Korsør	1. 3.08	Korsør	5. 3.28	Korsør	25. 3.33
9864	— Johan Erik	Dronningborg	24.12.01	Randers	7. 7.20	Randers	3. 6 33
50966	Petersen, Aage Christian	Odense	21.10.10	Kbhvn. Afd.	9. 3.31	Kbhvn. Afd. 17	12. 8 33
37853	— Hans Laurits	Nyborg	8. 6 90	„ „	20. 9.29	„ „ 15	19. 8.33
487	— Knud Reinwald	Middelfart	16.11.12	„ „	14. 7.33	„ „ 15	19. 8.33
12958	— Peter Chr. O. H.	Horsens	13. 4.92	„ „	9. 9 30	„ „ 6	12. 8 33
482	Rasmussen, Holger	København	21. 3 13	„ „	7. 7.33	„ „ 17	19. 8.33
82	Sørensen, Viggo Peter	—	27.10.14	„ „	24. 6.33	„ „ 17	5. 8.33
31114	Seidler, Poul Rudolf J.	—	12. 7.08	„ „	23. 1.29	„ „ 17	19. 8 33
25839	Sommer, Anders Christian	—	11. 5.09	„ „	22. 9.28	„ „ 2	5. 8.33
50267	Sonne, Ernst	—	19. 1.11	„ „	18. 7.30	„ „ 13	15. 7.33
51941	Spange, Hans Henrik	—	17. 8.12	„ „	13. 1.32	„ „ 17	13. 1.32
51642	Thaarup, Erik Andreas H.	Hals	16. 5.09	„ „	1.10.31	„ „ 15	5. 8.33
52337	Zimling, T. Cornelius C.	Saltholm	7. 8 10	„ „	30. 7.32	„ „ 17	5. 8 33
	Sliberforbundet.						
46244	Andreassen, Sigv. Bernhart.	Hvidovre	14. 3.05	Kbhvn. Afd.	17. 3.33	Kbhvn. Afd.	8. 4 33
46217	Jeppesen, Carl Frederik	København	12. 3.14	„ „	4.12.32	„ „	5 8.33
46206	Mortensen, Otto Carl E.	—	27. 1 09	„ „	24.11.30	„ „	8 4.33
46211	Sørensen, Anker Søren Chr.	—	15. 1.01	„ „	12. 2.33	„ „	22. 4.33
	Specialarbejderforbundet.						
47965	Holm, Aksel Emanuel	Odense	30. 4.03	D. H. & B. F.	16. 9.21	Odense	8. 7.33

Lommebog for Arbejdere 1934.

Det er en uhyre nyttig Bog. — Ikke uden Grund er den kaldt Arbejdernes *Statskalender*. Den indeholder nemlig et Væld af Oplysninger fra alle Arbejdernes Interesseomraader. Den er af stor Værdi for enhver Arbejder, og den er først og fremmest *uundværlig* for ethvert Bestyrelsesmedlem i en Arbejderorganisation. Partiforeningsmanden, Fagforeningsmanden, Kooperatøren og den interesserede unge Socialdemokrat finder her alle de Oplysninger, han har Brug for. Lommebog for Arbejdere har alt det sædvanlige Lommebogsstof: Kalender, Post- og Telegramtakster, Noteringsblade o. s. v., men desuden indeholder den et righoldigt Udvalg af særlige Oplysninger, som man ellers maa støve forskellige bindstærke Værker igennem for at faa.

Hvad vil De vide? Adressen paa Invalideraadet eller en anden vigtig social Institution? Hvilke By- og Sogneraad, der har socialdemokratisk Flertal? Hvormange Socialdemokrater der er i Palæstina? Hvor stor Deres Indtægt maa være for, at De kan staa i Sygekasse? Hvem der er Formand for Fællesorganisationen i Xkøbing? Besked om Højskoler, der kan besøges? Hvormeget De maa fradrage paa Skatteblanketten? Adressen paa det nye Socialkontor i Deres Distrikt? — Ja, og de tusinde andre Ting, De saa ofte har spurgt om, og som De i de kommende Aar igen vil staa og savne. Arbejderlommebogen besvarer det hele. Og saa er det ikke nogen stor Bog. Den kan lige være i Inderlommen. Og — det er det bedste ved det hele — den er *billigere* end de fleste andre Lommebøger. Den koster kun Kr. 1,65 i Helshirtingsbind og for et finere Bind Kr. 2,25 og Kr. 4,50 i Helskindsbind.

Lommebog for Arbejdere er i Handelen. Forlang den straks, den plejer hurtigt at blive udsolgt.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Specialarbejderforbundet.

Kasserere.

Odense: Formand og Kasserer M. Thygesen, Pugeborgvej 16,1., Kontortid: Mandag og Fredag 5½—7 Aften.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 16391 Hansen, Adolf Værnlund (Anvisningskt.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 5820 Andreasen, Einer Andreas Peter.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

				Sidst betalt
Nr.	5820	Andreasen,	Ejnar Andreas P...	8. 7.33
-	12816	Bagge,	Knud Hans Svend.	2 9.22
-	6683	Bjørnsten,	Knud P. V.....	26 9.25
-	32959	Bøgh,	Henrik Andreas P.	4. 3.33
-	4189	Christensen,	Ole Christian.....	28. 3.31
-	23441	Christiansen,	Lars Christian M..	31. 8 29
-	32735	Christophersen,	Albert Michael H..	19.12 31
-	32381	Hansen,	Aage Damgaard ..	17. 9.27
-	18367	—	Willy Robert	9. 3.29
-	37646	Jensen,	Carl Chr.....	26. 9 25
-	51286	—	Kaj Anders.....	29.10.32
-	21519	—	Knud Jens Peter..	15 10.32
-	36365	Jørgensen,	Peter Henrik	9.11.29
-	33463	Koustrup,	Tage Gothard I...	6. 6.31
-	24856	Larsen,	Kaj Olaf Olthawer	10. 9 21
-	29359	—	Osvald Ingemann.	14. 8.26
-	23813	Mortensen,	Anders Edv.....	5. 5.23
-	50335	Nielsen,	Poul Alfred.....	25. 2.33
-	37759	Noesgaard,	Svend.....	27. 3 26
-	24001	Petersen,	Axel Th.....	31.10.31
-	31973	—	Carl Marius.....	27. 6 31
-	50253	—	Hans Arnold.....	12 12.31
-	793	—	Kai Sofus	26 9.31
-	25786	—	Poul Ernst Brix...	9 11.29
-	30506	Rasmussen,	Albert.....	2. 4.32
-	35947	—	Henry.....	18.10.24
-	33015	Randers,	Søren Petersen...	7 1 33
-	53541	Sejersen,	Svend Aage	9. 5 31
-	2470	Svendsen,	Edmund Niels J...	24. 6 33
-	50192	Wahl,	Axel Georg	28. 1.33

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Nr.	46232	Jørgensen,	Christian Aksel...	20. 8.32

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 3 JANUAR 1934 20. Aarg.

Til Arbejde, Liv eller —

Saa er da paany et Aarsskifte passeret. Det er næsten en Trøst, at selve Tiden synes at have sat Farten op, som om vi hurtigst muligt skulde igennem dette Tidsafsnit, der er som en Fortætning af mange Aars privatkapitalistiske Fejldispositioner, af storpolitisk magtstræbende Manøvrer og af Klassekampens hensynsløse Tilsidesættelse af Menneskeret og Menneskeværd. Gennem store historiske Begivenheder, gennem en ændret Vurdering af Samfundet som regulerende Faktor, gennem Kravet om Planøkonomi og Parlamentarismens Tilpasning til Tidens Tempo faar denne Fortætning saa kraftige Udladninger, at de ofte bliver af eksplosiv Karakter.

Hvor glider vi hen? spørger Danmarks ældste Nationaløkonom, Professor Harald Westergaard, og har i denne Sentens givet Udtryk for hele Folkets ængstelige Raab, for dets Uro og dets Frygt for Fremtiden, for dets Spejden efter den Lysning, der er Forvarslet for Skyernes Spredning og Solens Gennembrud.

Frem drager Slægternes lange Karavane,
trodsende Ørkenens Sand,
skiftende Førere, Feltraab og Fane,
stræber den mod Strimen i Himmelens Rand.

Saaledes skrev Carl Ploug for et Par Menneskealdre tilbage. Verset kunde være skrevet i Dag, saa aktuelt er det.

Som Nordens Folk i umindelige Tider har spejdet efter „Strimen i Himmelens Rand", fordi den betød, at saa begyndte Vinterens Mørke at vige for Foraarets Lys, at den knugende Vinter havde kulmineret, og at den herlige, lyse Tid nu var paa Vej, fordrivende Mørke og Kulde, saaledes spejder vi ved Aarsskiftet efter økonomisk Lysning, der kunde varsle beskæftigelsesmæssig Fremgang og tænde nyt Haab i den lidende Menneskeheds Sind.

Er der da nogen Lysstrime, der bebuder økonomisk Foraar og Beskæftigelse til de arbejdsløse?

At Lysstrimen er der, kan der ikke være Tvivl om. Om den er en Foraarsbebuder, kan vi ikke med fuld Sikkerhed vide, men maa nøjes med at haabe derpaa.

Hvor ser vi da Lysstrimen?

Aaret 1933 var et strengt Aar, strengest for de mange Arbejdsløse, men dog et Aar, der viste Bedring. Beskæftigelsesforholdene var gunstigere end i 1932. Statistisk Departement har udregnet, at Arbejdsløshedsprocenten for samtlige organiserede Arbejdere fra Midten af 1933 har ligget betydelig lavere end i det tilsvarende Tidsrum af 1932, og medens 1932 sluttede med en Arbejdsløshedsprocent paa 42,8, var denne ved Udgangen af 1933 sunket til 35,0.

Denne Bedring skyldes i betydelig Grad en meget stærk Nedgang i Byggefagenes Arbejdsløshed, fremkaldt af Statens Støtte til Byggeriet, men ogsaa Industrien har vist forøget Aktivitet. I Metalindustrien har der, naar Skibsværfterne fraregnes, været en noget bedre Beskæftigelse end i 1932. Ved Udgangen af Januar 1933 var der ganske vist 2.255 færre beskæftigede Smede og Maskinarbejdere end et Aar i Forvejen, men dette Forhold bedredes saa betydeligt, at der ved Udgangen af Juli var beskæftiget 2.762 flere end ved Udgangen af

Juli 1932, og ved det nu stedfundne Aarsskifte var der beskæftiget 4.366 flere end Aaret forud.

For Formernes Vedkommende tegner sig et lignende Billede. Ved Udgangen af Januar 1933 var der beskæftiget 69 færre, ved Udgangen af Juli 430 flere og ved Aarsskiftet 298 flere end Aaret forud. Nedgangen i Antallet af beskæftigede Formere fra Midten af Aaret til Udgangen maa ganske vist virke foruroligende, da Formerfaget er et Noglefag, men Antallet af beskæftigede ved Aarets Udgang er dog 310 højere end ved Udgangen af Januar Maaned.

Hertil kommer, at en Bedring af Skibsbygningsindustriens Beskæftigelsesforhold kan paaregnes gennem den Række Bestillinger, som danske Værfter har modtaget, og som vil bringe Antallet af beskæftigede i Jernindustrien og udenfor denne yderligere i Vejret.

Antallet af beskæftigede blandt samtlige organiserede Arbejdere var i Slutningen af 1933 omtrent af samme Højde som i 1929 og 1930, da Arbejdsløsheden var forholdsvis lav, og væsentlig højere end i 1931 og 1932. Statistisk Departement gør dog her opmærksom paa, „at Befolkningen i de produktive Aldersklasser 20—60 Aar fra 1929 til 1933 er vokset med ca. 115,000 Personer — hvilket er mere end den samtidige Stigning i det samlede Befolkningstal — uden at denne Befolkningstilvækst synes at have foroget Antallet af de her omhandlede beskæftigede Arbejdere kendeligt."

Der har altsaa været en reel Bedring i Beskæftigelsesforholdene i 1933, en Bedring som vel kan forventes fortsat i 1934 i Ly af Valutareguleringen og fremmet gennem Kronens Nedskæring og Foranstaltninger fra Statens Side. Statistisk Departement gør dog opmærksom paa, at „det synes, som om Industrien i Øjeblikket kun i stærkt begrænset Omfang er i Stand til yderligere at beskæftige Befolkningstilvæksten". Og her er ikke alene Tale om den naturlige Tilvækst indenfor den Del af Befolkningen, der er knyttet til Industrien, men ogsaa i høj Grad om den Indvandring til Byen, der finder Sted fra Landet, fordi Landbruget i Almindelighed ikke kan beskæftige sin Overskudsbefolkning, og under Krisen yderligere har indskrænket Arbejdskraften.

Nedenstaaende Oversigt viser Tilvandringen til Byerne fra Landdistrikterne i de sidste tre Aar:

Januar, April og Juli Kvartaler	Hovedstaden med Forstæder	Provinsbyerne med Forstæder	Landdistrikterne
1931	8.725	1.944	÷ 10.669
1932	6.505	1.174	÷ 7.679
1933	7.247	1.327	÷ 8.574

I Bestræbelserne for at komme Arbejdsløsheden til Livs drejer det sig altsaa om at forøge Industriens Beskæftigelsesmuligheder, der blandt andet skulde kunne fremmes gennem Importreguleringen, men som ofte hæmmes af, at de Aftaler, der træffes med andre Lande om Vareudveksling, medfører, at vi maa indgaa paa at indføre saadanne færdige Varer, som godt kunde produceres i Danmark.

Statistisk Departement slutter sine „Statistisk-økonomiske Oversigter for Aaret 1933" med følgende Betragtninger:

„Men det afgørende Forhold, som utvivlsomt ogsaa vil præge den nærmeste Tid, er dette, at naar de normale Muligheder for Laan i Udlandet ikke er til Stede, kan Værdien af Indførselen her til Landet ikke overstige Udførselens Værdi med Beløb af nogen Betydning. Dermed er ikke blot Mængden af de Varer, der kan tillades indført, i alt væsentligt bestemt, men Beskæftigelsen er naturligvis ogsaa i vidt Omfang afhængig af, hvor store Indtægter Eksportvirksomhederne og dermed Landet som Helhed kan indtjene udefra."

De fleste vil sikkert mene, at disse Betragtninger ikke kan danne Baggrund for Anlæggelse af et Lysfyn paa den nærmeste Fremtid, og dette kan sikkert være rigtigt, hvis den større Beskæftigelse var et specielt dansk Fænomen, men det er den heldigvis ikke.

I England, hvor Antallet af Arbejdsløse i Januar Maaned var omtrent 3 Millioner, var der ved Udgangen af September Maaned en Nedgang paa 580.000. Nedgangen var i Sammenligning med September 1932 — 531.000.

I Følge „Økonomi og Politik" var de Industrier, hvor Nedgangen i Arbejdsløsheden særlig har gjort sig gældende, Jern- og Staalindustrien 30 pCt., Maskinindustrien 26 pCt., Metalindustrien 30 pCt., Uldindustrien 52 pCt. og Trikotageindustrien 50 pCt., men iøvrigt er Antallet af arbejdsløse sunket i næsten alle Fag. En fortsat og varig Nedgang i Arbejdsløsheden i England maa vel paaregnes at faa en gunstig Indvirkning paa det danske Landbrugs Afsætningsmuligheder.

For Frankrigs Vedkommende oplyses, at i Juli Maaned 1932 naaede Industriproduktionen det laveste Niveau under Krisen. Efter den Tid steg Produktionen med 22 pCt., og selvom den gunstige Udvikling ikke har fortsat sig, var der dog i September Maaned 1933 Nedgang i Antallet af arbejdsløse, og medens 30 pCt. arbejdede under 40 Timer om Ugen i September 1932, var Tallet sunket til 20 pCt. et Aar senere.

For Amerikas Vedkommende karakteriseres Stillingen saaledes:

„Sammenligner man den økonomiske Situation ved Udgangen af September Maaned med Stillingen for et Aar siden, vil man paa de fleste Omraader finde en betydelig Konjunkturfremgang. Paa den anden Side har Udviklingen siden Slutningen af Juli haft en nedadgaaende Retning, og der er opstaaet Frygt for, at det drejer sig om mere end en forbigaaende Tilbagegang, som kun vilde være naturlig efter den voldsomme Stigning i Raastofpriser, Produktion og Aktiekurser, der karakteriserede de første Sommermaaneder. Den Sæsonopgang, der plejer at følge efter Sommerens relative Stilstand, havde der endnu ved Kvartalets Udgang ikke vist sig Tegn til, og den synes altsaa at være blevet overskygget af Tilbagegangen i Konjunkturen."

Det anføres, at Produktionen i September laa ca. 40 pCt. højere end i Marts. Det drejede sig dog væsentlig om Forbrugsvarer, mindre om Byggeri og Maskinindustri.

Hvad Tysklands Arbejdsløshed angaar henvises til den særlige Artikel herom i nærværende Blad.

Saaledes som Billedet af de internationale Beskæftigelsesforhold tegner sig, vil det være for tidligt at fastslaa, at vi nu er inde i en almindelig Opgangsperiode, hvortil kommer, at de højspændte politiske Forhold, der ikke udelukker Muligheden af aabne krigerske Forviklinger, kan berede fortsatte ubehagelige Overraskelser, men at der internationalt har været en ikke ubetydelig Bedring i Beskæftigelsesforholdene kan ikke bestrides. Non det alligevel ikke er et spirende Tegn paa, at vi i hvert Fald er et Stykke paa Vej op af Bølgedalen.

Ogsaa denne Gang passerede vi Aarsskiftet med opsagte Overenskomster, hvilket jo altid rummer Fare for, at Arbejdsfreden, der vel i Øjeblikket er mere paakrævet end nogen Sinde, kan blive forstyrret. Heldigvis tør vi ogsaa her anlægge noget Lyssyn. Der var ikke rigtigt Smeld i Skuddet, da Arbejdsgiverforeningen fyrede Opsigelserne af, og Krigslysten synes ikke denne Gang at være saa udpræget, som vi ofte tidligere har mærket. Arbejdsgiverne vilde da ogsaa komme i en ganske uholdbar Situation, hvis de iværksatte Lockout paa Krav om Lønreduktioner, der næppe vil finde Tilslutning fra nogen Side undtagen fra dem, der i dybt Fjendskab til Arbejderklassen ønsker denne trykket ned paa Proletariatets Vilkaar. Det er i saa Henseende betegnende, at ikke alene er Raabet om Lønreduktioner forstummet i mange af de Kredse, hvor det lød omtrent som Cæsars „Karthago bør ødelægges", men Tilslutningen til Fagorganisationernes Krav om Opretholdelse af den bedst mulige Købeevne synes at være stigende hos dem, der beskæftiger sig med Øjeblikkets økonomiske Problemer.

En Artikel i Dagbladet „Børsen" for den 10. Januar „Fred paa Arbejdsmarkedet" er ogsaa meget bemærkelsesværdig. „Børsen" plejer at være godt underrettet om, hvad der foregaar indenfor Arbejdsgiverforeningen, og Bladets Udtalelser er derfor saa meget mere interessante. Det skriver bl. a.:

„Jovrigt er det bemærkelsesværdigt, saa roligt Situationen paa Arbejdsmarkedet udvikler sig til Trods for, at alle Overenskomster er opsagt fra Arbejdsgivernes Side. Det staar i Forbindelse med, at de Krav om meget store Lønnedskæringer, som Arbejdsgiverne fremsatte i Efteraaret 1932, ikke bliver gentagne i denne Omgang."

Arbejdsgiverne anførte i Begrundelsen for Opsigelse af Overenskomsterne bl. a., at et af Hovedpunkterne i Foraarets Forhandlinger skulde være Spørgsmaalet om Fastsættelse af betryggende Afstemningsregler. Rigsdagen har nu vedtaget den ændrede Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder med de deri indeholdte nye Afstemningsregler, hvorved det ovenfor citerede Hovedpunkt maa gaa ud af Arbejdsgivernes Dagsorden.

Saa er der Kravet om en Ophævelse af de gældende Tarifløninger i Tilfælde, hvor organiserede Arbejdsgivere staar overfor en direkte Konkurrence med uorganiserede Arbejdsgivere, men paa en saa tynd Polsepind kan der næppe koges Lockoutsuppe. At Arbejdsgivernes Organisationsforhold ikke har fulgt Trit med Udviklingen, og at Arbejdsgiverforeningen enten har forsømt eller maaske paa Grund af sin Lockoutpolitik ikke har været i Stand til at drage det betydelige Antal af uorganiserede Arbejdsgivere, der efterhaanden er opstaaet, ind under sit Organisationsomraade, kan Arbejderne ikke tage Følgerne af, og at iværksætte Lockout for at tvinge Arbejderne til at tage Hensyn til en forfejlet Organisationspolitik fra Arbejdsgiverforeningens Side, vilde være at gøre Forsøg paa at rette Bager for Smed.

Man laver vel heller ikke Lockout for at faa Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, saa meget mindre som fremtrædende Arbejdsgivere for

ikke saa længe siden erklærede, at der næppe var Grund til i Almindelighed at røre ved disse; ganske vist var det dengang Arbejderne, der ønskede Ændringer.

Vi kan iøvrigt ganske tilslutte os de Betragtninger, hvormed Arbejdsgiverforeningens Formand slutter en Nytaarsartikel i Arbejdsgiverforeningens Organ. Hr. Julius Madsen skriver:

„Vi gaar nu ind i et nyt Aar, og alle ønsker og haaber paa, at det nye Aar vil bringe en Bedring i de vanskelige Forhold, vi lever under, men skal Ønsket gaa i Opfyldelse, maa alle i dette Land, fra Regering og Rigsdag til den enkelte Borger, sætte alt ind paa at faa sat Arbejder i Gang. Med Hævning af Varepriserne og med Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse skaffer man ikke de Arbejdsløse Arbejde."

Der mangler blot en lille Tilføjelse: Man skaffer heller ikke de Arbejdsløse Arbejde ved at iværksætte Arbejdskamp. Vi vil tilgive Arbejdsgiverforeningens Formand, at han har udeladt dette, saa meget mere som hans Nytaarsartikel med Hensyn til hele Formen virker betydelig mere afdæmpet, end vi er vænnet til, naar „Arbejdsgiveren" behandler Arbejdsforholdet.

Nogen Krigsfanfare er det under alle Omstændigheder ikke.

Vi maa da have Grund til at haabe, at ligesom vi nu saa smaat gaar Naturens Foraar, den lyse Tid i Møde, saaledes gaar vi trods alle de Trængsler, som 1933 bragte over den arbejdende Befolkning herhjemme og særlig ude i Verden, og som medførte en øjeblikkelig Lammelse af Arbejderbevægelsen i Tyskland, et økonomisk Foraar, en lysere beskæftigelsesmæssig Tid i Møde.

Socialdemokratiets Politik.

Af Partisekretær *Hans Hansen.*

Stormen fra Barikade til Barikade.

I 1917 — Verdenskrigens tredie Aar — da de daglige Mordmeldinger allerede var blevet Vane, da den europæiske politiske Horisont var haabløs graasort og trist, kom der Melding om en Storm i Øst.

Revolution i Rusland!

Det russiske Folks utallige Millionarmé havde rejst sig til Protest mod Czarismen. Som en Løbeild gik det Verden over. Haabet tændtes i Millioner Arbejdersjæle. Endelig! Nu kommer vel det store, verdensomfattende Opgør med den bundraadne Kapitalismes Verdenshusholdning, hvis foreløbige Kulmination Verdenskrigen var?

Jo, den russiske Folkerejsning, som senere forvandledes til et Mindretals Diktatur, blev forsaavidt en *Foraarsbebuder* i Krigsaarenes Udvikling. Da den tyske Vestfront brød sammen i Efteraaret 1918, kom hele Europa praktisk talt i Skred. I alle de besejrede Lande, hvor Nøden var størst og Fremtidsudsigterne mørkest, rasede Revolutionen. I Tyskland, Østrig-Ungarn og Dele af Balkan rejste Folket sig. Kejser- og Kongedømmer, befæstet gennem Menneskealdre, afskaffedes paa Døgn. Helt nye Stater opstod. Europa var i Støbeskeen. Det var, som om Folkets Millionarmé rejste sig til lidenskabelig Protest mod de Symboler og Personer, som var For- og Krigstidens mest iøjnefaldende. Ned med Kapitalisme og Monarki: Dagens politiske Slagord blev Ord som:

Proletarisk Diktatur! Demokrati! Folkefrihed! Bedriftsraad! Socialisering! Internationalisme! Afrustning! Aldrig mere Krig! Europas forenede Stater! Folkenes Forbund! Pax æterna!

For den internationale socialistiske Arbejderbevægelse var denne Periode en *forjættende* Tid. Folkemillionerne var saa modtagelige for Socialismens Evangelium som aldrig før. Det gik fra Angreb til Angreb. Barikade efter Barikade faldt. Saadan var Tiden fra 1917 til 1920—21.

Kapitalismens Stabilisering.

Samtidig med, at den internationale socialistiske Arbejderklasse startede dette internationale Erobringstogt, spaltedes den. De indre Modsætninger om Taktik og Strategi, som allerede Krigen aabenbarede, uddybedes og førte i Efterkrigstiden til aaben Spaltning. I 1919 dannedes 3die, d. v. s. Kommunistisk Internationale, og i 1923 samledes i Socialistisk Arbejder Internationale Alverdens øvrige socialistiske Partier. 3. Internationales Hovedstøtte blev det russiske kommunistiske Parti, de øvrige Partier, der tilsluttede sig den, var for det meste smaa Minoriteter indenfor den europæiske socialistiske Arbejderbevægelse. Socialistisk Arbejder-Internationale (S. A. I.) blev Samlingsstedet for den aldeles overvejende Mængde af Verdens politisk organiserede Arbejdermasser.

Denne Spaltning blev skæbnesvanger. Den var en af de vigtigste Forudsætninger for, at den Offensiv, som den internationale Kapitalisme kort efter satte ind med, kunde faa den uhyggelige Succes, der begyndte med det proletariske Diktaturs Sammenbrud i Ungarn i 1919, og kulminerede med den tyske Arbejderbevægelses totale Sammenbrud i Marts 1933.

Europa har nu igen skiftet Udseende. Mangen Skanse, der vandtes i „Stormperioden" 1917—1920, er igen faldet: Italien, Ungarn, Tyskland! Flere Steder kæmpes endnu: Østrig! Polen! men Reaktionen er umiskendelig i Offensiven. Rusland holder endnu — heldigvis — men dets — for en vesteuropæisk Kommunist — saa „kompromitterende" opportunistiske udenrigspolitiske Linje er et Bevis paa Landets kolossale indenrigske Vanskeligheder. Kommer Krigen med Japan *nu*, bliver der alvorlig Fare paa Færde. Kontrarevolutionen faar sin store Chance.

— Hvor forandret er ikke Dagens Situation fra den foran beskrevne Periode 1917—21? Dagens politiske Slagord er: *Den kommende Verdenskrig! Afrustningskonferencens Fallit! Demokratiets Sammenbrud! Kapitalismen triumferer!*

Manden fra Norden.

For de nazistiske tyske Magthavere maa der være noget paradoksalt i at betragte den nuværende politiske Stilling i Skandinavien. De har „udryddet" den „jødiske Socialisme". Lyst hver Marxist i Band. Proklameret den „nationale" Socialisme som Verdensbevægelse. Sværget til Arierne og besunget den urægte nordiske Type. (Den er som bekendt renest nord for Hamborg!) I Norden *regerer* de marxistiske socialistiske Partier. I Danmark siddder en socialdemokratisk Koalitions-Regering siden 1929 (vel den ældste parlamentariske Regering, Europa, maaske Verden har for Øjeblikket), i Sverige er der dannet et rent socialdemokratisk Kabinet, i Norge venter og haaber vi paa en Arbejder-Regering i Løbet af indeværende Maaned, i Finland hævdede det socialdemokratiske Parti sig straalende ved det sidste Valg, og paa Island, melder Telegrammerne, forberedes en socialdemokratisk Koalitions-Regering.

Saadan er altsaa den politiske Konstellation hos de Nordboere, som Nazisterne ynder at fremstille som de ideelle Mennesketyper. Og alle disse marxistiske Regeringer sidder i Kraft af de nordiske Folks *frie* Vilje.

Realiteter og Kendsgerninger har for Demagoger altid været en ubehagelig Korrekturlæser.

Midt i alt det for en Socialist saa mørke og triste ved den øjeblikkelige verdenspolitiske Situation er Stillingen i Norden et straalende Lyspunkt.

Kan det da holde? Eller er vi skandinaviske, vi danske Socialdemokrater ogsaa kun Konjunkturriddere, som vil blive smidt over Bord af den Desparationens Bølge, der har rejst sig derude i Europa?

Det var Bonden, som i Norden befæstede Parlamentarismen og det politiske Demokrati. Vil Arbejderne kunne skabe og forsvare det *sociale* Demokrati?

Doktriner og revolutionær Handling.

Jeg havde engang (før Sammenbruddet) vist en tysk Partifælle rundt paa en Række sociale Institutioner i en dansk, socialdemokratisk styret Provinsby. Han havde set Skoler, Hospitaler, Ungdomshjem, Alderdomshjem, Børnehjem, Brugsforening, Fællesbageri, Bladtrykkeri — hele Remsen. Han havde hørt Lønstatistik, Understøttelsessatser og meget mere. Sluttelig var han med mig til Aftenens Generalforsamling i Socialdemokratisk Forening. Han var *Dr.*, den paagældende tyske Partifælle. Mange tyske Partifæller var Doctores udi et eller andet. Næst efter at beundre den sociale Forsorg var han meget forbavset over det lidenskabsløse Forløb af Partiforeningsgeneralforsamlingen, hvor store og for Byens Arbejdere vidtrækkende Dispositioner blev truffet næsten uden Diskussion. *Dänemark*, sagde han, da han rejste, *ist das Land ohne Probleme!*

Var det en Spydighed eller en Kompliment? Jeg ved det ikke, men der var en Kerne af Sandhed i Ordene. Den danske, ja, forøvrigt den skandinaviske Arbejderbevægelse har aldrig haft sin Styrke i Doktrinerne, men altid i *Praksis*. Den, der har deltaget i et tysk Partimøde eller Kongres, kan tale med derom. Da den danske Arbejderbevægelse havde Hundreder af socialdemokratiske Byraads- og Sogneraadsmedlemmer, havde den tyske Arbejderbevægelse slet ingen. Dels fordi den reaktionære Valgordning hindrede det, men ogsaa fordi Doktrinarismen altfor mange Steder sad i Højsædet. Den tyske Arbejderbevægelse døde i alt Fald ikke paa Grund af manglende marxistisk principielle Drøftelser.

Maaske er det i Længden en Svaghed, at den reelle Interesse for principielle Drøftelser er saa lille i den danske Arbejderbevægelse, indtil nu har den skandinaviske Arbejderbevægelses Evne til i Praksis at omsætte sine Idéer været dens Styrke. Omfattende Bevisførelse er ikke fornøden. Tag den danske Arbejders Standard — kulturelt og økonomisk — i Dag og sammenlign den med Verdens øvrige Arbejderes. Det er en Kendsgerning, som taler og taler stærkt. Nuvel, det vil være altfor letbenet, hvis man vil drage Sammenligninger med den tyske Arbejderbevægelse, ikke at betone den Forskel, der var og er paa ydre Vilkaar. De sidste 100 Aars politisk og social Udvikling i Danmark og Tyskland har visselig været forskellig. Vi har i Danmark haft andre økonomiske Forhold end i Tyskland, vi har været fri for Krig og Revolution, og vi har, hvad der er særlig vigtigt, et Par Menneskealdres demokratisk politisk Tradition at bygge paa. Af vor *Evne* til nøgternt at bedømme Værdien af de to sidste Menneskealdres politiske og økonomiske Erobringer og af vor *Vilje* til fortsat at bevare den politiske Indflydelse afhænger den kommende Tids Udvikling.

Demokratiet — vor eneste Mulighed.

Vi har politisk Demokrati i Danmark. De afgørende Paragraffer i Grundloven siger:

§ 84: „Enhver er berettiget til paa Tryk at offentliggøre sine Tanker, dog under Ansvar for Domstolene. Censur og andre forebyggende Forholdsregler kan ingen Sinde paany indføres."

§ 85: „Borgerne har Ret til uden foregaaende Tilladelse at danne Foreninger i ethvert lovligt Øjemed. Ingen Forening kan ophæves ved en Regeringsforanstaltning. Dog kan en Forening foreløbig forbydes, men der skal da straks anlægges Sag mod den til dens Ophævelse."

§ 86: „Borgerne har Ret til at samle sig ubevæbnede. Offentlige Forsamlinger har Politiet Ret til at overvære. Forsamlinger under aaben Himmel kan forbydes, naar der af dem kan befrygtes Fare for den offentlige Fred."

Det er „borgerligt" Demokrati; det er Kapitalismens Danmark, siger Kommunisterne. Kender I ikke — fortsætter de — Anatole France's blodige Ironi, netop over denne Statsform, der er saa „fri", at den forbyder saavel Greven som den fattige Lasaron at sove under Seinens Broer? Aah, jo, kan vi svare, vi ønsker det ejheller overvurderet, og i alle Grundlovens Leveaar har netop *vi* været de førende i Agitationen for rimelige Forfatningsændringer. Men — og her et kraftigt men — vi maa kraftigt advare imod den Overdrivelse, som Kommunisterne saa letsindigt gør sig skyldige i, naar de frakender dette Demokrati noget som helst Værd for Arbejderklassen. *Vanderwelde* advarede imod denne farlige Generalisering paa S. A. I.'s Pariser-Konference i August 1933:

„I de Lande, hvor man endnu nyder godt af Demokratiet, de Lande, hvor Demokratiet er rodfæstet og knapt nok truet, siger man os: Hvad I her priser og lovsynger, er jo det *„borgerlige* Demokrati", og det er *det*, I forlanger, Arbejderne skal kæmpe for? Jeg svarer: Foragt ikke Demokratiet, ejheller i dets mere utilstrækkelige Form. At foragte det er jo det samme som at underkende, at Demokratiet, hvor det bestaar i Dag, ikke alene er en Arv fra tidligere borgerlige Revolutioner, *men tillige repræsenterer en Sum af tilkæmpede Fordele, som Proletariatet gennem et Aarhundrede har været med til og bragt Ofre for at tilkæmpe sig.*"

Mon ikke de tyske Kommunister *Torgler* og *Thälmann* i Dag aabent vil erkende Forskellen paa Weimar-Republikken og Hitler-Tyskland? Gør de det, erkender de samtidig det bundfalske i det tyske Kommunistpartis Kampparole: Nazisten Hitler eller Socialdemokraten Severing, det er det samme! Var Parolen og den praktiske Politik, der førtes derefter

i Tyskland, falsk og urigtig, bliver Tilpasning af samme Parole i Danmark en direkte Forbrydelse.

Demokratiet i Danmark er visselig borgerligt. Vi har politisk, men intet økonomisk Demokrati. Statsapparat og Tradition er konservative Magtfaktorer, som det kan være vanskeligt at forlene sig med. Der er ingen Anledning til at skjule disse Brist ved det borgerlige Demokrati. Men hvilke Fordele har det til Gengæld ikke for den socialistiske Arbejderklasse? Det giver en socialistisk Fagbevægelse *dens eneste Eksistensmulighed!* Det skaber den *skolende Deltagelse i det offentlige Liv* af de brede Folkemasser, som *Rosa Luxemburg* en Gang talte om som en af Socialismens absolutte Forudsætninger! Her i Danmark — Landbrugslandet — er Arbejderbevægelsens Virke paa *demokratisk* Grund dobbelt nødvendigt, fordi en fremadskridende socialistisk Udvikling *forudsætter* velvilligt Medarbejde fra Landbrugets Smaafolk. Ingen europæisk Revolution er ført til Sejr, hvor Smaabonde og Arbejder stod imod hinanden.

Demokratiet sikrer Forenings-, Ytrings- og Aandsfrihed og beskytter altsaa for den skaanselsløse Henretning af Anderledestænkende, som er Særkende for *ethvert* Diktatur, hvadenten det smykker sig med proletarisk eller nazistisk Betegnelse.

Den socialistiske Arbejderbevægelses eneste Mulighed er derfor Arbejde paa demokratisk Grundlag. Man skal enten være politisk Analfabet eller betalt Moskva-Agent for ikke at føle det som en dyrekøbt *socialistisk* Erfaring og Pligt at henlede danske Arbejderes Opmærksomhed paa den alvorlige Fare, det er at kokettere med Diktaturet.

Demokratiet skal bevares.

At tale om nogen øjeblikkelig overhængende Fare for det danske Demokrati er urimeligt. Dermed være ikke sagt, at der ikke er endog ret betydende antiparlamentariske Tendenser, som *kan* blive farlige. L. S. Bevægelsen kan, hvis den begunstiges af fortsat alvorlig Krise i Landbrugserhvervet og slaar over i Desperation, blive en Fare. Indenfor det konservative Folkeparti, særlig blandt Partiets yngre Generation, findes der en udpræget Sympati for fascistiske Metoder. Partiets uensartede Sammensætning: Rene Arbejdsgiverinteresser (Poul Drachmann), Handelsstands- og Grossistinteresser (Halfdan Hendriksen— Prieme), Funktionær- og Middelstandsinteresser (Bouet og de yngre Præster m. fl.) vil dog sikkert ikke gøre det muligt at forvandle hele dette Parti til en Slags danske Nationalsocialister. De danske Nazister og Kommunister gør foreløbig hverken fra eller til. De betinger hinanden og vokser samtidig. Deres politiske Fremtidsudsigter er i alle Henseender afhængige af den økonomiske Udvikling. Begge har de Krisen til Far og Demagogien til Mor.

Kendetegnende for den Rebellion, som Krisen har skabt i brede Folkelag, er dens *antikapitalistiske* Tendens. Spørgsmaalet om, hvordan denne Rebellion vil give sig Udtryk i den praktiske Politik, er afhængig af de forskellige politiske Partiers Evne til at tilfredsstille og opsuge de rebellerende Masser. Rent *logisk* skulde denne Tingenes Tilstand føre til, at disse Befolkningslag strømmede til de antikapitalistiske Partier. Men Problemet kan slet ikke klares med logiske Følgeslutninger. Se til Tyskland! Dér lykkedes det at udnytte en udpræget antikapitalistisk Stemning til at — sikre Kapitalismen!

Det er jo nemlig *Sandheden* om den tyske Tragedie. Adolf Hitler sejrede i Slutsporten kun i Kraft af den *proletariserede* Middelstands *Tillid*. Efterkrigsaarenes rapide Rationaliseringsproces havde proletariseret Mellemstanden, havde gjort den antikapitalistisk. Hvorfor lykkedes det da ikke den socialistiske Arbejderbevægelse at opsuge den, at faa dens Tillid? Kun fordi Arbejderbevægelsen var splittet og manglede den Slagkraft og Styrke, som er en Betingelse for at vinde vaklende Menneskers Tiltro. Det kommunistiske Splittelsesarbejde i Arbejderbevægelsen virkede *politisk* som en direkte Haandsrækning til Adolf Hitler, og den kommunistiske Kamp-Strategi med bevidste Desorganisationsforsøg overfor Erhvervslivet, ulovlige Strejker, væbnet Opstandsforsøg, den ensidige Kamp mod Socialdemokratiet som „Hovedfjenden", letsindig Brug af den „proletariatiske Diktatur"-Tanke o. s. v. — altsammen skabte det de *psykologiske* Forudsætninger for Nazisternes Sejr med deres demagogiske Bolschevikforskrækkelse og deres „nationale Socialisme".

Det tyske Socialdemokrati og den tyske Fagbevægelse har ogsaa begaaet Fejl, hører jeg en Læser indvende. Ja, afgjort. Adskillige saagar. Men det bortrydder ikke den Kendsgerning, at Splittelsen i Arbejderbevægelsen og det tyske Kommunistpartis Taktik, som selv *Trotzski* kaldte taabelig, var de afgørende Faktorer for den tyske Arbejderklasses smertelige Nederlag.

Lad os i Danmark drage Lære heraf!

Resultater eller Fraselyrik.

Den bedste Metode til at undgaa Gentagelse af den tyske Tragedie i Danmark er at fortsætte den Realitetspolitik, Socialdemokratiet har ført som Regeringsparti siden 1929. Det falder helt uden for denne Artikels Rammer i Detaljer at ville opremse, hvad den socialdemokratiske Regering har betydet for den danske Arbejderklasse gennem de sidste 5 Aar.

Et Par Resultater, som har særlig Betydning for Arbejderklassen, skal dog nævnes.

Den nuværende Regering har i sine 5 Virkeaar arbejdet under saa vanskelige økonomiske Vilkaar som næppe nogen anden Regering siden den fri Forfatnings Gennemførelse i 1848.

Den forudgaaende Venstreregering virkede ogsaa i en Krisetid. Den gennemførte *de sociale Nedskæringer*, men denne Venstreregering og dens konservative Støtteparti lagde ikke to Straa over Kors til positiv Bekæmpelse af den økonomiske Krise!

Vil man heroverfor sætte Ministeriet Staunings Indsats til Krisens Bekæmpelse, faar man følgende samlede Billede:

Ved Regeringens Initiativ er gennemført Bevillinger til Fremskaffelse af Arbejde paa alle mulige Omraader, paa Landet som i Byerne: Statsarbejder, kommunale Arbejder, Boligbyggeri, Vejarbejder, Jernbanearbejder, Havneanlæg, Kystsikringer, Brobygninger, Grundforbedringsarbejder m. m. — Alt i alt er 500 Mill. Kr. — *en halv Milliard!* — ved dette Initiativ stillet til Disposition til Arbejde. Hvor mange Mennesker dette er kommet til gode, kan jeg ikke gøre op. Men der er herved skabt Arbejde og Fortjeneste for Titusinder af Familier, baade Arbejdere, Handlende og Haandværkere og mange andre, som ellers havde mærket Krisens Slagskygge over deres Hjem. Og i denne Forbindelse maa ogsaa erindres de Millioner, som er ydet direkte til Fiskere, Handlende og Haandværkere for at give disses Virksomheder en Haandsrækning under Krisen.

Enhver ved, at Regeringen lige fra sin Tiltræden har arbejdet energisk for at skaffe de Arbejdsløses Hjem den bedst mulige Haandsrækning. De første 2½ Aar forkastedes imidlertid alle Forslag. Først da der skulde lovgives om Landbrugskrisen, blev Oppositionspartierne til at faa i Tale. — Og siden Oktober 1931 — altsaa i de sidste 2½ Aar — er der ud over Tilskudene til den ordinære Forsikring ydet 106 Mill. Kr. i ekstra Hjælp til de Arbejdsløse. Lægges hertil 7 Mill. Kr. i Tilskud til Oprettelse af Krisekasser, 1½ Mill. Kr. som eftergivne Laan til forskel-

lige Arbejdsløshedskasser, direkte Tilskud til billigt Kød og Margarine o. s. v., *naar man op ved 130 Mill. Kr. i ekstra Hjælp til Arbejdsløse.*

Jeg ved, at disse Beløb ikke har formaaet at skaffe de Arbejdsløse nogen „Herretilværelse", jeg indrømmer ogsaa, at det ikke er tilstrækkeligt. Men jeg ved ogsaa, at den Hjælp, her er ydet, er betydeligt mere, end hvad de Arbejdsløse i noget andet Land drømmer om. Baade hvad Fremskaffelse af Arbejde og Hjælp angaar, taler Tallene saa stærkt, at de paa selvtænkende Mennesker gør større Indtryk end selv den værste kommunistiske Skraalhals.

Til alt dette kommer Regeringens Indsats for en Demokratisering af Lovgivningen, en Række værdifulde Ting, der er gennemført administrativt o. s. v.

Nuvel, jeg ved, at en og anden vil indvende, at disse Resultater kun er skabt ved Ofre, der ogsaa har ramt Arbejderklassen. Det er rigtigt. Saalænge Socialdemokratiet ikke har Flertal i den danske Rigsdag, er Partiet henvist til at drive Kompromispolitik. Saa at sige daglig maa der træffes det mange Gange bitre Kompromis mellem det, man *ønskede*, og det, der er *praktisk opnaaeligt*. Og der er ingen Anledning til at skjule, at baade Venstre og Konservative tager sig denne Nøglestilling, som den uretfærdige Forfatning indrømmer dem, meget dyrt betalt. Men alligevel —! Jeg beder trøstigt Læserne om selv at gennemgaa Hovedlinjerne i Stauning-Regeringens Politik og beder dem forestille sig, *hvorledes Linjerne i dansk Politik vilde have set ud, hvis der i Stedet for Kabinettet Stauning i Depressions- og Kriseaarene 1929—33 havde siddet f. Eks. et Kabinet Kragh—Christmas Møller.*

Hvad er nu mest „radikalt" og „revolutionært": 1) at føre negativ Demonstrationspolitik og udlevere den politiske Magt til et Par borgerlige politiske Partier, der er tilsinds hensynsløst at udnytte en saadan Chance til at vælte Krisens Byrder over paa Middelstand og Smaakaarsfolk — eller — som det er sket — 2) at udnytte en demokratisk Folketingsmajoritet til at hindre et saadant reaktionært Røvertogt og samtidig indenfor de Rammer, Forfatningen og de herskende politiske Magtforhold muliggør, at fremme den demokratiske Udvikling, der ogsaa er Socialismens Forudsætning?

Vi vil hævde, at den Linje, der hidtil er fulgt, baade har været radikal og revolutionær i disse Ords egentlige Betydning.

Socialdemokratiets og Regeringens Skæbne ligger i Arbejdernes Hænder.

Enhver, der ærligt vil bedømme Regeringens Arbejde, kan uden at risikere nogen begrundet Modsigelse fastslaa, at ingen Regering nogen Sinde i en saadan vanskelig Situation har udfoldet et tilsvarende kraftfuldt Initiativ.

Regeringen har lige fra sin Tiltræden og til dette Øjeblik vist, at den forstaar Tidens Vanskeligheder, og at den baade med energisk Vilje og med store Resultater har taget Kampen mod Krisen op — for at fremme Beskæftigelsen og for at værne de Hundred Tusind Smaahjem mod Krisens Anslag.

Derfor maa Smaahjemmenes Kvinder og Mænd fast og beslutsomt slutte op om Regeringen for at give den forøget Styrke. De maa gøre det ikke alene paa Valgdagene — *men netop i dette Øjeblik.*

Fra alle Sider løbes der Storm mod Socialdemokratiet og Regeringen. Hadet til det stærke og enige Socialdemokrati forbinder alle Socialdemokratiets Modstandere, Venstre, Konservative, „Skatteborgere", Nazister, L. S.-Folk, Retsforbund og Kommunister sætter al deres Kraft ind paa at underminere og angribe Regeringen og Socialdemokratiet. Idet de bevidst fortier eller forvrænger de faktiske Forhold og Regeringens vældige Indsats i disse Aar, giver de uden videre Regeringen og Socialdemokratiet Skylden for den kapitalistiske Verdenskrises Ulykker.

Ja, vore Modstandere undser sig end ikke for baade paa Møder og i Pressen at mistænkeliggøre og tilsvine Parlamentarismen og Rigsdagen i Almindelighed og Regeringens og Demokratiets Repræsentanter i Særdeleshed. Reaktionære Overklassefolk fortæller i „Skatteborgeren", at vi har ødelagt det frie Danmark, gjort det til en Tvangsstat, lavet Attentat paa den hellige private Ejendomsret, ødslet med Millionerne til Understøttelser; Kommunisterne fortæller til Gengæld, at Socialdemokraterne er en Samling Overklasselakajer og Bourgeoisiagenter, medens Nazisterne kalder os marxistiske Slyngler og Forbrydere. Der er kort sagt noget for enhver Smag.

Det danske Socialdemokrati og med det altovervejende Flertal af den store danske Arbejderklasse skal overalt i Landet vise denne forvirrede Flok af Modstandere, at Socialdemokratiet aldeles ikke lader sig sætte paa Anklagebænken af dem! Tværtimod! Det er os, der anklager: Vi anklager det kapitalistiske Samfundssystem og de Partier, der staar som dette Systems Forsvarere!

Vi anklager de Partier, der midt i denne Krise søger at mistænkeliggøre Folkestyret, samtidig med, at de benytter Landstinget imod Folkets store Flertal!

Vi anklager alle dem, der direkte eller indirekte støtter nazistiske Tendenser, hvis Maal er at afskaffe Folke-Styret og knægte det arbejdende Folk til Fordel for den Kapitalistklasse, der kun frygter én Ting: det arbejdende Folks Sammenhold om et positivt arbejdende Socialdemokrati.

Vi anklager endelig som Forrædere mod det arbejdende Folk de kommunistiske Splittelsesagenter, som i denne for Arbejdere og Smaakaarsfolk saa farlige Tid hensynsløst sætter deres Kraft og russiske Penge ind paa at svække Socialdemokratiets og dermed Arbejderklassens Magtstilling.

I Angreb, i Kamp mod alle dem, der staar os i Vejen, skal man finde os i 1934.

Vi appellerer til alle danske Arbejdere:

Støt os i denne Kamp! I Jeres Hænder ligger Regeringens og Socialdemokratiets Skæbne.

(Efter Arbejdsmændenes Fagblad.)

Den nye Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder.

Som bekendt har Rigsdagen vedtaget en ny Lov om „Mægling i Arbejdsstridigheder", i hvilken er indført Regler for Afstemninger, der foretages i Organisationerne, naar disse skal tage Stilling til de af Forligsinstitutionen fremsatte Mæglingsforslag.

Det er jo disse Afstemningsregler, der særlig har vakt Interesse under Rigsdagens Behandling af Lovforslaget og ogsaa vakt nogen Modstand i Arbejderkredse, samtidig med at Arbejdsgiverne overfor Socialministeren gav Udtryk for stærk Misfornøjelse med dem, fordi Reglerne efter deres Formening ikke var tilstrækkelig vidtgaaende.

At de Kredse, der ønsker tvungen Voldgift indført, var endnu mere utilfredse, er jo let forstaaeligt.

For den historiske Udvikling, der førte til, at Regeringen forelagde Forslaget om Lovfæstelse af saadanne Afstemningsregler, har vi gjort Rede i Fagbladet for Oktober Maaned i Fjor, ligesom vi deri har fremsat vore principielle Synspunkter paa Afstemningsregler i Almindelighed.

De omhandlede Regler indeholdes i Lovens § 7 og § 8, der lyder som følger:

§ 7.

Stk. 1. Naar et Mæglingsforslag underkastes Afstemning inden for en Organisation, maa det kun forelægges i Forligsmandens Affattelse, og der kan kun afgives rene Ja- eller Nej-Stemmer. Enhver Afstemning om Mæglingsforslaget skal foregaa hemmeligt og skriftligt. Naar Afstemningsresultatet foreligger, skal Organisationen uden Ophold give Forligsmanden skriftlig Meddelelse om, hvor mange Ja-Stemmer og hvor mange Nej-Stemmer der er afgivet, saavel som om det samlede Antal af stemmeberettigede Medlemmer. Før en Afstemning finder Sted, skal Organisationen saa vidt gørligt drage Omsorg for, at alle stemmeberettigede Medlemmer faar Adgang til at gøre sig bekendt med Mæglingsforslaget i dets Helhed.

Stk. 2. Opgørelsen af Resultatet af en Urafstemning finder Sted efter nedennævnte Regler:

Et Mæglingsforslag anses for forkastet, naar over 50 pCt. af de stemmedeltagende har stemt imod Forslaget og mindst 75 pCt. af de stemmeberettigede Medlemmer har deltaget i Afstemningen. For hver Procent (Point), hvormed Stemmeafgivningsprocenten ligger under 75, skal den til Forkastelse nødvendige Procent af de afgivne Stemmer forhøjes med ½.

Har Stemmedeltagelsen ikke andraget 25 pCt. af de stemmeberettigedes Antal, anses Forslaget som vedtaget.

Blanke og andre ugyldige Stemmesedler medregnes ikke ved Opgørelsen.

Stk. 3. Om Stemmeresultaterne, saaledes som de fremkommer i Afdelingerne, Forbundene eller Hovedorganisationen, maa intet offentliggøres eller meddeles, før Forligsmanden har offentliggjort Hovedresultatet.

§ 8.

Stk. 1. Naar der foreligger en Konfliktsituation, omfattende flere Fag, og Forligsmanden skønner, at denne kun kan løses under eet, kan han i de af ham til Konfliktsituationens samlede Løsning stillede Mæglingsforslag bestemme, at disse delvis eller fuldt ud skal betragtes som en Helhed, uanset hvorledes de Fag, der er inddraget i Konflikten, er organiseret (som selvstændige Fagforeninger, Fagforbund eller Arbejdsgiverorganisationer eller indordnede som Medlemmer af en Sammenslutning af Fagforeninger, Fagforbund eller Arbejdsgiverorganisationer).

Stk. 2. Til Afgørelse af, om et saadant Mæglingsforslag er vedtaget eller forkastet, kan Forligsmanden forlange, at der skal foretages en Sammenlægning af Resultaterne for de forskellige inddragne Fag, og de stillede Forslag skal da betragtes som vedtaget, hvis der som Helhed foreligger et Flertal for Vedtagelsen. Ved Udregningen heraf skal i Tilfælde af Urafstemning denne lægges til Grund, medens, hvor Afgørelsen er truffet af en kompetent Forsamling, Afstemningen inden for denne skal benyttes som Fordelingsgrundlag. I de Tilfælde, hvor der inden for Afstemningsomraadet anvendes baade Urafstemning og Afgørelse ved kompetent Forsamling, beregnes Stemmeafgivningen saaledes: Man udregner, hvor stor Stemmeafgivningsprocenten har været for de Afstemningsomraader som Helhed, hvor Urafstemning anvendes. Det samlede Medlemstal inden for det Omraade, hvor Afgørelsen træffes af en kompetent Forsamling, reduceres herefter *i Forhold til* den udfundne Stemmeafgivningsprocent inden for Urafstemningsomraadet, dog saaledes, at der ikke herved regnes med en lavere Stemmeafgivningsprocent end 50. Det saaledes reducerede Medlemstal fordeles mellem Ja- og Nej-Stemmer i samme Forhold som de paa den kompetente Forsamling afgivne Stemmer, og de herved fremkomne Stemmetal sammenlægges derefter med Stemmetallene fra Urafstemningsomraadet.

Stk. 3. For Organisationer under Arbejdsgiverforeningen udregnes Stemmevægten efter de hidtil gældende Regler. Hvor Organisationer under Arbejdsgiverforeningen og Organisationer uden for denne er interesseret i samme Forslag, udregnes Stemmevægten efter den af den paagældende Organisations Medlemmer i det nærmest forudgaaende Kalenderaar udbetalte Arbejdsløn.

Som Eksempel paa, hvorledes den i § 7 foreslaaede Regel virker, anføres nedenstaaende Skala:

Afgivne Stemmer i pCt. af Antallet af stemmeberettigede Medlemmer.	Til Forkastelse kræves i pCt. af de afgivne Stemmer.
65 pCt.	55 pCt.
55 —	60 —
45 —	65 —
35 —	70 —
25 —	75 —

Indenfor det i Følge Lov af 31. Januar (Lockoutudvalget) nedsatte Udvalg, der skulde søge at tilvejebringe Forslag til Forelæggelse for Rigsdagen i Oktober 1933, „hvorved Samfundets Interesse under Konflikter vedrørende Arbejdsforhold paa behørig Maade sikres", fremkom der, foruden Forslag om tvungen Voldgift, 3 forskellige Forslag, dels fra Arbejdsgivernes Repræsentanter, dels fra Arbejdernes Repræsentanter og dels fra Forligsmanden.

Forslagene var baseret paa det samme Princip, som de nu af Rigsdagen vedtagne Afstemningsregler, men vilde baade for Arbejdsgivernes og Forligsmandens Vedkommende have forøget Vanskelighederne ved at forkaste et Forligsmandsforslag i en saadan Grad, at det ikke var muligt for Arbejdernes Repræsentanter at tiltræde dem.

Man har forsøgt at illustrere, hvorledes de forskellige Forslag vilde have kommet til at virke ved at anvende dem paa 72 Forligsmandsforslag, som i Tidens Løb er blevet forkastet ved Urafstemning. Det viser sig da, at efter Arbejdsgivernes Forslag om *75 pCt. af de afgivne Stemmer* som Forkastelsesminimum, d. v. s. den samme Majoritet, som Septemberforliget kræver af de kompetente Forsamlinger, der kan afgive Varsel om Strejke eller Lockout, vilde 46 Forslag eller 63,9 pCt. være vedtaget.

Efter Forligsmandens Forslag, der krævede, at mindst 45 pCt. af de *stemmeberettigede* Medlemmer

skulde have stemt nej, for at et Mæglingsforslag kunde forkastes, vilde 24 eller 33⅓ pCt. af de 72 forkastede Forslag være blevet vedtaget.

Efter det af Arbejdernes Repræsentanter udarbejdede Forslag vilde 5 Forslag eller 6,9 pCt. af de 72 være vedtaget.

Hvis den af Rigsdagen nu vedtagne Lov havde været gældende, vilde 11 eller 15,3 pCt. være blevet vedtaget.

Tysklands Arbejdsløshed formindskes?

Stockholmerbladet „Dagens Nyheder" for 29. December f. A. indeholdt en Artikel med ovenstaaende Titel. At citere den i sin Helhed tillader Pladsen her i Bladet ikke, men nedenstaaende skal gengives som et godt Bidrag til, hvorledes det ser ud under Hitler-Regimentet.

Propagandaminister Goebbels har ved en Lejlighed udtalt, at hvis den nationalsocialistiske Regering ikke kunde løse Arbejdsløshedsspørgsmaalet, kunde den godt pakke sammen.

Efter at Naziregeringen har eksisteret i snart et Aar, er Arbejdsløsheden imidlertid ikke formindsket.

Den sidst udgivne Statistik herover er i Følge Rigsarbejdsministerens nylig udsendte Memorandum opgjort efter helt andre Forudsætninger, end de tidligere udsendte, idet en stor Del Arbejdsløse slet ikke medtages i Statistikken.

Bestemmelserne om at kunne være i Besiddelse af et Bevis for at være arbejdsløs er nemlig skærpede til det yderste. Hvis blot et enkelt Medlem af en Familie har en vis relativ, men ubetydelig Fortjeneste, kan ingen af Familiens øvrige Medlemmer erholde nogen som helst Understøttelse. Alle, som er beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde, medtages ikke i Statistikken; og ej heller alle de, der er udkommanderede til Arbejdstjeneste, ligesom de, der for den Understøttelse, de oppebærer, maa udføre Arbejde i Landbrugets Tjeneste, heller ikke medtages.

I Statistikken tages intet Hensyn til, at disse i egentlig Forstand fortsat er arbejdsløse. Den mindste Smule tilfældige Beskæftigelse gør, at de ikke medregnes.

Statistikken for November 1933 viser rundt regnet 4 Millioner Arbejdsløse mod 5,8 Millioner ved samme Tid Aaret forud. Forskellen er altsaa 1,8 Million Mennesker, som skulde være blevet optaget i den egentlige Arbejdsproces.

De til Arbejdstjeneste udkommanderede udgør imidlertid ca. 300,000 Mand. Ved Nødhjælpsarbejde er 350,000 Mand beskæftigede. Til Landbruget er anvist 250,000, og hertil kommer 80,000, som er beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde af anden Art end det foran nævnte.

Dette er ca. 930,000 Mand og tilbage er omkring 900,000, som altsaa skulde være optaget ved det egentlige produktive Arbejde.

Dette Tal er altfor højt, thi alle socialdemokratiske og jødiske Arbejdere og Tjenestemænd, der ikke faar Understøttelse, er heller ikke medregnet, hvortil saa endelig kommer dem, der ikke har kunnet afgive tilstrækkeligt Bevis for at være arbejdsløse, men som alligevel er det.

Et Bevis for foranstaaendes Rigtighed ses af følgende: Enhver der faar Arbejde, skal anmelde det for Sygekassen. For September 1933 er der saaledes ved Sygekasserne anmeldt 360,000 mindre i Arbejde end den officielle Arbejdsløshedsstatistik udviser.

Skattemyndighedernes Tal viser, at der i 2. Kvartal 1933 indgik 182,384 Millioner Mark. I første Kvartal var det 182,226 Millioner Mark, altsaa nogenlunde det samme, men i Følge Statistikken skulde der i 2. Kvartal være 2 Millioner Mennesker mere i Arbejde end i 1. Kvartal. Er det rigtigt, saa har 14 Millioner Mennesker i 2. Kvartal ikke tjent mere end 12 Millioner Mennesker i 1. Kvartal.

Artiklen er lang og indeholder en Mængde interessante Oplysninger, men vi maa stoppe op ved disse Tal, som maa være tilstrækkelig oplysende til, at enhver sundt tænkende, dansk Arbejder kan gennemskue, hvad Nationalsocialisme er.

A. N.

En uheldig Nazist.

Efter at Nazisterne er kommet til Magten i Tyskland, har vi oplevet det Fænomen, at enkelte Arbejdere, i Særdeleshed i Sønderjylland, har fundet det foreneligt med deres Interesser at optræde som Nazister. Denne besynderlige Indstilling er vel bl. a. affødt af den Omstændighed, at disse ikke paa samme Maade som Arbejderne i Tyskland har faaet Virkningerne af det 3. Riges Indførelse at mærke og vel formentlig regner med, at de ikke er udsat for tilsvarende Virkninger i Danmark. Den nazistiske „Overbevisning" er formodentlig at sidestille med den kommunistiske og dækker kun over visse Elementers medfødte Utilfredshed med Forholdene, ligegyldigt hvorledes disse arter sig, og uden at de paagældende har synderlig Begreb om, hvad Nazisme og Kommunisme egentlig er.

Et Udslag af denne for en Arbejder fuldkomne Begrebsforvirring oplevede man i Sommeren 1933 i Aabenraa, da Smedeforbundets derværende Medlemmer følte sig i den Grad udæskede af et Medlem af Byraadet i Aabenraa, Chr. Bruhn, valgt af Tyskerne, at de paa Afdelingens Generalforsamling den 15.

Juli besluttede under Forbehold af Smedeforbundets Hovedledelses Sanktion at ekskludere nævnte Bruhn. Denne, der optræder som Nazist, var, hvor utroligt det lyder, Medlem af Smedeforbundet og overført fra Tysk Metalarbejderforbund ved Genforeningen.

Da imidlertid det spændte Forhold mellem Repræsentanten for de af Hitler, Göring og Goebbels anvendte Metoder og de øvrige Smede i Aabenraa var stærkt politisk betonet, kunde Forbundets Eksklusionsparagraffer efter de Oplysninger, der forelaa for Smedeforbundets Hovedledelse, ikke bringes i Anvendelse, hvilket blev meddelt Nazistens Sagfører. Thi ejendommeligt nok havde Hitlers Discipel, trods sin Utilfredshed med de i Danmark herskende Forhold, anlagt Sag imod Aabenraa Afdeling for at bevare sin Medlemsret i den frie, faglige Organisation, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Det gentog sig ogsaa her, at Teori er ét, Praksis et andet.

Man skulde jo nu have haft Grund til at tro, at Sagen dermed var ude af Verden, men hvor utroligt det lyder, krævede den tysksindede Maskinarbejder, at de Omkostninger, han havde paadraget sig ved, forinden Spørgsmaalet om hans Forbliven i Smedeforbundet i det hele taget var afgjort, at rejse Sag imod sine Kammerater, skulde betales af Afdelingen. Der er dog, selv naar retslige Betragtninger maa anlægges, Grænser for dansk Gæstfrihed, og den 17. November afsagdes der en Dom, der fuldkommen gik Nazisten imod. Det hedder bl. a. i den afsagte Dom:

„Der er under Sagens Behandling for Retten af Sagsøgeren navnlig gjort gældende, at Sagsøgeren efter at han havde modtaget Afdelingens Skrivelse af 17. Juli, har været fuldt berettiget til at gaa ud fra, at dette var en i Henhold til § 10 c. 1. Stk. i Forbundets Love foretaget endelig Eksklusion, ja, at Skrivelsen overhovedet ikke kunde forstaas paa anden Maade, saaledes at Sagsøgeren var henvist til for at faa sin Ret overfor Forbundet at gaa Rettens Vej. At Forbundet senere, som Sagsøgeren har gjort gældende, er blevet bange og derfor i sin Skrivelse af 19. Juli til Landsretssagfører Weber haler i Land, idet Afdelingen bemærker, at Sagen er forelagt Forretningsudvalget for Hovedorganisationen til Behandling og endelig Afgørelse, kan efter Sagsøgerens Procedure ikke komme i Betragtning, da en Eksklusion i Henhold til § 10 c. 1. Stk., der som anført udtrykkelig er paaberaabt af Afdelingen som Hjemmel for Eksklusionen, ikke behøver Sanktion af Hovedbestyrelsen, hvorimod dette vel er Tilfældet med Hensyn til en Eksklusionsbeslutning efter § 10 c. 2. Stk., der imidlertid overhovedet ikke er paaberaabt af Afdelingen.

Retten skal til det af Sagsøgeren anførte bemærke, at selv om det er formelt rigtigt, at en Eksklusionsbeslutning i Henhold til § 10 c. 1. Stk. er endelig og ikke behøver Sanktion fra Hovedbestyrelsen, er det dog, saaledes som Sagen foreligger oplyst, utvivlsomt, at Bruhn maatte have været klar over, at der ikke forelaa nogen endelig Eksklusion efter § 10 c. 1. Stk., dels paa Grundlag af Formand Knutzens mundtlige Meddelelse til Bruhn paa Fagforbundets Kontor om Formiddagen den 17. Juli, hvilken Meddelelse er bekræftet af Vidnet Høhne, dels paa Grund af Indholdet af den Skrivelse, som Forbundsafdelingen den 19. Juli har tilstillet Bruhns Sagfører, Landsretssagfører Weber, samt endelig under Hensyn til, at Bruhn, hvis han havde været i berettiget Tvivl om, paa hvilket Vedtægtsgrundlag Eksklusionen var vedtaget, havde kunnet henvende sig til Afdelingen og skaffet sig nøjagtig Oplysning om Ordlyden af Generalforsamlingsbeslutningen. Han vilde da, som det fremgaar af den producerede Udskrift af Generalforsamlingsprotokollen have set, at Vedtagelsen var sket under Forbehold af Hovedforbundets Sanktion, altsaa at der i Virkeligheden forelaa en Generalforsamlingsbeslutning om Eksklusion efter § 10 c. 2. Stk. og ikke efter § 10 c. 1. Stk.

Herefter findes Sagsøgeren ikke at have haft nogen rimelig Grund til Anlæggelse af Retssagen. Da Sagsøgte, Dansk Smede- og Metalarbejder *) Forbundets Aabenraa Afdeling, under Sagen ikke har nedlagt Paastand paa Sagsomkostninger, men kun paa Frifindelse, vil Sagsøgtes Paastand herom være at tage til Følge.

Intet Stempelforbehold.

Thi kendes for Ret:

Sagsøgte, Dansk Smede- og Metalarbejder Forbund, Aabenraa Afdeling, ved Formanden, Maskinarbejder Emil Knutzen, Aabenraa, frifindes for Sagsøgeren, Metalarbejder af Aabenraa, Christian Bruhn's Krav paa Sagsomkostninger i denne Sag.

At efterkomme under Adfærd efter Loven.

sign. *Chr. Andersen.*"

Populær Samfundsøkonomi.

Mystik — Statistik.

I disse Tider, hvor Lovgivningen beskæftiger sig med Problemer, som ligger langt uden for det, man tidligere ansaa for muligt, maa man ofte forbavses over, at man fra Regeringens Side paa Forhaand kan angive, med ret stor Nøjagtighed, den økonomiske Rækkevidde af disse indviklede Problemer, Kødordning, Kornordning, Smørordning, Margarineordning, Konvertering, Arbejdsløshedsunderstøttelse o. s. v.

Hvorledes er dette muligt?

Ogsaa i tidligere Samfundsperioder har man forsøgt at gribe ordnende og regulerende ind fra Magt-

*) d. e. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

havernes Side; men næsten altid endte Bestræbelserne i et negativt Resultat og ofte i Svindel og Skandale. Det var i Virkeligheden langt mere den almindelige og under de givne Forhold fuldt berettigede Opfattelse, at Samfundet var ude af Stand til at regulere økonomiske Forhold, end en virkelig begrundet Paavisning af, at „de frie Kræfters Spil" var at foretrække, der for godt 100 Aar siden førte den liberale Tanke til Sejr Verden eller i alt Fald Europa over.

Skæret, hvorpaa man strandede, var overalt Mangelen af et paa sikre Tal bygget Overblik over Samfundets Forhold, og dog havde alle stærke Regeringer søgt at skaffe sig et saadant Overblik.

Gennem snart 2000 Aar taler Juleevangeliets Ord til os: „Men det begav sig i de Dage, at der udgik Befaling fra Kejser Augustus, *at Alverden skulde skrives i Mandtal.*" Men om Nøjagtigheden af det Resultat, der blev naaet, hvis der da blev naaet noget, er ingen Beretning levnet.

Da Wilhelm Erobreren i 1066 havde underlagt sig England, lod han udarbejde en Fortegnelse over Ejendomsforhold og Skatteværdi af al Jord i Landet, og end vises i London Bogen, hvori det hele blev optegnet, „Dommedagsbogen", for denne Fortegnelse skulde have Gyldighed til Dommedag.

I sin Jordebog gjorde i vort Land Valdemar Sejr ca. 100 Aar senere et tilsvarende Forsøg, og med forskellige Ændringer kan den Hartkornansættelse, der den Dag i Dag har nogen Betydning, føres tilbage til Griffenfeldts Tid.

Naar den Slags Opgørelser kunde gennemføres i ældre Tid, skyldes det, at forholdsvis faa indsigtsfulde Folk kunde foretage dem, da deres Udarbejdelse uden Vanskelighed kunde strække sig over længere Tid, adskillige Aar. Ganske anderledes med de for al Statistik grundlæggende Folketællinger. Skulde disse være nøjagtige, skulde de nemlig foretages paa en bestemt Dag over hele Riget og krævede derfor Medarbejde af et meget betydeligt Antal Personer med den fornødne Indsigt. Disse Betragtninger faar selvfølgelig endnu større Gyldighed, hvis man til Folketællingerne vil knytte Undersøgelser om Alder, Stilling, Ægteskabsforhold, Uddannelse, Religion o. s. v., og deres Rigtighed bliver endnu mere indlysende, hvis man vil indsamle Undersøgelser angaaende Kreaturernes Mængde, Arealets Benyttelse, Høstens Størrelse, Antal Personer beskæftiget i forskellige Virksomheder, deres Løn o. s. v., o. s. v.

Vi ser altsaa, at Muligheden for Fremskaffelse af statistiske Oplysninger er afhængig af Befolkningens Oplysningstilstand. Heri har vi Forklaringen paa den Kendsgerning, at vi først omkring Aar 1800 begynder at faa virkelig paalidelige Tal frem om de forskellige europæiske Landes Indbyggerantal.

Men dernæst afhænger en Statistiks Rigtighed af, om man kan gaa ud fra, at de Oplysninger, den hviler paa, virkelig er afgivet efter bedste Skøn. Dette hænger igen sammen med, om den Myndighed, der indsamler dem, nyder almindelig Anseelse og Tillid, og om de, der skal afgive Oplysningerne, er interesserede i at give rigtige eller muligvis mere i at give forkerte Oplysninger.

Det er alle disse Forhold og Kilder til Fejl, det paa den ene Side er Statistikkernes Opgave at holde Rede paa og om mulig afbøde, og som paa den anden Side har omgærdet Statistik med en vis Mystik og givet Baggrund for Vittigheden: „Jeg lyver, jeg lyver meget, jeg taler Statistik."

Denne i mange Kredse alt for indgroede Mistillid til Statistik begrundes dog maaske mere i de statistiske Oplysningers Bearbejdelse og Anvendelsen, der gøres af disse Bearbejdelser, og jeg skal give nogle Eksempler herpaa.

Hvis der f. Eks. i en By dør 13 af hver 1000 Beboere aarlig og i en anden kun 11, ligger det nær at slutte, at den sidste By maa være sundere at leve i end den første, og hvis Dødeligheden i en Storby er 11, medens den paa Landet er 12, kan man høre fremsat, at det er noget Vrøvl, naar nogle mener, det skulde være mere usundt at leve i Byen end paa Landet. — Og saa kan man slet ikke udlede disse Slutninger af Dødelighedsprocenten. Hvis f. Eks. den første By har et Alderdomshjem og den sidste en Garnison, har man Forklaringen. Men man behøver ikke at gaa saa vidt. Hvis f. Eks. den første By staar stille og den sidste modtager en stærk Indvandring af Folk mellem 15 og 25, har man ogsaa Forklaringen. Den samme Forklaring gælder Eksemplet By og Land.

Man maa ogsaa være klar over, at en Statistik kan være præget af den, der har lavet den. Arbejdsgivernes Lønstatistik er f. Eks. ofte højere end Fagforeningernes. Det er tænkeligt, at en Alkoholstatistik, udarbejdet af „Den personlige Friheds Værn", vil se lidt anderledes ud end èn udarbejdet af „De samvirkende Afholdsselskaber". Ikke i og for sig fordi nogle af Parterne bevidst begaar Fejl, men fordi den forskellige Indstilling let faar dem til at lægge Vægt paa forskellige Forhold. Naar undertegnede f. Eks. paa Grundlag af offentliggjorte Tal for hele Handelen har fundet, at Detailhandelens Omkostninger er 25 pCt., og Instituttet for Historie og Samfundsøkonomi paa Grundlag af 84, er ottetifire, Urtekræmmerregnskaber, at de er 19 pCt., saa skyldes Forskellen i det væsentlige de forskellige Beregningsgrundlag, og nogle vil mene, Instituttets Beregninger er rigtigst, andre at undertegnede giver det paalideligste Billede, men begge Beregninger viser, at Privathandelens Omkostninger er betydelig højere end Brugsforeningernes.

En Ting, man skal være meget forsigtig med, er grafiske Fremstillinger. Hvis f. Eks. Bladet „Skatteborgeren" ønsker at fremstille Skattebyrden til forskellige Tider ved Hjælp af Mænd, der bærer Sække, er det tilgiveligt, om Tegneren ikke erindrer sig, at en Terning med Sidelinje paa 2 m indeholder 8 Gange saa meget som en Terning med en Side paa 1 m, og derfor faar et helt urimeligt Forhold mellem Sæk-

kene. Det er tilgiveligt, thi et meget udbredt Leksikon har ved en grafisk Fremstilling af de forskellige Landes Handelsflaade begaaet samme Fejl.

Statistikken er saaledes god nok, og Aar for Aar svinder den Mystik, der tidligere omgav dens Resultater, mere og mere. Og idet dens Paalidelighed stadig vokser, bliver den mere og mere i Stand til at vise Lovgivere og Administratorer Retningen for Udviklingen og Resultaterne af deres Bestræbelser og bliver saaledes ogsaa i Stand til at vejlede dem.

Uden en vel tilrettelagt og tilforladelig Statistik vilde det ikke have været muligt at gennemføre den Række Foranstaltninger, Ministeriet Stauning har ført ud i Livet, og havde man gennemført dem trods alt, vilde de paa Forhaand være dømt til at mislykkes.

Derfor burde Statistikkens Resultater ogsaa være langt mere kendt af den jævne Mand, end Tilfældet er. Og det er hverken vanskeligt eller bekosteligt, thi hvert Aar udgiver Statistisk Departement en Aarbog til Kr. 2,00, i denne vil enhver Interesseret let kunne orientere sig og finde Oplysninger over praktisk talt alle de Samfundsproblemer, der kan belyses med Tal.

Statistisk Aarbog er ikke en mystisk Formularbog, men en Bog, der fjerner Mystikken fra mange Problemer.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

Odense Staalskibsværft ved A. P. Møller.

Den uindskrænkede Undervandsbaadskrig, der henimod Verdenskrigens Slutning førtes med en Hensynsløshed uden Lige, satte ogsaa sine dybe Spor i den danske Handelsflaade, der formindskedes i en betydelig Grad, og de da bestaaende danske Værfter kunde paa langt nær ikke tilfredsstille den Efterspørgsel efter nye Skibe, der fra Rederiernes Side fremkom til Remplacering af mistet Tonnage, og da det tillige var ugørligt at placere Kontrakter om Nybygninger paa udenlandske Værfter med nogenlunde rimelig Leveringstid, oprettedes der efterhaanden flere og flere Skibsværfter herhjemme, dels i København, dels ude omkring i Provinsen. De fleste af disse er senere lukket, og tilbage er nu foruden de Værfter, der alt bestod før Krigen, kun Nakskov Skibsværft og Odense Staalskibsværft.

Dette sidste anlagdes i Begyndelsen af 1918 af Skibsreder A. P. Møller, København, der vedblivende er Eneindehaver af Virksomheden. Det er beliggende, hvor den gamle Odense Kanal løber sammen med den nye, ca. 3 km fra Odense By. I Løbet af Aaret 1918 byggedes Værksteder og Beddinger, og i Foraaret 1919 var Arbejdet saa langt fremskredet, at man kunde paabegynde Bygningen af Skibene, om hvilke der allerede inden Værftets Færdiggørelse var afsluttet et større Antal Kontrakter.

Værftets Byggekapacitet blev ved Projekteringen fastsat til 3 Skibe af ca. 3,500 Tons om Aaret, og Værftsanlægget holdtes inden for de Rammer, der var nødvendige til Produktion af denne Størrelse. De første Aar havde Værftet som alle øvrige Værfter betydelige Vanskeligheder ved Fremskaffelsen af Materialer — et Forhold, der gjorde sig gældende praktisk talt over hele Verden efter Krigens Slutning —, men efterhaanden som disse Vanskeligheder blev overvundne, voksede Antallet af beskæftigede Arbejdere hurtigt, og allerede i 1920 kunde Værftet beskæftige ca. 400 Mand, en Styrke, der allerede paa det Tidspunkt laa udover, hvad der var beregnet ved Værftets Anlæg.

Fordringerne til Skibenes Størrelse steg imidlertid hurtigt. Rederne Verden over krævede af Hensyn til de Varemængder, der skulde transporteres, baade større Skibe og mere Fart, og Odense Staalskibsværft, der havde Areal nok til Udvidelse, fulgte stadig med og fik gennem det følgende Aar flere og flere Ordrer paa større Skibe helt op til 12.000 Tons.

Indtil 1926 var Skibsbygningen i Skandinavien væsentlig beskæftiget ved Bygning af almindelige Lastbaade, og der var her i Landet indtil da kun bygget et enkelt Tankskib, men efterhaanden som Brugen af Olie udvikledes mere og mere, blev ogsaa Bygningen af Tankskibe herhjemme aktuel, og Odense Staalskibsværft var et af de første Værfter, der her i Landet optog Tankskibsbygningen, idet det allerede i 1926 sluttede Kontrakter om Leveringen af 4 Tankskibe, dels til norske, dels til danske Rederier, og det har siden da leveret et betydeligt Antal Tankskibe. Værftets Beskæftigelse øgedes gennem Aarene, der fulgte derefter, saaledes var man i 1928 oppe paa at beskæftige 1,200 Mand, et Arbejderantal, som blev holdt indtil 1931.

Den Depression, der i 1931 satte ind i Skibsbygningsindustrien, ramte dette Værft særlig haardt, idet det udelukkende beskæftigede sig ved Nybygning, og i April 1932 var alle i Ordre værende Skibe afleverede, og Værftet standsede delvis, efter at det siden sin Start i 1918 ikke paa noget Tidspunkt havde været uden Ordrer og til Dels fuldt beskæftiget.

Der var til dette Tidspunkt afleveret 8 Dampskibe og 38 Dieselmotorskibe med en samlet D.W. af 330.000 Tons. Langt den overvejende Del af denne Tonnage er leveret til norske Rederier, blandt hvem Værftet gennem Aarene har oparbejdet en stor Kundekreds og skabt sig et godt Renomé for sit gode Arbejde.

Værftets Speciale har været Bygning af selve Skibene og Udrustningen af disse. Det har derimod ikke beskæftiget sig med Bygning af Maskiner, men disse er for saa godt som alles Vedkommende købt hos andre danske Virksomheder, bl. a. har Værftet hos Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri gennem de forløbne Aar placeret Ordrer paa 40

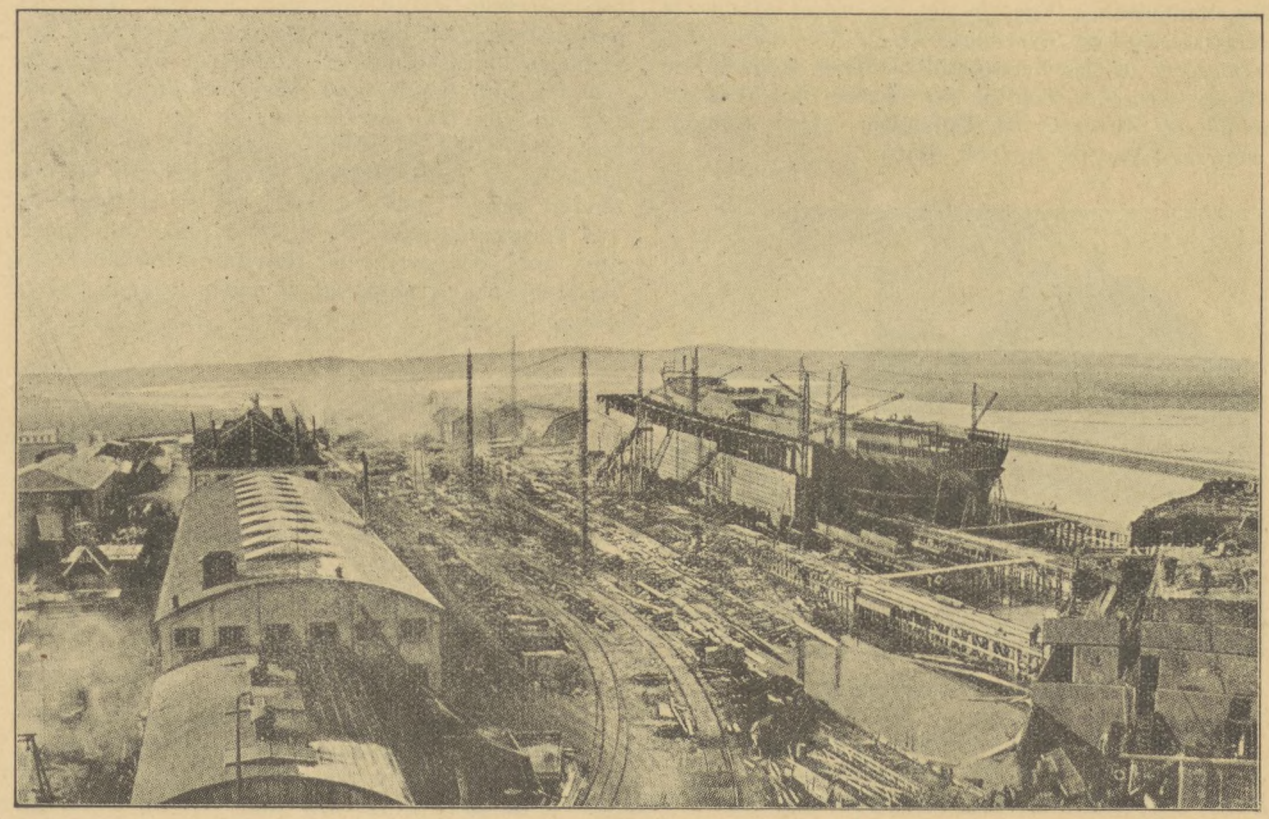

Værftet i Fugleperspektiv.

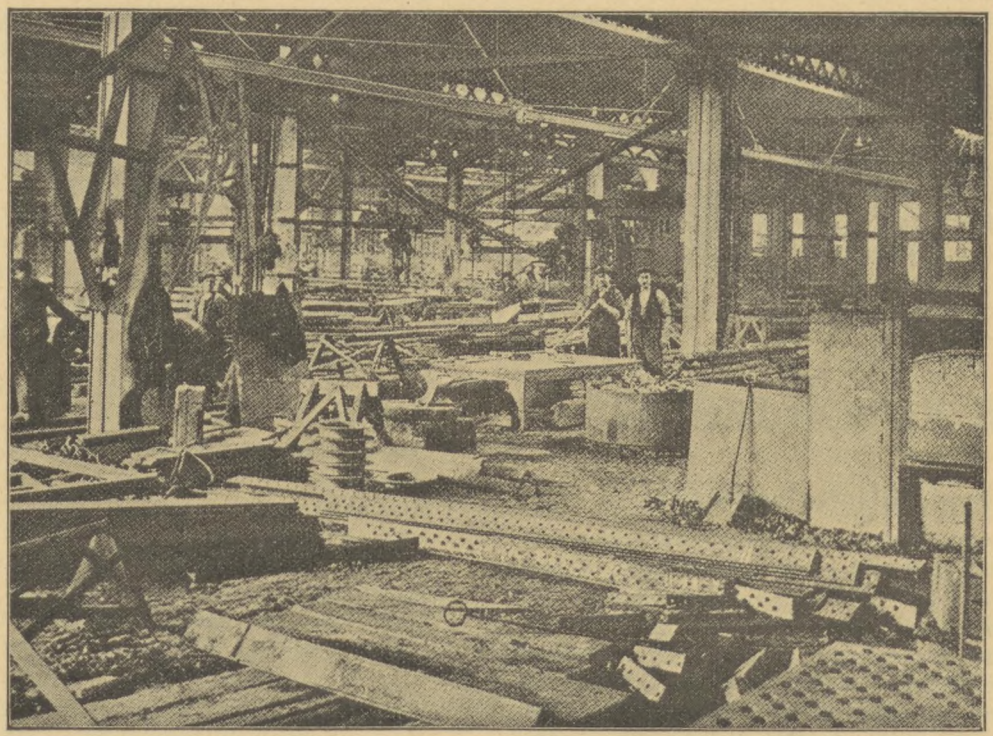

Fra Pladeværkstedet.

Dieselmotoranlæg, ligesom det har været Aftager af elektriske Spil og Styremaskiner etc. hos danske Leverandører og har herved tilført dansk Industri betydelige Arbejder, der for den største Dels Vedkommende er erhvervet fra Udlandet i skarp Konkurrence med Værfter fra hele Europa.

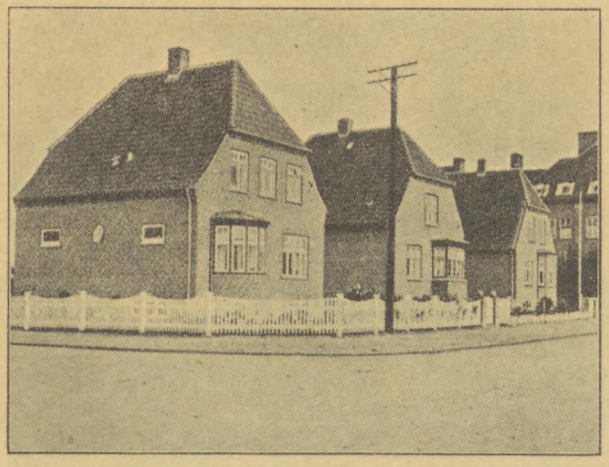

Værftets Arbejderboliger.

Værftet er nu atter i Gang efter 1 Aars Stilstand og har faaet flere Ordrer, saaledes at det i hvert Fald nogen Tid fremefter igen vil kunne beskæftige et Antal Arbejdere, for Tiden er der genantaget ca. 800 Mand.

Værftets Indehaver har interesseret sig stærkt for Spørgsmaalet: Egne Hjem til Arbejderne, og der er gentagne Gange gjort Forsøg paa blandt Værftets Arbejdere at faa startet en Byggeforening, Forsøg, der hver Gang er mislykkedes, men i 1927—28 realiseredes Tanken ved, at Værftet finansierede de Arbejdere, der havde Interesse af at bygge egne Huse paa en af Værftet udstykket Grund, og der er efterhaanden bygget ca. 150 Villaer, der ejes af de enkelte Arbejdere, og hvor Værftet til Støtte af dette Byggeri er gaaet ind som almindelig Prioritetshaver.

Lidt Værkstedsteknik.

Standardiseringsarbejdet.

Dansk Standardiseringsraad har nu arbejdet i ca. 7 Aar, og der er i Tidens Løb udarbejdet og godkendt 125 danske Standards omfattende ialt 150 Standardblade. Man maa nu haabe, at dansk Haandværk og Industri i saa vid Udstrækning som muligt drager Nytte af det Arbejde, der er gjort, hvilket vil sige indretter sig efter disse Standards. Vi skulde helst naa dertil, at der paa Værkstedet ikke spildes Tid og Penge med Anskaffelse af Gevindværktøjer for unormale Gevind eller med de mange Bryderier, der opstaar af, at Reservedele viser sig at være uanvendelige, fordi Konusser, Kiler eller Diametre, der lige saa godt kunde have været ens, er forskellige. Det var slet ikke for meget, om der paa ethvert Maskinværksted var ophængt Standardblade over de almindeligst forekommende Ting, saaledes at man hurtigt kunde finde de Maal, der er af Betydning ved Forarbejdningen. De til Dato godkendte danske Standards, der særlig har Betydning for Smede- og Maskinbranchen, fremgaar af nedenstaaende Fortegnelse:

		Standard		Blad:
1.	*Maal:*			
	Normaldiameter	DS	Nr. 1	
	Justeringstemperatur	DS	- 3	
	Normalkonus	DS	- 14	
	Normalrundinger	DS	- 15	
2.	*Gevindsystemer:*			
	Whitworth-Gevind ¼"—6"	DS	- 4	
	Whitworth-Fingevind 7/32"—3"	DS	- 42	
	Whitworth-Rørgevind 1/8"—18"	DS	- 7	
	Konisk Whitworth-Rørgevind 1/8"—6"	DS	- 8	
	Metrisk Gevind 1—10 mm	DS	- 5	
	Metrisk Gevind 6—80 mm	DS	- 6	
	Trapezgevind 10—80 mm	DS	- 16	Bl. 1
	Trapezgevind 82—300 mm	DS		Bl. 2
3.	*Skruer:*			
	Skrueformer, Oversigtsblad med Benævnelser	DS	- 9	
	Skrueender ¼"—2" og 6—52 mm	DS	- 11	Bl. 1
	Skrueender 2¼"—6" og 56—80 mm	DS		Bl. 2
	Skruehoveder, Højder og Rejfning paa Firkant- og Sekskanthoveder, ¼"—4" WG og 6—80 MG	DS	- 55	
	Kærvskruehoveder ¼"—1½" og 6—36 mm	DS	- 18	
	Udvendigt Gevindudløb og Gevindfrigang samt Runding under Skruehoved	DS	- 43	
4.	*Møtrikker:*			
	Møtrikformer, Oversigtsblad med Benævnelser	DS	- 10	
	Sekskantmøtrikker ¼"—6" WG og 6—80 MG	DS	- 49	
	Kronemøtrikker ¼"—4" WG og 6—80 MG	DS	- 50	
	Indvendigt Gevindudløb og Gevindfrigang	DS	- 44	
5.	*Skruenøgler:*			
	Nøglevidder, Nominelle Maal	DS	-F17	Bl. 1
	Nøglevidder, Kantmaal	DS	-	Bl. 2

	Standard Blad:
6. *Haner:*	
Gasslangehane	DS Nr. 24
7. *Brandværn:*	
52 mm Brandslangeforskruning	DS - 40
Gevind til 52 mm Brandslangeforskruning	DS - 41
8. *Maaleværktøj:*	
Tolerancer paa Diametermaal samt Pasninger, ialt 29 Blade ...	DS -F25-F 39
9. *Skiver:*	
Skrue-Gennemgangshuller ¼"—4" WG og 1—80 MG	DS - 51
Blanke Skiver ¼"—6" WG og 6—80 MG	DS - 52
Halvblanke Skiver ¼"—6" WG og 6—80 MG	DS - 53
Sorte Skiver ¼"—6" WG og 6—80 MG	DS - 54
10. *Kiler:*	
Kiler og Fedre; Oversigt (Spændingsforbindelser)	DS - 84 Bl. 1
Kiler og Fedre; Oversigt (Medbringerforbindelser)	DS Bl. 2
Drivkiler — Indlægskiler — Hagekiler; Akseldiametre og tilhørende Kiletværsnit samt Dybde af Not og Kilegang	DS - 85
Drivkiler — Indlægskiler; Dimensioner	DS - 86
Hagekiler; Dimensioner	DS - 87
Fladkiler — Hagefladkiler; Akseldiametre og tilhørende Kiletværsnit samt Affræsning paa Aksel og Dybde af Kilegang	DS - 88
Fladkiler; Dimensioner	DS - 89
Hagefladkiler; Dimensioner	DS - 90
Hulkiler — Hagehulkiler; Akseldiametre og tilhørende Kiletværsnit samt Dybde af Kilegang	DS - 91
Hulkiler; Dimensioner	DS - 92
Hagehulkiler; Dimensioner	DS - 93
Tangentialnoter til ensrettede Paavirkninger; Akseldiametre og tilhørende Nottværsnit	DS - 94
Tangentialnoter til modsatrettede Paavirknjnger; Akseldiametre og tilhørende Nottværsnit ...	DS - 95
Pasfedre — Glidefedre; Akseldiametre og tilhørende Federtværsnit samt Notens Dybde i Aksel og Nav	DS - 96
Pasfedre — Glidefedre; Dimensioner	DS - 97
Skivefedre; Akseldiametre og Dimensioner af tilhørende Fedre samt Notens Dybde i Aksel og Nav	DS Nr. 99
11. *Tove:*	
Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker o.l. (6×19 Traade)	DS - 2 Bl. 1
Staaltove til Kraner, Elevatorer, Hejseværker o.l. (6×37 Traade)	DS - Bl. 2
12. *Vinduesbeslag:*	
Vinduesbeslag, Vinkelhængsler og Hjørnebaand	DS - 45
Dør- og Vindueshængsler	DS - 46
Forsatshængsler	DS - 47
Skabshængsler	DS - 48
13. *Husbygning:*	
Dørmaal	DS - 12
Højre- og Venstrebetegnelse for Vinduer og Døre	DS - 13
14. *Teknisk Tegning:*	
Særlige Regler for Maalsætning paa Maskintegninger	DS - 64
Angivelse af standardiserede Tolerancer og Pasninger paa Maskintegninger	DS -F66
Signaturer paa Maskintegninger: Gevind, Skruer og Møtrikker	DS - 56
Tandhjul	DS - 57
Overfladebeskaffenhed og Bearbejdning	DS - 58
Særlige Behandlingsmaader	DS - 59

Skønt der saaledes allerede foreligger et anseligt Antal danske Standards for Jern- og Metalvarer, har man endnu ikke udarbejdet nogen Standard over komplette Skruebolte og Møtrikker. Grunden er den, at man her staar overfor Valget mellem *enten* at afvente en Afklaring af det internationale Standardiseringsarbejde paa omhandlede Omraade *eller* at foreslaa Standards, der sandsynligvis maa underkastes principielle Ændringer efter nogen Tids Forløb.

For at kunne vedtage Standard-Rækker af Skruer og Bolte er det jo nødvendigt at gaa ud fra bestemte Møtrikhøjder og Gevindlængder, saaledes at der med en passende Aftrapning af Skruelængderne kan opnaas alle mulige „Klemlængder", idet der maa tages Hensyn til Anvendelse af 1 eller 2 Møtrikker, Gevindhulsdybde og Gevindudløb m. m.; men netop paa disse Punkter er der principielle Divergenser mellem de forskellige Landes Standards. Dette er der gjort nærmere Rede for i en af Dansk Standardiseringsraad udsendt *Beretning af November 1933 fra Standardiseringsudvalget for Gevind, Bolte og Møtrikker om det afsluttede og fremtidige Arbejde.*

Enhver, der interesserer sig for disse Spørgsmaal, vil sikkert ved Henvendelse til *Dansk Standardiseringsraad, Industribygningen, København V.*, kunne faa udleveret en saadan Beretning, ligesom man ved denne Adresse kan købe alle ovennævnte Standardblade. Prisen for Bladene er 50 Øre pr. Stk., dog gælder Rabatbestemmelser for samtidigt Køb af flere Blade.

E. B.

Materialeberegning til Grovsmedearbejder.

Ved Tilrettelægningen af et Stykke Grovsmedearbejde maa man først gøre sig klart, hvor stor en Længde eller Vægt af Udgangsmaterialet, der skal bruges. Ofte skal Jernet bestilles paa Lager afskaaret efter opgivne Maal, og da gælder det selvfølgelig om, at disse er rigtigt udregnet og ikke er taget paa Slump, saa Emnet enten er for lille eller saa stort, at der gaar en Del Materiale og unyttigt Arbejde tabt. Denne Beregning af Raaemnet maa Smeden naturligvis selv kunne udføre. Her skal angives en simpel Udregningsmetode og vises nogle Eksempler paa, hvorledes denne anvendes.

Ved Beregningen gaar man først ud fra, at Rumfanget eller Vægten af det færdig smedede Stykke skal være lig med Rumfanget eller Vægten af Raaemnet. Naar man kender Tværmaalene paa det Stangprofil, hvoraf Raaemnet skal afskæres, kan man finde hvor langt et Stykke, der medgaar til at danne det beregnede Rumfang eller den beregnede Vægt. Hertil skal saa gives et vist Tillæg af Hensyn til det uundgaaelige *Svind*. Svindet skyldes dels Dannelsen af Glødskal, dels Borthugning af Ender og Kanter. Derfor kan det være noget varierende; men som et Gennemsnit kan man regne med, at der skal gøres et Tillæg af ca. 5 pCt.

Hvis der finder yderligere Borthugning af Materiale Sted, som f. Eks. ved Smedning af Krumtappe, hvor der maa borthugges en „Flis" for at sætte Stammen excentrisk for Slaget, maa man herfor beregne et yderligere Tillæg.

Det anbefales altid at regne med Maalene i cm. Er Stangmaterialet i engelske Tommer, omsættes disse straks til cm, idet man sætter 1" = 2,5 cm (eller mere nøjagtigt 2,54 cm).

Følgende 4 Formler giver en tilnærmelsesvis Beregning af Vægten pr. løbende Meter af Stangmaterialer.

Rundt Jern eller Staal:

Diameter × Diameter × 0,62 = Vægt i kg pr. Meter.

Eks.: 80 mm rundt.

8 × 8 × 0,62 = 39,68 kg pr. m, og Vægten af en Stang paa f. Eks. 25 cm Længde bliver altsaa 39,68 × 0,25 = 9,92 kg.

Firkantet Jern eller Staal:

Tværmaal × Tværmaal × 0,785 = Vægt i kg pr. Meter.

Eks.: 50 mm Firkant 42 cm lang.

5 × 5 × 0,785 = 19,625 kg pr. m.

Vægt af en Stang paa 42 cm = 19,625 × 0,42 = ca. 8,24 kg.

Sekskantet Jern eller Staal:

Tværmaal × Tværmaal × 0,68 = Vægt i kg pr. Meter.

Eks.: 70 mm Sekskant.

7 × 7 × 0,68 = 33,32 kg pr. m.

Fladt Jern eller Staal:

Bredde × Tykkelse × 0,785 = Vægt i kg pr. Meter.

Eks.: 3" × 1" fladt Jern

7,6 × 2,5 × 0,785 = 14,9 kg pr. m.

Ved Tværmaal af firkantet og sekskantet Materiale forstaas Maalet fra Flade til Flade.

I nogle Tilfælde vil det være hurtigere at udføre Beregningen efter Rumfanget i Stedet for efter Vægten, navnlig ved firkantet og fladt Materiale; men naar man her har valgt at benytte Vægtformlen, skyldes dette flere Grunde. For det første bliver man ofte stillet overfor den Opgave at smede et Arbejde efter en forelagt Prøve. Da er det lettere at veje Prøven end at udregne dens Rumfang. For det andet maa man ofte benytte Raaemner af meget uregelmæssig Form, i saa Tilfælde kan man ikke beregne, hvor stor *Længde* der skal bruges; man maa holde sig til *Vægten;* og endelig for det tredie har man i de almindelige Jernkataloger Tabeller over Vægten pr. løbende Meter af Stangmaterialer i de almindelige Dimensioner. Ved at benytte disse kan man spare mange Beregninger.

Vi skal herefter gaa over til bestemte Eksempler paa Smedearbejder.

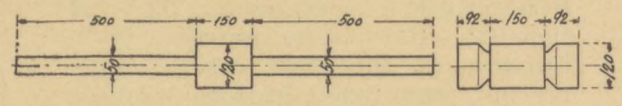

Fig. 1.

1) *Snekkeaksel*, som vist i Fig. 1, skal smedes af 120 mm rundt Staal. Hver af de udsmedede 50 cm lange Ender skal have samme Rumfang som de Længder L af Raaemnet, der medgaar til Udsmedningen. Dette kræver at

$$\text{Længde } L = \frac{5 \times 5 \times 50}{12 \times 12} = 8{,}68 \text{ cm}$$

$$+ 5 \text{ pCt. Tillæg} = 0{,}44 \text{ cm}$$

$$9{,}12 \text{ cm}$$

Der skal altsaa i hver Ende ansættes en Længde paa *92 mm* til Udsmedningen.

Raaemnets samlede Længde skal altsaa være

$$150 + 2 \times 92 = 334 \text{ mm}$$

og dets Vægt: $12 \times 12 \times 0{,}62 \times \frac{33{,}4}{100} = 29{,}82$ kg.

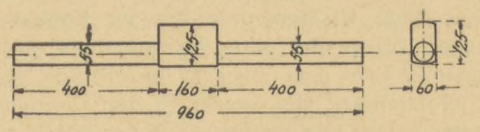

Fig. 2.

2) *Krumtap*, som vist i Fig. 2, smedes af 115 mm rundt Staal.

$6 \times 12{,}5 \times 0{,}785 \times 0{,}16 =$	9,42 kg	til Slaget
$5{,}5 \times 5{,}5 \times 0{,}62 \times 0{,}80 =$	14,00 -	- Enderne
	23,42 kg	
+ 5 pCt. Tillæg	1,17 -	
	24,59 kg	

For at finde Længden af Udgangsmaterialet beregnes først dettes Vægt pr. løbende Meter:

$11{,}5 \times 11{,}5 \times 0{,}62 = 82{,}00$ kg pr. Meter.

Herefter maa Raaemnets Længde i Meter blive $\frac{24{,}59}{82{,}59} = 0{,}298$ m *eller 298 mm.*

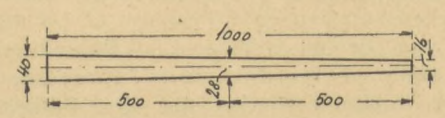

Fig. 3.

3) *Konisk Søjle*, som vist i Fig 3, skal smedes af 40 mm rundt Jern.

For at kunne beregne Materialet hertil kan anvendes følgende tilnærmede Formel for Vægten af en Keglestub.

$$\textit{Diameter} \times \textit{Diameter} \times 0{,}66 \times \frac{\text{Højde}}{100} = \textit{Vægt i kg,}$$

hvor Diametren maales i Midtertværsnittet, og hvor baade Diameter og Keglestubbens Højde angives i cm.

Dette giver i foreliggende Eksempel:

Vægt $= 2{,}8 \times 2{,}8 \times 0{,}66 \times \frac{100}{100} =$	5,17 kg	
+ 5 pCt. Tillæg =	0,26 -	
	5,43 kg	

Udgangsmaterialets Vægt pr. m $= 4 \times 4 \times 0{,}62 =$ 9,92 kg.

Herefter maa Længden af Raaemnet blive $= \frac{5{,}43}{9{,}92} = 0{,}547$ m, altsaa ca. *550 mm.*

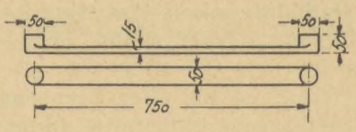

Fig. 4.

4) *Forbindelsesstang*, som vist i Fig. 4, smedes af 50 mm firkantet Staal. Navene udformes af det firkantede Materiale ved Afhugning af Hjørnerne, som vist i Fig. 5, hvorefter Navene sænkes runde.

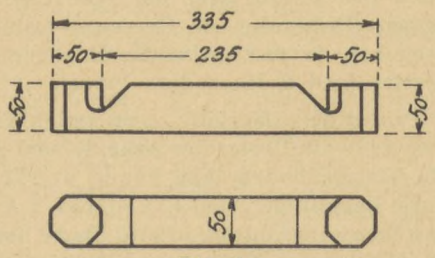

Fig. 5.

Vægt af Navene: $2 \times 5^2 \times 5 \times 0{,}785 \times \frac{5}{100} =$	1,96 kg	
— - Stangen: $5 \times 1{,}5 \times 0{,}785 \times 7 =$	4,13 -	
	6,09 kg	
+ 5 pCt. Tillæg	0,30 -	
	6,39 kg	

Udgangsmaterialets Vægt pr. m $= 5 \times 5 \times 0{,}785$ $= 19{,}63$ kg pr. m, altsaa maa der bruges en Længde paa

$$\frac{6{,}39}{19{,}63} = 0{,}325 \text{ m} = 325 \text{ mm}.$$

C. O.

Sidste Akt af Sagen mellem Formerforbundet og A/S H. Rasmussen & Co., Odense.

Voldgiftskendelse

i Sag Dansk Former- og Støberiarbejderforbund ctr. A/S H. Rasmussen & Co., Odense.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund har for en faglig Voldgift indklaget A/S H. Rasmussen & Co., Odense, til Betaling af et Pengebeløb for Skifteholdsarbejde. Afgørelsen er i Mangel af Stemmeflerhed blandt Voldgiftsmændene henskudt til undertegnede Opmands Kendelse:

Sagens Omstændigheder er følgende:

Omkring Aarsskiftet 1932—33 oprettedes mellem Kernemagerne hos fornævnte Aktieselskab og Aktieselskabet en Overenskomst om Betalingen for Ud-

førelsen af Radiatorer, hvis Hovedindhold var 1) *at* der for fuldgode Kerner skulde betales Kernemagerne Priser fra 14¾ Øre til 11 Øre pr. Kerne, idet Priserne varierede en Del efter Kernernes Størrelse, og 2) *at* Kernemagerne indbefattet under denne Pris skal udføre eller lade udføre alt Arbejde vedrørende Kernemageriet, saasom at hente Sand og Koks, blande Sand samt fyre i saavel den store som den lille Ovn. Overenskomsten udtalte derhos i Slutningen saaledes:

Nærværende Overenskomst gælder foreløbig Januar Maaned paa Prøve; sker der ikke inden 1. Februar nogen Indsigelse, er Overenskomsten traadt i Kraft og kan da paa sædvanlig Maade opsiges af begge Parter med 2 Maaneders Varsel.

Efter Prøvetidens Forløb — nøjagtigt Tidspunkt er ikke oplyst — indførtes der Arbejde med skiftende Hold, da Virksomheden ikke kunde overkomme de indløbende Bestillinger med Enkelthold. I Anledning af, at der ikke samtidig med dette Skridt fra Firmaets Side beregnedes Skifteholdsbetaling, toges der Reservation fra Kernemagernes Side, men der kom ikke Forhandling i Gang om Spørgsmaalet. Endelig i Slutningen af Juli 1933 — efter at en Arbejdsstandsning paa Virksomheden var ophørt og Arbejdet genoptaget — har Forbundet begæret Organisationernes Mægling i Sagen.

Forbundet paastaar nu, at Kernemagerne er berettigede til Skifteholdsbetaling, idet Fælles Værkstedsregler i sin § 2 foreskriver, at naar skiftende Hold etableres, gives der Arbejderne pr. Time et Tillæg — forskelligt eftersom Arbejdstiden falder mellem 6 til 11-Aften eller mellem 11 Aften og 6 Morgen. Denne Regel er efter Forbundets Mening ufravigelig, og Forbundet har da heller ikke godkendt den omstridte Overenskomst eller vilde have godkendt den, saafremt den var blevet forelagt for det, naar den skulde forstaas derhen, at Afdelingen i Odense ved den havde fraskrevet sig den i Fælles Værkstedsregler hjemlede Ret til Betaling for Skifteholdsarbejde. Det Beløb, Skifteholdstillægene beløber sig til, er af Forbundet udregnet til 1237 Kr. 40 Øre.

Aktieselskabet paa sin Side har paastaaet sig frifundet for Tiltale under Anbringende af, at den foromtalte Akkordpris efter Firmaets Mening skulde dække alt Arbejde med Fremstilling af Kerner og derhos ogsaa de Tillæg, som Arbejderne under andre Forhold vilde have Krav paa, saasom Betaling for Overtid og Skiftehold. Aktieselskabet vil have givet en af sine Ingeniører Ordre til at udregne en Pris, som dækkede alle Tillæg, og derved fremkom Prisen 14,75 Øre mod den tidligere Akkordpris, der var 5½ Øre. Aktieselskabet vil ogsaa have regnet med, at Kernemagerne har været indforstaaet med, at Overenskomsten hjemlede Betaling for et Arbejdsresultat, hvad enten dette udførtes i normal Arbejdstid, Overarbejdstid eller Skiftehold, og har erkendt det ved ikke i noget Tilfælde at have rejst Krav om Betaling for Overtid i Prøvemaaneden.

Idet nu bemærkes, at det ikke tør fastslaas, at en lokal Aftale, ved hvilken en Afdeling eller Arbejderne paa en Virksomhed fraviger Fælles Værkstedsreglers Bestemmelser, ikke skulde være bindende for Parterne, omend der paa Forhaand i Tvivlstilfælde maa være Sandsynlighed for, at en Overenskomst ikke har haft til Hensigt at fravige Fælles Værkstedsregler, bliver det at undersøge, dels om Overenskomstens Pris maa siges at opretholde en Gennemsnitsfortjeneste, der svarer til den Gennemsnitsfortjeneste, der kunde opnaas inden Overenskomstens Tidspunkt, og dels om den i Overenskomsten fastsatte Pris for færdige Kerner maa siges at være accepteret af Kernemagerne som dækkende ogsaa Arbejdstid udover Normalarbejdstid.

Hvad første Punkt angaar er det oplyst, at Kernemagernes gennemsnitlige Timefortjeneste i September 1932 for 3 Mand har andraget 151,7, i Marts 1933 for 7 Mand 149,9, altsaa Tal, der ligger ganske nær paa hinanden, og saaledes at den ubetydelige Difference kan skyldes irrelevante Aarsager — muligt ogsaa den Omstændighed, at der blandt det større Antal af 7 Arbejdere har været en eller flere, der ikke har opnaaet fuldt saa stor Rutine, som de 3, hvis Gennemsnitsfortjeneste er udregnet i September 1932. Gaar man ud fra, at Arbejderne paa deres Side ikke har tænkt sig, at Overenskomsten skulde medføre Formindskelse af Arbejdsfortjenesten, medens Aktieselskabet paa sin Side ikke har tilsigtet med Overenskomsten en Forhøjelse af Lønningerne — men som det er fremgaaet af Proceduren, har haft for Øje med Nyordningen at formindske Antallet af ikke fuldgode Kerner, der efter tidligere gældende Regler betaltes efter Akkordprisen 5½ Øre, synes den Omstændighed, at der før og efter Overenskomstens Afslutning i alt væsentligt foreligger Status quo med Hensyn til Arbejdsfortjenesten, at tyde paa, at der i Overenskomstens Akkordpriser er inkluderet Erstatning ogsaa for Overtid og Skifteholdstid, ikke mindst naar henses til, at det af fremlagte Lønningssedler ses, at der er betalt for Overtid inden Overenskomsten.

Hvad angaar det andet Punkt ses det af producerede Lønningslister, at der i Prøvemaaneden kun er oppebaaret af Arbejderne den rene Akkordpris, skønt der — efter hvad der er uimodsagt under Proceduren — er arbejdet i Overtid ogsaa i Prøvemaaneden. Er saaledes Fælles Værkstedsreglers Bestemmelser om Betaling for Overtid fravegne, tør Sandsynligheden for, at ogsaa Reglerne om Skifteholdstillæg er fraveget, ikke benægtes, ikke mindst naar henses til, at Betaling for Overtid er større end for Skifteholdsarbejde.

Af de anførte Grunde findes det betænkeligt at statuere, at det indklagede Aktieselskab, saa længe den foromtalte Overenskomst henstaar uopsagt, er pligtigt at betale Skifteholdstillæg, og det vil derfor være at frifinde for Forbundets Tiltale.

Thi kendes:

A/S H. Rasmussen & Co., Odense, bør for Tiltale af Dansk Former- og Støberiarbejderforbund i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger — herunder Salær til Opmanden for Møde og Kendelse, 150 Kr. — udredes af Jernindustriens Sammenslutning og Dansk Former- og Støberiarbejderforbund med Halvdelen af hver.

Frederiksberg, den 6. Januar 1934.

H. Parker.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Rørholmsgade 4, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfeind & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. Smedemester *Jensen*, Frederiksdalsvej 154, Lyngby.
13. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
14. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.
15. *Verner Jensen*, Hadsund.
16. Smedemester *Carl Andersen*, Ny Carlsbergvej 80, København.
17. Smedemester *N. P. Nielsen*, Smedegade 2, Fakse.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Lærlingesager. Til Behandling i det staaende Lærlingeudvalg har der i den senere Tid været en Række Sager, saaledes f. Eks. *Faaborg Jernstøberi*, hvor Fabrikanten anser det for passende til 1 à 2 Formere at have 4—5 Lærlinge.

Behandlingen af denne Sag har medført, at Sammenslutningen har meddelt vedkommende Arbejdsgiver, at man ikke fortsat vil tolerere et saadant Forhold, og at han maa ændre deri.

Fra *Varde Staalværk* rejstes Spørgsmaalet om, hvorvidt man i det hele taget burde have Lærlinge der.

De 3 andre Steder her i Landet, hvor man ogsaa støber Staal, har man tillige saavel Jern- som Metalstøberi og kan uddanne Lærlingene i det hele, medens dette ikke er Tilfældet i Varde.

Firmaet har herom erklæret, at det vel ikke skulde være det helt forbudt at holde Lærlinge, men man skulde med Henblik paa Fremtiden have Opmærksomheden henvendt paa Antallet, saaledes at dette kom til at staa i et rimeligt Forhold.

Andet Steds i Bladet, under Rubrikken Nakskov, nævnes, at der er indgaaet Klage til Sammenslutningen over for stort Lærlingeantal paa *Maskinfabrikken „Nakskov"*, og det samme er Tilfældet med *Amager Jernstøberi*, København.

Klage ligger ogsaa inde over en Række Forhold hos *A/S „Volund"*, København.

Disse Spørgsmaal skal vi vende tilbage til, naar de er færdigbehandlet.

Endelig har der af Fabrikant H. B. Heineke, der er Formand for Lærlingeudvalget, og Forbundets Formand den 28. f. M. været aflagt Besøg og ført Forhandling hos *A/S Burmeister & Wain* i Anledning af Klage over Lærlingeuddannelsen. Klagen gik ikke ud paa, at der ikke kunde uddannes Lærlinge, men at de beskæftigedes for ensidigt.

Overingeniør Krebs anførte hertil, at da Formernes Antal nu kun var ca. ¼ af, hvad det tidligere havde været, maatte der ganske naturligt komme en Periode, hvor Lærlingenes Antal var for stort, og der var derfor opstaaet de Vanskeligheder, som der nu klagedes over. Imidlertid var Antagelsen af Lærlinge blevet meget stærkt begrænset, og det Program, man egentlig havde lagt, nemlig at den 4-aarige Læretid skulde anvendes til 1 Aar i Kernemageri og Metalstøberi, 2 Aar ved almindeligt Formerarbejde i Jernstøberiet og det sidste Aar ved stort Arbejde, vilde man søge genindført, saa hurtigt det lod sig gøre.

Holstebro. Den 20. December afholdtes der Timandsmøde hos *Firmaet V. Birn* paa Krav om Forhøjelse af Akkorderne, som var det af de Spørgsmaal, der havde foreligget ved Mæglingsmødet den 2. December, hvorom der ikke opnaaedes Enighed.

Firmaet nægtede at gaa med til nogen Forhøjelse og afviste ogsaa Kravet om at overgaa til ren Timeløn.

Det havde derfor været ganske naturligt, om man kort Tid efter Timandsmødets Afholdelse havde nægtet at fortsætte i Akkord, saaledes som det er fastslaaet i Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 840. Imidlertid kom der en Mand i Vejen med en Slæde, nemlig Loven af 31. Januar 1933, den saakaldte Lockoutlov, som gælder til 1. Februar 1934.

En Arbejdsgiver i Jernindustrien havde opsagt sin Akkordpriskurant med Arbejderne og krævede Re-

duktioner, hvad han ikke fik hverken ved Mæglings- eller Timandsmøde. Han opslog derefter Plakat i sin Virksomhed om, at fra den og den Dag betalte han ikke længere efter de gamle Akkordpriser. Sagen kom for Den faste Voldgiftsret, der kortelig afgjorde Sagen ved at sige:

I Jernindustriens Hovedoverenskomst staar, at Værkstedsakkordprislister kan opsiges med 2 Maaneders Varsel. Som Følge deraf bliver Værkstedsprislister et Led i Hovedoverenskomsten, og den kan der tidligst ændres ved, naar Lockoutloven udløber 1. Februar 1934. Som Følge heraf maa vedkommende Fabrikant indtil den Tid vedblivende betale efter de Akkordpriser, han ønsker reduceret.

Som man ser er ovennævnte Sag fra V. Birn ganske analog hermed, og der er derfor ikke andet at gøre end at fortsætte paa de gamle Betingelser i det mindste til 1. Februar 1934.

København. Hos *A/S Burmeister & Wain* er der 12. December afholdt Mæglingsmøde paa Krav om Timelønsforhøjelse.

Et generelt Løntillæg vilde man ikke være med til, men i de enkelte Tilfælde, hvor en Former eller en Kernemagers Kvalifikationer betingede passende Løntillæg, vilde Firmaet stille sig velvilligt.

Hermed sluttede Sagen.

Middelfart. I Fagbladet for forrige Maaned er omtalt et hos *A/S J. C. Hess & Søn* afholdt Mæglingsmøde. Sagen behandledes videre ved Timandsmøde den 20. December.

Mellem Mæglings- og Timandsmødet havde der været fremsat Forslag til Afslutning af Sagen, men uden Resultat. Dette Forslag fremkom paany ved Timandsmødet, og der kan siges om det, at det er delt i 17 Afsnit.

Ved Timandsmødet enedes man om de 8 af disse. 7 vistes efter en længere Drøftelse tilbage til ny lokal Forhandling, et udgik af Programmet, og i et Tilfælde skal man — hvis der ikke ved ny lokal Forhandling opnaas Enighed — arbejde for Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt.

Nakskov. Paa *Maskinfabrikken „Nakskov"* har det i længere Tid set sløjt ud med Beskæftigelsen af Formere. Kun i enkelte Perioder er der Brug for en Mand eller to, ellers klarer man sig med et uforholdsmæssigt stort Antal Lærlinge, og herover er der iøvrigt for Tiden indsendt Klage til Jernindustriens Sammenslutning.

Da man fornylig skulde bruge en Former, fandt denne sig foranlediget til at kræve sin gamle Timeløn forhøjet med 10 Øre for det Stykke Reservearbejde, han skulde udføre for at hjælpe Firmaet i en snæver Vending, men det vilde man ikke give ham, og han begyndte derfor ikke.

Alt dette har givet Anledning til stort Skriveri i den lokale Venstrepresse, Klage til Arbejdsdirektoratet i den selvfølgelige Hensigt, at han skal fratages Understøttelsen, og endelig klagede Sammenslutningen gennem Arbejdsgiverforeningen til De samvirkende Fagforbund og krævede Erstatning for det store Tab, Firmaet har lidt.

Afdelingsformanden skal være Syndebuk i hele Historien. Hvad alt dette ender med, kan man ikke udtale sig om i Øjeblikket, men en Ting er i alle Tilfælde rigtigt, nemlig at der kan rejses Storm i et Glas Vand.

Odense. I en hel Række af de sidste Fagblade har *A/S H. Rasmussen & Co.* lagt Beslag paa Spalterne. I sidste Nummer er omtalt, at der nu kun var et Spørgsmaal til Rest. Dette er nu afgjort af en faglig Voldgift. Læs herom andet Steds i Bladet.

Sorø. Paa Grund af Nedgang i Fortjenesten afholdtes der hos *Lunge & Søn* den 8. December et Mæglingsmøde, ved hvilket der blev stillet Krav om enten en Forhøjelse af Akkorderne eller Overgang til at arbejde i ren Timeløn. Med vanlig Elskværdighed afviste Bestyrer Hermansen alle Krav.

At Støberiet ikke er nogen lukrativ Forretning er troligt, men det kan heller ikke hjælpe at arbejde efter samme Metoder i 1933 som for 50 Aar siden, men noget saadant er Formerne ikke Herre over. De maa jo klare sig, saa godt de kan, med det, der tilbydes dem at arbejde med.

Ogsaa dette Spørgsmaal behandledes ved Timandsmødet den 20. December; men da Sagen ligger her ganske som under den foran beskrevne i Holstebro, kommer man til at lade Spørgsmaalet ligge i det mindste Januar Maaned ud.

Vejle. I den snart mange Gange omtalte Sag fra *A/S C. M. Hess* om Formning af Badekar, meddeltes ogsaa noget i sidst udkomne Fagblad. Tilbage var ved en faglig Voldgift at faa afgjort, om Formningen af Badekar, som af Firmaet paastaaet, var Brædtformeri, og om man som Følge deraf havde Ret til at anvende Arbejdsmænd dertil, eller om det, som af Forbundet og Afdelingen paastaaet, var løst Arbejde og derfor skulde udføres af Formerforbundets Medlemmer. Støbemesterforbundets Formand, A. Bull Schmidt, var Formand for Voldgiftsretten og fik Sagen afsluttet ved et Forlig.

Dette gaar ud paa, at to Arbejdsmænd, der for Tiden er beskæftiget ved Formning af Badekar, skal optages som Medlemmer af Formerforbundet. Firmaet forpligter sig derefter til kun at anvende Forbundets Medlemmer ved Formning af Badekar, og ved eventuel Overgang til ny Formemetode skal de for Tiden ved dette Arbejde beskæftigede have Fortrinsret.

Saaledes sluttede endelig den Sag.

Smede og Maskinarbejdere.

Lønforhøjelse. Ved en Forhandling den 14. December med *Roskilde Madrasfabrik* opnaaedes en Lønforhøjelse paa 8 Øre pr. Mand til 8 Maskinarbejdere.

Overenskomst. Mellem Københavns Afdeling 9, Rørlæggernes Fagforening, og *Firmaet Holmgreen & Kjær* er der indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Overenskomsten fastsætter en Mindstetimeløn paa 150 Øre, at Rørprislisten skal være gældende, og at Arbejde, som ikke kan udføres i Akkord, betales med et Tillæg til Timelønnen paa 25 pCt. Endvidere indføres Ferie i Henhold til Jernindustriens Overenskomst, ligesom ogsaa Tillidsmanden er beskyttet i Overensstemmelse med denne.

Mæglingsmøder. Den 28. Oktober mægledes hos *Rindoms Tjærefabrik (A/S Colas Vejmateriale)*, København, i Anledning af Krav om Forhøjelse af Timelønnen, Smudstillæg, Overtrækstøj, Varskotime, Skifteholds-, Over- og Helligdagsbetaling og Udligning af Overarbejde udover 6 Timer pr. Uge samt Klage over, at Arbejdsmænd udfører Smedearbejde. — Der opnaaedes ikke Enighed, men da der paa det givne Tidspunkt ikke var beskæftiget Medlemmer af Forbundet, forbeholdt dette sig at rejse Sagen paany.

Der mægledes den 28. November hos *A/S „Evercold"*, København, paa Klage over 1) Formandsstillinger, 2) at bestaaende Akkordpriser reduceres uden Forhandling, og 3) ulovlig Arbejdsstandsning den

24. Novbr. — Man enedes om 1) at de 2 Funktionærer, som Klagen omfattede, ikke fremtidig deltager i Arbejdet. 2) Akkorder fastsættes i Henhold til Overenskomstens § 7. Der efterbetales for de reducerede Akkorder. 3) Sluttedes med de faldne Udtalelser.

Den 7. December afholdtes Mægling med *Blikkenslagermester Anthony*, Randers, angaaende Opgørelse af en Rørakkord. — Der udbetaltes Kr. 48,61 til Svendene til fuld Afgørelse af Sagen.

Der afholdtes Mæglingsmøde den 9. December hos *Firmaet Ludvigsen & Hermann*, København, vedrørende Strid om Betalingen for forskellige Rørarbejder. — Firmaet betaler til fuld Afgørelse Kr. 100,00 til Montøren.

Den 3. Januar mægledes hos *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen, paa Klage over, at Stemmerne den 30. December kollektivt havde nægtet Overarbejde. — Efter de faldne Udtalelser frafaldt Firmaet Klagens videre Behandling, men forbeholdt sig at genoptage den, saafremt Overarbejdsvægring paany maatte fremkomme.

Den samme Dag afholdtes endnu et Mæglingsmøde hos *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen, hvor der behandledes a) Strid om Betalingen af Vinkelstød i Tank paa Sænkekassen til Storstrømsbroen, b) Klage over, at Firmaet afskediger Stemmere, der ikke har været i Stand til at udføre Overarbejde. — Med Hensyn til a) indgik Firmaet paa at efterbetale det krævede Beløb, Kr. 52,00, medens Forbundet vedrørende b) forbeholdt sig sin Stilling.

Timandsmøde. Den 8. December afholdtes Timandsmøde, hvor følgende Sager behandledes:

1) Strid med *A/S Hede Nielsens Fabrikker*, Horsens, om Betaling for Forgafler og Pladekrone til Forgafler. — Spørgsmaalene vistes tilbage til lokal Forhandling.

2) Klage over, at *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense, afskediger Tillidsmand Longhi. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er henvist til Afgørelse ved en faglig Voldgiftsret.

3) Strid med *A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker*, Middelfart, om Lønnen for 5 Maskinarbejdere, der er overflyttet til Skrueafdelingen. — Man enedes om, at et af Firmaet fremsat Forslag om „Interesseakkord for Maskinarbejdere i Skruefabrikken" faar en Tilføjelse om, at forinden Arbejdere overflyttes fra andre Afdelinger aftales den Løn, hvormed paagældende skal indgaa i Interesseakkorden. Opnaas ikke Enighed, kan Tillidsmanden tilkaldes. Endvidere gav Firmaet Tilsagn om at ville forhøje de 5 Maskinarbejderes Timeløn med 2 Øre for hver.

Rørudvalgsmøde. Paa et Rørudvalgsmøde den 12. December er der behandlet følgende Sager:

1) Strid med *A/S Andersen & Heegaard*, København, om Betalingen for Anbringelse af T-Stykke med Thermometre i Rørsystemet og Opmærkning af Huller. — Begge Sager forelægges en faglig Voldgiftsret til Afgørelse.

2) Strid med *Firmaet R. D. Hinge*, Aarhus, om Betaling for Opsætning af en Varmtvandsbeholder. — Enighed opnaaedes ikke, Forbundet forbeholdt sig at føre Sagen til faglig Voldgift.

3) Strid med *Aabenraa Gas- og Vandværk* om Betaling for Gas- og Vandledninger i Jord. — Man enedes om at forelægge en faglig Voldgiftsret Spørgsmaalet om Akkordbetalingen for Mannesmannske Rør, og at Regnskabet derefter opgøres paa Basis af Opmandskendelsen.

4) Strid med *Firmaet S. H. Kjelfeldt*, København, om Opstilling af Gasmaalere paa Tomsgaarden. — Sagen forelægges for en faglig Voldgiftsret.

5) Strid med *Firmaet Drost & Rye Petersen*, København, om Betalingen for 1) Opsætning af en Rørovn, 2) Oplægning af en Varmtvandsbeholder med indbygget Forvarmer, 3) Opstilling af 2 Stk. Gebo-Varmtvandsbeholdere Nr. 2. — Man enedes om 1) Der betales en samlet Akkordpris af Kr. 4,53, uanset om det er de samme Montører, der opsætter Passtykket og Rørovnen. 2 og 3) Forelægges en faglig Voldgiftsret til Afgørelse.

Kendelser af Den faste Voldgiftsret. Den 5. December har Den faste Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag, der af Smedeforbundet var anlagt imod 5 Gas- og Vandmestre i Aarhus. Disse havde indtil den 1. Juli 1931 været Medlemmer af Aarhus Gas- og Vandmesterforening, og vor Aarhus Afdeling mente dem derfor forpligtet til at betale Sommerferiepenge i Overensstemmelse med Jernindustriens Sommerferieordning, hvilket de paagældende nægtede. Den faste Voldgiftsret gav Gas- og Vandmestrene Ret i deres Standpunkt.

Den faste Voldgiftsret afsagde den 13. December Kendelse i Anledning af Klage fra *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen, over Arbejdsstandsning, Nægtelse af Overarbejde og Afspadsering. De nævnte Forhold erklæredes for ulovlige, og Forbundet og Københavns Afdeling 12 — én for begge og begge for én — idømtes en Bod paa 600 Kr.

Faglig Voldgiftskendelse. Politimester Parker har den 18. December som Opmand i en faglig Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag, som Smedeforbundet havde rejst overfor *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen. Sagen drejede sig om Betaling for Stemning af Pladerang med Dobling paa Sænkekassen til Storstrømsbroen, hvilket Stemmerne forlangte betalt med 24,5 Øre pr. Fod, medens Firmaet kun vilde betale 14,75 Øre pr. Fod. Kendelsen gav Forbundet Ret, saaledes at det paagældende Arbejde skal betales efter Satsen 24,5 Øre pr. Fod.

Blokader. Efter Anmodning af Køge Afdeling har Forretningsudvalget godkendt, at *Smedemester N. P. Nielsen*, Smedegade 2, Fakse, blokeres, da han beskæftiger et slettet Medlem og en Smedemester, der har hvilende Medlemsret i Forbundet, og som foruden sit Arbejde for Nielsen driver en mindre Smedeforretning.

Forretningsudvalget havde ligeledes paa Københavns Afdeling 14's Anmodning godkendt Blokade af Autoværkstedet *Henry Larsen*, Sdr. Boulevard 139, der nægtede at betale et skyldigt Beløb paa Kr. 187,41 til et af vore Medlemmer, men da Beløbet derefter er betalt, er Blokaden atter hævet.

Teknologisk Institut.

Kursus i Automobilreparation.

(Fra 5. Februar til 17. Marts 1934.)

I dette Kursus kan kun faguddannede Automobilmekanikere, Smede og Maskinarbejdere deltage.

Hensigten med Kursuset er: at meddele *Begyndere inden for dette Omraade* saavel praktisk Undervis-

(Fortsættes Side 67.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
31883	Andersen, Ejner.....	Masnedsund	19. 6.11	Vordingborg	1.11.29	Kbhvn. Afd. 14	9. 9 33
35894	— Holger Ulstrup.	Hørby	23. 8.09	Aarhus	23. 9.30	Aarhus	25. 3 33
55090	Alexandersen, Svend Chr.	København	11. 3 13	Nakskov	15. 5.32	Anvisningskt.	15. 4.33
12866	Bahnson, Axel Ferdinand	Schweiz	24. 4 01	Kbhvn. Afd.	3. 7.20	Kbhvn. Afd. 12	2. 9 33
51671	Brock, Georg Sergei..	Barnaul, Sibirien	13. 2.09	„ „	21.10.31	„ „ 2	9. 9.33
50158	Christensen, Jens Aage C.W.	København	4.12.98	„ „	6. 6.30	„ „ 2	2. 9.33
35026	— Viggo Em. H. P.	Slagelse	15.10.11	Slagelse	1.10.30	„ „ 11	26. 8.33
30346	Christiansen, Hans Chr.....	Solbjerg, Mors	31 10 07	Kalundborg	7. 5.27	Aarhus	24. 6.33
54830	— Harald	Kyse	6. 5.11	Slagelse	28. 8.32	Holeby	2. 9.33
31505	Cohn, Louis Anders K.	Viskinde	18. 8 08	Lyngby	20. 9.29	Kbhvn. Afd. 14	16. 9.33
26060	Danielsen, Viktor Ejler E..	Frederiksberg	3.12.10	Kbhvn. Afd.	24. 5 29	„ „ 14	2. 9.33
54106	Due, Chr. Bendiksen	Sommersted	15. 8.12	Haderslev	15. 7.32	Haderslev	18.11.33
15005	Eliassen, Poul Niels V..	København	22. 7 07	Kbhvn. Afd.	2. 5.27	Kbhvn. Afd. 6	30 9 33
30368	Engel, Thorvald Johs..	Rønne	30. 1.93	Neksø	1. 1.31	Rønne	8 7.33
2705	Frandsen, Louis	Horsens	24. 1.90	Aarhus	13 6.25	Aarhus	8 7 33
19107	Franzen, Vilhelm Jancke.	Køge	3. 6.06	Svendborg	26. 5.26	Køge	29. 4.33
52883	Frost, Robert Chr....	København	11. 1 88	Kbhvn. Afd.	27.11.32	Kbhvn. Afd. 17	30. 9 33
12651	Grell, Villy Jørgen ..	—	7. 9 06	„ „	22.11.26	„ „ 13	2 9.33
20319	Gudbrand, Carl Oscar V..	Næstved	7. 7.89	„ „	25.11 27	„ „ 13	2. 9.33
22659	Hansen, Carlo Ludvig .	Aarhus	23. 7.10	Aarhus	3. 1.30	Aarhus	3. 6.33
55857	— Esben Rolme..	Hovedgaard	26 12.11	Odense	4.12.32	Assens	20. 5.33
50118	— Georg Viggo .	Slagelse	15 1.00	Kbhvn. Afd.	9. 5.30	Kbhvn. Afd. 12	2. 9.33
55815	— Paul Johns. G.	Dalby	23.12.12	Køge	5. 5.33	Køge	15 7.33
17890	— Willy John. B.	Rungsted	9. 5 04	Kbhvn. Afd.	5.11 28	Hillerød	12. 8 33
27758	Hauge, [illegible] Anders Peter C.	Horne	13. 6 08	Faaborg	16. 5.28	Faaborg	29. 4.33
3319	Henriksen, Hans Heinrich..	Nakskov	25.10.05	Nakskov	2. 5.25	Kbhvn. Afd. 14	16. 9 33
55592	Hinrichsen, Antoni Marinus	Over Jersdal	12. 5.13	Haderslev	14.10 32	Haderslev	14.10.33
52294	Jensen, Anders Friis...	København	31. 7 06	Kbhvn. Afd.	12. 7 32	Kbhvn. Afd. 17	23. 9.33
12096	— Viggo Emil R. .	Tikøb	23. 6.02	Bagerforb.	1.11.20	Hillerød	29. 7.33
52345	Jørgensen, Knud.....	København	23 1.77	Kbhvn. Afd.	5. 8.32	Kbhvn. Afd. 11	17. 6.33
14312	Iversen, Niels Ejner....	—	2.11 02	„ „	5. 9.22	„ „ 12	9. 9 33
4956	Jacobsen, Eluf Lerche ...	—	17.10 02	„ „	15.10 21	„ „ 9	2. 9.33
51615	Johansen, Carl Martin ...	Brøndbyvester	28. 2 12	„ „	2.10.31	„ „ 17	2. 9 33
35830	— Helmut Poul J.H.	Aarhus	13. 3.11	Aarhus	6. 6.30	Aarhus	22. 7.33
54045	— Johannes C. E..	Pejrup	28. 2.12	Faaborg	8. 5.31	Faaborg	17. 6.33
25788	Kjær, Frederik	Hasmark	21. 1.01	Kbhvn. Afd.	3. 5 22	Kbhvn. Afd. 8	30. 9.33
33412	Larsen, Henri Christian.	Emdrup	14 12 09	Helsingør	10. 5.30	Assens	13. 5.33
55557	— Kaj	Mygdal	17. 5 13	D. Arbm. Forb.	18. 2.33	Middelfart	9. 9.33
5951	— Niels Chr. Vilh.	Haarslev	2. 7.94	Kbhvn. Afd. 3	24.10.14	Kbhvn. Afd. 14	6. 9.30
27675	— Svend Ove E. .	Roskilde	23 4.10	Roskilde	1. 5.28	Roskilde	15. 7.33
1413	Madsen, Kai Laudinus ..	København	9. 9 03	Kbhvn. Afd.	8. 9 33	Kbhvn. Afd. 9	9. 9.33
52475	Mentz, Per Ole	Viborg	25.11.10	„ „	20. 9.32	„ „ 13	2. 9.33
12335	Møller, Carl.....	Lemvig	12. 2.97	„ „	3.11.24	„ „ 12	30. 9 33
54843	Nielsen, Agner Pilgaard.	V. Alling	22.12.10	Randers	1. 3.32	Randers	10. 6 33
21224	— Arthur Theodor	København	1. 1 91	Kbhvn. Afd.	15. 3.23	Aarhus	12.11.32
53538	— Aksel Augustinus	Kollund	28. 8.11	Herning	9. 3.31	Herning	3. 6.33
55333	Nilsson, Kaj Robert	København	8. 4.11	Hillerød	5 11.32	Hillerød	22. 7.33
32891	Nielsen, Niels V.....	—	9.10.85	D. Arbm. Forb.	1.10.07	Kbhvn. Afd. 5	30. 9.33
52959	Nissen, Olav	—	1.11.12	Kbhvn. Afd.	24. 3.33	„ „ 18	9. 9.33
26308	Olesen, Max Thorsager	—	12.12.08	„ „	12. 6 29	„ „ 11	2. 9 33
50572	Olsen, Carl Willy.....	—	7. 9.11	„ „	10.10.30	„ „ 12	2 9 33
53351	— Henning Chr. ..	Frederiksberg	15. 9 11	Næstved	1.11.30	Næstved	8. 4.33
6904	Ottesen, Ejner Georg...	Holstebro	8. 2.07	Holstebro	14.11 25	Holstebro	5. 8 33
19817	Petersen, Arild E. B.	Randers	12. 8.10	Hobro	12.10 29	Kbhvn. Afd. 13	2. 9 33
53626	— Ejler Bækager .	Bækager	11. 9.12	Assens	2.11.31	Assens	25. 3.33
33555	— Hans Aage .. .	Sandby	1. 4.08	Ringsted	2. 5.30	Ringsted	1. 4.33
17751	— Hans Chr.....	Nyborg	16. 2 90	Odense	29. 4.10	Kbhvn. Afd. 7	23. 9.33
7678	— Magnus Rasmus	Aarhus	21. 2.90	Kbhvn. Afd.	22. 9.33	„ „ 6	30. 9 33
7924	— Willy Aage Chr.	København	18.10.01	„ „	20. 8.21	„ „ 15	2. 9.33
26465	Pallesen, Carl Max.....	—	16. 9.09	„ „	7. 1.29	„ „ 12	16. 9.33
32821	Poulsen, Henry Rottbøll.	Frøstrup	17. 6.14	Holstebro	6. 5.33	Holstebro	24. 6.33
36362	Rasmussen, Ali Harald A...	Helsingør	10. 9.07	Kbhvn. Afd.	21. 9.29	Kbhvn. Afd. 13	16. 9.33

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betal
51938	Sørensen, Eigil Leopold B.	Hammel	1.12.05	Kbhvn. Afd.	8. 1.32	Kbhvn. Afd. 11	16 9.33
15703	— Villy Marinus A.	København	15. 4 08	„ „	18. 5.27	„ „ 3	30. 9.33
38964	Schnoor, Poul Einer	—	22. 9.03	„ „	29. 3.32	Aarhus	27. 5.33
20407	Svendsen, Axel Edvard...	—	19 11 07	„ „	3 12.27	Kbhvn. Afd. 17	30. 9.33
27168	Søndergaard, Jens J.	Nørbæk	30.11.04	„ „	23. 8 29	„ „ 12	29. 4 33
36901	Theis, Egon William..	København	19. 1.10	„ „	18.10.29	„ „ 15	16. 9.33
1180	Wentzel, Emmerich Joh..	—	15. 6 13	„ „	4. 5.33	„ „ 18	2. 9.33
36207	Zetterlund, Gustav Ludvig.	Landskrona	30.10.09	„ „	27. 9.29	„ „ 2	9. 9.33
31157	Østergaard, Poul Benny ...	København	24. 2.05	„ „	2. 3.29	„ „ 11	16. 9.33

ning i Reparation af Automobilchassis som noget teoretisk Grundlag i Automobilbygning, idet saavel den praktiske som den teoretiske Undervisning *nøje knyttes til de Fordringer, som her i Landet stilles til Automobiler.*

a. Den teoretiske Undervisning kommer i Hovedsagen til at omfatte følgende Fag: *Automobilbygning, Materiallære, Elektroteknik.*

b. Den praktiske Undervisning vil i Hovedsagen komme til at omfatte: Reparation og Indstilling af Motorer, Reparation af Chassis, Fremstilling af Reservedele, Opretning af Chassisrammer og Aksler, Hærdning, Lodning og Undersøgelse af elektriske Anlæg i Automobiler.

I Undervisningstiden vil Deltagerne yderligere faa Lejlighed til at bese forskellige Værksteder og Fabrikker.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 180,00.*

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig de af Instituttet udgivne Bøger: „Smedebogen", Elevpris: 5 Kr., „Motorbogen", Elevpris: 4 Kr., og „Elektrikerbogen"; da ny Udgave er under Arbejde, kan Prisen ikke angives nu.

Fradrag i Skatteindtægt.

I Lighed med tidligere Aar gives nedenstaaende en Udregning af det i 1933 betalte Kontingent til Arbejdsløshedskassen, hvilket paa samme Maade som Sygeforsikring og Livsforsikring kan fradrages Indtægten ved Udregningen af den skattepligtige Indtægt.

For Forbunds- og Afdelingskontingentets Vedkommende gælder den Regel, at ¾ af Aarets Kontingent kan fradrages selve de oppebaarne Indtægter, hvorved undgaas, at dette Fradrag kommer ind under det Maksimum af 400 Kroner, der er fastsat for Fradrag af Forsikringskontingent.

Da de respektive Forbund har forskelligt Kontingent, er der foretaget Opstilling for hvert Forbund for sig.

Kontingentet er udregnet for arbejdende fuldtbetalende Medlemmer, og Medlemmer, der paa Grund af Arbejdsløshed, Sygdom, Militærtjeneste o. l. har været helt eller delvis fritaget for Kontingentydelser, maa derfor formindske Fradragene i Overensstemmelse dermed.

	Aars-Kontingent	Fradrages i Brutto-indtægt	Fradrages i skattepligtig Indtægt
Smedeforbund:	Kr.	Kr.	Kr.
Forbund	41,60	50,70	
Afdeling	26,00		
Arbejdsløshedskasse	207,15		207,15
Sliberforbund:			
Forbund	67,60	70,20	
Afdeling (Kbhvn.)	26,00		
Sygeforsikring (Kbhvn.)	13,00		13,00
Arbejdsløshedskasse	207,15		207,15
Specialarbejderforbund:			
Forbund	63,96	60,45	
Afdeling	16,64		
Arbejdsløshedskasse	207,15		207,15

For Slibere er angivet københavnske Afdelings- og Sygeforsikringskontingenter, og Medlemmer af Provinsafdelinger maa i Stedet for omregne efter, hvad der er gældende i deres respektive Afdelinger.

Fradraget i Bruttoindtægt skal forstaas saaledes, at saafremt et Medlems samlede Indtægt har været Kr. 3,200,00, og hvis ¾ af Forbunds- og Afdelingskontingentet andrager Kr. 96,45, saa udfyldes Rubriken i Skatteskemaet om Arbejdsindtægt med Kr. 3,104,00, hvorimod Forsikringsfradragene sker i den dertil beregnede Rubrik paa Skemaet.

Offentlige Foredrag.

I den af Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt i København afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner er der for Februar Maaned fastsat følgende Emner:

1. Februar: Sikkerhedsforanstaltninger og Nødhjælp.
8. — : Indkøbs- og Lagerorganisation.
15. — : Smøring og Køling ved Anvendelse af Værktøjsmaskiner.
22. — : Moderne Fræsemaskiner og deres Anvendelse.
1. Marts: Materialprøvning.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 50491	Hansen,	Isold L. Karolius	(Kbhvn. Afd.)
- 52166	Laursen,	Arne Skjødt	(—)
- 9974	Petersen,	Frederik	(—)
- 23013	—	Johannes Casper	(—)
- 374	Tønnesen,	Alexander	(—)
- 30742	Valentin,	Jørgen	(—)
- 18464	Winther,	Charles Theodor	(—)
- 31771	Sørensen,	Harry Kjærgaard	(Aarhus Afd.)
- 55047	Christiansen,	Svend Harry	(Svendborg Afd.)

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

			Nyt Register.	Sidst betalt
Nr.	1188	Andersen,	Aage Hjalmar	25. 2.22
-	176	—	Boris Charles Henry	8. 4.33
-	7352	—	Johan Peter Emil	16. 1.32
-	32537	Andreasen,	Poul Iversen Buaas	25 3.33
-	38153	Bøse,	Wilhelm	6.10 28
-	25266	Carlsen,	Vald. Axel	13 5 33
-	10147	Christiansen,	Albert Laurits	28. 1.33
-	33289	Fauerskov,	August	4. 3.33
-	20912	Hansen,	Erhardt	7 11 31
-	51846	—	Holger Christian	16. 4.32
-	31344	—	Svend Oskar	1 6 29
-	50730	Hammer,	Hans Børge Julius	19. 3.32
-	3148	Heidemann,	Knud Kragh	17.10.31
-	4994	Henningsen,	Ansgar Emil	18. 3.33
-	35755	Jensen,	Aage	15 8.31
-	23644	—	Christian Michael	12. 8 33
-	4002	—	Gunnar	28. 5 32
Nr.	29363	Jørgensen,	Ernst	2. 4 27
-	34218	—	Manuel Oskar	18. 4.31
-	17858	Jølm,	Kai Kragh	26. 3.32
-	54937	Kähler,	Walther Fr. W.	25. 6.32
-	6251	Larsen,	Svend Aage Alfred	9. 5.31
-	30318	—	Viggo	3.12.32
-	30585	Lindhardt,	Niels Hartvig	12. 2 27
-	4511	Løvkvist,	Niels Henry	27. 3 26
-	23835	Mikkelsen,	Arild Chr.	30. 6.28
-	16972	Mortensen,	Kai	19. 5.23
-	36928	Moser,	Axel Vald. Nørager	18. 7 31
-	50391	Nielsen,	Carl Johannes	2. 4 32
-	34254	—	Niels Chr.	1.10 32
-	31427	Nissen,	Viggo Andreas W. Joh.	25. 3.33
-	30588	Nohns,	Christian	3.12 21
-	25141	Nymann,	Leon Kaj Chr.	20.10 28
-	52802	Olsen,	Kaj Einar	3. 6.33
-	5967	Petersen,	Louis Viggo	9.10 26
-	51500	—	Theodor Frede	10. 6.33
-	13270	Poulsen,	Hermann	26. 7.24
-	4563	Sørensen,	Alfred Juul	4. 2 33
-	35644	Svenningsen,	Jens Christian	24.12 27
-	31534	Søegaard,	Peter Christian	4. 6.32
-	4680	Tingskov,	Jens Breum	29.11.30
-	31404	Østergaard,	Kai Emil Alb.	1.10.32

Specialarbejderforbundet.

Nr. 48156	Petersen,	Christian	28. 5.32

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Langaa: E. A. Pedersen, „Fredebo", Bakkevej.
Nakskov: Carl Andrea, Jødevej 21.
Ringsted: Kaj Nielsen, Køgevej 3.

Kasserere.

Brønderslev: Carl Jensen, Steen Blichersgade 3, 1.

Specialarbejderforbundet.

Odense: Formand og Kasserer M. Thygesen, Ingeborgvej 16, 1. Kontortid: Mandag og Fredag 5½—7.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Aabenraa: Kontoret er flyttet til Store Torv 2.
Kerteminde: Kassereren, Svend Madsen, er flyttet til Møllevænget 19.
Svendborg: Kontoret er flyttet til Jessens Mole.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 4 FEBRUAR 1934 20. Aarg.

Fredelig — men kampklar.

Da vi i Fagbladet for November i Fjor omtalte den Situation, der var opstaaet, efter at Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse den 20. Oktober havde paabudt Foreningens Organisationer og Enkeltvirksomheder at opsige Overenskomsterne, henledte vi Opmærksomheden paa en Udtalelse i Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad, der gik ud paa, at „de Opsigelser, Arbejdsgiverforeningen har besluttet og effektueret, er naturligvis ikke nogen Udæskning til det danske Samfund, end ikke til Arbejdernes Organisationer, men kun en Foranstaltning af praktisk Nødvendighed under Forhold, som de nu raadende." Dette lød jo — som vi dengang skrev — meget rørende, men vor Opfattelse af Udtalelserne gav vi Udtryk i Sentensen fra Eventyret, at „Ulven kridter Mælet". At det kun var Talemaader, har jo den senere Tids Udvikling saa tydeligt vist, og skulde vi i Øjeblikket vurdere den nærmeste Fremtid med Hensyn til Spørgsmaalet om Arbejdsfred eller Konflikt, maa vi anse Chancerne for det sidste som værende afgjort mest fremherskende.

Adskillige vil maaske spørge, om dette ikke er en Fejlvurdering, og om ikke den nærmeste Fremtids Begivenheder vil vise, at vi ogsaa denne Gang vil komme igennem det uden den Konflikt, som jo kun kan betyde, at nye store Vanskeligheder for Danmarks Erhvervsliv føjes til de allerede bestaaende. Mange vil vel nærmest opfatte Arbejdsgivernes Dispositioner som taktiske Træk, der blot skal til for at faa Forligsmanden sat i Virksomhed, saaledes at der fremsættes Mæglingsforslag. Derved vil Arbejdsgiverne antagelig ikke opnaa alt det, de har ønsket, men de vil dog opnaa noget, da Fagorganisationerne vel vil søge Forligsforslaget gennemført for at bevare den Fred, som de ved at undlade at opsige Overenskomsterne, har givet Udtryk for er nødvendig for det danske Samfund i en Tid, hvor dette er ude for økonomiske Rystelser som ingensinde før.

Saaledes vil det imidlertid ikke forløbe denne Gang. Ganske vist har Fagorganisationerne tydeligt givet til Kende, at de i Resignation ønsker, at Overenskomsterne løber uændret videre et Aar for derved at bevare Arbejdsfreden, men derudover er de ikke indstillet paa at tilkøbe sig Freden. Det kan heller ikke være berettiget at kræve, at Arbejderne alene skal bringe Ofre for den Fred, som hele Samfundet trænger til.

Hvad er det nemlig, Arbejdsgiverne nu vil søge gennemført, andet end Lønreduktioner, ikke motiveret med Henvisning til „den haarde udenlandske Konkurrence", saaledes som man ellers bruger det, simpelthen fordi en saadan Henvisning under de forhaandenværende Forhold er uholdbar, men under Paaberaabelse af, at Arbejdsgiverforeningens Medlemmer ikke kan konkurrere med de uorganiserede Arbejdsgivere, fordi disse ikke skal overholde Lontarifferne og derfor kan udføre Arbejdet billigere. Denne Begrundelse er imidlertid mindst lige saa uholdbar som de tidligere anvendte.

Under de Forhandlinger, der hidtil er ført mellem Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og

De samvirkende Fagforbund, har man ganske vist nævnt enkelte Tilfælde, hvor uorganiserede Arbejdsgivere indenfor Byggefagene har gennemført Arbejde til Underpris ved Hjælp af uorganiseret Arbejdskraft, eller hvor nogle Landkommuner med Trusel om Fratagelse af enhver Understøttelse har tvunget Arbejdere til at arbejde for en Sultelon. Men der er ikke afleveret noget som helst Bevis for, at de organiserede Arbejdsgivere, her særlig Haandværksmestre og Entreprenører, skulde være kommet i en Nødssituation, fordi de skal overholde de aftalte Tariffer. Derimod er det blevet paavist, at Arbejdsgiverforeningens Medlemmer ofte gennem Underbud baade paafører hinanden og de uorganiserede Mestre Smudskonkurrence.

Arbejdsgiverne har paa et fuldkomment urimeligt løst Grundlag krævet at blive stillet frit med Hensyn til, hvilken Løn der skal tilbydes i saadanne Tilfælde, hvor de er ude i Konkurrence med de uorganiserede Arbejdsgivere. Hvorledes en saadan Ordning skulde gennemføres er os aldeles ubegribeligt, og hele Aktionen er kun et Forsøg paa at benytte en Fiktion „den uorganiserede Arbejdsgiver paa Landet" til at undergrave Lønniveauet i Byerne, hvad Byarbejdernes Organisationer selvfølgelig ikke vil lade sig bruge til. Denne Side af Sagen overlader vi imidlertid til de mere direkte interesserede Organisationer og De samvirkende Fagforbund at klare, idet vi selvfølgelig fra Jernkartellets Side er rede til i enhver Henseende at yde vor Bistand til at forhindre, at der paa de paagældende Omraader gennemføres Forringelser, der ogsaa vil kunne faa Virkninger for vore Medlemmer.

Indenfor Jerninduſtrien eksisterer Spørgsmaalet om Konkurrencen fra de uorganiserede Arbejdsgivere ikke, maaske fordi man ogsaa der mere end een Gang er Vidne til uanstændig Konkurrence mellem de organiserede Arbejdsgivere indbyrdes. Hvad vi derfor med saa meget mere Grund maa hefte os ved er den Omstændighed, at medens Arbejdsgiverforeningen har taget Konsekvensen af sit Standpunkt til den paastaaede Konkurrence fra de uorganiserede Mestre ved at lade det den 9. Februar udstedte 2. Lockoutvarsel omfatte Entreprenørforeningen og de til Byggefagene knyttede Industrier og holde den øvrige Industri, bl. a. Skotøj, Tekstil og Konfektion udenfor, har man gjort et Par enkelte Undtagelser, nemlig Træinduſtrien og — vi tilføjer selvfølgelig — Jerninduſtrien. For førstnævntes Vedkommende har man dog ikke varslet Lockout for Cigkistesnedkerne. Arbejdsgiverne synes altsaa at have saa megen Sømmelighedsfølelse til Rest, at de vil sikre de Døde at komme ordentlig i Jorden. Hvad Træinduſtrien iøvrigt har forset sig med, siden den er taget med i Lockoutvarslet, ved vi ikke, saa vidt os bekendt er der i hvert Fald ikke fra Træinduſtriens Arbejdsgiveres Side blevet paaberaabt uholdbar Konkurrence fra uorganiserede Arbejdsgiveres Side. Dertil kommer, at f. Eks. Snedkernes Overenskomst ikke udløber før 1. April.

Men saa er der Jerninduſtrien. Ja, som sagt, det undrer os ikke, at den er med. Hvornaar har der i det hele taget været Optakt til Arbejdskamp i Danmark eller aaben Konflikt, uden at Jerninduſtrien har været engageret. Jerninduſtriens Arbejdsgivere har det nærmest som visse Folk, der ikke kan overvære et Slagsmaal, uden at de skal være med. Nogen Motivering for Jerninduſtriens Inddragen i en kommende Konflikt, kender vi i hvert Fald ikke. Vi har ganske vist hørt lidt om, at man ønsker Lønreduktioner og de overenskomstmæssige Bestemmelser vedrørende Tillidsmændenes Beskyttelse forringet, men Forslag herom har vi ikke set.

Vi vil dog alligevel gerne for en Sikkerheds Skyld allerede nu præcisere vort Standpunkt, hvis Jerninduſtriens Arbejdsgivere virkelig skulde tænke paa at benytte Lejligheden til at forringe vore Medlemmers Løn- og Arbejdsbetingelser. Vi har altid advaret imod, at man forud for Forhandlingerne binder sig for stærkt, fordi man kun ofte vanskeliggør det for sig selv at manøvrere, og fordi man jo ikke tilsvarende kan binde sin Modpart. Men denne Gang skal det siges klart og tydeligt og saaledes, at der ikke skal være Gran af Tvivl om vort Standpunkt, at godvilligt indlader Metalarbejderne sig ikke paa nogen som helst Reduktion af Lønningerne eller paa nogen som helst Forringelse af den overenskomstmæssige Tillidsmandsbeskyttelse. Tværtimod har adskillige Foreteelser i den senere Tid vist, at vi ikke fuldt ud er i Stand til at beskytte Tillidsmændene. Arbejdsgiverne kan ikke for Jerninduſtriens Vedkommende paa nogen Maade henvise til en generende Konkurrence fra uorganiserede Arbejdsgiveres Side, der skulde kunne berettige til, at denne Industri skal gøre fælles Sag med Byggeinduſtrien og Entreprenørernes Virksomheder. Jerninduſtrien har gennem Valutarestriktionerne opnaaet en betydelig Merbeskæftigelse, den har gennem Eksportkreditordningen faaet forøget sine Muligheder for Afsætning til Udlandet, en Række Ordrer paa Nybygninger, som er indgaaet

til de danske Skibsværfter, har bevist, at saa snart der er Mulighed for at faa noget Skibsbyggeri i Gang, kan Danmark være med, og endelig og ikke mindst er vi inde i en Prisstigningsperiode, der gør, at Kravet om Lønreduktioner er fuldkommen urimeligt. Alene Kronens forringede Købeevne vil efterhaanden medføre yderligere Stigning i Prisniveauet.

Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark har paa Linie med den langt overvejende Del af de øvrige Fagorganisationer undladt Opsigelse af Overenskomsterne i Følelsen af det Ansvar, som den har overfor Medlemmerne, af hvilke mellem 30 og 40 pCt. i aarevis har været ledige, og hvis Beskæftigelsesforhold har formet sig saaledes, at det kun er et Mindretal, som har været uberørt af Arbejdsløsheden. Vi har ment, at det i højere Grad maatte dreje sig om at bevare Arbejdsfreden for at udnytte de stigende Beskæftigelsesmuligheder, der nu forhaabentlig ligger for, end at rejse Kampen paa de Krav, som forlængst er formulerede af Medlemmerne, og her ikke mindst Forkortelse af Arbejdstiden. Vi har ikke uden Modstand gennemført vort Standpunkt, og hvis derfor Konflikten bliver til Virkelighed, maa Arbejdsgiverne alene tage Ansvaret derfor. Men hvis man tror, at vi i Stilhed vil finde os i at være Kanonføde uden at røre ved vore Medlemmers Ønsker, tager man Fejl.

Vi er stadig fredeligt sindede, men vi er ogsaa kampklare.

Arbejdsgivernes 2. Lockoutvarsel.

I det 2. Lockoutvarsel, som Arbejdsgiverforeningen den 9. Februar tilstillede De samvirkende Fagforbund, findes følgende vedrørende det Omfang, hvori Jernindustrien rammes af dette Varsel:

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark samt A/S Bornholms Maskinfabrik og A/S Bornholms Maskinfabrik, Nordre Jernstøberi, alt med følgende Undtagelser:

a. De hos Medlemmer af Foreningen af industrielle Reparationsværksteder beskæftigede Arbejdere.

b. De ved Reparation af Gas- og Vandledninger, de ved Reparationsarbejde hos Gasmaalerfabrikkerne samt de hos A/S Emil Møllers Telefonfabrikker, Horsens, beskæftigede Arbejdere.

Hos A/S M. P. Allerups Eftf., Odense, og A/S Anker Heegaard, Frederiksværk, træder Lockouten for Glødeovnsarbejderne først i Kraft fra Mandag den 5. Marts ved normal Arbejdstids Begyndelse.

For de ved Galvanisering beskæftigede Arbejdere træder Lockouten først i Kraft fra Tirsdag den 27. Februar ved normal Arbejdstids Begyndelse.

For de ved Emaillebrænding beskæftigede Arbejdere træder Lockouten først i Kraft, efterhaanden som Arbejdet ved Ovnene bliver færdigt.

c. De ved Hestebeslag beskæftigede Arbejdere.

d. De ved koncessionerede Virksomheder (Elektricitetsværker, Sporvejsselskaber, Jernbaneselskaber o. a.) beskæftigede Arbejdere.

e. De ved Fabrikation af Crown Cork, Mælkekapsler og Blikdaaser til Næringsmidler beskæftigede Arbejdere.

f. De ved Reparation af Fiskerifartøjer beskæftigede Arbejdere.

For samtlige de ovennævnte Tilfælde, hvori Arbejdsstandsning iværksættes, undtages de som Kedel- og Maskinpassere beskæftigede Arbejdere, de som Nattevagter, som Kuske og ved Pasning af Heste beskæftigede Arbejdere samt Chauffører.

Et Folk bliver lagt i Slavelænker.

Den tyske Lov til Ordning af det nationale Arbejde.

Af *Hans Bauernsohn.*

Den 19. Januar d. A. udstedte Kredsledelsen for den nationalsocialistiske „Tysk Arbejdsfront" en Befaling til de tyske Arbejdere, der tvang saavel de arbejdende som de arbejdsløse til Søndag den 21. Januar under Kommando af SA- og SS-Kolonnerne at marchere op for at takke Føreren, Adolf Hitler, for den lige udstedte Arbejdslov. Denne Takkedemonstration foregik under Parolen „Den sociale Æres Gennembrud". Ingen af de Demonstrerende kendte denne Lov, der var „vedtaget" Fredag den 12. Januar. Først den 23. Januar, altsaa 2 Dage efter den

befalede Takkefest, blev den offentliggjort i Rigslovbladet.

Ganske vist havde Forhaandsmeddelelserne om den nye Lovgivning klart vist, at det for lange Tider vilde være forbi med den tyske Arbejders Frihed og Menneskeværdighed, men først efter Bekendtgørelsen af den nøjagtige Ordlyd er man i Stand til at maale, hvilken uhyre Tragedie, der med denne Lov er brudt ind over den tyske Arbejderklasse.

I Lovens første Afsnit bliver Arbejdsgiverens og Arbejderens Stilling fastlagt. I Paragraf 1 hedder det, at i enhver Bedrift betragtes Arbejdsgiveren som Fører, Arbejderne og Funktionærerne som „Følget". I § 2 bliver Førerens (Arbejdsgiverens) Opgave og Magtstilling klart opridset. Paragraffen lyder:

„Virksomhedens Fører er overfor „Følget" bestemmende i alle Anliggender vedrørende Virksomheden..."

„Han skal drage Omsorg for „Følget"s Vel. Dette skal vise ham den i Bedriftsfællesskabet begrundede Troskab."

Allerede disse Indledningsbestemmelser, hvori bl. a. saa imaginære og individuelle Begreber som Troskab etc. bliver lovfæstede, viser tydeligt denne Lovs utopiske, bagstræberiske, ja, middelalderlige Karakter.

Men disse Paragraffer virkeliggør samtidig en Udtalelse, som Føreren for den tyske Arbejdsfront, Dr. Robert Ley, fremsatte paa et Fabriksmøde i Kaiserroda, længe før Loven blev udstedt, idet han erklærede:

„Ogsaa Arbejdsgiveren er en Arbejdets Soldat. Han har Kommandoen og giver Befaling. Det skal være hans Ret. Og I Arbejdere, I vil lyde. Det skal være Jeres Pligt."

»Tillidsraadet«.

I de videre Bestemmelser behandler Loven Indkaldelsen af et Tillidsraad. Hermed vil man ganske øjensynligt skjule, at Arbejderne bliver gjort absolut retsløse. I § 5 hedder det:

„Ved Virksomhedens Førers Side staar som *raadgivende* Tillidsmænd fra „Følget". De danner med ham (Arbejdsgiveren) og under hans Ledelse Virksomhedens Tillidsraad."

Her er det vigtigt at vide, paa hvilken Maade disse Tillidsmænd udvælges. § 9 siger herom:

„Virksomhedens Fører opstiller i Forstaaelse med Formanden for den nationalsocialistiske Bedriftscelle-Organisation en Liste over Tillidsmændene og deres Suppleanter. „Følget" tager ved hemmelig Afstemning Stilling til Listen."

Arbejderen er paa ingen Maade tjent med Tilstaaelsen af den hemmelige Afstemning. Thi det er bekendt, at ingen Korporation i det tredie Rige træffer sin Afgørelse ved Afstemning. Alle, der tilhører en saadan Korporation, maa underkaste sig Førerens, i dette Tilfælde altsaa Arbejdsgiverens Vilje. Han alene bestemmer efter Raadslagningen, hvad der skal ske med Hensyn til de Spørgsmaal, der har været under Drøftelse.

Desuden er den hemmelige Afstemning over Tillidsmændene ogsaa af den Grund en løgnagtig Farce, at der jo ikke er Muligheder for en virkelig Udvælgelse. I Lovens § 8 er bestemt, at kun den Arbejder kan blive Tillidsmand, som er Medlem af den tyske Arbejdsfront og yder Garanti for, at han til enhver Tid ubetinget vil gaa ind for den nationale Stat, altsaa for Hitlerdiktaturet.

Endvidere er det i § 6 udtrykkeligt bestemt, at Tillidsraadet har den Opgave at arbejde hen til en *Bilæggelse af alle Stridigheder* indenfor Virksomheden.

Det fremgaar altsaa ganske klart af alt dette, at Tillidsraadets Medlemmer maa være viljeløse Værktøjer for Arbejdsgiveren og Nazipartiet. Skulde det nu ske i en Virksomhed, at Listen med de af Arbejdsgiveren foreslaaede Tillidsmænd ikke bliver billiget, saa bliver det i § 2, Stk. 2, bestemt, at den af Rigsregeringen indsatte Arbejdsværge efter eget Skøn udnævner et Tillidsraad. Desuden kan Arbejdsværgen tilbagekalde enhver Tillidsmand paa Grund af *saglig eller personlig Uegnethed.* (Paragraf 14).

Er Tillidsraadets Flertal trods alle disse Forsigtighedsbestemmelser ikke indforstaaet med Arbejdsgiverens Afgørelser, saa kan Tillidsraadet skriftligt tilkalde Arbejdsværgen. Men, ifølge § 16:

„Effektiviteten af den af Virksomhedens Fører trufne Beslutning bliver ikke hemmet gennem denne Tilkaldelse."

Arbejdets Værge.

I andet Afsnit behandler Loven Arbejdsværgens Stilling. § 18 foreskriver:

„For større Virksomhedsomraader udnævnes Arbejdsværger. De er Rigsembedsmænd og er undergivet Rigsarbejdsministerens Tjenestetilsyn."

Deres Opgaver beskrives i § 19:

„Arbejdsværgerne skal sørge for Arbejdsfredens Opretholdelse."

De skal „fastsætte Retningslinjer og Tarifordninger, medvirker ved Gennemførelsen af Æresdomstole og efter nærmere Anvisning af Rigsarbejdsministeren og Rigsøkonomiministeren bestandig holde Rigsregeringen underrettet om den socialpolitiske Udvikling."

Hvorledes de nærmere Anvisninger for Opfyldelsen af denne Opgave vil blive, behøver næppe at blive noget større Gætteværk. Man ved jo, hvem der er Økonomiminister i det tredie Rige. Koncerndespoten, Arbejderhetzeren Dr. Schmidt, en af Storkapitalens mest rigoristiske Repræsentanter blev af Føreren for det saakaldte „Arbejderparti", Adolf Hitler, kaldet til at varetage dette Embede.

De af denne Mands Embedsvirksomhed afhængige Arbejdsværger tilfalder altsaa den endelige Afgørelse af den tyske Arbejders Ve og Vel, af Lønnens Højde, Arbejdstid og Arbejdsmaade. Deres Magtfuldkommenhed beskyttes af Lovens § 22, der bestemmer:

„Den, som vedvarende forsætlig handler imod Arbejdsværgens skriftlige, almindelige Anordninger, bliver straffet med Pengebøder, i særlig grove Tilfælde kan Fængselsstraf træde i Stedet for eller forbindes med Pengebøden.“

En ligefrem umenneskelig Bestemmelse indeholdes i § 25, hvor det hedder:

„Arbejdsværgerne og de øvrige tyske Autoriteter er forpligtet til, til Opfyldelsen af denne Lov, at yde hinanden Embedshjælp.“

Dermed har den tyske Arbejders hidtidige Frihed til at vælge sit Opholdssted faaet Dødsstødet. Hidindtil var det tænkeligt, at en Arbejder, der paa sin Arbejdsplads havde haft en alvorlig Konflikt med Arbejdsgiveren, valgte et andet Opholdssted, for i et andet tysk Omraade fredelig og farefrit at søge sig Arbejde. Dette er gjort ham umuligt igennem denne Bestemmelse. Hvorhen han efter denne Lovs Ikrafttræden end maatte sætte sin Fod, dér naar hans faglige Modstanders Hævn ham.

Bedriftsordningen.

Lovens tredie Afsnit indeholder Bestemmelserne om Opstillingen af Bedriftsordningen. Ogsaa her bliver Kapitalens og dens Repræsentanters absolutte Bestemmelsesret endelig lovmæssigt forankret.

Meget interessante Bestemmelser indeholder Paragrafferne 27 og 28. I disse bliver fastsat, at Arbejdsgiveren er berettiget til at fastsætte Pengebøder for Forseelser imod Bedriftsfællesskabet, hvilke kan gaa op til et Beløb, der dækker den gennemsnitlige Fortjeneste paa en Arbejdsdag.

Sociale Æresdomstole.

De nuværende tyske Magthavere ved ganske nøje, at de ikke med denne Lov vil kunne undertrykke den antikapitalistiske Længsel, der — omend ubevidst — behersker den største Del af det tyske Folk. De ved ogsaa, at denne Længsel gaar langt ind i deres egne Rækker. Derfor har de forsøgt at tilintetgøre endogsaa det sidste Forsøg paa Modstand imod, at det tyske Folk gøres til Slaver, nemlig ved en saakaldt social Æresdomstol.

I Lovens § 36 bliver fastsat følgende:

„Grove Forsyndelser imod de i Bedriftsfællesskabet begrundede sociale Pligter bliver som Forsyndelser imod den sociale Ære paadømt ved Æresdomstolene. *Saadanne* Forsyndelser foreligger.....

naar nogen til „Følget“ hørende bringer Arbejdsfreden i Virksomheden i Fare ved ondsindet Ophidselse af „Følget“,

i Særdeleshed naar Tillidsmænd tiltager sig bevidst utilladelige Indgreb i Virksomhedens Ledelse,

eller vedvarende ondsindet forstyrrer Fællesskabsaanden.“

Efter at man saaledes har umuliggjort enhver Virksomhed i Arbejdernes Interesse fra Medlemmerne af Tillidsraadet, saa knækker Lovgiveren Ryggen paa den loyaleste Tillidsmand med følgende Bestemmelser. Han tør ikke engang efter eget Skøn i Lovens Aand besvære sig overfor Arbejdsværgen, hvis han da ikke vil løbe Faren for at blive straffet.

Det hedder i § 36, Stk. 3:

Saadanne Forsyndelser foreligger ogsaa, naar

„nogen til Bedriftsfællesskabet hørende gentagende retter letfærdige, ubegrundede Besværinger overfor Arbejdsværgen eller haardnakket handler imod dennes Anordninger.“

Sammensætningen af Æresdomstolene bestemmes i § 41:

„Æresdomstolene bestaar af en af Rigsjustitsministeren i Forstaaelse med Rigsarbejdsministeren som dømmende Embedsmand udnævnt Formand og en Fører af en Virksomhed og en Tillidsmand som Bisiddere.“

Heraf fremgaar klart, at Arbejderen fuldstændig har mistet sin Indflydelse paa en saadan Domstols Sammensætning. Han er paa Naade og Unaade udleveret til sine Klassefjender. Han er berøvet sine Rettigheder og gjort til Slave.

Hans fremtidige Skæbne afgøres af Repræsentanter for den tyske Rovkapitalisme, der af den nationalsocialistiske Regering er blevet udstyret med Straffemuligheder, der gaar indtil Udslettelsen.

Foruden de allerede nævnte Penge- og Fængselsstraffe kan Æresdomstolen tildele Arbejderne følgende Straffe:

1. Advarsel, 2. Irettesættelse, 3. Disciplinærstraffe i Penge paa indtil 10.000 Reichsmark, 4. Frakendelse af Kvalifikationen ... til at udøve Hvervet som Tillidsmand, 5. Fjernelse fra den hidtidige Arbejdsplads.

Det lader os ganske kold, at Muligheden af at frakende en Arbejdsgiver Kvalifikationen til at være Fører af en Virksomhed er til Stede. Thi bortset fra den almengyldige Kendsgerning, at den ene Ravn ikke hugger Øjet ud paa den anden, er der i Loven nedlagt en Række Bestemmelser, der udtrykkelig beskytter Arbejdsgiveren imod Æresdomstolenes Virksomhed.

I saa Henseende hedder der i § 49 ganske klart:

„En Æresdomstols Dom kan kun appelleres af den Anklagede, naar der er idømt Disciplinærstraf i Penge paa over 100 Reichsmark eller Straf i Henhold til § 38, Stk. 4 og 5 (Frakendelsen af Kvalifikationen til at være Fører af en Virksomhed (Red.)).“

Hvad har den tyske Arbejder mistet?

Den tyske Arbejder levede før Hitlers Sejr under Love, der stillede ham ligeberettiget ved Arbejdsgiverens Side. Allerede ved en Forordning fra Folkekommissærernes Raad i Aaret 1918 blev der indrømmet Arbejderen fuldstændig Foreningsfrihed og den lovmæssige Bedriftsrepræsentation blev skaffet. I Aaret 1920 traadte Bedriftsraadsloven i Kraft, hvorigennem de ved lige og hemmelig Afstemning valgte Repræsentanter for Arbejderne blev ligeberettigede med Arbejdsgiverne ved Forhandlingsbordet.

I denne Bedriftsraadslov, der blev bekæmpet heftigt af Kommunisterne, var Sikringen af Arbejdernes fulde Foreningsfrihed betegnet som en af Bedriftsraadenes Hovedopgaver. Desuden indeholdt denne Lov den Bestemmelse, at Bedriftsraadet skulde sende sine Repræsentanter til Aktieselskabernes Repræsentantskaber. Derved fik Arbejderrepræsentanter Sæde og Stemmeret i disse vigtige Institutioner. Dette betød en Mulighed for grundig Kontrol med alle Arbejdsgivernes Dispositioner.

Senere blev den tyske Arbejderlovgivning suppleret med Forligsordningen af 30. Oktober 1923. I de gennem denne oprettede Forligsudvalg sad Arbejdere og Arbejdsgivere som ligeberettigede Parter under en upartisk Formand.

Det samme var Tilfældet ved de gennem Arbejdsretsloven af 23. December 1926 oprettede Arbejdsdomstole.

Desuden bestod der Mulighed for, at Arbejderne ved særlige Tillidsfolk (Forbundssekretærer o. s. v.) kunde lade sig repræsentere i alle disse Institutioner.

Den tyske Arbejder var altsaa fri og ligeberettiget i Kampen om Løn og Brød. Nu har det tredie Rige gjort ham til en undertrykt Slave, hvis Levestandard i Fremtiden vil synke ned til et Niveau, som man kendte det i Førkapitalismens Tidsalder. Ærefløs og retsløs vil han bære sin tunge Lod, indtil den Dag dæmrer, da han vil finde sit Mod og sin Kraft, oprøres og atter genoprette sin Menneskeværdighed. Det vil blive en haard Kamp.

Forån en Maskinmesterkonflikt.

Som det vil være bekendt fra Dagspressen har der i længere Tid været forhandlet mellem Maskinmestrenes Forening og Rederiforeningen angaaende forskellige Ændringer i de søfarende Maskinmestres Forhold.

Maskinmestrenes Krav gaar ud paa Forbedring af Arbejdstidsforholdene om Bord derved, at der fastsættes en Regulering af Arbejdstiden, saaledes at den effektive Vagttjeneste og Arbejdstiden begrænses til 8 Timer i Døgnet, hvilket, naar Skibet ligger ved Land, vil sige, at al effektiv Vagttjeneste og Arbejde i Tiden mellem Kl. 17 og 7 samt paa Søn- og Helligdage skal erstattes med Overtidsbetaling. Dernæst at der som tidligere gives 1. Maskinmester en Medhjælper paa hans Vagt, d. v. s. enten en Assistent eller Donkeymand, og at der skal indføres Bestemmelser, der forhindrer, at Maskinofficerer beordres til at udføre det Arbejde, der med Rette bør udføres af det menige Maskinpersonale. Endelig kræves det, at Rederiforeningen skal godkende de i Gensidighedsoverenskomsten mellem Maskinmestrenes Forening og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fastsatte Regler angaaende Arbejdet, naar Skibe ligger i dansk Havn. Maskinmestrenes Hovedledelse har udtalt, at det er ganske nødvendigt at faa de nævnte Forhold ordnet, saafremt de danske Maskinmestre ikke skal deklasseres og optræde som Konkurrenter til beslægtede Haandværkerfag og den menige Maskinbesætning.

Ved de mellem Forhandlingsudvalgene for henholdsvis Rederiforeningen og Maskinmestrenes Forening afholdte Møder er der ikke opnaaet Enighed, idet Rederne har stillet sig afvisende overfor de fremsatte Krav. Maskinmestrenes Forening har derefter behandlet Sagen paa en Generalforsamling den 3. Februar, hvor der fra Forsamlingen blev stillet Forslag til følgende Resolution, der vedtoges med alle Stemmer:

„Idet Generalforsamlingen tager Formandens Beretning om Overenskomstsituationen til Efterretning, udtaler den sin fulde Tillid til Bestyrelsen og dens Arbejde.

Generalforsamlingen opfordrer endvidere Bestyrelsen til at anvende ethvert Middel, som efter Bestyrelsens Skøn maa anses som formaalstjenligt for at faa gennemført de nødvendige Forbedringer af de Søfarendes Arbejds- og Tjenestevilkaar".

Bestyrelsen har derefter paa et Møde den 6. Februar vedtaget at afgive Frigørelsesvarsel, hvilket maa ske paa den Maade, at de forskellige Maskinofficerers Stillinger opsiges, og Opsigelserne kan ikke blive effektive før 3 Maaneder fra det Tidspunkt, hvor de er afgivet, hvilket vil sige medio Maj dette Aar.

Som det vil ses, er det en alvorlig Situation, Maskinmestrene staar overfor, og Smedeforbundets Forretningsudvalg har da ogsaa paa given Foranledning vedtaget at yde moralsk Støtte i saa stor Udstrækning, som det er muligt.

En Tillidsmandssag.

Den 16. Januar har Professor Poul Andersen afsagt Kendelse i en faglig Voldgiftsretssag vedrørende Afskedigelse af en Tillidsmand paa A/S De forenede Automobilfabrikker, Odense.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Maskinarbejder Chr. Longhi blev den 12. November f. A. valgt til Tillidsmand for Arbejderne i Reparations- og Mignonhallen. Dette Valg blev den 16. s. M. meddelt til Sammenslutningen, som under 18. s. M. lod Meddelelsen gaa videre til Aktieselskabet. Som Svar herpaa tilskrev Aktieselskabet den 21. s. M. Sammenslutningen, at Chr. Longhi var opført paa en Liste over Afskedigelser, som skulde foretages i den indeværende Uge ved Afslutningen af et større Arbejde, og at Aktieselskabet ikke ventede, at Valget vilde bidrage til Vedligeholdelse af den sædvanlige Arbejdsro. I Slutningen af Skrivelsen hedder det: „Skulde Sammenslutningen paa dette Grundlag kunne opnaa, at Valget overførtes paa en af de mere konstant arbejdende Folk, hvoraf der findes flere i Afdelingerne, vil det utvivlsomt lette vort Arbejde".

Efter Modtagelsen af denne Skrivelse tilskrev Sammenslutningen den 23. s. M. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund saaledes: „Det ærede Forbund har i Skrivelse af 16. ds. bl. a. meddelt Valget af Maskinarbejder Chr. Longhi til Tillidsmand for Reparations- og Mignonhallen hos A/S De forenede Automobilfabrikker, Odense.

Da vedkommende imidlertid kun har været i Arbejde paa denne Virksomhed fra den 23. Januar d. A., tillader vi os under Henvisning til Overenskomstens Afsnit A, § 2, at protestere mod Valgets Gyldighed og henstiller, at der vælges en anden i hans Sted".

Den 27. s. M. blev Tillidsmanden som foran nævnt afskediget.

Forbundet gør nu under Sagen gældende, at Afskedigelsen er i Strid med Overenskomsten indenfor Jern- og Metalindustrien, hvis § 2, 4. Stk., bl. a. foreskriver, at en Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og at Arbejdsgiveren er forpligtet til at give ham 2 Maaneders Varsel, idet saadanne tvingende Aarsager ikke har foreligget.

Sammenslutningen hævder, at Maskinarbejder Chr. Longhi ikke var lovlig valgt Tillidsmand, da han blev afskediget, og henviser i saa Henseende til Overenskomstens § 2 i Begyndelsen, hvorefter Tillidsmanden skal vælges blandt de anerkendt dygtige Arbejdere (Medlemmer af Forbundet), der har arbejdet mindst 1½ Aar i de sidste 2 Aar paa det paagældende Arbejdssted. Efter Sammenslutningens Opfattelse fyldestgør Chr. Longhi ikke denne Betingelse, idet han i de sidste 2 Aar før Valget den 12. November 1933 har været beskæftiget hos Firmaet i Tiden fra 5. November 1931 til 19. August 1932, og i Tiden fra 23. Januar 1933.

Sammenslutningen bestrider vel ikke, at Chr. Longhi saaledes har været beskæftiget hos Aktieselskabet i 1½ Aar indenfor de sidste 2 Aar, før han blev valgt til Tillidsmand; men det har ikke, hævder Sammenslutningen, været Meningen med nævnte Bestemmelse, at en Arbejder, der som Chr. Longhi indenfor de sidste 1½ Aar har været uden Beskæftigelse hos Firmaet i over 5 Maaneder, skulde kunne komme i Betragtning som Tillidsmand. Indtil 1929 gjaldt det, at Tillidsmanden skulde vælges blandt Arbejdere, der havde arbejdet mindst 1½ Aar paa det paagældende Arbejdssted. Denne Bestemmelse blev ved en faglig Voldgiftskendelse af 16. Juli 1928 fortolket derhen, at den paagældende Arbejder paa Valgets Tidspunkt — bortset fra kortere Fraværelser paa Grund af Sygdom eller Hjemsendelse — skulde „staa i et Arbejdsforhold, som da har været det i Paragrafen nævnte Tidsrum af 1½ Aar". Da denne Bestemmelse i 1929 blev afløst af den nugældende Bestemmelse, skete det med Henblik paa den nævnte Voldgiftskendelse, og det var efter Sammenslutningens Opfattelse Forudsætningen, at indenfor de sidste 1½ Aar skulde kun kortere Afbrydelser af Arbejdsforholdet kunne lades ude af Betragtning.

Her over for bemærker Forbundet, at den nugældende Bestemmelse blev indsat i Overenskomsten efter, at man fra Forbundets Side havde foreslaaet, at Arbejdere, der havde arbejdet 1 Aar i vedkommende Virksomhed, skulde kunne vælges til Tillidsmand. Iøvrigt kan den Omstændighed, at Ændringen maatte være foranlediget af den nævnte Voldgiftskendelse, ikke efter Forbundets Mening føre til den af Sammenslutningen hævdede Fortolkning.

Sammenslutningen har videre, under Henvisning til, at vedkommende Arbejdsgiverorganisation, hvis den anser en eventuel Indsigelse mod Valget af en Tillidsmand for begrundet, ifølge § 2, Anmærkningen, har Ret til at paatale Valget overfor den paagældende Arbejderorganisations Bestyrelse, hævdet, at Chr. Longhi er uegnet til at være Tillidsmand. Her over for anfører Forbundet, at det er Arbejderne og Arbejdernes Organisation, der bestemmer, hvem der skal være Tillidsmand, samt at Arbejdsgiverne ikke har Ret til at modsætte sig Valg af en Tillidsmand, der fyldestgør de i Overenskomstens § 2 opstillede, almindelige Betingelser. Forbundet bestrider derhos, at Maskinarbejder Chr. Longhi skulde være uegnet til at være Tillidsmand.

Endelig har Sammenslutningen anført, at Aktieselskabet ikke kan være forpligtet til at anerkende Valget af Maskinarbejder Chr. Longhi til Tillidsmand, idet han, som det fremgaar af Aktieselskabets ovenfor nævnte Skrivelse af 21. November f. A., stod for at skulle afskediges.

Opmanden mener ikke at kunne give den af Sammenslutningen hævdede Opfattelse af Bestemmelsen

i Overenskomstens § 2 i Begyndelsen Medhold. Af Bestemmelsens Ordlyd fremgaar intet om, at en Arbejder, som skal kunne vælges til Tillidsmand, ikke indenfor de sidste 1½ Aar maa have haft andet end kortvarige Afbrydelser i sit Arbejdsforhold til Virksomheden. Og selv om det antages, at den i 1929 indførte Ændring er foranlediget ved den af Sammenslutningen paaberaabte Voldgiftskendelse, er der ikke heri tilstrækkelig Støtte for Sammenslutningens Opfattelse. For saa vidt Sammenslutningen har anført, at det af Forbundet hævdede Standpunkt kan medføre, at en Arbejder skulde kunne vælges til Tillidsmand endog Dagen efter hans Antagelse efter længere Tids Fraværelse, skal hertil bemærkes, at det bliver et selvstændigt Spørgsmaal, som ikke foreligger i nærværende Sag, om et saadant Valg vilde kunne anses for stemmende med Tillidsmandsreglernes Forudsætninger.

Naar Sammenslutningen dernæst har rejst Indvendinger mod Chr. Longhi's Egnethed til at være Tillidsmand, maa dette blive uden Betydning for Afgørelsen allerede af den Grund, at Sammenslutningen ikke har oplyst konkrete Omstændigheder til Begrundelse af Indvendingen.

Endelig kan den Omstændighed, at Aktieselskabet, som anført dets Skrivelse af 21. November f. A., havde planlagt at afskedige Chr. Longhi, ikke berettige den efter hans Valg til Tillidsmand stedfundne Afskedigelse. Iøvrigt er der ikke oplyst noget nærmere om, paa hvilket Tidspunkt Aktieselskabet har udfærdiget den paaberaabte Liste over Afskedigelser.

I Henhold til foranstaaende mener Opmanden, at Maskinarbejder Chr. Longhi maa anses for tarifmæssig Tillidsmand, da han blev afskediget den 27. November f. A. Da nu de i § 2, 4. Stk., fastsatte Betingelser for Afskedigelse af en Tillidsmand ikke har været opfyldt, maa Afskedigelsen anses for tarifstridig, og Aktieselskabet bør anerkende Chr. Longhi, der som nævnt er beskæftiget hos Aktieselskabet, som Tillidsmand. Endelig findes Chr. Longhi at have Krav paa en Erstatning for den Tid, han som Følge af Afskedigelsen har været uden Beskæftigelse; denne Erstatning kan efter Opmandens Skøn passende fastsættes til 100 Kr.

Herefter dømmer Voldgiftsretten:

A/S De forenede Automobilfabrikker, Odense, bør anerkende Maskinarbejder Chr. Longhi som lovlig valgt Tillidsmand for Arbejderne i Reparations- og Mignonhallen. Aktieselskabet bør derhos udbetale Maskinarbejder Chr. Longhi en Erstatning paa 100 Kr.

København, den 16. Januar 1934.

Poul Andersen.

Populær Samfundsøkonomi.

Den moderne Planøkonomi.

Den gamle Landsby fremstillede Livsfornødenheder med Forbruget for Øje, og det samme gjorde Købstaden i Lavsvæsenets Dage; steg Muligheden for Produktion — gode Høstaar f. Eks. — steg Levefoden. Var det modsatte Tilfældet, led Beboerne Nød. Det var efter Datidens Vilkaar et Samfund med *Planøkonomi.*

Maskinalderen, Industrialismen, kom op, og man fremstillede Varer for Markedet og med Fortjeneste for Øje. Om det Forbrug, Varerne skulde dække, laa i den nærmeste Købstad eller Landsby, eller det laa i Kina eller paa Nordpolen, var ganske underordnet, naar blot det bragte Fortjenesten hjem. *Den planløse Økonomi.*

Denne planløse Økonomi har i Løbet af 150 Aar givet Menneskene Mulighed for en Udvidelse af deres Forbrug langt større end den Udvidelse, der var foregaaet i de 2—3000 Aar, der gik forud. Den italienske Bonde, der med Rædsel saa Hannibal med sine Elefanter komme over Alperne, godt 200 Aar før Kristus, vilde uden større Vanskelighed kunne finde sig til Rette overalt i Europa i Aaret 1750; men en Mand, død 1880, vilde være fuldstændig desorienteret, hvis han genopstod i Dag. Det er dette, der giver os alle en mere eller mindre ubevidst Forkærlighed for Liberalismen, Frikonkurrencen, idet vi glemmer, at Forudsætningen for dette System var en næsten ubegrænset Varehunger. England, senere hele Nordvestevropa, var Verdens Værksted, og dette Nordvestevropas stigende Befolkning kunde aftage næsten ubegrænsede Mængder af Raavarer og Fødemidler fra Landene hinsides Havene.

Men nu er dette Vareforbrug, denne Varehunger, tilfredsstillet, og Verden maa derfor omstille sig til direkte at fremstille Varer med Forbruget for Øje. Der er ingen Tvivl om, at det mest fordelagtige for alle Parter, rent teoretisk set, vilde være en Verdensplan, men det er lige saa utvivlsomt, at rent praktisk set er en saadan Tanke uigennemførlig, thi hverken de politiske eller statistiske Forudsætninger er til Stede. I de enkelte, og da navnlig de mere fremskredne Lande, er der imidlertid, som skildret i sidste Artikel, i de sidste Aartier statistisk fremskaffet et saadant Overblik over Samfundsforholdene, at et Indgreb i Produktion og Fordeling er praktisk gennemførlig. Og ved Forhandling mellem Stater, der hver i sit Land har nogenlunde Kontrol med de vigtigste Grene af Produktion og Fordeling, kan man naa betydelige Resultater. Krisen, der i de første Aar betragtedes som noget midlertidigt, anerkendes mere og mere som en ny blivende Tilstand, som Lavsvæsenet og Frikonkurrencen var Tilstande, som disse fødtes gennem Vanskeligheder, udfolder ogsaa den nye Tilstand sig gennem svære Brydninger; men Dag

for Dag tegner dens økonomiske Ansigt sig klarere og klarere, *den moderne Planøkonomi.*

Danmark er et lille Land,
strakt fra Nord til Sønder,
har dog Brød til alle Mand,
Købstadsfolk og Bønder.

Det er de to virkelig producerende Befolkningslag i Danmark, Arbejdere og Bønder, der efter Grundtanken i Aakjærs Vers har begyndt at bygge Planøkonomiens Danmark op. Der kan fra begge Sider rejses Kritik mod Resultaterne; men Politik er det muliges Kunst, havde man ikke Landstinget, vilde Arbejdere og Husmænd være i Stand til at gennemføre Foranstaltninger efter en noget mere ensartet Linje.

Overfor Arbejderne viser Tilstanden sig som en betydelig og vedvarende Arbejdsløshed, hvis direkte Aarsag er Nedgang i Industriens Eksportmuligheder og Landbrugets svigtende Købekraft. Og selv om man ved Hjælp af Valutakontoret har været i Stand til at hindre en Del Import og derved fremskaffe Arbejde, har dette dog ikke været i Stand til helt at ophæve Virkningen af de to første Aarsager. Et af de største Problemer er derfor at hæve Købekraften, øge Forbruget.

Overfor Landbruget viser Tilstanden sig, som nævnt, i Form af dalende Købekraft. Betragter vi Landbrugets Indtægter, ved vi alle, at de er dalet meget betydeligt, Eksporten, der i 1929 havde en Værdi af ca. 1600 Mill. Kr., var 1932 dalet til under 1100 Mill. Kr. Da nu Renter o. l., navnlig da Regeringens Bestræbelser for at sænke disse først nu rigtig begynder at virke, ikke er dalet, vil man forstaa, at selv om indførte Foderstoffer og Kunstgødning ogsaa er dalet stærkt i Pris, saa er den Betaling, en Bonde kan udbringe sine hjemmeavlede Foderstoffer til, ogsaa dalet, og det Beløb heraf, der bliver til overs til Nybygninger, Reparationer, Manufakturvarer, vil ogsaa dale.

Vil man nu hæve denne Købekraft, er der tre Veje at gaa, den ene er at hæve Indtægterne, den anden at sænke Udgifterne, og den tredie at gaa begge Veje, det er den, der er fulgt.

Indtægterne er hævet noget ved at sænke Kronen, man maa jo erindre, at Eksportvarerne bliver betalt i Sterling, og naar 1 £ nu er ca. 22,50 Kr. mod tidligere 18,20 Kr., saa virker dette som en Prisstigning; men samtidig stiger jo Prisen paa Importvarer, der skal købes i £ eller Dollar, og endelig vil en yderligere Sænkning af Kronen af nogen Betydning trække saa mange uberegnelige Følger og saa megen Forvirring efter sig, at det maatte anses for intet mindre end forbryderisk. Vi vil blot minde om Markfaldet i Tyskland og erindre om, at det vilde gaa meget stærkt ud over alle, der lever af Løn, og derfor stille Fagforeningerne overfor næsten uløselige Opgaver. Englandsoverenskomsten betød ogsaa en Indtægtshævning, idet Begrænsningen af Baconindførselen til England medførte en betydelig Prisstigning. Naar noget tilsvarende ikke er sket med Smør, er Aarsagen, at England ikke kunde faa Australien og New Zealand til at give Afkald paa den uindskrænkede Importret, der var sikret dem ved Ottawaoverenskomsten. Den Sænkning af Udgifterne, der er foretaget, angaar Nedsættelse af Renter og Ejendomsskatter, og det skal vi komme tilbage til i en senere Artikel.

Det viste sig imidlertid nødvendigt at gaa videre med Indtægtshævningen, og dette førte til Korn- og Smørordningen. Da Svineholdet grundet paa de begrænsede Eksportmuligheder er dalet, er det ikke nødvendigt at indføre saa mange Foderstoffer, forudsat at man kan faa *avlet* tilstrækkeligt Korn her i Landet; men nu er det saaledes, at det mindre Landbrug opføder forholdsvis langt flere Svin end det større, og det mindre derfor maa købe Korn hos det større Landbrug. Der er derfor en vis Rimelighed i det, naar det store Landbrug siger: Efter hævdvunden Praksis, der nu ved Svinekortene næsten er lovfæstet, opføder det mindre Landbrug langt flere Svin end vi; men naar nu dette Landbrug, takket være Englandsoverenskomsten, kan faa deres hjemmeavlede Svinefoder betalt med en rimelig Pris, er det meningsløst, at vi ikke skal have en rimelig Pris, saa vi kan svare hver sit, for det Korn, vi sælger dem, og vi kan ikke producere Korn til 6—7 Kr. pr. 100 kg, som Polen og Tyskland for at skaffe Valuta finder det formaalstjenligt at sælge det til.

Disse Betragtningsmaader sejrede, og der gennemførtes en Ordning, saaledes at den Importør, der fik Valutaattest til Indkøb af Korn, skulde svare en Afgift saa høj, at Prisen i dansk Havn blev 11—12 Kr. pr. 100 kg, hvilket jo saa automatisk skulde blive Kornprisen her i Landet. De indbetalte Penge skal indgaa i en Fond; men dennes Anvendelse maa ses i Forbindelse baade med Smør-, Margarine-, Flæske- og Kødordningen, og jeg vil næste Gang forsøge i Sammenhæng at skildre disse Ordninger.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

Aktieselskabet Brødrene Hartmann, Lyngby.

Aktieselskabet Brødrene Hartmann, som har Domicil i Lyngby, blev stiftet i Aaret 1917. Virksomhedens Oprindelse er imidlertid af ældre Dato og kan føres helt tilbage til Aaret 1900. Paa daværende Tidspunkt overtog Grosserer Ad. Hartmann Generalrepræsentationen i Skandinavien for et tysk Firma, som byggede Papirposemaskiner. I de følgende Aar

oparbejdedes et betydeligt Salg af disse Maskiner, saaledes at der i Skandinavien omkring Aar 1910 næppe fandtes en mekanisk Posefabrik af Betydning, som ikke anvendte Maskiner af det paagældende tyske Fabrikat, der iøvrigt var almindeligt anerkendt som det førende.

I Tidsrummet 1910—1914 var Tilførslen til Skandinavien af forannævnte Maskiner forholdsvis ringe, idet Behovet i væsentlig Grad var blevet dækket i den forudgaaende 10-aarige Periode.

nar Hartmann, bosatte sig i England, hvor han blev Leder af et Salgskontor, som Virksomheden oprettede i London.

I Løbet af kort Tid lykkedes det Selskabet at fremstille og bringe paa Markedet en Række nye Typer af Papirposemaskiner, som baade i Ydeevne og Præcisionsudførelse var de hidtil kendte Maskiner af denne Art betydeligt overlegne. Maskinerne blev i de følgende Aar i meget stor Udstrækning indført paa de mest betydende Posefabrikker baade i de europæi-

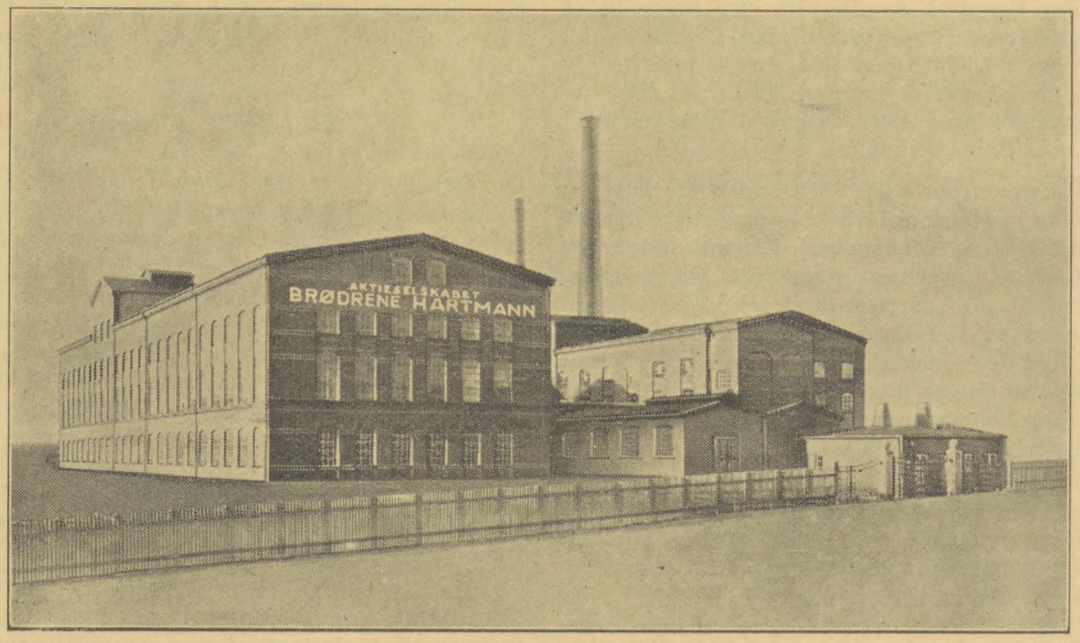

A/S Brødrene Hartmanns Fabrik i Lyngby.

Under Krigen 1914—1918 var den tyske Fabrik omdannet til Ammunitionsvirksomhed, og da Importen af Papirposemaskiner praktisk talt var indstillet under hele denne Periode, opstod der efterhaanden igen en følelig Mangel paa Maskiner af denne Art.

Grosserer Ad. Hartmanns Sønner, Louis og Carl Hartmann, der henholdsvis var merkantilt og teknisk uddannet, havde under Krigsperioden paabegyndt Fabrikation af Værktøjsmaskiner og som en Specialitet tillige optaget Fremstillingen af en hurtiggaaende Rotationspresse til Trykning af Papirposer.

Man kom ind paa Tanken at udvide forannævnte Fabrikation til ogsaa at omfatte Bygningen af automatiske Papirposemaskiner. En Undersøgelse af Markedet blev anstillet, og man konstaterede, at der var gode Afsætningsmuligheder for saadanne Maskiner ikke alene i Skandinavien, men ogsaa i de fleste andre europæiske og oversøiske Lande.

Med det Formaal for Øje at optage denne nye Fabrikationsgren blev Aktieselskabet Brødrene Hartmann som ovenfor nævnt stiftet i 1917 med L. og C. Hartmann som Ledere. — En tredie Broder, Gunske Lande og paa oversøiske Pladser, saasom Syd-Amerika, Afrika, New Zealand, Australien etc., og det er en Kendsgerning, at Selskabets Typer blev betegnede som det absolut førende Fabrikat paa sit Omraade.

Det skal i denne Forbindelse anføres, at Selskabet bl. a. frembragte en hurtiggaaende, automatisk Flad- og Sidefalsposemaskine, kaldet *Reformator*, som var i Stand til i een Operation at fremstille og trykke i 2 Farver indtil 200.000 Poser pr. 8 Timers Arbejdsdag, og at denne Maskine var uden Konkurrence. Den var udstyret med et 2-Farve-Anilintrykværk, og Trykningen foregik ved Hjælp af Gummiklicheer, der blev fremstillet paa Vulkaniserpresser, som Selskabet fabrikerede. — A/S Brødrene Hartmann er Pionerer paa Anilin-Posetrykningens Omraade, og indenfor dette Felt var man naaet til en saadan Grad af teknisk Fuldkommenhed, at den ovenfor nævnte Maskine den Dag i Dag ikke overgaas af noget andet Fabrikat, ihvorvel Konkurrenterne i Aarenes Løb har efterlignet Systemet.

Den ovenfor nævnte Flad- og Sidefalsposemaskine fandt overordentlig stor Udbredelse. Alene i Eng-

land blev der solgt ca. 100 Maskiner af denne Type, ligesom et større Antal blev afsat i Tyskland, Holland, Frankrig, Skandinavien etc.

Selskabet, som nu var inde i en stærk Udviklingsperiode, maatte efterhaanden se sig om efter større Lokaler, og i 1925 blev Fabrikken, som hidtil havde været beliggende i København, flyttet til Lyngby, hvor den senere har haft til Huse.

I de nærmest følgende Aar udtog Firmaet Patent paa en luft- og støvtæt, hygiejnisk Kartonpakning, *Hermeton Kartonen*, og man slog ind paa Bygningen af moderne automatiske Pakkemaskiner for kornede og pulverformede Produkter, saasom Sukker, Salt, Mel, Havregryn, Kiks, Kaffe, The, Kakao, Sæbepulver etc. etc., og disse Maskiner er ligeledes med Held indført hos et stort Antal af de førende Virksomheder i Ind- og Udland indenfor Levnedsmiddel- og Kemikalieindustrien.

Sideordnet hermed begyndte Selskabet i 1931 at fabrikere Smørpakkemaskiner, som navnlig har opnaaet et godt Marked i Skandinavien, samt i Australien og New Zealand etc.

Firmaet, som nu helt havde koncentreret sig om Fabrikationen af automatiske Karton-Pakkemaskiner, bygget efter de mest moderne Principper, erhvervede efterhaanden et indgaaende Kendskab til denne Branche og høstede betydelige Erfaringer, som senere skulde komme Selskabet tilgode med Hensyn til Løsningen af de Problemer og Krav, som Nutiden stiller til hygiejnisk Emballering af Levnedsmidler.

Til Distribuering af et saa vigtigt Næringsmiddel som Mælk har man hidtil anvendt Glasflasker. Disse lider imidlertid under den meget væsentlige Mangel, at de, selv om de renses og skylles omhyggeligt paa automatiske Maskiner, aldrig kan blive sterile. Gennem videnskabeligt anstillede Undersøgelser er det konstateret, at saadanne Glasflasker ofte indeholder mange Tusinde Bakterier pr. cm^3, og derfor i adskillige Tilfælde kan medføre en vis Fare for det konsumerende Publikums Sundhedstilstand.

Selskabet indsaa, at Mælken krævede en mere hygiejnisk og nutidssvarende Emballage end Glasflasker, og efter mange indgaaende og kostbare Eksperimenter frembragte Firmaet fornylig en ganske speciel Mælkebeholder, fabrikeret af Karton, nemlig *Satona* Beholderen. Denne Beholder bliver indvendigt imprægneret efter en særlig Metode, og Imprægneringen foregaar under en Temperatur af ca. 108 Gr. Cels. umiddelbart før Paafyldningen af Mælken finder Sted. Beholderen har den store Fordel fremfor Glasflasker, at den er fuldstændigt steril og altsaa ikke kan forurene Mælken.

Selskabet har paabegyndt Fabrikationen af en Række nye Maskintyper til Imprægnering, Fyldning og Lukning af *Satona* Beholderen. — Maskinerne er dels under Konstruktion, dels i Arbejde og dels færdige og vil i Løbet af forholdsvis kort Tid blive bragt paa Markedet, saavel i Danmark som i Udlandet.

Fabrikken, som har oprettet eget moderne Modelsnedkeri, beskæftiger ialt ca. 100 Mennesker.

Lidt Værkstedsteknik.

Smeltning og Støbning af de vigtigste Metaller og Metallegeringer.

Taler man i Praksis om *Metalstøberi*, gaar man ud fra et Støberi, der befatter sig med Fremstilling af Støbegods af Metaller, som Kobber, Nikkel, Tin, Aluminium, Bly etc., og Legeringer af disse Metaller, i Modsætning til Jern- og Staalstøberierne, der fremstiller Støbegods af henholdsvis Støbejern og Staal. Det er sjældent, at *Metallerne* anvendes rene, i Almindelighed blander (legerer) man et eller flere Metaller og tilsætter endog hyppigt visse umetalliske Grundstoffer — *Metalloider*. Grunden hertil er, at man indenfor meget vide Grænser er i Stand til at variere Metallernes Egenskaber, hvorved man langt bedre kan tilpasse deres Anvendelse i Praksis. Af Metalloider, der legerer sig med Metaller, kan f. Eks. nævnes Kulstof, Silicium, Antimon, Fosfor m. m.

Den ved den anførte Blanding fremkomne Forbindelse kaldes en Legering; Messing er saaledes en Legering af Kobber og Zink. Bestanddelene i en Legering er ikke synlige for det blotte Øje, og Adskillelse af de enkelte Stoffer lader sig kun gøre ad kemisk Vej.

De forskellige Metallers Evne til at legere sig med hinanden er meget varierende. Der gives Metaller, der overhovedet ikke legerer sig; andre legerer sig i alle mulige Vægtforhold, og endelig kan andre kun legere sig ad Omveje. Kobber f. Eks. lader sig let legere med de fleste Metaller, men derimod ret vanskeligt med Jern. Zink legerer sig kun i ringe Mængde med Bly, men derimod meget let med Kobber.

Ved Fremstilling af en Legering kan enten samtlige Metaller være flydende — d. v. s. smeltet — *eller* ogsaa — hvad der for det meste er Tilfældet — kun enkelte flydende, medens de andre i fast Tilstand opløses i disse, ligesom naar man opløser Sukker i Vand. Herved udvikles undertiden stærk Varme i det flydende Metal.

En Legering kan ogsaa dannes ved, at faste Bestanddele opløser sig i hinanden — saakaldt *fast Opløsning*. Et Eksempel herpaa er, at glødende Jern opløser fast Kulstof. Endelig har man ogsaa Eksempler paa, at et fast Stof og et dampformigt Stof danner Legering; saaledes legerer Zinkdampe sig med Jern

ved den saakaldte *Sheradiseringsproces*, hvor man ved Hjælp af Zinkdampe galvaniserer Jern (vor Skillemønt i Krigstiden).

For at kunne bedømme, om et Godsstykke egner sig til Anvendelse til en Maskindel, Ventil, Hane o. l., bliver Materialet (Metallet), hvoraf det er støbt, underkastet en *Styrkeprøve*, der omfatter Undersøgelse af *Trækstyrke* med tilhørende *Forlængelse, Haardhed* og *Kervsejghеden* for at bedømme Paavirkningerne, der fremkommer ved Stød. Desuden underkastes Materialet en *Varighedsprøve* for at konstatere, hvorledes det udholder gentagne Stødpaavirkninger eller skiftende Belastninger. Endelig bliver Ventiler, Haner o. l. Gods *prøvet for Damp, Vand- eller Lufttryk* ved at underkaste de færdigbearbejdede Godsstykker et Tryk, der i Reglen er det dobbelte af det Arbejdstryk, hvortil Godset skal anvendes. Denne sidste Prøve foretages i Reglen af Værkstederne, der bearbejder Godsstykkerne; hvorimod alle de øvrige Prøver maa udføres af et dertil særlig indrettet Laboratorium, som de færreste Støberier er i Besiddelse af. Udover disse *fysiske Prøver* kontrolleres de forskellige Legeringers Sammensætning ved af og til at foretage en *kemisk Analyse* af Godset.

Igennem talrige Prøver og Undersøgelser har man fastslaaet de forskellige Metallers og Legeringers Egenskaber og fastlagt visse Materialværdier, som de foran anførte Prøver skal udvise, naar man vil tilfredsstille de Kvalitetsfordringer, der nu til Dags mere og mere stilles til Metalstøberier af den moderne Maskinindustri. Saaledes kan der f. Eks. for Messing (60 pCt. Kobber, 40 pCt. Zink) opnaas en Trækstyrke af 34 kg/mm² med en Forlængelse af 35 pCt., for Bronce (90 pCt. Kobber, 10 pCt. Tin) en Trækstyrke paa 32 kg/mm² med en Forlængelse af 10 pCt. og for Rødgods (86 pCt. Kobber, 9 pCt. Tin, 5 pCt. Zink) en Trækstyrke paa 20 kg/mm² med en Forlængelse af 14 pCt. Materialer med disse Værdier maa i Praksis anses for at være af fortrinlig Kvalitet, og det maa sikkert i Fremtiden blive Maalet, som enhver Metalstøber maa arbejde hen til, hvis han skal kunne gøre sig gældende i den skarpe Konkurrence, der hersker i Industri og Haandværk.

Men spørger man nu, hvorvidt det er muligt altid at opnaa et saadant Kvalitetsmateriale i et almindeligt Metalstøberi, saa maa man desværre svare, at det ikke altid er Tilfældet. Derfor bør man søge at finde Aarsagen dertil og afhjælpe Fejlen; men dette er absolut ikke muligt, dersom man ikke fuldt ud er fortrolig med de forskellige Metaller og Metallegeringers Egenskaber og de Forhold, der gør sig gældende ved Smelte- og Støbeprocessen, hvorfor disse Egenskaber og Forhold nærmere vil blive behandlet i det følgende.

Styrken af et Metal kan ved Legering med et andet blive betydelig forøget og stiger efterhaanden, som Tilsætningen vokser, men dog kun til en vis Grad, hvorefter den igen aftager. Dette Punkt ligger meget forskelligt; ofte skal der kun en ganske lille Procentdel af hele Legeringens Vægt til for at opnaa dette. Saaledes bliver Kobberets Styrke betydelig forøget ved visse Tilsætninger af Zink, Tin og andre Metaller, men overskrider Mængden af de tilsatte Metaller en vis Grænse, bliver Legeringens Styrke igen mindre.

Haardheden tiltager ligeledes i Almindelighed ved, at man legerer et Metal, selv om det tilsatte Metal er blødere end Grundmetallet — f. Eks. Kobber med Tin, hvor Tinnet er betydelig blødere end Kobberet.

Sejgheden af det rene Metal er større end Legeringens. Kobberets Bøjelighed og Sejghed bliver betydelig formindsket ved Tilsætning af en ringe Mængde Bly.

Vægtfylden af en Legering lader sig i Almindelighed ikke beregne, thi der kan ved Legeringen af Metaller saavel indtræde en Udvidelse som en Sammentrækning.

Modstandsdygtigheden overfor kemiske Paavirkninger bliver ligeledes højst forskellig, saaledes bliver visse Kobber-Til-Legeringer mindre angrebet af Salpetersyre end ren Kobber, dog forekommer der ogsaa Tilfælde, hvor det ulegerede Metal er betydelig mere modstandsdygtig end, naar det er legeret — f. Eks. ren Aluminium.

En Legerings Farve er ikke en Blandingsfarve opstaaet af de enkelte Bestanddeles Farver. Legeringen viser oftest en selvstændig Farve. I Almindelighed er de hvide Metallers farvende Egenskaber meget stærkere end andre Metallers; ofte er en forholdsvis lille Procentdel af det hvide Metal tilstrækkelig til at fortrænge Grundmetallets Farve.

Støbeligheden, som er en af Legeringens vigtigste Egenskaber, naar denne skal benyttes ved Fremstilling af Støbegods, bliver i Reglen betydelig forøget ved, at Metallet legeres. Dette hænger sammen med, at Smeltetemperaturen ved Legering af et Metal altid bliver sat betydelig ned. Jo lavere et Metals eller en Legerings Smeltepunkt er, desto lettere er Støbningen. Ligeledes vil et Metals Tyndtflydenhed blive betydelig forøget ved, at dette legeres. Som bekendt bliver Kobber blødt, før det smelter (paa samme Maade som Smedejern), og i smeltet Tilstand er det temmelig tyktflydende, men legerer man det f. Eks. med Tin, gaar det hurtigt over i flydende Tilstand og bliver desuden betydelig mere tyndtflydende, naar det er smeltet. Endelig bliver Støbeligheden forøget ved, at *Gasudviklingen* — som ved mange Metaller er meget stærk — betydelig nedsættes eller næsten ophæves ved Legeringen, f. Eks. Kobberlegeringer i Modsætning til det rene Kobber.

Svind. Støber man smeltet Metal i en Støbeform og lader det størkne, viser det sig, at Godsstykket bliver mindre end selve Formen. Denne Formindskelse kaldes Metallets Svind, og Tallene, som i Reglen angiver, hvor mange Procent Modellen eller Formens Maal skal være større end det ønskede Godsstykke, kaldes Svindmaal. Man skelner mellem Læng-

de- og Rumsvindmaal, eftersom man beregner Svindet efter Længdemaal eller Rummaal. Rumsvindmaalet er 3 Gange større end Længdesvindmaalet. I følgende Tabel er angivet de forskellige Metallers Længdesvindmaal i Procent.

Staalstøbegods	1.5—2.0	pCt.
Hvidt Støbejern	1.6—2.0	—
Graat Jernstøbegods	1.0	—
Bly	1.1	—
Zink	1.6	—
Tin	0.5	—
Aluminium	1.8	—
Kobber	1.2	—
Aluminiumbronce	1.6	—

Legering af:

Bly—Tin	0.4—0.6	pCt.
Tin—Zink	0.5	—
Kobber—Zink	1.7—2.0	—
Kobber—Tin	0.8—1.7	—
Kobber—Nikkel—Zink	2.0	—
Kobber—Tin—Zink—Bly	1.3—1.8	—
Kobber—Tin—Zink	0.7—1.6	—
Tin—Bly—Antimon—Kobber	0.4—0.6	—

Man maa dog regne med, at Svindet kan blive paavirket af mange Forhold under Støbningen, ved store Stykker er Svindet f. Eks. betydeligt mindre end ved mindre Stykker, der størkner hurtigere end de større; Svindet kan da ofte synke ned til Halvdelen af det normale.

En Følge af Svindet er de store Spændinger, der ofte fremkommer i Godsstykker med uregelmæssig Godstykkelse. De tynde Dele afkøles hurtigere end de tykke, de svinder altsaa tidligere og mere end de sidstnævnte, hvilket kan give Anledning til Ridser og Revner. For at forhindre disse Spændinger maa man sørge for, at Modellen bliver udført med saa regelmæssig Godstykkelse som mulig, samt at der er gode og jævne Overgange mellem disse.

En anden Ulempe, der er en Følge af Svindet, er Fremkomsten af Hulrum — *Sugning* — i Godset. Først størkner Metallet paa Overfladen, medens Kernen forbliver flydende. Naar denne derefter størkner og svinder, opstaar der et Hulrum paa det Sted, hvor det sidste flydende Metal har været. Ofte vil man iagttage, at Overfladen i et Godsstykke eller Dødhovedet paa dette er sunket ind mod Midten af Godset. Dette skyldes, at Overfladen under Afkølingen paa Grund af det fremkomne Hulrum i Godskernen er blevet trykket ind af Atmosfærens Lufttryk. Det er derfor nødvendigt, at man ved Støbning af et Godsstykke sørger for, at de sværeste Godstykkelser saa vidt muligt kommer til at befinde sig foroven i Formen, saaledes at det flydende Metal stadigvæk kan flyde efter. For at opnaa dette, maa man anvende Dødhoved, Sugeknop o. l., hvilket særlig er nødvendigt ved mange Specialbroncer, f. Eks. Manganbronce.

Sejgringer er et ejendommeligt Forhold, der ofte iagttages, naar en Legering er udstøbt, idet der da vil være en vis Tilbøjelighed til Lagdannelse i Godset. De yderste Aflejringer ved Godsets Overflade størkner først og bestaar af tungtsmeltelige Partikler, medens den lettere smeltelige Rest under Godsets videre Størkning og Sammentrækning (Svind) trænges ind mod Godsets Midte.

Undertiden kan Presset fra den ydre størknede Godsoverflade mod det endnu flydende Indre blive saa stort, at Metallet her indefra baner sig Vej ud til Overfladen, hvor det afsætter sig i draabeformede Udsvedninger. Ved Gods, der skal staa for højt Tryk, er saadanne Sejgringer selvfølgelig meget uheldige, idet der derved dannes ganske haarfine Porer i Materialet.

Ved Støbning af Bronce sker der saaledes en Sejgring i Broncen i tinfattige Partier yderst i Støbegodset og i tinrigere Dele med lysere Brud inderst. De tinrigere Dele er haarde og derfor ubehagelige at arbejde i. Dog kan Broncen et Sted ogsaa vise et lysere Brud end et andet Sted, uden at det første derfor behøver at være tinrigere.

Foruden den nævnte grove Sejgring sker der nemlig ved Broncens Størkning Sejgring i de enkelte Metalkorn, efter at de er størknet, saaledes at de f. Eks. deler sig i kobber- og tinrige Dele. Et Brud, der i saa Fald vil have Tilbøjelighed til at forløbe gennem de skøre tinrige Dele, vil da faa et forholdsvis lyst Udseende.

Sejgringer under en Metallegerings Størkning (dog ikke den i enkelte Korn) kan formindskes ved, at man før Udstøbningen rører godt rundt i det smeltede Metal og sørger for en hurtig Afkøling af Støbegodset ved f. Eks. at anbringe passende *Kølekokiller*.

Sejgring sker ikke blot ved Legeringens Overgang fra smeltet til fast Tilstand, men ogsaa ved Overgangen fra fast til smeltet. Man kan derfor ogsaa ved Nedsmeltning af Blokmetal og gl. Metalstøbegods iagttage, at der siver en mere letflydende Legering først fra, inden Metalblokkene eller Metalgodset er opvarmet til Smeltetemperaturen. Dette har en overordentlig stor Betydning ved Behandling af støbte Emner i Valseværkstederne og i mange andre Tilfælde, hvor Metalstøbegods skal underkastes en Varmebehandling inden Brugen.

Ofte sker en Sejgring saalænge, indtil Resten er en Legering af et ganske bestemt Vægtforhold og lettere smeltelig end alle andre Legeringer af samme Stoffer; disse Legeringer kalder man *eutektiske Legeringer*. Eutektisk er afledt af det græske Ord, der betyder „letsmeltelig".

De eutektiske Legeringer har den Egenskab, at de smelter ved en Temperatur, der er et Minimum af de Temperaturer, hvorved overhovedet Legeringer af

de samme Stoffer smelter. *Eutektiske Legeringer sejgrer aldrig.* Der henvises iøvrigt til en nærmere Beskrivelse af Størkningsfænomener i „Lommebog for Jern- og Metalstøbere", Side 253—256.

Glødende og smeltet Metals Evne til at opløse eller optage *Gasarter* er en Egenskab, som enhver Metalsmelter og enhver Støbemester frygter, da den ofte giver Anledning til porøst og blæret Støbegods. De Gasarter, der her kan være Tale om, optages fra de anvendte Smelteovnes Smelteatmosfære — altsaa fra de uforbrændte Bestanddele af Luften og fra gasformede Forbrændingsprodukter af det anvendte Brændselsmateriale, d. v. s. Kvælstof, Brint, Ilt, Kulilte og Svovlsyrling.

Størrelsen af den Skade, som visse Gasarter udøver paa det smeltede Metal, afhænger for det første af den Mængde af paagældende Gas, der er tilstede i Smelteatmosfæren — jo større denne Mængde er, desto mere kan Metalsmeltet optage — for det andet af Metalsmeltets Evne til at optage en bestemt Slags Gas, og endelig for det tredie Maaden, hvorpaa den i Smeltet optagne Gas virker, naar dette igen størkner som Støbegods.

Da Kvælstof er fuldstændig uopløseligt i alle Metaller ved de Smeltetemperaturer, der her kommer i Betragtning, og Brint — der ganske vist optages af smeltet Kobber og Nikkel, men ikke findes i Smelteatmosfæren i de Smelteovne, der i Praksis anvendes til Smeltning af disse Metaller — kan man se helt bort fra disse to Gasarters Virkning. Derimod er den Virkning, som *Ilten* udøver paa alle glødende og smeltede Metallegeringer, af saa stor Betydning, at en indgaaende Omtale er nødvendig. Ilten er til Stede i alle Smelteovnes Smeltezoner, saafremt man ikke — som det undertiden er Tilfældet i Olieovn — smelter med stærkt reducerende Flamme, d. v. s. iltfri Flamme. Desuden er Ilten i større eller mindre Mængde opløselig i de fleste Metaller; saaledes er Kobber og Nikkel, der danner Grundlaget for de fleste i Teknikken anvendte Metallegeringer, i Stand til i glødende og flydende Tilstand at opløse Ilt i betydelig Mængde, og alle vore tekniske Legeringer udviser i større eller mindre Grad denne Egenskab. Desværre virker den i Smeltet opløste Gasart baade før og efter, at dette er størknet. I det følgende skal vi søge at gøre Rede herfor. I ren Kobber- og Nikkelsmelte er Ilten optaget som en kemisk Forbindelse henholdsvis Kobber- og Nikkelilte, som under Størkningen udskilles som Slagge — absolut ikke Gas — der fordeler sig mellem de enkelte Metalkorn (Krystaller) i den størknede Metalmasse, hvor man ved at skære Godset over tydeligt kan iagttage Slaggepartiklerne i større Partier eller mindre Punkter i den overskaarne Flade.

Til Bortskaffelse af den i Kobber- og Nikkelsmeltet opløste Ilt anvender man et Afiltningsmiddel, af hvilke der findes flere i Handelen, og Hovedbestanddelen af disse bestaar af *Magnium, Aluminium, Silicium, Mangan, Zink, Fosfor, Tin* og flere andre, som alle har større eller mindre Tilbøjelighed til at gaa i Forbindelse med Ilt, end Kobber og Nikkel har, men Betingelsen for, at et af disse Stoffer kan anvendes, er, at det ved Afiltningsprocessen danner Slagge, som ikke er opløselig i Metalsmeltet, og som har en ringere Vægtfylde end dette, saaledes at den let kan udskilles og flyde ovenpaa Smeltet. Desuden er det af stor Vigtighed, at Afiltningsmidlet samtidig bevirker, at Smeltet bliver letflydende. Mange Afiltningsmidler har nemlig Tilbøjelighed til at gøre Metallet tyktflydende, saaledes at Gasarter og andre Urenheder vanskeligt kan udskilles. Af de ovenfor anførte Afiltningsmidler har det derfor i Praksis vist sig, at Fosfor er det eneste, der gør Kobber- og Nikkelsmelte tilstrækkelig tyndtflydende, selv om Silicium, Aluminium og Mangan virker ligesaa stærkt afiltende som Fosfor. Desuden bør man ogsaa ved Valget af et Afiltningsmiddel tage Hensyn til den Virkning, som et Overskud af dette vil have paa det færdige Støbegods, f. Eks. om det gør det haardt, mindre ledende for Elektricitet o. s. v., hvilket jo har en stor Betydning for Støbegodsets fremtidige Anvendelse.

(Fortsættes.)

Voldgiftskendelser i Rørsager.

En faglig Voldgiftsret med Direktøren for Københavns Vandforsyning, Hr. *Poul Sørensen,* som Formand og Opmand, har behandlet forskellige Stridsspørgsmaal vedrørende Rørprislisten. Resultatet heraf refereres nedenstaaende, idet vi beder de med Rørarbejde beskæftigede og i Særdeleshed Afdelingsledelserne have Opmærksomheden henvendt herpaa.

Strid om Betaling for Gas- og Vandledninger i Jord.

Igennem saa godt som hele den Tid, Rørprislisten af 1931 har været gældende, har der været Uenighed om, hvorvidt Nedlægningen af Mannesmanns Rør, der i de senere Aar i stedse stigende Grad anvendes som Gas- eller Vandledninger i Stedet for støbte Jordledninger, omfattes af Prislisten.

Smedeforbundets Standpunkt har været, at disse Rør skulde aflønnes i Henhold til Prislistens Afsnit A, Pkt. 13 c, 2. Stk., medens Arbejdsgivernes Repræsentanter har hævdet, at dette Arbejde ikke omfattedes af Prislisten.

En i denne Anledning opstaaet Strid med Aabenraa Kommune førte til, at Spørgsmaalet forelagdes en faglig Voldgift, hvor Opmanden afsagde følgende Kendelse:

Der er udført Jordledninger af Støbejernsrør, af trukne Rør og af Mannesmanns Rør. Der er Enighed mellem Parterne om, at Støbejernsledninger og Led-

ninger af trukne Gevindrør falder ind under Rørprislistens Bestemmelser og betales efter disse, medens der er Uenighed angaaende Mannesmanns Rørene. Disse er i det foreliggende Tilfælde samlede ved Svejsning af deres Muffer, og Forbundet paastaar, at Rør af denne Art omfattes af Rørprislisten, og at de bliver at betale efter dennes Afsnit A, Punkt 13 c, andet Stykke. Gas- og Vandværket paastaar, at Jordledninger for Gas og Vand af Mannesmanns-Rør ikke omfattes af Prislisten, men at Priserne bør fastsættes som for Støbejernsrør. Opmanden er fra begge de modstaaende Organisationers Side anmodet om at fastsætte Priser for Jordledninger for Gas og Vand af Mannesmanns Rør, saafremt hans Kendelse maatte gaa ud paa, at disse Arbejder ikke omfattes af Rørprislisten.

Udtrykket Mannesmanns Rør er her i Sagen benyttet som Betegnelse for Gas- og Vandrør af blødt Staal forsynede med Muffer, enten til Blystøbning eller til Svejsning. Diametre fra 40 (38) mm og opefter.

Rør af denne Art ses ikke at være nævnt i Rørprislisten, og det findes ikke, at de, som af Forbundet paastaaet, kan henføres under Bestemmelserne i Afsnit A, Punkt 13 c, som trukne Ledninger. Blandt andet tiltager med voksende Rørdiameter Besværet ved Rørenes Bearbejdning m. v. stærkere ved trukne Rør under de Forhold, der maa forudsættes lagt til Grund for Priserne i Afsnit A, Punkt 1, end Tilfældet er for Mannesmanns Rørenes Vedkommende. De reducerede Priser i Afsnit A, Punkt 13 c, vilde f. Eks. for et 4" Mannesmanns Rør give højere Pris pr. løbende Meter Lægning i Jorden end den for et 12" Støbejernsrør sædvanlige, for et 6" Mannesmanns Rør omtrent samme Pris pr. Meter som for et 650 mm Støbejernsrør. Der maa herefter gives Gas- og Vandværket Medhold i, at der ikke i Rørprislisten findes Priser for Lægning af Gas- og Vandledninger i Jorden af Mannesmanns Rør.

Naar der da skal sættes Priser for disse, maa man efter Opmandens Formening søge at drage Sammenligning med Priserne for Jordledninger af Støbejernsrør, der jo udføres under tilsvarende Forhold. For Mannesmanns Rør og tilhørende Faconstykker, der samles med Muffer for Blystøbning, findes de i Rørprislisten fastsatte Priser for støbte Jordledninger, Afsnit A, Punkt 7, at kunne anvendes. Under gunstige Jordbundsforhold vil disse Priser paa Grund af de meget større Rørlængder give større Fortjeneste for Mannesmanns Rørene end for Støbejernsrør, men under ugunstige Jordbundsforhold, hvor Graven er belemret med blot nogen Afstivning, virker de store Rørlængder i ugunstig Retning, og der er skønnet, at man som Gennemsnit kan sidestille de to Arter af Rør, hvad Lægning angaar.

Hvad angaar Mannesmanns Rør med Muffer til Svejsning bemærkes, at Paasvejsningen af en Vulst til Lukning af en saadan Muffe omtrent vil forvolde det samme Arbejde som Udførelse af en Muffesamling med Opstrikning, Blystøbning og Stemning af Muffen, i hvert Fald for de Samlinger, der kan udføres ovenfor Graven. Tilsvejsningen af Muffen, naar der skal arbejdes i Muffehullet i Graven, volder noget mere Ulejlighed, og hertil kommer, at Heden og Lysvirkningen fra Svejsearbejdet ventelig vil kræve nogle Hvilepauser i Arbejdet, som Arbejdet med Blysamlinger ikke kræver tilsvarende. Af de anførte Grunde skønnes det, at der til de Priser, der er fastsat for Mannesmanns Mufferør med Blysamlinger, bør gives noget Tillæg, naar det drejer sig om Betalingen for Lægning af Mannesmanns Mufferør med svejste Samlinger. Som passende Tillæg skønnes, at der for hver Rundsvejsning og hver paa Arbejdsstedet ved Svejsning udført Grenafsætning bør tillægges Halvdelen af den Pris, der i Afsnit A, Punkt 1, er fastsat for disse Ydelser.

Hvad det i nærværende Sag omtvistede Arbejde angaar, er det oplyst, at der paa en Række afsluttede Akkorder er udbetalt et efter Aftale beregnet Overskud, og det er oplyst, at Rørlæggerne har præsteret forskellige Ekstraydelser, i nogle Tilfælde har maattet betale Jord-Entreprenøren Avance paa deres Medhjælp o. s. v., uden at disse Poster dog paa alle Punkter er specificerede. Efter Omstændighederne findes det derfor, at det for de afsluttede Akkorders Vedkommende for at undgaa nye Tvivlsspørgsmaal maa have sit Forblivende ved den en Gang skete Afregning, saafremt en Beregning paa Grundlag af de af Opmanden angivne Priser skulde føre til Afregningsbeløb, der er mindre end de en Gang aftalte Udbetalinger.

Der afsiges herefter følgende

Kendelse:

For Lægning af Jordledninger af Mannesmanns Mufferør for Gas og Vand i Størrelserne 38 mm til 150 mm betales, for saa vidt der anvendes blystøbte Samlinger, samme Priser, som i Rørprislistens Afsnit A, Punkt 7, er fastsat for støbte Jordledninger. For saa vidt der anvendes Muffer, som tættes ved Svejsning, bliver der herudover for hver Rundsvejsning og for hver paa Arbejdsstedet ved Svejsning udført Grenafsætning at betale et Tillæg lig med Halvdelen af de i Afsnit A, Punkt 1, for disse Svejsearbejder fastsatte Vederlag. Anvendelsen af disse Priser skal dog ikke for de allerede afsluttede Akkordarbejders Vedkommende kunne medføre nogen Reduktion i de efter Aftale beregnede Akkordoverskud.

Strid om Betaling for Opmærkning af Huller.

Spørgsmaalet drejer sig om, hvad der bliver at betale Montøren for Opmærkning af Huller i murede Skillerum med Fodpanel paa begge Sider, hvor Røret føres igennem Fodpanelerne. Forbundet anfører, at der i saadanne Tilfælde kræves Opmærkning fra begge Sider, og paastaar, at der bør betales som for

2 Opmærkninger, og at Firmaet i tidligere Tilfælde har betalt efter denne Beregningsmaade.

Firmaet paastaar, at Bestemmelsen i Rørprislistens Afsnit A, Punkt 2, Pag. 12: „Opmærkning af Huller i Loft, Gulv eller Væg, hvor disse ikke skæres eller hugges af Montøren, betales pr. Hul 24 Øre", ikke kan forstaas paa anden Maade, end at Betalingen beregnes pr. Hul, ikke pr. Opmærkning. Firmaet vil ikke erkende at have været klar over, at der i tidligere Tilfælde har været regnet anderledes af Montørerne.

Der afsiges følgende

Kendelse:

Ved Beregningen af Betalingen for Opmærkning af Huller, som ikke skæres eller hugges af Montøren (Afsnit A, Punkt 2, Pag. 12) er Antallet af Huller og ikke Antallet af Opmærkninger afgørende.

Strid om Betaling for Anbringelse af Thermometre i Rørsystemet.

Foruden den i Rørprislisten forudsatte Anbringelse af Thermometer paa Varmtvandsbeholdere og Kedler, som der er taget Hensyn til i den fastsatte Pris, foreskrives der ofte af Bygherren Anbringelse af Thermometre paa Rørledningssystemet, og for dette Arbejde er der ingen Prisbestemmelser i Rørprislisten. Opmanden er anmodet om at fastsætte Pris.

Det første Spørgsmaal, som rejser sig, er, om T-Stykket, der skal indsættes for Thermometret, er at betragte som Ekstra T. Under Henvisning til Betragtningerne i Opmandskendelse af 7. Januar 1932 maa dette Spørgsmaal besvares derhen, at T-Stykket for Thermometer kun er at betale som Ekstra T, saafremt Montøren ikke selv skal anbringe Thermometret.

Det næste Spørgsmaal er, om der skal betales for selve Anbringelsen af Thermometret. Dette maa besvares bekræftende, og det findes, at Prisen passende kan sættes lig Anbringelsen af en Aftapningshane eller Ventil med samme Gevindstørrelse som Thermometrets.

Der afsiges følgende

Kendelse:

Paasætning af Thermometre paa Rørledningssystemet betales med 45 Øre pr. Stk.

Strid om Betaling for Opsætning af en Varmtvandsbeholder.

Til et Bygningsarbejde i Aarhus var foreskrevet en Varmtvandsbeholder paa 250 Liter. Den leverede Beholder viste efter gentagne Maalinger et Indhold paa 256,9 Liter, og der opstod nu Strid om, hvorvidt denne Beholder skulde afregnes som Størrelsen „over 250 Liter indtil og med 600 Liter 20 Kr. 36 Øre" eller som Størrelsen „indtil og med 250 Liter 10 Kr. 16 Øre". Opmanden afsagde følgende

Kendelse:

Varmtvandsbeholdere i Størrelser indtil 300 Liter maa anses for Lagervarer, hvis opgivne Rumfang maa forstaas med en Tolerance paa 5 Procent, hvorfor Opstillingen af den omtvistede Beholder af 256,9 Liter Indhold bliver at betale som for en 250 Liter Beholder med 10 Kr. 16 Øre.

Strid om Betaling for Opstilling af Gasmaalere.

Sagen drejer sig om Opstilling af 22 fra Belysningsvæsenet udleverede Maalere med dettes nye Arrangement for Maalerens Tilslutning, hvorved der bliver at paasætte en Hane paa den ene Ledning, en Cap & Lining paa den anden Side. Der er Enighed om, at der ikke findes Priser for Arbejdet i Rørprislisten, og at Opmanden anmodes om at fastsætte Prisen.

Forbundet anfører, at der for de enkelte Gasmaalere, der hidtil har været opstillet af dets Medlemmer, har været set hen til Prisen for Opstilling af Vandmaalere, og at der har været betalt 2½ og 3 Kr. pr. Stk. for Opstillingen af Maalere med Blyrør. Forbundet vil mene, at man under Hensyn til Arbejdets Værdi ikke bør have en lavere Pris end 225 Øre pr. Stk. for de heromhandlede Opstillinger.

Firmaet tilbyder at betale Opstillingen med 125 Øre pr. Stk.

Efter de Oplysninger, som Opmanden har indhentet hos Københavns Belysningsvæsen, dels om den Tid, der kan regnes at medgaa til Opstillingen, dels om de Forhold, hvorunder Opstillingen kan ventes overdraget private Entreprenører, skønnes en Pris af 150 Øre pr. Maaleropstilling at være passende efter Rørprislistens Prisniveau.

Der afsiges herefter følgende

Kendelse:

For Opstilling af Gasmaalere med 1 Hane og af de for Beboelseslejligheder gængse Størrelser betales pr. Stk. 150 Øre.

Strid om Betaling for Opstilling af Varmtvandsbeholdere med indbygget Forvarmer og om Opstilling af Gebo Varmtvandsbeholdere.

Voldgiftsretten fastslog, at ingen af de omhandlede Beholdere omfattes af Rørprislisten.

Den foreliggende Sag vistes tilbage til lokal Forhandling mellem Parterne. Opnaas ikke Enighed, forelægges Sagen paany for Rørudvalget.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver,* Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen,* Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen,* Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni,* Korsgade 16, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen,* Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr,* Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen,* Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfeind & Christensen,* Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik,* Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted,* Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen,* Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. *Demant Hansen,* Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
13. Smedemester *J. Jensen,* Lemvig.
14. *Verner Jensen,* Hadsund.
15. Smedemester *Carl Andersen,* Ny Carlsbergvej 80, København.

Hævede Blokader. Efter at *Smedemester Jensen, Frederiksdalsvej 154, Lyngby,* har betalt Kr. 480,97, som han skyldte tidligere Arbejdere, er Blokaden overfor ham hævet.

Blokaden overfor *Smedemester N. P. Nielsen, Smedegade 2, Fakse,* er ligeledes hævet, efter at den hos ham beskæftigede uorganiserede er indmeldt i Smedeforbundet.

Blokader. *Københavns Afdeling 9* har med Forbundets Sanktion iværksat Blokade overfor *Gas- og Vandmester Lothar Petersen, Toftekærsvej 58, Gentofte,* og *Blikkenslagermester Th. Thiedeke, Ved Christianshavns Vold 2, København.* I begge Tilfælde er Aarsagen Nægtelse af at betale tilgodehavende Arbejdsløn.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Fredericia. I Fagbladets Numre for August og December f. A. er omtalt nogle Forhold vedrørende Starten af et nyt Støberi i Fredericia for Fabrikation af Faldrør efter tysk Mønster.

I Decembernummeret omtales en med Direktøren afsluttet Overenskomst, som denne imidlertid ikke overholdt, idet han gik uden om Formerforbundets Medlemmer og antog Arbejdsmænd til Oplæring ved Maskinformeri, selvfølgelig i den Hensigt at holde dem nede paa Arbejdsmandslønninger.

Der er i den Anledning den 10. Februar — efter at de paagældende til Oplæring i Maskinformeri antagne Folk er overmeldt til Formerforbundet — afholdt Mæglingsmøde paa en hel Række Spørgsmaal, herunder naturligvis Lønspørgsmaalet.

Man enedes om, at man ved lokal Forhandling indenfor et Tidsrum af 3 Uger skal søge Akkord gennemført. Om dette lykkes, maa Tiden vise. Lykkes det ikke, skal dette Spørgsmaal efter det nævnte Tidsrum behandles ved Timandsmøde.

Frederiksværk. Den 18. Januar afholdtes der hos *A/S De forenede Jernstøberier, Anker Heegaard,* et Mæglingsmøde, foranlediget ved opstaaet Uenighed om Forstaaelsen af en Prisaftale, der var indgaaet for Arbejde ved Rystemaskinerne.

Arbejdet havde tidligere været udført paa Aktieselskabets nu nedlagte Støberi i København, og den trufne Ordning gik ud paa, at Akkordpriserne skulde være de københavnske minus 10 pCt.

Firmaet gjorde nu gældende, at de københavnske Priser var de egentlig fastsatte minus de 8 pCt.s Reduktion, der ved Overenskomstens Fornyelse for nogle Aar siden var sket, medens Formerne hævdede, at de 8 pCt. ikke havde noget med dette Forhold at gøre.

Under Diskussionen drøftede man Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af helt nye Akkordpriser under Hensyntagen til Arbejdsmetoden i Frederiksværk, og man enedes om at stille Sagen i Bero, indtil en ny Støbemester om kort Tid skal tiltræde Pladsen som saadan, og Forbundet forbeholdt sig iøvrigt sin Stilling til Sagen.

Holstebro. Hos *Firmaet Vald. Birn* var i mange Aar Forholdet, at et nu afdød Medlem fungerede delvis som Støbemester og delvis som Former. Forholdet kunde bestaa i Kraft af, at den vedkommende var den rette Mand paa den rette Plads. Det var den af mange Medlemmer her i Landet kendte Former Vilhelm Vesterblaa.

Efter hans Død overtog et andet Medlem den samme Stilling, men hans Evner har vist sig at være saaledes, at han ikke kunde balancere.

Forbundets Medlemmer paa Virksomheden ønske-

de derfor, at han enten blev det ene eller det andet, og det har udviklet sig til, at han nu har underskrevet Kontrakt med Firmaet som Støbemester, hvilket sikkert ogsaa er det bedste, thi saa ved man, hvor man har Manden.

Kerteminde. Den 18. Januar er der afholdt Mæglingsmøde paa *Kerteminde Jernstøberi*. De gældende Akkordpriser var opsagte og udløbne ved Nytaarstid. Der var krævet lokale Forhøjelser, idet Gennemsnitsfortjenesten viste sig at være dalende.

Fabrikanten konstaterede ved Mæglingsmødet, at Aarsagen hertil var, at der havde været en Del at bestille, som havde foranlediget Antagelse af nye Folk, og at det var den Fortjeneste disse oppebar, der havde trukket Gennemsnitsfortjenesten ned, og beviste dette ved Lønsedler, herimellem paa Arbejde, der var udført saavel af Firmaets gamle Formere som af de nyantagne. Imidlertid kunde Fabrikanten tænke sig en Regulering af Akkordpriserne, saaledes at Lønniveauet opretholdtes, og paa det Grundlag overvistes Sagen til ny lokal Forhandling.

Saafremt der ikke paa den Maade fremkommer en Ordning, vil Sagen være at behandle ved Timandsmøde.

Middelfart. I Fagbladet for December f. A. er omtalt et den 13. November afholdt Mæglingsmøde. Den 20. December er der afholdt Timandsmøde paa Sagen. Den mellem Mæglings- og Timandsmødet stedfundne Forhandling havde bragt et Forslag frem, som man imidlertid alligevel ikke var enedes om. Noget kunde den ene Part ikke tiltræde, noget andet kunde den anden Part ikke tiltræde.

Dette Forslag benyttedes som Grundlag for Forhandlingerne ved Timandsmødet, og efter den derom førte Diskussion overgik Sagen til ny og endelig lokal Forhandling.

Afdelingen har senere meddelt, at flere Akkorder er forhøjet med fra 15 til 17 pCt., andre med fra 5 til 10 pCt. En Del Modeller skal laves om, og Støberiets Tag skal gøres i Stand. Det var i høj Grad utæt.

Blandt Medlemmerne i Middelfart er der jævn Tilfredshed med Sagens Afslutning paa den nævnte Maade.

Nakskov. I Fortsættelse af den Sag fra *Nakskov Maskinfabrik*, der er omtalt i Januar-Fagbladet, kan oplyses, at denne har fundet sin Afslutning ved et Møde under Hovedorganisationernes Medvirken. Dette fandt Sted den 17. Januar. Sagen sluttede med, at Forbundet in solidum med Afdelingen indgik paa at betale Firmaet en Erstatning paa Kr. 150,00.

Jfr. Forhandlingsreglerne var der begaaet en taktisk Fejl fra Afdelingens Side, som havde medført, at Firmaet havde maattet købe Gods fra et andet Støberi, og derfor krævedes der Erstatning. Der var ingen anden Maade at faa den Sag sluttet paa.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Københavns Afdeling 14 har indgaaet Overenskomst med *Firmaet Th. Petersen*, der har Værksteder i *Dronningens Tværgade 4* og *Kronprinsessegade 46*. Overenskomsten indeholder i det store og hele de samme Bestemmelser, som findes i Forbundets Overenskomst med Jernsammenslutningen. Mindstelønnen fastsættes til 150 Øre pr. Time, for Udlærlinge kan Lønnen dog i det første Aar efter Læretidens Udløb sættes til 130 Øre pr. Time.

En Overenskomst af lignende Indhold, med samme Lønsats og desuden indeholdende en Priskurant for Montering af Cykler er indgaaet mellem *Firmaet Poul Rasmussen, Gasværksvej 15*, og forannævnte Afdeling.

Københavns Afdeling 18 har oprettet Overenskomst med *Firmaet Rasmussen & Holms Værktøjsmaskinfabrik, Titangade 1*.

Mæglingsmøder. Den 18. November 1933 mæglede des hos *Tandhjulsfabrikken „Rekord"*, *København*, paa Klage over, at Fagforeningen havde paabudt en Fræser at afspadsere Overtid. Fagforeningen bestred Paastanden, Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling, men Sagen er ikke senere ført videre.

Paa *Svendborg Skibsværft* mægledes der den 8. Januar i Anledning af Strid om Betalingen for Nittearbejde, udført i Værftets Dokker. Værftet indgik paa at betale den mellem Nittermesteren og Nitterne aftalte Pris.

Den 9. Januar afholdtes Mæglingsmøde hos *International Bro- og Staalkonstruktion, Middelfart*, i Anledning af Klage over, at en Nitter havde optraadt paa upassende Maade overfor en af Firmaets Ingeniører. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Hos *Firmaet Brdr. Henze, København*, mægledes der den 10. Januar paa følgende Spørgsmaal: 1) Betaling for forskudt Arbejdstid, 2) Udligning af Overarbejde, 3) Benyttelse af Lærlinge i 2-Holds Drift, 4) Benyttelse af Arbejdsdrenge ved Betjening af Arbejdsmaskiner. — Med Hensyn til 1) indgik Firmaet paa at betale efter Overenskomsten. Angaaende de andre Spørgsmaal vilde Firmaet stille sig velvilligt, uden dog at give Afkald paa Retten til at fordele Arbejdet efter Fabrikkens Tarv.

Den 12. Januar mægledes hos *A/S Laur. Knudsen, København*, angaaende en Funktionærstilling. — Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Der afholdtes den 19. Januar Mæglingsmøde hos *Firmaet Riedel & Lindegaard, København*, i Anledning af, at Tillidsmanden var hjemsendt paa ubestemt Tid. — Firmaet lovede, at Tillidsmanden skulde blive den først antagne til Arbejde i Klejnsmedien, elektrisk Svejsning eller lignende Arbejde.

Paa *Nakskov Skibsværft* mægledes den 22. Januar paa Klage over Afskedigelse af Stemmernes Tillids-

(Fortsættes Side 88.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
34142	Andersen, Franz Oskar N. P.	Hamborg	16. 1.10	Odense	15.10.29	Odense	17. 6.33
53826	— Laurits Peter ..	Stegsted	29. 6.08	—	4. 5 31	—	17. 6.33
55989	— Niels Christian.	Udby Sogn	21. 7.04	Vejen	22. 3.33	Vejen	15. 7.33
39588	Abrahamsen, Helmuth E. L. J.	København	11. 2.05	Kbhvn. Afd.	8. 7 24	Kbhvn. Afd. 17	14.10.33
53013	Ank, Harry	Faarup Sogn	13. 7.08	Aarhus	7.11.30	Aarhus	26. 8.33
7448	Arp, Hans Louis Poul	Mørdrup	21. 7.07	Helsingør	31. 1.31	Helsingør	28.10.33
30066	Broe, Svend Aage ...	Aalborg	7. 3.10	Kbhvn. Afd.	2. 5 29	Kbhvn. Afd. 14	28.10.33
22253	Clausen, Alvid Chr. M...	Tranebjerg	4. 2.02	Odense	15. 3.32	Aarhus	20. 5.33
35086	— Laurits Andreas	Nymindegab	27.12.03	Rødby Havn	4.10.24	Helsingør	15. 4.33
485	Dujardin, Gunnar.....	København	15. 3.13	Kbhvn. Afd.	20. 4.33	Kbhvn. Afd. 2	7.10.33
34078	Flittner, Johannes	Spørring	9. 5.01	Herning	3.11.22	Aarhus	24. 6.33
50226	Forné, Emil	Randers	8. 3 95	Kbhvn. Afd.	8. 7.30	Kbhvn. Afd. 17	30. 9.33
4935	Gundersen, Carl Chr. G....	Helsingør	27.11.06	Helsingør	7. 6.26	Helsingør	3. 6.33
21161	Hansen, Einar.....	Næsbyhoved, Broby	27. 6 90	Odense	4. 9.32	Odense	1. 7.33
39620	— Erik.....	Bramdrup	20. 2.04	Kolding	1. 8.24	—	8. 7.33
36212	— Knud Sofus M..	København	11.12.86	Kbhvn. Afd.	23. 9.29	Kbhvn. Afd. 12	28.10 33
52213	— Svend Aage E. B.	—	2. 9.12	„ „	1. 6.32	„ „ 17	14 10.33
5621	Heesch, Viggo	—	5. 4 01	„ „	22.10.24	„ „ 6	21.10.33
11018	Honig, Johan Mogens G.	—	1.12.07	„ „	3. 9.26	„ „ 14	7.10 33
27813	Jensen, Niels Kragelund	Nr. Nissum	13.12.97	„ „	23. 3.29	„ „ 13	21.10 33
53159	— Svend Aage ...	Ebeltoft	4.11.07	Aarhus	15.11.31	Aarhus	1. 7.33
2298	— Villy Christian.	København	30. 8.05	Kbhvn. Afd.	29.10.25	Kbhvn. Afd. 3	30. 9.33
50654	Jørgensen, Jens Christian .	Gladsakse	2 8.90	„ „	29. 9 30	„ „ 9	14.10.33
14417	Johansen, Ernst Reinholt .	København	6. 6.08	„ „	19. 4.27	„ „ 2	14.10.33
54139	Kirk, Werner Nielsen	Hørdum	19.10.10	Thisted	1.11.31	Anvisningskt.	7. 5.32
39829	Knudsen, Harald	Aarhus	20. 3.88	Kbhvn. Afd.	11. 4.30	Kbhvn. Afd. 15	7.10.33
31672	Larsen, Kaj Gudmund..	Skelskør	10. 3.11	Odense	6. 9.29	Odense	29. 7.33
39373	Lund, Rasmus Alfred.	Vester Hassing	12. 4.93	D. Elektr. Forb.	25. 4 29	—	25. 3.33
38888	Madsen, Carl.....	Espergærde	4. 7.10	Kbhvn. Afd.	17.11.29	Kbhvn. Afd. 17	30. 9 33
36698	Mogensen, Harald	København	6. 5.10	„ „	25.10.29	„ „ 2	30. 9.33
11900	Morgenstjerne, Holger Ferd.	Aarhus	19. 2.07	Aarhus	7. 5.27	Aarhus	12. 8.33
24670	Nielsen, Hans Chr.....	Frederikshavn	21. 8.00	Frederikshavn	14.10.19	Kbhvn. Afd. 5	7.10.33
37246	— Johannes Ellgaard	Wamdrup	27. 8.09	Fredericia	10.10 33	Fredericia	14.10.33
1130	— Niels Rasmus G.	Frederiksberg	30. 7.93	Kbhvn. Afd.	2.10.33	Kbhvn. Afd. 14	28.10.33
26306	Olsen, Ricard Gewecke	København	11. 5.99	„ „ 1	27. 4.18	„ „ 9	25.11.33
35249	Otto, Steen	Holbæk	13. 4.03	Holbæk	28.12 22	Holbæk	22. 4.33
855	Petersen, Alfred Marinus.	København	1. 4.14	Kbhvn. Afd.	6. 9.33	Kbhvn. Afd. 15	28.10 33
25051	— Carmi Egon ...	—	6. 7 08	„ „	23. 5.28	„ „ 15	21.10 33
13916	— Ejler Nicolaj ...	Roskilde	30. 1 87	„ „	5. 3.27	„ „ 14	14.10.33
53803	— Kai Børge S. ..	Odense	12. 6.12	Odense	2. 5.31	Odense	22. 4.33
9170	— Søren Peter ...	Ugelbølle	28. 5.85	Aarhus	30.10.32	Aarhus	15. 7.33
20224	Poulsen, Viggo Hans E..	København	13.10.87	Kbhvn. Afd.	5.11.27	Kbhvn. Afd. 12	14.10.33
30865	Rasmussen, Carl.....	Nykøbing M.	21. 5.99	Odense	31. 3.19	Odense	25 3.33
5849	— Georg Hans ...	Vedtofte	19.10.09	Kbhvn. Afd.	2. 6 33	Kbhvn. Afd. 14	30. 9.33
35080	— Hans Jørgen O..	Skelby	12. 2.04	Nykøbing F.	10. 2.23	„ „ 5	7.10.33
35617	— Peder Ole	Trige	23. 1.03	Aarhus	10. 4.23	„ „ 9	7.10.33
23587	Reimann, Axel Theodor..	Valby	27.10.82	Kbhvn. Afd.	3. 4.28	„ „ 17	4.11.33
53616	Sørensen, Kai Alfred G...	København	2. 6 11	Holbæk	1. 3.31	Holbæk	16. 9.33
55531	— Svend Tage H.	Aarhus	14.12.07	Aarhus	3. 1.33	Aarhus	19. 8.33
28504	Simonsen, Knud Aage	Vorre pr. Løgten	26.10.07	—	16. 4.29	—	11. 2.33
39438	Steffens, Kaj Arnold	København	17. 8 03	Kbhvn. Afd.	24. 5.24	Kbhvn. Afd. 5	30. 9.33
52500	Svensson, Bruno Adolf V.	—	16. 3 12	„ „	26. 9.32	„ „ 13	30. 9.33
51949	Thielst, Erik.....	Frederiksberg	28.12.12	„ „	12. 1.32	Centralafd.	3. 6.33
23361	Thygesen, Villy Carl M...	København	27.11.96	D. Arbm. Forb.	8. 9.24	Kbhvn. Afd. 4	28.10.33
53444	Thüm, Olas Hansen...	Vejen	20. 6.04	Ribe	24. 1.31	Vejen	6. 5.33
7558	Wahlstrøm, Carlo	København	12.12.06	Kbhvn. Afd.	14. 4.26	Kbhvn. Afd. 12	7.10.33
19482	Wilsleff, Oluf.....	Helsingør	23. 8.08	Helsingør	22.10.28	Helsingør	2. 9.33

mand. — Værftet gav Tilsagn om, at Tillidsmanden vilde blive genantaget, saa vidt muligt som den første, ved nyt foreliggende Stemmearbejde.

Timandsmøde. Den 18. Januar afholdtes Timandsmøde, hvor følgende Sager fra *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen,* behandledes:

1) Klage over, at samtlige Stemmere den 27. Oktober 1933 iværksatte uvarslet Arbejdsstandsning samt Krav om Erstatning herfor. — Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling.

2) Strid mellem Stemmerne og Værftet om Overtidstillæg og Varskopenge. — Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

3) Klage over, at Værftet afskediger Stemmere, der ikke har været i Stand til at udføre Overarbejde. — Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

4) Klage over, at Værftet tager Forbehold overfor Skibssmed Saxo Leo Jensens Valg til Tillidsmand. — Under Henvisning til det ved Mødet i Arbejdsgiverforeningen den 25. Juli 1933 oprettede Dokument enedes man om at stille Sagen i Bero.

Forhandling om Rørprislisten. Den 16. Januar forhandledes med *Ingeniør Reichel* i *Skagen* og den 17. Januar med *Entreprenør Christensen* i *Frederikshavn* om Betalingen for Rørarbejde. I begge Tilfælde opnaaedes Enighed om, at alt Rørarbejde aflønnes efter Rørprislisten.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 1261	Jørgensen,	Carl Peter Rudolf	(Kbhvn. Afd.)
- 27705	Mortensen,	Knud Valdemar	(—)
- 9275	Musæus,	Frantz	(—)
- 26147	Toepfer,	Frank Emil	(—)

Medlem Nr. 51918, Erhardt Thomsen Holm, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 54106 Due, Christian Bendiksen.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 25093	Dalberg,	Alex Rob. Gerh.	5. 7.19
- 5317	Hansen,	Lars	27. 3 20
- 24472	Nielsen,	Johan B.	31. 3.17

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 54228	Andersen,	Thorvald Willy	31.10.31
- 23555	Alsbjerg,	Niels Helmuth	20. 7 29
- 35026	Christensen,	Viggo Emanuel H. P.	26. 8 33
- 51726	Dreiøe,	Kurt	19 8.33
- 54106	Due,	Christian Bendiksen	18.11.33
- 18880	Hansen,	Carl Henry	17 10.31
- 7752	—	Eggert Johannes	15. 4.22
- 3359	—	Helt Harry	14. 7.28
- 52294	Jensen,	Anders Friis	23. 9.33
- 26797	—	Erik	18.10 30
- 50461	—	Heinrich	20. 2.32
- 25309	—	Kaj	2. 7 32
- 51668	Kuniss,	Otto Carl	2. 7 32
- 29016	Larsen,	Ludvig Laurits	8. 4.22
- 36077	—	Martin Knud	3. 6 33
- 27483	Madsen,	Svend Erik	28. 3.31
- 12898	Nielsen,	Andreas Rasmus Fr.	18. 2 33
- 36924	—	Chr.	9. 5.31
- 1950	—	Hans Sigurd	25. 4.31
- 9864	—	Johan Erik	3. 6.33
- 50007	—	Leif Willy	16. 4.32
- 16731	Olsen,	Aage Carl Otto	3. 6.29
- 17751	Petersen,	Hans Chr.	23. 9.33
- 38637	—	Harry Vilhelm	6. 6.31
- 51442	—	Jacob Samson	26. 9.31
- 7678	—	Magnus Rasmus	30. 9.33
- 53523	Pihl,	Conrad	2 7.32
- 11759	Rathje,	Holger V.	16. 7 27
- 51938	Sørensen,	Eigil Leopold Berend.	16. 9.33
- 425	—	Jens Hermann Holger	20. 3.26
- 33721	—	Valdemar	14. 5.21
- 22000	Schneider,	Bruno Villy Valdemar.	27 5 33
- 50267	Sonne,	Ernst	15. 7.33
- 51642	Thaarup,	Erik Andreas Herzetter	5. 8 33
- 52337	Zimling,	Theodor Cornelius C.	5 8.33

Overskud. Paa Kontoret i Frederiksværk Afdeling henligger Overskud til Medlem Nr. 2516, Carlo Christensen, Kr. 25,86.

Om Geometri.

Teknologisk Instituts Forlag har udsendt:

Praktisk Geometri samt lidt Trigonometri og Stereometri,

der er en lille populært skrevet Bog, tænkt som Hjælpemiddel for Haandværkere og andre, der delvis paa egen Haand vil sætte sig noget ind i Geometriens Læresætninger og deres Anvendelse til Løsning af Opgaver.

Til Læresætningerne er knyttet en Del gennemregnede Øvelseseksempler samt Opgaver med vedføjet Resultat.

Prisen er Kr. 2,50, og Bogen faas gennem enhver Boghandel eller ved Henvendelse til Teknologisk Instituts Forlag, Hagemannsgade 2, København V.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 5 MARTS 1934 20. Aarg.

I Afstemningens Tegn.

Efter en maanedlang Forhandling med de mange Parter, der denne Gang var berørt af Overenskomstsituationen, er Forligsmandens Mæglingsbestræbelser resulteret i et Mæglingsforslag, der er alle bekendt gennem Dagspressen. Forhandlingerne har ikke alene været langvarige, men tillige overordentlig vanskelige, og kun dem, der paa nærmere Hold har haft Lejlighed til at følge Forligsmandens Arbejde, vil fuldt ud kunne vurdere dette. Det er saa meget mere anerkendelsesværdigt, som Forligsmanden gentagne Gange har været syg under Forhandlingerne. Rent mæglingsmæssigt vanskeliggjordes disse ved, at De samvirkende Fagforbund stod urokkelig fast paa Standpunktet: Ingen Lønreduktioner.

I Modsætning til, hvad der tidligere har været Tilfældet, har Forligsmanden denne Gang givet Ret til at lade Mæglingsforslaget offentliggøre, hvad sikkert er rigtigt, da et Mæglingsforslag, hvortil der skal tages Stilling i et meget stort Antal Organisationer ud over Landet, alligevel ikke kan holdes hemmeligt, samtidig med at Forsøget paa Hemmeligholdelse giver Mulighed for en vildledende Pressepolemik.

Med Hensyn til det foreliggende Mæglingsforslags Indhold kan dette for saa vidt ikke være tilfredsstillende for Fagorganisationerne som Helhed, idet de generelle Ordninger, der i de senere Aar er truffet paa Overenskomstomraadet, for adskillige Organisationer har udelukket Muligheden af en a jour-Føring af de saakaldte almindelige Bestemmelser i Overenskomsterne. Dertil kommer, at Kravet om Adgang til Arbejde for en Del af de mange Arbejdsløse gennem en Tilpasning af Arbejdstiden i stigende Grad har trængt sig paa, og det samme gælder en Begrænsning og Afspadsering af Overarbejdet.

Imødekommer Mæglingsforslaget saaledes ikke disse Ønsker, kan det dog ikke betegnes som uantageligt for Arbejderne, da det jo i Virkeligheden har fulgt den Linie, som De samvirkende Fagforbund med Tilslutning af de der indenfor staaende Organisationer med Undtagelse af Typograferne straks anlagde ved Overenskomstsituationens Begyndelse. Denne Linie gik ud paa uforandret Forlængelse af de bestaaende Overenskomster og er blevet fastholdt under alle de førte Forhandlinger, først med Arbejdsgiverforeningen og senere under Forligsmandens Mægling. Dette Standpunkt var et Udtryk for, at det af Hensyn til det heles Vel maatte tilstræbes at bevare Arbejdsfreden, selv om dette maatte ske uden at forsøge paa at gennemføre de Krav, som Arbejderne ellers iøvrigt anser sig for berettiget til at kræve indfriet. Det er et stærkt Realitetsstandpunkt, De samvirkende Fagforbund her har indtaget, dels fordi det er Udtryk for et udpræget Hensyn til Fredens Bevarelse, men ogsaa fordi man, hvis man kan undgaa Arbejdskonflikten, med Sikkerhed kan paaregne en øget Beskæftigelse, som ud fra den gamle Sentens, at „En Fugl i Haanden er bedre end 10 paa Taget", maa være at foretrække frem for gennem en langvarig Kamp at søge gennemført en mere problematisk Lettelse af Arbejdsløsheden gennem Krav om Arbejdstidens Tilpasning.

Omkring Midten af Marts Maaned i Fjor kulminerede Arbejdsløsheden med ca. 193.000 Ledige, medens den sidste Optælling viser et Antal paa 120,545. Dette Tal betyder en Nedgang fra Højdepunktet i Januar Maaned i Aar, da det var 140,122, paa 19,577 eller ca. 14 pCt. Nu er vi ganske klar over, at disse Tal ikke giver et fuldkommen korrekt Billede af Arbejdsløshedens virkelige Omfang, idet en effektiv Kontrol med Antallet af ikke-arbejdsløshedsforsikrede ikke lader sig gennemføre, men selvom dette tages i Betragtning, viser alle Beregninger, at der er en meget betydelig Forbedring i Beskæftigelsesforholdene, som der er Grund til at tro vil kunne fortsættes i forstærket Grad i indeværende Aar, om Arbejdsfreden bevares.

For Centralorganisationens Vedkommende er det højeste Arbejdsløshedstal sidste Vinter 17.182, medens det i denne Vinter kulminerede med 12.904, ved den sidste Optælling var det dalet til 10.514, altsaa med 2.390 eller 18,5 pCt. Jovrigt fordelte Arbejdsløsheden sig den 9. Marts for de forskellige til Kartellet hørende Fag som følger: Formere 594, Metalslibere 23, Metaltrykkere 37, Smede og Maskinarbejdere 9,321, Specialarbejdere 539. Her kan altsaa konstateres en ganske betydelig Bedring i Beskæftigelsen, og da Værfterne har faaet en Række Ordrer ind, kan der forventes en yderligere Nedgang, selvom det ikke kan paaregnes, at vi foreløbig kommer ned paa, hvad vi kan betegne som nogenlunde normal Arbejdsløshed. Dertil kommer Boligbyggeriet, der i 1933 satte Rekord, takket være de af Rigsdagen paa Regeringens Initiativ gennemførte Foranstaltninger, og hvis Arbejdsfreden bevares, kan det sikkert fastslaas, at indeværende Aar vil udvise en tilsvarende stærk Beskæftigelse, hvis Virkninger jo ogsaa i høj Grad kommer Metalarbejderne tilgode.

Der kan næppe være nogen Tvivl om, at det maa være bedre med Sikkerhed at skabe Mulighed for en fortsat Nedgang i Arbejdsløsheden end ved en Arbejdskamp at standse al Beskæftigelse, maaske endda over et meget langt Tidsrum, og uden at kunne beregne Udgangen deraf. Det maa i denne Forbindelse være tilstrækkeligt at pege paa Boligbyggeriet, der vil blive haardt ramt, hvis det meste af Sommeren skal anvendes til Konflikt.

I Modsætning til De samvirkende Fagforbunds opportune Standpunkt havde Arbejdsgiverne paany krævet Lønreduktioner, der under Forhandlingerne hos Forligsmanden for Jerninduſtriens Vedkommende fik Udtryk i 8 pCt.s Reduktion af samtlige Timelønninger og Timelønsbetalinger, Fortjenester ved Procentakkord og paa Prislister og dermed ligestillede faste Akkordpriser og Bonusordninger. Endvidere skulde Minimallønningerne i Provinsen nedsættes fra 72 til 65 Øre for Udlærlinge og ellers fra 76 til 69 Øre. Tillidsmandsbestemmelserne skulde ændres saaledes, at Arbejdsgiverne i Virkeligheden kunde skille sig af med Tillidsmanden, naar det passede dem. I Formerfaget, hvor der ikke fandtes nogen Minimallon, skulde en saadan indføres. Hertil kom en fuldstændig Omkalfatring af Rørprislisten, selvfølgelig i stærkt nedadgaaende Retning, og Nedsættelse af Skifteholdsbetalingen, saaledes at denne fra Kl. 18 til 23 blev 11 Øre og fra Kl. 23 til 6 Morgen 19 Øre.

Jovrigt skulde „Fælles Værkstedsregler" ogsaa gennemgaa en radikal Ændring med Forringelse af de forskellige Tillæg. Endvidere skulde Jerninduſtriens specielle Voldgiftsregler af 1902 erstattes med „Norm for Regler for Behandling af faglig Strid". Det hele var en saa radikal Ændring af det hidtil bestaaende organisationsmæssige Grundlag, at Virkningerne deraf var ganske uoverskuelige for Arbejderne.

Paa lignende Maade har en Række andre Arbejdsgiverorganisationer fremsat Krav om Forringelser af de bestaaende Løn- og Arbejdsbetingelser, og naar Mæglingsforslaget skal bedømmes, maa det tages i Betragtning, at alt dette er fejet af Bordet. Ganske vist kan de enkelte Arbejdsgiverorganisationer, derunder ogsaa Jerninduſtriens Sammenslutning, foranledige optaget Forhandlinger for, som det hedder, i Mæglingsforslaget „at faa rettet særlige Bestemmelser i Overenskomsten", men det bliver kun de Ændringer, som Parterne kan opnaa Enighed om, der indgaar som Led i de bestaaende Overenskomster, der ellers iovrigt forlænges uforandrede paa 1 Aar. For at gøre Billedet fuldkomment, maa det ogsaa erindres, at et af Arbejdsgiverforeningens Hovedkrav foruden Lønreduktionen var, at Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, der var udsat for, som det hed, „ubillig" Konkurrence fra de uorganiserede Arbejdsgiveres Side, i saadanne Tilfælde skulde være fritagne for at opfylde Overenskomsternes Bestemmelser. Her har Arbejderne givet et Tilsagn, der er i Overensstemmelse med, hvad der altid naturligt har maattet være Fagorganisationernes Opgave, nemlig at søge gennemført mindst lige saa gode Arbejdsbetingelser hos de uorganiserede Arbejdsgivere som de, der var tilvejebragt hos de organiserede.

Der kan ingen Tvivl være om, at Arbejdsgivernes Lockoutvarsel denne Gang som tidligere har gjort umaadelig Skade, hæmmet Initiativet, som under den usikre Overenskomstsituation ikke frit har kunnet ud-

folde sig, skabt Nervøsitet i Erhvervslivet og i al Almindelighed forringet de Beskæftigelsesmuligheder, som ellers vilde have været til Stede. Arbejdsgiverne har i denne Situation taget mere Hensyn til snævre Organisationsinteresser end til det Samfund, som man ellers paaberaaber sig i fremragende Grad at være Bærere af. Modsat har De samvirkende Fagforbund vist Samfundshensyn i Forstaaelsen af, at det under de nuværende vanskelige Forhold kun kunde gavne Samfundet at give Arbejderne øgede Muligheder for Beskæftigelse.

Selvfølgelig vil der rundt om i Organisationerne, naar der skal tages Stilling til Mæglingsforslaget, være Folk, der proklamerer Arbejdskampen, som det eneste ufejlbarlige Middel til Fremgang for Arbejderne, og af disse vil de mest yderliggaaende denne Gang som tidligere betegne De samvirkende Fagforbunds Bestræbelser for at undgaa Kampen som Helligbrøde og Forræderi mod Arbejderklassen. Hos nogle af disse Mennesker lever der en uklar Opfattelse af, at Arbejdskampen kun kan betyde, at Arbejdernes Krav imødekommes, men ikke, at der kan tabes noget. Hos andre er Kritikken af den „moderate Fredsvilje" kun et tilsigtet Middel for at skabe den størst mulige Uro. Disse Mennesker ønsker sig vistnok tilkendt Prædikatet for at være i Besiddelse af den eneste uforfalskede Radikalisme, og undertiden sætter denne sine største Skud, naar de samme Mennesker er klar over, at de ikke løber nogen Risiko derved, idet de stoler paa, at den besindige overvejende Del af Arbejderne forstaar at vælge det Standpunkt, der koster mindst og er til den største Fordel.

At Forligsmanden har bestemt, at Afstemningen skal foregaa i Henhold til Forligsmandslovens § 8, der nærmere omtales andet Sted i Bladet, vil maaske ogsaa give Anledning til, at man fra den Side, som kun ønsker det hele slaaet i Kvas, vil optræde med de sædvanlige Paastande om Fratagelse af Arbejdernes Medbestemmelsesret, Ødelæggelse af Organisationernes Suverænitet, og hvad man ellers kan finde paa fra Tilhængerne af „Enhedsfronten". For De samvirkende Fagforbunds Organisationer kan det, saaledes som denne Overenskomstsituation er forløbet, og hvor Mæglingsforslaget er et Udtryk for Forligsinstitutionens Tilslutning til Fagforbundenes Standpunkt, kun være naturligt, at Afgørelsen træffes under eet.

Men saa er der de udenforstaaende Fag. Vor Opfattelse er dog næppe forkert, naar vi gør gældende, at disse kun har haft Gavn af det Samarbejde, der har været mellem dem og De samvirkende Fagforbund under de nu afsluttede Forhandlinger, og ogsaa forstaar at vurdere Betydningen heraf. Det kan dog vel næppe være saaledes, at man forhandler paa samme Linie, men naar Resultatet foreligger, gaar man hver sine Veje og overlader til Tilfældighederne at afgøre, hvorvidt Mæglingsforslaget skal akcepteres eller ej, og dermed skaber Risiko for en Storkonflikt. Vi er tilbøjelige til at tro, at denne Overenskomstsituation saa langt fra at have skabt Modsætning mellem Landsorganisationen og de udenforstaaende Organisationer, tværtimod har medført en Forstaaelse, som sikkert ogsaa vil give sig Udtryk, naar det endelige Resultat foreligger.

Mellem Arbejdernes Repræsentanter har Solidaritet været det fremherskende Træk ved de første Forhandlinger, Solidaritet bør ogsaa præge den Afgørelse, der nu skal træffes, men det er ikke Solidaritet, at enhver gaar sine Veje med Fare for, at en enkelt, maaske endda en lille Gruppe, kan sætte det hele i Luften. I Fredens Interesse, i sikker Overbevisning om, at en Vedtagelse af Mæglingsforslaget vil medføre en betydelig Afslaatning af Arbejdsløsheden, og med Erfaring for, at det kun er paa Baggrund af den størst mulige Beskæftigelse, i Pagt med selve Arbejdet, at Arbejderne kan vinde frem, udtaler vi Haabet om, at Mæglingsforslaget til Trods for, at dets Tiltræden kræver en vis Resignation, dog maa blive vedtaget. For Metalarbejdernes Vedkommende er det rent lønmæssigt ikke alene de Resultater, der kan opnaas ved en Overenskomstfornyelse, som vor organisationsmæssige Fremgang er afhængig af, men Tilstedeværelsen af Arbejde skaber i høj Grad organisationsmæssige Muligheder, og disse vil blive forbedrede, hvis Freden bevares, og vi derved faar de flest mulige af vore mange ledige Kammerater i Arbejde.

Forligsmandsloven.

De samvirkende Fagforbund har med Hensyn til Afstemningsreglerne i den nye Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder udarbejdet en Forklaring, som vi efterfølgende gengiver, idet den paa en ganske udmærket Maade belyser dette interessante Afsnit af Loven.

Forklaringer til Loven.

Spørgsmaalet om at indføre en kompetent Forsamling til at træffe Afgørelse i de store Overenskomstsituationer har været aktuelt i flere Aar. Nedsatte Udvalg har drøftet Sagen, men det er aldrig lykkedes at opnaa Enighed, idet Modstanderne af den kompetente Forsamling altid har hævdet Urafstemningsprincippet som det eneste rigtige.

Endvidere har man fra mange Fag hævdet det enkelte Fags Suverænitet paa Overenskomstomraadet.

I tidligere Tid, da Overenskomsterne blev sluttet paa forskelligt Aaremaal, og saaledes ikke alle løb ud samme Aar, kunde disse Standpunkter praktiseres, men efter at Praksis er blevet etaarige Overenskomster, staar vi stadig overfor samlede Overenskomstsituationer.

Det er derfor forstaaeligt, at de forandrede Tingenes Tilstande kræver forandrede Metoder. Ingen, heller ikke Fagorganisationerne, kan være interesserede i, at et lille Flertal i et enkelt eller et Par Fag kan bevirke, at alle de øvrige Fag bliver kastet ud i Lockout. Saaledes som Tiderne har udviklet sig, maa Solidaritet og Hensyntagen til hinanden have en bedre Plads end tidligere.

Hensigten med Loven er ikke at forhindre Arbejderne i at forkaste et Forligsmandsforslag, men Hensigten er at forhindre, at Afgørelsen bliver en Tilfældighed, hvor et Mindretal kan foretage Forkastelsen, men med den Virkning, at alle de øvrige bliver Konfliktdeltagere. Loven har ikke fastsat Bestemmelser om, at Afstemningsmaaden skal ske ved en kompetent Forsamling, men har overladt til de enkelte Forbund selv at bestemme, om de ønsker Urafstemning eller kompetent Forsamling.

De Paragraffer i Loven, der har mest Interesse, er 7 og 8.

Paragraf 7 omhandler de Tilfælde, hvor Forligsmanden stiller Forslag overfor de enkelte Organisationer, og som hver Organisation kan tage Stilling til. Der kræves kun, at skal Urafstemning være den afgørende, maa Medlemmerne i størst muligt Omfang deltage i Afstemningen. Her er saaledes ikke Tale om at fratage Medlemmerne deres Medbestemmelsesret, men kun om en kraftig Opfordring til dem om at benytte deres Stemmeret.

Hvorledes Paragraffen virker, skal vi vise ved et Par Eksempler.

Afstemning i Henhold til § 7.

Et Mæglingsforslag er forkastet, naar over 50 pCt. af Stemmedeltagerne har stemt imod Forslaget og mindst 75 pCt. af de stemmeberettigede Medlemmer har deltaget i Afstemningen.

For hver Procent (Point), hvormed Stemmeafgivningen ligger under 75 pCt., skal den til Forkastelsen nødvendige Procent af de afgivne Stemmer forhøjes med en halv.

Til Eksempel:

Hvis Stemmedeltagelsen har været:	Skal der til 50 pCt. af de afgivne Stemmer tillægges:	Altsaa fordres der for Forkastelse ialt af de afgivne Stemmer:
70 pCt.	5 × ½ pCt. = 2½ pCt.	52½ pCt.
65 -	10 × ½ - = 5 -	55 -
60 -	15 × ½ - = 7½ -	57½ -
55 -	20 × ½ - = 10 -	60 -
50 -	25 × ½ - = 12½ -	62½ -
45 -	30 × ½ - = 15 -	65 -
40 -	35 × ½ - = 17½ -	67½ -
35 -	40 × ½ - = 20 -	70 -
30 -	45 × ½ - = 22½ -	72½ -

I en Organisation paa 1000 Medlemmer vil Stemmeafgivningen til Eksempel forme sig saaledes, saafremt et Forslag skal betragtes som forkastet:

Stemmedeltagelse i pCt.	Antal Stemmer	pCt. Nej Stemmer	Nej Stemmer ialt	pCt. Ja Stemmer	Ja Stemmer ialt
70	700	52,5	368	47,5	332
65	650	55	358	45	292
60	600	57,5	345	42,5	255
55	550	60	330	40	220
50	500	62,5	313	37,5	187
45	450	65	293	35	157
40	400	67,5	270	32,5	130
35	350	70	245	30	105
30	300	72,5	218	27,5	82

Har Stemmedeltagelsen ikke andraget 25 pCt. af de stemmeberettigedes Antal, anses Forslaget som vedtaget.

Blanke og andre ugyldige Stemmesedler medregnes ikke ved Opgørelsen.

Afstemning i Henhold til § 8.

Naar Forligsmanden i en Konfliktsituation, der omfatter flere Fag, bestemmer, at de af ham stillede Mæglingsforslag helt eller delvis skal betragtes som en Helhed, skal Afgørelsen af, om et saadant Forslag er vedtaget eller forkastet, ske ved en Sammenlægning af Stemmeresultaterne i de forskellige inddragne Fag, og alle de stillede Forslag skal betragtes som vedtaget eller forkastet, hvis der som Helhed foreligger Flertal for Vedtagelsen eller Forkastelsen.

Ved Udregningen heraf skal i Tilfælde af Urafstemning denne lægges til Grund, og hvor Afgørelsen træffes af en kompetent Forsamling, skal Afstemningen indenfor denne benyttes som Fordelingsgrundlag.

Anvendes indenfor Afstemningsomraadet baade Urafstemning og Afgørelse ved kompetent Forsam-

ling, udregnes Stemmeafgivningsprocenten for de Omraader som Helhed, hvor Urafstemningen anvendes, hvorefter Medlemstallet indenfor det Omraade, hvor den kompetente Forsamling træffer Afgørelse, reduceres i Forhold hertil — dog ikke til en lavere Procent end 50. Det saaledes reducerede Medlemstal fordeles mellem Ja- og Nej-Stemmer i det Forhold, den kompetente Forsamling afgiver Stemmer.

Til Eksempel:

I hele Afstemningsomraadet deltager Fag med tilsammen 8000 stemmeberettigede Medlemmer.

Af disse Fag træffes Afgørelsen for 4000 Medlemmers Vedkommende ved Urafstemning og for 4000 Medlemmer ved kompetent Forsamling.

I hele Urafstemningsomraadet afgives 2000 Ja-Stemmer og 1000 Nej-Stemmer. Procenten af stemmeberettigede Medlemmer, der har deltaget i Afstemningen, er altsaa 75.

Medlemstallet indenfor det Omraade, hvor den kompetente Forsamling træffer Afgørelsen, reduceres herefter i Forhold til Stemmeafgivningsprocenten indenfor Urafstemningsomraadet og indgaar saaledes i Afstemningen med 75 pCt. af 4000 Medlemmer lig 3000, og efter dette Tal fordeles de i den kompetente Forsamling afgivne Ja- og Nej-Stemmer.

Bestaar den kompetente Forsamling af 100 Repræsentanter, repræsenterer hver af disse 30 Stemmer. Afgives der herefter 20 Ja-Stemmer og 80 Nej-Stemmer, vil den kompetente Forsamling indgaa i Afstemningen som Helhed med 600 Ja-Stemmer og 2400 Nej-Stemmer.

Resultatet af Afstemningen som Helhed bliver herefter:

2000	Ja-Stemmer	1000	Nej-Stemmer
600	Ja-Stemmer	2400	Nej-Stemmer
Ialt 2600	Ja-Stemmer og	3400	Nej-Stemmer

Socialministeren havde Ret, da han i sin Forelæggelsestale i Folketinget udtalte, at det havde været ønskeligt, om Parterne var enedes om Afstemningsreglerne. Dette har været forsøgt flere Gange, men uden Held. Naar Parterne ikke kunde løse Spørgsmaalet, er det ikke at undres over, at Lovgivningsmagten maatte tage sig af Sagen.

Den i Henhold til Loven af 31. Januar 1933 nedsatte Kommission afgav en Række Mindretals-Betænkninger. Der var derfor ingen anden Udvej, end at Socialministeren selv udarbejdede et Forslag.

Mindretallenes Forslag tog alle Sigte paa at gøre det omtrent umuligt at forkaste et Forligsmandsforslag. For Socialdemokraterne i Udvalget var Opgaven at opnaa et praktisk Resultat uden at træde Arbejdernes berettigede Interesser for nær.

Dette er lykkedes. Organisationerne bestemmer selv, om de vil benytte Urafstemning eller kompetent Forsamling. Lovens Bestemmelser hindrer, at vi kommer ud for rene Tilfældigheder, hvorved et Mindretal kan drive alle de øvrige ud i Kamp. Naar Organisationernes Medlemmer benytter deres Stemmeret, har man stadig al den Medbestemmelsesret, man kan kræve.

Den tyske Arbejderklasses Skæbnevej.

Fra Fagbevægelse til Arbejdsfront.

Af *Hans Bauernsohn.*

I. Tyskland er ikke Italien.

„Tyskland er ikke Italien". Denne fortrøstningsfulde Parole blev ikke blot forkyndt af den tyske Arbejderbevægelses Førere og hørt af Masserne, men den blev troet af begge Parter. Ganske vist forøgedes i stadigt stigende Tempo Varslerne om en Sejr for den tyske Fascisme og en deraf følgende Undertrykkelse af Arbejderklassen efter italiensk Mønster, men til Trods herfor kunde man vanskeligt gøre sig fortrolig med Tanken om en sig nærmende Katastrofe.

Arbejderklassen var for længe og for grundigt skolet i sine Organisationer, den arbejdende Befolknings Leve- og Kulturstandard var — trods Krise og Nød — for høj til, at dette Befolkningslag vilde lade sig bøje ind under Diktaturets Aag. Saaledes troede man. Og denne Tro holdt man fast ved til den bitre Ende. Dersom man vil bebrejde den tyske Arbejderklasse en Fejl, da kan det være den ene, at den har overvurderet den tyske Statsborgers Intelligens og Selvbevidsthed.

II. Sammenbruddet.

Den 5. Marts 1933 viste denne Fejlvurdering sig ganske klart. De diktaturlystne Nationalsocialister opnaaede 17 Mill. Stemmer, deres tysk-nationale Brødre fra Storindustrien og Storjunker-Blokken fik over 3 Mill. Stemmer. Det var over Halvdelen af de ialt afgivne 39 Mill. Stemmer, der var afgivet for det nationale Diktatur.

Med dette sørgelige Resultat af et aarelangt Opdragelses- og Oplysningsarbejde som Grundlag kunde Reaktionen endelig gennemføre sin længe nærede Plan om at knuse den tyske Fagbevægelse.

Denne Plan eksisterede allerede før Hitlers Sejr. Papen og Schleicher havde haft Planer om at sammenslutte de tyske Fagbevægelser og fratage dem Karakteren af Kamporganisationer. Der kunde under Hensyn til den Splittelse, der var til Stede i Tyskland, ikke have været noget at indvende imod en Sammenslutning. Men det kom rigtig nok an paa, i hvilken Aand denne nye sammensluttede Fagbevægelse skulde arbejde.

I de frie Fagforeninger var organiseret ca. 4 Mill. Medlemmer, i de kristelige og „Hirsch-Dunckerske" (liberale) var ca. 1 Mill.

Under de givne Forhold vilde det have været en Opgave for den frie Fagbevægelses Ledelse at sætte alt ind paa ved Omdannelsen at befæste og forøge sin Indflydelse.

Men Hitler-Revolutionen satte Bom for alle disse Diskussioner.

Allerede i Slutningen af Februar 1933 begyndte Aktionerne mod Fagforeningsbygningerne. Kontorer blev besat, Ledere fængslede og mishandlede, Penge beslaglagte, Inventar ødelagt af de ustyrlige SA-Mænd.

I Løbet af Marts Maaned steg Terrorbølgen imod Fagforeningerne mange Steder i Landet til det utrolige.

Terroren tog i den Grad Overhaand, at selv Nazisternes høje Rangspersoner maatte vende sig derimod. Saaledes erklærede Kommissæren for det bayerske Indenrigsministerium, Wagner, den 15. Marts i et offentligt Opraab:

„Jeg betoner udtrykkeligt, at Arbejderorganisationerne ikke skal blive forulempede, og jeg haaber, at Arbejdet i Fagforeningernes Kontorer snart kan blive genoptaget.(!) Jeg vil beskytte Fagforeningerne og sørge for, at der ikke mere forekommer Overgreb. Men jeg forlanger ogsaa, at Fagforeningerne paa ingen Maade mere virker i politisk, d. v. s. marxistisk Aand."

Her syntes altsaa Vejen til Redning at gaa. Hvis Fagforeningerne fremtidig vilde opgive deres marxistiske Indstilling, saa vilde man tage dem under Statens Beskyttelse. Dermed vilde Arbejderne kunne bevare en vigtig Stilling og store, gennem Aartier opsamlede Formuer kunde blive reddet. Saaledes sluttede mange Fagforeningsfolk efter Bekendtgørelsen af Opraab af lignende Art og begyndte at indstille sig derefter.

Denne skæbnesvangre Fejltagelse: at tage en partitaktisk Manøvre fra Nazisternes Side for gode Varer, indledede det aabenbare Udbrud af den aandelige Krise indenfor Fagbevægelsen, der sluttelig mundede ud i et absolut Sammenbrud.

III. Forvirring

Fremtrædende Ledere indenfor Fagbevægelsen søgte i disse Dage at opnaa en Lettelse af Nazitrykket, idet de rettede Henvendelse til Rigspræsident Hindenburg, Hitler og Göring. De fik dels beklagende Skuldertræk til Svar, dels holdt man dem hen med Talen om bedre Tider.

Man haabede stadig at kunne undgaa den frygtelige Skæbne, der i Mellemtiden var blevet Socialdemokratiet til Del. Den 20. Marts vedtog Hovedledelsen for A. D. G. B. (Tysklands samvirkende Fagforbund) en Udtalelse til Regeringen, hvori det hed, at A. D. G. B. kun kendte én Rettesnor for sine Handlinger, nemlig at gavne det arbejdende Folks økonomiske og sociale Interesser.

Meningen med denne Erklæring var ganske tydeligt den at tage Afstand fra Socialdemokratiet for at redde Fagbevægelsen fra Kaos. Faa Dage senere, den 5. April, fandt der en Samtale Sted mellem de førende Nationalsocialister *Brucker* og *Fickenscher* paa den ene Side og Leipart, Grasmann med fl. paa den anden Side. Ved denne Samtale skulde man forsøge at komme til en Forstaaelse med Hensyn til Fagbevægelsens fortsatte Bestaaen. Under denne Samtale fremførte Leipart:

„De maa drage Omsorg for, at de talrige Overfald paa vore Medlemmer nu ophører, disse er blevet pint, mishandlet, ja pryglet til Døde, til Trods for at de hidindtil kun har hjulpet Arbejderne. De har ødelagt vor Ejendom. Endnu i Dag er 43 Fagforeningshuse besat, og Fagforeningerne er derved forhindret i at udøve deres socialpolitiske Arbejde. De har til Hensigt nu ogsaa at ødelægge Fagbevægelsen."

Dertil erklærede de nationalsocialistiske Forhandlere: „Nej vi vil ikke, men *Hugenberg* vil det."

I den videre Samtale udtalte Nationalsocialisten Brucker, at der i Fremtiden ikke i Forbundene skulde finde Førervalg Sted eller være Overenskomster. En Læge vilde f. Eks. kunne være Formand for et Fagforbund. Der skulde fremtidig ikke forhandles med Arbejdsgiverne om Lønninger, det overtog Staten.

Leipart svarede hertil.

„Naar Fagbevægelsen ikke mere kan regulere Lønninger og Livsbetingelser, da har den mistet sin vigtigste Funktion. De siger, at de nuværende Fagforbund maa forsvinde, fordi de ikke har udrettet noget. *Ved De, hvorledes det saa ud for 50 Aar siden? Ved De, at Arbejderne slæbte i 14 Timer, ikke havde Ferie, ja, næppe Søndag? Ved De, at deres Lønninger var daarlige, at de boede i elendige Huller og overhovedet var udelukket fra Kulturgoderne. Da opstod vi og hævede Arbejderne op til det, som de i Dag betyder!*"

Denne Forhandling blev afbrudt uden Resultat. Til Trods herfor synes den at være Foranledningen til en Erklæring, som Leipart 3 Dage senere afgav i et Hovedledelsesmøde, og som fik almindelig Tilslutning. Det hedder heri:

„Der er endnu ingen Klarhed med Hensyn til Fagbevægelsens fremtidige Organisationsform og Fastsættelsen af dens Kompetence. Fagbevægelsen har Krav paa Statens Beskyttelse."

Videre blev fastslaaet, at A. D. G. B. saa meget mere maatte give Tilslutning til en Sammenslutning

indenfor den tyske Fagbevægelse, som man selv havde fremkaldt og understøttet Bestræbelser i den Retning. A. D. G. B. vilde til enhver Tid være parat til at arbejde med paa denne store Opgave.

De nye Magthavere gav intet Svar paa dette Tilbud. Fagbevægelsen svævede fuldkommen frit i Luften.

Ude omkring i Landet førtes Diskussionen ad lignende Baner. Formanden for A. D. G. B. i Stor-Hamburg, John Ehrenteit, holdt den 13. April en stor Tale for 3.000 ulønnede Fagforeningstillidsmænd, hvori han sagde:

„Vi har tidligere mere end én Gang betonet, at Fagbevægelsen under ethvert økonomisk System, i enhver Stat har sine naturlige Opgaver at løse. Disse Opgaver er at værne Arbejderklassens sociale Rettigheder og at varetage dens økonomiske Interesser. I Kampen for og ved Løsningen af disse Opgaver maa vi søge Forbindelse med enhver Regering."

Hvor stærkt Forvirringen havde grebet om sig fremgaar klart af denne veltjente og afholdte Fagforeningsleders videre Udtalelser. Han mente, at den nationale Revolution var en Omvæltning af uhyre Omfang og Rækkevidde, en Revolution, „som er paa Nippet til at styrte det liberalistiske-kapitalistiske Økonomisystem". Det var en skæbnesvanger Fejltagelse.

Vi konstaterer i Dag uden Bitterhed disse Begivenheder. Efter den Afgørelse, som det tyske Folk traf den 5. Marts, vilde en anden Indstilling næppe have kunnet ændre noget. Vor Skildring har kun det Formaal at være et advarende „mene tekel". Fagforeningslederen Ehrenteit og mange af hans Kammerater er gennem lange Fængselsophold i Forbindelse med svære Mishandlinger blevet berøvet Illusionerne om ad denne Vej at redde Arbejderklassen fra Undergang under Diktaturet.

IV. Lovmaskinen arbejder.

Selvom Rigsregeringen var tavs overfor de mange taktiske Tilbud og Manøvrer, saa var den dog ikke uvirksom. Allerede den 28. Marts 1933 udstedte den en Forordning, der knuste Fagforeningerne som Kamporganisationer. I denne Forordning forkyndes:

„Enhver, der fremstiller og udspreder Tryksager, hvori der opfordres eller tilskyndes til Kamp eller til Forberedelse af Kamp imod Statsmagten, eller hvori opfordres til Strejke i livsvigtige Virksomheder eller til Generalstrejke eller anden Massestrejke, vil blive straffet med Fængselsstraf i indtil 3 Aar."

Dette Slag efterfulgtes allerede den 4. April af et andet. Der kom paa denne Dag en Tilføjelse til Bedriftsraadsloven, hvori det hedder:

„De øverste Landsautoriteter kan afsætte Bedriftsraadsmedlemmer, som er valgt paa Grund af deres statsfjendtlige Indstilling. I Stedet for de udelukkede Medlemmer kan de udnævne nye Bedriftsraadsmedlemmer fra Virksomhedens Arbejderes Rækker.

Den i Bedriftsraadsloven fastsatte Ret til at gøre Indsigelse mod en Arbejders Afskedigelse bortfalder, naar Afskedigelsen begrundes med Mistanke om statsfjendtligt Sindelag."

Med dette Tryk overfor de ulønnede Fagforeningstillidsmænd lammedes al faglig Virksomhed. Ved yderligere Bestemmelser i denne Lov blev samtidig Organisationer uden fagforeningsmæssig Karakter og Overenskomster berettiget til at overtage Repræsentationen i Arbejdsretten. De Organisationer, som ved denne Lov blev udstyret med megen Magt, var i første Række den nationalsocialistiske Bedriftscelle-Organisation (N. S. B. O.) og „Staalhjelm-Selvhjælpen". N. S. B. O. var dannet af Nazisterne for senere engang at kunne overtage de frie Fagforeninger eller deres Ledelse. Staalhjelm-Selvhjælpen var en saakaldt Harmoniorganisation, der var værre end en gul Fagforening.

Atter opløftede Fagforbundenes Hovedledelse sin besværgende Stemme og raabte:

„Fagforbundene har den Tro, at enhver tysk Regering maatte anerkende Fagforbundenes nationale Virksomhed, som vi er stolte af. Deres Historie er Vejen til at mobilisere hidtil inaktive Kræfter i Folket for Opbygningen af en social Levestandard, der skabte det aandelige og retslige Grundlag for Nationens indre Fasthed."

Svaret paa denne Besværgelse lod ikke vente længe paa sig. I den sidste Halvdel af April Maaned blev — under stor Alarm fra den nylig indsatte Rigspropagandaminister Goebbels — offentliggjort en Lov, hvorved man stjal den 1. Maj fra Arbejderne og erklærede den for en national Festdag. Dette Skaktræk fra den nye Regering var overmaade behændigt. Paa den ene Side fremkaldte man i de mindre skolede Kredse af Folket det Indtryk, at man var arbejdervenlig og videreførte Arbejderklassens store Traditioner i „forædlet" Aand, og paa den anden Side umuliggjorde man ved den forordnede tvangsmæssige Deltagelse en Modaktion fra organiserede Arbejdere.

V. Kapitulationen.

I denne Situation saa de frie Fagforbund sig tvunget til endeligt at kapitulere. Efter alle de sørgelige Erfaringer, man hidindtil havde gjort, klamrede man sig dog stadig til „Føreren" Adolf Hitlers Ord, han, der akkurat som sine Kumpaner saa ofte havde brudt ikke alene sit Ord, men ogsaa Æresord. Denne Fører havde i sin Bog „Min Kamp" paa sin pri-

mitive Maade ogsaa løst Fagforeningsspørgsmaalet, idet han derom siger:

„At Fagforeningerne muligvis skulde have noget fædrelandsfjendsk ved sig er en Meningsløshed og desuden en Usandhed. Det modsatte er snarere rigtigt. Hvis et fagligt Arbejde som Maal har for Øje og gennemfører en forbedret Stilling for en til Nationens Grundpiller hørende Stand, da virker den ikke alene ikke fædrelandsfjendsk, men national i dette Ords sandeste Betydning.

De hjælper dog med til at fremskaffe de sociale Forudsætninger, uden hvilke en almindelig national Opdragelse slet ikke er tænkelig. Spørgsmaalet om deres Nødvendighed er altsaa virkelig overflødigt.

Saaledes som Tingene ligger i Dag kan Fagforeningerne efter min Opfattelse slet ikke undværes. Tværtimod, de hører til de vigtigste Organer indenfor Nationens økonomiske Liv.

Fagforeningerne er frem for alt nødvendige som Fundament for det kommende Erhvervsparlament."

Til disse Udtalelser fra Hitler klamrede man sig som den druknende til et Halmstraa og glemte derunder, at Hitler naturnødvendigt maatte være en anden i 1933 end i 1924. Man anstrengte sig af de bekendte taktiske Grunde for at synes saa national som muligt. Disse Anstrengelser førte Fagforbundsledelsen til den 19. April at offentliggøre et Opraab, hvori det hed:

„Hovedledelsen for A. D. G. B. hilser den 1. Maj som lovfæstet Festdag for det nationale Arbejde og opfordrer Fagforeningernes Medlemmer til — i fuld Bevidsthed om deres Pionertjeneste for Majtanken, for Hædringen af det producerende Arbejde og for Arbejderklassens ligeberettigede Indlemmelse i Staten — overalt festligt at deltage i de af Regeringen foranstaltede Fester."

Med denne Beslutning, der bar alle en taktisk Manøvres Kendetegn, troede man at have aabnet Vejen til en Forstaaelse med Hensyn til Spørgsmaalet om en fortsat Bestaaen af Fagforeninger af alle Retninger.

Det var den frie Fagbevægelses sidste Handling.

VI. Overfald og Røveri.

Endnu før 8 Timer var forløbet efter Afslutningen af den nationale Majfest, rykkede Overfaldsvognene med de bevæbnede SA- og SS-Mænd op foran Fagforeningshusene, Fagforeningskontorer besattes efter Ordre af N. S. B. O., Lederne, som endnu i Gaar med deres Hærskarer havde fyldt de nationale Markedspladser for at søge bevaret Arbejdernes sidste Muligheder for at øve Indflydelse paa deres Levestandard, blev fængslede og frygteligt mishandlede. Under Hitlersoldaternes Piskeslag mistede de sidste Optimister deres Illusioner.

Forbundenes Pengebeholdninger og Bøger blev beslaglagte. I enhver Afdeling indsattes Kommissærer, der omgaaende bevilgede sig selv høje Lønninger, anskaffede Personautomobiler o. s. v.

Det blev foregivet, at Besættelserne skete imod Regeringens Vilje, men sikkert med Hitlers Viden.

Aktionens Bærere var den nationalsocialistiske Bedriftscelle-Organisation (N. S. B. O.), hvis eneste Opgave siden Dannelsen havde bestaaet i at drage Førere til sig, som senere kunde erstatte Fagbevægelsens Ledere. Rigsregeringens Tøven gik disse Føreraspiranter paa Nerverne. Derfor stormede de Fagforeningskontorerne, udenom Rigsregeringen og under Føring af deres Høvding, *Dr. Ley* fra Køln.

Dr. Ley fremsatte efter „Overtagelsen" et Opraab, der er en eneste stor Samling frasefyldt Vrøvl. Vi gengiver kun et interessant Afsnit:

„Vi giver Marxismen Fangstskuddet. Vi gaar ind i den nationale Revolutions andet Afsnit, som er Erobringen af den tyske Arbejder. Dig, tyske Arbejder, har vi endnu ikke til 100 pCt. Vi redder Arbejder-Tiørerne for de marxistiske Føreres Korruption."

Kort efter denne Aktion forkyndte Dr. Ley, at Nationalsocialisterne ikke vilde stjæle Fagforeningerne fra Arbejderne, men redde dem fra den truende Undergang!

Hvorledes denne Redningsdaad er gaaet for sig, og hvad de brune Magthavere har lavet ud af den stolte, tyske Fagbevægelse, skal vi erfare i en senere Artikel.

Populær Samfundsøkonomi.

„Det maa vi have en Ordning paa!"

Som lovet sidste Gang skal vi i dette Nummer se lidt nærmere paa de forskellige „Ordninger."

Grundet paa Andelsbevægelsen konkurrerer de enkelte danske Landbrugere ikke indbyrdes, de leverer til Slagteriet, hvad de producerer af Svin, og til Mejeriet, hvad de har af Mælk.

Da nu Prisfaldet paa Landbrugsvarer satte ind i 1930, rejste Problemet sig: „Hvorledes faar vi den samme Mængde Penge hjem ved de lave Priser?"

Vismændenes Svar blev: „Øg Produktionen."

Og dette Svar blev modtaget med saa meget større Velvilje, som Prisen paa indført Korn var faldet forholdsvis mere end Prisen paa Flæsk.

Enkelte indvendte mod denne Betragtning, at der nu en Gang kun er ca. 45 Millioner Englændere, og

der er Grænser for, hvor meget Flæsk disse kan spise.

Frikonkurrencefolk som Landbrugerne er, udadtil, svarede: „Vi er ikke ene paa Markedet, og hvis vi ikke øger vor Produktion, vil de andre erobre Markedet."

Der var noget i denne Synsmaade, og en Kendsgerning er det, at der blev oparbejdet et stort nyt Marked for Bacon i England.

Før 1927 eksporteredes intet Aar over 200.000 tons Flæsk til England, fra 1927 til 29 svingede Eksporten mellem 250 og 270.000 tons, 1930 var den passeret 300.000 og 1932 oppe paa 386.000 tons. Da er det, den engelske Kontingentering, som senere blev notificeret i Handelsoverenskomsten, sætter ind, og 1933 dalede Eksporten til ca. 285.000 tons. Men man maa erindre, at vi fik 435 Mill. Kr. hjem for det lille Kvantum mod kun ca. 383 Mill. Kr. for det 35 pCt. større Kvantum.

Nedbringning af Flæskeproduktionen med over 25 pCt. skaffede naturligvis overmaade store Vanskeligheder, og havde vi ikke haft et saa gennemorganiseret Landbrug, havde Problemet været næsten uløseligt; thi man maa erindre sig, at Sagen ikke kunde klares ved en simpel og ligetil Nedskæring af Leveringerne til England. De, der havde baaret vor Baconeksport frem, var nemlig først og fremmest Husmændene og de mindre Gaardmænd; kunde de ikke faa Lov at levere et saadant Antal Slagterisvin, at de kunde faa formaalstjenlig Anvendelse for den skummede Mælk, de fik hjem fra Mejeriet, vilde det være „Nat med dem", medens der paa den anden Side var Rimelighed for en større Nedskæring af de saakaldte Svinefabrikker, der fodrede Svin efter Metoder, meget afvigende fra dem, der havde baaret vort Flæsk frem til Verdensberømmelse.

Fordelingen af Svinekortene, der blev lagt i Hænderne paa Andelsslagteriernes Fælleskontor, blev derfor en hel Kryds- og Tværsopgave, hvor der til hver Leverandør blev givet nogle Kort forud, nogle i Forhold til Jordværdi, nogle til Mængden af skummet Mælk, og endelig nogle i Forhold til tidligere Levering. — Intet er fuldkomment, heller ikke denne Fordeling; men den tager skyldigt Hensyn til alle berettigede Interesser, og uden den havde Englands Krav om Kontingentering skabt Forvirring. Og vi maa erindre, at naar en saadan Regulering var mulig, kan vi først og fremmest takke det rigtige og alsidige Talmateriale, som Statistisk Departement altid har rede, derfor. — Det var godt, det mere var i Aviser og paa Møder end i Virkelighed, at Bønder og Venstremænd havde raset mod Papirvisdom, Optællingsdelirium, Regereri, Posekikkeri o. s. v. — og i Stedet sat „De frie Kræfters Spil."

Den kraftige Nedskæring af Eksporten til England havde naturligvis til Følge, at der i visse Perioder var for mange Svin, derfor blev og er Svinekortene, der gav Ret til Levering til Eksportpris, en Handelsvare, og for at bringe Svineantallet ned kom man ind paa, at Leverandørerne skulde tage hver ½ Gris, Slagtningen af smaa Grise til smaa Priser o. s. v. — Men der er al Udsigt til, at i Løbet af en kortere Tid vil Svineproduktionen ligge fast, og fra et Erhverv, hvor megen og ofte usund Spekulation herskede, er den bleven et planmæssigt reguleret Led i det danske og det engelske Folks Ernæring, hvorved en stor Del af det danske Folk er beskæftiget med et rimeligt Udbytte. Selv om der i Slutningen af 1933 og i Begyndelsen af 1934 er foretaget yderligere Nedskæringer fra Englands Side, kan vi i 1934 formentlig regne med en Eksport paa ca. 200.000 tons eller lidt over Gennemsnitseksporten i Aarene 1924—26.

Nu er det saaledes, at Danmark indfører en betydelig Mængde Foderstoffer; men samtidig foregaar en ikke ubetydelig indenlandsk Kornhandel, idet det større Landbrug sælger og de mindre køber Sæd.

Naar nu Opfodringen af Svin daler saa betydeligt, som sket er, er det indlysende, at vort samlede Forbrug af Foderstoffer vil dale. Man maatte saa anse det for indlysende, at det blev Indførselen, der vilde falde. Dette vilde ogsaa ske, hvis ikke Forholdene i Verden var saa urimelige, at man faktisk kan købe Korn fra visse Lande til 6—7 Kr. pr. 100 kg.

Man har regnet ud, at naar Kornet anvendes til Svinefoder, betaler den nuværende Flæskepris det med ca. 20 Kr. pr. 100 kg. — Og man maatte da formode, at det større Landbrug sagde som saa: Med de nuværende Omkostninger er det os umuligt at fremstille Korn til 6—7 Kr. pr. 100 kg, vi udlægger derfor vore Marker til vedvarende Græs og dyrker kun saa meget Korn, som vi kan formode kan bruges til de Svin, vi kan faa Kort til. Hvorfor skulde vi være Filantroper overfor Husmændene?

Nu maa vi imidlertid mærke os, at vi til at betale indført Korn skal have Valuta. Det vil sige, det skal betales med Varer, vi udfører; men da vor Flæskeudførsel daler, maa vi spare paa Valuta, og da Korndyrkning endvidere giver mere Arbejde end vedvarende Græs, maa vi af begge Grunde bestræbe os for, at Jorden ikke bliver lagt ud til Græs.

En Kornordning var nødvendig.

Efter lange Forhandlinger blev denne gennemført som Led i Kriseforliget i December. — Til Administration af denne Ordning nedsattes et Kornnævn med Folketingsmand J. Jørgensen, Lejre, som Formand og en Repræsentant for de private Kornimportører, Andelsimportører og det større og mindre Landbrug, ialt 5 Medlemmer.

Dette Kornnævn paalægger nu alle Valutaattester paa Korn en Afgift, saa Kornprisen kommer op paa 11—13 Kr. pr. 100 kg.

Denne Ordning hæver altsaa Kornprisen for det kornsælgende Landbrug og samtidig fremkommer meget betydelige Beløb, og det er særlig Fordelingen af disse, der gør Ordningen baade vanskelig og interessant.

Rugbrødsprisen. Først ydes der til Formaling af indført Rug til Brød et Tilskud, saa Prisen kommer ned paa 8 Kr., hvorefter Brødprisen kun maa forhøjes med Landbrugsministeriets Tilladelse.

Oksekød. Dernæst ydes 2 Mill. Kr. til Oksekød til trængende Personer.

Tilskud til Landbruget. Med Tilslutning fra Landbrugsraadet fordeles Restbeløbet mellem Landbrug, hvis Jordværdi er under 55.000 Kr., dog saaledes, at Brug under 10.000 Kr. Jordværdi faar forholdsvis mest, hvorefter Tilskudet daler, eftersom Brugets Størrelse vokser.

Det er muligt at rette Indvendinger mod dette Stykke *Planøkonomi;* men Politik er det muliges Kunst. Og ret beset er det et godt Eksempel paa, hvorledes vi i vort ordnede Samfund med Statistik som Grundlag er i Stand til at flytte og fordele Værdier ved politiske Beslutninger.

Det er af Værdi for Fagforeningsfolk at bemærke sig dette. Indflydelse paa den politiske Magt gør os stærke; men under Ansvar. — Den politiske Magt i de andres Hænder gør selv den stærkeste Fagbevægelse til Voks og Ler i Samfundsmagtens Haand i afgørende Stunder.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

Bryggeriet Stjernen.

Den tekniske Indretning af Arbejdernes Bryggeri.

I den sidste halve Snes Aar har der uafbrudt været arbejdet paa Udvidelser og Omforandringer af Bryggeriet Stjernens Anlæg paa Dronning Olgasvej paa Frederiksberg. Bygning paa Bygning har rejst sig, nye Arealer er gentagne Gange blevet erhvervet. En storslaaet Udvikling har fundet Sted, og med Stolthed kan danske Arbejdere se hen til den Indsats, som de har øvet ved at give denne deres største Produktionsvirksomhed gode Vækstbetingelser. Endnu er Slutstenen for Bryggeriets Udvikling naturligvis ingenlunde naaet, men en kortfattet Skildring af Stillingen i Dag fortjener største Interesse.

Det var i 1902, at de københavnske Arbejdere startede Bryggeriet Stjernen. Allerede før den Tid havde Tanken været fremme om kooperativ Virksomhed paa dette Felt. I 90'erne havde *P. Holm* virket for Tanken. Dengang blev det ikke til noget. Tiden var ikke moden. Omkring Aarhundredskiftet blev det imidlertid Alvor. Initiativet udsprang nu fra Folk som *J. Jensen, C. Hørdum, C. C. Andersen* og *Sigv. Olsen,* og ret naturligt var det Datidens største kooperative Arbejderforetagende, Arbejdernes Fællesbageri, der gik i Brechen, og som financielt lagde Ryg til. Stjernen dannedes som Aktieselskab med 100.000 Kr. Aktiekapital fra Fællesbageriet og 50.000 Kr. fra de københavnske Fagforeninger. Til at begynde med forpagtedes Københavns Bryggerier & Malteriers Fabrik, som paa Bryggeriets nuværende Grund var bygget ved en Udvidelse af det i 1896 byggede Wiljanske Hvidtølsbryggeri, og som ved en Udvidelse af dette var blevet ombygget til et Bryggeri for lettere Ølsorter.

Bryggeriets første Leder blev Folketingsmand *Sigv. Olsen,* der fik alskens Vanskeligheder at kæmpe med. Fremad gik det dog, og snart naaede man saa vidt, at Forpagtningsforholdet ophørte, derved at Bryggeriet saavel som et Tromlemalteri, som var opført umiddelbart ved Siden af Bryggeribygningen, købtes af Stjernen. Dette Tromlemalteri, i Forbindelse med et Silo-Pakhusanlæg var oprindelig opført med Eksport for Øje. Paa det Tidspunkt, Malteriet blev overtaget, var det for stort for Bryggeriets Drift, men i den forløbne Tid, hvor Bryggeriets Produktion er blevet forøget, er Behovet af Malt samtidig steget saaledes, at Malteriet nu ikke kan præstere Bryggeriets Forbrug.

I Aarene indtil 1920 gik Produktionen kun ganske langsomt frem. Flere Gange var der endog nogen Tilbagegang, bl. a. i Krigsaarene og Efterkrigsaarene paa Grund af den af Regeringen paabudte Rationering. Efter Sigvald Olsens Død i 1919 knyttedes *G. Chr. Olsen* til Bryggeriet som Leder. Kun kort Tid blev det ham beskaaret at virke i denne Egenskab, idet han afgik ved Døden 1923. Som Direktør valgtes derefter *Em. Svendsen,* der siden Bryggeriets Start havde haft Sæde i dets Ledelse. Fra dette Tidspunkt daterer sig Bryggeriets Gennembrud. Salget tog stærk Fart, og medens Bryggeriet i Hovedsagen havde kunnet klare sig med de Anlæg, der oprindelig erhvervedes, saa blev det nu nødvendigt at foretage Ombygninger og Udvidelser. I Anledning heraf blev der udarbejdet et samlet Hovedprojekt, som gik ud paa den størst mulige Koncentration og Omlægning af Anlægene saaledes, at disse ikke alene kom til at svare til det øjeblikkelige Forbrug, men ogsaa i Fremtiden kunde danne Ramme for senere Udvidelser.

For at muliggøre dette blev det nødvendigt at erhverve en Nabogrund for Anlæg af en ny Aftapningsanstalt, og ved denne Erhvervelse blev det samtidig muligt at koncentrere hele Kælderanlægget i en stor samlet Bygning og endvidere skabe Plads for Bygning af et nyt Bryghus og en Værkstedsbygning med tilhørende Folkelokaler, Badeanlæg m. m.

Disse Anlæg, som nu er fuldført, vil i det efterfølgende blive kort beskrevet, idet der dog samtidig for Suppleringens Skyld gives en kort Beskrivelse af Tromlemalteriet.

Tromlemalteriet.

Dette kan pr. Døgn malte 100—110 Tønder Byg à 200 kg og bestaar af 8 Stk. Tromler.

Byggen, som først renses, oplagres i Siloer over Malteriet og styrtes herfra i Støbekarrene, fra hvilke hvert Støb gaar til hver sin Tromle.

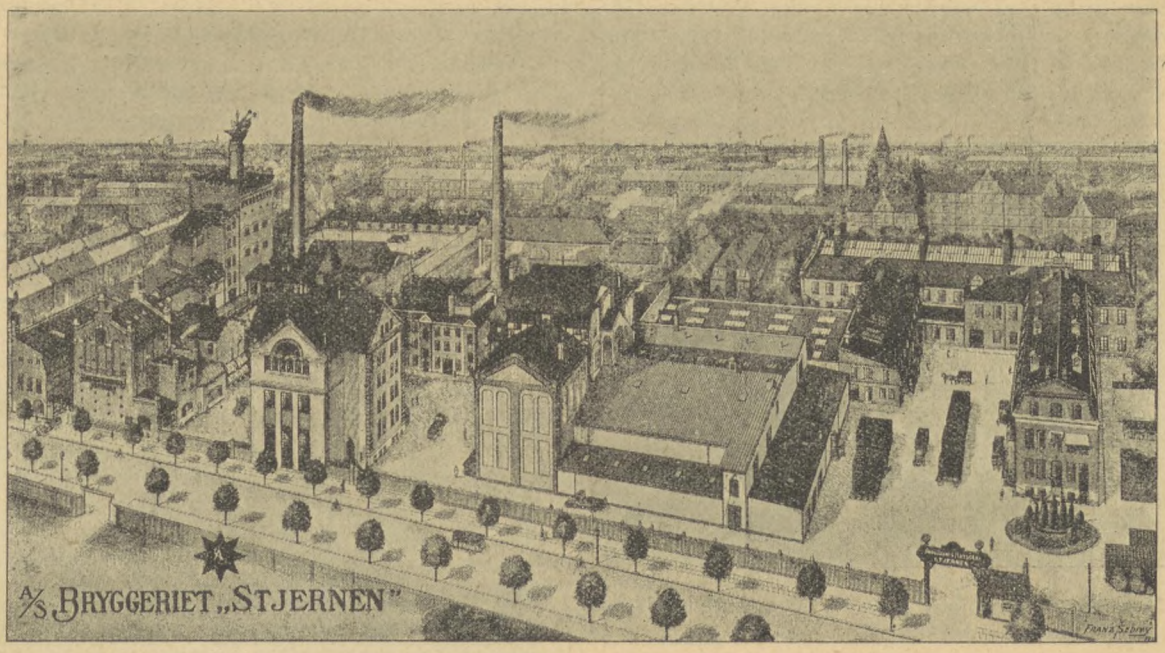

Bryggeriet Stjernens Virksomhed paa Dronning Olgasvej, Frederiksberg.

Efter endt Spiring tømmes Grønmalten ud paa den under Tromlerne anbragte Transportrende, som i Forbindelse med en Kopelevator bringer Grønmalten op paa Køllen. Denne bestaar af 2 Kølleflager og er forsynet med mekaniske Vendeapparater. Efter endt Tørring renses Malten og transporteres herefter ved Hjælp af pneumatisk Transportanlæg over i Maltsiloerne.

Aftapningsanstalten.

Aftapningsanstalten, hvis Bygning blev paabegyndt i Aaret 1926 og fuldendt Aaret efter, er indrettet med 4 Kolonner, hver for en Kapacitet af 40.000 Flasker pr. Dag à 8 Timer.

Der er ved Indretningen af Aftapningsanstalten taget mest muligt Hensyn til, at Transporten sker ad mekanisk Vej, lige fra det Øjeblik de tomme Flasker kommer fra Byen og gaar ind i Sorteringsanstalten, og til de efter at have passeret Aftapningsanstalten igen som fyldte Flasker gaar ind paa Lageret.

Transporten af Flasker, hvad enten disse transporteres i Kasser eller enkeltvis, sker udelukkende paa Transportbaner, og enhver Art af Vogne er bandlyst fra Aftapningsanstalten. Et Reparationsværksted forefindes her.

Maskinerne i Aftapningsanstalten er, med Undtagelse af en enkelt Crown Corkmaskine, alle leverede af danske Firmaer, idet Aftapningsmaskinerne er leveret af A/S Althuon & Nielsen og Pasteuriseringsapparaterne af A/S Nyboe & Nissen.

I Aftapningsanstalten var der foruden en Hovedafdeling for Øl-Aftapning en Afdeling for Bryggeriets Mineralvandsfabrik, hvis Produktion siden 1924 er vokset saa stærkt, at det viste sig nødvendigt at udvide denne Afdeling og flytte den til en særlig Aftapningsanstalt, som er indrettet paa Bryggeriets nyerhvervede Nabogrund paa Dr. Olgasvej, den tidligere Ride- og Beslagskole.

Denne Aftapningsanstalt, som toges i Brug i Juni 1932, er indrettet paa samme Maade som Aftapningen for Øl med alle moderne Indretninger for Øje og udført med 2 Aftapningskolonner, hvortil Maskinerne leveredes af A/S Althuon & Nielsen.

Gær- og Lagerkælderne.

Ved Bryggeriets forøgede Salg i 1924 blev det stærkt paakrævet at faa Gær- og Lagerkælderne udvidet for at faa tilstrækkelig Tid til Gæring og Lagring af Øllet.

Det første Skridt hertil blev gjort ved, at der indrettedes en moderne Gærkælder med indmurede Aluminiumskar, hvilken Kælder senere blev efterfulgt af 3 andre Gærkældere, som i Modsætning til den første blev forsynet med fritstaaende emaillerede Gærkar saaledes, at Bryggeriet nu har ialt 4 fuldt moderne Gærkældere i Brug.

I hver Kælder findes 12 Gærkar, som hver indeholder Urten for 1 Bryg.

Afkølingen foretages ved Hjælp af Luftkølere, som er anbragt udenfor Kælderne, og fra hvilke den afkølede Luft ved Hjælp af Ventilatorer cirkuleres gennem Kælderne paa en saadan Maade, at Kælderne foruden at holdes nedsvalede til en passende Temperatur tillige ventileres. Afkølingen af Urten i Gærkarrene sker ved Hjælp af Urtkølere, anbragt i hver af disse.

Indtil 1924 foregik Lagringen af Øl paa Træfade med Undtagelse af en Kælder, hvor der under Kri-

gen blev installeret emaillerede Tanke. Ved den Udvidelse, som paabegyndtes i 1923, og ved hvilken alle Lagerkælderne blev samlet i en stor Kælderblok, bygget dels i Tilslutning til og dels ovenpaa de gam-

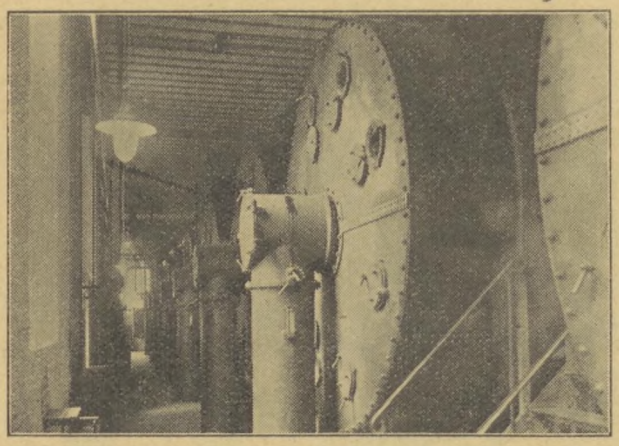

Tromler i Malteriet, hvor Spiringen af Byggen foregaar.

le Kældere, er det lykkedes at faa indrettet et fuldt moderne Kælderanlæg med Kældere i flere Etager og med overliggende Svalebakker og Overrislingssvalere, saaledes at Urten, naar den kommer fra Bryghuset, pumpes op i Toppen af Kælderbygningen, hvor Urtens Svaling foregaar.

Den nedsvalede Urt fordeles fra Overrislingssvalerne til Gærkælderne og gaar herfra efter Gæringen til Lagerkælderne.

De ny Lagerkældere er dels forsynet med Aluminiumtanke udført her i Landet, og dels forsynede med glasemaillerede Staaltanke og rummer for de største Kælderes Vedkommende op til 10.000 hl.

Øllets Nedsvaling fra Svalebakkerne til Gærkælderne sker, som ovenfor nævnt, ved Hjælp af Overrislingssvalere, som er anbragt i et særligt Svalerum, hvorigennem renset Luft af passende Temperatur passerer dels til Absorbering af de ved Nedsvalingen udviklede Dampe og dels til Sterilisering af Lokalet.

Nyt Bryghus.

I 1929 paabegyndtes Bygningen af Bryggeriets ny Bryghus, som er indrettet med alle moderne tekniske Hjælpemidler.

Malten suges fra Siloerne ved Hjælp af et pneumatisk Transportanlæg op i Toppen af Bryghuset, hvor den fordeles i de saakaldte Døgnsiloer, beregnet for Lagring af det for 1 Døgn nødvendige Kvantum Malt. Fra disse Siloer føres Malten over Automatvægte og Magneter til Maltmøllerne, hvorfra den i knust Tilstand føres til de Beholdere, fra hvilke Malten styrtes i Mæskekarrene.

Bryghuset er indrettet for Brygning af 6 Bryg à 150 hl pr. Døgn, og Bryghusets Inventar bestaar af 4 Mæske- og Kogekedler samt 2 Mæskepresser.

Disse Kogekedler og Presser er alle anbragt i et Lokale med underliggende Kælder, i hvilken sidste alle Rør og hele Driftsmaskineriet er anbragt.

I Kælderen er endvidere anbragt Humle- og Maskmontejus, idet saavel Mask som Humle ved Hjælp af Damptryk transporteres fra Bryghuset over til Udleveringen, hvilken for Maskens Vedkommende sker gennem Masksiloer.

Over Bryghuset er indrettet 2 Humleopbevaringslagre, af hvilke det ene afkøles ved Kølerør anbragt i selve Rummet, medens det andet afkøles ved Hjælp af nedsvalet Luft, som cirkuleres gennem Rummet.

Underjordiske Pumpeanlæg, Værkstedsbygning, Folkestuer m. m.

Samtidig med Bryghusets Udvidelse og Centralisation blev der mellem de forskellige Afdelinger anlagt underjordiske Forbindelsesgange eller Tunneler, som benyttes ikke alene til Oplægning af Rør og andre tekniske Installationer, men ogsaa som Forbindelsesgange mellem de forskellige Afdelinger.

Ved Bygningen af det ny Bryghus udvidedes disse Anlæg stærkt, idet der samtidig med Bryghusets Opførelse blev foretaget en Centralisation af Pumpeanlægene i en underjordisk Pumpekælder, som gennem de ovennævnte Tunneler har Forbindelse med de forskellige Anlæg og Bygninger.

I Forbindelse med og delvis over den underjordiske Pumpekælder er bygget en Værkstedsbygning med et stort Maskinværksted, i hvilken tillige er indrettet Folkestuer og Baderum for en Del af Bryggeriets Arbejdere, som ikke arbejder i Aftapningsanstalten.

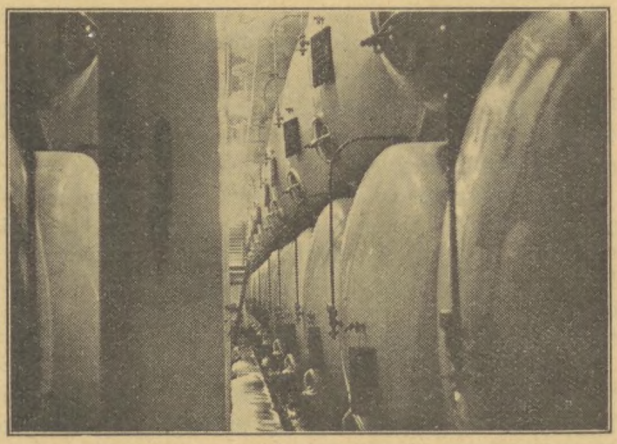

Lagerkælder med emaillerede Staal- og Aluminiumstanks.

I 1933 omdannedes den tidligere Staldbygning, der da blev ledig, til Bødkerværksted, Malerværksted, Snedkerværksted og til Materialeopbevaringssted.

Den gamle Ride- og Beslagskole.

Som nævnt lykkedes det Stjernen at erhverve den gamle Ride- og Beslagskole, som i sin Tid anlagdes

provisorisk af Krigsminister Bahnson. Det skete i 1930, og der toges straks fat paa at foretage de Ændringer, som var nødvendige for at inddrage det nye Areal med tilhørende Bygninger i Bryggeriets Drift.

I Hovedbygningens ene Fløj og hele dens underste Etage indrettedes den tidligere omtalte nye *Mineralvandsfabrik*. Alle de mest moderne tekniske Hjælpemidler installeredes. Der er indrettet et særligt Reparationsværksted her. Produktionskapaciteten er 72.000 Flasker pr. 8 Timer.

I den anden Fløj af Hovedbygningen indrettedes Bryggeriets *Administrationskontorer*.

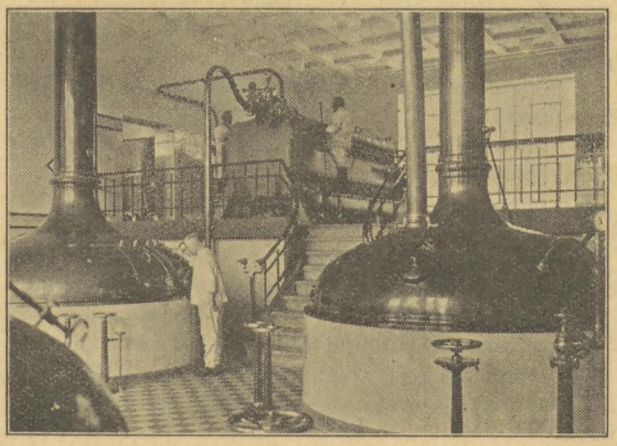

Bryghuset.

Rideskolens *Staldbygning* ombyggedes. Der var oprindelig Plads til 65 Heste, men da Bryggerheste kræver stor Plads, maatte Baasenes Antal indskrænkes til 56. Samtidig blev der i Stalden indført automatisk Vandingssystem.

Det store Ridehus kloakeredes og fik indlagt Vand for at kunne tjene til *Vognpark*. Den gamle Beslagsmedie indrettedes til et moderne *Automobilværksted* for Reparation, i en særlig Bygning installeredes *Bilvaskeri*, og der nyopførtes Garager til 24 Vareautomobiler.

En *Tunnel* under Dronning Olgas Vej tilvejebringer Forbindelsen mellem Bryggeriets nye og gamle Afdeling.

Kedel- og Maskinanlægene.

Samtidig med Bryggeriets Udvidelse har det været nødvendigt at udvide Kedel- og Kraftanlæget.

Kedelanlæget bestaar af 2 corniske Kedler à 70 m² Hedeflade med Stokerfyring og 2 Vandrørskedler à 220 m² Hedeflade med Vandrerist. Ialt har Kedelanlæget saaledes en samlet Hedeflade af 580 m².

Endvidere er installeret to Overhedere samt et Fødevandsrensningsanlæg, der er det sidste nye paa dette Omraade.

Der er indrettet mekanisk Transportanlæg for saavel Kul som Slagger, ligesom der er opført Kul- og Slaggesiloer.

Det oprindelige Maskinanlæg bestod af en 150 HK Dampmaskine med en transmissionsdrevet Dynamo samt 2 tilkoblede Ammoniakkompressorer og endvidere en 65 HK Dieselmotor med Dynamo.

I den Bygning, som tidligere har været anvendt som Bryghus, er Maskinanlæget installeret. Der foretages for Tiden Tilbygning og Ombygning af dette Hus, hvorved der opnaas en meget væsentlig Udvidelse af Bryggeriets Maskinanlæg. Det bliver Bryggeriets store Kraftcentral. Der etableres her en Transformatorstation med direkte Tilførsel fra Frederiksberg Kommunes Ledningsnet, og der indrettes endvidere et Ensretteranlæg til Erstatning af de Omformere, der hidtil har været i Brug, saaledes at den Del af Vekselstrømmen, som skal bruges som Jævnstrøm, gennem dette Ensretteranlæg omformes til Ligestrøm. Der opnaas samtidigt en Centralisering af det elektriske Anlæg for Vekselstrøm og Jævnstrøm, saaledes at dette i fuld Udstrækning kan manipuleres fra de Tavleanlæg, som indrettes i den nye Maskinhal. Her installeres en ny, stor Dampmaskine 400 HK. incl. Separator og Olieudskiller og med tilkoblet Jævnstrømsdynamo. Foruden Drift af Dynamoen skal Dampmaskinen drive saavel Kølemaskiner som Luftkompressor. Kølemaskinanlæget udvides, og der installeres et Luftkompressoranlæg, som er tilstrækkelig stort til Afgivelse af Luft for hele Bryggeriets Forbrug.

Maltsiloer.

I samme Bygning udvides Siloanlæget med 14 Maltsiloer af Jernbeton, hvorved Bryggeriets Maltlager udvides med 75 pCt., saaledes at der ialt kan oplagres ca. 15.500 Tønder Malt.

Bygrenseriet henflyttes til samme Bygning. Transporten af Malt til Renseri og Bryghus vil ske pneumatisk.

Ind- og Udleveringsbygninger.

Bryggeriets voksende Salg har gjort Pladsforholdene for knebne ved Aftapningsanstaltens Ind- og Udleveringsbygninger. Om ganske kort Tid vil imidlertid foretagne Udvidelser være færdige, der et Stykke ind i Fremtiden vil være i Stand til at afhjælpe Forholdene. Indleveringsbygningen er udvidet med 400 m² i en Etage, og Udleveringsbygningen 250 m² i fire Etager. Der vil nu ved Udleveringen blive Plads til, at der samtidig kan læsses 10 à 11 Vogne eller Biler.

Dansk og kooperativt Arbejde.

Om alle de Installationer, der er foretagne, gælder det, at det i videst mulig Udstrækning er dansk Arbejde, der er anvendt. Bygningsarbejderne er hovedsagelig udført af kooperative Virksomheder, nemlig: Murersvendenes A/S, Tømrersvendenes A/S, Jord- og Betonarbejdernes A/S, Bygningssnedkernes A/S, Blik-

kenslagernes A/S samt Malernes Produktionsværksted.

For de maskintekniske Arbejders Vedkommende er en væsentlig Del udført af A/S Aurora, medens den elektriske Installation er udført af A/S Alliance.

Til Vedligeholdelse af det store tekniske Anlæg beskæftiger Stjernen direkte 19 Smede og Maskinarbejdere. Vogn- og Hestebeslag udføres af A/S Aurora, der ogsaa udfører Reparationer, naar disse er af større Omfang.

Hovedentreprenørerne for Bryghusinventaret har været: A/S Smith, Mygind & Hüttemeier i Samarbejde med Kobbersmedefirmaet W. E. Jensen & Søn.

Bryggeriets Udvidelse er projekteret af Ingeniørfirmaet Gerstenberg & Agger.

Til Udvidelserne og Modernisering gennem den sidste halve Snes Aar er medgaaet ca. 10 Mill. Kr. Bryggeriet dækker nu et Areal paa ca. 5 Tdr. Land med Halvdelen paa hver sin Side af Dronning Olgas Vej. Herved er der skabt en Bryggerivirksomhed, der med Hensyn til praktisk Indretning og Hygiejne staar fuldt paa Højde med det bedste indenfor Bryggeriindustrien. Det raske Tempo, hvori saavel Bryggeriets Salg som dets Byggeprogram er skredet frem, har stillet store Krav til Bryggeriets dygtige og energiske Leder, Direktør *Em. Svendsen*, der som Medarbejder har faaet knyttet *Peder Nørgaard* til Bryggeriet som Underdirektør fra 1. November 1933.

Bryggeriet producerer nu otte forskellige Ølsorter, og dets Mineralvandsfabrik præsterer otte forskellige Arter af Mineralvande. Der er altsaa noget for enhver Smag. Stjernen er nu vort Lands tredjestørste Bryggeri, men dets nuværende Produktionsevne tillader endnu henved en Fordobling af sidste Aars Omsætning. Enhver dansk Arbejder kan gøre sit til, at Kapaciteten snarest muligt bliver udnyttet fuldt ud, hvorved Bryggeriet vil blive endnu bedre i Stand til end nu at yde en Indsats til Fremme af den danske Arbejderbevægelses Formaal.

Lidt Værkstedsteknik.

Paa Grund af Mæglingsforhandlingerne var Afslutningen af Fagbladets Redaktion blevet forsinket, og da det samtidig maatte anses for formaalstjenligt, at Bladet udkom saa hurtigt som muligt, har det været ugørligt at forøge Stofmængden udover nærværende, af hvilken Grund Afsnittet: Lidt Værkstedsteknik har maattet udgaa denne Gang.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Korsgade 16, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfeind & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
13. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.
14. *Verner Jensen*, Hadsund.
15. Smedemester *Carl Andersen*, Ny Carlsbergvej 80, København.
16. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
17. Blikkenslagermester *Th. Thiedeke*, Ved Christianshavns Vold 2, København.

Genoptaget Blokade. Da *Smedemester Th. Jensen, Frederiksdalsvej 154, Lyngby*, trods derom indgaaet Aftale ikke har betalt det Beløb, han skyldte sine tidligere Arbejdere, er den hævede Blokade atter traadt i Kraft.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Var det Frygt? Nej det var ikke! Oplysningsbladet for Februar meddeler, at de arbejdsløse Formere i København den 7. Februar afholdt et Møde, hvortil

undertegnede havde givet Tilsagn om at indlede om, hvorledes Arbejdsløshedslovens forskellige Paragraffer virkede, og der skrives, at jeg kom og indledede om noget andet, men gik hurtigt, da jeg skulde til et vigtigt Møde.

Jeg skulde ikke have skrevet disse Linier, hvis det var Sandhed.

Man havde bedt mig tale om den reviderede Forligsmandslov og ikke om noget andet. Det gjorde jeg, og det var jeg indstillet paa, men havde iøvrigt i Forvejen sagt til om, at jeg muligvis helt blev forhindret ved den foreliggende Overenskomstsituation, og den, der havde anmodet mig om at komme, var indstillet herpaa.

Mødet var indvarslet til Kl. 12,30. Kl. 13,30 skulde jeg møde i De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

Dette er hverken Løgn eller Latin eller Frygt — men det er sandt.

Arnold Nielsen.

Lærlingesager. Hos *A/S Vølund,* København, er der den 13. Februar afholdt et Mæglingsmøde paa Klage over forskellige Forhold vedrørende Lærlingene. Sagen var indgaaet igennem den københavnske Ungdomsafdeling og uden om Formernes Klub, hvad denne var utilfreds med, og det viste sig ogsaa ved Mæglingsmødet, at en Del af de fremsatte Paastande ikke kunde holde, men Sagen sluttede med en Henstilling til Firmaet om at ville være lydhør overfor berettigede Klager fra Lærlingene.

Paa *Amager Jernstøberi* i Holmbladsgade i København er der ogsaa afholdt Mæglingsmøde den 13. Februar paa Klage over et for stort Lærlingeantal. Fabrikanten meddelte, at da han overtog Støberiet, maatte han ogsaa overtage 2 Lærlinge, og han medbragte selv 2 fra sin tidligere Virksomhed. Derved fremkom det ret store Antal, men naar disse ekstraordinære Forhold var af Vejen, vilde Fabrikanten arbejde hen til at have et i Forhold til Svendenes Antal rimeligt Lærlingeantal.

Til Behandling i et kommende Møde i Lærlingeudvalget henligger en Klage over Firmaet *Riedel & Lindegaard,* fordi Firmaet ikke — hvad der er Kotume andre Steder — udbetaler Lærlingene Grundløn for Sommerferien og ved andre lignende Lejligheder.

Ligeledes henligger til Behandling en Klage over for stort Lærlingeantal hos *A/S M. P. Allerups Eftf.,* Odense.

Asaa. Hos *Brdr. Larsen,* der ikke er Medlem af Jernindustriens Sammenslutning, har der den 19. Februar fundet en Forhandling Sted, i hvilken Hovedbestyrelsesmedlem Th. Petersen, Aarhus, deltog paa Forbundets Vegne.

Der var bl. a. klaget over, at Firmaet var for rask til at antage Lærlinge. Man enedes om, at den sidst antagne skulde fjernes fra Støberiet. 2 andre er udlærte om ca. ¾ Aar. Naar dette er sket, skal der forhandles om eventuel Antagelse af en ny. Læretiden sættes til 4 Aar, og det første halve Aar efter udstaaet Læretid skal en Ungsvend arbejde 5 Øre pr. Time under Støberiets almindelige Timeløn.

Det bekræftedes, at samme Ferieordning, som Forbundet har med Jernindustriens Sammenslutning, ogsaa er gældende for dette Firma, og at en Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager.

Hjørring. Direktør *Thygesen,* der i en Aarrække har ledet *W. Brüells Jernstøberi og Maskinfabrik,* har købt Virksomheden.

København. Foranlediget af den københavnske Afdeling har Forbundet undersøgt en Sag i Anledning af, at *A/S Burmeister & Wain* havde bestilt 4 staalstøbte Skibsstævne i Udlandet. Efter Forlydende 2 i Sverige og 2 i Tyskland.

Aktieselskabets Direktør erkendte Rigtigheden af Sagen, men Stævnene kunde købes i Udlandet for tilsammen 8.570,00 danske Kroner, medens dansk Arbejdsløn og Materiale var kalkuleret til 5.775,00 Kroner.

Direktøren beklagede, at dette var Tilfældet, men Differencen i Prisen var for stor til, at Arbejdet kunde udføres paa eget Støberi. Direktøren tilføjede, at Aktieselskabet havde høstet nogle bitre Erfaringer ved selv at støbe Skibsstævne, og at man ikke tidligere selv havde støbt saa store Stykker Arbejde af denne Art.

Dette med Erfaringerne er sikkert rigtigt, men det er i alle Tilfælde ikke Formernes Skyld.

Næstved. Efter hvad der er meddelt Forbundet, fratræder Støbemester Christensen, der i mange Aar har været Støbemester paa *A/S De forenede Jernstøberiers Afdeling i Næstved* — og iøvrigt i de mange foregaaende Aar under de mange Navne Firmaet har haft — 1. Juni.

Støbemester Francis Sørensen, der i mange Aar har været i Frederiksværk, skal overtage Christensens Plads.

Roskilde. Den 3. Marts er der paa *Maglekilde Maskinfabrik og Jernstøberi* afholdt et Mæglingsmøde paa Klage over den derværende Støbemesters Optræden overfor Formerne.

Med Hensyn til de Eksempler, der blev fremdraget ved Mødet, fastholdt Firmaet, at Forbundets Medlemmer langt fra havde været uden Skyld i, at flere Tilfælde var forløbet paa en uheldig Maade, og Mødet sluttede med, at der fra begge Sider blev givet Tilsagn om at medvirke til fordrageligt Samarbejde.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem *Hobro Kommune* og vor derværende Afdeling er indgaaet en Overenskomst, hvorefter faste Reparatører paa Elektricitetsværket aflønnes med 72 Kr. pr. Uge, faste Reparatører paa Gasværket med 68 Kr. pr. Uge. Der ydes fuld Løn i Sygdomstilfælde efter 6 Maaneders Beskæftigelse, ligesom der ydes Sommerferie. Midlertidige Reparatører aflønnes med Kr. 1,37 pr. Time + 3 Øre pr. Time som Ferietillæg. Der er Enighed om saa vidt muligt at undgaa Overarbejde, og at eventuelt saadant afspadseres i Løbet af de første 2 Uger. Det er fastslaaet i Overenskomsten, at de af Hobro Kommune beskæftigede Smede og Maskinarbejdere skal være Medlemmer af Smedeforbundet og dettes Arbejdsløshedskasse.

Odense Afdeling har indgaaet Overenskomster med Firmaerne *Scheby, Bogense,* og *A. Jacobsen, Fraugde.* I begge Tilfælde er 8-Timersdagen fastslaaet, ligesom der er Ferie- og Tillidsmandsbestemmelser i Henhold til Overenskomsten med Jernindustriens Sammenslutning.

Mellem *Københavns Afdeling 14* og Firmaet *Dansk Chrysler Samlerfabrik, Bohnstedt-Petersen A/S,* er der afsluttet Overenskomst. I denne er Antagelseslønnen fastsat til et Minimum af 190 Øre pr. Time, dog kan der for Motorcykleværkstedet aflønnes med et Minimum af 150 Øre pr. Time og for Auto-Reparationsværkstedet med 165 Øre pr. Time. Der ydes 6 Dages Ferie i Forbindelse med 2 Søndage med en Feriegodtgørelse af 4 Øre pr. Arbejdstime hos Firmaet. Tillidsmandsspørgsmaalet og Overtids- og Skifteholdsbetaling fastsættes i Henhold til Jernindustriens Overenskomst, ligesom eventuelle Uoverensstemmelser afgøres i Henhold til „Regler for Behandling af faglig Strid". Desuden er „Fælles Værkstedsregler" gældende for Firmaet og Fagforeningen.

Aftaler om Betaling for Rørarbejde. Mellem *Aabenraa Afdeling* og Mestrene *Peter Chr. Simonsen* og *A. Michelsen, Aabenraa,* samt mellem *Odense Afdeling* og Firmaet *J. C. Christensen, Viborg,* er truffet Aftale om, at de paagældende Arbejdsgivere aflønner alt Rørarbejde i Henhold til Rørprislisten.

Mæglingsmøder. Den 7. Februar mægledes hos *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, København,* paa Klage over, at Værftet lader en Arbejdsmand udlevere Værktøj, hvilket tidligere er udført af en Smed eller Maskinarbejder. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling, men Sagen er dog ikke videreført.

Hos samme Firma mægledes endvidere samme Dag i Anledning af Strid om Betaling af Udearbejdspenge ved Reparationsarbejde paa M/S „Østerhav", beliggende paa Københavns Red. — Firmaet indgik paa at betale de krævede Udearbejdspenge.

Den 18. Januar afholdtes Mægling hos Blikkenslagermester *Poul Henriksen, Charlottenlund,* hvor der var opstaaet Strid om Udbetaling af et Beløb paa Kr. 153,96. Ved Mægling henvistes Sagen til lokal Forhandling, og der er derved opnaaet Enighed om en Opgørelse.

Hos Firmaet *Chr. Nielsens Efterf., Horsens,* afholdtes Mægling den 16. Februar paa Klage over Afskedigelse af en Arbejder som Følge af, at der ikke kunde opnaas Enighed om en Akkordpris. — Man enedes om den omstridte Akkordpris og om, at vedkommende Mand paabegynder Arbejdet igen.

Hos *Recks Opvarmnings-Compagni, København,* mægledes den 15. Februar i Anledning af Klage over, at Firmaet havde tilbageholdt nogle Overarbejdstillæg for en Arbejder. Firmaet indgik paa at betale Overarbejdet.

Den 28. Februar afholdtes Mægling hos Firmaet *C. G. Jensen, København,* hvor der var opstaaet Strid om Betaling for Oplægning af Varmtvandsbeholdere med Forvarmere. — Man enedes om en Pris af 715 Kr. for samtlige 11 Beholdere.

Timandsmøde. Den 30. Januar behandledes følgende Sager paa Timandsmøde:

1) a) Klage over ulovlig Arbejdsstandsning hos *A/S Siliam Bjerre, Skive.* b) Strid om Lønforholdene. — Firmaet indgik paa at efterbetale fra og med den 27. November f. A. efter en Timeløn af 115 Øre + 10 Øre i Udearbejdstillæg til de Arbejdere, der ifølge bestaaende Aftale er berettiget hertil. For resterende Arbejde afregnes i Henhold hertil.

2) Klage over, at *A/S Dansk Røntgen-Teknik, Aarhus,* ensidigt reducerer Timelønnen. — Firmaet indgik paa, at Tillidsmand Strube bibeholder sin hidtidige Timeløn, 138 Øre, med Efterbetaling for den Tid den har været reduceret. Vedr. Maskinarbejder Sørensen vistes Sagen tilbage til lokal Forhandling.

3) Strid med *A/S Svendborg Skibsværft* om Priserne for Nitter- og Stemmerarbejdet. — Enighed opnaaedes ikke, Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling.

4) a) Klage over, at samtlige Stemmere den 30. Oktober 1933 standsede Arbejdet paa *Nakskov Skibsværft,* b) og at 86 Nittere og Specialarbejdere har afholdt Møde i Arbejdstiden. — Arbejderne indgik paa at betale 180 Kr. i Bod, der paalignes de i Strejken deltagende Arbejdere i Henhold til det Antal Timer, hvori de har deltaget.

Rørudvalgsmøde. Paa et Rørudvalgsmøde den 13. Februar behandledes følgende Sager:

I) Firmaet *Ludvigsen & Hermann, København,* Strid om Betalingen for 2 Forbindelsesledninger. — Enighed opnaaedes ikke.

II) *A/S H. Rasmussen & Co., Odense,* Strid om Betalingen for 10 pCt.s Tillæget for Arbejde i gamle Huse. — Firmaet indgik paa at betale Kr. 25,00.

III) Firmaet *Drost & Rye Petersen, København*, Klage over, at Firmaet nægter at afregne et Arbejde, Østerbrogade 110, efter indgaaet Aftale. — Firmaet indgik paa at betale 200 Kr.

IV) Firmaet *Brix-Pedersen, København*, Strid om Betalingen for Indhugning og Fastspænding af 150 Sæt Ovnbæringer. Vistes tilbage til lokal Forhandling.

V) Firmaet *C. F. Riedel & Lindegaard, København*, Strid om Betaling af en 100 mm trukken Ledning paa Østre Gasværk. — Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig at kræve Sagen afgjort ved faglig Voldgift.

VI) Firmaet *Drost & Rye Petersen, København*, Strid om Betalingen for Opstilling af Varmtvandsbeholdere med indbygget Forvarmer og om Opstilling af Gebo Varmtvandsbeholdere. — Man enedes om at søge fremskaffet nærmere Oplysninger og derefter optage Sagen til fornyet Behandling.

Forlig i Den faste Voldgiftsret. I Anledning af, at 2 *bornholmske Smedemestre* ikke havde overholdt det den 8. September 1933 i Den faste Voldgiftsret indgaaede Forlig, er Sagen atter behandlet af Retten. Den 26. Januar blev indgaaet et Forlig, hvor de Indklagede gav Tilsagn om at bringe de paaklagede Forhold i Overensstemmelse med Overenskomsten senest den 31. Januar og til fuld Afgørelse at betale 50 Kr. til Smedeforbundet inden 14 Dage fra den 26. Januar.

Den 2. Februar behandlede Den faste Voldgiftsret en Klage over ulovlig Arbejdsstandsning hos *Vejle Kulimport og Trælasthandel*. Ved et Forlig indgik Smedeforbundet og Arbejdsmandsforbundet paa at betale 150 Kr. til Klagerne til fuld Afgørelse af den rejste Klage.

I Den faste Voldgiftsret behandledes ligeledes den 2. Februar en ulovlig Arbejdsstandsning hos *Smedemester Edm. Nielsen, Hobro*. Ved et Forlig indgik Smedeforbundet paa at betale 100 Kr. til Klagerne til fuld Afgørelse af den rejste Klage.

Stiftelsesfester.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Odense Afdeling 45 Aar.

Lørdag den 10. Marts fejrede Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Afdeling i Odense 45 Aars Stiftelsesdag i den ny Forsamlingsbygning i Odense, hvor ikke mindre end 2 af de store Sale var stillet til Afdelingens Raadighed.

De tilstedeværende Medlemmer med Damer talte ialt ca. 350, da man Kl. 18,30 gik til Bords sammen med de indbudte Gæster, nemlig de stedlige samvirkende Fagforeningers Formand, Vilh. Werner, Redaktøren af Fyens Socialdemokrat, Johs. Christensen, samt Forbundets Formand og Hovedkasserer, og en Del ældre, ikke mere ved Faget arbejdende Medlemmer.

Afdelingens Formand, *Kr. Madsen*, præsiderede og bød velkommen.

Festtalen holdtes af Forbundets Formand, som drog Sammenligning mellem Formernes Kaar for 45 Aar siden og nu, idet man selvfølgelig maatte se noget bort fra de overordentlig vanskelige Krisetider, der er gennemlevet i de sidste Aar.

Vilh. Werner bragte Hilsen og Tak fra Samvirksomheden, og Redaktør *Christensen* talte paa Pressens Vegne og mindede de Unge om, at de burde læse om de Kaar, Fagforeningernes Pionerer i sin Tid maatte gennemleve.

Hovedkasserer *Ludvig Christensen* talte for Damerne og gik ud fra Emnet „Arbejderkvindens Kaar i Fortid og Nutid".

Former *Faksø*, der var mellem de indbudte gamle Formere, takkede paa disses Vegne og omtalte de Kaar, hvorunder Formerne den Gang maatte stifte deres Organisation. Jeg er en af Stifterne, sagde Faksø, og et af de faa Lyspunkter, vi havde, var, at Arbejdsgiverne ikke den Gang var organiserede.

Den kendte Sang fra 1914 — Kantaten om „den lille Flok" — blev afsunget og naturligvis ogsaa Formernes Honnørmarch.

En spøgefuld Vise om Damerne gjorde fortjent Lykke.

Da Bordet var hævet, tog Dansen sin Begyndelse i den anden Sal, og Kl. 23,30 holdtes der fælles Kaffebord. Ogsaa hertil var der en Lejlighedssang.

Efter dette opførte Arbejderskuespillere en i Anledningen skrevet Formerrevy. Den indeholdt mange og drøje Hip til adskillige af de tilstedeværende, som modtog dem med godt Humør, assisteret af Kammeraternes Klapsalver.

Derefter fortsattes Ballet. En udmærket, men sikkert alt andet end billig Fest fandt dermed sin Afslutning, til Trods for, at Himlen var overtrukket af Lockoutskyer.

Til Festen indløb Lykønskningstelegrammer fra De samvirkende Fagforeninger i Odense, Fyens Socialdemokrat, Støberiarbejdsmændenes Fagforening i Odense, fra et Medlem, som opholder sig paa Sygehus i Odense, samt fra følgende af Forbundets Afdelinger: Aarhus, Helsingør, Horsens, Kerteminde, Middelfart, Nykøbing F., Næstved, Varde og Vejle.

25-aarig Stiftelsesfest i Smedeforbundets Rudkøbing Afdeling.

Onsdag den 21. Februar afholdt Smedeforbundets Rudkøbing Afdeling sin 25-aarige Stiftelsesfest ved en smuk og stilfuld Fest paa Hotel „Langeland".

Kl. 6½ indfandt Deltagerne sig i et Antal af 80 i Hotellets Restaurant, hvor Formanden for Festudvalget, Oskar Jørgensen, ved en Forfriskning bød Medlemmerne med deres Damer velkommen til Fest.

Derefter gik Selskabet til Bords, hvor der under

de festligste Former serveredes en Middag, der hurtigt skabte den rette Feststemning. Ved Bordet bød Afdelingens mangeaarige Formand, Assistent *Aug. Christensen*, velkommen til Medlemmer og Gæster. Gæsterne var Redaktør Nielsen fra den stedlige Social-Demokrat, Afdelingens tidligere Formand E. Lindorf Hansen og fra Smedeforbundet P. Andersen.

Formanden skildrede i store Træk Afdelingens Historie, derunder Vanskelighederne i de første Aar samt omtalte de Kolleger, der igennem Aarene i særlig Grad har virket til Fordel for Smedenes Organisation. Af disse Mænd var til Stede ved Festen N. L. Hansen, H. Hansen, Emil Lindorf Hansen, Borgmester Marinus Larsen og Vald. Hansen.

Formanden takkede dem for deres Indsats, specielt Borgmester *Larsen* som den, der havde været virksom ved Dannelsen af Afdelingen og i mange Aar var dens Formand, samt *Vald. Hansen*, der i snart 25 Aar havde været Afdelingens Kasserer.

Formanden pegede endvidere paa de for Tiden værende Vanskeligheder og den store Arbejdsløshed samt udtalte Haabet om, at det snart maatte lykkes at faa Hjulene i Gang. Han sluttede med Ønsker om fortsat Fremgang i de kommende Aar og udbragte et med rungende Hurra besvaret Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Til Festen var indløbet en Del Lykønskningstelegrammer og Blomsterbuketter fra andre faglige Organisationer i Rudkøbing samt fra Afdelingens Medlemmer i Marstal og fra Social-Demokraten.

Ved Isen fik *P. Andersen* Ordet og bragte en Lykønskning fra Hovedbestyrelsen samt gav en Oversigt over Forbundets Virksomhed igennem Tiderne, herunder ogsaa, hvad der var udført for at organisere Metalarbejderne internationalt. Med Henblik paa den for Tiden værende Situation paaviste Taleren, at det ved Hjælp af vort Sammenhold og vor fasttømrede Organisation var lykkedes os at fastholde den en Gang opnaaede Dækning for Prisstigning og Arbejdstidsforkortelse og en Højnelse af Medlemmernes Levestandard herudover. Taleren sluttede med at udbringe et kraftigt besvaret Leve for Rudkøbing Afdeling.

Formanden for Fællesorganisationen, *Oskar Jørgensen*, bragte Hilsen og Lykønskning fra Fællesorganisationen.

Borgmester *Marinus Larsen* lykønskede paa det langelandske Socialdemokratis Vegne, og Redaktør *Nielsen* takkede paa Gæsternes Vegne for Indbydelsen og ønskede til Lykke paa Socialdemokratens Vegne.

Ind mellem Talerne blev sunget forskellige i Dagens Anledning forfattede Sange, der bidrog til at sætte Stemningen op.

Efter at alle var blevet vel forsynet med Hotellets gode Mad, ønskede Formanden Velbekomme, og Festen fortsattes nu med en rask Svingom, hvori deltog baade gamle og unge.

Et Par Pauser i Dansen udfyldtes af et Par paa Hotellet optrædende Solister.

Det blev sent, inden Deltagerne ved en lille Frokost sluttede i Bevidstheden om at have tilbragt en fornøjelig Aften og med Ønsket om alt godt for Smedenes Fagforening i de kommende 25 Aar.

Sommerens Kursus for 1934.

Arbejdernes Oplysningsforbunds Ledelse har allerede fastsat Terminerne for Sommerens forskellige Kursus. Planerne omfatter en Række interessante Kursus. Foruden de fra tidligere Aar kendte, er der i Aar planlagt et Par helt nye. De endelige Planer er ikke helt i Orden endnu, men omkring Midten af Marts Maaned vil de endelige Sommerplaner for samtlige Kursus foreligge.

Vi ved af Erfaringerne fra tidligere Aar, at Organisationerne og deres Medlemmer meget gerne ønsker at vide Tiderne for de forskellige Kursus saa tidligt som muligt. Det er under Hensyn hertil, at der allerede nu gives Meddelelse om Sommerens planlagte Kursus.

Der afholdes i Aar ikke mindre end tre 8-Dages *Fagforeningskursus:*

1) Roskilde Højskole 1.—7. Juli.
2) Roskilde Højskole 22.—28. Juli.
3) Esbjerg Arbejderhøjskole 12.—18. August.

Undervisningsplanerne for disse Kursus vil følge de samme Retningslinier, som var gældende ved sidste Aars Kursus. Deltagerprisen er *30 Kr.*

Socialreformen har samlet meget stor Interesse alle Steder i Landet. De sociale Udvalg har haft et vanskeligt og omfattende Arbejde at bestride. Det store Lovkompleks kan ikke finde sit endelige praktiske Leje lige paa een Gang. Til Støtte for de mange Mennesker, der arbejder med og er interesseret i Socialreformen, har A. O. F. planlagt to særlige Kursus til Gennemgang og Behandling af Socialreformen. Kyndige Folk vil blive Ledere og Foredragsholdere. De to Kursus afholdes saaledes:

1) Roskilde Højskole 10.—16. Juni.
2) Esbjerg Arbejderhøjskole 5.—11. August.

Vi regner med at kunne faa begge disse vigtige Kursus fyldt til sidste Plads. Deltagerprisen er 30 Kr. for Kost, Logi og Undervisning.

Der afholdes ogsaa til den kommende Sommer et Kursus i *socialistisk Kulturarbejde.* Det er fastsat til Afholdelse paa Roskilde Højskole i Tiden fra 5.—11. August. Planen omfatter et Program, hvis Hovedlinjer er kendt fra de mange tidligere afholdte Kursus. Ogsaa her er Deltagerprisen 30 Kr.

De to helt nye Kursus vil formentlig kunne paaregne meget stor Opmærksomhed. Det drejer sig for det første om et *specielt Kvindekursus*, der afholdes paa Roskilde Højskole fra den 17. til 23. Juni. Hensigten med dette Kursus er at samle interesserede Arbejderkvinder fra hele Landet til Behandling af en Række for Kvinderne livsvigtige Spørgsmaal. Alle Sider af Kvindernes Interesseområder vil blive taget op paa Kursusprogrammet. Oplysningsforbundet vil bestræbe sig for at tilrettelægge et Kursus, der i alle Henseender vil være i Stand til at vække Interesse hos Arbejderklassens mange Kvinder. Prisen for Deltagelse er 30 Kr. for Kost, Logi og Undervisning.

(Fortsættes Side 108.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
55950	Andersen, Adolf Dyrholm.	Esbjerg	10. 8.09	Esbjerg	9. 5 33	Esbjerg	19. 8.33
50111	— Johs. Chr. Bolvig	København	13.12.96	Kbhvn. Afd.	10. 5.30	Kbhvn. Afd. 15	4.11.33
981	Adsersen, Henning Vald.	—	1. 7.06	„ „	16. 9.25	„ „ 14	25.11 33
55847	Beier, Aage.....	Næsbjerg	18. 9.13	Varde	6. 2.33	Varde	15. 7.33
51447	Berger, Kai Erik	København	10.12.10	Kbhvn. Afd.	7. 7.30	Kbhvn. Afd. 18	28.10.33
24160	Boysen, Carl Bukholz .	Løgumkloster	27. 8.09	Sønderborg	9. 4.29	Sønderborg	22. 7.33
50954	Christensen, Gunnar Leo ...	Helsingør	28. 5.11	Kbhvn. Afd.	9. 3.31	Kbhvn. Afd. 17	11.11.33
6387	— Ove Chr..	Esbjerg	6.12.02	Esbjerg	8. 5.22	„ „ 5	18.11.33
16230	Caspersen, Rasmus Harald.	Flakkebjerg	18. 5.94	Kbhvn. Afd.	14. 8.22	„ „ 2	25.11.33
52699	Glahn, Kjeld Egede S..	København	10. 2.11	„ „	28.11 32	„ „ 4	18.11.33
21525	Glambæk, Peter Nilausen.	Torpe pr. Høng	7. 4.95	Slagelse	20.12 18	Slagelse	11.11.33
30127	Grevsen, Iver Hugo . . .	København	3. 3.09	Kbhvn. Afd.	2.10 31	Kbhvn. Afd. 14	11.11.33
25933	Hansen, Carl Valdemar.	Ondløse	30. 5.90	„ „ 1	10.11.17	„ „ 15	26. 8.33
54901	— Frits Hugo	Odense	19. 7.12	Odense	20 4 32	Odense	2. 9.33
53832	— Gerner Jørgen.	—	7. 4.12	—	16. 4.31	—	7.10.33
29765	— Orla Laurits J.	Farum	28. 8.08	Kbhvn. Afd.	19. 5.33	Kbhvn. Afd. 11	18.11.33
26804	Hauschultz, Carl Emanuel..	København	9 12.09	„ „	8. 7.29	„ „ 10	4.11.33
51918	Holm, Erhard V. Thomsen	Hamborg	1.11.99	„ „	2. 1.32	„ „ 13	25.11.33
26021	— Walther C. E. Daniel	Flensborg	4. 9.09	„ „	9. 1.30	„ „ 13	30. 9.33
19429	Jensen, Arne Henning..	Sørup	8. 5.09	Svendborg	4 8.28	Svendborg	12. 8.33
11023	— Carl Chr. Zent.	København	25. 1.08	Kbhvn. Afd.	28 8.26	Kbhvn. Afd. 14	11.11.33
52631	— Vilh. Chr. Agerbeck	—	22. 8.13	„ „	4.11.32	„ „ 2	18.11 33
14190	Ivarsen, Wolmer Ingemann	Odense	8.12.06	Odense	3 5.26	Odense	21.10 33
5426	Jessen, Aage Erik	København	12. 1.86	Kbhvn. Afd.	11. 1.26	Kbhvn. Afd. 12	8. 7.33
24498	Johansen, Harald Gabriel.	Arninge	3.11.04	Nakskov	9. 6.29	Nakskov	29. 7.33
52738	Knudsen, Ernst Peter Chr.	København	8. 9 06	Kbhvn. Afd.	27.10.33	Kbhvn. Afd. 2	11.11.33
379	Larsen, Carl Helge Roland	—	24. 8.12	„ „	7. 6 33	„ „ 13	11.11.33
51723	— Erik Svitzer ...	—	8.11.11	„ „	6.11.31	„ „ 13	11.11.33
25785	Laursen, William Thor..	—	2. 1.09	„ „	3.10.28	„ „ 14	30. 9.33
23908	Maanssen, Bruno Marinus.	—	15.12.09	„ „	24. 4.28	„ „ 10	11.11.33
26430	Månsson, Svante	—	20 12.08	„ „	20. 1.29	„ „ 13	14.10.33
52909	Müller, Henning..... .	—	17. 9.10	„ „	23. 3.33	„ „ 17	4.11.33
284	Nielsen, Hans Jæger H..	Frederiksberg	10. 7 95	„ „	21. 8.25	„ „ 14	18.11.33
259	— Ingolf Jorchim .	København	21. 8.96	„ „ 1	27. 6.19	„ „ 9	4.11.33
24845	— Jørgen Werner.	Vejby	13.10.05	Frederiksværk	25 9.33	Frederiksværk	4 11.33
54092	— Kaj Erik	Gadevang	26. 5 12	Hillerød	10. 7 31	Hillerød	23 9.33
31088	— Niels Kaj.....	Aalborg	20. 3 09	Kbhvn. Afd.	26. 1.29	Kbhvn. Afd. 17	4.11.33
5995	— Niels Vilh.	København	10. 3.93	„ „	23. 3.26	„ „ 11	18.11 33
26323	— Ove Laurits L..	—	7.10.09	„ „	8. 6 29	„ „ 17	16. 9.33
55441	Nakskov, Jørgen	Ullerslev	26. 8.08	Nakskov	25. 9.32	Nakskov	2. 9.33
38286	Olsen, Ernst Nordahl .	Glostrup	22. 8.10	Kbhvn. Afd.	7. 3 30	Kbhvn. Afd. 14	18.11.33
6331	Petersen, Arne Therkild .	Esbjerg	11.11.07	Esbjerg	18. 6 28	Esbjerg	11. 2.33
27812	— Emil Schleisner	København	5. 5.10	Kbhvn. Afd.	29. 5.31	Kbhvn. Afd. 13	4.11.33
9340	— Jens Peter.....	Askeby	8. 3 00	„ „	23. 3.29	„ „ 14	25.11.33
7678	— Magnus Rasmus	Aarhus	21. 2 90	„ „	22. 9 33	„ „ 6	25.11 33
24371	— Niels William .	Kregme	28. 4 09	Hillerød	12. 6.33	Hillerød	9 9.33
52734	— Paul...	København	10. 6 13	Kbhvn. Afd.	13 12.32	Kbhvn. Afd. 13	4.11 33
55844	— Robert Marius .	Aarhus	30. 6 06	Varde	31.12 32	Varde	26. 8 33
50731	— Svend Vilh. Peter	Frederiksberg	7. 2.91	Kbhvn. Afd.	4 12.31	Kbhvn. Afd. 11	11.11.33
24275	— Vilhelm		20. 9 09	Varde	9. 9 33	Varde	28.10.33
33975	Palmdal, Arthur S. Nielsen	Randers	14 9.01	Kbhvn. Afd.	29. 9.24	Kbhvn. Afd. 9	30. 9.33
50291	Rasmussen, Carlo Angelo ..	København	18. 1.11	„ „	23. 7.30	„ „ 17	18.11.33
51767	— Charles Henry.	Faarevejle Sogn	26. 3.12	„ „	8 11.31	„ „ 17	25.11.33
52828	— Gerhard Alfred P.	København	14 10.06	„ „	3. 2.33	„ „ 13	18.11.33
52634	Schimaczek, Carl Adolf.....	Taastrup	11 6 14	„ „	7.11.32	„ „ 2	7.10.33
52399	Spore, Jørgen.....	København	8 9.12	„ „	22. 8 32	„ „ 17	11.11 33
52827	Steentoft, Ove.....	Horsens	16.10.98	„ „	3. 2.23	„ „ 13	13. 1 34
34056	Thirstrup, H. Christoffersen	Kolding	3. 5.02	Fredericia	9. 5.24	„ „ 14	11.11.33
37724	Zachariassen, Svend Aage .	Langaa	23. 2.11	Randers	11. 1.31	Herning	12. 8.33
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46502	Møller, Hans.....	Bjødstrup	20. 5.10	Aarhus	6. 8.33	Kbhvn. Afd.	8. 4.33

Det andet Kursus er et *Skolekursus*, der i særlig Grad henvender sig til Lærere, Lærerinder og andre Skoleinteresserede saavel i By som paa Land. Ogsaa dette Kursus faar Husrum paa Roskilde Højskole, og Ledelsen af det vil blive overtaget af Forstander *Hj. Gammelgaard*. Tiden for dets Afholdelse er fastsat fra 29. Juli—4. August. Det vil sige, at det falder i Skolernes ordinære Sommerferie — og Slutningen af denne — saaledes, at der forhaabentlig er mange af vore Skolefolk Landet over, som melder sig som Deltagere i dette Kursus, der er det første af denne Art indenfor vort Oplysningsarbejde. Det koster 30 Kr. for Undervisning og Ophold. Der er Plads til 100 Deltagere paa Roskilde Højskole.

Foruden de her nævnte Kursus kan vi oplyse, at *Det kooperative Sommerstævne* afholdes paa Hindsgavl fra den 19.—25. August.

Oplysningsforbundets Ledelse forventer, at den kommende Sommer maa blive en Rekordsommer hvad angaar Deltagerantallet til Forbundets Kursus. Man raader over to gode og fortræffeligt indrettede Højskoler, som er velegnede til saadanne Sommerkursus.

Offentlige Foredrag.

I den af Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt i København afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner er der fastsat følgende Emner:

22. Marts: Gevindsystemer og deres Fremstilling.
5. April: Maskinarbejdets historiske Udvikling.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Esbjerg: Søren Jensen, Nørregade 51.
Holbæk: C. Ditlevsen, Labæk 12.
Kolding: C. Blond, Seestvej 83.

Kasserere.

Nykøbing M.: P. Skyum, Markedsgade 39, træffes *kun fra Kl. 6—7.*

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Frederikssund: Maskinarb. Th. Madsen, Bakkeg. 1.
Slagelse: Kontoret er flyttet til Jernbanegade 13.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr.	8491	Bloch, Preben	(Kbhvn. Afd.)
-	1301	Jensen, Ludvig	(—)
-	3903	Nielsen, Poul Halmøe	(Odense Afd.)
-	35115	Andersen, Frederik Peter	(Vejle —)

Medlem Nr. 1261, Carl Peter Rudolf Jørgensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 855 Petersen, Alfred Marinus.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr.	39588	Abrahamsen, Helmuth E. L. I.	14.10.33
-	11200	Brodersen, Aage Chr.	31. 1.25
-	28825	Christensen, Marinus Mølgaard	5. 1.29
-	24332	Clausen, Gunnar	29. 6.29
-	6253	Danielsen, Erik Emanuel	31.10.31
-	35274	Ehlert, Oluf Max Sigurd	31. 1.31
-	54581	Frederiksen, Arne Peter	10. 6.33
-	34312	Grønnegaard, Niels Bonde	28. 3.31
-	9800	Grønvig, Aage Em. Batzmann	23. 5.31
-	6414	Hansen, Hans Thurøe	22. 7.33
-	23839	Jensen, Carsten Gurre	5. 8.33
-	37325	— Georg Johannes	25. 6.32
-	53371	— Lorentz Vilhelm	25. 7.31
-	30424	Iversen, Helge Marinus	28. 3.31
-	8807	Linck, Svend Aage	15 10.32
-	12403	Madsen, Einer Alfred Olsen	11. 3.33
-	35449	Nielsen, Alfred Hannibal	12. 7.30
-	19620	Nissen, Søren	16.12.22
-	9602	Norlin, Jarl Joseph	27. 5.33
-	8899	Olsen, Lauritz Henry	29. 4.33
-	855	Petersen, Alfred Marinus	28.10 33
-	35080	Rasmussen, Hans Jørgen Oskar	7.10.33
-	27851	Sørensen, Viggo Christian Mar.	8.11.30
-	31674	Topholm, Poul Friis	30.12.22
-	7193	Wilspang, Poul Frode	4. 3.33

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Nr.	46211	Sørensen, Anker Søren Christian	22. 4.33

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet „Hafnia" (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 6 APRIL 1934 20. Aarg.

Samvirke og Separatisme.

Den Fællesafstemning, som fandt Sted om Forligsmandens Mæglingsforslag af 14. Marts, var en Sejr for Samarbejdets Ide, udformet i en ikke helt populær Lovparagraf, men efter Principper, der fra Fagbevægelsens Barndom har været knæsatte for fælles Samvirke. Der er ganske vist forbundet en vis Risiko ved Benyttelsen af den lovmæssigt fastlagte Fællesafstemning, fordi det er Statens Forligsmand, der alene bestemmer Rækkevidden af dennes Anvendelse. Denne Gang gik det særlig ud over Maskinmestrene, der som Funktionærer næppe kan siges at have Interesser fælles med Arbejderne i den Grad, at de uden videre kan kobles paa i en fælles Afstemningssituation.

Til Gengæld viste det sig klart under Forhandlingerne hos Forligsmanden, at det er overmaade svært, ja, i Virkeligheden umuligt at faa Tilslutning fra De samvirkende Fagforbund til et Mæglingsforslag, der paa ubillig Maade rammer nogen af de Organisationer, der under Forhandlingerne har søgt Samarbejde med den faglige Centralorganisation.

Det var De samvirkende Fagforbund og de udenfor staaende Bygningsfag, der under Hensyn til Tidens Vanskeligheder og for at undgaa en oprivende Arbejdskamp stillede sig urokkelig fast paa det Standpunkt ikke at ville indgaa paa Lønreduktioner. Selvfølgelig kunde De samvirkende Fagforbund under disse Forhold ikke lade sig bruge til Gennemførelse af f. Eks. Reduktioner i Byggefagene, men en naturlig Konsekvens heraf var det da, at de interesserede Organisationer, da Resultatet forelaa, tog Standpunkt dertil i Fællesskab. Resultatet af Afstemningen blev, at efter at de lovmæssige Reguleringer af de afgivne Stemmetal fra de Organisationer, hvor Afgørelsen blev truffet af en kompetent Forsamling, var foretaget, udgjorde det samlede Stemmetal for De samvirkende Fagforbund 121.612 Ja og 40.212 Nej. Direkte fordeler Stemmerne sig saaledes, at hvor der havde fundet Urafstemning Sted, var der afgivet 43.431 Ja- og 17.081 Nej-Stemmer, medens de repræsenterede Stemmer, hvor Afgørelsen blev truffet af en kompetent Forsamling, udgjorde 117.807 Ja og 19.292 Nej. For Bygningsfagenes Vedkommende tiltraadtes Mæglingsforslaget ligeledes med betydelig Majoritet.

I Forbundene indenfor Centralorganisationen var Resultatet af Urafstemningen følgende:

	Ja	Nej
Dansk Formerforbund	1227	593
Dansk Jern- og Metalsliberforbund	220	49
Dansk Metaltrykkerforbund	86	11
Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund	12394	4044
Specialarbejderforbundet i Danmark	320	204

Bortset fra Formerne, hvor ca. 87,5 pCt. af Medlemmerne deltog i Afstemningen, og Sliberne, som havde en Afstemningsprocent paa 80,5, har den manglende Urafstemningsinteresse igen manifesteret sig, og det kan jo ikke nytte at nægte, at naar det stadig viser sig, at kun Halvdelen af Medlemmerne har Interesse i at være medbestemmende om deres egne Løn- og Arbejdsbetingelser, saa staar den Risiko, der ofte vil

være forbundet med Gennemførelsen af Urafstemningsprincippet, i omvendt Forhold til dets Nytte. At Urafstemningssystemet har sin Berettigelse og er nødvendig i visse Situationer, skal ikke bestrides, men som obligatorisk Afstemningsform kan den i Virkeligheden ikke anses for at være fyldestgørende, naar ikke et rimeligt Antal af Medlemmerne er interesserede i at deltage.

Trods den utvetydige Tilslutning, som De samvirkende Fagforbunds Standpunkt fik baade indenfor Samvirksomheden og udenfor, og som sikkert vilde have været endnu mere udpræget, hvis ikke Oppositionen havde benyttet „Sammenkædningen" som Objekt for Agitationen imod Mæglingsforslaget, skulde der alligevel begaas Brud paa den „Enhedsfront", som vel alene De samvirkende Fagforbund, der repræsenterer den langt overvejende Del af de danske organiserede Arbejdere, maa have Ret til at proklamere.

Og det er betegnende, at Brudet blev begaaet af de Organisationer — Sømændenes og Søfyrbødernes —, der ikke under Forhandlingerne hos Forligsmanden havde søgt Samarbejde med de øvrige Fag, og som vel formodentlig ud fra den Betragtning, at naar de ikke havde haft noget Fællesskab med de øvrige Arbejdere under Forhandlingerne, maatte de trods Forligsmandens lovlige Ret til at kræve Afstemningen foretaget under eet, have Lov til at gaa deres egne Veje. Det er et mørkt Kapitel i dansk Fagbevægelses Historie, der skrives paa nærværende Tidspunkt, et Kapitel, der sammen med tilsvarende tidligere skæmmer en Arbejderbevægelse, der gennem en fast, men maadeholden Politik er kommet videre end de fleste andre Landes Arbejderbevægelse.

Søfolkenes ulovlige Konflikt er et Udslag af de hensynsløse Kræfter, som gennem Aarene har søgt at fremkalde Katastrofen, men som altid er blevet sat paa Plads, hvilket ogsaa vil ske denne Gang. Bortset fra den Skade, der rent økonomisk og samfundsmæssigt forvoldes ved en Desperation som den, der har givet sig Udslag under Sømandskonflikten, maa ikke mindst den Skade tages i Betragtning, som forvoldes overfor en Arbejderbevægelse, der i Forvejen er ude for Mistænkeliggørelse, og som reaktionære Bønder og et udemokratisk Borgerskab ønsker at slaa ned.

Det er dog vor Tro, at De samvirkende Fagforbunds alvorlige Opraab af 15. April her har bidraget til at vise det øvrige Samfund, at den Kamp, Fagbevægelsen som Helhed fører for at forbedre Arbejdernes Vilkaar, alene kan og skal føres paa Lovlighedens Grund. Der kan heller ikke være nogen Tvivl om, at Sømandskonflikten har aabnet Øjnene paa den Del af Arbejderne, der under Overvejelsen af Problemerne maaske var kommet til det Resultat, at mere „radikale" Metoder maatte være at foretrække. Betegnende er her den Stilling, som Havnearbejderne i de store Byer har indtaget, og som sikkert har været paavirket af Erfaringerne fra tidligere tilsvarende Episoder. Men Havnearbejdernes Stilling har sikkert ogsaa i høj Grad været paavirket af den fuldkomne Meningsløshed, at et Par Organisationer, som gennem Aarene har holdt sig udenfor alt Samarbejde med den øvrige Fagbevægelse, gaar i ulovlig Konflikt og under denne kræver, at Arbejdere, som har givet sig ind under Fællesskabet, skal være til Raadighed med organisationsmæssig Støtte og økonomiske Bidrag.

Der har lydt Røster om, at det var urimeligt, at Forligsmanden koblede Søfolkene sammen med Landjordens Arbejdere, vel ud fra den Betragtning, at Søfolkenes Beskæftigelse og deres organisationsmæssige Liv former sig paa en fra de øvrige Arbejdere afvigende Maade, men det glemmes her, at Søfolkenes Arbejdsgivere, Rhederne, staar sammen med de øvrige Arbejdsgivere og faar organisationsmæssig Støtte herfra. Det er rigtigt, at Søfolkene har daarligere Arbejdsvilkaar end de fleste andre Arbejdere, men denne Kendsgerning sammenlagt med, at netop Søfolkene har store organisationsmæssige Vanskeligheder, fordi deres Medlemmer færdes over hele Jorden, burde jo netop føre til, at de som værende i enhver Henseende de svageste indenfor den danske Arbejderklasse søgte Samarbejde og dermed fornøden Bistand hos denne.

En vis Berettigelse til at føle sig tilsidesat havde Søens Arbejdere vel nok i den Omstændighed, at Forligsmanden gav dem nogle flere Dage til at stemme i under Hensyn til deres særlige Vanskeligheder ved at faa Medlemmerne i Tale og saa alligevel, da Resultatet forelaa fra de øvrige Organisationer, offentliggjorde Tallene uden Hensyn til Sømændenes Afstemning. Selvom denne ikke kunde ændre noget i Resultatet, maatte det hos opagiterede Gemytter faa Karakteren af en Hensynsløshed, som godt kunde være undgaaet.

Det kan ikke benægtes, at Sømandskonflikten i sin Oprindelse er en faglig Konflikt, men det kan heller ikke bestrides, at den i sin videre Udvikling er blevet en politisk Aktion under Anførsel af Kommunisterne, der ellers fornægter Fagorganisationernes Ret til at tage Standpunkt til politiske Spørgsmaal.

Forøvrigt er Situationen meget lig den, man oplevede i 1920, hvor Transportarbejderne, Søfyrbøderne,

og Sømændene ogsaa gennem ulovlige Strejker søgte at slaa sig igennem, men hvor Resultatet blev, at Transportarbejderforbundet og Søfyrbødernes Organisation blev idømt hver 300.000 Kr. i Bod, medens Sømændene fik 400.000 Kr., og at deres Organisationer blev opløst. Den Gang skete det under Anførsel af Syndikalisterne, denne Gang af Kommunisterne. Navnene er forskellige, men Metoderne og dem, der praktiserer dem, nøjagtig ens.

Men intet er jo saa galt, uden at det er godt for noget, og denne Konflikt, der er et ægte Barn af Teorien om Arbejdskampen som det eneste ufejlbarlige Middel til Fremgang for Arbejderne, vil sikkert klare Begreberne hos mange Arbejdere, ikke mindst af de yngre, som efterhaanden under en paagaaende Agitation havde faaet en lidt taaget Opfattelse af, at Arbejdskamp kun kan betyde Sejr og dermed Fremgang for Arbejderne. Under Arbejdskampe taber begge Parter, Spørgsmaalet bliver ofte kun, hvem der taber mest.

Fra Metalarbejdernes Side har vi støttet de Fredsbestræbelser, som den langt overvejende Del af de danske Arbejdere i denne Situation var enige om at udfolde, og vi gjorde det ud fra den Opfattelse, at ikke alene vilde Arbejdsfreden bevare de Beskæftigelsesmuligheder, der var, men den vilde bidrage til at skaffe yderligere Beskæftigelse, der, som saa ofte fremført, er den første Betingelse for organisationsmæssige Fremskridt. Allerede nu viser det sig, at vor Indstilling i saa Henseende har været den rigtige. Den 5. Januar var Antallet af Arbejdsløse indenfor de til Centralorganisationen knyttede Fag 12.904, men den 13. April var Tallet gaaet ned til 9152. Til Sammenligning kan vi anføre, at Arbejdsløshedstallet den 6. Januar 1933 var 16.914 og den 15. April 13.878.

Dansk Fagbevægelse har som iøvrigt hele den danske Arbejderbevægelse uden at tabe sit store Maal: Arbejdernes økonomiske Frigørelse, af Syne, affundet sig med, hvad der paa det givne Tidspunkt var opnaaeligt. Realitetssans parret med Opportunisme har ogsaa denne Gang gjort sig gældende hos langt den overvejende Del af de danske fagorganiserede Arbejdere, og den vil yderligere blive styrket gennem de Foreteelser, som vi, da nærværende skrives, er Vidne til, men som en skønne Dag kun vil være Historie, lærerig som al anden Historie for dem, der agter paa Tidens Udvikling og ikke søger at forcere denne frem paa ulovligt Grundlag og paa Bekostning af Arbejdernes berettigede Interesser.

Peter Andersen jubilerer.

Den 6. Maj kan Næstformand i Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, *Peter Andersen*, fejre 25 Aars Dagen for sit Valg til Formand for de københavnske Grovsmede, Københavns Afdeling 3, og han

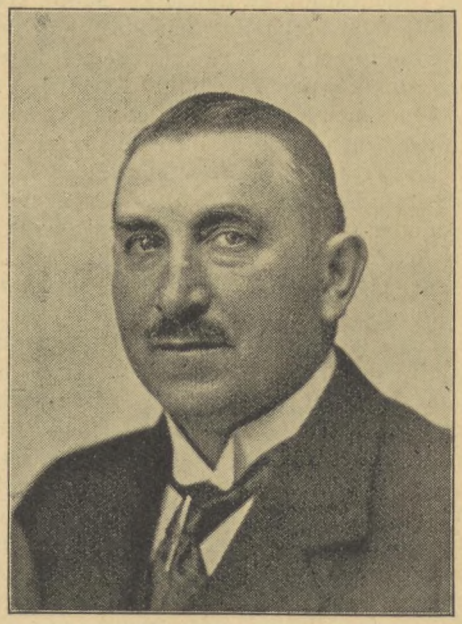

har samtidig været Medlem af Smedeforbundets Hovedbestyrelse i 25 Aar.

Som ganske ung Svend kom han til København fra Stege, hvor han var udlært som Grovsmed, og blev den 7. Januar 1899 indmeldt i Grovsmedenes Fagforening i København. Indtil han i April Maaned 1919 blev ansat som Sekretær i Smedeforbundet, har han med en Afbrydelse paa ½ Aars Tid, da han arbejdede i Nykøbing Sj., arbejdet som Beslagsmed paa en Række større Værksteder i København og sidst i de københavnske Smedes kooperative Virksomhed, A/S „Aurora".

Allerede i 1906 blev Andersen Medlem af Bestyrelsen for Afdeling 3, der, da han blev valgt til Formand, talte 416 Medlemmer. Sporvejenes Elektrificering og ikke mindst Automobilernes Fremtrængen har medført, at Afdelingens Medlemstal har været i stadig Dalen. Yderligere maatte Fagforeningen ved Reorganisationen af de københavnske Afdelinger i 1920 afgive adskillige Medlemmer, bl. a. til Afdeling 6, der omfatter de kommunale Smede, og Afdeling 11, Reparatørerne, saaledes at Medlemstallet gik ned til 250. I de senere Aar er der dog noteret en lille Fremgang, idet Grovsmedene nu tæller 295, hvilket skyldes det øgede Antal, der beskæftiges paa Jernbjælkelagrene.

Da Peter Andersen blev Formand for de københavnske Grovsmede, blev han samtidig Medlem af Smedeforbundets Hovedbestyrelse, hvoraf de københavnske Afdelingsformænd dengang var selvskrevne

Medlemmer. I 1919 blev han som nævnt ansat som Sekretær i Smedeforbundet, og paa den ekstraordinære Kongres i August 1926 valgt til Forbundets Næstformand. Det er saaledes en lang og udviklingsrig Virksomhed, Peter Andersen har udfoldet. Baade som Formand for de københavnske Grovsmede, som Hovedbestyrelsesmedlem og som Sekretær har han været sin Organisation en udmærket Mand. Han har saaledes udført et betydeligt Arbejde for at faa højnet de lave Lønninger, som Grovsmedene tidligere oppebar, og som ikke stod i Forhold til Arbejdets Natur, og det lykkedes ham efterhaanden at faa Grovsmedenes Lønninger op paa Højde med de øvrige Smedes.

Som Sekretær har han udført et godt og solidt Arbejde ikke mindst som Forhandler paa mangfoldige Mæglingsmøder rundt om i Landet og overalt, hvor han som Repræsentant for sin Organisation skulde varetage dens Interesser. En næsten urokkelig Ro gør ham velegnet til at være Formidler mellem modsatte Anskuelser, og hans tilforladelige Optræden bidrager til at vække Tillid til ham baade hos de Medlemmer, hvis Interesser han skal varetage, og hos Modparten, hvortil kommer uangribelig Redelighed og Loyalitet baade overfor Organisationen, overfor Medlemmerne og overfor Arbejdsgiverne.

Vi ønsker Peter Andersen til Lykke og ved os i sikker Overensstemmelse saavel med de københavnske Grovsmede som med Medlemmerne i al Almindelighed, naar vi ved denne Lejlighed bringer ham en oprigtig Tak for hans solide Virksomhed for den Organisation, hvis Trivsel og Fremgang ligger ham overordentlig stærkt paa Sinde.

Metalarbejderne og Fascismen i Østrig.

Af *Josef Belina*, Prag.

Allerede længe før de østrigske Arbejderes bevæbnede Opstand havde Politiet i Wien sin Opmærksomhed i særlig Grad henvendt paa Fagforeningerne. Saaledes proklamerede man allerede i Begyndelsen af December Maaned den saakaldte „Julefred", som varede til Slutningen af Januar. I dette Tidsrum umuliggjorde man ikke blot alle Medlems- og Bedriftsmøder, men alle Fagforeningernes Aktioner, ja, enhver Bevægelse fra Funktionærernes Side blev kontrolleret paa det skarpeste. Metalarbejderforbundets Hus i Wien blev Dag og Nat bevogtet af Opdagere, og om alt, hvad der skete dér, blev der afgivet nøjagtige Rapporter til Politidirektionen. Tillige blev alle Telefonsamtaler aflyttede, saa at der egentlig allerede længe før de blodige Begivenheder i Februar faktisk bestod Undtagelsestilstand mod Arbejderstanden.

En Uge før Opstanden blev Kontrolforholdsreglerne yderligere forstærkede, og der begyndte en Periode med Husundersøgelser. Saaledes kørte Torsdag den 8. Februar Kl. 3½ Eftermiddag pludselig to af Politiets Panserautomobiler op foran Forbundshuset. Ud af dem steg henved 40 Politibetjente, der var bevæbnede med Karabiner. Med paasat Bajonet og udrustede med Staalhjelme besatte de straks hele Bygningen. Til dem sluttede sig henved en Snes civile Betjente, den kommanderende Politiofficer og nogle Politikommissærer. Hver Dør blev besat af nogle Politibetjente, og man meddelte de tilstedeværende Forbundsfunktionærer, at ingen maatte forlade Huset, og at ingen vilde faa Adgang til Huset. Ogsaa Telefonbokserne blev besat, og saa begyndte Politibetjentenes „Arbejde". Alle Skabe, Skriveborde o. s. v. maatte aabnes, og hvor Nøglerne ikke var til Stede, brød man simpelthen alt op. Enhver Krog i Kontorerne og senere ogsaa Loftet og Kælderen blev gennemsøgt paa det grundigste. Bagefter viste det sig, at man af en Stikker var blevet gjort opmærksom paa, at der Dagen før var blevet læsset en Kasse af foran Forbundshuset. Denne Kasse stod der endnu uden at være aabnet, og den indeholdt en Bogsending fra Biblioteket i en Lokalgruppe i Provinsen. Husundersøgelsen gav et ganske negativt Resultat. Vaaben, som man ledte efter, blev ikke fundet, og ved Femtiden forlod Politiet atter Huset. Men denne Undersøgelse, der havde Karakteren af et Overfald, viste tydelig Hjemmeværnsmændenes Planer, idet disse allerede havde forkyndt, at de nu vilde skabe „grundig" Orden, men derved undlod disse Helte ikke i Forvejen at bemægtige sig Arbejdernes Vaaben eller dog at gøre Forsøg derpaa.

Da saa Generalstrejken brød løs den 12. Februar, var Politiet atter straks til Stede. Allerede Kl. 2 om Eftermiddagen kom der et større Opbud, og Komedien fra 8. Februar gentog sig. Denne Gang dog med den Forskel, at de tilstedeværende Funktionærer blev forhørt, om de var Mandatarer for Partiet. Ogsaa denne Undersøgelse forløb resultatløst, men alligevel fik Viceværten Befaling til ikke at lade nogen komme ind i Huset, da det var erklæret for lukket af Politiet. Saaledes blev Metalarbejderforbundets Virksomhed uden nogen som helst Dom straks paa Urolighedernes første Dag standset af Politiet.

I Løbet af de to følgende Dage forhandlede nogle af Kollegerne i det Østrigske Metalarbejderforbund med vedkommende Politikommissær for at faa det gjort muligt for Forbundet at udbetale Understøttelserne. De fik et undvigende Svar og allerede den 14. Februar om Eftermiddagen blev det i Radioen meddelt, at Metal- og Bjergarbejderforbundet var opløst. De ansvarlige Funktionærer fik da ogsaa næste Dag Opløsningsdekretet tilstillet.

Da den østrigske Regering atter og atter paaberaaber sig, at den har truffet sine Foranstaltninger af Hensyn til Roen og den truede borgerlige Orden, fortjener det at fremhæves, at man ved Politiets Besættelse borttog alle de 14 Skrivemaskiner, Regnemaskiner, Papir, Konvolutter o. s. v., der fandtes i Forbundshuset, simpelthen læssede dem op i Politibilen og slæbte dem bort, d. v. s. de blev altsaa

stjaalet. Trods alle Henvendelser fra den Regeringsraad, der har faaet overdraget Likvideringen af Forbundet, er de heller ikke igen blevet bragt tilveje. Man har simpelthen fordelt dem og saa bragt 4 gamle Maskiner, som man har købt hos en Mand, der handler med gammelt Jern, for et Par Groschen, tilbage i Stedet for dem. Hvad Politiet ikke kunde tage med, blev forseglet. Dernæst blev alle Metalarbejderforbundets Funktionærer, særlig de, som havde et eller andet socialdemokratisk Mandat, som var Rigsdagsmænd eller Byraadsmedlemmer, arresteret. Blandt de arresterede er Forbundets Formand Kollega *Kogler*, som fik et Nervesammenbrud, men som man alligevel beholdt i Fængslet og nægtede at overføre til et Hospital, endvidere Næstformændene *Alois Bauer* og *Karl Reisinger*, Nationalraad *Viktor Stein*, Formændene for den lokale Wienerafdeling *Krenn* og *Berthold*, samt Kommunalraad *Meisel*. De er alle i Politifængsel, hvor de uden ringeste Retsgrundlag holdes fanget siden Midten af Februar Maaned, skønt man efter østrigsk Ret ikke maa holde nogen i Politiarrest i mere end 48 Timer, uden at der bliver rejst Anklage imod ham. I sidstnævnte Tilfælde skal han stilles for den almindelige Domstol eller i modsat Fald løslades. Man ser, at „Ordenens kristelige Vogtere" bryder sig meget lidt om Lov og Ret.

Faa Dage efter blev Forbundets Sekretær, Kollega *Fritz Tomandl* underrettet om, at det østrigske Metal- og Bjergarbejderforbund vilde blive likvideret, og at det var overdraget Formanden for det Kristelige Metalarbejderforbund Hans Waldsam at tage Forbundets Formue i Forvaring og gennemføre Likvideringen. Den 26. Februar mødte det økonomiske Politi, som foretog en Bogrevision og konstaterede de tilstedeværende Kontantbeholdninger samt Tilgodehavenderne i Bankerne og ved Postsparekassen. Den 27. Februar blev Kollega Tomandl ført til Politidirektionen og underkastet et Forhør. Man vilde først og fremmest under alle Omstændigheder have at vide, om Forbundet havde nogensomhelst Formue i Udlandet. Senere blev Kollega Tomandl atter løsladt og skal under Tilsyn af en Regeringskommissær gennemføre Likvideringsarbejderne.

Imidlertid tilbagekaldte Hjemmeværnsminister Neustädter-Sturmer, hvem man havde overgivet Socialministeriet efter den Kristeligsociale Schmitz, og under hvilket Fagforeningsanliggender sorterer, den hidtilværende Kommissær Waldsam, der blev erstattet af Regeringsraad Eduard Schafranek. Alle Funktionærerne fik deres Opsigelse, hvorved man dog efter Tjenestesædvane anerkendte de dem tilkommende Rettigheder, d. v. s. baade den lovlige Opsigelsesfrist og de i Østrig ved Lov fastsatte Udbetalinger. Men for udadtil at kunne udfolde det nødvendige Demagogi, anordnede Hjemmeværnsministeriet, at man af Forbundets Formue i første Linje skulde dække Medlemmernes Krav og først derefter Funktionærernes. Man tilbød disse atter en ny Ansættelse, men det kan med Tilfredshed konstateres, at af 45 Funktionærer kun 2, nemlig Ungdomssekretær *Haim* og Sekretæren for 81. Pølten, *Berthold*, erklærede sig villige til at samarbejde med de Kristeligsociale, medens de øvrige under disse Omstændigheder nægtede at modtage nogen Beskæftigelse. Ikke en eneste af Funktionærerne var villig til at samarbejde med Hjemmeværnene.

Den 2. Marts udstedtes Forordningen om Oprettelse af et „Fagforeningsforbund for Arbejdere og Funktionærer i Østrig". Derefter skal der oprettes særlige Organisationsgrupper for Industri og Bjergværksdrift, for Handel, Erhverv og Trafik, for Penge- og Kreditvæsen og for de frie Fag. For de i Offentlighedens Tjeneste ansatte er der foreløbig overhovedet ikke oprettet Organisationer. Nu har det østrigske Metal- og Bjergarbejderforbund Metalarbejdere saavel fra Industrien som fra Handelen, endvidere Bjergarbejdere og Tjenestemænd, og den skal derfor efter Regeringens Anordning opløses i 4 Dele. Derved har Hjemmeværnsfolkene sikret sig Industrigruppen og har naadigst overladt Metalfaget til de Kristeligsociale. Følgen heraf er, at de af Regeringen indsatte Usurpatorer allerede begynder at slaas om Arven, og de Kristeligsociale. som allerede tæller 15,000 Medlemmer, skulde egentlig afgive ca. $^{9}/_{10}$ deraf, dels til Hjemmeværnene, dels til den ligeledes af Hjemmeværnene annekterede Bjergarbejdergruppe, saa at de kun vilde beholde en lille Brøkdel. De er naturligvis ikke indforstaaede med denne Deling, og saaledes kommer det stadig til de ubehageligste Rivninger.

Ledelsen af Metalarbejdernes Industrigruppe har den af det Alpine Montangesellschaft betalte Hjemmeværnsagitator og Grundlægger af de gule Organisationer *Lichtenegger* tilrevet sig. Til Formand har man indsat en absolut obskur Person, Kellner *Inidaric*, som nu altsaa skal forvalte Arven efter Dom s og Janecek. Det er simpelthen til at brække sig over! Glædeligt er det kun, at hverken de hidtidige Medlemmer eller Funktionærer har været villige til at træde i noget som helst Fællesskab med disse Røvere af Arbejderformuen. De har ganske vist besat hele Organisationsapparatet, men der mangler dem baade Medlemmer og dygtige Kræfter, der kunde være i Stand til at føre Organisationen videre eller at genopbygge den fra ny.

Men hvad Fascismen i Østrig allerede indtil nu har ødelagt, kan næppe siges. Alt, hvad der ved besværligt Opbygningsarbejde gennem Aartier var skabt, ligger nu i Ruiner. Men Arbejderstandens Trods og dens Modstand mod Dollfuss-Kursens Voldsmetoder vokser fra Dag til Dag. Man kan besætte Huse og Kontorer, man kan stjæle Arbejdernes Formue, men man kan ikke frarøve dem deres Overbevisning. De østrigske Metalarbejdere vil afvente deres Tid, de vil holde ud i Kampen og Modstanden mod Fascismen, indtil det Øjeblik kommer, da de kan holde definitiv Afregning med deres Undertrykkere og deres Bødler.

Den tyske Arbejderklasses Skæbnevej.

Fra Fagbevægelse til Arbejdsfront.

Af *Hans Bauernsohn.*

(Sluttes.)

VII. N. S. B. O.

Den Aktion, som under Ledelse af den fallerede Kemiker Ley den 2. Maj 1933 blev gennemført overfor de frie Fagforeninger, var Resultatet af et voldsomt Krav fra N. S. B. O. (Nationalsocialistisk Bedriftscelle-Organisation). Denne Underorganisation af Nazipartiet blev stiftet af den hos Firmaet Knorr-Bremse A/S, Berlin, beskæftigede nationalsocialistiske Agitator, Johannes Engel. Dannelsen af denne Gruppe skulde endelig skabe en Løsning med Hensyn til Nazipartiets Dobbeltstilling overfor Fagforeningerne.

Medens Hitler og hans Underførere paa den ene Side nærede et glødende Had til Fagforeningerne, fordi disse var Tilhængere af den „marxistiske Klassekampstanke", saa elskede de dog dette, de skolede tyske Arbejderes Instrument, med den forsmaaede Bejlers Lidenskab. Man erindrer sig blot den Udtalelse, som findes i Hitlers Bog „Min Kamp", hvori han siger, at han ikke kender nogen, som han vil betro den Opgave at omdanne Fagforeningerne i hans Aand. Men hvis der fandtes en saadan Mand, da maatte hans Billede ophænges i Walhalla i Regensburg.

Den klare Erkendelse af, at det vilde være umuligt for den nationalsocialistiske Bevægelse at gøre de 500.000 organiserede Fagforeningsmedlemmer til Nazister, førte til Dannelsen af N. S. B. O.

N. S. B. O. er saavel med Hensyn til Retningslinier som Indhold forblevet en uklar Genstand. Medens N. S. B. O.-Medlemmerne i nogle Egne i Tyskland — først og fremmest i Berlin og i Ruhromraadet — fulgte en absolut revolutionær Taktik, ja ofte anstiftede og gennemførte Strejker sammen med Kommunisterne for at skabe Vanskeligheder for de frie Fagforeninger, var de dog de allerfleste Steder i Landet rene Skruebrækker- og Harmoniorganisationer, der fulgte Arbejdsgiverne i tykt og tyndt.

Medens man nogle Steder bekæmpede de frie Fagforeninger med de gemeneste Midler, opfordrede man andre Steder N. S. B. O.-Medlemmerne til ubetinget at opretholde deres Medlemsskab i de frie Fagforeninger, ja endog at smugle sig ind, saaledes at de kunde danne Sprængkolonner i disse Arbejderforeninger.

Nogle Citater vil bevise foranstaaende. Foran os ligger et hemmeligt Cirkulære, som N. S. B. O.-Kredsledelsen for Frankfurt am Main udsendte i 1930. Det hed heri:

„Den nationalsocialistiske Bedriftsfunktionær har følgende Opgaver:

1. At ramme Marxismen paa dens stærkeste Bolværk — Bedrifterne.
2. At gøre Bedrifterne til Nationalsocialismens Højborge.

I Agitationen er Kendskabet til Nationalsocialismens Indstilling til Fagforeningerne betydningsfuld. Enhver Arbejder og Funktionær kan og skal blive i sin Fagforening (ogsaa hvis det er en fri faglig), saafremt han da overhovedet er organiseret. Han forbliver økonomisk organiseret i Fagforeningen, politisk maa han finde Vejen til N. S. D. A. P. (Det nationalsocialistiske tyske Arbejderparti). Samtidig Medlemsskab i Fagforening og N. S. D. A. P. er ikke uforeneligt.

N. S. D. A. P. ser i den nu tilstræbte Bedriftscelle-Organisation det Grundlag, paa hvilket til sin Tid de nationalsocialistiske Fagforeninger kan dannes, indtil da anbefales det de Partifæller, der er beskæftigede som Arbejdere, Funktionærer og Tjenestemænd at forblive i Fagforbundene og der, ved Hjælp af den i disse Forbunds Love garanterede politiske Neutralitet, forhindre enhver Propaganda til Fordel for de marxistiske og demokratiske Partier."

Samtidig bliver det i dette Cirkulære ganske aabent og kynisk indrømmet, at man godt kan bruge disse Arbejderforbund, som man engang vil ødelægge, som Malkeko:

„Fortsat Medlemsskab i de bestaaende Fagforeninger byder, trods de aabenbare Mangler, som disse er behæftede med, de enkelte Arbejdere økonomiske Fordele, som man ikke skal vise fra sig".

I dette Cirkulære hed det endnu, at N. S. B. O.-Medlemmerne var forpligtede til at vise Solidaritet ved eventuelle Arbejdskampe. Kredsledelsen truede enhver nationalsocialistisk Skruebrækker med Udelukkelse.

Det var inden Hitlers Sejr! Forlængst er disse arbejdervenlige, klassekampfarvede Toner forsvundet fra N. S. B. O.'s Rækker.

Netop i disse Dage bliver der foretaget Valg til de saakaldte Tillidsraad (Se Fagbladets Nr. 4: „Et Folk bliver lagt i Slavelænker"). Og det er interessant at høre, hvad N. S. B. O. inden Overtagelsen af Fagforeningerne mente om denne Institution. I den allerede nævnte Bekendtgørelse hed det derom:

„Vi Nationalsocialister tilslutter os Bedriftsraadstanken. Den nuværende Lov (1930) er ikke tilfredsstillende for vore Krav. Først den nationalsocialistiske Stat vil opfylde de nationalsocialistiske Krav om Andel i Ejendomsretten, Andel i Ledelsen og Andel i Overskuddet af Bedrifterne!"

Denne Proklamation lyder ligefrem som en Haan, naar man ser paa de paagældende Bestemmelser i Loven til Ordning af det nationale Arbejde.

Lige saa interessant er det at se nærmere paa den Propaganda, som N. S. B. O.-Heltene drev endnu i Begyndelsen af Aaret 1933 — altsaa kort før Hitlers Sejr. Foran os ligger en officiel Agitationsskrivelse, hvori følgende hævdes:

„Hvorledes stiller Hitler sig til Lønreduktion? Hitlerbevægelsen *afviser paa det bestemteste en Lønreduktion, som den Kapitalisterne i Dag gennemfører.* Hitlerbevægelsen understøtter Arbejderklassen i dens Kamp for Retten til at leve."

Læg vel Mærke til: Man afviser kun den Lønreduktion, „som Kapitalisterne i Dag gennemfører!" Der var dengang endnu ikke Tale om Lønreduktion under Hitlerdiktaturet.

D'Herrer løj videre: *„Hvorledes stiller Hitler sig til Overenskomstretten?* Hitlerbevægelsen er for Bibeholdelsen af Overenskomstsystemet og fordømmer ethvert Forsøg paa at ødelægge dette."

Allerede et halvt Aar efter Sejren forkyndte Arbejdsfront-Føreren, Dr. Ley, at der ikke mere vilde findes Overenskomster, uden at N. S. B. O. satte sig derimod, altsaa mod hvad den dog havde lovet.

Saa besvarer man frækt Spørgsmaalet: *„Hvorledes stiller Hitler sig til Strejken?"* paa følgende Maade:

„Hitlerbevægelsen anerkender Arbejderklassens Strejkeret."

Men allerede faa Uger efter Omdelingen af denne Pamflet sad Hitler i Rigskanslerstolen og gav Diktaturlovene, hvorefter ethvert Strejkeforsøg blev fulgt af barbariske Straffe.

Disse Folk fra N. S. B. O., der saa lidet mandigt forraadte deres Løfter og Overbevisning, blot for at kunne være til Stede ved Fordelingen af Pladserne ved Fodertruget, blev kort efter Magtovertagelsen af deres egen Partiledelse behandlet som Skidtet under Skosaalerne.

Medens Ledelsen af N. S. B. O. før Magtovertagelsen i Fagforeningerne lagde Vægt paa at faa saa mange nye Medlemmer som muligt, befalede Partiledelsen en Lukning for Tilgang af Medlemmer og forbød derved Organisationen at styrke sin Magt. Da Lukningen blev ophævet, skete det med følgende Bekendtgørelse:

„Arbejdsgivere, som er Partimedlemmer, kan med øjeblikkelig Virkning optages i N. S. B. O. og skal føres i et særligt Kartotek i Distrikt-Bedriftscelle-Afdelingen. Angaaende Bidragsreguleringen vil der udgaa Anvisning fra Kassereren. Undertegnet: Walter Schuhmann."

Man forbød altsaa N. S. B. O. at optage Arbejdere, men tvang den til at indrullere Arbejdsgivere i sine Rækker. *Et af de første nye Medlemmer i den nationalsocialistiske Bedriftscelle-Organisation blev Hr. Friedrich Krupp fra Bohlen-Halbach!*

Dermed var den revolutionære Drøm om national Socialisme indenfor N. S. B. O. definitivt til Ende.

VIII. Efter Røveriet.

Men foreløbig mærkede Herrerne fra N. S. B. O. ikke, at de i Løbet af kort Tid vilde lide Skibbrud. De vidste, at deres Medlemsskab i N. S. B. O. kun havde et Formaal, nemlig efter Hitlers Sejr at møde med de nødvendige Fagforeningsfunktionærer. Og derfor finder vi efter Besættelsen af Fagforeningerne den 2. Maj rundt om i hele Tyskland Titusinder af Kommissærer og Underkommissærer, der ved egen Hjælp havde sat sig ind i disse Stillinger, og som syede Stjerner og Snore paa deres Uniformsjakker og glad begyndte at regere. Da ingen af disse nybagte Kommissærer havde nogen Sagkundskab, var de kloge nok til foreløbig at lade de gamle Fagforeningsfunktionærer blive ved Siden af sig i Embederne.

Det er under Hensyn til denne Fremgangsmaade ofte blevet bebrejdet de gamle Fagforeningsfunktionærer, at de havde arbejdet under den nye Ledelse og saaledes muliggjort Nazifunktionærernes Indarbejdelse. Man hævder, at en fælles Arbejdsvægring fra samtlige Fagforeningsfunktionærers Side vilde have vanskeliggjort, om ikke umuliggjort en Videreførelse efter Røveriet. Der er utvivlsomt meget rigtigt deri. Men man maa jo ved Bedømmelsen af disse Ting ikke overse, at Fagforeningssekretærernes Arbejdsydelse ikke var andet end en konsekvent Videreførelse af den fra Ledelsens Side paabegyndte Linie. Man troede jo netop, at man saa længe som muligt maatte holde Stillingerne i Organisationerne og ved Kassererpultene, fordi man havde det indbildte Haab dog maaske at kunne redde noget for Arbejderne. Fyndordet om det nationalsocialistiske Magtkravs Totalitet begyndte først senere sit Kredsløb.

Desuden var en fælles Arbejdsvægring af Fagforeningssekretærerne ogsaa teknisk uigennemførlig. For det første blev Tusinder af Fagforeningsfunktionærer bogstaveligt med Vaabenmagt tvunget til at følge Nazisternes Anordninger. Ve den, som modsatte sig deres Vilje! Tusinder af trofaste Klassefæller i Fagbevægelsen er blevet myrdet af disse Bæster, kun fordi de vilde forblive trofaste imod deres Overbevisning.

To saadanne Tilfælde kender Forfatteren af denne Artikel af egen Erfaring. Derfor nævnes de her. Fagforeningssekretær Mathias Theissen fra Braunschweig, Leder af Bygningsarbejderforbundet, blev under Medvirkning af en ung Mand, den nuværende Justitsminister i Braunschweig, i Ordets sande Betydning slaaet ihjel med Piske, kun fordi han ikke vilde afsværge sin Overbevisning. Og hans Ven, Sekretær i Jernbaneforbundet i Braunschweig, Hermann Basse, blev efter grufulde Mishandlinger kastet ud fra 4. Sal i Fagforeningshuset, fordi han ikke hurtigt nok vilde udlevere Forbundskassen.

Hvem vil under disse Omstændigheder kaste Sten paa den, der tænderskærende bøjede sig for de haarde Kendsgerninger? Hertil kommer en anden

Ting. En organiseret Arbejdsvægring i Fagforeningskontorerne var umuliggjort ved Nationalsocialisternes pludselige Overfald. Intet Cirkulære, intet Flyveblad, ingen Avis kunde udkomme uden N.S.D.A.P.'s Vilje.

Desuden havde en heldig gennemført Modaktion fra Fagforeningsfunktionærerne dog ikke kunnet ændre Kendsgerningerne, thi Nationalsocialisterne havde jo slet ikke til Hensigt at ville lade Fagforeningerne bestaa fortsat. Om „Aktionskomiteen for Gennemførelse af Forholdsregler mod de frie Fagforeninger", Nationalsocialisterne Statsraad Ley, Rigsdagsmand Schmer, Kommissær Schumann, Organisationsleder Muchow, Kommissær Pepler, Bankdirektør Müller o. s. v., allerede var klar over, at det var Hensigten at opløse Forbundene, da de fortalte den tyske Arbejderbefolkning, at de havde ikke røvet Fagforeningerne, men tværtimod reddet dem, ja det vil først en senere Tid bringe for Dagen.

Den tyske Arbejderklasse blev efter det sidste Slag imod dens Organisationer grebet af en uhyre Ophidselse. For at dæmpe denne udstødte Fagforeningsrøverne et falsk klingende Korruptionshyl, der hørtes viden om. Førere som Leipart, Grassmann, Tarnow, Löbe og andre blev beskyldt for kæmpemæssige Underslæb. Denne Hetz naaede sit Højdepunkt i følgende Udladning fra Lederen af de tyske Arbejderes Fællesforbund, Oskar Krüger:

> Fagforeningerne var en Hær af Korruption af en saa uhyre Udstrækning, at intet Menneske er i Stand til at danne sig blot et nogenlunde rigtigt Billede deraf. De dannede en eneste Korruptionssump!
>
> Det drejede sig om, at det nye Tyskland stod foran den Kendsgerning, at Fagforeningsbureaukratiet som Helhed indtil en uhyre Procentdel var at betragte som fuldkommen usle Karakterer.
>
> Fremtrædende Mangel paa Respekt for offentlige Formuer, Fagforeningsbonzernes oprivende Luxusmani, uordentlig Pengeforvaltninger og et i enhver Henseende forkasteligt Pengespild i en ganske utænkelig Udstrækning havde i den Grad ødelagt Fagforeningerne materielt, at en lang Række ogsaa af de største Forbund var ude af Stand til at dække Fordringerne, et større Antal stod lige foran en lignende Situation, medens en tredie Gruppe med Haanden paa Kassebogen nemt kan udregne, hvornaar ogsaa deres hidtil besværligt opretholdte Likviditet ikke mere kan opretholdes.

Det vovede disse Lykkeriddere af Hagekorset, udstyrede med Statsmagtens Beskyttelse, at sige om de Folk, der havde ofret et helt Livs Kræfter paa at drive Arbejderbevægelsen fremad. Det vovede de at paastaa om Organisationer, der i Regnskabsaaret før Hitlers Sejr anvendte 216.000.000 Rmk. til Dækning af deres løbende Udgifter, uden at have modtaget en eneste Øres Tilskud fra Riget, Staterne eller Kommunerne.

Af denne Kæmpesum blev anvendt til

Arbejdskampe	10	Mill.
Oplysningsarbejde	11	—
Agitation	19	—
Indre faglig Virksomhed	11	—
Arbejdsløshedsunderstøttelse	69,1	—
Sygeunderstøttelse	17,1	—
Begravelseshjælp	4,2	—
Invalideunderstøttelse	4	—
Rejseunderstøttelse	1,16	—
Retshjælp og anden Understøttelse	2,8	—

Disse Tal taler tydeligere end Fagforeningstyvenes Skraal om de frie tyske Fagforeningers fremragende Ydedygtighed.

Men Fagforeningsrøverne blev selv, før end de havde troet det, tvunget til at tilbagekalde deres egne Løgne. Allerede den 13. Maj saa N. S. B. O.'s Befuldmægtigede i Tysk Metalarbejderforbund sig tvunget til i „Metalarbejder-Tidende" at erklære følgende:

> „Revisionen af Kasseforholdene i Tysk Metalarbejderforbund er endnu ikke helt afsluttet. Alligevel kan det allerede i Dag siges, at Forbundets Finansforhold er sunde, saaledes at Forbundet under den Forudsætning, at dets Medlemmer nu under den nye Ledelse vil vise det Troskab, ved egne Kræfter vil kunne opfylde sine Forpligtelser."

Endnu tydeligere tog N. S. B. O.-Fuldmægtigen i „Korrespondent for Bogtrykkere og Skriftstøbere" samme Dag Stilling til Tingene:

> „Efter den forventede og i Mellemtiden gennemførte Overtagelse af Fagforeningerne er der fra visse Sider (!) forsøgt at bringe Forvirring ind i Arbejderklassen. Det lykkedes ogsaa delvis, og mange forsigtige Fagforeningsmedlemmer tror paa Grund af saadanne Rygter, at de handler klogt, naar de indtager en afventende Stilling med Hensyn til Kontingentbetalingen. Men i Virkeligheden handler saadanne Fagforeningsmedlemmer meget uklogt, thi de skader kun sig selv ved Fortabelsen af deres Understøttelsesret.
>
> Ofte viger man end ikke tilbage for den Bagvaskelse, at Kontingentet ikke er betalt til Opfyldelsen af Medlemmernes Rettigheder og Krav, men for Bonzernes Skyld. *Det er derfor vigtigt, at det nu fra talrige Steder berettes, at Befuldmægtigede fra N. S. D. A. P. eller indsatte Kommissærer lod Fagforeningernes Hoved- og samtlige Afdelingskasser revidere af edsvorne Regnskabsrevisorer eller Embedspersoner, med det Resultat, at hele Kasseførelsen maatte betegnes som absolut uangribelig.*"

Centralkomitémøde i Metalarbejderinternationalen.

Internationalt Metalarbejderforbunds Centralkomité afholdt i Dagene 3. og 4. Marts Møde i Paris. Der var mødt 15 Repræsentanter fra følgende Lande: England, Belgien, Frankrig, Tjekkoslovakiet, Holland, Spanien, Ungarn, Norge, Schweiz og Sverige. Danmark var ikke repræsenteret, da Mødet jo fandt Sted, medens Overenskomstforhandlingerne stod paa. Forbundene i Finland, Rumænien, Jugoslavien, Polen og Luxemburg havde paa Grund af økonomiske Forhold ikke kunnet sende Repræsentanter, og at Østrig ikke var repræsenteret havde sine letforklarlige Grunde.

Som første Punkt drøftedes de gennem Krisen og Fascismen i forskellige Lande skabte økonomiske og politiske Forhold.

Over Forholdene i *Tyskland* forelaa en skriftlig Rapport, hvoraf det fremgik, at den virkelige Arbejdsløshed i Landet nu er større end før Fascismens Gennembrud. Ifølge de officielle Tal udgjorde de beskæftigedes Antal i Slutningen af 1933 ialt 13.287.126 og de arbejdsløses Antal ca. 4.058.000. I Henhold til det statistiske Rigsministeriums Oplysninger finder der dog i Landet 20.837.000 Arbejdere, og der er saaledes 3½ Mill. Arbejdere, som hverken er talt med blandt de arbejdende eller blandt de arbejdsløse. Dersom man sammenligner med lignende Tal fra 1931, konstaterer man, at der da var beskæftiget 15.197.000 Arbejdere, altsaa betydeligt flere end i 1933. Reallønningerne er sunket med ca. 10 pCt., siden Hitler-Regimentets Tiltrædelse, og desuden er der indført nye økonomiske Byrder, hvorved Realindkomsten yderligere er sænket. Landets Arbejderklasse har saaledes bittert mærket Følgerne af Nazismens Sejr.

Forholdene i *Østrig* var Genstand for en indgaaende Drøftelse, hvorunder man kom ind paa de Aarsager og Omstændigheder, der havde ført til vore højtskattede østrigske Kammeraters sørgelige Skæbne. Centralkomiteen vedtog enstemmigt følgende Udtalelse:

„Internationalt Metalarbejderforbunds Centralkomité, samlet til Møde i Paris i Dagene den 3. og 4. Marts 1934, er paa det smerteligste berørt af Begivenhederne i Østrig og tilsiger den østrigske Arbejderklasse, i Særdeleshed Metalarbejderne, sin dybtfølte Solidaritet i dens heroiske Kamp imod den kristeligfascistiske Reaktion. Ofrene for denne haarde sociale Kamp maa beundres for den Opofrelse, de har lagt for Dagen, i Bestræbelserne for at redde Arbejdernes Frihed og yde Fascismen Modstand.

Centralkomiteen tilsiger den østrigske Arbejderklasse det internationale Metalarbejderforbunds aktive Solidaritet og beslutter af al Kraft at deltage i den af den faglige Internationale indledede Hjælpeaktion.

Den forpligter sig til ved alle Midler at fortsætte og befordre den internationale Arbejderbevægelse i Overbevisningen om, at det sociale Regimes Idé, trods Reaktionens og Fascismens delvise Sejre, vil blive Virkelighed, hvorved Arbejderklassen bliver sikret sin retmæssige Stilling og de Rettigheder, som tilkommer den."

I Forbindelse hermed aflagdes Beretning om de økonomiske Hjælpeforanstaltninger, der allerede er foretaget fra en Del Organisationers Side, og rettedes en Opfordring til de tilsluttede Organisationer om fortsat at virke for, at Landsorganisationerne gennem den faglige Internationale bevilger Midler til en Hjælpeaktion, samt at de eventuelt selv bevilger Midler, som i saa Fald af Metalarbejderinternationalen paa betryggende Maade kan fordeles blandt Ofrene.

Af de øvrige Rapporter kan nævnes, at den spanske Arbejderklasse befinder sig i en fortvivlet alvorlig Kamp. Efter det sidste skæbnesvangre Valg, hvor Reaktionen ved Hjælp af de gemeneste Midler, Bedrageri og Bestikkelse, opnaaede en Sejr, er der ført en stærk Højrekurs. Man forsøger at frarøve den unge, lovende, spanske Arbejderklasse de opnaaede sociale Erobringer, og det er ikke udelukket, at den Fortvivlelse, der breder sig i de retsløse, undertrykte Arbejdermasser, kan føre til en ny Borgerkrig.

I Schweiz befinder Arbejderne sig for Tiden i en heftig Kamp imod en yderligere Forringelse af deres Lønninger. I Belgien og Frankrig, hvor Forholdene endnu er relativt gode for Arbejderne, men hvor der dog hersker stor Arbejdsløshed, har Fagbevægelsen fremsat Økonomiplaner til Mildnelse af Krisen og træder saaledes endelig igen fra Defensiven over i Offensiven. Regeringen og Offentlighed har ikke afvist Projekterne, og der er saaledes en beretiget Forhaabning om, at Aktionen vil bringe Resultater.

Fra Storbritannien kommer dog lyse Meddelelser om økonomisk og politisk Bedring. Det er lykkedes i de sidste Maaneder, dog desværre ogsaa ved kunstige Foranstaltninger, at sætte Liv i Industrien, især Metalindustrien, saaledes at det er lykkedes til en vis Grad at dæmme op for Arbejdsløsheden. Politisk er det lykkedes Storbritanniens Arbejderklasse efter det katastrofale Nederlag ved sidste Parlamentsvalg at erobre betydelige nye Omraader.

Regnskabet for Aaret 1933 blev forelagt og godkendt, og det besluttedes at fastsætte Kontingentet til den tidligere Højde, for derved at opretholde det internationale Forbunds Slagkraft og Virksomhed.

Endvidere tog man Stilling til de af den faglige Internationale udarbejdede Reorganisationsplaner med Hensyn til Faginternationalerne, hvorved der er foreslaaet en vis Sammensmeltning af Fagsekretariaterne og den faglige Central. Centralkomiteen tog Stilling imod dette Forslag.

Det besluttedes at indkalde til Kongres i August Maaned i Aar, og som Kongresby valgte man Prag, men antagelig vil Kongressen dog finde Sted i London i Forbindelse med, at den engelske Arbejderbevægelse fejrer 100-Aarsdagen for de første Forsøg paa at danne en Arbejderbevægelse i England, idet der efter Centralkomitémødet fra det engelske Metalarbejderforbund er indløbet en Indbydelse til at forlægge Kongressen til London i den nævnte Anledning.

Majdagen.

Opraab fra De samvirkende Fagforbund.

Til Fagorganisationerne i Danmark
og Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

Med Begivenhederne i den øvrige Verden som Baggrund er der i Aar den størst mulige Anledning til at demonstrere Arbejderklassens Enhed. De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg opfordrer derfor alle danske Arbejdere til at fejre Majdagen ved almindelig Arbejdshvile og Demonstrationer overalt i Landet, hvor det er muligt.

Forholdene Verden over er præget af den højtspændte økonomiske Krisesituation. Overalt gærer og syder det, overalt søger Arbejdernes Fjender at udnytte den af Forholdene voksende Nød og Utilfredshed til at lægge Demokratiet for Had, og hvor de har følt sig stærke nok, har de fejet det til Side og gennemført Diktaturet, hvorunder Arbejderklassen er trængt tilbage til Fortidens Trællekaar, hvor ethvert Krav om Frihed og social Retfærdighed bringes til Tavshed ved Voldshandlinger og Blodsudgydelser.

Skal danske Arbejdere gøre sig Haab om at undgaa tilsvarende Tilstande, maa Enhed og Sammenhold bevares; thi kun derved kan Demokratiet — Friheden og Folkestyret — værnes.

Danske Arbejdere maa, som en enstemmig Protest imod de af Magthaverne skabte Tilstande, manifestere deres Stilling ved i Titusindetal at samle sig om Fanerne den 1. Maj, saaledes at det bliver gjort vore Modstandere forstaaeligt, at vi ikke er til Sinds frivilligt at afgive en eneste af de Skanser, det gennem Demokratiet har været muligt at erobre, og at vi fortsat vil sætte ind for Gennemførelsen af Forholdsregler, der kan bringe os ud af de af det kapitalistiske Samfundssystem skabte kaotiske Tilstande og over i saadanne, hvor det nuværende Produktions- og Fordelingssystem afløses af et System, hvis Grundprincip bliver Tilfredsstillelsen af Menneskehedens almene Behov.

Forretningsudvalget retter derfor sin kraftigste Appel til Arbejderne i By som paa Land om at fejre 1. Maj — Arbejderklassens internationale Fest- og Demonstrationsdag — og man henstiller til Fagforeningerne, i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger, gennem Fællesorganisationerne at foranstalte Møder, eventuelt i Forbindelse med Procession gennem Gaderne.

Festtegn og Sange faas til Anskaffelsespris hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer Hans Jacobsen, Rosenørns Allé 12, 2. Sal, København V.

P. F. V.
Vilh. Nygaard. *Chr. Brun.*

Populær Samfundsøkonomi.

Kødordningen og dens Forudsætninger.

Hvis et Skib ikke har noget at sejle med, bliver det lagt op. Vandet bliver blæst af Kedlerne, Maskineriet smurt ind, Lugerne skalkede o. s. v. — Der kan gaa et halvt, et helt, ja flere Aar og efter en ret ringe og lidet bekostelig Klargøring, kan det gaa i Fart som før.

Porten til en Industrivirksomhed kan stænges, den kan ligge livløs hen, og dog paa et hvilket som helst Tidspunkt efter en ringe Forbindelse fortsætte som før.

Anderledes med et Landbrug, det er ikke en død Ting; men en levende Organisme; hvis den gaar i Staa og ligger hen, koster det ikke blot Møje og Penge, men en vis naturbestemt Tid at faa den i Sving.

Denne Betragtning gælder særlig en Landbrugsform som den danske, der er udformet saaledes, at den ene Produktion griber ind i den anden som Tandhjulene i en Maskine.

Først er selve Jordens Dyrkning tilrettelagt saaledes, at Kornafgrøde, Græsmark, Staldfoder, Roer o. s. v. griber ind i hverandre, saa Jorden ved den mindst mulige Gødning opretholder den størst mulige Produktionsevne. Selv om for Eks. Priserne paa Korn falder, saa Kornavlen som enkeltstaaende Produktion bliver urentabel, kan den ikke opgives, eller blot væsentlig formindskes uden at der sker stor Skade. Det Forhold førte, som vi saa sidst, til Kornordningen.

Paa ganske samme Maade er det med Kreaturholdet. Selv om det vist kan paavises, at heller ikke dette som enkeltstaaende Produktion er rentabelt for Tiden, saa kan det af Hensyn til Grovfoderets, Hø, Staldfoder og Roers Anvendelse og Fremskaffelse af Skummetmælk til Svineproduktionen, ikke nedbringes under en vis Grænse. Men inden for denne Grænse rejser der sig en Masse Spørgsmaal, som man ikke tidligere regnede med, men hvis Løsning Krisen har gjort uafviselig.

For at en Ko skal vedligeholde sin Malkeevne, skal den kælve hvert Aar, og naar en Ko bliver 6—7 Aar gammel, vil man i Almindelighed se sin Fordel i at erstatte den med en ny. Grundet paa disse to Kendsgerninger afkaster den Mælkeproduktion, der jo er dansk Kreaturholds Hovedformaal, som

Biprodukt betydelige Kødmængder, og Kødmængder, der er større end det danske Behov.

Medens England jo har aftaget og aftager den overvejende Del af vor Flæske- og Smørproduktion, saa har det aldrig været muligt i nævneværdig Udstrækning at komme ind paa det engelske Marked med vort Oksekød. Det skyldes delvis, at dansk Oksekød, der jo er et Biprodukt, ikke som Helhed har været paa Højde i Kvalitet med Kød fra de Lande, hvor Kvægavlens Formaal i nogen Grad er Kødproduktion, og man derfor holder Racer særlig egnede til dette Formaal, som f. Eks. i England og Argentina, hvis Kød dog kommer paa det europæiske Marked i frossen Tilstand. En medvirkende Aarsag er det ogsaa, at de danske Kvægbesætninger ikke er fri for Tuberkulose.

Tyskland har stadig været Markedet for vor Overproduktion af Oksekød. Men dette Marked har været et typisk Eksempel paa planløs økonomisk Politik, svingende hid og did efter de svingende politiske Magtforhold i dette Land. Snart stillede Sagerne sig saaledes, at man kunde eksportere en Mængde levende Kreaturer, snart var det lettere at eksportere Kød, senere vilde man have de levende Kreaturer til Tyskland; men af paastaaet Hensyn til Smittefare skulde de slagtes, før de kom ind i selve Landet. Derfor byggedes de mægtige Søgrænseslagtehusanlæg i de tyske Havnebyer; men næppe var disse færdige, før en ny Ordning indførtes, og i aarevis har de vældige Anlæg ligget ubenyttede hen.

Den grafiske Tavle giver et godt Indtryk af det svingende tyske Marked, men viser samtidig, at det er ganske uberettiget, naar man fra visse Handelskredse, der aldrig har rørt en Finger, naar der ikke var stor Fortjeneste at hale hjem, har paastaaet, at den danske Andelsbevægelse ikke havde Handelsevne og kun interesserede sig for Hovedmarkederne. Af Tavlen ser vi jo nemlig, at naar Tyskland svigtede som Aftager, bestræbte man sig med Held for at afsætte Kreaturer og Kød i andre Lande, Belgien, Tjekkoslovakiet, Norge, Frankrig, Schweiz. Det tyske Marked svigtede saaledes i 1920 under de vanskelige Tider, i 1922, 23 og 24 under Inflationen og dens Følger og fra 1930 under de Vanskeligheder, der førte til „Det tredie Rige." — Det, der rejser Problemerne nu, er, som 1932 og 33 viser, den Kendsgerning, at ogsaa andre Lande driver Afspærringspolitik.

For en kortere Periode kan en Nedgang i Eksportmulighederne for Kød udlignes ved, at man formindsker Tillægget ved at søge flere Kalve end sædvanligt afsat paa Hjemmemarkedet; men hvis ikke Afsætningsmulighederne hurtigt retter sig, bliver Forholdene endnu værre, idet Kobesætningerne bliver for gamle.

Saaledes udviklede Forholdene sig allerede i de første Maaneder af 1932, og Prisen paa Oksekød dalede til ca. 1/3 af Prisen før Krigen. — Det Synspunkt, man da fra Landbruget og Regeringen anlagde, var dette: Hvis ikke Danmarks Kobestand skal

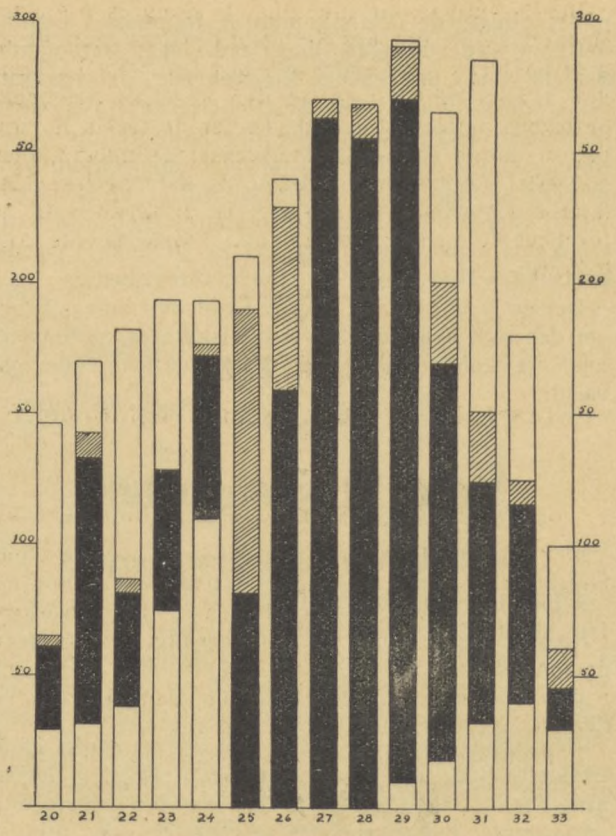

Oversigt over vor Eksport af Kreaturer og Kød 1920—1933.

Tallene paa Maalestokken angiver 1000 Kreaturer, og Kødet er omregnet til Kreaturer 200 kg pr. Ko. Den underste hvide Del angiver Antal Kreaturer eksporteret til andre Lande end Tyskland i det paagældende Aar, den sorte Del Antal Kreaturer til Tyskland, den skraverede Del Kødmængden til Tyskland. — Den sorte og den skraverede Del tilsammen angiver altsaa den samlede Eksport til Tyskland. — Den øverste hvide Del angiver Kødeksporten til andre Lande.

forringes samtidig med, at Kødpriserne kommer ud i et helt Anarki, maa der indføres en Ordning saaledes, at der ikke bruges væsentlig mere Oksekød paa det danske Marked end normalt, og det Antal Køer, der derudover skal udrangeres og ikke kan eksporteres, maa skaffes af Vejen.

Hvor urimeligt det end maa synes i en Verden, hvor Millioner lider Sult, og navnlig i Nabolandet til en Stat, der frivilligt af indrepolitiske Grunde og trods det, at den Befolkning er udsat for den skinbarlige Nød, nedsætter sin Kødimport til ca. 1/10 af det normale, ja, hvor urimeligt det end lyder, var den eneste Vej, hvorved det var muligt at opretholde den danske Kvægbesætnings Kvalitet, at destruere, altsaa ødelægge ca. 10.000 Køer pr. Maaned.

I Aar er det da blevet lidt mere rimeligt, idet en Del af de Køer, der ellers skulde destrueres, nu gaar som Kød til de Arbejdsløse, hvortil som omtalt sidst af Kornordningen er bevilget 2 Mill. Kr.

Et Lyspunkt er der dog i den af „Det tredie Rige"

nødvendiggjorde Planøkonomi i Danmark, nemlig dette, at Kødordningen i høj Grad virker fremmende paa de meget nødvendige Bestræbelser, der har været i Gang i nogle Aar, Bestræbelserne for at gøre de danske Kvægbesætninger tuberkulosefri, og endelig er der vel Anledning til at gøre opmærksom paa, at rent kemisk set saa kan de Stoffer af Næringsværdi, der findes i en Ko, erstattes med andre til en meget ringe Værdi, og det er jo denne Værdi, bortset fra Huden, der er Destruktionsværdien.

Det er jo ubestridt i højere Grad den Smag, hvorom der som bekendt ikke kan diskuteres, vi betaler, naar vi køber Kød, end dettes faktiske Næringsværdi.

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

De københavnske Bryggerier.

I Fagbladet for Marts Maaned indeholdtes en Omtale af Arbejdernes Bryggeri „Stjernen"s Teknik, og vi gav dermed et lille Billede af den mere tekniske Side af dansk Bryggerivirksomhed, der som bekendt staar paa et overordentlig højt Stade. Denne Virksomhed har, bortset fra den øvrige omfattende Beskæftigelse, som den byder, ogsaa en stor Betydning for de Haandværkere, der skal holde hele den omfattende Teknik i Gang, herunder ikke mindst Smede og Maskinarbejdere. Dette fremgaar alene af

Interiør fra Carlsberg-Bryggeriernes Kraftcentral.

den Omstændighed, at der foruden de Smede og Maskinarbejdere, der er ansat paa Bryggeriet „Stjernen", er ansat mellem 120 og 130 i den øvrige københavnske Bryggerivirksomhed, indenfor hvilken særlig Carlsberg Bryggerierne og Tuborgs Fabrikker gør sig gældende.

Som bekendt blev Carlsberg Bryggerierne anlagt i 1847 af Brygger J. C. Jacobsen under Navnet „Gammel Carlsberg". I 1870—71 byggede Jacobsen sammen med sin Søn, Carl Jacobsen, „Ny Carlsberg", som Sønnen overtog. Det er saaledes en meget gammel Virksomhed, der her er Tale om, medens Tuborg Bryggerierne først blev anlagt i 1873 og nu drives sammen med Kongens Bryghus paa Vodroffsvej samt Rahbek og Tvede Bryggerierne paa Vesterbro under Navnet „De forenede Bryggerier".

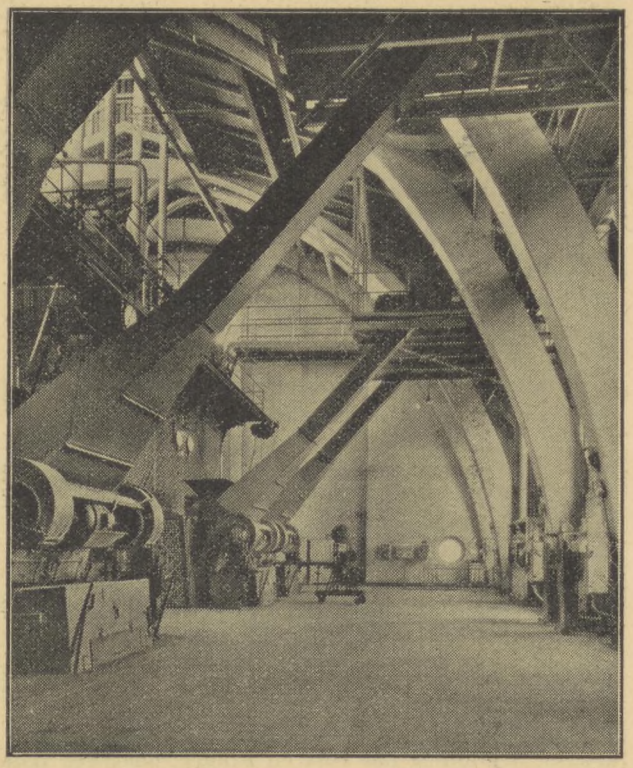

Interiør fra Carlsbergs Kedelhus.

Bryggerierne har til Vedligeholdelse af deres Drift ansat baade Bødkere, Snedkere, Tømrere, Sadelmagere, Karetmagere, Elektrikere og andre Fag, men den største Gruppe Haandværkere er Smedene og Maskinarbejderne. Det samlede Antal fastansatte faguddannede Haandværkere udgør saaledes paa Tuborg 133 og paa Carlsberg 154. Hvad der bidrager til at gøre den tekniske Indretning af dansk Bryggerivirksomhed særlig kompliceret i Modsætning til, hvad der er Tilfældet i Udlandet, er den Omstændighed, at man i Danmark i højere Grad end andre Steder i Verden benytter pasteuriseret Flaskeøl. Man regner saaledes med, at 98 pCt. af det undergærede Øl sælges som Flaskeøl. Ved Fremstillingen af Flaskeøllet anvendes en Mængde Kasse- og Flaskevaskemaskiner, Tappe-, Proppe- og Etiketteringsmaskiner, Transportsnegle, Transportbaand, Kasse- og Flaskетransportører, Pasteuriseringsapparater, Elevatorer o. s. v. Hertil kommer mange forskellige Arter af Maskiner, saaledes Dampmaskiner, Dynamoer, Kølemaskiner, Luftkompressorer, Rense-, Sortere- og Knusemaskiner for Korn, Kogekedler, Ølfiltreringsapparater, en Mængde specielle Hjælpemaskiner, utallige Pumper til alle mulige Formaal over-

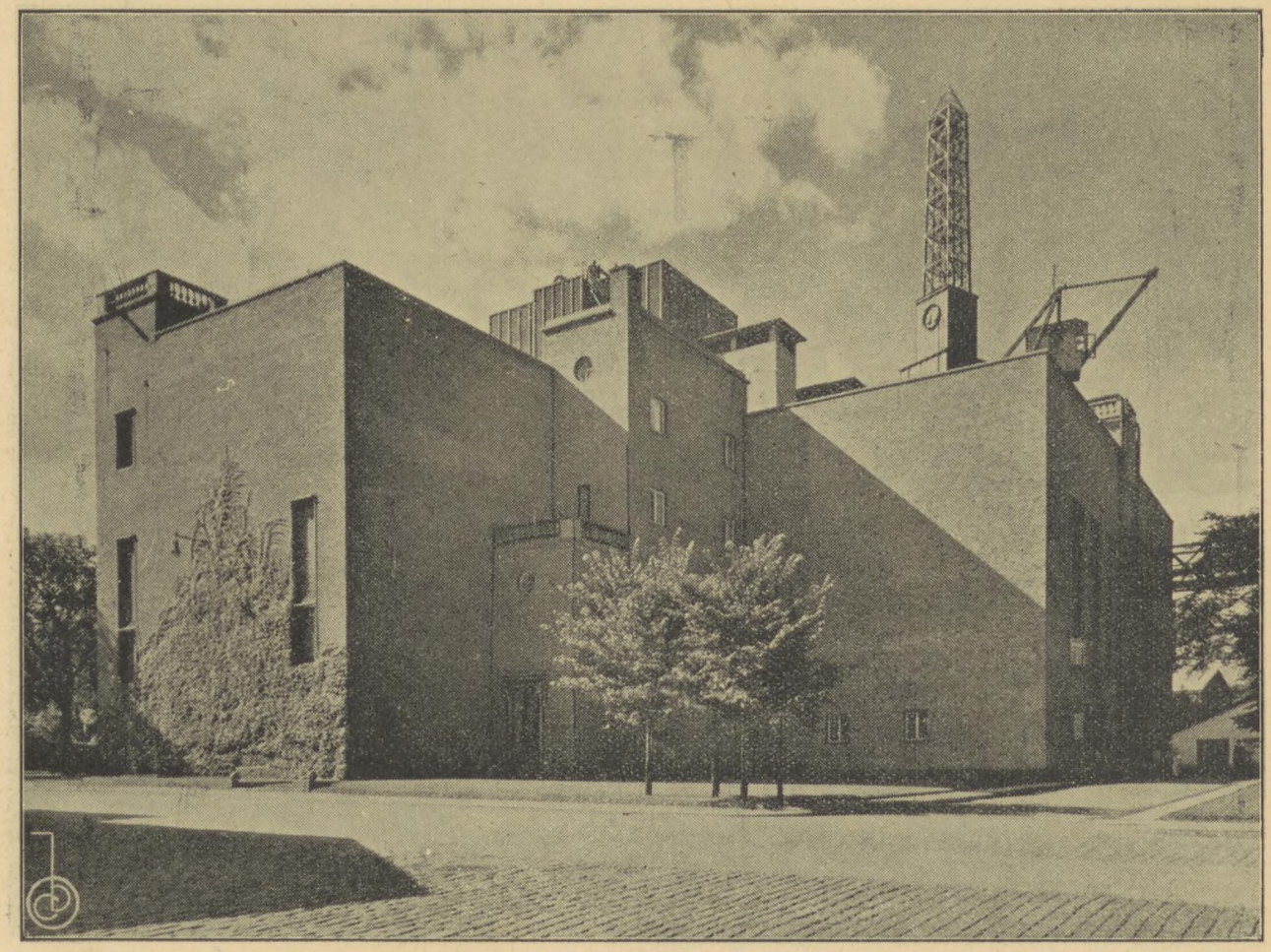

Carlsbergs nye Kraftcentral med Obelisken.

alt i Bryggerierne. Endvidere kan nævnes Kedelanlæg, Varmtvandsanlæg, Vandafhærdningsanlæg med flere Anlæg til Rensning og Sterilisering af Vand og endelig de omfattende Ledningsanlæg. Det kan saaledes anføres, at over hele Tuborgs Anlæg strækker sig et tæt forgrenet Net af delvis parallelt løbende Rørledninger for Damp af 3 forskellige Tryk, for varmt og koldt Vand, Gas, Trykluft, Kulde, Varme, med dertil hørende Returledninger. Bryggeriernes samlede Længder af Rørledninger løber op til adskillige Hundreder af Kilometer.

Vi nævnede bl. a. Dampmaskiner og kan anføre, at Danmarks største „Atlas"-Dampmaskine, en liggende Tandemmaskine med 1800 HK findes paa Carlsberg Bryggerierne. Hosstaaende ser man Carlsberg Bryggeriernes nye Kraftanstalt. De herværende Vandbeholdere kan rumme 775.000 Liter Vand, og Bygningsværket krones af Obelisken, der om Aftenen oplyst kan ses vidt omkring.

Men foruden paa de her anførte Omraader er der ogsaa en betydelig Beskæftigelse, specielt for Smedene, ved Vedligeholdelsen af Bryggeriernes Vognpark, og det kan saaledes nævnes, at paa Tuborg Bryggerierne beskæftiges i Grovsmedeværkstedet en Smedeformand og 7 Grov- og Beslagsmede, som udfører alt Vognarbejde og alle Smedearbejder, der iøvrigt er Brug for i Bryggerierne. Hertil kommer saa Hestebeslaget, som ikke er det mindst vigtige. Alene paa Tuborg Bryggerierne udgør den normale Hestebestand ca. 150 Heste, og da de til Stadighed anvendes til gennemgaaende svært Træk, er det nødvendigt, at der ved Beslaaningen lægges den største Vægt paa særlig god Tilpasning af Skoene og paa en til enhver Tid omhyggelig Udførelse af Arbejdet.

Desuden er der den store Mængde Automobiler, som anvendes, hvilket medfører betydelige Garageanlæg med Benzintanke og Servicestationer, omfattende Vognvaskeanlæg, Batteriopladningscentral og Reparationsværksted med Trykluftilbehør, hydraulisk Automobilløfter og øvrigt Udstyr. Paa Carlsberg Bryggerierne forefindes ogsaa en stor Vognsmedie, hvorimod de 200 Heste beslaas af Beslagsmede fra Byen. Et særligt Afsnit af Værkstederne er det store nye Automobilværksted og Garagerne paa Carlsberg, hvor alle Automobiler vedligeholdes under kyndig Vejledning.

Kedelanlægget paa Carlsberg Bryggerierne har en Hedeflade paa 425 m² og en Fordampningsevne af

Den nuværende Værkstedsbygning paa Tuborg.

10.000 kg Vand pr. Time. Selvfølgelig foregaar Fyring og Transport automatisk. Vandforbruget er ca. 1.300 Mill. Liter aarligt, heraf medgaar 160 Mill. til Damp og 400 Mill. til Varmtvandsforbrug.

Ligesom Tilfældet har været med Bryggeriet „Stjernen", er det et Særkende, at dansk Bryggerivirksomhed teknisk har været inde i en stadig Udvikling, og f. Eks. er baade Carlsberg og Tuborg Bryggeriernes Anlæg siden 1924, hvor de var udsat for stadig Overbelastning, dels udvidet og dels erstattet, saavel hvad angaar Kraftmaskiner som Kølemaskiner. Siden 1921 har Tuborg til Kedelanlægget anskaffet 3 Economisere med tilsammen 713 m² Hedeflade. Endvidere har man installeret et Turbine-Agregat med Tandhjulsudveksling, hvortil er koblet en 750 kw Dynamo. Turbinen kan ialt afgive 6.000 kg Damp pr. Time.

Den tekniske Udvikling har medført, at man paa Tuborg Bryggerierne har udarbejdet Projekt til Opførelse af en ny Værkstedsbygning, som snart vil blive bragt til Udførelse. Paa vedføjede Billede af en fremstillet Model vises Bygningens projekterede Udseende og Beliggenhed. Den er tænkt sammenbygget med det allerede opførte og nylig i Brug tagne Vandafhærdningsanlæg. Bygningen bliver, som det ses, paa 4 Etager, hvoraf dog den øverste er tænkt benyttet til andet Formaal.

Den største Del af Carlsberg-Produktionen er Bajerskøl og Mineralvande, men der fremstilles ogsaa lette alkoholfrie Ølsorter, derimod har Carlsberg Bryggerierne ikke Hvidt- og Skibsølbryggeri som f. Eks. De forenede Bryggerier og Bryggeriet „Hafnia".

„Hafnia" er et selvstændigt Bryggeri, der udelukkende fremstiller Hvidtøl, Skibsøl og Dobbeltøl. Om dette Bryggeri gælder det ogsaa, at det teknisk er paa Højde med Nutidens Krav.

Tuborg Fabrikkers Virksomhed omfatter Bajerskøl-Fremstillingen samt Produktionen af Mineralvande, medens de skattefrie Ølsorter samt Hvidtøl og Skibsøl indbrygges paa Kongens Bryghus paa Vodroffsvej og Rahbeks Bryggerier. Derimod anvendes Tvede Bryggerierne paa Vesterbro nu kun som Maltgørerier. Ogsaa disse Virksomheders tekniske Indretning er fuldt moderne, og da der fra Bryggeriernes Side tilstræbes i saa stor Udstrækning, som det er muligt, at benytte dansk Arbejde og i det hele taget at støtte dansk Produktion, er det en ikke ringe Virksomhed, der herigennem er tilvejebragt for

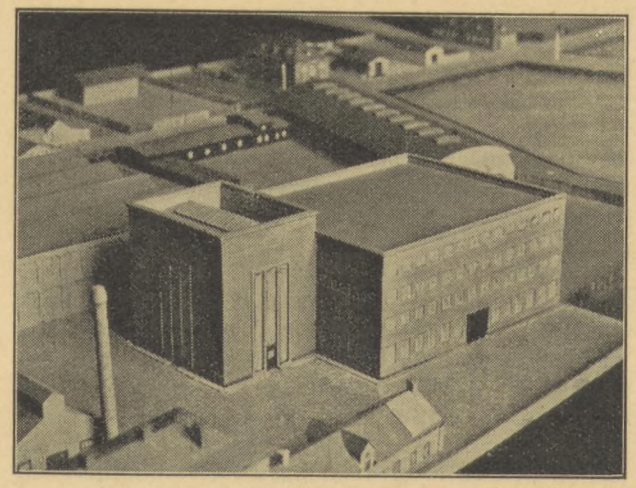

Projekteret ny Værkstedsbygning paa Tuborg.

dansk Industri udenfor Bryggeriernes egentlige Omraade og deres daglige Drift, og dette gælder ikke mindst den danske Maskinindustri. Den danske Bryggerivirksomhed er saaledes ikke alene mønsterværdig med Hensyn til de Produkter, som den fremstiller, men den har skabt Mulighed for, at den danske Maskinindustri paa forskellige Omraader har kunnet udvikle sig til at blive førende i Konkurrencen med andre Landes tilsvarende Industri.

Lidt Værkstedsteknik.

Smeltning og Støbning af de vigtigste Metaller og Metallegeringer.

(Sluttet.)

Glødende og smeltet Metals Evne til at opløse eller optage *Gasarter* er en Egenskab, som enhver Metalsmelter og enhver Støbemester frygter, da den ofte giver Anledning til porøst og blæret Støbegods. De Gasarter, der her kan være Tale om, optages fra de anvendte Smelteovnes Smelteatmosfære — altsaa fra de uforbrændte Bestanddele af Luften og fra gasformede Forbrændingsprodukter af det anvendte Brændselsmateriale, d. v. s. Kvælstof, Brint, Ilt, Kulilte og Svovlsyrling.

Størrelsen af den Skade, som visse Gasarter udøver paa det smeltede Metal, afhænger for det første af den Mængde af paagældende Gas, der er tilstede i Smelteatmosfæren — jo større denne Mængde er, desto mere kan Metalsmeltet optage — for det andet af Metalsmeltets Evne til at optage en bestemt Slags Gas, og endelig for det tredie Maaden hvorpaa den i Smeltet optagne Gas virker, naar dette igen størkner som Støbegods.

Da Kvælstof er fuldstændig uopløseligt i alle Metaller ved de Smeltetemperaturer, der her kommer i Betragtning, og Brint — der ganske vist optages af smeltet Kobber og Nikkel, men ikke findes i Smelteatmosfæren i de Smelteovne, der i Praksis anvendes til Smeltning af disse Metaller — kan man se helt bort fra disse to Gasarters Virkning. Derimod er den Virkning, som *Ilten* udøver paa alle glødende og smeltede Metallegeringer, af saa stor Betydning, at en indgaaende Omtale er nødvendig. Ilten er til Stede i alle Smelteovnes Smeltezoner, saafremt man ikke — som det undertiden er Tilfældet i Olieovn — smelter med stærkt reducerende Flamme, d. v. s. iltfri Flamme. Desuden er Ilten i større eller mindre Mængde opløselig i de fleste Metaller; saaledes er Kobber og Nikkel, der danner Grundlaget for de fleste i Teknikken anvendte Metallegeringer, i Stand til i glødende og flydende Tilstand at opløse Ilt i betydelig Mængde, og alle vore tekniske Legeringer udviser i større eller mindre Grad denne Egenskab. Desværre virker den i Smeltet opløste Gasart baade før og efter, at dette er størknet. I det følgende skal vi søge at gøre Rede herfor. I ren Kobber- og Nikkelsmelte er Ilten optaget som en kemisk Forbindelse henholdsvis Kobber- og Nikkelilte, som under Størkningen udskilles som Slagge — absolut ikke Gas —, der fordeler sig mellem de enkelte Metalkorn (Krystaller) i den størknede Metalmasse, hvor man ved at skære Godset over tydeligt kan iagttage Slaggepartiklerne i større Partier eller mindre Punkter i den overskaarne Flade.

Til Bortskaffelse af den i Kobber- og Nikkelsmeltet opløste Ilt anvender man et Afiltningsmiddel, af hvilke der findes flere i Handelen, og Hovedbestanddelen af disse bestaar af *Magnium, Aluminium, Silicium, Mangan, Zink, Fosfor, Tin* og flere andre, som alle har større eller mindre Tilbøjelighed til at gaa i Forbindelse med Ilt, end Kobber og Nikkel har, men Betingelsen for, at et af disse Stoffer kan anvendes, er, at det ved Afiltningsprocessen danner Slagge, som ikke er opløselig i Metalsmeltet, og som har en ringere Vægtfylde end dette, saaledes at den let kan udskilles og flyde oven paa Smeltet. Desuden er det af stor Vigtighed, at Afiltningsmidlet samtidig bevirker, at Smeltet bliver letflydende. Mange Afiltningsmidler har nemlig Tilbøjelighed til at gøre Metallet tyktflydende, saaledes at Gasarter og andre Urenheder vanskelig kan udskilles. Af de ovenfor anførte Afiltningsmidler har det derfor i Praksis vist sig, at Fosfor er det eneste, der gør Kobber og Nikkelsmelte tilstrækkelig tyndtflydende, selv om Silicium, Aluminium og Mangan virker ligesaa stærkt afiltende som Fosfor. Desuden bør man ogsaa ved Valget af et Afiltningsmiddel tage Hensyn til den Virkning, som et Overskud af dette vil have paa det færdige Støbegods, f. Eks. om det gør det haardt, mindre ledende for Elektricitet o. s. v., hvilket jo har en stor Betydning for Støbegodsets fremtidige Anvendelse.

Det er forbundet med visse tekniske Vanskeligheder at anvende rent Fosfor og Magnium til Afiltning af et Metalsmelte, idet Fosforet fordamper og for-

brænder paa Smeltets Overflade, uden at der bliver optaget ret meget af den tilsatte Mængde; desuden udvikler Fosforet Dampe, der er meget sundhedsfarlige.

Magnium forbrænder pludseligt med meget stærkt lysende Flamme, og sørger man ikke paa en eller anden Maade for, f. Eks. ved at binde det fast paa en Grafit- eller Metalstang, at faa det ført ned til Bunden af Metalsmeltet, kommer der ligeledes kun en meget lille Brøkdel af den tilsatte Mængde til Virkning i Legeringen, men det kan desuden ved den intensive pludselige Forbrænding faa Metallet i Diglen til at sprøjte omkring og foraarsage Forbrænding af Arbejderne. Disse uheldige Forhold har man afhjulpet ved at fremskaffe Afiltningsmidler, der ikke er andet end Legeringer af Fosfor og Magnium. I følgende Tabel er angivet passende Afiltningsmidler til Afiltning af Kobber, Nikkel, Bly, Antimon og Tin saavel som til rent Metal som til Legeringer:

Til Kobber og Kobberlegeringer.

Fosforkobber med 10 og 15 pCt. Fosforindhold.

Silicium-Kobber, Mangan-Kobber, Lithium-Kobber, Arsen-Kobber } anvendes i Reglen kun sammen med Fosfor-Kobber, for at Smeltet skal blive tilstrækkeligt tyndtflydende.

Til Nikkel og Nikkellegeringer.

Fosforkobber med 15 pCt. Fosfor.

Aluminium-Nikkel	Legering
Aluminium-Kobber	—
Magnium-Zink	—
Mangan-Kobber	—
Lithium-Zink	—
Lithium-Magnium	—

Til Bly, Antimon og Tinlegeringer.

Fosfortin (med 5 pCt. Fosfor).

Det er ofte ret betydelige Mængder af Afiltningsmidlerne, der skal anvendes; f. Eks. for at faa et rent Kobber- eller Nikkelsmelte fuldstændig afiltet maa der anvendes ¾—1 pCt. Fosforkobber med 15 pCt. Fosforindhold.

I det hidtil anførte har der egentlig kun været Tale om Iltens Evne til at opløse sig i ren Kobber- og Nikkelsmelte og den i Praksis anvendte Metode for at faa den opløste Ilt fjernet fra Metallet, men hvorledes vil Ilten nu forholde sig, naar det er en Kobber- og Nikkellegering, der skal smeltes? Her gælder følgende Regel:

Legeres to Metaller, f. Eks. Kobber og Nikkel, hvor det ene — her Nikkel — har større Evne til at optage Ilt end det andet, da vil Legeringens Evnė til at opløse Ilten forøges. Har Metallerne samme Evne til at optage Ilt, vil den smeltede Legering ogsaa have samme Evne til at optage Ilten som det rene Metalsmelte, d. v. s., er der f. Eks. til det smeltede Kobber legeret et andet Metal med samme Opløsningsevne for Ilt som Kobber, saa vil Legeringen forholde sig, som om den var en ren Kobbersmelte. Er endelig Ilten lidt eller slet ikke opløselig i et Metal, der er *legeret* f. Eks. i et *rent Kobbersmelte*, da vil Evnen til at opløse Ilten tilsvarende blive lavere end ved det rene Kobber, ja det kan endog føre til, at Legeringen evt. ikke mere er i Stand til at optage Ilt.

Paa Grund heraf vil man altid være klar over, hvilke Afiltningsmidler der skal anvendes i Praksis til de forskellige Legeringer, og hvorledes de skal anvendes. Som Eksempel skal følgende Tilfælde anføres: Naar der paa Overfladen af en Monelmetallegering — altsaa Kobber-Nikkellegering (28—30 pCt. Kobber, 67—70 pCt. Nikkel, Rest Jern og Mangan) med den derover strømmende Smelteatmosfære optræder Ilt, saa vil Kobber og Nikkel i Smeltet med Begærlighed optage Ilten, og der dannes Kobber- og Nikkelilte, som igen opløser sig i Smeltet. Disse Ilter kan man igen faa bort f. Eks. ved at afilte med Magnium, og Kobber-Nikkeliltene i Smeltet bliver derved ført tilbage til metallisk Kobber og Nikkel. Sørger man for under Nedsmeltningen at have Smeltet godt tildækket, skal der kun anvendes en ringe Mængde af Afiltningsmidlet for at opnaa tilfredsstillende Gods.

Lad os se paa Forholdet ved Smeltning af ren Kobber-Tin-Bronce, f. Eks. 90 pCt. Kobber og 10 pCt. Tin, der som Blokmateriale bliver smeltet om. Den paa Overfladen af Blokkene og Smeltet optrædende Ilt fra Smelteatmosfæren bliver optaget saavel af Kobber som Tin. Kobberet forbinder sig til Kobberilte, der opløses i det flydende Metal; Tinnet danner derimod en Iltforbindelse, som ikke bliver opløst af Smeltet, men danner en Slags Aske, der dels svømmer paa Smeltets Overflade og kan fjernes som Krads, dels svømmer rundt i Smeltet som fine Partikler, der i høj Grad er i Stand til at forurene Smeltet og nedsætte det støbte Materiales Styrke. Men desuden vil det i Smeltet opløste Kobberilte afgive Ilt til det smeltede Tin og ogsaa forbinde sig til ovennævnte Iltforbindelse, saaledes at der kort Tid efter den sidste Blok Metal er smeltet, intet Ilt mere er opløst i Legeringen, men alt er gaaet i Forbindelse med Tin, saa hele Smeltet er forurenet af Tinilte. En Tilsætning af Fosforkobber i Broncen er ikke i Stand til igen at reducere Tinnet tilbage til metallisk Tin, men gør derimod Smeltet meget tyndtflydende, saa man ved at røre kraftigt om i dette er i Stand til at faa alt det iltede Tin fjernet. Herpaa beror hovedsagelig Fosforets kvalitetsforbedrende Virkning i smeltet Metal og Legering.

Ved Nedsmeltning af Rødgodslegeringer (86 pCt. Kobber, 9 pCt. Tin, 5 pCt. Zink og 85 pCt. Kobber, 5 pCt. Tin og 10 pCt. Zink) har det mærkelige Forhold vist sig, at en Anvendelse af Afiltningsmiddel til Forhindring af et skadeligt Iltindhold eller til at fjerne opløst Ilt for at opnaa et iltfrit Gods er fuldstændigt overflødigt. Den samme Erfaring har man

gjort ved omhyggelig Smeltning af alm. Messinggods. Man maa her antage, at Ilten i disse Legeringer praktisk talt er uopløselig — i det mindste, hvor det drejer sig om Nedsmeltning af færdiglegeret Blokmetal —, men hvorledes er dette muligt? I de nævnte Legeringer er Zink en væsentlig Bestanddel, og da dette Metals Fordampningstemperatur svarer til disse Legeringers Smeltetemperatur, fordamper en betydelig Mængde Zink bort af den smeltede Legering. Disse Zinkdampe vil, idet de stiger op gennem Smelteatmosfæren, gaa i Forbindelse med al den skadelige Ilt, der findes der, og man vil se, at Overfladen ved et større Zinkindhold i Legeringen vil blive bedækket med et tykt næppe gasgennemtrængeligt og i den smeltede Legering fuldstændig uopløseligt *Zinkiltelag* (Zinkaske, Galmeje). Paa denne Maade bliver saadanne Legeringers Smelte- og Støbeproces i høj Grad beskyttet imod, at det flydende Metal optager Ilt.

Skulde der dog, ved at Smeltematerialet er urent, ske en Iltning i Smeltet, saa kan man med Sikkerhed gaa ud fra, at Legeringens Zink nok skal virke afiltende, da Zink har langt større Tilbøjelighed til at gaa i Forbindelse med Ilt end Fosfor. Det er derfor fuldstændig forkert at anvende Afiltningsmidler ved Smeltning af stærkt zinkholdige Legeringer for at faa de dannede Metalilter tilbage til rent Metal eller for at fjerne Ilt fra Smeltet. Man maa antage, at den afiltende Virkning, som Zink i disse Legeringer udviser, gør, at Legeringen bliver praktisk talt fri for Ilt. Men hvorfor har det saa vist sig, at en ringe Tilsætning af Fosfor i saa høj Grad virker kvalitetsforbedrende paa smeltet Rødgods, Messing og Specialmessing? Som allerede tidligere nævnt gør Fosfor alle Smelter meget *tyndtflydende* og bevirker, at alle Urenheder, der er i Smeltet — og hvilke tekniske Legeringer indeholder ikke Urenheder (Grafit, Jern, Ilte, Støv o. s. v.) — lettere svømmer op paa Overfladen af det flydende Metal, hvor det kan fjernes. Det er ogsaa i høj Grad Tilfældet ved disse Legeringer. Andre Afiltningsmidler, f. Eks. Aluminium og Magnium, der ikke gør Smeltet tyndtflydende, virker derfor stærkt nedsættende paa det udstøbte Gods' Kvalitet.

I det foregaaende er udelukkende Iltens Indflydelse paa Kobber- og Nikkellegeringer behandlet; til Slut skal omtales, hvorledes Evnen til at optage Ilt forholder sig i *Aluminiumlegeringer*. Det har her vist sig, at smeltet Aluminium og Aluminiumlegeringer først i væsentlig Grad begynder at optage Ilt fra Smelteatmosfæren ved ca. 900°. Men da man ved Smeltning af Aluminium og Aluminiumlegeringer *aldrig maa komme over 800°* og heller ikke i Almindelighed kommer over denne Temperatur, kan man se helt bort herfra.

Af det fremførte kan man slutte, at selv om det smeltede Metal eller Metallegeringen meget let gaar i Forbindelse med Smelteatmosfærens Ilt, saa vil dette dog ikke virke særlig skadeligt paa Godsets Kvalitet, naar ikke netop ogsaa Svovl eller Kulstof eller dem begge er opløst i Smeltet, idet *Ilten aldrig under Størkning vil blive udskilt som Luft, men derimod som Slagge*. Er derimod Svovl eller Kulstof tilstede i Smeltet, vil Ilten gaa i Forbindelse hermed og udskille sig under Størkningen som Luftarter og bevirke, at Godset bliver porøst og blæret.

I smeltet *Kobber* er kun *Svovl* opløseligt, derimod ikke Kulstof; hvilket igen vil sige, at man ved Smeltning af Kobber eller Kobberlegeringer maa regne med, at der kan være Svovl tilstede, enten det nu optages fra Smelteatmosfæren, eller det stammer fra det anvendte Blokkobber. Enhver, der har støbt Kobbergods, vil have lagt Mærke til de metallisk rene Blærer, der ofte findes i Godset, og som stammer fra den gasformede Svovlforbindelse, som under Godsets Størkning udskilles. Man har gennem Erfaring fundet, at Svovlindholdet i Blokkobber ikke maa overstige 0,008 pCt., for at Svovlet ikke skal have uheldig Indflydelse paa Godsets Kvalitet. Det er selvfølgelig ikke alene ved rent Kobbergods, at man kan faa Blærer stammende fra Svovl, men ogsaa ofte i Broncegods, hvad enten det er støbt af ulegeret Materiale eller af Blokmetal. Mærkværdigvis viser denne Tilbøjelighed til Blæredannelse sig aldrig i saa stærk en Grad ved Rødgods eller Messing, og det maa vel skyldes, at Zinkdampene og Zinkiltene beskytter Legeringen imod Svovlets skadelige Indflydelse.

Det har vist sig, at den omtalte luftformede Svovlforbindelse (Svovlsyrling) er uopløselig i fast, koldt og glødende Kobber eller Kobberlegeringer, og at Kobber kun i *smeltet* Tilstand kan optage Svovl. Af den Grund er det derfor muligt at smelte Kobber- og Broncelegeringer tilfredsstillende, naar man sørger for, at Smeltet er godt tildækket med et dertil passende Afdækningsmiddel, hvilket ikke vilde kunne lade sig gøre, dersom Svovlgassen blev optaget af det *glødende* — men faste — Kobber og derigennem blev tilført Smeltet, særlig da man ikke besidder et almindeligt tilgængeligt Middel til igen at skaffe Svovlet bort. Den i Metalværkerne anvendte Metode „*Poling*", der bestaar i, at der røres rundt i Metallet med friskt Birketræ, er for omstændeligt i almindelige Støberier.

I smeltet og glødende *Nikkel* er *Svovl* og *Kulstof* opløseligt, og derfor udskilles der under Nikkelets Størkning begge disse Stoffer som Luftarter henholdsvis Svovlsyrling og Kulilte. Det samme har vist sig at være Tilfældet ved Nikkellegeringer.

Da der i Praksis — ligesom ved Svovl — ikke findes nogen særlig Maade at fjerne Kulstof af smeltet Metal eller Metallegeringer paa, maa man ved en meget omhyggelig Smeltning forhindre, at Smeltet optager Kulstof, og sørge for, at denne sker uden at komme i Berøring med Smelteatmosfæren ved, at Smeltet er godt tildækket med en dertil passende Slagge. Sker Smeltningen i Digel, forsynes denne desuden med et tætsluttende Laag.

Det synes dog, som om det ad kemisk Vej ogsaa skal kunne lykkes at fjerne Svovlet og Kulstoffet. Det

er helt gode Resultater, man i de sidste Par Aar har opnaaet ved at anvende *Dr. Weiss' Regenerator*, et Stof, der hovedsagelig bestaar af Brunsten tilsat Sand o. l., for at dette lettere skal smelte. Regeneratoren tilsættes sammen med det faste Materiale; den ret indviklede kemiske Proces, der foregaar under Smeltningen, virker antagelig paa den Maade, at Brunstenen afgiver Ilt, der igen forbrænder de dannede Gasarter, der stammer fra Kulstof, medens Manganen fra Brunstenen forbinder sig med Svovlet og danner Mangansulfid, der som Slagge stiger op paa Smeltets Overflade. Svovl og Kulstof i Smeltet kan enten hidrøre fra det anvendte Raametal, Brændsel eller de Urenheder, der altid findes i de anvendte gl. Metaller, idet disse ofte er dækket af et Lag Smuds af gl. Olie, Maling o. l. For at ophæve det Overskud af Ilt, der eventuelt er tilført Smeltet, er det nødvendigt at afilte dette med Fosforkobber. Det er klart, at Anvendelsen af Regenerator ved Smeltning af Rødgods og Messing vil forøge Bortbrændingen (Svindet) af Zinken, der i saa Tilfælde maa erstattes ved at forøge Zinkmængden i Legeringen. Man bør derfor anvende Regenerator med Forsigtighed ved saadanne Legeringer, der indeholder ret meget Zink, naar de fremstilles af gl. Materiale og Bloklegeringer. Derimod kan det stærkt anbefales ved Fremstilling af nye *Kobber*legeringer, idet man da først nedsmelter Kobberet med Regenerator, afilter med Fosforkobber og derefter tilsætter Zink, Tin og Bly, ligeledes har man opnaaet fortrinlige Resultater ved Anvendelsen af Regenerator til Smeltning af Nikkellegeringer.

Ved Smeltning af Metal og Metallegeringer er det desværre ikke saa almindeligt, som det burde være, at anvende et passende Afdækningsmiddel. Det har vist sig, hvilket ogsaa fremgaar af det foran fremførte, at man absolut maa sørge for, at Metallet er tildækket under Smeltningen for at opnaa de store Kvalitetsfordringer, der nu til Dags stilles til Støbegodset. Ikke alene forhindrer man ved Tildækning af Smeltet, at dette optager Gasarter, men ogsaa at Metaltabet (Svindet) ved Bortbrændingen bliver betydelig formindsket. Desuden vil Forbruget af Afiltningsmidler derved formindskes — altsaa en betydelig mere økonomisk Smeltning.

Ved Valget af Afdækningsmidler maa man følge den Grundregel, at der til Nikkel og alle nikkelholdige Legeringer aldrig maa anvendes Kulstof i nogen som helst Form (f. Eks. Trækul, Grafit, Cinders), hvilket man derimod godt kan anvende til Kobber og Kobberlegeringer. Følgende Tabel angiver Stoffer, man kan anvende som Afdækningsmidler:

Til Kobber og Kobberlegeringer, der er fri for Nikkel:

Trækulspulver,
Havsalt (opløser Metalilter),
Borax,
Kogsalt,
Bariumclorid,
Borsyre (opløser Metalilter),
Gips,
Kogsalt + Flusspat,
Potaske,
Glas,
brun Sæbe,
Salpeter,
brændt Kalk.

Til Nikkel og nikkelholdige Legeringer:

Gips,
Havsalt,
Glas o. l.

I Handelen findes der flere gode Afdækningsmidler, f. Eks. Dr. Weiss' Kuprit, der tildels er sammensat af de ovenfor nævnte Stoffer; men ved Valget af et passende Afdækningsmiddel maa man sørge for, at det, foruden at det under Smeltningen beskytter Smeltet, tillige tillader, at den dannede Slagge igen let lader sig fjerne, og at den ikke ødelægger Diglen eller Ovnforet.

Chr. Adler-Nissen.

Smedeforbundets Urafstemning.

Vi gengiver nedenfor Resultatet af den foretagne Urafstemning over Forligsmandens Mæglingsforslag af 14. Marts 1934:

Afdeling	Ja	Nej
Aabenraa	49	4
Aalborg	363	60
Aarhus	798	169
Assens	30	9
Bogense	30	0
Brønderslev	75	26
Esbjerg	22	129
Faaborg	20	3
Fredericia	93	7
Frederikshavn	289	20
Frederikssund	33	4
Frederiksværk	52	0
Haderslev	71	3
Hadsund-Assens	18	3
Haslev	18	0
Helsingør	420	107
Herning	57	10
Hillerød	50	4
Hjørring	31	9
Hobro	18	4
Holbæk	100	34
Holeby	68	1
Holstebro	42	6
Horsens	250	30
Kalundborg	75	10
Kerteminde	19	0
Kolding	96	32
Korsør	72	1
Køge	59	16
Lemvig	30	1
Lyngby	36	44
Løgstør	9	0
At overføre...	3393	746

Afdeling	Ja	Nej
Overført...	3393	746
Maribo	23	2
Middelfart	63	29
Nakskov	111	203
Nexø	15	5
Nyborg	128	7
Nykøbing F.	56	7
— M.	38	0
Næstved	66	12
Nørre Aaby	55	5
Nørre Sundby	46	29
Odder	19	5
Odense	777	238
Præstø	14	0
Randers	273	101
Ribe	40	7
Ringe	13	0
Ringsted	27	7
Roskilde	98	5
Rudkøbing	26	0
Rødby Havn	10	0
Rønne	54	12
Saxkøbing	29	1
Silkeborg	101	47
Skagen	20	3
Skanderborg	31	11
Skive	57	7
Slagelse	86	22
Sorø	6	5
Stege	25	0
Struer	24	7
Stubbekøbing	16	0
Svendborg	108	115
Sønderborg	60	1
Thisted	28	11
Tønder	15	0
Varde	62	2
Vejen	22	0
Vejle	90	14
Viborg	66	8
Vordingborg	50	6
Provinsen ialt...	6241	1680
Københavns Afdeling 2	381	152
— — 3	134	25
— — 4	221	123
— — 5	382	270
— — 6	251	28
— — 7	308	28
— — 8	158	88
— — 9	271	120
— — 10	204	23
— — 11	672	149
— — 12	694	424
— — 13	540	95
— — 14	443	84
— — 15	608	213
— — 17	392	344
— — 18	153	104
Centralafdelingen	341	94
København ialt...	6153	2364
Provinsen	6241	1680
København	6153	2364
Ialt...	12394	4044

Til samtlige Afdelinger indenfor Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Efter en Del Forhandlinger i 1931 i Arbejdsgiverforeningen enedes man om at gøre Rørprislisten for København obligatorisk for hele Landet, hvilket efter vor Opfattelse skulde være til Gavn for vore Kolleger saavel som for Arbejdsgiverne, blandt andet ved at disse blev stillet lige i Konkurrencen, hvad Arbejdslønnen angik.

Rørprislisten, der er inddelt i 5 Afsnit, indeholder i Afsnit D Bestemmelser vedrørende Betaling for Vej- og Rejsetid og Betaling for Kost og Logi, naar Arbejdets Beliggenhed kræver, at man tager Ophold udenfor Hjemstedet. Denne Betalingsform gaar under Navn af Kilometerpenge.

Efter denne Overgang til Landsprisliste har d'Hrr. Arbejdsgivere, med Støtte af Arbejdsgiverforeningen og Jernindustriens Sammenslutning, forsøgt at omgaa dette Afsnit, ved enten at avertere i forskellige Provinsblade efter Arbejdskraft, eller ved Henvendelse fra Arbejdsløse at henvise dem til selve Arbejdsstedet eller ogsaa, naar Arbejdsløse i Byen, hvor Firmaet har Hjemsted, henvender sig til Firmaet at henvise dem til at rejse til Arbejdsstedet og dèr søge Arbejde, idet man i saa Tilfælde hævder, at Svendene er antaget paa Stedet og derfor ikke skal have Kilometerpenge. Vi skal i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at i enkelte Tilfælde har Afdelingskasserere udbetalt Kollegerne Rejsepenge, hvilket efter vor Opfattelse maa være ulovligt, da vi ikke er enige med Arbejdsgiverne i den benyttede Fremgangsmaade for at undgaa Betalingen af Kilometerpengene.

I 1932 opstaar den første Uoverensstemmelse vedrørende denne Fremgangsmaade, idet Firmaet P. Lindholm & Ryø i Aalborg paa et Anlæg paa Visborggaard, ca. 41 km fra Aalborg, udsender en Montør med Kilometerpenge, men da der skal bruges ialt 3 Mand, henviser man 2 Mand til at henvende sig paa Arbejdsstedet og blive antaget dèr, hvilket de 2 Mand lod sig overtale til.

Dette Forhold bevirkede, at der rejstes Sag mod Firmaet og resulterede i en faglig Voldgiftskendelse af 23. Marts 1932 — omtalt i Fagbladet for April 1932 —, der tilkendte den ene Svend Kilometerpenge, men ikke den anden, idet han efter Opmandens Opfattelse maatte betragtes som antaget paa Stedet, hvor han frivillig havde henvendt sig og derfor ikke var berettiget til Kilometerpenge, men i sin Kendelse udtaler Opmanden blandt andet:

„At konstatere, at et Firma under Omstændigheder som de foreliggende skulde kunne undgaa Betaling af de i Prislisten fastsatte Kost- og Vejpenge ved at henvise vedkommende Arbejder til

at melde sig til Arbejde paa et eller andet udenbys Sted, findes at være i Strid med Prislistens Forudsætninger og vilde desuden føre til fuldkommen Usikkerhed i Fortolkningen af den omstridte Bestemmelse."

Man vil af dette se, at Opmanden som sin Opfattelse fastslaar, at det er i Strid med Prislistens Forudsætning at henvise Arbejdere til at lade sig antage paa Stedet for at slippe for at betale Kilometerpenge.

I Sommeren 1933 konstateredes det, at et Firma fra Faaborg paa et Anlæg i Ny Holte i Nordsjælland beskæftigede 1 fra Faaborg udsendt Svend, der fik Kilometerpenge, og 2 i Faaborg og 1 i Vejle hjemmehørende Svende, der var henvist til at blive antaget i Holte og derfor efter Firmaets Opfattelse ikke skulde have Kilometerpenge. Paa vor Afdelings Foranledning krævedes Sagen behandlet i Rørudvalget med det Resultat, at de 2 i Faaborg hjemmehørende Svende fik Kilometerpenge, medens den i Vejle hjemmehørende ikke fik. Sagen er iøvrigt refereret i December-Fagbladet 1933, hvor Forbundets Repræsentant i Rørudvalget, P. Andersen, samtidig i en Artikel gør Afdelingerne og Medlemmerne opmærksomme paa dette Forhold og advarer mod, at vore Medlemmer er Arbejdsgiverne behjælpelig med at omgaa Prislisten ved at lade sig antage paa Stedet.

Da det imidlertid har vist sig, at et Odense-Firma ved et Anlæg paa det nye Fængsel ved Vridsløse har været i Stand til at faa Arbejdskraft paa denne Maade, uden Kilometerpenge, og en Afdelingskasserer endda har udbetalt Rejsepenge til 1 Mand, gør vi atter Afdelingerne opmærksomme paa Forholdet, idet vi anmoder om paa en Generalforsamling at gøre Medlemmerne opmærksomme paa, at de ikke maa lade sig bruge af Arbejdsgiverne til at ødelægge vor Prislistes Afsnit D, hvilket uvægerligt vil ske, saafremt der fortsættes ad denne Vej.

Vor Fortolkning af Afsnit D gaar ud paa, at f. Eks. et københavnsk Firma ved et Arbejde i Aalborg har Ret til at antage Rørlæggere i Aalborg, uden at yde disse Kilometerpenge, men det har ikke Ret til at henvise Rørlæggere i København til at rejse til Aalborg for at blive antaget paa Stedet, for at Firmaet kan spare Kilometerpenge, og københavnske Rørlæggere har heller ikke Ret til, naar de bliver vidende om, at Firmaet har et saadant Arbejde, at rejse til Aalborg og lade sig antage paa Stedet, og i visse Tilfælde endda med Rejseunderstøttelse af Arbejdsløshedskassen. Det samme Forhold vil gælde omvendt, og man maa altsaa altid erindre, at det er Firmaets Hjemsted, der er afgørende for Beregningen af Kilometerpengene.

Saafremt vore Medlemmer rejser ud paa denne Maade, vil vi faa underkendt Retten til Kilometerpenge.

Idet vi iøvrigt atter henviser til P. Andersens Artikel i December-Fagbladet 1933, anmoder vi om, at man i videst mulig Omfang gør Medlemmerne opmærksomme paa det her fremførte Forhold, idet nærmere Oplysninger i de enkelte Tilfælde kan faas ved Henvendelse til Smedeforbundets Hovedkontor.

For Rørlæggernes Fagforening
Harry Rasmussen.

Mit Blad, dit Blad.

I Anledning af den Agitation, der har været ført for Social-Demokraten, vil jeg med disse Linier paakalde mine Kollegers Interesse for vort Blad. Mange køber nu og da et Blad, men er det vort Blad, Du køber? Husk, at under Arbejdskampe er der kun et Blad, der varetager Arbejdernes Interesser, og det er Social-Demokraten. Reaktionen lurer stadig sammen med Kommunisterne for at splitte Arbejderne. Slut op om og styrk vor Presse.

Sammenhold gør stærk.

Carl Pedersen,
Medlem af Afdeling 5, Nr. 23211.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver,* Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen,* Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen,* Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni,* Korsgade 16, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen,* Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr,* Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen,* Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfeind & Christensen,* Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik,* Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted,* Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen,* Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. *Demant Hansen,* Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
13. Smedemester *J. Jensen,* Lemvig.
14. *Verner Jensen,* Hadsund.

15. Smedemester *Carl Andersen*, Ny Carlsbergvej 80, København.

16. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.

17. Blikkenslagermester *Th. Thiedeke*, Ved Christianshavns Vold 2, København.

18. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Fagforeningskursus. Arbejdernes Oplysningsforbund arrangerer i den kommende Sommer 3 Fagforeningskursus, hver paa 8 Dage. Det første afholdes paa Roskilde Højskole i Dagene fra 1.—7. Juli, det andet samme Sted i Dagene 22.—28. Juli, og endelig afholdes det tredie Kursus paa Esbjerg Arbejderhøjskole i Dagene 12.—18. August.

Forbundsledelsen har i Lighed med forrige Aar vedtaget at sende 4 Elever til disse Kursus. De, som tidligere har været taget i Betragtning, kan ikke ansøge om at deltage, men det skal fortrinsvis være yngre Medlemmer, der de sidste 2 Aar af deres Læretid har været Medlemmer af Forbundet. Videre skal Ansøgerne være indstillede og anbefalede fra den Afdeling, de tilhører.

Det Beløb, der dækker Kost, Logi og Undervisning, samt dertil endnu et Beløb, udredes af Forbundet.

Ansøgninger maa være Forbundet i Hænde med Udgangen af Maj Maaned.

Ansøgerne maa anføre paa hvilken Tid og hvilket Sted, de helst vil paa Kursus.

I Tilfælde af flere lige kvalificerede Ansøgere vil Lodtrækning mellem disse finde Sted.

Matteottifondet. Indsamlingen til de østrigske Arbejdere har fra 39 af Forbundets Afdelinger givet 799 Kr. 43 Øre, som er tilsendt Socialdemokratisk Forbund, hvorfra Kvittering for Beløbet er modtaget.

Afdelingen i København har sendt sit Bidrag direkte til Socialdemokratisk Forbund. Den indsamlede 441 Kr. 10 Øre. Sammenlagt med det foran nævnte ialt 1240 Kr. 53 Øre, men hertil kommer, at Afdelingerne i Nykøbing F., Odense og Slagelse ogsaa har indsendt deres Bidrag direkte til Socialdemokratisk Forbund. Hvor store Beløbene er fra disse Afdelinger, kender Forbundet intet til.

Frederiksværk. Den 10. April er der paa Foranledning af Forbundet afholdt et Mæglingsmøde hos *A/S De forenede Jernstøberier*, Frederiksværk, paa Krav om Forhøjelse af Akkorderne ved de saakaldte „smaa Vendemaskiner" og specielt for de mindste Kassestørrelser.

Sagen sluttedes med, at Prisen for Kassestørrelse 10×11", 12×12" og 12×24" forhøjedes med 6 pCt. Den sidstnævnte Kassestørrelse dog kun for en bestemt Art Arbejde, men det er til Gengæld ogsaa det Arbejde, den Størrelse i alt væsentligt benyttes til.

Nakskov. Maskinfabrikken *„Nakskov"* hører til de Virksomheder, der hylder Devisen om saa faa Formere som muligt og saa mange Lærlinge som muligt. Om sidstnævnte Forhold ligger der for Tiden Klage inde hos Jernindustriens Lærlingsudvalg. Det synes heller ikke, som Lærlingene faar den Uddannelse, de skal have, thi naar de er blevet Svende, og der engang imellem er lidt Brug for dem, betaler man dem ingen ordentlig Løn, eller ogsaa kan de maaske ikke fortjene mere; men naar et saadant ungt Menneske er glad for Tilværelsen, saaledes som den byder sig for ham, og Forbundet ingen overenskomstmæssig Minimalløn har, har en saadan jo Lov til at bringe Penge med hjemme fra, dersom han vil og ellers har nogle.

En ung Former, Edvin Wagner, fik udlært den 1. November 1933 og tog ikke i Betænkning i ret lang Tid at arbejde for en ganske lav Timeløn, indtil han ved Skæbnens Ugunst blev arbejdsløs.

Nu er han igen for nogen Tid siden gaaet i Arbejde paa Maskinfabrikken for 125 Øre i Timen. Det mindste, der ellers betales, er 143 Øre; men han er godt tilfreds. Han passer sig selv. Til Medlemsmøder kommer han ikke, og efter Sigende er hans Forældre for ikke saa lang Tid siden kommet til Nakskov fra Landet. Faderen arbejder paa Nakskov Skibsværft, og han er formentlig meget stolt af at have en Søn, der kan tjene en saadan Timeløn — men — —

Vi har ingen Minimalløn — og der er Rygrad i Ungdommen.

Roskilde. Paa *Maglekilde Jernstøberi* er der d. 3. Marts afholdt Mæglingsmøde paa Klage over Støbemesterens Optræden overfor Formerne.

Det viste sig, at der ikke var meget Kød paa det Ben, og Sagen sluttedes med en Udtalelse om, at man fra begge Sider vil medvirke til et fordrageligt Samarbejde.

Smede og Maskinarbejdere.

Afsluttet Overenskomst. Efter en Del Forhandlinger mellem Københavns Afdeling 17 og Firmaet *A. Jørgensen & Co.*, Jagtvej 157, København, er man enedes om en Overenskomst, der traadte i Kraft den 28. Marts og kan opsiges med 2 Maaneders Varsel til en 1. April. Overenskomsten indeholder i alt væsentligt de samme Bestemmelser som Overenskomsten med Jernindustriens Sammenslutning og Fælles Værkstedsregler, ligesom Ferie og Feriebetaling ydes efter den med Sammenslutningen gældende Ordning.

Mæglingsmøder. Den 2. Marts er der afholdt Mægling vedrørende Uenighed om visse Regnskaber for Arbejder, udført for *Holger Petersen*, København, paa Kødbyen. Spørgsmaalene vistes tilbage til lokal Forhandling, men da Enighed ikke opnaaedes, fortsattes Mæglingen den 7. Marts med det Resultat, at Firmaet til fuld Afgørelse af alle verserende Stridsspørgsmaal betaler 150 Kr.

Hos Firmaet *F. L. Smidth & Co.*, Valby, mægledes den 15. Marts paa Krav om Tillæg til en Maskinarbejders Løn vedrørende Arbejdet paa 2 Ventilatorer. Man enedes om, at vedkommende Maskinarbejder aflønnes efter sin Gennemsnitsfortjeneste i de sidste 2 Kvartaler (Oktober 1933 og Januar 1934).

I Anledning af Klage over for meget Overarbejde mægledes den 5. Marts hos *A/S Smith & Co.*, Odense. Sagen sluttedes med, at Firmaet indgik paa at antage 2 Montører og 1 Svejser samt at indskrænke Overarbejdet mest muligt.

Timandsmøde. Der er den 13. Marts afholdt et Timandsmøde til Behandling af nedennævnte Sager:

I. Klage over, at *A/S Dansk Alfa-Laval*, København, har afskediget en Tillidsmand. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er indbragt for en faglig Voldgiftsret.

II. Strid hos *A/S Københavns Cyklefabrik „Hamlet"* om Akkordprisen for nogle Forgafler. — Forbundet erklærede at kunne akceptere et af Firmaet tidligere lokalt fremsat Tilbud om Prisen paa det heromhandlede Arbejde. Sagen er dog, da nærværende skrives, endnu ikke afsluttet.

III. Klage over, at Firmaet *Fischer & Ravn*, København, har afskediget Tillidsmanden. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen er indbragt til Afgørelse af en faglig Voldgift.

IV. Lønkrav overfor *Dansk Karosserifabrik*, København. — Spørgsmaalet om Fastsættelse af Akkord paa det omhandlede Arbejde vistes tilbage til lokal Forhandling.

V. Strid hos *A/S Nakskov Skibsværft* om Nitterarbejdet paa Nybygning Nr. 59. — Man enedes om at forelægge det paagældende Spørgsmaal til Afgørelse af en uhildet sagkyndig Tekniker. Organisationerne har derefter forelagt Overskibsingeniør Aage H. Larsen Spørgsmaalet og anmodet om en Udtalelse om, hvad man forstaar ved et Skibs Længde, naar intet andet er fastsat. Overingeniøren har besvaret den rettede Forespørgsel med, at man ved et Skibs Længde forstaar Længden maalt mellem Perpendiculærer, oprejst i Yderpunkterne af den lastede Vandlinie.

VI. *A/S Hede Nielsens Fabrikker*, Horsens. a) Klage over, at Firmaet i Stedet for Smede og Maskinarbejdere anvender Arbejdsmænd. b) Klage fra Firmaet over ulovlig Arbejdsstandsning den 14. December f. A. og den 18. Januar i Aar samt Krav om Erstatning herfor. — Enighed opnaaedes ikke.

VII. Klage over, at *Roskilde Maskinfabrik* nægter at betale et hidtil ydet Smudstillæg. — Enighed opnaaedes ikke.

VIII. *A/S International Bro- & Staalkonstruktion*, Snoghøj. a) Strid om Akkordprisen for Afpudsning af Nagler. — Man enedes om en Pris af Kr. 2,80 pr. 100 Stk. b) Krav om Forhøjelse af Timelønningerne. — Firmaet indgik paa at give et Tillæg paa ialt 110 Øre pr. Time at fordele efter dettes Skøn til de Arbejdere, der har været beskæftiget hos Firmaet siden 1. Oktober f. A.

IX. Klage fra *A/S Burmeister & Wain, Christianshavn*, over, at Arbejderne i Presseværket paa Teglholmen truer med Arbejdsstandsning, saafremt en nærmere angivet Arbejder antages. — Enighed opnaaedes ikke.

Forlig i Den faste Voldgiftsret. I en Sag, som *A/S Burmeister & Wain* havde anlagt imod Forbundet i Anledning af, at 11 Stemmere havde nedlagt Arbejdet, er der den 14. Marts indgaaet Forlig i Den faste Voldgiftsret. Paa Stemmernes Vegne indgik Københavns Afdeling 5 paa at betale 250 Kr. til Klagerne. Et Spørgsmaal om Betaling for Stemning af Vinkelstød skal afgøres ved faglig Voldgift, og et Spørgsmaal om Valg af Tillidsmand henvistes til organisationsmæssig Behandling.

Stiftelsesfest.

40 Aars Stiftelsesfest i Smedeforbundets Nakskov Afdeling.

Onsdag den 28. Marts afholdt Nakskov Afdeling sin 40-aarige Stiftelsesdag ved en festlig Sammenkomst i Forsamlingsbygningen, hvor over 500 festklædte Deltagere havde givet Møde. Da man havde taget Plads ved de smukt pyntede Borde, bød Afdelingens Formand, *Adolf Jensen*, den store Forsamling Velkommen. Han rettede en særlig Hilsen til de indbudte Gæster: Borgmester Marius Nielsen, Formanden for Arbejdernes Fællesorganisation, Harald Hansen, Socialdemokratens Repræsentant, Ekspedient Krag, der var mødt i den syge Redaktør Hansens Sted, Formanden for Specialarbejderne, Albert Hansen, og Forbundets Sekretær Vilh. Christensen. Endvidere var indbudt 2 af Afdelingens Medstiftere, Niels P. Sørensen og R. Nielsen.

Efter at Kaffen var serveret, og en Velkomstsang var sunget, holdt Sekretær *Vilh. Christensen* Festtalen.

Han overbragte en Hilsen fra Forbundets Hovedledelse og udtalte, at det var naturligt ved en Lejlighed som denne, hvor en Afdeling fejrede sin 40 Aars Fødselsdag, at lade Tankerne gaa lidt tilbage til Tiden, hvori Afdelingen blev stiftet, og se lidt paa den Udvikling, der har fundet Sted i de 40 Aar.

I 1894 gik vi en økonomisk Lysning i Møde i Modsætning til de foregaaende Aar, hvor der havde været meget daarlig Beskæftigelse indenfor vort Fag. Den Bedring, der viste sig, gav sig Udslag i, at Smedene Landet over begyndte at røre paa sig, og der stiftedes i dette Aar 13 nye Afdelinger af Smede og Maskinarbejdere; dette betød naturligvis en stærkt øget Styrkelse af Organisationen. Smedene begyndte at stille Krav om bedre Løn og Arbejdsbetingelser; navnlig vore unge Kolleger, der i Tiden forud fandt sig i de Vilkaar, som Arbejdsgiverne bød dem, fik nyt Mod, idet de med Støtte af Forbundet og Rejsekassen snørede Ranselen og forsøgte at skaffe sig andet Arbejde, naar det, de havde, ikke var tilstrækkeligt lønnet. At det ikke dengang var saa lige til at være Talsmand for Kollegerne, er der mange af de ældre, der kan tale med om; økonomisk Forfølgelse, Udelukkelse fra Arbejdspladsen var de Midler, Arbejdsgiverne anvendte. Men trods alt dette voksede vore Organisationer, og i Dag staar vi med en Beskyttelse for vore Tillidsmænd, saa de med mindre Risiko kan tale deres Kammeraters Sag.

I 1916, da Nakskov Skibsværft blev oprettet, blev Afdelingens Medlemstal stærkt forøget, og selvom der igennem Tiderne har været Meningsforskel, har der altid bestaaet et godt Samarbejde mellem Afdelingen og Forbundets Hovedledelse.

Taleren sluttede med en kraftig Opfordring til trofast at staa Vagt om vore faglige og politiske Organisationer, og han rettede en Tak til Afdelingsbestyrelse og Tillidsmænd for godt Samarbejde og motiverede et Leve for Smede og Maskinarbejdernes Nakskov Afdeling.

Afdelingens tidligere Formand, Borgmester *Marius Nielsen*, overbragte en Hilsen fra den socialdemokratiske Byraadsgruppe, omtalte den Krise, der saa haardt havde ramt hele Arbejderklassen, manede til Sammenhold indenfor Organisationerne og henviste til, hvad Splittelse havde ført til i andre Lande.

Formanden for Arbejdernes Fællesorganisation, vor Kollega *Harald Hansen*, overbragte Fællesorganisationens Lykønskning og takkede Smedene for loyalt Samarbejde igennem de mange Aar.

(Fortsættes Side 132.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
29447	Andersen, Arnold Henry..	Gandrup	7. 4.08	Thisted	9.11.26	Thisted	21.10.33
25602	— Edvin Edgar...	København	21. 1.03	Kbhvn. Afd.	23. 7 28	Centralafd.	30. 9.33
8909	— Willy A. H.....	—	23. 3 07	„ „	2. 7.26	Kbhvn. Afd. 5	9.12.33
25961	Adelson, Isidor	Christiansstad	14. 6.94	„ „	6. 9.29	„ „ 13	23.12 33
52468	Albrechtsen, Carlo Vilhelm..	København	29. 3 12	„ „	20. 9.32	„ „ 9	16 12.33
21994	Augustinus, Christian Viggo	Stenstrup, Fyen	18. 3 97	„ „ 1	22. 1.17	„ „ 13	30.12.33
26787	Bjelding, Alfr. Louis Thork.	København	14. 4.98	„ „ 3	13.10.17	„ „ 9	2.12.33
54623	Christensen, Christian	Trolhede	14. 7.10	Herning	5. 9.32	Varde	30. 9.33
31058	— Holger Otto Jørg.	København	29. 9.02	Kbhvn. Afd.	20.10.21	Kbhvn. Afd. 15	16 12.33
53589	Eskildsen, Aage Villy P...	—	6.11.11	Korsør	21. 7.31	Varde	7.10.33
28642	Frederiksen, Carl Chr.....	Frerslev	1. 7.06	Haslev	23. 9.25	Haslev	3. 6.33
18303	Hansen, Carl Frederik..	København	4.10.05	Kbhvn. Afd.	4. 5.25	Centralafd.	16. 9.33
18450	— Charles Sv. Aage P.B.	—	30. 1.08	„ „	10.10.27	—	28.10.33
52437	— Holger Bidstrup	Kolding	2. 7.10	„ „	2. 9.32	Kbhvn. Afd. 17	2.12 33
5538	— Jørgen	Radsted	13. 7.85	„ „	30. 1.26	Centralafd.	30. 9.33
50256	— Olav Konstantin	Kolding	2.11.98	„ „	14. 7.30	—	2. 9.33
53493	Hultberg, Svend Erik....	Lyngby	3. 4.11	Lyngby	23. 1.31	Lyngby	30.12.33
6425	Jensen, Ernst H. Møller	Roskilde	15.11 05	Roskilde	7.10.25	Kbhvn. Afd. 2	9.12.33
1402	— Jens Oluf.....	København	24.12.88	D. Arbm. Forb.	9.11.12	Lyngby	16. 9.33
23418	— Jens P. Askov.	Everdrup	27. 4.70	Kbhvn. Afd.	11. 1.21	Kbhvn. Afd. 12	23.12.33
10355	Jørgensen, Evald Johs.....	København	4. 4 98	„ „ 2	2. 2 18	Centralafd.	22. 7.33
24718	— Niels.....	Gørding	9.11 99	Ribe	30. 9.33	Ribe	11.11.33
50399	Jagd, Børge H. Kurt.	København	3.10 10	Kbhvn. Afd.	2. 8.30	Centralafd.	16. 9.33
38639	Jacobsen, Fridi Joachim .	—	22. 5.10	„ „	4.11.29	—	15. 7.33
8967	Juul, Haakon.....	Frederiksberg	10. 2.07	„ „	6. 7.26	Kbhvn. Afd. 9	16.12.33
18785	Knudsen, Willy Jørgen ..	Søllested	22 11 08	Maribo	21. 7.28	Centralafd.	21.10.33
12823	Lorentzen, Holger Thorv...	Usserød	12.12 07	Kbhvn. Afd.	4. 1.27	—	2. 9.33
14683	Madsen, Harald Nørregaard	Børkop	25. 8.07	Aarhus	24 9 27	—	16. 9.33
28240	— Max Carl	Hamborg	29. 6.99	Vejen	4. 5.18	Esbjerg	17 2.34
55830	— Skjold Frode ..	Langaa	4. 8.05	Aabenraa	8. 1.33	Helsingør	9. 9.33
50117	Mikkelsen, Ejde	Helsinge	11. 6.12	Kbhvn. Afd.	9. 5.30	Kbhvn. Afd. 3	16.12 33
27705	Mortensen, Knud Vald.....	Frederiksberg	26. 1 09	„ „	3. 8.29	„ „ 18	16.12.33
4966	Nielsen, Helmer Edmund	København	11. 8.12	„ „	11. 5.33	Centralafd.	4.11.33
27945	— Jens	Tandslet	23.11.14	Sønderborg	8. 4 33	Sønderborg	4.11.33
27781	— Johannes	Rudkøbing	23. 6.10	Rudkøbing	3 11.28	Kbhvn. Afd. 9	16.12 33
13656	— Johannes Alb. H.	København	15. 5.97	Kbhvn. Afd.	5. 3 27	„ „ 17	30.12 33
2365	— Villy	—	20.11.10	„ „	27.10.33	„ „ 18	30 12.33
26380	Obel, Aksel Vilhelm..	Berlin	6. 3.10	„ „	7. 6 29	„ „ 17	2.12 33
13690	Opperby, Aage Thorvald.	København	13. 4.91	„ „	16. 2.24	Centralafd.	25. 3.33
14208	Petersen, B. L.....	Malmø	1. 8.91	„ „ 2	9. 7.10	—	23. 9 33
5931	— Carl Niels Peter	Maribo	13. 9.99	Maribo	1. 9.20	—	16. 9.33
29449	— Ingvard Chr....	Kolding	25. 2.91	Kolding	24. 3.10	Skanderborg	7.10.33
51639	— Knud Peter....	København	14. 3.07	Kbhvn. Afd.	19. 9 31	Kbhvn. Afd. 14	2.12 33
1137	— Svend Christian	Nykøbing F.	5. 3 98	„ „	14.10.33	„ „ 14	16.12.33
26708	— Søren	Gylling	21. 6.15	Odder	2.11.33	Odder	18.11 33
38578	— Viktor Osvald .	Balke pr. Nexø	5. 1.10	Kbhvn. Afd.	5.11.29	Anvkt., Kbhvn.	11. 2.33
29977	Rasmussen, Thorvald Johan	København	18.11 99	„ „ 2	6. 7.18	Kbhvn. Afd. 10	2.12.33
17091	Stæhr, Christian	Stenum	11.12.98	Hjørring	14. 9.30	Hjørring	29. 4.33
4993	Østergaard, Kaj E. Alb.....	København	25. 1.00	Kbhvn. Afd.	19.12.33	Centralafd.	30.12.33
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46156	Nielsen, Villiam Peter..	Horsens	3. 8.95	Horsens	3. 5.19	Horsens	2. 9.33

Ekspedient *Krag* overbragte Hilsen og Lykønskning fra Redaktør A. Hansen, som paa Grund af Sygdom var forhindret i at være til Stede, og takkede Nakskov-Smedene, fordi de altid havde været i Spidsen, naar det gjaldt om at gøre et Stykke Arbejde for den socialdemokratiske Presse.

Efter at ogsaa Formanden for Specialarbejderne, *Alb. Hansen*, havde takket for godt Samarbejde, talte Afdelingens Næstformand, *Ejner Petersen*, for Damerne, medens Afdelingens Kasserer, *Chr. Petersen*, bragte en Hilsen fra Smedenes Stiftsorganisation, hvis Formand han er, og overrakte Nakskov Afdeling en smuk Sølv-Dirigentklokke. De to gamle Kolleger, der havde været med fra Afdelingens Stiftelse, fik hver overrakt et Pengebeløb som Tak for godt Medlemsskab gennem de 40 Aar, ligesom to andre gamle Kolleger hver fik overrakt en Gave.

Efter at forskellige i Dagens Anledning forfattede Sange var blevet afsunget, sluttede Formanden den mere alvorlige Del af Festen, og Dansen tog sin Begyndelse. Den smukke Fest sluttede først langt ud paa de smaa Timer.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 12608	Eriksen,	Aage Henry	(Kbhvn. Afd.)
- 10198	Jansen,	Edvard Peter	(—)
- 1301	Jensen,	Ludvig	(—)
- 10032	Olsen,	Max Maltha	(—)
- 1540	Petersen,	Emanuel Ditlev	(—)
- 50660	—	Viggo Peter Erhard	(—)
- 35748	Christensen,	Sv. Aage Talsgaard	(Aarhus Afd.)
- 53442	Jørgensen,	Ove Horsbøl	(Esbjerg -)
- 55343	Jakobsen,	Svend Aage	(Stege -)
- 27926	Rosenbeck,	Christian	(Vejle -)

Medlem Nr. 3903, Poul Halmøe Nielsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 23908 Månsson, Bruno Marius.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 7547	Hansen,	Søren Peter	17. 8.12

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 51688	Andersen,	Kaj Johannes	4. 2.33
- 14932	—	Mathias	7. 7.28
- 50533	Bardram,	Preben Frederik	3.12.32
- 16230	Caspersen,	Rasmus Harald	25.11.33
- 52152	Christiansen,	Ernst.....	11. 3.33
- 11280	Clement,	Harald	13. 5.33
- 39009	Dandanell,	Carl	23. 4.32
- 29470	Ernst,	Axel Peter Valdemar.	30. 5.25
- 644	Fremming,	Knud.....	26. 8 33
- 13839	Gewecke,	Vilhelm August	31.10 31
- 1352	Gyldstrand,	Eigil Engelhardt	10 6 33
- 3291	Hansen,	Aage.....	12. 9.31
- 25933	—	Carl Valdemar... ...	26. 8 33
- 21161	—	Einar	1. 7.33
- 35306	—	Einar Martin	6.12.30
- 9591	—	Harald Andreas.....	16. 6 23
- 50374	Hobert,	Børge Hertz.....	5. 8.33
- 5342	Jørgensen,	Ejner Johan Lønstrup	2. 3.29
- 34053	—	Poul Emilius.....	8.11 24
- 20984	Jacobsen,	Hans Chr.....	6.10.28
- 29673	Jochumsen,	August Bjerregaard ..	19. 8 33
- 50984	Lange,	Frantz Holger Kierulf	5. 9.31
- 23908	Maanssen,	Bruno Marinus	11.11 33
- 6269	Madsen,	Juul Emil Malthe	9. 7.27
- 10725	Nilsson,	Arnold Johannes.....	30. 7 27
- 51727	Nielsen,	Niels Juul.....	25. 3 33
- 31002	—	Orla Emil Hviid	11. 3.33
- 19274	—	Oskar Georg.....	16. 4.32
- 27803	—	Peter Henry Bernhard	7. 2.31
- 38321	—	Richardt.....	29. 8.25
- 54274	Olesen,	Jeppe Nielsen	31.12.32
- 34226	Petersen,	Ejner	25. 4.31
- 21371	—	Hans.....	1. 4.22
- 26507	—	Hugo Peter Valdemar	6. 6.31
- 7678	—	Magnus Rasmus	25.11.33
- 17866	—	Mourits Munk.....	26. 3.32
- 12958	—	Peter Chr. Oluf Harry	12. 8.33
- 9375	Poulsen,	Laur. Ernst Ad. Hildur	8. 4.33
- 34292	Sørensen,	Oskar Holger.....	30. 8 30
- 51168	Schmidt,	Robert Schiøsler.....	11. 7.31
- 31493	—	Kaj Henry.....	15. 7.33
- 1180	Wentzel,	Emmerich Johan.....	2. 9.33

Specialarbejderforbundet.

Nr. 47992	Axelsen,	Georg Henrik	9. 8.30

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Bogense: Smed Rasmus Hansen, Torvet 2. Hverdage 12—12½.

Hadsund-Assens: Maskinarb. E. Sørensen, Assens pr. Mariager. Kontortid 12—1 og 6—7.

Skagen: Maskinarb. Holger Lauritsen, Skovvejen. Hverdage 6—6½.

Tønder: Vilhelm Schmidt, Østergade 30. Hverdage 6—7.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 7 MAJ 1934 20. Aarg.

Trit og Retning.

Det vilde vel være for meget forlangt af Arbejdsgiverforeningen, at den skulde tilkendegive Tilfredshed med Forløbet af den sidste Overenskomstsituation, der jo ingenlunde formede sig i Favør af Arbejdsgivernes snævre Organisationsinteresser. Det er vel ogsaa forklarligt, at der fra Arbejdsgiverforeningens Side kommer en vis Surhed til Orde, fremkaldt af Utilfredshed med de opnaaede Resultater, men naar Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad som Udslag af denne Surhed benytter Lejligheden til at angribe De samvirkende Fagforbund som en Organisation uden Indflydelse, samt at hævde, at Arbejdernes Fagorganisationer ingen egentlig Ledelse har, saa forekommer det os at være en Utilbørlighed særlig paa et Tidspunkt, hvor Arbejdernes Landsorganisation netop har været et godt Udtryk for organisationsmæssig Fasthed og Evne til at samle Interesserne under en Hat. Vi skal villig indrømme, at De samvirkende Fagforbunds Ledelse ikke er tillagt en tilsvarende Myndighed, som Tilfældet er i Arbejdsgiverforeningen, men til Gengæld vover vi at paastaa, at den Samfølelse og Solidaritet, der er al Organisations naturlige Grundvold, er betydelig stærkere indenfor Arbejdernes Organisationer end indenfor Arbejdsgivernes. Om de organiserede Arbejdsgivere i samme Grad følte sig solidarisk forpligtede overfor hinanden, som Tilfældet er med Arbejderne, vilde det sikkert paa mange Omraader indenfor Haandværk og Industri betyde en forøget erhvervsmæssig Soliditet og mere Orden i Konkurrenceforholdet, end vi nu ofte er Vidne til.

Det er altid farligt at angribe sin Modpart for Skader, som man selv er beheftet med, og naar „Arbejdsgiveren" for den 20. April d. A. anfører, at

> „En hel Række store og betydningsfulde Fags Organisationer staar ikke i Arbejdernes Hovedorganisation De samvirkende Fagforbund, men er splittet i en Række selvstændige Forbund dels for faglærte og dels for ufaglærte Arbejdere. Men for Resten er de Organisationer, der staar under De samvirkende Fagforbund, heller ikke allesammen stærkt besjælet af Samarbejdets Ide og egner sig kun lidt til at marchere i Trit.",

saa lad os erindre om, at Dansk Arbejdsgiverforening ikke paa langt nær er alt omfattende, men at betydelige Virksomheder staar udenfor, og at man jo netop i høj Grad kørte den sidste Overenskomstsituation op paa, at de organiserede Arbejdsgivere var haardt trængt af de udenforstaaende.

Og hvordan er det indenfor Arbejdsgiverforeningen selv? Var det efter Industriens Ønske, at man risikerede en Storkonflikt for at tilfredsstille den klynkende Haandværkerstand? Eller er det saaledes, at den uorganiserede Arbejdsgiver staar i den organiserede Arbejdsgivers Bevidsthed som et ringere Individ? Lad os ikke her glemme, da Arbejdsgiverforeningens Sagfører i Den faste Voldgiftsret meget energisk forsvarede den organiserede Arbejdsgiver, der benyttede en uorganiseret Mester som Underentreprenør

til at faa udført Arbejdet under den tarifmæssige Betaling.

Og hvordan forholder det sig med den enkelte Arbejdsgivers Stilling til Anmærkning 2:

„Det er en Æresforpligtelse for ethvert af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer til Fremme af Sammenholdet indenfor Foreningen at give Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen Fortrinet ved alle Arter af Forretningsforbindelse, ved Udførelse af Arbejde og ved Levering af Materialer og andre Varer."

Den stadige Fremholden af Forpligtelsen for Arbejdsgiverne til at overholde denne Paragraf tyder i ikke ringe Grad paa, at det staar sløjt til med Arbejdsgiversolidariteten. „Arbejdsgiveren" taler om den „Mistillid, Arbejderne synes at nære til deres valgte Tillidsmænd", men Bladet synes ganske at overse, at Mistilliden alligevel giver sig Udslag i, at Arbejderne Gang paa Gang genvælger disse Tillidsmænd, ofte eenstemmigt og med Akklamation, saaledes som Tilfældet bl. a. var paa De samvirkende Fagforbunds nylig afholdte Generalforsamling med Hensyn til den øverste daglige Ledelse.

A propos Generalforsamlingen. Mon „Arbejdsgiveren" havde skrevet den Artikel, der har givet Anledning til vore her fremførte Betragtninger, hvis Forfatteren havde kunnet forudse Forløbet af denne Generalforsamling? En fremragende Fagforeningsmand, der har deltaget i samtlige Generalforsamlinger indenfor De samvirkende Fagforbund, siden disses Oprettelse, udtalte til den, der skriver nærværende, at det var den bedste Generalforsamling, han havde oplevet siden den første konstituerende. Enhver, der overværede den, maatte erkende, at den var et smukt Vidnesbyrd om dansk Arbejderkultur og et eklatant Udtryk for Samfølelse og Solidaritet. Vel en stor Forsamling, 650 Mennesker, nogle vil mene lidt rigelig stor, men tænk, hvad det betyder, at disse mange Repræsentanter fra hele Landet, i overvejende Grad ude omkring fra Arbejdspladserne, har været samlede og faaet Lejlighed til at drøfte og tage Stilling til Øjeblikkets faglige Problemer.

Om Arbejdsgiverne vil tillægge det nogen Betydning, faar blive deres Sag, men naar en Resolution, der misbilligede De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, blev forkastet med alle Stemmer mod 4, og Beretningen blev godkendt med alle Stemmer imod 6, saa er der i hvert Fald ikke noget i Vejen med Hensyn til Fagorganisationernes Evne til at marchere i Trit.

Hertil kommer, at det Tidsrum, som Virksomheden omfattede, og for hvilket Beretning blev aflagt, hørte til et af de vanskeligste i Fagbevægelsens nyere Historie. Krise og Arbejdsløshed har hærget og fremkaldt en Hets overfor Fagbevægelsen og Fagforeningslederne, som vel kunde befrygtes at have sat visse Spor. Hvorledes har ikke Kommunisterne svinet Fagforeningslederne til, medens reaktionære Bønder og nazistisk inficeret Borgerskab har lagt Fagbevægelsen for Had. Men under alt dette har Arbejderne bevaret den sunde Fornuft, og de Undtagelser, som Sømandskonflikten og enkelte andre isolerede Foreteelser er Udtryk for, bekræfter kun den almindelige Regel. Det er jo ikke alene beskæftigelsesmæssige Vanskeligheder og hensynsløs Nedrakning, som Fagforeningerne og deres Mænd har været ude for, men Tiden har krævet en hel ny Indstilling, en Ændring af de Fremgangsmaader, som ellers fra Fagbevægelsens Barndom var knæsatte som de eneste rigtige. Lockoutloven, de nye Afstemningsregler i den reviderede Forligsmandslov og den tvungne Voldgift i Slagterikonflikten er tilstrækkeligt til at vise, at ændrede økonomiske Forhold ogsaa maa ændre de Metoder, som Fagbevægelsen bringer i Anvendelse, og at det gælder for Arbejderne om til enhver Tid at benytte de Midler, som paa det givne Tidspunkt tjener Arbejdernes Interesser.

Netop i en Fagbevægelse som den danske, hvor den organisationsmæssige Frihed altid har været sat i Højsædet, hvor Respekten for den enkelte Organisations Beslutninger altid har været fremherskende, maatte det synes vanskeligt at tilpasse sig Ordninger, som enten gik stik imod den organisationsmæssige Suverænitet, eller som gennemførtes af Rigsdagen, fordi det ikke var muligt indenfor den nødvendige Tid at gennemføre dem paa Fagbevægelsens eget Initiativ.

Vi vil ikke overdrive, men vi føler alligevel Stolthed over, at et Forslag fra Litografer og Bogbindere til en Udtalelse af Kritik af de Love, ved Hjælp af hvilke man havde grebet ind i Arbejdsforholdet, og en Misbilligelse af den socialdemokratiske Regering forkastedes paa Generalforsamlingen med alle Stemmer imod 24, og vi tør fastslaa, at for den langt overvejende Del af disse 24 var Tilslutningen til det stillede Forslag sikkert mere affødt af Trangen til at søge bremset op for Lovgiveriet paa Arbejdsområdet, end af Lysten til at skabe den socialdemokratiske Regering Vanskeligheder. Generalforsamlingen blev ved sin Stilling til de herhenhørende politiske Spørgsmaal

ikke alene et uomstødeligt Bevis for Enigheden indenfor Fagbevægelsen, men blev en enestaaende Tillidserklæring til det socialdemokratiske Parti og til Regeringen. I en Tid, hvor Opløsningstendenser spores rundt omkring, hvor politiske Partier spaltes, hvor de økonomiske Modsætninger skærpes, hvor politisk Uro og økonomiske Vanskeligheder fremkalder Desperation og yderliggaaende Tendenser, kan det kun være til Gavn for Samfundet som Helhed, at Arbejderbevægelsen faglig og politisk manifesterer sig som en kompakt Enhed. I Uvilje overfor Arbejderklassen glemmer adskillige, hvad Følgerne vilde blive af en splittet Arbejderbevægelse, der ikke var i Stand til at øve den samfundsmæssige Indsats, som trods alt det danske Arbejderparti i Øjeblikket mere end noget andet Parti er kaldet til at øve. Heller ikke Arbejdsgiverne kan være interesseret i en svag Fagbevægelse uden politisk Indflydelse, saa lidt som Arbejderne bør ønske de flest mulige Arbejdsgivere uorganiserede.

Kun paa Grundlag af Organisation kan Orden og System tilvejebringes, og selvom Arbejdsgiverforeningen kan paaberaabe sig en vis Handlefrihed for dens Ledelse, som De samvirkende Fagforbunds ikke har tilsvarende, saa opvejes denne Mangel af det naturlige Sammenhold og Kammeratskab mellem Fagorganisationernes Medlemmer. Hermed skal ikke være sagt, at ikke Udviklingen kræver en stærkere Koncentration af Myndigheden indenfor de faglige Organisationer, men kun en Fastslaaen af, at hidtil har det været gørligt paa Grundlag af det engang bestaaende System at løse Opgaverne i nøje Samarbejde med det politiske Arbejderparti, og saaledes at det har været muligt at faa den store Medlemsstab til at følge Trit og Retning.

Den tyske Arbejderklasses Skæbnevej.

Fra Fagbevægelse til Arbejdsfront.

Af *Hans Bauernsohn.*

(Sluttet.)

De nye Herrer.

Man kunde saaledes ikke i Længden fortsætte med disse løgnagtige Korruptionsbrøl mod det tidligere alvorlige Fagforeningsarbejde. Derfor forkyndte man en stor Plan, hvorefter de tyske faglige Organisationer fremtidig skulde inddeles.

I Spidsen skulde staa et Centralkontor, under dette to „Søjler": Arbejdernes Fællesforbund og Funktionærernes Fællesforbund. Centralen skulde ved sin Side have et lille og et stort Arbejdskonvent. Det lille Konvent skulde udføre Administrationsarbejdet, det store foretage Raadslagninger til Forberedelse af det tyske Folks stændermæssige Opbygning.

Den 23. Maj traadte det saakaldte store Arbejdskonvent virkelig ogsaa sammen i Bogtrykkernes Forbundsbygning i Berlin. 60 af Hitler udnævnte Medlemmer var kommet til Stede. 20 Pladser var endnu ubesatte, de var forbeholdt Arbejdsgiverrepræsentanterne.

Ley forkyndte paa denne Dag Overvindelsen af Klassekampen og Opbygningen af Folkefællesskabet i det tyske Erhvervsliv. For ogsaa at byde Arbejderne noget, idet disse jo i Fremtiden skulde finansiere Forbundene gennem deres Kontingenter uden at modtage Modydelser, fuldførte Ley ved dette Møde en Skinfægtning mod de gule Fagforeninger og gik ind for Bibeholdelsen af de overenskomstmæssige Mindstelønninger. De nybagte N.S.B.O.-Kommissærer for hele det tyske Rige troede paa deres Fører, Ley, og raabte „Heil!"

Men Staklerne havde gjort Regning uden den tyske Storkapital. Der blev stadig mere stille omkring den stændermæssige Opbygning. Og „Loven til Ordning af det nationale Arbejde" gjorde en bitter Ende paa alle Overenskomstbekymringer.

De nazistiske Distriktledere i Essen, Düsseldorf, Westfalen-Nord og Westfalen-Syd indsatte den storindustrielle Hr. Fritz Thyssen, den bekendte Agitator for Arbejdsgiverinteresser, som Løndiktator. De sendte ham følgende Skrivelse:

> „Efter at den preussiske Ministerpræsident har bestemt Deres Udnævnelse til preussisk Statsraad som Repræsentant for Erhvervene, er De paa det erhvervspolitiske Omraade blevet den øverste Statsautoritet for vort Distriktsomraade. Som Følge deraf har jeg henvist alle mine Afdelinger til i alle erhvervspolitiske Spørgsmaal udelukkende at henvende sig til Dem og at betragte Deres Afgørelse som bindende."

Saaledes forraadte Nazipartiet ikke alene N.S.B.O., men hele den tyske Arbejderklasse til Storkapitalen. Da N.S.B.O. mange Steder forsøgte at gøre Mudder, tilretteviste Lederen af den tyske Arbejdsfronts Presseafdeling, F. W. Mayrgünther, dem i „Fagforeningstidende":

> „Arbejderforbundene repræsenterer ikke direkte deres Medlemmers Interesser, men indirekte over det hele. Det er ikke Arbejderforbundenes Opgave at muliggøre Arbejderne et Højestemaal af Nydelse, men derimod et Højestemaal af Ydedygtighed."

Imod en Række af N.S.B.O.-Folk, der stadig ikke kunde vænne sig til den Tanke, at det nu var endeligt forbi med den nationale „Socialisme", blev der grebet til Tvangsforholdsregler. En Række af dem

blev indespærret i Koncentrationslejre, andre blev omgaaende fjernet fra deres nylig indtagne Stillinger. „Tysk Bjergværkstidende", Grubebaronernes Organ, kunde i sit Nr. for den 26. September f. A. berette følgende derom:

„N.S.B.O.'s øverste Informationsorgan, „Bedriften", meddeler i sit Nr. 3:

„At der endog findes Partifunktionærer, som ikke har forstaaet Nationalsocialismen og dermed N.S.B.O., vil nedenstaaende Eksempel vise. I dette Tilfælde er det særlig slemt, da det drejer sig om en Kreds-Bedriftscelle- og samtidig Afdelings-Bedrifts-Formand. Et Cirkulære til alle Klubformænd indeholdt bl. a. følgende:

„Vi lader i Løbet af de kommende 8 Uger foretage en skarp Kontrol i Deres Bedrift, de, som ikke inden den Tid har tilsluttet sig et af de bestaaende Forbund, vil hensynsløst blive fjernet fra Arbejdsstedet. *Det er ubetinget nødvendigt, at alle arbejdende Tyskere organiserer sig, for endelig at skabe en fælles Kampblok imod Arbejdsgiverne...*"

Denne Partifunktionær maatte omgaaende fritages for sit Embede og fik følgende Meddelelse:

„Deres Udtalelser er Marxisme af reneste Vand. Det er ligefrem uforsvarligt, at en N.S.B.O-Funktionær i fuldt Alvor kan udsende en saadan Udtalelse til Bedriftscelle-Formændene. Naar en N.S.B.O.-Funktionær, som De, endnu skriver om en fælles Kampblok imod Arbejdsgiverne, saa har De ikke forstaaet Tidens Tegn og er uegnet til fortsat at forblive N.S.B.O.-Funktionær..."

Denne skarpe Indgriben til Gunst for de tyske Arbejdsgivere i Forbindelse med, at man paa Nürnberg-Kongressen har frataget N.S.B.O. Mulighederne for at have sin egen Organisationskasse, har ikke forfejlet sine Virkninger. N.S.B.O.-Mændene krøb til Korset og afgav i Begyndelsen af Aaret 1934 skriftligt følgende Erklæring til deres øverste Høvding, Walter Schuhmann:

„Ledelsen af N.S.B.O. garanterer ogsaa for al Fremtid for, at Klassekamp og Kasteaand ikke mere skal hemme Arbejdet i de tyske Bedrifter, men at Folkefællesskabstanken i intimt Samarbejde, og som Forbillede for hele Verden, for første Gang i Tyskland omsættes i Gerning."

Derfor blev det, efter at Arbejdsfrontens endelige Form var fastlagt, overdraget N.S.B.O. at besætte Førerstillingerne.

IX. Kraft gennem Glæde.

Længe varede Forhandlingerne indenfor Naziledelsen med Hensyn til de tyske Arbejderorganisationers fremtidige Form. Den socialistiske Fløj indenfor Partiet forlangte Bibeholdelse og Udbygning af Kamporganisationerne, den storkapitalistiske Fløj, grupperet om Herrerne Thyssen og Krupp, fordrede den hurtigst mulige Ødelæggelse af ogsaa den sidste Rest af de selvstændige Arbejderforbund.

Den 5. Maj 1933, 3 Dage efter Overfaldet paa Fagforeningerne, erklærede Rigsregeringen, at det tyske Erhvervsliv nu var i Stand til roligt at kunne udvikle sig og kalkulere paa langt Sigt, da man fremtidig ikke mere vilde faa sine Kalkulationer forstyrret ved Lønbevægelser.

Den 10. Maj overtog Hitler Protektoratet for den nydannede tyske Arbejdsfront.

Den 19. Maj blev Loven om Udnævnelse af Værger for Arbejdet udstedt, hvorved Løn- og Arbejdsbetingelser diktatorisk fastlagdes.

Nu var Banen fri for Opløsning af Arbejderforbundene. I de sidste Dage i November Maaned besluttede et Møde i Arbejdsfronten under Ledelse af Dr. Ley en Nyorganisering. Den vigtigste Forholdsregel herunder var Opløsningen af samtlige Forbund, der var fremgaaet af de tidligere Fagforeninger. Dernæst blev der udstedt den Forskrift, at der kun kunde findes Enkeltmedlemmer i den tyske Arbejdsfront, og at ogsaa Arbejdsgivere kunde erhverve Medlemsskab. Kun de, som var af ren arisk Afstamning, kunde optages.

For at trøste Arbejderklassen for Tabet af dens Foreningsfrihed lovede Dr. Ley, at der skulde blive fremskaffet en stor Fyraftensorganisation, der under Titlen „Kraft gennem Glæde" endelig skulde bringe den tyske Arbejder hans saa længe savnede Lykke.

Medens man opløste Arbejderforbundene for at hidføre det sande Folkefællesskab, saa lod man Arbejdsgiverforbundene bestaa. Saaledes arbejder „Den tyske Industris Rigsforbund" uforandret videre ogsaa i det tredie Rige og bruger fortsat de gamle Metoder imod den tyske Arbejderklasses Interesser. Kun Navnet er blevet ændret. Det hedder ikke mere „Rigs*forbund*", men „Rigs*stand*" (Den tyske Industris Rigsstand) og har den stærkeste Indflydelse i det tyske Erhvervslivs Generalraad.

I Arbejdsfrontens Konvent sidder Bankiers, Industrimagnater og Junkere og bestemmer over, hvilken Virksomhed Arbejdsfronten og Fyraftensorganisationen „Kraft gennem Glæde" maa udøve. Ved Begyndelsen af Aaret 1934 var Dr. Ley endelig saa vidt, at han kunde forelægge sin Plan for den nye Organisation og anordne dennes Gennemførelse.

I hans Anordning hedder det:

„Den hidtidige Inddeling af Forbundene bliver ophævet og ændret til en bedriftorganisk Inddeling. Dertil er det nødvendigt, at Bedriften bliver anset som den underste Enhed."

Derefter bliver det videre anordnet, hvorledes enhver Bedrift maa bestaa af Nazibedriftscellen og Nazifællesskabet. I Bedriftscellen bliver kun optaget Partifæller, der samtidig maa tilhøre N.S.B.O. De andre til Bedriften hørende — ogsaa Arbejdsgiveren — er Medlemmer af Arbejdsfronten.

For Arbejdsfronten blev dannet 20 Rigsbedriftsgrupper:

Nærings- og Nydelsesmidler, Tekstil, Beklædning, Bygningsarbejde, Træ, Jern og Metal, Kemiske Produkter, Tryk, Papir, Transport og offentlige Virksomheder, Bjergværksdrift, Forsikring og Bank, Frie Erhverv, Landbrug, Læder, Kunstindustri, Sten og Jord, Handel, Haandværk, Industri.

Disse 20 Grupper er nu igen sammenfattede i 3 Fællesforbund, nemlig de tyske Arbejderes Fællesforbund, de tyske Funktionærers Fællesforbund og Fællesforbundet for Handel og Industri. Disse tre Forbund danner den tyske Arbejdsfront.

Det er paafaldende, at Tjenestemændene intet Fællesforbund fik. Det skyldes, at de tyske Tjenestemænd efter Hitlers Sejr helt og holdent mistede den Foreningsret, som Weimar-Republikken havde givet dem, det er dem strengt forbudt at drive noget som helst Organisationsarbejde, der har Varetagelsen af deres Interesser til Formaal.

Med Hensyn til denne Kæmpeorganisations Opgaver siger nu Dr. Ley: *Den tyske Arbejdsfront mønstrer de efter Loven til Ordning af det nationale Arbejde nødvendige Tillidsmænd og Sagkyndige.* Det er alt! Deraf ses det tydeligt, at man ikke med denne mægtige Organisationsbygning, der bestaar af mange Millioner tyske Arbejdere og Funktionærer, har til Hensigt at varetage Arbejdernes Interesser lige overfor deres Udbyttere, men tværtimod at lamme deres Kraft.

Som Erstatning herfor vier man sig varmt Gennemførelsen af Parolen „Kraft gennem Glæde". „N.S.-Fællesskabet Kraft gennem Glæde" er Kronen paa Arbejdsfronten og opdeles i følgende Afdelinger:

Organisation, Kasse, Propaganda, Sport, Kultur, Rejse, Vandringer og Ferie, Arbejdets Værdighed og Skønhed, Ungdom, Uddannelse, Nationalejendommelighed, Selvhjælp.

Dannelsen af en Afdeling for Frihed og Ret saa man bort fra!

Disse Afdelinger skulde altsaa nu adsprede den tyske Arbejder Dag som Nat og forhindre ham i at tænke over sine Forhold. Efter Fyraften bliver han kolonnevis ført i Teatret, til Koncerter, Foredrag o. s. v., naar han har Ferie, maa han deltage i KgG.'s Selskabsrejser, under hvilke han som en Soldat med Nazifane og Militærmarch bliver slæbt gennem de forskellige Egne.

Og saa maa han i alle Tilfælde bære „Den tyske Arbejdsfronts Festklædning med Festslipset"; det ligner en Slags bedre Uniform.

Han har ikke mere noget at sige eller noget at bestemme. Alt, hvad der skal ordnes, kommer fra oven. Arbejderen har at tie og betale Kontingent. Knurrer han, da har man en Række Muligheder for at bringe ham til Fornuft. Man kan straffe ham med at tage hans Arbejde fra ham, kan spærre ham inde i Koncentrationslejr, kan udelukke ham fra Arbejdsfronten paa Grund af statsfjendtligt Sindelag, herved mister han automatisk Retten til de fra Tiden forud medtagne Understøttelser, til hvilke han maaske allerede gennem Aartier har betalt Kontingent. Og skulde det altsammen ikke hjælpe, saa kan man ved Hjælp af den famøse „Lov til Ordning af det nationale Arbejde" rejse Sag imod ham og straffe ham saa haardt for Krænkelse af den sociale Ære, at han hele sit Liv vil tænke derpaa.

X. Følgerne.

Følgerne af den tyske Arbejders Retsløshed og Slaveri kan enhver fagligt skolet Arbejder tælle op paa sine Fingre. Hitlerdiktaturets første Aar har allerede vist rædselsfulde Resultater. Vi vil nøjes med at fastholde enkelte drastiske Eksempler:

I Ugen den 11.—18. November 1933 tjente en kommunalt ansat Arbejder i det tredie Rige en Løn paa 32 Reichsmark med følgende Fradrag:

Skat	1,50	Rmk.
Sygekasse	1,70	—
Invalideforsikring	1,00	—
Forsorg for Erhvervsløse	1,52	—
Arbejdsløshedshjælp	1,16	—
Forbundskontingent	0,90	—
Social Folkehjælp	0,14	—
Borgerskat	1,50	—
Ægteskabshjælp	5,85	—
Ialt...	15,27	Rmk.
Løn	32,00	Rmk.
Fradrag	15,27	—
Rest...	16,73	Rmk.

Nedenstaaende sammenligner vi en Række Lønninger for de samme Grupper *Jernbanearbejdere,* som de var i Aaret 1929 i Socialdemokraten Hermann Müllers Rigskanslertid og i 1933, da Nationalsocialisten Hitler havde Kanslerværdigheden:

	Haandværkere Bruttoløn	Rangerarbejdere Bruttoløn	Liniearbejdere Bruttoløn
1929 ...	318,25 Mark	247,00 Mark	262,10 Mark
1933 ...	207,35 —	202,50 —	170,80 —

Denne Liste kunde gøres meget længere. Med Hensyn til de betydelige Minus, som alle tyske Lønarbejdere i Dag kan notere, maa det ikke glemmes, at Fradragene i den samme Tid er mangedoblet, for hvilket den ovenfor aftrykte Lønpose er et talende Bevis.

Ved denne Udvikling er særlig alle de Arbejdere haardt ramt, som paa Grund af Kampen mod Arbejdsløsheden blev tvunget til at tage Arbejde. Disse beklagelsesværdige faar i de fleste Tilfælde for deres haarde Arbejde en Løn, der ikke overstiger den saakaldte Velfærdsunderstøttelse (Socialhjælp), altsaa ca. 15 Mark pr. Uge.

Dertil kommer, at Priserne for en Række Levnedsmidler og Nødvendighedsartikler er steget betydeligt. Man har kunstigt fordyret dem for at hjælpe Landbruget. Derved har man yderligere trykket det brede Folks Købekraft, saaledes at man som Resultat af den brune Regeringskunst i det tredie Rige ikke kan notere andet end en ubeskrivelig Elendighed blandt Masserne paa den ene Side og et økonomisk Kæmpekaos paa den anden Side.

Det tyske Folk vil komme til at gennemgaa uendelige Lidelser, inden Hagekorsets Vanvid kan overvindes. Foran det ligger en haard og vanskelig Skæbnevej fuld af Nød og Jammer, fordi det i et Anfald af Fortvivlelse mistede sin Fornuft og overlod Statens Ror til Charlataner.

Rettelse.

I sidste Fagblad Side 114, første Spalte, 3. Stk., staar:

„Den klare Erkendelse af, at det vilde være umuligt for den nationalsocialistiske Bevægelse at gøre de 500,000 organiserede Fagforeningsmedlemmer" o. s. v.

skal være *5 Millioner.*

Fortid og Fremtid.

(Efter Skrædderforbundets Medlemsblad.)

Den østrigske Arbejderfører og Nationaløkonom *Otto Bauer* skrev i Fjor med Henblik paa Arbejderbevægelsens nuværende Stilling følgende:

Vi maa lære af Historien!

Stadig skærpes den kapitalistiske Verdenskrise, Arbejdsløsheden stiger, og den sociale Elendighed tiltager i en forfærdende Grad. Jo mere den økonomiske Verdenskrise ryster det kapitalistiske Samfund, desto værre bliver den politiske Forvirring, desto voldsommere de fascistiske Strømninger og Reaktionen mere truende.

Men med den sociale Elendighed vokser ogsaa den forarmede Arbejderklasses Forbitrelse. Enhver føler det: at vi under Trykket af Kapitalismens Forfald, som endnu i Sammenbrudets Ruiner begraver Millioner af Arbejdere, nærmer os en ny Epoke i Menneskehedens Historie.

Hvorhen fører vor Tids Omvæltninger os? Hvis vi vil forstaa *dem,* maa Historien lære os det. Fortidens historiske Omskiftelser kan lære os ogsaa at forstaa de historiske Omskiftelser, som er under Forberedelse i vor Tid.

Man kan dele det Afsnit af Aarhundredets Historie, som ligger imellem Napoleonskrigenes Afslutning og Verdenskrigens Begyndelse, altsaa imellem 1815 og 1914, i 4 Afsnit.

I 4 Afsnit med en vidt forskellig økonomisk Rytme og derfor med en ganske forskellig Udvikling af Klassekampene og de aandelige Strømninger.

Den første Periode

var i Tiden fra 1815 til 1848. Det var i den Tid, da de første Fabrikker oprettedes med deres fuldstændig uorganiserede og værgeløse Proletariat, det var Tiden med den største sociale Elendighed. I denne Periode var de gode Konjunkturer yderst kortvarige, Kriserne heftige og langvarige.

Forarmelsen revolutionerede Arbejderklassen. England oplevede Chartistbevægelsens Storme. Paa Fastlandet sluttede Perioden med Revolutionen i 1848. Denne Periodes vigtigste Begivenheder var det gamle engelske Aristokratis Undergang og Grundlæggelsen af det moderne borgerlige Aristokrati, desuden at Absolutismen paa Fastlandet stadig rystede i sin Grundvold, og endelig den ved Revolutionen i 1848 tilkæmpede Bondefrigørelse. Endvidere den engelske Lov om den 10-Timers Arbejdsdag, Oprindelsen til hele Arbejderbeskyttelseslovgivningen og Ophævelsen af Forbudet mod at organisere sig. Indrømmelse af Organisations- og Strejkeretten og Grundlæggelse af den moderne videnskabelige Socialisme ved Udsendelsen af „Det kommunistiske Manifest" af Marx og Engels.

Med de store Guldfund i Kalifornien og Australien i Slutningen af 40-erne begyndte

Den anden Periode.

Den havde en ganske anden Karakter. I denne Tid, som varede til 1873, kunde Kapitalismen glæde sig over en lang, glimrende Periode med gode Konjunkturer, som kun blev afbrudt af korte og hurtigt overvundne Kriser.

I denne Tid opstod i England for første Gang en mægtig Fagbevægelse, som Skridt for Skridt tilkæmpede Arbejderklassen højere Løn og kortere Arbejdstid.

Efter engelsk Forbillede begyndte Arbejderne paa Fastlandet at grundlægge Fagforeninger og Forbrugsforeninger, som efterhaanden forbedrede den økonomiske Stilling. Den revolutionære Tids Storme, som Europa havde oplevet siden 1848, var forbi. Der kom en Tid, i hvilken Arbejderklassen Skridt for Skridt forbedrede sin Stilling indenfor Kapitalismen. Resultatet af denne Periode var den „psykiske og moralske Genfødelse af de arbejdende Klasser i England", som Marx understregede i Internationales Program, Erobring af de politiske Rettigheder og Organisationsretten i Tyskland og i Østrig, Grundlæggelsen af Arbejderpartierne og Fagforeningerne.

Med den haarde Krise i 1873 indtraadte igen et Vendepunkt. Mellem 1873 og 1895 laa Verdensøkonomien under for et haardt Tryk. Det var en Tid med haarde og meget langvarige Kriser, som kun blev afbrudt af korte Perioder med gode Konjunkturer. Elendigheden, lange Tiders Arbejdsløshed og Løntryk revolutionerede Arbejderklassen. Pariserkommunen i 1871, som fremgik af den fransk-tyske Krig, var Signalet hertil. Faglige Resultater var ikke til at opnaa som Følge af den haarde Krise. Arbejderklassen satte derfor ikke, som i den forudgaaende Periode sit Haab til Smaaresultater indenfor Kapîtalismens Rammer, men til, at den sociale Revolution maatte sprænge selve Kapitalismen.

De herskende Klasser søgte med Vold at undertrykke Arbejderklassen, det var Socialistlovens Tid i Tyskland og Undtagelsestilstandenes Tid i Østrig.

Paa den anden Side frygtede de reaktionære Regeringer Arbejderklassens revolutionære Stemning og søgte at formilde dem med sociale Reformer. Det var paa den Tid, da Bismarck i Tyskland og Taaffe i Østrig grundlagde Arbejderforsikringen og Arbejderbeskyttelseslovgivningen. Selv i England, hvor Fagforeningerne var ældre og stærkere og aldrig havde mistet Førerskabet for Arbejderklassen, indtraadte ved 1890 en Vending: den „nye Unionisme", som revolutionerede Fagforeningstaktiken og rev de ufaglærte Arbejdere med, som tidligere havde staaet Fagbevægelsen fjernt.

Denne Periodes Resultater var Opvækkelsen af nye store Arbejdermasser med 1. Maj-Dagen, det tyske Socialdemokratis Sejr over Bismarcks Socialistlov og det østrigske over Taaffes Undtagelsestilstand, den franske Arbejderbevægelses Genrejsning efter Pariserkommunens Nederlag og Begyndelsen til Arbejderbeskyttelseslovgivningen og Arbejderforsikringen paa Fastlandet.

Den tredie Periode.

I Midten af 90-erne indtraadte igen et Vendepunkt. Tiden fra 1895 til Verdenskrigen var en Tid med glimrende, langvarige Højkonjunkturer, som kun afbrødes af korte og forholdsvis svage Kriser.

I denne økonomiske Opgangstid opnaaede Arbejderklassen overalt i utallige politiske og faglige Kampe Skridt for Skridt højere Lønninger, kortere Arbejdstid, udvidede politiske Rettigheder og stærkere politisk Indflydelse. Det var paa den Tid, at Revisionismen opstod i Tyskland og Reformismen i Frankrig og Italien, Læren om: at der ikke behøves nogen Revolution, ingen Omstyrtninger mere for at befri Arbejderklassen, den vilde Skridt for Skridt skride frem og fuldstændig udhule Kapitalismen og helt omforandre alt i socialistisk Retning.

Resultatet af denne Periode var en mægtig Udvikling af Arbejderpartierne, Fagforeningerne og Kooperationen, og Haand i Haand dermed en væsentlig Stigning i Arbejderklassens Livsvilkaar og Kulturniveau.

Denne Periode blev afbrudt af Verdenskrigen. Af Verdenskrigen fremgik Revolutionerne i 1917 og 1918.

De udvidede Arbejderklassens politiske Magt enormt og bragte Fagbevægelsen uhørt stærk Tilstrømning. De kapitalistiske Klasser, som var blevet forskrækket over Revolutionen, maatte gøre Arbejderklassen store Indrømmelser. 8 Timers-Dagen, Arbejderferie, Bedriftsraadslovgivning, Skolereformer, socialistisk Kommuneforvaltning blev tilkæmpet.

Nyt Organisations- og Kulturliv udviklede sig i Arbejderklassen. Disse vældige Resultater styrkede Arbejderklassens Haab om, at Arbejderklassen fremdeles — saaledes som fra 1895—1914 og som de første Aar efter Krigen — igen vilde gaa frem fra Sejr til Sejr og gradvis forbedre Forholdene og efterhaanden omdanne det kapitalistiske Samfund.

Den fjerde Periode.

Men da udbrød over hele den kapitalistiske Verden i 1929 en Krise af uhørte Dimensioner og Styrke. Enhver nøgtern Iagttager ser nu, at vi igen staar ved Begyndelsen af en Periode med meget lange og meget tunge økonomiske Kriser, som i bedste Fald vil blive afbrudt af korte svage Opgangsperioder — i Begyndelsen af en Periode, som vil være Kriseperioderne fra 1815—48 og 1873—95 mere lig end Perioderne med de lange, glimrende Højkonjunkturer, som Verden oplevede fra 1848—1873 og 1895—1914, og atter vil forandre Samfundslivets Struktur og dermed Klassekampene.

Saasnart Kapitalisternes Profit forsvinder, bliver de voldsomme; de maa nu i Dag med Fascismens brutale Magt slaa Arbejderbevægelsen ned, som de vilde slaa den ned i den sidste Periode af Krisen imellem 1873—1895 med Socialistlovene og Undtagelsestilstandene. Men samtidig ændres ogsaa Tankegangen i hele Verden, ogsaa i Arbejderklassen. Den reformistisk-revisionistiske Illusion om, at Arbejderklassen i den kapitalistiske Verden skred frem fra det ene praktiske Resultat til det andet og Skridt for Skridt forbedrede sin økonomiske Stilling og Skridt for Skridt kunde udvide sine politiske Rettigheder, brast.

Arbejderklassen maatte nu bittert bekræfte den Sandhed i Marx' Teori, at efter enhver Tids politiske og økonomiske Opstigning for Arbejderklassen vil — saalænge den kapitalistiske Verden bestaar — uafvendeligt med en Naturlovs Nødvendighed følge Kriser og Tilbageslag, i hvilke Arbejderklassen igen mister en stor Del af det, som var erobret i de gode Tider.

Arbejderklassen erfarede nu frygteligere end nogensinde, at Kapitalismen uundgaaeligt forøger den sociale Elendighed, Undertrykkelsen, Slaveriet, Udbytningen; men den forstærker ogsaa Oprøret fra den stadig tiltagende Arbejderklasse, som mekanisk udvikles, skoles og organiseres parallelt med den kapitalistiske Produktionsproces.

De, som i Dag klager over, at vi i denne Tid med Historiens haardeste Krise ikke saadan skrider frem fra Sejr til Sejr som i de økonomiske Opgangstider mellem 1895 og 1914 eller 1918 og 1922, de lever endnu i de reformistisk-revisionistiske Illusioner, som den fjerde Periode frembragte; den Illusion, at Arbejderklassens Livsvilkaar og Magtstilling stadig kan udvikles og styrkes indenfor den kapitalistiske Samfundsordnings Rammer.

Den, som har gjort sig det karakteristiske ved

Den femte Periode

klart, i hvilken vi befinder os siden 1929, forstaar, hvor frygtelig Marxismens revolutionære Grundanskuelse bekræfter sig i hele den kapitalistiske Verden, at der ingen varig Opstigning gives for Arbejderklassen i den kapitalistiske Verden, at kun Menneskenes Befrielse fra Kapitalismens Lænker for bestandig formaar at forandre den periodiske Tilbagevenden af Tider med frygtelig og tiltagende Nød og Elendighed.

Vi ser, hvor uhyre rig Verden er blevet paa Raastoffer, Levnedsmidler og Maskiner, og hvorledes Kapitalismen ikke mere er i Stand til at anvende denne Rigdom.

Vi ser, at dermed virkeliggøres Marx' store Forudsigelse: „Kapitalmonopolet bliver til Lænker for den Produktionsmaade, som er udviklet og opblomstret under det. Produktionsmidlernes Centralisering og Arbejdets Organisation naar et Punkt, hvor det bliver uudholdeligt i det kapitalistiske Hylster. Dette sprænges. Den kapitalistiske Privatejendomsrets Time slaar. Expropriatørerne bliver exproprieret".

Virkeliggørelsen af, hvad Marx forudsiger med disse Ord, vil være det historiske Resultat af den femte Periode, ved hvis Begyndelse vi staar.

Ferdinand Hurup død.

Den 7. Maj indløb til vort Hovedkontor Meddelelse om, at vor gamle Kammerat, *Ferdinand Hurup*, den 22. April var afgaaet ved Døden. Dette Dødsfald kom, trods Hurups 80 Aar, som en smertelig Overraskelse, thi Hurup syntes saa ungdommelig og frisk, hvad ikke mindst hans Artikler i „Jern- og Metalarbejderen" bar Vidnesbyrd om.

Den Tid, da Hurup var aktivt med i Arbejdet for og blandt de danske Smede, ligger nu langt tilbage, men hans Indsats taber ikke i Betydning derved. Da Hurup i Januar 1883 valgtes til Medlem af Bestyrelsen for Smedenes Organisation i København, var denne netop kommet til Kræfter efter de vanskelige Aar fra 1874—77, da Medlemsantallet endog havde været nede paa 3. Det var nu Opgangstider, der var en rig Arbejdsmark for den 30-aarige, og han pløjede den da ogsaa med Lyst og Iver. Hurup var velegnet for Organisationsarbejdet, han havde en ikke ubetydelig Kundskabsmængde, som var et Resultat af hans ukuelige Lyst til Læsning, der allerede gav sig til Kende i Barneaarene. Desuden var Hurup veltalende, havde et vindende Væsen, og hans ærlige Karakter vandt mange for den Idé, han var en saa udmærket Talsmand for.

I Begyndelsen af 1884 blev Hurup fastansat hos de københavnske Smede, og i de bevægede Aar,

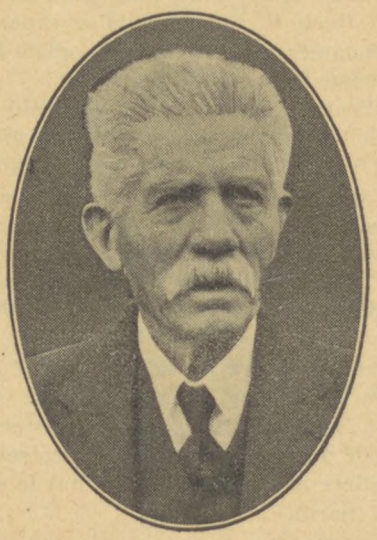

der fulgte, var han det naturlige Midtpunkt i Organisationsarbejdet. At det ikke lykkedes Reaktionen efter Lockouten i 1885, der endte med et Nederlag for Svendene, at slaa Organisationen ned, kan vi ikke mindst takke Hurup for.

I 1887 gik Hurup af som Formand, men efter at Smedeforbundet, som Hurup allerede i 1883 havde udkastet Tanken om, i et Par Aar havde været en Kendsgerning, valgtes han den 14. Juli 1890 til Formand, hvilken Stilling han bestred til 1. April 1892.

Senere udvandrede Hurup til Amerika og prøvede der som de fleste andre Emigranter lidt af hvert. Han arbejdede baade i Tømmer og Guld, slog sig paa Mejeridrift, og var en Tid Ejer af baade en Mejerifarm og en Smede- og Maskinforretning. Sine politiske Interesser mistede han ikke i det nye Land, og 60 Aar gammel er han Redaktør af Ugebladet „Social-Demokraten" i Chikago. De sidste Arbejdsaar var Hurup Maskinmester paa en elektrisk Lys- og Kraftstation i Enumclaw, og han ophørte først med Arbejdet, da han var 75 Aar gammel.

Da Smede- og Maskinarbejderforbundet i 1913 fejrede sin 25-aarige Bestaaen, var Hurup hjemme og deltog i Festlighederne. Han forsøgte da atter at finde sig til Rette i det gamle Land, han blev saaledes Forretningsfører for Social-Demokraten i Nakskov, men Udlængslen drev ham tilbage over Atlanten, til Amerika, hvor Døden nu har indhentet ham.

Hurup var stadig levende interesseret i den politiske og økonomiske Udvikling baade herhjemme og

i Amerika, og han havde bevaret Evnen til at tumle med disse Problemer. Det vil erindres, at Hurup saa sent som i August 1933 gennem en Artikel i „Jern- og Metalarbejderen" behandlede den økonomiske Krise i Amerika paa en særdeles klar Maade.

Nu er vor gamle Kammerat ikke mere. Vi mindes ham i Taknemmelighed og Ærbødighed for den Indsats, han gjorde for vor Organisation, og udtaler et: Æret være hans Minde!

Det københavnske Anvisningskontors Virksomhed.

1. April 1933—31. Marts 1934.

Det er et betydeligt lysere Billede, som tegner sig af Virksomhederne indenfor Jernindustrien, naar man ser paa Tallene for Arbejdsløsheden, som er konstateret ved det københavnske Anvisningskontor i Regnskabsaaret 1933—34, end Tilfældet har været det foregaaende Aar.

Den 31. Marts 1933 var der ved Kontoret tilmeldt 6998 arbejdsløse Metalarbejdere. Det højeste Antal ledige noteredes den 3. April 1933, nemlig 7079 mod 7459 den 27. December 1932. Der er i Aarets Løb anmeldt 19,774 Tilfælde af Arbejdsløshed, medens Afgangen har været 21,500. Disse fordeler sig som følger: 17,895 er gaaet i Arbejde, som de selv har skaffet sig, 489 har faaet Arbejde gennem Anvisningskontoret, 181 har faaet Arbejde gennem den kommunale Arbejdsanvisning, og 2935 er afgaaet af andre Aarsager, d. v. s. Bortrejse, Militærtjeneste, Sygdom og Udeblivelse fra Kontrol. Aaret sluttede den 31. Marts 1934 med 5272 ledige eller ca. 30,4 pCt. af de københavnske Afdelingers Medlemstal. Arbejdsløsheden fordeler sig saaledes:

Smede- og Maskinarbejdere	4552
Formere	310
Slibere	10
Specialarbejdere	400

Der er anmeldt 5900 færre Tilfælde af Arbejdsløshed i Aaret 1933—34 end i Aaret forud, og Afgangen har været 4829 Tilfælde mindre.

Af Arbejdsløshedsanmeldelserne var 10,633 nye Tilfælde, d. v. s., at Arbejdsperioden havde varet over 3 Uger og i enkelte Tilfælde 5 Uger, medens den i 9142 Tilfælde kun har varet i 3 til 5 Uger eller derunder.

Det samlede Antal Tilrejsende i Aaret 1933—34 har været 1077, hvoraf 10 kom fra Udlandet. Af disse opnaaede 421 at faa Arbejde her i Byen.

Af de anmeldte Arbejdsløse har 2253 søgt anden Livsstilling, idet 2035 har faaet Arbejde udenfor Faget og 218 har forsøgt ved selvstændig Virksomhed.

I Aaret 1933—34 er der til Kontoret indgaaet Meddelelse om, at der i 581 Tilfælde er skiftet Arbejdsplads uden forudgaaende Arbejdsløshed. Det tilsvarende Tal for Aaret forud var 337.

Til Anvisningskontoret er indgaaet 497 Anmodninger om Arbejdskraft, omfattende 791 Pladser. Heraf indgik de 416 Ordrer, omfattende 592 Pladser, paa vort Anvisningskontor, medens 81 Ordrer, omfattende 199 Pladser, gik gennem det kommunale Anvisningskontor.

Af de ledige Pladser blev de 670 eller 84,8 pCt. besatte.

Igennem Arbejdernes Fællesorganisation har vi til Fordeling blandt vore arbejdsløse Medlemmer modtaget 15,000 Billetter til Underholdninger, planlagte af Hovedstadskommunerne og Fællesorganisationen, desuden 17,000 Kaffebilletter, skænket af Københavnske Kvinders Kaffevogne.

Vi vil slutte vor lille Aarsoversigt med at udtale Haabet om fortsat Nedgang i Antallet af arbejdsløse Medlemmer i vor Arbejdsløshedskasse, og alt tyder jo paa en bedre Beskæftigelse indenfor Kassens Omraade, da vi den 12. Maj er naaet ned til et Antal af 3900 Arbejdsledige i København.

A. P. J.

Finsk Metalarbejderforbunds Kongres.

I Dagene 14. og 15. April afholdt det finske Metalarbejderforbund sin ordinære Kongres. Siden de finske Myndigheder i Tilslutning til Lappobevægelsen lukkede de finske Fagorganisationer under Henvisning til, at de var kommunistiske og derfor statsfarlige, har de finske Arbejdere været Genstand for en Udbytning, der søger sin Lige, og næppe overtræffes synderlig af den Behandling, vore Brødre i Tyskland og Italien er underkastede, bortset fra Koncentrationslejrene.

De nydannede finske Organisationer, derunder Metalarbejdernes, har i de mellemliggende Aar kun kunnet koncentrere deres Bestræbelser om at samle de spredte Tropper, men stor Arbejdsløshed og de lave Lønninger har i høj Grad hindret dette Arbejde, og Forbundet har maattet kæmpe med økonomiske Vanskeligheder ved at holde Administrationen i Gang.

Det er dog efterhaanden lykkedes at faa oprettet Afdelinger i ret stort Tal, men ikke alle Afdelinger var repræsenteret paa Kongressen, hvilket skyldtes de vanskelige Forhold.

Kongressen bestod af 56 Repræsentanter foruden Forbundsledelsen, og af udenlandske Forbund var Sverige, Norge og Danmark samt Letland repræsenteret; desuden den finske Landsorganisation.

Af Beretningen fremgik, at der i de sidste 3 Aar

ingen Lønaftaler havde kunnet opnaas. Først for ganske nylig var det lykkedes at faa en saadan med et enkelt Firma, men den Lysning, der i Aar ogsaa i Finland var indtraadt i Beskæftigelsesforholdene, havde bragt Røre blandt Medlemmerne, og fra en Række Afdelinger var der fremsat Lønkrav.

Medlemsantallet, der kun har udgjort en Brøkdel af sin tidligere Størrelse, var ogsaa begyndt at svinge opad og noteredes pr. 1. April med 3276 mod 3071 Aaret forud. Det maa i den Forbindelse bemærkes, at der i Finlands Metalindustri beskæftiges ca. 22,000 Arbejdere, og at dette Tal har været 5 à 6000 større, saaledes at Organisationsprocenten, set med danske Øjne, er meget lav.

Produktionsværdien i Metalindustrien laa i Januar Kvartal 1934 ca. 25 pCt. højere end det tilsvarende Kvartal i 1933, og det er paa denne Baggrund, at Arbejderne har begyndt at røre paa sig. I 1933 forsøgte Arbejderne at rejse Modstand overfor en Virksomhed i Tammerfors, der vilde nedsætte Timelønnen. Denne androg fra 3,50 til 5 Finmark — i danske Penge ca. 35 à 50 Øre — og Firmaet vilde reducere Lønnen med 1 Finmark. Arbejderne tabte Strejken. For nylig rejste Arbejderne Krav overfor et Firma i Helsingfors om 15 pCt. Forhøjelse paa Timelønnen og 20 pCt. paa Akkord. Der etableredes Konflikt, og efter 4 Dages Strejke opnaaedes Forlig, hvorved Timelønnen forhøjedes med 5 pCt. og Akkordpriserne gjordes obligatoriske. Alle Strejkende genantoges. Denne første delvise Sejr vil naturligt faa megen Betydning for saavel andre Fremstød som for Tilslutningen til Organisationen.

Kongressen foretog enkelte Lovændringer, deriblandt Ændringer af Konfliktunderstøttelsen, som desværre, paa Grund af Forbundets vanskelige økonomiske Stilling, maatte reduceres, endda ret betydeligt, idet t. Eks. Understøttelsen i Gruppe I — den højeste Skala — reduceredes fra henholdsvis 12, 15, 21 og 25 Fmk. pr. Dag til 6, 9, 15 og 20 Fmk. pr. Dag.

Endelig beskæftigede Kongressen sig med Spørgsmaalet om Optagelse af Fagfæller, der under Nederlagets Tid havde svigtet Kollegerne under Stridigheder med Arbejdsgiverne, og man fastholdt Modstanden mod at give almindelig Amnesti, hvad der i visse Kredse indenfor de finske Organisationer havde vist sig nogen Stemning for.

Kongressen sluttede først sent Søndag Aften, men Forholdene tillod ikke at forlænge Kongressen til om Mandagen.

De tidligere Tillidsmænd, af hvilke Sekretæren A. Valta deltog i vor sidste Kongres, genvalgtes, efter at et Forslag om at indskrænke de valgte Tillidsmænd til 1 Mand var forkastet.

Kongresdeltagerne skiltes med det gode Indtryk, at trods alle Vanskeligheder havde den nye Organisation bestaaet sin Prøvetid og havde nu Muligheder for at kunne bistaa Medlemmerne i at genvinde, hvad de i de seneste Aar havde tabt.

A. Johansen.

Uberettiget Klage over Smedeforbundet.

Vi gengiver nedenfor in extenso en Kendelse, som Den faste Voldgiftsret den 10. April har afsagt:

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S Dansk Alfa-Laval, indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og dettes Københavns-Afdeling 14 i Anledning af følgende Forhold:

A/S Dansk Alfa-Laval søgte i Januar d. A. 4 Maskinarbejdere til Selskabets Automobilværksted her i Byen, hvor der i hvert Fald vilde være Arbejde til dem de nærmeste 2—3 Maaneder. Aktieselskabet fik først gennem Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasses Anvisningskontor anvist 6 Mand, senere gennem Centralarbejdsanvisningen 4 Mand og tilbød de 8 af de saaledes anviste 10 Mand den samme Løn som den lavest lønnede paa Værkstedet havde, nemlig en Timeløn af 135 Øre, de 2 en Timeløn af 140 Øre. Ingen af de anviste Folk kom imidlertid i Arbejde, idet de enten afviste Løntilbudet eller efter at have akcepteret dette undlod at møde til Arbejde. Gennemgaaende forlangte de anviste Folk en Timeløn paa 150 Øre, hvilket blev afvist af Selskabet. De to, hvem der var tilbudt 140 Øre, henstillede, at man foreløbig enedes om 145 Øre, men ogsaa dette blev afvist fra Selskabets Side. Selskabet har foruden sin Hovedvirksomhed i København en Filial i Aarhus, der er under Afvikling, og i Midten af Marts Maaned søgte to ved Aarhusfilialen beskæftigede Mekanikere Ansættelse paa Værkstedet i København. Der blev tilbudt dem den samme Løn, som de havde haft i Aarhus, nemlig henholdsvis 135 Øre og 143 Øre i Timen, hvilket Tilbud de akcepterede; de undlod imidlertid at tiltræde Pladsen.

Som Følge af det anførte har Selskabet ikke kunnet skaffe sig den fornødne Arbejdskraft til Virksomhedens fulde Drift.

Ifølge den gældende faglige Overenskomst er Minimallønnen 76 Øre pr. Time og Mindstelønnen for Timelønsarbejde 96 Øre. For de dygtigere og mere betroede Arbejdere ordnes Lønnen i hvert enkelt Tilfælde mellem Arbejdsgiveren og dennes Repræsentant og Arbejderen „uden Indblanding fra Fagorganisationens eller dens Medlemmers Side."

Under Anbringende af, at Firmaets Vanskeligheder ved at faa Arbejdskraft kun kan forklares som en Følge af, at de paagældende Arbejdere har været Genstand for en ulovlig Paavirkning fra Fagforeningens Side, og at der saaledes foreligger en overenskomststridig uvarslet Blokade af Firmaet, har Klagerne paastaaet denne Blokade kendt ulovlig og Smede- og Maskinarbejderforbundet samt dettes københavnske Afdeling 14 paalagt en Bod.

Til Støtte for deres Paastande har Klagerne navnlig henvist dels til det usandsynlige i, at Medlemmer af Forbundet under den herskende betydelige Arbejdsløshed — 300 af Afdelingens 1400 Medlemmer — godvilligt skulde have afvist de stillede Løntilbud, der ligger betydeligt over Fagets Minimallønninger, dels til det mistænkelige i, at Størstedelen af de anviste Folk, tilsyneladende kollektivt, stod fast ved et Krav om en Løn af 150 Øre i Timen.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de benægter, at der fra Fagforeningens eller dens Ledelses Side har fundet nogen Indblanding Sted i de personlige Lønaftaler, og hævder, at Grunden til Selskabets Vanskeligheder maa søges i den Omstændighed, at de tilbudte Lønninger ligger under de sædvanlige personlige Lønninger i Faget og derfor ikke har kunnet tilfredstille de anviste og arbejdssøgende Folk, der alle var ældre og øvede Arbejdere og vant til højere Lønninger. Med Hensyn til Arbejdsløsheden i Faget anfører de Indklagede, at det væsentligt er Arbejdere hos Cyklereparatører, der gaar ledige, men ikke de mere kvalificerede Automobilmekanikere, hvorom nærværende Sag drejer sig.

Efter Parternes Opgivender har Gennemsnitslønnen for Automobilmekanikere i København i Aaret 1933 ligget omkring 150 à 151 Øre i Timen.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at der for Tiden er beskæftiget 10 Mand paa Selskabets Automobilværksted her i Byen. Af disse er de syv antagne i Tiden fra Juli 1931 til April 1932 med en Begyndelsesløn af 144 Øre. De 5 af disse lønnes nu med 148 à 150 Øre, 1 med 175 Øre og 1 med 180 Øre. Af de resterende tre blev den ene, der dengang var Udlærling, antaget i September 1932 for 123 Øre og er senere steget til 140 Øre; de to andre blev ansatte i December 1931 og August 1932 for henholdsvis 120 Øre og 135 Øre og aflønnes nu begge med 135 Øre. Om begge disse gælder det, at de vel er antagne som Mekanikere, men indtil for nylig har været beskæftigede paa Selskabets Lager.

Af de anviste og arbejdssøgende Folk har 7 afgivet Forklaring for Retten om deres Forhandlinger med Firmaet. De har alle benægtet at have været udsatte for nogen Paavirkning fra Fagforeningens Ledelse. De af Vidnerne, der har haft Forbindelse med Fagforeningens Formand, har alle forklaret, at denne har oplyst dem om det rent faktiske, at den sædvanlige personlige Timeløn var omkring 150 Øre, men at han har stillet dem ganske frit med Hensyn til, om de vilde akceptere en Løn paa 135 Øre. Hvad de to Mekanikere fra Selskabets Aarhusfilial angaar, har disse forklaret, at de under et Besøg i København forhandlede med Selskabets Værkfører, at denne opgav for dem, at de tilbudte Lønninger paa 135 og 143 Øre stemmede med, hvad der var sædvanligt i Faget, men at de senere erfarede, at denne Oplysning var urigtig og derfor undlod at tiltræde Pladsen. Alle Vidnerne paa et enkelt nær har efter deres Forklaringer senere opnaaet Pladser hos andre Firmaer til Lønninger paa 150 Øre og derover. Samtlige Vidner er i en Alder af 25—45 Aar.

Efter det saaledes foreliggende finder Retten det ikke godtgjort, at der fra Smede- og Maskinarbejderforbundets eller dets Københavns Afdelings 14's Side er handlet overenskomststridigt overfor Aktieselskabet, og de Indklagedes Paastand om Frifindelse vil derfor være at tage til Følge, hvorhos Klagerne bør betale Sagens Omkostninger samt nedennævnte Godtgørelse for Udlæg.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 300 Kr., hvorhos Klagerne betaler til Retten i Godtgørelse for Udlæg et Beløb af 46 Kr. 57 Øre.

Populær Samfundsøkonomi.

Ved ⅘ Bauers Maskinfabriks 25 Aars Jubilæum.

Da forskellige af de „Ordninger", jeg havde tænkt mig at omtale, for Tiden synes at skulle gennemgaa en „Omordning", er Behandlingen af disse Spørgsmaal udskudt, og jeg vil i denne Artikel vende tilbage til A/S Bauers Maskinfabrik.

F. V.

De mere standhaftige udi Troen vil maaske erindre, at vi i Nr. 1 havde forandret Foretagendet fra et Kommanditselskab til et Familieaktieselskab og nu udførlig omtalte dette Selskabs første Regnskabsaar 1890.

Men efterdi det med nogen Grund turde formodes, at ikke alle er lige standhaftige udi Troen, er det vel bedst at begynde med at gentage Aarsregnskabet for 1890.

DRIFTSREGNSKAB

Tab.

Administration		12,000 Kr.
Kreditfor. 4½ pCt. af 30,000		1,350 —
Partialob. 5 pCt. af 80,000		4,000 —
— Afdrag		8,000 —
Bankrenter		1,500 —
Afskrivning:		
Bygninger	3,000 Kr.	
Maskiner	14,000 —	
		17,000 —
5 pCt. Udbytte		9,000 —
At overføre		150 —
		53,000 Kr.

Vinding.

Fortjeneste paa udført Arbejde	53,000 Kr.
	53,000 Kr.

STATUS

Aktiver.

Grunden		30,000 Kr.
Bygninger		100,000 —
Maskiner		140,000 —
Varelager		40,000 —
Debitorer		27,000 —
Kasse		2,000 —
		339,000 Kr.

Passiver.

Kreditforeningslaan		30,000 Kr.
Aktiekapital		180,000 —
Partialobligationslaan		72,000 —
Bankgæld		25,000 —
Kreditorer		14,850 —
Afskrivning:		
Bygninger	3,000 Kr.	
Maskiner	14,000 —	
		17,000 —
Overført		150 —
		339,000 Kr.

Nu hengaar der 25 Aar, og vi staar ved Enden af det bemærkelsesværdige Aar 1914.

I den forløbne Tid havde Virksomheden arbejdet godt og forsvarligt og udviklet sig paa en rimelig Maade. Alene det Forhold, at man jo for mange Aar siden var færdig med den Byrde, som Renter og Afdrag paa Partialobligationslaanet var, havde jo betydet meget.

Man var forøvrigt allerede 1891 naaet op paa det Udbytte af 8 pCt., der betingede, at der kun skulde udbetales 6½ pCt., medens Resten henlagdes til Reservefonden. Denne var da ogsaa 1. Januar 1914 oppe paa 63,200 Kr. eller over 1/3 af Aktiekapitalen.

Snart var Driftsresultaterne saa gode (fra Midten af 90'erne), at Stiftelsesdokumentets Bestemmelse om, at Udbytte over 8 pCt. skulde henlægges til en Udbytteudligningsfond, traadte i Kraft, og denne voksede i de følgende Aar, saa den 1904 — Partialobligationslaanet var jo udbetalt 1900 — naaede 50,000 Kr.

Da alle Menneskers Indtægter jo var steget stærkt fra 1890 til 1904, fandt Familien ud af, at de burde have et større Udbytte, og at dette var berettiget i, at Foretagendet nu var saa sikret, at man kunde nøjes med den ordinære Henlæggelse til Reservefond, dog at man, naar Udbyttet kom over 12 pCt., skulde henlægge indtil 10,000 Kr. aarlig til en Udvidelsesfond. Skønt Udbyttet 1913 havde været 15 pCt., var denne Fond med Udgangen af dette Aar oppe paa 80,000 Kr.

Naar hertil lægges Afskrivningerne, ialt 385,000 Kr., var der under en eller anden Form henlagt ca. 580,000 Kr. eller ca. 24,000 Kr. i Gennemsnit aarlig.

Derfor havde det været muligt at foretage betydelige Nybygninger og Indkøb af Maskiner, at afbetale Partialobligationslaanet og at financiere det øgede Lager og den større Mængde af udestaaende Fordringer, som den øgede Drift nødvendiggjorde, altsammen uden at laane en Øre, og saaledes, at man næsten altid havde Penge staaende i Banken.

Angaaende Bygningerne, saa var der paa de oprindelige Bygninger afskrevet 3,000 Kr. aarlig, men da der af disse var nedbrudt for en Anskaffelsespris af 30,000 Kr., var Vurderingen altsaa 70,000 Kr., hvortil svarede en Afskrivningsfond paa 45,000 Kr. I Tidens Løb var opført nye Bygninger for 130,000 Kr. og til disse svarede en Afskrivningsfond paa 40,000 Kr.

De oprindelige Maskiner til 140,000 Kr. var jo for længst afskrevet; men da der var kasseret for 80,000 Kr., maatte de gamle Maskiner paa Status opføres saaledes: Maskiner 60,000 Kr., Afskrivningsfond 60,000 Kr. Senere var indkøbt for 250,000 Kr., hvorpaa var afskrevet 130,000 Kr.

Efter denne Redegørelse ser vi paa Driftsregnskab for Aaret 1914, og det saa saaledes ud, efter Generalforsamlingens Vedtagelse:

DRIFTSREGNSKAB FOR AARET 1914

Tab.

Administration		33,950 Kr.
Kreditforeningslaanet		1,350 —
Afskrivning:		
Bygninger	6,000 Kr.	
Maskiner	31,000 —	
		37,000 —
Reservefond		2,700 —
Udvidelsesfond		10,000 —
Tantiéme		9,000 —
Udbytte		36,000 —
Henlagt til Skat		10,000 —
At overføre		10,000 —
		150,000 Kr.

Vinding.

Overført	8,000 Kr.
Indvundne Renter	2,000 —
Fortjeneste paa udført Arbejde	140,000 —
	150,000 Kr.

Vi ser, at den betydelige Arbejdsmængde, der havde været hele Aaret, og navnlig det, at man de sidste Maaneder havde haft betydelige Arbejder for en kendt Værktøjsfabrik, bragte Udbyttet til den jo i Forhold til Foretagendets Størrelse ret lille Aktiekapital op til 20 pCt., uden at Henlæggelserne blev formindskede.

Det ekstraordinære Forhold, man var inde i, gav forøvrigt Anledning til forskellige Bemærkninger paa Generalforsamlingen.

Vi skal nu slutte for denne Gang med at opføre den Status pr. 1. Januar 1915, der var det reelle Grundlag for disse Bemærkninger og blev Udgangspunkt for det, der siden skete.

STATUS 1. JANUAR 1915

NB. Det bemærkes, at Udbyttet og Tantiéme ikke er med, dette er udbetalt.

Aktiver.

Grund		30,000 Kr.
Bygninger		200,000 —
Maskiner		310,000 —
Varelager		90,000 —
Debitorer		50,000 —
Bank og Kasse		30,000 —
		710,000 Kr.

Passiver.

Prioriteter		30,000 Kr.
Aktiekapital		180,000 —
Kreditorer		20,000 —
Reservefond		65,000 —
Udbytteudligningsfond		50,000 —
Udvidelsesfond		90,000 —
Afskrivning:		
Bygninger	85,000 Kr.	
Maskiner	190,000 —	
		275,000 —
		710,000 Kr.

Fred. Vedsø.

Lidt Værkstedsteknik.

Udfoldning af Rørforgrening.

En hyppigt forekommende Rørforgrening i Kanaler til Ventilationsanlæg og Spaansugeanlæg har Form som vist i Fig. 1. Til den cylindriske Hovedkanal A skal der tilsluttes et cylindrisk Grenrør B af mindre Diameter. For at indskrænke Tryktab ved Friktion og Hvirveldannelse til det mindst mulige, maa Grenrøret tilsluttes under en spids Vinkel med Hovedrøret.

Opmærkningen af de 2 Pladestykker, der danner Rørene A og B, foretages paa følgende Maade:

Man tegner Forgreningen op i fuld Størrelse, idet man tænker sig de 2 Cylinderakser liggende i Tegningens Plan, altsaa skærende hinanden i Punktet *y*. Vinkelret paa Grenrørets Akse trækkes en Linie 0—8. Gennem denne Linie tænker man sig lagt et Plan vinkelret paa Grenrøret. Dette Plan vil altsaa skære Grenrøret i en Cirkel (Grundcirklen), hvis øverste Halvpart nedlægges i Tegningens Plan, som vist. Halvcirklen inddeles i et vist Antal Stykker 1, 2, 3.....8. Nu forestiller man sig en Række Planer lagt parallelt med Tegningens Plan gennem de nævnte Delepunkter. Da disse Planer er parallelle med Grenrørets Akse, maa de skære Grenrørets Cylinderflade i en Række rette Linier — Cylinderfrembringere. Det gælder nu om at finde, hvor disse Cylinderfrembringere skærer Cylinderfladen A. Da de vandrette Planer imidlertid ogsaa er parallelle med Hovedrørets Akse, maa de ogsaa skære Hoved-

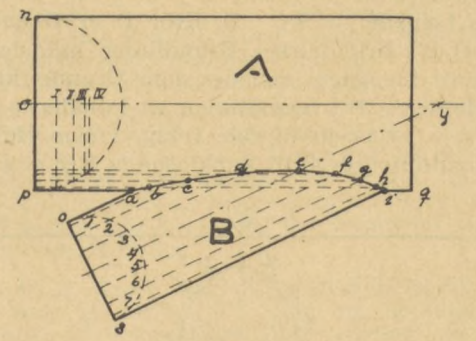

Fig. 1.

rørets Cylinderflade i en Række rette Linier paa A. I hvert Plan faar vi altsaa 2 Frembringere paa B, der skærer en tilsvarende Frembringer paa A i den Side af Røret, hvor den søgte Skæringskurve ligger. Vi kan allerede paa Tegningen angive 2 af disse Skæringspunkter, nemlig *a* og *i*, der ligger paa Frembringerne gennem 0 og 8 i Grenrøret og *p*-*q* paa Hovedrøret. For at finde de øvrige Skærings-

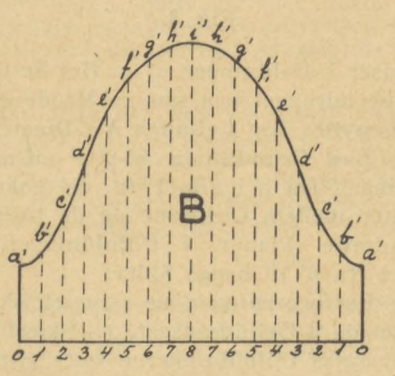

Fig. 2.

punkter gælder det om at bestemme Planernes Skæringslinier med Cylinder A. Dette kan gøres ved at nedlægge Cylinder A's Grundcirkel om dens Diameter *n*-*p* i Tegneplanet. De før nævnte vandrette Planer vil skære den lodrette Diameter gennem *o* i en Række Punkter, I, II, III, IV, som ligeledes nedlægges i Tegningens Plan. Højderne *o*-I, *o*-II, *o*-III og *o*-IV maales ovre i Grenrøret som Afstandene fra henholdsvis 1, 2, 3, 4 ned til Diametren 0-8. Trækkes gennem Punkterne I, II, III, IV Linier parallelt med Diametren *n*-*p*, vil disse Paralleller skære Grundcirklen i Punkter af de søgte Frembringere, og tilbage bliver der kun gennem disse Skærings-

punkter at trække Linier parallelle med A's Akse til Skæring med tilsvarende Frembringere i Grenrøret B. Paa den Maade er fundet Punkterne *b, c, d, e, f, g, h* af Skæringskurven mellem Cylindrene.

Udfoldningen af denne Skæringskurve udføres paa sædvanlig Maade ved at tegne Udfoldningen af Cylindren og fra dennes Grundlinie at afsætte Cylinderfrembringerne i Længder som maalt paa Fig. 1. Udfoldningen af *Grenrøret* er vist i Fig. 2. Grundliniens Længde = $^{22}/_{7}$ · D, hvor D er Diameteren af Røret B's Grundcirkel. Grundlinien inddeles i 16 lige store Længder, saaledes som Grundcirklen er delt. Højderne fra Grundlinien til Punkterne *a', b', c'*, o. s. v. er maalt direkte i Fig. 1 som Højderne fra Grundlinien 0—8 til Punkterne *a, b, c* o. s. v.

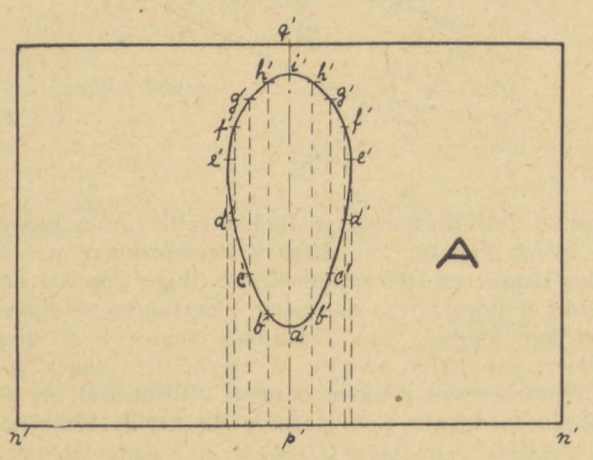

Fig. 3.

Fig. 3 viser Udfoldningen af A. Her er Grundliniens Længde udregnet paa samme Maade som ovenfor, blot benyttes her Cylinder A's Diameter. Delepunkterne paa Grundlinien *n'-p'-n'* afsættes som Længder maalt fra *p* i Fig. 1 til de enkelte Skæringspunkter mellem Cirklerne og de tidligere omtalte vandrette Planer. I Udfoldningen afsættes Længderne fra *p'* til begge Sider.

Da hele Rørforgreningen er symmetrisk om Planet gennem de 2 Cylinderakser, vil Skæringskurven og dermed ogsaa Udfoldningerne være symmetriske, hvilket letter Opmærkningen af Udfoldningernes anden Halvdel.

I Tilfælde af, at Rørene skal falses, maa der tages Hensyn til det hertil fornødne Tillæg.

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Korsgade 16, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfeind & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
13. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.
14. *Verner Jensen*, Hadsund.
15. Smedemester *Carl Andersen*, Ny Carlsbergvej 80, København.
16. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
17. Blikkenslagermester *Th. Thiedeke*, Ved Christianshavns Vold 2, København.
18. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
19. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
20. *A. Clausen*, Nykøbing F.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! Det Afdelingerne den 30. April tilsendte Cirkulære vedrørende den kommende Kongres indeholder en Fejl paa første Side. Nederst staar der „22 Kr. 50 Øre". Dette skal være *25 Kr. 50 Øre*, hvilket man bedes rette.

Aarhus. Den 21. April afholdtes hos Jernstøber *Johs. Petersen*, Aabyhøj, et Mæglingsmøde, foranlediget ved Krav derom fra Jernindustriens Sammenslutning.

Firmaet beklagede sig over, at det, grundet paa forskellige Forhold og navnlig af Hensyn til Leverancen til et Par bestemte Kunder, var umuligt helt at undgaa Overarbejde, navnlig Støbedagene, men at Formerne ikke vilde arbejde over, uden at der skete tilsvarende Afspadsering i den normale Arbejdstid.

Under de foreliggende særlige Forhold afgjordes Sagen derhen, at Jernstøberen faar Ret til 1½ Times Overarbejde pr. Uge pr. Mand uden tilsvarende Afspadsering.

Kolding. Paa *De danske Mejeriers Maskinfabrik* afholdtes den 19. April et Mæglingsmøde, foranlediget af Krav fra Virksomheden. Paa Fabrikken er for Tiden godt at bestille, og man havde forlangt, at Formerne, hvis Antal er nogle og tyve, i et Stykke Tid skulde arbejde 1 Time over hver Dag for at fremskaffe det fornødne Støbegods.

Formerne havde ikke nægtet at udføre Overarbejde, men havde efter Samraad med Forbundet svaret, at man maatte afspadsere af den normale Arbejdstid det, som svarede til den præsterede Overtid, og dette kunde lade sig gøre ved Antagelse af en Mand eller to, alt som man havde Brug for, som kunde udfylde Pladserne for den eller de, der havde Afspadseringsdag, og ikke mødte paa Virksomheden.

Det var en Ordning, Firmaet ikke syntes om, og under den lokale Forhandling havde man alt indtaget den Stilling, at der ikke var Plads til flere Folk i Støberiet, end der var i Arbejde. Paa den anden Side havde man dog, fra den Tid Sagen rejstes, og til Mæglingen afholdtes, faaet skaffet Plads til et Par Mand, men Forbundsformandens Tilbud om allerede den næste Dag at have den fornødne Reservearbejdskraft tilstede, som naturligvis skulde indgaa i Turnus sammen med de øvrige, kunde Fabrikken ikke antage, og man faar nu se, om Sagen skal behandles ved Timandsmøde.

Svendborg. Paa Maskinfabrikken *„Svendborg"* afholdtes der den 5. Maj et Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af de gældende Timelønninger, der er 138 Øre pr. Mand.

Fabrikkens Direktør var imidlertid bortrejst og havde overladt sin Søn, der er Ingeniør paa Virksomheden, at stille ved Mæglingsmødet og sige nej. Man faar nu se, hvad et Timandsmøde kan bringe.

Smede og Maskinarbejdere.

Afsluttede Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 14 og Firmaet *Vilh. Nellemann,* Blegdamsvej 60, København, er der indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold. Den daglige normale Arbejdstid er 8 Timer med ½ Times Spisetid. Antagelseslønnen er fastsat til 145 Øre pr. Time, dog kan Udlærlinge det første Aar aflønnes med 125 Øre pr. Time. Iøvrigt er Bestemmelserne i den med Jernindustriens Sammenslutning gældende Overenskomst og Fælles Værkstedsregler ogsaa gældende her, ligesom Ferieordningen gælder fra 1. Maj 1933.

Esbjerg Afdeling har med Centralvarmeinstallatør *Heidemann Pedersen,* Kirkegade 51, Esbjerg, truffet Aftale om, at alt Rør- og Sanitetsarbejde, der udføres for dette Firma, afregnes efter Rørprislisten.

Odense Afdeling har den 23. April indgaaet Overenskomst med Firmaet *Tommerup Radrenser- og Værktøjsfabrik.* Arbejdstiden er fastsat til 48 Timer om Ugen, Fordelingen af denne samt Spisetiderne fastsættes efter Aftale mellem Firmaet og Arbejderne. Minimallønnen er for Udlærlinge det første Aar efter Læretidens Udløb 96 Øre, for ældre Svende 100 Øre pr. Time. Efter 2 Maaneders Arbejde gives et Tillæg til Timelønsarbejde efter Aftale mellem Firmaet og den paagældende Arbejder. Iøvrigt gælder Jernindustriens Overenskomst og Fælles Værkstedsregler, ligesom Feriespørgsmaalet ordnes i Henhold til de gældende Regler.

Overenskomsten er gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Juni, dog tidligst 1. Juni 1935.

Mæglingsmøder. Ved en Mægling den 5. April paa *A/S Blaakilde Mølles Fabrikker* i Hobro enedes man om, at den hidtil gældende Timeløn opretholdes, og at der betales et Tillæg for visse smudsige Arbejder.

I Anledning af Klage over Indskrænkning af Spisetiden afholdtes den 19. April Mægling hos *De danske Mejeriers Maskinfabrik,* Kolding.

Man enedes om følgende Ordning:

„Ved Frokostpausens Begyndelse Kl. 8,30 forlader Arbejderne Værkstedet, naar der fløjtes. Ved Pausens Slutning fløjtes der 1 Minut før Kl. 9, og Arbejderne bliver i Marketenderiet, til der fløjtes.

Ved Middagspausens Begyndelse bortfalder Stempling af Kontroluhret, medens der fremdeles stemples ved Pausens Slutning."

Hos *M. H. Jæger,* Aarhus Pengeskabsfabrik, mægledes den 20. April paa Strid om Betalingen for Transport af Pengeskabe. Man enedes om, at al Transport og Opstilling af Pengeskabe afregnes med 150 Øre i Timen.

Paa *Odense Staalskibsværft* mægledes den 30. April i Anledning af forskellige Klager:

1) Klage over, at Værftet afregner det igangværende Arbejde paa Nybygning Nr. 51 som Nybygningsarbejde. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Klage fra Værftet over Nægtelse af Overarbejde. Forbundets Repræsentanter erkendte, at en Klubbeslutning om kollektiv Nægtelse af Overarbejde var ulovlig, hvorfor den blev trukket tilbage.

3) Klage over fejlagtig Afregning ved Skifteholds Begyndelse. Sagen sluttedes, idet Parterne enedes om, at Firmaet betalte Overtidsbetaling for de Timer, der ligger efter normal Arbejdstids Ophør Kl. 3½ Eftm.

Endvidere har der den 20. April været afholdt Mæglingsmøde hos Fabrikant *Søren Madsen,* Aarhus, og den 2. Maj hos Firmaerne *Carl B. Hoffmann* og *Jensen & Olsen,* Esbjerg, i Anledning af Strid om de bestaaende Timelønninger. Det lykkedes de nævnte 3 Steder at faa bragt Striden ud af Verden ved Mæglingen.

Faglige Voldgiftskendelser. Professor *Poul Andersen* har den 26. April afsagt Opmandskendelse i en Sag vedrørende *A/S Alfa-Laval,* København, Afskedigelse af Tillidsmand *Harring.* Firmaet blev i 1931 delt i 3 Afdelinger, en Afdeling for Reparationer af Automobiler, Maskinafdelingen, der beskæftigede sig med Salg og Reparation af Centrifuger, Malkemaskiner o. s. v., og Gummiafdelingen, der solgte Automobilringe, og som havde et mindre Reparationsværksted. Da Reparationsarbejdet i Maskinafdelingen var gaaet stærkt tilbage, nedlagde Firmaet i Slutningen af Februar Maaned denne Afdeling og afskedigede de dèr beskæftigede 3 Maskinarbejdere, og blandt disse var Tillidsmand Harring. Forbundet maatte hævde, at der ikke forelaa Arbejdsmangel, der kunde berettige Firmaet til at afskedige Tillidsmanden, idet denne burde være overflyttet til Arbejdet i Automobilafdelingen, hvortil han var kvalificeret, idet han tidligere havde udført Automobilreparationer og en Del Drejearbejde, hidrørende fra Automobilværkstedet. Heroverfor gjorde Sammenslutningen gældende, at naar Firmaet havde nedlagt hele den Afdeling, hvori Tillidsmanden var beskæf-

tiget, var den foretagne Afskedigelse klart begrundet i Arbejdsmangel; med Hensyn til Overførelse til en anden Afdeling hævdede Sammenslutningen, at hertil var Firmaet ikke forpligtet, og iøvrigt maatte Firmaet være berettiget til frit at skønne over, om en saadan Overflytning var forenelig med Virksomhedens Tarv.

Professor Andersen gav Sammenslutningen og Firmaet Medhold i deres Paastand.

En Tillidsmandssag hos Firmaet *Fischer & Ravn*, København, har ligeledes fundet sin Afgørelse ved en faglig Voldgiftsret. Her drejede det sig om en Tillidsmand, Knudsen, der i 20 Aar havde arbejdet hos Firmaet og siden 1931 fungeret som Tillidsmand. Firmaet havde, da han blev valgt som Tillidsmand, protesteret derimod — dog uden Resultat, — idet man mente, at det vilde betyde en Ødelæggelse af det gode Forhold, der hidtil havde hersket mellem Firmaet og dets Arbejdere. Ogsaa hans Forhold som Arbejder gav efter Firmaets Paastand Grund til Klage, og den 5. Februar i Aar blev Knudsen afskediget. Forbundet maatte hævde, at Firmaet, der fornylig er indmeldt i Sammenslutningen, har haft svært ved at indordne sig under de med denne gældende Bestemmelser, hvilket har medført, at Tillidsmanden gentagne Gange har maattet paatale skete Overtrædelser, men de paaklagede Forhold er blevet bragt ud af Verden, og hvis Tillidsmanden af og til har maattet optræde skarpt overfor Firmaet, er dette selv Skyld deri.

Politimester *Parker*, der fungerede som Voldgiftsrettens Opmand, har den 30. April afsagt Kendelse, gaaende ud paa, at Forholdene paa Virksomheden efterhaanden havde tilspidset sig paa en saadan Maade, at der maatte siges at være tvingende Aarsager til Afskedigelse, og en saadan kunde være foretaget med 2 Maaneders Varsel. Da et saadant Varsel ikke er givet, er Knudsen berettiget til en Erstatning, der fastsættes til $^2/_{12}$ af hans Aarsindtægt hos Firmaet i Kalenderaaret 1933, medens der ikke findes tilstrækkelig Anledning til at forpligte Firmaet til at genantage den afskedigede Tillidsmand.

Afslutning af Konflikten hos Firmaet Højgaard & Schultz. Ovennævnte Firma paabegyndte i Januar i Aar et Arbejde for Københavns Kommune, nemlig Nedlægning af Jernbetonrør til en Vandledning fra Marbjerg til Tinghøj. Nogen Tid efter klagede Københavns Afd. 9, Rørlæggernes Fagforening, over, at Firmaet nægtede at betale Kilometerpenge i Henhold til Rørprislisten; et Mæglingsmøde blev afholdt, men endte resultatløst.

Imidlertid opstod der Strid om Akkordprisen pr. Samling Rør. Man var enedes om en Pris af 18 Kr. pr. Samling for det første Stræk, ca. 100 Rør, idet Firmaet dog fastholdt, at det skulde kunne udføres for 15 Kr., men var villig til at give 3 Kr. i Tillæg for Begynder- og andre Vanskeligheder. Ved de derefter førte Forhandlinger om en endelig Pris hævdede Arbejderne, at saavel Prisen 15 som 18 Kr. var for lille, og da de ingen Ordning kunde faa, nedlagde 7 Mand Arbejdet den 3. Marts. Denne Arbejdsstandsning efterfulgtes den 8. Marts af ny, idet 10 Mand nægtede at gaa i Arbejde, før de fra Firmaets Side fik Tilsagn om Vejpenge.

Arbejdsgiverforeningen indbragte Klage over disse Arbejdsnedlæggelser for Den faste Voldgiftsret. Ved et forberedende Retsmøde den 16. Marts enedes Parterne om, at Arbejdet straks genoptoges, og at de foreliggende Uoverensstemmelser blev gjort til Genstand for organisationsmæssig Behandling indenfor en Frist af 3 Dage. Arbejdsgiverne overholdt ikke denne Aftale, idet man nægtede at genantage 2 Mand — hvoraf den ene var Formanden for Roskilde Afd. — under Paastand om, at de ikke fandtes paa Fortegnelsen over de strejkende. Da det ved Behandlingen af Stridsspørgsmaalene paa et Rørudvalgsmøde heller ikke lykkedes at faa en Ordning, blev 1ste Varsel om Strejke afgivet.

Den 4. April afsagde Den faste Voldgiftsret Kendelse i Klagen over de ulovlige Strejker og idømte Forbundet in solidum med Københavns Afdeling 9 og Roskilde Afdeling en Bod paa 1000 Kr., medens Firmaet fik en Bod paa 300 Kr. for ikke at have antaget samtlige Arbejdere. Sagens Omkostninger, 300 Kr., blev paalagt Arbejdsgiverne med en Trediedel og de Indklagede med 2 Trediedele.

Efter Arbejdets Genoptagelse forhandledes paany om Uoverensstemmelserne, men uden at Enighed opnaaedes, og der afsendtes da 2. Varsel om Arbejdsstandsning til Ikrafttræden den 25. April ved normal Arbejdstids Ophør. Arbejdsgiverne havde ved første Varsels Fremsendelse protesteret imod dets Gyldighed, og paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 24. April indgik Forbundet paa at udsætte Strejken, til Den faste Voldgiftsrets Kendelse var faldet. Kendelse blev dog ikke afsagt, idet Sagen forligtes ved et forberedende Møde den 4. Maj, hvor man enedes om at fastsætte en Timeløn af Kr. 1,55 og en Akkordpris af Kr. 18,65 pr. Samling Rør, hvorefter Strejkevarslerne toges tilbage.

Spørgsmaalet om Vejpenge er blevet afgjort ved en faglig Voldgiftsret med Professor *Poul Andersen* som Opmand, og Kendelsen gaar ud paa, at Arbejderne ikke har Krav paa Vejpenge i Henhold til Bestemmelserne i Rørprislistens Afsnit D, Punkt 39, men derimod i Henhold til Punkt 41, hvilket vil sige, at det er fastslaaet i Kendelsen, at Firmaet ikke skal betale Vejpenge fra dets Hjemsted i København, men at Arbejderne kan antages ved Tinghøj, Marbjerg og eventuelt andre paa Strækningen oprettede Arbejdssteder og kun har Ret til Vejpenge, hvis de arbejder paa et Sted, der er beliggende mere end 4 km fra disse Arbejdspladser.

„Sorte Diamanter".

Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning, der har sine smukke og rummelige Kontorlokaler i Handels- og Kontormedhjælpernes Ejendom, Vestre Boulevard 43, udsender i disse Dage en interessant lille Pjece, „Sorte Diamanter", der i en underholdende og letfattelig Form skildrer Kullenes Tilblivelse og deres Betydning i det moderne Samfund. Vi anbefaler, at man læser denne lille Pjece, skrevet af Forretningens tidligere Leder, Peder Nørgaard, umiddelbart før han tiltraadte sin nuværende Stilling i Bryggeriet „Stjernen".

Som det fremgaar af Pjecen, forhandler Brændselsforretningen prima engelske Koks og Kul, men vi vil her gerne meddele de af vore Medlemmer, som kun ønsker at anvende Københavns Kommunes Koks, at disse kan med Fordel købes gennem Arbejdernes Brændselsforretning. Ved Fællesindkøb er Prisen 10 Øre pr. hl under Dagsprisen. Forveksling i Ekspeditionen af Forretningens Hovedmærke, London Koks,

(Fortsættes Side 151.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
4809	Andersen, Boris Henry Ch.	København	3. 5.98	Kbhvn. Afd.	11.11.33	Kbhvn. Afd. 2	27. 1.34
21297	— Gunnar Hunderup	Odense	27. 2.09	Odense	2 11.28	Odense	28.10.33
704	— Hans Frede ...	København	11. 3.10	Kbhvn. Afd.	15. 8.33	Kbhvn. Afd. 9	2.12.33
52124	— Hans H. Rygaard	Frederiksberg	30.11.12	„ „	2. 5.32	„ „ 17	30.12.33
52810	— Sofus	København	16. 3.13	„ „	18.10.33	„ „ 14	21.10.33
22113	Abkjær, Poul Ch. Magnus	Nykøbing F.	13. 8.96	Nykøbing F.	13.10.15	Centralafd.	14.10.33
54656	Andreasen, Bror Sv. Aug. Chr.	Helsingør	28. 3 12	Helsingør	9 11.31	Helsingør	17. 2.34
33140	Andresen, Peter.....	Varnæs	12. 4 04	Haderslev	4. 2.34	Haderslev	17. 2.34
28105	Appelgren, Edvard A. E...	Odense	2. 8.05	Odense	11.11.24	Odense	25. 2.33
11037	Bertelsen, Carl P. Vilh. N.	København	3 4.07	Kbhvn. Afd.	2. 9.26	Centralafd.	30.12 33
1387	— Johan Gustav.	—	10. 3.11	„ „	18. 9.33	Kbhvn. Afd. 9	20. 1.34
37476	Biester, August	Haderslev	25. 6.04	Haderslev	29.12 23	Haderslev	30.12.33
16699	Bjarnø, Knud Maro H..	København	9.11.07	Kbhvn. Afd.	5. 9.27	Centralafd.	30.12.33
24599	Christensen, Andreas Marius	Fredericia	21. 2.98	Odense	3. 5.17	Odense	17. 2.34
24750	— Hans Carl H...	Faaborg	9.11.09	Faaborg	4.11.33	Faaborg	30.12 33
26165	— Harry Rich. E..	Næstved	2. 2.07	Kbhvn. Afd.	24.12.28	Centralafd.	9.12.33
55471	— Niels.....	Lillerød	18.12.01	Lyngby	14.12.32	Kbhvn. Afd. 14	20. 1.34
52550	Christiansen, Ernst Ch.	København	25. 3.03	Kbhvn. Afd.	3.10.32	Nørresundby	1. 4.33
50089	—	Hellerup	19.11.06	„ „	7. 5.30	Kbhvn. Afd. 15	7. 1 33
28258	Clausen, Gunnar.....	Aunslev	14. 9.07	Odense	5. 2.34	Odense	9. 3.34
21683	— Knud Erik.....	København	28. 5.10	Nakskov	14. 4 29	Nakskov	4.11.33
27772	Dahl, August..	Hobro	12. 4.01	Hobro	29.11.20	Odense	1. 7 33
50745	Danum, Henning Therkild	København	12. 7.11	Kbhvn. Afd.	1.12 30	Kbhvn. Afd. 18	6. 1.34
33130	Dicksen, Jørgen	Haderslev	19. 3.08	Haderslev	20. 3.26	Haderslev	9.12.33
51758	Dyhr, Holger Vilh. ...	Frederikshavn	6. 1.11	Kbhvn. Afd.	9.11 31	Kbhvn. Afd. 5	6. 1.34
53943	Dyremose, Søren Peter S.	Vejrum	30. 9.96	Odense	16. 3 32	Odense	7.10.33
33808	Eifstrøm, Christian M....	Holbæk	11. 3.02	—	30. 5.28	—	11. 2.33
17296	Erichsen, Mylius Emil ..	Vejle	14. 9.11	Kolding	9.11.29	Haderslev	27. 1.34
20603	Fauerskov, August	Haderslev	5.10.12	Odense	13.11.33	Odense	23.12.33
2490	Fischer, Peter.....	Randers	22. 2.02	Kbhvn. Afd.	18. 3.33	Centralafd.	21.10.33
21931	Frøsig, Kaj Wissing ...	Hals	18. 9.08	Vejle	1. 2.29	Horsens	29. 7.33
30328	Færgemann, Elvin Chr.....	Hou	27 3.08	Odder	6. 7.27	—	15. 7.33
2717	Gam, Carlo Verner ..	Farre Mark pr. Sporup	10.10.10	Aarhus	7.11.33	Aarhus	16 12.33
550	Gertsen, Gert Lauritz ...	København	26.10.08	Kbhvn. Afd.	4. 8 33	Kbhvn. Afd. 13	20. 1.34
34327	Hansen, Arthur Mundt..	Odense	3. 3.11	Odense	16. 4.30	Odense	11.11.33
29894	— E. Thorvald N.	Haslev	27. 7 06	Haslev	9. 6.27	Centralafd.	13. 1.34
21450	— Georg Nicolaj .	Tommerup	19 4 10	Odense	3. 5.29	Odense	7. 1.33
34355	— Hans Jørgen ...	Torup	28. 2.11	—	1. 5.30	—	28 10.33
21046	— Helge Ejnar ..	Odense	9. 3.09	—	1. 5.28	—	27. 1.34
10227	— Henry Erhardt .	Skamstrup	18.10 08	Holbæk	6. 5.27	Holbæk	5. 8.33
26015	— Jens V.	Nakskov	20. 2 75	Ringsted	16. 3.00	Kbhvn. Afd. 6	16.12.33
53726	— Johs. Helm A. .	—	11. 9.11	Nakskov	13. 7.31	Nakskov	30.12.33
38057	— Olof Valdemar.	Frederikshavn	19. 8.92	Aarhus	12. 4 24	Aarhus	30. 9.33
12238	— Svend Erik D..	Ballerup	22 10.09	Middelfart	8. 4.28	Odense	10. 2.34
53387	— Svend Viktor ..	Grænge	17.12.10	Nykøbing F.	6.11.30	Nykøbing F.	2. 9.33
9735	— Tage...	Aarhus	23. 5.10	Kbhvn. Afd.	27.12.29	Kbhvn. Afd. 14	20. 1.34
26905	Helle, Kaj Chr. Bryds.	Bangkop	20 9.07	Rudkøbing	7. 5.28	Rudkøbing	16. 9.33
1411	Hjorthøj, Poul Ernst	København	19. 3.08	Kbhvn. Afd.	15. 9 33	Kbhvn. Afd. 4	27. 1.34
39875	Holdt, Poul Petersen .	Folding	2. 7.01	Odense	28. 7.24	Odense	21.10.33
39219	Højgaard, Oluf.....	Struer	20. 2.00	Herning	9.11.24	Herning	2.12.33
51358	Jensen, Børge Hilligsø.	København	29 11.11	Kbhvn. Afd.	8. 8.31	Centralafd.	30.12.33
51255	— Ejner Georg...	—	13. 6.06	„ „	27. 6.31	—	4.11.33
19219	— Gunnar Haslund	—	21.12.03	„ „	20.11.22	Aarhus	7.10.33
32508	— Harry Ivan K...	Nykøbing F.	2. 4.10	Nykøbing F.	6 1.30	Nykøbing F.	28.10.33
15221	— Knud John.....	Odder	26. 9.90	Aarhus	30.10 32	Aarhus	21.10.33
10228	— Oluf.....	Merløse Sogn	8. 4.01	Holbæk	7. 5 27	Holbæk	23.12.33
25211	— Otto Christian .	København	24.12.09	Kbhvn. Afd.	2. 7.28	Kbhvn. Afd. 14	20. 1.34
32061	— Paul Johannes .	Stubbekøbing	9. 5.00	Rødby Havn	3. 5 19	Nykøbing F.	8. 7.33
34440	Jørgensen, Carl Laurits ...	Nykøbing F.	21. 2.03	Nykøbing F.	6 5.22	—	13. 5.33
21111	— Carl Louis	Frederiksværk	30.10.00	Frederiksværk	20. 3.20	Centralafd.	16.12.33
37588	— Jakob Werner O.	Odense	3. 8.04	Odense	19. 4 27	Odense	23.12.33
30764	Iversen, Iver Nielsen ...	Tavlov	29. 5.10	Fredericia	2.11.29	Fredericia	23.12.33

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
21829	Jacobsen, Harald	Tanderup	6. 6.11	Assens	4 11.28	Odense	18.11.33
52582	Jeppesen, Svend Gustav .	København	12. 3.14	Kbhvn. Afd.	17.10.32	Kbhvn. Afd. 14	13. 1.34
24360	Johansen, Hans Adolf....	—	5.11.10	Aabenraa	1.11 29	Aabenraa	22. 4.33
10430	— Theodor.....	Aalborg	16. 4.85	Aalborg	8. 5.08	Kbhvn. Afd. 17	6. 1.34
6589	Kloch, Svend Gunnar .	Sjørup	20. 9 03	Hobro	2. 7.27	Herning	27. 1.34
6132	Klærke, Erik Hermann .	Ebeltoft	26. 9.02	Privatbanef.	1.10.23	Aarhus	2. 9.33
50622	Knudsen, Børge	København	9. 8 11	Kbhvn. Afd.	17 10.30	Kbhvn. Afd. 9	20. 1.34
32405	Krogh, Holger Andersen	Rødding	20.11.05	Skive	9. 5.25	Skive	7.10.33
3623	Larsen, Niels Valdemar	Vissenbjerg	21. 5.99	Odense	11. 9.33	Odense	30. 9 33
21784	Laursen, Carl Henrik ...	Vejle	25. 6 93	Vejle	6.11.12	Vejle	5. 8.33
38009	Lindstrøm, Viggo K.	Fjerritslev	8. 8.06	Hjørring	4. 5.31	Hjørring	23. 9.33
14777	Lyng, Aage Valdemar	København	12.11 91	Kbhvn. Afd. 3	19. 4.12	Kbhvn. Afd. 3	11.11 33
16345	Lysgaard, Lauritz	Sjørslev	21. 5.74	„ „ 1	24.10.14	„ „ 10	19. 8.33
21002	Madsen, Peter Frismann	Odense	2. 4 09	Odense	16. 1.28	Odense	27. 1.34
20724	Marcussen, Aage...	—	7. 8.05	—	1. 3.28	—	28 10 33
4139	— Ole Chr.	Vrønding	23. 4 98	Horsens	11. 9 27	Horsens	7 10.33
1050	Melholdt, Rich. Nielsen ..	Randers	22. 3.05	D. Elektr. Forb.	1.10.24	Kbhvn. Afd. 7	23.12.33
17057	Mikkelsen, Frederik Gram.	Hjørring	7. 6.01	Hjørring	24. 4.22	Skive	7.10.33
22820	Nielsen, Harald	Rødding	16. 7.02	Skive	7. 1.25	—	3. 6.33
3554	— Kaj Einar	København	19.10 09	Odense	12. 6.33	Odense	23. 9.33
29930	— N. J. M.....	Flemløse	28. 5.98	Nyborg	2.11.18	—	11. 2.33
53965	— Niels Peter G..	Vallestrup	19. 9.10	Holbæk	10. 7.31	Holbæk	20. 5 33
22671	— Poul Arne	Ø. Alling	15. 8.09	Aarhus	5. 1 30	Aarhus	14.10.33
26776	— Svend Aage ...	Helsingør	7.11.97	Rudkøbing	6.12 33	Rudkøbing	6.12.33
31941	— Svend Aage ...	Holbæk	18. 4.09	Holbæk	20. 8.29	Holbæk	19. 8.33
55931	— Svend Aage E.	Nykøbing F.	14. 3.13	Nykøbing F.	8. 5.33	Nykøbing F.	17. 6.33
7549	— Svend Aage P. Chr.	Aarhus	4. 9.12	Aarhus	18. 7 33	Aarhus	16. 9.33
1136	— Walther A. B. .	Bagenkop	2. 6.02	Kbhvn. Afd.	14.10 33	Kbhvn. Afd. 14	20. 1.34
28843	— Willy.....	Odder	14. 4.05	Odder	26. 9.31	Odder	16. 9.33
53892	Nonved, Børge Ragnar..	Odense	1. 1.12	Odense	3. 9 31	Odense	11. 2.33
52377	Nyeland, Poul	København	17. 6.12	Kbhvn. Afd.	15. 8.32	Kbhvn. Afd. 2	20. 1.34
505	Olsen, Harry Sigfred.	Frederiksberg	25. 6 09	„ „	5. 7.33	„ „ 3	6. 1 34
39237	— Olaf Hans Chr. L.	Nysted	24.10 86	Nykøbing F.	22. 6.28	Nykøbing F.	25 3.33
51782	Petersen, Børge Georg L.	København	29. 4.12	Kbhvn. Afd.	8.11.31	Kbhvn. Afd. 10	2.12.33
52225	— Carl Gustav ...	Gladsaxe	12.11.12	„ „	21. 6.32	„ „ 14	20. 1.34
20511	— Frede Søren ...	Biltris	2. 3.05	Holbæk	8.11 24	Holbæk	16. 9.33
22873	— Frederik Villads	Frenderup	1. 6.92	—	31. 7 16	—	21.10.33
32510	— Hans	Ørslev	17. 5.02	D. Arbm. Forb.	5 5.28	Nykøbing F.	29. 4.33
33872	— Henry Vilh. Eli	Nr. Alslev	10.10.10	Saxkøbing	18. 8 30	—	27. 5.33
15115	— Holger	Vejle	27.11.07	Vejle	1.11 27	Vejle	12. 8.33
35240	— Kaj Leo M. ...	Odense	10. 4.10	Odense	1. 9 30	Odense	11. 2.33
23202	— Martin Jensenius	Knebel	19. 6 09	Kbhvn. Afd.	21. 1.28	Aarhus	20. 5.33
37982	— Niels Herluf V.	Særslev	2.12 03	Odense	2. 3 24	Odense	20 8.32
28881	— Valdemar Eg...	Aarhus	8 3.06	Aarhus	18. 4.25	Aarhus	30. 9.33
26774	Paustian, Aage Ejner V..	København	25. 3.99	Kbhvn. Afd. 3	25. 8 17	Centralafd.	11.11 33
17872	Poulsen, Arne Kjertan ..	Føvling	15. 2.10	Horsens	9. 5 30	Horsens	7.10 33
50097	— Kaj Herman ...	København	27.10.11	Kbhvn. Afd.	2. 5.30	Centralafd.	28.10 33
50138	— Svend Magnus.	Kildebrønde	12. 9.10	„ „	8. 5 30	Kbhvn. Afd. 14	20. 1.34
16399	Rasmussen, Carl F.....	København	12. 3.94	„ „ 1	26. 4.12	„ „ 13	20. 1.34
21976	— Christen Arno .	Vrangstrup	28.12.08	Ringsted	1 1.29	Roskilde	7 10.33
17439	— Christian	Lumby	5. 2.89	Odense	17. 2.33	Odense	2 9.33
30726	— Povl Erik	Holbæk	8.10.09	Holbæk	4. 5.29	Holbæk	24. 6.33
212	Raben, Georg Julius ..	Roskilde	2. 6.92	Kbhvn. Afd.	20. 8 25	Centralafd.	16.12 33
50210	Robinson, Theodor Osvald	Altona	22. 7.94	D. Arbm. Forb.	1. 2 30	Kbhvn. Afd. 13	20. 1.34
32988	Sørensen, Aage Johannes.	København	12. 2.89	Kbhvn. Afd. 7	1.11.08	Centralafd.	1. 7.33
21327	— Cassimir N. ...	Vejle	11 7.04	Odense	12. 2.33	Odense	8. 7.33
37462	— Hans Peter	Svallerup	10. 1.10	Hillerød	8. 9 30	Horsens	23 12.33
14073	— Jens Carl	Horsens	20. 9.02	Horsens	4. 4.22	—	3 12.32
22346	Samuelsen, Jens Aage.....	Merløse	28.11.09	Holbæk	6. 4.29	Holbæk	30.12.33
50639	Schmidt, Anker	København	22. 8.11	Kbhvn. Afd.	23 10.30	Kbhvn. Afd. 10	6. 1.34
4104	— Svend Aage ...	Hjørring	18. 8.07	Horsens	8.10.26	Horsens	27. 1.34
7610	Schou, Harry Chr.	Rønne	29. 1 06	Aarhus	25 7.33	Aarhus	26. 8 33
35659	Skaade, Victor Hugo ...	Aarhus	10. 2.11	—	4. 5.30	—	21.10 33
29998	Sletting, Aage Valdemar	København	3. 2.99	Kbhvn. Afd.	9. 2 25	Kbhvn. Afd. 2	16.12.33
4406	Steensen, Chr.....	Odense	9. 2.91	Odense	1. 5.10	Centralafd.	25 11.33
20891	Stuhr, Poul Th. Ferd..	København	27. 6.96	Kbhvn. Afd.	13. 1.28	Kbhvn. Afd. 14	13. 1.34
51571	Svensson, Carl Aron P. ...	—	6. 1.04	„ „	18. 9.31	„ „ 13	6. 1.34

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
17426	Svendsen, Svend Th.....	Altona	24. 4.07	Odense	16 10.26	Odense	4. 3.33
53595	Taaensen, Ejnar Evald ...	Vrold	27. 3.10	Skanderborg	26. 8.31	Horsens	30. 9.33
19780	Veland, Andreas Alf....	Haurum	4. 2.89	—	10. 4.12	Aarhus	13. 1.34
55111	Vestergaard, Thomas Jacob	Sumbø	19. 3.05	Roskilde	3. 7.32	Roskilde	1. 7.33
34471	Winkler, Hans Alfred ...	Hobro	12. 8.10	Odense	7. 7.30	Kbhvn. Afd. 17	13. 1.34
51789	Winstedt, Ole Magnus ...	København	23. 6.11	Kbhvn. Afd.	9.11.31	Centralafd.	4.11.33
37251	Wistrup, Leonel Christensen	Aarhus	5. 3.93	Aarhus	10. 9.15	Aarhus	9. 9.33
3603	Østerlid, Gunnar Pedersen	Ferritslev	28. 3.11	Odense	15. 8.33	Odense	14. 4.34
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46501	Larsen, Helge	Kolding	11. 6.08	Aarhus	20. 8.33	Aarhus	28.10.33

og de danske Koks er udelukket, idet de danske Koks bliver udkørt direkte fra Gasværkerne af Københavns Kommunes Kørselsafdeling. Tjenestemænd og Arbejdere, ansat i Københavns Kommune, som ønsker at købe danske Koks, henvises til Indkøb direkte hos Kommunen.

Forretningens nye Leder, A. Fløtkjær, er saa kendt indenfor den faglige og politiske Arbejderbevægelse, at vi anser det for overflødigt at ofre Plads paa at anbefale ham og Fællesindkøb af Brændsel gennem Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning nærmere. I Forretningen er nu ansat en Repræsentant, P. Müller, hvis Hovedopgave er at være behjælpelig med at organisere Fællesindkøbet paa Arbejdspladserne, ikke alene paa de ca. 500 Steder, hvor Fællesindkøb paa Ratebetaling allerede er indført, men i Særdeleshed hvor dette fortrinlige System endnu ikke er praktiseret. Ring til Central 6068 og træf Aftale med Repræsentanten, der med Glæde stiller sig til Raadighed med alle Oplysninger og beredvilligt yder sin Assistance.

Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning ejes udelukkende af Hovedstadens Fagforeninger, og ved at gøre sine Indkøb her støtter man den kooperative Idé og fremskynder Bevægelsen for at gøre vort eget Foretagende til en saadan Størrelse, at den kan blive en afgørende Prisregulator paa Kulmarkedet til Værn for Forbrugerne. — Køb af Brændsel er en Tillidssag, støt derfor Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning — og De støtter Dem selv.

Tre Fagforeningskursus.

2 paa Roskilde og 1 paa Esbjerg.

Sidste Aar var Tilslutningen til Oplysningsforbundets 8 Dages Fagforeningskursus saa overvældende, at de to planlagte Kursus med faa Dages Varsel maatte udvides til tre Kursus. Der deltog over 250 Fagforeningsfolk i disse Kursus. Oplysningsforbundet har derfor planlagt tre Kursus til den kommende Sommer. Kursusprogrammet er anlagt efter de samme Linier som sidste Aar. Kun er Gruppearbejdet mere præcist udformet end tidligere. Det første af disse tre Fagforeningskursus afholdes paa Roskilde Højskole i Tiden fra 1.—7. Juli. Her omfatter Gruppearbejdet følgende:

Forstander, cand. polit. Hj. Gammelgaard: Rationalisering.
Højskolelærer Frode Kristensen: Statistik og Økonomi.
Højskolelærer Otto Jensen: Organisationsproblemer.
Forretningsfører Johs. Nielsen: Fagretslige Problemer.
Sekretær O. Bertolt: Fagforeningskundskab.

Og desuden er der planlagt følgende interessante Fællesforedrag:

Næstformand Chr. Jensen: Fagbevægelsen og de uorganiserede.
Forretningsfører Johs. Kjærbøl: Fagorganisationerne og Planøkonomien.
Forbundsformand Axel Olsen: Arbejdernes Stilling til Arbejdstidsproblemet.
Hovedkasserer A. Johansen: Fagforeningerne og Arbejdsløshedskasserne.

Det andet Kursus holdes ligeledes paa Roskilde Højskole i Tiden 22.—28. Juli. Planen for Gruppearbejdet ved dette Kursus ser saaledes ud:

Forstander, cand. polit. Hj. Gammelgaard: Rationalisering.
Højskolelærer Otto Jensen: Organisationsproblemer.
Højskolelærer Frode Kristensen: Fagbevægelsens socialøkonomiske og erhvervspolitiske Opgaver.
Formand Ejler Jensen: Lønproblemer.
Forretningsfører Chr. Christiansen: Fagforeningskundskab.

Fællesforedragene, som alle Kursusdeltagerne overværer, omfatter følgende:

Nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs: Verdensøkonomien og Danmark.
Fuldmægtig, cand. polit. Knud Korst: Penge, Varer og Løn.
Direktør Erik Dreyer: Det moderne Industriarbejdes Farer.
Forbundsformand H. C. Hansen: Hvordan bekæmper vi Ungdomsarbejdsløsheden.
Højskolelærer Otto Jensen: Fagforeningerne og Staten.

Endelig det tredie Fagforeningskursus. Dette afholdes paa Esbjerg Arbejderhøjskole i Ugen fra 12.—18. August. Her ser Planen for Gruppearbejdet saaledes ud:

Forstander Poul Hansen: Fagforeningskundskab.
Sekretær E. Stecher Christensen: Organisationsproblemer.
Hovedkasserer Hans Jacobsen: Fagretslige Problemer.
Sekretær O. Bertolt: Rationalisering.

Den opstillede Foredragsplan for dette Kursus omfatter bl. a.:

Nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs: Verdensøkonomien og Danmark.
Folketingsmand Jul. Bomholt: Fagforeningspolitik i kulturel Belysning.
Forretningsfører Josef Andersson: Fagligt og politisk Samarbejde.
Direktør Erik Dreyer: Det moderne Industriarbejdes Farer.
Højskolelærer Arne Sørensen: Hvordan skal en Arbejderbolig se ud?

Deltagerprisen er *30 Kr.*, som dækker Kost, Logi og Undervisning. Anmeldelse om Deltagelse skal sendes til Arbejdernes Oplysningsforbund, Rosenørnsallé 12, København V, *inden 1. Juni 1934.*

Chr. Christiansen.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 38598	Jensen,	Ejner Johan Carlo	(Kbhvn. Afd.)
- 15821	—	Gerhardt	(—)
- 404	Madsen,	Asgar H. O. Holze	(—)
- 10896	Petersen,	Hans Jørgen Johannes	(—)
- 30969	Jensen,	Poul Johan	(Helsingør -)
- 17128	Nielsen,	Egon Gundel	(Odense -)

Medlemmerne Nr. 305, Eigil Johannes Rasmussen, og Nr. 18464, Charles Theodor Winther, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 35617 Rasmussen, Peter Ole.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 33630	Andersen,	Emil Chr. Vejen	22.11.30
- 38027	—	Herluf Ejler	21. 9.29
- 5438	Brinch,	Georg	2. 4.21
- 5058	Caspersen,	Julius V. Alexander	16. 8.24
- 20482	Hansen,	Ivan	23. 4.21
- 9378	Hegner,	Axel Valdemar	17. 9.27
- 31664	Jensen,	Arne Richard	25. 3.33
- 4038	—	Knud Chr. Bruno	10. 8.29
- 12096	—	Viggo Emil Rudolf	29 7.33
- 52338	Klitboe,	Svend Aage	1. 4.33
- 15820	Knudsen,	Carl Peter Christian	11. 5.29
- 52738	—	Ernst Peter Christian	11.11.33
- 28229	Koch,	Peter Rasmussen	21. 5.27
- 13439	Korsgaard,	Bruno Peter	19. 2.27
- 23406	Lindroth,	R. E. A.	10.12 32
- 28451	Mortensen,	Harald Ejner	28. 9.29
- 1130	Nielsen,	Niels Rasmus Gert	28 10.33
- 17333	—	Vilhelm N. R. Vissing	16. 8.24
- 52002	Noe,	Carl Gunnar Gissing	12. 3.32
- 51626	Petersen,	Poul Albert Bredal	7. 5.32
- 16425	—	Svend	4. 4.31
- 36362	Rasmussen,	Ali Harald Axel	16. 9.33
- 35617	—	Peter Ole	7.10.33
- 23681	Raven,	Valdemar	25. 7.25
- 23587	Reimann,	Axel Theodor	4.11.33
- 30314	Schjøtt,	Søren Nielsen	28. 2.31
- 29377	Thomsen,	Arnold Christian	2. 2.29

Overskud. Hos F. L. Smidth & Co., Valby, henligger Overskud til følgende:

Skr. 7	P. H. Jensen	Kr. 9,70
- 68	E. J. Petersen	- 4,54
- 69	K. R. Pedersen	- 1,41
	do.	- 11,04
Dr. 209	C. W. Larsen	- 4,71
- 225	E. Hansen	- 15,73
- 248	E. W. Rasmussen	- 0,28
- 267	Aage Hansen	- 4,80
Pl. 398	K. Hansen	- 2,76
- 400	P. Jacobsen	- 5,92
- 500	C. J. H. Christiansen	- 4,18
- 508	H. Rasmussen	- 2,63
	do.	- 0,66
- 534	A. Hansen	- 4,79
- 538	C. Jensen	- 0,74

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 8 JUNI 1934 20. Aarg.

Arbejde vor Styrke.

I deres nuværende Skikkelse er Fagorganisationerne strengt økonomisk prægede, og Rammerne for deres Virksomhed er ret snævre. Deres direkte Opgave er at højne Arbejdsvilkaarene, fremskaffe den størst mulige Løn og den kortest mulige Arbejdstid. Til Opnaaelse heraf er det først og fremmest nødvendigt, at Fagorganisationerne har alle med, der udfører eller søger Adgang til lønmæssigt Arbejde. Det er den første Betingelse, at Enighed og Sammenhold præger Organisationerne, thi gennem manglende Tilslutning eller Splittelse vil Fagorganisationerne ikke fuldt ud kunne udnytte de forhaandenværende Muligheder til Gavn for Arbejderne. Her er vi heldigvis i Danmark naaet vidt, videre end i noget andet Land, men selve Organisationen, den være nok saa omfattende, den være præget af nok saa stærkt et Sammenhold, er ikke tilstrækkelig, hvis ikke den omfattende Organisering og det stærke Sammenhold kan udnyttes. Betingelsen herfor er, at der er Beskæftigelse, hvorved der kan tilvejebringes de Værdier, som det er Fagorganisationernes Opgave i størst mulig Grad at gøre deres Medlemmer delagtige i.

Derfor er ogsaa Arbejdsløsheden Fagbevægelsens værste Fjende, fordi den, bortset fra det Mismod og den Utilfredshed, som den fremkalder hos Arbejderne, umuliggør det for Fagorganisationerne at varetage deres naturlige Opgaver. Beskæftigelse er i Virkeligheden den eneste naturlige Forudsætning for faglig Sammenslutning. Imidlertid er Fagorganisationerne i deres nuværende Form ikke i Stand til direkte at øve Indflydelse paa Beskæftigelsesspørgsmaalet, bortset fra den rent negative Indsats, der ligger i til Fremme af faglige Formaal at kunne standse igangværende Produktion, men til Forøgelse af Beskæftigelsen, til at fremkalde nye Arbejdsmuligheder, er Nutidens Fagorganisationer ikke egnede. Naar derfor Fagbevægelsen i Virkeligheden har en Livsinteresse i, at den størst mulige Beskæftigelse tilvejebringes, men ikke selv er i Stand til at medvirke hertil, er det jo kun rimeligt, at den maa søge Samarbejde med og støtte de Faktorer, som her er i Stand til at øve en Indsats. Derfor er de kollektive Arbejdsoverenskomster i Virkeligheden et Udtryk for Nødvendigheden af at skabe Perioder, hvor de beskæftigelsesmæssige Muligheder uden at blive afbrudt af faglig Strid kan blive udnyttede. Derfor er et Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere paa Arbejdspladsen og iøvrigt mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer en naturlig Ting, saa længe Arbejdsgiverne er i Stand til at holde Produktionen i Gang. Men i det Øjeblik, Systemet svigter, saaledes som det regelmæssigt har været Tilfældet gennem den Tid, hvor Privatkapitalismen har haft afgørende Indflydelse paa Produktionen, og som mere end nogensinde har givet sig Udslag gennem den flerraarige Krise, der nu har herskket, maa Fagorganisationerne ganske naturligt vende Blikket til andre Faktorer, som er i Stand til at holde den for Fagbevægelsen livsvigtige Produktion i Gang, og disse Faktorer er jo i de senere Aar i stedse stigende Grad blevet politisk betonede.

Den Ryſtelſe, ſom hele Verdensproduktionen er ude for, er bl. a. fremkaldt af et i tekniſk Henſeende overmaade ydedygtigt Produktionsapparat, der enſidigt er bygget op uden Henſyntagen til Muligheden for at kunne finde Afſætning for ſin Produktion. Det har vist ſig, at det private Initiativ har haft og indtil videre vel vil have ſin Berettigelſe, men det er uomtvisteligt, at det i stigende Grad maa sættes under Kontrol, d. v. ſ. at Samfundet gennem Statsmagten maa øve en regulerende Indflydelſe. Foreløbig har disſe Indgreb været stærkt nationalt betonede og har medført en i økonomiſk Henſeende omfattende Iſolering af de enkelte Lande, idet Staterne gennem Kontingentering, Toldmure, Valutareguleringer, Importforbud og lignende har søgt indenfor Landenes egne Grænſer at raade Bod paa de beſkæftigelſesmæssige Vanſkeligheder, ſom den privatkapitaliſtiſke Produktionsform har foraarſaget.

Vi anſer det ikke for muligt i det lange Løb at opretholde en ſaadan Iſolering. Hvornaar Landene vil indſtille ſig paa det naturlige mellemfolkelige Samkvem, er det imidlertid ikke muligt at dømme om; foreløbig maa Fagorganiſationerne indrette ſig paa Tilſtandene, ſom de er, og det vil være fejlagtigt at tro, at Privatkapitalismen ſom ſaadan har ſpillet Fallit, ſelvom den antagelig ikke nogenſinde vil vende tilbage til en tilſvarende fri Udfoldelſe, ſom Tilfældet har været, indtil den nuværende Kriſe udbrød.

Følgerne af disſe Tilſtande bliver da, at Fagorganiſationerne mere end nogenſinde maa være intereſſerede i, hvilken økonomiſk Politik Staten udøver. Nu er ganſke viſt Forholdet dette, at vel nok alle ſiddende Regeringer maa ſe det ſom deres Hovedopgave at ſkaffe Beſkæftigelſe til Arbejderne, men denne Opgave kan jo løſes paa vidt forſkellig Maade, og ſom den f. Eks. ſøges løſt i Tyſkland gennem Nedtrykning af Arbejderne paa et Eksiſtensminimum, ſom det egentlig forekommer ufatteligt, at Livet kan friſtes paa, betyder det blot en Forarmelſe af Arbejderne, der ikke alene er fuldkommen uforenelig med den Opgave, ſom Fagorganiſationerne er ſat til at varetage, men ſom ogſaa er uforenelig med Samfundets Intereſſer ſom Helhed.

Til Gengæld er der ingen Tvivl om, at naar en Arbejderſtand bliver i den Grad proletariſeret, ſom Tilfældet nu er med den tyſke, vil den for Magthaverne ſelv rumme en alvorlig Fare. Det er da ogſaa intereſſant, at den engelſke Regering efter en Overgang at have ſat ſtærkt ind for en Nedſættelſe af Underſtøttelſerne, og i det hele en Begrænsning af Underſtøttelſesomraadet, nu er kommet til det Reſultat, at det er mere ſamfundsgavnligt at opretholde rimelige Underſtøttelſer og derigennem ſkabe et Fundament for anſtændige Arbejdslønninger, hvorved Købekraften kan befæſtes.

Herhjemme har den ſocialdemokratiſke Regering beſtræbt ſig for at reſpektere det beſtaaende Lønniveau og paa Grundlag af dette komme Arbejdsløsheden til Livs med det Reſultat, at Danmark i Øjeblikket, naar alt tages i Betragtning, hører til de Lande, hvor Arbejdsløsheden er gaaet ſtærkeſt ned. Det har her haft ſin ſtore Betydning, at der i de ſenere Aar er anvendt 500 Millioner Kroner til offentlige Arbejder eller ſom Støtte til private Arbejder, men paa den anden Side er det jo klart, at disſe Reguleringsforanſtaltninger her ſom i andre Lande rummer et Uſikkerhedsmoment, der bevirker, at det ikke er muligt at kunne bedømme Fremtiden i beſkæftigelſesmæssig Henſeende. Der har ganſke viſt i en Række Lande, hvoraf vi ſom nogle af de ſtørſte kan nævne de Forenede Stater, Italien, Japan og Storbritannien, fundet en væſentlig Nedgang i Arbejdsløsheden Sted, men at der hermed er indledet en virkelig Konjunkturopgang, vil det viſtnok være for driſtigt at regne med. Snarere maa man være forberedt paa, at vi indtil videre ſkal ſlæbe paa en forholdsvis ſtor Arbejdsløshed. I England har man i 1933 konſtateret en Stigning i Induſtriproduktionen fra 93,3 til 98,2 i Forhold til et Indekstal paa 100 i 1924, og denne Stigning vedvarede i første Kvartal 1934. Der fandtes i Slutningen af Marts Maaned 587,000 færre Arbejdsløſe end for et Aar ſiden, og Værdien af indførte Raaſtoffer og Halvfabrikata i Januar Kvartal i indeværende Aar angives at have en Værdi, der ligger 35 pCt. over Værdien i ſamme Tidsrum i Fjor. Derimod ſynes Forholdene i Frankrig ſtadig at være vanſkelige, og Antallet af underſtøttede Arbejdsløſe er højere i Aar end i Fjor.

I de Forenede Stater har den Opgang, der kunde ſpores i 1933, fortſat ſig i Januar Kvartal i Aar, og man opgør, at Produktionen i Marts Maaned i Sammenligning med, hvad Tilfældet var for et Aar ſiden, var 42 pCt. ſtørre. Særlig har der været Fremgang i Staalinduſtrien og i Automobilinduſtrien. Alligevel er Arbejdsløsheden i Amerika uhyre omfattende, og American Federation of Labor beregner Antallet af Arbejdsløſe til 11,7 Millioner i Januar i Aar imod 13,7 Millioner i Marts 1933.

Hvad angaar „Nedgangen" i Arbejdsløsheden i

Tyskland maa denne sikkert betegnes som værende af en meget problematisk Natur, og der spiller her en Række Forhold ind, som bevirker, at man ikke udenvidere kan sammenligne Nedgangen i Tyskland med Nedgangen f. Eks. i England. Her er det nok at pege paa saadanne Forhold som Arbejdstjenesten, Landbrugshjælpen, Nødhjælpsarbejderne, Kvindernes Fjernelse fra Arbejdsmarkedet o. s. v. for at forstaa, at den „usynlige" Arbejdsløshed spiller en betydelig Rolle. Ganske vist angives det, at den tyske Industriproduktion i Marts næsten var 28 pCt. større end for et Aar siden, men her er det næppe forkert at regne med, at en stærkt forøget Aktivitet indenfor Rustningsindustrien spiller en betydelig Rolle.

Alt taget i Betragtning ligger Fremtiden med Hensyn til Beskæftigelse derfor usikker, og det gælder da om til det yderste at udnytte de Beskæftigelsesmuligheder, der i Øjeblikket tilvejebringes for derigennem at styrke Organisationerne, at give dem Mulighed for at faa repareret nogle af de Skader, som den aarelange Krise har foraarsaget, og med det stille Haab efterhaanden at kunne faa aflastet de trykkende Kontingentbyrder. Det gælder ikke mindst for et lille Land som Danmark, der er saa afhængigt af de store Landes økonomiske Foreteelser, at skabe en vis Planøkonomi paa Grundlag af Selvforsyningsprincippet i Erkendelse af, at det er den eneste Udvej, hvis vi skal komme nogenlunde helskindet gennem det, og saa iøvrigt samtidig skabe bedst mulige Betingelser for vor Eksport.

I den Programudtalelse, som Socialdemokratiets Hovedbestyrelse vedtog den 23. Maj, anføres det da ogsaa, at

> „Forudsætningen for en voksende Produktion, for Udvidelser og for Nyanlæg, er imidlertid, at den af Verdensudviklingen nødvendiggjorte Sikring af Produktionen opretholdes. Ikke saaledes at man for faa Maaneder fastlægger Kontrol- og Beskyttelsesforanstaltninger, men saaledes at det sker for saa langt et Tidsrum, at Erhvervslivet kan disponere forsvarligt, og som Grundlag for en Plan, der omfatter Hovedpunkterne i Landets Økonomi og produktive Liv."

Denne Udtalelse kan Fagorganisationerne selvfølgelig fuldtud tiltræde, og den er i Virkeligheden Udtryk for Fagbevægelsens økonomiske politiske Interesser, men den bliver derved ogsaa samtidig af Interesse for Industrien som saadan, og det er i saa Henseende betegnende, at „Tidsskrift for Industri", der er Organ for Industriraadet, fremhæver denne Del af Programudtalelsen,

> „baade fordi den er Nøglen til hele Situationen og fordi den i sit Hovedprincip fuldkommen dækker, hvad Industrien stadig har fremhævet, at der maa skabes sikre og blivende Foranstaltninger til Fremme af den industrielle Produktion, saaledes at det baade bliver muligt og forsvarligt at disponere paa langt Sigt og dermed skabe Forudsætning ikke blot for Opretholdelsen af vor nuværende industrielle Produktion, men for dennes betydelige Udvidelse, saaledes som alle økonomiske og sociale Faktorer kræver det, efter at vor Landbrugsudvikling vitterligt for alle har kulmineret."

At saa Arbejdsgiverforeningens Formand i sin Beretning paa Dansk Arbejdsgiverforenings Generalforsamling i Maj Maaned er noget sur over den Tilslutning, som Regeringens økonomiske Politik faktisk har faaet fra Industrikredse, vil vi se bort fra. Arbejdsgiverforeningen har jo tilfulde bevist, at den som økonomisk regulerende Faktor ikke har kunnet øve synderlig Indflydelse. Om det samtidig er en Likvidering af Arbejdsgiverforeningens i de senere Aar førte Lønpolitik, som Arbejdsgiverforeningens Formand giver Udtryk for, naar han paa samme Generalforsamling udtaler:

> „Ja, vor Opgave med Hensyn til Lønningernes Tilpasning er i Virkeligheden nu optaget af Regeringsmagten, og vi kan ikke se bort fra, at det er vore Medkontrahenter Fagforbundene, der i høj Grad gennem deres Repræsentanter paa Tinge er medbestemmende for de Forhold, der fra Regeringens Side dikteres Erhvervene,"

kan vi selvfølgelig ikke vide, men Udtalelsen er i sig selv interessant, selvom den maa betegnes som fuldkommen overdreven. Men til de faa Arbejdere, der endnu trods alle Tidens Vanskeligheder proklamerer, at Fagorganisationerne intet maa have med Politik at gøre, kan der dog maaske ligge et Memento i følgende Udtalelse af Arbejdsgiverforeningens Formand:

> „Dansk Arbejdsgiverforening har alt for længe holdt sig udenfor Politik, vi bør føre en selvstændig Erhvervspolitik og sørge for at skaffe os den nødvendige Indflydelse i Rigsdagen og paa de Beslutninger, der tages der. For Arbejderne har Vejen i saa Henseende altid ligget ganske klar;

overbevisende virker i saa Henseende Statsminister Stauning i sin Tale paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, hvor han udtaler, at „Fagforeningsbevægelse og Politik hører sammen".

Arbejdsløsheden er nu den 15. Juni fra samme Tid i Fjor gaaet ned fra 89.635 til 74.316. For Centralorganisationen af Metalarbejderes Vedkommende er de tilsvarende Tal 11.547 og 6.938. Enhver kan gøre sig klart, hvorledes det havde set ud uden Regeringsforanstaltninger, uden Valutaregulering, uden Støtte til Byggeriet, uden Hjælp til Landbrugseksporten, og hvis ikke vi havde bevaret Arbejdsfreden.

I Øjeblikket beskæftiger den danske Jerninduстri omtrent lige saa mange Arbejdere som i de tidligere bedste Beskæftigelsesaar. Der er endvidere Udsigt til, at denne Beskæftigelse vil kunne opretholdes et Stykke Tid, dels gennem det iværksatte Byggeri, men ogsaa ikke mindst ved den Række Ordrer, der er indgaaet til danske Skibsværfter, for hvilke der synes at være Mulighed for yderligere at kunne erholde Arbejde. Den nærmeste Fremtid tegner sig derfor i beskæftigelsesmæssig Henseende betydelig lysere, end Tilfældet har været i de senere Aar, selvom vi fortsat maa paaregne paa Grund af Eksportinduстriens Vanskeligheder at have et ret stort Antal Arbejdsløse, men glædeligt er det dog at kunne notere, at medens de danske Metalarbejderes Arbejdsløshedsprocent er ca. 20, saa er f. Eks. Arbejdsløshedsprocenten for vor tidligere haardeste Konkurrent paa Skibsbygningsomraadet, Holland, 42 pCt.

Denne beskæftigelsesmæssige Bedring maa ganske naturligt afføde en livligere Organisationsvirksomhed, der uden at gaa Virksomhedernes legitime Interesser for nær maa kunne medføre A-jourføring af de under Krisen forringede Lønninger og Rettelse af opstaaede Misforhold, men de maa ogsaa samtidig animere vore Medlemmer til personlig paa Arbejdspladsen at sætte ind for Fastsættelse af rimelige Lønninger. Vi paaregner her Forstaaelse hos vore Medkontrahenter, Arbejdsgiverne, saaledes at vi kan undgaa Opsamling af saadant Sprængstof, som vil kunne forhindre Arbejdsfredens Bevarelse, den Arbejdsfred, der naar alt kommer til alt er en Forudsætning for, at saavel Arbejdere som Arbejdsgivere fuldtud kan udnytte de forbedrede Beskæftigelsesforhold.

Interessante Udtalelser af Direktør Butler.

Uddrag af en Beretning til Den internationale Arbejdskonference i 1934.

Direktøren for Det internationale Arbejdsbureau, Harold Butler, henviser i Indledningen til sin Aarsberetning til de mangehaande Forandringer, som i de sidste tolv Maaneder i udstrakt Grad har haft Indflydelse paa det samlede Verdensbillede. Med Omvæltningerne i Tyskland og i de Forenede Stater som Eksempler paa Bestræbelserne for Indførelsen af en Planøkonomi i Stedet for det liberale System *laisser-faire* (at lade alt gaa efter eget Tykke) som Udgangspunkt kommer Butler til følgende Kendsgerninger:

„Den Kendsgerning, at fire af de vigtigste Industrilande i Verden med en Befolkning paa ca. 400 Millioner og med ca. 64 Procent af Verdensproduktionen allerede for en stor Del har opgivet de hidtil gældende økonomiske Grundsætninger, synes at antyde, at Genrejsningen ikke kan fuldbyrdes i de hidtil gængse Baner. Det er her ikke Stedet til at fastslaa, om denne Kendsgerning skal hilses Velkommen eller maa beklages, men det vilde være taabeligt at overse den eller at lukke Øjnene for de tungt vejende sociale og økonomiske Virkninger, der kan blive en Følge af den."

Bestræbelser for at overvinde Krisen.

„Her og der viser der sig allerede en Tilbøjelighed til at paastaa, at man allerede er kommet over Bjergtoppen, og at en ny Velstandsperiode er nær forestaaende. En saadan Paastand synes imidlertid ingenlunde allerede nu at være retfærdiggjort ved det Fremskridt, der for Øjeblikket lader sig konstatere."

Det er Direktørens Opfattelse af den nuværende økonomiske Situation. Han gaar endnu videre, idet han fastslaar:

„Den tidligere Tillid til en selvvirkende Tilpasning er i saa mange Lande blevet opgivet til Fordel for en energisk og bevidst Indgriben i det økonomiske Livs Foreteelser, at det er umuligt at antage, at Pendulet af sig selv vil vende tilbage til sine tidligere Svingninger."

Om den i Beretningsperioden fremherskende almindelige økonomiske Tendens siger Beretningen:

„I det forløbne Aar er den almindelige Tendens endnu stadig gaaet i Retning af en Afsondring af de socialøkonomiske Celler, der danner det verdensøkonomiske System. Faktisk har alle hidtil trufne Foranstaltninger indskrænket sig til det egne Lands Rammer. Hvilke Resultater, der end kan være naaet

derved, saa vedbliver det dog til syvende og sidst at være et aabent Spørgsmaal, om det i Længden vil være muligt for disse socialøkonomiske Enheder selv i Tilfælde af en tilfredsstillende og virkningsfuld Genrejsning af deres egen Produktion og deres indenlandske Marked i Længden at hindre sin egen og den almindelige Forarmelse, med mindre de bliver i Stand til at udarbejde storslaaede Metoder for Genopbygningen af det almindelige økonomiske Liv, som de alle i Fortiden for en stor Del havde at takke for deres Rigdom."

Direktøren mener, at det i Længden virksomme Middel øjensynlig ikke ligger i:

„At tilpasse Produktionen efter Omfanget af det nuværende Forbrug, men tværtimod at forøge Forbruget for at sætte det i Stand til at optage alt, hvad Landbruget saa let kan producere, med andre Ord: Det virkelige Problem bestaar i at udveksle Landbrugets for store Produktion mod den ligesaa rigelige Produktion af Industriprodukter, som Bonden tiltrænger, for at forhøje hans Ydeevne og hans Levestandard, altsaa ikke at ødelægge Produktionen, men at anvende den. Denne Nyfordeling af Verdens Rigdomme kan ikke gennemføres ved et enkelt Lands Fremgangsmaade, men kun ved en grundig Nyordning af Vareudvekslingen mellem Landene. Udebliver denne Nyordning, saa vil den nuværende Generation, som har Muligheden for et uhyre økonomisk Opsving, hjemfalde til en almindelig synkende Levestandard, hvor latterligt og meningsløst et saadant Resultat end vilde være.

For Tiden er der imidlertid kun ringe Udsigt til, at en saadan Nyordning lader sig gennemføre. Tværtimod, Genoplivelsen af den internationale Handel, som man kunde vente af en Forøgelse af Produktionen, er udeblevet."

Japan.

Japans særlige Stilling giver Direktøren Anledning til at omtale Inflationens forstyrrende Indflydelse paa den internationale Handel. Han henviser til, at:

„Ønsket om i daarlige Tider ved Inflation for en Tid at skaffe sig et Forspring i Handelen ogsaa gør sig gældende i andre Lande end Japan. Virkningerne af dette Tryllemiddel kan maaske imødegaas ved forhøjede Priser paa Raastofferne og ved et stigende indenlandsk Prisniveau. Men disse udlignende Faktorer behøver en vis Tid for at komme til at virke, og i Mellemtiden kan der da opstaa en Kappestrid i Inflationen, der yderligere forværrer den allerede opstaaede Forvirring."

Arbejdsløsheden.

„I Løbet af det sidste Aar har der utvivlsomt kunnet konstateres en faktisk Bedring i Arbejdernes Lod i de fleste Lande. Men det er nødvendigt ikke at overdrive dennes Omfang eller dens Følger for Fremtiden."

I denne Sætning sammenfatter Direktøren Arbejdsløshedens øjeblikkelige Stilling. Endvidere henviser han til, at de Arbejdsløshedsstatistikker, som findes i Beretningen:

„synes at bevise, at de Lande, som har fastholdt Guldstandarden og som ikke har foretaget nogen Udvanding af deres Valuta, ikke har faaet den samme Lettelse i Arbejdsløshedens Tynge som de Lande, der har opgivet Guldstandarden og som har truffet „Udvandings"-Forholdsregler. Denne Faktor har utvivlsomt bidraget til en Formindskelse af Arbejdsløsheden i Storbritannien, i de Forenede Stater og fremfor alt ogsaa i Japan.

Ligesaa lidt har man hidtil faaet et klart Svar paa det almindelige Spørgsmaal, om „Planøkonomien" er egnet til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden eller ikke. For Tiden er U. S. S. R. det eneste Land, i hvilket Industrien fuldstændig ledes af Staten. Af den Kendsgerning, at der dér i de sidste fire Aar ikke er opstaaet nogen bemærkelsesværdig Arbejdsløshed, slutter man, at Statens Kontrol af Industrien definitivt har fjernet Arbejdsløsheden. Imidlertid er det endnu for tidligt at fælde en endelig Dom herom."

Den arbejdsløse Ungdom.

Med Hensyn til dette Problem siger Direktøren:

„Det er umuligt ikke at omtale det brændende Problem i Arbejdsløsheden, nemlig Arbejdsløsheden blandt de Unge.

Det er glædeligt, at det nu almindelig anerkendes, at Umuligheden af at finde nogen Slags Beskæftigelse af deres Handlekraft og Evner maa føre til varig Skade for Ungdommens Moral. Resultatet har været, at der i en Række Lande nu træffes virkningsfulde Forholdsregler for at tage fat paa denne den vanskeligste og mest paatrængende Side af Problemet. Forvaltningsraadet har allerede sat dette Spørgsmaal paa Dagsordenen for 1935, og Bureauet er derfor allerede i Færd med at tilvejebringe Grundlaget til en omfattende Beretning. Imidlertid kan der allerede nu meddeles nogle Tal, der karakteriserer Problemets Omfang. Nedenstaaende Tabel viser Procenten af unge Arbejdsløse under 25 Aar i Forhold til det samlede Antal Arbejdsløse i en Række Lande:

	Aar	Procent	
Danmark[1])	1933	28,0	
Tyskland	1933	26,1	
Finland[1])	1933	33,3	
Storbritannien	1930	31,4	(omtrentlig)
Italien[1])	1932	41,5	
Norge	1933	27,0	
Sverige[1])	1933	33,0	
Svejts	1933	20,0	
Czekoslovakiet	1932	24,6	
Ungarn	1930	42,0	
De Foren. Stater...	1930	28,5."	

[1]) For disse fire Lande gælder Tallene for Arbejdsløse under 26 Aar.

Arbejdsløshedsforsikring.

Med Hensyn til den offentlige Arbejdsløshedsforsikring siger Direktøren:

„Nødvendigheden af Indretningen af et eller andet ordnet System, være sig af en Arbejdsløshedsforsikring eller af en Arbejdsløshedsforsorg, er nu almindelig anerkendt og lader det synes særlig formaalstjenligt, at Konferencen i Aar træffer Forberedelser til en international Overenskomst. Det kan endvidere bemærkes, at der i Modsætning til de ofte af et saadant Systems Modstandere opstillede Paastande ikke kan føres noget Bevis for, at Arbejdsløsheden derved kan blive skærpet eller forlænget. Tværtimod indrømmes det almindeligt i de Forenede Stater, at Pengeunderstøttelserne fra Forbundsunderstøttelsesfondet er en af de Faktorer, som har ført til en effektiv Forhøjelse af Forbrugsniveauet og derved ogsaa af Produktionen, som var faldet til et lavt Standpunkt. Værdien af Arbejdsløshedsforsikringen kan endogsaa paavises endnu lettere, da den gør det muligt i gode Tider at opsamle Reserver, som i Krisetider kan anvendes til Opretholdelse af Forbrugskraften, utvivlsomt et mere økonomisk System end de Forholdsregler, der nødvendiggør en stærkere Beskatning eller Regeringslaan. I hvert Fald er det betegnende, at Storbritannien, som har længere Erfaring i Arbejdsløshedsforsikringen og vedvarende Arbejdsløshed end noget som helst andet Land, efter en grundig Prøvelse af de Lærer, der er fremgaaet af disse Erfaringer, ikke blot har reorganiseret dette System paa en solidere Basis, men endogsaa har udvidet det i betydelig Grad."

Offentlige Arbejder.

Direktøren gør opmærksom paa de forskellige Planer til offentlige Arbejder, der udføres i forskellige Lande, og bemærker:

„Det er for Tiden endnu umuligt at danne sig et Skøn over Virkningen af disse Forholdsregler til den økonomiske Genrejsning og til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden. Faktisk kan det siges, at Gennemførelsen af offentlige Arbejder som Middel til Krisens Bekæmpelse stadig befinder sig paa Forsøgsstadiet og intetsteds er tilstrækkelig gennemprøvet, saa at man kan drage endegyldige Slutninger med Hensyn til deres Virkninger."

Virkningsløsheden af Lønnedsættelsen.

Med Hensyn til Lønnedsættelsen giver Butler Udtryk for, at:

„Tilliden til Lønnedsættelsen, som det overlegne Middel til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, er blevet stærkt rokket ved Erfaringerne i den nuværende Krise. Skønt det ikke mere er muligt at adskille Lønfaktoren fra andre Faktorer, som paavirker Forretningsgangen, er det dog øjensynligt, at Lønnedsættelsen er langt fra at forøge Beskæftigelsesgraden, men snarere virker i modsat Retning. I de Forenede Stater, i Storbritannien og i Tyskland er Lønningerne faldet til en vis Grad, men Beskæftigelsesgraden er faldet endnu mere og den samlede Løn allermest. Men bortset fra disse almindelige Ligheder var Tingenes Forløb meget forskellig. I de Forenede Stater blev Lønsatserne sat 20 Procent ned, og Beskæftigelsesgraden faldt med godt 40 Procent. I Tyskland blev Lønningerne ligeledes sat 20 Procent ned, og Beskæftigelsesgraden faldt over 30 Procent. I Storbritannien derimod blev Lønsatserne holdt oppe paa et meget højere Niveau end i de Forenede Stater og Tyskland, maaske som Følge af Fagforeningernes Styrke og de forholdsvis høje Understøttelser for Arbejdsløse. Men derved blev Arbejdsløsheden ikke skærpet, thi selv om Antallet af beskæftigede Arbejdere siden 1929 under Krisen faldt med 10 Procent, saa er det dog en meget mindre Procentsats end i Tyskland eller i de Forenede Stater, hvor Lønsatserne er blevet sænket stærkt."

Direktøren fortsætter derefter:

„I de Forenede Stater og Tyskland, hvor den samlede Løn er faldet stærkt, er Omsætningen i Detailhandelen ligeledes gaaet vældigt tilbage. I Storbritannien derimod, hvor den samlede Løn kun er aftaget forholdsvis lidt, har Omsætningen i Detailhandelen holdt sig."

Sammenfattende fremsætter derefter Direktøren den Opfattelse, at Erfaringerne paa Lønspørgsmaalets Omraade i de sidste Aar endegyldigt har vist, hvilken Betydning Lønindtægterne har for Forbrugets Struktur, og at dér, hvor Forbruget er blevet paavirket af en drakonisk Lønnedsættelse, har Følgerne sædvanlig været en Skærpelse af Arbejdsløsheden og en Indskrumpning af Produktionen. Deri ser Direktøren en yderligere Bekræftelse paa den Opfattelse, der nu mere og mere vinder Terræn, at Krisens Aarsag ikke maa søges i Overproduktionen, men i det mindskede Forbrug.

„Faktisk anerkendes allerede nu Lønfaktoren som et af de væsentligste Momenter i Forbrugets Problem, der paa sin Side atter anerkendes som det centrale Problem, der maa løses, inden man kan opnaa en Stabilisering af Økonomien og Sikringen af Beskæftigelsesgraden. Produktionsproblemet er faktisk løst i udstrakt Maalestok. Det anerkendes nu almindeligt, at den nuværende Krise ikke er en Følge af Varemangel, men af Vareoverflod, hvis Absorption for Tiden overstiger vore Kræfter. Derfra stammer de Bestræbelser, som nu gøres for at indskrænke saavel Landbrugets som Industriens Produktion paa Grundlag af Overenskomster mellem nationale og internationale Karteller, ved Forbud mod Oprettelsen af nye Karteller og Indførelse af nye Maskiner og ved andre lignende Forholdsregler for at befri Verden for dens akute Fordøjelsesvanskeligheder."

Arbejdstid.

Beretningen anfører en Række Eksempler fra forskellige Lande og Industrier for at karakterisere den nuværende Tendens til Nedsættelse af Arbejdstiden. Direktøren udtaler den Opfattelse, at Nedsættelsen af Arbejdstiden:

„I stigende Omfang tages i Betragtning, og ikke blot som en foreløbig Udvej i Krisetider, men ligeledes som en voksende Nødvendighed i det moderne industrielle System. Skønt det tekniske Fremskridt ikke i lige høj Grad faar sit Udtryk i alle Industrier, er det nødvendigt at undgaa den Fejltagelse, der bestaar i at undervurdere det Omfang, i hvilket Industriens almindelige Struktur er blevet paavirket ved den nyeste Udvikling paa Vejen til Mekanisering og Rationalisering. Dette Problem er i Almindelighed naturligvis ikke nyt. Forskydningerne i Arbejdsvirksomheden er altid fulgt efter Forbedringer i den mekaniske og administrative Teknik. Alligevel har altid tidligere eller senere en betydelig Del af de frigjorte Arbejdskræfter i den ene eller anden Industri fundet ny Beskæftigelse. Den nye Side ved Problemet er snarest Rhytmen. Det tekniske Fremskridt er i den sidste Tid blevet fremskyndet i den Grad, at den nye Tilpasning af Arbejde og Beskæftigelse ikke har kunnet holde Skridt hermed. Den vedvarende Mangel af en rhytmisk Udligning under Industriens Udvikling har ført til, at en Forkortelse af Arbejdstiden baade af økonomiske og af sociale Grunde anerkendes som ønskelig."

Følgeslutninger.

Direktøren fastslaar, at:

„Grænserne for de nationale Bestræbelser tidligere eller senere vil blive anerkendt, og at der vil blive gjort nye Anstrengelser for at opbygge et bedre ordnet internationalt System, i hvilket Resultaterne af de nationale Bestræbelser sammenfattes til Menneskehedens fælles Vel. Det er umuligt at afbryde Udvekslingen af Ideer og Goder mellem Nationerne uden at ødelægge den gensidige Afhængigheds samlede Struktur, som Civilisationen med megen Møje har naaet. Saa længe Rammerne for den nuværende Civilisation bestaar, vil Nødvendigheden af internationalt Samarbejde paatvinge sig med uimodstaaelig Kraft. Idet Den internationale Arbejdsorganisation i Løbet af disse Aar, fulde af Sorger og Møje, stadig har forfulgt dette Maal, har den gjort sit til at bevise Værdien af og Formaalet for det internationale Samarbejde. I den Tid, der ligger foran os, vil Organisationens Opgave være endnu vanskeligere og endnu mere ansvarsfuld. Men hvis den forbliver tro mod sine særprægede Grundlag, Verdensfreden og den sociale Retfærdighed, kan den bidrage til Løsningen af de Modsigelser, som knuger den nuværende Generation."

Arbejderens Løn og Levefod i det tredje Rige.

Af *Hans Bauernsohn.*

Motto: „Vi maa fjerne det overflødige Fedt i vort Folk, for at Kroppen igen kan faa den fornødne Spændkraft."
Arbejderføreren Dr. Ley.

Officielle Tilstaaelser.

Ved Siden af den store Interesse, hvormed skolede udenlandske Arbejdere møder den politiske Omvæltning i Tyskland og den tyske Arbejders deraf fulgte Retsløshed, støder man atter og atter paa det Spørgsmaal, hvorledes Omdannelsen af de indretyske Forhold egentlig har virket i økonomisk Henseende og med Hensyn til Fagforeningslivet. Svaret paa dette vigtige Spørgsmaal er ikke saa let at give som paa det politiske Omraade. Medens Hitlerregeringen i politisk Henseende klart og tydeligt ogsaa for den ikke tyske Iagttager absolut har været rettet mod den moderne Arbejderbevægelse, har den gjort alt for at udviske Indtrykket af den tyske Arbejderstands økonomiske Undertrykkelse og Slaveri.

Alle officielle Meddelelser og Statistikker maa i Modsætning til tidligere Tiders kun tages med stor Forsigtighed. Medens tidligere Fagforeningerne regelmæssigt udsendte samvittighedsfulde, kontrollable Beretninger om de brede Massers Levefod, indskrænker den „Tyske Arbejdsfront" sig til at bruge de af Fagforeningerne samlede Penge til Ferieture for prøvede Nationalsocialister og kommandere Masserne til Demonstrationer.

Hvis man derfor vil have Sandheden at vide, er man henvist til lejlighedsvis fremkomne Tilstaaelser fra nationalsocialistiske Førere. Et lille Udvalg af saadanne Tilstaaelser maa være tilstrækkeligt. Paa et Møde i det tyske Institut for teknisk Arbejderuddannelse (Dinta) konstaterede Ingeniør Arnold, Düsseldorf, følgende:

„Pligtopfyldelsens Aand, den: *at tjene* i Stedet for *at fortjene*, maa sejrrigt drage ind i Fabrikkerne."

Hildesheimer Raadsherrerne erklærede i et Byraadsmøde, at „der maa henvises til, at overmaade mange Arbejdere, der har Arbejde, næppe nok tjener mere end Velfærdsunderstøttelsen beløber sig til".

Og Slavefogeden Dr. Ley, der elsker at lade sig kalde Arbejderfører, sagde den 8. April paa et Møde i Køln am Rhein:

„I det Øjeblik, da Arbejdsgiveren maa betale Arbejderen *Sulteløn*, fordi Folkets Genrejsning kræver det, maa jeg af den anden Part forlange, at den er villig til at ofre alt til det sidste."

Sultelønninger.

Javel, der betales Sultelønninger i Tyskland. Det er det eneste Resultat, som det tredje Rige har at opvise. Vi har paataget os det Besvær at gennemarbejde et Kæmpeantal af Beretninger fra alle Fag og alle Egne i Tyskland og vil nu offentliggøre noget af dette graverende Materiale, som skal bevise, i hvilken Grad Hr. Dr. Ley sagde Sandheden, da han talte om Sulteløn.

Grubearbejderlønninger: Den øvreschlesiske „Fuldhugger" (Grubearbejderen under Jorden) fortjener, hans Familietillæg medregnet, med Fradrag af hans sociale Byrder, 133 Mark om Maaneden for 22 Hold Arbejde. Arbejderen over Jorden naar i Øvreschlesien endda kun op til 81,40 Mark om Maaneden.

Endnu værre er det i Waldenburger Distriktet. Dér fortjener en Arbejder under Jorden med en Familie paa 5 Personer kun 82,70 Mark om Maaneden. For disse Blodpenge maa han hver Dag Hundreder af Meter under Jorden i stadig Livsfare gøre det haardeste Arbejde. Og saa har de hitlerske officielle Velfærdskontorer regnet ud, at Eksistensminimum i de nævnte Distrikter for en Familje paa 5 Personer er 129 Mark!

De schlesiske Grubearbejdere er altsaa i det nye Tyskland kun i Stand til ved det haardeste Arbejde at fortjene to Tredjedele af det til Eksistensen absolut nødvendige.

Chaufførlønninger: Som et Eksempel paa, hvor slet denne Faggruppe lønnes, kan tjene en Annonce, som vi har taget fra det nationalsocialistiske Blad „Westdeutsches Grenzblatt":

„S. A. Mand søger Stilling som Chauffør til en Ugeløn af 10—15 Mark. Behersker Stenografi og Maskinskrivning. Reference: Firmaet)."

Jordarbejderlønninger: Arbejderne ved Mittellandkanalen faar en Timeløn af 44—50 Pfennig. Af deres Ugeløn paa 24 Mark maa de for en stor Del betale Fradrag paa indtil 7 Mark, saa at de kommer hjem med 17 Mark, medens de, inden der blev skaffet dem Arbejde, ved samme Antal Familjemedlemmer fik 18,40 Mark i Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Industriarbejderlønninger: I Berlins Industri betales der Timelønninger paa 63 Pfennig, hvilket ved 48 Timers Arbejdstid giver 30,24 Reichsmark. Deraf skal der betales følgende Fradrag: Invalideforsikring 0,90 Mk., Arbejdsløshedsforsikring 1,02 Mk., Arbejdsløshedshjælp 0,75 Mk., Sygeforsikring 1,24 Mk., Skat 0,60 Mk., Kommuneskat 1,50 Mk., Ægteskabshjælp (Skat paa Ugifte) 0,60 Mk., Arbejdstilvejebringelsesprogram 0,16 Mk., Fagforeningskontingent 1,10 Mk. Det udgør tilsammen 7,87 Mk. eller 28,8 pCt. i Fradrag, saa at Berliner-Arbejderen til den dyre Livsførelse i Storstaden endnu har en Ugeløn af 22,37 Mark til Raadighed. (Eksistensminimum for en Familje med 2 Børn angivet til 38,40 Mark!)

Pelsværksarbejdernes Løn: „Der Deutsche Textilarbeiter", officielt Organ for Tekstilarbejderforbundet, offentliggør i sit Nr. 38 følgende Meddelelse:

„Efter vort Forslag er der for Pelsværksarbejderfaget for første Gang fastsat en Løntarif, der bryder med det gamle Aldersprincip og bringer os Ydelsesprincippet, der bør tilstræbes af os Nationalsocialister. Deri er Lønningerne delvis fastsat paa en saadan Maade, at det ved Grupperingen i Tarifoverenskomsten hedder: *„Fra 0,35 Mk. til 0,70 Mk."* (i Timen) *med særlig Betoning* af *„Alt efter Ydelsen!"*

„Textilarbeiter" fejrer denne skammelige Sultetarif som et stort Resultat!

Træarbejderlønninger: Endnu værre er det i Træbearbejdelsesbranchen. „Der Deutsche Holzarbeiter", som er officielt Organ for det tyske Træarbejderforbund, meddelte i et af sine sidste Numre, at det ved en vestfalsk Savemølle i venskabelig Forstaaelse er lykkedes at faa fastsat *„Tariflønninger paa 45 Pfennig i Timen."* Denne Meddelelse var forsynet med Overskriften : „Sand Socialisme!"

Landarbejderlønninger: De tyske Landarbejderlønninger var, allerede inden Hitler kom til Magten, ikke meget store. De er som Følge af den tvungne Ansættelse af flere Hundredtusinder af Unge som „Landhjælpere" blevet ligefrem trøstesløse. Den tyske Rigsanstalt for Tilvejebringelse af Arbejde har for nogle Uger siden offentliggjort en Oversigt, i hvilken Lønnen for 141,895 Landhjælpere blev meddelt. Af disse fik kun 10,900, d. v. s. 7 pCt., Højestelønnen paa 25 Mark om Maaneden. 33 pCt. fik en Maanedsløn paa 20 Mark og mere (d. v. s. under 25 Mark), yderligere 7 pCt. fik 14 Mark og Resten af de omhandlede Landhjælpere fik kun en Løn af 10—12 Mark om Maaneden.

Kvinder, der beskæftiges som Landhjælpere og som falder ind under Kvindernes Folketjeneste, faar for deres haarde Arbejde Frokost, Middagsmad og 90 Pfg. om Dagen, for hvilke de maa købe den øvrige Kost og betale Bolig, Klæder og andre Livsfornødenheder.

Metalarbejderlønninger: I de sachsiske Automobilfabrikker faar faglærte Arbejdere 26 Mark om Ugen imod 60 Mark under det gamle Regime. Ikke faglærte Arbejdere i disse Fabrikker faar 12—15 Mark imod 30—35 Mark tidligere.

Vejarbejderlønninger: Ved de sachsiske Vejanlæg faar Arbejderne ved en Arbejdstid af 40 Timer 12,60 Mark om Ugen!

(De sidste to Oplysninger stammer fra de officielle Beretninger til Arbejdsfronten).

Skrædderlønninger: Ved en Leverance af Uniformer til Politiet i en nordtysk By blev det oplyst, at den gennemsnitlige ugentlige Fortjeneste for en gift Skrædder var 13—15 Mark. Arbejdstiden var 48 Timer. Skrædderens Familje bestaar af fire Personer.

Lønninger for kvindelige Stenografer: Om Lønstillingen i denne Branche er det som Følge af de specielle tyske Forhold vanskeligt at give nøjagtige Opgivelser. Ogsaa her skaffer en Annonce, som vi tager fra „Braunschweigische Landeszeitung" Nr. 117, os et ligefrem forfærdende Indblik:

„Kvindelig Stenograf (Kontoristinde), 28 Aar, prima Vidnesbyrd, søger, saavidt muligt i Harzen, Beskæftigelse den halve Dag. Ansøgerinden *beder* til Gengæld herfor om fri Pension (Ophold og Kost) og tilbyder eventuelt *at betale indtil 20 Mark om Maaneden.* Tilbud mærket H. G. 30368 til Ala Hamburg 36."

Søg Arbejde og betal Penge til! Hvilken Elendighed skjuler der sig ikke bag disse Ord! ! !

Cigararbejderlønninger: Under de tidligere Regeringer svingede de tyske Tobaksarbejderes Lønninger, der aldrig har været meget høje, mellem 26 og 35 Mark om Ugen. Nu er disse Lønninger faldet til 7 til 9,50 Mark om Ugen. Hjemmearbejdere, der med Kone og Børn arbejder mindst 12 Timer daglig, kan højst komme op paa 13 Mark om Ugen.

Tjenestemænd: En Toldsekretær indgav til sin foresatte Myndighed Ansøgning om Familjehjælp. Han har en Nettoindtægt af 120 Rmk. om Maaneden, og hans Kone var syg. Vedkommende Myndighed afslog Andragendet med følgende Motivering:

„Væn Dem til at leve mere beskedent. Millioner af Folkefæller maa ogsaa leve med Halvdelen af deres Indtægt!"

Lønningerne falder yderligere.

Det frygtelige Indtryk af ovenstaaende Oversigt forhøjes yderligere ved den Kendsgerning, at der kan konstateres en stadig Nedgang i alle Lønninger ogsaa i de officielle tyske Meddelelser fra den sidste Tid.

Rigsforsikringsdepartementet har i Rigsarbejdsbladet for Marts 1934 offentliggjort en Statistik, af hvilken der fremgaar følgende:

4 pCt. af alle Arbejdere tjener indtil 6 Mark om Ugen (1931: 3,1 pCt.).

22,9 pCt. af alle Arbejdere tjener indtil 12 Mark om Ugen (1931: 14 pCt.).

20,9 pCt. af alle Arbejdere tjener indtil 18 Mark om Ugen (1931: 18,7 pCt.).

14,8 pCt. af alle Arbejdere tjener indtil 24 Mark om Ugen (1931: 16,1 pCt.).

17,3 pCt. af alle Arbejdere tjener over 36 Mark om Ugen (1931: 30,2 pCt.).

Saaledes glider den tyske Lønningskurve ustandseligt nedad. Arbejdermassernes voksende Elendighed gør rasende Fremskridt. Det fremgaar ogsaa klart af store Forretningsforetagenders Beretninger. Friedrich Krupp, A.-G., Essen, meddeler:

„Antallet af Arbejdere er steget med 7762 Mand. Samtidig er den samlede Lønningssum faldet 2 Millioner Mark. Men Driftsoverskuddet er i samme Tidsrum steget med næsten 10 Millioner Mark."

Siemenskoncernen har forøget Antallet af sine Arbejdere med 6 pCt., samtidig er den samlede Lønningssum faldet 15 pCt.

Murerlønningerne faldt i Hitlers Kanslertid i Hamburg fra 128 til 110, i Berlin fra 126 til 108, i Münschen fra 115 til 95, i Køln fra 113 til 87, i Breslau fra 106 til 88 og i Kønigsberg fra 96 til 89 Pfg. i Timen.

Men Dr. Ley præker: „Ikke en eneste af de 60,000 Arbejdere, hvis Haand jeg i disse Uger har trykket, spurgte mig, om jeg ikke havde højere Lønninger i Lommen. Det er for mig et Bevis paa, at den tyske Arbejder ikke slaas for Pfennige, men kun for sin Ære".

Og den „Tyske Arbejdsfront"s Distriktsleder for det rhinskvestfalske Industriomraade Walter Nagel, har i disse Dage udstedt en Bekendtgørelse, i hvilken han betegner alle Rygter om, at Lønnen i meget nær Fremtid vilde blive forhøjet med 10 Procent, som statsfjendtlige Intriger, som han vilde bekæmpe med alle til Raadighed staaende Midler (Koncentrationslejre).

Levefoden.

Haand i Haand med Lønningernes Nedgang gaar en uophørlig Stigning i Priserne paa Livsfornødenhederne.

En Række Ædelnaturalier — Kaffe, Fløde, Smør, Sukker, Kød — kom allerede tidligere kun i beskedent Omfang paa den tyske Arbejders Bord. Han hjalp sig med Surrogater — Kornkaffe (brændt Byg), Skummetmælk, Margarine, Kunsthonning — o. s. v. Sukker kostede f. Eks. 90 Pfennig Kiloet, Oksekød gennemsnitlig 1 Mark for ½ Kilo. Et rigtigt Maaltid Kød kendte man i mange Arbejderhjem kun om Søndagen. Siden Hitler er kommet til Magten, er nu netop de livsvigtige Næringsmidler steget uhyre, nemlig:

Smør 28 pCt., Æg 15 pCt., Grøntsager 10 pCt., Ærter 40 pCt. o. s. v. Svinefedt kostede før Hitler 96 Pfg. Kiloet, i Dag koster det 170 Pfg. Smørret er steget fra 2,40 til mindst 3,20 Mark pr. Kilo.

Under disse Omstændigheder vil det ikke vare længe, inden det tyske Folk atter vil være naaet til sin — ak, saa berømte — Krigsøkonomi og Krigsernæring. Det vil blive nødt til at ernære sig af Marmelade og Roer.

Det er Det tredje Riges Velsignelser. Men hvorledes reagerer „Arbejdsfronten" paa denne Udvikling? Disse moderne Arbejderrepræsentanters skamløse Indstilling kan ikke karakteriseres bedre end ved følgende Bekendtgørelse, som vi tager fra „Der Deutsche Textilarbeiter":

„Efter Bedriftsraadets Indstilling har de ved Bedriften Beskæftigede faaet en Julegave af 10—2 (ti til to!) Rmk. kontant. Vi bringer Firmaet Edelhoff und Schulte, A.-G. i Gruiten, paa dette Sted vor hjerteligste Tak og et taknemmeligt „Seig Heil" til vor Folkekansler. Bedriftsraadet og Arbejderne og Funktionærerne ved Firmaet Edelhoff und Schulte, A.-G. Gruiten (Rhinlandet)."

Saaledes føjer de Skændsel til Elendigheden!

„Valg“ til de tyske Tillidsraad.

I Henhold til den nye nazistiske Arbejdsret, har der fornylig fundet Valg Sted til de saakaldte Tillidsraad i Bedrifterne, Valg, der maa betegnes som oplagt Svindel, idet Arbejderne overhovedet ikke kan vælge noget. Listen over de foreslaaede til Tillidsraadene opstilles af Arbejdsgiveren og ikke af Arbejderne. Arbejdsgiveren udsøger sig sine Folk! Ganske vist skal han komme til Forstaaelse med Bedriftens N. S. B. O.-Mand, men at Resultatet derved altid kun bliver et „Arbejdsgiverens Tillidsraad“ er en Selvfølge. Og kun denne af Arbejdsgiveren opstillede Liste bliver forelagt for Arbejderne til Afstemning. Ganske som ved Rigsdagsvalgene kun en Liste, som man kan antage eller afvise. Det er ikke noget Valg, men en Voldførelse af den frie Arbejder for at kunne lyve for Verden.

Iøvrigt blev det anordnet, at Stemmesedler, der er streget over, tæller ikke med, men er ugyldige. Saaledes var man absolut sikker paa at faa Flertal, og Arbejdsgivertillidsraadene stadfæstes sikkert af Følget. (Se Artiklen: „Et Folk bliver lagt i Slavelænker“ i Fagbladet for Februar 1934). Da Optællingen desuden ikke foretoges offentligt af Nazisterne, da der ikke fandtes nogen Bestemmelse om, at Stemmerne ved Afstemningsresultaterne skulde meddeles, da Valghemmeligheden ikke var sikret, saa skulde der dermed være skaffet tilstrækkelig Sikkerhed for et Resultat, der var tilfredsstillende for Nazismen.

Men Svindelen lykkedes ikke over alt og ikke fuldstændigt, og vi er saaledes i Stand til at nævne forskellige Resultater, der viser, at ikke alene er der blandt de tyske Arbejdere en stærk Gæring imod Nazismen, men der er ogsaa tilstrækkeligt Mod til at give Standpunktet tilkende. Vi kan saaledes anføre:

I Carlswerk Mülheim-Köln, Afdeling for Jern og Staal, var der 1970 Stemmeberettigede. Deraf stemte 903 Ja; 352 havde overstreget det hele; 370 skrev afvisende Bemærkninger paa Stemmesedlerne, og 300 har afgivet iturevne Sedler. I Afdelingen Kobber og Kabel i samme Værk, hvor der var 1970 Stemmeberettigede, blev det bekendtgjort, at 70 pCt. havde stemt for Listen. Arbejderne ved, at det er Svindel.

I Kalker Akkumulatoren Werke fik Nazisterne kun 33 pCt. af Stemmerne.

I Humboldt-Deutz Motoren blev „gamle Kæmpere“ opstillet, og efter Valget blev det bekendtgjort, at 75 pCt. havde stemt for Listen. Denne Svindel gik dog Arbejderne for vidt. Paa et Bedriftsmøde, der derefter blev indkaldt i Mülheimer Stadthalle, der har 2500 Pladser, var der kun mødt 115 Mand. Det var Svaret.

I Gruben Pörtingssieben, Werden-Ruhr, var der 400 Ja-Stemmer og 700 ugyldige Stemmer.

I Maskinfabrikken R. Wolff A./G., Magdeburg-Buckau (Altes Werk), 800 Arbejdere og 400 Funktionærer var der 40 pCt. gyldige Stemmer. 60 pCt. var gjort ugyldige. I Bedriftsmødet den 13. April var der af de 800 Arbejdere kun mødt 12 (tolv), skønt det for Bedriftscellen var anordnet som *Tjeneste* og for Arbejdsfronten som *Pligt*.

Ullstein Berlin. Stemmeberettigede ca. 6000, men kun 3800 deltog, og af disse stemte 2.000 for og 1800 imod Listen, der altsaa kun kunde erobre en Trediedel af Arbejderne.

Spamer, Leipzig, Trykkeri og Forlag. Af 1200 Stemmeberettigede har kun 120 afgivet Stemmesedler uforandret, alle andre var ugyldige.

Hansa Tapetenfabrik, Hamburg. 360 Stemmeberettigede, deraf 98 Ja-Stemmer, 22 Nej-Stemmer og 240 ugyldige.

Mohr Margarine, Altona.-Bahrenfeld. 490 Stemmeberettigede, deraf 89 Ja-Stemmer, 240 Nej-Stemmer og 100 ugyldige.

Blohm und Voss, Hamburg. 4810 Stemmeberettigede, 2282 afgav Stemmesedlen uforandret, 584 foretog Ændringer i den, 886 har strøget det Hele, 777 afgav tomme Konvolutter og 308 har overhovedet ikke deltaget.

Atlas-Werke, Bremen. 989 Stemmeberettigede, og deraf stemte kun 333 for Listen, medens alle andre var ugyldige eller ikke Stemmeberettigede.

A./G. Weser, Bremen. 2181 Stemmeberettigede, deraf 1158 for Listen, 495 stemte Nej og 408 var ugyldigede.

Vi vil lade det være nok med disse faa Resultater som Bevis for Stemningen blandt de tyske Arbejdere, men ved endnu et Eksempel vil vi dog vise, hvorledes et Tillidsraad er sammensat i Tyskland. Ved det store Telefon-Firma, Mix und Genest, Berlin, bestaar „Tillidsraadet“ af „10 Arbejdere“, nemlig Personalechefen, en Overingeniør, tre Ingeniører, en Købmand, en købmandsuddannet Funktionær, en Revisor, en Mekaniker og en Lagerarbejder.

De tyske Arbejdere er ikke Nazister, og kun den uhyrlige Undertrykkelse, Voldførelse af al Menneskelighed, Terror i enhver Form, Hykleri og Løgn forhindrer Sandheden i at komme frem, Nazisterne vogter sig vel for at lade de tyske Arbejdere faa fri Afstemning, ellers vilde de allerede nu opleve en fuldstændig Katastrofe. De føler Grunden vakle under sig, og derfor har Hitler i sin Tale den 1. Maj saa eftertrykkelig beskæftiget sig med Kværulanterne, og Goebbels har aabnet det store Felttog mod Pessimisterne og Kritikerne. Aarsagen hertil ligger klart for Dagen. Arbejderne har stemt imod Styret, de staar ikke bagved „der Führer“, der har frataget dem deres Frihed og dermed skændet deres Menneskeværd.

Tolpuddle.

Tolpuddle? Tolpuddle er en lille Landsby i Dorsetshire i det sydlige England. For 100 Aar siden, i Februar 1834, fængsledes en tidlig Morgenstund 6 Landarbejdere og førtes til Fængslet i Dorchester. Senere dømtes de til 7 Aars Deportation til en oversøisk Koloni. Hvad var Grunden til denne barbariske Straf, som ellers i Stedet for Dødsstraf kun var bestemt for de værste Forbrydere? Disse fattige Daglejere, af hvilke de fire var gifte, og som alle var lige saa fromme som flittige, havde ikke foretaget sig andet end at stifte en Fagforening.

Historien fra Tolpuddle gentager sig i Dag. Ikke 6, men Tusinder af Mennesker befinder sig i Koncentrationslejr, Hundredtusinder maa skjule sig som jaget Vildt, blot fordi de har tilhørt en Fagforening.

Den britiske Fagbevægelse og med denne alle socialdemokratisk sindede Fagforeningsfolk i hele Verden mindes i dette Aar Martyrerne fra Tolpuddle. I Dorsetshire afholdes store Mindefester. Den internationale faglige Centrals Repræsentantskab vil i Aar samles til Møde i Dorsetshire for at ære Pionererne fra 1834. Det vil samtidig ære vore Dages Martyrer, de under Slaveaaget sukkende Arbejdere i Tyskland og Italien, Heltene fra Østrig, kortsagt alle Frihedskæmpere i Europa, som nu er i Færd med at dreje Historiens Hjul 100 Aar tilbage og blive et eneste stor Tolpuddle, men en skønne Dag atter vil holde Erindringsfester ligesom de britiske Fagforeninger gør det i Aar.

I Aar vil der baade blive fejret og kæmpet. Først og fremmest de britiske Kammerater er sig dette bevidst. W. Citrine, den engelske Landsorganisations Generalsekretær og den faglige Internationales Formand, giver paa overbevisende Maade Udtryk for denne Tanke i en af Landsorganisationens Pressetjeneste offentliggjort Artikel, hvoraf vi gengiver følgende Uddrag:

„Aaret 1934 er et Afgørelsens Aar for de britiske Arbejdere, som absolut er sig Øjeblikkets Alvor bevidst og fast besluttet paa at bekæmpe enhver Indskrænkning af deres Rettigheder og gøre alt for at dæmme op for den Bølge af Barbari, som allerede har overskyllet en Del af Europa. Det er vor Opgave at beskytte Friheden og Demokratiet i Europa. For 100 Aar siden reddede de britiske Arbejdere, som dengang stod overfor de samme Farer, Frihed og Ret gennem en Gerning, som blev Grundstenen til Udviklingen igennem et helt Aarhundrede. I Aaret 1834 var den største Del af Europa ligesom i Øjeblikket overskygget af et Despoti, der synes ligesaa skamløst som fast forankret. Reaktionen følte sig fuldstændig sikker, selv i England undsaa den sig ikke for at gribe til de skarpeste Undertrykkelsesforanstaltninger. Navnlig var den meget vagtsom overfor Fagbevægelsen, som dengang med Held begyndte at gøre sig bemærket paa Kampladsen for den sociale Retfærdighed. Fagforeningerne sejrede, derfor fejrer vi idag Tolpuddle".

Angaaende selve Festlighederne skriver Citrine bl. a.: „Festlighederne finder Sted fra 30. August til 2. September i Midtpunktet af Dorsetshire, i Dorchester. De vil blive organiseret saaledes, at de former sig som en stor Appel til Arbejderbevægelsen og hele Offentligheden. Der gennemføres Sportsforanstaltninger (internationale Fodboldkampe, Tenniskampe, Kappestrid for Hornorkestre o. s. v.). Der finder Indvielse Sted af 6 Arbejderhuse, der skal bære Tolpuddle-Martyrernes Navne. Højtideligheden er dog mere end en Fest. Den skal symbolisk give Udtryk for det arbejdende Folks faste Vilje til at kæmpe for det Ideal, som for over 100 Aar siden besjælede Arbejderne i Tolpuddle og nu mere end nogensinde trænger til at støttes af enhver sand Ven af Frihed og Fremskridt.

(I. F. C.)

Det hollandske Metalarbejderforbunds Kongres.

Den 9. og 10. Juni afholdt vort hollandske Broderforbund sin Kongres i Amsterdam, paa hvilken der skulde træffes en Række vigtige Afgørelser.

Formanden, *Peter Danz*, indledede Forhandlingerne med en længere Tale, i hvilken han særlig fremhævede de ugunstige Forhold, der hersker i Metalindustrien. Siden den foregaaende Kongres er Situationen ikke undergaaet nogen Forandring til det bedre.

Følgende Tal giver nøjere Oplysning herom:

Den 1. Januar 1932 var af 44,872 Medlemmer 14,784 eller 32,5 pCt. fuldstændig arbejdsløse. Den 1. Januar 1933 var af 46,494 Medlemmer 21,700 eller 46,9 pCt. arbejdsløse, og den 1. Januar 1934 var af 44,548 Medlemmer 19,510 eller 43,8 pCt. arbejdsløse. Heldigvis er der siden da indtraadt en lille Bedring i Situationen, saa Antallet af Arbejdsløse er gaaet ned til 18,271 eller 41,9 pCt. den 1. Maj 1934.

Forbundets finansielle Stilling er urokket. Ganske vist har Arbejdsløshedskassen ikke mere noget betydeligt Overskud, men Organisationen har dog hidtil ved Hjælp af Statstilskuddet opfyldt sine Forpligtelser. Arbejdsløshedskassen har i Aarene 1932—1933 udbetalt 4,728,139,90 Gylden.

Modstandskassen*) gaar det meget godt. Beholdningen vil i den nærmeste Fremtid naa 2 Millioner Gylden.

Danz bød derefter særlig Velkommen til de udenlandske Kammerater, August v. d. Brugge (Belgien), Johs. Kjærbøl (Danmark), Josef Ladig (Czekoslovakiet), Arthur Steiner (Svejts) og Gustav Wahlberg (Sverige).

*) D. v. s. Strejkekassen.

De udenlandske Delegerede overbragte Hilsener fra deres Organisationer og gav en kort Fremstilling af Situationen i deres respektive Lande.

Repræsentanter for den hollandske Landsorganisation, C. van der Lende, fremhævede særlig Betydningen af 40-Timers Ugen, om hvilken Det internationale Arbejdsbureau nu fører Forhandlinger.

Den 12. Maj fandtes der i Holland et samlet Antal af 300,000 arbejdsløse. Han omtalte endvidere, at der i Holland er 70—100,000 unge Arbejdere, der er arbejdsløse. Landsorganisationen kæmper vedvarende for deres Interesser.

Derefter begyndte Kongressen Debatten om Beretningen for 1932 og 1933, som forelaa trykt. Hovedbestyrelsens administrative Virksomhed blev behandlet indgaaende af de Delegerede, men der blev ikke fremsat alvorlige Anker. Beretningen blev enstemmig godkendt.

Hele Hovedbestyrelsen blev derefter genvalgt med Akklamation. I Stedet for Kollega Salome, der i indeværende Aar bliver pensionsberettiget, valgtes Kollega van Zijll, Sekretær ved Forbundets Amsterdam'er Kassekontor. Formanden takkede det afgaaende Medlem af Hovedbestyrelsen for det af ham i Organisationens Tjeneste ydede Arbejde og bød hans Efterfølger Velkommen.

De fremsatte Forslag blev behandlet meget sagligt. Vi skal her med nogle faa Ord omtale de vigtigste Afgørelser. Til Forstaaelse af disse skal vi oplyse, at Forbundsledelsen bestaar af en saakaldt Forbundsbestyrelse, et Forretningsudvalg samt af et Forbundsraad, der nærmest maa karakteriseres som et Repræsentantskab, bestaaende af Afdelingsledere (Sektionsledere) og Distriktsledere.

Det overdroges det udvidede Forbundsraad at nedsætte en Komité, som inden 1. Januar 1935 skal undersøge, om den økonomiske Situation og de forskellige Forhold indenfor det hollandske Metalarbejderforbund samt i andre Forbund maatte have forandret sig saaledes siden Aaret 1930, at Forbundsfunktionærernes Gager bør forandres.

Det paalagdes Hovedbestyrelsen at undersøge, om det, for at tilvejebringe en bedre Kontakt med Medlemmerne og Sektionsledelserne, ikke burde anbefales at erstatte Kongressen ved et Forbundsudvalg (Repræsentantskab), der var udvidet saaledes, at Sektionerne (Afdelingerne) bedre kunde gøre deres Indflydelse gældende.

En vigtig Debat fandt Sted i Anledning af et af en Sektion stillet Forslag, hvorved det henstilledes til Kongressen at annullere en af det udvidede Forbundsraad truffen Afgørelse, der gik ud paa, at man ikke samtidig kan være Medlem af det kommunistiske Parti og af Forbundet.

Forslaget blev forkastet, kun vedkommende Sektion stemte for det. Forhandlingerne viste klart og tydeligt, at Kongressen staar som èn Mand bag ved Hovedbestyrelsen, naar det gælder om at træde op imod dem, der vil arbejde paa Organisationens Opløsning.

Samme Sektion havde stillet Forslag om at sende en Delegation af Metalarbejdere til Rusland for at studere Forholdene dér. Forslaget blev forkastet.

Det udvidede Forbundsraad fik Bemyndigelse til at indføre Kontingentbetaling efter den ugentlige Indtægt, naar Tidspunktet befandtes egnet dertil.

Kongressen vedtog endvidere, at Medlemmer, som ikke faar nogen Understøttelse og hidtil har faaet Mærker gratis, fra 1. Januar 1935 skal betale 0,10 Gylden om Ugen.

Et af Hovedbestyrelsen fremsat Forslag om Oprettelse af Repræsentantskabsmøder blev vedtaget. Det gaar ud paa, at Afdelinger, som paa Grund af deres store Medlemstal ikke er i Stand til at afholde Medlemsmøder, har Ret til at afstaa Beslutningsmyndigheden til et Repræsentantmøde.

Ved Kongressens Slutning talte Kollega *Arthur Steiner* (Svejts) paa de udenlandske Delegeredes Vegne, takkede det hollandske Forbund for den hjertelige Modtagelse og opfordrede de Delegerede til i disse den fascistiske Reaktions Tider under alle Omstændigheder at forblive tro mod Arbejderbevægelsens Faner.

Kollega *Danz* sluttede Kongressen og udtalte en Tak til alle Medarbejdere. Han udtalte Haabet om, at de tyske og de østrigske Kammerater saa hurtigt som muligt maatte blive i Stand til at genopbygge deres Organisationer og atter at deltage i vore Kongresser. Endelig udtalte han Haabet om, at de paa Kongressen tagne Beslutninger maatte blive til Gavn for Organisationen og dens Medlemmer.

Norsk Formerforbunds 13. Kongres.

Den 20., 21. og 22. Maj (begge Pinsedage og den derpaa følgende Tirsdag) afholdt Norsk Formerforbund sin 13. Kongres i „Folkets Hus" i Oslo.

Foruden 49 Afdelingsrepræsentanter var 14 Hovedbestyrelsesmedlemmer og 2 Forbundsrevisorer tilstede. Som Gæster var mødt Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund (den faglige Landsorganisation) i Norge, Norsk Jern- og Metalarbejderforbund, Norsk Guldsmedeforbund samt for Formerforbundene i Sverige og Danmark.

Efter Kongressens Aabning, Hilsningstaler af Gæsterne, Mandaternes Godkendelse, Valg af Kongressens Funktionærer og Dagsordenens Godkendelse, aflagdes der Beretning for Aarene 1928—1933 og første Kvartal af 1934.

Denne Beretning forelaa i trykt Tilstand og var udsendt i Forvejen. Den behandledes paa den Maade, at Dirigenten Aar for Aar oplæste Overskriften af de forskellige Afsnit, hvorefter de indstilledes til Godkendelse, saafremt ingen begærede Ordet til dem.

Debatten var hverken kraftig eller omfattende og afsluttedes med enstemmig Godkendelse.

Regnskabet for det forannævnte Tidsrum forelagdes dernæst og godkendtes uden en eneste Bemærkning, men næste Punkt paa Dagsordenen tog noget mere Tid. Det var Spørgsmaalet om Industriforbund eller rettere Formerforbundets Opgaaen i Jern- og Metalarbejderforbundet, og her brødes Meningerne en Del.

Landsorganisationens Kongres havde i 1923 besluttet, at Forbundene skulde udbygges efter industrielle Retningslinier.

Skulde dette følges, vilde det i Realiteten betyde Formerforbundets Opløsning, og paafølgende Forhandlinger førte den Gang heller ikke til noget Resultat.

Landsorganisationens efterfølgende Kongresser, senest en i 1931, har hver Gang understreget Beslutningen af 1923, og en Samlingskomité, bestaaende af Repræsentanter for Jern- og Metalarbejderforbundet og Formerforbundet, mødte nu op med hver sit Forslag til Sammenslutning.

Behandlingen var som foran nævnt ret langvarig og sluttede med en enstemmig Vedtagelse af, at Spørgsmaalet skulde udsendes til Urafstemning mellem Forbundets Medlemmer, ledsaget af en Udtalelse af Kongressen, som med 47 Stemmer mod 15 vedtog, at Formerforbundet ogsaa fremtidig burde bestaa som selvstændigt Forbund.

De 15 Stemmer afgaves for Tilslutning til, at Sammenslutning skulde ske paa Grundlag af det Forslag, der forelaa fra Jern- og Metalarbejderforbundets Repræsentanter i Samlingskomiteen.

Kongressen vedtog enstemmigt en Protestresolution mod den iøvrigt i den senere Tid i den danske Dagspresse omtalte norske Boykottingslov.

Derefter skred man til Behandling af Lovændringsforslag, af hvilke der forelaa en Del, uden at der kan siges andet, end de var naturlige, herunder selvfølgelig, at Forbundet skal medvirke til Arbejdstidens Indskrænkning.

Til Formand genvalgtes Ludvig Johansen. Til Hovedkasserer Emil Nyhus. Begge med Akklamation.

Næste Kongres afholdes i Oslo.

Populær Samfundsøkonomi.

Generalforsamlingsmiddagen.

Generalforsamlingen i et Aktieselskab er noget af det alvorligste, der tænkes kan, næsten som en Kirkegang.

De Agerende er Formanden, Direktøren og Dirigenten; om Tilhørerne, d'Hrr. Aktionærer, tænker eller sover bliver sjældent opklaret, og det kan vel ogsaa være det samme.

Saaledes var det ogsaa i A/S Bauers Maskinfabrik; men der var jo det særlige, at vi her stod overfor et Familieselskab. Det gamle Jernstøberi og den gamle Jernstøber havde jo været Familiens Centrum, „der var dens Rod, derfra dens Verden gik". Her var Udgangspunktet for Familiens grundmurede Velstand, og Traditionen tro samlede Direktøren, som tidligere hans Far, den gamle Jernstøber, hvert Aar efter Generalforsamlingen Familien, Bankdirektøren og et Par af de mest betroede Funktionærer til en større Middag, og efter denne trak Herrerne sig tilbage til Kaffen, Cigarerne og et Par Romtoddyer i al Beskedenhed, for det var jo før den Tid, hvor Sjusserne blev et saa fremragende og nødvendigt Led i alle virkelig betydningsfulde Overvejelser.

Ved Kaffen, Cigarerne og Toddyerne fortsatte man saa under tvangfri Former Generalforsamlingen.

Det er klart, at Udsigterne for Joffres kommende Offensiv og von Mackensens Fremstød i Galizien, de vanskelige Tilførselsforhold, de ekstraordinære Forhold paa Børsen og lignende Ting spillede ind i Foraaret 1915. — Men selv om dette var Tilfældet, selv om Krigspsykosen spillede en Rolle, saa gav alene det, at Selskabet nu havde bestaaet i 25 Aar som Familieselskab, og at en ny Slægt var ved at komme frem, kræve Plads, kræve Penge til at komme i Vej, rig Anledning til Drøftelse, ja, Situationen var i Virkeligheden ladet med Sprængstof.

Det begyndte med, at en ung juridisk Kandidat henkastede, at denne Form, Familieaktieselskabet, mere passede, hvis vi alle var gamle Tanter eller degenererede Individer under Formynderskab, end her hvor vi alle var dygtige Folk, og det for mange af os var mere værdifuldt, om Aktierne var omsættelige. Det var Penge at arbejde med, der interesserede ham. Hans Bane laa saadan, haabede han, at han ingen større Interesse havde i det Tilskud til hans Indtægt paa 1—2000 Kr. aarlig fra et Foretagende, han intet havde at gøre med og ingen Indflydelse paa, og som kun skyldtes den Tilfældighed, at hans Bedstemor havde været Søster til den gamle Jernstøber. Nej, hvis denne Indtægt kunde kapitaliseres og sælges til dens virkelige Værdi, det betød noget.

Direktøren, der nu var en moden Mand op i 50-erne, mente, at den unge Sagførers Betragtning dog vist var noget ensidig. Vi er dog her for at „vogte vore Talenter", som skrevet staar, og naar vi ser, hvorledes det er gaaet gennem de 60 Aar, Fabrikken har bestaaet, saa tror jeg, vi skal tænke os om to Gange, før vi slaar alt for store Herresving. Den er bleven større og større, det økonomiske Resultat bedre og bedre, og jeg vil gerne understrege, hvad Far altid talte om, mens han levede, vi er bleven uafhængige. Han kunde huske 1857, hvorledes Konsulens Vanskeligheder den Gang nær havde drevet ham fra det hele, og hvor afhængig han i de følgende vanskelige Aar havde været af Diskontokassen, hvorledes det i hans Alderdom glædede ham, at han saa fjerde Generation rykke ind som Lærlinge paa Værkstederne, og hvorledes den ene Former, Modelsnedker

og Maskinarbejder efter den anden byggede sig pæne smaa Huse. Vi lever i en Tid, hvor der kan tjenes Penge, de 20 pCt., I har faaet, bekræfter det; men vi skal ikke slagte Hønen, der lægger Guldæg til vor hele Familie, til Diskontokassen, hvor vi er en god Kunde, og ikke mindst til Byen og vor store Stab af Funktionærer og Arbejdere.

Naar vi skal snakke bibelsk, kære Onkel, saa ser jeg vel, at Du er som Tjeneren der fik 100 Talenter; men som Aktionær føler jeg mig som Tjeneren med den ene Talent, som han gravede ned og udi Lignelsen fik megen Utak derfor. Men hvad mener min lærde Broder, Nationaløkonomen?

Den lærde stud. polit. mente, at Onkels Synsmaade ikke blot var gammeldags, men mere ensidigt end Juristens, alt det, Onkel fremhævede, kunde godt passe, selv om Aktionærerne, jeg siger vi Aktionærer, fik mere Frihed. — Hvis jeg — med Onkels Tilladelse — maa gennemgaa Regnskabets Status. For det første er 1. Prioritet jo ikke længer 30,000 Kr., der er afdraget paa den i 25 Aar, saa der er vel 20,000 Kr. til Rest, det er 10,000 Kr. Dernæst er 65,000 Kr. jo tilstrækkelig Reserve, saa de 50,000 Kr. til Udbytteudligning og 90,000 til Udvidelse siger jo blot, at det af Passivsiden fremgaar, at vore Aktier ikke er 180,000 Kr., men 10,000 + 50,000 + 90,000, altsaa 150,000 Kr. mere værd. Gaar vi dernæst over paa Aktivsiden, saa er Grunden sikkert ikke 30 men mindst 60,000 Kr. værd, Bygninger og Maskiner er opført til 510,000 Kr., men ved Afskrivning nedskrevet til 235,000 Kr. Nu nævnte Hr. Bankdirektøren paa Generalforsamlingen, at et solidt Konsortium havde tilbudt at overtage Virksomheden til 700,000 Kr. Vi kan derfor roligt sige, at der i Grund, Bygninger og Maskiner er skjult Reserve paa mindst 250,000 Kr. Vore Aktier er altsaa ca. 580,000 Kr. værd i det mindste. Og ser vi paa Driftsregnskabet, vil vi ogsaa dér finde saa mange Lommer, at en saadan Aktiekapital uden Besvær kunde forrentes med 10 pCt. Jeg tror derfor, jeg paa den kommende Generations Vegne tør rejse Kravet: Udstedelse af 1½ Friaktie for hver gammel Aktie, og Aktierne ud i det frie Marked. Men hvad mener Bankdirektøren?

Bankdirektøren mente, man ikke helt kunde afvise den Synsmaade, at Selskabets Aktier havde saa stor Værdi, at Udstedelse af Friaktier var forsvarlig, og kunde ogsaa godt forstaa, at Ungdommen rejste Krav om at faa Lov at omsætte Aktierne; men paa den anden Side vilde han erindre om, at der i næste Slægt ingen Tekniker var, og at Koncentration var Tidens Løsen, og om det derfor ikke var klogere endnu en Gang at se paa det Tilbud, der havde været fremme om Overtagelse fra Konsortiets Side, thi dette vilde jo netop sammenslutte Virksomheden med to, tre af vore farligste Konkurrenter, og det paa en saadan Maade, at vor gamle Leder fortsatte som Direktør, og hele Familien kontant eller i nye Aktier fik henved det tredobbelte af deres nuværende Aktiers Paalydende.

Men henne i Hjørnet sad den gamle Pastor emeritus, den gamle Jernstøbers Svoger, han tog nu til Orde og mindede om, hvorledes Jernstøberiet altid havde været det faste Punkt i Familien, hvorledes først hans Svoger og nu Sønnen havde ledet det med Hæder, hvorledes Svogeren for 25 Aar siden, da Sønnen blev Direktør, blev Formand, en Stilling, som vor gamle Ven, Bankdirektøren, senere overtog, for nu for faa Aar siden at overlade Pladsen til sin Søn, den nuværende Bankdirektør. Og endelig mindede han om, hvorledes hans længst afdøde Svoger Herredsfogedens eneste Datter for snart 15 Aar siden mistede sin Mand Adjunkten og sad nu tilbage med de to raske Drenge. Hvorledes mon det vilde havde været muligt for hende med den ringe Enkepension at holde de to Drenge frem, saa de kunde blive saa „vældige Jægere for Herren", som vi af deres Udtalelser i Dag har set, de er.

„Mine kære lærde Nevøer, stud. polit. og cand. jur., hvis ikke eders kære Moder havde haft de sikre aarlige Ydelser fra Jernstøberiet, mon I saa havde været, hvad I er i Dag?

Kære Familie, skulde vi ikke enes om at udsætte Sagen eller tage Anstand for at fremskaffe Oplysninger, som det vist hedder i Juraen?"

Der toges Anstand for at fremskaffe Oplysninger.

Fred. Vedsø.

Lidt Værkstedsteknik.

Nogle Synspunkter ved Trækpresning.

Efter Artikel af Ing. E. W. Eriksson i *Verkstäderna*, Stockholm.

Selv om Trækpresning er et Arbejde, som forekommer i stor Udstrækning, er Litteraturen derom dog meget mangelfuld, og der savnes bestemte Regler for de forskellige Trækoperationer. Dette har medført, at det for Værktøjskonstruktøren ofte har været vanskeligt — uden en Del forudgaaende tidsrøvende Eksperimenter — at vælge Diametrene for de forskellige Trækstempler.

Naar en rund Skaal skal trækkes op fra et rundt Pladeemne (Rondel), opstaar det Spørgsmaal: *Hvormange Trækoperationer er nødvendig, og hvilke Diametre skal vælges ved de enkelte Operationer?*

Man ved, at et godt Trækmateriale ved første Operation kan trækkes op til en Højde af en halv indtil to Trediedel af Diametren. I gunstigste Tilfælde endog til samme Højde som Diametren, afhængig af en hel Del indvirkende Faktorer, saasom Materialets Beskaffenhed og Tykkelse, om Pladematerialet glødes mellem de enkelte Træk, samt om Værktøjet er forsynet med Tilholder eller ej, ligesom det er af Betydning, hvilken Vinkel eller Runding der haves i Overkant af Trækringen (Trækmatricen).

Forfatteren til denne Artikel har — efter et amerikansk Værk om Presning — med godt Resultat benyttet sig af en Del Formler og Erfaringstal vedrørende tilnærmelsesvis Bestemmelse af Stemplernes Diametrer.

Ved Bestemmelse af den første Trækmatrices Diameter bør man imidlertid *ikke* forsøge at trække alt for dybt for at reducere Antallet af efterfølgende Operationer, idet dette ofte fører til, at Materialet brister eller folder. Praktisk talt kan man trække Jernplade i Tykkelser indtil 6 mm, saaledes at første Træk bliver ca. 0,6 af Rondellens Diameter og under gunstige Forhold 0,5 til 0,4. En god Regel er at gøre første Trækmatrices Diameter

$$d = \frac{\text{Rondellens Diameter}}{1{,}8}$$

Ved de følgende Træk kan man for varierende Pladetykkelser gaa ud fra nedenstaaende praktiske Værdier, der gælder for Jernplade:

Pladetykkelse i mm	1,5	3,0	4,75	6,5	8
Mulig Reduktion af Diametren for hvert Træk, i Procent...	20	15	12	10	8

Hvis en Skaal af 1,5 mm Plade f. Eks. er 75 mm i Diameter efter første Træk, kan Diametren reduceres med 20 pCt. i næste Træk og saaledes videre i de efterfølgende, indtil den ønskede Diameter er naaet. Disse Tal er baserede paa den Forudsætning, at Skaalen er udglødet efter første Træk og i det mindste for hvert andet af de følgende Operationer. Endvidere at Trækningerne foretages i en dobbeltvirkende Presse, hvor der anvendes en Tilholder i Form af en Bøsning, som passer indvendig i Skaalen. Koniske Skaale kræver mindre Diameterreduktioner end ovenangivne, da Materialet har Tilbøjelighed til at folde og rynke, hvis Diameterforskellen mellem Stansen (Patricen) og Matricen er for stor.

Formler til Bestemmelse af Diametrene.

For at faa mere nøjagtige Bestemmelser af de hensigtsmæssigste Matricediametrer er følgende Formler udarbejdet for forskellige Pladetykkelser gældende for blød Jernplade eller Blik:

For første Trækoperation:

$$d_1 = \frac{K_1 \cdot D}{100 - 0{,}025\ D}$$

For alle følgende Træk:

$$d_2 = \frac{K_2 \cdot d_1}{100 - 0{,}025\ d_1}$$

$$d_3 = \frac{K_2 \cdot d_2}{100 - 0{,}025\ d_2}$$

o. s. v.,

heri betyder:

D = den beregnede Rondels Diameter i mm,
d_1 = Trækmatricens Diameter ved første Træk,
d_2 = „ „ „ andet „ ,
d_3 = „ „ „ tredie „ ,
K_1 og K_2 = Faktorer afhængige af Pladens Tykkelse (se nedenstaaende Tabel).

De Værdier for Faktorerne K_1 og K_2, som angives i nedenstaaende Tabel, gælder kun for Værktøjer i dobbeltvirkende Presser (se Fig. 1 og 2), hvor Til-

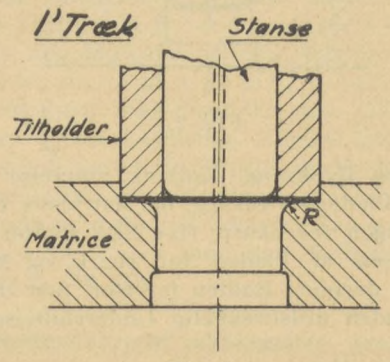

Fig. 1.

holderen har konstant Tryk, og — ved flere Trækoperationer —, hvor de efterfølgende Stempler er forsynet med indvendig Tilholder med en Vinkel v = 45° (Fig. 2).

Pladetykkelse i mm	Første Træk K_1 Min.	Første Træk K_1 Max.	Alle følgende Træk K_2 Min.	Alle følgende Træk K_2 Max.
0,40 til 0,45	61	68	74	81
0,50	58	65	73	80
0,55 til 0,60	56	63	72	80
0,70	54	60	71	79
0,75	50	56	70,5	77
1,50	47	53	70	75
3,00	51		65	

Hvad *Rondellens Diameter* angaar, beregnes den lettest paa den Maade, at den færdige Skaals Areal udregnes og sættes = Arealet af Rondellen, altsaa ¼ π · d², hvoraf d findes. Den udregnede Diameter maa som oftest reduceres lidt, fordi Pladen strækker sig noget ved Trækoperationerne og derfor som Regel faar lidt større Areal end Rondellen.

Rundingen i Overkant af Trækringen — Radius R i Fig. 1 — har en meget væsentlig Indflydelse paa Værktøjets mere eller mindre gode Funktion, og den maa iagttages med Omhu. Har Rundingen ikke

den rigtige Form, kan Arbejdet spoleres, selv om Diametren er den rigtige. I mange Tilfælde bruges — i Stedet for Rundingen — en Konus (se Fig. 3) med en Vinkel paa 30—60°, i Særdeleshed ved tykkere Plade, men den runde Form er i Almindelighed at foretrække, da den viser mindre Tendens til

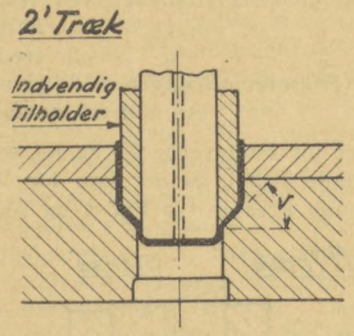

Fig. 2.

Foldning og Rynkning. Radiens Størrelse maa afhænge af Pladens Tykkelse og Matricens Diameter. Er Rundingen for skarp (for lille Radius), bliver Anstrengelsen af Pladen for stærk, og Materialet brister. Er derimod Radien for stor, faar den plane Del af Pladen utilstrækkelig Understøttelse af Til-

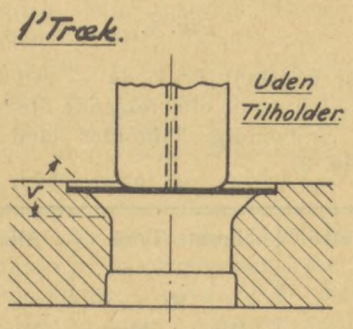

Fig. 3.

holderen, og Følgen bliver, at Pladen folder sig. En god Regel, som bruges af en Del Værktøjsmagere, siger, at *Radius skal være fra 6 til 10 Gange Pladetykkelse.*

I Tilfælde, hvor — som i Fig. 4 — en snævrere Del skal presses ud af en cylindrisk Skaal med større Diameter, og Trækningen maa ske i flere Operationer, maa man regne med, at det punkterede Stykke

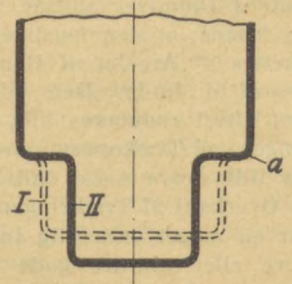

Fig. 4.

faar samme Areal som den Del af Cylinderen, hvoraf Stykket skal frembringes, d. v. s. man forsøger at faa Hjørnet a uforandret paa samme Sted. I modsat Fald opstaar en unaturlig Strækning eller Stukning af Plademateriale, hvorved dette svækkes eller brister.

Skal man i een Operation oppresse en Æske af rektangulær Form og med smaa Radier i Hjørnerne,

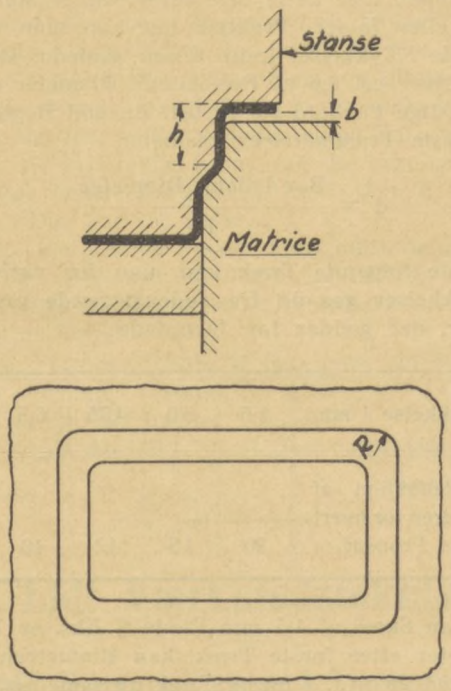

Fig. 5.

saaledes som vist i Fig. 5, og der ikke anvendes Tilholder, bliver Spændingen i Pladen meget ujævn, og Hjørnerne vil let briste. For saavidt muligt at undgaa dette, bør man gøre Matricens plane Overside noget lavere, saaledes at der opstaar et Mellemrum b. Dette bevirker, at der indtræder en Stukning i Partiet h, hvilket til Dels udjævner Spændingerne i Hjørnet.

Eftertræk-Stempler.

Naar Pladevarer skal trækkes op i saadanne Dybder, at de ikke kan færdiggøres i een Operation, er det nødvendigt at dele Optrækningen i flere Trin. Størrelsen af den Formforandring, der kan opnaas i hvert Træk, afhænger — som beskrevet i foregaaende Artikel — baade af Pladematerialets Egenskaber, dets Dimensioner og derefter af den Stempeltype og den Presse, der anvendes, idet Maksimalspændingen, som Pladen udsættes for, afhænger heraf.

Eftertrækkene udføres i Stempler af 3 forskellige Hovedtyper. Indenfor hver Type kan Stemplerne igen være kombinerede med Snit for Renhugning af Kanten eller for Lokning af Bunden; men for at

skelne Typerne klart fra hinanden, skal her kun beskrives de rene Trækstempler.

1) *Fjedertræk-Stemplet* (Fig. 1), der bestaar af *Proppen* A af en Diameter svarende til den, Skaalen skal trækkes op i, og *Tilholderen* C, der omgiver Proppen, og som gennem *Tilholderstifter* D belastes nedefra enten af en Staalfjeder, en Gummiblok eller af Trykluft. Tilholderen er afarbejdet udvendig, saaledes at den gaar med en let Pasning i Pladeemnet, efter at dette har faaet sit „Fortræk". Overstemplets *Matrice* B er udboret til at passe ned over Proppen A + Pladetykkelsen. *Udkasterpladen* E, der er paavirket af en Udkasterfjeder, har foruden Udkastningen ogsaa til Formaal at hindre Opkupling af Skaalens Bund. Værktøjet benyttes i en enkeltvirkende Presse.

2) *Eftertræk-Stempel med Rørtilholder* (Fig. 2). Dette kan udføres som *Gennemfaldsstempel*. Det udøver intet Tryk mod Emnets Sider under Optrækningen. Rørtilholderen C trykkes af Pressen med omtrent konstant Kraft mod den Del af Emnet, der undergaar Formforandringen, medens Trækdornen A arbejder. Tilholderen og Trækmatricen B gives normalt 45° Smig paa Arbejdsfladen. Værktøjet benyttes i dobbeltvirkende Presser.

3) *Krængestemplet* (Fig. 3). Understemplets Trækmatrice er i dette Tilfælde afdrejet udvendig til en let Pasning i Pladeemnet, der skal eftertrækkes. Ind-

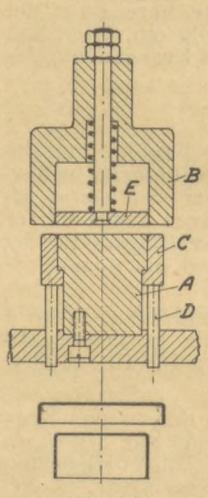

Fig. 1.

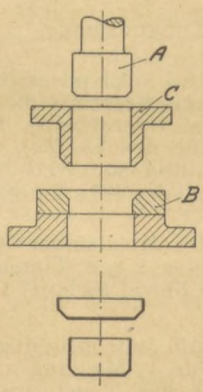

Fig. 2.

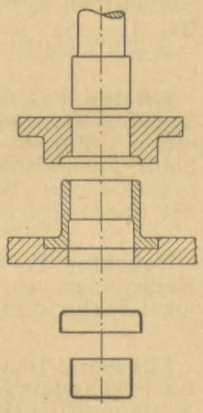
Fig. 3.

vendig er Matricen udboret til en Diameter svarende til den udvendige Diameter, hvortil Emnet skal trækkes op. Trækdornen tvinger Materialet i Skaalen over den afrundede Matricetop ned i dennes Boring. I dette Tilfælde kræves der kun et ganske lille Tilholdertryk, undtagen under den allersidste Del af Operationen. Værktøjet bruges som Regel i dobbeltvirkende Presser.

Almindelige Regler for Diameterreduktioner.

Af de 3 Typer Eftertræk-Stempler, der er angivet her, kan den største Diameterreduktion opnaas med Type 3, dels fordi Materialespændingerne bliver de modsatte af de, der opstod ved Fortrækket, dels fordi der saa at sige ikke kræves noget Tryk til Forhindring af Rynkedannelse. Een Ting, som dog maa iagttages, er, at disse Stempler ikke er saa velegnede til tynd Plade, og her er den procentvise Reduktion, der er mulig, forholdsvis mindre.

I Rørtilholderstemplerne, der bruges almindeligst, foregaar Trækket under omtrent konstant Tryk. Den første Type, Fjedertræk-Stemplerne, bruges til Eftertræk i lavere Dybde, hvor man ikke ønsker at bruge dobbeltvirkende Presse.

Den gennemsnitlige Diameter-Reduktion, der kan opnaas i hver Operation, er 25 pCt. For tynd Staalplade noget mindre, f. Eks. vil det for Plade under 0,75 mm være sikrere at regne med 20 pCt. For blødere Metaller saasom Aluminium og Messing kan 25 pCt. bruges som et Gennemsnit; for Flertrinsarbejder bør Reduktionsprocenten sættes noget ned ved hver Operation. Fordrer en Vare 4 Træk efter det første, kan den procentvise Reduktion tilnærmelsesvis sættes til: 25 pCt., 20 pCt., 15 pCt. og 12 pCt. Bruges der Fjedertræk-Stempler, maa Tallene sættes lidt lavere. I yderst gunstige Tilfælde kan den højeste Reduktion sættes til 30 pCt., særlig naar Pladen er af Aluminium eller Messing, og naar der anvendes Udglødning mellem Trækkene. Ved større Pladetykkelse, f. Eks. 5—6 mm, kan Reduktionen ikke overskride 8—10 pCt.

Eftertrækning af rektangulært Arbejde.

Da Trækning af rektangulære Pladevarer er betydelig vanskeligere end cirkulære, er det det almindeligste at holde sig til saadanne Varer, hvor Optrækningen kan foretages i 2 Operationer. I Almindelighed udfører man det første Trækstempel med Rundingsradier i Hjørnerne, der er 4—6 Gange saa store som de, der bruges til den anden Operation, og i Henhold hertil dimensioneres Længde og Bredde af det første Trin. Den Type Stempler, der bruges mest til Eftertræk af firkantet Arbejde, er Rørtilholderstemplet.

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Korsgade 16, København.

5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.

6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).

7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.

8. *Bauerfeind & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.

9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.

10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.

11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.

12. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.

13. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.

14. *Verner Jensen*, Hadsund.

15. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.

16. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.

17. Blikkenslagermester *Th. Thiedeke*, Ved Christianshavns Vold 2, København.

18. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.

19. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.

20. *A. Clausen*, Nykøbing F.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Frederikshavn. Den 14. Juni afholdtes der Mæglingsmøde paa *Frederikshavn Jernstøberi og Maskinfabrik* paa Krav om Lønforhøjelse. Der arbejdes i Timeløn med Akkordafsavnstillæg.

Som tidligere meddelt har Fabrikken været til Tvangsauktion og blev — efter at have ligget stille en Tid — sat i Gang igen, efter at der var skaffet ny Kapital og i den Hensigt at indarbejde en ny Motortype.

Indtil videre syntes dette ogsaa at gaa ganske heldigt, men Direktøren erklærede ved Mæglingsmødet, at Vanskelighederne langt fra endnu var overvundne, og at man endnu ikke følte sig paa sikker Grund, hvorfor han vilde henstille, at Lønkravet toges tilbage til efter det første Regnskabsaars Afslutning, naar Virksomhedens økonomiske Stilling bedre kunde overses.

Medlemmerne vedtog senere ved et Møde at efterkomme Direktørens Henstilling imod, at der blev taget Hensyn til et Par af Lønningerne, der var særlig lave.

Glostrup. Paa det derværende Jernstøberi afholdtes der den 9. Juni et Mæglingsmøde. Paa Virksomheden findes der en Akkordprisliste, der ikke har været renskrevet længe, og der fremkommer da det Forhold, at der for det mestes Vedkommende afdrages først 11 og derefter 8 pCt., og Formerne mente nu, at de 11 pCt. ogsaa blev afdraget for noget gammelt Arbejde, men paa uberettiget Maade.

Man enedes om, at gamle Akkordpriser, der bevisligt ikke har været udført efter 1920, skal undergives Forhandling om ny og endelige Priser i de Tilfælde, hvor saadant Arbejde maatte fremkomme.

Videre var der Uenighed om en Akkordpris ved Maskinerne. Formeren havde forlangt 85 Øre pr. Stk. Firmaet havde budt 40 Øre og fremviste til Sammenligning et andet Brædt med en Pris paa 36 Øre. Dette var nu ingen særlig god Pris, men med Hensyn til at udføre Arbejdet, kunde de 2 Brædder ligestilles.

Arbejdet var udført, og Fabrikken erklærede, at det ikke vilde komme igen, og Sagen sluttede med, at Formeren erholdt 20 Kr., som han havde faaet udbetalt, hvilket svarer til en Pris af ca. 60 Øre pr. Brædt, men Ordningen er ikke at betragte, som der paa den Maade er fremkommet en anerkendt Pris.

Horsens. Hos *A/S Paasch & Larsen, Petersen* afholdtes der den 9. Juni et Mæglingsmøde paa Krav om Timelønsforhøjelse for 2 Formere, der er beskæftiget i Metalstøberiet.

Man enedes ikke om noget, men ved lokal Forhandling er Sagen gaaet i Orden, idet de to Medlemmer hver har faaet hævet Timelønnen med 3 Øre.

Den er henholdsvis 134 og 139 Øre.

Holstebro. Hos Jernstøber *V. Birn* afholdtes der den 16. Juni et Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Akkorder. Fabrikant Birn erklærede, at han hverken kunde eller vilde betale mere, og at det Arbejde, det i særlig Grad drejede sig om, vilde han simpelt hen opgive i Tilfælde af, at Kravet fastholdtes.

Sagen gaar til Timandsmøde.

Kolding. Paa den i sidst udsendte Fagblad omtalte Sag fra *De danske Mejeriers Maskinfabrik*, vedrørende Udførelse af Overarbejde, har der været afholdt Timandsmøde den 25. Maj, hvor begge Parter indtog samme Stilling som ved Mæglingsmødet, og der opnaaedes saaledes ikke Enighed om noget.

Nykøbing F. Hos Metalstøber *Henriksen*, hvor 4 Medlemmer arbejder i ren Timeløn, er denne ved lokal Forhandling blevet forhøjet fra 139 til 143 Øre.

Silkeborg. Den 15. Juni afholdtes der — paa Krav fra Forbundets Side — Mæglingsmøde paa *Silkeborg Maskinfabrik*. Der var klaget over, at Fortjenesten var dalet i Metalstøberiet, og Aarsagen var, at Arbejdsstyrken var betydelig forøget.

Nye Folk og for lidt Plads var Aarsagen. Firmaet hævdede, at Formerne selv havde bedt om, at Merarbejdet maatte blive paa Fabrikken, og det havde Aktieselskabet indladt sig paa, men taget bestemt Afstand fra i den Anledning at betale mere. Resultatet var derfor blevet, at 5 Mand var afskediget, og at en Del af Metalgodset købtes fra et andet Støberi.

Da Firmaets Paastand ikke kunde afvises, vil der ikke være mere at foretage i det Spørgsmaal.

Der var fremsat Krav om mere Arbejdsmandshjælp i Støberiet. Aktieselskabet erklærede, at ud over den Hjælp, der fandtes, kunde Formerne hente Resten i Renseriet, hvor Folkene arbejdede i Timeløn og var pligtige at komme, naar der kaldtes paa dem.

Der var Krav om Forhøjelse af en Kernemagers Timeløn. Firmaet erklærede, at hvis han var utilfreds, kunde han blive afskediget og blive erstattet

med en Arbejdsmand. Der forelaa adskillige Tilbud fra disse.

Videre var der Krav om Indrettelse af Bade-, Vaske- og Omklædningsrum. Firmaet havde for nogle Aar siden indrettet noget saadant, men da dette ikke blev benyttet, var det taget i Brug til noget andet. Aarsagen til, at de ikke blev benyttet, var, at de laa for langt borte fra Støberiet. Der var afgivet Løfter adskillige Gange om at opføre noget nyt, men der var intet sket.

Firmaet erklærede nu, at der ikke vilde blive indrettet andet end det, som Loven krævede, og denne forlanger ikke Baderum.

I dette Spørgsmaal er Fabrikstilsynet blevet tilskrevet fra Forbundet.

Endelig betalte Firmaet 3 Kr. for et Stykke vragstøbt Arbejde, men vilde ikke erkende, at Formeren var uden Skyld.

Svendborg. Det i Fagbladet for Maj Maaned omtalte Mæglingsmøde paa *Svendborg Maskinfabrik* er efterfulgt af et Timandsmøde den 25. Maj.

Fabrikken stillede sig her ikke helt afvisende overfor Kravet, men krævede Forhandlingerne fortsat paa lokal Vis, hvilket er sket.

Der arbejder 6 Formere paa Virksomheden til ens Timeløn, nemlig 138 Øre. Den ene er en nyudlært og fik intet Tillæg, men de 5 andre har hver især faaet forhøjet deres Timeløn med 5 Øre.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afd. 14 og Firmaet *C. H. Christiansen*, Markmandsgade 7, København, er der indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaarene. Antagelseslønnen er fastsat til 150 Øre, dog kan Udlærlinge hos Læremesteren i det første Aar aflønnes med en Minimumsløn af 130 Øre pr. Time. Iøvrigt gælder Jernindustriens almindelige Overenskomst og Fælles Værkstedsregler samt Ferieregler.

Under Forbundets Medvirkning er der indgaaet Overenskomst mellem Nørresundby Afdeling og Installatør *N. P. Christensen*, Nørresundby, om Betalingen for Rørarbejde.

Den mellem *Lysbro Fabrikker*, Silkeborg, og Forbundet gældende Overenskomst er forlænget til 1. Februar 1935.

Mæglingsmøder. Den 17. Maj afholdtes Mægling paa Helsingør Skibsværft i Anledning af Krav fra Maskinarbejderne om Bord om at faa 2 Tillidsmænd. Efter at Sagen var diskuteret, frafaldtes Kravet.

Ligeledes mægledes paa en Klage fra Værftet over, at Nitterne nægtede at arbejde over i nødvendigt Omfang. Parterne var enige om, at nødvendigt Overarbejde skal udføres i Overensstemmelse med det gældende Overarbejdsreglement, idet Værftet samtidig gav Tilsagn om at fordele forefaldende Overarbejde paa saa stor en Arbejdsstyrke som mulig.

Paa *Nakskov Skibsværft* afholdtes Mægling den 18. Maj paa Strid om Betalingen for Nitning af Maskinfundament paa en Færge. Sagen sluttedes, idet Værftet indgik paa at forhøje den tidligere tilbudte Tillægspris til Kr. 90,00.

Paa *Sydfynske Jernbaner*, Odense, mægledes den 19. Maj paa Strid om Betalingen for Løftning af Lokomotiver. Sagen sluttedes med, at Firmaet i dette Tilfælde efterbetaler Kr. 4,50.

I Anledning af en Klage fra *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense, over, at 18 Maskinarbejdere den 8. Januar havde standset Arbejdet, afholdtes Mægling den 19. Maj. Arbejdernes Repræsentanter erkendte, at Arbejdsstandsningen var ulovlig, hvorefter Firmaet frafaldt Kravet om Erstatning, men forbeholdt sig at rejse Sagen paany, saafremt Gentagelse fandt Sted.

Den 19. Maj afholdtes Mægling hos *A/S Københavns Cyklefabrik, „Hamlet"*. Anledningen var Strid om Fastsættelse af nye Akkordpriser paa Montering af Cykler samt for Transportcykler. Endvidere var der Uenighed om Opfattelsen af Aftalen paa Timandsmødet den 13. Marts vedrørende Forgafler. Man enedes om, at Fællesakkorder *forsøgsvis* deles i 4 Grupper: 1) Samling af Stel, 2) Lodning af Stel, 3) Retning og Nummerering, 4) Affiling af Stel; her deles Affilingen i Enkeltakkord.

Ved Samling af Transportcykler bliver Akkorden den gamle, dog vedstod Firmaet sit Løfte om Lærlingehjælp mindst 4/5 af Svendetiden, og Firmaet indgik paa at forhøje Prisen for anden Samling med 18 Øre pr. Cykle mod at formindske Prisen for Montering af Oliekædekasser med 11 Øre. Priskuranten er derefter med disse Ændringer gældende fra Torsdag den 24. Maj, indtil Overenskomsten opsiges af en af Parterne med 3 Maaneders Varsel.

Spørgsmaalet om Forstaaelsen af Aftalen paa Timandsmødet bortfaldt.

Hos *A/S Møller & Jochumsen*, Horsens, mægledes den 23. Maj paa Klage fra Firmaet over, at Arbejderne forlangte en Aftale om Overarbejde ændret. Ved Mæglingen enedes man om følgende:

Den nuværende Ordning med 6 Timers Overarbejde bevares, dog med den Ændring, at der paa presserende Arbejde kan arbejdes længere, uden at dette afspadseres, men Værkføreren skal i hvert enkelt Tilfælde tale med Tillidsmanden derom; hvis Tillidsmanden er i Tvivl om Nødvendigheden af Overarbejdet, henvender han sig til Direktøren.

Hvis denne Ordning misbruges, opsiges alt Overarbejde for ved en eventuel Mægling at faa fastsat Reglerne for Overarbejdet.

Virksomheden gav Tilsagn om at ville indskrænke Overarbejde mest muligt samt i Stedet sætte Skifteholdsarbejde i Gang, hvor dette er gørligt.

Ordningen kan af hver af Parterne opsiges med 2 Maaneders Varsel.

Paa *Maskinfabrikken „Argus"*, København, mægledes den 28. Maj paa Klage over, at Virksomheden beskæftigede en fra Orlogsværftet pensioneret Arbejder til en Løn af 35 Kr. pr. Uge. Vedkommende var antaget til Uddeling af Værktøj og Vedligeholdelse af dette, men anvendtes til alt forefaldende Arbejde, hvorfor Afdelingen krævede, at han blev aflønnet med Mindstebetalingen eller afskediget. Ved Mæglingen lovede Firmaet at overveje Spørgsmaalet, og det resulterede i, at den paagældende aflønnes med Mindstebetalingen.

Hos *A/S Burmeister & Wain*, Christianshavn, er der afholdt Mægling den 1. Juni paa 1) Strid om Akkordprisen ved Opretning af Stativer, og 2) Krav om Foranstaltninger til Hindring af Støj for dem, der arbejder i Krumtapværkstedet. Med Hensyn til 1) opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig at kræve Spørgsmaalet videreført til Timandsmøde. Angaaende 2) lovede Virksomheden at have Opmærksomheden henledt paa Sagen, saafremt der skulde vise sig Mulighed for at gennemføre en Adskillelse mellem Pladeværksted og Krumtapværksted.

Svovlsyrefabrikken i Kalundborg havde klaget over, at vore Medlemmer stillede Krav om 50 pCt. Tillæg for Udførelse af Reparationsarbejdet ved nogle Ovne, og der holdtes i den Anledning en Mægling den 1. Juni. Firmaet erklærede ikke at have noget imod at yde et Tillæg, men beklagede sig over den Maade, hvorpaa Kravet var fremsat, idet Maskinarbejderne som Betingelse for at paabegynde Arbejdet havde forlangt et Løntillæg af 50 pCt. Forbundets Mæglingsmand erkendte, at den anvendte Fremgangsmaade ikke var overenskomstmæssig, og modtog Firmaets Tilbud.

Hos Installatør *J. M. Møllers Efterfølger, G. Christensen,* Nyborg, mægledes den 11. Juni paa Klage over, at Firmaet nægtede at udbetale Overskud paa 2 Rørledningsarbejder. Ved Mæglingen indgik Firmaet paa til fuld Afgørelse af begge Sager at betale et Beløb af Kr. 325,00.

Timandsmøder. Den 14. Maj er nedennævnte Spørgsmaal behandlet paa Timandsmøde:

1) Strid hos *Burmeister & Wain, Teglholmen,* om Godtgørelse ved Hjemsendelse, foranlediget af Brud paa Driftsmaskinen. — Enighed opnaaedes ikke.

2) Strid hos *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen,* om Betalingen for et Skifteholdsarbejde (Nittere og Specialarbejdere). — Enighed opnaaedes ikke, men Spørgsmaalet blev optaget til Drøftelse under Overenskomstforhandlingerne med Sammenslutningen.

3) Strid hos *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen,* om Betaling for Tankskæring. — Man enedes om, at der ved Tankskæring kun forstaas saadan, hvor Pladesømmene skærer en Tanksidevinkel eller Vinklerne paa For- og Agter-Peakdæk. For saadanne Skæringer betales efter Punkt 16 som Stykpris uden ekstra Opmaaling. Hvor denne Stykpris skal ligge indenfor de angivne Rammer, aftales i hvert enkelt Tilfælde.

4) Strid hos *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen,* om Betalingen for Nitning af Spanter ved hydraulisk Maskine. — Sagen sluttedes, idet Værftet indgik paa til fuld Afgørelse af det omhandlede Arbejde yderligere at udbetale 100 Kr.

5) Krav overfor *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen,* om Ekstratillæg til Akkorden for Stemning af Tværrangen. — Enighed opnaaedes ikke.

6) Lønkrav overfor *A/S De forenede Jernstøberier,* Frederiksværk. — Man enedes om at henvise Sagen til lokal Forhandling, og der er herved opnaaet Enighed om et Løntillæg.

Der er ligeledes afholdt et Timandsmøde den 31. Maj, og her var følgende Spørgsmaal til Behandling:

1) Lønkrav overfor *Maskinfabrikken „Svendborg"*, Svendborg. — Man enedes om at fastsætte Smudstillægget for Arbejde ved Tjæremaskiner og i Forbrændingskamre samt ved Motoreftersyn for fremmed Regning og i Krumtapskamre til 10 Øre pr. Time. Selve Lønkravet vistes tilbage til lokal Forhandling, og der er her opnaaet en Ordning.

2) Lønkrav overfor *A/S Grenaa Dampvæveri.* Firmaet indgik paa at yde et Tillæg til Fordeling paa 8 Mand.

3) Krav overfor *A/S Frichs,* Aarhus, om Forhøjelse af de ansatte Timelønninger og af Akkordafsavnstillægget. Enighed opnaaedes ikke.

4) Strid paa *Odense Staalskibsværft* om Betalingen for Stemning af Rang. — Enighed opnaaedes ikke.

5) Klage over, at *Odense Staalskibsværft* har protesteret imod et Tillidsmandsvalg for Skibsbyggerne. Sagen diskuteredes, men Værftet og Sammenslutningen kunde ikke anerkende Berettigelsen af det foretagne Valg. Enighed opnaaedes ikke.

6) *A/S Nakskov Skibsværft.* a) Klage fra Maskinarbejderne om Bord over Forringelse i Fortjenesten ved Procentakkord og b) Krav om Tillæg til Lønningerne. Med Hensyn til a) sluttedes Sagen, idet Firmaet erklærede sig indforstaaet med, at den paa Mæglingsmødet den 6. Juli 1931 trufne Aftale vedblivende vilde blive respekteret. b) vistes tilbage til lokal Forhandling.

7) *A/S Hellesens Enke & V. Ludvigsen,* København. a) Krav om Smudstillæg for Arbejde ved Reparation af Automatmaskiner og i Kedelrum, Krav om Regulering af Grundtimelønnen, samt Krav om faste Priser eller Aftaler om et bestemt Procenttillæg, hvor Akkordpris ikke kan fastsættes. b) Krav fra Firmaet om Erstatning for uvarslet Arbejdsstandsning den 19. og 22. Maj.

Med Hensyn til a) erklærede Firmaet, at det ikke tilsigtede at forringe den hidtil praktiserede Ordning med Hensyn til Smudstillæg eller de særlige Tillæg for forskellige Arbejdere, og var for disses Vedkommende villigt til ved Arbejdets Paabegyndelse at aftale Størrelsen af disse Tillæg. Angaaende Timelønskravet erklærede Firmaet sig villigt til at se paa den enkelte Arbejders Løn og forhandle med dem derom.

Vedrørende b) opnaaedes ikke Enighed, og Sammenslutningen vilde indbringe Spørgsmaalet for Den faste Voldgiftsret.

8) Lønkrav overfor *Brdr. Henze,* København. Der opnaaedes Enighed om en Forhøjelse af Lønnen for 6 navngivne Arbejdere.

9) Krav overfor *A/S Dansk Skrivemaskinefabrik* om Forbedring af Arbejdernes Lønforhold og Strid angaaende Udbetaling af Sommerferieløn. Firmaet indgik paa en Lønforhøjelse og erklærede sig villigt til at optage Forhandlinger om Indførelse af Akkord i saa vid Udstrækning som muligt. Ligeledes indgik Firmaet paa at betale Sommerferiepenge.

Rørudvalgsmøde. Ved et Rørudvalgsmøde den 7. Juni har følgende Sager været til Behandling:

1) Krav overfor *Smedemestrene i Nykøbing F.* om Anvendelsen af en Opmaalemand. — Enighed opnaaedes ikke.

2) *A/S „Vølund"*, København. Strid om Betaling for a) Forbindelse ved Varmtvandsforsyningsanlæg med Cirkulationsledning paa Loft, b) Opsætning af Clorius Varmemaalere, c) Opsætning af Vandlaase ved Varmemaalere, d) Opsætning af kombinerede Varmemaalere med Vandlaase.

ad a) Enighed opnaaedes ikke.

ad b), c) og d) Efter Diskussion af Sagen enedes man om følgende:

„Opsætning af Dele til Clorius Varmemaalere betales pr. Stk. af Maaler og pr. Stk. af Vandlaas med Kr. 0,45. Samme Pris betales for Opsætning af kombinerede Varmemaalere."

3) Strid hos Ingeniør *H. P. Knudsen,* Odense, om Betaling af Vejpenge ved et Arbejde i Vridsløse og Københavns Godsbanegaard. Firmaet indgik paa at betale Vejpenge, beregnet fra Odense.

4) *A/S Recks Opvarmningskompagni,* København. Klage over, at Firmaet nægter at betale for a) Omløb ved Levinskys Regulatorer. b) Tilslutning til gamle Ledninger ved Opstilling af ny Kedel paa gammelt Anlæg, og c) Betaling for Omløb ved Ovne af Hensyn til Frostfaren.

ad a) Efter Diskussion af Sagen enedes man om, at der for Anbringelse af L. W. Trækregulatorer betales Kr. 1,25 ekstra, naar Regulatorerne anbringes lodret, og der i Stedet for Luftskruen i Regulatorens Top anbringes Forbindelsesrør mellem denne og

Rørledningsnettet. For de vandret anbragte L. W. Trækregulatorer betales ikke udover Kedelprisen.

ad b) For Forbindelse fra den nye Kedel til det gamle Ledningsnet betales i det foreliggende Tilfælde Kr. 2,00 pr. Forbindelse, uden at dette dog skaber Præcedens for fremtidige Tilfælde.

ad c) De omhandlede Omløb ved Radiatorer betales med Kr. 1,41 pr. Stk.

5) Firmaet *Brix-Pedersen,* København. Strid om a) Betalingen for Indhugning og Fastspænding af 150 Sæt Ovnbæringer, b) Tilbagebetaling af et Akkordunderskud vedr. Vesterfælledvej.

ad a) Man enedes om, at Firmaet til fuld Afgørelse af Sagen betaler Montøren 100 Kr.

ad b) Sagen diskuteredes og vistes tilbage til lokal Forhandling.

Fællesmøder i Arbejdsgiverforeningen. Hos *A/S Hede Nielsens Fabrikker* i Horsens iværksatte 20 Smede og Maskinarbejdere Arbejdsstandsning den 14. og 15. December f. A., grundet paa, at de ved Optøjer paa Gaden blev generet med Tilraab, og atter den 18. og 19. Januar iværksattes Arbejdsstandsning, denne Gang af 25 Mand, fordi Firmaet havde sat en Arbejdsmand til at udføre Arbejde, som vore Medlemmer hidtil havde haft. Firmaet klagede til Den faste Voldgiftsret, men ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 23. Maj sluttedes Sagen, idet Forbundet indgik paa at betale et Beløb af 300 Kr. paa de i Strejkerne deltagende Arbejderes Vegne.

A/S Burmeister & Wain havde klaget til Den faste Voldgiftsret over, at Smedene i Presseværket paa Teglholmen truede med Arbejdsstandsning, saafremt en nærmere angiven Arbejder blev antaget. Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Juni sluttedes Sagen med en Udtalelse fra Arbejdernes Repræsentanter om, at Henvendelser fra Tillidsmændene til Værftet eller dets Funktionærer ikke maa være underbygget med Trusler om Arbejdsstandsning.

Endvidere er der paa et Fællesmøde den 14. Juni behandlet en Klage fra *A/S International Bro- og Staalkonstruktion,* Middelfart, over, at Nitterne paa Lillebæltsbroen den 8. Juni nedlagde Arbejdet. Ved Fællesmødet enedes man om at slutte Sagen med, at Nitterne betaler et Beløb af 300 Kr., som fordeles med 20 Kr. pr. Mand og afdrages med en Fjerdedel for hver Mand i Løbet af 4 Uger.

Faglig Voldgiftskendelse. Som meddelt i Fagbladet for April d. A., skulde et Spørgsmaal hos *A/S Burmeister & Wain* om Betaling for Stemning af Vinkelstød afgøres ved faglig Voldgift, og under 14. Maj har Overskibsingeniør *Aage H. Larsen* afsagt Kendelse. Denne gaar ud paa, at der for Stemning af Vinkelstød i Tank, For- og Agterpeak vil være at betale i Overensstemmelse med Priskuranten af 1920, Pkt. 21, 50 Øre pr. løbende Fod.

Afsluttet Konflikt. Med *Otterup Geværfabrik,* der hører under Odense Afdeling, og som har været blokeret siden September 1929, er der nu truffet en Overenskomst, der bringer de gamle Stridsspørgsmaal ud af Verden, hvorefter der er Adgang for vore Medlemmer til at søge Arbejde hos nævnte Virksomhed.

Stiftelsesfester.

Smedeforbundets Nørresundby Afdeling.

Lørdag den 5. Maj afholdt Nørresundby Afdeling sin 40-aarige Stiftelsesfest i Arbejdernes Forsamlingsbygning.

Afdelingen er haardt ramt af Arbejdsløsheden, saaledes at det var et forholdsvis beskedent Tilskud, der kunde ydes til Festen. Ikke desto mindre var et ret betydeligt Antal af Medlemmer med Damer bænkede ved Kaffebordene, da Formanden, *M. Lehmann,* bød Velkommen. Han gav en kort Oversigt over Foreningens Virksomhed i de svundne 40 Aar og takkede Hovedkontoret og Aalborg Afdeling, fra hvem Afdelingen var udgaaet, for godt Samarbejde.

Otto Wolf overbragte Hovedbestyrelsens Lykønskning og en Hilsen fra Smedeforbundets Formand, Johs. Kjærbøl, der var forhindret i at være til Stede. Wolf gav iøvrigt en Oversigt over den øjeblikkelige politiske og faglige Situation og paaviste, at det var det privatkapitalistiske Samfundssystem, der var Aarsag til Krisen. De Kræfter, der raadede over Jord- og Produktionsmidler, havde vel formaaet at skabe et ypperligt Produktionsapparat, som var i Stand til at tilfredsstille det menneskelige Behov, men paa Fordelingens Omraade spillede Systemet fallit, og det formaaede ikke at skabe lykkeligere Samfundstilstande for den arbejdende Befolkning. Kun Arbejderklassen selv er i Stand til at afskaffe Kriserne, i Stand til at skabe Samfundsforhold, der kan tilfredsstille den store Menneskehed. Dette Maal kan vi kun naa, dersom vi forjager al Surhed og Mistro, og fylder vore Organisationer med Tro og Begejstring for den Sag, vi er samledes om. Taleren sluttede med et Leve for Samarbejdet og Sammenholdet indenfor vort Forbund og adresserede dette til Nørresundby Afdeling.

Marius Andersen, Formanden for Aalborg Afdeling, hilste „Lillebror" fra „Storebror" og takkede for det gode Samarbejde, der altid havde bestaaet imellem de 2 Afdelinger, som kun Limfjorden skilte. Han udtalte Haabet om, at der snart igen maatte blive foræget Beskæftigelse, saaledes at de Vanskeligheder, Nørresundby-Kollegerne var udsat for, maatte forsvinde, til Gavn og Glæde for Afdelingen og hele Arbejderklassen.

Hans Nielsen, Formanden for Fællesorganisationen, talte for Damerne og specielt for de Hustruer, som under Arbejdsløsheden skulde holde Hjemmet og Humøret oppe, trods de ringe Midler til Husholdningen. De fortjener vor Tak og Anerkendelse, og dette besvaredes af Deltagerne med et kraftigt Leve for Damerne.

Imellem Talerne blev afsunget forskellige Sange, forfattet i Dagens Anledning, og igennem et Højttaleranlæg var arrangeret en aktuel Radioavis, hvori adskillige af de tilstedeværende fik sig et muntert „Hip". Senere deklamerede *Westmann* fra Aalborg i jysk Dialekt, og Deltagerne kvitterede for Underholdningen med begejstret Bifald.

Formanden sluttede Kaffebordet med at udbringe et motiveret Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og saa tog Dansen sin Begyndelse. Den fortsatte, til Morgenen begyndte, kun afbrudt hen paa Natten af Servering af varme Pølser og skummende Øl til samtlige Festens Deltagere.

Det var alt i alt en vellykket Fest, præget af Humør og godt Kammeratskab, en af de Pauser, der bærer over Dagens Vanskeligheder og giver Lyst til fornyet Arbejde for vor Organisations fortsatte Fremmarch.

Smedeforbundets Fredericia Afdeling.

Lørdag den 9. Juni afholdt Fredericia Afdeling sin 40-aarige Stiftelsesfest i Hyby Lund, der ligger ca. 20 Minutters Gang fra Fredericia umiddelbart ud til Lillebælt. Naar, som i dette Tilfælde, Vejret er godt, er Hyby Lund en henrivende Festplads om Sommeren med Udsigt over Bæltet og til det overfor liggende Fyn.

Fra Kl. 18 mødte efterhaanden 250 Festdeltagere, og efter at være samlet blev Selskabet fotograferet, hvorefter man gik til Bords.

Ved Festens Aabning bød Formanden, *S. N. Degnegaard*, Velkommen til Medlemmerne med Damer og til Gæsterne. Noget senere gav Degnegaard i korte Træk et Uddrag af Afdelingens Historie, der, som det er Tilfældet med de fleste af vore Afdelinger, begynder under meget smaa Forhold, men hvilende paa enkelte begejstrede Kolleger gik det støt fremad, saaledes at man Gang paa Gang maatte ty til større Lokaler for Afdelingens Møder. Degnegaard fremhævede herunder det gode Kammeratskab, der altid havde hersket i Afdelingen.

Den stærke Tilslutning til Festen havde bevirket, at der var dækket overalt, ogsaa ude paa Verandaen, og Fællesspisningen foregik under de fornøjeligste Former, af og til afbrudt af en Sang eller af et Hip til enkelte særlig udvalgte, hentet fra „Brokkassen".

Ved Desserten holdtes en Række Taler. Forbundets Næstformand, *P. Andersen*, lagde for med en Tale, hvori han trak Linierne op for den nuværende Situation og Aarsagerne hertil, samt omtalte, hvorledes vort Forbunds Organisationsforhold formentlig vil forme sig i den nærmeste Fremtid under Hensyn til Forhold, som vi ikke alene er Herre over.

Redaktør *Richard Jørgensen* holdt en stærkt agitatorisk Tale, hvori han manede til Sammenhold. Han paaviste, hvorledes de andre Partier modsatte sig alle Foranstaltninger vedrørende Omsorgen for Børn, Syge og Gamle, saalænge de kunde. Taleren sluttede med at afvise al Valenhed og opfordrede til at støtte vor Presse og vore Organisationer under alle Forhold.

Formanden for Fællesorganisationen, *Marius Nielsen*, hilste fra Fællesorganisationen og takkede for Samarbejdet i denne. Han mindede om den fjerde og yngste Gren paa vor Bevægelse, nemlig Oplysningsbevægelsen, som han henstillede til Medlemmerne at udnytte.

Desuden blev der talt for Gæsterne af Bestyrelsesmedlem *Richard Hansen*, og for Damerne og for Afdelingens Husdigter, Richard Hansen, af Bestyrelsesmedlem *J. A. Hansen*.

Efter Fællesspisningen tog Dansen sin Begyndelse og varede til henimod Morgenstunden, dog afbrudt af et fælles Kaffebord.

Medens Kaffen indtoges, blev Deltagerne underholdt af en for Tilfældet forfattet Revue med en Række Sketsch, og hvori medvirkede Medlemmer af Afdelingen. Ogsaa her faldt nogle Hip af til enkelte af de tilstedeværende.

Under Festen fandt der en lille Højtidelighed Sted til Ære for 9 af Afdelingens Medlemmer, der havde været Medlemmer i over 25 Aar. Dette foregik paa den Maade, at deres Navne oplæstes, og Formanden holdt en Tale til dem, hvori han takkede dem for godt Medlemsskab samt tilstillede hver enkelt et i denne Anledning udført Emblem.

Alt i alt en vellykket Fest, som Fredericia Afdeling har Ære af.

Tilskærernes Aktieselskab.

Fra Tilskærernes Aktieselskab, der har Adresse Raadhusplads 75, København V., har vi modtaget nedenstaaende med Anmodning om Optagelse:

I Beklædningsbranchen er det almindeligt, at der anvendes meget store Kapitaler til Propaganda; vore beskedne Midler og billige Priser tillader os imidlertid kun i ringe Grad at være med her; men hvis vi fortsætter vor Udvikling, som vi er begyndt, vil vi formentlig inden længe være et velkonsolideret stort kooperativt Foretagende, der i givne Situationer kan være Arbejderklassen til Nytte.

Firmaets Aktiekapital er udelukkende indskudt af en Del kooperative Institutioner tilsluttet det kooperative Fællesforbund i Danmark og Dansk Skræderforbund og en Del af dets Afdelinger. Det er saaledes et rent arbejderkooperativt Foretagende paa Linie med vore andre kooperative Foretagender.

Vi beskæftiger i Sæsonerne over 200 Mennesker og har en Omsætning, der i Aar antagelig langt vil overstige 1 Million Kroner. Det er saaledes mange Mennesker, der efterhaanden er knyttet til dette Foretagende. Ikke mindst af Hensyn hertil vil det være af Betydning, om Kendskabet til Forretningen spredes i saa store Kredse af Arbejderklassen som muligt. Ihvorvel vi hidtil har haft et ganske godt økonomisk Udbytte, har den stadig stigende Omsætning slugt al denne Kapital og mere til og uden en særdeles imødekommende Støtte fra Arbejdernes Landsbank vilde vi næppe være naaet saa langt frem som til det nuværende Stade.

Forretningen leverer Damekostumer og Dameovertøj saavel færdigt fra Lager som efter Maal, og for at være fuldt ud paa Højde med Moden har vi Forbindelse med Udlandets Modelhuse, ligesom vore betroede Folk 2 Gange aarligt rejser ud til Modecentrene for altid at holde Firmaet fremme i første Række paa dette vigtige Omraade.

I Herrebranchen fører vi saavel fineste første Klasses bestilt Skræderi som Konfektion efter Maal og færdige Habitter samt Overtøj.

Imprægnerede Frakker fører vi i meget stort Udvalg til baade Damer og Herrer, og indenfor dette Omraade er det lykkedes os i Samarbejde med Valutakontoret at tage Fabrikationen op med det Resultat, at vore egne Frakker langt foretrækkes af vore Kunder og det er forøvrigt de eneste Beklædningsgenstande, vi hidtil ikke fuldt ud selv har fremstillet.

Vi er stærkt interesseret i at oparbejde et Salg af imprægnerede Frakker, fordi det er en udpræget Lagervare, der giver Beskæftigelse til os i de arbejdsfattige Perioder. Forøvrigt fører vi et righoldigt Lager af færdige Varer, ogsaa ganske billige, saaledes at vi paa ethvert Omraade er fuldt ud konkurrencedygtige.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
50933	Andersen, Aug. Anders V.	Frederiksberg	24. 7.96	Kbhvn. Afd.	27. 2 31	Kbhvn. Afd. 6	27. 1.34
36560	— Erik Ole Lønholt	Blendstrup	30. 3.96	„ „	11. 5.29	„ „ 12	6. 1.34
2665	Alnor, Claus	Tiset pr. Gramby	18.11.05	Aarhus	9. 5.25	Aarhus	20. 1.34
6280	Christensen, Christian Alfred	Bungstrup	3.10.81	Slagelse	6.11.01	Kbhvn. Afd. 17	9.12.33
28149	Christiansen, Hans Christian	Jægersborg	17. 5.10	Lyngby	9.11.28	„ „ 6	13. 1.34
55004	Christoffersen, Harald Will.	Vejlby	8. 4.13	Aarhus	3. 5.32	Aarhus	23 9.33
12464	Fjordbach, Thorvald	Hjortdal	5.10.97	Aalborg	14. 5.28	Aalborg	2.12.33
5199	Gram, Gunnar Robert.	Thurø	23. 5.12	Kbhvn. Afd.	7. 1.34	Kbhvn. Afd. 14	24. 2.34
26837	Hansen, Aage H. Theodor	Frederikshavn	7. 1.99	„ „	30. 7.29	Frederikshavn	4. 2.33
34579	— Bruno	København	9. 4.02	„ „	9. 3.23	Kbhvn. Afd. 14	7.10.33
7074	— Svend Aage ...	Aarhus	20. 2.08	Kolding	1. 4.26	Kolding	22. 4.33
17300	Henningsen, B. H. Jørgensen	Kolding	23. 1.11	—	21.12 29	—	25. 7.33
12250	Henriksen, Andreas	Assens	19.10.08	Middelfart	9. 7.28	Assens	29. 7.33
54590	Holck, Knud Aage	Slagelse	18.12.09	Slagelse	1.11.31	Slagelse	9. 9 33
4675	Jensen, Erik.....	Mørkhøj	20. 3.10	Aarhus	23. 1.34	Aarhus	24. 2.34
13115	— Jens Christian R.	Graaby	15. 2.82	Næstved	29. 8.09	Kbhvn. Afd. 9	17. 2.34
17149	— Leo	Odense	21. 2.07	Odense	24. 8.26	Odense	26 8 33
53061	— Martin Møller .	Grundfør	21. 4.12	Aarhus	14. 4.31	Aarhus	30. 9.33
1702	— William Jul. Johs.	København	17. 6.84	Kbhvn. Afd. 4	5.10.04	Kbhvn. Afd. 7	10. 2.34
37484	Jørgensen, Jens Christian..	Jels	9. 9.05	Haderslev	1. 4.24	Kolding	27. 5.33
31364	Ingvorsen, Peter Christian.	Førslev	5. 7.78	Kbhvn. Afd.	27.10.28	Kbhvn. Afd. 9	17. 2.34
15228	Janholm, Hans	Tidsvilde	20. 6.75	„ „ 3	2.12.16	„ „ 13	3. 2.34
17593	Jacobsen, Olaf Andreas ..	Nyholmsstrand	19.12.07	Frederikshavn	25. 5 27	Frederikshavn	11.11.33
22611	Johannsen, A. Jøns Skibsted	Lading pr. Mundelstrup	30.10.09	Aarhus	5.11.29	Aarhus	10. 2.34
9183	Johansen, Edvard Christian	København	20. 4.82	Kbhvn. Afd.	24. 9.28	Kbhvn. Afd. 9	17. 2.34
36473	— Georg Christian	Bogense	17. 3.01	„ „	18. 2.30	Centralafd.	13. 1.34
53073	— Gunner Esberg.	Aarhus	22. 2.12	Aarhus	3 5.31	Aarhus	13. 1.34
24588	— Henry Willy ...	København	4. 3.94	Holbæk	6.11.33	Kbhvn. Afd. 11	3. 2.34
53177	Kjær, Enevold Juul ..	Rind pr. Herning	29.12.07	Aarhus	3. 1.32	Aarhus	4 11.33
24206	Larsen, Holger Johannes	Strøby	4. 6.07	Køge	18. 9.33	Køge	13. 1.34
53984	Lassen, Niels Emry Olsen	Pedersker	22. 6.11	Rønne	5. 4.31	Sorø	21.10.33
14424	Lehmann, Aug. Meyer ...	Aarhus	22. 8.06	D. Elektr. Forb.	4. 5.26	Centralafd.	13. 1.34
50583	Lerche, Børge Th. Zenius	København	9. 3.11	Kbhvn. Afd.	10.10.30	Kbhvn. Afd. 13	10. 2.34
29053	Ludvigsen, Oluf Schou	Bjernede pr. Sorø	25.10.07	Sorø	8. 5.26	Sorø	2. 9.33
22627	Lund, Viggo J. P. Hansen	Viby J.	27. 7.10	Aarhus	5.11.29	Aarhus	3. 6.33
34518	Madsen, Helge Frits Egon	Odense	10. 8.09	Kbhvn. Afd.	9.11.28	Kbhvn. Afd. 17	2.12.33
50699	Michelsen, Helge Christian	København	8. 9.11	„ „	4.11.30	Centralafd.	8. 7 33
17877	Modler, Viggo Edv. Vald.	—	16.10.03	„ „	24.10.22	Kbhvn. Afd. 13	6. 1.34
16555	Nielsen, Christian Alb...	—	19. 1.93	„ „	30. 3.21	„ „ 6	27. 1.34
52033	— Hans Borg	Ordrup	24 8.11	„ „	27. 3.32	Centralafd.	30.12.33
24759	— Hans Pryds ...	Snøde	15. 8.06	Rudkøbing	6.10.27	Rudkøbing	3. 3.34
52765	— Mogens And. Rasm.	København	2. 5.14	Kbhvn. Afd.	6. 1.33	Kbhvn. Afd. 5	3. 2.34
22531	— Niels Peter....	Thorsager	27. 3.08	Aarhus	25. 5 29	Aarhus	16. 9.33
52059	Nyhuus, Axel Henry....	København	5. 1.11	Kbhvn. Afd.	8. 4 32	Kbhvn. Afd. 13	3. 2.34
23002	Nørgaard, Kaj Viktor Anton	Frederiksberg	25. 8 02	Næstved	19. 6.32	„ „ 17	27. 1.34
5600	Olsen, Lauritz Henry..	København	16. 2.06	Kbhvn. Afd.	16 2.34	„ „ 2	17. 2.34
17026	Petersen, Chr. T. Ingemann	Reberholt	14. 2.09	Hjørring	1. 5.29	Frederikshavn	20. 5.33
28984	Rasmussen, Evald Ravndal .	Brørup	8. 3.07	Vejen	15. 9.26	Vejen	25. 3.33
16644	Ravn, Max Cuno Willy	København	19. 4.05	Kbhvn. Afd.	15. 4.25	Centralafd.	10. 6.33
52851	Rosthoff, Axel Henry....	—	15.12.11	„ „	10. 2.33	Kbhvn. Afd. 14	17. 2.34
15486	Sørensen, Edvin Braad...	Aarhus	13. 2 97	„ „	7. 1.22	„ „ 11	24. 2.34
51368	— Egon Carl Alb..	København	17. 3.11	„ „	10. 8.31	„ „ 18	3. 2.34
50912	— Regnar Petersen	—	7. 4.10	„ „	16.10.32	Ringsted	30. 9.33
26864	— Søren Nielsen .	Vorup	4.12.85	Drejerforb.	1.11.05	Aarhus	25. 3 33
36916	Simonsen, Poul Carl Jacob	København	15. 7.09	Kbhvn. Afd.	19.10.29	Kbhvn. Afd. 13	10. 2.34
11123	Stridsland, Gregers Daae .	—	6.11.07	„ „	19. 8.27	„ „ 17	10. 2.34
13125	Toft, Henry George Jensen	Tøndering pr. Durup	8. 3.10	Nyköbing M.	1. 4.30	„ „ 14	10. 2.34
20875	Topp, Sigurd Axel Ingolf	København	26. 3.03	Kbhvn. Afd.	5. 5.22	„ „ 15	4.11.33
30742	Valentin, Jørgen	Hørup pr. Als	1. 2.06	Varde	3. 8.29	„ „ 11	3. 2.34
13241	Westh, Henning Edvard	Nyker	23. 9.07	Rønne	19. 2 34	Rønne	24. 3.34
55096	Vestergaard, W. H. Christensen	Kragelund	22.12.10	Silkeborg	8. 5.32	Silkeborg	6. 5.33
6454	Wulff, Victor Emil....	København	26. 2.88	Hillerød	24.10.33	Anvkt., Kbhvn.	23.12.33
	Specialarbejderforbundet.						
48919	Svendsen, Peter.....	Sverige	27. 5.79	D. Arbm. Forb.	1. 4.16	Odense	23. 9.33

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 8163	Nielsen,	Eliot Theodor	(Kbhvn. Afd.)
- 51920	—	Svend	(—)
- 374	Tønnesen,	Alexander	(—)
- 37080	Olsen,	Folmer Schou	(Roskilde Afd.)
- 17717	Eriksen,	Christian Emil	(Rødby Havn Afd.)
- 32595	Nielsen,	Aksel Møller	(Struer Afd.)

Medlemmerne Nr. 10896, Hans Jørgen Johannes Petersen, og Nr. 27926, Christian Rosenbech, har atter fundet deres Bøger.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 12384	Petersen,	Niels Peter	15. 6.07

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 29574	Andersen,	Ejner Emila Zola	21. 3.31
- 21297	—	Gunnar Hunderup	28.10.33
- 52124	—	Hans H. Rygaard	30.12.33
- 5062	—	Hans Steffen	27. 5.33
- 29522	Bastrup,	Carl Anders	14.10.22
- 16699	Bjarnø,	Knud Maro Henrik	30.12.33
- 17832	Bonde,	Svend Thorkild	17. 1.31
- 5069	Christensen,	Henry Alfred	13. 6.25
- 31058	—	Holger Otto Jørgen	16.12.33
- 55471	—	Niels	20. 1.34
- 55666	—	Søren Toftmann	15. 7.33
- 37975	Christoffersen,	Christoffer	12.11.27
- 28258	Clausen,	Gunnar	9. 3.34
- 37101	Dam,	Peter	16. 5.25
- 17296	Erichsen,	Mylius Emil	27. 1.34
- 550	Gertsen,	Gert Lauritz	20. 1.34
- 5890	Hansen,	Carl Ove	15.10.21
- 23817	—	Frank Christian	1.10.32
- 21649	—	Georg	14. 4.28
- 52437	—	Holger Bidstrup	2.12.33
- 26015	—	Jens V.	16.12.33
- 6193	—	Leo E.	15. 4.33
- 50256	—	Olav Konstantin	2. 9.33
- 5461	—	Ove Frederik	1.10.27
- 9735	—	Tage	20. 1.34
- 5231	Hagen,	Otto Laur. Thistrup	25. 2.33
- 6667	Hoffmann,	Carl F. Børner	31. 5.30
- 32669	Hougaard,	Rasmus	28. 4.23
- 22346	Jensen,	Johannes	31. 3.23
- 31042	—	Jørgen Gotlib	14. 3.31
- 30215	Johansen,	Johan Fr. Thorvald	16. 6.23
- 29962	—	Johannes Knud	14. 4.28
- 38788	Larsen,	Guttorm Erik	4. 6.32
- 54210	—	Helge Axel Marius	6. 5.33
- 21363	—	Valdemar	21. 6.30
Nr. 39243	Madsen,	Jens Valdemar	24. 4.26
- 21002	—	Peter Frismann	7.10.33
- 27541	Mathiasen,	Johannes	28. 3.25
- 12600	Michaelsen,	Hans Gunnar	2. 5.31
- 17641	Nielsen,	Aage	17.12.27
- 10050	—	Anders Henry	16. 1.32
- 26696	—	Niels Jørgen	24.12.32
- 7970	—	Ove Johan	22.10.32
- 34009	—	Tage	11. 6.27
- 52377	Nyeland,	Poul	20. 1.34
- 6904	Ottesen,	Ejner Georg	5. 8.33
- 50966	Petersen,	Aage Christian	12. 8.33
- 51782	—	Børge Georg Ludvig	2.12.33
- 11654	—	Einar Frits Peter	15. 3.30
- 1496	—	Hugo B. Klosterskov	25. 2.28
- 9340	—	Jens Peter	25.11.33
- 14417	—	Knud Chr. Vald	19. 8.22
- 7720	—	Niels Christian	15. 3.30
- 15281	—	Olaf Nicolai Dehn	3. 9 27
- 26774	Paustian,	Aage Ejner Vald	11.11.33
- 54800	Posjelt,	Oscar	20. 2.32
- 38618	Poulsen,	Hans Christian	23. 2.24
- 50291	Rasmussen,	Carlo Angelo	18.11.33
- 50210	Robinson,	Theodor Osvald	20. 1.34
- 21327	Sørensen,	Cassimir Nicolaj	8. 7.33
- 51165	Sonne,	Poul Viktor Jørgen	12.11.32
- 52399	Spore,	Jørgen	11.11.33
- 4406	Steensen,	Chr.	25.11 33
- 53595	Taaensen,	Ejnar Evald	30. 9.33
- 10313	Thomsen,	Chr. Folmer Poul	26. 9.31
- 23190	—	Viggo Harry Aage	5. 9.31

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Nr. 46217	Jeppesen,	Carl Frederik	5. 8.33

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Frederiksværk: Kontortiden er ændret til Hverdage 3½—4.

Holstebro: Kasserer P. Jensen, Herningvej 11. Hverdage 5¼—6¼.

Maskinisteksaminerne, Maskin- og Motorpasserprøven.

Til ovennævnte Eksaminer begynder 1. August nye Kursus paa „Kjøbenhavns Maskinistskole". Uformuende Elever kan erholde Statsunderstøttelse. Nærmere Oplysninger ved Henvendelse paa Skolens Kontor, Nørrebrogade 13.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 9 JULI 1934 20. Aarg.

I Pagt med de gamle Traditioner.

Nogen Tid efter, at den sidste Overenskomstsituation var afviklet, havde vi Lejlighed til at tale med et af vore arbejdsløse Medlemmer, der gennem Aarene har deltaget i Organisationsarbejdet, og i sin Ungdom, det vil sige før Krigen, hørte til den noget oppositionelt prægede Fløj, der bl. a. gik stærkt imod de da gældende 5-aarige Overenskomster. Den Udvikling, der siden dengang har fundet Sted, og ikke mindst de senere Aars Uro i Forbindelse med de aarlige Overenskomstsituationer, havde imidlertid ændret Vedkommendes Synspunkt, og han udtalte omtrent som følger:

„Kan I ikke snart se at komme ind paa at slutte fleraarige Overenskomster. Jeg har ganske vist tidligere været en Modstander af saadanne, men Tiderne har lært mig, at Beskæftigelsesmulighederne forringes ved, at vi hvert Aar skal have en Overenskomstsituation, der strækker sig over Maaneder, skaber Usikkerhed i Erhvervslivet og bevirker, at Arbejdet holdes tilbage eller helt gaar fra os."

Vi er tilbøjelige til at tro, at der hermed er givet Udtryk for en Opfattelse, der deles af den langt overvejende Del af Arbejderne. Gennem de indenfor Kartellet stedfundne Urafstemninger om Forlængelse af Overenskomsterne havde der været Lejlighed til positivt at faa dette konstateret, men det har paany vist sig, at Urafstemningsprincippet ikke bunder dybt hos Medlemmerne, idet kun 12.778 eller 36,8 pCt. af Centralorganisationens ca. 35.000 Medlemmer deltog i Afstemningen. Selvom vi har Lov til at regne med, at dem, der var imod at forlænge Overenskomsterne over flere Aar, er mødt frem ved Afstemningen, og at derfor de mange, der ikke har deltaget, har været indforstaaet med den skete Forlængelse, er den ringe Deltagelse en ny Bekræftelse paa, at den stive Fastholden ved den gamle Urafstemningsform ikke i Længden har Medlemmerne med sig. Det er tillige en Understregning af det berettigede i de Afstemningsregler, der er indført i den reviderede Forligsmandslov, ud fra det Synspunkt, at vil Medlemmerne have Medbestemmelsesret, kan en saadan kun opretholdes, naar den bliver benyttet. Ubegribeligt er det, at henimod 2/3 af Medlemmerne forholder sig passive, hvor det drejer sig om et saa vitalt Spørgsmaal som de overenskomstmæssige Vilkaar til 1. Februar 1937. En Undtagelse danner Formerforbundet, hvor Afstemningsprocenten var 88, men naar f. Eks. Metaltrykkerforbundet med mindre end 150 Medlemmer ikke kan præstere en Afstemningsprocent højere end 45, trænger det Spørgsmaal sig paa, om det ikke vilde være bedre, om en kompetent Forsamling, fremgaaet af Valg i Afdelingerne i Forhold til disses Medlemstal, havde Afgørelsen. Som Urafstemningen nu i det store og hele former sig, giver den kun den altid tilstedeværende, hensynsløse Opposition noget gunstigere Vilkaar at arbejde under, selvom det kan fastslaas, at denne Opposition ved de nu tilendebragte Afstemninger har lidt et totalt Nederlag.

At der mellem dem, der har stemt Nej, har været et betydeligt Antal, der ud fra rent saglige Grunde

har taget deres Standpunkt, er ganske givet. Saa meget større er da Nederlaget, specielt for den kommunistisk betonede Fløj. Det havde vel nok været muligt ved en iværksat Agitation fra Hovedledelsens Side at bringe Stemmetallet noget op, men man fandt det rigtigst i dette Spørgsmaal at lade Medlemmerne frit og af egen Tilskyndelse tage Stilling, og Oppositionen kan da i hvert Tilfælde ikke beklage sig over, at der har været øvet Valgtryk, eller at Ledelsen har forsøgt at faa Medlemmerne til at stemme i Overensstemmelse med Ledelsens Indstilling.

Spørgsmaalet er nu, om de øvrige indenfor Jernindustrien værende Fag vil følge den Linie, som Centralorganisationen har lagt, men her er det vel næppe uden Betydning, at De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg enstemmigt havde tilsluttet sig den skete Forlængelse. Om de Fag, der har det stive Lønsystem, som altsaa ikke har Adgang til i Overenskomstperioden at faa rettet paa Lønningerne eller at forhandle om Værkstedspriserne, kan følge denne Linie, er en anden Sag, men vi vil fastslaa, at lige saa vel som Pristalsreguleringer er uforeneligt med det bevægelige Lønsystem, saaledes er ogsaa de aarlige Overenskomstsituationer uforeneligt dermed. Disse Overenskomstsituationer, der allerede indledes i Oktober Maaned og ofte først afsluttes i Februar—Marts Maaned, medfører, at den Tid, der levnes til at arbejde med Timelønsspørgsmaalene og Værkstedslisterne, bliver saa stærkt begrænset, at Lønsagerne ophobes og skal behandles indenfor et saa snævert begrænset Tidsrum, at det skaber Vanskeligheder for Organisationerne og Utilfredshed hos Medlemmerne, der faar Følelsen af, at deres Interesser ikke bliver varetagne paa tilfredsstillende Maade. Men er dette rigtigt, saa er der i Virkeligheden kun 2 Veje at gaa, enten at opgive det bevægelige Lønsystem, hvilket er fuldkomment uforeneligt med Forholdene i Jernindustrien, eller ogsaa at tilvejebringe de Forudsætninger, som vore Overenskomstforhold altid har hvilet paa, nemlig først og fremmest Arbejdsro i et rimeligt Tidsrum, saaledes at de organisationsmæssige Muligheder kan udnyttes. Hvis man ikke vil knæsætte Princippet 1-aarige Overenskomster som det for Arbejderne og Erhvervene mest formaalstjenlige, men maa erkende, at disses Interesser bedst varetages gennem fleraarige Overenskomster, maa det ogsaa være de Fag, der har det bevægelige Lønsystem, der maa gaa i Spidsen.

At Arbejdsgiverne er gaaet med til Forlængelsen kan kun være et Udtryk for, at disse nu har sat de erhvervsmæssige Interesser over de ensidige organisationsmæssige, og hvis der med den opnaaede Ordning er skudt en Breche i den Lønreduktionstaktik, som Arbejdsgiverforeningen har anlagt i de senere Aar, kan vi jo kun være tilfredse dermed. I hvert Tilfælde staar den Ordning, der nu er truffet mellem Jernindustriens Sammenslutning og Kartellet i et ejendommeligt Forhold til de „Løntilpasningsbestræbelser", som Arbejdsgiverforeningen har givet Udtryk for under de senere Aars Overenskomstsituationer.

At der for begge Parter er forbunden en vis Risiko ved under de nuværende usikre Forhold at forlænge over flere Aar, har vi ikke lagt Skjul paa, men den Risiko er jo dog i høj Grad elimineret ved Adgangen til at kunne sige op til 1. Februar 1936, og kan vel næppe antages at være større end den man løb, da man i sin Tid havde 5-aarige Overenskomster. Dertil kommer, at Spørgsmaalet om at afpasse Lønningerne efter Prisniveauet i Virkeligheden er et Spørgsmaal om Virksomhedernes Indtjeningsevne, d. v. s. Spørgsmaalet om Arbejde. Erfaringen har lært os, at er kun denne Indtjeningsevne tilstede, er vi ogsaa i Stand til at faa afstemt Lønningerne. I saa Henseende er vi i Virkeligheden i højere Grad interesseret i et stigende Prisniveau, forbundet med god Beskæftigelse, end i et faldende Pristal med stor Arbejdsløshed.

Med den stedfundne Overenskomstforlængelse er vi ikke garderet imod i Fremtiden som tidligere at blive brugt som Kanonføde under en eventuel Arbejdskamp vedrørende andre Fag, men faar vi nu Følgeskab af de øvrige jerninduſtrielle Organisationer, vil der i Virkeligheden være skabt et Bolværk imod eventuelle Lockoutlyster, thi naar Jerninduſtriens Arbejdsgivere af beskæftigelsesmæssige Grunde gaar ind for fleraarige Overenskomster, maa en logisk Følge deraf ogsaa blive, at de over deres Indflydelse paa Arbejdsgiverforeningens fremtidige Taktik, og vi har jo Erfaring for, hvad Jernet betyder indenfor de organiserede Arbejdsgivere.

Der synes ogsaa at være Tegn, der tyder paa, at Arbejdsgiverforeningen er ved at indstille sig paa en ny Linie. Arbejdsgiverforeningens Formand udtalte paa en den 26. Juni af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer i Aalborg og Nørresundby afholdt Generalforsamling bl. a.:

„Vi maa imidlertid nu arbejde videre paa det hidtidige Grundlag og søge at faa det bedst mulige ud af de for Haanden værende Erhvervsmuligheder . . . . . .

Vi har talt for døve Øren, og da Vejen til at tilkæmpe os en Tilpasning blev os spærret takket være bl. a. det nøje Samarbejde mellem vor Modpart og den socialdemokratiske Regering, ligger vi stadig med et Lønniveau, der tilhører Højkonjunkturerne. Saaledes som Forholdene nu har udviklet sig med Nedskæringen af den danske Krone, Valutarestriktioner, Selvforsyning m. m., tror jeg ikke paa Muligheden af under de nuværende politiske Forhold at fremkalde en Ændring heri."

Vi mener derfor at have Grund til at tro, at Udsigterne for Fred paa det danske Arbejdsmarked er betydelig forbedrede, og slaar dette til og vi samtidig kan opretholde den øgede Beskæftigelse, nærmer vi os ogsaa det Tidspunkt, da Medlemmerne kan lettes i den tunge Byrde, som den langvarige, omfattende Arbejdsløshed har lagt paa dem, og hvis dette kan opnaas, vil der jo ogsaa derigennem være tilvejebragt en Forbedring i Medlemmernes Livsvilkaar. Det kan næppe heller være uden Betydning, at vi nu ved at ordne vore overenskomstmæssige Forhold uden det sædvanlige Staahej med Forligsmandens Indgriben og Lovgivningsforanstaltninger har ydet Bidrag til Afvæbning af den Opfattelse, der efterhaanden til Skade for den organisationsmæssige Frihed i betydelig Grad var kommet til Orde, at vel var de faglige Organisationer betydningsfulde Faktorer i Erhvervslivet, men de var dog alligevel ikke i Stand til uden Samfundets Bistand at ordne deres indre Mellemværender.

Det er da vor Opfattelse, at det Skridt, der nu er foretaget, er det rigtige, at det kun kan blive til Gavn først og fremmest for vore Medlemmer og for de Virksomheder, hvor de skal tjene deres Brød, men dernæst ogsaa til Gavn for Samfundet som saadant gennem det Eksempel, der her er givet for dem, der ikke ønsker at udnytte Tidens Vanskeligheder til at skabe faglig og politisk Uro.

Jernet har optaget de gamle Traditioner.

Aftale om Forlængelse af de mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark bestaaende Overenskomster.

De mellem ovennævnte Organisationer bestaaende Overenskomster, der ifølge Forligsmandens Mæglingsforslag af 14. Marts 1934 kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Udløb d. 1. Februar 1935, forlænges til d. 1. Februar 1937, dog saaledes, at begge Parter har Adgang til at kunne opsige med 3 Maaneders Varsel til d. 1. Februar 1936.

Eventuelle generelle Ordninger vedrørende Arbejdstidsforhold, der maatte blive indført ved Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, inden ovennævnte Overenskomst udløber, faar ogsaa Gyldighed for undertegnede Organisationers Medlemmer.

København, den 5. Juli 1934.

For Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark:

R. G. Andersen.

For

Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark:

Johs. Kjærbøl.

Tyskland og dets Arbejdsløse.

Af *Hans Bauernsohn.*

Med Industrialismens Vækst hjemsøgtes de Stater, hvori den udfoldede sig, med stadig kortere Mellemrum af Produktionskriser, der satte store Mængder af Lønarbejderne ud af Fabrikkerne, og overlod dem selv til Arbejdsløsheden og deres Familier til Elendigheden.

I Aarene efter Krigen er Aarsagerne til og Følgerne af Arbejdsløsheden ligefrem bleven til et vitalt Spørgsmaal for de moderne Stater og deres Regeringer, og de Foranstaltninger, som er truffet af næsten alle Regeringer for at blive denne Syge kvit, er velkendte.

I den sidste Tid har man i Tyskland under Hitler-Regimet ved Bekæmpelsen af Arbejdsløsheden betraadt Veje, som ingen anden Regering hidtil er slaaet ind paa. Da man i det tredje Rige noterer dette som et stort Fremskridt, vil vi her forsøge at give en Oversigt over, hvad der virkelig er sket dernede.

Gamle Krav.

Fra Arilds Tid har det hørt til den moderne Arbejderbevægelses fornemste Opgaver at beskytte Arbejderne i saa høj Grad som muligt mod Arbejdsløsheden og dens Elendighed.

I Tyskland var det først Fagforeningerne, som allerede fra 1845 begyndte at udbetale en Art Arbejdsløshedsunderstøttelse i Form af Rejseunderstøttelse til de Medlemmer, der var uden Beskæftigelse, for paa denne Maade at gøre det lettere for dem at søge nye Arbejdspladser.

Senere — i 1879 — gik det tyske Typografforbund over til at udbetale en regelret Arbejdsløshedsunderstøttelse. I de følgende Aar var det hovedsagelig de frie Fagforeninger, der tog sig af denne Opgave. I 1919 udbetaltes af disse Forbund i Understøttelse 11,5 Millioner Mark, men allerede i 1914 var Beløbet langt højere, nemlig 23,7 Millioner Mark.

Dette var en kæmpemæssig Præstation af Arbejdernes Organisationer, især naar man betænker, at der i Kejsertidens Tyskland, som anvendte Milliarder til Rustninger, ikke fra Statens eller Kommunernes Side blev gjort det ringeste for at bekæmpe Arbejdsløsheds-Elendigheden, medens andre Lande som bekendt ydede Statsstøtte til dette Formaal. I Danmark indførtes Arbejdsløshedsforsikringen i 1907, i England 1911.

Den internationale Arbejderbevægelses Organisationer hvilede derfor ikke med Hensyn til at rejse Kravet om Statsstøtte i de Lande, den omfattede. Paa den internationale Kongres, der afholdtes 1910 i København, vedtoges en Resolution, der bl. a. opstiller følgende Krav:

1) Nøjagtig og regelmæssig Statistik over Arbejdsløsheden.
2) Nødhjælpsarbejde til tarifmæssig eller af Fagforeningerne godkendt Løn.
3) Statstilskud til Arbejdsløshedskasserne.
4) Arbejdsløshedsunderstøttelse uden Tab af politiske Rettigheder.
5) Oprettelse af Arbejdsanvisningskontorer indenfor Fagforeningerne eller ledet af Repræsentanter for Arbejdere og Arbejdsgivere.
6) Forkortelse af Arbejdstiden.

Det tyske Socialdemokrati og Fagforeningerne tilsluttede sig enstemmigt disse Krav, der allerede var bleven gennemført i Danmark takket være Arbejderbevægelsens Styrke, og de førte en ustandselig Kamp for deres Opfyldelse.

Alligevel maatte den tyske Arbejderklasse først opleve det tyske Kejserriges Sammenbrud, før den opnaaede noget i denne Henseende.

Kravene opfyldes.

Efter Kejserrigets Sammenbrud var det en af de første Handlinger, der udførtes af Folkekommissærernes politiske Raad, at indføre fuld Statsforsorg for alle Arbejdsløse. I en Forordning af 13. November 1918 paalagdes det alle tyske Kommuner at oprette Hjælpekontorer for alle Arbejdsløse og at stille de fornødne Pengemidler hertil til Raadighed. Disse vilde blive erstattet dem af Rigskassen.

Den nye Understøttelse maatte ikke længere som hidtil have Karakteren af en Fattigunderstøttelse, d. v. s. de Arbejdsløse bibeholdt fremtidig de politiske Rettigheder, som de ellers havde mistet, naar de modtog offentlig Hjælp.

Periodisk var den nye Understøttelse ret høj og tilstrækkelig til at leve for. At anføre Tal herom er vanskeligt, da den fremadskridende Inflation gør det næsten umuligt at drage Sammenligninger mellem tyske og udenlandske Understøttelsessatser i disse Aar.

Det republikanske Tyskland var i de første Aar af dets Bestaaen en absolut socialt indstillet Statsorganisation. Endnu i 1927 anvendte det tyske Rige ca. 1 Milliard Guldmark til sociale Understøttelser o. l., medens der sidste Aar før Krigen hertil var anvendt 63 Millioner Mk. Og det maa tages i Betragtning, at næsten Halvdelen af den i 1927 anvendte Milliard falder paa Arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Arbejdsløshedsforsikring.

I den følgende Tid begyndte nu en umaadelig haard Kamp om den definitive Ordning af Arbejdsløshedsspørgsmaalet. Den tyske Rigshusholdnings Midler var i den Grad svækket ved Krigen, Ruhrbesættelsen, Erstatningerne, Inflationen og Krisen, at det ikke længere var muligt for Socialdemokratiet at gennemføre dets hidtidige Krav fuldt og helt, idet Partiet ikke længere havde alene den reaktionære Modstander for sig, men ogsaa den kommunistiske Modstander i Ryggen.

I 1927 lykkedes det endelig under stærkt parlamentarisk Tryk for Socialdemokratiet imod Reaktionens og Kommunisternes Stemmer at bringe en Lov om Arbejdsløshedsforsikring i Land, hvis materielle Bestemmelser om Understøttelsens Højde og Varighed ganske vist var mangelfulde, men hvis principielle Indretning dog kom det socialdemokratiske Krav temmelig nær.

Ifølge denne Lov skal enhver socialforsikret tysk Arbejder være tvangsforsikret mod indtrædende Arbejdsløshed. Krav paa Understøttelse har ifølge denne Lov enhver Forsikret, som

1) er arbejdsdygtig og arbejdsvillig, men uden egen Skyld er bleven arbejdsløs,
2) i de sidste 2 Aar har haft mindst 52 Ugers Beskæftigelse af forsikringspligtig Art.

Den nye Understøttelse skulde ydes i 26 Uger. Og dens Varighed kunde af Forvaltningsraadet udstrækkes til 39 Uger.

Den laveste Understøttelse androg for enligtstillede unge Arbejdere, hvis Ugeløn var under 10 Mk., 6 Mk. om Ugen. Den steg for gifte Arbejdsløse med 5 Børn og en hidtidig Ugeløn paa over 60 Mk. til 37.80 Mk. om Ugen.

I Tilslutning til denne Understøttelse ydedes der Krisehjælp af næsten samme Højde. Dennes Varighed var 36 Uger. Og den kunde for Arbejdsløse over 40 Aar forlænges til 45 Uger. Naar ogsaa denne Hjælp var udløbet, traadte den saakaldte Velfærdsunderstøttelse i Kraft.

Teoretisk set er Velfærdsunderstøttelsen et Laan, som kan kræves tilbagebetalt af Modtageren ved en

Bedring i hans økonomiske Stilling, eller af hans Paarørende ved regelmæssig Indtægt eller Formue.

Midlerne til Krisehjælpen blev betalt af Riget, medens Arbejdsløshedsforsikringens Kasse skulde finansieres af de Forsikredes Kontingenter. I Loven af 1927 fastsattes til dette Formaal et Kontingent paa 3 pCt., hvoraf Halvdelen skulde betales af Arbejderen, den anden Halvdel af Arbejdsgiveren.

Kampe.

Krisens frygtelige Omfang i Tyskland bragte snart Uorden i Arbejdsløshedsforsikringens Budget. Derfor indsendte Rigsregeringen under Rigskansler Hermann Müllers Regering et Forslag til Rigsraadet om, at det tyske Rige fremtidig skulde yde et fast aarligt Tilskud til Arbejdsløshedsforsikringen paa 200 Mill. Mk., og at samtidig Kontingentet til Forsikringen skulde forhøjes fra 3 til 4 pCt. af Arbejdslønnen.

De reaktionære Partier forkastede dette Forslag. Derefter traadte Hermann Müllers socialdemokratiske Regering tilbage og gav Plads for et rent borgerligt Kabinet.

Det er dybt tragisk at vide, at den sidste socialdemokratisk ledede Rigsregering i Tyskland kunde styrtes, fordi den ikke vilde rokke ved de Arbejdsløses Rettigheder.

Under Rigskansler Brüning, som fulgte efter Hermann Müller, kom saa Slag i Slag de Nødforordninger, der medførte Nedskæring af Arbejdsløshedsunderstøttelsen. Først blev Kontingentet forhøjet til 6½ pCt. af Arbejdslønnen, og dernæst blev Understøttelsens Højde og Varighed forringet.

I denne Forbindelse maa det tilmed siges om Heinrich Brüning, den tidligere Leder af de katolske Arbejderforbund, at han faktisk befandt sig i en Tvangssituation. Hvis ikke hele Institutionen skulde slaas i Stykker — som Storkapitalismen i Tyskland ønskede —, *maatte* der skæres ned, thi Nationalsocialisterne, hvis Tal i Mellemtiden var steget til 107 Delegerede, dels som Følge af den frygtelige Nød, dels paa Grund af deres skrupelløse Propaganda, gik i alle socialpolitiske Spørgsmaal sammen med Reaktionen, for paa denne Maade at unddrage Weimarstaten dens Basis i Befolkningen.

Af denne Grund indskrænkede Socialdemokratiet sig til at tolerere Rigskansler Brüning, d. v. s. at undlade at styrte ham. Om dette var rigtigt eller forkert spiller i denne Forbindelse ingen Rolle. Kilet ind imellem 107 Nazister og 100 Kommunister sad de 120 socialdemokratiske Rigsdagsmænd og gjorde deres Afstemning afhængig af den Tankegang, at efter Brünings Fald vilde der ikke længere i den tyske Rigsdag være noget Flertal til Dannelse af en forfatningstro Regering.

Det tredie Rige.

Hitler kom alligevel til Magten. Og intet Befolkningslag led større Skade ved hans Sejr end netop de Arbejdsløse. Forud for Hitlers Sejr var der ganske vist paa Titusinder af Møder givet Løfte om, at Hitler straks vilde afskaffe Arbejdsløsheden. Men ingen havde udmalet sig, at det skulde ske paa den umenneskelige, rigoristiske Maade, det faktisk skete. Thi derom hersker der ingen Tvivl: Hitlerregimet har bragt en stor Del af de tyske Arbejdsløse i Arbejde. Man maa blot ikke spørge om *hvorledes?*

I den d. 1. Juni 1933 vedtagne Lov om Formindskelse af Arbejdsløsheden bestemmes, at de Arbejdsløse skal stille deres fulde Arbejdskraft til Raadighed for Nødhjælpsarbejde. Foruden Understøttelsen skal de for hver 4 Ugers Arbejde have en Varecheck paa 25 Mk. og et varmt Middagsmaaltid daglig.

Men ikke engang disse Slavebestemmelser blev overholdt! Ifølge en Beretning fra „Institutet for Konjunkturforskning" har Regeringen ved Hjælp af denne Lov givet Beskæftigelse til 1.040.000 Tvangsarbejdere. Af disse arbejder:

1)	som „Landhjælpere"	150.000	Mand
2)	„ „Arbejdstjenestevillige"	240.000	„
3)	„ Nødhjælpsarbejdere	610.000	„
4)	„ „Forsorgsarbejdere"	40.000	„
	Ialt	1.040.000	Mand

Stik imod Lovens klare Bestemmelser om, at de Tvangsbeskæftigede foruden deres fulde Understøttelse skal have Middagsmad og 25 Mk. maanedlig, faar de 240.000 Arbejdstjenestefolk daglig højst 25 Pfg. i Lommepenge, samt soldatermæssig Forplejning og Underhold, de 150.000 Landhjælpere faar gennemsnitlig 10—15 Mk. Maanedsløn og en karrig Forplejning og de øvrige en Timeløn paa højst 50 Pfg., hvoraf mindst 10 Pfg. fragaar til offentlige Afgifter.

Ifølge en Tale af Hitlers Statssekretær Reinhard skal der i Aarets Løb ansættes yderligere 300.000 „Landhjælpere". Desuden skal de tyske Kommuner antage yderligere 300.000 Nødhjælpsarbejdere til en Dagløn af 2.50 Mk.

Med Hensyn til den lovstridige Underbetaling af Tvangsarbejderne har vi et uanfægteligt Bevis til Raadighed. Den hitlertro „Braunschweigische Landeszeitung" offentliggjorde i Nr. 163 en Statistik, hvorfra følgende Oplysninger stammer:

Til de ved Rigsautobanen beskæftigede Arbejdsløse udbetaltes den 1. Juni 1934 de i Rubrik 3 angivne Lønninger, medens de paa samme Tid egentlig havde Krav paa de i Rubrik 2 nævnte Understøttelser:

Rubrik 1 Familie	*Rubrik 2* Understøttelse	*Rubrik 3* Løn pr. 1. Juni 1934
ugifte	36 Mk.	pr. Maaned: 78.17 Mk.
gifte	52 -	78.17 -
gift, med 1 Barn	64 -	78.17 -
- - 2 Børn	76 -	78.17 -
- - 3 —	88 -	78.17 -
- - 4 —	100 -	78.17 -
- - 5 —	112 -	78.17 -

Er det under disse Omstændigheder mærkeligt, at ingen tysk Arbejdsløs frivilligt melder sig til Arbejde? Direktøren for Arbejdskontoret i Bremen, Kohl, meddelte fornylig, at ikke en eneste af hans 34.000 Arbejdsløse frivilligt havde meldt sig som Landhjælpere, skønt han havde haft 4000 saadanne Pladser til Raadighed.

Men foruden Bedrageriet med Underbetalingen har man ogsaa ganske officielt nedsat Understøttelsen. Den 21. Marts 1932 androg den laveste Understøttelse 5.60 Mk. pr. Uge, men den 16. April 1934 kun 4,50 Mk. Den 21. Marts 1932 var den højeste Understøttelse i Tyskland 37.80 Mk., men den 16. April 1934 kun 24.30 Mk. For at opnaa denne højeste Understøttelse maa den Arbejdsløse have mindst 5 Børn eller tilskudsberettigede Familiemedlemmer.

Desuden er man stik imod Loven gaaet bort fra Understøttelsens Karakter af Forsikring. „Frankfurter-Zeitung" offentliggjorde i April i Aar en Oversigt, hvoraf klart fremgik, at der i Marts 1934 officielt var talt 2.799.000 Arbejdsløse, medens Tallet paa dem, der modtog Understøttelse, samtidig opgaves til 2.145.000. Dette vil sige, at 23 pCt. af alle de officielt opgivne Arbejdsløse ikke fik nogen Understøttelse, skønt de regelmæssigt havde betalt deres Kontingent til Arbejdsløshedsforsikringen.

Enhver, som nu i sin Familie har fjerne Paarørende, der enten staar i Arbejde eller har lidt Formue, udelukkes fra Understøttelse. Paa denne Maade maa Svigerdøtre sørge for deres arbejdsløse Svigerfædre, Brødre for deres gifte Brødre o. s. v. Eftersøgningen efter saadanne Paarørende drives af de tyske Myndigheder endnu grundigere end Eftersøgningen af jødiske Bedstemødre i Racekontorerne.

Herudover har man for de Arbejdere, der er afskediget paa Grund af statsfjendtligt Sindelag, indført en Karenstid paa 6 Uger, i hvilken de paagældende ikke faar Understøttelse.

»Ingen skal sulte eller fryse!«

Man vil mindes det storslaaede Reklamefelttog, med hvilket det tredje Rige for et Aar siden indledede sin „Vinterhjælp". Vi har liggende for os en interessant Opgørelse fra en Arbejdsløs i Hamburg, der har opgjort, hvad han har faaet i Hjælp under Republikken og under det tredje Rige.

1933 Ugefortjeneste ved Tvangsarbejde	netto	14.33 Mk.
1931 Ugefortjeneste ved kommunalt Pligtarbejde	netto	43.08 Mk.
Forskel		28.75 Mk. pr. Uge
1933 Understøttelse		14.86 Mk.
1931 Understøttelse		23.00 Mk.
Forskel		8.14 Mk. pr. Uge

1933 Særlig Hjælp: 3 Centner Kul, 1 Centner Kartofler, 12.40 Mk. i „Bons".

1932 Særlig Hjælp: 12 Centner Kul, 4 Centner Kartofler, 21 Mk. i „Bons".

I Særlig Hjælp fik han altsaa under Hitlers Styre 9 Ctr. Kul, 3 Ctr. Kartofler og Mk. 8.60 mindre i „Bons".

Stram Holdning!

Hitlerregeringen ved meget vel, hvad de Arbejdsløse tænker om den. For ikke at give dem for megen Tid til Overvejelser, hitter man paa de mærkeligste Ting.

I Ludwigshafen maatte f. Eks. de Arbejdsløse først strikke et Antal Strømper, før man gav dem Understøttelse.

I Mannheim har man samlet alle de Arbejdsløse under 50 Aar, der faar „Velfærdshjælp", i et Korps „Mannheimer Volksdienst". Lederen af dette Korps har til alle dets Medlemmer, der en passant bemærket er feltgraa uniformeret, udstedt en Tjenesteforskrift, der lyder saaledes:

„God Holdning hos den Enkelte, Ensartethed og stram Holdning ved alle Gruppens Bevægelser, er i samme Grad Basis for Mannheimer Volksdienst som for en militær Formation. Hvis dette Maal skal naas, er Forøvelser, militær Tugt og soldatermæssig Kommando nødvendig.

Er Mandskabet samlet i et Rum, f. Eks. ved Spisning, og der indfinder sig en kommunal Foresat, skal den Mand, der sidder nærmest Døren, raabe „Giv Agt!" Alle skal saa rejse sig og blive staaende med stram Holdning, til den paagældende Foresatte siger: „Fortsæt!" o. s. v.

Denne Tjenesteforskrift for Arbejdsløse under 50 Aar kaster et grelt Lys over de tyske Arbejdsløses Stilling i det hele taget. Men lad os ikke tabe Modet. Den Dag vil komme, da den tyske Kammerat ikke længere vil give sine Bødler Lejlighed til at brøle: „Fortsæt!" I Stedet vil han raabe til dem: „Det Hele Holdt!"

Da Sveriges Arbejdere var i Storkamp.

Et 25 Aars Minde.

Det er i disse Dage 25 Aar siden, at de svenske Arbejdere kæmpede deres storslaaede Kamp for Fagorganisationernes fortsatte Bestaaen, en Kamp, der, selvom man ikke ved dens Afslutning kunde opvise nye Resultater, alligevel maa betegnes som vundet, fordi de svenske Arbejdsgivere ikke opnaaede det, som var deres tydelige Formaal: At ødelægge de

svenske Fagorganisationer og, som man udtrykte det, „brænde Socialismen ud af det svenske Folks Sjæl".

Kampen i 1909 var mindre en Kamp om faglige Problemer, end den var en Kraftprøve mellem de da forholdsvis unge Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer. Efter forskellige Tilløb til Organisationer for Arbejderne, hvilke dog ikke rigtig havde Karakteren af Fagorganisationer, udarbejdede en nedsat Komité af Arbejdere i Begyndelsen af 1882 „Program og Love for Fagforeningerne", og paa Basis heraf dannedes i de følgende Aar en lang Række Fagforeninger. I 1883 var der allerede i Stockholm saa mange Fagforeninger, at disse kunde sammensluttes i en lokal Fællesorganisation, og i 1898 afholdt den faglige Landsorganisation konstituerende Kongres. Den naturlige Følge af Arbejdernes Organisering var her som andet Sted, at ogsaa Arbejdsgiverne sammensluttede sig. De byggede deres Organisationer op efter samme Princip som Arbejderne, men disse var dog et Hestehoved foran, særlig med Hensyn til Centraliseringen. Dette bevirkede, at Arbejderorganisationerne i Begyndelsen af indeværende Aarhundrede hentede mange Resultater hjem til deres Medlemmer, hvilket selvfølgelig afsatte megen Bitterhed og Harme hos Arbejdsgiverne.

Samtidig med, at de svenske Arbejdere fagligt organiserede sig, voksede ogsaa det politiske Parti, Socialdemokratiet, op. Socialdemokratiets Kamp var i Begyndelsen af Aarhundredet særlig koncentreret om Valgretskravet, og i 1902 paabød Partiet en almindelig Arbejdsnedlæggelse som Demonstration for den almindelige, lige og direkte Valgret. Landsorganisationen opfordrede sine Medlemmer til at deltage i denne, som fandt Sted i Dagene den 15.—17. Maj. De svenske Arbejdere fulgte Parolen, der deltog over 100,000 Arbejdere, hvoraf en væsentlig Del endnu ikke var fagorganiserede.

Denne Strejke vakte en ualmindelig stærk Bevægelse hos Arbejdsgiverne, der fandt det oprørende, at denne efter deres Mening uvedkommende Arbejderorganisation trængte sig ind imellem „Herren i Huset" og hans „egne" Arbejdere, og den stærke Harme hos Arbejdsgiverne var i Virkeligheden i høj Grad medvirkende til de efterfølgende Aars Arbejde for at samle Arbejdsgiverne i en enig Front overfor Arbejderne. I Begyndelsen af Aaret 1909 var Arbejdsgiverne koncentrerede i 3 Arbejdsgiverorganisationer, som dog endnu ikke havde noget organisatorisk Fællesskab. Forhandlingerne herom paabegyndtes i 1908 og fortsattes i 1909, og efter det, som fra disse Forhandlinger sivede ud til Offentligheden, var det kun et Spørgsmaal om Tid, naar de svenske Arbejdsgivere skulde kunne opvise en stærk og enig Front i Kampen mod de fagorganiserede Arbejderes velunderbyggede Krav om Forbedring af Løn- og Arbejdsvilkaar.

Kampen skulde dog komme, inden Samarbejdet var en Kendsgerning, hvilket vel ogsaa fik Virkning paa Kampens Forløb.

Denne store Kamp havde, som Tilfældet ofte er med de store Sammenstød, tilsyneladende smaa Aarsager. Bag det hele laa Arbejdsgivernes Forbitrelse over Arbejderorganisationernes Vækst, deres Vilje til at ville kvæle disse Organisationer i Opvæksten, samt Arbejdernes urokkelige Overbevisning om Retten til forbedrede Livsvilkaar og faste Vilje til at sætte ind for Gennemførelsen heraf; men som et forholdsvis tilfældigt Mord i Sarajevo 5 Aar senere førte Europa ud i det store Blodbad, saaledes var relativt ligegyldige Smaastridigheder Aarsagen til den svenske Storkamp.

De svenske Arbejdsgiverrepræsentanter samlede en hel Del middelstore og mindre Konflikter fra forskellige Fag sammen og forlangte, at de skulde afsluttes paa Arbejdsgivernes Vilkaar, og da Arbejdernes Repræsentanter ikke vilde indgaa herpaa, erklærede Arbejdsgiverne Lockout for alle hos vedkommende Arbejdsgivere beskæftigede Arbejdere. Af en samlet Arbejderstyrke paa 305,000 Mand beskæftigedes i Henhold til de officielle Tal endnu paa den 1. Lockoutdag, den 26. Juli, 264,000 Arbejdere, den 2. August, da den udvidede Lockout traadte i Kraft, var 235,000 i Arbejde, men det var Arbejdsgivernes Mening lidt efter lidt at udelukke et stadigt større Antal Arbejdere. Ledelsen for Arbejdernes Hovedorganisation fandt dog dette for morsomt, og man erklærede derfor Storstrejken. Arbejdet nedlagdes den 4. August, paa hvilken Dag Antallet af beskæftigede indenfor hele Sveriges Industri dalede til lidt over 60,000 eller næppe 20 pCt., den 11. August var Antallet gaaet ned til 40,000 eller ca. 13 pCt.

Det var den svenske Landsorganisations Mening, at Strejken skulde føres, uden at der udbetaltes Understøttelse, men snart viste det sig, at dette var ugørligt, dels paa Grund af Strejkens Varighed, dels paa Grund af den Fattigdom, der allerede inden Konfliktens Udbrud herskede i utallige svenske Arbejderhjem, som aldrig havde været over det absolutte Eksistensminimum. Da de svenske Kasser ikke var bugnende, henvendte man sig til Udlandet om Hjælp, og saa stor var Interessen for de svenske Arbejderes Kamp, at der fra alle Verdens Lande indsamledes 2¾ Mill. svenske Kroner til Understøttelser. For Metalarbejdernes Vedkommende ydede de norske og danske Forbund tilsammen 315,000 Kr. igennem 14 Uger, medens andre Broderorganisationer tilsammen ydede ca. 40,000 Kr., og endelig stilledes der igennem Internationalt Metalarbejderforbund et Beløb paa 500,000 Kr. til Raadighed som et rentefrit Laan, deraf rekvireredes 480,000 Kr.

Kampen førtes fra begge Sider med en forbitret Kraft, men i Begyndelsen af September skete der en Spaltning af Konflikten, idet der i Henhold til Forligsmand Allan Cederborgs Forslag opnaaedes Enighed om Arbejdets Genoptagelse paa alle Omraader med Undtagelse af den ene af de tre Arbejdsgiverforeninger, Svenska Arbetsgivareföreningen. Der førtes nu en lang Række Forhandlinger for at faa afblæst Konflikten helt, men det var ikke muligt,

selvom den dog efterhaanden koncentrerede sig om de i Lockout værende Virksomheder. Forligsmanden greb atter ind, stillede Forslag, men fik ikke dette vedtaget. Fra Arbejdernes Side antog man, at Kampen herefter stadig skulde fortsættes, men da skete der det overraskende, at Arbejdsgiverforeningen uden videre ophævede Lockouten ved Jernbrugene samme Dag, som Forhandlingerne var strandede. Efter 3½ Maaneds Kamp sluttede Lockouten ved Jernbrugene, Arbejderne kunde gaa tilbage til deres Arbejde uden at skulle underskrive Slavekontrakter. Arbejdsgivernes Kamp, der havde været ført paa den mest hensynsløse Maade, man havde bl. a. smidt Arbejderne ud af Jernbrugenes Lejligheder og forsøgt at true Arbejdernes Koner og Børn, havde været forgæves.

Hermed var et bevæget, et mørkt, men ogsaa heroisk Kapitel af den svenske Arbejderbevægelses Historie afsluttet. Tiden efter 1909 var ganske naturligt præget af Afviklingen af Storkampen, som med de store Lidelser, den havde paaført de Tusinder Arbejderhjem, en Tid syntes at have gjort en Del af de svenske Arbejdere modløse og bange. Det varede dog kun kort, Afviklingsperioden var samtidig en Klaringens Tid, snart voksede de svenske Fagorganisationer og det svenske Socialdemokrati i Styrke og Omfang. Den svenske Arbejderbevægelse har præget Udviklingen i vort store Broderland, og vi konstaterer i Dag med Stolthed, at svenske Fagforeningsfolk og Socialdemokrater, Børn af Storstrejken i 1909, i Dag af det svenske Folk har faaet den ansvarsfulde Opgave at føre det svenske Samfund gennem den store Krise.

Populær Samfundsøkonomi.

De mærkelige Ord „Sanering", „Konvertering", „Indefrysning".

Den mærkelige Tid, vi lever i, har flyttet en Række Problemer ind i det praktiske Liv og jævne Folks Drøftelse, som før kun hørte hjemme i „de Lærdes Lav", hvor dybsindige Professorer og andre Medicinmænd med stor Alvor drøftede dem med Anvendelse af mærkelige Fremmedord; men til Trøst for Menigmand kom der aldrig noget ud deraf, og man behøvede derfor ikke at bryde sin Hjerne dermed.

Men nu er det helt anderledes, og vi skylder derfor os selv og vor Bevægelse at finde Rede i alt dette.

Se, det kapitalistiske Samfunds Hovedhjørnesten er, at de, der arbejder, ikke faar det fulde Udbytte af deres Arbejde. Resten, Merværdi, beholder Kapitalisten. Men ret beset bestaar denne Rest jo af Varer, og hvis Kapitalisten ikke kan afsætte disse Varer udenfor Arbejdernes Kreds, vil han drukne i Varer.

Tidligere kunde Kapitalisterne i Europa imidlertid altid afsætte disse Varer ved Eksport, og det, der kom ud deraf, blev Finanskapitalen, der blev omregnet i Penge og skrevet i store Bøger, og naar nogle vilde laane disse Penge, eller vel rettere Papir, maatte man betale Rente deraf. Det var Renten, der betingede, at dette Papir havde Værdi.

Nu har Forholdene, navnlig i de seneste Aar, udviklet sig saaledes, at det bliver vanskeligere at eksportere og derfor vanskeligere at yde Rente.

I den Anledning raaber saa Profeterne paa Torvet, at Europa bliver fattigt, og vi alle maa indskrænke os. Dette turde dog vist som saa megen anden Profetsnak være noget Vrøvl. — Da Europa ikke blot maatte arbejde for sig selv, men ogsaa afgav Arbejdskraft til Vandingsanlæg i Ægypten, Jernbaner i Amerika, Fabriksanlæg i Kina o. s. v., o. s. v., kaldte man Europa rigt. Nu, da Europa kun skal sørge for sig selv, kalder man det fattigt — V-R-Ø-V-L. Problemet er blot en Omlægning fra at producere med Fortjeneste for Øje til at producere med Forbruget for Øje. — At finde Vej til det, som den engelske Sanger alt sang for over 100 Aar siden:

> Læg Sæd — som til din egen Høst,
> find Skatte — til din egen Trøst,
> væv for dig selv i Tavl og Tern,
> smed Vaaben — til dit eget Værn!

Men for at denne Udvikling kan skride frem, maa den løbe samtidig med en Afvikling, en Afvikling af det kapitalistiske System, og det er i Virkeligheden det, der foregaar under Navn af Sanering, Konvertering, Indefrysning.

Sanering vil sige Oprømning, Hovedrengøring, Udrensning. Altsaa en Gennemgang af alle Gældsbreve, alle rentebærende Papirer, og en Tilintetgørelse af de værdiløse.

Dette kunde se meget nemt ud, men der er et *men* ved det. Det er jo rigtig nok, at hvis en Gaard — vi anvender som Eksempel dansk Landbrug — er solgt for 50,000 Kr. paa en Tid, hvor Smørprisen var 2—3 Gange saa høj som i Dag, og man kunde sælge saa mange Svin, man ønskede, til samme Pris som i Dag, saa har denne Gaard i Dag en mindre Værdi, og da Gaardens Brugsværdi — den kapitaliserede Forrentningsevne (en Renteindtægt af 400 Kr. svarer ved 4 pCt. til en kapitaliseret Forrentningsevne paa 10,000 Kr.) — jo er Aktivsiden paa Status, maa Passivsiden, Fortegnelsen over dem, der ejer Aktiverne, jo svare dertil. Vi tager Eksemplet: 50,000 Kr. til 4 pCt. giver en Rente paa 2,000 Kr.

Aktiver.

	50,000 Kr.
	50,000 Kr.

Passiver.

Kreditfor. 1. Prioritet	20,000 Kr.
Hypotek. 2. Prioritet	8,000 —
Sælgernes Indestaaende, 3. Prioritet	12,000 —
Købernes Penge	10,000 —
	50,000 Kr.

Nu daler Priserne og hermed Forrentningsevnen til f. Eks. 1600 Kr. — hvad saa? — Ja, hvis vi holder os til 4 pCt., er det indlysende, at Aktiverne er dalet i Værdi fra 50—40,000 Kr.; men hvorledes skal dette Tab, om man vil kalde det saa, nu fordeles paa Passivsiden?

Ja, man kunde jo vente og se Tiden an, om ikke Forholdene forandrede sig. Og det er jo den Vej, der er fulgt i stor Udstrækning. Spinke og spare paa alle Maader for at betale Renter til den laante Kapital.

Men en Dag skal Regnskabet gøres op, og der er saa to Veje at gaa, den ene er, at Mandens Egenkapital er tabt og dermed færdig, den anden at fordele Tabet paa samtlige Kreditorer.

Den første er mest ligetil og den, der i alle Tilfælde maa følges, hvis ikke særlige Foranstaltninger træffes. — Men ret beset er den helt urimelig, som saa meget andet i det kapitalistiske Samfund. For hvad Mening er der egentlig i, at Køberen, der maaske selv har sparet en Del af Beløbet sammen og laant Resten hos Familien for at faa en Arbejdsplads, skal miste hver Øre? Medens Sælgeren, der, hvis han var bleven, havde lidt det samme Tab, nu sidder lunt inden Døre med de 10,000 Kr. i Banken. Paa den anden Side er det vel rimeligt, at de sidste Penge skal være mest udsatte for derved at bremse Bestræbelserne for at drive Priserne op.

Men ogsaa den anden Maade, at fordele Tabet paa alle Kreditorer, har sine Fejl og kan jo kun gennemføres ved Lovforanstaltninger. Selv om det aldrig er saa rigtigt, at det altsammen er Papir og kun Rentekrav, hvilket jo navnlig gælder 1. Prioriteten, saa er der dog nogle, der til Slut ejer disse Papirer, og det er i ikke ringe Grad Forsikringsselskaber og Sparekasser. Men hvad er Forsikringsselskaber og Sparekasser? Det er Steder, hvor jævne Folk gemmer nogle Kroner af deres Arbejdsfortjeneste, som de vil anvende til at sikre deres Tilværelse i Fremtiden.

Men det, der først og fremmest adskiller det ordnede Samfund fra Forvirringen, er det, at den, der gemmer et Brød til i Morgen, er sikker paa, at det stadig er i Spisekammeret, naar han vil bruge det. —

Nu er det imidlertid saaledes, at Sparekasser, Forsikringsselskaber, Kreditforeninger o. s. v. stadig har holdt saa stor Forskel mellem de Renter, de gav af Indlaan og tog af Udlaan, at der ligger meget betydelige Reserver, saa der her er Mulighed for nogen Nedskrivning af Udlaanene, uden at der sker nogen Skade andre Steder.

Vi kan altsaa sammenfatte: Da den Tid, vi lever i, gør det umuligt fortsat at bære de bestaaende Rentebyrder, er det rimeligt, at de Skridt, dette nødvendiggør, ikke overlades til Tilfældigheder, men tages efter en fast Plan. Og uden at komme berettigede Interesser for nær, vil man som Led i en saadan Plan kunne foretage en ikke helt ringe Gældsnedskrivning, og det er dette, der kaldes *Sanering.*

Fred. Vedsø.

Vore Virksomheder.

Mælkeriet „Enigheden", København.

Det store Kompleks ved Siden af Slangerupbanen, der nu udgør Mælkeriet *„Enigheden"*, begyndte under beskedne Forhold og havde oprindelig som Basis kun en Gruppe strejkende Mælkeriarbejdere fra „Københavns Mælkeforsyning".

Den nuværende Form for Forsyning med Mælk fra Mejerier, der under behørig Kontrol og udnyttende alle hygiejniske Foranstaltninger behandler Mælken, aftapper og tilpropper denne, saa al Urenhed er udelukket, er af ret ny Dato og er medvirkende til, at de i tidligere Tider omfattende Epidemier og den stærke Børnedødelighed er væsentlig indskrænket.

Den første Forretning af denne Art i København var „Københavns Mælkeforsyning", der oprettedes 1888 og hvilede paa det Princip, at der kun modtoges Mælk fra Landmænd, der vilde underkaste sig de nødvendige Regler for hygiejnisk Behandling af Køerne, Staldene, Malkningen og Foderets Beskaffenhed. Paa dette Grundlag oparbejdedes en omfattende Virksomhed, som imidlertid paa andre Omraader fulgte de gamle Baner, nemlig vedrørende Behandlingen af Personalet.

I 1896 kom det til et Sammenstød mellem Firmaet og dets Arbejdere, saavel Kuske som Hjemmearbejdere. Dette gav Anledning til, at Arbejderne blev grebne af Organisationstanken, og Kuskene og Hjemmearbejderne henvendte sig til daværende Formand for Arbejdsmændenes Forbund, *M. C. Lyngsie,* hvilket resulterede i Oprettelsen af en Branchegruppe indenfor Arbejdsmændenes Forbund med nuværende Direktør for Københavns Kommunes Kørselsafdeling, *Hans Jensen,* som Formand.

Mælkeforsyningen reagerede øjeblikkelig overfor denne Formastelighed ved at antage en Del unge Mennesker fra Landet, der skulde følge med Vognene og sættes ind i Forretningen, saaledes at Kuskene straks kunde afskediges. Da Kuskene nægtede at medtage Stedfortræderne, afskedigedes de, hvilket bevirkede, at saavel Kuskenes Medhjælpere som Hjemmearbejderne nedlagde Arbejdet, og da det trods gentagne Forsøg ikke lykkedes at bilægge Konflikten, opstod den Tanke blandt de strejkende selv at starte en Forretning.

Mælkeriet „Enigheden".

Dette skete paa en Generalforsamling den 29. December 1896, hvor Aktieselskabet „Mælkeriet Enigheden" stiftedes, og hvor der vedtoges Love og valgtes Ledelse.

Det er indlysende, at selvom man begyndte under beskedne Forhold, saa udkrævedes der til Starten af en saadan Forretning ikke saa faa Penge, naar man da ikke vilde slaa af paa de hygiejniske Krav, og dette var man paa det rene med, at man ikke vilde, ja, man ønskede endda at gaa et Skridt videre, nemlig at indføre Flaskemælken.

Selskabets Love fastsatte Aktierne til 10 Kr. Stykket, at indbetale med 25 Øre ugentlig, men disse Beløb kunde jo ikke dække de Udgifter, der var forbundet med at realisere Tanken, og mange forskellige Udveje maatte forsøges for at skaffe de fornødne Kontanter.

Den største Vanskelighed bestod i at finde et passende Lokale til Mælkeriets Indretning. Omsider fandt man et saadant i Falkoneralleen Nr. 8, som med ret store og ikke forudsete Udgifter blev bragt i brugbar Stand.

Der var dog ogsaa andre Vanskeligheder end de økonomiske; et enkelt Tilfælde skal nævnes. Da det var besluttet, at Mælken skulde udbringes paa Flasker, bestiltes disse paa Kastrup Glasværk. Da Direktøren for Glasværket kom under Vejr med, at Flaskerne var til et „Socialistforetagende", svor han, at det skulde blive Løgn med den Levering. Da Glasværket imidlertid havde modtaget Ordren, tog han sig i det, men krævede et Depositum paa 3000 Kr., inden Flaskerne sattes i Arbejde. Pengene blev dog skaffet tilveje, saa det lykkedes ikke at standse Foretagendet paa denne Maade. En lignende Kalamitet havde man med det store Manufakturfirma Holger Petersen paa Købmagergade, der nægtede at handle med „Enigheden", saa man maatte skaffe sig Varerne ad Omveje.

Den 12. Marts 1897 kørte 20 nye Vogne med uniformerede Kuske og Medhjælpere ud til de gamle Kunder fra „Københavns Mælkeforsyning", efter at de Dagen i Forvejen var præsenteret for Københavns Befolkning i Form af et Vogntog. Dermed var Grunden lagt til den Virksomhed, hvis Vækst bedst markeres ved, at den i 1930 havde en Omsætning paa 7.049.565,78 Kr. og beskæftigede 228 Mænd, 64 Kvinder, 400 Medhjælpere og 26 Funktionærer. Vogntallet var da 105, endvidere ejede Virksomheden 26 Automobiler og 157 Heste.

Mælkeriet „Enigheden" ejer foruden Hovedforretningen paa Nørrebro Maaløv Mejeri og Høvdingsgaards Mejeri samt Mønstergaarden Lautrupgaard i Ballerup, hvorfra en stor Del af Børnemælken kommer. Iøvrigt leveres Mælken udelukkende fra store Gaarde i Henhold til Sundhedsvedtægten for København. Besætningen tilses af en af „Enigheden" ansat Dyrlæge, der igen staar under Kontrol af Sundhedskommissionens Dyrlæger.

Naar Mælken indgaar til Mejeriet, undersøges den ved Hjælp af Lugt og Smag, og hvis der findes noget mistænkeligt, bliver en Prøve straks undersøgt paa eget Laboratorium, hvor ogsaa foretages de almindelige Bedømmelser vedrørende Fedtindhold, Holdbarhed, Tørstofindhold samt eventuelt Smudsind-

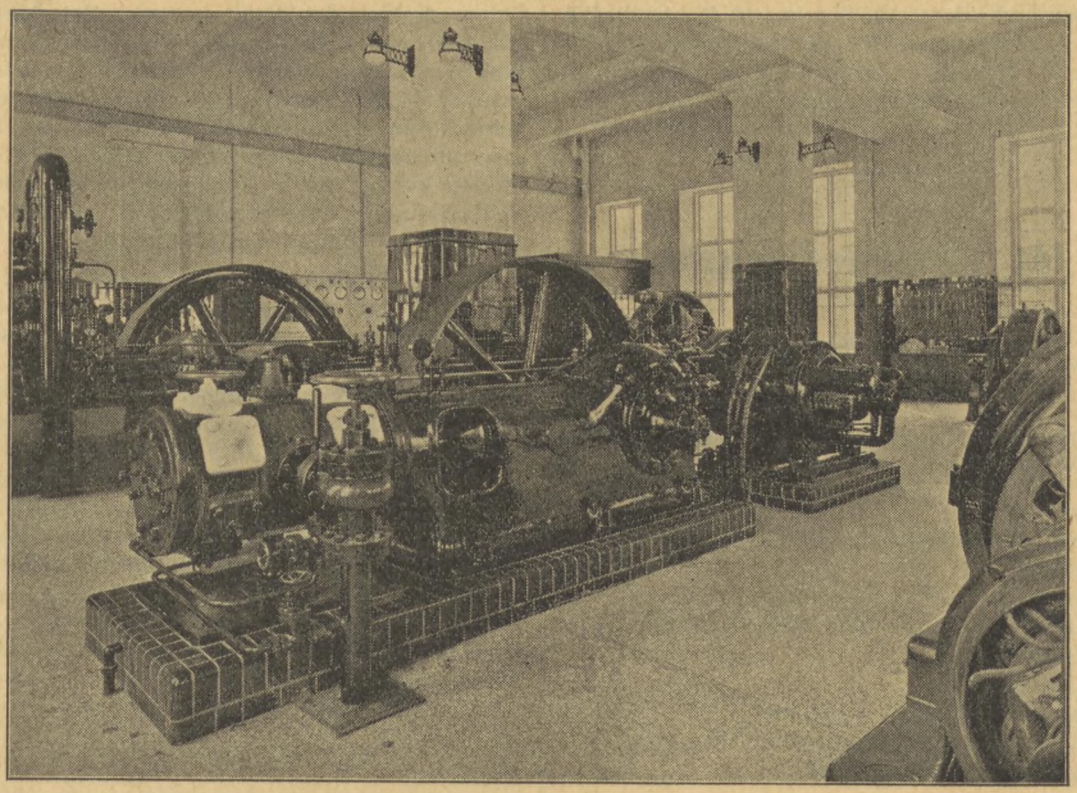

Maskinstue.

hold. I mere komplicerede Tilfælde undersøges Mælken paa Ditlevsen & Meyers Laboratorium.

Efter Undersøgelsen gaar Mælken enten til Skumning, for at skaffe Fløde og Skummetmælk, eller til Pasteurisering, som nu deles i 2 Ting: 1) den gamle Højpasteurisering 80 Grader Celsius, og 2) den nyere Stassanisering, hvor Mælken opvarmes til 75 Grader Celsius i et lukket System.

Personalet paa saavel Hovedforretningen som paa dennes Gaarde og Mejerier staar under stadigt Lægetilsyn.

Det siger sig selv, at Mælkeriet „Enigheden" ogsaa har betydet en Del for vort Fag. A/S Larsens Vognfabrikker leverede de første 20 Vogne, og senere igennem en Aarrække alt Vognarbejdet, medens Hestebeslaget udførtes af en privat Smedemester.

Senere har Smedenes Aktieselskab „Aurora" i ca. 15 Aar udført saavel Vognarbejdet som Hestebeslaget, hvilket gav stadigt Arbejde til 4—5 Mand. For nogle Aar siden oprettede „Enigheden" imidlertid selv et Vognværksted, hvor saavel Karetmager- som Smedearbejdet udføres.

Fra 1897 og til 1907, da Virksomheden flyttedes til sin nuværende Plads, raadede man kun over et lille Maskinværksted, hvor der beskæftigedes 2—3 Maskinarbejdere, som foretog øjeblikkelige Smaareparationer, medens større Reparationer ligesom Nyanskaffelser til selve Maskinanlægget udførtes af Maskinfabrikken „Atlas".

I 1920—21 paabegyndtes en stor Udvidelse, der var fuldført i 1923. Der byggedes et nyt Maskinhus, Maskinkraften udvidedes fra 2 Maskiner paa henholdsvis 35 og 60 HK til en Dieselmotor og 2 Dampmaskiner paa 100 HK hver. I 1932 indlagdes nye Kølemaskiner, og Kraftanlægget udvidedes til 700 HK. Samtidig gik Virksomheden hovedsagelig over til at anvende elektrisk Kraft, hvortil anvendes 82 Elektromotorer med fra ¼ til 140 HK.

Fra 1920 begynder „Enigheden" ved Transport i stigende Grad at afløse Hestekraften med Automobiler; af saadanne har man 35, men man raader dog endnu over 100 Hestekøretøjer.

Til at bestride Vedligeholdelsen af det betydelige Maskinanlæg samt den ret store Automobilpark, blev det nødvendigt at ansætte et stedse stigende Antal Smede og Maskinarbejdere, saaledes at der nu til Stadighed beskæftiges 22. Af andre Haandværkere beskæftiges 2 Karetmagere, 2 Malere, 4 Snedkere, 2 Sadelmagere og 1 Murer. Hestebeslaget udføres fortsat af „Aurora", der til Stadighed har 2 Mand beskæftiget med dette Arbejde.

Det fremgaar af ovenstaaende, at den Virksomhed, som de strejkende Mælkeriarbejdere fra „Københavns Mælkeforsyning" startede, er bleven en betydelig Faktor i Københavns Mælkeforsyning. Det er den største Forretning i sin Art i Landet og beskæftiger ialt 800 Personer, nemlig 117 mandlige og 74 kvinde-

lige Hjemmearbejdere, 106 Kuske, 16 Kontrolkuske, ca. 450 unge mandlige Medhjælpere ved Udsalgsvognene, 34 Haandværkere, 10 Formænd samt 24 Funktionærer og Kontorpersonale.

Lidt Værkstedsteknik.

De vigtigste tekniske Metaller og Metallegeringer.

De Metaller og Metallegeringer, som almindeligvis støbes i Støberierne, er følgende:

a) Kobber
Bronce (Phosphor-Bronce og Specialbronce)
Rødgods
b) Messing
Special Messing eller Zink-Bronce (saasom Stonesbronce o. l.)
c) Rent Nikkel
Kobber-Nikkellegeringer (Monel Metal)
d) Letmetal-Legeringer (Aluminiumlegeringer)
e) Hvidt-Metaller (Lejemetaller).

Inden Fremgangsmaaden ved Støbningen af de enkelte Metaller eller Legeringer omtales, skal der gives en kort Beskrivelse af de vigtigst anvendte Legeringsmetaller.

Kobber, hvis kemiske Betegnelse er Cu.*), har i Modsætning til alle andre Metaller en ejendommelig rød Farve, som i de friske Brud paa det rene Metal varierer fra rosenrød til gulrød eller snarere lakserød. Indeholder Kobber Kobberilte, hvilket har Betydning ved dets Anvendelse i Støbetekniken, gaar Farven over til at blive purpurrød.

Det udstøbte rene Kobber, Blokkobber, har takket kornet Brud. Udvalset Elektrolyt-Kobber viser et senet Brud med en lyserød Silkeglans.

Det rene Kobber har en betydelig ringere Modstandsevne over for kemiske Paavirkninger end dets Legeringer. I tør Luft og rent Vand bliver Kobber saa at sige ikke angrebet, men er Vandet saltholdigt, bliver det straks iltet, ligeledes i fugtig Luft og i Særdeleshed, naar der er Kulsyre tilstede, hvilket jo altid er Tilfældet i Atmosfæren, dannes der et Overtræk — Patina — af basisk kulsurt Kobber, der giver vore Kobbertage og Broncestatuer den smukke, grønne Farve. Ved Paavirkning af organisk Syre, særlig Eddikesyre, i Forbindelse med Atmosfærens Luft dannes der basisk eddikesurt Kobber, det saakaldte Spanskgrønt, der er meget giftigt.

Kobberets Vægtfylde varierer mellem 8.6—8.9, jo renere det er, jo større er Vægtfylden. Næst efter Sølv er Kobber det Metal, der leder Varmen og Elektriciteten bedst, og her gælder ogsaa jo renere desto bedre er Ledningsevnen. Den store Varmeledningsevne er da ogsaa Grunden til, at man ikke med Acetylen-Iltflamme kan skære en Kobberplade igennem paa samme Maade som en Jernplade, idet Varmen alt for hurtigt bliver ledet bort fra det opvarmede Sted. Svindmaalet paa Kobbergods støbt i Sand er 1.85 pCt. og støbt i Kokille 2.04 pCt.

Det rene Kobber smelter ved 1065°, men da alm. Handelskobber indeholder ca. 0.5 pCt. fremmede Bestanddele, vil man finde, at dettes Smeltepunkt ligger noget lavere. Kobberet udvindes af Kobbermalme, der dels fremkommer som Ilter og dels som Sulfider i Forbindelse med andre Metaller og Metalloider saasom Nikkel, Jern, Sølv, Arsen, Antimon o. s. v. Udvindingen sker ved Smeltning og særlig Behandling i dertil indrettede Ovne eller ogsaa ad elektrolytisk Vej. Det raffinerede smeltede Kobber udstøbes i Blokke og gaar i Handelen under Navnet Blokkobber. Det indeholder fra 99—99.9 pCt. rent Kobber. Urenhederne, der findes i det, er ringe Mængder Sølv, Bly, Jern, Kobolt, Nikkel, Silicium, Fosfor, Antimon, Arsen, Ilt og Svovl.

De tyske Industri-Normer D. I. N. Werkstoff 1708 Blatt I angiver følgende Værdier og Anvendelse af Raakobber:

Benævnelse	Betegnelse	Mindste Kobberindhold	Anvendelse
Hüttekobber A (Arsen- & Nikkelholdigt)	A — Cu	99.0 pCt.	Ildkasser & Stagbolte.
Hüttekobber B (Spor af Arsen)	B — Cu	99.0 pCt.	Støbelegeringer og Legeringer med mindre end 60 pCt. Kobber til Valse-, Presse- og Smedemateriale.
Hüttekobber C	C — Cu	99.4 pCt.	Kobberrør og Kobberplade.
Hüttekobber D	D — Cu	99.6 pCt.	Legeringer med mere end 66 pCt. Kobber til Valse-, Presse- og Smedemateriale.
Elektrolytkobber E	E — Cu	99.8 pCt.	Elektriske Ledninger og særlig vigtige Speciallegeringer.

Med Hensyn til de Materialværdier, man i Almindelighed kan fordre af Kobber, skal der angives, at man for Hüttekobber D — Cu kan forlange en Brudstyrke af 15—20 kg/mm² med en Forlængelse af 15—40 pCt. og en Brinellhaardhed af 35—50.

*) I det følgende er Metallets kemiske Betegnelse angivet i ( ), f. Eks. Tin (Sn).

Det bedste Kobber, der findes i Handelen, bliver udvundet i Minerne omkring de store Søer i Nordamerika, det saakaldte amrk. „Lakekobber", der gaar under Mærkerne Calumet, Hecla, Quincy, Tamaraky, Osceola samt elektrolytisk Kobber i Blokform under Mærkerne BER, LNS, CQ, RDW, PA, NEC. Alle disse elektrolytiske Kobbersorter har et Kobberindhold paa 99.9 pCt.

U. S. A. leverer det meste Kobber i Verden, og Verdensprisen sættes paa New Yorks Børs. I England, Tyskland, Belgien og Sverige fremstilles ogsaa fortrinlige Kobbersorter, saaledes kan nævnes fra Tyskland Mansfelder Raffinade Kobber MRA, Duisburher Kupferhütte mrk. KDK og mrk. HAK fra Sverige. Blandt de engelske Kobbersorter kan nævnes Tharsis TC, Rio Tinto RT og BEDE, der alle gerne bliver foretrukket til Fremstiling af Kobberplade. Det saakaldte engelske Standardkobber er en Handelsbetegnelse for almindelige Sorter.

Alle disse Kobbersorter bliver leveret til Omsmeltning i saakaldte Ingots, der er indkærvede Blokke, som let kan slaas i 2—3 Stykker.

Til Udvalsning leveres Kobberet i Form af Plader og Stænger (Knipler), der henholdsvis bruges til Udvalsning af Kobberplade og Kobbertraad.

Foruden disse Kobbersorter anvendes der til Fremstilling af Kobberlegeringer selvfølgelig ogsaa Affaldskobber, der i Reglen kan faas til en noget billigere Pris end Blokkobber.

Betragter man omstaaende Tabel over Anvendelse af de forskellige Kobbersorter, saa vil man se, at Kobbertraad og andet Affald fra elektriske Ledninger er meget fint og rent Kobber, og det er noget af det bedste, man kan faa til Fremstilling af Kvalitetsmateriale og bedre end alm. Sorter Blokkobber. Ligeledes er Pladeaffald og gammelt Kobber fortrinligt til Kvalitetslegeringer. Ildkassekobber, der jo foretrækkes af mange Metalstøbere og derfor betales noget højere end andet Affaldskobber, giver efter min Mening ikke saa gode Legeringer som det ovenfor nævnte Kobberaffald, men man maa selvfølgelig ved Anvendelse af Traad-, Plade- og Røraffald iagttage, at dette ikke er for tyndt, saa at Smeltetabet bliver for stort. Ligeledes maa man tage Hensyn til, at Legeringens Sammensætning ikke bliver forandret, da Materialet ret ofte er fortinnet eller slagloddet.

Som nævnt indeholder Handelskobber en ringe Mængde af fremmede Bestanddele, ofte kun Spor, og vi vil nu nærmere se, hvilken Betydning disse kan faa for Materialets Egenskaber.

Jern, som sædvanlig kun findes i ringe Mængde, udøver ingen uheldig Indflydelse, men da de Metaller, Kobberet legeres med, ogsaa indeholder Spor af Jern, vil Kobberlegeringerne næsten altid udvise en ringe Procent Jern, uden at man med Vilje har tilsat Legeringen dette.

Bly finder man i Handelskobber i en Mængde af ofte 0.3—0.4 pCt., hvorfor man ved Sammensætning af Legeringen maa tage Hensyn hertil. Et Blyindhold af 0.5 pCt. i en Legering behøver derfor ikke at være tilsat, men stammer oftest kun fra Urenheder i det legerede Metal. Med et Indhold af 0.3 pCt. bliver Kobbergods skørt i Rødvarme og ved 0.4 pCt. indtræder Koldskørhed. Er der 1 pCt. Bly i Kobberet, lader det sig ikke udvalse.

Vismuth i Handelskobber er absolut den uheldigste Iblanding, man kan have, idet en meget ringe Mængde gør Materialet fuldstændig ubrugbart. Allerede 0.02 pCt. Vismuth foraarsager, at Materialet bliver skørt i Rødglødhede, og ved 0.05 pCt. Vismuth er det koldskørt. Den uheldige Indflydelse, Vismuth har paa Kobberet, overføres ogsaa paa Legeringen. Viser det sig derfor, at Kobber har mere end 0.01 pCt. Vismuth, maa man tage sig i Agt for at anvende det til Legeringer, hvor man særlig tilstræber stor Styrke. Ved 0.1 pCt. Vismuth lader Kobberet sig overhovedet ikke mere smede i Rødglødhede, idet det da fuldstændig smuldrer væk under Hammeren. En ringe Mængde Antimon kan modarbejde den daarlige Indflydelse, Vismuthen har.

Arsen i Handelskobber har i en Mængde af 0.5 pCt. ingen uheldig Indflydelse, men virker snarere forbedrende, idet det forhindrer Blæredannelse ved at gøre det smeltede Kobber mere letflydende. Ligeledes forøger det Styrken og Haardheden. Overstiger Indholdet 0.5 pCt., er Virkningen ugunstig.

Antimon i ringe Mængde i Handelskobber har ingen skadelig Indflydelse, men man maa dog have Opmærksomheden henvendt herpaa, da Indhold af 0.5 pCt. gør, at Kobberet bliver skørt i Rødglødhede, hvilken Virkning ogsaa overføres paa Broncelegeringerne. Da man ofte anvender Tin, der stammer fra Hvidtmetalslegeringer, kan man let faa for stort et Indhold i Legeringen. Indtil 0.25 pCt. Antimon virker paa samme Maade som Arsen og gør, at Styrken og Haardheden forøges.

Nikkel forekommer sjældent i Handelskobber og da altid i en meget ringe Mængde, saa det har ingen Indflydelse, kun i de Tilfælde, hvor der ogsaa er Antimon tilstede, dannes der en Forbindelse med Nikkel — det saakaldte Kobberglimmer — der bestaar af guldlignende Blade, der fordeler sig i hele Kobbermassen og gør Kobberet fuldstændigt ubrugeligt til Støbning eller Udvalsning.

Silicium findes kun som Spor i Handelskobber, men legeret med Kobber gør det det haardt, dog kan man have indtil 3 pCt. Silicium, uden at Styrken og Sejgheden formindskes, hvorimod den elektriske Ledningsevne aftager i høj Grad. Derfor tilsætter man aldrig mere end 0.5 pCt. i Legeringerne, der skal bruges til Telefontraade.

Svovl maa absolut ikke findes i Handelskobber, og i Almindelighed er det ogsaa kun Spor, man finder i Kobber, som er fremstillet af svovlholdige Malme. Svovl gør Kobberet koldskørt og bevirker Blæredannelse i Godset.

Tin (sn).

Det almindelige Handelstin forekommer i Handelen i Blokke, dets Farve er hvidt med stærk mineralsk Glans, der næsten ikke forandres under Luftens Indvirkning. Det rene Metal er meget strækkeligt og lader sig let udvalse i tynde Plader (Staniol). Bøjer man en udstøbt Tinstang, høres en ejendommelig skrigende Lyd, der fremkommer ved, at Tinkrystallerne under Bøjningen glider mod hinanden. Smeltepunktet ligger ved 232° C. Vægtfylden er ca. 7.3. Svindmaal for Sandgods 0.23 pCt., for Kokillegods 0.7 pCt.

Tin er et af de vigtigste Metaller i Legeringstekniken, idet det karakteriserer de fleste Bronce- og Hvidtmetalslegeringer, som benyttes i den moderne Maskinindustri.

Udvindingen af Tin sker ad metallurgisk Vej ved Smeltning af Tinmalm, af hvilke Tinsten er et af de vigtigste. Tinmalme forekommer ret hyppigt, men desværre er der mange af Tinlejerne, det ikke lønner sig at udnytte. Tillige udvindes en Mængde Tin af Affaldsprodukter, f. Eks. Tinaske og Afklip fra Hvidblikfabrikationen, der giver en uhyre Mængde Affald. Dette sidstnævnte Affald behandles først ad kemisk Vej, saa at alt Tin opløses, og dette udfældes derefter elektrolytisk. Det saaledes udvundne elektrolytiske Tin omsmeltes i Blokke og forhandles som saadanne.

De vigtigste Handelsmærker af Tin er *Straits-Tin* (99.76 pCt. Tin, 0.24 pCt. Kobber, intet Jern eller Bly). Det udvindes i de engelske Straits Settlements paa Halvøen Malakka (paa fransk „Detroits"-Tin), *Banka-Tin* (99.961 pCt. Tin, 0.019 pCt. Jern, 0.014 pCt. Bly og 0.006 pCt. Kobber), og *Billiton-Tin*, som kommer fra de hollandske Øer Banka og Billiton samt *australsk Tin*. Disse 4 Sorter betegnes ogsaa som Originalmærker, fordi de udsmeltes paa Stedet, hvor de findes. Renheden er i Reglen 99.7—99.8 pCt. Tin. Banka og Billiton-Tin bruges hovedsagelig til Fortinning af Blik.

I England, Tyskland og U. S. A. udsmeltes store Mængder af bolivianske, afrikanske og australske Tinmalme. I England forarbejdes disse med Malme, som udvindes i Cornwall. Alt dette Tin kommer i Handelen under mange forskellige Navne og Mærker og med forskelligt Indhold af Urenheder. Det Tinmærke, som kaldes „Lammetin" og bærer det frie Varemærke „Lam og Flag", indeholder 99 pCt. rent Tin og fremstilles baade i Tyskland og England. Navnet betyder derfor ingen Garanti for dets Oprindelse eller Kvalitet.

Det saakaldte „Klokketin" fremstilles i Tostedt ved Hamburg og er af overordentlig ren Kvalitet med 99.8—99.95 pCt. Tin.

Det tyske Mærke „Tego" indeholder 99 pCt. Tin, Resten bestaar hovedsagelig af Kobber.

Der findes endnu en Mængde forskellige Mærker, f. Eks. „3 Kroner", „Træet", „Gaasen", der veksler meget i Renhed og ofte kun indeholder 96 pCt. Tin.

Det har vist sig, at elektrolytisk udvundet Tin, selv om det er meget rent, ikke egner sig til Hvidtmetalslegeringer med et stort Tinindhold, da Bruddet ikke bliver saa finkornet og hvidt som ved Anvendelse af Banka-Tin, men hvorfor Kvaliteten ellers viser sig mindre god er endnu ikke fuldstændig opklaret, men man antager, at den ringe Mængde Jern, der findes i Banka-Tin, er Aarsagen til, at Bruddet faar en mere fintkornet Struktur, end hvis Legeringen var fuldstændig fri for Jern.

Ved Smeltning af indiske Mærker, saasom Banka, Straits og Billiton, maa man tage sig i Vare for Eksplosioner, der kan opstaa, naar man kommer de forvarmede Blokke ned i Metalsmeltet, idet der i disse Blokke ofte i Midten findes store Sugehuller, der kan indeholde Vand, som da ved den intensive Varme udvikler Damp, der eksplosionsagtigt kaster Metallet ud af Diglen.

Af Urenheder i Tinnet er der foruden en vis Mængde Bly ofte Spor af Vismuth, Jern, Kobber, Arsen o. s. v. Disse Urenheder vil man da altid igen finde i Legeringerne saaledes som tidligere omtalt under Kobber. Ifølge de *tyske Industri-Normer* over Tin D. I. N. Werkstoff 1704 maa der ikke findes Aluminium og Zink i Tin, og Jernindholdet i de forskellige Mærker maa kun variere fra 0.015—0.025, og Vægtfylden skal ligge mellem 7.28—7.33.

Jern bevirker, naar det er tilstede i betydelig Mængde, at Tinnet bliver haardt og skørt. Der eksisterer en særlig Tin-Jernlegering med ca. 7—10 pCt. Jernindhold; denne Legering dannes i Bunden af Gryderne, der bruges til Smeltning af Tin ved Fortinning af Jerngenstande. Ved særlige Legeringer, hvor Jern er ønskeligt, kan dette Affaldsprodukt finde Anvendelse.

Kobber forringer Tins Skønhed og Farve og forøger desuden Haardheden og Skørheden; i det hele taget bliver en Legering af disse to — hver for sig særdeles bløde Metaller — haard.

Tins Glans afhænger meget af de Urenheder, der findes i det; en ringe Mængde *Bly, Arsen, Antimon* og *Jern* forandrer dets smukke hvide Farve og bevirker, at det kommer til at se mat ud. Vismuth derimod forhøjer dets Glans, hvorfor man ogsaa i Fortinnerier undertiden tilsætter noget Vismuth. Desuden afhænger Tins Glans af den Temperatur, hvormed det udstøbes, thi enten man udstøber for varmt eller for koldt, mister Overfladen sin Glans.

En Ejendommelighed ved Tin er den Modifikation, hvori Tin kan optræde, idet det hvide Tin ved en Temperatur, der ligger under 15° C., kan forvandle sig til graat Pulver. Denne Forvandling begynder paa enkelte Steder som smaa Pletter paa den blanke Overflade og breder sig hurtigt over det hele som en Slags Sygdom, hvorfor det ogsaa kaldes „Tinpest", og den har ofte bevirket, at værdifulde Genstande er blevet fuldstændig ødelagt.

(Fortsættes.)

Smedeforbundets Urafstemning.

Vi gengiver nedenfor Resultatet af den foretagne Urafstemning om Forslag til Forlængelse af den gældende Overenskomst:

Afdeling	Ja	Nej
Aabenraa	73	2
Aalborg	328	44
Aarhus	428	114
Assens	21	13
Bogense	27	0
Brønderslev	42	22
Esbjerg	8	130
Faaborg	20	0
Fredericia	63	12
Frederikshavn	204	19
Frederikssund	6	10
Frederiksværk	39	8
Haderslev	49	5
Hadsund-Assens	9	5
Haslev	10	1
Helsingør	228	40
Herning	40	5
Hillerød	14	27
Hjørring	14	10
Hobro	15	0
Holbæk	12	15
Holeby	48	12
Holstebro	48	3
Horsens	106	51
Kalundborg	28	24
Kerteminde	24	0
Kolding	53	38
Korsør	66	1
Køge	43	19
Lemvig	28	0
Lyngby	21	11
Løgstør	9	0
Maribo	19	2
Middelfart	17	61
Nakskov	83	77
Nexø	12	3
Nyborg	69	9
Nykøbing F.	27	13
— M.	28	4
Næstved	44	1
Nørre Aaby	13	17
Nørre Sundby	28	12
Odder	14	2
Odense	459	97
Præstø	11	0
Randers	190	36
Ribe	29	14
Ringe	11	1
Ringsted	14	26
Roskilde	45	9
Rudkøbing	18	4
Rødby Havn	12	0
Rønne	26	2
Saxkøbing	15	1
Silkeborg	44	73
Skagen	17	0
Skanderborg	19	10
Skive	38	14
Slagelse	4	75
Sorø	4	11
At overføre...	3434	1215
Overført...	3434	1215
Stege	11	11
Struer	19	1
Stubbekøbing	15	3
Svendborg	51	161
Sønderborg	33	0
Thisted	25	0
Tønder	16	0
Varde	44	1
Vejen	20	2
Vejle	89	31
Viborg	54	2
Vordingborg	17	2
Provinsen ialt...	3828	1429
Københavns Afdeling 2	170	96
— — 3	63	20
— — 4	127	63
— — 5	201	177
— — 6	94	22
— — 7	136	84
— — 8	51	69
— — 9	144	53
— — 10	103	19
— — 11	385	112
— — 12	404	355
— — 13	245	127
— — 14	138	102
— — 15	302	173
— — 17	169	199
— — 18	92	75
Centralafdelingen	302	67
København ialt...	3126	1813
Provinsen	3828	1429
København	3126	1813
Ialt...	6954	3242

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Korsgade 16, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.

8. *Bauerfeind & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
13. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.
14. *Verner Jensen*, Hadsund.
15. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
16. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
17. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
18. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
19. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
20. *A. Clausen*, Nykøbing F.

Maskinmestrenes Forening har i Samarbejde med Maskinistforeningen i Danmark søgt at opnaa Forbedring af Løn- og Tjenesteforholdene for de i Øernes Dampskibsselskab, Søby, ansatte Maskinmestre, men da intet Resultat har kunnet naas, har man afgivet Strejkevarsel, og de i Selskabet ansatte to Maskinmestre har indgivet deres Opsigelser, der vil blive effektive den 1. Oktober, saafremt ikke Overenskomst med Selskabet opnaas forinden. Det er indtil videre forbudt Medlemmer af Maskinmestrenes Forening at søge eller tage Ansættelse i Øernes Dampskibsselskab, Søby, forinden nærmere Oplysninger er indhentet paa Foreningens Kontor. Det samme gælder for vore Medlemmer.

Maskinmestrenes Forening har ligeledes forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Holstebro. Hos Fabrikant *Vald. Birn* blev der den 16. Juni afholdt et resultatløst Mæglingsmøde. Kravet gik ud paa Forhøjelse af Akkorderne eller Indførelse af ren Timeløn.

Den 12. Juli behandledes Sagen paa et Timandsmøde, hvor Tillidsmanden i Forbindelse med Forbundet hævdede, at Fortjenesterne var saa lave, at en gennemgaaende Forhøjelse var nødvendig, eller ogsaa maatte ren Timeløn indføres.

Fabrikant Birn holdt paa, at de ældre Akkorder, som der ikke var ændret ved, kunde der ikke være noget i Vejen med, og revidere noget paa de senere fremkomne Akkorder vilde han være villig til, men da han havde øget Arbejdsstyrken betydeligt i den senere Tid, gik han ud fra, at det var de ny Folk, der var Skyld i den dalende Fortjeneste.

Sagen blev overgivet til ny lokal Forhandling, der skal være tilendebragt paa kort Tid, og saafremt denne ikke giver Resultat, skal hele Sagen tages op ved et nyt Timandsmøde.

København. Paa *Amager Jernstøberi* er der afholdt Mæglingsmøde den 20. Juni paa et Krav om 10 Øres Tillæg pr. Mand pr. Time til Haandformerne. Disse arbejder ikke i Akkord. Maskinformerne krævede deres Akkorder forhøjet med 10 pCt., og endelig i de enkelte Tilfælde, hvor disse af en eller anden Grund ikke arbejdede i Akkord, skulde Timelønnen være mindst 155 Øre.

Fabrikanten afviste blankt det hele, og det samme var for saa vidt Tilfældet ved Timandsmødet den 12. Juli. Han vilde ikke anerkende Forbundets og Afdelingens Lønoplysninger, idet han hævdede, at Haandformernes Fortjeneste laa lige op ad Gennemsnittet for København, og Maskinformernes Akkordfortjeneste betydeligt højere, end der blev opgivet.

Sagen fandt saaledes ingen Afslutning, og Forbundet maatte derfor forbeholde sig sin Stilling.

Næstved. *De forenede Jernstøberier* hører stadig til dem, hvor Fortjenesten er lav, og som Følge deraf opsiges baade Timelønninger og Akkorder ret ofte. Den 2. Juli var der saaledes Mæglingsmøde, og medens man fra Arbejdernes Side maatte holde paa en generel Forhøjelse, vilde Firmaet ikke høre Tale derom. Ogsaa her mente Driftslederen, at de Lønoplysninger, man fra Forbundets Side fremkom med, var for smaa, og ogsaa her var der kommet Folk i Arbejde, som havde været længe arbejdsløse, og som derfor skulde have Skyld for at trække Fortjenesten ned.

Heller ikke paa denne Sag var det muligt at finde nogen Løsning. Man skal søge hjemme i Næstved, om der er Mulighed for at opnaa Enighed ved en ny lokal Forhandling, og denne skal være tilendebragt 1. September. Lykkes det ikke, skal Sagen genoptages ved et nyt Timandsmøde.

Nykøbing Jyll. Hos *A/S N. A. Christensen* havde de der beskæftigede Medlemmer opsagt den lokale Overenskomst om Akkorder o. s. v. til at udløbe 1. Juli.

Her er man imidlertid efter flere Forhandlinger naaet saa vidt, at Prisaftalerne er fornyet. Det ny, man enedes om, er ret detailleret, men der er meget af Virksomhedens Arbejde, der er forhøjet. Selv om en Del af Forhøjelserne ikke er særlig store, er det paa den anden Side dog saaledes, at Medlemmerne har godkendt Fornyelsen.

Odense. Hos *A/S H. Rasmussen & Co.* har alle Lønaftaler været opsagt, og det lykkedes ved lokale Forhandlinger at enes om Fornyelse for Haandformernes Vedkommende, men derimod ikke for Maskinformerne, og herunder i særlig Grad det, der vedrører Radiatorformeriet.

Den 21. Juni blev der afholdt et Mæglingsmøde, og modsat Formerne havde Firmaet stillet Krav om Reduktioner, saaledes f. Eks. for Kernerne til Radiatorerne. Der blev foretaget en lang Diskussion paa Sagen, og Resultatet af dette — som der nu ikke var megen Grund til at tro kunde virke tilfredsstillende for de vedkommende Medlemmer — skulde dog forelægges disse.

Direktørens Standpunkt er stadig, at Radiatorfabrikationen er en saa daarlig Forretning her i Landet at beskæftige sig med, at man omtrent er parat til at opgive Fabrikationen, hvornaar det skal være.

Sagen har derefter været forelagt den paagældende Klub, der fastholdt, at Sagen skal til Timandsmøde.

Svendborg. Hos *A/S L. Lange & Co.* arbejder bl. a. 5 Medlemmer i ren Timeløn af 138 Øre. Ved lokal Forhandling er der opnaaet Enighed om, at denne forhøjes til 143 Øre.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afd. 2, Klejnsmedenes Fagforening, og Vægtfabrikant *Henrik Jensen* er der den 11. Juni indgaaet Overenskomst, efter at vore Medlemmer havde iværksat Strejke i 5 Dage for at faa ordnede Løn- og Arbejdsforhold. Timelønnen er fastsat til 115 Øre for Svende det første Aar efter Læretidens Udløb, stigende til mindst 125 Øre pr.Time det andet Aar. Firmaet forpligter sig til kun at beskæftige Medlemmer af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og iøvrigt er Jernindustriens Overenskomster, Fælles Værkstedsregler og Ferieregler efter denne Aftale ogsaa gældende for dette Firma.

Københavns Afdeling 14 har afsluttet Overenskomst med *A/S W. Heiber & Co.*, Enghavevej 76. Antagelseslønnen er fastsat til 150 Øre, det første Aar efter Læretiden dog 130 Øre. Overenskomstens øvrige Bestemmelser er de samme, som er gældende for Jernindustriens Sammenslutning, ligesom Fælles Værkstedsregler og Ferieregelerne er indført.

Mellem *Københavns Automobil Central* ved *Andr. Jensen*, Gl. Kongevej 13, og Københavns Afdeling 14 er ligeledes indgaaet Overenskomst. Denne indeholder de samme Bestemmelser, som aftalt med A/S W. Heiber & Co.

Endvidere har Københavns Afdeling 14 med Firmaerne *H. P. Hansens Cyklefabrik*, Lindeallé 53, *Niels Nielsen, „Autogaarden"*, Halmtorvet 9, og *Jørgensen & Jensen*, Tingvej 21, truffet Aftale om Ferieregler i Lighed med dem for Sammenslutningens Medlemmer gældende.

Hos *Bertel Nielsen*, Sellerup pr. Børkop, der hører under Vejle Afdelings Omraade, har der i længere Tid været Konflikt, fordi Vedkommende i stor Udstrækning anvendte uorganiseret Arbejdskraft, bl. a. til Rørarbejde. Der er nu afsluttet Overenskomst om, at alt Rørarbejde afregnes efter Rørprislisten, og at Nielsen ved Rørarbejde kun beskæftiger Medlemmer af vort Forbund. Der ydes Sommerferie med Løn efter de for Jernindustrien gældende Regler. Blokaden overfor Firmaet er derefter hævet.

Mæglingsmøder. Hos Firmaet *O. Caspersen*, Hellerup, mægledes den 27. Juni paa en Klage fra dette over, at Rørmontørerne havde truffet Klubbeslutning om ikke at ville have Lærlinge med paa nyt Arbejde. Sagen diskuteredes paa Mødet og sluttedes med de faldne Udtalelser.

Paa *Helsingør Skibsværft* var opstaaet Strid om Betalingen for Skifteholdsarbejde. Det drejede sig om Skiftehold paa Reparationsarbejde, der ikke havde varet i 3 Døgn. Ved Mæglingen indgik Værftet paa at betale de 2 Maskinarbejdere, som Sagen angik, en rund Sum paa ialt 15 Kr.

Timandsmøder. Den 26. Juni er der afholdt Timandsmøde til Behandling af nedennævnte Sager:

1) Krav overfor *A/S „Atlas"*, Københavns, om Forhøjelse af Timelønningerne for Arbejdere i Værktøjsafdelingen, Drejerværkstedet og Montageværkstedet. — Sagen henvistes til lokal Forhandling.

2) Lønkrav overfor Jernbjælkelagrene *Sophus Berendsen, Lemvigh-Müller & Munk, Chr. C. Rahr & Co.* og *Oluf Rønberg*, København. — Enighed opnaaedes ikke, og der er afgivet Strejkevarsel overfor de nævnte Firmaer.

3) *F. L. Smidth & Co.*, Valby: a) Klage over, at Firmaet nægter at betale Udearbejdspenge til 2 Maskinarbejdere, b) Klage over, at Firmaet nægter at betale efter Skifteholdsreglerne, og c) Krav om Tillæg til 2 Akkorder.

ad a) Man enedes om at betale Udearbejdspenge 3 Øre pr. Time til den Maskinarbejder, der havde været paa Udearbejde i Akkord.

ad b) Firmaet indgik paa at afregne efter Reglerne for Skifteholdsarbejde.

ad c) De 2 Akkorder var Udkrydsning af 5 Mandehuller i Roterovn Nr. 44700 og Udkrydsning af Huller i 2 Stk. Røgkasser til samme Roterovn. Her enedes man om, at de 2 Huller i Røgkasser betales med samme Meterpris som for mindre Huller. Der efterbetales 2 × Kr. 2,08 + 20 pCt. Der optages lokal Forhandling om Pris pr. mm løbende Meter Krydsning, og de omhandlede 5 Huller i Roterovnene afregnes efter den Pris, man saaledes enes om.

4) Klage over *Københavns Bolte- og Møttrikfabriks* Aflønning af en Arbejder ved Udearbejde i Birkerød. — Sagen diskuteredes og sluttedes med de faldne Udtalelser.

5) Klage fra Maskinfabrikken *„Rannie"*, København, over ulovlig Arbejdsstandsning den 26. Maj og Krav om Erstatning herfor. — Firmaets Krav om Erstatning kunde ikke imødekommes, og Enighed opnaaedes derfor ikke.

6) Strid hos *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen, om Vej- og Udearbejdspenge ved Opstillingen af et Retorthus til Østre Gasværk. — Enighed opnaaedes ikke.

7) *A/S Burmeister & Wain*, Refshaleøen, Strid om Betalingen til 3. Hold. Sagen diskuteredes og sluttedes, idet man var enige om, at der i nærværende Tilfælde ikke skulde ydes Erstatning, da de paagældende Arbejdere havde haft tilsammen 14½ Time indenfor et Døgn.

8) Lønkrav overfor *A/S Glud & Marstrands Fabrikker*, Carl Lundsgade 20. Henvistes til lokal Forhandling.

Der er ligeledes den 5. Juli afholdt Timandsmøde, og her var følgende Sager til Behandling:

1) Lønkrav overfor *A/S Glud & Marstrands Fabrikker*, Løveallé. Firmaet indgik paa at give et Tillæg til de ved Timelønsarbejde beskæftigede Smede og Maskinarbejdere.

2) Krav overfor *A/S Svendborg Skibsværft* fra Klejnsmede, Maskinarbejdere, Skibsbyggere, Nittere og Stemmere om Tillæg til de laveste Timelønninger. — Firmaet indgik paa at yde et Tillæg til de 3 førstnævnte Grupper.

3) Lønkrav overfor *A/S Thomas Ths. Sabroe & Co.*, Aarhus. Man enedes om at ændre Akkordafsavnstillæget, saaledes at dette bliver

for Udlærlinge 28 Øre,
for Timelønninger til og med 85 Øre 26 Øre,
for Timelønninger paa 86 Øre til og med 88 Øre 27 Øre,
for Timelønninger paa 89 og 90 Øre 28 Øre.

For Timelønninger herudover er Akkordafsavnstillæget som hidtil.

4) *A/S Peder Nielsen, Maskinfabrik*, Brønderslev, Lønkrav og Klage over urimelig meget Overarbejde. Firmaet indgik paa at fordele et mindre Beløb til de 10 Mand, der er beskæftiget ved Værktøjsarbejde og Reparationsarbejde. Vedrørende Overarbejdet oplyste Firmaet, at det forhaandenværende Overarbejde antagelig vilde være tilendebragt i Løbet af nogle Uger. Skulde det senere blive nødvendigt igen at etablere Overarbejde i større Udstrækning, vil der lo-

kalt blive optaget Forhandling herom. Firmaet gav endvidere Tilsagn om at lade Arbejdet udføre i Akkord i størst mulig Udstrækning.

5) *A/S Pedershaab Maskinfabrik*, Brønderslev, Krav om Lønforhøjelse og Klage over for meget Overarbejde. — Firmaet gav Tilsagn om i størst mulig Udstrækning at undgaa at sætte flere Folk ind i en Akkord end de, hvem Akkorden fra først af var overdraget, og erklærede sig villig til at optage Forhandling med Tillidsmanden om Regler for Overarbejde. Med Hensyn til Lønkravet erklærede Firmaet, at det som hidtil var villig til at se paa den enkelte Arbejders Løn og forhøje den, naar hans Kvalifikationer berettigede ham dertil.

Endvidere er der den 9. Juli afholdt Timandsmøde, og her behandledes følgende Sager:

1) Klage over, at *A/S Esbjerg Jernstøberi og Maskinfabrik* (Jensen & Olsen) har afskediget Tillidsmanden. Enighed opnaaedes ikke.

2) *A/S International Bro- og Staalkonstruktion*, Middelfart. a) Strid om Gennemførelsen af Aftalen paa Timandsmødet den 1. November 1933, b) Krav om Lønforhøjelse for de timelønnede Arbejdere, og c) Krav fra Borerne om Akkord eller Aflønning med Nitternes Gennemsnitsfortjeneste.

ad a) Enighed opnaaedes ikke. b) og c) vistes tilbage til lokal Forhandling.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. *A/S Hellesens Enke & V. Ludvigsen*, København, havde forlangt Klage over en Arbejdsstandsning den 19. Maj indbragt for Den faste Voldgiftsret, men ved det forudgaaende Møde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juli sluttedes Sagen, idet man enedes om, at de 18 Mand, der havde deltaget i Arbejdsstandsningen, solidarisk med Københavns Afdeling 11 til endelig Afgørelse af den ulovlige Arbejdsstandsning betaler Firmaet 12 Kr. pr. Mand.

Forlig i Den faste Voldgiftsret. Ved et forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret forligtes en Sag, hvorunder *A/S Københavns Brændselskompagni* havde klaget over, at Kranførerne havde nægtet at arbejde over, idet Klagerne tog Klagen tilbage, efter at Forbundet havde erkendt, at den paaklagede Overarbejdsvægring havde været ulovlig.

Hævet Blokade. Blikkenslagermester *Th. Thiedeke*, Ved Christianshavns Vold 2, har betalt det skyldige Beløb, hvorefter den overfor ham iværksatte Blokade er hævet.

Stiftelsesfest.

Smedeforbundets Afdeling i Vordingborg holder 15 Aars Stiftelsesfest.

Afdelingen i Vordingborg har siden sin Stiftelse i 1919 ført en lidt tilbagetrukken Tilværelse, ikke saadan at forstaa, at der ikke har været Lyst og Interesse for Organisationsarbejdet, men de smaa Forhold, under hvilke den arbejdede, bevirkede, at den hørte til en af vore mere rolige Afdelinger.

Disse har nu ved Bygningen af den nye Storstrømsbro ganske forandret sig. Der er ved dette store Arbejde kommet en Del nye Kolleger til Vordingborg, og Afdelingens Medlemstal er derved vokset saa stærkt, at den nu tæller 106 Medlemmer.

Under disse Forhold besluttedes det at fejre Afdelingens 15-aarige Bestaaen, den første Stiftelsesfest Afdelingen har afholdt.

Festen afholdtes Lørdag den 14. Juli i Pavillonen i Kirkeskoven, hvor et meget stort Antal af Afdelingens Medlemmer med deres Damer havde givet Møde.

Afdelingens Formand, *S. Olsen*, bød paa Bestyrelsens Vegne Velkommen til Festen, der var smukt arrangeret med Fællesspisning i Pavillonens smukke Festsal. Afdelingens Kasserer, *O. Hermansen*, bød Velkommen til de indbudte Gæster, som var Forbundets Sekretær, *Vilh. Christensen*, Formanden for Fællesorganisationen i Vordingborg, *Otto Petersen*, og Redaktør *C. Larsen* fra Vordingborg Socialdemokrat.

Vilh. Christensen holdt Festtalen; han omtalte den store Betydning, Organisationen havde haft paa Arbejdernes Løn- og Arbejdsvilkaar, og takkede for det loyale Samarbejde, der gennem de 15 Aar havde bestaaet mellem Vordingborg Afdeling og Forbundets Hovedledelse. Han sluttede med at opfordre til fortsat godt Kammeratskab og Samarbejde indenfor Afdelingen, ogsaa under de nye og større Forhold, og udbragte et Leve for Vordingborg Afdeling.

Formanden for Fællesorganisationen, *Otto Petersen*, bragte Smedene en Tak for godt Samarbejde med de øvrige Organisationer, og Redaktør *Larsen* ønskede Smedene til Lykke med de 15 Aar og takkede for den gode Forstaaelse, disse altid havde udvist overfor den politiske Bevægelse og overfor den stedlige Partipresse.

Der blev under Festen afsunget forskellige Sange. En Sang for Damerne gjorde fortjent Lykke, ligesom en Sang fra „Brokkassen", hvori forskellige af Afdelingens mere prominente Medlemmer fik et lille Hib, blev modtaget med Forstaaelse.

Efter at Formanden havde budt Velbekomme, hævedes Bordet, og medens Salen ryddedes til Dansen, foretog Festens Deltagere Spadsereture i den dejlige Park og nød den smukke Sommeraften.

Der dansedes nu til den lyse Morgen, kun afbrudt af et fælles Kaffebord, og da Festen sluttedes, kunde dens Deltagere se tilbage paa en smuk og stilfuld Fest, præget af det gode Humør og det gode Kammeratskab.

Teknologisk Instituts Dagskole.

Kursus i Autogensvejsning

fra 20. til 29. August 1934.

Kursuset staar kun aabent for faglærte Smede og Maskinarbejdere.

Kursuset omfatter Forklaring af og Øvelser i Autogensvejsning af:

Tynd Plade: Pladejernsrør, Aftræksrør, Essekapper, Ventilationshætter m. m., samt Øvelser i Udfoldning af Pladearbejder.

Tyk Plade: Tilrettelægning og Svejsning af Beholderplade, derunder den ny Højresvejsning (lodret, vandret og „under op" Svejsning), Reparation af Revner i Kedelplade m. m.

Rørsvejsning: Stutse, T-Stykker, Kryds, Strømstutse (lige og skæve), Formindskelsesstykker, Flanger og Bunde.

Endvidere: Udregning og Fremstilling af Rørbøjninger (Halv-, Helretur- og S-Bøjninger).

Støbejern: Svejsning af Remskiver og Tandhjul, Opbygning af Tænder paa Tandhjul samt Svejsning af Motorcylinder i opbygget Ovn.

(Fortsættes Side 196.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
16215	Andersen, Carl Gøsta	Malmø	5. 4.01	Kbhvn. Afd.	6. 7.27	Kbhvn. Afd. 3	10. 3.34
6477	— Frederik F. Harald	Nøddebo	21.10.94	Hillerød	21. 2.14	Hillerød	30.12.33
11149	— Thorkild A. Halle	København	5. 7.07	Kbhvn. Afd.	22.10.26	Kbhvn. Afd. 9	3. 3.34
5658	Alsbjerg, Niels Helmuth .	—	28. 2.09	„ „	9. 2.34	„ „ 4	24. 2.34
1000	Bentzen, Ole	—	3. 5.13	„ „	17. 9.33	„ „ 14	10. 3.34
29543	Bilde, Erik Aage W. .	—	15. 5.10	„ „	4. 7.29	„ „ 14	17. 3.34
7303	Christensen, Holger	—	23. 3.84	„ „	5. 2.34	„ „ 6	14. 4.34
52829	— Johan Peter ...	Struer	12.10.03	„ „	3. 2.33	„ „ 13	3. 3.34
12025	Eriksson, Niels Hjalmar..	Stockholm	27. 1.00	„ „	13.11.26	„ „ 13	17. 2.34
1062	Erntgaard, Povl Gylling...	København	12. 6 13	„ „	6.10.33	„ „ 15	17. 3.34
50688	Fahlgren, Max Peter	—	9. 2.11	„ „	2.11 30	„ „ 13	3. 3.34
55691	Hansen, Christian	Magstrup	6. 3.15	Haderslev	10. 4.33	Tønder	17. 2.34
51774	— Oktavius	København	15.11.05	Kbhvn. Afd.	6.11.31	Kbhvn. Afd. 17	24. 2.34
52259	— Ove H. C. Hostrup	Randers	2. 3.13	„ „	8. 7.32	„ „ 8	10. 3.34
51217	Hartmann, Poul Albert J...	Berlin	26 4.04	„ „	29. 5.31	„ „ 13	17. 3.34
50113	Hendriksen, Eduard	København	4.12.11	„ „	7. 5.30	„ „ 13	24. 2.34
182	Jensen, Egon	—	25. 4.13	„ „	24. 7.33	„ „ 17	10. 3.34
4813	— Kai Julius S. ..	—	19. 2.97	„ „	26. 5.33	„ „ 2	3. 3.34
7472	— Kaj Ringkøbing	Ejby	6. 5.08	Holstebro	15. 2.29	Holstebro	30. 9.33
22494	— Peter.....	Mulsmark	22. 2.94	D. Elektr. Forb.	29. 3 27	—	14.10.33
54835	— Torben Richardt	Korsør	6. 2.10	Slagelse	1. 5.32	Korsør	16.12.33
24972	Jørgensen, Christian Elin..	Rødby Mark	18. 3.08	Rødby Havn	1. 1.33	Rødby Havn	31. 3.34
55983	Ingvortsen, Niels Søren ...	Gredsted	9. 9.10	Vejen	27. 8.33	Vejen	30. 9.33
18276	Johnsson, Edvard Henrik.	København	9. 2.07	Kbhvn. Afd.	2. 5 25	Kbhvn. Afd. 13	3. 3.34
52516	Johnson, Poul H. B. H. .	Høje Taastrup	22.12.13	„ „	7. 5.33	„ „ 14	3. 3.34
52830	Knudsen, Frederik.....	København	14.11.05	„ „	3. 2.33	„ „ 13	17. 3.34
24883	Kragelund, Gøtrik Adolf...	Flensborg	13.10.03	Teknisk Landsforb.	1. 6.29	Middelfart	31. 3.34
29434	Krogh, Morten	Skallerup	10. 1.07	Thisted	9. 4.27	Thisted	31. 3.34
22325	Lauridsen, Jørgen S. Vang	Anholt	27. 5.08	Silkeborg	18 2.29	Odense	25. 3.33
34198	Liebmann, Johannes Fr. J..	København	5.12.06	Odense	9.11.29	—	25. 3.33
18436	Lübbers, Willy M. Th. Johs	—	23. 1.06	Kbhvn. Afd.	4. 5.25	Kbhvn. Afd. 15	17. 3.34
5413	Madsen, Svend Erik	Vordingborg	6. 9 07	„ „	29. 1.34	„ „ 12	3. 2.34
25922	Nielsen, Gerner Jens G.	København	5.12.09	„ „	6. 9 29	„ „ 14	10. 3.34
53028	— Harald Bach...	Aarhus	23. 5.11	Aarhus	12.12.30	„ „ 13	10. 3.34
37120	— Henning Juul Ø.	Nyborg	25.12.10	Nyborg	4.11.30	„ „ 6	3. 3.34
36435	— Niels Peter D..	Maribo	16. 3.96	Kbhvn. Afd.	13. 7.23	„ „ 13	3. 3.34
31002	— Orla Emil H. ..	København	17.10.97	„ „	11. 3.34	„ „ 6	10. 3.34
22088	Ohlsson, Wilhelm	—	3. 4.08	Kalundborg	6. 4.29	„ „ 14	17. 3.34
33882	Petersen, Aage Verner...	Gundsølille	5. 8.12	Roskilde	9. 8.30	Roskilde	10. 2.34
36563	— Hans Henrik...	Kalundborg	4.10.09	Kbhvn. Afd.	8. 2.30	Centralafd.	2.12.33
22483	— Hans Max.....	Fraugde	29.11.96	Odense	5. 5 16	Helsingør	7. 4.34
19915	— Jens M. Alfred.	Odense	22. 4.93	Kbhvn. Afd.	10. 5.24	Kbhvn. Afd. 15	10. 3.34
1950	— Jens Ove.....	Bogense	19. 5.10	„ „	8.11.33	„ „ 14	3. 3.34
8167	— Valdemar Georg	København	14. 2.07	„ „	1. 5.26	„ „ 2	17. 3.34
51620	Rasmussen, Helge Edm. Prip	Frederiksberg	24. 1.12	„ „	6.10.31	„ „ 12	10. 3.34
5336	Sørensen, Jens H. Holger.	København	24. 5 93	„ „	26. 1.34	„ „ 2	17. 3.34
5654	— Johannes Peter.	Ørslev	2.10.80	„ „	23. 2.34	„ „ 2	10. 3.34
52664	Schmidt, Max Hermann .	Tømmerup	6. 5.12	„ „	3. 3.33	„ „ 14	17. 3.34
4527	Simonsen, Carl Flemming R.	Odense	23.11.03	Odense	1. 9.25	Odense	25. 3.33
34466	Svarrer, Poul	—	24. 8.08	—	21. 5.30	—	25. 3.33
25165	Svendsen, Erik.....	København	20.12.06	Kbhvn. Afd.	26. 5.28	Kbhvn. Afd. 13	10. 3.34

Andre Metaller: Kobber, Messing, Bronze og rustfri Plade.

Aluminium: Tynd Plade for Mejerikar og Mælkespande. Aluminiumsstøbegods (Krumtaphuse og Gearkasse m. m.).

Endvidere indøves *Skæring* af tynd og tyk Plade, Façonjern og Rør.

Der vil desuden blive holdt Foredrag om Svejsningens Teori, Svejseapparaternes Konstruktion og Reparation.

Instituttet disponerer over en stor Samling Snit af Svejseapparater, Vægtavler m. m. til Brug ved Undervisningen.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 80,00.* Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Instituttet udgivne „Autogen-Rørarbejde", Elevpris: 1 Kr., og „Smedebogen", Elevpris: 5 Kr.

Fortsættelseskursus i Autogensvejsning

fra 30. August til 1. September 1934.

I Tilslutning til ovennævnte Autogensvejsekursus afholdes et 3 Dages Fortsættelseskursus, der *kun* er aabent for Deltagere i tidligere afholdte Autogensvejsekursus.

Kursus omfatter videregaaende Undervisning i de samme Arbejder som ved de almindelige Kursus i Autogensvejsning, delvis efter Elevernes eget Valg af Emner.

Betalingen for et Kursus er *Kr. 30,00.*

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 23621	Bodi,	Gildberg Fr. A. Marius	(Kbhvn. Afd.)
- 52599	Kondrup,	Johannes Nikolaj	(—)
- 36822	Svendsen,	Svend Aage	(—)
- 26654	Hansen,	Elef Peter Chr.	(Odense Afd.)
- 6426	Nielsen,	Carl Alfred	(Roskilde Afd.)

Medlem Nr. 30969, Poul Johan Jensen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 10884 Andersen, Carl Marinus.
- 53826 — Laurits Peter.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 4614	Højrup,	Jacob	1.11.13
- 11531	Johansen,	Julius	15. 2.08

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 51468	Andersen,	Aage	15.11.30
- 14566	—	Aage Chreutsberg	1. 7.33
- 4809	—	Boris Henry Charles	27. 1.34
- 25937	—	Carl Joh. Valdemar	22. 7.33
- 10884	—	Carl Marinus	1. 4.33
- 53826	—	Laurits Peter	17. 6.33
- 8909	—	Willy A. Hesselbech	9.12.33
- 54656	Andreasen,	Bror Sv. Aug. Chr.	17. 2.34
- 31979	Christensen,	Svend Aage	5. 6.20
- 31099	Christiansen,	Axel Chr. Nørager	14.12.29
- 16782	Christophersen,	Axel	9. 8.30
- 52283	Hansen,	Carlo Hans	6. 5.33
- 20852	—	Jens Martin Eiler	3. 6.22
- 18013	—	Laurits	14. 5.21
- 30861	Jensen,	Chr. Christensen	25. 7.31
- 50087	—	Christian	14. 5.32
- 6425	—	Ernst Henn. Møller	9.12.33
- 32341	—	Holger	4. 9 20
- 30764	—	Ingwert Chr.	18. 2.22
- 13164	Jacobsen,	Gunnar Harry Erling	7. 8.26
- 29420	Kindberg,	Carl Chr.	13. 6.31
- 50128	Koch,	Orla	8.11.30
- 32405	Krogh,	Holger Andersen,	7.10.33
- 14683	Madsen,	Harald Nørregaard	16. 9.33
- 17057	Mikkelsen,	Frederik Gram	7.10.33
- 51756	Nielsen,	Eigil	29. 7.33
- 22820	—	Harald	3. 6.33
- 21474	—	Knud Gustav	14.11.31
- 19762	Neubert,	Otto Willy Franz	30. 8.30
- 30901	Petersen,	Carlo Gustav J. P.	14. 8.26
- 30154	Pofler,	Christian	25. 7.31
- 18731	Poulsen,	Carl C. O.	20.11.20
- 37197	—	Søren Aage Bach	19. 4.24
- 5849	Rasmussen,	Georg Hans	30. 9.33
- 5730	Richardt,	Sofus Gotthardt	6. 5.33
- 82	Sørensen,	Viggo Peter	5. 8.33
- 36138	Schmidt,	Christian Herman	23. 1.32
- 31114	Seidler,	Poul Rudolf Johs.	19. 8.33
- 4779	Sonne,	Emanuel	7.12.29
- 18049	Svendsen,	William Ernst	3.12.32
- 19230	Thomsen,	Robert Emanuel	6. 8.32
- 4349	Traulsen,	Peter	4. 3.22
- 19065	Wiinholt,	Chr. Peter	9. 4.32

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Rødby Havn: Formand og Kasserer Maskinarbejder Jørgen Nielsen, Havnevej 3, 2. Hverdage 5—6.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 10 AUGUST 1934 20. Aarg.

Politisk Appel.

I Ingeniørernes Medlemsblad har en Ingeniør for nylig givet Udtryk for Stolthed over, at Adolf Hitler i sin Tale i Radioen den 13. Juli med Henblik paa de overordentlig store økonomiske Vanskeligheder, som Tyskland er kommet ind i, takket være Nazisternes fuldkommen forfejlede Politik, har udtalt: Vore Kemikere vil hjælpe os. I Begejstring skriver Ingeniøren: „Vore Kemikere! Ikke Økonomerne og ikke Politikerne, men Kemikerne!"

At det er en Triumf for den moderne Ingeniørvidenskab, at dens Bistand paakaldes for at redde Tyskland ud af Vanskelighederne paa samme Maade, som Tilfældet var under Krigen, da Tyskland blev afskaaret fra Omverdenen, skal ikke benægtes, og vi forstaar godt, at en Mand, der tilhører Ingeniørstanden, er stolt herover. Men mon det nu alligevel ikke vilde være bedre for os allesammen, om det var Økonomerne og Politikerne, der tog Konsekvenserne af den uhyre, tekniske Udvikling og sørgede for, at det mægtige Produktionsapparat, som Ingeniørerne har skabt, kom den lidende Menneskehed tilgode? Thi Verdenskrisen løses ikke af Ingeniørerne. Respekt for dem, de har i Virkeligheden været langt forud for deres Tid, de har skabt næsten ubegrænsede Muligheder med Hensyn til at forsyne Menneskene med Livsfornødenheder i et Omfang som ingensinde før, skabt Muligheder for at højne Menneskenes Levestandard og deres Kultur, men en fornuftig Fordeling af de mange Livsgoder, som der nu mere end nogensinde før skulde være Adgang til, har det endnu ikke været muligt at gennemføre. Ingeniørernes banebrydende Tanker har foretaget deres Himmelflugt samtidig med, at Økonomer og Politikere var ude af Stand til at faa Herredømmet over den Kapital, uden hvis redelige Medvirkning Ingeniørernes Opfindelser ikke alene ikke bliver Menneskene til Gavn, men tværtimod til ubodelig Skade gennem den omfattende Arbejdsløshed, som et umoderne og ufuldkomment Fordelingssystem skabte.

Vi har altid anerkendt Betydningen af Rationaliseringen, fordi den gav Befolkningen nye Muligheder for at kunne faa Del i Livsgoderne, men naar Rationaliseringen nu skal bruges til at fæstne de økonomiske og politiske Forhold, som er Aarsag til Krisen med dens manglende Beskæftigelse for Arbejderne, saa kan vi ikke længere være med. Thi hvad vil det sige, at Kemikerne skal redde Tyskland? Det vil sige, at man skaber nyt Grundlag for, at den Afspærringspolitik, som Tyskland er det fornemste Udtryk for, befæstes, og at Mulighederne for frit Handelssamkvem og for mellemfolkelig Forstaaelse tilintetgøres.

Det er ikke Ingeniørerne, Kemikerne, der nu skulde redde os ud af Miseren, det burde være Økonomerne og Politikerne. Vi skal dog foreløbig lade den første Kategori ude af Betragtning. I Modsætning til Ingeniørerne, der har ladet deres Laboratorieforsøg og Eksperimenter være upaavirkede af partipolitiske Anskuelser, synes Nationaløkonomerne ikke at kunne frigøre sig herfor, saaledes at de ikke i samme Grad som Ingeniørerne har kunnet optræde paa samme

Linie eller supplerende hinanden. Tværtimod er der Strid indenfor Økonomernes Lejr, hvad der er saa meget mere uheldigt, som det her drejer sig om en nyere Videnskab, hvis Dyrkere i fælles Samarbejde burde have formaaet at være mere vejledende for Politikerne, end Tilfældet er blevet.

Dertil kommer, at Nationaløkonomerne ofte er for teoretisk prægede og undlader at tage de praktiske Forhold med i Betragtning, som uvilkaarligt øver deres Indflydelse paa Resultaterne, ja, vel iøvrigt i visse Tilfælde i overvejende Grad. Her forekommer det os, at Ingeniørerne langt bedre har formaaet at forene Teori og Praksis. Et lille Eksempel fra den seneste Tid: En Universitetslærer i Nationaløkonomi har f. Eks. betegnet „Dansk Arbejde"-Bevægelsen som „en af de mest samfundsødelæggende Bevægelser, der nogensinde har eksisteret". Man tager sig uvilkaarligt til Hovedet og spørger, om det er ens eget eller Universitetslærerens, det er galt fat med. Thi det kan vel ikke være i Strid med den moderne økonomiske Videnskab, at et lille Land som vort foretrækker sine egne Produkter, naar Prisen ikke er højere, og Kvaliteten ikke er ringere. Skulde et saadant Ræsonnement være uforeneligt med moderne økonomisk Videnskab, maa vi have Lov til at sige: Vorherre bevare os for den.

Naar hertil kommer, at den samme Universitetslærer ved eller i hvert Fald burde vide, at hele den Afspærringspolitik, der nu føres, og som Danmark i Selvforsvar ogsaa har maattet slaa ind paa, er blevet i høj Grad beklaget af „Dansk Arbejde"s ledende Folk, og at disse i Virkeligheden paa lige Fod ønsker det størst mulige Samkvem mellem Landene, altsaa ogsaa mellem Danmark og Udlandet, saa har den citerede Udtalelse intet med Videnskab at gøre, men maa sættes i Klasse med den letkøbte politiske Agitation, som vor Tid desværre i saa høj Grad er Vidne til.

Men hvem skal da redde os ud af Uføret, naar vi kommer til det Resultat, at Ingeniørerne har skabt de fornødne Muligheder for forøget Livslykke, uden at de kan blive udnyttede, og Nationaløkonomerne ikke i Enighed kan øve en afgørende Indsats, samtidig med, at Kapitalmagten lader haant om Menneskeværd og Menneskelykke? Der er jo dem, der regner med, at Privatkapitalismen staar for Fald, og at vi er i Færd med glide ind i en Tilstand, hvor det er Staten, der, hvadenten den nu hviler paa demokratisk Grundlag eller paa Diktaturet, er i Færd med at fravriste Privatkapitalismen dens uhyre Magt. Man lader sig ofte forlede til at tro, at den Statskontrol og den Statsadministration, som nu bliver indført her og der, snart vil blive efterfulgt af det fulde Herredømme over den Kapital, som er nødvendig for at kunne bringe Samfundsøkonomien paa Fode. Et saadant Ræsonnement er fejlagtigt.

Der er for saa vidt ingen Tvivl om, at Privatkapitalismens manglende Evne til at udnytte det rationaliserede Produktionsapparat, at skabe Omsætning og et tilfredsstillende Fordelingssystem efterhaanden vil medføre Likvidation af Privatejendomsretten, men der vil sikkert gaa lange Tider, antagelig flere Generationer, inden der kan være Tale om, at Privatkapitalismen virkelig er kommet under Kontrol. Blot nogen Bedring i Verdensøkonomien vil paany stive Privatkapitalismen af, og det vil fortrinsvis blive i Krisetiderne, der maa forventes at blive stadig mere langvarige og omfattende, at de politiske Fremstød overfor Privatkapitalen kan øves, men saa drejer det sig rigtignok ogsaa om, at det gøres paa rette Maade, og for Arbejderne først og fremmest om at holde sammen, og holde sammen fagligt og politisk. En Splittelse af Arbejderne vil uvægerligt medføre det samme, som Tilfældet foreløbig er blevet i Tyskland, ikke alene at Arbejderne mister deres Selvbestemmelses- og Medbestemmelsesret, men ogsaa, at Privatkapitalismen konsolideres; thi det er, naar alt kommer til alt, ikke Hitler, der regerer Tyskland, selvom han nu baade er Præsident og Kansler, men det er den tyske Sværindustri; det er saadanne Folk som Krupp og Thyssen, der bestemmer Farten. Ikke mindst bør Fagforeningsfolkene gøre sig klart, at i en Krisetid som den nuværende er Fagforeningernes Evne til at øve en positiv Indsats begrænset mere end ellers, fordi Fagbevægelsen, naar alt kommer til alt, er afhængig af Privatkapitalismen, d. v. s. afhængig af, at denne sætter Produktion og Omsætning i Gang.

Derfor kræver Tiden af Arbejderne, at de er afgjort politisk indstillede, ogsaa fordi de øvrige Samfundsklassers Indstilling i disse Tider i stigende Grad bliver politisk betonet. Derfor er det ikke nok for Fagbevægelsen at opretholde kollektive Overenskomster og søge udnyttet de tilvejebragte, men ikke tilstrækkelige Beskæftigelsesmuligheder, til at faa Krisens Skader reparerede. Det er i Virkeligheden mere end nogensinde nødvendigt, at Fagbevægelsen erindrer sig sin politiske Oprindelse fra den internationale Arbejderforening i 1871 og udvikler og befæster det Samarbejde, som stadig har været mellem den faglige og den politiske Bevægelse, efter at disse voksede ud som 2 Grene paa den samme Stamme.

Det er for tidligt at skrive de senere Aars Fagforeningshistorie, men lad os alligevel huske, hvad der skete i 1931. Vi stod da ved Begyndelsen til flere Aars omfattende og dybtgaaende Krisetid. Arbejdsgiverne benyttede straks Lejligheden til at sætte ind overfor Arbejderne for at forringe disses Løn- og Arbejdsbetingelser, og i klar Erkendelse af, at det kunde blive skæbnesvangert paa dette Tidspunkt at tage en Storkamp, foretoges det Tilbagetog, der paa samme Maade, som naar en Hær maa gaa tilbage, fremkaldte megen Misfornøjelse hos dem, der skulde deltage i Tilbagetoget, men Tiden siden har vist, at det var det rigtige.

En fremragende Politiker har sagt noget i Retning af, at en Reformist er en, der tager imod mindre, end han finder berettiget, men til Gengæld sørger for at opnaa alt, hvad der er muligt. Saaledes øvede vi da ogsaa vor Indsats i 1931 ved ikke at nøjes med at foretage et lønmæssigt Tilbagetog, uden samtidigt at sætte ind for Gennemførelse af, hvad der var muligt paa andre Omraader, for derefter at gaa ind i Krisen med vor fulde organisationsmæssige Styrke i Behold.

Men Tiden gav Arbejdsgiverne Vinden paa Ryggen, og vi var ikke kommet gennem Vanskelighederne indtil nu med vore Overenskomstforhold ordnede til 1. Februar 1937, om ikke vort politiske Parti og den siddende Arbejderregering havde øvet sin Indsats til Støtte for en Fagbevægelse, der selv om den er nok saa stærk, dog altid vil være svagere, naar den Beskæftigelse udebliver, der er den nødvendige Baggrund for alt fagforeningsmæssigt Arbejde. At man saa fra enkelte Fagforeningshold har ment, at uden Hensyn til de ændrede økonomiske Tilstande var det muligt at drive Fagforeningspolitik, tilsidesættende ethvert Hensyn til berettigede Samfundsinteresser, og derfor kom i Kollision ogsaa med de politiske Interesser, saaledes at Regeringen maatte sætte Tingene paa Plads, kan ikke berettige til Misfornøjelse med Regeringen, men burde give Anledning til nødvendig Selvkritik. Naar Fagbevægelsen heller ikke har været i Stand til ved egne Kræfter at rette saadanne Skader, som utvivlsomt burde rettes, ja, saa er det kun manglende Selverkendelse, der bevirker Kritik af den Regering, som tvungen af Forholdene maa raade Bod paa de Mangler, som Fagbevægelsen selv skulde have rettet.

Et lovgivningsmæssigt Indgreb kan ogsaa gøre sin Nytte som et Memento til en fri Fagbevægelse, der ganske vist undertiden kan føle sig noget bunden af det bestaaende Arbejdsretsgrundlag, men som ogsaa til Tider glemmer, at vor Modpart, Arbejdsgiverne, paa samme Maade er bunden.

Den langt overvejende Del af de danske fagorganiserede Arbejdere forstaar da ogsaa Værdien af den politiske Indsats, saa meget mere som de selv udgør en meget væsentlig Del af det politiske Parti. Vi vil henvise de faa, der synes, at Parti og Regering undertiden gaar vore fagforeningsmæssige Interesser for nær, til, hvad Dansk Arbejdsgiverforenings Formand den 26. Juni udtalte til en Forsamling af Arbejdsgivere:

„Overfor Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling har jeg peget paa den inderlige Forbindelse mellem Organisation og Politik paa Arbejdernes Side, og jeg har heller ikke lagt Skjul paa, at det derved til en vis Grad er lykkedes Regeringsmagten at trænge ind paa vort Omraade med Hensyn til Lønningernes Tilrettelæggelse ikke alene ved en saadan Foranstaltning som Lockoutloven af 1933, men paa de efterhaanden ret udstrakte Felter, hvor Stat og Kommune faar det afgørende Ord m. H. t. Lønnen, f. Eks. ved alle offentlige Arbejder eller ved Beskæftigelse indenfor Virksomheder, der helt eller delvis er afhængige af Monopolindrømmelser fra Regeringens Side.

Jeg understreger derfor her Betydningen af, at det er vore Medkontrahenter, Fagforbundene, der i høj Grad gennem deres Repræsentanter paa Tinge har taget sig Herredømmet over disse Forhold, og det af Statsministeren paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling saa eftertrykkeligt bekræftede Sammenhør af Fagbevægelse og Politik er netop en af de Kendsgerninger, som man vel altid har været vidende om, men efter min Mening ikke har forstaaet at vurdere tilstrækkeligt dybt. . . . . .

I Øjeblikket er det saaledes, at 30 af Socialdemokratiets Folk i Folketinget og 6 i Landstinget er tilknyttet Fagforeningsbevægelsen med selve Hr. Nygaard i Spidsen, medens Dansk Arbejdsgiverforening ikke har et eneste Medlem paa Tinge, der til Punkt og Prikke er inde i Forholdene og kan tale vor Sag.

. . . . . Ligegyldigt hvilket Parti, vi staar tilsluttet, bør vi forlange af de Folk, som vil ind paa Tinge og ønsker vore Stemmer, at de giver os betryggende Tilsagn om at varetage vore særlige Interesser, saaledes at de overfor deres Parti kræver sig frit stillet i disse Spørgsmaal. Det maa være indlysende for alle, at uanset hvor man staar

med sine partipolitiske Meninger om Samfundets Indretning paa alle andre Omraader, maa Spørgsmaalet om, hvad der skal foretages erhvervsøkonomisk set i Spændings- og Samarbejdsforholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, betragtes for sig selv, og det er vel næppe for meget forlangt af danske Arbejdsgivere, naar de kræver at have Repræsentanter paa Tinge, som er paalidelige og sikre i disse Spørgsmaal."

I Samarbejde med det politiske Arbejderparti er den danske Fagbevægelse naaet længere frem end Fagbevægelsen i de fleste andre Lande, men mon det ikke vilde være uheldigt for Arbejderne paa et Tidspunkt, hvor Arbejdsgiverforeningen som saadan er i Færd med at komme til politisk Erkendelse, at Fagbevægelsen løsnede Forbindelsen med det politiske Parti. Vi frygter ikke for, at de yderst faa, som søger at svække Samarbejdet mellem Fagbevægelsen og det politiske Parti, vil faa Grenlyd, saa meget mindre som nogle af dem, nemlig Kommunisterne, gør Fagbevægelse og Politik fuldkommen uadskillelige, men derfor er det ingen Skade til at se, hvorledes vor Modpart bedømmer Stillingen, eller at vi gennem en yderligere Styrkelse af det fagpolitiske Samarbejde søger at imødegaa de politiske Kræfter, som Arbejdsgiverforeningen nu søger at vække til Live.

Solgt og forraadt.

Den nye tyske Arbejdsret i Praksis.

Af *Hans Bauernsohn.*

Den nye tyske Arbejdsret kan lige saa lidt sammenlignes med Arbejdsretten i de demokratiske Stater som hele den retslige Stilling overhovedet. Thi i det tredje Rige findes der ingen absolute Retsbegreber længere.

„Der gives ingen objektiv, kun en subjektiv Ret. Ret er, hvad der tjener Folket!" Denne Udtalelse af den berygtede Fagforeningsrøver Dr. Ley karakteriserer Situationen i Tyskland fuldstændig. Thi den subjektive „Ret" vil altid være paa den Stærkeres Side, og i en fascistisk regeret Stat vil det altsaa sige paa Arbejdsgiverens Side. Og det var jo til syvende og sidst ogsaa Hensigten med Omvæltningen indenfor alle de Institutioner, der oprindelig var skabt til Arbejderens Værn. Vi har i tidligere Artikler vist, hvorledes Fagforeningen blev til en Fornøjelsesforening „Kraft gennem Glæde", hvorledes Bedriftsraadet blev til „Tillidsmandsraadet", og hvorledes Arbejdsdomstolenes Opgaver for største Delens Vedkommende blev overdraget til de „fra oven" udnævnte „Arbejdsværger", de saakaldte „Treuhänder der Arbeit".

En Række af Eksempler fra den tyske Arbejders Liv skal i Dag sætte os i Stand til at danne os selv et Billede af, i hvilket frygteligt Omfang de tyske Arbejdere allerede er gjort retsløse, og i hvilken Udstrækning de Institutioner, hvis Opgave var at værne Arbejderne, nu er med til at gøre Arbejderen til Slave.

Vore Eksempler stammer dels fra den tyske Dagspresse — dels er de bleven meddelt os af illegalt arbejdende tyske Venner. Ved Udarbejdelsen af denne Artikel har vi derimod ikke kunnet støtte os til Materiale fra Fagforeningerne. Medens det tidligere, før Hitlers Sejr, var almindeligt at offentliggøre Arbejdsretssager af mere almen Betydning i den tyske Fagforeningspresse, søger man nu i dennes Spalter forgæves efter saadanne Meddelelser. *Forfatteren af denne Artikel har gennemset over Hundrede Eksemplarer af de mest forskellige tyske Forbundsblade uden at finde en eneste Omtale af Arbejdsrets- eller Voldgiftssager o. s. v.*

Dette Faktum er forklarligt nok. For det første indankes der nu kun meget faa Sager for Arbejderdomstolene i Forhold til før, da disse Domstole nu kun maa behandle Protester mod Opsigelser og Afskedigelser uden Varsel. For det andet er der ikke ret mange Arbejdere, som tør gaa til Retten med deres Klage, selv om de er overbevist om at have lidt Uret, thi de skal i Forvejen have en Erklæring fra „Tillidsmandsraadet", hvori det hedder, at „Tillidsmandsraadet" uden Resultat har behandlet Klagerens Opsigelsessag.

At faa en saadan Erklæring fra de nye Tillidsmandsraad er imidlertid ikke saa let, da disse jo skal varetage Arbejdsgiverens Interesser lige saa vel som Arbejderens. Den, der gaar til Tillidsmandsraadet, risikerer altsaa, at han alligevel bliver „fyret", men desuden vil han maaske faa at bestille med den af os tidligere omtalte „Æresdomstol", som for al Fremtid kan vanskeliggøre, ja, endog umuliggøre hans Eksistens.

Ogsaa Medlemmerne af Tillidsmandsraadet nægter i de fleste Tilfælde at bistaa den uretfærdigt behandlede Arbejder, idet de udsætter sig selv for den samme Behandling.

Netop i disse Dage berettes der om et særlig ondartet og oplysende Tilfælde af en saadan uretfærdig Behandling.

Paa et nylig afholdt Bedriftsmøde i et Firma i Brunsvig (Gockel & Niebuhr) talte Lederen af det juridiske Kontor indenfor den tyske Arbejdsfront om de i nævnte Virksomhed bestaaende Divergenser. *Ledelsen for Arbejdsfronten havde maattet gribe ind og fjerne det hidtidige Tillidsmandsraad fra Virksomheden, da det havde vist sig at være uskikket. Tillidsmandsraadet havde ikke ligeligt repræsenteret Arbejdsgiverens og Arbejdernes Interesser.*

Kan man under disse Forhold undre sig over, at

de tyske Arbejdere i Reglen undlader at henvende sig til Bedriftens Tillidsmandsraad? Eller kan man maaske undre sig over, at en Arbejder, som søgte Støtte hos sit Tillidsmandsraad, modtog et Brev som følgende:

.....myndighed.
Tillidsmandsraadet. *Hamburg, den...*

Til Herr.....
her.

Ang. Protest mod Opsigelse.

Du har protesteret mod den af .....myndigheden afgivne Opsigelse. Tillidsmandsraadet nægter af følgende Grunde at godkende din Indsigelse.

Afskedigelsen er at betragte som en social Foranstaltning og anerkendes fuldtud af Tillidsmandsraadet som saadan. Paa din Arbejdsplads vil nu blive sat en Folkefælle, der har været arbejdsløs i lang Tid. Det er en Selvfølge, at der gives den paagældende Folkefælle, der har indlagt sig Fortjenester ved at sætte Liv og Sundhed ind for et bedre Tyskland, en Fortrinsret. Medens du med mæt Mave solede dig i den forsvundne demokratiske Republiks Talmi-Glans og trak Nathuen ned over Ørene, blev vore halvt udhungrede SA-Mænd og Partifæller jaget gennem Gaderne som Harer og skudt ned med Revolverskud, dolket eller sparket af Folkefæller, som var ophidset af Pamperne og de jødiske Bladsmørere.

Tænk engang paa, om du overhovedet havde haft noget at spise, hvis ikke Adolf Hitler var kommet til Magten?

Den nationalsocialistiske Bevægelses Styrke ligger i dens Medlemmers urokkelige Tro paa Føreren. Ogsaa du bør tro. Og naar Adolf Hitler har sagt: Om fire Aar er der ikke længere nogen Arbejdsløse, saa tro det. Du hører ogsaa til dem, der indenfor en overskuelig Tid atter vil faa Løn og Brød. Du skal heller ikke gøre dig nogen større Tanker om, at du nu ved din Afskedigelse mister Retten til Pension. Se engang paa det nationalsocialistiske Program, hvis Punkt 15 lyder:

„Vi kræver en vidtgaaende Udvikling af Aldersforsørgelsen".

Dette betyder ganske simpelt for dig: Naar du har arbejdet hele dit Liv, vil der blive sørget for, at du kan faa en sorgløs Livsaften. Prøv derfor at blive Nationalsocialist, derved tjener du ikke blot dig selv, men ogsaa vort fælles tyske Fædreland.

Af ovennævnte Grunde nægter vi at anerkende din Indsigelse mod Opsigelsen.

Heil Hitler! (Underskrift)
Medlem af Tillidsmandsraadet.

I ovenstaaende Skrivelse har vi udeladt alle nærmere Betegnelser, der kunde give Oplysninger om Brevets Modtager, for ikke at udsætte vor Hjemmelsmand, der endnu befinder sig i Tyskland, for Fare, men vi erklærer, at ovenstaaende Skrivelse har været forelagt os i Original.

Men for de tyske Magthavere er den Virksomhed, Tillidsmandsraadene udøver med Hensyn til at berøve Arbejderne deres Rettigheder, ikke tilstrækkelig. Derfor forsøger de ogsaa paa andre Maader at gøre de tyske Arbejdere møre.

Saaledes bekendtgjorde Ledelsen for den tyske Arbejdsfront fornylig, at Arbejdet i de tyske Fabrikker m. m. fremtidig skulde paabegyndes med en „Appel" ligesom i Militæret. Ved denne Appel har den enkelte Arbejder Ret til at træde frem foran Fronten og fremsætte sine Besværinger over Arbejdsgiveren. Man kan nok forestille sig, hvad dette vil resultere i, naar man tænker paa, hvad der vil hænde en Soldat, der under Appellen traadte frem foran Fronten for at beklage sig over sine Foresatte.

Desuden skal der ved denne Morgenappel afgives en Parole eller et Feltraab for den paagældende Arbejdsdag, som f. Eks. følgende: „Hvad spørger jeg om Gods og Guld, naar jeg er tilfreds!" o. s. v.

Dr. Ley regner med, at denne Appel vil bringe en yderligere Nedgang i Tallet af Processer for Arbejdsdomstolene. Dog — den sidste Rest af de Modige, som alligevel vover at henvende sig til disse, vil af Dommerne dèr blive belært om noget bedre. Vi gengiver her en Række særlig karakteristiske Domme fra tyske Arbejdsretter. Enhver uhildet Læser vil under Gennemlæsningen glæde sig over ikke at være tysk Arbejder.

Mistanke for marxistisk Sindelag er Grund til Opsigelse uden Varsel.

(Arbejdsretten Berlin, Kammer 28/31 AG 361/33).

En Arbejder blev af den nationalsocialistiske Tillidsmand opfordret til at abonnere paa Nazibladet „Der Angriff". Han afslog det med en Bemærkning om, at han holdt et andet Blad. Derefter blev han afskediget paa staaende Fod. Han klagede og forlangte Skadeserstatning. Arbejdsretten afviste hans Klage og godkendte Opsigelsen uden Varsel.

I Dommens Præmisser hedder det, at de nazistiske Medlemmer af det daværende Arbejderraad var pligtige til at gennemføre den af Arbejdsfronten paabudte „Rensning" af Bedriften. *For den afskedigede Arbejders Vedkommende var det tilstrækkeligt til Motivering af Opsigelsen, at han var mistænkt for at have marxistisk Sindelag, selv om det senere skulde vise sig, at Mistanken ikke var berettiget.*

»Overarbejde behøver ikke at aflønnes«.

(Arbejdsretten Berlin, Kammer 3, Nr. 7. AG 536).

Et nazistisk Bladforetagende beskæftigede en Filialleder, der maatte arbejde mange Timer over uden at faa Betaling derfor. Da Tjenesteforholdet blev opløst, gjorde Vedkommende Brug af sin Ret til at faa udbetalt den skyldige Sum. (Denne Ret blev indført før Hitlers Sejr). Arbejdsretten afviste den Paagældendes Klage. I Domspræmisserne hedder det:

„Et nationalsocialistisk Bladforetagende maa gaa ud fra, at det af dets Funktionærer ydede Arbejde

er betalt med den fastsatte Løn, ogsaa i de Tilfælde, hvor stor Travlhed nødvendiggør Overarbejde".

Naar Nazisterne kræver en Arbejder afskediget.

(Landsarbejdsretten Kønigsberg, Sag Nr. 8 S. 328/33).

Naar Formanden for det nazistiske Bedriftsraad forlanger øjeblikkelig Afskedigelse af en Arbejder, der mistænkes for statsfjendtlig Indstilling, kan man ikke mere forlange, at Arbejdsgiveren fortsat skal beskæftige vedkommende Arbejder. Den øjeblikkelige Afskedigelse er derfor berettiget.

Arbejdsretten selv skal ogsaa lystre.

(Arbejdsretten i Køln, Sag Nr. 4. AG 614/33).

Den nødvendige Afgørelse af, hvorvidt der hos en Arbejder er stats- eller samfundsfjendtligt Sindelag tilstede, træffes af Regeringspræsidenten. Hans Udtalelser herom er bindende for Arbejdsretten.

Fædrelandets Tak.

(Arbejdsretten Berlin).

En Krigsinvalid, som paa Grund af sin Invaliditet nyder særlig Beskyttelse med Hensyn til Opsigelse, var bleven afskediget, fordi han havde fremsat antinationale Udtalelser.

Arbejdsretten afviste Klagen med følgende Motivering:

„De tyske Arbejdsgiveres Skæbne i deres frie økonomiske Virksomhed er med Hensyn til Trivsel eller Fordærv nøje forbundet med den nationale Regerings videre Bestaaen. Derfor er enhver politisk Rørelse, der gaar ud paa at fjerne den nationale Regering, ogsaa rettet mod Arbejdsgiveren. Man kan derfor ikke med Rette forlange af ham, at han skal opretholde den paagældende Krigsinvalids Arbejdsforhold".

»De kan gaa straks«.

(Arbejdsretten Kiel).

En Husassistent kom i Modsætningsforhold til Fruen i Huset. Hun havde 14 Dage i Forvejen anmodet om og ogsaa faaet Udgangstilladelse en bestemt Aften. Den paagældende Dag tog Fruen pludselig Tilladelsen tilbage med en Bemærkning om, at hun selv skulde ud. Under det derpaa følgende Opgør, hvori ogsaa Husherren deltog, sagde han til Husassistenten: „Det er bedst, at De straks forlader Huset!" Husassistenten fulgte denne Besked, pakkede sin Kuffert og forlod Pladsen. Derefter indstævnede hun sin Arbejdsgiver, hvor hun havde været beskæftiget i 4 Aar, til Betaling af Løn efter Opsigelsesfristen. Arbejdsretten afviste hendes Klage, da der forelaa en Opløsning af Tjenesteforholdet i gensidig Forstaaelse. (!)

Arbejdsvægring.

(Arbejdsretten Kiel).

En Husassistent var ansat som Pige for en Del af Dagen. I Kontrakten hed det, at Arbejdstiden skulde slutte Kl. 5 om Eftermiddagen. En Dag forlangte hendes Madmoder, at hun skulde arbejde længere, hvilket Pigen nægtede under Henvisning til Kontrakten, idet hun bemærkede, at hun allerede havde arbejdet 8 Timer. Hun blev afskediget paa staaende Fod og krævede sig ved Retten genindsat i sin Stilling. Arbejdsretten afviste hendes Klage, da hendes Optræden var ensbetydende med Arbejdsnægtelse, og da der ikke gaves 8-Timersdag for Husassistenter.

Ubetalt Overarbejde.

(Arbejdsretten Kiel).

En Rengøringskone, der havde været beskæftiget 11 Aar i samme Firma, blev afskediget uden Varsel, da hun vægrede sig ved at banke Tæpper efter Fyraften uden Betaling. Hun krævede ved Retten Overholdelse af den fastsatte Opsigelsesfrist.

Arbejdsretten afviste hendes Klage, idet hun var pligtig til at banke Tæpperne. Naar hun ikke kunde naa det indenfor sin almindelige Arbejdstid, maatte hun gøre det i sin Fritid, uden at gøre Udførelsen af dette Arbejde afhængig af Ekstrabetaling. Da hun ikke havde gjort dette, var hendes Afskedigelse sket med Rette.

Under denne Retsforhandling gav Formanden for Arbejdsretten udtrykkelig til Kende, at den tyske Arbejdsfront ikke var nogen Kamporganisation som de tidligere Fagforeninger, men at den ogsaa skulde varetage Arbejdsgivernes Interesser.

Arbejderen skal holde Mund.

(Arbejdsretten Kiel).

En Gartner, der var anerkendt som en dygtig Fagmand, udplantede en Dag Blomster. Hans „Chef", der ikke var Fagmand, og med hvem han ikke stod paa nogen fredelig Fod, befalede ham at foretage Udplantningen paa en anden, ufagmæssig Maade. Dette nægtede Gartneren under Henvisning til sin faglige Uddannelse. Derefter blev han øjeblikkelig afskediget. Arbejdsretten afviste Gartnerens Klage over Opsigelsen med følgende Motivering:

„Retten gaar ud fra Rigtigheden af, at Klageren havde modsat sig sin Arbejdsgivers Anordninger under Henvisning til sin faglige Uddannelse som Gartner. Men denne Omstændighed formaaede ikke at ændre noget i det Forhold, *at Klageren var underordnet og derfor i ethvert Tilfælde skulde holde sin Mund, naar hans Arbejdsgiver eller dennes Stedfortræder afgav en Ordre.* Klagerens Optræden stod i Modstrid med al Sædvane indenfor Arbejdsdisciplinen. Derfor kunde man ikke forlange af Arbejdsgiveren, at han fortsat skulde beskæftige Gartneren".

Dette lille Udvalg af Eksempler fra den tyske Arbejders daglige Kamp maa være tilstrækkelig til at give et Overblik over hans tunge Lod som retsløs Slave. Men vi vil ikke slutte dette Kapitel uden at omtale nogle andre Ting, der er af stor Vigtighed for Bedømmelsen af hele Situationen.

Som bekendt er den tyske Arbejders sociale Stilling omtrent sunket ned paa samme Niveau som en

kinesisk Kulis. De, der er i Arbejde, tjener ikke nok til at underholde deres Familie menneskeligt, og de, der faar Understøttelse, maa yde haardt Tvangsarbejde som Vederlag.

Under disse Omstændigheder er det forklarligt, at de Fortvivlede stadig paany forsøger at skaffe sig visse Biindtægter. I Reglen sker dette ved at udføre hemmeligt Arbejde — „Fusk".

Med dette Arbejde kan naturligvis intet ordnet Samfund, der vil yde sine Borgere en ordentlig Tilværelse eller en menneskeværdig Understøttelse, affinde sig. Men hvad der sker i denne Henseende i det tredje Rige er ligefrem barbarisk.

Vi har liggende foran os en Dom, afsagt af Retten i Breslau over en Arbejdsløs, der havde lavet „Fusk" og derved ialt modtaget et Beløb paa 32,50 for meget i Understøttelse. *Han blev dømt til tre Aars Tugthus og tre Aars Ærestab.*

En anden Arbejdsløs fik for et lignende Forhold tre Aars Fængsel.

En Person V. i Breslau, som modtog Understøttelse, forsøgte at skaffe sig Biindtægter ved at sælge Kartofler. Han idømtes 1 Aars Tugthus.

Alle de Dømte blev straks indsat til Afsoning af Straffen.

— — —

Dette lille Strejftog gennem den nye tyske Retspleje giver et ligefrem rystende Indblik i den tidligere saa frie og stolte tyske Arbejders Liv.

Undertrykt, retsløs, berøvet sin Ære, truet og forfulgt af alle offentlige Instanser, halvt udhungret og altid med det ene Ben i Fængslet staar han dèr, omgivet af Spioner og Angivere.

„Spionvæsenet og Angiveriet i Tyskland er en af de værste Foreteelser i de senere Aar....." udtalte Gleiwitzer Arbejdsretten i Præmisserne til en Dom fornylig.

Og foreløbig er der ikke til at se nogen Ende paa Tyranniet. Foreløbig maa den tyske Arbejder bøje Nakken under det Aag, der er lagt paa ham af de store Undertrykkere i Regeringen og de smaa i Arbejdsfronten. Af og til kommanderes han til et Møde. Hvad der gaar for sig dèr, fremgaar af en Befaling til Medlemmerne af „Arbejdsforbundet for de grafiske Fag" i Berlin:

„Virksomhedens Personale samler sig efter Arbejdets Slutning og marcherer derfra i sluttet Trop til Sportspaladset.....NSBO-Fanerne fra Berlins Trykkerier samles Kl. 7 i Sportspaladsets „Bierschwemme". Forbundslederne er ansvarlige for, at Personalet møder saa fuldtalligt som muligt..."

Ved denne Marchbefaling drejer det sig ikke om en Hitlerfest, en Gadedemonstration eller en Udflugt, men om et „Generalmedlemsmøde" i ovennævnte Forbund, der fandt Sted den 9. Februar d. A. i Berlin.

Selvfølgelig havde Medlemmerne intet at sige dér. Der blev holdt en Tale for dem, hvori de udtrykkelig blev gjort opmærksom herpaa. Saa fik de Lov at skrige Heil Hitler og synge Horst-Wessel-Sangen. Dermed var det forbi.

Er det da for meget at paastaa, at „den tyske Arbejder er solgt og forraadt af Nazisterne?"

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

19. (16. ordinære) Kongres.

Den 2., 3. og 4. August afholdt Dansk Former- og Støberiarbejderforbund Kongres i „Folkets Hus" paa Enghavevej i København.

55 Delegerede, 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer, Forbundsrevisorerne samt 6 inden- og 3 udenlandske Gæster var mødt. Endelig var den socialdemokratiske Presse repræsenteret med 1 Mand for Hovedstaden og 1 for Provinspressen.

De danske Gæster var: For De samvirkende Fagforbund *Vilhelm Nygaard,* for Centralorganisationen af Metalarbejdere og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *Johs. Kjærbøl* og *A. Johansen,* for Dansk Jern- og Metalsliberforbund *Aage Sørensen,* for Specialarbejderforbundet ved Skibsværfterne *L. Møller,* for Dansk Metaltrykkerforbund *H. Bjerring* og for Privatbanernes Lokomotivmandsforbund *N. Th. Brix.*

De udenlandske Gæster var: For Svenska Gjutareförbundet *Oskar Berg* og *Knut Göthberg* og for Norsk Formerforbund *Ludv. Johansen.*

Inden Kongressen sluttede, ankom følgende Gæster: For Svenska Gjutareförbundet Formanden *Sven Ekström* samt *A. Hammergren* og *Ernst Ekstrand.* For Norsk Formerforbund Hovedkasserer *E. Nyhus.*

Kongressens festlige Aabning indlededes med, at Formernes københavnske Sangkor hilste Kongressen med Sange, hvorefter Formanden bød Velkommen.

Herman Hansen, Forretningsudvalget, og Hovedbestyrelsesmedlem *Jens Skou,* Horsens, valgtes til Dirigenter. Samtlige Mandater godkendtes, og derefter hilste Gæsterne paa Kongressen.

Der valgtes derefter et Lønningsudvalg, et Lovudvalg og et Udvalg til Optælling af Stemmesedler.

Dermed var første Formiddagsmøde til Ende, og om Eftermiddagen aflagde Formanden Beretning over den 5-aarige Periode. Denne vil i Kongressens Protokol fremkomme i sin fulde Ordlyd.

Debatten blev ført paa en saglig og urban Maade og var præget af Hensyntagen til saavel fagligt som politisk vanskelige Tider. Beretningen vedtoges med 52 Stemmer mod 3.

Hovedbestyrelsen foreslog følgende Resolution:

Kongressen erklærer, at den Virksomhed, som Formernes Afdeling af „Revolutionær faglig Opposition" har udfoldet, bl. a. ved Udgivelsen af det saakaldte „Formernes Oplysningsblad" og øvrige

Optræden paa Forbundets Afdelingers Generalforsamlinger og Møder, har været i høj Grad uoverensstemmende og nedbrydende overfor Forbundets Formaal, Love og hele Virksomhed.

Kongressen anser derfor Medlemsskab i Formernes Afdeling af „Revolutionær faglig Opposition for uforenelig med Medlemsskab i Dansk Former- og Støberiarbejderforbund og opfordrer Medlemmerne af nævnte Opposition til at afvikle deres Medlemsskab deri.

Resolutionen vedtoges med 33 Stemmer mod 22. Hovedbestyrelsen deltog ikke i Afstemningen.

Hovedkasserer Ludv. Christensen forelagde derefter Forbundets Regnskaber. Kontingentindtægterne til Forbundet og Arbejdsløshedskassen havde ialt været Kr. 1,650,116,20. Den udbetalte Arbejdsløshedsunderstøttelse androg ialt Kr. 2,727,959,79.

Iøvrigt forelaa der en trykt detailleret udarbejdet økonomisk Oversigt over hele den 5-aarige Periode. Denne vil blive optrykt i Kongresprotokollen. Regnskaberne godkendtes enstemmigt.

Vedrørende Overenskomsten med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning vedtog Kongressen følgende Udtalelse:

Kongressen 1934

tager de under Formandens Beretning fremsatte Udtalelser vedrørende Overenskomsten med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien til Efterretning.

Den bemyndiger dernæst den kommende Hovedbestyrelse til i Fællesskab med de øvrige til Centralorganisationen af Metalarbejdere hørende Forbund at forhandle om Indgaaelse af ny Overenskomst, naar den nugældende udløber 1936 eller 1937.

Forhandlingerne skal føres under Hensyn til og Ansvar overfor de her paa Kongressen tagne Beslutninger.

Kongressen er indforstaaet med, at Spørgsmaalet om Opsigelse eller ikke af en bestaaende Overenskomst, under Hensyn til den foreliggende Situation, beror hos Hovedbestyrelsen.

Et Forslag til ny Overenskomst skal — før det kan underskrives som gældende — jvf. Forbundets Love — gøres til Genstand for Urafstemning mellem Forbundets Medlemmer.

Kongressen understreger og giver sin Tilslutning til den Protestresolution, som Hovedbestyrelsen i 1932 tilsendte De samvirkende Fagforbund, foranlediget ved, at Forligsforslaget til Overenskomstens Fornyelse ikke gav Tid til Urafstemning, som Forbundets Love krævede.

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen at medvirke til den størst mulige Arbejdstidsnedsættelse med Opretholdelse af Lønninger, der er tilstrækkelige til at leve for.

Denne vedtoges med 51 Stemmer for og 6 imod.

Debatten om nogle Særforslag medførte for disses Vedkommende, at Kongressen sluttede sig til den Stilling, Hovedbestyrelsen havde indtaget.

Før Kongressens Afholdelse var det en Kendsgerning, at begge Forbundets Funktionærer vilde trække sig tilbage, Forbundsformanden væsentligst paa Grund af Alder efter 28½ Aars Tjeneste som saadan, idet han ræsonnerede saaledes, at hvis han blev genvalgt og skulde leve, vilde han til næste Kongres være 67½ Aar gammel, og en Mand i den Alder, navnlig i vor rastløse Tid, bør ikke staa i Spidsen for en faglig Landsorganisation, hvis Virksomhed lægger Beslag paa megen Arbejdskraft.

Hovedkassereren, der havde beklædt Stillingen som saadan i 27 Aar, var af andet Partiarbejde udenfor selve Forbundet saa optaget, at han ogsaa maatte bede om en Efterfølger.

Til Formand valgtes Medlem af Forretningsudvalget *Herman Hansen*, der er 45 Aar gammel, og som saa at sige fra den Tid, han i 1909 blev Svend, har deltaget i Organisationsarbejdet, i mange Aar som Bestyrelsesmedlem i den københavnske Afdeling, og fra 1927 til 1931 som dennes Formand. Siden 1929 har han haft Sæde i Forbundets Forretningsudvalg.

Den nyvalgte Hovedkasserer *Otto Jensen* er 43 Aar gammel. Han blev Sekretær i Afdelingen i København i 1920, hvilken Stilling han beklædte, indtil han i 1925 valgtes til Afdelingens Kasserer, hvorfra han altsaa nu afgaar for at overtage den mere betroede og vanskelige Post som Hovedkasserer.

Som det vil ses, er de begge skolede i Fagorganisationens Tjeneste.

Flere af de afgaaende Hovedbestyrelsesmedlemmer ønskede ikke Genvalg. For Jylland genvalgtes Jens Skou, Horsens. Nyvalgte blev Jens Christensen, Vejle, og Tage Kruse, Aalborg. For Fyn og Øerne genvalgtes Anders Andersen, Odense, og nyvalgt blev Rud. Andersen, Svendborg. For Sjælland genvalgtes Johannes Petersen, Frederiksværk.

For København nyvalgtes Carl Hansen, Alfr. Mogensen og Anton Rasmussen, som sammen med de 2 Funktionærer danner Forretningsudvalget.

Til Forbundets Love vedtoges nogle Ændringer, der dog ikke er af særlig betydende Art. Om disse vil man kunne læse, naar Protokollen over Kongressens Forhandlinger om kort Tid udsendes.

Kongressen afsluttedes Lørdag Eftermiddag ved 5-Tiden med Takketaler af Gæsterne for de 3 Dages Samvær. De nyvalgte Funktionærer takkede for Valget og for den Tillid, der blev vist dem.

Herman Hansen takkede Arnold Nielsen og Ludvig Christensen for deres grundlæggende Arbejde for Forbundet og for de mange Aars Arbejde og udtalte, at det fundamentale Arbejde, som Arnold Nielsen og Ludvig Christensen havde udført, vilde der blive bygget videre paa, og overrakte dem hver en Blomsterkurv. Arnold Nielsen og Ludvig Christensen takkede for godt Kammeratskab og Samarbejde med Tillidsmændene og Kassererne gennem de mange Aar og udbragte et Leve for Dansk Former- og

Støberiarbejderforbund. Dette blev efterfulgt af et Leve for Arnold Nielsen og Ludvig Christensen.

Med Sangen: „Snart dages det Brødre" afsluttedes Kongressen.

Lørdag den 4. August afholdt Forbundet — i Forbindelse med den københavnske Afdeling — en Fest, hvortil de Delegerede, Gæsterne, de gamle Medlemmer i København samt Forbundets Medlemmer med Damer havde Adgang. Den københavnske Afdeling afslørede ved denne Lejlighed en ny, rød Silkefane.

Formanden, *Søren Jensen*, bød Velkommen og udtalte, at det havde været tunge Tider for vore Medlemmer, haabede at bedre Tider vilde komme og udtalte Ønsket om, at Festen maatte forløbe saaledes, at vi alle kunde gaa hjem med et lyst Minde rigere.

Afsløringen med tilhørende Festtale besørgedes af den afgaaende Formand, der delte sin Tale i 3 Afsnit.

Først omtalte han i store Træk Forbundets Udvikling og de Beslutninger, Kongressen havde taget, og hvori Retningslinierne i den kommende 5-aarige Periode var afstukket.

Dernæst dvælede han en Tid ved sin egen Virksomhed som Forbundets Formand i de svundne 28½ Aar og de Tanker, der nu ved Afslutningen rørte sig i ham.

Endelig vendte han sig mod den ny, tildækkede Fane og tolkede i smukke Ord sin Ærbødighed for den røde Fane, som han havde tjent under i de mange Aar, den røde Fane, i hvis Folder Fremtiden er gemt.

Med et kraftigt besvaret 3-foldigt Hurra for Forbundet og dets Fremtid, for den nyvalgte Hovedbestyrelse og for Medlemmerne af Afdelingen i København, naar de enige og maalbevidste gav Møde under den ny Fane, sluttede han sin Tale.

Fra Forsamlingens Side udbragtes et „Leve Arnold Nielsen", og da dette forstummede, istemte Sangkoret, der var placeret paa Scenen, Oskar Hansens ny Fanesang: „Naar jeg ser et rødt Flag smelde".

Dugen, der dækkede Fanen, faldt, og da Sangens sidste Toner lød, gled Tæppet ganske langsomt fra.

Det var aabenbart, at der over Festdeltagerne var en egen bevæget Stemning, medens Arnold Nielsen talte.

Formanden for det svenske Formerforbund, Sven Ekström, og E. Ekstrand, Landskrona, samt Hovedkasserer E. Nyhus fra Norsk Formerforbund havde Ordet og udtalte en Tak for det gode Samarbejde mellem de skandinaviske Lande og haabede paa fortsat Kammeratskab og Solidaritetsfølelse mellem Formerne i de skandinaviske Lande.

Formernes Sangkor og en Skuespillertrup sørgede for den øvrige Underholdning, hvorefter Ballet tog sin Begyndelse og varede til den lyse Morgen.

Formerne skifter Ledere.

Som omtalt i den foregaaende Artikel, og som meddelt gennem Dagspressen er Formand Arnold Nielsen og Hovedkasserer Ludvig Christensen efter eget Ønske fratraadt Ledelsen af Dansk Former- og Støberiarbejderforbund og blevet afløst af Herman Hansen som Formand og Otto Jensen som Hovedkasserer. Hermed er i Virkeligheden et Afsnit af Formerforbundets Historie afsluttet og et nyt begyndt, selvom det afgjort kan paaregnes, at de nye Ledere vil følge i de gamles Fodspor, men Arnold Nielsen og Ludvig Christensen havde øvet en saadan Indflydelse indenfor denne Organisation, at den i høj Grad er blevet præget af de 2 Mænds personlige Egenskaber.

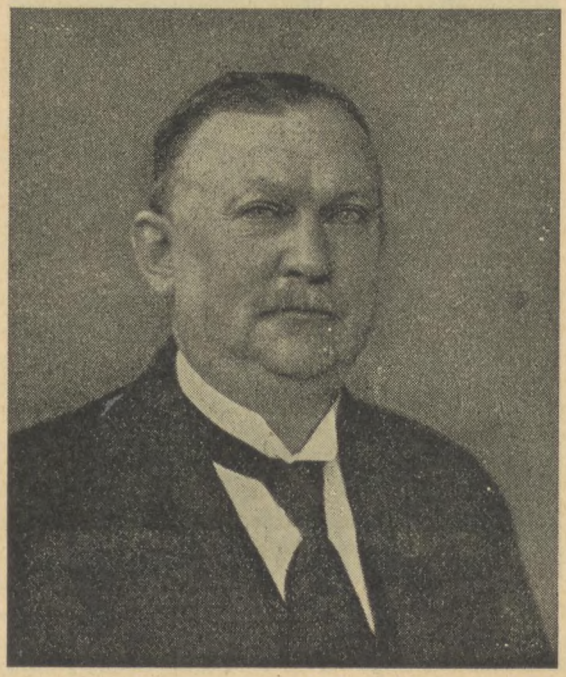

ARNOLD NIELSEN

Arnold Nielsens friske Slagfærdighed, parret med en udpræget Realitetssans, der ikke mindst havde faaet sin Udvikling gennem et mangeaarigt Samarbejde med Smedeforbundets tidligere Formand, J. A. Hansen, blev paa en overordentlig harmonisk Maade suppleret af Ludvig Christensens Administrationsevne, hans økonomiske Sans og hans uangribelige Redelighed.

Allerede i 1901 valgtes Arnold Nielsen ind i Bestyrelsen for Formernes Fagforening i København, i 1902 kom han ind i Forbundets Hovedbestyrelse som dets Næstformand for endelig den 6. Januar 1906 at overtage Pösten som Forbundsformand. Siden er han altid blevet genvalgt uden Modkandidat. Da Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark blev oprettet i 1912, var det i høj Grad Arnold Nielsen, der

sammen med J. A. Hansen gik i Spidsen, og da Organisationen var en Kendsgerning, blev han dens Sekretær og har gennem Aarene altid bidraget til at befæste Samarbejdet mellem de til Centralorganisationen hørende Organisationer. Men ved Siden af sit Arbejde indenfor Metalarbejderne har han været

LUDVIG CHRISTENSEN

overdraget adskillige Hverv. Vi kan saaledes anføre, at han ialt i 17 Aar har været Medlem af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, været Sekretær i Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder, og at han efter J. A. Hansens Død indtraadte i Toldraadet. I 1912 blev Arnold Nielsen Medlem af Arbejdsløshedsnævnet og har gennem en Aarrække været Dommersuppleant i Den faste Voldgiftsret. Indenfor Internationalt Metalarbejderforbund var Arnold Nielsen en kendt Skikkelse, men særlig har han øvet en grundlæggende Indsats indenfor det skandinaviske Samarbejde mellem Formerne og har siddet som Medlem af Ledelsen af det skandinaviske Formersekretariat siden dettes Oprettelse i 1908. I 1929 valgtes han endelig til Formand for Hvidovre Sogneraad i en for denne store Kommune overmaade kritisk Tid, og vi er tilbøjelige til at tro, at det store Arbejde, der her er lagt paa Arnold Nielsens Skuldre, i høj Grad har bidraget til hans Beslutning om at opgive Ledelsen af Formerforbundet, selvom hans Argument med Hensyn til, at han til næste Kongres vil være 67½ Aar, ikke helt kan forkastes.

Ejendommeligt nok er Ludvig Christensens Virksomhed som Hovedkasserer for Formerforbundet af omtrent samme Varighed som Arnold Nielsens Formandstid, idet han allerede i 1905 indvalgtes i Hovedbestyrelsen og i 1907, kun 29 Aar gammel, blev Hovedkasserer. Ogsaa for Ludvig Christensens Vedkommende gælder det, at der har været Bud efter ham, og i Særdeleshed indenfor det politiske Liv. Han har dog gennem mange Aar været Medlem af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation, ved Siden deraf Medlem af Forretningsudvalget for Socialdemokratisk Forbund, Formand for 12 Kreds' Vælgerforening fra 1915—1932 og Borgerrepræsentant fra 1918 til 1933, da han valgtes til Raadmand. I 1925 blev Ludvig Christensen Medlem af Landstinget, og i Aarene 1921—25 var han Næstformand for Københavns kommunale Hjælpekasse, ligesom han er Formand for Repræsentantskabet for „Folkets Hus" paa Jagtvejen i København siden 1924 og for Arbejdernes Oplysningsudvalg i København siden 1925. Ogsaa indenfor den kooperative Virksomhed har Ludvig Christensen i høj Grad øvet en Indsats, og han er bl. a. Medlem af den socialdemokratiske Presses Kontrolkomité.

Der blev paa den nylig afholdte Kongres udtalt mange smukke Ord om de to Medarbejderes Indsats,

HERMAN HANSEN

som ikke mindst de danske Formere har Grund til at være taknemmelige for, men ogsaa fra de øvrige til Kartellet hørende Metalarbejdere skal der lyde en Tak for udmærket Samarbejde, for god Forstaaelse af, hvad vekslende Tider maatte kræve. Der var aldrig hos Formerne nogen Angst for at gaa sammen med „det store Smedeforbund", og man forsøgte ikke at benytte Uligheden i Organisationernes Omfang som et Paaskud til at unddrage sig det Samarbejde, som har vist sig at være til Gavn for Metalarbejderne, og dette skyldes i fremtrædende Grad Arnold Nielsen og Ludvig Christensen. Vi kunde have øn-

sket, at de endnu i nogle Aar havde fortsat som Formernes første Tillidsmænd, men deres Beslutning var jo definitiv, og vi siger derfor Tak for mange Aars godt Følgeskab i Arbejdet for de Interesser, som Centralorganisationen har faaet til Opgave at varetage.

OTTO JENSEN

Arnold Nielsens Efterfølger, Herman Hansen, er Københavner, 45 Aar gammel, og har, siden han i 1909 blev udlært, deltaget i Organisationslivet. Efter faa Aars Forløb blev han Medlem af den københavnske Afdelingsbestyrelse og var i 8—9 Aar dens Næstformand. Iøvrigt kan vi med Hensyn til hans Data henvise til foranstaaende Artikel. Herman Hansen er en solid Arbejdskraft med Sans for Realiteter, og der er ingen Tvivl om, at han efter bedste Evne vil føre Formerforbundets gode faglige Traditioner videre.

Den nye Hovedkasserer, Otto Jensen, er 43 Aar og ligeledes Københavner, udlært i 1910, og ligesom Herman Hansen har han altid været stærkt interesseret i Organisationsarbejdet. Ogsaa for hans Vedkommende kan vi med Hensyn til hans Data henvise til Referatet fra Kongressen. Otto Jensen gaar ikke ind til den ansvarsfulde Post som Hovedkasserer uden nøje Kendskab til, hvad denne Stilling kræver. Siden 1925 har han været Kasserer i Formernes Fagforening i København, og han har i længere Tid bistaaet Ludvig Christensen i Arbejdet med Regnskabsførelsen, som han i enhver Henseende er fortrolig med.

Paa Kongressen udtalte Ludvig Christensen, at det var en Ære for de afgaaende Tillidsmænd, at de fik Lov til at udpege deres Efterfølgere, men hermed har Arnold Nielsen og Ludvig Christensen ogsaa paataget sig et stort Ansvar. Til Gengæld maa det være en Betryggelse for Formernes Organisation, at deres mangeaarige veltjente Tillidsmænd har anset de af dem udpegede og af Kongressen valgte Efterfølgere som de bedste, der kunde findes. Vi er sikre paa et godt Samarbejde med de nye Ledere og ønsker dem Held og Lykke i den ansvarsfulde Gerning, de er gaaet ind til.

Svensk Formerforbunds Kongres.

I Tiden fra 16. til 21. Juli afholdt Svensk Formerforbund sin 11. ordinære Kongres i „Folkets Hus" i Stockholm. Kongressen bestod af 128 Delegerede, 15 Hovedbestyrelsesmedlemmer, 3 Revisorer, 2 Generalsekretærer og 8 inden- og udenlandske Gæster, ialt 156 Personer.

Forrige Kongres afholdtes i 1929. Medlemstallet var da 5924, medens det nu er 6550. Mellem Formerne er Procenten af dem, der er organiserede, 97,1. 2,9 pCt. er saaledes uorganiserede.

Efter Kongressens Aabning, Godkendelse af Mandater, Valg af Udvalg og Funktionærer til Kongressen, aflagde Formanden, *Sven Eckström*, Beretning for den svundne 5-aarige Periode.

Af det fremførte skal her nævnes enkelte Ting.

Eckström udtalte: Det er en svær Tid, der er gennemlevet, og det er ikke helt lykkedes os at afværge Arbejdsgivernes energiske og fortsatte Forsøg paa at trykke Lønningerne, men vi har indtaget en kraftig Stilling i Defensiven.

Arbejdsløshedsprocenten har gennemsnitlig været 20, sagde han, og vi har udbetalt 1,206,027 Kr. i Understøttelse.

Kongressen i 1929 paalagde Hovedbestyrelsen at søge de hygiejniske Forhold paa Støberierne forbedrede. Noget er naaet, men der er en Del tilbage.

Et Spørgsmaal, som optog Kongressen meget, var, om Forbundet skulde tilslutte sig Statsarbejdsløshedskassen, naar denne om kort Tid blev til Lov. Hovedbestyrelsen anbefalede Tilslutning, og Kongressen sluttede sig dertil. Loven ligner ikke ganske den danske, men den indeholder i sig det samme Princip som den svenske Sygekasselov.

36 forskellige Forslag — Motioner, som det hedder paa svensk — overgik til Behandling i et Udvalg, hvis Navn i dansk Sprog nærmest maatte blive „Forberedelsesudvalget". Udvalget mødte med sin Stilling til dem alle, og uden Diskussion afgjordes alle 36 Forslag under et, nemlig ved Stemmeafgivning gennem Navneopraab. Med 90 Stemmer mod 53 godkendte Kongressen Udvalgets Stilling til samtlige Forslag.

Forbundets egen Arbejdsløshedskasse skal fortsætte sin Virksomhed, til Tilslutning til Statskassen kan ske.

Fra den faglige Hovedorganisation forelaa et Møn-

sterforslag til Love til Behandling. Hovedbestyrelsen havde udarbejdet visse Ændringer til dette. Kongressen erklærede sig enig med Hovedbestyrelsen.

Kongressen vedtog, at Hovedbestyrelsen af al Kraft skal medvirke til, at „Loven om tredie Mands Ret" ikke bliver vedtaget i Rigsdagen. Det er et Sidestykke til den danske Tugthuslov, og Vedtagelsen af den svenske Lov undgaas næppe.

Indenfor Stockholm skete ingen Forskydelse i Hovedbestyrelsen. Begge Forbundsfunktionærerne genvalgtes med Akklamation.

Kongressen, som er den mest repræsentative Forbundet har afholdt, var et værdigt Udtryk for 40 Aars Organisationsvirksomhed. Forbundet fejrede nemlig sin 40-aarige Fødselsdag den 30. December 1933.

Populær Samfundsøkonomi.

Statsindgreb i det økonomiske Liv.

Vi saa sidst, hvorledes det vil være muligt at gennemføre en vis Gældsnedskrivning (Sanering) ved Hjælp af Pengeinstituternes Reserver.

En saadan Foranstaltning blev altsaa af varig Karakter. Indefrysning er ogsaa en Slags Gældsnedskrivning, men kun af midlertidig Karakter. Dens Hovedtanke er denne, at en Gældspost, der ganske vist er værdiløs i Øjeblikket, lægges fast, saaledes at den ikke skal forrentes; men skulde Forholdene forandre sig, genoptages Forrentningen. Naar det har været nødvendigt at drøfte disse Forhold, saa er Aarsagen følgende:

Vi tænker os en Ejendom er behæftet saaledes:

1. Prioritet	30,000 Kr.	Med Pantesikkerhed i Ejendommen.
2. —	15,000 -	
3. Bankgæld	10,000 -	
4. Privat Laan	10,000 -	Uden Pantesikkerhed.
Købmandsgæld	8,000 -	

Nu lader Købmanden Ejeren erklære fallit, og ved Tvangsauktionen faar Købmanden Gaarden for 50,000 Kr. Første og anden Prioritet gaar med over, medens Banken faar udbetalt 5000 Kr., dens Restgæld samt det private Laan er altsaa tabt. — Naar dette er muligt, er Aarsagen, at Banken hellere vil have de 5000 Kr. end Risikoen ved at overtage Ejendommen. Det er imidlertid temmelig meningsløst, at en Kreditor, der slet ikke har Panteret, men har været letsindig nok til at give Gaardmanden Kredit, skal kunne lave noget saadant.

Derfor er det, Tanken om Lovbestemmelser om Indefrysninger er kommen frem. Det vil sige, at de Kreditorer, der ligger udover Ejendommens Værdi, ikke skal have Ret til at erklære en Skyldner fallit. Men paa den anden Side skal Gælden ikke slettes, den skal „indefryses", og naar der kommer „Tøvejr", naar Priserne ændres, skal Forrentning og Afdrag genoptages.

Indefrysning nærmer sig altsaa stærkt til Moratorium. Der er vel egentlig kun den Forskel, at medens Optøning af indefrosne Fordringer kræver bestemte Forudsætninger, som ingen kan sige, naar de vil indtræffe, saa er et Moratorium begrænset i Tid. Udskydelse af Betaling af Renter og Afdrag et bestemt Tidsrum.

Af en hel anden Art, og det forekommer mig bedre Art, er Rentenedsættelse og Konvertering. Og det, der her er Tanken, er en Nedsættelse af Udgiften paa Driftsregnskabet uden at berøre Formueregnskabet. Hvis vi betragter det kapitalistiske Samfund som et Pengeinstitut, stiller Sagen sig altsaa saaledes:

Formueregnskab.

Tilgodehavende.	Gæld.

Driftsregnskab.

Udlaansrente.	Indlaansrente.

Det mest overskuelige Eksempel er her Statsgælden. Jeg har i en Artikel for længere Tid siden paavist, at navnlig Krigsgælden er urimelig og derfor burde ophæves.

Dette har en Række Stater ogsaa gjort helt eller delvis ved Hjælp af Valutaforanstaltning. Naar i et Land et Rugbrød koster en Krone eller en Mark, og dette Land rejser et indenlandsk Laan paa 5,000,000,000 Kr., skal der 200,000,000 Rugbrød aarlig til at forrente dette Laan med 4 pCt.

Nu driver dette Land imidlertid en Møntpolitik, saaledes at et Rugbrød kommer til at koste 10,000 Kr. Og Efterkrigstiden har flere Eksempler paa, at dette er muligt. Ja, da skal der kun 20,000 Rugbrød til at forrente Gælden. Det er ikke Hekseri, men kun Behændighed; men paa den anden Side en Behændighed, der trækker saa forskelligartede Følger med sig over for de forskellige Folkeklasser, at navnlig en Arbejderklasse med de største Betænkeligheder maa se paa en saadan Fremgangsmaade.

Gaar vi imidlertid fra dette tænkte Land og til England, saa har dette Land, der fra gammel Tid har været saa stærkt præget af Privatkapitalismen, ene af alle krigsførende Lande fastholdt den fulde Forrentning af sin indenlandske Krigsgæld. Denne Rentebyrde beløb sig til 35—40 Kr. pr. Indbygger mod ca. 15 Kr. pr. Indbygger til Forrentning af den samlede Statsgæld her i Landet.

Denne Rentebyrde var en stærkt medvirkende Aarsag til den meget høje Indkomstskat til Staten i England.

Nu dalede, som vi har set i anden Forbindelse, Forrentningsmulighederne i det hele taget, og dette benyttede England saa til at konvertere en Krigsgæld paa ca. 36,000,000,000 Kr. fra 5 til 3 pCt. Det vil sige, man ombyttede 5 pCt. Obligationer med 3 pCt. Obligationer, hvorved Rentebyrden dalede fra ca. 1800 til ca. 1100 Mill. Kr. eller til ca. 22 Kr. pr.

Menneske. At Indkomstskatten derefter kunde nedsættes synes ikke særlig mærkeligt; men til Gengæld var det noget mærkeligt, at Verdenspressen kunde knirke sig op til at overrose den konservative engelske Regering, fordi den var i Stand til at nedsætte Indkomstskatten, efter at en af Udgiftssidens Hovedposter var nedsat med 40 pCt.

Vi ser altsaa, at Statsmagten i vore Dage bevidst og efter bestemte Planer er i Stand til at nedskære Gældsposter vilkaarlig, og det gælder baade private og offentlige Gældsposter ved Valutaforanstaltninger, og endvidere at Stater ogsaa er i Stand til at nedskære Rentebyrder og Renteindtægter. Naar det gælder et fast afgrænset Omraade som Statsgæld, er de Følger, det trækker efter sig, overskuelige. Vi skal næste Gang se, at Sagen paa andre Felter er mere indviklet.

Men et er givet, alle disse Manøvrer fastslaar, at den gamle privatkapitalistiske Betragtning var forkert, denne at Samfundet, Staten, kun havde en meget snæver Bevægelsesmulighed inden for disse Felter, og hvis den overskred disse, hvis Staten vilde drive økonomisk Politik, da vilde indre Kræfter, Naturkræfter var man næsten tilbøjelig til at sige, træde til og afbøde Statens Misgreb. Det økonomiske Liv var som et Klædebon, der vævede sig selv.

Nu indrømmer alle, at det er helt anderledes, at Staten er et mægtigt og kraftigt Instrument, der i høj Grad er i Stand til ikke blot at flytte om paa Værdier, men ogsaa til at hæmme saavel som fremme Skabelse af Værdier.

Men til Fordel for hvem dette sker, afhænger af, hvem der behersker Staten, og derfor er det forbryderisk, naar Folk af Arbejdernes egen Midte lader haant om og nedbryder den Indflydelse, vi har paa Statsmagten.

Fred. Vedsø.

Metalindustriens Raastoffer.

Jern.

I vor Tid — Teknikens Aarhundrede, eller som Amerikanerne kalder den „Staalalderen" — er de to Grundstoffer, der har haft den største Betydning for Udviklingen, Jernet og Kullet. Det er i Virkeligheden Sammenspillet mellem disse to Stoffer, der har betinget Civilisationens Fremgang, hele den moderne Storindustri og den høje Standard, vor moderne Teknik har naaet.

Naar det er Jernet, der er blevet det vigtigste af alle Metaller, skyldes det — naturligvis foruden at det forekommer i tilstrækkelig store Mængder og økonomisk kan udvindes og fremstilles — en Række Egenskaber, af hvilke de vigtigste er dets Styrke og dets Haardhed og dets magnetiske Egenskaber. Jern er praktisk talt det eneste Stof, der er magnetisk, og alle vore elektriske Apparater og Maskiner og hele den elektriske Industris Udvikling er betinget af Jernet. Jern er indtil den allernyeste Tid det eneste Grundstof, der kan fremstilles med en saadan Haardhed, at det kan bruges til Værktøj, der kan bearbejde de mange Stoffer, vi har Brug for i det daglige Liv.

I Bygningsindustrien spiller Jernet stadig større og større Rolle, baade til Husbygning, Fabriksanlæg, Brobygning o. s. v., og endelig hviler hele vort moderne, alsidigt udviklede Transportsystem ogsaa i første Række paa Jern og Staal.

Hvad enten vi kører paa Cycle, i Automobil, med Sporvogn, elektriske Tog eller Damptog, eller vi sejler med Dampskib eller flyver med Aeroplan, saa er det først og fremmest Jernet, der gør alle disse Befordringsmidler mulige.

Efter som Tekniken gaar frem, bliver Jernet og Staalet stadig mere anvendt. Det fortrænger Sten og Cement i Bygningen af store Broarbejder, hvor de store Spændvidder kun er opnaaelige ved Anvendelse af de fineste Jern- og Staalsorter. Det er meget store Jernmængder, der er medgaaet til Bygningen af de store moderne Ingeniørarbejder. Til en stor Bro, der for Tiden bygges over San Francisco Bugten, og som har en Længde af 4900 m og en største Spændvidde af 700 m, vil der medgaa henved 200,000 Tons Jern. Til *Georg Washington Broen* over Hudsonfloden (ved New York), der har en Spændvidde paa 1070 m, medgik der 120,000 Tons Jern. Til Sammenligning skal anføres, at der til Lillebæltsbroen medgaar 13,000 Tons og til Storstrømsbroen 20,000 Tons Jern.

Til de amerikanske Skyskrabere, hvis Skelet er af Staal fra øverst til nederst, medgaar der ogsaa enorme Mængder Staal. Til den nylig fuldførte „Empire State"-Skyskraber i New York medgik der 50,000 Tons Staal — to og en halv Gang saa meget som til hele Storstrømsbroen.

Foruden at være det eneste Metal, der muliggør de meget store Spændvidder og de enorme Skyskrabere, udmærker Jernet sig ogsaa fremfor alle andre Bygningsmaterialer ved sin store Ensartethed — i Staalbetingelserne opgiver man Hundrededele af een Procent af de forskellige Tilsætninger saasom Krom, Silicium, Mangan, Molybdeen o. s. v. Intet andet Bygningsmateriale kan specificeres saa minutiøst. Gennem utallige Prøver og Forsøg har Materialet vist sig at være saa homogent og ensartet, at man nøjagtigt ved, med hvilken Sikkerhed man bygger, naar man anvender Jern, medens alle andre Bygningsmaterialer: Sten, Beton, Træ o. s. v. ikke nær kan opvise samme Ensartethed. Paa Grund af dette sikre Kendskab til Jernets Styrke og øvrige Egenskaber er man i Stand til at dimensionere med et Minimum af Materiale, et Forhold, der, foruden de økonomiske Fordele, er af stor Betydning, hvor en Konstruktions Dimensioner skal holdes indenfor givne snævre Grænser, saaledes som det ofte er Tilfældet i baade Bro- og Husbygning. Af Jernets mange andre Egenskaber, der gør det specielt egnet som Bygningsmateriale, skal her blot nævnes dets Elasticitet, dets Smidighed og dets Evne til at lade sig udforme til Støbning, Valsning, Traadtrækning o. s. v.

Fig. 1.

Jernproduktionen Verden over er ikke konstant eller stigende efter en ret Linie. Den afhænger i høj Grad af de herskende økonomiske Forhold. Det er i Virkeligheden saaledes, at man af Listerne over Jernets svingende Produktionsmængder og Priser kan aflæse de skiftende Konjunkturer paa Verdensmarkedet; gode eller daarlige Tider, megen Arbejdsløshed eller let Adgang til Arbejde, høj eller lav Arbejdsløn, stigende eller dalende Varepriser, livlig eller død Forretningsgang — alt dette spejler sig i Jernmarkedets statistiske Beretninger, ligesom Luftens skiftende Temperaturer viser sig i Kviksølvsøjlens Stigen og Fald paa Termometeret.

Jernets kemiske Betegnelse er (Fe), der er afledet af det latinske Ord for Jern: Ferrum.

Jordens Skorpe er bygget op af ca. 90 Grundstoffer, men kun nogle faa af dem forekommer i større Mængde. De vigtigste er:

Ilt (O.)	47,3	pCt.
Silicium (Si.)	27,2	—
Aluminium (Al.)	7,8	—
Jern (Fe.)	5,5	—
Kalcium (Ca.)	3,8	—
Magnium (Mg.)	2,7	—
Kalium (K.)	2,4	—
Natrium (Na.)	2,3	—
Alle andre Grundstoffer	1,0	—
Ialt	100,0	pCt.

Jernet er altsaa det fjerdehyppigst forekommende Grundstof. Det findes i Jorden kemisk forbundet til andre Grundstoffer, af hvilke det vigtigste er Ilten. Af disse Mineraler — Jernerts eller Malme — udvindes Jernet ved, at Ilten forbrændes med Kul.

I ren Tilstand forekommer Jern kun meget sjældent. Det findes som Meteorjern og enkelte Steder som Jern af „tellurisk" Oprindelse (fra Jordens Indre) f. Eks. paa Grønland. Men disse sjældne Forekomster er ganske uden praktisk Betydning. Sin største Udbredelse har Jernet i de ovenfor nævnte Malme, af hvilke de vigtigste er:

Magnetjernsten (Jernmellemilte) ...	Fe_3O_4,
Jernglans (Jernilte)	Fe_2O_3 og
Jernspat (Jernkarbonat)	$FeCO_3$

Desuden forekommer det som forskellige Jernilte-hydrater som f. Eks. Myremalm, Okker og Al.

Magnetjernstenen findes især i Sverrig, Norge, Rusland (Uralbjergene) og i Nordamerika. I Sverrig kaldes den Svartmalm og findes især i Lejerne ved Gellivara, Kirunavara og Grängesberg. De svenske Malme er Jordens fineste og bedste Jernmalme og indeholder indtil 72 pCt. Jern (med 28 pCt. Ilt). Kortet Fig. 1 viser iøvrigt Fordelingen af Europas vigtigste Jernertslejer.

Jernglans findes især i Nordamerika i Lejerne omkring Øvresøen. Her findes Verdens største udnyttede Jernmalmlejer. (Se Fig. 2). Malmen brydes som

Fig. 2.

Dagbrydning i mægtige aabne Lejer, hvor den skovles op med store Dampskovle. Den indeholder fra 50—68 pCt. Jern. Jernet forarbejdes ikke ved Øvresøen, men læsses og sejles paa særlige Malmbaade ca. 500 km til de kulrige Distrikter i Pensylvania og Ohio.

I Europa findes Jernglans i Sverrig, Norge, Belgien, Italien (paa Elba) og i stor Mængde, med fra 30—35 pCt. Jern, i Lejerne i Luxemburg og Lothringen. Disse Lejer er Basis for Tysklands, Frankrigs og Belgiens Jernindustri.

Jernspat findes i Westfalen, Ungarn, Kärnten og i Steiermark og som Kuljernsten i England i Cleveland Distriktet. Det findes ogsaa i Nordamerika, men spiller ikke nogen praktisk Rolle, da det indeholder langt mindre Jern end Jernglansen.

Brunjernsten findes i Spanien (ved Bilbao), England, Schlesien, Luxemburg og i Frankrig.

I Begyndelsen af forrige Aarhundrede var det England — Maskinernes og Dampens Moderland — der var det ledende Land paa Jernindustriens Omraade. Lige op til 1880 blev der udvundet mere Jern i dette Land end noget andet Steds paa Jorden. Men i Firserne maatte England afgive Førerstillingen til De forenede Stater i Nordamerika, og siden er baade Tyskland (siden 1903) og nu i de seneste Aar ogsaa Frankrig rykket frem til henholdsvis Anden- og Tredjepladsen. I 1929 fordelte Produktionen sig saaledes:

U. S. A.	42,6	Mill.	Tons	Raajern
Tyskland	13,4	—	—	—
Frankrig	10,4	—	—	—
England	7,6	—	—	—

Jernet har været kendt af Menneskeheden i Aartusinder — allerede de gamle Ægyptere anvendte det for 5—6000 Aar siden. Man har i en af de ældste Pyramider fundet Resterne af et Jernredskab, en Kile eller et Økseblad. Fra Assyrer og Indere kom Jernet til Jøderne og Fønikerne, af hvem Grækerne lærte at lave Vaaben af Jern. Romerne brugte Jern baade til Vaaben og Redskaber. De lod deres Krigsfanger arbejde som Bjergværksarbejdere i Minerne rundt omkring i deres udstrakte Rige. Da Romerne trængte frem til England, fandt de, at Jernet allerede var kendt der. Men i Oldtiden var Jernet alle Steder et meget kostbart Metal; et Jernvaaben gik i Arv fra Slægt til Slægt og blev betragtet som en stor Skat.

Endnu i Middelalderen op til omkring Aar 1400 blev Jernet kun fremstillet i meget smaa Mængder ved Forbrænding med Trækul. Det kendtes kun som Svejsejern og Svejsestaal og blev endnu kun anvendt til Vaaben og lettere Værktøj og Redskaber. Det fineste Jern kom i Middelalderen fra Indien (Damacenerklingen). Ogsaa her i Danmark blev der i Middelalderen fremstillet Jern af Myremalm, idet man brugte Trækul som Brændsel; efterhaanden som

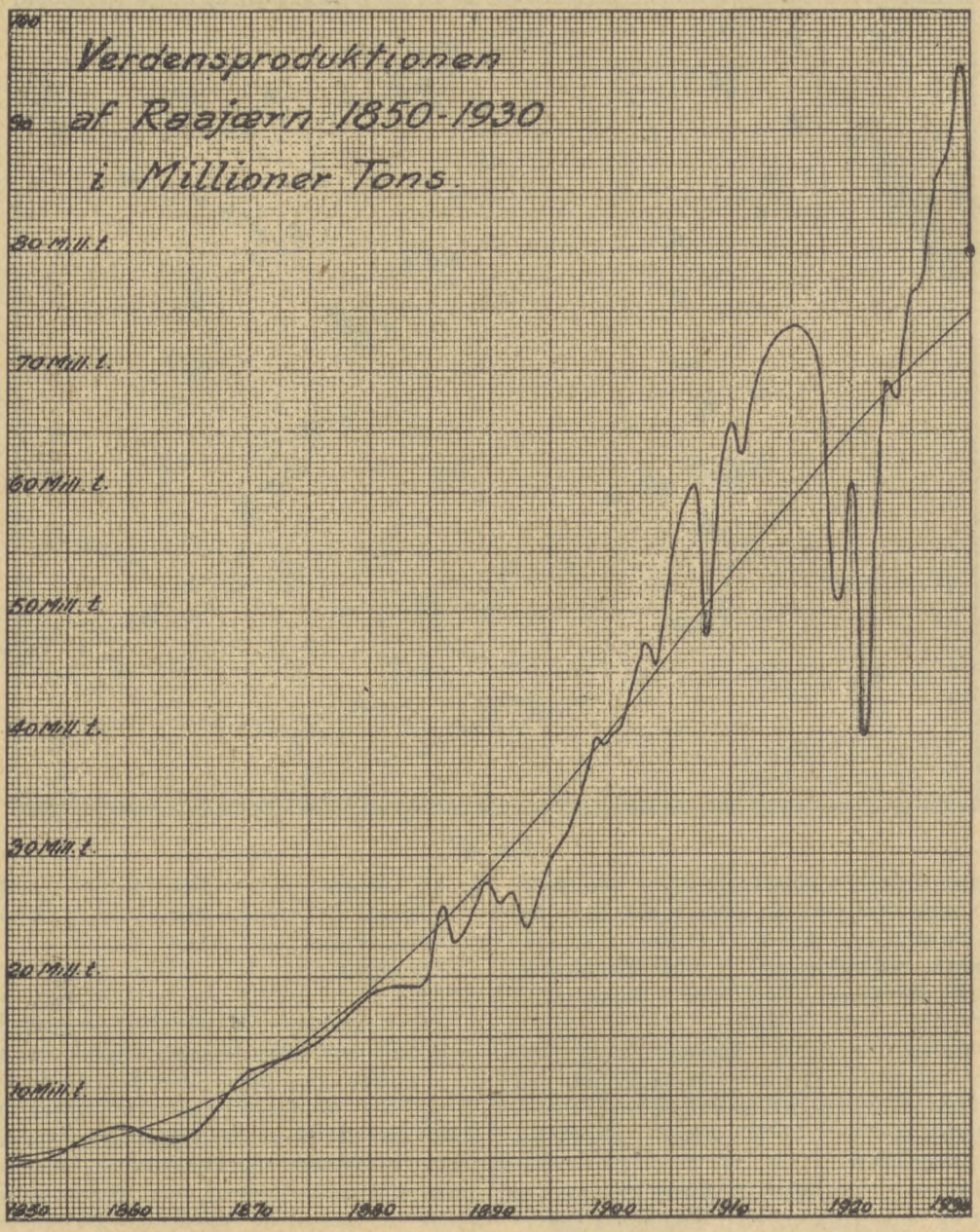

Fig. 3.

Skovene ødelagdes, standsede dog denne Produktion (for ca. halvandet Hundred Aar siden).

Omkring Aar 1400 begyndte man at anvende murede Ovne — først paa Fastlandet, senere i England. Herved opnaaede man at kunne fremstille Jernet i større Mængder, ligesom man ogsaa i Ovnene opnaaede en Temperatur, der var høj nok til at fremstille Jernet i flydende Tilstand. Man havde nu altsaa foruden Smedejernet ogsaa Støbejern og begyndte at fremstille Støbejernsprodukter som Kanoner, Kanon-Kugler og Ovnplader.

Det var dog endnu stadig en meget ringe Produktion, der var Tale om. Først i Slutningen af det attende Aarhundrede, da man i Stedet for Trækul begyndte at anvende Stenkul som Brændsel, steg Produktionen nok til, at Jernet begyndte at trænge frem som almindelig Handelsvare. I Aaret 1856 opfandtes Bessemerprocessen, og Jernproduktionen træder dermed ind i sin sidste Fase, hvor den ved stadig nye Metoder og Forbedringer stiger fra Aar til Aar. Hvor voldsom denne Stigning har været, fremgaar af hosstaaende Kurve, Fig. 3, der viser Verdensproduktionen af Raajern i Millioner Tons fra Midten af forrige Aarhundrede til vore Dage. I 1855 var Verdensproduktionen endnu kun 6 Millioner Tons, i 1880 er den steget til 18 Millioner Tons, i 1900 yderligere til 40 Millioner Tons, og endelig i 1930 var Verdensproduktionen 75 Millioner Tons. Som allerede omtalt er

det Sammenspillet mellem Jernet og Kullet, der har betinget den rivende Udvikling af Jernindustrien, og ser vi derfor paa Tallene for Kulindustrien, finder vi der en tilsvarende voldsom Stigning. I 1850 var Verdensproduktionen af Kul 85 Millioner Tons, i 1880 er den steget til 400 Millioner Tons, i 1900 yderligere til 750 Millioner Tons, og endelig i 1930 var Verdensproduktionen omtrent 1500 Millioner Tons.

Naar man nu ser paa denne voldsomme Stigning, fristes man jo til at spørge sig selv, om det ikke vil betyde, at vi en skønne Dag har opbrugt Jordens Forraad af Jern og Kul. Tanken er uhyggelig nok. Det vilde medføre en Standsning eller i hvert Fald en voldsom Reduktion af al Produktion og Transport. Men allerede for Hundrede Aar siden var man i England betænkelig ved det voksende Forbrug af Jernmalm og Kul, saa forsvindende ringe det end var maalt imod Nutidens Forhold (jvf. atter Kurven). Man profeterede dengang, at man i Løbet af faa Aartier vilde have opbrugt alle Jordens Forraad. Og dog har det jo vist sig, at der ikke har været Grund til Ængstelse trods det, at vi nu hvert Aar bruger omtrent 100 Gange saa meget baade af Jern og Kul, som de gjorde for 100 Aar siden.

Nye Miner af en Rigdom, som Englænderne for 100 Aar siden ikke drømte om, er siden taget i Brug baade her i Europa og ikke mindst i Nordamerika, hvor alene Malmlejerne omkring Øvresøen er anslaaet til at indeholde ca. 75,000 Millioner Tons. Og rundt omkring i Verden er der Lejer af uanede Rigdomme, der kun ligger og venter paa at blive opdagede. I Persien, i Indien og navnlig i Kina ved man, at der findes saadanne Rigdomme, der vil være i Stand til at dække Alverdens Behov Aarhundreder igennem.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

De vigtigste tekniske Metaller og Metallegeringer.

(Sluttet.)

Zink (Zn).

Ved Siden af de to forannævnte Metaller er Zink det vigtigste Metal i Legeringstekniken, og det har i de senere Aar faaet en meget stor Anvendelse ved Indførelse af Zinkbroncer i den moderne Maskinbygning.

Der skal tilsættes langt mere Zink end Tin til en Kobberlegering for at opnaa den samme Haardhed.

Zink udvindes af dets Malme, *Zinkblende* (Svovlzink), *Zinkspat* (Zinkkarbonat), *Galmeie* og *kieselsurt Zinkmalm* samt i Forbindelse med andre Metaller i nogle andre Malmsorter. Udvindingen sker i Reglen af metallurgisk Vej, sjældnere ad elektrolytisk Vej. — Dette sidste dog i de senere Aar en Del i Norge.

Zink har en hvid Farve med en karakteristisk blaagraa Tone. Det friske krystallinske Brud glinser stærkt. Bruddets Beskaffenhed afhænger kun af den Temperatur, hvormed Metallet er udstøbt, ikke af hvor hurtigt det er størknet. Naar det flydende Metal er opvarmet til Rødglødhede, størkner det i store bladformede Krystaller, er det derimod opvarmet til lidt over Smeltepunktet, bliver det fintkornet i Bruddet. Ved en Temperatur af 160° C viser Zink lignende Egenskaber som Tin, idet det ved Bøjning skriger paa samme Maade som dette Metal i kold Tilstand. Ved 150° C er Zink meget bøjeligt og strækkeligt, saa det let lader sig udvalse til Traad og Plader. Ved normal Temperatur bliver det derimod skørt og lader sig let slaa itu. Zink smelter ved 419° C. I lys Rødglødhede begynder det at fordampe; Kogepunktet ligger ved 906° C. Zinkdampene lader sig ved Afkøling igen fortætte til flydende Zink, men er der Ilt tilstede, sker der en livlig Forbrænding med grønlig hvid Flamme, hvorved der hurtigt danner sig en tyk Røgsky af hvidt Zinkilte.

Ved Tilstedeværelse af Luft indtræder denne Forbrænding allerede ved en Temperatur af 500° C, saa man maa være meget forsigtig med at overhede Zink. For at holde Overfladen metallisk ren, strør man Salmiak paa Metalbadet, idet Salmiakken fordamper og derved holder Luften borte.

Vægtfylden er ca. 7, Svindmaalet ca. 1.6 pCt. I tør Luft bliver Zink uforandret, hvorimod det i fugtig Luft lidt efter lidt overtrækkes med en graa Hinde, som beskytter det derunder værende Zink mod videre Iltning.

I Handelen forekommer Zinken i tykke Plader af belgisk, rhinsk, schlesisk og engelsk Oprindelse og af forskellig Renhed, som man plejer at betegne ved raffineret eller raa.

Zink er vel nok næst efter Bly det billigste Metal, men Prisen svinger stærkt efter Verdensmarkedets Begær.

Det fineste Zink, som forekommer i Handelen og som bruges til Fremstilling af Patronmessing og andre Kvalitetslegeringer, er det saakaldte Mærke „Sterling", der fremstilles i *Neumühle* i Tyskland. Mærkerne *A pur* og *VM extra pur* er ligeledes særdeles gode. Alle disse Mærker indeholder ca. 99.9 pCt. Zink. Den elektrolytiske Zink, der fremstilles i Norge, er af noget lignende Renhed. Alle disse Mærker betales da ogsaa med en vis Overpris. Handelszinken er i Reglen iblandet Bly, Cadmium og Jern, dog forekommer der ogsaa i mange Tilfælde Tin, Kobber, Arsen, Antimon, Silicium, Svovl og Aluminium, særlig i omsmeltet (remelted) gammel Zink.

I de fleste Sorter Zink er der ofte indtil 1 pCt. *Bly* tilstede, skønt disse to Metaller ikke har særlig Tilbøjelighed til at legere sig med hinanden; Bly har en uheldig Indflydelse, idet det gør Zinken blød.

Da Zink kun indeholder meget lidt *Cadmium*, har det ingen Indflydelse paa Legeringen, hvortil Zinken anvendes. Større Mængder gør Zink haard.

Jern findes ligeledes næsten altid i Handelszink,

saa de Legeringer, der fremstilles deraf, udviser et vist Jernindhold, uden at det er tilsat med Villie. Iøvrigt formaar Zink at optage indtil ca. 8 pCt. Jern. Denne Legering kaldes *Haardtzink* og er et meget ubehageligt Affaldsprodukt ved Forzinkerierne. Til Fremstilling af Zinkbroncelegeringerne med et bestemt Jernindhold kan dette Affaldsprodukt særdeles godt anvendes.

Tin findes kun som Spor i Handelszink, men 1 pCt. gør allerede Zinken skør.

Kobber gør — ved et Indhold af 0.5 pCt. — Zinken haardere og skørere, men det er sjældent, at en saa stor Procent findes i Handelszink.

Arsen og *Antimon*, der kun forekommer som Spor i Handelszink, gør ligeledes Zinken haard og skør.

Svovl forekommer kun i ringe Mængde i Handelszink, men kan dog ved Tilstedeværelse af Ilt, f. Eks. Kobberilte og andre Iltforbindelser, i en Legering udvikle Svovlsyrling, som kan foraarsage, at Godset bliver blæret.

I det tyske Værk: *Gegossene Metalle und Legierungen* af Claus og Goederitz anføres Side 260 følgende Sorter Zink: Handels-*Raazink* med 1—3 pCt. Bly, 0.03—0.05 pCt. Jern og Spor af Cadmium. *Raffineret Zink:* 99 pCt. Zink, Rest Bly og Spor af Jern, Cadmium og Arsen. *Fin Zink:* 99.7—99.9 pCt. Zink, Spor af Bly, Jern Cadmium og Arsen. *Elektrolytzink:* 99.9 pCt. Zink (forhandles som Finzink). *Omsmeltet Zink* indeholder i Reglen 96 pCt. rent Zink, Rest forskellige Slags Urenheder. *Haardt-Zink:* 90 pCt. Zink, Rest hovedsagelig Jern og Bly.

Bly (Pb).

Bly faas i Handelen i lange Blokke. Dets Farve er graablaa og stærkt glinsende, det er sejgt og saa blødt, at man kan ridse det med en Negl og skære det med en Kniv. Styrken er meget lille og aftager, eftersom Renheden tiltager. Strækkeligheden er meget stor, saa Bly kan udvalses til meget tynde Plader eller trækkes til Rør. Bly udvindes af Blymalme, særlig Blyglans.

Vægtfylden af Bly er 11.34.

Blys Smeltepunkt ligger ved 327° C og dets Kogepunkt ved 1525° C, men det begynder allerede at fordampe ved en Temperatur, der ligger betydelig lavere. Har Luften under Smeltningen Adgang til det flydende Blys Overflade, viser der sig straks en broget Anløbsfarve, der hurtig overtrækkes af en graa Ilthinde, som kaldes *Blyaske*.

Blydampene er overordentlig giftige, og der maa derfor drages Omsorg for, at man ikke under Støbningen kommer til at indaande disse, hvilket man jo i det hele taget i et Metalstøberi, hvor Metaldampe opstaar, maa sørge for ikke finder Sted.

Bly har et Svindmaal paa 1.1 pCt., og det lader sig let støbe. Det udfylder Formen godt, men man maa passe paa, at der ikke sker nogen Overhedning af Metallet, da Tabet ved Iltning ellers bliver for stort. Nogle faa Grader over Smeltepunktet er tilstrækkelig til at faa Formen skarpt udfyldt.

Bly legerer sig med Kobber, Antimon, Tin, Arsen og Zink. Disse Tilsætninger gør allerede i en Mængde af 0.5—1 pCt. Blylegeringerne haarde. Da Bly ikke legerer sig med Jern, kan man uden Skade benytte en Jerngryde til Smeltning af Bly.

I mange Sorter Handelsbly finder man undertiden Spor af Antimon, Tin, Sølv, Vismuth, Kobber, Zink, Nikkel, Jern og Cadmium, dog har disse smaa Mængder, som der her er Tale om, ingen Indflydelse.

Paa Grund af, at Bly i mange Tilfælde har stor Modstandsevne overfor kemiske Paavirkninger, anvender man det rene Bly uhyre meget i Industrien. Særlig ved Svovlsyrefabrikationen finder det stor Anvendelse til Kedler, Blykamre o. s. v. I Farverierne anvendes det ogsaa til Farvekar. Koncentreret Salpetersyre opløser meget let Bly, ogsaa Eddikesyre, særlig naar der er Luft tilstede, opløser det. Saltsyre og Svovlsyre under 60° angriber Bly stærkt, men der dannes da hurtigt et tykt sammenhængende Lag af henholdsvis Klorbly eller Blysulfat, som — da begge Dele næsten er uopløselige — beskytter det underliggende Bly mod videre Tæring.

Det i Handelen værende Bly faas baade fra Tyskland, England, Spanien, U. S. A., Australien og Mexiko. Kvalitet og Renhed næsten ens overalt, nemlig ca. 99.99 pCt. Bly.

Nikkel (Ni).

Nikkel har en sølvgraa Farve og glinser meget stærkt. Det har en betydelig Haardhed og Styrke, idet Trækstyrken er 40—45 kg/mm² med en Forlængelse af 40—50 pCt. og en Brinellhaardhed af 80—90.

Nikkel faas i Handelen som Elektrolytnikkel (Kathodeplader), Bloknikkel i smaa Terninger og i granuleret Tilstand med et Nikkelindhold af 99—99.8 pCt. Nikkel. Vægtfylden er 8.85, og Svindmaalet i Sandform ca. 2 pCt. Smeltepunktet ligger for det rene Nikkels Vedkommende ved 1484°, men for det alm. Handelsnikkel, der altid indeholder mere eller mindre Urenhed, ligger det ved ca. 1450° C. Nikkel angribes ikke af Vand og fugtig Luft eller Alkali, men derimod af Syre. Urenhederne, der hovedsagelig findes i Handelsnikkel, er en ringe Mængde Kulstof, Nikkelilte, Silicium, Svovl, Kobber, Jern og Kobolt.

Som tidligere omtalt lader Nikkel sig ikke særlig let støbe, da det har Tilbøjelighed til at opløse Gasarter, f. Eks. Kulilte, Brint o. s. v., som under Størkning igen gives fri og derved danner Blærer i Godset. Ligeledes optager Nikkel let Kulstof, der ganske vist gør det mere letsmelteligt, men som forhøjer Haardheden og Skørheden betydeligt.

Det flydende Nikkel iltes let, idet der dannes Nikkelilte, som opløser sig i Metalbadet paa samme Maade som Kobberilte. Dette bevirker, at Styrken aftager betydeligt.

Antimon (Sb).

Antimon udvindes ad metallurgisk Vej af sine Malme, særlig af Antimonglans, som er en Svovl-

forbindelse. Da dette Malm for det meste forekommer sammen med Kobber og Sølvmalme, sker Udvindingen i Reglen sammen med disse Metaller.

Antimon besidder en stærk Glans, og Farven er sølvhvid med en Tone i det blaa, hvilket er desto mere fremtrædende, jo urenere Metallet er. Af Farvetonen kan man da nogenlunde bedømme Antimons Renhed. Mange Metalstøbere forsøger derimod at bedømme Antimons Renhed efter Krystallernes Størrelse. Det er absolut forkert, fordi saavel rent som urent Metal ved langsom Afkøling kan størkne i store Krystaller, medens rent Antimon ved hurtig Afkøling giver fine Krystaller. Lader man rent Antimon langsomt og uden Rystelser størkne, hvilket bedst sker ved at lade Diglen staa tildækket af Slagge, dannes der paa Overfladen af det størknede Metal en saakaldt Stjerne, d. v. s. en bregneagtig Krystalfigur. Sker Afkølingen hurtigt, eller Metallet indeholder Urenheder, dannes denne Figur ikke.

Antimon bliver sædvanligt bragt i Handelen i runde eller firkantede Kager, de saakaldte Antimonregulus. En ringe Mængde Svovl, Arsen, Bly, Kobber og Jern udgør i Almindelighed de Urenheder, der findes i Antimon.

Smeltepunktet ligger ved 630° C, Kogepunktet ved 1440°. I Hvidglødhede fordamper Antimon, og naar Luften kommer til, forbrænder det ligesom ved Zink under Udvikling af en hvid Røg, der bestaar af Antimonilte. Vægtfylden er 6.62. Antimon er meget skørt og lader sig let i en Morter støde til Pulver. Som rent Metal har det ingen praktisk Anvendelse, men Antimon er en meget vigtig Bestanddel i en Række Metallegeringer, idet det dels virker hærdende paa disse Legeringer, f. Eks. i Hvidtmetal til Lejer, og dels giver dem en vis Modstandsevne overfor kemiske Paavirkninger, f. Eks. i søvandsbestandig Aluminiumslegering, den saakaldte „K. S.-Seewasser Legierung". Antimon forandrer sig ikke i Luften, men i flydende Tilstand forbrænder det let til Antimonilte.

Aluminium (Al).

Aluminium har en hvid Farve og en stærk Glans, der saavel ved Bearbejdning som ved Tilsætning af Silicium faar en blaalig Tone eller Skær. Aluminium udvindes af Mineralet „Bauxit" ad elektrometallurgisk Vej.

Bruddet i støbt Aluminium er uregelmæssigt kornet med grove Faser, medens det i smedet eller valset Aluminium er fintkornet og tæt med en livlig Silkeglans. Vægtfylden af støbt Aluminium er 2.70 og af valset 2.73, Smeltepunktet ligger ved 658° C. Ved en Temperatur, der kun ligger nogle faa Grader over Smeltepunktet, er Aluminium tyktflydende. Det flydende Metal ilter let, hvorved der dannes en Hinde af Aluminiumilte, der dækker Metalbadet og beskytter dette imod videre Iltning.

Svindmaalet er 1.6 pCt. for Sandgods og 1.825 pCt. for Kokillegods, hvilket gør Aluminium vanskeligt at støbe.

Aluminium har en meget høj bunden Smeltevarme, saa man maa anvende en stor Mængde Varme i længere Tid for at faa det smeltet. Paa den anden Side varer det derfor ogsaa lang Tid, inden et Godsstykke er blevet størknet.

I den atmosfæriske Luft overtrækker Aluminium sig langsomt med en tynd mat Ilthinde, der beskytter Metallet mod yderligere Angreb.

Flere mineralske Syrer, Alkali og Sodaopløsning opløser meget let Aluminium, derimod er Metallet meget modstandsdygtigt overfor svage organiske Syrer, hvorfor det i stor Udstrækning anvendes til Genstande, der kommer i Berøring med Spise- og Drikkevarer.

Aluminium legerer sig med de fleste Metaller, dog gør Bly her en Undtagelse, idet de to Metaller legerer sig meget daarligt.

Antimon legerer sig med Aluminium omtrent i alle Forhold, dog viser det sig i Praksis, at Lejemetaller, hvor begge de to Metaller er tilstede, har stor Tilbøjelighed til at sejgre. En ren Legering af Aluminium og mindre end 5 pCt. Antimon er mere sejg og haard og lader sig lettere smede end rent Aluminium. Er Antimonindholdet større, bliver Legeringen skør, og Smeltepunktet ligger over ren Aluminiums.

Nikkel legerer sig let med Aluminium og virker stærkt hærdende paa Legeringen, hvorved denne tillige bliver lettere at bearbejde. Paa samme Maade forholder Kobolt-Aluminiumlegeringer sig.

Cadmium legerer sig meget let med Aluminium og gør det tæt og sejgt. Det benyttes til at fremstille Aluminiumlod med.

Vismuth er en meget uheldig Iblanding i Aluminium, idet det gør det haardt og meget skørt.

Sølv og Aluminium legerer sig let, hvilket man benytter sig af til Fremstilling af Legeringer, der finder Anvendelse i Sølvfabrikationen.

Tin legerer sig ogsaa let med Aluminium, men gør det haardt og forringer Brudstyrken og Forlængelsen.

En Legering med 10 pCt. Tin lader sig meget let lodde, hvilket jo ikke i Almindelighed er Tilfældet med ren Aluminium.

Kobber legerer sig i alle Forhold med Aluminium, særlig viser det sig, at Brudstyrken og Forlængelsen ved Legeringer med indtil 10 pCt. Kobber er meget stor i Forhold til det rene Metals. Ligeledes giver en Kobberlegering med indtil 10 pCt. Aluminium en stor Brudstyrke og Forlængelse i Forhold til andre Kobberlegeringer.

De tyske Normer D. I. N. 1712 angiver, at ren Aluminium i Renhedsgrad 99.5 kun maa indeholde 0.5 pCt. Jern + Silicium + Kobber + Zink, heraf skal Kobber + Zinkindholdet være mindre end 0.05 pCt. Ved Renhedsgrad 99 pCt. tillades en Fordobling af de anførte Mængder af Urenheder.

Mangan (Mn).

Mangan udvindes af Mangalmalme ad metallurgisk Vej i Højovne. Det fremstilles dels rent, dels i For-

bindelse med Kobber, Jern eller andre Metaller af nogle enkelte Specialfirmaer, bl. a. Isabellenhütte i Dillenburg, Basse og Selve i Altona og Theodor Goldschmidt i Essen (Ruhr).

Mangan er et graahvidt Metal, hvis Farve udviser en rødlig Tone, det er umagnetisk og meget skørt. Vægtfylden er 7.4, Smeltepunktet 1243°. Det anvendes hovedsageligt som Legeringstilsætning og Afiltningsmiddel.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Odense. Hos *A/S M. P. Allerups Eftf.* har der været ført lokale Forhandlinger om forskellige Forbedringer paa Lønomraadet, og dette er resulteret i nogle Forhøjelser omkring 1. Juni, og desuden er der sket en Del Forhøjelser paa noget maskinformet Arbejde.

Hos samme Aktieselskab afholdtes der den 9. Juli et Mæglingsmøde. Der var opstaaet Uenighed om en Akkordpris paa 2 Lejer, der skulde formes paa Maskine, men paa Trods af, at der ved Tillidsmandens Indgriben opnaaedes Enighed, afskedigede Støbemesteren alligevel den paagældende Maskinformer. Der stilledes Krav om hans Genantagelse, men ved Mæglingsmødet paastod Virksomheden, at vedkommende selv havde taget sin Afsked.

Ved en senere Behandling i Afdelingen har denne vedtaget, at Sagen skal betragtes som afsluttet med de paa Mæglingsmødet faldne Udtalelser.

Hos Jernstøber *A. Birn*, Vesterbros Jernstøberi, har 5 Mand faaet deres Lønninger forhøjet.

Roskilde. Den 28. Juli afholdtes der paa *Maglekilde Jernstøberi* et Mæglingsmøde, foranlediget ved Krav om Lønforhøjelse. Fabrikanten tiltraadte at regulere paa nogle ganske enkelte Akkordpriser, men gjorde iøvrigt gældende, at Fortjenesten i de sidste 3 Maaneder laa betydeligt højere, end den Forbundet opgav.

Tillidsmanden kunde paa staaende Fod ikke modbevise Fabrikantens Tal, hvorfor Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Sagen er nu nærmere undersøgt, og Timandsmøde er begæret afholdt.

Skive. Paa *Skive Jernstøberi* har man siden 1. Juli 1933 arbejdet paa Timeløn. Forholdet har været, at en ny Priskurant skulde udarbejdes, men det er stadig væk ikke blevet til noget, og der er nu sket det, at 3 Formere har faaet Timelønnen forhøjet.

Svendborg. Hos *A/S L. Lange & Co.* har 5 Medlemmer, der ikke arbejder i Akkord, faaet Timelønnen forhøjet.

Paa *Jens Hansens Støberi* i samme By har 3 Medlemmer, der heller ikke arbejder i Akkord, ligeledes faaet Timelønnen forhøjet.

Vejle. Hos *A/S C. M. Hess* blev Akkordprislisten opsagt for et Par Aar siden, men Forhandlingerne førte ikke til noget Resultat. Sagen har imidlertid nu været genoptaget og er gennem lokale Forhandlinger ført til Afslutning.

Vinduer, Hotelkomfurer og Kaloriferer og Maskingods er blevet staaende ved de gamle Priser, medens alt andet løst Arbejde er forhøjet med 5 pCt., hvortil kommer, at enkelte andre Akkordpriser er forhøjet med et bestemt Antal Øre, og Prislisten er derefter underskrevet som fortsat gældende.

Smede og Maskinarbejdere.

Mæglingsmøder. Den 6. Juli mægledes paa et Lønkrav overfor *A/S Ernst Voss*, Fredericia. Kravet vistes tilbage til lokal Forhandling, hvor der er opnaaet Enighed om et Tillæg.

Paa Fabrikken *„Bruunshaab"*, Nykøbing F., afholdtes Mægling den 13. Juli, ligeledes paa Lønkrav. Der opnaaedes Enighed om et Tillæg.

Samme Dag mægledes hos Fabrikant *H. P. Larsen*, København, i Anledning af Strid om Erstatning for kasseret Arbejde. Firmaet indgik paa at betale 46 Kr. til fuld Afgørelse af Spørgsmaalet.

Den 14. Juli er der afholdt Mægling hos *N. Raun-Byberg*, Esbjerg, paa et Krav om Forhøjelse af Lønningerne. Der opnaaedes et Tillæg, ligesom man enedes om, at Tillæg for smudsigt Arbejde betales efter den for Esbjerg gældende Overenskomst.

Den 20. Juli mægledes hos *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense, paa Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 25 Mand og Klage over, at Akkordarbejderne i Jernbanemontagen fortrinsvis arbejder paa Timeløn. — Selskabet gav Tilsagn om, at alt Arbejde, der kan udføres i Akkord, ogsaa bliver det, og Akkordafsavnstillæget for 5 Mand forhøjedes.

Den 30. Juli er der afholdt Mægling paa Strid om Lønforholdene for 3 Maskinarbejdere paa *J. Chr. Jensens Galvaniseringsetablissement*, København. De 3 Mand var afgaaede fra Virksomheden, men Firmaet erklærede sig villigt til at efterbetale Forskellen paa Ferielønnen mellem ufaglærte og faglærte.

Hos Firmaet *F. W. Doberck & Søns Eftflg.*, København, mægledes den 3. August paa Strid om Vejpenge. Firmaet indgik paa at betale Kr. 19,60 til 6 Arbejdere, ligesom Reglerne for de Tilfælde, hvor der skal betales Vejpenge, præciseredes.

Timandsmøder. Den 17. Juli afholdtes Timandsmøde til Behandling af følgende Spørgsmaal:

1) Klage fra *A/S Laur. Knudsens mekaniske Etablissement*, København, over Overarbejdsvægring fra Arbejderne i Afdelingerne 2 og 6. Sagen diskuteredes og sluttedes, idet Parterne var enige om, at den hidtil bestaaende Ordning med indtil 6 Timers Overarbejde i 6 paa hinanden følgende Uger og derefter 1 Uge fri vedblivende var gældende, indtil den fra en af Siderne blev opsagt med sædvanligt Varsel.

2) *Odense Staalskibsværft*, Odense. a) Strid om Betalingen for Arbejde udført paa Kristi Himmelfartsdag, b) Klage fra Værftet over, at Nitterne har iværksat ulovlig Arbejdsstandsning, og c) Klage fra Nitterne over Arbejdsforholdene. — Enighed opnaaedes ikke i noget af Spørgsmaalene.

3) Strid hos Firmaet *Monberg & Thorsen* om Betalingen for Skifteholdsarbejde paa Odinstaarnet, Odense. — Enighed opnaaedes ikke.

Samme Dag afholdtes Fælles-Timandsmøde, omfattende Kvinder, Arbejdsmænd og Smede, angaaende Strid om Udførelse af Overarbejde paa *Ulrichs Metalstøberi*, København. Man enedes om et Overarbejdsreglement, hvorefter der kan kræves udført indtil 5 Timers Overarbejde pr. Arbejder pr. Uge. Hvis Firmaet i 2 paa hinanden følgende Uger kræver Maksimum af Overarbejde, kan den paagældende Arbejder ikke tilsiges til Overarbejde den 3. Uge.

Blokade. Nakskov Afdeling har med Forbundets Sanktion blokeret Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde, da det ikke har været muligt at faa Lønforholdene bragt i Orden.

Stiftelsesfester.

Specialarbejdernes Nakskov Afdeling.

Lørdag den 30. Juni afholdt Nakskov Afdeling sin 15-aarige Stiftelsesfest i Arbejdernes Forsamlingsbygning.

Afdelingen har igennem flere Aar været haardt ramt af Arbejdsløsheden, saaledes at det var et forholdsvis lille Tilskud, der kunde ydes til Festen, ikke destomindre var 80 Deltagere tilstede ved Kaffebordet, da Formanden, *Albert Hansen*, bød Velkommen til Medlemmerne med Damer samt indbudte Gæster. Disse var Borgmester *Marius Nielsen*, Afdelingens første Formand *Julius Havborg*, Smedenes Formand *Adolf Jensen* og Smedenes Kontorbestyrer *Chr. Petersen*, samt en Repræsentant for vort Blad, Redaktionssekretær *Grove*, og Forbundets Formand *L. Møller*.

Efter Velkomsttalen blev Ledelsen af Festen overladt Næstformanden, *Peter Andersen*, som paa aldeles fremragende Maade røgtede sit Hverv.

L. Møller overbragte Hilsen og Lykønskning fra Hovedbestyrelsen og en Hilsen fra Hovedkasserer Knud Larsen, som var forhindret i at deltage i Festen. Møller gav en Oversigt over Forbundets Start i 1917. Det var jo i Krigens Tid, og Værfterne skød op Landet over som Paddehatte, nogle for ret hurtig at gaa ned igen, andre som f. Eks. Værftet i Nakskov, for at bestaa. Omtalte, hvor vanskeligt det var at faa det nye Organisationsarbejde ind i den rette Gænge, men takket være Pionerernes Energi og Troskab skabtes vort Forbund og dets Afdelinger til Gavn for Landets Specialarbejdere. Omtalte Krisen, som mærkedes haardt paa Værfternes Beskæftigelse. En Tid var 80 pCt. af vore Medlemmer ledige, og naar det lykkedes at hjælpe dem saa godt, som Tilfældet har været, skylder vi at sige Tak til den socialdemokratiske Regering, som paa alle Maader har søgt at hjælpe Arbejderne i denne vanskelige Tid.

Møller henvendte nogle Ord til Thorvald Nielsen, kaldet „Fatter", som var en af Specialarbejdernes Pionerer i Nakskov. Rettede en Tak til Medlemmerne, Bestyrelsen og Formanden for godt Samarbejde i de forløbne Aar, og overbragte Formanden, Albert Hansen, en Erindringsgave, bestaaende af en Fyldepen, som Tak for det Arbejde, han igennem Aarene har udført for Afdelingen. Taleren sluttede med et Leve for Sammenholdet indenfor vort Forbund.

Julius Havborg dvælede ved Minderne fra Nakskov, da Afdelingen startedes for 15 Aar siden. Det var vanskelige Tider, men Kammeraterne satte Ryggene sammen, og saa gik det jo. Overrakte derpaa Formanden en Faneplade med Inskription til Afdelingens Fane.

Borgmester *Marius Nielsen* udtalte bl. a.: Intet anerkendes uden forudgaaende Kamp. Det kan denne Fagforening tale med om. Men saadan var jo altid Arbejdernes Vilkaar, hvor i Verden de end har stridt for deres Sag. Han rettede en Tak til Specialarbejderne for det gode Samarbejde, der havde været i de svundne Aar.

Smedenes Formand, *Adolf Jensen*, takkede Specialarbejderne for godt Samarbejde, som han haabede vilde vare ved i den kommende Tid, thi det staar alle Parter sig bedst ved, og baade Specialarbejderne og Smedene har smukke Resultater at opvise som Følge af det gode Samarbejde.

Redaktionssekretær *Grove* bragte Hilsen og Lykønskning fra vort Blad og motiverede et Leve for Festudvalget.

Festudvalgets Formand, *Peter Andersen*, præsenterede derefter en pragtfuld Blomsterkurv, som i Anledning af Jubilæet var sendt Afdelingen fra Smedenes Afdeling. Havborg havde ligeledes sendt en smuk Blomsterkurv. Desuden havde Klub 1 og 3 sendt Faneplader. Telegrammer var sendt fra Københavns Afdeling og fra Hovedforbundet og fra en forhenværende Specialarbejder, Politibetjent Jørgensen.

Under megen Munterhed foretog P. Andersen nu Afsløring af nogle Karikaturer, som var ophængt i Salen langs Balkonranden. Billederne, der var dygtig udført af den kendte „Hurtigmaler", Klejnsmed Andersen, forestillede forskellige af Forbundets ledende Kammerater, foreviget i barokke, muntre Situationer. Billederne vakte naturligvis en Storm af Begejstring.

Smedenes Kontorbestyrer, *Chr. Petersen*, talte for Damerne. Der var raabt saa mangt et Hurra for Mændene, men der var ogsaa Grund til at hilse og takke Kvinderne, som gør et Kæmpearbejde for at holde Arbejdernes Hjem oppe, særlig naar Arbejdsløsheden hærger Hjemmene. Forsamlingen udbragte et Leve for Damerne.

P. Andersen uddelte nu nogle Smaating, udført i Kobber eller Messing, til forskellige Medlemmer, som hver især fik et muntert Ord med paa Vejen, Forbundet fik overrakt en Feltesse. Den vil fremtidig faa sin Plads paa Forbundets Kontor i København.

Derefter holdt *Chr. Nielsen* en munter Tale for P. Andersen, hvem han højtidelig overrakte en Attrap-Høne.

Saa blev Salen ryddet, og Dansen gik lystig. Ved 1-Tiden blev Deltagerne kaldt ind i den lille Sal, hvor et lækkert Frokostbord stod dækket. Ogsaa her holdtes en Del Taler, og Stemningen var den bedste. Det var i alt en vellykket Fest, præget af Humør og godt Kammeratskab. Solen stod højt paa Himmelen, da Specialarbejderne og deres Damer tog hjem fra den begivenhedsrige Fest.

Den havde de Ære af. *L. M.*

Smedeforbundets Næstved Afdeling.

Midt i Halvfemserne tog Fagbevægelsen Fart i Næstved, og blandt de Arbejdere, der indsaa Nødvendigheden af at slutte sig sammen for at forbedre Arbejdsvilkaarene, var ogsaa Smedene. Ved et Møde den 21. Juli 1894, hvor Forbundets Forretningsfører, H. P. Hansen, var til Stede, oprettedes en Afdeling med 12 Medlemmer, men inden Aarets Udgang var Medlemstallet dog naaet op til 30.

Den nye Forening tog straks fat paa Arbejdet for at højne Lønningerne og stillede Lønkrav paa samtlige Virksomheder. Resultater var ikke lette at opnaa, og i 1897 førte Lønkravene til, at alle Medlemmer paa Hermansens Fabrik blev lockoutede. Under Datidens Forhold vakte Lockouten betydelig Opmærksomhed i Byen, og det viste sig under denne, at der i Afdelingen ikke alene var godt Sammenhold, men hos Medlemmerne stor Offervilje, idet de arbejdende Smede ydede 3 Kr. ugentlig i Understøttelse til deres lockoutede Kammerater, uagtet Ugelønnen dengang kun var 14—16 Kr.; hvorvidt denne Offervillighed bragte Smedene det ønskede Resultat, foreligger der ingen Meddelelse om.

Afdelingen arbejdede dog ikke alene indenfor sit eget Omraade, men medvirkede til, at der oprettedes Afdelinger i Køge, Vordingborg og Haslev, og var

(Fortsættes Side 219.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
847	Abildskov, Egon William..	København	6. 1.10	Kbhvn. Afd.	25. 2.34	Kbhvn. Afd. 4	14. 4.34
52814	Brahm, Niels Hammeleff	Berlin	6. 5.07	„ „	27. 1.33	„ „ 2	31. 3 34
5793	Brinks, Knud Wagner..	Dejret	16. 3.14	„ „	19. 3.34	„ „ 14	2. 6 34
22007	Bøgedal, Georg.....	Gl. Rye	16.11 06	Skanderborg	20. 4.29	Silkeborg	30. 9.33
25326	Christensen, Anton Peter ...	København	3. 9.02	Kbhvn. Afd.	10. 4.22	Kbhvn. Afd. 14	14. 4.34
52953	— Georg J. Robert	—	21. 2.14	„ „	9. 2.33	„ „ 13	14. 4.34
50426	— Harald Hjorth..	—	31.12.10	„ „	9. 9.30	„ „ 15	7. 4.34
7042	— Knud Henrik...	Faaborg	1. 9.14	„ „	13. 4.34	„ „ 18	14. 4.34
5953	Christiansen, Ernst	København	5.12.12	„ „	1. 4.34	„ „ 14	7. 4.34
882	Dahmcke, Allan Poul.....	—	25. 8.12	„ „	7. 9.33	„ „ 15	31. 3.34
5402	Dalberg, Alex. R. Gerhard	Ferslev Sogn	20. 9.94	„ „	26. 1.34	„ „ 13	21. 4.34
5856	Dandanell, Carl Severin...	Kalundborg	18.10.10	„ „	23. 3.34	„ „ 14	24. 3.34
4936	Ekstrand, Alfred Hansen .	Snekkersten	15.10.07	Helsingør	5. 6.26	Helsingør	10. 3.34
25013	Eskildsen, Osvald Vald. ..	København	18. 8.01	Kbhvn. Afd.	23. 5.21	Kbhvn. Afd. 5	13. 1.34
51930	Gluud, Carl Anker....	—	22. 8.11	„ „	8. 1.32	„ „ 17	31. 3.34
52129	Gosvig, Engo.....	Frederiksberg	31. 7.12	„ „	1. 5.32	„ „ 17	14. 4.34
8977	Gøtze, Hilbert Frank..	København	23. 7.99	„ „	7. 8.24	„ „ 2	24. 3.34
51314	Hansen, Adolf Peter....	Reykjavik	31. 8.12	„ „	2. 8.31	„ „ 10	31. 3.34
34723	— Børge Henry...	Herning	17.12.10	Odense	15.12.30	Maribo	14. 4.34
1563	— Carl Otto.....	København	25. 2.05	Kbhvn. Afd.	9.10.24	Kbhvn. Afd. 14	21. 4.34
25542	— Carl Vilhelm...	—	8. 4.09	„ „	20. 4 31	„ „ 14	31. 3.34
5375	— Christian Carl .	—	2.12.06	„ „	5. 1.26	„ „ 14	17. 3.34
36364	— Harald Haakon.	Frederiksberg	26.12.09	„ „	14. 9.29	„ „ 2	21. 4.34
12525	Hallenberg, Holger	København	5. 4.10	„ „	18.12.29	„ „ 15	21.10.33
50488	Jensen, Aksel Einer ...	—	24.12.10	„ „	19. 8.30	„ „ 2	31. 3.34
34508	— Carlo Leopold .	—	31. 5.09	„ „	17.11.28	„ „ 2	24. 3.34
8836	— Janus	Aalborg	11.11.89	D. Arbm. Forb.	12. 4.13	„ „ 15	21. 4.34
29844	— Jens	Vitten	6. 1.85	Aarhus	29.12.31	Aarhus	20. 1.34
52414	— Johs. P. Emil..	København	15. 3.12	Kbhvn. Afd.	9. 9.32	Kbhvn. Afd. 2	31. 3.34
52406	— Johs. Vilhelm..	—	8.10.11	„ „	27. 8.32	„ „ 12	21. 4.34
29871	— Niels.....	Esbjerg	25 11 94	Køge	2.10.26	Køge	10. 2.34
30571	— Peder Bruno...	Varde	23. 5.07	Varde	24.10.25	Varde	31. 3 34
26943	Jørgensen, Robert Vilhelm.	København	5. 7.01	Kbhvn. Afd.	11. 2.28	Kbhvn. Afd. 5	14. 4.34
32216	Jakobsen, Anker Peter ...	Nakskov	8. 8.11	Nakskov	3.11.29	„ „ 14	31. 3.34
8989	Jepsen, Niels Fallesen.	Randers	19 4.07	Kbhvn. Afd.	10. 7.26	„ „ 12	14. 4.34
11140	Johansson, Einar Carl.....	København	4 8.00	„ „	22. 4.20	Centralafd.	12. 8.33
5277	Jølm, Kaj Kragh	—	25. 8.03	„ „	12. 1.34	Kbhvn. Afd. 18	24. 3.34
38833	Klein, Viggo Svend Aage L.	—	19. 4.10	„ „	4.11.29	„ „ 17	21. 4 34
3363	Knudsen, Verner Peter ..	Næsby	15. 4.11	Nakskov	1. 5.34	Nakskov	1. 5 34
32643	Larsen, Henry Werner .	Birkende	3. 9.05	Roskilde	5.10.23	Kbhvn. Afd. 6	7. 4 34
54756	— Kai	Norre	22.12.10	Rødby Havn	2. 5.32	Roskilde	31. 3.34
31370	— Oskar Niels M..	København	9. 6 09	Kbhvn. Afd.	30 10.28	Kbhvn. Afd. 13	24. 3.34
29517	Lassen, Mannfried H. Aug.	—	13.10.02	„ „	6. 4.29	„ „ 17	21. 4.34
28038	Lindhardt, Niels Hartvig..	Skjern	25. 1.06	Varde	16.12.33	Varde	17. 3.34
14460	Linkhusen, Heinrich Chr...	Bolderslev	9. 9.98	Lyngby	9. 3.34	Lyngby	7. 4.34
50820	Madsen, Emil Forsberg.	Rudkøbing	9.10.06	Kbhvn. Afd. 1	7. 1.31	Helsingør	31. 3.34
774	Nielsen, Alex Chr. W. F.	Randers	19. 1.12	„ „	5. 9 33	Kbhvn. Afd. 2	21. 4.34
50772	— Charley Ernst .	København	18.11.04	„ „	27. 7.29	„ „ 13	14. 4.34
36253	— Frede Nøhr ...	Aalshøj	14. 1.09	„ „	9.10.29	Køge	14. 4 34
9190	Olsen, Jens Peter.....	Næstved	19. 9.70	Næstved	23. 7.00	Kbhvn. Afd. 15	31. 3.34
5565	Petersen, Børge Albert A.	København	14. 9.13	Kbhvn. Afd.	27. 5.33	„ „ 3	14. 4.34
8274	— Carl Emil	Aalborg	9.10.92	„ „	14. 6.31	Centralafd.	19. 8 33
496	— Ejner Jørgen ..	Lyngby	1. 8.06	Lyngby	13 10 25	Kbhvn. Afd. 15	21.10.33
5911	— Just Heinrich ..	Nykøbing F.	13. 3.07	Maribo	18. 9 26	Maribo	20. 1.34
52026	Petersen, Knud Aage R. .	København	27.12.10	Kbhvn. Afd.	4. 3.32	Kbhvn. Afd. 14	31. 3.34
54659	— Knud Laurits P.	Tikøb	20. 8.11	Helsingør	14.12.31	Helsingør	21. 4.34
7678	— Magnus Rasmus	Aarhus	21. 2.90	Kbhvn. Afd.	22. 9.33	Kbhvn. Afd. 6	21. 4.34
52549	Ponsaing, Arne	København	11.12.12	„ „	11.10.32	„ „ 2	7. 4.34
38993	Poulsen, Hans Geert....	—	10. 3.05	„ „	5. 5.24	„ „ 2	14. 4.34
54024	Rasmussen, Carl Evald	Saltrup	8. 7.09	Helsingør	7. 7.31	Frederiks sund	3. 3.34
7335	— Poul Theodor..	Helsingør	15. 8.10	Kbhvn. Afd.	13. 4.34	Kbhvn. Afd. 13	21. 4.34
23703	Rasbro, Albert.....	København	25. 2.78	„ „ 1	21. 8.16	„ „ 17	14. 4.34

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
12769	Reinholdtsen, Hans	Frederiksberg	30.10.81	Kbhvn. Afd.	17.12.26	Kbhvn. Afd. 12	14. 4.34
10100	Riget, Rasmus Reinholdt	Ollerup	14. 9 80	Nyborg	2. 6 07	Aarhus	30. 9.33
31225	Rosenvanger, Louis.....	København	21. 3 00	Kbhvn. Afd. 1	11. 4.19	Kbhvn. Afd. 2	21. 4.34
51644	Runge, Vald. Johan O..	Altona	26. 6.05	„ „	27. 9.31	„ „ 14	21. 4.34
20512	Rydbirk, Otto Chr. A. ..	Rasinevis., Amerika	20. 8 93	Randers	2.10.12	„ „ 10	31. 3.34
26850	Sauerberg, Knud Erik.....	København	2. 1.09	Kbhvn. Afd.	12 9.29	„ „ 9	14. 4 34
26276	Thomsen, Leander Ølgaard	—	29. 2.92	„ „	9. 8 29	„ „ 11	14. 4.34
23936	Thorsen, Kay Hans	—	27. 4.97	„ „ 1	28 10.16	„ „ 11	7. 4.34
30284	Ulsøe, . Hans Christian.	Varde	28 8 93	Varde	18.12.26	Varde	16.12.33
2489	Wahl, Axel Georg....	København	25.10.95	Kbhvn. Afd.	1.12.33	Kbhvn. Afd. 13	20. 1.34

stærkt med i Arbejdet for at faa oprettet et Blad, ligesom man allerede i 1898 i Fællesorganisationen stillede Forslag om Oprettelse af en „Arbejdernes Byggeforening", en Sag, der nogle Aar senere toges op af Socialdemokratisk Forening og resulterede i Byggeforeningen paa Fredensvej.

Næstved Afdeling havde altsaa den 21. Juli i Aar bestaaet i 40 Aar, og Stiftelsesdagen fejredes ved en festlig Sammenkomst paa Hotel „Axelhus", der indledes med et Festmaaltid, hvor Afdelingens Formand, *J. Jakobsen*, bød Velkommen.

Forbundets Formand, *Johs. Kjærbøl*, der efter Indbydelse var til Stede, bragte en Hilsen og Lykønskning fra Forbundet og gjorde i korte Træk Rede for den faglige Stilling, saavel herhjemme som i Udlandet. Taleren sluttede med et Leve for Afdelingen.

Kontorbestyrer *Carl Hansen* bragte en Hilsen fra Fællesorganisationen og motiverede et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Derefter talte Afdelingsformanden for Veteranerne, der havde udrettet det første brydsomme Arbejde. Af Stifterne er kun to tilbage i Næstved, nemlig *Fr. Jakobsen* og *Niels Olsen;* den sidstnævnte var Afdelingens første Kasserer og har tidligere i en Aarrække været Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse. Han har uafbrudt været Medlem af Næstved Afdeling i samtlige 40 Aar. Niels Olsen fik i Dagens Anledning overrakt en smuk solid Spadserestok.

Niels Olsen takkede for Opmærksomheden og mindedes gamle Dage, da Lønningerne var smaa og Arbejdsdagen lang.

Peter Hansen takkede Formanden for hans gode Ledelse af Afdelingen, og som et synligt Udtryk for Medlemmernes Tilfredshed forærede man Formanden en smuk Cigarkasse. Hansen udbragte et Leve for Formanden, hvilket hilstes med stærkt Bifald og Hurraraab, og det samme var Tilfældet med et Leve, som udbragtes for Forbundets Formand.

Redaktøren for den stedlige Socialdemokrat, *A. M. Kristensen*, rettede en Tak til Smedene, fordi man havde ønsket at se en Repræsentant for Pressen ved deres Stiftelsesfest. Han manede til fortsat ubrydeligt Sammenhold, saavel fagligt som politisk.

Fr. Sass talte for Arbejderbevægelse og Socialisme, og *Vald. Hansen* sluttede Talernes Række med at motivere et Leve for Smedenes Koner, hvilket besvaredes med rungende Hurraraab.

Formanden bød nu Velbekomme, og derefter gik Dansen lystigt til Kl. 12, hvor der opførtes en Revy med smaa Hib til forskellige af Medlemmerne.

Efter Revyen var der fælles Kaffebord, og Festen fortsattes med Dans og forløb helt igennem paa den fornøjeligste Maade, til den sluttedes henad Morgenstunden.

Samariter-Kursus for Arbejderne.

Alle organiserede Arbejdere bør deltage.

Blandt de mange Arbejderorganisationer, som hver Vinter benytter den mørke Aarstid til at dygtiggøre Arbejderne, indtager Arbejdernes Samariter-Forening en ikke helt ringe Plads. Foreningens Formaal er at uddanne Arbejdere, saavel Kvinder som Mænd, i Samaritergerning, saaledes at de bliver i Stand til at hjælpe deres Arbejdskammerater i Tilfælde af Ulykker eller Katastrofer. Da Borgerrepræsentationens Formand, Hr. Em. Svendsen, i Aaret 1907 aabnede det første Samariterkursus i Arbejdernes Samariter-Forening, var det under smaa og beskedne Forhold og med en forholdsvis ringe Tilslutning. I de forløbne Aar er det imidlertid lykkedes Foreningen at indarbejde sig blandt de københavnske Arbejdere, og naar vi atter i Aar aabner Vintersæsonen, har over 3500 Arbejdere modtaget deres Uddannelse som Arbejdersamariter gennem Foreningen.

Det forjagede Tempo har forøget Faremomentet.

Det forjagede Tempo, som i de senere Aar er indført indenfor alle Industrigrene, har forøget Faremomentet for Arbejderne i uhyggelig Grad, og det er derfor meget naturligt, at Arbejderne forsøger at gøre en Indsats for at hjælpe deres tilskadekomne Kammerater. Desværre ser man alt for ofte, at en Arbejder er kommet alvorligt til Skade og Kammeraterne staar hjælpeløse omkring uden at være i Stand til at yde en virkningsfuld Hjælp. For at raade Bod paa dette Forhold arrangerer Foreningen sine Samariterkursus saaledes, at enhver Arbejder kan erhverve sig de fornødne Kundskaber.

Vi opfordrer derfor alle organiserede Arbejdere til at deltage i Vinterens Samariterkursus. Vær med til at skabe de bedst mulige Betingelser for Hjælpen til jeres tilskadekomne Kammerater. Tag et Samariterkursus i *Arbejdernes Samariter-Forening*, den eneste Samariter-Organisation for Arbejdere. Ligeledes opfordrer vi alle uddannede Samariter, som vil gøre et praktisk Arbejde for de københavnske Arbejdere, til at indmelde sig i Foreningen. Vore Kursus paabegyndes i Begyndelsen af Oktober Maaned, og Kursusdagene er Mandag, Tirsdag og Fredag, henholdsvis paa Amager, Vesterbro og indre By. Undervisning een Gang ugentlig fra Kl. 20—22. Undervisningen ledes af en Læge, og et Kursus koster 10 Kr. Indtegningen kan ske ved personlig eller skriftlig Henvendelse til Foreningens Kontor, Rigensgade 9,

Opg. A, St., eller gennem Telefon Palæ 3154 x. Kontoret er aabent Tirsdag, Torsdag og Lørdag fra Kl. 20—22. Indtegningen slutter 1. Oktober.

Samariterkursus for Ungdommen.

Ogsaa for Ungdommen er det af Betydning at kunne Samaritergerning, og Arbejdernes Samariter-Forbund har derfor Ungdomsafdelinger, som danner en Forskole for de unge, for senere Indtrædelse i Senior-Afdelingerne. Disse Afdelinger afholder *gratis* Samariterkursus for Ungdommen i Alderen fra 14—17½ Aar, og Tilmeldelser kan ske ovennævnte Sted.

Kursusdagene for de unge vil blive Mandag, Onsdag og Fredag paa St. Hans Torvs Skole.

For Arbejdernes Liv og Sundhed.
Bliv Arbejder-Samarit! ! !

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 30724	Andersen,	Carl Christian	(Kbhvn. Afd.)
- 52358	Fechtenburg,	Poul Bernhard	(—)
- 18283	Fischer,	Johan Ferdinand	(—)
- 20136	Olsen,	Alfred Oluf	(—)
- 18146	—	Edv. Carl Willy	(—)
- 1540	Petersen,	Emanuel Ditlev	(—)
- 13343	Andersen,	Eduard P. M.	(Aalborg Afd.)
- 54608	Jensen,	Einar Orla	(Hillerød Afd.)
- 26654	Hansen,	Elif Peter Chr.	(Odense Afd.)
- 1514	Jacobsen,	Hans A. Marrill	(Anvisningskt.)

Medlemmerne Nr. 52599, Johannes Nikolaj Kondrup, og Nr. 6426, Carl Alfred Nielsen, har atter fundet deres Bøger.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 19382	Larsen,	Jørgen Christian Ole	28. 2.14
- 5477	Nielsen,	Niels Peter.....	17. 5.13

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 36074	Andersen,	Carl Rasmus	10.10.25
- 31741	—	Peter	29. 3.30
- 28105	Appelgren,	Edvard Anton Emil .	25. 2.33
- 50992	Bertelsen,	Bruno Chr. W.	29. 7.33
- 24599	Christensen,	Andreas Marius	17. 2 34
- 26065	—	Christian Neble.....	1. 1.27
- 26165	—	Harry Richard Edvin	9.12.33
- 54425	—	Niels Christian	11. 7.31
- 13625	Hansen,	Anders Eigil Volmer	12. 9.31
- 34327	—	Arthur Mundt.....	11.11.33
Nr. 27205	Hansen,	Knud Ludvig	15. 4.22
- 17630	—	Niels Carlo Ferd....	1. 7.33
- 34448	Henriksen,	Axel Henrik	27. 4.29
- 1411	Hjorthøj,	Poul Ernst.....	27. 1.34
- 17149	Jensen,	Leo	26. 8.33
- 1702	—	Will. Julius Johs....	10 2.34
- 31676	Jørgensen,	Aage Harald	25. 6.32
- 4956	Jacobsen,	Eluf Lerche	2 9.33
- 24588	Johansen,	Henry Willy.....	3. 2.34
- 24883	Kragelund,	Gøtrik Adolf.....	31. 3 34
- 9385	Larsen,	Ejnar	12. 5.28
- 21784	Laursen,	Carl Henrik.....	5. 8 33
- 5579	Meyer,	Georg Nielsen.....	11. 2.33
- 29345	Michelsen,	Michael	19. 8.33
- 29335	Millung,	Gunnar.....	30. 9.22
- 52301	Nielsen,	Helge Dyreborg .. .	9. 7.32
- 37120	—	Henning Juul Ørum .	3. 3.34
- 31606	—	Niels Chr. Meyer. .	6 12.30
- 33455	Olsen,	Jens Ove.....	19 11.32
- 26306	—	Richard Geweche ..	25 11.33
- 1080	Petersen,	Arthur Peter E.....	26. 2 21
- 19914	—	Bendt Chr. Ricardt..	14.12 29
- 51510	—	Vilmer Albert Silberg	15. 4.33
- 13975	Poulsen,	Poul Heinrich.....	31. 3.23
- 34062	Rasch,	Edvin Johannes.....	17. 1.31
- 25839	Sommer,	Anders Christian....	5. 8.33
- 29987	Søndergaard,	Ludvig Carl	26. 2.27
- 35600	Thomsen,	Carl	4. 8.23
- 54362	Weber,	Johan Schroll.....	31.12.32

Specialarbejderforbundet.

Nr. 48687	Jensen,	Svend Frederik	1. 7.33
- 48174	Jørgensen,	Gregers	5.12.31

Teknologisk Institut.

Kursus for Automobilmekanikere.

Den Ombygning, som i Øjeblikket foretages i Teknologisk Instituts Automobilafdeling for at skaffe bedre Betingelser for Undervisningen, vil desværre ikke kunne blive tilendebragt saa betids, at den nødvendige Tilrettelægning af det averterede Kursus for Automobilmekanikere i Tiden 17. September til 13. Oktober d. A. kan finde Sted, og Instituttet ser sig derfor nødsaget til at udsætte Kursus; men der vil saa snart Tidspunktet for Afholdelsen kan fastsættes, blive sendt nærmere Meddelelse til hver enkelt af de indmeldte samt til Fagpressen.

Kursus i Autogensvejsning og elektrisk Lysbuesvejsning.

Paa Grund af den stærke Tilstrømning til Dagskolens Undervisning i elektrisk Lysbuesvejsning og Autogensvejsning modtager Instituttet snarest Indmeldelser til et

Ekstrakursus i Autogensvejsning
24. September—3. Oktober

med samme Program som Virksomhedsplanens Kursus Nr. 2—4, og et

Ekstrakursus i elektrisk Lysbuesvejsning
8.—20. Oktober

med samme Program som Virksomhedsplanens Kursus Nr. 8—9.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 11 SEPTEMBER 1934 20. Aarg.

Under Udviklingens Lov.

Trods al Meningsforskel ved Bedømmelsen af den Tid, vi lever i, er der en Kendsgerning, som ingen med Rette kan bestride, nemlig, at Staten øver en stigende Indflydelse paa de erhvervsmæssige Organer, paa Produktion og Omsætning, en Indflydelse, der former sig som Indgreb i Privatkapitalismens hidtidige Enevælde, og som man vel har Grund til at opfatte som Begyndelsen til en Udvikling, under hvilken der i hvert Fald delvis vil finde en Likvidation af Privatkapitalen Sted. De mest udprægede Eksempler herpaa er Rusland, hvor Privatkapitalismen praktisk talt er afskaffet, og Amerika, hvor Præsident Roosevelts Genrejsningsbestræbelser har grebet dybt ind i det amerikanske Erhvervsliv. Disse Indgreb fra Roosevelts Side har selvfølgelig vakt Forbitrelse hos de amerikanske storindustrielle Ledere, og bl. a. har Henry Ford aabent nægtet at respektere Loven.

Fords Modstand skyldes i første Linie den Forpligtelse, der er paalagt de amerikanske Arbejdsgivere til at forhandle kollektivt med Arbejderne gennem de af disse valgte Repræsentanter. Vi skal ikke her komme ind paa, om Roosevelts Omsorg for Arbejdernes organisationsmæssige Rettigheder er udsprunget af en vis Idealisme, eller om de kun er et Udtryk for, at Roosevelt ønsker at have Arbejderklassen med sig i sine Genrejsningsbestræbelser, men de er i hvert Tilfælde et interessant Fænomen i en Tid, hvor man andre Steder har knægtet Arbejdernes faglige Organisationer. I saa Henseende danner Hitler jo en fuldkommen Modsætning til Roosevelt, men Aarsagen hertil maa vel søges i, at det er den tyske Storindustri, som Hitler er et Redskab for, og som har benyttet ham til at blive en stærk og maalbevidst Fagbevægelse kvit.

En Ting viser imidlertid baade Roosevelts fagforeningsvenlige Bestræbelser og Hitlers diametralt modsatte Overgreb, at Fagbevægelsen spiller en overordentlig betydelig Rolle i de moderne Samfund, og den bliver ikke mindst betydningsfuld i de Lande, hvor Fagbevægelsen har gammel Rod, er blevet traditionspræget, og hvor den kan udfolde sig under demokratisk Statsstyre. At en fri Fagbevægelse er uforenelig med politisk Diktatur, er givet, men at den til Gengæld er en nødvendig Faktor i demokratiske Lande med en Kultur som den vest- og nordeuropæiske, er uomtvisteligt. I saadanne Lande maa det paaregnes, at Statens stigende Indflydelse paa de erhvervsmæssige og økonomiske Faktorer vil bringe Fagbevægelsen ind i en organisk Udvikling i Modsætning til, hvad der er blevet Tilfældet i Amerika og Tyskland, en Udvikling, afpasset efter Omfanget af den politiske Indsats, der øves med Henblik paa at bringe Privatkapitalismen under Kontrol. Her maa Fagbevægelsens Indstilling blive paavirket af, om Statens Styre bevidst tilstræber at udnytte den nuværende økonomiske Nisere til at trænge ind paa Privatkapitalens Enemærker, eller om det kun lader sig presse saa langt, som Tiden nu engang kræver. Fagbevægelsens Udvikling og dens Indstilling vil naturligt blive præget af, om det er et socialdemokratisk eller et konservativt Styre, der angiver Landets Politik. Det vil i alle Tilfælde være fejlagtigt

at tro, at Fagbevægelsen, saaledes som den har manifesteret sig gennem de to sidste Menneskealdre, fortsat uforandret kan leve paa de gamle Principper.

Det er i saa Henseende interessant at konstatere, at selv den konservativt prægede engelske Fagbevægelse er klar over, at der foregaar en Forandring, ja, man taler endda om en Strukturændring indenfor Fagorganisationerne. Den 28. Juni holdt den britiske Landsorganisations Generalsekretær, W. M. Citrine, et Radioforedrag, i hvilket han behandlede disse Problemer. Han hævdede, at Fagforeningernes Taktik og Metoder fra Aar til Aar bør tilpasses efter de uafbrudt indtrædende Forandringer paa alle Omraader af det menneskelige Liv samt efter den økonomiske og sociale Udvikling. Citrine gik imod den Opfattelse, der næres af mange Mennesker, at saalænge der findes Fagforeninger, maa Fremtiden udelukkende betyde Kamp, og han fastslaar for Englands Vedkommende, at for Tiden er hverken Arbejderne eller Arbejdsgiverne i saa stor Udstrækning, som dette var Tilfældet tidligere, opsat paa at etablere Strejker eller Lockouter.

For danske Arbejdere er det interessant, at Citrine peger paa de landsomfattende Overenskomsters Betydning, idet han meget rigtigt bemærker, at dermed vil Strejkerne og Lockouterne selvfølgelig ikke fuldstændig være bragt ud af Verden, men deres Antal vil være ringe, og han siger, at en stærk Fagbevægelse er den bedste Garanti for en Udvikling i denne Retning.

Med Henblik paa Fagforeningernes Stilling til Staten udtalte Citrine bl. a., at Fagforeningerne maa kræve at være repræsenterede i Statens forskellige Organer, som anerkendte Organisationer, der altid tages med paa Raad, naar Arbejdernes Interesser direkte berøres. Og med Henblik paa den engelske Statsform siger han, at det vil maaske nok være nødvendigt at oprette et Erhvervsparlament, bestaaende af Repræsentanter for Regeringen, Fagforeningerne, Videnskaben, Finansen samt for andre Befolkningskredse. Han mener ikke, det er let at forudsige, hvorledes Forbindelsen mellem Fagforeningerne og de politiske Partier vil forme sig, men det er ikke sandsynligt, at Fagforeningerne vil afstaa fra Anvendelsen af politiske Midler til Fremme af deres Formaal, eller at de nogensinde vil kaste det Parti over Bord, som de selv har skabt.

Citrine kommer ogsaa ind paa Spørgsmaalet om Industriforbund, og han anser det for sikkert, at den indenfor Erhvervslivet foregaaende Koncentration vil blive efterfulgt af en lignende Udvikling paa Fagbevægelsens Omraade. Det store Industriforbund, der omfatter talrige Arbejderkategorier, vil snarere blive Reglen end Undtagelsen.

Vi har ofte gjort lignende Betragtninger gældende, idet vi selvfølgelig er klar over, at den Udviklingsperiode, som Fagbevægelsen utvivlsomt er gledet ind i, vil forme sig forskellig i de forskellige Lande, men at slaa sig til Ro med, at Fagbevægelsen fortsat kan varetage Arbejdernes Interesser, hvilende paa det hidtidige negative Princip, vil kun medføre, at Udviklingen løber fra Fagbevægelsen, og at denne mister sin Indflydelse.

Naar vi taler om Fagbevægelsens negative Princip, saa tænker vi her paa, at Fagbevægelsen er fuldkommen afhængig af Tilstedeværelse af Beskæftigelse. Uden Beskæftigelse og dermed Fremskaffelse af Værdier er Fagbevægelsen ikke i Stand til at højne Løn- og Arbejdsbetingelserne for sine Medlemmer, men den er ikke selv indrettet paa at skabe Beskæftigelse. Naar Privatkapitalen ikke længere finder det foreneligt med dens Interesser at producere, maa Fagorganisationerne tilsvarende indskrænke deres faglige Virksomhed og i Stedet for gaa over til den understøttelsesmæssige, det vil sige at hjælpe dem, der paa Grund af den med Beskæftigelsens Standsning forbundne Arbejdsløshed ikke kan tjene til Livets Ophold. Hidtil har dette ensidige og negative Princip fra Fagorganisationernes Side maaske nok været Bevægelsens Styrke, men en Fastholden derved uden at give Fagbevægelsen en mere positiv Indstilling, vil efter vor Formening efterhaanden bevirke, at Opgavernes Løsning alene overlades til det politiske Parti. Men dette vil indeholde en Fare for Arbejderbevægelsen selv, fordi et handlekraftigt Parti, der, saaledes som det fremgaar af det danske Socialdemokratis for kort Tid siden offentliggjorte Arbejdsprogram, indstiller sig paa at løse Tidens Spørgsmaal til størst mulig Gavn for Arbejderne, er uforeneligt med en Fagbevægelse, der stille sidder og venter paa at kunne tage Stikkene hjem.

Det er heller ikke tilstrækkeligt, at Fagbevægelsen sætter nogle af sine Repræsentanter ind i Rigsdagen, ofte vanskeliggørende dem deres Stilling, fordi de skal balancere mellem gammeldags fagforeningsmæssig Indstilling og moderne politisk Aktivitet. Undertiden kan man endog høre den Opfattelse gjort gældende, at Partiet kun har erhvervet sig nogle Fagforeningsgidsler, og lignende Betragtninger gøres jo ofte gældende med Henblik paa de Fagforeningsrepræsentanter, der gennem Partiets og Regeringens Indflydelse sættes ind i Udvalg og Kommissioner, hvor ellers Fagforeningsmænd tidligere var saa godt som udelukkede. Den Vej, der

efter vor Mening maa betrædes, fører gennem en videre Udbygning af det Samarbejde, som siden Arbejderbevægelsens Opstaaen har været plejet mellem Fagbevægelsen og det politiske Arbejderparti. Dette Samarbejde har jo sat overordentlig smukke Frugter bl. a. i den Arbejderlovgivning, som er gennemført gennem Aarene, men det har til Gengæld været noget svært for Fagforeningsfolkene at forsone sig med visse af de Lovforanstaltninger, der i de senere Aar er gennemført, og som nogle er tilbøjelige til at opfatte som unødige Indgreb overfor Fagbevægelsen, og kun egnet til at svække denne. Det er vor Opfattelse, at dette Synspunkt er affødt af, at man glemmer, at Fagforeningspolitik i Dag maa føres efter andre Linier, end Tilfældet var for en Menneskealder tilbage, og at man glemmer, at ogsaa Fagbevægelsen er underkastet Udviklingens Lov. Det er nemlig ikke muligt at drive opportunistisk Partipolitik, men ensidig Fagforeningspolitik hvilende paa den negative Indstilling, at andre skal skabe den Beskæftigelse, som Fagbevægelsens Virksomhed er afhængig af.

Arbejderbevægelsen maa politisk, fagligt, kooperativt og ogsaa oplysningsmæssigt indstille sig paa en erhvervsmæssigt præget Politik, der tilsigter at øve fornøden Indflydelse paa Løsningen af Tidens økonomiske Problemer, saaledes at der ud af det Baal, i hvilket gamle tilvænnede Forestillinger, hævdvundne økonomiske Systemer og forældede Doktriner opbrændes, maa kunne reddes det, der har Værdi for den arbejdende Befolkning, saaledes at Baalet ikke som i Tyskland bliver til en Brand, der ødelægger Menneskealdres gennem bitter Kamp erhvervede Rettigheder.

Kongres i Internationalt Metalarbejderforbund.

Den 26. August aabnedes Internationalt Metalarbejderforbunds 13. Kongres i de engelske Metalarbejderes Hus i London, efter at Bestyrelsen, Centralkomiteen, der bestaar af en Repræsentant for hvert Land, forud havde holdt Møde og tilrettelagt Kongressens Arbejde. Den forrige Kongres blev afholdt i 1930 i København i Rigsdagens Fællessal, og vor internationale Sekretær, *Konrad Ilg*, skriver i sin Beretning, at Kongressen i København blev et uforglemmeligt Minde for alle Deltagerne. Kun meget faa anede dengang, hvor nær vi var ved Gennembruddet for den tyske Nazisme. Krisen i Amerika, der blev Indledningen til den omfattende og dybtgaaende Verdenskrise, var ganske vist brudt ud, men man stolede paa Fagbevægelsens Magt og internationale Solidaritet, og man regnede med, at den vilde kunne bære gennem alle Vanskelighederne.

Egentlig skulde den næste Kongres have fundet Sted i Fjor, da Kongresperioden normalt andrager 3 Aar, men paa Grund af Forholdene i Tyskland blev den udskudt til i Aar, og den fik sit særlige Præg derved, at der for første Gang, saalænge Internationalt Metalarbejderforbund har bestaaet, ikke mødte officielle Repræsentanter for Tysklands og Østrigs Metalarbejdere. Der var dog mødt en enkelt Emigrant, men dette kunde selvfølgelig ikke bortjage den Skygge, som Nazismen i Tyskland og Østrig kastede over Kongressens Forhandlinger, tværtimod. Iøvrigt var der fremmødt Repræsentanter for de fleste Lande i Europa. Ialt var 14 Lande med 28 Organisationer og 60 Delegerede repræsenteret paa Kongressen. Fra Danmark var foruden *Kjærbøl*, der er Skandinaviens Repræsentant i Internationalt Metalarbejderforbunds Forretningsudvalg, mødt Centralorganisationens hidtilværende Sekretær, *Arnold Nielsen*, samt Medlem af Smedeforbundets Forretningsudvalg, *J. P. Nielsen*. Endvidere var mødt Formanden for Guld- og Sølvarbejderne, *R. Høesch*, idet Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforbundet staar som en selvstændig Organisation indenfor Internationalt Metalarbejderforbund. For det internationale Arbejdsbureau mødte vor gamle Kammerat *Stahl*, og for den internationale faglige Central Føreren for den franske Fagbevægelse, *Jouhaux*.

Paa Kongressens Bord laa en meget omfangsrig Beretning, dels vedrørende Internationalt Metalarbejderforbunds Virksomhed og Regnskaber for de forløbne 4 Aar, dels Beretninger fra de enkelte Landes Metalarbejderorganisationer, tilsammen givende et overordentlig interessant Billede af de europæiske og amerikanske Metalarbejderes Løn- og Arbejdsbetingelser og de erhvervsmæssige Forhold i de enkelte Lande. Muligvis vi i de følgende Numre af Fagbladet kan komme tilbage til nogle af disse Beretninger.

Sekretær *Ilg* supplerede den trykte Beretning, idet han fastslog, at Kongressen var et Udtryk for den ubrydelige Solidaritetsfølelse, der hersker mellem Verdens Metalarbejdere. Han pegede paa de overordentlige Vanskeligheder, som Arbejderbevægelsen havde været ude for i de forløbne 4 Aar, hvorunder Arbejderorganisationerne var stillet overfor de allersværeste Problemer. Fagbevægelsen har i disse 4 Aar ydet en Indsats, der berettiger til at tro, at den ogsaa i Fremtiden vil være i Stand til at øve Indflydelse til Gavn for den arbejdende Befolkning. Ilg erindrede om, at paa Kongressen i København i 1930 var det særlig Arbejdstids- og Lønspørgsmaalene, der indgaaende var blevet behandlede, og Kongressen havde fastslaaet det fuldkomne Misforhold mellem Udviklingen af det tekniske Produktionsapparat og det bestaaende Fordelingssystem, et Misforhold,

der bl. a. maatte føre til en Forkortelse af Arbejdstiden. Ilg erindrede om den omfattende økonomiske Støtte, der var ydet vore tyske og østrigske Broderorganisationer, og hvor særlig Tjekkoslovakiet og Schweiz havde gjort sig gældende.

Trods det Tab, som Internationalt Metalarbejderforbund havde lidt ved Begivenhederne i Tyskland og Østrig, talte Organisationen dog over 700.000 Medlemmer, og Ilg pegede paa, at siden Internationalt Metalarbejderforbund efter Krigen rekonstrueredes i 1920 i København, havde det ydet Understøttelse til forskellige Formaal til et Beløb paa ialt 1,140,000 schw. Fr.

De Spørgsmaal, som særligt blev behandlede paa Kongressen i London, var Arbejdsløsheden, Arbejdstidsforkortelsen og Lønspørgsmaalet samt den Fare, som Nazismen er for Verdensfreden. Forhandlingerne resulterede bl. a. i 2 Resolutioner, en vedrørende Arbejdstiden og en anden vedrørende Krigsfaren. Den første Resolution er saalydende:

„Det Internationale Metalarbejderforbunds 13. Kongres, afholdt i London den 26. og 27. August 1934,

minder i Anledning af den svære økonomiske Krise, der hjemsøger hele Verden og særlig haardt tynger Arbejderklassen, om den paa Kongressen i København i Aaret 1930 vedtagne Udtalelse, i hvilken Metalarbejdernes internationale Organisation erklærer, at den planløse Udvidelse af Produktionen uden samtidig Forøgelse af Massekøbekraften kun kan have varige Krisetilstande og Massearbejdsløshed til Følge.

Den fastslaar, at Begivenhederne har stadfæstet denne Forudsigelse. Den Krise, hvis første Virkninger har gjort sig følelige i 1930, er blevet i den Grad forværret og har antaget et saadant Omfang, at Millioner af Arbejderes Eksistens er truet.

Den nuværende økonomiske Situation har leveret Beviset for det kapitalistiske Systems Meningsløshed og Svigten.

Idet Kapitalismen stiller Profitten og sine egne Forrettigheder over hele Menneskehedens Vel, maatte den tilintetgøre Ligevægten mellem Produktion og Forbrug i stadig stigende Maalestok.

Da den nuværende Krise ikke kan løses uden en dybtgaaende Ændring i de almindelige Produktionsbetingelser, stiller Kongressen til Lindring af Arbejdsløsheden i første Række Krav om Nedsættelse af den ugentlige Arbejdstid til 40 Timer om Ugen, hvorved der maa tilstræbes en Lønudligning for 48 Timer. Denne Forholdsregel skal muliggøre Genantagelsen af et Antal Arbejdsløse og til en vis Grad lette Genoptagelsen af den økonomiske Virksomhed.

Kongressen opfordrer alle de til Internationale tilsluttede Organisationer til at iværksætte et stort anlagt og udholdende Propagandafelttog for i den offentlige Mening i alle Lande at fremkalde en Strømning, der gør det muligt at hjælpe 40-Timers Ugen til Sejr og mobilisere en tilsvarende Aktion af de enkelte Landes politiske Kræfter, for at Arbejderklassens mest paatrængende Krav endelig kan blive virkeliggjort."

Vedrørende Krigsfaren udtalte Kongressen:

„Det Internationale Metalarbejderforbunds 13. Kongres, afholdt i London den 26. og 27. August 1934,

advarer mod Faren for den Krig, der i den sidste Tid truer med at hjemsøge Verden.

Under Henblik paa de frygtelige Følger, den Ødelæggelse og de Katastrofer, som de forudgaaende Krige har haft til Følge, og

i Forvisningen om, at en ny Krig maa antage endnu mere umenneskelige Former og maa føre til Civilisationens Tilintetgørelse,

udtaler Kongressen enstemmigt sit Had til Krigen og sin Vilje til Folkeafrustning og kræver, at der ikke maa forsømmes noget som helst, der er i Stand til at forhindre en Gentagelse af Krigen.

Til dette Formaal opfordrer den Folkeforbundet til saa hurtigt som muligt at behandle og vedtage det for Tiden hos Formanden for Afrustningskomiteen *Arthur Henderson* beroende Udkast til en international Overenskomst om en almindelig Kontrol med Fremstillingen og Udførslen af Krigsvaaben.

Kongressen opfordrer alle tilsluttede Forbund til at koncentrere deres Bestræbelser om Bekæmpelse af Fascismen, der ikke blot berøver Arbejderklassen dens Rettigheder, men ogsaa varigt skærper Krigsfaren."

Af andre Spørgsmaal, som blev behandlede paa Kongressen, var ogsaa det meget betydningsfulde om Internationalt Metalarbejderforbunds finansielle Stilling, der er blevet ændret betydeligt, efter at Organisationerne i Tyskland og Østrig ikke længere er Medlemmer. Det besluttedes at beholde det nuværende Kontingent, men det henstilles til de bedrestillede Organisationer at yde frivillige Bidrag. De skandinaviske Metalarbejderorganisationer havde allerede paa en Konference i Maj Maaned besluttet at forhøje Kontingentet for indeværende Aar.

Sædet for Forbundet blev fortsat Bern, og Sekretær *Konrad Ilg* genvalgtes i Erkendelse af det overordentlig dygtige Arbejde, han siden sin Tiltræden i 1920 har ydet for de internationalt organiserede Metalarbejderes Interesser. I Forretningsudvalget indvalgtes *Mc. Kenna*, England, for de fransktalende Lande *Chevalme*, Frankrig, for de tysktalende *A. Hampl*, Tjekkoslovakiet, og for de skandinaviske Lande *Johs. Kjærbøl*.

Uden at overvurdere vor internationale Organisations Muligheder for at øve en Indsats til Fordel for Metalarbejderne i de forskellige Lande, kan det fastslaas, at Internationalt Metalarbejderforbund med sine mere end 700.000 Medlemmer er en betydnings-

fuld Faktor indenfor den internationale Fagbevægelse. Selvom der, foruden i Tyskland og Østrig, er overmaade store Vanskeligheder i Lande som f. Eks. Polen, Jugoslavien, Ungarn og Rumænien, maa det ikke glemmes, at Organisationen omfatter en lang Række meget stærke Organisationer, der med den Enighed og Solidaritetsfølelse, der præger Samarbejdet, vil kunne yde en betydningsfuld Indsats til Løsningen af de Opgaver, som Fremtiden vil stille Europas Metalarbejdere.

Repræsentantskabsmøde i Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Repræsentantskabsmøde afholdtes den 6. September, og af Dagsordenens Hovedpunkter skal vi nedenstaaende give et Uddrag.

Beretningen.

Medlemstal:

For Aaret 1933—34 er der en Stigning paa 936 Medlemmer, der fordeler sig paa følgende Maade paa de enkelte Brancher:

	1. April 1933	1. April 1934	Fremgang
Smede og Maskinarbejdere ...	30274	31223	949
Formere	2018	2072	54
Slibere	300	333	33
Specialarbejdere	1003	903	÷ 100
Tilsammen ...	33595	34531	936
Deraf Medlemmer, der ikke tilhørte nogen af de 4 tilsluttede Forbund	34	29	÷ 5
Medlemmer med hvilende Medlemsret	680	588	÷ 92

Den samlede Tilgang har været 3240 Medlemmer og Afgangen 2304 Medlemmer.

Formuen:

1. *Arbejdsløshedskassens* Formue udgjorde ved Regnskabsaarets Slutning Kr. 1.841.161,77 eller pr. Medlem Kr. 53,32. De forudgaaende 7 Aar havde Formuen været følgende:

	Samlet	pr. Medlem
31. Marts 1927	Kr. 467.715,48	Kr. 16,65
31. — 1928	- 1.139.543,12	- 39,72
31. — 1929	- 2.315.626,47	- 79,06
31. — 1930	- 3.953.233,29	- 127,15
31. — 1931	- 3.559.683,59	- 109,80
31. — 1932	- 1.092.445,93	- 33,04
31. — 1933	÷ - 1.168.980,38	÷ - 34,80

Den store Underbalance fra forrige Regnskabsaar er altsaa udlignet, og der haves paany en virkelig Beholdning, selv om denne, set med de fremtidige Forhold før Øje, intet Rygstød giver.

Af de 4 Mill. Kroners Laan hos Arbejdsløshedsfonden er der i Regnskabsaaret afdraget Kr. 675.000,00 samt iøvrigt efter Regnskabets Afslutning 1 Mill. Kroner, saaledes at vi i Øjeblikket skylder Staten Kr. 2.325.000,00. Til Forbundene skyldes fremdeles Kr. 1.320.555,55, men herfor haves Sikkerhed i Arbejdsløshedskassens Obligationer, der pr. 31. Marts 1934 havde en Kursværdi paa Kr. 1.406.751,25. Arbejdsløshedskassens Beholdning ved Regnskabsaarets Slutning var Kr. 4.931.610,12, hvori Obligationernes Indkøbssum, ca. 1¼ Mill. Kroner, er indbefattet. De øvrige ca. 3¾ Mill. Kroner var kontant Beholdning, og naar der kun ekstraordinært er betalt 1 Mill. Kroner af paa Gælden, skyldes det Hensynet til at ville have tilstrækkelige Midler i Tilfælde af Arbejdsløshedens Stigning.

2. *Fortsættelseskassens* Formue udgjorde ved Regnskabsaarets Slutning Kr. 2.242.709,37 eller pr. Medlem Kr. 64,95.

Siden Fortsættelseskassens Oprettelse i Oktober 1927 har Formueforholdet stillet sig saaledes:

	Samlet	pr. Medlem
Ved Oprettelsen	÷ Kr. 561.920,00	÷ Kr. 20,00
31. Marts 1928	÷ - 279.736,16	÷ - 9,75
31. — 1929	- 848.263,09	- 28,79
31. — 1930	- 1.401.134,40	- 45,07
31. — 1931	- 1.630.282,13	- 50,29
31. — 1932	- 1.089.658,56	- 32,96
31. — 1933	- 784.683,38	- 23,36

Det i 1928 modtagne rentefri Laan er i indeværende Regnskabsaar tilbagebetalt. I Formuen pr. 31. Marts 1934 er indbefattet Tilgodehavende hos Arbejdsløshedsfonden for udbetalt Fortsættelseshjælp. Tilgodehavendet udgør Kr. 1.385.005,95.

Kontingentet:

Det ordinære Kontingent for Arbejdsløshedskassen har i Regnskabsaaret andraget Kr. 2.019.519,90 og det ekstraordinære Kr. 1.882.379,50.

Fortsættelseskassens Kontingent har udgjort Kr. 841.466,45, hvortil kommer et Kvartals Ekstrakontingent Kr. 631.935,00, der med Tilslutning af Arbejdsdirektoratet overførtes fra Arbejdsløshedskassen.

Frikontingent i Henhold til Arbejdsløshedslovens § 19 udgjorde for Arbejdsløshedskassens Vedkommende Kr. 222.521,10 og for Fortsættelseskassen Kr. 83.744,50.

Offentlige Tilskud:

Det i Regnskabsaaret modtagne ordinære Statstilskud, det første efter den nye Lov og beregnet efter Kontingentet i 1932—33, har udgjort Kr. 3.792.053,70. Endvidere har Kassen i efterbetalte Kommunetilskud efter den tidligere Lov modtaget Kr. 359.225,49.

For Fortsættelseskassens Vedkommende var Statstilskudet Kr. 367.351,51 og efterbetalt Kommunetilskud Kr. 75.388,95. Fortsættelseskassen har endvidere som Supplement til Etableringstilskud modtaget Kr. 330.810,00 og ekstra Tilskud i Anledning af Fortsættelseshjælpens Udvidelse Kr. 583.338,29.

Andre Indtægter:

Den betydelige Renteindtægt, som Arbejdsløshedskassen tidligere havde, forsvandt selvsagt, da Kassens Formue gik under Nulpunktet. Alligevel udviser sidste Regnskabsaar en saa betydelig Rentesum som Kr. 122.016,36, men ganske vist samtidig en Renteudgift paa Kr. 250.000,00. Dette skyldes, at Kassen stadig er Indehaver af en Obligationsbeholdning paa ca. 1¼ Mill. Kroner i 5 pCt. Obligationer, og dette afbøder endvidere i nogen Grad det Forhold, at vi maa betale 4½ pCt. af de optagne Laan, men kun faar ca. 3 pCt. af den kontante Beholdning, som Kassen nødvendigvis maa have for at bestride Udgifterne.

Understøttelsen:

1. *Arbejdsløshedskassen.* Den samlede Understøttelse har for Kassens eget Vedkommende andraget Kr. 4.568.479,65, der fordeler sig med:

Kr.	4.347.543,50	paa Dagpenge,
-	6.848,10	- Flyttehjælp,
-	7.701,05	- Rejsebidrag og Overfartspenge,
-	206.387,00	- Juleunderstøttelse.

Ved Siden heraf har Arbejdsløshedskassen i Understøttelse i Henhold til Lov Nr. 359 af 13. December 1933 udbetalt Kr. 2.005.935,50, hvilken Understøttelse fuldt ud refunderes af Staten. Lovens normale Varighed var 90 Dage, men kunde udvides til 108 Dage, hvilken Udvidelse ogsaa kom vor Kasse til Del.

2. *Fortsættelseskassen* har udbetalt Kr. 2.776.449,85, hvoraf vi faar Halvdelen refunderet af Arbejdsløshedsfonden og iøvrigt faar direkte Tilskud efter samme Regler, som gælder for Arbejdsløshedskassen. Den samlede Fortsættelseshjælp udredes paa denne Maade saaledes, at Staten bærer de $^5/_7$ af Udgifterne, medens Fortsættelseskassen selv bærer de $^2/_7$.

Understøttelsen fordeler sig paa de 4 Hovedbrancher med følgende Beløb:

Arbejdsløshedskassen.

S. & M.	Kr.	3.983.141,10
F.	-	333.179,05
Sl.	-	21.241,00
Sp.	-	230.918,50

Fortsættelseskassen.

S. & M.	Kr.	2.405.704,25
F.	-	175.687,75
Sl.	-	7.233,00
Sp.	-	187.824,85

Ekstraordinær Understøttelse.

S. & M.	Kr.	1.685.657,75
F.	-	157.062,75
Sl.	-	4.445,25
Sp.	-	158.769,75

eller pr. Medlem

Arbejdsløshedskassen.

S. & M.	Kr.	128,69
F.	-	163,72
Sl.	-	70,10
Sp.	-	233,49

Fortsættelseskassen.

S. & M.	Kr.	77,72
F.	-	86,33
Sl.	-	23,87
Sp.	-	189,91

Ekstraordinær Understøttelse.

S. & M.	Kr.	54,46
F.	-	77,18
Sl.	-	14,67
Sp.	-	160,54

Arbejdsløsheden.

Antallet af arbejdsløse Medlemmer, som ved Udgangen af Marts 1933 var 13747, udgjorde ved Slutningen af Marts 1934 9926, altsaa en meget betydelig Nedgang. I Sommeren 1933 var Arbejdsløshedstallet dalet til 9668, men det steg derefter til 12845, hvorefter det atter dalede til de tidligere nævnte 9926 ved Regnskabsaarets Udgang.

Tallene for de enkelte Maaneder, regnet med sidste Fredag i hver Maaned, er iøvrigt følgende:

Marts	1933	13747
April	—	12683
Maj	—	11746
Juni	—	10933
Juli	—	10355
August	—	10300
September	—	9668
Oktober	—	10477
November	—	11012
December	—	12845
Januar	1934	11702
Februar	—	10922
Marts	—	9926

Kursus for Arbejdsløse:

Omfanget af Kursusunderstøttelse har i det forløbne Aar været af omtrent samme Størrelse som i Regnskabsaaret 1932—33, idet der i Regnskabsaaret 1933—34 er udbetalt Kr. 216.411,30 mod Kr. 211.931,95 i 1932—33. I disse Beløb er ikke indbefattet Understøttelse til de Medlemmer, der tager Højskoleophold, idet Afregning for disse Medlemmers Vedkommende foretages direkte af Arbejdsløshedsfonden. For 1932—33 androg Understøttelse til Højskoleelever Kr.

54.105,55, og den maa rimeligvis for 1933—34 regnes til nogenlunde det samme, saaledes at den samlede Kursusunderstøttelse for Medlemmer af vor Arbejdsløshedskasse maa anslaas til ca. Kr. 270.000,00.

Fondens samlede Udgift til disse Formaal for Medlemmer af Arbejdsløshedskasser var i Aaret 1932—33 Kr. 763.784,62.

Som allerede antydet i Fjor har Spørgsmaalet om Udstrækningen af Understøttelse til Maskinister været taget op til Behandling, og Resultatet heraf blev, at det tidligere Maksimum paa 2 Aar nedsattes til 1½ Aar, ud fra den Betragtning, at Eleverne er i Stand til at tage en væsentlig Del af Forberedelserne til Eksamens første Del som Aftenkursus, og at de 1½ Aars Dagundervisning dækker Resten.

Den administrative Virksomhed.

I det forløbne Aar er der ikke forefaldet væsentlig større Begivenheder, der har paavirket Administrationen, udover de allerede nævnte, der var en Følge af den ekstraordinære Lov af 13. December 1933.

I Forbindelse med Indførelsen af Direktoratets nye Materiale for de offentlige Arbejdsanvisningskontorer havde Hovedkontoret anlagt et Arbejdsløshedskartotek og udarbejdet nogle nye Kontrollister, der vilde lette Kontrollørernes Arbejde i betydelig Grad ved den daglige Kontrol. Samtidig vilde Hovedkontoret opnaa bedre Oversigt over hvert enkelt Medlems Arbejdsløshed og Beskæftigelsesforhold.

Ved en i Formerforbundet afholdt Kongres i indeværende Sommer var en Del af de mangeaarige Tillidsmænd, deriblandt Formerfagets 3 Repræsentanter i Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse, Arnold Nielsen, Ludvig Christensen og Ole Hansen, fratraadt, og Hovedkassereren fandt Anledning til at udtale en Tak til de fratraadte for godt Samarbejde gennem de mange Aar.

Blandt de fratraadte var ogsaa Arbejdsløshedskassens mangeaarige Revisor, Ludvig Christensen, og i hans Sted havde Hovedbestyrelsen valgt hans Efterfølger som Hovedkasserer for Formerfaget, Otto Jensen.

Beretningen godkendtes.

Regnskaberne.

Hovedkassereren forelagde de reviderede Aarsregnskaber for 1933—34, der for Arbejdsløshedskassens Vedkommende balancerede med Kr. 13.434.871,58, derunder en Kassebeholdning pr. 31. Marts 1934 stor Kr. 3.548.694,71.

Ligeledes forelagdes de reviderede Regnskaber for Fortsættelseskassen for 1933-34, der balancerede med Kr. 4.994.314,93, derunder en Kassebeholdning pr. 31. Marts 1934 stor Kr. 1.001.148,42.

Derefter forelagde Hovedkassereren Status pr. 31. Marts 1934. Arbejdsløshedskassens Status balancerede med Kr. 6.486.717,32 og udviste en Formue pr. 31. Marts 1934 stor Kr. 1.841.161,77.

Fortsættelseskassens Status balancerede med Kr. 2.386.154,37 og udviste en Formue pr. 31. Marts 1934 stor Kr. 2.242.709,37.

Regnskaber og Status godkendtes.

Ekstrakontingent.

Hovedbestyrelsen fremsatte Forslag om fra 1. Oktober at nedsætte Ekstrakontingentet fra Kr. 1,50 til Kr. 1,00 pr. Uge.

Efter en af Hovedkassereren foretagen Opgørelse med de 2 sidste afsluttede Regnskabsaar som Grundlag vilde det kunne paaregnes, at Aaret 1934—35 med det nuværende Kontingent kunde frembringe en Formueforøgelse paa Kr. 2.180.000,00. En Nedsættelse af Ekstrakontingentet med 50 Øre pr. Uge vilde betyde en Mindreindtægt paa Kr. 900.000,00 aarlig, men for indeværende Regnskabsaar altsaa kun Halvdelen deraf. Oversigten var baseret paa et gennemsnitligt Antal Arbejdsløse af 10.000, og der var ingen Sandsynlighed for Overskridelse heraf, selvom Vinteren bragte en højere Arbejdsløshedsprocent. Derimod maatte vi nøjes med den ringere Formueforøgelse, hvad der var mindre heldigt, idet Forholdene krævede, at Kassen ved indtrædende større Kriser var tilstrækkelig modstandsdygtig, og for at være dette maatte den have en Reservefond, der ikke ansloges for stor, selv om man regnede med omkring 10 Millioner Kroner. Erfaringerne havde tilstrækkelig tydeligt vist dette.

Arbejdsdirektoratet havde ydet Forslaget om Nedsættelse sin Tilslutning, dog foreløbig kun til 1. April 1935.

Forslaget om Nedsættelse vedtoges enstemmigt.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Som Repræsentanter hertil valgtes:

Smede og Maskinarbejdere: Johs. Kjærbøl, A. Johansen, P. Andersen, Vilh. Christensen, O. Wolf, A. P. Jørgensen, S. A. Svendsen, J. P. Nielsen, Leonh. Hansen, Kai Lindberg og H. Rasmussen.

Formere: Herman Hansen, Otto Jensen og Carl Hansen.

Slibere: Aage Sørensen og John Nordell.

Specialarbejdere: L. Møller og Knud Larsen.

Nedsættelse af Ekstrakontingentet.

Som det af Referatet fra Arbejdsløshedskassens Repræsentantskabsmøde vil ses, har Repræsentantskabet tiltraadt Hovedbestyrelsens Indstilling om en Nedsættelse af Ekstrakontingentet til Arbejdsløshedskassen fra Kr. 1,50 til Kr. 1,00.

For at kunne fritage de Arbejdsløse for Ekstrakontingent har der imidlertid hele Tiden været gældende en Ordning, hvorefter Forbundene paalignede de arbejdende Medlemmer et højere Ekstrakontingent, saa-

ledes at Smede og Maskinarbejderne, Sliberne og Specialarbejderne betalte Kr 2,50 pr. Uge, medens Formernes Ekstrakontingent er gradueret efter en Skala.

En Nedsættelse af Arbejdsløshedskassens Ekstrakontingent med 50 Øre pr. Uge vil i det store og hele passe med, at det samlede Ekstrakontingent kan nedsættes med Kr. 1,00 pr. Uge, men da hver af de 4 Forbund for sig træffer Afgørelse derom, vil nærmere Meddelelse om Ordningen udgaa til hvert enkelt Forbunds Afdelinger.

Arbejdsdirektoratet har godkendt den vedtagne Nedsættelse foreløbig for Tidsrummet indtil 1. April 1935, men formentlig vil det ikke vise sig paakrævet paany at skulle ændre Ekstrakontingentet i opadgaaende Retning.

Nedsættelsen træder for Arbejdsløshedskassens Vedkommende i Kraft fra og med Uge 27.

Kongres i Sliberforbundet.

I Dagene 20.—22. August har Dansk Jern- og Metalsliberforbund afholdt sin 13. ordinære Kongres i København.

Forbundets Formand, *Aage Sørensen*, bød de Delegerede Velkommen. Han omtalte den haarde Krise, som havde hersket i hele Kongresperioden; selv om Beskæftigelsesgraden særlig i det sidste Aar havde været ret taalelig, takket være Regeringens Valutaforanstaltninger, saa var Krisen ikke overstaaet endnu, men der havde vist sig enkelte Lyspunkter.

Formanden fremholdt de for Arbejderklassen fortvivlede Forhold ude i Europa, Forhold, som vi meget nødigt skulde ønske os. Han henviste til, at danske Arbejdere heldigvis havde forstaaet Sammenholdets Betydning og havde afvist Splittelsesforsøg, udtalte, at vi endnu havde den Lykke at kunne samles og drøfte vore Sager uden Frygt for Hitlerstave.

Ligeledes omtalte Formanden den socialdemokratiske Regerings store og betydningsfulde Arbejde for, igennem sociale Love, at mildne Krisens Virkninger for vore arbejdsløse Kammerater; selv om disse Love ikke var tilfredsstillende, saa er der Grund til at tro, at uden den nuværende Regerings Eksistens havde det ikke været muligt at opnaa de Resultater, som vi har naaet.

Aage Sørensen sluttede med at udtale Ønsket om, at denne Kongres i Lighed med tidligere Kongresser i Sliberforbundet maatte behandle de foreliggende Sager saa sagligt som muligt og træffe Beslutninger, der kunde være til Gavn for Fagets Udøvere.

Efter at have mindedes de i Kongresperioden afdøde Kolleger nedsattes et Udvalg til Prøvelse af Mandaterne, som alle fandtes at være i Orden.

Man foretog nu Valg af Dirigenter, hvortil valgtes *J. Andersen*, København, og *Schwaback*, Horsens. Ligeledes foretoges Valg af Sekretærer; hertil valgtes *Alb. Christensen* og *V. Carlson*, begge København.

En Del Udvalg til Behandling af Lovændringer, indkomne Forslag og Lønspørgsmaal blev ogsaa valgte.

Efter en Frokostpause aflagde Formanden Beretning for den 3-aarige Periode. Der var i Henhold til Lovene udsendt en trykt Beretning, og Formanden supplerede denne med forskellige Tilføjelser, bl. a. Fabrikdirektoratets Beretning angaaende Undersøgelsen af Silicosefaren i Sliberfaget. Ligeledes redegjordes udførligt for de forskellige Overenskomstsituationer i de 3 Aar.

Da Debatten om Beretningen aabnedes, vedtog Kongressen paa Forslag af Sv. Hansen, København, at diskutere Beretningen i 2 Afsnit, nemlig hygiejniske Forhold først og derefter den øvrige Beretning.

Under den ret lange Debat, hvori saa godt som alle Delegerede deltog, blev Saglighedens Grund ikke et Øjeblik forladt, og da man skred til Afstemning om den samlede Beretning, vedtoges denne enstemmigt.

Regnskaberne aflagdes af Hovedkassereren; han føjede en Del supplerende Bemærkninger til, og efter at nogle Forespørgsler var besvarede, vedtoges Regnskabet enstemmigt.

Man gik nu over til Behandling af Lovændringer, indkomne Forslag og Lønningsspørgsmaal. Udvalgene, som havde været nedsatte, fremkom med deres Indstillinger, og Resultaterne af Afstemningerne vil fremkomme i Kongresprotokollen, som udsendes til Afdelingerne.

Under Punktet Valg foresloges *Aage Sørensen* genvalgt til Forretningsfører med Akklamation, hertil sluttede Kongressen sig enstemmigt. *J. Nordell* og *H. P. Larsen* genvalgtes, ligeledes med Akklamation, til henholdsvis Næstformand og Repræsentant. Til Suppleanter valgtes *J. Andersen* og *A. Hansen*.

Efter at de valgte havde takket for Valget, fik *Aage Sørensen* Ordet og udtalte sin Glæde over den urbane Tone, der havde hersket under hele Kongressen; haabede paa fortsat Kammeratskab og Sammenhold mellem Kollegerne og udtalte Ønsket om, at vi nu, hvor vi igen gik ud til Arbejdet, alle maatte være i Stand til at yde et frugtbringende Arbejde for vore Kolleger og Forbundet. Han sluttede med at motivere et Leve for Forbundet, hvorefter Kongressen sang Internationale.

Aa. S.

Former-Kongressen og Arbejderbladet.

At de kommunistisk indstillede Elementer indenfor Afdelingen i København havde Folk paa Tilhørerpladsen i Kongresdagene, kunde man ikke undgaa at lægge Mærke til, og heller ikke, at deres Opgave var at referere til deres kære „Arbejderblad".

At Referatet, efterhaanden som d'Hrr. naaede at faa det optrykt i Organet, vilde være tendentiøst skre-

vet, forvrænget, stillet paa Stylter med Henblik paa Udeladelse af betydende Ord o. s. v., for ikke at sige, at det vilde indeholde bevidste Usandheder i det, der blev skrevet, maatte man selvfølgelig være forberedt paa, og der er heller ingen Overraskelser sket.

Jeg skal ikke bruge „Jern- og Metalarbejderen" til Diskussion med „Arbejderbladet", men ønsker dog at rette lidt paa et Par af de værste Uhyrligheder.

Min Beretning var maskinskrevet og med et Gennemslagseksemplar. Den blev læst op, og inden jeg begyndte, afleverede jeg det ene Eksemplar til Sekretæren, saaledes at han derigennem kunde følge med. Denne maskinskrevne Beretning bliver *ordret* optrykt i Kongresprotokollen. Dette til Grundlag for mine enkelte efterfølgende Bemærkninger.

Jeg har under min Beretning ikke nævnt Navnet paa Københavns Afdelings Formand, Søren Jensen, en eneste Gang og følgelig heller ikke sagt, at han var uden organisationsmæssig Ære eller Moral. S. Jensen er Socialdemokrat. Hvad jeg sagde var, at 5—6 fanatiske Kommunister, der satte sig i Spidsen for alt det Postyr, der sluttelig maatte sættes en Stopper for ved en Ekstrakongres, ansaa jeg for, organisationsmæssig set, at være uden Ære og Moral.

Der er aldrig holdt Mæglingsmøde paa Varde Staalværk, uden at Afdelingens Formand vidste det. Naar man skriver det modsatte, er det Løgn.

Naar „Arbejderbladet" skriver, at jeg Dagen efter Beretningens Aflæggelse, da jeg skulde replicere, udtalte, at jeg havde ikke noget imod at trække fra det, jeg sagde i Gaar, er det Løgn. Jeg sagde det modsatte, nemlig at jeg i Beretningen om de københavnske Forhold ikke Dagen forud havde sagt noget, hvorfra jeg kunde trække noget som helst tilbage.

Jeg skal ikke lægge Beslag paa mere Plads i denne Anledning. Om kort Tid udkommer den af Kongressen godkendte Protokol. Dem, der er interesseret i at vide, hvad der er sagt, og hvad der er foregaaet paa Kongressen, kan læse det deri. Det kan man ikke i det saakaldte „Arbejderblad".

Arnold Nielsen.

Populær Samfundsøkonomi.

Arbejder og Rente.

Hele den Selvforsyningspolitik, som de europæiske Lande er tvungne ind i, har, som vi har omtalt, sin dybere Aarsag i, at Landene hinsides Havene selv er begyndt for Alvor at lave Industrivarer.

Derved stoppes Hovedkilden til Kapitaludbyttet, og man maa derfor til at foretage væsentlige Omposteringer i Samfundsøkonomien. Vi tager et Eksempel.

En Mand driver en Virksomhed, f. Eks. et Landbrug, og hans Arbejdskraft er ham selv, Konen og Børnene. Efter at Familien har faaet det nødvendige, er han i Stand til at sælge Produkter for 2000 Kr. aarlig. Disse Beløb sætter han i Banken, og han kalder det Udbytte af den Kapital, han har sat i Ejendommen. Nu ophører Mulighederne for dette Salg, og hans Kapitaludbytte bliver 0. — Saadan er det med Europa.

Men hvad vilde Manden gøre?

Han vilde sige: En stor Del af Familiens Arbejdskraft gik med til at fremskaffe de Varer, jeg solgte. Nu kan vi enten arbejde mindre, eller ogsaa maa vi finde Arbejder, vi kan lave for os selv. — Det er den samme Fremgangsmaade, Europa anvender, i al Fald i alle fornuftigt ledede Lande.

Men tilbage bliver den opsummerede Kapital, hvad med den?

Ja, ingen eller kun faa har Brug for den, derfor vil ingen laane den, og Resultatet bliver, at Renten, Prisen paa Kapitalen, falder. Det sker ogsaa i Europa, Renten i det frie Marked er dalende.

Men saa kommer vi til den Kapital, der allerede er laant ud. Ja, den har jo en bestemt Rente; men Forudsætning for Betaling af denne er Eksporten. Derfor kommer Spørgsmaalet frem om Nedsættelse af Renten for tidligere laante Kapitaler.

Vi har set i et Par tidligere Artikler, hvorledes man her gaar to Veje. Den ene er at nedskrive Kapitalen, vi fastslaar altsaa, at en vis Del af Kapitalen er bleven værdiløs, er tabt. Den anden Fremgangsmaade er at nedsætte Renten, som Eksempel nævnte vi sidst, hvorledes Konvertering af de engelske Krigslaan nedsatte Rentebyrden for hvert Menneske i England fra 35—40 Kr. til ca. 22 Kr. aarlig. Et andet Eksempel har vi i den tvungne Nedsættelse af Indlaansrenten i Banker og Sparekasser her i Landet, den paabegyndte Konvertering af Kreditforeningslaanene, og nu sidst er der Tale om at ombytte et betydeligt 5 pCt. Statslaan med et Laan til 3 pCt.

Meget peger saaledes i Retning af en stærk Nedgang i Renten, og enhver, der lever af sit eget Arbejde, vil høste stor Fordel af en lav Rente. Men, hvis vi nu skal sikre Arbejderne Fordelen af lav Rente ikke blot dèr, hvor bestemte Aarsager betinger det, men overalt, saa maa vi passe paa, og jeg vil lige nævne nogle Eksempler herpaa.

Det er indlysende, at den store Konvertering var til megen Gavn for det arbejdende England, og det er indlysende, at hvis en Landmand ved Konvertering faar nedsat sin Rentebyrde med f. Eks. 300 Kr., saa er der en nærliggende Mulighed for, at han vil købe Varer for disse 300 Kr. og dermed mindske Arbejdsløsheden.

Det er ogsaa klart, at en Parcelbygger, der skal have et Byggelaan paa 10,000 Kr., sparer 200 Kr., hvis han kun skal give 5 pCt. mod tidligere 7 pCt., og naar han skal prioritere, er det ogsaa en Fordel for ham, at Renten er lav.

Men nu gaar vi til et andet Forhold.

Vi har et større Beboelseshus, og naar Renter, Skatter m. m. er betalt, har Ejeren en Rest paa 4000 Kr., af hvilke han anser 2500 Kr. som Betaling for

sit Arbejde. Hans Kapitaludbytte er 1500 Kr., og han vil derfor mindst forlange en Salgspris, der udover Prioriteterne giver ham et Beløb, der sat i Banken giver ham 1500 Kr. i Rente. — Nu bliver Rentesænkningen gennemført til Bunds, og Husejerens Prioritetsrenter daler med 1500 Kr. Husejerens Kapitaludbytte er steget til 3000 Kr., og den Salgspris, han forlanger, bliver tilsvarende højere.

Nu bedrer Priserne for Landbrugsprodukter sig saaledes, at Landmanden, vi talte om ovenfor, ikke blot faar de 200 Kr. mere i Indtægt, end Konverteringen gav, men yderligere 500 Kr. mere. Hvis han nu sælger, vil han være tilbøjelig til at kapitalisere de 500 Kr. og forlange 10—12,000 Kr. mere for Ejendommen, og han vil faa det. Resultatet bliver blot større Gæld til lavere Rente.

Paa lignende Maade vil det gaa i Industrien. Hvis 3 pCt. bliver almindelig Rente, saa vil et Aktieudbytte paa 10 pCt. anses for ligesaa urimeligt som 15—18 pCt., naar den almindelige Rente er 5 pCt. Hvad gør man saa? Jo, man uddeler jo bare en Friaktie, og Udbyttet er 5 pCt.

Ikke Hekseri, kun Behændighed.

Vi vil saaledes se, at en Nedsættelse af Renten vil fremskaffe en Tilbøjelighed til at hæve Papirkapitalen, og saa er vi kommen af Asken og i Ilden.

Vi ser derfor, at der maa andre Foranstaltninger til, hvis Kapitalens Smuthuller skal stoppes.

Den Tanke har været rejst at gøre Renten, i al Fald af faste Laan, konjunkturbestemte. Det er Hartkornsskatten og Kapitelstaksten, der kaldes frem af Graven, og Tanken kan ikke paa Forhaand afvises. Det vilde dog vist være noget vanskeligt at finde en Form for en saadan konjunkturbestemt Rente, der var almengyldig, og det synes mere rimeligt som varig Ordning at bygge paa Grundskyldstanken.

Der har jo nemlig været saa meget fremme angaaende Støtte til og Indgreb i Landbrugets Forhold, at den Betragtning, at Jorden er Privatejendom, snart maa helt forlades. Og saa stiller Spørgsmaalet sig saaledes: Naar Jorden tilhører os alle, altsaa Staten, Samfundet, saa bør dens Brugere betale en Leje af den, en Grundrente, og i Beregning af denne Grundrente maa indgaa for Landbrugsjord følgende: Jordens Kvalitet, Beliggenhed og Prisniveauet. Det første ligger fast, medens Beliggenheden maa bedømmes lokalt med visse Aars Mellemrum, og Prisniveauet fastsættes hel eller halvaarlig af en landsomfattende Institution. For Byjord spiller Kvaliteten, i dette Ords almindelige Betydning, en mindre Rolle, hvorimod de to andre Faktorer forholder sig som Landet, dog skulde Prisniveauet maaske beregnes paa en særlig Maade.

Gennemførtes disse Tanker, forsvandt Kapitalens Prioritet i Jorden, og tilbage blev kun Bygningerne.

Men naar disse blev skilt fra Jorden, maatte man formentlig ved deres Vurdering mere tage Hensyn til deres Alder og Opførelses- og Nedbrydningsværdi, medens man nu ensidigt ser paa Lejeværdi, og derved vilde Muligheden for Kapitalisering svinde.

Men en virkelig Kontrol med Kapitalrenten vilde dog ogsaa nødvendiggøre en varig Huslejelovgivning og nøje Indseende med Aktieselskaber.

Det er saaledes min Opfattelse, at en stærk Regering vil være i Stand til paa effektiv Maade at kontrollere og begrænse Renten; men vi maa være klar over, at her rammer vi Kapitalens Hovednerve, og derfor vil kun en Regering, hvor Arbejderne har afgørende Indflydelse, kunne føre disse Tanker ud i Livet.

Fred. Vedsø.

Metalindustriens Raastoffer.

Jernmalmens Udvinding.

Jernets Malme findes i bjergrige Egne og forekommer dels indsprængt i selve Bjergmassen, dels i Gange eller Lag, vandrette eller lodrette, oftest skraatstillede, der kan strække sig over mægtige Omraader, og hvis Tykkelse kan variere fra nogle faa Centimeter indtil mange Hundrede Meter.

Efter al Rimelighed fandtes Malmenes Bestanddele allerede i Tidernes Morgen indblandet i Jordklodens ildflydende Masser. Efterhaanden som Jordskorpen størknede, stivnede disse malmholdige Masser og dannede Jordens Urformationer. Adskillige af Lejerne er dog sikkert yngre og aflejrede i Bjergene gennem Revner, hvorigennem de er drevne frem fra Jordens Indre.

Nogle Steder naar Malmbjergene i stor Udstrækning helt frem til Dagens Lys, andre Steder naar kun Enden af en Malmgang op til Overfladen, saa man let kan opdage den og følge den ned i Dybet eller ind i Bjergets Indre. Men oftest er Malmen oprindelig helt skjult i Jorden, og for at kunne drage Nytte af den maa man altsaa først og fremmest finde den.

Det er Malmens Beliggenhed i Forhold til Overfladen i Forbindelse med dens Udstrækning og Dybde, der bestemmer Udvindingsmetoden. Alle de forskellige Udvindingsmetoder kan sammenfattes under to Hovedmetoder:

1. Dagbrydning eller aabent Brud.
2. Underjordisk Brydning eller Grubedrift.

De allerældste udnyttede Malmlejer har naturligvis været aabne Brud. Saadanne finder vi da ogsaa Spor af allerede hos Oldtidens Folk. I Uralbjergene har der for Tusinder af Aar siden været drevet Bjergværksdrift i aabne Brud.

Men ogsaa Grubedriften gaar langt tilbage i Historien. Vi finder den allerede hos de gamle Ægyptere, og Romerne drev en ikke ringe Bjergværksdrift i deres udstrakte Rige. I Middelalderen spillede den en betydelig Rolle mange Steder i Europa. I Tidens Aand var den forbundet med megen Mystik. Overtro og Uvidenhed gav Folk de særeste Forestillinger

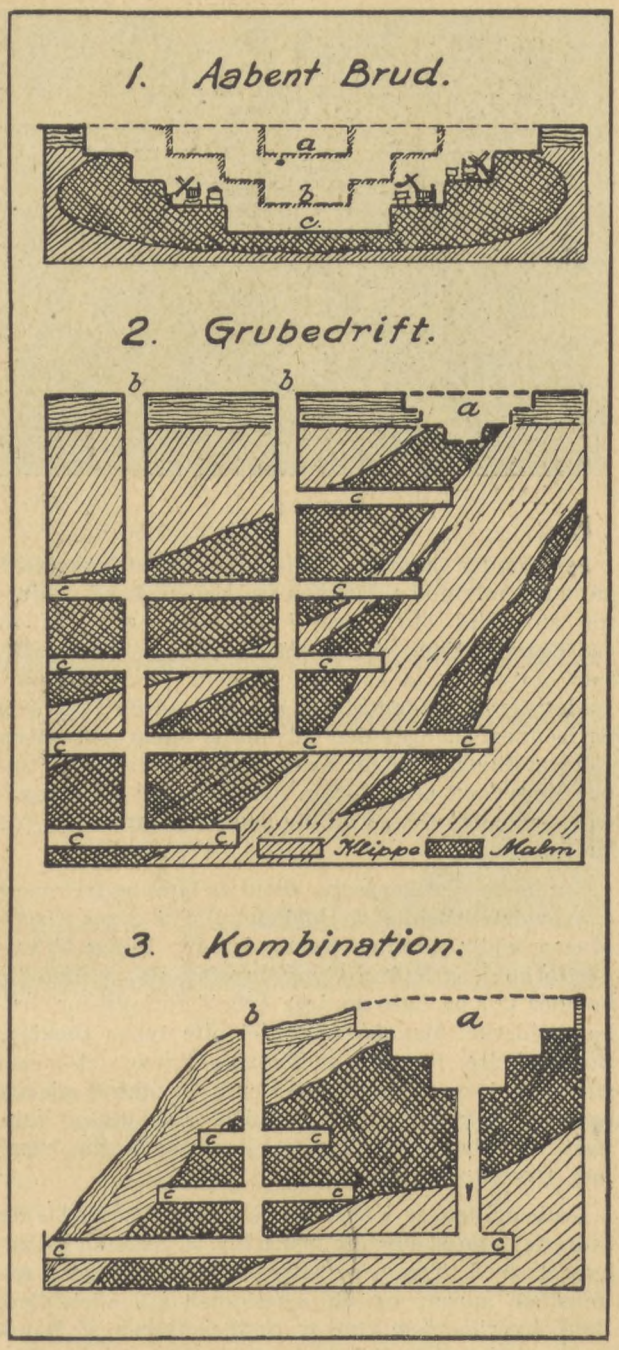

Fig. 1.

om, hvad der foregik i Bjergenes Indre. „Malmsøgningen foretoges med en Ønskekvist" — en tregrenet Kvist af Hassel eller Pil. Holdtes Kvisten med to Hænder skulde den tredie, fremad vendende Spids bøje sig nedad, naar man passerede henover et Malmleje.

Denne Overtro holdt sig længe, men efterhaanden gik man over til at bruge Magnetnaalen. Mange af Jernmalmene er temmelig stærkt magnetiske, og en Magnetnaal, der kommer i Nærheden af et Malmleje, vil give et Udslag — bort fra sin Retning mod den magnetiske Nordpol. Paa den Maade opdagede man allerede for mange Aar siden Tilstedeværelsen af udstrakte Jernmalmlejer under Havbunden ved Finlands Kyst.

Nutildags er det først og fremmest Boringerne, man sætter sin Lid til. Giver de geologiske Formationer i en Egn Løfte om Malmlejer, gaar man derfor først og fremmest i Lag med at udføre omfattende og omhyggelige Boringer. Derved faar man ikke alene Vished om Malmens Tilstedeværelse, men ogsaa et godt Begreb om Aflejringens Dimensioner, paa Grundlag af hvilke man saa kan bestemme sig til den mest økonomiske Udvindingsmetode.

Er det dækkende Lag af ringe Tykkelse, anvendes aabent Brud. Malmens Udstrækning og dens Jernholdighed bestemmer Grænsen for, hvornaar det kan betale sig at gaa over til Grubedrift. Nogle Steder har man saaledes aabne Brud, hvor Tykkelsen af det dækkende Lag har været helt op til 100 m, men det er Undtagelser; som Regel ligger Tykkelsen af det dækkende langt lavere: 10—20—30 m.

I Fig. 1 ses en skematisk Fremstilling af de to Hovedudvindingsmetoder; øverst aabent Brud, nedenunder Grubedrift. Ved sidstnævnte har man begyndt med et aabent Brud ved (a), hvor Malmen kommer frem til Jordoverfladen, men tidlig opgivet det igen paa Grund af Malmlejets skraa Stilling og derefter aabnet Grubedriften gennem Skakterne (b).

Er det aabne Brud stort nok, indrettes det som vist øverst i Fig. 1 med aftrappede Afsatser, idet man oprindelig begynder ved (a) og saa efterhaanden arbejder sig ned og ud til Siderne (b)—(c). Vinklen fra Brudets Bund op til Oversiden af øverste Afsats er som Regel ca. 40°, men afhænger iøvrigt af Malmens Fasthed. Hver Afsats gennemkøres af en stor Dampskovl paa Larvefødder, der skovler Malmen op og lader den paa Jernbanevogne, der holder paa et Spor tæt ved Afsatsens Rand. Malmen løsnes ved Sprængning med Dynamit, og her gælder det saa om at frembringe Klumper af en saadan Størrelse, at de nemt kan tages med Skovlen. Afsatsernes

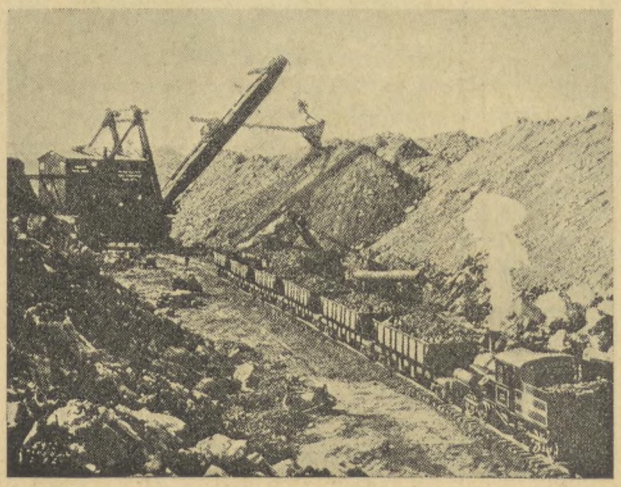

Fig. 2.

Højde afhænger af Malmlejets Tykkelse, Dampskovlens Størrelse og Kapacitet, Malmens Karakter, klimatiske Forhold m. m.

Jo mere Materiale Skovlen kan tage fra een Stilling, des større Højde kan Afsatsen faa, men samtidig vokser ogsaa Faren for Skred, der kan begrave Skovl og Mandskab. Ligeledes vil de fleste Malme i tør Tilstand kunne staa med ret stejl Vinkel, men vil skride i vaadt Vejr.

I store, tykke Malmlejer, som f. Eks. ved Øvresøen i Nordamerika, brydes Malmen i mange Afsatser, og her anvendes ogsaa Verdens største Dampskovle. Paa Fig. 2 ses en saadan Kæmpeskovl (6000 HK.); den vejer 1600 T. og har en Kapacitet paa 20 Kubikmeter pr. „Mundfuld" og en Aktionsradius paa 50 m.

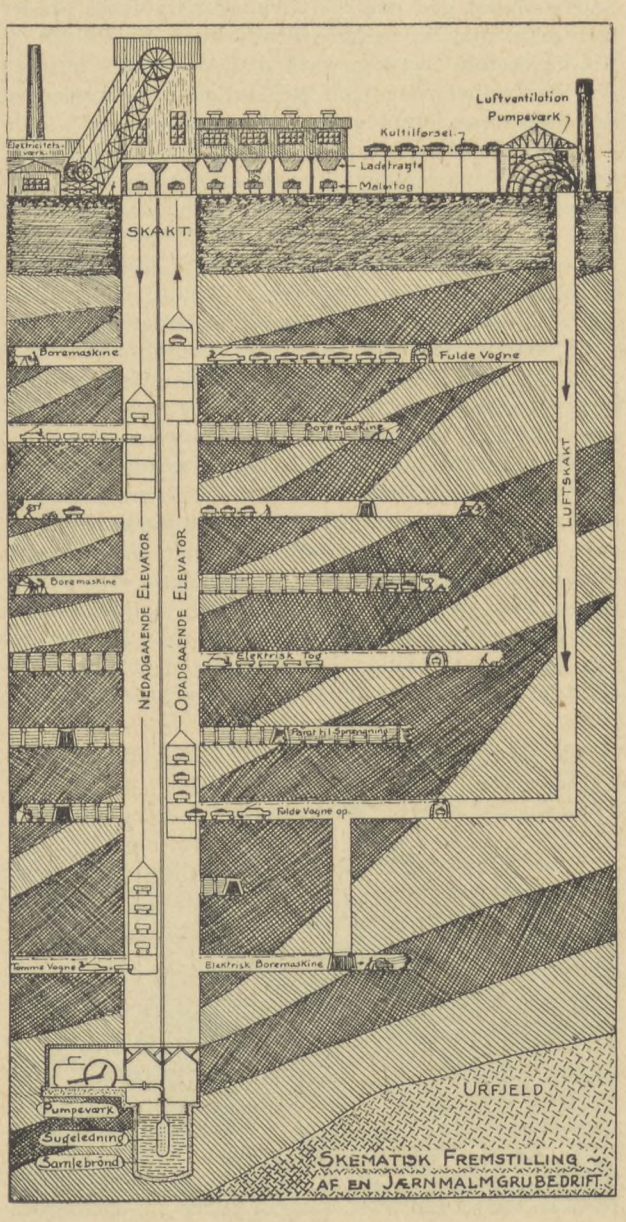

Fig. 3.

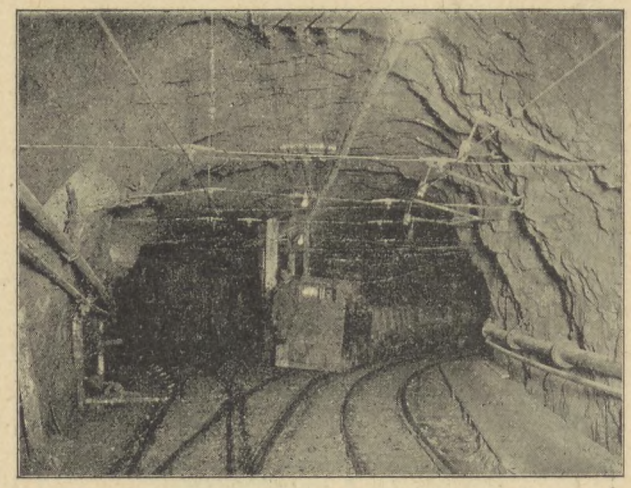

Fig. 4.

Selv under gunstige Betingelser er det sjældent muligt at udvinde al Malmen ved aabent Brud og derfor anvendes ofte, især i England og U. S. A. en Kombination af aabent Brud og Grubedrift, som antydet paa Fig. 1 forneden. Som man ser, findes der i Bunden af det aabne Brud en Skakt, og herigennem bringes den udvundne Malm ned til en vandret Gang, gennem hvilken den føres til en Ophejsningsskakt eller — om muligt — ud til Bjergsiden — mange Gange en økonomisk Maade at bryde Malmen paa.

Fordelene ved det aabne Brud er først og fremmest den nemme Adgang og Udeladelse af al Slags Afstivningsarbejde; desuden frembyder den billige Transportforhold og lette Sprængningsforhold, og endelig betyder Lys og Luft sundere Arbejdsforhold for Grubearbejderne. Manglerne er det ofte tykke Dæklags Bortskaffelse, foruden at Metoden kræver et meget stort Areal, og dette er efter endt Brydning ødelagt og værdiløst; endelig er Metoden afhængig af Vejrliget, idet daarligt Vejr: Sne, Regn og Storm, hæmmer Brydningen.

Grubedriften er i Hovedtrækkene de fleste Steder indrettet som skematisk vist i Fig. 3. Skakten er udbygget med Tømmer- eller Jernafstivninger, undertiden muret, og er oftest delt i 2 eller flere Rum, hvorigennem Op- og Nedhejsningen af Mandskab og Materiale foregaar ved Hjælp af store Elevatorer. Ud til Skakten støder, med ca. 30—40 m Mellemrum, vandrette Grubegange, de saakaldte *Stoller*, hvorigennem Malmen føres fra selve Udvindingsstedet til Skakten. Transporten, der i gamle Dage skete ved Haandkraft eller paa Vogne trukket af Heste, foregaar nu i alle større Gruber ved Hjælp af Minetog, forspændt med et elektrisk Lokomotiv.

Paa Fig. 4 ses et saadant Tog paa Vej til Skakten. Man ser tydeligt de elektriske Køreledninger under Loftet og den elektriske Belysning. Naar det elektriske Tog kommer til Skakten, føres de malmfyldte Vogne en ad Gangen ud paa hver sin Afsats af den

langstrakte Elevatorstol. Samtidig med at disse fyldte gaar op gennem Skakten, kommer tomme Vogne ned paa den modsatte Side. Disse føres saa af Lokomotiver tilbage til Udvindingsstederne for atter at fyldes, og saadan er hvert af de mange Tog i uafbrudt Bevægelse Dagen igennem. Efter at Malmen er hejst op til en Platform i Taarnet over Skakten, tippes den ned i en stor Knuser, der sønderdeler de ofte store Malmklumper. Efter Knusningen føres Malmen gennem en Sorteringsmaskine. Denne er som Regel indrettet med et rullende Magnetbaand, der tiltrækker den jernrige Del af Malmen, men ikke den jernfattige. Efter at Malmen saaledes er blevet sorteret efter Jernindhold, styrtes den gennem Ladetragte ned i Jernbanevogne, idet der findes et Spor under hver Ladetragt. Herfra føres Malmen saa til Jernværkerne for der at blive behandlet i Højovnene ved Udvinding af Raajern.

Til Grubedriften hører endnu to meget vigtige Anlæg: *Ventilationsskakten*, der paa Fig. 3 ses yderst til højre, hvorigennem frisk Luft blæses ned i Minegan-

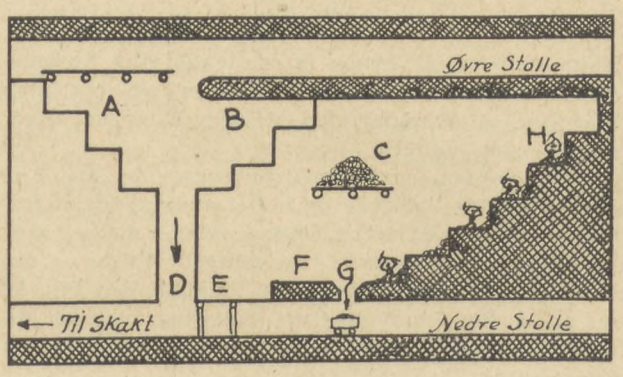

Fig. 5.

gene, og *Pumpeværket*, der ses helt forneden ved den store Samlebrønd, hvortil alt Vand fra hele Gruben ledes. Gennem en Sugeledning pumpes Vandet op af Pumper, der ofte har en Kapacitet af mange Tusind Liter pr. Minut.

Efter i store Træk at have fulgt Malmens Gang gennem Gruben, skal lige omtales de vigtigste Metoder, hvorefter Malmbrydningen foretages. Som tidligere nævnt er Afstanden mellem Stollerne ca. 30—40 m, og Malmen mellem disse kan nu udvindes paa forskellige Maader, eftersom man begynder foroven og arbejder nedad — den saakaldte *Fodstrossedrift* — eller forneden og arbejder opad — den saakaldte *Tagstrossedrift*.

Fodstrossedriften er rent skematisk vist i Fig. 5. Fra den øvre Stolle brydes Malmen ved A og B i Afsatsen, idet man arbejder fra oven af og nedefter. Malmen kastes ned gennem Aabningen D til nedre Stolle, hvorfra den føres til Skakten. For at kunne vedligeholde Trafiken i øvre Stolle maa denne, efterhaanden som Malmen brydes bort, afdækkes med Tømmer, som ved A, eller man lader en Bro af Malmen staa, som ved B. Malmens Jernindhold bestemmer hvilken Fremgangsmaade, der er mest økonomisk. Ved H brydes der ogsaa, og Malmen føres eller glider ned ad Skraaningen til Gulvet F, hvor den

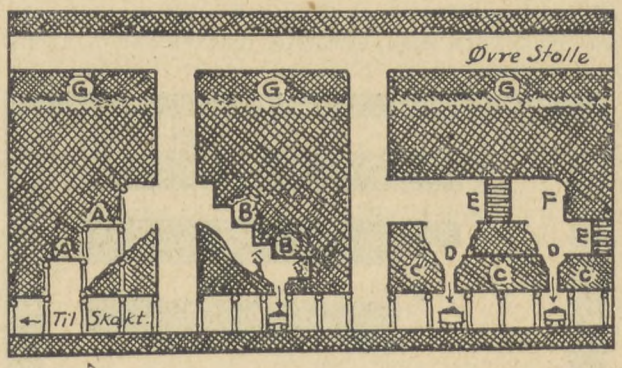

Fig. 6.

gennem Aabningen G kan lukkes ned i Malmvogne i nedre Stolle.

Tagstrossedriften er skematisk vist i Fig. 6. Begyndende fra nedre Stolle brydes Malmen ved A og B i Aftrapningen, idet man arbejder fra neden og op efter. Efterhaanden som Malmen hugges bort, vokser de trekantede Arealer under A og B, hvorfra Arbejderne bryder Malmen. Disse Arealer dannes af den løshugne Malm, undertiden forsynet med Tømmerafstivninger. Da den løsnede Malm fylder ca. 60 pCt. mere end den faste Malm, efterlades ca. $^2/_3$, medens $^1/_3$ straks tages bort. Tilhøjre i Figuren ses en noget lignende Fremgangsmaade; her brydes Malmen ved F, idet Loftet holdes afstivet ved Tømmerstablerne E, der hviler paa Fyld eller løsnet Malm C ovenpaa den tømmerafstivede nedre Stolle.

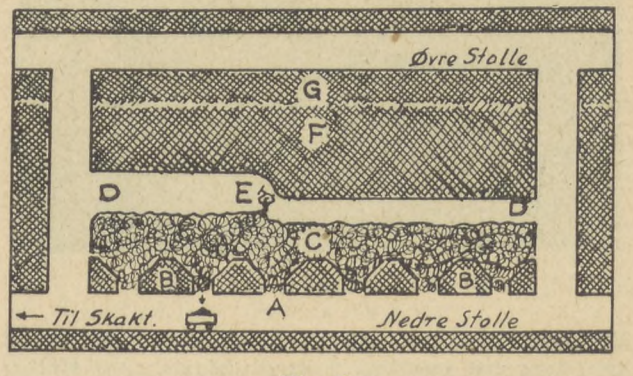

Fig. 7.

En tredie Fremgangsmaade er skematisk vist i Fig. 7. Her brydes Malmen i den vandrette Gang D—D, idet man begynder fra neden og arbejder opefter. $^2/_3$ af den løsnede Malm C efterlades, medens $^1/_3$ straks udtages gennem Aabningerne A i Gulvet B over nedre Stolle. Derved holdes Højden af Arbejdsgangen konstant, efterhaanden som denne stiger, indtil hele

Arealet F er brudt løst, og al den løsnede Malm kan fjernes gennem Lugerne forneden.

Endelig viser Fig. 8 skematisk en Fremgangsmaade, der særlig bruges meget i Amerika. Malmen mellem øvre og nedre Stolle deles her ved en Række Hjælpegange i 6—8 m Afstand i vandrette Lag, der saa brydes fra Hjælpegangene foroven ved A, forneden ved B, foroven ved C, forneden ved D og foroven ved E, idet der arbejdes fra venstre til højre.

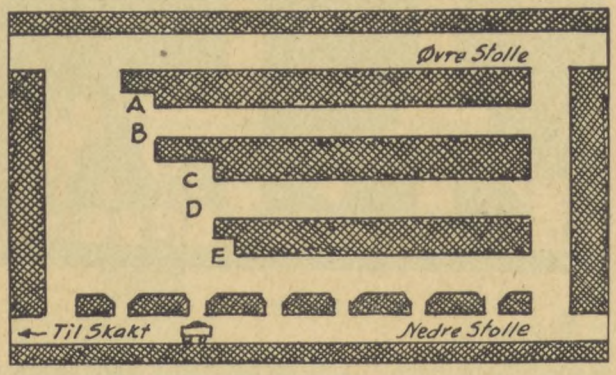

Fig. 8.

For alle de nævnte Fremgangsmetoder foregaar selve Brydningen paa Udvindingsstedet paa samme Maade ved Boring og Sprængning. I gamle Dage var Hakke og Skovl Minearbejdernes vigtigste Værktøj, og det maa have været et Slid at arbejde i den haarde Malm med disse primitive Værktøjer. Nu bores der, som vist paa Fig. 9, med elektrisk Bor Huller ind i Malmen, hvori der saa fyldes Dynamit, ofte op til 3 kg i hvert Hul. Derefter gøres Sprængsatsen klar og indsættes, og Sprængningen foretages saa enten ved Lunte eller ved at slutte en elektrisk Strøm. Ved saadanne Sprængninger kan der, med Held, løsnes indtil 100 T. Malm. I de fleste Miner er det saaledes indrettet, at Minearbejderen arbejder for egen Regning og betales efter Vægten af den Malm, han bryder. Det er derfor af største Betydning, at Sprængningen bliver rigtigt udført, Hullerne boret paa de rigtige Steder og tilpas dybt, og Dynamiten (som han ogsaa selv leverer) anbragt saaledes, at saa meget Malm som muligt løsnes, og at denne efter Sprængningen falder fra hinanden i Klumper af en saadan Størrelse, at Arbejdet med at læsse Vognene bliver saa lille som muligt.

Fig. 9.

Fig. 10.

Efterhaanden som Malmen sprænges bort, maa i de fleste Tilfælde Væggene og Loftet afstives for at forhindre Sammenstyrtning. Dette foretages med en særlig Slags Grubetømmer — de saakaldte Props — der her i Europa især leveres fra Finland. Paa Fig. 10 ses en saadan tømmerafstivet Minegang, hvor en Minearbejder er i Færd med at skovle Malm efter en Sprængning.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

Dansk Standardiseringsraad.

Dansk Standardiseringsraad har for nylig udsendt Beretning om Raadets Virksomhed i Aaret 1933—34.

Beretningen viser, at Raadets Arbejde er i rask fremadskridende Udvikling. Der er saaledes i Beretningsaaret nedsat 4 ny Udvalg til Behandling af Ildfaste Materialer, Tømmerdimensioner, Sanitetsvarer til Sygehusbrug og Betegnelser paa Staalvinduer og støbte Jernvinduer med Tilbehør. Der eksisterer derefter pr. 31. Marts 1934 ialt 30 Udvalg delt i 58 Underudvalg med tilsammen 314 Udvalgsmedlemmer.

Endvidere er der i Beretningsaaret godkendt 22 Standardblade, saaledes at det samlede Antal — incl. de paa Raadets Aarsmøde i Maj d. A. godkendte Blade — nu er 56 Standardblade, mens ca. 300 Forslag er under Udarbejdelse.

De nye Blade omfatter: Signaturer for elektriske Husinstallationer (Stærkstrøm); Glat- og Tandringe

til Cambridgetromler; Tekstilvarer til Sygehusbrug: Blaa- og hvidstribet Kadettøj, Ubleget Bomuldsdrejl, Blaat Maskintøj, Lommetørklæder, Duge, Servietter, Ubleget Stout af svær Kvalitet og Bleget Frotté; endvidere: Metrisk Gevind 80—150 mm; Normtal; Maskiners Aksehøjde; Farver paa Rørledninger; Ejendomsstempel paa Tegninger og Gasmaalerforskruninger.

Det fremgaar endvidere af Beretningen, at de danske Standards i det forløbne Aar har vundet yderligere betydelig Udbredelse og Anvendelse, idet der i Beretningsaaret er solgt ca. 40,000 Danske Standardblade.

Paa Den polytekniske Læreanstalt og særlig paa de tekniske Skoler vises der stor Interesse for allerede ved Undervisningen at bibringe de studerende og Eleverne Kendskab til Standardbladene og deres Benyttelse.

I Beretningen er der desuden gjort Rede for de enkelte Udvalgs Arbejde, ligesom der i Slutningen er optaget en samlet Oversigt over Standardforslagenes Standpunkt pr. 31. Marts d. A.

Samtidig med Aarsberetningen har Raadet udsendt en ny Fortegnelse over de sidst udkomne Standardblade og knytter hertil en Opfordring til alle interesserede Parter om i saa vid Udstrækning som muligt at gøre Brug af de godkendte Standardblade, idet de med Standardiseringen forbundne store Fordele først i saa Fald virkelig udnyttes til Gavn for hele Samfundet.

En ny Metode til Paakrympning.

Den Samlingsmetode for Maskindele, der kaldes Krympning eller Paakrympning, er baseret paa Metallets Udvidelse ved Opvarmning og dets Sammentrækning ved den efterfølgende Afkøling. Den bruges f. Eks. til Paasætning af Hjulbandager paa Hjul eller til Sammenbygning af Krumtappe eller Paasætning af Tandhjul eller Knastskiver paa Aksler. Til Forstærkning af runde Sænker og Pressematricer er Metoden ogsaa velegnet, idet man drejer eller sliber Værktøjet nøjagtigt cylindrisk, udborer en cylindrisk Ring til en lidt mindre Diameter og krymper den fast om Værktøjet. Udført paa rigtig Maade giver Krympning en endnu strammere Pasning end Paapresning. Paa den anden Side er der mange Tilfælde, hvor Krympning ikke kan bruges, særlig hvor man af en eller anden Grund ikke kan tillade sig at opvarme det udvendige Stykke, f. Eks. hvor dette i Forvejen har faaet en Hærdning, der vilde tage Skade. Dette gælder saaledes Kugle- og Rullelejer. Ligeledes er det uanvendeligt, naar det udvendige Stykke er saa omfangsrigt, at man ikke har Midler til at faa det varmet ligeligt op. Dette gælder f. Eks. Paasætning af Cylinderforinger i Motorblokke.

Disse Ulemper er afhjulpne ved en ny Metode, der er bragt i Anvendelse, nemlig Paakrympning med *Tør-Is*. Den gaar ud paa, at man først *afkøler* det indvendige Stykke til ca. ÷ 79° C, sætter det paa Plads i det udvendige Stykke, som holdes ved alm. Stuetemperatur, hvorefter Krympningen foregaar, naar det indvendige Stykke genantager sin normale Temperatur.

Hvad enten den ene eller den anden Metode bruges, er det nødvendigt at tilpasse udvendig Diameter med et forudberegnet Overmaal i Forhold til indvendig Diameter, og vi skal nedenfor se, hvad det er, det kommer an paa.

Under Forudsætning af, at vi har med Staaldele at gøre, er Materialets Udvidelse 0,000011 mm paa 1 mm Længde for 1° Opvarmning. Lad os tænke os, at en Staal-Bandage skal krympes paa et Støbejernskranhjul, som vist i Fig. 1. Støbejernshjulets Diameter

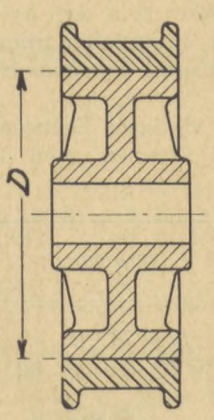

Fig. 1.

kaldes foreløbig D mm, og Staalbandagen maa ikke varmes op til mere end ca. 250° (hvorom senere). Diametertilvæksten, som Bandagen faar ved Opvarmning fra Stuetemperatur 20° til 250°, er da

$$D \cdot 0{,}000011 \cdot 230.$$

Hvis D f. Eks. er 325 mm, bliver Diametertilvæksten

$$325 \cdot 0{,}000011 \cdot 230 = 0{,}82 \text{ mm}.$$

Herefter skulde man altsaa udbore Bandagen til 0,82 mm mindre Diameter end Hjulet, altsaa 324,18 mm. Da man imidlertid vanskeligt uden Anvendelse af Tryk kan paasætte en Bandage, der passer helt uden Spillerum, vil man i Praksis udbore Bandagen ½ til 1 Tiendedel mm større end beregnet. Naar Hjulet altsaa er drejet nøjagtigt til 325,00 mm, maa Bandagens indvendige Diameter inden Opvarmningen ligge et Sted mellem 324,2 og 324,3 mm.

Der er imidlertid et Hensyn til, som maa tages i Betragtning, og det er, om Bandagen kan holde til den store Trækspænding, som den udsættes for under Krympningen. Det maa være en Betingelse, at Materialet ikke anstrenges ud over Elasticitetsgrænsen, der ligger ved ca. 24 kg/mm for Staal. En Beregning — som vi dog ikke skal komme ind paa her — vil vise, at Elasticitetsgrænsen ikke overskrides i ovennævnte Eksempel. Holder man sig til Temperaturdifferenser paa omkring 200° C, vil man i de fleste Tilfælde være sikret mod Overanstrengelse af

Materialet. I alle Tilfælde maa man ikke ved Paakrympning opvarme til over 400° C, dels fordi Staalet sætter Glødskal, og dels fordi dets Styrke er betydelig mindre ved de høje Temperaturer, saaledes at det kan overanstrenges under Krympningen.

Det gælder om først og fremmest at dreje Anlægsfladerne saa rene og nøjagtige som muligt, rense Fladerne for Spaaner og Grater og opvarme det udvendige Stykke ligeligt fra alle Sider.

Herefter skal vi se, hvordan det gaar, naar Paakrympningen foretages efter den nye Metode.

Tør-Is er Luftarten Kulsyre (CO_2), der er bragt i fast Tilstand ved Sammenpresning og Afkøling. Den forhandles i Blokke som en hvid uigennemsigtig Masse, der under almindelige atmosfæriske Forhold gaar direkte fra fast Form over i luftformig Tilstand.

Nogle af dets vigtigste Egenskaber er skematisk angivet nedenfor sammen med de tilsvarende Tal for Is.

	Tør-Is	Is
Frysepunkt	÷ 79° C	0° C
Bunden Varme	152 kg Kal. pr. kg	81 kg Kal. pr. kg
Vægtfylde (Vand = 1)	1,35/1,45	ca. 0,9

Naar man gaar ud fra en Stuetemperatur paa 20° C, vil Tør-Is saaledes være i Stand til at frembringe en Afkøling paa:

$$20 + 79 = 99° \text{ C.}$$

Denne Afkøling vil for blødt Staals Vedkommende skabe en Sammentrækning paa

$$99 \cdot 0{,}000011 = \text{ca. } 0{,}0011 \text{ mm}$$

paa hver mm Længde af den afkølede Genstand.

I ovenstaaende Eksempel med Kranhjulet skal Hjulet altsaa drejes med et Overmaal paa

$$325 \cdot 0{,}0011 = \textit{ca. 0,36 mm,}$$

eller for at lette Paasætningen ca. 0,3 mm.

Det fremgaar heraf, at Metoden med Tør-Is giver en mindre Grad af Krympning end ved varm Paakrympning; men i mange Tilfælde er det rigeligt til at sikre en fornøden Fastholdelse, saaledes skal Metoden særlig have vist sig velegnet til følgende Formaal:

a) Montering af Cylinderforinger i Blokke.
b) Paasætning af Kuglelejer paa Aksler eller i Lejehuse.
c) Samling af store Støbejernsforskruninger paa Aksler.
d) Samling af Støbejern og Staaldele i Aluminiumstøbegods.

Et engelsk Firma, der har eksperimenteret med Metoden, har konstrueret og udtaget Patent paa et særlig til Formaalet egnet *Tør-Is Kølebad*. Fig. 2 viser skematisk Badets Konstruktion. Det bestaar af en Tank A, som ved Isolation er beskyttet mod udvendig Varmeledning samt et Kar D, i hvilket man nedsænker de Dele, som skal afkøles. Apparatet lukkes med et isolerende Laag E.

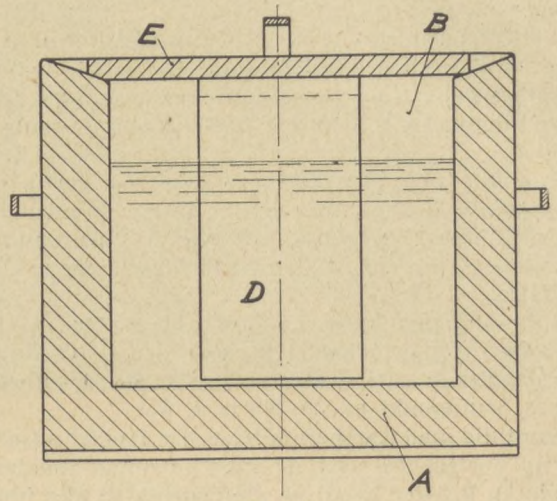

Fig. 2.

Karret D er fyldt med Triklorætylen — en ikke brændbar og ikke ætsende Vædske med lavt Frysepunkt (÷ 86,1° C).

Tør-Isen anbringes i det omgivende Rum B, hvor det hurtigt afkøler Indholdet og vedligeholder en Temperatur af ÷79° C.

Fordelene ved at afkøle Metaldele ved dette System vil let kunne indses, idet man ved Nedsænkningen af den Genstand, der skal afkøles, opnaar en ligelig fordelt Afkøling, saaledes at Temperatur-Spændingerne i Metallet reduceres til et Minimum.

Til Slut skal Opmærksomheden henledes paa nogle Forsøg, der er foretaget af *The American Society for Testing Materials*. Man har undersøgt, med hvor stor Kraft en 1" cylindrisk Dorn blev fastholdt i en Ring, der var ca. 0,0015" (0,038 mm) mindre end Dornen, begge ved Stuetemperatur. Der blev prøvet 3 Kombinationer af Dorn og Ring: 1 Messingdorn og Messingring, 1 Messingdorn og Staalring, og 1 Staaldorn og Staalring. I alle 3 Tilfælde blev Dornen kølet med Tør-Is og krympet i Ringen. Derefter undersøgtes, hvor stor Kraft der skulde til for at trække Dornen ud af Ringen. Da Kraftens Størrelse maa staa i et vist Forhold til Berøringsfladens Areal, har man angivet Resultatet i kg pr. cm² af dette Areal. Nedenstaaende Tabel angiver dette Forhold.

Prøve Nr.	Dorn	Ring	Modstand mod Aftrækning, kg/cm²
1	Messing	Messing	100
2	Messing	Staal	155
3	Staal	Staal	425

I Prøve 1 fandt der ingen Rivning Sted mellem Dorn og Ring; i Prøve 2 var Dornen tydelig revet af Staalringen, medens der ved Prøve 3 var flaaet hele Staalpartikler ud af Dornens Overflade.

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. Fabrikant *Albertsen*, Øster Vraa.
4. *Dansk Varmekompagni*, Korsgade 16, København.
5. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
6. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
7. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
8. *Bauerfeind & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
9. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
10. *Knudsens Automobilværksted*, Herning.
11. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
12. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
13. Smedemester *J. Jensen*, Lemvig.
14. *Verner Jensen*, Hadsund.
15. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
16. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
17. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
18. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
19. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
20. *A. Clausen*, Nykøbing F.
21. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.

Blokade. Varde Afdeling har med Forbundets Sanktion blokeret Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde. Anledningen hertil er, at Mesteren beskæftiger uorganiseret Arbejdskraft.

Maskinmestrenes Forening har i Samarbejde med Maskinistforeningen i Danmark søgt at opnaa Forbedring af Løn- og Tjenesteforholdene for de i Øernes Dampskibsselskab, Søby, ansatte Maskinmestre, men da intet Resultat har kunnet naas, har man afgivet Strejkevarsel, og de i Selskabet ansatte to Maskinmestre har indgivet deres Opsigelser, der vil blive effektive den 1. Oktober, saafremt ikke Overenskomst med Selskabet opnaas forinden. Det er indtil videre forbudt Medlemmer af Maskinmestrenes Forening at søge eller tage Ansættelse i Øernes Dampskibsselskab, Søby, forinden nærmere Oplysninger er indhentet paa Foreningens Kontor. Det samme gælder for vore Medlemmer.

Maskinmestrenes Forening har ligeledes forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! I Lønstatistikken for Juli Maaned er ved en beklagelig Fejltagelse 11 Kernemagere hos A/S „Vølund", København, opført under Maskinformere.

Paa selve Gennemsnittet for Maskinformere og Kernemagere betyder det, at Gennemsnittet for begge disse Branchers Vedkommende vil stige med ca. ½ Øre.

Iøvrigt ses det af Lønstatistikken, at den omhandler 1566 Medlemmer, og da vi regner Forbundets Medlemstal til ca. 2100, vil det altsaa sige, at vi til Stadighed har ca. 550 Medlemmer, der er arbejdsløse, syge og Militære.

Med Hensyn til, hvordan Arbejdsløsheden fordeler sig i de forskellige Afdelinger, kan Afdelinger, der er interesseret heri, rette Henvendelse til Forbundskontoret, og den skal da blive besvaret.

Aalborg. I Anledning af, at Jernstøber *Roos*, Nørresundby, havde nægtet et hos ham beskæftiget Medlem Ferieløn under Henvisning til, at han ikke er forpligtet ifølge Overenskomst, har ovennævnte været blokeret for Arbejdskraft af vore Medlemmer.

Hr. Roos, der ikke er Medlem af Sammenslutningen, har imidlertid nu underskrevet en Overenskomst og har udbetalt det paagældende Medlem Ferieløn.

Dermed er Sagen i Orden, og Blokaden hævet.

Esbjerg. Den flere Gange omtalte Sag vedrørende Sømandsstrejken har nu faaet sin Afslutning ved en Kendelse ved Den faste Voldgiftsret. I Bod til Dansk Arbejdsgiverforening betaler De samvirkende Fagforbund 6000 Kr., samt Sagens Omkostninger med 300 Kr.

De samvirkende Fagforbund havde paataget sig at føre Sagen og betale den eventuelle Bod paa samtlige implicerede Organisationers Vegne.

Holstebro. Hos *A/S Holstebro Jernstøberi og Maskinfabrik* har Priskuranten været opsagt, og man er ved lokal Forhandling enedes om at sætte Nettopriser. Det var tidligere saaledes, at der blev afdraget 17 pCt. af Ugelønnen.

Den i Fagbladet for Juli Maaned omtalte Sag fra *Vald. Birn*, som efter resultatløst Mæglings- og Timandsmøde vistes tilbage til lokal Forhandling, har nu faaet sin Afslutning, idet Birn er indgaaet paa en Forhøjelse af 1 Øre pr. Brædt ved en svensk Ma-

skine. Man er videre enedes om at forhandle om et Tillæg til det øvrige Arbejde, efterhaanden som det fremkommer.

København. Under Henvisning til Referatet af Sagen fra *Amager Jernstøberi* i Fagbladet for Juli Maaned kan oplyses, at der har været afholdt nyt Mæglingsmøde den 31. August, hvor Maskinformernes Krav om 10 pCt. Forhøjelse af Akkorderne og Forhøjelse af Timelønnen fra 125 til 155 Øre atter blev behandlet.

Man enedes om at vise Sagen tilbage til lokal Forhandling, og hvis her ikke opnaaedes Enighed, forbeholdt Forbundet sig at faa Sagen direkte til Timandsmøde.

Sammenslutningen har begæret Mæglingsmøde afholdt paa Klage over, at de paa *A/S „Atlas"* beskæftigede Formere og øvrige Arbejdere paa Fabrikken som Protest mod et af Ledelsen egenmægtigt indført Ordensreglement for Ølsalget, havde etableret en ulovlig Arbejdsstandsning den 20. August.

Fællesmægling blev afholdt den 24. August, hvor foruden Aktieselskabets Klage ogsaa behandledes Klage fra de omhandlede Fag over, at Aktieselskabet uden at have søgt Forhandling om en Forandring i de bestaaende Forhold vedrørende Ølsalget egenmægtigt havde truffet en Bestemmelse om en ny Ordnings Indførelse.

Den ny Ordning gik ud paa, at Arbejderne kun kunde købe Øl i Spisepausen fra Kl. 10,50 til 11,30. Den bestaaende Ordning var, at Arbejderne kunde købe Øl før Arbejdstidens Begyndelse, i Middagspausen og ½ Time efter Arbejdstidens Ophør. Ved Mæglingen krævede Aktieselskabet Bod og Erstatning for Arbejdsstandsningen, hvilket Krav afvistes fra Arbejdernes Side.

Firmaet fastholdt sin Ret til at indføre et Ordensreglement som det foreliggende vedrørende Ølsalget, men vilde være villig til at forelægge Tillidsmændene et ændret Ordensreglement, som imødekom berettigede Ønsker fra Arbejdernes Side.

Forbundets Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling med Hensyn til at føre Sagen videre til organisationsmæssig Behandling, saafremt Arbejderne ikke føler sig tilfredsstillede ved det endelige Reglement, som Firmaet lovede at ville forelægge Tillidsmændene inden 3 Arbejdsdage.

Man naaede dog ikke at faa Sagen sluttet, hvorfor Timandsmøde blev afholdt den 4. September, og her enedes man om, at Ølsalget aabnes ¼ Time før Arbejdstidens Begyndelse, og at der er aabent for Salg i selve Frokostpausen, samt for Formerne saaledes, at der paa Støbedage 10 Minutter før den normale Arbejdstids Ophør vil blive stillet en Arbejdsmand til Disposition til at hente Øl.

Sammenslutningen forbeholdt sig at indbringe Klage over Arbejdsstandsningen for Den faste Voldgiftsret.

Vedrørende Sympatistrejken hos A/S *„Volund"* har Sagen udviklet sig saaledes, at Aktieselskabet havde indklaget De samvirkende Fagforbund for Sø- og Handelsretten. Denne har afsagt Kendelse, som siger, at Sagens rette Forum er Den faste Voldgiftsret. Aktieselskabet vil imidlertid have Sø- og Handelsrettens Kendelse prøvet ved Højesteret.

De samvirkende Fagforbund er indgaaet paa at udsætte de omtalte Strejker, til Højesteret har talt.

Odense. I Fortsættelse af Sagen fra *A/S H. Rasmussen & Co.*, som er omtalt i Fagbladet for Juli Maaned, er Timandsmøde afholdt paa Sagen den 15. August, hvor man enedes om at vise Sagen tilbage til lokale Forhandlinger, som skulde være tilendebragt i Løbet af 3 Uger.

Disse Forhandlinger har nu fundet Sted, og man er blevet enige. Det endelige Resultat er ikke modtaget, men skal blive meddelt i næste Fagblad.

Randers. Hos *A/S „Strømmen"* har der den 29. August været afholdt et Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Akkorderne. Priskuranten er opsagt, og man enedes ved Mæglingen om at føre Sagen tilbage til ny lokal Forhandling. Arbejderne skal fremkomme med en Liste over de Akkorder, de ønsker reguleret. Forhandlingerne skal være afsluttet i Løbet af 6 Uger.

Opnaas ikke Enighed, skal Sagen til Timandsmøde

Ringe. I Ringe er der den 21. August stiftet en Afdeling. Forbundsformanden var tilstede.

Jernstøber *Nørgaard Hansen*, der er Indehaver af det derværende Jernstøberi, er ikke Medlem af Sammenslutningen. En Overenskomst mellem ham og Forbundet er tilsendt ham til Underskrift.

Roskilde. I Fortsættelse af Meddelelsen i Fagbladet for August fra Maglekilde Jernstøberi er Timandsmøde afholdt den 15. August. Enighed opnaaedes ikke.

De Tilbud, der fremkom fra Firmaets Side, var saa smaa, at de ikke kunde modtages. Da Priskuranten er opsagt og udløben, og vore Medlemmer derved er berettiget til at kræve Timeløn indført, ligger Sagen saaledes nu, at vore der beskæftigede Medlemmer, saafremt de ikke kan faa et antageligt Tilbud paa Forhøjelse af Akkorderne, maa kræve Timeløn indført.

Skive. I det sidst udsendte Fagblad meddelte vi, at vore Medlemmer, der er beskæftigede paa *Skive Jernstøberi*, det sidste Aars Tid havde arbejdet paa ren Timeløn.

Den 30. August har Afdelingen meddelt, at man nu atter er enedes om at indføre Akkord, idet man er enedes om en ny Priskurant.

Sorø. Hos Firmaet *Lunge & Søn* er der den 20. August afholdt Mæglingsmøde paa Krav om et Tillæg til Akkorderne paa 10 pCt. eller ren Timeløn indført.

Ingen Enighed, hvorfor Sagen blev behandlet ved Timandsmøde den 10. September. Her enedes man om en Forhøjelse paa 8 pCt. til samtlige Akkorder.

Svendborg. Hos A/S *L. Lange & Co.* har Mæglingsmøde været afholdt den 21. August paa Krav om Forhøjelse af Akkordpriserne paa en Del Brædder.

Fabrikken oplyste, at der allerede i Oktober Maaned f. A. var foretaget en Regulering af disse Brædder, og kunde derfor ikke gaa med til nogen yderligere Forhøjelse. Enighed opnaaedes ikke.

Sagen har derefter været behandlet ved Timandsmøde den 10. September. Enighed opnaaedes ikke. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Varde. Paa *Varde Staalværk* er der den 28. August afholdt Mæglingsmøde paa Klage fra Firmaet over Arbejdsfordelingen ved en Vendeplademaskine og Klage over, at Formerne hindrer Arbejdsmændene i at anvende en Rystemaskine.

Vedrørende Klagens Pkt. 1 er Forholdet, at Formerne gennem flere Aar har samlet alt Arbejde fra omtalte Vendeplademaskiner; dette vilde Firmaet nu have ændret til, at Arbejdsmændene maatte samle det mere simple Arbejde. Formerne mente ikke at have noget mod dette at indvende, naar det blev tilrettelagt saaledes, at det kunde konstateres, hvad der var samlet af Arbejdsmændene.

Angaaende Rystemaskinen vilde Firmaet have Ret til at anvende Arbejdsmænd ved Oprystning af For-

mene. Formerne skulde da kun lave Arbejdet færdigt. Dette maatte vi modsætte os, idet det er udpræget Formerarbejde.

Sagen vistes tilbage til fornyet lokal Forhandling.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem *Vandbygningsvæsenet* og Afdelingen i Lemvig er der indgaaet Overenskomst angaaende Arbejdsforholdene ved Kystsikringsarbejder og Havnearbejde paa Jyllands Vestkyst, for saa vidt disse Arbejder udføres af Vandbygningsvæsenet uden Entreprenører. Arbejdstiden er fastsat til 8 Timer, og Arbejde herudover betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Timelønnen er 122 Øre, for Svende det første Aar efter Læretidens Udløb 100 Øre. Sommerferie gives efter samme Regler som for Sammenslutningen gældende.

I Tilslutning til denne Overenskomst har Forbundet truffet Aftale med Vandbygningsvæsenet om, at der fra 1. Juni d. A. at regne til de fastsatte Timelønssatser ydes et Akkordafsavnstillæg paa 15 pCt. til Smede og Maskinarbejdere, der har været beskæftiget ved Vandbygningsvæsenet i mere end 3 Uger.

Mellem Nørresundby Afdeling og Møllebygger *W. Jensen*, Nørre Sundby, er der den 18. August indgaaet Overenskomst angaaende Løn- og Arbejdsforhold. Firmaet har ifølge denne forpligtet sig til fremtidig kun at antage Medlemmer af vort Forbund til Smede- og Maskinarbejde.

Odense Afdeling har fornyet Overenskomsten med Fabrikant *N. Lindeskov-Hansen*, Sønder Højrup. Firmaet er indgaaet paa at betale Rørledningsarbejde og sanitære Installationer samt Damp- og Varmtvandsanlæg efter Rørprislisten, og at give Sommerferie efter de med Sammenslutningen gældende Regler.

Københavns Afdeling 11 har sluttet Overenskomst med *A/S De forenede Vatfabrikker*, hvorved 5 af de paa Fabrikkerne beskæftigede 7 Arbejdere fik Lønnen hævet med 8 Øre, ligesom Feriereglerne blev gennemført.

Samme Afdeling har forlænget den med *A/S Alfr. Olsens Oliekompagni* tidligere indgaaede Overenskomst til 1. Maj 1935, hvorved opnaaedes en Forbedring af Feriebestemmelserne, samt en Ordning af Skifteholdsarbejde, saaledes at Overarbejde undgaas.

Københavns Afdeling 11 har truffet Aftale med Firmaet *Christiani & Nielsen*, der har en hel Del Arbejde til Storstrømsbroen, om en Ordning af Overarbejdet, ligesom man har faaet gennemført 6 Hverdages Ferie med Løn til alle, der har været beskæftiget hos Firmaet før 1. Januar; for kortere Beskæftigelse 1 Feriedag pr. 2 Maaneders Arbejde.

Endvidere har Afdelingen forlænget de med Bryggeriforeningen gældende Overenskomster vedrørende *Carlsberg Bryggerierne* og *De forenede Bryggerier* samt Overenskomsterne med Bryggeriet *„Stjernen"* og Bryggeriet *„Hafnia"* til 1. Maj 1937. Sommerferien er fastsat til 9 Hverdage, og Lønnen forhøjedes med 2 Kr. pr. Uge.

Med Kulfirmaerne *Hovedstadens Kulimport* og *Kulimportkompagniet „Alliance"*, der begge er udenfor Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, har Københavns Afdeling 11 indgaaet Overenskomster i Lighed med den for nævnte Arbejdsgiverforening gældende, dog er Maanedslønnen hos „Alliance" 2 Kr. højere; Sommerferien er 14 Dage med Løn.

Mæglingsmøder. Paa et Mæglingsmøde den 3. August hos *A/S Det forenede Dampskibsselskab* blev en Strid om Smudstillæg ved Udskiftning af Kedelrør, udført paa Akkord, vist tilbage til lokal Forhandling. Sagen er herved gaaet i Orden, idet Firmaet har givet Tilsagn om i alle fremtidige Tilfælde ved Akkordarbejde at holde særskilte Tillæg udenfor Akkordsummen.

Ved en Mægling paa *A/S Pedershaab Maskinfabrik*, Brønderslev, den 21. August enedes man om Regler for Overarbejde, saaledes at Firmaet indenfor et Tidsrum af 3 Lønningsuger kan faa indtil 16 Timers Overarbejde. Overarbejde herudover skal afspadseres i den følgende Uge. I Tilfælde af uopsætteligt Arbejde kan der gives Dispensation fra disse Regler. Firmaet er indforstaaet med, at Overarbejdet indskrænkes mest muligt. De aftalte Regler kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Hos *A/S Dansk Akkumulator- og Elektromotorfabrik*, Odense, mægledes den 23. August paa Krav om Tillæg til Timelønningerne og Klage over, at Firmaet delte Timelønnen i en ansat Timeløn og et Tillæg. Man enedes om et Tillæg til Fordeling blandt 22 Mand, og Sagen vedrørende Deling af Timelønnen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Den 28. August mægledes hos Firmaet *Carl Nielsen*, København, ligeledes paa Lønkrav. Ogsaa her opnaaedes et Beløb til Fordeling, ligesom der var Enighed om at tilstræbe Akkord i videst mulige Udstrækning og at udbetale Grundlønnen plus 30 pCt. som Forskudsudbetaling ved Akkordarbejde.

Den 3. September er der afholdt Mægling hos Fabrikant *H. Jessen* i Vejle i Anledning af Klage over for meget Overarbejde og over den Maade, hvorpaa Tilsigelse til Overarbejde er foregaaet, samt Krav om Løntillæg. Firmaet var indforstaaet med, at Overarbejdet indskrænkes mest muligt, og erklærede sig villigt til saa vidt gørligt at varsle Dagen forud. Lønkravet henvistes til lokal Forhandling, der fandt Sted umiddelbart efter Mæglingen, og her opnaaedes et Tillæg til 7 Mand.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 13. August var følgende Sager til Behandling:

1) Krav overfor *A/S International Bro- og Staalkonstruktion* om Lønforhøjelse for de timelønnede Arbejdere. Firmaet erklærede sig villigt til at udligne den Formindskelse, der var fremkommet i det Beløb paa 110 Øre, der ved Timandsmødet i Marts var givet til Fordeling til Timelønningerne. Endvidere lovede Firmaet at tage Lønnen for de Arbejdere, der var antaget mellem 1. Oktober 1933 og 1. Marts 1934, op til velvillig Overvejelse.

2) Krav fra Borerne hos samme Firma om Akkord eller Aflønning med Nitternes Gennemsnitsfortjeneste.

Man enedes om Akkord for Oprivningsarbejde paa Pillerne.

Paa et Timandsmøde den 4. September behandledes nedennævnte Sager:

1) Klage over, at *Phønix' Mejerimaskinfabrik*, København, har afskediget Tillidsmanden. Firmaet indgik paa til fuld Afgørelse af Sagen at betale Tillidsmanden 600 Kr.

2) Lønkrav overfor *De danske Sukkerfabrikker*, København. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling.

3) *A/S Københavns Bolte- og Møttrikfabrik*. a) Klage over ulovlig Arbejdsstandsning den 27. og 28. August, b) Krav om Forhøjelse af Udearbejdernes Timelønninger og c) Krav om Indførelse af Overarbejdsregler. Vedrørende a) forbeholdt Sammenslutningen sig at indbringe Klage over Arbejdsstands-

ningen for Den faste Voldgiftsret, om b) opnaaedes Enighed, idet Betalingen for Udearbejde fastsattes til Kr. 1,49 pr. Time, og c) vistes tilbage til lokal Forhandling.

4) Strid hos *A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri* om et af Værftet opsagt Tillæg for Nitterne ved Reparationsarbejde. Spørgsmaalet henvistes til lokal Forhandling.

5) Krav overfor *A/S Frichs*, Aarhus, om Indførelse af Akkord for Sliberne og de elektriske Svejsere. Enighed opnaaedes ikke, idet et af Firmaet fremsat Tilbud ikke kunde modtages.

6) Lønkrav overfor *Horsens Dynamofabrik*. Firmaet gav et Tillæg til Fordeling blandt 6 Mand.

7) Lønkrav overfor *A/S De forenede Automobilfabrikker*, Odense. Vistes tilbage til lokal Forhandling.

8) Klage fra Firmaet *Axel Haakonsen*, Aarhus, over Arbejdsstandsning den 16., 17. og 18. Juli og Krav om Erstatning herfor. — Enighed opnaaedes ikke, og Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling.

Samme Dag afholdtes Fællestimandsmøde til Behandling af en Sag vedrørende *A/S „Atlas"*, København, Klage fra Firmaet over, at de paa Fabrikken i Hillerødgade beskæftigede Arbejdere nedlagde Arbejdet den 20. August, og Klage fra Arbejderne over den af Firmaet trufne Ordning af Ølsalget. Med Hensyn til dette sidste enedes man om en Ordning, medens Sammenslutningen forbeholdt sig at indbringe Klage over Arbejdsstandsningen for Den faste Voldgiftsret, da Arbejdernes Repræsentanter ikke kunde imødekomme Kravet om Erstatning.

Rørudvalgsmøde. Paa et Rørudvalgsmøde den 19. Juli behandledes en Klage over, at Firmaet *Hassel & Teudt*, København, nægtede at betale Vejpenge ved et Anlæg paa Basnæs (Korsør). Under Hensyn til de Forhold, hvorunder Antagelsen havde fundet Sted, betalte Firmaet det i Rørprislisten fastsatte Kostpengetillæg til 2 Rørlæggere.

Endvidere drøftedes nogle redaktionelle Ændringer til Rørprislisten samt Betalingen for nye Arbejder, som ikke før har været indført i Prislisten. Forhandlingerne herom blev dog ikke tilendebragt, men vil blive genoptaget paa et nyt Møde.

Opmandskendelser og Forlig i faglig Voldgift. Paa et Timandsmøde den 1. November f. A. vedrørende *International Bro- og Staalkonstruktion*, Middelfart, opnaaedes Enighed om Akkordprisen paa Nittearbejde paa Lillebæltsbroen samt om, hvilke Arbejder Akkorden skulde omfatte. Arbejdet lededes dengang af en tysk Overingeniør, og da denne i Juli Maaned i Aar fratraadte sin Stilling, konstateredes det, at Nitningen ved Brodækket var holdt udenfor Nitteakkorden, hvilket Firmaet paastod var en Fejltagelse, hvorefter man kun vilde betale efter Akkorden. Da Arbejderne imidlertid maatte hævde, at dette Arbejde med Rette var holdt udenfor Akkorden, blev Spørgsmaalet behandlet ad voldgiftsretlig Vej, ved Mæglings- og Timandsmøde, uden at Enighed opnaaedes, og indbragtes derefter for en faglig Voldgiftsret med Dommer *F. Pihl* som Opmand. Denne afsagde Kendelse den 28. August, gaaende ud paa, at Firmaet er bundet ved sin hidtidige Praksis ikke blot til 1. Juli, men til 1. Oktober 1934, idet en saa langvarig Praksis kræver 3 Maaneders Varsel til en Ændring, men at Ordningen, der blev truffet den 1. November 1933, derefter træder i Kraft.

Ved et Voldgiftsmøde den 22. August behandledes en Strid hos Firmaet *Riedel & Lindegaard*, København, om Betalingen af en 100 mm trukken Ledning paa Østre Gasværk. Sagen sluttedes med, at der efterbetaltes Montørerne 28 Kr.

Paa samme Voldgiftsmøde behandledes en Strid hos *A/S „Vølund"*, København, om Betaling for Forbindelse ved Varmtvandsforsyningsanlæg med Cirkulationsledning i Kælder. Her opnaaedes ikke Enighed, og Direktør *Poul Sørensen*, der fungerede som Opmand, har den 30. August afsagt Kendelse, gaaende ud paa, at Firmaet har Ret i dets Opfattelse.

Kendelser af Den faste Voldgiftsret. Den 24. August afsagde Den faste Voldgiftsret Kendelse i den Sag, som Dansk Arbejdsgiverforening havde anlagt mod De samvirkende Fagforbund i Anledning af, at en Række Fag i Esbjerg, derunder ogsaa vore Medlemmer, under Sømandskonflikten i April d. A. etablerede almindelig Arbejdsstandsning i 2 Dage. Retten erklærer Arbejdsstandsningen ulovlig, og idømmer De samvirkende Fagforbund en Bod paa 6000 Kr. samt Sagens Omkostninger, 300 Kr.

Som tidligere meddelt blev der afgivet Strejkevarsler overfor 4 Jernbjælkelagre i København, nemlig *Sophus Berendsen, Lemvig-Müller & Munk, Chr. C. Rahr & Co.* og *Oluf Rønberg*, efter at Krav om Forhøjelse af Lønningerne for vore der beskæftigede Medlemmer var behandlet ved Mæglings- og Timandsmøde, uden at det var lykkedes at opnaa noget Resultat. Lønkravet var ikke fremsat overfor nævnte Firmaer, men overfor Smedemestrene W. Techow, Ole W. Olsen, A. P. Jørgensen og Thomsen, der udfører Smedearbejdet for disse, og som alle er Medlemmer af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Under Forhandlingerne om Lønforholdene viste det sig imidlertid, at Smedemestrene ingen Dispositionsret havde, men at Firmaerne var at betragte som de virkelige Arbejdsgivere. Strejkevarslerne blev derfor afgivet overfor Jernbjælkelagrene, men herimod protesterede Arbejdsgiverforeningen, idet Sophus Berendsen ikke var Medlem af denne Forening, og de 3 andre Firmaer ikke selv beskæftigede Smede. Sagen er derefter gaaet til Den faste Voldgiftsret, som har afsagt Kendelse den 27. August, gaaende ud paa, at de afgivne Strejkevarsler har været ulovlige, idet Forbundet ikke anses berettiget til at rette sin Aktion imod Grossistfirmaerne, da der ikke er noget til Hinder for at føre organisationsmæssige Forhandlinger med Smedemestrene.

Stiftelsesfester.

Smedeforbundets Haderslev Afdeling gennem 35 Aar.

Den 24. August var det 35 Aar siden, Metalarbejdernes Organisation i Haderslev blev stiftet, og det var *I. Ruge*, der sammen med andre stiftede Afdelingen. Indtil dette Tidspunkt havde de organiserede Metalarbejdere været Medlemmer af Tysk Metalarbejderforbunds Flensborg Afdeling Det var altsaa i Aaret 1899, at Smedeforbundets Haderslev Afdeling blev stiftet. 1899 er i dansk Arbejderbevægelses Historie Aaret med de mange Minder. Det var i 1899, at de danske Arbejdere kæmpede en af Arbejderbevægelsens store og langvarige Kampe, hvor Septemberforliget blev til, hvor de danske Bønder efter Evne støttede de strejkende Arbejdere, og hvor de danske Arbejdsgivere ved deres berygtede Henvendelse til deres tyske Meningsfæller opfordrede disse til at være behjælpelige ved at etablere en systematisk international Udsultning af de strejkende danske Arbejdere. „Til Gentjeneste altid beredt", skrev de danske Arbejdsgivere. De tyske Arbejdere bragte allerede den

Gang et godt Bevis paa international Solidaritetsfølelse, idet de efter Evne støttede de strejkende danske Kammerater, og en af Haderslev Afdelings første Gerninger blev saaledes ogsaa at yde et Bidrag til dette Formaal.

Iøvrigt laa den nye Organisations Betydning jo ikke i, at Medlemmerne en Gang om Maaneden kom sammen for at drøfte Fællesanliggender, men derimod i, at de blev Agitatorer for Organisationstanken. De var saaledes fra første Færd med til at bygge den store stolte Bygning, som Arbejderklassens Organisationsapparat er.

Den største Betydning for Smedene i Haderslev fik Organisationen dog først henimod Krigsslutningen, da den tyske Marks Værdi faldt Uge efter Uge, og Levnedsmidlerne fordyredes i samme Forhold. Der maatte af den Grund fremsættes mange Lønkrav og føres utallige Forhandlinger for at søge udlignet Forholdet mellem Reallønnen og Markens formindskede Købeevne. Men naar Metalarbejderne i Haderslev med saa udmærkede Resultater har kunnet gennemføre en meget lang Række Lønforhandlinger og Strejker, saa var det paa Grund af den ganske enestaaende Enighed og Solidaritetsfølelse, der herskede blandt Medlemmerne. At de ca. 50 Lønbevægelser, der maatte gennemføres fra Oktober 1918 og indtil Generalstrejken i Juni 1920, paalagde de enkelte Medlemmer meget betydelige Byrder i Form af Arbejdstidstab og dermed formindsket Lønindtægt, er jo ganske klart, men det skal siges her, at Metalarbejderne i de bevægede Kampaar omkring Revolutions- og Genforeningstiden gladeligt har paataget sig alle de Byrder, som Kampens Gennemførelse nødvendiggjorde.

Den sønderjydske Generalstrejke, i hvilken Smedeforbundets Haderslev Afdeling deltog med sine ca. 400 Medlemmer, afsluttedes den 12. Juni 1920, men den afsluttedes paa et Grundlag, som *ikke* indeholdt tilstrækkelig Garanti for, at den Ligestilling mellem Løn- og Arbejdsvilkaar syd og nord for den gamle Grænse, som var Kampens Formaal, opnaaedes.

Fra den 30. Juni til den 6. Juli 1920 afholdtes Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 18. Kongres i København, og i Tilslutning hertil blev de 4 sønderjydske Afdelinger af Tysk Metalarbejderforbund, og saaledes ogsaa Haderslev Afdeling, overført til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Ogsaa i de Aar, der er gaaet siden da, har Afdelingen ikke været skaanet for Arbejdskampe. Allerede kort Tid efter Genforeningen — den 10. September 1920 — maatte Afdelingen etablere en Arbejdsstandsning for at faa Lønforholdene i Haderslev bragt i Overensstemmelse med de i det øvrige Land gældende. Denne Strejke, der omfattede ca. 200 Medlemmer, afsluttedes efter 6 Ugers Varighed den 22. Oktober med det Resultat, at Lønnen fastsattes til 2 Kr. pr. Time, eller netop det Beløb, som fra Organisationens Side var krævet, og som ogsaa stod i Forhold til, hvad der betaltes i det øvrige Land.

I den Tid der siden da er gaaet, har Smedene i Sønderjylland været inde under de for det øvrige Land gældende Forhold, de har delt Kaar med Arbejderne i det øvrige Land, ganske vist med den Forskel, at Arbejdsløsheden har været langt mere trykkende for dem, fordi den procentvis var større og Arbejdsløshedsperioderne betydeligt længere for den enkelte Arbejder.

Naar nu Afdelingens Medlemmer, der har været med i de mange Aar, ser tilbage paa den Tid, paa Kampaarene omkring Revolutions-Genforeningstiden, og derefter paa Trængselsaarene der kom, saa vil man sikkert let kunne blive enige om, at vor Organisation har været til uvurderlig Gavn og Nytte for vore Medlemmer.

35-Aarsdagen markeredes ved Afholdelse af en ualmindelig smuk og stilfuld Stiftelsesfest i Haderslev Teater, i hvilken deltog ca. 250 Personer. Som Gæster var fremmødt Forbundets Formand, *Johs. Kjærbøl*, Forretningsfører *Viggo Hansen* som Repræsentant for den socialdemokratiske Partiforening, Landstingsmand *Jørgen Møller*, der repræsenterede Pressen under den stedlige Redaktørs Forfald, samt Formanden for Aabenraa Afdeling, *Emil Knutzen*.

I sin Tale fremhævede Johs. Kjærbøl det gode Samarbejde, der i den Tid, Haderslev Afdeling havde tilhørt Smedeforbundet, havde været mellem dettes Hovedledelse og Afdelingen, og ikke mindst med dens Formand gennem 16 Aar, *Peter Mortensen*. Kjærbøl manede til Samarbejde med det socialdemokratiske Parti for derigennem fortsat at støtte den nuværende Regering, der havde varetaget Arbejderklassens Interesser paa en saadan Maade, at de reaktionære Anslag var slaaet ned. Taleren henviste til Forholdene i vort sydlige Naboland og fastslog, at de Tilløb, der ogsaa i Danmark havde været til kommunistiske og nazistiske Eksperimenter, ikke havde vundet Tilslutning. Kjærbøl sluttede sin Tale med at opfordre til Enighed og Sammenhold og fortsat haandfast Optræden, baade overfor Kommunismen og Nazismen.

Viggo Hansen bragte Peter Mortensen en Tak for hans store Indsats, ikke alene for Arbejderbevægelsens Interesser i Haderslev, men ogsaa paa Rigsdagen.

Landstingsmand *Jørgen Møller* takkede for godt Samarbejde og omtalte, hvorledes den gamle Stamme af Smede og Maskinarbejdere, som før Grænseflytningen var Holdere af den tyske socialdemokratiske Presse, var blandt de første, der tegnede Abonnement paa vort Partiblad, da det oprettedes i 1920, og han opfordrede de Unge til at gaa i deres Fodspor.

Emil Knutzen overrakte Haderslev Afdeling en Sølvdirigentklokke med Ønsket om, at der maatte være fuldt Hus, naar Klokken kimede i Haderslev Afdelings Forsamlinger. Ogsaa han hyldede Peter Mortensen, der havde været en god Støtte for Afdelingen i Aabenraa.

Peter Mortensen sluttede Talernes Række, idet han bl. a. fremdrog Erindringer fra Aarene umiddelbart før Genforeningen, Aar, hvor Begejstring og fuldt Hus prægede Afdelingens Møder. Dengang var det som Regel saadan, udtalte Peter Mortensen, at Medlemmerne gav en Undskyldning, naar de var forhindret i at komme tilstede, men, føjede han til, jeg vil ikke været ondskabsfuld, Tiden havde forandret sig lidt, og ikke altid til det gode.

Efter Fællesspisningen tog Ballet sin Begyndelse, men blev afbrudt Kl. 12, da Afdelingens Kasserer gennem 23 Aar, *Karl Beer*, indledede sin 60-aarige Fødselsdag. Beer, der samtidig i 15 Aar har været Kasserer for Fællesorganisationen, er overordentlig populær, baade blandt Smedene og udenfor disses Kreds. Han fik overrakt Blomster, og Kammeraterne bar ham i Guldstol gennem Salen.

Trods alle de Vanskeligheder, som vore sønderjydske Kolleger er ude for, og som i mange Henseender er af en anden Karakter end dem, vi kender i det gamle Land, var Festen et Udtryk for godt Kammeratskab og Sammenhold og et Lyspunkt i en ellers noget graa Tilværelse.

Smedeforbundets Københavns Afdeling 14.

Tiden gaar, og det er i Aar 15 Aar siden, at Københavns Afd. 1 opløstes, og de i denne Afdeling staaende Medlemmer dannede 8 nye Afdelinger, der altsaa i indeværende Aar kan fejre deres 15-aarige Bestaaen.

(Fortsættes Side 243.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
51705	Agø, Holger Marinus	Ørum	11. 4.11	Kbhvn. Afd.	1.11.31	Kbhvn. Afd. 9	26. 5.34
34022	Bugge, Jens Poulsen ..	Raaby	5. 3.13	Hadsund-Assens	1. 4.32	Hadsund-Assens	3. 3.34
15465	Christensen, Aage Andreas .	København	16 12.92	Kbhvn. Afd.	17. 1.32	Kbhvn. Afd. 9	12 5.34
51331	— Christen Ludv..	Højen Skov	11. 1.11	„ „	4. 8.31	„ „ 3	5 5.34
18322	— Michael Bruno.	København	18. 1.08	„ „	31.10.30	„ „ 13	5. 5.34
26464	Eriksen, Henning	—	3. 8.09	„ „	4. 1.29	„ „ 13	28. 4 34
27866	Flensborg, Agner Chr.....	Ikast	12. 4.06	Herning	8.10.28	Herning	31. 3.34
550	Gertsen, Gert Lauritz...	København	26.10.08	Kbhvn. Afd.	4. 8 33	Kbhvn. Afd. 13	21. 4.34
1460	Gotfredsen, Georg E. F....	Holbæk	18. 9.12	„ „	3. 5.33	„ „ 13	28. 4.34
1352	Gyldstrand, Eigil E.....	Frederiksberg	22. 9.06	„ „	9. 3.34	„ „ 17	24. 3.34
29286	Hansen, Alfred.....	Klakring	21. 6.99	Horsens	6.11.18	„ „ 11	28. 4 34
26956	— Christian Ancher	Rettestrup	20. 1.98	Næstved	28. 8 33	„ „ 13	26. 5.34
26012	— Einer L. Chr...	Hillerød	8. 3.95	Kbhvn. Afd.	14. 1.21	„ „ 9	28. 4 34
5968	— Gorm	København	14. 4.15	„ „	3. 4.34	„ „ 14	28. 4.34
14669	— Søren Akton...	Egens	20. 4.05	Aarhus	10. 9.27	„ „ 3	26. 5.34
50624	— Thorkild Bjørn.	København	22. 9.11	Kbhvn. Afd.	20.10 30	„ „ 15	5. 5 34
52271	Hvidegaard, Svend Olaf....	—	16. 5.12	„ „	8. 7.32	„ „ 2	12. 5.34
7328	Højrup, Holger Gravlund	Storehedinge	23.10.13	„ „	12. 4.34	„ „ 14	5. 5.34
52209	Jensen, Børge John	København	30. 5.13	„ „	7. 6.32	„ „ 14	28. 4.34
52950	— Carl Egon	—	4.10.11	„ „	6. 3.33	„ „ 4	5. 5.34
52607	— Helmer Otto...	Sandved	20. 5 11	„ „	6.11.32	„ „ 14	28. 4.34
36882	— Ole Fr. Ludvig	København	26. 7.04	„ „	13.11 23	„ „ 11	19. 5.34
54128	— Peder Bernhard	Gjesing	8. 2.12	Esbjerg	5.11.32	Esbjerg	31. 3.34
52011	— Svend Aage Chr.	Stege	30. 3.04	Kbhvn. Afd.	28. 2.32	Kbhvn. Afd. 14	12. 5.34
26801	Jørgensen, Jacob Julius ...	København	16. 9.77	„ „	13. 7.29	„ „ 11	19. 5.34
53442	— Ove Horsbøl ..	Ølgod	2. 4.06	Esbjerg	12 9.30	Esbjerg	13. 1.34
51979	— Sigurd P. O....	København	18. 8.10	Kbhvn. Afd.	5. 2.32	Kbhvn. Afd. 13	24. 2.34
52155	Ibsen, Ib.....	—	17. 5.12	„ „	9. 5.32	„ „ 12	21. 4.34
31167	Kjeldsen, Leo Poul.....	—	8. 6.04	„ „	15.10.30	„ „ 9	28. 4.34
50330	— Viggo Hoff	Thy	24. 7.10	„ „	12 8.30	„ „ 13	28. 4.34
23794	Kjersgaard, Pouli S. V.....	København	1. 2.02	„ „	7. 5.21	„ „ 17	26. 5.34
38118	Krogh, Otto Christensen	—	17.12.93	„ „	1. 3.30	Anvkt., Kbhvn.	31. 3.34
55329	Larsen, Jens Herman A.	—	19. 9 13	Ringsted	6.11.32	Kbhvn. Afd. 14	26. 5.34
36077	— Martin Knud...	—	31. 3.04	Kbhvn. Afd.	26. 1.34	„ „ 13	26. 5.34
25509	— Otto Kock.....	Rudkøbing	7.12 96	„ „	2. 8.28	„ „ 12	19. 5.34
8070	Lindbøll, Keld Egon S...	Viemose	26.12.13	„ „	9. 5.34	„ „ 14	12. 5.34
12857	Ludvigsen, L.....	København	8. 2.76	„ „ 1	9. 1.97	„ „ 13	21. 4.34
16237	Lyksborg, Harry Robert E.	—	21. 9.07	„ „	30. 7.27	„ „ 17	27. 1.34
2065	Løvgreen, G. Lorentzen ..	—	23. 4.05	„ „	19. 9.32	„ „ 15	12. 5.34
54057	Madsen, Aksel	Esbjerg	3. 2.10	Esbjerg	23.10.31	„ „ 14	26. 5.34
19428	— Niels.....	Løjtofte	20.10.92	Nakskov	4. 9.15	Centralafd.	30.12.33
5356	— Orla	København	3. 7.13	Kbhvn. Afd.	6. 6.33	Kbhvn. Afd. 12	12. 5.34
5346	Michaelsen, Louis Albert...	Amerika	17. 7.12	„ „	30. 1.34	„ „ 15	5. 5.34
2189	Mortensen, Eigil Christian.	København	20. 7.09	„ „	17.10.28	„ „ 13	28. 4.34
1924	— Proff F. E. Jensen	Hillerød	8. 9.12	„ „	10.11.33	„ „ 14	14. 4.34
52824	Nielsen, Carl Christian .	København	12. 9.96	„ „	3. 2.33	„ „ 13	14. 4.34
8009	— Hans Thorvald.	—	21.10 06	„ „	23. 4.26	„ „ 15	28. 4.34
50656	— Harald Thorvald	Rødovre	23. 4.11	„ „	26.10.30	„ „ 14	26. 5.34
5746	Norlin, Jarl Joseph....	København	28. 4.97	„ „	3. 3.34	„ „ 17	5. 5.34
534	Olsen, Carlo	—	19. 7.13	„ „	6. 8.33	„ „ 14	12. 5.34
473	Petersen, Charles Theodor	—	13.12.02	„ „	8. 7.25	„ „ 13	28. 4.34
52066	— Chr. Volstrup ..	Hjørring	4. 7.02	„ „	27. 3.32	„ „ 14	28. 4 34
2353	— Julius J. M.....	København	3.11.13	„ „	30.10.33	„ „ 13	26. 5.34
2340	Rasmussen, Hjalmar V. V...	—	30.10.13	„ „	28. 5 33	„ „ 2	28. 4.34
25443	Sørensen, Eigil	Gentofte	20. 8.09	„ „	7. 2 30	„ „ 15	5. 5.34
1516	— Leif Adolph ...	København	20. 3.14	„ „	2.10.33	„ „ 2	5. 5.34
23963	Saxosen, Leo Vald. S. ..	Frederiksberg	18. 2.09	„ „	7. 9.33	„ „ 6	26. 5.34
1117	Scavenius, Carl Chr. F. L..	—	14. 6.99	„ „ 5	8.10.19	„ „ 14	26. 5 34
31937	Skøtt, Aksel Nielsen .	Erritsø	6.12.10	Fredericia	7. 4.34	Middelfart	26. 5.34
55053	Stengaard, Anders F.....	Vejstrup	26. 5.13	Svendborg	1.10 32	Svendborg	28. 4.34
722	Stuhr, Vilhelm.....	København	27. 5.04	Kbhvn. Afd.	30. 7.33	Kbhvn. Afd. 14	26. 5.34

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
36540	Thagesen, Viggo A. M. . . .	København	31. 7.02	Kbhvn. Afd.	10. 7.23	Kbhvn. Afd. 11	19. 5.34
52943	Tømming, Aage Hjalmar. .	—	15.11 12	„ „	5. 3.33	„ „ 13	28. 4 34
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46050	Larsen, Eginhard	Odense	11. 5.91	Odense	13. 7.11	Odense	28. 4.34

Den 25. August afholdt Afdeling 14, Automobil- og Cyklemekanikernes Fagforening, i denne Anledning en vel besøgt og i alle Maader vellykket Fest i Palælokalerne i Klerkegade. Afdelingen har i de forløbne 15 Aar haft en usædvanlig Udvikling, idet den ved Oprettelsen talte 300 Medlemmer, medens Tallet nu er 1465. De 15 Aar dækker jo imidlertid ogsaa et Tidsrum, hvor netop denne Branche har været i rivende Udvikling.

Festen indledes med, at Formanden, *Alfred Nielsen*, efter et Par Musiknumre bød Velkommen saavel til Medlemmerne med deres Damer, et Antal af 600, som til Gæsterne. Alfred Nielsen pegede paa den store Fordel, Medlemmerne havde haft af en Afdeling, der kunde beskæftige sig med Arbejdsforholdene specielt indenfor denne Branche. Han gjorde endvidere opmærksom paa det gode Sammenhold, der trods forskellige Begyndervanskeligheder havde hersket indenfor Afdelingen.

Efter Afsyngelsen af en Fællessang holdt Forbundets Næstformand, *P. Andersen*, Festtalen, hvorunder han nævnte de Vanskeligheder, Afdeling 1 havde haft i dens sidste Aar, bl. a. fordi det ikke var muligt at skaffe Lokaler, der var store nok til at rumme Medlemmerne, naar disse skulde samles og drøfte Afdelingens Anliggender. Paa den anden Side havde det været ugørligt at enes om en Reorganisation af de københavnske Afdelinger, men denne Tilstand ændredes med et Slag, da Afdeling 1 opløstes, fordi den ikke kunde betale de store Bøder, den idømtes paa Grund af den ulovlige Flydedokskonflikt.

Taleren udviklede, hvorledes det derefter paa forholdsvis kort Tid lykkedes at skabe en Række nye Afdelinger med Medlemstal, der gjorde det muligt at faa Medlemmernes Interesser drøftet og varetaget paa betryggende Maade.

Peter Andersen overbragte en Hilsen fra Hovedledelsen i Anledning af Festen og takkede for Samarbejdet, der gennem alle Aarene har været det bedste.

Andersen kom derefter ind paa en Omtale af vore Organisationsforhold, og hvorledes der efter Krigen var gjort store Anstrengelser for at styrke det internationale Samarbejde mellem Metalarbejderne i Mellemeuropa for at hæve Levevilkaarene for disse og derved skabe nye Muligheder for vort eget Vedkommende. Disse Bestræbelser var nu reducerede paa Grund af de tyske og østrigske Fagforeningers Ødelæggelse, mens vi her i Landet, som forøvrigt i Skandinavien, drog Fordelen af Samarbejdet mellem Fagforeningerne og det politiske Parti, der i udstrakt Grad bestod af de samme Medlemmer.

Taleren sluttede med at udtale Haabet om, at vi vedblivende maatte have Forstaaelsen heraf, og motiverede et Leve for Afdeling 14.

Derefter fandt første Del af en lødig Aftenunderholdning Sted. Denne gjorde fortjent Lykke. Efter dens Afslutning samledes alle Deltagerne om Kaffebordene. Senere fortsattes med en Midnatskabaret af det populære Par Hans W. Petersen og Marguerite Viby, hvis kendte Præstationer satte Humøret yderligere nogle Grader op.

Først efter Midnat begyndte Dansen, der til Gengæld varede til den lyse Morgen, hvor Festdeltagerne skiltes i Bevidstheden om at have tilbragt en Festaften, der vil huskes i den kommende Tid.

Foredrag over industrielle Emner.

Paa Den polytekniske Læreanstalt, Danmarks tekniske Højskole, paabegynder Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen i Oktober Maaned en offentlig Forelæsningsrække over industrielle Emner. Foredragene afholdes hver Torsdag i Vinterhalvaaret og deles i to Forelæsningsrækker, der begge omhandler Emner indenfor den mekaniske Teknologi, saaledes at den ene Række (A) kan følges af Tilhørere uden særlig teknisk Uddannelse, medens den anden Række (B) vil blive tilrettelagt specielt for Værkstedsfolk, Værktøjskonstruktører m. fl., saaledes at der i denne Forelæsningsrække forudsættes Kendskab til de grundlæggende Værktøjsmaskiner og Arbejdsmetoder i Jern- og Metalindustrien.

Forelæsningsrække A indledes Torsdag den 4. Oktober, Kl. 20 pr., og fortsættes hveranden Torsdag. Række B indledes den 11. Oktober, Kl. 20 pr., og fortsættes ligeledes hveranden Torsdag, saaledes at der stadig skiftes mellem de to Forelæsningsrækker.

Foredragene afholdes dels paa Teknologisk Samling, Sølvgade 83, dels paa Teknologisk Laboratorium, Østervoldgade 6 F, og vil sædvanligvis blive ledsagede af Demonstrationer, Lysbilleder eller Film.

Emnerne for hvert enkelt Foredrag samt Stedet for deres Afholdelse bekendtgøres hver Torsdag i Dagbladene. Indtil videre er fastsat følgende Emner:

Dato	Række	Emne	Sted
4/10	A	Massefabrikation	Teknologisk Samling
11/10	B	Rustfri Staal og dets Anvendelse	
18/10	A	Filefremstilling	
25/10	B	Opspændingsværktøj v. Seriefabrikation	
1/11	A	Rust og Beskyttelse derimod	

Adgangen til Foredragene er gratis.

Teknologisk Instituts Aftenundervisning 1934—35.

Da vi paa Grund af Pladsmangel ikke har været i Stand til at optage en fuldstændig Plan for Teknologisk Instituts Aftenundervisning i det kommende Vinterhalvaar, henleder vi Opmærksomheden paa, at der er planlagt Kursus i Autogensvejsning, Elektrisk Svejsning, Drejning, Fræsning, Smedning og Hærdning, Kunstsmedning, for Værktøjsmagere, i Værkstedsorganisation, i Automobil- og Motorlære, Elektroteknik, Varmeteknik o. s. v.

Nærmere Oplysning om Tidspunktet og Betalingen faas ved Henvendelse paa Instituttet, Hagemannsgade 2, 2., København. Telefon om Dagen fra 9—17 Central 8760, lokal 24. Indtil den 29. Marts er Kontoret tillige aabent fra 19,30—20,30 (Lørdag undtaget). Telefon om Aftenen Central 50,734.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 54832	Christensen,	Hans Victor Oluf	(Kbhvn. Afd.)
- 3901	Engraf,	Chr. Andreas	(—)
- 27656	Hansen, Ivar	Hvitfeldt Rossing	(—)
- 20136	Olsen,	Alfred Oluf	(—)
- 18146	—	Edv. Carl Willy	(—)
- 50838	Rydberg,	Axel Joh. Valdemar	(—)
- 12454	Sørensen,	Otto Gaarn	(—)
- 21669	Petersen,	Jens N. Gravgaard	(Aalborg Afd.)
- 8599	Nielsen,	Eigil Aage Emil	(Helsingør Afd.)

Medlem Nr. 26654, Elif Peter Chr. Hansen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 7042	Christensen,	Knud Henrik.
- 1062	Erntgaard,	Povl Gylling.
- 17877	Modler,	Viggo Edv. Vald.
- 53028	Nielsen,	Harald Bach.
- 23703	Rasbro,	Albert.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 7693	Andersen,	A Bech	29. 5.20
- 55950	—	Adolf Dyrholm	19. 8.33
- 23778	—	Kaj P. R. G. Dalsgaard	23. 5.31
- 7042	Christensen,	Knud Henrik	14. 4.34
- 1062	Erntgaard,	Povl Gylling	17. 3.34
- 1306	Hansen,	Svend Aage Richard	9.10.26
- 31457	Heinsøe,	Harry Niels Bøye	13. 8.32
- 4813	Jensen,	Kai Julius Sofus	3 3.34
- 32729	—	Marius Edvard	10. 5.30
- 37588	Jørgensen,	Jacob W. Ohrhammer	23 12.33
- 9183	Johansen,	Edvard Christian	17. 2.34
- 29841	Jæger,	Albert Viktor	25. 3.33
- 5170	Kock,	Johannes	8. 2.30
- 29434	Krogh,	Morten	31. 3.34
- 29794	Larsen,	Aage Emanuel	5. 1.24
- 52686	—	Ejnar Valdemar	1. 7 33
- 52787	—	Viktor Emilius	6. 5.33
- 38009	Lindstrøm,	Viggo Kjær	23. 9.33
- 20315	Madsen,	Axel Niels	22. 1.21
- 5413	—	Svend Erik	3. 2.34
- 1050	Melholdt,	Richardt Nielsen	23.12.33
- 17329	Meng,	Svend Aage Rusgaard	29.12.23
- 17877	Modler,	Viggo Edv. Vald.	6. 1.34
- 53491	Nielsen,	Esrid Osvald Bernh.	8. 8.31
- 7248	—	Frederik Flørnæss	22. 9.28
- 53028	—	Harald Bach	10. 3.34
- 20588	—	S. P.	12 8.22
- 32527	Petersen,	Hannibal Martin	5. 3.27
- 51584	—	Johannes Gustav Adolf	7. 5.32
- 34838	—	Sigfred Lindberg	26.11.32
- 4795	Rasmussen,	Carl Emil	1. 2.30
- 17439	—	Christian	2. 9.33
- 7033	—	Ejner	30. 7.32
- 2030	—	Hans Holger	3.12.27
- 37802	—	Jens Peter Ejner	23. 4.32
- 23703	Rasbro,	Albert	14 4 34
- 18383	Rode,	Carl Johs. Emanuel	22. 2.30
- 26433	Sørensen,	Einar Henry	6. 4.29
- 15703	—	Villy Marinus Adolf	30. 9.33
- 36119	Samuelsen,	William	7. 7.23
- 39836	Schmidt,	Gunnar	8.11.24
- 17264	—	Villy Børge Marius	10. 1.31
- 28302	Spuhr,	Svend	21 4.23
- 52500	Svensson,	Bruno Adolf Valdemar	30 9.33
- 36901	Theis,	Egon William	16. 9.33

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Hadsund-Assens Afd.: Kontortid Hverdage 12—1 samt Fredag 6—7.

Randers Afd.: Kontoret er flyttet til Niels Ebbesensgade Nr. 24. Kontortid Hverdage 10—11.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Central organisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 12 OKTOBER 1934 20. Aarg.

Nitterkonflikten.

Onsdag den 10. Oktober genoptog Refshaleøens Nittere og Specialarbejdere Arbejdet, efter at dette havde været standset siden den 15. September. Dermed er en haardnakket, ulovlig Arbejdsstandsning bragt til Ophør, en Arbejdsstandsning, der i sit Udspring havde sin Forklaring, men som i sit Forløb blev fuldkommen uforsvarlig. Et Tillidsmandsvalg i Strid med Overenskomsten, men foretaget under saadanne Omstændigheder, at Nitterne havde Grund til at tro, at Valget var holdbart, var den direkte Aarsag til Konfliktens Opstaaen. Men den dybere Aarsag var hverken dette Tillidsmandsvalg eller de andre Spørgsmaal, der stod i Forbindelse med Arbejdsstandsningen eller rettere Arbejdsstandsningerne, thi der har egentlig været hele 3 i Rækkefølge. Den egentlige Aarsag var den Atmosfære, der gennem flere Aar havde dannet sig paa Refshaleøen, og som nu fik en saa alvorlig Udladning. Denne Atmosfære var fremkaldt af en stigende Spænding mellem Værftets Ledelse og Arbejderne, en Spænding, der forhindrede, at Overenskomstens Forudsætninger om et fordrageligt Samarbejde paa Arbejdspladsen kunde opfyldes. Egentlig var der slet ikke noget Samarbejde, thi som saadant kan den Fremgangsmaade ikke kaldes, der kendetegnes ved, at Værftets øverste Leder overhovedet aldrig nedlader sig til at tale med eller forhandle med Arbejderne. I ophøjet Utilnærmelighed har Værftets Direktør nøjedes med at lade en undergiven tage sig af Arbejdsforholdet, udstyret med de fornødne Direktiver, overfor hvilke al forhandlingsmæssig Paavirkning preller af. Naar saa samtidig dette Sendebud udstyrede sin Forhandlingsform paa tilstrækkelig frastødende Maade, er det let forstaaeligt, at af de større Arbejdspladser havde Refshaleøen uden Tvivl den daarligste Værkstedstone. Vi skal villigt indrømme, at paa Værfterne er det just ikke Salontonen, der er den fremherskende. Et haardt, ublidt Arbejde, krævende en stærk Fysik, og et Arbejde, der sjældent kan karakteriseres som stadigt, præger naturligvis Tonen, men saa meget mere beskæmmende er det derfor for dette Værfts Ledelse, at denne Værfternes Tonemargin ikke har været tilstrækkelig. Det vidner om en fuldkommen Mangel paa Bedømmelse af Arbejderpsykologi eller snarere om en dyb Foragt for et godt Arbejdsforholds Tilstedeværelse, at Refshaleøens Ledelse ikke har kunnet komme paa Talefod med disse robuste, maaske noget zünftige, men som Helhed inderst inde brave Arbejdere. Derfor kom det, der nu skete, slet ikke overraskende, det maatte desværre forudses, at før eller senere vilde de mange Sammenstød mellem Arbejdere og Ledelse give sig Udslag i aaben Konflikt. Af denne Aarsag blev Konflikten præget af en Bitterhed, der gjorde det vanskeligt at skaffe Fornuften Raaderum, hvortil kom, at Organisationens Sjakaler selvfølgelig straks lugtede Bytte.

Her var da endelig en Tjans, og var end den ulovlige Nitterstrejke i sin Opstaaen en forstaaelig og af ærlig Harme udsprungen Reaktion mod Refshaleøens Ledelse, blev den i sit Forløb en kommunistisk præget Aktion uden direkte deltagende Kommunister. Straks

ved Konfliktens Udbrud tog Nitterne og Specialarbejderne det Standpunkt, at ingen uvedkommende skulde deltage i deres Møder, man ønskede at slaa fast, at denne Konflikt ikke skulde have noget med Kommunismen at gøre, men man gjorde Regning uden Vært. Man kan ikke føre Kamp uden Penge, hvadenten det drejer sig om lovlig eller ulovlig Konflikt, og i det saa ofte misbrugte Kammeratskabets Navn blev de arbejdende Kollegers Offervilje paakaldt. Og hvem er i en saadan Situation bedre Kammerater end dem, der i ædel Harme fastslaar Hovedledelsens Ligegyldighed for de kæmpende Arbejdere? Er det ikke det virkelige Kammeratskab, der giver sig Udslag i at konstatere, at vel er det en infam Ledelse, der er paa Refshaleøen, men Organisationens er saamænd ikke et Hak bedre. Og viser det ikke klar Forstaaelse af Situationens Alvor, naar de strejkende Nittere og Specialarbejdere faar at vide, at Hovedaarsagen til de daarlige Forhold paa Refshaleøen er det raadne Septemberforlig, de snærende Baand, som „vore Ledere har lagt os i" gennem Overenskomster og „borgerligt Juristeri". Og selvfølgelig maa det gøre Indtryk paa disse Arbejdere, der kun har ønsket at vise en storsnudet Ledelse en knyttet Næve, at de pludselig ser sig som Midtpunktet i en begyndende Kamp mod hele det borgerlige Samfund, som det efter kommunistisk Terminologi først og fremmest er Organisationsledernes Opgave at stive af. Disse jævne Arbejdere, der kun ønsker at blive behandlet ordentlig paa Arbejdspladsen og der tjene til Opretholdelse af egen og Families Eksistens, blev pludselig Midtpunktet i Dagens Debat. Den Del af Borgerskabet, for hvem al fagforeningsmæssig Virksomhed — vel at mærke blandt Arbejderne — er en Vederstyggelighed, frydede sig, her var da endelig nogle Arbejdere, der turde sætte sig op mod det almægtige Fagforeningsbureaukrati.

Dertil kom, at samtidig med Nitterkonflikten løb ogsaa Tekstilstrejken i Silkeborg. De Fjender til højre og venstre, som den paa Overenskomster og Arbejdsretsgrundlaget hvilende legitime Fagbevægelse har, fik straks Færten af Symptomer paa en begyndende Opløsningsproces indenfor Fagorganisationerne, og med agtsomme Øjne og tilpas Paavirkning gennem den dertil indrettede Presse søgte man at holde Gryden i Kog.

Det var karakteristisk, at en ret omfattende Konflikt indenfor Guld- og Sølvsmedefaget ikke tilnærmelsesvis tildrog sig Opmærksomheden som de to andre Konflikter, men Guld- og Sølvsmedekonflikten var jo ogsaa kun en lovlig Konflikt.

Paa Grund af Konfliktens Aarsag gjorde en vis Sympati sig gældende fra saadanne Medlemmers Side, som egentlig ikke ønskede at svække Organisationerne, men vi tror dog at turde fastslaa, at efterhaanden som Nitterkonflikten gled ud i det fuldkommen meningsløse, forsvandt ogsaa Sympatien.

Konflikten er nu endt, dens enkelte Stadier er velkendt gennem Dagspressen, men det skal dog ved denne Lejlighed ikke glemmes, at da Nitterkonflikten kom ud over det Stadium, hvor dens Opstaaen og Forløb var forklarlig, reagerede Flertallet af Medlemmerne i saavel Skibssmedeforeningen som Specialarbejderforbundets københavnske Afdeling gennem gentagne Afstemninger imod Konfliktens Fortsættelse. Det tjener til Ære for disse to Organisationer og deres Ledelser, at de ikke lod sig rive overende under Trykket af misforstaaet Kammeratskabsfølelse. Skibssmedeforeningen understregede yderligere sin Stilling 2 Dage, før Arbejdet blev genoptaget, ved at beslutte, at hvis Nitterne ikke da genoptog Arbejdet, vilde Arbejdspladsen „blive givet fri". Denne Beslutning maatte opfattes som en Opfordring ikke alene til Nitterne, men ogsaa til Nonkombattanterne.

Det foreløbige Resultat af Konflikten er blevet, at hver af de strejkende Nittere og Specialarbejdere har sat 30 Dages Løn overstyr. Dertil kommer Bøder for hver enkelt Mand til et Beløb af 125 Kr. Endvidere har Organisationerne til ca. 800 Arbejdsløse, for hvem Understøttelsen paa Grund af Konflikten og i Henhold til Arbejdsdirektørens Paabud blev standset, maattet yde Hjælp for at hindre, at gode, sagesløse Medlemmer, der havde maattet ty til Socialkontorerne om Understøttelse, kom under Fattighjælps Virkninger. Endelig har Afholdelsen af de mange Møder og Generalforsamlinger, som Konflikten affødte, naturligvis medført meget betydelige Udgifter for de 2 direkte implicerede Organisationer.

Det er givet, at Værftet ogsaa har lidt betydelige Tab. Det er lige saa givet, at Refshaleøens Ledelse, som ingenlunde i Forvejen var overbelastet med godt Renomme, ikke har forbedret sin Stilling i det almindelige Omdømme. Af Hensyn til de herhenhørende Arbejdere vil vi haabe, at de beskæftigelsesmæssige Virkninger af Konflikten hurtigt maa forsvinde, Virksomheden har saaviist ikke Raad til altfor mange af den Slags Foreteelser. Men skal de i Fremtiden undgaas, er det af-

gjort nødvendigt, at Firmaets øverste Ledelse nu for Alvor tager fat paa Arbejdsforholdene paa Refshaleøen. Her kræves ikke hverken af Arbejderne eller Organisationerne nogen Præferencestilling, der kræves blot, at den Samarbejdets og Fordrageligheds Aand, der heldigvis i overvejende Grad præger vore Virksomheder, ogsaa tilvejebringes paa Refshaleøen. Her kan det ikke være Hensynet til Enkeltpersoner, som man af prestigemæssige Grunde ikke vil røre, der skal være afgørende. En arrogant Ledelse er uforenelig med de Forudsætninger for den bestaaende Overenskomst, der har faaet Udtryk i Bestemmelsen om Samarbejdet paa Arbejdspladserne, og for Refshaleøens Vedkommende er den yderligere i Strid med de Traditioner, der under tidligere Ledelser var bestaaende. Det var i høj Grad fra denne Arbejdsplads, at Bestræbelserne for at gennemføre et godt Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere udgik. Den i Jernindustrien bestaaende Værkstedsparlamentarisme fik sin første aftalemæssige Udformning paa Refshaleøen og skyldtes et udmærket Samarbejde mellem Virksomhedens daværende Leder, Kommandør Nielsen, og Smedeforbundets mangeaarige Formand, J. A. Hansen. Det var, som om denne Indsats forpligtede Virksomhedens skiftende Ledere gennem Aarene, saaledes at disse stadig søgte at komme i det bedst mulige Forhold til Arbejderne. Som den sidste Bærer af disse gode Traditioner tør vel betegnes Underdirektør Aamundsen, der blev Leder af det store Skibsværft, Akers mekaniske Værksted, i Oslo. Da han forlod Refshaleøen i 1919, begyndte den Udvikling, der som det sidste Udslag har kunnet notere den mest langvarige, ulovlige Konflikt indenfor Jernindustrien siden Flydedokskonflikten i 1919. Men medens sidstnævnte Konflikt var en bevidst, planlagt, syndikalistisk Aktion, der tilstræbte at sprænge Organisationen, og som førte til Dannelse af det gule Københavns Metalarbejderforbund, var Nitterkonflikten 15 Aar senere et Udslag af en Arbejdsgiveroverlegenhed, som fandt en naturlig Forbundsfælle i den kommunistiske Provokation, der uden Hensyn til Aarsag og Virkning altid er rede til at yde Tjeneste. Men den sunde Fornuft sejrede tilsidst — hos Arbejderne. Maatte den nu ogsaa komme til sin Ret hos A/S Burmeister & Wains øverste Ledelse.

En ulovlig Konflikt for 15 Aar siden.

I Spidsartiklen om Nitterkonflikten har vi berørt Flydedokskonflikten i 1919, og selvom denne for de ældre Kolleger er i frisk Erindring, er der sikkert en Mængde af vore yngre Læsere, der kan have Interesse i og maaske drage Lære af, hvad der dengang skete.

Den 15. Maj 1919 fremsatte de Maskinarbejdere, der beskæftigedes ombord i Skibene paa Københavns Flydedok, et samlet Lønkrav. Arbejdet var væsentligst Daglønsarbejde. Kravet omfattede 90 Mand. En Række Forhandlinger blev ført, og man begyndte at holde Klubmøder i Arbejdstiden. Firmaet tilbød at forhøje Timelønningerne med 5 Øre, hvilket Tilbud ikke blev modtaget, og Striden bredte sig til Værkstedsarbejderne, der omfattede 85 Mand, og som forlangte Gennemsnitsfortjenesten hævet til 2 Kr. pr. Time.

I Maskinværkstedet blev der arbejdet i skiftende Hold. Den 21. Maj mødte saavel Maskinarbejderne i Værkstedet som Maskinarbejderne ombord til normal Arbejdstids Begyndelse, men de meddelte, at de atter maatte forlade Arbejdet for paany at holde Møde. Aftenholdet skulde begynde Arbejdet Kl. 4, men mødte først ½ Timestid senere, og da var Maskinerne stoppede, og Funktionærerne stod med Tøjet paa. Dette blev fra syndikalistisk Side betegnet som en Lockout, hvilket Den faste Voldgiftsret dog ikke vilde godkende.

Naturligvis klagedes der straks fra Sammenslutningen til Smedeforbundets Hovedbestyrelse over Arbejdsstandsningen, og Hovedbestyrelsen bad da ogsaa med det samme Afdelingsformanden og Afdelingens Bestyrelse om at tage Affære. Dette skete øjeblikkelig, men de paagældende Arbejdere frabad sig Organisationens Indblanding. En Kreds af de syndikalistiske Førere var nogle Uger i Forvejen kommet i Arbejde paa Flydedokken, og disse forlangte Konflikten fortsat efter de syndikalistiske Principper. Der var saaledes ingen Brug for Organisationen. Nu skulde der konstateres et Tilfælde, hvor den syndikalistiske Fremgangsmaade skulde staa sin Prøve.

Den 26. Maj indankede Arbejdsgiverforeningen Sagen for Den faste Voldgiftsret, der den 4. Juni afsagde en Kendelse, i Henhold til hvilken hver af de i Konflikten deltagende 165 Smede og Maskinarbejdere idømtes en Bod paa 100 Kr. Efter at Kendelsen var afsagt, lod Hovedbestyrelsen straks forespørge, om Medlemmerne den paafølgende Dag, altsaa Grundlovsdagen, om Formiddagen var tilgængelige for et Møde med Hovedbestyrelsen. Dette besvaredes benægtende, men 3. Pinsedag, Tirsdag den 10. Juni, samledes de i Konflikten deltagende Maskinarbejdere med Afdelingsbestyrelsen og Hovedbestyrelsen, som

i Forening indtrængende opfordrede til Arbejdets Genoptagelse. Selv den nyvalgte syndikalistiske Afdelingsformand i Afdeling 1, Halskov, erklærede, at han maatte „se paa det organisatoriske og anbefale Kollegerne at gaa i Arbejde." De tilstedeværende syndikalistiske Førere undskyldte denne Optræden fra Halskovs Side rent kammeratligt og erklærede, at det forstod de meget godt, men Medlemmerne behøvede ikke derfor at rette sig derefter. Dette var ogsaa Parolen i Syndikalistpressen.

Oprindelig var Afdeling 1 fuldkommen sagesløs i denne Konflikt, men Syndikalisterne sørgede hurtigst muligt for at gøre Afdelingen delagtig, og paa en Generalforsamling vedtoges det at godkende og støtte den ulovlige Strejke, og dermed var det ogsaa givet, at Afdelingen vilde blive indklaget for Den faste Voldgiftsret. Dette skete, og Afdelingen idømtes en Bod paa 10,000 Kr. Halskov gik med til, at Boden blev betalt, ligesom han anbefalede Arbejdets Genoptagelse, men Resultatet blev, at man strejkede videre. Den 9. Juli faldt der atter Dom ved Den faste Voldgiftsret, hvor Afdelingen idømtes en Bod paa 40,000 Kr. Der blev nu iværksat en Værkstedsafstemning indenfor Afdeling 1, men Syndikalisterne iværksatte en voldsom Agitation, og det lykkedes dem at faa 8 Stemmers Flertal for Strejkens Fortsættelse. Afdelingen var ude af Stand til at betale de 40,000 Kr., og dette medførte, at den blev erklæret konkurs. Syndikalisterne søgte nu paa Afdeling 1's Ruiner at rejse en Splittelsesorganisation, kaldet Københavns Metalarbejderforbund, der under de fuldkommen forvirrede Forhold, hvorunder Medlemmerne ofte havde svært ved at orientere sig, og i Kraft af Syndikalisternes paagaaende Agitation opnaaede at faa 1300 Medlemmer, og man skulde nu for Alvor vise, hvad man duede til. Samtidig blev der mere stilfærdigt maaske, men betydelig mere effektivt sat ind fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Side for at redde, hvad reddes kunde, og med Støtte af Hovedbestyrelsen blev der nedsat et Udvalg til at foretage en Reorganisation, samtidig med at der paa Foranledning af Skifteretten sattes Kolleger til at likvidere den gamle Afdeling 1. Det blev Hovedkasserer A. Johansen og Kassereren fra Afdeling 1, Niels Jakobsen, der fik med dette at gøre, og samtidig sattes der ind for Oprettelsen af en Række nye Afdelinger, hvilket ogsaa lykkedes. I Virkeligheden fuldbyrdedes derved en Tanke, som ofte havde været fremme til Drøftelse, nemlig gennem en Reorganisation at komme bort fra de Ulemper og de Vanskeligheder, som var en Følge af, at Afdeling 1 efterhaanden var blevet alt for stor; da den blev erklæret konkurs, talte den 6987 Medlemmer.

I Fagbladet for August 1919 skrev J. A. Hansen:

„Med Oprettelsen af disse 8 nye Afdelinger er endelig Reorganisationen en fuldbyrdet Kendsgerning, idet der overalt paa de store Fabrikker har været almindelig Tilslutning til disse nye Sektioner, som med det allerførste yderligere vil faa Lejlighed til sammen med de alt bestaaende Afdelinger at oprette en Centralorganisation, det vil sige en Centralafdeling for København. De københavnske Kolleger vil da kunne glæde sig ved, at det, som tænkes til vor Ruin, vil føre til en naturlig Ordning, hvorefter enhver kan faa sine Interesser varetagne af Organisationen og samtidig fritages for de syndikalistiske Generalforsamlingshyl, som nu i længere Tid har gjort alt Organisationsarbejde umuligt og vendt alt om til sin egen Karikatur. Hermed er de absolut nu færdige og forhaabentlig for alle Tider."

Denne Betragtning af J. A. Hansen har jo nøje slaaet til, idet Reorganisationen bidrog til en Fornyelse af de københavnske Organisationsforhold, der har været til overmaade megen Gavn for vore Medlemmer, ligesom Oprettelsen af Metalarbejdernes Centralafdeling blev en god og nyttig Administrationsform for alle de københavnske Afdelinger. Syndikalisternes Forsøg paa gennem Flydedoks-Konflikten at sprænge Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og paa Ruinerne opbygge deres egne Luftkasteller, virkede altsaa stik imod sin Hensigt, og medens den nye Organisationsform i København har virket samlende og styrkende paa Organisationen, fik Syndikalisternes Forsøg paa gennem Københavns Metalarbejderforbund at gennemføre deres Teorier et jammerligt Resultat.

I sidste Nummer af Fagbladet refererede vi Københavns Afdeling 14's Stiftelsesfest, og senere har en Række af de øvrige Afdelinger, der kan føre deres Start tilbage til 1919, paa lignende Maade markeret 15 Aars-Dagen. Til Festen i Afdelingerne 11 og 15 var Forbundets Formand indbudt, det samme var Tilfældet i Afdeling 12, der imidlertid afholdt sin Festlighed samme Aften som Afdeling 11, hvorfor det ikke var muligt for Formanden ogsaa at deltage her. Festerne er overalt forløbet paa lignende Maade som refereret fra Afdeling 14; der har været meget stor Deltagelse fra Medlemmernes Side, og Festerne har haft et Forløb, der tjener de paagældende Afdelinger til Ære og bærer Vidnesbyrd om, at det store Flertal af Medlemmerne er tilfredse med den Organisationsform, der blev Resultatet af Syndikalisternes Eksperiment i 1919, et Resultat, som Splittelsesmændene næppe havde tænkt sig.

Som Flydedokskonflikten blev en alvorlig Advarsel til de Elementer, der dengang søgte at underminere vor Organisation, saaledes bør den stadig staa som en Begivenhed, der viser, at Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund ikke saadan uden videre lader sig rende overende, en Kendsgerning, som Nitterkonflikten nu 15 Aar efter yderligere har understreget.

Den britiske Metalarbejder.

Da nærværende Blads Redaktør var i London i Slutningen af August Maaned i Anledning af Internationalt Metalarbejderforbunds Kongres, lykkedes det at formaa vor kendte norske Partifælle, Bjarne Braatøy, der er bosiddende i London, til at skrive nogle Artikler til Fagbladet om den britiske Metalarbejders Stilling under Tidens Vanskeligheder. Vi bringer i dette Nummer den første. Braatøy har blandt andet fornylig vakt Opmærksomhed om sit Navn ved Udgivelsen af en Bog, omhandlende den internationalt organiserede Arbejderbevægelses Stilling, hvis en Verdenskrig truer med at udbryde. De kommende Artikler vil behandle de faglige Organisationer, Arbejdsvilkaarene og Socialiseringsplanerne. Under de nuværende politiske og økonomiske Forhold vil den britiske Arbejderbevægelse utvivlsomt faa en Betydning som ingensinde før, og vi paaregner derfor, at det vil have Interesse for dette Blads Læsere at faa lidt at vide om de Spørgsmaal, der præger den engelske Arbejderbevægelses Stilling, og som Fagbevægelsen søger at faa Indflydelse paa.

I. Rygraden i britisk Samfundsøkonomi.

„Naar Kul, Jern og Staal har stigende Konjunktur, da følger bedre Tider for Resten af Befolkningen, ligesaa uundgaaeligt som Dag følger paa Nat". Disse Ord stammer fra en af Storbritanniens største Aviser den Dag, disse Linjer skrives.

Netop samme Dag foreligger ogsaa Handelsdepartementets Maanedsrapport over den britiske Udenrigshandel i September. Sammenligningen med de to foregaaende Aar viser en sikker Stigning for Jern og Staal og for Maskineri. Det er ikke til at undre sig over, at Stemningen i Landet er optimistisk. Den britiske Arbejderbevægelses eget Blad, „Daily Herald", skriver, at det økonomiske Liv er paa sikker Vej opad. „Dette er Øjeblikket for Regeringerne og det økonomiske Livs Mænd til at drage fornuftig Fordel af Omsvinget".

Det er ikke noget nyt, at Storbritannien er Jernets og Staalets Land. Den industrielle Revolution begyndte for halvandet Hundrede Aar siden i England. Dens mest karakteristiske Træk var netop Udviklingen af Metalbrancherne. Det er rigtigt, at Storbritanniens Stilling som Industrimagt ogsaa skyldes Udviklingen af Tekstilbranchen. Men det var ogsaa her Maskinerne, som gjorde Udslaget.

Omkvædet i den britiske Nationalsang: „Storbritannien behersker Havene", peger paa en anden Side af Jernets og Staalets Rolle i britisk Samfundsøkonomi. I Jern- og Staalskibenes Tidsalder indtog den britiske Skibsbygningsindustri snart Førstepladsen. Opsvinget fandt Sted i et Tidsrum, da andre Lande begyndte at gøre Storbritannien Rangen stridig som den største Jernproducent, mellem 1850 og 1875.

Altid har Storbritannien haft den Fordel at have været først paa Pladsen. Naar nye Opfindelser stillede Krav til Metalindustrien, havde Storbritannien en udviklet Industri med en trænet Arbejdsstok til at gaa løs paa Opgaverne.

Men det er ikke bare en Fordel at have været først paa Pladsen. Naar Opfindelserne gøres indenfor Industrien selv, saa kan gamle Anlæg være en Hemsko i Konkurrencen. Der tiltrænges da baade Kapital til Amortisation af de gamle Anlæg og til Anlæg af de nye. Mangen Gang har ogsaa de gamle Anlæg affødt en farlig Konservatisme hos baade Bedriftsledere og Arbejdere.

Dertil kommer, at Jordens Jernforraad ikke er uudtømmelige. Fra at være det vigtigste jernproducerende Land i Midten af forrige Aarhundrede, blev Storbritanniens Stilling stadig forværret, til i 1913 Halvdelen af det britiske Jernforbrug maatte indføres. Udsigterne blev saadanne, at det ikke engang lønnede sig at forny Anlæggene for Udvinding af Jern.

For den britiske Jern- og Staalindustri kom nu Verdenskrigen som en reddende Engel. Men det var en bedragerisk Engel. Den ensidige og forcerede Udvikling, som Krigstidens Krav medførte, gjorde Stillingen saa meget værre, da Krigstidens Højkonjunktur gik til Ende i 1920. Stillingen er nu, at Storbritannien som Eksportland ikke er naaet tilbage til Førkrigstidens Højder. Den britiske Metalarbejder har ikke alene Arbejdsgivernes gode eller daarlige Vilje at tage i Betragtning. Heller ikke kan Arbejderne og Arbejdsgiverne give Verdenskrisen Skylden. Hvordan end Verdenskonjunkturerne stiller sig, saa er Storbritannien paa Metalindustriens Felt værre stillet end før. Det er derfor muligt, at de Forhaabninger, som nu knytter sig til de forbedrede Eksporttal, viser sig ligesaa bedrageriske som Verdenskrigens Højkonjunktur for den britiske Metalarbejder.

Verdenskrigens Højkonjunktur havde nemlig ogsaa Følger for Storbritanniens vigtigste Konkurrenter. De udviklede ogsaa deres Metalindustri i Stormtempo. I Modsætning til Storbritannien var de i Stand til at fortsætte denne Udvikling ogsaa i Tiden efter Verdenskrigen. Det skete tildels ved kunstige Midler. Den Inflation, som først Tyskland og siden Frankrig gennemløb, tillod disse Landes Industrier for billige Penge at forny deres industrielle Apparat, mens det britiske laa i Dødvande. De forenede Stater havde den Fordel fremfor alle tre europæiske Lande, at de havde et vældigt indenlandsk Marked at arbejde for.

Fuldstændig uvirksom har man i Storbritannien ikke set paa denne Udvikling. Allerede i 1918 udarbejdede Handelsdepartementet to udførlige Beretninger om Skibsbygningsindustriens og Jern- og Staalindustriens Stilling efter Krigen. I 1928 forelaa en stor Beretning om Metalindustrien. Stillingen i Europa i det hele blev behandlet i en Beretning fra 1930. De lystne Øjne, som britiske industrielle overhovedet kastede paa det sydamerikanske Marked, fandt Udtryk i en Metaldelegation, som afgav Rapport i 1931.

Men den Industri, hvis voldsomme Udfoldelse fandt Sted i Frihandelens Tegn, var begyndt at forelske sig i den letkøbte Vidunderkur, som vi kender fra alle Lande, Toldbeskyttelse. Automobilindustrien fik først godt af Kuren. Hjælpen var særlig stor, fordi

Mangelen paa Toldbeskyttelse forøvrigt gjorde, at de britiske Automobilfabrikanter købte Raamaterialerne til Frihandelspriser, mens de solgte i et beskyttet Marked.

Med den „nationale" Valgsejr i 1931 mod Arbejderpartiet var imidlertid Signalet givet til Toldbeskyttelse over hele Linien. Det var intet aabent og ærligt Signal. De „nationale" Herrer havde slet ikke ført Kampen paa det Grundlag. Men Toldbeskyttelsen kom i alt Fald, 33⅓ pCt.

Det interessante ved den Toldbeskyttelse, som den „nationale" Regering gav Industrien, var dens betingede Karakter. Betingelsen kaster Lys over de Forhold, som den britiske Metalarbejder arbejder under. Toldbeskyttelsen var nemlig tidsbegrænset og vilde kun blive forlænget, om Staalherrerne bragte Orden i deres eget Hus. Frihandelens Principper har ikke regeret den britiske Metalindustri alene udadtil. Ogsaa indadtil har d'Hrr. været Tilhængere af ubunden Frihed. Her hersker fremdeles den Individualisme, som i Trusternes og Kartellernes Tidsalder i saa stor Udstrækning er forsvundet fra Privatkapitalismens Virksomhedsomraade. De Undersøgelser, som var gjort i Tiden efter Verdenskrigen, havde gjort dette klart nok.

I to Aar har nu de britiske Metalarbejdere kunnet iagttage den Komedie, som bestaar i en konservativ Regerings matte og stadig mere opgivne Forsøg paa at fremtvinge Orden i et rigtig gammeldags Stykke Privatkapitalisme. Fra Industriens eget Synspunkt har Hovedsagen været at skabe en Fællesorganisation, som kunde tiltræde det internationale Staalkartel. Men ikke engang det er lykkedes. Og imens er det aabenbart for alle, at Regeringen har opgivet Tanken om at sætte Magt bag Truslen om at fratage Industrien Toldbeskyttelsen, om der ikke bliver Orden i Sagerne. Det maatte ogsaa være klart for enhver, som kender til, hvordan Toldbeskyttelsen virker paa et Lands industrielle Organisation, at en saadan Trusel maatte blive bare Mundsvejr.

Faktisk har Regeringen nu frem for alt at kæmpe med Industriens Krav paa endnu højere Toldbeskyttelse. Økonomisk set er der ingen som helst Forskel paa de Ideer, som den tyske Handels- og Industridiktator Schacht nu iværksætter, og de britiske Metalindustrimænds Synsmaader. Uden Hensyn til deres respektive Nationers almindelige Velstand arbejder de begge for fuldstændig national Selvforsyning. Det betyder uvægerlig sænket Levestandard for de to Landes Befolkning. Mens en saadan Politik under en socialistisk Regering i alt Fald vil føre til en ligelig Fordeling af Byrderne, betyder det naturligvis under konservative eller fascistiske Regeringer til syvende og sidst Udsugning af Arbejderklassen. Forskellen ligger i, at Arbejderklassen i et demokratisk Land har Virkemidler selv overfor en konservativ Regering, som den er berøvet i et fascistisk Land.

I en senere Artikel skal jeg behandle den britiske Arbejderbevægelses Stilling til Udviklingen. Jeg skal paavise, at den ikke har ladet sig bedrage af den tilsyneladende Lysning, som Eksporttallene viser, heller ikke af en vis Bedring i Arbejdstilgangen. Fremdeles staar den britiske Metalarbejder overfor en Arbejdsløshedsprocent paa 38, sammenlignet med 20 Procent over det hele. Han kender frem for nogen, hvor Skoen trykker. I den senere Artikel skal jeg behandle den Plan for Jern- og Staalindustriens Socialisering, som den britiske Fagbevægelse har haft under Forberedelse i det sidste Aar, og som blev vedtaget paa Fagkongressen i Weymouth i September og paa Arbejderpartiets Kongres i Southport første Uge i Oktober. Om Industriherrerne ikke længer viser den Evne til at erkende nye Tiders Krav, som engang gjorde Metalindustrien til britisk Samfundsøkonomis Rygrad, saa ser det i alt Fald ud til, at Arbejderne skaffer den Livsnerve, som ogsaa hører med til Rygraden.

London, 14. Oktober 1934. *Bjarne Braatøy.*

Hitler taber i Kampen mod Arbejdsløsheden.

Af *Hans Bauernsohn.*

„Arbejdsløsheden er aftaget med 4½ Millioner Mennesker".
(Hitler).

Tyskland forrest i Verden.

De tyske Magthavere afslører sig Dag for Dag mere som det, de i Virkeligheden er, nemlig som Fallittenspillere. De sidste finansielle Reserver har de forødet, de sidste udenrigspolitiske Kreditposter har de letfærdigt sat overstyr. Nøden stiger i det uendelige, og alle Parader, alle Opmarscher, Fyrværkeri og Fester kan ikke skjule, at Begejstringen over, at Hitler greb Magten, forsvinder ogsaa hos dem, der hidtil har troet paa ham. I de højstemte Følelsers Sted er Tømmermændene kommet. Den stolte Ørn: Nazistpartiets Højhedstegn, er blevet til en kæmpemæssig Fallittens Grib.

Jo mere Skuffelsens Flod svulmer, desto højere skriger Højttaleranlægene, desto federe bliver Overskrifterne i de ensrettede Aviser, desto hæsere bløder Naziagitatorerne fra Hitler nedad til Partiets mindste Embedsmand:

„Vi har givet over fire Millioner Arbejdsløse Løn og Brød. Om kort Tid vil Arbejdsløsheden i Tyskland være fuldstændig fjernet!"

Svindelen er opdaget.

Det tyske Folk er forlængst hørt op med at tro paa Svindelen. Dertil var Erfaringerne for bitre. Oprindelig troede Avislæserne og Radiolytter-

ne paa Propagandameddelelserne, i hvilke det meddeltes, at Arbejdsløsheden var forsvundet i de Omraader, der laa længst borte fra vedkommende Blads Hjemsted. I Vesttyskland udbredtes saadanne Meddelelser fra Østtyskland, i Nordtyskland fra Sydtyskland, og omvendt.

Naar saa Arbejdsløse i Tillid til saadanne Meddelelser begav sig afsted for at søge Arbejde i disse Distrikter, i hvilke det paastodes, at der allerede mærkedes Mangel paa Arbejdere, saa indsaa de snart, at de var blevet et Offer for en Løgn fra Propagandaministeriet. I de Omraader, der skulde være befriet for Arbejdsløsheden, fandt de akkurat ligesaa mange Arbejdsløse som hjemme hos sig selv.

Vilde saadanne narrede Arbejdsløse saa paa Grund af Mangelen paa Subsistensmidler blive i den By, til hvilken de var blevet lokket ved disse Meddelelser, saa blev de tvunget til at forlade Byen, da Hjælpeorganisationerne i denne By vægrede sig ved at sørge for disse „fremmede" Folkefæller.

Senere fik en hel Række Byer — deriblandt Hamburg og Flensburg — ad Lovens Vej Ret til at nægte saadanne fremmede Arbejdsløse enhver Understøttelse og til at fjerne dem fra deres sociale Forsorgsindretningers Omraade.

Alt dette har bidraget til, at det tyske Folk saa hurtigt har lært at indse, at Arbejdsløshedspropagandaen er Svindel.

Derimod møder man i Udlandet, selv om dette i mange Ting stiller sig kritisk til det Tredje Rige, atter og atter den Opfattelse, at Tyskland paa Arbejdstilvejebringelsens Omraade har ydet noget virkelig epokegørende.

Derfor turde det være tilraadeligt for en Gangs Skyld at undersøge, hvad der af Magthaverne i det Tredje Rige er blevet gennemført i denne Henseende, og hvilke Følger de trufne Forholdsregler har ført med sig. Derved vil vi slet ikke tage Hensyn til det uhyre Fald i Lønningerne og Understøttelsessatserne, fordi vi allerede tidligere har talt om dette.

Kampagnen begynder.

I Sommeren 1933 rasede den første Kampagne. Den indledes ved den bekendte „Lov til Formindskelse af Arbejdsløsheden" af 1. Juni 1933.

Denne Lov indeholdt i første Række en hel Del Bestemmelser om Arten af det supplerende Arbejde, der skulde tilvejebringes. Her viste det sig for første Gang med al mulig Tydelighed, i hvilken Grad Nationalsocialisterne med deres Propaganda havde bluffet Folket, inden de tog Magten. Disse Bestemmelser indeholdt nemlig kun Forholdsregler af samme Slags som dem, de tidligere Regeringer ogsaa havde gennemført.

Der skulde bygges Veje, repareres Huse og udføres Terrænarbejder. Nye var i denne Lov kun de Paragraffer, i hvilke de Arbejdsløse blev tvunget til at gøre dette haarde Arbejde under Tvang for deres kummerlige Understøttelse. Ogsaa herom er, som Læserne vil erindre, tidligere alt det nødvendige sagt.

Fallittenspillerne i Arbejde.

Loven indeholdt endvidere den Bestemmelse, at de Arbejder, der skulde gennemføres, skulde finansieres ved Tilskud fra Rigskassen. Som Følge af disse Bestemmelser blev der i Tyskland vendt op og ned paa det Hele. Fremfor alt i de smaa tyske Landsbyer fejrede de lokale Kampagneledere sande Triumfer. Ingen Bygrøft, intet Borgmesterhus, ingen Markvej blev skaanet. De Arbejdsløse blev i Marschkolonner trukket frem og tilbage, fra en Plads til en anden med Hakke, Skovl og Spader for at fuldføre det nyskabte Arbejde. Hvorledes dette Arbejde var beskaffent, skal der her gives et Eksempel paa.

I den lille rhinske Kommune Herrnsheim, en By med 2700 Indbyggere, begyndte man paa en Beskyttelsesdæmning mod Højvandsfaren; den skulde gøres færdig i 80,000 Arbejdsdage. Kæmpemæssige Anlæg var nødvendige, alene for at foretage de kolossale Flytninger af Jord. Nu vilde der absolut ikke være noget at indvende mod et saadant Projekt, dersom Byen faktisk var truet af særlig Fare for Oversvømmelse ved Højvande. Det har imidlertid nu vist sig, at Byen for 50 (halvtreds) Aar siden sidste Gang har lidt under Højvande.

Dette Eksempel er typisk og viser, med hvilken Letfærdighed det Tredje Riges Fallittenspillere gik til Værks for at gennemføre deres Bluff om Tilvejebringelse af Arbejde paa en Tid, da Rigets Underhandlere Dag og Nat forhandlede for at gøre det klart for Udlandet, hvor fattigt Tyskland er. Hvad gør det, at denne Bluff er meget kostbar? Rigskassen betaler den jo!

Endnu mere klart for Dagen fremtræder Bankerotpolitiken ved de meget omtalte og roste Rigsautomobilbaner, hvis Anlæg blev vedtaget ved en Lov, som Hitler forkyndte den 6. Juni 1933. Disse Rigsautomobilbaner, altsaa Veje, paa hvilke der kun skal være Automobiltrafik, blev af den ensrettede Presse bombastisk fejret som Hitlers absolut eget Aandsprodukt, medens de i Grunden ikke er andet end et Plagiat af det strategiske Vejnet, som Mussolini har ladet anlægge i Italien. Riget opgiver, at Omkostningerne ved de 7000 Kilometer lange Automobilbaner vil være 2 Milliarder Rigsmark. En Kilometer koster altsaa rundt regnet 300,000 Mark, medens 1 Kilometer Jernbane i Middelterræn anlægges for en Pris af 150,000 Mark pr. Kilometer. Selvom der i disse Omkostninger, 300,000 Rm. pr. Kilometer, indeholdes Betalingen for Broanlæg etc., saa viser disse store Omkostninger dog, at det Tredje Riges Projektmagere med Hensyn til Pengeudgifter absolut ikke er generte. I alt Fald ikke paa Papiret. Ved Hjælp af disse Vejanlæg blev efter officiel Opgivelse Antallet af Arbejdsløse formindsket med 100,000.

Ved Siden af Omkostningerne til Rigsautomobilveje opgives Udgifterne til Tilvejebringelse af andet Arbejde i Rigshusholdningen til 4½ Milliarder Rigsmark. Hvorfra Riget vil tage disse Kæmpesummer er en Gaade, da Rigskassen er fuldstændig tom. Til alt Held ved man jo nu til Dags, at det tyske Rigsbud-

get ikke opstilles efter Kendsgerningerne, men efter Rigspropagandaministeriets Ønsker.

Ikke andet end Propaganda.

Et Strejftog gennem den tyske Presse viser den kritiske Læser, at hele Arbejdsløshedskampagnen ikke er andet end et kæmpemæssigt Propagandaforetagende, som skal skaffe sine Ophavsmænd den tiltrængte moralske Støtte i Folket. For at gøre denne Propaganda virksom, fandt man paa de sælsomste Ting.

Saaledes er der i disse Dage af den tyske Presse blevet meddelt med stor Opsætning, at man i Uckermark vilde oprette en kæmpemæssig Tobaksproduktion. Jordbunden i den nævnte Egn skulde være udmærket egnet til Tobaksdyrkning. Der kunde dér vokse en Tobak, som under de givne klimatiske Forhold slet ikke kunde være bedre. Man vilde saaledes kunne frigøre sig for de orientalske Tobakssorter. Om kort Tid vilde desuden en „prima tysk Brasilcigar" til en Pris af 8 Pfennig pr. Stk. blive bragt paa Markedet.

Brasiltobak, som er vokset i den tyske Uckermark! De tyske Rygere vil vist slikke sig om Munden efter den. Tusinder af Arbejdere vil gennem denne nye Erhvervsgren finde Løn og Brød.

En anden stor Meddelelse for et Par Uger siden gik ud paa, at det var lykkedes en tysk Kemiker at gøre Rav flydende. Om kort Tid vilde der opstaa en stor Lakindustri. Det flydende Rav var af bedre Kvalitet end alle Laksorter i hele Verden og kunde bruges som Universalmiddel. Tusinder af Arbejdere vilde faa Arbejde. Udlandet havde allerede gjort en Mængde Bestillinger.

Af saadanne Meddelelser er der en lang Række i den tyske Presse. Et Sted er der Tale om vældige Landvindingsarbejder, et andet Sted annoncerer man stor Elektrokampagne. Alle beskadigede Lyskontakter og Strygejernsledninger skulde i Løbet af kort Tid udskiftes. Gennem alle disse Forholdsregler vilde den allerede næsten ophævede Arbejdsløshed blive yderligere fjernet.

Slutningen paa denne latterlige Propagandakomedie skal dannes af en Akt af Arbejdstilvejebringelse, som paa en ligefrem drastisk Maade viser, hvad man skal mene om Kampagnen.

I det første Fjerdingaar af 1934 bragte de ensrettede Blade en Række Sensationsartikler, som fyldte hele Sider, om Tilvejebringelse af Arbejde for Blondeindustrien i Plauen. Rigspropagandaministeriet gav nemlig denne Industri en Bestilling paa over 7 Millioner af Blonder vævede Stjerner, der skulde bæres som Mærke for Vinterhjælpen. Denne Bestilling fejredes af Rigspropagandaministeriet selv Maaneder igennem som en Kæmpeforholdsregel til at skaffe Arbejde. Et lille Regnestykke skal vise, hvad denne Forholdsregel var værd.

For hver af disse Stjerner blev der betalt 6 Pfennig til Leverandøren. Hele Bestillingen indbragte altsaa Industrien i Plauen en Bruttoindtægt paa 420,000 Rigsmark. Knapt Halvdelen af denne Sum blev brugt til Lønninger. De officielle Kontorer meddelte, at der ved Fabrikationen af Stjernerne blev beskæftiget 7000 Arbejdere. Hver af disse Lykkelige har saaledes ved dette Arbejde tjent et Beløb af siger og skriver 30 (tredive) Rigsmark.

Og dermed var det atter Slut. Noget nyt Arbejde til Blondeindustrien i Plauen fandtes der ikke. Dette lille Regnestykke viser tydeligere end spaltelange Udtalelser Værdien af Hitlers Tilvejebringelse af Arbejde.

Finansieringen.

Finansieringen af Arbejdskampagnen blev foretaget med en Letfærdighed, der i den nyere økonomiske Historie søger sin Lige.

En Del af de nødvendige Midler — rundt regnet 560 Millioner Mark — fandtes endnu fra Tiden fra Republikkens „Misregimente". Resten blev „tilvejebragt" ved raadne Pengeforretninger, ved de saakaldte Arbejdstilvejebringelsesveksler. Praksis ved disse Arbejdstilvejebringelsesveksler gaar ikke ud paa andet, end at den Arbejdsgiver, som faar Bestillinger fra Arbejdskampagnen, maa trække Veksler til et Paalydende af Værdien af det Arbejde, der skal præsteres, og for Betalingen af disse Penge skal Riget bære Omsorg i Løbet af fem Aar, saaledes at der hvert Aar betales en Femtedel af Vekslernes Paalydende. I Virkeligheden er det altsaa Arbejdsgiveren, der maa løbe Risikoen for den tomme Rigskasse, i fem Aar maa drive et Vekselrytteri, for hvilket han vilde blive puttet i Tugthuset, hvis han drev det for egen Regning.

For ikke altfor lang Tid siden holdt den tyske Rigsfinansminister von Schwerin-Krosigk offentlig en Tale, i hvilken han kynisk indrømmede, at hele Arbejdskampagnen ikke var andet end en kæmpemæssig Laaneforretning, som i en lang Aarrække vilde belaste det tyske Folk paa det tungeste.

Selvfølgelig er det ikke de eneste Byrder, som Statsborgeren maa bære ved en slig Finansiering af Arbejdstilvejebringelsen.

Biforretninger.

I mange Maaneder blev der fradraget enhver Arbejder en saakaldt „frivillig" Gave paa 1—2 pCt. af hans Løn. Man har aldrig hørt noget om, hvilke Kæmpesummer der er indgaaet ved denne Gave.

Paa samme Maade blev og bliver den tyske Arbejder tvunget til at spille i et Lotteri til Fordel for Arbejdstilvejebringelse, i hvilket Chancerne for at vinde er overordentlig ringe. Hver Lodseddel i dette Lotteri koster en Rigsmark. Der er aldrig nogensinde aflagt Regnskab for Størrelsen og Anvendelsen af de Penge, der indkom ved dette Lotteri.

Endvidere maa enhver ugift Arbejder siden Udstedelsen af „Loven til Formindskelse af Arbejdsløsheden" af 1. Juni 1933 betale en Pebersvendeskat, den saakaldte Ægteskabshjælp. Den udgør 2—5 pCt. af Bruttolønnen og tilbageholdes ved Lønnens Ud-

betaling. Opkrævningen af denne Skat er simpelthen en ureel Forretning.

Af de Midler, der indgaar ved denne Ægteskabshjælp, finansieres de saakaldte Ægteskabslaan, som Riget betaler til ugifte kvindelige Arbejdere, naar de gifter sig og overlader deres Arbejdsplads til en mandlig Arbejder. Dette Laan tilbagebetales til Riget med 12 pCt. om Aaret. Staten faar altsaa disse Penge to Gange: for det første gennem Ægteskabshjælpen, som bliver trukket fra de ugifte Arbejderes Løn, og for det andet gennem Tilbagebetalingen fra Laantagerne.

Men Loven bestemmer ogsaa, at disse Ægteskabslaan kan tilbagebetales i Form af nyfødte Børn. Hvert Barn beregnes af Rigskassen til 250 Rigsmark.

Ogsaa ved dette Afsnit af Bestemmelserne i „Loven til Formindskelse af Arbejdsløsheden" er hidtil kun den Del blevet gennemført, som belaster Folket og skaffer Rigskassen Indtægter. Medens det i Loven klart og tydeligt hedder, at Ægteskabslaanene skal gaa til en Højde af indtil 1000 Rigsmark, betales der højst 500 Mark, men i de fleste Tilfælde langt mindre, med mindre de indsendte Andragender paa Grund af Pengemangel overhovedet slet ikke bevilges.

(Fortsættes.)

Populær Samfundsøkonomi.

Lidt om Skatter i Danmark og i andre Lande.

Naar Talen er om Skatter, saa knyttes hertil ofte Ord som høje, trykkende, store, for ikke at sige utaalelige, blodige, svimlende.

Nu er det jo saadan, at enhver Ting har sin Pris her i Verden, og ønsker Befolkningen, at Samfundet skal yde den visse Fordele, maa den jo ogsaa gennem Skatterne betale Prisen derfor.

Men derfor kan en Undersøgelse af Sagen og en Sammenligning mellem forskellige Lande godt have sin Interesse, og inden vi begynder, skal jeg oplyse, at Beregningerne er foretaget paa Grundlag af en Omtale i „Finanstidende" af en Undersøgelse, som Folkeforbundet har foretaget.

Skal Sammenligningen være rimelig, maa Tallene naturligvis omregnes i et bestemt Lands Mønt, f. Eks. danske Kroner, og dette er ogsaa sket. Men Skatterne her i Landet er jo ikke steget nær saa meget, som Kronens Værdi i Guld er faldet, medens f. Eks. Frankrigs Skatter, omregnet til Kronens Værdi i Dag, vil synes meget højere end, hvis Kronen stod i Pari. Dertil kommer, at Sammenligningen kun gælder Statens Forhold, altsaa ikke Kommuner og Amter, og at man intet ved, om Fordeling af offentlige Udgifter mellem Stat, Amt og Kommune er nogenlunde ensartet i de forskellige Lande. Men trods disse store og iøjnefaldende Mangler har Undersøgelsen dog betydelig Interesse.

Tabel I.

	Statsgæld pr. Indbygg.	Statsindtægt pr. Indbygg.	Heraf medgaar til 5 pCt. af Statsgælden	Rest
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Belgien	1485	229	74	155
Danmark	380	122	19	103
Frankrig	3300	300	165	135
Holland	1153	173	58	115
Norge	615	116	31	85
England	3778	319	189	130
Sverige	436	111	22	89
Tyskland	328	150	16	134

Først ser vi paa Tabel I og bemærker til vor Forbavselse, at Tyskland er den af de omtalte Stater, der har den mindste Statsgæld. — Det er jo almindelig bekendt, at Tyskland blev hele sin Krigsgæld kvit under Inflationen; men det var dog vist ellers det almindelige Indtryk, at den tyske Stat havde store Byrder som Følge af Dawes- og Yongplanerne; men dette synes altsaa ikke længere at være Tilfældet. Forlader vi saa vor mystiske Nabo mod Syd, ser vi, at Danmark har langt den laveste Statsgæld, og at de to store Lande, Frankrig og England, har en Statsgæld pr. Menneske henved 10 Gange vor.

Gaar vi dernæst over til Statsindtægterne, altsaa det samlede Skattetryk, da viser det sig, at de skandinaviske Lande har langt de laveste Skatter, og medens Holland har ca. 50 pCt. højere Skatter, saa nærmer Skatten pr. Menneske i Frankrig og England sig stærkt det tredobbelte af Skatterne i de nordiske Lande.

Skal man have virkelig Klarhed over Sagen, er det imidlertid rimeligt at tage Hensyn til Statsgælden, og derfor beregner vi til Renter og Afdrag paa denne 5 pCt. af Beløbet. Naar dette trækkes fra den samlede Skattemængde, faar vi de Beløb, der er til Rest til andre Formaal.

I dette Restbeløb indgaar jo saa Militærudgifter og for de tidligere krigsførende Lande Krigspensionerne. Jeg har ingen Oplysninger over disse Udgifter; men ved et Skøn kommer man til det Resultat, at Danmark utvivlsomt er det Land, hvor Staten har flest Midler til Raadighed til kulturelle og sociale Formaal, skønt vore Skatter ligger blandt de laveste i Europa.

Tabel II.

	Ialt	Direkte Skatter	Arveafg. Stempelafg.	Told-Afgifter	Forbrugsskat Monopolindt.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Danmark	132	31	12	39	50
Schweiz	136	8	18	103	7
England	319	130	48	88	53
Tyskland	150	23	8	33	86
Belgien	229	73	75	40	41

Det kan dernæst have Interesse at se, hvorledes disse Skatter fremskaffes. Dette er der gjort Rede for i Tabel II. Her er Skatterne delt i fire Grupper. Di-

rekte Skatter (herunder Ejendomsskatter), Arveafgift og Stempelafgift, Toldafgifter og endelig Forbrugsskatter og Monopolindtægter. I Tabellen er kun optaget Danmark og de fire Lande, der er højest i en eller anden af Grupperne. Først bemærker vi Schweiz, der har ret beskedne Statsindtægter, ikke meget større end Danmark; men dette Land tager næsten alle sine Indtægter paa Toldafgifterne. Det hænger formentlig sammen med, at man ikke ønsker at drille de mange velhavende Udlændinge med Indkomstskat i større Maal; men ved første Øjekast ser det mærkeligt ud, at et demokratisk Land med en Kooperation blandt de første i Verden, tager næsten alle sine Statsindtægter ad indirekte Vej.

Gaar vi derefter til England, saa er vi i Landet med den store Indkomstskat. Til Forstaaelse af denne maa man erindre sig, at England er de meget store Indtægters Land, frem for noget, men det hænger ogsaa sammen med det Forhold, at England, som omtalt i en Artikel for faa Maaneder siden, stadig forrenter hele sin Krigsgæld.

Vi gaar saa til Tyskland, som tager næsten hele Skattemassen paa Forbrugsskatter og Told, medens Belgien har mægtige Stempelafgifter, vist nok en Slags Omsætningsafgift paa Regninger.

Over for disse staar saa Danmark med sin beskedne Statsgæld, sine smaa Skatter og med disse fordelt nogenlunde ensartet paa de forskellige Grupper. Alt i alt er Danmark Landet i økonomisk Ligevægt. Og er der noget, Arbejderklassen har Interesse i, saa er det økonomisk Ligevægt. — Nu skal det indrømmes, at vi ikke har været i Krig; men denne Ligevægt er dog vist ikke uden Forbindelse med, at vi nu snart i en Aarrække har haft et Arbejderstyre.

Fred. Vedsø.

Metalindustriens Raastoffer.

Kul.

Kul er et af Grundstofferne. Rent Kul findes i Naturen kun i fri Tilstand som Diamant og Grafit. Men i kemiske Forbindelser, bundet til Ilt, Brint eller Kvælstof, forekommer det i stor Mængde og i et meget stort Antal forskellige Sammensætninger. Der kendes over 160,000 saadanne Kulforbindelser.

De Kul, vi finder aflejrede i Jorden, stammer fra Fortidens Planteverden. De er dannede ved Forraadnelse og delvis Forbrænding uden Luftens Adgang, en Proces, der har varet Tusinder og atter Tusinder af Aar.

Et første Trin i denne Proces finder vi den Dag i Dag i Tørvedannelsen i vore Moser. I Fortidens tropiske Klima er denne Proces foregaaet langt voldsommere i de eventyrlig frodige Urskove af Padderokker og Bregnetræer.

Efterhaanden er Kullene saa dannede ved, at disse Planterester har afgivet stedse mere og mere af deres Ilt og Brint og paa den Maade stadig blevet kulrigere. Vi kan følge Processens Fremskriden gennem de forskellige Kulstofformationer: Tørv, Brunkul, Stenkul og Antracit. Kulstofindholdet er for

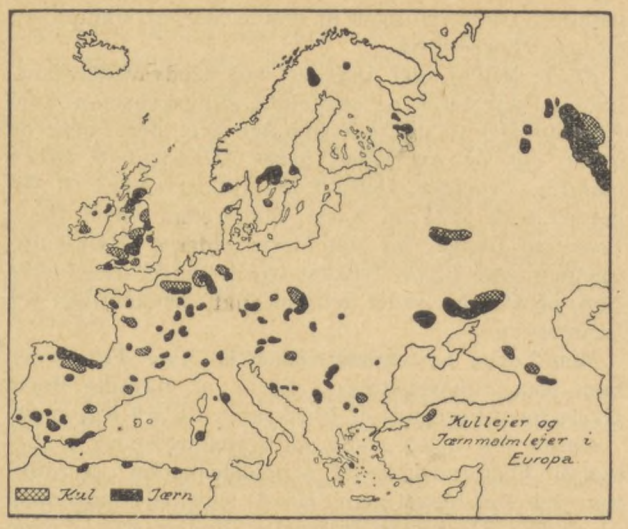

Fig. 1.

Træ	ca.	50	pCt.
Tørv	-	60	-
Brunkul	-	70	-
Stenkul	-	80	-
Antracit	-	94	-
Grafit	-	100	-

Kullene forekommer i Lag, der oftest er horizontale eller svagt skraanende. Lagene kan variere fra faa Centimeter indtil ca. 30 Meters Tykkelse, men Kullag paa ca. 1—2 Meters Tykkelse er de hyppigst forekommende; disse er saa som Regel adskilt ved Lag af Ler, Sandsten, Kalk eller Skifer, hvori man ofte finder hele Træstammer og tydelige Bladaftryk

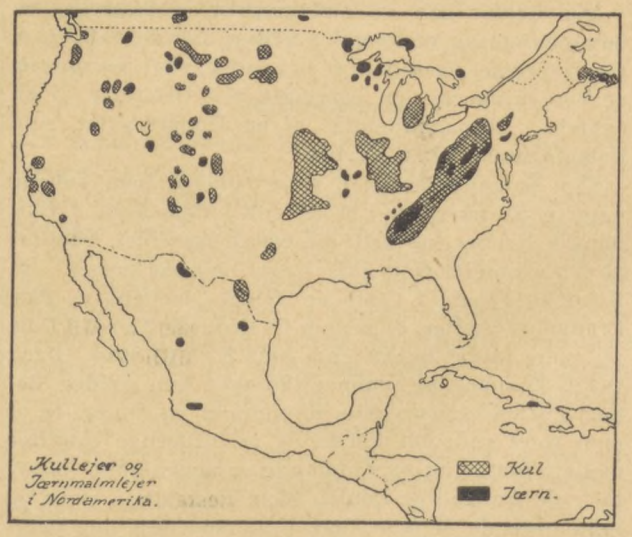

Fig. 2.

(undertiden ogsaa i selve Kullagene) af Fortidens Planteverden.

Med Kul forstaas i daglig Tale sædvanligvis Stenkul. De er sorte, tætte, skifrede og har muslet Brud, og de kan uden videre benyttes, som de findes i Jorden, eventuelt efter at være blevet renset i store Vaskemaskiner. Jo ældre Stenkullenes Oprindelse er, jo større er deres Kulstofindhold og desto mere nærmer de sig Antraciten. De indeholder endnu flygtige, brintholdige Forbindelser, der udvindes som Belysningsgas. Det kulstofrige Produkt, der herved efterlades, kaldes Koks.

Stenkullene findes i størst Udstrækning her i Europa i England, især i Wales og i Nordengland. Endvidere i Belgien, Nordfrankrig og i Rhinlandene (Ruhrdistriktet), i Westfalen og i Schlesien. I Rusland findes de i Uralbjergene, i Kaukasus, ved Dons Udløb og syd for Moskva. I Asien især i Kina, Indien og Persien, og i Nordamerika findes meget rige Aflejringer i Alleghany Bjergene, i deres fulde Udstrækning fra Pensylvania mod Nord til Alabama mod Syd; endvidere i Michigan, Indiana og Kentucky og ude mod Vest i Rocky Mountains. (Se Fig. 1 og Fig. 2).

Antracit, det fineste og reneste Kul, brydes i U. S. A. i Pensylvania og i England i det sydlige Wales.

Grafit, der er helt rent Kulstof, findes i Østrig, i Italien og paa Ceylon. Det bruges især til Blyanter og til Smørelse.

Stenkul blev allerede i Oldtiden brudt i Kina, og Smedene hos de gamle Romere brugte dem for over 2000 Aar siden i deres Smedier. Da Romerne trængte frem til England, var de imidlertid ukendt der, og først omkring Aar 1200 begyndte man at bryde Stenkul i England og i Belgien. De første Kulminer har været aabne Brud, hvor Kullagene kom frem til Jordens Overflade; i England bl. a. paa Kysten ved Newcastle, hvor Kullene naaede frem under Havbunden og af Bølgerne blev skyllet i Land. De kaldtes derfor i Middelalderen i England almindelig for Søkul (sea-coal).

Igennem hele Middelalderen var Produktionen af Kul dog ganske ringe, saa sent som Aar 1600 kun 250,000 Tons. Først hen mod Slutningen af det 18. Aarhundrede stiger Produktionen pludselig. Det skyldes først og fremmest Dampmaskinens Opfindelse og dernæst, at man paa samme Tid begyndte at anvende Stenkul som Brændsel i Jernindustrien. Siden da har Sammenspillet mellem Kul- og Jernindustrien ført til en rivende Udvikling af begge disse Industrier. Som det fremgaar af Kurven i Fig. 3 var Verdensproduktionen omkring Aar 1800 12 Millioner Tons, i 1850 var den steget til 85 Millioner Tons, i 1900 yderligere til 750 Millioner Tons, og endelig i 1930 var Verdensproduktionen omtrent 1500 Millioner Tons; heraf leverede U. S. A. 34 pCt., Tyskland 20 pCt., England 18 pCt., Frankrig 4 pCt., Rusland, Polen og Japan hver 3 pCt. og Resten af Verden 15 pCt.

Udvindingen af Kullene — baade i aabne Brud og

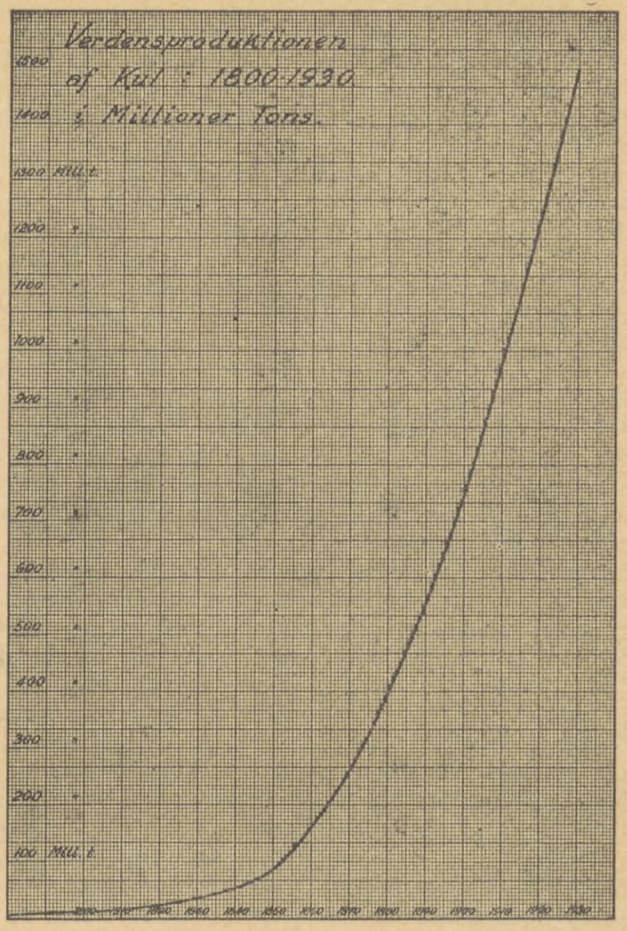

Fig. 3.

i Grubedrift — frembyder naturligvis en Del Lighedspunkter med Udvindingen af Jernmalmene, som blev beskrevet i September-Udgaven af nærværende Blad. Grundet paa Lagenes Beliggenhed spiller de aabne Brud for Kullenes Vedkommende dog ikke nær den samme Rolle som for Jernmalmene. Hvad Grubedriften angaar, er Hovedanordningen med Skakter, Stoller og Gange, elektriske Minetog, Elevatorer, Ventilationsanlæg, Pumpeværker m. m. meget den samme som for Jernminernes Vedkommende; men medens Malmene som Regel findes i fast Klippe og ikke altid behøver Afstivning, er denne i høj Grad nødvendig i Kulminer, hvor Lagene mellem Kullene (Kalk, Ler, Sandsten) ikke har Klippens Fasthed og Bæreevne. Til Afstivningen anvendes en særlig Slags Grubetømmer (Props).

Endelig giver Eksplosionsfaren i Kulminerne Anledning til særlig omhyggelige Ventilationsforhold, ligesom man ogsaa sørger for en fuldstændig Isolering af afbyggede Gruberum, hvor der er Fare for Dannelse af Grubegas. Gassen, der i sig selv er giftig, udskilles af Kullene, og blandet med Atmosfærens Luft er den overordentlig eksplosiv. Trods alle Sikkerhedsforanstaltninger er Faren ved Arbejdet i Kulminerne dog stadig stor, og kun altfor hyppigt læser

man om frygtelige Katastrofer i Kulgruberne, hvorved ofte Hundreder af Arbejdere omkommer. For kun faa Uger siden omkom ved den store Eksplosion i England over 260 Grubearbejdere. Amerikanerne, der laver Statistik over alt her i Verden, har gennem mange Aar opstillet Tabeller, der giver alle Oplysninger om Grubeulykker; af disse fremgaar det, at den aarlige Produktion i Tons for hver Mand, der er omkommet i Aarets Løb, er omtrent konstant 260,000 Tons. Efter de frygtelige Eksplosioner opstaar der næsten altid Grubebrande, der i de brandbare Stoffer som Kul og Gas kun har al for rig Næring.

Saadanne Grubebrande kan vare i Aarevis. Nær Zwickau findes en Kulgrube, der har brændt i 300—400 Aar, og ved Dattweiler i Bajersk Pfalz en anden, der menes at have brændt i over 1000 Aar. Den eneste Maade at komme saadanne Brande til Livs paa, er at mure Gruben til og paa den Maade fuldstændig spærre for Lufttilførsel.

For selve Brydningen gælder det, at de tyndeste Lag, der kan afbygges, er saadanne, hvor der er Plads nok for Arbejderen til at kunne arbejde i liggende Stilling, i Almindelighed ikke mindre end ca. 60—70 cm. Saadanne tynde Lag brydes ved den saakaldte „Vægbrydning", eventuelt med Genfyldning. Fra Stollerne drives Arbejdsgange vinkelret paa Faldretningen, og Kullene føres saa fra Arbejdsstederne tilbage gennem Gangene til Stollerne, hvori Vognene løber og fører dem til Skakterne.

Medens Arbejdsgangene har Kullagets Hældning, er Stollerne vandrette eller gives et ringe Fald (ca. 1:130) mod Skakterne for at lette Transporten af de fyldte Vogne.

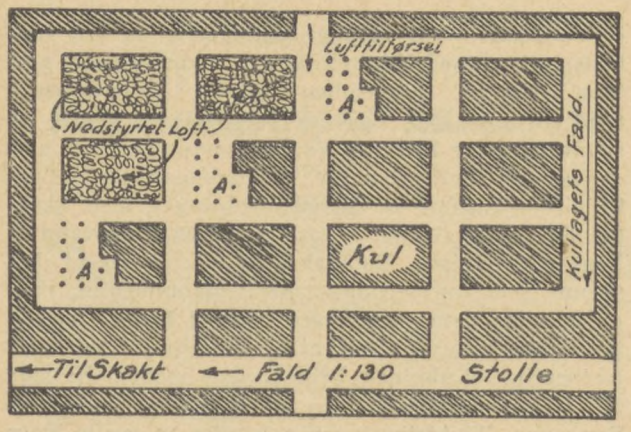

Fig. 4.

Ved Kullag af et Par Meters Tykkelse anvendes almindelig Afbygning med krydsende Arbejdsgange og Ras, hvis Særkende er, at man lader de overliggende Lag styrte ind, efter at man har udtaget alt Kullet. Kullet opdeles, som vist i Fig. 4, i Firkanter ved Arbejdsgange, der krydser hinanden under rette Vinkler. Brydningen paabegyndes længst væk fra Stollen; efterhaanden som Kullet brydes i de enkelte Firkanter, afstives Taget med Træstolper. Naar en

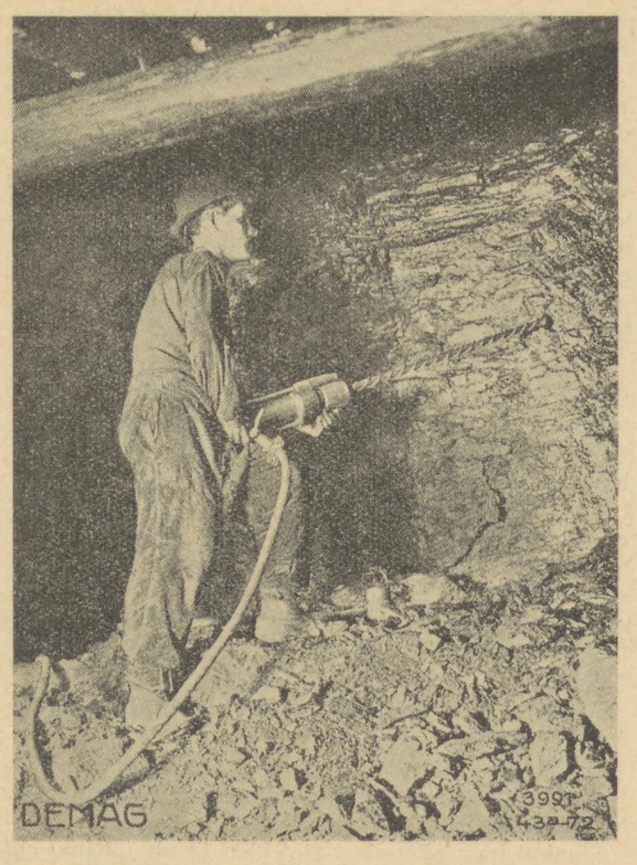

Fig. 5.

Firkant er helt færdig brudt, fjernes Stolperne, hvorved Taget styrter ind.

Er Kullene tykkere end 3 m, anvendes Tagstrossedrift, saaledes som omtalt under Jernmalmudvindingen.

For at fremskaffe de stadig voksende Masser af Kul har man været nødt til at gennemføre en bestandig mere hensigtsmæssig Teknik. Hvor Kullene i gamle Dage blev udtaget med Hakke og Skovl, anvendes nu Boremaskiner (Fig. 5) eller Skrammemaskiner, der drives ved Trykluft eller Elektricitet (se Fig. 6).

Naar Hullerne er boret, sprænges der med Dynamit, idet det tilstræbes at løsrive Kullet i saa store Klumper som muligt. Disse føres saa i lave elektriske Tog til Ophejsningsskakten, hvor de i store Elevatorer tages op til Jordens Overflade. Indeholder Kullene Urenheder eller fremmede Stoffer, bliver de sorterede og rensede i store Vaskemaskiner. Det er et meget stort Antal Maskiner og Redskaber, der hører til et moderne Grubeanlæg, og bestandig tilstræber Mineingeniørerne Forbedringer, ligesom man ogsaa til det yderste anstrenger sig for at finde nye Midler til at forhindre Eksplosioner, Oversvømmelser og Sammenstyrtninger.

Den altid overhængende Fare og det haarde og strenge Arbejde i Minerne præger Grubearbejderne. De er alvorlige, rolige og tit indesluttede, altid be-

redt til at gaa Faren i Møde. De er snarraadige og hjælpsomme. Ved Ulykken i England fornylig fik man et glimrende Bevis paa deres Mod og gode Kammeratskab. Efter Eksplosionen havde man Brug for 15 Mand til at gaa ned i Minerne for at danne sig et Skøn over Ulykken. Det var livsfarligt at stige ned i den brændende Mine, hvor nye Eksplosioner kunde ventes hvert Øjeblik. Ikke 15, men 150 meldte sig frivilligt med det samme for at stige ned og hjælpe deres Kammerater.

Mandskabet i Minerne arbejder i Skifter paa 8 Timer hver, med enten 2 eller 3 Skifter i Døgnet. I de allerfleste Miner betales Arbejderne efter Vægten af det Kul, de bryder, idet der holdes nøje Kontrol med de Kul, der bliver sendt op fra hvert enkelt Arbejdssted. Saasnart de kommer op af Skakten, vejes de og bogføres, og hver 14. Dag afregnes der saa med Arbejderne. Betalingen pr. Tons er ikke konstant, men varierer temmelig stærkt med Kulmarkedets Priser. I England gaar ca. 60 pCt. af Kullenes Salgspris til Lønninger af Arbejderne.

Trods det, at Grubearbejderne kun udgør en ringe Procent af Verdens samlede Arbejderantal, har de altid indtaget en meget fremskudt Stilling i alle Arbejderbevægelser.

Allerede i Slutningen af det 18. Aarhundrede, saa tidlig som Kullet begyndte at faa nogen virkelig Betydning for den engelske Industri, sluttede Englands Kulmineejere sig sammen i en „Ring" for at beherske Markedet, indskrænke Produktionen og drive Priserne i Vejret, samtidig med, at de gjorde alt for at holde Arbejdslønnen saa langt nede som muligt; og

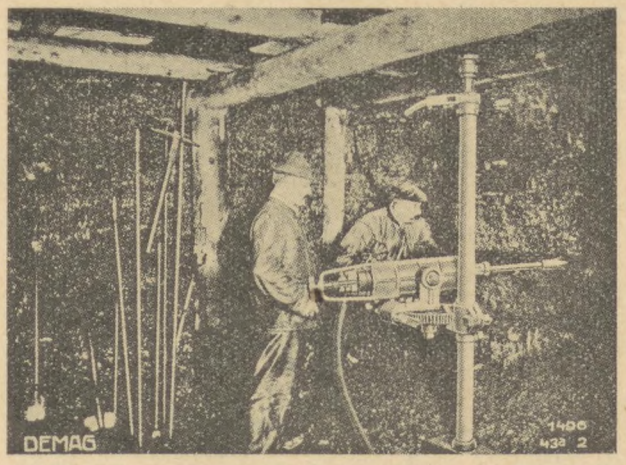

Fig. 6.

hermed var Kampen mellem Arbejderne og Grubeejerne indledet.

Værre endnu end i England blev det, da de amerikanske Truster dannedes i Begyndelsen af Firserne i det forrige Aarhundrede. Hensynsløst tilrev de sig Magten, kvalte alle Konkurrenter og fik hurtigt Monopoler indenfor alle de forskellige Industrier, ikke mindst indenfor Kulindustrien. Og Arbejderne fik Grubeejernes haarde Haand at føle. Strejker var fuldstændig haabløse, da Trusterne, der herskede over Milliardformuer, gensidig hjalp hinanden. Og medens Arbejderne i Gruberne sled sig selv op for Sulteløn, samlede Folk som Rockefeller og Morgan sig eventyrlig svimlende Formuer.

I mange Aar levede de amerikanske Minearbejdere under saa usle Kaar, at de end ikke kunde rejse fra det Sted, hvor de var født. De var stavnsbundne af Gæld til Grubeejerne, idet deres Lønninger ikke blev betalt i rede Penge, men i Form af Anvisninger paa Varer i Butikker, der ejedes af Grubeejerne — et System, der naturligvis gav Anledning til det groveste Misbrug og til det modbydeligste Optrækkeri.

I Masser af Aar kæmpede Arbejderne den ulige Kamp; ukuelige tog de det ene Nederlag efter det andet. Først i dette Aarhundrede naaede de de fleste Steder at skaffe sig taalelige Vilkaar, bedre Betaling, sundere Boliger, Skoler, Hospitaler etc. Og under Roosevelts Styre haaber de nu at faa Lønnen for de mange Aars forbitrede Kampe mod Kapitalismens Herredømme.

De engelske Grubearbejdere har, paa Grund af deres dygtige Fagforeningspolitik, forlængst opnaaet bedre Kaar end deres amerikanske Brødre. Allerede inden Krigen var Arbejdere og Arbejdsgivere indenfor Kulindustrien naaet til Forstaaelse af, at kun ved et fordrageligt Samarbejde kunde der opnaas gode Vilkaar for Grubedriften i England, og at alle, hvadenten deres Indsats var Arbejde, Viden eller Kapital, havde Ret til deres Del af Udbyttet.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

Kombineret Stanseværktøj.

Ved Fremstilling af Stanseværktøj gælder det at vælge en Konstruktion, hvis Fremstillingspris staar i et rimeligt Forhold til den Produktionsmængde, der kan blive Tale om. Hvis det er et ret begrænset Antal Dele, der skal udstanses, maa man søge at lave Værktøjet saa enkelt som muligt, selv om dette maaske kommer til at gaa ud over Arbejdshastigheden

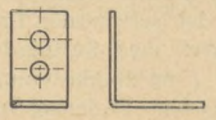

Fig. 1.

eller Materialeforbruget. Derimod maa Værktøjet udføres saaledes, at Nøjagtigheden og Kvaliteten af de udstansede Emner opfylder de Krav, der stilles. Fig. 1 viser et Arbejdsstykke, der skal fremstilles i ensartede og nøjagtige Dimensioner. Fig. 2 viser Værktøjet. Arbejdsmaaden er den, at i hvert Slag af Pres-

sen foregaar en Operation paa 3 efter hinanden følgende Emner, nemlig:

1. Afhugning og Vinkelbukning af Emne Nr. 1.
2. Forlokning af Emne Nr. 2.
3. Sidehugning af Emne Nr. 3.

Man har fuldstændig udeladt Fjedre, da saadanne ofte er Aarsag til Driftsforstyrrelser, som kun kan afhjælpes ved Adskillelse af Værktøjet. Udkaster og

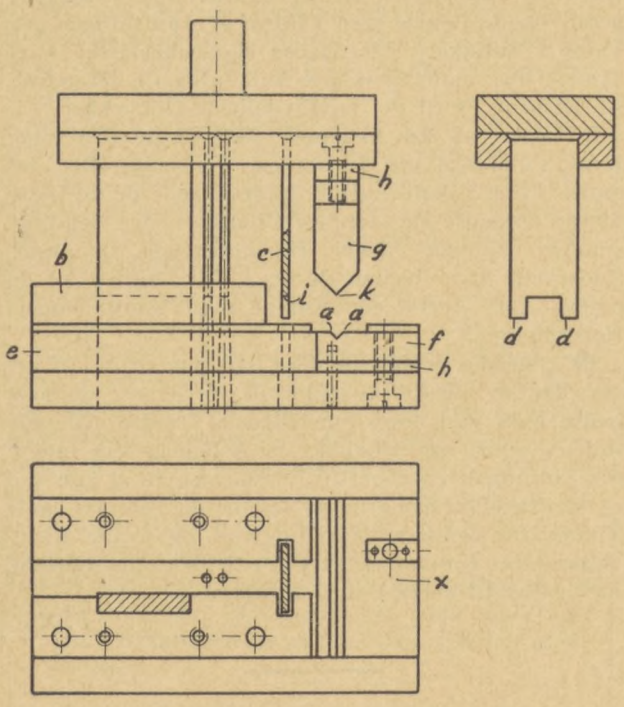

Fig. 2. (Efter „Werkstattstechnik").

Materialeanslag kan udelades ved at benytte Værktøjet paa en skraat stillet Excenterpresse og ved at udstyre Stemplet med Sidehug, som bestemmer Fremføringen af Baandmaterialet. Skal Værktøjet kunne arbejde uden Sidehug, maa der paa sædvanlig Maade være anbragt et fjedrende Modhold af Hensyn til Forlokningen og Afhugningen, ligesom der maa være en Anslagsstift ved x.

Af Hensyn til Vinkelbukningen over Matricekanterne *a*, maa Styrepladen *b* ikke naa forbi Skillestemplet *c*, d. v. s. dette Stempel maa være styret i selve Snitpladen, hvilket opnaas ved Hjælp af de to Forlængelser *d*, der selv under Pressens Topstilling endnu er i Indgreb med Snitpladen.

Matricebakken *f* og Bukkestemplet *g* hviler hver især paa et aftageligt Underlag *h*. Ved Slibning af Stemplet maa disse Underlag slibes i samme Dybde, saaledes at man vedligeholder den indbyrdes rigtige Stilling af Bukkeværktøjet i Forhold til Snitværktøjet. Fremspringet af Skillestemplets Snitkant *i* under Bukkestemplets Underkant *k* maa ikke overskride 2 til 2,5 mm, for at Bukkestemplet straks efter Afskæringen kan fastholde Emnet.

E. B.

Bestemmelse af et Diametermaal ved Maaling af Korde og Pilhøjde.

Under visse Omstændigheder kommer man ud for at skulle „maale" Diameteren af en Genstand eller et Hul paa Steder, hvor man ikke kan „faa fat" i hele Diameteren, enten fordi selve Maaleværktøjet støder imod Omgivelserne, eller fordi den paagældende Flade ikke danner en hel Cylinder, men i Snit kun spænder over en mindre Bue end en Halvcirkel. I saadanne Tilfælde vil man kunne finde den søgte Diameter „D" ved at maale en eller anden Korde „K"

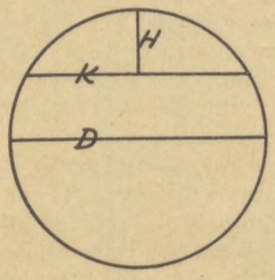

Fig. 1.

paa Cirklen og den tilsvarende Pilhøjde „H" og deraf udregne Diameteren, idet det for enhver Cirkel (se Fig. 1) gælder, at

$$D = \frac{1/4 \cdot K^2 + H^2}{H}$$

Som Maaleværktøj benyttes en almindelig Dybdemikrometer „M" i Forbindelse med en særlig Maalebøjle „B" (Fig. 2), som maalt i Retning af Cylinderens Akse maa være tilstrækkelig bred til at sikre, at den ved Anvendelsen placeres nøjagtig vinkelret paa Cylinderen.

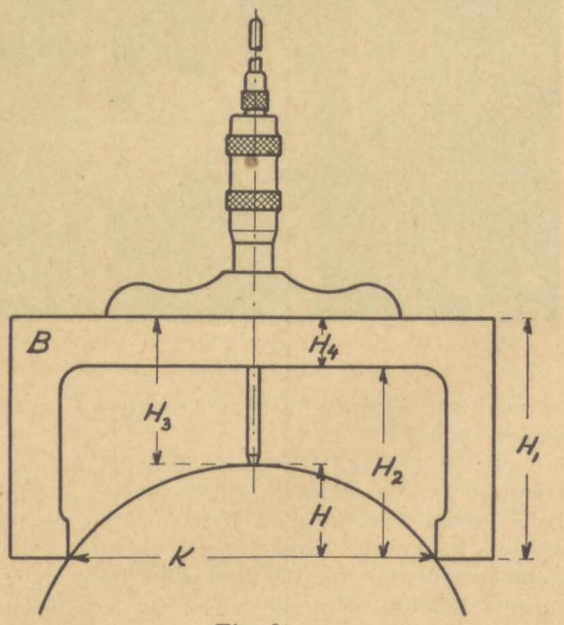

Fig. 2.

Bøjlens Dimensioner retter sig iøvrigt efter det ønskede Maaleomraade, idet „K" nødvendigvis skal være mindre end det søgte Diametermaal og ikke gerne maa være mindre end ca. Halvdelen af dette. Endvidere maa Højden „H_2" heller ikke være mindre end Halvdelen af det søgte Diametermaal.

Hvis dette ligger mellem 100 og 200 mm, vil en Maalebøjle med følgende Dimensioner være passende. K = 100 mm, H_1 = 65 mm, H_2 = 52 mm, H_4 = 13 mm, Bredden = ca. 40 mm.

Mikrometerens Maalestift maa gaa frit ned gennem Hullet i Bøjlen.

Fig. 2 viser Anvendelsen for Bestemmelse af et udvendigt Diametermaal.

Lad os antage, at Mikrometeraflæsningen „H_3" er 38,24 mm. Pilhøjden „H" vil da være: H = H_1—H_3

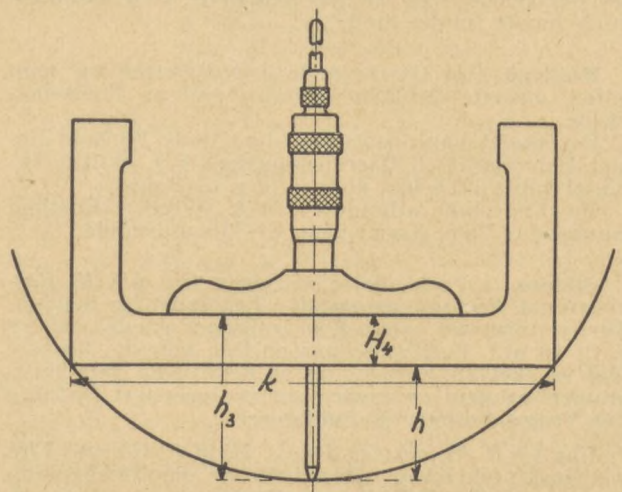

Fig. 3.

= 65—38,24 = 26,76 mm, og den søgte Diameter ved Indsætning i den anførte Formel:

$$D = \frac{1/4 \cdot 100^2 + 26{,}76^2}{26{,}76} = \frac{1/4 \cdot 10000 + 716{,}098}{26{,}76}$$

$$= \frac{3216{,}098}{26{,}76} = \mathbf{123{,}92\ mm}$$

Fig. 3 viser Anvendelsen ved Maaling til et indvendig Diametermaal. De forskellige Maal er her antydet ved smaa Bogstaver. Bøjlens Kordemaal „k" er 130 mm.

Hvis Mikrometeraflæsningen „h_3" f. Eks. bliver 43,02 mm, vil Pilhøjden „h" være: h = h_3—H_4 = 43,02—13 = 30,02 mm, og den søgte Diameter „d" ifølge samme Formel:

$$d = \frac{1/4 \cdot 130^2 + 30{,}02}{30{,}02} = \frac{1/4 \cdot 16900 + 901{,}2}{30{,}02} =$$

$$\frac{5126{,}2}{30{,}02} = \mathbf{170{,}76\ mm}$$

Efter de her anførte Eksempler vil enhver sikkert i paakommende Tilfælde kunne konstruere sig en Maalebøjle, der passer til netop hans Behov.

C. R.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Ernst Rasmussen*, Thorsgade 54—56, tidligere Ebberødvej 7, Birkerød (privat Bopæl: Arnesvej 21, 1., Havehuset, Brønshøj).
3. *Dansk Varmekompagni*, Korsgade 16, København.
4. Smedemester *Ludvig Petersen*, Gasværksvej 15, København.
5. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
6. Ingeniør *Ivar W. Jensen*, Amaliegade 26, København.
7. *Bauerfeind & Christensen*, Studiestræde, København. Privat Adresse: Stenløsevej pr. Husum.
8. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
9. Smedemester *Laurits Jørgensen*, Blomstermarken 15, Buddinge, og Baldersgade 77, København.
10. *Demant Hansen*, Falkoner Allé 102 og Frederikssundsvej 288.
11. *Verner Jensen*, Hadsund.
12. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
13. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
14. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
15. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
16. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
17. *A. Clausen*, Nykøbing F.
18. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
19. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.

Blokade. Mekaniker *Herman Andersens Autoværksted*, Titangade 1, København, skylder et af vore Medlemmer Kr. 160,00 i Arbejdsløn. Da det ikke har været muligt at faa Pengene udbetalt, er Virksomheden blokeret.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Observer! Forhandlingsprotokollen fra Kongressen er nu udsendt. Da det har vist sig, at der er enkelte Fejl, vil der blive udsendt en Rettelse til Indklæbning i Protokollen.

Aalborg. Hos Jernstøber *Ross*, Nørresundby, er Forholdet, at der er 4 Lærlinge og til Tider kun 1 Svend. Afdelingen havde gjort Jernstøberen opmærksom paa dette utilbørlige Forhold, men uden noget Resultat.

I den Anledning var Forbundsformanden og Afdelingsformanden til Forhandling paa Fabrikken den 20. September. Forholdet havde imidlertid ændret sig saaledes, at der nu var 4 Formere i Arbejde. Jernstøberen gav Tilsagn om i de første 2 Aar ikke at antage ny Lærlinge.

Hr. Ross, der selv er faglært Former og arbejder med i Støberiet, havde antaget en af Formerne til Støbemester. Paa Opfordring af Forbundsformanden indgik Hr. Ross paa at ophæve denne Støbemesterstilling, saaledes at vedkommende vedblivende skal være Medlem af vort Forbund.

Esbjerg. Firmaet *Jensen & Olsen* har opsagt Priskuranten i Anledning af Krav om Revision af denne og har begæret Mægling. Denne er afholdt den 10. Oktober. Man drøftede Sagen og enedes om at føre den tilbage til lokal Forhandling saaledes, at hvis man ikke opnaar Enighed her, skal Sagen gaa videre til Timandsmøde.

Fredericia. Der har hos *A/S Ernst Voss* været Strid om Ansættelse af Akkordpriser ved 2 Grydemaskiner og ved 6 Vendeplademaskiner.

Dette har udartet sig saaledes, at man gennem 2—3 Aar har arbejdet for en Timeløn af 100 Øre pr. Time, og det har ikke været muligt at blive enige om Akkord. Sagen har været behandlet ved Mæglingsmøde den 14. Maj og Timandsmøde den 25. Maj, og endte med Udstedelse af Strejkevarsel, hvilket Arbejdsgiverne protesterede imod Lovligheden af. Dette medførte, at Sagen blev behandlet ved Den faste Voldgiftsret den 15. September.

Her enedes man om, at der skulde nedsættes et Udvalg paa 2 Mand fra hver Side, samt vælges en Opmand, som efter Besigtigelse paa Stedet skulde udtale sig om, hvormeget der kunde produceres paa disse Maskiner, og at der derefter skulde optages Forhandlinger om Akkordansættelser.

Dette Udvalg har afholdt Møde paa Fabrikken den 5. Oktober. Man enedes om, at en Produktion paa 70 Kasser pr. Dag ved den store Grydemaskine vilde være passende, samt foreslog nogle Priser paa enkelte Brædder ved Vendemaskinerne som Grundlag for videre Prisansættelser.

Opmandens Afgørelse vedrørende Produktionen ved den lille Grydemaskine gik ud paa 90 Kasser pr. Dag som passende.

Der er nu dannet Grundlag for Prisansættelser, men dette vil sikkert medføre et stort Arbejde for Formerne.

Frederiksværk. I denne Afdeling er der ved lokale Forhandlinger opnaaet et tilfredsstillende Resultat, og en ny Priskurant er afsluttet hos *De forenede Jernstøberier*.

Glostrup. Den 1. Oktober er der afholdt Mæglingsmøde paa *Glostrup Jern- og Metalstøberi* paa Krav om Forhøjelse af Plovgods og Ventiler.

Sagen diskuteredes, og man enedes om, at Modellerne for de omtalte Ventiler skulde repareres, saa de var i god Stand. Med Hensyn til Plovgodset erklærede Fabrikanten, at Prisen ikke kunde forhøjes paa Grund af den haarde Konkurrence. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Hørsholm. Paa *Hørsholm Jernstøberi* har Priskuranten været opsagt. Ved lokale Forhandlinger er man enedes om en Forhøjelse af 3 pCt. paa Priskuranten, og denne er hermed fornyet.

København. Under Henvisning til Sagen fra *Amager Jernstøberi*, omtalt i Fagbladet for September, kan meddeles, at de lokale Forhandlinger ikke førte til noget Resultat, hvorfor Timandsmøde afholdtes den 2. Oktober.

Her enedes man om et Tillæg til Maskinformernes Timelønninger paa 15 Øre, samt at et Afdrag paa 8 pCt. paa det fra De forenede Jernstøberier overtagne Arbejde skulde bortfalde.

I Fortsættelse af Sagen fra *A/S Atlas*, som er omtalt her i Fagbladet for September, kan meddeles, at Aktieselskabets Krav om Bod og Erstatning for Arbejdsstandsningen har været behandlet ved Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Oktober. Sagen sluttede med følgende:

„Da der under Forhandlingerne ikke kunde skaffes tilstrækkelig Klarhed over, under hvilke Forhold det tidligere Reglement var fremkommet, sluttedes Sagen med, at Arbejdernes Repræsentanter udtalte en Beklagelse over, at den uvarslede Arbejdsstandsning havde fundet Sted."

Næstved. Paa *De forenede Jernstøberier* har man villet ansætte en Arbejdsdreng ved en Formemaskine.

Forbundet har protesteret mod dette Forhold under Henvisning til Overenskomstens § 9, hvilket Aktieselskabet ikke har kunnet tage til Følge.

Mæglingsmøde afholdtes den 8. Oktober. Enighed opnaaedes ikke. Sagen gaar til Timandsmøde.

Odense. I Fortsættelse af Sagen fra *A/S H. Rasmussen & Co.*, som er omtalt i Fagbladet for September, er man ved lokale Forhandlinger enedes om fra 5 til 10 pCt. Forhøjelse paa en Del Arbejde, ligesom der er sket en Forbedring af Betalingen ved Skiftninger, og man er enedes om en forbedret Ordning for Vragstøbninger af Radiatorer.

Hos *A/S H. Rasmussen & Co.*, *A/S M.P. Allerups Eftf.* og Maskinfabrikken *„Phønix"*, har der 18. September været afholdt Fællesmæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne for 23 Mand.

Enighed opnaaedes ikke. Sagen viderebehandledes ved Timandsmøde den 2. Oktober. Man kunde fra Firmaernes Side ikke være med til at hæve Timelønningerne for Modelformerne. Man tilbød at forhandle lokalt om Haandformernes Timelønninger og søge indført Akkord paa Prøvestøbninger og lignende.

Enighed opnaaedes ikke. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Silkeborg. Paa *Silkeborg Maskinfabrik* har der været afholdt Mæglingsmøde den 19. September i Anledning af Krav om 16 pCt. Tillæg til Akkorderne eller Indførelse af ren Timeløn.

Man diskuterede Sagen og enedes om at vise den tilbage til lokal Behandling med det Formaal at renskrive og revidere Priskuranten. Denne Forhandling skal være tilendebragt i Løbet af 6 Uger fra Dato, og for saa vidt Enighed indenfor dette Tidsrum ikke er opnaaet, kan Sagen behandles direkte ved Timandsmøde.

Svendborg. Under Henvisning til Fagbladet for September, Sagen fra *A/S L. Lange & Co.*, er man efter det resultatløse Timandsmøde enedes om forskellige Forhøjelser paa Priskuranten, og Sagen er dermed sluttet.

Vejle. Hos *A/S C. M. Hess* har man brugt ved nyt Arbejde at aflønne Formerne med den ansatte Timeløn, indtil Brædderne var i fuld Orden, og Akkord kunde sættes. Dette har medført, at man fra Formernes Side protesterede mod dette Forhold og kræ-

vede Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt., indtil man er blevet enige om Akkord.

Mægling har været afholdt den 9. Oktober. Man gjorde fra Firmaets Side gældende, at saasnart der var Tale om Uenighed om en Akkordpris, aflønnede man efter Bestemmelsen om Gennemsnitsfortjenesten minus 20 pCt., og at det kun var i ganske særlige Forhold, man benyttede den anden Afregningsmaade.

Sagen diskuteredes, og man enedes om at vise den tilbage til lokal Forhandling. Opnaas ikke Enighed, skal Sagen til Timandsmøde.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Odense Afdeling har sluttet Overenskomst med følgende Firmaer:

A/S E. Bondo & Co.,
F. Bülow & Co.,
Carl Eriksens Efterflg.,
A/S Fehr & Co. og
Fyens Staalvinduefabrik.

Overenskomsterne fastsætter Arbejdstid og Mindstebetaling og indeholder iøvrigt Bestemmelser om, at den med Jernindustrien gældende Overenskomst samt Fælles Værkstedsregler og Ferieregler ogsaa gælder her.

For A/S Fehr & Co.s Vedkommende er Overenskomsten suppleret med Regler for Overarbejde, gaaende ud paa, at Overarbejdet begrænses til 4 Timer pr. Mand pr. Uge. Forekommer der Overarbejde derudover, er Parterne enige om, at dette skal afspadseres i den normale Arbejdstid.

Endvidere er den mellem Odense Afdeling og *Wittenborgs Automatfabrikker*, Odense, indgaaede Overenskomst forlænget til 1. Februar 1936, efter at man ved en Forhandling er enedes om at indføre Sammenslutningens Ferieordning.

Klejnsmedenes Fagforening (Københavns Afd. 2) har afsluttet Overenskomst med Smedemester *C. V. Andersen*, Islevbrovej 13, angaaende Løn og Arbejdsforhold. Timelønnen for Svende det første Aar efter Læretiden er ansat til 115 Øre, stigende til mindst 125 Øre det andet Aar. Der gives Akkord i saa stor Udstrækning som muligt. Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler og afspadseres i den følgende Uge, for Udearbejde gives et Tillæg til Timelønnen af 10 Øre pr. Time, og der er fastsat særlige Bestemmelser vedrørende Vejpenge. Sommerferie gives efter samme Regler som for Sammenslutningen gældende. Overenskomsten gælder til 1. Maj 1936.

Endvidere har Københavns Afdeling 2 truffet Aftale med en Række Firmaer og Smedemestre, 22 ialt, om en Ferieordning i Lighed med den, der er gældende med Jernindustriens Sammenslutning.

Mellem Firmaet *Kai Hansen (Brdr. Hansen)*, København, og Rørlæggernes Fagforening er der indgaaet Overenskomst, ifølge hvilken alt Rørarbejde betales efter Rørprislisten. Ferie gives efter samme Regler som for Sammenslutningen gældende.

Københavns Afdeling 14 har sluttet Overenskomst med Firmaet *Chr. Petersen*, Strandvej 70, hvorefter Antagelseslønnen er 150 Øre pr. Time. Iøvrigt gælder Sammenslutningens Overenskomst, Fælles Værkstedsregler og Ferieregler ogsaa for dette Firma.

Endelig har Københavns Afdeling 18 aftalt Overenskomst med *A/S Ginge Fabrikker*, P. Bangsvej 34. Antagelseslønnen for Skruestiksarbejdere er fastsat til 145 Øre, for Drejere 135 Øre; for Firmaets egne Udlærlinge er Begyndelseslønnen 110 Øre, efter 6 Maaneders Forløb 125 Øre, og efter 1 Aars Forløb ovennævnte almindelige Timelønninger. For andre Udlærlinge er Begyndelseslønnen 125 Øre. Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Ferien er 6 Dage i Forbindelse med 2 Søndage, og Ferielønnen andrager 80 Kr.

Mæglingsmøder. Paa et Mæglingsmøde den 30. August paa *Odense Staalskibsværft* behandledes følgende Spørgsmaal:

1) Lønkrav for 18 Nittere, Naglevarmere og Forholdere. — Kravet vistes tilbage til lokal Forhandling, og her er man enedes om et mindre Tillæg.

2) Strid om Betalingen for Arbejde, udført gennem 21 Dage fra Kl. 14 til Kl. 23. Man enedes om at afregne Arbejdet efter Reglerne for forskudt Arbejdstid.

3) Klage over Direktørens Optræden overfor Maskinarbejdernes Tillidsmand. Sluttedes med de faldne Udtalelser.

4) Klage fra Værftet over kollektiv Overarbejdsvægring fra Nitterne. Forbundets Mæglingsmand erkendte, at saadan Vægring ikke maatte finde Sted, og gav Tilsagn om, at Nitterne ikke vilde modsætte sig nødvendigt Overarbejde.

5) Strid om Udbetalingen af tilgodehavende Løn til Arbejdere, afskedigede umiddelbart før Værftets Ferieuge. Direktøren lovede her at gennemføre en for Arbejderne mere tilfredsstillende Ordning.

Hos *A/S Tvede*, Helsingør, mægledes den 5. September paa Lønkrav og Krav om Akkord paa en Del Arbejde. Man enedes om et Tillæg til Timelønningerne, og Firmaet erklærede sig villigt til at forhandle om Akkord, hvis der fremkom Arbejde, der egnede sig hertil.

Den 6. September afholdtes Mægling hos *C. F. Amelung*, København, paa Strid om Udbetaling af et tilgodehavende Beløb. Firmaet betalte kontant Kr. 24,55.

Hos *A/S Svendborg Skibsværft* mægledes den 17. September paa Klage fra Værftet over, at Nitterne den 6. September havde nedlagt Arbejdet. Firmaet frafaldt Kravet om Erstatning, men forbeholdt sig at rejse det paany, saafremt Gentagelse fandt Sted. De Forhold, der havde givet Anledning til Arbejdsstandsningen, drøftedes, og man enedes om, at Værftet opsiger forskellige kotumemæssige Ordninger, samt at Nitterne nedsætter et Udvalg paa 3 Mand til at forhandle med Værftet om en Revision af Priskuranter og tilhørende Bestemmelser.

Den 13. September mægledes paa Lønkrav overfor *Papirfabrikkerne Dalum, Maglemølle* og *Silkeborg*. Resultatet blev Forhøjelse af Lønningerne paa alle 3 Fabrikker.

Paa Maskinfabrikken *„Phønix"*, Odense, afholdtes Mægling den 18. September i Anledning af Lønkrav, og man enedes om et Tillæg til Lønningerne at fordele efter Firmaets Skøn.

Den 21. September er der afholdt Mægling paa Svovlsyrefabrikken *„Limfjorden"*, Nørresundby, foranlediget af Lønkrav. Man enedes om et Tillæg samt om en Forhøjelse af Tonstillægget. Endvidere blev der truffet Aftale om Udlevering af Overtrækstøj ved forskellige Arbejder.

Timandsmøde. Den 1. Oktober er der afholdt Timandsmøde til Behandling af følgende Spørgsmaal:

1) Lønkrav overfor *Emil Møllers Telefonfabrikker*, Horsens. Enighed opnaaedes ikke, men der er senere lokalt truffet en Ordning, hvorved Sagen er ude af Verden.

2) Lønkrav paa *West's Gas Improvement Co.*, Østre Gasværk. Der opnaaedes Enighed om en Forhøjelse af Timelønningerne for samtlige beskæftigede.

3) Lønkrav overfor *A/S „Diana"*, Københavh. 7 Mand fik Lønningerne forhøjede.

4) *H. P. Larsen*, Københavh. Lønkrav og Klage fra Firmaet over Arbejdsstandsning den 10. August. Firmaet indgik paa at fordele et Beløb til Lønningerne for 11 Mand.

5) *A/S Burmeister & Wain*, Christianshavn. a) Krav om Godtgørelse til en Arbejder, hvis Fortjeneste er forringet ved, at Arbejdet af en anden Arbejder er færdiggjort paa Skiftehold. Enighed opnaaedes ikke.

b) Strid om Godtgørelse for Haardhed m. v. i Materialet. — Parterne var enige om, at den hidtil bestaaende Kotume opretholdes.

c) Klage over uvarslet Arbejdsstandsning i Værksteds-Afdeling 3. Enighed opnaaedes ikke.

6) Lønkrav overfor *De danske Sukkerfabrikker*, Københavh. Selskabet indgik paa at forhøje de laveste Lønninger.

Rørudvalgsmøde er afholdt den 19 September. Til Behandling forelaa følgende:

1) *A/S Andersen & Heegaard*, Københavh:

a) Strid om Betalingen for Hugning af Huller gennem Hindhede-Jernbetonbjælker. Man enedes om en Pris af Kr. 0,60 pr. Lag.

b) Strid om Betalingen for ekstra Forbindelser og færdigleverede Rørbøsninger. — Enighed opnaaedes ikke.

c) Strid om Betalingen for ekstra Manometer. — Firmaet indgik paa i nærværende Tilfælde at betale Kr. 1,91.

d) Strid om Betalingen for Afsætning af ekstra Teer og 2 Ledninger i Tunnel. Enighed opnaaedes ikke.

e) Strid om Betalingen for Daglønstid og Bygang. Vistes tilbage til lokal Forhandling.

2) Klage over, at *H. Chr. Hansen*, Aarhus, som Muffemand har sendt en 14-aarig Arbejdsdreng og fradraget 1/3 i Akkordprisen. Vistes tilbage til lokal Forhandling.

3) Strid hos Firmaet *A. & G. Hansen*, Københavh, om Betaling af Vejpenge for et Arbejde i Lyngby. — Enighed opnaaedes ikke.

Derudover behandledes 2 Sager, rejst af Blikkenslagerforbundet. Den ene angik Firmaet H. P. Knudsen, Odense, Strid om Betalingen af Vejpenge. Enighed opnaaedes ikke.

Den anden drejede sig om Strid hos R. D. Hinge, Aarhus, om Betalingen for Forfærdigelse og Anbringelse af Blandingsbatterier af Jernrør og Forfærdigelse af Bruserør. Man enedes om en Pris af Kr. 6,35 pr. Stk.

Fællesmøder i Arbejdsgiverforeningen. Den 11. Oktober er der afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen angaaende 2 Arbejdsstandsninger, hvoraf den ene fandt Sted paa *A/S „Atlas"*, Københavh, den 20. August som Protest imod et af Aktieselskabet indført Reglement vedrørende Ølsalget. Ved Mødet i Arbejdsgiverforeningen udtalte Arbejdernes Repræsentanter en Beklagelse af det skete, og Sagen sluttedes dermed.

Den anden Arbejdsstandsning havde fundet Sted den 27. August paa Københavns Bolte- og Møttrikfabrik. Her indgik Københavns Afdeling 11 paa til fuld Afgørelse af Sagen at betale 160 Kr. til Jernindustriens Sammenslutning.

Faglig Voldgiftskendelse. Under Sømandskonflikten i Foraaret, hvorunder det kom til almindelig Arbejdsstandsning i Esbjerg, strejkede ogsaa vore Medlemmer hos Firmaet Jensen & Olsen, men da de genoptog Arbejdet, blev Tillidsmanden, der havde fungeret som saadan hos Firmaet i en halv Snes Aar, ikke genantaget. Klage over denne Afskedigelse er behandlet ved Mæglings- og Timandsmøde uden Resultat, og den 27. September har Dommer F. Pihl som Opmand i en faglig Voldgift afsagt Kendelse, gaaende ud paa, at Firmaet Jensen & Olsen skal betale den afskedigede Tillidsmand en Erstatning, svarende til 2 Maaneders Løn.

Maskinmestrenes Forening har sluttet Overenskomst med Øernes Dampskibsselskab, Søby, og Konfliktsforholdet er dermed bragt i Orden.

Rødbyhavn Afdeling ophævet.

I Oktober Maaned 1918 oprettedes Rødbyhavn Afdeling, hvis Basis blev det derværende Skibsværft, der var anlagt 1916, men som maatte nedlægges, da Gullaschtiden var forbi, paa samme Maade som Tilfældet var med en Række andre Skibsværfter, der paa Grund af forfejlet Krigsspekulation saa Dagens Lys for en kort Tid. Efter Rødbyhavns Skibsværfts Nedlæggelse førte Afdelingen en hensygnende Tilværelse med et stedse dalende Medlemsantal, saaledes at Forbundets Ledelse allerede for nogle Aar siden ønskede Afdelingen ophævet.

Paa Medlemmernes Opfordring stilledes Sagen i Bero og har hvilet nogle Aar. Imidlertid var Spørgsmaalet om Afdelingens Ophævelse, paa Grund af særlige Omstændigheder, igen blevet aktuelt, og Hovedledelsen havde derfor forlangt indkaldt en Generalforsamling med Dagsorden: Ophævelse af Rødbyhavns Afdeling.

Generalforsamlingen afholdtes i Rødby Fredag den 21. September. Tilstede var Rejserevisor Carl Frank, der fremlagde en Kasseopgørelse, som var foretaget samme Dag, samt meddelte under Henvisning til Forbundets Love, at Forbundets Ledelse ikke kunde anerkende, at Rødbyhavn fortsatte som Afdeling, men at Medlemmerne maatte overgaa til Holeby Afdeling.

Ved en foretagen Afstemning vedtog samtlige tilstedeværende Medlemmer Ophævelse af Afdelingen, samt at den fortsættes som Klub i Rødby under Holeby Afdeling. Den tilbageværende Kassebeholdning overgik til Klubben.

Stiftelsesfester.

Smedeforbundets Kerteminde Afdeling.

Under stor Tilslutning fejrede Smedeforbundets Kerteminde Afdeling Lørdag den 8. September sin 35-aarige Stiftelsesfest ved en Fællesspisning i den smukke Skovpavillon „Louisenlund".

Ved 7-Tiden gik man til Bords i den i Dagens Anledning stilfuldt udsmykkede Sal.

Formanden, *Louis Jensen*, bød Velkommen og rettede en særlig Velkomsthilsen til de indbudte Gæster: Rejserevisor *Carl Frank*, Forretningsfører *Wilh. Werner*, Odense, Formanden for den lokale Fællesorganisation, Former *Adolfsen*, og Redaktør *S. A. Petersen* som Repræsentant for Partiforeningen og Pressen.

Som Repræsentant for Smedeforbundet holdt Rejserevisor *Carl Frank* Festtalen. Indledede med at bringe en Hilsen fra Forbundets Formand, Johs. Kjærbøl, der desværre, paa Grund af presserende Møder var forhindret i at deltage i Festen. Bragte derefter en Hilsen og Lykønskning fra Forbundets Hovedledelse. Frank omtalte det gode Samarbejde, der havde været mellem Kertemindesmedene og Moderafdelingen, Odense Afdeling, hvorunder de indtil for faa Aar siden havde staaet som Klub. Kom derefter ind paa at omtale Arbejdernes Levevilkaar, før de havde lært at organisere sig, samt det store banebrydende Arbejde, Pionererne havde udført, ofte under Savn og Forfølgelse, men hvis Arbejde havde baaret Frugt, saaledes at Smedene nu har en Organisation, der har vundet Respekt baade indadtil og udadtil. Frank opfordrede Medlemmerne til at værne og støtte denne Organisation og ikke lytte til de Lokketoner, der fra uansvarlig Side, Gang paa Gang, lød, opfordrende til mere eller mindre tvivlsomme Eksperimenter. Henviste til Forholdene i Tyskland og Østrig, der var Følgen af Arbejdernes Splittelse. Paaviste, med Henblik paa de senere Aars Overenskomstsituationer Nødvendigheden af, at Fag, bevægelsen og den politiske Bevægelse supplerede hinanden. Han opfordrede til at støtte den socialdemokratiske Presse, der var Arbejderklassens eneste og bedste Talerør, og sluttede Talen med under stærk Tilslutning at udbringe et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Derefter bragte Former *Adolfsen* Hilsen og Lykønskning fra Fællesorganisationen i Kerteminde.

Redaktør *S. A. Petersen* bragte Hilsen fra Partiforeningen og Pressen; roste Smedene, fordi de altid havde hørt til Partiets Kærnetropper, og formede til Slut sin Tale i en Hyldest til Arbejderhustruen.

Forretningsfører *Werner*, Odense, gav en interessant Skildring af de første Forsøg paa Organisationsarbejde i Kerteminde og omtalte forskellige Konflikter, der havde været i Aarenes Løb. Sluttede sin Tale med nogle manende Ord til Ungdommen, der bar Fremtiden i sit Skød.

Flere Talere havde nu Ordet, før Formanden bød Velbekomme.

Nu gik Dansen med Liv og Lyst, og Kl. 11½ var der dækket fælles Kaffebord. Her blev afsunget en i Dagens Anledning forfattet Sang, der gjorde stor Lykke. Under stormende Bifald sang Afdelingens Kasserer, *Sv. Madsen*, der har en meget smuk Sangstemme, nogle Sange, akkompagneret af Orkestret. Derefter tog man paany fat paa Dansen, der varede til hen paa de smaa Timer. Alt i alt en smuk Fest, der gør Arrangørerne og Afdelingen Ære.

35-aarig Stiftelsesfest i Smedeforbundets Frederiksværk Afdeling.

Lørdag den 13. Oktober fejrede Kollegerne i Frederiksværk deres 35-aarige Stiftelsesfest paa Etablissementet „Skovly" i Frederiksværk.

Frederiksværk er om Sommeren en af de mest idylliske af de smaa danske Købstæder, næsten skjult som den er af et Bladhang fra den Mængde grønne Træer, der saa at sige omslutter hele Byen. Ikke destomindre er den en af Landets ældste Industribyer. Dens Historie som Industriby kan nemlig føres saa langt tilbage som til 1679, da der anlagdes et Hammerværk. Denne Virksomhed udvidedes senere under den bekendte General Classen til at omfatte Kanonsmederi og Krudtfabrik. Endvidere har igennem tre Generationer det landskendte Firma, Anker Heegaard, særlig bekendt for sit Bygningsstøbegods, haft sine Værksteder i Frederiksværk.

I de sidste Par Aar er Anker Heegaards Fabrikker undergaaet en væsentlig Forandring, idet Fabrikationen af Kakkelovnsstøbegods er opgivet, og Virksomheden har kastet sig over Tilvirkningen af Centralvarmekedler, mest saadanne mindre Typer, der tidligere er indført, men som Valutarestriktionerne har gjort det muligt at skabe et Marked for hernjemme. Dette har bevirket, at Afdelingens Medlemstal er forøget ikke ubetydeligt, og Arbejdsløshed kendes ikke i Afdelingen, der beskæftiges endogsaa en Del Kolleger fra Hillerød.

I Festen deltog ca. 170 Deltagere, og denne begyndte med, at man Kl. 19 samlede sig om de festlig dækkede Borde, hvor Afdelingens mangeaarige Formand, *Oskar Hansen*, bød Velkommen.

Festtalen holdtes af Forbundets Næstformand, *P. Andersen*, der berørte de for Tiden for Fagorganisationerne aktuelle Spørgsmaal og paaviste, hvorledes det var gaaet Arbejderne i de Lande, hvor de ikke havde bevaret Samarbejdet, og ud fra det Synspunkt, at Sammenhold og Anvendelse af vore Organisationer hver paa sit Omraade er en tvingende Nødvendighed, motiverede han et Leve for Frederiksværk Afdeling.

Borgmester *Brahm* pegede paa Forskellen mellem Arbejdernes Levestandard i den Tid, han havde været i Frederiksværk, og takkede Smedene for deres Indsats i Organisationsarbejdet.

Formanden for Helsingør Afdeling, *Kaj Lindberg*, var indbudt og talte for et forøget Samarbejde mellem de nordsjællandske Afdelinger samt for at gøre det mest mulige for at interessere de unge for Fagforenings- og Partiarbejde, saaledes at de kunde bære Organisationen videre til Gavn for dem selv.

Former *Johs. Petersen* takkede for Samarbejdet mellem Formere og Smede under Centralorganisationens Ledelse.

Afdelingens ældste Medlem, *Laurits Nielsen*, mindedes Afdelingens Stiftelse, og hvorledes han selvanden havde deltaget i Lockouten i 1899, hvilken havde gjort det klart for Smedene i Frederiksværk, at Organisation var nødvendig. Han bad Forsamlingen mindes Afdelingens første Formand, Vilh. Jensen, der er død.

En Række andre Talere havde Ordet for at lykønske i Dagens Anledning, ligesom der var indløbet en Del Telegrammer. Imellem Talerne blev sunget en Række Sange.

Efter at Bordet var hævet, udførtes, medens Kaffen indtoges, forskellig Underholdning.

Efter denne tog Dansen sin Begyndelse, og denne fortsattes, afbrudt af en Midnatskabaret, til den lyse Morgen.

Til Smede og Maskinarbejderne!

Paa *H. E. Jørgensens Blikvarefabrik*, Rolighedsvej 8, København, hvor Kvindeligt Arbejderforbund for Tiden har en Konflikt løbende, arbejder en Smed ved Navn P. Jørgensen, boende Baggesensgade 28 B, 5. Vedkommende er slettet af Smedeforbundet paa Grund af Gæld.

Otto Hansen,
Formand for Københavns Afdeling 18.

Teknologisk Institut.

Aftenkursus i Drejning og Fræsning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger. Undervisningen omfatter: Værkstedsøvelser, 2 Aftener ugentlig fra Kl. 19—21½ samt Foredrag med Lysbilleder. Kursuset begynder Onsdag den 31. Oktober. Betalingen for et Kursus er 30 Kr.

Aftenkursus i Smedning og Hærdning.

Kursuset strækker sig over 5 Uger. Undervisningen omfatter: Værkstedsøvelser, 2 Aftener ugentlig fra Kl. 19—21½. Øvelserne omfatter:

Smedning af Værktøjer som Drejestaal, Mejsler, Skrabere, Pladesakse o. lign. samt Redskaber og Maskindele.

Hærdning og Indsætning af Værktøjer og Maskindele, saavel af Kulstofstaalene som Specialstaal.

Undervisningen begynder Onsdag den 31. Oktober Kl. 19. Betalingen for et Kursus er 30 Kr.

Indmeldelser til Kursus sker ved Henvendelse til Teknologisk Instituts Skoleafdeling, Hagemannsgade 2, 2., Telefon 8760, Lokal 24, fra Kl. 9—17 samt fra Kl. 19—20½. Telefon 50734.

Kursus for Varmesmede.

Et saadant vil i Aar blive afholdt paa Teknologisk Institut i Tiden 5. November til 15. December.

Undervisningen er delt i en teoretisk og i en praktisk Del.

Ved den teoretiske Undervisning lærer Deltagerne at beregne og kalkulere mindre Centralvarmeanlæg, der tilfredsstiller de Krav, man maa stille med Hensyn til Driftssikkerhed, Fyringsøkonomi og hensigtsmæssig Udførelse, saaledes at det færdige Anlæg kan fremtræde som et i haandværksmæssig Henseende veludført Stykke Arbejde.

Den praktiske Undervisning omfatter bl. a. Svejsning af Rør og Beholdere, Rørbukning, Samling af Kedler og Radiatorer samt Afleveringsprøve (Prøvefyring) af Anlægget.

Til Brug ved denne Undervisning raader Instituttet over 2 Kedelrum med tilsammen 22 Kedler af alle Størrelser og Typer forsynet med forskellig Armatur, alt med Undervisning for Øje.

Prisen for Kursus er 125 Kr., hvortil kommer 2 Kr. for Bogføringsmateriellet, heri indbefattet „Haandbog i Bogføring", og da der kun kan optages et begrænset Antal Elever paa disse Kursus, bedes Indmeldelser indsendt i god Tid til Skoleafdelingens Kontor.

Deltagerne maa medbringe Arbejdstøj, Tegnebestik samt en Regnestok, der dog kan fremskaffes ved Instituttets Mellemkomst.

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig de af Instituttet udgivne „Regnestokkens Brug", Pris: Kr. 0,50 og „Pasning af Centralvarmeanlæg", Elevpris Kr. 3,00.

Kursus for Smede og Maskinarbejdere.

(Fra 12. November til 22. December 1934.)

Kursuset staar kun aabent for faglærte Smede og Maskinarbejdere.

For at imødekomme de forskellige Krav, der stilles til en Del af de praktiske Værkstedsøvelser fra Deltagernes Side, særlig fra Landhaandværket paa den ene og Byhaandværket paa den anden Side, er Kursuset planlagt saaledes, at medens den teoretiske Undervisning, der omfatter Fag- og Materiallære, Transmissionslære og Fagregning, Bogføring og Kalkulation samt Motorlære, er fælles for alle Deltagerne, deles den praktiske Værkstedsundervisning i 3 Afdelinger af samme samlede Omfang, men hver for sig tilrettelagt med Henblik paa de 3 Hovedgrupper, hvori Ønskerne om særlig Undervisning ifølge Erfaringerne plejer at dele sig, nemlig:

Afdeling I. Værkstedsundervisning, svarende til de i et blandet Smede- og Maskinværksted forefaldende Arbejder.

Undervisningen omfatter i Hovedsagen:

Smedning af Værktøjer, Redskaber og Spiralfjedre, herunder Indøvelse i Brugen af Maskinhamre, og Forlægning af Staal.

Hærdning og Indsætning.

Autogenskæring og Autogensvejsning af tynd og tyk Plade, Støbejern, Aluminium og Rør, Udskæring og Svejsning af Rørformstykker.

Øvelse ved Drejebænk omfattende: Skæring af spidst og flat Gevind, Anvendelse af forskellige Opspændinger ved Drejning og Udboring.

Loddeøvelser omfattende: Slaglodning og Blødlodning af de almindeligste Metaller.

Motorøvelser med saavel Forbrændings- som Elektromotorer.

Afdeling II. Værkstedsundervisning, svarende til de i Klejnsmedier og Pladeværksteder forefaldende Arbejder.

Undervisningen omfatter i Hovedsagen:

Autogenskæring samt Svejsning af tynd og tyk Plade, Støbejern, Kobber, Messing, Aluminium, rustfri Plade og Rør samt Udskæring og Svejsning af Rørformstykker.

Fremstilling af forskellige Klejnsmedearbejder, f. Eks. Gelændere, Gitterdøre, Jernporte, Branddøre, Laase, Pengeskrin, Standerlamper, Lysekroner, Vindfløje og andre dekorative Genstande. Instituttet disponerer over en righoldig Samling af Tegninger over Klejnsmedearbejder og Hjælpeværktøjer.

Smedning af Værktøjer og Fjedre, herunder Indøvelse i Brugen af Maskinhamre.

Hærdning og Indsætning.

Loddeøvelser omfattende: Slaglodning og Blødlodning af de almindeligste Metaller.

Motorøvelser med saavel Forbrændings- som Elektromotorer.

Afdeling III. Værkstedsundervisning, svarende til de paa Maskinfabrikker forefaldende Arbejder. Undervisningen omfatter:

Øvelser i Drejning omfattende: Skæring af spidst og flat Gevind (enkelt- eller flerløbet), Skæring af Snekker, Anvendelse af forskellige Opspændinger ved Drejning og Udboring, Demonstration af Konusdrejning, Bagdrejning, Ovaldrejning og Drejning med Skæremetal.

Fræsning, herunder Indøvelse i de nødvendige Beregninger for Universalfræsemaskinen, som almindelig Inddeling, Differentialinddeling, Spiralfræsning, Tandhjulsfræsning, Fremstilling af Fræsere Rivaler, Klokoblinger og Tandstænger.

Planering af Flader, Tilskrabning og Slibning af Haner.

Slibning paa Værktøjsslibemaskine, f. Eks. Stempelbolte, Drejedorne, Fræsere m. m.

Værktøjssmedning, specielt Drejestaal, Udborestaal, Skrabere m. m., Fremstilling af Spiralfjedre.

Hærdning og Indsætning.

Loddeøvelser omfattende: Slaglodning og Blødlodning af de almindeligste Metaller.

Motorøvelser med saavel Forbrændings- som Elektromotorer.

Betalingen for et Kursus er Kr. 140,00, hvortil kommer 2 Kr. for Bogføringsmateriellet, heri indbefattet „Haandbog i Bogføring". Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Instituttet udgivne

„Smedebogen", Elevpris: 5 Kr., „Motorbogen", Elevpris: 4 Kr., samt eventuelt „Autogen-Rørarbejde", Elevpris: 1 Kr.

Deltagerne i Drejning, Fræsning m. m. maa helst medbringe en Skydelære, der dog under Kursus kan tilvejebringes ved Instituttets Mellemkomst.

Foredrag over industrielle Emner.

Den af Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner fortsættes i November Maaned med følgende Emner:

Dato	Række	Emne	Sted
1/11	A	Rust og Beskyttelse derimod.	Teknologisk Samling, Sølvgade 83.
8/11	B	Anvendelse af Delehoved og Rundbord.	
15/11	A	Seriefabrikation (med Film).	
22/11	B	Aluminium og dets Bearbejdning.	
29/11	A	Formning og Støbning (med Film).	

Til Forelæsningsrække B forudsættes Kendskab til de grundlæggende Værktøjsmaskiner og Arbejdsmetoder i Jern- og Metalindustrien.

Adgangen er gratis.

Arbejdernes Livsforsikring.

Arbejdernes Livsforsikring har udsendt en lille fiks Brochure som Agitation for Selskabet, der utvivlsomt vil faa megen Fornøjelse af den, da den i sit særdeles smukke Udstyr kun kan virke tiltalende paa Beskueren. Tekst og Billeder er knyttet smukt sammen til en velafrundet Helhed.

Brochuren bringer foruden almindelig Omtale af Livsforsikringens Betydning og af Arbejdernes Livsforsikring, Udtalelser af Statsminister Th. Stauning, Hovedkasserer A. Johansen (Smedeforbundet), Forbundsformand Axel Olsen (Dansk Arbejdsmands-Forbund), samt af et Par af de, der allerede har gjort Skridtet og forsikret sig i deres eget Selskab. De manende Ord bør læses og efterfølges.

Vi gratulerer med den vellykkede Tryksag og gør til vore dens Ord, der lyder:

Tegn dit Behov af Livs- og Konfirmationsforsikringer i Arbejdernes Livsforsikring.

Forlaget „Fremad".

»Aldrig mere Krig«.

Et mere probat Middel i Agitationen mod Krig end det af „Den internationale faglige Central" under denne Titel udgivne Hefte kan vanskelig tænkes. Det indeholder ca. et halvt Hundrede Reproduktioner efter autentiske Fotografier fra Krigen og dens Rædsler. Heftet, der er solgt i flere Hundredtusind Eksemplarer, har i længere Tid været udsolgt, men foreligger nu i nyt Optryk og til den billige Pris af 80 Øre. Hovedkommissionær for Danmark er Forlaget „Fremad".

Et Jubilæum.

I Anledning af, at det i Aar er 50 Aar siden, at Socialdemokratiet for første Gang fik valgt Repræsentanter til Folketinget, har Forlaget „Fremad" udsendt et lille Skrift om Christen Hørdum af Ejnar H. Tønnesen i den velkendte Serie, hvori allerede findes Biografier af Branting, Bebel, Mac Donald, Lassalle og Keir Hardie. Den lille velskrevne Pjece har særlig Bud til Ungdommen, der her faar et Overblik over Forholdene paa den Tid, ikke mindst lærerigt ved Sammenligningen med Kaarene for Arbejderklassen nu, men ogsaa Ældre vil have Fornøjelse af at genopfriske Minderne fra den Gang. Prisen er kun 50 Øre.

Udlandet.

To smaa interessante Pjecer er udkommet paa Forlaget „Fremad". Den ene er Johs. Sperlings: „Hvorhen Amerika?", der giver et interessant Billede af Forholdene i Øjeblikkets Amerika med det spændende Spørgsmaal: Bliver det Fascisme eller Socialisme? Pjecen koster kun 25 Øre. Den anden er Karl Ehrlichs: „Fra Ebert til Hitler", der ligesom i en Nøddeskal giver hele Udviklingen af dette for Tyskland, ja, hele Verden saa betydningsfulde Tidsafsnit. Pris 75 Øre.

»Jøder uden Penge«

er Titlen paa en Barndomsskildring fra Jøde-Fattigkvarteret i New York, af Michael Gold. Et helt nyt Forfatternavn præsenteres med denne Bog for den danske Læseverden, og det vil sikkert vække samme Opmærksomhed som det første Bekendtskab med Traven, der ligeledes er udsendt paa Forlaget „Fremad".

Rabatsystemet „A. E."

Ved Henvendelse i Metalarbejdernes Centralafdeling kan Centralorganisationens Medlemmer faa udleveret Rabatkort til Brug ved Indkøb af alle mulige Forbrugsartikler, Fødevarer undtagen.

Rabatkortene er udstedt af Rabatforeningen „A. E." og giver 5 à 10 pCt. Rabat, naar de forevises ved Varernes Betaling.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
55484	Andersen, Børge E. Nyholm	Sorø	22. 8.12	Sorø	5. 3.33	Kbhvn. Afd. 9	9. 6.34
917	— Svend E. Mozart	København	24. 1.98	Kbhvn. Afd. 1	21.11.19	„ „ 13	23. 6.34
51985	— Willy Sten Bille	—	28. 9.12	„ „	15. 2.32	„ „ 15	2. 6.34
14210	Allert, Ejler Arild Emil	Thingsted	27.11.81	„ „ 1	22.11.13	„ „ 9	23. 6 34
24431	Andresen, Poul Ewald ...	Aars	1. 1.13	Randers	4. 6.33	Randers	24. 9.33
23131	Arends, Henry	Hamborg	9.11.00	Kbhvn. Afd.	2. 9.22	Centralafd.	12. 5.34
36757	Avenstrup, Holger	Aalborg	24. 9.78	Potsdam	8. 4 23	—	27. 1.34
51933	Baunsgaard, Erik Hardt	København	12. 3.09	Kbhvn. Afd.	8. 1.32	—	19. 5 34
5385	Bloch, Fritz Emil	—	16. 9.12	„ „	29. 1.34	Kbhvn. Afd. 18	19. 5 34
54714	Borg, Algot O. Samuelsen	Kerteminde	3.10.12	Korsør	1. 3.32	Korsør	28. 4.34
908	Byrge, Finn.....	København	27. 1.05	Kbhvn. Afd.	8. 5.28	Kbhvn. Afd. 9	16. 6 34
33014	Christensen, Anton Harald ..	Mørke	31. 7.10	Odder	8.11.30	Esbjerg	19. 5.34
6961	— Hans Bolvig ...	Esbjerg	29.10.04	Esbjerg	7. 4.23	—	16.12.33
1862	— Laurits M. Emil	Bjergby	4. 7.07	D. Elektr.Forb.	19. 7.33	Kbhvn. Afd. 11	9. 6 34
36599	— Paul J. Bjarne .	København	10. 3.02	Kbhvn. Afd.	20. 4 21	„ „ 17	19. 5.34
36026	— Poul Viktor....	—	28. 9.02	„ „	8. 4.23	„ „ 14	30. 6 34
50755	Christiansen, Asger Hersleb	—	21. 7.10	„ „	7.12 30	Centralafd.	17 2.34
52018	Christoffersen, Anker Em...	—	19. 9.12	„ „	23. 3.32	Kbhvn. Afd. 14	28. 4.34
53961	Cramer, Thorkild Johs..	Torbenfeldt	13. 3.12	Holbæk	5. 5.31	Holbæk	24. 3.34
13033	Danielsen, Erik Emanuel..	Gedser	16. 1.07	Næstved	19. 2.34	Kbhvn. Afd. 13	9. 6.34
144	Eisted, Claus A. Aage.	Frederiksberg	18.10.91	Kbhvn. Afd. 1	4. 4.11	Centralafd.	10. 2.34
21539	Eriksen, Holger	Nyborg	25.12.06	Odense	15. 5 29	Odense	31. 3.34
17296	Erichsen, Mylius Emil ...	Vejle	14. 9.11	Kolding	9.11.29	Haderslev	16. 6.34
28901	Ficher, Aage	Slagelse	16. 3.92	Aarhus	28. 5.18	Aarhus	31. 3.34
50281	Fogtmann, Hans A. Brorson	Ordrup	15. 9.99	Kbhvn. Afd.	21. 7.30	Kbhvn. Afd. 11	30. 6 34
28904	Geer, Henry H. Chr. .	Horsens	18.11.92	Aarhus	27. 4.29	Aarhus	14. 4.34
5845	Gewecke, Vilhelm A. Ferd	København	29. 9.10	Kbhvn. Afd.	22. 3.34	Kbhvn. Afd. 14	9. 6.34
3637	Hansen, Arthur Marinus	Bogense	24. 5.10	Odense	20. 9.33	Odense	31. 3.34
2231	— Christian Peter	Flensborg	8. 4.00	Kbhvn. Afd. 1	14.10.19	Kbhvn. Afd. 12	9. 6.34
4845	— Holger Christian	København	11. 3.02	„ „	15.12.33	„ „ 3	9. 6.34
50491	— Isold L. Karolius	Klampenborg	5. 2.98	„ „	15. 9.31	„ „ 9	19. 5.34
1407	— Peter A. Severin	Bramdrup	7. 3.93	„ „	23. 9.33	„ „ 9	30. 6.34
51633	Henriksen, Niels Henrik...	København	28.10.11	„ „	5.10.31	„ „ 15	2. 6.34
30149	Hjort, Axel A. Rasmussen	—	28. 3.09	„ „	25. 4.29	Centralafd.	31. 3.34
10741	Holmen, Holger Henry ..	—	29. 5.84	„ „ 5	5. 5.06	—	31. 3.34
31323	Jensen, Aage Emil.....	Tjæreby	28. 1.10	„ „	25. 4.29	Kbhvn. Afd. 3	2. 6.34
17649	— Axel Nikolaj...	Holbæk	22. 2.02	Holbæk	1. 5.22	Holbæk	30. 6.34
5598	— Carl Jensenius.	København	8.11.04	Kbhvn. Afd.	20. 2.34	Kbhvn. Afd. 14	30. 6.34
18808	— Hans P. Aage .	Roskilde	26.11.00	Nakskov	1.11.20	Centralafd.	27. 1.34
39367	— Hjalmar F. Henry	København	9. 1.90	Kbhvn. Afd.	9. 2.30	Kbhvn. Afd. 11	12. 5.34
31255	— Jens Ferdinand	Skelskør	5. 7.96	„ „ 1	7. 4.19	„ „ 12	16. 6.34
22704	— Jens M. Fr. Stegnæs	Slagelse	25. 2.02	Aarhus	2. 6.28	Aarhus	31. 3.34
55403	— Jørgen Julius T.	Ondløse	13. 4.95	Holbæk	27.11.32	Holbæk	10. 3 34
52919	— Jørgen Skovbye	København	5. 2.13	Kbhvn. Afd.	7. 4.33	Kbhvn. Afd. 17	2. 6.34
16454	— Oluf Bjerager..	—	10. 3.06	„ „	9. 4 25	Centralafd.	28. 4.34
39449	— William A. C. Chr.	—	15.10.04	„ „	27. 5.24	—	31. 3 34
18835	— Wulf Eigil.....	Taars	8. 9.07	Nakskov	1. 5.27	Nakskov	28. 4.34
19286	Jørgensen, Arild J. Menhave	Gørding	4. 1.14	Odense	24.11.33	Odense	31. 3.34
36890	— Børge Magnus.	København	13. 8.10	Kbhvn. Afd.	19.10.29	Kbhvn. Afd. 2	2. 6.34
23392	— Hans	Tullebølle	16. 8.00	„ „	2. 4.28	„ „ 6	16. 6.34
2042	— Holger Kaj	København	4. 3.11	„ „	20.11.33	„ „ 14	2. 6.34
33737	— Laurits	Toksværd	10. 5.83	„ „	16. 3.30	„ „ 5	9. 6.34
2494	— Peter Henrik ..	København	4.11.83	„ „	8.12.33	„ „ 18	14. 7.34
20718	— Poul Emilius ..	Odense	3. 7.02	Odense	14. 4.34	Odense	12. 5.34
25195	Jakobsen, Børge Aage E.	København	13. 2.09	Kbhvn. Afd.	6. 7.28	Centralafd.	31. 3.34
33127	— Erhardt.....	Haderslev	26. 5 15	Haderslev	15.12.33	Haderslev	24. 2.34
19588	Juul, Chr. Rasmussen	Sørup	8. 9.93	Svendborg	4.11.11	Kbhvn. Afd. 12	30. 6.34
29040	Kejling, Johannes Spuur	Tingsted	9. 8.03	Maribo	9. 1.25	Centralafd.	21. 4 34
13863	Kleine, Willy W. Frants	København	17. 2.08	Kbhvn. Afd.	9. 3.27	Kbhvn. Afd. 14	23. 6.34
26668	Larsen, Alfred Bernhard	Øster Flade	18.10.08	Frederikshavn	21.11.27	„ „ 5	30. 6.34
14800	— Carlo	København	11. 7.06	Kbhvn. Afd.	22. 4.27	Centralafd.	17. 2.34
35583	— Ernst Peter....	Aarhus	9. 3.11	Aarhus	13. 4.30	Aarhus	31. 3.34

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt.
6535	Larsen, Hans Aage	Tjæreby	29. 1.15	Hillerød	9. 2.34	Frederiksværk	14. 7.34
1718	— Knud.....	Herstedvester	7. 5.06	Kbhvn. Afd.	7.11.33	Kbhvn. Afd. 14	9. 6.34
50677	— Poul Aage.....	København	14. 4.11	„ „	31.10.30	„ „ 17	5. 3.32
52974	— Tage C. Johs..	Randers	27. 4.13	„ „	2. 4.33	„ „ 4	2. 6.34
35725	Lilhauge, Ove Jacob.....	Fredericia	22. 3.14	Fredericia	24. 4.33	Haderslev	16. 6.34
8333	Madsen, Ejnar	Lille Binderup	11.10.13	Kbhvn. Afd.	7. 6.34	Kbhvn. Afd. 14	23. 6.34
16862	— Svend Mosegaard	Ondløse	16. 9.85	„ „ 1	19. 4 16	„ „ 12	16. 6 34
52813	— S. N. L. Bressendorf	København	17. 2.13	„ „	17. 2.33	„ „ 17	23. 6 34
52998	Margairaz, Mogens Thorkild	—	9. 6 13	„ „	7. 4 33	Centralafd.	21. 4.34
53154	Mauritzen, Harry H. Chr...	—	2. 3.12	Aarhus	6.11.31	Aarhus	20. 1.34
23860	Michaelsen, Knud O. Theod.	Frederiksberg	24 2.97	Kbhvn. Afd. 1	9.10.16	Centralafd.	31. 3.34
34170	Møller, Ejnar.....	Kolding	13. 1.04	Haderslev	1. 5.22	Haderslev	7. 7.34
50145	— Leo Jesper B..	København	20. 3.12	Kbhvn. Afd.	12. 5.30	Kbhvn. Afd. 14	23. 6.34
52232	Mørk, Johannes P. L.	Kastrup	31. 1.12	„ „	8 6.32	„ „ 15	2. 6.34
2206	Nielsen, Carl Vilhelm ..	København	16. 2.04	D. Arbm. Forb.	5. 5.33	„ „ 4	2. 6.34
380	— Erik William ..	—	2.12.12	Kbhvn. Afd.	7. 7.33	„ „ 17	9. 6 34
52459	— Fritz Gedde ...	—	6.11.01	Chicago	1. 7 27	Centralafd.	2.12.33
34516	— Hans Christian.	—	23. 9 08	Kbhvn. Afd.	12.11.28	Kbhvn. Afd. 12	2. 6.34
51472	— Hans Helmuth .	—	19. 5.11	„ „	6.11.30	Centralafd.	10. 2.34
22529	— Hans Hermann.	Odense	9. 5.06	Odense	8.11.24	Holbæk	28. 4.34
17331	— K. M. N. Michael	København	25. 3.11	Kbhvn. Afd.	26.10.33	Kbhvn. Afd. 15	31. 3.34
27546	— Kaj Saaby.....	Korsør	17.12.09	Korsør	22.10.33	Korsør	31. 3.34
37550	— Svend Aage ...	Vejle	17.10.04	Hadsund-Assens	10 9.29	Centralafd.	17. 2.34
33839	— Willy A. Askløf	København	17.10.13	Nyborg	6. 4.34	Kbhvn. Afd. 14	9. 6.34
17966	Olesen, Christian Peter	Aalborg	21. 4.10	Aalborg	15. 4.29	„ „ 12	16.12.33
813	Overby, Vagn.....	Movkær	2. 8.11	Kbhvn. Afd.	4. 9.33	„ „ 13	9. 6.34
9974	Petersen, Frederik.....	Assingløse	14. 1.77	„ „ 5	28. 2.03	„ „ 3	16. 6 34
17619	— Hans Theodor .	Merløse	6. 5.94	Holbæk	1. 5.12	Holbæk	17. 2.34
50509	— J. M. V. Holger .	Nykøbing F.	7. 7 01	Kbhvn. Afd.	2 10.30	Kbhvn. Afd. 2	26. 5.34
52527	— Poul Ansgar...	København	26. 1.12	„ „	7.10.32	„ „ 13	16. 6 34
53210	Pronk, Fr. V. Valdemar	Hansted	3.11.05	Thisted	29. 5.32	Thisted	31. 3.34
55986	Prüsse, Arne	Askov	19. 5.10	Vejen	17. 4.33	Middelfart	23. 6.34
9195	Rasmussen, Knud.....	Aarhus	26. 7.13	Aarhus	27. 5 34	Aarhus	16. 6.34
4689	Rafn, Rex Jul. Gørup	København	28.12.11	—	2. 3.34	—	26. 5 34
12532	Raun, Urban R. Ville.	Stubbekøbing	14.12.91	Kbhvn. Afd. 1	5. 5.11	Centralafd.	9. 6.34
16974	Sørensen, C. Th. Torban E.	København	23. 8.01	„ „	22.10.20	—	28. 4.34
7557	Spur, Carl Vilhelm ..	—	25. 4.14	„ „	22 4 34	Kbhvn. Afd. 14	2. 6.34
55071	Tersgou, Bernhard	Rudkøbing	26. 3.14	Rudkøbing	1.11.32	Rudkøbing	31. 3.34
6102	Truelsen, Henrik C. Vilh.	Udby	30. 4.07	Randers	26. 6.34	Randers	26 6.34
20748	Tuxen, Peder Mandrup	Nakskov	18. 7.89	Kbhvn. Afd.	28. 3.23	Centralafd.	3. 2.34
10278	Venderby, Chr. Karmark..	Hasle, Jyll.	12. 8.08	Aarhus	1. 2.27	Aarhus	7. 4.34
8219	Wigh, A. Ladager Hansen	København	26. 5.08	Kbhvn. Afd.	15. 5.34	Kbhvn. Afd. 14	2. 6.34
1877	Zester, Poul Erland ...	Frederiksberg	21.12.01	„ „	17.10.25	Centralafd.	24. 2.34
52337	Zimling, Theodor C. Carl	Saltholm	7. 8.10	„ „	9. 2.34	Kbhvn. Afd. 17	16. 6.34

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

46580	Andersen, Frits A. Albert.	Roskilde	23.10.97	Kbhvn. Afd.	14. 3.34	Kbhvn. Afd.	21. 4.34
46242	Christensen, Ludvig	Odense	5. 7.77	„ „	2. 2.18	„ „	20. 1.34
46105	Johansen, Carl Aug.....	København	11. 5 87	„ „	3. 4.15	„ „	7. 4 34
46219	Nielsen, Einer Frederik.	—	22. 9.99	„ „	22. 9.17	„ „	21. 4.34
46556	Petersen, Holger Charles	Svinninge	20. 7 93	„ „	2.11.18	„ „	21. 4 34
46480	Rasmussen, Kaj Jens Gottorp	København	19. 9.02	„ „	14 9.22	„ „	7. 4 34

Specialarbejderforbundet.

48683	Modberg, C. M. C. C. Pedersen	Odense	19.12.02	D. Arbm. Forb.	15. 4.28	Odense	9. 6.34
48680	Villumsen, Frede Albert...	—	5.10.06	—	1.11.28	—	5. 5.34

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 23284	Andersson,	Carl Robert	(Kbhvn. Afd.)
- 864	Hansen,	Erik Heering	(—)
- 52390	—	Henry Christian	(—)
- 6705	Heede,	V. P.	(—)
- 51279	Bøwig,	Poul	(Anvisningskt.)
- 28007	Jensen,	Harry Dahl	(—)

Medlemmerne Nr. 30724, Carl Christian Andersen, Nr. 13343, Eduard P. M. Andersen, og Nr. 21669, Jens N. Gravgaard Petersen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 52129 Gosvig, Engo
- 26012 Hansen, Einer Louis Christian.
- 12857 Ludvigsen, L.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 50076	Andersen,	Niels Hartvig Daniel.	25. 3.33
- 21742	Blücke,	Oskar Peter	25. 3.33
- 52129	Gosvig,	Engo	14. 4.34
- 1460	Gotfredsen,	Georg Einar Frede	28. 4.34
- 31209	Hansen,	Cato Rosenberg	8. 8.31
- 26012	—	Einer Louis Christian	28. 4.34
- 23290	—	Knud Kristof	27. 2.32
- 18585	—	Niels Laurits Christian	7. 6.30
- 12238	—	Svend Erik Dines	10. 2.34
- 33727	Henriksen,	Richard	29. 3.30
- 34409	Hviid,	Carl Jensen	19. 6.26
- 39219	Højgaaard,	Oluf	2.12.33
- 50913	Høyer,	Leo Adler Bøtker	1. 8.31
- 54591	Jensen,	Arne William Richard	27. 8.32
- 4649	—	Henry Brunshøj	9.11.29
- 13436	—	Thorvald Alfred	5. 4.30
- 36509	Jürgensen,	Helmuth Angelo	9. 4.32
- 27495	Jacobsen,	Svend Aage	30. 8 30
- 25194	Jespersen,	Svend Aage Carl Vilh.	15. 3.30
- 31487	Johansen,	Helge	15.12.28
- 52516	Johnson,	Poul H. B. Haakon	3. 3.34
- 8412	Knudsen,	Willy Henrik Oluf	31. 3.28
- 18785	—	Willy Jørgen	21.10 33
- 51085	Larsen,	Johannes	28.11.31
- 15900	Ljungdell,	Poul Albin	18. 3.33
- 12857	Ludvigsen,	L.	21. 4.34
- 6142	Madsen,	Sigfred Jens	28. 3.31
- 20724	Marcussen,	Aage	28.10.33
Nr. 4139	Markussen,	Ole Christian	7.10.33
- 50189	Mathiasen,	Kristen Sass	2. 8 30
- 17281	Nielsen,	Aksel Petersen	13 9 30
- 16555	—	Christian Albert	27. 1.34
- 23828	—	Ivan Albert	13. 8.21
- 4830	—	Ole Leo Ulf	24. 6.33
- 30440	Oddershede,	Anders Knudsen	23 7.32
- 26101	Petersen,	Albert Godtfred	17. 1.31
- 1718	—	Carl Theodor	19. 6.26
- 10173	—	Johs. R. L.	25. 2.22
- 35240	—	Kai Leo Mailand	11. 2.33
- 8731	—	Orla	16. 4.32
- 50333	Poulsen,	Svend Helge	29.11.30
- 482	Rasmussen,	Holger	19. 8.33
- 15805	—	Robert Lysdahl	6. 6.25
- 28219	Raun,	Thorvald Chr.	24. 9.27
- 23963	Saxosen,	Leo Valdemar Saxo	26. 5.34
- 36488	Schram,	Svend Gunnar	20. 4.29
- 13724	Schultz,	Johan	10. 8.29
- 20875	Topp,	Sigurd Axel Ingolf	4.11.33
- 35762	Unger,	Kurt	29.11.24
- 31473	Willadsen,	Willads Peter	22. 4.33

Specialarbejderforbundet.

Nr. 49062	Nielsen,	Anders Hannibal	11. 6.32

Rettelser

til Adressefortegnelsen for August over Tillidsmænd.

Dansk Former- og Støberiarbejderforb.

Formænd.

Ringe: Alfr. Nielsen, Rolighedsvej 10.
Skanderborg: O. Ottosen, Banegaardsvej 26.

Kasserere.

Frederiksværk: A. Andersen, Tranemosevej 18, St. Tr. 5—6.
Skanderborg: N. Olesen, Borgergade 30.
Svendborg: L. Rasmussen, Villa „Aer", Belvedere 10.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Afd. 4, Lyngby: Lemong Nielsen, Lindegaardsvej 1 A, 1., Lyngby.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Rødby Havns Afdeling er nu ophævet.
Vejen Afd.: Kontortiden er kun Hverdage 6—7.

Specialarbejderforbundet.

Odense Afd.: Formand og Kasserer M. Thygesen er flyttet til Carl Lundsvej 32, 1.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 1 NOVEMBER 1934 21. Aarg.

Et Opgangsaar.

Som Vejfarende i Uvejr spejder vi alle fremad i Haabet om, at Lysningen skal vise sig, at det økonomiske Uvejrs Skyer skal spredes, og at den livgivende Sol vil fremkalde erhvervsmæssig Vækst og Beskæftigelse til de mange, der dukker sig under Arbejdsløshedens stride Blæst.

Men som det ofte i Naturen kan have sin Betydning ved Bedømmelsen af Vejrudsigterne at se paa Vindretningen, saaledes kan det ogsaa, naar man vil bedømme de erhvervsmæssige og dermed beskæftigelsesmæssige Udsigter være vejledende at kaste Blikket tilbage og ud fra foregaaende Foreteelser at ræsonnere sig frem til, hvad der kan forventes af Fremtiden.

Et saadant Tilbageblik er Industriberetningen for 1933, der, som Industriforeningens Formand, Professor Karl Meyer, udtrykker det, „ikke giver noget Billede af den øjeblikkelige Situation", men alligevel har en betydelig Værdi ved Bedømmelsen baade af den nuværende Tilstand og af Udsigterne for den nærmeste Fremtid.

Den sidste Industriberetning er som de foregaaende velskreven og indeholder en Mængde interessante Betragtninger og Oplysninger, der gør den til et læseværdigt Skrift, som vi kunde ønske, at ogsaa vore Læsere kunde stifte Bekendtskab med. Egentlig var Bogen udmærket egnet til at anvende i Vinterens Studiekredsarbejde blandt de Arbejdere, der er interesserede i de økonomiske og erhvervsmæssige Spørgsmaal. Paa en klar og let tilgængelig Maade belyses her de Faktorer, der øver deres Virkning paa dansk Erhvervsliv.

Beretningen indledes med, at

„Paa alle Omraader bragte 1933 en Vending til det bedre for Danmarks Erhvervsliv. Landbrug og Industri, Handel og Søfart havde hver især en Fremgang at notere. Krisen var ikke overvundet, men den havde mistet Terræn, og Udviklingskurven pegede igen opad.

Denne lykkelige Ændring var begunstiget ved Begivenheder, som kom udefra. I Hovedsagen var Krisens Afspænding herhjemme imidlertid ikke et Led i en international Foreteelse; det var en Bedring, der skabtes indenfor Danmark, og som ikke var ført ind over Grænsen og ej heller rakte udover denne."

Det bliver derefter fastslaaet, at det er Danmarks økonomiske Politik, der var Aarsagen til, at dansk Erhvervsliv i 1933 fik bedre Kaar, og at det var Industrien, „der først og i størst Udstrækning høstede Gavn af den økonomiske Politik".

Det anføres saaledes, at

„For store Dele af den industrielle Produktion blev 1933 et Opgangsaar med en betydelig og gennem hele Aaret fortsat Produktionsstigning. Den Fremgang, der var i Forhold til det daarlige Aar 1932, var paa mange Omraader meget væsentlig og repræsenterede en stærk Stigning i Beskæftigelsen og en værdifuld Forøgelse af de industrielle Anlægs Udnyttelsesgrad. Der blev i 1933 malet 25 Millioner kg mere Hvedemel end i 1932 og produceret 62

Millioner kg mere Sukker. Der blev rullet 307 Millioner Cigarer mod 264 Millioner i 1932, der blev spundet 1,4 Millioner kg mere Bomuldsgarn og vævet 4,2 Millioner Meter Uldvarer mod 2,9 Millioner Meter i 1932. Af Fodtøj var der i 1933 en Produktion paa 4,8 Millioner Par, medens der i 1932 kun fremstilledes 3,5 Millioner Par. Paa de danske Teglværker brændtes 433 Millioner Mursten mod 256 Millioner i 1932, og Cementindustriens Produktion voksede fra 415,000 Tons i 1932 til 554,000 Tons i 1933. Af Radiatorer blev i 1933 fremstillet 8700 Tons, og Produktionen var her 4300 Tons i 1932. Blikvareindustrien fabrikerede i 1933 680,000 kg Emaillevarer mod 364,000 kg i 1932, og indenfor Kabelindustrien voksede Produktionen af Kabel- og Ledningstraad fra 7,6 til 10,1 Millioner kg."

Adskillige Steder var Fremgangen dog mindre, og navnlig var der desværre Stilstand eller endog væsentlig Tilbagegang indenfor Maskinindustrien og Skibsværftsindustrien. Trods denne mindre gunstige Udvikling indenfor vigtige Industrigrene var Udviklingsretningen for Industrien som Helhed en udpræget Fremgang. Den store Produktionsnedgang, der havde været i 1932, blev indvundet, og ogsaa Produktionsniveauet for 1931 blev overskredet. Udviklingen bekræftede, at der i det danske Marked laa store Beskæftigelsesmuligheder, der hidtil havde været overladt Udlandet, men som udmærket kunde inddrages til Fordel for den danske Beskæftigelse.

Dette industrielle Opsving i en Tid, hvor andre Lande, bl. a. det nazificerede Tyskland, har de allerstørste erhvervsmæssige Vanskeligheder, skyldes i Hovedsagen den Valutaordning, som trods alle de Angreb, der rettes imod den, foreløbig maa og skal opretholdes.

Industriberetningen fastslaar, at

„Valutaordningen havde tre Opgaver at løse: Valutamæssigt skulde Herredømmet over Papirkronen sikres, handelspolitisk skulde Udlandets Anslag mod danske Eksportinteresser afværges, og beskæftigelsesmæssigt skulde Hjemlandets Købeevne anvendes i Arbejdspolitikens Tjeneste. . . . . .

Baade for Salg til Udlandet og for Salg til Indlandet skabtes der gennem Valutaordningen store Muligheder, og en væsentlig Del af den i 1933 opnaaede Stigning i Beskæftigelsen maa tilskrives Valutaordningens direkte og indirekte Virkninger."

I en Omtale af Pengepolitikens Virkninger kommer Beretningen ogsaa ind paa den Fremgang, som Byggeriet i 1933 kunde opvise, og anfører som Maalestok herfor Murstenssalget.

„Der blev i 1933 af de danske Teglværker solgt 469 Millioner Sten mod kun 258 Millioner Sten i 1932. Man skal helt tilbage til Krisearet 1921 for at finde et mindre Murstenssalg end i 1932, og med et Slag kommer Forbruget af Mursten i 1933 op paa det Niveau, der omfatter de gode Byggeaar 1929 og 1931, saaledes at kun Rekordaaret 1930 viser et større Tal.

Høje eller lave Obligationskurser, Pengeknaphed eller Pengerigelighed er afgørende for Byggeriet, hvis Trivsel eller Tilbagegang saaledes i høj Grad er afhængig af Pengepolitiken."

Vedrørende Landbruget anføres det, at Danmark i 1933 havde en gunstig Konjunktur for Landets største Eksportvare.

„Flæskeeksporten, der repræsenterer næsten en Trediedel af Danmarks samlede Udførsel, var i 1933 en lønnende Forretning. De Priser, der maatte betales for udenlandsk Korn, var lave, og de Priser, der opnaaedes for den udførte Færdigvare, var høje. Det er en velkendt Erfaring, at før Krigen var i Danmark Tilførslen af et større Laan fra Udlandet af en ikke ringe Betydning for Erhvervstilstandens Forvandling fra trykkede til mere lyse Forhold. De særlige Konjunkturer bragte i 1933 Danmark en saadan Ekstratilførsel af Penge ude fra, og Virkningen heraf blev ikke mindre, fordi det nu drejede sig om en Fortjeneste, hvor det før drejede sig om Laan."

Den Afspærringspolitik, som Verden er slaaet ind paa, har medført, at der mellem Landene maa forhandles om Udveksling af de Produkter, der søges Afsætning for, og her har det for Danmark stillet sig saaledes, at det var Landbrugsprodukter, som vi ønskede afsat, men som Udlandet ikke i særlig Grad ønskede at aftage, fordi der over alt i Landene er Landbrugskrise.

Industriberetningen siger derfor:

„Desværre for Danmark stillede Forholdene sig saaledes, at forædlede Landbrugsprodukter var en af de Ting, der alle Steder var mest uønskværdig. Hvert Land havde en Landbrugskrise at trækkes med, og indflydelsesrige Agrarkredse kæmpede energisk mod Tilførsel udefra. En haard Modstand maatte derfor overvindes, inden en blot nogenlunde taalelig Ordning kunde opnaas, og de afsluttede Aftaler

bærer Præget af, at det i 1933 var dyrt at købe sig Udførselsmuligheder for Landbrugsprodukter."

Den mest betydende Aftale, der blev truffet i 1933, var den dansk-engelske Handelsoverenskomst, og Industriberetningen fastslaar, at dens Virkninger for den danske Økonomi viste sig at være gunstige, selvom Aftalen betød en Indsnævring af Danmarks Eksport.

Som nævnt prægede den almindelige Opgang i 1933 ikke Jern- og Metalindustrien, og herom siges det:

„Jern- og Metalindustrien er dels knyttet til Bygge- og Anlægsvirksomhed og dels til Eksporten. Det var denne sidstnævnte Tilknytning, der i 1930 bragte Produktionsrekorden med 49 pCt. Stigning, og det var ogsaa denne, der bragte den voldsomme Nedgang i 1931. I 1932, hvor denne Industrigruppe var 10 pCt. længere nede end i 1927 — som iøvrigt ikke var et Krisеaar for disse Industrier paa samme Maade som for Tekstil- og Læderindustrien — kom til Eksportens Svigten Byggeriets Standsning. Den beskedne Fremgang, som opnaaedes i 1933, skyldtes hovedsagelig de bedrede Forhold for Byggeri- og Anlægsvirksomhed."

Heldigvis har der fundet en Bedring Sted i indeværende Aar, der kendetegnes ved, at Jerninduſtriens Sammenslutning nu beskæftiger 28,600 voksne mandlige Arbejdere imod 19,500 ved Udgangen af 1932. Indenfor de sidste 10 Aar har Jerninduſtrien kun een Gang beskæftiget et større Antal, nemlig under Skibsværftskonjunkturerne i 1930, da Antallet af voksne, mandlige Arbejdere en kort Tid naaede op paa 31,500.

Sammenslutningens Lønstatistik for Oktober 1932 omfattede ialt 9724 Medlemmer af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, men i April 1934 var Tallet steget til 15,264 eller med 5540. Det samlede Antal beskæftigede er dog noget større, da heller ikke Arbejdsgivernes Statistik er alt omfattende.

I det tilsvarende Tidsrum, altsaa fra Udgangen af Aaret 1932 til Udgangen af April Kvartal 1934, gik den samlede Arbejdsløshed indenfor Jernkartellet ned fra 15,624 til 6598 eller med 9026. Regner vi med, at Jerninduſtriens Sammenslutning beskæftiger noget over Halvdelen af Kartellets Medlemmer, vil det ses, at Opgangen i Beskæftigelsesgraden udenfor Sammenslutningens Omraade svarer nogenlunde til den, som Sammenslutningens Statistik giver Udtryk for.

Trods den Bedring af Beskæftigelsen, som de anførte Tal viser, vil det sikkert være urigtigt at indstille sig paa, at Afstanden mellem beskæftigede og arbejdsløse fortsat vil formindskes. Selvom en Forlængelse af Valutaordningen til Udgangen af 1936, saaledes som foreslaaet af Handelsministeren, vil skabe Mulighed for yderligere erhvervsmæssige Erobringer paa Hjemmemarkedet, og selvom det skulde blive muligt at fastholde den Forøgelse af Industrieksporten, som indeværende Aar sikkert vil opvise, vil Antallet af ubeskæftigede ikke formindskes tilsvarende.

Mulighederne for Beskæftigelse af Befolkningstilvæksten vil blive forringede af de forbedrede Arbejdsmetoder og Mekanisering, og Landbrugets stadige Bortskydning af Arbejdskraft vil stille nye Krav til Industrien om Beskæftigelse og give sig Udslag i Arbejdsløshedstallene. Dertil kommer den Forskydning, som finder Sted gennem forøget Anvendelse af Lærlinge og Arbejdsdrenge samt af kvindelig og ufaglært Arbejdskraft.

Tager vi eksempelvis Jerninduſtriens Omraade, saa viser det sig, at i Marts—April 1924 beskæftigede Jerninduſtriens Sammenslutning ca. 13,300 af Jernkartellets Medlemmer, men ved Udgangen af Januar Kvartal i Aar kun 12,800, altsaa en Tilbagegang paa 500. Men samtidig er Medlemstallet i Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse steget fra 24,884 pr. 31. Marts 1924 til 34,531 pr. 31. Marts i Aar, altsaa en Stigning paa 9647.

Den 31. Marts 1924 havde Kassen 3287 arbejdsløse, hvilket giver en Arbejdsløshedsprocent paa 13,2, men den 31. Marts i Aar var Antallet 10,026 eller 28,7 pCt. Til Trods for, at Jerninduſtrien altsaa beskæftiger nogenlunde samme Antal af Centralorganisationens Medlemmer i Aar som for 10 Aar siden, er Arbejdsløshedsprocenten dog mere end fordoblet. Da samtidig Jerninduſtrien som Helhed i Aar beskæftiger det største Antal voksne mandlige Arbejdere, som den nogensinde har beskæftiget, bortset fra som anført 1930, viser det sig, at Centralorganisationens Medlemmer nu har en forholdsvis ringere Andel i Beskæftigelsen end tidligere. Den fuldkommen unaturlige Tilgang af Lærlinge bidrager til dette nedslaaende Resultat og skaber berettiget Baggrund for den Virksomhed, der nu udfoldes gennem Jerninduſtriens paritetiske Lærlingeudvalg for ved Gennemførelse af en forsvarlig Lærlingeuddannelse baade kvantitativt og kvalitativt at tilpasse Lærlingetilgangen til de forringede Beskæftigelsesmuligheder, der parres med forøgede Krav fra Arbejdsgivernes Side om kvalificeret Arbejdskraft.

Metalindustrien er saaledes et Spejlbillede af den tekniske Udvikling, under hvilken den menneskelige Arbejdskraft udskydes, skabende det store Problem om en

fornuftig Fordeling af Livsgoderne, der skal kunne bevirke Inddragning i Arbejdsprocessen af nye Arbejdermasser til yderligere Forbedring af Menneskenes Livsvilkaar. Disse Forhold paavirker trods al nedarvet Konservatisme og indgroede Fordomme i stedse stigende Grad Befolkningen, og vore Modstandere forbereder sig trods alt paa efterhaanden at vige de gamle Skanser.

For at vende tilbage til Industriberetningen giver ogsaa denne, omend noget vagt, Udtryk for en ændret Indstilling til de erhvervsmæssige og økonomiske Problemer. Det anføres saaledes:

„Det nye, der præger Udviklingen, er ikke Selvforsyningens Sejr og Frihandelens Nederlag, men vidtgaaende Ændringer i Opfattelsen af Statens Opgaver."

Heri ligger utvivlsomt ogsaa en Tiltræden fra Industriens Side af den økonomiske Politik, som er ført under den socialdemokratiske Regering, en Politik, der først og fremmest har taget beskæftigelsesmæssige Hensyn. Anerkendelsen af denne Politik fra saavel Arbejderne som Industrien giver den socialdemokratiske Regering det bedste Grundlag for at videreføre den saa langt som der er Mulighed derfor, men det forpligter ogsaa Arbejdere og Arbejdsgivere til ved deres Dispositioner at tage de fornødne Hensyn hertil. Industriberetningen for 1933 er i Virkeligheden en Hymne til Arbejderpartiets Beskæftigelsespolitik, i Kraft af hvilken 1933 blev et Opgangsaar, der forhaabentlig bliver overfløjet af indeværende Aar. Dens Toner bidrager til, at Hovedet kan løftes lidt højere, selvom der er langt igen, inden den erhvervsmæssige Sol for Alvor bryder igennem.

Arbejdsgiverne og de uvarslede Arbejdsstandsninger.

Under den Radio-Diskussion, der den 12. November fandt Sted mellem Arbejdsgiverforeningens Næstformand, *Ejnar Jørgensen*, og Smedeforbundets Formand, *Johs. Kjærbøl*, kom Hr. Jørgensen ind paa nogle Udtalelser, som Kjærbøl havde fremsat i Bladet „Ingeniøren" (Ingeniør og Samfund) vedrørende Arbejdsgivernes Stilling til Den faste Voldgiftsret, naar det drejede sig om uvarslede Arbejdsstandsninger. Dette har givet Anledning til Opfordring om at gøre vore Læsere bekendt med de paagældende Udtalelser, hvilket herved sker.

I Tilslutning til Hr. Fuldmægtig, cand. jur. *W. Elmquists* Redegørelse i „Ingeniøren" (Ingeniør og Samfund) om Retsforholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere har den ærede Redaktion anmodet mig om en Udtalelse om, hvorvidt det bestaaende Retsgrundlag maa siges at svare helt til Tidens Krav, eller om en Ændring i den ene eller anden Retning maatte anses for paakrævet eller ønskelig.

Paa den givne Foranledning skal jeg bemærke, at naar Hr. Elmquist slutter sin ret objektive Fremstilling med at fastslaa, at det Resultat, der skabtes dengang, „nu i snart 35 Aar under de største Omskiftelser har staaet sin Prøve som det bærende Retsgrundlag for Forholdet imellem Arbejdsgiver og Arbejder i Landet", saa er dette rigtigt, men derfra at udlede, at det bestaaende Retsgrundlag vil kunne bære ud i Fremtiden, vil dog vist nok være fejlagtigt. Meget vil selvfølgelig her være afhængig af, hvorledes det kollektive Overenskomstsystem udvikles her i Landet, og om Arbejdsgiverne vil medvirke til en fornuftig Udformning af den Værkstedsparlamentarisme, som Jernindustriens Tillidsmandsinstitution indtil nu er det mest fremskredne Udtryk for her i Danmark. Thi her vil det sikkert være fejlagtigt, om Arbejdsgiverne fortsat vil hævde deres Ret til uindskrænket at være Herrer i eget Hus. Hr. Elmquists Bemærkninger i saa Henseende kunde jo tyde paa, at Arbejdsgiverne ikke her vil gøre Indrømmelser.

Spørgsmaalet bliver da, om den politiske Udvikling, vi er inde i, og som medfører en øget Kontrol med Erhvervslivet fra Statens Side, ikke af sig selv vil nødvendiggøre en Ændring i Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver baade paa Arbejdspladsen og mellem Organisationerne.

Men dertil kommer, at Spørgsmaalet om, hvorvidt det nuværende Arbejdsretsgrundlag kan bevares, ogsaa er afhængigt af, i hvilken Udstrækning Parterne vil benytte Den faste Voldgiftsret mod hinanden, og her kan jeg ikke nægte, at det forekommer mig, at Arbejdsgiverne i en utilbørlig Grad belaster Den faste Voldgiftsret, og paa en saadan Maade, at det kan befrygtes, at de Tilfælde, hvor enkelte Arbejdergrupper sætter sig udover Rettens Afgørelser, vil blive forøget. Jeg tænker her ikke mindst paa de uvarslede Arbejdsstandsninger, hvor Arbejdsgiverne uden Hensyn til Aarsag, Omfang eller Varighed rent systematisk indklager for Den faste Voldgiftsret. Hensigten maa formodentlig være den at afskrække Arbejderne fra at iværksætte disse uvarslede Arbejdsstandsninger, men Erfaringen viser jo, at netop i de senere Aar, hvor Arbejdsgiverne praktisk talt har indklaget hver eneste uvarslet Arbejdsstandsning, er Antallet steget ganske betydeligt. Jeg skal være den sidste til at forsvare Brud paa indgaaede Aftaler. Den Organisation, jeg repræsenterer, har altid sat en Ære i med alle de Midler, den raader over, at medvirke til indgaaede Overenskomsters Overholdelse. Jeg tror heller ikke, at vor Modpart vil bestride Rigtigheden af dette, og saaledes er det heldigvis med alle Fagorganisationer. I de kollektive Overenskomster og i Or-

ganisationernes Redebonhed med Hensyn til at sørge for deres Overholdelse har Arbejdsgiverne i Virkeligheden al den Betryggelse, som de kan forlange, og de vil ikke med Tilvejebringelse af nok saa mange Domme fra Den faste Voldgiftsret kunne betrygge dette Forhold bedre.

Men, siger Arbejdsgiverne, vi maa belære de enkelte Arbejdere om, at de som Medlem af Organisationen har Forpligtelse til at undgaa uvarslede Arbejdsstandsninger. Har de noget at beklage sig over, kan de gaa til deres Organisation. Vi, Arbejdsgiverne, er altid villige til at tale med dem om Spørgsmaalet. Arbejdsgiverne glemmer her, at uvarslede Arbejdsstandsninger i al Almindelighed ikke er noget, der forberedes. Det er Udslag af en opstaaet Stemning, i Særdeleshed paa større Arbejdspladser, hvor mange Mennesker er samlede, og Den faste Voldgiftsret vil ikke ved Idømmelse af nok saa mange Bøder kunne forhindre, at disse spontane Udslag af Stemninger finder Sted. Det er en Mangel paa Forstaaelse af Arbejderpsykologi, naar Arbejdsgiverne vil tro, at de samtidig med, at de byder Arbejderne en usikker Tilværelse, under hvilken Arbejdsløsheden i Virkeligheden hænger over Hovedet paa hver eneste Arbejder, mener at kunne tvinge saadanne Arbejdere, som slet ikke kan føle sig knyttet til Virksomheden, til under alle Forhold, ogsaa naar der opstaar Stridigheder paa Arbejdspladsen, at forblive paa denne, og det er betegnende, at det netop er under de senere Aars usikre Beskæftigelsesforhold, at de uvarslede Arbejdsstandsninger har taget Fart. Jeg havde fornylig Lejlighed til i et bestemt Tilfælde at undersøge, hvorledes en større Virksomheds Beskæftigelsesforhold laa indenfor et Tidsrum af 2 Aar, og det viste sig da, at der var Arbejdere, der hos dette Firma i Løbet af nævnte Tidsrum havde haft indtil 42 Arbejdsperioder med mellemliggende Ledighed, og at ville kræve, at saadanne Arbejdere, der jages ud og ind af Fabriksporten, i den Grad skulde føle sig forpligtet overfor sin Arbejdsgiver, at de i hvert Tilfælde vil undlade at deltage i en uvarslet Arbejdsstandsning, er i Virkeligheden at stille for store Krav.

Men det fik jo endda være. Arbejderne er efterhaanden klar over, hvad det koster, og naar de til Trods herfor alligevel aktionerer, maa det forsaavidt blive deres Sag. Arbejdsstandsninger er jo sjældent af saa lang Varighed, at de virkelig generer Virksomhederne. Men denne Arbejdsgiverforeningens systematiske Indklagen for Den faste Voldgiftsret rummer en Fare for selve Arbejdsretsgrundlaget, den Fare, der ligger i, at Respekten for Retten nedbrydes. Vi ser her ganske bort fra de heldigvis meget faa Tilfælde, hvor Arbejderne har siddet Den faste Voldgiftsrets Domme overhørig. Det har dog hidtil vist sig, at Retsbevidstheden er saa rodfæstet, at selvom ikke Den faste Voldgiftsrets Domme straks tages til Følge, øver den et saadant moralsk Tryk paa de paagældende, at deres fortsatte Aktion som Følge heraf bliver haabløs. Men Faren ligger i, at man nytteløst benytter en Institution som Den faste Voldgiftsret til at idømme nogle Bøder, som fattige Arbejdere, der ofte har været mere ledige end i Arbejde, maa betale, uden at man kan øjne Formaalet hermed, thi her maa det jo erindres, at naar Den faste Voldgiftsret faar Sagen til Paadømmelse, er Arbejdsstandsningen almindeligvis forlængst bragt til Ophør, i Reglen ved Organisationernes Bistand. Det er altsaa nærmest et gammelt Regnskab, der skal gøres op, og en saadan Fremgangsmaade vil ingen af Parterne i det lange Løb kunne være tjent med.

Lad mig i denne Forbindelse ogsaa nævne Esbjerg-Sagen, i hvilken De samvirkende Fagforbund fornylig blev idømt en Bod paa 6000 Kr. Det forekommer mig at være fuldkommen urimeligt, at Arbejdsgiverforeningen har villet ulejlige Den faste Voldgiftsret med denne Sag, der intet som helst har med faglige Spørgsmaal at gøre. Det eneste Holdepunkt, Arbejdsgiverne har, er, at der er iværksat en uvarslet Arbejdsstandsning, der har varet i 24 Timer, og saa ser man ganske bort fra Aarsagen, fra de Forhold, som paa det Tidspunkt beherskede Esbjerg By. Og hvad har man opnaaet? Intet som helst. De samvirkende Fagforbund gik helt og fuldt ind i Sagen paa samtlige indklagede Organisationers Vegne, de 6000 Kr., som Boden androg, er ikke mærkbar i De samvirkende Fagforbunds Økonomi, saa lidt som de betyder noget som helst for Dansk Arbejdsgiverforening. I pædagogisk Henseende er Sagen fuldkommen uden Betydning. Hvis man kunde tænke sig den samme Situation i Esbjerg i Dag, vilde det rimeligvis udvikle sig paa nøjagtig samme Maade, som Tilfældet var i April Maaned. En saadan Sags Rejsning tjener ikke Arbejdsgiverforeningen til Ære og bidrager kun til hos den menige Arbejder at skabe Uvilje overfor Den faste Voldgiftsret.

Hvad selve Septemberforliget angaar, er det jo et Spørgsmaal, om ikke Hovedorganisationerne engang i al Fredsommelighed skulde sætte sig hen og underkaste det en Undersøgelse. Der vil dog nok være et og andet, som passende kunde ændres i Overensstemmelse med den Udvikling, der har fundet Sted. I 1919 fandt der visse Forhandlinger Sted mellem Hovedorganisationerne om dette Spørgsmaal, uden at der opnaaedes noget Resultat. Jeg vil anse det for at være rimeligt, ogsaa med Henblik paa den Tendens, som Lovgivningen har til at blande sig i Organisationernes indre Forhold, at de to Parter inden altfor længe i Fællesskab saa Dokumentet lidt efter i Sømmene, selvom jeg erkender, at det hidtil har været svært for de principielle Spørgsmaals Vedkommende frivilligt at blive enige om noget.

Vi paabegyndte i sidste Nummer af Fagbladet en Artikelrække, betitlet „Den britiske Metalarbejder“, og havde paaregnet at faa en Fortsættelse til nærværende Nummer. Imidlertid er Artiklen ikke fremkommet rettidig, og vi maa derfor udskyde Fortsættelsen til næste Nummer af Fagbladet.

Red.

Overenskomstsituationen i Sverige.

Som den 1. November herhjemme er den Termin i Overenskomstforholdet, af hvis Forløb man i nogen Grad kan bedømme Overenskomstsituationen med Hensyn til Parternes Stilling til Opsigelser, saaledes er den 1. Oktober i Sverige den Termin, der paa tilsvarende Maade angiver Retningen med Hensyn til Opsigelse af de svenske Overenskomster. Den 1. Oktober kunde der opsiges Overenskomster, omfattende ca. 180.000 Mand, medens de resterende Overenskomster kan opsiges til et senere Tidspunkt. Efter at vi nu har passeret den 1. November, viser det sig, at Opsigelserne i Sverige har formet sig paa lignende Maade som her i Danmark, idet der pr. 1. Oktober forelaa Opsigelse for henved 70.000 Arbejdere. Det tilsvarende Tal pr. 1. November er for Danmarks Vedkommende ca. 41.000, men medens det herhjemme er Metalindustrien, der er gaaet i Spidsen med Hensyn til at forny Overenskomsterne, er det modsatte i nogen Grad Tilfældet i Sverige, idet Svenska Metallindustriarbetareförbundet har opsagt Overenskomsten med Sveriges Verkstadsforening, omfattende ca. 45.000 Medlemmer. Vor svenske Broderorganisation har to store Landsoverenskomster, den ene omfattende Jernbrugene, den anden, som altsaa er opsagt, Sveriges Verkstadsforening, der nærmest svarer til Jernindustriens Sammenslutning herhjemme. For begge Gruppers Vedkommende har Forbundet ladet afholde Konferencer, der skulde tage Stilling til Opsigelsesspørgsmaalet, men medens Konferencen vedrørende Jernbrugene, der omfatter ca. 25.000 Mand, vedtog ikke at anbefale Opsigelse, tilraadede den anden Konference Forbundet at opsige for at faa rettet en Række ufordelagtige Bestemmelser, der indeholdes i Overenskomsten. Ogsaa de svenske Formere har opsagt, for deres Vedkommende drejer det sig om ca. 4000 Mand.

Af andre Fag, som har opsagt, kan anføres Restaurationsindustrien og Træindustrien, medens Overenskomster vedrørende Tekstilindustrien, omfattende ca. 33.000 Mand, og for Skotøjsindustrien ca. 10.000 Mand, er prolongerede. Det samme gælder Grov- og Fabrikarbejderforbundets Aftaler med Tændstikindustrien, Glasværkerne, Porcelænsfabrikkerne, Bygningsmaterialeindustrien, Gummiindustrien. Ialt er der dels fornyet, dels undladt Opsigelser af Overenskomster, omfattende 130.000 Mand. I Kommentarerne til Opsigelsen af Overenskomsten i Jernindustrien skriver vor svenske Broderorganisations Medlemsblad:

„Opsigelsen er altsaa sket, og at den er berettiget, ved bedst de Medlemmer, som arbejder under den. Konjunkturerne er endnu ikke saa gode, som man gerne vil tro, og er ikke saa stabiliserede, som man kunde ønske. Det meste og bedst mulige haaber vi dog at faa ud af Situationen. At holde Hovedet koldt er af Vigtighed i en Situation som denne. Intet Hensyn skal tages til Forsøg paa Indflydelse af virkelighedsfjern Art. Saadanne er allerede begyndt at komme til Syne."

Det fremgaar tydeligt heraf, at Ledelsen for de svenske Metalarbejdere er klar over Tidens Vanskeligheder, og forhaabentlig lykkes det ved de forestaaende Forhandlinger at komme til en Ordning paa en saadan Maade, at vore svenske Fagfæller kan undgaa at komme ud i Kamp.

Hitler taber i Kampen mod Arbejdsløsheden.

Af *Hans Bauernsohn.*

(Sluttet.)

De sejrrige Statistikere.

Den 8. Juli 1933 — altsaa kun faa Uger efter, at Hitler ved Majfesten paa Tempelhofer Feld i Berlin havde givet Løfte om den fuldstændige Ophævelse af Arbejdsløsheden i den allernærmeste Fremtid — meddelte Statssekretær Reinhardt efter Rigsregeringens Ordre, at 1,3 Millioner Arbejdsløse i Løbet af kort Tid atter vilde faa Arbejde.

Men allerede faa Uger efter begyndte der et yndigt Kapløb mellem Arbejdskampagnens to Feltherrer, Hr. Adolf Hitler og Hr. Joseph Goebbels. Begge overtrumfede hinanden med at lade Opgivelserne om de anbragte Arbejdsløse klatre tilvejrs med abeagtig Hurtighed, indtil Hitler nu i sin Proklamation paa Partidagen i Aar i Nürnberg opgav Antallet af de Lykkelige, der havde faaet Arbejde, til 4½ Million.

Om denne rivende Nedgang i Arbejdsløshedstallet blev der naturligvis regelmæssigt offentliggjort de fineste statistiske Arbejder, der vilde have gjort en Digter som Jules Verne al Ære. Desværre kunde disse statistiske Opgivelser ikke staa for en nøjere Prøvelse. Tværtimod viser den ene Statistik Løgnagtigheden af den anden.

Saaledes opgav det statistiske Rigsdepartement, i ivrig Bestræbelse for at paavise en Forøgelse af det tyske Befolkningstal, i Begyndelsen af Aaret 1934 det samlede Antal tyske Arbejdere til 20,800,000. Men de tyske Sygekasser opgav for samme Tidspunkt som Beskæftigede kun 13,250,000. (I Tyskland er der tvungen Forsikring). Derefter udgør altsaa Antallet af Arbejdsløse paa det givne Tidspunkt 7½ Million.

Trækker man derfra dem, der ved Sygdom er blevet arbejdsløse, hvilket erfaringsmæssigt maa anslaas til 300,000, saa bliver der tilbage for det omspurgte Tidsafsnit endnu et Arbejdsløshedstal paa

7¼ Million, medens Rigspropagandaministeriet paa samme Tid angav Tallet til noget over 3 Millioner.

Men i Virkeligheden er det antagne Tal paa 7¼ Million meget for lavt, da det ikke indeholder den saakaldte usynlige Arbejdsløshed. Man kan anslaa Antallet af usynlige Arbejdsløse, der sulter sig igennem som Bissekræmmere, Tiggere eller Landstrygere, eller som forsøger at lade, som om de har en eller anden lille selvstændig Eksistens, uden at de har Indtægter, til mindst 1½ Million.

Hvilken skrigende Modsætning udgør saaledes ikke det udregnede Tal til Rigspropagandaministeriets Tal, der for Slutningen af August 1934 kun nævner 2,4 Millioner Arbejdsløse. Nu kunde man maaske indvende, at den nye Arbejdskampagne i Mellemtiden var blevet gennemført og havde nedsat Arbejdsløsheden til den nævnte Højde.

Men overfor denne Antagelse staar en Udtalelse af Præsidenten for Rigsanstalten for Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring, der er blevet offentliggjort i Reichsarbeitsblatt Nr. 25 af 1934, og i hvilken det hedder:

„Kampen mod Arbejdsløsheden er i Aar meget haardere end i Aaret 1933...".

Men der er sket noget ganske andet, der har bidraget til at forringe de officielle Arbejdsløshedstal. Man har omlagt Statistikkerne og medregner i disse nu kun de Erhvervsløse, der faar Arbejdsløshedsunderstøttelse og Krisehjælp. Den, der ikke faar nogen af disse to Understøttelser, den altsaa, der faar social Hjælp og for disse Tiggerskillinger maa gøre Tvangsarbejde, medregnes ikke mere som Arbejdsløs.

Sandheden.

Der har i den sidste Tid eksisteret en Række Muligheder til at faa Sandheden at vide om det tyske Arbejdsmarkeds Stilling. I den ovenfor omtalte Udtalelse af Præsident Syrup, at det i indeværende Aar er meget vanskeligere at bekæmpe Arbejdsløsheden end ifjor, hedder det videre: „... *thi denne Kamp er i Aar rettet mod Arbejdsløshedens tilbageblevne Højborge, det er Storbyerne i Industriomraaderne!*"

Her indrømmer altsaa en højtstaaende Hitlerembedsmand, der maa vide Besked, aabent, at Storstæderne i Industriomraaderne er Arbejdsløshedens Højborge.

I det Nummer af Reichsarbeitsblatt, i hvilket denne Udtalelse er aftrykt, findes et statistisk Bilag, af hvilket det ses, at Arbejdsløsheden er i stærk Stigning i Industribyerne i Rhinlandet, i Westfalen, Sachsen og i Øvreschlesien. Antallet af de *ordentlige Modtagere af Understøttelse* er fra 3,4 i April Maaned steget til 4,5 pr. Tusind Indbyggere i Juli Maaned. Vel at mærke: det drejer sig kun om en lille Brøkdel af de Arbejdsløse, som imidlertid klart viser Stigningens Kendsgerning.

Ved disse Tal drejer det sig kun om de af Arbejdskontorerne bevilgede Ansøgninger om Hoved- og Krisseunderstøttelse. *Fra Juli Maaned 1933 til Juli Maaned 1934 er der til de tyske Arbejdskontorer indgaaet 3,645,166 Ansøgninger om Hovedunderstøttelse og 2,854,863 Ansøgninger om Krisehjælp.*

Af Andragenderne om Hovedunderstøttelse blev 539,551 og af Andragenderne om Krisehjælp blev 205,180 afvist. Af de Arbejdsløse, der er forsikrede i Arbejdsløshedsforsikringen, faar altsaa rundt regnet 1,750,000 ikke en Pfennig i Understøttelse, og det endskønt de ikke har noget Arbejde.

Selvom det paa denne Maade forsøges at holde Arbejdsløshedstallet nede, for at tilsløre Sandheden, trænger Kendsgerningerne dog mere og mere ud i Offentligheden.

I et af de sidste Numre i „Wirtschaftsdienst", Tidsskrift for den tyske økonomiske Politik, læser vi om den tidligere saa rige og driftige Hansestad Hamburg:

„Et Aar efter, at man har faaet Magten, har Arbejdsløsheden i Hamburg næppe ændret sig.... Udsigterne til en Genoplivelse af den udenrigske Handel er saa ringe, at der ikke kan tænkes paa en Opsugning af Arbejdsløsheden i Hamburg."

Og som det gaar Hamburg, saaledes gaar det de fleste tyske Storbyer og Industristæder. En Opstilling, som for faa Uger siden er fremkommet fra officiøs Side, angiver, at Berlin vedblivende har over 400,000 og Hamburg 150,000 Arbejdsløse. (Berlin har rundt regnet 4 Millioner Indbyggere, Hamburg rundt regnet 1,5 Millioner).

Efter samme Opstilling er der for hver 1000 Indbyggere i Industribyerne Plauen 120, Breslau 102, Leipzig, Chemnitz og Duisburg 90, Offenbach 104,5 og i Fürth 101 Arbejdsløse. (København har, skønt Nationalsocialismen endnu stadig er ret langt fjernet fra Sejren, for hver 1000 Indbyggere 49 Arbejdsløse).

Trods denne Udvikling, som i Løbet af kort Tid maa føre til et definitivt katastrofalt Nederlag for Arbejdskampagnestrategerne, har Hr. Schacht erklæret, at Tilvejebringelsen af Arbejde ikke mere kan finansieres paa den hidtidige Maade.

Panikforholdsregler.

For at forhale den bitre Ende paa denne store Illusion har Regimet gennemført en hel Række Panikforholdsregler, af hvilke vi kortelig skal berøre nogle.

Hvem husker ikke det Opraab, som Göring har ladet opslaa i Berlin? I dette Opraab besvor den højmægtige Minister sine Undersaatter til frivilligt og for enhver Pris at paatage sig ethvert Arbejde. Den tyske unge Mand tilraabte han: „Tag Spaden i Haanden og gaa ud paa Landet!" Den tyske unge Pige tilraadede han at tage Gryden og Kosten i Haanden, for at hun saaledes saa meget snarere kunde faa en Mand. Konerne gjorde han det klart, at der for dem ikke mere var nogen Plads i Erhvervet, at deres rigtige Virkekreds var i Hjemmet. Samtidig tilraadede han dem ikke at stjæle nogen Tid fra deres Mænd

og deres Børn, men lade Husarbejdet gøre af Tjenestepiger for derigennem at bekæmpe Arbejdsløsheden.

Berlinerne har ganske vist med deres bekendte medfødte Vid smilet højt over deres Uniform-Minister Hermann Gørings gyldne Leveregler, men hjulpet har det ikke.

Derfor satte man ind med de haardeste Tvangsforholdsregler mod dem, der modtager Understøttelse, for at bringe dem til at gaa ind paa Tvangsarbejdet. Vi har tidligere udførligt talt om denne skarpe Fremgangsmaade. Derfor skal vi nøjes med at fastslaa, at rundt regnet 1½ Million Mennesker er blevet tvunget til næsten uden Løn at tage Tjeneste som Landmedhjælpere eller at være i Virksomhed som Arbejdstjenstvillige eller Nødstandsarbejdere.

Udover dette forsøgte man i indeværende Sommer at anbringe 150,000 fra Skolerne udgaaede unge Piger uden Løn som Tjenestepiger, og meget andet.

Hvor fortvivlet Arbejdskampagnestrategernes Situation er, belyses ved følgende Begivenhed:

I Bogtrykkerbyen Leipzig skulde I. B. Hirschfelds Storbogtrykkerier lukkes paa Grund af manglende Ordrer. For at forhindre Lukningen maatte den Tyske Arbejdsfront overtage Bedriften med Arbejdsfrontens Midler, for at Arbejderne — ganske vist paa de slettest mulige Lønbetingelser — kunde blive beskæftiget videre. Saavidt er det altsaa kommet. Arbejderne maa efter Regeringens Befaling for deres i tidligere Tider surt sammensparede Skillinger købe sig Arbejdsstillinger, for at Arbejdskampagnens Fallit kan tilsløres saa længe som muligt.

Den bitre Ende.

Den Hitlerske Arbejdskampagnes andet Aar nærmer sig sin Afslutning. Raadløse staar de nuværende Magthavere foran den Ruinhob, til hvilken de har forvandlet det tyske økonomiske Liv. Paa den ene Side stiger Arbejdsløshedens Flod, paa den anden Side synker Pengebeholdningen i Rigskasserne i et forfærdende Tempo.

Nu har man fundet paa en frygtelig Udvej. Den tyske Ungdom paa indtil det femogtyvende Aar, der vel har hørt til den fremadstræbende Nationalsocialismes stærkeste Støtter, bedrages for sine Arbejdsstillinger.

Forræderiet begyndte med en Appel, som Hitlerungdomsbonzen Staebe rettede til Arbejdsgiverne:

„Arbejdsgivere! Antag ikke mere unge Folk i Alderen fra 18—25 Aar uden Arbejdspas!"

Da Arbejdspasset kun kan erhverves ved Ydelsen af et Aars Tjeneste i den „frivillige" Arbejdstjeneste, er denne Formaning ensbetydende med den Hensigt at gøre den frihedselskende tyske Ungdom, der hidtil havde vægret sig ved at gøre Slavearbejde i uniformeret Naziarbejdstjeneste, brødløs.

Forræderiet er blevet fuldendt ved en Anordning fra Præsidenten for Rigsdepartementet for Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring Syrup, der paabyder, at efter den 1. Oktober i Aar skal i alle Bedrifter de ugifte Arbejdere og Funktionærer under 25 Aar, forsaavidt de ikke før den 30. Januar 1933 har tilhørt Nazipartiet eller allerede har været i den frivillige Arbejdstjeneste, afskediges fra deres Stillinger for at gøre Plads for ældre Arbejdsløse.

Denne ligefrem utrolige Forholdsregel motiveres efter Udtalelser af Præsidenten for Landarbejdskontoret i Nordmarken, Dr. Peckert, dermed, at

„den usundt store Andel af unge Mennesker i det samlede Antal af Beskæftigede(!), som beløber sig til over 40 pCt., maa indskrænkes, idet Beskæftigelsesgraden for unge Mennesker maa føres tilbage til en sund Maalestok." Desuden angives det som Formaal for denne Forholdsregel, at man vil fjerne den skadelige Ophobning af Mennesker i Storbyerne. Snart siger man maaske, at man egentlig kun har gennemført hele den nationalsocialistiske Revolution, fordi man har haft det Ønske at sætte Menneskeheden tilbage til den paradisiske Tilstand, da de endnu som Aber klatrede omkring i Træerne.

Efter Beregninger, som en vis Dr. Zornau har anstillet i „Deutsches Aerzteblatt" (Tysk Lægeblad), rammes 3 Millioner unge Mennesker af denne Forholdsregel. Men, mener Hr. Doktoren, alligevel er der ikke nogen Grund for den tyske Ungdom til at blive ophidset, thi antagelig vil i Virkeligheden kun 1½, maaske endda kun en Million Unge miste deres Arbejde.

Interessant i Artiklen i „Deutsches Aerzteblatt" er den Tilstaaelse, at Rigsregeringens sidste Aktion har fremkaldt stærk Panik blandt de Unge. Denne Panik vil forplante sig videre. Den vil en skønne Dag forvandles til en rasende Oprørsfølelse og gribe hele det tyske Folk. Da vil den berede det nuværende Regimente en bitter Ende.

Gamle Kendsgerninger. Gamle Fordringer.

Af *L. Jouhaux*, Næstformand
for Den internationale faglige Central.

Afsløringerne i den af det amerikanske Senat nedsatte Kommission til Undersøgelse af Tilstanden i den private Vaabenhandel har vakt uhyre Opmærksomhed i hele Verden. De viste, at der indenfor Kredsen af Rustningsfabrikanter og deres Agenter handles med Menneskeliv som med Børspapirer. Man skyr ingen Løgn, ingen Bestikkelse, intet Bedrag og intet Pressionsmiddel, naar det gælder at sørge for, at Bomber og Granater ikke blot fabrikeres, men og-

saa — det fordrer Forretningernes Kontinuitet — virkelig afsættes og anvendes. Som de dygtigste af alle Forretningsfolk gaar Rustningsfabrikanterne endog saa vidt, at de — samtidig med at de gennem financiel Støtte til Fascismen fremmer Nationalismen — indbyrdes træffer Aftaler om Udbyttedeling, d. v. s. oppebærer Dividender og Procenter for Tilintetgørelsen af Menneskeliv paa alle Fronter, uanset om det drejer sig om Kapitaliseringen af deres egne eller fremmede Landes Døde. I denne Verden flyder intet Blod og løsnes intet Skud, uden at Rustningsindustrien i alle Lande har Anledning til at gnide Hænderne med Tilfredshed. Verden er forfærdet over den Afgrund, der aabner sig for den. Endnu farligere end disse Afsløringer af Rustningsfabrikanternes Forretningsdygtighed, Kammeratskab og Solidaritet er dog den Kendsgerning, at det er meget daarligt bevendt med deres Slagtofres Solidaritet, at en overfladisk, glemsom og fatalistisk Verden hidtil ikke har foretaget sig noget for at gøre Ende paa Skandalen indenfor den private Rustningsindustri, som sandelig ikke er fra i Gaar.

Hvad den amerikanske Senatskommission nu afslører har virkelig ikke Nyhedens Interesse. I Aar og Dag har Verden været udmærket underrettet om de Foreteelser og Manøvrer, som nu er kommen for Dagens Lys i U. S. A.

En af Folkeforbundet nedsat Kommission, den provisoriske blandede Afrustningskommission, har allerede i Aaret 1921 fastslaaet følgende Kendsgerninger:

1. Rustningsfirmaerne fremkalder Krigspanik og overtaler deres egne Lande til at føre Krigspolitik og forøge deres Rustninger.
2. Rustningsfabrikanterne er i Stand til at bestikke Regeringsembedsmænd i Ind- og Udland.
3. Rustningsfirmaerne udspreder falske Meddelelser om forskellige Landes Militær- og Marineprogrammer for at drive Udgiften til Rustningerne i Vejret.
4. Rustningsfirmaerne søger at paavirke den offentlige Mening gennem Kontrol med den inden- og udenlandske Presse.
5. Rustningsfirmaerne organiserer internationale Rustningsringe, som fremmer Kaprustningerne ved at spille det ene Land ud mod det andet.
6. Der organiseres internationale Rustningstruster, der forhøjer Priserne for Regeringerne.

Gaaende ud fra den Betragtning, at der findes og vil findes Krige, saa længe det er muligt at tjene Penge ved Fabrikation af Krigsmateriale, har Arbejderrepræsentanterne i nævnte Kommission ikke blot virket for, at ovennævnte Kendsgerninger blev gjort bekendt i hele Verden, men de har tillige draget den logiske Konsekvens af de fastslaaede Kendsgerninger: de har i denne Kommission allerede for 10 Aar siden fordret Statsovertagelse af alle Vaaben- og Ammunitionsfabrikker. De vilde hermed overgive Afgørelsen over Liv eller Død, som for Tiden ligger i Hænderne paa drevne Forretningsfolk og de for Militærtjeneste fritagne Storaktionærer i Rustningsindustrien, til dem, der i Farens Stund maa risikere Livet, d. v. s. til Statsborgerne i hvert enkelt Land. I samme Forbindelse forelagde Arbejderrepræsentanterne Kommissionen et i alle Enkeltheder udarbejdet Forslag vedrørende Kontrol med Fabrikationen af Vaaben og Ammunition.

Dette var tilstrækkeligt til at bevirke, at den provisoriske blandede Kommission med samt dens Arbejderrepræsentanter og disses velmente Forslag forsvandt i Glemselen. Naar det alligevel i en af Afrustningskonferencens Kommissioner lykkedes at holde Liv i Spørgsmaalet om Kontrol med Fabrikation af Vaaben og Ammunition, skyldes dette først og fremmest den Omstændighed, at enkelte Arbejderrepræsentanter dukkede op i denne Instans og kunde gøre deres Mening gældende i deres Egenskab af Medlemmer af enkelte Landes Delegationer.

Da Afrustningskonferencen i Sommeren 1934 saa smaat begyndte at forberede sin egen Begravelse, blev den videre Behandling af dette Spørgsmaal, som et af de faa positive Punkter, optaget i Slutningsprotokollen, nemlig saaledes, at Hovedudvalget opfordrede sit Underudvalg for Spørgsmaalet om Vaabenfabrikation og Vaabenhandel til straks at genoptage sit Samarbejde i Overensstemmelse med den Erklæring, den amerikanske Repræsentant havde afgivet den 30. Maj 1934, samt hurtigst muligt at afgive Beretning om de Lønninger, det mente at burde anbefale.

Der behøves saaledes kun et Pres fra den offentlige Verdensmenings Side for atter at rykke Aanden og Indholdet af det i Stedet for Arbejdergruppens Forslag traadte Konventionsforslag af 1929 i Forgrunden og sikre en Overenskomst, som, selv om den ikke svarer til Arbejderbevægelsens eneste logiske og virksomme Fordring, dog i hvert Fald fortsætter Kampen mod Snighandelen med menneskeligt Kød og Blod.

Vil den gennem den amerikanske Senatskommissions Afsløringer fremkaldte Harme og Forbitrelse være tilstrækkelig til at erindre Menneskeheden om, hvad den i første Linie er sig selv og sine Efterkommere skyldig? Vil den være tilstrækkelig til at fremkalde mere end et Par sensationelle Avisartikler i de enkelte Lande, og vil den navnlig kunne skaffe alle de Fordringer Gyldighed, som Arbejderklassen har rejst siden hin 11. November 1918, der skulde gøre Ende paa den sidste af alle Krige. Vil Menneskeheden stramme sig op til en Handling, der alene vil kunne bevare den for den Bebrejdelse, at den i Interesse af Rustningsindustriens Profit uden Modstand tillod sin egen Ødelæggelse?

Populær Samfundsøkonomi.

Hvad er det, der sker i Amerika?

Vi har set i Aviserne, at der har været et Valg i Amerika, og at en Mand, der hedder *Roosevelt*, har klaret sig vældig fint. Og af og til har vi ogsaa set et Telegram om, at ham Roosevelt gaar og laver en vældig Staahej, faar Folk til at klistre Ørne af blaat Papir paa Butiksruder og Fabriksporte, og meget andet. Men det er svært at holde rede paa, hvad det er for noget alt det, hvortil det skal føre, hvis det da fører til noget, hvem det skal gavne, hvis det da skal gavne nogen, om han er en Hitler eller en Mussolini, eller bare en jævn og bramfri Stauning, altsaa uden Skæg selvfølgelig.

Det er det, jeg vilde forsøge i nogle Artikler; men Amerika, det ligger nu langt herfra, og derfor vil jeg i Dag nøjes med at tegne et Billede af Skuepladsen, forsøge at give et Indtryk af visse Forhold i Amerikas forenede Stater, U. S. A.

U. S. A. er et stort, et meget stort Land, det er ca. 8 Millioner Kvadratkilometer, og det vil sige ca. $^4/_5$ af Evropa; men dets Beliggenhed er meget bedre. Tænker vi os det flyttet over Atlanterhavet og anbragt tilsvarende i Syd og Nord, vilde det gaa fra Paris og Prag og til Kairo i Ægypten, i Øst og Vest vilde det strække sig fra Portugals Kyst og til den østlige Ende af Sortehavet. Dets Beliggenhed svarer altsaa til de Egne i Evropa, Asien og Afrika, hvor vor Kulturs Vugge stod, medens meget store Dele af Evropa er beliggende saa langt mod Nord, at Landets Værdi for Mennesker forringes meget derved.

Evropas Befolkning er ca. 500 Millioner, og man skulde derfor mene, at selv en saadan Befolkning med stor Lethed vilde kunne finde Udkomme i U. S. A. Men der bor kun ca. 130 Millioner i U. S. A., og dog har man praktisk talt stoppet for Indvandringen.

Fordeler vi Befolkningen pr. Kvadratkilometer, bliver det 15 Mennesker eller omtrent som i Sverrig og det evropæiske Rusland.

Hvis nu U. S. A. i stor Udstrækning var et ørkenagtigt Land, kunde man forstaa, at man ikke ønskede flere Folk derover. Men dette er saa langt fra Tilfældet, selv om der selvfølgelig findes store lidet værdifulde og vanskelige tilgængelige Arealer. Det viser sig da ogsaa, at kun 20 pCt. af Arealet er dyrket eller bevokset med vedvarende Græs, medens 25 pCt. er Skov. Langt over Halvdelen af Arealet ligger altsaa hen i Naturtilstand, uden at man har ment at kunne kalde det Skov eller Græsmark. I et saa øde og uheldigt beliggende Land som Sverrig er langt over 50 pCt. dyrket eller Skov.

Trods den tynde Befolkning og den ringe Opdyrkning vokser Aar efter Aar frem af Jorden i U. S. A. $^3/_5$ af Verdensproduktionen af Bomuld, $^2/_3$ af Mais, $^1/_2$ af Tobak og $^1/_4$ af Hvede. Og af Jorden udvindes $^7/_{10}$ af Verdensproduktionen af Petroleumsprodukter (Benzin f. Eks.), $^1/_3$ af Kul, $^1/_3$ af Jernmalm, $^5/_6$ af Svovl, $^1/_4$ af Salt og $^1/_4$ af Fosforgødning. Og i U. S. A.s Fabrikker og Smelteværker fremstilles af Verdensproduktionen $^3/_8$ af Raajernet, $^1/_2$ af Staalet, $^3/_5$ af Kobberet, $^2/_5$ af Aluminiumet, $^1/_3$ af Zinken og $^1/_4$ af Papiret.

Stillet overfor disse Tal skulde man jo tro, at U. S. A.s Udenrigshandel maatte være ganske enorm; men dette er slet ikke Tilfældet. F. Eks. 1930, da Verden var nogenlunde i de gamle Folder, var U. S. A.s Indførsel kun ca. 11,6 Milliarder Guldkroner og Udførsel ca. 14,1 Milliarder, mod Tysklands henholdsvis 9 og 10 Milliarder og Englands 17 og 10 Milliarder. Men et langt bedre Indtryk af Forholdene faar vi ved at beregne Udenrigshandelen pr. Menneske, og vi ser da, at den i U. S. A. kun var ca. 100 Kr. pr. Menneske mod 400 Kr. i Danmark.

Ser vi paa Skibsfarten med Udlandet, tegner det samme Billede sig. Danmarks aarlige Skibsforbindelse med udenlandske Havne er ca. 3,25 Tons pr. Indbygger, Englands 2,1 Tons og U. S. A.s 0,5.

Naar vi skal sammenfatte det hele til et enkelt Billede, saa vajer Stjernebanneret altsaa over et Land, der bortset fra Landene ved Polerne svarer til ca. $^1/_7$ af vor Jords samlede Landomraade; men skønt den klimatiske Beliggenhed er blandt de bedste i Verden, huser det kun $^1/_{15}$ af Jordens samlede Befolkning, til Sammenligning huser det langt daarligere beliggende Evropa paa $^1/_{13}$ af Jordens Overflade ca. $^1/_4$ af dens Befolkning.

Dette rige, men tyndt befolkede Land frembringer af sin Jord rundt regnet $^1/_3$ af alle de Raavarer og Halvfabrikater, der ikke som Ris, Gummi og Kokosnødder kræver særlige klimatiske Forudsætninger. Forholdene i dette Land er dernæst saaledes, at ved at man indenfor Landets Grænser har praktisk talt alt, kan man i vid Udstrækning være sig selv nok. Derfor den baade i Forhold til Produktionen saavel som Befolkningsmængden forbavsende ringe Udenrigshandel. Men dette Selvforsyningssystem er i dybeste Uoverensstemmelse med de historiske Forudsætninger, hvorunder U. S. A. er vokset op, og det økonomiske System det affødte, og som var fremherskende i U. S. A. før Krigen. Dette har skabt store sociale og økonomiske Problemer.

Det er Roosevelts og hans Mænds store Opgave at forlige disse Modsætninger og finde den Generalnævner, hvori de gaar op.

Men for at forstaa Roosevelts Tanker, og Mulighederne for at føre dem ud i Livet, maa vi i en kommende Artikel se lidt paa U. S. A.s historiske Forudsætninger og økonomiske Systemer.

Fred. Vedsø.

Metalindustriens Raastoffer.

Trækul.

Trækul fremstilles ved ufuldstændig Forbrænding af Træ i Miler eller i Ovne, eller ved Ophedning uden Luftens Adgang i Retorter.

Allerede i Oldtiden anvendtes Trækul som Brændsel ved Udvindingen af Jern af dettes Malme, og det var omtrent det eneste Brændsel, der blev anvendt, lige op til Slutningen af det attende Aarhundrede, da Stenkullene begyndte at fortrænge det i de kulproducerende Lande. Trækul anvendes dog endnu i en Række jernproducerende Lande, f. Eks. i Sverige, hvor der ikke findes Kul af Betydning, men hvor Trævæksten er særdeles rigelig; ligeledes i Finland og ved de isolerede Jernmalmlejer i Uralbjergene i Rusland, hvor Transportvanskeligheder udelukker Anvendelse af Kul. I saadanne Egne gør Skovrigdom i Forbindelse med billig Arbejdskraft Trækul til det mest økonomiske Brændsel til Jernudvinding.

Men ogsaa i kulrige Lande, som f. Eks. i U. S. A., er Trækullet en vigtig Faktor. Sammenlignet med det Jern, der fremstilles med Stenkul, er Procenten naturligvis ringe, men dog fremstilles der nutildags i U. S. A. omtrent lige saa meget Trækulsjern, som i Sverige, og Produktionen forøges stadig fra Aar til Aar paa Grund af en stadig stigende Efterspørgsel for svovl- og fosforagtige Raajern, der anvendes, hvor det drejer sig om at skaffe Jern med stor Sejghed og Slidstyrke, f. Eks. til Jernbanehjul. Det amerikanske Trækul kommer hovedsagelig fra Staten Michigan oppe ved de canadiske Søer.

Her i Europa er de vigtigste trækulproducerende Lande nu Sverige, Finland og Rusland. Men i gamle Dage blev der ogsaa fremstillet meget Trækul i Tyskland, Frankrig og England. Mange Steder var Efterspørgslen efter Trækul saa stor, at Skovene blev fuldstændig ødelagte — saaledes f. Eks. i mange af Englands Jernminedistrikter.

Ogsaa her i Danmark har der i ældre Tider været fremstillet Trækul, især i Nørrejylland i Egnen mellem Aalborg og Hobro, og i Nordsjælland i Udkanterne af Gribskov. Den sidste Kulsvier boer endnu oppe i Nærheden af Asminderød, men Trækulproduktionen er forlængst ophørt at være af nogen Betydning. Den ældste Metode til Fremstilling af Trækul er den fra Oldtiden stammende Forkulning af Træ i Miler. Indtil Aar 1500 foregik dette i Miler med *vandret* Stabling af Træet, men senere gik man mere og mere over til Miler med *lodret* Stabling af Træet. Endnu anvendes dog begge Metoder.

Milens Beliggenhed bør vælges saaledes, i Forhold til det Træ, man vil anvende, at den samme Plads kan bruges igen mange Gange, idet Milebunden forbedres for hver Brænding. Pladsen bør ligge i Læ for Vind, og maa ikke være udsat for Oversvømmelse eller Vandsamling — eventuelt maa der graves Grøfter omkring den. Med Hensyn til Jordbundens Beskaffenhed bør man ogsaa være meget omhyggelig, thi

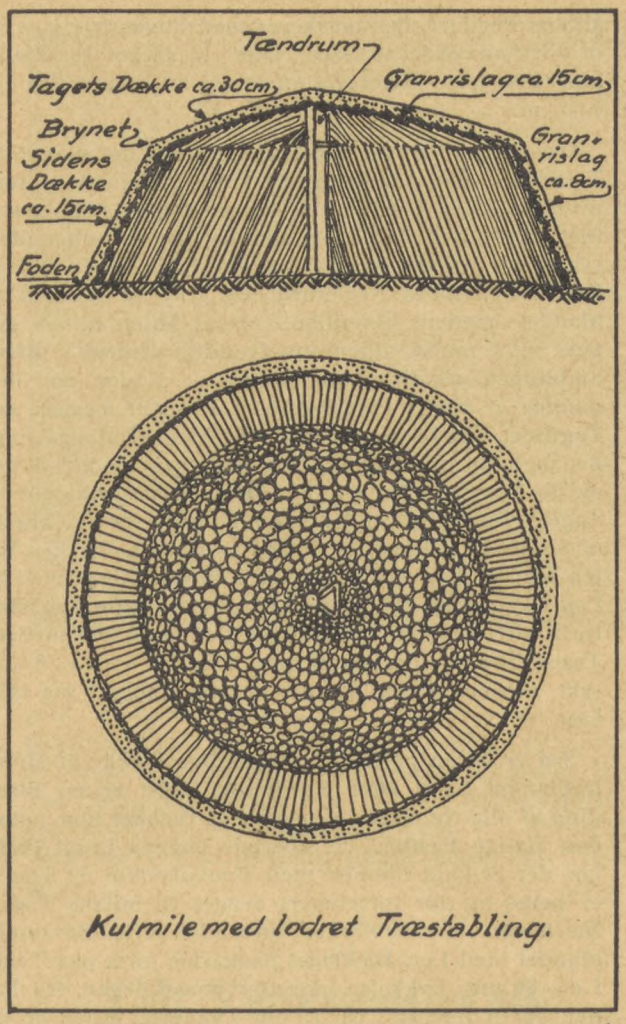

Kulmile med lodret Træstabling.

Fig. 1.

herpaa beror for en stor Del et godt Forkulningsresultat. Bunden maa være fri for Sten og Rødder, og den maa være tør og hverken for fast, saa der ikke kan komme Træk, eller for løs, saa der kommer for megen Træk. Er Bunden ikke god, kan den forbedres ved at blande Ler eller Sand i den, eftersom man ønsker den tættere eller løsere. I gamle Milebunde findes en tykkere eller tyndere Brandskorpe, der bestaar af Trækul, Tjære og Sand, og en saadan Bund giver det bedste Trækul.

Træet, der anvendes, har en Længde paa 2,5—3,5 m, og maa først og fremmest være tørt. Almindelig Træ indeholder gennemsnitlig ca. 40 pCt. Kul, 20 pCt. kemisk bundet Vand og ca. 40 pCt. hygroskopisk Vand. Vandindholdet nedsætter Træets Varmeeffekt, foruden at det fordyrer Transporten. Mange Steder bruger man at afbarke Træet paa Roden Aaret forud; det fældes saa om Vinteren, hvor Vandindholdet er mindst, kløves og udlægges til Tørring i den følgende Sommer og er saa tjenligt til Brug i Milen om Efteraaret.

Milens Udstikning (se Fig. 1) foregaar ved, at der i Midten nedslaas en Pæl og med en Line afsættes

Milens Periferi, der markeres med Smaapæle i ca. 1 m Afstand. Milerne kan være af meget forskellig Størrelse, men sædvanlig anvendes en Radius paa ca. 4—5 m.

Derefter anbringes i Milens Centrum det saakaldte Tændrum, der dannes af en svær Pæl med en foroven paakilet Træramme; heromkring stables saa tørt, fintkløvet Træ, og udenom det efterhaanden sværere Træstykker, alle med den tykke Ende nedad. Hele Milen gives Kegleform, og tykt og tyndt Træ blandes mellem hinanden, saa at Milen bliver saa tæt som mulig, uden unødvendigt Hulrum. Efter Stablingen afkappes alle Toppe og Ender, saa der dannes et jævnt Plan foroven. Herover lægges saa Tagtræet, der bestaar af korte Stykker af ulige Længde, med de mindste Stykker omkring Tændrummet og de længste udefter. De sættes skraat, saaledes at Tagets Hældning ender med at blive det dobbelte af Sidernes. Efter at alt Træet er stablet, dækkes Milen med et Lag Granris, eller i Mangel heraf med et Lag Lyng, Mos eller tynde Græstørv. Dette Lag skal forhindre selve Miledækningen i at falde ned mellem Træstykkerne. Granlaget paa Siderne er ca. 8 cm tykt, medens Taget dækkes med et dobbelt saa tykt Lag.

Saa er Milen parat til sit endelige Dække af Muld, lerblandet Sand eller Kulsmuld. Bedst er en Blanding af alle tre, idet det paases, at Dækket faar netop den rigtige Fasthed. Et allerede engang brugt Dæklag, der er godt blandet med Trækulsmuld og Tjære, er bedst og bør fortrinsvis bruges til Milens Tag. I Nærheden af Savværker anvendes ofte Savsmuld blandet med Ler. Dæklaget paakastes først paa Taget i ca. 30 cm. Tykkelse, derefter paa Siderne, fra Foden op til Brynet i ca. 15 cm Tykkelse. Milen er nu parat til at tændes. Dette bør ske tidlig om Morgenen, saa man har fuldt Dagslys til de følgende Arbejder. Ved Milens Fod stikkes en halv Snes Trækhuller, og Tændrummet fyldes derefter omtrent halvvejs op med glødende Trækul, der stampes godt ned med en Jernstang. Naar det brænder godt, fyldes helt op, og Hullet dækkes saa foroven med Jord. Forbrændingen kontrolleres nu ved at regulere Lufttilførslen gennem en Række Røghuller, der stikkes med et Spyd under Brynet i ca. 0,5 m Afstand hele Vejen rundt. Disse Huller flyttes nedad, efterhaanden som Forbrændingen skrider frem.

Milen brænder nu paa Tændrummet ud imod Siderne, og Forbrændingen sker saa langsomt, at det varer ca. 3 Uger, før alt Træet er omdannet til Trækul. I Begyndelsen udvikles en Del Vanddamp — Milen „sveder", som det hedder i Kulsviersproget — og denne Udvikling naar sit Maksimum paa den fjerde eller femte Dag. Forbrændingens Forløb kan iøvrigt bedst følges ved at betragte Røgen; denne er i Begyndelsen tyk og tung og af en brunlig, gulgraa Farve — senere bliver den lettere og lysere og faar et blaaligt Skær og samtidig en meget karakteristisk skarp Lugt.

Grænsen mellem Træ og Kul i Milens Indre følger Kulsvieren ved at stikke i Milen med et ca. 3 m langt Jernspyd. Da Træet er haardere end Kullet, kan han stadig følge Forkulningens Forløb og flytte sine Røghuller nedad mod Foden, eftersom Forbrændingen skrider fremad. Milens Rumindhold er betydelig mindre efter Forbrændingen, men er denne ellers foregaaet normalt, skal Milen have bibeholdt sin jævne, afrundede Form.

Nedrivningen af Milen bør ikke ske umiddelbart efter Forbrændingens Afslutning, men den bør lades i Ro og faa Lov at svale i et Par Døgn. Med en kroget Hakke tages derefter Dæklaget af lidt efter lidt, idet eventuelt glødende Kulpartier atter tildækkes. Paa Grund af Faren for pludselig opstaaende Ild bør man stadig have rigelig Vand ved Haanden. Først naar Kullene er fuldstændig kolde, kan de køres væk, og under den senere Opbevaring gælder det at holde dem saa tørre som muligt.

For Miler med vandret Stabling (se Fig. 2) gælder meget af det ovenfor nævnte. De gøres som Regel ca. 6—7 m brede og ca. 8—9 m lange og gives gerne en 0,6—0,8 m Hældning mod Foden. Træstykkerne stables paa 3 eller 4 udlagte Bundstrøer; det groveste Træ anbringes i Midten, det fineste foroven og omkring Tændrummet, der er gennemgaaende og findes foroven i Forsiden. Siderne gøres lodrette og jævne og forsynes med en Bjælkevæg, der har til Opgave at holde Dækket paa de lodrette Flader.

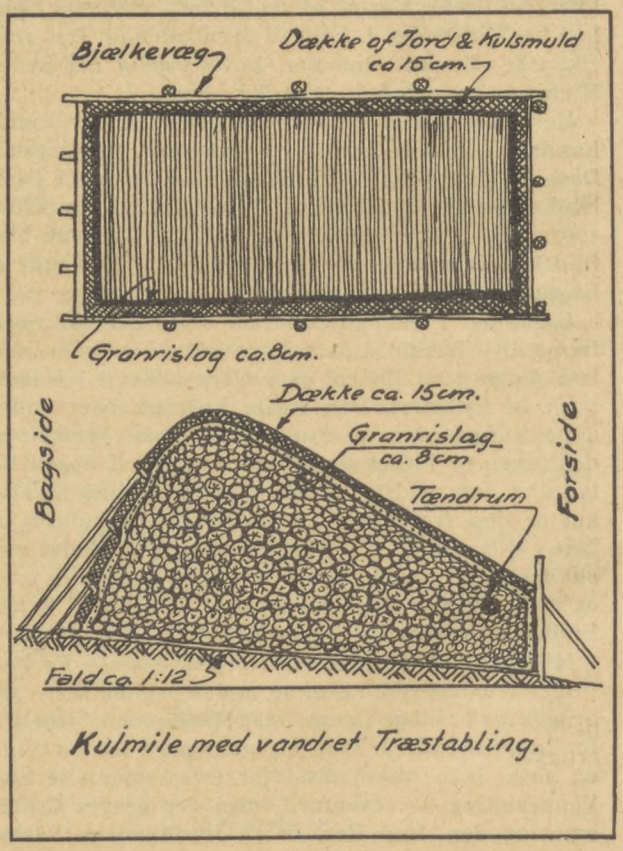

Fig. 2.

Denne Bjælkevæg opføres uden paa Dækket, fra neden opefter, efterhaanden som dette oplægges.

Naar Forkulningen er færdig, overrisles Taget med Vand, og efter at have ladet Milen svale et Døgn eller to, kan Nedrivningen saa begynde. I Sverige har man i enkelte Tilfælde bygget denne Slags Miler op til en Længde af indtil 70—80 m.

Foruden i Miler fremstilles Trækul ogsaa i Ovne. De første Ovne blev bygget i Sverige omkring 1750. I Ovnene ledes der Luft til Træet, en Del af dette brænder og giver derved den til Forkulningen nødvendige Varme. Fordelen ved Forbrænding i Ovne er først og fremmest, at man opnaar en lettere og fuldstændigere Indvinding af Biprodukterne (Tjære, Træsyre), som i de almindelige Miler oftest gaar tabt. Men Ovnene giver et ringere Udbytte og daarligere Kul end Milerne. Af Sveriges Trækulproduktion er da ogsaa kun ca. 10 pCt. fremstillet i Ovne, de resterende 90 pCt. i Kulmiler.

Tilsvarende Forhold findes i Rusland og Finland, hvorimod Milerne ikke procentvis spiller saa stor en Rolle i de øvrige trækulproducerende Lande: Tyskland, Ungarn og U. S. A. Det er her navnlig de moderne Retortovne, hvor Forbrændingsprocessen lader sig lede langt sikrere og bedre, derved, at Træet anbringes i lukkede Retorter, Cylindre eller Rør, der opvarmes udefra. Her forkulles Træet uden nogensomhelst Adgang for Luften, f. Eks. ved Gigtgas fra Højovne eller ved overhedet Vanddamp.

Udbyttet af Trækul i Forhold til det tørre Træ er desto ringere, jo højere Temperaturen stiger, men samtidig stiger Indholdet af Kulstof, et Forhold, der er anskueliggjort i Fig. 3.

Ved Ophedning indtil ca. 150 ° afgiver Træet kun hygroskopisk Vand, derefter udvikles sure Dampe, og naar Temperaturen naar op over 300 °, dannes der gule og gulbrune Dampe og Luftarter. Ved Afkøling af disse flygtige Produkter, faar man Tjære og Træeddike, der indeholder Træspiritus.

Mellem 220 ° og 300 ° faas brunsorte Trækul, de saakaldte Rødkul; disse produceres i langt større Udstrækning end de sorte Trækul, som først faas ved over 340 °, og har desuagtet samme Virkeevne; de bruges især til metallurgiske Øjemed og i Krudtfabrikationen.

De fineste Trækul indeholder ca. 96 pCt. Kul, Resten Vand og Aske. Gode Trækul beholder Vedets Struktur, har sort Farve, glinsende Brudflade og giver en klingende Lyd, naar man anslaar det. Paa Grund af Strukturen er Trækul altid let at pulverisere, men selve Grundsubstansen er haard og et godt Poleremiddel for Metaller. Ved almindelig Temperatur er Trækul meget bestandige, og de kan henligge Aarhundreder i Jorden uden at forandres.

En af Trækullenes vigtigste Egenskaber er deres Evne til at kunne absorbere Luftarter, ofte mere end deres eget Rumindhold. Deres Evne til at reducere Metalilter gør dem til en vigtig Faktor i Jernindustrien. I Sverige bruges Trækul til Reduktion af Jernmalmene, og hertil egner Trækullene sig specielt

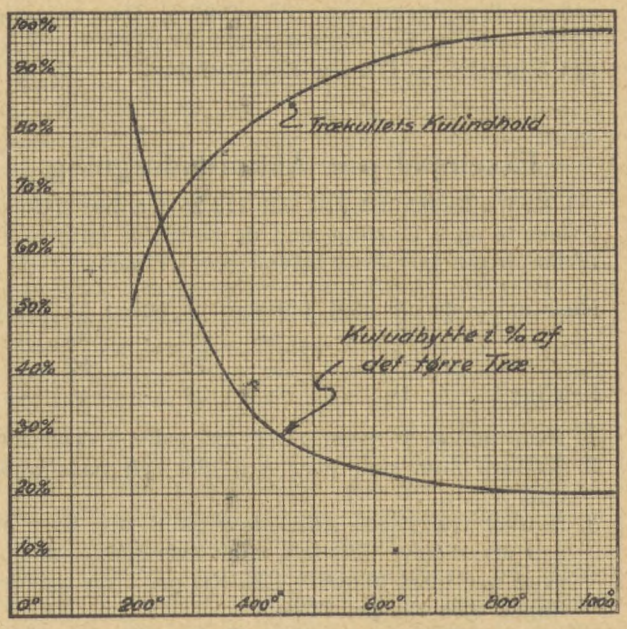

Fig. 3.

godt, da de er fuldstændig fri for Svovl og kun indeholder meget lidt Fosfor. Det svenske Trækulsraajern regnes da ogsaa for det reneste i Verden. Dets Svovlindhold er under 0,01 pCt., og dets Fosforindhold mellem 0,012 og 0,025 pro mille. Ved Herdfriskning med Trækul fremstilles heraf meget rent Svejsejern.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

Tætning af porøst Metalstøbegods.

Bakelite Corporation, 247 Park Ave., New York City, har indført en ny Metode til Tætning af porøst Støbegods fremstillet af Jern, Aluminium, Bronce, Messing, Nysølv etc., og som navnlig har Betydning for saadant Gods, der ved Anvendelsen bliver udsat for indvendigt Tryk. Metoden kan ikke anvendes til blæret eller revnet Gods, men har givet gode Resultater ved Tætning af alm. porøst Gods eller Gods med svampede Partier, som foranlediger, at en Vædske, der fyldes i Godset, sveder ud under Tryk. Efter at Godset er renset og rengjort for Fedt og Snavs, tætnes Godsstykkets Aabninger eller lukkes paa anden Maade, saa det kan fyldes med en Bakelitopløsning. Naar Opløsningen er paafyldt og Indløbet lukket, udsættes Stykket for et indre Lufttryk fra 4—20 kg/cm² (alt efter Godsets Art), hvorved Opløsningen presses ind i Godsets Porøsiteter. Naar Opløsningen begynder at trænge ud paa Godsets Yderside, hvilket i Reglen sker efter 2—5 Minutters Forløb, eller naar Godset har været udsat for Tryk i højst ½ Time, afbrydes Luftledningen, og Opløsningen maa løbe af. Derpaa tørres Godset i omtrent 2 Timer i en Ovn

ved en Temperatur paa 135—150° C. Den nøjagtige Temperatur og Tørringstid afhænger af Godsstykkernes Størrelse og Ovnens Konstruktion.

A. N.

Eksempel paa Akkordudregning.

I en Fællesakkord paa ialt 210,25 Kr. har deltaget 3 Svende og 1 Lærling med de nedenfor opførte Timelønninger og i det angivne Antal Timer:

Maskinarbejder	A	med	Timeløn	96	Øre	i 44	Timer
—	B	-	—	92	-	- 39	—
—	C	-	—	72	-	- 32	—
Lærling	D	-	—	30	-	- 44	—

1. Hvor mange Procent giver Akkorden i Overskud.
2. Hvilken Sum skal hver Arbejder ialt have udbetalt.
3. Hvilket resterende Akkordoverskud skal hver enkelt Mand have udbetalt, naar Svendene som Forskud har faaet udbetalt 1,25 Kr. pr. Time og Lærlingen 0,30 Kr. pr. Time.

ad 1. Der er optaget følgende Beløb:

A	har optaget	96 × 44	= 42,24	Kr.
B	- —	92 × 39	= 35,88	-
C	- —	72 × 32	= 23,04	-
D	- —	30 × 44	= 13,20	-

Ialt optaget = 114,36 Kr.

Overskud = 210,25 — 114,36 = 95,89 Kr.

$$\text{Overskud i Procent} = \frac{95{,}89 \times 100}{114{,}36} = 83{,}85\ pCt.$$

ad 2. (1. Udregning):

A skal have udb. $42{,}24 + \frac{83{,}85}{100} \times 42{,}24 = 77{,}63$ Kr.

B - - — $35{,}88 + \frac{83{,}85}{100} \times 35{,}88 = 65{,}97$ -

C - - — $23{,}04 + \frac{83{,}85}{100} \times 23{,}04 = 42{,}36$ -

D - - — $13{,}20 + \frac{83{,}85}{100} \times 13{,}20 = 24{,}27$ -

(Kontrol) Ialt: = 210,23 Kr.

Ved kun at udregne Overskudsprocenten med 2 Decimaler kan det hænde, at man kommer til en samlet Sum, der er nogle Øre forskellig fra den faste Akkordsum. Denne Forskel udlignes sædvanligvis ved Fordeling mellem den eller de Arbejdere, der har flest Penge i Akkorden. I ovenstaaende Tilfælde vil følgende Summer blive udbetalt:

A	skal have udbetalt	77,63 + 0,01	ialt:	*77,64 Kr.*
B	- - —	65,97 + 0,01	-	*65,98* -
C	- - —		-	*42,36* -
D	- - —		-	*24,27* -

Ialt: = Akkordsum = 210,25 Kr.

ad 3. Der er som Forskud udbetalt følgende Beløb:

A	har modtaget	1,25 × 44	= 55,00	Kr.
B	- —	1,25 × 39	= 48,75	-
C	- —	1,25 × 32	= 40,00	-
D	- —	0,30 × 44	= 13,20	-

Sum = 156,95 Kr.

hvoraf følger, at der som resterende Akkordoverskud skal udbetales:

A	skal have	77,64 — 55,00	= *22,64*	*Kr.*
B	- -	65,98 — 48,75	= *17,23*	-
C	- -	42,36 — 40,00	= *2,36*	-
D	- -	24,27 — 13,20	= *11,07*	-

Sum = 53,30 Kr.

Kontrol: Forskud 156,95 + resterende Overskud 53,30 = Akkordsum 210,25.

C. R.

Pasninger og Tolerancer.

En af Maskinarbejderens og Mekanikerens hyppigste Opgaver bestaar i at passe to Dele til hinanden, f. Eks. en Aksel i en Boring, en Gevindtap i en Møtrik, en firkantet Tap i et firkantet Hul o. s. v. Under dette Arbejde skal der altid tages Hensyn til, at Pasningen skal være mere eller mindre stram eller tæt, idet denne Pasning i høj Grad bestemmer Arbejdets Anvendelighed. Begrebet Pasning er derfor et Begreb, som egentlig ikke behøver nogen yderligere Definition; men for en Ordens Skyld kan man godt definere Pasning som et Udtryk for *Maalforskellen mellem to Dele, der skal passe i hinanden.*

Dette Begreb har været kendt lige saa langt tilbage i Tiden, som man overhovedet har anvendt f. Eks. Vognhjul eller Skrue og Møtrik, og man har Aarhundreder tilbage forstaaet at fremstille sammenhørende Dele med ganske fortrinlig Pasning, saavel løbende Pasning som Glidepasninger og Prespasninger. Dette ses i talrige Maskiner fra gamle Tider. Fremgangsmaaden var den Gang at udføre først den ene Del, f. Eks. Boringen efter det opgivne Maal, og derefter at dreje og tilfile Akslen efter den udførte Boring. Paa den Maade kunde man faa de to Dele til at opfylde de stillede Krav med Hensyn til indbyrdes Pasning, *men man var ikke i Stand til paa den Maade at fremstille et større Antal ombyttelige Maskindele,* d. v. s. f. Eks. et Parti Aksler paa 100 Stk. og et Parti Bøsninger paa 100 Stk. med den Egenskab, at hver Aksel kunde passe til en hvilken som helst Bøsning. *Det er denne Finesse, som har saa overordentlig stor Betydning ved al Masseproduktion,* og som det først efter Overvindelse af uhyre Anstrengelser er lykkedes den nyere Tids Industri at udvikle til en meget høj Grad af Fuldkommenhed.

Det Sted, hvor Kravet første Gang gjorde sig gældende med en saadan Styrke, at Opgaven blev løst, var indenfor *Geværproduktionen.* Omkring *Aar 1800* fremstillede den amerikanske Maskinfabrikant

Whitney 10.000 Geværlaase med indbyrdes udskiftelige Dele. I Betragtning af, at man den Gang ikke kendte Fræsemaskiner, ej heller Rundslibemaskinen, vil man forstaa, at det var en virkelig enestaaende Præstation, der her var Tale om, og Whitney's Maskinfabrik var i lange Tider berømt som en Mønsterfabrik, hvorfra flere andre amerikanske Maskinfabrikker hentede Belæring og Impulser.

Til Diametermaal indførte man først *Normaldorne* og *Normalringe*, d. v. s. hærdede Kaliberlærer, der saa nær som muligt var fremstillede til den samme Diameter — d. v. s. det „Grundmaal", som henholdsvis Boring og Aksel skulde have. Dornen blev tilpasset til Ringen, saaledes at den netop kunde glide ned i denne ved sin egen Vægt. Den havde da paa det nærmeste samme Diameter som Ringen. Dette kræver en omhyggelig Overfladebehandling, Rensning af begge Flader og Smøring med Vaseline. Saadanne Lærer maa ikke opbevares i samlet Tilstand, da de kan „suge" sig saa fast, at de senere river, naar man skiller dem. I tør Tilstand maa de ikke samles. Disse Lærer — *Normallærer* — blev da benyttet som Lærer for Arbejdsstykkerne, idet Drejeren fik til Opgave at udføre Arbejdsstykkerne med en bestemt Grad af Pasning til Lærerne. Man gik dog ret hurtigt over fra Brugen af Normalringe til *Normalgafler*, idet Ringene ikke kunde bruges til Kontrol af Gods opspændt mellem Pinoler, uden at Stykket hver Gang skulde tages ned.

Indførelsen af disse Normallærer betød et stort Fremskridt i Forhold til Datidens primitive Maalemetoder, der hovedsagelig var baseret paa Krumpasseren, Dansemesteren og Skydelæren. Men efterhaanden afsløredes sig den store Gene, at Maskindele, fremstillede paa forskellige Fabrikker, ikke stemte overens i Maal. En Undersøgelse viste, at de Maalestokke, man gik ud fra paa de forskellige Fabrikker, afveg ikke saa lidt fra hinanden, eller ogsaa opstod der Maalforskelle paa Grund af, at man ikke benyttede dem ved samme Temperaturer. Dette førte til, at man i flere Lande tog sig for at fremstille en *Standard-Maalestok*. Man fik en Standard-Fod i Amerika og en i England. Der er en Forskel, men denne er ikke større end 0,00008 mm, hvorfor den ingen Rolle spiller i Praksis, d. v. s. de amerikanske og de engelske Maaleværktøjer kan bruges i Flæng. I Frankrig fastsatte man en helt ny Enhed, nemlig Meteren som $\frac{1}{10.000.000}$ af Jordkvadranten, og fremstillede en Normal-Meter (Endemaal) af Platin, senere udskiftedes denne „Arkivmeter" med en Platin-Iridium Stregmeter, som i 1889 blev sanktioneret som international Standard i en Række Lande. Denne Normal-Meter har sin rigtige Længde ved 0 ° C. De Maalestokke, vi anvender paa Fabrikkerne, er lidt kortere, da de gerne skulde have den rette Længde ved Værkstedstemperaturen. I de fleste Lande — deriblandt ogsaa Danmark — har man vedtaget, at Maaleværktøjerne skal vise rigtig Maal ved 20 ° C. Udvidelsen af Staal andrager ca. 0,011 mm for 1 m ved 1° C.

Efter at det vigtigste Grundlag for nøjagtig Maaling saaledes var skabt, blev det næste Skridt at søge at undgaa de Tilfældigheder i Arbejdsstykkernes Fremstillingsnøjagtighed, som nødvendigvis maatte opstaa derved, at Normallærerne kun gav et Fællesmaal paa de to sammenhørende Dele. *Drejeren maatte selv lægge til og trække fra efter Skøn for at faa den rigtige Pasning.*

Fabrikationen af ombyttelige Maskindele fik først rigtig Vind i Sejlene, da man indførte *Grænselærer*, d. v. s. Maaleværktøjer, ved hvilke man kunde kontrollere, om et Arbejdsmaal faldt mellem 2 forud fastsatte Grænser. Naar man havde fastslaaet, hvilket Maal der i hvert enkelt Tilfælde gav den rigtige Pasning, vedtog man en vis tilladelig øvre og nedre Afvigelse fra dette Maal, d. v. s. man indførte *Tolerancer*. Da imidlertid de Maalforskelle, man her opererer med, er meget smaa, stillede Systemet meget store Krav til Maalerværktøjernes Nøjagtighed.

Her i Europa var Foregangsmændene paa dette Omraade *C. E. Johannesson* i Sverige og Dr. *Schlesinger* hos Firmaet L. Loewe i Tyskland. C. E. Johannesson havde som Opgave at reparere og kontrollere Geværer for den svenske Armé. Han følte Savnet af en nøjagtig Metode til Kontrol af sine Kaliberlærer, hvorfor han fik Ideen til sine berømte *Maaleklodser*, d. v. s. et Antal hærdede og slebne Staalklodser, der hver især indeholdt et bestemt Maal med saa stor Nøjagtighed, hvormed det overhovedet var muligt at fremstille det. Maaleklodserne udførtes i Sæt, ved Hjælp af hvilke forskellige Kombinationer af de enkelte Klodser kunde frembringe en fortløbende Række Maal med Variationer paa kun Hundrededele af Millimeteren.

Dr. Schlesinger indlagde sig særlig Fortjeneste ved at opstille det første videnskabeligt underbyggede Tolerancesystem for forskellige Pasninger (Ludwig Loewes Tolerancesystem af 1904), der i mange Henseender kom til at danne Grundlaget for det Tolerancesystem, som nu har Udsigt til at blive godkendt som international Standard i alle Lande, der bruger Meteren som Længdeenhed.

Saavel Loewes som C. E. Johannessons Tolerancesystemer var *symmetriske*, d. v. s. de tilladelige Afvigelser fra et bestemt Diametermaal fordelte sig symmetrisk over og under det ønskede Maal.

I de moderne Pasningssystemer er man gaaet over til *asymmetriske* Tolerancer, hvorved der opnaas flere Fordele.

Enhver, der ønsker at lære det almindelig anvendte Tolerancesystem at kende, har Lejlighed dertil gennem de af Standardiseringsraadet udgivne foreløbige danske Standards. Der er ialt udgivet 29 Blade omfattende Tolerancer paa Diametermaal. Grunden til det store Antal er den, at Systemet har fastlagt 3 Fabrikationsgrader svarende til de Krav, der gør sig gældende indenfor forskellige Produktioner, og for hver Fabrikationsgrad er der Tabeller saavel for *Hulbasis* som for *Akselbasis*. Forskellen mellem disse to Grupper er den, at man i det første Tilfæl-

de (der er det almindeligste), holder Boringens Diameter ens; medens Akslens Diameter er forskellig for de forskellige Pasninger. Omvendt holder man ved Akselbasis Akslens Diameter ens for alle Pasninger, medens Boringen gøres forskellig. Selvfølgelig er det ikke nødvendigt for den, der vil sætte sig ind i Systemet, at anskaffe alle disse Standardblade.

Følgende Blade vil være tilstrækkelige:

F 25, Blad 1, 2 og 3: Benævnelser og Definitioner.
F 26: Systemopbygning.
F 35, Blad 1 og 2: Pasninger, Hulbasis, 2. Grad.

Disse Blade giver en fornøden Forklaring af Systemet samt Tabel over de Afvigelser og Spillerum, der er gældende for alle forekommende Pasninger i 2. Fabrikationsgrad under Forudsætning af Hulbasis.

E. B.

Tilføjelse til Rørprislisten.

Vi henleder Opmærksomheden paa, at der paa lignende Maade som tidligere under Betegnelsen „Udsendelse Nr. 5" er udarbejdet en Oversigt over de Ændringer i Rørprislisten, der er en Følge enten af Voldgiftskendelser eller Beslutninger i Rørudvalget siden „Udsendelse Nr. 4".

Afdelingerne kan paa Hovedkontoret rekvirere det Antal, de har Brug for.

Rørprislisten er opsagt.

Medens som bekendt Hovedoverenskomsterne mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Centralorganisationen af Metalarbejdere forlængst er fornyet for de kommende 2 Aar, har Arbejdsgiverforeningen med Skrivelse af 7. November opsagt Rørprislisten paa samtlige de Arbejdsgiverorganisationers Vegne, der er Medunderskrivere paa denne.

Der er i Løbet af Sommeren ført en Del Forhandlinger om saadanne Forandringer i Prislisten, som er nødvendiggjort af ændret Udførelse i Arbejdet, samt om Tilføjelser vedrørende Arbejder, der ikke tidligere har været omfattet af Prislisten.

Om alt dette var der omtrent Enighed, men under Forhandlingerne rejste Jern- og Metalindustriens Sammenslutning Krav om, at Priserne for Odenses Vedkommende skulde reduceres med 6 pCt. for at komme paa samme Niveau som den øvrige Provins. Det vil erindres, at i Henhold til Forligsmandsforslaget af 1931 var Odense ligestillet med København, hvad den som den eneste Provinsby har været i ca. 17 Aar.

Sammenslutningens Krav var foranlediget af, at den Del af Medlemmerne i Odense Gas- og Vandmesterforening, der tillige er Medlemmer af Østifternes Centralforening af Kobbersmede- og Blikkenslagermestre, vilde udmelde sig af Gas- og Vandmesterforeningen, hvorved de vilde slippe for de 6 pCt., der ikke skal betales af Centralforeningens Medlemmer.

Dette Krav fra Arbejdsgivernes Side blev den Tue, der væltede Læsset, idet vore Medlemmer i Odense ikke mente at kunne tiltræde nogen Reduktion.

Stiftelsesfesterne.

Fra gammel Tid har det været Skik og Brug, at vi her i Fagbladet refererede Afdelingernes Stiftelsesfester, hvilket vel i Særdeleshed var naturligt i de Tider, hvor de ældre Afdelinger kunde fejre deres første egentlige Jubilæer. Men efterhaanden som Tiden skrider frem, Afdelingerne bliver ældre, og Stiftelsesfesterne markerer baade 30, 35 og 40 Aars Bestaaen, samtidig med at Afdelingernes Antal er blevet stærkt forøget, kommer disse Festreferater let til at virke stereotype, da man ikke kan vedblive at gentage de enkelte Afdelingers Historie, og Forløbet af Festerne jo overalt er saa nogenlunde ens. Festreferaterne har sikkert i sin Tid været udmærket Læsestof, men vi frygter for, at Referaternes Hyppighed efterhaanden bevirker, at de kun i ringe Udstrækning læses. Da det paa den anden Side afgjort vil have sin Betydning nu og da at fordybe sig i den enkelte Afdelings Historie, tror vi det vil være formaalstjenligt at indskrænke Festreferaterne til kun at omfatte de rigtige Jubilæer.

Nu kan der jo i vor jubilæumssyge Tid let opstaa Strid om, hvorvidt 35 eller 40 Aar er et egentligt Jubilæum, men her skal der ikke foretages en altfor streng Bedømmelse fra Bladets Side, og Reglen vil blive den, at naar en Afdeling opfatter Dagen som en Jubilæumsdag, og der er Mulighed for med den mest velvillige Fortolkning at tiltræde dette, vil Afdelingens Historie og dens Fest blive omtalt i Bladet. Vi haaber, at Afdelingerne selv vil være indforstaaet med denne Fremgangsmaade, og her maa det jo erindres, at der er en Del Afdelinger, der holder Stiftelsesfest hvert Aar, og hvor Festen, som f. Eks. i Rønne Afdeling, betegnes som Smedenes Aarsfest. Det er selvfølgeligt, at denne rent bladmæssige Forandring ikke influerer paa Villigheden til at lade Forbundet repræsentere ved Afdelingernes Stiftelsesfester, naar dette ønskes.

Da de to Afdelinger, der sidst har haft Stiftelsesfest, nemlig *Brønderslev* og *Rønne*, ifølge Traditionen har haft Grund til at regne med Referat i Fagbladet, skal vi ganske kort meddele, at førstnævnte Afdeling fejrede sin 30-aarige Bestaaen den 27. Oktober, og samme Dag fandt Aarsfesten i Rønne Afdeling Sted. Da Brønderslev fejrede 25 Aars Jubilæum, var vi her i Bladet inde paa Afdelingens Historie,

der særlig er præget af den langvarige Konflikt overfor „Pedershaab" fra Aaret 1904 til 5. April 1919, da det endelig lykkedes at faa en Aftale med Virksomhedens Indehaver, Fabrikant P. Nielsen, der umiddelbart derefter indmeldte sig i Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Vi skal derfor ikke for nærværende komme ind paa Gentagelser, men kun anføre, at de af Fabrikant P. Nielsen oprettede Fabrikker er de eneste større Virksomheder indenfor Metalindustrien i Brønderslev, og at dette selvfølgelig øver en vis Indflydelse paa Afdelingens Liv og dens organisationsmæssige Udfoldelse. I Festen, der havde den sædvanlige udmærkede traditionelle Form for Smedefester, deltog Forbundets Formand.

Smedenes Aarsfester i Rønne hører til de mest vellykkede og gemytlige indenfor Afdelingernes Stiftelsesfester og forløb ogsaa i Aar paa allerbedste Maade. Her deltog Sekretær *Vilh. Christensen*.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
3. *Verner Jensen*, Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
9. *A. Clausen*, Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
11. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Fredericia. Paa *Dansk Rørindustri* er man ved lokal Forhandling blevet enige om en Forhøjelse af en Del Priser.

Akkordpriserne har hidtil været gældende saaledes, at Arbejderne ogsaa fik vragstøbt Gods betalt. Udover de ovennævnte Forhøjelser er man enedes om yderligere 10 pCt. paa alle Akkordpriser samtidig med, at Arbejderne paatager sig Risikoen for vragstøbt Gods, med Undtagelse af det, der ikke skyldes Fejl fra deres Side.

København. Hos *A/S Burmeister & Wains Jernstøberi* har der været ført lokale Forhandlinger om Genindførelse af Bonusordning. Dette resulterede i, at man fra Aktieselskabets Side tilbød at gaa over til at arbejde i Akkord. Formerne mente imidlertid, at dette paa en saa stor Virksomhed var forbundet med saa mange Vanskeligheder, at man ikke kunde tage mod Tilbudet, og havde saa stillet et samlet Lønkrav paa 10 Øre pr. Mand pr. Time.

Mæglingsmøde afholdtes den 9. November. Aktieselskabets Repræsentanter erklærede her, at man hverken kunde gaa med til Genindførelse af Bonus eller Kravet om samlet Timelønsforhøjelse, men tilbød at give Akkord i størst mulig Udstrækning for Arbejde, der kunde egne sig for saadan.

Enighed opnaaedes ikke. Sagen bliver at behandle ved Timandsmøde.

Næstved. Paa *De forenede Jernstøberier* har Priskuranten været opsagt, og der er krævet Forhøjelser til saavel Haand- som Maskinformerne.

Efter resultatløst Mæglings- og Timandsmøde er man nu ved lokal Forhandling enedes om en Del Forhøjelser ved Maskinerne og en Del Forhøjelser paa løst Arbejde. Dermed er saa en ny Priskurant underskrevet, idet man er enedes om at forhandle om nye Priser paa løst Arbejde, efterhaanden som det fremkommer.

Paa samme Virksomhed har man villet ansætte en Arbejdsdreng ved en Formemaskine. Efter Protest fra Forbundet har man indtil videre undladt dette, og Sagen har været behandlet paa Mæglings- og Timandsmøde. Forbundet har her gjort gældende, at Overenskomsten maatte forstaas saaledes, at Arbejdet ved Formemaskiner kun maatte udføres af voksen Arbejdskraft, medens man fra Aktieselskabets Side i Henhold til Septemberforligets § 4 mente sig berettiget til at anvende den Arbejdskraft, de ansaa for passende.

Der var saaledes ingen Mulighed for at blive enige, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Odense. Foranlediget ved, at Fabrikant *Birn* paa sit Metalstøberi havde sat en Arbejdsmand til at udføre et Arbejde, som Formerne sædvanlig lavede, har der paa denne Virksomhed været en uvarslet Arbejdsnedlæggelse. Formerne nedlagde Arbejdet den 17. Oktober og paabegyndte Arbejdet igen den 19. Oktober.

Hr. Birn krævede gennem Sammenslutningen Bod og Erstatning for den ulovlige Arbejdsstandsning, og ved Mæglingsmødet den 30. Oktober enedes man om fra begge Sider at bestræbe sig for at opretholde gode Arbejdsforhold og rette sig efter Overenskomstens Bestemmelser i Tilfælde af Tvistigheder. I Betragtning af, at Arbejdsnedlæggelsen var ulovlig, indgik Arbejderne paa at betale en Bøde af Kr. 10,00 pr. Mand.

Hos *A/S H. Rasmussen & Co., A/S M. P. Allerups Eftf.* og Maskinfabrikken *„Phønix"*, har de der beskæftigede Timelønsarbejdere krævet Timelønningerne hævet med 5 Øre pr. Mand og Time.

Firmaerne vilde ikke hæve Timelønningerne for Modelformerne, men tilbød ved lokal Forhandling at yde nogle Timelønsforhøjelser til Haandformerne, hvormed Sagen er sluttet.

Randers. Som omtalt i Fagbladet for September har Formerne hos *A/S „Strømmen"* krævet Forhøjel-

ser til Akkorderne. Sagen har været behandlet ved et Mæglingsmøde og blev derfra vist tilbage til lokal Forhandling, som har resulteret i, at man er enedes om en Del Forhøjelser paa Akkorderne, og man skal yderligere forhandle om nye Akkorder, efterhaanden som Arbejdet fremkommer.

Silkeborg. Som omtalt i Fagbladet for September har Formerne paa den derværende *Maskinfabrik* krævet Forhøjelser til Akkorderne. Sagen har været behandlet ved et Mæglingsmøde, men blev vist tilbage til lokal Forhandling. Denne er resulteret i, at man er enedes om en Del Forhøjelser paa Akkorderne, og yderligere skal man forhandle om ny Akkorder, efterhaanden som Arbejdet fremkommer.

Samtidig er man enedes om, at Priskuranten skal renskrives, saaledes at den viser Nettopriser, og at fremtidige Akkordansættelser bliver Nettopriser.

Vejle. Paa den i Fagbladet for Oktober refererede Sag fra *A/S C. M. Hess* har der været afholdt Timandsmøde den 8. November. Man enedes her om, at Arbejde ved Prøveformning og Tilrettelægning af nyt Arbejde skal indskrænkes til den kortest mulige Tid, og Forhandling om Akkordpriser — for Arbejde, der egner sig dertil — optages, saa snart dette er muligt.

Med Hensyn til Betalingen til en Former efterbetaler Firmaet 10 Øre pr. Time for de Timer, han har været beskæftiget med Prøveformning af Cisterner.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Aabenraa Afdeling og Installatør *Johs. Sørensen*, Aabenraa, er der indgaaet Overenskomst om Betaling for Rørarbejde efter den gældende Rørprisliste.

Den 1. Oktober er der mellem Hobro Afdeling og *Hobro Kommunes tekniske Udvalg* indgaaet Overenskomst vedrørende Overarbejde, Vagttjeneste og Sommerferie for Elektricitetsværkets faste Personale.

Odense Afdeling har sluttet Overenskomst med følgende Firmaer:

H. Skovs Autoreparationsværksted,
Carl Kruses Autoreparationsværksted samt
A/S Dansk Møbel- og Finérfabrik.

De nævnte Firmaer er indgaaet paa kun at beskæftige organiserede Arbejdere. Ferie ydes efter Jernindustriens Overenskomst, og endvidere gælder Fælles Værkstedsregler og Regler for Behandling af faglig Strid.

Mellem Randers Afdeling og *Radiatorfabrikken „Danar"*, Randers, er indgaaet Overenskomst om Løn og Arbejdsforhold. Antagelseslønnen for Arbejdere, der er beskæftiget ved Akkordarbejde, er 110 Øre. Arbejdere, der ikke arbejder i Akkord, har en Timeløn af 120 Øre. Overarbejde betales i Overensstemmelse med Fælles Værkstedsregler, og der gives Sommerferie efter den med Sammenslutningen gældende Ordning. Overenskomsten kan opsiges til 1. Maj 1935.

Den 2. Oktober er der mellem Københavns Afd. 2 og Smedemester *S. A. Jeberg*, Valdemarsgade 16, indgaaet en Overenskomst, der fastsætter Antagelseslønnen til 125 Øre, Udearbejde betales med et Tillæg af 10 Øre pr. Time, og Overarbejdet betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler, ligesom der ydes Ferie efter samme Regler som med Sammenslutningen gældende. Overenskomsten kan opsiges til 1. Maj 1936.

Endelig har Københavns Afdeling 14 aftalt Overenskomst med *Frederiksberg Autohjælp* ved *Chr. Jensen*, indeholdende Bestemmelse om en Antagelsesløn paa 165 Øre, stigende efter en Maaneds Forløb til 180 Øre. Iøvrigt gælder Sammenslutningens Overenskomst og Fælles Værkstedsregler.

Mæglingsmøder. Ved et Mæglingsmøde paa *Aarhus Oliefabrik* den 12. Oktober enedes man om et Løntillæg til samtlige Maskinarbejdere, 70 Mand.

Hos *A/S L. Lange & Co.* i Svendborg mægledes den 25. Oktober paa Klage over, at den ledende Ingeniør disponerede saaledes, at det var Rørlæggerne umuligt at faa Arbejdet fra Haanden. Endvidere var der krævet Lønforhøjelse samt stillet Krav om, at Ugelønnen om Fredagen bringes ud paa Arbejdspladsen.

Man var enige om, at Materialer og Værktøj skal være paa Arbejdsstedet i Overensstemmelse med Prislistens Forudsætninger. Alle Lønninger under 120 Øre forhøjedes med 2 Øre, og en med Firmaet gældende Sær-Overenskomst fik følgende Tilføjelse:

„Den gældende Ordning, hvorefter der gives Montørerne 20 pCt. Tillæg for Arbejder, der ikke kan udføres i Akkord, udvides til at omfatte alle produktive Arbejder ved Centralvarmeanlæg, dog undtagen Arbejder til Lager og Rørarbejder m. v. paa selve Fabrikken".

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 16. Oktober behandledes nedennævnte Spørgsmaal:

1) Strid hos *A/S Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri* om Udearbejdspenge og Vejpenge for nogle Arbejder paa Limfjordsbroen. Enighed opnaaedes ikke.

2) Lønkrav overfor *A/S Grenaa Dampvæveri.* — Der opnaaedes et mindre Tillæg.

Atter den 19. Oktober afholdtes Timandsmøde, og her behandledes følgende Sager:

1) Lønkrav overfor *A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker*, Middelfart. Firmaet indgik paa at give et Løntillæg til de lavestlønnede.

2) Klage over, at *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen*, økonomisk forfølger Tillidsmand Osbech. Enighed opnaaedes ikke.

Endelig er der den 24. Oktober afholdt Timandsmøde til Behandling af en Strid paa *Nakskov Skibsværft* om Antagelseslønnen for Maskinarbejdere om Bord og i Værkstedet samt Klejnsmede. Værftet indgik paa at give et Tillæg til Timelønningerne at fordele efter Værftets Skøn til de med en ansat Timeløn af 76 Øre antagne Arbejdere.

Faglig Voldgift. Professor *Poul Andersen* har den 12. Oktober afsagt Kendelse i to Voldgiftssager vedrørende Skifteholdsarbejde. Den ene angik *Odense Staalskibsværft*, hvor der var opstaaet Strid om, hvad der skulde betales for Skifteholdsarbejde, udført paa Kristi Himmelfartsdag, idet vi krævede saavel Søn- og Helligdagstillæg som Skifteholdstillæg. Kendelsen gaar ud paa, at der kun skal betales Søn- og Helligdagstillæg.

Den anden Sag angik Firmaet *Monberg & Thorsen*, Odense, som havde etableret Skiftehold ved Arbejde paa „Odinstaarnet", saaledes at første Hold begyndte Kl. 4 Morgen (senere Kl. 5). Firmaet betalte almindeligt Skifteholdstillæg, men Arbejderne krævede i Tiden Kl. 4—6 yderligere et Tillæg af 100 pCt. Kendelsen gaar ud paa, at der for disse Timer betales 100 pCt. Tillæg, men ikke Skifteholdstillæg.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
12013	Andersen, Henry Anders A.	København	21. 3.79	Kbhvn. Afd.	15.12.05	Kbhvn. Afd. 17	22. 9.28
5226	Borowicz, Hermann A. F..	Berlin	7.11.98	„ „	16. 6.34	„ „ 13	16. 6.34
22569	Christensen, Johan Olaus...	Kolding	1. 2.01	Kolding	1. 5 20	Kolding	20. 5.34
51617	— Laurits Peter..	Mammen	30.12.04	Kbhvn. Afd.	28. 9.31	Kbhvn. Afd. 15	30. 6.34
32662	Clausen, Valdemar.....	Skartved	17. 7.11	Kolding	5. 4.30	Kolding	16.12.33
17065	Eriksen, Holger Monberg	Rødby	17. 3.04	Hjørring	11. 2.30	Hjørring	30 12.33
8729	Friis, Olaf P. Jessen.	Jellinge	18.10.11	Kbhvn. Afd.	6. 7.34	Kbhvn. Afd. 14	14. 7.34
13286	Hansen, Hans Chr. Foss	Kustrup	6. 8.08	Middelfart	30. 6.34	Middelfart	18. 8.34
55048	— Hans Rudolf...	Svendborg	14.12.11	Svendborg	1. 6.32	Svendborg	13. 4.34
52067	— Holger E. Edvard	København	13. 5 12	Kbhvn. Afd.	15. 4.32	Kbhvn. Afd. 2	14. 7.34
997	— Ib Mossin.....	—	3. 5.13	„ „	15. 9 33	„ „ 17	21. 7.34
1151	— Viggo	Brøndbyøster	1. 8.14	„ „	17.10.33	„ „ 2	21. 7.34
27302	Hermann, Svend Aage Chr.	Vejle	14. 6.98	Urmagerforb.	21. 4.17	Kolding	18 11.33
32571	Jensen, Frode	Stenum	28.11.09	Brønderslev	13. 9.30	Brønderslev	16. 6.34
25423	— Hans Erik.....	København	17. 1.98	Kbhvn. Afd.1	5. 5.17	Kbhvn. Afd. 11	30. 6.34
24549	— Poul Henry.. .	—	12. 7.08	„ „	11. 5 28	„ „ 13	14. 7.34
52624	Jørgensen, Aksel Sjørup ..	Gentofte	17. 2.12	„ „	4 11.32	„ „ 12	14. 7.34
34088	Johansen, Harry	Herning	15. 9.04	Herning	7.11.22	Herning	14. 4.34
14994	Jæpelt, Arne Rosenny .	København	21. 4.08	Kbhvn. Afd.	2. 5.27	Kbhvn. Afd. 2	21. 7.34
21416	Knudsen, Peter Julius ...	—	8. 2.71	Korsør	16.12.22	Korsør	28. 4 34
36181	Larsen, Ejler Christian.	Taastrup	22. 4.03	Kbhvn. Afd.	5. 4.23	Kbhvn. Afd. 15	3. 6.33
26834	— Poul Christian.	Lou	13. 5.12	Næstved	8. 9.33	„ „ 15	30. 6.34
32654	Mathiesen, Ejnar.....	Kolding	18. 6.11	Kolding	1. 3.30	Kolding	3. 2.34
16092	— Lauritz Chr....	St. Aistrup	5. 6.79	Kbhvn. Afd.	17. 6.27	Kbhvn. Afd. 12	21. 7.34
35063	Mikkelsen, Jens Jørgen ...	Hylke Sogn	22. 3.00	Horsens	25.11.22	Herning	30. 6.34
54230	Nielsen, Anders Nyrup .	Nyborg	13. 5.05	Nyborg	5. 8.31	Nyborg	24. 2.34
51446	— Ole	Herslev	9. 4 08	Kbhvn. Afd.	7. 7.30	Kolding	21. 4.34
1579	Olsen, Axel Verner...	København	16. 6.89	„ „	14. 4.23	Kbhvn. Afd. 14	7. 7.34
24686	— Poul Christian.	Korsør	8. 7.09	Korsør	27. 5.29	Korsør	30. 6.34
53169	Petersen, Povl Adler	Aarhus	19. 9.11	Aarhus	10.12.31	Anvisningskt.	26. 5 34
14295	Poulsen, Victor Eman.. .	Uglev	18.10.93	Kolding	5.11.27	Kolding	6. 1.34
15098	Rasmussen, Georg Carl ...	København	1. 1 07	Kbhvn. Afd.	6. 5 27	Kbhvn. Afd. 6	30. 6 34
54223	— Henry Asger ..	Skellerup	11. 4.09	Nyborg	3. 5.31	Nyborg	24. 2.34
6241	Røndbjerg, Erhardt Nimann	Tved	8. 1 07	Kolding	19.10.25	Kolding	21. 4.34
31750	Sørensen, Aage	Hals	1. 4.12	Kbhvn. Afd.	10. 6 34	Kbhvn. Afd. 11	30. 6.34
8482	Schmidt, Chr. Herman ..	København	24. 5.05	„ „	22. 6.34	„ „ 5	14 7.34
536	Sparrebro, Thorkild Anton	Frederiksberg	25. 7.10	„ „	7. 8.33	„ „ 17	14. 7.34
51642	Thaarup, E. A. Herzetter	Hals	16. 5.09	„ „	1.10.31	„ „ 15	3. 2.34
52580	Thomsen, Knud H. Erhard	København	24. 9.12	„ „	19.10.32	„ „ 3	7. 7 34

Teknologisk Institut.

Kursus for Centralvarmemontører.

Da der fra forskellige Sider er rettet Henvendelse til Instituttet om Oprettelse af et særligt Kursus for *Centralvarmemontører*, har man besluttet at søge et saadant Kursus afholdt i Tiden 3.—15. December.

Undervisningen er anlagt dels paa at give Deltagerne en Række praktiske Anvisninger vedrørende Montering af Centralvarmeanlæg og dels paa at opøve visse praktiske Færdigheder, bl. a. i Rørbukning og Rørsvejsning, hvortil slutter sig Øvelser i Prøvefyring og Indregulering af Anlæggene.

Betingelsen for Deltagelse i dette Kursus, der væsentlig er forbeholdt Centralvarmemontører fra Provinsen, er, at den paagældende er Svend indenfor et af Metalarbejderfagene, og det forudsættes, at han har en fleraarig Praksis som Rørlægger, Varmesmed eller lign.

Undervisningen omfatter følgende Fag: Faglære, Rørbukning, Rørsvejsning, Kedellære, Prøvefyring og Besøg paa udførte Varmeanlæg.

Til Brug for Undervisningen ved dette Kursus disponerer Instituttet over en righoldig Samling af Vægtavler, Armaturer og diverse Materialer, samt et fuldstændigt Undervisnings-Kedelanlæg, bestaaende af 12 forskellige Kedeltyper.

Betalingen for et Kursus er Kr. 50,00. Deltagerne maa medbringe Arbejdstøj.

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Instituttet udgivne „Pasning af Centralvarmeanlæg", Elevpris Kr. 3,00.

Da man forventer stor Tilslutning til dette Kursus, bedes Deltagelse anmeldt i god Tid til Skoleafdelingens Kontor.

Foredrag over industrielle Emner.

Den af Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner fortsættes i December Maaned med følgende Emner:

Dato	Række	Emne	Sted
6/12	B	Borelærer, deres Konstruktion og Fremstilling.	Teknologisk Samling, Sølvgade 83.
13/12	A	Kugle- og Rullelejer (Film).	

Til Forelæsningsrække B forudsættes Kendskab til de grundlæggende Værktøjsmaskiner og Arbejdsmetoder i Jern- og Metalindustrien.

Adgangen er gratis.

Maskinisteksaminerne, Maskin- og Motorpasserprøven.

Til ovennævnte Eksaminer begynder 1. Januar nye Kursus paa „Kjøbenhavns Maskinistskole". Nærmere Oplysninger ved Henvendelse paa Skolens Kontor, Nørrebrogade 13.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 23284	Andersson,	Carl Robert	(Kbhvn. Afd.)
- 8946	Borch,	Georges Ferdinand	(—)
- 7907	Hansen,	Hakon Werner	(—)
- 27178	Larsen,	Ernst Fritz Røhl	(—)
- 9294	Lüth,	Johannes Carl	(—)
- 25623	Nielsen,	Henning Vilhelm	(—)
- 53974	—	Aksel G. V.	(Vordingborg Afd.)
- 37519	Andersen,	Poul Anfred	(Anvisningskt.)

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 5385	Bloch,	Fritz Emil.
- 1407	Hansen,	Peter Arnold Severin.
- 19588	Juul,	Chr. Rasmussen.
- 2065	Løvgreen,	Gunnar Lorentzen.
- 12532	Raun,	Urban Rolf Ville.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 934	Petersen,	Axel Alexander	11. 7.03

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 55484	Andersen,	Børge E. Nyholm	9. 6.34
- 30057	—	Svend Aage G.....	16. 4.21
- 847	Abildskov,	Egon William	14. 4.34
- 16394	Andresen,	Ejvin Henriksen	27 12 30
- 1387	Berthelsen,	Johan Gustav.....	20. 1.34
- 29815	Bertramsen,	William G. Harry....	23. 4.32
- 5385	Bloch,	Fritz Emil.....	19. 5.34
- 50426	Christensen,	Harald Hjorth.....	7. 4.34
- 7303	—	Holger	14. 4.34
- 15005	Eliassen,	Poul Niels Victor	30. 9.33
- 28901	Fischer,	Aage.....	31. 3.34
- 22318	Frandsen,	Thorvald Jensenius..	14. 1.28
- 550	Gertsen,	Gert Lauritz.....	21. 4.34
- 5375	Hansen,	Christian Carl	17. 3 34
- 26169	—	John Harald Fr. Angar	12.10 29
- 4539	—	Niels Julius Einer ...	30. 3.29
- 28604	—	Ove.....	23. 7.27
- 1407	—	Peter Arnold Severin	30. 6 34
- 23184	—	Svend Aage.....	29.11.30
- 50488	Jensen,	Aksel Einer	31. 3 34
- 5598	—	Carl Jensenius.....	30. 6.34
- 52414	—	Johannes Peter Emil.	31. 3.34
- 52406	—	Johannes Vilhelm	21. 4.34
- 53542	—	Sander Kreiberg.....	4. 6.32
- 50635	—	Svend Bjørn.....	30. 1.32
- 51979	Jørgensen,	Sigurd Poul Olaf	24. 2.34
- 19588	Juul,	Chr. Rasmussen	30. 6.34
- 6589	Kloch,	Svend Gunnar.....	27. 1.34
- 28500	Kunst,	Henrik Christian F. M.	9. 1.32
- 28783	Larsen,	Carl Theodor.....	23. 4 21
- 3623	—	Niels Valdemar.....	30. 9.33
- 52974	—	Tage Carlo Johannes	2 6.34
- 8070	Lindbøll,	Keld Egon Søndergaard	12. 5.34
- 15735	Lorentzen,	Olaf	29. 3.30
- 2065	Løvgreen,	Gunnar Lorentzen ...	12. 5 34
- 52232	Mørk,	Johannes Peter L....	2. 6 34
- 35664	Nielsen,	Jens Chr.....	25. 7.31
- 31002	—	Orla Emil Hvid.....	10. 3.34
- 23600	Neumann,	Poul B.....	15.12.28
- 534	Olsen,	Carlo	12. 5 34
- 5600	—	Lauritz Henry	17. 2.34
- 534	Petersen,	Egil Gunnar Valdemar	18. 7.25
- 12958	—	Peter Chr. Oluf Harry	23. 6 34
- 12532	Raun,	Urban Rolf Ville	9. 6 34
- 51644	Runge,	Valdemar Johan Oscar	21. 4.34
- 1903	Sørensen,	Hans Eigil.....	18. 6.32
- 5654	—	Johannes Peter.....	10. 3.34
- 55531	—	Svend Tage Hørup ..	19. 8.33
- 9649	Thomsen,	Martin Thomas.....	3. 5 30
- 38131	Vang,	Ole	5. 7.30

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 2 DECEMBER 1934 21. Aarg.

Julestemning og Lockouttrusel.

„Naar det kommer, saa kommer det paa engang, sagde Skrædderen, han fik et Par Hoser at slikke Juleaften, da han intet Arbejde havde det hele Aar tilforn." Vi mindes Skrædderens Ord, nu da Julen staar for Døren, men samtidig et omfattende Lockoutvarsel hænger truende over Hovedet. Skrædderen fik dog lidt at bestille paa selve den højhellige Aften. Jernindustriens Arbejdsgivere vil fritage 30.000 Mand for at bestille noget, en underlig Kontrast til den Stemning, som paa saa mange Maader søges vakt i Forbindelse med Julen, og en besynderlig Fremgangsmaade paa en Tid, hvor Beskæftigelsesspørgsmaalet er det alt overskyggende.

Den uindviede kan kun spørge: Hvad har da de mange Arbejdere bedrevet, siden Arbejdsgiverne vil udelukke dem fra Arbejdspladserne? Og Svaret maa blive: Intet som helst. De har ovenikøbet for at udnytte de Beskæftigelsesmuligheder, der er, forlænget deres Overenskomster ud over den oprindelig fastsatte Termin. Nu har vi gaaet og bildt os ind, at det at skabe Mulighed for Beskæftigelse var en god Gerning, og at Arbejdsgiverne ogsaa maatte være interesseret i at faa udnyttet deres Virksomheder og Anlæg i størst mulig Udstrækning, og saa opdager man pludselig, at dette ingenlunde er Tilfældet. Man truer uden videre med Standsning af Jern- og Metalindustrien paa et Tidspunkt, hvor den er kommet op paa en relativ god Beskæftigelse, hvor Skibsbyggerierne blandt andet har faaet en Del Skibe at bygge, og hvor det trods alle Afspærringsbestræbelser dog har været muligt at eksportere.

Ja, men der maa da være en Aarsag, man standser da ikke Arbejdet blot i Kraft af et Lune, Handlingen maa dog have sin Begrundelse, og det har den virkelig ogsaa, thi der er 60 Sølvsmede i en Virksomhed, der ikke kan blive enige med deres Arbejdsgiver om Akkordpriserne, som Arbejdsgiveren vil have reduceret, og paa dette Grundlag skal 30.000 sagesløse Arbejdere sættes paa Gaden. Arbejdsgiverens Ret hertil kan ikke bestrides. Den Strejke, som Sølvsmedene i første Omgang iværksatte, var lovlig, og naar en Konflikt er lovlig, er Sympatiaktion ogsaa lovlig. Forligsmanden fik Arbejdet genoptaget, men ydede iøvrigt intet som helst Bidrag til Løsning af Uoverensstemmelserne, og da Forhandlingerne paany bristede, og Sølvsmedene igen ønskede at standse Arbejdet, maatte Den faste Voldgiftsret give dem Medhold heri, saa med Hensyn til det retslige er Tingene i Orden. Men i Forbindelse med Ret nævner man jo ofte Ordet Billighed, og er end saaledes Arbejdsgiverne paa den rigtige Side med Hensyn til Retten, tør vi dog nok hævde, at de med Hensyn til Billigheden er ude paa gyngende Grund. Dertil er Misforholdet mellem Aarsag og Virkning for stort.

Man kan vel regne med, at mellem 50—60 pCt. af Arbejdet i Jernindustrien udføres i Akkord, i Almindelighed hvilende paa Værkstedsprislisterne, der uafhængig af Overenskomsterne kan opsiges fra begge Sider med Adgang til, hvis Arbejderne bliver sat paa Time-

løn, at standse Arbejdet, naar det ikke lokalt eller ved organisationsmæssig Behandling af Uoverensstemmelserne lykkes at faa fastsat nye Priser. Men skal vi nu ind paa, hvis der i en enkelt Virksomhed opstaar Konflikt paa Spørgsmaalet om Revision af en Priskurant, at dette uvægerligt skal føre til omfattende Lockouter, saa kan det jo godt være, at Virkningerne til sidst bliver mest generende for Arbejdsgiverne selv. Derfor havde det sikkert været bedst, om man havde undgaaet dette drastiske Skridt, som let kan blive kostbart for begge Parter.

Og hvad vil Arbejdsgiverne nu opnaa hermed? Guld- og Sølvsmedeforbundet staar ikke i Centralorganisationen af Metalarbejdere, der kan altsaa ikke herfra øves nogen Indflydelse paa Spørgsmaalet, lige saa lidt kan De samvirkende Fagforbund blande sig ind i, hvad Arbejderne i Georg Jensens Sølvsmedie skal have for at lave Sølvskeer. Som Pressionsmiddel overfor Kartellet eller overfor Landsorganisationen er Lockouten altsaa uden Betydning. Er det Forligsmanden, man vil engagere? Formodentlig. Forligsinstitutionen kan vel ikke uden at gøre nye Forsøg paa at mægle lade en saa omfattende Arbejdsstandsning løbe af Stabelen. Vi kan i saa Fald selvfølgelig kun ønske, at Forligsmanden maa have Held med sig, og at Resultatet maa blive bedre end sidst, da hans Mæglingsforslag ikke indeholdt noget som helst Bidrag til at bringe Konflikten ud af Verden. Men ogsaa dette at engagere Forligsmanden Gang paa Gang og paa et saa lille Spørgsmaal som Akkordpriserne i en enkelt Virksomhed, har Konsekvenser. Vi har ofte advaret imod denne „Spillen paa Forligsmanden". Ved Siden af, at det er en Erkendelse af Organisationernes manglende Evne til at tale sig til Rette, er det en Styrkelse af de Bestræbelser, der gøres for at overlade en tredie Part, d. v. s. Samfundet, Staten, at ordne Arbejdsforholdene. Forligsmanden er i Aarene efter Krigen blevet til noget mere end den Nødhjælp, som var tænkt, da Forligsmandsloven i 1910 blev gennemført. Forligsmanden er blevet en højeste Forhandlingsinstans, er indgaaet i Parternes Bevidsthed paa en saadan Maade, at der under Forhandlingerne regnes med ham og saaledes, at man ikke tager det saa nøje, om det ikke lykkes at komme til Enighed. „Vi har dog Forligsmanden tilbage." Nu skal det indrømmes, at et Mæglingsforslag som det, der blev fremsat i Sølvsmedekonflikten, ikke just styrker Forligsinstitutionen, men det maa jo ogsaa nærmest betragtes som en Undtagelse. Forligsmanden har ikke mindst i de senere Aar haft Held til at løse store omfattende Konfliktsituationer, og selvfølgelig giver det Institutionen Autoritet og Styrke og den Opfattelse, at det er Organisationerne, der ikke forstaar deres Ting, fæstner sig.

Nu gaar det jo ikke altid saa slemt, som Præsten prædiker, og vi tager næppe Fejl, naar vi har den Opfattelse, at Arbejdsgiverne selv er overordentlig kede af Situationen. Det gør jo heller ikke Sagen bedre for dem, at det drejer sig om en Virksomhed, der først fornylig er kommet ind i Arbejdsgiverforeningen, og som forinden ikke alene havde tilsidesat den Solidaritet, som ogsaa Arbejdsgiverforeningen er bygget paa, men endog direkte modarbejdet Arbejdsgiverforeningens organisationsmæssige Interesser. Hvad mener man i saa Henseende om en Virksomhed, der er indgaaet paa at yde Tilskud til Arbejdernes Strejkefond, naar de er i Konflikt med de organiserede Arbejdsgivere. Der er jo som bekendt mere Glæde i Himmelen over en Synder, der omvender sig, end over 99, der ikke har Omvendelse Behov, men det er jo alligevel muligt, at der er mere end een Arbejdsgiver, der faar et Skaar i Julestemningen ved Tanken om, at han skal standse sin Virksomhed paa et saadant Grundlag.

Det er saaledes med noget blandede Følelser og i Uro for Fremtiden, at vi nu nærmer os Afslutningen af et Aar, der dog har budt paa en ikke uvæsentlig Bedring i Metalarbejdernes Beskæftigelsesforhold. Ifølge den sidste officielle Statistik var der 7. December 8.198 Arbejdsløse indenfor Kartellet. Det tilsvarende Tal i Fjor var 11.025. Ledigheden fordeler sig saaledes over de forskellige Fag:

	1933	1934
Metaltrykkere	36	16
Jern- og Metalslibere	19	17
Smede og Maskinarbejdere	10292	7708
Formere	678	457
	11025	8198

Men der er altsaa stadig et meget stort Antal, der er uden Beskæftigelse, og Mulighederne for at faa flere i Arbejde, forbedres jo ikke ved Strejke- og Lockout-Trusler, tværtimod. Erfaringsmæssigt ved vi, at alene Varslingen af Konflikten øver en meget uheldig Virkning med Hensyn til at faa Ordre ind, og ikke mindst Skibsbyggerierne kan tale med herom. Rederne lader ikke deres Skibe komme til Værft, naar de ikke har Garanti for at kunne faa dem rettidigt.

En Sammenligning her mellem Arbejdernes Indsats og Bestræbelser for at udnytte Beskæftigelses-

mulighederne og Arbejdsgivernes Tilsidesættelse af Hensynet til det danske Erhvervsliv er slet ikke uden Interesse. Een Indrømmelse skal vi dog gøre, nemlig at Lockoutvarslet er i Overensstemmelse med Jernindustriens Traditioner. Her har Arbejdsgiverforeningen jo aldrig gaaet forgæves, naar den ønskede at iværksætte Sympatiaktion, og Metalarbejderne har igennem mange Aar maattet være forberedt paa at skulle være Kanonføde. Men det maa jo blive Pokkers besværligt for de kapitalistiske Blade, der paa sædvanlig Maade er ved at arbejde Julestemningen op paa Grundlag af rystende Skildringer af den Fattigdom og Elendighed, som efter deres Indstilling vistnok kun findes i Julemaaneden, og saa den Kendsgerning, at 30.000 sagesløse Arbejdere trues med at miste deres Arbejde. Vi vil oprigtigt haabe, at den komplet meningsløse Konflikt ikke bliver til Virkelighed. Det er i dette Haab, at **vi ønsker vore Læsere en god Jul, og føjer dertil Ønsket om, at det nye Aar, der staar for Døren, maa byde paa stigende Beskæftigelse til de ledige Hænder.**

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Af den paa Arbejdsdirektørens Møde med Arbejdsløshedskassernes Repræsentanter den 24. November afgivne foreløbige Beretning for Aaret 1933—34 skal vi nedenstaaende give et Uddrag. Mødet overværedes af den svenske Bureauchef Hagman, der skal være Statens Tilsynsførende med den i Sommer vedtagne svenske Arbejdsløshedsforsikringslov, som træder i Kraft den 1. Januar 1935. Hagman, der for en Aarrække siden var Formand for det svenske Malerforbund, var ledsaget af Bureausekretær Bexelius, og begge benyttede Lejligheden til at bese Arbejdsmaaden i nogle danske Arbejdsløshedskasser, deriblandt ogsaa Metalarbejdernes. Som sidste Punkt paa Aarsmødet gav den danske Arbejdsdirektør en Fremstilling af den svenske Arbejdsløshedsforsikringslov sammenlignet med den danske, og selv om denne i betydelig Grad har dannet Forbillede ved den svenske Lovgivning, afviger den baade forsikringsmæssigt og administrativt i ikke ringe Grad fra vor Lov.

Af Arbejdsdirektørens Beretning fremsætter vi følgende:

Antallet af Arbejdsløshedskasser, som den 31./3.1933 var 70, er pr. 31. Marts 1934: 71, idet en Kasse, nemlig Skorstensfejersvendenes Arbejdsløshedskasse, har opnaaet Anerkendelse fra 1. Oktober 1933.

Medlemstallet var pr. 31. Marts 1934: 375.355. Heraf var 319.367 eller 85,1 pCt. Mænd og 55.988 eller 14,9 pCt. Kvinder, hvilke var omtrent de samme Fordelingstal, som er konstateret i en længere Aarrække.

Da Medlemstallet pr. 31. Marts 1933 var 342.187, har Stigningen i 1933—34 været paa 33.168 Medlemmer eller 9,7 pCt.

Der har i Dagspressen været rejst det Spørgsmaal, om den store Arbejdsløshed, der er kommet til Udtryk i de officielle Tal paa arbejdssøgende i de senere Aar, eventuelt kan skyldes det Forhold, at Arbejdsløshedskassernes Medlemstal i Løbet af de sidste 3—4 Aar er vokset ganske ekstraordinært meget, saaledes at de store Tal paa arbejdsledige er „kunstige", derved at ledige Arbejdere, der tidligere ikke talte med i Statistiken, nu tæller med, fordi de er blevet Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne.

Saafremt dette var Tilfældet, vilde Ledighedstallene ikke give noget Billede af Beskæftigelsesforholdene, men vilde kun være af ren statistisk Interesse. Tilgangen til Kasserne i de senere Aar kan sikkert forklares ved Organisationsbestræbelsernes Indflydelse i naturlig Forbindelse med Befolkningstilvæksten og herunder navnlig Tilvæksten i de Aldersklasser (c. 18 Aar), hvor Muligheden for at blive Medlem af en Arbejdsløshedskasse er til Stede.

Ifølge Oplysningerne fra Folketællingerne viser det sig, at netop de produktive Aldersklasser (Alderen 20—65 Aar) for Tiden er i rask Vækst, som Følge af de stedfindende Forskydninger i de Faktorer, der bestemmer Befolkningens Sammensætning efter Alder (Fødselshyppighed, Dødsfald, Vandringer).

Ikke blot set i Forhold til den samlede Befolkningsmængde, men ogsaa absolut set, er Antallet i den produktive Del af Befolkningen stadig stigende.

Det er saaledes t. Eks. oplyst, at medens Gruppen: Mænd 20—65 i Aarene fra 1926 til 1930 voksede fra 906.600 til 946.700 eller med ialt 40.100 Personer, har Tilvæksten for denne Gruppe i Aarene fra 1930 til 1934 udgjort ca. 53.000 Personer.

Fremgangen i Arbejdsløshedskassernes Medlemsbestand kan derfor naturligt forklares ud fra begge de nævnte Forhold: Organiseringsbestræbelsernes Held og Befolkningstilvæksten i de produktive, mandlige Aldersklasser, og det vil alene af disse Grunde vanskeligt kunne gøres gældende, at Arbejdsløshedskassernes Vækst i særlig Grad skulde bero paa det Forhold, at Tilgangen især er blevet rekrutteret af mindre arbejdsduelige — eller mindre arbejdsvillige — Personer, der i særlig Grad var udsat for Arbejdsløshed, og som derfor i højere Grad end Kassernes ældre Medlemmer skulde bidrage til at sætte Tallene paa arbejdsledige i Vejret.

Imod denne sidste Antagelse taler ogsaa de af Det statistiske Departement under den iværksatte Arbejdsløshedsstatistik allerede fremskaffede foreløbige Oplysninger. Ifølge de af Socialministeren i Folketinget den 23./10. 1934 refererede Oplysninger om det foreløbige Resultat af Departementets Opgørelse har det

netop vist sig, at nyindmeldte Medlemmer i Arbejdsløshedskasserne har en forholdsvis ringere Arbejdsløshed end de ældre Medlemmer, hvad man iøvrigt ogsaa paa Forhaand maatte være tilbøjelig til at mene, da det jo netop som Betingelse for Optagelse i Kasserne kræves, at paagældende har Arbejde ved Optagelsen, eller i hvert Fald er i Stand til at skaffe sig Arbejde af passende Varighed umiddelbart efter Optagelsen.

Af de foreliggende Oplysninger fremgaar da ogsaa, at Arbejdsløsheden blandt Medlemmer med under 1 Aars Medlemsskab kun har været ca. 8 pCt.; blandt Medlemmer med 1—2 Aars Medlemsskab 11 pCt., medens den for Medlemmer med over 2 Aars Medlemsskab har været forholdsvis dobbelt saa stor som blandt Medlemmer i første Medlemsaar, nemlig: 16,8.

Kassernes samlede Driftsregnskaber viser:

Ialt Indtægter:

Hovedforsikringen	59.306.823,46
Fortsættelseskasserne	22.113.327,65
	81.420.151,11

Ialt Udgifter:

Hovedforsikringen	39.031.834,27
Fortsættelseskasserne	13.315.502,43
	52.347.336,70

Merindtægten set i Forhold til Aaret forud forklares dels ved det forøgede Statstilskud, der indførtes ved den ordinære Arbejdsløshedslov af 23. Juni 1932, og som første Gang kom Kasserne tilgode i November 1933, dels ved, at der i Forbindelse med Fortsættelseskassernes Start af Arbejdsløshedsfonden er udbetalt disse et samlet Etableringstilskud paa ca. 7 Mill. Kr., som altsaa ikke er nogen Driftsindtægt.

Forsikringens Udgifter har holdt sig uforandret som sidste Regnskabsaar: nemlig ialt godt 52 Mill. Kr.

Udgifterne i den ordinære Forsikring ligger ca. 11 Mill. Kr. lavere end Aaret forud, medens Fortsættelseskassernes Udgifter er steget tilsvarende. Sidstnævnte Forhold skyldes, at samtlige Kasser nu har Fortsættelseskasser imod kun 6 Kasser tidligere.

Nydende Medlemmers Bidrag er gaaet frem med ca. 2,7 Mill. Kr., hvoraf ca. 800.000 Kr. er ekstraordinært Kontingent i Henhold til Lov Nr. 136 af 30./4. 1933.

Af det øvrige Ekstrakontingent, der i 1933—34 er gaaet ned med ca. 1,2 Mill. Kr., er ligesom i 1932—33 langt den største Part betalt til Arbejdsmændenes og Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasser.

Af de øvrige Indtægter skal nævnes et Fald paa ca. 196.000 Kr. paa Rentekontoen, der i 1933—34 er faldet til ca. 730.000 Kr. Statstilskudet, der maa ses i Forhold til Kontingentet for 1932—33, har i 1933—34 som Følge af de forhøjede Tilskudssatser udgjort ca. 24,1 Mill. Kr. svarende til 87,6 pCt. af det samlede tilskudsberettigede Kontingent (incl. Fritagelse). Det i 1933—34 indgaaede Kommunetilskud, ca. 3,9 Mill. Kr., er for største Delens Vedkommende Tilskud for Kassernes Regnskabsaar 1931—32 og svarer til 20 pCt. af Kontingentet for dette Aar.

Det gennemsnitlige Kontingent til Hovedforsikringen androg pr. Medlem i 1933—34 Kr. 84 mod Kr. 83 i 1932—33.

Dagpengeunderstøttelsen pr. Medlem har for Hovedforsikringens Vedkommende i 1933—34 andraget Kr. 90 mod Kr. 127 i 1932—33. Det bemærkes, at i disse Tal er Understøttelsen i Henhold til Lov Nr. 359 af 13./12. 1933 *ikke* medregnet. Medregnes denne, d. v. s. det indtil 31./3. 1934 udbetalte Beløb Kr. 11.445.226,14, bliver Dagpengeunderstøttelsen pr. Medlem Kr. 122.

Den gennemsnitlige Dagpengesats har været Kr. 3,13 mod Kr. 3,08 forrige Aar.

Dagpengeunderstøttelsen i Fortsættelseskassen har pr. Medlem andraget Kr. 36,00 imod Kr. 54,00 Aaret forud i de 6 Kasser.

Formuen i Arbejdsløshedskasserne androg pr. 31. Marts 1934, i Hovedforsikringen Kr. 26.984.355,65 og i Fortsættelseskassen Kr. 11.996.818,03.

Ifølge Loven af 23./6. 1932 er de offentlige Tilskud til Arbejdsløshedskasserne og Fortsættelseskasserne, som foran sagt, blevet betydeligt forhøjet. Ser man bort fra, at Arbejdsløshedsfonden refunderer Halvdelen af den udbetalte Fortsættelseshjælp, og betragter man det offentlige Tilskud i Forhold til Medlemsbidragene (Frikontingenterne medregnet), har det offentliges Tilskud for 1932—33 udgjort ialt Kr. 26,1 Mill., heraf 24,1 Mill. Kr. til Hovedforsikringen og knapt 2 Mill. Kr. til Fortsættelseskasserne. Tilskudsprocenten har herefter udgjort henholdsvis 87,7 og 87,1; i Gennemsnit 87,6. For 1933—34 har det offentliges Tilskud udgjort 30,2 Mill. Kr., heraf 25,5 Mill. Kr. til Hovedforsikringen og 4,7 Mill. Kr. til Fortsættelseskasserne. Tilskudsprocenten har udgjort henholdsvis 84,4 og 83,2; i Gennemsnit 84,2. Tilskudsbeløbet er udbetalt af Staten, som dog faar Trediedelen refunderet af Kommunerne.

Til Belysning af det Omfang, i hvilket Arbejdsløshedsfondens Midler i Regnskabsaaret 1933—34 har været anvendt til Undervisning af Arbejdsløse, foreligger en summarisk Oversigt.

I nedenstaaende Tabel er Tallene for 1933—34 sammenstillet med de tilsvarende Tal for de to foregaaende Regnskabsaar:

A. Understøttelse til Deltagere i Undervisningen:

	1931—32	1932—33	1933—34
Antal Medlemmer ...	2.836	2.739	2.601
Ikke-Medlemmer ...	402	437	521
	3.238	3.176	3.122

	1931—32	1932—33	1933—34
Samlet Udgift	Kr. 645.456	Kr. 816.543	Kr. 793.385

B. Udgifter til Oprettelse af Kursus:

	1931—32	1932—33	1933—34
Samlet Udgift	Kr. 140.274	Kr. 152.956	Kr. 171.555
Fondens Andel heraf	Kr. 95.178	Kr. 100.099	Kr. 113.941

Til Belysning af dels den samlede Ledighed, dels den understøttede Ledighed i 1933—34, sammenlignet med 1932—33, anføres følgende Oversigt:

	1932—33	1933—34 A. K.	1933—34 F. K.
Antal understøttede Medlemmer	202.442	181.867	88.978
Samtlige understøttede Dage	19.897.083	10.273.878	4.106.330
Understøttede Dage pr. understøttet Medlem	98	56	46
Understøttede Dage pr. Medlem	60	29	11
Samtlige ledige Dage	33.018.444	28.405.790	
Ledige Dage pr. Medlem	99	79	

I Tallene for 1932—33 er dog medregnet Understøttelse udbetalt i Henhold til Lov Nr. 180 af 23./6. 1932. —

Antallet af vedtægtsmæssigt understøttede Dage er fra 1932—33 faldet med 25 pCt., ledige Dage med 14 pCt.

Som omtalt paa Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde i November 1933, blev der ved Lov Nr. 180 af 23. Juni 1932, i Henhold til hvilken der blev givet Arbejdsløshedskasserne Adgang til uden Vedtægtsændring at udbetale forlænget vedtægtsmæssig Hjælp til arbejdsløse, indført et nyt Refusionsprincip, idet det offentliges Tilskud i Henhold til denne Lov blev sat i direkte Forhold til Kassernes efter Loven afholdte Udgifter. Det samme Princip blev fastholdt i Lov Nr. 359 af 13. December 1933, i Henhold til hvilken Staten fuldt ud refunderer Kassernes Udgifter til Understøttelse mod senere at faa 1/3 af Udgiftsbeløbet refunderet af Landets Kommuner. Da der samtidig med den nye ordinære Forsikringslov gennemførtes Bestemmelser om delvis Refusion af Fortsættelseskassernes Udgifter, hvorved altsaa dette Refusionssystem blev gjort til en permanent Ordning, forelaa for Direktoratet Spørgsmaalet om, hvilke ekstraordinære Revisionsforanstaltninger denne nye Ordning vilde kræve.

Som det vil være Arbejdsløshedskasserne bekendt, har Direktoratet fra Efteraaret 1933 indført en Revisionsordning, efter hvilken det fremtidig formentlig bliver muligt for Direktoratet i fornøden Grad at føre Kontrol med Udgiftssiden i Kassernes Regnskaber. Revisionen, der i Form af en til Bunds gaaende Stikprøverevision finder Sted paa Basis af de enkelte Afdelingers Regnskaber, har nu første Gang været iværksat i Forhold til de af Arbejdsløshedskasserne i Fortsættelsesforsikringen afholdte Udgifter i Regnskabsaaret 1932—33 i Forbindelse med Kassernes Udgifter i Henhold til Lov Nr. 180 af 23. Juni 1932 for Tiden indtil 31. Marts 1933.

Denne Revisionsordning kan saaledes nu siges at have haft sit Prøveaar, og Direktoratet mener paa Grundlag af de i dette Aar høstede Erfaringer at turde sige, at der her er fundet en Form for Kontrol med Kassernes Udgifter, der samtidig med at den overfor det offentlige yder Sikkerhed for disses retsmæssige Afholdelse ikke skaber unødig Besvær for Arbejdsløshedskasserne eller lægger alvorlige Hindringer i Vejen for disses daglige Administration.

Direktoratet tror derfor at turde sige, at den fra visse Kassers Side rejste Kritik mod Nyordningens Etablering efter de nu indhøstede Erfaringer har vist sig at være *uberettiget.*

Arbejdsnævnet.

I Regnskabsaaret 1933—34 har det *samlede* Nævn afholdt et enkelt Møde til Behandling af Spørgsmaalet om Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse under en aaben Blokade.

Afdelingen vedrørende Arbejdsanvisningen har ikke været indkaldt til Møde, hvorimod Afdelingen vedrørende Arbejdsløshedsforsikringen har afholdt 18 Møder, hvortil kommer en Række Møder i de af Nævnet nedsatte Udvalg.

I Nævnsafdelingens Plenarmøder har været behandlet ialt 84 Sager vedrørende selve Arbejdsløshedsloven, hvoraf 68 Sager angik konkrete Tilfælde, idet 43 vedrørte Spørgsmaal om Understøttelsesret, 2 Tilladelse til Genoptagelse af et udelukket Medlem, 20 angik Medlemsret, 1 Spørgsmaal om Overflytning af et Medlem fra en Arbejdsløshedskasse til en anden og 2 Spørgsmaal om Anerkendelse af Arbejdsløshedskasser.

Blandt de af Nævnet behandlede almindelige Sager skal anføres Spørgsmaal om, hvorvidt Fiskerierhvervet skal kunne betragtes som et Fag i Arbejdsløshedslovens Forstand; Spørgsmaalet om den faglige Afgrænsning mellem Arbejdsmændenes og Landarbejdernes Arbejdsløshedskasse i Forbindelse med Spørgsmaalet om Reglerne for Overflytning af Medlemmer Kasserne imellem; Spørgsmaal om Forstaaelse af Familieforsørgerbegrebet; Spørgsmaal om selvstændige Næringsdrivendes Adgang til Arbejdsløshedsforsikringen; Spørgsmaal om Udlærlinges Adgang til Understøttelse af Fortsættelseskasserne; Afkontrollering af Medlemmer, der har Adgang til Frikontingent i Henhold til Lovens § 19, Stk. 3.

Et af Nævnet nedsat Udvalg til Behandling af Klager, der i Henhold til Lov Nr. 181 af 23. Juni 1932 og Lov Nr. 136 af 30. April 1933 skulde forelægges Nævnet til Afgørelse, har afholdt 16 Møder til Be-

handling af ialt 93 Sager, hvoraf 75 angik Spørgsmaal om Berettigelse til at oppebære midlertidig Arbejdsløshedshjælp i Tilslutning til Arbejdsvægring, 9 vedrørte Spørgsmaal om Berettigelse til at oppebære nævnte Hjælp under Hensyn til modtaget Fattighjælp, medens 9 vedrørte andre Forhold.

I Regnskabsaaret er der ikke sket nogen Ændring i Nævnsafdelingernes Sammensætning.

Den britiske Metalarbejder.

II. Rygraden i britisk Fagbevægelse.

I Betragtning af Metallernes overvældende Betydning for det britiske industrielle Opsving, er det ikke underligt, at Metalarbejderen har spillet en overvældende Rolle i den britiske Fagbevægelse.

Endnu i Dag findes der en Forening i Faget, som fører sin Historie 150 Aar tilbage. I 1784 slog en Gruppe Arbejdere sig sammen oppe i Sheffield for at forsvare og forbedre deres Kaar. De skar File til med Haanden og havde endnu saa sent som efter Verdenskrigen 4,000 Medlemmer. De har stadig en Sekretær deroppe, men Maskinerne har taget Haandens Plads, og en ny Fagforening sørger for de nye Arbejdere, omend deres sidste Sekretær bistaar den nye Forening med Raad og Daad, stolt over den Tradition, han levendegør.

Det var Metalarbejdere, som i deres Kamp for bedrede Vilkaar saa langt tilbage som 1799 skræmmede Samfundsmagten og gav Anledning til Lovgivning mod Organisationsretten. I det britiske Underhus blev en Lov bragt ind, som kun var rettet mod Metalarbejderne. Først i det britiske Overhus blev Forslaget gjort anvendeligt paa Arbejderklassen i Almindelighed. Men Illegaliteten kunde ikke dæmme op for den Opdrift, som var i Metalarbejderne. Det britiske Pladearbejderforbund regner sin Historie tilbage til 1802. Forbundet har Medlemslister fra 1823 — Aaret før Organisationslovene blev ophævet — som beviser, hvor gode Forbindelserne var mellem Foreninger spredt over hele Landet fra London i Syd til Glasgow i Nord.

I den følgende Stormtid i britisk Arbejderbevægelses Historie var der mindre at høre i Offentligheden om Metalarbejdernes faglige Virksomhed. Men i al Stilhed fortsatte de med at udbygge deres Organisationer, til det i 1851 lykkedes for Foregangsmanden Newton at faa en Sammensmeltning i Stand af forskellige Grene af Faget i Forbilledet for britisk Fagbevægelse i en Menneskealder derefter: Amalgamated Society of Engineers.

Det forberedende Arbejde havde sin Styrke i det organisatoriske. Metalarbejdernes Kræfter blev ikke sløset paa haabløse Strejker. Deres Organisationer adskilte sig fra de Fagforeninger, som blev mest paaagtet i Offentligheden, ved ikke at arbejde rent agitatorisk og opkræve Kontingent kun med Sigte paa Strejke. De 11,000 Metalarbejdere, som om Eftersommeren 1851 endelig var samlet i eet Forbund, dannede den mægtigste Sammenslutning i den britiske Fagbevægelse. De eneste Forbund, som kunde sammenlignes med dem, var Jernstøberne og Stenhuggerne, hver med 4 à 5,000 Medlemmer. Metalarbejdernes Forbund var ogsaa finansielt efter Datidens Forhold en mægtig Organisation med en ugentlig Indtægt paa 500 Pund Sterling.

Det nye Forbund prøvede ogsaa sine Kræfter. Det lader sig ikke nægte, at Forbundet led Nederlag, undertiden saa store, at Metalarbejderne maatte give Afkald paa Arbejdsgivernes Anerkendelse af Forbundet. Andre Industrigrene kom i Vejret, og de tilhørende Fagforbund — Grubearbejderne og Tekstilarbejderne — overskyggede Metalarbejderne. Men eet prægede dette første store Forbund indenfor Faget: Det voksede uden Ophold i Medlemstal og i finansiel Styrke til helt efter Verdenskrigen.

Fremgang har ogsaa sine Farer, selv om den er vel fortjent. Medlemmerne blev en Slags Overklasse indenfor Arbejderbevægelsen. De blev eksklusive. Dette blev en Kilde til Splittelse. Trangen til Organisation lod sig ikke fornægte. Naar andre Metalarbejderforeninger ikke fandt Optagelse, gik de til Dannelse af egne Forbund. Først efter Verdenskrigen blev det Alvor med at modvirke denne Tendens. Men endnu er kun Halvdelen af den tunge Metalindustris Arbejdere samlet i den store Centralorganisation, Iron and Steel Trades Confederation. Paa den internationale Metalarbejderkongres i London i August 1934 saa de udenlandske Delegerede, at de britiske Metalarbejdere var repræsenteret ved 11 forskellige Forbund. Endda er dette en betydelig Fremgang. Fyrretyve Aar tilbage var de 287,000 organiserede Metalarbejdere fordelt paa 260 Forbund.

Det vilde være en meget overfladisk Betragtning at tilskrive denne Opdeling det største Forbund, Amalgamated Society of Engineers. Den er ikke engang noget Særkende for Metalarbejderne indenfor britisk Fagbevægelse. Den beror frem for alt paa den Splittelse, som hersker i den britiske Industri selv. En vis Centralisation i Organiseringen af Industrien blev tvunget frem af Arbejdernes voksende Organisationer. Det er noget, som man ogsaa kender i andre Lande, at Arbejdsgiverne véd at slaa sig sammen, naar det gælder at holde Arbejderne nede. De er ikke fuldt saa dygtige, naar det gælder at bringe Orden i eget Hus. Det, som vi i Nord- og Mellemeuropa kalder Industriforbundsformen, har derfor ogsaa meget vanskeligt ved at slaa igennem i Fagbevægelsen.

Opdelingen i Industriens og Fagbevægelsens Struktur skyldes ogsaa særegne geografiske Forhold. Britisk Fagbevægelse fik aldrig noget naturligt geografisk Centrum i Landet. Adskillige Forbund flyt-

tede sine Hovedkontorer frem og tilbage mellem London og Manchester. Dette virkede svækkende ikke blot rent organisatorisk. De fremstaaende Tillidsmænd blev ikke boende paa samme Plads. Den personlige Føling, som er saa vigtig, naar det gælder en samlet Bevægelses Handlekraft, var ikke tilstede i den Udstrækning, som mangen Gang vilde have været gunstig. I Skotland har det for saa vidt været gunstigere, som Glasgow har dannet et naturligt Centrum.

I den kritiske Tid, som britisk Fagbevægelse nu gennemlever, er dette Forhold særlig skæbnesvangert. Det nytter ikke at skjule, at britisk Fagbevægelse som Helhed for Tiden gennemlever en død Periode, hvad Tilgangen af nye Medlemmer angaar.

Metalarbejderen ser sin Industri paa Flyttefod. Han ser stadig nye Industrigrene opstaa indenfor Faget. De flytter frem for alt sydpaa bort fra Fagbevægelsens gamle Centrer. De unge Mennesker og Kvinderne, som i stigende Udstrækning forsyner Industrien med Arbejdskraft, er ikke uden videre tilgængelig for Appellen fra Fagbevægelsen. De er saa meget mindre tilgængelige, som mange af de Krav, Fagbevægelsen har kæmpet for, alt er sikret i Lovgivningen eller klogelig indrømmes paa forskellig Maade af de nye Industriherrer. Og den voldsomme Arbejdsløshed, som omgiver dem, gør ikke Fagbevægelsens sidste Middel, Strejken, særlig tillokkende. En ny Kæmpebedrift som Fords Automobilfabrik i Dagenham udenfor London, vil overhovedet ikke vide af Fagbevægelsen.

Fremdeles danner Metalarbejdernes Fagbevægelse et stolt Bygværk. Men selv en Medlemsstab paa mellem 5 og 600,000, naar alle Organisationer regnes med, er ikke overbevisende i Betragtning af, at det samlede Antal, som kommer ind under Arbejdsløshedsforsikringen i Faget, er langt over Millionen.

Fremdeles er Metalarbejderne sig ogsaa sin Betydning bevidst baade indenfor den samlede Arbejderbevægelse og i Samfundet i Almindelighed. Den britiske Landsorganisation har i Aar som Formand en Repræsentant for Guld- og Sølvarbejderne. Og ingen organiseret Metalarbejder glemmer i dette Land let, at en af Nutidens største Statsmænd begyndte sit Liv som Metalarbejder. Arthur Henderson begyndte som ung Dreng i Formerlære og er fremdeles i Parlamentet paa Formerforbundets Vegne, ligesom han i mange Aar har været Forbundets Ærespræsident.

Endnu kan derfor den organiserede Metalarbejder i Storbritannien betragte sin Gren af Arbejderbevægelsen som britisk Fagbevægelses Rygrad. Det brændende Spørgsmaal er imidlertid, om ikke Rygraden er begyndt at stivne.

London, 14. November 1934.

Bjarne Braatøy.

Den svenske Overenskomstsituation.

I Fagbladet for November Maaned meddelte vi, at Svenska Metallindustriarbetareförbundet havde opsagt sin Overenskomst med Sveriges Verkstadsförening, omfattende ca. 45.000 Medlemmer, og at Svenska Gjutareförbundet havde opsagt for 4000 Formere. Der har derefter været ført en Række Forhandlinger delvis under den svenske Mæglingskommissions Ledelse. Men Lørdag den 1. December meddelte denne, at der ikke var Mulighed for at opnaa Enighed, hvorfor Forhandlingerne blev erklæret for afbrudt. Kommissionen erklærede dog at ville indkalde Parterne til fornyede Forhandlinger, naar vi nærmede os Aarsskiftet.

Fra Arbejdsgivernes Side var det blevet fremholdt, at en Overenskomstopsigelse forringede Mulighederne for Industrien for at skaffe Ordrer, og at Følgen deraf vilde blive forøget Arbejdsløshed, hvorfor man ønskede at faa Overenskomstforhandlingerne iværksat saa tidligt som muligt. Efter at Forhandlingerne var afbrudt, har Arbejdsgiverforeningen dog meddelt, at man vil indstille Driften fra 1. Januar, altsaa etablere en Lockout, der angives at ville komme til at omfatte ca. 57.000 Arbejdere.

Arbejdsgiverne har erklæret, at Forhandlingerne er strandet paa Arbejdernes „urimelige Krav", herunder bl. a. Forslag om en Forhøjelse af Minimallønningerne og Forslag til Ændring af Akkord og Feriebestemmelser, og hævdet, at hvis disse Forslag bliver gennemført, vilde det fuldkommen ruinere den svenske Metalindustri. Arbejderne har paa deres Side erklæret, at de fremsatte Forslag ikke er Ultimata, at man er villig til at diskutere dem med Modparten, men at Kravene iøvrigt ingenlunde kan anses for urimelige, og at hverken Kravet om en bedre Retsbeskyttelse for Arbejderne eller om Gennemførelse af 6 Dages Ferie skulde kunne genere de svenske Arbejdsgivere i Jernindustrien.

I den af Mæglingskommissionen officielt udsendte Meddelelse om Forhandlingernes Stranding hedder det, at Uoverensstemmelserne foreligger i et stort Antal Punkter, først og fremmest i visse af Arbejderne krævede Ændringer i Regler vedrørende Akkord samt Spørgsmaalet om Timelønsarbejderne og Feriespørgsmaalet, hvortil kommer en Del Spørgsmaal af mindre Rækkevidde. I et Brev fra Formanden for Svenska Metallindustriarbetareförbundet til Smedeforbundet meddeler han, at Mæglingskommissionen vil kalde Parterne sammen, inden Aftalen udløber, og han haaber, at Spørgsmaalene skal kunne ordnes, uden at det kommer til aaben Strid. Det synes heraf at fremgaa, at der trods alt endnu er Muligheder for at komme igennem det paa fredelig Maade. Ogsaa i den svenske Metalindustri har der været en væsentlig Opgang, som det maatte forekomme meningsløst at ville standse gennem en omfattende Konflikt.

Metalarbejder-Kongres i Svejts.

199 Delegerede repræsenterende 110 Afdelinger, 19 Centralbestyrelsesmedlemmer og 29 Medlemmer af den udvidede Centralledelse mødtes Lørdag den 17. November 1934 i den store Sal i „Folkets Hus" i Bern til det svejtsiske Metalarbejderforbunds ordinære Kongres. Som Repræsentanter for udenlandske Broderorganisationer var fremmødt Chevalme (Frankrig), Keuwet (Belgien), Wacht (Holland), Andersson (Sverige), Kadlek og Perner (Tschechoslovakiet). Endvidere var der Gæster fra den svejtsiske Landsorganisation, fra Fagforeningskartellet i Bern og fra Bladet „Berner Tagwacht", medens de danske, norske, luxemborgske og ungarske Kolleger skriftligt havde sendt deres Hilsner og Ønsker. Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark var personlig indbudt, men havde, da der forestod vigtige Forhandlinger i Berlin og Wien, i hvilke han skulde deltage, ikke kunnet afse Tid til ogsaa at deltage i Kongressen.

Centralsekretær og Centralledelsens Præsident, Konrad Ilg, aabnede Kongressen med en særlig Hilsen til de 2 Veteraner, Grospierre og Caderas, som mere end 25 Aar har helliget Forbundet hele deres Arbejdskraft.

Bortset fra den sædvanlige Dagsorden var det egentlig kun et enkelt Punkt, der blev stærkt diskuteret, nemlig Centralledelsens Forslag om en Vedtægtsændring, som var blevet nødvendig paa Grund af den planlagte Oprettelse af en ny Bidragsklasse. I et indledende Foredrag, der varede flere Timer, gav Konrad Ilg et Billede af Tilstanden i Verdens Økonomi og Politik og udtalte, at de vældige økonomiskpolitiske Ændringer, som har fundet Sted hele Verden over, naturligvis ogsaa har stillet det svejtsiske Forbund overfor nye Opgaver, der til Dels fordrer nye Veje for at kunne løses. Da hele det økonomiske Liv afspejler sig i Former, der gaar ud paa at skade Arbejderen ved stadig at trykke hans Løn eller lade ham blive arbejdsløs, maa det blive det svejtsiske Forbunds vigtigste Opgave at sætte alt ind paa at beholde det engang opnaaede og at bevare Arbejdernes Organisationer. Det drejer sig nu ikke saa meget om Løn- eller Arbejdsbetingelser, men om Eksistensen. Erkendelsen af, at Svejts kun er en Ø i Fascismens brændende Hav, og at Fascismen er Arbejderens Dødsfjende og vil berøve ham alle Friheder, er ikke nok. Enhver maa handle, men Metoderne maa nøje overvejes.

Ilg udtalte, at det drejede sig om: „Forlængelse af de arbejdendes Front indbefattet alle, der paa en eller anden Maade er virksomme og villige til at forsvare vort Lands demokratiske Rettigheder."

Ilg talte om det foregaaende Aars Fagbevægelse, hvor der i flere Tilfælde var blevet grebet til Strejke, som desværre ikke altid var ført til Ende med Succes.

Derefter fulgte et righoldigt Talmateriale over Ydelse af Understøttelser, og det oplystes, at i Tiden fra December til Februar skal der udbetales rundt 8—11 Millioner Frank, et Beløb, som for nogle Aar siden vel ikke en eneste vilde have holdt for muligt. Efter en Fremstilling af Forbundets Bestræbelser med Hensyn til at faa det offentlige til at yde Arbejdsløshedsunderstøttelse, kom Ilg ind paa Begrundelsen af Centralledelsens Forslag om Indførelse af en ny Bidragsklasse I, til hvilken der ved en Timefortjeneste af Fr. 1,91 og derover skal betales Fr. 2,50 i Kontingent inkl. Arbejdsløshedsforsikring (uden Arbejdsløshedsforsikring Fr. 1,80). Denne nye Klasse I.s Indførelse blev efter en ret udførlig Diskussion vedtaget med 176 Stemmer mod 6.

Fra en Række Afdelinger forelaa forskellige Forslag bl. a. om øjeblikkelig Anerkendelse af Sovjetrusland i den svejtsiske Exports Interesse og til Hjælp for Maskin- og Urindustrien, og at afslaa Enhedsfronten med den kommunistiske Organisation. Alle Forslag blev efter en ivrig Diskussion overladt til Hovedledelsens Afgørelse.

Den af Ilg afgivne Beretning blev vedtaget med 193 Stemmer mod 1.

Hovedledelsen blev eenstemmigt genvalgt, Kongressen viste dermed, at den ikke blot har Tillid til Forbundets Ledelse, men at den var klar over Tidens Alvor, og at alle maa holde sammen, naar det gælder om at naa Maalet.

Fradrag i Skatteindtægt.

I Lighed med tidligere Aar gives hosstaaende en Udregning af det i 1934 betalte Kontingent til Arbejdsløshedskassen, hvilket paa samme Maade som Sygeforsikring og Livsforsikring kan fradrages Indtægten ved Udregningen af den skattepligtige Indtægt.

For Forbunds- og Afdelingskontingentets Vedkommende gælder den Regel, at ¾ af Aarets Kontingent kan fradrages selve de oppebaarne Indtægter, hvorved undgaas, at dette Fradrag kommer ind under det Maksimum af 400 Kroner, der er fastsat for Fradrag af Forsikringskontingent.

Da de respektive Forbund har forskelligt Kontingent, er der foretaget Opstilling for hvert Forbund for sig.

Kontingentet er udregnet for arbejdende fuldtbetalende Medlemmer, og Medlemmer, der paa Grund af Arbejdsløshed, Sygdom, Militærtjeneste o. l. har været helt eller delvis fritaget for Kontingentydelser, maa derfor formindske Fradragene i Overensstemmelse dermed.

	Aars-Kontingent	Fradrages i Bruttoindtægt	Fradrages i skattepligtig Indtægt
Formerforbund:	Kr.	Kr.	Kr.
Forbund	152,10	192,00	
Afdeling	104,00		
Arbejdsløshedskasse	202,90		295,90
Hjælpeforeningen	93,00		
Smedeforbund:			
Forbund	41,60	50,70	
Afdeling	26,00		
Arbejdsløshedskasse	202,90		202,90
Sliberforbund:			
Forbund	67,60	70,20	
Afdeling (Kbhvn.)	26,00		
Sygeforsikring (Kbhvn.)	13,00		215,90
Arbejdsløshedskasse	202,90		
Specialarbejderforbund:			
Forbund	63,96	60,45	
Afdeling	16,64		
Arbejdsløshedskasse	202,90		202,90
Metaltrykkerforbund:			
Forbund	104,00	78,00	
Sygeforsikring	26,00		198,90
Arbejdsløshedskasse	172,90		

For Slibere er angivet københavnske Afdelings- og Sygeforsikringskontingenter, og Medlemmer af Provinsafdelinger maa i Stedet for omregne efter, hvad der er gældende i deres respektive Afdelinger.

Fradraget i Bruttoindtægt skal forstaas saaledes, at saafremt et Medlems samlede Indtægt har været Kr. 3,200,00, og hvis ¾ af Forbunds- og Afdelingskontingentet andrager Kr. 60,45, saa udfyldes Rubriken i Skatteskemaet om Arbejdsindtægt med Kr. 3,140,00, hvorimod Forsikringsfradragene sker i den dertil beregnede Rubrik paa Skemaet.

Uafhentet Ferieløn.

Naar det erindres, hvor stærkt der fra Medlemmernes Side i sin Tid blev sat ind for Indførelse af Sommerferie med Løn, endogsaa i en saadan Grad, at man vilde gøre en Overenskomstvedtagelse afhængig af, om dette gennemførtes, er det mærkværdigt, at der er Medlemmer, der ikke henter deres Ferieløn, selv Beløb paa en Snes Kroner og derover forbliver i ikke saa faa Tilfælde uafhentet.

Vi har for os liggende nogle Lister, som er tilstillet vort Hovedkontor i Begyndelsen af September Maaned af forskellige Virksomheder, og som indeholder Navne paa en Del Medlemmer og de Beløb, som disse har tilgode i Ferieløn hos de paagældende Firmaer.

Det fremgaar heraf, at her er et Punkt, hvor ikke alle Medlemmer gør deres Ret gældende, i hvor stor Udstrækning kan ikke fastslaas, da det jo ikke er alle Firmaer, der er saa hensynsfulde at give Forbundet Underretning herom.

Vi henstiller derfor til Medlemmerne, at de ved Afgangen fra en Virksomhed forlanger det dem i Henhold til Ferieordningen tilkommende Feriekort udleveret, og derefter i Ferietiden holder Ferie med Løn, alt i Overensstemmelse med Reglerne.

Endvidere henleder vi Opmærksomheden paa, at Ferieløn skal være afhentet senest den 15. September, efter dette Tidspunkt kan eventuelle Uoverensstemmelser herom ikke paatales.

Populær Samfundsøkonomi.

Hvorledes Amerika blev det, det er.

Endnu 100 Aar efter Columbus' Opdagelse af Amerika var Nord-Amerikas skovklædte Atlanterhavskyst et Ingenmandsland. Men i Løbet af 1600 Tallet grundlagdes forskellige engelske Kolonier, og omkring Aar 1700 anslaas dens samlede Befolkning til 200,000 Mennesker; om Negerslaverne er medregnet vides ikke.

Franskmænd havde imidlertid sat sig fast i Canada ved Sct. Lawrencefloden og i Louisiana ved Mississippis Munding. Fra disse to Punkter lurede altsaa en Fare for et fransk Bælte bag de engelske Kolonier, hvorfra disse kunde trykkes i Havet. Ved forskellige europæiske Krige, der ogsaa delvis førtes i Amerika, blev Canada engelsk, og efter en ny Krig, der ogsaa for en væsentlig Del førtes i Europa og paa alle Verdens-Have — den nordamerikanske Frihedskrig —, blev de engelske Kolonier et selvstændigt uafhængigt Statsforbund. De forenede Stater. U. S. A. — Sandheden i William Pitt, den ældres Ord havde bekræftet sig: „Amerikas og Indiens Skæbne kan afgøres paa Europas Valpladser."

Da Friheden var vundet 1783, havde U. S. A. 2½ Million Indbyggere.

Paa en Kyststrækning af en Længde som fra København til Messina laa 13 Kolonier (Stater). De fleste af dem var grundlagt af Folk, der under de religiøse Stridigheder i England havde søgt et Fristed, og denne Frihedsfølelse, nogle vil maaske sige Paastaaelighed, havde selvfølgelig udmærkede Vækstbetingelser i det nye Land. Dernæst havde Kolonisterne jo altid maattet klare sig selv, hvorved en stærk Selvstændighedsfølelse og Selvbevidsthed havde udviklet sig. Vi forstaar derfor, at selv om disse Folk besad en dyb Retfærdighedsfølelse, saa blev det mere

den enkeltes Ret og Uafhængighed end Samfundets Ret og Forstaaelsen af Pligten til at bøje sig ind under Helheden, der blev Kendemærket for det Samfundssystem, det ny Amerika byggede op. Det blev et Samfund stik modsat det, man kendte i Europas gamle Lande. Et Frikonkurrencesamfund.

Men de økonomiske Forhold i de forskellige Kolonier var højst forskellige. De nordlige Stater laa i den tempererede Zone, hvor Nybyggerne var henvist til at drive Land- og Skovbrug som i Nord- og Mellemeuropa; men Datidens Transportmidler muliggjorde ikke en lønnende Transport af Træ og Korn for ikke at tale om Kreaturer over Atlanterhavet. Derfor maatte Norden bygge sin Kultur op ved egne indenlandske Kræfter, for man havde ingen Eksportmuligheder til at betale europæiske Industrivarer i større Maal med. — Resultatet blev, at en amerikansk Industri begyndte at vokse frem.

I Syden var Forholdene helt anderledes. Nybyggerne her havde stort set været Overklassefolk, Adelsmænd fra England, og ved Hjælp af Negerslaver, der i hele Skibsladninger var ført over Havet fra Afrika, udvikledes en storslaaet Plantagedrift med Bomuld og Tobak og andre halvtropiske Artikler. Disse Varer kunde det betale sig at føre over Havet, og i Stedet indførtes Industri- og Luksusvarer fra Europa.

Det er hævet over enhver Tvivl, at Syden i U. S. A.'s første 50—70 Aar paa næsten alle Omraader var Norden langt overlegen; og medens de enkelte Staters lokale Forhold ordnedes paa vidt forskellig Maade, saa beherskede Syden ganske Fællesregeringen.

Imidlertid voksede Befolkningen stærkt baade ved Fødselsoverskud og Indvandring; men det var næsten udelukkende jævne Folk, der drog over for ved deres eget Arbejde at opbygge en Tilværelse bedre end den, der ventede dem i Europas gamle Lande, hvorimod kapitalstærke Folk i den opvoksende Industri i Europa kunde hente godt Udbytte, og derfor ikke i mindste Maade følte sig tiltrukket af Amerika. Af denne Grund blev Syden mindre og mindre overlegen.

Ser vi paa den hvide Befolknings Tal, viser det sig, at den 1820 var 8 Millioner, 1840 14 — 1860 27 — 1880 44 og 1900 67 Millioner, og mellem 1850 og 60 var der ved at komme Ligevægt mellem de to Grupper af Stater.

Selv om Norden ikke havde nogen stor Eksport, saa var hele Samfundslivet i en vældig Udvikling, og Kolonisationen skød sig stadig frem mod Vest. Der var derfor udmærket Sikkerhed for Afdrag og Renter af Laan, som Europa ydede Norden. Det vil jo sige, at medens Syden købte Varer i Europa kontant (Bomuld og Tobak var Betalingen), saa købte Norden sine Varer paa Kredit. Men derfor var Syden interesseret i de billigst mulige Varer af alle Arter fra Europa, det vil sige Frihandel. Norden derimod var interesseret i, at Importen indskrænkede sig til de Varer, der var fornødne til Kapitalanlæg, navnlig Jernbaner, medens man meget ønskede at skærme de Industrigrene, der var spiret frem, da Norden var fattig. Nordens Mænd ønskede derfor Beskyttelsestold for sin Industri, der netop frembragte de Varer, som Syden importerede.

Nu er det klart, at det var vanskeligt at vække Skovhuggere og Nybyggere, der boede i Blokhuse og ofte i Kamp med Indianerne maatte virke „med Murskeen i den ene Haand og Sværdet i den anden", eller vel rettere med „Skovøksen i den ene og Riflen i den anden Haand", op til Daad i Anledning af saa fjerne og taagede Begreber Frihandel og Toldbeskyttelse. Men saa tonede frem, til Lykke for Nordens Sag, mere og mere klart en Sag, „der ret kunde Hjerterne røre", Negerslaveriet.

Da Norden for første Gang sejrede ved Præsidentvalget 1860, meldte 11 Sydstater sig ud af Unionen og dannede et nyt Statsforbund. (Man maa erindre, at der i Tidens Løb var tilkommet mange nye Stater, nu er der 48).

Norden hverken kunde eller vilde finde sig i, at der opstod en ny Stat, tilmed med stærk europæisk (engelsk) Indflydelse. Hermed vilde bl. a. det gamle amerikanske Krav „Amerika for Amerikanerne" (den saakaldte Monroe Doktrin, efter en Præsident Monroe), tage alvorlig Skade. Resultatet blev derfor den frygtelige Borgerkrig 1861—65, hvorefter Nordens Overmagt var en Kendsgerning.

Efter Borgerkrigen begyndte det Amerika, vi kender fra før Krigen, for Alvor at vokse frem. Det ene 1000 Kvadratmil efter det andet blev lagt under Plov, Jernbaner byggedes med fantastisk Hast, og vældige Byer og Industricentre voksede op fra intet paa faa Aartier, dog som Regel i Ly af den betydelige Toldbeskyttelse, som udover Slaveriets Ophævelse var bleven Borgerkrigens Resultat.

Medens en endeløs Strøm af Udvandrere gled fra Europa til U. S. A., forandredes dettes økonomiske Organisation ganske, Eksporten af Hvede, Majs og Maskiner kom frem og overfløj i Tidens Løb Bomulds- og Tobakseksporten, og de derved indtjente Midler anvendtes til Renter og Afdrag paa gamle og nye Laan, optaget i Europa til Udbygning af de vældige Muligheder. Som omtalt i en tidligere Artikel har nye, uudviklede Lande, som Argentina, Zarens Rusland og altsaa ogsaa U. S. A. før Krigen, større Udførsel end Indførsel, tilsyneladende da, altsaa det man kalder en positiv Handelsbalance.

Skønt Truster og andre finansielle Storforetagender mere og mere beherskede U. S. A., saa var den almindelige Opfattelse i Landet selv dog stadig, at U. S. A. var det private Initiativs og den enkeltstaaende Kapitalists Land, frem for noget. Landet, hvor Avisdrenge blev Storfabrikanter og Bankdirektører. Og denne Opfattelse blev stærkt underbygget ved Lovforbud mod Truster og Processer mod disse for Overtrædelse af Loven. Man skulde se det hele i Perspektiv, helst helt fra den europæiske Side af Atlanten, for at opdage, at det var Film altsammen. Men et saadant Perspek-

tiv kunde den jævne Mand i U. S. A. ikke skaffe sig, og derfor blev hans Samfundssyn: — Hver hytte sig — og det kan vi i Amerika —, og Fanden tage den bageste. Sociallovgivning, Fagforeninger, Arbejderpolitik og andre forskruede europæiske Gammelmandsideer, de passede ikke i det frie Amerika og da slet ikke for en „100 pCt. Amerikaner". Og Tilløbene til en Arbejderbevægelse efter europæisk Mønster var og blev i Virkeligheden ogsaa yderst beskedne.

Og hvis ikke de, der drog over fra Europa, var besat af den samme Aand, inden de rejste, saa blev de det, hvis det gik dem godt, saasnart de kom over. — De andre, de sultede ihjel.

Og en Ting er i alt Fald givet, at det kun var Navigatørerne paa Broen og ikke en eneste af Mellemdækspassagererne, der bemærkede det, naar de store Udvandrerdampere stod ind fra Havet, at de slet ikke styrede efter Frihedsstøttens lysende Fakkel, men mod Wanderbildts Gravmonument. — —

Men saa blev der Krig i Europa.

Fred. Vedsø.

Rettelse til Artiklen Populær Samfundsøkonomi.

I Bladet for November er angivet, at U. S. A. svarer til $^1/_7$ af Jordens Landomraade, men Tallet skal være $^1/_{14}$.

Metalindustriens Raastoffer.

Jerntilvirkningen indtil Aar 1850.

Jernfremstillingen ned gennem Tiderne lader sig naturligt dele i fire Afsnit. Det *første Afsnit* begyndte for ca. 6000 Aar siden med Jernets ældste Forekomst i Historien og strækker sig til Aar ca. 1400. I dette Afsnit kendte man kun smedeligt Jern, der blev udvundet direkte af Malmene. Jernfremstillingen foregik i primitive Ovne, der langsomt forbedredes indtil Tiden omkring Romerrigets Opløsning, efter hvilket Tidspunkt de store Folkevandringer i lange Tider satte en Stopper for videre Udvikling. I Afsnittets sidste Aarhundrede gik Tekniken paa Ovnbygningens Omraade atter fremad, indtil vi omkring Aar ca. 1400 naar det *andet Afsnit*, der kendetegnes ved, at det nu var muligt at naa saa høje Temperaturer i Ovnene, at Jernet kunde fremstilles i flydende Tilstand. I dette Afsnit har vi altsaa baade smedeligt Jern og Støbejern. I Ovnene brugtes som Brændsel udelukkende Trækul. I Slutningen af dette Afsnit begynder man forsøgsvis at anvende Stenkul, og fra Aar ca. 1785 kan vi regne, at Stenkullene i de fleste Lande har fortrængt Trækullene som Brændsel, og hermed naar vi saa det *tredie Afsnit*, der kendetegnes ved Højovne med Stenkulsfyring. Det Raajern, der udvindes herved, maa dog, for at blive til smedeligt Jern, behandles enten ved Herdfriskning eller Pudling, saa det er endnu kun begrænsede Mængder Jern, Industrien formaar at fremstille. Det *fjerde og sidste Afsnit* begynder Aar 1855 med Bessemermetodens Opfindelse, og hermed naar vi saa ind i Masseproduktionens Tidsalder, hvor Jern og Staal i store Mængder direkte kan fremstilles af Raajernet ved Bessemer-, Thomas-, Martin-, Digel- eller Elektroprocessen.

Hvilket enormt Fremskridt Bessemermetodens Opfindelse betød for Jernindustrien, forstaar man, naar

Fig. 1.

man hører, at der til Fremstilling af 9 Tons smedeligt Jern ved Herdfriskning, Pudling og Bessemerproces medgaar henholdsvis: 6 Døgn, 3 Døgn og 25 Minutter.

1. Periode: (4000 f. K.—ca. 1400).

Den første Jernfremstilling, vi kender noget til, har fundet Sted i Ægypten for ca. 6000 Aar siden. Dels har man fundet Jernredskaber i de gamle Pyramider, og dels har man paa Væggene i de ægyptiske Gravkamre fundet Billeder, baade af Jernfremstilling og af Smede, der bearbejdede Jernet. Fig. 1 viser et Brudstykke af et ægyptisk Vægmaleri. Det forestiller en Negerslave (kendelig paa de udstaaende Ører), der trækker en Blæsebælg, og ved Siden heraf en Smed, der udsmeder en Plade. Nedenunder er vist et Tværsnit af Ovnen, hvori Jernet blev fremstillet. Den er af samme Type, som anvendes den Dag i Dag hos visse Naturfolk, og bestaar, som vist, blot af en tragtformet Fordybning i Jorden, knap en halv Meter dyb. Deri hældes en Blanding af Malmstykker og Trækul. Efter Antændingen sørges der for rigelig Tilførsel af Luft fra en Blæsebælg, der oftest bestod af en med Dyrehud dækket Lerskaal; denne var forsynet med en vinkelformet Pibe, der stak ned paa Tragtens Bund. Efter en første Smeltning faas halvreduceret Malm og Slagge. Malmen omsmeltes endnu engang og herved faas en klæbrig Klump af Smedejern, der vejer ca. 5—6 kg.

Den samme Fremgangsmaade har ogsaa været brugt af de andre gamle østerlandske Kultursamfund, forbedret hist og her, især hvad Blæseanordningen angaar. Nogle Steder har man, som f. Eks. paa de

ostindiske Øer, forbedret Metoden, som vist paa Fig. 2.

De gamle Romere smeltede deres Jern i murede Ovne, som vist paa Fig. 3. Ovnens Diameter var gerne en halv Meter og Dybden ca. en Meter. Den var

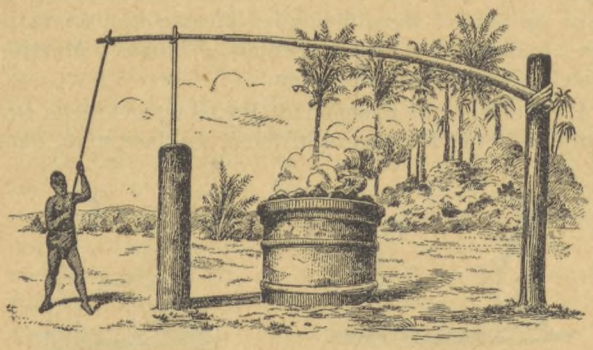

Fig. 2.

forneden forsynet med 2 Huller, hvorigennem Lufttilførslen fra Blæsebælgene fandt Sted, og et tredie Hul, der var tilmuret under Smeltningen.

Ovnen blev fyldt med Trækul og derefter antændt; naar det var brændt godt ned, og Ovnen saaledes var forvarmet, fyldtes op med skiftevis Lag af Jernmalmstykke og Trækul. Naar Smeltningen var fuldført, blev det tilmurede Hul brudt aabent, hvorefter Slaggen blev fjernet og Jernklumpen udtaget.

Efter Romerrigets Undergang kom der en død Tid for Jernproduktionen; først efter de store Folkevandringers Tid, flere Hundrede Aar senere, kommer der atter Liv i Jerntilvirkningen. Det var i den tidlige Middelalder særlig i Mellemeuropa (i Steirmark, Kärnten, Böhmen, Sachsen og Rhinlandene), at Fremskridtene fandt Sted. Ovnene blev nu muret op til en Højde af et Par Meter og Lufttilførslen forbedret; mange Steder gik man over til at lade Blæse-

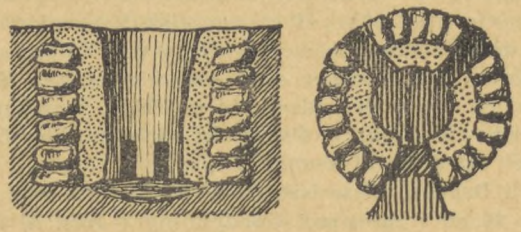

Fig. 3.

bælgene drive ved Hjælp af Vandhjul. Paa Fig. 4 ses en middelalderlig Smelteovn, saaledes som de byggedes i Mellemeuropa omkring Aar 13—1400. Dens Højde er ca. 4 m. Ret forskellig fra denne Type er de gamle svenske Ovne, de saakaldte Åssmundovne, der allerede meget tidligt blev taget i Brug i Sverrig, Norge og Finland. En saadan Ovn bestod, som vist paa Fig. 5, af en firkantet Kasse af grove Tømmerstokke, stablet saaledes, at Kassen blev bredere foroven end forneden. Nederst i Ovnen udlagdes et Lag Sten, hvorpaa selve den ca. en Meter bre-

Fig. 4.

de, kvadratiske Bundsten anbragtes. Væggene byggedes op af to Lag Sten med et sandfyldt Mellemrum for Tæthedens Skyld. Den inderste Væg — Ovnens Inderside — var cirkelrund og bægerformet, bredere foroven end forneden og forsynet med to Huller — et til Blæseluften og et, hvorigennem Slaggen aftappedes. Brændslet var Træ, der i Ovnen brændte til Trækul, inden Malmen endnu var tilsat. Derved opnaaede man tillige at faa Ovnen forvarmet. Naar Træet var tilpas forkullet, blev det trykket ind mod Midten, og langs med Randen blev der saa fyldt Malm paa. Naar dette var rødglødende, blev det skubbet ind mod Midten, og Blæsebælgene sattes i Gang. Efterhaanden som Ovnens Indhold faldt sammen, blev nye Lag af Malm og Trækul tilført. Naar Smeltningen var færdig, toges Jernklumpen ud og gennemhamredes paa en stor Sten. En saadan Ovns Kapacitet var ca. 100 kg pr. Dag (i 5 eller 6 Smeltninger). Denne Ovntype holdt sig i Sverrig helt ned indtil for ca. 100 Aar siden.

2. Periode: (ca. 1400—1785).

Omkring Aar ca. 1400 var saavel Ovnene som Lufttilførslen blevet saa meget forbedret, at Temperaturen nu var høj nok til ikke blot at kunne fremstille den sejge, klæbrige Jernmasse, men ogsaa til

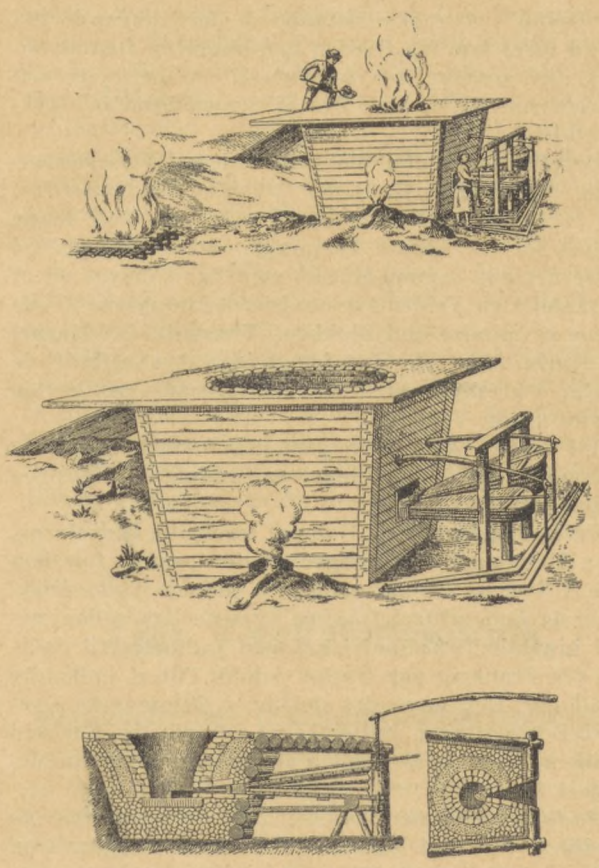

Fig. 5.

at fremstille Jernet i flydende Tilstand. Det flydende Jern kunde udtappes af Ovnen fra Tid til anden, uden at Smeltningen behøvede at afbrydes. Man havde nu, foruden det smedelige Jern, altsaa ogsaa Støbejern, hvoraf man direkte støbte saadanne Genstande som f. Eks. Kanoner, Kanonkugler, Ovnplader m. m. Men størst Betydning skulde det faa som Raajern, hvoraf man senere kunde fremstille smedeligt Jern ved *Herdfriskning*, en Proces, der vil blive omtalt senere. I de følgende Aarhundreder gjorde man stadig Ovnene større og især højere. Fra en Højde af de saakaldte Stykovne paa ca. 5—6 m i det 15. og 16. Aarhundrede naar vi hen mod Slutningen af det 18. Aarhundrede op til en Højde paa de saakaldte Blæseovne af ca. 12 m, og omkring Midten af det 19. Aarhundrede op til en Højde af ca. 20 m for de egentlige Højovnes Vedkommende. Til Sammenligning skal nævnes, at Nutidens moderne Højovne bygges til en Højde af helt op til ca. 60 m.

Brændslet i Højovnene var fremdeles i næsten hele den anden Periode (1400—1785) Trækul. Men efterhaanden som Produktionen tog til, kneb det i mange af de jernproducerende Lande at overkomme Efterspørgslen efter Trækul. Værst var det i England, hvor Forbruget af Trækul var saa stort, at Skovene i mange af Jernværksdistrikterne blev fuldstændig ryddede. I Løbet af det 18. Aarhundrede begyndte man derfor at anvende Stenkul som Brændsel. Det derved fremstillede Raajern i Højovnene blev dog af langt ringere Kvalitet end ved Trækulsprocessen, grundet paa Stenkullenes store Indhold af Urenheder og skadelige Stoffer (især Svovl). Men dette overkom man tildels ved i Stedet for Kul at gaa over til at anvende Kokes. Imidlertid maatte Raajernet, som allerede nævnt, for at kunne bruges til smedeligt Jern først underkastes en Friskning. Til en saadan Friskning kunde Stenkul ikke anvendes — end ikke i Form af Kokes. Og da Herdfriskning med Trækul ikke kunde drives i stor Maalestok — dertil er Processen altfor langsom —, stod man i England i Midten af det 18. Aarhundrede overfor et meget alvorligt Problem, der afspejlede sin sorte Skygge i en vældig Nedgang i Jernproduktionen. Den lykkelige Løsning fandt man i 1785 ved den da indførte *Pudling* af Raajernet. Til denne Metode kan Stenkul bruges som Brændsel, idet Jernet og Brændslet her er skilt ad.

Stenkullene havde saaledes sejret, og fra nu af brugtes i alle store jernproducerende Lande (med Undtagelse af Sverrig), saavel i Højovne som ved den senere Pudling kun Stenkul. Vi træder hermed over i den

3. Periode: (1785—1855).

I denne Periode udvikles den egentlige Højovn, Forløberen til vore Dages højtkomplicerede og teknisk meget fuldkomne Ovne. Et af de vigtigste Fremskridt var, da man i England omkring 1830 gik over til Anvendelse af varm Blæseluft, først ved særlig opvarmet Luft og en halv Snes Aar senere ved Udnyttelsen af den fra Ovnen udstrømmende Gigtgas.

Paa Fig. 6 er vist et Snit i en typisk Højovn fra Midten af forrige Aarhundrede. Ovnmundingen foroven G kaldes Gigten og Forbrændingsprodukterne Gigtgas. Det store Ovnrum B kaldes Schakten, der forneden gaar over i det kegleformede Rum C, Rasten; det nederste cylindriske Rum D kaldes Stellet, og Ovnbunden E kaldes Herden. Ved O findes en saakaldt Forherd, hvorud af Slaggen stadig kan flyde bort. I Stellet findes to eller tre Aabninger, gennem hvilke den i Forvejen ophedede Luft blæses ind. Ovnen fyldes med afvekslende Lag af Malm og Brændsel. Malmen og Tilslag (Kalksten og Dolomit) afvejes, medens Brændslet (Kokes) afmaales. Efterhaanden som Lagene synker ned, stiger Temperaturen; ved B er de allerede rødglødende, og naar de kommer til det bredeste Sted ved C, er Malmen for Størstedelen reduceret. I Overstellet D naas den højeste Temperatur, og her finder den egentlige Smeltning Sted. Det smeltede Jern samler sig nederst og ovenpaa dette den lettere Slagge, der flyder ud over Stenen t tilvenstre i Forherden.

Jernet tappes ud hver 4. eller 5. Time gennem et Hul i Bunden af Herden. Det udflydende Raajern kan nu enten anvendes direkte til Støbning eller til videre Behandling i flydende Tilstand, eller det kan støbes ud til Pigjern i Forme, dannede ved at lave

Fordybninger, omtrent af Facon som lange Rugbrød, i Gulvets Sandlag.

En saadan Ovn kan arbejde uafbrudt i Aarevis. Man har Eksempler paa Højovne, der har været i Gang femten til tyve Aar uden Standsning. Den viste

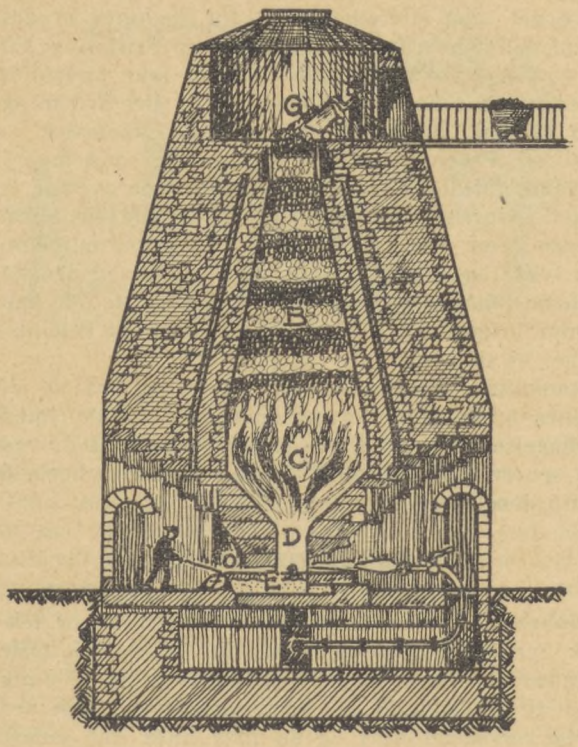

Fig. 6.

Ovns Produktionsevne er omtrent 30 Tons Raajern i Døgnet. Til Sammenligning skal nævnes, at de store moderne Carnegie Ovne i Pittsburg kan producere indtil 830 Tons Raajern i Døgnet. Som allerede nævnt kan Raajernet fra Højovnene ikke bruges direkte til Fremstilling af smedeligt Jern. Raajernet maa først afkulles, og dette sker enten ved Herdfriskning eller ved Pudling.

Herdfriskning foregaar paa en aaben eller lukket Herd, der ligesom en Smedeesse har en Fordybning, til hvilken der blæses Luft fra en Blæsebælg. Paa Herdens Bund lægges Hammerskæl eller andre jernilteholdige Stoffer, derover Trækul og øverst *hvidt Raajern*, omgivet af Trækul. Det smeltede Raajern driver gennem Kullene ned paa Gulvets Bund, men iltes paa Vejen af Blæseluften, der bortbrænder noget af Kullet og samtidig ilter forskellige af Jernets Urenheder til en mere eller mindre letflydende Slagge. Raajernets Indhold af fremmede Bestanddele iltes ikke alene af Blæseluften, men ogsaa af Hammerskellene, saaledes at Jernet med lavere Indhold af Kul, Silicium og Mangan samler sig paa Herdens Bund. I første Omgang er dette Jern sjældent tilstrækkelig afkullet til at være smedeligt. Derfor slaar man det efter Afkølingen i Stykker og gentager Friskningen med disse Stykker. Man faar derved en dejagtig Klump — en saakaldt Luppe —, der i glødende Tilstand føres lige fra Herden hen under en Damphammer, der presser den sammen til en prismeformet Blok, hvorved en stor Del af Slaggeindholdet trykkes ud.

Derefter behandles Blokkene videre i Valseværker, hvor de udvalses til flade, firkantede Stænger (ca. 2,5 × 10 cm), de saakaldte Raaskinner. Ved denne saavel som de senere Valsninger drives Slaggen ud af Jernet paa samme Maade, som Vand drives ud af Vasketøj i en Vridemaskine. Idet Aabningerne i Valserne er mindre end Blokkens Tværsnit, faar Jernet et stærkt Sidetryk, der forhindrer den letflydende Slagge i at slippe med igennem. Slaggen samler sig derfor foran Valserne.

Til særlig godt Jern gentages Damphammer- og Valseprocessen flere Gange, og Produktet kaldes saa dobbelt svejste Stænger.

Friskning foregaar i Ovne af forskellig Indretning, men Metoden i Friskningen er den samme for dem alle. I Sverrig skelner man især mellem *Wallonfriskning* og *Lancashirefriskning*. Ovnene ligner dog meget hinanden. Wallonfriskningen indførtes til Sverrig fra Frankrig paa Gustav Adolfs Tid af indkaldte Walloner. Den anvendes nu kun i Dannemora. Lancashirefriskningen indførtes til Sverrig fra England omkring 1830 og er den nu almindelig anvendte Metode i Sverrig.

Pudling. (Navnet kommer af det engelske „to puddle" = rode i Mudder.) Processen foregaar i en

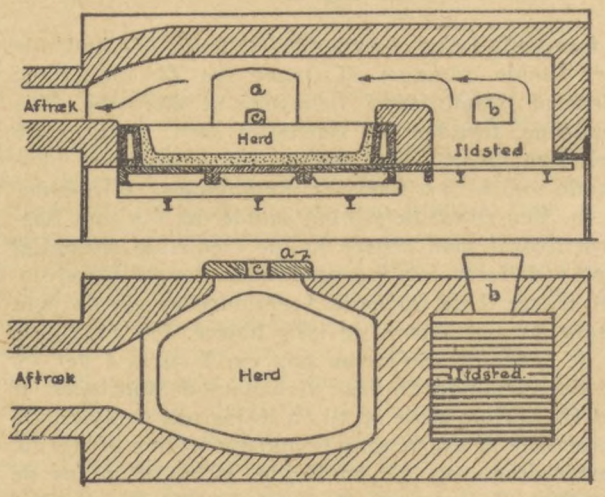

Fig. 7.

Flammeovn, hvoraf en gammel Type er vist i Fig. 7. Kullenes Forbrænding sker, som det fremgaar af Figuren, paa et særligt Ildsted, saaledes at kun deres Flammer ledes hen over Herden, der ligger i Røgaftrækket fra Ildstedet. Fra en Aabning paa Siden af Herden dækkes denne med Hammerskæl og gamle Pudleslagger, og herovenpaa lægges ca. 300 kg Raajern, hvorefter Aabningen lukkes med en Hejsedør, og der tændes op paa Ildstedet. Naar Raajernet er

smeltet, begynder Afkulningen og Urenhedernes Iltning, idet Flammens Overskud af Ilt virker ganske ligesom Blæseluften ved Herdfriskning. Gennem et Hul i Hejsedøren rører man rundt i Massen med lange Jernstænger for at faa nyt Jern op i Overfladen og faa Jernilten blandet ind i Massen, hvor de omsættes til Kulilter, der bobler op gennem Jernet og forbrænder paa Overfladen. I Løbet af et Par Timer bliver Massen saa sejg, at man ikke mere kan røre i den, og saa skydes den sammen i Lupper, voksbløde Svejsejernsklumper, der vejer omtrent 40 kg og ligner store, sorte Vaskesvampe.

Pudling er langt hurtigere og billigere end Herdfriskning, men Produktet er oftest daarligere paa Grund af de Forureninger, Jernet optager fra Stenkulsflammen. Naar undtages Sverrig, hvor Pudling ikke anvendes, fremstilles Svejsejern næsten overalt ved denne Fremgangsmaade.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

Pladearbejdet i Automobilkarrosserier.

Udviklingen i Karrosseribygningen følges af de fleste Mennesker med levende Interesse. Kappestriden mellem de forskellige Selskaber om at naa de smukkeste og mest praktiske Resultater byder ogsaa paa mange Overraskelser. Man gør Forsøg paa at efterligne Naturens Strømlinieformer, og dog finder man næppe en Fisk eller en Fugl, der er saa — skal vi sige ubehjælpsom — i Linierne, som selv vore fineste Luksusautomobiler. Lægmanden interesserer sig mest for Udviklingen af de ydre Former, men samtidig med denne er der sket en Udvikling i Byggemetoder og Materialevalg, som det ikke er hver Mands Sag at bemærke, fordi den har været skjult under den blanke Lak. Hvis man blot saa Nutidens Karrosserier, som de præsenterer sig i den blanke Jernplade, inden de bliver lakerede, vilde man lettere faa Øjnene op for, at der i et saadant Karrosseri er nedlagt et Stykke Metalarbejde, der — trods alle Mangler — hører til det bedste, nogen Tids Haandværk og Teknik i Forening har kunnet præstere. Fra det gode gamle Karetmagerarbejdes svejede — men lidt massive Træflader — naaede man hurtigt til Træstellet med Pladebeklædning enten af Aluminium eller Jern. Man kan ikke undres over, at disse pladebeklædte Vogne til at begynde med var noget kantede i Formerne. I Hovedsagen var Karrosseriet sammensat af Planer, Cylinderflader og Keglefladder, der saa let lod sig tilvirke af Plade. Hjulskærmene blev valsede op som i en kæmpemæssig Sikkemaskine, og saa gav man Vognen Prikken over I'et ved en eller anden raffineret Udformning af Kølerkappen. Efterhaanden som Kravene til mindre Luftmodstand gjorde sig stærkere gældende, maatte man give Afkald paa de skarpe Kanter og give Pladerne Facon, d. v. s. de maatte drives op i dobbeltkrumme Former.

Det er ikke Agten her at give nogen Beskrivelse af forskellige Karrosserityper; kun skal det bemærkes, at hvad Pladearbejdet angaar, maa man skelne mellem de Karrosserier, hvor Træstellet udgør den bærende Konstruktion, og de, hvor selve Karrosseripladen er Styrkeelementet. Efter begge Principper fremstilles moderne Karrosserier, men medens den første Type fortrinsvis egner sig til Specialkarrosserier, d. v. s. særprægede Luksusvogne og alle Arter af Varevogne, er den sidste Type blevet almindelig ved Massefabrikation af billige Personautomobiler af Standardmodeller. Det er Metoderne ved denne Massefabrikation, vi her skal komme nærmere ind paa.

I og for sig er der jo ikke noget principielt nyt i at udhugge Pladeemner i Snitstempler eller at forme dem ved Trækpresning, men overført til Karrosseribygningen betød det Indførelsen af Snit- og Pressestempler af hidtil ukendte Dimensioner, og skal et Karrosseri fremstilles i Massefabrikation ved Sammensvejsning af nogle faa helpressede Pladestykker, bliver Værktøjsomkostningerne — i Henhold til det engelske Tidsskrift „The Automobile Engeneer" — saa

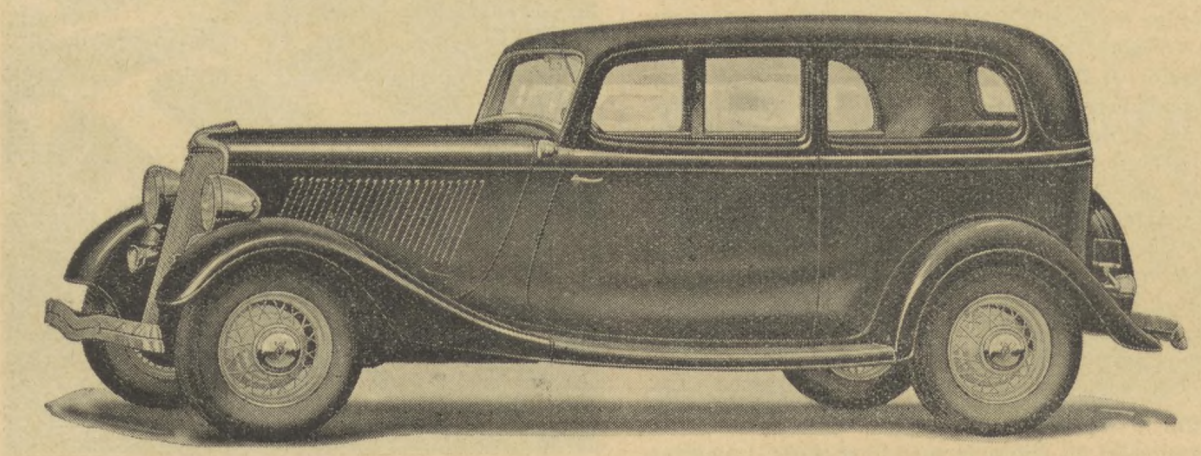

Fig. 1.

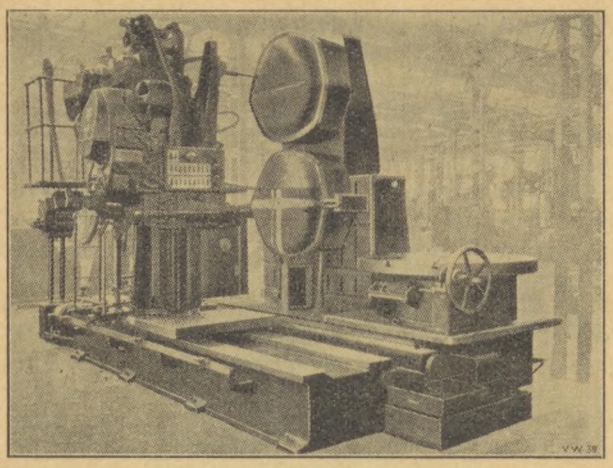

Fig. 2. „Keller" Kopifræsemaskine (Weingarten).

store, at Metoden kun kan betale sig, naar der mindst bliver bygget 10.000 Vogne af samme Model, og formentlig maa disse Vogne være solgt i Løbet af 2 Aar, da Udviklingen antagelig i Løbet af denne Tid vil kræve en ny Model.

Paa Grund af de store Kapitaler, der bindes og risikeres ved Forberedelserne til en saadan Fabrikation, er det givet, at der, forinden Værktøjet sættes i Arbejde, har været fremstillet og prøvekørt Forsøgsvogne til den nye Model, ligesom hele Fabrikationen har været forberedt i alle Detailler.

Presseværktøjerne skal udføres saa nøjagtigt, at de maa maskinbearbejdes overalt. I Henhold til en Beskrivelse i det amerikanske Tidsskrift „Machinery" forarbejdes Stemplerne i Almindelighed af Støbejern. Snitstemplerne forsynes med Snitkanter af hærdet Staal, og i Trækstemplerne indlægges hærdede Staalformstykker overalt, hvor Stemplet skal give Pladen nogen større Formforandring, f. Eks. i alle Hjørner og ved Indramning til Vinduer. Derved kommer Stemplet i sin Helhed til at virke, som om det var fremstillet af Værktøjsstaal og hærdet. Paa moderne Fabrikker bearbejdes Stemplerne ved Kopifræsning. Udførelsen af et enkelt Sæt Trækværktøj, bestaaende af Overstempel og Understempel, kræver derfor 4 forskellige Modeller, dels 2 Støbemodeller, dels 2 Modeller til Kopifræsningen foruden en Mængde Pladeskabeloner til Kontrol af Bearbejdningen. Modellerne til Kopieringen bliver udført paa 2 forskellige Maader, idet Modellen til Patricen bliver udført af Træ, medens Modellen til Matricen fremstilles ved Støbning af en gipsagtig Masse over Træmodellen. Fræsningen foretages ofte paa „Keller"s automatiske Kopifræsemaskiner, der bygges af det kendte Firma Pratt & Whitney Co. I Fig. 2 er vist en af de største Maskiner af dette Fabrikat. Dens samlede Højde er 5,5 m, og den vejer omtrent 30 Tons. Prisen ligger omkring 300.000 Kr. Maskinen kan bearbejde Stempler indtil 8 Tons Vægt. Arbejdsnøjagtigheden ligger indenfor $\pm$ 0,18 mm.

Støbegodset til Stemplerne bliver først opmærket med alle nødvendige Konstruktionslinier; derefter afhøvles Undersiden og eventuelle plane Flader. De krumme Konturer bliver fræsede med en spiralskaaret cylindrisk Fræser paa en vertikal Fræsemaskine. Derefter monteres Godset paa Kopifræsemaskinen i nøjagtig Opspænding lodret under Modellen. Bevægelsen af Føreskiven paavirker et elektrisk Relais, ved Hjælp af hvilket en magnetisk Kobling regulerer Bevægelsen af Fræserspindlen. Den lodrette Bevægelse af Føreskive og Fræser ligger i Fræserhovedet, medens den vandrette Bevægelse ligger i hele Opspændingsplanets Slædebevægelse. Maskinens forskellige Funktioner kan reguleres elektrisk ved Trykknapstyring. I Støbejern eller blødt Staal kan Maskinen skrubfræse i indtil 5/8" Tykkelse. Det angives, at forinden „Keller"s Kopifræsemaskine kom frem, var man ofte indtil 9 Maaneder om at færdiggøre et enkelt Stempel ved Haandmejsling, Slibning og Filning. Nu er Haandarbejdet paa lignende Stempler reduceret til højst 3 Maaneder. Fræsemodellerne til Matricerne støbes ved at anbringe den modsatte Træmodel i Bunden af en firkantet Træramme. Derefter anbringes et Jernskelet eller en Armering for Matricemodellen i Rammen, og man hælder en Vælling af et Materiale „Certrock" (fra Certain-teed Products Corporation) i Rammen, indtil Overfladen flugter Trærammen. Da Massen stivner i Løbet af ca. 45 Minutter, maa Støbningen foregaa hurtigt. Støbning af en stor Form, der kan tage indtil 500 kg Certrock, udføres af 15 Mand.

Naar al Maskinbearbejdning paa et Stempel er færdig, transporteres Delene til et andet Værksted, hvor

Fig. 3.

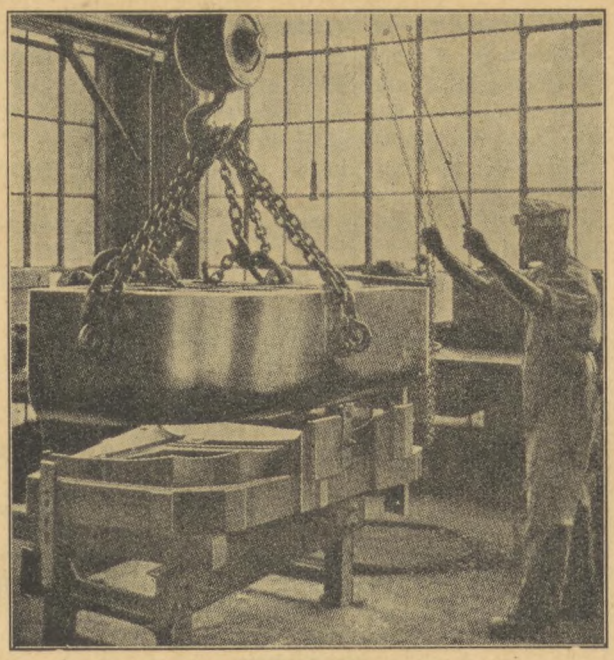

Fig. 4.

den omhyggelige Efterbearbejdning i Haanden foretages ved Filning, Slibning og Skrabning. Fig. 3 viser saaledes Færdiggørelsen af Stemplet til et Bagvindue. Naar de 2 sammenhørende Dele nærmer sig deres Fuldendelse, sammenpasses de omhyggeligt, som vist i Fig. 4. Ved Afsmidtning med Pariserblaat lokaliseres de høje Steder, som derefter afarbejdes med Fil eller Smergelskive. Det paa Billedet viste Trækstempel, der hænger i Kranen, vejer omtrent 6 Tons. Fig. 5 og 6 viser 2 Sæt Stempler og Fig. 7 en Trækpresse med paamonteret Værktøj for Hjulskærme; Fig. 8 viser en hel Samling Snitstempler og Trækkestempler for Karrosseridele. Et komplet Sæt Stempler til et helt Karrosseri kan udgøre en Vægt paa ialt 300 Tons. I Amerika er oprettet flere store Fabrikker for Fremstilling af saadanne Værktøjer. En af disse er The City Machine & Tool Co., Toledo, Ohio, der fremstiller ca. 600 Stempler om Aaret af en samlet Vægt paa over 2000 Tons og repræsenterende en

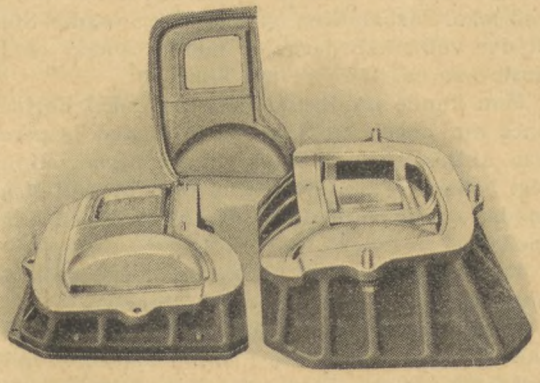

Fig. 5. Trækstempel for Sidevæg med Hjulindbygning (Weingarten).

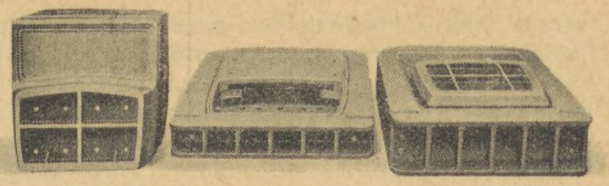

Fig. 6. For- og Eftertrækstempel til Karrosseriforstykke (Weingarten).

Værdi paa ca. 1.250.000 $. Fabrikken beskæftiger fra 200 til 250 Maskinarbejdere og gennemsnitlig 30 Værktøjskonstruktører.

Pladerne, der benyttes til Karrosserifabrikationen, skal være af en ekstra god Kvalitet. Dels skal Materialet være særlig rent — som Regel blødt S. M.-Staal — dels er Valsningen, Varmebehandlingen og Afiltningen af Overfladen den bedst mulige. Godstykkelsen ligger gerne mellem 0,9 og 1,8 mm, og Tykkelsen skal holdes med stor Nøjagtighed over hele Pladen. Hvis ikke disse Krav til Materiale og Valsning overholdes, vil Pladen rives i Stykker under de dybe Optrækninger.

Indførelsen af Staalpladekarrosserierne har i Virkeligheden fremkaldt en hel Revolution i Fremstillingsmetoderne for Finplader, hvilket ogsaa er kommet andre Brancher til gode. Efter Varmvalsning af Pladerne bliver de befriede for Glødskal ved Bejdsning i Syre og Skuring (Dekapering). Derefter begynder Koldvalsningen mellem blankpolerede Valser efterfulgt af første Glødning eller „Normalisering". Efter denne bliver Pladerne atter syrebejdsede, skurede og

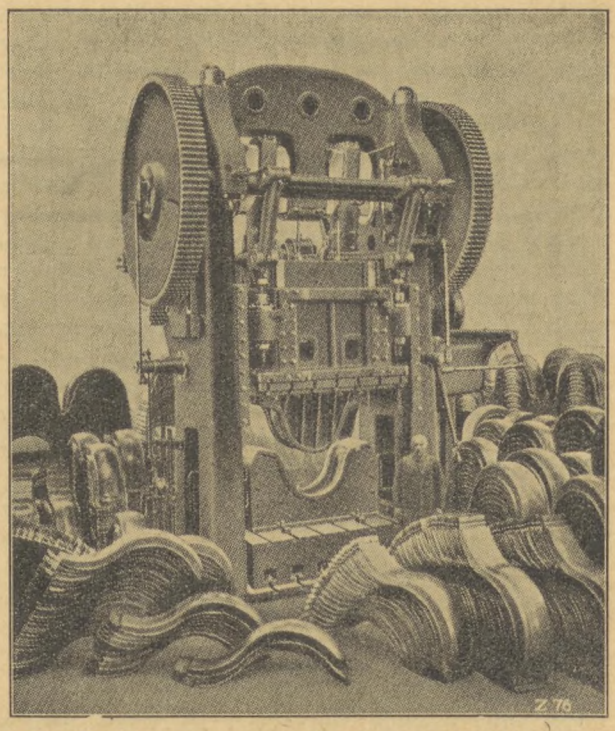

Fig. 7. Trækpresse med Værktøj for Hjulskærme (Weingarten).

tørrede samt koldvalsede for anden Gang; derefter blødglødes Pladerne i Kasse og afiltes for til Slut at blive koldvalset for tredie Gang. Fabrikationen af Karrosseriplader har ogsaa medført, at man har maattet fremstille Finplader i langt større Bredder end hidtil.

Forarbejdningen af de pressede Pladedele foregaar undertiden paa selve Automobilfabrikkerne, men ofte

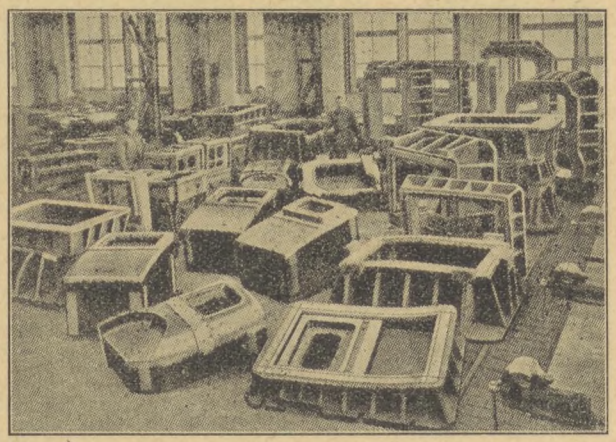

Fig. 8. Snit- og Trækstempler for Karrosseriplader (Weingarten).

paa Specialfabrikker. Saaledes har i Amerika *The National Steel Corporation* oprettet en Specialfabrik i Detroit for Fremstilling af pressede Pladekarrosserier.

Forinden Udhugningen af Emnerne bliver Pladen rettet i særlige Rettevalser. Moderne Pladerettemaskiner til dette Brug har fra 13 til 17 Valser anbragt forsat for hinanden paa en saadan Maade, at Pladen under Gennemløbet bølges med aftagende Bølgehøjde samtidig med, at den strækkes. De enkelte Valser er ret tynde, men understøttet modsat Arbejdssiden med Bagvalser af større Diameter. Ved en Indstilling af Bagvalserne er det muligt at strække Pladerne fortrinsvis i Kanterne eller i Midten, eftersom Pladerne har Oprunding i Midten eller har „levende" Kanter. Hvis denne Retning ikke foretages, vil Pladeemnerne efter Optrækningen kaste og senere være umulige at faa til at passe.

Samlingen af de enkelte Pladedele til færdige Karrosserier sker som Regel ved elektrisk Svejsning, men dette er et Kapitel for sig selv, som vi ved en anden Lejlighed skal komme tilbage til.

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
3. *Verner Jensen*, Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
9. *A. Clausen*, Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
11. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.
12. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
13. Gas- og Vandmester *Gunnar Larsen*, Lyngby.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Fredericia. I Fagbladet for Oktober er omtalt Spørgsmaalet om Akkordpriser paa 2 Grydemaskiner og 6 Vendeplademaskiner hos *A/S E. Voss*, Fredericia, der er resulteret i — efter mange og lange Forhandlinger —, at Den faste Voldgiftsret nedsatte et Udvalg paa 5 Mand, som efter en Besigtigelse paa Stedet skulde udtale sig om, hvormange Enheder, der kunde præsteres pr. Time ved de forskellige Maskiner. Udvalget enedes delvis om Enhederne ved Grydemaskinerne, men med Hensyn til Vendeplademaskinerne mente Udvalget ikke, at man dèr kunde skønne, hvormange Enheder der kunde præsteres pr. Time, men enedes om at foreslaa Priser paa 3 Bredder, som saa skulde danne Grundlag for yderligere Prisansættelser. Iøvrigt skulde Priserne saa sættes ved lokal Forhandling og være af en saadan Størrelse, at der ved Akkordarbejde kunde opnaas en Fortjeneste paa ca. 145 Øre pr. Time.

Man kunde imidlertid ikke ved lokal Forhandling enes om noget, og Sammenslutningen begærede da paa Aktieselskabets Vegne Sagen organisationsmæssigt behandlet og foreslog, at man undlod Mæglingsmødet og behandlede Sagen direkte ved Timandsmøde.

Dette afholdtes den 19. November. Man enedes her om Prisen ved de 2 Grydemaskiner.

Sammenslutningens Paastand om, at de af det nedsatte Udvalg foreslaaede Priser maatte betragtes som gældende, kunde Forbundet ikke tiltræde, idet man fra Forbundets Side gjorde gældende, at Akkordpriser skulde sættes ved fri Forhandling.

Man opnaaede derfor ikke Enighed paa dette Punkt, og Sammenslutningen forbeholdt sig sin Stilling.

Glostrup. Den i Fagbladet for Oktober omtalte Sag fra *Glostrup Jernstøberi* — Krav om Forhøjelse af Priserne paa Plovgods og Ventiler — er foreløbig sluttet med, at Fabrikanten har givet Tilsagn om Forbedring af Modellerne til ovennævnte Gods, saaledes at der dermed kan skabes en større Fortjeneste.

København. Paa den i Fagbladet for November omtalte Sag fra *A/S Burmeister & Wain* er der afholdt Timandsmøde den 30. November. Klubben havde krævet Bonusordning genindført for derved at skabe en større Fortjeneste. Dette kunde Aktieselskabet ikke gaa med til, og man stillede da et samlet Lønkrav paa 10 Øre pr. Mand og Time.

Ved Timandsmødet tilbød Aktieselskabets Repræsentanter Indførelse af Akkord. Fra Forbundets Side gjordes gældende, at Akkord paa saa stor en Virksomhed vilde volde store Vanskeligheder, og at de paa Virksomheden beskæftigede Arbejdere havde vedtaget ikke at ville arbejde paa Akkord.

Sagen sluttede med, at man fra Arbejdernes Side erklærede, at man ikke var uvillig til lokal Forhandling angaaende Indførelse af Akkord. Firmaets Repræsentanter indgik paa, at man i samme Grad som hidtil vilde være villige til at se paa den enkelte Arbejders Timeløn, naar Henvendelse herom finder Sted.

Nykøbing M. Et gammelt Medlem og Medstifter af Afdelingen i Nykøbing M., *Anders Madsen og Hustru*, har fornylig fejret deres Guldbryllup og sender hermed følgende Tak for Opmærksomheder, de i den Anledning har været Genstand for:

> Dansk Former- og Støberiarbejderforbund takkes hjerteligt for Telegrammet til vor Guldbryllupsdag. En speciel Tak til Nykøbing Mors Afdelingen for den smukke Pengegave.
>
> *Anders Madsen og Hustru.*

Odense. Paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne hos *A/S M. P. Allerups Eftf.* har der været afholdt Mæglings- og Timandsmøde, hvor man enedes om at føre Sagen tilbage til lokal Forhandling. Denne er nu sluttet med, at 10 Medlemmer har faaet deres Timelønninger hævet.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Firmaet *Nielsen & Schmiegelow*, Helsingør, og vor derværende Afdeling er der indgaaet Overenskomst, hvorefter Timelønnen er fastsat til 130 Øre; for dygtigere og mere betroede Arbejdere kan der træffes Aftale om højere Timeløn, og Udlærlinge kan begynde paa en Løn af 110 Øre. Alt Arbejde, der hører ind under Rørprislisten, afregnes efter denne, og for Arbejde, der egner sig for Akkord, optages Forhandling om saadan. Iøvrigt gælder Overenskomsten med Jernindustriens Sammenslutning samt Fælles Værkstedsregler. Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. April, tidligst 1. April 1936.

Odense Afdeling har den 27. November indgaaet Overenskomst med Firmaet *S. Ingemann Olsen*, Odense. Firmaet er indgaaet paa kun at beskæftige organiserede Arbejdere samt at overholde Jernindustriens almindelige Overenskomst og Fælles Værkstedsregler.

Københavns Afdeling 14 har indgaaet Overenskomst med *A/S Super Service*, Dr. Tværgade 4. Antagelseslønnen er fastsat til 150 Øre, for Udlærlinge 130 Øre. Parterne er iøvrigt enedes om, at Jernindustriens Overenskomst og Fælles Værkstedsregler ogsaa gælder for denne Virksomhed.

Fabrikanterne *Th. Stensgaard*, *J. Nørregaard-Jensen* og *Johs. Poulsen* samt Smedemester *Jørgensen*, Middelfart, er indgaaet paa Sammenslutningens Ferieordning. Aftalen kan opsiges fra begge Sider med 3 Maaneders Varsel.

Mæglingsmøder. Hos Firmaet *Fritz Hansens Efterflg.*, Lillerød, mægledes den 29. Oktober paa Strid om Akkordpriser og Valg af Tillidsmand. Akkordspørgsmaalet henvistes til lokal Forhandling, medens Tillidsmandsspørgsmaalet gik i Orden paa Mæglingsmødet, idet Tillidsmanden blev genantaget.

Paa et Mæglingsmøde den 17. September paa *Svendborg Skibsværft* enedes man om, at Nitterne skulde nedsætte et Udvalg til at optage Forhandlinger med Værftet om en Revision af Priskuranten og tilhørende Bestemmelser. Da Enighed ikke kunde opnaas om alle Punkter, afholdtes ny Mægling den 30. Oktober, og her lykkedes det at naa en endelig Ordning vedrørende den fremtidige Udførelse af Nitte- og Stemmearbejdet.

Den 2. November mægledes hos *West's Gas Improvement Co.*, Østre Gasværk, København, paa Klage over Afskedigelse af Tillidsmanden og over, at Firmaet havde nedsat den ugentlige Arbejdstid. Firmaet indgik paa til fuld Afgørelse at betale Tillidsmanden Kr. 624,00, svarende til 2 Maaneders Løn. Klagen vedrørende Arbejdstiden frafaldtes.

Hos Smedemester *Nørgaard Nielsen*, Viborg, mægledes den 2. November paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne. Enighed opnaaedes ikke, men da Firmaet paa Mæglingsdagen kun beskæftigede et af vore Medlemmer, føres Sagen ikke videre paa nuværende Tidspunkt, men tages op igen, naar Firmaet atter søger Arbejdskraft.

Paa Klage over, at *Thomas Ths. Sabroes Filial* i København betalte Overtidstillæg af en Timeløn paa 93 Øre i Stedet for 156 Øre, samt at Firmaet fremtidig vilde dele Timelønnen i en Grundløn paa 93 Øre og et Akkordafsavn paa 63 Øre, afholdtes Mægling den 8. November. Firmaet indgik paa at efterbetale

det omstridte Beløb, og man enedes om, at Grundlønnen skulde være 120 Øre og Akkordafsavnet 40 Øre.

Ved Mæglingsmøder den 8. November paa *A/S Skandinavisk Rørfabrik* og *A/S Hede Nielsen*, Horsens, opnaaedes Lønforhøjelser til henholdsvis 10 og 9 Mand.

Hos Firmaet *B. F. Kjellsons Efterflg.*, København, mægledes den 10. November i Anledning af Strid om Betalingen af Rejsetid om Natten. Firmaet indgik paa til fuld Afgørelse at betale de 2 Mand, som Sagen angik, Kr. 48,68.

Hos Firmaet *H. Thorbrøgger & Co.*, København, mægledes den 12. November paa Strid om Betalingen for forskellige Rørarbejder. Man enedes om et Tillæg til Akkorden paa Kr. 34,00.

Den 26. November afholdtes Mægling hos Firmaet *Emil Jørgensen & Co.*, København, paa Strid om Betaling for:

1) Forbindelse af Strenge paa et Varmeanlæg, som efter Ordre er blevet oplagt først. — Firmaet indgik paa at betale for Forbindelserne.

2) Efterspænding af Ventiler. — Montøren fik 8 Øre pr. Stk. i de Tilfælde, hvor der havde fundet en virkelig Efterspænding Sted.

3) Nedtagning af gamle Rør, der atter skal benyttes. — Firmaet betalte Montøren 10 Kr. til fuld Afgørelse af Spørgsmaalet.

Timandsmøder. Den 23. November er der afholdt Timandsmøde til Behandling af følgende Spørgsmaal:

1) Strid hos *M. P. Allerups Efterflg.*, Odense, om Anvendelsen af generelle Procentfradrag. — Henvistes til lokal Forhandling.

2) Strid hos *Thomas B. Thrige*, Odense, om Betalingen til de Montører, der arbejder ved Opstilling af Elevatoranlæg paa „Odins Taarn". Man enedes om en Akkordpris paa 1300 Kr. for Opstilling af Styr. Det øvrige Arbejde til og med 70 Meters Højde betales med en Timeløn paa 170 Øre, for Arbejde over denne Højde betales en Timeløn paa 205 Øre.

3) *Carl B. Hoffmann*, Esbjerg. Strid om Valget af en Tillidsmand i Afdelingen for Staalvinduer og om Betalingen for Udearbejde og Vejtid ved Arbejde paa et Fedtraffinaderi. — Enighed opnaaedes ikke.

4) Klage fra *Dansk-Engelsk Staalkonstruktion*, Vordingborg, over, at samtlige Arbejdere standsede Arbejdet den 27. Oktober. — Enighed opnaaedes ikke.

5) Lønkrav overfor *Dansk-Engelsk Staalkonstruktion*, Vordingborg. Firmaet indgik paa at forhøje Lønningerne, og en Svejser fik et ekstra Tillæg.

6) Strid hos *A/S „Generator"*, København, om Fastsættelse af nye Akkordpriser. Man enedes om, at Udløbstiden for de opsagte Prislister udsættes til 1. Februar 1935; i den mellemliggende Tid forhandles videre mellem Parterne.

Samme Dag afholdtes Fællestimandsmøde vedrørende Uoverensstemmelse om en Overarbejdsordning hos *Georg E. Mathiesen*, København. — Man enedes om at følge den nuværende Ordning af Overarbejdet indtil dens Udløb den 31. December, og iøvrigt afvente Resultatet af de Forhandlinger, der forestod mellem Organisationerne om Overarbejdsspørgsmaalet.

Forlig i Den faste Voldgiftsret. Ved et Møde i Den faste Voldgiftsret den 16. November forligtes Sag Nr. 2001, Klage fra *A/S Frichs*, Aarhus, over uvarslet Arbejdsstandsning, saaledes, at Aarhus Afdeling erkender, at Strejken har været ulovlig og paa de indklagede Arbejderes Vegne betaler 1000 Kr. til Aktieselskabet.

En Sag angaaende 2 Værkførere paa *Kolding Strømpefabrik* forligtes den 9. November i Den faste Voldgiftsret (Sag Nr. 1983) saaledes:

„Fra Virksomhedens Side erklæres, at de i Klagen omhandlede *Jürgensen* og *Ball* i Fremtiden skal udføre egentlige Værkførerfunktioner, saaledes at Reparationer vil blive udført af Reparatører. Dagligt forekommende Rettelser og Indstillinger ved Maskiner berøres ikke af dette."

Til Rørarbejderne. Paa given Foranledning gør vi opmærksom paa, at ingen Rørarbejder maa tage Arbejde i Viborg, før han har henvendt sig paa Afdelingens Kontor, Vesterbrogade 30, Viborg.

Stiftelsesfest.

40 Aars Stiftelsesfest i Smedeforbundets Thisted Afdeling.

Thisted Afdeling hører til Forbundets mindre Afdelinger. Ved Afdelingens Stiftelse den 16. November 1894 havde den 8 Medlemmer, nu tæller den 62 Medlemmer. Naar man ser hen til, at Thisted geografisk ligger i en Egn af Landet, hvor Samfærdselsmidlerne ikke er de allerbedste, og hvor der saa godt som ingen Industri findes, kun et enkelt Maskinværksted i selve Thisted By, hvor der beskæftiges ca. 8 Svende, er Medlemmerne spredt over lange Afstande og derfor vanskelige at faa samlet til Møder og Generalforsamlinger.

Under disse Forhold er det al Ære værd, at de skiftende Afdelingsbestyrelser har været i Stand til at samle et saa stort Antal Smede og Maskinarbejdere indenfor Afdelingens Rammer, som Tilfældet er, det vidner om, at et maalbevidst og intensivt Agitationsarbejde er udført gennem de 40 Aar, et Arbejde, der stadig maa fortsættes, dels for at bevare de Medlemmer, der allerede er tilsluttet Organisationen, dels for at faa de unge, der udlæres ude omkring paa Landet, ind i Organisationen.

Afdelingen fejrede 40 Aarsdagen den 17. November, og da Afdelingens Formand, *L. Toftdahl*, aabnede Festen og bød Velkommen, var der en Forsamling paa Hundrede Festdeltagere, Medlemmer med deres Damer samt forskellige indbudte Gæster, blandt disse var 2 af Afdelingens Medstiftere, den 80-aarige Carl Dysted og Peter Have, ligesom der var Repræsentanter for Arbejdernes Fællesorganisation, den stedlige Partiforening og Thisted Socialdemokrat. Forbundet var repræsenteret ved Sekretær Vilh. Christensen.

Under Fællesspisningen holdt *Vilh. Christensen* Festtalen, hvori han omtalte Tiden i Halvfemserne, da Afdelingen blev stiftet, og den Udvikling, der havde fundet Sted siden. Han overbragte en Lykønskning fra Forbundets Hovedledelse og takkede for godt Samarbejde med Forbundets Hovedkontor gennem de mange Aar. En særlig Tak rettede han til de 2 gamle Pionerer for den Indsats, de havde gjort i Organisationens Tjeneste. Han sluttede med at udbringe et Leve for Thisted Afdeling.

Derefter havde de lokale Gæster Ordet for at takke Smedene for godt Samarbejde gennem Aarene.

Til Festen var skrevet en Festavis og forskellige Sange, som gjorde stor Lykke, ligesom der var indløbet en Række telegrafiske Hilsener fra tidligere Medlemmer, flere store Blomsterdekorationer var sendt fra forskellige Institutioner i Thisted.

Afdelingens Formand sluttede Talernes Række og udbragte et Leve for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Det blev sent, inden man skiltes, efter at have tilbragt en fornøjelig og kammeratlig Aften i hinandens Selskab, og Thisted Afdeling havde Ære af den smukke Fest.

Teknologisk Institut.

Ekstra Dagkursus i Lysbuesvejsning.

Da der paa Forhaand er kommet en Række Henvendelser om at faa et saadant Kursus, har Instituttet bestemt sig til at afholde et nyt Kursus fra Torsdag d. 3./1. til Tirsdag d. 15./1. 1935, til hvilket der dog kun kan optages enkelte Deltagere ud over dem, der allerede har meldt sig.

Prisen for et Kursus er Kr. 125,00.

Indmeldelse maa ske *snarest.*

Det 6 Ugers Kursus for Varmesmede,

der begynder 14. Januar 1935, afholdes kun 1 Gang i Aarets Løb og var sidste Gang overtegnet, hvorfor de Varmesmede, der vil med, maa melde sig inden Jul; der er allerede tegnet 16 Deltagere.

Foredrag over industrielle Emner.

Den af Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner fortsættes i Januar Maaned med følgende Emner:

Dato	Række	Emne
17./1.	A	Fremstilling af Raajern (Krupp-Film).
24./1.	B	Drejestaal og Drejning.

Disse to Foredrag afholdes i Teknologisk Laboratorium, Øster Voldgade 6 F.

Dato	Række	Emne
31./1.	A	Metallernes Historie.

Dette Foredrag afholdes i Teknologisk Samling, Sølvgade 83.

Til Forelæsningsrække B forudsættes Kendskab til de grundlæggende Værktøjsmaskiner og Arbejdsmetoder i Jern- og Metalindustrien.

Adgangen er gratis.

Teknologisk Instituts Haandbøger.

Autogen-Rørarbejde, 3. Udg. 1932,

af Værkfører *C. Christiansen* og Afdelingsingeniør, cand. polyt. *E. G. Bildsøe,* giver en kortfattet Instruktion for Autogensvejsere i Opmærkning, Tilskæring og Svejsning af Rørsamlinger og Rørbøjninger til Gas- og Vandledninger, Dampanlæg og Trykluftanlæg, samt tillige Svejsning af Cyklestel. Endvidere Bøjning af Rør og Svejsning af Kobberrør samt Rørtabeller.

46 Sider. 51 Illustr. I Omslag 1,35 Kr. Faas mod Indsendelse af Beløbet + Porto i Frimærker.

Pasning af Centralvarmeanlæg, 1932,

er udarbejdet af Afdelingsingeniør, cand. polyt. *Otto Juel Jørgensen,* og Bogens Hensigt er at give en populær og letfattelig Fremstilling af, hvordan man skal passe et Varmeanlæg — *fra det største til det aller mindste* — paa forsvarlig Maade samtidig med, at man opnaar en økonomisk Fyring, saaledes at der medgaar et Minimum af Brændsel. Bogen er delt i 12 Afsnit: Varmeanlæg i Almindelighed, Vandvarmeanlæg, Dampvarmeanlæg, Luftvarmeanlæg og Ventilationsanlæg, Varmtvandsforsyningsanlæg, Kedelsten, Varmemaalere, Elektricitet og Pasning af Elektromotor, Brændsel, Anlægets Virkningsgrad, Pasning af Anlæget samt forskellige Tabeller, Lovbestemmelser m. m.

300 Sider. 144 Illustr. 4 Planer over Kedeltyper. Helshirtingsbind 3,75 Kr.

Ford Service Bogen, 1928,

er den autoriserede Oversættelse af en Bog udarbejdet af *Ford Motor Company* paa Grundlag af praktisk indhøstede Erfaringer; dens Formaal er at standardisere Udførelsen af Reparationer paa Ford Automobiler, *Model T*, og den giver en nøjagtig Beskrivelse af den rigtige Fremgangsmaade ved Adskillelse og Samling af Ford Automobilet samt af Udførelsen af de mere betydende Reparationer, ligesom den meget nøje beskriver Fremgangsmaaden ved Fejlfinding.

Da der endnu løber adskillige Fordvogne af denne Model baade i Danmark og Norge, og Bogen tillige indeholder mange værdifulde Oplysninger for Reparationer *ogsaa paa andre Vogne* — f. Eks. elektriske Reparationer, Kølerreparationer, Hovedlejereparationer etc. —, har Bogen stadig Interesse, men desuagtet er Restoplaget *nedsat til 3 Kr.* (tidl. 6 Kr.). 293 Sider. 579 Illustr. Helshirtingsbind. 3 Kr.

Maskinkort, 1933,

udarbejdet af Ingeniør *Chr. Randstrup*, er en Pjece, der giver Forklaring paa, hvorledes Maskinkort for Drejebænke opstilles og anvendes som Arbejdsundervisningskort for Maskinarbejdere. Pjecen er den første paa Dansk udkomne Vejledning i de Principper, der bør lægges til Grund for Udvælgelsen af den bedst egnede Maskine og den rigtige Arbejdshastighed ved Udførelsen af forskellige Maskinarbejder, og belyser tillige Spørgsmaalet: Anvendelsen af Værktøjsstaal, Hurtigstaal eller Skæremetaller. Maskinkort danner tillige Grundlaget for den moderne Akkordprisberegning indenfor Maskinfagene og er i det hele taget et Hjælpemiddel, som har Bud til enhver Tekniker, saavel Ingeniør som Værkfører og den fremadstræbende Svend. Der er lagt Vægt paa tydelige Illustrationer, der bl. a. i Kurveform angiver virkelig brugbare Værdier for Skærehastigheder for Drejning i forskellige Materialer.

Kvart. 16 Sider. 12 Illustr. 1,50 Kr. Faas mod Indsendelse af Beløbet + Porto i Frimærker.

Motorbogen, 1930,

ved Statskonsulent, Ingeniør, cand polyt. *Niels Balle* og Ingeniør, cand. polyt. *Preben Hempel*, indeholder en populær Fremstilling af de forskellige Motortypers Virkemaade og Konstruktion med Angivelse af de almindeligst forekommende Fejl, og hvorledes de afhjælpes. Bogen indeholder endvidere et Afsnit om de her i Landet mest anvendte Traktorer, og til Slut et Afsnit om Jævn- og Vekselstrømsmotorer samt deres Opstilling og Vedligeholdelse.

324 Sider. 210 Illustr. (mange originale Tegninger). Helshirtingsbind. 5 Kr.

Pladeudfoldninger, 1933,

ved Afdelingsingeniør, cand. polyt. *E. G. Bildsøe*, giver ved en Række Eksempler fra det praktiske Liv Anvisning for Opmærkning til Pladearbejde sammensat af udfoldelige Flader. Der indledes med lidt Geometri til Vejledning for Afsætning af Vinkler og Konstruktion af Elipser samt Beregning af Rumfang og fortsættes derefter med Anvisninger paa, hvorledes Konstruktionerne af udfoldelige plane, cylindriske, kegleformede og andre krumme Flader udføres. Bogen er særlig beregnet for Klejnsmede, Kobbersmede og Blikkenslagere og er meget populært skrevet.

84 Sider. 56 Illustr. I Omslag. 2 Kr.

Smedebogen, 3. Udg. 1928,

ved Afdelingsingeniør, cand. polyt. *E. G. Bildsøe* med flere Medarbejdere, er en for Smede bestemt Haandbog med Vejledning i forskellige almindeligt forekommende faglige Problemer, saasom Materiallære, Smedeværktøjer, Eksempler paa Grovsmedearbejder, Maskinhamre, Sænkesmedning, Hærdning, Autogensvejsning, Lodning, Presser, Snit- og Stanseværktøjer, Boring, Drejning, Slibning, Polering, Kraftoverføring, Fabrikloven og Forebyggelse af Ulykkestilfælde. Mange tekniske Tabeller. 360 Sider. 201 Illustr. Helshirtingsbind. 6 Kr.

Dansk Støbemesterforbunds Lommebog for Jern- og Metalstøbere,

udarbejdet af Støberikonsulent *Fr. A. Krog* og udgivet med Støtte fra Erhvervsministeriet og det Reiersenske Fond, indeholder: Regning, Fysik, Kemi, Materiallære, Støberiteknik, Jernstøberi, Metalstøberi, Autogen- og elektrisk Svejsning, Prøvning af Materialer og Gods, derunder Jernets Metallografi med tilhørende 12 karakteristiske Mikrofotografier af Staal og Støbejern, Leveringsbetingelser, Tabeller over Metallegeringer, Udregninger af en Metallegering, Udregning af en Jernlegering, Nødhjælp i Ulykkestilfælde, mange nyttige Tabeller og Diagrammer, Danske Jernstøberiers Støberikonsultation m. m. 346 Sider. 78 Illustr. Hellærredsbind. 6 Kr.

Bøgerne kan bestilles gennem *enhver Boghandler* eller gennem

TEKNOLOGISK INSTITUTS FORLAG,
Hagemannsgade 2, Kbhvn. V.

Forlaget „Fremad".

Lommebog for Arbejdere 1935.

Det er en uhyre nyttig Bog. — Ikke uden Grund er den kaldt Arbejdernes Statskalender. Den indeholder nemlig et Væld af Oplysninger fra alle Arbejdernes Interesseomraader. Den er af stor Værdi for enhver Arbejder, og den er først og fremmest *uundværlig* for ethvert Bestyrelsesmedlem i en Arbejderorganisation. Partiforeningsmanden, Fagforeningsmanden, Kooperatøren og den interesserede unge Socialdemokrat finder her alle de Oplysninger, han har Brug for. Lommebog for Arbejdere har alt det sædvanlige Lommebogstof: Kalender, Post- og Telegramtakster, Noteringsblade o. s. v., men desuden indeholder den et righoldigt Udvalg af særlige Oplysninger, som man ellers maa støve forskellige bindstærke Værker igennem for at faa.

Hvad vil De vide? Adressen paa Arbejdsdirektoratet eller en anden vigtig social Institution? Hvilke By- og Sogneraad, der har socialdemokratisk Flertal? Befolkningens Fordeling efter Erhverv? Hvor stor Deres Indtægt maa være, for at De kan staa i Sygekasse? Hvem der er Formand for Fællesorganisationen i Xkøbing? Besked om Højskoler, der kan besøges? Hvormeget De maa fradrage paa Skatteblanketten? Adressen paa det nye Socialkontor i Deres Distrikt? — Ja, og de Tusind andre Ting, De saa ofte

(Fortsættes Side 44.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
25952	Andersen, Aage H. Antonio	København	14. 5.09	Kbhvn. Afd.	31. 8.29	Kbhvn. Afd. 11	4. 8.34
1764	— Henry Herbert.	—	10. 5.14	„ „	9. 5.33	„ „ 14	25. 8.34
5534	Brinkmann, Svend Eigil....	—	18. 7.99	„ „	20 10.31	„ „ 13	25. 8 34
25351	Buch, Egon.....	Køb elev	1. 4.03	„ „	10. 4.22	„ „ 3	28. 7.34
8542	Christensen, Svend Albrecht	Holsted	15. 8 14	„ „	22. 6.34	„ „ 2	18. 8.34
55287	Carstensen, Henning Johs...	Eskebjerg	21. 8.14	Kalundborg	24.10.32	Kalundborg	17. 3.34
54260	Ellegaard, Poul	Ringe	16. 2.14	Ringe	8. 5.33	Ringe	5. 5.34
39844	Eriksen, Niels Peter....	Odder	30. 6 96	Viborg	12.10.24	Viborg	5. 5.34
13341	Eskildsen, Max Alexander.	København	28.10.02	Kbhvn. Afd.	12.12.25	Kbhvn. Afd. 14	4. 8.34
3095	Florin, Einar A. C.....	Helsingør	30. 8.74	Helsingør	28. 4.08	Helsingør	14. 4.34
644	Fremming, Knud.....	København	22. 7.07	Kbhvn. Afd.	9. 4.34	Kbhvn. Afd. 7	28. 7.34
12821	Fuhrü, Valdemar.....	—	26. 3.66	„ „	2. 7.20	„ „ 13	4. 8.34
26803	Gahrn, John Leonh. Carl	—	6. 9.09	„ „	12. 7.29	„ „ 9	4. 8.34
1087	Hansen, Anker Edvind..	Aastrup	29.10.12	„ „	8.10 33	„ „ 13	28. 7.34
12069	— Arne Henry ...	Græsted	26. 5.08	Hillerød	2. 2.28	Hillerød	31. 3.34
6415	— Carl E. Jægerfeldt	Kornerup	4. 7.15	Roskilde	7. 1.33	Kbhvn. Afd. 3	18. 8.34
171	— Erik.....	Græsted	13. 6.14	Kbhvn. Afd.	29 6.33	„ „ 14	4. 8.34
33713	— Herluf Chr. Fr..	Horsens	8.11.11	Middelfart	4. 1.31	Randers	9. 6.34
25365	— Ivan Halfdan...	København	23. 2 03	Kbhvn. Afd.	11. 4.22	Kbhvn. Afd. 17	28. 7.34
20684	Henriksen, Søren Henry...	Bogense	22.10.12	Bogense	30.12.33	Bogense	12. 5.34
37289	Jensen, Adolf Lindeskov	Kirke-Flinterup	23 12.03	Holbæk	6.10.23	Sorø	31. 3.34
2960	— Carl Herman .	Helsingør	19. 9.00	Helsingør	15.11.19	Helsingør	28. 7.34
22184	— Chr. Osvald Har.	Frederikshavn	27. 8.05	Frederikshavn	8.11.24	Frederikshavn	10. 6.33
51612	— Fr. C. Guldbech	Kastrup	28 11.10	Kbhvn. Afd.	2.10.31	Kbhvn. Afd. 12	4. 8.34
55990	— Harry Børge...	Hastrup	17. 1.14	Hadsund-Assens	1. 8.33	Hadsund-Assens	28. 4.34
21769	Jørgensen, Svend Aage ...	Horsens	20. 1.05	Randers	4.12.28	Horsens	21. 4.34
13555	Johansen, Carl Marthinus.	Harre	7. 1.01	D. Arbm. Forb.	3. 5 28	Kbhvn. Afd. 3	11. 8.34
1565	Kiær, Gottholdt A. Malling	Søborg	14. 4.11	Kbhvn. Afd.	5. 5 33	„ „ 12	4. 8.34
52639	Kofoed, Niels.....	København	17. 6.13	„ „	3.11.32	„ „ 13	18. 8 34
14318	Kroll, Richard	—	2. 6.03	„ „	28.11.22	„ „ 18	11. 8.34
53710	Larsen, Axel Andreas..	Ny Holsted	7.10.93	Kalundborg	7.12.30	Næstved	21. 4.34
52668	— Erik Tage Thorkild	København	24. 5.10	Kbhvn. Afd.	14.11.32	Kbhvn. Afd. 14	18. 8.34
3686	— Kaj Rubach....	Randers	14. 7.04	Randers	5. 5.26	Randers	14. 7.34
51586	Lange, Jacob	Sønderborg	16.11.11	Kbhvn. Afd.	20. 9.31	Kbhvn. Afd. 14	18. 8.34
22503	Langkjær, Sven	Sorø	5. 5.09	Sorø	4. 5.29	Sorø	7. 4.34
52146	Lindgren, Poul	København	19.10.13	Kbhvn. Afd.	3. 5.32	Kbhvn. Afd. 14	18. 8 34
52997	Madsen, Niels Vilhelm..	Maribo	10. 3.14	„ „	7. 4.33	„ „ 13	4. 8.34
5427	— Ejvind.....	København	17. 5.13	„ „	4. 2 34	„ „ 17	21. 7.34
25649	Malling, Kaj Erik.....	—	15.12.02	„ „	7.12.28	„ „ 4	11. 8.34
24893	Mikkelsen, Christian Vilh..	Rørth	19.10.78	Odder	26. 5.28	Odder	7. 4.34
32094	Nielsen, Carl Peter.....	Roskilde	27. 2.98	Roskilde	28. 8.32	Roskilde	30. 6.34
27912	— Charles Evald .	Hillerød	7. 7.06	Sorø	12 11.33	Sorø	2. 6.34
51828	— Niels Helge Kaj	Gørlev	29. 2.12	Kbhvn. Afd.	29.11.31	Kbhvn. Afd. 2	25. 8 34
24792	Nørretranders, Svend Otto .	Stege	29. 5.08	Stege	7. 8.28	Stege	30. 6.34
32912	Petersen, Hans Christian.	Broager	21. 7.10	Ringe	8. 5.31	Ringe	14. 4.34
39971	— Jens Peter Paul	Næstved	21. 8.05	Næstved	1.11 24	Næstved	25. 3.33
5387	— Kaj Poul	Terslev	21. 5.14	Kbhvn. Afd.	2. 2.34	Kbhvn. Afd. 15	18. 8.34
5212	— Villy Valdemar.	Kerteminde	5. 3.00	„ „ 1	27.10 19	„ „ 4	25. 8.34
6776	Rasmussen, Georg E. C. Joh.	København	23. 3.13	„ „	25. 3.34	„ „ 17	12. 5.34
30336	Sørensen, Alfred Christian	Rørby	27. 2 06	Kalundborg	1. 3.27	Kalundborg	3. 3.34
7832	— Anders.....	Tyregod	30. 1 91	Kbhvn. Afd. 5	9. 1.17	Kbhvn. Afd. 4	25. 8.34
963	— Helge Ulf Hjalmar	Hellerup	17. 8.12	„ „	9. 9.33	„ „ 13	28. 7.34
28400	— Oskar Holger..	Grindløse	14. 8.09	Bogense	16. 2.34	Bogense	30. 6.34
55726	Sauerberg, Rob. Wilh. Jochim	København	3.11 12	Aalborg	4. 4.33	Kbhvn. Afd. 17	25. 8.34
38932	Stenberg, Alfred Theodor	Christiansstad	16. 3.90	D. Arbm. Forb.	28. 9.17	Næstved	14.10.33
16174	Svensson, Martin Victor..	Almundsryds	9. 3.84	Holeby	24. 2.07	Holeby	21. 7.34
52920	Thomsen, Svend Otto....	København	14.11.05	Kbhvn. Afd.	14. 5 34	Kbhvn. Afd. 11	11. 8.34
8223	Treu, Kai Peter Mathias	—	10.12 97	„ „	20. 5.34	„ „ 3	4. 8.34
10770	Tønning, Max	Aarhus	20.10.02	Aarhus	4.11.21	Randers	11. 8.34
36363	Vestergaard, K. F. Steffensen	København	31.12.03	Kbhvn. Afd.	8. 6.23	Kbhvn. Afd. 2	11. 8.34
26946	Würtz, Svend Aage Ferdn.	Vallensved	8. 9.13	Næstved	2. 9.33	Næstved	28. 7.34

har spurgt om, og som De i de kommende Aar igen vil staa og savne. Arbejderlommebogen besvarer det hele. Og saa er det ikke nogen stor Bog. Den kan lige være i Inderlommen. Og — det er det bedste ved det hele — den er *billigere* end de fleste andre Lommebøger. Den koster kun Kr. 1,65 i Helshirtingsbind og for et finere Bind Kr. 2,25 og Kr. 4,50 i Helskindbind.

Lommebog for Arbejdere er i Handelen fra i Dag. Forlang den straks, den plejer hurtigt at blive udsolgt.

En god Bog er den bedste Gave.

Denne Overskrift staar som Motto paa det smukke nye illustrerede Katalog, som vort eget Forlag „Fremad" i disse Dage har udsendt, og som kan forlanges gratis gennem enhver Boghandel eller direkte fra Forlaget.

Julen med sin store Gaveflod nærmer sig, og vi føler derfor Trang til at henlede Opmærksomheden netop paa „Fremad"s Bøger, der viser os Tilværelsen set med Arbejderøjne, en længe tiltrængt Modvægt mod den Flom af Overklasse-Literatur, der flyder fra de kapitalistiske Forlag.

I Aarenes Løb har Forlaget „Fremad" udgivet en lang Række interessante Romaner af saavel Ind- som Udlandets bedste Forfattere, vi skal blot nævne Navne som B. Traven, Erling Kristensen, Walter Greenwood, Nils Nilsson, Agnes Smedley, Valborg Glentoft, Michael Gold, Kræn Bjergen etc.

Af Digte er udsendt Samlinger af Mikkel Christensen, Allan Larsen, H. C. Hansen, Harald Herdal og Bertolts store smukke Antologi med danske Oversættelser af Arbejderdigte fra al Verdens Sprog.

Af den righoldige Samling Fagliteratur skal vi fremhæve Jul. Bomholts særprægede Bøger, Arne Sørensens flot illustrerede „Funktionalisme og Samfund" ypperlig egnet til Festgave, ligesom Olga Eggers Rejseskildring fra Liberia, Johs. Sperlings populære Bøger om Indien og Kina, Camilla Nielsens Livserindringer, Bergstedts sociale Skuespil. Af Kunstbøger foreligger Tegninger af Anton Hansen, Hans Bendix, og nu til Jul kommer et nyt Bind med Tegninger af Ernst Hansen, ligesom Preben Wilmanns „Dansk Kunst" med over 100 Illustrationer er en oplagt Julegavebog.

Endvidere indeholder Kataloget en Mængde sociale og politiske Smaaskrifter af stor Interesse, ogsaa en Række norske Bøger fra „Tiden", Oslo, og „Det norske Arbejderpartis Forlag", der begge har „Fremad" som Hovedkommissionær for Danmark, er medtaget.

„Fremad"s Bøger vil kunne faas til Gennemsyn i alle Landets Boglader, forlang at se dem og køb fortrinsvis disse, derved sættes Forlaget i Stand til yderligere at forøge sine Udgivelser.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 751	Nielsen,	Johannes	(Kbhvn. Afd.)
- 31703	—	Lars Gustav	(—)
- 52732	Rosberg,	Erik Oskar	(—)
- 5822	Marcussen,	Chr. Emanuel	(Odense Afd.)

Medlem Nr. 7907, Hakon Verner Hansen, har atter fundet sin Bog.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 11250	Gotfredsen,	Hans Georg Elius..	4. 6.04

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 4884	Adolphsen,	Axel Brassel	26. 8.22
- 5961	Bech,	Chr. J. Christensen.	3. 3.28
- 10223	Brandstrup,	Peter Vilhelm.....	30. 6.28
- 36529	Bredahl,	Adolf Valter.....	4. 7.31
- 4274	Christensen,	Jens Peter.....	14. 5.21
- 28149	Christiansen,	Hans Christian.....	13. 1.34
- 52018	Christoffersen,	Anker Emanuel	28. 4.34
- 13033	Danielsen,	Erik Emanuel.....	9. 6.34
- 53832	Hansen,	Gerner Jørgen	7.10.33
- 25650	Halskov,	Niels Peter...	12. 1.29
- 50113	Hendriksen,	Eduard	24. 2.34
- 8070	Holm,	Ove Herman.....	3.10.25
- 9465	Jensen,	Sofus.....	26. 3.21
- 52140	—	Svend	13. 5.33
- 32119	Iversen,	Filippus J. Jensen..	16. 8.30
- 3910	Johansen,	Aage	28. 5.27
- 53177	Kjær,	Enevold Juul.....	4.11.33
- 50622	Knudsen,	Børge	20. 1.34
- 34834	Larsen,	Gerhard	18. 6.32
- 34867	Nielsen,	Helge Ambjørn.....	9 10.26
- 31593	—	Peter Emil Sigvald.	12. 7.24
- 38261	Nissen,	Jens.....	14. 8.26
- 17966	Olesen,	Kristian Peter.....	16.12.33
- 51751	Petersen,	André Peter	11. 3.33
- 53626	—	Ejler Bækager	25. 3.33
- 51949	Thielst,	Erik.....	3. 6.33

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Nr. 46502	Møller,	Hans	8. 4.33

Specialarbejderforbundet.

Nr. 48246	Ludvigsen,	Carlo A. H. P.....	18. 5.29

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 3 JANUAR 1935 21. Aarg.

Septemberforligets Punkt 4.

Da Smedeforbundet og Specialarbejderforbundet den 27. November i Fjor fremsendte første Strejkevarsel overfor A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, blev det begrundet med:

„at da det gennem en Aarrække har været umuligt for vore hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, beskæftigede Medlemmer at faa tilvejebragt saadanne Forhandlingsformer, at Overenskomstens Forudsætninger og Fagets Voldgiftsregler har kunnet opfyldes, og da vi maa anse Hr. Overingeniør Gundestrup som værende den stadige Aarsag til den stigende Uro paa Arbejdspladsen, agter vi at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning af vore paa Refshaleøen beskæftigede Medlemmer, indtil nævnte Overingeniør er fjernet som Mellemled mellem Virksomhedens øverste Ledelse og Arbejderne."

Endvidere anførte de 2 Forbund i deres Indlæg til Den faste Voldgiftsret, at:

„Naar Arbejdsgiverne henviser til Septemberforligets Punkt 4, og hævder Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft, og dermed vil frakende Fagorganisationerne Ret til at kræve en Funktionær fjernet, saa er det absolut ikke Meningen med den paagældende Bestemmelse, at den Arbejdsgiverne tillagte Ret er aldeles ubegrænset. Det vil jo føre til fuldkommen uholdbare Tilstande, hvis Arbejderne uden Hensyn til, hvorledes de behandles, skal være tvungne til at arbejde under en Funktionær som Hr. Gundestrup."

Den Passus i Septemberforligets Punkt 4, der her sigtes til, lyder som bekendt:

„Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft anerkendes, eventuelt støttes, af Arbejdernes Hovedorganisation."

I den af Den faste Voldgiftsret affagte Kendelse, som gengives in extenso her i Bladet, anlægger Retten bl. a. følgende Betragtninger:

„Foreløbig bemærkes, at Klagernes Henvisning til, at det af Forbundene stillede Krav om Overingeniør Gundestrups Fjernelse er i Strid med Septemberforligets Punkt 4 og derfor ugyldigt, ikke uden videre kan godkendes. Retten for Arbejdsgiveren til at lede Arbejdet er ikke nogen ensidig Ret, men en Ret, der forpligter Arbejdsgiveren til at lade Samarbejdet med Arbejderne foregaa paa en for dem forsvarlig Maade."

Det fremgaar heraf, at der ikke er nogen Afvigelse mellem det af Forbundene anlagte Synspunkt og Rettens Opfattelse, men at derimod Arbejdsgivernes Paastand om, at Septemberforligets Punkt 4 giver Arbejdsgiverne en fuldkommen uindskrænket Stilling i Arbejdsforholdet, underkendes af Retten.

Arbejdsgiverforeningens Standpunkt fik i saa Henseende sit karakteristiske Udtryk i den Protest, som den nedlagde, da første Strejkevarsel var affendt, og hvori det hedder:

„Vi staar ganske uforstaaende overfor, at det ærede Forbund har foretaget et saa uhørt Skridt som at misbruge Adgangen til Varsling af Strejke til en personlig Forfølgelse af en af A/S Burmeister & Wains overordnede Funktionærer — et Skridt, der i sig selv er en saa aabenlys Fornægtelse af de Grundprincipper, der har fundet deres tydelige Udtryk i Septemberforliget, at vi ikke havde ventet, at Forbundet vilde lægge Navn hertil."

Men det var netop disse diametralt modsatte Opfattelser af Septemberforliget, som førte til de stærke Gnidninger mellem Arbejdere og Arbejdsgiver paa Refshaleøen. Arbejderne havde den Opfattelse, der støttedes af Forbundene, at der maatte være Grænser for, hvad de skulde finde sig i fra Arbejdspladsens øverste Ledelses Side, medens Ledelsen støttet af den Passivitet, som Arbejdsgivernes Organisationer lagde for Dagen trods idelige Klager fra Forbundenes Side, handlede i Følelse af, at naar der ikke ligefrem blev begaaet Brud paa de bestaaende Overenskomster og Aftaler, var der frit Slag paa Arbejderne og deres Tillidsmænd.

Vi kan derfor kun opfatte det som en Naturlighed, at Retten har givet Arbejderne Medhold i deres Opfattelse. Ganske vist underkendtes Strejkevarslernes Lovlighed i det givne Tilfælde, men Rettens Henvisning „til gennem organisationsmæssige Forhandlinger at søge tilvejebragt de fornødne Ændringer" knæsætter Paataleretten, og saa kan det kun blive Spørgsmaalet, hvad der skal ske, hvis ikke der derved opnaas en tilfredsstillende Ordning. Vi føler os saa meget mere berettigede til det opnaaede Resultat, som vi ikke rejste Aktionen blot i Udslag af ondt Lune eller for at give Anledning til, at der blev tilføjet vor Modpart en Lussing. Nej, vi havde Aar efter Aar forsøgt at faa tilvejebragt et rimeligt Arbejdsforhold paa Refshaleøen, vi havde Gang paa Gang klaget i Jernindustriens Sammenslutning over Arbejdsforholdene paa denne Arbejdsplads, og vi havde ogsaa paa anden Maade søgt at faa ordnede Forhold tilvejebragt, men alt uden Resultat.

Arbejdsgiverne kunde have undgaaet den principielle Afgørelse, der ligger i Den faste Voldgiftsrets Kendelse, men vi kan paa den anden Side ikke indse, at denne Afgørelse knæsætter andet end, hvad den langt overvejende Del af Arbejdsgiverne anser for rimeligt og naturligt, nemlig at der i Arbejdsforholdet bør herske en urban Tone, at Forhandlingerne paa Arbejdspladsen maa føres paa sømmelig Maade, og at det maa ligge udenfor al Diskussion, at de, der forhandler paa deres Kammeraters Vegne, skal være udsat for Forfølgelse fra Arbejdsgiverens Side. Vi maa derfor beklage, at „Danmarks Haandværk og Industri", der er Organ for „Fællesrepræsentationen for Dansk Haandværk og Industri", slutter en Omtale af Kendelsen med følgende Bemærkning:

„Vi kan ikke se rettere, end der hermed er skudt en saa alvorlig Breche i Virksomhedernes frie Dispositionsret, at en nærmere Overvejelse af Spørgsmaalet indenfor Organisationerne bliver nødvendig."

Hvad er det for en fri Dispositionsret, der er skudt Breche i? Vil Bladet virkelig hævde, at en Dispositionsret, som den man paa Refshaleøen har gjort Forsøg paa at gennemføre, burde være opretholdt?

Vi er tilbøjelige til at tro, at Septemberforligets Fædre ikke med Affattelsen af Punkt 4 har tænkt sig at ville legalisere et Arbejdsforhold, som det Direktør Bondegaard har indført paa Refshaleøen, og at langt den overvejende Del af danske Haandværksmestre og Industridrivende ikke ønsker ved Indførelse af et saadant Arbejdsforhold at komme i Modsætningsforhold til deres Arbejdere. Jøvrigt er de Synspunkter, som Refshaleøens Ledelse har anlagt paa Arbejdsforholdet, fuldkommen i Strid med den Udvikling af Samarbejdet paa Arbejdspladserne, som har fundet Sted paa Grundlag af det overenskomstmæssige Tillidsmandssystem.

Det er da ogsaa betegnende, at Arbejdsgiverforeningens Blad overhovedet ikke nævner den affagte Kendelse. Formodentlig opfatter Arbejdsgiverforeningen den som noget, det havde været bedst at undgaa at faa sagt officielt, men som paa den anden Side ikke siger andet end, hvad enhver forstandig Arbejdsgiver finder ganske naturligt.

Vi kan derfor fuldtud tiltræde, hvad „Berlingske Tidende"s Aftenavis skrev den 3. Januar:

„Den faste Voldgiftsrets Kendelse siger i og for sig ikke andet om det Forhold, Kendelsen omhandler, end hvad ret og rimeligt er, og paalægger ikke Arbejdsgiverne Forpligtelser ud over dem, der maa siges at være i deres egen velforstaaede Interesse og i Tidens hele Aand."

Naar Bladet derefter skriver, at:

„Septemberforligets § 4 har faaet sig en ordentlig Sinkadus,"

maa dette vel nærmest opfattes i direkte Relation til Punktets Ordlyd.

Bladet har ogsaa vor fulde Tilslutning, naar det slutter den paagældende Artikel med, at:

„Man kan vist let blive enige om, at den skulde de Herrer Bondegaard og Gundestrup hellere have sparet Paragraffen for, hvis det har staaet i deres Magt,"

thi det havde staaet i de Herrers Magt at undgaa Sinkadusen.

Udskrift

af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. December 1934 i Sag Nr. 2058: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S Burmeister & Wain, mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og for Specialarbejderforbundet.

Den 27. November 1934 fremsendte Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund en saalydende Skrivelse til Dansk Arbejdsgiverforening:

„Med nærværende undlader vi ikke at meddele den ærede Arbejdsgiverforening, at da det gennem en Aarrække har været umuligt for vore hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, beskæftigede Medlemmer at faa tilvejebragt saadanne Forhandlingsformer, at Overenskomstens Forudsætninger og Fagets Voldgiftsregler har kunnet opfyldes, og da vi maa anse Hr. Overingeniør Gundestrup som værende den stadige Aarsag til den stigende Uro paa Arbejdspladsen, agter vi at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning af vore paa Refshaleøen beskæftigede Medlemmer, indtil nævnte Overingeniør er fjernet som Mellemled mellem Virksomhedens øverste Ledelse og Arbejderne."

Samtidig fremsendte Specialarbejderforbundet en ligelydende Skrivelse.

Arbejdsgiverforeningen svarede under 29. samme Maaned Forbundene saaledes:

„Ved anbefalet Skrivelse af 27. ds. meddeler De os, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Iværksættelse af Arbejdsstandsning hos A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen, paa Kravet om, at Overingeniør Gundestrup fjernes som Mellemled mellem Virksomhedens øverste Ledelse og Arbejderne.

Vi staar ganske uforstaaende overfor, at det ærede Forbund har foretaget et saa uhørt Skridt som at misbruge Adgangen til Varsling af Strejke til en personlig Forfølgelse af en af A/S Burmeister & Wains overordnede Funktionærer — et Skridt, der i sig selv er en saa aabenlys Fornægtelse af de Grundprincipper, der har fundet deres tydelige Udtryk i Septemberforliget, at vi ikke havde ventet, at Forbundet vilde lægge Navn hertil.

I Henhold til Loven om Den faste Voldgiftsret af 4./10. 1919, § 4 B, Punkt 5, nedlægger vi selvfølgelig den alvorligste Protest mod Varslets Lovlighed og forbeholder os, saafremt Varslet ikke straks tages tilbage, øjeblikkelig at indbringe Klage over dette ulovlige Skridt for Den faste Voldgiftsret."

hvorefter Forbundene under 5. December fremsendte 2. Strejkevarsel, saaledes at Arbejdsstandsningen skulde træde i Kraft fra og med den 13. December.

Om Sagen har der derefter været afholdt Fællesmøde den 8. December, hvor Forbundene indgik paa at udsætte de varslede Strejkers Ikrafttræden, indtil Den faste Voldgiftsret har afsagt Kendelse om Varslernes Lovlighed.

Ved Klage af 8. December har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S Burmeister & Wain derefter indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og for Specialarbejderforbundet og under Henvisning til Septemberforligets Punkt 4 paastaaet Varslerne kendt ulovlige.

Til Begrundelse af, at Forbundene har anset det for nødvendigt at varsle Strejke paa Kravet om, at Overingeniør Gundestrup fjernes som Mellemled mellem Selskabets øverste Ledelse og Arbejderne, har de Indklagede anført, at Overingeniøren gennem Aaringer har tilsidesat alle rimelige Hensyn til Arbejderne og ladet haant om de Forudsætninger, som Samarbejdet paa Værkstederne nødvendigvis maa hvile paa. Der er paa Refshaleøen opstaaet en fuldkommen uholdbar Situation, der skyldes, at Ledelsen paa denne Arbejdsplads ikke alene ikke har forstaaet at komme i et godt Forhold til Arbejderne, men ved sin Optræden næsten synes at tilstræbe det størst mulige Modsætningsforhold.

Arbejdspladsens øverste Leder er Direktør Bondegaard, der ikke personlig deltager i Forhandlinger med Tillidsmændene og aldrig viser sig ved Mæglings- og Timandsmøder, men benytter Overingeniør Gundestrup, der efter de Indklagedes Mening savner Forudsætningerne for at kunne forhandle sig til Rette, det være sig med Tillidsmændene eller med Forbundenes Repræsentanter. Paa Arbejdspladsen udviser Overingeniøren en brøsig og brutal Optræden og en hensynsløs Forfølgelse af de Tillidsmænd eller Arbejderrepræsentanter, der under Forhandlingerne paadrager sig hans Uvilje, med det Resultat, at det er overmaade vanskeligt at faa valgt Tillidsmænd paa Refshaleøen, fordi de enkelte Arbejdere frygter for Konsekvenserne, som i adskillige Tilfælde har været, at de er blevet afskediget og ikke mere kan erholde Arbejde hos Selskabet.

Hele dette Forhold har efter de Indklagedes videre Anbringende medført en voksende Uro paa Arbejdspladsen, hvilket til Tider giver sig Udslag i Arbejdsstandsninger fra Arbejdernes Side og samtidig paa Grund af den Irritation, der hersker blandt Arbejderne over Ledelsens Optræden, gør det vanskeligt for Forbundene at tilvejebringe ordnede Tilstande. Forbundene har gentagne Gange gennem flere Aar baade overfor Jernindustriens Sammenslutning og i Arbejdsgiverforeningen beklaget sig over Overingeniørens Optræden, uden at Arbejdsgiverforeningen har grebet ind for at tilvejebringe forsvarlige Tilstande. Ogsaa overfor Selskabets øverste Ledelse har Smedeforbundet gentagne Gange beklaget sig og givet Udtryk for, at det maatte fralægge sig ethvert Ansvar for Følgerne af fortsat at bevare Over-

ingeniøren som Forhandler. Men saa langt fra, at man har taget Klagen til Følge, har man tværtimod udvidet Overingeniørens Omraade fra oprindelig kun at være Refshaleøens til efter Selskabets Rekonstruktion i 1933 at strække sig over samtlige Arbejdspladser, saaledes at Overingeniøren nu ogsaa deltager i Forhandlinger vedrørende Fabrikken paa Christianshavn og Virksomheden paa Teglholmen med det Resultat, at der ikke kan opnaas Ordning paa de opstaaende Divergenser.

Til nærmere Karakteristik af Arbejdsforholdet paa Refshaleøen anfører de Indklagede følgende:

I 1927 blev to Medlemmer af Nitternes Priskurantudvalg, Nitterne Vilhelm Klysner og Albert Andersen, der begge var dygtige Arbejdere, afskedigede, fordi de under Forhandlingerne havde paadraget sig Overingeniørens Unaade. Klysner fik senere Arbejde paa Københavns Flydedok og Skibsværft, men da denne Virksomhed blev overtaget af A/S Burmeister & Wain, blev han efter Ordre af Overingeniøren afskediget. Ingen af de to nævnte Nittere har senere kunnet faa Arbejde paa Refshaleøen.

Skibsbygger Vilhelm Eisen, der tidligere havde været Tillidsmand i ca. 8 Aar og arbejdet paa Refshaleøen i 15 Aar, blev afskediget i 1931 og har ikke senere kunnet opnaa Arbejde.

I December 1931 afskedigedes Tillidsmanden for Skibsbyggerne, Thorvald Nielsen. Han havde været beskæftiget paa Refshaleøen i 22 Aar og været Tillidsmand i 3 Aar. Han har heller ikke senere kunnet opnaa Arbejde hos Selskabet.

I Sommeren 1933 blev Tillidsmanden for Grovsmedene, Lorentz Andersen, afskediget. Han havde været hos Selskabet i 16—17 Aar. Til Trods for, at han stadig søgte Arbejde, blev han ikke paany antaget paa Refshaleøen, men en anden blev sat ind paa hans Plads.

I November 1933 blev Tillidsmanden for Stemmerne, Møller Laursen, der havde været Tillidsmand i 15 Aar og været beskæftiget hos Selskabet i ca. 31 Aar, ligeledes afskediget, fordi han under Forhandlinger med Selskabets Ledelse havde paadraget sig dens Uvilje. Heller ikke Møller Laursen har senere kunnet faa Arbejde hos Selskabet.

Tillidsmanden for Maskinarbejderne, Aksel Osbech, har været beskæftiget paa Refshaleøen i 21 Aar, deraf som Tillidsmand fra 1921. Han har i den forløbne Tid med et Par enkelte Undtagelser været beskæftiget ved Akkordarbejde om Bord enten ved Nybygnings- eller Reparationsarbejde. I 1925 førtes en Række Akkordforhandlinger, hvorunder Osbech paadrog sig Ledelsens Mishag. Det bevirkede, at han blev overflyttet fra sit sædvanlige Arbejde til Arbejde uden Akkord i Værkstedet. Sagen blev behandlet ved Mæglingsmøde og endte med, at Osbech atter kom til sit gamle Arbejde. Efter Selskabets Rekonstruktion i 1933 blev Maskinafdelingen paa Refshaleøen underlagt Skibsafdelingen, og nu fik Osbech af Overingeniør Gundestrup Meddelelse om, at dersom han blev truffet andre Steder paa Værftet, end hvor han havde sit Arbejde, vilde han blive sat i Værkstedet for at komme under mere effektiv Kontrol. Da Osbech tillige er Fællestillidsmand, og da der til Tider paa Værftets store Areal er mange Skibe, der hver for sig er en selvstændig Arbejdsplads, og da Arbejdet udføres i Akkord, opstaar der ofte Divergenser, som Tillidsmanden maa medvirke til at bringe ud af Verden. Ifølge Overenskomstens § 4, 2. Stk., er det netop fastslaaet, at Tillidsmanden har Ret til at konferere med sine Kammerater, naar han opfordres dertil i Henhold til §§ 1, 7 og 8. Overingeniørens Paalæg er derfor i Strid med Overenskomsten, men alligevel blev Osbech i Juni 1933 overflyttet til Maskinværkstedet, og for yderligere at genere ham, har man nægtet at give ham Akkord paa Arbejdet. Nu er Osbech blevet opsagt til Fratrædelse den 1. Februar, hvorom nærmere nedenfor.

Tillidsmænd for Skibsværftsarbejderne, for Borere og Forholdere er ligeledes afskedigede, uden at det senere har været dem muligt at opnaa Arbejde.

Under Forhandlingerne paa Arbejdspladsen bliver Tillidsmændene ofte behandlet paa en upassende Maade. Ved en Forhandling med Osbech i Juni 1933 paastod Hr. Gundestrup, at Osbech var en Skamplet for Arbejderne paa Refshaleøen, og naar han var derude endnu, var det, fordi Direktør Overgaard havde holdt Haanden over ham, men da denne nu var borte, skulde Gundestrup nok sørge for, at Turen snart kom til Osbech. Ved en anden Forhandling beskyldtes en anden Tillidsmand for Bedrageri.

Som et Eksempel paa den Tone, der anlægges overfor Arbejderne, kan anføres, at i Marts 1929 forulykkede en Arbejder paa Firmaets Flydedok. Da Arbejderne henvendte sig til Direktør Bondegaard for at faa indført saadanne Foranstaltninger, som i Fremtiden kunde forebygge Ulykkestilfælde af lignende Art, blev de afvist med en Udtalelse om, at det var unødvendigt, da Arbejderne kunde se sig for. Da Arbejderne paa Grund af Ulykkestilfældet forlod Arbejdspladsen, indklagede Selskabet dem for ulovlig Arbejdsstandsning.

Grundet paa den Optræden, som Tillidsmændene er udsat for fra Hr. Gundestrups Side, havde Borerne besluttet, at der skulde være 2 Mand ved Forhandlingerne med Overingeniøren, men da Borernes Tillidsmand indfandt sig hos Hr. Gundestrup sammen med Klubbens Næstformand, fo'r Hr. Gundestrup op og hævdede, at han ikke havde med andre end Tillidsmændene at gøre, og at disse maatte komme alene, hvis de vilde forhandle med ham. Borerne stod imidlertid fast paa deres Standpunkt, men kort Tid efter blev den paagældende Næstformand afskediget.

I de senere Aar er det efter de Indklagedes Anbringende særlig Mangelen af Overarbejdsregler, der har medført stadig stigende Gnidninger mellem Arbejderne og Ledelsen. Efter at det gamle Overarbejdsreglement var opsagt, har det nemlig ikke været muligt at opnaa Enighed om et nyt, og denne Tilstand har Hr. Gundestrup benyttet til gennem rigoristiske Cirkulærer til Funktionærerne at paalægge disse at afskedige de Folk, der af en eller anden Grund forsømmer, fordi al Forsømmelse i Hr. Gundestrups Opfattelse er Afspadsering af Overarbejde. I denne Forbindelse maa det bemærkes, at det drejer sig om en Arbejdsplads, hvor Arbejderne kræves til Arbejde alle mulige Tider paa Døgnet, og ligeledes afskediges, saa snart Arbejdet er færdigt. Ved Behandlingen af Sagen vedrørende Nitterkonflikten i August 1934 blev det saaledes konstateret, at der var Arbejdere, der i Løbet af 2 Aar havde haft 40 Arbejdsperioder paa Refshaleøen. Samtidig har Ledelsen til Trods for den omfattende Arbejdsløshed blandt Metalarbejderne krævet Overarbejde i en saadan Grad, at Arbejderne Gang paa Gang har reageret derimod, og da en Tillidsmand henvendte sig til Hr. Gundestrup og foreslog Skiftehold paa Arbejdet i Stedet for Overarbejde, fik han den Besked, at hvis Folk ikke vilde arbejde over, kunde de ikke være paa Arbejdspladsen. Som Bevis paa det Misbrug af Overarbejde, der finder Sted, kan det anføres, at 52 Stemmere i April Kvartal i Aar tilsammen havde 22680 Timer, hvoraf de 2223 Timer eller ca. 10 pCt. var Overtid. I Juni Maaned havde 61 Nittere 1218 Overtimer, hvilket udgør 20 Overtimer pr. Mand.

Det er ogsaa et Overarbejdsspørgsmaal, der er blevet den direkte Aarsag til den varslede Strejke. For ca. 1 Maaned siden blev 22 Mand, Medlemmer af de 2 omhandlede Forbund, beordret til at arbejde uafbrudt fra Lørdag Morgen til Søndag Morgen. Den følgende Mandag gik Arbejderne ikke paa Arbejde, og da Fre-

dagen kom, var der sket Fradrag i deres Overtidstillæg med den Motivering, at Bestemmelsen i „Fælles Værkstedsregler" om, at „forsømt Tid af den normale ugentlige Arbejdstid fradrages Overarbejdstiden", hjemlede Selskabet Ret til at foretage de omhandlede Fradrag. Dette var i Strid med den Kutume, der altid har bestaaet paa de københavnske Skibsværfter, at uanset Forsømmelser fik Arbejderne deres Overtidstillæg uden Fradrag. Resultatet af Hr. Gundestrups Overgreb blev, at Arbejderne nægtede at arbejde over, hvilket var ulovligt, men som var let forklarligt, saaledes som Forholdene havde udviklet sig. Under disse Omstændigheder, og da det som anført havde vist sig umuligt baade ad organisationsmæssig Vej og ved direkte Henstilling til Selskabets øverste Ledelse at faa Hr. Gundestrup fjernet fra Arbejdsforholdet, besluttede de to Forbund gennem Arbejdsstandsning at fremtvinge Hr. Gundestrups Fjernelse, ikke for at genere Selskabet, tværtimod, alene for at faa tilvejebragt samme Ro og Orden paa denne som paa andre Arbejdspladser. Samtidig blev det efter Forhandling mellem Sammenslutningen og Forbundene i Arbejdsgiverforeningen paalagt Arbejderne at ophæve den trufne Beslutning, hvilket ogsaa skete.

Hertil knytter der sig imidlertid en ny Begivenhed, der er indtruffet samme Dag, det første Strejkevarsel blev afgivet. Da nemlig den foran omtalte Fællestillidsmand Osbech den 27. November, Dagen efter, at Overarbejdsvægringen havde været behandlet i Arbejdsgiverforeningen, henvendte sig til Hr. Gundestrup og anmodede denne om Tilladelse til at holde et Møde med Fællesklubbens Repræsentanter for at gøre dem bekendt med Organisationernes Paabud om at tage den trufne Beslutning om Standsning af Overarbejde tilbage, idet Osbech gjorde opmærksom paa, at Mødet kunde komme til at vare lidt længere end Middagspausen, erklærede Hr. Gundestrup kort, at Osbech vel kendte sin Overenskomst, og at Arbejderne ikke havde Lov til at holde Møde i Arbejdstiden. Paa Grund af den stærke Spænding, der herskede mellem Arbejderne, ansaa Osbech det for at være i alle Parters Interesse, at Mødet straks blev afholdt, og da dette varede ½ Time længere end Middagspausen, blev Fællestillidsmanden Dagen efter kaldt ind til Direktør Bondegaard, hvor ogsaa Hr. Gundestrup var tilstede, og Direktøren meddelte Osbech, at han med de i Overenskomsten anførte 2 Maaneder var opsagt til at fratræde Arbejdspladsen fra 1. Februar 1935. Her foreligger efter de Indklagedes Mening ikke alene et nyt Overgreb, men et afgjort Brud paa Overenskomsten, der kun, naar der foreligger tvingende Aarsager, giver Arbejdsgiverne Ret til at opsige en Tillidsmand.

Naar Klagerne henviser til Septemberforligets Punkt 4 og hævder Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft, og dermed vil frakende Fagorganisationerne Ret til at kræve en Funktionær fjernet, saa er det absolut ikke Meningen med den paagældende Bestemmelse, at den Arbejdsgiverne tillagte Ret er aldeles ubegrænset. Det vil jo føre til fuldkommen uholdbare Tilstande, hvis Arbejderne uden Hensyn til, hvorledes de behandles, skal være tvungne til at arbejde under en Funktionær som Hr. Gundestrup. I saa Henseende henviser de Indklagede til Kendelse i Sag Nr. 1536, idet de Grænser, som Den faste Voldgiftsret her sætter for, hvad Arbejderne maa finde sig i fra Arbejdsledelsens Side, i det her omhandlede Tilfælde er betydeligt overskredne. Her er ikke Tale om et spontant Udslag af Uvilje eller om en øjeblikkelig opstaaet Misstemning, her er Tale om en gennem mange Aar gennemført Chikane baade overfor Arbejdernes Tillidsmænd paa Arbejdspladsen og Fagorganisationernes Repræsentanter, her er Tale om en Mand, der er fuldkommen uegnet til at fremme et roligt og godt Samarbejde paa Arbejdsstedet, saaledes som det er paalagt Arbejdernes Tillidsmænd overenskomstmæssigt at bidrage til.

Under Henvisning hertil nedlægger de Indklagede Paastand paa, at de givne Strejkevarsler kendes lovlige, og at Selskabet kendes pligtigt til at udbetale Overtidstillæg i Overensstemmelse med den mangeaarige Kutume, der har været paa Værfterne, og til at tage Opsigelsen af Tillidsmand Osbech tilbage, samt paa, at Selskabet idømmes en passende Bod for det skete Overenskomstbrud.

Klagerne har heroverfor nedlagt Paastand paa, at Spørgsmaalet om Udbetaling af Overtidstillæg og om Tillidsmand Osbechs Afskedigelse afvises fra Voldgiftsretten, og har til Imødegaaelse af det af de Indklagede anførte bemærket følgende:

Arbejdsforholdene paa Refshaleøen er i det store og hele gode, undtagen forsaavidt angaar Medlemmer af de to indklagede Forbund. Da der er Tale om en meget stor Arbejdsplads, er det nødvendigt at stille strenge Fordringer til Overholdelse af Disciplin og Orden. Naar Direktør Bondegaard ikke selv deltager i Forhandlingerne med Arbejderne, er Grunden den, at hans Tid ikke tillader det. Overingeniør Gundestrup har i de 22 Aar, han har været knyttet til Værftet, forstaaet at behandle Arbejderne paa rigtig Maade, og hans Forhandlinger med Tillidsmændene er der intet at udsætte paa. Blandt Medlemmer af de to omhandlede Forbund er der imidlertid mange tilfældige Arbejdere, hvilket ogsaa har sat sit Præg paa deres Tillidsmænd. I Kraft af den Beskyttelse, Tillidsmændene efter Overenskomsten nyder, kan de i Stedet for at virke efter deres Bestemmelse blive til en Svøbe for det gode Arbejdsforhold. Som et Bevis paa Overingeniørens Forhandlingsdygtighed anføres, at han efter i 1933 ogsaa at have faaet Tilsyn med Teglholmen har gennemført en ny Akkordordning til Arbejdernes Tilfredshed.

De af de Indklagede nævnte Eksempler paa Afskedigelser af Tillidsmænd eller Arbejdere, der har deltaget i Forhandlinger med Overingeniøren og derved skulde have paadraget sig hans Mishag, er af Klagerne nærmere imødegaaet for hvert enkelt Tilfælde. Klagerne hævder, at Fremstillingen er urigtig og vildledende, idet alle de nævnte Personer — bortset fra Osbech — er afskedigede paa Grund af Arbejdsmangel. Naar man ved Genantagelse af Arbejdere ikke har genantaget de nævnte Personer, har det sin Grund i, at man har anset dem for uegnede, blandt andet fordi de havde bidraget til at skabe Uro blandt Arbejderne eller for en enkelts Vedkommende, fordi han havde gjort sig skyldig i Uregelmæssigheder.

Værftet savner ikke Overarbejdsregler. Efter at Arbejderne selv havde opsagt det fra 1922 gældende Overarbejdsreglement til Ophør den 31. Oktober 1931, gælder med Hensyn til Overarbejde de almindelige Overenskomsters Regler derom, nemlig § 8 i Overenskomsterne mellem Sammenslutningen og henholdsvis Smede- og Maskinarbejderforbundet og Specialarbejderforbundet og § 2, næstsidste Stykke, i „Fælles Værkstedsregler". De af de Indklagede kaldte „rigoristiske" Cirkulærer for Ledelsen gaar ud paa, at de nævnte Overarbejdsbestemmelser nøje skal overholdes. Der finder ikke Misbrug af Overarbejde Sted, idet dette holdes indenfor de Grænser, der var fastsat i det gamle Overarbejdsreglement af 1922. Klagerne bestrider, at der foreligger nogen Kutume for, at forsømt Tid af den normale ugentlige Arbejdstid ikke kan fradrages Overarbejdstiden, men dette Spørgsmaal kan i hvert Fald ikke tages under Paakendelse under denne Sag, da der er organisationsmæssige Forhandlinger verserende derom for Øjeblikket.

Hvad angaar Fællestillidsmanden Osbechs Afsked anfører Klagerne, at denne har været berettiget. Efter Overenskomsternes § 4 er det ikke Tillidsmanden tilladt ved Udførelsen af de ham paahvilende Hverv at forsømme sit Arbejde eller i Arbejdstiden at konferere med andre Arbejdere, medmindre han er opfordret hertil i Henhold til Overenskomsternes §§ 1, 7, 8, og han i hvert enkelt Tilfælde har truffet Aftale med Arbejdsgivernes Repræsentant, men i det paagældende Tilfælde havde Gundestrup udtrykkelig meddelt Osbech, at Arbejderne ikke havde Lov til at holde Møde i Arbejdstiden. Da Osbech saaledes handlede i Strid med et ham udtrykkeligt givet Paabud, blev han opsagt til Afsked med 2 Maaneders Varsel, men Grunden til Afskedigelsen var ikke blot hans Overtrædelse af Paabudet, men ogsaa at han trods Forbud derom „i Tide og Utide" færdedes rundt paa Værkstederne og forhandlede med Arbejderne om Spørgsmaal, der ikke vedrørte hans Stilling som Fællestillidsmand. Klagerne protesterer iøvrigt imod, at Spørgsmaalet om Berettigelsen af Tillidsmandens Afskedigelse tages under Paakendelse under denne Sag, da det efter Overenskomstens § 2, sidste Stykke, henhører under voldgiftsretslig Afgørelse.

Sluttelig anfører Klagerne, at Forbundene, hvis de formente at have Grund til at fremføre Klager over Værftets Ledelse, specielt over Overingeniør Gundestrups Optræden overfor Arbejderne, burde have fremført disse overfor Direktionen eller Bestyrelsen, eventuelt have fremført dem overfor Jernindustriens Sammenslutning eller overfor Arbejdsgiverforeningen, hvorefter de vilde være blevet gjort til Genstand for sædvanlig organisationsmæssig Forhandling, men at fremsende Strejkevarsler angaaende Kravet om Overingeniørens Fjernelse, uden at organisationsmæssig Forhandling overhovedet har fundet Sted, er — rent bortset fra Kravets Urimelighed — retsstridigt.

Foreløbig bemærkes, at Klagernes Henvisning til, at det af Forbundene stillede Krav om Overingeniør Gundestrups Fjernelse er i Strid med Septemberforligets Punkt 4 og derfor ugyldigt, ikke uden videre kan godkendes. Retten for Arbejdsgiveren til at lede Arbejdet er ikke nogen ensidig Ret, men en Ret, der forpligter Arbejdsgiveren til at lade Samarbejdet med Arbejderne foregaa paa en for dem forsvarlig Maade. Det første Afsnit af Overenskomsterne mellem Jernindustriens Sammenslutning og de to i Sagen omhandlede Forbund indeholder de nærmere Regler om „Samarbejdet". Ifølge disse udnævner Arbejderne paa hver Virksomhed Tillidsmænd, der skal være Arbejdernes Talsmænd overfor Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant, og Tillidsmanden er forpligtet til at forebringe sine Kammeraters Klager og Henstillinger for Arbejdsgiveren. Arbejdsgiveren er efter Opfordring af Tillidsmanden pligtig til at tilkalde Tillidsmanden til Drøftelse af værkstedstekniske og andre Forhold. Der stilles visse Betingelser for at opnaa Valg som Tillidsmand, og der er indrømmet vedkommende Arbejdsgiverorganisation en vis Paataleret overfor Valget. Til Værn af Tillidsmanden er det fastsat, at hans Afskedigelse skal være begrundet i tvingende Aarsager. Det er Tillidsmandens Pligt saavel overfor sin Organisation som overfor Arbejdsgiveren at gøre sit bedste for at vedligeholde og fremme et roligt og godt Samarbejde paa Arbejdsstedet. Kan Enighed om Akkord ikke opnaas gennem fri Forhandling mellem Arbejdsgiver og Arbejder, er hver af Parterne berettiget til at tilkalde Tillidsmanden til Deltagelse i den videre Forhandling. Saafremt Fordring om Overarbejde efter Arbejdernes eller Tillidsmandens Skøn overdrives, er Tillidsmanden berettiget til at forhandle derom med Arbejdsgiverens Repræsentant, eventuelt med Arbejdsgiveren selv.

Af de her fremhævede Bestemmelser fremgaar, at der angaaende mangfoldige Spørgsmaal vedrørende Samarbejdet mellem Arbejdsgiveren og Tillidsmanden paa Arbejdernes Vegne kan og skal finde Forhandlinger Sted, og det er klart, at Arbejdsgiveren, saafremt han ønsker, at disse Forhandlinger skal finde Sted med en Repræsentant for ham, maa udvælge en Person, der er egnet dertil, da det gode Samarbejde, som Overenskomsten tilsigter at opnaa, og som er begge Parters Ret, ellers ødelægges.

Spørgsmaalet i nærværende Sag kan derfor ikke afgøres ved en blot Henvisning til Septemberforligets Punkt 4, men maa afhænge af, om de Indklagede har Ret i deres Paastand om, at Overingeniør Gundestrup er uegnet til at forhandle med Arbejderne efter de Forudsætninger, Septemberforliget og Overenskomsterne indeholder.

I saa Henseende maa nu først fremhæves, at alt tyder paa, at Tonen mellem Ingeniør Gundestrup og Arbejderne ikke er god, og at hans Optræden overfor Arbejderne er noget stejl. Fra begge Sider kræves der i Arbejdsforhandlinger en vis Smidighed og personlig Hensynsfuldhed. Om Gundestrup mangler disse personlige Egenskaber, eller Forholdet mulig er det, at han fra Direktør Bondegaard har faaet bestemte Direktiver at følge, kan Retten ikke afgøre. Retten maa anse det for uheldigt, at alle Forhandlinger med Arbejderne foregaar uden Direktør Bondegaards Nærværelse, idet saadanne ofte kræver Dispositioner, som kun kan træffes paa Stedet af den øverste ansvarlige Leder. Retten mener derfor at kunne fastslaa, at de Indklagede i nogen Grad har Ret i deres Beklagelse over den Maade, hvorpaa Forhandlingerne nu foregaar, og finder, at det maa være Direktionens, eventuelt Bestyrelsens Pligt at medvirke til, at Ledelsen af Arbejderne og Forhandlingerne med deres Tillidsmænd foregaar paa en saadan Maade, at de ikke giver Arbejderne rimelig Grund til Klager.

Hvad angaar de af de Indklagede fremførte Tilfælde af Afskedigelser, er Forholdet det, at de paagældende Arbejdere, der enten var Tillidsmænd eller havde deltaget i Forhandlinger med Ledelsen, er blevet afskediget paa Grund af Arbejdsmangel og senere, da der atter var Brug for Arbejdere af samme Slags, ikke er genantagne, men nye Arbejdere taget ind i deres Sted. Hvis man systematisk udelukker Tillidsmænd, der under Forhandlinger har haft en anden Mening om foreliggende Spørgsmaal end Ledelsen, fra Genantagelse, underminerer man selvsagt Tillidsmandsinstitutionen. Nogle af de foreliggende Tilfælde synes at vise, at Ledelsen har været vel haardhændet i saa Henseende, og selv om Overenskomsten ikke hjemler Tillidsmænd en fortrinsvis Ret til Genantagelse, er det i Overenskomstens Aand, at de ikke gøres til Genstand for Forfølgelse, fordi de ved forekommende Lejlighed har udtalt deres fra Ledelsen divergerende Mening.

Hvad angaar det af de Indklagede rejste Spørgsmaal om Overtidsbetaling, vil dette efter Klagernes Paastand være at henvise til organisationsmæssig Forhandling og Afgørelse.

Ligeledes vil Spørgsmaalet om Berettigelsen af Tillidsmand Osbechs Afskedigelse være at henvise til Afgørelse efter de mellem de paagældende Organisationer gældende Regler for Behandling af faglig Strid. Retten finder dog Anledning til herom at bemærke, at man ikke kan billige, at Gundestrup ikke meddelte Osbech Tilladelse til at forhandle med Fællesklubbens Repræsentanter, for at han hurtigst muligt kunde formaa Arbejderne til at tage den ulovlige Beslutning om Overarbejdsvægringen tilbage.

Hvad angaar Hovedspørgsmaalet i Sagen, maa Retten efter det foranførte statuere, at der ikke foreligger tilstrækkeligt Grundlag for at godkende de afgivne Strejkevarsler, men maa henvise Forbundene til gennem organisationsmæssige Forhandlinger at søge tilvejebragt de fornødne Ændringer. Varslerne vil som Følge heraf være at annullere.

Sagens Omkostninger findes hver af Parterne at burde betale med Halvdelen.

Kendelse:

De af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og af Specialarbejderforbundet den 27. November og 5. December 1934 overfor A/S Burmeister & Wain afgivne Strejkevarsler annulleres.

Spørgsmaalene om Udbetaling af Overtidstillæg og om Berettigelsen af Tillidsmand Osbechs Afskedigelse henvises til Forhandling og Afgørelse efter de mellem de paagældende Organisationer gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

I Sagsomkostninger betaler Klagerne og de Indklagede hver 150 Kr.

Finanslovstale.

Af Folketingsmand *Leonhard Hansen.*

Under Behandlingen af Finansloven holdt Folketingsmand Leonhard Hansen en Tale, som vi mener vore Medlemmer har Interesse i at gøre sig bekendt med, og som vi derfor hidsætter i sin fulde Ordlyd:

Det, der giver mig Anledning til at tage Ordet, er de Spørgsmaal, der har været fremme vedrørende Beskæftigelsen og det beskæftigelsesmæssige Hensyn, der af Regeringen er taget gennem Importreguleringen. Jeg, og jeg tror hele Arbejderklassen, har Grund til at takke Regeringen, fordi der herigennem er skabt Raaderum for, at en hel Del Ting, der ikke tidligere blev forfærdiget her i Landet, nu bliver det, selv om der naturligvis endnu findes adskillige Omraader, hvor dansk Industri ogsaa uden Importregulering med Held vil kunne sætte ind til Fordel for Arbejdere og Arbejdsgivere i hele Landet. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa disse Spørgsmaal, som hører hjemme under Lovforslaget om Merbeskæftigelsen, hvilket Lovforslag jeg oprigtigt forventer i Aar vil faa en mere velvillig Modtagelse, end da det sidst var til Behandling i dette høje Ting.

Det, der i Dag væsentligst ligger mig paa Sinde, er et Par Beskæftigelsesspørgsmaal, hvorom jeg gerne vil rette et Par Henstillinger til de paagældende højtærede Ministre. Beskæftigelsesspørgsmaalet interesserer store Dele af Befolkningen og naturligvis i højeste Grad Arbejderbefolkningen. Spørgsmaalet om, hvordan man bibeholder det Arbejde, man har, og hvordan der kan skabes Muligheder for, at ogsaa de arbejdsløse kan blive i Stand til gennem nyttigt Arbejde at ernære sig og deres Familier. Disse Problemer medfører ganske naturligt, at Arbejdere og andre funderer over visse Foreteelser, som man med Rette — eller Urette maaske, fordi man ikke kender Grunden til det, der nu praktiseres — mener er forkert og bør rettes. Jeg skal nævne et Par Forhold, som jeg mener er forkerte, og hvor jeg meget vil henstille, at der rettes, for saa vidt Mulighederne herfor er til Stede. Det er mig bekendt, at der imellem Justitsministeriet og Finansudvalget bestaar en Aftale vedrørende Fangernes Beskæftigelse paa Straffeanstalterne. Den gaar saa vidt mig bekendt ud paa, at Fangerne skal beskæftiges, men at Arbejdsomraaderne ikke skal udvides. Nu finder jeg det selvfølgelig ganske naturligt, at Mennesker, hvem Friheden er berøvet, skal have Lov til at udføre Arbejder og ogsaa saadanne Arbejder, som de selv ved har Betydning. Arbejder, som er til Nytte, og som de har Glæde af at udføre. Mit mangeaarige Arbejde inden for Forsørgelsesvæsen har lært mig, hvor deprimerende og sløvende og langt fra forbedrende det virker paa saadanne Mennesker, at de selv har Følelsen af, at det Arbejde, de udfører, ingen Verdens Nytte er til. Men derfra, altsaa fra paa en eller anden Maade at beskæftige dem, der har forbrudt sig mod Lov og Ret og til at lade dem udføre Arbejder, som maaske rettelig burde komme de frie Erhverv til gode, synes jeg er et langt Spring. Den Arbejder, der paa hæderlig Vis søger at klare sig igennem Tilværelsen, og som uden egen Skyld Maaned efter Maaned, maaske Aar efter Aar, maa gaa arbejdsløs og se, at ingen har Brug for hans Arbejde, bliver bitter ved Tanken om, at den, der er traadt uden for Loven, maaske netop udfører det Arbejde, som, hvis det blev udført af de frie Erhverv, vilde bringe ham ind i de arbejdendes Rækker. Paa Vridsløselille Straffeanstalt udføres en Mængde forskellige Arbejder, særlig til Staten; det er kun naturligt, at Staten faar nogle af sine Udgifter dækket ved Arbejde, men jeg har ladet mig fortælle, at Maskinerne, hvormed der udføres Smede- og Maskinarbejde f. Eks., skal være yderst moderne, og at man for Tiden har under Overvejelse at udskifte nogle af disse Maskiner og indrette nye Værksteder paa Anstalten. Det paastaas saaledes, at en Maskinhammer for Tiden skal fornyes, og at man paatænker i Stedet for at bestille en moderne Lufthammer. Fængselsledelsen vil vel sagtens hævde, at en saadan ny Maskine kun er Erstatning for en anden, og at der som Følge deraf ikke er Tale om nogen Udvidelse af det bestaaende, men det er naturligvis ikke rigtigt, idet en ny og moderne Maskine altid vil kunne producere betydeligt *mere* end den kasserede.

Der finder aarlig en Masseproduktion Sted i Fængslerne f. Eks. til de danske Statsbaner. Jeg har for en enkelt Del Oplysning om, at der sidste Aar alene blev produceret ca. 150.000 delvis afdrejede Bolte. Naar man nu ved, at de nuværende trafikale Forhold bevirker, at Arbejdet paa Statsbanernes Værksted er blevet indskrænket meget betydeligt, at mange af de derværende Arbejdere ikke har fuld Beskæftigelse, og at løst antagne Arbejdere er blevet afskediget, finder jeg det naturligt, om man ændrer lidt paa de i Fængslerne anvendte Arbejdsmetoder, saaledes at man i Stedet for at anvende hurtiggaaende moderne Revolverbænke og masseproducerende Luft- og Damphamre benyttede Metoder, som mange i de frie Erhverv den Dag i Dag maa bruge. Jeg har selv maattet svinge Forhammeren og udføre Arbejde med mindre moderne Maskiner og kan af Erfaringen garantere, at denne Form giver tilstrækkelig Beskæftigelse, og det er til syvende og sidst det, som er Formaalet: at give de frihedsberøvede Beskæftigelse uden dog at unddrage det frie Erhverv dets Arbejdsmuligheder. Jeg anmoder derfor den højtærede Justitsminister om velvilligt at overveje denne min Henstilling, som gaar ud paa at unddrage Fængslerne saa meget Arbejde som muligt, saaledes at dette kan komme de frie Erhverv til gode.

Ogsaa paa et andet Omraade vil jeg gerne gøre en Henstilling om forøget Beskæftigelse for Landets Arbejdere, for øvrigt ogsaa for Landets Arbejdsgivere. Der blev i sin Tid af et Par energiske unge Mænd startet en Fjederfabrik i Aarhus, som med Dygtighed blev arbejdet op til at kunne beskæftige ca. en Snes Mand, hvad der slet ikke er saa lidt i en saadan Virksomhed. Den var væsentligst baseret paa at le-

vere Reservefjedre til Automobiler, ligesom man i øvrigt var indstillet paa at levere alle mulige Slags Fjedre. For Tiden beskæftiger denne Virksomhed kun et Par Mand, og Grunden hertil er den, at den indenlandske Omsætning gennem de tre-fire sidste Aar er stærkt reduceret som Følge af, at de store amerikanske Automobilkoncerner ved strenge Kontrakter og Forbud forbyder Automobilhandlerne og mange Reparatører her i Landet at forhandle og anvende andre Fjedre og Fjederblade end de af dem forhandlede amerikanske Fabrikater. Regelmæssigt udsender disse Koncerner Inspektører, der har til Opgave hos de respektive Forhandlere og Reparatører at kontrollere deres paa Lager værende Reservedele, og saafremt der paa Lageret findes Reservedele, altsaa i dette Tilfælde af de omtalte Fjedre, af andre Fabrikater end de af de nævnte Koncerners Reservedelsdepoter leverede Reservedele, bliver det meget skarpt paatalt, og Forhandlerne og Reparatørerne bliver under Henvisning til deres kontraktmæssige Forpligtelser truet med Fortabelse og Tilbagebetaling af Bonus, hvis de i Fremtiden fører og anvender andet end de originale amerikanske Fjedre. Dette Forhold har efterhaanden ført med sig, at ingen af de autoriserede Forhandlere og Reparatører tør købe Erstatningsfjedre her i Landet, skønt Priserne ligger under Priserne for amerikanske Fjedre, og til Trods for, at Fabrikatet kvalitetsmæssigt er anerkendt som fuldt ud saa godt som de indførte Fjedre. Da det i overvejende Grad er disse amerikanske Koncerners Vognmærker, der anvendes her i Danmark, og altsaa de med de mest gangbare Fjedre, er det forstaaeligt, at denne Forbudspolitik fra Koncernens Side har betydet en meget væsentlig Nedgang i Beskæftigelsesgraden inden for denne Branche her i Landet.

Det er mig bekendt, at man gentagne Gange har forsøgt at bevæge de amerikanske Koncerner her i København til at anvende danske Fjedre ved Fremstillingen af Automobiler paa de herværende Samlerfabrikker, men at Forsøgene hidtil er strandet paa en absolut Uvilje hos Fabrikkerne, idet man hævder, at der fra Hovedledelsen i Amerika gives strenge Ordrer til i videst muligt Omfang at støtte de amerikanske Søsterfabrikker ved Indkøb derfra. En Anmodning om en eventuel Leverance af de Fjedre og Fjederlag, der solgtes som Reservedele fra Samlerfabrikkernes Reservedelslagre, er ogsaa blevet afvist. Periodisk fremsender Samlerfabrikkerne Forespørgsler, om man nu ogsaa mener herhjemme at kunne fremstille disse Fjedre paa fabrikationsmæssig Maade, men disse Forespørgsler fremkommer paa en saadan Maade, at man uvilkaarligt faar den Opfattelse, at de kun fremkommer, for at man i givet Tilfælde kan pege paa, at Forhandling har været indledet med de danske Fabrikker. Fjederindustrien er forholdsvis ny herhjemme, og jeg synes, det er meningsløse Kaar, den har at arbejde under. Der var maaske ikke noget at sige dertil, for saa vidt Priserne paa det danske Arbejde var højere, men det modsatte er Tilfældet, og ingen skal fortælle mig, at dansk Jernindustri, hvad det kvalitetsmæssige angaar, staar under, hvad der produceres andre Steder; jeg kan i saa Henseende blot henvise til de danske Lokomotiver. Det, jeg synes, der maa skabes Raaderum for, er, at dansk Haandværk og dansk Industri faar Adgang til at konkurrere paa lige Vilkaar, og at der saa vidt muligt sættes en Stopper for den amerikanske Automobilindustris Diktatur her i Landet. Jeg er ikke ganske klar over, hvor der i saa Fald skal sættes ind, om disse uheldige Forhold er opstaaet som Følge af Handelsaftaler med Amerika, eller om det hele kan ordnes gennem Valutacentralen. Jeg henstiller til den højtærede Handelsminister at oplyse mig herom og, hvis det er muligt, at rette dette Forhold til Gavn for den hjemlige Industri.

Naar jeg fremsætter disse Henstillinger, er det kun for at pege paa Omraader, hvor jeg mener det muligt at skaffe Arbejde til ledige Hænder, hvilket maa være en af de fornemste Opgaver i denne Krisetid, hvor vi oplever, at meget store Lag af Befolkningen stødes ud i Erhvervsløshed. Et lille Land som vort er jo som alle smaa Lande underkastet Vilkaarene for de store, førende Industrilande og Kriserne dèr; Resultatet er blevet, at vi har gjort os meget afhængige af de store Landes Masseindustrier og Handelspolitik og derfor staar forholdsvis værgeløse, naar de sætter sig ud over tidligere Tiders Handelssamkvem. Rent umiddelbart vil jeg dog mene, at det i nogen Grad skulde kunne lykkes for de smaa Lande at frigøre sig for de store Landes Dispositioner, men dertil kræves et Samarbejde mellem de smaa Lande, der har Muligheder for at danne Økonomikredse, indenfor hvilke de kunde supplere hinandens Produktion og skabe en indbyrdes Udveksling, som ikke underkastes den Vilkaarlighed, som de førende Industrilande i de sidste Aar har udsat deres Handelsforbindelser for. Tvinger de ændrede økonomiske Forhold ikke f. Eks. Skandinavien til at søge sammen i et fælles Økonomiraad? Vi ligger her tre smaa Lande, som hvert for sig ikke har nogen Mulighed for at skabe nogen Masseindustri, med fælles Sprog og Kultur, med forskelligartede Erhvervsforhold og med naturlige Forudsætninger for at supplere hinandens Produktion og Forbrug. Den Masseproduktion, som er nødvendig i mange Industrier, hvis de skal kunne konkurrere, kan ingen af de tre skandinaviske Lande klare alene; derfor indfører vi disse Masseproduktioners Produkter til Skade for vore Arbejdere og til Svækkelse af vor Økonomi. Var der ikke Grund til at forsøge i endnu videre Udstrækning end hidtil ved økonomisk Fællesskab at muliggøre en skandinavisk Masseindustri, saaledes at vi efter rimelige Hensyn delte dens Fabrikata mellem os? For en Automobilindustri er der vel ikke tilstrækkelig Basis i vort lille Land, her har Sverige maaske større Muligheder, ja, maaske store nok til at holde en Industri paa Benene, for saa vidt Omraadet omfattede hele Skandinavien. Derimod mener jeg, at Landbrugsmaskinindustrien vilde kunne tages op her i Landet, ligesom vi jo med vore Landbrugsprodukter ikke vilde blive det mindst betydende Led i et skandinavisk Fællesskab. Et saadant kan naturligvis ikke oprettes paa rent privatkapitalistisk Grundlag; Samfundet maa sikre sig, at Privilegierne ikke medfører urimelige Priser, ligesom Landenes forskellige Regeringer gennem økonomisk Støtte maatte have Indflydelse paa saadanne Industrier.

Jeg er klar over, at et Forsøg i den Retning vilde afføde mange Vanskeligheder, og at mange heller ikke ønsker saadanne Spørgsmaal løst, men disse Vanskeligheder vil dog maaske være lettere at overvinde end de Besværligheder, som muligt vil opstaa, om de nuværende Forhold fortsættes, hvor de større Lande har faaet en økonomisk og produktiv Overlegenhed, som nok kan give de smaa skandinaviske Lande Grund til Uro for Fremtiden.

Jeg nævner dette, ikke fordi jeg ikke tror, at den højtærede Regering har sin Opmærksomhed henvendt ogsaa paa Forhold af denne Art, men for at henstille, om der ikke var Mulighed for gennem et saadant skandinavisk Samarbejde at fremskaffe mere Arbejde til Landets arbejdsløse.

Maa jeg til Slutning berøre et lidt andet Tema? Venstres Ordfører, det ærede Medlem Hr. Brorsen, troede ikke, at der var den Idyl inden for Socialdemokratiet, som det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen gav Udtryk for; han henviste i den Forbindelse til Esbjerg og Aarhus og mente, at der slet ingen Tvivl var om, at Socialdemokraterne var hundeangst for den Opposition, som det ærede Medlem mener at

have konstateret har begyndt at melde sig inden for de danske Fagforeninger. Hvorfra har det ærede Medlem sin Viden f. Eks. om Aarhus-Forhold? Saa vidt mig bekendt har det ærede Medlem ikke sin Gang blandt Socialdemokraterne i Aarhus, og jeg maa derfor gaa ud fra, at han har øst af den samme Kilde, som har givet saa udmærket Kraft til samtlige Socialdemokratiet fjendtligsindede Blade her i Landet. Kilden er et konservativt Aarhusblad, som har bragt misvisende og forvrængede Referater fra lukkede socialdemokratiske Møder og Generalforsamlinger, Referater, som kun er meget lidt i Overensstemmelse med et af de Bud, bemeldte Blad gør sig til Talsmand for i alt Fald paa en Side af sit Søndagsnummer, men ellers de øvrige Dage omgaas meget letsindigt. Saa meget kan jeg, som kender en Smule til Forholdene i Aarhus, indvi det ærede Medlem i, at vi i Aarhus diskuterer Problemerne, somme Tider maaske lidt kraftigt, vi er ikke altid enige om Midlerne og Vejen, men Maalet, vær helt sikker paa, at det er vi enige om i Aarhus; det lader vi aldrig nogen Sinde ude af Sigte. Og Resultatet vil det ærede Medlem have set fra Valg til Valg og vil igen faa det at se, næste Gang vi gaar til Valg.

Jeg skal ikke gøre mig til Forsvarer for, hvad der er sket i Esbjerg, men jeg vil benytte Lejligheden til at udtale min Forundring over, at Dansk Arbejdsgiverforening indankede denne Bystrejke for Den faste Voldgiftsret, og min Beklagelse over, at denne Ret fandt sig foranlediget til at idømme De samvirkende Fagforbund en temmelig stor Bøde, endskønt De samvirkende Fagforbund jo var ganske sagesløse, og endskønt det var notorisk, at Masser af de i Strejken deltagende Arbejdere var blevet tvunget ud i denne Strejke, ja, at endda adskillige Arbejdsgivere havde opfordret til at undlade at møde paa Arbejdspladsen, saa længe denne Strejke stod paa. Det havde klædt Arbejdsgiverforeningen bedre, om den havde lagt Baand paa sin Hævnlyst i dette Tilfælde, hvor Skylden i alt Fald ikke med Rimelighed kunde lægges paa nogen af Arbejdernes ansvarlige Organisationer, Arbejdsgiverforeningen kan jo altid ved anden og rimeligere Lejlighed faa Luft for sine Følelser over for Arbejderne. De kan jo f. Eks. selv bestemme, hvornaar de i deres Virksomhed vil indføre saakaldte besparende Systemer som i Silkeborg, eller de kan, som for nylig her i København, lade en kynisk og brutal Leder optræde brøsigt og hovent over for Arbejderne. Det vil prompte medføre, at Arbejderne reagerer, at de strejker, i Virkeligheden provokeret til disse Strejker af Arbejdsgiverne selv, idet man maa være klar over, at der bag en ulovlig Strejke altid ligger et Irritationsmoment, som Arbejdsgiverne ikke kan frigøre sig for Andel i. Men disse øjeblikkelige Udslag af Harme over den Behandlingsmaade, som Arbejdsgiverne og deres Repræsentanter tror at kunne byde Arbejderne i Dag, disse pludselige ulovlige Arbejdsstandsninger er det formentlig, der har givet det ærede Medlem Hr. Brorsen den ganske fejlagtige Opfattelse, at dette betyder Opposition imod Socialdemokratiet. Det er helt forkert. I det bestaaende kapitalistiske Samfund har Arbejderne reageret og vil vedblivende reagere imod uretfærdig Behandling, og Socialdemokratiet er dog stadig gaaet fremad og vil sikkert fortsætte dermed.

Det ærede Medlem skal altsaa ikke være bekymret for os. Jeg gaar nemlig ud fra, at det ærede Medlems Udtalelser var Udtryk for en virkelig og oprigtig Bekymring, den Bekymring, det ærede Medlem nærer for, at Tilslutningen til og Sammenholdet inden for Socialdemokratiet skulde være af samme betænkelige Art som f. Eks. inden for Partiet Venstre for Tiden.

Fred i den svenske Metalindustri.

I Fagbladene for November og December Maaned har vi omtalt den Overenskomstsituation i den svenske Jern- og Metalindustri, der var opstaaet ved, at Svenska Metallindustriarbetareförbundet havde opsagt Overenskomsten med Jernindustriens Arbejdsgivere, der er organiserede i Sveriges Verkstadsförening. De deraf affødte Forhandlinger har været meget langvarige og vanskelige og maatte delvis foregaa under den svenske Mæglingskommissions Ledelse. Lørdag den 1. December 1934 meddelte Mæglingskommissionen, at der ikke var Mulighed for at opnaa Enighed, hvorfor Forhandlingerne blev erklæret for afbrudte, idet Kommissionen dog tilkendegav, at den paany vilde indkalde Parterne, naar Aarsskiftet nærmede sig. Dette skete ogsaa, og det lykkedes endelig her at blive enige om et Forslag til Fornyelse af Overenskomsten, hvilket for Arbejdernes Vedkommende gik til Urafstemning. Den 4. Januar kunde det meddeles, at Arbejderne, ca. 55.000 Mand, deraf 50.000 i Svenska Metallindustriarbetareförbundet, havde vedtaget Mæglingskommissionens Forslag, dog ikke med stor Majoritet, og paa visse Betingelser. Arbejdsgiverne havde ligeledes vedtaget, men ogsaa paa Betingelser. Forhandlingerne maatte derfor genoptages, og først Lørdag Morgen den 5. Januar kunde Overenskomsten underskrives, hvorved Arbejdsfreden i den svenske Jernindustri er blevet sikret i indeværende Aar.

Det opnaaede Resultat karakteriseres fra Arbejdernes Side som ikke værende fuldt tilfredsstillende, men Forbundenes Forhandlere var kommet til den Overbevisning, at det var mere fordelagtigt at tage de smaa Forbedringer, som kunde opnaas, end at risikere en omfattende Konflikt med alle dens ødelæggende Konsekvenser. Forandringerne i Overenskomsten er ikke store, men betyder dog nogle Forbedringer. Som bekendt er Sverige overenskomstmæssig opdelt i forskellige Lønomraader, og det er lykkedes at faa Minimallønnen for Göteborgs Vedkommende ændret saaledes, at den nu er 2 Øre højere end for de øvrige Byer indenfor det Omraade, hvortil Göteborg hører. Desuden er Tillæget for Arbejdere, som ikke i væsentlig Grad har Adgang til Akkord, blevet forhøjet, og med Hensyn til en af de største Uoverensstemmelser, der var imellem Parterne, nemlig Feriespørgsmaalet, er det lykkedes at faa Ferien udvidet til 5 Dage med Betaling for 40 Timer. Her havde Arbejderne sat stærkt ind for at faa en Uges Ferie og Betaling for 48 Timer. Ferien androg før 4 Dage. Desuden er der for Formerne opnaaet nogle mindre Forbedringer. Paa et enkelt Omraade har Arbejdsgiverne opnaaet at faa gennemført en Forringelse, nemlig ved Arbejde paa andet Sted end der, hvor Virksomheden er beliggende,

hvor Arbejderne har maattet indgaa paa en Reduktion af det dermed forbundne Tillæg.

Naturligvis har Kommunistpressen, medens Forhandlingerne stod paa og forøvrigt ogsaa efter, at der er opnaaet Enighed om Fornyelsen af Overenskomsten, søgt gennem uvederheftig Kritik og løgnagtige Paastande at hindre et Resultat. Blandt andet blev paa et givet Tidspunkt den Paastand fremsat, at Arbejdernes Repræsentanter vilde slutte uden at iværksætte Urafstemning til Trods for, at der ikke fra ansvarlig Side har været saa meget som en Antydning fremme herom. De svenske Metalarbejdere har imidlertid gennem Afstemningen vist, hvem de havde Tiltro til, og trods det ingenlunde tilfredsstillende Resultat, der er opnaaet, lykønsker vi alligevel vore svenske Fagfæller til, at de for indeværende Aar har bevaret Arbejdsfreden og dermed Adgangen til at kunne udnytte de forhaandenværende Beskæftigelsesmuligheder.

Fjender i Fæstningen.

Den revolutionære Fagforeningsoppositions Taktik.

Af *Hans Bauernsohn.*

Fagforeningsorganisationen er Arbejdernes Fæstning, fra hvilken de foretager Udfald og til hvilken de trækker sig tilbage, naar de bliver trængt af Overmagten.

Da lyder et Alarmraab: „Der er Fjender i Fæstningen!" Midt i Besætningen driver R. G. O.'s Mænd deres onde Gerning og forsøger at splitte og svække Fagforeningskæmperne. Hadet mod Arbejderstandens prøvede Ledelse og Iveren efter at omsætte Parolerne fra Fagforeningsødelæggerne i Moskva til Virkelighed har gjort dem blinde. Det er dem ligegyldigt, om de ved deres Handlemaade gør Arbejdernes stærkeste Fæstning moden til Overgivelse til Fjenden.

I Tyskland har denne Overgivelse fundet Sted. Den tyske Arbejderstands største Organisationer, Fagforeningerne, er gennem et langvarigt, systematisk Undermineringsarbejde blevet udhulet og undergravet af den revolutionære Fagforenings-Opposition (R. G. O.), indtil de er faldet i Hænderne paa Arbejderklassens værste Fjender, Nationalsocialisterne.

Nu arbejdes der videre i de andre Lande for der at fremkalde den samme Katastrofe.

Den, som har Lejlighed til at iagttage den Taktik, som de danske Kommunister forfølger overfor Fagforeningerne, kan konstatere, at de Kredse, der staar bagved den revolutionære Fagforenings-Opposition, endnu stadig puster til de gamle Baal, til hvilke Moskva siden Oprettelsen af den 3. Internationale har leveret Brændselsmaterialet for at holde den bolsjevikiske Partisuppe i Kog, selv om den vesteuropæiske Arbejderklasse brænder Fingrene derved. De 21 Moskva-Betingelser, der i Aaret 1920 blev stillet de tyske revolutionære Socialdemokrater som Grundlag for deres Tilslutning til Moskva-Internationale, danner stadig Grundlaget for det kommunistiske Fagforeningsarbejde i alle Lande.

I Punkt 9 i disse af Sinovjef opstillede Betingelser forlanges, at der indenfor Fagforeningerne skal dannes kommunistiske Celler eller Fraktioner, hvis Opgave i Henhold til Punkt 10 i de nævnte Betingelser er: *„at føre en haardnakket Kamp mod de gule Fagforbunds Amsterdamer Internationale. De skal blandt de i Fagforeningerne organiserede Arbejdere gøre eftertrykkelig Propaganda for Nødvendigheden af et Brud med den gule Amsterdamer Fagforenings Internationale."*

Denne Anvisning, som i Aaret 1920 i Halle med Indignation blev afvist af Flertallet af de revolutionære (uafhængige) Socialdemokrater, har i alle de senere svære Aar, som den internationale Fagforeningsbevægelse har maattet gennemgaa, tjent Kommunisterne som Rettesnor. Dette gælder ogsaa her i Danmark.

Man skal ikke lukke Øjnene for denne Kendsgerning. Den, der en Gang har været med til at vandre den tragiske Vej, som en stolt Fagforeningsbevægelse har gaaet fra den største Magtfylde til den bitre, hæderløse Undergang, turde have Ret til at opløfte sin advarende Røst. Det kan ikke ske bedre eller mere indtrængende end ved en kort Skildring af de Begivenheder, der har bidraget til at ødelægge den tyske Fagforeningsbevægelse og dermed hele den tyske Arbejderbevægelse allerede før dens Sammenbrud i 1933 og saaledes tilintetgøre et helt Folks Frihed.

Skærmydsler.

Begyndelsen til den „revolutionære" Kamp mod de tyske Fagforeninger ligger i Krigstiden. Da efter de glødende Augustdage i 1914, i hvilke i Ordenes sandeste Betydning Folket — ogsaa en stor Del af Arbejderklassen — „begejstret ilede til Fanerne", det rolige Overlæg vendte tilbage, saa Socialdemokratiets og Fagforeningernes Førere, at der ikke mere gaves noget Tilbage. Tysklands Grænser var rundt omkring truet militært. Enhver indenrigspolitisk Kampforholdsregel, der muligvis var rettet mod det tyske Folks Krigsforsyning eller Økonomi, vilde af det altovervejende Flertal af Folket være blevet fordømt som en Forbrydelse mod Folkets Forsvarsevne og var derfor uhensigtsmæssig.

Tilmed havde Magthaverne i den gamle Øvrighedsstat forkyndt „Borgfreden", der i de første Krigsaar absolut umuliggjorde en virkelig gennemgribende Kampforholdsregel.

Derfor stillede Fagforeningerne sig enigt i Folkets Tjeneste. Deres Indflydelse steg i samme Grad, i hvilken Kejserriget var henvist til de hjemmeblevne Arbejderes Kræfter. Derfor lykkedes det Fagforeningerne uafladeligt at udbygge Arbejdernes Ret og Andel. Som Følge af den Kendsgerning, at Fagforeningerne i den Tid nægtede at anvende deres Apparat til

Kamphandlinger mod Krigen overhovedet, fordi en saadan Kamp under de givne Omstændigheder jo kun vilde have saboteret det tyske Forsvar, blussede de første Kampe op indenfor Fagforeningerne. Der dannedes radikal-internationale Grupper, der paa Fagforeningsmøderne stillede Forslag om Kontingentstrejke (Nægtelse af at betale Kontingent) og om Boykot af Forbundsledelserne. Paa flere Steder med en særlig radikaliseret Arbejderklasse lykkedes det Outsiderne at faa saadanne Forslag gennemført.

Da det tyske Socialdemokrati i Aaret 1917 paa Spørgsmaalet om yderligere Bevilling af Krigskrediter spaltedes i to Dele, blev de Kampe, der indenfor Fagforeningerne blev ført, heftigere. Og allerede i Januar Maaned 1918 oplevede den tyske Arbejderbevægelse den første Strejke blandt Berlins Ammunitionsarbejdere, der mod Fagforeningsførernes Vilje blev vilkaarligt iværksat. Denne Strejke har indtil de sidste Dage af Republikkens Sammenbrud spillet en stor Rolle indenfor det tyske Folk og bidraget meget til Dannelsen af den Legende, at Marxisterne havde ført Dolkestødet i Ryggen paa den kæmpende Front og derved var blevet ansvarlige for Tysklands militære Nederlag.

Oppositionen indenfor Fagforeningerne forsøgte dengang at fremkalde det Indtryk, at alle Medlemmerne af Fagforeningerne var Modstandere af Fagforeningsledernes „arbejderforræderiske" og „krigsvenlige" Holdning og kun ventede paa det Øjeblik, da en fri Fagforeningsvirksomhed kunde føre Bevis for denne Kendsgerning. Efter det kejserlige Tysklands Sammenbrud rykkede Frontsoldaterne atter i sluttet Trop ind i Fagforeningernes Rækker. Med dem kom mange Millioner nye Medlemmer, og Fagforeningerne stod da stærkere end nogensinde før under deres gamle Ledelse, der i Løbet af de halvfemte Krigsaar var blevet overordentlig indflydelsesrig.

Den første Strejkebølge.

Det tyske Folk var ogsaa efter Krigen som Følge af den bestaaende Blokade endnu stadig udsat for den største Fare. Dertil kom, at det kejserlige Tyskland i Stedet for de engang saa blomstrende socialøkonomiske Forhold havde efterladt en øde industriel, landøkonomisk og financiel Ruinhob, af hvilken der gennem et langvarigt, møjsommeligt Opbygningsarbejde først igen maatte optømres en Stat og et Samfund. Skulde Folket ikke atter styrtes ud i forfærdende Sulteaar, saa maatte dette Opbygningsarbejde forstyrres saa lidt som muligt. Derfor bestræbte alle ansvarlige Kredse sig for efter Mulighed at forhindre Udbruddet af Arbejdskampe. Da Fagforeningerne gennem den kæmpemæssige Tilstrømning af Medlemmer var blevet uhyre stærke og slagkraftige, lykkedes det dem uden Kampe ved fri Overenskomst med Arbejdsgiverforeningerne at opnaa betydelige Indrømmelser.

Fagforeningerne blev anerkendt som Arbejderklassens Repræsentation. Arbejdsgiverforeningerne forpligtede sig højtideligt til hverken direkte eller indirekte at støtte de indtil da af dem understøttede samfundsfredelige „Harmoniforbund" (gule Strejkebryderorganisationer). Desuden anerkendte de Fagforeningernes Bedriftsrepræsentationer og udstyrede dem med særlige Rettigheder. Endvidere indeholdt Overenskomsten en Forpligtelse for Arbejdsgiverne til at anerkende og overholde Ottetimersdagen, for hvilken de tyske Fagforeninger havde kæmpet i Aartier. Arbejdernes Lønniveau steg uden Kampe.

Men de „Fagforeningsrevolutionære", der imidlertid havde faaet deres Direktiver fra Moskva, havde ingen Interesse i denne fredelige Forstaaelses Vej, som man var slaaet ind paa, drevet af den jernhaarde Nødvendighed, fordi de teoretisk havde svoret til den fra Moskva befalede Verdensrevolution, hvis Virkeliggørelse rykkedes langt ud i det Fjerne, hvis det tyske Folk blev tilfredsstillet. Derfor begyndte de straks efter, at de socialistiske Folkemandatarer, Republikkens tilforladeligste Bolværk, havde overtaget Magten, at overvælde Fagforeningerne med en kæmpemæssig Strejkebølge.

Deres første Parole lød: „Alle Mand til Raadene! Sønderlemmelse af de reformistiske Fagforeninger!"

Den socialistiske Regering efterkom den første Del af denne Fordring. Den sammenkaldte endnu i December Maaned i Aaret 1918 en stor Rigskongres af Arbejder- og Soldaterraad. Denne Kongres skulde træffe Afgørelse om Rigets fremtidige Udformning. De „Revolutionæres" Parole var opfyldt. Magten laa hos Raadene. Men da Kongressen med overvældende Majoritet bestemte sig til Indkaldelsen af Nationalforsamlingen, altsaa for den demokratiske Vej, var Kommunisterne ikke paa nogen Maade tilfredse.

Kort efter Kongressens Afholdelse begyndte de at anstifte en Række „Generalstrejker" for saaledes at erobre Magten indenfor Arbejderbevægelsen. Var det lykkedes dem at iværksætte en Strejkebevægelse, saa forsøgte de at „forøge" deres Aktion ved Plyndringer og bevæbnede Aktioner for at faa Tropperne, der stod under Folkerepræsentanternes Raad, til at gribe ind. Greb Tropperne saa endelig ind, saa blev Arbejdermordet besvaret med nye Generalstrejkeparoler, og saaledes gik det saa videre.

De første Strejkeaktioner trak sig hen til Sommeren i Aaret 1919. Arbejderbefolkningen, der var forarmet og blodløs som Følge af Krigen, blev ved disse meningsløse Aktioner udpint for store Ofre af Ejendom og Blod. Samtidig betegnede man ganske aabenlyst Fagforeningernes Tilintetgørelse som Maalet for disse Kampe.

„Fagforeningerne har hverken i Nutiden eller i Fremtiden Opgaver at opfylde. De er blevet til en Hæmning for Revolutionen og maa derfor knuses!"

Saaledes skrev den „Kommunistiske Raadskorrespondance", Nr. 11, Aargang 1919.

Da Strejkebølgen naaede et af de vigtigste tyske Industriomraader, Ruhrdistriktet, viste sig dér den dengang meget bekendte Kommunistfører Hugo Eberlein med 30,000 Mark for at grundlægge den syndi-

kalistiske (!) „Union af Haand- og Hovedarbejdere". Pengene til dette Splittelsesarbejde havde han bevisligt faaet fra Moskva.

Den anden Strejkebølge.

Strejkebølgen gentog sig i Tilslutning til den Generalstrejke, som hele det tyske Folk i Marts Maaned 1920 i fem Dage gennemførte og glimrende vandt imod de reaktionære Rebeller Kapp, Lüttwitz og Jagow, som havde bemægtiget sig Regeringskvarteret i Berlin. Medens det kommunistiske Parti i Strejkens første Dage nægtede at deltage i denne Strejke, da det var det ligegyldigt, om socialdemokratiske eller reaktionære Mænd regerede, greb det ind i det sidste Minut, da Reaktionen allerede var slaaet ned, for at „drive Kampen videre."

Under Ledelse af Røverhøvdingen Hølz forsøgte man at føre Generalstrejken, som Fagforeningerne efter Sejren havde erklæret for afsluttet, videre som bevæbnet Opstand. Strømme af Blod flød i Vogtland og i Ruhrområdet til Ære for de sovjetrussiske Fagforeningsødelæggere, der endnu stadig drømte om deres Maal, den sovjetrussiske Verdensrevolution, og som automatisk overførte deres halvasiatiske Opfattelse af den proletariske Kamp til Vesteuropa, endskønt de forlængst burde have indset, at disse Metoder ikke var gangbare udenfor Rusland.

Et Aar senere, ved Paasketid i Aaret 1923, blev Forbrydelsen mod den tyske Arbejderbevægelse efter Befaling fra Komintern gentaget i et frygteligt Oplag. Den i 1921 anvendte Taktik svarede til den, der senere anvendtes af Nationalsocialisterne, for at gøre Republikken mør og udygtig til Modstand. Der blev kastet Bomber, Femeorganisationen blev sat i Virksomhed, der blev forøvet Terrorhandlinger og Bandeoverfald paa Post- og Bankbygninger. De tagne Penge blev, som det paastodes, anvendt til Verdensrevolutionens Formaal.

Satte saa de republikanske Myndigheder Ordenstropper ind i de truede Distrikter for at beskytte den fredelige Befolknings Liv og Ejendom mod Forbryderne, saa raabte hele den kommunistiske Presse op om disse Myndigheders Forræderi mod Arbejderne og forlangte, at Fagforeningerne skulde erklære Generalstrejke for at fremtvinge Troppernes Fjernelse. Vægrede Fagforeningerne sig herved, saa blev der i vedkommende Distrikter erklæret Generalstrejke mod dem. I den Hensigt blev der dannet vilde, ukontrollable Aktionsudvalg, i hvilke der ikke sad nogen Repræsentant for de i Fagforeninger organiserede Arbejdere. Disse Aktionsudvalg forsøgte at holde Arbejderne borte fra Bedrifterne ogsaa mod deres Vilje. Alt blev opbudt for at udstrække de vilde Aktioner saa længe som muligt. Med hvilken skamløs Aabenhed Arbejderstanden ved disse Begivenheder blev forledt, bevises ved følgende Opraab, der i Marts Maaned 1921 blev udbredt af det kommunistiske Arbejderblad „Kommunistische Arbeiterzeitung":

„Dan overalt Aktionsudvalg! Besæt Bedrifterne! Forstyr det kapitalistiske Apparat med alle Midler. *Provoker af al Magt!* Kæmp om Bedriften. Afvæbn Kontrarevolutionen. Hent Eder Vaaben, hvor I kan faa dem. Stands Togene. Sikrer Eder Forbindelsen mellem Aktionsudvalgene!"

Samtidig løj man for Arbejderne, idet kommunistiske Flyveblade paastod, at Tropperne havde besat Bedrifterne i Forstaaelse med Fagforeningerne. Men der, hvor Arbejderne ikke gik i Vandet paa disse Løgne, men fulgte Fagforeningernes Anvisninger, haanede man dem paa den gemeneste Maade:

„Er I Hunde, der fortjener Herrens Pisk? Er I hylende Kvinder, som vil have Friheden uden at kæmpe for den? *For at fejre Paaske og æde Kager* lader I Eders til Døden kæmpende Kammerater i Stikken?" (Kommun. Arb. Ztg. Marts 1921).

Det kommunistiske Parti deltog ganske aabenlyst i disse Forbrydelser med et Opraab, som det udsendte den 24. Marts 1921, og i hvilket det stillede følgende Opfordring:

„Gaa overalt ud i Generalstrejke. Bryd med Magt Kontrarevolutionens Magt! Vi slutter et Forsvars- og Angrebsforbund med Sovjetrusland, og ingen Magt i Verden kan træde os ned."

Dette Forbund med Rusland bestod foreløbig ganske vist kun deri, at Rusland sendte sine Instruktioner og anviste de til disse Instruktioners Gennemførelse nødvendige Penge. For denne Paastand kan der føres Snesevis af Beviser. Her følger et, der absolut *utvetydigt* viser, hvorledes disse Ting foregik.

De tyske Kommunister nægtede i sin Tid af taktiske Grunde ved Bedriftsvalg at stemme for Syndikalister og Uorganiserede. Derefter fik de fra Moskva følgende Røffel:

„— — I „Rote Fahne" for 29. Januar, Nr. 47, læser vi i Beretningen om et Møde af Bestyrelser for Bedriftsfraktioner i Berlin, at Ordføreren udtalte: „Ved Valg i Bedrifterne maa vi under ingen Omstændigheder heller ikke opstille Fælleslister med Syndikalisterne." — — Vi kan ikke danne os noget klart Billede af denne for os noget komplicerede Sammenhæng, saa meget mindre som der noget længere henne er Tale om Kommunisternes Virksomhed i Bedrifterne og Fagforeningerne for Oprettelse af Enhedsfronten.

Lad os saa endnu citere følgende Sætning fra samme Beretning: „De syndikalistiske og Bedriftsorganisationerne skal likvideres", saa har vi et Tankekompleks, som vi ikke kan sætte os ind i uden nærmere Forklaring. — — — Ligger Forholdene efter Deres Mening saaledes, at det vilde være i Arbejdernes Kamps Interesse, hvis denne Likvidation straks blev virkeliggjort?

Vi vilde gerne snart have Deres Svar, thi som De ved, er Unionisterne hos os tilsluttet til os, og Spørgsmaalet om Fagforeningerne er for os et delikat Spørgsmaal... Det er en Selvfølge, at Deres Svar ikke behøver at begrænse sig til ovenstaaende

Spørgsmaal... Vi har kun stillet Spørgsmaalene saaledes, for at antyde den Retning, i hvilken vi gerne vilde have Oplysning.

P. S. Gennem Overbringeren tilstiller vi Dem Pengemidler og beder Dem hver Uge telegrafisk give os Meddelelse om Deres Udgifter, for at vi kan yde Dem Midlerne uden Forsinkelse."

Brevet, der klart beviser den finansielle Afhængighed af Afgørelserne, der blev truffet af dem, der vilde skade de tyske Fagforeninger, er dateret den 21. Marts 1921. Det er underskrevet: „Med kammeratlig Hilsen! Fagforeningernes provisoriske internationale Raad. (Stempel). (Underskrift). Leder af Generalsekretariatet."

Brevets Adresse lyder: „Til Bureauet for det provisoriske Internationale Raad i Berlin."

Efter Sammenbruddet af Aktionen i 1921 forlangte Moskoviterne stadig nye Aktioner. Og det tyske kommunistiske Parti lystrede. Endelig fandt den anden Generalstrejkebølge i 1923 i Hamburg en blodig Ende, efter at man i Forvejen havde forsøgt at trække Berlins Fagforeninger ind i en Generalstrejke. Efter Sammenbruddet af Berliner Aktionen rettede de sammenkaldte Funktionærer forbitrede Bebrejdelser mod Kommunistføreren Heckert. Heckert svarede kynisk:

„Har da nogen af Jer troet paa, at vore Fordringer vilde blive gennemført? Det største Resultat er det, at en saadan Aktion har kunnet gennemføres imod Fagforeningernes Vilje!"

Det var i August 1923. I Oktober brød saa Hamburger Generalstrejken løs; Skylden herfor havde en forsinket kommunistisk Funktionær, der ikke i rette Tid bragte Kontraparolen til Hamburg, fordi han drak for længe Kaffe, saa at han kom for sent til Toget. Kommunisterne stormede straks Politistationerne for at skærpe Kampen. Hamburger Fagforenings-Kartellet tog i en skarp Erklæring Afstand fra denne forbryderiske Handlemaade, der ikke havde noget at gøre med Fagforeningsvirksomhed. Over hundrede Arbejderlig var Resultatet af denne Aktion, der samtidig dannede Afslutningen paa de kommunistiske Fagforeningsfjenders Kuptid.

Medens den fornuftige Del af den tyske Arbejderklasse forfærdet vendte sig bort fra Moskva Verdensrevolutionsskuespillernes Handlinger, erklærede den for disse Handlinger Ansvarlige, Ødelæggeren af den europæiske Arbejderbevægelse, Sinovjef, med et Skuldertræk: „Vi maa føre Arbejderklassen gennem Nederlag til Sejr."

Da Kommunisterne efter saadanne tabte Kampe regelmæssigt lod deres Medløbere i Stikken, maatte Fagforeningerne ofte træde i Skranken for de Bedragne. Da de ogsaa gjorde dette efter Kuppet i 1921, skrev „Rote Fahne" den 30. Marts haanligt:

„Vi spytter paa disse Skurkes Intervention!"

Men de selv rørte ikke en Finger for at hjælpe deres Folk.

(Fortsættes.)

Den britiske Metalarbejder.

III. Lønnen.

Den stigende Konjunktur i Jern og Staal, som dannede Udgangspunktet for den første Artikel (Oktober 1934), betyder en Bedring i Arbejdsløshedstallet. Arbejdsløshedsprocenten var den 26. November 23,6 mod 31,3 Aaret i Forvejen. Tin- og Staalarbejderne stod derimod daarligere, med 31,2 pCt. Arbejdsløse mod 26,8 det foregaaende Aar. Værkstedsarbejderne havde det bedre igen med en gennemsnitlig Arbejdsløshed paa 12,9 mod 18,9 i November 1933.

Skibsbygningsindustrien kunde endnu ikke melde om betydelig Fremgang. Der stod man fremdeles overfor en uhyggelig gennemsnitlig Arbejdsløshedsprocent paa 46,5. Med slige Tal er det ingen stor Trøst, at man i alt Fald var kommet under Halvparten, da Procenten i November 1933 havde været 55,1. Men Fremgangen havde i alt Fald været jævn, og det bør nævnes, at Stemningen i Industrien er optimistisk.

Disse Procenttal giver blot et forholdsmæssigt Indtryk af, hvad Fagbevægelsen har at kæmpe med, naar den skal holde Organisationen oppe. Hvis vi summerer de absolutte Arbejdsløshedstal for Jern og Staal (65,731), Værkstedsindustrien (100,276), Vognbygning (30,912), Skibsbygning (73,887), øvrige Metal (45,880) — alt ifølge Decemberopgivelserne 1934 — saa faar vi i Slutsummen 316,686 en ganske anderledes haandfast Opfattelse af Metalarbejderorganisationernes Vanskeligheder i Jernets og Staalets Hjemland. Det er tredive Gange det Arbejdsløshedstal, som Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark opgav ved Udgangen af Beretningsaaret 1933—1934 (10,026), og det er næsten ti Gange Centralorganisationens eget Medlemstal dengang (35,000).

Det er altsaa ingen overvældende varm Tak, det britiske Samfund yder dem, som frem for nogen har bygget Rygraden i britisk Samfundsøkonomi op, i alt Fald ikke om Adgangen til Arbejde tages som det vigtigste Bevis paa Anerkendelsen af et Menneskes Samfundsværdi.

Men nu har Storbritannien været et Foregangsland i at erstatte Adgangen til Arbejde. Storbritannien har haft Arbejdsløshedsforsikring siden før Verdenskrigen. En bekendt radikal engelsk Socialist, Harold Laski, som for et halvt Aars Tid siden var indbudt til at holde Foredrag i Videnskabsakademiet i Moskva, benyttede Anledningen til at se paa Forholdene der. Han skrev i et Brev fra Leningrad, at den engelske Arbejdsløse med den Støtte, Arbejdsløshedsforsikring og Arbejdsløshedsunderstøttelse giver ham, alligevel har det bedre end i alt Fald de daarligere lønnede Arbejdere i Sovjetunionen.

Skal derfor den Anerkendelse, det britiske Samfund yder, underkastes en retfærdig Vurdering, maa man tage i Betragtning, at den Arbejdsløse ikke stilles fuldstændig paa bar Bund. Det skal ikke disku-

teres her, at Arbejde aldrig kan erstattes. Det kan ogsaa tages for givet, at Erstatningen er utilstrækkelig set fra ethvert Synspunkt. Kampen om den Side af Sagen er ikke ophørt, siden Arbejdsløshedsforsikringen blev indført ved Lov. Utallige Lovforandringer bærer Vidnesbyrd om den Kamp, som føres om Sikringen af de Arbejdsløses Tilværelse. (Den sidste Reform træder i Kraft i disse Dage). Den sidste Arbejderregering faldt i 1931, fordi den ikke vilde gaa med til en Sænkning af de Arbejdsløses Tilgodehavende.

Rent praktisk er i alt Fald Stillingen nu den, at en arbejdsløs Mand paa 21 op til 65 Aar er sikret en ugentlig Udbetaling paa 17 Shilling (lidt over 19 Kr.). Hvis han har Familie, som er afhængig af ham, saa faar voksne Personer 9 Shilling og Børn 2 Shilling. Den nye Ordning betyder en stærkere Centralisation og større Ensartethed i Udbetalingerne.

Alligevel er den arbejdsløse britiske Metalarbejder naturligvis langt fra den Løn, som Manden i Arbejde tjener. Den manglende Centralisation, som blev paavist i de to foregaaende Artikler baade paa Arbejdsgiversiden og i Fagbevægelsen, gør det meget vanskeligt at skaffe fyldestgørende Opgivelser over Lønforholdet. Værst er man stillet med Opgivelser over Arbejdsfortjenesten, men ogsaa Opgivelserne over Grundlønnen er vanskelig at faa samlet. En Betragtning af Lønforholdet maa derfor snarere søge efter karakteristiske Træk end efter Fuldstændighed.

Hvad Arbejdsfortjenesten angaar, er den Gennemsnitsopgivelse, som findes i den statistiske Bulletin fra Jern og Staals Arbejdsgiverforbund, bygget paa et meget snævert Grundlag. Men det tilsvarende britiske Fagforbund sagde i Beretningen til den internationale Metalarbejderkongres i London i Fjor, at den var „den eneste paalidelige Beregning af Gennemsnitsfortjenesten", og den skal derfor blive brugt her, men med alt Forbehold. Den viser, hvor stærkt den økonomiske Verdenskrise ramte den britiske Metalarbejder:

1930 gennemsnitlig Ugefortjeneste			61	Shilling	3	Pence
1931	—	—	56	—	9	—
1932	—	—	54	—	6	—
1933	—	—	58	—	1	—

Paa den anden Side viser Tallene i sidste Udgave af Bulletinen et virkeligt Opsving:

August 1934	59	Shilling	3 Pence
September —	61	—	9 —
Oktober —	62	—	7 —

Det sidste Tal ligger over Tallet for 1930, det sidste Aar før Verdenskrisen for Alvor fejede hen over britisk Industri og Handel.

Men bortset fra den tvivlsomme Paalidelighed af saadanne Gennemsnitstal — de kan højt regnet give en Anelse om, i hvilken Retning Udviklingen gaar — saa giver de overhovedet intet Billede af de enorme Forskelle i Metalarbejdernes Lønninger.

Her viser sig igen Splittelsen i Industriens og i Fagbevægelsens Struktur. For det første rent geografisk. Om man tager for Eksempel Formerne, saa er Grundlønnen i London for Tiden 50 Shilling om Ugen, medens den i Skotland er 64 Shilling og 10 Pence, og i Wales 67 Shilling. Dertil kommer et Dyrtidstillæg fra Krigens Tid. Den endelige Udregning med Overtid er indviklet, da Akkorden ogsaa maa tages med. Stort set regner man, at hver Arbejder faar i Gennemsnit et Tillæg til Grundlønnen paa 25 pCt. For London vil det altsaa sige 50 Shilling plus 12 Shilling 6 Pence (25 pCt.) plus 10 Shilling i Dyrtidstillæg. Fagforeningen søger altid at faa en Udjævning i Stand mellem dem, som paa Akkordarbejdet vilde komme højt over Gennemsnittet, og dem, som vilde komme langt under. Ved Støbning af Handelsgods kan til Eksempel Akkordtillæg paa fra 5 til 50 pCt. udjævnes til et Gennemsnit for alle Akkorddeltagere paa 30 til 40 pCt. I Jern- og Staalindustrien er det væsentlig Akkordarbejde, medens det i Værkstedsindustrien er mere Timeløn.

Selvom man ser bort fra de geografiske Forskelle, saa viser en Undersøgelse af Arbejdsfortjenesten, som blev offentliggjort i Januar 1933, store Afstande mellem de forskellige Lønningsklasser, blot paa Grundlag af Gennemsnitstallene.

Paa den ene Yderkant stod Naalefabrikkerne med en gennemsnitlig Ugefortjeneste paa 33 Shilling, medens Tinpladearbejderne stod højest med 60 Shilling om Ugen. Tager man Kvinder og Mænd hver for sig, saa kommer Kvinderne i Naalefabrikationen ned paa en gennemsnitlig Ugeløn af 17 Shilling og 7 Pence (farlig nær Understøttelsessatsen for Arbejdsløse), medens Gennemsnittet for Mændene alene i Tinpladefabrikationen naar op i 62 Shilling og 2 Pence om Ugen.

Disse Tal gælder Opgivelsen for Ugen, som blev afsluttet 24. Oktober 1931, det Aar, da den gennemsnitlige Ugefortjeneste ifølge Arbejdsgiverforbundet var 56 Shilling og 9 Pence. Da Arbejdsgiverne sikkert er tilbøjelige til at opgive et for optimistisk Tal, og da paa den anden Side Kvinderne med de daarligste Lønninger endnu er i betydelig Mindretal i disse Industrigrene, saa stemmer Tallene stort set ganske godt overens.

En direkte Sammenligning mellem den britiske Metalarbejders Lønforhold og Lønforholdet f. Eks. i Danmark vil være af tvivlsom Værdi. Den eneste Organisation i Verden, som har Midler til at foretage en paalidelig Sammenligning, nemlig Det internationale Arbejdsbureau i Genf, blev forhindret i at følge Opfordringen fra den internationale Metalarbejderkongres i København i 1930 til at gøre et saadant Arbejde. Medskyldige i Forhindringen var de britiske Metalarbejderforbund selv. De frygtede for, at Undersøgelsen vilde give Arbejdsgiverne Vaaben i Hænde for Løntryk, naar det viste sig, at Lønforholdet var meget daarligere i konkurrerende Lande.

I 1931 offentliggjorde ganske vist Arbejdsbureauet en Undersøgelse, foretaget paa Tilskyndelse af Automobilkongen Ford og udført paa Bekostning af en

anden amerikansk Rigmand, som tyder paa, at man den Gang i Manchester i England levede 10 pCt. billigere end i København. En lavere Pengefortjeneste for den britiske Metalarbejder end for den danske skulde altsaa ikke nødvendigvis betyde, at hans Levestandard ligger lavere. Men nu er Manchester, som var den engelske By Arbejdsbureauets Undersøgelse alene gjaldt, ikke hele England og Skotland og Nordirland. Sandsynligvis vilde ogsaa Danskeren paa Besøg her faa det Indtryk, at vi i hvert Fald har det bedre hjemme.

Englænderne erbekendt for at have gjort deres yderste for at undgaa at gøre den internationale Konvention om Otte-Timersdagen gældende for Storbritannien. En af deres Undskyldninger er, at Otte-Timersdagen alligevel stort set gælder i britiske Arbejdsforhold. Det holder Stik for den britiske Metalarbejder, som allerhøjest kommer op paa en Arbejdsdag af 8 Timer. Hvad der gaar udover det, gælder som Overtidsarbejde og betales efter Tiden med 25, 50 og 100 pCt. Tillæg. Her som i andre Lande kæmpes der nu for en Nedsættelse af Arbejdstiden.

Paa Baggrund af den Splittelse i industriel og faglig Organisation, den Arbejdsløshed og de Lønforhold, som den britiske Metalarbejder har at kæmpe med, er det ikke underligt, at Tarifaftalerne meget sjældent indeholder Bestemmelser om betalte Ferier. Alt som findes er en Anbefaling i en offentlig Kommissionsberetning fra 1925 om Indførelse af betalte Ferier for at modvirke Tilbøjeligheden til uregelmæssig Fremmøde til Arbejde.

Billedet af den britiske Metalarbejders Stilling i Dag er ikke saa lyst. I en sidste Artikel skal jeg behandle de Forslag, som Metalarbejdernes Organisationer nu søger at føre igennem for at rette paa Forholdene.

London, 12. Januar 1935. *Bjarne Braatøy.*

Jubilæum i de københavnske Jernfabrikanters Organisation.

Den 15. Januar fejrede Foreningen af Fabrikanter i Jernindustrien i København 50 Aars Dagen for sin Oprettelse, hvilket bl. a. blev markeret ved Udsendelsen af et smukt og interessant Festskrift, indeholdende Foreningens Historie. Denne maa nødvendigvis ogsaa blive en Del af Metalarbejdernes Historie, og ikke mindst Smede og Maskinarbejdernes. Bl. a. var det de københavnske Jernfabrikanters Forening, der i 1885 gennem en mere end 4 Maaneder lang Lockout tilføjede Smedene et Nederlag, om hvilket J. A. Hansen i Forbundets Festskrift af 1913 skriver:

„Og dermed var denne Smedenes første store Kamp til Ende, men med et faktisk Nederlag for Svendene. Fabrikanterne havde imidlertid paa deres Side lært, at det var en dyr Historie at bekæmpe Arbejdernes retfærdige Krav. Vilde man her gaa i Detailler, vilde manges Øjne dugges ved Læsningen af, hvad de enkelte af vore Fagfæller udsatte sig for ved at holde Kammeratskabets Fane højt. Arbejdsgiverne var desværre, som i andre Tilfælde, hvor de har følt at have Magten, ubønhørlige, og mangen dygtig Fagfælle, som havde staaet i Arbejde, der, efter Datidens Forhold, regnedes for godt, og som ved personlig Selvstændighed formaaede at leve en nogenlunde hæderlig Tilværelse under de Tiders usselige Forhold, blev i økonomisk Henseende traadt i Støvet paa en saadan Maade, at adskillige aldrig formaaede at rejse sig mere. De faldt som Soldater paa Ærens Mark, og vi andre har lært af de Saar, hvoraf de forblødte."

Det var ogsaa de københavnske Jernfabrikanter, der i 1897 paaførte Smede og Maskinarbejderne en Lockout, der varede i 13 Uger, ikke paa en Strid mellem Arbejdere og Fabrikanter i København, men fordi de københavnske Fabrikanter skulde række Provinsfabrikanterne en hjælpende Haand. Førte Lockouten i 1885 til et Nederlag for Arbejderne, kan det fastslaas, at Udgangen af Lockouten i 1897 blev en Sejr, en af dem, der satte Skel og bidrog til at fremme den Udvikling, som senere blev præget af de kollektive Overenskomster, det bevægelige Lønsystem, Tillidsmandsinstitutionen, det faglige Arbejdsretsgrundlag, i det hele taget den Stilling, der kendetegnes ved, at Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer blev ligestillede i Arbejdsforholdet. Med Dannelsen af Jernindustriens Sammenslutning den 22. September 1902 gled Overenskomstforhandlinger og Spørgsmaal om faglige Uoverensstemmelser over til Sammenslutningen, og dermed ophørte det organisationsmæssige Samarbejde mellem Arbejderne og de københavnske Jernfabrikanter. Men disse spiller dog stadig en betydelig Rolle indenfor Arbejdsgivernes Organisationer, baade Jernindustriens Sammenslutning og Arbejdsgiverforeningen, og fra deres Kreds er udgaaet en Række af Arbejdsgivernes mest kendte Mænd. Vi kan saaledes nævne afdøde Direktør Hauberg, der blev Formand for Arbejdsgiverforeningen, Ingeniør Alex. Foss, samt Arbejdsgiverforeningens nuværende Formand, Ingeniør Julius Madsen. Af andre af de københavnske Fabrikanters fremragende Mænd kan nævnes Direktør Moritz Heineke, der var Formand for Foreningen fra 1911—1919, A/S „Titan"s Direktør, R. Helweg, der ligeledes har været Formand, samt den nuværende Formand for Jernindustriens Sammenslutning, Ingeniør R. G. Andersen fra A/S „Tuxham". Formand for den københavnske Fabrikantforening er nu Direktøren for Laurits Knudsens mekaniske Etablissement, *Herman Jørgensen*. Foreningen omfatter 93 Virksomheder og beskæftigede den 30. November 1934 ialt 8963 Arbejdere.

Paa Jubilæumsdagen fremsendte Centralorganisationen af Metalarbejdere sin Lykønskning i Aner-

kendelse af den Udvikling, som Samarbejdet med Arbejdsgiverne gennem Aarene har gennemløbet, selv om vi er af den Opfattelse, at man ikke har naaet saa langt, som Tiden egentlig kræver. Vi benytter derfor Lejligheden til at fremsætte Ønsket om, at ligesom de københavnske Jernfabrikanter under Sejre og Nederlag blev tvungne til at agte paa, hvad Udviklingen krævede, vil Arbejdsgiverne i Almindelighed, uden at det skal være paa Baggrund af de aabne Konflikter, agte paa Tidens Krav.

Populær Samfundsøkonomi.

Amerika og Krigen.

Men saa blev der Krig i Europa. — — —

Saaledes sluttede sidste Artikel, og denne Krig ændrede mangfoldige Forhold i U. S. A. som i alle andre Lande.

Hvis vi tror, at den stigende Sejrslinje for den amerikanske Kapitalisme, vi skildrede sidst, havde været ganske uden Bakker og Dale, uden Kurver og livsfarlige Sving, er det en Misforstaaelse. Der havde været Kriser i U. S. A. som i Europa, ja værre, for U. S. A. savnede i høj Grad den Modvægt, som de gennem Aarhundreder i de europæiske Lande stabiliserede Forhold dannede, den fastboende gennem Slægtled til deres Jord knyttede Bondestand, Byernes Smaaborgere, Embedsstanden o. s. v. o. s. v.

Og da der i Amerika var Jord nok, saa begyndte enhver ny Opgangsperiode med en vild Jordspekulation, der, naar Krisen kom, gav Bagslag, som Europa intet Sidestykke havde til.

Alt dette gav sig naturligvis politiske Udslag i de to store Partiers Kamp. „Demokraterne“ og „Republikanerne“. — Det vil føre for vidt at skildre disse Partiers Program, tilmed da de skiftede stærkt efter Tidernes Forhold; men vi vil dog nævne, at den eneste Foranstaltning af større Betydning til Stabilisering af Samfundsforholdene, der var gennemført ved Lov og var ved Magt ved Krigens Udbrud, var en i 1913 gennemført Bankordning.

Som alt andet i U. S. A. saaledes havde ogsaa Bankvæsenet været underkastet „de frie Kræfters Spil“. Ved Siden af de store omfattende og jo som oftest solide Banker var der et Mylder af Bankierforretninger, og man læser sjældent en amerikansk Novelle, uden at en af disse Miniatur-Bankmænd optræder. Men ogsaa i Seddeludstedelsen var der Virvar, en Uendelighed af „Nationalbanker“, store og smaa, mellem hverandre, havde denne Ret. Man forstaar let, at et saadant System ikke blot kunde være kriseforværrende, men ligefrem kriseskabende. Det er her, man sætter ind ved at oprette det saakaldte

Federal Reserve System.

U. S. A. er jo en „Federation“ af Stater, og nu skulde oprettes en „Federation“ af Banker, der skulde staa som Reserve og tjene selve U. S. A., altsaa Samfundet. Disse nye ca. 15—20 Stk. „Nationalbanker“, „Federal Reserve Banker“, skulde efterhaanden være de eneste seddeludstedende Banker, og efter et bestemt System skulde de have Raadighed over fornødne Midler til at kunne optræde støttende og regulerende, naar „de frie Kræfters Spil“ havde sat det økonomiske Livs Bølger i alt for voldsom Bevægelse. Nu, 20 Aar efter, er dette System et mægtigt Middel i Roosevelts Haand.

— — — —

U. S. A. skyldte altsaa, som omtalt sidst, Europa Penge, og Eksporten skaffede Midler til Afdrag og Renter af Laanene, der var optaget i Europa.

Nu satte Europa store Dele af sit Produktionsapparat i Staa for at anvende Arbejderne til at slaa hverandre ihjel. Europas Hunger efter Varer blev uhyre.

Men saa snart der var gode Tider i U. S. A., var der Mangel paa Arbejdskraft og derfor høj Arbejdsløn. Denne høje Arbejdsløn i Forbindelse med de næsten uudtømmelige Raastofkilder, hvor det derfor ikke gjorde saa nøje, om noget gik til Spilde, havde tvunget Produktionslivet derovre til at tage Maskiner i sin Tjeneste i langt videre Udstrækning end i Europa. Derfor var det let for U. S. A., da Krigen kom, at udvide sin Produktion meget betydelig, og en endeløs Strøm af Krigsmateriel og Fødemidler gik over Havet.

Disse Varer blev — selvfølgelig — betalt med Krigsprisen, og da Krigen var omme, var det ikke Amerika, der skyldte Europa „Penge“, men Europa, der var i bundløs Gæld til Amerika. For Europa havde jo intet Arbejde at betale med. — Først betalte man med Amerikas Gæld til Europa; men senere optog man Laan i Amerika til Betaling af Varerne. — Dette er et Punkt af stor Vigtighed til Forstaaelse af amerikanske Tilstande.

— — — —

Præsidenten i U. S. A., der bor i „det hvide Hus“ i Washington, vælges paa 4 Aar, og det er en uskreven Lov, at han kan genvælges en, men ogsaa kun en Gang. Ved Præsidentvalget i Efteraaret 1912 led „Republikanerne“, der gennem mange Aar havde sejret, Nederlag, fordi de delte deres Stemmer mellem 2 Kandidater, og i Foraaret 1913 flyttede de sejrende Demokraters Mand, en mærkelig Mand, Wilson, ind i det hvide Hus. — Nogle vil mene, han var en Fantast, en Drømmer, en Taabe; andre, han var en af Menneskehedens store, en af dem, der flytter Kulturens Grænsepæle, en værdig Efterkommer af Washington, Franklin og Lincoln.

Præsidenten i U. S. A. har betydelig Magt, han udnævner selv sit Ministerium, og Ministeriet kan ikke styrtes ved at komme i Mindretal i Kongressen, og da Kongressen vælges paa 2 Aar, sker det, at Præsidenten og hans Ministre kan komme i Modstrid med Kongressen. — Dette skete ved Valget i 1918, da Demokraterne kom i Mindretal.

Ved sine „Budskaber“ til Kongressen havde Wil-

son stadig anlagt den folkeforsonende Linje, Fred uden Sejrherre, Havenes Frihed, Despotiets Afskaffelse, Nationernes Selvbestemmelsesret, internationalt Samarbejde o. s. v., alt det, som til Slut bundfældedes i Wilsons 14 Punkter, og det var for at gennemføre alt det, at Amerika, formelt i alt Fald, gik med i Krigen i 1917.

Agitationen for at skaffe Soldater, Krigsleverandørernes Interesser og alt det fik imidlerid den folkeforsonende Stemning i Amerika til at svinge. Det „republikanske Parti" sejrede og bar frem alle de Synspunkter, der er naturlig for en privat Kapitalist, der ikke ser tilstrækkelig vidt, og Resultatet blev et Kongresflertal, der hævdede Amerika for Amerikanerne, Europas Forhold er os uvedkommende; men et er givet, alt hvad Europa har laant skal betales med Renter og Renters Rente, og alt, hvad Krigen har kostet os, skal Tyskland betale.

Wilson kunde derfor, fordi han var Præsident, nok sejle til Europa, meget symbolsk paa Skibet Georg Washington, og blive modtaget som Befrier. Han kunde ogsaa i Versailles fremsætte sine Synspunkter; men han kunde ikke føre dem igennem, for U. S. A. stod ikke bag ham. Han kunde sammenkalde en Konference i Washington; men han kunde ikke give dens Forhandlinger Kraft og Myndighed.

Og mens Wilsons Helbred vaklede mere og mere, stod i Senatet Republikanernes udenrigspolitiske Fører, Senator Borah, og talte mod hans Budskaber.

Og — Telegrafen bragte Bud over Verden, at under Førerskab af Senator Borah havde Senatet forkastet U. S. A.'s Indtræden i det Folkeforbund, en af dets bedste Sønner havde malet for Menneskeheden som en Aabenbaring efter Krigens Mareridt.

— Amerika for Amerikanerne. —

Fred. Vedsø.

Lidt Værkstedsteknik.

Smedning af Krumtapaksler.

Selv om det i de senere Aar er blevet meget almindeligt at fremstille Emnerne til Krumtapaksler af fladt Materiale, der gives den første raa Tildannelse ved Autogenskæring, Høvling eller Boring, er der dog mange Tilfælde, hvor det betaler sig at smede Emnet ud ved Anvendelse af Lufthammer eller Damphammer.

Her skal vises den almindelige Fremgangsmaade ved Smedning af Krumtappe med henholdsvis 1, 2 og 3 Bugter, samt Beregningen af Udgangsmaterialets Størrelse.

Eksempel 1.

Af 200 mm rundt Staal skal smedes et Krumtapemne af Dimensioner som vist nederst i Fig. 1. Udgangsmaterialets Længde udregnes ved at finde Vægten af Krumtappens enkelte Dele A, B og C og sætte Summen af disse 3 Vægte lig Vægten af den Længde af Raaemnet, som skal anvendes. Ved Beregningen gaar man ud fra, at Materialet svinder ca. 5 pCt., dels ved

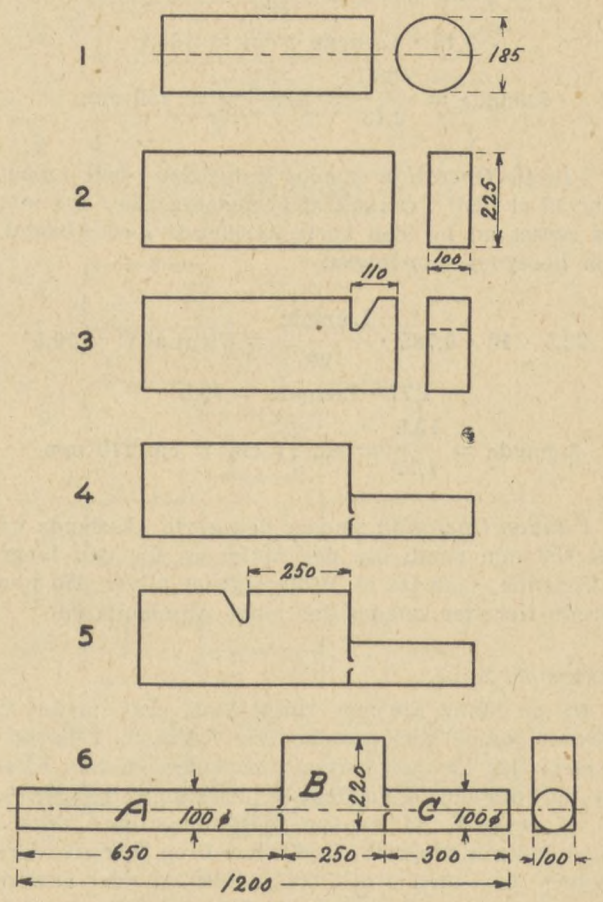

Fig. 1.

Dannelse af Glødskal, dels ved Renhugning af Ender og tilfældige Uregelmæssigheder. Endvidere tager man Hensyn til, at Stykket B kræver lidt ekstra Materiale til Renhugning af Kanterne. Dette gøres ved at beregne en Højde 225 i Stedet for de forlangte 220 mm. I Henhold til de almindelige Tilnærmelsesformler (se „Smedebogen" 1928, Side 61) er:

	+5 pCt. Svind	Vægt kg
Vægt af A $= 10 \cdot 10 \cdot 0{,}62 \cdot \frac{65}{100} =$ ca. 40,3 kg	2,0	42,3
Vægt af B $= 22{,}5 \cdot 10 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{25}{100} =$ ca. 44,1 kg	2,2	46,3
Vægt af C $= 10 \cdot 10 \cdot 0{,}62 \cdot \frac{30}{100} =$ ca. 18,6 kg	0,9	19,5
	Ialt ca.	108,1

herefter beregnes Længden af Udgangsmaterialet 200 mm O:

$$20 \cdot 20 \cdot 0{,}62 \cdot \frac{\text{Længde i cm}}{100} = 108{,}1$$

$$2{,}48 \cdot \text{Længde i cm} = 108{,}1$$

$$\text{Længde} = \frac{108{,}1}{2{,}48} = 43{,}6 \text{ cm} = 436 \text{ mm}.$$

I *første Operation* smedes Materialet i hele Længden til et fladt Tværsnit af Dimension 225 · 100 mm og sættes an for den korte Akselende i en Afstand, der beregnes som følger:

$$22{,}5 \cdot 10 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{\text{Længde}}{100} = \text{Vægt af C} = 19{,}5$$

$$1{,}77 \cdot \text{Længde} = 19{,}5$$

$$\text{Længde} = \frac{19{,}5}{1{,}77} = \text{ca. } 11 \text{ cm} = \text{ca. } 110 \text{ mm}.$$

I *anden Operation* smedes den korte Akselende ud til 100 mm rundt, og der sættes an for den lange Akselende, saaledes at Midterstykket bliver 250 mm bredt. Herefter smedes den lange Akselende ud.

Eksempel 2.

Af en Stang 150 mm rundt Staal skal smedes et Krumtapemne som vist nederst i Fig. 2. Udgangsmaterialets Længde beregnes saaledes, at dets Vægt er lig Summen af Vægtene af de enkelte Stykker A, B, C, D og E. Af Hensyn til Renhugningen regnes med 160 mm Højde af Stykkerne B og D. Endvidere regnes her med 6 pCt. Svind, da Arbejdet kræver flere Varmer, og Godset er tyndere end i Eksempel 1.

	+6 pCt. Svind	Vægt kg
Vægt af A = $8 \cdot 8 \cdot 0{,}62 \cdot \frac{39}{100}$ = ca. 15,5 kg	0,93	16,4
Vægt af B = $16 \cdot 8 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{16}{100}$ = ca. 16,1 kg	0,97	17,1
Vægt af C = $8 \cdot 8 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{7{,}5}{100}$ = ca. 3,8 kg	0,23	4,0
Vægt af D = $16 \cdot 8 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{16}{100}$ = ca. 16,1 kg	0,97	17,1
Vægt af E = $8 \cdot 8 \cdot 0{,}62 \cdot \frac{21}{100}$ = ca. 8,3 kg	0,50	8,8
	Ialt ca.	63,4

Da Udgangsmaterialets Diameter er 15 cm, findes dets Længde af:

$$15 \cdot 15 \cdot 0{,}62 \cdot \frac{\text{Længde}}{100} = 63{,}4$$

$$1{,}395 \cdot \text{Længde} = 63{,}4$$

$$\text{Længde} = \frac{63{,}4}{1{,}395} = \text{ca. } 45{,}5 \text{ cm} = 455 \text{ mm}.$$

Først smedes det runde Staal i hele sin Længde ud til et fladt Profil af Dimension 160 · 80 mm og sættes an for det midterste firkantede Stykke mellem de 2 Krumtapbugter. Ved Beregningen af Afstanden fra Emnets venstre Ende til venstre Ansætning gaar man ud fra, at Længden af det flade Tværsnit 160 · 80 skal have samme Vægt som Stykket A + B, altsaa:

$$16 \cdot 8 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{\text{Længde}}{100} = 16{,}4 + 17{,}1 = 33{,}5$$

$$0{,}973 \cdot \text{Længde} = 33{,}5$$

$$\text{Længde} = \frac{33{,}5}{0{,}973} = \text{ca. } 34{,}5 \text{ cm} = 345 \text{ mm}.$$

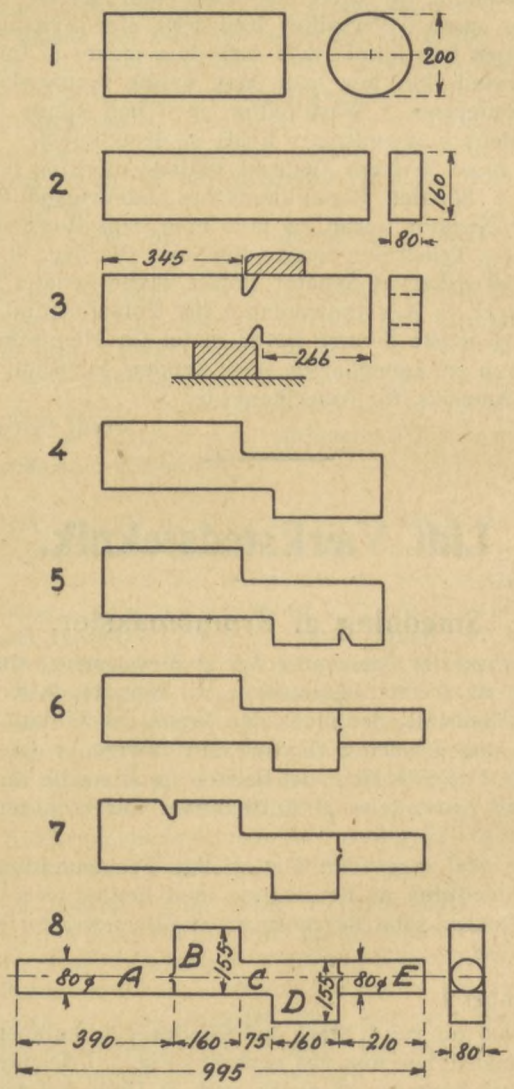

Fig. 2.

Afstanden fra Emnets højre Ende til højre Ansætning udregnes paa tilsvarende Maade:

$$16 \cdot 8 \cdot 0{,}785 \cdot \text{Afstand} = \text{Vægt D} + \text{E}.$$

$$0{,}973 \cdot \text{Afstand} = 17{,}1 + 8{,}8 = 25{,}9$$

$$\text{Længde} = \frac{25{,}9}{0{,}973} = 26{,}6 \text{ cm} = 266 \text{ mm}.$$

Efter Ansætningen forsættes de 2 Krumtapbugter for hinanden ved Hjælp af Mellemlagsklodser som vist i Figuren. Derefter sættes an til højre Akselende, saaledes at der holdes en Længde 160 mm af Stykket D.

Efter Ansætningen udsmedes højre Akselende til 80 mm O.

Til Slut sættes an til venstre Akselende, idet Stykket B faar sin Længde 160 mm, og denne Akselende smedes ud til 80 mm O.

Eksempel 3.

Af 135 mm rundt Staal skal smedes et Krumtapemne med 3 Bugter, der er forsat 120° for hinanden. Maalene paa Emnet er angivet nederst i Fig. 3. Udregningen af Materialets Længde foretages som i ovenstaaende Eksempler. Der regnes med 6 pCt. Svind

	+6 pCt. Svind	Vægt kg
Vægt af A = 7,6 · 7,6 · 0,62 · 27,5/100 = ca. 9,85 kg	0,59	10,44
Vægt af B = 15,1 · 7,6 · 0,785 · 15/100 = ca. 13,5 kg	0,81	14,31
Vægt af C = 7,6 · 7,6 · 0,62 · 7/100 = ca. 2,5 kg	0,15	2,65
Vægt af D = 15,1 · 7,6 · 0,785 · 15/100 = ca. 13,5 kg	0,81	14,31
Vægt af E = 7,6 · 7,6 · 0,62 · 7/100 = ca. 2,5 kg	0,15	2,65
Vægt af F = 15,1 · 7,6 · 0,785 · 15/100 = ca. 13,5 kg	0,81	14,31
Vægt af G = 7,6 · 7,6 · 0,62 · 17/100 = ca. 6,1 kg	0,37	6,47
		Ialt ca. 65,14

Da Udgangsmaterialets Diameter er 13,5 cm, findes dets Længde af:

$$13{,}5 \cdot 13{,}5 \cdot 0{,}62 \cdot \frac{\text{Længde}}{100} = 65{,}14$$

$$1{,}13 \cdot \text{Længde} = 65{,}14$$

$$\text{Længde} = \frac{65{,}14}{1{,}13} = \text{ca. } 57{,}7 \text{ cm} = 577 \text{ mm}.$$

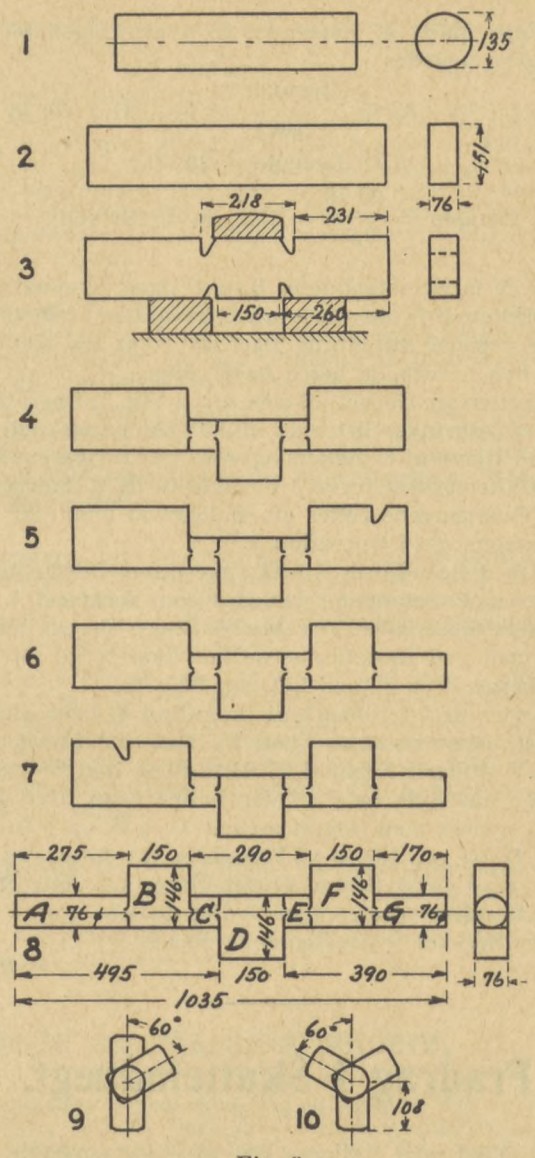

Fig. 3.

Det runde Tværsnit smedes ned i hele sin Længde til et fladt Profil af Dimension 151 · 76 mm. Derefter sættes an for den midterste Krumtapbugt D. Man beregner Afstanden f. Eks. fra Materialets højre Ende til Ansætningen, idet Vægten af Længden til Ansætningen skal have samme Vægt som Stykkerne E + F + G tilsammen, altsaa:

$$15{,}1 \cdot 7{,}6 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{\text{Længde}}{100} = \text{E} + \text{F} + \text{G} = 23{,}43$$

$$0{,}90 \cdot \text{Længde} = 23{,}43$$

$$\text{Længde} = \frac{23{,}43}{0{,}90} = 26{,}0 \text{ cm} = 260 \text{ mm}.$$

Ansætningen i den anden Side af D holdes i en Afstand paa 150 mm fra den første.

Paa den modsatte Side af Godset sættes an for Indersiderne af Krumtapbugterne B og F. Afstanden

fra højre Ende af Materialet til Ansætningen for F beregnes saaledes:

$$15{,}1 \cdot 7{,}6 \cdot 0{,}785 \cdot \frac{\text{Længde}}{100} = F + G = 20{,}78$$

$$0{,}9 \cdot \text{Længde} = 20{,}78$$

$$\text{Længde} = \frac{20{,}78}{0{,}90} = 23{,}1 \text{ cm} = 231 \text{ mm}.$$

Da de to Krumtapbugter B og F ligger symmetrisk om Midten af D, kan man afmærke Midten af D og afsætte venstre Ansætning lige saa langt fra Midten, som den beregnede højre Ansætning.

Derefter ser Godset ud som vist i Fig. 3, Operation 3. Man anbringer det over et Par Underlagsklodser, og ved Hjælp af et Mellemlag, som vist i Figuren, bliver Midterstykket forsat i Forhold til de 2 Endestykker; Overgangene rettes af, saaledes at man faar en Form som vist i Operation 4.

Efter dette udføres Ansætningerne og Udsmedningerne af Endetappene saaledes som forklaret i de tidligere Eksempler. Der kræves ingen Beregninger, idet man ved Ansætningerne kun skal sørge for, at Stykkerne B og F faar 150 mm Bredde.

Man er herefter naaet til Operation 8, hvor alle 3 Bugter ligger i samme Plan. Til Slut skal Stykkerne B og F vrides i Forhold til dette Plan, idet B vrides til den ene Side og F til den anden Side, hver 60°. Først varmer man Godset mellem B og D, opspænder det i D, og ved Hjælp af Vridejern, der fatter om B, giver man først denne Krumtapbugt sin rette Stilling. Derefter varmer man Godset mellem D og F og vrider Stykket F paa lignende Maade.

E. B.

Fradrag i Skatteindtægt.

I Lighed med tidligere Aar gives hosstaaende en Udregning af det i 1934 betalte Kontingent til Arbejdsløshedskassen, hvilket paa samme Maade som Sygeforsikring og Livsforsikring kan fradrages Indtægten ved Udregningen af den skattepligtige Indtægt.

For Forbunds- og Afdelingskontingentets Vedkommende gælder den Regel, at ¾ af Aarets Kontingent kan fradrages selve de oppebaarne Indtægter, hvorved undgaas, at dette Fradrag kommer ind under det Maksimum af 400 Kroner, der er fastsat for Fradrag af Forsikringskontingent.

Da de respektive Forbund har forskelligt Kontingent, er der foretaget Opstilling for hvert Forbund for sig.

Kontingentet er udregnet for arbejdende fuldtbetalende Medlemmer, og Medlemmer, der paa Grund af Arbejdsløshed, Sygdom, Militærtjeneste o. l. har været helt eller delvis fritaget for Kontingentydelser, maa derfor formindske Fradragene i Overensstemmelse dermed.

	Aars-Kontingent	Fradrages i Bruttoindtægt	Fradrages i skattepligtig Indtægt
Formerforbund:	Kr.	Kr.	Kr.
Forbund	152,10	192,00	
Afdeling	104,00		
Arbejdsløshedskasse	202,90		295,90
Hjælpeforeningen	93,00		
Smedeforbund:			
Forbund	41,60	50,70	
Afdeling	26,00		
Arbejdsløshedskasse	202,90		202,90
Sliberforbund:			
Forbund	67,60	70,20	
Afdeling (Kbhvn.)	26,00		
Sygeforsikring (Kbhvn.)	13,00		215,90
Arbejdsløshedskasse	202,90		
Specialarbejderforbund:			
Forbund	63,96	60,45	
Afdeling	16,64		
Arbejdsløshedskasse	202,90		202,90
Metaltrykkerforbund:			
Forbund	104,00	78,00	
Sygeforsikring	26,00		198,90
Arbejdsløshedskasse	172,90		

For Slibere er angivet københavnske Afdelings- og Sygeforsikringskontingenter, og Medlemmer af Provinsafdelinger maa i Stedet for omregne efter, hvad der er gældende i deres respektive Afdelinger.

Fradraget i Bruttoindtægt skal forstaas saaledes, at saafremt et Medlems samlede Indtægt har været Kr. 3,200,00, og hvis ¾ af Forbunds- og Afdelingskontingentet andrager Kr. 60,45, saa udfyldes Rubriken i Skatteskemaet om Arbejdsindtægt med Kr. 3,140,00, hvorimod Forsikringsfradragene sker i den dertil beregnede Rubrik paa Skemaet.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
3. *Verner Jensen*, Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.

5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
9. *A. Clausen*, Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
11. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.
12. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
13. Gas- og Vandmester *Gunnar Larsen*, Lyngby.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Hovedbestyrelsen. Foranlediget ved Arbejde udenfor Faget og Overgang til andet Forbund er Hovedbestyrelsesmedlem *Th. Kruse*, Aalborg, udtraadt, og i hans Sted er indkaldt 1. Suppleant for Jylland, *Th. Petersen*, Aarhus.

Observer! Foranlediget ved, at der i den senere Tid har været averteret i Dagspressen om Antagelse af Formere, og det desværre har vist sig, at enkelte Kolleger — trods Lovene — har reflekteret paa saadanne Annoncer, gøres ved nærværende opmærksom paa, at saadant ikke er tilladt, og hvis Forbundet faar Navnene paa saadanne Medlemmer, kan disse udsætte sig for at blive behandlet efter Forbundslovenes § 3 c.

Da man maa gaa ud fra, at det er af Uvidenhed, at saadanne Kolleger forbryder sig mod Lovene, er nærværende en kraftig Opfordring om at gøre sig bekendt med Forbundslovenes § 3 c.

Frederikshavn. Hos *A/S Frederikshavn Jernstøberi og Maskinfabrik* er der den 3. Januar afholdt Mæglingsmøde paa Krav om Forhøjelse af Timelønningerne.

Mæglingen resulterede i, at Firmaet indgik paa at forhøje den samlede Timeløn med ialt 25 Øre, som fordeles af Firmaet, væsentlig paa de lavere Timelønninger.

Horsens. Hos *A/S Møller & Jochumsen*, Firmaet *Chr. Nielsens Eftf.* og *A/S Paasch & Larsen, Petersen*, er der den 13. December afholdt Fællesmæglingsmøde paa Krav om Timelønsforhøjelse.

A/S Møller & Jochumsen indgik paa at forhøje den personlige Timeløn for 1 Mand.

Firmaet Chr. Nielsens Eftf., der er et Metalstøberi, indgik paa at undersøge Muligheden af at indføre Akkord.

A/S Paasch & Larsen, Petersen, indgik paa at forhøje den personlige Timeløn for 1 Mand og at forhøje de ansatte Timelønninger med 5 Øre pr. Mand og Time, samt udarbejde en ny Priskurant over de ny tilkomne Akkorder.

Hermed sluttedes Sagerne.

Langaa. Foranlediget ved, at Akkordfortjenesten ved Formemaskinerne paa *Langaa Jernstøberi* var urimelig lave, har Forbundsformanden afholdt Møde med Afdelingen den 13. December.

Afdelingen meddeler nu, at man efter lokale Forhandlinger med Direktøren har opnaaet en Del Forhøjelser paa Akkordpriserne og en Ordning, hvorefter Udslagning af Støbegods skal foretages af Arbejdsmænd, ligesom der er givet Tilsagn om, at en Formemaskine og en Del Formkasser skulde blive gjort i bedre Stand.

Odense. Hos *A/S M. P. Allerups Eftf.* er der den 4. Januar afholdt Mægling paa Krav om Forhøjelse af Akkordprislisten for Maskinformerne samt Krav om Timelønsforhøjelse til 4 Modelformere.

Firmaet indgik paa at forhøje Akkordpriserne i 5 Kassestørrelser med 5 pCt. og i 3 Kassestørrelser med 7 pCt. Firmaet kunde ikke gaa med til nogen Forhøjelse af Timelønningerne for Modelformerne. Hermed sluttede Sagen.

Randers. Paa *Ny Jernstøberi*, Indehaver Jernstøber *Andreasen*, er Priskuranten opsagt til Udløb 1. Februar. Forholdene paa dette Støberi har udartet sig saaledes, at der til Tider ingen Formere arbejder og til andre Tider 1 à 2 Mand.

Akkorderne er saa lave, at der slet ikke er Mulighed for at skabe en anstændig Fortjeneste. Dette er resulteret i, at man er garanteret den ansatte Timeløn, der er 105 Øre, og Fortjenesten overstiger sjældent dette Beløb. Afdelingen har derfor frigjort sig for Akkordprislisten og kræver fra 1. Februar ren Timeløn indført.

Roskilde. Den i Fagbladet for September omskrevne Sag fra *Maglekilde Jernstøberi* har nu faaet sin Afslutning, idet en Del Akkorder er forhøjet med 5 pCt., og forskellige Modeller og Kassemateriale skal bringes i en bedre Orden.

Smede og Maskinarbejdere.

Indgaaede Overenskomster og Aftaler. Ved en Forhandling den 13. December med *Belysningsudvalget* i Fredericia enedes man om, at naar der ved Rørarbejde skulde beskæftiges flere Arbejdere, skulde disse være faglærte Smede, der afregnes efter Rørprislisten eller, hvis Arbejdet ikke egner sig for Akkord, betales med den almindelig hos Kommunen gældende Timeløn.

Kolding Afdeling har truffet Aftale med den lokale *Smedemesterforening* om, at Rørarbejde betales efter Rørprislisten, samt at Mindstetimelønnen ved Rørarbejde er 110 Øre. Rørarbejde, der ikke kan udføres i Akkord, betales med 10 Øre ekstra. De bestaaende Værksteds- og Ferieregler gælder ogsaa her, og der beskæftiges kun organiserede Arbejdere.

Med *Lyngby-Taarbæk Sogneraad* har Forbundet og Lyngby Afdeling indgaaet Overenskomst vedrørende Udførelse af Rørarbejde; dette skal betales i Henhold til den gældende Rørprisliste, Mindstelønnen er fastsat til 150 Øre. Overarbejde betales efter Fælles Værkstedsregler, og Ferie gives efter den med Sammenslutningen gældende Ordning.

Mellem Odense Afdeling og *Radio- og Cyklefirmaet N. C. Bang*, Odense, er der den 10. Januar indgaaet Overenskomst om Løn og Arbejdsvilkaar. Firmaet er indgaaet paa kun at beskæftige organiserede Arbej-

dere, og iøvrigt gælder Sammenslutningens Overenskomst og Fælles Værkstedsregler.

Mellem Slagelse Afdeling og *A/S Dansk Cykleindustri*, Slagelse, er der ligeledes afsluttet Overenskomst angaaende Løn og Arbejdsforhold. Den normale Arbejdstid er fastsat til 43¾ Time pr. Uge; Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler, og Afspadsering af Overarbejde finder Sted, naar den ugentlige Arbejdstid overstiger 48 Timer. Skifteholdsarbejde betales ligeledes efter Fælles Værkstedsregler. Arbejderne har Ret til at vælge Tillidsmand efter samme Regler, som gælder for Jernindustriens Sammenslutning, og Firmaet er indgaaet paa kun at beskæftige Smede og Maskinarbejdere, der er Medlemmer af Slagelse Afdeling.

Forbundet har indgaaet Overenskomst med *Tobaksindustrien* vedrørende Løn- og Arbejdsforholdene for de hos *R. Færch* i Holstebro beskæftigede Smede og Maskinarbejdere. Antagelseslønnen fastsattes til 60 Kr. pr. Uge, stigende til 65 Kr. Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler. Ugelønnen gælder for en Arbejdsuge paa 48 Timer paa 1., 42 Timer paa 2. og 36 Timer paa 3. Hold. Herudover ydes et Skifteholdstillæg af 5 Kr. for 2. Hold og 10 Kr. for 3. Hold. Der gives en Uges Ferie med Løn.

Endelig har Københavns Afdeling 14 truffet Overenskomst med Firmaet *Bendixen & Lindhard*, Nygaardsvej 42, hvorefter Antagelseslønnen er fastsat til 150 Øre, for Udlærlinge det første Aar dog 125 Øre. Iøvrigt gælder Sammenslutningens Overenskomst og Fælles Værkstedsregler.

Mæglingsmøder. Hos Smedemester *Lykke Thomsen* i Esbjerg mægledes den 27. November paa Strid om Opgørelsen af en Rørakkord. Mesteren tilbød at betale Halvdelen af Differencen, medens Rørlæggerne tilbød at reducere det oprindelige Beløb med 100 Kr., hvilket Tilbud var 40 Kr. mindre end Lykke Thomsens. For at faa Sagen sluttet enedes Organisationernes Repræsentanter om at lade Organisationerne betale de 40 Kr. med Halvdelen hver.

Paa Foranledning af Sammenslutningen afholdtes den 10. December Fælles-Mægling hos Firmaet *H. Hollesen*, København, som havde krævet, at Arbejdstiden overholdtes effektivt. Man enedes om at bibeholde den givne Respittid, 3 Minutter om Morgenen og 2 Minutter efter Frokost.

Samme Dag afholdtes Mægling hos *A/S De forenede Automobilfabrikker* i Odense paa Strid om Betaling af Smudstillæg ved Reparation af Dieselmotorvogne. Enighed opnaaedes ikke, men der er senere lokalt opnaaet Enighed om et Smudstillæg af 15 Øre for visse Arbejder.

Hos *A/S M. Seest*, Aarhus, mægledes den 15. December i Anledning af Klage over, at Firmaet ved Anlæg af Vandværker omkring i Landet beskæftigede uorganiserede Montører og ikke afregnede efter Rørprislisten. Firmaet indgik paa at rette de paaklagede Forhold.

Den 19. December mægledes hos *H. Jessen*, Vejle, paa Krav om Smudstillæg for Reparation af Maskiner og Beholdere paa De danske Blodfoderfabrikker. Man enedes om et Tillæg af 15 Øre pr. Time i Smudspenge for Arbejdet ved Knusemaskine for Raablod og Tørretromle for Raablod ved Blodtørringsanlæg. Endvidere betales 10 Øre ved Arbejde paa Destruktionsanstalterne, naar Arbejdet foregaar i det Rum, hvor Tørretromlerne er.

Timandsmøder. Den 18. December er der afholdt Timandsmøde til Behandling af nedennævnte Sager:

1) Lønkrav overfor *A/S Dansk Akkumulatorfabrik*, Odense. Firmaet kunde ikke indgaa paa nogen generel Lønforhøjelse, men var villig til at se paa de enkelte Arbejderes Timelønninger. Dette medførte, at 9 Mand, hvis Lønninger laa under 110 Øre, forlod Arbejdet, da de ikke kunde faa Lønnen forhøjet til dette Beløb, hvorefter Firmaet klagede over kollektiv Arbejdsvægring. Striden bilagdes ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Januar, hvor man enedes om, at Arbejdet skulde genoptages paa de gældende Vilkaar, og at der skulde optages Forhandlinger om Lønningerne. For den ulovlige Arbejdsnedlæggelse betaltes til Firmaet 175 Kr.

2) Strid hos *H. J. Wengler*, København, om Udearbejds- og Vejpenge. Enighed opnaaedes ikke.

3) *A/S Burmeister & Wain, Christianshavn:*

a) Strid om Akkordprisen for Fremstilling af Halsringe i forskellig Størrelse. Firmaet indgik paa i det foreliggende Tilfælde at betale efter Arbejdernes Paastand.

b) Strid om Betalingen for Rejsetid ved Arbejde i Udlandet. Firmaet betalte de to Montører hver 30 Kr.

4) *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen:*

a) Strid om Betalingen for Stemning i Tank paa Tankskibe, efter at Dækket er lagt. — Sluttedes med de faldne Udtalelser.

b) Klage fra Skibsbyggere og Nittere over, at Firmaet fradrager forsømt Tid ved Beregningen af Overtidstillæg, og

c) Krav fra Stemmerne om Godtgørelse for tabt Arbejdsfortjeneste.

I disse to Sager opnaaedes ikke Enighed, og de er nu indbragt til Afgørelse af en faglig Voldgift.

d) Klage over, at 16 Nittere udeblev fra Arbejdet den 12. November. Enighed opnaaedes ikke.

e) Klage over, at Skibsbyggerne den 14. November nægtede at udføre Overarbejde paa S/S Frederik VIII. Her opnaaedes heller ikke Enighed.

Den 21. December er der afholdt Timandsmøde til Behandling af et Lønkrav overfor *A/S Brd. Gram*, Vojens. Man enedes om, at der fordeles et Beløb til de ansattte Timelønninger efter Firmaets Skøn. Det hidtil ydede Akkordafsavnstillæg bortfalder, og der indføres et nyt paa 30 pCt. af Grundlønnen. Som Forskudsudbetaling paa løbende Akkorder udbetales Grundlønnen + 15 Øre pr. Time.

Samme Dag afholdtes et Fællestimandsmøde vedrørende *A/S Laur. Knudsen*, København, der havde klaget over, at Arbejderne havde nægtet at udføre Overarbejde under Lockoutsituationen. — Enighed opnaaedes ikke.

Den faste Voldgiftsret. Den 6. December har Den faste Voldgiftsret afsagt Kendelse i Sag Nr. 1963, Krav om, at *A/S A. M. Andersen* og Entreprenør *Chr. Christensen*, Brønderslev, afregner et Rørarbejde efter Rørprislisten. Kendelsen frikender A/S A. M. Andersen, medens de tilbageværende Uoverensstemmelser med Entreprenør Christensen afgøres ved faglig Voldgift.

Ved et forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret den 14. December forligtes Sag Nr. 2023, Klage fra Maskinfabrikken „Rannie", København, over ulovlig Arbejdsstandsning, saaledes at Københavns Afd. 17 betaler Klagerne Kr. 50,00 til fuld Afgørelse af det paaklagede Forhold.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
20888	Andersen, Andr. F. Chr. M.	Nyborg	23. 2.03	Odense	15. 6.34	Odense	16. 6.34
25937	— Carl Johan Vald.	København	15. 5 07	Kbhvn. Afd.	31. 7.31	Kbhvn. Afd. 8	15. 9.34
24929	— Christian	Randers	24.10.05	Randers	4. 4.25	„ „ 15	22. 9 34
54698	— Edvin Kaj Julius	København	11. 3.13	Hillerød	3. 5.32	Hillerød	12. 5.34
55993	Banke, Leo Jørg. Erland	Smedstrup	26.11.12	Hadsund-Assens	12.11.33	Kbhvn. Afd. 14	1. 9.34
54174	Brask, Ingvard Marius	Fjelsted	31. 3.11	Randers	10. 5.31	Assens	18. 2.34
54450	Bøvadt, Matthias Albert	Stevning	28. 4.04	Sønderborg	13. 4.32	Sønderborg	20.10.34
54317	Christensen, Ejler Robert ...	Aarhus	29. 8.11	Horsens	31.10.31	Hillerød	26. 6.34
55327	— Erik Jens	Gentofte	18. 3.14	Ringsted	7.11.32	Ringsted	14. 4.34
21887	— Svend Harry V.	Kallerup	30. 9.10	Frederiks sund	19. 4.29	Hillerød	21. 7.34
33151	Callesen, Christian	Hammelev	11. 3.93	Haderslev	22. 4.34	Haderslev	22. 9.34
33170	Christiansen, Paul Georg ..	Haderslev	5. 5.12	—	1. 5.34	—	22. 9.34
52807	Christoffersen, Gregor Alex.	København	17.10.12	Kbhvn. Afd.	25. 1.33	Kbhvn. Afd. 14	15. 9.34
39311	Danielsen, Viggo Emanuel	—	10. 4 05	„ „	6. 5.24	„ „ 12	29. 9.34
54727	Eriksen, Chr. Normann .	Molde	19. 7.07	Randers	21.12 31	Randers	31. 3.34
20091	Friedl, Roland Leonhard	København	1. 7.02	Kbhvn. Afd.	22.10.27	Kbhvn. Afd. 6	25. 8.34
30773	Hansen, Asger	Humble	8. 4 09	Svendborg	5.10.29	Svendborg	4. 8.34
29079	— Sigurd Søeborg	Ringsted	8.11.07	Ringsted	1 11.26	Ringsted	19. 5 34
26875	Henriksen, Henri P.....	Silkeborg	26. 7.00	Aarhus	7.11.19	Aarhus	18. 8.34
36589	Heymann, Carl Fritz	Altona	18.10.10	Kbhvn. Afd.	24.10.29	Kbhvn. Afd. 12	8. 9.34
19700	Hjæresen, Jens Aksel	Bullerup	13.10.03	Odense	8. 5.27	Lyngby	25. 8 34
27229	Jensen, Aage	Næstved	25. 9.08	Næstved	3. 5.28	Nykøbing F.	6. 1.34
55423	— Harry Østergaard	Daugstrup	11. 7.11	Aarhus	6 9.32	Aarhus	11. 8.34
54244	— Jens P. Anders H.	Slotsbjergby	31. 5.13	Slagelse	1. 5.31	Faaborg	9. 6.34
30792	— Niels Kirkebæk	Bjerreby	14.11.10	Svendborg	16. 7 29	Svendborg	31. 3.34
7814	Jørgensen, G. Christoffer .	København	30. 3.07	Kbhvn. Afd.	10. 4 26	Kbhvn. Afd. 11	10.11.34
19573	— Viktor Emanuel	Horsens	23. 9.92	Horsens	6.10 11	Horsens	24.11.33
21498	Jepsen, Carl.....	Haderslev	8. 6.98	Haderslev	30. 5.15	Kbhvn. Afd. 5	8. 9.34
24658	Knudsen, Poul Oluf	Balstrup	15. 2 15	Ringsted	4. 5.34	Ringsted	19. 5 34
27178	Larsen, Ernst Fritz Røhl	København	13.11 09	Kbhvn. Afd.	9. 7.29	Kbhvn. Afd. 9	28. 7.34
7842	— Holger Edvin ..	—	24. 1.05	„ „	10. 4.26	„ „ 17	1. 9 34
22649	Laursen, Arnold	Trustrup	13. 2.09	Aarhus	8.11.29	Aarhus	9. 6 34
20912	Lerche, Kaj Flemming..	Odense	13. 8.13	Odense	12. 6.34	Odense	16. 6.34
4551	Lieberknecht, Kaj K. J.	Aarhus	19 12.01	Aarhus	6. 9 24	Aarhus	11. 8.34
401	Lippert, John Warren H. E.	Amerika	21. 1.97	Kbhvn. Afd.	19. 5.24	Centralafd.	26. 5.34
13375	Loft, Niels.....	True	30.11 05	Aarhus	31. 5.27	Aarhus	16. 6.34
32186	Lorentzen, Victor Hartmann	Aarhus	20. 8.11	Nakskov	2. 6.30	—	31. 3.34
32488	Mikkelsen, Anton Peter Chr.	Fredericia	26. 3.07	Horsens	13. 5.25	Horsens	26. 5 34
53168	Nielsen, Carl Anders Vilh.	Aarhus	11. 3.98	Aarhus	11.12.31	Aarhus	8. 9.34
14496	— Carl Isbech ...	Bagsværd	26. 3.03	Lyngby	17. 8.34	Lyngby	18. 8.34
27997	— Georg Ihler ...	Vejlby	3. 1 07	Aarhus	2. 2.29	Aarhus	26. 5.34
19993	— Hans Reippuert	Nyborg	30. 5.10	Nyborg	1.11.29	Rønne	23. 6 34
35203	— Holger Martinus	Eiby	24. 9.03	Odense	6.11.22	Centralafd.	9. 6.34
6932	Ottesen, Ejner Georg...	Holstebro	8. 2.07	Holstebro	6. 6.34	Silkeborg	6. 6 34
55303	Petersen, Carlo Ernst August	Randers	24. 5 13	Randers	4. 9.32	Randers	6.10.34
55054	— Erik Heiberg ..	Svendborg	1. 3.13	Svendborg	22.10.32	Kbhvn. Afd. 13	1. 9.34
2729	— Heinrich Kaj...	Slet	2. 9.14	Aarhus	7.11 33	Aarhus	10. 3.34
10160	— Olaf Marquard.	Frederiksberg	8. 8.10	Kbhvn. Afd.	24. 8.34	Kbhvn. Afd. 11	1. 9.34
38446	— Poul Niels Peter	København	7. 5.10	„ „	3. 3.30	„ „ 2	15. 9.34
25764	Ramtung, Erik Carl Severin	—	12.11.08	„ „	6.10.28	„ „ 5	22 9.34
3178	Sørensen, Alfred Juul	Aarhus	18. 4.02	Horsens	24.12 33	Horsens	16.12.33
24364	— Arnold	Vinderup	1. 7.00	Nykøbing M.	12.10.19	Kbhvn. Afd. 12	29. 9.34
17865	— Hans	Glattrup	16 11.10	Horsens	16. 4.30	Horsens	9. 6.34
32791	— Niels Korsgaard	Skelund	20. 8.06	Ringsted	24. 4.30	Ringsted	31. 3.34
9142	— Svend Aage ...	Aarhus	26. 8.14	Aarhus	8. 5.34	Aarhus	9. 6 34
32327	Sahl, Theodor Chr...	Abildtrup	15.12 05	Varde	27.12.29	Holstebro	9. 6.34
1936	Sandberg, Sten H. Reinhold	Kristianstad	19. 2.14	Kbhvn. Afd.	17.11.33	Kbhvn. Afd. 18	15. 9 34
55434	Simonsen, Ejgild	Mørke	3. 3.12	Aarhus	21.10.32	Aarhus	18. 8.34
52399	Spore, Jørgen	København	8. 9.12	Kbhvn. Afd.	22. 8.32	Kbhvn. Afd. 13	15. 9.34
11094	Topp, Sigurd Axel Ingolf	—	26. 3.03	„ „	9. 9.34	„ „ 15	15. 9.34
27137	Wiedemann, Sivart Egon ...	Aarhus	3. 5.09	Aarhus	3.11.28	Aarhus	18. 8.34

Foredrag over industrielle Emner.

Den af Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner fortsættes i Februar Maaned med følgende Emner:

Dato	Række	Emne
7./2.	B	Lapning.

Dette Foredrag afholdes i Teknologisk Samling, Sølvgade 83.

Dato	Række	Emne
14./2.	A	Kontrol af Tandhjul.

Dette Foredrag afholdes i Teknologisk Laboratorium, Østervoldgade 6 F.

Dato	Række	Emne
21./2.	B	Snit og Stanser.
28./2.	A	Sænkersmedning.

Disse to Foredrag afholdes i Teknologisk Samling, Sølvgade 83.

Til Forelæsningsrække B forudsættes Kendskab til de grundlæggende Værktøjsmaskiner og Arbejdsmetoder i Jern- og Metalindustrien.

Adgangen er gratis.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 14544	Christiansen,	Egon Roland	(Kbhvn. Afd.)
- 52908	Hansen,	Svend Aage	(—)
- 12872	Jensen,	Svend Louis	(—)
- 8460	Larsen,	Rudolf	(—)
- 36355	Petersen,	Kaj Emil	(—)
- 441	Schmidt,	Julius Magnus	(—)
- 595	Sørensen,	Søren	(—)
- 19958	Nielsen,	R. Henrik	(Nyborg Afd.)
- 37342	Scheuer,	Kaj Daniel Emil	(—)

Medlem Nr. 31703, Lars Gustav Nielsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 12821 Fuhrü, Valdemar.
- 26803 Gahrn, John L. Carl.
- 8482 Schmidt, Christian Herman.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 32877	Andersen,	Aksel	14.12 29
- 32624	—	Hans Christian	16. 8 30
- 11149	—	Thorkild Alexander H.	3. 3 34
- 51447	Berger,	Kai Erik	28.10.33
- 23121	Cato,	Carl H.	18. 8 23
- 35720	Elnef,	Peter	31.10.31
- 12025	Eriksson,	Niels Hjalmar	17. 2 34
- 12821	Fuhrü,	Valdemar	4. 8 34
- 26803	Gahrn,	John L. Carl	4. 8 34
- 39875	Holdt,	Poul Petersen	21 10 33
- 36882	Jensen,	Ole Frederik Ludvig	19. 5.34
- 32061	—	Paul Johannes	8. 7.33
- 26262	—	Robert Svend Anton	8. 4 33
- 33444	Lund,	Thyge S.	2 4 27
- 52052	Lyngbye,	Fritz Vilh. Rings	3 6.33
- 21452	Madsen,	Otto	28. 3.31
- 13607	Møller,	Peter Ricard	13. 8.21
- 4712	Nielsen,	Aage K. K.	22 10.27
- 39887	—	August Villy Chr.	31 10 25
- 28000	—	Hans	28 4 28
- 16657	Nygaard,	Henry Hans Ib	26 11.27
- 52059	Nyhuus,	Axel Henry	3. 2 34
- 31605	Olsen,	Hans Daniel	17. 8.29
- 6776	Rasmussen,	Georg Emil C. Johan	12. 5 34
- 38795	Rosenius,	Ricard Henry	3. 9 32
- 39995	Schlüter,	Carl	12. 3.27
- 8482	Schmidt,	Christian Herman	14. 7.34
- 13928	Timm,	Axel Verner	5 4 30
- 19780	Veland,	Andreas Alf	13. 1.34

Rettelser

til Adressefortegnelsen for November over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Frederiksværk: Kontortiden er ændret til Hverdage 16—17.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 4 FEBRUAR 1935 21. Aarg.

Tillidsmandsafsked og Ingeniørbeskyttelse.

Det kan uden Overdrivelse fastslaas, at de tre Voldgiftsretssager, i hvilke Direktør Bondegaard, Overingeniør Gundestrup og Fællestillidsmand Osbech har været Hovedpersonerne, har kunnet paaregne en enestaaende Interesse hos Offentligheden, anført af Pressen, der paa sjælden enstemmig Maade tog Stilling for den ene af Parterne: Arbejderne.

Det vakte straks Opmærksomhed, da Smedeforbundet den 27. November og 5. December fremsendte sine Strejkevarsler overfor A/S Burmeister & Wain paa Krav om Fjernelse af Overingeniør Gundestrup fra Arbejdsforhandlingerne. Det blev opfattet som et enestaaende Skridt, der her blev foretaget fra en faglig Organisation, og ikke mindst Arbejdsgiverne saa heri et Forsøg fra Smedeforbundets Side paa at gøre et Fremstød paa et Omraade, hvor Arbejdsgiverne paa Grundlag af Septemberforligets Punkt 4 hævdede at være suveræne. Lad os da straks slaa fast, at det ikke var en Offensiv imod den hellige og ukrænkelige Dispositionsret, som man vil forlene nævnte Punkt i Septemberforliget med. Nej, det var tværtimod en Arbejdsgiver, der med Støtte af sin Organisation søgte at føre de i Bestemmelsen indeholdte Rettigheder langt videre ud, end det maa antages, at Septemberforligets Fædre havde tænkt sig, og givet Bestemmelsen en Rækkevidde, som var i Strid med den Udvikling, der siden 1899 har fundet Sted med Hensyn til Samarbejdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere paa Arbejdspladsen. Naar Resultatet for Arbejdsgiverne derfor blev den for dem meget ubehagelige Kendelse af 27. December 1934, var det ikke Følgen af et af Smedeforbundet foretaget Angreb, men det var en i høj Grad paakrævet Tilrettevisning til en Arbejdsgiver, der fuldkommen havde tilsidesat de mest elementære Grundsætninger for Samarbejde mellem Arbejdere og Arbejdsgivere.

Det blev dog hurtigt aabenbart, at Arbejdsgiverne ikke ønskede at tage Konsekvensen af den affagte Kendelse, og dette gav sig bl. a. tydeligt tilkende derved, at Virksomheden opretholdt den Opsigelse, som den d. 28. November havde givet Fællestillidsmand Osbech til Fratrædelse fra Arbejdspladsen d. 1. Februar. Som det vil erindres, var den direkte Anledning til Osbechs Opsigelse, at han efter et absolut Krav fra Smedeforbundet om at faa en ulovlig Overarbejdsvægring bragt ud af Verden havde afholdt et Møde med Arbejdernes Repræsentanter, hvilket Møde havde strakt sig 1/2 Time udover Spisetiden. Om dette Forhold udtalte Den faste Voldgiftsret i sin Kendelse:

> „Retten finder dog Anledning til herom at bemærke, at man ikke kan billige, at Gundestrup ikke meddelte Osbech Tilladelse til at forhandle med Fællesklubbens Repræsentanter, for at han hurtigst muligt kunde formaa Arbejderne til at tage den ulovlige Beslutning om Overarbejdsvægringen tilbage."

Det havde vel nu været saare naturligt, om Firmaet havde taget sin Opsigelse af Fællestillidsmanden tilbage, men paa en direkte Forespørgsel herom udtalte Jerninduſtriens Sammenslutning, at dette agtede Firmaet ikke at gøre, men henviste Smedeforbundet til at

lade Spørgsmaalet behandle ad voldgiftsretlig Vej. Der var herefter ikke andet at gøre, end hurtigst muligt at faa Sagen behandlet ved Mæglings- og Timandsmøde, hvorved der selvfølgelig ikke opnaaedes noget Resultat. Gjensynligt var det nu blevet et Prestigespørgsmaal for Firmaet, samtidig med at der for Jerninduſtriens Vedkommende gik Principper i Sagen, og som bekendt er der ingen mere dræbende Gift for Forhandlinger end Prestige og Principper. Sagen gik derefter til faglig Voldgift med Byretsdommer Pihl som Opmand, og efter en ikke helt sædvanlig Behandling i Voldgiftsretten, hvorunder Arbejdsgivernes Misfornøjelse — for at bruge et mildt Udtryk — med den af Den faste Voldgiftsret afsagte Kendelse tydeligt kom frem, blev Sagen overladt til Dommer Pihl til Opmandskendelse. Kendelsen blev afsagt den 28. Januar, og var et klart og tydeligt Svar til Arbejdsgiverne. Disse havde ordret fremsat følgende Spørgsmaal:

„Vi stiller til den ærede Opmand det klare og tydelige Spørgsmaal: Har Firmaet, efter hvad der foreligger oplyst for Retten, haft overenskomstmæssig Ret til af Hensyn til Virksomhedens Tarv at opsige Osbech eller ej."

Dommer Pihls Svar lød:

„Den af A/S Burmeister & Wain den 28. November 1934 skete Afskedigelse af Tillidsmand A. Osbech findes ikke overenskomstmæssig begrundet."

Hermed maatte Osbech-Sagen betragtes som værende ude af Verden. Parterne havde jo paa Forhaand som altid erklæret at ville bøje sig for det Resultat, Voldgiftsretten kom til, og det var endnu ikke indenfor Jerninduſtrien hændt, at nogen af Parterne nægtede at respektere en saadan Kendelse.

Men det uhørte skete. Firmaet nægtede, med Støtte af Arbejdsgiverforeningen, at tage Opsigelsen tilbage og forsøgte ved et Tilbud til Osbech om Forflyttelse til en anden Afdeling i Virksomheden, bilagt med et relativt stort Pengebeløb, at opnaa en forligsmæssig Ordning. Osbech afviste, tilraadet af sin Organisation, at indgaa herpaa. Et senere Forsøg fra en fremstaaende Mands Side paa ved Forhandling mellem Parterne at faa tilvejebragt et Forlig mislykkedes ogsaa, og vi vil fastslaa, ikke paa Grund af manglende Imødekommenhed fra Smedeforbundets Side, men fordi Arbejdsgiverne nægtede at tage nogen som helst Konsekvens af Den faste Voldgiftsrets og Dommer Pihls Kendelser. Bortset fra, at det vilde have været umuligt at give en rimelig Forklaring paa, at den eneste Følge af disse Kendelser, som havde givet Arbejderne Medhold, skulde være, at Osbech blev trukket tilbage som Tillidsmand, medens der iøvrigt intet som helst skulde ske, var det en saadan Udfordring til Smedeforbundet, der altid til det yderste er gaaet ind for Overholdelse af trufne Aftaler og Efterleven af afsagte Kendelser, at det var komplet umuligt for Forbundet forligsmæssigt at bringe Sagen til Afslutning. Dertil kom, at Jerninduſtriens Sammenslutnings af Arbejdsgiverforeningen støttede Standpunkt var et groft Brud paa det organisationsmæssige Samarbejde, som vi tør fastslaa gennem 35 Aar har bestaaet mellem Jerninduſtriens Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer.

At Arbejdsgivernes Standpunkt vakte lidet smigrende Opmærksomhed hos Offentligheden, vidnede praktisk talt hele den danske Presse om. Det var aabenbart, at Befolkningen følte, at Arbejdsgiverne nu var ved at øve et Attentat paa det retslige Grundlag, som i Arbejdsforholdet har gjort Danmark til et førende Land, og paa den Retsbevidsthed, som var blevet et Særkende for danske Arbejdere. Med levende Interesse, men ogsaa med megen Bekymring fulgte vide Kredse af Befolkningen Sagens videre Udvikling, men intet syntes at paavirke Arbejdsgiverne, og den 31. Januar fik Osbech, efter at han var blevet stillet overfor det før nævnte Forligsforslag fra Virksomhedens Ledelse, sin Afsked.

Smedeforbundet havde herefter intet andet at gøre end at søge Beskyttelse for sin Ret hos Den faste Voldgiftsret, hvor Sagen kom til forberedende Møde den 8. og til Procedure den 9. Februar.

I Mellemtiden var der imidlertid sket en Sensation, idet der om Eftermiddagen den 5. Februar blev udsendt følgende Meddelelse gennem Ritzaus Bureau:

„Paa et Tirsdag i A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri afholdt Bestyrelsesmøde har Direktør E. Bondegaard paa Grund af Uoverensstemmelse med Bestyrelsen opsagt sin Stilling som Skibsbygningsdirektør. Bestyrelsen har modtaget Opsigelsen og har under de foreliggende Forhold fundet det rettest, at Direktør Bondegaards Fratræden finder Sted allerede nu."

Dette opsigtsvækkende Skridt blev straks sat i Forbindelse med den verserende Strid paa Refshaleøen, og i adskillige Kredse følte man, at nu havde Smedeforbundet vundet en mægtig Sejr. Tænk, det var lyk-

kedes at fælde selve Direktør Bondegaard, denne meget dygtige Tekniker, men samtidig en af de mest arrogante og selvbevidste Arbejdsgivertyper. Med det for Danskerne særegne ogsaa at kunne se det humoristiske i en alvorlig Situation lanceredes Vitsen om den fede Laks, der var kommet paa Krogen, medens Smedeforbundet kun havde været ude efter nogle tørre Aborrer. Imidlertid var det hele en Misforstaaelse. Direktør Bondegaards Afgang havde intet med de heromhandlede Sager at gøre, i hvert Fald spillede de kun ind, forsaavidt som Bondegaards Afgang kunde anvendes taktisk. Uden Hensyn til, hvorledes Spørgsmaalene vedrørende Gundestrup og Osbech var blevet løst, var Bondegaards Dage som Direktør hos A/S Burmeister & Wain talte. Der var efterhaanden mellem Bondegaard og Firmaets øverste Ledelse opstaaet ganske tilsvarende Forhold, som i sin Tid mellem Bondegaard og de daværende øvrige Direktører i Selskabet, da dette rekonstrueredes. Saa dygtig en Tekniker Direktør Bondegaard er, mangler han fuldkommen Evnen til at føre et fordrageligt Samarbejde, det være sig nedad til, opad til eller overfor ligestillede. Men hans Afgang blev af Jerninduſtriens Sammenslutning med Støtte af Arbejdsgiverforeningen benyttet til et Forsøg paa Forplumring af Gundestrup-Osbech Sagen. Nu havde man intet imod at give det Udseende af, at Smedeforbundet havde fældet en Arbejdsgiver, endda en af de store, Arbejderne havde opnaaet langt mere, end de i deres vildeste Fantasi havde tænkt sig, deres Appetit maatte dog nu være tilfredsstillet, ja, det var vist ikke langt fra, at man fra Arbejdsgiverside nærede Bekymringer for, at Smedeforbundet skulde faa Fordøjelsesvanskeligheder. „Berlingske Tidende", der indtil nu havde ført en meget spids Pen imod Arbejdsgiverne, slog pludselig om. Gjensynlig under Pres fra Arbejdsgiverforeningen søgte man nu at lægge Ansvaret over paa Smedeforbundets Formand; bl. a. skrev man:

„Og et er sikkert: ingen mere end Laksens Banemand Hr. Johs. Kjærbøl skylder at gøre sit yderste for at fjerne Uroen fra og om Virksomheden Burmeister & Wain, af hvis Velfærd endnu Tusinder af Arbejderes afhænger.

. . . . . .

Direktør Bondegaard har for sit Vedkommende taget denne Kendelse til Følge, hellere end at give Hr. Gundestrup til Pris. Burmeister & Wain har tilbudt den omstridte Tillidsmand Erstatning (Bod) i Penge og Beskæftigelse andetsteds indenfor Virksomheden. Modtagelsen af dette Tilbud ligger utvivlsomt i Hr. Johs. Kjærbøls Haand. Hvorfor afslutter han saa ikke Sagen? Er han ikke mæt endnu? Kan han ikke bekvemme sig til at hæve Bordet, førend han har faaet Aborren oven paa Laksen.

. . . . . .

Han har fordrevet Direktør Bondegaard fra Burmeister & Wains Skibsværft — uden at have Eftermanden rede. Er han nu tvungen til, saa vidt det staar i hans Magt, at sende Overingeniør Gundestrup, en sin Stemmeføring uanset fremragende dygtig, i Værftets Tjeneste forfaren Mand, samme Vej og efterlade Skibsværftet under Tillidsmandens Diktatur?

. . . . . .

Vi giver ikke disse Spørgsmaal nogen sentimental Betoning. De falder ikke paa Knæ for Hr. Johs. Kjærbøl. Han var en stor Mand, da han sad ved Laksen. Det bæres os for, at han er en mindre Mand nu, da det i Virkeligheden drejer sig om at begrænse den Risiko, der ved hans Triumf over Hr. Bondegaard er paaført Burmeister & Wain, saa meget som muligt."

Allsaa, Bondegaard har ydmygt resigneret, medens Kjærbøl i Overmod hoverer. Bondegaard har taget Konsekvensen af Den faste Voldgiftsrets Kendelse, Kjærbøl giver Pokker i Firmaets Interesser og fører Krigen videre. Naar man nu ved, at hele Fremstillingen er i Strid med de faktiske Forhold, at Arbejdsgiverne her søger at bibringe Offentligheden en Opfattelse, som de selv ved er urigtig, og sammenholdt med det af dem begaaede Retsbrud, saa vil vi med et mildt Udtryk betegne en saadan Fremgangsmaade som værende unfair. Smedeforbundet havde ikke sigtet paa Direktør Bondegaard, en af Forbundets Traditioner er Begrænsningens Kunst, og Forbundets Ledelse opfatter ikke dens Varetagelse af Medlemmernes Interesser som en Sport eller en Jagt, under hvis Udøvelse det drejer sig om at hjembringe de flest mulige Trofæer. Smedeforbundet havde forlangt Respekt for sine Medlemmers berettigede Interesser paa Arbejdspladsen og havde ved Fjernelse af Overingeniør Gundestrup set et Middel hertil. Det skal slaas fast, at Smedeforbundet intet Øjeblik har haft Krogen ude efter Direktør Bondegaard, og at dennes Afgang ikke er affødt af Kravet om Gennemførelse af forsvarlige Arbejdsforhold paa Refshaleøen. Vi tilføjer, at dersom Arbejdsgiverne fortsat tør hævde, at Direktør Bondegaards Afgang var affødt af Gundestrup-Sagen, maa

vi kræve en Redegørelse fra Firmaets Ledelses Side vedrørende de Omstændigheder, der staar i Forbindelse med Direktørens Opsigelse.

Derfor kunde Smedeforbundet heller ikke anerkende, at der med Bondegaards Afsked var sket nogen som helst Ændring i den verserende Sag. At Bondegaard havde meddelt Bestyrelsen, at han havde Ansvaret for Gundestrups Dispositioner, er en Ting for sig. Dette var kun et Udslag af, at Bondegaard trods alt er et Mandfolk, men selvfølgelig var det en kærkommen Haandsrækning til Arbejdsgiverne, der nu kunde sige, at den Mand, der havde Ansvaret for de af Smedeforbundet paatalte Forhold, var gaaet. Dermed maatte Smedeforbundet kunne erklære sig tilfreds, og da det i Stedet for at faa fældet en Overingeniør, nu havde fældet en Direktør, maatte dette fuldt ud kunne opvejes af Ofret ved at trække Osbech tilbage som Tillidsmand.

Knuden var imidlertid uløselig. Medens Smedeforbundet, hvis det overhovedet skulde tage en forligsmæssig Ordning under Overvejelse, maatte stille Osbech og Gundestrup paa lige Fod, søgte Arbejdsgiverne at skubbe Gundestrup helt ud af Sagen og i Stedet for anbringe Direktør Bondegaard paa Vægtskaalen for dermed at vippe Osbech til Vejrs, samtidig med, at Arbejdsgiverne ikke tog en eneste Konsekvens af Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Gundestrup-Sagen. Arbejderne skulde til Gengæld tage den Konsekvens af Dommer Pihls Kendelse, at Osbech skulde fjernes. Under saa ulige Forhold skabes der selvfølgelig ingen forligsmæssige Ordninger.

Som før nævnt kom Klagen over Arbejdsgivernes Retsbrud til forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret den 8. Februar, men trods meget energiske Bestræbelser fra Retsformandens Side lykkedes det ikke at faa et Forlig i Stand. Sagen procederedes derefter den 9. Februar, og den 15. faldt Kendelsen, der ligesom Dommer Pihls Kendelse er gengivet in extenso her i Bladet.

Med Hensyn til Smedeforbundets Paastand om, at der med Arbejdsgivernes Nægtelse af at respektere Dommer Pihls Kendelse forelaa et groft Retsbrud, har Den faste Voldgiftsret, og vi tillader os at tilføje selvfølgelig, givet Forbundet Ret. Det er os ubegribeligt, at Arbejdsgiverne kunde faa sig selv til at anlægge det Synspunkt, at Spørgsmaalet om, hvorvidt der var sket et Retsbrud eller ej, skulde afgøres ved en ny faglig Voldgift. Standpunktet maa sikkert ses i Relation til den meget daarlige Sag, der skulde forsvares. Om den Firmaet idømte Bod staar i passende Forhold til det skete Retsbrud, skal vi ikke her komme ind paa, men vi vil formode, at Retten har været betænkelig ved Virkningerne af en højere Bod.

Naar Retten ikke har dømt Firmaet pligtigt til at genantage Osbech, synes det at være i Følelsen af den Betydning, som Tilvejebringelsen af et godt Samarbejde paa Refshaleøen maa have for begge Parter. Rettens Udtalelser er i saa Henseende ikke til at misforstaa. Vi maa dog stærkt hævde, at Osbechs Genantagelse ikke vilde have modarbejdet Bestræbelserne herfor, tværtimod. Selvom vi dybt maa beklage, at en mangeaarig god Arbejder og Tillidsmand har maattet bøde for sin Virksomhed med Afskedigelse fra den Arbejdsplads, hvor han berettiget havde regnet med fortsat at have Beskæftigelse, saa er der jo dermed ikke skabt noget Præcedens for det Standpunkt, at Arbejdsgiverne, naar det passer dem, kan købe en Tillidsmand ud. Her hefter vi os i Særdeleshed ved Rettens Udtalelse:

> „Om denne Oprejsning skal gaa ud paa Fremtvingelse af Tillidsmandens Genindsættelse eller have anden Følge maa bero paa Rettens Skøn i det enkelte Tilfælde."

Dertil kommer, at selvom det Osbech tillagte Vederlag ingenlunde kan dække den økonomiske Risiko, han nu løber ved at have mistet sit Arbejde, saa er til Gengæld Vederlagets Størrelse en Understregning af de ganske meningsløse Forhold, under hvilke Opsigelsen fandt Sted.

Som Helhed maa det for Arbejdsgiverne være en bitter Pille at sluge, men vi har ikke ønsket at føre Kampen saa langt ud, som Tilfældet blev. Konsekvensen af Den faste Voldgiftsrets 2 Kendelser maa nu afgjort blive, at Firmaet i egen Interesse virkelig bestræber sig for at føre Tilstandene paa Refshaleøen tilbage til, hvad de var under tidligere forstaaende Ledelser. Vi sigter her til Rettens Udtalelse:

> „Samtidig finder Retten dog Anledning til, paany at indskærpe, at det maa være en Pligt for Selskabets Ledelse, at den paa sin Side tilvejebringer de nødvendige Forudsætninger for, at Samarbejdet og Forhandlinger med Arbejderne kan foregaa paa en for dem forsvarlig og hensynsfuld Maade."

Smedeforbundet er klar til, naar Firmaets Bestræbelser i saa Henseende har givet sig tilstrækkeligt tydeligt

Udslag, at medvirke til en Fornyelse og Videreførelse af A/S Burmeister & Wains gode gamle Traditioner. Til syvende og sidst kan hverken Virksomheden som saadan eller Arbejderne leve af Voldgiftssager. Begge Parter er i høj Grad interesserede i, at der fremskaffes Beskæftigelse, men en nødvendig Forudsætning for en saadan er Arbejdsro. I de senere Aar synes Ledelsen paa Refshaleøen at have betragtet Ro i Arbejdsforholdet som noget, der var uden Betydning for Virksomhedens Interesser. Vi har Grund til at tro, at Firmaets nuværende øverste Ledelse har en bedre Forstaaelse heraf, og hvis dette viser sig at være Tilfældet, skal det heller ikke mangle paa tilsvarende Forstaaelse fra Smedeforbundets Side.

Opmandskendelse

i faglig Voldgiftssag: Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund mod Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark.

Efter Parternes Anmodning har undertegnede Dommer F. Pihl tiltraadt denne Voldgift som Opmand, og i Mangel af Stemmeflerhed afgøres Sagen ved Kendelse.

Sagen drejer sig om, at Tillidsmanden for Maskinarbejderne hos A/S Burmeister & Wain: A. Osbech, af Firmaet er opsagt til Fratræden den 1. Februar 1935 med over to Maaneders Varsel.

Forbundet bestrider Lovligheden af denne Opsigelse og paastaar Firmaet kendt uberettiget hertil, medens Sammenslutningen hævder Nødvendigheden og Lovligheden af Opsigelsen og paastaar den stadfæstet.

Herom har Sammenslutningen anført:

A/S Burmeister & Wain er delt i to Afdelinger: Maskinafdelingen og Skibsafdelingen, med hver sin Ledelse. Maskinafdelingen har en særlig Afdeling paa Refshaleøen til Montering af Nybyggeri. Denne Afdeling hørte tidligere ind under Ledelsen paa Christianshavn, Direktør Overgaard, og Osbech, der arbejdede paa Refshaleøen, men som Tillidsmand hørte ind under Christianshavnsafdelingen, fik herved en vis Bevægelsesfrihed, som Afdelingen paa Refshaleøen egentlig ikke var tilfreds med, fordi det gik ud over hans Arbejde, men tolererede, fordi han nu engang hørte til under begge Afdelinger, og fordi Direktør Bondegaard og Overingeniør Gundestrup paa Refshaleøen vidste, at Direktør Overgaard saa mere liberalt paa dette Forhold, (og paa Osbech) end de gjorde.

Efter Rekonstruktionen i 1932 overgik Maskinafdelingen paa Refshaleøen til Ledelsen for Skibsbyggeriet, og det blev nu betydet Osbech, at han ikke var saa frit stillet som tidligere. Firmaet mener dog, at Osbech stadig er selvraadig, ikke blot i Forhold til Burmeister & Wain, men ogsaa overfor Forbundet, som han ikke holder underrettet om Klubbeslutninger, som han skal, idet han, der har været Maskinarbejdernes Tillidsmand fra 1921 og Tillidsmand for Fællesklubben fra 1928, efterhaanden ikke virker som det beroligende Mellemled, han skulde være ifølge Meningen med Tillidsmandsinstitutionen, men som Leder af den uautoriserede Fællesklub snarere virker som den skjulte Fører for Urobevægelser, der fra Klubben spredes blandt Arbejderne, og navnlig med Hensyn til det Spørgsmaal, der er saa vigtigt for en Reparationsvirksomhed som Burmeister & Wain: Overarbejdsspørgsmaalet.

Her er Forholdet det, at der ikke siden den 31. Oktober 1931 har været nogen Overenskomst om Overarbejde, og Firmaet har maattet kæmpe dels mod Klubbeslutninger om, at naar en Arbejder i 2 Uger havde haft 6 Overarbejdstimer, maatte han ikke tage Overarbejde den tredie Uge, dels mod en Tendens til at spadsere Overarbejdstimerne væk af Hensyn til de arbejdsløse Kammerater, idet det i disses Øjne snart er betragtet som Ukollegialitet at tage Overarbejde hos Burmeister & Wain.

Firmaet mener, at Osbech paa dette Omraade snarere har virket ophidsende end forhandlende, og der er hos Firmaets Kunder opstaaet Betænkeligheder ved at betro Reparationer, der skal være færdige til en bestemt Tid, til Firmaet, fordi man ved, at det har vanskeligt ved at faa Overarbejde etableret.

Dette gaar saa langt tilbage som til 1927, og trods Meddelelser fra Forbundet om, at der ikke vilde blive lagt Firmaet Hindringer i Vejen for nødvendigt Overarbejde, viser Tendensen mod Overarbejde sig igen i 1929 og 1930, og Firmaet finder stadigt Osbech's Optræden tvetydig.

I 1931 meddeler Osbech engang, at Fællesklubben har besluttet, at alt Overarbejde skal nægtes, en anden Gang, at 6-Timers Reglen skal praktiseres — skønt paa den Tid Overarbejdsoverenskomsten stod ved Magt, og det saaledes var Osbech's Pligt som Mellemmand at henvise Arbejderne til denne.

Efter den Tid, fra 1933, da Firmaet prøver paa at standse Afspadsering af Overtid ved at nægte Passersedler, begynder lokale Arbejdsstandsninger, som, Forbundet erkender, er ulovlige, og som Den faste Voldgiftsret mulkterer, men Osbech opererer stadig med uophævede Klubbeslutninger om Nægtelse af Overarbejde, og Firmaet mener, at han derved viser en Mangel paa Forstaaelse af og Respekt for Hovedorganisationernes Overenskomster, der gør ham ganske uegnet til en Stilling som Tillidsmand.

I November 1934 meddelte Osbech, at Fællesklubben havde vedtaget at nægte alt Overarbejde. Den 26. November tog Forbundet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen denne Beslutning tilbage. Den 27. November meddelte Osbech Overingeniør Gundestrup, at han i den Anledning skulde have et Møde med Tillidsmændene i Frokosttiden, hvilket Møde maaske ikke kunde sluttes i Frokostpausen. Overingeniør Gundestrup gjorde Osbech opmærksom paa, at der ikke maatte holdes Møder i Arbejdstiden og advarede ham. Osbech holdt derefter Møde med ca. 30 Tillidsmænd, og Mødet sluttede først en halv Time efter Frokostpausens Afslutning. Den 28. November meddelte Direktør Bondegaard Osbech, at han var afskediget fra 1. Februar 1935.

Firmaet begrunder ikke Opsigelsen med dette Møde alene, men siger, at det var den Draabe, der fik Bægeret til at flyde over, idet, som fremstillet foran, Osbech's Virksomhed som Tillidsmand siden 1927 nærmest har været skadelig. Skønt han kendte Overenskomsten, har han støttet Ulovlighederne, uanset at ikke blot Den faste Voldgiftsret, men ogsaa hans eget Forbund har desavoueret ham.

Sammenslutningen har tilføjet, at skønt Forbundet den 26. November tog den ulovlige Arbejdsvægring tilbage, meddelte Osbech den 17. Januar 1935, at lige siden 1927 bestaar der i Afdeling 12 en Beslutning om, at et Medlem ikke maa arbejde over i

den tredie Uge, naar han i de to foregaaende Uger har haft 6 Timers Overarbejde.

Sammenslutningen har anført dette som en Illustration af, hvor haabløst det er at faa et aabent Samarbejde med Osbech i Stand.

Heroverfor gør Forbundet gældende:

Opsigelsen strider mod Overenskomstens Regler om Beskyttelse af Tillidsmændene. Osbech har arbejdet paa Refshaleøen i 21 Aar, deraf 13 Aar som Tillidsmand og 6 Aar som Fælles-Tillidsmand, hvorhos han er Formand for Arbejdernes Marketenderi og Medlem af Bestyrelsen for Firmaets Hjælpefond. Som Tillidsmand traadte han altsaa til i en vanskelig Periode — lige efter Krigen — og Vilkaarene for en Tillidsmand hos Burmeister & Wain er egentlig ikke bleven bedre siden, idet Arbejdernes Forhold til Firmaet ved den store Arbejdsløshed og Svingningerne i Beskæftigelsesgraden er bleven løsere og Folkene mere uinteresserede. Dette betyder i Virkeligheden, at Forudsætningen for Overenskomsten er bristet, thi et godt Samarbejde paa en Arbejdsplads kræver en Stab af Arbejdere med nogenlunde konstant Beskæftigelse. Men siden Rekonstruktionen og efter at Osbech kom ind under den nye Ledelse, har han heller ikke haft nogen Støtte fra Ledelsen. Forbundet henviser til den Mangel paa god Vilje, der ligger i Overingeniør Gundestrups Paabud om, at Osbech ikke maatte bevæge sig paa andre Omraader end der, hvor han havde sit Arbejde, naar man betænker, at det drejer sig om en Fælles-Tillidsmand paa en Arbejdsplads med undertiden 2000 Mennesker.

I Juni 1933 overflyttedes han til Maskinværkstedet, og blev, skønt han er Skruestiksarbejder, sat til at passe Maskiner, hvorved hans Fortjeneste er gaaet ned, ligesom der er nægtet ham Akkord. Forbundet kan kun se paa dette som en Forfølgelse, og dog var det Osbech, som i Efteraaret 1934 havde Æren for, at en ulovlig Konflikt blev begrænset til Nitterne, idet uden ham de øvrige Arbejdere var gaaet med i Strejken.

Overingeniør Gundestrup har udtalt, at efter Osbech's Overflyttelse til Værkstedet har der ikke været skellig Grund til Klage.

Med Hensyn til den sidste Begivenhed var Forholdet det, at det var Formanden for Centralorganisationen for Metalarbejdere, der efter Mødet den 26. November paalagde Osbech at sørge for, at Beslutningen om Nægtelse af Overarbejde blev taget tilbage, og stærkt indskærpede ham Nødvendigheden heraf. Herefter udviklede Begivenhederne sig som foran omtalt.

Forbundet mener, at Osbech her handlede i Firmaets Interesse og henviser til, at Den faste Voldgiftsret i sin Kendelse af 27. December 1934 om ulovlig varslet Strejke har været inde paa Spørgsmaalet om Osbech's Afskedigelse og herunder har udtalt:

„Retten finder dog Anledning til herom at bemærke, at man ikke kan billige, at Gundestrup ikke meddelte Osbech Tilladelse til at forhandle med Fællesklubbens Repræsentanter, for at han hurtigst muligt kunde formaa Arbejderne til at tage den ulovlige Beslutning om Overarbejde tilbage."

Forbundet har endelig omtalt et nyt Tilfælde, som menes konstrueret mod Osbech, idet han den 29. December 1934 skulde have nægtet to Maskinarbejdere Tilladelse til Overarbejde, hvad disse i et Møde den 30. December hos Hr. Gundestrup paaberaabte sig, medens Osbech selv fastholdt, at han kun havde sagt, at de selv maatte afgøre, om de vilde tage Overarbejde eller ikke. At Tilfældet var konstrueret, mener Forbundet, fremgaar af, at der var 3-Skifte paa det Skib, hvor Overarbejdet skulde finde Sted, at Marketenderiet ikke havde faaet Besked om Overarbejde, og at af disse to Folk var den ene en tidligere Funktionær i Firmaet, og den anden en tidligere Maskinmester.

Forbundet gør sluttelig opmærksom paa, at en Tillidsmand let bliver en Slags Stødpude mellem Folkene og Firmaet, der gør ham ansvarlig for urimelige Krav, som han — muligvis mod sit Ønske — som Arbejdernes Repræsentant maa fremføre under Flertallets Pres, og under ustabile Arbejdsforhold bliver Stemningen mellem Firmaet og Folkene mere uligevægtig og irritabel og Tillidsmandens Stilling i Forhold dertil utaknemmelig.

Foreløbig bemærkes, at det Spørgsmaal, der foreligger til Afgørelse, er Berettigelsen af Afskedigelsen den 28. November 1934, saa at alt, hvad der efter dette Tidspunkt er passeret mellem Firmaet og Osbech, er Sagen uvedkommende, ligesom Den faste Voldgiftsrets Bemærkning ikke kan blive noget Argument fra Forbundets Side, men kun Udtryk for Rettens Syn paa et enkelt Tilfælde.

Reglerne om Tillidsmændene indeholdes i Overenskomstens §§ 1, 2, 3, 4, 5, 7 og 8.

Det fremtræder heraf, at Tillidsmanden er forpligtet til at forebringe Kammeraternes Klager eller Henstillinger for Arbejdsgiveren, at han skal vælges blandt de anerkendt dygtige Folk, at det er hans Pligt saavel overfor sin Organisation som overfor Arbejdsgiveren at gøre sit bedste for at vedligeholde og fremme et roligt og godt Samarbejde uden dog at forsømme sit Arbejde eller i Arbejdstiden konferere med andre Arbejdere uden Aftale med Arbejdsgiverens Repræsentant, at han skal indberette Klublove og -aftaler til sin Organisations Hovedbestyrelse, hvorhos der endelig om Afskedigelse staar i § 2:

„En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager, og Arbejdsgiveren er pligtig til at give ham 2 Maaneders Varsel."

Her skal kun undersøges, om der den 28. November 1934 har været tvingende Aarsager.

Af Tillidsmandens foran omtalte Pligter klager Sammenslutningen over Osbech's Tilsidesættelse af Pligten til at vedligeholde og fremme et roligt og godt Samarbejde.

Pligten til ikke at forsømme sit Arbejde ved Konferencer uden indhentet Samtykke, og Pligten til at gøre Forbundet — og derigennem Sammenslutningen — bekendt med alle Klubvedtagelser.

Bortset fra, at der den 27. November foreligger et bestemt Tilfælde, er Klagerne fra Sammenslutningens Side over Osbech's Optræden og Imødegaaelsen fra Forbundets Side mere baserede paa Paastande og organisationsmæssige Betragtninger end konkrete Kendsgerninger. Ganske vist har Sammenslutningen baade fra 1929, 1931, 1933 og 1934 nævnt bestemte Konflikter, hvor Osbech (og Arbejderne) skulde have negligeret de officielle Erklæringer om, at der ikke skulde lægges Overarbejdet Hindringer i Vejen, men det er ikke klarlagt, hvor meget af Ansvaret herfor der paahviler Osbech, og det er ikke fra Forbundets Side erkendt, at han har holdt Klubresolutioner hemmelige for Forbundet.

Saafremt der havde foreligget positive Vildledelser fra Osbech's Side overfor Ledelsen, vilde det formentlig have været et alvorligt Anklagepunkt overfor ham, der havde gjort Spørgsmaalet om Afskedigelse aktuelt længe før den 28. November 1934, men naar Firmaet ikke tidligere har taget Bestemmelse herom, maa dette forstaas som en Indrømmelse fra dettes Side af, at Ansvaret for Kampen mod Overarbejdet ikke kunde lægges paa Osbech alene — i hvert Fald ikke i en saadan Grad, at han af den Grund kunde afskediges for Forsømmelse af sine Pligter som Tillidsmand.

Proceduren har derimod klarlagt, at Samarbejdet mellem Osbech og Ledelsen ikke er godt, ikke er overensstemmende med Hensigten med Tillidsmandsinstitutionen, men der er ikke ført Bevis for, at dette skyldes Mangel paa god Vilje fra Osbech's Side, hvorhos bemærkes, at der i en saa stor Virksomhed som Burmeister & Wain formentlig ikke kan ventes saa rolige og rygtefri Forhandlinger som under mindre Forhold. Under disse store Forhold kan der meget vel tænkes saa stemningsbetingede Konflikter, at ingen vilde være i Stand til at opfylde de Krav, der fra begge Sider stilles til den ideelle Tillidsmand, og i saa Fald maa Parterne nøjes med at faa de bedst mulige eller de blot brugelige Tillidsmænd.

Saafremt Osbech's Optræden har syntes Ledelsen skjult og tvetydig, er det uoplyst, hvor meget Arbejdernes Holdning har betydet for denne Opfattelse fra Ledelsens Side, og at denne i hvert Fald ikke tidligere har lagt det direkte Ansvar overpaa ham fremgaar af, at han har været Tillidsmand siden 1921, uden at Ledelsen før 28. November har reageret herimod.

Tilbage bliver det omtalte Optrin den 27. November. Der foreligger her fra Osbech's Side en Overtrædelse af Overenskomstens § 4, men det fremgaar klart af Den faste Voldgiftsrets Bemærkning herom, at det her drejede sig om et Konduitespørgsmaal, saa at der kun bliver en formel Overtrædelse tilbage.

Og da Osbech's Møde med Tillidsmændene sigtede til „at vedligeholde og fremme et roligt og godt Samarbejde paa Arbejdsstedet", kan der ikke her tales om „tvingende Aarsager" til Afskedigelsen, idet en formel Overtrædelse ikke er nok til at afskedige en Tillidsmand med Osbech's Anciennitet, og Sammenslutningens Begrundelse heraf, at det kun var den sidste Draabe o. s. v., kan ikke anvendes overfor saa langt et Tidsrum som fra 1927—34, thi Grundlaget for en Klage forflygtiges meget hurtigt under det daglige, fortsatte Samarbejde.

Kendelse:

Den af A/S Burmeister & Wain den 28. November 1934 skete Afskedigelse af Tillidsmand A. Osbech findes ikke overenskomstmæssig begrundet.

Sagens Omkostninger, derunder Salær til Opmanden: 200 Kroner, udredes med Halvdelen af hver af Sagens Parter.

Sct. Jacobs Plads, Kbhvn. Ø., den 28. Januar 1935.

F. Pihl.

Udskrift

af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 15. Februar 1935 i Sag Nr. 2070. De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem, A/S Burmeister & Wain.

Efter at Den faste Voldgiftsret i Kendelse af 27. December 1934 i Sag Nr. 2058 havde annulleret de af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og af Specialarbejderforbundet den 27. November og 5. December 1934 overfor A/S Burmeister & Wain afgivne Strejkevarsler paa Kravet om, at Overingeniør Gundestrup fjernedes som Mellemled mellem Selskabets øverste Ledelse og Arbejderne, og blandt andet havde henvist Spørgsmaalet om Berettigelsen af den af Selskabet den 28. November foretagne Opsigelse til 1. Februar 1935 af Fællestillidsmanden A. Osbech til Forhandling og Afgørelse efter de mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund gældende Regler for Behandling af faglig Strid, har dette sidste Spørgsmaal været behandlet paa sædvanlig organisationsmæssig Maade. Da Enighed om Spørgsmaalet ikke derved opnaaedes, begærede Forbundet i Henhold til § 2 sidste Stk. i den mellem Organisationerne gældende Overenskomst Sagen underkastet voldgiftsretlig Afgørelse, og den af Parterne udpegede Opmand afsagde den 28. Januar 1935 sin Kendelse, hvis Konklusion er saalydende :

„Den af A/S Burmeister & Wain den 28. November 1934 skete Afskedigelse af Tillidsmand A. Osbech findes ikke overenskomstmæssig begrundet".

Den 31. Januar blev Osbech derefter kaldt til Selskabets administrerende Direktør, der tilbød ham Plads paa Selskabets Maskinfabrik paa Christianshavn samt et Pengebeløb, og da Osbech efter at have forhandlet med sin Organisation afslog den foreslaaede Ordning, blev det ham meddelt, at han herefter var afskediget.

Under denne Sag har derefter De samvirkende Fagforbund for Forbundet indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningens og denne igen paa Selskabets Vegne og paastaaet Selskabet kendt pligtigt at respektere Kendelsen, saaledes at Tillidsmanden atter genansættes i sin tidligere Stilling paa Refshaleøen, og at der ydes ham en Erstatning for det Løntab, han har lidt ved Afskedigelsen. Endvidere har Klagerne nedlagt Paastand paa, at Selskabet ikendes en alvorlig Bod, idet det ved at afskedige Osbech til Trods for, at Kendelsen erklærer, at Afskedigelsen ikke er overenskomstmæssig begrundet, retter et groft Angreb paa Tillidsmandsinstitutionen og derigennem paa de vigtige Interesser, Forbundet og dets Medlemmer har i denne, og ved sin egenmægtige, overenskomststridige Fremfærd svækker Retsbevidstheden hos Arbejderne. Klagerne henviser særlig til, at det ifølge § 5 i Loven om Den faste Voldgiftsret skal anses som særlig skærpende Omstændighed ved Fastsættelse af Bod, at der er handlet i Strid med en lovlig afsagt Voldgiftskendelse.

De Indklagede har principalt paastaaet Spørgsmaalet om den den 31. Januar skete endelige Afskedigelse henvist til voldgiftsretlig Afgørelse, subsidiært paastaaet Frifindelse.

Sagen drejede sig navnlig om Forstaaelsen af Bestemmelserne i Overenskomstens § 2, hvori det blandt andet hedder:

„En Tillidsmands Afskedigelse skal begrundes i tvingende Aarsager og Arbejdsgiveren er pligtig til at give ham 2 Maaneders Varsel. Er Afskedigelsen begrundet i Arbejdsmangel, bortfalder Varselspligten.

Hvis den paagældende Arbejderorganisation skønner, at Afskedigelsen er uberettiget, er Modparten pligtig til at underkaste sig voldgiftsretlig Afgørelse af Sagen."

De Indklagede har til Støtte for deres Paastande anført følgende:

Det er i Strid med almindelig dansk Retsopfattelse og Septemberforligets Punkt 4 at paatvinge en Arbejdsgiver en bestemt Arbejder, som han ikke ønsker at beskæftige. Denne Regel maa ogsaa gælde med Hensyn til Tillidsmænd. Det er naturligt og derfor ogsaa indført i Overenskomsten, at en Tillidsmand som sine Kammeraters Talsmand overfor Ar-

bejdsgiveren har en vis Beskyttelse, nemlig en særlig Opsigelsesfrist, men hvor Arbejdsgiveren ikke kan samarbejde med Tillidsmanden, maa den ham tillagte Beskyttelse som enhver anden retlig Interesse omsættes til et økonomisk Krav. Man kan ikke af den omhandlede Overenskomstbestemmelse udlede den Forstaaelse, som Klagerne gør gældende, nemlig at hvor tvingende Aarsager efter voldgiftsretlig Afgørelse ikke foreligger, skal vedkommende Tillidsmand forblive i sin Stilling. Forudsætningen for Tillidsmandsbeskyttelsen er nemlig, at Tillidsmanden opfylder Betingelserne efter Overenskomstens § 4, hvorefter „det er Tillidsmandens Pligt saavel overfor sin Organisation som overfor Arbejdsgiveren at gøre sit bedste for at vedligeholde og fremme et roligt og godt Samarbejde paa Arbejdsstedet", og naar Arbejdsgiveren ikke længere kan samarbejde med Tillidsmanden, er Forudsætningen bristet og Arbejdsgiveren berettiget til at afskedige ham med 2 Maaneders Varsel. Enhver Funktionær i et Selskab kan opsiges, og det vilde føre til urimelige Konsekvenser, om en Tillidsmand skulde have en saadan Uafsættelighed som af Klagerne hævdet.

Kendelsen af 28. Januar, der er afsagt, medens Osbech endnu var i Arbejde paa Værftet, afgør kun rent principielt, at Opsigelsen den 28. November ikke har været overenskomstmæssig begrundet, men intet videre. Den 31. Januar afskedigedes Osbech efter moden Overvejelse fra Ledelsens Side, idet den var klar over, at fortsat Samarbejde med Osbech var umuligt, og dermed er ethvert Spørgsmaal om Osbechs Genantagelse efter de Indklagedes Formening endelig afgjort. Selskabets Ledelse, der ikke ønskede at forfølge Osbech økonomisk, tilbød ham samtidigt Plads paa Maskinfabrikken paa Christianshavn og en Sum Penge, men dette Tilbud blev ikke modtaget. Der foreligger herefter en hel ny Situation, som det tilkommer den faglige Voldgiftsret, der ikke tidligere har kunnet udtale sig om Følgerne af en eventuel Afskedigelse, nu at bedømme. Saafremt Den faste Voldgiftsret imidlertid mener at burde afgøre Sagen, hævder de Indklagede, at Selskabet bør frifindes, da dette har Ret til at modsætte sig, at Osbech genindsættes i sin tidligere Stilling, og denne har afslaaet det ham givne Tilbud om nyt Arbejde og om Vederlag, der langt oversteg to Maaneders Arbejdsfortjeneste.

Selskabet har ikke — som af Klagerne hævdet — handlet i Strid med den afsagte Opmandskendelse, idet denne ikke har udtalt sig om den nye Situation, der forelaa, da Selskabet den 31. Januar afskedigede Osbech, og denne nægtede at modtage det fremsatte Tilbud. Selskabet kan som Følge heraf ikke være bodskyldig.

Til det af Parterne saaledes anførte skal Retten bemærke følgende:

Det Spørgsmaal, der foreligger til Afgørelse, er, om Selskabet ved at afskedige Tillidsmand Osbech den 31. Januar har handlet i Strid med Opmandskendelsen af 28. Januar — medens de efter den 28. November foreliggende Forhold er denne Sag uvedkommende. Kendelsen er afsagt paa et Tidspunkt, da Osbech endnu var i Arbejde paa Værftet, og havde alene at afgøre, om der den 28. November forelaa tvingende Aarsager, der kunde begrunde Tillidsmandens Afsked. Dette Spørgsmaal har Kendelsen besvaret benægtende, og Retten maa herefter statuere, at det har været i Strid med Kendelsen paa det da foreliggende Grundlag at afskedige Osbech, idet Retten ikke kan anerkende, at der i den paagældende Overenskomstbestemmelse er Hjemmel for den af de Indklagede anførte Forstaaelse, nemlig at Arbejdsgiveren, naar det er fastslaaet ved Voldgiftskendelse, at tvingende Aarsager til Afskedigelse ikke har foreligget, dog kan afskedige en Tillidsmand mod at betale ham 2 Maaneders Arbejdsfortjeneste.

Det bliver herefter Rettens Sag at afgøre, hvilke Konsekvenser den uberettigede Afskedigelse bør have. Det maa her som udførligt omhandlet i Rettens Kendelse i Sag Nr. 90 fremhæves, at det for Organisationen er af største Vigtighed, at det ikke for Arbejderne er forbunden med særlig Afskedigelsesrisiko at overtage Stillingen som Tillidsmand, og at der i Tilfælde af ulovlig Afskedigelse ydes Oprejsning ikke blot til vedkommende Arbejder personlig, men ogsaa til Organisationen for det skete Overenskomstbrud. Om denne Oprejsning skal gaa ud paa Fremtvingelse af Tillidsmandens Genindsættelse eller have anden Følge maa bero paa Rettens Skøn i det enkelte Tilfælde.

Som nærmere anført i Kendelsen af 27. December forrige Aar er det Rettens Opfattelse, at Forholdene paa Refshaleøen har givet Arbejderne Føje til Beklagelse over Ledelsen. Da det imidlertid nu maa være af afgørende Betydning for alle Parter, at der kan blive Mulighed for et godt Samarbejde, og da Personskifte under disse Omstændigheder maa anses for formaalstjenligt, mener Retten efter Selskabets hele Holdning overfor Osbech ikke at burde genindsætte ham i hans tidligere Stilling. Samtidig finder Retten dog Anledning til paany at indskærpe, at det maa være en Pligt for Selskabets Ledelse, at den paa sin Side tilvejebringer de nødvendige Forudsætninger for, at Samarbejdet og Forhandlinger med Arbejderne kan foregaa paa en for dem forsvarlig og hensynsfuld Maade.

Det maa herefter paahvile Selskabet at yde Osbech et passende Vederlag i Anledning af hans Fratræden, hvilket findes at kunne fastsættes til 5000 Kr.

Desuden vil der af Selskabet for dets Nægtelse af at opfylde den afsagte Voldgiftskendelse til Forbundet være at erlægge en Bod, som efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes at burde ansættes til 10.000 Kr. De Indklagede bør derhos betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Kendelse:

For sin ovennævnte overenskomststridige Handlemaade ved ikke at respektere Opmandskendelsen af 28. Januar 1935 findes A/S Burmeister & Wain at burde betale til A. Osbech 5000 Kr. og i Bod til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 10.000 Kr.

I Sagsomkostninger betaler de Indklagede 300 Kr.

Fjender i Fæstningen.

Den revolutionære Fagforeningsoppositions Taktik.

Af *Hans Bauernsohn.*

(Fortsat.)

Moskva fornærmer den europæiske Arbejderstand.

Tid efter anden var Splittelsesmændene imidlertid atter og atter tvunget til at motivere deres Holdning. Vi har allerede anført et Eksempel paa denne Slags Motiveringer, da vi citerede „Kommunistische Rätekorrespondenz", Nr. 11, fra Aaret 1919. En langt værre „Motivering" for Kampen mod Fagforeningerne gav Sinovjef, da han i 1920 paa Partikongressen for det uafhængige socialdemokratiske Parti i Tyskland krævede Vedtagelsen af de 21 Betingelser.

I sin Tale tilføjede Sinovjef de europæiske Arbejdere, som er organiseret indenfor Amsterdamer Fagforenings-Internationale, en uhørt Fornærmelse, for hvilken der ikke hidtil er gjort Bod, idet han hævdede, at de frie Fagforeningsfolk var værre end Hvidgardisternes Bøddelknægte og „Orgesch"s Fememordere. „Orgesch", d. v. s. „Organisation Escherich", og de med den samarbejdende illegale Forbund af Frivillige, iblandt hvilke der befandt sig Folk som Schlageter, Fememorderen Heines og andre Arbejdermordere, var efter Sinovjefs Mening ikke saa farlig en Fjende af Arbejderklassen som Amsterdamer Fagforenings-Internationale. Han sagde ordret:

„Amsterdamer Fagforenings-Internationale er den slette Del af II. Internationale, Bourgeoisiets eneste Bolværk mod Verdensrevolutionen. Amsterdamer Fagforenings-Internationale er et Reb om Halsen paa os. *Hvidgardisterne og Orgesch er ganske vist ikke behagelige Folk, men de er ikke saa slemme som Amsterdamer Fagforenings-Internationale.*"

Og hans bekendte bolsjevikiske Medarbejder Losowsky udtalte paa samme Partikongres:

„Medlemmerne af Amsterdamer Internationale er med hele deres Taktik, med deres Anskuelser, med deres Taler og hele deres Hjerte knyttet til det internationale Bourgeoisi."

Disse Fornærmelser blev paa Partikongressen med Indignation tilbagevist af de tyske Fagforeningsfæller, men Russerne og deres tyske Medfølgere opgav ikke deres Taktik.

„Organisationen af Kampen mod den gule Amsterdamer Fagforenings-Internationale er vor Hovedopgave", sagde Sinovjef i Tilslutning hertil paa den „Røde Fagforenings-Internationales" 1. Kongres. Og de tyske kommunistiske Blade jublede:

„Det hører nu til Dags til enhver Kommunists Alfabet, at Amsterdamer Internationale er den værste Fjende af den proletariske Revolution!" (Niedersachsische Arbeiterzeitung af 12. Juli 1921).

Cellearbejde.

Det storkapitalistiske Blad „Deutsche Allgemeine Zeitung" skrev den 3. Februar 1930:

„Hvad Kommunisterne angaar, saa har de indenfor bestemte Grænser en for det statspolitiske Liv gavnlig Funktion. De maa forhindre, at Socialdemokratiet bliver overmægtigt, de er for den borgerlige og kapitalistiske Stat et værdifuldt Værktøj, saa længe som de virker som en Pæl i Kødet paa Socialdemokratiet."

Denne kyniske Tilstaaelse fra storkapitalistisk Side karakteriserer bedre end alt andet den Virksomhed, som de tyske Kommunister efter Afslutningen af deres Kuptaktik har udfoldet indenfor de tyske Fagforeninger. Først agiterer man igen engang for Udtrædelsen af de „reformistiske" Fagforeninger og traadte i Skranken for Oprettelsen af „revolutionære" Forbund. Da Medlemskontingenterne var lavest i de syndikalistiske Organisationer, strømmede de kontingentsky „Radikale" foreløbig ind i disse Organisationer og rev mange uskolede med sig. Det var jo ogsaa ligefrem ideelt at være Medlem af en saadan „Union". Kontingentet var en eller højst to Groschen (10 resp. 20 Øre), og derfor blev man ovenikøbet forsynet med behageligt klingende Fraser efter enhver Maalestok. Dersom saa en med saadanne Fraser stoppet Arbejdergruppe gik ud i Kamp, saa fik de ganske vist af deres „Fagforening" revolutionære Sympatitilkendegivelser i rigeligt Maal, men som Regel ikke en Pfennig i Strejkeunderstøttelse, saa at de Strejkende efter ganske kort Tids Forløb i store Skarer atter løb ind i Bedrifterne. Følgen af saadanne sammenbrudte Kampe var en dyb Skuffelse hos Deltagerne. De nybagte revolutionære Unionister vendte for det meste definitivt Ryggen til Arbejderbevægelsen og blev indifferente.

Saaledes faldt i Løbet af ganske kort Tid Antallet af Medlemmer i „Union der Bergarbeiter" (Bjergarbejdernes Union) fra 140,000 til et Medlemstal af 8000. Da Moskvas Fagforeningsstrateger saa, hvad de havde anrettet, kastede de atter engang Roret helt omkring. Allerede i 1924 raabte Sinovjef paa den kommunistiske Internationales 5. Kongres:

„Tilbage til Fagforeningerne! Ja, tilbage, ind igen i den reaktionære, modrevolutionære, mensjevikiske Fagforening, tilbage til de Fagforeninger, der endnu staar under Ledelse af Socialdemokrater."

Nu begyndte den mest opløsende Guerillakrig indenfor selve Fagforeningerne. Cellearbejdet gennemfurede Organisationernes Legemer som en ætsende Gift og fortærede en stor Del af de Kræfter, der havde været bedre anvendt i Kampen mod Arbejdsgiverne, hvis Styrke stadig voksede. Paa hvert Møde blev der stillet Snesevis af Forslag, som stred imod Fagforeningernes Love. Alenlange Resolutioner, som paaviste de tyske Fagforeningers reformistiske Forræderi mod Arbejderne ved Hjælp af de østkinesiske Kuliers elendige Stilling, og som kaldte det tyske Proletariat frem til Kamp mod Englændernes Undertrykkelse af Inderne, blev læst op og foreslaaet til Vedtagelse. Der blev ført timelange Diskussioner for at paavise, at Oprøret i en eller anden indreafrikansk Negerlandsby var et yderligere Skridt til at føre det tyske Proletariat ind paa Verdensrevolutionens Vej, og saa fremdeles.

Saa igen blev der stormende forlangt Valg af Ruslandsdelegerede, der efter deres Tilbagekomst maatte aflægge Beretning. Efter disse Beretninger havde de Delegerede i de seks Uger, som deres Rejse varede, kørt 20,000 Kilometer med Banen, altsaa gennemsnitligt 476 km om Dagen. Alligevel erklærede de højtideligt, at de havde haft Tid til til Bunds at sætte sig ind i Socialismens Opbygning „derovre".

Og alt dette Cellearbejde blev bevidst drevet med det Formaal at lamme Fagforeningsorganisationernes Arbejde for at gøre Forbundene stormmodne. Paa ethvert Fagforeningsmøde blev Førerne haanede og tilsvinet paa det gemeneste. De disciplinerede tyske Fagforeningsmedlemmer lod i misforstaaet Demokratisme de kommunistiske Cellers Knægte have frit Spil. Og da de endelig forsøgte at værge sig mod den

Skade, der var en Følge af denne Handlemaade, var det for sent. Den besindige Del af Fagforeningsmedlemmerne var forlængst blevet ækel ved Deltagelsen i Organisationslivet. Mange holdt sig borte og overlod Marken til Splittelsesmændene.

Tragisk ved denne Udvikling er den Kendsgerning, at Fagforeningsødelæggernes Arbejde indenfor de egne Rækker fortærede Organisationens Kræfter netop paa et Tidspunkt, da den tyske Fagforeningsbevægelse maatte føre uhørt haarde Arbejdskampe mod Arbejdsgiverne, nemlig i Aarene fra 1924 til 1930.

I dette Tidsrum maatte de tyske Fagforeninger gennemføre et stort Antal Strejker og Lockouter, der i Løbet af disse Aar efter ufuldstændig Opgørelse omfattede 75,000 Bedrifter med ca. 4,000,000 Arbejdere. Antallet af Arbejdsdage, der gik tabt ved disse Kampe, naaede det runde Tal af 85,000,000!

Hvad brød Strategerne sig herom! De havde at opfylde deres Moskvaparoler, og om noget andet bekymrede de sig ikke!

Fra Cellen til R. G. O.

Ved Siden heraf forsøgte man ogsaa at sabotere Fagforeningernes Forhandlingsevne overfor Arbejdsgiverne, idet man erklærede, at Aftaler og Tariffer, der var afsluttet ved Fagforeningslederne, ikke var bindende for den revolutionære Masse. Ved Afslutningen af den i Slutningen af 1929 af Kommunisterne afholdte Partiarbejderkongres i Berlin gav Heckert og Merker tilsvarende Anvisninger. I de af den allerede ofte omtalte Moskvaer-Fagforeningspolitiker Losowsky udarbejdede Bestemmelser siges følgende:

„Strejkekomiteen maa føre Strejken, hvorved den maa erklære, at allerede af det reformistiske Bureaukrati afsluttede Overenskomster ikke forpligter Arbejderne til noget som helst.

Strejkekomiteen har den Opgave at fortrænge det reformistiske Forbund fra Bedriften og tilrive sig Ledelsen af Kampen."

Ved denne Fremgangsmaade blev Forbundene stærkt kompromitterede i deres Egenskab af Overenskomstpart. Hvor dette ikke var tilstrækkeligt, undsaa man sig ikke for at hjælpe efter med endnu mere gemene Midler for at bringe den moderne Arbejderbevægelse i Miskredit. Efter en Strejke, som Kommunisterne havde ført mod de Badischen Anilin- und Sodawerke i Ludwigshafen og havde tabt, maatte der offentliggøres en Beretning, som driver Skamrødmen op i Ansigtet paa hver fagforeningsmæssigt skolet Arbejder. Vi gengiver et Udtog af denne Beretning:

„Driftens Genoptagelse foregaar kun langsomt som Følge af de svære Beskadigelser, der er fremkaldt ved Forhindringen af Nødstandsarbejder og rabiate Strejkendes Vandalisme. Paa Grund af de store Farer, der var en Følge af Apparaturernes Tilstand, var en pinlig nøjagtig Kontrol nødvendig. Man forefandt store Ødelæggelser. Saaledes var f. Eks. Pultene og Brevskabene i Kulkontoret opbrudt og Indholdet af dem spredt fodhøjt ud over Gulvet, Pengeskabet var demoleret og Indholdet røvet, Skrivemaskinerne var stjaalet og Regnemaskinerne ødelagt, i Laboratoriet var alle Apparater, der var af Glas, knust, de mikroskopiske og andre Hjælpemidler gjort ubrugelige o. s. v. Paa Fabrikkens ud mod Rhinen vendende Side er der ikkę en eneste hel Rude. I Fabriksgartneriet er alle Planterne gaaet ud, Arbejdernes Skolager (som tilhørte Arbejderne) var stjaalet." (Die Glocke, Ugeskrift for Politik og Økonomi, Socialvidenskabeligt Forlag, Berlin, 10. Aargang, Nr. 10).

Da Kommunisterne mente, at de ved denne Fremgangsmaade havde svækket Fagforeningerne tilstrækkeligt indefra, foretog de atter en Svingning og opfordrede deres Tilhængere til overalt, hvor Forholdene tilod det, atter at oprette egne Fagforeninger eller lignende Organisationer. Parolen: Ind i Fagforeningerne! var atter engang blevet til det modsatte: *Ud af Fagforeningerne!*

Allerede paa den ovenfor omtalte Kongres i Berlin i 1929 blev det gjort til Pligt for R. G. O.-Folkene ved Bedriftsraadsvalgene at sætte alt ind paa at forhindre, at Fagforeningernes Bedriftsraad vandt Sejr, thi, saaledes skrev det kommunistiske Blad „Klassenkampf" i Halle den 15. Januar 1931:

„Bedriftsraadsvalg er for os Kommunister politiske Valg!"

Merker, en tysk R. G. O.-Fører, fastslog paa Kongressen endvidere, at R. G. O. overalt maatte arbejde for nye Strejkebevægelser. Da man spurgte ham, hvorledes disse Kampe skulde finansieres, svarede han udtrykkeligt, at der ikke kunde være Tale om i Forvejen at skaffe Sikkerhed for materiel Understøttelse til de strejkende.

Var saaledes en Strejke brudt løs, saa forsøgte man at faa de selvstændige tyske Brugsforeninger, som i Krisetiden maatte kæmpe haardt for deres Eksistens, til at levere den Internationale Arbejderhjælp Levnedsmiddelgaver til de Strejkende. Man gik derved ud fra den romantiske Forestilling, at Brugsforeningerne jo under saadanne Kampe havde den Opgave at fungere som „røde Proviantkontorer". Hvorfra Brugsforeningerne skulde tage Midlerne til denne ærefulde Opgave, derpaa ofrede de kommunistiske Kampudvalg og deres Bagmænd ikke en Tanke. Det kunde de reformistiske Bonzer gøre.

Den store og ydedygtige Brugsforening i Halle, som ulykkeligvis blev ledet af Kommunister, blev paa denne Maade i Løbet af ganske kort Tid drevet ud i en Kæmpefallit. De uorganiserede havde Fordelene, og de organiserede, som i Løbet af en Menneskealder havde opbygget Brugsforeningen under stor Møje og Besvær, maatte ikke blot se paa, at alt blev ødelagt i Bund og Grund, nej, udover det mistede de deres Nødskilling, som de havde anbragt som Spareindskud i denne Brugsforening, og maatte ovenikøbet fremskaffe den i Loven fastsatte Garantisum.

Den første Oprettelse, der blev gennemført i Henhold til den nye Svingning, var det „Røde Metalar-

bejderforbund" i Berlin, efter hvis Forbillede man derefter overalt i Riget forsøgte under Ledelse af R. G. O. at aabne en ny Fagforeningsbutik.

I November 1930 blev der afholdt en Rigskongres af R. G. O., paa hvilken Nyoprettelserne udtrykkeligt blev godkendt. Men allerede snart efter viste det sig, at disse Nyskabelser ikke var levedygtige, thi de, som skulde være Medlemmer i disse Organisationer og overtage Pligter, var af Kommunisterne ved deres aarelange Virksomhed systematisk blevet ødelagt for alt ordentligt Organisationsliv. Saaledes hævnede til Dels Kommunisternes Indstilling sig paa dem selv. Den ene efter den anden af disse nye Organisationer fallerede. Fagforeningskontorer, der først nylig var aabnet og i hvilke der i Stedet for „reformistiske Bonzer" sad „revolutionære Klassekampsekretærer", maatte hurtigst muligt lukkes igen. Og det eneste Resultat af denne Oprettelseskampagne var, som Brandler-Kommunisternes Organ udtalte som sin Formening den 20. November 1930, følgende:

„Konsekvenserne af den Fagforeningspolitik, som man nu er slaaet ind paa, fører til aaben Kamp af vildledte Arbejdere sammen med Nationalsocialisterne mod de frie Fagforeninger. Den af Heinz Neumann (Kommunistføreren) sammen med Nationalsocialisterne proklamerede Borgfred maa slaa om til en blodig Broderkamp til Tilintetgørelse af de proletariske Masseorganisationer og Bolværker mod Fascismen."

Og i Nr. 195 af samme Organ (Arbejderpolitik) hedder det:

„Det, som Ledelsen af K. P. D. (Tysklands Kommunistiske Parti) giver sine Medlemmer Anvisning paa, er en Forbrydelse mod Arbejderklassen. I den nuværende Situation, i hvilken Storkapitalismen og Fascismen sætter deres yderste Kræfter ind paa at knuse Tarifferne og dermed Fagforeningerne, at opfordre til Kontingentstrejke og Ødelæggelse af Fagforeningerne, det er ensbetydende med at gøre Arbejdet for de værste Ophidsere og Klassefjender, det er at give Proletariatet Dolkestødet."

Vel at mærke: Det er et kommunistisk Blad, der dømmer saaledes om det kommunistiske Fagforeningsarbejde! Men ved Siden af alt dette maa man aldrig tabe af Syne, at det egentlige Formaal med hele denne Fremgangsmaade ikke engang blev fortiet. Berliner Kommunisten og R. G. O.-Føreren Fritz Dahlem skrev den 8. Januar 1931 i „Rote Fahne" ganske aabent:

„Vor Hensigt er at berøve de frie Fagforeninger Hundredtusinder af Medlemmer ... Hvor Situationen er moden dertil, hvor Proletarmasserne ... forlanger det, der forvandler R. G. O. sig til røde Fagforeninger, til virkelige Enhedsforbund."

(Fortsættes.)

Citroën's Fald.

Juledagene bragte de franske og især de parisiske Arbejdere en „særlig behagelig Julegave", nemlig Kæmpeværket Citroën's Likvidation. 19.000 Arbejdere blev afskediget, derefter er de 4000 paany blevet antaget, medens 15.000 er brødløse. 15.000 Familier lever nu af Arbejdsløshedsunderstøttelse. Det samlede Antal af Erhvervsløse i hele den franske Automobilindustri andrager 40 pCt.

Citroën-Værkernes Opblussen og Fald er en ny Illustration til det kapitalistiske Anarki i Økonomien. Uden at agte paa Forbrugsmulighederne og uden Hæmning af Profiten bestræber man sig for at slaa Konkurrenten, koste hvad det vil. Det som Dag for Dag foregaar i alle Lande Verden over, finder i Citroën's Fald et glimrende Eksempel paa den kapitalistiske Meningsløshed og paa økonomiske Selvmord.

Citroën's Værksteder opstod under Krigen i Paris paa Quai de Javel. I Aaret 1919 begyndte de med de første Seriefabrikationer i Frankrig, 30 Vogne paa en Dag, men de 30 Vogne blev til 60, 100, 150, 250, 400 og endelig 500. Antallet af Vogne, som gaar igennem Værkstederne, beløber sig i Øjeblikket til 600. A/S Citroën's Kapital, der i Begyndelsen beløb sig til 50 Millioner Francs, androg til sidst 400 Mill. i Aktier og 300 Mill. i Obligationer, tilsammen 700 Millioner Francs.

Værkstederne paa Quai de Javel var forlængst blevet for smaa. I Paris opstod stadigvæk nye Citroën-Fabrikker. Smedien og Støberiet befandt sig i *Clichy*. Produktionen udgjorde 60 Tons Blødstøbegods og 300 Tons Maskingods i 8 Timer. Der fandtes her 72 Søjlehamre paa 11.000 Hestekræfter. I *St. Ouen* befandt sig Stanseriet og Trækkeriet med Presser med en Kraft af indtil 1.400.000 Kilogram. Fjedrene blev fabrikeret i *Epinettes*, Forakslerne og de bageste Dele ved Hjælp af 1.800 Maskiner med 4000 HK i *Grenelle*, de enkelte Dele i *Lavallois* ved Hjælp af 2500 Maskiner og endelig Motorerne og Karosserierne i *Gutenberg* ved Hjælp af 1000 Maskiner med 4000 HK. I Citroën's Laboratorium var der beskæftiget flere Hundrede Ingeniører.

Hvis samtlige Værksteder, som var spredt rundtom i Paris, svarede til alle den moderne Tekniks Fordringer, saa maa Bedriften i Javel være Toppunktet af Præstation. I Aaret 1933 blev de gamle Værksteder revet ned paa en Flade af 30.000 m², og i Løbet af 5 Maaneder blev der opført en fuldkommen ny Bygning, og samtidig ogsaa en ny Administrationsbygning. 55.000 m² Jord af en Dybde paa 3—5 Meter maatte fjernes. Stueetagen hvilte paa 1800 Betonstolper. Der blev anvendt 12.500 Tons Jernkonstruktion, og 120.000 m² Flade blev overdækket. Den store Hal, i hvilken der blev arbejdet ved løbende Baand, havde en Længde paa 300 m. I Værkstederne i Javel blev Automobilerne gjort fuldstændig færdige. Det var Afslutningen af en Arbejdsproces, under hvilken

12.000 enkelte Dele skal føjes ind i hinanden, og hvor hver Arbejder kun skal gøre en Haandbevægelse, altid den samme. De nye Værksteder i Javel samt den nye Administrationsbygning havde kostet Millioner af Francs.

Man skulde tro, at Automobilindustrien stod i Højkonjunkturernes Tegn. Frankrig havde ikke været rystet af nogen økonomisk Krise; Citroën-Bedrifterne florerede, Omsætningen befandt sig i stadig Stigen. Men i Virkeligheden saa det helt anderledes ud. Havde Omsætningen i Aarene 1924 været 686 Millioner og i 1929—30 1,780 Milliarder, saa beløb den sig i Aaret 1932—33 kun til 1,197 Milliarder.

Denne Tilbagegang i Produktionen svarer til den almindelige Tilbagegang i Automobilindustrien i hele Verden. Medens der i Aaret 1930 blev frembragt henved 4 Millioner Automobiler, blev der i Aaret 1932 kun produceret henved 2 Millioner. Tallet steg derefter i Aaret 1933 til 2.671.000 for i Aaret 1934 igen at synke. Den samme Proces foregik i Frankrig. I Aaret 1929 blev der produceret 254.000 Vogne og i Aaret 1932 kun 164.000. I Aaret 1933 189.000. I 1930 blev der i Frankrig solgt 222.000 Vogne, i 1932 130.777 og i Aaret 1933 140.635. I Aaret 1934 er Tallet paa solgte Vogne faldet endnu yderligere.

Ogsaa Udførselen af franske Automobiler er siden 1929 blevet forringet til en Trediedel.

Den økonomiske Krise maatte i første Linie vise sig i Automobilbranchen. Den jævne Mand var ikke mere i Stand til at anskaffe sig det folkelige Automobil, derimod var han tvungen til at beholde sin Vogn saa længe som muligt, eller endog at skille sig af med den. Citroën mærkede slet ikke noget til alt dette. Trods den synkende Omsætning og trods den tiltagende Krise arbejdedes der i Javel paa de nye Værksteder, i hvilke der anbragtes Millioner af Francs. Her ses Følgerne af den ukontrollerede Virksomhed, som producerer planløst uden at bekymre sig om Markedets Fornødenhed. Netop den franske Automobilindustri byder paa Muligheden for en organiseret Produktion. 75 pCt. af samtlige Automobiler blev hidtil fabrikeret af de 3 store Virksomheder, Citroën, Renault og Peugeot, medens $^9/_{10}$ af den samlede Automobilproduktion ligger hos 7 Bedrifter. Den franske Automobilindustri ser sig i Stand til at fremstille 1200 Vogne daglig, medens Fornødenheden for Øjeblikket kun beløber sig til $^1/_3$.

Andrè Citroën var Typen paa den kapitalistiske Arbejdsgiver, og en bekendt Mand kaldte ham en Industriens Bandefører. Hans Udvidelsestrang kendte ingen Grænser. Næppe havde han moderniseret sin Bedrift, førend han igen begyndte at lave om paa den, stadig nye Modeller forlanger ogsaa nyt Maskineri. I Aarene 1926—1928 moderniserede han ved Hjælp af amerikanske Ingeniører sin Bedrift efter amerikansk Mønster. I Begyndelsen af 1927 antog han 10.000 nye Arbejdere til højere Lønninger, for i August 1927 atter at afskedige de 7.000. Den yderligere Omforandring af Bedriften havde pludselig gjort dem overflødige. Stadig flere Millioner blev indskudt. — Inventaret har en Værdi af 200 Millioner Francs — og endelig i Aaret 1933 den gigantiske Ombygning, trods den svære økonomiske Krise.

Citroën-Selskabet havde allerede længe været i Pengevanskeligheder. Banken Lazare havde allerede engang grebet ind. Citroën greb til fortvivlede Midler, idet han lod Agenterne udstede Veksler paa de af dem endnu ikke solgte Vogne, paa et højere Beløb, end Vognene var værd, og diskonterede dem hos Bankerne. Det var Vekselrytteri. Naar han af Materialemangel eller af andre Grunde ikke kunde levere de bestilte Vogne, lod han Agenterne sende de Vogne, paa hvilke der var udstedt Veksler, og i Stedet for at indløse Vekslerne i Bankerne, stak han Pengene til sig. Dette var slet og ret Bedrageri.

Ifølge Balancen fra 1932—33 — 2 Milliarder — blev i December 1933 udbetalt 31 Millioner Dividende. 2 Maaneder senere — i Februar 1934 — var Firmaet et Krak nær. Officielt beløb Selskabets Deficit sig til 139 Millioner, men i Virkeligheden skal det være 500 Millioner. Man spørger uvilkaarligt, om ikke Balancen for 1932—33 var forfalsket.

Handelsretten har nedsat en Likvidationskommission. Fagforeningerne og den socialistiske Fraktion i Parlamentet forlangte Beslaglæggelse af Værkerne og Omorganisering af den samlede Automobilindustri. Den franske Regering erklærede af Princip ikke at ville gribe ind i private Virksomheder; det samme Svar havde Citroën allerede modtaget, da han forsøgte at presse Regeringen ved at true med at ville lukke sine Virksomheder. Arbejdsministerens Løfte om, at samtlige 19.000 Arbejdere vilde blive antaget igen, blev ikke holdt. Det kunde heller ikke holdes, da Krisen i Automobilindustrien, der er en Følge af den almindelige økonomiske Krise, umuliggør den fulde Udnyttelse af Citroën-Værkstederne. Likvidationskommissionen befinder sig paa Jagt efter Midler, nogle Banker, som økonomisk er interesseret i Citroën-Værkstedernes Bestaaen, har grebet ind, men de forskellige Firmaers Levering udebliver foreløbig. Saaledes arbejder der i Øjeblikket kun 4.000 af de 19.000 Arbejdere — der var engang 35.000 Arbejdere.

Citroën-Værkstedernes samtlige Arbejdere har reageret voldsomt imod Lukning af Driften. Fagforeningerne har opfordret Arbejderne til talrige Forhandlinger. Der er blevet sendt Delegationer til Arbejdsministeren med Opfordring til Genantagelse af Arbejderne. Men det har altsammen intet hjulpet. Under Aktionen fik man Lejlighed til at se den Svækkelse, som de parisiske Metalarbejderes Fag-Organisation paa Grund af Splittelse har været ude for. Før Spaltningen talte den stedlige Metalarbejderorganisation 20.000 Medlemmer. Men efter at Foreningen kom under kommunistisk Ledelse, talte den kun 7000 Medlemmer. I Øjeblikket har den kommunistiske Fagforening kun 2—3000 af omkring 270.000 i Paris og Omegn beskæftigede Metalarbejdere. Naar denne Svækkelse af Organisationen tages i Betragtning, er det ikke saa underligt, at der ikke eksisterede nogen

kollektiv Overenskomst, at Arbejderen ikke tjente mere end omkring 150—170 Kroner om Maaneden ved 32 Timers ugentligt Arbejde, at der kun blev beskæftiget 10 pCt. Fagarbejdere, og at alle andre maatte arbejde som ikke faglærte Arbejdere, at Citroën-Virksomhederne ligesom alle andre Virksomheder i Metalbranchen i Paris forfølger og afskediger de organiserede Arbejdere, samt sætter deres Forsamlinger under Politivagt, og at der trods den store Arbejdsløshed bliver udført en Mængde Overarbejdstimer, som ikke bliver betalt højere end normalt Arbejde. Det er derfor intet Under, at Metalarbejdernes Fagorganisation ikke var i Stand til at opnaa noget hos Regeringen. Det er muligt, at en mindre Del af Arbejderne bliver genantaget, men den største Del er henvist til den ringe Arbejdsløshedsunderstøttelse. Minimumssatsen for denne andrager 10 Frcs. pr. Dag og Maksimumsatsen 25 Frcs., hvilket for 15.000 Arbejdsløse giver gennemsnitlig 8 Millioner Frcs. om Maaneden.

Citroën's Krak førte endnu flere Kredse med. De 5.000 Garagefolk, der tidligere arbejdede for Citroën, de mange smaa Folk, som levede af denne Virksomhed, er at beklage ligesom Arbejderne. Men Citroën Virksomhedernes Krak vil ligesaalidt være en Lære for de førende Mænd inden for den kapitalistiske Økonomi, som den samlede verdensøkonomiske Krise. Ministerpræsident Flandin, der er Tilhænger af det herskende Økonomisystem, har erklæret, at Kræfternes frie Spil med Hensyn til Tilbud og Efterspørgsler bliver nu som før Økonomiens ledende Princip. Den af Fagforeningerne udarbejdede Plan om Organisering af Industrien er foreløbig ikke andet end et fromt Ønske.

Populær Samfundsøkonomi.

Konvertering.

Vi har talt om Amerika de sidste Gange, og denne Samtale vil blive ført til Ende. Men medens vi talte, skete der noget i vort eget Hus, som paakaldte vor Opmærksomhed, vi lader altsaa Amerika vente og ser lidt paa Konverteringen.

Vi har flere Gange været inde paa Spørgsmaalet; men det er vist bedst ganske kort at opridse Sagen paany.

Baade i By og paa Land er det jo saaledes, at de saakaldte Ejere af fast Ejendom i Almindelighed selv kun ejer en lille, ofte meget lille, Del af Ejendommen, idet Resten er pantsat til forskellige Kreditorer. Man kan vel bedst sige det saaledes, at Ejeren betaler Leje af Ejendommen til dens virkelige Ejere, Kapitalen. Denne Leje kaldes Rente.

Af forskellige Grunde, som vi tidligere har omtalt, er Renten i de senere Aar i Almindelighed dalet, og alene af den Grund var det rimeligt, at Renten af Penge, udlaant i fast Ejendom, ogsaa dalede. Men dernæst bør man have for Øje, at Renten af Laan i fast Ejendom maa betragtes som Brugerens Afgift til Kapitalejeren for Retten til at udnytte Ejendommen. Rente maa altsaa betragtes som en Godtgørelse for Fordelen ved at udnytte Ejendommen og bør udfra denne Betragtning staa i et vist Forhold til denne Fordel.

Da nu som bekendt Landbrugets Indtægter i de senere Aar har været meget smaa, var der en særlig Grund til, at Landbrugets Renter burde nedsættes, og da det maa formodes, at en Rentenedsættelse for Byejendomme kunde trække en Dalen af Lejen med sig, vilde en Nedsættelse her ogsaa være velbegrundet.

Men, nu er det jo saaledes, at de fleste Laan i fast Ejendom ikke er ydet direkte. Laantagerne kan altsaa ikke gaa hen i Banken og sige: Da alle Renter daler, vil jeg ogsaa have Renten af mit Laan nedsat (f. Eks. fra 4½ til 4 pCt.), og hvis jeg ikke kan faa det, gaar jeg hen i en anden Bank og laaner Penge til 4 pCt. til at betale Laanet med.

Laanene i fast Ejendom er for en stor Del Kreditforeningslaan. Det vil sige, at Kreditforeningen efter Undersøgelse leverer Ejeren Obligationer for et vist Beløb; men denne har vel at mærke ikke blot Pant i denne Ejendom, men alle de Ejendomme, der har Laan i samme Serie, hæfter i Fællesskab (solidarisk) for alle Obligationerne. For at faa direkte Penge maa Ejeren saa sælge Obligationerne. Men som Regel faar han dem ikke betalt med deres Paalydende, han lider et Kurstab. Han faar f. Eks. 880 Kr. for en Obligation paa 1000 Kr., hans Kurstab er 12 pCt. Kursen er altsaa Udtryk for Køberens Bedømmelse af Sikkerheden, Rentens Højde og Muligheden for at faa sine Penge fri (Obligationen trukket ud). Laanene tilbagebetales nemlig i f. Eks. 60 Aar, derved at der af en 4½ pCt. Obligation betales 5 pCt., saaledes at ½ pCt. er Afdrag det første Aar. Det næste Aar ½ pCt. af 1000 Kr. samt 4½ pCt. af de 5 Kr., der blev afdraget første Aar, o. s. v. Indgaar der nu f. Eks. 15,000 Kr. i Afdrag i en Serie et Aar, udfinder man ved Lodtrækning 15 Obligationer, der tilbagebetales, ikke efter Kursen, men efter Paalydende. — Vi forstaar altsaa, at det er en Fordel at faa en Obligation trukket ud, navnlig hvis Kursen er lav. Men vi forstaar ogsaa, at en Forhandling mellem den enkelte Laantager og Obligationsejerne er umulig. Skal Renten derfor nedsættes, maa der gaas visse Omveje. Det er dette, man forstaar ved Konvertering.

For et Par Aar siden blev vedtaget en Lov, der nedsatte Renten i Sparekasser og Banker til 3 pCt. paa almindelige Vilkaar og 3½ pCt. paa 3 Maaneders Opsigelse. (Se nærmere Juli 1933, Nr. 9).

Som Følge af denne Foranstaltning steg Obligationerne i Kurs. Kursen nærmede sig meget stærkt 100. For 4½ pCt. af 1000 er mere end 3 eller 3½ pCt. af 1000 Kr. Der var herved skabt Mulighed for en frivillig Konvertering, det vil sige en Ombytning af 4½ pCt. Obligationer med 4 pCt. og altsaa en tilsvarende Rentelettelse for Laantagerne.

Der blev givet en Lov om dette i December 1933;

men Konverteringen kunde ikke føres til Bunds efter denne Lovs Bestemmelser.

Der førtes nu gennem hele 1934 en Række Forhandlinger om Gennemførelse af en tvungen Konvertering; men medens den frivillige Konvertering kun kunde gennemføres i den Udstrækning, man havde Obligationer til Raadighed, saa skulde jo alle Obligationsejere med til den tvungne, og der skulde derfor skaffes Udveje for Midler til Indløsning kontant af Obligationerne, som Ejerne ikke ønskede konverteret. Altsaa en lignende Ordning som den Likviditetsfond, der virkede, da Rentenedsættelsen traadte i Kraft i Begyndelsen af 1933.

Men medens Faren den Gang laa i, at Folk, naar Renten blev nedsat, vilde tage Penge ud og købe Obligationer for dem, og det derfor var Sparekasser og Banker, der maatte sikres de fornødne Midler, saa var det nu det modsatte Problem. De Penge, Folk fik for Obligationerne, vilde de gaa til Banker og Sparekasser med, og det var derfor naturligt, at Banker og Sparekasser forpligtede sig til at købe de Obligationer, der kom frem.

Man troede, at hele Sagen var klaret, og der kun manglede en ren formel Tilslutning fra Banker og Sparekasser, for at Loven kunde vedtages. Da begynder Bladene Søndag den 20. Januar at skrive om Konverteringens Stranding, og i Løbet af Mandag og Tirsdag afklaredes det, at Sparekasserne havde hævdet, at det var en Bankopgave at opkøbe de fremkommende Obligationer og saaledes holde Kursen oppe, medens Konverteringen foregik, og at den Slags Forretninger stred mod de Hensyn til Sparernes Sikkerhed, som Sparekasseloven paalagde dem. Nogle vil dog mene, der ogsaa var andre Motiver.

Saa kom det aller mærkværdigste Onsdag den 23. Januar: Børsen tog Spørgsmaalet op og — Obligationerne *faldt* indtil 7 pCt.

Hvorledes skal det nu forstaas?

Først maa vi erindre os, at der findes Obligationer for ca. 2600 Millioner Kr., og der blev den Dag handlet for ca. 7,4 Millioner, altsaa ca. 1/300 af den samlede Masse.

Der var altsaa nogle Herrer, der havde opkøbt Obligationer for at faa dem indløst til Pari ved Konverteringen; da dette glippede, vilde de have deres Penge fri til andre Spekulationer. Bevares, det er lovligt, jeg understreger, det er „lovligt", men at det skal være en Værdimaaler, at disse Manøvrer med et forholdsmæssig set ubetydeligt Beløb skal have noget med Værdiansættelse af det samlede danske Samfund at gøre, det turde være urimeligt og burde i den offentlige Debat rejse Problemet om hele Børssystemets Betimelighed.

Naa — Dagen derpaa sejrede Fornuften, Banker, Livsforsikringsselskaber, ja selv de saa „forsigtige" Sparekasser mødte frem som Købere, og — Kurserne steg til de gamle Højder.

At det ikke alene var Sparekassernes „Lovlydighed", der væltede Konverteringen, giver Pressen et klart Billede af. „Finanstidende" skriver saaledes:

Her har Pengeinstituterne *sat den* (Regeringen) *Stolen for Døren* og eftertrykkelig vist, at de vil være Herre i deres eget Hus. De har med den Vægt, det giver at have Retten paa sin Side, taget Kampen op for at værne de Samfundsinteresser, de er sat til at styre over, og betalt Regeringen med dens egen Mønt.

Konvertering eller ikke er altsaa et Spørgsmaal om, hvorvidt Regering og Rigsdag eller Finansmagten („det tredie Ting") er stærkest. Og derfor bliver dette Spørgsmaal, der kunde synes jævne Metalarbejdere uvedkommende, et Spørgsmaal af overmaade Vigtighed, det bliver Spørgsmaalet, om Demokratiet kan føre sin Vilje igennem, eller det maa bøje af for andre stærkere Kræfter, Spørgsmaalet, om vi ved politisk Indflydelse kan dirigere Landets Pengepolitik saaledes, at vor Levefod kan opretholdes og højnes, eller Arbejdets Mænd skal trykkes ned i Forarmelse af Hensyn til Rentenydernes Interesser.

Og til aller sidst er dette et Spørgsmaal om Enighed og Sammenhold. Et Spørgsmaal, hvorpaa Smeden, ham med de stærkeste Kræfter, har en ikke helt ringe Indflydelse.

Fred. Vedsø.

Metalindustriens Raastoffer.

Jerntilvirkningen i den nyere Tid.

Indtil Midten af forrige Aarhundrede blev det allermeste Smedejern og Staal fremstillet af Raajern ved enten Herdfriskning eller Pudling. Paa denne Maade kunde kun smaa Mængder Raajern behandles ad Gangen, og Processen var omstændig og tog lang Tid. Der var saaledes et Misforhold mellem den hurtige og bekvemme Raajernsproduktion og den langsomme og besværlige Forædling af Raajernet til Smedejern og Staal.

Det var derfor en revolutionerende Begivenhed indenfor Jernindustrien, da Englænderen *Henry Bessemer* i 1855 opfandt sin simple og storslaaede Fremgangsmaade til Raajernets Forædling og Staalets Fremstilling i flydende Tilstand.

Princippet i Metoden er, i Stedet for, som ved de ældre Metoder, at foretage Jernets Rensning og Afkulning ved at lede Luft henover dette, simpelthen at blæse Luften igennem det smeltede Jern.

Uforandret i Princippet er Metoden i Tidens Løb blevet praktisk forbedret, og paa et moderne Bessemerværk er Fremgangsmaaden gerne den, at man begynder med at smelte Pigjern i en Kupolovn, eller, hvis Værket har sit eget Højovnsanlæg, at man samler alt det Raajern, en Højovn producerer i Løbet af et Døgn, i store Beholdere, *Raajernsblandere*, hvori Jernet kan holde sig flydende i indtil 24 Timer. Man har saadanne Raajernsblandere, der kan rumme indtil 1200 Tons. Det flydende Raajern hældes saa over i en pæreformet Beholder, Bessemerpæren eller *Kon-*

verteren (ɔ: Forvandleren), hvori den yderligere Behandling foregaar.

I Figur 1 er skematisk vist en Bessemerkonverter. Den er bygget af Jernplader og indvendig foret med

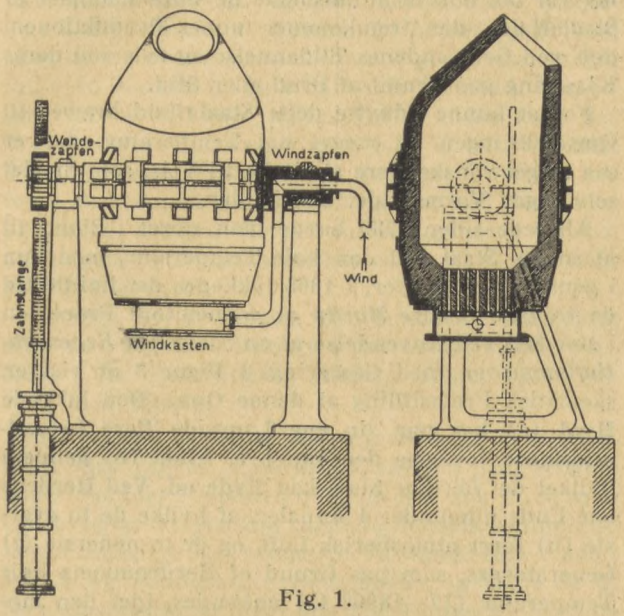

Fig. 1.

ildfaste Sten. Den hænger i to Akseltappe, om hvilke den kan drejes, saaledes at den staar i vandret Stilling under Fyldning og Tømning og i lodret Stilling under selve Processen. Den ene Akseltap er hul, og gennem den er ført en Blæseledning, der udmunder i et Rum mellem Konverterens Bundplade og Bundforet. Fra denne Vindkedel farer Blæsten ud i Beholderen gennem Huller i Bundforet.

Fra Raajernsblanderen hældes det flydende Raajern over i Konverteren, hvorpaa Blæsten sættes til, og Konverteren rejses op i lodret Stilling. Idet Luften nu under voldsom Larm blæses op gennem det flydende Jern, vil Kullet bortbrænde, og Mangan, Silicium og noget Jern vil iltes og danne Slagge, men til Trods for, at Jernets Renhed, og dermed dets Smeltepunkt, stiger, vil det holde sig flydende, idet Kullets Forbrænding og navnlig Siliciets Iltning foregaar under stærk Varmeudvikling. Processen kræver derfor graat, siliciumrigt Raajern.

Som vist paa Figur 2 staar der ud af Beholderens Munding en Regn af Gnister og en lang Flamme, der efterhaanden bliver svagere, og af hvis Farve man kan bedømme Afkulningens Fremskriden. Naar Flammen har faaet det rette Udseende, kippes Konverteren om, saa Slaggen kan løbe af. Man afkuller praktisk talt fuldstændig (0,03—0,10 pCt. C.), og skal Staalet være kulrigere, kan man saa bagefter tilsætte netop den Kulmængde, der ønskes; dette kan f. Eks. ske ved Tilsætning af Kul i Form af Cinderspulver. Den ved Luftens Gennemblæsning dannede Jernilte (Jernforilte), der senere vil foraarsage Blæredannelse i Godset ved Omsætning med det tilbageblevne Kul til Kulilte, fjernes ved umiddelbart inden Blæsningens Ophør at nedkaste knust *Ferromangan* i Konverteren. Manganet tiltrækker Ilten mere end Jernet og afilter saaledes de tilstedeværende Jernilter, uden senere at afgive noget af Ilten til Kullet. Den ringe Mangantilsætning er overordentlig vigtig og har en næsten magisk Virkning. Staalet bliver mere letflydende, og Luften undslipper.

Bessemerprocessens Varighed, regnet fra Blæsningens Begyndelse, er kun ca. 20 Minutter. Tempera-

Fig. 2. Bessemerpære i svensk Staalværk.

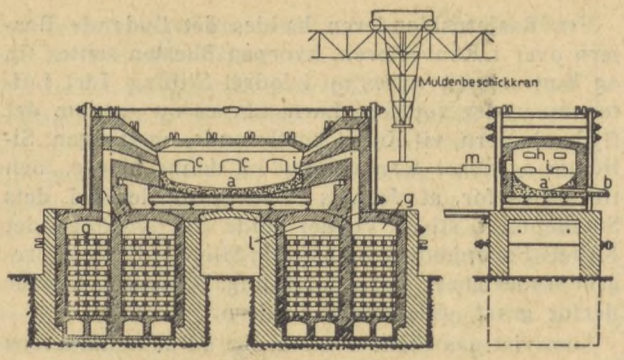

Fig. 3. Siemens-Martinovn.

turen i Konverteren er mellem 1600 og 1700° C., og Konverteren tager almindeligvis en 10—20 Tons ad Gangen. Der findes dog Konvertere, der kan tage op indtil 30—40 Tons ad Gangen.

Naar Processen er forbi, tippes Beholderen om og tømmes i en Støbeske, der ved Hjælp af en Kran svinges ud over de kredsstillede Forme, hvori Staalet udstøbes til Blokke, der saa kan udvalses til Jernbaneskinner, Plader, Profiljern m. m.

Hvis der er Fosfor i Raajernet, kan Bessemermetoden ikke anvendes. Dels ødelægges Konverterens For af de nødvendige Tilslagsstoffer (Kalk), dels forbliver der Fosfor i Staalet, der gør dette koldskørt. For at kunne fremstille Staal af fosforholdigt Raajern, maa Konverterens For, foruden at være ildfast, heller ikke kunne angribes af Kalktilslaget.

Et saadant For, bestaaende af sintret Dolomit æltet sammen med Tjære, blev opfundet af Englænderen *Thomas* i 1878. Hvor vigtig denne Opfindelse var, forstaar man, naar man hører, at ca. 90 pCt. af Jordens Jernmalme er for fosforholdige til at kunne anvendes i almindelige Bessemerkonvertere.

Thomasprocessens Fremgangsmaade er iøvrigt som ovenfor beskrevet for Bessemerprocessen med Undtagelse af, at der, inden det smeltede Raajern fyldes i Konverteren, gennem en Tragt, der er anbragt over denne, gives et Tilslag af 12—18 pCt. brændt Kalk. Dette Tilslag optager Fosforet.

Den derved dannede Slagge, *Thomasfosfat*, finmales og er et udmærket Gødningsstof og et værdifuldt Biprodukt ved alle Thomasværker.

For at sikre sig, at Fosforet er fuldstændig optaget af Kalken, udtages der Prøver under Blæsningen. Disse Prøver udsmedes, afkøles i Vand og knækkes. Af Brudfladens Udseende kan det da afgøres, om alt Fosforet er fjernet, eller om Processen skal fortsættes.

Efter Forets Sammensætning kaldes Bessemerprocessen ofte den *sure Proces*. Thomasprocessen den *basiske Proces*.

Thomasstaal foretrækkes som Regel fremfor Bessemerstaal, især til Profiljern til Bygninger, Broer etc. Dets Sejghed, Smedelighed og Svejselighed er ofte, grundet paa det ringe Fosforindhold, større end Bessemerstaalets. Tillige er det billigere, dels paa Grund af det billige (fosforholdige) Raajern, dels paa Grund af Slaggens Værdi.

I mange Aar prøvede Jernværkerne at konstruere et Ovnanlæg, hvor der kunde opnaas en Temperatur, der var høj nok til at omsmelte de store Mængder af Staalaffald, der fremkommer under Produktionen, dels ved Genstandenes Tildannelse og dels ved deres Kassering paa Grund af Brud eller Slid.

For at kunne udnytte dette Staalaffald kræves til Omsmeltningen en meget høj Temperatur, der er saa meget vanskeligere at skaffe til Veje, som Staalet selv ingen Varmekilder indeholder.

Allerede siden 1730 havde man været i Stand til at smelte Staal ved den høje Temperatur, men kun i ganske smaa Digler. I 1865 lykkedes det imidlertid de franske Brødre *Martin* at gennemføre Processen i stor Stil ved Anvendelse af en *Siemensk Regenerativflammeovn* med Gasfyring. I Figur 3 er vist en skematisk Fremstilling af denne Ovn. Den lukkede Herd (a) har paa sin ene Langside flere Indsætningsdøre (c), paa den anden et Afløb (b) gennem hvilket det færdige Staal kan flyde ud. Ved Herdens ene Ende udmunder 4 Kanaler, af hvilke de to øverste (h) fører atmosfærisk Luft, og de to nederste (i) Generatorgas, som paa Grund af Herdrummets høje Temperatur (17—1800° C.) antændes, idet den møder Luften. Flammen stryger derpaa henover Herden og suges ud gennem 4 tilsvarende Kanaler i Herdens anden Ende. Disse 8 Kanaler staar i Forbindelse med 4 Kamre, der er stablet fulde af ildfaste Sten. Kamrene paa den ene Side er i Forbindelse med Skorstenen, medens der til de to andre føres henholdsvis Gas og Luft. Ved at dreje paa nogle Spjæld kan man bytte om og føre Luft og Gas til de første Kamre, medens de sidste sættes i Forbindelse med Skorstenen.

De ildfaste Sten opvarmes af Spildevarmen, og naar Cirkulationsretningen ændres, hvilket sker omtrent hver Time, vil de atter afgive deres Varme til

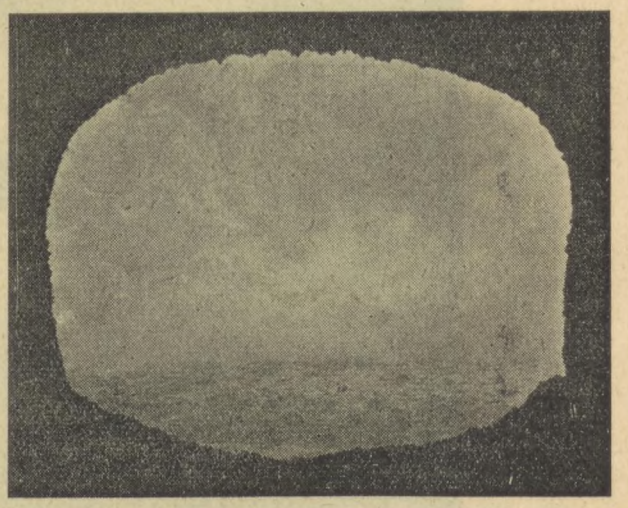

Fig. 4. Staalbadet i en Martinovn, Temperatur ca. 1600° C.

Gassen og Luften, saa at disse strømmer stærkt forvarmede til Herden.

Efter at Herden er opvarmet, smeltes først noget Pigjern deri og derefter indbringes Staalaffaldet (f. Eks. gamle Sporvejs- og Jernbaneskinner). Raajernets Kul omdannes til Kulilte, der bobler op gennem Massen, saa denne synes at koge. Figur 4 viser et Kig ind i en Martinovn med boblende Staalbad. Processen varer 4—6 Timer, og fra Tid til anden tages der Prøver, for at undersøge om Staalet er tilstrækkeligt frit for Kul og Fosfor. Naar dette er Tilfældet, udføres en eventuel Tilbagekulning som ved Bessemerprocessen, hvorpaa Herden tømmes gennem Udløbsaabningen, og Staalet udstøbes enten til Blokke eller til Staalstøbegods.

Herdens For er ligesom Konverterens enten basisk eller surt, eftersom Raajernet indeholder Fosfor eller ikke. Ved fosforholdigt Raajern bruges ogsaa her Kalk som Tilslag.

Martinstaal er gerne lidt dyrere end Konverterstaal, men regnes ogsaa for at være et paalideligere Materiale, idet Processen er langvarig nok til, at man ved hyppige Prøver kan regulere Staalets Kulindhold meget nøjagtigt. Det bruges til Valsegods som Plader, Profil- og Rundjern, til Dampkedler og Skibe og til Jernkonstruktioner, hvor Materialet udsættes for høje Spændinger, som f. Eks. i Jernbanebroer. Endvidere til saadanne Genstande, af hvilke der fordres et ganske bestemt Kulindhold, som de allerfleste Maskindele og store Smedestykker som f. Eks. Skibsaksler og Skibsskruer, Aksler og Bandager til Lokomotiv-, Sporvogns- og Jernbanevognshjul, til Kanoner og Panserplader og til Rør- og Traadfabrikation og endelig ogsaa til Staalstøbegods.

I de senere Aar bruges der, især i de vandfaldrige Lande, hvor den elektriske Energi er billig, i stigende Grad *elektriske Ovne* til Staalfremstilling. Raastofferne og Fremgangsmaaden er i det væsentlige som ved Martinprocessen, blot at Ovnen opvarmes af den elektriske Strøm, saa Staalet ikke kommer i Berøring med Forbrændingsprodukterne. Der skelnes mellem *Lysbueovne* og *Induktionsovne*. Ved Lysbueovne skelnes igen mellem *direkte* Lysbueovne, hvor Lysbuen ledes direkte gennem Staalbadet, og *indirekte* Lysbueovne, hvor Staalbadet opvarmes gennem Luften og ved Bestraaling. Ved Induktionsovnene opvarmes Staalbadet af en elektrisk Strøm, der induceres direkte igennem det flydende Staal.

Lysbueovnene har den største Udbredelse, og i Figur 5 er skematisk vist nogle af de almindeligst anvendte. Stassano-Ovnen (A) er en typisk indirekte Lysbueovn; Staalbadet opvarmes fra Lysbuen, der dannes mellem to eller tre Kulelektroder, der føres gennem Ovnens Vægge. Disse er indvendig foret med sintret Dolomit. Kapaciteten er fra 1—5 Tons.

Af andre indirekte Lysbueovne er den mest udbredte *Rennerfelt-Ovnen* (B). Ovnen er tromleformet og kan drejes paa Ruller. Gennem Væggene og deres ildfaste For fører tre Elektroder a, b og c,

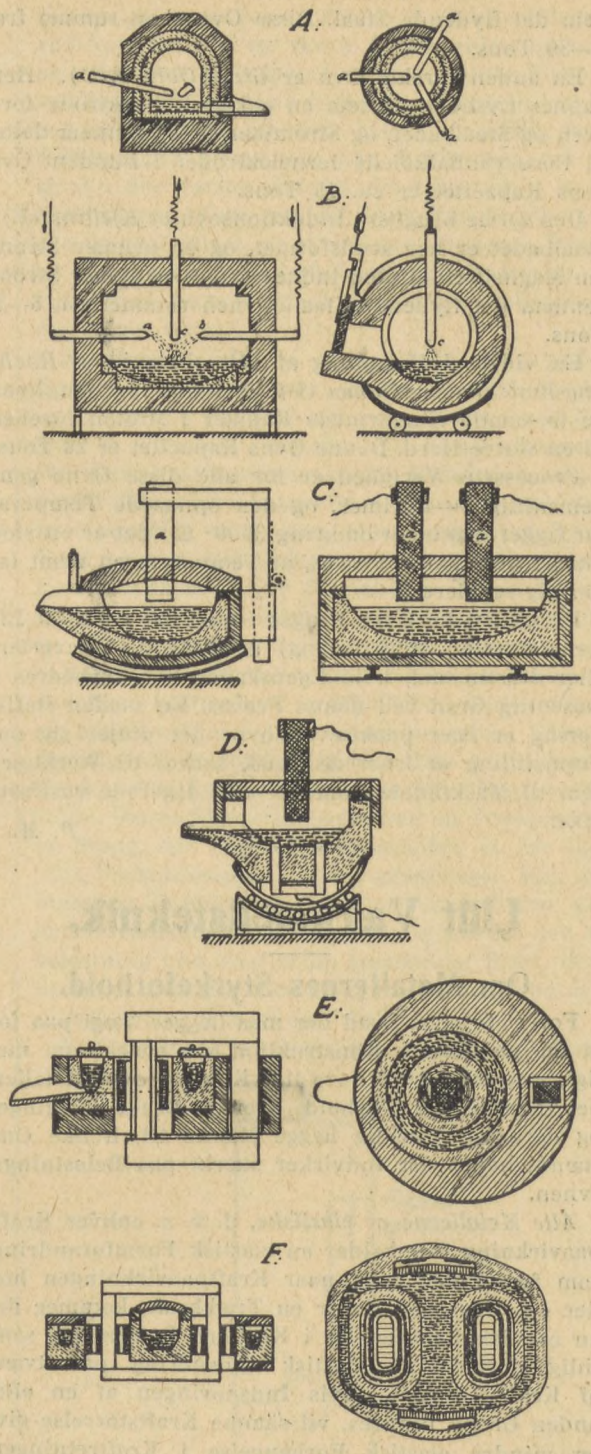

Fig. 5.

hvorimellem Lysbuen dannes. Ovnen rummer indtil 3 Tons.

Héroult-Ovnen (C) er en typisk direkte Lysbueovn. Den hviler paa Vuggelejer, og gennem Oversiden føres to Kulelektroder, der ved Hjælp af en Tandstangsanordning er selvindstillelige. Der dannes to Lysbuer mellem Kulelektroderne og Staalbadet, og mellem disse gaar Strømmen i vandret Retning gen-

nem det flydende Staal. Disse Ovne kan rumme fra 3—30 Tons.

En anden direkte Ovn er *Girod-Ovnen* (D). Her dannes Lysbuen mellem en enkelt Kulelektrode foroven og Staalbadet, og Strømmen ledes gennem dette til flere vandafkølede Jernelektroder i Bunden. Ovnens Kapacitet er ca. 15 Tons.

Den første brugbare Induktionsovn er *Kjellins* (E). Staalbadet er her kredsformet, og en primær Strøm om Magneten i Midten inducerer en sekundær Strøm gennem det flydende Staal. Ovnen rummer ca. 8—9 Tons.

En videre Udformning af dette Princip er *Röchling-Rodenhauser-Ovnen* (F), en Induktionsovn, hvor de to smalle ringformede Kanaler i Midten forenes til en større Herd. Denne Ovns Kapacitet er 20 Tons.

Processens Varighed er for alle disse Ovne gennemsnitlig 3—4 Timer, og den opnaaede Temperatur ligger maximalt omkring 3500° C.; det er en stor Fordel ved denne Proces, at Temperaturen nemt lader sig regulere.

De elektriske Ovne bruges i udstrakt Grad til Efterbehandling (Raffinering) af flydende Konverter- eller Martinstaal, hvis Egenskaber kan forbedres i væsentlig Grad ved denne Proces. En saadan Raffinering er især paakrævet, hvor det drejer sig om Fremstilling af legerede Staal, saavel til Værktøjer som til Maskindele, samt de højt legerede rustfaste Staal.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

Om Metallernes Styrkeforhold.

For at forstaa, hvad der maa lægges Vægt paa for at faa en teknisk Konstruktion saa stærk som muligt, maa man først have lidt Klarhed over Metallernes almindelige Forhold overfor Brudbelastninger og derunder navnlig lægge Mærke til, hvilke Omstændigheder der indvirker stærkt paa Belastningsevnen.

Alle Metallerne er elastiske, d. v. s. enhver Kraftpaavirkning fremkalder en elastisk Formforandring, som forsvinder igen, naar Kraftpaavirkningen holder op. Naar der virker en Trækkraft, kommer der en elastisk Forlængelse i Kraftens Retning og samtidig dermed en elastisk Indsnøring paa tværs af Kraftretningen. Hvis Indsnøringen af en eller anden Grund hindres, vil samme Kraftstørrelse give en mindre elastisk Forlængelse i Kraftretningen, og der skal derfor en større Kraft til for at give en vis Forlængelse.

Naar en lang Stang med konstant og homogent Tværsnit er udsat for en Trækpaavirkning, viser det sig, at hver mm² af et Tværsnit bærer lige stor Del af Totalkraften, d. v. s. Spændingen er ens i alle Fibre i Tværsnittet. Spændingen maales i kg/mm². Men hvis der i et Tværsnit er en eller anden Uregelmæssighed i den metalliske Sammenhæng, vil der i et saadant Tværsnit ikke komme jævn Spændingsfordeling, der vil derimod komme en stor *Overspænding* lige ved Uregelmæssigheden og dermed lavere Spændinger i de øvrige Dele af Tværsnittet. Dette ligger i, at Tværindsnøringen forhindres i de Fibre, der ligger lige ved Uregelmæssigheden, og da Materialet søger at give samme Forlængelse i alle Tværsnittets Fibre, maa der derfor ifølge ovenstaaende Forklaring fremkomme en Overspænding i de Fibre, hvis Tværindsnøring er hindret.

Er der f. Eks. boret Hul i en Stang, der er udsat for en Trækpaavirkning, vil Tværindsnøringen være hindret i Fibrene lige ved Hulranden (se Fig. 1). Tendensen til Tværindsnøring vil nemlig søge at forlænge Huldiameteren vinkelret paa Kraftretningen, medens Kraftpaavirkningen selv vil søge at forlænge Huldiameteren i Kraftretningen, og denne sidste Forlængelse modvirker den første. Der fremkommer derfor en Overspænding i Fibrene lige ved Hulranden.

Paa tilsvarende Maade kommer der Overspændinger ved Randen af Blærer og Slaggeindeslutninger, ved Bunden af Indkærvninger i Overfladen, Ujævnheder i Overfladen og Tværsnitsovergange. Disse *Overspændinger bliver des større, jo „skarpere" Uregelmæssigheden er,* d. v. s. en skarp Indkærvning giver større Overspænding end en rund Indkærvning, en skarp Tværsnitsovergang giver større Overspænding end en jævnt afrundet o. s. v.

I praktiske Konstruktioner kan man aldrig helt undgaa disse Uregelmæssigheder i den metalliske Sammenhæng, og man kan derfor aldrig undgaa Overspændinger. Men man maa have Opmærksomheden henvendt paa saa vidt muligt at undgaa Uregelmæssigheder af de Former, som giver de meget store Overspændinger, d. v. s. de „skarpe" Uregelmæssigheder, og dernæst maa man til stærkt belastede Konstruktioner og Maskindele vælge Materialer, som i tilstrækkelig Grad er i Stand til at taale Overspændingerne uden at gaa i Stykker.

Erfaringen viser, at jo sejgere et Materiale er, des bedre kan det taale Overspændinger, d. v. s. man skal vælge *sejge Materialer til stærkt anstrengte Konstruktioner,* hvorimod man til svagt anstrengte Konstruktioner kan nøjes med Materialer med mindre Sejghed.

For at forstaa dette maa man først have lidt Klarhed paa Begrebet Sejghed.

Sejghed er Evnen til at antage plastiske Formforandringer, d. v. s. Formforandringer der ikke forsvinder igen, naar Kraftpaavirkningen holder op, og som derfor fremkalder en blivende Formforandring af Genstanden. Ved de sejge Metaller fremkommer der først kendelige plastiske Formforandringer, naar Spændingen kommer op over en vis Grænse, som kaldes *Flydegrænsen,* d. v. s. saa længe Spændingen er lavere end Flydegrænsen, fremkalder den kun elastiske Formforandringer, men naar Spændingen kommer over Flydegrænsen, fremkalder den foruden elastiske Formforandringer tillige plastiske Formforandringer, som er langt større end de elastiske.

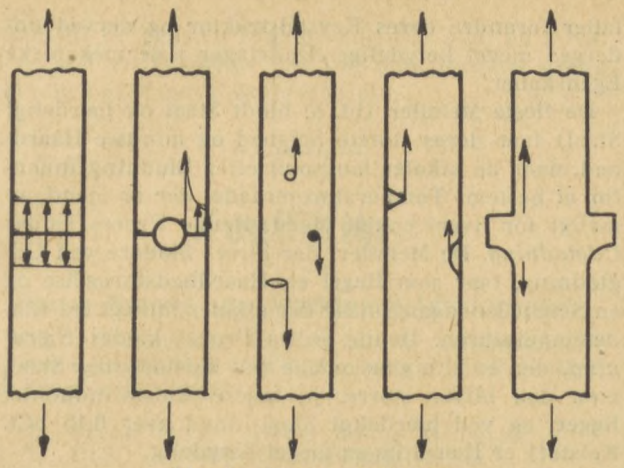

Fig. 1. *Overspændinger.*
Ved Hulrand, Blærer, Slaggeindeslutninger, indkærvet Overflade, ujævn Overflade, Tværsnitsovergang.

Jo større plastiske Formforandringer Metallet kan taale, inden det gaar i Stykker, des sejgere siges det at være.

Metaller med ringe Sejghed har ingen tydelig Flydegrænse, og de kan kun taale smaa plastiske Formforandringer uden at gaa i Stykker.

Herved forstaas det, at *Sejgheden søger at udjævne Overspændingerne, inden der indtræder Brud.* Dette er anskueliggjort i Fig. 2, hvor en Stang med Hul i tænkes paavirket til Træk. Saa længe den totale Trækkraft er under en vis Størrelse, er Overspændingen lavere end Materialets Flydegrænse, og man har da stadig den ujævne Spændingsfordeling i Stangtværsnittet gennem Hullet. Men naar den totale Trækkraft bliver saa stor, at Overspændingen kommer op paa Materialets Flydegrænse, vil den overspændte Fiber pludselig give meget let efter og derfor kun gøre ringe Modstand mod fortsat Forlængelse. De øvrige Fibre i Tværsnittet bliver derfor alene om at gøre Modstand mod en fortsat Forlængelse, og deres Spænding maa derfor forøges. Navnlig vil Nabofibrene til den flydende Fiber faa en stærk Spændingstilvækst, og en ringe Forøgelse af den totale Trækkraft vil derfor bevirke, at disse Nabofibre ogsaa kommer op paa Flydegrænsen; derved faar de næste Nabofibre en stærk Spændingstilvækst o. s. v. Naar den totale Trækkraft yderligere forøges, vil derfor efterhaanden alle Fibrene i Tværsnittet faa Spændinger paa Flydegrænsen, og ved fortsat Forøgelse af den totale Trækkraft vil alle Fibrene i Tværsnittet vedblive at have meget nær samme Spænding, lige til Bruddet indtræder.

Ved jævnt voksende Belastning i et sejgt Metal er Overspændingerne altsaa ikke særlig farlige, fordi de vil udlignes saaledes, at der bliver samme Spænding i alle Fibre af det farlige Tværsnit, inden Bruddet indtræder. Overspændingen faar derfor kun ringe Indflydelse paa Brudbelastningens Størrelse.

Hvis Metallet derimod mangler Sejghed, vil Overspændingen holde sig, lige til Bruddet indtræder. Bruddet kommer først i den overspændte Fiber; derved kommer der en skarp Indkærvning og følgelig en meget stor Overspænding i den næste Fiber. Derved gaar denne Fiber i Stykker, og saaledes vil Bruddet forløbe videre gennem hele Tværsnittet. Bruddet fremkommer altsaa ved den Belastning, der giver Brud i den første overspændte Fiber, d. v. s. Overspændingen bliver bestemmende for Brudbelastningen, hvoraf følger, at Middelspændingen i Tværsnittet kun kan naa en forholdsvis lille Størrelse. I Metaller med ringe Sejghed er Overspændingerne derfor meget farlige.

Da Overspændinger er uundgaaelige i praktiske Konstruktioner, forstaas det heraf, at *Sejgheden er en nødvendig Betingelse for at opnaa en god Udnyttelse af Materialets Styrke.* Til Konstruktioner, der skal kunne taale stor mekanisk Belastning, maa man derfor ikke alene lægge Vægt paa selve Brudstyrken af Materialet, men man maa derimod lægge stor Vægt paa, at Materialet har *tilstrækkelig Sejghed i Forbindelse med stor Brudstyrke,* thi uden Sejghed kan den store Brudstyrke slet ikke udnyttes. Metaller med meget lille Sejghed kaldes „skøre".

Metallets *Brudgrænse* kaldes den Spænding, hvorved Brud indtræder i en Metalfiber, der er udsat for en jævnt voksende Spændingsforøgelse. Man taler navnlig om de forskellige Metallers Brudgrænse for Træk, ogsaa kaldet Trækstyrke eller Brudstyrke for Træk. Denne Størrelse findes ved en Trækprøve med en Stang, der er tildannet saaledes, at der ikke er ydre Foranledninger til Overspændinger. Man maaler Stangens Tværsnitsareal i mm^2, underkaster den en jævnt voksende Trækbelastning og aflæser den Trækbelastning i kg, som netop fremkalder Brud; derefter beregnes *Brudgrænsen udtrykt i kg/mm²* ved at dividere Antallet af mm^2 op i Antallet af kg.

Ved samme Trækprøve kan man faa et Maal for

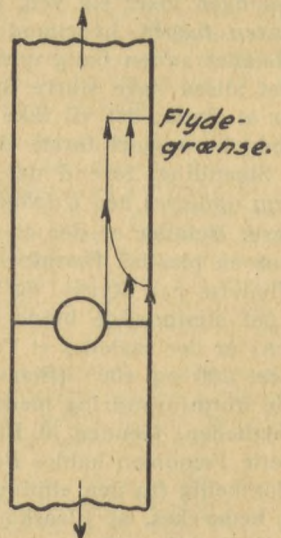

Fig. 2. *Sejgt Metal.*
Overspændingen udjævnes, naar den kommer op paa Flydegrænsen.

Metallets Sejghed ved at afsætte en bestemt Maalelængde paa Prøvestangen og derefter finde, hvor mange Procent denne Længde er blevet forøget, naar Bruddet er indtraadt. Det Tal, man derved finder, kaldes *Brudforlængelsen for Træk*, og det benyttes meget almindeligt til Bedømmelse af Metallernes Sejghed i Forhold til hinanden, men man maa lægge Mærke til, at det ikke er noget direkte Maal for selve Sejgheden. Ved de sejge Metaller, som har en kendelig Brudforlængelse, viser det sig, at der først kommer en Indsnøring et Sted paa Prøvestangen, og derefter kommer Bruddet i Indsnøringen. Det indsnørede Sted paa Stangen har faaet meget større plastisk Forlængelse end de øvrige Dele af Stangen, men Brudforlængelsestallet angiver kun den gennemsnitlige Forlængelse af en vis Maalelængde, der strækker sig et Stykke paa hver Side af Indsnøringen. Tallets Størrelse afhænger derfor i høj Grad af, hvor lang Maalelængden er i Forhold til den indsnørede Længde; jo kortere Maalelængden er i Forhold til Indsnøringslængden, des større bliver det udregnede Procenttal. Brudforlængelsestallet har derfor kun Værdi, naar man kender de Forhold, hvorunder Trækprøven er udført. Det viser sig, at naar blot man anvender Maalelængder, der staar i bestemt Forhold til Prøvestangens Tværsnit, kan de fundne Brudforlængelsestal danne et godt Grundlag til Bedømmelse af forskellige Metallers Sejghed i Forhold til hinanden. Ved runde Prøvestænger anvendes som Regel Maalelængder paa 10×Diameteren, i sjældne Tilfælde 5×Diameteren. Den sidste Maalelængde 5×d anvendes navnlig ved Undersøgelse af nedsmeltet Elektrodemateriale.

Naar et Metal aflastes, efter at have været udsat for en plastisk Formforandring, viser det sig, at Metallet har forandret sine almindelige mekaniske Egenskaber. Dette Fænomen kaldes *Stivgøring ved kold Formforandring* og har meget stor praktisk Betydning. Stivgøringen viser sig ved, at *Flydegrænsen og Brudgrænsen hæves*, hvorimod *Sejgheden gaar ned*. Naar Metallet anden Gang udsættes for Belastning, skal det altsaa have større Spænding, førend det begynder at flyde; det vil ikke flyde saa langt, som det kunde have gjort første Gang, og det kan taale større Spænding, førend det gaar i Stykker. *Stivgøring kan ophæves ved Udglødning.*

Ved de fleste Metaller er der et vist Temperaturomraade, hvor en plastisk Formforandring har særlig stor Indflydelse paa Styrke- og Sejghedsegenskaberne. For det almindelige bløde Staal (smedeligt Jern, Flusjern) er der saaledes et Temperaturomraade mellem ca. 200 og 400° (Blaavarme), hvor en temmelig lille Formforandring medfører Tab af næsten hele Sejgheden, foruden at Brudstyrken ogsaa gaar ned. Dette Fænomen kaldes *Blaaskørhed*. Blaaskørhed er forskellig fra den almindelige Stivgøring, og det maa bemærkes, at Blaaskørheden ikke kan fjernes ved Udglødning eller nogen anden efterfølgende Behandling, og den giver derfor en uhelbredelig Svækkelse af Metallet.

Ved særlige *Varmebehandlinger* kan de fleste Metaller forandre deres Krystalstruktur og derved undergaa meget betydelige Ændringer i de mekaniske Egenskaber.

De fleste Metaller (bl. a. blødt Staal og hærdeligt Staal) faar deres største Sejghed og mindste Haardhed, naar de afkøles langsomt efter Glødning indenfor et bestemt Temperaturomraade, der er ejendommeligt for hvert enkelt Metal. Denne Proces kaldes *Udglødning*. De Metaller, der bliver blødere ved Udglødning, faar som Regel en Haardhedsforøgelse og en Sejghedsnedgang, naar der afkøles hurtigt fra Glødetemperaturen. Denne sidste Proces kaldes *Hærdning;* den er kun ganske lille ved kulstoffattigt Staal, men den bliver større, jo højere Kulstofindholdet ligger, og ved hærdeligt Staal (med over 0,45 pCt. Kulstof) er Hærdningen meget betydelig.

Nogle faa Metaller (bl. a. Tinbronce og „rustfrit Staal" af den umagnetiske Gruppe, ogsaa kaldet 18/8 Kvaliteterne) forholder sig omvendt ved Varmebehandling, idet de faar deres mindste Haardhed og største Sejghed ved hurtig Afkøling fra Glødetemperaturen, hvorimod de faar en Haardhedsforøgelse og Sejghedsnedgang ved den langsomme Afkøling.

Ved Glødning op over en vis Temperaturgrænse faar mange Metaller en særlig storkornet Struktur, som giver ringere mekaniske Egenskaber (bl. a. mindre Sejghed) end den almindelige finkornede Struktur. Dette Fænomen kaldes *Overhedning*. Den storkornede Overhedningsstruktur kan atter ændres til den bedre finkornede Struktur ved Valsning, Presning, Smedning eller anden stærk *Formforandring i glødende Tilstand*. For det almindelige bløde Staal ligger Overhedningsgrænsen ved ca. 1000—1100°.

Af ovenstaaende Oversigt fremgaar det, at Metallernes mekaniske Egenskaber kan undergaa Ændringer paa mange forskellige Maader. Enhver Ændring, der giver formindsket Sejghed, bevirker saa godt som altid en Forringelse af Metallets Evne til at modstaa mekanisk Belastning, d. v. s. en Svækkelse af Metallets mekaniske Modstandsevne. Derfor ser man ofte, at Metallets Modstandsevne svækkes, naar det underkastes en Behandling, der hæver Brudgrænsen, thi samtidig med den hævede Brudgrænse følger næsten altid en forholdsvis betydeligere Nedgang i Sejgheden. Dette gælder f. Eks. ved Hærdning og ved Stivgøring.

Man lægger endvidere Mærke til, at en Konstruktions Evne til at modstaa mekanisk Belastning afhænger ikke alene af selve Metallets indre Egenskaber, men ogsaa af den Udformning, Metallet faar med deraf følgende Tendenser til Overspændinger. Desuden afhænger Modstandsevnen i høj Grad af den Maade, hvorpaa Belastningen virker.

J. R.

Rettelse.

I „Jern- og Metalarbejderen"s Januar-Udgave er der i Artiklen „Smedning af Krumtapaksler" indløbet en Fejl i de 2 første Figurer, idet Udgangsmaterialet i Fig. 1 har faaet Diameter 185 mm, hvilket i

Henhold til Teksten skulde være 200 mm, og i Fig. 2 er vist en Diameter paa 200 mm, medens denne rettelig burde have været 150 mm.

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
3. *Verner Jensen*, Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
9. *A. Clausen*, Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
11. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.
12. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
13. Gas- og Vandmester *Gunnar Larsen*, Lyngby.

Blokader. Københavns Afd. 15 har blokeret *Nordisk Vaskerimaskinfabrik*, Rolighedsvej 8 og Reventlowsgade 8, da det ikke har været muligt at faa Lønforholdene bragt i Orden.

Lemvig Afdeling har blokeret Smedemester *Skaarup*, Thyborøn Havn, som beskæftiger en uorganiseret Mand, og som har nægtet at indgaa Overenskomst med Afdelingen.

Afdelingen i Skagen har blokeret den stedlige *Fiskemelsfabrik*.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Ligeledes har Maskinmestrenes Forening forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse i Dampskibsselskabet *„Concordia"*, Svendborg som ikke har villet tiltræde den mellem Dansk Dampskibsrederiforening og Maskinmestrenes Forening gældende Overenskomst.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Esbjerg. Foranlediget ved, at Formerne hos *A/S Jensen & Olsen* ikke kunde komme overens med Fabrikanten om Betalingen for 2 Stykker Arbejde, og denne egenmægtigt havde fastsat Priser herpaa, samt tilladt sig at reducere paa bestaaende Priser, er der afholdt Mæglingsmøde den 18. Januar. Formerne krævede samtidig behandlet en Klage over den tyske Støbemester Kneifels Maade at være paa, samt krævede at komme til at forhandle med en Repræsentant for Virksomheden, der kunde tale Dansk.

Ved Mæglingsmødet enedes man om følgende: Betaling for 4 Rør sker efter Overenskomstens § 7. Prisen paa en Friktionsskive sattes til 19 Kr. Aktieselskabet betaler Differencen mellem det Beløb, som er udbetalt, og det Beløb, som der ifølge Priskuranten skulde betales, og Akkordpriserne, denne udviser, er gældende.

Vedrørende Klagen over Støbemester Kneifel toges de faldne Udtalelser til Efterretning. Dette Spørgsmaal har iøvrigt løst sig selv ved, at nævnte Støbemester ikke har faaet sin Opholdstilladelse forlænget, og denne er udløbet 15. Februar.

Faaborg. Paa *Faaborg Jernstøberi* har der de sidste Aar kun været beskæftiget 1 à 2 Formere. Da Antallet af Formere nu er gaaet op til 6 Mand, er der dannet en Filial af Forbundet.

Der har fra Forbundets Side været klaget over for stort Lærlingeantal i Forhold til de faa Mand, der tidligere har været beskæftiget. Der var dengang 5 Lærlinge. Af disse er nu 2 udlært, men Virksomheden har omgaaende antaget 2 ny Lærlinge. Forbundet har klaget til Lærlingeudvalget over disse Antagelser, da Lærlingeantallet maa siges at være stort nok i Forhold til Formernes Antal.

Fredericia. Sagen fra *A/S E. Voss*, der sidst er refereret i Fagbladet for December, har iøvrigt staaet paa i lang Tid, foranlediget ved, at Formerne ikke vilde anerkende Prisen paa 3 Brædder, foreslaaet af Udvalget, som var nedsat af Den faste Voldgiftsret.

Man enedes ved en Generalforsamling i Afdelingen den 5. Februar om at anerkende de 3 Priser. Dette skulde nu foranledige lokale Forhandlinger optaget om Ansættelse af Akkordpriser paa Arbejde ved 6 Formemaskiner, sigtende til Priser, der kan give en Gennemsnitsfortjeneste paa ca. 145 Øre pr. Time.

Frederiksværk. Hos *A/S De forenede Jernstøberier* er man ved lokale Forhandlinger blevet enige om, at Udslagning overgaar til Arbejdsmænd. Som Kompensation herfor afgives der 5 pCt. af Akkorderne. Ordningen er traadt i Kraft den 2. Januar og er foreløbig paa Prøve en Maaned.

Odense. Der var begæret Mæglingsmøde afholdt hos *A/S H. Rasmussen & Co.* paa Krav fra Formerne om at faa ændret Modellerne ved 2 Stykker Støbegods.

Efter Mæglingsbegæringens Fremsendelse er man ved lokal Forhandling blevet enige om en for Formerne tilfredsstillende Ordning.

Vejen. Maskinfabrikant *Alf. Svenning*, der er Indehaver af Svennings Jernstøberi, har pr. 31. Januar afsluttet Overenskomst med Forbundet. Overenskomsten er den samme, som er gældende med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien med tilhørende Ferieordning.

I samme Jernstøberi arbejder for egen Regning en Broder til Indehaveren, Edv. Svenning. Dennes Arbejdsstyrke bestaar af 1 Arbejdsdreng og 2 Formerlærlinge.

Forbundet har klaget til Lærlingeudvalget over dette Forhold og anmodet om en Undersøgelse i Sagen, da Forholdene, under hvilke de 2 Lærlinge lærer, maa anses for at være uheldige.

Vejle. Hos *A/S C. M. Hess* er der den 19. Januar afholdt Mæglingsmøde. Der klagedes fra Formerne over, at Aktieselskabet, naar man ikke kunde enes om en Akkordpris for et Stykke Arbejde, og denne Ordre var udført efter Overenskomstens § 7 — Gennemsnitsakkordfortjenesten minus 20 pCt. — krævede Arbejdet udført for den ansatte Timeløn.

(Fortsættes Side 91.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
34800	Andersen, Aage Gelius...	Nykøbing F.	21. 7.90	Odense	21. 1.31	Odense	2. 6.34
7396	— Chr Frederik D.	København	4. 9.05	Kbhvn. Afd.	24.10.24	Centralafd.	9. 6 34
52470	— Finn.....	—	18. 6.13	„ „	14. 9.32	Kbhvn. Afd. 13	6.10.34
20458	— Frode Viggo W.	—	27.12.01	„ „	6. 4.21	„ „ 5	13.10.34
55988	Andresen, Carl Christoffer	Andrup	24. 4.13	Vejen	5. 5.34	Sønderborg	1. 9.34
28121	Berg, Willi Jens M...	Flensborg	20. 5.05	Odense	14.11.24	Odense	19. 5.34
20202	Christensen, Hans Axel.....	Ringsted	25. 8.86	Kbhvn. Afd.	21. 8.31	Kbhvn. Afd. 11	6.10 34
25334	— Jens Erik	Frederiksberg	28. 8.08	„ „	12. 7.28	„ „ 15	29. 9.34
50408	Christiansen, Orla Uffe E...	Nyborg	24. 3.05	„ „	14 9.30	Svendborg	8. 9 34
29124	Clausen, Johannes	Ans	23. 3.01	„ „	4. 5.29	Kbhvn. Afd. 14	29. 9.34
5342	Dam, Holger	København	25. 8.14	„ „	29. 1.34	„ „ 14	22. 9.34
53562	Eriksen, Jens Christian .	Vindblæs	29. 5.94	Hobro	12. 7.31	Hobro	9. 6.34
32404	Hansen, Aage Tønner ..	Gudbjerg	24. 5.11	Svendborg	2. 1.30	Svendborg	28. 7.34
9784	— Carl.....	Maare	25. 9.06	Odense	2.11.25	Odense	25. 8.34
36678	— Enock.....	København	19. 7.10	Kbhvn. Afd.	28.10.29	Kbhvn. Afd. 9	29. 9.34
614	— Ole Damgaard.	Ærøskøbing	9. 5.12	„ „	17. 8.33	„ „ 2	6.10.34
6105	Harring, Godfred.....	Borris	12. 2.83	Aarhus	22. 3.02	„ „ 14	19. 5.34
9655	Hass, Harald Andreas J.	Hylke	6. 6.08	Horsens	9. 3.29	Varde	3. 3 34
53875	Heine, Arthur Claus ..	Hamborg	4.11.11	Odense	5. 8.31	Odense	21. 4 34
9610	Heinsøe, Harry Niels B..	København	19. 2.07	Kbhvn. Afd.	27. 8.34	Kbhvn. Afd. 13	22. 9.34
2916	Henriksen, Carl Georg	Helsingør	15.12.99	Helsingør	13.10.19	Helsingør	22. 9.34
8587	— Otto Alfred	København	9. 4.01	Kbhvn. Afd.	7. 4.20	Kbhvn. Afd. 17	29. 9.34
12274	Jensen, Børge Verner..	Odense	17.10.06	Odense	1. 4.26	Odense	21. 7.34
52791	— Erik Jens P....	Aarhus	26. 5.10	Kbhvn. Afd.	15. 1 33	Kbhvn. Afd. 14	1. 9.34
30473	— Ernst.....	Hylleholt	21. 2.08	„ „	1. 7.32	„ „ 6	13.10.34
11108	— Hilmar Edmund	Aarhus	11.12.08	„ „	5.10.34	„ „ 14	13.10.34
20538	— Niels Peter H..	Kirkerup	8. 8 06	Holbæk	3.11 24	Holbæk	17. 3 34
20367	— Svend Aage ...	Frederiksberg	10.11.06	Kbhvn. Afd.	1. 5.25	Kbhvn. Afd. 5	13.10.34
17433	Jørgensen, Paulli Peter Chr.	Kolding	3. 1.07	Odense	26. 9.26	Odense	14. 4.34
27484	Jacobsen, Niels Halvor T.	Nykøbing F.	6.12.08	Nakskov	10. 6.28	—	30. 6 34
15340	— Odolf Axel Th.	København	28.10.01	Kbhvn. Afd.	10. 5.27	Kbhvn. Afd. 6	29. 9.34
30940	Jespersen, Aage Villy E...	Odense	23. 1.06	Odense	22. 7.29	Odense	26. 5.34
5744	Johansen, Carl August L..	København	17.10.95	Kbhvn. Afd.	4. 3.34	Kbhvn. Afd. 3	28. 7.34
20860	— Johan Fred. Th.	Kolding	1.10.00	Odense	20. 5.34	Odense	30. 6.34
29758	— John Gunnar ..	Sct. Jørgensbjerg	13. 1.10	Kbhvn. Afd.	26. 6.29	Kbhvn. Afd. 13	27.10.34
29841	Jæger, Albert Viktor ..	London	4. 4 94	„ „	24. 8.34	„ „ 13	6.10.34
31767	Knøsgaard, Jens Erland ..	Brovst	3. 9.10	Nørresundby	14.10.30	Nørresundby	16. 6.34
20653	Kähler, Walther Fr. W.	Odense	5. 2.12	Odense	18.12.33	Odense	19. 5.34
55939	Larsen, Christian Laur. L.	Esbjerg	17. 1.13	Esbjerg	6. 2.33	Kbhvn. Afd. 9	15. 9.34
3384	— Svend Aage ...	Nakskov	21. 6.07	Nakskov	17. 9.26	Aalborg	1. 9.34
1646	Laustsen, Laurits Chr. E..	København	10. 9.92	Kbhvn. Afd.	3.11.33	Kbhvn. Afd. 9	13.10.34
15900	Ljungdell, Poul Albin.....	—	7. 8.00	„ „	28. 9 34	„ „ 11	27.10.34
34008	Lorensen, Bendt	Kolding	12. 2.15	Kolding	18. 6.33	Kolding	29. 9 34
9221	Madsen, Axel Niels.....	Thurø	2.11.99	Kbhvn. Afd.	11. 8.34	Kbhvn. Afd. 14	22. 9.34
26488	— Thomas Emil B.	Thorslunde	17. 6.90	„ „	16. 2.23	„ „ 12	13.10.34
5579	Meyer, Georg Nielsen.	København	31. 8.94	„ „	17. 7.34	„ „ 13	22. 9.34
24216	Møller, Evald	Thisted	23.12.11	Thisted	1. 1.34	„ „ 9	13.10.34
26192	Nielsen, Einer Peter....	Stenlille	21. 5 01	Kbhvn. Afd.	16. 8.29	„ „ 14	27.10.34
51066	— Gunner.....	København	8 1.10	„ „	17. 4.31	„ „ 13	13.10.34
34537	— Helge Ingv.....	Esbjerg	2. 8.10	„ „	8. 2.30	„ „ 13	27.10.34
25395	— Holberg Peter .	Slagelse	28. 6.03	„ „	23. 7.28	„ „ 14	22. 9.34
539	— Johan Franklin C. L.	København	13. 4.00	„ „ 1	18. 7.19	„ „ 7	20.10.34
27207	— Knud Arne	Hobro	30. 3.09	Brønderslev	1. 5.28	Odense	30. 6.34
37456	Olsson, Gustav Theodor	Odense	10.11.03	Odense	1.11.23	—	21. 7.34
3829	Olsen, Niels Hans Chr.	Hemmeshøj	16. 2.07	Slagelse	5.10.25	Kbhvn. Afd. 9	20.10.34
23714	— Palle Aug. Vald.	København	16. 3.09	Kbhvn. Afd.	11. 4.28	„ „ 17	27.10.34
653	Petersen, Axel Søren	—	23 7.13	„ „	24. 4.33	„ „ 18	6.10.34
30185	— Carl Viggo L. .	—	4. 5.98	„ „ 1	10. 1.19	„ „ 4	13 10.34
27064	— Jens Chr. Bagi.	Vejrum	1.12.01	Viborg	6. 7.34	Viborg	29. 9.34
30371	Poulsen, Alfred.....	Grænge	1. 9.08	Nykøbing F.	31.10.27	Kbhvn. Afd. 17	10.11.34
34015	Rasmussen, Egil Ove	Kolding	13. 3.11	Kolding	15. 7.33	Kolding	16.12.33
11218	— Robert Lysdahl	Værum	26. 9.02	Kbhvn. Afd.	6.10.34	Kbhvn. Afd. 14	20.10.34

Nr.	Navn	Fødeste	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
29870	Sørensen, Magnus Chr. S.	Fovslet	10. 2.07	Kolding	28.11.31	Kolding	20. 1.34
11780	— Svend Chr. H. G. K.	Aalborg	13. 8.08	Aalborg	16. 4.28	Aalborg	10.12.34
27179	Skytte, Poul Rasmus P.	Frederiksberg	30. 3.10	Kbhvn. Afd.	5 8 29	Kbhvn. Afd. 6	6.10.34
8261	Sonne, Poul Viktor J. .	København	5. 6.08	„ „	25. 5.34	„ „ 15	27.10.34
6794	Svendsen, Erik Halvas ...	—	12. 9.03	„ „	7. 4.34	„ „ 12	14. 4.34
25907	Thullbom, Charles Evald .	Hillested	8. 5.07	„ „	6. 9.29	Centralafd.	14. 7.34
29938	Tingleff, Holger Emil ...	Holbæk	16.11.99	Holbæk	11. 4.19	Holbæk	7. 7.34
23073	Vangsgaard, Niels Rokkjær .	Hvidbjerg	12. 5.00	Kbhvn. Afd.	8. 6 23	Kbhvn. Afd. 17	29. 9 34
5230	Ylving, Einar Julius ...	København	19. 9.94	„ „ 1	25.10.19	Centralafd.	28. 7 34

Ved Mæglingsmødet opnaaedes ingen Enighed, og Afdelingen ønskede Sagen ført videre til Timandsmøde.

Under Hensyn til, at vi ingen Minimalløn har i vor Overenskomst, og begge Parter her staar frit overfor hinanden, var det ikke at vente, at Arbejdsgiverne paa et Timandsmøde skulde vise nogen Imødekommenhed, og Sagen er derfor sluttet med en Opfordring til Medlemmerne om, naar de bliver inviteret paa Arbejde i Timeløn, at kræve en Timeløn, som staar i Forhold til, hvad der betales for samme Arbejde i Timeløn andre Steder.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomst. Københavns Afdeling 9 har indgaaet Overenskomst med Ingeniør *H. W. Paustian* vedrørende Udførelse af Rørarbejde. Dette skal betales efter den gældende Rørprisliste, og Mindstetimelønnen er fastsat til Kr. 1,50. Der kan vælges Tillidsmand efter samme Regler, som er gældende for Jernindustriens Sammenslutning; ogsaa dennes Ferieordning er gennemført. Overenskomsten gælder til 1. Marts 1936.

Mæglingsmøder. Paa Klage over, at *Dronningborg Maskinfabrik*, Randers, havde indført et nyt Kontrolsystem, afholdtes et Fællesmæglingsmøde den 10. Januar, og man enedes her om en Ændring af de for Fabrikken gældende særlige Værkstedsregler.

Ved et Mæglingsmøde paa A/S *Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri* den 17. Januar enedes man om en Forhøjelse af Timelønningerne samt om, at en Uoverensstemmelse angaaende et Rørarbejde paa Aalborg Ensretter-Station afgøres ved, at Værftet betaler den paagældende Arbejder Kr. 35,00. En Strid om Afregning af en Rørakkord paa samme Station vistes tilbage til lokal Forhandling.

Den 24. Januar er der afholdt Mægling hos Firmaet *A. Surel & Søn*, Nakskov, hvor der var opstaaet Strid om Akkordopgørelsen af et Rørarbejde paa Oringe Sindssygeanstalt. Det drejede sig om 13 forskellige Spørgsmaal, der alle blev bragt i Orden.

Hos A/S *Dansk-Engelsk Staalkonstruktion*, Vordingborg, afholdtes Mægling den 29. Januar paa følgende Spørgsmaal:

1. Krav om Udlevering af Handsker og Briller ved Arbejde med Luftværktøj. — Henvistes til lokal Forhandling.

2. Klage over Stilladsforholdene ved Montering af Masnedsundbroens Broklap samt Krav om Højde- eller Faretillæg for dette Arbejde. — Man enedes om, at der ved Montagen paa Flydekranens Top betales et Tillæg paa 16 Øre pr. Time, og ved Montage af Masnedsundbroen, incl. Klapfaget, betales et Tillæg af 4 Øre pr. Time som Efterbetaling, naar Arbejdet er fuldendt.

3. Klage over Opholdsrummene og de sanitære Forhold. — Dette Spørgsmaal var gaaet i Orden.

4. Krav om, at Lønnen specificeres paa Lønningsposerne. — Firmaet indgik paa, at der paa Lønningsposerne fremtidig bliver angivet Antallet af normale Timer og af Overtimer.

5. Klage over utilstrækkeligt Værktøj. — Det viste sig, at dette Spørgsmaal var ordnet.

Paa Klage over, at A/S *Weilbach & Cohns Fabrikker*, København, havde nægtet at betale Overarbejdspenge for 3 Timers Overarbejde den 22. og 29. December f. A., afholdtes et Fællesmæglingsmøde den 30. Januar. Efter at Sagen var diskuteret, indgik Firmaet paa at betale Overtidsprocenter for de omhandlede Timer.

Faglige Voldgiftskendelser. Den 21. Januar har Dommer *F. Pihl* afsagt Kendelse i 4 Spørgsmaal, der var henvist til Afgørelse ved faglig Voldgift, nemlig:

1. Klage fra Skibsbyggere og Nittere hos A/S *Burmeister & Wain, Refshaleøen*, over, at Firmaet havde fradraget forsømt Tid ved Beregningen af Overtidstillæg. 16 Nittere og 4 Skibsbyggere arbejdede Lørdag den 10. November paa Reparation af S/S Frederik d. VIII. til Søndag Morgen, hvorpaa de holdt fri hele Mandagen den 12. November. Deres samlede Arbejdstid kom derved ikke til at overstige de normale 48 Timer, og Firmaet fradrog da i Overarbejdstillægget under Henvisning til Fælles Værkstedsreglers Bestemmelse om, at forsømt Tid af den normale, ugentlige Arbejdstid fradrages Overarbejdstiden, medens Forbundet paastod, at dette stred mod gammel Kotume paa Refshaleøen. Kendelsen gav Arbejdsgiverne Medhold i deres Standpunkt.

2. Krav fra Stemmere hos A/S *Burmeister & Wain, Refshaleøen*, om Godtgørelse for tabt Arbejdsfortjeneste. 4 Stemmere, som arbejdede paa normalt Dagarbejde, fik den 23. November Besked paa, at de først skulde møde næste Dag: 2 Mand Kl. 16 og 2 Mand Kl. 1 Nat. rbejdet blev færdigt, før de to sidste skulde møde, og ca. Kl. 16 fik de Meddelelse om, at de ikke behøvede at komme. Derefter mødte de igen til normalt Arbejde Mandag den 26. November. Da de to Stemmere havde mistet en Dags Fortjeneste ved efter Firmaets Ønske at holde deres Arbejdskraft klar til et senere Tidspunkt, forlangte de Erstatning herfor. Firmaet gjorde gældende, at der forelaa Nægtelse af Overarbejde, og at man derfor havde været nødt til at sætte Natskifte ind. Kendelsen gaar ud

paa, at de to Stemmere tilkommer hver 4 Timers ansat Timeløn.

3. Strid om Valget af en Tillidsmand i Staalvinduesafdelingen hos *Carl B. Hoffmann*, Esbjerg. Firmaet havde for den oprindelige Virksomhed en Tillidsmand, men Staalvinduesafdelingen er nyoprettet og en Afdeling helt for sig selv, hvorfor Arbejderne dér valgte en Tillidsmand. Firmaet hævdede, at der ikke kunde tales om nogen større Virksomhed med to Afdelinger, og protesterede imod at have mere end een Tillidsmand. Kendelsen gaar ud paa, at den valgte Tillidsmand i Staalvinduesafdelingen bør anerkendes.

4. Strid om Betalingen af Udearbejdspenge og Vejpenge ved et Arbejde paa et Fedtraffinaderi, udført for *Carl B. Hoffmann*, Esbjerg. Der arbejdede i alt 9 Mand ved dette Arbejde, deraf var de 5 antagne specielt hertil og havde ikke forud arbejdet paa Fabrikken inde i Byen. Af de 4 Mand havde 2 faaet Udearbejdspenge, men ikke Vejpenge, og de to Mand en Timeløn, hvori Udearbejdspengene var includeret. Kendelsen gaar ud paa, at de 4 Mand skal have Vejpenge udbetalt.

Paa Foranledning af *Vejen Afdeling* erindrer vi Medlemmerne om deres Pligt til at henvende sig paa Fagforeningens Kontor, forinden de søger eller paabegynder Arbejde i Vejen.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 23644	Jensen,	Christian Michael	(Kbhvn. Afd.)
- 1757	—	Uno Dich Christian	(—)
- 28686	Hagen,	Peter Wilh. Theodor	(Middelfart Afd.)

Medlem Nr. 8460, Rudolf Larsen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 38446 Petersen, Poul Niels Peter.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 6939	Bertelsen,	Markus	24.11.06

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 25937	Andersen,	Carl Johan Valdemar	15. 9.34
- 26649	—	Knud Peter	20. 3.26
- 26136	Adamsen,	Christian Gustav	16. 7.32
- 28174	Berg,	Eskild Sigfred	15. 9.28
- 20371	Bondesen,	Aage	28. 3.25
- 22560	Christiansen,	Christian Emil	29. 3.24
- 3539	Conradsen,	Ejnar Langøe	30. 3.30
- 29768	Gram,	Georg	30. 4.32
- 171	Hansen,	Erik	4. 8.34
- 26875	Henriksen,	Henri P.	18. 8.34
- 27302	Hermann,	Svend Aage Chr.	18.11.33
- 35177	Jensen,	Kaj M.	29.11.30
- 7814	Jørgensen,	Gunnar Christoffer	10.11.34
- 37931	Kjeldsen,	Anton	22.11.30
- 3686	Larsen,	Kaj Rubach	14. 7.34
- 50677	—	Poul Aage	5. 3.32
- 14856	—	Robert	17. 5.30
- 25649	Malling,	Kaj Erik	11. 8.34
- 24319	Miltersen,	Magnus Frederik	26. 3.27
- 54843	Nielsen,	Agner Pilgaard	10. 6 33
- 380	—	Erik William	9. 6.34
- 1242	Olsen,	Hjalmar Johannes Alb.	27. 2.26
- 14476	—	Oscar Bernt	9. 7.21
- 52734	Petersen,	Poul	4.11.33
- 38446	—	Poul Niels Peter	15. 9.34
- 5212	—	Villy Valdemar	25. 8.34
- 25443	Sørensen,	Eigil	5. 5.34
- 39552	Svensson,	Arne Clod	26. 7 24
- 10770	Tønning,	Max	11. 8.34
- 12195	Williams,	Georg	13. 2.32
- 34607	Vølund,	Kristen	25.10.30

Specialarbejderforbundet.

			Sidst betalt
Nr. 47280	Hansen,	Christian	6.12.30
- 48680	Villumsen,	Frede Albert	5. 5.34

Foredrag over industrielle Emner.

Den af Ingeniør, cand polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner fortsættes i Marts Maaned med følgende Emner:

Dato	Række	Emne	Sted
7/3	B	Hvad er Støbejern?	Teknologisk Samling, Sølvgade 83.
14/3	A	Værktøjsmaskinernes Udvikling i 1934.	
21/3	B	Tekniske Diamanter og deres Anvendelse.	
28/3	A	Bakelit.	

Foredraget den 7. Marts afholdes dog af Ingeniør, cand. polyt. J. P. Carlsen. Til Forelæsningsrække B forudsættes Kendskab til de grundlæggende Værktøjsmaskiner og Arbejdsmetoder i Jern- og Metalindustrien.

Foredragene begynder Kl. 8 pr.

Adgangen er gratis.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 5 MARTS 1935 21. Aarg.

Et Lyspunkt.

Ifølge Arbejdsdirektoratets Opgørelse pr. 8. Marts, den sidste der foreligger, da nærværende skrives, var der ialt indregistreret 130.287 arbejdsløse, hvoraf 111.350 var Arbejdsløshedskassemedlemmer. Den 9. Marts i Fjor var de tilsvarende Tal 120.545 og 110.788. De var altså dengang noget lavere, hvad der ikke giver Udtryk for en nedadgaaende Beskæftigelseskurve, men for en stærk Tilgang til de arbejdssøgendes Rækker. Dette fremgaar ogsaa af, at Medlemsantallet i Arbejdsløshedskasserne den 24. Februar 1933 udgjorde 335.821, det steg til 373.018 den 23. Februar i Fjor og er nu pr. 25. Januar i Aar gaaet op til 391.046. Arbejdsløshedsprocenten for de organiserede Arbejdere laa i 1934 lavere end i 1933 og udgjorde for Aaret som Helhed ca. 22 mod 28,8 i 1933. Samtidig steg Antallet af beskæftigede organiserede Arbejdere, væsentligst Arbejdere i Haandværk og Industri, fra 241.000 i 1933 til 290.000 i 1934 eller med godt en Snes Procent. I det hele taget var 1934 et industrielt Opgangsaar. Den industrielle Produktion steg i Sammenligning med 1933 med ca. 7 pCt. takket være bl. a. Valutareguleringen.

Set paa længere Sigt kan det for et Land som Danmark blive af en tvivlsom Værdi at oparbejde en Industri i Ly af en Ordning som Valutareguleringen, fordi Industrien, efterhaanden som Landbruget skyder Arbejdskraften fra sig, bliver det Erhverv, til hvilket der først og fremmest vil blive stillet Krav om Beskæftigelse, og til Fremkaldelse af en stadig øget Produktion er Hjemmemarkedet ikke tilstrækkeligt. Det bliver her nødvendigt, at Industrien i stigende Grad kan finde Afsætning paa Verdensmarkedet. At vi foreløbig, saalænge de øvrige Lande opretholder Afspærringsforanstaltninger, maa indrette os efter de derved givne Vilkaar, er en Ting for sig, men er det rigtigt, at Danmark i stigende Grad maa søge Afsætning for sin industrielle Produktion paa Verdensmarkedet, kan vi kun ønske, at Udviklingen vil gaa henimod mere fornuftige Tilstande uden derfor at glemme, at et solidt Hjemmemarked er en Nødvendighed for en eksporterende Industri.

Heldigvis har det vist sig, trods de overordentlig store Vanskeligheder, karakteriserede ved Toldmure, Kontingentering, Valutarestriktioner og Kompensationskrav, at den danske Industri har været i Stand til at forøge sin Eksport, saaledes at denne i 1934 er steget med 29 Mill. Kr. til et samlet Beløb af 252 Mill. Fremgangen maa ses i Forbindelse med, at den samlede Eksport af danske Varer, der beløb sig til 1170 Mill. Kroner, kun viste en Fremgang paa 8 Mill. Kr. Industriens Andel var i 1934 21 pCt. mod 18 pCt. det foregaaende Aar. De Varegrupper, indenfor hvilke de største Stigninger fandt Sted, var Cement, Maskiner og Skibe. I Værdi gik Cement saaledes op fra 12,3 Mill. Kr. i 1933 til 17,8 Mill. Kr. i 1934. Forskellige af Jern- og Metalindustriens Frembringelser viste en Stigning fra 19,2 til 22,8 Mill. Kr., Maskiner og Automobiler fra 31,5 til 51,9 Mill. og Skibe fra 11,5 til 23,1 Mill. Kr.

Det er særlig Maskiner til Cement- og Kalkindu-

strien, der har gjort sig gældende, og af saadanne blev der eksporteret mere end dobbelt saa mange som i det foregaaende Aar. Endvidere udviser Automobiler og Køleanlæg samt Baadmotorer og Maskiner til Metalforarbejdning en betydelig Stigning. Det er ogsaa overordentlig glædeligt at se Stigningen i Skibsbygningsindustrien, der nu efter en længere Stilstandsperiode paany synes at være kommet i Gang. Den 30. September i Fjor var der saaledes paa danske Skibsværfter 75.000 Registertons under Bygning, deraf en stor Del for udenlandsk Regning, mod 32.000 Tons Aaret forud, og efter nævnte Tidspunkt er der yderligere gaaet betydelige Ordrer ind til de danske Værfter. Her spiller selvfølgelig den lave danske Krone ind, og et gammelt Skibsbygningsland som Holland har maattet betale dyrt for at opretholde sin Gyldens Værdi, bl. a. med det Resultat, at 50 pCt. af de hollandske Metalarbejdere for Tiden er arbejdsløse. Til Sammenligning tjener, at Antallet af ledige indenfor Centralorganisationen af Metalarbejdere udgjorde 7210 den 8. Marts eller ca. 20,1 pCt. De tilsvarende Tal var den 9. Marts i Fjor 10.514 eller 30,1 pCt., den 4. Januar i Aar 9.303 eller 25,9 pCt.

Vi skal iøvrigt her afholde os fra at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvad der i det lange Løb vil være det rigtigste, enten at opretholde sin Monts Værdi eller tilpasse den efter Omstændighederne. Det vil vel her blive hævdet, at Danmark ikke har haft noget Valg, og heldigvis er hidtil den Fare, som en forringet Valuta altid indeholder for Dyrtidsstigning, undgaaet, samtidig med at vor valutamæssige Stilling sikkert har skabt øget Beskæftigelse.

Industriens væsentligste Eksportmarkeder er England, Sverige, Tyskland og Norge, men ogsaa til Holland, Finland, Rusland, Tjekoslovakiet, Frankrig og Island har der været eksporteret danske Industriprodukter i betydeligt Omfang, og i Italien og Spanien er oparbejdet betydelige Markeder, særlig for danske Motorer. Naar disse Resultater er opnaaet paa Trods af alle de Afspærringsforanstaltninger, som de enkelte Lande har gennemført, kan det kun være, fordi Industrien har forstaaet at anvende handelsmæssige Metoder og vist en Tilpasningsevne, som Landbruget desværre ikke i tilsvarende Grad har været i Besiddelse af. Industrien, der gennem Tiderne ganske anderledes har maattet staa paa egne Ben, end Tilfældet har været med Landbruget, har været tvunget til, hvis den vilde bestaa og udvikle sig, at søge enhver Chance udnyttet, medens Landbruget i Kraft af sin favoriserede Stilling paa det engelske Marked undlod at benytte de Chancer, som utvivlsomt har været for Afsætning andre Steder, og som nu vilde have givet Landbruget en bedre Stilling, end det har.

Desværre har det ikke været muligt for Industrien trods den stærkt forøgede Produktion at opfylde de stigende Krav om Beskæftigelse, der stilles til den, og antagelig bliver det heller ikke muligt et godt Stykke ud i Fremtiden. Mange vil mene, at det er Rationaliseringen, der overflødiggør Arbejdskraften og forøger Arbejdsløsheden, men her maa det ikke glemmes, at uden Rationalisering havde den danske Industri ikke været saa konkurrencedygtig, som Tilfældet er. Danmark kan ikke her, saa lidt som paa andre erhvervsmæssige Omraader, give Tonen an, men maa indordne sig under de Vilkaar, som de store Industrilandes stærkt rationaliserede Industrier skaber. Hvorledes vilde det have set ud med Hensyn til Beskæftigelsen, om Danmark var blevet staaende paa et forældet Produktionsstade? Saa havde det næppe været muligt at notere den glædelige Udvikling, som Industrieksportens Stigning i 1934 er et Udtryk for.

Ved Bedømmelsen af de Faktorer, der maa regnes med, naar Talen er om den industrielle Beskæftigelse, spiller Spørgsmaalet om, hvormegen fremmed Valuta vor Eksport kan hjemføre, og Fordelingen af denne Valuta en meget stor Rolle. Her er det at haabe, at de, der har faaet overdraget den overordentlig vanskelige Opgave at administrere Forretningen Danmarks til enhver Tid værende Valutabeholdning, maa have Held til at understøtte Beskæftigelsen, saaledes at Industrien ikke hindres i at udnytte Mulighederne for at udvide de erhvervede Markeder og at oparbejde nye.

Medens Landbruget i Kraft af Danmarks geografiske og geologiske Forhold blev det naturlige Erhverv, har Industrien haft ganske andre og betydelig vanskeligere Vilkaar at arbejde under. Trods manglende Raastoffer, Metaller og Brændselsmaterialer indenfor Landets egne Grænser, har det dog været muligt at skabe en Industri for Kvalitetsvarer, der er fuldt konkurrencedygtig med andre Landes, og Industrien har skabt sig denne Stilling paa Trods af megen Uvenhed fra andre Erhvervs og ikke mindst fra Bøndernes Side. Kunde Bønderne købe deres Redskaber billigere fra Udlandet, var der intet Hensyn at tage til den danske Industri. Men ogsaa fra Befolkningskredse, der maatte være direkte interesserede i Industriens Trivsel, blev der i lange Tider leflet for det udenlandske; i mange Aar var det finere at købe saadant, end det var at købe Hjemlandets haandværksmæssige og industri-

elle Frembringelser. Takket være bl. a. det udmærkede Arbejde, som Landsforeningen „Dansk Arbejde" har udført, lykkedes det efterhaanden at ændre Befolkningens Indstilling, ogsaa i høj Grad Arbejdernes, og en Industri, der har vist sig i Stand til at tilkæmpe sig en betydelig Position ude omkring i Verden, har et naturligt Krav paa at blive støttet paa Hjemmemarkedet, naar Kvalitet og Pris iøvrigt ikke stiller Køberne ugunstigere.

Det er da at haabe, at Industrien fortsat maa kunne udvikle sig og i stedse stigende Grad bidrage til Arbejdsløshedsproblemets Løsning, og at det Eksempel, som den i 1934 har givet, maa kunne medvirke til, at Landbruget slaar ind paa lignende Metoder som Industriens Ledere. Men der ikke ogsaa paa adskillige Omraader laa visse Opgaver, som udmærket kunde løses af Industri og Landbrug i Fællesskab, eventuelt under Handelens Medvirkning? Landbruget burde lære at forstaa, at det ikke er nogen Forbrydelse, om ogsaa andre tjener lidt. Kan være, at Industrien til Tider har maattet ofre for meget til Handelen, naar denne skulde afsætte Industriens Produkter. Til Gengæld nytter det jo intet, at Landbruget betragter enhver, der befatter sig med Handel, som en misliebig Person. De Tider, vi er inde i, kræver til alle Sider Samarbejde og ikke blot Hævdelse af snævre Standsinteresser, og den danske Befolkning, ikke mindst Arbejderbefolkningen, der først og fremmest har maattet bære Arbejdsløshedens Byrder, har et naturligt Krav paa, at alle Chancer udnyttes for at faa de store Arbejdsløshedstal bragt ned. Beskæftigelsesmæssigt har Landbrugets Bidrag i Krisеaarene betydet, at ca. 20.000 Arbejdere har maattet søge til Byerne, og selvom det altsaa ikke har været muligt for Byerhvervene at neutralisere de Faktorer, der tilsammen frembringer de meget store Arbejdsløshedstal, er Industrieksporten i 1934 et overordentlig glædeligt Tegn, et lille Lyspunkt i en ellers graa Erhvervstilstand.

Den britiske Metalarbejder.

IV. Planerne.

Under den lærerige Kongres, som det internationale Metalarbejderforbund afholdt i London i August i Fjor, kom den lille, paagaaende Skotte, *R. Dennison*, fra det store Metalarbejderforbund „Iron and Steel Trades Confederation", med en Udtalelse, som forbløffede alle Kongresdeltagerne. Fagbevægelsen maatte ikke være saa politisk, sagde han. Tilbage til de rent faglige Arbejdsmetoder!

Det vil vise sig, at denne Udtalelse ikke var vel overvejet, og Dennison fik paa selve Kongressen et overbevisende Svar fra Internationales Sekretær, Konrad Ilg. Men der er ofte mere at lære af uovervejede Udtalelser end af klogt formulerede Statsmandsord, og for den udenlandske Iagttager gælder det først og fremmest om at lære; senere kan man komme med Kritikken.

Det første, man maa huske paa, er Arbejderbevægelsens politiske Stilling i Øjeblikket i Storbritannien. Siden Efteraaret 1931 har den britiske Arbejderbevægelse maattet kæmpe med en konservativ Regering med et Flertal paa 10 Gange det samlede Antal Arbejderrepræsentanter i Underhuset. Den svage Repræsentation skyldes en uretfærdig Valgordning; den konservative Regerings voldsomme Nederlag i disse Dage paa den nye Ordning med Arbejdsløshedsforsikringen og Understøttelsen viser, at Arbejderbevægelsens 8 Millioner Stemmer alligevel tæller. Regeringen maatte give tilbage alt det, den havde forsøgt at tage, saa stor og mægtig var Protestbølgen i Landet.

Men det er forstaaeligt, at Dennisons og hele den britiske Fagbevægelses Tanker i August i Fjor gik i Retning af at forsøge at naa frem ad rent faglige Linier. De Planer, som han og Metalarbejderne gik svangre med, og som siden fik Eftertryk paa den samlede Fagbevægelses Kongres i Weymouth i September, gjaldt Forkortelse af Arbejdstiden ved fagligt Pres paa Arbejdsgiverne, og i September forelaa fuldt udarbejdede Forslag fra Dennisons Forbund om en 6 Timers Arbejdsdag. Paa den Maade tænker man sig at bringe Arbejdsløsheden ned med mindst 50 pCt. I indeværende Aar vil Kampen staa om Gennemførelsen af disse Forslag. Metalarbejderne er ikke uden Haab. I Efteraarets og Vinterens Løb er Medlemstallet forbedret, og paa den anden Side er der Tegn til større Forstaaelse blandt Arbejdsgiverne for den kortere Arbejdstid.

Alligevel er ikke Planer af denne Karakter tilstrækkelige til at løse Vanskelighederne for den britiske Metalindustri og Metalarbejderne. Den Optimisme, som i Efteraaret prægede Faget paa Grund af stigende Eksport, har ikke holdt sig helt i det nye Aar. I Januar var der Nedgang igen. At Sagen ikke er saa lige til, har naturligvis de britiske Metalarbejdere længe været klar over, men Dennisons Selvbevidsthed i August har ogsaa her en Forklaring. Hans Fagforbund, som er det største i denne Industrigren, har forlængst begyndt at udarbejde en Plan for en samlet Reorganisation af Metalindustrien. Allerede i Maj 1931 forelaa der fra „Iron and Steel Trades Federation" et Forslag til Metalindustriens Forvandling til offentlig Korporation, et direkte Socialiseringsforslag.

Og netop i August i Fjor havde hans Forbund særlig Grund til Selvbevidsthed. Dette Socialiseringsforslag var blevet videre udarbejdet og i Fjor antaget som Grundlag for et Forslag om Socialisering af Jern- og Staalindustrien, som blev endelig vedtaget først af Fagkongressen i Weymouth i September og

derefter af Arbejderpartiets Aarskongres i Southport i Oktober. Dette Forslag er saa meget vigtigere i britisk Industris Historie, som de Forslag til Omorganisering af Jern- og Staalindustrien, der er blevet fremtvunget af den raadgivende Toldtarifkommission, er erklæret utilstrækkelige. Først og fremmest har de ikke paa nogen Maade taget Arbejdssiden i Betragtning. En Beretning fra en udmærket privat Organisation for Planhusholdningsspørgsmaal („Political and Economic Planning") om den britiske Jern- og Staalindustri, som var udkommet i Juli, havde ogsaa udtrykkelig erklæret, at Forslaget fra Dennisons Fagforbund var langt det bedste, som forelaa.

Ikke destomindre synes Ilg at have Ret, naar han paa den internationale Kongres svarede Dennison, at Forslag som dette i høj Grad var politisk. For alligevel at forstaa Dennisons Standpunkt maa man tage en vigtig Side af britisk faglig og politisk Tradition i Betragtning. De britiske Fagforeninger har været opmærksomme paa Betydningen af politisk Indflydelse længe før, der var noget Arbejderparti til. Der har været Fagforeningsrepræsentanter i det britiske Underhus, før Arbejderpartiet havde Repræsentanter der, og uafhængig af Arbejderpartiet. Der er Folk, som klager over, at Fagforeningsrepræsentanterne endnu er for uafhængige. Noget af denne Tradition har sikkert ligget bagved Dennisons Udbrud.

En endnu vigtigere Del af Traditionen er, at betydningsfulde Forslag til Omorganiseringen af britisk Samfundsliv ofte er tvunget igennem paa tværs af og uafhængig af Partilinierne. Den store Læremester for britisk Socialisme og for Socialister mange andre Steder ogsaa, *Sidney Webb*, forstod at give sine Forslag en saadan ren saglig Vægt, at de blev gennemført, længe før Arbejderbevægelsen som samlet Styrke begyndte at nærme sig Magtstillingerne i det britiske Samfund. Under et gammeldags liberalt Styre blev Millionbyen London ved Aarhundredskiftet omorganiseret efter Webbs Ideer. Under en konservativ Regering blev Webbs Ideer angaaende Socialisering af det britiske Skolevæsen i 1902 for første Gang omsat i Praksis.

Paa denne Baggrund var det ikke forbavsende, naar Dennison i en Samtale med mig efter den internationale Kongres i August sagde, at hans Forbunds Socialiseringsforslag nok kunde komme til at slaa igennem, til Trods for Arbejderbevægelsens svage politiske Stilling. Saadant er hændt før, sagde han. Faktisk var Londons Kommunikationer blot et Aar i Forvejen blevet socialiseret efter væsentlig samme Principper af en konservativ Regering, men paa Grundlag af det Forslag, som den anden Arbejderregerings Transportminister *Herbert Morrison* havde udarbejdet.

Om disse Forslag betyder, at det socialistiske Samfund i al sin Herlighed indvarsles, er et Spørgsmaal. Det er i hvert Fald sikkert, at de betyder en bedre Organisering af de Virksomhedsgrene af Samfundet, som det drejer sig om, og betyder Socialismen en bedre Organisering af Samfundet, saa ligger disse Forslag paa Vejen til Socialismen. Den britiske Metalarbejder er nu paa det rene med, at først og fremmest maa der skaffes bedre Organisation af den Industrigren, som skal skaffe ham et Levebrød. Kan han forelægge Forslag, som ved selve sin saglige Vægt slaar an, er der opnaaet noget.

Foreløbig er der ikke Tale om at gøre Industrien til direkte Statsbedrift, der maa Lovgivning til, derfor er det et politisk Spørgsmaal. Men der maa Lovgivning til, fordi alle de modstridende Privatinteresser ikke kan bringes under en Hat, uden at Samfundsmagten sættes i Sving. Men den britiske Jern- og Staalkorporation, som man har tænkt skal centralisere det hele, skal arbejde uafhængig og forretningsmæssig under Ansvar overfor Handelsministeren, d. v. s. i sidste Instans overfor Parlamentet.

Der er heller ikke Tale om en Overtagelse af Industrien uden Erstatning. Der er ikke engang Tale om direkte Statsovertagelse. Den nye centraliserede Industri skal betale Erstatningen i Form af Aktier og (begrænset) Udbytte. Man er fuldt ud klar over, at Enkelthederne i denne finansielle Ordning vil afhænge af Magtforholdene i Samfundet. Hvor sagligt overbevisende Forslaget end kan være, saa lader Enkeltinteresserne i det endnu privatkapitalistiske Samfund sig ikke spise af længere, end de er nødt til. Men det kan vise sig her, som det gjorde ved Socialiseringen af Londons Kommunikationer, at de private Interessenter foretrækker en Fugl i Haanden i Stedet for 10 paa Taget. Et sikkert, omend begrænset Udbytte er bedre end uanede Profitmuligheder i vor usikre Tidsalder. At den endelige Kontrol ligger hos Parlamentet, sikrer jo, at Samfundsinteresserne i et demokratisk Land faar det endelige Ord.

Den britiske Arbejderbevægelse er desuden gaaet et Skridt videre i sine Forslag om Kontrol med socialiserede Virksomheder af denne Karakter. Partiet og Landsorganisationen har nemlig indrømmet, at det ikke er nok med politisk og økonomisk Demokrati, industrielt Demokrati maa der ogsaa til. Fagbevægelsens Arbejdsomraade og Frihed skal opretholdes ogsaa overfor den socialiserede Bedrift. Arbejdernes direkte Indflydelse skal sikres ved Bedriftsraad og ved lovfæstet Deltagelse af Arbejderrepræsentanter i Bedriftsledelsen. Om det sidste Punkt har der staaet stor Kamp, Herbert Morrison er blandt dem, der har kæmpet imod, at Folk skal sidde i en socialiseret Bedrifts Direktion paa andet Grundlag end Dygtighed.

Enkelthederne i Metalarbejderforbundets Socialiseringsforslag har ikke saa stor Interesse udenfor Storbritannien, fordi de hænger saa nøje sammen med de kaotiske Tilstande i den britiske Industri. Forslaget fylder 16 trykte Sider i Kongresprotokollen og udvikler nærmere, hvorledes Rationaliseringen og den offentlige Kontrol af Industrien skal sættes i Værk. Men der er maaske Grund for os, som staar udenfor, til at se lidt mere kritisk paa disse Planer end de gør, som staar midt i Kampen for at gennemføre dem.

Det første, som den internationale Metalarbejderbevægelse maa notere, er, at Forslaget selv lider under den Udstykning i Industrien og i Fagbevægelsen i Storbritannien, som jeg har paapeget i tidligere Artikler. Det er rigtigt, at Forslaget antyder, at Korporationens Forhold til en almindelig Planhusholdning for Storbritannien maa tages i Betragtning. Hvadenten Regeringen faar en national Plankomité eller et nationalt økonomisk Raad under sig, saa maa den britiske Jern- og Staalkorporation finde sig i at indordnes under det hele. Det er ogsaa rigtigt, at Forslaget udtrykkelig siger, at Fagforeningerne i Metalindustrien „maa bringe Orden i eget Hus, hvis de vil spille en regningssvarende Rolle i den socialiserede Industri. Et Skridt i den Retning maa være den fuldstændige Centralisering af Fagorganisationerne, som maa svare til Industrien."

Men dette er der ikke taget Hensyn til i selve Forslaget. Fordi det stammer fra kun en Del (omend den vigtigste Del) af Fagbevægelsen indenfor Metalfaget, er det kommet for Skade kun at tænke paa Socialiseringen af de Industrier, som Iron and Steel Trades Confederation selv omfatter. Saa længe Socialiseringen ikke finder Sted indenfor Rammen af en national Planhusholdning, ved man i Virkeligheden ikke rigtigt, hvor Grænsen skal trækkes. Jerngruberne og Værkstedsindustrien staar f. Eks. udenfor.

Et andet kritisk Punkt nævnes i Forslaget som „af den største Betydning og Vanskelighed". Det er Eksporthandelen og de internationale Karteller, som i alt Fald for en Del har britisk Medlemsskab. Dette er et Punkt, som hidtil ikke er blevet tilstrækkeligt behandlet i nogen Socialiseringsplan. (Jeg behandler dette Spørgsmaal under Overskriften „Socialiseringen i britisk Arbejderpolitik" i SOCIALISTENS Martsnummer). Dette Forhold er ikke alene af den største internationale Betydning, det er selve Livsnerven i den britiske Metalindustri. Handelsaftaler kan hjælpe noget, f. Eks. har Handelsaftalen med Danmark sikret Storbritannien, at Danmark tager 75.000 Tons Jern og Staal om Aaret imod 50.000 Tons før. Det hjælper ogsaa, om man indenfor Landets Grænser finder ny Anvendelse for Metallerne, f. Eks. er Brugen af Staal til Bygninger i Storbritannien steget siden Verdenskrigen, saa Forbruget nu er en halv Million Tons om Aaret.

Britisk Arbejderbevægelse har selv indset, at alle Socialiseringsplaner bliver ikke alene kun foreløbige, men ogsaa haltende, om ikke den internationale Økonomi tages op til Behandling.

Hvor nyttig end den Socialiseringsenergi er, som det britiske Jern- og Staalforslag opviser, fordi det bringer Tankerne i Sving, saa viser det ogsaa Nødvendigheden af en mere omfattende Arbejdsmetode. Forslagene om et internationalt økonomisk Maskineri, som i Fjor blev godkendt af det britiske Arbejderparti, trænger til en videre Bearbejdelse og Støtte fra alle Dele af den internationale Arbejderbevægelse. Paa Partikongressen i Oktober i Fjor sagde en Repræsentant for Partistyret ligefrem, at britisk Arbejderbevægelse ikke alene raadede over de nødvendige Midler. Her er altsaa Grundlaget givet for en frugtbar Fornyelse af Arbejderinternationalismen.

Men det britiske Jern- og Staalforslag viser ogsaa Nødvendigheden af en mere omfattende Arbejdsmetode i det enkelte Land. Dennison har netop ikke Ret i sin ensidige faglige Betragtningsmaade, i saa Fald bliver nemlig ogsaa Planerne ensidige og begrænsede. Det er ikke engang tilstrækkeligt, at Planerne bliver godkendte som i Storbritannien baade af Landsorganisationen og af Partiet, Arbejdet maa være omfattende fra Grunden af. Det er det endelige Argument for det „Arbejdernes Erhvervsraad", som Forbundsformand Johs. Kjærbøl foreslog i sit Foredrag om fagligt og politisk Samarbejde, optrykt i „Arbejderne og Krisen" (København 1934). Fagbevægelsen maa netop være politisk, men paa sagligt Grundlag. Det lærer en kritisk Betragtning af de britiske Metalarbejderes Planer.

London, den 14. Februar 1935.

Bjarne Braatøy.

Den engelske Jern- og Staalindustris Socialisering.

Paa den engelske Fagkongres i Weymouth i Efteraaret fremlagde Generalraadet (General Council), som er den engelske Fagbevægelses højeste ledende Instans, en meget detailleret Plan for Socialiseringen af den engelske Jern- og Staalindustri paa Grundlag af Statsovertagelse og Statskontrol. Det er dette Spørgsmaal, der er omtalt i den foregaaende Artikel fra vor Korrespondent i London.

Planen skal iværksættes efter Lov af Parlamentet paa den sædvanlige Maade. En britisk Jern- og Staalkorporation skal oprettes og paa det fastsatte Tidspunkt overtage alle Bedrifter, som fremstiller Jern- og Staalprodukter. Den nøjagtige Inddeling af hele Industrien skal foregaa efter et System, som omfatter alle Slags Produkter. Der maa sandsynligvis træffes lovmæssige Foranstaltninger med Hensyn til de Bedrifter, som producerer Jern og Staal som en Del af en mere omfattende Produktion. Der er f. Eks. nogle store Firmaer, som foruden at producere stort Maskingods og bygge Skibe ogsaa laver Staal til eget Brug. Efter grundig Overvejelse er man af den Opfattelse, at alle, som producerer Jern og Staal, skal omfattes af Planen.

Industrien skal kontrolleres og drives af den britiske Jern- og Staalkorporation, som skal være en offentlig Institution, som udelukkende arbejder med Samfundets Interesser for Øje.

Betingelsen for Overtagelse af de eksisterende Besiddelser skal fastsættes i Loven. Der skal oprettes en Voldgiftsdomstol, som afgør Erstatningens Størrelse, men man vil naturligvis som før forsøge at

sikre en Overenskomst ved forudgaaende Forhandling. Lovens finansielle Afsnit vil fastsætte Principperne for Overtagelse af Bedrifterne.

Korporationens Styre (Direktion) skal bestaa af ca. 10 Personer, som alle udpeges af Handelsdepartementets Chef. Medlemmerne skal udpeges (udnævnes) paa Grundlag af deres Kompetence til at lede Industriens Virksomhed. De skal sidde som Medlemmer i et bestemt Tidsrum, men kan genvælges. En Aldersgrænse maa fastsættes for Direktionsmedlemmerne. Disses Løn skal fastsættes af Regeringen.

Korporationens Beføjelser og Funktioner skal bl. a. være:

At føre almindeligt Opsyn med Afdelingsstyrelsernes Virksomhed. At sideordne deres Arbejde. At bevare Balancen mellem de forskellige Produktionsafdelinger. At tilpasse Industriens Drift som Helhed efter Regeringens økonomiske Plan. Korporationen skal i det hele taget gøre alt, hvad der anses nødvendigt for en effektiv Drift og en formaalstjenlig Udvikling af Industrien, indbefattet Spørgsmaal som Fastsættelse af Produktions- og Salgskvoter og Fordeling af Raastoffer, Udvikling af Salgsorganisationer for Industrien og Afslutning af Overenskomster med Jern- og Staalindustrien i andre Lande.

Korporationen har Pligt til at fremlægge for Regeringen en finansiel Beretning og aarlig Oversigt over Industriens Stilling, og at fremkomme med særlige Beretninger, naar Regeringen ønsker det. Aarsberetningen skal offentliggøres og forelægges Parlamentet. Parlamentet skal have Lejlighed til at behandle Aarsberetningen og øve almindelig Kritik af Industriens Virksomhed og Ledelse.

I Tilfælde af, at Industriens Socialisering bliver en Del af en almindelig Planlægning af Nationens økonomiske Liv som Helhed, vil det formodentlig blive nødvendigt, at Loven fastsætter Forholdet mellem Korporationen og det nationale økonomiske Raad eller Regeringens Plankomité.

Planen forudsætter i det følgende Afsnit, at der oprettes Afdelingsstyrelser, som har Ledelsen af Industriens store Afdelinger. Disse Styrelser maa naturligvis være underordnet Korporationsstyret, men alle indre Enkeltheder i Forbindelse med Produktionen maa i størst mulig Udstrækning overlades til Afdelingsstyrelserne. Medlemmerne af hver enkelt Afdelingsstyre skal udpeges af Regeringen. De skal bl. a. sørge for at skaffe Markeder for Industriafdelingens Produkter.

Hovedkorporationen, det vil sige Jern- og Staalindustriens Direktion, skal fastsætte Priserne paa Produkterne i Forbrugernes Interesse, dog har Regeringen den afgørende Myndighed i Tilfælde af Uenighed. I hvilken Grad Hjemmemarkedet for Jern og Staal skal beskyttes, er et Spørgsmaal af alvorlig Betydning for den nationaliserede Industri, hedder det i Planen. Det er sikkert, at Hovedkorporationens Prispolitik vil blive Genstand for Angreb, og det er umuligt at træffe en Beslutning for en enkelt Industri alene.

„Dersom alle vore Industrier socialiseres samtidig, vil der selvsagt blive ført en anden Prispolitik, end naar kun en eller to Industrier overtages af Staten. Spørgsmaalet er af væsentlig Betydning for Planlæggelsen af Socialiseringen."

Fagorganisationernes Funktioner.

Af fundamental Betydning for Overgangen til den socialiserede Industri og dens Drift er Arbejdernes Stilling i Industrien. Deres Stilling vil blive sikret kollektivt gennem Fagorganisationer, som udøver mere ansvarlige Funktioner end Tilfældet er under det private Bedriftssystem. Et nærliggende Skridt i denne Retning maa blive den fuldstændige Forening af hele Fagbevægelsen, som maa forme sig efter Industrien.

Stort set vil Fagorganisationernes Funktioner faa en dobbelt Karakter. For det første i Forhold til Industriens almindelige Ledelse; dernæst som Middel til at ordne Lønforhold og Arbejdsbetingelser. Forudsat en rigtig Opfattelse af Industrien som en national Tjeneste, vil Fagorganisationernes Funktioner snarere være udfyldende end modstridende. Den første Funktion maa have sin Oprindelse i selve Bedriften gennem Dannelse af Bedriftsraad (works councils), som repræsenterer de almindelige Arbejdere saa vel som Bedriftsledelsen og den tekniske Stab. Bedriftsraadene skal behandle Spørgsmaal, som har Forbindelse med Bedriftens Virksomhed og Disciplin, Sikkerheds- og Sundhedsforhold, Ferie, Oplæring af unge Arbejdere, Forfremmelse o. s. v. Bedriftsraadene skal have Ret til blandt sine Medlemmer at udnævne de Personer, som har den nødvendige Dygtighed og Erfaring til at sidde i Afdelingsstyret. Fagorganisationerne skal raadspørges med Hensyn til Udnævnelser til disse Styrer og Korporationens Centralstyre.

En sund Disciplin maa udvikles for det industrielle Selvstyre, hvor Myndigheden er betinget af Dygtighed, ikke af social Rang. Der maa herske en god Disciplin, hver enkelt maa i sin særlige Virksomhed udføre sin Del af Arbejdet. Dette er væsentligt for en heldig Gennemførelse af Bedriftsraadsorganisationen i den socialiserede Industri.

Det andet Omraade for Fagorganisationernes Funktioner er Ordningen af Vilkaarene for Løn, Arbejdstid og de almindelige Arbejdsforhold, indbefattet Antagelse og Oplæring af Arbejdere i Industrien, Forflyttelse af Arbejdere paa Grund af tekniske og mekaniske Forbedringer, Forsørgelse af de gamle Arbejdere, aarlige Ferier o. s. v. Det vigtigste i Ansættelsesbetingelserne maa være Sikkerhed, som gøres afhængig af ordentlig udført Arbejde. Det nuværende Skel mellem Kropsarbejdere og Ikke-Kropsarbejdere maa ophæves. Dette vil indebære en Forandring af Lønsystemet paa Grundlag af alles anerkendte Deltagelse i Industriens Ledelse og Drift. En socialiseret Bedrift maa staa paa egne Ben og yde virkelig og effektiv Tjeneste, men da Profitmotivet ikke længere er Bedriftens Drivfjeder, er det muligt at faa et reelt Arbejdsfællesskab i Stand i Stedet for et Lønsystem,

som er grundlagt paa lejet Arbejdskraft som en ren Vare i den økonomiske Produktion. Efterhaanden som Socialiseringen udvikles, maa der oprettes et rigtigt Forhold mellem de forskellige Industrier og Tjenester ved Fastsættelsen af Lønvilkaarene.

Under Udviklingen af en socialiseret Økonomi i Industrien, som samtidig opretholder Retten til Strejke og Lockout, maa de Uoverensstemmelser, som kan opstaa angaaende Ledelsen af en stor national Industri, reduceres til det mindst mulige ved Hjælp af hensigtsmæssige Forhandlings- og Mæglingsorganer fra Bedriftsraadet og opefter, hvilke vil indgyde alle vedkommende den størst mulige Tillid.

Lokale Fællesraad skal oprettes for at behandle de Spørgsmaal, som ikke er blevet ordnet mellem Repræsentanterne for Fagorganisationen og Ledelsen af de forskellige Bedrifter, med det nationale Raad som den endelige besluttende Myndighed. Oprettelsen af lokale og nationale Raad maa fastsættes paa Forhaand i Loven for den socialiserede Industri. Fundamentale Lønspørgsmaal, som har en national Karakter eller berører det økonomiske Forhold mellem de forskellige Industrier og Tjenester, maa uden Tvivl afgøres af Parlamentet, for saa vidt det angaar de almindelige Principper.

Fjender i Fæstningen.

Den revolutionære Fagforeningsoppositions Taktik.

Af *Hans Bauernsohn.*

(Sluttet.)

Den tredje Strejkebølge.

Jo mere Kampsituationen som Følge af den frygtelige økonomiske Krise forværredes for de tyske Fagforeninger, desto vildere teede R. G. O. sig. Vi har ovenfor anført, hvilke enorme Antal Arbejdskampe Fagforeningerne gennemførte i Aarene 1924 til 1928, da Tiden var gunstig. Fra 1930 af maatte Kampene nødvendigvis flove af, fordi de paa Forhaand var udsigtsløse som Følge af de daværende økonomiske Forhold og den politiske Styrkefordeling. Paa dette Tidspunkt satte Kommunisterne i R. G. O. ind med deres tredje, uforsvarlige Strejkebølge.

Nogle Eksempler, der alle stammer fra den første Uge i Januar 1931, kan tjene til at illustrere den Maade, paa hvilken de uskolede og ansvarsløse Elementer i R. G. O. gennemførte deres Aktioner:

Arbejdsgiverne for Ruhrbjergværkerne opsagde Tarifoverenskomsterne for at opnaa en Lønnedsættelse paa 15 Procent. Fagforeningerne gik frem efter Lovene og gjorde sig alle mulige Anstrengelser for at forhindre denne Lønplyndring. Da erklærede R. G. O. den 1. Januar altsaa 14 Dage før Overenskomsternes Udløb, Generalstrejke for Ruhrarbejderne og tvang ved blodig Terror 30,000 Arbejdere til denne ulovlige Fremgangsmaade. 270,000 Arbejdere rettede sig ikke efter Kommunisternes Parole, men mødte i Bedrifterne. Resultatet: Efter en Uges Forløb var denne lovløse Strejke brudt sammen, og 3000 Arbejdere blev straffet, fordi R. G. O. ikke var i Stand til at beskytte sine Medlemmer og Tilhængere.

Den 8. Januar meldte „Rote Fahne" stolt: „Strejkestorm over Øvreschlesien! R. G. O. lammer de øvreschlesiske Grubeanlæg!" Efter 2 (to) Dages Forløb var Strejken brudt sammen. Mandskaberne kørte atter ned i Gruberne. „Rote Fahne" skrev i den Anledning, at der nu maatte indkaldes en ny Konference, paa hvilken Spørgsmaalet om Oprettelse af et rødt Bjergarbejderforbund maatte rejses.

Den 5. Januar erklærede Berlins R. G. O. Strejke hos det store Skotøjsfirma Leiser, Berlin. Efter en Uges Forløb maatte Strejken afblæses uden Betingelser, fordi de fleste R. G. O.-Folk var blevet Strejkebrydere. Resultat: Af ovennævnte Grunde blev 200 straffet.

Den 7. Januar meddelte „Rote Fahne", at 12,000 Arbejdere i Havnen Duisburg vilde erklære Strejke til Støtte for Ruhrbjergarbejderne. Selv R. G. O.-Folkene i Duisburg vægrede sig ved at lystre denne Parole.

I Solingen proklameredes den 7. Januar Generalstrejke i Metalindustrien. Strejken brød straks sammen, fordi kun 400 af de 25,000 Beskæftigede erklærede sig villige til at deltage i Strejken.

Dette er nogle Eksempler, der, som sagt, alle stammer fra en eneste Uge. Hvorledes Beslutningerne om Generalstrejke kom i Stand, viser en Begivenhed i Mellemtyskland. I Gröllwitzer Papirfabrik indbød R. G. O. den 4. Januar til et Bedriftsmøde. Af de 600 Mand, der hørte til Fabrikken mødte hele 35 Mand. Disse fem og tredive Mand vedtog nu paa hele Arbejdsstyrkens Vegne næste Dag at begynde Strejke, med det Resultat, at ogsaa denne Aktion brød sammen i Fødslen.

Da Kommunisterne maatte indse, at de alene aldrig vilde være i Stand til ved Strejker at bringe det tyske økonomiske Liv til at bukke under, undsaa de sig ikke for aabenlyst at slutte sig sammen med Arbejderbevægelsens Dødsfjender, Nationalsocialisterne, for sammen med dem at drive Verdensrevolutionen frem eller dog i det mindste ved ulovlige Strejker at ødelægge eller lamme Fagforeningerne. Denne skændige, i Sandhed arbejderforræderiske Praksis fandt en lidet berømmelig Afslutning i den store Berliner Trafikstrejke i November 1932, altsaa faa Uger før Hitlers Sejr; den blev anstiftet i Fællesskab af Nazister og Kommunister og brød efter lange Ofre skammeligt sammen.

Hans Majestæt den Uorganiserede.

> „R. G. O. er en Skole for Flugten fra Fagforeningerne!" (Kom. Arbejderpolitik, Nr. 55).

Den allerede flere Gange omtalte R. G. O.-Mand Merker sagde 1929 paa R. G. O.-Folkenes Kongres i Berlin:

„Vi erklærer ganske aabent, at de undertrykte, slet betalte, uorganiserede Lag staar os nærmere end den arbejderaristokratiske Del af de i Fagforeninger organiserede Arbejdere!"

Med denne Erklæring blev den moderne Arbejderbevægelses Fjende, den organisationssky, indifferente Uorganiserede, der ikke havde ofret en Pfennig og ikke én Times Arbejde for Kampen for sin Klasse, ja, som i de fleste Tilfælde kunde falde de organiserede Arbejdere i Ryggen under deres Kampe, fordi han var ukontrolleret, af Kommunisterne sat paa Tronen. Han skulde ikke blot nyde særlig Beskyttelse af R. G. O., men han skulde endog have Lov til i Kampudvalgene at træffe Afgørelse om Tusinder af organiserede Arbejderes Skæbne.

Losowsky havde i sine Anvisninger udtrykkelig forlangt:

„Strejkekomiteen skal organisere en Overvaagen af Fagforeningsbureaukraterne, følge deres Virksomhed, indkalde *Organiserede og Uorganiserede* til Møder og kræve Fordrivelsen af Fagforeningsbonzerne.

Ingen som helst officielle Repræsentanter for de reformistiske Fagforeninger maa optages i Strejkekomiteerne!" (Berliner Kongressen 1929).

Paa Grundlag af disse Losowsky'ske Anvisninger udsendte det kommunistiske Parti for Vesttyskland Retningslinjer, der var afgørende for Skolingen af R. G. O.-Folkene. I disse Retningslinjer sagdes følgende:

„Spørgsmaal: Hvorledes sammensættes det forberedende Kampudvalg?

Svar: Til Kampudvalget hører ved Siden af et ringe Antal kommunistiske Arbejdere socialdemokratiske, kristelige, partiløse organiserede, *uorganiserede,* unge mandlige og kvindelige Arbejdere. Endvidere skal medtages kvindelige Repræsentanter for Husmødrene og Erhvervsløse."

Man anvendte altsaa til sin fagforeningsfjendtlige Virksomhed den Uorganiserede. Han skulde i de Udvalg, af hvilke ingen Fagforeningsrepræsentant maatte være Medlem, træffe Afgørelse om Ting, om hvilke han intet vidste, og som han ikke forstod.

Enhedsfront.

Efter Ordre forsøgte Kommunisterne at skjule deres Virksomhed under et stadigt Raab om Enhedsfront. Hvor tit blev der ikke i de første Aar indenfor den tyske Arbejderklasse vakt glade Forventninger og Illusioner, indtil de maatte erkende, at de regelmæssig var faldet som Ofre for en Enhedsfrontmanøvre fra dem i Moskva, som trak i Traadene, en Manøvre, hvorved der ikke var tilsigtet noget andet end at drive en Kile ind mellem de Arbejdere, der holdt paa frie Fagforeninger, og de socialdemokratisk sindede Arbejdere.

Allerede i Aaret 1920 blev denne Enhedsfrontsvindel afsløret for første Gang. Dengang henvendte Amsterdamer Fagforenings-Internationale sig paa sine dengang næsten 30,000,000 Medlemmers Vegne til Moskva Internationale for at faa Forhandlinger sat i Gang mellem de to Eksekutivkomiteer. Samtidig fremsendte Amsterdamer Internationalen en Resolution, der var blevet vedtaget paa den Internationale Fagforeningskongres i London i Aaret 1920. I denne Resolution blev der udtalt Sympati og Solidaritet med det russiske Proletariat og tilsendt det Broderhilsener.

Paa denne Skrivelse fra Amsterdam svarede Chefen for Moskvas Fagforenings-Internationale, Sinovjef, paa en uhørt Maade uden Værdighed og haanede Kammeraterne Jouhaux, Legien, Vandervelde, Troelstra, Branting og andre som snedige Forretningsfolk, som man ikke kunde fæste Lid til, fordi de stod i Kapitalismens Tjeneste. Forøvrigt var Sinovjefs Skrivelse en eneste Trusel mod Amsterdamer Internationalen om, at den vilde blive tilintetgjort med alle Midler.

Men allerede et Aar senere, da man saa, at Moskva Internationale trods alle Sejrsfanfarer ikke gik fremad, slog man om og opfandt Metoden med Enhedsfrontmanøvren, der for første Gang blev anvendt paa en Konference, der skulde afholdes i Berlin i Aaret 1921 mellem Eksekutivkomiteerne for de tre Internationaler. Konferencen strandede, fordi Modparten i rette Tid gennemskuede den kommunistiske Manøvre. I Tilslutning dertil erklærede den bekendte Kommunist Karl Radek:

„Enhedsfrontens Vej er langt vanskeligere, end hvad vi taktisk sagde i 1919: Slaa alting sønder og sammen! Det er meget lettere og behageligere at slaa alt sønder og sammen, men naar man ikke har Kræfterne dertil, og naar denne Vej (Enhedsfronten) er nødvendig, saa maa man gaa den i den faste Tillid til, at denne Vej er til Skade ikke for os, men for Socialdemokratiet ... ud fra den Overbevisning, at vi vil knuse det i vor Omfavnelse."

I Aaret 1924 sagde Sinovjef paa Kominterns 5. Kongres, at en organisatorisk Sammenslutning af Amsterdamer og Moskva Internationale var udelukket. Enhver Kommunist, der vilde foreslaa et Ægteskab med Amsterdam, vilde blive vist Døren.

Et af de interessanteste Enhedsfront-Manøvre-Aar var Aaret 1926, som følgende Data viser:

Den 20. Februar sagde Sinovjef i den III. Internationales udvidede Eksekutivkomité som Svar paa et Forslag fra det engelske uafhængige Arbejderparti om Forstaaelse:

„Det engelske uafhængige Arbejderparti stiller Forslag om en Forening af Anden og Tredje Internationale. Vi kan selvfølgelig ikke give Afkald paa vor Selvstændighed, paa Kominterns og de kommunistiske Partiers Eksistens. Oprettelsen af Komintern og de kommunistiske Partier er den største historiske Kendsgerning. Derfor lyder vort Svar:

Nej, tusind Gange nej!"

Men allerede ni Dage senere, den 1. Marts, erklærede hans Kollega og Fortrolige Losowsky i den samme Korporation i en Beretning om „Kommunisternes næste Opgave i Fagforeningsbevægelsen" om det samme Tema:

„Vi foreslaar en meget simpel Vej (til Forstaaelse): Paa Grundlag af en Overenskomst mellem Amsterdam og den Røde Fagforenings-Internationale indkaldes en Verdensfagforeningskongres, paa hvilken samtlige Organisationer, der er tilsluttede til R. G. I. og Amsterdamer Fagforenings-Internationale, samt de, der staar udenfor de to Internationaler, skal være repræsenterede. Vi erklærer paa Forhaand, at R. G. I. vil ophøre som saadan og opløse sig i den nye Internationale. Vi erklærer endvidere, at hvis vi bliver Mindretal, vil vi underordne os Disciplinen og blive indenfor Rammen af den samlede Organisation."

Er det ikke en herlig Saltomortale i Løbet af en eneste Uge? Klapper Spillet med de fordelte Roller ikke ganske fortrinligt? Sammenslutning af de politiske Organisationer? Nej, tusind Gange nej! Sammenslutning af Fagforeningsorganisationerne? Ja, tusind Gange ja! Ganske vist, siger Losowsky videre, paa én Betingelse:

„Vi forlanger fri Agitationsret indenfor de forenede Organisationer!"

Ganske vist vil Losowsky ogsaa tilstaa Modparten denne Ret for at drapere det paatænkte kommunistiske Cellearbejde med Tolerancens lille Kaabe. Den, der tror, at der med denne Paastand bliver gjort Kommunisterne Uret, han behøver blot at læse, hvad det officielle Sovjetorgan „Prawda" næste Dag skrev i Anledning af Losowskys Tale:

„Vi advarer imod i alt for høj Grad at betragte Fagforeningsspørgsmaalet ud fra Fagforeningsstandpunktet. Formaalet med Kommunisternes Arbejde i Fagforeningerne maa være Erobringen af Flertallet i Arbejderklassen for Bolsjevismen!"

En bedre Kommentar til Temaet Enhedsfrontmanøvre kunde selv den mest inkarnerede Reformist ikke give.

Efter at Enhedsfrontmanøvren fra oven af var mislykkedes som Følge af Moskvas Holdning, kom det kommunistiske Parti med en ny Parole: Enhedsfronten fra neden af! Tysklands kommunistiske Parti udstedte til denne Parole Retningslinjer, i hvilke det hed:

„*Spørgsmaal:* Hvad er Enhedsfronten fra neden af?

Svar: Det er Anvendelsen af Former og Metoder til Erobring af Flertallet i Arbejderklassen, det vil sige, at vi maa danne en Enhedsfront mellem de organiserede og de uorganiserede Arbejdere med det Maal at løse de organiserede Arbejdere fra deres korrupte Ledelse for saaledes at inddrage dem i Kampen Klasse mod Klasse.

Spørgsmaal: Hvorledes skal vi faa Tag i de organiserede Arbejdere?

Svar: Idet vi indlemmer dem i Kamporganerne til Forberedelse af Bevægelser og gør dem til aktive Tilhængere af R. G. O!"

Ad hvilken Vej Arbejderne skal føres i Felten mod deres egne Organisationer er dermed sagt temmelig klart. Men Anvisningerne bliver endnu tydeligere. De viser os ganske klart, hvilke strategiske Støttepunkter Tysklands kommunistiske Parti havde skabt sig. Thi i Retningslinjerne lyder det næste Spørgsmaal saaledes:

„Hvilke Kamporganer har vi til Bearbejdelse af Fagforeningsmedlemmerne?"

„*Svar:* a) Kommunistiske Celler, b) røde Bedriftsraad, c) Tillidsmænd, d) R. G. O.s Bedriftsgrupper, e) det røde Bedriftsværn, f) Fagforeningernes Oppositionsparti, g) Organisationerne over Partierne (International Arbejderhjælp, Fritænkerforbundet, Rød Hjælp o. s. v.), h) Kampudvalg."

Man ser, at der er trukket et tæt Net af alle mulige organisatoriske Indretninger omkring de i Fagforeningerne organiserede Arbejdere, og alle havde efter R. G. O.-Ledelsens aabne Indrømmelse kun det ene Formaal: at løsrive Fagforeningsmedlemmerne fra deres Organisationer.

Jo højere den nationalsocialistiske Flod steg i Tyskland, jo nærmere Faren for den tyske Arbejderbevægelses Undergang rykkede, desto mere systematisk blev Kommunisternes Opløsningsarbejde. De frie Fagforeninger grundlagde i Fællesskab med andre socialdemokratiske Organisationer Jernfronten for at rejse et Bolværk mod Fascismen og redde Demokratiet. Paa samme Tid opfordrede R. G. O.-Folkene de tyske Arbejdere til i Fællesskab med Repræsentanterne for Storindustrien og det store Landbrug at stemme for den af Nationalsocialisterne fremsatte Folkeafgørelse, der til Formaal havde Fjernelsen af Preussens sidste republikanske Regering, Regeringen Braun-Severing.

Arbejderne i Bedrifterne led ubeskriveligt under denne Holdning. De følte Katastrofen rykke nærmere Dag for Dag og rejste stormende Krav om Arbejderklassens sande Enhedsfront. Endelig fremsatte Socialdemokraten Dr. Breitscheid paa et stort Møde et aabent Tilbud til Kommunisterne om Vaabenstilstand. Efter dette Tilbud skulde ganske vist hvert Parti følge sin egen Vej, men den frygtelige gensidige Bekæmpelse skulde standses, der skulde sluttes en Slags Borgfred mellem de proletariske Partier. Fagforeningerne traadte i Skranken for denne Plan, fordi den indeholdt den eneste Redningsmulighed. Men Kommunisterne tænkte end ikke i den største Fares Stund paa at opgive deres forbryderiske Handlemaade. Hovedfjenden var og blev for dem Socialdemokratiet til den bitre Ende. Der bliver atter og atter forlangt Beviser for denne Paastand, skønt Beviserne i hvert eneste Land, der rummer Kommunister, saa at sige ligger aabenlyst paa Gaden. Derfor vil jeg her nøjes med to Citater. Det første tager vi fra en Rundskrivelse fra det kommunistiske Partis Centralkomité, Nr. 11, af 4. Juni 1932. Det lyder saaledes:

„I hele vor Politik er og bliver nu som før afgørende den strategiske Orientering, hvorefter vi maa føre Hovedstødet i Arbejderklassen imod Socialdemokratiet."

Det andet Citat er kortere. Det stammer fra „Rote Fahne" af 17. November 1931 og lyder:

„Socialdemokratiet er vor Hovedfjende!"

Paa Socialdemokratiets Tilbud om Borgfred svarede den kommunistiske Particentral den 20. Juni saaledes:

„Kommunisterne erklærer ganske aabent, at de ikke tænker paa at tilstaa de Partier, ved hvis Hjælp og som Følge af hvis Politik Fascismen er kommet til Magten, en „Borgfred", saaledes som Lederne af S. P. D. og A. D. G. B. (Almindeligt Tysk Fagforenings-Forbund) ønsker det, fordi de ryster for deres Mandater. Der gives for Kommunisterne ingen Borgfred med Forrædere mod og Fjender af Arbejderklassen."

I hine Dage blev Lederne af A. D. G. B. fra alle Sider opfordret til at forsøge at danne Enhedsfronten sammen med Kommunisterne, d. v. s. overtage Rollen som Mægler mellem de to Partier. A. D. G. B. var i og for sig parat dertil. Men efter den ovenfor gengivne brutale Tilbagevisning af den fra socialdemokratisk Side fremstrakte Haand kunde Fagforeningsførerne desværre ikke gøre andet end at erklære:

„Bestyrelsen for det Almindelige Tyske Fagforenings-Forbund nærer den faste Overbevisning, at Kampen mod den fælles Fjende gør det til en bydende Pligt for hele den tyske Arbejderbevægelse at rykke frem i sluttet Trop. I Efterkrigstidens halvanden Snes Aar, siden Begyndelsen til den skæbnesvangre politiske Spaltning indenfor den tyske Arbejderbevægelse, har de frie Fagforeninger været Bærerne af Enhedstanken. At man fra alle Sider henvender sig til dem, særlig til Bestyrelsen for A. D. G. B., om at overtage Mæglerens Rolle, beviser, at denne Kendsgerning anerkendes fra alle Sider.

Desværre har denne Anerkendelse endnu ikke ført til Forstaaelsen af, at Forudsætningen for en Enhedsfront er den, at man standser den hadefulde og bagtaleriske Broderkamp, som dagligt føres paa Møder, i Pressen og i Flyveblade. Centralkomiteen har endnu i den allernyeste Tid udtrykkelig bekendt, at den vil fortsætte denne Kamp uden Hæmninger. Denne Erklæring er afgivet af den højeste Instans i Tysklands kommunistiske Parti under udtrykkelig Henvisning til Enhedsbestræbelserne i Arbejderklassen.

Under disse Omstændigheder kan Bestyrelsen for A. D. G. B. ikke se, at der er nogen Mulighed for et heldigt Resultat af Forsøg paa at skabe Enighed.

Oprettelsen af en samlet Forsvarsfront af de politiske Partier indenfor den tyske Arbejderbevægelse er kun tænkelig, dersom alle Deltagerne frivilligt giver Afkald paa at angribe Kampfællerne paa vanærende Maade. Afkald paa ondsindet Forulempelse af Fagforeningerne og Socialdemokratiet under Valgkampen er den Mindstebetingelse, som det kommunistiske Parti maa opfylde, dersom Bestyrelsen for A. D. G. B. skal lægge sin Indflydelse i Vægtskaalen til Fordel for en fælles politisk Forsvarsfront. Det er en Fordring, som ingen ærlig Tilhænger af Enhedsfronten kan give Afkald paa.

Det vil være de organiserede Arbejderes egen Opgave at skabe det moralske Grundlag for en samlet Optræden af hele den tyske Arbejderbevægelse. De maa gøre det utvetydigt klart for enhver, der fortsætter Broderkampen indenfor deres Rækker med de hidtidige forkastelige Midler i Ord og Gerning, at han baner Vejen til Sejr for den tyske Arbejderklasses Dødsfjender."

Denne Erklæring fra den tyske Fagforeningsbevægelses Spidsorganisation virker ligefrem rystende i sin dystre Resignation. Den er den definitive Slutstreg under alle kommunistiske Enhedsfrontmanøvrer, thi de Mænd, som arbejdede for en Splittelse af Fagforeningerne, naaede kort efter Offentliggørelsen af dette Opraab deres Maal:

Fagforeningerne blev ødelagt, Socialdemokratiet blev tilintetgjort, og et helt, skabende Folk blev knægtet og sank ned i Barbari.

Smedeforbundets Slagelse Afdeling frifundet.

Den 5. Marts afsagde Østre Landsret følgende Dom i en Sag, som Maskinarbejder E. Sørensen havde anlagt mod Smedeforbundets Afdeling i Slagelse:

Under denne ved Retten for Slagelse Købstad m. v. forberedte Sag paastaar Maskinarbejder E. Sørensen Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, Slagelse, tilpligtet at genoptage ham som Medlem af Fagforeningen fra den 6. April 1934 samt at betale ham en Erstatning for ulovlig Eksklusion, stor 1310 Kr. 04 Øre med Renter 5 pCt. aarlig fra Stævningens Dato den 17. November 1934. — Fagforeningen paastaar sig frifundet.

Ved Skrivelse af 6. April 1934 meddelte Formanden for den sagsøgte Fagforening, der er en Afdeling af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, paa Afdelingens Vegne Maskinarbejder Sørensen, at han fra samme Dato var ekskluderet af Forbundet „med følgende Motivering:

Punkt 1. Grov Overtrædelse af Lovens Paragraf 10, Stk. c.
Punkt 2. Uberettiget Indmeldelse i Afdelingen.
Punkt 3. Misbrug af en Kollegas Navn og Nr. ved Forsøg paa at hæve Kontingenthjælp paa en Kvittering lydende paa vedkommendes Navn."

Paa den ordinære Generalforsamling den 28. s. M. blev Eksklusionen godkendt.

Til Støtte for sin Paastand gør Maskinarbejder Sørensen gældende, dels at Eksklusionen, som bevirkede, at han den 17. Maj 1934 mistede sit Arbejde, er ulovlig af formelle Grunde, idet Bestemmelserne herom i Forbundets Love ikke er iagttaget, dels at den ikke har været reelt begrundet.

I førstnævnte Henseende henviser han til, at Bestyrelsen eller dens Formand efter Forbundets Love

ikke kan foretage Eksklusion, men at en saadan i Følge Lovenes § 10 kun kan vedtages af en Generalforsamling. Endvidere bestemmer Lovenes § 24, at Generalforsamlingerne skal indvarsles mindst 7 Dage før Afholdelse ved Tilsigelse eller Avertering, og at Dagsordenen skal bekendtgøres med tydelig Angivelse af den eller de Sager, der skal behandles; men medens Generalforsamlingen blev averteret i de stedlige Blade, blev Dagsordenen alene kundgjort ved Opslag i Foreningens Kontor og gennem Værkstedsklubberne. Han har derhos ikke haft Lejlighed til at forsvare sig paa Generalforsamlingen, idet ifølge Annoncerne gyldige Bøger skulde forevises ved Indgangen, og hans Bog var afgivet til Foreningen, hvorfor han ikke forsøgte at komme ind. Endelig blev Eksklusionen ikke vedtaget ved særlig Afstemning, men gennem Afstemning om Bestyrelsens Beretning, der bl. a. omhandlede den af Bestyrelsen foretagne Eksklusion, og særskilt Afstemning om Eksklusion fandt kun for saa vidt Sted, som en af et Medlem foreslaaet Resolution om Misbilligelse af Bestyrelsens Eksklusion af ham blev sat under Afstemning og forkastedes. Dertil kommer, at Lovenes § 10 kræver en Majoritet af $^2/_3$ af de afgivne Stemmer til Vedtagelse af en Eksklusion, og medens Beretningen vel blev vedtaget med saadan Majoritet, gjaldt dette ikke Forkastelsen af den foreslaaede Resolution, naar de blanke Stemmesedler medregnedes.

Foreningen gør heroverfor gældende, at Lovenes § 24 ikke kræver, at Kundgørelse af Dagsordenen finder Sted i Bladene. Kundgørelsen har fundet Sted i Overensstemmelse med Skik og Brug, og et Opslag paa Foreningens Kontor, hvor Kontrol finder Sted, Mærker til Medlemsbogen købes og Understøttelse udbetales, kan ikke undgaa at komme til Medlemmernes Kundskab. Da Sørensen end ikke har forsøgt at faa Adgang til Generalforsamlingen, er det ubeføjet, naar han vil hævde, at han ikke har haft Lejlighed til at forsvare sig. Paa Generalforsamlingen var alle klar over, at Afstemningen om Beretningen ogsaa gjaldt Eksklusionen, men iøvrigt er ogsaa Forkastelsen af den foreslaaede Resolution vedtaget med den fornødne Majoritet, idet de blanke Stemmesedler aldrig medregnes ved Optællinger inden for Smedeforbundets Afdelinger.

Idet Retten maa give Foreningen Medhold i det af den saaledes anførte, og da det ikke findes at kunne gøre den af Generalforsamlingen vedtagne Eksklusion ulovlig, at Bestyrelsen paa et tidligere Tidspunkt uden Hjemmel i Lovene havde meddelt Sørensen, at han var ekskluderet, vil Eksklusionen ikke kunne kendes ugyldig af formelle Grunde.

Med Hensyn til det reelle Grundlag for Eksklusionen har Foreningen først og fremmest henvist til, at Sørensen, da han i August 1932 begærede sig optaget i Foreningen, paa udtrykkelig Forespørgsel oplyste, at han havde Arbejde et nærmere angivet Sted og foreviste 1 eller 2 øjensynlig i dette Øjemed erhvervede Arbejdsmærker, men at Bestyrelsen omkring 1. April 1934 kom til Kundskab om, at han den Gang ikke havde Arbejde. Forbundets Love indeholder ganske vist ingen direkte Bestemmelse om Beskæftigelse i Faget som Betingelse for Optagelse, men i Følge § 9 i Vedtægten for Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse kan denne nægte at optage en Person, som paa det Tidspunkt, da Optagelse søges, ikke har saadan Beskæftigelse, og det har i mange Aar været en ufravigelig Regel at nægte Personer uden Arbejde Optagelse i Forbundet. Sørensen har derhos efter paa Socialkontoret at have modtaget en Anvisning paa Arbejdsløshedsmærker til Betaling af Kontingent for en bortrejst Kammerat, paa Foreningens Kontor søgt at faa Kassereren til at udbetale sig Penge for Anvisningen, ligesom han ved andre Lejligheder har forsøgt at faa udbetalt Penge i Stedet for at faa Arbejdsløshedsmærker indklæbet i sin Bog. Endvidere anfører Foreningen, at han, da et stedligt Aktieselskab havde antaget en udenbys Maskinarbejder, henvendte sig til Foreningens Formand herom, at denne sagde, at han vilde undersøge Sagen, og fik Sørensen til at love i Mellemtiden ikke at foretage sig noget, at Formanden straks efter talte med Selskabets Direktør, der lovede at antage en stedlig Mand, hvis der kunde skaffes en kvalificeret, og der ikke i Mellemtiden blev Røre om Sagen, men at Direktøren tog sit Tilsagn tilbage, da der samme Aften om Sagen i det socialdemokratiske Blad fandtes en kraftig Artikel, der viste sig at hidrøre fra Sørensen. Endelig er Sørensen Gang paa Gang optraadt usømmeligt paa Møder og Generalforsamlinger, han har saaledes engang beskyldt Formanden for at have ladet sig bestikke af Hovedbestyrelsen. Da Lovenes § 10 c giver Generalforsamlingen Beføjelse til at ekskludere ethvert Medlem, „der handler uhæderligt, ukollegialt eller i Strid med bestaaende Regler, tagne af Arbejderne til Beskyttelse og Fremme af deres Interesser", er den foretagne Eksklusion reelt berettiget.

Sørensen har med Hensyn til sin Indmeldelse henvist til, at Bestyrelsen efter Lovene er frit stillet med Hensyn til, om den vil optage Personer uden Arbejde, og at Bestyrelsen ved sin Passivitet i den forløbne Tid har godkendt hans Medlemsskab. Han benægter at have villet tilsnige sig Penge for Kammeratens Mærker eller have forsøgt at overtale Kassereren til at give ham Penge i Stedet for at indklæbe Mærker i hans Bog. Han bestrider at have opført sig usømmeligt paa Møder og Generalforsamlinger, men hævder iøvrigt, at dette ikke vilde være Eksklusionsgrund. Hvad Avisartiklen angaar, hævder han alene at have foranlediget dens Fremkomst, fordi Bestyrelsen intet foretog sig.

Retten maa anse det bevist, at Sørensen er bleven optagen i Foreningen paa Grundlag af usandfærdigt Opgivende om at have Arbejde, samt at dette først er kommet til Bestyrelsens Kundskab kort før Eksklusionen. Det maa derhos ved de under Sagen afgivne Vidneforklaringer anses bevist, at Foreningens Fremstilling af Sørensens Forhold i det Hele er rigtig. Da Eksklusionen herefter findes beføjet, og

da Sørensen ikke har hævdet at have lidt noget Tab ved at have været ekskluderet i Tiden mellem 6. og 28. April 1934, vil Foreningen i det Hele være at frifinde.

Sagsøgeren findes at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 120 Kr.

Thi kendes for Ret:

Sagsøgte Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, Slagelse, bør for Tiltale af Sagsøgeren Maskinarbejder E. Sørensen, sammesteds, i denne Sag fri at være.

Sagsøgeren betaler inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte Sagens Omkostninger med 120 Kroner under Adfærd efter Loven.

Der er Grænser for Ytringsfriheden.

I Vinteren 1932—33, da Cementfabrikken i Nørresundby delvis standsede, blev en stor Del af Smedeforbundets Afdelings Medlemmer arbejdsløse. Paa dette Tidspunkt opstod der mellem nogle af de arbejdsløse og Afdelingens Kasserer en Meningsforskel, idet de arbejdsløse følte sig forfordelte gennem Kassererens Administration, hvilket resulterede i Indkaldelse af en ekstraordinær Generalforsamling, der gav Kassereren Medhold og slog fast, at han havde handlet efter Vedtægtens og Hovedkontorets Forskrifter. Et enkelt Medlem, Poul Peter Poulsen, var dog ikke tilfreds med denne Afgørelse, men mudrede stadigvæk i Krogene og tillod sig endda at betegne Afdelingens Formand og Kasserer som et Par Svindlere, der var modne til Tugthuset. Da dette kom Formanden og Kassereren for Øre, anmeldte de Poulsen, der i Retten maatte erkende at have udtalt sig som anført, men begrundede sine Udtalelser med, at 4 navngivne arbejdsløse Medlemmer efter hans Formening uberettiget havde faaet udbetalt Understøttelse. Tilfældene blev indberettede til Arbejdsdirektoratet, men efter at der havde været Politiafhøringer, og Direktoratet havde behandlet Sagen, blev Resultatet, at der ikke fandtes Grundlag for at foretage videre i Sagen. For Poulsen selv blev det en noget kostbar Historie, idet Retten dømte ham som følger:

Thi kendes for Ret:

Den af Sagsøgte, Maskinarbejder Poul Peter Poulsen, Østergade 68, Nørresundby, om Sagsøgerne Byraadsmedlem, Maskinarbejder Martinius Lehmann, Stigsborgvej 5, Nørresundby, og Sogneraadsmedlem, Maskinarbejder Leo Nielsen, Cementvej, Nr. Uttrup, fremsatte Sigtelse om, at disse med Henblik paa deres Arbejdsløshedskasse var „et Par Svindlere, der var modne til Tugthuset", er ubeføjet.

Sagsøgte bør til Statskassen bøde 200 Kr., subsidiært vil han være at hensætte i Hæfte i 20 Dage.

Sagsøgte betaler derhos til Sagsøgeren dels nærværende Sags Omkostninger med 165 Kr. og 40 Kr. til Bestridelse af Omkostningerne ved Kundgørelse af Domsslutningen i nærværende Sag i Nordjyllands Social-Demokrat og Metalarbejdernes Medlemsblad.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Metalindustriens Raastoffer.

Moderne Højovnsdrift.

Kommer man til et af de store Højovnsværker, kan man ikke undgaa at blive imponeret af de overvældende store Dimensioner, et saadant Anlæg har. Staar man midt i det hele, ser man kun, saa langt Øjet rækker, de utallige rygende Skorstene, et Væld af kunstfærdige Elevatoranlæg, Hejseværker og Kørebaner, de mægtige Højovne med deres Rækker af Forvarmertaarne, Blæsecylindre og Renseanlæg og længere borte et Utal af Fabriks- og Værkstedsbygninger, Støberier, Valseværker, Koksovne, Gasværker og store Varehuse og bag alt dette Bjerge af Malm, Kul, Slagge og Affald.

Og midt ind imellem det hele, som Bindeled mellem alle disse spredte Enheder, en Vrimmel af Jernbanespor, hvor Togstammer kommer, fulde af Raamateriale, Togstammer gaar, fyldte med Værkets Produkter, og hvor Vogne rangeres i det uendelige, som paa en Kæmperangerbanegaard.

Skulde man faa Tid til at se det altsammen, kunde man tilbringer Uger her — men vi skal denne Gang nøjes med at interessere os for selve Højovnsanlæggene og deres Drift.

De moderne Højovne bygges nu gerne en 30—40 m høje; regnet fra Bunden til Gigtaabningen foroven, altsaa omtrent paa Størrelse med Rundetaarn. Men over Toppen rager Elevatoranlægget saa langt til Vejrs, at Højden af hele Anlægget bliver omtrent 60 m. En saadan Ovns Kapacitet er ca. 5—600 Tons Raajern i Døgnet. De allerstørste Ovne, der findes paa Carnegieværkerne i Pittsburg, har endog en Kapacitet paa 830 Tons i Døgnet.

Paa Fig. 1 er vist fire af de ca. tredive store Højovne paa *Dorman Long's* Værker i *Middlesbrough*, England, der bl. a. leverer alt Jernet til Storstrømsbroen her i Landet. Man faar et Indtryk af de vældige Dimensioner ved at betragte de fire Mænd forneden foran til venstre.

Paa Fig. 2 er vist et Snit igennem en moderne Højovn (fra Gutehoffnungshütte i Tyskland).

Selve Ovnrummet dannes af to keglestubformede Dele, hvoraf den øverste og største (A) kaldes Skakten, den nederste (B) Rasten. Det cylindriske Rum herunder (C) kaldes Stellet, og dettes Bund Herden. Øverst oppe findes Aabningen (D), der kaldes Gigten, hvorigennem Raamaterialerne: Malm, Brændsel og Tilslag nedstyrtes i Ovnen. Denne er muret op af ildfaste Sten, der enten omgives med et stort Antal

Jernbaand eller helt er indesluttet i en Kappe af Staalplader.

Murtykkelsen gøres gerne omkring 60—80 cm, forneden undertiden helt op til 1 m. For at de forskellige Dele af Ovnen kan udvide sig frit, og for at aflaste Rasten for Trykket fra den tunge Skaktmur, er denne forneden understøttet paa et System af Jernsøjler, der fører Trykket direkte ned i det svære Fundament. Paa Grund af den høje Temperatur, der til Stadighed findes i den nederste Del af Ovnen, er Rasten og Stellets Mure indrettet til Vandafkøling ved et System af indmurede Jernkanaler, hvori der stadig cirkulerer koldt Vand. Vandforbruget er ca. 4—5000 m³ pr. Døgn.

Fra den ringformede Ledning (E-E) indblæses den forvarmede Blæseluft forneden i Ovnen gennem en Krans af Aabningen i Stellet. Gennem disse Aabninger fører dobbeltvæggede Bronzeblæserør, der ligeledes holdes afkølede ved Vandcirkulation.

Umiddelbart under Blæserørene findes en Aabning, hvorigennem den, ovenpaa det smeltede Raajern, svømmende Slagge flyder ud og allernederst i Ovnbunden findes det Hul, hvorigennem Jernet hver fjerde eller femte Time tappes ud. Efter hver Tapning lukkes Hullet til igen med plastisk Ler.

Efter saaledes i Hovedtrækkene at have set, hvordan Højovnen er indrettet, skal nu kort omtales de Raamaterialer, der anvendes, og den Proces de gennemgaar i Ovnen.

Raamaterialerne er Malm, Brændsel og Tilslag. Malmene, af hvilke de vigtigste er Magnetjernsten (Fe_3O_4), Jernglans (Fe_2O_3) og Jernspat ($FeCO_3$) har tidligere været omtalt. Brændslet er oftest Cinders eller Koks, sjældnere Antracit. Tilslaget bestaar gerne af Kalksten, Dolomit eller kiselsyreholdigt Skifer. Det ideelle Forhold var selvfølgelig, om alle disse Raamaterialer fandtes i Værkets umiddelbare Nærhed. Men det er kun meget faa Steder i Verden, at de findes samlet paa samme Sted, saaledes som det

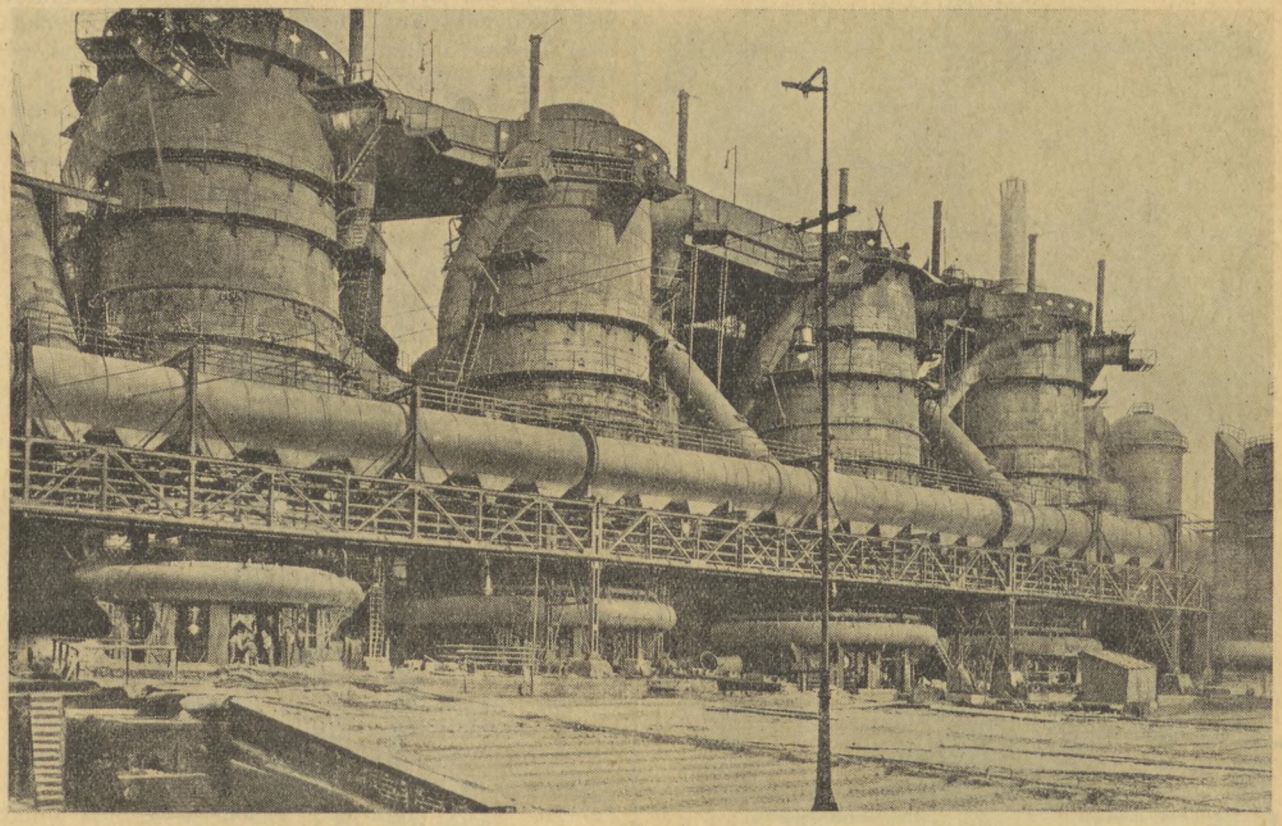

Fig. 1.

f. Eks. i væsentlig Grad er Tilfældet i Rhindistriktet i Tyskland, i Midtengland, i Pensylvania og i høj Grad er Tilfældet i Birminghamdistriktet i Alabama, U. S. A. I de allerfleste andre — og selv i disse — Distrikter maa Raastofferne tilføres, ofte langvejsfra, med Skib eller Jernbane. En meget stor Del af den Malm, der anvendes i Rhindistriktet, kommer saaledes helt oppe fra det nordlige Sverige, ligesom Størstedelen af Malmen i Pittsburgdistriktet i Pensylvania kommer fra de store Lejer oppe omkring Øvresøen.

Inden Malmene er tjenlige til at bruges i Ovnene, maa de først sorteres og renses. De enkelte Stykker maa hverken være for grove eller for fintkornede. De største Klumper sønderslaas og knuses i store Kværne og sorteres f. Eks. ved at udsættes for stærke magnetiske Paavirkninger, der udskiller de jernholdige Dele. Det fintkornede, ofte helt smuldagtige, Materiale presses under højt Tryk, undertiden ved Til-

sætning af Bindemidler, til Briketter for ikke at stoppe for Trækket i Højovnen. Ofte bruger man ogsaa at riste Malmene i særlige Skaktovne, dels for at fjerne Urenheder, dels for at gøre dem porøse og lettere behandlelige i Højovnen. Som Regel bruges ikke kun een bestemt Slags Malm, men oftest flere forskellige Sorter, saaledes at det udvundne Raajern kan faa den ønskede kemiske Sammensætning.

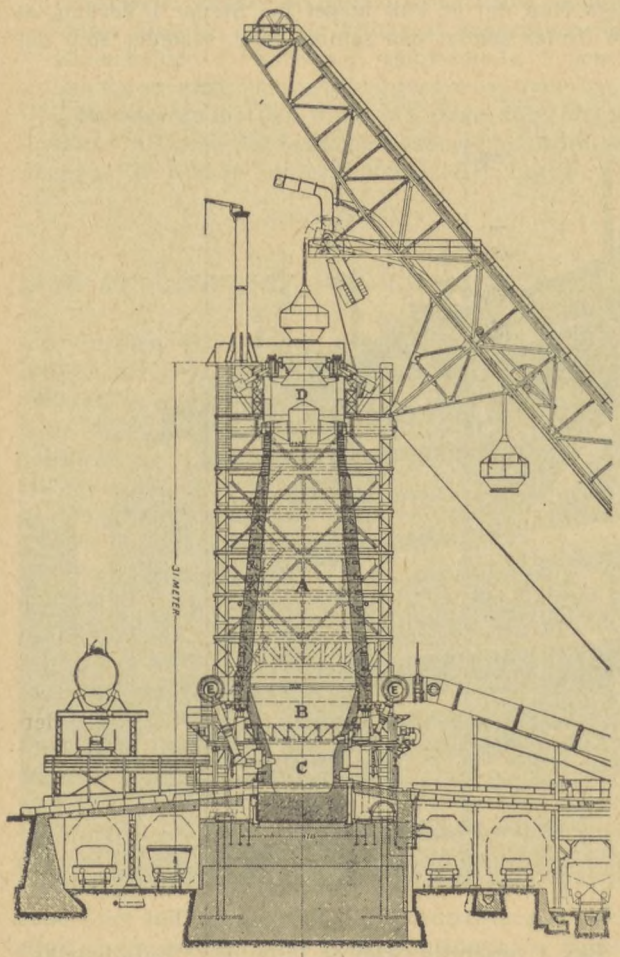

Fig. 2.

Raamaterialet til Brændslet er Stenkul. Kullene selv kan ikke anvendes direkte i Højovnen, da de dels er for svovlholdige, og dels ikke er haarde nok til at taale det store Tryk i Ovnen. De omdannes derfor til Koks i særlige Koksovne. Ved de store Højovnsanlæg findes disse Koksovne ofte i Hundredvis. Paa Dorman Longs Værker i Middlesbrough i England findes saaledes over 500 Koksovne, der daglig producerer over 3000 Tons Koks. I disse Ovne opvarmes Kullene til ca. 900° uden Luftens Adgang og omdannes herved til Koks, foruden at der vindes en Række værdifulde Biprodukter. Man regner med, at der af 1 Tons Stenkul udvindes ca. 750 kg Koks, 28 kg Tjære, 12 kg svovlholdig Ammoniak, 8 kg Benzol og ca. 300 m³ Gas. Af den udvundne Gas er kun ca. Halvdelen nødvendig til at holde Koksovnene i Gang med, og den anden Halvdel kan saa finde Anvendelse som Belysnings- og Kogegas. Efter ca. 30 Timers Forløb er alle Stenkullene omdannede til Koks, og ved Hjælp af et Stempel udstødes de glødende Koksmasser af Ovnene, overrisles med Vand og brydes i Stykker paa ca. 200—300 cm³. Disse saaledes fremstillede Koks har en Trykstyrke paa mindst 100 kg/cm².

De færdigbehandlede Raamaterialer: Malm, Koks og Tilslag føres nu paa Jernbanevogn fra de Oplagspladser, hvor de opbevares, til store Jernbeholdere ved Højovnens Fod. Disse Beholdere er forsynede med Lemme i Bunden, hvorigennem Materialerne fyldes ned i Vogne, hvor de afmaales i de rigtige Forhold og derpaa hældes over i store Jernspande, der rummer en halv Snes Tons. Det elektrisk drevne Elevatoranlæg fører nu disse Spande op over Gigten, hvor de tippes ned i en stor Beholder, hvis Bund

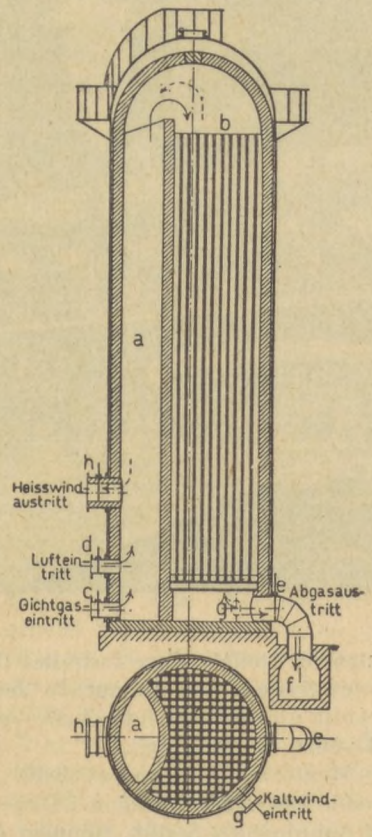

Fig. 3.

er kegleformet. Naar nu den rette Mængde Malm plus Tilslag, eller den rette Mængde Koks (en „Gigt") er samlet, løftes Keglen, og „Gigten" styrtes ned i Ovnen, saaledes at den fordeles ligeligt i Kredsform, rundt langs Ovnens Sider. Man regner gerne en „Erzgigt" til ca. 15 Tons, en „Koksgigt" til ca. 7 Tons. Indstyrtningen foregaar med en dobbeltvirkende automatisk Lukkemekanisme, saaledes at der undslipper mindst mulig Gigtgas. I gamle Dage var Gigten aaben, og Gigtgassen brændte med lange

Flammer ud af Ovnen. Dette gav ved Nattetid Omgivelserne et romantisk, uvirkeligt Skær. Men efterhaanden blev man klar over den store Energimængde, der saaledes gik tabt. Nutildags er Gigtgassen et af de vigtigste Biprodukter ved Raajernsfremstillingen. Den bruges dels direkte til Opvarmning af Forvarmertaarnene, dels renses den og bruges til Drift af Værkets talrige Gasmaskiner.

Til Forbrændingen i Højovnen kræves en meget stor Lufttilførsel — over 1 Million Kubikmeter i Døgnet. Denne uhyre Luftmængde blæses ind i Ovnen af store Blæsemaskiner, der gerne drives ved Hjælp af den ovennævnte Gigtgas. Blæseluften tilføres nu altid Ovnene stærkt forvarmet, idet man regner med en Koksbesparelse paa ca. 4 pCt. for hver 100° Opvarmning. Med en Forvarmning paa ca. 800° betyder dette altsaa en Brændselsbesparelse paa over 30 pCt.

Luftens Opvarmning sker i store Forvarmertaarne, af hvilke den almindeligst anvendte Type er den *Cowperske Regenerator*. Man siger, at Gigtgassens Varme „regenereres" (d. v. s. genfødes) i Blæseluften. Deraf Navnet Regenerator. Fig. 3 viser et Tværsnit af en saadan Regenerator. Den bestaar af en ca. 30—35 m høj Jerncylinder med en Diameter paa 6—8 m. Foroven afsluttes den med en Halvkugle. Væggene er indvendig foret med ildfaste Sten. Som vist i Grundridset er den indvendig delt i to Rum ved en Tværmur, et mindre ovalt Rum (a), Forbrændingsskakten, og et større Rum (b), der er fyldt med ildfaste Sten, som er anbragt saaledes, at der dannes en 3—400 lodrette Kanaler. Gigtgassen træder nu ind forneden (ved c) og forbrænder i Skakten. Den brændende Gas stiger til Vejrs og drejer om foroven og fortsætter ned gennem de mange Kanaler og ledes forneden bort gennem Skorstensaftrækket (f). Efter nogen Tids Forløb vil den brændende Gas have ophedet de ildfaste Murstenskanaler til ca. 1000°. Naar dette er sket, sender man Gigtgassen til Forbrænding i det næste Forvarmertaarn, medens Luftstrømmen i den nys opvarmede skiftes, saaledes at atmosfærisk Luft ledes gennem de opvarmede Kanaler og blæses ind i Højovnen, hvor den træder ind med en Temperatur af ca. 8—900°. Da Opvarmningen af Regeneratoren varer ca. to Timer, medens Afkølingen kun varer een Time, ser man klart, at Højovnen mindst kræver tre Regeneratorer. Som Regel har man mindst 4 eller 5, saaledes at man altid har en i Reserve i Tilfælde af, at en af dem skulde svigte eller maa sættes ud af Funktion paa Grund af Rensning eller Reparation.

Det er af største Betydning at holde Driften af Højovnen i Gang *uafbrudt* af Hensyn til Brændselsøkonomien. Højovne gaar da ogsaa uafbrudt i mange Aar, 10—15—20 Aar; ja, i Amerika har man Eksempler paa Højovne, der har været i uafbrudt kontinuerlig Drift i indtil 30 Aar.

Temperaturen i Ovnen tiltager fra oven nedefter, og efterhaanden som de afvekslende Lag af Malm plus Tilslag og Koks synker ned, foregaar saa Jernets Afiltning. Det dannede rene Jern kan ikke smelte ved den forhaandenværende Temperatur, men under dets videre Vandring ned gennem Kullene optager det Kulstof, hvorved dets Smeltepunkt synker, saa at Jernet ender nede i Ovnens Bund som flydende Raajern. Temperaturen er her ca. 1700—1800°. Samtidig har Tilslaget forenet sig med Urenhederne til en letflydende Slagge, der paa Grund af sin ringe Vægtfylde holder sig svømmende ovenpaa Raajernet, og der gør sin Nytte ved at beskytte dette mod en eventuel Iltning fra den indtrædende, forvarmede Blæseluft. Naar

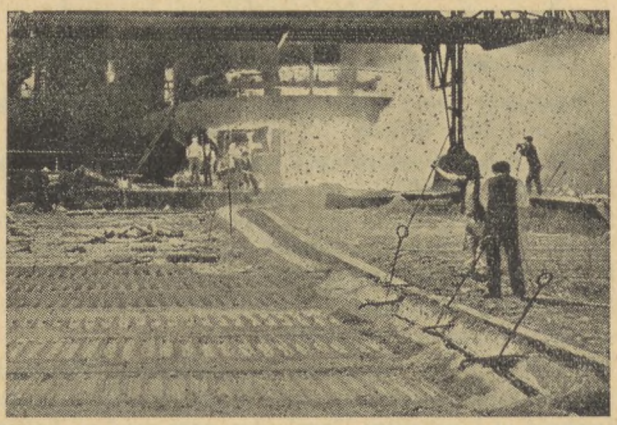

Fig. 4.

Slaggelaget har naaet en vis Højde, tappes det ud gennem Slaggeaabningen. Slaggen, der i ældre Tider nærmest blev betragtet som et besværligt Affald, finder nutildags Anvendelse i en lang Række Biprodukter. Leder man en kold Vandstraale ind i den flydende Slagge, granuleres den til *Slaggesand*, der i malet Tilstand anvendes til Slaggecement og som Tilsætning til Portlandcement. Lader man Slaggen falde ned som en tynd Straale og blæser en højspændt Dampstraale ind i den, faas *Slaggeuld*, der bestaar af fine hvide og graagrønne Traade af et glasagtigt Udseende. Den er stærkt varmeisolerende og anvendes til Isolering af Damprør, Isskabe m. m. Da den tilmed er ildfast, egner den sig ogsaa til Isolering mod meget høje Temperaturer (f. Eks. paa Gasværker til Isolering af Beholdere til glødende Koks). Nogle Steder støbes Slaggen til Byggeblokke, ligesom den ofte anvendes til Vejskærver, til Understopning af Jernbanesveller, til Grovbeton (Slaggebeton) og endelig slet og ret som Fyld.

Raajernet tappes ud af Højovnen hver fjerde eller femte Time. Det foregaar ved, at Lerproppen i Udløbsaabningen stødes ud med en lang Jernstang. Lader dette sig, af en eller anden Grund, ikke gøre, skydes den ud eller skæres ud med en Acetylenflamme. Det udflydende Raajern kan man saa f. Eks. udstøbe til *Pigjern* i Forme, dannede ved at lave Fordybninger, omtrent af Facon som lange Rugbrød, i Gulvets Sandlag, saaledes som vist paa Fig. 4. Da dette imidlertid kræver megen Plads, er man i den senere Tid gaaet over til at lade Raajernet flyde ud

i en „Støbemaskine". Denne bestaar af en endeløs Kæde, hvis Led bestaar af trugformede Støbejernsforme, der kontinuerligt føres hen under den udstrømmende Raajernsstraale. Formene fyldes og føres et Stykke videre, hvor det størknede Jern tippes ud paa et Risteværk, hvor det køles med Vand. Herfra læsses Jernet af paa Jernbanevogne.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

Om Svejsesamlingers Styrkeforhold.

Hvor stor mekanisk Belastning en Svejsesamling kan taale uden at gaa i Stykker afhænger af:

1) Metallets Karakter dels i selve Svejsefugen og dels i Grundmetallet (= det Metal der svejses paa).
2) Svejsningens Udformning, herunder dens Dimension og dens mere eller mindre fremtrædende Fejl og Uregelmæssigheder.
3) Varmespændingerne.
4) Belastningens Virkemaade.

Punkt 1. Selve Fugen faar Støbestruktur, ofte med ret *grove Krystalkorn* og med et større eller mindre Indhold af forskellige Urenheder, som med en fælles Betegnelse kaldes *Slaggeindeslutninger*. Ved Svejsninger i blødt Staal (smedeligt Jern, Flusjern) er de væsentligste Urenheder *Jernilter* og *Jernnitrider* (kemiske Forbindelser af Jern og Kvælstof) og eventuelt Rester af Overfladeslagge, naar Sømmen opfyldes i flere Lag; desuden Svovl og Fosfor, som bl. a. kan tilføres, naar der anvendes daarligt renset Acetylengas ved Autogensvejsning. Jernnitriderne forekommer ikke ved Autogensvejsning og heller ikke ved Lysbuesvejsning med Elektroder af god Kvalitet (tykt beklædte), men derimod i stor Mængde ved Lysbuesvejsning med nøgne Elektroder og i mindre Mængde ved en Del tyndt beklædte Elektroder af ringere Kvalitet.

Slaggeindeslutningerne har en skadelig Indflydelse paa Metallets Deformationsevne, og navnlig er Jernnitriderne meget skadelige. Findes der Slaggeindeslutninger (navnlig Jernnitrider) i stor Mængde, lider Metallet derfor et Sejghedstab og desuden et Smidighedstab i glødende Tilstand, saaledes at det ikke kan taale stærk Udsmedning — *Smedeprøven* ved en Svejsefuge er derfor en udmærket Prøve for Metallets Renhed, og den har derfor stor Interesse som almindelig Prøvemetode, selv naar det drejer sig om Svejsninger, der ikke skal udsættes for Smedning.

Den grovkornede Støbestruktur er ligeledes ugunstig for Metallets Sejghed. I Modsætning dertil er Valsestrukturen i Grundmaterialet (= det Metal der svejses paa) særdeles gunstig for Sejgheden, og Grundmaterialet har derfor altid større Sejghed end Svejsefugens Metal, selv om dette sidste ofte (ved gode Kvalitetselektroder) indeholder færre Urenheder end Grundmaterialet. Den grovkornede Struktur er endvidere ugunstig overfor Vekselbelastning, ogsaa kaldet *Udmattelsesbelastning*.

Ved passende Efterbehandling *kan* den ugunstige Struktur forbedres ved at ændres til mere finkornet Struktur. En Udglødning til 700—800° vil gøre Strukturen noget finere, og en Smedning ved 700—800° virker endnu kraftigere i samme Retning. Hvis Metallet er tilstrækkelig rent til at kunne taale en Smedning, vil Smedningen derfor have en gavnlig Indflydelse ved at give alle de Fordele, der følger med den mere finkornede Struktur, og desuden vil Smedningen virke udlignende paa Varmespændingerne. Men hvis Metallet er for urent, vil Smedningen kun gøre Skade.

Randzonen paa hver Side af Svejsefugen lider en Del Skade ved Svejsningens Udførelse.

Den nærmeste Randzone udsættes for en Overhedning (Opvarmning over 1000—1100°) og faar derfor den dermed følgende grovkornede Struktur, som bevirker Tab i Sejghed og Tab i Modstandsevne mod Udmattelse. Denne Skade kan atter udbedres ved en

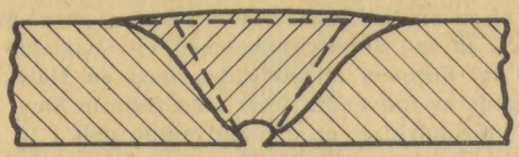

Fig. 1 a: Bundkærv ved Stuksøm (V-Profil).

Efterbehandling bestaaende i Glødning til 700—800° (men ikke højere) eventuelt ledsaget af en Smedning.

Naar Svejsningen udføres under saadanne Forhold, at der kommer store Varmespændinger, kan der fremkomme *Blaaskørhed* i selve Fugen og en ret bred Randzone paa Grund af Deformation ved Blaa-

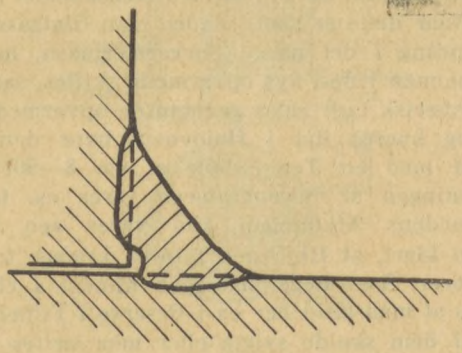

Fig. 1 b: Bundkærv ved Kantsøm.

varme (200—400°). Hele dette Omraade har da faaet en almindelig Svækkelse, som der ikke kan raades Bod paa ved Efterbehandling.

Man lægger Mærke til, at hvis Randzonen har en Svækkelse, kan Svejsesamlingen ikke faa samme mekaniske Modstandsevne som det usvejste Materiale, selv om ogsaa selve Fugen kan være stærk nok.

Punkt 2. Enhver Uregelmæssighed i den metalliske Sammenhæng vil give Anledning til Overspændinger,

saaledes som nærmere forklaret i Artiklen „Om Metallernes Styrkeforhold" i dette Blads Februar-Udgave. En Svejsesamling kan praktisk talt aldrig blive helt fri for saadanne Anlæg for Overspændinger, og ofte indeholder den nogle af de aller farligste. Nogle af dem er synlige udefra, saasom Bundkærv, Indbrændingsrille, brat Tværsnitsovergang og ujævn Overflade; andre er indvendige Uregelmæssigheder,

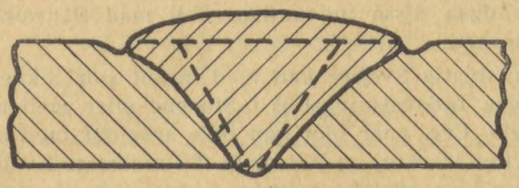

Fig. 2 a: Indbrændingsrille ved Stuksøm.

saasom daarlig Indsvejsning, Slaggeindeslutninger og Blærer.

De udvendige Uregelmæssigheder:

Hvis Svejsningen ikke er gaaet igennem hele Materialetykkelsen, er der en Indkærvning i Bunden, en *„Bundkærv"* (Fig. 1 a og 1 b), som har skarpe og

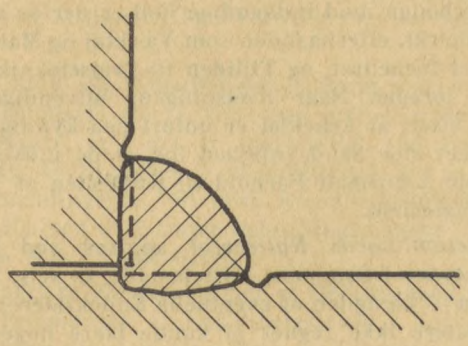

Fig. 2 b: Indbrændingsrille ved Kantsøm.

ujævne Kanter og derfor giver meget store Overspændinger. Endvidere giver Bundkærven en Formindskelse af Svejsesømmens Midtertværsnit, hvilket dog som Regel er af mindre Betydning end Overspændingen.

Der kommer ofte en *„Indbrændingsrille"* paa hver Side af Svejsesømmen (Fig. 2 a og 2 b). Jo brattere Sømoverfladen stiger op fra Pladeoverfladen, des større er Tilbøjeligheden til, at der opstaar Indbrændingsrille. Da Indbrændingsrillen er en Indkærvning i Overfladen med skarp og ujævn Kant mod Svejsesømmen, giver den Anledning til meget store Overspændinger. Desuden giver den en lille Formindskelse af Tværsnittet lige ved Siden af Sømmen.

Hvis Sømoverfladen stiger brat op fra Pladeoverfladen, kommer der en Overspænding som Følge af denne *bratte Tværsnitsovergang*, men den er ikke nær saa farlig, som hvis der samtidig er Indbrændingsrille.

En *ujævn og knudret Overflade* giver ligeledes Anledning til Overspændinger, dog som Regel af forholdsvis lille Betydning.

De indvendige Uregelmæssigheder:

Der kan være *daarlig Indsvejsning* et eller andet Sted, f. Eks. ved Randen af Fugen (Fig. 4) eller mellem de enkelte Lag af Fugens Opfyldning. Ved en ganske lille Belastning kan den daarlige Indsvejsning aabne sig, saaledes at der fremkommer en flad Spalte med skarpe Rande, som giver Anledning til meget store Overspændinger. Faren er størst, naar Spalte-

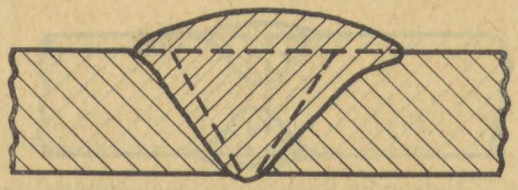

Fig. 3 a: Brat Tværsnitsovergang ved Stuksøm.

fladen overskærer Kraftretningen, og i dette sidste Tilfælde er der samtidig en vis Formindskelse af det nyttige Tværsnit.

Ved dobbeltsidede Sømme, navnlig dobbeltsidede I-Sømme i lovlig stor Pladetykkelse, kan det ske, at de 2 Svejsninger ikke naar sammen i Midten (Fig. 5).

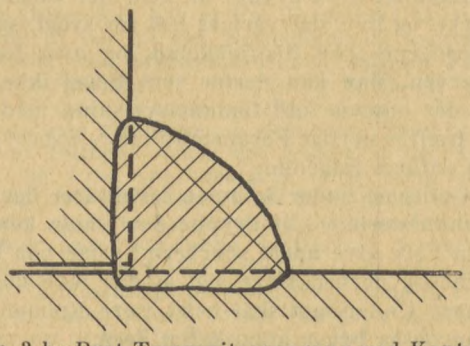

Fig. 3 b: Brat Tværsnitsovergang ved Kantsøm.

Der bliver da en Art *indvendig Bundkærv*, som giver Anledning baade til store Overspændinger og en Tværsnitsformindskelse.

Der kan ofte være betydelige Mængder af *Blærer* og *Slaggeindeslutninger* i Svejsesømmen (Fig. 4). Begge Dele giver Anledning til store Overspændinger

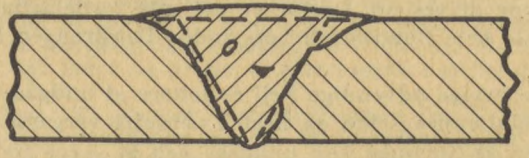

Fig. 4: Daarlig Indsvejsning, Blære- og Slaggeindeslutning.

og desuden lidt Tværsnitsformindskelse. Slaggeindeslutningerne har ofte skarpe Kanter, hvorfor de gengemgaaende er farligere end Blærerne, der som Regel er mere kuglerunde.

Ved enhver Svejsning fremkommer der *Varmespændinger*, som i visse Tilfælde kan være meget store. Disse Spændinger virker som Overspændinger,

naar de har samme Retning som den Spænding, der fremkommer ved Belastningen.

Hvis Svejsesamlingen skal kunne modstaa stor Belastning, og navnlig Udmattelsesbelastning, maa der lægges stor Vægt paa at undgaa Fejlene og de dermed følgende Overspændinger i tilstrækkelig Grad.

Bundkærven kan undgaas, naar Svejsningen tilrettelægges med passende Bundaabning og Sideafskærp-

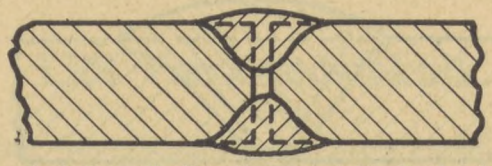

Fig. 5: Indvendig Bundkærv i dobbeltsidet I-Søm.

ning, og naar der anvendes de rette Hjælpemidler — ved Lysbuesvejsning en Elektrode med god Indsmeltningsevne, stabil og rolig Bue, passende Strømstyrke og passende Tykkelse, saa den kan naa godt ned i Bunden af Fugen (det sidste dog ikke ved I-Sømme).

Det er dog altid svært at opnaa den fulde Gennemsvejsning, fordi det smeltede Metal fra Bundhjørnerne er tilbøjeligt til at dryppe af, naar der varmes lidt for stærkt, og hvis der varmes lidt for svagt, smelter Bundhjørnerne ikke tilstrækkeligt, og man faar da Bundkærven. Man kan derfor som Regel ikke stole paa, at der opnaas fuld Gennemsvejsning med mindre der træffes særlige Foranstaltninger, hvoraf navnlig maa anføres følgende:

Fast Underlag under Sømmen forhindrer det smeltede Bundmateriale i at dryppe bort; man kan derfor uden Fare give noget stærkere Varme paa Bundhjørnerne og derved sikre sig, at der ikke kommer Bundkærv. Underlaget skal helst være Kobber, men man kan ogsaa bruge almindeligt Jern.

Inden man lægger Hovedsømmen, kan man lægge en Bundstreng fra den modsatte Side, og man skal da blot sørge for, at Hovedsømmen bliver godt indsvejst i denne Bundstreng.

Endelig kan der lægges en Bundstreng paa Bagsiden, efter at Hovedsømmen er lagt. Man maa sørge for, at Bagstrengen faar god Indsmeltning paa alle Sider af Bundkærven, og at Slaggerester fra Kærvens Hjørne drives ud. Derfor er det ofte fordelagtigt at mejsle hele Bundkærven op, inden Bagstrengen lægges.

De øvrige udvendige Fejl er lettere at undgaa.

Indbrændingsrille og brat Tværsnitsovergang ved Siden af Sømmen kan undgaas ved at sørge for en flad Rundingsovergang mellem Sømoverfladen og Randoverfladen. Er der kommet en farlig Indbrændingsrille, kan den udbedres ved en lille flad Svejsestreng, der lægges med en Elektrode med god Indsmeltningsevne.

Sømoverfladens Ujævnhed ved Lysbuesvejsning afhænger i høj Grad af den anvendte Elektrode; det skal kun bemærkes, at en Forøgelse af Strømstyrken virker i Retning af at give jævnere Overflade, fordi Smeltebadet bliver mere letflydende.

De udvendige Fejl kan i Almindelighed let konstateres, og man kan raade Bod paa dem, naar det er nødvendigt (dog er der visse Tilfælde, hvor Bundkærv er utilgængelig).

I Modsætning dertil er de indvendige Fejl meget vanskelige eller umulige at konstatere og udbedre i den færdige Svejsning. Naar det drejer sig om Kvalitetssvejsninger, maa der derfor lægges stor Vægt paa at undgaa disse indvendige Fejl med tilstrækkelig Sikkerhed.

En dygtig Svejser kan med meget stor Sikkerhed undgaa Indsvejsningsfejl i Siderne eller mellem de enkelte Lag, naar blot han ikke arbejder med altfor daarligt Værktøj og Materiale. Til virkelige Kvalitetssvejsninger er det ganske nødvendigt at anvende passende gode Værktøjer og Materialer, og naar dette gøres, vil der ved kyndig Udførelse af Arbejdet være stor Sikkerhed mod Indsvejsningsfejl.

Mængden af Blærer og Slagger afhænger først og fremmest af Kvaliteten af Materiale og Værktøj, og ved passende Valg heraf kan der derfor opnaas meget stor Sikkerhed mod, at disse Fejl overskrider den tilladelige Grænse.

Sikkerheden mod indvendige Fejl er derfor vokset meget stærkt, efterhaanden som Værktøj og Materiale er blevet forbedret, og Tilliden til Svejsetekniken er derved forøget. Naar Svejsningens udvendige Udseende viser, at Arbejdet er udført paa kyndig Maade, er der stor Sandsynlighed for, at de indvendige Fejl staar i normalt Forhold til Kvaliteten af Værktøj og Materiale.

Svejsesamlingens Nyttearеal angives ved $h \times l$. Heri betyder l Sømmens Nyttelængde, d. v. s. Totallængden ÷ Længden af eventuelle Endekratere, fordi Endekratere ikke regnes at kunne bære nogen Belastning.

Ved en Stuksøm betyder h Pladetykkelsen (den mindste Pladetykkelse, hvis Pladerne er ulige tykke).

Ved en Kantsøm betyder h Højden i den retvinklede Trekant, der kan indskrives i Sømmens Profil.

En Hvælving af Sømmens Overflade regnes altsaa ikke med i Nyttearealet. Ved en Kantsøm vil en Hvælving nemlig ikke give nogen væsentlig Forøgelse af Samlingens Bæreevne, og ved en Stuksøm, hvor en rigtig udført Hvælving nok kan give en Styrkelse af selve Sømmens Midtertværsnit, kan man alligevel ikke faa hele Samlingen stærkere end Randzonen, hvis Nyttearеal netop er $h \times l$.

Punkt 3. Ved Svejsningen fremkommer der *Varmespændinger og Kastninger,* som kan vanskeliggøre Svejsearbejdet i høj Grad, og desuden indvirker skadeligt paa Svejsesamlingens Belastningsevne. Ved Arbejdets Tilrettelægning og Udførelse kan der gøres meget for at begrænse disse Varmespændinger, men dette er et meget omfattende Problem, som maa udelades her. Naar Svejsesamlingen i Forvejen har en vis Spænding, har den mindre Modstandsevne mod Belastninger, der fremkalder Spændinger i samme Retning. Varmespændingerne kan fjernes helt ved en

Svejsninger i almindelig blødt Staal (St. 37).

Elektrodekvalitet		Ren Enkeltbel. (Trækprøver)		Enkeltbel. + lidt Udm.bel.		Ren Udmattelsesbel. (Prøver)	
Trækst. i kg/mm²	Brudforl. pCt. paa 5 × d	Stuksøm	Kantsøm	Stuksøm	Kantsøm	Stuksøm	Kantsøm
A. ca. 35—40	ca. 8—7 pCt.	ca. 80	ca. 65	ca. 60	ca. 50	—	—
B. ca. 40—45	ca. 25—22 pCt.	ca. 95—100	ca. 80	ca. 80	ca. 65	ca. 70	ca. 40
C. ca. 50—55	ca. 28—26 pCt.	ca. 100	ca. 80	ca. 90	ca. 75	ca. 75	ca. 45

Udglødning af hele den svejste Genstand, men denne Metode er dyr, og i mange Tilfælde kan den overhovedet ikke gennemføres paa Grund af Genstandens store Udstrækning. Den anvendes dog med Fordel i enkelte Tilfælde.

Punkt 4. Belastningen kan virke som jævn Enkeltbelastning, Stødbelastning og Udmattelsesbelastning. For at Svejsesamlingen kan faa stor Modstandsevne mod disse Belastningsformer, maa der lægges stor Vægt paa *Sejgheden* og *Friheden for Overspændinger.*

Ved Stød- og Udmattelsesbelastning maa der lægges forholdsvis større Vægt paa Friheden for Overspændinger, end det er nødvendigt ved Enkeltbelastning. Dette ligger i, at Sejgheden kan udjævne Overspændingerne ved jævn Enkeltbelastning, hvorimod den ved de 2 andre Belastningsmaader kun kan dæmpe dem i ringe Grad.

I praktiske Konstruktioner er Belastningen næsten altid sammensat af Enkeltbelastning i Forbindelse med større eller mindre Stød- og Udmattelsesbelastning. Da Enkeltbelastning er langt gunstigere end de 2 andre Belastningsmaader, maa der tages Hensyn til, om Enkeltbelastningen er af mere eller mindre overvejende Betydning i Forhold til Totalbelastningen.

Svejsesamlingens Nyttereal h × l kan aldrig taale saa stor Belastning pr. mm² som det usvejste Materiale; *Belastningsevnen pr. mm² er altsaa kun en vis Procentdel af det usvejste Materiales Belastningsevne.*

Hvor stor denne Procentdel kan regnes at være ved normal god Udførelse fremgaar af ovenstaaende Tabel.

En god Autogensvejsning kan naa op paa Højde med Tallene i Gruppe B.

Da Belastningsevnen i høj Grad afhænger af Udførelsen, kan de angivne Tal kun gælde som omtrentlig Rettesnor.

De Tal, der er angivet i Rubrikken „Enkeltbel. + lidt Vekselbelastning", kan i Almindelighed anvendes ved Beholdersvejsninger og Konstruktioner med forholdsvis rolig Belastning. Ved Konstruktioner, hvor Udmattelsesbelastningen er forholdsvis mere fremtrædende, bliver Tallene noget mindre, idet de nærmer sig til Værdierne for ren Udmattelsesbelastning.

J. R.

Til Rørlæggerne.

I de sidste Aar har et Par Firmaer i særlig Grad forstaaet at faa en Del Rørarbejde og sanitære Installationer ved Statsinstitutioner, saasom Fængsler og Sindssygeanstalter, formentlig fordi de paagældende Firmaer, *Tornøe & Rasmussen* i *Brørup* og Blikkenslager *Feddersen* i *Grindsted,* ved Licitationerne er billigst. Naar det lykkes at faa Arbejdet til en lav Pris, saa forklares dette med, at disse Arbejdsgivere spekulerer i lav Arbejdsløn derved, at de søger enten uorganiseret Arbejdskraft eller ved Annoncer søger saadanne Arbejdere, der ser mere paa, om de kan erholde Arbejde til en Pris, der lige dækker Omkostningerne ved Livets Ophold, end paa, at der er faste, aftalte Priser for dette Arbejde, der hjemler en ordentlig Fortjeneste. Det er den samme Kategori af Medlemmer, der lader sig bruge til at rejse Landet rundt og tage Arbejde, uden at erholde de i Rørprislisten fastsatte Kost- og Vejpenge.

Forholdet er Forbundsledelsen bekendt, og det er lykkedes overfor Tornøe & Rasmussen i Fjor og overfor Hr. Feddersen i Aar — ikke mindst ved Støtte fra de Statsinstitutioner, for hvem Arbejdet udføres — at faa disse Arbejdsgivere til at afregne efter Rørprislisten. Vi har stadig Opmærksomheden henvendt herpaa, men Forbundet kan ikke tage Affære, forinden saadanne Forhold bliver det bekendt, og saa er det som oftest for sent, idet hverken de paagældende Arbejdsgivere eller de Medlemmer, der lader sig bruge, er interesseret i at faa disse Sager frem.

Altsaa: Vi advarer vore Medlemmer imod at lade sig bruge paa denne Maade. Alt Rørarbejde, der falder ind under Rørprislisten, skal afregnes efter denne, uanset om det udføres for organiserede eller uorganiserede Arbejdsgivere. Hvis nogen af Forbundets Medlemmer i givet Fald er i Tvivl, kan han spørge sin Afdeling, der atter eventuelt kan spørge Hovedkontoret.

Vi beder Afdelingerne være opmærksomme paa dette Forhold og skride ind i alle Tilfælde, hvor der er grundet Mening om, at Rørprislisten misligholdes.

Ved en Forhandling den 1. Februar med Blikkenslager Feddersen i Grindsted afsluttedes Overenskomst om, at Feddersen aflønner efter Rørprislisten, og der blev opgjort en Akkord paa Arbejde, udført

paa Straffekolonien i Sdr. Omme i 1933; følgende Beløb, som er Overskud, henligger paa Hovedkontoret:

Til Montør Hansen, for 512 Timer ..... Kr. 29,80
- - Chr. Jensen, for 200 Timer ... - 11,82
- Smed Madsen, for 288 Timer ..... - 16,75

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
3. *Verner Jensen*, Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
9. *A. Clausen*, Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
11. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.
12. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
13. Smedemester *Skaarup*, Thyborøn Havn.
14. *Fiskemelsfabrikken*, Skagen.

Blokade. Smedemester *Petersen*, Lille Værløse, skylder et af vore Medlemmer Kr. 46,00 i Arbejdsløn og er blokeret, indtil Beløbet er betalt.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at tage Ansættelse ved Højer kommunale Elektricitetsværk.

Ligeledes har Maskinmestrenes Forening forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse i Dampskibsselskabet „*Concordia*“, Svendborg, som ikke har villet tiltræde den mellem Dansk Dampskibsrederiforening og Maskinmestrenes Forening gældende Overenskomst.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Aarhus. Hos *A/S De forenede Jernstøberier* er der den 2. Marts afholdt Mæglingsmøde paa Krav om 10 pCt. Tillæg til alle Akkorder, Ordning vedrørende nogle Ventiler paa Formemaskine og Afskaffelse af en Ordning, efter hvilken Ugelønnen afdrages 8 pCt.

Med Hensyn til Ventilerne oplyste Firmaet, at der vilde blive lavet ny Modeller, saasnart Maalene var endelig fastlagte, hvorefter man vilde optage Forhandlinger om ny Priser, der svarer til de ny Fremstillingsmaader.

Vedrørende de 2 andre Krav indgik Aktieselskabet paa ved Forhandling at foretage en Gennemgang af Akkordpriserne paa det Støbegods, der faktisk fremstilles, foretage Ændringer i Priser, der maatte ligge væsentlig udenfor Fabrikkens Lønniveau, og omregne Priserne til Nettopriser, saaledes at den nævnte Gennemgang og Omregning var tilendebragt inden 6 Uger.

Fredericia. Afdelingen har meddelt, at man nu er i Forhandling hos *A/S Voss' Fabrik* om Ansættelse af Akkordpriser ved de 4 Vendeplademaskiner, hvorom der flere Gange har været skrevet i Fagbladet, og at man allerede for den ene Maskinformers Vedkommende har opnaaet Enighed.

København. Den 20. Februar er der afholdt Mæglingsmøde hos *A/S F. L. Smidth & Co.* paa følgende Spørgsmaal:

1) Krav om, at en Reduktion paa 5 pCt. mod at Firmaet paatager sig Støbningerne, annulleres.
2) Klage over Mangel paa Formkasser.
3) Krav om Forhøjelse af enkelte Akkordpriser særlig ved smaat Arbejde.

Under Kravenes Behandling oplystes det, at grundet paa, at Støbningerne nu fandt Sted paa et tidligere Tidspunkt, var der Mangel paa Arbejdsmandshjælp, og som Følge deraf blev der en Del Ventetid. Dette var den væsentlige Aarsag til, at det første Krav var stillet.

Man enedes her om, at Støbemesteren og Formerne i Forening skal søge at tilrettelægge Arbejdet saaledes, at Ventetid undgaas.

2) Firmaet indgik paa at undersøge Sagen og medvirke til, at Mangelen blev afhjulpet.
3) Firmaet indgik paa at drøfte Prisen for ganske enkelte Akkorder med Tillidsmanden, dog inden 3 Uger, og dersom Enighed ikke opnaas her, forbeholdt Forbundet sig at føre Sagen til Timandsmøde.

Odense. Hos Firmaet *A. Birn* har 2 Medlemmer ved lokal Forhandling faaet hævet deres Timeløn med 2 Øre hver.

Ribe. Paa *Ribe Jernstøberi* har Priskuranten været opsagt, og den udløb 1. Februar. Der har været forhandlet om Tillæg til Akkorderne paa det daarligst betalte Arbejde; disse Forhandlinger var omtrent gaaet i Orden, da der den 19. Februar skete en uvarslet Arbejdsstandsning.

En Maskinformer havde været uheldig med noget Arbejde, og dette bevirkede, at Støbemesteren sagde til ham, at han vist hellere maatte rejse. Da vedkommende spurgte Støbemesteren, om dette betød, at han var fyret, svarede sidstnævnte: „De kan ryge og rejse ad Helvede til“.

Da Støbemesteren gennem længere Tid har behandlet forskellige Medlemmer paa samme Maade, bevirkede denne sidste Optræden, at samtlige Medlemmer forlod Virksomheden. Paa Forbundets Foranledning genoptoges Arbejdet Dagen efter.

Mægling blev derefter afholdt den 6. Marts, og Formerne stillede følgende Krav:

1) 8 pCt. Tillæg til Akkorderne og Tillæg til Timelønningerne.
2) Mesteren skulde fjernes fra Støberiet.
3) Den afskedigede Former skulde genantages.
4) Samtidig havde Sammenslutningen paa Firmaets Vegne stillet Krav om Erstatning for den uvarslede Arbejdsstandsning.

Ved Mæglingsmødet enedes man om følgende:

1) Sagen føres tilbage til lokal Forhandling saaledes, at hvis Enighed ikke opnaas, kan denne videre-behandles ved Timandsmøde.
2) Frafaldtes.

3) Firmaet indvilgede i at antage nævnte Maskinformer i Virksomheden, men ved andet Arbejde.
4) Frafaldtes.

Varde. Paa *Varde Staalværk* er der den 6. Marts afholdt Mæglingsmøde paa Krav om Timelønsforhøjelse for 3 i Timeløn beskæftigede Medlemmer.
Man opnaaede Enighed om en Forhøjelse for de 3 Mand.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Københavns Afdeling 13 og *De danske Statsbaners Baneafdeling* er der indgaaet Overenskomst angaaende Lønnen for Smede- og Maskinarbejdere, der er beskæftigede med Arbejder ved Elektrificeringen af den københavnske Nærtrafik. Timelønnen er fastsat til 110 Øre plus et Tillæg af 55 Øre. Naar Arbejdstiden forskydes, betales et Tillæg af 50 pCt. til Timelønnen for Arbejdstid mellem Kl. 17 og Kl. 6. Skiftehold betales efter Fælles Værkstedsregler. Overenskomsten gælder, til Elektrificeringen af Banestrækningen Hellerup—Holte er fuldført og senest til den 1. April 1936.

Med *Dansk Chrysler Samlerfabrik, Bohnstedt-Petersen A/S*, har Københavns Afdeling 14 indgaaet en Overenskomst, hvorefter Antagelseslønnen er fastsat til 2 Kr. pr. Time, i Motorcykleværkstedet dog 150 Øre pr. Time. Der gives 6 Dages Ferie med Løn, og iøvrigt gælder Jernindustriens Overenskomst og Fælles Værkstedsregler, dog afspadseres Overarbejde i normal Dagtid.

Odense Afdeling har sluttet Overenskomster med Firmaet *Dansk Cykle Co. „City"*, og *Fred. Rasmussens Cyklefabrik*, Vestergade 80, Odense. Timelønnen er fastsat til 120 Øre, Lønnen for dygtige og mere betroede Arbejdere ordnes i hvert Tilfælde mellem Firmaet og den enkelte Arbejder, og man er enige om at anvende Akkordarbejde i størst mulig Udstrækning. Iøvrigt er Jernindustriens Overenskomst og Fælles Værkstedsregler gældende.

Endvidere har Odense Afdeling sluttet Overenskomst med *Hans Rasmussen, Hudevad*. Ogsaa her gælder Jernindustriens almindelige Overenskomst og Fælles Værkstedsregler.

Den 16. Februar har Varde Afdeling sluttet Overenskomst med *Vestjysk Automobil-Lager A/S*. Timelønnen for Udlærlinge det 1. Aar er 100 Øre, for nyansatte Arbejdere det første halve Aar 115 Øre og derefter 120 Øre. Overarbejde betales i Henhold til Fælles Værkstedsregler, Ferie gives efter de gældende Regler, og Arbejderne har Ret til at vælge en Tillidsmand paa samme Vilkaar, som bestemt i Overenskomsten med Jernindustriens Sammenslutning.

Mæglingsmøder. Den 7. Februar er der afholdt Mægling paa Lønkrav overfor *Varde Staalværk*. Der opnaaedes et Tillæg.

Hos *Georg E. Mathiasen*, København, afholdtes Mægling den 22. Februar paa Strid om Omfanget af Overarbejde. Men enedes om, at en Arbejder, der i Løbet af de 4 sidste Uger har haft ialt 10 Timers Overarbejde (almindeligt Værkstedsarbejde) eller 12 Timers Overarbejde ved Montage eller 16 Timers Overarbejde ved Driften har Ret til at afspadsere yderligere Overtid indenfor det nævnte Tidsrum i den paafølgende Uge efter nærmere Aftale med Arbejdsgiveren.

Hos Firmaet *H. P. Jensen*, København, mægledes den 25. Februar paa Klage over, at Firmaet nægtede at give Akkord paa nyt Arbejde. Sagen sluttedes, idet Firmaet erklærede sig villig til at give Akkord i samme Udstrækning som tidligere.
Der var ligeledes klaget over, at Firmaet nægtede Udbetaling af et Akkordoverskud, men paa Mæglingsmødet oplystes det, at Overskudet var udbetalt, og Klagen blev derfor trukket tilbage.

Timandsmøde. Paa et Timandsmøde den 21. Februar er der behandlet følgende Spørgsmaal:
I. Lønkrav overfor *A/S Møller & Jochumsen*, Horsens. Firmaet indgik paa at give et Tillæg at fordele efter eget Skøn.
II. Strid hos *A/S „Strømmen"*, Randers, om Akkordpriserne og om forhøjede Lærlingelønningers Indvirkning paa Akkorderne. Dette Spørgsmaal henvistes til lokal Forhandling, og saafremt Enighed ikke opnaas, behandles det paa fornyet Timandsmøde.
III. Strid hos *A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri* om en Formandsstilling paa Afslagningsloftet. Da Værftets Direktør fremhævede, at man kun ønskede at være ligestillet med andre Værfter, hvor denne Mester deltager i forefaldende Arbejder i den Udstrækning, det er nødvendigt, sluttedes Sagen.
IV. Strid paa *Odense Staalskibsværft* om Betalingen for Maskinarbejderes Deltagelse i Prøveture med Værftets Nybygninger. Enighed opnaaedes ikke, og den bestaaende Ordning er derefter opsagt.
V. Strid hos *A/S De danske Sukkerfabrikker*, København, om Betalingen for Arbejdet i den tidligere Noritafdeling. Firmaet indgik paa at yde et særligt Tillæg af 10 Øre pr. Time for de Timer, hvor intet Tillæg var betalt.
VI. Strid hos *A/S Fisker & Nielsen*, København, om Betalingen for Arbejde ved mere end een Maskine. — Da Spørgsmaalet for Tiden ikke var aktuelt, enedes man om, naar Firmaet igen paabegynder Praktisering af Pasning af mere end een Maskine, at optage lokale Forhandlinger om Tillæg.
VII. Klage fra *Maskinfabrikken „Rannie"*, København, over, at Forbundet har forhindret den i at oprette Kontrakt med en Montør. Enighed opnaaedes ikke.

Kendelse i faglig Voldgift. Som meddelt i Fagbladet for Januar afsagde Den faste Voldgiftsret den 6. December Kendelse i en Sag vedrørende *A/S A. M. Andersen* og Entreprenør *Chr. Christensen*, Brønderslev, om Afregning af et Rørarbejde, hvorefter de tilbageværende Uoverensstemmelser med Entreprenør Christensen skulde afgøres ved faglig Voldgift. En saadan har nu været nedsat i Frederikshavn, hvor det paagældende Rørarbejde var udført, med Direktør Poul Sørensen som Opmand. Opmandskendelsen gaar ud paa, at Entreprenør Christensen skal betale et Beløb af Kr. 765,48+Kr. 490,00 i Kost- og Vejpenge.

Afsluttede Blokader. Den af Københavns Afdeling 15 overfor *Nordisk Vaskerimaskinfabrik*, Roligheds-vej 8 og Reventlowsgade 8, iværksatte Blokade er hævet, efter at Firmaet har bragt Lønforholdene i Orden.

Ligeledes er Blokaden overfor Gas- og Vandmester *Gunnar Larsen*, Lyngby, hævet, da han har truffet Aftale med Lyngby Afdeling om Afvikling af sit Mellemværende med denne.

Island. Paa given Foranledning advarer vi Medlemmerne imod at reflektere paa Tilbud om Arbejde hos Fru E. Pedersen, Njardargata 47, Reykjavik.

Stiftelsesfester.

Formerforbundets Afdeling i Kerteminde holder 35 Aars Stiftelsesfest.

Lørdag den 2. Marts 1935 fejrede Kerteminde Afdeling sin 35-aarige Stiftelsesfest ved en festlig Sammenkomst med Fællesspisning for Medlemmer med Damer paa Kerteminde Hotel. Kl. 7 spillede Musikken op, og Festdeltagerne indtog deres Pladser ved de veldækkede Borde.

Afdelingens Formand, *C. Adolfsen*, bød Velkommen til Festen med et særligt Velkommen til Forbundets Formand, *Herman Hansen*, Redaktør *S. A. Petersen* og *Frue* og gammelt Medlem af Afdelingen, *Laur. Lauritsen* med *Frue*, udtalte Haabet om, at Festdeltagerne havde ladet Hverdagens Vanskeligheder blive derhjemme, og at enhver havde taget Festhumøret med. Man tog saa for sig af Retterne, og Sange og Taler vekslede med hinanden.

Herm. Hansen bragte Hilsen fra Forbundet, talte om Sammenholdets Betydning, som nu mere end nogensinde var en Nødvendighed; takkede de Medlemmer i Afdelingen, der forestod det daglige Arbejde, og nævnte her særligt C. Adolfsen, som gennem en Aarrække havde været Afdelingens Formand; sluttede med at udbringe et Leve for Kerteminde Afdeling.

Redaktør *S. A. Petersen* ønskede Afdelingen til Lykke med de 35 Aar og udtalte, at Formerne i Kerteminde altid havde hørt til de bedste Tropper, naar det gjaldt Arbejdet for Partiet og Socialdemokraten; sluttede med at udbringe et Leve for Sammenholdet.

Der var til Festen skrevet flere Sange, hele 2 til Damernes Pris og Hyldest, og en meget lang, der sagde forskellige Sandheder om Afdelingens Medlemmer. Alle Sangene gjorde fortjent Lykke.

De fleste af Forbundets større Afdelinger havde i Dagens Anledning sendt Telegrammer med Lykønskninger, som blev oplæst ved Bordet.

Efter at Formanden havde budt Velbekomme, hævedes Bordet, og Dansen tog sin Begyndelse. Ud paa Aftenen var der fælles Kaffebord, hvor Gemytligheden var stor. En gammel Københavner, „Amager-Jensen", var her den mest medvirkende, og med Sangen: „Min Amanda var fra Kerteminde", gjorde han vældig Lykke.

Dansen fortsattes hen til de smaa Timer, og som Slut paa Festen samledes man ved en Bolle Punsch, hvor adskillige Skaaler blev drukket. C. Adolfsen takkede Deltagerne for det udmærkede Humør, der havde præget Festen og gjort den til et varigt Minde, og sluttede med at udbringe et Leve for Dansk Formerforbund.

Specialarbejderforbundets Odense Afdeling.

Den 23. Februar holdt Specialarbejderne i Odense en Fest i Anledning af Afdelingens 15-aarige Bestaaen.

Festen, der i alle Maader var overordentlig vellykket, fejredes i „Næsbyhoved Skov" og indledtes med en Fællesspisning, ved hvilken Afdelingens Formand, *Marius Thygesen*, i en velformet Velkomsttale bød Gæsterne, Forbundets Forretningsudvalg og Repræsentanten for Smedene, Næstformand Viggo Jepsen, Velkommen og udtalte, at vel var 15 Aar ingen Alder paa en Fagorganisation; men det havde været gode Læreaar, og en varmtfølt Tak vilde han bringe alle dem, der fra den beskedne Begyndelse med 24 Medlemmer for 15 Aar siden til i Dag, hvor Medlemstallet var 250, havde ofret Tid og Arbejde i Afdelingens Interesse, en Indsats, uden hvilken Afdelingen ikke i Dag havde indtaget den smukke Position, man nu kunde glæde sig over.

En særlig Tak vilde han rette til Smedene for det gode og loyale Samarbejde, der var vist, ikke mindst under den store 2-aarige Arbejdsløshed, hvor deres Kontor havde været overbelastet, uden at det derfor paa nogen Maade var gaaet ud over Samarbejdet mellem de rigtige Smede og Specialarbejderne.

Forbundets Formand, *L. Møller*, kastede et Blik tilbage paa Tiden, der var gaaet siden Afdelingens Oprettelse, og fremhævede det Sammenhold, der altid havde udmærket denne Afdeling, og som havde bragt betydelige Resultater. Dette Sammenhold var stadig det bærende og var ikke mindst nødvendigt Fagene imellem, og alle Faktorer, der modvirkede dette, maatte, enten de kom fra højre eller venstre, paa det mest energiske bekæmpes, hvis vi ønskede at bevare og yderligere udbygge den Stilling, vi i Dag indtog.

Som en Erindring og Tak for godt Arbejde overrakte Taleren et smukt Sølvbæger til Marius Thygesen „til evig Arv og Eje" og udbragte et Leve for Afdelingen og dens Formand.

Repræsentanten for Smedene, *V. Jepsen*, holdt en Tale, der formede sig som en Tak og Anerkendelse for Samarbejdet i Tiden, der svandt. Metalarbejderne indtog nu en smuk Position, men endnu var der lang Vej til Maalet, som vi kun skimtede, men som vi ved støt og roligt Arbejde og ved fælles Kamp engang vilde naa.

Leve det loyale Samarbejde i Klassefællesskabets Aand.

Afdelingens Sekretær, *C. Hansen*, oplæste en Masse til Festen indløbne Hilsener og Telegrammer og derefter en for Tilfældet udgivet, meget morsom og næsvis Avis.

Sange blev sunget, og fra en lokal Klub overraktes en nydelig Dirigentklokke til Afdelingen. Fra Københavns Afdeling overraktes en smuk Faneplade af *Holger Petersen*, som ogsaa holdt Talen for Damerne.

Af ikke ringe Virkning var en lille Tale, der holdtes af et gammelt Medlem, *Vesti*, der vandt almindelig Tilslutning, og i hvilken han priste Thygesen som Vennen, man aldrig henvendte sig forgæves til, og som den gode Organisationsmand i de 11 Aar, han havde været ikke alene Formand for Afdelingen, men ogsaa en ypperlig Tillidsmand paa Arbejdspladsen.

Efter endnu en Sang sluttede den vellykkede Fællesspisning med et kraftigt besvaret Leve for Organisationen. Festen fortsattes med Bal og anden Underholdning til langt ud paa de smaa Timer, og man sluttede, beriget med et godt og festligt Minde om gode Kammerater, der ogsaa forstod at feste.

Teknologisk Institut.

Kursus i elektrisk Lysbuesvejsning.

1.—13. April 1935.

Kursus staar kun aabent for faguddannede Smede og Maskinarbejdere.

a) *Den praktiske Undervisning:* Indøvelse i Svejsning med saavel beklædte som nøgne og dyppede Elektroder. Tilrettelægning af Svejsearbejder. Svejsning af tynd og tyk Plade, derunder: vandret, lodret og „under op" Svejsning, Paasvejsning af slidte Aksler etc., Overlapningssvejsning, T- og I-Svejsning, Svejsning af Jernkonstruktioner og Rør, Demonstration af Støbejerns-, Metal- og rustfri Pladesvejs-

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
2625	Andersen, Svend Johs. Chr.	Aarhus	20. 4.13	Aarhus	3.11.33	Aarhus	8. 9.34
38588	Bengtson, Carl Rudolf A..	København	3 10.97	Kbhvn. Afd.	4.11.29	Kbhvn. Afd. 5	3. 6.33
11197	Berg, Erik Willian...	—	1.11 14	„ „	10.10.34	„ „ 2	3.11.34
26283	Christensen, J. Chr. Sillemann	—	26 8.00	„ „	10. 8.29	„ „ 11	26. 5.34
4403	Clausen, Niels Marius ..	Skovby Sogn	1. 5.96	Odense	3. 9.33	Odense	18 8.34
36714	Ferdinandsen, Holger	København	10. 4.04	Kbhvn. Afd.	17.10.23	Centralafd.	5. 1.35
5295	Frederiksen, Henning Hildam	—	9.11.12	„ „	18. 1 34	Kbhvn. Afd. 13	24.11.34
9418	Hansen, Adolf Vilhelm..	Fur	2. 2.10	Aarhus	7. 6.34	Aarhus	6.10.34
864	— Erik Heering ..	København	28. 9.14	Kbhvn. Afd.	7. 9.33	Kbhvn. Afd. 17	3.11.34
13847	Højerslev, Hans Jacob L..	—	11. 3.07	„ „	5. 4.27	„ „ 13	17 11.34
13012	Jensen, Hans August...	Ledstrup	23. 8.93	Næstved	10. 5.13	Køge	9. 6.34
22760	— Poul Joh. Fauerholdt	Aarhus	7.12.09	Aarhus	30.10.32	Aarhus	13.10.34
8621	Johannessen, Ernst Theodor	København	22. 1.06	Kbhvn. Afd.	1. 6.26	Kbhvn. Afd. 13	10.11.34
23743	Larsen, Alexander Schvinke	—	31. 1.08	„ „	13. 4.28	Anvisningskt.	13. 1.34
293	— Børge Finn	—	4. 1.15	„ „	4 8.33	Kbhvn. Afd. 4	3.11.34
23879	— Emanuel Peter	—	12.12.08	„ „	23. 4.28	„ „ 12	3.11.34
23425	Laursen, Søren Richard .	—	11. 2.02	D. Arbm. Forb.	22. 8 30	„ „ 17	3 11.34
52680	Møller, Børge Thorvald	—	15. 5 13	Kbhvn. Afd.	14.11.32	„ „ 14	17.11.34
6618	— Walther	Aarhus	23. 9.14	Aarhus	12. 3.34	Aarhus	14. 4.34
24513	Nielsen, Frederik.....	Emdrup	12. 2.87	Skibsværftsarb. Fagf.	9. 5.11	Odense	22. 9.34
20030	— Niels Henrik Erik	København	19. 6.09	Kbhvn. Afd.	22.10.27	Centralafd.	21. 7.34
12385	Olsen, Jens Ove	Vordingborg	23.11.01	Roskilde	15. 7.34	Roskilde	8. 9.34
52802	— Kaj Einar.....	Frederiksberg	20. 7.13	Kbhvn. Afd.	22. 1.33	Kbhvn. Afd. 2	13 10.34
24515	— Niels Johannes.	Græsted	22 2.98	„ „ 5	31. 3.17	„ „ 5	24.11.34
34850	Petersen, Carlo Peter M.	Stilling	14. 2 09	Frederikshavn	13. 6.30	Aarhus	28. 7.34
1053	— Ludvig Th.	København	23. 4.67	D. Kedel- & Mp. Forb.	1 9.99	Kbhvn. Afd. 18	22. 9.34
54522	— Marinus Kjærulff	Hjulby	29. 6.04	Nyborg	1. 5.34	Nyborg	12 5.34
9144	— Paul	Aarhus	7. 4.15	Aarhus	8. 5.34	Aarhus	22. 9.34
50660	— Viggo Peter E..	København	5. 7.09	Kbhvn. Afd.	7. 4.30	Kbhvn. Afd. 12	8. 9 34
26780	Poulsen, Charles William	—	28. 2.10	„ „	16. 7.29	„ „ 13	17.11.34
52844	Ravnebjerg, Børge Carl	—	9. 4.13	„ „	6 2.33	„ „ 15	10.11.34
54706	Sørensen, Erik Holger ..	Nyhuse	24 7.12	Hillerød	4. 4.32	Hillerød	29. 9.34
5705	— Erling Aage ...	København	22. 5.14	Kbhvn. Afd.	6. 3.34	Kbhvn. Afd. 17	17.11.34
15318	Schreiber, Kurt E. H. Møller	—	20. 4.08	„ „	9. 5.27	„ „ 17	3 11.34
52825	Schrøder, Robert E. Chr..	—	3. 3.05	„ „	3. 2.33	„ „ 13	10.11.34
8147	Widenborg, Hugo Vilhelm..	—	12.12.13	„ „	20. 5 34	„ „ 17	10 11 34
31473	Villadsen, Villads Peter ..	Volstrup	8. 1.72	„ „	9. 9.34	„ „ 2	20.10.34
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46329	Dønskov, Lorentz Peter .	Vamdrup	8. 6.96	D. Arbm. Forb.	25. 1.34	Raadvad	8.12.34

ning samt Besøg i en større Virksomhed, hvor elektrisk Svejsning udføres.

b) *Den teoretiske Undervisning:* Svejsningens Grundprincipper, Varmespændinger, Belastningsevne, Afprøvning etc.

Betalingen for et Kursus er Kr. 125.00.

Det anbefales Deltagerne forud at anskaffe sig den af Instituttet udgivne „Elektrikerbogen"; Elevpris Kr. 3.60.

Teknologisk Institut har i disse Dage udsendt 5. Udgave af

Elektrikerbogen,

der, trods det at den af praktiske Hensyn fremtræder i et større Format end de foregaaende Udgaver, dog stadig er den letfattelige Vejledning for Elektromontører og andre, der væsentligst kun har Kendskab til Elektroteknikken gennem praktisk Arbejde, men savner teoretisk Viden. — Bogens Hensigt er derfor i populær Form at give dem, der arbejder ved elektriske Anlæg, Midler til i store Træk ogsaa at forstaa de Maskiner, Apparater og Fremgangsmaader, de til daglig gør Brug af.

Bogen, der er indbundet i Helshirtingsbind og rigt illustreret, koster 4 Kr. og faas gennem enhver Boghandler eller ved Henvendelse til Teknologisk Instituts Forlag, Hagemannsgade 2, V.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 50344	Devantier,	Leif Ferment	(Kbhvn. Afd.)
- 15062	Hansen,	Jens Chr. Romell	(—)
- 31432	Jensen,	Aage Ingvard	(—)
- 38409	—	Jens Rud. Georg	(—)
- 39444	Jessen,	Svend Due Angelo	(—)
- 17438	Dobel,	Oskar E. Th. Erh.	(Odense Afd.)
- 31980	Nielsen,	Poul Ludvig	(—)

Medlemmerne Nr. 23644, Christian Michael Jensen, og Nr. 1757, Uno D. Chr. Jensen, har atter fundet deres Bøger.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 1670 Weuge, Aage Carl Johan.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Gl. Register.

			Sidst betalt
Nr. 17580	Jørgensen,	Eli Ingvard	29.12.17
- 5697	Winther,	Christian	25. 8.17

Nyt Register.

			Sidst betalt
Nr. 20888	Andersen,	Andreas F. Chr. M.	16. 6.34
- 6477	—	Frederik Frithiof H.	30.12.33
- 32552	—	Helge Lystrup	24. 9.32
- 52084	—	Ingolf Poul	30. 4.32
- 28121	Berg,	Willi Jens M.	19. 5.34
- 54317	Christensen,	Ejler Robert	26 6.34
- 25247	Christiansen,	Gudmund O. Chr.	26. 3.32
- 12728	Eliasen,	Ernst Eduard M.	27. 9.30
- 24569	Frederiksen,	E. A. J.	7. 3.31
- 51930	Gluud,	Carl Anker	31. 3 34
- 11557	Hansen,	Bruno	25. 2.33
- 5793	—	Harald	11. 3.22
- 997	—	Ib Mossin	21. 7.34
- 8595	Harup,	Kai Godtfred	19. 2 27
- 9610	Heinsøe,	Harry Niels Boye	22. 9.34
- 25737	Holm,	Svend Oluf	24 10.31
- 12274	Jensen,	Børge Verner	21. 7.34
- 37528	—	Hugo Sofus M.	11. 4.31
- 23392	Jørgensen,	Hans	16. 6.34
- 37484	—	Jens Christian	27 5 33
- 38296	—	Laurits Peter	27 9 30
- 26402	—	Svend Aage	23. 6 23
- 5277	Jølm,	Kaj Kragh	24 3.34
- 1565	Kiær,	Gottholdt A. Malling	4. 8.34
- 20653	Kähler,	Walther Fred. Wilh.	19. 5.34
Nr. 31643	Lauritsen,	Frits	1. 7 22
- 36836	Lindkvist,	Gunnar Carl	25. 3 33
- 15900	Ljungdell,	Poul Albin	27.10.34
- 1004	Madsen,	Eigil Alfred	17. 1 31
- 53672	Mathiasen,	Holger	25. 7.31
- 2263	Nielsen,	Leif Valdemar	30 4 32
- 12359	—	N. A. Johannes	31. 1.25
- 13593	—	Severin	15 4.22
- 32641	Petersen,	Erik Axel	7. 3.31
- 12212	—	Oskar Henry	18. 9.26
- 52527	—	Poul Ansgar	16. 6 34
- 1137	—	Svend Christian	16.12.33
- 30371	Poulsen,	Alfred	10.11.34
- 55986	Prüsse,	Arne	23. 6.34
- 38509	Rasmussen,	Peter Laur. Holm	27. 3.26
- 3178	Sørensen,	Alfred Juul	16 12.33
- 20974	Schiller,	Augustin	26. 7.30
- 1670	Weuge,	Aage Carl Johan	28. 3.31
- 29649	Willert,	Hermann August	23. 7.32

Dansk Jern- og Metalsliberforbund.

Nr. 46219	Nielsen,	Einer Frederik	21. 4.34
- 46065	—	Henry C. Frederik	6. 6.25

Foredrag over industrielle Emner.

Den af Ingeniør, cand. polyt. E. Mathiesen paa Den polytekniske Læreanstalt afholdte Forelæsningsrække over industrielle Emner afsluttes den 4. April, Kl. 8 pr., paa Teknologisk Samling, Sølvgade 83, med et Foredrag:

„Værktøjsmaskiner paa Leipzigermessen 1935".

Adgangen er gratis.

Medlemmernes Bopæl 31. Marts.

Som det vil være bekendt for Medlemmerne, skal der hvert Aar afgives en Medlemsfortegnelse til Staten over Arbejdsløshedskassens Medlemmer med Angivelse af Opholdskommune den 31. Marts.

Da Stats- og Kommunetilskuddet kan blive afhængig af denne Fortegnelses Nøjagtighed, maa saavel Kassererne som Medlemmerne drage Omsorg for, at Afdelingerne kommer i Besiddelse af hvert enkelt Medlems Adresse og Opholdskommune pr. 31. Marts 1935.

Medlemmerne maa selv indgive dette til Afdelingskassereren, da det ikke i alle Tilfælde kan lykkes denne at komme i Forbindelse med de enkelte Medlemmer inden 31. Marts.

Send en lille Seddel med Nummer, Navn og fuldstændig Adresse- og Kommuneangivelse pr. 31. Marts til Afdelingskontoret.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer), København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 6 APRIL 1935 21. Aarg.

Arbejdsretten og Mæglingsinstitutionen.

1910 — 12. April — 1935.

Den 12. April 1910 traadte 2 meget betydningsfulde Love i Kraft, nemlig om Oprettelse af Den faste Voldgiftsret og om Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder. Disse 2 Love betød en Udbygning af det Arbejdsretsgrundlag, som Septemberforliget havde skabt, og placerede Danmark i forreste Række med Hensyn til at forene de kollektive Overenskomsters Indgaaelse paa frit Grundlag med Statens autoritative Retsbeskyttelse. I et Tillæg til Septemberforliget er Punkt 2 saalydende:

„Saafremt nogen af Hovedorganisationerne formener, at der er gjort Brud paa denne Regel,*) kan den indbringe Spørgsmaalet for Hof- og Stadsretten i København, indtil det kan henvises til en permanent Voldgiftsdomstol, overfor hvilken der ved Lov er fastsat samme Vidnepligt som overfor Landets almindelige Domstole. Denne Voldgiftsdomstol skal bestaa af 7 Medlemmer, af hvilke hver af Parterne vælger 3 udenfor vedkommende Organisations Bestyrelse, og Formanden vælges af disse 6 i Forening blandt Landets Jurister. Saa snart denne Voldgiftsdomstol er oprettet, træder den straks i Stedet for Hof- og Stadsretten i alle Forhold vedrørende ovenstaaende Overenskomst (jfr. dennes 10. og 11. Stykke)."

*) at der ikke maa træffes Bestemmelser, der er i Strid med Septemberforliget.

Bestemmelsen kom imidlertid ikke til at spille nogen Rolle, idet der ved Lov af 3. April 1900 blev givet Den permanente Voldgiftsret Domstolsmyndighed til at føre Vidner, saaledes at denne Ret kom til at virke som eneste Instans i Spørgsmaalet om Fortolkning af Septemberforliget.

Denne Arbejdsretsordning var imidlertid ikke tilfredsstillende, fordi dens Omraade var begrænset til Septemberforliget, og ikke vedrørte Spørgsmaal om Overholdelse af andre indgaaede Overenskomster. Dertil kom, at Den permanente Voldgiftsret maatte indskrænke sig til at konstatere, om der i det givne Tilfælde var begaaet Brud paa Septemberforliget eller ej, medens Spørgsmaalet om Følgerne af et saadant Brud, d. v. s. Bod og Erstatning, henhørte under de almindelige Domstole.

Med Udgangspunkt i den faglige Uro, der prægede Sommeren 1908, og som medførte en Bladstrejke, under hvilken hele den borgerlige Presse blev standset, blev der, efter at daværende Indenrigsminister Sigurd Berg havde foretaget Mægling i Konflikten, nedsat et Udvalg, bestaaende af 10 Repræsentanter for hver af de to Hovedorganisationer, De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, og hvis Forhandlinger resulterede i Forslag til Lov om Oprettelse af en ny Arbejdsret, Den faste Voldgiftsret, og Forslag til Lov om Oprettelse af en Mæglingsinstitution, Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder, og endelig

udarbejdede August-Udvalget Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, den samme, der er gældende den Dag i Dag. Hermed var tilendebragt en Udvikling, der for Den faste Voldgiftsrets og Voldgiftsreglernes Vedkommende var i Overensstemmelse med de Ønsker, som Fagbevægelsen havde næret fra dens første Aar, thi i Virkeligheden har Kravet om et betryggende Arbejdsretsgrundlag staaet paa Dagsordenen lige fra 70-ernes Dage. Dette fik bl. a. sit Udtryk i de faglige Voldgiftsretter, som blev nedsat indenfor de enkelte Fag.

Efter 1910 er da Forholdet dette, at Overenskomsterne indgaas mellem Organisationerne, paavirkede af de Faktorer, der nu engang øver deres Indflydelse paa Overenskomsters Indhold, og saaledes, at Statens Repræsentant, Forligsmanden, kan yde sin Medvirkning ved deres Tilvejebringelse, men uden at Parterne er bundne til at akceptere de Mæglingsforslag, han fremsætter. Naar Overenskomstforholdet er kommet i Orden, vil alle de daglig forekommende Organisationsspørgsmaal være at behandle i Overensstemmelse med Voldgiftsreglerne, medens der i Tilfælde af Brud paa Overenskomsten eller Septemberforliget er Adgang til at rejse Klage ved Den faste Voldgiftsret.

For en Fuldstændigheds Skyld erindrer vi blot om, at Jerninduſtrien allerede i 1902 fik sine særlige Voldgiftsregler, der fortsat er gældende, og som i nogen Grad har dannet Forbillede for den af August-Udvalget vedtagne Norm. En af Hovedafvigelserne er, at medens det i Henhold til Normen er tilstrækkeligt, at den ene af Parterne kræver Voldgift nedsat, for at en saadan kan etableres, kræver Jerninduſtriens Voldgiftsregler, at begge Parter er enige, undtagen hvor det drejer sig om Tillidsmænds Afskedigelse. Iøvrigt maa det vist siges, at Voldgiftsreglerne den Dag i Dag paa tilfredsstillende Maade opfylder de Forudsætninger, under hvilke de er blevet til.

Hvad angaar Den faste Voldgiftsrets Virksomhed har denne været overordentlig betydningsfuld baade i Henseende til at skabe Respekt for indgaaede Aftaler og med Hensyn til at udforme, ja, man kan næsten sige udvikle Septemberforliget. Naar dette Forlig, den danske Arbejdsrets Grundlov, trods de Mangler, som vel nok begge Parter vil hævde, at der er ved det, har kunnet holde gennem de mange Aar, og antagelig vil holde et Stykke ud i Fremtiden, skyldes det afgjort Den faste Voldgiftsrets Virksomhed. Dertil kommer, at Retten gennem sin Formand fra dens Oprettelse til 1920, Dr. jur. Carl Usſing, blev ledet ind i et saadant Spor, at den hurtigt erhvervede sig en meget stor Autoritet og en betydelig Tillid hos begge Parter. Dr. Usſing har engang udtalt, at „Septemberforliget er et Spind af Interesser, der afbalancerer hinanden. En Maske tabt, og det hele Spind kan løbe op". Det er en af Dr. Usſings store Fortjenester, at han bistaaet af fremragende Folk fra begge Sider, som fik Sæde i Retten, udviklede Septemberforliget til at blive et omfattende Net, i hvilket ingen Maske løb op. Afdøde J. A. Hansen karakteriserede det paa den Maade, at Septemberforliget ikke alene var det Dokument, der undertegnedes den 5. September 1899, men ogsaa den lange Række Kendelser, som først Den permanente, men i Særdeleshed senere Den faste Voldgiftsret har affagt. Selvfølgelig har det ikke kunnet undgaas, at Parterne, specielt Arbejderne, til Tider har haft lidt svært ved at affinde sig med en eller anden Kendelse, men i det store og hele har der været Respekt for Retten, denne enestaaende Højesteret, hvis Domme er ligestillede med andre Retsdomme, men som hviler paa en privat Aftale mellem de 2 Hovedorganisationer, paa Septemberforliget.

Udviklingen har naturligt medført, at Rettens Kendelser efterhaanden i højere Grad er blevet prægede af det rent strafferetlige end af det pædagogiske, saaledes som Tilfældet særlig var under Dr. Usſings Formandsskab. Dels er det forklarligt, at efterhaanden som Forstaaelsen af, hvad der er Ret og Uret i Arbejdsforholdet, trænger dybere og dybere ned, maa Kendelserne naturligt blive paavirket af, at Parterne i Almindelighed kender Grænserne for deres Ret, og dels maa det erindres, at det i de første Aaringer af Rettens Virksomhed drejede sig om at faa fastlagt Retsgrundlaget paa en saadan Maade, at det var i Stand til at bære over de særlige Vanskeligheder, som Arbejdsforholdet frembyder. Men det skal slaas fast, at den Række Kendelser, som Dr. Usſing prægede med sin skarpe juridiske Sans, sin fremragende pædagogiske Evne og sin neutrale Opfattelse af hele Arbejdsforholdet, stadig danner Grundlaget for Den faste Voldgiftsrets Virksomhed. Det skal ved denne Omtale i Metalarbejdernes Blad heller ikke glemmes, at en af dem, der i intimt Samarbejde med Dr. Usſing bidrog til at skabe dette faste Grundlag i Retsforholdet, var J. A. Hansen, der lige fra Den faste Voldgiftsrets Oprettelse i 1910 til sin Død i 1926 var Medlem af Retten.

Medens Den faste Voldgiftsrets Virksomhed i Almindelighed unddrager sig Offentlighedens Opmærksomhed,

bortset fra, naar en eller anden Sag fremkalder nogen Bladsensation, saa har Offentligheden i langt højere Grad beskæftiget sig med Forligsinstitutionens Virksomhed, fordi denne altid staar i Forbindelse med de Situationer, hvor Spørgsmaalet Arbejdsfred eller Konflikt staar paa Dagsordenen. Medens Den faste Voldgiftsrets Arbejde foregaar i Stilhed, arbejder Forligsinstitutionen altid i den Atmosfære, der er skabt ved Afgivelse af Lockout- eller Strejkevarsler, d. v. s. under Trusel om i større eller mindre Udstrækning at standse Arbejdet.

Da Loven om Mægling i Arbejdsstridigheder i 1910 blev vedtaget, instituerede den kun en Forligsmand, der imidlertid senere er blevet til 3, samt en Stedfortræder. Forligsinstitutionen har gennem Aarene haft sin overordentlig store Betydning, meget fremragende Mænd har været knyttet til Institutionen og har bidraget til at give den en betydelig Autoritet. Dertil kommer, at Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer har benyttet Mæglingsinstitutionen i en saa vid Udstrækning, at den fra at være en Nødhjælp i saadanne Tilfælde, hvor der viste sig uoverstigelige Hindringer for Parterne alene at overvinde, er blevet til et Organ, som man ofte regner med fra det Øjeblik, Overenskomsten opsiges. Fra at være den naturlige Undtagelse er Anvendelsen af Forligsinstitutionen i alt for høj en Grad blevet en Regel, og naar det til Tider har skortet paa at faa Overenskomsterne tilpasset efter den Udvikling, der har fundet Sted, skyldes det ikke mindst de generelle Løsninger, som naturligt maatte blive Udfaldet af Forligsinstitutionens Arbejde.

Der kan ogsaa være Grund til at pege paa, at Organisationerne ved den stærke Anvendelse af Forligsmanden i nogen Grad umyndiggør sig selv og giver Samfundet en Indflydelse, som vel er naturlig, naar Organisationerne i enkelte Tilfælde maa melde pas, men som i det lange Løb kan være farlig, hvis man vil hævde den organisationsmæssige Frihed. Selvom Organisationerne er frit stillede med Hensyn til at ville tiltræde eller forkaste et Mæglingsforslag, er det indlysende, at naar først et saadant er fremsat, bliver det normgivende for Situationens Afvikling, hvad ogsaa Erfaringen tilfulde viser. Vi har ikke hermed villet øve Kritik overfor Forligsinstitutionen eller de Mænd, der gennem Aarene har paataget sig dette brydsomme og meget utaknemmelige Arbejde, og som i Virkeligheden til Tider har ydet det overmenneskelige, men vi har ved denne Lejlighed som saa ofte før villet sige et advarende Ord til dem, der ikke synes at kunne se, hvad en altfor slittig Brug af Forligsinstitutionen kan føre til, og som samtidig raaber højt om organisationsmæssig Frihed og de enkelte Organisationers Suverænitet.

Mon egentlig de Mænd, der i 1899 satte deres Navne under Septemberforliget, eller de Repræsentanter, der med Dr. Ussing i Spidsen i August-Udvalget skabte Forligsinstitutionen, Den faste Voldgiftsret og Fagenes Voldgiftsregler, havde tænkt sig, at deres Værk skulde kunne holde saa uantastet, som Tilfældet er? Ganske vist er 25 Aar ikke noget langt Aaremaal, men tænker man paa, hvorledes disse Aar har formet sig fra det jævne, solide organisationsopbyggende Arbejde i Aarene før Krigen, gennem Krigsaarene og Efterkrigstidens økonomiske Forvirring med omfattende Arbejdsløshed og med en opreven Mentalitet, maa man sænke Haarden for Datidens Organisationsledere. Megen Kritik har været rejst mod Septemberforliget, særlig af dem, der har mindst Kendskab til det. Kritik har været rejst overfor Kendelser, afsagt af Den faste Voldgiftsret, Utilfredshed har herskет, naar Forligsmanden fremsatte sine Mæglingsforslag, men hvem tør for Alvor gaa ind for at afskaffe hele dette Retsgrundlag, og hvem er egentlig kompetent til i Øjeblikket at skabe et bedre, som under tilsvarende vanskelige Forhold vil kunne holde lige saa godt ud i Fremtiden?

Spørgsmaalet om Septemberforligets Revision har mere end een Gang været sat paa Dagsordenen, uden at der er kommet noget ud deraf. Vi vil ikke hævde, at ikke et og andet maaske trængte til en a jour-Føring, men vi vil endnu en Gang erindre om Ussings Ord, at Septemberforliget er et Spind af Interesser, en Maske tabt, og det hele Spind kan løbe op.

Norge har faaet sit „Septemberforlig".

Som forlængst meddelt i Dagspressen og i enkelte Fagblade, er der mellem Arbejdernes Landsorganisation i Norge og den norske Arbejdsgiverforening opnaaet Enighed om en saakaldt Hovedaftale, der paa lignende Maade, som Tilfældet er med Septemberforliget i Danmark, i Fremtiden vil være Grundlov for Arbejdsforholdet i Norge. Naar denne Aftale er kommet i Stand, er det et Udtryk for, at de norske Arbejdere og Arbejdsgivere tilstræber at forebygge Lovgivningsmagtens stadige Indgreb i Arbejdsforholdet, og for de Kredse herhjemme, som gennem Aarene har anset det for en Hovedopgave

at angribe det danske Septemberforlig, maa det være et Memento, at den norske Fagbevægelse, der med Hensyn til radikale Synspunkter i hvert Fald gennem en Aarrække var betydelig forud for den danske, har forstaaet, at hvis ikke Arbejderne og Arbejdsgiverne selv kan enes om at tilrettelægge Arbejdsforholdet paa en forsvarlig Maade, vil andre tage sig af de herhenhørende Opgaver og næppe til Gavn for den organisationsmæssige Frihed.

Efter at der var opnaaet Enighed mellem de to Parters Repræsentanter om Aftalen, skulde Parterne mødes den 25. Februar for at give Svar, Arbejdernes Repræsentanter efter, at Forslaget havde været udsendt til Afstemning i de til Landsorganisationen hørende Organisationer. Arbejdernes Repræsentanter kunde nævnte Dag møde og meddele, at det var tiltraadt af Arbejderne, medens Arbejdsgiverne ønskede at udsætte Afgivelsen af Svar til den 9. Marts. Det fremgaar ikke klart, hvad Aarsagen til Arbejdsgivernes Stilling har været, men maaske ønskede de mere Klarhed over den almindelige faglige Situation, maaske har de haft visse Vanskeligheder med Hensyn til at faa deres Medlemmer til at tiltræde. Men den 9. Marts blev Forslaget ogsaa tiltraadt af Arbejdsgiverne, og dermed er de norske Arbejdsforhold fremtidig fastlagt med Hensyn til Tillidsmændenes Stilling i Bedrifterne, Forhandlingsret, Forhandlingspligt og kollektiv Opsigelse samt vedrørende Afstemningsregler for Overenskomsters Indgaaelse.

Vi hidsætter Aftalen i dens fulde Ordlyd, idet vi dog udelader nogle Anmærkninger, der dels maa betragtes som Overgangsbestemmelser og dels vedrører nogle enkelte nærmere angivne Fag.

Organisationsretten.

§ 1.

Norsk Arbejdsgiverforening og Arbejdernes faglige Landsorganisation anerkender gensidig Arbejdsgivernes og Arbejdernes fri Organisationsret.

Tillidsmænd.

§ 2.

Arbejdernes Tillidsmænd i hver enkelt Bedrift anerkendes, saalænge de er tilknyttede Virksomheden, som de organiserede Arbejderes Repræsentanter og Talsmænd.

§ 3.

Ved enhver Virksomhed, som har indtil 25 Arbejdere, kan der vælges 2 Tillidsmænd, ved Virksomheder, som har

fra	26	til	50	Arbejdere	3 Tillidsmænd,
-	51	-	150	—	4 —
-	151	-	300	—	5 —
-	301	-	500	—	6 —
-	501	-	750	—	8 —
over			750	—	10 —

Saafremt det ønskes, kan Valg af Tillidsmand foregaa gruppevis, idet enhver Arbejdergruppe, der anerkendes som saadan af Bedriften, og som gennemsnitlig har mindst 25 Arbejdere, har Ret til en Tillidsmand i Tillidsmandsudvalget, uanset om Antallet af Tillidsmænd i Henhold til forannævnte Skala derved overskrides.

§ 4.

Hvis der ved Bedriften kun beskæftiges Arbejdere, som er tilsluttet een Fagforening, og Fagforeningen kun har Medlemmer fra denne Bedrift, kan Foreningens Bestyrelse vælges som Tillidsmand i den Udstrækning, som denne Overenskomst giver Anledning til.

Hvis Bedriftens Arbejdere er tilsluttet flere Fagforeninger, afholdes der Fællesmøder (Bedriftsmøder), hvor de organiserede Arbejdere vælger Tillidsmænd.

Tillidsmændene skal være over 21 Aar, og skal vælges blandt de anerkendt dygtigste Arbejdere i Bedriften, om muligt blandt dem, der har arbejdet der de sidste 2 Aar; dog skal der for Arbejdere under 19 Aar være Adgang til inden for det Antal, der er bestemt i § 3, at vælge 1 Repræsentant, som er under 21, i Tillidsmandsudvalget.

Valgene gælder for et Kalenderaar ad Gangen. Hvis en Tillidsmand holder op i Bedriften, ophører han at fungere som saadan.

De valgtes Navne skal inden 8 Dage skriftligt meddeles Bedriften.

§ 5.

1. Tillidsmændene er forpligtede til saavel over for deres Arbejdskammerater som deres Organisation og over for Bedriften at yde deres bedste for at vedligeholde et roligt og godt Samarbejde paa Arbejdspladsen.

2. Tillidsmændene har Ret til at tage sig af og i Mindelighed søge ordnet Klagemaal, som de enkelte Arbejdere mener at have over for Bedriften, eller som Bedriften mener at have overfor de enkelte Arbejdere. Tillidsmændene skal endvidere paase, at Arbejdsreglementet og Tarifaftalen overholdes. Det er derfor uforeneligt med Tillidsmandshvervet at tilskynde eller medvirke til ulovlig Konflikt.

§ 6.

Det forudsættes, at Arbejdsgiveren konfererer med Tillidsmændene, inden han tager sin Beslutning:

1) Ved Istandbringen af Arbejdsreglementer, Tillæg til eller Forandringer i disse,

2) om de Forandringer, der i Arbejdsforholdene maatte blive en Følge af større Driftsforandringer,

3) hvis Driftsindskrænkninger (heri ikke indbefattet Opsigelse af Arbejdere, antaget til et bestemt Arbejde eller Sæson) medfører Indskrænkninger i Arbejdsstyrken.

Anm. Har der paa Grund af særegne eller tvingende Omstændigheder undtagelsesvis ikke været Anledning for Arbejdsgiveren til at konferere med Tillidsmændene, skal han snarest muligt gøre Tillidsmændene bekendt med Afgørelsen og Grunden til denne.

§ 7.

Arbejdsgiveren kan til Forhandlinger med Tillidsmændene enten møde selv eller ved en Stedfortræder, som han udpeger inden for Driftsledelsen. Arbejdsgiveren eller hans Stedfortræder kan tilkalde andre af Driftsledelsen for at tage Del i Forhandlingerne. I Forstaaelse med Arbejdsgiveren kan Tillidsmændene tilkalde Repræsentanter blandt de af Bedriftens Arbejdere, som Forhandlingerne gælder.

§ 8.

Ved Udførelsen af deres Hverv maa Tillidsmændene ikke forlade deres Arbejdspladser uden i Forstaaelse med Bedriftsledelsen. Naar de har noget at fremføre, henvender de sig direkte til Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant paa Arbejdspladsen.

§ 9.

Opsigelse eller Afskedigelse af en Tillidsmand kan ikke ske uden saglig Grund. Arbejdsgiveren har ved individuel Opsigelse af en Tillidsmand Pligt til at give ham 4 Ugers Varsel. Iøvrigt indtager Tillidsmændene ingen Særstilling i Bedriften.

Er Opsigelsen begrundet med Arbejdsmangel, er Varslerne for Tillidsmændene de samme som for de øvrige Arbejdere.

Naar Arbejdsgiveren gaar til Opsigelse eller Afskedigelse af en Tillidsmand, skal han, hvis vedkommende Tillidsmand fremsætter Ønske derom, konferere med Tillidsmændene om den saglige Grund, han har.

Forhandlingsret og Forhandlingspligt.

§ 10.

1. Hvor Tarifaftale bestaar, maa Arbejdsstandsninger eller anden Arbejdskamp ikke finde Sted.

2. Enhver Strid mellem en Bedrift og dens Arbejdere skal først søges bilagt ved Forhandling mellem Bedriften og Tillidsmanden eller Tillidsmændene.

3. Opnaas ikke Enighed ved Forhandling efter Punkt 2 kan, hvis vedkommende Tarifaftales Parter, evt. begge Hovedorganisationer, er enige derom, fortsatte Forhandlinger optages paa Stedet efter Tilkaldelse af en befuldmægtiget Repræsentant fra hver af Organisationerne.

4. Opnaas Enighed heller ikke ved disse fortsatte Forhandlinger, eller hvis saadanne Forhandlinger ikke finder Sted, eller hvis det gælder en Strid mellem Organisationerne, har hver af Parterne Pligt til at indbringe Striden til fortsat Forhandling mellem vedkommende Forbund eller Arbejdernes faglige Landsorganisation og Norsk Arbejdsgiverforening eller de Underorganisationer, disse bemyndiger dertil.

5. Forhandlingsmøde skal afholdes senest 8 Dage efter, at skriftligt Krav fra en af Parterne er fremkommet herom.

§ 11.

1. *Bedrifter, der indtræder i Norsk Arbejdsgiverforening i Løbet af en Tarifperiode.*

Disse indgaar under bestaaende Tarifaftaler for Bedrifter af samme Art, dersom Norsk Arbejdsgiverforening eller nogen af Landsorganisationerne begærer det. Opstaar der Tvist om, hvorvidt Bedriften er af samme Art, afgøres denne af Arbejdsretten. Hvor vedkommende Tarifaftales Lønsatser ikke umiddelbart kan anvendes, forhandles overensstemmende med § 10. Opnaas ikke Enighed herunder, afgøres Tvisten af et Nævn, sammensat som i Punkt 2 fastsat. Er en nyindmeldt Bedrift bundet af en Særoverenskomst, forbliver denne gældende, indtil den er bragt til Ophør.

Foreligger der ved Indmeldelse af en Bedrift Opsigelse af Plads i Anledning af Revision af Bedriftens Overenskomst, kan den anden Organisation modsætte sig, at den mellem vedkommende Organisation og Norsk Arbejdsgiverforening gældende Tarifaftale automatisk kommer til Anvendelse, dersom denne indeholder Hjemmel derfor.

Bestemmelser i nugældende Tarifaftaler om Rigsmæglingsmandens Fastsættelse af Lønsatser for nyindmeldte Bedrifter eller for tidligere indmeldte Bedrifter, hvor Lønsatser ikke er fastsat, forbliver fortsat gældende, indtil Bestemmelserne er bragt til Ophør.

2. *Arbejdere, som indtræder i Arbejdernes faglige Landsorganisation i Løbet af en Tarifperiode.*

Dersom der ved en tarifbundet Bedrift organiseres Arbejdere, hvis Arbejde foregaar paa et Sted, Tarifaftalen gælder, og hvis Arbejde ikke omfattes af Tarifaftalen, kan hver af Parterne overensstemmende med § 10 begære Forhandlinger optaget om disse nyorganiserede Arbejderes Løn- og Arbejdsvilkaar. Opnaas ikke Enighed herunder, afgøres Tvisten af et Nævn, bestaaende af en Repræsentant for hver af Parterne, med 1 neutral Opmand, som udnævnes af Parterne i Forening. Bliver disse ikke enige, udnævnes Opmanden af Rigsmæglingsmanden.

Nævnet skal ved sin Afgørelse tage Hensyn til de overenskomstmæssige Løn- og Arbejdsvilkaar for de øvrige Arbejdere ved samme Bedrift, idet der ved Fastsættelsen af Forholdet mellem de nye Satser og de tidligere tariffastsatte lægges tilsvarende indbyrdes Forhold i lignende Bedrifter, saa vidt muligt paa samme Sted, til Grund. For saa vidt saadanne Bedrifter er Medlemmer af Norsk Arbejdsgiverforening, bør der ved Sammenligningen fortrinsvis tages Hensyn til disse Medlemmers Satser.

Som Arbejdere i denne Paragraf forstaas ikke Funktionærer eller Formænd i administrerende Stillinger.

Arbejdsbevis.

§ 12.

Naar en Arbejder forlader en Bedrift, enten det sker efter eget Ønske, eller han bliver sagt op, uan-

set af hvilken Grund, skal der gives ham et Bevis for, hvor længe han har arbejdet paa Stedet.

Beviset skal indeholde:

1. Navn, Fødselsaar og Dato.
2. Hvornaar begyndt i Bedriften.
3. Hvornaar holdt op. (Uden Anførelse af Aarsag).
4. Fag.
5. Løn, da han forlod sit Arbejde.
6. Tidspunktet for sidste Ferie eller Feriegodtgørelse.

Kollektive Opsigelser.

§ 13.

Norsk Arbejdsgiverforening og Arbejdernes faglige Landsorganisation vil ved Tarifrevision eller Varsel om Arbejdsstandsning i Henhold til Loven om Arbejdsstridigheder som gyldig Opsigelse fra Arbejderne af deres Pladser anerkende Opsigelsesvarsel, der er vekslet mellem begge Organisationer eller mellem de tilsluttede Landsorganisationer og Forbund, naar Hovedorganisationen har faaet Meddelelse om Opsigelsen. Begge Parter forpligter sig ved disse Opsigelser til at anvende mindst 14 Dages Varsel.

Pladsopsigelserne maa være i Overensstemmelse med de Bestemmelser, som findes i § 28 i Loven om Arbejdsstridigheder, vedrørende Opsigelsens og Anmeldelsens Form og Indhold.

AFSTEMNINGSREGLER

§ 14.

A. *Arbejdernes Afstemningsregler.*

I.

Ved Afstemninger om Tarifforslag indkaldes de stemmeberettigede til Møde, ved hvilket Tarifforslaget forelægges, og hvor skriftlig, hemmelig Afstemning foretages. Stemmesedlerne indsamles enten af Foreningens Bestyrelse eller af en specielt udnævnt Komité. Der skal føres Protokol over Afstemningsmøderne, og Stemmeantallet for og imod Forslaget skal indføres i Protokollen. Stemmesedlerne forsegles og opbevares, indtil der foreligger en samlet Afgørelse over Tarifforslaget. Stemmeresultatet indsendes til vedkommende Forbund og maa ikke under nogen som helst Form offentliggøres, før Hovedorganisationen har truffet Bestemmelse herom. Stemmesedlerne skal paa Forlangende indsendes til vedkommende Forbund.

Forbundene sender Foreningerne en Oversigt over det samlede Afstemningsresultat og Afdelingens Stemmeafgivning.

II.

a) Ret til at deltage i Afstemninger over Tarifforslag har alle organiserede Arbejdere ved Bedrifter, som Tarifforslaget gælder.
b) I Fagforeninger, hvor Medlemmerne til Stadighed skifter Arbejdssted, f. Eks. Bygningsarbejdere, Transportarbejdere, Skov- og Landbrugsarbejdere, Sæsonbedrifter og lign., har alle Medlemmer Ret til at deltage i Afstemningen.
c) Alle Medlemmer i en Fagforening, som til Behandling og Afgørelse faar forelagt en Hovedtarif, der faktisk er bestemmende for hele Fagets Løn- og Arbejdsvilkaar, har Ret til at deltage i Afstemningen.
d) Alle stemmeberettigede Medlemmer har Stemmepligt.

III.

a) Hvis Deltagelsen i Afstemningen ikke giver et fuldgyldigt Udtryk for Flertallet af de stemmeberettigede Medlemmers Vilje, skal vedkommende Forbundsbestyrelse kunne paalægge ny Afstemning.

   Den nye Afstemning skal omfatte alle interesserede Foreninger og stemmeberettigede Medlemmer.
b) Ved Bedrifter, hvor der arbejdes paa Skift, og hvor der ikke er Konflikt, skal Mødet eller Møderne holdes saaledes, at alle Medlemmer faar Anledning til at stemme.

IV.

Medlemmer, som uden gyldig Grund undlader at stemme over Tarifforslag, naar de oppebærer Understøttelse, taber Retten til fortsat Understøttelse. Stridsspørgsmaal mellem Forening og Medlemmer i Anledning af denne Bestemmelse afgøres af vedkommende Forbundsledelse.

V.

Nærværende Afstemningsregler over Overenskomstforslag skal følges af alle Organisationer, der er tilsluttet Landsorganisationen.

VI.

Opstaar der Strid om Anvendelse af Afstemningsreglerne inden for Arbejderorganisationerne, afgøres denne af Sekretariatet.

VII.

Disse Regler ændrer ikke Forbundenes og Sekretariatets Ret til at lede og afslutte Konflikter overensstemmende med de til enhver Tid gældende Love, jvf. Arbejdernes faglige Landsorganisations Love § 11.

VIII.

For Afstemninger, der gælder Søfolk i Udenrigsfart, gælder ovenstaaende Regler ikke.

B. *Arbejdsgivernes Afstemningsregler.*

Naar Forslag til Tarifaftale sendes til Urafstemning, deltager i denne de Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, som omfattes af Forslaget. Afstemningen skal være hemmelig og skriftlig. For at et Forslag, som sendes til Urafstemning, skal være forkastet ved denne, kræves, at mindst Halvparten af de stemmeberettigede Stemmer har stemt for Forkastelse.

Indeholder et Tarifforslag for et enkelt eller enkelte Medlemmer af en Landssammenslutning Bestemmelser, som kan have Indflydelse paa Arbejds-

forholdene for de øvrige Medlemmer af Landssammenslutningen, har dog alle Medlemmer af denne Ret til at deltage i Afstemningen.

Disse Regler ændrer ikke Centralledelsens og Landssammenslutningens Ret til at lede og afslutte Konflikter overensstemmende med de til enhver Tid i Organisationen gældende Love.

Sympatiaktioner.

§ 15.

Tarifaftalens Fredspligtbestemmelse indskrænker ikke Bedrifternes eller Arbejdernes Ret til at deltage i en Arbejdsstandsning, som iværksættes til Støtte for anden lovlig Konflikt, naar Samtykke er givet af Norsk Arbejdsgiverforening eller Arbejdernes faglige Landsorganisation. Før saadant Samtykke gives, skal der føres Forhandlinger mellem disse Organisationer om Hovedkonfliktens Udvidelse.

Forhandlingsmøde skal være afholdt inden 4 Dage, efter at Krav er fremkommet derom.

Varslet for Arbejdsstandsning skal være som i § 13 bestemt.

Ved Sympatistrejke hos Medlemmer af Norsk Arbejdsgiverforening til Støtte for Arbejdere ved Bedrifter, der ikke er tilsluttet nogen Arbejdsgiverorganisation, skal Varselsfristen være 3 Uger.

Hvis der fra Arbejdernes faglige Landsorganisation erklæres Sympatistrejke blandt Norsk Arbejdsgiverforenings Medlemmer i Anledning af Konflikt ved en uorganiseret Bedrift, skal Arbejdernes faglige Landsorganisation samtidig erklære Sympatistrejke ved tilsvarende uorganiserede Bedrifter i paagældende By eller Distrikt, hvis saadanne findes; dog skal Antallet af Arbejdere, som medtages i Sympatistrejken ved de uorganiserede Bedrifter, omtrentlig svare til Arbejderantallet ved de organiserede Bedrifter.

Hovedorganisationerne kan blive enige om Undtagelser fra ovenstaaende Regel. Arbejdernes faglige Landsorganisation kan undtage Stat, Kommuner, Kooperationer og Arbejderforetagender.

§ 16.

Stridigheder angaaende Forstaaelse af denne Overenskomst kan indbringes af hver af Parterne for Arbejdsretten.

§ 17.

Denne Overenskomst gælder til 31. December 1939 og videre 2 Aar ad Gangen, hvis den ikke skriftlig opsiges af en af Parterne med 6 Maaneders forudgaaende Varsel.

Som Helhed betyder Hovedaftalen en utvivlsom udvidet Anerkendelse af Arbejdernes Ret i Arbejdsforholdet, og ikke mindst vil det blive interessant at følge den Udvikling, der forhaabentlig vil finde Sted paa Grundlag af det Værkstedsparlament, som i Henhold til Aftalens § 3 bliver oprettet i de enkelte Virksomheder.

Med Hensyn til Afstemningsreglerne var saadanne ønsket af den norske Landsorganisation, hvis sidste Kongres paalagde Ledelsen at søge opnaaet en frivillig Ordning med Arbejdsgiverne som et Modtræk mod de af Stortinget i 1934 vedtagne Afstemningsregler. De norske Arbejdere og Arbejdsgivere har ved disse Reglers Indførelse gjort Statens Indgreb paa dette Omraade overflødig, og den afgaaede Regering gav da ogsaa efter Samraad med Rigsmæglingsmanden Tilsagn om at ophæve Afstemningsreglerne i den nye Afstemningslov, saa snart Aftalen var tiltraadt af de 2 Hovedorganisationer.

Selvom vi her i Danmark specielt indenfor Jernindustrien vel i det store og hele ikke er ringere stillet, end de norske Arbejdere bliver efter denne Hovedoverenskomsts Indgaaelse, vil det alligevel være rigtigt ogsaa for os at agte paa Tidens Udvikling og i Erkendelse af, hvad den organisationsmæssige Frihed betyder, bidrage til Tilvejebringelse af de nødvendige Forholdsregler til at forhindre Statens Indgriben i Arbejdsforholdet.

Kampen om 40 Timers Arbejdsuge i Tscheckoslovakiet.

Af *Josef Belina.*

Den allerede paa 5. Aar herskende økonomiske Krise har paa en usædvanlig Maade bidraget til, at man har haft Opmærksomheden henvendt paa de tscheckoslovakiske Statsfinanser. Den efter Gentersystemet ordnede Arbejdsløshedsforsorg fordrer uhyre Pengemidler, som beløber sig til Milliarder. Paa den anden Side maatte der ved den vedvarende Arbejdsløshed ogsaa træffes Forholdsregler for de Arbejdsløse, som ikke er fagorganiserede, og derfor ikke har nogen Fordring paa Statstilskudet til Fagforeningens Arbejdsløshedsunderstøttelse. Saa blev de forskellige Ernæringsaktioner indført, gennem hvilke de Arbejdsløse blev tilbudt Kort paa Levnedsmidler, Anvisninger paa Mælk og Brød, Tildeling af Sukker og Kul, Huslejehjælp, ekstraordinær Tildeling i Anledning af Julen o. s. v., som aarligt ligeledes fordrer Hundreder af Millioner. Det er især de Partifæller, der i denne svære Krisetid har været Ledere af Ministeriet for social Forsorg, samt henholdsvis Partifælle Dr. Czech og Dr. Meissner, man kan takke for, at der er vist saa megen Forstaaelse for de Arbejdsløses Nød. Imidlertid opfordrer de uhyre Udgifter, som her i Foraaret overskred en Milliard Kroner og dermed omkring 15 pCt. af de samlede Statsindtægter, til energisk at forsøge paa at indskrænke Arbejdsløsheden.

Da derfor Fagforeningerne allerede for flere Aar siden krævede en Forkortelse af Arbejdstiden for igen at kunne indlemme en større Del af de Arbejdsløse i Produktionsprocessen, mødte de betydelig Forstaaelse hos Regeringen og især hos det af en Socialdemokrat ledede Ministerium for Social Forsorg. De

tscheckoslovakiske Regerings-Repræsentanter indtog hver Gang en velvillig Stilling ved de Raadslagninger, som fandt Sted i det internationale Arbejdsraad med Hensyn til 40 Timers Arbejdsugen. Da Arbejdsgiverne imidlertid i Kortsynethed og Forblindelse udtalte sig imod en lovmæssig almindelig Forkortelse af Arbejdstiden, hvorved de i Særdeleshed henviste til den internationale Konkurrence — man ved paa den anden Side, at de paa det internationale Forum optræder i Fællesskab imod ethvert socialpolitisk Fremskridt, altsaa ogsaa imod Arbejdstidsforkortelsen — anmodede Regeringen Hovedorganisationerne for Arbejdere og Arbejdsgivere om at ordne dette Spørgsmaal indbyrdes. De paagældende Forhandlinger fandt ogsaa Sted, men bragte kun det Resultat, at man skulde fortsætte med Forhandlinger i de forskellige Brancher. Det lykkedes kun i nogle ganske faa og relativt betydningsløse Industribrancher at løse Spørgsmaalet positivt, medens f. Eks. Forhandlingerne indenfor Jern- og Metalindustrien straks blev udsat, det vil sige blev afbrudt, fordi Arbejdsgiverne stillede uantagelige Betingelser. Saaledes fordrede de, at der gennem Forkortelse af Arbejdstiden ikke maatte gennemføres nogen Kompensation for det Tab, som Arbejderne vilde lide ved en Nedsættelse af Lønningerne. Her spillede uden Tvivl de i Italien paa samme Tid stedfundne Forhandlinger vedrørende Arbejdstidsforkortelse ind, idet disse medførte en Lønnedsættelse for at aflaste Arbejdsgiverne for de sociale Tilskud.

Det bør heller ikke forties, at Begejstringen for en Arbejdstidsforkortelse navnlig under kommunistisk Indflydelse heller ikke blandt Arbejderne er særlig stor, thi den økonomiske Stilling havde nemlig efterhaanden forbedret sig i nogle Industrigrene, idet et større Antal Arbejdere, som tidligere var blevet kortet af indtil 24 Timer ugentlig, efter en længere Pause igen kunde arbejde deres normale 48 Timer. De frygtede nu for gennem Arbejdstidens Forkortelse at faa en Nedsættelse af deres Fortjeneste, hvis det ikke lykkedes at opnaa den fulde Lønudligning. Men dette var næppe at vente under de givne Omstændigheder, og saa fandt Kommunisternes lidet solidariske, demagogiske Agitation Jordbund — dobbelt forbryderisk, fordi Kommunisterne indtil da altid havde spillet op som særlige Venner af de Arbejdsløse. De fleste Fagforeninger frygtede, saaledes som Sagerne stod, for at miste deres Popularitet og stillede sig derfor ikke med den nødvendige Energi bag den principielle Fordring.

Saa kom hele Spørgsmaalet ind i et dødt Spor. Først da de tscheckiske Nationaldemokrater, Bank- og Industrikapitalens Parti, i Foraaret blev udskilt fra Regeringen, blev Vejen til et øget Regeringsinitiativ fri. Den agrariske Ministerpræsident udtalte sig paa en meget afgjort Maade for Arbejdstidsforkortelsen og begrundede dette med den uden Tvivl forhaandenværende Statsinteresse. Først og fremmest blev gennem Samarbejde mellem de 2 socialdemokratiske Ministre for henholdsvis Social Forsorg og for offentlige Arbejder 40 Timers Arbejdsugen indført ved de fleste offentlige Foretagender samt ved de paa Grund af Arbejdsløshedsforsorgen gennemførte Arbejder, og Partifælle Czech bestræber sig som Minister for offentlige Arbejder paa at udvide denne Bestemmelse til samtlige Bestillinger fra Staten, hvad vel ogsaa vil lykkes.

Forsorgsminister, Partifælle Dr. Meissner, indbragte et Udkast til en Regeringsforordning, ifølge hvilket den bestaaende Arbejdstidslov skulde ændres til, at i alle Værksteder, hvor der beskæftigedes mindst 10 Arbejdere, maatte Maksimalarbejdstiden 8 Timer indenfor 24 Timer og 40 Timer indenfor et Tidsrum af en Uge ikke overskrides. De paagældende Virksomheder skal kun kunne antage Arbejdskraft fra de offentlige henholdsvis fagforeningsmæssige Arbejdsanvisningskontorer og være forpligtet til inden en Maaned efter Ordningens Ikrafttræden at afslutte en kollektiv Overenskomst, hvis Løn er at forhøje i Forhold til den fastlagte Forkortelse af Arbejdstiden. For alle Overtimer fastsætter Udkastet et Tillæg af 50 pCt.; med Hensyn til Udligningen af de voksende Meromkostninger skal der tilstaas de paagældende Virksomheder bestemte Skattelettelser.

Desværre rejste der sig ogsaa en Opposition mod dette uden Tvivl meget gunstige Udkast, en Opposition, der denne Gang udgik fra de tscheckiske Nationalsocialister, et smaaborgerligt Parti med proletarisk Islæt, antagelig paa Grund af Valgagitationen. Men den uforsvarlige Manøvre havde til Følge, at Agrarernes førende Regeringsparti, der hidtil havde sympatiseret med Arbejdstidsforkortelsen, sprang fra, idet de erklærede, at det her udelukkende drejede sig om en socialdemokratisk Fordring, medens alle øvrige Koalitionspartier — dog med Undtagelse af de kristelig-socialistiske — var imod det. Saa truede hele Sagen igen med at løbe ud i Sandet, og i hvert Fald er der gaaet megen kostbar Tid tabt. Desuagtet greb de frie Fagforeninger fornylig Initiativet, og der bliver nu ved Hjælp af en særlig oprettet folkeøkonomisk Afdeling gjort Forsøg hos Ministerraadspræsidiet, dog sker det hovedsagelig i de forskellige Industrigrene gennem direkte Forhandlinger for derved at opnaa et Resultat, hvorefter dette gennem en Regeringsordning skulde erholde en lovmæssig Sanktion. Foreløbig er der opnaaet en saadan Overenskomst i Flaskeglasindustrien paa Basis af, at Arbejdstiden for de kontinuerlig beskæftigede Arbejdere er nedsat til 40 Timer og for de øvrige til 42 Timer ugentlig, hvorved de førstnævnte bliver betalt for 43 og de sidstnævnte for 45 Timer, saaledes at der altsaa bliver Tale om en Lønudligning af ca. 40 pCt.

Ogsaa for Jern- og Maskinarbejdernes Vedkommende vil der i nær Fremtid blive optaget Forhandlinger; Metalarbejderforbundet staar i hvert Fald fast ved Kravet om Forkortelse af Arbejdstiden, og vil af alle Kræfter sætte ind derfor.

Med Hensyn til Virkningerne af Arbejdstidens Forkortelse gjorde Socialminister, Partifælle Dr. Meiss-

ner, gældende, at efter Erhvervsinspektoratets statistiske Optælling i Slutningen af det foregaaende Aar arbejdede rundt regnet 7700 Fabriksvirksomheder med omkring 500.000 Arbejdere fulde 48 Timer, medens der i 776 Virksomheder med ca. 70.000 Arbejdere allerede bestaar 40 Timers Arbejdsuge, og i 1545 Fabriksvirksomheder med over 125.000 Arbejdere bliver arbejdet mindre end 40 Timer. Da en Del af den tabte Tid ved en Forkortelse af Arbejdstiden uden Tvivl vil blive indhentet gennem et stigende Arbejdstempo (især hos Akkordarbejderne), regner Partifælle Dr. Meissner kun med en eventuel Forhøjelse af Arbejderantallet paa omkring 10 pCt., men under ingen Omstændigheder de fulde 16½ pCt. af den manglende Arbejdstid, saaledes at altsaa henimod 50.000 Arbejdere kunde faa Beskæftigelse. Disse Beregninger svarer i det væsentligste til Metalarbejderforbundets Tal. Efter Forbundets Beskæftigelsesstatistik stod i Slutningen af Aaret af 67.667 Medlemmer 39.944 i Arbejde, og af disse igen var 21.605 beskæftiget fulde 48 Timer, 8.256 arbejdede 40 Timer og 4.658 mindre end 40 Timer, medens den nøjagtige Arbejdstid ikke kunde fastsættes for de resterende 5.425 Medlemmer. Ved Forkortelse af Arbejdstiden kunde i det mindste 1/5, ja, maaske endog ¼ af de arbejdsløse Medlemmer igen komme i Arbejde. I deres Interesse vil Forbundet stadigvæk med Fasthed forfølge Spørgsmaalet om Forkortelse af Arbejdstiden.

Majdagen.

Til samtlige Fagorganisationer i Danmark.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg opfordrer herved alle faglige og politiske Arbejderorganisationer til at fejre 1. Maj-Dagen ved almindelig Arbejdshvile og overalt i Landet, hvor det er muligt, søge afholdt Demonstrationsmøder.

Det privatkapitalistiske Produktions- og Fordelings-Systems svigtende Evne til at mestre de Kræfter, Systemet har skabt, har ført til den verdensomfattende Krise, hvorunder vi lever, hvor alt er Kaos, og hvor Arbejderklassen mere end noget andet Samfundslag maa bære en uforholdsmæssig Del af Krisens Byrder, blandt andet i Form af en fortsat langvarig Arbejdsløshed.

Samtidig benytter Reaktionen den af Forholdene affødte Utilfredshed og Fortvivlelse hos Arbejderklassen til at lægge Demokratiet for Had og bane Vejen for Diktaturet; dette er lykkedes i en Række Lande, Arbejderklassens Organisationer er knuste og Demokratiet ophævet.

Vore Klassefæller i disse Lande er for Tiden afskaaret fra at give Udtryk for Arbejderklassens internationale Solidaritet og Samfølelse, men desuagtet lever og næres endnu den Aand og de Følelser, der hidtil har givet Maj-Dagen — Arbejderklassens Fest- og Demonstrationsdag — sit Præg.

Den Skæbne, der er overgaaet Arbejderklassen i disse Lande, bør være et Varsko til de Landes Arbejdere, der endnu lever under et demokratisk Styre, om at staa Vagt om de erhvervede Rettigheder og Friheder.

Derfor danske Arbejder:

Ud til Demonstration mod Kapitalismen, Militarismen og Diktaturet, under hvilken Form det end fremtræder, for Demokratiet, for Friheden og Menneskerettighedernes Bevarelse.

Forretningsudvalget retter sin kraftigste Opfordring til alle Arbejdere om at fejre Majdagen i saa stor Udstrækning som muligt, og henstiller til Fagforeningerne, sammen med de socialdemokratiske Foreninger og igennem Fællesorganisationerne, at foranstalte Møder, eventuelt i Forbindelse med Demonstration gennem Gaderne.

P. F. V.

Vilh. Nygaard. *Chr. Brun.*

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Det ordinære Delegeretmøde.

Paa Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde i 1932 vedtoges det at afholde næste Delegeretmøde i 1935 i København i Tilslutning til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres. I Henhold hertil har Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse fastsat Delegeretmødets Afholdelse til

Mandag den 8. Juli, Kl. 10 Formiddag,

i „Folkets Hus", Enghavevej 40, København.

Ved Delegeretmødet repræsenteres Smede og Maskinarbejderne af Kongressens Delegerede, Formerfaget af 25 Repræsentanter, Sliberne af 5 og Specialarbejderne af 11 Repræsentanter.

Efter Vedtægtens § 47 er Arbejdsløshedskassens Hovedbestyrelse og Repræsentantskab selvskrevne Delegerede.

De Medlemmer af Smedeforbundets Hovedbestyrelse, der ikke er Medlemmer af Arbejdsløshedskassens Repræsentantskab, eller af deres respektive Afdelinger vælges som direkte Delegerede, vil faa Adgang til Delegeretmødet og dets Forhandlinger, dog uden Stemmeret.

Delegeretmødets Dagsorden

er foreløbig fastsat som følger:

1. Delegeretmødets Konstituering.
2. Beretning om Virksomheden.
3. Regnskaberne.
4. Revision af Vedtægten.
5. Valg af fastlønnede Tillidsmænd.

6. Valg af Hovedbestyrelse og Revisorer.
7. Valg af Repræsentantskab.
8. Valg af Repræsentanter til Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.
9. Fastsættelse af næste Delegeretmøde.

Nedenstaaende meddeles de af Hovedbestyrelsen stillede Ændringer til Vedtægten.

Forslag og Ændringer, der af Afdelingerne ønskes behandlede paa Delegeretmødet, maa indsendes til Hovedbestyrelsen senest den 11. Maj.

Ændringer til Arbejdsløshedskassens Vedtægt.

§ 2. *Stk. 1.* Ordene „Lov Nr. 179 af 23. Juni 1932" ændres til „Lov Nr. 205 af 20. Maj 1933".

§ 6. *Stk. 2.* I fjerdesidste Linie indsættes mellem „tidligere" og „Medlemmer" Ordet „nydende".

Stykket tilføjes: „Medlemmer har dog Adgang til at opretholde bidragydende Medlemsret under midlertidigt Ophold i Udlandet, jfr. § 8, Stk. 2".

Stk. 3. I første og sidste Linie udgaar Ordet „udenlandske".

§ 9. *Stk. 2.* I 1. Linie udgaar Ordene „nægte at" og i Stedet for indsættes Ordet „ikke".

§ 10. *Stk. 3.* Ordene „autoriseres af Hovedbestyrelsen" ændres til „fremstilles ved Hovedbestyrelsens Foranstaltning".

§ 12. *Stk. 2.* I 4. Linie tilføjes efter „Bidrag" Ordene „regnet tilbage fra Datoen for Genoptagelsen".

§ 13. *Stk. 1.* I 2. Linie indsættes mellem „skal" og „have" Ordene „være arbejdsløs og".

§ 20. *Stk. 1.* Imellem 1. og 2. Punktum indsættes: „Nyindmeldte Medlemmer skal dog efter Indmeldelsen have arbejdet ved Faget i 52 Uger og betalt Medlemsbidrag for et Tidsrum af samme Varighed, før Retten til Understøttelse indtræder".

Stk. 2. I 1. Linie indskydes efter Ordet „Udlærling" „hvis Læretids Begyndelse og Afslutning ligger henholdsvis før det fyldte 18. Aar og før det fyldte 23. Aar, og".

Stk. 4. I næstsidste og sidste Linie ændres Ordene „har en samlet Medlemstid paa" til „ialt har betalt Medlemsbidrag i".

§ 21. *Stk. 5.* I 1. Punktum tilføjes efter Ordet „Værnepligt" „jfr. endvidere § 26, Stk. 4".

§ 23. *Stk. 3* tilføjes: „For Medlemmer, der som Bierhverv driver eller deltager i Forretning eller Jordbrug, foretages Fradraget dog i Overensstemmelse med de af Arbejdsnævnet herom til enhver Tid fastsatte Regler".

§ 26. *Stk. 2.* I 3.—4. Linie udgaar Ordene „den i Vedtægten fastsatte Grænse af" samt „jfr. § 22, Stk. 2".

Som *nyt Stk. 3* indsættes følgende:

„Reglerne i foranstaaende Stk. 1 og 2 kommer til Anvendelse uden Hensyn til, om vedkommende Medlem til det Tidspunkt, da Spørgsmaalet om Udbetaling af Understøttelse foreligger, har været Medlem i henholdsvis 2 og 4 Aar, idet Undersøgelsen af paagældendes Forhold til omhandlede Arbejdsbetingelser om fornødent maa udstrækkes til at omfatte ogsaa Tiden forud for hans Indmeldelse i Kassen".

Stk. 4 (tidligere Stk. 3). Efter Ordet „Militærtjeneste" i 1. Linie indsættes Ordet „Fængselsophold".

Som nyt Punktum tilføjes:

„Paa samme Maade forholdes med Arbejdsdage i Forbindelse med selvstændig Erhvervsvirksomhed, dog saaledes, at kun virkeligt Erhverv af regelmæssig Karakter kommer i Betragtning".

Stk. 4, 5, 6 og 7 bliver Stk. 5, 6, 7 og 8.

§ 27. *Stk. 1. Nr. 9.* Bestemmelsen ændres til at lyde saaledes:

„til Medlemmer, der oppebærer Fattighjælp eller Kommunehjælp under saadanne Forhold, at denne i Henhold til §§ 305—307 og § 310 i Lov om offentlig Forsorg skal betragtes som Fattighjælp, eller til Medlemmer, der har oppebaaret en af de nævnte Arter af Hjælp, dog kun saalænge dennes Understøttelsesvirkning ikke er ophørt".

§ 30. *Stk. 2.* Sidste Sætning ændres til: „kan Medlemsbidraget med Arbejdsdirektørens Godkendelse ansættes indtil 50 pCt. højere end de i Henhold til nærværende Paragraf fastsatte Beløb".

§ 34. *Stk. 4.* I næstsidste Linie ændres Ordet „hans" til „deres".

§ 36. *Stk. 3.* Efter Ordet „afgjort" formuleres det følgende saaledes: „ligesom han saavelsom et Medlem, hvem alene Understøttelse er nægtet, er berettiget til at fordre" o. s. v. som hidtil.

§ 45. *Stk. 1.* Stykket ændres til at lyde saaledes:

„Kassens daglige Ledelse forestaas af et Forretningsudvalg bestaaende af Formanden, Hovedkassereren og 3 andre af Hovedbestyrelsen indenfor dennes Midte valgte Medlemmer".

§ 48. *Stk. 4.* Ordene „Lov Nr. 124 af 15. April 1930" udgaar og i Stedet for indsættes: „Næringsloven af 28. April 1931 § 65".

Ændringer til Fortsættelseskassens Vedtægt.

§ 1. *Stk. 1.* Ordene „§ 19 i Lov Nr. 179 af 23. Juni 1932 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m." ændres til „Arbejdsløshedslovens § 19".

§ 2. Ordene „Lov af 23. Juni 1932" ændres til „Arbejdsløshedsloven".

Som *nyt Stk. 4* indsættes følgende:

„Til Udlærlinge, jfr. Kassens Vedtægt § 20, Stk. 2, ydes Understøttelse efter laveste Understøttelsessatser".

Nuværende Stk. 4 bliver Stk. 5.

§ 6. *Stk. 2* ændres til at lyde saaledes:

„For Medlemmer, der ikke tilhører en faglig Organisation, som obligatorisk forpligter

sine Medlemmer til at være forsikrede i Arbejdsløshedskassen, kan Medlemsbidraget med Arbejdsdirektørens Godkendelse ansættes indtil 50 pCt. højere end de i Henhold til nærværende Paragraf fastsatte Beløb".

§ 10. *Stykket ændres* til at lyde saaledes:

„Nærværende Vedtægt, der er revideret paa Kassens den ..... 19..... afholdte Delegeretmøde og godkendt af Arbejdsdirektøren, træder i Kraft den ..... Samtidig ophæves den under 1. Oktober 1932 udsendte Vedtægt".

Ændringer til Reglement for Kontrol og Arbejdsanvisning.

§ 7. *Stk. 1.* Stykket ændres til at lyde saaledes:

„Indenfor hver Lokalafdeling oprettes et Kontrolsted, jfr. § 4, Stk. 1. Flere Afdelinger kan indordnes under samme Kontrolsted efter Hovedbestyrelsens nærmere Bestemmelse".

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 25. Kongres.

I Cirkulære Nr. 7/1935 af 30. Marts er det meddelt Afdelingerne, at Hovedbestyrelsen har fastsat Tidspunktet for den ordinære Kongres i Aar til *Tirsdag den 2. Juli* og følgende Dage. Kongressen afholdes i „Folkets Hus", Enghavevej 40, København.

Ved Beregningen af det Antal Kongresdelegerede, som hver Afdeling i Henhold til Forbundslovenes § 4 b og c kan sende, medtages de i Regnskabsaaret 1. April 1934 til 31. Marts 1935 til Hovedkontoret *indbetalte* Forbundskontingenter samt Arbejdsløshedsmærker. Der regnes med 1 Medlem for hver 52 Mærker.

Nedenstaaende meddeles de af Hovedbestyrelsen stillede Ændringer til Lovene, idet tilføjes, at Forslag og Ændringer, der af Afdelingerne ønskes behandlede paa Kongressen, maa være tilsendt Hovedbestyrelsen senest den *11. Maj.*

Ændringer til Lovene.

§ 4 g, 1. Stk. Tallene „1.000" og „300" ændres til „3.000" og „1.500".

2. og 5. Stk. tilføjes: „jfr. dog Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder".

§ 8 b, 2. Stk., overføres til ny § 12.

§ 10 a ændres til:

„Et Medlem, som under en Strejke eller Lockout optager eller fortsætter med det af Konflikten omfattede Arbejde, saalænge Konflikten ikke er erklæret" o. s. v. .....

„Denne Bestemmelse gælder ogsaa, selv om Medlemmet udmelder sig, forinden han optager eller fortsætter med det omhandlede Arbejde".

§ 11 b, 1. Stk., affattes:

„Medlemmer, der kommer i saadanne Livsstillinger, der af Afdelingsbestyrelsen erkendes for at ligge udenfor Forbundets Omraade, kan, forsaavidt de ikke kan overflyttes til en anden Fagorganisation, erholde hvilende Medlemsret. Saadanne Medlemmer kan ogsaa udmelde sig med Adgang til senere Genoptagelse paa almindelige Optagelsesvilkaar".

Nyt 2. Stk.:

„Medlemmer, der udmelder sig uden at have erholdt Afdelingsbestyrelsens Erkendelse af, at deres Livsstilling ligger udenfor Forbundets Omraade, maa ved eventuel senere Genoptagelse betale de samme Ydelser, som er fastsat for slettede Medlemmers Genoptagelse (jfr. § 16)".

§ 11 d og f overføres til ny § 12.

§ 11 e overføres til ny § 15.

Ny § 12 a: „Af det samlede Kontingent, der i Forbindelse med Arbejdsløshedskassens ordinære Kontingent ikke maa være mindre end Kr. 2,85, indbetaler Afdelingen til Forbundets Hovedkasse 80 Øre ugentlig for hvert fuldtbetalende Medlem. Heraf henlægges 68 Øre til Reservefonden og 12 Øre til Administrationskassen".

b: „Kontingentet fastsættes paa Afdelingens Generalforsamling. Faste Ydelser, der er tiltraadt af en Generalforsamling, regnes som lovlig forhøjet Kontingent".

c: „Arbejdsløse Medlemmer er fritaget for Kontingent til Forbundet, men skal udover Kontingentet til Arbejdsløshedskassen betale 20 Øre ugentlig til Afdelingens Administration".

d: „Arbejdsløse Medlemmer, som har opbrugt deres Understøttelse i Arbejdsløshedskassen, og som derefter er uden tilsvarende Understøttelse, er kontingentfri, naar de fortsat kontrolleres som arbejdsløse og hver Uge ved Henvendelse til Afdelingen faar Medlemsbogen forsynet med de til dette Brug bestemte Mærker.

Har et Medlem i 7 paa hinanden følgende Aar modtaget 300 Gratismærker eller Stempler, betragtes han som udtraadt af Forbundet".

e: nuværende § 11 d.

f: nuværende § 11 f, hvoraf udgaar

„og som ikke betaler Ekstrakontingent til Forbund eller Arbejdsløshedskasse".

§ 12 bliver § 13 og i *Punkt c* indskydes efter „Udlærlinge" „hvis Læretids Begyndelse og Afslutning ligger henholdsvis før det fyldte 18. Aar og før det fyldte 23. Aar". Ordet „der" ændres til „og som".

§ 13 bliver § 14.

§ 15 a: „Medlemmernes Restancefrist maa fraset nedenanførte Tilfælde ikke overstige 4 Uger".

b: nuværende § 11 e.

§ 16 b tilføjes:

„Bestyrelsen skal efterse, at denne Bestemmelse overholdes".

c: udgaar.

d: udgaar.

§ 18. Sidste Punktum i Stk. 5 rykkes frem som Tilføjelse til Stk. 3.

Klublovene.

§ 1, Stk. 2. I 1. Linie udgaar Ordet „han" og i Stedet for indskydes „Klubben vedtage at lade ham".

Populær Samfundsøkonomi.

Nu laaner de igen — — den er gal.

„Nu har de igen laant en god Del Millioner, det gaar godt, det gaar Fanden i Vold; men det maa jo ogsaa ende galt, det er vel den Socialreform? Vi ender i Grøften."

Saadanne Bemærkninger angaaende Statens og Kommunernes Forhold er ret almindelige, og det er ikke hver Mands Sag saadan paa staaende Fod at svare. Jeg havde derfor tænkt, det kunde gøre Gavn at stille disse Spørgsmaal op, som de er. For det er jo rigtigt, at Stat og Kommuner laaner, og det er rigtigt, at Socialreformen koster Penge; men de to Ting har bare ikke noget med hinanden at gøre.

I de sidste 10—15 Aar har Stat og Kommuner faaet deres Regnskaber ind i en fast Form, hvori der skarpt skelnes mellem Drifts- og Formueregnskab.

„Hvad vil det sige," vil en og anden spørge, og jeg skal søge at forklare.

At holde en Skole i Drift, f. Eks., koster Løn til Lærerne, Rengøringskoner o. s. v., Brændsel og Lys, Reparation af Bygning og Inventar, Skolebøger, Skrivehefter o. s. v. Og man vil let se, at lignende Skemaer kan stilles op for Alderdomshjem, Sygehuse, sociale Udgifter o. s. v. — Alt dette er Driftsudgifter, og hvis en Kommune, eller Staten, ikke har tilsvarende Driftsindtægter, Skatter, Overskud af Værker o. s. v., er det rav galt; men dette sker ogsaa sjældent, thi alle kyndige Kommunalmænd er i vor Tid klar over, hvor farligt det er at laane til Bestridelse af Driftsudgifter, og forøvrigt passer Amterne og Indenrigsministeriet paa, at der er Penge til Driftsudgifterne hos Kommunerne. Og Staten har heller ikke Underskud paa sin Drift, tværtimod.

Men hvis nu f. Eks. en mindre Kommune vil bygge et Alderdomshjem, kan man vanskeligt forhøje Skatten saa meget, at denne Anskaffelse betales kontant, og den Betragtning, at Alderdomshjemmet kan gøre Nytte i mange Aar, og Betalingen derfor bør fordeles paa en længere Aarrække, kan derfor ikke paa Forhaand afvises som urimelig. Bygningen af et Alderdomshjem kommer derfor paa Formueregnskabet. Om man vil vente med at bygge Hjemmet, til Pengene er opsparet, eller man vil laane Pengene og saa forrente og afdrage Laanet, kan drøftes. — Nej, det kan ikke, for man vil have Hjemmet straks, og det kan der være nogen Rimelighed i.

Man faar derefter paa Driftsregnskabet en ny Udgift: Forrentning og Afdrag paa Laan, ganske som den Smed, der bygger sig et Hus, maa regne med, at han af sin Indtægt skal bruge et Beløb til Renter og Afdrag.

Saaledes gik det i mange Tider; men Tid efter anden rejste sig saa Spørgsmaalet: Hvor faar vi Indtægterne fra til denne nye Post?

„Det maa jo komme ved Skatterne," vil man straks svare.

Ja, men er det nu saa selvfølgeligt?

Nej, det er det slet ikke, for Udgiften til Renter og Afdrag maa da bæres af den, der har brugt Laanet. Ved et Laan til Bygning af en Skole eller et Alderdomshjem kan dette anses for ligegyldigt, for til Slut skal det betales af Skatterne. Men drejer det sig om Laan til Bygning af et Elektricitetsværk, bliver det en anden Sag. Skal der her være Mening i Forholdene, maa Forrentning og Afdrag af Laanet være en Udgift for Elektricitetsværket, og Prisen paa Elektriciteten maa sættes saa høj, at den dækker baade Produktionsomkostninger og Udgifterne ved Laanet, og man maa sørge for, at Laanet er betalt, før Værket er forældet.

Naar nu denne Betragtning er rigtig for Elektricitetsværket, er det rimeligt ogsaa at anvende den ved Skolen og Alderdomshjemmet, og det er det, man gør i et moderne Kommune- og Stats-Regnskab.

Skolevæsenet faar altsaa en Udgift, der hedder Renter og Afdrag paa Bygninger. For den enkelte Skole daler denne Udgift med Skolens Alder; men lægger vi f. Eks. Centralvarme ind i en gammel Skole, stiger Udgiften med Forrentning og Afdrag paa dette Anlæg. Paa ganske samme Maade er det med Alderdomshjemmet o. s. v., o. s. v. Naar Regnskabet saa til Slut gøres op, ser vi, at der i Udgifterne er medregnet Renter og Afdrag, og paa Grundlag heraf maa Skatteopkrævningen fastlægges.

For selve Formueregnskabet bliver Sagen da i enhver større Kommune, at man har en Række Laan, der stadig afdrages og forrentes, og Midlerne hertil er opført paa de forskellige Institutioners Driftsregnskaber.

Naar der saa skal laves nye, større Arbejder, maa der optages nye Laan, og da enhver større Kommune jo stadig har Arbejder i Gang, optager den jævnlig nye Laan; men det behøver jo i Følge Sagens Natur slet ikke at betyde, at den samlede Laanemængde er voksende.

Men ved Siden af de her omtalte Forhold har en Kommune ogsaa Laanebehov af en anden Grund. Hvis f. Eks. en Parcelforening vil have anlagt Veje og lavet Kloaker, skal Parcelejerne selv betale dette; men som Regel mangler de Penge hertil. Man henvender sig derfor til Kommunen, som paatager sig at udføre Arbejdet mod afdragsvis Betaling. Her op-

træder Kommunen altsaa kun som Laantager paa en Kreds af Borgeres Vegne, hvilket heller ikke er foruroligende.

Men, der er et men.

Vi har ved tidligere Lejligheder set, at et Laan, hvis Beløb svarer til 1000 Arbejdstimers Løn, skal forrentes og tilbagebetales i ca. 60 Aar, saa svarer Renter og Afdrag til ca. 3000 Arbejdstimers Løn. — Det er denne Overbetaling paa 2000 Timer, Kapitalen lever af uden at lave noget.

Man vil derfor forstaa, at vi, der ved vort Arbejde skaber Værdierne, ogsaa Renten, har en stor Interesse i at indskrænke Laanene.

Dette kan gøres paa to Maader, den ene er, at Kommuner lader være at lave noget, ingen nye Skoler, ingen Centralvarme i gamle, ingen Udvidelse af Veje, ingen nye Parker o. s. v., o. s. v. Saa vil de gamle Laan automatisk blive afdraget, man behøver ikke at optage nye. — Men hvad bliver Resultatet: Arbejdsløshed.

Den anden Maade er derimod mere fremkommelig. Den bestaar ganske simpelt i, at man lader de forskellige Institutioner afdrage hurtigere, end det af Hensyn til de forskellige Laans Tilbagebetaling er paakrævet. Herved opspares et Beløb til Nyanlæg, saaledes at Laanebehovet derved formindskes; man maa forstaa, at dette kræver større Skatter eller øgede Takster, men det betaler sig i Længden. Det er denne Form f. Eks. København anvender, idet Værkerne under Navn af Udvidelsesfond henlægger et saadant Beløb. — At man i de sidste vanskelige Aar har maattet undlade dette, er en anden Sag.

Samtidig med de vanskelige Aar er København forøvrigt kommen ind paa en ny Sikkerhedsforanstaltning. — Tidligere mente man nemlig: Naar vi afdrager, hvad vi skal, og Værkerne dernæst oparbejder en Udvidelsesfond, er vi jo paa den sikre Side. Har vi ikke flere Penge, kan vi laane. De Foretagender, vi anlægger, vil jo i deres Regnskab sørge for Afdrag og Forrentning.

Da saa det blev vanskeligt at laane, gennemførte man Tanken om en Arbejdsplan. Det vil sige, hvert Aar beslutter man, hvor mange Penge man vil lave Arbejde for, og disse fordeles saa til de forskellige Arbejder, man vil udføre. Det var til Gennemførelse af Arbejdsplanen 1. April 1935—1.April 1936, at København laante 25 Mill. Kr. — Men hvert Aar afdrages paa Regnskabet ca. 11 Mill. Kr., og den samlede Laanemængde er i Dag kun ca. 8 Mill. Kr. større, end da Borgerlaanet blev optaget, og herfor er i det væsentligste anskaffet rentebærende Ting.

Laanepolitiken har derfor ingen Ko paa Isen. Koen paa Isen eller rettere Køerne, det er Skattelykommunerne, hvad enten de hedder Hasseriis eller Frederiksberg.

Og det maa vi Arbejdere forstaa, hvadenten vi bor i Provins eller Hovedstad, at her er Problemet, der skal løses, dette, at alle Borgere i samme Bysamfund kan komme til at trække paa lige Hammel, hvad Udgifterne til Driftsregnskabet — Socialreformen, Sygehusene, Skolevæsnet, Sanering af usunde Bydele o. s. v. — angaar. Og dette Problem skal løses, før vi for Alvor, ved Nedbringelse af Gælden, kan begynde at udfri vore Højborge, Kommunerne, af det Kvælertag, Kapitalen har i os. Først og fremmest som Følge af vore Fædres Laanepolitik. (København afbetaler saaledes endnu paa Laan optaget i 1886). For selv om vor Tids Laan er betydelige, saa er de Opgaver, de har løst, ogsaa betydelige, og man har stadig haft for Øje Nødvendigheden af en fast Plan for dens Tilbagebetaling.

Fred. Vedsø.

Metalindustriens Raastoffer.

Valsning af Plader og Profiljern.

Raamaterialet, der anvendes i Valseværkerne, er enten Martinstaal eller Staal fremstillet ved Konverterprocessen, altsaa Thomas- eller Bessemerstaal. Det flydende Staal tappes eller hældes fra Ovnene i store Støbeskeer, der kan rumme indtil 100 Tons. Fig. 1 viser en saadan Støbeske. Den er lavet af sammennittede Jernplader og er indvendig foret med ildfaste Sten. Den er ved Hjælp af svære Staaltove ophængt paa en Kranbane, og efter at være fyldt med flydende Staal fra Staalovnen køres den hen til en Række store Jernforme, de saakaldte Kokiller, hvori det fly-

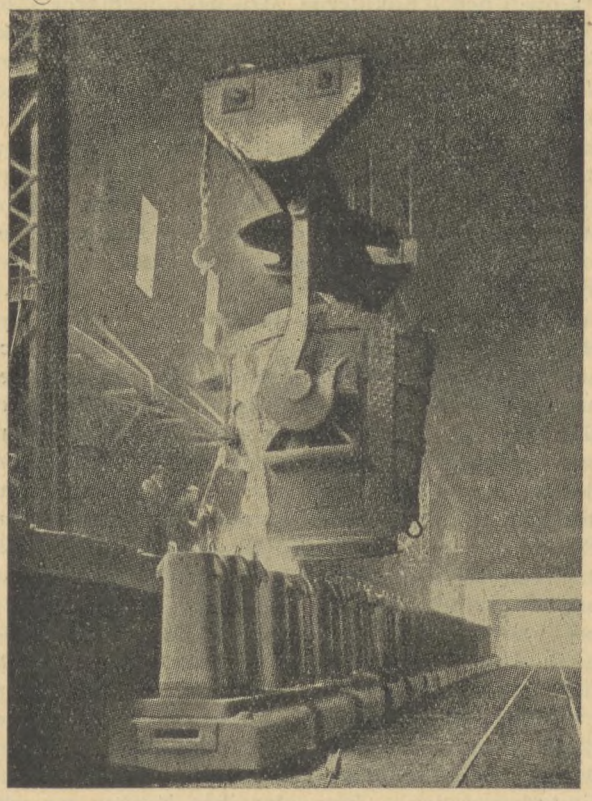

Fig. 1. Fyldning af Kokiller.

dende Staal udstøbes til firkantede, pyramidestubformede Blokke. Paa Engelsk hedder saadan en Blok en „ingot". I Fig. 1 udstøbes Staalet i Kokiller, der staar paa smaa Jernbanevogne. Efter Udstøbningen køres de hen under en Kran, hvor Kokillerne saa løftes af, saasnart Staalet er størknet udvendigt. Men oftest staar Kokillerne i Støbegruber, som vist i Fig. 2. Kokillerne er tykvæggede Støbejernsforme, der

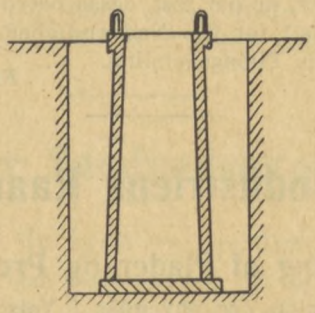

Fig. 2. Kokille i Støbegrube.

staar paa en svær Bundplade. For nemt at kunne fjernes, naar Staalet er størknet, er Kokillerne smallere foroven end forneden og øverst oppe forsynet med to kraftige Øjer, saaledes at de ved Hjælp af en Kran nemt kan trækkes op over de udstøbte Blokke. For at Kokillerne lettere skal slippe Blokken, indsmøres dens Sider og Bund inden Udstøbningen med Grafitpulver.

I ældre Tider hældte man gerne det flydende Staal fra oven ned i Kokillerne. Men dette medfører visse Ulemper, idet Staalet i det indre kommer i stærke Strømninger, medens det ydre, der berører Formens Vægge, hurtigt størkner som en homogen Skal, der beskytter Blokkens indre mod Afkøling. Dette fremmer Staalets Tilbøjelighed til Sejgring, d. v. s. til at dele sig i Zoner med henholdsvis svagere og stærkere Koncentration af Fremmedstoffer, som Kulstof, Mangan, Silicium, Svovl og Fosfor. I Almindelighed vil den først størkende ydre Skal blive renest for disse Indblandinger. Sejgringen bevirker i og for sig ikke nogen Svækkelse af Staalet, men derimod en Deling i Zoner med lidt forskellige Styrkeegenskaber. Hvad der imidlertid skader endnu mere, er den med Sejgringen følgende Ansamling af Slagge og Gasblærer i Blokkens Midterzone, navnlig i Blokkens øverste Trediedel. Gasblærerne stammer særlig fra den af det flydende Jern optagne Ilt, der under Afkølingen udskilles under Dannelse af Kulilte. Disse Fejl medførte, at man til Fremstilling af Valsegods var nødsaget til at afklippe den øverste Trediedel, og herved gik selvsagt meget Materiale til Spilde, selvom man ofte kunde anvende den øverste Trediedel til saadanne Fremstillinger, der ikke krævede særlig fint Materiale. Ved Fremstilling af Jernbaneskinner brugtes saaledes ofte de nederste to Trediedele af Blokken til Udvalsning af selve Skinnerne, medens den øverste Trediedel kunde finde Anvendelse til Underlagsplader o. lign., der ikke kræver saa rent Materiale. For at undgaa den uheldige Udskilning af Urenhederne og Luftblæredannelsen gik man saa over til at udstøbe Blokkene ved „stigende Støbning", hvorved det flydende Staal trykkes op i Kokillerne fra neden. Herved opnaas et langt mere homogent Materiale, og Blæredannelsen formindskes til et Minimum, især hvis man inden Udstøbningen sætter Mangan eller Silicium til Staalet. Anordningen ved denne Fremgangsmaade er skematisk vist i Fig. 3, hvor

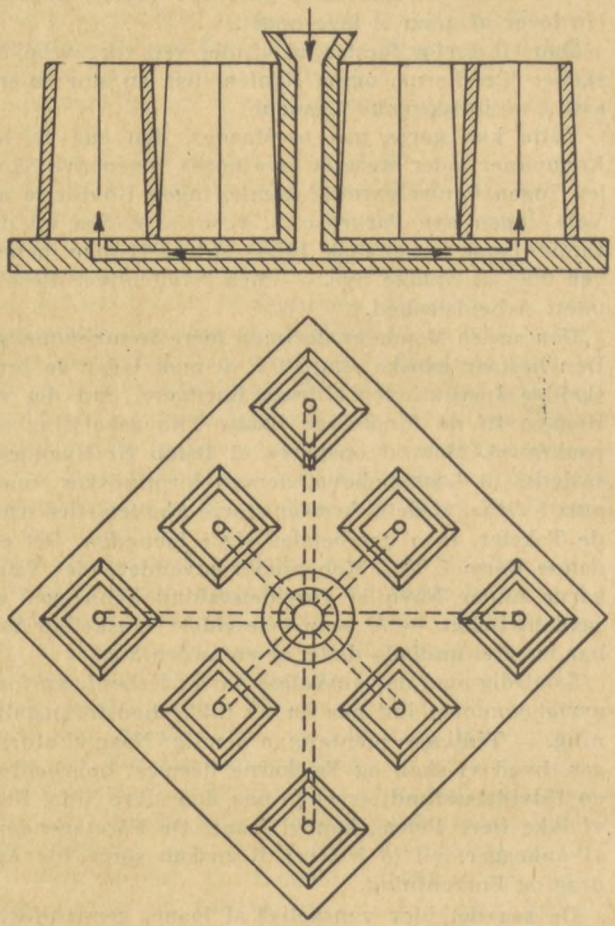

Fig. 3. Stigende Støbning.

hele otte Kokiller staar paa en solid, fælles Grundplade. I Midten findes en Indstøbningstragt, hvorfra der fører Kanaler af ildfaste Sten til de enkelte Kokiller. Efter at Kokillerne er fjernet fra de størknede Staalblokke, er disse imidlertid ikke dermed parate til Valsning, idet det kun er en ydre Skal, der er størknet, medens det Indre af Blokken stadig er flydende. Blokkene føres derfor til særlige Ovne, for der at faa udjævnet Temperaturforskellen mellem det hede Indre og det afkølede Ydre. Denne Temperaturudjævning tager gerne en Timestid og foregaar paa den Maade, at Blokkene afgiver deres Varme til de med ildfaste Sten opmurede Vægge i Ovnen. Ofte tilføres ogsaa Varme udefra.

Først efter Temperaturudligningen er Blokken tjenlig til at sendes til Valseværket.

Inden vi følger Staalets videre Behandling i Val-

seværket, skal selve Princippet i dettes Indretning først omtales.

Valsning af Jern strækker sig helt tilbage til ca. Aar 1500, da det første Valseværk byggedes af den kendte tyske Jernmager *Ludwig Beck* i Nürnberg. Oprindelig var det sikkert kun Hensigten at rense det da fremstillede Svejsejern for Slagge og Urenheder ved at presse det gennem Valserne — omtrent paa samme Maade, som Vand drives ud af Vasketøj paa en Vridemaskine. Da Aabningen mellem Valserne er mindre end Blokkens Tværsnit, vil Jernet faa et Sidetryk, der forhindrer den letflydende Slagge i at slippe med igennem. Fra saaledes oprindelig at have brugt Valserne til at *rense* Jernet med, gik man hurtigt over til desuden at *forme* Jernet med dem. Til at begynde med fremstillede man flade Jernstænger, der bl. a. anvendtes til Møntfremstilling, og senere gik man over til rationel Fremstilling af Plader. Først langt senere — omkring Begyndelsen af det 19. Aarhundrede — begyndte man Fremstillingen af valsede Profiler, som Stangjern, Skinner og de første primitive Bygningsjern. De første I-Bjælker blev fremstillet i 1849 af *Zorez* i Frankrig. Den første Normalprofilhaandbog udkom i Tyskland i 1881, og indeholdt kun ganske faa Profiler i Modsætning til de mange Hundrede Profiler, vore Normalprofilhaandbøger indeholder nutildags.

Fig. 4 viser Udvalsningen af en 55 cm I-Bjælke paa Dorman Longs Valseværk i Middlesbrough. Bjælken vejer adskillige Tons, men den kræver kun en enkelt Mand eller to til at passe hele Maskineriet. I

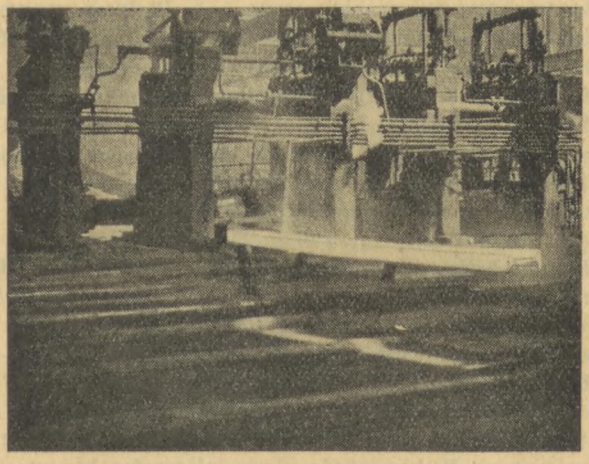

Fig. 4. Valsning af I-Bjælke.

sin simpleste Form bestaar Valsning i, at Jernet føres ind mellem to Valser, der roterer hver sin Vej, som vist skematisk i Fig. 5 (a). Ved Bevægelsen føres Jernet fremad og udsættes samtidig for et Sidetryk, der forandrer Jernets Tværsnit, saaledes at det forlader Valserne med en Tykkelse svarende til Valsernes Minimums Afstand.

Man skelner mellem Varmvalsning og Koldvalsning. Ved Varmvalsning begynder man Bearbejdningen ved Temperaturer omkring 1180° og fortsætter, indtil Staalet er afkølet til ca. 600°. Kommer man under Glødevarme, er det farligt at fortsætte Valsningen, idet man derved let kommer ned til de

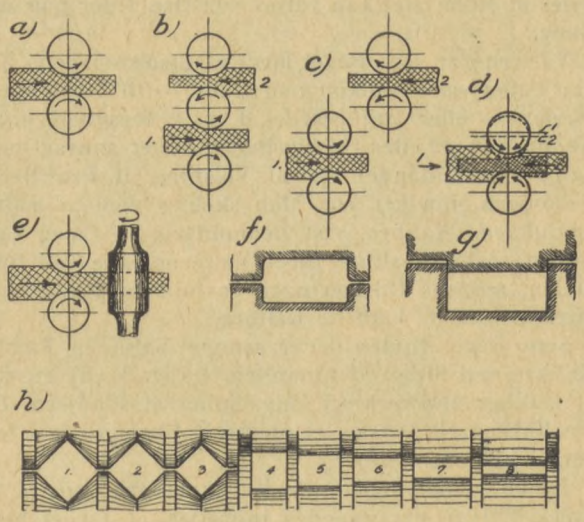

Fig. 5. Valsemetoder.

Temperaturer (300—400°), hvor Staalet bliver blaaskørt. Naar man er nede paa de tynde Dimensioner, f. Eks. af Plade eller Profiler, afkøles Staalet saa hurtigt af Valserne, at der er en Grænse for, hvor tyndt Materiale, man kan gennemvalse i varm Tilstand. Man maa da benytte *Koldvalsning*. Ved Valsning af Staalet i almindelig Stuetemperatur, tager Staalet ingen Skade. Koldvalsning giver ydermere en renere og glattere Overflade af Jernet.

Ved den første Varmvalsning af Staalblokkene opnaas, at Materialets oprindelige *Støbestruktur* omdannes til den mere tætte og finkornede *Valsestruktur*. Denne Virkning er lige saa vigtig som den ydre Formgivning. Under Valsningen strækkes Jernet i Længderetningen og bredes lidt i Tværretningen, men alt i alt opnaas en Tværsnitsformindskelse, som gør, at Længden forøges.

I Fig. 5 er skematisk vist de almindeligst forekommende Sammenstillinger af Valserne i et Valseværk. Ved (a) findes kun to Valser, et saakaldt *Duo-Valseværk*, hvor Valserne roterer i modsat Retning. Ved (b) findes tre Valser, et saakaldt *Trio-Valseværk*. Her roterer den øverste og den nederste Valse i samme Retning, medens Midtervalsen roterer modsat. Valsematerialet gaar her først mellem Under- og Mellemvalse fra venstre til højre og tilbage mellem Over- og Mellemvalse i modsat Retning. Et *Dobbelt-Duovalseværk* er vist i (c), bestaaende af fire Valser, hvor Undervalsen i det øvre Værk omtrent ligger paa Højde med Overvalsen i det nedre, og Materialet passerer igennem Valserne, som vist i Figuren. Et *Revers-Valseværk* er vist i (d). Det er et Duovalseværk, i hvilket Valsernes Rotationsretning kan ændres, saa at Materialet kan gaa tilbage mellem de samme Valser, efter at disse eventuelt er nærmet til

hinanden, som antydet med punkterede Linier i Figuren.

Endelig er der i (e) vist et *Universalvalseværk*, der har saavel horisontale som vertikale Valser, saaledes at Materialet kan valses paa fire Sider paa een Gang.

Valserne er som Regel lavet af Staalstøbegods. De kan enten være fuldkommen glatte — til Valsning af Plader — eller *kalibrerede*, d. v. s. forsynede med Neddrejninger eller Udskæringer, der er anbragt nøjagtig over hinanden — til Valsning af Profiljern, Faconjern, Bjælker etc. Man skelner mellem *aabne* og *lukkede* Kalibre, vist henholdsvis i (f) og (g). Ved de aabne Kalibre rører Valserne ikke ved hinanden, medens Udskæringen er fuldstændig tæt afgrænset ved de lukkede Kalibre.

Som Regel findes der i samme Valse en Række Kalibre ved Siden af hinanden. I Fig. 5 (h) er vist et Kalibervalseværk til Udvalsning af Fladjern. De tre Kalibre til venstre er aabne Kalibre, de fem følgende lukkede Kalibre.

Jernet gennemløber alle Kalibrene fra venstre til højre. Tit er det saaledes indrettet, at Jernet vendes 90° mellem hver Passage, og Udskæringerne er da saaledes indrettede, at Bredden i det ene Kaliber svarer til Højden i det følgende o. s. v. Ved nøje at tilpasse de enkelte Kalibre faar man efterhaanden Jernet valset ned til de ønskede Dimensioner eller Profiler. Tilpasningen af Valseformen „Kalibreringen" er et meget vigtigt og svært Arbejde, der forudsætter stor Erfaring og megen Øvelse. Selv Materialets Indsnævring ved Afkølingen maa tages i Betragtning, ja, i nogle Tilfælde endog, at Materialet ved Afkølingen ikke svinder ligeligt i de forskellige Retninger. Derfor maa Maalene i Udskæringerne være en Ubetydelighed (ca. 1.015 Gange) større end det færdigvalsede Profil.

Kalibervalseværker bruges hovedsagelig til Fremstilling af de forskellige Profiljern, Kvadratjern, Rundjern, Fladjern, Vinkeljern, I-, U- og T-Jern, Skinneprofiler o. s. v. Ved Udvalsning af disse Profiler gaar man altid ud fra et kort, tykt, prismatisk Emne af omtrent kvadratisk Tværsnit. Saadanne Emner, der fremkommer ved den første raa Nedvalsning af Blokken, benævnes *Blooms*, naar de holder Dimensioner fra 6"—9", og *Billets* fra 2"—5½". Den videre Udvalsning til Stangmateriale eller Profiler kræver selvfølgelig et betydeligt Antal Gennemløb gennem Valserne, inden man lidt efter lidt naar ned til de ønskede Tværsnit. Som Eksempel kan nævnes, at der til Fremstilling af en middelsvær Jernbaneskinne fordres 15 Passager gennem Kalibervalserne, inden Skinnen er færdig formet; men alle 15 Operationer foregaar i samme Varme. Det sidste Kaliber — Færdig-Kalibret — giver Jernet dets endelige Form, og Jernet passerer tit dette Kaliber flere Gange for at udglatte alle eventuelle Grater og Ujævnheder.

Hvordan et Valseværk er indrettet, er skematisk vist i Fig. 6, der forestiller et Trio-Valseværk. Hele Valseværket er samlet paa en svær Grundplade (a). Valserne hviler i Valsestativer (b), der er forbundne med svære Bolte (c). Den øverste Del af Valsestativerne („Kappen") (d) kan fjernes ved at løsne Boltene (e). Derved er det muligt at udskifte Valserne til Reparation eller Fornyelse. Den øvre og den nedre Valse kan bevæges i lodret Retning, saaledes at de kan nærmes til eller fjernes fra den mellemste Valse, der er fast lejret.

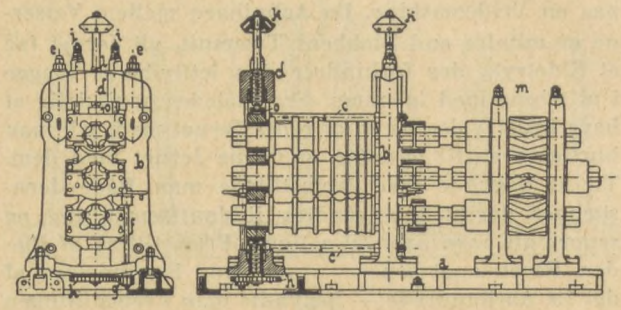

Fig. 6. Triovalseværk.

Indstillingen af Valserne sker ved kraftige Skruespindler. De øverste drejes ved at stikke Stænger i Hullerne foroven ved (k), de nederste ved Hjælp af Tandhjulene h, g og Akslen f. Den midterste Valse drives direkte fra Kraftkilden — nutildags næsten altid en Elektromotor —, medens Over- og Undervalsen faar en Rotation modsat Mellemvalsen ved Hjælp af Tandhjulsudvekslingen (m).

Den første Bearbejdning af Blokkene foregaar paa det saakaldte *Blokvalseværk*, sædvanligvis et meget kraftigt Duo-Reversvalseværk, hvor Blokken gennemløber de første Kalibre flere Gange, idet Valserne for hver Gang nærmes mod hinanden samtidig med, at Blokken i et særligt Kæntringsapparat vendes 90° for hver Passage. Efter at være valset ned til den ønskede Dimension, føres Blokken til en hydraulisk Saks, der klipper de ubrugbare Ender af, og Blokken er nu parat til at gennemløbe Kalibervalseværket og der faa sin endelige Form. De første Raaemner til *Pladevalsning* tildannes som flade Stykker, der i Dimensioner fra 7⅞×2" til 4×1¼" benævnes *Slabs*, og i tyndere Dimensioner *Platiner*. I Fig. 7 ses et engelsk Pladevalseværk. I Baggrunden valses en hvidglødende Blok i Blokvalseværket, medens Pladen paa Valseværket i Forgrunden er valset ned til sin endelige Tykkelse. Bredden er her 9'×6". I Fig. 8 er vist en Række af de almindeligst forekommende Profiler. Først har vi ved (a) *Universaljern* (valset i Universalvalseværk), *Fladjern, Kvadratjern, Rundjern, Sekskantjern* og *halvrundt Jern*. Plader leveres op til omtrent 4 m Bredde, normalt dog kun til ca. 2,75 m. Naar Tykkelsen og Bredden er givne, sættes der en Grænse for Længden ved den Jernvægt, man er i Stand til at manøvrere under Valsningen, normalt mellem 20 og 30 Tons. Undtagelsesvis er der hos *Krupp* i Tyskland lavet 55 cm tykke Panserplader op til en Vægt af 160 Tons. Kvadrat- og Rundjern kan leveres i alle Dimensioner op til 30×40 cm.

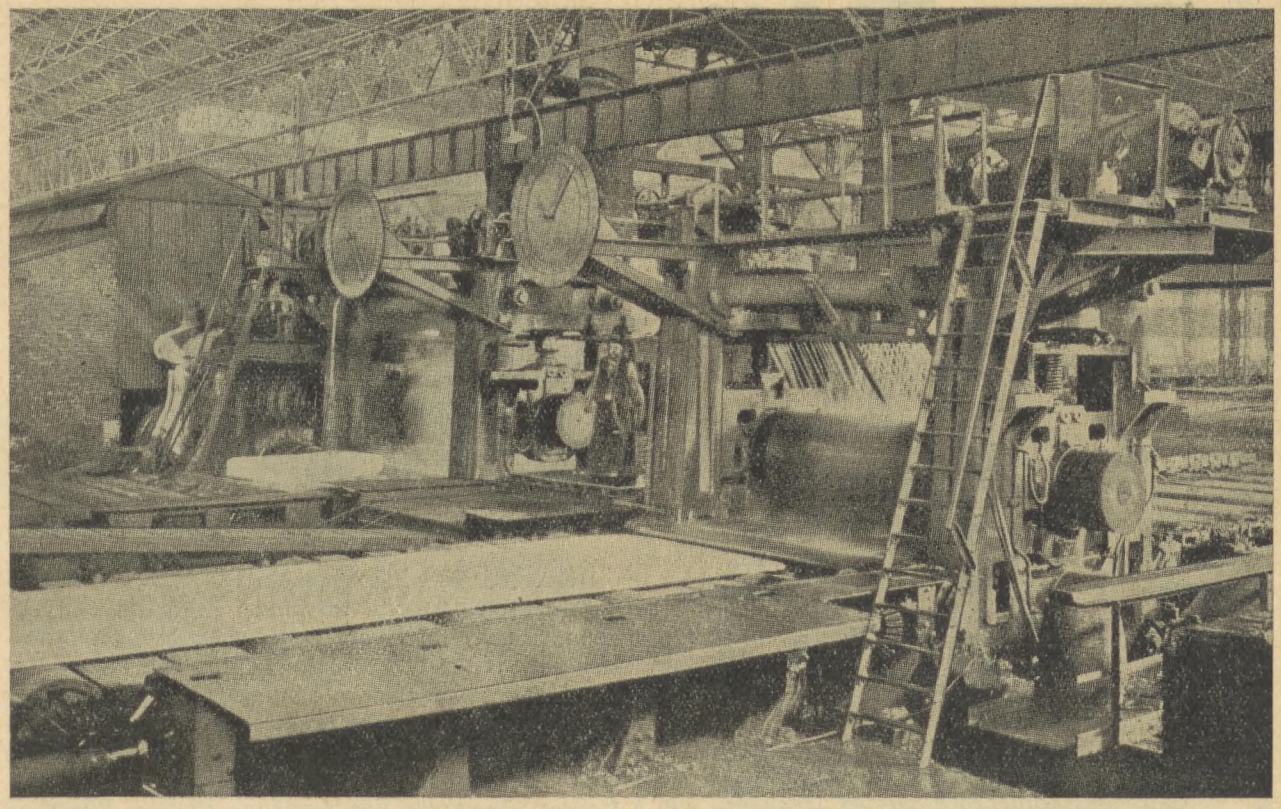

Fig. 7. Plade-Valseværk.

Som en særlig Art rundt Jern forekommer *Armeringsjern* til Jernbetonkonstruktioner. Dette kan faas i forskellig Materialstyrke, men som Regel kun i Dimensioner indtil 30 mm. *b* viser *ligesidede* og *uligesidede Vinkeljern*. De første faas *skarpkantede* i Dimensioner fra 10×10×2 indtil 80×80×5 mm og *rundkantede* fra 15×15×3 indtil 200×200 mm, paa engelske Værker indtil 8×8". En Undtagelse herfra er dog de Vinkeljern, der anvendes til Pladejernsdragerne i *Storstrømsbroen*. De er valsede hos Dorman Long & Co., Middlesbrough, England, og er 12×12" — de største Vinkeljern, der nogensinde er valset.

c viser et *ligesidet* og et *uligesidet T-Jern*. De første valses i Dimensioner fra 13×3 mm op til Nr. 20, hvor Nummeret angiver Maalet i cm. De sidste fra 20×10×3 mm op til 200×100×16 mm. T-Jern bruges især i Husbygning. *d* er et Zorezjern, ogsaa kaldet *Dækskinne*, der ligesom (e) *Trugjern* mest bruges til svært belastede Brodæk og Etageadskillelser.

f viser et *Z-Jern*. Profilnummeret er Højden i cm. De leveres i Dimensioner fra Nr. 3 til Nr. 20. De bruges navnlig til *Aasene* i Tagkonstruktioner.

g viser et *U-Jern*. Disse valses i Dimensioner fra 25×12,5×3 mm indtil Nr. 40 af 40 cm Højde. De anvendes baade i Brobygning, Husbygning og Skibsbygning, desuden i nogle specielle Former — de saakaldte *Waggonprofiler* — til Jernbanevogne. Under *g* er tillige vist et saakaldt *Gitterjern*, der faas i Bredde fra 16 til 45 mm.

I *h* er vist et *I-Jern*, der vel nok er det mest anvendte Profil i Jernkonstruktioner. Profilnummeret angiver Højden, og i Normalprofiler valses de fra Nr. 8 og op til en Højde af 60 cm (24").

I de senere Aar finder *bredflangede I-Jern*, de saakaldte *Grey-Differdingerbjælker* (i), stadig større Anvendelse. De valses op til 100 cm (42") Højde og bruges meget som Dragere og Søjler i moderne Jernkonstruktioner. (Store Broer, Skyskrabere etc.). De udmærker sig ved den i Forhold til Højden store Bæreevne og Sidestivhed samt ved, at Flangernes Over- og Underside er parallelle. De valses i specielle Universalvalseværker, der bearbejder alle Bjælkens Sider paa een Gang. (k) viser et *Kvadratjern*, ogsaa kaldet *Søjlejern*, der bruges til Søjler, idet de nittes sammen fire og fire. Profilnummeret er Radius til Midten af Vægtykkelsen, og de valses fra R=5 til 15 cm. (l) viser et *Vulstjern*, der især anvendes i Skibsbygningen. (m) viser et *Haandlistejern*, der bruges til Rækværker og valses i Bredder fra 4 til 12 cm. (n) viser et af de mange forekommende *Spunsvægsjern*. De valses med Fjer og Not, der under Ramningen griber ind i hinanden, saa der dannes en tæt Spunsvæg. Her i Danmark har *„System Larsen"* (n) været meget anvendt. I de sidste Aar er der kommet et nyt Spunsvægsjern, *„System Belval"*, (o) paa Markedet. (p) viser en *Jernbaneskinne*. De valses i en stor Mængde forskellige Højder og Faconer. Et specielt Profil er (q), der endnu anvendes i England. Det udmærker sig ved, at

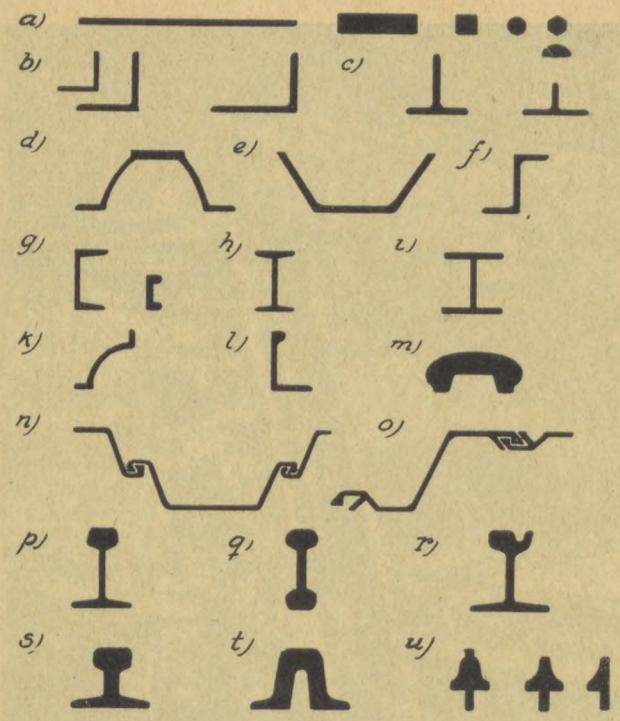

Fig. 8. Stangjern og Normalprofiler.

det kan vendes om, naar det er blevet slidt. (r) viser et *Sporvognsskinneprofil.* Saavel Jernbane- som Sporvognsskinner adskiller sig fra de hidtil nævnte Profiler derved, at de er fremstillet af et Staal med ca. 0,50 pCt. Kulindhold og derfor er i Besiddelse af betydelig større Haardhed end de øvrige Profiler, hvis Kulindhold gerne ligger mellem 0,11—0,25 pCt. (s) og (t) to forskellige Former for *Kranbaneskinner,* og endelig viser (u) 3 *Sprossejern,* som Eksempler paa et meget stort Antal specielle Profiler, der valses til moderne Husbygningsbrug.

P. M.

Lidt Værkstedsteknik.

Filen.

Ligesom Hammeren er Grovsmedens Symbol, saaledes burde Filen være Klejnsmedens og Maskinarbejderens. Den er disse Haandværks fornemste Værktøj, og et Værktøj, man kan være bekendt at føre i sit Banner, baade hvad Former og Traditioner angaar. Enkel og ren i Linierne, helt moderne af Form trods de Tusinder af Aar, den har levet — Filen vil næppe nogensinde blive et forældet Stykke Værktøj. Den er *med* overalt, hvor det *nye* skabes. — Hvor de første Modeller til nye Maskiner og nye Teknikens Vidundere bliver til, *der* er Filen uundværlig.

Den er Grundlaget for al Maskinbearbejdning og dog et Haandværktøj i Ordets bedste Forstand. — Den er det Stykke Værktøj, der kræver mest af sin Mand.

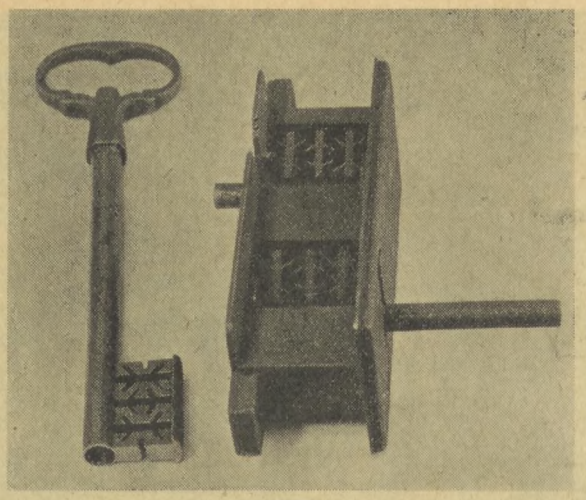

Fig. 1. Besætning og Nøgle til gammel Portlaas.

Det er en Kunst at bruge en Fil rigtigt. Tidligere blev der ofret større Anstrengelser paa at opdyrke denne Kunst end i vore Dage, og mange gamle Mester- og Svendestykker bærer Vidne om, at der ved Haandens Arbejde, d. v. s. hovedsagelig Filning og Skrabning, kan frembringes Resultater, som i Nøjagtighed og smuk Udførelse vanskeligt kan gøres efter med vore moderne Værktøjsmaskiner. Fig. 1—3 viser Eksempler paa saadanne smukke Filearbejder. Arbejdet i Fig. 2 betegnes i Svendebrevet som en Nøjagtighedsprøve. Den er udført saaledes, at en tvedelt Terning i sin Skilleflade er forsynet med halvkugleformede Neddrejninger, saaledes at de 2 Halvparter kan lukkes om 2 Stk. 7/8" Kugler, der i begge Stillinger ligger fast og styrer Parterne saa nøjagtigt, at Terningen passer i det firkantede Hul i den udvendige Staalklods. Den passer imidlertid ikke alene i een Stilling, men vendt paa alle Maader passer Terningen saa nøjagtigt, at man kan løfte den udvendige Klods, uden at Terningen glider ud. Ydermere er alle Dele hærdede, hvilket i høj Grad vanskeliggør Opgaven.

Man vil maaske indvende, at det i vor Tid ikke har nogen praktisk Betydning at kunne præstere saa

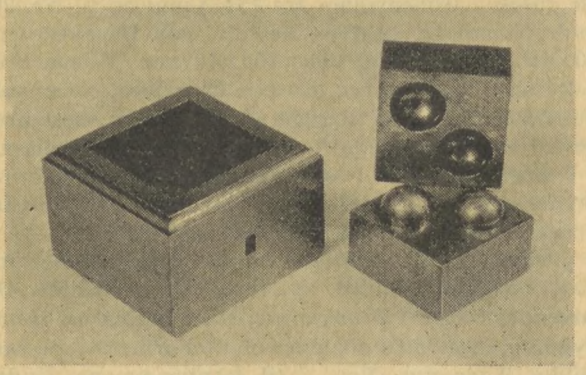

Fig. 2. „Nøjagtighedsprøve", udført som Svendestykke af *Knud Staal,* 1894.

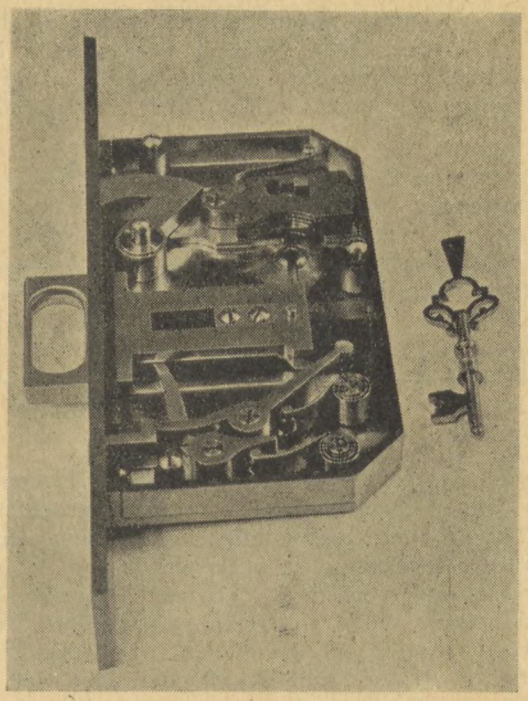

Fig. 3. Skydedørslaas, udført som Svendestykke af Værkfører *C. Christiansen*, 1906.

nøjagtigt Filearbejde med Haanden, da man i Stedet for bruger Filemaskine, Fræsemaskine, Drejebænk, Planslibemaskine o. s. v. Dette er imidlertid ikke helt rigtigt. Ganske vist søger man overalt at udnytte de uomtvistelige Fordele, der er ved at bruge Maskiner, navnlig til Serie- og Masseproduktion, men alligevel viser det sig, at Maskinerne kommer til kort overfor mange Opgaver. Saa er det til uvurderlig Hjælp at kunne udføre Arbejdet med det mest universelle af alle Værktøjer, nemlig Filen, der tilmed er det lettest transportable og billigste Værktøj. I Betragtning af Værktøjets Betydning skal vi nedenfor forsøge at opstille de vigtigste Regler for Brugen af en Fil:

1) For det første maa Godset, der skal files, være urokkelig opspændt. En Skruestik, som ikke sidder fast, eller som er slidt rund i Kæberne, er ødelæggende for alt Filearbejde.
2) Skruestikken skal endvidere være anbragt i den rigtige Højde, d. v. s. Skruestiksbakkernes Overkant skal ligge 6—8 cm under Albuehøjde.
3) Filen skal fortrinsvis bevæges frem og tilbage med Armene og ikke ved Svingninger af Overkroppen. Dette giver nemlig en Cirkelbevægelse af Filen, som frembringer en buet Overflade paa Arbejdsstykket. Kun den første Trediedel af Fremadslaget sker ved en let Fremadbevægelse af hele Legemet helt nede fra højre Fodled. Under denne Bevægelse holdes højre Arm saa langt tilbage som muligt; først derefter begynder Armene at føre Filen fremefter og fuldender Slaget med Kroppen næsten i Ro. Kunsten er her at fordele Trykket paa de 2 Fileender, saaledes at der opnaas en vandret Bevægelse.
4) Under Tilbagetrækket føres Filen helt uden Tryk, idet den kun hviler med sin egen Vægt paa Arbejdsstykket, ellers slider man Tænderne stumpe i Løbet af kort Tid.
5) Det er vigtigt, at Filen føres i sin hele Længde og ikke paa et kort Stykke. Paa Grund af Hugningens Retning maa der udøves et let Tryk til højre Side, for at Filen ikke skal forløbe ud til venstre, men dette Tryk giver sig rent uvilkaarligt, naar man holder Filen rigtigt.
6) Ved Rensning af Filen med Filkarte maa man kun føre denne efter Overhuggets Retning, da de haarde Staaltraade ellers slider Æggene stumpe.
7) Benyt Forfilen, naar der skal fjernes mere end 0,5 mm, og først Sletfilen, naar der skal bortfiles mindre end ca. 0,2 mm.
8) Brug aldrig nye File til Arbejde gennem Støbeskal eller Glødskal (disse fjernes saa vidt muligt med Slibeskive), ej heller til Filning af fremstaaende Kanter paa haardt Materiale.
9) Læg aldrig File over hinanden paa Filebænken eller i Værktøjsskuffen, da Æggene derved sli-

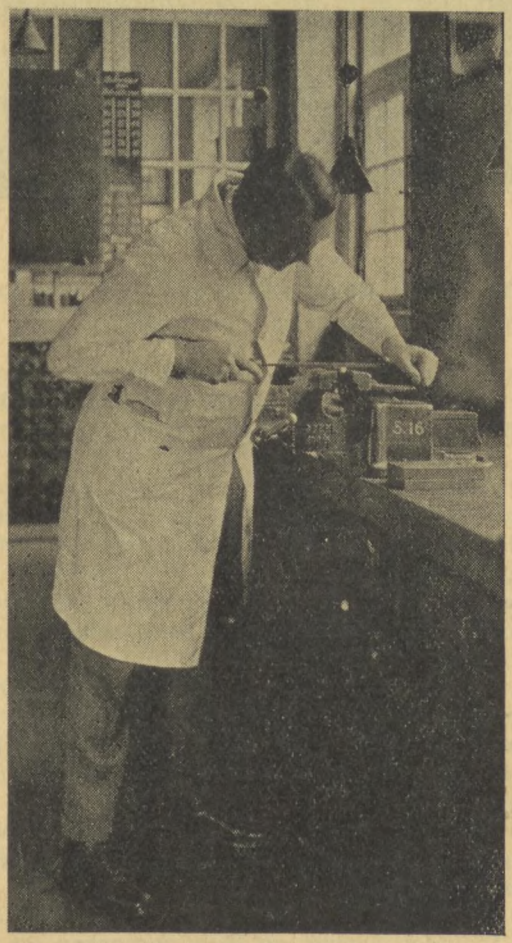

Fig. 4. Urigtig Filestilling.

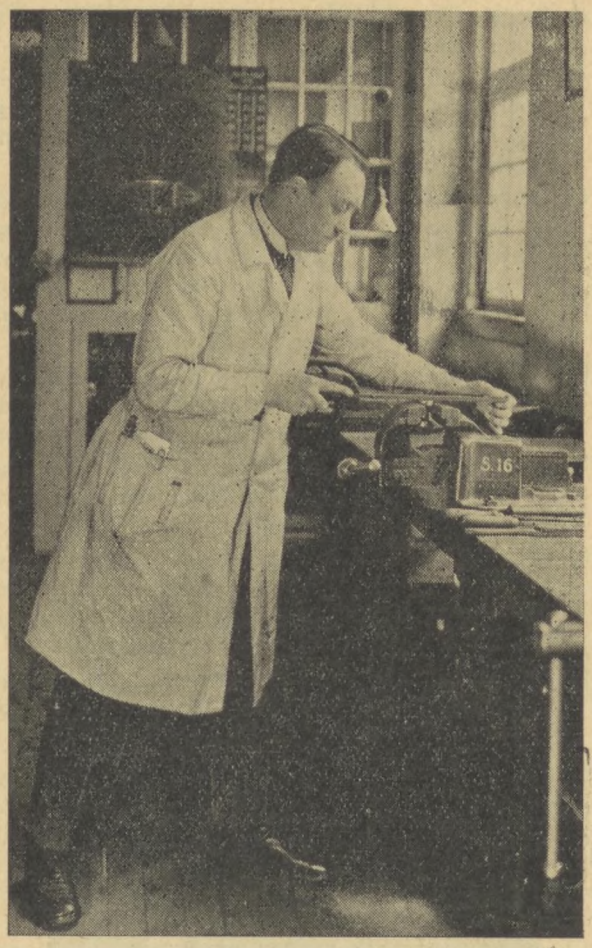

Fig. 5. Rigtig Filestilling.

des stumpe. Husk, at Filen er et skærende Værktøj og bør behandles som saadant.

Den almindeligste Fejl, der begaas under Filearbejdet, er, at man bøjer sig ned over Arbejdsstykket, saaledes som vist i Fig. 4. Den rigtige Stilling fremgaar af Fig. 5.

I Tyskland, hvor man gaar meget grundigt til Værks ved Udforskning af de mest hensigtsmæssige Arbejdsmetoder, har man angivet bestemte Vinkler for Kroppens Hældning samt Maal for Føddernes bedste Stilling i Forhold til Arbejdsstykket. Vi vil tro, at der er saa stor Forskel paa de enkelte Individer, at man ikke kan generalisere Arbejdsmetoderne i den Grad. Nogen Orientering i Problemet giver Resultaterne dog, hvorfor der her er medtaget 2 Afbildninger (Fig. 6 og 7) fra „Kruppsche Monatshefte", Maj 1926, over de hensigtsmæssigste Stillinger under Filearbejde. Ifølge samme Undersøgelse skulde „en Arbejdshastighed paa 45—55 Filestrøg pr. Minut være hensigtsmæssigst". Dette maa dog afhænge noget af Filens Længde.

Det hører med til enhver virkelig Lærlingeuddannelse indenfor Smede- og Maskinbranchen, at den unge Mand sættes saa lang Tid paa Skruestiksarbejde, at han opnaar nogen Rutine i Brugen af en Fil og en Skraber. Dette synes at være i stærk Modstrid med en Bemærkning, som stod i et af de sidste Numre af „American Machinist": *„Filen, alt ordentligt Arbejdes værste Fjende"*. Man maa dog forstaa denne Bemærkning saaledes, at Filearbejdet anvendt i Produktionen og udført af den amerikanske Gennemsnitsarbejder er ødelæggende for det gode Maskinarbejde. Sagen er den, at i Amerika, hvor Maskinerne i videst Udstrækning har afløst Brugen af Haandarbejdet, er det af den Grund sjældent at træffe en dygtig Skruestiksarbejder, men der er i høj Grad Efterspørgsel efter dem, og de er særlig eftertragtede som Værktøjsmagere (Toolmakers). Tidligere, da der ikke var spærret for Emigrationen til Amerika, blev skandinaviske Maskinarbejdere fortrinsvis engageret til saadant Arbejde, fordi de forstod at bruge en Fil og i det hele taget havde en grundigere haandværksmæssig Uddannelse. Hos os vilde det utvivlsomt være af stor Betydning for Faget, om denne haandværksmæssige Færdighed kunde udvikles og befæstes i Stedet for at gaa tilbage, hvilket faktisk er Tilfældet for Tiden. Lad os ikke drive med Strømmen og slaa os til Taals med, at det er noget uundgaaeligt, Udviklingen fører med. Tilbagegangen *kan* hindres, men det er Faget selv — saavel Mestre som Svende — der maa gøre en Indsats, og Tiden er netop inde nu, da den nye Næringslov gør Svendeprøverne mere aktuelle. Hvorfor

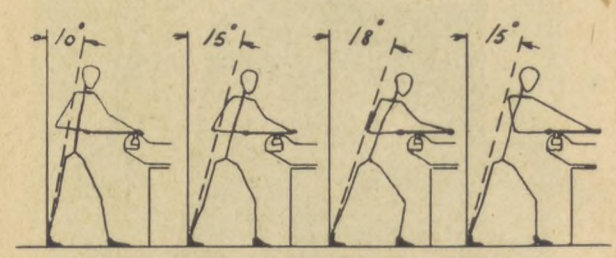

Fig. 6. Rigtig Bevægelse under Filning.

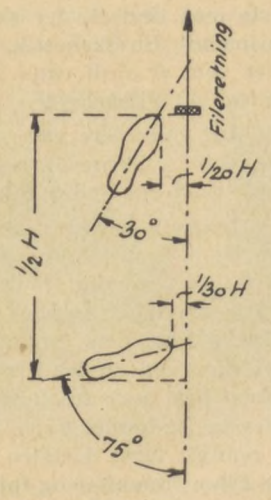

Fig. 7. Rigtig Fodstilling under Filning.

ikke omforme hele Svendeprøveinstitutionen efter Tidens Tarv. Den Maade, hvorpaa den praktiseres, hører efter vor Mening en svunden Tid til. Det er meget utilfredsstillende, at Lærlinge paa de store Fabrikker, hvor Forholdene sjældent tillader Udførelse af Svendestykke, i den Henseende skal staa tilbage for Lærlinge fra andre Værksteder, hvor Forholdene tillader det. Naar en Lærling under den nuværende Ordning skal lave Svendestykke, maa han tages ud af Fabrikkens produktive Arbejde flere Uger i Træk, men ikke desto mindre optager han Fabrikkens Maskiner — ofte de bedste — i længere eller kortere Tid. Det er en Affære, der ofte vil dreje sig om en Udgift paa 3—600 Kr. for hvert Svendestykke. Men er det nødvendigt med disse omfangsrige Svendestykker, som dog alligevel ikke kan blive bedømt retfærdigt, da selve Fremstillingen unddrager sig en virkelig Kontrol? Man vilde formentlig naa til en baade billigere og mere effektiv Kontrol med Lærlingens Kvalifikationer, hvis han i Løbet af 1 eller 2 Dage under behørig Kontrol blev sat til at udføre nogle enkle Arbejder af grundlæggende Art, f. Eks.:

1. at file en Terning med 30 mm Sidelinie,
2. at smede og hærde en Krydsmejsel,
3. at dreje en ¾" Skrue og tilhørende Møtrik,
4. at dreje en Aksel med Afsatse med Overholdelse af baade Længde og Diametermaal.

Af saadanne 4 Arbejder, der kan fremstilles i Løbet af 2 Dage under Kontrol, vil Skuemesteren formentlig bedre kunne bedømme, hvad Lærlingen duer til, end af de sædvanlige mere eller mindre sammensatte Arbejder, fremstillet udenfor nogen effektiv Kontrol.

E. B.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
3. *Verner Jensen*, Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
9. *A. Clausen*, Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
11. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.
12. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
13. Smedemester *Skaarup*, Thyborøn Havn.
14. *Fiskemelsfabrikken*, Skagen.
15. Smedemester *Petersen*, Lille Værløse.
16. Installatør *P. Th. Lynggaard*, Oldfuxvej 1, København.

Maskinmestrenes Forening har etableret Konflikt overfor Skibsreder *Oluf Svendsen*, København, der er korresponderende Reder for ss. „Lynæs", ms. „Asnæs" og ss. „Bess", da det ikke har været muligt at faa nævnte Reder til at tiltræde den mellem Dansk Dampskibsrederiforening og Maskinmestrenes Forening gældende Overenskomst. Alle Maskinofficerer i de til Rederiet hørende Skibe har faaet Ordre til at opsige deres Stillinger til Fratrædelse i dansk Havn, hvor lovlig Afmønstring kan finde Sted, og Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse i Rederiet.

Ligeledes har Maskinmestrenes Forening forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse i Dampskibsselskabet *„Concordia"*, Svendborg, og ved *Højer kommunale Elektricitetsværk.*

Disse Forbud gælder ogsaa vore Medlemmer.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Fagforeningskursus. Arbejdernes Oplysningsforbund arrangerer i den kommende Sommer 3 Fagforeningskursus, hver paa 8 Dage. Det første afholdes paa Roskilde Højskole i Dagene fra 16.—22. Juni, det andet samme Sted i Dagene 21.—27. Juli, og endelig afholdes det tredie Kursus paa Esbjerg Arbejderhøjskole i Dagene 11.—17. August.

Forbundsledelsen har i Lighed med forrige Aar vedtaget at sende 4 Elever til disse Kursus. De, som tidligere har været taget i Betragtning, kan ikke ansøge om at deltage, men det skal fortrinsvis være yngre Medlemmer, der de sidste 2 Aar af deres Læretid har været Medlemmer af Forbundet. Videre skal Ansøgerne være indstillede og anbefalede fra den Afdeling, de tilhører.

Det Beløb, der dækker Kost, Logi og Undervisning, samt dertil endnu et Beløb, udredes af Forbundet.

Ansøgninger maa være Forbundet i Hænde inden 15. Maj.

Ansøgerne maa anføre, paa hvilken Tid og hvilket Sted, de helst vil paa Kursus.

I Tilfælde af flere lige kvalificerede Ansøgere vil Lodtrækning mellem disse finde Sted.

Esbjerg. Som meddelt i Fagbladet for Februar Maaned udløb Støbemester Kneifels Arbejdstilladelse hos *A/S Jensen & Olsen* den 15. Februar, og det meddeltes, at Kneifel ikke vilde faa sin Opholdstilladelse fornyet. Denne Beslutning var ogsaa taget af de bevilgende Myndigheder, men ved fornyet Ansøgning med Anbefaling af forskellige Institutioner er Kneifels Opholdstilladelse alligevel blevet fornyet for 6 Maaneder.

København. Den 6. April er der afholdt Mæglingsmøde hos *A/S F. L. Smidth & Co.* Firmaet havde nægtet at betale for noget vragstøbt maskinformet Støbegods, som var støbt af haardt Jern.

Da Firmaet tidligere har erstattet Formerne Tab ved saadanne Vragstøbninger, i Betragtning af, at Formerne var uden Skyld i Vragstøbningerne, kræver Formerne, at Firmaet maa betale for det nævnte vragstøbte Gods.

Enighed opnaaedes ikke. Sagen gaar til Timandsmøde.

Middelfart. Hos Firmaet *J. S. Hess* har Priskuranten været opsagt. Ved lokale Forhandlinger er man nu enedes om nogle Forhøjelser paa daarlige Akkorder, og at en Afdragsprocent paa 14,44 nedsættes til 10. Priskuranten er hermed fornyet. Ved de samme Forhandlinger opnaaedes et Tillæg til de ansatte Timelønninger.

Odense. Mæglingsmøde har været afholdt den 3. April hos *A/S M. P. Allerups Eftf., A/S H. Rasmussen & Co.* og Maskinfabrikken *„Phønix"* paa Krav om en Forhøjelse paa 10 Øre pr. Time til de paa Virksomheden beskæftigede Gibs- og Modelformere, ialt 11 Mand.

Enighed opnaaedes ikke. Sagen gaar til Timandsmøde.

Hos *A/S H. Rasmussen & Co.* har Priskuranten været opsagt. Ved lokale Forhandlinger er man enedes om forskellige Forhøjelser, ligesom der er givet et Tillæg til de ansatte Timelønninger.

Vejle. Hos *C. M. Hess* er man ved lokal Forhandling blevet enige om en mindre Forhøjelse paa saa godt som alle Akkordpriser.

3 i Timeløn arbejdende Formere har faaet hævet Timelønnen, og der er givet et Tillæg til de ansatte Timelønninger til Fordeling efter Firmaets Skøn.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Københavns Afdeling 2 har ved Forhandling med Firmaerne *Jacob Nielsen & Co.* og *Andersen & Jensen* opnaaet Ændring i de bestaaende Overenskomster, saaledes at Dagpengene for Reparationsarbejde forhøjedes fra Kr. 4,50 til Kr. 6,00 pr. Dag.

Københavns Afdeling 3 har afsluttet Overenskomst med *Dansk Vognfjederfabrik*, Vester Fælledvej, og med *Søborg Vognfjederfabrik.*

Københavns Afdeling 11 har fornyet Overenskomsterne med *Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn* og *Københavns Frihavns Aktieselskab.*

Københavns Afdeling 13 har indgaaet Overenskomst med *Dansk Signalindustri*, Raadmandsgade 13.

Med Firmaet *Carl Frederiksens Autoreparationsværksted* har Odense Afdeling truffet Aftale om Løn- og Arbejdsvilkaar, og ved en Forhandling den 4. April er der opnaaet Enighed om Løn- og Arbejdsforholdene paa *A/S Roulunds Fabrikker*, Odense.

Overenskomsterne med *Bornholms Maskinfabrik og Nordre Jernstøberi*, Rønne, samt *De bornholmske Jernbaner* er fornyet til 1. April 1937.

I Silkeborg er der truffet Overenskomst med *B. Søndergaard, Gudenaas Fabrikker*, der medførte en betydelig Forhøjelse af Lønningerne, og ligeledes er der indgaaet Overenskomst med *Silkeborg-Kjellerup-Rødkjærsbro Jernbane.*

Endelig er Vordingborg Afdeling enedes med Firmaet *Christiani & Nielsen* om et Tillæg til Overenskomsten af 25. April 1934.

Mæglingsmøder. Hos *A/S Haustrups Fabrikker*, Odense, mægledes den 1. Marts paa Klage over, at Firmaet ikke vilde betale Overtidsprocenter af et givet Løntillæg. Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, og man er her enedes om, at der betales Overtidstillæg af 126 Øre; hvad der overstiger dette Beløb, betragtes som personlige Tillæg. Desuden indgik Firmaet paa at forhøje Lønnen for 4 Mand.

Ved en Mægling den 12. Marts enedes man om en Lønforhøjelse hos A/S De forenede Papirfabrikkers Virksomheder *Frederiksberg Papirfabrik* og *Københavns Papir- og Kartonfabrik.*

Ogsaa paa *Sydøstsjællands Elektricitetsværk*, Haslev, er det ved en Mægling den 4. April lykkedes at opnaa en Lønforhøjelse.

Timandsmøde. Nedennævnte Sager har den 2. April været behandlet paa Timandsmøde:

1) Strid hos *A/S Strømmen*, Randers, om Akkordpriser. Man enedes om at fortsætte de lokale Forhandlinger under Organisationernes Medvirken.

2) Opsigelse af Overarbejdsreglerne hos *A/S Pedershaab Maskinfabrik*, Brønderslev. Sagen diskuteredes, og under Forudsætning af, at Forbundet var i Stand til at skaffe Firmaet den fornødne Arbejdskraft, vilde Firmaet tage sin Opsigelse tilbage.

3) Lønkrav overfor *A/S Thomas Ths. Sabroe & Co.*, Aarhus. Enighed opnaaedes ikke.

4) Krav om Forhøjelse af Timelønningerne i elektrisk Afdeling hos *A/S Burmeister & Wain*, Christianshavn. Der gaves et Tillæg, og Aktieselskabet lovede at give Akkord i størst mulig Udstrækning.

5) Klage over, at *Dansk Karosserifabrik*, København, har opsagt Tillidsmanden til Fratræden 15. April. Firmaet kunde ikke tage Opsigelsen tilbage, og Spørgsmaalet er derefter indbragt for en faglig Voldgift til Afgørelse.

6) Lønkrav overfor *Maglekilde Maskinfabrik og Jernstøberi*, Roskilde, *Roskilde Maskinfabrik ved Petersen & Andersen* og *A/S Christiansens Maskinfabrik*, Roskilde. Der opnaaedes et Løntillæg hos alle tre Firmaer.

7) Klage over, at *Odense Omnibus A/S* fratager Arbejderne forskellige Goder. Man enedes om Betaling for al Indkørsel udenfor normal Arbejdstid samt for alt øvrigt Overarbejde. For de 2 beskæftigede Maskinarbejdere forhøjes Ugelønnen, Uniformsgodtgørelse ydes som hidtil med 36 Kr. pr. Kvartal. I Sygdomstilfælde betales fuld Ugeløn for saadanne Uger, hvor Arbejderen kun delvis har været syg.

25 Aars Jubilæum i Smedeforbundets Køge Afdeling.

Lørdag den 23. Marts fejrede Smedeforbundets Køge Afdeling sin 25-aarige Bestaaen ved en smuk og stilfuld Fest paa Hotel „Hafnia" i Køge.

Fra 1910 til 1. Juli 1917 fungerede Afdelingen dog som en Klub direkte under Hovedkontoret i København. Som Afdeling hører Køge altsaa til vore yngre, men den har dog bestaaet længe nok til at have faaet Del i Krigsgullaschen, da der i 1919 ogsaa blev lagt et stort Værft i Køge, og at blive paavirket af den industrielle Opgang, der efter Værftets Lukning har fundet Sted i denne By. Afdelingen tæller nu 144 Medlemmer, men har trods de Omskiftelser, den har været ude for, været præget af en vis Stabilitet, der bl. a. giver sig Udtryk i de mange Aar, i hvilke den har beholdt sine Tillidsmænd. Vi kan saaledes anføre, at Afdelingens Kasserer, *C. Eberhardt*, har virket som saadan siden 1919, og at *H. V. Schmidt* har fungeret som Formand siden 1928.

Til Festen, der talte ca. 140 Deltagere, var den eneste tilbageværende af Afdelingens Stiftere, gamle *Niels Hansen*, særlig indbudt. Endvidere var Forbundets Formand og Rejserevisor Afdelingens Gæster.

(Fortsættes Side 140.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
24308	Andersen, Hans Evald....	Holbæk	16 2.11	Holbæk	1. 5.29	Kbhvn. Afd. 3	22.12 34
16082	— Peter.....	Ødis	15. 5.95	Khbvn. Afd.	6. 4.25	„ „ 12	30 6.34
11542	Christensen, Carl Theodor..	Svendborg	6. 4.15	Svendborg	1.11.34	Svendborg	3.11 34
55622	— Djalmar Herløv	Odense	21. 7.13	Odense	6 11.32	Odense	1.12.34
11504	— Georg Kruse ..	Taarup	23. 1.14	Svendborg	7. 7.34	Svendborg	24 11.34
23994	Cornelius, Eigil	København	26.10.08	Kbhvn. Afd.	3. 5 28	Kbhvn. Afd. 17	22 12.34
24744	Fodstad, Laurits Oskar .	Torup	16. 2 05	Frederiksværk	25. 6.27	Frederiksværk	3.11.34
33433	Glarbo, Aage H. Andersen	Bjerremose	12. 5.02	Varde	1.10.21	Esbjerg	17. 3.34
10249	Hansen, Adolf Hans Chr.	Holbæk	9. 6.07	Holbæk	7. 5.27	Holbæk	22.12.34
52457	— Axel	København	29. 3.12	Kbhvn. Afd.	15. 9 32	Kbhvn. Afd. 11	8.12 34
7213	— Esbjørn Vald..	Hillested	20. 7.09	Nakskov	4 10 34	Nakskov	24.11.34
21610	— Peter Nic. J. Micheal	Randers	31. 7.06	Odense	13. 8.29	Odense	29. 9.34
9249	Hoffmeister, Alb. Ancharius J.	København	9. 7 96	Kbhvn. Afd. 5	16. 4.18	—	6.10.34
39830	Hvalsøe, Svend H. Emil	Frederiksberg	18. 8.03	„ „	11. 3.30	Kbhvn. Afd. 15	15.12.34
1946	Jensen, Arnold Carl ...	Aalborg	5. 1.01	D. Arbm. Forb.	21 12.23	„ „ 2	1.12.34
5224	— Carl Johan Edv.	Birkerød	28. 7.01	Kbhvn. Afd.	12.12.25	„ „ 4	22.12.34
8630	— Christen Christensen	Lestrup	16. 9.89	„ „	30. 6.34	„ „ 2	1.12 34
52127	— Poul Rasmus J.	Birkerød	26 9 12	„ „	2. 5 32	„ „ 14	20 1.34
371	Jørgensen, Børge Bernh. .	København	1. 4.14	„ „	10. 4.33	„ „ 5	22.12.34
38929	— Edv. Christoffer S.	—	20.11.04	„ „	24. 4.24	„ „ 2	15.12.34
34959	Jacobsen, Frits Chr. Harpøth	Struer	12. 2.11	Aarhus	3 8.30	Odense	25. 8.34
54108	Jepsen, Carl Peter.....	Skodborg	16. 8.12	Haderslev	6.10.31	Haderslev	20.10.34
22468	Juel, Marius Poulsen	Gamtofte	23. 3.00	Odense	4.10.27	Odense	21. 7.34
4056	Kaae, Eiler Johs. Langballe	Thyrsted	29. 3.14	Horsens	23. 4.34	Horsens	2. 2.35
51014	Larsen, Henry Chr. Herman	Sønder Jernløse	12. 1.10	Kbhvn. Afd.	10. 3 31	Holbæk	21. 7.34
55249	— Jens Holger ..	Borris St.	25. 1 14	Varde	7.11.32	Varde	15.12.34
5651	— Kaj Leonard F.	København	14. 6.05	Kbhvn. Afd.	12. 2.26	Kbhvn. Afd. 2	1.12.34
17165	— Poul	Odense	11. 5.06	Odense	1. 6.28	Odense	19. 5.34
50352	Lilliendahl, Hjalmar	København	4. 5 11	Kbhvn. Afd.	1. 8.30	Kbhvn. Afd. 11	29 12.34
23406	Lindroth, Richard E Alex.	Stockholm	28.10.77	„ „	11. 5 34	„ „ 18	8.12.34
25599	Lykkesen, Svend Otto....	København	8. 4.09	„ „	20. 8.28	„ „ 13	19. 1.35
35827	Malmgreen, Holger Martin .	Lyngby	14. 9.83	Lyngby	2.11.23	Lyngby	8.12.34
29706	Møller, Svend Aage ...	København	24 5.96	D. Arbm. Forb.	15. 9.28	Kbhvn. Afd. 4	29.12.34
27516	Nielsen, Charles Emil Chr.	Østermarie	19. 3 94	Neksø	20 11.33	Neksø	8. 9.34
38771	— Ejner Henry ...	København	6. 8.10	Kbhvn. Afd.	22. 2.30	Kbhvn. Afd. 13	29.12 34
51385	— Henry..... ..	—	28. 7 12	„ „	21. 8 31	„ „ 9	22.12 34
52204	Nicholaisen, Andreas Vilh...	Valby	15 5.11	„ „	3. 6.32	Kalundborg	19. 5 34
26657	Olsen, Aage Emanuel .	Helsingør	14. 9.99	Helsingør	12. 7.17	Odense	10.11.34
30732	Petersen, Hans Valentin	Korsør	4. 4.09	Holbæk	4. 5.29	Holbæk	8.12.34
6371	— Jens Christian .	Sejerø	2. 5.01	Esbjerg	12. 5.29	Esbjerg	17. 3 34
53901	— Paul Walther ..	Odense	10. 8.12	Odense	24.10 31	Odense	31. 3 34
150	Poulsen, Erik.....	København	7.12.12	Kbhvn. Afd.	3. 7 33	Kbhvn. Afd. 12	17.11.34
11063	— Svend Helge...	Taastrup	14..6.11	„ „	28. 9.34	„ „ 9	24.11.34
9199	Rasmussen, Eigil Valdemar.	København	1. 9 07	Aarhus	5.10.26	„ „ 13	24.11.34
27670	— Harald Morten Johs.	Hørve	7. 2.13	Kalundborg	9 3.34	Kalundborg	4. 8.34
20164	— Holger Sofus ..	København	25. 4.95	Kbhvn. Afd.	27.12.20	Kbhvn. Afd. 9	8.12 34
13435	— Kaj Tonning...	—	10. 6 07	„ „	25. 1.27	„ „ 14	22.12.34
52856	— Lauritz Frederik	Kalundborg	29. 4.13	„ „	13. 6 33	„ „ 9	15.12.34
51657	Reinelt, Ervin Willi Hans	Berlin	21. 4.08	„ „	2.10 31	„ „ 14	25. 8.34
33195	Ries, Viktor.....	Vester Satrup	8. 1.07	Haderslev	11.11.34	Haderslev	17.11.34
50061	Sørensen, Erling Just	Lille Fuglede	25. 9.11	Kbhvn. Afd.	29. 4.30	Kalundborg	21. 4.34
26800	— Frithiof P. Ferdin.	København	5. 3.00	„ „	3. 1 30	Kbhvn. Afd. 15	22.12.34
8357	— Kai	Frederikssund	25. 6.14	„ „	8. 6 34	„ „ 2	22.12.34
25666	— Svend Aage ...	København	30. 8.08	„ „	8. 9.28	„ „ 12	29.12.34
82	— Viggo Peter ...	—	27.10.14	„ „	10. 6.34	„ „ 4	1. 9.34
9231	Scholtz, Poul Gustav ...	—	9 9.15	„ „	21. 8.34	„ „ 3	8.12.34
5852	Seitzberg, Otto	—	26.12 01	„ „	8. 8.21	„ „ 14	24 11.34
393	Skov, Jens Christian .	Gjeddal	6. 8.05	„ „	26. 4.28	„ „ 13	22.12.34
55868	Skovsted, Johs. Dyrbye ..	Vissenbjerg	16. 5.13	Odense	19. 2.33	Odense	31. 3.34
25524	Steenberg, Edvin August ..	København	9. 7.02	Kbhvn. Afd.	17. 5.32	Kbhvn. Afd. 11	25. 8.34
55948	Svendsen, Jørgen	Skoboll	18. 8.87	Esbjerg	1. 5.33	Esbjerg	11. 8.34
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46606	Lund, Knud Børge Johs.	Hindevad	16. 3.13	Odense	1. 2.34	Odense	14. 7.34

Johs. Kjærbøl bragte en Hilsen fra Hovedbestyrelsen, der netop samme Dag havde været samlet til Møde, og bragte Afdelingen en Tak for den gode Maade, paa hvilken den gennem Aarene havde varetaget de stedlige Smede og Maskinarbejderes Interesser, og adresserede Takken til Afdelingens Formand og Kasserer. Han talte for Sammenholdets Idé, idet han pegede paa de Farer, der lurede paa Arbejderklassen, hvis denne ikke forstod at vurdere Tidens Vanskeligheder i Erkendelse af den Styrke, som Organisationen betyder, men ogsaa den Begrænsning, som det maaske nu mere end nogensinde før er vigtigt at iagttage. Kjærbøl pegede paa den faglige og politiske Arbejderbevægelses Samhørighed og gjorde opmærksom paa, at der i den Omstændighed, at de 3 nordiske Lande nu havde Arbejderregeringer, indeholdtes Forhaabning om, at Skandinavien med sin nære Tilknytning til det gamle Frihedsland England vilde kunne holde sig fri af de antidemokratiske Strømningers Indflydelse. Han manede til den yderste Agtsomhed overfor dem, der indenfor Organisationen søgte at svække dens Sammenhold og undergrave Medlemmernes Tro paa Organisationens Nytte, og han appellerede særligt til de unge Medlemmers Forstaaelse af Organisationens Betydning og deres Ansvar for den rigtige Anvendelse af det Vaaben og Værge, der gennem 2 Menneskealdres Kamp var skabt. Kjærbøl sluttede med et Leve for Køge Afdeling.

Afdelingsformanden rettede nogle anerkendende Ord til gamle Niels Hansen, takkede ham for hans Indsats og takkede ligeledes Eberhardt for den Aarrække, hvor han paa god Maade havde forestaaet Afdelingens Administration. Efter at Eberhardt havde udtrykt sin Tak for det gode Samarbejde mellem ham og Medlemmerne, holdt et Medlem, *Jeppesen* (gamle Jeppe), der er et af de ældste Medlemmer af Køge Afdeling, en Tale, der sprudlede af Humør, men var isprængt adskillig Alvor, idet Jeppesen drog en Sammenligning mellem de gode gamle Dage, hvor Haandværkerens Vilkaar formede sig ganske anderledes end nu, og Nutidens organisationsmæssige Vanskeligheder. Jeppesen pegede særligt paa den Enighed, der var et Særkende for de gamle, og manede Ungdommen til paa samme Maade at holde Sammenholdets Fane højt.

Festen sluttede paa den traditionelle Smedevis med Dans, og ikke før de første svage Tegn til Dagning havde vist sig. Festens Forløb blev ikke alene en munter Oplevelse, men ogsaa et Udtryk for organisationsmæssig Forstaaelse, der lover godt for det fremtidige Arbejde blandt Smede og Maskinarbejderne i Køge.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Februar over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Kasserere.

Tønder Afd.: H. A. Hansen, Smedegade 12.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 31432	Jensen,	Aage Ingvard	(Kbhvn. Afd.)
- 23516	—	Jens G. Valdemar	(—)
- 1817	Nielsen,	Jean Walter	(—)
- 2237	Møller,	Charles Valdemar	(—)
- 6082	Jensen,	Carl	(Fr.havn Afd.)
- 28748	—	Simon Jacobsen	(Roskilde Afd.)
- 33861	Rasmussen,	Aksel Herman	(—)

Medlemmerne Nr. 38409, Jens Rud. G. Jensen, og Nr. 39444, Svend D. A. Jessen, har atter fundet deres Bøger.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreges af Sletteregistrene.)

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 20458	Andersen,	Frode V. Wulff	13.10.34
- 38588	Bengtson,	Carl Rudolf Arthur	3. 6.33
- 28300	Christensen,	Christian Peter	6 8.27
- 51641	—	Ferdinand Alexius	21. 5.32
- 37430	—	Martin Ingvar	6. 6.31
- 4403	Clausen,	Niels Marius	18. 8.34
- 20229	Elowsson,	Willy Henry Aksel	19. 1.29
- 52699	Glahn,	Kjeld E. Salicath	18.11.33
- 22242	Hansen,	Carl Christian	19.11.32
- 9087	—	Hans Peter Vald.	16. 6.28
- 52048	—	Thorkild Barnholdt	10. 6 33
- 52292	Hemmingsen,	Volmer	29. 7.33
- 2960	Jensen,	Carl Herman	28. 7.34
- 25308	—	Georg Aksel	27. 8.32
- 20367	—	Svend Aage	13.10.34
- 15778	Lund,	Henry Ludvig	30. 7.21
- 9221	Madsen,	Axel Niels	22. 9.34
- 24893	Mikkelsen,	Christian Vilhelm	7. 4.34
- 27207	Nielsen,	Knud Arne	30. 6.34
- 30706	—	Niels Laurits	7. 7.28
- 1579	Olsen,	Axel Verner	7. 7 34
- 37456	Olsson,	Gustav Theodor	21. 7.34
- 32912	Petersen,	Hans Christian	14. 4.34
- 26586	—	Jørgen Oluf	30. 4.32
- 24168	Rasmussen,	Einer	26. 3 21
- 26100	—	Henri Carl	1. 8.31
- 52851	Rosthoff,	Axel Henry	17. 2.34
- 54706	Sørensen,	Erik Holger	29. 9 34
- 8261	Sonne,	Poul Viktor Jørgen	27.10.34
- 14262	Staub,	Hans Bernhard	4. 1 30
- 38932	Stenberg,	Alfred Theodor	14.10.33
- 722	Stuhr,	Vilhelm	26. 5.34
- 27137	Wiedemann,	Sivart Egon	18. 8 34

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 7 MAJ 1935 21. Aarg.

I Bygevejr.

„Saa skinner Solen atter over det danske Arbejdsmarked", lød det den 24. April, da det blev bekendt, at saavel Arbejdernes Organisationer som Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling havde tiltraadt Forligsinstitutionens Samling af 86 Mæglingsforslag. Dagspressen fastslog, at „der lød et Lettelsens Suk, da Offentligheden erfarede, at Arbejdsfreden paany var sikret et Aar". Glæden over Mæglingsforslagenes Tiltrædelse var dog ingenlunde udelt. Medens først og fremmest den Del af Samfundet, der staar udenfor Parternes Kreds, selvfølgelig var tilfreds med, at der ikke til de øvrige Vanskeligheder, som vort Land i Øjeblikket er ude for, skulde føjes den med en Arbejdskamp forbundne Risiko, og medens det vel nærmest var Resignation, der prægede Afgørelserne i de Fagorganisationer, der havde vedtaget Mæglingsforslaget, saa kom megen Bitterhed til Orde hos de øvrige Fagorganisationer, som ikke mente at være i Stand til at acceptere Forliget, og Arbejdsgiverforeningens Formand gav Udtryk for en Utilfredshed, der sikkert maa opfattes som noget mere end rent taktisk Placering.

Formændene for de 2 Hovedorganisationer fremkom med Udtalelser om, at „dette gaar ikke en Gang til", medens Dansk Arbejdsmandsforbunds Formand erklærede, at Manglen paa Samarbejde mellem Fagene bør afhjælpes. At Kommunisterne gjorde Forsøg paa at provokere ulovlige Strejker for at forhindre Forligets Gennemførelse, var der intet opsigtsvækkende i, ej heller var det overraskende, at Arbejderne ogsaa denne Gang tog Fornuften fangen og bevarede det rolige Omdømme.

For Metalarbejdernes Vedkommende vil den forløbne Overenskomstsituation faa historisk Interesse, ikke alene derved, at vi forud havde ordnet vore Overenskomstforhold i Fredelighed med vor Modpart, dette er jo sket før, men ogsaa og i Særdeleshed fordi vi ikke var taget med i Arbejdsgivernes Lockoutvarsel. Dette skyldes selvfølgelig den stærke Beskæftigelse indenfor Jerninduſtrien, men vi erindrer ikke tidligere nogen omfattende Overenskomstsituation, hvor Metalarbejderne ikke var Deltagere enten direkte eller som Kanonføde.

Det var altsaa ikke med Udsigt til foreløbig klar Himmel over Arbejdsmarkedet, at Solens Gennembrud den 24. April fandt Sted, snarere var det et Solstrejf efter en truende Byge med Udsigt til, at Uvejret senere vilde bryde løs. Det var Sikring af Arbejdsfreden et Aar, javel, men allerede om et lille halvt Aar staar vi paany ved Optakten til en Overenskomstsituation. Det kan jo næppe forventes, at de Fag, som ikke kunde acceptere Mæglingsforslaget af 14. April, skulde affinde sig med Tilværelsen uden ved først givne Lejlighed igen at gøre Forsøg paa at faa de Krav gennemført, som ikke blev honorerede denne Gang.

Formanden for De samvirkende Fagforbund har sagt: „Dette gaar ikke en Gang til", og heri er vi fuldkommen enige. Sammenkædning under Afstemning kræver ogsaa Samarbejde under Forhandlingerne.

Naar Dansk Arbejdsmandsforbunds Formand udtaler, at Manglen paa Samarbejde mellem Fagene bør afhjælpes, er det sikkert under Paavirkning af den Kritik, som de forkastende Fag har øvet overfor Dansk Arbejdsmandsforbund, fordi dette ved Vedtagelse i Hovedbestyrelsen og med sin Vægt af Stemmer i Virkeligheden gjorde Udslaget med Hensyn til Tiltrædelsen.

Nu kan det selvfølgelig ikke nægtes, at der er et Misforhold til Stede derved, at Dansk Arbejdsmandsforbund tæller henimod Halvdelen af De samvirkende Fagforbunds Medlemmer samtidig med, at Landsorganisationen er frakendt Beføjelse til at træffe Afgørelse om Løn- og Arbejdsvilkaar paa de tilsluttede Organisationers Vegne. Til Gengæld har Dansk Arbejdsmandsforbunds Hovedbestyrelse ved sin Stemmeafgivning reduceret Stemmetallene til kun at omfatte de af Organisationens Medlemmer, der direkte var berørt af Mæglingsforslaget. Denne Begrænsning af Stemmevægten blev yderligere bragt i Overensstemmelse med Deltagelsen i de foretagne Urafstemninger, der som sædvanlig var meningsløs ringe, idet gennemsnitlig kun 51 pCt. deltog, hvorved det Antal Stemmer, som Arbejdsmandsforbundet lod gaa ind i Afstemningen, blev halveret. Hvad vilde iøvrigt den overvejende Del af Arbejderne have sagt, hvis Dansk Arbejdsmandsforbund under de givne Omstændigheder havde benyttet sin Stilling til at forkaste Mæglingsforslaget? Mon ikke Kritikken da havde faaet forøget Styrke? Harmen over Arbejdsmandsforbundets Majorisering vilde i saa Fald have været berettiget og vilde ikke mindst være kommet til Orde fra den Side, hvor man havde sine Overenskomstforhold i Orden. I denne Forbindelse er der ingen, der har omtalt, at Tømrerforbundets Hovedbestyrelse enstemmigt forkastede, og dermed lagde over 9000 Stemmer i Vægtskaalen, uden at Medlemmerne blev hørt. Men det gaar jo her, som saa ofte før, at Ledelserne forholdsvis let kan opnaa Tilgivelse, naar det drejer sig om Afgivelse af Strejkevarsler eller Nægtelse af at tiltræde de opnaaede Resultater, medens det er ulige vanskeligere at faa Tilslutning til, ja, undertiden betragtes det næsten som Helligbrøde, at sætte ind for Arbejdsfredens Bevarelse.

Men naar nu d'Hrr. Vilhelm Nygaard og Julius Madsen er enige om, at en tilsvarende Løsning af Overenskomstsituationen ikke gaar en Gang til, og naar Axel Olsen paapeger, at Manglen paa Samarbejde mellem Fagene bør afhjælpes, samtidig med, at Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse har opfordret Ledelsen „til straks at indlede Forhandlinger med De samvirkende Fagforbund om det fremtidige Samarbejde mellem Organisationerne og Fremgangsmaaden ved Overenskomsters Tilvejebringelse", ja, saa maa det jo være Meningen, at der skal ske noget, at der skal handles. Dersom Udtalelserne ikke alene er Udtryk for øjeblikkelige Stemninger, men at der bag dem ligger ærlig Vilje til at rette paa Forholdene, og hvis der samtidig er Mulighed for at faa alle interesserede Parter til at være med, maa indeværende Aar blive et Mærkeaar, et Nyorienteringens Aar, et Aar, hvori den Fornyelse af dansk Fagbevægelse, som adskillige har ventet paa i de senere Tider, vil finde Sted.

Og det er rigtigt, at der først og fremmest mangler Samarbejde mellem Fagene, og dette forbliver en Kendsgerning, selvom man nok saa meget kritiserer Forligsmandslovens Afstemningsregler. Hvad er der iøvrigt i Vejen med disse Regler? Man taler om Sammenkædning, men har ikke Fagene altid i de store Overenskomstsituationer været sammenkædede, naar Arbejdsgiverforeningen med sin Taktik sigtede herpaa, og er det ikke meningsløst, at de Organisationer, som baade i og udenfor Overenskomstsituationerne holder sig borte fra ethvert Samarbejde indenfor De samvirkende Fagforbund, netop kræver Hensyntagen, naar deres Interesser skal varetages. Det er betegnende, at der, hvor man først og fremmest tilsidesætter Samarbejdet, ømmer man sig mest; her som saa ofte følges Hensynsløshed og Ømfindtlighed troligt ad. Skal der derfor være Fællesoptræden under en Overenskomstsituation, maa selvfølgelig Optakten til denne, Forhandlingerne og Afslutningen ske i Fællesskab, og dem, der ikke vil være med i Fællesskabet, maa finde sig i de Vilkaar, der bydes.

Og vi spørger: Hvorlænge vil det være muligt at opretholde den Ulighed mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, der er affødt af sidstnævntes Myndighedskoncentration i Ledelsens øverste Top, samtidig med, at De samvirkende Fagforbunds Indflydelse nærmest bestaar i at kunne fremkomme med en Udtalelse, som der ofte intet Hensyn tages til? Og hvad fører det komplette Misbrug af Forligsinstitutionen til, som ikke mindst i den afvigte Overenskomstsituation har gjort sig gældende?

Vi er enige i, at det ikke gaar en Gang til, hvis da ikke Organisationerne vil fremme en Udvikling, der medfører forøget Indflydelse fra Statsmagtens Side. Det bliver sikkert nødvendigt, at Hovedorganisationerne selv skaber sig Organer, der kan anvendes, naar Overenskomsterne skal fornyes.

Forleden Dag kunde Dagspressen meddele, at De

samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg havde drøftet „Forbundenes indbyrdes Forhold under Overenskomstsituationer og Muligheden for at faa bedre og mere ensartede Afstemningsregler, herunder ogsaa Spørgsmaalet om Forbund, der har Urafstemning, og Forbund, der træffer Afgørelse ved kompetent Forsamling". Det kommende Repræsentantskabsmøde i De samvirkende Fagforbund den 28. Maj vil faa Lejlighed til at drøfte disse Problemer, og forhaabentlig bliver det Indledningen til en Nyorientering baade overfor de udenforstaaende Fag, mellem Fagene indbyrdes og mellem de 2 Hovedorganisationer, saaledes at de Skyer, der truer den næste Overenskomstsituation, spredes, at den øjeblikkelige Arbejdsfred ikke bliver et Solstrejf mellem Byger, men Indledningen til et fornuftigt indbyrdes Samarbejde mellem Arbejdernes Organisationer og en magtfuld Hævdelse overfor Modparten, thi hvis dette ikke bliver Tilfældet, kan det jo være, at Uvejret for Alvor bryder løs over det danske Arbejdsmarked.

Jernarbejdet paa Lillebæltsbroen.

Lillebæltsbroen, der nu danner alfar Vej mellem Jylland og Fyn, er med sin Staalvægt paa 13,000 Tons Danmarks største Jernkonstruktion.

At det maatte blive en *Jernbro*, var man allerede klar over, da man for 50 Aar siden for første Gang fremsatte Tanken om at bygge en Bro over Bæltet. Den store Vanddybde og den dermed følgende store Spændvidde af de enkelte Brofag udelukker — selv med vore Dages fremskredne Teknik — en økonomisk Løsning med noget andet Byggemateriale.

I 1924 bevilgede Rigsdagen Midler til Bygning af en *Jernbanebro* over Lillebælt. I første Omgang var der endnu ikke Tale om en Landevejsbro. Men Diskussionen herom i Forbindelse med den stærkt stigende Automobiltrafik medførte dog, at der ikke blev begyndt paa den vedtagne Jernbanebro. I 1927 vedtog Rigsdagen Forslaget om en *kombineret Jernbane- og Landevejsbro*, samfærdselsmæssigt den eneste rigtige Løsning.

Statsbanerne gik straks i Gang med de undersøgende og projekterende Arbejder. Alle tænkelige Løsninger blev omhyggeligt undersøgt for at finde den i teknisk, økonomisk og æstetisk Henseende bedste Løsning. Paa Fig. 1 ses en Række af de af Statsbanerne udarbejdede Projekter. Øverst ses to Hængebroforslag, der frembyder den Fordel kun at have to Strømpiller. Nedenunder er vist fem forskellige Løsninger af Jernoverbygningen, understøttet paa fire Strømpiller. Det næstnederste Forslag viser Broen, saaledes som den nu er færdigbygget.

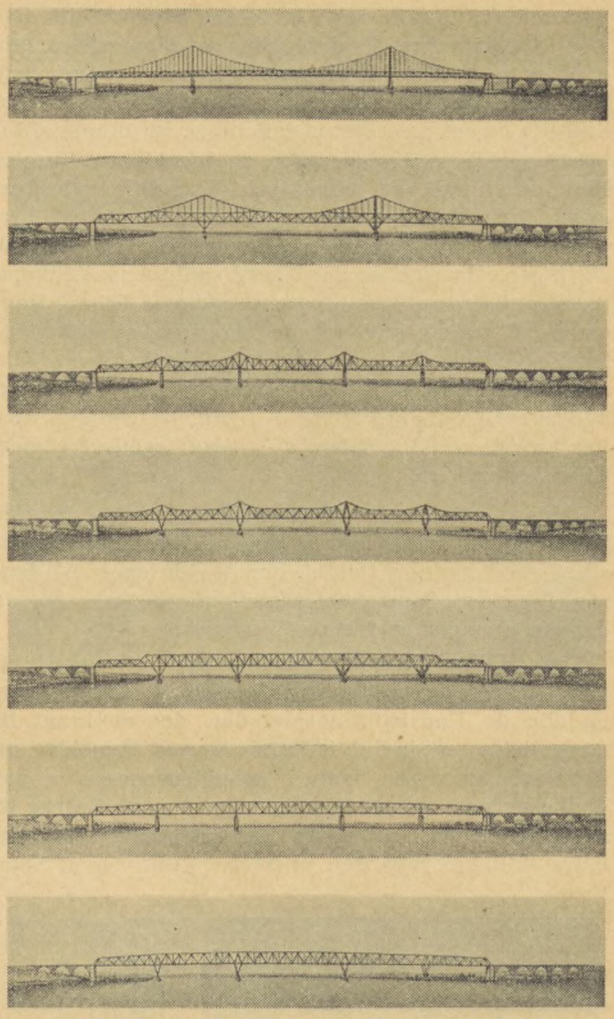

Fig. 1. Statsbanernes forskellige Udkast.

Projekteringen frembød en Række særlige Vanskeligheder. Først og fremmest betød den stærke Strøm og Isgangen i Bæltet sværere Trykforhold end man ellers er vant til ved de Broer, der bygges over Floderne. Dernæst kunde man af Hensyn til Skibsfarten i Bæltet heller ikke ved Monteringen af Overbygningen benytte de sædvanlig anvendte Stilladskonstruktioner, men maatte vælge imellem, enten at „flaade" Jernoverbygningens forskellige Dele ud til Pillerne i store Pramme, eller at montere Overbygningen frit ud til begge Sider fra hver Strømpille. Statsbanerne foretrak det sidste Alternativ, og det har jo vist sig at være en heldig Løsning.

Der gik godt et Aarstid med at udarbejde det endelige Projekt med alle tilhørende Planer og Betingelser, og i Slutningen af 1928 blev Entreprisen saa udbudt i international Licitation. Ialt deltog der i Licitationen ca. 30 Firmaer, og det blev stillet de

bydende frit, om de vilde byde paa Broens Udførelse efter Statsbanernes Projekt, eller om man vilde møde med egne Forslag til Opgavens Løsning. Det viste sig imidlertid, at Statsbanernes Forslag baade var det billigste og det mest formaalstjenlige. Resultatet af Licitationen blev, som bekendt, at Arbejdets Udførelse blev overdraget et dansk-tysk Konsortium bestaaende for Underbygningens Vedkommende af Firmaet *Monberg & Thorsen*, København, og *Grün & Bilfinger*, Mannheim, for Overbygningens Vedkommende af *Krupp*, Rheinhausen, og *Louis Eilers*, Hannover. Desuden medvirkede *Allerups nye Maskinfabrik*, Odense, der har leveret ca. Fjerdedelen af alle Jernkonstruktionerne (Hovedtværbjælker og Længdedragere), og *Burmeister & Wain*, København, der har leveret ca. Halvdelen af Staalstøbegodset (Lejer, Charnier m. m.).

Medens alt Staalet nødvendigvis maatte leveres fra Udlandet, lykkedes det dog paa denne Maade at sikre en betydelig Del af Forarbejdningen til danske Firmaer. Samarbejdet mellem de tyske og de danske Firmaer er forløbet udmærket.

Som Helhed hviler Broarbejdet i alt væsentligt paa Statsbanernes Konstruktioner og Beregninger, og alle de Konstruktionsmetoder, der er bragt til Anvendelse, er anvist i Statsbanernes Projekter og Arbejdsbeskrivelser, men i Arbejdsprocesserne har Tyskerne paa mange Omraader ydet gode Bidrag til at finde de mest praktiske Løsninger. Dette er saaledes Tilfældet med den praktiske Udførelse af Staalets Montering og ligeledes med Metoden til Udboring af Havbunden under Sænkekasserne, der i sit Princip er udtænkt af Firmaet *Grün & Bilfinger*, Mannheim, der ogsaa nu har Patent (D.P. Nr. 43098) paa denne Fremgangsmaade.

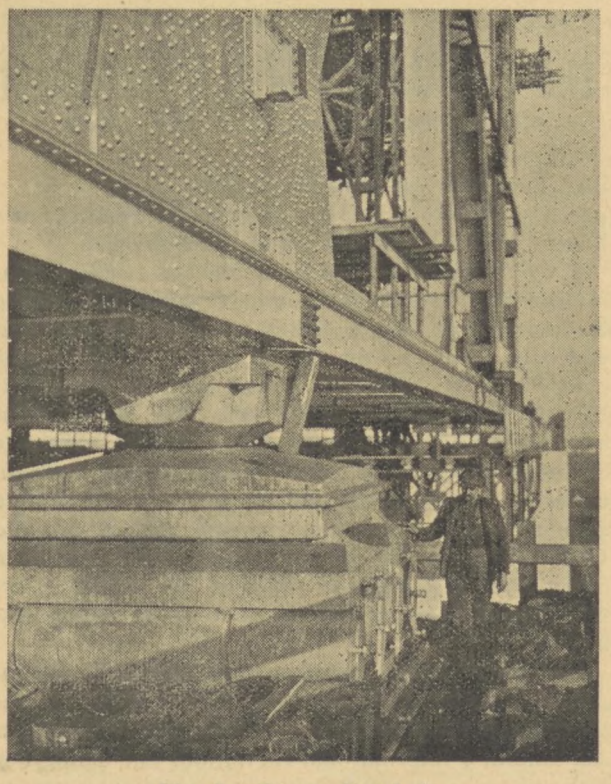

Fig. 2. Bevægeligt Leje.

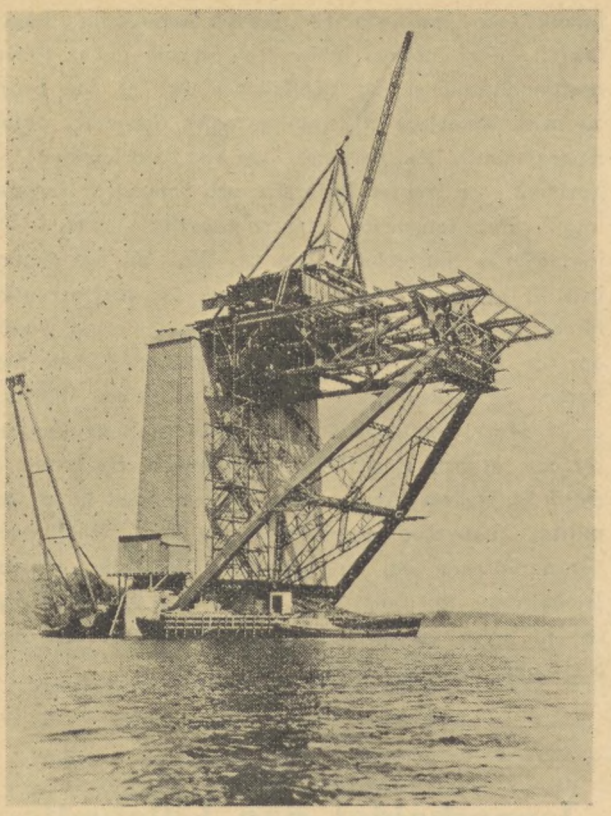

Fig. 3. Konsolstillads.

Arbejdet paabegyndtes i Foraaret 1929, og har saaledes ialt taget ca. 6 Aar at udføre. Man begyndte med at bygge Tilslutningsfagene — 5 Jernbetonbuer paa Jyllandsiden og 3 paa Fynsiden i Forbindelse med Landpillerne paa de to Bredder af Bæltet. Derefter paabegyndtes Opførelsen af Strømpillerne — et Stykke Ingeniørarbejde, der har vundet Anerkendelse blandt Teknikere Verden over. 40 m nede under Vandfladen er de solidt funderet ned i Lillebæltsleret, medens den Del, der rager op over Vandet, er fuldt saa høj som Rundetaarn. Hver af de fire Strømpiller har kostet ca. 2 Millioner Kr. Den sidste Pille blev færdig i Slutningen af 1933, men paa dette Tidspunkt havde man dog allerede et halvt Aarstid været i Gang med Monteringen af Jernoverbygningen.

Selve Jernoverbygningen har mellem Landpillerne paa de to Bredder en samlet Længde af 825 m. De enkelte Fags Længde er 137,5, 165, 220, 165 og 137,5 m. Broen er bygget som „Cantileverbro", med et fast Charnier i hvert Endefag og et fast og et bevægeligt Charnier i Midterfaget. Selve Hoveddrageren er udført som et V-Gitter med indskudte Vertikaler. Dragerhøjden er afpasset efter de enkelte Broaab-

ningers Spændvidder, saaledes at den er 24 m paa Midten aftagende til 15 m ved Enderne. Faglængden er 13,5 m undtagen i de yderste Fag, hvor den kun er 11 m. De øvre Vinddragere er udført som et dobbelt V-Gitter, de nedre som et K-Gitter. Endvidere findes der kraftige Tværafstivningsportaler over alle fire Strømpiller og i Vertikalplanerne nærmest Enderne. Hoveddragerne har faste Lejer paa de to mellemste Strømpiller og bevægelige Lejer paa alle de øvrige Piller. Paa Fig. 2 er vist et af de bevægelige Lejer — et Stykke Staalstøbegods med en Underplade paa ca. 11 m². Det maximale Lejetryk beløber sig til 4300 Tons. Gennem den øvre tykke Lejeplade, hvis Bund er skaalformet, afgives dette enorme Tryk til en Mellemlejeplade, hvis øverste Del er kugleformet, med en Kugleradius noget mindre en Skaalens. Herfra gaar Trykket ned til de fire kraftige Ruller, hvorigennem det overføres til en Underlagsplade, der hviler direkte paa Pillens Top. Et saadant Leje tillader baade, gennem Rullerne, en Bevægelse i Broens Retning, foraarsaget af Temperaturvariationerne og, gennem det sfæriske Leje, en Vugning i alle Retninger, hidrørende fra de enkelte Brodeles Nedbøjninger, foraarsaget af den bevægelige Belastning (Toge, Biler etc.).

Med denne Anordning af Charnier og Lejer har man opnaaet et statisk bestemt Brosystem, i hvilket der ikke kan opstaa Ekstraspændinger, hverken paa Grund af Temperaturvariationer eller ved en Eftergivning af Understøtningerne (foraarsaget ved at en Pille sætter sig).

Brobanekonstruktionen bestaar af en Hovedtværbjælke mellem hver af Hoveddragernes Vertikaler, og mellem disse Tværbjælker bæres hvert af de to Jernbanespor af et Skinnedragerpar med tilhørende Tværforbindelser, medens den 5,6 m brede Vejbane bæres af 2 Længdedragere, der understøtter sekundære Tværbjælker i 2,4 m Afstand. Udenfor

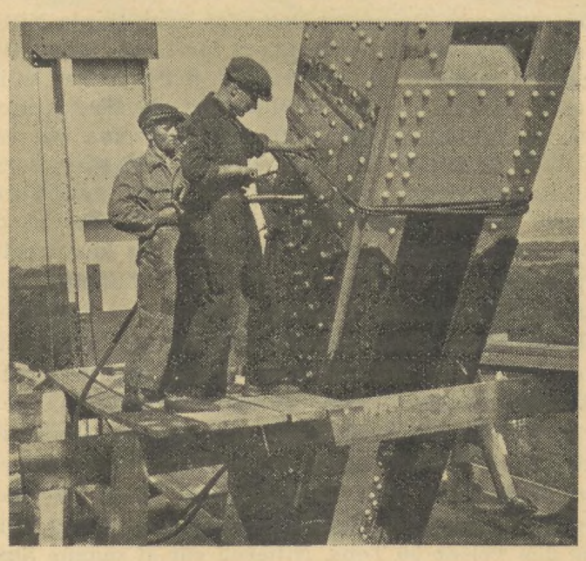

Fig. 4. Montage-Nitning.

Fig. 5. Montage-Nitning.

Hoveddrageren er anbragt et ca. 2,5 m bredt Fortov paa udkragede Konsoller.

Jernbanens Dobbeltspor, der optager noget over Halvdelen af Afstanden mellem Hoveddragerne, er forsynet med 45 kg Skinner paa Jernunderlagsplader befæstet med 4 Svelleskruer til 26×26 cm Brotømmer af imprægneret Fyrretræ i 62 cm Afstand. Indenfor Køreskinnerne er anbragt Ledeskinner til Føring af eventuelt afsporede Vogne. Køreskinnerne er svejset sammen i Længder paa 245 m og kun afbrudt ved Broens Charnier og bevægelige Lejer. Ved disse og ved det bevægelige Charnier i Midterfaget, hvor der kan blive Tale om en Længdeforskydning paa 44 cm, er i Køreskinnen indlagt et Skinneudtræk, udformet som en Tungeanordning, i hvilken Tungen kan glide langs Sideskinnen. Disse komplicerede Skinneudtræk er fabrikerede hos Krupp i Essen.

Den maksimale Kørehastighed paa Broen er sat til 100 km i Timen.

Til Jernoverbygningen er anvendt Specialstaal 54 (Krupps Baustahl), et Mangan-Kobberstaal med følgende Sammensætning:

Mangan	1,1—1,8	pCt.
Kobber	0,3—0,6	pCt.
Silicium	ca. 0,5	pCt.
Kulstof	< 0,25	pCt.
Fosfor	< 0,04	pCt.
Svovl	< 0,04	pCt.

med en Trækbrudstyrke paa mindst 5400 kg/cm², en Flydegrænse paa mindst mellem 35—3600 kg/cm² og en Brudforlængelse paa mindst mellem 18 og 20

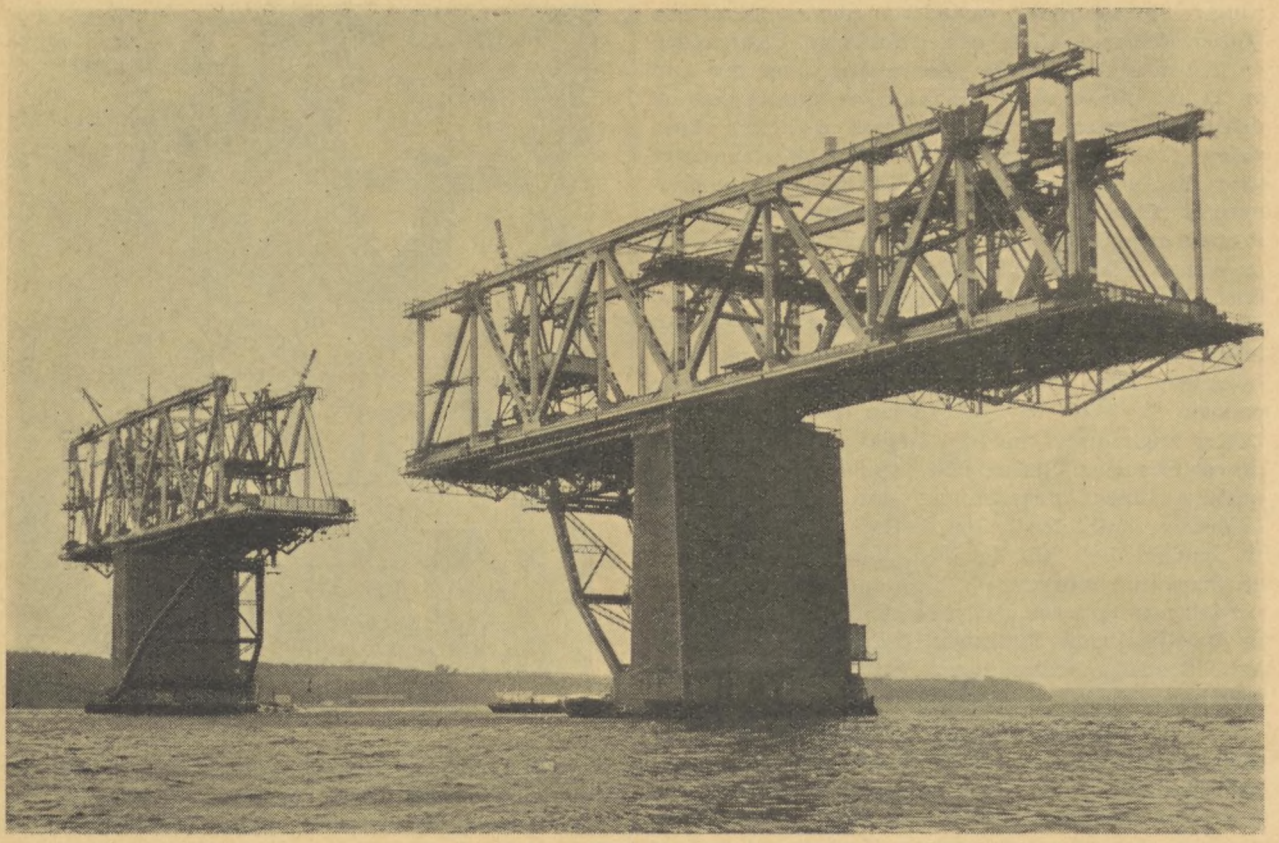

Fig. 6. Montering over Strømpille.

pCt. Som Bøjeprøve krævedes, at et Stykke skulde kunne bøjes 180 ° om en Dorn med en Diameter lig det dobbelte af Stykket.

Af de Staalblokke, hvoraf Profilerne blev valset, var det foreskrevet, at der skulde afskæres saa meget af Blokkenes øverste og nederste Ende, at man var sikker paa i Resten af Blokken at have Staal af homogen Sammensætning, frit for Blærer, Porer samt Sejgringer af nogen Betydning.

Endvidere skulde Blokkens Tværsnitsareal være mindst 16 Gange saa stort som Tværsnitsarealet af det færdigvalsede Profil. Staalstøbegodset krævedes fremstillet ved den basiske Martinproces, og mindst 1/3 af det anvendte Raamateriale skulde være Pigjern. Dets Styrkeegenskaber skulde omtrent svare til Valsematerialets.

Af hver Charge blev der udtaget Prøver af det flydende Staal til kvantitative kemiske Analyser. Af det færdigvalsede Materiale blev der udtaget Prøvestykker, saavel til Bestemmelse af Trækstyrken, Flydegrænsen, Brudforlængelsen og Indsnøringen som til Bøjeprøver og Stukkeprøver. For hver Charge < 35 Tons krævedes mindst 1 Trækprøve og 2 Bøjeprøver, for hver Charge > 35 Ton 2 Trækprøver og 3 Bøjeprøver.

Hovedmængden af Staalet blev valset paa Krupps Valseværker i Rheinhausen, og Statsbanerne lod Materialet kontrollere og aftage ved en til Værkerne udsendt Ingeniør. For Fabrikationen gjaldt følgende Forskrifter: Alle Huller fremstilles ved Boring, idet Lokning ikke var tilladt. Boringen skulde saa vidt muligt foretages med alle de sammenhørende Dele fast sammenspændt i deres rigtige indbyrdes Stillinger, og det var i saa Tilfælde tilladt straks at bore Hullerne op til den rigtige Diameter. Til Sammenspændingen af Stykkerne under Boringen var det tilladt at bruge Dorne og Bolte for hver fjerde Nittehul. I Tilfælde af, at Boringen foretoges, inden Delene var samlede, skulde Hullerne bores et Par Millimeter mindre end det færdige Hul, og senere, naar Delene samledes, oprives til fuld Størrelse. Det var forbudt at udvide Hullerne med Rundfil eller Dorn. Al Boring skulde udføres med Maskine med Boret styret vinkelret paa Stykkets Plan. Al Boring og Oprivning skulde ske tør, idet Smøring kun maatte anvendes efter særlig, i hvert enkelt Tilfælde, indhentet Tilladelse fra Tilsynet. Boltehuller i Støbegods skulde bores (ikke støbes). Det største Valseprofil var Vinkeljern 200×200×20 og den største Pladetykkelse 22 mm. Den største Knudeplades Areal var 4×5 m. De fleste Nitter var 26 mm, Maximum 29 mm og Skaftelængden højst 177 mm. Den sværeste Stang i Broen havde et Areal paa 2338 cm² med en hertil svarende Brudbelastning paa 12,600 Tons og den vejede 50 Tons. Nitterne var af samme Staal som Valsematerialet. Nitningen skulde i saa stor Ud-

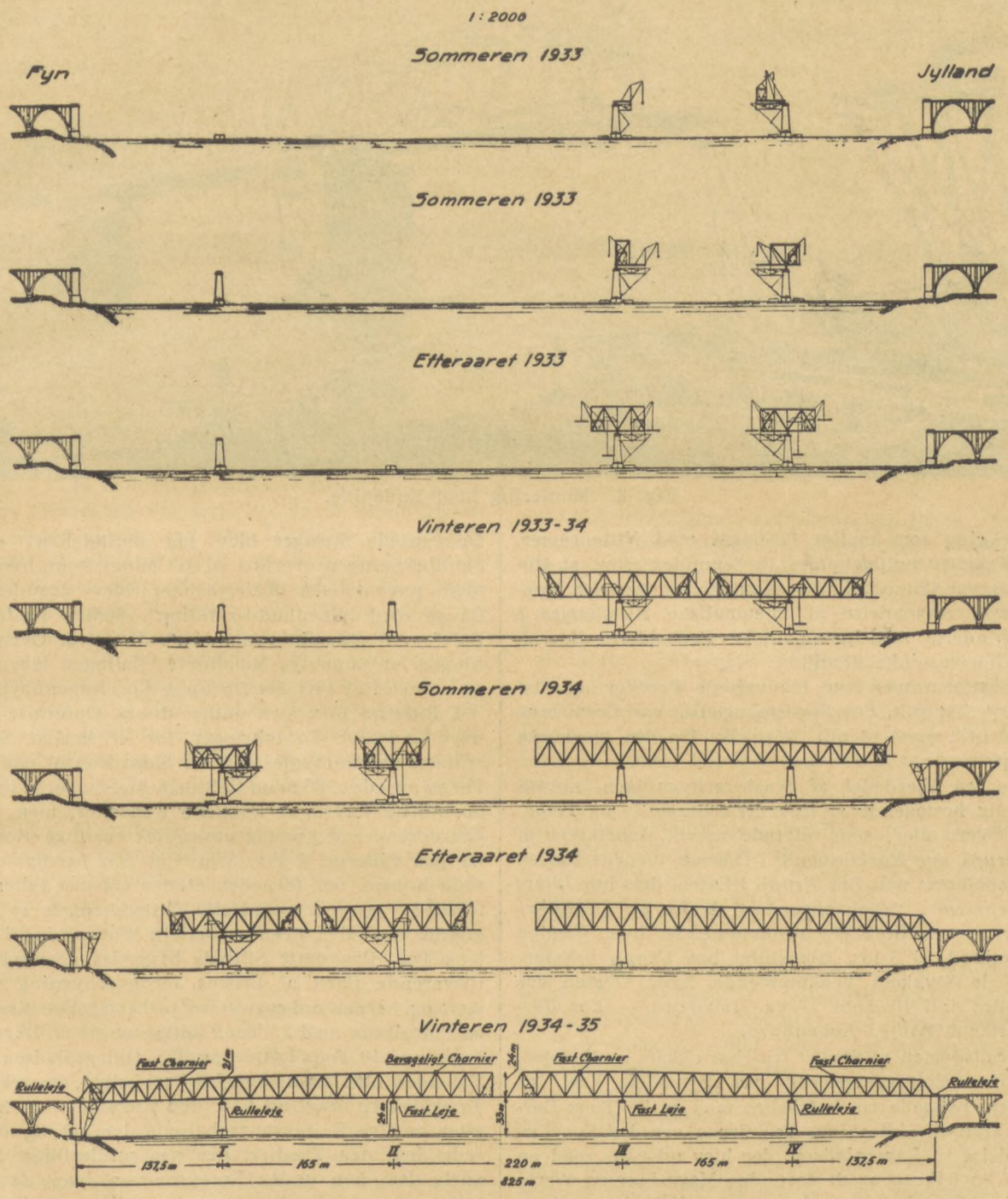

Fig. 7. Skematisk Resumé.

Fig. 8. Montering mod Endepille.

strækning som muligt foretages med Nittepresser, og Trykket vedligeholdes 15 Sekunder efter, at Hovedet var dannet. Under Monteringen var der foreskrevet Anvendelse af pneumatiske Nittehamre i Forbindelse med pneumatiske Forholdere. Haandnitning var ikke tilladt.

Vægttolerancen var for valsede Profiler og Plader ± 2½ pCt. For Staalstøbegodset var Grænserne + 7 pCt. og ÷ 3 pCt. Afvigelse fra den teoretiske Vægt.

Ca. en Fjerdedel af Staaloverbygningen, hovedsagelig bestaaende af Hovedtværdragerne og Længdedragere blev, som allerede nævnt, fabrikeret af *Allerups nye Maskinfabrik* i Odense, medens Resten er fabrikeret dels hos *Krupp* i Essen, dels hos *Eilers* i Hannover. Staalstøbegodset (Lejer og Charnier) blev, for de Stykkers Vedkommende, hvor Vægten overskred 10 Tons, fremstillet hos *Krupp* i Essen. For de Stykkers Vedkommende, hvor Vægten var mindre end 10 Tons — ca. Halvdelen — hos *Burmeister & Wain* i København.

Transporten af Staalet fra Essen skete ad Søvejen, hvorfor Entreprenørerne paa Fynsiden, Vest for Broen, byggede en Anløbsbro med en 25 Tons Derrickkran til Udlosning. Fra Broen var der Sporforbindelse til Lagerpladsen, der blev udstyret med en stor Portalkran og de fornødne Magasiner og Værksteder. Desuden byggedes en stor Hal, delt ved en tæt Væg i to Rum. I det ene blev Stængerne, liggende paa en Trollie, renset med Sandblæst, saa de var fuldstændig fri for al Rust, Urenheder, Glødskal o. l. De rensede Stænger blev saa umiddelbart efter Sandblæsningen overført til det andet Rum, hvor de med pneumatiske Malerpistoler blev grundet to Gange med „Staalhud-Grunding". Senere paaførtes Dækfarven „Staalhud-Aluminit", der giver Overbygningen en smuk lys Metalfarve. Malingen leveredes og udførtes af Firmaet *Dyrup & Co.*, København.

I Pillerne blev der under disses Opførelse foroven indstøbt Forankringer for et særligt Staalstillads, der anbragtes som en Slags Konsol paa Pillen og naaede c. 30 m ud til Siden. Statsbanerne havde oprindelig foreslaaet dobbelte Konsoller, men efter Entreprenørens Forslag anvendtes ensidige Konsoller paa Pillerne. I Fig. 3 er vist den færdigmonterede Konsol, der forneden støtter sig paa Pillen og foroven, gennem vandrette Gitterstænger, er forbundet med den ovenfor omtalte Forankring i Pillens Top. Paa dette Stillads byggedes dernæst det tilsvarende Parti af Broens Jernoverbygning sammen og herpaa anbragtes saa to bevægelige Kraner, en Portalkran med 25 Tons Løfteevne og en Derrickkran med 10 Tons Løfteevne. Fra Oplagspladsen paa Fynsiden blev nu de enkelte Brobjælker, Dragere og Tværbjælker bragt ud til Pillen paa Pontoner, hvorefter særlige Hejsekraner hejsede dem op og aflæssede dem paa Trollier, der paa midlertidigt Spor kørte dem hen under Kørekranerne, hvor de blev løftet op og fastholdt i den rette Stilling, medens de blev forbundet med de allerede opstillede Stænger ved Hjælp af Bolte og Dorne. Efterhaanden som de enkelte Brostykker blev samlede, udskiftedes saa

disse Bolte og Dorne med Monteringsnitter, saaledes som det ses paa Fig. 4 og 5.

Ved nu at føje Stang til Stang forlængedes det paa Konsolstilladset opførte Broparti successivt ud til begge Sider, idet man sørgede for hele Tiden, saa vidt muligt, at have Balance omkring Pilleskaftet. Paa Fig. 6 er vist et typisk Billede fra dette Trin af Monteringen, hvor fire Fag af Overbygningen er færdigmonterede paa hver Side af Pillen. Ved denne Fremgangsmaade opnaaedes en hurtig og sikker Montering af Broens Jernoverbygning.

Monteringen, der blev ledet af Firmaerne *Krupp* og *Eilers*, paabegyndtes i Sommeren 1933, og dens Fremskriden er skematisk vist i Fig. 7, hvor man Trin for Trin kan følge Jernkonstruktionens Opførelse. I fjerde Billede fra oven mødes de to fra Pillerne udkragede Stykker i Midten af Brofaget. Inden de kunde forbindes, var det nødvendigt at foretage en Justering af de to Brostykker, som hver for sig, ved Hjælp af særlige Foranstaltninger, kunde forskydes paa langs og paa tværs og drejes om en lodret og en vandret Akse. Efter denne Justering blev der foretaget Stikmaal for de resterende forbindende Stænger, der derefter opmærkedes og boredes paa Stedet før Indsætningen, hvorefter Broen „lukkedes" og saa dannede en bærende Gitterkonstruktion fra Pille til Pille, saaledes at Konsolstilladserne kunde fjernes og overføres til de to næste Piller. Det yderste Brofag ved hver Landpille blev paa et særligt Stillads monteret i en lavere Stilling, svarende til den store Nedbøjning af det fra Strømpillen udkragede Brostykke, der skulde møde det førstnævnte Stykke. Paa Fig. 8 ser man den udkragede Del af Brokonstruktionen blive monteret hen imod Landpillen, der lige ses yderst til venstre. Udkragningen føres helt hen til det sidste Fag ved Landpillen, hvorpaa Forbindelsen etableres og Broenderne løftes saa ved Hjælp af hydrauliske Presser op i den endelige Stilling. Under de frit udkragede Ender af Broen byggedes, som det ses paa baade Fig. 6 og Fig. 8, en forskydelig Platform, der dels tjente som Arbejdsgulv, dels som Beskyttelse. Under hele Monteringen blev der foretaget Spændingsmaalinger og Sammenligninger mellem de beregnede og de observerede Nedbøjninger, og disse Sammenligninger viste i alle Tilfælde god Overensstemmelse.

Monteringsarbejdet forløb uden Uheld af nogen Art. Det paabegyndtes i Sommeren 1933, og den sidste Stang, der sluttede Forbindelsen mellem Jylland og Fyn, blev indbygget den 28. December 1934. Monteringsarbejdet har saaledes ialt varet 18 Maaneder. Det er saa vidt vides første Gang, at denne Monteringsmetode er bragt til Udførelse.

Lillebæltsbroen indtager, som den nu staar færdig, en smuk Plads blandt vor Tids moderne Brokonstruktioner. Selv sammenlignet med de største Broarbejder ude i Verden, har dette Projekt frembudt store Problemer og Vanskeligheder. De er lykkeligt blevet løst ved et dygtigt Samarbejde mellem alle interesserede Parter, saavel Aandens som Haandens Arbejdere. Der er fra alle de deltagendes — og ikke mindst fra Jernarbejdernes Side — ydet en stor og smuk Indsats.

Røvede Arbejderskillinger.

Af *Hans Bauernsohn.*

„Arbejder, vi griber til for at redde dine Penge."
(Dr. Ley i „Arbeitertum" af 15. Maj 1933).

Den 2. Maj 1933 besatte Nationalsocialisterne under Anførsel af Dr. Ley fra Køln med Magt de tyske Fagforeningshuse. Man vil huske, at det dengang blev paastaaet, at denne Forholdsregel var nødvendig for at redde disse Organisationers Ejendele og Kasser for de tyske Arbejdere, idet disse uden at blive Nazister vilde være havnet i den marxistiske Korruptions Sump.

Efter Besættelsen udsendte Dr. Ley et stort Opraab til de tyske Arbejdere, hvori det hed:

„Arbejder! Dine Institutioner er for os Nationalsocialister hellige og uantastelige. Arbejder! Jeg sværger Dig, at vi ikke blot vil lade Dig faa alt, men at vi yderligere vil udvide dine Rettigheder."

De tyske, frie Fagforeninger var paa det Tidspunkt, da Rovet fandt Sted, trods den svære økonomiske Krise i Besiddelse af en flydende Formue paa mere end 100 Millioner Reichsmark til Udredelse af Syge-, Invalide- og Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Alene vor Broderorganisation, det tyske Metalarbejderforbund, var, da Røveriet blev gennemført, i Besiddelse af en Formue paa 30 Millioner Reichsmark, hvoraf de 23 Millioner var i rede Penge og Værdipapirer.

Til den flydende Formue kom uhyre Værdier i Form af Trykkerier, Administrationsbygninger, Fagforeningsskoler, Feriehjem og Ungdomshjem. Dr. Ley forkyndte efter Rovet i et nyt Opraab, at Fagforeningernes samtlige Formueværdier vilde blive overført til de 2 nyoprettede Forbund for Arbejdere og Funktionærer.

Der var endnu ikke gaaet et Aar, da var Ley's højtidelige Løfte blevet brudt. Fagforeningerne var helt og holdent blevet knuste, de organiserede Arbejderes Understøttelsesrettigheder ifølge Statuterne var tilintetgjorte med et Pennestrøg. Tilstedelse af Understøttelse af enhver Art blev ogsaa for saadanne Fagforeningsmedlemmer, som i mange Aar-

tier havde ydet Bidrag, uddelt i Henhold til de nybagte Nazibonzers Skøn til Folk, som ikke havde nogen som helst Anelse om Fagforeningslivet.

Intet Menneske fik at vide, hvor de fra Fagforeningerne røvede Formuer gik hen. Ganske vist havde den tyske General-Statssagfører nogle Dage efter Rovet udvirket den definitive Beslaglæggelse af disse Formuer og samtidig givet Ret til kriminel Rettergang overfor Fagforeningsleder „Leipart og Kammerater" vedrørende Korruption. Men derudover skete der intet. Heller ikke Rettergangen er indtil Dato kommet til Udførelse.

Man hørte først noget igen om de røvede Penge, da den tyske Rigsarbejderret i Februar 1934 skulde afsige en Dom, der beskæftigede sig med en tidligere Fagforeningssekretærs Lønfordringer. I denne Dom sagde den højeste tyske Arbejderret følgende:

„Den definitive Bestemmelse med Hensyn til Anvendelse af den beslaglagte Fagforeningsformue maa overlades til „Revolutionsbæreren."

Men efter den i Dag i Tyskland herskende Opfattelse er Revolutionsbæreren alene det nationalsocialistiske Parti, som altsaa ifølge denne Dom ogsaa juridisk har Dispositionsretten over de røvede Penge. Dette Parti var ikke sen til grundigt at udnytte Situationen. Hvem kan ikke huske den kæmpemæssige Opblomstring af Forbundenes Administrationsapparat, de Kæmpelønninger, som Nazibonzerne af egen Magtfylde bevilgede sig selv af Arbejderskillingerne, de Luksusautomobiler, som de i deres revolutionære Rus benyttede ved enhver Lejlighed. I Aaret 1933 blev der alene givet 150,000,000.— Reichsmark ud til Administrationen i „Arbejdsfronten".

Tilsidst blev Skandalen saa slem, at Nazismens Partiledelse maatte gribe ind for efter dennes Opfattelse at bringe Orden i Tingene. Efter megen Besvær lykkedes det ogsaa at faa ryddet de sidste Brudstykker af den tidligere Magtposition til Side. Den tidligere organiserede Arbejder blev til et Faar i Flokken.

I Oktober 1934 blev de tyske Arbejderes Formue utilsløret overført til Nazipartiets Pengekasse. Der kom derefter en Forskrift fra Hitler, ifølge hvilken Arbejdsfrontens samlede Formue blev overdraget til Hitlerpartiets Rigsskatmester. Dermed har de fra Fagforeningerne røvede Midler definitivt fundet Vejen ind til de nationalsocialistiske Parti-Pengeskabe. Men ikke alene disse Midler, men ogsaa alle de Penge, som Arbejdsfronten havde samlet sammen siden de frie Fagforeningers Ødelæggelse. Om Størrelsen af dette Kæmperov kan man danne sig et Begreb, naar man fra officielle Nazikilder erfarer, at Arbejdsfronten i Aaret 1933 alene har modtaget 500 Millioner som Bidrag. Denne høje Sum fremkommer som Følge af, at Medlemsskabet for enhver Arbejder er obligatorisk. En Arbejder, som ikke vil sulte, maa være Arbejdsfrontmedlem.

Samtidig med, at Arbejdsfrontens Formue blev overført til Partiet, blev de sidste Rettigheder frataget de tyske Arbejdere i deres egne Organisationer. Deres Bidrag bliver ikke mere blot tilsyneladende brugt til Varetagelse af deres Interesser, men bliver derimod gennem Hitlers Parti ganske aabenlyst benyttet til deres Undertrykkelse. „Føreren"s Repræsentant, Hess, har ifølge Hitlers Forskrift udgivet en skriftlig Meddelelse, i hvilken det hedder:

„Efter den tyske Arbejdsfronts Tjenestebog er alle Arbejdsfrontens Organer Afdelinger af det nationalsocialistiske Parti."

Arbejderne har altsaa ikke alene mistet Arbejdsfrontkasserne, men ogsaa ethvert Medlemsskabs Grundret, Retten til egen Forvaltning. Da Bidragene efter denne Udvikling hurtigt begyndte at synke, fandt man snart paa et nyt Trick for at komme i Berøring med Arbejdernes Pengepung. I mange Egne af Tyskland blev det meddelt, at Arbejdsgiverne som Forvaltere af Arbejdsfronten var forpligtet til paa Lønningsdage at fradrage Bidragene til Arbejdsfronten ved Udbetalingen af Lønningerne paa Lønkontorerne og tilstille Naziorganisationens Kasser disse Beløb.

Hvorledes økonomiserer Nazibonzerne nu med disse kæmpemæssige Pengemidler, som de paa denne Maade presser ud af det arbejdende Folk. Hermed nogle Eksempler:

Arbejdsfrontens øverste Leder, Dr. Ley, var før Hitlerrevolutionen en fattig forgældet Djævel, der ofte ikke kunde betale sine Vinstueregninger. Kort efter sin Ansættelse var han i Stand til privat at købe sig en Luksusvilla. Købesummen androg 1.600.000 Reichsmark.

Korruptionen i Arbejdsfronten steg i Løbet af ganske kort Tid i den Grad, at man maatte gribe ind i Ledelsens øverste Spidser for at forebygge Forødelse af Arbejdernes Penge. De øverste Nazibonzer, saasom Piontek, Schumann, Kerwahne og andre, havde Lim paa Fingrene. De blev ryddet til Side, forsvandt, delvis medtagende kæmpemæssige Beløb. Indtil nu er ingen af de store Syndere blevet dømt.

Vore illegal arbejdende Fagforeningskolleger i Fristaten Sachsen kunde i en eneste Uge til Udlandet anmelde 70 foretagne Nazikorruptionstilfælde. I hvert enkelt Tilfælde var Forbryderens fulde Navn og hans Forbrydelse opgivet. I 23 Tilfælde var det ikke til at opdage de nøjagtige Summer af de bortødslede Beløb. I de øvrige 47 Tilfælde androg de stjaalne Penge ialt 330.163,— Rmk.

Det maa her tages i Betragtning, at Sachsen med sine noget over 5 Millioner Indbyggere knapt udgør en 13de Del af hele det tyske Folk.

Et nydeligt Billede af ny tysk Arbejderførelse.

De ovennævnte 70 Tilfælde blev den 7. Oktober

1934 under Navns Nævnelse offentliggjort af det tyske Socialdemokratis Kamporgan „Neue Vorwärts", der udkom i Prag, uden at der fra de førende Steder i Tyskland er gjort det svageste Forsøg paa at dementere dette. Derimod forlyder det i hele Tyskland, at Naziembedsmændene gaar frem med alle Midler for at forhindre Bekendtgørelsen af saadanne Korruptioner i Offentligheden. Folk, som paaviseligt har udbredt Sandheden, er som Følge af Udbredelse af saadanne Virkeligheder kommet i Koncentrationslejr.

Af de ovenanførte Kendsgerninger fremgaar det ganske tydeligt, at den tyske Arbejdsfront hverken i Ind- eller Udland kan glæde sig over noget særlig godt Ry, og for at forbedre dette Ry har Dr. Ley for kort Tid siden sammenkaldt Spidserne indenfor de tyske Embedsmænd samt Repræsentanter for det udenlandske Diplomati og udenlandske Pressemænd og holdt et Foredrag for dem. Ganske vist fremlagde han ved dette Foredrag ingen oversigtlig Regnskabsopgørelse, men tiltrods herfor fremkom der nogle Tal, som var meget interessante.

For det første meddelte Dr. Ley, at de sidste Aarsindtægter beløber sig til 300 Millioner Rmk., altsaa 200 Millioner mindre end i Aaret 1933. Arbejdsfrontens Medlemsantal angav han med 17 Millioner. Efter Dr. Ley's Angivelser har altsaa ethvert Medlem af Arbejdsfronten maattet yde et maanedligt Gennemsnitsbidrag af 1,47 Rmk. Dr. Ley betonede udtrykkeligt dette for at vise, hvor smaa Bidragene til Arbejdsfronten er. Men derved er der undsluppet ham en ufrivillig Tilstaaelse.

Bidragene til Arbejdsfronten er inddelt i 20 forskellige Klasser alt efter Lønningernes Størrelse. Gennemsnitsbidragsydelsen svarer ifølge Dr. Ley's Beregninger til Bidragsklasserne 5 og 6. Ugelønnen i disse Klasser andrager mellem 15,— og 25,— Mark brutto. Nu ved vi altsaa i Følge Udtalelser fra selve Dr. Ley, at den tyske Arbejderstands Gennemsnitslønninger ligger imellem 15,— og 25,— Rmk. eller naar Fradragene er sket, mellem 11,— og 21,— Rmk.

Dr. Ley har gjort endnu andre vigtige Tilstaaelser i hint Foredrag, idet han opgiver den tyske Arbejdsfronts Udgifter paa følgende Maade:

Invalide-, Alders- og andre Understøttelser	80.000.000 M.
Retshjælpsinstitutioner	12.000.000 —
Folkelige Sundhedsanstalter	6.000.000 —
Lærlingeuddannelse	40.000.000 —
Fagpresse	18.000.000 —
Oplysning	18.000.000 —
Faglige Konkurrencer	4.000.000 —
„Kraft gennem Glæde"	20.000.000 —
Administration	70.000.000 —
Ferietilskud, Vinterhjælp, Teater, Husly	22.000.000 —
Sociale Arrangementer i Værkerne	8.000.000 —

Det er ved en Indtægt af 300 Millioner Mark et temmelig nemt Regnestykke, ikke sandt? Hvis man gør nogle Stikprøver, vil man opleve mangt et Under.

Saaledes havde f. Eks. de frie Fagforeninger kun en Fjerdedel af de Medlemmer, som Arbejdsfronten har, og trods det betalte de til den første Post (Understøttelse til Invalider, Gamle og Syge o. s. v.) ikke blot 80.000.000,—, men 87.000.000,— Rmk. Hos de frie Fagforeninger beløb Understøttelsen sig til Rmk. 20,40 pr. Medlem pr. Aar, medens Arbejdsfronten kun betaler Rmk. 4,70, trods det at den er fire Gange saa stor og som Følge deraf bedre i Stand til at yde noget.

Til Administration beregner den sammensluttede Arbejdsfront et Beløb af 70,000,000,— Rmk. I den tidligere tyske Landsorganisation har 35 Centralforbund tilsammen brugt 10—11.000.000,— til deres decentraliserende Virksomheder.

Hvorledes ser de andre Poster ud? Til folkelige Sundhedsanstalter er anført 6,000,000,— Rmk. Maa Anskaffelsen af saadanne Anstalter ikke udelukkende betragtes som Opgaver for den gennem Skatter financierede Stat? Kan man bruge en Organisations Bidrag i et saadant Øjemed uden at spørge Medlemmerne?

40.000.000,— Rmk. til Lærlingeuddannelse. Er det ikke Arbejdsgivernes Opgave at financiere denne, naar de vil have dygtige Arbejdere? Faglig Konkurrence: 4.000.000,—. For at hæve Konkurrencen mellem Arbejderne indbyrdes bruger man, uden at spørge, Arbejdernes Penge. „Kraft gennem Glæde": 20.000.000,— Mark. Da Sir Simon for kort Tid siden ankom til Tempelhofer Felde i Berlin i Flyvemaskine, meddelte Aviserne, at Dr. Ley samtidig var landet i en Luksusflyvemaskine, han var vendt tilbage fra en „Kraft gennem Glæde" Tur til Madeira. Det er derfor intet Under, at den paagældende Post er saa stor.

Ved den næstsidste Post er det paafaldende, at der i de 22.000.000 Reichsmark er indeholdt Penge til Ferie. Ved disse Feriepenge drejer det sig om følgende: Arbejdsgiverne i Ruhrområdet stillede sig efter Hitlers Sejr paa Bagbenene og erklærede, at de ikke mere var i Stand til at betale de tarifmæssig fastlagte Feriedage til Arbejderne. Derefter gav Dr. Ley Ordre til, at disse Feriedage skulde betales af Arbejdsfrontens Kasse, saaledes at Arbejdsgiverne altsaa unddrager sig deres tarifmæssige Forpligtelser, medens Arbejderne betaler derfor.

Det samme er Tilfældet ved den sidste Post: Sociale Arrangementer i Værkerne — 8,000,000,— Mk. Otte Millioner Mark af Arbejdernes Penge bliver her skænket Arbejdsgiverne til Forbedring af deres Værker. Men d'Hrr. fra Arbejdsfronten har jo let ved at give af det, som de har stjaalet.

Lidt Værkstedsteknik.

Spændinger i Støbegods.

Enhver Maskinarbejder, der har beskæftiget sig med Tilskrabning og Færdigmontering af Værktøjsmaskiner, har uden Tvivl lagt Mærke til, hvor unøjagtige maskinbearbejdede Flader undertiden kan være, selv om Bearbejdningen er foretaget paa en helt ny Præcisionsmaskine.

Ikke-Fagmænd svæver ofte i den Vildfarelse, at et saadant Arbejde maa være Tip-Top, lige klar til at samle, men desværre viser Praksis, at denne Antagelse ikke holder Stik, idet plane Flader krummer og vrider sig under og *efter* Bearbejdningen, undertiden i saa høj en Grad, at Stykket er uanvendeligt.

Grunden hertil er, at Støbejern — som det leveres fra Støberiet — er mere eller mindre ladet med Spændinger, hidrørende dels fra Størkningsprocessen, dels fra uensartede Afkølingsforhold efter Størkningen. Nogle af Spændingerne udløses under selve Bearbejdningen, andre lidt efter lidt, efterhaanden som Tiden gaar, og samtidig opstaar Kastninger i Støbegodset. Helt galt var det, da man for at gøre Vangerne haarde og slidbestandige støbte dem delvis i Kokille. Den Forskellighed, som derved fremkom i Materialets Egenskaber paa Oversiden og paa Undersiden, bevirkede stærk Krumning af hele Vangen. Man har derfor forladt Kokillestøbningen til Værktøjsmaskiner og i Stedet for frembragt Haardhed og Slidbestandighed ved at blande 1—2 pCt. Nikkel og 1 pCt. Krom i Støbejernet. Paa den Maade opnaar man en Haardhed paa ca. 220 Brinell i Modsætning til 160—180 ved normalt graat Støbejern.

For at undgaa Kastninger i det færdige Gods lagrede man tidligere de forskellige Vangestykker, Slæder o. l. efter Skrubhøvlingen fra 1—4 Aar, men da denne lange Lagringstid foruden at være kostbar selvsagt virker overordentlig hemmende paa Produktionen, særlig hvor der er Tale om nye Maskintyper, der skal leveres hurtigst muligt, er det ikke almindeligt nu at lagre længere end højst 6 Maaneder. Til Gengæld er man i de senere Aar gaaet over til den saakaldte *termiske Stabilisationsmetode*, hvor Arbejdsstykkerne, alt efter deres Form og den Nøjagtighed, som den færdige Maskine garanteres med, skiftevis opvarmes og fryses, indtil Materialet erfaringsmæssigt er faldet til Ro, d. v. s. Spændingerne er borte.

Ret beset er Maskinarbejderen mange Gange omtrent lige saa uheldig stillet som en Snedker, der laver Møbler af Træ, som er lagret for kort Tid, og at det undertiden kan dreje sig om ret store Forandringer i Materialet, vil man se af følgende 2 Eksempler:

2 Maskinarbejdere demonterede — grundet paa Petroleumsmangel — en dem tilhørende Baadmotor under Krigen. Delene blev omhyggeligt rensede, indsmurt, pakket ind i Sækkelærred og baaret hjem paa Loftet. Et Par Aar efter, da der igen blev Petroleum at faa, skulde Maskinen samles igen, men det viste sig umuligt at faa Stemplet i Cylinderen. Om Cylinderen var blevet mindre eller Stemplet større, blev ikke konstateret, i alt Fald blev der drejet en Spaan af Stemplet for overhovedet at faa Motoren samlet.

En ny Høvlemaskine blev opstillet og faststøbt i 1924. 4 Aar efter skulde den flyttes hen paa en anden Plads. Ved Afskruning af Fundamentboltenes Møtrikker viste det sig, at Vangen i den forløbne Tid havde vredet sig i den Grad, at Maskinens ene Ben løftede sig 9,5 mm. Paa den nye Plads prøvede man ved Hjælp af Fundamentboltene at spænde den tilbage i den rigtige Stilling, hvilket kun delvis opnaaedes, idet Betongulvet sprængtes.

Disse to Eksempler viser med tilstrækkelig Tydelighed, hvor nødvendigt det er at faa Spændingerne i Godset fjernet inden den sidste Tilskrabning og Justering, særlig hvor der er Tale om Værktøjsmaskiner.

C. H.

Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Det ordinære Delegeretmøde.

Afdelingernes Ændringer til Vedtægten.

§ 9, Stk. 2. *Slagelse Afdeling (S. & M.)*: Sidste Punktum udgaar.

§ 19, Stk. 1. *Svendborg Afdeling (S. & M.):* I sidste Punktum ændres „6 Dages Arbejde" til „12 Dages Arbejde".

§ 19, Stk. 1. *Frederikshavns Afdeling (S. & M.):* Stykket tilføjes: „samt de Medlemmer, der siden 1. Januar har været arbejdsløse i 42 Uger".

§ 20, Stk. 1. *Holbæk Afdeling (S. & M.):* Imellem 1. og 2. Punktum tilføjes: „Nyindmeldte Medlemmer skal dog efter Indmeldelsen have arbejdet ved Faget i 26 Uger og have betalt Medlemsbidrag for et Tidsrum af samme Varighed, saa indtræder Retten til Understøttelsen, naar der er hengaaet 52 Uger efter Indmeldelsesdatoen".

§ 21. *Københavns Afdeling (Formerne):* Paragrafen tilføjes: „Medlemmer, der gaar arbejdsløse i Ferietiden fra den 1. Maj til 15. September, har Ret til Fritagelse for Kontrol i en Uge (Ferieugen) med Ret til Understøttelse efter de nugældende Regler".

§ 21. *Vejle Afdeling (S. & M.):* Afdelingen fremsætter Forslag om, at Karenstiden under Arbejds-

løshedsperioder kun bliver 6 Dage for hele Aaret, og ikke som nu nye Karensdage for hver Gang, man er arbejdsløs.

§ 21, Stk. 6. *Aarhus Afdeling (Formerne):* Stykket ændres til: „at flere Arbejdsløshedsperioder indenfor 13 Uger ikke skal have ny Karenstid".

§ 22, Stk. 2. *Aarhus Afdeling (Formerne):* Ordene „4 paa hinanden følgende Aar (48 Maaneder)" ændres til „5 paa hinanden følgende Aar (60 Maander)".

§ 23, Stk. 6. *Københavns Afdeling (Formerne):* Stykket udgaar.

§ 26, Stk. 1. *Københavns Afdeling (Formerne):* 10 Maaneders Bestemmelsen udgaar.

Særlige Forslag.

Københavns Afdeling (Formerne):

Fradragsreglerne for udbetalt Ferieløn foreslaas ændret til: Fradrag af 1 Dags Understøttelse for hver Gang et Medlem har faaet udbetalt Kr. 12,50 i Ferieløn.

Københavns Afdeling (Specialarbejderne):

Generalforsamlingen kræver, at Delegeretmødet i Arbejdsløshedskassen arbejder for Ophævelse af 10 Maaneders, 26 og 39 Ugers Bestemmelserne uden yderligere Udgift for Medlemmerne.

Københavns Afdeling 17 (S. & M.):

Delegeretmødet udtaler: Den store Arbejdsløshed, der siden 1929 har hærget Landet, har kastet Tusinder af Arbejdere ud i Nøden og Elendigheden, og ikke mindst har Medlemmer af Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse faaet Arbejdsløsheden at føle.

Saaledes har ifølge Statistikken 67 pCt. af Kassens Medlemmer været arbejdsløse i kortere eller længere Tid i Perioden Juli 1932—Juni 1934, og pr. 30. Juni 1934 var 18,7 pCt. af Kassens Medlemmer arbejdsløse i Sommerens bedste Tid. Trods det, at Statistikken kun omhandler 77 pCt. af Kassens Medlemmer og 75 pCt. af de arbejdsløse, viser den, at over 50 pCt. af de arbejdsløse eller over 10 pCt. af Kassens Medlemmer har været arbejdsløse i over 451 Dage.

Forholdene har ikke bedret sig siden da, muligt er det samlede Arbejdsløshedstal lavere end Aaret forud, men Antallet af de arbejdsløse med den lange Arbejdsløshedsperiode stiger Aar for Aar og mange Kolleger er faldet for Arbejdsløshedslovens § 15, og i de kommende Aar vil en Række af Medlemmerne følge efter og er ene og alene henvist til Socialkontorerne.

Delegeretmødet protesterer kraftigt imod Bestemmelserne i Arbejdsløshedslovens § 15, Stk. 4—7, om Understøttelsens Bortfald, naar paagældende ikke har arbejdet 10 Maaneder de sidste 2 Aar, eller 26 og 39 Uger henholdsvis 3 og 4 Aar, og kræver disse reaktionære Bestemmelser ophævet paa Statens og Arbejdskøbernes Bekostning.

Holbæk Afdeling (S. & M.):

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde udtaler: Den store Arbejdsløshed, der siden 1929 har hærget Landet, har kastet Tusinde af Arbejdere ud i Nød og Elendighed, og ikke mindst har Medlemmer af Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse faaet Arbejdsløsheden at føle. Saaledes har ifølge Statistikken 67 pCt. af Kassens Medlemmer været arbejdsløse i kortere eller længere Tid i Perioden Juli 1932 til Juni 1934, og pr. 30. Juni 1934 var 18,7 pCt. af Kassens Medlemmer arbejdsløse i Sommerens bedste Tid. Trods det, at Statistikken kun omhandler 77 pCt. af Kassens Medlemmer og 75 pCt. af de arbejdsløse, viser den, at over 50 pCt. af de arbejdsløse eller over 10 pCt. af Kassens Medlemmer har været arbejdsløse i over 451 Dage.

Forholdene har ikke bedret sig siden da, muligt er det samlede Arbejdsløshedstal lavere end Aaret forud, men Antallet af de arbejdsløse med den lange Arbejdsløshedsperiode stiger Aar for Aar, og mange Kolleger er faldet for Arbejdsløshedslovens § 15, og i de kommende Aar vil en Række af Medlemmer følge efter og er da ene og alene henvist til Understøttelse gennem Socialkontorerne.

Medens Industribaronerne melder normal Beskæftigelse, gaar Tusinder af Arbejdere paa Gaden trængt ud af Arbejdstempoet og den stærkt fremskredne Rationalisering og med Fare for at blive slettet af Kasserne som ikke arbejdssøgende.

Delegeretmødet udtaler som sin Opfattelse, at det maa være Samfundets Opgave at skaffe Arbejde til de ledige Hænder, ikke ved Nødhjælpsarbejder eller Foranstaltninger, som den af Regeringen foreslaaede Arbejdsplan, der er et Sidestykke til Arbejdstjeneste i andre Lande, og som kun betyder en Indefrysning af Arbejdsløsheden, men Arbejde, saaledes at de arbejdsløse faar en Ugeløn efter fuld tarifmæssig Betaling. Indtil dette er naaet, maa de arbejdsløse, der selv er uden Skyld i de Tilstande, de i Dag maa leve under, og som gennem Arbejdsløshedskasserne har forsikret sig, have en Understøttelse, saaledes at de er i Stand til at opretholde deres Arbejdsevne.

Delegeretmødet protesterer derfor kraftigt imod Bestemmelserne i Arbejdsløshedslovens § 15, Stk. 4—7, om Understøttelsens Bortfald,

naar paagældende ikke har arbejdet 10 Maaneder de sidste 2 Aar eller 26 og 39 Uger henholdsvis de sidste 3 og 4 Aar, og kræver disse reaktionære Bestemmelser ophævet paa Statens og Arbejdskøbernes Bekostning.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 25. Kongres.

Som meddelt i sidste Fagblad afholdes Kongressen den 2. Juli og følgende Dage i »Folkets Hus«, Enghavevej 40, København.

Kongressens Dagsorden

er i Henhold til Lovene og hidtidig Praksis ansat som følger:

1. Mandaternes Prøvelse.
2. Valg af Kongressens Tillidsmænd.
3. Valg af de fornødne Udvalg.
4. Fastsættelse af Forretningsordenen.
5. Beretning om Virksomheden.
6. Regnskaberne.
7. Revision af Lovene.
8. Vore Overenskomstforhold. Herunder indkomne Forslag vedrørende disse.
9. Andre indkomne Forslag fra Afdelingerne.
10. Valg af fastlønnede Tillidsmænd.
11. Valg af Hovedbestyrelse, Forretningsudvalg og Revisorer.
12. Fastsættelse af Tid og Sted for næste Kongres.

Afdelingernes Ændringer til Lovene.

Forbundets Love.

§ 1 b. *Københavns Afdeling 12:* Nyt Punkt b: „at organisere Fagets Ungdom og ved Oplysningsarbejde gøre dem interesserede i Organisationsarbejdet". (De øvrige Punkter forrykkes et Bogstav).

§ 1 b. *Københavns Afdeling 17* og *Holbæk Afdeling:* Punktet affattes: „at regulere Lønningsforholdene, saaledes at de altid staar i passende Forhold til Tempoet i den rationaliserede Industri og vore Livsfornødenheder".

§ 1 c. *Holbæk Afdeling:* Punktet affattes: „at afskaffe Over-, Søn- og Helligdagsarbejde. Hvor Overarbejde er en absolut Nødvendighed, skal det udlignes med normale Dagtimer".

§ 1 d. *Københavns Afdeling 9* og *Holbæk Afdeling:* Punktet affattes: „i Forbindelse med Arbejderpartiet at arbejde for Normalarbejdsdagens Forkortelse med fuld Lønudligning".

§ 1 d. *Esbjerg Afdeling:* Punktet affattes: „i Forbindelse med Arbejderpartiet at arbejde for Normalarbejdsdagens Forkortelse uden Løntab for Medlemmerne".

§ 4 b. *Københavns Afdelinger 9, 12, 17* og *Holbæk Afdeling:* Punktet tilføjes: „Ved Afstemningerne paa Kongressen repræsenterer de Delegerede forholdsvis Antallet af de paagældende Afdelingers Medlemsantal, naar der inden en Sags Afslutning stilles Forslag herom, og Dirigenten ved Afstemning konstaterer, at en Fjerdedel af Forsamlingen ønsker det".

§ 4 b. *Københavns Afdeling 15:* Punktet affattes: „Til Kongressen har enhver af Forbundets Afdelinger Ret til at sende en Repræsentant for hver 200 Medlemmer eller Dele deraf, dog ikke over 5 fra hver Afdeling. Ved Afstemning paa Kongressen repræsenterer hver Delegeret det Antal Stemmer, han har i Forhold til sin Afdelings Størrelse. Hovedbestyrelsesmedlemmernes Stemmer regnes efter samme Værdi som de Delegeredes i den Afdeling, de tilhører".

§ 4 c. *Esbjerg Afdeling:* Punktet affattes: „Medlemsantallet regnes efter det indbetalte Kontingent til Forbund og Arbejdsløshedskasse i det afsluttede Hovedregnskab for det sidste Aar, før Kongressen afholdes, plus det Antal § 19 Mærker, der i Regnskabsaaret er udleveret til Medlemmerne".

§ 4 e. *Nakskov Afdeling:* Punktet tilføjes: „Ved skriftlig Afstemning og Afstemninger ved Navneopraab stemmer hver af de Delegerede med lige saa stort Antal Stemmer, som de repræsenterer i Forhold til deres Afdelings Medlemsantal".

§ 4 g. *Slagelse Afdeling:* I 1. Stk. bliver Tallene „1000" og „300" uforandret.

§ 4 g. *Frederikshavn Afdeling:* 3. Stk. tilføjes: „Medlemmer, der uden gyldig Grund undlader at afgive sin Stemme, betaler en Bod til Afdelingskassen paa 5 Kr.".

§ 4 g. *Vejle Afdeling* fremsætter Forslag om, at Urafstemning bliver obligatorisk for alle Forbundets Medlemmer, og der indføres Bøde for ikke at afgive sin Stemme.

§ 4 g. *Københavns Afdeling 17* og *Holbæk Afdeling:* Sidste Stykke tilføjes: „Paa Oktober-Generalforsamlingen forud for Overenskomstens Udløb den 1. Februar skal Overenskomstens Forlængelse sættes som et Punkt paa Dagsordenen, og her behandles Krav (Forslag) til ny Overenskomst".

§ 4 g. *Københavns Afdeling 12:* Sidste Punktum ændres til: „Urafstemning skal ogsaa finde Sted,

naar det forlanges skriftligt af mindst 1/10 af Forbundets Medlemmer".

§ 5 a. og

§ 5 b. *Københavns Afdeling 17:* Punkterne tilføjes: „Valgene foretages ved skriftlig Afstemning. De Medlemmer, der har størst Stemmeantal efter de valgte Tillidsmænd, er Suppleanter i Rækkefølge efter Stemmeantal".

§ 6 a. *Københavns Afdeling 9, Holbæk Afdeling* og *Horsens Afdeling:* I 1. Stk. udgaar „og redigerer Fagbladet" og Stykket tilføjes: „Fagbladet redigeres af et Udvalg paa 5 Mand bestaaende af Formanden, en Sekretær og 3 af Kongressen valgte københavnske Medlemmer. Ethvert Medlem af Forbundet kan faa Artikler optaget i Bladet. Nægtes en Artikel Optagelse i Bladet, skal Artiklen med Motivering for Optagelsens Nægtelse tilsendes vedkommende Medlems Afdeling".

§ 6 a. *Københavns Afdeling 17:* Punktet tilføjes: „Ethvert Medlem af Forbundet kan faa optaget Artikler i Bladet. Nægtes en Artikel Optagelse i Fagbladet, skal Artiklen med Motivering for Optagelsens Nægtelse tilsendes vedkommende Medlems Afdeling".

§ 7. *Københavns Afdeling 17:* Punktet tilføjes: „Regnskabet skal foruden af de paa Kongressen valgte Revisorer revideres af et statsanerkendt Revisions-Institut. Eventuelle Bemærkninger til Regnskabet skal tilføres Revisionsprotokollen".

§ 9 k. *Københavns Afdeling 17* og *Holbæk Afdeling:* 1. Stk. ændres til: „Reservefonden kan anvendes til Understøttelse af Medlemmer i ekstraordinære Tilfælde eller ved uforskyldt særlig Trang. Understøttelsen skal ydes ved Ledighed foranlediget ved Optræden for Organisationen".

§ 11 b. *Københavns Afdeling 6:* Punktet tilføjes: „Ingen kan udmelde sig, saalænge han er beskæftiget som Svend ved Faget. Udmeldelse kan kun ske ved, at han løser Borgerskab (som forevises) eller gaar over i andet Erhverv".

§ 11 d. *Københavns Afdeling 6:* 2. Stk. ændres til: „Under Sygdom er Medlemmerne fritagne for Kontingent".

§ 11 d. *Københavns Afdeling 13:* 2. Stk. tilføjes: „og forsaavidt at Sygdommen varer mindst 4 Arbejdsdage".

§ 11 f. *Københavns Afdeling 12:* Punktet affattes: „Naar et Medlem er fyldt 60 Aar, og i de sidste 25 Aar uafbrudt har været Medlem af Forbundet, kan han, saafremt han paa Grund af svækket Arbejdsevne ikke tjener Fagets almindelige Mindsteindtægt, fritages for at betale Kontingent og dog bibeholde alle sine Rettigheder.

Medlemmer, der i Henhold til foranstaaende Bestemmelser er kontingentfri, og som ikke betaler Ekstrakontingent til Forbund eller Arbejdsløshedskasse, kan vedligeholde Medlemsretten ved Afstempling i Medlemsbogen hver 3. Maaned.

Medlemmer, som ikke er arbejdssøgende ved Faget, og som ikke har opnaaet forannævnte Alder og Anciennitet, udmeldes af Forbundet. Hovedbestyrelsen kan i disse Tilfælde bevilge Ret til Begravelseshjælp".

§ 18. *Aarhus Afdeling:* 5. Stk. tilføjes: „Suppleanternes Valg gælder kun for ½ Aar".

§ 20. *Københavns Afdeling 17:* 2. Stk. tilføjes: „Særoverenskomst eller Forlængelse af bestaaende Særoverenskomst kan ikke indgaas med nogen Arbejdsgiver, før den er forelagt de paagældende Medlemmer til Godkendelse".

§ 20. *Holbæk Afdeling:* 2. Stk. affattes: „Saafremt Bestyrelsen ikke er enig med Arbejderne om Fordringernes Fremsættelse eller Tidspunktet derfor, kan Sagen forelægges Forretningsudvalget, der jfr. § 9 træffer den endelige Afgørelse mellem Parterne. Bestyrelsen skal dog bøje sig for Klubbens Krav, naar 2/3 af Medlemmerne har stemt for Fordringernes Fremsættelse. Strejke kan dog ikke godkendes, med mindre 3/4 af Klubbens Medlemmer ved skriftlig Afstemning stemmer derfor. Særoverenskomst eller Forlængelse af bestaaende Særoverenskomster kan ikke indgaas med nogen Arbejdsgiver, før den er forelagt de paagældende Medlemmer til Godkendelse".

§ 24. *Københavns Afdeling 17* og *Holbæk Afdeling:* 1. Stk. ændres til: „Ordinære Generalforsamlinger *skal* afholdes i Januar, April, Juli og Oktober".

Klublove.

§ 1. *Københavns Afdeling 18:* Paragrafen ønskes bevaret i sin nuværende Ordlyd.

§ 1. *Holbæk Afdeling:* 2. og 3. Stk. ænlres til: „Bliver et Medlem arbejdsløs, bevarer han sit Medlemsskab i Klubben, og det bortfalder først, naar han faar Arbejde andet Steds. Arbejdsløse Medlemmer er kontingentfri. Arbejdsløse Medlemmer har Stemmeret, men kan ikke modtage Tillidshverv i Forholdet overfor Arbejdsgiverne".

§ 2. *Københavns Afdeling 12:* Efter Ordene „paa Arbejdspladsen" tilføjes „eller paa Klubbens Møder".

Særlige Forslag.

Under Dagsordenens Punkter 8 og 9, eventuelt andre Punkter, behandles følgende særlige Forslag:

Københavns Afdeling 14:

Paa Baggrund af det stadig stigende Pristal, og dermed Fordyrelse af Arbejdernes Leveomkostninger, paalægger Kongressen Hovedledelsen under de kommende Overenskomstforhandlinger at sætte ind for en Lønforbedring

for samtlige Medlemmer, ligesom en Hævning af Minimallønnen fortsat tages under Overvejelse. Det er vor Opfattelse, at med den stadig tiltagende Arbejdsløshed Aar for Aar, er der ikke for vore Medlemmer Muligheder for at hæve Lønnen i Henhold til Overenskomsten, Afsnit E, § 2 (Løfteparagraffen).

Vi er herefter af den Formening, at Overenskomsten ikke bør løbe videre til 1937, men paalægger Hovedbestyrelsen i Henhold til Aftale af 5. Juli 1934 at opsige Overenskomsten til Ophør 1. Februar 1936.

Københavns Afdeling 17:

Det paalægges Hovedbestyrelsen at opsige Overenskomsten til 1. Februar 1936 og ved de deraf kommende Forhandlinger at gennemføre Afspadsering af alt Overarbejde, at søge en effektiv Nedsættelse af Arbejdstiden, og samtidig sætte kraftigt ind for Højnelse af vore Lønninger.

Esbjerg Afdeling:

For saa hurtigt som muligt at naa til en Løsning af de for vore Medlemmer saa vigtige Spørgsmaal, der indeholdes i Forbundets Formaalsparagraf: Overarbejdets Afskaffelse eller Udligning med Dagtimer samt en Forbedring af vore Lønforhold til Erstatning for de indtrufne Prisstigninger, paalægges det Hovedledelsen at benytte den Ret, der blev os hjemlet ved Overenskomstens Forlængelse Sommeren 1934, og opsige Overenskomsten til Ophør 1. Februar 1936.

Holbæk Afdeling:

Afdelingen foreslaar Kongressen at paalægge Hovedbestyrelsen at opsige Overenskomsten til 1. Februar 1936, og at Hovedbestyrelsen arbejder for Indførelse af Pristalsregulering i den kommende Overenskomst.

Nakskov Afdeling:

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen at lade foretage Urafstemning, om Overenskomsten skal opsiges til Februar 1936.

Aarhus Afdeling:

Da den forløbne Kongresperiode har vist, at vore lave Minimallønninger har virket som en Underminering af vor Lønbevægelse, paalægges det Hovedbestyrelsen ved første Overenskomstforhandling kraftigt at sætte ind for, at Minimallønningerne hæves betydeligt.

Københavns Afdeling 17 og Holbæk Afdeling:

Da Hovedbestyrelsens Motivering for Bibeholdelse af den lave Minimalløn og Mindstebetaling er, at det er nødvendigt, at vi af Konkurrencehensyn i visse Tilfælde kan arbejde for en Løn, der ikke ligger langt fra Arbejdsmændenes 95 Øre, da de ufaglærte ellers vil tage Arbejdet fra os, paalægger Kongressen Hovedbestyrelsen ved alle Overenskomstforhandlinger at indgaa i et intimt Samarbejde med Jernindustriens ufaglærte Arbejdere for en Højnelse af Mindstebetalingen og Minimallønnen.

Køge Afdeling:

Hovedbestyrelsen anmodes om at arbejde hen til, at Minimallønnen for Udlærlinge, som ikke staar i Akkord, forhøjes fra 96 Øre til mindste Arbejdsmandsløn 105 Øre.

Odense Afdeling:

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen kraftigt at sætte ind for en Højnelse af den nugældende Minimalløn og Mindstebetaling paa henholdsvis 76 og 96 Øre.

Københavns Afdeling 17:

Det henstilles til Hovedbestyrelsen at arbejde hen til, at Provinsens Lønninger bliver forhøjede, saa de kommer i et rimeligere Forhold til Smede- og Maskinarbejdernes i København.

Københavns Afdeling 7:

Kongressen opfordrer Hovedbestyrelsen til ved de kommende Lønforhandlinger at sætte kraftigt ind for, at alt Overarbejde afspadseres i Lighed med, hvad Smedene ved Statsbanerne har faaet gennemført.

Københavns Afdeling 11:

Hovedbestyrelsen opfordres til i den kommende Kongresperiode at virke for en større Gennemførelse af Udligning af Overarbejdet. Endvidere for Gennemførelse af en forkortet Arbejdstid til Gavn for Merbeskæftigelsen i Faget.

Københavns Afdeling 15:

Det henstilles til Hovedledelsen at optage Spørgsmaalet om Afspadsering af Overarbejde til fornyet Behandling og søge dette løst paa en for Medlemmerne tilfredsstillende Maade.

Aarhus Afdeling:

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen ved kommende Overenskomstforhandlinger at faa gennemført Bestemmelsen om Afspadsering af alt Overarbejde, og at Afspadseringen ikke fradrages ved Ferieudbetalingen.

Frederikshavns Afdeling:

Ved næste Landsoverenskomsts Indgaaelse med Arbejdsgiverne maa Tilladelse til Overarbejde heri undgaas.

Holbæk Afdeling:

Ved ny Overenskomsts Indgaaelse paalægges det Hovedbestyrelsen at indføre Afspadsering af alt Overarbejde umiddelbart efter dets Udførelse.

Køge Afdeling:

Betalingen for de to første Overarbejdstimer forhøjes til 50 à 75 pCt. for at faa Overarbejdet indskrænket mest muligt.

Nakskov Afdeling:

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen ved kommende Overenskomstforhandlinger at faa Overenskomstens Afsnit angaaende Overarbejde ændret saaledes, at alt uundgaaeligt Over- eller Søndagsarbejde afspadseres med normale Dagtimer.

Odense Afdeling:

Kongressen paalægger Hovedledelsen fortsat at arbejde hen til, at alt eventuelt Overarbejde skal afspadseres i den normale Arbejdstid.

Svendborg Afdeling:

Svendborg Afdeling foreslaar, at Kongressen giver den nye Hovedledelse den nødvendige Myndighed til at udarbejde ensartede Regler for Overarbejde, gældende for Forbundets Medlemmer, og at alt Overarbejde afspadseres.

Københavns Afdeling 7:

Kongressen erkender, at Forbundet har den positive Opgave at skaffe Arbejde til arbejdsløse Kolleger. Men efter at Arbejdsgiverforeningens Formand, Jul. Madsen, har konstateret „normal Produkion og dermed normal Beskæftigelse", slaar Kongressen fast, at der ikke kan ventes yderligere Beskæftigelse ved Produktionsstigning, men at den store Arbejdsløshed skyldes den stærke Rationalisering indenfor Jernindustrien.

Kongressen udtaler derfor, at det maa være Forbundets Pligt som et af de haardest ramte Fag, og som en betydende Magtfaktor i dansk Arbejderbevægelse, at tage Kampen op for en Forkortelse af Arbejdsdagen, og paalægger Hovedbestyrelsen ved kommende Overenskomstforhandlinger at sætte hele Organisationens Kraft bag ved Kravet om en Forkortelse af Arbejdstiden med fuld Lønudligning.

Københavns Afdeling 12:

Idet Kongressen udtaler sin fulde Anerkendelse til de Bestræbelser, Regeringen har ydet ved Fremsættelse af Lovforslag til Nedsættelse af den daglige Arbejdstid og til Forbud mod Overarbejde, opfordrer vi D. s. F. til at sætte al sin Magt og Kraft ind for Gennemførelse af disse Bestemmelser, og vi tilsiger D. S. & M. F.s fulde Støtte hertil.

Københavns Afdeling 14:

Kongressen erkender, at Forbundet ogsaa har den positive Opgave at medvirke til at skabe Beskæftigelse til de ledige Hænder. Men da Arbejdskøberforeningens Formand, Jul. Madsen, melder normal Produktion og dermed „normal Beskæftigelse", slaar Kongressen fast, at der ikke kan ventes yderligere Beskæftigelse ved Produktionsstigning, men den store Arbejdsløshed i stor Grad skyldes den stærkt fremskredne Rationalisering og den store Befolkningstilvækst.

Efter Metalarbejderen, Novbr. 1934, er Arbejdsløshedskassens Medlemsantal i Aarene fra 1924 til 1934 steget med ca. 10.000 Medlemmer, fra 24.844 til 34.531, og indenfor Jernindustrien er Rationalisering særlig fremskredet, fra Aaret 1933—1934 steg Produktionen i Jernindustrien med 32 pCt., medens de beskæftigedes Antal kun steg med 16 pCt., og særlig indenfor Skibsbygningsindustrien kommer dette til Udtryk, saaledes steg Produktionen paa de danske Skibsværfter i samme Aar med over 100 pCt., fra 32.000 til 75.000, uden at de beskæftigedes Antal steg nævneværdigt.

Kongressen slaar derfor fast, at kun ved en Arbejdstidsforkortelse kan det lykkes at bøde lidt paa Arbejdsløsheden, og paalægger derfor Hovedbestyrelsen ved de kommende Overenskomstforhandlinger at sætte hele vor Organisations Kraft ind for en Forkortelse af Normal-Arbejdsdagen med fuld Lønudligning.

Københavns Afdeling 17:

Det paalægges Hovedbestyrelsen at rejse Kravet om en effektiv Arbejdstidsforkortelse i De samvirkende Fagforbund og sætte hele Forbundets Indflydelse ind paa, at dette Krav tiltrædes af samtlige Organisationer.

Københavns Afdeling 18:

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres vedtager at søge Arbejdsløshedsproblemet løst ved, gennem samtlige Arbejderorganisationer at arbejde for en naturlig Fordeling af Arbejdsmulighederne, men vi maa til Gengæld kræve, at der træffes Foranstaltninger, der i videst mulig Omfang sikrer Arbejderklassens Bevarelse af de opnaaede Reallønninger, idet de Byrder, der er forbundet med Erhvervsspørgsmaalets Løsning, ikke ensidigt kan paalægges Arbejderne, men ogsaa maa bæres af de øvrige Samfundslag.

Kongressen udtaler sin Anerkendelse af Regeringens Lovforslag om Nedsættelse af Arbejdstid og Afspadsering af alt Overarbejde, men som det ikke er lykkedes at gennemføre. Vi kræver derfor, at D. s. F. sætter al sin Magt og Kraft ind paa disse Lovforslags Gennemførelse.

Esbjerg Afdeling:

Da det vel maa betragtes som fastslaaet, at der aldrig med den nuværende Arbejdstid og

de privatkapitalistiske Produktionsformer vil blive tilnærmelsesvis fuld Beskæftigelse for Forbundets store og stadig voksende Medlemsantal, idet vi stadig har en tusindtallig Hær af arbejdsløse til Trods for, at der indenfor Jernindustrien nærmest hersker Produktionshøjkonjunktur. Og da alle Forslag, der hidtil er fremkommen om Arbejders Igangsættelse for at aflaste Arbejdsløsheden, ikke vil komme vore Medlemmer til gode, paalægger Kongressen Forbundets Hovedbestyrelse ved de kommende Overenskomstforhandlinger at sætte Smedeforbundets hele Autoritet og Styrke ind for en Forkortelse af Arbejdstiden uden Løntab for Medlemmerne.

For at fremme dette Spørgsmaals Løsning foreslaas det, da en daglig Forkortelse af Arbejdstiden maaske kan blive vanskeligere at faa gennemført, at Sommerferien søges forlænget og Lørdag bliver hel eller halv Fridag.

Horsens Afdeling:

Kongressen erkender, at Forbundet ogsaa har den positive Opgave at skaffe Arbejde til de arbejdsløse Kolleger. Men efter at Arbejdsgivernes Formand, Jul. Madsen, har konstateret normal Produktion, og dermed „normal Beskæftigelse", slaar Kongressen fast, at der ikke kan ventes yderligere Beskæftigelse ved Produktionsstigning, men den store Arbejdsløshed i højeste Grad skyldes den fremskredne Rationalisering, der viser sig meget stærkt indenfor Jernindustrien. Saaledes steg Produktionen i Jernindustrien fra 1933—34 med 32 pCt., medens de beskæftigedes Antal kun steg 16 pCt. Dette kommer særlig til Udtryk indenfor Skibsbygningsindustrien. Fra Aaret 1933—34 steg de danske Skibsværfters Produktion med over 100 pCt. fra 32.000 til 75.000 Tons, uden at det beskæftigede Antal steg nævneværdigt.

Kongressen udtaler derfor, at det maa være D. S. & M. F.s Pligt som et af de haardest ramte Forbund og som en betydende Magtfaktor i dansk Arbejderbevægelse at tage Kampen op for en Forkortelse af Arbejdsdagen, og paalægger Hovedbestyrelsen ved de kommende Overenskomstforhandlinger at sætte hele Organisationens Kraft bag Kravet om en Forkortelse af Arbejdsdagen med fuld Lønudligning.

Odense Afdeling:

Angaaende Arbejdstiden anser Kongressen det for stærkt paakrævet, at De samvirkende Fagforbund sætter ind for en Forkortelse af denne til Afhjælpning af Arbejdsløsheden.

Aarhus Afdeling:

Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen at arbejde hen til, at Feriebetalingen bliver ens for København og Provinsen, og at Ferien udvides til 12 Arbejdsdage.

Nakskov Afdeling:

Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen at arbejde hen til, at Feriebetalingen bliver ens for hele Landet, og at Sygedage medregnes i Feriebetalingen.

Odense Afdeling:

Kongressen paalægger den kommende Hovedbestyrelse at arbejde hen til, at Feriebetalingen bliver ensartet for hele Landet.

Københavns Afdeling 12:

Idet vi erkender, at Forbundet har gjort, hvad der var muligt for at beskytte Tillidsmændene, vil vi dog udtale en Beklagelse over, at Arbejdsgiverne trods en falden Kendelse kan sidde den overhørig.

Arbejdsgivernes Holdning overfor Tillidsmændene gør det til en Nødvendighed at foretage en Udvidelse af Overenskomstens Bestemmelser om Tillidsmandsbeskyttelsen.

Vi maa bl. a. kræve, at hvor Arbejdsgiverne har afskediget en Tillidsmand, grundet paa Arbejdsmangel, skal de være forpligtet til at genantage Tillidsmanden i hans gamle Rettigheder, naar Arbejde atter forefindes.

Københavns Afdeling 17:

Da det er nødvendigt, at vi stadig søger at skaffe vore Tillidsmænd den bedst mulige Beskyttelse, paalægges det den kommende Hovedbestyrelse ved de kommende Overenskomstforhandlinger at søge Ændringer gennemført, der gaar ud paa at tilsikre Tillidsmænd, der er afskediget paa Grund af Arbejdsmangel, Genantagelse, naar Arbejde igen forefindes i den Branche, i hvilken Tillidsmanden før var beskæftiget.

Københavns Afdeling 17 og Holbæk Afdeling:

Kongressen udtaler, at de senere Aars Tillidsmandssager og i Særdeleshed Forholdene hos Burmeister & Wain, viser os tilfulde, at Tillidsmandsbeskyttelsen endnu har store Mangler.

Det paalægges derfor Hovedbestyrelsen ved de kommende Overenskomstforhandlinger at sætte kraftigt ind paa dette Spørgsmaal og her særlig følgende Ændringer til Overenskomsten:

1. Tillidsmanden skal vælges mellem Medlemmer af D. S. & M. F., der har arbejdet i paagældende Branche 1 Aar.

2. En Tillidsmand kan ikke opsiges eller afskediges, ej heller for Arbejdsmangel, saalænge Værkstedet beskæftiger 5 Mand.

Nakskov Afdeling:

Da den forløbne Kongresperiode har vist, at Tillidsmandsbeskyttelsen har sine Mangler, opfordres den kommende Hovedbestyrelse til at søge Overenskomstens Paragraf 22 forbedret, saaledes at den bliver et bedre Værn for vore Tillidsmænd, og naar en Afdelings Bestyrelse skønner, at en Tillidsmands Afsked eller Hjemsendelse er en Forfølgelse fra Arbejdsgiverens Side, skal Hovedbestyrelsen støtte vedkommende Tillidsmand med alle til Raadighed staaende Midler.

Aalborg Afdeling:

Kongressen vedtager at henstille til Hovedbestyrelsen, at der ikke oftere indgaas ny Overenskomst om Rørprislisten, uden Betalingsforskellen paa de 6 pCt. mellem København og Provinsen udlignes.

Ligeledes henstilles til Hovedbestyrelsen at arbejde hen til en Ferieordning for de af vore Medlemmer, der er beskæftiget hos Medlemmer af Centralforeningen for Blikkenslagermestre.

Aarhus Afdeling:

Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen at arbejde hen til, at Rørprislisten kommer til at gælde ens for København og Provinsen.

Odense Afdeling:

Da vi gennem Cirkulære fra Hovedkontoret er blevet bekendt med, at Hovedbestyrelsen paa Smedeforbundets kommende Kongres søger Mandat til at forny Rørprislisten af 1931 uden Afstemning, og eventuelt med en Nedsættelse af minus 6 pCt. for Odense Afdelings Vedkommende, maa vi formene, at det er en forkert Vej at betræde. Rørlæggerne i Odense har nu gennem 20 Aar formaaet at hævde de samme Priser, som der betaltes i København, og det maa derfor forekomme os at være en total Falliterklæring fra Hovedledelsens Side, dersom Odense-Rørlæggernes Priser skal ofres uden saa meget som et Sværdslag.

Vi henstiller derfor meget indtrængende til de Kongresdelegerede om at stemme imod Hovedledelsens Forslag.

I Tilslutning til ovenstaaende tillader Rørlæggerne i Odense sig at indstille følgende Forslag til Kongressens Vedtagelse:

1) At den øvrige Provins bliver ligestillet med København og Odense, saaledes at der kommer til at ligge en ensartet Rørprisliste for hele Landet.

2) At Kongressen ikke giver den kommende Hovedbestyrelse Bemyndigelse til at afslutte Forhandlingerne om Rørprislisten uden Urafstemning, men at denne, naar den, som i nærværende Tilfælde, har været opsagt, skal forelægges Rørlæggerne over hele Landet til Urafstemning.

Roskilde Afdeling:

Det paalægges Hovedledelsen, at den snarest muligt sætter alt ind paa, at Betalingen efter Rørprislisten bliver den samme for hele Landet.

Vejle Afdeling:

Rørprislisten opsiges eller forlænges ved Afstemning indenfor Københavns Afdeling 9 og de Rørklubber i Provinsen, der tæller over 20 Medlemmer. Afstemning og Kontrol af Medlemsantallet foretages af Rørudvalget.

Odense Afdeling:

Udlærlinge, der optages i Forbundet, skal for at opnaa Understøttelse efter 4 Ugers Forløb, have været Medlemmer af en Lærlingeforening, der hvor der i Tilslutning til Afdelingerne er oprettet saadanne, i mindst 2 af deres sidste Læreaar; i modsat Fald vil de være at betragte som Medlemmer, der bliver indmeldt paa 10 Kr. Mærker.

Københavns Afdeling 2:

Kongressen vedtager at stille sig bag Kravet om, at Lærlingenes Uddannelse paa de tekniske Skoler skal foregaa i Dagtimerne.

Forslaget motiveres med, at naar Lærlingene har været beskæftiget paa Værkstederne om Dagen, er de ikke saa modtagelige for Undervisning paa Aftenskole som paa Dagskole.

Endvidere gaar man ud fra, at Forslagets Gennemførelse i nogen Grad vilde virke som et Led i vore Bestræbelser for Afhjælpning af Arbejdsløsheden blandt vore Medlemmer.

Københavns Afdeling 12:

Kongressen erkender, at det er af stor Betydning, at Fagets Lærlinge bliver organiserede, men da det maa erkendes, at dette kræver et stort Arbejde, beslutter Kongressen at vælge en Kollega, hvis Opgave det bliver i Forbindelse med Forbundets Afdelinger at søge alle Lærlinge organiserede i Lærlingeklubber, og iøvrigt søge fremmet alle Spørgsmaal, der kan have Betydning for Fagets Lærlinge.

Københavns Afdeling 17:

Idet Kongressen fastslaar, at det er af Betydning og til Gavn for Forbundet, at Ungdommen knyttes til Organisationen, idet denne maa være interesseret i at faa Medlemmer, der allerede gennem Lærlingeklubben har modtaget den første organisationsmæssige Indsigt, vedtager Kongressen:

At der direkte under Hovedkontoret ansættes en Mand, der hovedsagelig skal beskæftige

sig med Lærlingenes Organisering og øvrige Lærlingespørgsmaal.

At det paalægges Afdelingerne til Hovedkontoret at indsende Oplysninger om Lærlingenes Antal, Løn og øvrige Arbejdsvilkaar, indenfor Afdelingernes Omraade til Brug for Organisationsarbejdet.

At der for Lærlingeorganisationen aabnes Adgang til gennem Fagbladet under behørig Kontrol at drive den fornødne Agitation.

En Tilføjelse til § 3 i Love for Lærlingeklubberne:

Medlemsskab i en Lærlingeklub under D. S. & M. F. tillægges Ancienniteten i Forbundet.

Roskilde Afdeling:

Da Læretiden er meget varierende, henstilles det til Hovedbestyrelsen at arbejde hen til, at den bliver 4 Aar.

Roskilde Afdeling:

Efter at Lærlingetilgangen til vort Fag heldigvis er og bliver mere og mere begrænset paa Grundlag af Aftalen af 10./12. 1929, er der en anden Fare, som truer os, det er, at Arbejdsdrengene bliver flere og flere. Arbejdsgiverne vil i dem søge at erhverve sig billig Arbejdskraft til Erstatning af de Lærlinge, som de har maattet og vil komme til at afse i de kommende Tider. Det henstilles derfor til Hovedbestyrelsen, at der i den kommende Overenskomst bliver fastsat bestemte Regler for, hvad Arbejdsdrengene maa beskæftige sig med.

Kolding Afdeling:

Ved de kommende Overenskomstforhandlinger paalægges det Hovedbestyrelsen at søge indført obligatoriske Svendeprøver, hvor mindst Halvdelen af „Skuemestrene" er Svende.

Odense Afdeling:

Odense Afdeling anbefaler Kongressen, at den vedtager, at den uretfærdige Fordeling i Sjakakkord, som stammer fra den kolossale Forskel, der raader indenfor Grundlønningerne, især paa Skibsværfterne, maa udlignes, saaledes at Udbytning indenfor Kollegernes Kreds afskaffes.

Aarhus Afdeling:

S. M. F. Aarhus Afdeling foreslaar, at alle Smede og Maskinarbejdere, som arbejder ved Stat eller Kommune, skal være Medlem af vort Forbund og Arbejdsløshedskasse.

Saafremt nogen for Tiden er i Arbejde ved Stat eller Kommune uden at opfylde disse Forpligtelser, paalægges det Hovedbestyrelsen enten at faa disse indmeldt i Forbundet eller fjernet fra Arbejdspladsen.

Aarhus Afdeling:

Kongressen anser Medlemsskab i R. F. O. for uforeneligt med Medlemsskab i Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Københavns Afdeling 11:

Da Forbundets Medlemmer i større og større Udstrækning finder Beskæftigelse i andre Industrier og Virksomheder udenfor selve Jernindustrien, opfordrer Kongressen den kommende Hovedledelse til at optage Arbejdet for at gennemføre landsomfattende Overenskomster med andre Arbejdsgiverforeninger eller Arbejdsgivere, der beskæftiger vore Medlemmer. Af saadanne kan nævnes Bryggerier, Tobak, Papir, Olie, Benzin, Margarine, Entreprenører, Cement, Syre & Svovl, Havneforhold med Kraner, Textil, Mejerier, Sukkerfabrikker, Glasværker m. m. At saadanne Overenskomster eller Aftaler skulde tage Sigte paa mere ensartede Løn- og Arbejdsforhold er naturligt, men vil ogsaa støtte Afdelingerne i deres Arbejde for bedre Arbejdsvilkaar og maaske rette paa en Del Forhold.

Aarhus Afdeling:

Det paalægges Hovedbestyrelsen igennem De samvirkende Fagforbund at søge Loven om Mægling i Arbejdsstridigheder ændret saaledes, at der indføres ensartede Afstemningsregler (Urafstemning) indenfor alle Organisationer.

Københavns Afdeling 17:

Afdeling 17's Generalforsamling d. 7. Maj 1935 udtaler sin Protest mod Forligsmandsloven med dens Sammenkædningssystem, der i Realiteten gør Urafstemningen illusorisk, og gaar kraftigt ind for Bevarelsen af Urafstemningen i Smedeforbundet.

Vi protesterer mod Statens Indgreb i Arbejdernes Organisationsforhold.

Københavns Afdeling 11:

Idet Kongressen anerkender Forbundets og Afdelingernes Indsats med Hensyn til Oplysningsarbejdet blandt Medlemmerne, og herunder ogsaa Arbejdet med Forbundets Bedriftsraadsskole, der nu har virket siden 1927, opfordrer Kongressen den kommende Hovedbestyrelse til at fortsætte hermed, og for yderligere at give Medlemmerne og særlig Arbejdspladsernes Tillidsmænd Adgang til Erhvervelse af nye Kundskaber, at etablere en Tillidsmandsskole.

Endvidere vedtages det, at Forbundet deltager direkte i Udgifterne, dels til Skolen og dels til andet Oplysningsarbejdes Fremme over hele Landet. De nærmere fastsatte Rammer for dette Arbejde overlades til et af Hovedbestyrelsen nedsat Udvalg. Udvalget vælges paa det

første Hovedbestyrelsesmøde efter Kongressen.

Der gives Adgang i Fagbladet for Udvalget for Agitation for Fremtidens Oplysnings- og Studiekredsarbejde.

Københavns Afdeling 14:

Kongressen vedtager, at der i Fagbladet for September Maaned hvert Aar forefindes Artikler, der agiterer for Deltagelse i Studiekredsene, ligesom der gives Oplysning om Oplysningsarbejdet i Almindelighed. Samtidig paalægger Kongressen Hovedledelsen at drage Omsorg for, at der med hver Aargangs Afslutning medfølger Indholdsfortegnelse og Sagsregister.

Københavns Afdeling 14:

Kongressen vedtager, at interesserede Medlemmer ved Forudbestilling kan faa Adgang til at købe Forbundets Kongresprotokoller og aarlige Beretninger.

Frederikshavns Afdeling:

Forbundslovenes Paragrafer, hvori de forskellige Stykker nu mærkes med Bogstaver, foreslaas ændrede til Tal i Lighed med Arbejdsløshedskassens Vedtægter.

Københavns Afdeling 11:

Da Tiden kræver mere og mere af vore valgte og ansatte Tillidsmænd og Funktionærer, foreslaas det, at ethvert Medlem, der beklæder Tillidshverv indenfor Forbundet eller dets Afdelinger, afgaar almindeligvis ved deres fyldte 70 Aar. Afvigelser herfra kan kun ske ved en Kongresbeslutning.

Holbæk Afdeling:

Afdelingen ønsker, at Kongressen behandler Grænser for Ekstrakontingent, og foreslaar, at der ikke lægges Ekstrakontingent paa Ugefortjenester under 55 Kr.

Vejle Afdeling:

Afdelingen fremsætter Forslag om, at Medlemmerne faar billige Mærker, naar der ikke tjenes over 45 Kr. pr. Uge uanset Helligdage.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver*, Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik*, Hasle.
3. *Verner Jensen*, Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen*, Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen*, Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen*, Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen*, Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen*, Struer.
9. *A. Clausen*, Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands*, Horslunde.
11. Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde.
12. Gartner *Suhr*, Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
13. Smedemester *Skaarup*, Thyborøn Havn.
14. *Fiskemelsfabrikken*, Skagen.
15. Smedemester *Petersen*, Lille Værløse.
16. Installatør *P. Th. Lynggaard*, Oldfuxvej 1, København.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse i *A/S Færgefarten Fredericia—Strib*, Fredericia *(M/F „Jyden“* og *„Strib“)*, Reder: Materialist *Johannes Hansen*, Fredericia, førend de ved Henvendelse til Foreningens Kontor har faaet Oplysning om, hvorvidt Ansættelse kan tillades. Aarsagen hertil er, at Selskabet har opsagt de ansatte Maskinmestre til Fratrædelse 1. Juni med det aabenbare Formaal at søge gennemført Forringelser af de nugældende Løn- og Tjenestevilkaar.

Ligeledes har denne Forening forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk.*

Disse Forbud gælder ogsaa vore Medlemmer.

Organisationernes Rubrik.

Formere.

Faaborg. Forbundet har gennem Metalindustriens Lærlingeudvalg klaget over for stort Lærlingeantal i Forhold til det beskæftigede Antal faglærte Formere paa *Faaborg Jernstøberi.* Møde afholdtes paa Fabrikken den 10. April, og her indgik Indehaveren paa ikke at antage flere Formerlærlinge inden 6. Januar 1937, og efter dette Tidspunkt at tage fornødent Hensyn til det konstante Antal af Formersvende og derigennem Lærlingenes Mulighed for i Læretiden at faa den fornødne Uddannelse.

Samme Dag afholdtes Mæglingsmøde paa Fabrikken paa Uenighed om Arbejdstidens Lægning.

Sagen vistes tilbage til lokal Forhandling, og ved denne er man senere blevet enige.

Glostrup. Mægling afholdtes den 6. Maj paa *Glostrup Jernstøberi* paa Klage fra Fabrikanten over, at Formerne nægtede at sætte ny Priser paa en Cylinder, der før var lavet i en Kasse for sig selv. Fabrikanten havde nu ladet fremstille en ekstra Model, saaledes at der kunde formes 2 i en Kasse.

Man enedes om at fastsætte Prisen til Kr. 7,00 for 2 Stk. støbt i en Kasse. Den gamle Pris 4 Kr. pr. Stk., støbt 1 Stk. i en Kasse, opretholdes.

København. Sagen *A/S F. L. Smidth & Co.*, som er omtalt i Fagbladet for Marts, og som for en Dels Vedkommende vistes tilbage til lokal Forhandling, er nu sluttet med, at man har opnaaet Forhøjelse til ca. 200 Akkordpriser, ligesom der er opnaaet Tilsagn om, at Formemaskinkasserne skal blive fornyede.

Den i Fagbladet for April omtalte Sag fra *A/S F. L. Smidth & Co.* paa Uenighed om vragstøbt maskinformet Støbegods har været behandlet ved Timandsmøde den 25. April og sluttede her med en Udtalelse fra Firmaet, gaaende ud paa, at det ikke ønskede at gøre nogen Forandring i den hidtil gældende Praksis med Hensyn til Vragstøbning for det omtalte Arbejde, ligesom man indgik paa at betale Halvdelen af det omstridte Beløb for det vragstøbte Gods.

Odense. De i Fagbladet for April omtalte Sager fra

A/S M. P. Allerups Eftf.,
A/S H. Rasmussen & Co. og
Maskinfabrikken „Phønix",

har været behandlet ved Timandsmøde den 25. April. Sagen sluttede med, at Firmaet indgik paa at forhøje de for Tiden beskæftigede 11 Modelformeres Timelønninger.

Paa Maskinfabrikken *„Phønix"* er der afholdt Mæglingsmøde den 11. April paa Krav om 10 pCt. Forhøjelse paa alle Akkordpriser for Haandformere, Maskinformere og Kernemagere, Forhøjelse af de ansatte Timelønninger og Krav om Indretning af et Badeværelse.

Fabrikanten indgik paa at forhøje de ansatte Timelønninger for de sidst antagne Formere. Badeværelse vilde han ikke være med til at lade indrette, og efter hans Udsagn mest under Hensyn til Pladsmangel.

Kravet om Forhøjelse af Akkordpriserne vistes tilbage til lokal Forhandling, som skulde være tilendebragt i Løbet af 3 Uger.

Denne Forhandling er sluttet med et Tillæg paa 7 pCt. for det meste af det haandformede Støbegods og et Tillæg paa 6½ pCt. for det maskinformede Gods med Undtagelse af det, som formes i store Kasser.

Ribe. Den i Fagbladet for Marts refererede Sag fra *Ribe Jernstøberi* vedrørende forskellige Krav, hvoraf et omhandlede Tillæg til Akkorderne, og som ved Mæglingsmøde den 6. Marts førtes tilbage til lokal Forhandling, hvor man ikke opnaaede Enighed, har været behandlet ved Timandsmøde den 25. April.

Her diskuteredes Sagen og vistes tilbage til lokal Forhandling, idet Firmaet samtidig trak det under de tidligere førte Forhandlinger givne Tilbud om Forhøjelser paa nærmere angivne Arbejder tilbage, saaledes at Forhandlingerne herefter skal føres paa Grundlag af de hidtil betalte Priser.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. Mellem Aarhus Afdeling og *Danish Machine Company*, Aabyhøj, er der truffet Aftale om Antagelseslønninger og Akkordafsavnstillæg.

Aarhus Afdeling har den 1. April truffet ny Overenskomst med *Aarhus Cykle- og Automobil-Industriforening*. Lønnen for Udlærlinge er fastsat til 112 Øre pr. Time i det første Aar efter Læretidens Udløb, for Automobilarbejde 123 Øre. For Svende med indtil 3 Aars Udlæretid betales 134 Øre pr. Time, over 3 Aar 144 Øre pr. Time. For Automobilarbejde betales der disse Svende henholdsvis 148 og 160 Øre pr. Time. Overarbejde betales efter Fælles Værkstedsregler. Alt Overarbejde afspadseres senest i efterfølgende Lønningsuge. Der gives Ferie med Løn, og afspadseret Overtid honoreres med Feriebetaling. Afskedigelser kan kun finde Sted ved normal Arbejdstids Ophør. Overenskomsten gælder, til den med 2 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 31. Marts, første Gang 31. Marts 1936.

Nexø Afdeling har indgaaet Overenskomst med *Nexø Autoværksted* angaaende Løn- og Arbejdsforhold.

Struer Afdeling har med Maskinfabrikanterne *J. Laursen & Sønner*, Smedemester *H. Trudsø* og Smedemester *J. Hansen* truffet Aftale om, at Rørarbejde betales efter Rørprislisten, at Afdelingen vælger en Opmaalemand, samt at der nedsættes et Rørudvalg, bestaaende af 2 Mestre og 2 Svende.

Under Forbundets Medvirkning er der mellem Vejen Afdeling og Smedemestrene *I. Olsen, A. Schlosser, C. Haugaard, H. W. Jäger, A. Svenning, J. Kjær Jørgensen* samt *Vejen Maskinfabrik* indgaaet Overenskomst. Mestrene forpligter sig til kun at beskæftige organiserede Smede, Overtidsbetaling og Ferie ydes efter de gældende Regler.

Mæglingsmøder. Paa Krav om Lønforhøjelse mægledes den 24. April hos *A/S „Rixen"*, København. Der opnaaedes et Tillæg til 4 Mand, ligesom en Montør fik Maanedslønnen forhøjet.

Den 29. April afholdtes Mægling hos *Møller & Jochumsen*, Horsens, paa Klage over, at Firmaet afskedigede Folk i Horsens og genantog dem i Fredericia

for at undgaa at betale Kost- og Vejpenge. Firmaet bestred dette, og da det har vist sig, at de 2 Mand, som Sagen drejede sig om, selv har søgt Arbejde i Fredericia, er Spørgsmaalet ikke ført videre.

Ved et Mæglingsmøde den 2. Maj paa Lønkrav overfor *Stige Dampcentral*, Odense, enedes man om at ansætte Timelønnen til 120 Øre for de 3 Mand, det drejede sig om.

Timandsmøde. Der er den 15. April afholdt et Timandsmøde til Behandling af Krav overfor *Dansk-Engelsk Staalkonstruktions Aktieselskab*, Masnedø, om 1) Akkord paa Samling af Brofagene til Storstrømsbroen og 2) Forhøjelse af Lønningerne. Med Hensyn til 1) enedes man om en Pris af Kr. 3500,00, som reduceres til 3400,00 for hver af de store Fag, naar nye og tyndere Nagler fremkommer. Angaaende 2) opnaaedes en Forhøjelse til 7 Værkstedsarbejdere.

Forlig i faglig Voldgift. Efter at en Klage over, at *Dansk Karosserifabrik*, København, havde opsagt Tillidsmand Poul Jensen til Fratræden 15. April, havde været behandlet resultatløst ved Mæglings- og Timandsmøde, indbragtes den for en faglig Voldgiftsret med Byretsdommer *Pihl* som Formand. Ved et Møde den 15. April forligtes Sagen, idet Firmaet tog Opsigelsen tilbage og lovede Jensen fortsat Arbejde, imod at denne i Løbet af 3 Maaneder selv trækker sig tilbage fra Stillingen som Tillidsmand.

Maskinmestrenes Forening meddeler, at Blokadeforanstaltningerne overfor *D/S Concordia*, Svendborg, og Rederiet *Oluf Svendsen*, København, nu er ophævede, idet de to Selskaber har tiltraadt den mellem Maskinmestrenes Forening og Dansk Dampskibsrederiforening gældende Overenskomst.

Stiftelsesfester.

Formerforbundets Afdeling i Holstebro holder 45 Aars Stiftelsesfest.

Lørdag den 4. Maj afholdt Holstebro Afdeling 45 Aars Stiftelsesfest ved en selskabelig Sammenkomst for Medlemmerne med Damer med Fællesspisning og Bal paa Hotel „Postgaarden". Kl. 19 spillede Musikken op, og Festdeltagerne indtog deres Pladser ved de veldækkede Borde.

Afdelingens Formand, *Carl Olsen*, bød Velkommen til Festen, med et særligt Velkommen til de gamle Medlemmer, der var inviteret, samt til Forbundets Formand og Hovedkasserer. Han beklagede, at Socialdemokratens Redaktør, Folketingsmand Stumph, havde sendt Afbud, grundet paa Arbejde i Rigsdagen. Der forelaa iøvrigt en skriftlig Udtalelse fra Hr. Stumph, der angav Tidens Retningslinier og gav Udtryk for Formernes gode Deltagelse i Parti- og Pressearbejdet der i Byen.

Man tog saa for sig af Retterne, og efter at man havde sunget „Formernes Honnørmarch", holdt *Herm. Hansen* Festtalen, hvor han bragte Hilsen fra Forbundet, talte om Sammenholdets Betydning og de Resultater, der herigennem var vundne i Aarenes Løb; takkede de Medlemmer i Afdelingen, der forestod det daglige Arbejde, opfordrede de unge til at følge i de gamles Fodspor og sluttede med at udbringe et Leve for Holstebro Afdeling.

Otto Jensen holdt senere en udmærket Tale for Damerne, hvori han præciserede Damernes store Indsats for Arbejderbevægelsen ved at være de udmærkede Administratorer i Hjemmene.

Der var til Festen skrevet flere Sange, baade til Damernes Pris og Hyldest og vedrørende Medlemmernes mere eller mindre gode Maade at tage Dagens Besværligheder paa; de gjorde alle fortjent Lykke.

De fleste af Forbundets større Afdelinger havde i Dagens Anledning sendt Telegrammer med Lykønskninger, som blev oplæst ved Bordet. Efter at Sange og Taler havde vekslet, bød Formanden Velbekomme, og Dansen tog sin Begyndelse.

Ud paa Natten var der fælles Kaffebord. Her var Gemytligheden stor, og flere af de forfattede Sange maatte holde for igen. Dansen fortsattes til den lyse Morgen, hvor Festen afsluttedes med et Leve for Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

Formerforbundets Afdeling i Nykøbing F. holder 45 Aars Stiftelsesfest.

Paa Arbejdernes Forsamlingsbygning „Hotel Valdemar" fejrede Nykøbing F. Afdeling Lørdag den 11. Maj sin 45 Aars Stiftelsesdag ved en selskabelig Sammenkomst for Medlemmerne med Damer med Fællesspisning og Bal. Som Gæster havde Afdelingen inviteret foruden sine gamle Medlemmer Fællesorganisationens Formand *J. S. Jensen*, Partiforeningens Formand *Carl Schlüsler*, Redaktør *Sofus Rasmussen* og Forbundets Formand med Damer.

Kl. 18,15 indtog Festdeltagerne deres Pladser ved de festdækkede Borde. Musikken spillede op, og Festen tog sin Begyndelse.

Afdelingens Formand, *Harry Buch*, bød Velkommen med et særligt Velkommen til Gæsterne og udtalte Ønsket om, at alle maatte befinde sig vel, og at Festen maatte forme sig paa en Maade, saa den vilde blive en god Erindring for alle.

Da første Ret var indtaget, sang man „Formernes Honnørmarch".

Herman Hansen holdt derefter Festtalen, bragte Hilsen og Lykønskning fra Forbundet, omtalte Afdelingens Indsats gennem Tiderne, og hvad man ad saavel faglig som politisk Vej af Resultater havde naaet, manede til fortsat Sammenhold og sluttede med at udbringe et Leve for Nykøbing F. Afdeling.

Der var til Festen skrevet flere Sange, hele 2 til Damernes Hyldest, og en Revuvise, omhandlende

de fleste af Festdeltagerne. Alle Sangene gjorde vældig Lykke.

Gæsterne J. S. Jensen, Carl Schlüsler og Sofus Rasmussen havde Ordet, og alle udtalte de deres Glæde ved Samarbejdet med Formerne og ønskede Afdelingen Lykke og Held i Fremtiden. Sange og Taler vekslede, det vilde føre for vidt at referere alle, men nævnes bør Kasserer *Frederik Rasmussens* Tale for Damerne, hvor han omtalte Damernes mange gode Egenskaber og opfordrede dem til altid at paavirke deres respektive mandlige Kammerater til at være aktive indenfor Arbejderbevægelsen.

Til Festen indløb Telegrammer fra de fleste af Forbundets større Afdelinger, fra en Del af Fagorganisationerne der i Byen samt fra enkelte Personer. Formanden oplæste Telegrammerne, hvorefter han bød Velbekomme, Bordet hævedes og Kaffen indtoges i Sidelokalerne.

Ballet tog saa sin Begyndelse og varede, med en Afbrydelse af sluttet Kaffebord Kl. 12, hvor der herskede den bedste Feststemning, til Kl. 4. Paa dette Tidspunkt var der dækket Frokostbord. Man samledes atter, og først henad 6-Tiden sluttede Formanden Festen med et Leve for Formerforbundet, og Festdeltagerne skiltes, et godt Minde rigere.

25 Aars Stiftelsesfest i Smedeforbundets Stubbekøbing Afdeling.

Lørdag den 4. Maj afholdt Stubbekøbing Afdeling sin 25-aarige Stiftelsesfest.

Festen, der afholdtes paa Hotel „Grønsund", havde samlet et meget stort Antal af Afdelingens Medlemmer med deres Damer.

Festens Deltagere mødtes Kl. 6 i Hotellets Festsal til Fællesspisning, hvor Afdelingens Formand, *Carl Larsen,* bød Velkommen til de indbudte Gæster, der var kommet til Stede. Fra Forbundet var mødt Sekretær *Vilh. Christensen,* Byens Borgmester *Albert Christensen,* Formanden for Fællesorganisationen *Nymann,* Formanden for Smedenes Stiftsorganisation *Chr. Petersen* og Hovedbestyrelsesmedlem *Adolf Jensen* fra Nakskov.

Sekretær *Vilh. Christensen* bragte en Hilsen fra Forbundets Hovedbestyrelse og omtalte de vigtigste Ting, der var sket indenfor Organisationen siden Afdelingens Stiftelse; han takkede for det gode Samarbejde, der altid havde bestaaet mellem Afdelingen og Forbundsledelsen; manede Medlemmerne til trofast at staa Vagt om Organisationen og udbragte til Slut et Leve for Afdelingen.

Borgmester *Christensen* overbragte en Lykønskning fra Socialdemokratisk Forening og den socialdemokratiske Presse og bragte Smedene en Tak for godt og loyalt Samarbejde.

Formanden for Stiftsorganisationen, *Chr. Petersen,* bragte en Hilsen fra denne Organisation og overrakte Afdelingen en smuk Sølv-Dirigentklokke.

Efter at nogle i Dagens Anledning forfattede Sange var afsunget, hævedes Bordet, og Ballet tog sin Begyndelse. Festen, der i alle Maader forløb paa værdig og smuk Maade, sluttede først, da den ny Dag brød frem.

Arbejderhøjskolerne kalder!

A. O. F.s Sommerprogram 1935.

Det er efterhaanden en meget omfattende Kursusvirksomhed, som Arbejdernes Oplysningsforbund iværksætter. Sommerplanerne for 1935 foreligger nu og er udsendt til samtlige Arbejderorganisationer Landet over.

Der er i Aar tre 8 Dages Fagforeningskursus. Det første afholdes paa *Roskilde Højskole fra 16.—22. Juni.* Kursuset beskæftiger sig særlig med nationaløkonomiske Problemer. *Gruppearbejde:* Nutidens Økonomi og Fremtidens (Leder: cand. polit. *Niels Lindberg).* Rationalisering og Bedriftsøkonomi (Leder: Højskolelærer *Frode Kristensen).* Arbejderne og Krisen (Leder: Højskolelærer *Otto Jensen).* Truster og Karteller under Højkapitalismen (Leder: Professor *Albert Olsen). Foredrag:* Borgmester *P. Christensen:* Arbejdernes økonomiske Raad. Forbundsformand *Johs. Kjærbøl:* Kan der skabes Samarbejde mellem Bedrifterne og Arbejderne gennem Tillidsmandssystemet? Underdirektør *Peder Nørgaard:* Kooperationens økonomiske Idé. Landstingsmand *Ludv. Christensen:* Valutacentralen og dens Virksomhed. Borgmester *Vilh. Melgaard:* Kommunaløkonomi i Kriseaarene.

Det andet Fagforeningskursus afholdes ligeledes paa *Roskilde Højskole fra 21.—27. Juli.* Dette Kursus behandler især Organisationsproblemer: *Gruppearbejde:* De fagretslige Forhold (Leder: Sekretær *Knud V. Jensen).* Løn- og Arbejdstidsforhold (Leder: *Ejler Jensen).* Centralisation eller Decentralisation (Leder: Højskolelærer *Otto Jensen).* Fagbevægelsen og Politik (Leder: Forretningsfører *Chr. Christiansen).* Planøkonomi og Organisation (Leder: Forstander *Hj. Gammelgaard). Foredrag:* Forretningsfører *Jul. Hansen:* Middelstanden og Fagbevægelsen. Hovedkasserer *Hans Jacobsen:* Internationalt Arbejde siden 1932. Forretningsfører *Alvilda Andersen:* Kvindens Stilling i Nutidens Erhvervsliv. Partisekretær *Hans Hedtoft-Hansen:* Socialdemokratiets Stilling i Dag. Desuden er der paatænkt en Diskussion om Organisation og Samfund.

Det tredie Fagforeningskursus finder Sted paa *Esbjerg Arbejderhøjskole fra 11.—17. August.* Paa dette Kursus omfatter *Gruppearbejdet:* Rationalisering (Leder: Sekretær *Oluf Bertolt).* Organisationsproblemer (Leder: Sekretær *Stecher Christensen).* De fagretslige Forhold (Leder: Sekretær *Chr. Brun).* Gennemgang af Bogen Fagforeningskundskab (Leder: Forstander *Poul Hansen). Foredrag:* Professor *Albert Olsen:* Socialismen og den økonomiske Krise. Folketingsmand *Jens Smørum:* Arbejder og Bonde. Formand *Torp Steffensen:* Lærlingen og Fagbevægelsen. Sekretær *Stecher Christensen:* Fagforeningerne og Kommunerne. Folketingsmand *I. P. Nielsen:* Socialdemokratiet og Udlandet.

Ligesom sidste Aar vil der blive afholdt et *socialt Kvindekursus.* Det foregaar paa *Roskilde Højskole 30. Juni—6. Juli. Gruppearbejde:* Kvinden og Fagbevægelsen (Leder: Tobaksarbejderske *Thea Tønder).* Kvinden og den politiske Virksomhed (Leder: Borgerrepræsentant Fru *Nina Andersen).* Kvindeudvalgenes Arbejde (Leder: Kontorassistent *Margrethe*

Høst). Foredrag: Direktør *Erik Dreyer:* Kvinderne og Arbejderbeskyttelsen. Landsretssagfører Fru *Ingeborg Hansen:* Kvindernes Retsstilling i det moderne Samfund. Højskolelærer *Hagmund Hansen:* Arv og Kaar. Kontorassistent Fru *Ebba Lyngesen:* Børne- og Ungdomsbevægelsens Betydning for Arbejderklassen. *Karl Ehrlich:* Kvinderne og Nazismen.

Der er til i Aar planlagt et helt nyt Kursus. Det er et *Kursus i Socialismens Problemer paa Roskilde Højskole fra 4.—10. August.* Paa dette Kursus omfatter Gruppearbejdet følgende Emner: Socialismen og aktuelle økonomiske Problemer (Leder: Forstander *Hj. Gammelgaard).* Rusland. Er Bolschevisme Socialisme? (Leder: Højskolelærer *Frode Kristensen).* Pest over Europa, Socialisme kontra Nazisme (Leder: Folketingsmand *Hartvig Frisch).* Amerika, Socialisme og Højkapitalisme (Leder: Højskolelærer *Otto Jensen).* Udenrigspolitiken og Arbejderne (Leder: Redaktionssekretær *Rasmus Hansen). Foredrag:* Socialminister *K. K. Steincke:* Moderat eller radikal Socialist i 1935. Folketingsmand *Alsing Andersen:* Socialistisk Arbejder-Internationale. Hovedkasserer *Hans Jacobsen:* Den faglige Internationale. Forbundsformand *H. C. Hansen:* Socialistisk Ungdomsinternationale. Højskolelærer *Hagmund Hansen:* Overtro og Virkelighed i Racespørgsmaalet.

Endelig holdes som sædvanlig et kooperativt Sommerstævne paa *Hindsgavl i Ugen fra den 18.—25. August.* Her ser Planen saaledes ud: Redaktør *Randolf Arnesen,* Oslo: Norges Kooperation. Redaktør *H. P. Sørensen:* Kooperationen i Tidens Strøm. Indenrigsminister *Bertel Dahlgaard:* Staten og Boligbyggeriet. *Diskussion.* Formand *Johs. Kjærbøl,* Borgmester *P. Christensen* og Folketingsmand *Alsing Andersen:* Kooperationen og Arbejdernes økonomiske Raad. Redaktør *Lars M. Olsen:* Ungdommen og Kooperationen. *Karl Ehrlich:* Kooperationen under Nazismen.

Anmeldelse til disse Kursus finder Sted *senest den 25. Maj 1935,* og Prisen for Deltagelse er *35 Kr.* — Beløbet indbetales til Oplysningsforbundet — Postkonto 2945 — 8 Dage inden paagældende Kursus finder Sted. Alle Henvendelser angaaende Sommerens Kursus rettes til Arbejdernes Oplysningsforbund, Rosenørnsallé 12, København V. — Det bør ikke mangle paa Tilslutning til alle de planlagte Kursus.

Chr. Christiansen.

Teknologisk Institut.

Teknologisk Institut har nu atter de smaa Papregnestokke paa Lager, ligesom der er udkommet en ny Udgave af Regnestokkens Brug.

Prisen er: For Pjecen „Regnestokkens Brug" Kr. 0,60, og for Regnestokken Kr. 0,50.

Pjecen i Forbindelse med Regnestokken afgiver et fortrinligt Materiale til Selvstudium, og de kan faas mod Indsendelse af Kr. 1,10 i Frimærker plus Porto til Instituttet.

Teknologisk Institut har i disse Dage i sin Serie af Haandbøger for de forskellige Fag udgivet

»Slibebogen«

som den første Specialbog, der paa Dansk omhandler Slibning, Pudsning og Polering af Metaller.

Det er Ingeniør *Chr. Randstrup* ved Institutets Smede- og Maskinafdeling, som har samlet og bearbejdet Stoffet, der i letfattelig Form omfatter saavel Skarpslibning af Skæreværktøjer som Afslibning, Blankslibning og Polering, d. v. s. Bearbejdning af Hensyn til Udseendet.

Foruden en indgaaende Beskrivelse af de forskellige eksisterende Slibemidlers Natur indeholder Bogen en Række praktiske Vejledninger angaaende Slibeværktøjers Fremstilling og Behandling samt Vink om Valget af de til Formaalet bedst egnede Materialer. Forklaringerne om Arbejdets Udførelse og den Teori, der ligger til Grund herfor, i Forbindelse med de forskellige Tabeller m. m., har ikke alene Bud til de Haandværkere, der ved Selvstudium vil sætte sig ind i Slibefagets Metoder, men kan antagelig ogsaa have Værdi for den erfarne, praktiske Fagmand.

Bogen er paa 134 Sider og indeholder 56 Illustrationer samt et nyttigt Slagordsregister. — Prisen er 3 Kr.

En Virksomhed, der gror.

Et af de yngste Skud paa Arbejderbevægelsens Stamme er A. O. F.'s Bogkreds, som blev startet i 1931 med ca. 2500 Medlemmer. Formaalet var kort og godt: At udgive det bedste af den nye Litteratur til en Pris, som var overkommelig for saa at sige alle.

2 Kroner 90 Øre er Prisen paa en indbundet Bog af Topklassen, som udgivet paa almindelig Maade gennem Boghandelen vilde koste mere end det dobbelte.

At denne Prispolitik lader sig gennemføre i Bogkredsen, beror paa den Omstændighed, at Bøgerne gennem Forhaandstegningen i Virkeligheden er solgt, inden de udkommer!

Trods Kriseaar har Virksomheden været i fortsat Stigen og tæller nu ca. 4400 Medlemmer.

I de forløbne 3 Aar er udgivet en Bog hvert Kvartal — ialt 13 Bøger —, som til Dato er solgt i et samlet Antal af omtrent 50,000 Eksemplarer!

Nye Medlemmer kan indtræde til enhver Tid og binder sig kun for de 4 første Bøger, som udkommer *efter* Indmeldelsen med et Kvartals Mellemrum.

Der betales intet Kontingent udover de *2 Kroner 90 Øre* pr. Bog.

Endvidere har Medlemmerne Adgang til at købe de allerede udkomne Bøger enkeltvis efter eget Valg til samme Pris.

Indmeldelser modtages af

Arbejdernes Oplysningsforbund,
Rosenørns Allé 12, København V.

En Tanke, der bør støttes.

Som bekendt er Barbersvendene nu paa 8. Aar ude i en Lockout. Vi ved, at deres Forbund ved Barber- og Frisørsalonerne *Figaro* i Københavns forskellige Kvarterer har imødegaaet Mestrenes Krav om brutale og meningsløse Lønreduktioner, og vi ved, at Forbundet ved disse Saloner har skaffet Arbejde til langt flere Svende, end der blev lockoutet, men der-

(Fortsættes Side 167.)

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelsesdato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
29601	Andersen, Charles V. H.	København	30. 9 08	Kbhvn. Afd.	8 7.29	Kbhvn. Afd 12	29 12.34
39279	— Christian Luis K.	Middelfart	27. 1 04	Odense	9 10 24	Centralafd.	20.10 34
17825	— Ejner Asbjørn	Holstebro	2. 9.09	Holstebro	6 3 30	Holstebro	12. 1 35
13297	— Hans Christian	Hornslet	3 11 04	Middelfart	8 12 34	Middelfart	23. 2 35
21753	— Harald Chr. Leth	Randers	11. 9 09	Randers	4.11 28	Randers	11. 8.34
8694	— Hartvig Alfred	Kundby	15. 2.88	Khbvn. Afd.	24 7 24	Centralafd.	15. 9 34
54288	— Knud Lynge	Ulstrup	29 11.10	Viborg	2. 5.32	Randers	31. 3.34
31985	— Thorvald Viggo	Bendstrup	4 4.12	Fredericia	23 4 34	—	7. 7 34
34872	Adserballe, Evald	Odder	8 7 04	Rudkøbing	6 11.23	Rudkøbing	31. 3.34
54671	Ahrens, Knud	Nakskov	10. 4.11	Nakskov	6. 2.32	Vordingborg	10 11.34
11290	Andreassen, Arne Emil	Kristianssand	20.12.91	Kbhvn. Afd.	12 10 34	Kbhvn. Afd. 12	19. 1 35
30171	Berg, Aage	Køhenhavn	3 7 09	„ „	4. 5 29	„ „ 5	19 1 35
7360	Berthelsen, Christian C F.	Syd-Afrika	26. 5.13	„ „	18. 4 34	„ „ 15	5. 1 35
54176	Bollerup, Niels Christian	Randers	21. 1.11	Randers	24. 5 31	Silkeborg	27 10 34
51798	Borré, Børge Alber	København	22.11 11	Kbhvn. Afd.	7.11.31	Kbhvn. Afd. 7	26. 1 35
29487	Christensen, Anders Peter	Kattrup	11.10 98	Silkeborg	12. 9.26	Silkeborg	20 10 34
50647	— Folmer	København	9. 3 11	Kbhvn. Afd.	25 10 30	Centralafd.	11. 8.34
24433	— Poul Viggo	Nakskov	10. 9.13	Stubbekøbing	15 11 33	Nakskov	1.12 34
50430	Christiansen, Carl Oluf	København	28 4 96	Kbhvn. Afd.	5 9.30	Kbhvn. Afd. 4	12. 1.35
10033	— Niels Knud	Svendborg	14. 8.95	Svendborg	1.11 13	Odense	3.11.34
25670	Danielsen, Børge Lynge	København	1 10 08	Kbhvn. Afd.	7. 9.28	Kbhvn. Afd. 18	5. 1 35
5395	— Einer Henry	—	27. 8 00	„ „	12. 9 24	„ „ 12	26. 1 35
38259	Dose, Svend Georg	—	20 3 09	„ „	8. 3.30	Centralafd.	29 9 34
19305	Eering, Bendix Nørgaard	Stubbekøbing	13.10.94	„ „	7. 9 28	Kbhvn. Afd. 15	26. 1.35
9507	Fisker, Niels A. J Nielsen	Fredericia	16. 3.01	Fredericia	30. 3.20	Fredericia	28. 7.34
39224	Hansen, Arnold	Brønderslev	21. 6 06	Brønderslev	2. 1 25	Frederikshavn	22. 7.33
53548	— Carl	Oppesundby	30. 7.07	Frederiks sund	1. 3.31	Hillerød	12. 1.35
55812	— Egon Christian	Hastrup	29. 1.15	Køge	8 4.33	Køge	6.10.34
51263	— Knud	København	5. 4.12	Kbhvn. Afd.	16. 7 31	Kbhvn. Afd. 17	5. 1.35
55921	— Orla Hvidholm	Skive	12 10.14	Nykøbing F.	9 3.33	Nykøbing F.	20 10.34
4188	— Robert Leo	Aarhus	7. 9.05	Randers	6 10.34	Randers	17 11.34
5088	Henriksen, Jens Einar H.	København	21 1 07	Kbhvn. Afd.	4.12.25	Kbhvn. Afd. 6	19 1 35
28475	Houmann, Halvor Harry	Aarhus	3. 9.04	Aarhus	9. 3.29	Aarhus	24.11 34
3164	Høj, Hans Aron	Thyrsted Uth.	4 3 12	Horsens	2 11.33	Fredericia	26 1.35
55517	Hørup, Sven T. Nielsen	Ringkøbing	18 10.02	Aarhus	8.11.32	Aarhus	3 11 34
54793	Jensen, Bernhard	Nykøbing M.	27. 2.07	Nykøbing M.	10. 2.34	Nykøbing M.	24.11.34
39737	— Carl Johan	Stubbekøbing	13 9 06	Stubbekøbing	5 11.24	Nykøbing F.	29 9 34
23031	— Ejgil Leif	Raadvad	12. 8 08	Kbhvn. Afd.	6. 1.28	Centralafd.	25. 8 34
54703	— Frode Johannes	Karlebo	29. 4.13	Hillerød	9. 5.32	Hillerød	15.12.34
15855	— Louis Valdemar	København	26 3.08	Kbhvn. Afd.	27 5 27	—	22. 9.34
21434	— Rasmus Peter	Skovshøjerup	30. 3.79	Landarbforb.	1.10.32	Odense	26 1.35
1394	Jørgensen, Christian	København	15 12 00	Kbhvn. Afd. 2	10 4.20	Centralafd.	27.10.34
24580	— Verner Tidselholdt	Køng	31. 5.92	Odense	16. 8.24	Odense	29. 9 34
80	— Viggo Rasmus	Vellinge	8. 3.97	Kbhvn. Afd. 1	4 5.15	Centralafd.	23. 6 34
18788	Jacobsen, Gunnar	Strøby	1. 2.97	Køge	3. 4.17	Kbhvn. Afd. 15	26. 1.35
20791	— Jens Holger Styrk	København	24. 2.91	D. Arbm. Forb.	20. 4 18	Centralafd.	10.11 34
6436	Jessen, Hans Preben	Brarup	11. 2 02	Roskilde	1. 3.34	Roskilde	19. 1.35
29075	Johansen, Henry Emanuel	Nr.-Nebel	12. 5 15	Varde	5 1 35	Varde	2. 2 35
12613	Jønsson, Gilbert Frithjof	København	3. 7 07	Kbhvn. Afd.	4.12 26	Centralafd.	25. 8.34
54437	Knudsen, B. Th. Blomgren	Vejen	25 6.12	Vejen	21. 6 31	Vejen	19. 5 34
50010	Kvist, Peter Werner	Skanderborg	12. 4 09	Kbhvn. Afd.	15. 4.30	Kbhvn. Afd. 14	29.12.34
15267	Larsen, Carl Henrik Sofus	Nykøbing S.	17 7 07	„ „	6. 5.27	Centralafd.	24.11.34
33722	— Lars Peter	Hadstrup	14 7.02	Køge	6. 4.21	Køge	15 12 34
21213	— Ove Hans Charles	København	20 12.99	Kbhvn. Afd.	8. 5.20	Kbhvn. Afd. 18	29.12.34
24424	Ledskou, Gunnar E. Sigurd	Holbæk	29. 8.13	Ringsted	2. 6.33	Sorø	22.12.34
20181	Lund, Knud Oluf	København	20. 9.93	Kbhvn. Afd.	20. 5.28	Kbhvn. Afd. 12	26. 1.35
53484	Lyngaas, Leif	—	3. 5.11	Frederiks havn	8. 1.31	Frederiks havn	15. 7 33
17029	Madsen, Christian Johs.	Hjørring	22 8 08	Hjørring	1. 4.29	Hjørring	8. 9.34
22052	Mogensen, Osvald Scott	Aarhus	22. 1 03	Aarhus	24.12 33	Aarhus	8.12.34
36518	Molter, Kaj Aksel Jørgen	København	9 4.03	Kbhvn. Afd.	10. 8.23	Centralafd.	18. 8 34
52409	Nielsen, Aage	Maglemer	7. 6.07	„ „	31. 8.32	Kbhvn. Afd. 17	26. 1 35
30522	— Charles Oskar	Sønderho	15. 2.07	Fredericia	2. 5.27	„ „ 18	22. 9.34

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
38452	Nielsen, Egon K. Kvist.	Aalborg	6. 4.05	Aalborg	13. 4 24	Frederikshavn	6. 5.33
9961	— Freddy.....	København	1. 3.15	Kbhvn. Afd.	26. 8.34	Kbhvn. Afd. 18	29.12.34
28158	— Gunnar.....	Rørby	9. 6.04	„ „	14.11.29	Centralafd.	10.11.34
35361	— Harald Chr. ...	Feldballe	19. 7 02	Aarhus	1. 4.30	Aarhus	29. 9.34
53196	— Hugo B. Gundelund	Højslev	16. 9.09	—	12. 4.32	—	13.10.34
12030	— Louis Chr.	København	2.12 86	Kbhvn. Afd. 3	7. 4.06	Kbhvn. Afd. 17	24.11.34
3776	— Niels Edvard..	Over-Feldborg	13. 5.98	Silkeborg	29.11.25	Silkeborg	26. 8.33
2213	— Oluf Peter.....	Dragør	16. 7.10	Søfyrb.Forb.	5 8.31	Kbhvn. Afd. 2	26. 1.35
52483	— Poul Evald	Usserød	31. 3.10	Kbhvn. Afd.	20. 9.32	„ „ 14	19. 1.35
28159	— Sofus	Haslev	19. 4.98	Næstved	2 4.18	Haslev	31. 3.34
53551	— Svend Aage ...	Svebølle	11. 4 08	Kalundborg	17. 6.31	Kalundborg	29.12.34
19868	Norling, Kaj Louis Anker	København	25 3.99	Kbhvn. Afd. 1	15. 5.18	Kbhvn. Afd.13	19 1.35
17460	Nymark, Tage Ferdinand	Aalborg	21.10.07	Aalborg	5.11.28	Aalborg	16 6.34
10556	Nørgaard, Vagn Gustav ..	Gangsted	5 7.13	Skanderborg	1. 1 34	Skanderborg	16. 6 34
30410	Petersen, Carl Otto Chr..	Vordingborg	4.12 07	Roskilde	5. 5.27	Roskilde	19. 1.35
54098	— Helmuth Jens..	Vedde	30. 8 11	Sorø	2. 6.31	Sorø	5. 1.35
33721	— Jens Peter Lieb	Rørvig	27. 2 03	Præstø	9 9.30	Kbhvn. Afd.14	29.12.34
30610	— Johannes	Braaby	18. 7.10	Haslev	2. 5.30	Haslev	31. 3.34
52195	— Johs. Emanuel.	Odense	6. 3.12	Kbhvn. Afd.	8. 5.32	Helsingør	29. 9.34
37693	— Nelius Johs....	Knudsker	19. 9 88	D. Kedel- & Mp. Forb.	1. 5.14	Rønne	22.12.34
53599	— Peter.....	Maribo	3.12.81	Maribo	4. 8.30	Sønderborg	29.12.34
25950	Philipsen, Niels Erik	Ryslinge	9 3.96	Kbhvn. Afd.	30. 8.29	Ringe	23. 6.34
55306	Rasmussen, Jens Marinus L.	Voer Færgested	5.11.12	Randers	2.11.32	Randers	20.10.34
51902	Sørensen, Ernst Julius ...	København	3. 1.12	Kbhvn. Afd.	5. 1.32	Kbhvn. Afd.14	2. 2.35
39952	— Ernst Vald	Svendborg	26. 5.06	Svendborg	3.11.24	Svendborg	5. 1.35
33527	— Hilmar Børge..	Jellinge	1. 6.11	Vejle	1. 5.30	Frederikshavn	9. 9.33
3685	— Maltha Hans Chr.	Randers	23. 3.11	Randers	6.11.33	Randers	3.11.34
52277	— Otto Sofus Johan	København	24 3.12	Kbhvn. Afd.	6. 7.32	Kbhvn. Afd.12	19. 1.35
20896	Skjold, Willy Carl Evald	—	11. 5.08	„ „	14. 1.28	Centralafd.	5. 1.35
55315	Torp, Arnold Rønnow	Sdr. Gjørding	1.12.09	Randers	2.11.32	Randers	3. 6.33
38028	Vedel, Laurits Chr. ...	Eising	10. 1.11	Struer	20.10.31	Nykøbing F.	6.10.34
30167	Wilhelmsen, Aksel Herm. K.	København	12.12.09	Kbhvn. Afd.	3. 5.29	Kbhvn. Afd.14	12. 1.35
12721	— Børge	Gjettrup	6. 2.16	„ „	27.11 34	„ „ 17	1.12.34
12868	Willumsen, Jens Arn.....	Frederiksberg	5. 5 98	„ „ 1	20. 4.18	„ „ 15	5. 1.35
23827	Wolffrom, Kaj Holger Chr.	København	11. 3.09	„ „	18. 4.28	„ „ 5	15.12.34
	Dansk Jern- og Metalsliberforbund.						
46312	Jeppesen, Kaj Lauritz....	København	26. 8.05	Kbhvn. Afd.	21. 9.34	Kbhvn. Afd.	22.12.34
46607	Stender, Vilhelm	Frederiksberg	9. 2 89	„ „	28. 1.34	„ „	23. 6.34
	Specialarbejderforbundet.						
48180	Holm, Carl Otto.....	Nibe	17. 9.12	Aalborg	10.11.30	Aalborg	14. 4.34

imod ved ikke alle, at Barberernes Forbund nu er gaaet i Gang med et Felttog mod dette Fags Arbejdsløshed derved, at det forsøgsvis har oprettet to Barberstuer, nemlig i Fiskergade 6—8 og i Jernbaneallé 28, Vanløse, hvor allerede en Del arbejdsløse Barbersvende har faaet Beskæftigelse.

Men som Barberernes Forbund under den stadig verserende Lønkamp appellerer til de organiserede Arbejderes Solidaritetsfølelse, saaledes appellerer nu samme Forbund til Arbejderklassen om at forstaa det sociale Moment, der ligger i Oprettelsen af disse sidstnævnte Barberstuer.

Arbejdsløse indenfor alle Fag kender den Depression, der følger i Arbejdsløshedens Kølvand — hvorledes de ulykkelige lider ikke blot materielt, men ogsaa sjæleligt som Følge af Lediggang, og man kan derfor ikke andet end sympatisere med enhver Bestræbelse, der gøres for at komme Ondet til Livs.

Naar Skægstubbene trænger til en Barberkniv eller Haaret til en Saks, tænk saa paa Barber- og Frisørsvendenes *Figaro-Saloner* eller paa Stuerne *D. A. B.*, der er Betegnelsen paa de arbejdsløse Barbersvendes Stuer. Disse sidste, der kun er Herrefrisørsaloner, er som nævnt beliggende *Fiskergade 6—8* og *Jernbaneallé 28, Vanløse*, medens *Figaro-Salonerne*, som findes overalt paa Hovedcentrerne i København, er baade Herre- og Damefrisørsaloner.

Barbersvendenes Forbund, der har oprettet Stuerne, garanterer for en absolut første Klasses Behandling.

Støt Barbersvendene i deres Kamp i baade det ene og det andet Tilfælde.

Nyt fra Stjernen.

Arbejdernes Bryggeri *Stjernen*, hvis stadige Fremgang er et Vidnesbyrd om den voksende Interesse, der vises Bryggeriets fortrinlige Produkter, har fornylig ladet optage en brillant *Industrifilm*. Gennem et Mylder af interessante og smukke Billeder faar Tilskuerne et Indblik i Øl- og Mineralvandssorternes Fremstillingsproces og et stærkt Indtryk af *Stjernens* storslaaede Udvikling og særlige Karakter som Arbejderklassens Bryggeri. I mange Provinsbyer har Filmen allerede været fremvist under stor Opmærksomhed. Organisationer, der ønsker en Fremvisning, kan gratis laane Filmen (som Normal- eller Smalfilm) ved Henvendelse til *Arbejdernes Oplysningsforbund* eller direkte til Bryggeriet. *Stjerne-Filmen* har en Spilletid paa henved 3 Kvarter og egner sig fortrinligt som Afslutning paa en Foredrags-Aften.

Omtrent samtidigt har Bryggeriet udgivet en iørefaldende *Stjerne-Vals* med et kvikt Refræn. Da Orkesterlederne over det ganske Land har Adgang til at faa de paagældende Noder, bør vore Foreninger ved Musikbestilling ikke betænke sig paa at forlange, at *Stjerne-Valsen* skal være med paa Repertoiret, der spilles.

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 14730	Lund,	Hilmer	(Kbhvn. Afd.)
- 28503	Laursen,	Jens	(Aarhus Afd.)
- 28395	Hansen,	Jul. Edvard	(Odense Afd.)
- 21784	Laursen,	Carl Henrik	(Vejle Afd.)

Medlem Nr. 2237, Charles Valdemar Møller, har atter fundet sin Bog.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreget af Sletteregistrene.)

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 33790	Andersen,	Børge Helund Lynge..	20. 2.32
- 7283	—	Svend Aage.....	9. 8 30
- 25232	Christensen,	Einer Carl Marius ...	7. 4 23
- 13085	—	Johannes Peter	16. 1.32
- 20335	Caspersen,	Hans Peter.....	16 4.21
- 5856	Dandanell,	Carl Severin..... ..	24 3 34
- 20603	Fauerskov,	August	23.12 33
- 21441	Hansen,	Anton	6.10 28
- 26956	—	Christian Ancher	26. 5 34
- 55048	—	Hans Rudolf	13 4 34
- 26412	—	Harry Viggo Anton...	29. 7.33
- 23646	Hynne,	Viggo Johs. Normann	24. 8.29

			Sidst betalt
Nr. 53922	Jensen,	Aage Henry.....	5. 3.32
- 2786	—	Christian Fr. Ingvard .	12. 3.32
- 11108	—	Hilmar Edmund	13.10.34
- 22704	—	Jens M. Fred. Stegnæs	31. 3 34
- 1402	—	Jens Oluf.....	16. 9.33
- 54244	—	Jens Peter A. Henry..	9. 6.34
- 15340	Jacobsen,	Odolf Axel Theodor..	29. 9.34
- 29841	Jæger,	Albert Viktor	6.10 34
- 6132	Klærke,	Erik Herman.....	2. 9.33
- 16360	Knudsen,	Erik	3. 3.28
- 19059	Kofoed,	Christian Johannes . .	4. 4 31
- 36846	Larsen,	Holger Carl Julius....	1. 6.29
- 6119	—	Niels Chr.	16. 6.23
- 39760	Lorentzen,	Frederik Valdemar ...	26 5 28
- 51340	Madsen,	Ernst van Duhrbourgh	30. 4.32
- 14724	Magnussen,	Knud Erik.....	2. 8.24
- 35121	Nielsen,	Børge	3 1 31
- 36253	—	Frede Nøhr	14. 4.34
- 51472	—	Hans Helmuth.....	10. 2.34
- 28099	—	N. J.	9. 4 21
- 38855	Nicolaisen,	Johs. Chr.....	5. 9.25
- 19817	Petersen,	Arild Evald Bach.....	2. 9.33
- 25049	Pihl,	Holger Axel Emil	16. 6.28
- 9199	Rasmussen,	Eigil Valdemar.....	24 11 34
- 15627	—	Henry Johannes.....	30. 5.31
- 2340	—	Hjalmar Vilh. Vilt	28 4.34
- 7522	—	Poul Holger	23 12 22
- 18594	Schytte,	Peter Olaf	2. 5 31
- 33996	Sønderlev,	Carl Otto	2. 3.29
- 52920	Thomsen,	Svend Otto	11. 8.34

Uafhentet Overskud hos F. L. Smidth & Co., Valby.

18. 1.35,	Skr.	42,	Alfr. Chr. H. Jepsen	Kr. 14,08
25. 1.35,	—		—	- 24,30
21.12.34,	Skr.	48,	Valdemar Jørgensen .	- 5,15
5.10.34,	Skr.	65,	C. H. Herringe.....	- 2,19
15. 2.35,	Skr.	92,	Jacob J. Eriksen.....	- 0,55
22. 2.35,	—		—	- 2,39
22. 2.35,	Dr.	237,	L. Boye-Clausen	- 4,21
30.11.34,	Dr.	257,	Arn. Th. P. Nielsen .	- 5,69
23. 2.35,	Høvl.	293,	G. Hansen Wolff	- 0,39
23. 2.35,	Høvl.	298,	Fr. M. Christensen ...	- 0,36
5.10.34,	El. Sv.	355,	Fritz B. Petersen.....	- 0,72
21. 9.34,	Pl.&V.	360,	Henry Andersen	- 8,74
26.10.34,	Kl.	364,	Viggo P. Sørensen ...	- 8,26
5.10.34,	—		—	- 2,29
17. 8.34,	El. Sv.	365,	Knud E. Petersen	- 2,41
18. 1.35,	Kl.	382,	Hans J. J. Pedersen...	- 0,29
25. 1.35,	Kl.	434,	Fritz W. Rasmussen .	- 0,28
1. 2.35,	—		—	- 0,90
14.12.34,	Pl.&V.	438,	Niels Nielsen Holck...	- 6,37
17. 8.34,	Pl.&V.	468,	Carl C. A. Jensen ...	- 4,62
24. 8.34,	—		—	- 7,20
22. 2.35,	Kl.	472,	Axel Th. G. Jensen ...	- 5,26
22. 2.35,	Pl.&V.	481,	C.H.E.D. Christiansen	- 10,98
2.11.34,	Pl.&V.	506,	Sv. Aa. Petersen	- 8,11
19.10.34,	Pl.&V.	513,	Poul E. Hjorthøj	- 5,37
26.10.34,			—	- 9,86
30.11.34,	—		—	- 8,81
25. 1.35,	Kl.	517,	Georg H. Ring	- 0,37
4. 1.35,	Kl.	538,	Kaj E. P. Andersen...	- 7,38
11. 1.35,	—		—	- 7,98
19. 1.35,	—		—	- 3,13
19.10.34,	Kl.	544,	H. Th. Skovby Hansen	- 7,70
1. 2.35,	Kl.	545,	Asger E. Kjær	- 3,24
27. 7.34,	Dr.	725,	Aage M. Johansen ...	- 2,00

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.

Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.

JERN OG METALARBEJDEREN

Organ for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark

Nr. 8 JUNI 1935 21. Aarg.

Strejflys over Beskæftigelsesspørgsmaalet.

Fagorganisationernes Hovedopgaver gennem Aarene har været dels at søge Lønnen reguleret, at den kunde staa i passende Forhold til Arbejdets Art og Livsfornødenhedernes Pris, og dels at regulere Arbejdstiden saaledes, at der blev levnet Arbejderne en passende Fritid, hvorved bl. a. Trangen til kulturel Højnelse kunde blive tilfredsstillet. Beskæftigelsesspørgsmaalet tog Fagorganisationerne sig mindre af, og deres Indsats her indskrænkede sig nærmest til at sikre de ledige Medlemmer en Understøttelse under Arbejdsløsheden, men iøvrigt overlod man til Arbejdsgiverne „at ordne" Beskæftigelsesforholdene

Heri er der sket en væsentlig Ændring. Rationaliseringen og den omfattende og langvarige Arbejdsløshedskrise tvinger i højere Grad end nogensinde før Fagorganisationerne til at behandle Beskæftigelsesspørgsmaalet, thi Arbejdsløsheden truer med at undergrave Fagbevægelsens Evne til at røgte sine naturlige Opgaver, og virker svækkende paa det Sammenhold og Kammeratskab, som er en afgjort Forudsætning for Fagforeningernes Virksomhed. Dertil kommer, at Fagorganisationerne efterhaanden er blevet en saadan Faktor indenfor Samfundsøkonomien, at de ikke længere, hvis de vil bevare deres Autoritet, kan nøjes med, naar de økonomiske Vanskeligheder opstaar, at indtage den passive Tilskuers Rolle, men maa deltage i den praktiske Løsning af de erhvervsmæssige Spørgsmaal.

I Bestræbelserne herfor er det stadigt den ene af de 2 førnævnte Hovedopgaver, der staar paa Dagsordenen, nemlig Arbejdstidens Forkortelse, men nu er det ikke blot et socialt og kulturelt Problem, som da det drejede sig om 8-Timersdagens Gennemførelse. Nu er Arbejdstidens Forkortelse rejst som et Beskæftigelsesspørgsmaal, et af de Problemer, hvis Løsning skulde medføre, at flere Arbejdere blev inddraget i Arbejdsprocessen. Det er i saa Henseende interessant, at da Meningerne brødes om 8-Timersdagens Berettigelse og dens Forsvarlighed, og Arbejdsgiverne ogsaa dengang gik imod en Indskrænkning af det daglige Antal Arbejdstimer under Henvisning til den Nedgang i Produktionen, der vilde finde Sted, saa hævdede Arbejderne — og Tiden har jo vist, at de havde fuldkommen Ret —, at en forkortet Arbejdstid saa langt fra vilde medføre Nedgang i Produktionsmængden, at den tværtimod vilde forøge den. Dengang diskuterede man ikke Spørgsmaalet om at faa nogle flere Arbejdere ind i Arbejdsprocessen, man betragtede trods de stadigt tilbagevendende Arbejdsløshedsperioder Beskæftigelsesforholdene som værende normale. Arbejdstidsspørgsmaalet var et Spørgsmaal om Arbejderklassens sociale og kulturelle Højnelse.

Anderledes nu. Naar de forskellige Landes Fagbevægelser og den internationale faglige Central kræver en Forkortelse af Arbejdstiden, er det et Udslag af den mere praktiske Indstilling, som Fagbevægelsen efterhaanden indtager til Erhvervsproblemerne i Overbevisningen om, at en Arbejdstidsforkortelse vil virke beskæftigelsesfremmende, medens Arbejdsgiverne indtager det samme Standpunkt, som de altid har indtaget til Spørgsmaalet. Arbejdernes Opfattelse af

Arbejdstidsforkortelsens beskæftigelsesmæssige Betydning finder dog nu Tilslutning i vide Samfundskredse, for hvem Sagen rent umiddelbart stiller sig saaledes, at naar der er omfattende Arbejdsløshed med ringe Udsigt til paa anden Maade at faa den bragt ned til, hvad der kan betegnes som det normale, er den eneste Udvej at fordele Arbejdet.

Imidlertid er Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse ikke et isoleret Problem, som kan løses for sig uden at tage Hensyn til de mange Faktorer, der staar i Forbindelse dermed. Spørgsmaalet rejser i Virkeligheden en Række Problemer, der ikke kan lades ude af Betragtning. Men det farlige er, at ikke alene Modstanderne af Arbejdstidsforkortelsen, men ogsaa Arbejderne selv ofte undlader at se Problemerne i Sammenhæng og nøjes med rent enkelt kun at beskæftige sig med Arbejdstidens Nedsættelse. Arbejdstidsforkortelsen bliver nemlig kun et Middel til Afskaffelse af den omfattende Arbejdsløshed, hvis man samtidig med Nedsættelsen af Arbejdstiden ogsaa tager fat paa de Problemer, uden hvis Løsning Virkningerne af Arbejdstidsforkortelsen kan befrygtes helt eller delvis at ville forsvinde. Men dermed faar Spørgsmaalet et langt videre Perspektiv, end man ofte er tilbøjelig til at give det, vel at mærke naar man vil løse Spørgsmaalet generelt. Det bliver da ikke længere et Spørgsmaal for den enkelte Fagorganisation, ja end ikke for det enkelte Land, og slet ikke for de smaa Lande, men bliver et internationalt Problem, der maa løses i internationalt Samarbejde.

Af saadanne Spørgsmaal, der maa tages i Betragtning, vil vi nævne Rationaliseringens Indflydelse paa Beskæftigelsen af den menneskelige Arbejdskraft, Akkordspørgsmaalet, Forbedring eller i det mindste Opretholdelse af Befolkningens Købeevne, hvilket vil sige Godtgørelse til Arbejderne for det Tab, som Arbejdstidsforkortelsen vil medføre, den prismæssige Konkurrence overfor Udlandet, den nødvendige Uddannelse af Arbejdere til at supplere Special- og Kvalitetsarbejdere, naar disse paa Grund af den forkortede Arbejdstid bidrager til Produktionen med en mindre Andel. Dertil kommer en fuldstændig Omregulering af Fagene, saaledes at disses Omfang kommer til at staa i Forhold til Produktionens Krav, da nogle Fag har en meget omfattende Arbejdsløshed, medens andre praktisk talt er fuldt beskæftigede. Hvis alle disse Spørgsmaal skal løses i Sammenhæng, staar man ganske vist overfor et uhyre omfattende Problem, men det er vor Overbevisning, at uden en saadan samlet Løsning vil man ikke kunne opnaa en virkelig mærkbar og vedvarende Bedring i Beskæftigelsesforholdene.

Hvis Fagbevægelsen vil tage alt dette i Betragtning, hvad vi mener, den bliver tvunget til, føres den i Virkeligheden ind paa en Droftelse af hele den økonomiske og erhvervsmæssige Tilstand, som Verden befinder sig i, og tvinges til i ganske anderledes Grad, end Tilfældet har været før, at yde en praktisk Indsats. Dette gælder ogsaa, og ikke mindst, den danske Fagbevægelse. Naar vi siger ikke mindst, er det fordi Danmark utvivlsomt, saaledes som Landsforeningen „Dansk Arbejde"s Formand, Direktør Chr. H. Olesen, udtalte forleden, „ligger midt i en stor Omlægning af sit Erhvervsliv". Denne Omlægning skyldes, at de Vilkaar, der nu bydes vort Land, og ikke mindst det danske Landbrug, er ganske andre og betydelig ringere, end Tilfældet var blot for nogle Aar tilbage. Den Selvforsynings-Politik, som hvert eneste Land sværger til, medfører ganske særlige Vanskeligheder for et lille Land som Danmark, der i Kraft af Forholdene erhvervsmæssigt i overvejende Grad har spillet paa een Streng, nemlig Landbruget.

Den danske Landmand levede i sikker Tro paa, at England fortsat vilde være vor store gode Kunde. Det danske Landbrug var udviklet til en meget høj Standard, alene i Kraft af hvilken det nok skulde faa afsat sine Produkter. Man havde endogsaa Raad til at lære fra sig, saaledes at det danske Landbrug blev Læremester for andre Landes, og denne Sikkerhed for sit Erhvervs Eksistens gav den danske Bonde Selvfølelse og bibragte ham megen Overlegenhed i Bedømmelsen af de andre Erhverv, ikke mindst Byerhvervene.

Men hvad er der foregaaet? Det danske Landbrugs Kunder forsyner sig selv i større Udstrækning end nogensinde tidligere. Landbrugets Afsætningsforhold bliver betydelig indskrænkede, og dets Mulighed for at beskæftige sine Arbejdere stærkt forringet. En stigende Vandring foregaar fra Land til By, Kravene til den af Bønderne tidligere foragtede Industri om Arbejde øges, og som vi har paavist i en tidligere Artikel, er det nu den danske Industri, der viser Fremgang i Eksporten og Tilpasningsevne overfor Tidens Vanskeligheder, selv om det her maa erkendes, at Industrien har faaet en kraftig Haandsrækning gennem Valutareguleringen. Det før saa selvbevidste og overlegne Landbrug er blevet et klynkende Erhverv, endda i den Grad, at det er ved at blive en Vane uden Hensyn til, om der altid er Grund til Klynken. Paa „Dansk Arbejde"s Generalforsamling forleden udtalte Formanden:

„Landmændene beviser hver Dag for os, at det ikke kan betale sig at dyrke Danmarks Jord, og at Fremtidschancerne stadig bliver ringere; men skal man købe denne Jord af Landmændene, maa man give mere for den i Dag end tidligere; et lille Landbrug koster stadig over 20.000 Kr. pr. Tønde Hartkorn. (Jeg understreger udtrykkeligt, at dette Tal kun gælder de ganske smaa Landbrug, men over hele Linien er der en stigende Tendens i de sidste 2 Aar). Og hvor vi ellers vender os hen, træffer vi paa tilsvarende mærkelige Modsigelser."

Heller ikke Landbrugssparekasserne synes at være paavirkede af Landbrugsmiseren, tværtimod.

Til Gengæld synes den Tilpasning og Omlægning af hele Landbruget, som utvivlsomt skal til, at foregaa meget langsomt, ikke mindst paa Grund af den Konservatisme, der præger de danske Landbrugere. Til Trods for, at Industrien i Øjeblikket arbejder under Højtryk, og Jernindustrien f. Eks. beskæftiger det største Antal Arbejdere, som den endnu har noteret, nemlig henimod 50.000, har Danmark alligevel en Arbejdsløshed paa over 60.000 Mennesker. Pladsen tillader os ikke i Dag at komme ind paa dette Problem, som Arbejdsgiverne stærkt har beskæftiget sig med under Paaberaabelse af, at der er Tale om kunstig Arbejdsløshed. Vi skal blot anføre, at Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse den 31. Maj 1935 havde 5.229 Arbejdsløse eller ca. 14,5 pCt. Naar man nu erindrer sig, at der her er Tale om en Kasse, hvor Tilgangen, bortset fra et Par Smaa-Grupper, der i denne Forbindelse ingen Betydning har, er afhængig af Lærebrev, d. v. s. kun finder Sted af faguddannet Arbejdskraft, og man samtidig erindrer sig, at Arbejdsløshedsstatistikken hviler paa nøjagtig samme Grundlag i Dag som for 20 Aar tilbage, saa kan det ikke være berettiget at tale om kunstig Arbejdsløshed, medmindre man dermed vil erkende, at Jernindustrien har uddannet flere Udlærlinge, end den selv med en Konjunktur som den nuværende er i Stand til at beskæftige.

Nu vilde Industrien sikkert i Øjeblikket kunne beskæftige endnu flere Arbejdere, vel at mærke hvis vi fortsat kan faa hjemført den nødvendige Valuta til at indkøbe Raastoffer for, men hele den Usikkerhed, der hviler over Valutareguleringen, fordi den kun fastlægges fra Aar til Aar, medfører, at Industrikapitalen i mange Tilfælde ikke tør binde an med kostbare Nyanlæg, fordi man ikke med Sikkerhed kan vide, hvorledes Fremtiden vil forme sig. Hovedspørgsmaalet i dansk Erhvervsliv er utvivlsomt i Øjeblikket Valutareguleringen. Fra Handelens Side angribes den paa det stærkeste, gøres endda til en misliebig Institution; man faar undertiden Følelsen af, at de Herrer Købmænd hellere vil handle med udenlandske Produkter end med Varer af dansk Frembringelse. Vi saa, da Valutaloven sidst blev fornyet, hvilke Vanskeligheder de politiske Modstanderpartier rejste til Trods for, at Valutareguleringen ogsaa er et nødvendigt Instrument til Brug for Sikring af vor Eksport. Med Bekymring ser man nu hen til, at Loven om nogle Maaneder igen skal til Behandling, men for Arbejderne kan der ikke være noget Valg, de maa stille sig helt og fuldt paa Siden af Industrien, der i Valutareguleringen har faaet en virksom Støtte ikke alene til Erobring af Hjemmemarkedet, men ogsaa til at øve en betydelig Indsats paa Verdensmarkedet.

Paa samme Maade som i Danmark er Beskæftigelsesforholdene i en Række Lande blevet forbedrede, og dette kunde maaske give Anledning til, at Modstanderne af Arbejdstidsforkortelsen vilde hævde, at Nedsættelsen af Arbejdstiden var ikke nødvendig for at fremkalde Merbeskæftigelse. Her maa man dog for det første erindre sig, at den Forbedring i Beskæftigelsesforholdene, der er sket, langt fra er tilstrækkelig, og dernæst at den er fremkaldt af Selvforsyningsprincippet, der er i Modstrid med en naturlig verdensøkonomisk Udvikling. Naar f. Eks. Tyskland har været i Stand til at bringe Arbejdsløsheden betydeligt ned, men dog fortsat har en Ledighed af meget betydeligt Omfang, er det sket paa Grundlag af en mægtig Udvikling af Rustningsindustrien, der, selv om det trods den Kaprustning, Verden er inde i, skulde ske, at vi ikke fik Krig, en skønne Dag dog maa faa en Ende, alene af økonomiske Grunde. Der er jo i det hele taget det sørgelige ved den Selvforsyningspolitik, som de store Lande driver, at den har Krigen som Baggrund og i ikke ringe Grad er paavirket af Bestræbelserne for i Krigstilfælde at kunne klare sig selv. Hele denne Afspærringspolitik hæmmer samtidig Udviklingen af det internationale Samarbejde paa de sociale og kulturelle Omraader, og er en betydelig Hindring for en international Indsats for en rationel Løsning af Arbejdsløshedsproblemet, altsaa Arbejdstidsforkortelsen og de dermed i Forbindelse staaende Problemer.

Det er med Forbavselse, man erfarer, at Arbejdsgivernes Repræsentanter paa Konferencen i Geneve overhovedet ikke vil drøfte Spørgsmaalet om

Arbejdstidens Forkortelse. Vi kan kun betegne dette som et Udslag af fuldkommen ensidige Arbejdsgiverinteresser, og det er efter vor Formening et kortsynet Standpunkt, thi vi tror, Udviklingen vil vise, at det i det lange Løb vil være umuligt at udelukke Millioner af Arbejdere fra Beskæftigelse. Skal Verden fortsat lide under en saadan Arbejdsløshed, vil dette medføre en proletarisk Lagdannelse i Samfundene, som kan blive overordentlig farlig for disse. Det vil medføre, at Landene vil segne økonomisk under de vældige Byrder, som Understøttelsen af de mange ledige medfører, og en saa omfattende Arbejdsløshed vil betyde en stærk Forringelse af den kulturelle Fremgang, som den tidligere Forkortelse af Arbejdstiden, der endte med 8-Timersdagens Gennemførelse, havde tilvejebragt.

Arbejdsgivernes Standpunkt er et Udslag af en isoleret Behandling af Arbejdstidsproblemet. Det maa være Opgaven at faa dem til at drøfte hele Spørgsmaalet paa bred Basis. Fagorganisationerne kan ikke som Arbejdsgiverne nøjes med alene at diskutere Nedsættelsen af Arbejdstiden som et isoleret Problem, men maa gøre det til et betydningsfuldt Led i en samlet Beskæftigelsespolitik, der virkelig har Mulighed for at skaffe Arbejde til de mange ledige. Vi har ikke Raad til at nøjes med at fremsætte Skueretter. Arbejderbevægelsen har en Pligt til, ikke mindst i Tider som de nuværende, at tage Realiteterne i Betragtning, og til Løsning af Tidens store Spørgsmaal maa ogsaa den danske Arbejderklasse yde sin Medvirken, afpasset efter vort Lands erhvervsmæssige Muligheder, dets økonomiske Tarv og Arbejdernes berettigede Interesser.

Kongres i Norsk Jern- og Metalarbejderforbund.

I Dagene fra den 19. til den 25. Maj afholdt vort norske Broderforbund sit 21. Landsmøde i Oslo. Landsmødet aabnedes med Sang af Jern- og Metalarbejdernes Sangforening fra Oslo, og efter denne stemningsfulde Aabning bød den fungerende Formand, *Josef Larsson*, Landsmødets Delegerede og Gæster et hjerteligt Velkommen; der var ialt fremmødt 174 Delegerede og Gæster. Af udenlandske Broderorganisationer var repræsenteret Belgien, Holland, Finland, Sverrig og Danmark. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund var repræsenteret ved Johs. Kjærbøl og Kai Lindberg. Desuden var der Gæster fra Norges Landsorganisation, fra Formerforbundet og Guldsmedeforbundet samt det norske Arbejderparti.

Johs. Kjærbøl overbragte Landsmødet en Hilsen fra Danmark og fra det internationale Metalarbejderforbund, som han ogsaa repræsenterede paa Landsmødet. Kjærbøl gav en Skildring af Forholdene i Tyskland og manede Metalarbejderne i Norge til at staa Vagt om Friheden og Demokratiet i Enighed med Nordens øvrige Arbejdere. Landsmødets andre Gæster overbragte Hilsen fra deres respektive Lande og Organisationer, og de hilstes alle med stærkt Bifald.

Landsmødet tog derefter fat paa Beretningen, som omfattede Aarene fra 1930 til 1935. Det fremgik af Beretningen, at det store Spørgsmaal i norsk Fagbevægelse, som i alle øvrige Lande, var Arbejdsløsheden; der var udbetalt 3 Millioner Kr. i Understøttelse i den forløbne Periode. Desuden omtaltes den store Lockout i 1931, hvor Forbundets Medlemmer havde været ude i Kamp i 23 Uger, og den sidste Overenskomstsituation, hvor Forbundets Medlemmer havde vedtaget Mæglingsforslaget ud fra lignende Betragtninger, som har været afgørende for Arbejdsfredens Bevarelse i Danmark. Medlemstallet var steget med 2800 i den forløbne Periode, og der er nu ca. 17,800 organiserede Metalarbejdere i Norge. Beretningen affødte nogen Diskussion, men til vore norske Kammeraters Ros skal det siges, at det var en Diskussion, som stort set gik uden om Personligheder og Smaatterier, og til Slut godkendtes Beretningen enstemmigt.

Der var til Behandling en Række Forslag til Lovændringer og særlige Forslag; af de særlige Forslag kan nævnes Spørgsmaalet om de internationale Forbindelser. Til at indlede om dette Spørgsmaal havde man indbudt Redaktør *Tranmæl* fra Oslo, der i en kraftig Tale paapegede Betydningen af, at de norske Arbejdere saa hurtigt som muligt kom med i det internationale Samarbejde, idet han gjorde opmærksom paa Betydningen af, at alle Arbejdere stod samlede i en verdensomfattende Organisation. Landsmødet vedtog en Resolution, der gav fuld Tilslutning til Tranmæls Udtalelser.

De arbejderfjendtlige Love, som er af samme Art som den saakaldte danske Tugthuslov, gav ogsaa Anledning til en større Debat paa Landsmødet, og der vedtoges en Resolution, der opfordrede det norske Arbejderparti til at sætte alle Kræfter ind paa at faa ophævet disse Love. Landsmødet behandlede derefter Spørgsmaalet om den norske Skibsbygnings Konkurrence med Udlandet; der er indenfor den norske Arbejderbevægelse stor Bitterhed over, at Skibsrederne i saa stor Udstrækning lader deres Nybygninger udføre i Udlandet, og Landsmødet vedtog en Udtalelse, hvori det opfordrede den norske Arbejderregering til at søge gennemført Foranstaltninger, der tog Sigte paa at bevare dette Arbejde for de norske

Værfter. Desuden opfordredes Regeringen til at oprette et særligt Industridepartement til at fremsætte Forslag om en planmæssig Ordning og Ophjælpning af den norske Industri. Til Oplysningsarbejdet indenfor Forbundet vedtog Landsmødet at bevilge indtil 10,000 Kr. pr. Aar; disse Penge skal anvendes til Agitation, Højskoleophold, Studiekredse og Tillidsmandskursus.

Til Formand for Forbundet valgtes *Josef Larsson*, idet den tidligere Formand, *Konrad Nordahl*, som bekendt er bleven valgt til Næstformand i Landsorganisationen. Til Hovedkasserer genvalgtes enstemmigt *Hans Hegg*, og til Sekretær nyvalgtes *Omund Omundsen*, Stavanger. Desuden vedtog Landsmødet at ansætte en Sekretær til paa Grund af det stadigt stigende Arbejde i Forbundet, og hertil valgtes *Gotfred Lohne*, Frederiksstad. Det øvrige Hovedstyre genvalgtes paa nær tre Medlemmer.

Ved Landsmødets Afslutning takkede Gunnar Andersson, Sverrig, og Konrad Nordahl, Norge, paa Gæsternes Vegne for de udbytterige Dage, og saa afsluttede Formanden, Josef Larsson, med en Tak til Nordahl og de afgaaede Hovedbestyrelsesmedlemmer samt de Delegerede og Gæsterne, og udtalte Haabet og Ønsket om, at dette Landsmødes Beslutninger maatte bære Spiren i sig til en Fremgangstid for Norsk Jern- og Metalarbejderforbund. Staaende afsang Forsamlingen derefter Internationale.

Naar man som Deltager i Landsmødet ganske kort skal gøre Resultatet op, hefter man sig først ved den ringe Tilslutning, Kommunisterne nu har i Norge; paa Kongressen var der ialt 6 Kommunister, og disse havde ingen Tilslutning i Forsamlingen. Dernæst hefter man sig ved den Grundighed og Saglighed, hvormed Landsmødet diskuterede Problemerne, og det, som var det bærende i Debatten, var, at Fagbevægelsen i Fremtiden maa være mere positiv i hele sin Indstilling, idet vore norske Kammerater er klar over, at Betingelsen for at gøre nye Fremstød med Hensyn til Løn- og Arbejdsvilkaar er, at der skabes Beskæftigelsesmuligheder for de arbejdsløse. Alt i alt gav Landsmødet det Billede, at vore norske Kammerater staar helt og fuldt paa Linie med Metalarbejderne i det øvrige Skandinavien, og at de ogsaa i Fremtiden vil marchere i Takt med dem.

Lokomotivmændene holder Kongres.

Det er en bekendt Sag, at der altid har bestaaet et udmærket Samarbejde mellem Lokomotivmændenes Organisationer og Smedeforbundet, fra hvilket Lokomotivmændene oprindelig er udgaaet.

Dette Samarbejde er særlig udformet med Privatbanernes Lokomotivmænd, hvis Organisation, Dansk Lokomotivmands-Forbund, staar som Medlem af Centralorganisationen af Metalarbejdere.

Forbindelsen med Statsbanernes Lokomotivmænd har faaet sit Udtryk i, at Organisationerne gensidig repræsenteres paa Kongresserne.

I Aar har baade Privatbanernes og Statsbanernes Lokomotivmænd holdt Kongres, og vi bringer i det efterfølgende Referater herfra.

Dansk Lokomotivmandsforening.

I Dagene 22., 23. og 24. Maj afholdtes Kongres i Dansk Lokomotivmandsforening, der omfatter Lokomotivmænd og Motorvognsførere ved De danske Statsbaner. Den sidste Kategori er i rask Udvikling, foranlediget af den stigende Anvendelse af Motorer som Fremdrivningsmiddel; det siger sig selv, at den gennemgribende Ændring i Toggang og Togtyper, der er gennemført af Statsbanerne i de senere Aar, har øvet en stærk Indflydelse paa Personalets Tjenesteforhold.

Kongressen, der plejer at kunne tilendebringes paa 2 Dage, varede denne Gang 3 Dage, og endda maatte der arbejdes til Midnat den sidste Dag. En Række Sager var til Debat, men navnlig Tjenestetidsreglerne og Avancementsforholdene blev stærkt kritiseret. Vedrørende de første vedtoges en Resolution, der overfor Statsbaneledelsen kræver Ændring i de nuværende Forhold.

Den nye Gruppe Medlemmer, Motorvognsførerne, nødvendiggjorde visse Ændringer i Foreningens Love og i Organisationsformen, hvorfor det overlodes Forbundsledelsen at forberede de nødvendige Forandringer og derefter behandle dette Spørgsmaal paa en ekstraordinær Kongres inden Aarets Udgang.

Af andre Spørgsmaal, som Kongressen beskæftigede sig med, kan nævnes, at man vedtog at tilslutte sig Arbejdernes Oplysningsforbund. Til Organisationens egen Oplysningsvirksomhed bevilgedes 2,000 Kr. Samme Beløb bevilgedes til det internationale Transportarbejderforbunds Indsamling til Fordel for Fascismens Ofre.

Formanden, *Sofus Jensen*, og Hovedkassereren, *L. M. Schmidt*, genvalgtes. I Kredsledelserne skete enkelte Ændringer. Fagbladets Redaktør, *C. M. Christensen*, frabad sig Genvalg af Helbredshensyn, og Redaktionen blev overdraget Formanden og Sekretær, Lokomotivfører *E. Kuhn*.

Af Gæster var tilstede: Foreningens 3 tidligere Formænd, d'Herrer *Rosenvinge*, *Christensen* og *Lillie*, Formanden for Privatbanernes Lokomotivmænd, *N. Th. Brix*, Smedeforbundets Næstformand, *P. Andersen*, og for Smedene paa Statsbanernes Værksteder Formand *I. P. Nielsen*. Endvidere var der Repræsentanter for de hollandske, svenske og norske Broderorganisationer.

Dansk Lokomotivmands-Forbund.

Tirsdag den 4. Juni afholdt Dansk Lokomotivmands-Forbund sin 9. Kongres i Restaurant „Ritz", København.

Der var mødt 55 Repræsentanter for 46 af Forbundets 48 Afdelinger samt 6 Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Formanden, *N. Th. Brix*, aabnede Kongressen med et Velkommen til Gæster og Delegerede. Det havde egentlig været Hensigten at afholde Kongressen noget tidligere, men man havde udskudt den i Haabet om at kunne forelægge Resultatet fra Forhandlingerne angaaende Lønspørgsmaalet og Tjenestetidsspørgsmaalet. Det var dog kun lykkedes at bringe Lønspørgsmaalet til en Afslutning, medens Tjenestetiden var henvist til Fællesudvalget. Det er en haard Tid for Privatbanerne og Tjenestemændene ved disse, men vi maa holde Hovedet højt og ikke miste Troen paa bedre Tider.

Gæsterne fik derefter Ordet for at hilse paa Kongressen.

Johs. Kjærbøl bragte en Hilsen fra Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, Sekretær *Kuhn* mødte fra Dansk Lokomotivmands-Forening, der omfatter Statsbanernes Lokomotivmænd. Fra Sverige bragte *Foss* Hilsen, og *Herlak* repræsenterede Privatbanefunktionærernes Forbund.

Fra det norske Lokomotivmandsforbund, der ikke havde kunnet sende en Repræsentant, forelaa en telegrafisk Hilsen.

Efter at Dagsordenen og Forretningsordenen var godkendt, valgtes *Kaj Petersen* og *Østergaard* til Dirigenter, medens *Einshøj* og *Carl Hansen* valgtes til Sekretærer.

Formanden aflagde derefter en udførlig Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar. Der har været afholdt en Generalforsamling i Pensionskassen, der efter Højesteretsdommen i Sagen fra Kolding-Egtved Banen havde følt sig foranlediget til at ændre sine Vedtægter. Det var lykkedes bl. a. at faa gennemført, at Pensionskassen ved en Banes Likvidation udreder den Del af Enke- og Børnepensionen, der ikke findes Dækning for i Banens Bo.

Det havde ikke været muligt at opnaa Enighed i Lønsagen, idet Banerne ikke vilde gøre nogen som helst Indrømmelse. Man tilbød en tre-aarig Forlængelse af Overenskomsten, men da denne jo ikke er heldig for vore Medlemmer, vilde vi ikke gaa ind derpaa. Der findes i denne Bestemmelsen om Reduktionerne paa 3 pCt. af Reguleringstillægget og 2 pCt. af Lønnen, og vi er af den Opfattelse, at disse Reduktioner nu maa bortfalde. Sagen fik derefter sin Afgørelse i Fællesudvalget, og denne gik ud paa, at status quo skulde opretholdes endnu 1 Aar. Vi har stærkt paatalt det Misbrug, der har fundet Sted, af Bestemmelsen om, at Aftalen om Reduktionerne ikke skulde forhindre, at der blev truffet Særaftaler ved særlig vanskeligt stillede Baner. Vi er inde med at dække Underskud ved 14 Baner, og det er ikke Smaapenge, det drejer sig om, ved en enkelt Bane yder vore Medlemmer mellem 14 og 15 pCt. i Tilskud til Driften. Nu har man endog fra en Banes Side forsøgt at lave et kunstigt Driftsunderskud, og vi har indberettet dette til Ministeriet.

Det er ikke lykkedes at bringe Tjenestetidssagen til Afslutning. Banernes Repræsentanter har ikke villet gøre nogen Indrømmelse. Igennem de senere Aar er Togenes Hastighed forøget og Togopholdene formindsket, saaledes at der i Virkeligheden er sket en kunstig Forlængelse af Arbejdstiden, som vi intet har faaet for. Tjenesten er nu ogsaa mere anstrengende, idet Tempoet bevirker, at man ikke mere kender til at kunne forrette sin Tjeneste i Ro og Fred. Spørgsmaalet er nu gaaet til Fællesudvalgets Afgørelse.

Vi har ført en Del Forhandlinger om Forfremmelsesspørgsmaal og har ogsaa ved nogle Baner opnaaet Forfremmelser. Andre Baner har ikke villet indgaa herpaa, og nogle Spørgsmaal er gaaet til Fællesudvalgets Afgørelse.

Hovedbestyrelsen har beskæftiget sig en Del med Uddannelsesspørgsmaalet. For en Del Aar siden afholdtes der Kursus for vore Medlemmer, men da vi i 1919 fik samme Lønordning som Statens Lokomotivmænd, nægtede Banerne vedblivende at bære Udgifterne ved Kursusene, da Staten ikke havde saadanne. Vi aftalte saa med Teknologisk Institut at faa afholdt Kursus dèr, og senere er man kommet ind paa, at vore Medlemmer — naar en Bane faar bygget nye Maskiner, gennem et Ophold paa den paagældende Fabrik faar en vis Uddannelse. Dette kan dog ikke være tilstrækkeligt, og da Statsbanerne nu har en udmærket Uddannelse af sit Lokomotivpersonale, mener vi Tiden inde til at stille Krav i saa Henseende til Privatbanernes Ledelser.

Angaaende Spørgsmaalet om Samarbejde med Privatbanefunktionærernes Forbund, da har man jo paa dette Forbunds nylig afholdte Delegeretmøde vedtaget at opfordre os til Indmeldelse, idet man ellers vilde opsige Samarbejdsoverenskomsten. Vor sidste Kongres har jo afgjort dette Spørgsmaal derhen, at man gerne vil Samarbejde, men ikke Sammenslutning. Kongressen maa tage Stilling til denne Sag.

Vi har desværre haft en Del Auditørsager i det forløbne Aar. I et Par Tilfælde er vore Medlemmer blevet frifundet for den rejste Klage, andre er afgjort med mindre Bøder, men 2 Sager er endnu ikke afgjort, derunder Sagen fra Sydfynske Jernbaner angaaende Ulykken ved Ringe. Disse Auditørsager belyser klart, hvor forceret Tempoet ved Privatbanerne efterhaanden er blevet.

Efter Formandens Beretning fulgte en indgaaende Diskussion om de mange vigtige Spørgsmaal. Man vedtog en Resolution angaaende Uddannelsesspørgsmaalet, og med Hensyn til Samarbejdet med Privatbanefunktionærernes Forbund vedtog man at paalægge den kommende Hovedbestyrelse „senest til næste ordinære Kongres at fremsætte et Forslag for Samarbejde indenfor samtlige Kategorier indenfor Privatbanerne".

Formandens Beretning vedtoges enstemmigt.

Hovedkasserer *Handberg* forelagde det reviderede Regnskab, der balancerede med Kr. 30.134,74. Kongressen godkendte dette.

Formanden, *N. Th. Brix*, og Hovedkasserer *Handberg* genvalgtes med Akklamation. Til Hovedbestyrelsen genvalgtes *Thorsen*, Rønne, og *Vorborg*, Slangerupbanen, medens *P. Einshøj*, Nyborg, nyvalgtes.

Efter at *Herlak* paa Gæsternes Vegne havde takket for Samværet paa Kongressen, sluttede *Brix* Kongressen med at mane til et fortsat godt Samarbejde ude i Afdelingerne, idet han udbragte et Leve for Dansk Lokomotivmands-Forbund.

Det københavnske Anvisningskontors Virksomhed.

1. April 1934—31. Marts 1935.

Artiklen var udarbejdet til Optagelse i Fagbladet for Maj Maaned, men kom paa Grund af Pladsmangel ikke med.

Red.

I vor Aarsoversigt fra i Fjor udtalte vi Ønsket om fortsat Nedgang i Antallet af arbejdsløse Medlemmer, dette Ønske er gaaet i Opfyldelse og vil vise sig i følgende.

Den 31. Marts 1934 var der ved Kontoret tilmeldt 5.272 ledige Metalarbejdere; det laveste Tal noteredes den 14. Juli 1934 med 3.263 ledige, og det højeste den 2. Januar 1935 med 4.489. Der er i Aarets Løb anmeldt 18.165 Tilfælde af Arbejdsløshed, medens Afgangen har været 19.942. Disse fordeler sig som følger: 16.372 er gaaet i Arbejde, som de selv har skaffet sig, 741 har faaet Arbejde gennem Anvisningskontoret, 76 har faaet Arbejde gennem den kommunale Arbejdsanvisning og 2.759 er afgaaet af andre Aarsager, d. v. s. Bortrejse, Militærtjeneste, Sygdom eller Udeblivelse fra Kontrol. Aaret sluttede den 31. Marts 1935 med 3.495 ledige eller ca. 19,6 pCt. af de københavnske Afdelingers Medlemsantal.

Arbejdsløsheden fordeler sig saaledes paa de forskellige Brancher:

Smede og Maskinarbejdere	2.992
Formere	165
Jern- og Metalslibere	10
Specialarbejdere	328

Der er i 1934—35 anmeldt 1609 færre Tilfælde af Arbejdsløshed end i det foregaaende Aar, og Afgangen har været 1558 Tilfælde mindre.

Af Arbejdsløshedsanmeldelserne var 11.253 nye Tilfælde, d. v. s. at Arbejdsperioden har varet over 3 Uger og i enkelte Tilfælde 5 Uger, medens den i 6.912 Tilfælde har varet i 3 til 5 Uger eller derunder.

Det samlede Antal Tilrejsende i Aaret 1934—35 har været 1.063, hvoraf 12 kom fra Udlandet. Af de Tilrejsende opnaaede 493 at faa Arbejde her i Byen.

Af de anmeldte arbejdsløse har 1.747 søgt anden Livsstilling, idet 1.590 har faaet Arbejde udenfor Faget og 157 har forsøgt ved selvstændig Virksomhed.

I Aaret 1934—35 er der til Kontoret anmeldt 935 Tilfælde, hvor der er skiftet Arbejdsplads uden forudgaaende Arbejdsløshed. Det tilsvarende Tal i 1933—34 var 581 Tilfælde.

Til Anvisningskontoret er indgaaet 649 Anmodninger om Arbejdskraft omfattende 963 Pladser. Heraf indgik de 604 Ordrer, omfattende 873 Pladser, til vort Anvisningskontor, medens 45 Ordrer, omfattende 90 Pladser, gik gennem det kommunale Anvisningskontor.

Af de ledige Pladser blev 811 eller 84,2 pCt. besatte.

Ved Statistisk Departements Foranstaltning blev der i Juli Maaned paalagt Arbejdsløshedskasserne at foranledige et Skema udfyldt af de nydende Medlemmer angaaende deres Forhold pr. 30. Juni 1934 til Belysning af Arbejdsløshedens Udvikling i de sidste Aar. Da alle Spørgsmaalene ikke var lige lette for Medlemmerne at besvare, blev det paalagt Anvisningskontoret at korrigere de ca. 12.000 Skemaer paa Grundlag af vort Kartotek.

Igennem Arbejdernes Fællesorganisation har vi ligesom i tidligere Aar til Fordeling blandt vore arbejdsløse Medlemmer faaet 8.840 Billetter til Underholdninger for arbejdsløse, planlagte af Hovedstadskommunerne og Fællesorganisationen, desuden 10.000 Kaffebilletter, skænket af Københavnske Kvinders Kaffevogne.

Som Slutning paa vor lille Aarsoversigt vil vi ønske yderligere Nedgang i Antallet af arbejdsløse Medlemmer i vor Arbejdsløshedskasse. Den 11. Maj var der 3.057 arbejdsledige Metalarbejdere i København.

A. P. J.

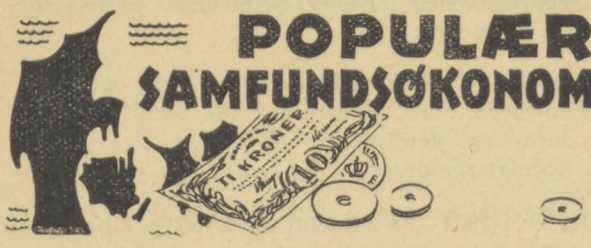

Amerika — „det rige, det mægtige".

Interesserede Læsere af „Populær Samfundsøkonomi" vil erindre, at vi i November, December og Januar omtalte amerikanske Tilstande og naaede til det Punkt, da Kongressen nægtede at følge Wilsons Fredspolitik.

De mest snævertsynede privatkapitalistiske Interesser var altsaa kommet i Højsædet i U.S.A. Snart viste det sig dog, at man ikke var i Stand til baade at faa Penge fra Europa og samtidig holde sig helt udenfor Europas Politik, saa selv om U.S.A. ikke var Medlem af Folkeforbundet, saa udgik Initiativet til Forsøg paa at ordne Europas mellemstatlige økonomiske Forhold atter og atter og ganske naturligt fra U.S.A. Det var ikke blot Navne paa amerikanske Finanspolitikere, Dawes og Kellogg, der var knyttede til disse Planer, deres Indhold var ogsaa præget af amerikanske Interesser; — men nu er disse Pagter glemt som Sne, der faldt i Fjor.

Det maatte gaa saaledes. Vi har i disse Artikler atter og atter paapeget det uholdbare i hele Systemet: Betaling og Forrentning af Krigsgælden, og Dawesplanens og Kelloggpagtens Skibbrud er et udmærket Eksempel paa, at den norske Digters Ord:

> Hvad du gør, gør det helt,
> ikke stykkevis og delt,

i mange Tilfælde indeholder en dyb Sandhed.

Man kunde have ordnet det saaledes, at Amerikanerne blev en Rentiernation, der intet foretog sig, men levede af de Varer, Europa sendte over Havet som Betaling for de Varer, Amerika havde sendt Europa under Krigen. Men Amerika havde Varer nok og kunde selv producere, hvad de havde Brug for, man ønskede derfor ikke Varer, men Guld. Thi U.S.A. er en kapitalistisk, klassedelt Nation, der meget skulde have sig frabedt, at Ydelsen fra Europa lettede jævne Folks Kaar. Naa, et System, hvor Europa var Amerikas Slave, som Provinserne fordum Roms, var selvfølgelig ogsaa utænkelig i vor Tid. Man vil let forstaa, at i Forhold til de astronomiske Beløb, det drejede sig om, forslog Europas Guldbeholdning som en Skræder i Helvede. Man begyndte saa at laane i Amerika for med Laanene at betale Amerika. Det er ikke blot Kærlighed, der, efter Sigende, er en løjerlig Graaspurv.

Mere og mere udviklede sig nu den Opfattelse, at U.S.A. var det forjættede Land og 100 pCt.s Amerikanerne Guds udvalgte Folk, og hvad var derfor mere rimeligt, end at Stigen til Himlen blev trukket op, Portene til Himmerige lukket. Tanken om Indvandringsbegrænsningen sejrede.

Vel er det rigtigt, at der navnlig tidligere var kommen mange „Simulanter" og mystiske Personager fra Europa til Amerika, men man oversaa ganske, at det, der havde gjort U.S.A. saa rigt, netop var det, at Millioner var kommen over Havet og havde løftet dets Skatte. Man oversaa, at hele U. S. A.s Økonomi netop var bygget paa en hastig Befolkningstilvækst, og nu stoppede man selv for denne. Vi erindrer om, at U. S. A., der har en Beliggenhed som Europas Middelhavslande, kun har en Befolkningstæthed som Sverige og Rusland.

Man spærrede altsaa næsten fuldstændig for baade Varer og Mennesker fra Europa, og saa skulde en ny Himmel og en ny Jord opstaa i det frie Amerika. Ford og andre Højttalere profeterede, at det centrale er at producere paa billigst mulig Maade og de flest mulige Varer, og saa ved det bedst mulige Afsætningssystem at faa Befolkningen til at aftage disse Varer. Hver Mand sit Hus, hver Mand sin Bil, det er vel overflødigt at nævne, at hver Mand naturligvis skal have sin Radio med Højttaler, sin Skrivemaskine og mellem ½ og 1 Dusin Guldtænder, alt paa Afbetaling. Og naar dette ny System blev dirigeret af selve det store Dyr i Johannes' Aabenbaring, Manden, der som Levnedsmiddeldiktator efter Krigen havde mættet alle Europas slunkne Maver, saa temmelig da, U. S. A.s fejrede Præsident fra 1929, Hoover, ja, saa havde man fundet „de vises Sten".

Systemet kan vel i Tal omtrent stilles saaledes op: Produktionsomkostninger 15—25 pCt., Handels- og Incassoomkostninger 30—35 pCt., Handelsavance og Renter 25—50 pCt. Det er et udmærket Forretningsprincip for Ur- og Radiohandler Stjernstrand her i Byen, og i Amerika kan det danne Baggrund for de Dollarprinsesser, der i Kraft af deres Penge skifter med adelige europæiske Ægtemænd, som Børn trækker Perler paa en Snor. — Men Forudsætningen for, at en hel Nations Økonomi kan bygges paa dette System, er, at Merværdien, den Handelsavance og de Renter, der ikke soldes op, kan finde en produktiv arbejdsskabende, rentebærende Anvendelse.

Dette havde været muligt, saa længe U.S.A. eksporterede til Europa, og saa længe man hvert Aar fik Masser af Mennesker over, der udvidede Amerika ved at kultivere det. Men nu havde man selv skaaret begge de Grene over, hvorpaa man sad. Det lyder som en Urimelighed, som en Umulighed, men er ikke desmindre rigtigt; det Rovdriftssystem, der kan gøre en Stjernstrand rig, gør en Nation fattig, naar det anvendes indenfor en sluttet Kreds. Naar Kapitalismen skal leve under et Afspærringssystem, bliver den Nation, man ansaa og med Rette ansaa for rig, tilsyneladende fattig, medens den fattige klarer sig bedre.

Nu afslørede dette sig jo ikke med et Slag, Bankbøger er tykke og taalmodige, i dem kan der skrives saa mange Tal, det skal være, uden nogen Realitet bag; men kun til en Tid. Tiden kom i Foraaret 1931. Der var ophobet saa mange Afbetalingskontrakter i Bankerne, at Spekulanterne blev betænkelige, der kom Kursfald, dette udviklede sig til en Lavine. Der fortælles om, hvilket Indtryk det gjorde paa de store flydende Paladser paa Turisttogter til Alverdens Egne, med Dollarmagnater og rigeligt af det i U.S.A. forbudte Spiritus om Bord.

Naar Kontrakterne ikke holdt, kunde der selvfølgelig slet ikke rejses Penge til Arbejdsløn til Produktion af flere Biler, flere Huse, flere Guldtænder o. s. v., o. s. v. Arbejdsløsheden kom op i de mange Millioner, og alle disse Arbejdsløse kunde naturligvis slet ikke betale Afdrag o. s. v. Hertil kom saa, at det udmarvede Europa ikke var i Stand til at aftage de voksende Strømme af Korn, det mere og mere mekaniserede Landbrug bragte paa Markedet, Resultat: mægtige Prisfald, Landbrugskrise.

Sammenlignet med dette er det af mindre Betydning, at Hoover udstedte et Moratorium, en Betalingshenstand, angaaende den europæiske Krigsgæld til Amerika.

Stærke Kræfter havde altsaa styrtet i Grus, man kan vel sige „Slottet i Vesterled, tækket med gyldne Skjolde". Og grundet paa den manglende Sociallovgivning og i det hele den manglende Stabilitet i alle amerikanske Forhold, Manglen paa ordentlige Fagorganisationer o. s. v., fulgte i Krisens Kølvand langt mere Forvirring, Planløshed og Haabløshed end f. Eks. i England.

Alt dette samlede sig mere og mere i Slagordet „a new deal", en ny Gang Kort. Hvordan denne skulde se ud, var man vel ikke enige om, men et samlede alle sig om, at Hoover og det republikanske Parti i alt Fald var ude af Stand til at være Trumf i det nye Spil.

Frem af Forvirringens Planløshed, af Haabløsheden, steg da, baaret frem af den Tro, som Menneskeheden trods alle Skuffelser og Nederlag stedse synes at have i Behold, Troen paa Dagen i Morgen, Roosevelt, den nye Præsident, baaret frem af et mægtigt demokratisk Flertal.

Fred. Vedsø.

Støbte og svejste Jernrør.

Efter Fremstillingsmaaden skelner man mellem *støbte, svejste* (trukne) og *sømløse* (valsede eller pressede) Rør.

Desuden findes nittede, loddede og falsede Rør, hvis Fremstilling dog ikke frembyder nogen særlig Interesse. Vi skal her nærmere omtale Fremstillingen af de *støbte* og de *svejste* Rør.

I. Støbte Rør.

Det Jern, der anvendes som Raamateriale, skal være godt, blødt Støbejern med fintkornet blaagraat Brud. Fremstillingsmaaden kan enten være *Støbning i Sandform* eller *Centrifugalstøbning.*

Støbning i Sandform er den ældste Metode til Fremstilling af Støbejernsrør. Man har adskillige Steder (f. Eks. i Køln og i London) opgravet Støbejernsledninger, der stammer fra ca. Aar 1700. At de efter mere end 200 Aars Tjeneste endnu findes at være i brugelig Stand viser os, at man allerede paa den Tid forstod sig paa at udføre omhyggeligt Støbearbejde.

Oprindelig brugte man at støbe Rørene liggende. Men denne Metode giver let porøst Gods, saa den anvendes nutildags kun til mindre vigtige Arbejder, hvor Styrkehensynet er underordnet. Ellers anvendes, i alt Fald naar Lysningsdiameteren er større end 7 cm, altid lodret Støbning.

Fremstillingen af et Støbejernsrør i Sandform foregaar paa den Maade, at Formkassen, der her er et langt Rør, ophænges lodret, saaledes at den nederste Aabning er tilgængelig. Inden i dette Rør anbringes Modellen — et Støbejernsrør med løs Muffe — og det snævre ringformede Rum mellem denne og det ydre Rør lukkes forneden og fyldes med Formsand, der stampes fast med lange tynde Stampere. Naar Rummet er fyldt, fjærnes Muffen nedenfra og Modelrøret ovenfra, og den ydre Form er dermed færdig. Den indre Form, Kærnen, fremstilles af et med talrige smaa Huller forsynet Støbejernsrør, der bevikles med Halmbaand, optrevlet Reb eller Træuld, der beklædes med „Masse", d. v. s. Formsand blandet med Ler m. m. Paa en vandret Kærnedrejebænk formes Kærnen saa efter en Skabelon.

Derefter anbringes den færdige Kærne, omhyggelig centreret, midt i Formen, der saa lukkes forneden med en særlig Plade belagt med Masse, hvori Muffens Inderflade og Underkant ligeledes er afdrejet med Skabelon. Formen er dermed færdig til Støbningen, der enten sker gennem Render, direkte fra Smelteovnen, eller hyppigst ved Hjælp af Støbeskeer, der indvendig er foret med en Beklædning af ildfaste Sten. Det smeltede Støbejern har en Temperatur paa mellem 1200° og 1300°, afhængig af Kulindholdet. I Størkningsøjeblikket udvider det sig, presses mod Støbeformen og leverer en skarp Afstøbning af Modellen. Senere, under Afkølingen,

trækker Jernet sig sammen, hvorved der opstaar Støbespændinger. Svindet er des større, jo større Kulindholdet er, og varierer fra ca. 0.70—1.35 pCt. i lineært Maal. Ved nøjagtigt Støbearbejde maa Modellen altsaa fremstilles i Overensstemmelse hermed. Svindspændingerne er størst, hvor Godstykkelsen varierer, idet de tyndere Dele størkner før de tykkere og saaledes hindrer disse i at svinde. Formmassens rette Sammensætning er af største Vigtighed. Der anvendes som Regel en Blanding af fintkornet Kvartssand og Kisel, syreholdigt Ler, der sammenblandes i et saadant Forhold, at de enkelte Korn er kittet saa godt sammen i Massen, at denne let lader sig forme og modellere, men at den alligevel er porøs nok til at lade den ved Støbningen udskilte Luft og Gas passere. Dernæst maa den indeholde Kvarts nok til, at den ikke smelter, og endelig skal den være stærk nok til at kunne modstaa Trykket fra det smeltede Støbejern, uden at sprænge

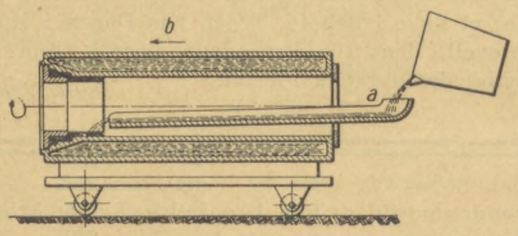

Fig. 1. Centrifugalstøbning.

eller deformere Formen, men samtidig tillige ogsaa elastisk nok til at kunne give efter for Svindet under Afkølingen, for derved at kunne begrænse Svindspændingerne. Masselaget gøres saa tyndt som muligt, dels for at spare Formearbejde, dels for at Luften nemmere kan passere det, og endelig for at det støbte Rør let kan trykke det i Stykker under sin Sammentrækning. Hullerne i Kærnerøret tjener til at aflede Luften, medens Halmbaandene ved deres Sammentrykkelighed formindsker Modstanden mod det støbte Rørs Sammentrækning. Til Trods for alle disse Foranstaltninger kommer der dog alligevel tangentiale Trækspændinger i Røret.

Stikker man en Ring af dette og saver den igennem langs en Frembringer, springer Enderne fra hinanden. Idet Støbejernet pludselig afkøles, naar det kommer i Berøring med den fugtige kolde Formmasse, dannes der en meget haard *Støbeskal*. Denne Hærdning gør Støbejernsrøret skørt, og for at forøge dets Styrke, maa man saa bagefter anløbe det til ca. 200—300°. De ovenfor beskrevne Sandforme kan kun benyttes een Gang. Gøres Massen haard ved Brænding, kan Formene, med smaa Udbedringer, anvendes flere Gange, idet Rørene saa udtages, medens de endnu er rødglødende, inden Svindet rigtigt er begyndt. I Amerika bruger man at støbe Rør i oplukkelige, flaskeformede *Støbejernsforme*, der kan holde til flere Tusinde Afstøbninger. Der maa imidlertid sørges for, at Hærdningen ved Støbning med Jernformen formindskes saa meget som

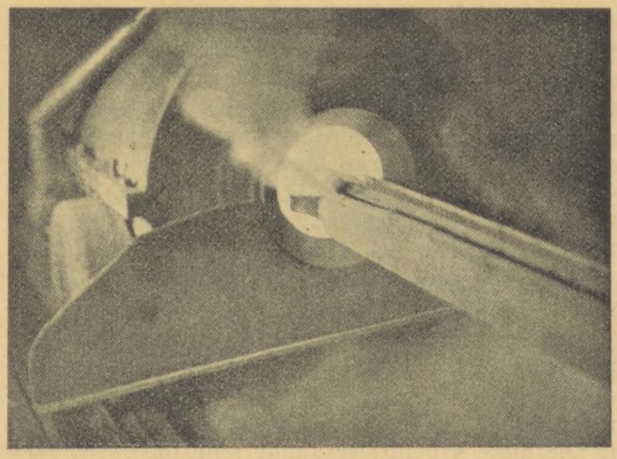

Fig. 2. Amerikansk Centrifugalstøbning.

muligt. Jernformene faar derfor et tyndt Overtræk af Grafit oprørt i Olie, ligesom Støbegodset ogsaa her fjernes, medens det endnu er rødglødende, og der sørges for dets ligelige og langsomme Afkøling. I den sidste Tid er man gaaet over til at forvarme Støbejernsformene til ca. 200°, hvorved man helt kan undlade at anløbe Rørene efter Støbningen.

Centrifugalstøbning anvendes især i Amerika, men har ogsaa her i Europa vundet Indpas, og Metoden er i Tyskland i stor Maalestok optaget paa „Gelsenkirchener"-Værket.

Paa Tysk kaldes Metoden „Schleuderguss", d. v. s. Slyngestøbning. Ved Centrifugalstøbning støbes Rørene i en roterende cylindrisk Form, hvis indre Væg nøjagtig svarer til Rørets udvendige Facon. Idet det flydende Støbejern kommer løbende gennem den bevægelige Støberende i Cylinderens Længdeakse, begynder Formen en dobbelt Bevægelse, dels en roterende, hvorved det flydende Jern ved Centrifugalkraftens Hjælp slynges ud mod Formens Sider, dels en Bevægelse i Længderetningen, hvorved For-

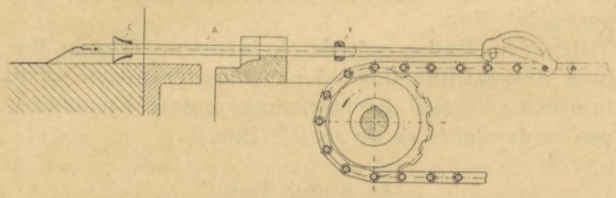

Fig. 3. Trækbænk til Rørtrækning.

men trækkes tilbage, saaledes at det flydende Jern fra Støberenden paa skruelinievis fordeles ligeligt, indtil Støberenden træder ud ved den samme Ende af Cylinderen, hvor den blev ført ind.

Tyskerne bruger en hul, vandafkølet Rørcylinder, som vist i Fig 1. Ved den pludselige Afkøling dannes ogsaa her ved Hærdningen en meget haard Støbeskal, og for ikke at faa Røret for skørt, er det saa nødvendigt at anløbe det i en dertil særlig indrettet Ovn.

Amerikanerne (U. S. Steel Pipe Co.) har i 1932 opfundet en ny Proces, hvor man bl. a. ved at for-

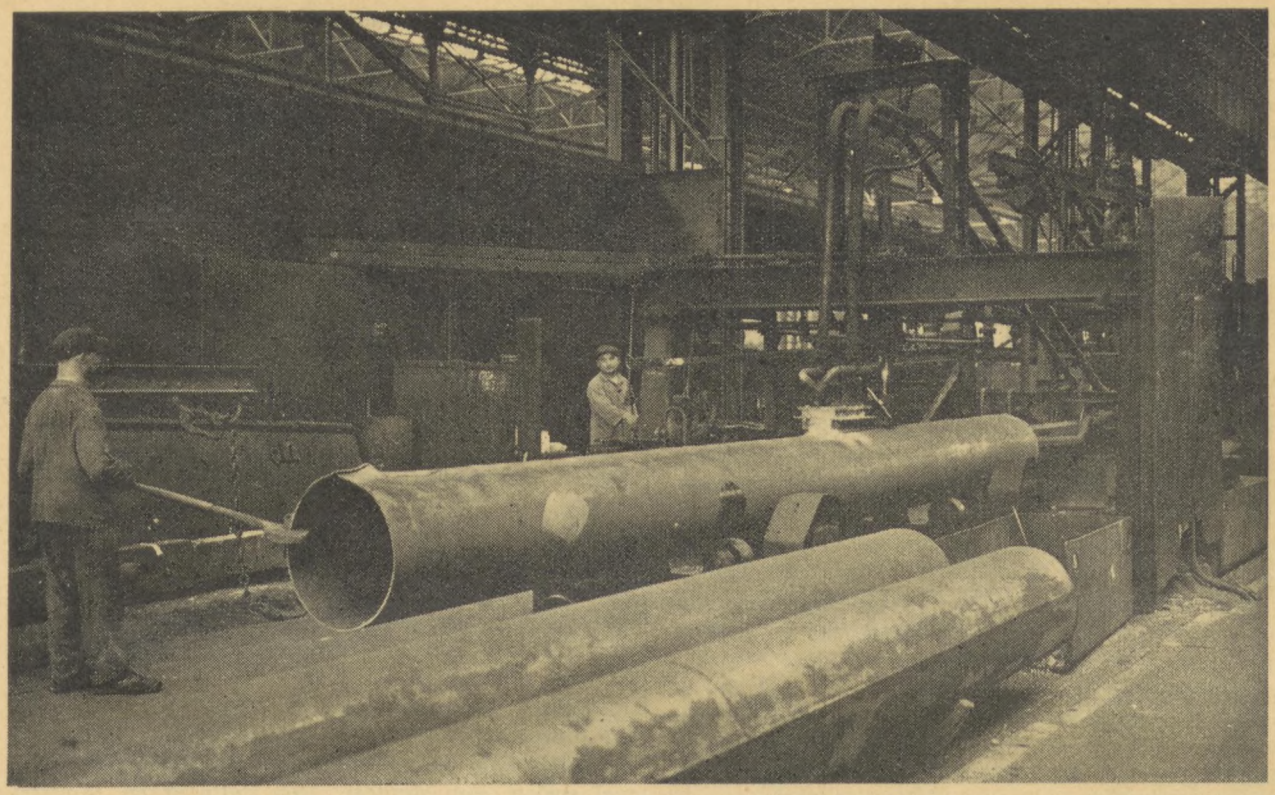

Fig. 4. Foto af Lapsvejsning af store Rør.

varme Cylinderen til ca. 200° overflødiggør den nys omtalte Anløbning. I Fig. 2 er vist et Billede af den amerikanske Proces.

Centrifugalstøbte Rør fremstilles op til 75 cm (30") og udmærker sig fremfor de sandformstøbte ved en langt større Tæthed i Materialet, idet dette af Centrifugalkraften med stor Kraft slynges og presses mod Cylinderens Sider. Herved opnaas en betydelig Forøgelse af baade Træk- og Bøjestyrke og en større Modstand mod Stød. Kun Brinellhaardheden ligger lidt lavere (ca. 10 pCt.) end for de sandstøbte Rørs Vedkommende.

Støbejernsrør bruges ved hydrauliske Anlæg og til Ledninger for Vand, Gas, Damp og (især i U. S. A.) tillige for Olie (Petroleum). Alene til dette ene Formaal findes der i de forenede Stater over 150.000 km Rørledninger af stor Diameter.

Støbejernsrør kommer i Handelen dels som Mufferør, med en Muffe i den ene Ende, dels som Flangerør, med en Flange i begge Ender. Muffeforbindelsen er ikke saa stiv som Flangeforbindelsen og anvendes derfor altid til Rør, der ligger i Jorden, og som til en vis Grad maa kunne følge dennes mulige Sætninger, da de ellers vilde knække.

Her i Landet har Fabrikationen af Støbejernsrør hidtil ikke haft nogen større Betydning; ca. 40 pCt. af vort Forbrug har vi faaet fra Tyskland, ca. 40 pCt. fra England og ca. 7 pCt. fra Frankrig. Der fremstilles dog Støbejernsrør her hjemme navnlig af Firmaet Dansk Rørindustri i Fredericia („Stjernerør") og af A/S Burmeister & Wain.

II. Svejste Rør.

Som Raamateriale anvendtes tidligere Svejsejern, men nutildags bruges næsten udelukkende blødt Staal.

Efter Svejsningens Udførelse skelner man mellem *stuksvejste* — ogsaa kaldet *trukne* Rør —, *lapsvejste*, *kilesvejste* og *spiralsvejste* Rør. I alle fire Tilfælde gaar man ud fra en lang Pladestrimmel, der sammenbøjes til Rørform, hvorpaa Kanterne sammensvejses. Ved de tre førstnævnte Former opvarmes som Regel hele Røremnet til Svejsevarme, ved den sidstnævnte, og ved større lapsvejste Rør, kun Kanterne.

Stuksvejste Rør fremstilles ved at trække en glødende Pladestrimmel gennem en tragtformet Matrice, hvorved Strimlen tvinges til at antage Rørform. Efter paany at være opvarmet til Svejsevarme, trækkes det dannede Rør gennem en noget snævrere Tragt, hvorved Rørets to Kanter stukkes stumpt mod hinanden og svejses sammen til det færdige Rør.

I de senere Aar er det imidlertid lykkedes at udføre disse to Processer under eet, saaledes at Røremnet baade bøjes til Rørform og stuksvejses i *samme Varme*, idet de to Kanter, der skal sammensvejses, under Processen, ved Hjælp af en Trykluftflam-

me, opvarmes til Svejsehede. Som Regel trækkes det færdige Rør derefter gennem en skarpkantet Matrice for at glatte det af og fjerne eventuel Glødskal. Paa Fig. 3 er vist den sædvanlige Anordning af en Trækbænk med tilhørende Matrice og endeløs Kæde, i et af hvis Led Trækstangen ved en Hage gøres fast.

Stuksvejste Rør fremstilles sjældent med en Diameter større end 64 à 70 mm (2½" à 2¾"), da Jernet ved større Dimensioner let faar Tendens til Bølgedannelse, ligesom Svejsesømmen ogsaa bliver vanskeligere at faa stærk, jo større Diameteren er.

Lapsvejste Rør fremstilles af Pladestrimler med affasede Kanter og er enten trukne eller valsede i Form. Svejsningen, der er overlappet, udføres som Regel ved at stikke en Jernstang med en sværere Dorn paa Enden gennem Røret, der derpaa oversmedes maskinelt eller føres gennem et Valseværk. Da der kræves en temmelig svær Stang til at holde Dornen paa Plads, maa Diameteren ved denne Metode mindst være 51 mm (2"). Ved smaa Dimensioner opvarmes hele Røret, ved større Dimensioner opvarmes kun Sømmen, som Regel ved en indvendig og en udvendig Vandgasbrænder. Paa Fig. 4 er vist, hvorledes Lapsvejsningen foregaar ved Rør af større Dimensioner. Man ser tydelig den udvendige Vandgasbrænder og i den fjerneste Ende af Røret Ledningerne til den indvendige Vandgasbrænder.

Medens Trykket i Svejsefugen ved Stuksvejsning er tangentialt, er det ved Lapsvejsning radialt, og derfor er lapsvejste Rør baade tættere og stærkere, men ogsaa dyrere end de stuksvejste. Man regner gerne Svejsefugens Styrke ved lapsvejste Rør til ca. 80—85 pCt. af Materialets normale Styrke.

Kilesvejste Rør bruges undertiden til smaa Dimensioner, hvor der kræves en særlig solid Samling, men spiller iøvrigt ingen praktisk Rolle.

Spiralsvejste Rør fremstilles af sejgt Martinstaal. De er lapsvejste med Sømmen liggende paa en Skruelinie. Ved Svejsningen opvarmes kun Sømmene, ligesom ved de større lapsvejste Rør, ved Hjælp af en indvendig og en udvendig Vandgasbrænder. Rørene dannes ved, at en Pladestrimmel føres skraat ind i et Valseværk med indstillelige Bøjevalser. Spiralsvejste Rør fremstilles med en udvendig Diameter fra 157 til 622 mm, med en Godstykkelse fra henholdsvis 2.5 til 6 mm og i Normallængder fra 5—10 m, men kan dog leveres indtil 20 m lange.

I Fig. 5 er vist en skematisk Sammenstilling af de fire Svejsemetoder.

De hidtil beskrevne Fremstillingsmaader er baseret paa Jernets Egenskab — at kunne „klæbes" sammen i Svejsevarme, Jernet opvarmes altsaa *ikke* til Smeltning. Der fremstilles imidlertid *ogsaa* en Mængde Jernrør ved de saakaldte Smeltesvejsninger, nemlig enten Autogensvejsning eller elektrisk Lysbuesvejsning. Her i Landet fremstilles saaledes baade Gas- og Vandrør og de sværere Damprør i Dimensioner fra ½" til 4" incl. af *Skandinavisk Rørfabrik A/S* i *Horsens*. Man gaar ogsaa her ud fra lange Pladestrimler „Strips". Først valses de i Facon og autogensvejses derefter paa Svejsemaskiner. Hver Svejsemaskine er forsynet med 2 Svejsebaner, og der benyttes Maskinsvejsebrændere med 16 Flammer.

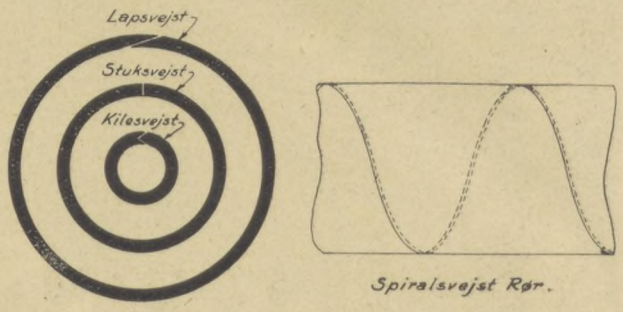

Fig. 5. Skematisk Tegning af Rørsvejsemetoderne.

Materialet valses og svejses i Længder paa 30 m. Efter Svejsningen passerer Rørene en Afstikmaskine, hvor de afstikkes i Længder paa ca. 6 m. Derefter bliver Rørene rettet paa en Rettemaskine og trykprøvet til et Tryk af ca. 80 Atm. Til sidst skæres der Gevind i begge Ender.

Smeltesvejsningen har ogsaa haft megen Betydning for Fabrikationen af de saakaldte *tyndvæggede Staalrør* eller *koldttrukne Staalrør*. Disse fremstilles saavel svejste som sømløse. Men dette er en Industri for sig selv, som rummer mange interessante Enkeltheder, og som i de senere Aar har faaet store nye Virkefelter, saaledes til Cykler, Flyvemaskiner og Staalmøbler. Vi skal i en senere Artikel komme tilbage til denne Industri og blot her bemærke, at den for de svejste Rørs Vedkommende i flere Aar har været drevet her i Landet, nemlig af Firmaet Nordisk Simplex A/S i København.

P. M.

LIDT VÆRKSTEDS TEKNIK

Skrabning.

Ikke uden Grund kaldes Skraberen ofte for Maskinarbejderens fornemste Værktøj, thi intet andet Værktøj, det være sig nok saa fint eller dyrt, kan i en dygtig Maskinarbejders Haand i den Grad sætte Prikken over I'et ved Eftergaaen af forud bearbejdede Flader som en Skraber.

Hvorfor og hvornaar bruges Skraberen?

I en foregaaende Artikel er nævnt, hvordan Maskindeles Flader paa Grund af Spændinger i Materialet kan vride og krumme sig, men selv om man har at gøre med Materiale, der ikke kaster sig, er

det umuligt ved Brug af vore almindelige Høvlemaskiner, Fræsemaskiner eller Drejebænke at blive helt fri for smaa Unøjagtigheder i de bearbejdede Fla-

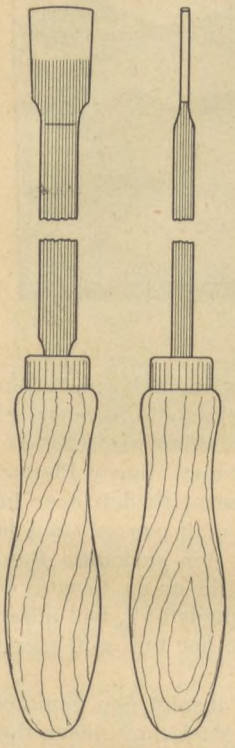

Fig. 1.

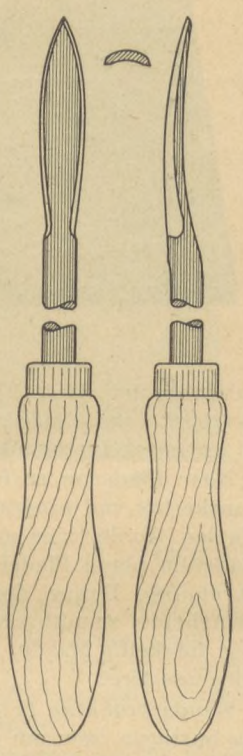

Fig. 2.

der. Disse hidrører dels fra Værktøjets Slid, dels fra Slør og Unøjagtigheder i Maskinen. At Flader, der er fremstillet under disse Forhold, danner en daarlig Bæreflade, vil enhver kunne tænke sig, og Chancen for Rivning mellem dem er stor. Derfor fjerner man med Skraberen alle de Smaaforhøjninger og Skævheder, som forhindrer Fladerne i at ligge sammen i hele deres Udstrækning.

Som Regel sammenskraber man kun Flader, som er udsat for Slid, Vanger, Slæder, Lejer o. lign., hvorimod Flader, som skal fast forbindes, kun sjældent tilskrabes.

For disse sidstes Vedkommende vil jeg gerne ved denne Lejlighed gøre opmærksom paa, at et Stykke Papir lagt mellem Anlægsfladerne i væsentlig Grad forhindrer disse i at glide mod hinanden; en Kendsgerning, som enhver Drejer, der har beskæftiget sig med Glatplansarbejde, vistnok vil kunne bekræfte.

Da man som bekendt maa have noget nøjagtigt at gaa ud fra, naar man skraber Flader sammen, bruger man som Hjælpemiddel ved plane Flader et Touchèrplan, der i hvert Fald ikke er udført med mindre Nøjagtighed end den, der tilstræbes ved foreliggende Arbejde. Ved Hjælp af dette Plan skraber man først den ene Del færdig, idet man smører et ganske tyndt Lag Farve paa Retteplanet og trækker dette et Par Gange hen over Arbejdsstykkets Flade, saaledes at Farven smitter af paa de højeste Punkter af denne. Efter at have fjernet de fremstaaende Flader med Skraberen, gentager man Behandlingen saa mange Gange, at Retteplanet tilsidst faar et passende fordelt Anlæg i hele Arbejdsfladens Udstrækning.

Derefter giver man den anden Arbejdsflade samme Behandling enten ved Hjælp af Touchèrplanet eller — hvis Arbejdsstykkernes Form forhindrer dette — ved Hjælp af det først afrettede Arbejdsstykke.

Som Afsmitningsfarve anvendes som Regel til Støbejern tør *Blymønje* udrørt i tynd Maskinolie, til Metal derimod *Pariserblaat* udrørt paa samme Maade. Husk, at begge disse Farvestoffer er giftige og kan give Anledning til den saakaldte Malerkolik, hvis man ikke vasker Hænderne omhyggeligt inden Maaltiderne.

Inden Paasmøring af Farven skal denne altid røres op, idet Olien, der har den mindste Vægtfylde, i Løbet af faa Minutter vil flyde ovenpaa.

Selve Skraberne skal være praktiske og hensigtsmæssige baade med Hensyn til Form og Materiale. Almindeligvis smedes de af vandhærdeligt krom- eller

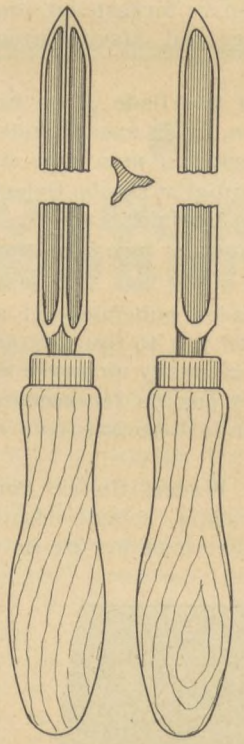

Fig. 3.

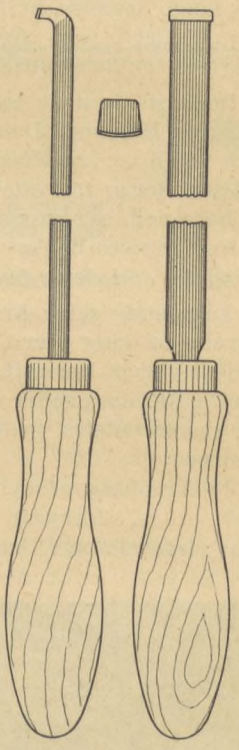

Fig. 4.

wolframlegeret Værktøjsstaal (ikke Hurtigstaal), og Hærdningen foretages ved at køle dem glat af i salt Vand, Syre eller Kviksølv, alt efter den Haardhed, der ønskes. Anløbning er i Almindelighed ikke nødvendig.

Da Skraberen er et af de haardeste Værktøjer, man bruger, maa den behandles forsigtigt, i modsat Fald knækker den ved det mindste Slag.

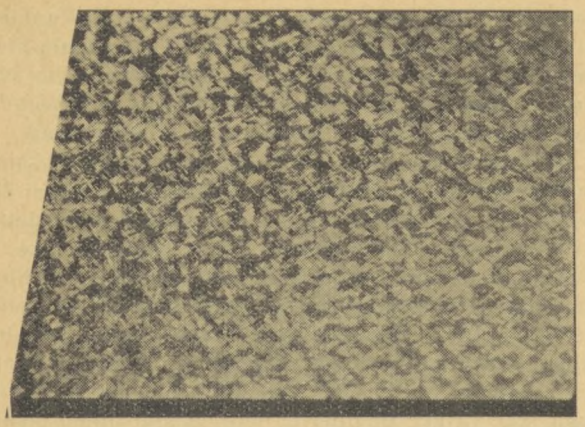

Fig. 5.

Til Skrabning af plane Flader anvendes den saakaldte *Stødskraber*, hvis Facon fremgaar af Fig. 1. De skærende Kanter maa være ganske svagt buede, dog ikke mere end at Skraberen tager en passende bred Spaan (5—8 mm).

De fleste Begyndere begaar den Fejl at skrabe med for lange Spaaner, hvilket er ganske forkasteligt, idet de „Pletter", som fremkommer ved Afsmitningen, nærmest er kvadratiske.

Reelt set bestaar en skrabet Overflade af en hel Mængde Høje med Dale imellem, og da man arbejder hen imod at faa Højene fjernet, kan man sige sig selv, at det er forkasteligt samtidigt at skrabe Dalene dybere ned, saa er man nemlig lige vidt.

Derfor siges Reglen: *Skrabespaaner maa ikke være længere, end de er brede.*

Angaaende selve Arbejdsmaaden anbefales det at skrabe en Gang over i en Vinkel paa 45 Gr. med Arbejdsstykkets Forkant, smitte af paany og lægge de næste Skrabespaaner vinkelret paa de foregaaende og saa fremdeles, indtil passende Berøringsflade er opnaaet.

Tilskrabning af cylindriske Flader, Huller, Pander o. s. v. foregaar paa nøjagtig samme Maade (Krydsskrabning), kun anvender man her en halvrund Skraber (Fig. 2). Den gammeldags „Bajonetskraber" (ogsaa kaldet den trekantede Skraber, Fig. 3) er upraktisk og tilhører Fortiden.

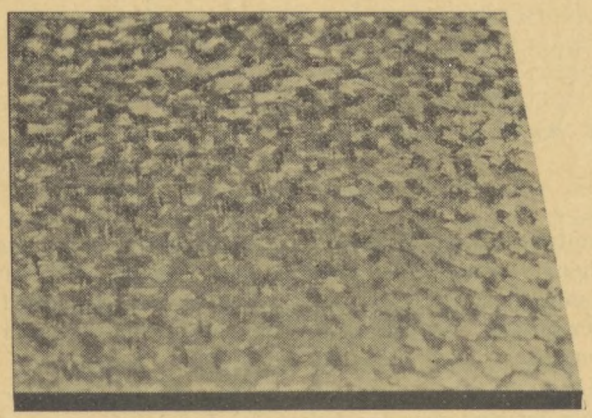

Fig. 6.

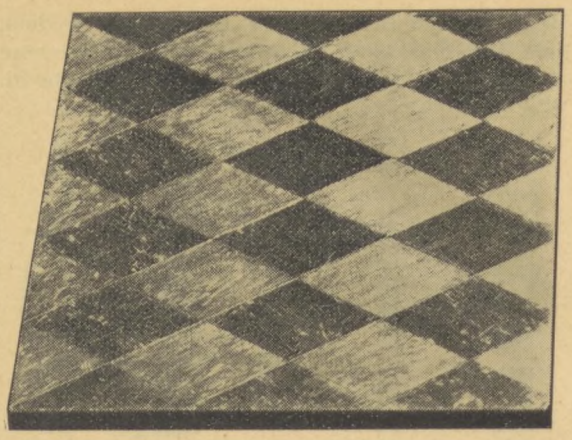

Fig. 7.

Naar Fladerne er færdigskrabet, ligger Pletterne ganske tæt ved hinanden og jævnt fordelt over hele Fladen. Undertiden anvender man paa særlig iøjnefaldende plane Flader til Slut den saakaldte *Pynteskrabning*. Denne, der ikke altid er en Garanti for, at Arbejdet er udført samvittighedsfuldt, kan udføres paa forskellig Maade, af hvilke her kun skal nævnes følgende fire:

Krydsskrabning (Fig. 5) er absolut den nemmeste og hurtigste, selv om enkelte Maskinarbejdere døjer med at faa et ensartet Mønster frem. Fremgangsmaaden er som ovenfor nævnt med Overholdelse af Reglen: Spaanerne vinkelret paa hinanden, 45 Gr. paa Arbejdstykkets Forkant.

Granitskrabning (Fig. 6) er vanskeligere at faa ensartet. Den adskiller sig fra Krydsskrabningen derved, at man foruden at skrabe efter dennes Regel

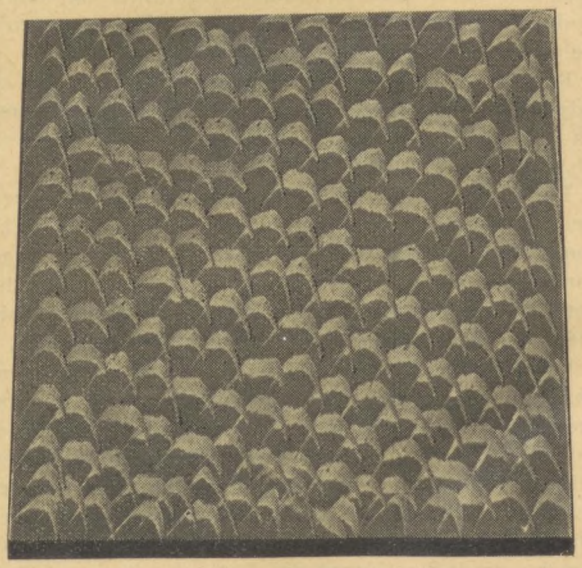

Fig. 8.

ogsaa skraber parallelt med og vinkelret paa Forkanten.

Siksakskrabning (Fig. 7) er sen og upraktisk, anvendes kun paa meget store Flader, er vanskelig at

Fig. 9.

udføre og gør i Modsætning til de to ovennævnte Metoder et unaturligt Indtryk.

Flammeskrabning (Fig. 8) anvendtes ret almindeligt for en Snes Aar siden og blev udført med den saakaldte Flammeskraber (Fig. 4), hvis Æg vender bagud, og førtes med en samtidig vuggende og trækkende Bevægelse hen over Fladen.

Da kun meget faa Maskinarbejdere har det rigtige Haandelag for denne Pynteskrabning, er den gledet mere og mere i Baggrunden. Enkelte udenlandske Fabrikker udførte den ved Hjælp af et lille automatisk Apparat, som paa en nem Maade frembragte et fuldstændigt regelmæssigt Mønster. (Fig. 9).

Flammeskrabning paa Slidflader kan være farlig, hvis Spaanerne bliver taget for dybt, idet Snavs og Smaaspaaner kan lægge sig deri og foraarsage Rivning.

C. H.

Konflikter.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Paa efterfølgende Værksteder og Arbejdspladser er Arbejdet nedlagt og Tilgang forbudt, indtil anden Meddelelse foreligger:

1. *Svend Wæver,* Haderslev og Aabenraa.
2. *Brdr. Anchers Maskinfabrik,* Hasle.
3. *Verner Jensen,* Hadsund.
4. Smedemester *Carl Andersen,* Strandvej 31 (tidligere Ny Carlsbergvej 80), København.
5. Gas- og Vandmester *Lothar Petersen,* Toftekærsvej 58, Gentofte.
6. *Alfred Petersen,* Victor Bendixgade 7, København.
7. Smedemester *Th. Jensen,* Frederiksdalsv. 154, Lyngby.
8. *Vognsgaard & Nielsen,* Struer.
9. *A. Clausen,* Nykøbing F.
10. Maskinbygger *H. Blands,* Horslunde.
11. Gartner *Suhr,* Taarnby. (Drivhuse i Gl. Holte og Hvissinge).
12. Smedemester *Skaarup,* Thyborøn Havn.
13. *Fiskemelsfabrikken,* Skagen.
14. Smedemester *Petersen,* Lille Værløse.
15. Installatør *P. Th. Lynggaard,* Oldfuxvej 1, København.
16. Smedemester *N. P. Nielsen,* Fakse.

Blokade. Fredericia Afdeling har blokeret Firmaet *Brd. Møller,* Fredericia, der ikke har villet aflønne et Rørarbejde efter Prislisten.

Maskinmestrenes Forening har forbudt sine Medlemmer at søge eller tage Ansættelse ved *Højer kommunale Elektricitetsværk.*

Dette Forbud gælder ogsaa vore Medlemmer.

Formere.

Aarhus. Paa den i Fagbladet for Marts Maaned refererede Sag fra *De forenede Jernstøberier* afholdtes der Timandsmøde den 7. Juni, og Sagen sluttede her med, at der opnaaedes Enighed om Tillæg til en Del Akkordpriser.

Den 24. Maj er der afholdt Mæglingsmøde paa *Aabyhøj Jernstøberi* paa følgende: Krav om et Tillæg paa 10 pCt. paa alt Arbejde ved Formemaskinerne, Krav om Forhandling om nye Priser paa det løse Arbejde, og at et Fradrag paa 8 pCt. bortfalder, Krav om, at Firmaet paatager sig Risikoen for Gods, hvori der er Slagger, Krav om at fastholde Akkordprisen for 2 Ventiler, Klage over Materialemangel, Klage over Indretningen af Vaskerum, samt Krav fra Firmaet om Ændringer i Overarbejdstidsreglerne.

Kravet vedrørende Tillæg til Akkordpriserne vistes tilbage til lokal Forhandling, som skal være tilendebragt i Løbet af 6 Uger.

Enighed opnaaedes om, at Priskuranten renskrives, og at ny Akkordpriser sættes som Nettopriser.

Vedrørende vragstøbt Gods grundet paa Slagger enedes man om at behandle dette efter Overenskomstbestemmelsen.

Angaaende Vragstøbning af 2 Ventiler indgik Firmaet paa at betale den ene. Akkordprisen sattes til Kr. 4,50.

Firmaet indgik paa i videst mulige Udstrækning at afhjælpe enhver Materialemangel og med Hensyn til Vaskerummet at sørge for, at hver enkelt Mand faar en Vandspand.

Kravet fra Firmaet om Ændringer i Overarbejdstidsreglerne henvistes til lokal Forhandling.

Odense. Som meddelt i Fagbladet for Maj afholdtes der Timandsmøde den 25. April paa Krav om Timelønsforhøjelse til 11 Mand, beskæftiget hos *A/S M. P. Allerups Eftf., A/S H. Rasmussen & Co.* og Maskinfabrikken *„Phønix"*.

Sagen sluttede her med, at Firmaerne indgik paa at hæve de paagældende Medlemmers Timeløn med 3 Øre pr. Mand og Time. De paagældende Medlemmer havde stillet Krav om 10 Øre pr. Mand og Time, og det opnaaede Resultat havde til Følge, at den enkelte Mand, det drejede sig om paa Maskinfabrikken „Phønix", og 5 Mand hos A/S M. P. Allerup ophørte med Arbejdet.

Paa Forbundets Foranledning genoptog de paagældende Arbejdet, for „Phønix" Vedkommende efter 4 Dages Standsning og for A/S Allerup efter 2 Dage.

Der skete imidlertid nu dette, at da Gipsformerne mødte til Arbejde hos Allerup, havde man der fundet paa, at Gipsformerne kun skulde støbe Brædderne, medens Modelsnedkerne saa skulde gøre dem færdige.

Mæglingsmøde afholdtes 23. Maj paa Klage fra Forbundet over den ny Ordning ved Fremstilling af Gipsparter, som Aktieselskabet havde indført, samt paa Krav om Bod og Erstatning for ulovlig Arbejdsstandsning fra saavel A/S Allerup som Maskinfabrikken „Phønix".

Vedrørende Forbundets Klage sluttede Sagen foreløbig med, at A/S M. P. Allerup erklærede, at naar der var gaaet forholdsmæssigt flere Gipsmodeller til Færdiggørelse paa Snedkerværkstedet i den sidste Tid, skyldtes det nyt vanskeligt Arbejde, hvortil der stilledes større Fordringer end før. Derudover tilsigtede Firmaet ingen Forandring i den sædvanlige Arbejdsfordeling. Forbundet vilde følge Sagens Udvikling og forbeholdt sig sin Stilling indtil videre.

Vedrørende Arbejdsnedlæggelsen forligtes Sagen med, at hver af de 5 Mand betaler en Bøde paa 15 Kroner.

Med Hensyn til Kravet om Erstatning til Maskinfabrikken „Phønix" maatte Forbundet mene, at da det kun drejede sig om en enkelt Mand, kunde der ikke være Tale om kollektiv Arbejdsvægring, og at den enkelte Mand her maatte være frit stillet.

Dette bestred man fra Firmaets Side, hvorfor man paa dette Punkt sluttede uden Enighed, og Firmaet forbeholdt sig at føre Sagen til Timandsmøde.

Dette afholdtes den 7. Juni. Sagen diskuteredes. Herunder hævdede Forbundets Repræsentanter den enkelte Arbejders Ret til selv at afgøre, om han vilde arbejde for den Løn, der var tilbudt ham, eller ej.

Fra Sammenslutningens Side hævdede man, at der i nærværende Tilfælde var organisationsmæssig Aftale for den paagældende Mands Vedkommende, og denne Aftale maatte kræves respekteret.

Efter nogen Diskussion sluttede Sagen, idet Forbundet indgik paa til fuld Afgørelse at betale 50 Kr.

Ribe. Den i Fagbladet for Maj omtalte Sag fra *Ribe Jernstøberi*, som sidst blev behandlet ved Timandsmøde den 25. April, hvor Sagen vistes tilbage til ny lokal Forhandling, er nu sluttet, idet denne Forhandling resulterede i, at man har opnaaet et Tillæg til Timelønnen og faaet Akkordpriserne paa en Del Modeller forhøjet fra 6 til 16 pCt. med tilbagevirkende Kraft fra 1. Februar.

Smede og Maskinarbejdere.

Overenskomster. *Københavns Afdeling 11* har forhandlet med en Række Firmaer om Forlængelse af de bestaaende Overenskomster og opnaaet følgende Resultater:

Den med *Københavns Grundejeres Renholdningsselskab* gældende Overenskomst er forlænget til 1. Januar 1936. Lønningerne blev forhøjede, og der blev truffet Aftale om, at Overarbejde udover 6 Timer udlignes.

Overenskomsterne med *Carl Nielsen,* Islands Brygge, *Hans Poulsen & Co., Ramberg & Co.* samt *Hovedstadens Kulimport* er forlængede til 15. April 1938. Der er sket en Del Forbedringer, navnlig paa Ferieordningen.

Overenskomsten med Entreprenør *K. Hindhede* er ligeledes forlænget til 15. April 1938. Ogsaa her er opnaaet Forbedringer; saaledes kan nævnes Tillæg for forskudt Arbejdstid, Sygepenge og Vejtidsbetaling. Firmaet har 4 Arbejdspladser.

Hos *Alfred Olsens Oliefirma, Redmolen,* blev Ugelønnen forhøjet og derudover gives personlige Tillæg af fra 3—5 Kr. pr. Uge. Overenskomsten gælder til 1. Maj 1937.

Overenskomsten med Firmaet *Petersen & Albeck* er forlænget til 1. April 1937. Her er indført 6 Hverdages Sommerferie med Løn, Kr. 75,00.

Paa *Københavns Hesteskofabrik* er opnaaet en Lønforhøjelse samt 12 Hverdages Ferie med Løn, og der er truffet Aftale om Overarbejdes Udligning. Overenskomsten kan opsiges til en 1. Maj.

Den med *Otto Mønsteds Margarinefabrikker* gældende Overenskomst er forlænget til 1. April 1937. Her opnaaedes en Del Forbedringer: Et Tillæg til Ugelønnen, Smudstillæg for forskelligt Arbejde og et Tillæg til de Automekanikere, der sendes paa Ude-

arbejde, samt Forbedring af Overarbejdsbetingelserne.

Paa *Kastrup Glasværks* 2 Virksomheder i *Hellerup* og *Kastrup* opnaaedes en Nedsættelse af Maksimum for Overarbejde samt et Tillæg for varmt Arbejde. Overenskomsten er derefter gældende til 1. April 1937.

Med Mælkeriet *„Enigheden"* er der indgaaet fælles Overenskomst for alle Haandværkerne. For Smedenes Vedkommende betød det en Forbedring af Ferien og en Nedsættelse af Maksimum for Overarbejde, ligesom der ogsaa er indført et ugentligt Vagttillæg for 2 Mand. Overenskomsten gælder til 1. September 1937, og traadte i Kraft 5 Maaneder før den gamle udløb.

Til 1. Juni 1936 er Overenskomsten med *Det danske Petroleums Aktieselskab* forlænget. Ogsaa her er der opnaaet en Del Forbedringer; Udemontørerne har faaet Timelønnen forhøjet, og Betalingen for Helligdage er forhøjet, ligesom Overarbejde udlignes.

Uden Ændringer er Overenskomsten med *Magasin du Nord* forlænget til 1. Januar 1936, Overenskomsterne med *Amagerbanen, Blegdamsmøllen, De danske Kapselfabrikker, Det danske Medicinal- & Kemikalie Co., Oliefirmaet L. C. Glad & Co.* samt *Køle- og Frysehuset* forlænget til 1. April 1936, Overenskomsterne med *Det danske Mælkekompagni* og *Københavns Svømmehal* til 1. Maj 1936 og Overenskomsten med *Det forenede Oliekompagni* til 1. Juni 1936.

Københavns Afdeling 14 har indgaaet Overenskomst med *Kødbyens Autohal* og med *A/S Cyklehuset Maxwell,* hvorved Sammenslutningens Overenskomst, Fælles Værkstedsregler og Ferieregler blev gjort gældende ogsaa for disse Virksomheder. Med *Dansk Adler Samlerfabrik* har Afdelingen truffet Aftale om en Mindsteløn af 160 Øre samt Ferie efter de gældende Regler.

Ved et Møde den 10. Maj i Textilfabrikantforeningen vedrørende Lønforholdene hos *A/S Hellebæk Klædefabrikker* enedes man om, at Arbejdstiden for vort Medlem bliver den samme som for de øvrige dèr beskæftigede Arbejdere. Lønnen fastsattes til 148 Øre pr. Time, og der gives Sommerferie efter Jernindustriens Regler.

Den med Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse gældende Overenskomst angaaende Løn- og Arbejdsforholdene for Reparatøren paa *Julemærkesanatoriet ved Kolding* er forlænget mod en Forhøjelse af Ugelønnen.

Under Forbundets Medvirkning er der indgaaet Overenskomst med Gas- og Vandmester *H. P. Petersen* i Tønder vedrørende Betaling for Rørarbejde.

Mæglingsmøder. Den 5. April er der afholdt Mægling hos *A/S Dansk Alfa-Laval,* Københavns, i Anledning af en Strid om Afspadsering af Overarbejde. Spørgsmaalet vistes tilbage til lokal Forhandling. og der er nu opnaaet Enighed om en Ordning.

Paa *Faaborg Jernstøberi* mægledes den 10. April paa Krav om Ændring af Arbejdstiden, uden at Enighed opnaaedes. Ved lokal Forhandling er man senere enedes om at lægge Arbejdstiden fra Kl. 7,30 til 12 og fra Kl. 13 til 16,30. Ordningen traadte i Kraft den 1. Maj.

Den 6. Maj mægledes paa *Hans Jessens Maskinbyggeri* i Vejle, hvor vore Medlemmer havde klaget over Kontrolurene. Man enedes om at lade Trykning af Kontroluret før og efter Frokostpausen bortfalde, mod at Arbejderne ikke forlader Værkstedet. De af Arbejderne, der ønsker at forlade Værkstedet, maa meddele Værkføreren det og trykke paa Uret. Ordningen kan opsiges med 2 Maaneders Varsel.

I Anledning af *A/S „Strømmen"s* Krav om Akkordprisreduktioner afholdtes den 22. Maj et Mæglingsmøde i Randers, hvor man enedes om en Revision af Akkorderne.

Ved et Mæglingsmøde hos *A/S Burmeister & Wain, Refshaleøen,* den 24. Maj behandledes følgende Spørgsmaal:

1) Strid om Godtgørelse for manglende Tid ved Skifteholdsarbejde i Paaskedagene. Arbejderne fik den ansatte Timeløn for ½ Time, der kom til at mangle i 8 Timer.

2) Klage fra Værftet over, at Skibsbyggernes Tillidsmand har forbudt 2 Vinkelsmede at udføre Overarbejde. Sagen sluttedes med de faldne Udtalelser.

Hos *A/S De danske Cikoriefabrikker,* Københavns, mægledes den 24. Maj paa Krav om et Tillæg til Timelønningerne og om, at et Tillæg paa 65 Kr. pr. Kvartal omregnes til Timeløn. Sagen sluttedes med en Timelønsforhøjelse.

Rørudvalgsmøde. Et saadant er afholdt den 6. Maj til Behandling af 2 Stridsspørgsmaal hos Firmaet *A. & G. Hansen,* Københavns, nemlig:

1) Strid om Betalingen af Vejpenge til to Rørlæggere, der var beskæftigede ved et Arbejde paa Alexandravej i Københavns, og

2) Strid om Kilometerpenge til en Rørlægger, beskæftiget i Lyngby.

Begge Spørgsmaal sluttedes med, at der betaltes en Montør Vejpenge for hans anden Arbejdsperiode i Lyngby.

Timandsmøder. Paa et Timandsmøde den 9. Maj var følgende Sager til Behandling:

1) Krav overfor *A/S Det sydfynske Jernbaneselskab,* Odense, om Forhøjelse af Lønnen for Reparationsarbejde paa Motorvogne. Selskabet kunde ikke for Tiden indgaa paa nogen Lønforhøjelse, men var villigt til senere at se paa de lavestlønnede Folks Forhold.

2) Krav overfor *A/S De danske Sukkerfabrikker,* Odense, om et Akkordafsavnstillæg. Enighed opnaaedes ikke, og der er afsendt Strejkevarsel.

3) Lønkrav overfor *Det lolland-falsterske Jernbaneselskab*, Maribo. Selskabet gav et Tillæg til Fordeling med særlig Hensyntagen til de Smede, der ikke er pensionsberettigede.

Den 25. Maj er ligeledes afholdt Timandsmøde. Her var nedennævnte Spørgsmaal paa Dagsordenen:

1) *A/S Den danske Mælkekondenseringsfabrik*, Nakskov. a) Strid om Betalingen for noget Rørarbejde, og b) Krav om Forhøjelse af Timelønnen. Med Hensyn til a) blev Kravet trukket tilbage, og angaaende b) indgik Firmaet paa at give de for Tiden beskæftigede 11 Mand et personligt Tillæg.

2) *A/S Frichs*, Aarhus. a) Krav om Forhøjelse af Timelønningerne for Værkstedsarbejdere, der sendes paa Rejsearbejde, b) Krav om Forhøjelse af Timelønnen for 7 Opmærkere og c) Krav om Forhøjelse af Timelønningerne for ca. 20 Maskinarbejdere ved elektrisk Montering. Efter at Kravene var diskuterede, sluttedes Sagen med et personligt Tillæg til Værkstedsarbejderne, der sendes paa Rejsearbejde, og et Beløb til Fordeling blandt Opmærkerne.

3) *Odense Staalskibsværft*. a) Strid med Maskinarbejderne om Betaling for Prøveture, b) Strid med Stemmerne om Betaling for Tankprøver. Med Hensyn til a) enedes man om en Overenskomst, medens der angaaende b) ikke opnaaedes Enighed, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

4) Lønkrav overfor *Nordisk Glødelampeindustri*, København. Dette Spørgsmaal henvistes til lokal Forhandling.

Hævet Blokade. Den overfor Mekaniker *O. Olesen*, Vestergade, Varde, iværksatte Blokade er hævet, efter at nævnte Mester er indgaaet paa Overenskomst med Afdelingen.

Maskinmestrenes Forening har afsluttet Overenskomst med *A/S Færgefarten Fredericia—Strib* angaaende Motorfærgerne „Jyden" og Strib", og de overfor Selskabet iværksatte Blokadeforanstaltninger er hævet.

Stiftelsesfester.

Formerforbundets Afdeling i Nykøbing M. holder 45 Aars Stiftelsesfest.

Lørdag den 25. Maj afholdt den derværende Afdeling 45 Aars Stiftelsesfest ved en selskabelig Sammenkomst for Medlemmerne med Damer med Fællesspisning og Bal i Arbejdernes Forsamlingsbygning.

Festen indledtes Kl. 19 med Musik, og efter at Deltagerne havde indtaget deres Pladser ved de smukt dækkede Borde, bød Formanden, *P. C. Sørensen*, Velkommen til Festen, med et særligt Velkommen til Gæsterne, *Marinus Sørensen*, *Anton Petersen* og *Anders Madsen*, 3 gamle Kolleger, der havde været med til at stifte Afdelingen, til Fællesorganisationens Formand, *Vendelig*, og til Forbundets Formand.

Man tog saa for sig af Retterne, og efter at Formernes Honnørmarch var afsunget, holdt *Herman Hansen* Festtalen, hvor han bragte Hilsen fra Forbundet, talte om Sammenholdets Betydning og de Resultater, der herigennem var opnaaet i Aarenes Løb, takkede de gamle Medlemmer for deres Indsats for Fagforeningen og dem, der nu havde med det daglige Arbejde at gøre, og sluttede med at udbringe et Leve for Nykøbing Afdeling.

Marinus Sørensen mindedes de svundne Tider, da Fabrikanterne ikke saa med milde Øjne paa den nystiftede Forening, og udtalte, at det havde været ham en Glæde, at Medlemmerne altid i godt og i ondt havde staaet Skulder ved Skulder.

Fællesorganisationens Formand, *Vendelig*, takkede for det gode Samarbejde med Formerne og udtalte Ønsket om, at de yngre Medlemmer til sin Tid maatte have den samme Forstaaelse og Interesse for Samarbejdets Betydning, som var Tilfældet i Fagforeningen nu, og sluttede med at udbringe et Leve for Samarbejdet.

Taler og Sange vekslede med hinanden, og efter at Formanden havde oplæst Lykønskningstelegrammerne, bød han Velbekomme, og Dansen tog sin Begyndelse.

Ud paa Natten var der fælles Kaffebord, og der herskede her den muntreste Stemning. Dansen fortsattes, og med en enkelt Afbrydelse ved Transmission af „Pressens Radioavis", hvori der fremkom forskellige Hib til Festdeltagerne, vedvarede Festen til den lyse Morgen. Den sluttede med et Leve for Dansk Former- og Støberiarbejderforbund, og vil være et varigt Minde i Afdelingen.

Formerforbundets Afdeling i Rønne holder 40 Aars Stiftelsesfest.

Lørdag den 1. Juni fejrede Rønne Afdeling sin 40-aarige Stiftelsesfest paa Hotel „Fredensborg" i Rønne ved en selskabelig Sammenskomst med Fællesspisning og Bal for Afdelingens Medlemmer med Damer.

Som Gæster havde Afdelingen inviteret sine gamle Medlemmer, hvoraf *Frederik Christensen*, der er Medstifter af Afdelingen, var tilstede. Ligeledes var Forbundets Formand og Hovedkasserer indbudt.

Kl. 19,30 indtog Festdeltagerne deres Pladser ved de festdækkede Borde. Afdelingens Formand, *Carl Petersen*, bød Velkommen til Festen, med et særligt Velkommen til Gæsterne, og udtalte Ønsket om, at Festen maatte forløbe til alles Tilfredshed. Musikken spillede, og efter at første Ret var indtaget, havde *Frederik Christensen* Ordet. Han talte om det Besvær, det havde været at faa stiftet Afdelingen, men at Resultatet, der var naaet, nu saa mange Aar efter gjorde, at han i Aften følte sig ung og fuld af Begejstring. Han sluttede med at udbringe et Leve for Afdelingen.

Formernes Honnørmarch blev afsunget, hvorefter *Herman Hansen* bragte Hilsen og Lykønskning fra Forbundet, talte om Løn- og Arbejdstidsforhold, som de var ved Afdelingens Stiftelse, og de Fremskridt, der siden da var naaet, alt var den naturlige Følge af Sammenholdet ved Organisation, saavel faglig som politisk, og han sluttede med at udbringe et Leve for Sammenholdet.

Der var til Festen skrevet forskellige Sange, som sammen med en i Dagens Anledning forfattet Festavis gjorde fortjent Lykke.

Hovedkasserer *Otto Jensen* talte for Damerne og udbragte et Leve for disse.

Medlemmer, slettede paa Grund af Restance.

Nr.	Navn	Fødested	Fødselsdag og Aar	Indmeldt i Afdelingen i	Indmeldelses-dato og Aar	Slettet i Afdelingen i	Sidste Uge, for hvilken Vedk. har betalt
	Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.						
21318	Andersen, Carl Chr.....	Voldtofte Skovhuse	22. 7.05	Odense	4. 1.29	Odense	5. 5.34
35204	— Poul Edv. Hilmer	Randers	2 1.04	—	7.11.22	—	16. 3.35
7303	Christensen, Holger	København	23. 3.84	Kbhvn. Afd.	14.10.34	Kbhvn. Afd. 6	2. 2.35
12695	— Th. Chr. Finnesen	Hvornum	3 10.13	„ „	24.11.34	„ „ 14	16 2.35
37149	— Thorvald	Helsingør	26.12.92	Helsingør	9 5.11	Odense	31. 3.34
55562	Carlsen, Thorkild Ingvard	Rerslev Mark	2. 3.14	Middelfart	29. 9.33	—	29. 9.34
7562	Christiansen, Rich. Nørgaard	Veilby	14. 8.12	Kbhvn. Afd.	27. 3.34	Kbhvn. Afd. 18	16 2.35
30988	Frederiksen, Jens M.....	Brøndbjerg	2. 2.74	Flensborg	9. 6.99	Nørresundby	10.11.34
52472	Grann, John	København	10.12.12	Kbhvn. Afd.	16. 9.32	Kbhvn. Afd. 4	16. 2.35
28065	Hansen, Harald Jul. Aug.	Odense	27. 7.99	Odense	13.11.17	Odense	16. 2 35
5867	Hottenroth, Willy F. Sonny	København	3. 2.15	Kbhvn. Afd.	18.10.34	Kbhvn. Afd. 15	16. 3.35
24943	Jensen, Edgar Osvald..	Aalborg	27. 5.04	Nørresundby	26.10.34	Nørresundby	17.11.34
37594	— Holger Chr. Gorm	Odense	18. 8 03	Odense	22.11.23	Odense	15. 9 34
24945	Jacobsen, Jacob Søren Chr.	Gudumlund	23.11.11	Nørresundby	7.11.34	Nørresundby	24.11.34
25249	— Martin	Ørsted	30. 1.80	Kbhvn. Afd.	22. 6.28	Kbhvn. Afd. 14	2. 2.35
31254	Johnsen, Arthur Emil ...	Nykøbing F.	19. 6.95	„ „	20.10.28	„ „ 14	9. 2.35
3224	Larsen, Alex Carlo	Kalundborg	26. 7.93	Horsens	13. 3.20	Centralafd.	11. 8.34
19253	— Carl Ernst ...	Birkende	11. 3.14	Odense	2.11.33	Odense	21. 7.34
33773	— Jørgen Peter Olaf	Slude	30. 9.09	Nyborg	1. 5.33	Nyborg	20.10.34
54516	Madsen, Gunnar..... .	Gislev	6.12.14	—	15. 5.34	—	19. 1.35
5289	Melding, Aage Hjalmar..	Aalborg	17.12.83	Kbhvn. Afd.	6. 1.34	Kbhvn. Afd. 2	23. 2.35
20397	Mortensen, Aage Rasmus..	Vedbæk	20. 1.01	„ „	5. 2.21	Centralafd.	11. 8.34
14206	— Henry Fernando	Frederiksberg	2. 1.10	„ „	2.12.29	Kbhvn. Afd. 13	9. 2.35
3631	Nielsen, Harald Frimodt.	Nyløkke	8. 5.05	Assens	18.11.28	Nørre Aaby	3. 3.34
3833	— Jens Peter ...	Lundforlund	1.10.08	Slagelse	1.11.33	Odense	5. 1.35
53299	Ovesen, Charles Frank	Aalborg	11. 6.11	Aalborg	19. 1 32	Kbhvn. Afd. 9	23. 2.35
248	Petersen, Erik Børge Erling	København	11. 4.13	Kbhvn. Afd.	21. 4.33	„ „ 17	16. 2.35
30564	Perremand, Ingv. Andersen	Landet	26. 1.08	Nakskov	5. 2.28	Nakskov	5. 1.35
54089	Rasmussen, Helge Adolf ...	Hillerød	9. 6.12	Hillerød	6. 5.31	Frederiksværk	23. 2.35
20354	— Marius	Køng	11. 5.87	Odense	17. 2.08	Odense	31. 3 34
14754	Rindom, Ole Carl	København	15.12.07	Kbhvn. Afd.	22 4.27	Kbhvn. Afd. 13	16. 2.35
8227	Sørensen, Eskil Frode ..	Rude-Eskilstrup	13. 5 05	„ „	25. 5 34	„ „ 2	2. 2.35
15703	— Villy Marinus A.	København	15. 4.08	„ „	18. 5.27	„ „ 3	16. 2.35
10748	Schultz, Johan	—	28. 2.98	„ „	15. 9.34	„ „ 11	9. 2.35
38093	Thorsson, Carl Andreas..	Aarhus	23. 4.05	„ „	17. 9.26	„ „ 9	3.11.34
51551	Villumsen, Jens Theodorus	Stige	31.12.96	Odense	30. 6.16	„ „ 7	9. 2.35
	Specialarbejderforbundet.						
48894	Andersen, Alfons Chr.....	København	28. 9.76	D. Arbm. Forb.	12.12.16	Kbhvn. Afd.	16. 9.33
47915	Christiansen, Niels Chr. Adolf	Herringløse	18. 5.97	Kbhvn. Afd.	15. 3.30	„ „	15. 9.34
48935	Junge, Andreas	København	28.11.04	„ „	12.10 23	„ „	7 1.33
47990	Nielsen, Svend	Eskildstrup	22. 2.02	„ „	10. 1.31	„ „	27. 5.33

Carl Petersen oplæste de indløbne Telegrammer og overrakte Afdelingens Kasserer, *O. Mortensen*, en Guldfyldepen, som en lille Erkendtlighed i Anledning af, at Mortensen havde været Kasserer i 10 Aar.

Flere Talere havde Ordet, inden Formanden hævede Bordet. Dansen tog saa sin Begyndelse. Ud paa Natten var der fælles Kaffebord, hvor Stemningen var høj. Kl. 4 samledes man om et veldækket Frokostbord. Der blev her talt mange kønne Ord, især til Festudvalget for det gode Arrangement.

Formanden sluttede Festen, der i alle Maader var forløbet saa vellykket, med et Leve for Dansk Former- og Støberiarbejderforbund.

Teknologisk Institut.

Nedennævnte Hefter kan faas gennem Teknologisk Instituts Smedeafdeling samt hos Repræsentanten for Instituttets Forlag. Sidstnævnte gennemrejser Landet.

Hefter om Svejseteknik:

Svejsningens Grundprincipper,
Svejsesømmens Form,
Tegninger hertil,
Signaturer for Svejsesømmene,
Metallernes Styrkeforhold,
Svejsesamlingers Styrkeforhold,
Ætseprøver af Svejsesamlinger,

Beregning af simple Overlapningssamlinger,
Fagregning for Svejsere, herunder Trykbeholdere,
Buens Virkemaade, nøgne og beklædte Elektroder,
Svejsespændinger og -Formforandringer,
Rustfrit Staal og dets Svejsning.

De tre sidstnævnte Hefter udsendes om kort Tid.

Acetylen,
Acetylengasværker,
Autogensvejsning af Aluminium,
Autogensvejsning af Messing,
Reparation af Svejsebrændere.

Andre Hefter:

Lodning af Aluminium,
Varm Galvanisering af Jern og Støbejern,
Varm Fortinning af Jern og Støbejern,
Varm Forblyning af Jern og Støbejern,
Oversigt over Atomteorien,
Oversigt over Metallernes Tæringsforhold.
Oversigt over Metaller og Metallegeringer,
Oversigt over ildfaste Materialer,
Varme og Temperatur,
Tryk i Luftarter og Væsker,
Væskers Strømning i Rør.

Slibebogen koster *Kr. 3.50*, og ikke som fejlagtigt opgivet i Pressen Kr. 3,00.

Maskinisteksaminerne, Maskin- og Motorpasserprøven.

Til ovennævnte Eksaminer begynder 1. August nye Kursus paa „Kjøbenhavns Maskinistskole". Uformuende Elever kan erholde Statsunderstøttelse. Nærmere Oplysninger ved Henvendelse paa Skolens Kontor, Nørrebrogade 13.

Rettelser

til Adressefortegnelsen for Maj over Tillidsmænd.

Dansk Smede- og Maskinarbejdertorbund.

Kasserere.

Aarhus Afd.: *Sv. E. Lind.*

Meddelelser fra Hovedkassererne.

Specialarbejderforbundet.

Bortkomne Bøger.

Medlem Nr. 48408, Anders Julius Alfred Lindblad, og Nr. 47379, Axel V. Olsen, har tabt deres Bøger, der herved gøres ugyldige.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Ugyldige Bøger.

Tillidsmændene bedes paa det indstændigste stadig paase, at der ikke indbetales Kontingent eller udbetales Understøttelse paa ugyldige Bøger.

Efternævnte Medlemsbøger er anmeldte som tabte og gøres herved ugyldige:

Nr. 51800	Elleby,	Johannes	(Kbhvn. Afd.)
- 2887	Jørgensen,	Jørgen Johs.	(—)
- 1212	Nielsen,	Jens Herman	(—)
- 52802	Olsen,	Kaj Einer	(—)
- 30599	Bech,	Alfred Theodor	(Middelf. Afd.)
- 6180	Christensen,	Anders Møller	(Varde Afd.)

Medlem Nr. 28395, Jul. Edvard Hansen, har atter fundet sin Bog.

Fejltagelse.

Ved en beklagelig Fejltagelse fra vedkommende Tillidsmænds Side er efterfølgende optaget blandt slettede Medlemmer:

Nr. 5651 Larsen, Kaj Leonard Fred.
- 15318 Schreiber, Kurt E. H. Møller.

Idet vi herved retter Fejltagelsen, beder vi Vedkommende undskylde.

Slettede Medlemmer genoptagne.

(Udstreget af Sletteregistrene.)

Nyt Register.			Sidst betalt
Nr. 30135	Albrechtsen,	Harry Christian	30. 8.24
- 19346	Christensen,	A. N. M.	29. 3.30
- 50755	Christiansen,	Asger Hersleb	17. 2.34
- 8243	Eriksen,	Laurits	15. 4.22
- 3095	Florin,	Einar A. C.	14. 4.34
- 30703	Hansen,	Henrik Marius	15. 6.29
- 915	—	Svend Ervin Hassi R.	31. 3.28
- 1151	—	Viggo	21. 7.34
- 39917	Jensen,	Carl Peter	20. 2.26
- 55403	—	Jørgen Julius Tage	10. 3.34
- 52415	—	Poul Henry	29.10.32
- 5651	Larsen,	Kaj Leonard Fred.	1.12.34
- 29517	Lassen,	Mannfried Heinr. Aug.	21. 4.34
- 20016	Nielsen,	Adolf Edvard Villiam	8. 1.21
- 14496	—	Carl Isbech	18. 8.34
- 12791	—	Jens Chr.	3. 7.20
- 539	—	Johan Franklin C. L.	20 10.34
- 19868	Norling,	Kaj Louis Anker	19. 1.35
- 52802	Olsen,	Kaj Einar	13.10.34
- 51274	Petersen,	Carlo	13. 8.32
- 20511	—	Frede Søren	16. 9.33
- 14295	Poulsen,	Victor Emanuel	6. 1.34
- 52844	Ravnebjerg,	Børge Carl	10.11.34
- 16373	Salin,	Sixten	30. 4.21
- 30352	Schmidt,	Peter Christian	13. 9.30
- 15318	Schreiber,	Kurt E. H. Møller	3.11.34
- 16174	Svensson,	Martin Victor	21. 7.34
- 52580	Thomsen,	Knud Henri Erhard	7. 7.34

Dansk Jern- og Metalsliberforbund,

Nr. 46480 Rasmussen, Kaj Jens Gottorp 7. 4.34

Den særligt efterlyste Bog, Nr. 55707, er indgaaet.

Udgivet af Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark. — Redigeret af Johs. Kjærbøl.
Bogtrykkeriet »Hafnia« (Carl Kretzschmer). København.